M Th. in Sch 212a 1tes Expl.

1286 998 01

Proemium

Diui Thome aquinatis cõtinuũ in librum euangelij fm Matthеum.

Sanctissimo ac reuerendissimo pri dño vrbano diuĩa ꝓuidẽtia pape ꝗrto: frat Thomas de aquino ordis fratrũ predicatorũ: cum deuota reuerẽtia pedũ oscula beatorũ

Fons sapie vnigenitum dei verbũ ꝑsidens in excelsis: ꝑ qõ pater sapiẽter fecerat: ⁊ suauiter dispoſuerat vniuersa: in fine temporum carnẽ sumere voluit: vt sub tegumento nature corporee splẽdorẽ eius̃ humanꝰ intuitus posſet inspicere: quẽ in celsitudine maiestatis diuĩe attingẽ nõ valebat. Diffuderat siquidẽ radios suos: sapie vestigia suꝑ oĩa opa que creauit: quodã vo ampliori ꝓuilegio imaginẽ ꝓpiam hominũ aĩabus impreſſerat: quãtũ diligentiꝰ exꝓeſſerat ĩ cordibꝰ ipm amantiũ fm sui muneris largitatẽ. Sed quid est hominis aĩa in tã ĩmensa creatura: vt diuĩe sapie vestigia posſit cõprehendere ad pfectionẽ: quãmo ⁊ sapie lux infusa hominibꝰ ꝑ peccati tenebras ⁊ occupationũ temporaliũ caligines fuerat obumbrata ⁊ intantũ est quorũdam cor insipiẽs obscuratum: vt dei gloriã in idola vana cõuerterẽt: ⁊ que nõ conueniunt facerẽt: in sensum reprobũ incidẽtes. Diuina vo sapia q̃ ad sui fruitionẽ hoiem fecerat: eũ sui ineꝛtẽ eẽ nõ sinens: totũ se in humanã naturã ꝺtulit eã mõ sibi assumẽdo mirabili: vt errãtem hoiem ad se totaliter reuocaret. Hui⁹ igit̃ sapie claritatẽ nube mortalitatis velatã ꝑm apostoloꝝ ꝓnceps fide conspicere meruit: ⁊ eã ꝺstanter absq; erroꝛe ⁊ plenarie cõfiteri dicẽs: Tu es christꝰ filiꝰ dei viui. O beata cõfessio: quã nõ caro ⁊ sanguis sed ꝑ celestis revelat. hec in terris fundat eccl̃am: aditũ ꝑbet in celũ: peccata mereꝯ soluere: ⁊ ꝺ eã porte nõ ꝓualẽt inferorũ. Hui⁹ igit̃ fidei ac cõfessionis heres legitime: sanctissime ꝑ ꝓ studio mens nr̃a ĩuigilat vt tãte sapie lux fideliũ cordꝫ ꝓfundat: ⁊ hereticoꝝ cõfutet insanias: q̃ porte inferoꝝ merito designant. Sane si fm platonis sniam beata censeꝯ respublica: cuius rectores operã sapie dare cõtigerit: illi siquidẽ sapie quã imbecillitas ĩtellectꝰ humani erroꝛibus plerũq; cõmaculat: quãtomagis sub nr̃o regimĩe btũs censeri põt popul⁹ christian⁹: vbi tãta diligẽtia excellẽtissime illi sapie curã ĩpenditis: quã dei sapia carnalibꝰ mẽbris induta ⁊ vbis docuit: ⁊ operibꝰ demonstrauit. Et hui⁹ siquidẽ diligentie studio vestre sanctitati cõplacuit mihi cõmittere matthei euãgeliũ exponendũ: quod iuxta ꝓpiam facultatẽ exequt⁹ solicite ex diuersis doctoꝝ libris ꝺdicti euãgelij expositõez cõtinuã cõpilaui: pauca quidẽ certoꝝ auctoꝝ vbis vt plurimũ ex glosis adiũciens: que vt ab eoꝝ dictis possent discerni: sub glose titulo ꝓnotaui. Sed ⁊ in sanctoꝝ doctoꝝ dictis hoc adhibui studiũ: vt singuloꝝ auctoꝝ noĩa: necnõ in quibꝰ habeant libris assumpta testimonia describãt: hoc excepto q; libros expositionũ supra loca q̃ exponebãt nõ oportebat spãliter designari: puta ſicubi nomẽ ĩueniat Hieronimi: de libro mẽtione non fcã: dat̃ intelligi q; hoc dicat suꝑ matthеũ. ⁊ in alijs hõ similis obseruet̃: nisi his q̃ de cõmẽtario chrysostomi suꝑ matthеũ sumũtur oportuit inscribi in titulo suꝑ matthеũ: vt ꝑ hoc ab alijs que sumũt̃ de ipsi⁹ homeliario ꝺstinguãt̃. In assumẽdis aũt scoꝝ testimonijs: plerũq; oportuit aliqua rescidi de medio ad plixitatẽ vitandã: nec nõ ad manifestioꝛẽ sensum: vel fm cõgruẽtiã expositionis lr̃e ordinẽ cõmutari. Interdũ etiã sensũ posui: verba dimisi: ꝑcipue in homelia chrysostomi: ꝓpter hoc q; est trãslatio vitiosa. Fuit aũt mea intẽtio in hoc ope: nõ solũ sensũ ꝓsequi lr̃alem sed etiaꝫ mysticũ ponere: iterdũ etiã errores destruẽ: necnon cõfirmare catholicã veritatẽ. Qõ q̃dẽ necessariũ fuisse videt̃: q; in euãgelio ꝑcipue forma fidei catholice tradit̃ ⁊ totiꝰ vite regula christiane: ꝓlixũ igit̃ pũs opꝰ nõ videat̃ alicui: fieri enĩ nõ potuit vt hec oĩa sine diminutõe ꝓsequerer ⁊ tot scoꝝ sniãs explicarẽ oĩmoda breuitate ſuata. Suscipiat itaq; vra scitas pũs opꝰ vro discutiẽdũ corrigẽdũq; iudicio: vestre solicitudinis ⁊ obediẽtie mee fructũ: vt dũ a vobis emanauit ꝑceptũ: ⁊ vobis reseruat̃ finale iudiciũ: ad locũ vñ exeũt flumina reuertant̃.

Euangelij ꝓnũciatoꝝ aptus isaias ꝓpheta: euãgelice doctrine sublimitatẽ nomẽ ⁊ materiã breuiter cõprehendẽs: euãgelicũ doctoꝛẽ ex ꝓsona dñi alloquit̃ dicẽs: Sup montẽ excelsũ ascẽde tu q̃ euãgelizas syon. exalta in fortitudine vocẽ tuã: q̃ euãgelizas hierusalem. exalta: noli timere: dic ciuitatibꝰ iude: ecce deꝰ vester: ecce dñs deus in fortitudine veniet: ⁊ brachiũ eiꝰ dñabit̃: ecce merces eiꝰ cũ eo. Ut autẽ ab ipso euangelij noie suꝑmamꝰ exordiũ. // AVG. ꝺ faustũ: Euãgelij nomen latine ĩterꝑtat̃ bonꝰ nũciꝰ: vel bona annũciatio: qõ q̃dẽ cũ aliq̃ bonũ annũciat̃: semꝑ dici põt: ꝓpe tñ hoc vocabulũ obtinuit annũciatio saluatoris. Narratoꝛes q̃ppe originis fcoꝝ dictoꝝ passionũ dñi ihesu christi ꝓpe dicti sunt euãgeliste. // CHRY. in. ho. Quid enĩ his bonis nũciatis fiat eq̃te: deꝰ in terra: hõ in celo: amicitia dei ad nr̃am fcã naturã: ꝓplixus solutũ ꝓpriũ: diabolꝰ cõfusus: mors soluta: paradisꝰ apertus. Et hec oĩa supra dignitatẽ nr̃am: ⁊ cũ facilitate nobis data sũt: nõ q; laborauimꝰ: sz q; dilecti fuimus a deo. // AVG. ĩ de vera reli. Cũ enĩ oibꝰ modis medeat̃ animis deꝰ: ꝑ tẽporũ oportunitatibꝰ q̃ mira sapia eiꝰ ordinat̃: nullo mõ bñficẽtiꝰ cõsuluit generi hũano: q̃ cũ vnicus filiꝰ substantialis pr̃i ⁊ coeternꝰ totũ hoiem suscipẽ dignatꝰ ẽ: ⁊ verbũ caro fcũ ẽ: ⁊ habitauit ĩ nobis. ita enĩ demõstrauit q̃ ex celsũ locũ ĩter creaturas habeat hũana natura ĩ hoc q; hoibꝰ ĩ vero hoie apparuit. // AVG. ĩ ser. de nati. Domũ factꝰ ẽ deꝰ hõ: vt hõ fieret deꝰ. Hoc igit̃ bonũ euãgelizãdũ ꝓnũciat ꝓpheta dicẽs: Ecce deꝰ vester. // BEDA ĩ epi. ad flauianũ: Erinanitio aũt illa q̃ se ĩuisibilis visibilẽ ꝑbuit: ⁊ causatoꝛ ac dñs oĩum rex vnꝰ voluit eẽ mortaliũ: ĩclinatio fuit miſatõis:

nō defertio ptātis. GLOSA: Ne ḡ sic de⁹ adesse credat: vt fieret aliq̄ diminutio ptātis: subiūgit pro pheta: Ecce dñs i fortitudie veniet. AVG. ȯ doc. christiana: Nō p locoꝝ spacia veniēdo: sed in carne mortali mortalib⁹ appārēdo. BEDA i ser. de dñi passi. De ineffabili aūt dei potētia fcm est: vt dū de⁹ ver⁹ est in carne passibili: cōferat hōi gl̄a p cōtume liā: incorruptio p suppliciū: vita p mortē. AVG. ȯ baptismo paruuloꝝ: Fuso enim sanguīe sine culpa oīum culpaꝝ chirographa deleta sūt: qb⁹ hoies a di abolo antea tenebār. GLOSA: Q; ḡ p virtutem christi patiētis hoies a peccato liberari: fui facti sūt dei. Sequit: Et brachiū ei⁹ dñabit. LEO papa in ser. de passi. Affuit aūt nobis i christo singulare ꝑsi diū: vt in natura passibili mortis cōditio non mane ret: quā ipassibilis eēntia recepisset: z p id qō nō po terat mori: posset id quod mortuum erat suscitari. GLO. Et sic p christū nobis imortalis gl̄e adit⁹ api tur. vñ sequit: Ecce merces ei⁹ cū eo: de q̄. s. ipse dicit Merces vestra copiosa ē i celis. AVG. ō faust⁹: Eterne enī vite ꝓmissio regnūq; celoꝝ ad nouū. pti net testamētū: tpalia vo ꝓmissiones testamēto vete ri cōtinent. GLO. Sic ḡ q̄tuoꝝ nobis de xp̄o euā gelica doctrina tradit: diuinitatē assumentē: humā nitatē assumptā: mortē p quā a fuitute eripimur: re surrectionē p quā nobis adit⁹ gl̄e vite apit: z ꝓpter hoc i ezechiele sub figura q̄tuoꝝ alia ostrant. GREG. sup ezech. Ipse enī vnigenit⁹ dei fili⁹ ve raciter fcūs ē hō. ipse i sacrificio nr̄e redēptionis di gnat⁹ est mori vt vitul⁹. ipe p vtutē sue fortitudinis surrexit vt leo. ipse etiā ascēdens ad celos ē eleuat⁹ vt aquila. GLO. In qua ascēsione manifeste oñ dit suā diuinitatē. Matthe⁹ ḡ in hoie intelligit: q̄a circa hūanitatē christi ꝓcipaliter īmorat: Marc⁹ in leone: qz agit de resurrectōe: Lucas in vitulo: q̄a agit de sacerdotio: Johānes in aq̄la scribens sacra diuinitatis. AMBRO. sup lucā: Et bñ accidit vt q̄n euāgelij libꝝ fm matthēū dicim⁹ eē mozalem opinio hui⁹ ꝓmitteret: mozes enī ꝓpe dicit hūani. Figura aūt leonis ascribit marco: qz a potentie ce pit exp̄ssione diuine cū dixit: Initium euāgelij iesu christi filij dei. Johāni aūt figura aq̄uile eo q⁹ di uine miracula resurrectōis exp̄sit. GREG. in ser. dñi: Nec aūt ipsa vniuscuiusq; libꝝ euangelica exoꝝ dia testant: nā q̄z ab hūana generatōe cepit: iure p hoiem matthe⁹: qz p clamorē in deserto: recte p leo nem marc⁹: qz a sacrificio: bñ p vitulū lucas: qz vo a diuinitate vbi cepit: digne p aq̄lā significat iohā nes. AVG. de cō. euā. Uel qui regiā christi psonā maxīe cōmēdauit: p leonē significat: Lucas āt p vi tulū ꝓpter victimā sacerdotis. Marc⁹ aūt qui neq; stirpē regiā neq; sacerdotalē narrare voluit z tñ in hūanis vsat⁹ odit: hōis figura significat. Nec aūt tria alia: leo: hō: vitul⁹: i terra gradiūt. vñ isti tres euāgeliste in istis maxīe occupati sūt q̄ christ⁹ i car ne opatus est. At vo iohānes velut aq̄la volat: z lu cem incommutabilis veritatis acutissimis cordis oculis intuet: ex quo dat itelligi tres euangelistas circa actiuā vitā fuisse vsatos: Johānē vero circa cō tēplatiuā. REMI. Doctores aūt grecoꝝ p hoiem itelligūt Matthēū: qz genealogiā dñi fm carnē de scripsit: p leonē vero Johannē: qz sicut leo suo rugi tu cunctis bestijs timorē incutit: sic z iohānes cūctis hereticis timorē incussit. p vitulū itellexerūt Lucā: qz vitul⁹ sacerdotalis est hostia: z ipse semper circa tēplū z sacerdotiū versat⁹ est. z p aquilā Marcum itellexerūt: qz aq̄la in scripturis diuinis solet signifi care spūm scīm: q̄ locut⁹ fuit p oza ꝓphetaꝝ: z ipse a ꝓ phetico testimonio exorsus ē. HIERO. Circa nu mer⁹ vero euāgelistaꝝ sciēdū est plures fuisse q̄ euā gelia scripserūt: sicut z lucas euāgelista testat dicēs Quoniāquidē multi conati sūt ordinare rē. Et sicut pseuerātia vsq; ad pōs tps monimēta dederāt: que a diuersis auctorib⁹ edita: diuersaꝝ heresum fuere ꝓncipia vt est illud: iuxta Egyptios z Thomā z ma thiam z Bartholomeū. xij. quoq; apl̄oꝝ z Basili dis atq; Apellis z reliquoꝝ: quos enumerare lon gissimū est. eccl̄a autē que supra petrā dñi voce fun data est: q̄uoꝝ flumia p̄. adisi instar eructuās: qua tuoꝝ annulos z angulos hz: p quos q̄si arca testamē ti z custos legis dñi ligniſ mobilib⁹ vehit. AVG. de que. euā. Uel qñ quatuoꝝ sunt ptes orbis terre: p cui⁹ vniuersitatē christi eccl̄a dilatat. Ali⁹ autem finit eis ordo cognoscēdi atq; ꝑdicādi: ali⁹ aūt scribē di. Ad cognoscēdū q̄ppe atq; ꝑdicandū ꝓmi fuerūt: q̄ secuti sunt dñm in carne psentē: docentē andiert: facientēq; viderūt: atq; ex ei⁹ ore ad euāgelizanduꝝ sūt missi. Sed in cōscribēdo euāgelio qō diuinitus ordinatū eē credēdū est ex numero eoꝝ quos ante passionē dñs elegit: ꝓmū vltimūq; locū duo tenue runt: ꝓmū matthēus: vltimū iohānes: vt reliq̄ duo q̄ ex illo numero erāt: sed tñ christū in illis loquētē secuti erāt: tāq; filij amplectēdi: ac p hoc in loco me dio cōstituti: vtroq; ab eis latē munirēt. REMI. Matthe⁹ q̄dē scripsit in iudea sub tpe Gaij Caligu le īpatoris: Marc⁹ in italia Rome sub tpe neronis vel claudij fm rabanū: Lucas vero in achaie boe tieq; partib⁹ rogat⁹ a theophilo: z iohānes epheſi i asia minoꝝ sub tpe Nerue ꝓcipis. BEDA: Sed tñ cū sint quatuoꝝ euāgeliste: nō tā quatuoꝝ euāge lia q̄z vnū quatuoꝝ libroꝝ veritati cōsonū ediderūt. Sicut enī duo versus eādē ꝓpositū hītes materiā: p diuersitate metri z verboꝝ duo sūt: z tñ nō nisi vnā cōtinēt sniam: sic euāgelistaꝝ libri cū sint quatuoꝝ: vnū cōtinēt euāgeliū: qz vnā doctrinā faciūt de fide catholica. CHRY. in ho. Sufficiebat aūt vt vnus euāgelista oīa diceret: sed cum quatuoꝝ ab vno ore oīa loquant: non fm eadē tpa: neq; in eisdem locis cōuenientes z adunice colloquētes maxima fit de monstratio veritatis. Et hoc ipm qō in aliquib⁹ mo dicis dissonare vident: maximū signū veritatis est. Si enī p oīa cōsonarēt: crederēt inimici q⁹ ex placi to quodā hūano ꝓueniētes scripserīt q̄ scripserunt. In ꝓcipalib⁹ q̄dē q̄ ptinēt ad informatōem vite z ꝑdicationē fidei: nequaq; dissonant: nec in paruo. Si āt i miraculis: h̄ q̄dē hoc: ille vero illa dixit: hoc te nō cōturbet. si enī vn⁹ oīa dixisset: superflu⁹ eēt nu mer⁹ reliquoꝝ. si oēs diuersa: nequaq; ꝛsonātie de mōstratio appareret. si āt aliq̄d de tēporib⁹ vel mo dis different annūciāt: hoc nihil īpedit eoꝝ q̄ dicta sūt veritatē: vt infra oñdet. AVG. de cō. euā. Quā uis aūt singuli eoꝝ suū quēdā narrādi ordinē tenu isse videant: nō tñ vnusquisq; eoꝝ velut alteri⁹ ꝑce dētis ignar⁹ voluisse scribē repit: vel ignorata ꝓter

misisse q̄ scripsisse ali⁹ inuenit: sed sicut vnicuiq; ispi ratū ē:nō supfluā coopationē sui laboris adiunxit.
GLO. Sublimitas āt euāgelice doctrine ostitit q̄dē pmo i ei⁹ excellētissima auctoritate. AVG. ō cō.euā. Inter oēs enī diuinas auctoritates q̄ sāctis lris otinēt:euāgeliū merito excellit:cui⁹ pmi pdicatores apli fuerūt:q̄ dīm iesū saluatorē nr̄m christū etiā i carne pītē viderūt.quor q̄dā hoc ē matthe⁹ z iobānes etiā scripta de illo q̄ scribēda visa sūt:libris singulis ediderūt. Ac ne putaret⁹ qō attinet ad pcipiendū ac pdicādū euāgeliū iteresse aliq̄d: vr illi annunciēt q̄ eūdē dīm h̄ i carne apparētē secuti sunt: an alij q̄ ex illis cōpta fideliter crediderūt: diuina ꝓuidētia,pcuratū ē p spīm scīm: vt q̄busdā etiā ex illis q̄ pmos aplos sequebāt:nō solū ānunciādi vel ēt scribēdi euāgeliū tribuerēt auctoritas. GLO. Et sic patet q⁹ sublimitas euāgelice auctoritatis a xpo dependet.z hoc designat⁹ i vbis,pphete pmissis cum dr: Sup mōtem excelsū ascēde tu. Mons enī excelsus christ⁹ ē:de quo idem isaias dicit: Erit i nouissimis dieb⁹ ꝓparat⁹ mons:dom⁹ dīi i vtice montiū i.sup oēs scōs q̄ a mōte christo mōtes dicūt: qz de plenitudine ei⁹ oēs accepim⁹. Recte aūt ad matthe um dr: Supra mōtē excelsū ascēde tu :qz sicut prędictū ē:ipse i ꝓpa psona fcā christi vidit z ei⁹ doctrinā audiuit. AVG. de q.euā. Illō aūt discutiēdū ē qō solet nōnullos mouē:cur ipe dīs nihil scripserit vt alijs de ipso scribēt⁹ necesse sit credē. Ez nequa q̄s dicēdū ē:q⁹ ipse nō scripserit q̄q̄dē mēbra ei⁹ id opata sūt:qō dictāte capite cognouerūt. Quicq̄d.n. de suis factis z dictis nos legē voluit: hoc scribēdū illis tāq̄ suis manib⁹ iperauit. GLO. Secūdo ēt hz euāgelica doctrina sublimitatē vtutis.vñ aplus dicit:q⁹ euāgeliū vtutis dei ē i salutē oī credenti. Et hoc oñdit ꝓpheta i ꝓmissis vbis cū dicit: Exalta in fortitudine vocē tuā:i quo ēt z modum euāgelice doctrine designat i exaltatōe vocis: p quā doctrīe claritas dat intelligi. AVG. ad volusianū: Modus enī ipse quo scā scriptura otexit oīb⁹ accessibil ea q̄ apte otinet q̄si amic⁹ familiaris sine fuco ad cor loq̄t idoctor atq; doctor. Ea vō que i mysterijs occultat:nec ipsa eloq̄o supbo erigit quo non audeat accedē mens tardiuscula z ierudita q̄si paup ad diuitē:ꝫ iuitat oēs hūili ſmone quos nō solū manifesta pascat:ꝫ ēt secreta exerceat vitat hoc i ꝓmptis qō i recōditis hīs. Ez ne apta fastidirēt eadē rurs⁹ apta desiderāt:desiderata quodāmō renouāt renouata suauit ītimāt. Dis salubrit z prava corrigūt z parua nutrīūt:z magna oblectāt ingenia. GLO. Ez qz vor exaltata lōgi⁹ audit:potuit i exaltatione vocis euāgelice doctrine publicatio designari:qz nō ad vnā tm gētē:ꝫ ad vniuersas natōes ꝓdicāda mādat. Predicate inq̄t dīs euāgeliū omni creature.
GRE. Pōt enī ois creature noīe natio gentiū designari. GLO. Tertio aūt hz euāgelica doctrina altitudinē libertat⁹. AVG. In veteri enī testamēto ꝓpter tpaliū bonor ꝓmissionē:malorūq; cōminationē suos paris tpalis hierusalē. In nouo āt vbi fides i petra charitatē q̄ lex posset ipleri:nō magis timore pene q̄ dilectōe iusticie liberos parit hierusalem eternā. GLO. Hñ z hāc sublimitatē doctrine euāgelice ꝓpheta designat dicēs: Exalta noli timere. Restat aūt videre q̄b⁹ z q̄ de cā hoc euāgeliū sit scriptū. HIERO. Matthe⁹ enī euāgeliū in iudea hebreo ſmone edidit:ob eor maxīe cām q̄ i hierlm crediderāt ex iudeis.cū enī ꝓmo ꝓdicasset euāgeliū in iudea:volēs trāsire ad gētes:ꝓm⁹ euāgelium scripsit hebraice:qō fratrib⁹ a q̄b⁹ ibat i memoria dere liq̄t. Sicut enī necesse fuit ad confirmatōem fidei euāgeliū ꝓdicari:sic z ō hereticos scribi. CHRY. Corpus aūt sue narratōis ordinauit matthe⁹:ꝓmū q̄ natiuitatē:deinde baptismū:tertio tētatōem:q̄rto doctrinā:q̄nto miracula:sexto passionē: septio resurrectionē z ascēsionē ipsi⁹:non solū hist̄oriā de christo exponē volēs p hoc:vez etiā euāgelice vite statum docē:q̄n nihil ē q⁹ ex parētib⁹ nascimur: nisi iterū p aquā z spīm renati fuerim⁹ ex deo. Ꝑ⁹ baptismū āt necesse ē ō diabolū stare:p⁹ hoc q̄si oi supata renati one fact⁹ idone⁹ ad docēdū. Siq̄dē sacerdos ē: doceat z doctrinā suam bone vite q̄si miraculis factis cōmēdet:si laic⁹ ē operib⁹ dooceat fidē. Deinde necesse ē exire nos de hoc stadio mūdi:z tūc restat vt tentationū victoriā resurrectōis merces seq̄t z glozia.
GLO. Patet igit ex ꝓmissis euangelice doctrine materia scriptor euāgelij:numer⁹:figure:dzia: z ordo:euāgelice doctrine sublimitas:z q̄b⁹ hoc euāgeliū sit cōscriptū :z ordo processus ipsi⁹. CAP.I.

Liber generatōis iesu christi filij dauid: filij abraam.

Quia faciē bōis Matthe⁹ significat:q̄si de boie exordius ē scribē dicēs: Liber generatōis. RABA. Quo exordio satis oñdit generatōez xpi ex carnē suscepisse narrandā. CHRYS. Judeis enī euāgeliū scripsit:q̄b⁹ superfluū erat exponere diuinitatis naturā quā cognoscebāt: necessarium āt fuit eis mysteriū incarnatōis oñdē. Johānes aūt cū gētib⁹ euāgeliū scripsit: q̄ nō cognoscebāt si de⁹ filiū hz:ió necessariū fuit pmū illis oñdē qz ē filius dei de⁹:deinde qz carnē suscepit. RABA. Cuz aūt parua libri particula teneat generatio dixit: Liber generatōis. Cōsuetudo enī hebreor ē vt voluminib⁹ ex eor principiis ꝓnāt noia:vt est genesis.
GLO. Planior aūt sensus erit: Dic ē liber generationis.sed h̄ ē mos in multis:vt Visio isaie:subaudis hec ē. Generatōis aūt singularit dr: cuius multe per ordinē replicēt:qz ppt xpi generatōem cetere h̄ idcirc. GREO. in ho. Vel ió libz hunc generatōis notat:qz hec ē toti⁹ dispēsatōis summa z radix bonorū oīuz:deū hoiem fact ē:hoc enī scō alia fz rōnem sequebant. REMI. dicit āt: Li.gene.ie.chri. quia nouerat scriptū ee: Liber generatōis q̄de:z ió si ex ordius ē vt opponēt libz libro: Adā nouū:ade veteri:qz oīa p istū sūt restaurata q̄ p illū sūt corrupta.
HIER. In isaia āt legim⁹: Generatōem ei⁹ qs enarrabit:nō q̄ putem⁹ euāgelistā,pphete ee ꝛriū:vt qō ille ꝓpossibile dixit ee affatu:hic narrare incipiat:qa ibi de generatione diuinitatis: h̄ de icarnatōe dcm ē. CHRY. in ho. Nec tū pua estimes te audire hāc audiens generationē.est enī valde ineffabile q⁹ de⁹ ex muliere nasci dignat⁹ ē:z hr̄e,pgenitores dauid z abraā. REMI. Si aūt aliqs dixerit qz pphete ō natiuitate hūanitatis dixit:nō ē rndendū: Null⁹ generationē dīi narrauit ꝛ prar⁹:qz matthe⁹ z lucas

RABA. In hoc aũt q̃ dicit: Jesu xp̃i. regalẽ ⁊ sacerdotalẽ i eo exp̃mit dignitatẽ. nã iesus q̃ nois huius p̃sagiũ p̃tulit: p̃m⁹ post moysen ī pp̃lo ísrael ou catũ tenuit. Aaron vo mystico cõsecrat⁹ vnguẽto p̃mus ī lege sacerdos fuit. AVGV. de q̃.no. ⁊ vete. testa. Qõ aũt p olei vnctionẽ p̃stabat deus illis q̃ in reges vel sacerdotes vngebãt: hoc p̃stitit spũs scũs hõi christo addita expiatõe. Spũs enī scũs purificauit qõ de maria virgine ī corp⁹ saluatoris ꝓfecit: ⁊ hoc est vnctio corporis saluatoris q̃re christus ẽ appellatus. CHRY. sup matth. Qz vo ipia prudẽtia iudeoꝝ negabat iesuz de dauid semine eẽ natũ: subdit: Filij dauid: filij abraã. Quare aũt nõ sufficiebat dicẽ illũ filiuz abrae solius: aut dauid solius: qz ad ambos de xp̃o nascituro ex eis p̃missio fuerit facta: ad abraã q̃dẽ sic: Et in semine tuo bñdicẽt̃ omnes gẽtes terre. Ad dauid aũt ita: De fructu ventris tui ponã sup sedẽ tuã. Jõ g̃ vtriusq; filium dixit: vt vtriusq; ꝓmissiones in xp̃o ad impletas oñderet: deide qz xp̃s tres dignitates fuerat habitur⁹: rex: ꝓpheta: sacerdos. Abraã ꝓpheta fuit ⁊ sacerdos. sacerdos sicut de⁹ ad illũ dicit in genesi: Accipe mihi vaccam ruffam: sicut ait dñs ad abimelech de illo: Prophꝫ est ⁊ orabit p te. Dauid rex fuit ⁊ ꝓpheta: sacerdos aũt nõ fuit. Jõ g̃ amboꝝ fili⁹ notatus est vt vtriusq; p̃is triplex dignitas originali iure recognosceret ī xp̃o. AMBRO. sup lucã: Jõ etiam duos generis auctores elegit: vnũ q̃ de cognatõe pp̃loꝝ p̃missum accepit: alterũ q̃ de generatõe xp̃i oraculũ cõsecut⁹ est. Et iõ lz sit ordine successionis posterior: por tamẽ describit: qz plus est p̃missum accepisse de christo q̃z de eccl'a q̃ est per christũ. potior ẽ enī q̃ saluat eo qõ saluat. HIERO. Ordo etiã p̃posterus: sed necessario cõmutat⁹. si enī p̃mũ posuisset abraã: ⁊ postea dauid: rursus ei repetendũ fuit abraaz vt generationis series texeret. CHRY. sup matth. Altera aũt rõ ẽ: qz regni dignitas maior ẽ q̃z nature. nã ⁊si abraã p̃cedebat in tpe: dauid p̃cedebat ī dignitate.

GLO. Quia vo ex hoc titulo appareat totũ hunc libꝝ cõscribi de iesu christo: necessariũ ẽ p̃cognoscẽ q̃d sit sentiẽdũ de ipso. sic enī meli⁹ exp̃oni potuerũt q̃ in hoc libro de eo dicũt. AVG. de q̃. euã. Error aũt hereticoꝝ de xp̃o tribus generib⁹ terminat̃: aut de diuinitate: aut de hũanitate: aut de vtroq; fallunt̃. AVG. de here. Cherint⁹ g̃ ⁊ Ebion iesuz xp̃m hoiem tñ fuisse dixerũt: quos secut⁹ paul⁹ samosatenus⁹ christũ nõ semp fuisse: sed ei⁹ initiũ ex quo de maria nat⁹ est asseuerat: nec enī aliquid ampli⁹ q̃z hoiem putat. ⁊ hec heresis postea a Photino confirmata est. AVG. ꝺ hereticos: Johãnes aũt apl'us istius insaniã longe añ spũscõ cõspiciẽs eũ alto ipietie sopore demersũ siue vocis p̃conio excitat dicens: In p̃ncipio erat vbũ. Et g̃ qõ in principio erat apud deũ: nõ relinquit̃ ī nouissimo tpe vt originis sue ab hoie p̃ncipiũ sumpserit. Itẽ inquit: Pr̃ glorifica me illa gl'a quã habui apud te p̃usq; mund⁹ fieret. audiat photin⁹ eũ gl'am añ p̃ncipiũ possidẽ. AVG. de here. Nestorij autem puersitas fuit vt hoiem tñ mõ ex beata Maria virgine genitũ p̃dicaret: quem vbũ dei nõ vnitatem p̃sone ⁊ in societatẽ sp̃abilem recepisset: qõ catholicoꝝ aures nequaq; ferre potuerũt. AVG. ad monachos egypti. Ait enī aposto lus de vnigenito: q̃ cũ in forma dei eẽt: nõ rapinaz arbitratus est eẽ se equalem deo. Quis est g̃ ille q̃ ẽ in forma dei: aut quo exinanit⁹ est: ⁊ descendit ad humilitatẽ fm hõis formã: Et q̃dẽ si predicti hereticī in duos diuidẽtes christũ. i. in hoiem ⁊ verbum hoiem dicunt sustinuisse exinanitionẽ: separantes ab eo dei vbũ: p̃eoñdendũ est qz in forma ⁊ ī equalitate intelligit̃: ⁊ fuit p̃is sui vt exinanitionis sustineret modũ. Sed nihil creaturaꝝ est: si fm p̃pam ī telligat̃ naturã in p̃is equalitate: quo g̃ exinanit⁹ dicit̃: ⁊ ex qua eminẽtia vt eẽt hõ descẽdit: aut quo intelligit̃ assumpsisse tanq; nõ hñs in p̃ncipio serui formã: Sed aiunt q̃ vbũ p̃ ī equale existens habitauit in hoie nato per mulierẽ. Et hec est exinanitio Certe audio filiũ dicentẽ sanctis aplis: Si q̃s diligit me: vbũ meũ custodiet. Iudis quo in eis qui se diligunt: se ⁊ sibi cohabitare dixit deũ p̃rem. Putas g̃ ip̃m exinanitũ ⁊ vacuatũ: dabim⁹ ⁊ fui formã acce pisse: qz indulgentiũ se aĩab⁹ sanctis facit mãsionez. Quid aũt spũs habitãs in nobis putatis ⁊ ipse hũa nationis dispensationẽ adimplet. ABBAS isidorus ad archip̃resb. Uerũ ne vniuersa annumeremus: vnũ ad qõ vniuersa intẽdunt dicem⁹: q̃a illũ q̃ de⁹ erat: hũilia loqui ⁊ dispensatiuũ simul ⁊ vtile est: ⁊ nihil iuiolabili nature p̃iudicat. Eũ vero q̃ homo est: diuina ⁊ supnaturalia quedã loq̃ sũme p̃sumptionis est malũ: nã regi q̃dẽ lz etiã ⁊ humilit̃ agẽ: militi vo nõ lz impiales voces emittẽ. Si igit̃ deus erat hũanat⁹ etiã hũilia locũ hñt. Si vo homo tñ erat: excelsa nõ hñt locũ. AVGV. de here. Sabellũ discipulũ Noeti q̃dã phibẽt: q̃ dicebat christum eundẽ ⁊ p̃rem ⁊ spiritũsanctũ. AVGV. ꝺ hereti. Cui⁹ aũt insanissimi furoris audaciã celestiũ testimonioꝝ auctoritate frenabo ad demõstrandã ꝓpe substantie filij p̃sonã: nõ illã q̃ homini susceptо congruere cauillat̃ assimes: sed illa in mediũ ꝓferens testimonia: q̃ sine vllo ancipitis itelligẽtie scrupulo diuinitati ei⁹ cõpetere oẽs pariter cõfitent̃. In genesi enī deũ dixisse legim⁹: Faciam⁹ hoiem ad imaginem ⁊ similitudinẽ nr̃am. Ecce pluraliter dicit Faciam⁹: aliũ videlz indicãs ad quẽ loquẽtis factus ẽ fmo. Si vn⁹ est: ad imaginẽ suã fecisse diceret̃: nũc aũt ali⁹ ⁊ alteri⁹ imaginẽ aperti⁹ fecisse describit̃.

GLO. Alij vero verã christi hũanitatẽ negauerunt Valẽtin⁹ enī dixit christuz a p̃re missũ spiritale vel celeste corp⁹ attulisse: nihilq; assũpsisse de Maria virgine: fz p illã tanq; p riuũ aut fistulã sine assũpta carne trãsisse. Nos aũt nõ iõ credim⁹ natũ ex maria virgine q̃ aliter ī vera carne existẽ atq; hõib⁹ apparere nõ posset: fz qz sic scriptũ ẽ ī ea scriptura cui nisi crediderim⁹ nec christiani nec salui eẽ poterim⁹. Si aũt de celesti vel aerea vel humida creatura corp⁹ assumptũ vellet cõmutare: ī hũane carnis verissimã qualitatẽ hoc eũ potuisse facẽ ds negaret: AVG. de hẽsi. Manichei vero dixerũt: phãtasma eẽ dñm iesum christum: nec femineo posse nasci ex vtero.

AVG. lxxxiij. q̃. Sz si phantasma fuit corp⁹ christi: fefellit christ⁹: ⁊ si fallit: veritas nõ ẽ. Est ãt vitas xp̃s: nõ g̃ phãtasma fuit corp⁹ ei⁹. GLO. Et qz p̃ncipiũ hui⁹ euãgelij ⁊ ẽt euãgelij fz lucã manifeste oñdit christũ natũ ex femĩa: ex quo apparz vã christi hũanitas: g̃ vtriusq; euãgelij p̃ncipia negãt. AVG. ꝺ

fauſtū:vñ fauſt⁹ dicit:Euãgeliũ q̃dẽ a p̃dicatõe xp̃i
z eẽ cepit z noſari:ī quo ipſe nuſq; ſe natũ ex hõib⁹
dicit.At vo genealogia a deo nõ ẽ euãgeliũ: vt nec
ei⁹ ſcriptor auſus fuerit eũ euangeliũ noſare.Quid
enī ſcribit:Liber generatõis ieſu chriſti filij dauid:
nõ g̃ liber euãgelij ieſu chriſti: ſz liber generationis
At vero Marc⁹ qz generatõem ſcribẽ nõ curauit
ſz tñ p̃dicatõem filij dei qõ eſt euãgeliũ:vide q̃ cõ
petenter ſit exorſus.Euãgeliũ inquit ieſu chriſti filij
dei:vt h̄ ſatis appareat genealogiã nõ eẽ euãgeliuz
nãq; z ī ipſo mattheo poſt iuſtificatiõ iohãnẽ ī carcere
tũc legit ieſũ cepiſſe p̃dicare euangeliũ regni.Ergo
q̃cq̃d añ hoc narrat:genealogiã eẽ cõſtat: nõ euan
geliũ.Ad iohãnẽ g̃ z marcũ me contuli:quoz mihi
principia nõ īmerito placuerũt:qz nec dauid nec ma
riã inducũt nec ioſeph õ quẽ Auguſtin⁹:Quid g̃ rñ
debit aplo dicẽti:Memor eſto ieſum chriſtũ reſur
rexiſſe a mortuis ex ſemie dauid ſm euãgeliũ meũ.
Quod aũt erat aplī pauli euãgeliũ:hoc etiã ceteroz
aplorz z oĩuz fideliũ.hoc enī alibi dicit: Siue ego ſi
ue illi euãgeliũ p̃dicauerũt. AVG.de hereſi. Arri
ani aũt p̃ez z filiũ z ſpñſcñ volũt eẽ vni⁹ eiuſdẽq;
ſubſtãtie:nature:aut exiſtẽtie:ſz eẽ filiũ creaturã pa
tris:ſpñ vo ſcñ creaturã creature:hoc ẽ ab ipo filio
creatũ volũt.Chriſtũ etiã ſine aĩa carnem ſuſcepiſſe
arbitrant. AVG.p̃mo de tri.Sz iohãnes in eo de
clarat filiũ ñ tñ deũ eſſe:ſed etiã eiuſdẽ cũ p̃ſe ſub
ſtantie:qz cũ dixiſſet:Et de⁹ erat vbũ: addidit: Oĩa
p ipm facta ſunt.vñ appet ipm fcñ nõ eẽ p quẽ fcã
ſũt oĩa.z ſi ſcũs nõ eſt:creat⁹ nõ eſt:z ſic eiuſdẽ cum
p̃ſe ſubſtãtie ẽ.oĩs enī ſubſtãtia q̃ de⁹ non ẽ:creatu
ra ẽ. AVG.õ felicianũ:Neſcio enī q̃d nobis me
diatoris p̃ſona cõtulerit:q̃ mediꝰ nr̃m nõ redimens
carnẽ q̃ ſine anima nec bñficiũ poſſit ſentire ſuſcepit
Si enī venit chriſt⁹ ſaluũ facẽ qõ pierat:qz tot⁹ hõ
periit:tot⁹ bñficio ſaluatoris īdiget:z iõ chriſt⁹ viniẽ
do totũ ſaluat corp⁹ z aĩam aſſumẽdo. AVG.ī li.
lxxxiij.q̃.Quo etiã ipſi rñdent tã manifeſtis obiecti
onib⁹ ex euãgelica ſcriptura: in q̃ õ eos dñs tã mul
ta cõmemorat:vt ẽ illud:Triſtis ẽ aĩa mea vſq; ad
mortẽ.z Potãtem habeo ponẽdi aĩam meã: z mlta
huiuſmõi.q̃ ſi dicãt p̃abolis eũ locutũ eẽ:habemus
euãgeliſtaz rõnes q̃ res geſtas narrãtes ſicut eum
corp⁹ habuiſſe teſtant:ſic eũ īdicãt hr̃e aĩam p affe
ctiones q̃ nõ p̃t eẽ niſi ī aĩa.eis enī narrãtib⁹ legi
mus:Et mirat⁹ ẽ ieſus:z irat⁹ z mlta huiuſmodi.
AVG. de hereſib⁹.Apollinariſte aũt ſicut arria
ni chriſtũ dixerũt carnez ſolã ſine aĩa ſuſcepiſſe: In
q̃ ſtiõe teſtimonijs euãgelicis victi:mẽtem q̃ rõna
lis ẽ aĩa hõis defuiſſe aĩe chriſti.Sed pro hac ip̃m
verbũ in ea fuiſſe dixerũt. AVG.in libro.lxxxiij.q̃.
Sz ſi ita ẽ beluã quãdaz cũ figura hũani corporis
dei vbũ ſuſcepiſſe crederet. AVGV.de hereſib⁹.
De ipſa vero ei⁹ carne ſic a recta fide diſſenſiſſe phi
bẽt:vt dicerẽt carnẽ illã z verbũ vni⁹ eiuſdẽq; ſub
ſtantie eẽ:cõtentioſiſſime aſſeuerãtes verbũ carnez
factũ:hoc ẽ verbi aliquid ī carnẽ fuiſſe mutatũ atq;
cõuerſũ: nõ aũt carnẽ de Marie carne ſuſcepiſſe:
cõuerſũ atq; mutatum:non aũt ī carnez de Maria
ſuſceptã. CIRYL.in epla ad Johannẽ antio.Fu
rere aũt arbitramur eos q̃ ſuſpicati ſũt q̃ mutatõis
obumbratio circa diuinã vbi naturã põt ꝺtingẽ:ma
net enī qõ ẽ ſemp:z ñ mutat:nec ꝺuerſiõis ẽ capaz
LEO ad ꝺſtãtinopoli. Nos aũt ñ ita dicim⁹ xp̃m
hoĩem vt aliq̃d ei deſit qõ ad hũanã certũ eſt ptinẽ
naturã:ſiue aĩam:ſiue mẽtem rõnabilẽ:ſiue carnẽ q̃
nõ ẽ de femina ſũpta ſit:ſz fcã de verbo ī carnẽ:con
uerſo atq; mutato.Que tria falſa appollinariſtaruz
hereſis:tres varias ꝓtulit ptes. LEO ad paleſti.
Eutices quoq; tertiũ appollinaris dogma delegit:
vt negata hũane carnis atq; aĩe veritate totũ dñm
nr̃m ieſum chriſtũ vni⁹ aſſereret eẽ nature tãq; ver
bi diuinitas ipſa ſe ī carnẽ aĩamq; verteret:z nõcipi
naſci aut nutriri z cetera huiuſmõi:ei⁹ tñ eẽntie fue
rit.ſ.diuine:q̃ nihil hoz ī ſe ſine carnis recepit verita
te:quoniã natura vnigeniti:natura ẽ p̃ris :natura ẽ
ſp̃ũſancti ſimulq; ipaſſibilis z ſempiterna. Verũ ſi
ab appolinaris puerſitate hereti⁹ iſte deceſſerit:ne
quinceret:deitatẽ paſſibilẽ ſentire atq; mortalẽ: z
tñ verbi īcarnati.i.verbi z carnis vnã audet ꝓnũcia
re naturã:nõ dubie ī manichei z martõis träſit inſa
niã:z dñm ieſũ chriſtũ ſimulatorie oĩa credit egiſſe:
nec hũanũ ipſius corp⁹:ſz phãtaſticã corporis ſpẽm:
oculis apparuiſſe cernẽtiũ. IDEM ad iulianũ. In
eo vero q⁹ eutices ī ep̃ali iudicio auſus ẽ dicẽ añ in
carnatõem duas fuiſſe ī chriſto naturas:poſt incar
nationẽ aũt vnã:neceſſariũ fuit vt ad reddẽdã ratio
nem ꝓfeſſionis ſue ſolicitis īterrogatõib⁹ vrgeret.
Arbitroz enī eũ talia loquẽtẽ hoc h̄re ꝓpoſuiſſ:q⁹ aĩa
quã ſaluator aſſũpſit:poſt ī celis ſic cõmorata q̃ de
maria virgine naſceret. Sz hoc catholice mẽtes au
reſq; nõ tolerãt:qz nil ſecũ dñs de celo veniẽs nr̃e
ꝺditionis exhibuit. Nec aĩam ei⁹ q̃ anterioz extitiſſz
nec carnẽ q̃ nõ materni corpis eẽt accepit.vñ qõ in
origine merito dãnatũ ẽ:q̃ aĩaz añ q̃z corporib⁹ inſe
rerent nõ ſolũ miras ſz z diuerſas fuiſſe aſſeruit acti
ones:neceſſe ẽ q⁹ ī iſto plectat. REMI. Vas igit̃
hereſes ī principio euãgelij ſui euãgeliſte deſtruunt:
nã mattbe⁹ cũ narrat eũ dixiſſe originem ꝓ reges iu
deoz:vez hoĩem eũ oñdit z verã carnem habuiſſe.
Similiter z lucas q̃ ſacerdotalẽ ſtirpẽ z ꝓſonã de
ſcribit:Marc⁹ aũt cũ ait: Initiũ euãgelij ieſu chriſti
filij dei.z iohãnes cũ ait: In principio erat vbũ:mani
feſtat eũ añ oĩa ſecula ſemp fuiſſe deũ apõ deũ pr̃ez

Abraaz autẽ genuit Iſaac. Iſaac aũt genuit iacob. Iacob autẽ genuit iudã z fratres eiꝰ.

AVG.de cõ.euã. Matthe⁹ euãgeliſta oñdit ge
nerationẽ chriſti ſz carnẽ ſe ſuſcepiſſe narrãdã.a ge
nealogia chriſti exorſus ẽ.Lucas aũt tanq; ſacerdo
tem ī expiãdũ peccatis magis aſſignãs:nõ ab initio
euãgelii ſui:ſz a baptiſmo chriſti generationes enar
rat vbi teſtimoniũ iohãnis phibuit dicẽs:Ecce q̃ tol
lit peccata mũdi. In generatõib⁹ etiã matthei ſigni
ficat nr̃oz ſuſceptio peccatoz a dño chriſto. In ge
nerationib⁹ aũt luce ſignificat abolitio nr̃oz pecca
toz ab ipſo:iõ generationes chriſti matthe⁹ deſcen
dens enarrat:lucas aũt aſcẽdẽs hũanã aũt xp̃i gene
rationẽ. Matthe⁹ deſcendẽdo deſcribẽs ad abraã
generatões cõmẽmorat. AVG. ſup lucã: Prior
enī abraã meruit fidei teſtimoniũ: qz credidit deo:
z reputatũ ẽ ei ad iuſticiã:iõ etiã auctoz generis de
buit ſignificari:qz inſtaurãde eccle ſpõſionem ꝓmus

emerunt cū vr: Pñdicent ī te oēs trib⁹ terre. Et iterꝝ dauid delatū ē q⁹ ihesus fili⁹ ei⁹ diceret. vñ huic ꝓpo gatiua suaꝫ: vt ab eo generatōis dñice manaret ex ordiū. CHRY. Euāgelista igit matthe⁹ generationem dñice carnis ꝑ serie parētū volēs cōmēdare memorie ordines a ꝑre Abraā dicit: Abraā genuit Isaac. Cur ñ dixit ismael quē ꝑmit⁹ genuit: Sequit: Isaac āt genuit iacob. cur nō dicit esau q ei⁹ primo genitus fuit: Qz. s. ꝑ illos ad dauid puenire nō posset. GLO. Oēs tñ frēs iude cū ipso ī generatōe cō putat. qđ etiā ió factū ē: qz Ismael z Esau nō remā serūt in cultu vni⁹ dei: frēs vero iude ī ppło sunt cō putati. CHRY. Vel, ꝓpterea. xij. pñarchaꝝ memi nit: vt eā q ex ꝑgenitoꝝ nobilitate ē elationē auferret. Ateni multi hoꝝ ex ācillis nati fuerūt: sed oēs si militer erāt pñarche z tribuū pncipes. GLO. Jō aūt iudā nōatim posuit: qz de illo tñ dñs descēdit In singulis aūt patrib⁹ nō solū oz notari hīstoria: ſz allegoria z moralitas: allegoria q̄dem: ī quo vnuſq̄sq; patꝝ christū ꝑfiguret. moralitas ī hoc notatur q⁹ ex singulis patrib⁹ in nobis aliq̄ vtus ꝑ significa tionē nominis vel exēplū edificet. Abraā g̃ in mul tis locis figurā christi portat z ꝓterea ī noīe: Abraā enī pr multaꝝ gentiū iterꝑtat: z christ⁹ est pr mul toꝝ fideliū. Abraā ēt de cognatōe sua exijt z ī terra aliena demorat⁹ ē: z christ⁹ derelicto iudaico ppło ad gētes ꝑdicatores suos exiuit. CHRYS. super matth. Isaac aūt iterꝑtat risus: risus autē scoꝝ ē: nō stricta cachīnatio labioꝝ: ſz rōnabile gaudiū cordis qō fuit mysteriū christi. Sicut enī ille parētib⁹ ī vl tima senectute donat⁹ ē: leticia suis vt cognoscat q̄a nō erat filī nature sed gr̃e: sic z christ⁹ in nouissimo fine, pduct⁹ est a matre iudea gaudiū cūctis. ſz iste ꝑ virginē: ille de anu: ambo ō ſpē nature. REMI. Jacob supplātatoꝝ interꝑtat: z de christo dr: Supplantasti insurgētes ī me subt⁹ me. Jacob genuit iu dā z frēs ei⁹. CHRY. sup matthe. Et nr̃ Jacob ge nuit. xij. aplos in ſpū nō in carne: vbo nō in sanguie Judas aūt iterꝑtatur cōfessoꝝ: qñ christi erat ima go q̄ ꝓfessoꝝ pris erat futur⁹ dicēs: Cōfiteoꝝ tibi paṫ dñe celi z terre. GLO. Moraliter aūt abraā no bis virtutē fidei ꝑ exēpla christi significat: cū de eo legāt: Abraā credidit deo z reputatū ē ei ad iusticiā am. Isaac significat spem: qz iterꝑtat risus: fuit enīz gaudiū parentū. spes vo similit ē gaudiū nr̃m dum eterna bona sperare facit: z de eis gaudē. Abraam g̃ genuit Isaac: qz fides generat spem: iacob aūt signi ficat charitatē: Charitas enī amplectit duas vitas actiuā ꝑ dilectōem ꝓximi: cōtēplatiuā ꝑ dilectionē dei. actiua per liā: ꝓtēplatiua ꝑ rachel significat. lia enī laboraſ iterꝑtat: qz actiua ī laboze ē: Rachel vi sum ꝓncipiū: qz ꝑ cōtēplatiuā ꝓncipiū. i. de⁹ videtur Nascit g̃ iacob de duob⁹ parētib⁹: qz charitas nascit de fide z spe: qō enī credim⁹ z speram⁹ diligim⁹

Judas aūt genuit phares z zarā de thamar. Phares autez genuit esrom. Esrom aūt genuit araz. Arā aūt genuit aminadab. Aminadab aūt genuit naason. Naason aūt genuit salmō. Salmō āt genuit booz

de raab. Booz aūt genuit obeth ex ruth. Obeth aūt genuit iesse. Jesse autem genuit dauid regem.

GLO. Prętermissis aliis filijs iacob: euangelista iude, psequit generatōem dicēs: Judas aūt genuit phares z zarā de thamar. AVG. de ciui. dei: Nec iudas ꝓmogenit⁹ fuit: nec istoꝝ geminoꝝ aliq̄s fuit ꝓmo genit⁹ iude: sed añ illos iam tres genuerat. Eos itaqz tenuit in ordine generationū ꝑ quos ad dauid atqz inde quo ītenderet: pueniret. HIERO. Notandū aūt ī genealogia saluatoris nullā sanctarum assumi mulierū: sed eas quas scriptura reprehēdit: vt q̄ ppter peccatores venerat: ō peccatorib⁹ nascēs oium peccata deleret. vñ z ī osequētibus ruth moabitis ponit. AMBRO. sup lucā: Lucas aūt ꝟ declinauit vt maculatā sacerdotalis generis seriem declararet: ſz sancti matthei ofiliū a rōnis iusticia ñ abhorret: nā cū euāgelizaret fm carnē generatū eē q̄ oium peccata susciperet: subiectū iniurijs: subditū passioni. nec hoc q̄dē putauit exortē asserēdū eē pie tatis vt maculate quoqz originis nō recusaret iniu riā: simul ne puderet eccl'am de peccatorib⁹ congre gari: cū dñs de peccatorib⁹ nasceret. postremo vt be neficiū redēptionis etiā a suis maiorib⁹ ī choaret: ne q̄s pntaret originis maculā ipedimēto posse eē virtuti: nec se inso lens de sui nobilitate iactaret. CHRY. ī ho. Post hoc mōstrat oēs obnoxios fuis se peccatis. istat enī thamar fornicatio iudā accusās z dauid a fornicata muliere genuit Salomonē. Si aūt a magnis lex nō est ipleta nec a minoribus: z sic oēs peccauerūt: z necessaria fcā est christi presentia. AMBRO. sup lucā: Vide aūt qz non ociose matheus vtrūqz significauit cū phares trīmodo cōmemorationū cā deposceret: qz hic in vtroqz mysteriū est. ꝑ geminos enī gemina describit vita ppłorum vna fm legē: altera fm fidē. CHRY. sup matthēū Per Zarā enī significat iudaic⁹ ppłs q̄ pm⁹ apparuit in luce fidei: quasi de vulua tenebrosa mundi, pcedens: z ió significatus est cocco cirrūcisionis mutātibus oīb⁹ qz ipse popul⁹ dei erat futur⁹. ſz posita ē añ faciē ei⁹ lex: q̄si sepes vel materia. Sic g̃ ipedit⁹ ē popul⁹ iudaic⁹ ꝑ legē: sed tēporib⁹ christi rupta ē sepes legis q̄ erat inē iudeos z gētes: sicut ait aplus mediū parietē macerie soluens: sic fcm ē vt gētilis ꝑ phares significat⁹: postq̄z rupta ē lex ꝑ christi mā data: ꝓm⁹ ad fidē, pcedat: z postea seq̄t iudaic⁹ populus. Seq̄t: Phares autē genuit Esrom. GLO. Judas genuit phares z zarā anteq̄z ītraret egyptū: in quā ambo postea cū ꝑre transierunt. In egypto vero phares genuit esrom. Esrō aūt genuit arā. Arā āt genuit aminadab. Aminadab aūt genuit naason z tūc moyses eduxit eos de egypto. Naason autem fuit dux sub moyse in tribu iuda ꝑ desertū: ī quo genuit salmō. Iste salmon fuit ꝓnceps de tribu iuda: q̄ cū iosue terrā ꝓmissionis ītrauit. CHRY. super matth. Qñ aūt ex aliq̄ cā fm ꝓuidētiam dei posita hoꝝ patꝝ noīa credim⁹. Seq̄t: Naason aūt genuit salmon. Iste salmon mortuo pr̃e fuit ꝓnceps in tribu iuda q̄ cū iosue terrā ꝓmissiōis ītrauit. CHRYSO. sup matth. Accepit aūt vxorē noīe raab. hec āt raab dr fuisse raab meretrix de iericho: q̄ suscepit

explozatozes filiozꝝ ifrael: abscõdit eos ⁊ fuauit in columes. Cum aũt salmõ nobilis eẽt iter filios isrl; qz de tribu erat iuda: ⁊ qz filiꝰ pncipis erat: vidit rab sic fidelẽ qsi magnã aliqz cõstitutã: meruit accipẽ i vxozẽ. Fozsitan aũt ⁊ iõ iterpzetat salmon qsi per ipm nomẽ iuitaret a puidẽtia dei: vt acciper vas electionis raab. Interptatur enĩ salmon: accipere vas. Sequit: Salmon aũt genuit booz ō raab. ¶ GLO. Iste salmon in terra pmissionis genuit de illa raab booz. Booz aũt genuit obeth ex ruth. ¶ CHRY. sup matthe. Quõ aũt booz accepit vxozẽ moabitidẽ nomine Ruth: exponere estimauit supfluũ: cũ ō his scriptura sit obꝰ manifesta. Hoc aũt dicimꝰ solũ qm ruth p merito fidei sue nupsit booz: qz deos patruz suozũ repulit: ⁊ deum viuentẽ elegit. Et booz p merito fidei sue illã accepit vxozẽ: vt ex diuigio tali scifcato genꝰ nasceret regale. ¶ AMBRO. sup lucã: Quõ aũt ruth cum eẽt alienigena iudeo nupsit: ⁊ q rõne in christi generatõe eiꝰ putauerit euãgelista copule cõmemozatõem eẽ faciẽdã: q legis serie mechabaẽ: Qõ g nõ de legitia saluatoz generatõe manauit: videt eẽ deformẽ nisi ad apostolicã sniam reuertaris: qz nõ est lex posita iustis: sz iniustis. Nec enim cũ eẽt alienigena ⁊ moabitis: psertim cũ lex moysi phiberet has nuptias moabitis: qz excludẽt ab ecclesia quo itroiuit ĩ eccl'am: nisi qz scã ⁊ imaculata mozibꝰ supza legẽ fcã ẽ. Diffinitionẽ g legis excessit ⁊ meruit iter maiozes dñici generis cõputari: ppter cognatõem mẽtis electa: nõ cozporis. Magnũ aũt nobis exẽplũ ẽ: q in illa nr̃m oĩuz q ex gentibꝰ collecti sumꝰ: ingrediẽdi ĩ eccl'am dñi figura pcessit. HIERO. ĩ epl'a ad paulinũ: Ruth etiã moabitis isa ie explet vaticiniũ dicẽtis: Emitte agnũ dñe dñatorem terre de petra deserti ad montẽ filie syon. Seqt: Obeth aũt genuit Jesse. ¶ GLO. Jesse pr̃ dauid binominꝰ est: qz frequẽtiꝰ vocatꝰ est isai. sed qz pphã vocat eũ nõ isai: sed iesse dicens: Egredietur virga de radice iesse. Vt onderet illã pphetiã cõpletã ĩ maria ⁊ in christo: euãgelista posuit iesse. Seqt: Jesse autẽ genuit dauid regẽ. ¶ REMI. Sed qrẽdũ ẽ qre scũs euãgelista solũ dauid noiauerit regẽ: qõ iõ dixit vt onderet eũ pmũ fuisse regẽ in tribu iuda. ipse autez christꝰ ẽ phares diuisoz: vt ẽ illõ: Diuidet agnos ab hedis. est ⁊ zarã oziens: vt ẽ illõ: Ecce vir: oziẽs noĩ eiꝰ ẽ. Efrom sagitta: vt ẽ illud: Posuit me sicut sagittam electã. ¶ RABA. Uel alterꝝ ppter abũdãtiam gr̃e ⁊ latitudinẽ charitatis. Arã electꝰ: fm illõ: Ecce puer meꝰ electꝰ: vel excelsus fm illud: Excelsus sup oẽs gẽtes dñs. ipse est aminadab. i. volũtariꝰ q dicit: Uolũtarie sacrificabo tibi. Jdẽ est ⁊ naason. i. auguriũ: q nouit pterita pñtia ⁊ futura: vel spentinus fm illud: ⁊ Moyses exaltauit serpẽtẽ in deserto. Est ⁊ salmon. i. sensibilis q dicit: Ego sensi de me vtutẽ exisse ¶ GLO. Ipse accipit raab. i. eccl'az de gẽtibus. Raab enĩ fames vel latitudo vel ipetꝰ qz eccl'a gẽtium esurit ⁊ sitit iusticiã: ⁊ ipetu doctrine pphos ⁊ reges cõuertit. Ruth etiã iterpzetat vidẽs vel festinans: ⁊ significat eccl'am: q puro cozde videt deũ ⁊ festinat ad brauiũ supne vocatõis. ¶ REMI. Est ⁊ Booz in quo robur: vt est illud: Cũ exaltatꝰ fuero a terra oĩa trabã ad me. Est ⁊ Obeth fuiẽs: vt ẽ illud: Filii hominis nõ venit ministrari sz ministrare. Est ⁊ Jesse ĩ censum: fm illud: Igne veni mittẽ in terrã. ipe ẽ oa uid manufozt̃is fm illõ: Dñs fortis ⁊ potẽs. odeside rabilis: fm illõ: Uenit et desideratꝰ cũctis gentibus. Pulcher aspectu: sz illud: Speciosus forma p filijs hominũ. ¶ GLO. Interĩ videam quas vtutes isti patres in nobis edificẽt: quia fides: spes: ⁊ charitas omniũ vtutũ sunt fundamẽtũ. Sequẽtes vtutes sũt qsi supadditiones. Judas iterptat confessio. duplex ẽ aũt cõfessio: est altera fidei: altera peccatoz. Si g pꝰ tres supzadictas vtutes peccat. necessaria est non solũ fidei sed peccatoz confessio. Post iudã seqt phares ⁊ zarã: phares diuisio: zarã oziẽs iterptat: ⁊ thamar amaritudo. Cõfessio enĩ generat diuisionẽ a vitijs ⁊ oztũ vtutũ ⁊ amaritudinẽ pnie. Post phares seqt esroz q sagitta iterptat: postqz enĩ aliqs diuisus ẽ a vitijs ⁊ secularibꝰ: oz fieri sagitta vt ĩ alijs vitia pdicando pugnet. Seqt: Arã q interptat electus vel excelsus: qz postqz aliqs a mũdo remotꝰ est ⁊ alijs p ficit: necesse est vt deo electꝰ: hõibꝰ celebzis: excelsꝰ in vtutibꝰ habeat. Naason iterptat augurium: hoc aũt auguriũ nõ est seculare sed celeste. De hoc gl'abat ioseph fratribꝰ mãdans: Uos detulistis cipht dñi mei: in quo augurari solebat. Cipbus ẽ diuina scriptura vbi ẽ potꝰ sapie. in hac auguratt sapiẽs: qa ibi videt futura. i. celestia. Sequit: Salmon .i. sensibilis. postqz enĩ aliqs studet ĩ diuĩa scriptura: fit sensibilis. i. discernẽs gustꝰ rõnis: qd bonũ: qd malum qd dulce: qd amaꝝ. Seqt: Booz. i. fortis: instructus enĩ in scripturis fit ad oĩa aduersa toleranda fortis. ¶ AVG. sup matth. Iste aũt fortis ẽ filiꝰ raab. i. ecclesie: Raab enĩ iterptat latitudo vel dilatata: qz. n. ex oĩbus finibꝰ terre vocata ẽ eccl'a gentiũ: latitudo appellat. ¶ RABA. Sequit: Obeth. i. fuitꝰ: nõ enĩ idoneꝰ ẽ ad seruitutẽ nisi qs fortis est: q seruitꝰ generat ex ruth. i. destinãtia. Opozter enĩ pmptũ esse seruum nõ pigrũ. ¶ CHRY. sup matth. Nũc aũt q diuitias ⁊ nõ mozes: pulcritudinẽ ⁊ nõ fidẽ: ⁊ qõ ĩ meretricibꝰ qri solet: hoc ĩ diuigibꝰ ptãt: nõ generãt subditos filios vel sibi vel deo: sed otumaces ⁊ õ se ⁊ õ deũ vt filii eoz sint pena religiositatis eozum. Iste obeth genuit iesse. i. refrigeriũ: nã qcũq est subditꝰ deo ⁊ parẽtibꝰ suis: tales filios generat deo p̃ q parte a qbus refrigeratt. ¶ GLO. Uel iesse. i. incensuz. Si enĩ seruiunt ex amoze ⁊ timoze: erit deuotio ĩ cozde q exigue ⁊ desiderio cozdis suauissimũ incensũ offert deo. postqz aũt aliqs idoneꝰ ẽ seruꝰ ⁊ sacrificiũ deo factꝰ: seqt vt sit dauid. i. manu foztis: q õ hostes foztiter dimicauit: ⁊ idoneos tributarios fecit. Simulit ipe oz carnales. i. hoies vbo ⁊ exẽplo deo subiugãs

¶ Dauid aũt rex genuit salomonẽ ex ea q fuit urie. Salomõ aũt genuit roboã: Roboã aũt genuit abiam. Abias aũt genuit asa. Asa autez genuit iosaphat.

¶ GLO. Secũdi qtridenarij generatõis seriẽ euangelista decurrit: q a regibꝰ cõtinet: ⁊ ideo a dauid incipit q pmus ĩ tribu iude regnauit dicẽs: Dauid rex genuit salomonẽ ex ea q fuit urie. ¶ AVG. de cõ. euã. Quia enĩ in generationibꝰ matthei significatur nr̃oz suscepcio peccatoz: iõ ipe a dauid p salomonẽ

descēdit ī cui⁹ mīe ille peccauit. Lucas vo a dauid p nathan ascēdit: p quē ppham de⁹ peccatū illi⁹ expiauit: qz in generatōib⁹ luce significat abolitio peccatoꝝ. AVGV. in li. retra. Dicendū tm̄ fuit p cuius nomīis ppheta: ne putaret idē fuisse hō cum alter fuerit: q̄uis et ipe hoc noīe vocaret. REMI. Que rendū est aūt q̄re euāgelista Bersabee ppo noīe nō noīauit sicut ceteras mulieres: qō iō ē: qz cetere mulieres q̄uis reprehēsibiles fuissent: tamē laudabiles erāt vtutib⁹. Bersabee vo nō solū fuit oscia adultery: sz etiā homicidij mariti sui: et iō ꝓpo noīe eā non noīauit ī genealogia dñi. GLO. Tacet etiā nomē bersabee vt noīando vriā reducat ad memoriā illō maximū scel⁹ qō in eū fecit dauid. AMBRO. su p lucā: At vo scūs dauid in eo ē pcellētioꝝ q̄ hoiem scipse cognouit: et cōmissum sup arrepta vrie vroze peccatū prīe curauit lachrymis abluendū: oīdens nobis neminē ꝑpe vtuti debere cōfidere. habemus enī aduersariū magnū q̄ vinci a nobis sine dei adiutorio nō possit: et plerūq̄ in illustribus viris gratia peccata reperies: vt q̄si hoīes tētationi potuisse succūbere cognoscas: ne vtutib⁹ egregiis plusq̄ hoīes crederent. CHRY. sup matth. Salomō aūt ītrp tatur pacifi⁹: qm̄ oībus ī circuitu gentib⁹ pacificat et tributa reddētib⁹: pacificū habuit regnum. Salomon aūt genuit roboā. Roboā īterpretat a multitudine ppli. Multitudo enī mater ē seditionis: qa qō a plurib⁹ peccat: plerūq̄ manet inuindicabile. Pauc⁹tas aūt magistra est discipline.

Josaphat: āt genuit iozā. Jozā aūt genuit oziā. Ozias autē genuit ioathā. Joathā āt genuit achaz. Achaz aūt genuit ezechiā. Ezechias aūt genuit manassen. Manasses āt genuit amon. Amon aūt genuit iosiam. Josias aūt genuit iechoniam et frēs ei⁹ ī trāsmigratōe babylonis.

HIERO. In q̄rto aūt regū volumīe legim⁹ de ioram ochoziam fuisse generatū. Quo mortuo iosabeth filia iozā regis: sozor ochozie tulit ioas filiū fratris sui: et eū ītermitioī q̄ exercebat ab athalia subtraxit. Cui successit ī regnū fili⁹ ei⁹ amazias: post quem regnauit fili⁹ ei⁹ azarias q̄ appellat osias: cui successit ioathā fili⁹ ei⁹. Aernis g̃ q⁹ fm fidē histozie tres ages ī medio fuerūt quos euāgelista ptermisit. Jozā quoq̄ nō genuit oziā: sed othonā et reliquos quos nūeruim⁹. ver⁹ qz euāgeliste ꝓpositū erat theseram decades et ī diuerso tēpozis statu ponē ī iozā generasse: miscuerat īpissime iezabel. iccirco vsq̄ ad tertiā generationē ei⁹ memoria tollit: ne ī sancte natiuitatis ozdie poneret. HYLA. Purgate vo labe familie gētilis iā regalis ī q̄rta generationū ꝺsequētiū ozigo numerat. CHRY. sup matth. Quod spūs scūs p ꝓpheta ꝺtestat⁹ est dicēs: vt dispergeret oēm masculū de domo achab et iezabel: īpleuit iehu fili⁹ nansi accepit ꝓmissionē: et vsq̄ ad q̄rtā generatōem sedeant filii ei⁹ in sede regni sup israel. Quāa g̃ bñ dictio fcā ē sup iehu q̄ vindictā fecerat sup domum achab et iezabel: et vsq̄ ad q̄rtā generatōem ꝑcidāt filij ei⁹ regū numero: et sic peccatū ei⁹ descēdit ī filios ei⁹: sicut fuerat scriptū: Reddā peccata patrū in filios: vsq̄ ad tertiā et q̄rtā generatōem. Videte g̃ q̄ periculosum ē inire cōiugia ex genere īpiozū. AVGV. de q̄. no. et ve. testa. Uel nō īmerito sublati sūt de numero ceteroꝝ ochozias ioas et amasias. Sic enī eoꝝ cōtinuauit īpietas vt nullū iteruallū habēt. Salomon aūt merito pris oimissus in regno ē. roboam aūt merito filij: illi aūt tres maligne agentes euasi sūt. Ad pditionē enī generis exēplū ē q̄ iugiē malignitas pādit. Seq̄t: Ozias aūt genuit ioa. ioa. aūt ge. achaz. Achaz aūt ge. ezechi. cui cū eēt sine liberis dicī ē: Dispone domui tue quia morieris. Ideo fleuit: nō ꝓpter longiozem vitam: cū sciret inde Salomonē placuisse deo q⁹ nō petisset āpliozes anos. Sed qz dubitabat ne ꝓmissio dei impleret: cum se sciret esse de dauid: p quē oportebat venire christū: et ipse erat sine liberis. Sequitur: Ezechias autē genuit manassen. Manasses autē genuit amon. Amō aūt genuit iosiam. Josias autē genuit iechoniam et fratres ei⁹ in trāsmigratione babylonis. CHRY. super matthe. Sed nō sic positū est in libro regum: vbi talis est ordo. Josias genuit eliachim postea vocatum ioachim. Joachim aūt genuit iechoniam: sed ioachim sublat⁹ est de numero regū: qz nō popul⁹ dei cōstituerat eū in regnum: sed Pharao p potēta tū. Si enī iustum fuit vt ꝓpter solā cōmixtionē generis achab: tollerent tres reges de numero regū: quare nō erat iustum vt similiter tolleret ioachim: quē Pharao vi hostili fecerat regē. Et sic iechonias qui est fili⁹ ioachim: nepos autē iosie sublato patre de numero regū ipse est positus: ꝓ eo quasi fili⁹ iosie. HIERONY. Uel aliter: Sciamus iechoniam ꝓiozē ipsum eē quē et ioachim: fm aūt filiū non patrem: quoꝝ ꝓm⁹ per. k. et. m. secūdus p. ch. et. n. scribitur. Quia scriptoꝝ vitio et longitudine temporum apud grecos latinosq̄ cōfusum est. AMBRO. sup lucā. Duos enī fuisse ioachi: regnoꝝ libri ꝺicāt Sic enī scriptū est. dormiuit ioachī cū patribus suis et regnauit ioachim filius ei⁹ ꝓ eo: filius autē ē cui hieremias nomen īposuit iechoniā. Et bñ sanctus matthe⁹ a ꝓpheta voluit discrepare vt nō ioachim et iechoniam valeret: simul qz maiozē fructū dñice pietatis astruxit. Generis enī nobilitatē dñs in hominibus nō requisiuit: sed de captiuis et peccatoribus cōgrue nasci voluit: qui remissionē veniebat p dicare captiuis: non igit⁹ suppressit alterū euangelista sed vtrūq̄ significauit q̄ vterq̄ iechonias dict⁹ sit. REMI. Sed q̄ri potest quare dicat euāgelista eos natos in transmigratione: cū nati fuissent añq̄ trāsmigratio fuerit facta. iō autē dicit ad hoc: qz ad hoc nati sūt vt de regno toti⁹ ppli ꝓ suis et aliox peccatis captiui ducerent. Et qz ꝑscius erat de⁹ eos eē ducendos captiuos: iccirco dixit eos natos in trāsmigratione. De his aūt quos scūs euāgelista in genealogia dñi sil' ponit: sciendū qz aut similes fuerūt fama aut infamia. Judas et frēs ei⁹ laudabiles fuerūt fama: similiter phares et zara: iechonias et fratres ei⁹ notabiles fuerunt infamia. GLO. Mystice autē dauid ē xp̄s: q̄ goliā. i. diabolū sup̄auit. Urias aūt. i. luxuria. i. diabol⁹ q̄ dicit: Silis ero altissimo: cui ecclesiā cōiugatā xp̄s de solario pīne maiestatis ad-

amauit ⁊ pulchrã factã sibi mr̃imonio copulauit. Uel vrias.i.iudaicus ppls:q̃ p legẽ ō luce gloriat̃. Sed huic xp̃s legẽ abstulit:quã de se loqui docuit. Bersabee aũt ẽ puteus satietatis.i.abundantia gr̃e spiritalis. ¶REMI. Uel bersabee interp̃tat̃ pute⁹ septim⁹:siue puteus iuramẽti:p qō significat̃ fons baptismatis in quo dat̃ dominꝰ spūs septiformis: ⁊ fit ibi adiuratio ō diabolū. Est ⁊ christ⁹ salomō pacificus:fm illud apl̃i: Ipse ẽ pax nr̃a. Est ⁊ roboam latitudo ppl̃i:fm illud: Multi veniẽt ab oriente ⁊ ab occidente. ¶RABA. Uel impetus ppl̃i:q̃ velociter ppl̃os ouertit ad fidẽ. ¶REMI. Ipse ẽ abia.i. pr̃ dn̄s:fm illud: Un⁹ est pr̃ vr̃ q̃ in celis ẽ. ⁊ iteruꝝ: Uos vocatis me magister ⁊ dn̄e. Est ⁊ asa.i. attollens:fm illud: Qui tollit pcã mũdi. Est et iosaphat .i.iudicans:fm illud: Oẽ iudicium dedit filio. Est ⁊ iozam.i.excelsus:fm illud: Nemo ascendit in celuꝝ nisi q̃ de celo descẽdit. Est ⁊ ozias.i.robust⁹ dn̄i:fm illud: Fortitudo ⁊ laus mea dn̄s. Est ⁊ ioathã ozii matus vel pfect⁹:fm illud apl̃i: Finis legis christ⁹. Est ⁊ achaz ouertẽs:fm illud: Cõuertimĩ ad me.
¶RABA. Uel ꝓphẽdens:q̃ nemo nouit patrẽ nisi filius. ¶REMI. Est ⁊ ezechias fortis dn̄s:vl̃ dn̄s cõ fortauit:fm illõ: Cõfidite ego vici mũdũ. Ipse ẽ manasses obliuionis siue oblit⁹:fm illud: Peccatoruꝝ vr̃oꝝ nõ recordaboꝝ ampli⁹. Est ⁊ amon fidelis: fz illud: Fidelis dn̄s in oĩbus v̄bis suis. Est ⁊ iosias: vbi ẽ incensũ dn̄i:fm illud: Fact⁹ in agonia:plir⁹ orabat. ¶RABA. Q̃ vo incensũ oronũ significat psalm⁹ testat̃ dicens: Dirigat̃ or̃o mea sicut incensum in ospectu tuo. Uel dn̄i salus:fm illud: Salus aũt mea in sempiternũ erit. ¶REMI. Ipse iechonias ꝓpans vel dn̄i ꝓpatio:fm illud: Si abiero ⁊ ꝓparauero vobis locũ. ¶GLO. Moraliter ãt p⁹ dauid sequit̃ salomõ: Qui interp̃tatur pacific⁹. Tũc enĩ aliquis fit pacific⁹: motib⁹ sedatis illicitis: ⁊ q̃si iã in eterna tranquillitate posit⁹ cũ deo seruit ⁊ alios ad eũ ouertit. Seq̃tur roboã.i.populi latitudo:post.n. nõ hz quod in se vincat:amplecti alios debet ⁊ late populũ dei ad signa trahere secũ. Sequitur abia.i. pr̃ dn̄s. Dis enĩ p̃missis põt se ꝓficere filium dei: ⁊ tũc eẽ asa.i.attollẽs vt de virtute in virtutẽ ad patrẽ suũ ascendat:⁊ tũc erit iosaphat.i.iudicans vt alios iudicet ⁊ a nemine iudicet̃. Ita fit iozam.i.excelsus quasi in celestib⁹ habitãs. Un̄ efficit̃ ozias.i. robustus dn̄i q̃si robur suũ deo attribuẽs: ⁊ in suo ꝓpo sito pseuerãs. Et seq̃tur: Joathan.i.pfectus q̃ quotidie in maius pficit. Et sic fit achaz.i.ꝓphẽdens: ex opatione enĩ augmẽtat̃ agnitio:fm illud: Annũciauerũt opa dei ⁊ facta ei⁹ intellexerũt. Seq̃tur: Ezechias.i.fortis dn̄s:q̃ deũ fortẽ eẽ intelligit: ⁊ iõ in amorẽ ei⁹ ouers⁹ fit manasses.i. obliuios⁹ tpalia trades obliuiõi:⁊ ex hoc fit amon.i.fidelis: q̃.n. tpalia otẽnit neminẽ i re sua õfraudat. Et sic fit iosias.i.salutẽ dn̄i secure exp̃ectãs. Josias.n.sal⁹ dn̄i int̃prat̃.

Et post transmigrationẽ babylonis:iechonias genuit salathiel. Salathiel autẽ genuit zorobabel. zorobabel aũt genuit abiud. Abiud aũt genuit eliachim. Eliachim autẽ genuit azor. Azor aũt genuit sadoch. Sadoch aũt genuit achim. Achim aũt genuit eliud. Eliud aũt genuit eleazar. Eleazar aũt genuit mathã. Mathan autem genuit iacob.

¶CHRY. super matth. Post transmigrationẽ iter priuatas personas primo ponit iechoniã quasi ꝑticipatum ⁊ ipsum. ¶AMBRO. sup lucã: De quo Jeremias dicit: Scribe virũ istũ abdicatũ. quia nõ exurget ex semine eius sedẽs in throno dauid. Quomodo aũt ex semine iechonie nullus regnatur⁹ dicitur ꝑ prophetã: si enĩ christ⁹ regnauit: ex semĩe autem iechonie christus est: prophetia mentitus est. Sed illic futuros ex semine iechonie non negatur: ⁊ ideo de semine eius christus ẽ: et q̃ regnauit christus non contra ꝓphetã est: nõ enĩ secundi honore regnauit. Ipse enĩ dixit: Regnũ meũ non est de hoc mũdo: Jechonias aũt genuit salathiel. ¶CHRY. super matth. De salathiel quidẽ nihil legimus vel boni vel mali: tamẽ putamus sanctũ eũ fuisse ⁊ in captiuitate assidue deum petisse ꝓ ipsa calamitate q̃ contigerat isr̃l: ideo petitionẽ dei eum appellatum fuisse: interpretat̃ enim petitio dei. Salathiel autez genuit zorobabel. qui interp̃tatur fluitio postposita vel ex cõmixtione. Uel hic doctor babylonie legitur: Si verũ ẽ nescio: quia sacerdotale ⁊ regale genus mixtum est in zorobabel. Reuersi sunt filij isr̃l in terram ꝓpriam: quia cum contenderent tres ꝓ sua sententia vicit zorobabel: ⁊ pronũciata est omnibus fortior veritas eẽ: propter quod darius concessit ei filios isr̃l redire in suã. ⁊ iõ recte fm ꝓuidẽtiam dei noiatus est zorobabel.i.doctor babylonie Que enĩ maior doctrina q̃ oĩdere veritatẽ oĩatri cem esse omnũ rez. ¶GLO. Hz hoc videt̃ eẽ ꝑ ordinem generationi q̃ legit̃ in palipomenon. Dr enĩ ibi: Jechonias genuisse salathiel ⁊ phadaia: ⁊ phadaia zorobabel: ⁊ zorobabel mosollã: ananiã ⁊ salomith sororẽ eoꝝ. Sed scimus multa in paralipomenon vitio scriptoꝝ deprauata. Un̄ multe ⁊ in determinate genealogiaꝝ veniũt q̃stiones: q̃s iubet apl̃s euitari. Uel põt dici: Salathiel ⁊ phadaia cũdẽ eẽ q̃si binomiũ. Un̄ salathiel ⁊ phaida frẽs eẽ: ⁊ filios eius dẽ nois habuisse ⁊ historiographũ secutũ fuisse generatiõz zorobabel filij salathiel. De abiud vsq̃z ad ioseph nulla historia iuenit̃ in palipomenon. hz alii multi annales legũt̃ fuisse apud hebreos: q̃ discebãtur v̄ba diex: ō q̃b⁹ herodes rex alienigena dr̃ multos cõbussisse: vt ordo regie stirpis cõfunderet̃. Et fortitan ioseph noĩa parentum ibi legerat: vel alio quoquo mõ retinuerat: vñ euãgelista serie isti⁹ generatiõis poterat scire. Notãdũ tñ q̃ ꝓz iechonias dn̄i resurrectio: sequẽs dn̄i ꝓpatio dr̃. Utrũq̃z ãt cõuenit dn̄o christo qui dicit: Ego sum resurrectio ⁊ vita: ⁊ vado parare vobis locum. Salathiel.i. petitio mea de⁹: illi ouenit q̃ dicit: Pater sancte: serua illos quos dedisti mihi. ¶REMI. Est etiã zorobabel.i.magister cõfusionis:fm illud: Magister nr̃ cũ publicanis ⁊ pctõrib⁹ mãducat. Ipse est abiud.i. pater me⁹ iste:fm illud: Ego ⁊ pr̃ vnum sumus. Est

& eliachim.i. deus resuscitans: fm illud: Ego resuscitabo eũ in nouissimo die. Est & azor: idest adiutus: fm illud: Qui me misit mecũ est. Sadoc ẽ & sadoch iustus siue iustificat⁹: fm illud: Tradit⁹ ẽ iustus p iniustis. Est & achim.i. frater me⁹ iste: fm illud: Qui fecerit voluntatẽ patris mei hic me⁹ frater ẽ. Est etiã eliud.i. deus me⁹ iste: fz illud: De⁹ meus & dñs meus. GLO. Est & eleazar.i. deus me⁹ adiutor. Est & mathan.i. donans vel donatus: fm illud: Dedit dona hoibus: & sic de⁹ dilexit mundũ vt filiũ suũ daret vnigenitũ. REMI. Est & iacob supplãtans: qz nõ solũ ipse supplãtauit diabolũ: fz & hui⁹ ptãtẽ suis fratalibus dedit: fm illõ: Ecce dedi vobis ptãtẽ calcãdi supra serpentes. Est & ioseph.i. apponẽs: fm illõ: Ego veni vt vitã habeãt & abundãtius habeant.

RABA. Sed videam⁹ qd moraliter isti patres significent: qz post iechoniã q dr̃ ꝓpatio dñi seqtur salathiel.i. petitio mea de⁹. qui enĩ ꝓpatus ẽ nõ petit nisi solũ deũ. Sed iterũ fit zorobabel.i. magister babylonis. s. terrenor̃ hoĩm quos facit cognoscere deo q pr̃ est: qõ sonat aliud: & tũc ille populus resurget a vitijs. vñ seqtur: Eliachim q resurrectio interptatur: & idẽ & bene opanduz ab intus qõ sonat azor. Sit sadoch.i. iustus: & tũc dicit fidelis p dilectionem ꝓximi: ipse ẽ frater me⁹ qõ sonat achim. Et p dilectionẽ dei dicit deus me⁹: qõ sonat eliud. & seqtur eleazar.i. deus meus adiutor: qz recognoscit deum suũ adiutorẽ. Ad qd autẽ tẽdit oñdit mathan q dicit donũ vl donãs. expectat enĩ deũ datorẽ: sicut luctat⁹ ẽ in ꝓncipio & vitia supplãtauit. Sic & in fine vite qõ ad iacob ptinet: & sic pueniẽ ad ioseph.i. ad augmentum virtutum.

Jacob ãt genuit ioseph uirũ marie: de q̃ nat⁹ ẽ iesus q uocat⁹ christ⁹.

GLO. Post oẽs generatiões patrũ ponit vltimo generationẽ ioseph viri marie: propter quã oẽs alie introducũt dicẽs: Jacob aũt genuit ioseph. HIE. Hũc locũ obiicit nobis iulian⁹ august⁹ dissonãtie euãgelistarũ: Matthe⁹ ioseph filiũ dixit iacob: & lucas filiũ eũ appellauerit heli: non intelligẽs cõsuetudinẽ scripturar̃ q alter fm naturã: alter fm legẽ ei pater fit. Scimus enĩ hoc p moysen: deo iubente ꝓceptũ vt si frater aut ꝓpinqu⁹ absq; liberis mortuus fuerit: alius ei⁹ accipiat vxorẽ ad suscitandũ semẽ patris vel ꝓpinqui sui. Sup hoc aphricanus tẽpor̃ & eusebius cesariensis plenius disputauerũt.

Ex ecclesiastica ãt historia: Mathã enĩz & melchi diuersis tribus ex vna eademq; vxore esta nomine singulos filios ꝓcrearũt: qz mathan p salomonem descendit vxorẽ eam ꝓmũ cepat: & relicto filio vno iacob noĩe defunctus est. post cui⁹ obitũ qñ lex viduã alij viro non vetat nubere: Melchi q p nathã genus ducit: cũ eẽt ex eadẽ tribu: sed nõ ex eodẽ genere. relictã mathan accepit vxorẽ: ex qua ipse suscepit filiũ noĩe heli: p quos ex diuerso patruz genere efficiunt̃. Jacob & heli veterini frẽs: quor̃ alter. i. iacob frãs heli sine liberis defuncti vxorẽ ex mãdato legis accipiẽs genuit ioseph: natura quidẽ gerimus suũ filiũ: ꝓpter qõ & scribit̃: Jacob aũt genuit ioseph. Scõm legis vo ꝓceptũ Heli efficitur filius iacob: qz frater erat ad suscitandũ fratris semen accepat: & p hoc recte intelligit̃ atq; integra generatio. Et ea quã matthe⁹ enumerat & ea quã lucas q̃ legalem successionem: q̃ velut adoptiõe q̃dã erga defũctos ostat: cõpetenti satis p hoc designauit iudicio: obtuãs ne i huiusmõi successiõib⁹ gẽtilẽ aliquez noiaret. AVG. de cõ. euã. Cõmodi⁹ enĩ fili⁹ eius dict⁹ ẽ a quo fuerat adoptatus q̃z si diceret̃ ab illo genit⁹ cui⁹ carne nõ erat nat⁹. Matthe⁹ aũt dicẽs: Abraã genuit isaac: & i b̃ pseuerãs donec diceret: Jacob genuit ioseph. satis exp̃sit eum pr̃em ꝓdiuisse fm ordinẽ gnãtionũ a quo ioseph ñ adoptat⁹: fz genitus erat: q̃z si etiã lucas genitũ diceret ioseph ab heli: ne sic nos hoc vbũ ꝑturbare deberet: neq; enĩ absurde q̃sq; dr̃ nõ carne: fz charitate genuisse: quẽ sibi filiũ adoptauerit. Ex ecclĩastica historia: Hec ãt nõ nobis ad subitũ repta aut absq; illis auctoribus cõmẽtata sũt: fz ipi saluatoris nr̃i fz carnẽ ꝓpinq; seu studio tanti semis demõstrãdi: seu edocẽdi q̃ fz veritatẽ gesta sũt: hec tradiderũt. AVG. de cõ. euan. Merito aũt lucas q̃ nõ ab initio euãgelij sui fz a baptismo xp̃i generatiões enarrat tãq; sacerdotẽ i ex planõ pctis magis assignãs: adoptõis origiñ ipse susceꝑit: qz p adoptionẽ efficimur filij dei credẽdo i filiũ dei. Per carnalẽ vo generationẽ quã matthe⁹ ꝓsequit̃: fili⁹ dei poti⁹ ꝓpter nos hõ fact⁹ ẽ. Satis aũt oñdit lucas se dixisse: Joseph filiũ heli: q illi fuerit adoptat⁹: cũ adã filiũ dixerit dei q p grãz quã post ea ꝓcecãdo amisit: tanq; filius i paradiso ostitut⁹ sit.

CHRY. in ho. Positis igit̃ ꝓgenitoribus⁹ vniuersis & finiẽs ioseph addit: Virũ marie: mõstrãs q; ꝓpt illã & hũc i genelogia posuit. Cũ aũt vir audieris: tibi suspitio nõ subeat nuptiar̃: fz recordare ostuetudinis scripturar̃ q; spõse vxores & spõsi viri vocãt̃.

GENADIVS de ecclesiasticis dogmatib⁹: Natus ẽ aũt dei fili⁹ ex hoĩe. i. ex maria: & p hoĩez. i. non ex maria. & non p hoĩem. i. ex viri coitu: sicut ebion dicit. vñ signanter subdit: De q̃ nat⁹ ẽ iesus. AVG. de hereſib⁹: Hoc ẽ cõ valẽtinũ q̃ dixit xp̃m nihil assũpsisse de vgine: fz p illã tanq; p riuũ aut fistulã pertransisse. AVG. cõ faustũ: Cur aũt carnẽ ex vtero femine assumere voluerit: suma cõsilij penes ipsũ est: siue q; vtrũq; sexũ hoc mõ honorãdũ iudicauit assumẽdo formã viri & nascẽdo ꝺ femina: siue aliq; alia cã quã ñ temẽ dixerim. AVG. ꝺ q̃st. no. & vetesta. Qõ aũt p olei vnctionẽ ꝓstabat de⁹ his q i reges vngebant̃: hoc ꝓstitit spũsscũs homini: Christ⁹ addita expiatiõe q̃ natus ẽ: Christ⁹ est appellatus. Et hoc ẽ qõ dicit̃: Qui vocatur xp̃s. AVG. de cõ. euange. Non tñ erat fas vt eũz ob hoc a coniugio marie sepandũ putaret q; nõ ex eius concubitu: sed virgo pepit xp̃m. hoc enĩ exemplo magnifice insinuatur fidelibus cõiugatis & seruata pari cõsensu cõtinentia: posse ꝑmanere coniugiũ nõ ꝓmixto corporis sexu: sed custodito mentis affectu: ꝓsertim q̃a nasci eis filius potuit: sine illo complexu carnali.

AVGV. de nup. & concu. Omne autem nuptiarũ bonũ impletũ est in illis parentibus christi: fides: proles: & sacramẽtũ. Prolẽ cognoscimus ipsũ oñm: fidẽ qz nullũ adulteriũ sacrm: qz nullũ diuortium.

HIERO. Querat autem diligens lector & dicat cum ioseph: sit pater dñi saluatoris: quod pertinet ad oñm generatiõis ordo deduct⁹ vsq; ad ioseph:

Cui rñdebimꝰ ꝓmo nō eē ꝺsuetudinis scripturaꝝ vt mulieꝝ in generatōibus ordo taxetur: deinde ex vna tribu fuisse ioseph ꝛ mariā. vñ ex lege eaꝫ accipere cogebatur vt ꝓpinquā: ꝛ qō simul censetur in bethleē vt de vna videlꝫ stirpe generati. ¶AVG. de nup. ꝛ ꝺcu. Fuit ꝛ series generatiōis vsqꝫ ad ioseph ꝓducēda ne i illo ꝺuplicio virili sexui vtiqꝫ peccatoꝝ petōꝝ fieret ūiuria: cū veritati nihil deperiret: qꝝ ex semie dauid erat ꝛ maria. ¶AVG. ō faustuꝫ: Nos ergo credim⁹ etiā mariā fuisse in cognatione dauid: qꝝ ei⁹ scripturis credim⁹ que vtrūqꝫ dicunt: ꝛ christū ex semine dauid ſm carnē: ꝛ ei⁹ matrē mariā: nō cū viro cōcūbendo: ſꝫ vginē. ¶ARGESTE cōſilij: Cauēdus aūt ē hic Nestorij error q̄ sic dicit: cū diuina scriptura dictura ē: aut natiuitatē christi q̄ ex maria virgine ē: aut mortē nuſq̄ videt ponens de⁹ sed aut christ⁹ aut filius aut dñs q̄ hic tria naturaꝝ significatiua duarū aliqñ q̄dē bui⁹: aliquādo vō illi⁹: aliqñ aūt ꝛ illi⁹ ꝛ isti⁹. Accipe aūt ad hoc testimoniū: Jacob genuit ioseph virū marie: de q̄ natus ē ieſus q̄ vocat christ⁹. De⁹ enī vbū secūda ex mulere nō equit natiuitate. ¶AVG. ō felicianū: Ex nō alius dei ꝛ alius hoīs: ſꝫ idē christ⁹ dei ꝛ hoīs filius fuit. ꝛ sicut in dño hoīe aliud anim⁹ ꝛ aliud corp⁹: sic i mediatore dei ꝛ hoīm: aliud dei filius: aliud hominis fili⁹ fuit: vn⁹ tñ ex vtroq̄ christ⁹ dñs fuit. Aliud inquā ꝓ discretiōe substātie: nō alius ꝓ vnitate psone. Sed obiecit heretic⁹: Nescio quō natū doceatis ex tpe quē coeternū pri dicitis iā fuisse: nasci. n. est velut q̄dā mot⁹ rei nō extantis anteq̄ nāscatur id agēs beneficio natiuitatis vt sit: Quo colligit eū qui erat nasci nō potuisse: si nasci potuit: nō fuisse. Ad qō ¶AVG. Fingam⁹ sicut pleriq̄ volūt eē in mūdo aīam generalē: q̄ sic ineffabili motu semina cūcta viuificet: vt nō sit cōcreta cū genitis: nēpe cuꝫ hec in vteꝝ passibilē materiā ad vsus suos formatura puenerit: vnā facit secū esse psonā ei⁹ rei quā nō eandē cōstat habere substātiā. ꝛ fit opante aīa ꝛ patiēte materia ex duab⁹ substātijs vn⁹ hō: cū aīa aliud doceat: aliō caro: sicq̄ aīaꝫ nasci fatemur ex utero q̄ ab vtero veniētē vitā dicimus cōtulisse cōceptō. Nasci inquā ex matre ꝺr q̄ ex hac sibi corpus aptauit: in quo nasci posset: nō quia anteq̄ nascereꝰ q̄tū ad se attinet: ipsa penit⁹ nō fuisset. Sic q̄ ímo multo incōprehēsibili⁹ ē atq̄ sublimi⁹ natus ē susceptiōe pfecti hoīs de matre fili⁹ dei: q̄ potētiam singularē oībus genitis ē cā nascendi.

¶Oēs itaq̄ generationes ab abraam usq̄ ad dauid: generatiōes quatuordecim: ꝛ a dauid usq̄ ad transmigrationē babylonis generatōes quatuordecim: ꝛ a transmigratiōe babylonis usq̄ ad christum generationes quatuordecim.

¶CHRY. sup matth. Positis generatōib⁹ ab abraam vsq̄ ad christū: eas in tres ptes diuisit: p generationes. xiiij. ꝺa ter cōpletis. xiiij. generatiōib⁹: numeratus ē in iudeis status hoīm. ab abraā enī vsq̄ ad dauid fuerūt sub iudicib⁹: a dauid vsq̄ ad transmigrationē babylonis sub regib⁹: a transmigratione vsq̄ ad christū sub pontificibus. Hoc ergo vult demonstrare: sicut semp cōpletis. xiiij. generationib⁹: mutatus ē hoīm status: sic completis. xiiij. generationib⁹ a trāsmigratōe ad christū: necesse ē a christo mutari similiter hoīm statū: quod ꝛ factum est post christū enī oēs gentes: sub vno xp̄o iudice rege ꝛ pontifice acti sūt. vū qñ iudices: reges: ꝛ pontifices christi dignitatē p̄figurabāt: semp p̄incipia eorum in figura fuerūt christi: p̄im⁹ iudicū iesus naue: primus regū dauid: primus pontificū iesus filius iosedech. hoc in figura christi fuisse dubitat nemo. ¶CHRY. in ho. Uel iō i tres partes diuisit oēs generationes: demonstrans q⁹ neq̄ regimine trāsmutato facti sunt meliores: sed sub iudicibus: regibus: potificibus: ꝛ sacerdotib⁹ in eisdē ꝓmanserūt malis. ꝓpter qō ꝛ captiuitatē babylonis ꝺmemorat: manifestās q⁹ neq̄ ex hoc sūt correcti. Descēsus aūt in egyptū nō meminit: qꝝ egyptios nō adhuc timebāt: sic assyrios vel parthos. ꝛ qꝝ illud erat antiquū: hoc aūt recens: ꝛ qꝝ illuc nō ꝓpter pctā ꝺducti sūt sicut babylone. ¶AMBRO. sup lucā: Jllō aūt nō p̄termittēdū putam⁹ qō a dauid tpib⁹ vsq̄ ad iechoniā cū. xvij. fuerūt reges iudee. xiij. generationes matthe⁹ posuit. Oportet aūt cognoscere posse plures esse successiones: pauciores generatiōes: p̄ūt enim diuti⁹ viuere aliq̄ ꝛ seri⁹ generare: aut certe penitus exortes existere: itaq̄ nō q̄ regū eadē generationū tpa. ¶GLO. Uel pōt dici tres reges esse p̄termissos vt supius dictū est. ¶AMBRO. sup lucaꝫ: Rursus ergo cū a iechonia vsq̄ ad ioseph generatiōes. xij. cōputent: postea xiiij. generatiōes deserip tas eē cōmemorauit. Sed si diligēter aduertas: ꝺ quoq̄. xiiij. generationū poteris inuenire rōnez. xij. enī a ioseph numerant. xiij. ē christ⁹. duos aūt ioachim. i. duos iechonias fuisse hist̄oria indicat: p̄ez ꝛ filiū. nō igitur suppſlit alter⁹ euangelista: ſꝫ vtrūqꝫ significat: ita addito minori iechonia generationes xiiij. cōputant. ¶CHRY. sup matth. Uel vn⁹ iechonias bis numerat in euāgelio: semel añ trāsmigrationem: iterum autem post transmigrationem. hic enim iechonias cum esset vnus duas habuit conditiones. fuit enī. ꝛ rex ante trāsmigrationē q̄si rex fact⁹ a populo dei: fact⁹ est ꝛ ꝓuatus p⁹ trāsmigratiōnē: ideo ante trāsmigrationē numeratur inter reges quasi rex: post transmigrationē aūt inter p̄uatos. ¶AGV. in li. de con. euan. Uel iō vnus in illis ꝓgenitoꝝ bis numerat. i. iechonias a quo facta est q̄dā in extraneas gētes deflexio: qñ in babyloniā trāsmigrat⁹ ē. Ubi aūt ordo a rectitudine flectitur vt eat in diuersū: tāq̄ angulū faciat: illud aūt qō in angelo ē bis numerat. ꝛ ꝺ iā xp̄m p̄figurat a circūcisione ad ꝓputū migraturꝫ: ꝛ lapidē angularē futurꝫ. ¶REMI. Ideo aūt. xiiij. posuit generatiōes q⁹ denarius significat decalogū: q̄ternari⁹ vō quatuor libros euāgelij. vñ in hoc oñdit ordinē legis ꝛ euāgelij. Ideo etiā quaternariū numerū triplicauit: vt oñderet q⁹ pfectio legis ꝓphetie ꝛ gre ifidesē trinitatis cōsistit. ¶GLO. Uel i hoc numero septiformis gra spūsci significat: hic enī numerus ex septē ꝺficitur: qō aūtē geminat: significat gratiam spūsancti corpoꝛi ꝛ aie eē necessariam ad salutem

Sic ḡ hec generatio diuidit in tres tesseradecades prima est ab abraā vsq; ad dauid: ita q; dauid ibi includit. sed secūda a dauid vsq; ad trāsmigrationē ita q; dauid ibi nō ꝛcludit: sed trāsmigratio sub eo ꝓtinetur. tertia ē a trāsmigratiōe vsq; ad christū: i q̄ si dicam⁹ iechoniā bis numeratū transmigratio in clusa ē. Jn ꝓma significāt hoīes añ legē: in q̄ quosdam hoīes naturalis legis inuenies. s. abraaz isaac ⁊ iacob: oēs vsq; ad salomonē. Jn secūda significātur hoīes sub lege: oēs enī q̄ in ea inueniuntur: sub lege fuerūt. Jn tertia hoīes gr̄e q; terminat ad christū q̄ gratie dator fuit: in qua etiā liberatio a captiuitate babylone facta ē: significās liberationē a captiuitate ꝑ christū factā. AVG. de con. euān. Cuz aūt q̄terdenas generationes trib⁹ distinxisset articulis: nō tñ eas dixit in summa vt diceret: Fuit oēs xlii. vnus enī in illis ꝓgenitorib⁹ bis numerat. s. iechonias. sic ḡ non. xlij. q; faciūt ter. xiiij. sed ꝓpē vnū bis numeratū. xl. ⁊ vna generatiōes fuīt. Matthe⁹ igit q̄ regiā in christo ꝓstituerat insinuare ꝑsonam excepto christo. xl. hoiel in generationū serie numerauit. Numer⁹ enī iste illud tēpus significat quo ī hoc seculo regi nos oportet a christo ꝑm disciplinā laboriosam quā significat illa virga ferrea. Nō aūt numer⁹ iste hanc tpalē vitā eternāq; significet: illa interim cā de ꝓmo occurrit: q; ⁊ tpa annoꝝ quadripartitis vicib⁹ currūt: ⁊ mūdus ipe quatuor ptibus terminatur ab oriēte ⁊ occidēte: aquilone ⁊ meridie. xl. aūt quater hīt decē. Porro ipsa decem ab vno vsq; ad quatuor ꝓgrediēte numero ꝯsumant. GLO. Vel denarius ad decalogū refert: quaternarius ad pñtē vitā que p q̄tuor tpa transit: vel per decē vetus testamentū: p quatuor nouū. REMI. Siq̄s aūt voluerit dicere q; sūt. xl. ⁊ due generationes: q; nō ē vn⁹ iechonias: sed duo. dicēdum ē q; ⁊ iste numer⁹ cōgruit scē ecclesie: nasciē enī a septenario ⁊ senario: nā series septē. xl. ⁊ duo faciūt. Senarius referē ad laborē: septenarius vō ad requiem.

Christi aūt generatio sic erat: cū eēt despōsata mr̄ iesu maria ioseph: añq; ꝯuenirent inuenta ē in utero habens de spiritusancto.

CHRY. sup mātth. Quñ supius dixerat: Jacob ātem genuit ioseph. cui desponsata maria genuit iesū ne aliq̄s audiētiū sic estimaret eē christi natiuitatē quō p̄cedentiū patr̄: ipse ordinē narrationis sue p̄cedēs dicit: Christi aūt generatio sic erat. ac si dicat: Generatio quidē eor̄ quos exposuimus patrum sic fuit: quēadmodū retuli: Christi aūt generatio non sic. sz ita erat: Cū eēt desponsata mater. CHRY. in ho. Quasi enī aliq̄d nouū dictur⁹ ꝓmittit modū generationis dicere: ne audiēs vir̄ marie estimes natuz esse lege nature. REMI. Pōt ātem ad superiora referri hoc modo. Sic erat christi generatio sicut dixi. i. Abraam genuit isaac. HIERO. Sed quare nō de simplici vgine: sz de desponsata ꝺcipit: ꝓmū ut per generationē ioseph origo Marie mōstraret. secūdo ne lapidaret⁹ a iudeis vt adultera. tertio vt ī egyptū fugiens haberet solaciū mariti. Martyr⁹ etiam Jgnatius quartā addidit cām: vt part⁹ inquiēs ei⁹ celaret⁹ a diabolo dū eū putat nō de virgine sed de vxore generatū. CHRY. sup matth. Jdeo ātem ⁊ desponsata ⁊ domi habita: nā quēadmodū in ea que in domo viri cōcipit: intelligit cōceptio naturalis: ita in ea q̄ extra domū cōcepit: est suspecta ꝺiūctio. HIERO. cōtra heluidiū: Sciendū aūt q; heluidius q̄dā hō turbulētus accepta materia disputandi blasphemare ō dei matrē incepit: cuius ꝓma ꝓpositio fuit: Matthe⁹ loquit sic: Cū eēt despōsata. Ecce inquit habes desponsatā: nō ꝺmēdatā vt dicitis: ⁊ vtiq; nō ob aliud desponsatā nisi qñ nupturam. ORI GE. Desponsata fuit quidē ioseph: nō tamē in ꝺcupiscētia iūcta: Mater ei⁹ inquit mr̄ imaculata: mater incorrupta: mater intacta. Mater ei⁹: cui⁹ ei⁹? mat̄ ē dei: vnigeniti dñi regio oīm plasmatoris ⁊ redēptoris cunctor̄. CIRYL. Quid enī videbit aliquis in sancta virgine ꝓter alias: si dei mater nō sit sed christi vel dñi: vt Nestor⁹ dicit: Nihil enim absurdū est etiā si voluerit q̄s matrē vniuscuiusq; vnctorū christi noīare genitricē. Sola vō ꝓter illas sancta vgo ⁊ christi genitrix: itelligit ac dr̄: Venit enī nō ꝓcr̄ hoiem sm vos: sed incarnatus potius ⁊ hoiem factū ex deo patre vbz. Sed fortitan illud ais: Dic mihi putasne diuinitatis facta ē vgo? Et ad hoc quoq; dicim⁹ q; natū est ex ipsa dei substātia eius verbū: ⁊ sine ꝓncipio tpis semp existēs genitori. in nouissimis aūt tpib⁹ quoniā caro factū ē: hoc est vnitū carni aīam habenti rōnalē: natū etiā dicit carnaliter ꝑ mulierē. Assimilat aūt quodāmō nati uitati que sm nos hoc sacramētū: matres eteni terrenoꝝ ministrāt nature coagulatā paulatim carnē pficiendā in specie humana. Immittit aūt animali spiñ deus. Sed lz sint iste solūmō terrenoꝝ corpoꝝ matres: attamē parientes totū animal ⁊ non partē peperisse dicūtur. Tale aūt aliq̄d gestū scipimus in generatōe emanuel: natū enī ē ex p̄ri substātia dei verbū. Quia vō carnē assumpsit ꝓpriā eam faciēs: necessariū ē cōfiteri q; natus ē sm carnē per mulierem. Quia igit ⁊ de⁹ vere ē: quō dubitabit quispiā scām virginē dicere genitricē. LEO papa ī ser. de nati. Nō aūt te dei cōceptus turbet: partus te non ꝺfundat auditus: qñ virginitas quicq̄d est humani pudoris excusat: aut que lr̄ verecūdie lesio vbi inist deitas cū amica sibi semp integritate ꝺsortiū? vbi ē interpr̄es āgelus? fides ꝓnuba: dispēsatio castitas: donatio virt⁹: iudex ꝺsciētia: cā de⁹: ꝺceptio integritas: vginitas partus: vgo mr̄? CIRYL. ad Jo. antiochenū: Sed si de celo ⁊ nō ex ipsa scīa corp⁹ xp̄i factū eē dicerem⁹ vt valētin⁹: quō intelligeret⁹ dei genitrix Maria? Nomē aūt matris oñdit cū subdit: Maria. BEDA sup lucā: Interptat aūt maria stella maris hebraice: dña syriace: q; ⁊ lucē salutis ⁊ dñm mūdo edidit. Cui aūt desponsata fuerit: oñdit subdēs: Joseph. CHRY. sup matth. Jdeoq; fabro lignario Maria desponsata erat qñ xp̄s ecclesie sponsus omnū salutē hominū operaturus erat ꝑ lignum crucis. CHRY. in homelia: Quod autem sequitur: Antēq; conuenirent. non dr̄: añq; duceretur in domū sponsi: etenim iā intus erat. Cōsuetudo enī multotiēs veterib⁹ erat in domo despōsatas hr̄e: qō ⁊ nūc quoq; fieri videt⁹: ⁊ generi lotb intus cū ipso erāt. GLO. Sz dr̄: Añq; ꝯuenirent. ad carnis cōmixtionē. CHRY. sup matth. Ut nō

ex cõpassione carnis ⁊ sanguinis nasceret q̃ ex deo natus ē: vt carnis ⁊ sanguinis solueret passionem. AVG. de nup. ⁊ ocu. Nuptialis etiã ocubitus ibi nõ fuit: q̃ ī carne pctī fieri nõ poterat sine vlla carnis ocupiscẽtia q̃ accidit ex pctõ: sine qua ocipi voluit: q̃ futur⁹ erat sine pctõ: vt hinc etiaꝫ docẽt oẽm que de ocubitu nascit carnẽ eẽ pctī: quãdoquidez sola que nõ inde nata ē: nõ fuit caro pctī. AVG. in ser. de nati. Nascit etiã ab intacta femina chr̃ist⁹ q̃ fas nõ erat vt vtus p voluptatẽ: castitas p luxuriã: p corruptionẽ incorruptio nasceret. nec poterat nisi nouo ordine aduẽtare de celo: q̃ vetustũ mortẽ destruere veniebat imperiũ: Regnũ igit tenuit vgnitatis: q̃ regẽ genuit castitatis: ideo etiam oñs nr vgineũ sibi reqsiuit hospitium habitandi: vt nobis oñderet deũ in casto corpe portari debere: ergo qui scripsit lapideas tabulas sine stilo ferreo: ipe grauidauit Maria spũsctõ. vnde dr: Inuẽta ē in vtero bñs. HIERO. Non ab alio inuenta ē nisi a ioseph q̃ pene licẽtia maritali oĩa nouerat. CHRY. super matth. Nam sicut bistoria non incredibilis docet: qñ gesta sũt q̃ refert lucas: Joseph absens erat: nec enī ocueniẽs ē putare pñte ioseph introisse angelũ ad mariã: ⁊ dixisse q̃ dixit ⁊ mariã rñdisse q̃cũq; rñdit. Et si credam⁹ angelũ potuisse intrare ad eam ⁊ loqui: plane tamẽ mariã abisse in montana ⁊ manisse cũ elisabeth mensib⁹ tribus: possibile non fuit pñte Joseph: q̃ necesse erat vt absentatõis ei⁹ ⁊ mãsionis diutine reqreret causas. postq̃ ãt rediit pere gre: post tot mẽses inuenit eã grauidã manifeste. CHRY. in ho. Prope aũt dicit: Inuẽta est. q̃ dõ nõ excogitat⁹ dici ocluetũ ē. Ne ãt molestes euãgelistã inrogãdo q̃liter sit nat⁹ ex vgie breuit expediuit se dicẽs: De spũsctõ: q̃si spũsctus ē q̃ ē hoc miraculũ opat⁹. neq; enī gabriel: neq; matth⁹ ãpl⁹ dicere potuerũt. GLO. Hoc g̃ q̃ dr: Est ex spũsctõ. euãgelist⁹ ex pte sua adduxit: vt cũ diceret habẽ in vtero: ois mala remouerẽt suspitio a mẽtibus audiẽtiũ. HIE. in expositiõe ca. fi. Nõ aũt sicut q̃daꝫ sceleratissime opinãtur: spñsctũ dicim⁹ fuisse ꝓ semine: sed potentia ac vtute creatoris dicimus operatũ. AMBRO. in li. de spũsctõ. Quod enī ex aliquo est: aut ex substãtia est: aut ex potestate ei⁹ est. ex subã sicut filius: q̃ a pr̃e: ex ptate sic ex deo oĩa: quõ ⁊ in vtero habuit maria ex spũsctõ. AVG. ad eustochiũ: Profecto aũt iste mod⁹ quo nat⁹ ē chr̃istus de spũsctõ insinuat nobis gratiam dei: qua hõ nullis pcedentib⁹ meritis in ipso ex ordine nature sue quo eẽ cepit: verbo dei copularet in tãtã psone vnitatẽ vt idẽ ipse eẽt filius dei. Sed cũ illã creaturã quã virgo concepit ⁊ pepit: q̃uis ad solã psonaꝫ filii ptinentẽ tota trinitas fecerit: neq; enī sepabilia sũt opa trinitatis: cur ī ea faciendo sol⁹ spũsctus nominat⁹ ē: an ⁊ qñ vn⁹ triũ in aliquo ope noiat: vniuersa opari trinitas intelligit? HIERO. Sed inquit beluidi⁹: neq; de nõ ocuenturis euãgelista dixisset pusq̃ ocuenirent: q̃ nemo de non trãsuro dicit anteq̃ prandaret: q̃si siquis diceret: Anteq̃ in portu prandarẽ ad aphr̃icam nauigaui nõ posset stare sñia: nisi ei in portu trãdendũ sit qñq;. aut non potius sit intelligendũ sic: q̃ añ lꝫ sepe ⁊ osequẽtiã indicet: tñ nonnũq; ea tñ q̃ prius cogitabant oñdit: nec necesse sit vt cogitata fiãt. Cũ ideo aliud interuenerit: ne ea q̃ cogitata sunt fieret. HIERO. Nõ ergo sequitur vt postea cõuenerit: ꝫ scriptura q̃ factũ non sit oñdit. REMI. Vel hoc vbũ ocueniẽdi: non ipsũ concubitũ: ꝫ tẽpus significat nuptiaꝝ. i. q̃n ea que fuerat sponsa: incipit esse vxor. Est enī sensus Anteq̃ ocueniret. i. anteq̃ rite solẽnia nuptiaꝝ celebrarent. AVG. de con. euã. Hoc qũadmodũ factũ sit q̃ hic ptermisit lucas: exponit post cõmemoratũ conceptũ iohãnes ita narrans: In mẽse aũt sexto missus ē angelus. ⁊ infra: Spũsctus supueniet in te. hoc g̃ est q̃ matth⁹ cõmemorauit dicẽs: Inuẽta ē in vtero bñs ō spũsctõ: nec ꝛriũ ē: q̃ lucas exposuit q̃ matth⁹ ptermisit. Sic nõ ē ꝛriũ q̃ matth⁹ deinceps cõtinet q̃ lucas ptermisit. Seqtur enim: Joseph aũt vir ei⁹ cũ esset iustus. vsq; ad eũ locum vbi scripsũ ē de magis q̃ p aliã viã reuersi sunt ī regionẽ suã. Siquis aũt velit vnã narrationẽ ex oĩb⁹ que de chr̃isti natiuitate dicunt ab alterutro: si hec ptermittunt: ordinare sic põt: Chr̃isti generatio sic erat: Fuit in diebus herodis. vsq; ibi: Mãsit aũt maria cũ illa quasi mẽsib⁹ trib⁹ ⁊ reuersa ē in domum suam. Et tunc addendũ est quod hic dicitur: Et inuenta est in vtero habens de spũsancto.

Joseph aũt vir ei⁹ cũ eẽt iust⁹: ⁊ nollet eã traducere: voluit occulte dimittere eam.

CHRY. in ho. Cũ dixisset euãgelista q̃ ex spiritu sancto ⁊ sine cõcubitu inuenta ē in vtero bñs: ne suspectũ haberes chr̃isti discipulũ quasi grãdia ō suo magistro fingentẽ: introduxit ioseph p ea que passus est: ad fidẽ eoꝝ q̃ dicta sũt oferẽtẽ. vñ dicit: Joseph aũt vir ei⁹ cum eẽt iustus. AVG. in ser. de natiui. Intelligens enī ioseph marie vteruꝫ grauidari turbatur: q̃ mariã quam de templo dñi accepat: ⁊ nondũ cognouerat: grauidã sentiebat: secũq; estuabat disputãs ⁊ dicẽs: Quid faciã: pdo: aut taceo: Si prodidero: adulterio nõ cõsentio: ꝫ vitiũ crudelitatis incurro: quia fm moysi sentẽtiam lapidãdã eam eẽ cognosco. Si tacuero: malo consentio: ⁊ cũ adulteris portionẽ meã pono: quoniã g̃ tacere malum ē: adulteriũ prodere peius ē: dimittã eam a cõiugio. AMBRO. sup lucam: Pulchre aũt docuit sanctus matth⁹ quid facere debeat iustus: q̃ obprobriũ coniugis deprehenderit: vt in crudelitatẽ ab homicidio: castũ ab adulterio pstare se debeat. ⁊ ideo dicit: Cũ eẽt iustus. Ubiq; g̃ in ioseph iusti gratia ⁊ psona seruatur vt testis ornetur: lingua enī iusti loquitur iudiciũ veritatis. Ꝫ quõ ioseph cũ crimẽ celet vxoris: iust⁹ describit? CHRY. in home. In lege enī pceptũ est: nõ solũ reos: sed conscios crimis obnoxios eẽ pctõ. HIERO. Sed sciendũ q̃ iustũ hic virtuosũ in oĩbus dicit: Est enī iusticia ⁊ auaritiam non habere: ⁊ vniuersalis virtus: ⁊ sic noie iusticie maxime vtitur scriptura. Justus igit existens .i. benign⁹ ⁊ mitis: volnit occulte dimittere eaꝝ que nõ solũ traditioni: sed etiã pene fm legem obnoxia videbat. sed ioseph vtrũq; remisit q̃si supra legẽ viuẽs: sc̃. n. sol añq̃ radios mõstrat: mũdũ clarificat: sic ⁊ chr̃ist⁹ anteq̃ nascer⁹: multa signa pfecte vtutis apparere fecit. AVGV. de ver. oñi: Vel aliꝫ

Si solus nosti quia aliquis peccauerit in te: & eum vis coꝝã hoīb⁹ arguere: nō es corrector ſz ꝓditor. vnde vir iust⁹ Joseph tanto flagitio qō de vxore fu erat suspicat⁹ magna benignitate pepcit. Estuabat vtiqz certa adulterij suspitiō: & tñ qz ipe sol⁹ sciebat: noluit eā diuulgare: ſz occulte dimittē volēs ꝓdesse peccanti: nō punire peccātē. HIERO. Uel hoc testimoniū Marie ē: q⁹ ioseph sciens illi⁹ castitatē & admirās qō euenerat: celat silentio cui⁹ mysterium nesciebat. REMI. Uidebat enī grauidā quā nouerat castam. & qz legerat: Egredietur virga de radice Jesse: vīm nouit Mariā duxisse originē. & legerat etiā: Ecce virgo concipiet: non diffidebat hāc ꝓphetiā in ea eē implendā. ORIGE. Sed si suspitionem in ea nō habebat: quō iust⁹ erat ut īmaculatam dimitteret: Ideo q̄ dimittere volebat: qñ magnū sacramentū in ea eē cognoscebat cui approximare se indignū estimabat. GLO. Uel cū vellet eā dimittere iust⁹ erat: cū occulte pius notaret eā ab infamia defendens: & hoc ē: cū eēt iust⁹ voluit dimittere eā: cū nollet eā traducē in publicū. i. diffamare: voluit hoc facere occulte. AMBRO. sup lucā: Nemo aūt quā nō accepit dimittit: & iō quā volebat dimittere: fatebat acceptā. GLO. Uel cū nollet eā traducere in domū suā ad cohabitationē assiduā: voluit occulte dimittere eā. i. tēp⁹ nuptiaꝝ mutare. vera enī virt⁹ est cū nec pietas sine iusticia: nec sine pietate seruat iusticia q̄ sepate ab inuicē dilabūt. Ut iustus erat ꝓ fidē q̄ credebat christū de vgine nasciturū. vnde voluit se humiliare ante tantā gratiā.

Hec aūt eo cogitāte: ecce angelus dñi apparuit i somnis ioseph dicens: Joseph fili dauid: noli timere accipe mariā cōiugē tuā. Qđ. n. in ea natum est: de spūsancto est.

REMI. Quia sicut dictū ē cogitabat Joseph occulte mariā dimittere: hoc aūt si fecisset: ppauci eēnt q̄ nō magis suspicarēt eā eē meretricē q̄z vginē: idcirco repente cōsiliū ioseph diuino mutatū ē cōsilio. vīm ē. Hec aūt eo cogitāte. GLO. In quo notat animā sapiētis q̄ nihil temere vult incipe. CHRY. in ho. Notat etiā māsuetudo ioseph: q⁹ nulli enarrauit suā suspitionē. neqz ei q̄ suspecta erat: sed in se cogitabat. AVG. in ser. de natiui. Sed ioseph ista cogitante non timeat Maria dauid filia: qñ sicut dauid veniam contulit fīmo ꝓphetico: sic mariam liberat angel⁹ saluatoris. Ecce enī iteruz vginis ille paranimphus gabriel aduenit. vīm sequtur: Ecce angelus dñi apparuit ioseph. GLO. Hoc igit vbo apparuit: significat ptās apparentis: q̄ qñ vult & quō exhibet se videndū. RABA. Quō aūtē angel⁹ ioseph apparuit demōstrat cū dicit: In sōnis. i. quō iacob scalā vidit ꝓ imaginationē quādā oculis cordis ostensam. CHRY. in ho. Ideo aūt nō apparuit manifeste ioseph sicut pastorib⁹: quia valde fidelis erat: pastores aūtē indigebant quasi rudes. Uirgo aūt indiguit: q̄si pmo de maximis instruēda. Silit etiā zacharias indiguit ante conceptionē prolis mirabili visione. GLO. Apparēs āgel⁹ nomē erpmit: gen⁹ omēorat: & timorē excludit: dicēs: Joseph fili dauid: ioseph eū ex noīe: q̄si notū & familiarem sibi oñdit. CHRY. sup matth. Filiū dauid eū nōians voluit eū adducē i memoriā passiōis dei ad dauid: vt de semine ei⁹ christus nasceret. CHRY. in ho. Dicēs aūt Noli timere: monstrat eiz iā timere ne offēderet deū q̄si adulterā habēs: alias neqz cogitasset eā expellere. SEVE. Sponsus etiā ne time at admonet: qz plus anim⁹ dū cōpatitur plus paruerit: ac si dicat: Dic nō ē mortis causa ſz vite: quia q̄ vitā parturit: non meretur occidi. CHRY. super matth. Dicēs etiā ne timeas: cognitorē se cordis ei⁹ oñdere voluit: vt ꝓ hoc futuroꝝ bonoꝝ q̄ de christo erat dictur⁹ faceret fidē. AMBRO. sup lucā: Nō aūt te moueat: q⁹ eam coniugē vocat: nō enī virginitatis ereptio: ſz coniugij testificatio: nuptiaꝝ celebratio declarat. HIERO. ō Deltidiū: Non tñ ē putandū q⁹ ex eo q⁹ vxor est appellata sponsa eē desierit: cū hanc eē cōsuetudinē scripture nouerimus: q⁹ spōsos viros & sponsas appellet vxores: sicut deuteronomij testimonio approbat: Si quis inquit inuenerit virginē despōsatā viro in cāpo & vim faciēs dormierit cū ea moriat: qz humiliauit vxorē ꝓximi sui. CHRY. in ho. Dicit aūt: Noli timere accipe. i. intus retinere: iā enī mente dimissa erat. RABA. Uel noli timē accipe eā. nuptiali ouentu & assidua cohabitatōe. CHRY. sup matth. Propter tres ātcās apparuit angel⁹ ioseph hoc dicēs ei: primo ne iust⁹ hō ignorās faceret rē iniustā ex ꝓposito iusto: deinde ꝓpē bonorē ipsius matris: nam si dimissa fuisset apud infideles: turpi suspitiōe carere nō poterat: tertio vt intelligens ioseph scām cōceptionē: diligēti⁹ se custodiret ab illa q̄z pius: iō tñ nō añ cōceptioz vginis venit ad ioseph: ut nec cogitaret hec q̄ cogitauit: ne pateret q̄ passus ē zacharias culpā infidelitat⁹ incurrēs de conceptiōe diuigis iā longeue incredibilioꝝ. erat res vginē posse concipe q̄z anuz. CHRY. in ho. Uel ideo turbato iā ioseph angel⁹ venit: vt appareat ioseph sapia: et vt hocipsū fieret ei coruz q̄ dicebant demonstratio. Dū enī audit ab angelo q̄ intra se cogitauerat: indubitabile signum erat: q⁹ a deo mitteret: cui⁹ sol⁹ ē scire cordis secreta. Sermo etiā euāgeliste insuspicabilis fit: demonstrans ioseph passum qō ꝓbabile ē vix pati. Uirgo etiā oēm malā suspitionē effugit ex hoc: q⁹ vir q̄ zelotipiā passus ē eā suscepit: & p⁹ conceptiōez fuauit. Ideo aūt vgo ioseph hec q̄ angel⁹ nūciarat non dixit: qz nō estimabat sibi credi a spōso: & maxime iā in suspitiōz adducto. Uirgini aūt añ conceptōz annunciat angel⁹: ne si p⁹ conceptionē deferret: in angustia esset. Oportebat aūt extra turbationem eē illā matrē: q̄ omniū coditorē recepit. CHRY. in ho. Non solū aūt angel⁹ ab iniqua cōmixtione virginez excusat: ſz & supza naturā ocepisse demōstrat: nō solū timorē auferēs: sed & leticiā addēs. vī subdit: Quod enī in ea natū ē de spūsancto ē. GLO. Aliud ē nasci in ea: & aliud ab ea. nasci ab ea ē ꝓdire in lucē: nasci in ea est idem qō concipi. vel fm ꝓsentiam angeli quam habet ex deo: cui futurū quasi ꝓterituz est natū dicitur. AVG. de quest. no. & ve. testa. Sed si de spiritusancto natus ē christus: cur dictū ē: Sapientia edificauit sibi domū: Quō ista gemina ratione debz intelligi: Primū enī dom⁹ xpi ecclesia ē;

quam edificauit sibi sanguine suo. deinde potest et corp⁹ eius dici dom⁹ eius: sicut dicitur templū ei⁹. Factū aūt spūssancti: factū filij dei ē: ppter naturę ꝛ volūtatis vnitatē: siue enī pr̄ faciat siue fili⁹ siue spiritussc̄s: trinitas ē quę opat̄: ꝛ q̄cquid tres fecerit: dei vn⁹ ē. AVG. in enche. Nūquid tū iō dicturi sum⁹ p̄rem hois christi eē spūsc̄m: vt de⁹ pr̄ vbum genuerit: spūssc̄us hoiem: qō ita absurdū ē: vt nul le fideles aures id valeāt sustinere. Quō g̃ dicimus christū natū de spūsc̄o: si nō eū genuit spūssc̄us: an q⁹ fecit eū: inq̄tū. n. hō est: fact⁹ est: sicut apls dicit: Fact⁹ ex semine dauid. s. carne: neq; enī quia mundū ist⁹ fecit de⁹: dici eum fas est dei filiū aut natū ex deo: sz factū vel creatū vel ꝺditū. hic aūt cū cōsiteamur eū natū despūsc̄o ꝛ maria v̄gine quō non sit fili⁹ spūssc̄i ꝛ sit fili⁹ Marie v̄gīis: nō g̃ ꝺcedēdum est quicq̄d de aliq̄ re nascitur: ꝺtinuo eiusdez rei filiū nūcupandū. vt enī omittā aliter de hoīe nasci filiū: aliē capillū: pediculū ꝛ lūbricū: quoꝝ nihil est fili⁹. Certe hoīes q̄ nascūt ex aqua ꝛ spū nō aq̄ filios recte eos dixerit q̄spiā: sz dei patris ꝛ matris ecclesie. Sic ergo de spūsc̄o nat⁹ ē ꝛ fili⁹ dei patris est non spūssancti.

¶ Pariet ăt filiū: ꝛ uocabis nomē eius Jesū: ipse enim saluū faciet populū suū a peccatis eorum.

CHRY. in ho. Quia hoc q̄ angel⁹ ad ioseph. dixerat supra būanā cogitationez ꝛ legē nature erat: nō solū ex p̄teritoꝝ reuelatione ꝺfirmat q̄ dixerat: sed etiā ex futuris dicens: Pariet aūt filiū. GLO. Ut enī nō videret ioseph ampli⁹ ꝺiugio nō esse necessarius: cū ꝺceptio esset facta sine ei⁹ auxilio: ostēdit q⁹ q̃tus nō sit necessari⁹ ꝺceptui: tm̄ vtilis ē, procurationi: q: ipsa pariet filiū: ꝛ tūc matri ꝛ filio erit necessari⁹: matri vt ab infamia defendat: filio vt eum nutriat ꝛ circūcidat. Que circūcisio notat̄ vbi dicit: Et voca. no. ei⁹ Jesū. In circūcisiōe enī solet dari nomē. CHRY. sup matth. Nō aūt dixit pariet tibi filiū sicut ad zachariā: Ecce Elisabeth vxor tua pariet tibi filiū: q: mulier q̄ ex viro concipit: marito suo filiū parit: q: magis ex illo ē q̄z de ipsa: hec aūt que nō de viro ꝺcepat: nō viro filiū pepit: sz sibi tūmō. CHRY. in ho. Uel indeterminate hoc posuit: vt ꝺfidat q⁹ eū pepit orbi terraꝝ vniuerso. RABA. Dicit aūt: Uocabis nomē: ꝛ nō impones: q: ab eterno impositū ē. CHRY. in ho. Nunc aūt ꝺfidit admirabilē eē partū: q: de⁹ est q̄ nomē desup p angelum mittit: nec nomē q̄cunq; sed q̄ ē infinitoꝝ bonoꝝ thesaur⁹. Ideoq; interp̄tat̄ illud angel⁹: bonā substituēs spem: ꝛ ex hoc ad credēdū q̄ ꝺceba tur: inducit. ad talia enī credēda facili⁹ accedere cōsueuim⁹. HIERO. Jesus enī hebreo sermōe saluator ꝺf: Etymologiā g̃ nois significat ꝺcēs: Ipse enī saluū faciet pplm̄ suū a pctis eoꝝ. ꝺfidit enī eūdem toti⁹ mūdi saluatorē: ꝛ nr̄e salutis auctorem. Saluat q̄dē nō incredulos: sed pplm̄ suū: hoc ē in se credētes saluat: nō tam a visibilib⁹ hostib⁹ q̃z potius inuisibilib⁹: hoc ē a pctis saluat: nō armis pugnādo: sed pctā relaxādo. SEVE. Ueniāt ꝛ audiant q̄ requirūt: quis ē quē Maria genuit: Ipse. n. saluū faciet populū suū: nō alteri⁹ saluū faciet populum. vñ a pctis eoꝝ: esse deū q̄ pctā ꝺnat si christi anis nō credis: crede infidelib⁹ vel iudeis ꝺcentibus: Nemo pōt pctā ꝺmittere: nisi solus deus.

¶ Hoc aūt totū factū est: ut adimpleret̄ qō dictū ē a dño p̄ pphetam ꝺcentē: Ecce uirgo i utero habebit ꝛ piet filiū: ꝛ uocabit̄ nomē ei⁹ emanuel: qō ē interp̄tatū: nobiscū de⁹.

REMI. Mos fuit euāgeliste ea q̄ ꝺcit de veteri testamēto ꝺfirmare: ppter iudeos q̄ in christū crediderāt: vt agnoscerēt ea eē completa in gr̄a euangelij: q̄ p̄dicta fuerāt in veteri testamēto. ꝛ subdit: Hoc aūt totū factū ē. Querēdū aūt ē in hoc loco q̄re dixerit: hoc totū factū eē: cū supius solā ꝺceptionē narr̄auerit. Sz sciēdū q⁹ hoc iō dixit: vt demonstraret q⁹ añ in p̄tia dei factū fuit: q̄z fieret apō homines. Siue q: p̄teritaꝝ rer̄ erat narrato: totuz factū eē dixit: q: q̄ hoc scripsit: iā totū factū erat.

RABA. Uel hoc totū factū eē ꝺcit: q⁹ v̄go desp̄sāret̄: q⁹ casta seruaret̄: q⁹ grauida inueniret̄: q⁹ per angelū reuelaret̄: vt adimpleret̄ qō dictū ē: Nō. n. hoc impleret̄: q⁹ v̄go conciper̄ ꝛ pareret: nisi desp̄sata eēt: ne lapidaret̄: ꝛ nisi ab angelo secretū ꝺceptū gereret̄: ꝛ ita eā ioseph accipet: ꝺmissa p infamiā effugeret: ꝛ lapidatiōe periret. Si g̃ añ pctū pareret: cassaret̄ pphetia que ait: Pariet filiū. GLO. Ut p̄t ꝺci: q⁹ Ut: nō ponit̄ causaliter. nō enī iō impletū ē: q: implēdū erat. ponit̄ aūt ꝺsecutiue: sicut ꝛ in Geneſi suspēdit alterū in patibulo: vt cōfectoris veritas ꝓbaretur: q: vno suspenso ꝺfectoris veritas est ꝓbata: sic ꝛ in hoc loco intelligēdū ē: q⁹ hoc facto qō p̄dictū ē: pphetia impleta ē. CHRY. i ho. Uel aliter: Quia vidit angel⁹ abyssum ꝺuine miserico: die nature leges solutas: ꝛ eū q̄ erat oīb⁹ superior: ad hoīez q̄ erat oībus inferioꝝ descēdisse. Dec ꝛ huiusmōi vno vbo oñdit ꝺcēs: Hoc autē totū factū est. q. d. ne putas q⁹ hec nūc tm̄ deo placeāt: oli ꝺfordinata sūt: decenter enī angelus nō v̄gini sz Joseph pphetiā inducit: q̄si in pphetis meditanti ꝛ experto. Et p̄mo q̄dē v̄ginē ꝺuige appellauerat̄: nūc aūt v̄ginē cū pphetā inducit: vt hoc etiā a pphetā audiret: q̄si ꝓiu p̄meditatū: vñ ad fidē eoꝝ q ꝺcebātur: inducit Jsaiā vel magis deū. non enī ꝺcit: Ut impleretur qō dictū est ab isaia: sed Qō dictū est a dño p isaiā. HIERO. sup isaiā: Cūm aūt p̄mittitur in pphetā: Dabit dns ipse nobis signū: nouū debz esse atq; mirabile. Si aūt iuuēcula vel puella vt ꝺ dei volūt: ꝛ nō v̄go pariat: q̄le signū poterat appellari: cū hoc nomē etatis sit: nō integritatis: Et reuera v̄go hebraice bethula appellat̄: q̄ i p̄ti loco nō scribitur in pphetā. Sed p hoc vbo positū est Halma: qō p̄ter. lxx. oēs adolescētulā trāstulerūt. Porro halma apud eos ābiguū ē. ꝺcitur enī ꝛ adolescētula ꝛ absconditа. ergo halma non solū puella vel virgo: sed virgo absconditа ꝺcitur ꝛ secreta: que numq̄ virorum patuerit aspectibus: sed magna parentum diligentia custodita sit. Lingua quoq; punica q̄e de hebreoꝝ fontibus ducit̄ ꝓprie virgo halma appellatur. In nr̄o quoq; sermone bama dr̄ sancta: oīmq; pene linguarū vbis vtit̄ hebrei:

ꝛ quātū cum mea pugno memoꝛia numq̄ me arbi/
tꝛoꝛ halmā ō mꝫliere nupta legisse:ſz de ea q̄ ē vir/
go:vt nō vgo solūmō sit:ſz in annis adolescētie:pōt
enī fieri vt vgo sit vetula. Ista aūt vgo ī annis puel
larib⁹:vel certe virgo nō puella q̄ adhuc viꝝ nosse
ñ posset. HIE.sup matth.⁊ Pro eo āt q⁹ euāgelista
matthēus dicit: In vtero habebit.in ꝓpheta qꝛ fu/
tura ꝑdicit:significat q⁹ futuꝝ sit:ꝛ scripsit: Accipiet.
Euāgelista aūt qꝛ nō de futuro sed de ꝑterito nar/
rat hiſtoꝛiā:mutauit accipiet ꝛ posuit: Habebit.qui
aūt habet nequaq̄ acceptuꝝ⁹ ē. Dicit aūt: Ecce vgo
in vtero habebit ꝛ pariet filium. LEO in epla ad
Flauianū: Cōcept⁹ quippe ē de spūsco intra vterū
virginis matris:q̄ ita illum salua virginitate edidit.
quēadmodū salua vginitate cōcepit. AVG.ī ser.
de natiui. Qui enī virupta coꝛpoꝛ mēbꝛa ī aliꝭ po
terat reintegrare tangēdo:quātomagis ip̄e sua mīe
q̄ inuenit integra nō violauit nascēdo:creuit enī in
ei⁹ partu coꝛpis integritas poti⁹ q̄z decreuit:ꝛ virgi
nitas ampliata est poti⁹ q̄z fugata. THEO.in ser.
ephesi.concilij. Quia vo fotin⁹ puꝝ hoīem dicit qui
natus ē:dei non dicēs partum.⁊ q̄ ex vulua ꝓcessit
hoīem ꝓponit a deo diuisū:dicat nunc quō natu/
ra humana p vulua virginalē nata:virginitatēvul/
ue seruauit incoꝛruptā:⁊ nulli⁹ enī hoīs mater vgo
pmansit. Sed qꝛ nat⁹ ē carne deus vbum: custodit
virginitatē:seipsū p vbū eē oñdens.neq̄ enī nostrū
vbū cum paritur coꝛrūpit mentē:neq̄ de⁹ vbū par/
tū eligens peremit vginitatē. Seq̄tur: Et vocabunt
nomē ei⁹ emanuel. CHRY.in ho. Cōsuetudo q̄dē
est scripture res q̄ ꝓtingūt ꝓ noībus ponere. Nihil
g̃ ē aliud q̄ dicit: Vocabūt nomē ei⁹ emanuel.q̄z
videbūt deū cū hoīb⁹.vñ nō dicit Vocabis: ſz voca
bāt. RABA. Primo q̄dē angeli psallētes: secun
do apostoli ꝑdicantes:adhuc ꝛ sci martyres: deīn/
de cūcti credētes. HIERO.sup Isaiā: Septuagi/
ta aūt reliq̄ trāstulerūt siliter Vocabis : ꝓ quo hic
scriptū est Vocabūt:q̄ in hebꝛeo non habet: vbū
enī charatim:q̄ oēs interꝑtati sūt:vocabis pōt in/
telligi ꝛ vocabit:q⁹ ipsa.s. vgo q̄ concipiet ꝛ pariet
chriſtū:emanuel appellatura sit nomine:q̄ interꝑ
tatur nobiscū de⁹. REMI. Querēdū aūt ē q̄s est
interꝑtatus hoc nomē:ꝓpheta aut euāgelista aut
aliq̄s translatoꝛ:⁊ sciendū q⁹ ꝓpheta nō ē interꝑ
tatus.scō aūt euāgeliste q̄d necesse fuerat interꝑ/
tari:cū scriberet hebꝛeo sermone:fortassis qꝛ ſ nō
mē obscurū erat apud hebꝛeos:iccirco digniꝝ erat
interꝑtatione. Sed magis credēdū ē q⁹ aliquis trās/
latoꝛ sit interꝑtatus:ne haberet hoc nomē obscuꝝ
apud latinos:hoc deniq̄ noīe due substātie:diuini
tatis.s.⁊ humanitatis ī vna ꝓsona dñi nr̄i Jesu xp̄i
designant:qꝛ q̄ ante oīa secula ineffabiliter genit⁹
est a deo patre:idē ipse in fine tēpoꝝ fact⁹ ē emanu
el.i.nobiscū de⁹ ex vgine matre. Q̄ō āt dr̄ nobiscuꝝ
deus:pōt intelligi hoc mō nobiscū fact⁹ ē.i.passibi/
lis:moꝛtalis:⁊ ꝓ oīa nostri similis absq̄ peccato: si
ue qꝛ substātiā nostre fragilitatis quā assūpsit:sub/
stantie siue diuinitatis in vnitate ꝓsone conūxit.
HIERO. sup Isaiā:Sz sciēdū q⁹ hebꝛei hoc de eze
chia filio achaz ꝓphetari arbitrant:q⁹ ipso regnan
te capta sit samaria:q̄ oīno ꝓbari nō pōt. Siqui/
dem achaz filius ioathan regnauit sup iudeā ꝛ hie/
rusalē annis.xvj.cui successit in regnū fili⁹ ei⁹ ezechi
as annos nactus.xxiij.⁊ regnauit sup iudeam ꝛ hie
rusalē ānis.xxix.quō g̃ quā vidit ꝑmo anno achaz
pꝛophetiā de ezechie conceptu dr̄ ꝛ natiuitate:cum
eo tpe cū regnare ceperat achaz iā nouē eēt ezechi/
as annoꝝ:nisi forte sextum ezechie regni annū quo
capta ē samaria:infantiā ei⁹ appellari dicāt nō eta
tis:ſz imperij:q̄ō coactū eē ac violentū ꝛ stultis pa/
tet. Quidā de nostris Isaiā ꝓphetā duos filios ha
buisse ꝓtēdit:iasuph ꝛ emanuel: emanuel de ꝓphe
tissa vꝛoꝛe sua eē generatū in typū dñi saluatoꝛis:ſ
aūt fabulosū ē. PETRVS alfonsius: Non enī sci
tur q⁹ aliq̄s hō illius tpis emanuel sit vocat⁹. Sed
obiicit hebꝛeus:quō stare poterit q⁹ hoc ꝓpꝫ xp̄m
dictū sit ꝛ mariā:cū ab achaz vsq̄ ad mariā multa
centena annoꝝ transierūt. Sed ſz ad achaz loquere
tur ꝓpheta non solū tm̄ ad eū vel de suo tpe dicta ē
ꝓphetia. Pꝛopꝫ hoc enī dictū est: Audite domus
dauid nō audite achaz. Jtē Dabit dñs ipse vobis si
gnū.addit ipse: Ac si diceret:non ali⁹:ex quo intelli
gi ipsū dñm signū eē futuꝝ. Quod etiā pluraliter ait:
Vobis ꝛ nō Tibi:innuit nō ꝓpꝫ achaz vel ad ipsū
solū hoc dictū fuisse. HIERO.sup Isaiā: Est g̃ sic
intelligendū q̄ō dr̄ ad achaz: Iste puer q̄ nascet ex
vgine o dom⁹ dauid:nūc appelletur emanuel.i.no
biscū deus:qꝛ a rebus ipsis ꝓbabiliter a duob⁹ re/
gib⁹ inimicis liberata patebit deū te habere ꝑsentē
Postea aūt vocabit Jesus.i.saluatoꝛ:eo q⁹ vniuer
sum gen⁹ hoīm sit saluaturus. Nō mireris g̃ o do
mus dauid ad rei nouitatē:si vgo deū pariat:q̄ tan
tā habeat ptātē vt mlto post tpe nascitur⁹te nunc
liberet inuocat⁹. AVGV.contra faustum: Quis
aūt demētissim⁹ diceret cū manicheo verius eē fi
dei de christo sine teste nō credere:cū aplus dicat:
Quō credēt ei quē nō audierūt:aut quō audiēt si/
ne ꝑdicante:Ut āt nō ꝓtēnerēt:neq̄ fabulosa ou
cerent q̄ apli nūciabāt:demonstrat hec a ꝓphetis
fuisse ꝑdicta:qꝛ etsi attestabāt miracula:nō defuis/
sent q̄ magice potētie cūcta illa tribuerēt:nisi talis
eoꝝ cogitatio ꝓtestatiōe ꝓphetica vinceret. Magi
cis enī artibus longe anteq̄z nasceret ꝓphetas sibi
ꝓstituere a q̄b⁹ ꝓnunciaret:nemo vtiq̄z diceret: Si
etiā dixerim⁹ hoī gētili:crede christo qꝛ de⁹ ē:⁊ nō
derit: Uñ credo:ꝓplataq̄z auctoꝛitate ꝓphetarū oī
derim⁹ fidē ꝓphetarum ex his q̄ vētura cecinerūt:
euenisse cernūt. Credo enī q⁹ eū nō lateret:quātas
a regib⁹ hui⁹ seculi psecutiōes ꝑus ptulerit christi/
ana religio:videat nūc ipsos reges terre christi im/
perio subiugatos:oēsq̄z gētes eisdē fuiētes : q̄ oīa
p ꝓphetas fuerūt ꝑdicta. Hoc g̃ audiēs de scriptu/
ra ꝓphetica ꝛ cernēs in vniuersa terra cōpleta:mo
ueret ad fidē. GLO. Pꝛoꝝ g̃ errorē euāgelista ex/
cludit dicens: Ut adimpleret q̄ō dictū ē a dño per
ꝓphetā. Prophetia aūt alia ē ex ꝑdestinatiōe dei:
quā necessariū ē euenire oīb⁹modis vt sine nr̄o im
pleat arbitrio:vt illa de q̄ mō agim⁹.vñ dic: Ecce.
ad demōstrādū certitudinē ꝓphetie:alia ē ex psciē
tia dei cui nr̄m admisceꝛ arbitriū: ꝛ coopante gr̄a
osequmur ꝑmiū:vel ab ea iuste relicti tormētū : alia
nō ex psciētia:sed ē q̄dā cōminatio more hūano fa
cta sicut illud: Adhuc.xl.dies ꝛ ninive subuertet.
intelligendo nisi niniuite corrigantur.

Exurgēs aūt ioseph a sōno fecit sicut p̄cepit ei angelus dn̄i: t accepit mariā ꝓiugē suā. Et ñ cognoscebat eam donec peperit filiū suū p̄mogenitū t uocauit nomen eius iesum.

Eo aditu redijt vita quo ingressa ē mors. RE. Per iobediētiā enī a de oēs pditi sum⁹. p obediētiam io seph oēs ad p̄stinū statū icipim⁹ reuocari: nā his vbis magna nobis virt⁹ obediētie ꝯmēdat: qb⁹ dr: Exāt io. a sō. fe. sicut p̄ce. ei ange. dn̄i. GLO. Nō tñ qđ p̄cepit angel⁹ fecit: sz etiā sic p̄cepit. Quisq̄s ēt a deo monet solua mozas: surgat a sōno: faciat qđ iubet Et acce. ma. cōiu. suā. CHRY. Nō i domo accepit eā: nec enī adhuc dimiserat eā de domo: sz de aīmo suo deposuerat eā: t iter i animū suum eā recepit.

REMI. Uel accepit celebratis nuptijs vt ꝺiunx vocaret: nō tñ vt ꝺcūberet: q: sc̄d: Et nō cognoscebat eā. HIERO. Ō beluidiū: Sz beluidi⁹ supfluo labore deludat cognoscēdi vbū ad coitū magis q̄ ad scientiā eē referēdū: q̄si hoc d̄sq̄ negauerit: t eas iepti as q̄s redarguit: aliq̄n pudēs d̄spiā potuerit suspicari. Deide vult docē: q Donec siue Usq; aduerbiū certū tp̄s significet: quo cōpleto fiat aliq̄d qđ vsq; ad illō tp̄s ñ fiebat: vt h. Nō cogno. eā do. pe. filiū. Appet iāt cognitā eē p⁹ partū: cui⁹ cognitōez filij tñ generatio differebat. Et ad hoc appzobādū ꝺgerit de scripturis exēpla q̄plurima. Ad qđ rñdem⁹: Et cognoscebat: t vsq; vel donec i scripturis dupliciter itelligēda. Et de eo qđē q scriptū ē: Cognoscebat: ad coitū eē referēdū ipse disserit nullo dubitāte: q̄n ad sciam sepe referat vt ibi: Remansit puer iesus i hierlim: t nō cognouerūt parētes ei⁹. Sic etiaz Donec i scriptura sepe certū tp̄s sicut ipse disserit significat: sepe ifinitū: vt ē illō: Donec ꝺsenescat ego fīi: nūqd postq̄z ꝺsenuerit: de⁹ desistet: Et saluator i euāgelio: Ecce ego vobiscū sū: vsq; ad ꝺsūmationez seculi: ḡ p⁹ cōsūmatōez seculi a discipulis abscedet: Et apo. Oportet illū regnare donec ponat ūnimicos sub pedib⁹ ei⁹: nūqd postq̄z illi sub pedibus erūt: regnare desistet: Intelligat ḡ ea de qb⁹ posset ābigi si nō fuissent scripta significari. Cetera vō nr̄e itelligētie derelinqui: iuxta qō euāgelista illud indicat: de quo scandalū poterat moueri: nō eā cognitā esse a viro vsq; ad partū: vt multomagis intelligerem⁹ cognitā nō fuisse post partū. HIERONY. sup matheū: Ut quis dicat: Donec ille vixit non est hoc locutus: nūquid per hoc significauit: q: post mortē ille locut⁹ est: quod fieri nō p̄t: sicut t ioseph añ partū credibile fuit vt nō cognosceret eā: q: nōdū cognoscebat mysteriū dignitatem: postq̄z vero cognouit: q: est facta vnigeniti dei tēplū: quomō poterat hoc vsurpare: Sed sequētes Eunomiū putant: quia illi ausi sunt hoc dicere q ioseph hoc ausus fuit: sicut in sanus neminē reputat esse sanum. HIERONY. cōtra beluidū: Ad summā illud requiro cur se abstinuerit ioseph vsq; ad partus diē: respondebit vtiq; q: angelū audierat dicentē: Quod in ea natum est. Qui ergo somnio trī credidit vt vxorem nō auderet tangere: hic postq̄z pastores audierat: magos viderat: miracula tanta cognouerat: templū dei: spiritus sancti sedez: dn̄i sui matrē audebat attingere?

CHRY. super matheū: Pōt etiā dici q verbum cognoscendi hic accipiē p agnitione. vere enī nō agnouit eā ante cuius fuerat dignitatis: t postq̄z peperit tunc cognouit eam q: speciosior t dignior scā fuerat q̄z totus mund⁹: q: que totus mūdus capere nō poterat: in angusto cubiculo vteri sui sola suscepit.

HYLA. in hom. Uel aliter: Propter sanctissime Marie glorificationē a ioseph cognosci nō potuit: donec peperit. dominū enī glorie brīs in vtero quomodo cognosceret: si moysi cum deo colloquentis glorificata est facies vt nō possent itendere in eum filij israel: quātomagis Maria agnosci vel intueri non poterat: que dominū portēdie i vtero habebat? Post partū autez a ioseph agnita inuenit specie sacrei: non tactu libidinis. HIERO. super matheū: Ex hoc autē q dicit: Filiū suum p̄mogenitū. quidā peruersissime suspicant t alios filios habuisse Mariam: dicentes p̄mogenitum nō dici nisi qui habeat t fratres: cum hic mos scripturarū sit: vt p̄mogenitū non eū vocent: quem fratres sequunt: sed eum qui p̄mus natus sit. HIERONY. cōtra beluidiuz Alioquin si nō est p̄mogenit⁹ nisi quem sequunt t fratres: tamdiu sacerdotib⁹ p̄mogenita nō debētur: q̄diu t alia fuerint procreata. GLO. Uel primogenitus dicit inter omnes electos per gratiam: propzie autē vnigenit⁹ dei patris vel Marie dicit. Sequit: Et vocauit nomē eius iesū. Die octauo quo fiebat circūcisio t nomen imponebatur. REMI. Liquet autē hoc nomen fuisse notissimū sanctis patribus t dei ꝓphetis: maxime illi qui dicebat: Defecit in salutari tuo anima mea: t exultauit coz meuz in salutari tuo. Et illi qui dicebat: Exultabo in deo iesu meo.

CAPI.II.

Cum nat⁹ eēt iesus i bethleē iude i dieb⁹ herodis regis: ecce magi ab oziēte uenerūt hierosolymā dicētes: Ubi ē q natus est rex iudeoz? Uidim⁹ enī stellam eius in oriente: t uenimus adorare eum.

AVGV. iter. de epi. P⁹ miracul⁹ virginei part⁹ quo vter⁹ diuīo numine plen⁹ saluo pudoris signo deū hoiemq; pfudit iter obscuras cubiculi latebras t p̄sepis āgustias: i qb⁹ ifinita maiestas mēbris ōcti ozib⁹ stabulabat: dū pēdet ad vbera t viliū patitur de⁹ inuolumēta pānoz: repēte nouū de celo fidus terris effulsit: t toti⁹ mūdi dissipata caligine: noctez ouertit i diē: ne dies celaret i nocte. vñ euangelista dicit: Cū g nat⁹ eēt. REMI. In pn. āt hui⁹ euāgelice lectōis tria ponit. Personā cū dic̄: Cū na. eēt ie. locū: cū ait: In bethleem iude. tēpus cum addit: In diebus herodis regis. Et hec tria ad confirmationē narrande rei ponūt. HIE. sup matth. Putam⁹ āt ab euāgelista p̄mū editū sicut i hebraico legim⁹ iude nō iudee. Que ē enī alia gētiū bethleē: vt ad distinctionē ei⁹ h iudee poneret. Jude āt iccirco scribit: q: t alia bethleē i iudea legim⁹ i li. iesu filij naue. GLO. Due. n. bethleē sūt: alia q̄ ē i tra zabulō:

alēa q̄ ē ī ṫra iuda: q̄ p̄us vocata ē effrata. AVG. i li. de cō. euā. De ciuitate āt bethleē matthe⁹ lucas q̄ ꝺsentiūt. Sz quō ꝛ q̄ cā ad eā venerīt ioseph ꝛ maria lucas exp̄it: matthe⁹ p̄termittit. Ecōtra de magis ab oriēte veniētib⁹ lucas tacet: matthe⁹ dicit. CHRY. sup̄ matth̄. Sz videam⁹ q̄d ad vtilitatem respiciat q̄ euāgelista tēp⁹ desig̃t quo xp̄s nascit̄ dicēs: In die. he. regis. qō dicit vt p̄phetia daniel im pletā demōstraret: q̄ p⁹. lxx. septimanas ānox xp̄m nascitur eē p̄dicit. Nā ex illo tpe vsq; ad regnū herodis. lxx. septimanax ānī sūt ꝺsūmati. vel iō: q; tā diu iudaica gens sub iudaicis regibus q̄ruis pctōribus tenebaī: pphete mittebāt ad remediū ei⁹: nūc q̄ lex dei sub ptāte regī iniq̄ tenebaī: ꝛ uisticia dei sub domiatiōe romana p̄mebaī nascit xp̄s: q; magna desperabilis infirmitas: medicū artificiosiorē q̄rebat. vel iō regis alienigene mētionē fecit: vt ipleret pphetia q̄ dixit: Nō auferet sceptr̄ de iuda: nec dux de femore ei⁹: donec veniat qui mittēdus ē. AMB. sup̄ lucā: Ferī aūt qō idumei latrones ascalonā igressi: antipatrū inē alios adduxerūt captiuū. Is igit̄ imbut⁹ mysteriis iudeox: hircano iudee regi amicitia copulaī: quē p se ad pōpeiū hircan⁹ direxit: ꝛ q; legatiōis fructu potit⁹ ē: p eā gratiā ptez regni affectauit. Occiso āt antipatro filī⁹ ei⁹ herodes sub anthonio senatuscōsulto iudeis regnare p cept⁹ ē. in quo claret herodē nulla affinitate generī iudeox regnū q̄siſſe. CHRY. ī ho. Dic̄ āt: Herodis regī. dignitatē addēs: q; ꝛ alī⁹ filī⁹ fuit herodes q̄ iohānē intfecit. CHRY. sup̄ matth̄. Dū q̄ B tpe nat⁹ eēt: Ecce magi veniūt. hoc ē ꝺfestim vt nat⁹ est: magnū deū oñdētes ī puulo homie. RABA. Magi ꝺo sūt q̄ de singulis reb⁹ philosophāt: sz fmo cōis magos p maleficis accipit: q̄ alit tñ hñt apud gētē suā: eo q; sint plī chaldeox: ꝛ ad hui⁹ artis sciaz reges quoq; ꝛ p̄ncipes eiusdē gētis oia sapiūt: ꝛ ipi p mū oztū oñi itellexerūt. AVG. in ser. de epi. Isti aūt magi q̄d fuerūt nisi p̄mitie gētiū: Israelite pastores: magi gētiles. illi p̄pe: isti longe: vtriq; tū ad angulare lapidē cucurrerūt. Manifestat⁹ ē g̃ iesus nō doctis nec iustis. ꝑualet nāq; impitia ī rusticitate pastox: ꝛ ipietas ī sacrilegiis magox: vtroq; sibi lapis ille angularis attribuit: q̄ppe q̄ venerit stulta eligere vt ꝺfunderet sapiētes: ꝛ nō vocare iustos: sz pctōres: vt null⁹ magn⁹ supbiret: null⁹ infirm⁹ desperaret. GLO. Ipi aūt magi reges fuerūt: q̄ etsi tria munera obtulisse dicūt: nō iō non plures q̄z tres fuisse p̄bant: sz vt p eos gētes q̄ ex trib⁹ filijs noe nate fūt: vēture ad fidē p̄figurarēt. vel tot fuerūt p̄nci pes: q̄ plures duxerī ī comitatu suo. Venerūt āt nō p⁹ annū: q; tūc iueniret ī egypto: nō ī p̄sepio: sz tertiadecima die. Ad oñdēdū āt vñ venirēt dr̄: Ab oriente. REMI. Sciēdū ē aūt q; varia ē ō magī opinio. q̄dā. n. dicūt eos fuisse chaldeos: chaldei. n. stellā p deo colebāt: ꝛ iccirco dixerūt q̄ nūcupationis eox de⁹ oñderit deū vex natū. Alij ꝺo dicūt persas eos fuisse: nō nulli dicūt illos ō vltimis finib⁹ terre fuisse. Alij ꝺo dicūt illos fuisse nepotes balaam q̄ magis ē credēdū. Balaā enī int̄ cetera q̄ p̄phetauit dixit: Orief stella ex iacob. Illi ꝺo hñtes hāc p̄phetiā mox vt videī stellā nouā itellexerūt regē natū ꝛ venerūt. HIE. Et sic hāc stellā futurā vaticinio balaā nouerāt: cui⁹ erāt successores. Sed q̄rēdū est si chaldei vel perse aut de vltimis finib⁹ tre fuerūt: quō ī tā breui spacio hierosolymā venire potuerūt REMI. Sz sciēdū ē q; aliq̄ solēt dicē q; puer qui tūc nat⁹ ē ī tā breui spacio tpis de vltimis finib⁹ tre ad se pducē potuit. GLO. Uel nō mirādū ē eos i xiij. ꝺieb⁹ venisse in bethleē: cū equos arabicos: et ꝺromedarios haberēt: qui. s. sunt veloces ad iter. CHRY. sup̄ matth̄. Ul p biennū aī xp̄i natiuitatē profecti sūt: ꝛ stella eos p̄cedebat: ꝛ neq; esca neq; potus defecit in peris eox. REMI. Uel si fuerūt successores balaā: reges istox nō lōge distant a terra p̄missionis: iccirco in tā breui spacio tpis hierlim venire potuerūt. Sz tūc q̄rēdū ē: q̄re euāgelista dicat eos ab oriēte venisse. Qō ideo ē: q; ab illa regione venerūt: q̄ ī oriētali pte iudeis posita ē. Pulchre aūt ipsi ab oriēte venisse dicūt: q; oēs q̄d dñm venīūt: ab ipso ꝛ p ipsū veniūt. Ꝑpe enī ē oriēs: fz illō: Ecce vir: oriēs nomē ei⁹. CHRY. sup̄ matth̄. Uel ab oriente venerūt vnde dies nascit: inde initium fidei p̄cessit: q; fides lumē ē aīax. Ab oriēte g̃ venerūt sed hierosolymā. REMI. Quāuis oñs ibi nat⁹ nō eēt: q; ls agnoscerēt natiuitatis tēp⁹: locum tamen nō cognouerunt: Hierusalem enim regia ciuitas ē: ꝛ crediderunt q; talis puer nō nisi in vrbe regia nasci debuisset. Siue ideo venerūt: vt adimplerē q̄ scriptū ē. De syon exiit lex ꝛ verbū dñi hierusalē. q; ibi p̄mo annūciat⁹ ē christ⁹. Siue vt studio magox dānarēt pigritia iudeox. Uenert ergo hierosolymā dicētes: Ubi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeox: AVG. ī ser. ꝺ epi. Cū āt mlti nati atq; defūcti eēnt reges iudeox: nūq̄d quēq̄ eox adorādū magi q̄siērūt: q; nec quēq̄ eox ꝺ celo loquētē ꝺicerēt. Nō itaq; regi iudeox q̄les eē illic solebāt: hūc tam magnū bonorē longinq̄ alienigene ab eodē regno p⁹sus ab extraneis a se ꝺberi arbitrabāt. Sz talē natū eē ꝺicerāt: ī q⁹ adorādo se: salutē q̄ fz deū ē ose cturos mīme ꝺubitarēt. neq; n. etas ei⁹ at saltē: cui adulatio hūana seruiret: nō ō mēbris purpura: nō in capite ꝺiadema fulgebat: nō pōpa famulātū: nō ēror exercit⁹: nō gl'iosa fama p̄liox: hos ad eū viros ex remotis ēris cū tāto voto suplicatiōis attraxerūt. Jacebat ī p̄sepio puer oztu recēs: exigu⁹ corpe: ptē ptibil' pauptate. Sz magnū aliq̄d latebat ī puo q; illi hoies p̄mitie gētiū: nō ēra portāte: sz celo narrāte ꝺicerāt. vñ secū: Uidim⁹. n. stel. ei⁹ ī oriēte. Annūciāt ꝛ introgāt: credūt ꝛ q̄rūt: tāq; significātes eos q̄ ābulāt p fidē: ꝛ ꝺesiderāt spez. CHRY. ī ho. Sciēdū āt q; p̄scillianiste hēretici q̄ nasci vnūquēq; hoiez sub cōstitutionib⁹ stellarū putāt: hoc in adiutoriū sui erroris assumūt: q; noua stella exiit: cum dñs in carne apparuit: cui⁹ fuisse fatū eādē q̄ apparuit: stellā putāt. AVG. de cō. euā. Et fz faustū hic stella īducī: q̄ ofirmat genesiz vt recte genesidiū hoc magis nūcupari possit q̄s euāgeliū. GRE. ī ho. Sz ab sit a fidelīū cordib⁹ vt esse q̄d fatū ꝺicant. AVG. de ciui. ꝺei: Nā hoies q̄ fatum auditunt: vsitata loquēdi ofuetudine nō itelligūt nisi vim passiōis sideri: q̄lis ē q̄ ds nascī sine ocipī: q; aliq̄ alienant a dei voluntate. Et hi ab auri⁹ oīm repellēdi sunt: q̄ qualiūcunq; deox volunt eē cultores. Aliqui ꝺo stellas hanc putant habē ptātē tradītā sibi a sūma

dei ptāte: q̄ magnā celo faciūt imitriā. in cuius ve-
lut splēdissima curia opinant scelera facienda de
cerni: qualia si aliqua terrena ciuitas decreuisset:
genes hūano decernēte fuerat euertēda. CHRY.
sup matheū: Si ergo alios adulter ⁊ homicida fi-
at p stellā: magna ē iniquitas illax stellax: magis
aūt illi⁹ qui creauit stellas: nā cū sit pscius futuro
rū deus: exquo tāta iniq̄tas futura erat p stellas: si
voluit ei dare nō ē bon⁹. si voluit ei dare: ⁊ nō po-
tuit impotēs ē. Si etiā stelle ē q̄s aut mali sumus
aut boni: ergo nec bonū nr̄m laudādū ē nec malū
uituperandū: q̄a nec ī nobis ē voluntari⁹ act⁹. vt q̄d
eni mali mei penā suscipiam: q̄ nō volūtate sz ne
cessitate ꝺmisi: CHRYS. sup math. Ipsa deniq̄
mādata dei ne peccēt hoīes: aut hortamenta ut fa
ciant bonū: hāc insipiētiā destruūt. Quis eni iubet
aliquē: ne faciat malū: q̄ nō pōt declinare: aut fa
ciat bonū: ad q̄ nō pōt puenire? GREGO. In
sipiētes vo sūt ⁊ oīones oībus ſm fatū existētib⁹:
erulat aūt ex ꝓuidentia dei cū pietate: cū his ⁊ hō
ꝛganū solū inuenīē supni circularis motus: ad h̄
eni moueri ad opatiōes aiunt nō solū ptes corpis
⁊ aīe excogitatiōes ⁊ vlr qui hoc dicūt q̄ in nobis
sūt: ⁊ otingētis naturā destruūt ea: ⁊ nihil aliud ē
hoc q̄z oīa euertere. vbi etiā de reliquo erit liberū
arbitriū: libex eni oportz eē q̄ ē ī nobis. AVG.
in. x. de ciui. dei: Non vsq̄quaq̄ autē absurde dici
pōt: ad solas corpox differētias afflatus quosdaz
valere sidereos: sicut solarib⁹ accessibus ⁊ decessi-
bus videm⁹ anni tpa variari: ⁊ lunaribus incremē
tis atq̄ decremētis augeri ⁊ minui quedā genera
rerū sicut conchas ⁊ mirabiles estus oceani: non
aūt animi volūtates positiōib⁹ sidex subdi q̄ non
dicāt stelle significare ista poti⁹ q̄z facere: q̄ō est q̄
nūq̄z dicere potuerūt: cur in vita geminox in actio
bus: in euētibus: ⁊ ꝓfessiōibus: actib⁹: honoꝛibus:
ceterisq̄ rebus ad hūanā vitā ptinētib⁹: atq̄ ī ipa
morte plerūq̄z sit tāta diuersitas: ut similiores sint
multi extranei q̄z ipsi inter se gemini: p exiguū tpis
interuallū in nascēdo sepati: in ꝺceptu aūt p ocubi
tū vno etiā momēto seminati. Q̄ō ergo conant ef
ficere de interuallo exigui tpis q̄ō inter se gemini
dū nascerētur habuerūt. Si tñ valet quāta iueniē
in geminox volūtatib⁹: actib⁹: moꝛibus: casibusq̄z
diuersitas. Quidā vo nō astrox ꝺstitutionem: sed
oīm ꝺnexiōz seriēq̄z causax: quā dei sūmi tribuunt
volūtati ⁊ pūti fati noīe appellāt. Sicūs g̃ res hūa-
nas fato tribuit: q̄a ipsam dei volūtatē uel ptātem
fati noīe appellat: siīaz teneat: linguā corrigat: qñ
fati nomē solet a loquētib⁹ poni in sidex ꝺstitutio
ne. vñ volūtatē dei fati vocabulo nō nūcupamus:
nisi forte ut fatū a fando. i. a loquēdo dictū intelli
gam⁹. Scriptū ē: Semel locut⁹ ē de⁹: duo hec au-
diui. Uñ nō ē multū cū eis de vbi ꝛtrouersia labo
rādū atq̄ certādū. AVG. ꝺ Faustū: Si aūt sub
fato stellax nulli⁹ hoīs genesim ponim⁹ libex ar-
bitriū volūtatis ab oī necessitatis vinculo vindice
mus: quāto min⁹ illi⁹ tpalē generatiōz sub astrox
ꝺditiōe credim⁹ factā: q̄ ē vniuersox etern⁹ creatoꝛ
⁊ dns. Itaq̄ illa stella quā viderūt magi: Christo
ſm carnē nato nō ad decretū dñabat: sed ad testi
moniū famulabat. Proinde nō ex ill' erat stellis
q̄ ab initio creature itinex suox ordinē sub creato
ris lege custodiunt: sz nouo ꝟgnis partu nouū sid⁹
apparuit: q̄ō my sterū officii sui etiā ipsis magis q̄
rētib⁹ xp̄m cū añ faciē periret exhibuit: donec eos
vsq̄z ad ipsū locū vbi de⁹ vl⁹ infans erat pēdo p-
duceret. Qui aūt astrologi ita ꝺstituerūt nascentiū
hoīm fata sub stellis ut aliquā stellax hoīe aliquo
nato circuit⁹ sui ordinē relinq̄sse: ⁊ ad eū q̄ nat⁹ est
asseuerēt: sortē q̄ppe nascentis astrox ordini colli
gari arbitrāt: nō astrox ordinē ad hoīs nati diem
posse mutari. quapꝛopē si stella illa ex his erat: q̄ ī
celo pagunt ordines suos: quō poterat discernere
q̄ō xp̄s actur⁹ erat: q̄ nato xp̄o iussa ē relinq̄re q̄ō
agebat: Si āt ut ꝓbabili⁹ credit ad demōstrāduz
xp̄m q̄ nō erat exorta ē: nō ió xp̄s nat⁹ ē q̄a illa ex
titit: sz illa extitit q̄a xp̄s nat⁹ ē. vñ si dici oporteret
nō stellā xp̄o: sz xp̄m stelle fatū fuisse diceremus.
ipse q̄ppe illi: nō illa huic nascēdi attulit causam.
CHRY. in ho. Nō ē hoc etiā astronomie op⁹ a
stellis scire eos q̄ nascūt: sz ab hora natiuitatis fu-
tura ꝓdicex. hi aūt tēp⁹ natiuitatis nō ꝛgnouerūt
ut hinc sumētes initiū a stellax motu futura ꝛgno
scerēt: sz ecōuerso. Dicūt ergo: Videm⁹ stellā eius.
GLO. i. ꝓpriā: q̄a hāc creauit ad oñsionem sui.
AVG. in ſmone de epiph. Pastoꝛib⁹ angeli: ma
gis stella xp̄m demonstrat: vtrisq̄z loquit lingua
celox: q̄a lingua cessauerat ꝓphetax. Celos angeli
habitāt: ⁊ sidera exoꝛnāt: vtrisq̄z ergo celi enarrāt
gloriā dei. GREG. Et rōnabilit iudeis tāq̄z rōne
vtētib⁹ rōnale aīal. i. angel⁹ ꝓdicare debuit: genti
les vo q̄a rōne vti nesciebāt: ad cognoscēdū dñm
nō p vocē sz p signa ꝓducūt: q̄s ⁊ illis ꝓphetie tā-
q̄z fidelib⁹: ⁊ istis signa tanq̄z infidelib⁹ data sunt.
Eisdē āt gētib⁹ xp̄m cū pfecte cēt etatis apli ꝓdi-
cāt: eūq̄z puerū ⁊ nec dū p hūani oꝛis officium lo
quētē stella gētib⁹ denūciat: q̄a nimiꝛ rōnis ordo
ponebat: ut loquētē iā dñm: loquētes nobis ꝓdi-
catoꝛes: ⁊ necdū loquētē elemēta muta ꝓdicarēt.
AVG. in ſmo. de epiph. Ipse etiā xp̄us expecta
tio gētiū de q̄b⁹ quōdā btissimo p̄ri Abrae innu-
merabilis fuit ꝓmissa succession: non carnis semine
sz fidei fecūditate generāda. ⁊ iō stellax multitudi
ni cōpata: ut ab oi gētiū p̄re: nō terrena sz celestis
ꝓgenies sperāret. Ad credēdū ergo ꝓmisse poste-
ritatis heredes ī sideri⁹ designari: oꝛtu noui side-
ris: ut ī quo celū ē: adhibitū in testimoniū celi fa-
mulet obsequiū. CHRY. ī ho. Qñ āt nō celestiū
vna stellax hec fuit manifestū ē. nulla eni alia stel
lax hac via ꝓcedit: hec eni ab oriēte in meridiē fe-
rebat. ita eni Palestina ad Persidē iacet. Secun-
do aūt a tpe quo videbat: nō eni in nocte appuit
tñ: sz ī media die: q̄ō nō ē vtutis stelle: sz nec etiaz
lune. Tertio ab eo q̄ appebat: ⁊ occultabat rurs⁹
cū eni intrauerūt Hierosolymā occultauit seipsaz:
deide vbi Herodē reliq̄rut: seipsaz mōstrauit: neq̄z
etiā ꝓpriū quēdā gressū hēbat: sz cū oportebat ire
magos ibat: qñ aūt stare oportebat stabat: sic ⁊ de
colūna nubis erat ī deserto. Neq̄z etiā sursum ma
nēs partū vginis ostētabat: sed deoꝛsū descēdēs h̄
facieba: q̄ō nō ē stelle motus: sz vtutis cuiusdā rō
nalis. vñ uidet hec stella vt⁹ iuisibilis fuisse ī talē
apparētiā formata. REMI. Nōnulli dicūt hanc

stellam fuisse spūscū: ut ipe q̄ postea super baptizatū dīm descēdit i specie colūbe: i specie stelle apparuit magis. Alij dicūt fuisse āgelū: ut ipe q̄ apparuit pastoribꝰ apparuerit etiā magis. GLO. Sequit etiā: In oriēte. Utr̄ stella i oriēte orta sit: an ipsi ibi positi natā ꝛ occidētē viderīt: ābiguū ē. potuit enim nasci i oriēte ꝛ eos in hierlm pducere.

AVGV. i ser. de epiph. Dz dicturꝰ es: A q̄bꝰ audierūt q̄ talis. s. stella xp̄m natum significaret: pfecto ab angelis aliq̄ monitōe reuelatōis. Queris fortasis ab angelis bonis an malis: Xp̄m q̄dē ꝛ angeli malī hoc ē demones filiū dei eē cōfessi sunt. Dz cur nō ꝛ a bonis audierūt: qñ i xp̄o adorādo salꝰ eoꝝ iā q̄rebat: nō iniq̄tas dānabat. Potuerūt ḡ illis ꝛ āgeli dicere: Stella quā vidistis xp̄s ē. Ite adorate illū vbi natꝰ ē: ꝛ simul iudicate q̄lis q̄ntusq̄ natus sit. LEO papa i ser. de epiph. Uel p̄ter illam stelle specie q̄ corporeū incitauit obtutū fulgētioꝝ veritatis radiꝰ eoꝝ corda pdocuit: ꝛ hoc q̄dē ad illuminatiōē fidei ptinebat. AVG. i li. de q̄sti. no. ꝛ ve. test. Uel iudeoꝝ natū regē itellexerūt: cū stella indice tpalis rex soleat designari. Di enim magi chaldei nō maliuolētia astroꝝ cursū: dz rex curiositate speculabāt. Sicē enī dat intelligi: traditionez balaā seqbant q̄ dixit: Orietꝫ stella ex iacob. vñ vidētes stellā extra ordinē mūdi: hāc eē intellexerūt quā balaā futurā indicē regis iudeoꝝ ꝑphetauerāt. LEO papa i ser. de epiph. Potuerūt āt illis credita ꝛ intellecta sufficere ut corpali intuitu nō inq̄rerēt: qō plenissimo visu mētis inspexerāt. sed diligētia sagacis officij ad videndū usq̄ ad puerꝝ p̄senerās: nr̄i tpis hoīb⁹ fuiebat ut fīc oīb⁹ nobis p̄fuit q̄ pꝰ resurrectioz dīi vestigia vulnerꝝ eiꝰ Thome apli explorauit manꝰ: ita ad nr̄az vtilitatē ꝑficeret: q̄ i infantiā ipsiꝰ magoꝝ ꝓbauit aspectꝰ. Un̄ dicūt: Uenimus adorare eū. CHRY. sup matth. Dz nunq̄d nesciebāt: q̄a i hierlm regnabat Herodes: nunq̄d nō intelligebāt q̄a q̄cūq̄ rege viuente alterꝝ regē p̄nūciat aut adorat punit in sanguine: Dz dīi diderabāt regē futurꝝ: nō timebāt p̄nitē. adhuc nō viderāt xp̄m: iam parati erāt mori ꝓ eo. O bī magi q̄ añ cōspectum crudelissimi regis: pusq̄ xp̄m cognoscerēt: xp̄i facti sūt confessōres.

Audiēs āt herodes rex turbatꝰ est: ꝛ oīs hierosolyma cum illo. Et cōgregās oēs p̄ncipes sacerdotū ꝛ scribas ppli sciscitabatur ab eis ubi xp̄s nasceret. At illi dixerūt ei: In bethleē iude. Sic enī scriptū ē p̄ ꝓphetam: Et tu bethleē tra iuda: ne quaq̄ minima es i p̄ncipib⁹ iuda. Ex te enim exiet dux qui regat populū meum israel.

AVGV. in ser. de epiph. Sicē magi desiderāt redemptōre: ita Herodes timet succesorē. vñ sequit: Audiēs āt herodes rex turbatus est. GLO. Rex dr̄ ut ex collatiōe eiꝰ q̄ q̄rit hic intelligat extraneus. CHRY. sup matth. Et iō turbat audiēs regē natū iudeis ex genere iudeoꝝ cū eēt ipse genere idume⁹: ne regno reuoluto iterꝝ ad iudeos: ipe a iudeis expelleret ꝛ semē eiꝰ p̄ ipsū p̄scideret a regno: semp enī grandis ptās maiori timori subiecta est. Sicē. n. rami arboꝝ i excelso positaꝝ etiā si leuis aura flauerit mouent: sic ꝛ sublimes hoīes etiā leuis nūcij fama ꝛturbat: būiles aūt sicē i ꝛualle plerūq̄ i tranq̄llitate ꝛsistūt. AVG. i ser. de epiph. Quid āt erit tribunal iudicātis: qñ supbos reges timere faciebat natiuitas infantis: Pertimeāt regē ad patris dextrā iā sedentē: quē rex impiꝰ timuit adhuc matris vbera lābētē. LEO papa i ser. de epiph. Supfluo tñ herodes timore turbar: nō capit xp̄m regio tua: nec iudei dīs ptātis tue cepit eē ortēᵗ.

AVG. Quē i iudea regnare nō vis: vbiq̄ regnat

GLO. Uel nō solū ꝓpter se timuit: sz ꝓpter uram romanoꝝ. decreuerāt. n. romani: ne q̄s rex uel deꝰ sine eoꝝ ꝛsilio diceret. GREG. i ho. Leli āt rege nato: rex ẽre turbatꝰ ē: q̄a nimirū terrena altitudo ꝛfundit: cū celsitudo celestis aperit. LEO papa in ser. de epiph. Herodes etiā diaboli p̄sonā gerit cuiꝰ tūc fuit incētor: ita nūc quoq̄ ē de fessus imitator. Cruciat enī vocatiōe gētū: ꝛ quotidiana potestatis sue destructōe torq̄t. CHRY. sup matth. Uterq̄ ḡ zelo ꝓpio turbat: ꝛ sui regni successorē timebat: Herodes terrenū: diabolus āt celestē. Ecce aūt ꝛ iudaicus ppls turbat: q̄ magis de auditu isto gaudere debuerat: q̄a rex iudeꝰ surgere diceba tur. Dz turbabātur: q̄a de aduētu iusti nō poterāt gaudere uniq̄. Aut certe turbabāt: ne forte iratꝰ iudaico regi genꝰ eiꝰ vexaret. Un̄ sequit: Et oīs hierosolyma cū illo. GLO. Uolēs illi fauere quē timebat: ppls. n. plus iusto eis fauet: quos crudeles sustinet. Sequit: Et ꝯgregās oēs pn. sacer. ꝛ scri. po. Ubi nota diligētiā inq̄rētis: ut si ūuenerit faciat q̄ postea se velle oñdit: finaūt accusatꝰ sit Romanis.

REMI. Scribe aūt dicti sūt: nō tñ ab officio scribēdi: sz potꝰ ab interptatōe scripturaꝝ: erāt enī legis doctores. Sequit: Sciscitabat ab eis ubi xp̄s nasceret. Dic attēdēdū ē: q̄a nō dixit: vbi xp̄s natꝰ ē: sz vbi nasceret. Callide. n. interrogauit eos ut posset agnoscere si de rege nato letarēt. Xp̄m āt vocat: q̄a nouerat inungi regem iudeoꝝ. CHRY. super matth. Ut q̄d āt interrogat herodes q̄ non credebat scripturis: aut si credebat: quō sperabat posse interficere illū: quē regē futurꝝ eē dicebāt: Dz diabolus instigabat: q̄ credebat q̄ scripture nō mētiūtur: sic sūt oēs pctores q̄ hocipsū q̄ credūt pfecte credere nō p̄mittunt. q̄ enī credūt: veritatis ē vtꝰ: q̄ nō p̄t eē occulta: q̄ autē nō credūt: excecatio ē inimici. Si enī pfecte crederent: sic viuerēt q̄si post modicū trāsituri de hoc mūdo: nō q̄si i eternū mānsuri. Sequit: At illi dixerūt: In bethleē iude. LEO papa i ser. de epiph. Magi q̄dē hūano sensu significatū sibi regis ortum existimauerūt i ciuitate regia eē q̄rēdū: sz q̄ sui suscepat formā: ꝛ nō iudicare venerat: sz iudicari: Bethleē pelegit natiuitati: Hierosolymā passioni. THEO. Si enī maximā Romā elegisset ciuitatē: potētia ciuiū mutatioz orbis terraꝝ factā putarēt. si filiꝰ fuisset ipatoris prāti vtilitatē asscriberēt. Dz q̄d fecit: oīa egena ꝛ vilia elegit: ut diuinitas cognoscereᵗ orbem trāsformasse

terraꝝ ꝓpterea paupcůlā elegit matrē:paupiozem patriā:egenꝰ fit pecunijs:ꝛ hoc tibi exꝑpōit ꝑsepe. ¶ GREG.i ho. Bñ etiā in bethleē naſcit. Bethleē ąppe domꝰ panis interꝑtat. Ipſe nāq; ē ą ait: Ego ſū panis viuꝰ ą ō celo deſcēdi. ¶ CHRY.ſup matth. Cū āt debuiſſent celare myſteriū regiſ ꝑfiniti a deo marie i ꝺſpectu alienigene regis: facti ſūt nō ꝑdica tozes opeꝝ dei:ſꝫ ꝓditozes myſterioꝝ eiꝰ:ꝛ nō ſolū manifeſtant myſterū:ſꝫ etiā ꝓpheticū ꝓtulerūt ex emplū.Unñ ſubiūgūt: Sic enī ſcriptū ē ꝑ ꝓphetā.ſ. Micheā:Et tu bethleē terra iuda. GLO. Hoc ſic ponit:ut ab eis dictū ē:ą etſi nō verba:vītatē ſenſus quodāmō ponūt. ¶ HIERO. Unñ hic reꝑhēdūt iu dei de igrātia:qñ,ꝓphetia dicit:Tu bethleē effrata illi dixerūt:Tu bethleē terra iuda. ¶ CHRY. ſuper matth. Sꝫ adhuc ipſam,ꝓphetiā ꝑcidētes interficiē doꝝ ꝓtuloꝝ facti ſūt cā.ſic.n.ſcriptū erat:Ex te exiet rex ą paſcet ꝑplm meū iſrl ꝛ dies eiꝰ a diebꝰ ſeculi. Si ḡ integrā ꝓphetiā,ꝓtuliſſent:ꝺſideras herodes qꝫ venerat rex terrenꝰ cuiꝰ dies a diebꝰ ſcli erāt: in tātū furoꝛē nō exarſiſſet. ¶ HIERO. ſup matth. Eſt aūt ſenſus,ꝓphetie talis:Tu bethleē terra iuda vel effrata:qō iō dr:qꝫ ē alia bethleē i galgal ſita:q̄uiſ puus vicꝰ inter milia ciuitatū iuda:tñ ex te naſcetur chriſtꝰ ą erit dñator iſrl: ą ſm carnē de dauid ē: de me tñ natꝰ ē añ ſcla:ꝛ iō dr:Egreſſus eiꝰ ab initio a diebꝰ eternitat]:qꝫ i ꝑncipio vbū erat apud deū. Sꝫ hoc vltimū vt dictū ē iudei tacuerūt: alia vo mutauerūt:vel,ꝑter igrātiā vt dictū ē:vl ad maioꝛē manifeſtationē: vt herodi alienigene intellectū,ꝓphetie apirēt.vñ ꝓ eo qꝺ ꝓpheta dixit: Effrata: qō erat nomē ātiquū ꝛ forte herodi igtū:dixerūt: terra iuda. Pro eo aūt qꝺ ꝓphetia dixerat: Minima es in milibꝰ iuda volens oñdere puitatē eiꝰ q̄ſtū ad ꝑplī multitudinē dixerūt: Neq̄q̄ mīma es i ꝑncipibus iuda.volētes oñdere magnitudinē dignitat] ꝓueni entē ex dignitate ꝑncipis naſcituri:q̄ſi dicerēt: Magna es inter ciuitates ex quibꝰ ꝑncipes ,ꝑdierūt. REMI. Uel tal ē ſenſus:q̄uis mīma videaris inē vrbes ꝑncipatū hītes:tñ nō es mīma:qꝫ ex te exiet dux ą regat ꝑplm meū iſrl.dux āt iſte chriſtꝰ ē: qui ꝑplm fidelē regit ꝛ gubernat. ¶ CHRY.i ho. Intē de aūt certitudine ꝓphetie:nō enī dixit ꝙ i bethleē erit:ſꝫ ꝙ ō bethleē exiet:oñdēs ꝙ ibi ſolū naſceret. Quō aūt hꝫ rōnē de zozobabel hec dicta eē vt ꝙdā dicūt:nō.n.exitꝰ eiꝰ fuit a ꝑncipio ex diebꝰ ſcli. Neq; etiā ex bethleē exiuit:cū ñ i iudea ſꝫ i babylonia natus ſit. Eſt etiaꝫ ad hoc ꝙō dic: Neq̄q̄ mīma es:qꝫ ex te exiet.null.n.aliꝰ illuſtrē fecit villā in q̄ naſceret q̄ chriſtꝰ. Poſt natiuitatē.n.a finibꝰ ozbis trahuenīūt viſuri ꝑsepe ꝛ tuguriꝝ locū.nō aūt dixit: Ex te exiet filiꝰ dei ſꝫ dux qui paſcet ꝑplm meū iſrl.oporebat.n.i ꝑncipio ꝺeſcēdere vt nō ſcādalizaret:et q̄ ad ſalutē hoīm ꝑtinebāt ꝑdicare ut magꝰ induceret. Nō aūt dicit: Qui regat ꝑplm meū iſrl. Iſrl.n. ꝺ dicit eos qui crediderūt ex iudeis. ſi aūt non oēs chriſtꝰ rexit:eoꝝ ē accuſatio. De gētibꝰ aūt interī tacuit:ne ſcādalizaret iudeos. Unñ aūt mirabilē diſpēſationē: iudei.n.ꝛ magi ſimul ſe iuicē vocēt.iudei a magis audiūt:ꝙ xp̄m i oziētis regiōe ſtella ꝑdicabat:ꝛ magi a iudeis: ꝙ ꝓphete antiquiꝰ eū nūciauerūt:vt gemīato teſtimonio ꝺfirmati ardētiozi fide exꝑeterēt:quē ꝛ ſtelle claritas:ꝛ ꝓphetie manifeſtabat auctozitas. ¶ AVGV.i ſer.de epiph. Poterat.n.ſtella q̄ magos ꝑduxit ad locū vbi erat cū matre vgine deꝰ infans ad ipſam eos ꝑducere ciuitatē: ſi tñ ſubtraxit ſe:nec eis ꝑſtis apparuit donec de ciuitate in q̄ chriſtꝰ naſceretur ꝛ ipſi iudei dicerēt: In bethleē inde: ſiles facti fabris arche noe: qui alijs vbi euaderēt ꝑſtiterūt:ꝛ ipſi diluuio perierūt: ſiles lapidibꝰ miliarijs viā odderūt:nec ipſi ābulare potuerūt. Audierūt:ꝛ abierūt inquiſitozes: dixerūt:et remāſerūt doctozes. Nūc quoq; iudei ſile aliquid nobis exhibere nō deſinūt.nōnulli.n. paganoꝝ qñ eis de ſcripturis teſtimonia clara ꝑſerimꝰ:vt nouerūt chriſtū añ ꝓphetatū ſuſpecti ne forte a chriſtianis iſta ꝺficta ſint:malūt credere codicibꝰ iudeozū: ꝛ ſic tūc magi fecerāt:iudeos dimittūt inaniter lecti tare:ipſi ꝙgunt fideliter adozare.

¶ Tūc herodes clā uocatis magis diligēt didicit ab eis tēpꝰ ſtelle q̄ apparuit eis: ꝛ mittēs illos i bethleē: dixit. Ite ꝛ inꝛogate diligēt de puero:ꝛ cū inueneritis renūciate mihi: ut ꝛ ego ueniēs adorē eū. Qui cuꝫ audiſſent regem abierunt.

¶ CHRY.ſup matth. Poſtq̄ audiuit herodes rēſū duplici mō credibile:ꝓmū qꝫ a ſacerdotibꝰ fuerat dictū:deinde qꝫ exēplo ꝓphetico fuerat ꝺprobatū: nō tñ ad deuotionē flectit naſcituri regis:ſꝫ ad malitiā interfectiōis eius ꝙ dolū. Addit.n.qꝫ nō poterat magos nec blādimētis flectere: nec minis terrere: nec auro cozrūpe:ut ꝺſentirēt i interfectiōꝫ regis futuri:iō illos decipe cogitauit.vñ dr:Tunc hero.clā voca.magꝰ]. Occulte āt vocauit eos:vt nō viderēt iudei quos hēbat ſuſpectos:ne forte q̄ſi regē ſue gentis amātes ꝑderēt ꝺſiliū eiꝰ. Diligēter didicit ab eis tēpꝰ ſtelle. ¶ REMI. Idcirco diligēter: qꝫ callidus erat:ꝛ timebat ne nō reuerterēt ad eū:vt tunc ſciret q̄d ageret ō puero occidēdo. ¶ AVG.i ſer.ō epiph. Ferme aūt biēnio añ viſa ē ſtella mirātibꝰ q̄d eēt. Sꝫ tūc intelligit indicatū eis cuiꝰ eēt ſtella:q̄ iā diu uidebat qñ natꝰ ē:ą ꝙ illā ſignificat. Sꝫ poſtq̄ chriſto nato reuelatū ē magis.venerūt ab oziēte:ꝛ. xiij. die adozauerūt eū:quē añ paucos dies natuꝫ fuiſſe didicerūt:CHRY.i ho. Uel añ multū tēpꝰ hec ſtella apparuit:qñ multū tēpꝰ i itinere erāt magi cōſulturi:vt ꝺfectum cū natꝰ eēt chriſto aſſiſterēt: eū i faſciis adorātes vt mirabilioꝛ appareret. ¶ GLOSA: Scōm alios vo a die natiuitat] chriſti credit ſtella tñ apparuiſſe:ꝛ pacto officio cū noua eēt deſijt eē. ait.n.fulgēti?:Puer natꝰ nouā ſtellā fabꝛicauit. Cognito aūt loco ꝛ tpe ꝑſonā pueri vult nō igrare. vñ dic: Ite ꝛ inꝛogate diligēter de puero.illud ꝑcepat qō abſq; ꝑcepto erāt facturi. ¶ CHRY.i ho. Nō āt dic: Interrogate de rege.ſꝫ de puero: neq; enī ꝓncipat nōie eū vocari ſuſtiebat. ¶ CHRY. ſup matth. Ergo vt ad hoc eos induceret:deuotiōꝫ ꝑmittebat: ꝛ ꝑ eā gradū acuebat:ꝛ malitiā cozdis ſui hūilitatis colore depingebat. Talis ē ꝺſuetudo oīm malignoꝝ qñ aliquē i occulto gui? ledere volūt:hūilita

tem illi ⁊ amicitias fingũt. Uñ dicit: Et cũ inueneri
tis renũciate mihi: ut ego veniens adorẽ eũ. GRE.
in ho. Adorare eũ se velle simulat: ut q̃si hũc si inue
nire possit: extinguat. Seq̃: Qui cũ audissent regem
abierũt. REMI. Audierũt magi herodẽ ut q̃rerẽt
dñm: ſz nõ ut ad eũ reuerterẽt. Significabãt enim
bonos auditores: q̃ bona q̃ audiũt a malis p̃dicato
ribus faciũt: sed tamen opera illoꝝ non imitantur.

**Et ecce stella quã uiderãt in oriẽ
te: añcedebat eos: usq; dũ ueniens
staret supra ubi erat puer.**

CHRY. sup matth. Ex hoc loco oñdit: q; cũ stel
la deduxisset magos ꝑpe hierusalẽ abscõdita ẽ ab
eis: ut relicti a stella cogerẽt ĩ hierlim interrogare
de xp̃o sil ⁊ mãifestare: ꝑpẽ duo: p̃mo ad ꝺfusionẽ
iudeoꝝ: q; gẽtiles stelle tantũmõ visione ꝺformati:
xp̃m ꝑ alienas ꝓuincias requirebãt. ⁊ iudei ab infãtia
ꝓphetias legẽtes de xp̃o: ⁊ ĩ suis finib⁹ natũ nõ su
sceperũt: demũ ut interrogati sacerdotes vñ nasciẽ
xp̃s: ad p̃iudiciũ suũ rñderẽt: de bethleem: q̃a q̃ he
rodẽ docuerãt de xp̃o: ipsi ignorabant de illo. ⁊ iõ
p⁹ interrogatõez ⁊ rñsionẽ habitã subditur: Et ecce
stella quã viderãt ĩ oriẽte añcedebat eos. ut ꝺside
rãtes obsequiũ stelle: regis itelligerẽt dignitatem.

AVG. ĩ fmo. de ephi. Et ut xp̃o plenũ redderet
obsequiũ tꝑuit gradũ donec magos ꝓduceret ad
puer. Obsequiũ p̃buit: nõ ipius adduxit. supplices
oñdit amplissimo lumĩe: ⁊ tecta nati cõfudit: sicq;
discessit. vñ seq̃: Usq; dũ veniens staret supra: vbi
erat puer. AVG. sup matth. Quid aũt miꝝ si so
le iusticie orituro: stella ministrabat diuĩa? Stetit
enĩ supra caput pueri: q̃si dicẽs: Hic ẽ. ut q; loquen
do mõstrare ñ poterat: stãdo õmõstraret. GLO.
Hic aũt appet q; stella ĩ aere posita erat: ⁊ domui ĩ
q̃ puer erat multũ vicina: aliꝰ enĩ domũ non discre
uisset. AMBRO. sup lucã: Hec aũt stella via ẽ:
⁊ via xp̃s: q; ſz ĩcarnatõis mysterium xp̃s ẽ stella:
ipse enĩ est stella splẽdida ⁊ matutina. vñ vbi hero
des ẽ: nõ videt. ubi aũt xp̃s: rursus videt ⁊ viã mon
strat. REMI. Uel stella significat gr̃am dei: he
rodes diabolũ. q̃ autẽ ꝑ peccatũ se diabolo subdit:
moꝝ gr̃am pdit. q; ſ ꝑ pniam recesserit: moꝝ gr̃am
inuenit: q̃ nõ dimittit: donec ꝓducat ad domũ pueri
i. ecclesiã. GLO. Uel stella ẽ illuminatio fidei: q̃
ad p̃mũ ducit: quaz dũ diuertũt ad iudeos: magi
amittũt: quia dum a malis cõsilium querũt veram
illuminationem perdunt.

**Uidẽtes aũt stellã: gauisi sũt gau
dio magno ualdõ. Et itrãtes domũ
inuenerũt puerũ cuz maria mr̃e eiꝰ: ⁊
ꝓcidẽtes adorauerũt eũ: ⁊ aptis the
sauris suis obtulerunt ei munera:
aurum: thus: ⁊ myrram.**

GLO. Postq; p̃misit stelle obsequiũ: subiungit
euãgelista magoꝝ gaudiũ dicẽs: Uidẽ. aũt stellam
gaui. sũt gau. ma. Valde. REMI. Et sciẽdũ q; nõ
satis fuit dicere euãgeliste: Gauisi sunt. sed addidit:
Gaudio magno. ⁊ valde. CHRY. sup matth. Ga
uisi q̃ sũt: q; spes eoꝝ nõ erat decepta: ſz ãpli⁹ cõfir
mata q; tãti itineris nõ sine cã susceperũt labores.
GLO. Gaudio gaudet: q̃ ꝑpter deuz gaudet: q̃ ẽ
nec gaudiũ. Addidit autez ⁊ magno: q; de magno
gaudebãt. CHRY. Per mysteriũ enĩ stelle itelli
gebãt: q̃n dignitas tũc nati regis excedebat mẽsu
rã oĩuz mũdialiũ regũ. addidit ẽt Valde. REMI
Quia uoluit oñdere q; magis gaudẽt hoĩes de re
bus ꝑditis q̃z semp possessis. Subdit aũt: Et itran.
domũ iue. puerꝝ. LEO papa ĩ ser. de epiph. Quã
titate paruũ: aliene opis idigũ: fandi ipotẽtẽ: ⁊ nul
la ab hũane infantie generalitate discretuz: q; sicut
fidelia erãt testimonia: q̃ ĩ eo maiestatem iuisibilis
diuinitatis oñderẽt: ita ꝑbatissimũ debebat eẽ: sem
piternã illã eẽntiã filij dei verã suscepisse hõis na
turã. Cũ Maria mr̃e ei⁹. CHRY. sup matth. Nõ
diademate coronata: aut ĩ lecto aureo recũbente: ſz
vix tunicã hñte vnã: nõ ad ornamentũ corꝑis: ſz ad
tegumẽtũ nuditatis q̃lẽ hr̃e potuit carpẽtarij vxor
pegre ꝺstituta. Si g̃ regẽ terrenũ q̃rẽtes venissent:
magis fuissent ꝺfusi q̃z gauisi: q; tanti itineris labo
rẽ sine cã suscepissent. Nũc aũt q; celestẽ regem q̃re
bãt: ẽsi nihil regale videbãt: in eo tñ soli⁹ stelle testi
monio ꝓtẽti gaudebãt oculi eoꝝ ꝓptibilẽ puerũz
aspicere: q; spũs ĩ corde eoꝝ terribilẽ eũ mõstrabat
vñ, pcidẽtes adorauerũt eũ. videt enĩ hoĩez: ⁊ agno
scũt deũ. RABA. Diuĩo aũt nutu fert̃ ẽ: ꝙ abie
rat Joseph ne aliq̃ male suspitõis occasio dareť gẽ
tib⁹? GLO. Qui licz morẽ sue gẽtis ĩ donis offe
rẽdis sequãť: arabes enĩ auro: thure ⁊ diuersis ge
neribꝰ aromatũ abũdant: tñ aliq̃d mysterij muneri
bus demõstrare volebãt. vñ seq̃: Aptis thesauris
suis obtulerũt ei munera: aurꝝ: thus: ⁊ murrham.
GRE. Aurꝝ quippe regi cõgruit: thus vo ĩ dei sacri
ficiũ ponebať: murrha aũt mortuoꝝ corꝑa ꝺuinẽ.
AVGV. ĩ ser. de epiph. Aurꝝ igiť soluitur q̃si regi
mago: thus ĩmolať ut deo: murrha ꝑbeť q̃si ꝓ salu
te oĩuz morituro. CHRY. Hec aũt ẽsi tũc nõ ĩtel
ligebãt: ſz q̃le mysteriũ ista gerebãt: vl q̃d significa
ret vnũquodq; mun⁹? eoꝝ nihil ꝺiũ ẽ. Hr̃a enĩ que
illos hec oĩa facere hortabať: ipsa ordinauerat vni
uersa. REIMI. Et sciẽdũ q; isti nõ singuli singu
la obtulerũt: ſz singuli tria: ⁊ singuli cũ suis muneri
bus regẽ deũ ⁊ hoĩez p̃dicauerũt. CHRY. in ho.
Uereecũdent̃ g̃ Martion ⁊ paul⁹ samosetan⁹: qui
nolũt videre: q̃ magi viderũt: qui eccl̃e sũt ꝑgenito
res: deũ ĩ carne adorãtes. q̃n enĩ ĩ carne erat: fascie
mõstrãt ⁊ p̃sepe. q̃n aũt nõ ut puꝝ hoĩem adorãt:
ſz ut deũ: demõstrãt dona q̃ deo offerre decẽs erat
Cõfundant̃ ⁊ iudei videtes se ꝑuentos a magis: ⁊
neq; p⁹ illos venire studẽt. GRE. Potest ⁊ ĩ bis
aliud itelligi. Aurꝰ nãq; sapĩa designať: Salomo
ne teste: q̃ ait: Thesaur⁹ desiderabilis requiescit ĩ ore
sapiẽtis. Thure q̃ deo icẽdit̃: vtus oronis exprimit̃
ꝑm illud: Dirigat̃ oro mea sicut incẽsuz ĩ cõspectu
tuo. Per murrhã vo carnis mortificatio figuratur.
Nato g̃ regi aurꝝ offerrim⁹?: si ĩ ꝺspectu ei⁹ sapĩe lu
mine splẽdem⁹? Thus offerimus: si ꝑ oronũ studia
deo redolere valeam⁹? Murrhã offerim⁹?: si carnis
vitia ꝑ abstinẽtiã mortificam⁹? GLO. Tres autez
viri q̃ offerũt: significãt gẽtes de trib⁹ ptib⁹ mundi
veniẽtes. Thesauros aperiũt dũ fidẽ cordis ꝑ confe
sionẽ oñdũt. Dñi aũt ĩ domo docẽtes ne thesauruz

bone ꝺſcie iactãdo ꝑpalem⁹. Offerũt tria munera: hoc ẽ fidẽ ſcẽ trinitatis. vel aptis theſauris ſcripturaꝝ: hiſtoricũ: moralẽ: ⁊ allegoricũ ſenſũ offerũt. vt logicã: phyſicã: ⁊ ethicã: ꝺũ illa fidei ſuire faciunt.

¶ Et rñſo accepto in ſomnis ne redirent ad herodem: per aliam uiam reuerſi ſunt in regionẽ ſuam.

¶ AVG. i ſer. ꝺe epiph. Herodes ipi⁹ fcũs ex timore crudelis voluit ꝺeſeuire. Sꝫ quõ poterat capẽr eũ: q̃ ipſas fraudes venerat ãputare: Ult ḡ ei⁹ fraus elideret. ſeq̃t: Et rñſo accepto. ¶ HIERO. Qui enĩ munera obtulerũt ꝺño: ꝺnter rñſuꝫ accipiũt. Rñſũ nõ ꝑ angelũ fieri ꝺ̃: vt meritoꝝ ioſeph ꝓuilegiũ ꝺemõſtraret. ¶ GLO. Fit aũt hec rñſio ꝑ ipſũ ꝺñm: qz nyll⁹ ali⁹ viã reuerſionis inſtituit: niſi ille q̃ ꝺicit: Ego ſum via. nõ tñ loq̃t puer ad eos: ne ꝺiuitas añ tps reuelet: ⁊ vt vã hũanitas habeat. Dicit autẽ: Et rñſo accepto. Sic enĩ moyſes tacit⁹ clamat: ſic iſti pio affectu iterrogabãt q̃ꝺ ꝺiuĩa inꝺeret voluntas. Dicit ãt: Per aliã viã reuerſi ſũt in regionẽ ſuã. Qz infidelitati miſcẽꝺi nõ erãt inꝺeoꝝ. ¶ CHRY. i ho. Intuere aũt magoꝝ fidẽ q̃liter nõ ſcãdalizati ſũt in ſeipſis ꝺicẽtes: Si magn⁹ ẽ puer ꝺ: q̃ neceſſitas fuge ẽ: ⁊ occulte receſſionis: Hoc enĩ ẽ vẽ fidei nõ q̃rere cãs eoꝝ q̃ vẽ ꝓcipiunt: ſꝫ ſuaꝺeri ſolũ ab eis.

CHRY. ſup matth. Si ãt magi chriſtũ q̃ſi terrenũ regẽ q̃ſſent: inueniẽtes eũ apud ipm mãſiſſent: nũc aũt aꝺorauerũt ⁊ reuerſi ſũt. Cũ aũt reuerſi fuiſſẽt: mãſerũt colẽtes ꝺeũ magis q̃ añ: ⁊ ꝑꝺicãtes multos erꝺierũt. Et veniꝝ cũ thomas iuiſſet aꝺ ꝓuinciã illã aꝺiũcti ſũt: ⁊ baptizati fcĩ ſũt executores ꝓꝺicatõis ipſi⁹. ¶ GREG. Magnuꝫ vꝺ nobis aliq̃ꝺ magi inuũt: q̃ in regionẽ ſuã ꝑ aliã viã reuertũt. Regio q̃ꝑpe nr̃a paraꝺiſus: aꝺ quẽ Jeſu cognito reꝺire ꝑ viã q̃ venim⁹ ꝓhibemur. A regione eteni nr̃a: ſuꝑbiẽꝺo: viſibilia ſequẽꝺo: cibũ vetitũ guſtãꝺo ꝺiſceſſimus. ſꝫ aꝺ eã neceſſe ẽ vt flẽꝺo: obeꝺiẽꝺo: viſibilia ꝺtẽnendo: atq̃ appetitũ carnis refrenando reꝺeam⁹. ¶ CHRY. ſup matth. Nec etiã erat poſſibile: vt q̃ ab herode aꝺ chriſtũ veniſſent: reꝺirent aꝺ herodẽ. q̃ enĩ relicto chriſto aꝺ ꝺiabolũ trãſeunt ꝑ peccatũ: frequẽter ꝑ pniam reuertunt aꝺ chriſtuꝫ. Qui enĩ fuit ĩ ĩnocẽtia: ꝺũ neſcit q̃ꝺ ſit malũ: facile ꝺecipit. Sꝫ cũ expert⁹ fuerit malũ quod ĩuenit: ⁊ recoꝝꝺat⁹ bonũ q̃ꝺ ꝓꝺidit: ꝺpunct⁹ reꝺit aꝺ ꝺeũ. Qui aũt relicto ꝺiabolo venit aꝺ chriſtuꝫ: ꝺifficile reꝺit aꝺ ꝺiabolum: q̃ ꝺũ gaꝺet in bonis que ĩuenit: et recoꝝꝺat⁹ mala q̃ euaſit: ꝺifficile reꝺit aꝺ malum.

¶ Qui cũ receſſiſſent: ecce ãgel⁹ ꝺomini appuit i ſomnis ioſeph ꝺicẽs: Surge ⁊ accipe puerꝫ ⁊ mr̃em ei⁹: ⁊ fuge in egyptũ: ⁊ eſto ibi uſq̃ ꝺũ ꝺicam tibi. Futuꝫ ẽ enĩ: ut herodes q̃rat puerꝫ aꝺ ꝓꝺendũ eũ. Qui ꝓſurgens accepit puerꝫ ⁊ mr̃em ei⁹ nocte ⁊ receſſit i egyptuꝫ. Et erat ibi uſq̃ aꝺ obituꝫ herodis: ut aꝺipleret q̃ ꝺcm ẽ a ꝺño ꝑ ꝓpheta ꝺicẽtem: Ex egypto uocaui filium meum.

¶ RABA. Hic ꝑtermittit matthe⁹ ꝺie purificatõis in q̃ oportebat ꝓmogenitũ offerri i tẽplo: ⁊ agnum vel par turturꝫ: nõ aũt colubraꝫ. Et quãuis timerẽt herodẽ: tñ nõ ſũt auſi trãſgredi legẽ: ꝺn aꝺ tẽplum pueꝝ ꝺeferrẽt. Cũ itaq̃ rumoꝝ ꝺe puero iã ĩciperet ꝺilatari: mittit ãgel⁹ q̃ ĩ egyptũ faciat pueꝝ trãſporꝺtari. vñ ꝺicit: Angel⁹ ꝺo. ap. i ſom. ioſeph. ¶ REMI. Per hoc q̃ ſemp ãgel⁹ ioſeph ĩ ſõnis apparuiſſe ꝺicit: myſtice ꝺeſignat: qz illi q̃ a curis terrenis: ⁊ ſecularib⁹ negocijs q̃ſcũt: ꝑfrui angelica viſiõe merẽtur. Dicit ḡ ei: Surr. ⁊ acci. puẽ. ⁊ ma. ei⁹. ¶ HYLA. Cũ ꝺeſpõſatã eã iuſto ſignificabat: ꝺiuge ñuncupauit: ſꝫ p⁹partũ mr̃ tñ Jeſu oñꝺit: vt quẽaꝺmoꝺum iuſto ioſeph ꝺeputaret marie ĩ virginitate ꝺiugiũ: ita venerabilis ei⁹ oñꝺeret ĩ ieſu mr̃is v̊ginitas.

CHRY. ſup matth. Nõ aũt ꝺicit: accipe mr̃em ⁊ puerũ ei⁹: ſꝫ ecõuerſo: qz nõ ꝓpr̃ mr̃em puer nat⁹ ẽ: ſꝫ ꝓpter pueꝝ mr̃ ꝑparata ẽ. Seq̃t: Et fuge i egyptũ. Quo aũt fili⁹ ꝺei añ hoiem fugit: aut q̃s liberet ꝺe inimicis: ſi ⁊ ipſe inimicos ſuos timet: Et ꝓmũ q̃ꝺẽ oꝝ vt regulã hũane nature quã ſuſcepit ꝺſeruet: ⁊ ĩ hac pte: qz hũane nature ⁊ puerilitati ꝺuenit fugerꝫ ptãtẽ minãtẽ: veꝺe vt ceteri chriſtiani cũ neceſſitaſ pſecutõis aꝺuenerit fugere nõ erubeſcãt. Sꝫ q̃re in egyptũ: Recoꝝꝺat⁹ ẽ enĩ ꝺñs q̃ nõ in fine iraſcitur: quãta mala fecerit ſup egyptũ: ió mittit filiũ ſuũ in eã: ⁊ ꝺat illi magne recõciliatõis ſignũ: vt ꝺece plagas egypti vna meꝺicina ſanaret: vt ppl⁹ q̃ añ fuerat pſecutoꝝ ppli ꝓmogeniti: cuſtos fieret filij vnigeniti. vt qz illi violẽter ꝺñati ſũt: iſti cũ ꝺeuotiõe fuirent: vt iã nõ irẽt aꝺ mare rubꝝ ꝺemergẽꝺi: ſꝫ vocarent aꝺ aq̃s baptiſmatis viuificãꝺi. ¶ AVG. i ſmo. ꝺe epiph. Audi etiam magni myſterij ſacrim. Moyſes aliq̃n ĩ egypto pfidis clauſerat ꝺiẽ: illuc chriſt⁹ aꝺueniẽs ſeꝺẽtib⁹ ĩ tenebris reꝺꝺidit lucẽ. fugit: vt illumĩaret: nõ fugit vt lateret. Seq̃tur: Et eſto ibi vſq̃ ꝺũ ꝺi. tibi: futuꝫ ẽ enĩ: vt hero. pue. q̃rat aꝺ perꝺendũ eũ. Putabat enĩ infelix tyrãn⁹ ſaluatoris aꝺuentu regali ſe ſolio ꝺetruꝺẽꝺi: ſꝫ nõ ita ẽ. nõ ꝰ aꝺ ꝺ venerat chriſt⁹ vt alienã gloriã ĩnaꝺeret: ſꝫ vt ſuam ꝺonaret. Seq̃t: Qui ꝺſur. acce. pue. ⁊ ma. ei⁹ noc. ⁊ receſſit ĩ egyptũ. ¶ HYLA. ſ. iꝺolis plenã: Jã enĩ p⁹ inꝺeoꝝ inſectatõeꝫ inꝺeã relĩquẽs: ignoraãti ſeculo coleꝺ⁹ inferr. ¶ HIE. Qñ igit tollit pueꝝ ⁊ matreꝫ ei⁹ vt ĩ egyptũ trãſeat: nocte tollit ĩ tenebris. qñ vꝺ reuertit ĩ iꝺeã: nec noꝝ nec tenebre ponũt in eiã gelio. ¶ CHRY. ſup matth. Ois enĩ pſecutõis anguſtia noꝝ ẽ: refrigeriũ aũt ꝺies. ¶ RABA. Vel q̃a luce vã recedẽte lucis ipſi⁹ mores ĩ tenebris remanſerũt: ipſa vꝺ redeũte illumĩãt. ¶ CHRY. i ho. Vi de aũt ſtati ipſo nato tyrãnũ inſanire: ⁊ q̃ mr̃ cũ puero aꝺ extraneã effugiat regionẽ: vt ſi tu ĩcipiẽs alicui ſpiritali rei ꝺefuire: viꝺearis tribulari: nõ turberis: ſꝫ oĩa viriliter feras hoc hñs exẽplũ. ¶ BE. Nõ enĩ ꝺñs a parẽtib⁹ ſublat⁹ ẽ in egyptũ: ſignificat electos ſepi⁹ maloꝝ imꝝobitate ſuis effugãꝺos ex ſeꝺib⁹: vel etiã exilio ꝺãnãꝺos. Siq̃ꝺẽ ipe q̃ ſuis erat ꝓceptur⁹: Cũ vos pſecuti fuerint ĩ vnã ciuitatẽ: effugite in aliã: ꝓm⁹ fecit q̃ꝺ ꝓcepit: fugiẽꝺo hominem

q̃si hō ī terra: quē stella magis paulo añ adorãdũ mõstrauit ex celo. REMI. Qō aũt dñs ī egyptum itur⁹ eẽt: p̃dixerat ysaias cũ ait: Ecce dñs ascẽdet sup nubẽ leuẽ & īgrediet egyptum: & dispdet simulacra egypti. REMI. Cõsuetudo aũt fuit ist⁹ euãgeliste oĩa q̃ dixit cõfirmare: & hoc tõ: qz iudeis scribebat: Jõqz subiũgit: Ut adimple. qō dcm ẽ a do. p̃ pphe. dicẽ. Ex egy. vo. fi. meũ. HIER. de optio genere in terp̃tãdi: Doc. lxx. īterptes nõ hñt: ſz in Osee ꝓphe/ta iuxta hebraicã scribit vitatẽ: Qz puer isrl: & dilexi eũ. Ex egypto vocaui filiũ meũ: p̃ quo. lxx. trãstule/rũt: Qz paruul⁹ ẽ isrl & dilexi eũ: ex egypto vocaui fi liũ meũ. HIER. sup osee: Hoc ãt testimonio vtit euãgelista: qz hec tripsce referũt ad chr̃istũ. Notan/dũ enĩ q ī hoc ꝓpheta: & ī alijs ita de aduẽtu chr̃isti: & deuotõe gẽtiũ p̃nũciat: vt radix hist̃orie nõ penit⁹ deseratur. CHRY. in ho. Sit etiaz ꝓphetie lex multa multotiẽs de alijs: cõpleri ãt in alijs: sicut de symeo ne & Leui dcm ẽ: Diuidã eos in iacob: & dispgã ī isrl qō ñ ī eis ſz ī nepotib⁹ cõpletũ ẽ: qō & h̃ appet. Xp̃s enĩ natura dei filⁱ ẽ: & sic in eo ve ꝓphetia cõpleť. HIER. Possum⁹ ãt & hũc locũ ysolari: & iducem⁹ testimoniũ ex numeris: De⁹ ex egypto vocauit euz: gl̃a ei⁹ sicut vnicornis. REMI. Per ioseph ãt designat ordo p̃dicator⁹: p Mariã sacre scripture: p pue rũ noticia saluator⁹: p psecutõem herodis psecutio quã passa ẽ eccl̃a ī hierosolymis: p fugã ioseph ī egy ptũ trãsit⁹ p̃dicator⁹ ad gẽtes infideles: Egypt⁹ enz tenebze īterp̃tat. p tps quo fuit in egypto spaciũ tẽ/poris ab ascẽsione dñi vsqz ad aduẽtũ antichr̃isti: p obitum herodis extinctio inuidie in cordibus.

¶ Tũc herodes uidens qm̃ illusus eẽt a magis: irat⁹ ẽ ualde: & mittẽs occidit oẽs pueros q erãt ī bethleẽ & ī oib⁹ finib⁹ ei⁹ a bimatu & infra: sm temp⁹ quod exquisierat a magis.

CHRY. sup matth. Postq̃z paruul⁹ iesus magos suo īperio subiugauit: nõ ptãte corporis ſz gr̃a spũs irascebat herodes: qz quos ipse sedẽs in throno re/gni sũdere nõ potuit: his iesus paruul⁹ placuit in p̃sepio iacẽs: deide otẽnẽtes eũ magi addiderunt cãs doloris. vñ dr̃: Tũc hero. videns qm̃ illusus eẽt a magis ira. ẽ valde. Illa enĩ regũ ira magna & iextinguibilis ẽ: quã regni zel⁹ accẽdit. Sz qd fec? Mittẽs occidit oẽs pueros. Sicut enĩ bestia vulnerata: q̃cq̃d ocul⁹ ei⁹ occurrit: q̃si auctorẽ sui vulneris dilaniat: sic & ille deceptus a magis irã suã sup paruulos diffundebat. Dicebat enĩ cogitãs ī furore: Certe magi puez inue nerũt: quẽ regnatuz dicebãt: nã rex regni zelo reple tus ō his oĩa timet: oĩa suspicat. Jõ g̃ misit & īterfec oẽs puulos: vt vnũ īueniret ī oib⁹. AVG. ī ser. de epiph. Et oũ inseqũt chr̃istũ regi nr̃o coeuũ: ꝓcurauit exercitũ stolis victricib⁹ candidatũ. AVG. in ser. de īnocẽtib⁹: Ecce ꝓphan⁹ hostis btis puulis nunq̃z tãtũ ꝓdere potuisset obsequio q̃ztũ ꝓfuit odio: nã q̃ztũ ō eos uniq̃as abũdauit: tãtũ gr̃a bñdictiõis effulsit. IDEM. O puuli btī: ille de vr̃a corona dubitabit ī passiõe p xp̃o: q etiã puul⁹ baptismum ꝓdesse nõ exi stimat chr̃isti: nã q̃ nat⁹ br̃e potuit p̃dicatores ãgelos narratores celos: adoratores magos: potuit & illis ne ꝓ eo sic moriret̃ p̃stare: si sciret illa morte perituros: & nõ potius maiore felicitate victuros. Absit vt ad liberãdos hoies chr̃ist⁹ veniẽs de illoz ꝓmio q̃ ꝓ illo īterficer̃et: nihil egerit: q̃ pẽdẽs ī ligno ꝓ eis a q̃ bus inficiebat̃ ozauit. RABA: Nõ ẽ ãt otẽt⁹ va statõe bethleẽ: ſz adiacẽtia loca vastauit: nec vllam misericordiã etatis habuit: a filio vni⁹ noctis vsqz ad filiũ duoz annoz: q̃n oẽs occideret. vnde subdit: In bethleẽ & ī oib⁹ finib⁹ ei⁹ a bimatu & infra. AVG. ī ser. de epiph. In celo enĩ viderãt magi igtissimam stellã nõ añ paucos dies: ſz añ finẽ bieñ⁹ sicut inq̃rẽ ti herodi patefecerũt. vñ a bimatu & infra occidit ifan tes: ꝓpt̃ qō seq̃t: ſz tps qō exq̃sierat a magis. AV. in ser. de anno. Uel qz timebat ne puer cui fidera fa/mulant̃: spẽm suã paulo sup etatẽ vel infra trãsfor/maret: vel etatẽ sui tpis occultaret: tõ videt̃ pueros a bimatu vsqz ad pueros vni⁹ diei interfeciss̃e. AV. de cõ. euã. Uel aliquoz magis ꝓpinquãtiũ piculoz terroribus agitat⁹: herodes ab illa cura. s. interficiẽdi pueros mẽte abzepta ī alijs poti⁹ occupat̃. vel potu ut credere magos fallacis stelle visiõe deceptos: po/stea q̃z nõ iuenerũt quẽ natũ putauerant: erubuisse ad se redire: atq̃z ita tumore depulso a psequẽdo pue ro q̃euit. & sic cõpletis diebus purgatõis tute cum illo ascẽdere potuerũt. Quis enĩ nõ videat vnũ illũ diez regẽ multis occupatũ latere potuisse: deinde vulga tis reb⁹ q̃ ī tẽplo dicte facteq̃z fuerãt: herodes sensit se a magis illusũ: ac deinde sicut h̃ dr̃: multos infan tes occidit. BEDA ī ho. In hac ãt morte pueroz: oĩuz chr̃isti martyz ꝓciosa ẽ mors ō̃signata: q̃ puuli occisi sũt: significat ꝓ hũilitatis meritũ ad martyriũ p uenientiũ gloriã: q ī bethleẽ in omnib⁹ finib⁹ ei⁹ occi si sũt: oñdit in iudea. vñ eccl̃e cepit ozigo: & vbiq̃z per orbẽ psecutionẽ secuturã. q̃ bimi occisi sũt: doctrina & opatõe pfectos indicãt. Qui vo infra simplices: q illi q̃dẽ occisi sũt: & chr̃ist⁹ euasit: insinuat corpa mar tyrũ ab ipijs posse ꝓmi: ſz xp̃z ab eis ñ posse auferri.

¶ Tũc adipletũ ẽ: qō dcm ẽ p hiere miã ꝓphetã dicẽtez: Uox i rama au dita ẽ: ploratⁿ & ululatⁿ multus: rachel ploraãs filios suos & noluit con solari: quia non sunt.

Qz euãgelista horrore implevit auditorẽ crudelem occisionẽ. CHRY. in ho. Narrãs rursus mitigatõ nẽ apponit: oñdẽs q̃ hec nõ fcã sũt deo nequeũte ꝓ hibere atq̃z igr̃ãte: ſz p ꝓphetã p̃dicẽtẽ. vñ dicit: Tũc ipletũ ẽ. HIER. sup hiere. Hoc hieremie testimo/niũ matthe⁹ nõ ſz hebraicã veritatẽ: nec iuxta. lxx. ꝓ tulit. Ex quo ꝓspicuũ ẽ euãgelistas & apl̃os nõ inter ꝓtationẽ alicui⁹ secutos: ſz tanq̃z hebreos qō legebãt hebraice suis symonib⁹ exp̃sisse. HIE. sup matth. Qō ãt dr̃: In rama. nõ putem⁹ loci nomẽ eẽ: qō est iuxta Saba: ſz Rama excelsuz interp̃tat̃: vt sit sensus Uox ī excelso audita ẽ. i. lõge lateq̃z dispsa. CHR. sup matth. Uel qñ de morte innocẽtiũ: tõ ī excelso audiebat̃: ſz illõ: Uox paupis penetrat nubes: Qō ãt dicit Plorat⁹: fletũ paruuloz oñdit. Qō ãt dicit Ululat⁹: matz significat lamẽtũ. ī paruulis ãt mors faciebat finẽ doloris: ī matrib⁹ ãt semp ꝓ memoriaz reparat̃. & tõ dicit: Ululat⁹ mult⁹. Rachel plorans

filios suos. HIERO. De rachel nat⁹ ē beniamin: in cui⁹ tribu nō ē bethleē. Queritᵉ g̃ quō rachel filios iude. i. filios bethleē q̃si suos plozet: Rñdebūt⁹ breuit: qz sepulta sit iuxta bethleē i effrata: z ex coz pusculi hospitio mr̃is nomē accepit: Siue q̃n iuda z beniamin due trib⁹ iūcte erāt: z herodes p̄cepat nō solū i bethleē iterfici pueros: sz z i oīb⁹ finib⁹ ei⁹ p occisionē bethleē itelligim⁹ multos ēt beniamin fuisse cesos. AVGV. de q̃sti. no. z ve. te. Uel quia filij beniamin q̃ ad rachel ptinent: olim a reliqs tribub⁹ extricti sūt: z i pñti z in futuro erasi. Tūc g̃ rachel cepit filios suos plāgere: qñ filios sozoris sue i tali cā vidit occisos: vt eterne vite heredes existerēt cui eni aliq̃d aduersuz eueniat ex felicitate alteri⁹: ifausta misere luget. REMI. Assūpsit āt scūs euāgelista ad exaggerādā magnitudinē luct⁹: vt dicerēt ēt rachelē mortuā plozasse filios suos: z noluit ꝯsolari: qz nō sūt. HIE. Ēt hoc sz duplicē itelligēdū: siue q̃ eos i eternū mortuos existimaret: siue q̃ se ꝯsolari nollet de his: quos sciuit eē victuros: vt sit sensus: Noluit ꝯsolari de hoc q̃ nō eēt. HYL. Nō eni nō erāt bi q̃ mortui putabāt: in eternitatis eni pfectū p martyriū gl̃az efferebāt. ꝯsolatio āt rei amisse erat p̄stāda: nō aucte. HYLA. sup matthe. Rachel eccl̃e typum ptulit diu sterilis: nūc fecūde. bui⁹ plozat⁹ ex filijs nō iccirco qz pemptos volebat audirī: sz qz ab his pimebat: quos filios retinere volluisset. RABA: Uel significat eccl̃am q̃dē plozare scō⁹ de hoc seculo ablationē: sz nō ita velle se cō ꝯsolari: vt q̃ seculū morte vicerūt: rursus ad scī certamina secū redeāt tolerāda: qz nō sūt vltra reuocandi i mūdū. GLO. Uel nō vult ꝯsolari i pñti: qz ñ sūt: sz oēm spem z ꝯsolationē ad eternā transmittit vitā. RAB. Bñ aūt rachel: qz ouis vel vidēs or̃: eccl̃am figurat: cui⁹ tota intētio vt deū cōtemplet: inigilat. z ipsa ē ouis cētesima quam pastoz in humeris reportat.

¶ Defūcto aūt herode: ecce āgel⁹ dñi appuit i sōnis ioseph in egypto dicēs: Surge z accipe puez z mr̃z ei⁹: z uade in terrā israel. Defuncti sunt eni qui q̃rebāt animam pueri.

Ex eccl̃astica historia: Cū p sacrilegio: qō herodes i saluatorē ꝯmiserat: z scelere qō iniq̃ vor ei⁹ pegerat: vltio eū diuīa purgeret i mortē: cozp⁹ ei⁹ vt iosephus refert: morb⁹ inualit diuersus: ita vt diceret a vatib⁹ nō morbi cozpis hec: sz diuīe vltōis eē supplicia: ipse āt furoze iā plen⁹ nobiliozes z p̄marios ex oi iudea ad se colligi z recludi iubet in carcere: mādās statī vt spiñ exhalasset oēs iterfici: vt ei⁹ obitū ois iudea defleret iuita. Paulo aūt añ q̃z nouissimū spiñ redderet: Antipat⁹ filiū suū iugulauit: post duos pueros quos añ necauerat. Salexādruz z aristobolū. Talis igit herodis filij⁹: q̃ digna supplicia scelere: qō i bethleē erga parulos gesserat: z p ifidijs saluatoris exact⁹ ē: ab euāgelista designat cuz dicit: Defūcto aūt herode. HIE. Multi p̄pt̄ ignorantiā historie labūt i errorē: putātes eūdē esse herodē: a quo i passiōe dñs irrisus est: z q̃ nūc mortu⁹ eē refert. Ergo herodes ille q̃ cū pilato postea amicitias fecit: hui⁹ herodis filij⁹ ē: frater rachelai quem Tyberi⁹ cesar lugdunū relegauit: fratrēq; ei⁹ herodē succesꝛē regni fecit. Primo g̃ herode defūcto: Ecce apparuit āgel⁹ oīi i sōnis ioseph i egypto dicens: Surge z accipe puez z mr̃em ei⁹. DIONY in cele. hierar. Uide q̃n z ipse iesus sup celestibus eēntijs existens: ad id qō fz nos ē: īmutabiliter veniēs nō refugit ad se ordinatā z assumptā hūanam ordinatōem: sz obediēs subdit dei p̄ris per āgelos dispositōib⁹: z p medios ipsos annunciat ioseph a p̄re dispositā filij ad egyptū recessio: z itez ad iudeam ex egypto transductio. CHRY. Uides eni q̃a ioseph ad min isteriū Marie erat elect⁹: eūte enim illa i egyptū z redeūte: q̃s mīsteriū ei tāte necessitatis iplerz: nisi desp̄sata fuisset: Nā i p̄ma q̃dē facie maria puez nutriebat z ioseph cōfuabat. reuera āt puer z matrem nutriebat: z ioseph tuebat. seq̃t: Et vade i terrā isr̃l. Quasi medic⁹ eni descēdit i egyptū vt visitaret eā lāgu ētē errorib⁹: nō vt remaneret in ea. Reuersiōis aūt rō assignat cū subdit: Defūti sūt eni: q̃ q̃rebāt aīam pueri. HIER. Ex hoc loco itelligim⁹ nō solū herodē sz ēt sacerdotes z scribas eo tpe necē oīi fuisse meditatos. REMI. Sz si multi fuerūt: quō i tā breui spatio extricti sūt: qz vt dcm̃ ē: herode mortuo: occisi sūt oēs maiozes q̃ i custodia tenebant. CHRY. sup matth. Nō or̃ cōsilio fcm̃ eē: qz cōsenserūt herodi: vt inq̃reret puez z occideret: qz scriptū ē: Turbat⁹ ē herodes z ois hierosolyma cū illo. REMI. Aut certe locut⁹ ē euāgelista p spēm tropi qñ multi ponūt p vno. In hoc āt q̃ dicit: Aīam pueri: destruunt heretici: q̃ dixerunt christū nō sūpsisse aīam: sz loco aīe habuisse diuinitatem. BEDA i ho. Nō aūt occisis p dño pueris herodes nō lōge p⁹ obijt: z ioseph dñm cū matre ad terrā isr̃l reduxit: significat oēs p̄secutiones q̃ ꝯ eccl̃am erāt mouēde: p̄secutoz morte vindicādas: z pacē eccl̃e denuo reddēdā: z scōs qui latuerāt ad sua loca reuersuros. vel q̃ defūcto herode: redit ad terrā isr̃l iesus denūciat q̃ Enoch z Helia p̄dicātibus: iudei sopita moderne inuidie flamma fidem veritatis accipient.

¶ Qui ꝯsurgēs accepit puez z matrē ei⁹: z uenit i terrā isr̃l. Audiens aūt q̃ archelaus regnaret i iudea p herode p̄re suo timuit illo ire: z admonit⁹ i sōnis secessit i p̄tes galilee. Et ueniēs habitauit i ciuitate q̃ uocat nazareth: ut adiplerēt qō dictū ē p pphetas: qm̃ nazare⁹ uocabit.

GLO. Angelice admonitōi ioseph nō iobediens fuit. vñ seq̃t: Qui ꝯsur. acce. pu. z ma. ei⁹: z ve. i terrā isr̃l. Nō eni determinauerat āgel⁹: i quo loco terre isr̃l: vt dubitāte ioseph itez reuertat: z frequentiozi visitatōe angeli certioz redderet. vñ seq̃t: Audiens aūt q̃ archela⁹ regnaret in iudea p herode p̄re suo: timuit illo ire. Ex historia iosephi: Habuit fq̃dē herodes vxores. xx. ex q̃z septē numerosā suscepit sobolē: p̄mogenit⁹ ei⁹ antipater ex iosida: alexāder: z

aristobol⁹ ex mariamne: archela⁹ ex mathaca samaritide: herodes antipas q̄ postea tetrarcha fuit: ⁊ philipp⁹ ex cleopatra hierosolymitide. Trib⁹ igit̄ p̄mis ab herode iterfectis: ⁊ p⁹ mortē ei⁹ occasiōe testamenti p̄ris: archelao gubernationem regni vsurpāte: ⁊ cā de successiōe regni ad cesarē augustū delata: tandem de cōsilio senat⁹ oēz herodis monarchiā distribuit: mediā ptē. s. idumeā ⁊ iudeā tradēs archelao sub noīe tetrarchie: pollicit⁹ se factur̄ eū regē: si se dignū p̄buisset. Mediā vo ptē in duas secuit tetrarchas: seceſſitq; galilea i ptē herodis tetrarche: Itu rei vo ⁊ traconitidis regio philippo. Fcūs ē g̃ post herodē defūctū archela⁹ q̄si dyarch⁹: qō dominij gen⁹ h̄ regnū appellat. AVG. de cō. euā. Sz h̄ aliq̄s q̄ret: quō fiē lucas narrat: ibāt parētes ei⁹ p oēs ānos pnīe in hierl'm: si archelai timore ibi p̄hibebāt accedere: Hoc dissoluere nō ē difficile: fieri enī poterat vt p diē festū iter tā ingētē turbā latēter ascēderēt mox reuersuri: cū tñ alijs dieb⁹ habitare metuerēt: vt nec solēnitate p̄termissa eēnt irreligiosi: nec i cōtinua mānsiōe pspicui. Iste quoq; itellect⁹ pz vt qō lucas dicit p oēs ānos eos ascēdere solitos in hierl'm: tūc accipiam⁹ fact̄: cū iam nō metuēt archelaus: q̄ fz historiā iosephi solū. ix. ānis regnauit. Sequit̄: Et admonit⁹ i sōnis secessit in ptes galilee. Sz forte hīc q̄spiā moueat cū matthe⁹ dixerit: iō timuisse ioseph cū puero redeūtē ire i iudeā: q⁹ cū patre suo herode archelaus fili⁹ ei⁹ regnabat: quō potuit ire i galileā: vbi ali⁹ fili⁹ ei⁹ herodes tetrarcha erat: vt lucas testat̄. Quasi vo ipsa sint tpa q̄b⁹ puero timebat̄: q̄ lucas cōmemorauit: q̄ vsq; adeo mutata erāt: vt i ipsa iudea nō rex eēt archelaus: fz p̄ses pilat⁹. GLO. Sz tūc q̄rit̄: q̄re nō timuit ioseph i galileā ire: cū ⁊ ibi archelaus regnaret: fz meli⁹ potuit latere cū puero i nazareth q̄z i hierl'z vbi erat caput regni archelaus. CHRY. i ho. Et ēt q⁹ villā nativitatis mutauit: res obumbrat̄: īpet⁹ enim oīs erat aduersus bethleē ⁊ fines ei⁹. Uenit igit̄ ioseph i nazareth ⁊ piculū fugiēs ⁊ i patriā rediēs. vñ seq̄t̄: Et ve. habi. i ciui. q̄ voca. naza. AVG. de cō. euā. Fort̄e ⁊ hoc mouet: quō dicat matthe⁹ ꝓpterea cū puero eēm parētes ei⁹ isse i galileā: q⁹ metu archelai in hierl'm ire noluerit: cū ꝓpterea magis isse galileam videat̄: q⁹ ciuitas eor̄ erat nazareth galilee: sicut lucas nō tacuit: Sz itelligēdū ē: vbi āgel⁹ in sōnis in egypto dixit ad ioseph: Vade i terrā isrl: sic intellectū p̄mo eē a ioseph: vt putaret recti⁹ eē pgere i iudeā: ip̄a enī p̄mit⁹ itelligi potuit terra isrl. Postq̄z vo cōperit ibi regnare archelaū: noluit obijcere se piculo: cū posset terra isrl ēt a galilea itelligi: q̄a ⁊ ip̄am ppl's israel icolebat. Quāq̄z possit ⁊ aliter solui: q⁹ potuit videre parētib⁹ christi nō eē habitādū ibi cū puero: nisi i hierl'm vbi erat tēplū dñi: ⁊ illuc ituissent nisi archelai p̄ntia terrerent̄. Non aūt diuinit⁹ iubebāt̄ i iudea vel hierl'm habitare: vt de archelao q̄ timebāt cōtēnere: fz i terra isrl'm q̄ ēt vt dictū ē: poterat itelligi galilea. HYL. Uel typica cōseruata ē: ioseph enī apostolor̄ tenet ip̄m: q̄bus christ⁹ circūferēd⁹ ē creditus. Di tāq̄z herode mortuo. i. ppl'o ei⁹ i passiōe dñi depdito: iudeis p̄dicare iuss'it: missi enī erāt ad oues pditas dom⁹ israel. Sz manēte hereditarie ifidelitatis dñatu metuunt: ⁊ recedūt p visū: admoniti spūs sci donū i gētib⁹ ote plātes ad eū oferūt xp̄m. RABA. Uel hec vltia tpa eccl'e designat: qñ plurimis iudeor̄ ad p̄dicatiōnē enoch ⁊ helie occurrisse: ceteri ad ist̄inctū antixp̄i ō fidē pugnabūt. Pars igit̄ iudee i q̄ regnabat archelaus antixp̄i seq̄ces oñdit. Nazareth aūt galilee quo trāsferet̄ xp̄s ptē eiusdē gētis q̄ fidē ē susceptura designat. vñ galilea trāsmigratio: nazareth aūt flos vtutū iterp̄tat̄: q⁹ ecclesia quo ardēti⁹ a terrenis ad celestia transmigrat: eo magis vtutū floze ⁊ germīe abūdat. GL. Nunc āt ꝓphete testimoniū adiūgit dicēs: Ut ip̄le. qō di. est p ꝓphe. quo. naza. voca. HIER. Si fīrū de scripturis posuisset exemplū: nūq̄z diceret: Qō dictū ē p ꝓphetas: fz simplicit Qō dictū ē p ꝓphetā. Nūc aūt pluraliter ꝓphetas vocās: oñdit se nō vba de scripturis sūpsisse. Nazareus iterp̄tatur sanctus: sanctū aūt dominū futurū omnis scriptura commemorat. Possumus ⁊ aliter dicere q⁹ etiā eisdem verbis iuxta hebraicā veritatem in Isaia scriptū sit: Exiet virga de radice iesse: ⁊ nazareus de radice consurget. CHRYSO. in home. Aut forte legerunt ⁊ aliquos prophetas ita dicētes: qui nō sūt nobis canonizati: sicut Nathan ⁊ Esdra. Et quoniā hoc ꝓphetatuz erat: manifestat philippus dicens ad nathanaelez quē scripsit moyses in lege Inuenimus iesum a nazareth. vnde etiā p̄ius christiani nazarei vocabant̄: sed apud antiochiam mutatū est hoc nomē: ⁊ dicti sunt christiani. AVGV. de con. euangeli. Hec aut̄ omnia que sunt a natura ratione magor̄: ⁊ deinceps lucas tacet: hoc ꝓinde cognoscendū q⁹ deinceps ad cetera valeat sic vnūquēq; euangelistar̄ cōtexere narrationem suā: vt tanq̄z nihil p̄termittentis series digesta videat̄. tacitis enī que non vult dicere: sic ea q̄ vult dicere illis que dicebat adiūgit: vt ipsa continuo se qui videant̄. Sed cū alter dicit ea que alter tacuit: diligenter ordo cōsideratus indicat locum: vbi ea potuerit a quo p̄termissa sunt transilire

CA. III.

IN dieb⁹ āt illis uenit iohānes baptista p̄dicās i deserto iudee ⁊ dicēs: Penitaz agite appropinq̄bit. n. regnū celor̄. Hic ē enī de quo dict̄ ē p isaiā ꝓphetā dicente: Uox clamātis i deserto parate uiā dñi: rectas facite semitas eius.

CHRYSO. super matthe. Sol appropians anteq̄z appareat: mittit radios suos: ⁊ facit albescere oriētem: vt precedens auroza aduentū diei demonstret: sic dominus natus in mūdo anteq̄z appareat p doctrinā: spūs sui fulgore trāsmisso illuminauit iohannē: vt p̄cedēs ille aduētū annūciet saluatoris. ⁊ iō p⁹ ortū christi enarratū doctrinā ei⁹ enarraturus euāgelista ⁊ baptismū i quo testimoniū habuit de p̄cursore: ⁊ baptista p̄mittit dicēs: In diebus autez illis venit iohā. bapti. p̄di. in deserto. REMIGI. His autem verbis beati iohannis nō solum temp⁹ ⁊ locum ⁊ personam: sed etiam officiū ⁊ studiū demonstrat. Tempus generale demōstrat cum dicit: In diebus autem illis. AVGV. de cōcor. euan.

Ca.III.

Hoc ãt tẽp⁹ lucas p ẽrenas ptãtes exp̃sit cũ dixit: Anno.xv. Sed intelligere debem⁹ mattheũ cũ dicere: In dieb⁹ illis: in multo lõgiori spacio accipi voluisse. mor.n. ut narrauit regressũ ỏ egypto xp̃m qỏ vtiqꝫ tpe pueritie vel infantie factũ est: vt possit stare qỏ lucas de illo cũ.xij.eẽt annoꝝ narrauit. cõtinuo intulit: In dieb⁹ ãt illis: nõ vtiqꝫ pueritie tñ illi⁹ dies insinuãs: sꝫ oẽs dies ab ei⁹ natiuitate vsqꝫ quo p̃dicare cepit iohãnes. REMI. Persona oĩdit cũ dic̃: Uenit iohãnes. i. manifestauit se q̃ tãdiu p⁹ latuerat. CHRY. in ho. Sz q̃re necessariuꝫ fuit vt iohãnes christũ p̃ueniret: opeꝫ testimonio xp̃m p̃dicante. p̃mo q̃dẽ vt hinc christi dignitatẽ discas: q⁹ sic p̃ ita ꝛ ipse ꝓphetas hz: sm illud zacharie: Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. deinde vt nulla cãm inuerecũdie iudeis relinq̃t: qỏ ꝛ ipe dẽmonstrat dicẽs: Uenit iohãnes neqꝫ mãducãs neqꝫ bibens: ꝛ dicũt demoniũ hz. venit filius hois mãducans ꝛ bibẽs: ꝛ dicũt: Ecce hõ edax. Sz ꝛ aliter necessariũ erat ab alio p̃us dici q̃ de xp̃o erãt: ꝛ nõ ab ipso: alias iudei qd dixissent q̃ p⁹ testimoniũ iohis dixerũt: Tu testimoniũ phibes ỏ teipso. testimoniũ tuũ nõ ẽ verꝫ. REMI. Officiũ subiũgit cũ dic̃: Baptista. in q° oĩi via ꝓpauit. nisi enĩ baptizari hoies ꝛsueuerẽt: baptismũ xp̃i abhorrerẽt. Studiũ oĩdit: cũ ait: Predicãs. RABA. Quia ẽt xp̃s p̃dicatur⁹ erat: postq̃ enĩ visu fuit idoneũ tẽp⁹. s. circa. xxx. an nos icipiẽs p̃dicatoꝫ suã: viã dño ꝓpauit. REMI. Locũ subiungit dicẽs: In deserto iudee. MAX: Ubi ad p̃dicatiõꝫ ei⁹ nec insolẽs turba ꝓfreperet: nec infidelis auditor rediret: sꝫ hi tñ audire possent q̃ p̃dicatiõꝫ cura diuini cult⁹ expeterẽt. HIERO. sup Isaiã: Uel in hoc ꝛsiderãdũ ẽ q⁹ salutare dei ꝛ glia oĩi nõ p̃dicaꝫ in hierlm: sꝫ in solitudine ecclie ꝛ in deserta gẽtiũ multitudine. HYLA. Uel etiaꝫ ad iudeã venit desertã dei frequẽtatiõe nõ ppli: vt p̃dicatiõis loc⁹ eor q̃b⁹ p̃dicatio erat missa sollicitudinẽ testaret. GLO. Uel typice desertũ significat vitã a mũdi illecebris segregatã q̃ penitẽtibus cõpetit. AVG. in li. de pnia. Nisi aũt peniteat aliquẽ vite veteris: nouã nõ põt inchoare. HYLA. Et iõ pniam regno celoꝝ approp̃inquãte ꝓnũciat: p quã ẽ redit⁹ ab erroꝛe: recursus a crimĩe: ꝛ p⁹ vitioꝝ pudoꝛẽ ꝓffio desinẽdi dicẽs: Pniam agite. CHRY. super matth. Ubi manifestat in ipso pncipio: qa benigni regis ẽ nũcius: nõ. n. petõrib⁹ minas intendebat: sꝫ indulgẽtiã ꝓmittebat. Solẽt reges nato sibi filio indulgẽtiã in regno suo donare: sꝫ añ trãsmittũt acerbissimos exactores. De⁹ ãt nato sibi filio volẽs donare indulgẽtiã petõꝝ: ꝓmisit q̃si exactorẽ exigẽtẽ ꝛ dicẽtẽ: Pniam agite. O exactio q̃ nõ facit paupes: sed diuites reddit. Nã cũ q̃s debitũ iusticie sue reddiderit: deo nihil p̃stat: sꝫ sibi lucꝫ sue salutis acq̃rit. Pnia. n. coꝝ eoꝝ dat: sensus illumĩat: ꝛ ad susceptionẽ christi ꝓpat hũana p̃coꝝ dia. vñ subiũgit: Approp̃inq̃bit enĩ regnũ celorum. HIERO. Prius baptista iohãnes regnũ celorum p̃dicat: ut p̃cursoꝛ oĩi hoc honoꝛetur p̃uilegio. CHRY. i ho. Ideoꝫ qỏ nũq̃ iudei audierãt neqꝫ etiã a ꝓphet̃ celos ꝛ regnũ qỏ ibi ẽ p̃dicãt: ꝛ nihil de cetero de terra dicit: Sic q̃ ex nouitate eoꝝ q̃ dicunt exigit eos ad querẽdũ q̃ p̃dicat. REMI. Regnũ aũt celoꝝ quattuoꝛ modis dr̃ christ⁹: sm illud Luce. iij. Regnũ dei intra vos ẽ. Scã scriptura: sm illud Matth. ij. Auferet a vobis regnũ dei: ꝛ dabitur genti faciẽti fructũ ei⁹. Sancta eccl̃ia: sm illud Matth. xxv. Sile ẽ regnũ celoꝝ decem vgĩnibus. Supnũ solũ: sm illud Matth: viij. Multi venient ab oriẽte ꝛ occidẽte: ꝛ recũbent in regno celoꝝ. ꝛ hõ totũ hic põt intelligi. GLO. Dicit aũt: Approp̃inq̃bit enĩ regnũ celoꝝ: qꝛ nisi approp̃inq̃ret nemo redire posset: qꝛ infirmi ꝛ ceci: via q̃ ẽ christ⁹ carebãt. AVG. de con. euan. Hec ãt vba iohãnis alij euãgeliste ptermiserũt. Iã vo qỏ seq̃t: Hic ẽ q̃ dictus ẽ p Isaiã ꝓphe. di. Uox clamãtis in deser. rec. facite semitas ei⁹. ambigue positũ ẽ: nec elucet vtꝫ ex ꝓsona sua euãgelista cõmemoꝛauit: an ad hec vba eius dẽ iohãnis secut⁹ adiũxerit: ut totũ hoc iohes dixisse intelligat: Pniam agite: approp̃inq̃bit enĩ regnũ celoꝝ. Nec enĩ hoc mouere dicit qꝛ nõ ait: Ego sũ: sꝫ Hic ẽ. Nã ꝛ matthe⁹ dixit: Inuenit hoiez sedẽtẽ in telonio: ꝛ nõ dixit: Inuenit me. qỏ si ita ẽ nõ ẽ mirꝫ si ꝛ interrogat⁹ qs diceret de seipso: sicut narrat iohes euãgelista rñdit: Ego vox clamãtis i deserto. GREGO. i ho. Scit aũt qꝛ vnigenit⁹ filius vbũ p̃ris vocat: Fz illud: In pncipio erat vbũ. Ex ipsa ãt nra locutõe cogĩscimur: qꝛ vox sonat ut vbũ possit audiri. Aduẽtũ itaqꝫ oĩi iohes p̃currẽs vox dr̃: qꝛ p ei⁹ mysteriũ patris vbũ ab hoib⁹ audiꝛ. CHRY. sup matth. Uox etiam ẽ son⁹ ꝛfusus nullũ secretũ coꝛdis oĩdẽs: sꝫ hoc tñmõ significãs qꝛ vult aliq̃d dicere ille q̃ clamat. Uerbũ aũt ẽ sermo mysteriũ coꝛdis aperiẽs. Ad hec vox inter homines ꝛ aĩalia cõis ẽ: verbũ aũt ẽ hoĩm tñ. Ideo q̃ iohãnes dict⁹ ẽ vox nõ verbũ: qꝛ p eũ de⁹ suã ꝛsilia nõ demõstrauit: sꝫ hoc solũ q⁹ de⁹ aliq̃d facere i oĩbus meditabaꝫ: postea aũt p filiũ suum plenissime mysteriũ sue volũtatis aperuit. RABA. Qui recte vox clamãtis ob fortitudinẽ ꝓbicatiõis dr̃: Tribus aũt modis clamoꝛ accidit: hoc ẽ si lõge posit⁹ ẽ cui loq̃t̃: si surdus: si p indignatiõez. et hec hũano generi accidẽt. GLO. Est igit̃ iohes q̃si vox verbi clamãtis. vbũ enĩ clamat i voce. i. xp̃s i iohanne. BEDA. Sic etiã ꝛ clamauit i oĩbus q̃ a pncipio aliq̃d diuinitus dixerũt: ꝛ tñ iste sol⁹ ẽ vox: qꝛ p eũ pñs vbũ oĩdit̃ qỏ alij lõge nũciauerũt. GRE. Ipse aũt iohes ẽ clamãs in deserto: qꝛ derelicte ac destitute iudee solacium redemptoris annũciat. REMI. Quãtũ aũt ad hist̃oriã attinet: i deserto clamabat: qꝛ remot⁹ erat a turbis iudeoꝝ. Quid autez clamet: insinuat cum subiũgit: Parate viam dñi. CHRY. sup matth. Sic enĩ magno regi i expeditionẽ vẽturo ꝓpatoꝛes p̃cedũt q̃ soꝛdida abluũt: dirupta cõponũt: sic ꝛ dñm nr̃m p̃cessit iohes: qui abhũanis coꝛdibus pnie scopis pctoꝝ soꝛdes ciceret: ꝛ que dissipata fuerũt spiritaliũ p̃ceptoꝝ ordinatõe componeret. GREGO. in ho. Qis aũt qui fidem rectam ꝛ bona opa p̃dicat: dño ad coꝛda audiẽtiũ viã parat: Rectas dño semitas facit: dũ mundas in animo cogitatiões p fermonẽ bone p̃dicatiõis foꝛmat. GLO. Uel fides ẽ vita qua verbũ ad coꝛ descendit: cũ moꝛes i meli⁹ mutãt̃: fiunt semite recte.

Ipse aũt iohãnes hẽbat uestimẽ

tū de pilis camelorū: & zonā pelliceā circa lūbos suos. Esca autem eius erat locuste & mel siluestre.

CHRY. i ho. Postq̄ oñdit q; ipe ē vox clamātis i deserto: prudēter ipe euāgelista subiūxit: Ipse āt iohānes. In quo oñdit q̄ sit vita ipsi⁹: nā ipse q̄dez testificabat de xp̄o: vita aūt ei⁹ de ip̄o. nemo āt potest esse alterius testis idone⁹: nisi fuerit fidelis. HYLA. Fuerat. n. p̄dicāti iohanni sic̄ locutio opportunior: ita & vestitus vtilior: & cibus aptior. HIERO. De pilis. n. camelorū hēbat vestimētū: nō de lana. aliud austere vestis indiciū ē: aliud luxurie molliciis. CHRY. sup matth̄. Seruis āt dei non decuit hr̄e vestimētū ad spēm visiōis uel ad carnis delectamētū sz tm̄ tegumētū nuditatis. hēbat. n. iohānes vestē nō mollē neq; delicatā: sz cilicinā: grauē & asperā: & terētē corp⁹ poti⁹ q̄z fouentē: vt de vtute aīe ei⁹ ipe habit⁹ corpis loq̄ret. Seq̄t: Et zonā pelli. circa lūbos suos. Cōsuetudo. n. erat apud iudeos vt zonis laneis vteret: iō iste q̄si duri⁹ aliq̄d facere volēs zona pellicea cīgebat. HIERO. Porro q̄ seq̄tur: Esca ei⁹ erat locuste & mel siluestre. Habita toris solitudinis ogruū ē vt nō delicias cibor⁹: sz necessitates hūane carnis expleret. RABA. Tenui victu ptētus & ex minutis volatilib⁹ & melle īuēto in trūcis arbor⁹. In dictis aūt arnulphi gallia⁹ epi repim⁹ mūdū gen⁹ locustar⁹ fuisse in deserto iudee: q̄ corpusculis in modū digiti man⁹ exilib⁹ & breuibus in herbis facile capiūt: coctecq; in oleo paupez pbēt gustū. Siliter narrat in eodē deserto eē arbores hītes lata folia & rotūda: lactei coloris & melliti saporis: q̄ natura fragilia manib⁹ fricant & edūtur. Et hoc ē q̄ mel siluestre dr̄. REMI. Sub hāc habitu vestimētor⁹ & vilitate ciboz oñdit se pctā toti⁹ gener⁹ hūani deflere. RABA. Pōt & habit⁹ & gust⁹ ei⁹ q̄litatē interne conuersatiōis exprimere. nā austeriorib⁹ vtebat indumētis: q; vitā peccātū increpauit. zona q̄dē pellicea q̄ cinctus fuit & helias: mortificatiōis indiciū. RABA. Locustas & mel siluestre edebat q; dulcis sapiebat turbis p̄dicatio ei⁹: sz citius finē sortita ē. in melle. n. dulcedo: in locust⁹ ē alacer volat⁹: sz cito decidu⁹. REMI. Per iobem aūt q̄ dei gr̄a interp̄tat: significat christus q̄ mūdo gr̄az attulit. p vestimētū illi⁹ designat ecclia gētū. HYLA. Cū exuuijs īmūdar⁹ pecudū q̄bus gētiles pares existimāt: xp̄i p̄dicator⁹ induit: fitq; scificatū habitu pphetali q̄dq̄d i eis vel inutile fuerat: vel sordidū. zone aūt p̄cinctio: efficax i oē opus bonū ē apparat⁹: vt ad oē misteriū xp̄i simul accinct. In esū etiā eligūt locuste fugaces hoi: & ad oēz aduentū nr̄i sensus euolātes: nos. s. q̄ ab oī mone & ogressu ipsis q̄busdā corpis saltib⁹ efferebamur volūtate vagi: in opib⁹ inutiles: in vbis q̄ruli: sede pegrini: nūc sum⁹ scōr⁹ alimonia & societas pphar⁹ eleī sit cū melle siluestri: dulcissimū ex nobis cibū ñ ex aluearijs leg⁹: sz ex trūc⁹ siluestrū arbor⁹ p̄bituri.

¶ Tūc exibat ad eū hierosolyma & ois iudea: & ois regio circa iordanē & baptizabāt ab eo in iordane confitentes peccata sua.

Cōuersatiōe iohānis expōsita: cōueniēter subiūgit: Tūc. CHRY. sup matth̄. Exibat ad eū: ampli⁹ eni resonabat cōuersatio vite ei⁹ i eremo q̄z vox clamoris ipsius. CHRY. in ho. Erat. n. mirabile i humano corpe tanta patiētia videre: qō vtiq; & iudeos magis attrahebat: magnū heliā in eo videntes. Conferebat autē ad stupore q; dereliq̄rat eos gr̄a pphar⁹: & p⁹ lōgū tēp⁹ reuersa videbat ad eos. Predicatiōis etiā mod⁹ īmutat⁹ ad id pderat: nihil. n. assuetor⁹ apud alios pphas audiebāt: puta p̄lia et victorias babylonias & pas: sz celos: & q̄dē illic regnū & suppliciū gehēne. Dicit āt: Tūc exi. ad eū hierosolymorū & ois iu. & ois re. cir. ior. & bapti. ab eo i ior.

GLO. Baptismo p̄currēte: nō pctā dimittente.

REMI. Baptism⁹. n. iobis figurā gerebat cathecumenor⁹: nā sic mō cathetizāt pueri: vt digni fiant sacro baptismatis: ita iohānes baptizabat vt baptizati ab eo: postea deuote viuēdo digni fierēt accedere ad xp̄i baptismū. In iordane āt baptizabat: vt ibi aperiret ianua regni celestis: vbi dat⁹ ē aditus filijs isr̄l terrā promissiōis intrādi. Sequit: Confitētes pctā sua. CHRY. sup matth̄. Ad cōpationē. n. scientie iohānis q̄s poterat arbitrari se iustū: Sic̄. n. vestis cādida si fuerit posita iuxta niuē ad opatiōz niuis sordida īueniet: sic ad opatiōez iobis oīs hō videbat īmūdus: & iō pctā sua ofitebant. Cōfessio aūt pctōr⁹ testimoniū ē oscie timētis deū: Perfect⁹ eni timor soluit oēz pudorē. Illic āt turpitudo cōfessiōis afpicit: vbi futuri iudicij pena nō credit. Et q; ipsū erubescere pena ē q̄uis: iō iubet nos de⁹ cōfiteri pctā nr̄a: vt verecūdiā patiamur p pena: nam & hoc ipsū ps iudicij ē. RABA. Bn aūt q̄ baptizādi erāt exire ad pphetā dicūt: q; nisi q̄s ab infirmitate recedat: pompe diaboli ac mūdi illecebris abrenūciet: baptismum salubre consequi non potest. Bn āt i iordane q̄ confessio eor⁹ dr̄ baptizāt: q̄a ō ypbia vite ad humilitatē vere ofessiōis descēderāt. Exēplū aūt ia tūc ofitēdi pctā: ac meliorē vitā promittendi baptizandis dabatur.

¶ Videns aūt multos pharisear⁹ & saduceor⁹ uenientes ad baptismū suū dixit eis: pgenies uipar⁹: qs demōstrabit uobis fugere a uentura ira? Facite ergo fructū dignū pnie. Et ne uelitis dicere intra uos: pr̄em habem⁹ abraā. Dico eni uobis: q̄m potēs ē de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. Jam. n. securis ad radicē arbor⁹ posita est. Omnis ergo arbor que nō facit fructū bonum excidetur & in ignem mittetur.

GREGO. i pasto. Pro q̄litate audiētiū formari debet sermo doctorum: vt & ad sua singulis ogruat: & tamē a cōis edificationis arce nunq̄z recedat.

GLO. Un̄ necesse fuit ut p⁹ doctrinā quā iobes turbis tradiderat: euāgelista etiā illi⁹ doctrine face

ret mētiōz q̄ instruxit eos q̄ puectores videbāt. Et iō dic: Uidēs aūt mul. phari. ⁊ saduce. veni. ad bap. suū. ISIDO. in li. etymo. Pharisei ⁊ saducei inter se ꝺuj sūt: ita pharisei ex hebreo ī latinū intecptant diuisio: eo q̄ traditionū ⁊ obstinationū iusticiā pse rūt: vñ diuisi vocant a pplo q̄si p iusticiā. Saducei interptant iusti: vēdicāt. n. sibi qꝺ nō sūt: corpoꝝ resurrectionē negāt: ⁊ aīam cū corpe interire pdicant. Di tñ q̄nq; libros legꝫ respiciūt: ppbetaꝝ vaticinia respuūt. GLO. Dos g̃ q̄ inter iudeos maiores videbāt videēs iobānes ad baptismū suū venire: dixit eis: Progenies viparū: qs vobis demōstrabit fugere a vētura ira? REMI. Cōsuetudo scripturaꝝ est ab imitatōe opeꝝ noīa imponere: sm illud: Pr̄ tuꝰ amoꝛe⁹: sic ⁊ isti ab imitatiōe viperaꝝ ꝓgenies viperarū dicūt. CHRY. sup matth. Sic enī artificiosus medic⁹ si viderit egrotātis colorē: intelligit speciē passionis: sic iobes veniētiū ad se phariseoꝝ prauas cogitatiōes intellexit: fortsitā. n. apud se cogitauerūt: Jm⁹ ⁊ ꝓfitemur pctā nr̄a: nullū laborē nobis imponit: baptizamur: ⁊ ꝓsequimur indulgētiā pctō rū. Insipiēs: nūq̄d facta digestiōe ipuritatis nō ē necessaria suppositio medicine: sic multa diligētia necessaria ē hoī post ꝓfessionē ⁊ baptismū vt vulnus pctoꝝ pfecte sanet: iō dicit: Progenies viperaꝝ. Natura enī viperaꝝ ē: q̄ statim cū momorderit hoīem currit ad aquā: quā si nō inuenerit morit. iō istos docebat ꝓgenies viperaꝝ: q̄ pctā mortifera cōmittētes currebāt ad baptismū: ut sic vipere p aquā tñ picula mortis euaderēt. Itē viperaꝝ natura ē rūpe viscera matr̄ suaꝝ: et sic nasci. q̄m g̃ iudei assidue psequētes ꝓphas corrūpūt matrē suā synagogā: iō ꝓgenies viperarū nūcupāt. Itē vipere a foris speciose sūt ⁊ q̄si picte. itus aūt veneno replete: ita ⁊ isti pulchritudinē scitatis oñdebāt ī vultu. REMI. Cū g̃ dr: Quis demōstrabit vobis fugere a ventura ira? subaudit nisi deꝰ. EHRY. sup matth. Uel qs vobis demōstrauit: nū Jaias ꝓpha? absit. Si. n. ipe vos docuisset: nō spē in aquā poneretis tñ: sꝫ etiā ī opibus bonis. ille. n. dicit: Lauami ⁊ mūdi estote: auferte neqtiā ab aīabꝰ vr̄is: discite bñfacere. Nūq̄d aūt etiā dauid dicēs: Lauabis me ⁊ sup niuem dealbabor? absit. ille. n. sic dic postea: Sacrificiū deo spūs cōtribulat⁹. Si g̃ essetis discipuli dauid: cū gemitu ad baptismū veniretis. REMI. Si vo: qs demōstrabit: sub futuro legat tpe: hic ē sensus: Quis doctor: qs ꝓdicator dabit vobis ꝺsilij: vt possitis euadere irā eterne dānatiōis? AVGV. in li. de ci. deꝰ: Deꝰ ãt ꝓpter quādā opeꝝ silitudinē: nō ꝓpter affectionū infirmitatē sm scripturas irascit: nec tñ vlla passiōe turbat. hoc enī vbū vindicte vsurpauit effectus: nō ille turbulētos affect⁹. Si g̃ vultis effugere facite dignū fructum pnie. GREG. in ho. In qb⁹ vbis notādū ē: q̄ nō solū fructū pnie: sꝫ dignos pnie admonet eē faciēdos. Sciēdū. n. ē q̄ q̄squis illicita nulla cōmisit: huic iure cōcedit vt licitis utat. At si qs ī culpā lapsus est: tāto a se ꝺz licita abscidere q̄nto se memīt ⁊ illicita ꝓpetrasse. Unuscuiusq; g̃ ꝺsciencia ꝺuēit: ut tāto maiora q̄rat bonoꝝ opeꝝ lucra ꝓ pnīaz: quāto g̃uiora sibi intulerit dāna p culpā. sꝫ iudei de gētis nobilitate gloriātes: iccirco se agnoscere pctōres nolebāt: quia de abrae stirpe descēderāt. ⁊ iō eis recte dr̄: Et ne velitis dicere intra vos: patrē hēm⁹ abrā. CHRY. in ho. Nec ãt dixit nō phibēs illos dicere ex illo se eē: sꝫ phibet ī hoc cōfidere: vtuti aīe non insistētes. CHRY. sup matth. Quid. n. ꝓdest ei quē ꝺzdicāt mozes generatio clara? aut q̄d nocet illi generatio vilis quē mozes adornāt? Deliꝰ ē. n. alicui vt ī eo gliet parētes q̄ ta lē filū hñt: q̄ ut ipe in pentib⁹ gliet. Sic ⁊ vos nolite gl̃iari dicētes: q̄ patrē hēm⁹ abrā: sꝫ magꝫ eru bescite: q̄ filj estis ei⁹: ⁊ scitatis ei⁹ ñ estis heredes. De adulterio. n. nat⁹ videt q̄ nō assimilat patrē. Parētū igit gloriā excludit dicēs: Et ne velitis dicere. RABA. Quia g̃ ꝓco vitatis ad dignū pnie fructū faciēdū eos incitare volebat: ad hūilitatē ꝓuocabat fine q̄ null⁹ penitere pōt subdēs: Dico. n. vo. q̄m poē deꝰ de lapi. istis susci. fi. abrae. REMI. Ferē q̄ ī eo loco pdicauit iobes circa iozdanē: vbi iubēte deo xij. lapides de medio alueo iozdanis sublati positi sūt. potuit g̃ fieri ut hos demōstrādo diceret: De lapidibꝰ istis. HIERO. In quo dei indicat potētiā: q̄ q̄ de nihilo cūcta fecerat: posset ⁊ de saxis ꝺurissimis pplm ꝓcreare. Prima. n. sūt rudimēta fidei credere deū posse q̄cquid voluerit. ex lapidibꝰ aūt generari boies sile est ei q̄ ex sara ꝓcessit isaac. vñ et ppheta dic: Aspicite ad petrā de q̄ excisi estis. Cui⁹ igit ꝓphetie eos memores faciēs mōstrat q̄ possibile ē nūc etiā sile fieri. RABA. Uel alter: Lapidū noīe gētes significate sūt: q̄ lapides coluerunt. CHRY. sup matth. Itē lapis ꝺur⁹ ē ad op⁹: sꝫ cuz factū fuerit op⁹ ex eo deficere nescit: sic ⁊ gētes cuz difficultate crediderūt q̄dē: tñ credētes pmanēt in eīnū in fide. HIERO. Lege ezechi. Auferā inq̄t a vobis coz lapideū: ⁊ dabo vobis coz carneū. in lapide ꝺuritia: ī carne mollitudo monstrat. RABA. De lapidibꝰ g̃ filij abrae suscitati sūt: q̄ ꝺū gētiles ī abrae semīe. i. ī christo crediderūt eius filij facti sūt: cuiꝰ semī sūt vniti. Seq̄t: Jā enī securis ad radicem arboris posita ē. CHRY. sup matth. Securꝭ ē acutissima ira ꝺsūmatiōis q̄ totū ꝓcisura ē mūdū. Sed si posita ē: q̄re nō ꝓcidit? q̄ rōnabiles sūt arbores: ⁊ in ptāte hñt facere bonū aut nō facere: vt videntes ad radices suas positā eē securī: timeāt ⁊ faciāt fructū. Ergo denūciatio ire qō ē securis ꝓsitio: etsi malis nihil agat: mi a malꝫ segregat bonos. HIERO. in ho. Uel securis ē pdicatio euangelij iuxta hieremiā q̄ vbū dñi ꝺparat securi cedēti petrā. GRE. in ho. Uel securis ē redemptoꝛ nr̄ q̄ velut ex manubrio ⁊ ferro ex diuinitate cōstās ⁊ hūanitate: tenet ex hūanitate: sꝫ incidit ex diuinitate: q̄ videlz securis ad radicē arboris posita ē: q̄ etsi ꝓ patiētiam expectat: videt tñ q̄d factura ē. Dis enī ar. q̄ non fa. fructu. bo. excidet: ⁊ ī ig. mittet. Quia vnusquisq; puersus patrā citi⁹ gehēne ꝺcrematiōz inuenit: q̄ b fructū boni opis facere ꝺtēnit. Securim ãt nō iuxta ramos positā sꝫ ad radicē dic. cū enī malozū filij colluit: rami infructuose arboris abscindit: cū vo tota sil ꝓgenies cū parente tollit: infructuosa arbor a radice abscisa est: ne remaneat vñ prava iteruz soboles succrescat. CHRY. in home. Cū aūtē dicit: Dis excludit ꝓnasci q̄ est a nobilitate: quasi dicat: Etsi nepos fueris abrae sustinebis penā sine fructu manēs. RABA. Quatuoꝛ ãt sūt spēs arboꝝ: q̄ vna tota ē

arida:cui assilant pagani: altera viridis sz sine fructu:cui assilant hypocrite:tertia viridis ⁊ fructuosa sz uenenosa:cui assimilāt heretici.quarta viridis ē ⁊ fructū bonū gignit:cui assimilāt viri catholici. GREG.i ho. Igit ois arbor nō faciēs fructū bonū excidet ⁊ i ignē mittet:qz paratā gehēne ꝯcrematiōz iuenit q̄ h̄ boni opis fructū facere ꝺtēnit.

Ego quidē baptizo uos i aq̄ i pniaz qui āt p̄ me uenturꝰ ē fortior me ē: cuiꝰ nō sū dignꝰ calciamēta portare. Ipe uos baptizabit i spūsco ⁊ igni. Cuiꝰ uētilabrū i manu sua: ⁊ pmū dabit areā suā: ⁊ ꝯgregabit triticū i horreū suū : paleas autē comburet igni inextinguibili.

GLO. Quia in p̄cedētibꝰ vbis iohānes explicauerat qō supra sūmarie de agēda pnīa p̄dicauit:restabat ut etiā distinctiꝰ p̄dicaret qō de regni celoz appropinq̄tōe iā dixerat.⁊ iō dixit:Ego q̄dē baptizo uos i aq̄ i pniaz. GREG.i ho. Johānes nō i spū sz in aq̄ baptizat:qz pctā soluere nō valebat. corpa q̄dē p aquā lauat:sed tñ aīas p veniam nō lauat. CHRY.in ho. Cū.n.nondū eēt oblata hostia:neq; pctm̄ solutū eēt:nec spūs descēdisset i aquā:q̄liꝫ fieret r̄missio pctōz:Sz qz iudei neq; q̄q; ꝓpa sentiebāt pctā ⁊ h̄ erat eis cā maloz:aduēit iohes i ognitiōz eos ducens ꝓpoz pctōz pniam mēorādo. GRE. in ho. Cur g̃ baptizat q̄ pctā nō relaxat:nisi ut p̄cursiōis sue ordinē seruās q̄ nasciturū nascēdo p̄uenerat:baptizatuz quoq; dīm baptizādo p̄ueniret. CHRY.sup matth̄. Uel missus erat iohānes ad baptizādū vt ad baptismū veniētibꝰ pñtiā filij dei i corpe p̄dicaret:sic ipe testat alibi dicēs:vt manifestetur i isral:iō ego veni i aq̄ baptizare. AVGV. sup iohez:Uel iō baptizat:qz oportebat baptizari christū. Sz q̄re nō solꝰ ipe baptizatꝰ ē a iohāne si ad h̄ missus erat iohes p quē baptizaret christꝰ:Quia si solꝰ dīs baptizatꝰ cēt baptismate iohis:nō deessent q̄ putarēt baptismū iohānis maiorē eē q̄z baptismū christi:vsqz adeo ut solꝰ christꝰ eo baptizari meruisset. RABA. Uel iō baptizat:ut penitētes h̄ signaculo ab impenitētibꝰ secernēdo ad baptismū diriget christi. CHRY.sup matth̄. Quia g̃ ꝓpe christū baptizabat:iō ad christū veniētibꝰ ipsū p̄dicat apparituz:⁊ eminētiā ptātis eiꝰ annūciat dicēs:Qui aūt pꝰ me vēturꝰ ē:fortior me ē. REMI. Sciēdū ē āt q̄ dnq; modis venit christꝰ post iohez:nascēdo: p̄dicādo:baptizādo:moriēdo:⁊ ad inferos descēdēdo. Et pulchre dīs dr̄ fortior iohāne:qz ille purus hō:hic vere deꝰ ⁊ hō. RABA. Ac si iohes dicat: Ego q̄dē fortis sū ad pniam ūitādo:ille petā remittēdo:ego regnū celoz p̄dicādo:ille donādo:ego in aq̄ baptizādo:ille i spū. CHRY.in ho. Cū aūt audieris:Quia fortior me ē.ne estimes sz opatiōz me hoc dicere:neq;.n.iter suos illiꝰ ordinari sū dignꝰ vt vilissimā mīsteriꝫ susciperē pticulā.vnde subdit: Cuiꝰ nō sū dig.calci.portare. HYLA. Aplis.n.circūferēdo p̄dicatōis gloriā derelinquēs: q̄bꝰ specio sis pedibꝰ pacē dei erat debitū nunciare. CHRY. sup matth̄. Uel p pedes christi itelligere possimꝰ christianos:p̄cipue aplos ceterosq; p̄dicatores inter quos erat iohes baptista:calciamēta aūt sūt infirmitates q̄bꝰ operit p̄dicatores. Nec g̃ calciamenta christi oēs p̄dicatores portāt:⁊ iohes etiā portabat:sz se dignū nō eē portare ꝓnūciat: vt maiorem oñderet gr̃az christi meritis suis. HIERO.i alio euāgelio ait:Cuiꝰ nō sū dignꝰ sol.cozzi.calciamēti. hic būilitas:ibi mīsteriū demōstrat:qz christꝰ spōsus sit ⁊ iohes nō mereat spōsi corrigiā soluere: ne vocet dominꝰ eiꝰ iuxta legē moysi ⁊ exēplū ruth domus discalciati. CHRY.sup matth̄.Quia vo nemo potest dare dignius beneficium q̄z ipe ē: nec facere alterum quod ipse non est: recte subdit : Ille vos baptizabit in spūsco ⁊ igni. Johes quidē cū sit corpalis:spiritalē baptismū dare nō pōt:sz baptizat in aq̄ q̄ corpꝰ ē:⁊ iō corpꝰ cū corpe baptizat. christꝰ āt spūs ē:qz deꝰ ē.spūs etiā scūs spūs est:aīa quoq; spūs ē:iō spūs cū spū spīm nr̄m baptizat. Baptismꝰ aūt spūs p̄ficit:qz ingrediēs spūs circūplectit i aīaz ⁊ q̄si muro quodā inexpugnabili circuit eā: ⁊ nō p mittit ut carnales ꝺcupie p̄ualeāt ꝺ eā. nō q̄dē facit vt caro nō ꝺcupiscat:sz tenet aīaz ut ei nō ꝺsentiat. Et qm̄ christꝰ iudex ē:baptizat i igne.i. i tētatiōibꝰ: in igne āt baptizare nō pōt hō purꝰ: Ille.n.tētandi hz lr̄iam q̄ remunerādi hz ptātē.hic aūt baptismus tribulatōis.i.ignis ꝺburit carnē ut nō germiet ꝺcupiscētias:nā caro spiritales q̄dē penas nō timet: sz carnales. Ideo g̃ dīs sup seruos suos carnales tribulatōes mittit:ut timēs angustias suas caro ñ cō cupiscat malū. Ulides g̃ spūs repellit ꝺcupias:⁊ p̄ualere nō sinit:ignis aūt ipas ꝺcupiscētiaz radices cōburit. HIERO. Uel i spūsco ⁊ igni:qz ignis ē spūscūs:quo descēdēte sedit q̄si ignis supra singlos aplos. Et implet ē fmo dñi dicēs: Ignē veni mittere i terrā:siue qz i pñti spū baptizamur:⁊ i futuro igni:fm illō aplī:Uniuscuiusq; opus ꝺle fit ignis p̄babit. CHRY.i ho. Nō āt dicit:Dabit vobis spūm scīm:sz baptizabit vos in spūsco:copiā gr̃e metapborice oñdēs. Per hoc etiā mōstrat qꝺ sola volūtate etiā i fide indiget ad iustificādū:nō laborib⁹ ⁊ sudoribꝰ.⁊ sic facile ē baptizari:ita facile ē p eū trāsmutari ⁊ fieri meliores. In genere vo vehemētiā gr̃e q̄ vinci nō possit demōstrat:⁊ ut intelligat qꝺ files ātiq; ⁊ magnis ꝓphetis repēte suos faciet: ꝓpter h̄ eni ignis meminit:qz plures visionuz ꝓphetaluū p ignē apparuerunt. CHRY.sup matth̄. Patz g̃ qꝺ baptismꝰ xp̄i nō solūt iohānis baptismū:sz i se iclusit.q̄.n.baptizat i noīe christi:vtrūq; baptismū hz:⁊ aq̄ ⁊ spūs:qz christꝰ ⁊ spūs erat ⁊ corpꝰ suscepit: ut ⁊ corpale ⁊ spiritale baptisma daret. Johānis aūt baptismꝰ nō includit i se baptismū christi:qz qō minus ē maius i se includere nō pōt. Ideo aplis cum iueniss̄et quosdā ephesios iohānis baptismate baptizatos:iteꝝ baptizauit eos i noīe xp̄i:qz i spū non erāt baptizati:qm̄ ⁊ christꝰ iteꝝ baptizauit eos q̄ a iohe fuerant baptizati:sic fmo iohis demōstrat dicēs:Ego vos baptizo i aq̄:ille vos baptizabit i spū. nec videbat iteꝝ baptizare:sz sc̃l.qz.n.āplꝰ erat baptisma xp̄i q̄z iohānis:nouū dabat ⁊ nō iteratū. HYLA. Salutꝫ igit nr̄e ⁊ iudicij tēpꝰ designāt i oñodicēs:Bapti.vos i.s.s.⁊ igne.qz baptizatis i spūsco

reliquū sit ꝯsūmari igne iudicij. vñ subdit: Cui⁹ vē tilabrū i mānu sua. RABA. Per vētilabr. i. paleā discretio iusti examinis designat: qō hz dns i ma nu. i. i ptāte: qz pr̄ oē iudiciū dedit filio. Sequit: Et pmūdabit areā suā. CHRY. sup matth. Area. i. ec clesia: horreū vo regnū celeste: ager aūt h mundus Mittēs g dns aplos ceterosqz doctores q̄si messo res: pcidit oēs gētes de mūdo: z i areā ecclie cōgre gauit. hic g triturādi sum⁹: h vētilādi. oēs. n. hoies i reb⁹ carnalib⁹ delectamur: sic grana i palea. sz q̄ fi delis ē z boni cordis hz medullā: mox ut leuit tri bulat⁹ fuerit: negligēs carnalia currit ad dnm: si aūt modice fidei fuerit: vix cū grādi tribulatōe. Qui aūt oīno infidelis ē z vacu⁹ q̄ntūcūqz ostrit⁹ fuerit: non trāsit ad deū. Triticū aūt cū pmū trituratuz fuerit: iacet cū paleis in vno loco ꝯfusū: postea aūt vētilat vt separet. sic z i vna ecclia fideles cū infidelib⁹ ha bent ꝯmixti: iō mouet pſecutio q̄si vēt⁹ vt vētila bro christi iactati: qz iā diffūcti fuerāt actib⁹: sepa rētur z locis. Et vide qz nō dixit: Mūdabit aream suā: sz Permūdabit. necesse ē. n. ut diuersis modis tētet ecclia: donec pmūdet. Et pmū q̄dē vētilaue rūt illā iudei: deinde gētiles: mō heretici: postmo dū puētilabit antixps: Sic. n. q̄n modica ē aura n pmūdat tota tritici massa: sz leuiores palee iactāt: gruiores aūt remanēt: sic ē mō modico flatu tētati onis suffiāte pessimi hoies recedūt. Si aūt surrexe rit maior tēpestas: z illi q̄ videt ee stabiles sūt exi turi. Ideo necessaria ē tētatio maior vt pmūdetur ecclia. REMI. Hāc etiā aream. s. ecclesiā mūdat in hac vita cū vel p iudiciū sacerdotuz mali de ecclia tollūt: ul̄ p mortē ō hac vita abscindūt. RABA Uniuersaliter aūt aree purgatio i fine pficietur: qñ mittet angelos suos fili⁹ hois: z colliget de regno suo oīa scādala. GREGO. xxxiiij. moz. Nā post triturā vite pntis in q̄ nūc triticū sub paleis gemit: ita illo extremi iudicij vētilabro triticū paleaqz di scernit: ut nec i tritici horreū palee trāseat: nec i pa leaz ignē horrei grana dilabant. et hoc ē qō sequit: Et congre. triti. suū i horr. paleas aūt cōbu. igni ieextin. HYLA. Triticū suū pfectos. s. credētiū fruct⁹ dic celestib⁹ horreis recōdendū: paleas vo infructuo soz hoim inanitatē. RABA. Uez hoc inter pa leas z zizania distat: q palee nō alio q̄s triticoz ꝙ se mine pdeūt: zizania vo de diuerso. Palee g sūt q̄ fi dei sacris imbuūt: sz solidi n sūt: zizania vo q̄ z ope z pfessiōe secernūt a bonoz sorte. REMI. Ignis aūt inextinguibilis dr̄ pena eterne dānatōis: siue qz quos sel̄ suscepit nunqz extinguit: sz sp cruciat: siue ad differētiā ignis purgatorij q̄ ad tēp⁹ accēdit et extinguit. AVG. de ꝺcoz. euan. Si aūt q̄rit q̄ vba poti⁹ iohānes baptista dixerit: vtz q̄ matthe⁹: an q̄ lucas: an q̄ marc⁹ eū dixisse ꝯmemorat: nullo mō hic laborādū ee indicat q̄ prudēter intelligit ipsas sñias ee necessarias cogīcēde vitati q̄busl̄bz vbis fuerint explicate. Et i h apparet nō debere eos ar bitrari mēturi: q̄q̄z si plurib⁹ remiscētib⁹ rē quā au dierūt vel viderūt: nō eodē mō atqz eisdē vbis ea dē res fuerit indicata. Quisquis aūt dicit euāgelist̄ p spūscī potētiā hoc potuisse ꝺcedi: ut nec i genet vboz nec i ordine nec i numero discreparēt: nō in telligit quāto āpl⁹ euāgelistaz excellit auctoritas: tāto magis p eos fuisse firmādā ceteroz hoim ve rā loquētiū securitatē. Qō aūt ali⁹ dixit: Cui⁹ nō sū dign⁹ calciamēta portare. ali⁹ vo: Calciamēti cor rigiā soluere. nō vbis trī: sz re ipa videt aliud ee. Merito g q̄ri pōt q̄ hoz iohānes dixerit: Uerus etiā videt narasse q̄ h potuit narrare q̄ ille dixit q̄ aūt aliud: etsi nō ē mētit⁹ certe vel oblit⁹ aliq̄d p alio dixisse putabit. Oēs aūt falsitatē abesse ab euā gelistis decet: nō solū eā q̄ mētiēdo pmit: sz etiam eā q̄ obliuiscēdo: ita si ad rē ptinet aliq̄d aliud itel ligere. Ex vtroqz dictoz recte existimādū ē iohānē vtrūqz dixisse: siue aliud alio tpe siue ꝺsensiz. Si aūt nihil intēdit iohānes cū ō calciamētis dñi diceret: nisi excellētiā ei⁹ z suā hūilitatē q̄libet dictoz di xerit: eandē tñ sñiam tenuit: q̄ etiā vbis suis p cal ciamētoz cōmēoratiōz eādē significationē hūilita tis exp̄sit: vñ ab eadē volūtate nō aberrauit. Util g modus z memorie ꝯmēdād⁹ nō ee mēdaciū cuz q̄sqz volūtatē ei⁹ explicat de quo aliq̄d narrat etiā dicēs aliq̄d aliud q̄ ille nō dixit: volūtatē tñ suam explicauit eādē quā z ille cui⁹ vba ꝯmemorat. Ita enī salubriter dicimus nihil aliud ee querēdum q̄z quid velit ille qui loquitur.

Tūc uēit iesus a galilea i iordanē ad iohānez ut baptizaret ab eo. Iohānes āt pbibebat cū dicēs: Ego a te debeo baptizari: z tu uēis ad me? Rndēs āt iesus dixit ei: Sine mō. Sic enī decet nos implere omnem iusticiam. Tunc dimisit eum.

GLO. Postq̄z predicatione sui p̄cursoris christ⁹ mūdo pnūciat⁹ ē: tādē q̄ dīu latuerat: hoib⁹ se ma nifestare voluit. vñ dr̄: Tūc ve. ie. a gali. i ior. ad io. ut bap. ab eo. REMI. Et sciēdū q̄ in his vbis de scribit pſone loca z tēp⁹ z officiū. tēp⁹ cū dic: Tūc. RABA. Qñ. s. tricenari⁹ erat: in quo oīdit nullū vel sacerdotē vel p̄dicatorez debere instituī: nisi sit pfecte etatis. Joseph tricenari⁹ regimē egyp ti susce pit. Dauid ea etate regnū inchoauit. Ezechiel sb eo dē tpe ꝓphetiā pmeruit. CHRY. in ho. Quia etiā p⁹ baptismū hunc legē cessare oportebat: hac etate ad baptismū venit q̄ pōt oīa pcā suscipe: ut lege ser uata null⁹ dicat: qz iō ea soluit qz iplere nō potuit. CHRY. sup matth. Tūc etiā. s. q̄n iohānes p̄dica uerat: Pniam agite. vt ꝺfirmaret p̄dicatiōz ipsi⁹: et vt testimoniū accipet a iohāne. Sic aūt cū ꝓcesserit lucifer: lux solis nō expectat occasū luciferi: sz eo ꝓ cedēte egredit: z suo lumie obscurat illi⁹ candorē: sic z xp̄s nō expectauit vt cursū suū iohānes imple ret: sz adhuc eo docēte apparuit. REMI. Persō ne ponit cū dic: Uēit iesus ad iohānē. i. de⁹ ad ho minē: dns ad seruū: rex ad militē: lux ad lucernaz. Loca designāt cū dic: A galilea i iordanē. Galilea eni trāsmigratio interp̄tat. Quicūqz g vult baptiza ri: trāsmigret de vitijs ad vtutes: z veniendo ad ba ptismū se humiliet. Jordanis. n. interp̄tat⁹ descensū. AVG. Multa aūt mirabilia i hoc flumie sepi⁹ facta ee scriptura scā ꝯmemorat: inter cetera dicēs: Jordanis ꝺuersus ē retrorsū. añ quidē retrorsū aq̄

uerse fuerāt: mō retrorsū pctā uersa sūt: sic etiam Helias ī iordane diuisionē fecit aq̄: ꝛ chriſt⁹ ī eo dē Iordane sepatiōz opat⁹ ē pctō. REMI. Offu ciū designat cum seq̄tur: Ut baptizaretur ab eo.

CHRY. sup matth. Nō vt ipe remissionē pctō ac cipet p baptismū: sz vt scificatas aq̄s relinq̄ret post modū baptizādis. AVG. Saluator.n. iō baptiza ri voluit: nō vt sibi mūdiciā acq̄reret: sz ut nobis flu enta mūdaret. Exquo ipse in aquā demergit: et eo oīm pctā abluit aq̄. Nec mirꝝ q⁹ aquā: hoc ē substā tiā corpalē ad purificādā aiam dicum⁹ puenire: pue nit plane: ꝛ penetrat oscie uniuerse latibla. Quāuis enī ipa sit subtilis ꝛ tenuis: bñdictōe tñ christi facta subtilioꝛ: occultas vite cās ad secreta mētis subtilio re roꝛe ptransit. Subtilioꝛ.n. bñdictionū cursus q̄z aq̄ꝝ meat⁹. vñ q̄ de saluatoꝛis baptismate bñdictio fluxit: tanq̄z fluui⁹ spiritalis oīm gurgitū tract⁹ vni uersoꝝ fontiū venas impleuit. CHRY. sup matth. Adhuc aūt ad baptismū venit: ut q̄ hūanā suscepit naturā: totū hūane nature iueniat implesse myste riū: nā q̄tuis ipe ñ erat pctōꝛ: tñ naturā suscepit pec catrice. ꝓpterea etsi ꝓ se baptismate nō egebat: tñ ī alijs carnal⁹ natura op⁹ hēbat. AVG. ī ser. de epi. Itē iō baptizari voluit: qꝛ voluit facere q̄ō faciēdū oīb⁹ imperabat vt bon⁹ magr doctrinā suā nō tam vbis insinuaret: q̄z actib⁹ exerceret. AVG. sup io hānē: Vnc g̃ dignat⁹ ē a iohāne baptizari: vt cogsce rēt sertui quāta alacritate debeant currere ad bapti sma dñi: q̄ñ ipe nō dedignat⁹ ē accipe baptisma ser tui. HIE. Itē baptizari voluit: vt baptismate suo io hānis baptisma ꝛfirmaret. CHRY. ī ho. Quia vo baptism⁹ pnie erat: ꝛī demōstratiōz delictoꝝ uidu ebat: ne aliq̄s estimaret: q⁹ hac rōne chriſt⁹ ad ioꝛ danē venit: iō venīēti dixit: Ego a te debeo baptiza ri: ꝛ tu venis ad me: q̄si dicat. CHRY. sup matth. Ut tu me baptizes: ē idonea rō: vt iust⁹ efficiar: ꝛ di gn⁹ celo. vt aūt ego te baptizē q̄ ē rō: Dñe bonū ō celo descēdit ī terrā: nō de terra ascēdit ī celum.

HYLA. Deniq̄z a iohāne baptizari ꝓhibet vt de⁹: ꝛ ita ī se fieri oportere vt hō docet. Un̄ sequit: Rñ dēs aūt iesus dixit ei: Sine mō. Pulchre dixit mō: vt ꝛfideret christū ī aq̄ a iohāne: Johāne a christo ī spū baptizādū. Sine aliter: Sine mō: vt q̄ forma ser ui assūpsi: expleā ꝛ hūilitatē ei⁹: alioq̄n scito te ī die iudicii meo eē baptismate baptizādū. vel Sine mō: vt dic̄ dñs: habeo ꝛ aliud baptisma: quo ꝛ baptizan dus sū. Tu me baptizas ī aq̄: vt ego te baptizē ꝓ me in sanguine tuo. CHRY. sup matth. In quo etiaz oñdit qꝛ postea chriſt⁹ baptizauit iohānē: q̄uis etiā in apocryphis libris h̄ mānifeste scriptū sit. Sz mō si ne vt iusticiā baptismat⁹ nō vbis sz factis adimpleā: ꝓus suscipiā: postea ꝓdicabo. Un̄ seq̄tur: Sic.n. de cet nos oēm implere iusticiā. vbi nō hoc significat vt si fuerit baptizat⁹ adimpleat oēm iusticiā: sz sic. i. quēadmodū baptismatis iusticiā ꝓus factis imple uit: postea ꝓdicauit: sic ꝛ oēz aliā iusticiā: sm illud: Cepit iesus facere ꝛ docere. Aut ita: sic oportet vos implere oēz iusticiā sic̄ iusticiā baptismi. i. sm dispē satiōz hūane nature. Sic̄.n. impleuit iusticiā nascen di crescēdi ꝛ similiū. HYLA. Erat ꝛ p eū oēs iplē da iusticia: p quē solū lex poterat ipleri. HIERO. Nō aūt addit iusticiā legis siue nature: vt vtrūq⁹ in telligam⁹. REMI. Uel sic: Decet vos implere oēz iusticiā. i. oñdere exēplū oīs implēde iusticie ī bapti smo: sine quo nō apiē adit⁹ regni celestis. vel etiam discāt supbi exēplū hūilitatis: ut nō dedigneē bapti zari ab hūilib⁹ mēbris: dū viderint me baptizatuz a te iohāne suo meo. Illa āt ē vera hūilitas quā co mes obedietia seq̄t. vñ subdit: Tūc dimisit eū. i. ad vltimū assensum ꝓbuit ut baptizaret eum.

¶ Baptizat⁹ āt iesus: ꝓfestim ascē dit de aq̄. Et ecce apti sūt ei celi: et uidit spīm dei descendentez sicut co lumbam: ꝛ uenientem sup se.

AVG. ī ser. de epi. Quia ut dictū ē cū saluatoꝛ nr abluit: tā tūc nr̄m baptismū tota aq̄ mūdat: ut secu turis postmodū pplis lauacri gra mīstret. Oportu it etiā christi baptismo ea designari q̄ ꝓ baptismū cō sequūt fideles. vñ dr: Baptizat⁹ aūt iesus ꝓfestim ascēdit de aq̄. CHRY. sup matth. Factum christi ad mysteriū ptinet oīm q̄ postmodū fuerāt baptizā di: ꝛ iō dixit ꝓfestim. Et nō dixit simpliciter: ascēdit: qꝛ oēs q̄ digne baptizāt in christo ꝓfestim de aqua ascēdūt. i. ꝓficiūt ad vtutes: ꝛ ad dignitatē subleuā tur celestem. Qui.n. in aquam ingressi fuerāt: car nales ꝛ filij ade pctōꝛes: ꝓfestim de aq̄ ascēdūt spiri tales filij dei facti. si āt q̄dā ex sua culpa nihil ꝓfici unt baptizati: q̄d ad baptismuz. RABA. Quia g̃ nobis dñs sui corpis intinctu baptismi lauacrū de dicauit: nobis quoq⁹ p⁹ acceptū baptisma celi adi tū patere ꝛ spīm scm demōstrauit. vñ sequit: Et apti sūt ei celi. HIERO. Nō reseruatiōe electoꝝ sz spi ritalib⁹ oculis sic̄ ꝛ ezechiel ī pncipio volumis sui aptos esse cōmemoꝛat. CHRY. sup matth. Si.n. ipsa creatura rupta fuisset nō dixisset: Apti sūt ei. qꝛ q̄ō corꝑaliter apiē oīb⁹ ē aptū. Sz dicet aliq̄s: quid enī añ oculos filij dei clausi fuerāt celi: q̄ etiā ī ter ra ostitut⁹ erat ī celo? Sz sciēdū q⁹ sic̄ sz dispēlatoz hūanā baptizat⁹ ē: sic sm hūanā dispēlationez apti sūt ei celi. sz āt naturā diuinā erat ī celis. REMI. Sz nūquid tūc pmo apti sūt ei celi: etiā sm hūanā naturā? fides.n. ecclie ꝛ credit: ꝛ tenet q⁹ nō minus apti sūt ei celi añ q̄z post. Ideo g̃ dr: q⁹ apti sūt ei ce li: qꝛ oīb⁹ renat⁊ apiē ianua regni celest⁊. CHRY. sup matth. Forte.n. erāt inuisibilia q̄dā obstacula ꝓus q̄b⁹ obsistētib⁹ aīe defūctoꝝ ñ poterāt introire celos. Nullā.n. aīam añ xp̄m arbitroꝛ ascēdisse ī ce lū exquo peccauit Adā: ꝛ clausi sūt celi. Sz ecce ba ptizato xp̄o apti sūt tñ. Postq̄z vo tyrānū vicit p crucē: qꝛ nō erāt necessarie portе celo nūq̄z claudē do: nō dicūt angeli: Apite portas: iā. n. erāt apte: sz Tollite portas. Uel ī baptizat⁊ apiunt celi: ꝛ videt ea q̄ sūt ī celo: nō carnalib⁹ oculꝫ videdo sz spiritali bus fidei credēdo. Aut ita: Celi sūt scripture diuie q̄s oēs legūt: nō tñ oēs itelligūt: nisi q̄ fuerūt sic ba ptizati: ut accipiāt spīm scm. Un̄ ꝛ aplis ꝓmit⁹ erant clause scripture ꝓpha: sz accepto spūsc̄ reserate sūt eis oēs scripture. Tñ quocūq⁹ mō itelligat: celi apti sūt ei. i. oīb⁹ ꝓpter eū: sic̄ si ipatoꝛ alicui ꝑ alio petenti dicat: Hoc bñficiū nō illi do: sz tibi. i. ꝓpter te illi. GLO. Uel tāt⁹ splēdoꝛ circūfulsit chriſtū ī baptismo: vt empyreū videret celū reseratum esse.

CHRY. in ho. Si aũt tu nõ vides nõ incredulus sis: Eteni in pncipijs spiritaliũ rex semp sensibiles apparẽt visiones: ppter illos q̃ nullã intelligẽtiaz incorpalis nature suscipe pñt: ut si postea nõ fiant: ex his q̃ sel facta sũt recipiãt fidẽ. REMI. Sic ãt oĩbus p baptismũ renatis apit ianua regni celest̃: ita oẽs i baptismate accipiũt dona spũsci. Jõ subdit: Et vi. spi. dei descẽ. sic colũ. z ve. sup se. AVG. in ser. de epiph. Christ⁹. n. postq̃ natus ẽ hoĩb⁹ renascit sacramẽtis: ut quẽadmodũ tũc eũ miramur incorrupta mr̃e pgenitũ: ita z nũc suscipiam⁹ illuz pura vnda subnersu: n. filiuz enim genuit mater: z casta ẽ. xp̃m lauit vnda: z scã est. Deniq̃ spũsc̃us q̃ tũc illi i vtero affuit: mõ eũ in gurgite circũfulsit. q̃ tũc Mariã castificauit: nũc fluẽta scificat. Unde dic̃: Et vidit spũs dei descẽdentẽ. CHRY. sup matth. Ideo aũt spũsc̃us speciẽ colũbe suscipit: qm̃ p oĩb⁹ aialib⁹ hec cultrix ẽ charitatis: oẽs aũt iusticie species: q̃s hñt sui dei in veritate: pñt hr̃e sui diaboli in simulatõe. Solã ãt charitatẽ scisp̃s nõ põt ĩmũdus spũs imitari. Ideo g̃ hãc puatã speciẽ charitatis sibi suauit spũsc̃us: qa p nullius testimoniũ sic cognoscit vbi ẽ spũsc̃us: sic̃ p gratiã charitatis. RABA. Significant etiã q̃tuor vtutes in baptizatis p colũbã. Colũba eni secus fluẽta habitat: ut vi so accipitre mergat se z euadat. Meliora gna elegit: alienos alien⁹ pullos nutrit: nõ lacerat rostro felle caret. In canernis petre nidificat. gemitum p cantu hz̃ita z sci secus diuine scripture fluẽta resẽdẽt ut i cursũ diaboli euadãt. Danas sniãs q̃b⁹ pascant eligũt: nõ hereticas. hoĩes q̃ diaboli fuerunt pulli. i. imitatores: doctrina nutrũt z exemplo bonas sniãs lacerãdo non puertunt hereticoz moze. Ira irrecõciliabili carẽt. In plagis mortis xp̃i qui petra firma ẽ: nidũ ponũt. i. suũ refugiũ z spem: sic̃ etiã alij delectant in cãtu: ita ipsi i gemitu p pctis. CHRY. in ho. Ueteris etiã recordat hist̃oue. i diluuio apparuit boc aial: ramũ ferẽs oliue: z cõem orbis trãquillitatẽ annũciãs q̃ oĩa typ⁹ erãt futurorũ. Eteni nũc colũba apparet: liberatorem nobis demonstrãs: z p ramo oliue adoptionẽ generi humano affert. AVG. i ser. de tri. Est aũt in pmptu intelligere cur spũsc̃us missus dicat: cũ i ipsũ oĩm corpali specie velut colũba descẽdit: facta est enim q̃dã creature spẽs ex tpe in q̃ visibiliter oñderetur spũsc̃us. Nec aũt opatio visibiliter exp̃ssa: z oculis oblata mortalib⁹: missio spũsci dicta est: nõ ut appareret inuisibilis ei⁹ substãtia: sz ut corda hoĩm exterioribus visis cõmota ad occultã eternitatẽ conuerterẽt. Nõ aũt sic assũpta ẽ creatura i q̃ spũsc̃us apparuit i vnitate. s. psone: sic̃ assũpta ẽ hũana illa forma ex vgine. Neq̃ eni colũbã btificauit spiritus: aut sibi in psone siue vnitatẽ in eternũ diuixit. Proinde quãq̃ illa colũba spũs dicta sit: ut oñderetur p colũbã spũs demõstratũ: nõ tñ ita possum⁹ dicere spũsc̃us z deũ z colũbaz: sic̃ dicimus filiũ z deũ z hoĩem: nec sic̃ dicim⁹ filiũ agnũ dei: nõ solũ iohanne baptista dicẽte: sz etiã iohãne euangelista vidẽte agnũ occisũ i apocalypsi. illi q̃ppe visio prophetica non ẽ exhibita oculis corporeis p formas corporeas: sz in spũ p spiritales imagines corporũ. De illa vo colũba null⁹ vnq̃ dubitauit: q̃n oculis visa sit. nec sic̃ dicim⁹ filiũ petrã: scriptũ ẽ eni: Petra erat xp̃s. ita possumus dicere spũs colũbã. Illa eni iã erat i creatura: z p actiõis modũ nũcupata ẽ noie xp̃i quẽ significabat: non aũt sic illa cũlũba: q̃ ad hoc tñmodo significãda repẽte extitit. Magis aũt sic̃ hoc mihi videt flãme illi q̃ i rubo apparuit moysi: z illi quã ppls i eremo seq̃bat: z fulgurib⁹ ac tonitruis q̃ fiebãt oũ l ex dare⁹ i mõte. Ad hoc eni rex illaz corpalis extitit spẽs ut aliq̃d significaret atq̃ pteriret. ppter has g̃ corpales formas missus dr̃ spũsc̃us: ille vo spẽs corpales ad demõstrãdũ q̃ opus fuit ad tẽpus apparuerũt: z eẽ postea desiterũt. HIERO. Sedit aũt colũba sup caput iesu: ne quis putaret vocẽ patris ad iohãnẽ factã: non ad oñm. vñ sequitur: Et veniẽte sup se.

Et ecce uox de cel̃ dicẽs: Hic ẽ filiꝰ meꝰ dilectꝰ i quo mihi ꝓplacui.

Non eni ut añ p moysen aut pphetas: nec p typos aut figuras. AVG. i ser. de epiph. Uẽtuz in carne pr̃ filiũ docuit: sz palam venisse mõstrauit dicẽs: Hic ẽ filiꝰ meꝰ. HYLA. Uel ut ex his q̃ dsũmabãt i xp̃o cog̃scerem⁹ post aque lauacrum z de celestib⁹ portis scñ i nos spñ immolare: z celestis nos gr̃ie vnctõe pfũdi: z pr̃ne vocis adoptõe filios dei fieri. HIGRO. Mysteriũ aũt trinitatis in baptismate demõstrat̃: dñs baptizat̃: spũs descẽdit i habitu colũbe: pr̃is vox filio testimoniũ phibentis audit. AVG. in ser. de epiph. Nec miz si i dñico lauacro mysteriũ nõ defuit trinitatis: cũ nr̃m lauacrũ trinitatis cõpleat sacr̃m: voluit. n. dñs pmo circa se exhibere: q̃d erat postea hũano generi pceptu rus. AVGV. de fide ad petz: Quãuis aũt pr̃ z filius z spũsc̃us sint vna natura: firmissime tñ tenetres eẽ psonas: patrẽq̃ solũ eẽ q̃ dixit: Hic ẽ filius meꝰ dilectꝰ. Et filiũ solũ eẽ sup quẽ illa vox patris insonuit: et spñscñ solũ esse q̃ in specie colũbe sup xp̃m baptizatũ descẽdit. AVGV. iiij. de trini. Nec aũt opa sũt totius trinitatis: In sua q̃ppe substãtia pr̃ z filiꝰ z spũsc̃us vnũ sũt sine vllis intervallis tẽpoz uel locoz: In meis aũt vocib⁹ sepati sũt pr̃ filiꝰ z spũsc̃us: nec simul dici poterũt: z in lr̃is visibilib⁹ sua sepatim locoz spacia tenuerũt: quia silitudine vtrũq̃ cog̃scit inseparabilẽ i seipsa trinitatẽ p visibil̃ creature speciẽ sepabiliter demõstrari. q̃ ãt solius pr̃is vox sit. oñdit ex h̃ q̃ dic̃: Hic ẽ filius meꝰ. HYLA. i libro de tri. Nõ solũ noie testatꝰ ẽ eũ eẽ filiũ: sz pprietate. Multi. n. nos filij dei sumꝰ: sz nõ talis ẽ h̃ filiꝰ. hic. n. z pprijꝰ z verꝰ ẽ filiꝰ origine nõ adoptõe: vitate nõ nũcupatõe: natiuitate nõ creatione. AVG. sup iob̃z: Pr̃ ãt diligit filiũ: sz quõ pr̃ filiũ: nõ quõ dñs fr̃e: sz quõ vnicũ: nõ quõ adoptatũ. Et iõ subditur: In quo mihi ꝓplacui. REMI. Uel si ad hũ. unitatẽ xp̃i r̃ferat̃ si legat̃: In quo mihi ꝓplacui. tal̃ ẽ sens⁹ in quo mihi ꝓplacui: qa istũ solũ repperi sine pctõ. Si vo legat̃: In quo mihi cõplacuit: subaudit̃ placitũ meũ ꝓstituer̃: ut p eũ agerẽ q̃ agẽda sũt. i. genꝰ hũanũ redimerẽ. AVG. de cõ. euã. Nec autẽ vba z alij duo marcꝰ z lucas silit̃ narrãt: sz ◉ vbis voc] q̃ ◉ celo fcã ẽ: narrãt locutiõz salua tñ sniã. Nõ. n. matthe⁹ ait dictũ: hic ẽ filiꝰ meꝰ dilectus. z alij duo dicũt: Tu es filius meꝰ dilectꝰ.

ad eandē sniam explicandā valet. vox enī celestis vnū hoꝝ dixit: sz euāgelista oñdere voluit ad id valere qđ dictū ē: Hic est filius meꝰ. ut illis potius qđ audiebāt indicaret: qꝫ ipe eēt filius dei: atqz ita dictū referre voluit: Tues filiꝰ meus: ac si illi diceret Hic ē filiꝰ meꝰ. Nō enī xp̄o indicabat qđ sciebat: sz audiebāt qđ aderāt: ꝓpter quos vox facta est. Jā vo qđ alius dicit: In quo mihi cōplacui: alius: In te complacuit mihi. Si queris qđ hoꝝ illa voce sonuerit: qđlibet accipe: oū intelligas eos qđ nō eandē locutionē retulerūt: eandem retulisse sniam. qꝫ enī deꝰ in filio sibi cōplacuit: admonet aliqs ex eo qđ dictū ē: In te cōplacui. qꝫ aūt in filio pr̄ placuerit hoibꝰ: admonet ex eo qđ dictū ē: In te cōplacuit mihi. seu intelligat hoc dictū eē ab oibꝰ euangelistis tāqz diceret: In te cōplacitū meū ꝓstituī: hoc ē implere qđ mihi placet. CA. IIII.

Tunc iesus ductꝰ ē in desertū a spū: ut tētaret a diabolo: Et cum ieiunasset q̄draginta diebꝰ z quadraginta noctibꝰ: postea esurijt.

CHRY. sup matheū: Postqz baptizatus ē dñs a iohāne in aqua: ducitur a spū in desertū ut baptizaret igne tētatiōis. vñ dr: Tunc Jesus ductꝰ ē i desertū a spū. Tunc. s. qñ pr̄ clamauit de celo: Hic ē filius meꝰ dilectus. CHRY. in hom. Quisquis g̃ post baptismū maiores sustines tētatiões nō turberis: etenī ꝓpter hoc accepisti arma: ut nō vaces: sz ut plieris. Ideo aūt tētatiōz a te deꝰ nō ꝓhibet. primū quidē ut discas: qñ multo factꝰ es fortior. deinde ut magnitudine donoꝝ nō extollaris. tertio ut diabolꝰ expientia cognoscat qꝫ pfecte ab eo abscessisti. quarto ut p hoc fortior reddaris. quinto ut crediti tibi thesauri signū accipiat. neqz enim diabolꝰ supueniret tibi ad tētandū nisi te in maiori honore effectū videret. HYLA. In scificat. n. maxime diaboli tētamēta crassant: qa victoria ei est magis optata de scis. GREG. i ho. Dubitari aūt a qbusdā solet: a quo spū sit ductus ihs in desertū: ꝓpter hoc qđ subdit: Assūpsit eū dia. in sanctitatē. Sed vere z absqz vlla qōne ꝛueniēt accipit ut a spū scō ductus eē credat: ut illuc eū suꝰ spūs duceret: quo hūc ad tētandū spūs malignus inuenit. AVG. in. iiij. de trini. Cur seipsū quoqz tētandū ꝓbuit: ut ad supandas tētatiões mediatoꝝ eēt: non solū p adiutoriū: verū etiā p exēplum. CHRY. sup matth. Est aūt ductus a spū scō: non quasi minoꝝ maioris ꝓcepto. nō enī solū ductꝰ dicitur qui alicuiꝰ ptāte ducit: sz etiā ille q̄ alicuiꝰ rōnabili exhortatōe placat: sicut scriptum ē de Andrea qꝫ inuenit Simonē fratrē suū z adduxit eum ad Jesū. HIERO. sup matth. Ducitur aūt nō inuitus aut captus: sed volūtate pugnādi. CHRY. Ad hoies enī diabolus vadit: ut tētet eos. qñ aūt aduersus xp̄m diabolus ire nō poterat: iō ꝺ diabolū xp̄s ꝓcessit. vnde dr: Ut tēta. a diabo. GREG. in ho. Sed sciēdū nobis ē qa tribus modis tētatione agitur: suggestione: delectione: z ꝺsensu. z nos cū tētamur plerūqz in delectatiōe aut in consensu labimur: qa de carnis pctō ꝓpagati in nobis ipsis etiā gerimꝰ vñ certamina toleramꝰ. Deus vo q̄ in vtero v̄ginis incarnatus in mūdo sine pctō venerat: nihil ꝺdictiōis in semetipso tolerabat. Tētari g̃ p suggestionē potuit: sz eiꝰ mētē peccati delectatio nō momordit: atqz iō ois diabolica illa tētatio foris: nō intus fuit. CHRY. in ho. Tunc aūt maxime instat diabolus ad tētandū: cū viderit solitarios. vñ etiā in p̄cipio mulierem tētauit sine viro eā inueniēs: vnde z sic p hoc etiā diabolo dat occasio tētandi qꝫ ducit in desertū. GLO. Hoc desertū ē inter hierlm z hiericho vbi morabant latrones: q̄ locus vocat dorobin. i. sanguinis ꝓpter effusionē sanguinis quā ibi latrones faciebant. vñ z hō cū descendisset a hierlm in hiericho: incidisse dicit in latrones gerēs figurā ade q̄ a demonibus victus ē. Conueniēs g̃ fuit ut ibi xp̄s diabolū superet: vbi diabolus hoiem sub figura superasse dictū ē CHRY. sup matth. Nō solū aūt xp̄s ductus est in desertū a spū: sz z oēs filij dei bñtes spm̃ sanctū. non enī sunt ꝺtenti sedere ociosi: sz spūs scūs vrget eos aliqđ magnū appḥēdere opus qđ ē in deserto q̄stū ad diabolū: qa nō est ibi iniusticia qua diabol ꝺlectat. Oñe etiā bonū ē extra carnē z mūdū: qa nō est fm volūtatē carnis z mūdi. Ad tale g̃ desertū oēs filij dei exeūt ut tēteñ: utputa si nō ꝓposuisti ducere vxorē: duxit te spūs scūs in desertum. i. extra fines carnis z mūdi: ut tēteris a cōcupiscentia carnis. Quō enī tētat libidine q̄ tota die est cū vxore? Scire aūt debem: qꝫ filij dei nō tētātur a diabolo: nisi in desertū exierint: filij aūt diaboli in carne z mūdo cōstituti cōfringunt: z parēt sicut bonus hō si vxorē habuerit nō fornicat: sed sufficit ei vxor sua. Maius aūt etiā hñs vxorē fornicat: z nō ē vxore cōtent: z sic in oib inuenies. Filij g̃ diaboli nō exeūt ad diabolū ut tētentur. Quid enī op habet ad certamē exire q̄ nō deside rat vincere? Qui aūt glorioſiores sunt filij dei extra fines carnis exeūt ꝺ illū: qa victorie gloriā cōcupiscūt. Propterea z in hoc loco xp̄s exiit ad diabolum: ut tētaret ab eo. CHRY. in ho. Ut aūt discas q̄m magnū bonū ē ieiunū: z q̄liter scutū ē aduersus diabolū: et qñ post baptismū nō lasciuie sz ieiunio intendere oportet: ipse ieiunauit nō eo indigens: sed nos instruēs. CHRY. sup matth. Et ut quadragesimi nostri ieiunij poneret mēsuram xl. diebus z xl. noctibꝰ ieiunauit. Unde sequit: Et cū ieiunasset xl. diebꝰ z xl. noctibus. CHRY. in ho. Non aūt vltra processit ieiunando q̄m moyses z helias: ne incredibilis videret carnis assumptio. GREGO. in ho. Ipse aūt auctor omniū i q̄draginta diebus nullū oīno cibū sūpsit. Nos quoqz quātū possumus q̄dragesime tpe carnē nr̄am per abstinētiā affligam. Quadragenariꝰ aūt numerꝰ custodit: qa virtꝰ decalogi p libros q̄tuor sci euāgelij implet. denarius etenī q̄ter ductus i q̄dragenariū surgit. Uel qa in hoc mortali corpore ex q̄tuor elemētis subsistimus: p cuiꝰ volūtatē ꝓceptis dñicis ꝺtrahimꝰ q̄ p decalogū sunt accepta. Qui g̃ p carnis desideria decalogi mādata ꝺtēpsimus: dignū ē ut eādē carnē q̄terdecies affligam. Uel sic in lege offerre debemꝰ decimas rez: ita ei offerre

contendim⁹ decimas diex. Ā ꝑma enī oñica q̄dra/
gesime vsq; ad paschalis solēnitat] gaudia sex heb
domade veniūt quax dies.xl.ꝛ duo sunt:ex q̄b⁹ sex
dies oñici ab abstinētia subtrahunt:remanēt ergo
xxxvi.Dū vo p.ccc.ꝛ.lxv.dies ann⁹ ducit:nos autē
p.xxxvi.dies affligimur:q̄si āi nr̄i decimas deo da
mus. AVGV.i li.lxxxiij.questio. Vel alit:Omis
sapiētie disciplina est creatorē creaturāq; cognosce
re. Creator est trinitas:pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūs scūs: creatu/
ra vero partī est iuisibilis sicut aīa cui ternarius nu
merus tribuit. Diligere enī deū tripliciter iubemur
ex toto corde:ex tota aīa:ꝛ ex tota mēte. Partī visi
bilis sicut corpus cui q̄ternari⁹ debet: ꝓpter calidū
ꝛ frigidū humidū ꝛ siccū. Denarius ḡ numer⁹ q̄ to/
tam insinuat disciplinā:q̄ter duct⁹.i.numero q̄ cor
pori debet multiplicat⁹: qꝛ p corp⁹ administratio
geritꝫ quadragesimū numex cōficit:cui⁹ ptes equa
les ad q̄nquagena pueniūt.vnū enī et duo ꝛ q̄tuor
ꝛ q̄nq; ꝛ octo ꝛ decē ꝛ.xx.que sūt ptes q̄dragenarij
simul iūcta efficiūt.l. Et ideo tps quo ingemiscim⁹:
ꝛ dolem⁹ q̄dragenario numero celebrat. Status
aūt beatitudinis in quo erit gaudiū q̄nquagesime
celebratione p̄figurat.i.pascha vsq; ad pēthecostē.
AVGV.in ser.de quadra. Nō aūt qꝛ chr̄ist⁹ post
accepū baptismū continuo ieiunauit:regulā obser
uationis dedisse credendū est: vt post chr̄isti baptis
mum cōtinuo ieiunare necesse sit. Sꝫ qñ acriori cer
tamine cū tētatore cōfligit:ieiūādū est: vt corpus
impleat de castigatione militiā ꝛ anim⁹ ipetret de
humiliatōe victoriā. CHRY.sup matth. Sciebat
aūt dns cogitationē diaboli qꝛ volebat eū tentare:
audierat enī qꝛ chr̄istus natus est in hoc mūdo an/
gelis p̄dicantib⁹:pastoꝛib⁹ referentib⁹: magis q̄ren
tib⁹:ꝛ iobāne oñdente.vñ dns ꝓcessit ꝺ eū:nō qua
si de⁹:sed quasi hō. magis aūt quasi de⁹ ꝛ hō. Naꝫ
p.xl.dies nō esurire:nō erat hōis :aliqñ aūt esurire
non erat dei.vñ esuriuit:ne manifeste intelligat de
us:ꝛ sic diaboli spem tētandi extingueret:suā autez
victoriā ipediret.vñ sequit:Postea esuriit. HYL.
Nā post.xl.dies nō in.xl.dieb⁹ esuriit. igit cū dns
esuriit non inedie subrepsit operatio:sed nature sue
hoīem dereliquit. Nō enī erat a deo diabolus sꝫ a
carne vincendus: qua rerū rōne indicat post.xl.die
rum cōsummationē quib⁹ post passionem i seculo
erat commemoraturus:esuritionē se humane salu
tis habiturum:quo in tempoꝛe expectatum deo pa
tri munus:hominē quem assumpserat reportauit.

¶ Et accedens tētatoꝛ dixit ei: Si
filꝰ dei es:dic ut lapides isti panes
fiant. Qui rñdens dixit: Scriptuꝫ
est: Nō in solo pane uiuit hō: sed i
omni uerbo qō ꝓcedit de oꝛe dei.

CHRY.sup matth. Quia diabolus videns per.xl.
dies chr̄istū ieiunantē desperauerat: postq̄ esurien
tem sensit:itex cepit sperare.vñ sequit:Et accedens
tētatoꝛ. Si ḡ ieiunaueris ꝛ tēteris:ne dicas qꝛ p/
didi fructū ieiunij mei. Nā etsi nō tibi ꝓfuit ieiuniū
tuū:vt nō tēteris:tñ ꝓficiet vt a tētationib⁹ nō vin/
caris. GREGO.in ho. Sed si ipsum oꝛdinē tētati
onis aspicim⁹:pensam⁹ quāta magnitudine nos a
tētatione liberamur. Antiqu⁹ enī hostis ꝓmū ho
minē ex gula tētauit:cū cibū ligni vetitū ad come/
dendū suasit. Ex vana gloria cū diceret: Eritis sicut
dij.ex auaricia cū diceret: Scientes bonū ꝛ malum
Auaricia enī nō solū pecunie est sed etiā altitudis :
cū supra modū sublimitas ambit. Quib⁹ āt modis
ꝓmum hoīem strauit istis modis secundo hoīe ten
tato succubuit. Per gulā tentat cū dicit: Dic vt lapi
des isti panes fiāt. Per vanā gloriā cum dicit: Si fi
lius dei es:mitte te deoꝛsum. per sublimitatis aua
riciā cum regna mūdi oñdit dicens: Hec oīa tibi da
bo. AVGV.sup lucā: Inde autē cepit.vñ iā vice/
rat.s.gula.vñ dixit ei: Si filius dei es:dic vt lapides
isti panes fiāt. Quid autē sibi vult talis sermonis ex
oꝛsus:nisi qꝛ cognouerat dei filiū eē venturꝫ: sed ve
nisse ꝓ infirmitatē coꝛpis non putabat:aliud explo
rantis:aliud tētantis esse.ꝛ deo se ꝓfitet credere: ꝛ
homini conat illudere. HYLA. Eam ḡ i tētando
cōditionē operis ꝓposuit:per quā in deo ex mutati
one lapidū in panes vtutem potestatis agnosceret:
ꝛ in hoīe oblectamento cibi patientiā esuriētis illu
deret. HIERO. Sed ex duob⁹ ꝺnijs teneris a dia
bolo. Sed ad imperiū ei⁹ pñt lapides panes fieri: ḡ
frustra tētas eū:q̄ tāte potētie est. si autē non pōt fa
cere:frustra dei filiū suspicaris. CHRY. super mat
theū: Sicut autē diabolus oēs hoīes excecabat: sic
mō iuisibiliter a chr̄isto est excecatus. Post.xl. enix
dies esurientē sensit:ꝛ per.xl.nō esurientē nō itelle
xit:cū suspicatus est eū non esse filiū dei:nō cogita/
uit qñ fortis athleta ad ea que infirma sunt:descē/
dere pōt:infirm⁹ autē ad ea que fortia sunt:ascēde
re nō pōt. Magis ḡ ex eo q; per tot dies nō esuriit
intelligere debuit qꝛ deus est:q̄ ex eo q; p⁹ tot dies
esuriit:qꝛ homo ē. Sed dicit: Moyses ꝛ helyas.xl.
dies ieiunauerūt: ꝛ hoīes erant. sed illi ieiunantes
esuriebāt ꝛ sustinebāt. iste.xl.diebus nō esuriit: sꝫ
postea. Esurire enī:ꝛ nō manducare patiētie ē hūa
ne:nō esurire autē diuine nature. HIERO. Pro
positū aūt chr̄isti erat humilitate vincere. vñ aduer
sariū vicit testimonijs legis nō ptāte virtutis:vt hoc.
ipso ꝛ hoīem plus honoꝛaret:ꝛ aduersariū plus pu
niret:cū hostis generis humani nō quasi a deo:sꝫ q̄
si ab hoīe vinceret. vnde sequit: Cui rñdens dixit
ei:Scriptū est:nō in solo pane viuit homo: sed i oi
vbo quod ꝓcedit de oꝛe dei. GREGO. in ho. Sic
ergo tētatus a diabolo dns:sacri eloquij ꝑcepta rñ
dit:ꝛ qui tētatoꝛē suū mergere in abyssum poterat:
vtutem sue potentie nō oñdit:quaten⁹ nobis ꝓbe
ret exemplū:vt quotiēs a ꝓauis hominib⁹ aliquid
patimur:ad doctrinā excitemur potius q̄z ad vindi
ctam. CHRY.sup matth. Non autē dixit:nō in so
lo pane viuo:ne videat de se dicī esse:sed inedie:nō
in solo pane viuit homo:vt ꝓsset diabolus dicere:
Si filius dei es:abscondit se vt nō oñdat:quod po
test si hō est:astute excusat se:ne oñdat non posse.
RABA. Testimoniū autē hoc de deuteronomio
sumptū est. Ergo siquis non vescit vbo dei:iste nō
viuit:qꝛ sicut coꝛp⁹ humanū non viuit sine terreno
cibo:ita ꝛ aīa viuere nō pōt sine dei vbo. Procede
re autem verbum de oꝛe dei dicit: cum voluntatez
suam per scripturarum testimonia reuelat.

Tũc assumpsit eũ diabolus i sanctã ciuitatẽ: ⁊ statuit eũ supꝑ pinnaculũ templi: ⁊ dixit ei: Si filius dei es: mitte te deorsũ: Scriptũ est enim qꝛ angelis suis mãdauit de te: ⁊ in manib⁹ tollẽt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi iesus rursuꝫ: Scriptũ est: Non tẽtabis dominum deum tuum.

CHRY. sup matth. Cũ exꝑmisso christi responso nihil certum dicere diabolus potuisset: vtrũ christ⁹ deus eẽt an homo: assumpsit eũ ad aliã tẽtationem dicens apud se: Iste q̃ fame non vincit: ⁊ si fili⁹ dei non ẽ: tñ sanct⁹ est: valẽt enim hoies sci fame nõ vinci sed postq̃ oẽm necessitatẽ carnis vicerũt ꝑ vanam gl̃am cadũt: ideo cepit eũ tẽtare in glozia vana. ꝑpẽ qõ sequit: Tũc assũ. eũ dia. i sanc. ciuita. HIERO. Assumptio ista nõ ex ibecillitate oñi venit: sed de inimici superbia q̃ volũtarem saluatoris necessitatem putat. RABA. Sancta aũt ciuitas hierusalẽ dicebat in qua templũ dei erat: ⁊ scãscõꝛ ⁊ cult⁹ vnius dei sm legẽ moysi. REMI. In quo oñdit qꝛ diabolus fidelib⁹ christi etiã in sanctis locis insidiat. GREGO. in ho. Sed ecce dñs dicit de⁹ hõ i scãm ciuitatẽ a diabolo assumpt⁹: hũane aures audire expauescunt. i quoꝛ tñ oĩuz diabol⁹ caput est. Quid ẽ aũt miꝛ si se ab illo ꝓmisit i montẽ duci: q̃ se ꝓmisit a mẽbris illius crucifigi. GLO. Diabol⁹ enim semp ad alta ducit eleuãdo p iactantiã: vt ꝑcipitare possit Et iõ sequit: Et statuit supra pinnaculum templi.

REMI. Pinnaculũ sedes erat doctoꝛ: Templum enim nõ habebat culmẽ erectũ: sicut nr̃e dom⁹ habẽt ꝫ ⁊ planũ erat desup more palestinoꝛ: ⁊ i ipso templo tria tabulata erãt. Et sciẽdũ qꝛ i pauimẽto pinnaculũ erat: ⁊ i vnoquoq; tabulato pinnaculũ erat Sine q̃ statuerit eũ in illo pinnaculo: qõ erat in pauimẽto: sine in illis que erãt in ꝓmo secundo vel tertio tabulato: intelligendũ ẽ qꝛ i illo statuisset eũ: vñ aliqõ ꝑcipitiũ esse potuit. GLO. Nota vo hec oĩa coꝛporeis sensib⁹ esse cõpleta: qꝛ enim verba adinuicẽ cõferunt: in spẽ hõis diabolũ apparuisse verisimile est. CHRY. sup matth. Sed forte dicit qũo in coꝛpoze cõstitutũ videtib⁹ oĩbus statuit supra tẽpluz: sed forsitan diabol⁹ sic eũ assumebat: vt ab oĩb⁹ videret: ipe aũt nesciẽte diabolo inuisibiliter sic agebat vt a nemine videret. GLO. Ideo aũt dixit euz supra pinnaculũ cũ vellet eũ de vana gl̃a tẽtare: qꝛ in cathedra doctoꝛ multos deceperat inani gl̃a: ⁊ iõ putauit istũ positũ in sede magisterii inani gl̃a extolli posse. vñ sequit: Et dixit: Si fili⁹ dei es: mitte te deorsum. HIERO. In oĩb⁹ enim tẽtationib⁹ hoc agit diabolus: vt itelligat: si fili⁹ dei sit. Dicit aũt: Mitte te. qꝛ vox diaboli qua semp hoies cadere deorsũ desiderat: psuadere põt: ꝑcipitare nõ põt. CHRY. sup matth. Per hãc aũt ꝓpositionẽ qũo poterat cognoscere si est fili⁹ dei an nõ: Volare enim p aerẽ non est ꝓpe op⁹ dei: qꝛ nulli vtile est. Si q̃ aliqs volauerit ꝓuocatus ꝓpter ostentationẽ sola hoc facit: ⁊ ẽ potius ex diabolo q̃ ex deo. Si q̃ homini sapiẽti sufficiẽ qõ est: ⁊ nõ eẽ necessariũ ei apparere qõ ñ ẽ: quãtomagis fili⁹ dei oñdere se necessariũ non habet: de quo nemo põt tãtũ cognoscere quãtũ ẽ apud se. AMBRO. sup lucã: Sed qꝛ sathanas trãsfigurat se sicut angelũ lucis: ⁊ de scripturis ipsis diuinis laqueũ fidelib⁹ parat: vtiq; testimoniis scripturaꝝ: non vt doceat: sed vt fallat. vñ sequit: Scriptũ est enim: qꝛ ãgelis suis mãdauit de te. HIERO. Dec i. xc. psalmo legim⁹. vez ibi nõ de christo: sed de viro scõ prophetia ẽ. male q̃ diabol⁹ iterꝑetatur scripturas. CHRY. sup matth. Vere enim fili⁹ dei angeloꝝ manibus nõ portat: sed ipse magis ãgelos portat. ⁊si portat manib⁹ angeloꝝ nõ vt offendat ad lapidẽ pedẽ suũ q̃si infirmus: sed ꝓp honorẽ quasi dñs. O diabole quñ fili⁹ dei manib⁹ portat legisti: ⁊ qꝛ sup aspidẽ ⁊ basiliscũ calcat: nõ legisti. Sed illud q̃dez exẽplum ꝑfert quasi supbus: hoc aũt tacet quasi astutus. CHRY. in ho. Intuere etiã qꝛ testimonia a dño allata sunt cõuenienter: a diabolo aũt idecenter: non enim quod scriptũ est: Angelis suis suadet ꝑcere se ipsum ⁊ ꝑcipitare. GLO. Est ergo sic exponendũ: Ait enim scriptura de quolibet bono hoie: qꝛ angelis suis. i. administratoꝛib⁹ spiritibus ꝑcepit de ipso: qꝛ in manibus suis. i. in auxiliis suis tollent eũ: ⁊ custodient: ne offendat pedẽ. i. affectũ mẽtis: ad lapidem. i. ad veterẽ legẽ scriptã in lapideis tabulis. vel ꝑ lapidẽ põt itelligi oĩs peccati occasio ⁊ ruine. RA. Notãdum est aũt qꝛ saluatoꝛ noster lz ꝓmisisset se a diabolo supra pinnaculũ templi poni: tñ renuit ad ĩperiũ ei⁹ descendere nobis exẽplũ donãs: vt q̃qs ĩperauerit viã veritatis artã nos ascendere obtẽperem⁹. Si aũt vult nos de altitudine veritatis: ⁊ virtutũ ad ima erroꝛis ⁊ vitioꝝ precipitare: non illũ audiamus. HIERO. Falsas aũt de scripturis diaboli sagittas: veris scripturaꝝ frangit clypeis. vñ sequit: Ait illi rursuꝫ iesus: scriptũ est: Nõ tẽtabis dñm deum tuum. HYLA. Diaboli enim conat⁹ cõtundens: ⁊ deũ se ꝓtestat ⁊ dñm. CHRY. Nõ aũt dixit: Non tẽtabis me dñm deũ tuũ: sed ita: Non tẽtabis dñm deũ tuũ. qõ poterat dicere oĩs hõ dei tẽtatus a diabolo: qñ ⁊ q̃ hoiem dei tẽtat: deũ tẽtat. RABA. Uel aliter: Suggerebat ei q̃si hõi: vt aliquo signo explozaret q̃tũ apud deum posset. AVGV. Sanctum: Pertinet autẽ ad sanã doctrinã: qñ hz hõ q̃d faciat: nõ tẽtare dñm deũ tuum. HIERO. Et notandum q̃ necessaria testimonia de deuteronomio tũ ꝓtulit: vt secũde legis sacra monstraret.

Iterũ assumpsit eum diabolus i montẽ excelsum valde: ⁊ oñdit ei oĩa regna mũdi ⁊ gl̃az eoꝝ: ⁊ dixit ei: Hec oĩa tibi dabo: si cadẽs adoraueris me. Tunc dicit ei iesus: Vade sathana. Scriptũ est enim: Dñm deum tuum adozabis: ⁊ illi soli seruies. Tunc reliqt eum diabol⁹: ⁊ ecce ãgeli accesserunt ⁊ mibistrabãt ei

CHRY. super matth. Diabolus ex secũdo respon

so incert⁹ trāsit ad tertiā tētationē: qz enī christ⁹ rhe
tia ventris disruperat: rebtia vane glozie trāsuerat
ponit ei rebtia auaritie: ꝓpter qō oī: Itez assūpsit
eū diabol⁹ i mōtē excelsū valde. Quē. s. diabol⁹ cir
cuiēs oēm terrā excelsiozem ceteris cognoscebat.
Quāto enī excelsioz fuerit mons: tāto ex eo spacio
sioz terra videt. vñ seqt: Et oñdit ei oīa regna mun
di: z glām eoz. Oñdit aūt ita non vt ipsa regna vel
ciuitates eozū vel populus vel argentū vel aur vi
deret: sed partes terre: in quibus vnumquodqz re
gnum vel ciuitas posita erat: vtputa si ascendēs su
per excelsum locū digito extēso dicā tibi: Ecce ibi ē
roma aut alexandria: nō sic oñdo tibi vt ipsas vide
as ciuitates: sed ptes terre in quib⁹ posite sunt: sic z
diabolus poterat christo singula loca demōstrare
digito. z vniuscuiusqz regni honozes z statū verbis
exponere. nā oñsum dicit etiā qō exponit ad itelli
gendū. ORIGE. super lucā: Uel aliter: Non ē ar
bitrandum qz regna ei mūdi ostendens: persarum
verbi gratia: regnum iudeozumqz oñderit: sz oñdit
ei regnū suum quomō regnaret in mūdo. i. quomō
alij regnent a fornicatōe: alij ab auaricia. REMI.
Gloziam eozum appellat auruz argentū z lapides
pciosos: z tempozalia bona. RABA. Ostendit
autem hec diabolus domino: non qz ipse visum ei⁹
amplificare potuit: aut aliquid ignotum demōstra
re: sed vanitatem pompe mūdane quam ipse dilige
bat: quasi speciosam ac desiderabilē vbis oñdēs: in
amozem christo suggerēs venire volebat. GLO.
Qui nō cōcupiscētie oculo ītuet sicut nos: sz sic me
dici vident mozbos sine lesione. HIERO. Seqt
Et dixit illi: Hec omnia tibi dabo. Arrogans z sup
bus de iactantia loquit. non enim potest omnia re
gna dare: cū sciamus plerosqz sanctos viros a deo
reges factos. CHRY. super matthe. Sed ea que p
iniquitatem fiunt in mundo: vtputa per furtuz aut
per periuria acquisitas diuitias diabol⁹ dat. Non
ergo diabolus quibus vult diuitias dare pōt: sz his
qui volūt ab illo recipere. REMI. Mirāda etiaz
est diaboli demētia. illi ꝓmittebat dare regna ter
rena: qui suis fidelibus dat regna celestia: z glozia
mundi ei qui est celestis glozie dīs. AMBRO.
Habet aūt ambitio domesticū periculum: vt enim
domineť alijs ꝑus seruit: cuiuať obsequo: vt hono
re domineť: z dum vult esse sublimioz: fit remissioz
vī apte subdit: Si cadēs adozaueris me. GLO.
Ecce antiqua diaboli superbia. Sicut enī i ꝑncipio
voluit se similē deo facere: ita nūc volebat diminuz
sibi vsurpare cultū dicēs: Si cadēs adozaueris me
Ergo qui adozatur⁹ est diabolū: ante cozruit. Seq
tur: Tunc dicit ei iesus: Uade sathane. CHRY. su
per matth. In quo finem tētandi diabolo ponit: ne
ꝓgrediať vlterius tētans. HIERO. Non autem
vt pleriqz putant: eadem sathanas z petrus condē
nantur sententia. Petro enim dicitur: Uade retro
me sathana. i. sequere me qui contrarius es mee vo
luntati. hic autem dicit: Uade sathana. z non ei di
citur Retro: vt subaudiatur: Uade in ignē eternum
q̄ paratus est tibi: z angelis tuis. REMI. Uel sm
alia exempla: vade retro. i. reminiscere: recozdare i
quanta gloria conditus fuisti: z in quantam miseri
am cecidisti. CHRYSO. super matthēū: Uidēdū
aūt qz christus cum passus fuisset tētationis iniuri
am dicente sibi diabolo: Si fili⁹ dei es: mitte te de
orsum: non est turbatus: neqz diabolum increpauit
Nunc autē quando diabolus vsurpauit si dei ho
norē exasperatus est: z repulit eum dicens: Uade
sathana: vt nos illius discam⁹ exemplo: nostras q̄
dem iniurias magnanimiter sustinere: dei aūt iniu
rias nec vsqz ad auditum sufferre: quoniā in ꝓprijs
iniurijs esse quēpiā patientē laudabile est: iniurias
autem dei dissimulare nimis est impiū. HIERO.
Dicens autem diabolus saluatori: Si cadens ado
raueris me. ecōtrario audit: qz ipse magis adozare
eū debeat q̄si dominū: z deū suum. AVGV. otra
sermo. arrianozū. vnde sequitur: Scriptum est enī
Dominū deum tuum adozabis: z illi soli seruies.
Unus domin⁹ deus noster est ipsa trinitas: cui so
li seruientem pietatis iure debemus. AVGV. x.
de ciuitate dei: Nomine autem seruitutis cult⁹ deo
debitus intelligit: latriam quippe nr̄i vbicūqz san
ctarū scripturarum positum est interpretati sūt ser
uitutem. sed ea seruitus que debeť hominib⁹: fm
quā precepit apostolus seruos dominis suis subdi
tos eē debere: grece nūcupari solet dulia: latria vo
aut semp aut tam frequēter vt pene semp ea fuit⁹
dicit: q̄ pertinet ad colendū deum. CHRY. super
matth. Diabolus autem sicut rationabiliter intelli
gi pōt ī, quasi obediens precepto recessit: sz diuini
tas christi z spiritus sanctus qui erat in eo excussit ī
de diabolum. vnde sequitur: Tunc reliquit eū dia
bolus. Quod ad nostrā ꝓficit cōsolationē: quia nō
tamdiu boies dei diabolus tētat q̄diu vult: sed q̄
diu christus permittit. Etsi enim permittit eū pau
lisper tētare: tamen repellit ꝓpter infirmam natu
ram. AVGV. xx. de ciuitate dei: Post tētationem
vero sancti angeli spiritibus immundis metuendi
quomodo ministrabāt: z per hoc magis magisqz ī
notescebat demonibus quātus eēt. vñ sequit: Et ec
ce angeli accesserunt z ministrabant ei. CHRY.
sup matth. Non autem dixit: descēdētes angeli: vt
oñdat qz semper ad ministerium eius erant in ter
ris: sed tunc ꝓcipiēte domino recesserunt ab eo: vt
locus diabolo aduersus christum dareť: ne forte vi
dens angelos circa eū nō appropinquaret ad eum
In quibus aūt rebus illi ministrabāt scire nō possu
mus: vtrū ad sanationes infirmitatum: an ad cozre
ctiones animarū: an ad effugationē demonū: q̄ oīa
p angelos facit. vñ eis faciētib⁹ ipse facere videť: tñ
manifestū est: qz nō ꝓpter necessitatē impotētie ei⁹
ei ministrabāt: sed ꝓpter honorē potestatis ipsius
nō enim dicit qz adiuuent eum: sed qz ministrent.
GRECO. in ho. Ex his autē vnius persone vtraqz
natura oñdit: qz z homo est quem diabol⁹ tētat: z
idē ipse de⁹ est cui ab angelis ministrať. CHRY.
sup mattheum: Tunc breuiter perstringam⁹ quod
significēt christi tētationes: Ieiuniū est abstinentia
rei male. esuries est desiderū eius. vsus eius est pa
nis. Qui ergo peccatū sibi cōuertit ad vsum: lapidez
cōuertit in panē. Rōdeat ergo diabolo persuadēti:
qz non in solo vsu illius rei viuit hō: sed in obseruā
tia mandatoz dei. Quādo vero quis inflat⁹ fuerit
quasi sanct⁹: duct⁹ est q̄si sup templum: z qñ estima
uerit se cōsistere in sanctimonij sūmitate: posit⁹ est

ſupra pinnā tēpli. Et hec tētatō ſequit̄ ꝑmam: q; vi
croria tētationis gloriationē operat̄: ⁊ fit cā iactan
tie. ſed vide q; chriſt⁹ ieiunīū vltro ſuſceperit. Sup
templū aūt diabol⁹ eū ducit: vt tu ad abſtinentiam
laudabilē ſpōte ꝓcedas. Extolli aūt ad faſtigiū ſan
ctitatis nō acquieſcas: fuge exaltationē cordis: ⁊ nō
patieris ruinā. Aſcēſio aūt mōtis eſt ꝓceſſio ad alti
tudinē diuitiaꝝ ⁊ glorie hui⁹ mundi: que de ſuperbia
cordis deſcendit. Cū ḡ volueris diues fieri: qō eſt
aſcendere i mōtē: īcipis cogitare de diuitijs ⁊ hono
ribus acq̄rendis: ⁊ tūc ꝑinceps mūdi gl̄am regni ſui
tibi oñdit. Tertio loco ꝓuidet tibi cās: vt ſi volueris
illa cōſeq̄: fugias ei negligens iuſticiā dei. HYLA
Victo aūt a nobis calcatoq; diaboli capite: angelo
rū miniſteria ⁊ virtutū in nos celeſtiū officia nō de
futura oñdit. AVGV. de cō. euā. Lucas has tēta
tiones nō eodē ordine ꝓſecut⁹ eſt. vñ incertū eſt q;
ꝑ⁹ ſcīn ſit: vtq; regna terre ꝓuſ demōſtrata ſint: ⁊ po
ſtea in pinnā tēpli leuat⁹ ſit: an ecōuerſo: nihil tamē
ad rē: vū oīa ſcā eē manifeſtū ſit. GLO. Sed qō
dicit lucas magis videt̄ ſm hiſtoriam eē. Sed mat
theus has refert tētationes ſz hoc q; in adā fcē ſūt.

¶ Cum autem audiſſet ieſus q; io
hānes tradit⁹ eēt: ſeceſſit in galileā:
⁊ relicta ciuitate nazareth uenit: ⁊
habitauit in ciuitate capharnaū ma
ritima: in finib⁹ zabulon ⁊ neptali:
ut adimpleret̄ qō dcīn eſt ꝑ iſaiaz ꝑ
phetā. Terra zabulon ⁊ terra nepta
lim: uia maris trans iordanē galilee
gentiū: popul⁹ q ambulabat in tene
bris uidit lucē magnā: ⁊ ſedentibus
in regione umbre mortis lux orta
eſt eis.

RABA. Poſtq̄ matth. de. xl. dierū ieiunio ⁊ de
tētatione chriſti ⁊ de angeloꝝ miniſterio narrauit:
cōtinuo ſubiecit dicens: Cū aūt audiſſet ieſus quia
iohānes tradit⁹ eēt. CHRY. ſup matth. Sine du
bio a deo q; in vīz ſcīn nemo pōt aliquid niſi tradi
derit eū de⁹. Sequit̄: Receſſit in galileā. ſ. de iudea
vt paſſionē ſuā oportuno tēpori reſeruaret: deīde
vt nobis fugiēdi periculū daret exēplū. CHRY. ī
ho. Nō enī accuſabile eſt nō ꝑicere ſeipſum ī ꝑicu
lum: ſed incidentē nō ſtare viriliter. Recedit etiam
de iudea: iudaicā iuidiā mittigās: ſimul q̄dē ꝓphe
tiā cōplens: ⁊ magiſtros orbis terraꝝ piſcari ſtudēs
q̄ in galilea morabant. Attēde etiā q̄liter ad gētes
abitur⁹ a iudeis accepit cām. etenī cū ꝑcurſorē ī vin
cula miſiſſent: ꝑpellūt ieſū trāſire ad galileā gētiuꝝ.
GLO. Ut āt refert lucas: venit nazareth: vbi erat
nutrit⁹: ⁊ ibi ītrauit in ſynagogam: vbi legit ⁊ dixit
multa: ꝓpter que voluerūt eū ꝑcipitare de mōte: ⁊
tūc deſcēdit capharnaū. vñ mō ait matthe⁹: Et reli
cta ciui. naza. ve. ⁊ habi. capharnaū. HIER. Naza
reth eſt ī galilea vicus iuxta mōtē thabor. Caphar
naum eſt oppidū ī galilea gētiū iuxta ſtagnū gene
zareth: ⁊ ideo dicit: Maritima. GLO. Addit etiē:
In finib⁹ zabulon ⁊ neptalī. vbi ꝑma captiuitas he
breoꝝ fuit ab aſſyrijs. Ubi ḡ ꝑma legis oblīuio eſt
ꝑma euāgelij ꝓdicatio: vt ⁊ de loco q̄ſi medio diffun
eret ad gentes ⁊ iudeos. REMI. Reliq̄t aūt vnaz
ſ. nazareth: vt ꝓdicādo ⁊ miracula faciēdo plures il
luminaret. in quo fcō reliquit ꝓdicatoꝛib⁹ exēpluz:
vt eo tpe ⁊ illis in locis ſtudeāt ꝓdicare: q̄n multis
ꝓdeſſe pñt. Sequit̄: Ut adimple. qō dcīn ēp iſaiā
ꝓphetā: Terra zabu. ⁊ ter. nepta. In ꝓphetia ita ha
bet̄: Primo tpe alleuiata eſt terra zabulon ⁊ terra
neptalim: ⁊ nouiſſimo aggrauata eſt via maris trās
iordanē galilee gentiū. HIERO. ſup iſaiā: Dicit̄
aūt ꝓmo tpe alleuiata eſſe ab onere peccatoꝝ: q; in
regionibus duaꝝ tribuū ꝓmū ſaluatoꝛ euāgeliū ꝓ
dicauit. nouiſſimo vero tpe aggrauata eſt fides eoꝝ
plurimis iudeoꝝ in erroꝛe ꝓmanentib⁹. Mare āt
hic lacū appellat genezareth: qui iordane influente
efficit̄. In cui⁹ littoꝛe capharnaū ⁊ tyberias ⁊ bet
ſaida ⁊ corozabim ſite ſūt: i qua maꝛie regione chri
ſtus ꝓdicauit. vel ſm hebꝛeos in chriſtū credentes:
he due tribus zabulon ⁊ neptalim ab aſſyrijs capte
ſunt: ⁊ galilea deſerta eſt: quā ꝓpheta dicit eſſe alle
uiatā: eo q; peccata populi ſuſtinet: ſed poſtea reliq̄
trib⁹ q̄ habitabāt trans iordanē ⁊ in ſamaria ducte
ſunt in captiuitatē: ⁊ hoc inquiūt. Scriptura nūc di
cit: q; regionis ei⁹ ppl̄s ꝓmū captiuat⁹ eſt: ipſa ꝓmū
lucē ꝓdicātis viderit chriſti vel ſm nazareos adue
niente chriſto: ꝓmo terra zabulon ⁊ neptalim ē pha
riſeoꝝ erroꝛib⁹ liberata: poſtea p euāgeliū apoſto
li pauli īgrauata eſt. i. multiplicata ꝓdicatio ī termi
nos gentiū. GLO. Dic aūt in euāgelio diuerſi no
minatim ad idē vbū reducūtur: ita ⁊ terra zabulon
⁊ terra neptalim q̄ eſt via maris q̄ eſt trās iordanez
ſ. popul⁹ galilee gentiū q̄ ambulabat in tenebris.
HIERO. Nota autē q; due galilee ſunt: vna q̄ dici
tur iudeoꝝ: ⁊ alia que dicit̄ gentiū. Diuiſa eſt enim
galilea a tpe ſalomonis q̄ dedit. xx. ciuitates in gali
lea hyram regi tyri: que ꝑs dicta eſt poſtea galilea
gentiū reliqua iudeoꝝ. Vel legendū ē: Trās iorda
nem galilee gentiū. Ita inq̄ vt ꝑplus q̄ vel ſedebat
vel ambulabat in tenebris lucem viderit: nequaq̄
parua vt alioꝝ ꝓphetaꝝ: ſed magnā. ſ. illi⁹ q̄ in eua
gelio loquit̄: Ego ſum lux mūdi. Et q̄ habitabāt in
regione vmbre mortis lux orta ē eis. Inter mortez
⁊ vmbrā mortis hoc ītereſſe puto: q; mors eoꝝ ē q̄
cū pecoꝛibus mortis ad īferos perrexerūt. Umbra
aūt mortis eoꝝ eſt qui dū peccēt nondū de hac vita
egreſſi ſunt: pñt enī ſi voluerint agere penitentiam.
CHRY. ſup matth. Vel in regione vmbre mortis
ſedebāt gentiles q; colebant idola ⁊ demones. Ju
dei aūt q̄ legis opa faciebāt in tenebris erāt: q; dei
iuſticia nōdū erat eis manifeſta. CHRY. ī ho. Ut
aūt diſcas: q; neq; lumē neq; tenebraſ ſenſibiles ait
de lumine dixit: lumē magnū qō alibi dicit̄ lumen
vez: tenebras aūt exponēs noīauit vmbrā mortis.
Deīnde mōſtrans q; nō ipſi querētes īuenerūt: ſed
de⁹ ipſis apparuit: dixit q; lumen oꝛtū eſt ⁊ effulſit.
nō enī ꝑius ipſi ad lumē cucurrerūt: etenī in vltimis
malis hoīes erāt añ chriſti pñtiā. neq; enī ambula
bant in tenebris: ſed ſedebant: qō ſignū erat: q; non
ſperabāt liberari. Sic enī neſciētes quo oporteret ꝓ
gredi; ita cōprehenſi a tenebris ſedebāt iā nō poten

tes stare. Tenebras aũt vocat hic errorẽ ⁊ ipietatẽ. ¶RABA. Allegorice aũt iohãnes est vox p̃cedens vbũ ⁊ alij pphete. Postq̃ aũt pphetа cessauit ⁊ lignatus ẽ: accessit vbũ cõplens qõ p̃dicauerat vox .i. pphetа. Et secessit ī galileã. i. de figuris ad veritatẽ. vel in galileã .i. ī eccl'am: vbi ẽ trãsmigratio de vitijs ad vtutes. Nazareth iterp̃tat flos: Capharnaũ villa pulcherima. Reliquit g̃ florẽ figurarum quo fruct⁹ euãgelij significabat: ⁊ venit ī eccl'am q̃ ẽ christi virtutibus pulchra. Et maritima ẽ: qz iuxta fluct⁹ secuti posita quottidie tundit' ꝓcellis ꝓsecutionũ. Inter zabulon ⁊ neptalim sita ẽ .i. iudeis cõis ⁊ gentibus. Zabulon enī habitaculũ fortitudinis dicit': qz apli q̃ de iudea electi sunt: fortes fuerũt: Neptalim dilatatio: qz gentiũ eccl'a p orbẽ dilatata est. ¶AVGV. de cõ. euã. Johãnes aũt euãgelista p̃us q̃z iret iesus in galileã dicit de petro ⁊ andrea ⁊ mathanaele ⁊ ō miraculo ī chana galilee q̃ oia ceteri euãgeliste pretermiserũt: id cõtexẽtes suis narrationib⁹ q; iesus reuersus sit ī galileã. vñ itelligit' fuisse iterpositos alios dies: q̃b⁹ illa de discipulis gesta sunt: q̃ iterpo nunt' a iohãne. ¶REMI. Sed illud sollerti⁹ attẽdẽdum ẽ: q̃re iohãnes dicat dñm isse in galileã anteq̃z iohãnes missus fuisset in carcerẽ: Nã post vinũ de aqua scñ: ⁊ descensum ei⁹ in capharnaũ: ⁊ p⁹ ascensum ei⁹ ī hierusalẽ: dicit' ī euãgelio iohãnis q; rediit ī iudeã ⁊ baptizabat: ⁊ nõdũ erat missus iohãnes in carcerẽ. Hic aũt dr̃ q; postq̃z tradit⁹ fuit iohãnes secessit ī galileã. ⁊ hoc q̃dẽ dicit marc⁹. Nõ aũt debet hoc ꝺ̃ciũ videri: nã iohãnes p̃mũ aduẽtũ dñi ī galileã descripsit: q̃. s. fuit aũ incarnationẽ iohãnis. Sed ⁊ de sancto aduẽtu alibi facit mẽtionẽ cũ ait: q; iesus relict' iudeã ⁊ abiit iterū ī galileã. ⁊ de hoc tñ secũdo aduentu ī galileã: q̃. s. fuit post īcarnationẽ iohãnis alij euãgeliste dicũt. ¶EX ecclesiastica hist̃oria: Johãnẽ enī tradũt vsq̃z ad vltimũ pene vite sue temp⁹ absq̃z vllius scripture indicijs euãgeliũ p̃dicasse: sed cũ triũ euãgeliorũ ad ipsum noticia puenisset: ꝓbasse q̃dẽ veritatẽ dictoꝝ: deesse tñ vidit aliqua: ⁊ maxime q̃ p̃mo p̃dicationis sue tpe dñs gesserat. certũ est enī q; ī alijs trib⁹ euãgelijs hec vident' sola cõtineri: que in eo gesta sũt anno quo iohãnes baptista vel ꝯclusus ẽ ī carcerẽ vel punit⁹. Matthe⁹ enī p⁹ tẽtationẽ christi otinuo subiecit: Audiẽs aũt q; iohãnes tradit⁹ eẽt: ⁊ marc⁹ similiter. Lucas vo ꝓtul q̃z aliquid de actib⁹ christi referret: dicit q; herodes cõclusit iohãnẽ in carcere. Rogat⁹ est g̃ iohãnes apostolus vt ea q̃ ꝓterierãt p̃oresañ traditionẽ iohãnis saluatoris gesta conscriberet: ⁊ iõ dicit ī euangelio suo: Hoc fecit initium signoꝝ iesus.

¶Exinde cepit iesus predicare ⁊ dicere: Penitentiam agite: Appropinquabit enim regnum celoꝝ.

CHRY. sup matth. Ille debet christi iustitiã p̃dicare: q̃ vẽtri suo ꝺ̃dicere põt: q̃ seculi ist⁹ bona contẽnit: qui vanã gloriã non desiderat. Et ideo dicit': Exinde cepit iesus p̃dicare. i. exquo tẽtatus famẽ vicit ī deserto: auariciã sprenit in monte: vanã gloriam repercussit in templo. vel: Exinde cepit p̃dicare. exquo tradit⁹ ẽ iohãnes: nam si p̃dicãte iohãne p̃dicare cepisset: vilẽ reddidisset iohãnnẽ ⁊ inuenirẽt p̃dicatio iohãnis eẽ superflua quãtũ ad istius doctrinã: sicut si vno tempore sol cũ lucifero oriat': gr̃az luciferi celat. ¶CHRY. in ho. Ideo etiã nõ p̃dicauit donec iohãnes in carcere mitterẽt': ne ex hoc multitudo scinderẽt': ꝓpter qõ etiã iohãnes nullũ fecit signũ vt p miracula oẽs traherẽt' ad christum. ¶RABA. In hoc etiã docet: ne quis ab inferiori pson̄a sermonez cõtẽnat. vnde apostol⁹: Si cui sedẽti reuelatũ fuerit p̃or taceat. ¶CHRY. super matth. Sapienter autez inde p̃dicationis sue sumpsit initiũ: non vt cõculcet iohãnis doctrinã: sed vt magis cõfirmet: ⁊ testẽ euz verũ fuisse demõstret. ¶HIERO. In quo etiã ostẽdit se eiusdẽ eẽ dei filiũ cuius ille fuerat pphetа. Et ideo dicit: Penitentiã agite. ¶CHRY. super matth. Nõ enī statim iusticiã p̃dicauit: quã oẽs cognoscebant: sed pniam qua oẽs indigebãt. Quis g̃ ausus ẽ dicere: Volo bon⁹ esse ⁊ nõ possum? Penitẽtia enī correctio ẽ volũtatis. ⁊ si vos mala nõ terrẽt: vt. s. penitentiã agatis: saltem bona delectent. vñ sequitur:

Appropinquabit enī regnũ celoꝝ. i. beatitudo regni celestis: ac si dicat: Parate vos p penitẽtiã: qz appropinquauit tempus mercedis e terne. ¶RRMI. Et notandũ qz nõ dicit: Appropinquauit regnũ chana neozum aut iebuzeoꝝ: sed regnũ celoꝝ. lex enī ꝓmittebat bona temporalia: sed domin⁹ regna celestia.

CHRY. in ho. Cõsiderandũ etiã q; in hac predicatione nihil de seipso manifeste p̃dicabat: qõ interim cõueniens erat: qz nõdum de eo decentẽ habebant opinionẽ. Incipiens etiã nihil graue ⁊ onerosũ dixit: sicut iohãnes dixerat: Securim ⁊ arborẽ incisã: ⁊ huiusmõi. sed in p̃cipio benigna ꝓposuit: regnuz euãgelizans. ¶HIERO. Mystice autem iohanne traditio christus incipit predicare: quia desinente lege: consequenter oritur euangelium.

¶Ambulãs aũt iesus iuxta mare galilee uidit duos fratres simonem q̃ uocat' petrus: ⁊ andreã fratrẽ ei⁹ mittẽtes rhete in mare. Erãt enī piscatores: Et ait illis: uenite post me ⁊ faciã uos fieri piscatores hominũ At illi cõtinuo relictis rhetib⁹ secuti sunt eũ. Et ꝓcedẽs inde uidit alios duos fratres: iacobuz zebedei: ⁊ iohannẽ fratrẽ ei⁹ in naui cũ zebedeo p̃re eoꝝ: reficiẽtes rhetia sua: ⁊ uocauit eos. Illi ãt statim relictis rhetibus ⁊ patre: secuti sunt eum.

CHRY. super matth. Aũq̃z christus aliquid dicat vel faciat vocat apostolos: vt nihil illos lateat nec vboꝝ christi: nec opeꝝ vt postmodũ fiducialiter dicere possint: Nõ possumus que vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ nõ loqui. Hinc est q̃ dicit': Ambulans iesus iuxta mare galilee. ¶RABA. Mare galilee idem ꝙd stangnum genazaret: maretyberiadis: ⁊ lacus salinarũ. GLO. Decẽter aũt per piscatoria vadit loca piscaturus. vñ seq̃t': Vidit duos fratres

simonē q̄ uocat' petr⁹:⁊ ādreā fratrē ei⁹. REMI. Uidit aūt nō tam corporaliť q̄z spiritaliť ad corda eor respiciēs. CHRY.i home. In mediis aūt operatiōib⁹ existētes eos vocauit: mōstrāſ q⁹ oīb⁹ occupatiōibus sequelā sibi p̄ponere oportet. vñ sequit' mittētes rhetia i mare. qō quidē eor officio ꝯgruebat. ꝓpter qō sequitur: Erāt. n. piscatores. AVG. i sermo. de calend. Januarij: Non enī elegit reges aut senatores aut pōs aut oratores: imo elegit plebeios: paupes: idoctos piscatores. AVGV. sup ioānem: Si enī doctus eligeret: fortassis ideo se diceret electū: q⁹ doctrina ei⁹ eligi meruit. Dominus autē nr̄ ihesus cristus volēs superbor frāgere cervices non q̄siuit p oratorem piscatorē: sed ō piscatore lucratus est imperatorē. Magn⁹ cyprian⁹ orator: sz prius petrus piscator. GHRY. super matheū: Future etiā dignitat] gratiam artificij opere ꝓphetabāt. nā sicut qui rhetia iactat i aqua: nescit quos pisces ꝓhendsurus est: sic ⁊ doctor qñ diuini sermonis rhetia sup populū iactat: nescit qui sūt accessuri ad deū. Sed quoscūq; deus excitauerit: illi adherēt eius doctrine. REMI. De his autē piscatorib⁹ loquit' dñs per heremiam dicēs: Mittā in vos piscatores meos ⁊ piscabūť vos. vñ ⁊ h̄ subdit': Uenite post me. GLO. Non tam pedib⁹ q̄z affectu ⁊ imitatione. Et faciam vos fieri piscatores hominuz. CHRY. sup matth. i. doctores: vt cū rheti verbi dei cōpēdatis hoīes de mūdo tēpestuoso ⁊ piculoso: vbi hoīes nō ambulāt: sed feruť: q⁹ diabol⁹ cum delectatione compellit eos in malo: vbi alterutruz homines se cōmedūt: sicut pisces fortiores devorant iuniores: vt translati viuāt in terra corporis christi mēbra facti. GRE. in home. Nulla aūt petr⁹ ⁊ andreas christū miracla facere viderāt: nihil ab eo de ꝑmio eterne retributōis audierāt: ⁊ tamē ad vnum dñi p̄ceptū hoc qō possidere videbanť obliti sūt. vñ sequit': At illi cōti. reli. rhe. se. sūt eū. In quo affectū debem⁹ potius pēsare q̄z sensū. Multū enī reliquit qui sibi nihil retinuit: multū dimisit qui cuz re possessa cōcupiscēcijs renūciauit. A sequētibus ḡ tanta dimissa sūt: quāta a non sequētib⁹ cōcupisci potuerūt. Exteriora enī nostra dño quantūlibet pua suffi ciūt: nec perpendit quantuz in eius sacrificio sed ex quanto proferať. Estimationē quippe precij regnū dei nō habet: sz tantū valet quātū habet. CHRY. sup matheū: Nō autē predicti discipuli secuti sunt christū doctoris cupiētis honorē: sed operis lucrū: sciebat enī q̄z preciosa est anima hominis: q̄z grata est apud deū sal⁹ ipsi⁹ ⁊ quāta ē merces. CHRY. in home. Tante igitur ꝓmissioni crediderunt ⁊ per sermones quibus sunt capti crediderunt se alios posse piscari. CHEY. sup matheū: Nec igiť cupientes secuti sūt omnib⁹ relictis: in quo nos docuerūt: q⁹ nemo potest terrena possidere: ⁊ perfecte ad celestia peruenire. GLO. In his ergo datū est exēplum illis qui sēsuz deserūt ꝓ christi amore. Subdiť aūt exēplū eor q̄ etiam carnales affect⁹ pro deo postponūt. vnde dicitur: Et ꝓce. ide vidit alios duos. Nota vocat binos ⁊ binos: sicut alibi legitur q⁹ misit binos ⁊ binos ad predicādū. GRE. i home. Quatenꝰ hic nobis tacit⁹ innuat: q⁹ q̄ charitatē erga alterū nō habet: p̄dicatōis officiuz suscipeř nullatenus debet. Duo enī sūt p̄cepta charitatis: ⁊ min⁹ q̄z inter duos charitas haberi nō potest. CHRY. sup mat. Sup charitatē etiā fraternitatis recte posuit fundamēta: vt exradicib⁹ charitatis eruberans q̄si humor ascēdat i ramis ⁊ hoc super naturalē charitatē: vt nō solū per gratiā: sed etiā per naturam ipsa charitas firmior habeať. vnde dicit: Fratres: sic enī fecit de⁹. et in veteri testamēto sup moysen ⁊ aaron fratres: ponēs edificatōis initiū. Quoniā aūt abundātior est gratia noui testamēti q̄z veteris: ideo primū populū edificauit sup vnā fraternitatē: hūc aūt sup duas. Jacobū iquit zebedei ⁊ iohānē fratrē ei⁹ in naui cū zebedeo p̄re eor reficiētes rhetia sua. qō ē maxime pauptatis indiciū: vetera enī reficiebāt q̄ noua vñ emerēt non habebāt. Et qō ad maiorē pietatē eorū pertinet in tanta pauptate sic ꝓximo suo succurrebāt: vt secū eū baiularēt in naui: non vt ille istos adiuuaret in opere: sed vt isti illū consolarent sua p̄sentia. CHRY. i home. Nō parua aūt ē hic ō mōstratō vtutis: inopiam facile ferre: ex iustis nutriri laborib⁹: colligari unicē amoris vtute: patrē habeř secū ⁊ curare. CHRY. sup matheū. Estimare autē ꝓmos velociores ad predicāduz q⁹ rhetia mittebāt: iustos autē q̄si pigriores q⁹ adhuc rhetia cōponebāt: non sum⁹ ausi: q⁹ differētiā eorū cognoscere soli⁹ ē christi. Forte ergo illi ꝓpter petrū dicti sunt mittētes rhetia qui p̄dicauit euangeliū: sed nō composuit. Isti autē ꝓpter iohannē componētes: q̄ euāgeliū cōposuit. Sequtur: Et vocauit eos. Erat enī habitatiōe ciues: dilectione concordes: artificio pares: fraternitatis cōiūcti pietate. Ideo simul vocauit eos: ne tot bonis cōiūctos dissimilis vocatio separet. CHY. i home. Uocādo aūt nihil eis promisit sicut p̄riorib⁹: obedientia enī eorū q̄ p̄uenerāt. viam eis p̄parauerat. Sed ⁊ multa de ipso audierant. s. ranq̄ familiares ⁊ cōsanguinitate coniuncti. Sequitur: Illi aūt reli. rheti. ⁊ patre: se. sunt eum. CHRY. sup Mat. Tria enim sūt que reliquere debet qui venit ad christū: act⁹ carnales qui p rhetia piscationis significātur: substantiā mūdialez que p nauem: ⁊ parentes qui per patrem. Reliquerunt ḡ nauem vt fierēt ecclesiastice nauis gubernatores. Reliquerūt rhetia: vt nō pisces afferent ad ciuitatē terrenā: sz homines ad celēstē. Reliquerūt vnū patrē vt spirtales patres oīm fierēt. HYLA. Eis igitur artem ⁊ patriā domū relinquentibus docemur christū secuturi ⁊ secularis vite solicitudine: ⁊ patne domus consuetudine non teneri. RCMI. Mystice aūt per mare designať iste mund⁹: ꝓpter amaritudinē ⁊ fluctuationē. galilea aūt interꝑtatur volubilis siue rota: ⁊ significat mūdi volubilitatē. Ambulauit igitur ihesus iuxta mare dū ad nos per icarnationē venit: q⁹ ñ carnē peccati: sz similitudinē carnis peccati suscepit ex vgine. Per duos fratres duo populi designātur: qui ab vno deo patre creati sunt: quos vidit quando eos misericorditer respexit. Per petrum enim qui interpretatur agnoscens: ⁊ dicitur simon. i. obediens: designatur iudaicus populus qui per legem deuz agnouit: ⁊ preceptis eius obediuit. Per andreā qui interpretatur virilis siue decorus: intelligiť gentilis popul⁹ q̄ p⁹ agnitionē dei viriliter in fide permansit. Nos populus voca-

aiē quando predicatores in mundum misit dicens: Venite post me.i.relinquite deceptores ꝛ sequimini creatorē. De vtroꝝ etiā populo facti sunt hominū piscatores.i.predicatores. Relictꝫ ātꝫ nauibꝰ.i.carnalibꝰ desideriis. Et rhetibꝰ.i.mūdi cupiditatibꝰ secuti sūt christum. Per iacobū etiā intelligit iudaicꝰ populus: qui per cognitionē dei diabolū supplātauit per iohānem gentilis populus qui sola gratia saluatꝰ est. Zebedeus aūt.quē relinquūt: ꝛ interpretat fugitiuus siue labens: significat mūdū qui transit: ꝛ diabolus qui de celis lapsus ē. Per petꝝ etiā ꝛ andreaꝫ mittētes rhetia in mare designātur illi qui in prima etate dum de naui corporis sui mittunt rhetia carnalis cōcupiscētie i mare huius seculi vocāt a dño: Per iacobū ꝛ iohānem reficientes rhetia designant illi q̄ post peccata ante aduersitates veniūt ad christū recuperātes q̄ predicauerūt. RABA. Due naues duas ecclesias figurāt: eam que ex circūcisione ꝛ eaꝫ que ex preputio vocata est. Quilibet etiam fidelis sit simon deo obediēdo: petrus peccatum suū agnoscēdo: andreas viriliter laborēs patiendo: iacobus vitia supplātando. GLO. Et iohānes vt totū gratie dei ascribat. ꝛ ideo quater tīn vocatio ponitur: per quos predicatores dei quatuor mundi ptibus vocatos signetur. HYLA. Vel in hoc futurorū euangelistarū numerus figuratur. REMI. Per hoc etiā quatuor virtutes principales designātur. prudētia enī refertur ad petꝝ ꝓpter diuinam cognitionē: iusticia ad andreā ꝓpter operū virilitatē: fortitudo ad iacobū ꝓpē diaboli supplātationē: temperātia ad iohānem: ꝓpter diuine gratie effectū. AVGV. de concor. euange. Sane mouere potest: quomō iohānes dicat non in galilea: sꝫ iuxta iordanē andream secutum esse dīm: cuꝫ alio cuius nomē tacet: deinde petrū ab illo nomen accepisse. Ceteri autē tres euāgeliste de piscatione vocatos eos dicūt satis inter se cōuenienter: maxīe matheus ꝛ marcus. nam lucas andream nō nominat: q̄ tamen intelligit in eadem naui fuisse. Hoc etiā videtur distare q̄ tīn petro a domino dcīn esse cōmorat lucas: Ex hoc iā hoies eris capiens: q̄ matheus ꝛ marcus ambobus dixisse narrāt. sed potuit prius petro dici ſm lucam: ꝛ ambobus postea ſm alios duos. Sed q̄ de iohāne diximus: diligenter considerādū est: cum ꝛ locoꝝ plurimum interſit ꝛ temporis ꝛ ipsius vocationis. Sed intelligendū est petrū ꝛ andreā non sic vidisse dīm iuxta iordanez: vt ei iam inseperabiliter inhererent: sed tīn cognouisse quis esset: ꝛ eum miratos ad propria remeasse. Forte autē q̄ pretermiserat recapitulat: quia sine vlla cōsequentis temporis differentia dicit: Ambulans autē iuxta mare. Queri etiā potest: qūo binos ꝛ binos seorsum eos vocauerit: sicut narrat matheus ꝛ marcus: cū lucas dicat iacobū ꝛ iohānē tanq̄ socios petri ad adiuuādum vocatos fuisse: ꝛ simul subductis ad terrā nauibꝰ christū secutos. vnde intelligendum est hoc ꝑmo esse fact̄ quod lucas insinuat: ꝛ eos ad capturā piscīū ex more remeasse. Non enī erat dictū petro q̄ pisces nunq̄ esset capturus. cum post resurrectionē hoc fecerit: sed q̄ hoies eēt capturus: postea hoc fact̄ est q̄ matheus ꝛ marcꝰ narrat: nō enī subductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeundi secuti sunt eum: sed tanq̄ iubentem vt sequerentur.

Et circuibat iesus totam galileā docēs in synagogis eoꝝ: ꝛ ꝑdicans euāgelīū regni: ꝛ sanās oēm lāguorem ꝛ oēm infirmitatē in ppl'o. Et abijt opīnio eiꝰ in totā syriā: ꝛ obtulerunt ei oēs male hāntes uarijs languoribꝰ ꝛ tormētis cōprehensos: ꝛ qui demonia habebāt ꝛ lunaticos ꝛ paralyticos ꝛ curauit eos. Et secuti sunt euꝝ turbe multe de galilea: ꝛ decapoli: ꝛ de hierosolymis ꝛ de iudea ꝛ de trans iordanem.

CHRY. super matth. Omnis rex pugnaturus cōtra aduersariū pus cōgregat exercitū ꝛ sic vadit ad pugnā: sic ꝛ dns cōtra diabolū pugnaturꝰ pus congregauit apostolos: ꝛ sic cepit euāgelium ꝑdicare. vñ sequit: Et circuibat iesus. REMI. In quo doctorum vita instruit. Ut enī nō sint pigri: docent ꝓ hoc q̄ dicit: circuibat iesus. CHRY. sup matthe. Quia enī illi vt debiles ad medicū venire nō poterant: ipse sicut studiosus medicus circuibat grauit egrotantes: ꝛ domin⁹ quidē circuibat singulas regiones. Qui autē sunt vnī⁹ regionis pastores considerando debent circuire populi singulas passiones vt ad remedium passionis eoꝝ aliquod medicamentum in ecclesia proferat. REMI. Ut autē nō sint acceptores personarū docent ꝑdicatores ꝓ hoc q̄ subiungit: Totā galileā. Ut autē vacui non discurrant: docentur per hoc q̄ subdit: Docens. Ut autē nō paucis sed multis prodesse studeāt: mouent per hoc quod sequitur: In synagogis. CHRY. in ho. Hinc etiā eos erudiebat: q̄ nō est deo cōtrarius iudeis predicans ꝛ errorꝝ predicator sed cōsonans patri aduenit. REMI. Ut autē nō errores neq̄ fabulas sed salutaria predicēt: docet per hoc q̄ subdit: Predicās euāgelīū regni. Distat autē inter docens ꝛ predicans: docens enī refert ad pītia: ꝑdicans ad futura. docebat enī de presentibꝰ mandatis: ꝑdicabat de futuris ꝓmissis. CHRY. super matth. Vel docebat iusticias naturales quas. s. ratio naturalis docet: vt castitatem: humilitatē: ꝛ huiusmodi: quas per seipsos omnes bona esse intelligūt de quibus necessaria est doctrina: nō tantū ꝓpter manifestatōnem quātum ꝓpter excitationem cordis. Prevalētibus enī delectationibꝰ carnalibus scientia iusticie naturalis quasi i obliuionē deducta obdormit. Cū ergo cepit doctor reprehēdere carnalia mala: eiꝰ doctrina nō nouā sciam introducit: sed oblitā commonefacit. Predicabat autē euāgelīū annunciādo bona que antiqui manifeste nec audierant: vt beatitudinem celestem: mortuorum resurrectionem: ꝛ huiusmodi. Vel docebat iterpretando prophetias de ipso. Euangelīū predicabat denūciando in se bona futura. REMI. Ut autem doctores doctrinā suā virtutibus cōmendare studeant: docent ꝓ hoc q̄

subdit: Sanans omnē languorē ⁊ omnē infirmitatem ī populo. Infirmitas q̄dem est corporum: languor autem animar. CHRY. super matthēū: Uel per languorē animę aliquā passionē intelligim⁹: vt auariciā: libidinē: ⁊ huiusmodi. Per infirmitatē aūt infidelitatē: per quā aliquis infirmat in fide. Uel p languores ītelliguntur grauiores corporis passiones per infirmitates autem leuiores: sicut autē passiōes corporales diuinitatis virtute sanabat: sic spiritales verbo pietatis. Primo autem docet ⁊ postea sanat ppter duo: primo quia premittit quod magis necessarium est. verba enim pietatis edificant animā non miracula. deinde quia verba per miracula commendant: ⁊ nō econuerso. CHRY. in hom. Consideandum aūt q⁹ vbicūq; legis cuiusdam introductio fit: signa facere deus assueuit: pignora siue virtutis legem tribuens susceptur⁹: hoīem enī facturus mūdum creauit: ⁊ tunc illi legem in paradiso ꝓposuit ⁊ quādo noe legem laturus erat: magna signa ostēdit. Et similiter iudeis legem laturus, pdigia ostēdit ⁊ tunc legem dedit: ita ⁊ hic sublimē illā legem ītroducturus: miraculorum demōstratione certificat q̄ dicunt. Quoniā enī regnum qō predicabat non apparebat: ab apparentib⁹ signis ipsum manifestauit: GLO. Sed quia predicatores debent habere bonum testimoniū ab his qui foris sūt: ne si vita despicitur: ꝓdicatio contēnat: subditur: Et abiit opinio eius in totā syriam. RABA. Syria est omnis regio ab eufrate vsq; ad mare magnū a cappadocia vsq; ad egyptum: in qua est puincia palestina ī qua habitāt iudei. CHRY. in hō. Intende autē moderationē euāgelistę q̄ nō vnūquenq; nobis enarrat curatorū: sed brenib⁹ verbis copiositatē transcurrit signorū. vñ sequit: Et obtulerūt ei oēs male habentes. REMI. Per quos varias vult itelligi infirmitates: sed leuiores. Cū vero dicit: Uariis lāguorib⁹ ⁊ tormētis cōprehensos: illos vult itelligi de quib⁹ subinfert: Et qui demonia habebāt. GLO. Languor diuturn⁹ est tormentum: morbus actus: vt dolor lateris ⁊ huiusmodi. qui aūt demonia habebāt: sim⁹ q̄ a demonibus vexabant. REMI. Lunatici enī dicti sūt a luna: que dū mēstruis tēporib⁹ crescit ⁊ decrescit: ipsi vexant. HIE. Demones enī obseruantes lunaria tēpora creaturar ītamare cupiebāt vt ī creatorē blasphemie redūdaret. AVGV. xxij. de ciuitate dei: Illiciunt tamē demones ad habitādum per creaturas: quas nō ipsi: sed de⁹ cōdidit delectabilib⁹: p sua diuersitate diuersis nō vt aīalia cibis: sed vt spiritus signis: q̄ cuiusq; delectationi congruunt. RABA. Paralytici aūt sunt corpore dissoluti: paralysis enī grece latine dicitur dissolutio. Sequit: Et curauit eos. CHRY. sup matth. Cum ī quibusdā locis dicat: Multos curauit: hic simpliciter dicit: Et curauit eos. signās q⁹ oēs curauit. Sicut ⁊ nouitius medic⁹ intrans ciuitatē: oēs ad se venientes curat: ppter suā opinionē cōmendandā. CHRY. in hō. A nullo autē eor fidē exquisiuit: qm̄ nondū virtutis siue demōstrationē dederat: ⁊ in adueniendo ⁊ ferendo a longe non parua ostenderāt fidem. Sequit: Et secute sunt eum turbe multe. RABA. Que quadripartite sunt: alij ppter celeste magisteriū vt discipuli: alij ob curationē īfirmitatū alij sola fama ⁊ curiositate: volētes experiri an verū esset qō dicebat: alij p inuidiā volētes eū in aliquo capere ⁊ accusare. Mystice autē syria interpretatur elata: galilea volubilis vel rota. i. diabolus ⁊ mundus q̄ ⁊ superb⁹ est: ⁊ ad ima semp rotat: in quo fama christi p predicationē innotuit. demoniaci enim sunt idolatre: lunatici: instabiles: paralytici: pigri: ⁊ dissoluti. GLO. Turbe autem que sequūtur dom̄ sunt de ecclesia: que spiritaliter est galilea transmigrans ad virtutes. Et decapolis. x. precepta seruās in hierosolyma ⁊ iudea: quā visio pacis ⁊ cōfessio illustrat. Et trans iordanē q: baptismo transito terrā promissionis intrat. REMI. Uel sequūtur dominū de galilea. i. de volubilitate mūdi ⁊ decapoli q̄ e regio. x. vrbiū: ⁊ significat decalogi trāsgressores. Et de hierosolyma: qz. s. prius innoxia pace detinebantur. Et de iudea. i. de cōfessione diabolica. Et de trās iordanem: quia prius erant in paganismo constituti. Sed transeūtes per aquam baptismi venerūt ad christum.

CAPI. V.

Uidens autē iesus turbas: ascēdit in montē: ⁊ cū sedisset accesserūt ad eū discipuli eius: ⁊ aperiēs os suū docebat eos dicēs: Beati pauperes spiritu: qm̄ ipsorum est regnū celorum.

CHRY. sup matth. Omnis artifex fm̄ professionem suam opportunitatē operis videns gaudet. Carpētarius enī si viderit arborē bonā concupiscit eā precidere ad opus artificij sui. Et sacerdos cum viderit ecclesiam plenā: gaudet anim⁹ eius: ⁊ delectat vt doceat. Sic ⁊ dominus videns magnā congregationez populi: excitat⁹ est ad docēdum. vñ dicit: Uidēs aūt turbas iesus ascēdit in montē. AVGV. de cōcor. euā. Uel hic pōt videri multas turbas vitare voluisse: ⁊ ob hoc ascendisse in montē: vt solis discipulis loqueret. CHRY. in hō. Per hoc autē q⁹ nō in ciuitate ⁊ foro: sed in mōte ⁊ solitudine sedit. Eruditur nos nihil ad oīnationē facere: ⁊ a tumultib⁹ abscedere: ⁊ maxīe cū de necessarijs disputare oporteat. REMI. Hic enī sciendū est q⁹ tria refugia legitur dominus habuisse: nauim: montē: ⁊ desertū: ad quor alterū quotiēscūq; a turbis oppzimebat: conscendebat. HIERO. Nonnulli autē simpliciorū fratrum putant dominum ea que sequuntur in oliueti mōte docuisse: quod nequaq̄ ita est. Ex precedentibus enī ⁊ sequentibus in galilea monstratur locus quem putamus esse vel thabor vel quemlibet aliū montem excelsum. CHRYSOSTO. super matheum: Ascendit autem in montem: primo quidem vt impleret prophetiam Isaie dicētis: Super montem ascende tu. deinde vt ostendat quoniam in altitudine spiritalium virtutum consistere dicitur: qui docet dei iusticiam pariter ⁊ qui audit. nemo enim potest in valle stare ⁊ de monte loqui. Si in terra stas: de terra loquere. Si autē de celo loqueris: in celo consiste. Uel ascendit in montē vt ostendat q⁹ oīs q̄ vult discere mysteria veritatis: ī mōtē eccle or ascēdere: de quo pphet: Mons dei: mons pīguis.

THYLA. Uel ascendit in montē quia in paterne maiestatis celsitudine positus celestia vite precepta constituit. AVGV. de sermone dñi in monte: Uel ascendit in montem: vt significet quia minora erant precepta iusticie: que a deo data sunt p prophetas populo iudeorum quem timore adhuc alligari oportebat. Per filiū autē suū maiora populo quem charitate iam conuenerat liberari. Sequit: Et cum sedisset: accesserunt ad eum discipuli ei⁹. HIERO. Ideo autem nō stans: sed sedens loquitur: quia non poterant eum intelligere in sua maiestate fulgentē. AVGV. in sermone dñi in monte Uel q sedens docebat: pertinet ad dignitatē magistri. Accesserunt autem ad eū discipuli eius: vt audiendis verbis illius hi essent in corpore viciniores: qui preceptis implendis animo appropinquabāt. RABA. Mystice aūt sessio dñi incarnatio ei⁹ ē: quia nisi dñs incarnatus esset: humanū gen⁹ ad eū accedere non potuisset. AVG. de concor. euang. Monet aūt q⁹ matthēus in monte dicit hunc habitum esse sermonē a dño sedente: lucas autē in loco campestri a domino stāte. Nec igitur diuersitas facit videri aliū fuisse illū: alium istum. Quid enī ꝓhibet ebustum quedam alibi repetē que ante iam dixerat: aut iterum facere: que ante iā fecerat: Quāq; etiam possit illud occurrere in aliqua excellentiori parte montis: primo cum solis discipulis dñm fuisse quando ex eis duodecim elegit: deinde cum eis descendisse non ō monte: sed de ipsa montis celsitudine campestrem locum. i. in aliquam equalitatem que in latere montis erat: ⁊ multos capere poterat atq; ibi stetisse donec ad eū turbe congregarentur: ac postea cū sedisset accessisse ꝓpinqui⁹ discipulos eius: atq; ita illis ceterisq; turbis p̄sentibus vnum habuisse sermonem: quē matthēus lucasq; narrant diuerso narrandi modo: sed eadem veritate reruz. GREGO. quarto mora. Sublimia autē p̄cepta domino in monte dicturo p̄mittitur: Et aperiēs os suū docebat eos qui dudum aperuerat ora prophetarum. REMI. Ubicunq; aūt legit dñs aperuisse os: inspiciendū est quia magna sunt que sequūt. AVG. de sermone dñi in monte: Uel dicit: Aperiens os suū. vt ipsa mora cōmēdet aliq̄nto longiorem futurū eē sermonē. CHRY. in homelia: Uel hoc dicit: ut discas quoniam nunc quidē docebat os aperiens in loquendo: nunc autez vocem que ē ab operibus emittens. AVG. in sermone domini in monte: Siquis autez pie sobrieq; cōsiderauerit: inuenet in hoc sermone quantū ad mores opportunos pertinet perfectum ⁊ vite christiane modum vnde sic ipse sermo concluditur: Omnis qui audit verba mea hec ⁊ facit ea: similabo eum viro sapienti. AVG. ix. de ciui. dei: Nulla aūt ē causa philosophandi nisi finis boni. q⁹ autē beatū facit: ipse est finis boni. Et ideo a beatitudine incipit dicens: Beati pauperes spiritu. AVG. in sermone domini in monte: Presumptio quidē spiritus audaciam ⁊ superbiam significat. vulgo etiam magnum spiritū superbi habere dicūtur: ⁊ recte. nam spiritus vent⁹ vocatur: quis vō nesciat supbos inflatos vici quasi vēto distētos. Quapropē recte hic intelligit: Pauperes spiritu humiles ⁊ timentes deū. i. nō habētes inflātē spīm. CHRY. in ho. Uel spīm hic elationē ⁊ animū dicit. q⁹ enī sunt multi humiles nolētes rerū necessitate coacti: non est laus. vnde illos beatificat: qui se ex electione humiliant. Ideo aūt hic incipit radicitus euellēs supbiā: quia hec fuit radix ⁊ fons malicie vniuerse: contra quā ponit humilitatē: velut quoddā stabile fundamentū: qua subiecta cum stabilitate alia superedificāt. hac aūt destructa: pereunt quecunq; congregaueris bona. CHRY. sup matth̄. Ideo autē dixit manifeste: Beati humiles spū. vt sic humiles ostendant: vt semp adiutoriū dei sint meditantes. vnde in greco dicitur: Beati mēdici vel egeni. Sunt enī multi naturaliter humiles et non ex fide qui non pulsant adiutoriū dei: sed solū qui fm fidez sūt humiles. CHRY. in ho. Uel ꝺa pauper spū hic dicit formidantes ⁊ trementes dei iussiones: quomodo domin⁹ p Isaiam cōmendat. Quid āt amplius q̄z simpliciter humiles? Humiliū enim hic quidem mediocriter est: hic aūt supabundanter. AVG. Superbi ergo appetant regna terrarum: sed humilium est regnū celorum. CHRY. super matth̄. Nam sicut cetera vitia deponunt ad īferos: maxime tamen supbia: sic ⁊ omnes virtutes inducunt in regnū celorum: maxime tamē humilitas: quia ꝓpriū est vt qui se humiliat: exaltetur. HIERO. Uel beati pauperes spiritu: qui scilz ꝓpter spiritūsanctum voluntarie sunt pauperes. AMBRO. de offi. Inde autem incipit beatitudo iudicio diuino: vbi erūna estimat humano. GLO. Paupibus āt i p̄ti ꝺueniēter ꝓmittit regnū celi.

Beati mites: qm̄ ipi possidebūt trā

AMBRO. sup lucam: Cui simplicitate otentus fuero inops: superest vt mores meos temperē. Quid enim mihi ꝓdest carere secularibus: nisi fuero mitis? Congrue igitur sequit: Beati mites. AVG. Mites sunt qui cedunt improbitatibus: ⁊ nō resistunt in malo: sed vincunt in bono malū. AMB. super lucam: Mitiga ergo affectū tuū: vt non iracaris: aut certe iratus ne peccaueris. Preclar⁹ ē enī motum temperare consilio: nec minoris virtutis dicitur prohibere iracundiam q̄z omnino non irasci: cum plerūq; istud leuius hoc fortius estimetur. Irascentur igitur immites ⁊ dimicent ꝓ terrenis ⁊ temporalibus rebus. Sed beati mites quoniā ipsi hereditabūt terram: de qua euelli non possunt. illam inquā terrā de qua in psalmo dicitur: Portio mea in terra viuentiū. Significat enī quādā stabilitatez hereditatis ppetue: vbi anima p bonū affectuz tāq; loco suo requiescit: sicut corp⁹ in terra. Et inde cibo suo alitur: sicut corp⁹ ex terra: ipsa est requies ⁊ vita sanctoz. CHRY. sup matth̄. Uel terra hic sicut q̄dā dicūt: q̄diu ē in ꝟ statu terra mortuor ē: qz vanitati subiecta ē. cū aūt liberata fuerit ō corruptōe sit terra viuor vt mortales hereditēt īmortalē. Alter exponētē legi ōpi celū in quo habituri sūt sancti dicat terra viuor: qō quātū ad īferiorē regionē celū ē: q̄ztū aūt ad supi⁹ celum oī terra. Alij dicūt qz corp⁹ nr̄m terra ē ⁊ q̄diu subiacet mortui: terra est mortuor. Cum aūt fuerit coforme factū glie corpis xpi: erit terra viuor. HYLA. Uel hereditatē tre mitib⁹ dñs pollicet. i. eius corpis qō ipe assumpsit habitaculū: qz p mansuetudinem mentis nre habi

rat christ⁹ in nobis:nos quoq; clarificati corporis eius gloria vestiemur. CHRY. in homelia: Vel aliter:christus hic spiritalibus sensibilia immiscuit. quoniã enĩ estimatur qui mitis ẽ oĩa sua pdere: cõ trariũ ꝓmittit dicens:q; cũ stabilitate sua possidet: qui non est ꝓteruus.qui aũt aliter est: multotiens animã ⁊ hereditatẽ paternã perdit. Quia vo ꝓpha dixerat: Mansueti hereditabunt terrã:a consuetis verbis contexit sermonẽ. GLO. Dites etiã q̃ se ipsos possederũt:hereditatẽ patris in futuro possi debũt.plus aũt est possidere terrã:q̃ habere regnũ celorũ:multa enĩ habem⁹: que statim amittimus.

¶ Beati q lugẽt:qm̃ ipi cõsolabũt.

AMB.sup lucã: Cũ ꝟ fecer⁊:vt.s.sis paup ⁊ mit⁊: memẽto qa pctor es: lugeto pctã.vñ seq̃: Beati q̃ lugẽt. Et bene tertia bñdictio ẽ pctã deflentis:quia trinitas est:que peccata condonat. HYLA. Lugẽ tes enĩ hic dicũt ñ orbitates:aut ꝺtumeliaſ:aut dã na merentes:sed peccata vetera flentes. CHRY. sup matth. Et qui sua q̃dẽ peccata lugẽt: beati sũt: sed mediocriter.beatiores aũt sũt: qui aliena lugẽt peccata:tales cõuenit esse oẽs doctores. HIE. Lu etus enĩ hic non mortuor ponit cõmuni lege na ture:sed peccatis ⁊ vitiis mortuor. Sic fleuit samu el saulẽ: ⁊ paul⁹ eos q̃ post ĩmundiciã penitentiam non egerũt. CHRY. sup matth. Cum autẽ conso latio sit lugentiũ:cessatio luctus:q̃ sua pctã lugent: ꝺsolabuntur indulgentiã cõsecuti. CHRY. ĩ ho. Et ꝫ talibus sufficiat venia frui:nõ terminat retri butionẽ in peccator remissionẽ:sed ⁊ multar facit participes consolationũ: ⁊ hic ⁊ in futuro. Semper enim maiores laborib⁹ deus dat retributiones. CHRY. sup matth. Qui vo aliena pctã lugent ꝺsolabũtur:qui cũ in seculo illo ꝓuidentiã cognoue rint dei: ⁊ intellexerint:q; qui petierũt non fuerunt dei:de cui⁹ manu nemo rapere põt: de eis luctu de relicto in sua beatitudine letabuntur. Vel aliter AVG. in ser. dñi in monte. Luctus est tristicia de amissiõe charorũ. Cõuersi aũt ad deũ ea que ĩ hoc mundo chara habebãt amittunt.non enĩ gaudent his rebus quib⁹ ante gaudebãt: ⁊ donec fiat ĩ illis amor eternor:nonnulla mestitia sautiant. Consolabũtur g̃ spũsco qui maxime ꝓpterea paraclytus noĩatur.i.consolator:vt tpalẽ amittẽtes eterna leti cia pfruant. Et ideo dicit: Qm̃ ipi ꝺsolabuntur. GLO. Vel p luctũ duo genera cõpunctionis intelli gũtur.s.p miserias hui⁹ mundi: ⁊ p desiderio cele stiũ.vnde filia Caleph petiit irriguũ superi⁹ ⁊ in ferius.huiusmõi aũt luct⁹ nõ habet nisi paup ⁊ mi tis:q̃ cum mundũ non diligat:q; miser est recogno scit: ⁊ iõ celũ concupiscit.cõueniẽter g̃ lugẽtib⁹ pro mittitur consolatio:vt q̃ tristatus est in pñti:gaude at in futuro. Maior est aũt retributio lugentis q̃ paupis ⁊ mitis.plus enĩ est gaudere ĩ regno q̃ ha bere ⁊ possidere:multa enĩ cũ dolore possidemus. CHRY. in ho. Notandũ aũt q; hanc beatitudiuẽ cum intentione quadã ꝓposuit:ideo nõ dixit: Qui tristant:sed Qui lugent.in quo etiã pfectionis sapi entie magisteriũ dedit. Si enim qui filios vel alios defunctos lugẽt: fm illud tẽpus non desiderant pecuniã nec gloriã:nec cõuitijs exacuũtur:neq; ali qua alia passione capiuntur:multo magis hec ser uare debent:qui lugent sua peccata.

¶ Beati qui esuriunt ⁊ sitiũt iusti ciam:quoniã ipi saturabuntur.

AMBRO. super lucam: Postq̃ delicta defleuit: esurire incipio ⁊ sitire iusticiam. Eger enim cum in graui morbo est:nõ esurit.vnde sequit: Beati qui esuriũt ⁊ sitiũt iusticiam. HIERO. Nõ nobis suf ficit velle iusticiã:nisi iusticie patiamur famẽ vt sub hoc exemplo nũq̃ nos satis iustos:sed semp esuri re iusticie opera intelligam⁹. CHRY. sup matth. Quoniã omne bonũ qõ non ex amore ipsius boni faciũt hoies:ingratũ est ante deum. Esurit autẽ iu sticiam qui fm iusticiam dei desiderat ꝺuersari. si tit aũt iusticiã qui scientiam eius acquirere cupit. CHRY. in home. Justiciã autẽ dicit vel vniuersalẽ vel particularẽ auaricie contrariã. Quia enĩ de mi sericordia dicturus erat:ꝓmonstrat qualiter mise reri oporteat:quia non ex rapina neq; ex auaricia. vnde etiã quod est auaricie ꝓpriũ.s.esurire ⁊ sitire: iusticie attribuit. HYLA. Sitiẽtibus aũt ⁊ esuriẽ tibus iusticiã beatitudinẽ tribuit: significans exten sam in dei doctrinam scõr auiditatẽ:pfecta in celo satietate repleri. Et hoc est qõ dicit: Quoniã ipi sa rabũtur. CHRY. super matth. ſ.largitate remune rãtis dei:quoniã maiora erũt ꝓmia dei q̃ sancto rum desideria. AVG. Vel illo cibo saturabũtur in ꝓsenti de quo dñs dicit: Meus cibus est:vt fa ciam voluntatẽ patris mei:qõ est iusticia.⁊ illa aq̃ de qua quisq; biberit:fiet ei fons aque salientis in vitam eternã. CHRY. in home. Vel in hoc terre num ꝓmiũ determinat: quia enĩ estimatur auari cia abũdantes facere:ipe contrarium dicit: q; iusti cia hoc operatur. Qui enim iusticiam cupit: omnia cum stabilitate habet.

¶ Beati misericordes:quoniã ipsi misericordiam consequẽtur.

GLOSA: Justicia ⁊ misericordia ita coniuncte sunt vt altera ab altera debeat temperari. iusticia enim sine misericordia crudelitas est:misericordia sine iusticia dissolutio.vnde de misericordia post iu sticiã subdit dicẽs: Beati misericordes. REMI. Misericors dicitur quasi miserũ habens cor:quia alterius miseriaz quasi suã reputat: ⁊ de malo alte rius quasi de suo dolet. HIERO. Misericordia hic non solũ in elemosynis intelligitur:sed in omni peccato factis:si alter alterius onera portemus. AVG. Beatos aũt dicit eẽ qui subueniũt miseris: qm̃ eis ita rependitur: vt de miseria liberentur.vñ sequitur: Quoniã ipsi misericordiã cõsequentur. HYLA. Intantũ enim deus benivolẽtie nostre in omnes delectatur affectu: vt suam misericordiam sit solis misericordibus ꝓfectatus. CRRY. in ho. Videtur aũt esse equalis retributio: sed est multo maior:non enim est equalis humana misericordia ⁊ diuina. GLO. Merito ergo misericordib⁹ misericordia impenditur: vt accipiant q̃ meruis sent. ⁊ sicut plus recipit qui vltra saturitatẽ habet: q̃ ille qui habet tantũ ad saturitatem:sic maior est gloria misricordie q̃ precedentium.

Beati mundo corde: quoniam ipsi deum uidebunt.

AMBRO. Qui misericordiã defert misericordiam amittit: nisi mũdo corde misereat. Nã si iactantiam querit: null⁹ ẽ fructus. vñ sequitur: Beati mũdo corde. GLO. Cõuenienter aũt sexto loco ponit cordis mũdicia: q⁹ sexto die hõ condit⁹ ẽ ad imaginem dei: que quidẽ obtenebrata erat in hoĩe p culpã sed in ĩmũdis cordis reformat p gratiã. Merito autez post ꝓdicta sequitur: q⁹ nisi illa ꝓcedant mũdũ cor in hoĩe non creat. CHRY. in ho. Mũdos aũt ꝟ ait vel eos q̃ vniuersalẽ virtutẽ possident: z nulli⁹ sibi malicie conscij sũt: vel eos qui in tẽperãtia ꝟsistũt: que maxime necessaria ẽ ad videndũ deum: ſm illũ pauli: Pacẽ psequimi cũ oĩbus z sanctimoniã: sine qua nemo videbit deũ. Quia enĩ multi miserentur quidẽ: ſz impudica agũt: mõstrans q⁹ nõ sufficit ꝓ mũ. s. misereri: hoc ꝟ mũdicia apposuit. HIERO. Mũdus aũt de⁹ a mũdo corde cõspicit. Tẽplũ. n. dei non põt eẽ pollutũ. Et hoc ẽ qđ dr: Quoniã ipi deum videbũt. CHRY. sup matth. Qui enĩ oẽm iusticiã facit z cogitat: mẽte sua deũ videt: qñ iusticia figura ẽ dei: deus. n. iusticia ẽ. Secũdũ g̃ q⁹ aliquis eripuerit se a malis z fecerit bona: ſm ꝟ deus videt aut pax aut ampli⁹ aut uterdũ aut semp ſm possibilitatẽ humanã. In seculo aũt illo mũdi cor de deũ videbũt facie ad faciez: non in speculo z in enigmate sic̃ his. AVG. in ser. dñi in mõte: Stulti aũt sunt qui deũ videre istis exterioribꝰ oculis q̃rũt: cũ corde videat: sicut alibi scriptũ ẽ: In simplicitate cordis querite illũ: hoc enĩ ẽ simplex cor qđ mundũ cor. AVG. vlti. de ciui. dei: Si autẽ tantũ poterũt in corpore spiritali oculi etiã ipsi spiritales quãtũ possunt isti quales nunc habemus: pculdubio per eos deus videri non poterit. AVG. in primo de trini. Nec aũt visio merces est fidei: cui mercedi p fidem corda mũdant: sicut scriptũ est: Mundans fide corda eorum: hoc aũt probatur illa mari me sententia: Beati mũdo corde: q̃ĩ ipsi deũ videbunt. AVG. sup ge. ad litterã: Nemo aũt videns deum viuit vita ista: qua mortaliter vivitur: z istis sensibus corpis. Sed nisi ab hac vita quisq; fundatus moriatur: siue oĩno exiens de corpore: siue ita alienatus a carnalib⁹ sensibus vt merito nesciat: sic̃ ait aplus: vtrũ in corpore an extra corpus sit: non ĩ illã subuebitur visionẽ. GHO. Maiorem aũt remunerationẽ isti habent q̃z primi: sicut qui in curia regis non solũ prãdet: sed etiaz faciem regis videt.

Beati pacifici: quoniam filij dei uocabuntur.

AMBRO. sup lucam: Cũ interiora tua vacua feceris ab omni labe pecti: ne dissensiones ꝟtẽtiõesq; ex affectu tuo ꝓdeant: a te pacẽ incipe: vt sic pacem alijs feras. vnde sequit: Beati pacifici. AVG. xix. de ciui. dei: Est aũt pax tranquillitas ordinis. Ordo aũt ẽ pariũ dispariũq; sua loca tribuens dispositio. Sicut aũt nemo est qui gaudere nolit: ita nemo est q̃ pacẽ habere nolit: quãdoquidẽ ipsi qui bella volunt: nihil aliud q̃z ad gloriosam pacẽ cupiũt bellãdo peruenire. HIERO. Pacifici autẽ dicũtur beati q̃ primũ in corde suo: deinde z inter fratres dissidentes faciũt pacẽ. Quid enĩ ꝓdest alios p te pacari: cũ in tua anima sint bella vitiorum. AVGV. in ser. dñi in monte: Pacifici aũt in semetipsis sunt: q̃ oẽs animi sui motus componentes z subijcientes rõni carnalesq; ꝺcupiscẽtias habentes edomitas fiunt regnũ dei: in quo ita ordinata sũt omnia: vt qđ ẽ in hoĩe ꝓcipuũ z excellẽs: imperet ceteris reluctãtib⁹ que sũt nobis bestialesq; cõmunia: atq; idipsũ qđ excellit in hoĩe. i. mens z rõ subijciatur pcõri qđ est ipsa veritas filius dei. Neq; enĩ imperare inferioribus põt: nisi superioribus subijciat. Et hec ẽ pax q̃ datur in terra hoĩbus bone voluntatis. AVG. in li. retrac. Nõ tamen cuiq; ꝓuenire põt in hac vita vt lex repugnans legi mẽtis oĩno nõ sit ĩ mẽbris. Sz hoc nũc pacifici agunt domando cõcupiscẽtias carnis: vt ad pacẽ plenissimã q̃nq; veniat. CHRY. sup matth. Pacifici aũt ad alios sunt: non solum q̃ inimicos in pace reconciliãt: sed etiã illi qui immemores maloꝝ diligũt pacem. Pax enim illa beata est que in corde posita ẽ: non tñ in verbis. Qui aũt pacem diligũt: filij sũt pacis. HYLA. Pacificorũ aũt beatitudo adoptionis est merces. Et ideo dicitur Quoniã filij dei vocabunt. Parens enĩ omniũ de⁹ noster ẽ: neq; aliter transire in nuncupationẽ famille eius licebit: nisi fraterne inuicẽ charitatis pace viuam⁹. CHRY. in ho. Uel q⁹ pacifici dicunt qui nec litigãt: nec odiũt ad inuicẽ: sed z congregãt litigantes recte filij dei vocant: q⁹ vnigeniti hoc ẽ op⁹ congregare dispersa: z pacificare ꝺ se ꝓeliantia.

AVG. Uel q⁹ in pace pfectio ẽ vbi nihil repugnat pacifici filij dei dicũt: qñ nihil resistit deo. Et ytiq; filij dei similitudinẽ pacis debent habere. GLO. Maximã ergo dignitatẽ habent pacifici: sicut qui filius regis dicitur in domo regia summus ẽ. Septimo aũt loco btitudo hec ponit: q⁹ in sabbato vere requiei dabit pax: sex etatibus transactis.

Beati q̃ psecutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã: q̃m ipsoꝝ ẽ regnũ celorum.

CHRY. i ho. Posita pacificoꝝ beatitudine ne aliq̃s existimaret q⁹ semp pacẽ sibi querere sit bonũ: subdit: Beati qui psecutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã hoc ẽ ꝓpter virtutẽ: ꝓpter defensionem alioꝝ: ꝓpter pietatẽ. Justiciã enĩ consueuit p omni virtute anime ponere. AVGV. in ser. dñi in monte: Pace enim intrinsecus ꝺstituta ac firmata: quascũq; psecutiones ille q̃ foras missus ẽ: foris secus ꝺcitaue rit: augerit: auget gloriã que ſm deũ ẽ. HIERO. Signãter aũt addidit: Propter iusticiã. Multi. n. propter sua pctã psecutionẽ patiunt: z nõ sũt iusti. Simulq; considera q⁹ octaua vere circisionis beatitudo martyrio terminet. CHRY. sup matth. Nõ autẽ dixit: Beati qui a gentilib⁹ persecutionẽ patiuntur: ne putes illũ solũ beatũ qui psecutionẽ patitur ꝓpter idola non colẽda: ideo z ab hereticis psecutionẽ patiens ꝓpter veritatem non relinquendam btus est: quia ꝓpter iusticiã patitur. Sed z si quis ex potẽtibus q̃ christiani videnti: forsitan ꝓpt sua peccata correctus a te fuerit te psecutus: beatus es cum iohanne baptista. Si enĩ verũ est q⁹ prophete martyres sũt qui a suis occisi sũt: sine dubio qui

ꝓpter cauſam dei aliq̄d patiꝫ : etſi a ſuis patitur: mercedē martyrij habet. Et ideo nō poſuit ſcriptura ꝓſonas ꝓſequentiū: ſed ſolā cām perſecutionis: vt nō aſpicias: quis te ꝓſequitur: ſed ꝓpter quid.

HYLA. Sic g̃ ad poſtremū eos ī btitudine numerat: quib⁹ omnia ꝓ chriſto pati q̄ iuſticia ē ꝓnus affectus ē. Vis igiꝫ et regnū ſeruaꝫ: qz in ꝺemptu ſeculi ſunt paupes ſpū. vñ dicit: Quñ ipſoꝝ ē regnuꝫ celoꝝ: Vel octaua btitudo tanq̄ ad caput redit: qz ꝺſūmatū pfectūq; oñdit ⁊ ꝓbat. Itaq; in ꝑma ⁊ in octaua noiatū eſt regnū celoꝝ. ſeptē enī ſūt q̄ pficiunt: nam octaua clarificat: ⁊ pfectū demōſtrat: vt ꝑ bos gradus pficiant ⁊ ceteri: tanq̄ accipiaꝫ rurſus exoꝛdiū. AMBRO. ſup lucā: Vel aliter: Primū regnū celoꝝ ſcis ꝓpoſitū ē ī abſolutiōe coꝛpis: ſecūdū poſt reſurrectiōz eē cū chriſto. Poſt reſurrectionē tuā: terrā incipies tuā poſſidere abſolut⁹ a moꝛte: ⁊ in ipſa poſſeſſiōe ꝺſolationē repies. Cōſolationem ſeq̄tur delectatio: delectationē diuina miſeratio: Cui aūt miſereꝫ ꝺñs ⁊ vocat: ⁊ ſic vocat⁹ videt vocantē. Qui aūt deū viderit: ī ius diuine generationis aſſumitur: ⁊ tūc demū q̃ſi dei filius celeſtis regni diuitijs delectaꝫ: Ille igiꝫ incipit: hic repletur.

CHRY. in ho. Ne aūt mireris ſi ſm vnamquāq; btitudinē regnū non audis: qz cū dicit: Cōſolabuntur: miſericoꝛdiā ꝺſequit⁹: ⁊ cetera huiuſmodi. Per hec vniuerſa nihil aliud q̃ regnū celoꝝ occulte inſinuat: vt nihil ſenſibile expectes. Neq; .n. btūs ē q̄ in his coꝛonaꝫ: que cū pñti vita diſcedūt. AVG. Diligēter aūt attēdēdus ē numerus haꝝ ſnarum. bis enī ſeptē gradib⁹ congruit opatio ſpūſſci ſeptifoꝛmis quā iſaias deſcꝛibit. ſed ille a ſūmo: hic ab imo: quia ibi doceꝫ filius dei ad ima deſcenſurus: hic hō de imis ad ſimilitudinē dei aſcēſur⁹. In his ꝓius eſt timoꝛ q̄ ꝺgruit hoībus humilib⁹: de q̄b⁹ dicit: Bti paupes ſpū. i. non alta ſapiētes: ſz timentes. Secūda ē pietas: que ꝺuenit mitib⁹: qui enī pie querit: honoꝛat: nō repbēdit: non reſiſtit: qō ē mitē fieri. Tertia ē ſcia que ꝺuenit lugētib⁹: q̄ dicerūt q̄b⁹ malis nūc vincti ſūt: q̄ q̃ſi bona petierūt. Quarta q̄ ē foꝛtitudo ꝺgruit eſuriētib⁹ ⁊ ſitientib⁹: quia deſiderantes gaudiū de veris bonis laboꝛāt: a terrenis cupiētes auerti. Quinta ꝺſiliū ꝺuenit miſeriꝯdib⁹: qz vni cū remediū eſt de tantis malis eruī: ꝺmittere alijs ⁊ dare. Sexta ē intellect⁹: ⁊ ꝺuenit mūdis coꝛde: q̄ purgato oculo pñt videre qō oculus nō vidit. Septima ē ſapiētia: que ꝺuenit pacificis: in quib⁹ null⁹ mot⁹ ē rebellis: ſz obtēpant ſpiritui. Unū aūt ꝑmiū qō ē regnū celoꝝ varie noīatuꝫ eſt. In ꝑmo ſic̄ oporteꝫ poſitū ē regnū celoꝝ: qō eſt pfecte ſapiētie initiū: ac ſi diceret: Initiū ſapietiꝺ vñi. Mitib⁹ hereditas tanq̄ teſtñ pris cum pietate querētib⁹. Lugētib⁹ ꝺſolatio tanq̄ ſciētib⁹ q̄d amiſerūt: ⁊ in q̄b⁹ merſerūt. Eſuriētib⁹ ſaturitas tanq̄ refectio laboꝛātib⁹ ad ſalutē. Miſeriꝯdib⁹ miſericoꝛdia tanq̄ optimo ꝺſilio vtentib⁹: ut ꝑ eis exhibeaꝫ: qō exhibēt. Mūdis coꝛde facultas videndi deum tanq̄ puꝝ oculum ad intelligēda eterna gerētib⁹. Pacificis dei ſimilitudinē. Et iſta quidez in hac vita pñt cōplere: ſicut completa eſſe in apoſtolis credimus. nam quod paſt hanc vitam ꝓmittitur: nullis verbis exponi poteſt.

Beati eſtis cū maledixerint uob hoies ⁊ ꝓſecuti uos fuerit: ⁊ dixerit oē malū aduerſū uos mētiētes ꝓpt me. Gaudete ⁊ exultate: qñ merces uestra copioſa ē i celis. Sic. n. ꝓſecuti ſūt ꝓphetaſ q̄ fuerūt añuos.

RABA. Superiores ſentētias generaliter digerebat: iam incipit loqui pñtes compellās: predictus eis ꝓſecutiones quas ꝓ noīe eius paſſuri erāt dicens: Beati eſtis cū maledixerint vo. ho. ⁊ ꝓſe. vos fuerint. ⁊ dix. oē malum aduer. vos. AVG. Queri aūt pōt. quid interſit qō ait: Cū vobis maledicēt: ⁊ dicent omne malū: cū maledicere hoc ſit malū ꝺcere. Sed aliter ē maledictum iactatū cū ꝺtumelia coꝛā illo q̄ maledicit: aliter cū abſentis fama ledit. Perſequi aūt ē vim inferre vel inſidijs appetere.

CHRY. ſup matth. Si aūt vex eſt: qñ qui calicem aque poꝛrexerit: merces ei⁹ nō perit: conſequenter q̄ vel vni⁹ leuiſſimi verbi iniuriā fuerit paſſus: vacuus nō erit a mercede. Ut aūt blaſphemat⁹ ſit beatus: duo ꝺuenire debēt: vt ⁊ mēdaciter blaſphemetur: ⁊ ꝓpter deū: alioq̄n ſi vnū defuerit: nō ē btitudinis merces. Et ideo dicit: Mētiētes ꝓpter me.

AVG. Nō ꝓpter illos aditū puto q̄ volūt de ꝓſecutionib⁹ ⁊ de fama ſue turpitudinis gloriari: ⁊ iō dicere ad ſe ꝑtinere chriſtū: q̄ multa de illis dicūt mala: cū ⁊ vera dicāt qñ ⁊ de erroꝛe illoꝝ dicūt. et ſi aliqñ falſa iactāt: nō tñ ꝓpter chriſtū iſta patiūt.

GRE. ſup ezechielē: Quid āt poterit obeſſe ſi homines vobis derogēt: ⁊ ſola vos ꝺſciētia defendat. Qz tñ linguaſ detrahētiū ſicut noſtro ſtudio nō debem⁹ excitare ne ipſi pereāt: ita ꝑ ſuā maliciā excitatas debem⁹ equanimiter tolerare: vt nobis meritum creſcat. vnde ⁊ hic dicitur: Gaudete ⁊ exultate qñ merces veſtra copioſa ē in celis. GLO. Gaudete mēte quidē: ⁊ exultate coꝛpoꝛe: quia merces veſtra nō tñ magna eſt ſicut alioꝝ: ſed copioſa eſt in celis. AVGV. Non hic celos puto dici ſuꝑioꝛes partes huius viſibilis mundi: non enī merces veſtra in reb⁹ viſibilib⁹ collocanda ē: ſz in celis dictū puto in ſpiritalib⁹ firmamētis vbi habitat ſempiterna iuſticia. Sentiūt g̃ iam iſtā mercedē q̄ gaudent ſpiritalibus: ſed ex oī parte pficietur: cū mortale hoc induerit īmoꝛtalitatē. HIE. Gaudere igitur ⁊ exultare debemus vt merces nobis in celeſtibus ꝓparetur. hoc qui vanā ſectaꝫ gloriaz implere non pōt. CHRY. ſup matth. Quia quātū aliquis letatur de laude hominū: tantū de vituperatōe triſtatur. qui vo gloziā concupiſcis ī celo: obꝓbꝛia nō timeas ī terris. GRE. ſup Ezechielē: Aliqñ tamē detractoꝛes debemuſ cōpeſcere: nedū de nobis mala diſſeminā eoꝝ qui audire nos ad bona poterāt coꝛda innocentū coꝛrūpant. GLO. Non ſolū aūt ꝓmio ſed etiam exemplo eos ad patientiā ꝓuocat: cum ſubdit: Sic enim ꝓſecuti ſunt ꝓphetas q̄ fuerūt ante vos. REMI. Magnam enim conſolationem accipit homo in tribulatione poſitus: dū recoꝛdatur paſſiones aliꝝ a quibus exempluz patientie accipit: ac ſi diceret: Mementote quia illius vos eſtis apoſtoli: cui⁹ ⁊ illi fuerūt ꝓphete:

CHRY.i ho. Sic ꝛ insinuat coeqlitē sui honoris ad patrē: ac si dicat: Sic illi ꝓpter patrem ita ꝛ vos ꝓpter me patiemi. Cū etiā dixit ꝓphetas q̄ fuerūt añ vos: mōstrat ꝛ ipos ꝓphas iā factos. AVG. Persecutionem aūt hic generaliter posuit: ꝛ in maledictis: ꝛ in laceratione fame.

Vos estis sal terre. Qō si sal euanuerit: in quo salietur? Ad nichilū ualet ultra: nisi ut mittāt foras: ꝛ conculcent ab hominibus.

CHRY. in ho. Quia excelsa ꝑcepta discipulis dederat: vt nō dicerēt: q̄liter poterim⁹ ea seruare: eos lau dib⁹ mitigat dicēs: Vos est⁊ sal terre. In quo mō strat q̄ necessario hec iniūgit. nō enī ꝓ vra vita aut pro vna gēte: sz ꝓ vniuerso mūdo vos mitto. ꝛ si alios mordētes mala audiatis gaudete: hoc enī ē op⁹ salis: mollia mordicare: quare alior maledictio nihil vobis nocet: sz ē testis vre vtutis. HYLA. Est hic ꝓprietas q̄rēda dictor: quā apl̄or officiū ꝛ ipsius salis natura mōstrabit. hoc igit̄ i oēm vsū būani generis effectū incorruptionē corpib⁹ q̄b⁹ fuerit aspersū impartit: ꝛ ad oēm sensū cōditi saporis aptissimū ē. Apl̄i aūt sūt rep celestiū ꝑdicatores: ꝛ eternitatis velut satores: merito sal terre nūcupati: q: ꝓ vtutē doctrine q̄si saliētes eternitati corpa fruant.

REMI. Sal etiā ꝓ aquā ꝛ ardorē solis ꝛ ꝓ flatum venti in naturā alterā cōmutat: sic ꝛ apl̄ici viri per aquā baptismi ꝛ ardorē dilectōis ꝛ flatū spūssci in spiritalē regenerationē cōmutati sūt. Sapiētia etiā celestis ꝓ apl̄os ꝑdicata exiccat hūores carnalium operū: aufert fetorē: ꝛ putredinē male uersationis ꝛ vermē libidinose cogitationis. ꝛ illuz de quo dic̄ ꝓpha: Uermis eor nō morie. REMI. Sūt apl̄i sal terre. i. hoīm terrenor q̄ amādo terrā terra vocant. HIERO. Uel apl̄i sal ⁊re appellāt: q: ꝓ illos vniuersū hoīm gen⁹. CHRY. sup matth. Doctor. n. cū fuerit oīb⁹ ꝑdict⁊ vtutib⁹ ornat⁹: tūc ē q̄si optimū sal ꝛ tot⁹ ppl̄s de illo cōdic̄: videdo eū ꝛ audiēdo. REMI. Et sciēdū q: nullū sacrificiū offerebatur deo in veteri testamēto nisi ꝓ⁹ ordirēt sale: q: null⁹ pōt laudabile sacrificium deo offerre absq; sapore celestis sapie. HYLA. Uerū q: uersioni hō subiacet: iō apl̄os sal terre nūcupatos monet in tradite sibi ptātis virtute pīstere: cū subdit: Qō si sal euanuerit: in quo salietur? HIERO. i. si doctor errauerit: quo alio doctore emēdabitur?

AVG. Et si vos ꝓ quos cōdiēdi sūt ppl̄i metu pse cutionū tpalīū: amiseritis regna celor: q̄ erūt hoies ꝓ quos vobis error auferat? Alia lra hz: Si sal infatuatū fuerit oīdēs fatuos eē iudicādos q̄ tpalīū bonor vl̄ copiā sectātes vel inopiā metuētes amittunt eterna: q̄ nec dari pōt ab hoīb⁹ nec auferri.

HYLA. Si aūt doctores infatuati nil saliāt: ꝛ ipsi sensu accepto saporis amisso vinificare nō pīt corrupta reddūt inutiles. vñ seq̄tur: Ad nihi. va. vltra nisi ut mit. fo. ꝛ ocul. ab hoīb⁹. HIERO. Exēpluz de agricultura scriptū ē: Sal enī vt in ordimentū cibor ꝛ ad siccādas carnes necessariū ē: ita aliū vsuz nō hz. Certe legim⁹ in scripturis vrbes q̄sdā ira victor sale seminatas vt germē nullū in ipsis oriret.

GLO. Postq̄ ꝑ illi qui capita sūt alior defecerit nulli vsui apti sūt: nisi ad hoc vt mittant⁊ foras ab officio docēdi. HYLA. Uel etiā de ecclesie ꝓmptuarijs proiecti pedib⁹ incedentiū conterantur.

AVG. Non aūt calcat⁊ ab hoīb⁹: q̄ patit⁊ pscuti onē: sed q̄ pscutionē tumēdo infatuat⁊. Calcari enī nō pōt nisi iferior. inferior aūt nō est: q̄ q̄nis corpe multa in terra sustineat: corde tñ in celo fixus ē.

Vos estis lux mūdi. Non pōt ciuitas abscōdi supra mōtē posita: neq; accēdūt lucernā ꝛ ponūt eam sub modio: sz sup candelabrū: ut luceat oīb⁹ q̄ in domo sūt. Sic luceat lux uestra coram hoibus ut uideāt opera uestra bona: ꝛ glorificent patrem uestrum qui in celis est.

CHRY. sup matth. Doctores ꝓpter bonā cōuersationē sūt sal quo ppl̄s cōdit⁊: ita ꝓpter vbū doctrine sūt lux qua ignorātes illuminār. prius aūt ē bene viuere: q̄z bñ docere: ꝛ ideo postq̄z apl̄os dixerat sal: consequenter vocat eos lucē dicens: Uos estis lux mūdi. Uel q: sal in eo statu tenetrē ne ad deteri⁹ mutet⁊: lux aūt ad meli⁹ ducit illustrando. ꝓpter q̄d apl̄i dicti sūt ꝑus sal ꝓpter iudeos: ꝛ ꝓpē pl̄m christianū a quib⁹ de⁹ cognoscit⁊: quos fuāt in dei scia: lux aūt ꝓpē gētes q̄s ad scie lumē perducūt. AVG. Oportet aūt hic mūdū nō celum ꝛ terrā: sz hoies q̄ sunt in mūdo intelligi: vel q̄ diligūt mūdū: q̄b⁹ illuminandis apl̄i missi sunt. HYLA. Natura enī lumis ē ut lucē quocūq; circūferatur emittat: illatūq; edib⁹ tenebras interimat: luce illuminate. Igit̄ mūdus extra cognitiōz dei posit⁹ obscur⁹: tenebat⁊ ignorantie tenebris: cui ꝓ apl̄os scie lumē inuebit⁊: ꝛ cognitio dei dare⁊: ꝛ de puis eoruz corpusculis quocūq; incesserint: lux tenebris ministrat⁊. REMI. Sic aūt sol dirigit radios suos: ita ꝛ dñs q̄ ē sol iusticie direxit apl̄os suos ad effugandas būani generis tenebras. CHRY. in ho. Intelige aūt q̄z magna eis ꝓmittit: vt q̄ in regiōe ꝓpria cogniti nō erāt: ad fines orbis terraꝝ eor veniret fama. nec pscutiōes q̄s ꝑdixerat eos potuerūt occultare: sz ꝓpter hoc magis ꝑclari reddūt⁊. HIERO. Ne āt apl̄i abscondāt⁊ ob metū: sz tota libertate se ꝑdāt: docet eos fiduciā ꝑdicādi: cū ꝓsequent dicit: Nō pōt ciui. absco. supra mō. posita. CHRY. i ho. Per hoc etiā eos docet eē sollicitos de ꝓpria vita q̄si i oculis omniū positos sic ciuitas q̄ ē supra mōtem posita: vel lucerna supra candelabꝝ lucens.

CHRY. sup matth. Hec aūt ciuitas eccl̄ia scōr ē: ō q̄ dr: Gloriosa dicta sūt de te ciuitas. Ciues ei⁹ sunt oēs fideles: de q̄b⁹ apl̄s: Uos estis ciues scōr. Hec q̄ ciuitas posita ē supra mōtē christū. de quo dani el: Lapis absciſus sine manib⁹ fact⁹ ē mons magn⁹.

AVG. Uel posita ē supra mōtē. i. supra magnaz iusticiā quā significat mons i quo disputat dñs.

CHRY. super matth. Non pōt q̄ ciuitas abscōdi posita supra mōtē etiā si ipa voluerit. Mons. n. q̄ eā portat facit eam oīb⁹ manifestam. sic ꝛ apostoli

ꝛ sacerdotes q̄ fūdati sūt in christo:nō pñt eē ab sconditi:etiā si voluerint:qz christ⁹ eos manifestat. HYLA. Uel ciuitatē carnē quā assūpserat nūcu pat:qz in eo p̄ natūrā susceptī corpis:q̄dā hūani ge neris ꝯgregatio ꝯtīnet:ꝛ nos p̄ cōsortiū carnis sue sum⁹ habitatio ciuitatis. Absc̄ōdi g̃ nō pōt:qz in al titudine positus celsitudinis dei:admiratiōe operū suoꝝ offert oīb⁹ ꝯtēplādus. CHRY. sup matth̄. Quare aūt scōs suos christ⁹ manifestet:ꝛ non sinat eos eē absc̄ōditos:p̄ alterā ꝯpatōz oñdit:cū subdit: Neq; accē. lucer. ꝛ po. eā sub mo. sed supra cādela brū. CHRY. in ho. Uel p̄ hoc q̄ dixit: Nē pōt ci nitas absc̄on. demōstrauit suā virtutē. Jn B aūt q̄ subdit: Neq; accē. lucer. eos inducit ad liberā p̄di cationē:ac si diceret: Ego q̄dē lucernā accendi: vīi aūt erit studij eā manere ardētē:nō solū ꝓpter vos ſz ꝓpt̄ alios q̄ illumīabunt:ſz ꝛ ꝓpter gl̄iaz dei CHRY. sup matth̄. Lucerna ē vbū diuinū ō quo dictū ē: Lucerna pedib⁹ meis vbū tuū. Accēdētes lucernā sūt p̄r ꝛ filī⁹ ꝛ spūsc̄us. AVG. Quid aūt putam⁹ dictū eē: Exponūt eā sub modio: vt occul tatio tm̄ lucerne accipiēda sit: tanq̄ si diceret: Ne mo accēdit lucernā ꝛ occultat eā: an aliq̄d etiā mo di⁹ figuificat: vt hoc sit ponere lucernā sub modio: supiora facere corpis cōmoda q̄s p̄dicatiōez verita tis. Sub modio g̃ lucernā ponit q̄squis lucē doctri ne bone ꝯmodis tpalib⁹ obscurat ꝛ tegit. Et bñ mo di⁹ dr̄ res corpalis siue p̄opt̄ retributiōez mēsure: q̄z ea q̄squis recipit q̄ gessit in corpe: siue q̄z tpalia bona q̄ corpe pagūtur circa diez mēsurā quā signi ficat modi⁹ inchoāc̄ ꝛ trāseūt: eterna vo spiritalia nullo tali fine coercent. Sup candelabꝝ aūt lucer nā ponit: q̄ corp⁹ suū mīsterio vbi subiecit: vt supior sit p̄dicatio vitatis: ꝛ inferior fuit⁹ corpis: p̄ ipsaz. n. corpis seruitutē excelsior lucet doctrina: dū p̄ vocē ꝛ ceteros corpis mot⁹ bonis opibus insinuat discē tibus. CHRY. sup matth̄. Uel modij sūt homies mūdiales: q̄ū sīc modij desup q̄dē vacui sūt: subt⁹ aūt pleni: sic oēs mundi amatores in reb⁹ spiritali bus insensati sūt: in terrenis aūt sapiētes. ꝛ nō quasi m̄di⁹ verbū dei tenet absconditū: q̄ñ p̄opt̄ aliquā cām terrenā: verbū dei nō est ausus palā ꝓloqui: nec fidei veritatē. Cādelabꝝ ē ecclesia que baiulat verbū vite: ꝛ oīs ecclesiastic⁹ vir. HYLA. Uel sy nagogā oīs modio cōparuit q̄ susceptos fructus in tra se tm̄ receptās: certum diuerse obseruātie ꝯtine bat. AMBRO. sup lucā: Et iō nemo fidez suam intra mēsurā legis includat: ſz ad ecclesiā ꝛferat: in qua septiformi spūs relucet gratia. BEDA i ho. Uel ipse xp̄s accēdit lucernā: q̄ testā hūane nature flāma sue diuinitatis impleuit: quā nec credētibus absc̄ondere nec modo supponere: hoc ē sub mēsu ra legis includere vel vni⁹ gentis terminos noluit cohibere. Candelabꝝ ecclesiā dicit: cui lucernā sup posuit: qz nr̄is in frontibus fidē sue incarnatiōis af fixit. HYLA. Uel lucerna christi ponit in cādela brū. i. in ligno p̄ passionē suspēsa: q̄ lumē eternū est in ecclesia habitātib⁹ p̄bitura: Et iō dicit: Ut luceat hoībus q̄ i domo sūt. AVG. Siq̄s enī ꝺomum vult accipe ecclesiā: nō ē absurdū. Uel dom⁹ ē ipse mundus p̄opter id q̄ supi⁹ait: Uos estis lux mū di. HYLA. Tali etiā lumīe monet fulgere ap̄los: vt ex admiratiōe opis eoꝝ deo laus impartiat. vñ seq̄t: Sic luceat lux vr̄a coram hoībus: vt videant opa vr̄a bona. CHRY. sup matth̄. i. sic illumīate docētes: vt non vr̄a tm̄ audiāt vba: ſz vt opa vidēāt vt quos illumīaueritis p̄ vbū q̄si lux: cōdiatis p̄ exemplū q̄si sales. Per illos aūt doctores q̄ docēt et faciūt magnificat de⁹: nā disciplina dñi ex moꝛib⁹ familie demōstrat. Et iō seq̄t: Et glo. pa. ve. qui in ce. est. AVG. Si tāmodo diceret: Ut videāt opa vr̄a bona. finē ꝺstituisse videret in laudib⁹ hoīm: q̄s querūt hypocrite: ſz addidit: Et glorificēt p̄rem vr̄m q̄ in celis est: vt hocipsū q̄ bō p̄ bona opa pla cet hoībus: nō ibi finē ꝺstituat: ſz referat ad laudez dei: ꝛ ꝓpterea placet hoīb⁹: ut in illo glorificet de⁹. HYLA. Nū q̄ ab hoīb⁹ oporteat gloriā q̄rere: ſz vt dissimulātib⁹ nobis op⁹ nostrū his in q̄ quos viuimus: in honorē dei eluceat.

Nolite ātputare: q̄ñ veni solvere legez aut ꝓphetas. Nō veni solue re ſz adimplere. Amē q̄ppe dico vo bis: donec trāseat celum ꝛ terra: io tha unū aut apex un⁹ nō p̄teribit a lege: donec oīa fiāt. Qui ergo solue rit unū de mādatis istis miīmis ꝛ docuerit sic hoies: mim⁹ uocabit in regno celoꝝ: q̄ āt fecerit ꝛ docuerit hic magn⁹ uocabit in regno celoꝝ.

GLO. Postq̄z hortat⁹ ē audiētes vt se ꝓparēt ad oīa sustinēda p̄ iustīcia ꝛ nō absc̄onderēt q̄ acce pturi erāt: ſz ea benīuolētia discerēt: vt ceteros do cerent: incipit eos informare q̄d doceant: tāq̄z si q̄ rerēt: Quid ē h̄ q̄ nō vis absc̄ondi: p̄ro quo iubes oīa tolerari: nūquid aliq̄d dictur⁹ es extra ea q̄ in lege sūt scripta: Ideo inquit: Nolite putare q̄ñ ve ni solvere legē: aut ꝓphas. CHRY. sup matth̄. Q̄ō ꝓpter duas cās dicit: Primuz vt discipulos suos his vbis ad suū prouocaret exēplū: vt fīc ipse oēm legē adimplebat: sic ꝛ illi studerēt iplere. De nicq; futurz erat vt calūniarēt eū indei: q̄si legē solu uētē: p̄usq̄z incurrat calūniā calūnie satisfacit: ne aī putaret sic venisse: ut simpliciter legē p̄dicaret: fīc ꝓphete fecerāt. REMI. Duo dixit: negat venisse se solvere: ꝛ affirmat venisse se implere. ꝛ iō addit: Nō enī veni legem solvere ſz implere. AVG. Jn hac aūt sīia duplex est sensus. Nā adimplere legē aut ē addēdo aliquid q̄ mīn⁹ habet: aut faciēdo q̄ habz. CHRY. in ho. Impleuit igit̄ christi pro phetas cōplendo oīa q̄ p̄ eos de ipso fuerāt dicta: legē aūt p̄mo quidē nihil trāsgrediēdo legaliū: se cūdo iustificādo p̄ fidē: q̄ lex p̄ litterā facere non valebat. AVG. Ō faustū: Demū etiā q̄z sub gratia positis ī hac mortali vita difficile erat iplere: q̄ in lege scriptū ē: Nō concupisces. Jlle p̄ carnis sue sacri ficium sacerdos effectus impetrat nobis indulgē tiā etiā hinc adimplens legez: vt quod per nostrā infirmitatem minus possumus: per illius perfecti onē curetur: cuius capiti mēbra effecti sumus. Pu to etiam sic esse accipiendū q̄ dicit: Nō veni legē

soluere sed adimplere.hiſ videlz additamētis:q̄ vel ad positiōz ptinēt antiquaz siniaz:vel ad uersatio né in eis.Aperuit enī dñs etiā iniqui motū ad no cendū fratri in homicidij genere deputari.Dalnit etiā nos dñs nō iurātes nō recedere a vero:q̄s vez iurantes appropinq̄re piurio.Sed cur o manichei legē ñ accipitis t ꝓphetas: cū x̄ps ad eos se nō ve niſſe soluere dixit ſz adimplere:Ad hoc rñdet fau ſtus hereticus:Quis hoc testat dixiſſe ieſū:Mat the?:Quō g̃ iohes nō id testat:q̄ fuit ī mōte:Mat theus b̄ scripſit:q̄ postq̄z ieſus descēdit in mōtē ſe cum? ē eū:Ad hoc augustin?rñdet:Si nemo de x̄po vera dixit:niſi q̄ vidit eū vel audiuit:hodie de eo ve ra dicit null?.Cur g̃ ex ore iohānis nō potuit vera matthe? audire de christo: ſi ex libro iohānis poſ ſum? vera loqui de eo nos tanto tpe post nati:hic enī nō solū matthei ſz etiā luce ac marci euangeliū t nō imparē auctoritatē receptū ē.Huc accedit: q̄a t ipſe dñs potuit narrare mattheo q̄ egerat :añq̄z eū vocaſſet.Apte aūt dicite non vos credere euan gelio:nam q̄ in euāgelio nō niſi q̄ vultis creditis: vobis poti? q̄s euāgelio creditis.Itē faustus:Pro bem? t matthеū hoc nō scripſiſſe:ſz aliū neſcio quē ſub noīe ei?.Quid enī dicit:Cū trāſiſſet ieſus vidit ſedētē hoiem ad teloniū matthеū noīe.At q̄s g̃ scri bens de ſeipſo dicat: vidi hoiem t nō vidit.Ad q̄ augustin?:Ita matthe? de ſe :añq̄z de alio scripſit: ſicut t iohānes fecit dicens:Conuerſus petr?vidit alium diſcipulū quem diligebat ieſus.Manifestū eſt enī hūc morē fuiſſe scriptoz cū gesta narrarent. Itē faustus:Quid q̄ etiā ex ipſo ſermone q̄ ꝑce pit:non putari q̄ veniret legē soluere:magis intel ligi dat:q̄ ſolueret:neq̄z enī nihil tale eo faciēte in dei ſuſpicari hoc poſſent.Ad q̄ aug?:Hodie q̄dez valde infirmū ē:nō enī negam? iudeis nō intelligē tib? videri potuiſſe christū detractorē eē legis t ꝓ phetaz.Itē faustus:Quid q̄ etiā lex t ꝓphete nec adimpletione gaudent:cū in deuteronomio dicat: Nec ꝑcepta que mando tibi obſeruabis:nec addas q̄cq̄z eis:nec minuas.Ad q̄ aug?:Nō itelligit fau ſtus q̄d ſit legē implere:cū hoc de v̄boz adiectiōe putat accipiēdū.Plenitudo enī legis charitas eſt: quā dñs dedit mittēdo fidelib? ſpīm scm̄.Impletur g̃ lex vel cū fiunt:q̄ ibi ꝑcepta fiūt:vel cū exhibent q̄ ꝓphetata fiūt.Itē faust?:q̄ notū testamentū ieſum condidiſſe fatemur:q̄d aliud a destructiōe fatemur veteris testamēti:Ad q̄ aug?:In veteri testamen to figure erāt futuroz q̄s rebus p christum p̄ūtatis auferri oportebat:vt eoipo lex t ꝓphete implerēt: in q̄bus scriptū ē:Datuz deū nouū testamētū.Itez faust?:Hoc igit̄ ſi dixit christ?:aut aliud ſignificās dixit:aut q̄ abſit mentiēs dixit:aut oīno nec dixit: ſz ieſū q̄dē mētitū fuiſſe null?dicat:ac p b̄ alit̄ dictū ē:aut nec oīno dictū ē:me q̄dē iā aduerſus capituli hui? neceſſitudinē manichea fides reddit hic tutū: q̄ p̄incipio mihi nō cūctis q̄ ex ſaluatoris noīe legū tur ſcripta:paſſim credere ꝓſuaſit.Eſſe enī multa zi zania q̄ in magiū boni ſemīs:ſcripturis pene oībus noctuagijs q̄dā seminatoz inſparſit.Ad q̄ aug?: Maniche? docuit impiā puerſitatē:vt ex euāgelio q̄ bereſim tuā nō impedit hoc accipias:q̄ aūt im pedit nō accipias.Nos aūt docuit apl's piā ꝓuiſio nē vt q̄ſquis nobis annūciauerit:ꝑter id q̄ accepi mus:anathema ſit.Dñs āt exposuit q̄d sint zizania: nō aliqua falſa veris ſcripturis īmiſſa:ſīc tu interꝑ taris:ſz hoies filios maligni.Itē faust?:Cū te inde? interpellabat:cur legis t ꝓphaz p̄cepta nō ſernes? q̄ christ?dixit:nō ſe veniſſe ſoluere ſz adimplere:co geris aut vane ſuꝑſtitiōi succūbere:aut capitulū ꝓ fiteri falſū:aut te christi negare diſcipulū.Ad quod aug?:Nullas ex hoc caplo catholici patiūt angu ſtias:q̄ſi legis t ꝓphetaz p̄cepta nō seruēt:q: charī tatē dei t ꝓximi hīt:in q̄b? p̄ceptis pendet lex t ꝓ phete.Et quecūq̄z ibi rebus gestis vel sacroz cele bratiōib? vel locutionū modis figurate ꝓphetata ſūt:in christo t ecclia cōpleri cogſcūt.Uñ nec vane ſuꝑſtitiōi succūbim?:nec iſtō euāgelij capitulū falſū eē dicim?:nec christi diſcipulos nos negam?.Qui g̃ dic̄:Si christ? legē t ꝓphetas nō ſoluiſſet:illa ſa cramēta legis t ꝓphaz in christianoz celebratiōi bus ꝑmanerent.Pōt dicere ſi christ? legē t ꝓphe tas nō ſoluiſſet:adhuc ꝑmitteret nascitur?: paſſi rus:resurrectur?:cū iō magis hoc nō ſoluerit:ſz ad impleuerit:q̄a iā nō ꝑmittit nascitur?paſſur?resur rectur?:q̄ illo sacro quodāmō ꝓsonabāt.Sz annū ciat:q̄ nat? ſit:paſſ? ſit:resurrexit:q̄ hec sacra q̄ a christianis agūtur: iā ꝓsonāt.Patet g̃ quāto erro re delirēt:q̄ putāt signis sacramētisq̄ mutatis etiā res ipſas eē diuersas:q̄s rit? ꝓphetic? ꝑnūciauit ꝓ missas:t euāgelic? demūſtrat repletas.Itē faust?: Querēdū ē ſi b̄ christ?dixit:cur dixerit:vt̄z ne ꝓpal pandi iudeoz furoris cā:q̄ ſcā ſua ab eo cōculcari videtes:nec audiēdū q̄dā eum existimabāt : aut vt nos q̄ eis credebam? ex gentib?inſtrueret legis sub ire iugū.Si aūt hec ei fuit cā dicēdi: illa debet eſſe quā dixi:nec hocipſū mentit? ē.Sūt enī tria gene ra legū : vnū hebreoz:q̄ petī ac mortis paul? ap pellat.aliud gētiū:q̄ naturale vocat:dicēs: Hētes naturaliter q̄ legis ſūt faciūt.tertiū ē veritatis: de q̄ dixit ler:ſpūs vite.Itē ꝓphete alij ſūt iudeoz de q̄ bus notū ē:alij gentiū:de quib? paul?dicit:dixit q̄ dē ꝓpri? eoz ꝓpha.Alij veritatis de q̄b? ieſus dic̄: Ditto ad vos ſapiētes t ꝓphetas.Et q̄dē ſi obſer uationes hebraicus adimpletiōis gra ꝓtuliſſet:du biū nō erat:q̄n de iudeoz lege t ꝓphetis diciſſet. Ubi vo ſola recenſet antiqua p̄cepta.i.nō occides nō mechaberis:q̄ olim ꝓmulgata fuerant:p enoch t ſeth t ceteros iuſtos:cui nō videat hoc eū dixiſ ſe de veritatis lege t ꝓphetis.Ubi vo iudeoz q̄dā viſus ē noīaſſe:penit?eradicauit:p̄cipiēdo ꝑria vt ē illud:Oculū ꝓ oculo:dētē ꝓ dēte.Ad quod aug?. Manifestū ē quā legē t quos ꝓphetas christ? nō venerit ſoluere:ſz implere.Ipſa enī est lex q̄ p moy ſen data ē:nō aūt ſicut faust?opinat:quedā dñs ad impleuit:q̄ ab antiquis iuſtis iā dicta erāt añ legez moyſi:ſicut:Nō occides.Quedā vo ſoluit: q̄ ꝓpria videbāt legis hebreoz.nos enī dicim?:Et hec ꝓ tē poze bñ fuiſſe inſtituta:t nūc a christo nō ſoluta ſz adimpleta:ut patebit per ſingula.Hoc etiā non in telligebant:qui ī ea puerſitate māſerunt vt gentes cogerēt iudaizare heretici.ſ.q̄ nazarei dicuntur.

CHRY.ſup matth.Quī vo oīa qui eab initio mūdi vſq̄z ad fin̄ erāt futura:myſtice erāt ꝓphetata ī le gene videat aliq̄d eoz q̄ fiūt:de?ñ antea coḡuiſſe.

ꝓpterea dic̃: Non põt fieri vt transeat celũ ⁊ terra: donec oĩa q̃ in lege ꝓphetata sũt rebus ipsis fuerĩt adimpleta. ⁊ hoc ẽ qõ dicit: Amen q̃ppe di. vo. do. transeat: iotha vnũ aut vn⁹ apex nõ ꝓte. a lege: donec oĩa fiãt. REMI. Amẽ hebr⁹ sermo ẽ: ⁊ latine dr̃ vere fideliter: siue fiat. Duab⁹ aũt de causis hoc sermone vtit̃ dñs: siue ꝓpter vtriciã illoꝝ q̃ tardi erãt ad credendũ: siue ꝓpter credẽtes vt ꝓfundius attenderẽt ea q̃ sequũt̃. HYLA. Per hoc autẽ q̃ ait: Donec trãseat celũ ⁊ terra. celũ q̃dẽ ⁊ terrã maxima eleméta non arbitramur esse absoluenda. REMI. Permanebũt enĩ essentialiter: ꝛ trãsibunt ꝓ renouationẽ. AVG. Per hoc aũt q̃ ait: Iotha vnũ aut vn⁹ apex nõ transibit a lege. nihil põt aliud intelligi nisi vehemẽs exꝑssio pfectionis: qñ ꝓ lr̃as singulas demõstrata ẽ: inter q̃s lr̃as Iotha minor est ceteris: q⁊ vno ductu fit. Apex etiã ẽ ipsi⁹ aliq̃ ĩ sũmo pticula: quib⁹ verbis oñdit in lege ad effectũ ⁊ mĩma queꝝ pduci. RABA. Apte quoꝝ grecũ iotha ⁊ nõ ioth hebreũ posuit: q⁊ iotha in numero x. significat: ⁊ decalogũ legis enumerat: cui⁹ quidẽ apex ⁊ pfectio ẽ euãgeliũ. CHRY. sup matth̃: Si aũt ingenuus hõ vel in vili mẽdacio inuẽtus fuerit erubescit: ⁊ vir sapiẽs vbũ q̃ dixit: non relinq̃t ĩ vacuũ: quõ vba diuina sine exitu vacua poterãt pmanere? Vñ cõcludit: Qui g̃ sol. vnũ de man. istis mimis: ⁊ docue. sic ho. mi. vo. in regno celoꝝ. Puto aũt q⁹ ipse dñs mãifeste hoc oñdit: q̃ sũt mĩma mãdata: mõstrans dicendo: Siq̃s soluerit vnũ ỏ mãdatis istis mĩmis. i. q̃ mõ dictur⁹ sũ. CHRY. ĩ ho. Nõ enĩ ꝓ veterib⁹ legib⁹ hoc dixit: ꝛ ꝓ his q̃ ipse erat ꝓceptur⁹: que quidez mĩma vocat: ꝛ magna fint. Sicut enĩ multotiẽs de se humilia locut⁹ ẽ: ita ⁊ de suis ꝓceptis humilit̃ loq̃t̃. Vel alit̃ CHRY. sup matth̃. Mandata moysi in actu facilia sũt: non occides: nõ adulteraberis. Ipsa enĩ crimĩs magnitudo volũtatẽ faciẽdi repercutit: ⁊ iõ in remuneratione modica sũt: in pctõ aũt magna. Mãdata aũt cr̃isti. i. nõ irascaris: nõ ocupiscas: in actu difficilia sũt: ⁊ iõ in remuneratõe magna: in pctõ aũt mĩma. Mĩima igit̃ dicit ista cr̃isti mãdata: nõ irascaris: nõ cõcupiscas. ergo illi q̃ leuia pctã cõmittũt: mĩmi sũt in regno dei. i. q̃ iratus fuerit: ⁊ grande pctũ nõ fecerit: a pena quidẽ secur⁹ ẽ. s. damnationis eterne nõ tñ ẽ in gloria. s. quã ꝺsequũt̃ illi q̃ etiã hec mini ma implẽt. AVG. Uel ecõuerso illa q̃ ꝓcepta sũt in lege dicũt̃ mĩma: q̃ aũt cr̃ist⁹ dictur⁹ ẽ: sũt maxima. Mandata aũt mĩma significãt̃ ꝓ vnũ iotha ⁊ vnũ apicẽ. Qui g̃ soluerit: ⁊ docuerit sic. i. fr̃ q⁹ soluit: mĩm⁹ vocabit̃ in regno celoꝝ. Et fortasse iõ nõ erit: q⁊ ibi nisi magni esse nõ pñt. GLO. Soluere ãt ẽ non agere: qõ recte q̃s intelligit: vel nõ intelligere q̃ deprauauit: aut minuere integritatẽ supaditiõis cr̃isti. CHRY. ỹ ho. Uel cũ audieris minimũ in regno celoꝝ: nihil aliud suspicare q̃ꝫ supplicii ⁊ gehennã. Regnũ enĩ ꝺsuenit dicere nõ solũ regni vtilitatẽ: ꝛ tẽp⁹ resurrectiõis ⁊ aduentũ cr̃isti terribilẽ. GREG. in ho. Uel ꝓ regnũ celoꝝ eccl̃ia intelligenda ẽ: in qua doctor q̃ soluit mandatũ: mĩmus vocat̃: q⁊ cui⁹ vita despicitur: restat vt ei⁹ ꝓdicatio contẽnat̃. HYLA. Uel minima dicit dñi passionẽ ⁊ crucẽ: que siquis tanq̃ꝫ erubescẽda non confitebitur. erit mĩm⁹. i. nouissim⁹ ac pene nullus. Confitenti vo magna in celo vocatiõis gloriã pollicet̃. vnde seq̃t̃: Qui aũt fecerit: ⁊ docuerit magn⁹ vocabit̃ ĩ regno celoꝝ. HIERO. Suggillat in ꝺ phariseos q̃ cõtẽptis mãdatis dei statuebãt ꝓpas traditiões: q⁹ nõ eis ꝓfit doctrina in ppl'o: si paruũ qõ in lege ẽ destruãt. Possim⁹ aũt ⁊ aliter intelligere q⁹ magistri eruditio etiam si paruo pctõ obnoxia fit: dedr̃cat eũ de gradu maximo: nec prosit docere iustitiã quã mĩma culpa destruit: btitudoꝝ ꝓfecta fit: q̃ sermone docueris: ope cõplere. AVG. Uel aliter: Qui soluerit illa mĩma. s. ꝓcepta legis et sic docuerit: mĩn⁹ vocabit̃. Qui aũt fecerit illa minima: ⁊ sic docuer⁹: nõ tã magn⁹ habend⁹ ẽ: sed tñ non tã mĩm⁹ q̃ꝫ illeq̃ soluit. vt aũt sit magnus: facere debet ⁊ docere: quẽ cr̃istus docet.

¶ Dico aũt vobis: qa nisi abũdauerit iustitia uestra plus q̃ꝫ scribarũ ⁊ phariseoꝝ: nõ intrabitis in regnuz celoꝝ. Audistis q⁊ dictũ ẽ antiquis nõ occides: q aũt occiderit reus erit iudicio. Ego aũt dico uobis: q⁊ ois q irascit̃ fratri suo: re⁹ erit iudicio. Qui autez dixerit fratri suo racha reus erit concilio. Qui aũt dixerit fatue: reus erit gehẽne ignis.

HYLA. Pulcherrimo ingressu opus legis cepit excedere aditũ in celũ: apls nisi iustitiã phariseorũ anteissent: denũcians nõ futuꝝ ⁊ hoc ẽ qõ dicit: Dico enĩ vobis. CHRY. sup Matth̃. Justitiã aũt ꝺ dicit vniuersalẽ vtutẽ: intende aũt gratie additamẽtũ. Discipulos enĩ suos adhuc vidẽs: magistris q̃ in veteri testamẽto erãt vult eẽ meliores. scribas autẽ ac phariseos nõ dixit iniquos: q⁊ nõ dixisset eos habere iustitiã. vide etiã qñ hic vetus testamentũ cõfirmat: ꝺpationẽ faciens eius ad nouũ: plus enĩ et min⁹ eusdẽ generis ẽ: scribaꝝ aũt ⁊ phariseoꝝ iusticie sũt mandata moysi. sup impletiones aũt illoꝝ mandatoꝝ sunt mãdata cr̃isti. Hoc ẽ quod dicit: Nisi quis legis mandata ⁊ hec mea ꝓcepta q̃ ante illos mĩma existimabant̃ impleuerit: non intrat in regnũ celoꝝ: qñ illa de pena liberãt: que. s. trãsgressoribus legis debetur: nõ aũt in regnũ inducũt: hec aũt ⁊ de pena liberãt: ⁊ regnũ inducũt. Cum aũt sit idem soluere mĩma mandata ⁊ nõ custodire: q̃re supza de soluẽte dicit q⁹ minim⁹ vocabit̃ ĩ regno dei. hic aũt de nõ ꝺseruãte: nõ introibit in regnũ celoꝝ. Sz vide q⁊ mĩmũ eẽ ĩ regno: idẽ ẽ ⁊ nõ intrare ĩ regnũ. Esse aũt aliquẽ in regno nõ est regnare cũ cr̃isto: sed esse tñ in populo cr̃isti: tãq̃ꝫ si dicat de soluente q⁹ inter cr̃istianos quidẽ erit: tamẽ minim⁹ cr̃istian⁹. Qui aũt intrat in regnũ: fit ꝓticeps regni cũ cr̃isto. Consequẽter ⁊ iste q̃ nõ intrat in regnuz celorũ: gloriã quidẽ non habebit cum cr̃isto: erit tñ in regno celoꝝ. i. in numero eorũ sup quos cr̃istus celorum rex regnat. AVGV. ix. de ciui. dei. Uel aliter: Nisi abundauerit iustitia vestra plusq̃ꝫ

scribax ꝛ phariseox.i. sup eos q̄ solui ̄t qō docēt: qa de his alibi dicꝰ ē. Dicū enī ꝛ nō faciū t: ac si dicat: Nisi ita abundauerit iustícia vestra vt vos nō solua tis: sed faciatis potiꝰ qō dicatis: nō ītrabit in regnū celox. Alio ḡ mō intelligendū est regnuz celox: vbi ambo sunt: ꝛ ille. s. qui soluit qō docet: ꝛ ille q̄ facit: sed ille minimꝰ: ille magnꝰ: qō quidē regnū celoruz est eccl̄a pñs. Alio aūt mō regnū celox dicit̄: quo ñ intrat nisi ille q̄ facit: ꝛ hoc est eccl̄a: qualis ī futuro erit. ¶ AVG. ō faustū: Hoc aūt nomē: regnū celorū qō tam crebro noīat dñs: nescio vtꝛ in libris veter testameti quisq̄ ueniat: ꝑpe enī ptinet ad reuelatō nem noui testamēti: qō ori eiꝰ etiā noīandū fuabat quē regē ad regendū suos suos vetꝰ testamētū pfi gurabat. Hic ḡ finis quo p̄cepta reuerēda sūt: occul tus erat in veteri testamēto: q̄uis fm eū etiā tūc vi uerēt sancti: qui futuram reuelatione videbant.

GLO. Nisi abundauerit: referendū est ad ītellectū phariseox ꝛ scribax: nō ad continentiā veteris testa menti. ¶ AVG. ō faustū: Pene enī oīa que monuit vel p̄cepit dñs: nisi adiungebat: Ego aūt dico vobis ueniunt̄ in illis veterib⁹ libris: ſz qz nō ītelligebāt homicidiū nisi pemptionez corporis hūani: aperuit dñs oēm iniquū motū ad nocendū fratri in homici dij genere deputari. vñ subdit: Audistis qz dictū est antiquis: nō occides. ¶ CHRY. sup matth. Volens chr̄ist⁹ oñdere qz ipe deꝰ q̄ aliq̄n locutꝰ est in lege: ꝛ qui nūc mādat in gr̄a: illud mādatū qō ponit ī le ge añ oīa. s. ꝓhibitiua que sūt ō primū: ꝛ nūc ponit in p̄ncipio mādatox suox. ¶ AVG. p̄mo ō ciui. dei: Nō aūt qō audiuimꝰ: Nō occides: virgultū vellere nefas ducimꝰ: fm manicheox errorē: nec de irrōna bilib⁹ aialib⁹ dictū intelligimꝰ: qz iustissima ordina tione creatoris vita ꝛ mors eox nr̄is vsib⁹ subdit̄. vñ restat q̄ de hoīe intelligamꝰ: qō dictū est Non occides: ñ alteꝛ: ḡ nec te. neq; enī q̄ se occidit: aliud ḡ hoiem occidit: nequaq; aūt ō hoc p̄ceptū fecerūt qui auctore deo bella gesserūt: ac pſonā gerētes pu blice ptātis iustissime rōnis: imperio sceleratos mox te punierūt. ꝛ abraā nō solū nō est culpatꝰ crudeli tatis crimine: veꝛ etiā laudatus est noīe pietatis q̄ voluit filiū obediēter occidē. hi ḡ excipiūt̄ quos de us occidi iubet: siue lege data siue ad pſonam ꝑ tpe exp̄ssa iussione: nō aūt ipse occidit: qui ministerium dat iubēti: sicut adminiculū gladi⁹ vtēti. nec Sam pſon aliter excusat̄ q̄ seipsum cū hostib⁹ ruina do mus oppſsit: nisi q̄ latēter spūs hoc iusserat: q̄ p illū miracula faciebat. ¶ CHRY. in ho. Per hoc aūt q̄ dicit: Dictū ē antiquis. oñdit multū tps esse: et quo mādatū hoc acceperunt. Hoc ḡ dicit: vt ꝑuocet tar dos auditores ad altiora p̄cepta sicut si magister pu erū pigritātem ad excellētiorē doctrinā ꝑuocās di cat: Multū tps cōsumpsisti in syllabicādo. ꝛ iō sub dit: Ego aūt dico vobis qñ oīs qui irascit̄ fratri suo reus erit iudicio. In quo ꝛsidera legislatoris ptātē: nullus enī antiquoꝝ ita locutꝰ ē: sed sic Hec dic dō min⁹: qz illi vt sui ea q̄ sunt dñi annūciabāt: hic aūt vt filiꝰ ea q̄ sunt p̄ris: que etiā sua sunt: ꝛ illi ꝛseruis p̄dicabāt. Hic aūt suis suis legē ponebat. ¶ AVG. ir. de ciui. ō ꝛi: Due quidē sunt sīe philosophoꝝ de animi passionib⁹: stoicis vō nō placet huiusmōi pas siones cadere in sapientē. perypatetici vō has passi ones in sapiētē cadere dicūt: sed moderatas rōniq̄ subiectas: sicut cū ita p̄hebet̄ misericordia vt iusticia ꝛseruet̄. In disciplina aūt christiana nō tā q̄rit̄ vtꝛ pius animꝰ irascat̄ aut tristet̄: sed vñ. ¶ CHRY. sup matth. Qui enī sine cā irascit̄ reus erit: q̄ vō cum cā nō erit reus. nam si ira nō fuerit nec doctrina ꝑficit nec iudicia stant nec crimina ꝛpescūt. Itaq; qui cū cā nō irascit̄: peccat. patiētia enī irrōnabilis vitia se minat: negligentiā nutrit: ꝛ nō solū malos sed etiaz bonos inuitat ad malū. ¶ HIERO. In q̄busdā ḡ co dicibus addit̄: Sine cā. Leteꝛ in veris defuit̄ sn̄a est: ꝛ ira penitꝰ tollit̄. Si enī iubemur ozare ꝑ perse quētib⁹: oīs ire occasio tollit̄. irascēdū ḡ nō est sine cā: qz ira viri iusticiā dei nō operat̄. ¶ CHRY. super matth. Sed tñ iracūdia q̄ cum cā est: nō ē iracūdia: sed iudiciū. iracūdia enī ꝑpe intelligit̄ cōmotio pas sionis. qui autē cū cā irascit̄: ira illiꝰ nō est ex passio ne: iō iudicare dicitur nō irasci. ¶ AVG. in li. retra cta. Illud etiā dicimꝰ intuendum q̄d sit irasci fratri suo: qñ nō fratri irascit̄ qui peccato fratris irascit̄. Qui ḡ fratri non peccato irascit̄ sine causa irascit̄.

AVG. xiiii. de ciui. dei: Irasci aūt fratri vt corriga tur nullus sane mētis reprehēdit: huiusmōi enī mo tus de amoꝛe boni ꝛ de scā charitate venientes: vitia dicēda nō sunt: cū rectā rōnem sequant. ¶ CHRY. sup matth. Puto aūt nō de iracūdia carnis loquit̄ chr̄ist⁹: sed de iracūdia aīe: caro enī nō p̄t obedire vt nō ꝛturbet̄. Qñ ḡ hō irascit̄: ꝛ nō vult facere qō ira cōpellit: caro eius irata est: animꝰ aūt eiꝰ non est iratus. ¶ AVG. Sic ergo in hoc p̄mo est vñ. i. ira sola. in secūdo aūt sunt duo. s. ira: ꝛ vox q̄ irā signat. vñ sequit̄: Qui aūt dixe. fra. suo ra. reus erit ꝛci. Nō nulli de greco trahere voluerūt interꝑtationē hui⁹ vocis: putātes pānosum dici racha: qñ grece dicit̄ pannꝰ rachos. Probabiliꝰ aūt nō est eē vocē figuratē aliq̄d: sed indignantis animi motū exp̄mentē Nas aūt voces grāmatici iteriectiones vocāt: velut cū dicit̄ a dolēte heu. ¶ CHRY. in ho. Uel racha est vbū cōtemptꝰ ꝛ paruipēsionis. Sicut enī nos vel fa mulis vel iumentis iungētes dicimꝰ: Ua de tu: dic illi tu: ita ꝛ q̄ syrox vtunt̄ lingua racha dicūt pro tu Dñs enī ꝛ q̄ paruissima sunt euellet: ꝛ cū honoꝛ no bis inuicē vti iubet. ¶ HIERO. Uel racha hebraeuz vbū est: ꝛ dicit̄ inanis aut vacuꝰ: quē nos possum⁹ vulgata iniuria absq; cerebro nūcupare. Signanter aūt addidit: Qui dixerit fratri suo. Frater enī nr̄ nul lus est: nisi qui eundē nobiscū hz p̄rem. ¶ CHRY. sup matth. Indignū aūt dicere hoīem vacuū qui hz in se spūsc̄m. ¶ AVG. In tertio autē significāt̄ tria ira: ꝛ vox q̄ irā significat: ꝛ in voce vituperatōis ex pressio. vñ dicit̄: Qui aūt dixe. fa. re. erit gehē. ignis. ¶ AVG. Gradus itaq; sunt in istis peccatis p̄mo vt quisq̄s irascat̄: ꝛ motū retineat coꝛde receptū. Jam si extoꝛsit vocē nō significantem aliquid: sed animi motū ipsa eruptione testātē plus est q̄s si ira surgēs filētio p̄mereꝛ. Sed adhuc plus est si etiam verbuz ꝑferat̄: qō iā certā vituperatōez designat. ¶ CHRY super matthe. Sicut autem nemo est vacuus q̄ ha bet spiritū sanctum: ita nemo est vacuus qui chr̄istū cognoscit. sed si racha idē est qō vacuus: quantū ad sensum verbi vnī est dicere fatue ꝛ racha: sed differ runt q̄tum ad dicentis ꝓpositum. racha enī verbū

vulgare erat apō iudeos: quod nō ex ira neq; odio sed ex aliquo motu vano dicebāt: magis fiducie cā q̄z ire adundie. sed iracūdie cā nō dicit quare peccatū est: q; contētionis cā dicit: non edificatōis. si enim nec bonū vbum dicere debem⁹ nisi ꝓ edificatione: quātomagis illud qō in se naturaliter malum est.

AVGV. Uide etiā nūc tres reat⁹: iudicij: concilij: t gehēne ignis: in quib⁹ quosdā gradus factos ad mouet a leuioꝛib⁹ ad grauioꝛa. nam in iudicio adhuc defensionis locus dat. ad concilīū autē ptinere videnť sine ꝓcipitatio: qui inter se iudices cōferunt quo supplicio dānari oporteat. in gehēna vo ignis certa est dānatio: t pena dānati. vñ patet quātum iterfit inter iusticiam phariseoꝛ t christi. ibi enī occidentē reum facit iudicio: hic autē ira facit reū iudicio: qō hoꝛū triū ē leuissimū.

RABA. Gehēnam hic saluatoꝛ inferni cruciatū noīat: quā nomē traxisse putant a valle idolis cōsecrata: q̄ est iuxta hierusalem repleta olim cadauerib⁹: quā t iosiam cōtaminasse in libꝛo regū legim⁹.

CHRY. in ho. Hic aūt ꝓmus gehēne nomē posuit: postq̄z in regno celoꝛum supra dixerat: oñdens q̄ illud dare est ex suo amoꝛe: hoc autē ex nostra desidia. Multis aūt hoc graue videtur: si ꝓ solo vbo tantā patiemur penā: ꝓpter qō q̄dam dicunt hoc hyperbolice dictū esse. Sed timeo ne vbis hic nosmetipsos decipiētes: illic ope vltimū patiamur suppliciū. Nō ergo estimes hoc esse oneroſum: plures enī penaꝝ t peccatoꝝ a vbis habent ꝓcipium. etenī pua verba multotiēs homicidium pepererūt: t ciuitates integras euerterūt. Nec enim paruū estimes: fratrē stultū vocare: auferens ei prudentiā t intellectum quo hoīes sum⁹ t ab irrationabilib⁹ distamus.

CHRY. sup matthēū: Uel re⁹ erit concilio. i. vt sit vn⁹ ex cōcilio eoꝝ qui aduersus christū fuerint: sicut apostoli in suis canonib⁹ interpretant.

HYLA. Uel qui spirituscō plenū cōuitio vacuitatis insinuat: sit re⁹ consilio sanctoꝝ: cōtumeliam spiritussancti sanctoꝝ iudiciū animaduersione luiturus.

AVG. Quisq̄s autē dixerit: quo grauiori supplicio punit homicidiū: si gehēna ignis punit conuitiū: cogit intelligi esse differentiā gehēnaruꝫ.

CHRY. in ho. Uel iudiciū t concilium sunt penē in pūti: gehēna autē pena futura. Ideo aūt ire iudicium apposuit: vt oñdat q; nō est possibile hominē totaliter esse sine passionib⁹: sed refrenare eas possibile est: t ꝓpterea determinatā penā non apposuit ne videret totaliter irā ꝓhibere. Cōciliū autem posuit nunc ꝓ iudicio iudeoꝝ: ne videat semp noua inducere.

AVG. In istis aūt trib⁹ sentētiis subaudi tio vboꝝ intuenda est. habet enī ꝓma sniā oīa vba necessaria: vt nihil subaudiat. Qui irascit inquit fratri: sine cā fm quosdā. In secūda vo cum ait: Qui ăt dixerit fratri suo racha. subaudit sine cā: nā in tertia vt ait: Qui ăt dixerit fatue: duo subaudiūt fratri suo t sine cam. t hoc est vñ defendit q; apostolus galathas vocat stultos: quos etiā frēs nominat. nō enī id facit sine causa.

¶ Si ergo offers mun⁹ tuum ad altare: t ibi recoꝛdatus fueris: q; frat tuus habet aliq̄d aduersum te: relin que ibi munus tuū ante altare: t uade ꝓus recōciliari fratri tuo: t tunc ueniens offeres munus tuum.

AVGV. Si irasci nō est fas fratri: aut dicē racha aut fatue: multomin⁹ in animo tenere aliquid vt in odium indignatio cōuertat. t iō subdit: Si ḡ of. munus tu. ad alta. t ibi recoꝛ. sue. qz fra. tu. ha. aliq̄d ad uersum te. HIERO. Nō dixit: Si tu habes aliq̄d aduersus fratrem tuū: sed si frater tuus habet aliq̄d aduersum te: vt duriꝰ tibi recōciliationis ꝑponatur necessitas.

AVGV. Tūc enīz ipse habet aduersus nos si nos eū in aliquo lesimus. nam nos aduersus illū habemus: si ille nos leserit: vbi nō est opus ꝑgere ad recōciliationē. nō enim veniaz postulabis ab eo q̄ tibi fecit iniuriā: sed tm̄ dimittas: sicut tibi a domino dimitti cupis: qō ipse cōmiseris.

CHRY. sup matthēū: Si aūt ille te leserit: t ꝓus rogaueris: magnam habebis mercedē.

CHRY. in hom. Sed si aliquis ꝓpter amoꝛē ꝓximi ei recōciliari non curat: ad hoc eū inducit: vt saltem ei⁹ opus nō remaneat imperfectū t ꝑcipue in loco sacro. vñ subdit: Relinque ibi mu. tu. ante alta. t va. ꝓus reconci. fra. tuo.

CHRYSO. super matthēū: Ecce a discoꝛdantib⁹ ac cipere nō vult sacrificiū. Nunc ergo ꝑpendite q̄tum sit malū discoꝛdie: ꝓpter quod t illud abiicit: ꝑ qō culpa relaxatur. Uide autem misericoꝛdiā dei: qui hominū vtilitates amplius aspicit q̄z suos honoꝛes plus enī diligit concoꝛdiā fideliū q̄z munera. q̄diu enī fideles hoīes aliquā dissentionē habuerint: munus eoꝝ non suscipit: oratio enī non exaudit. Nemo enī inter duos inimicos pōt esse fidelis amicus amboꝝ: ideo t de⁹ non vult cē amicus fideliū q̄diu inter se fuerint inimici. Et nos ergo fidem deo non seruam⁹ si inimicos ei⁹ diligim⁹: t amicos eius edimus. Qualis aūt ꝑcessit offēsio: talis debet seq̄ recōciliatio: si cogitatu offendisti: cogitatu recōciliare: si vbis offendisti: verbis recōciliare: si operib⁹ offēdisti: operib⁹ recōciliare. Omne enī peccatum qūo cōmittit: eo modo de ipso pnia agitur.

HYLA. Reconciliata autē humana pace reuerti in diuina iubet: in dei charitatem de charitate hominū transitu ros. Et iō sequit: Et tūc veniēs offeres mun⁹ tuū.

AVG. Si autē qō hic dicit accipiat ad litterā: fortassis aliq̄s credit ita fieri oꝑtere si frater sit pūs: non enī diutius differri pōt cū mun⁹ tuū reliquē ante altare iubearis. Si vero de absente: t qō fieri pōt etiam trans mare cōstituto aliq̄d tale veniat in mentē: absurdum est credere ante altare mun⁹ reliquendū: quod post terras t maria ꝑrata offeras deo. t ideo pꝛoꝛsus ītro ad spiritalia refugere cogimur: vt qō dictū est: sine absurditate possit intelligi. Altare itaq; spiritaliter fidē accipere possum⁹. Munus enī qō offerimus deo sive doctrina sive oꝛatio vel quicq̄d aliud deo acceptū esse non pōt: nisi fide fulciat. Si ergo fratrē in aliquo lesim⁹: pergendus est ad reconciliationē: nō pedibus coꝛporis: sed motibus animi: vbi te humili affectu ꝓsternas fratri in cōspectu eius: cui⁹ munus es oblaturus. Ita enim t̄si pūs fit: poterit eum nō simulato aīo lenire veniam postulando: atq; inde veniens. i. intentionē reuocans: ad id qō agere ceperat offeras mun⁹ tuū.

Esto consentiēs aduersario tuo cito dum es in uia cum eo: ne forte tradat te aduersari⁹ iudici: ⁊ iudex tradat te ministro: ⁊ in carcerez mittaris. Amen dico tibi: nō exies inde donec reddas nouissimū q̄drantem

HYLA. Quia nullū tēpus uacuū affectum placabilitatis domin⁹ esse ꝓmittit: cito in uite nr̄e uia reconciliari nos aduersario ꝑcepit: ne in mortis tps ñ inita pace trāseam⁹. ⁊ ideo dicit: Esto cōsen. aduer. tuo cito dū es cū eo in via: ne forte tra. te aduer. iu.

HIERO. Pro eo q⁹ nos habem⁹ in latinis codicibus Cōsentiēs. in grecis scriptū est; Synocon: qō ītep⁹etaī benīuolus aut benign⁹.

AVG. Sed uideam⁹ q̄s sit aduersarius: cui iubemur eē beniuoli. aut enī diabolus est aut homo: aut caro: aut deus: aut ꝓceptū ei⁹. Sed diabolo nō uideo q̄liter iubeamur eē beniuoli aut consentiētes: ubi enī beniuolentia: ibi amicitia: nec quisq̄ dixerit amicitiā cū diabolo esse faciendā: neq; concordare cū ille expedit: cui semel renunciādo bellum īdixim⁹: neq; cōsentire illi debet cui si nunq̄ consensissem⁹ nūq̄ ī istas īcidissem⁹ materias.

HIERO. Quidā tamē dicūt a saluatore ꝑcipi ut sim⁹ beniuoli erga diabolū ne faciamus eū penam sustinere ꝓ nobis: quem dicūt ꝓ nobis eē torquendū: si ei cōsenserim⁹ uitia suggerenti. q̄dam cauti⁹ disputant in baptismate singulos pactū inire cū diabolo ei abrenunciādo. Si g̃ fuerim⁹ pactū beniuoli: ⁊ ꝯsentientes sum⁹ aduersario: ⁊ nequaq̄ in carcere recludēdi.

AVG. Non aūt uideo quō accipiā ab hoīe nos iudici tradi: ubi christū iudicem ītelligo: ante cui⁹ tribunal oēs exhiberi oportet. Quō autē iudici traditur⁹ est: qa añ iudicem parit exhibeī: ⁊ etiā si occidēdo quis nocuerit hominī: nō erit iam tps quo cōcordet cū eo ī via. Ln hac uita: nec tamē iō nō sanabit penitēdo: Carni uo multomin⁹ uideo quō consentiētes eē iubeamur: magis enī peccatores ei cōsentiūt. q̄ uero eam seruituti subiiciunt: nō ei cōsentiūt: sed eā sibi cōsentire cogūt.

HIERONY. Quō etiā caro mittenda erat in carcerē si anime nō cōsenserit: cum ⁊ aīa ⁊ caro pariter recludēde sint: nec quicq̄ possit caro facē nisi q̄ animus impauerit?

AVG. Fortassis ergo iubemur iō cōsentire q̄a peccādo recessimus: ut aduersari⁹ nr̄ dicere possit dū nobis resistit: De⁹ enim superbis resistit. Quisq̄s ergo in hac uita nō fuerit reconciliatus deo ꝓ mortem filij eius: tradet ab illo iudici. i. filio cui pr̄ iudiciū dedit. Quō autē pōt recte dici homo esse in uia cū deo: nisi q⁹ deus ubiq; est? aut si nō placet dici impios eē cū deo qui ubiq; presto est: sicut non dicim⁹ cecos esse cū luce q̄ eos circūfundit. Unū reliquū est: ut hic aduersariū ꝓceptū dei īteligamus q̄ aduersat peccare uolentibus: ⁊ datū est nobis ad hāc uitaz ut sit nobiscū in uia: cui oportet nos cōsentire cito: legēdo: audiendo: deferendo ei culmē auctoritatis: ut q̄ aliq̄s īteligit nō oderit: ꝓpter hoc q⁹ aduersat peccatis suis: sed magis diligat ꝓpter correctionē. Quō uero obscuruz est uel ut intelligat.

HIERO. Sed ex precedētibus manifestus est sensus q⁹ dns nos ad cōcordiam ꝓmi cohortat. nā supra dictū est: Uade recō. fra. tuo.

CHRY. sup matthe. Festinat enī dns ut ad amicitiam festinem⁹ inimicoz nr̄oz q̄diu uiuim⁹ ī hac uita sciens q̄ periculosū ē si un⁹ ex inimicis pace nō facta mortu⁹ fuerit. Si enī inimicātes ꝓ morte ueritis añ iudicē tradet christo: cōuincēs te reū iudicio eius. Tradet aūt te iudici: etiā si te ꝑ⁹ rogauerit: q̄ enī rogat ꝑ⁹ inimicum: reū facit eiz ante deum.

HYLA. Uel aduersari⁹ tradet uos iudici: quia manens ī eū simultatis uestre ira uos arguit.

AVG. Judicē itelligo christū: pr̄ enī omne iudiciū dedit filio. Ministz aūt itelligo āgelū. Et angeli inq̄t ministrabant ei. ⁊ cū angelis suis ueniz credimus ad iudicandū. uñ sequit: Et iudex tradat te ministro.

CHRY. Uel Ministro. i. angelo penaz crudeli: ⁊ ille mittet te in carcerē gehēne. uñ sequit: Et in carcerē mittaris.

AVG. Carcerē autē itelligo penas uidelz tenebraz: ⁊ neq̄s istū carcerē cōtēneret. Sequitur: Amē dico tibi: nō exies inde donec reddas nouissimū quadrātē.

HIERO Quadrās gen⁹ nummi est: qō habet duo minuta. hoc est g̃: Nō egredieris de carcere donec etiā minuta peccata ꝑsoluas.

AVG. Aut enī ꝓ eo positū est: q⁹ nihil relinquit impunitū: sicut cū uolum⁹ expīmē aliquid ita ex actu ut nihil relinquereī: dicim⁹ usq; ad fecē. uel significant sub noīe quadrātis nouissimi terrena peccata Quarta enī pars elementoz hui⁹ mundi ⁊ ea nouissima terra uenit. In hoc autē q⁹ dictū est Soluas: significat pena eterna: sicut aūt posituz est Donec: ubi dn̄s ē: Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos sub pedib⁹ tuis: ñ enī cū fuerit inimici sub pedibus positi: desinit regnare: ita ⁊ hic accipi pōt: Non exies inde donec solueris nouissimū quadrantem. semp nō exituz: q⁹ soluet semp nouissimū quadrantē dū sempiternas penas peccatoz terrenoruz luit.

CHRY. sup matth. Uel siquidē in hoc seculo si pacē fecisses etiā grauissimi operis poteris accipē īdulgentiā. si aūt semel condēnat⁹ fueris: missus in carcerē nō solū de grauib⁹ peccatis: sed etiā de ỹbo ocioso: qō pōt significari ꝑ quadrantē: exigent a te supplicia.

HYLA. Quia enī charitas plurimū peccatoz tegit: nouissimū pene q̄drantē soluem⁹? nisi ꝑ cio ipsi⁹ culpa crimiñ redimat.

CHRY. sup matth. Uel angustie hui⁹ mundi appellant carcer: in q̄s plerūq; peccantes mittūt a deo.

CHRY. i ho. Uel loquit hic de iudicib⁹ qui sunt in mūdo isto: ⁊ de uia q̄ est ad hoc iudiciū: ⁊ de carcere isto: ut non solū a futuris sed a pñtib⁹ auditoz īducat q̄ sūt añ oculos: ⁊ magis cōsueuerūt mouere: sicut ⁊ paulus dicit: Si malefeceris: time potestatem: non enim sine causa gladium portat.

Audistis q⁹ dictū est antiqs: nō mechaberis. Ego aūt dico uobis: q⁹ omnis q uiderit mulierez ad concupiscendū eam: iam mechatus est eam in corde suo.

CHRY. i ho. Postq̄z dns ꝑmū mādatū adimpleuit. s. Nō occides: ordinate ꝓcedit ad secūdū. d. Audistis q⁹ dn̄s ē antiqs: Nō mechaberis.

AVG. ō x. chordis. i. nō ibis ad aliquā aliā ꝑter uxorē tuam.

si enī hoc exigis ab vxore: nō vis hoc reddere vxori cū debeas ī vtute pbere vxorē. Turpe aūt est vt vir dicat nō posse fieri: qō femina facit vir nō pōt: Noli aūt dicere: Uxorē nō habeo: ad meretricē pergo: nec hoc p̄ceptū violo qō dr̄: Nō mechaberis. iā enī nr̄i p̄ciū tuū: iā nr̄i qō manduces qō bibas. Abstine g̃ te a fornicationib⁹. Luz enī imaginē dei qō'es tu corrūpis: p. fornicatōes ⁊ defluētias libidinis: ipe ēt dn̄s q̄ scit q̄d tibi vtile sit: hoc p̄ceptum ne p illicitas voluptates corruat tēplū ei⁹ qō eē cepisti. // AVG. ō faustū: Sed qm̄ putabāt pharisei tm̄mō corpora lem cū femina illicitā cōmixtionē vocari mechiam: demōstrauit dn̄s talē ocupiscentiā nihil aliud eē dicens: Ego aūt di.vo.q2 om.q̄ vi.mulie.ad ocu.eā: iā me.ē eā in cor.suo. Qō aūt lex p̄cipit: nō cōcupisces vxorē p̄rimi tui: videbat iudeis itelligendū esse de ablatione: nō de ocubitu. // HIERO. Inter passionem ⁊ ppassionē hoc iteresť: q̄ passio reputat p vitio. ppassio vitij culpā habeat: tm̄ nō tenet in crimīe Ergo q̄ viderit mulierē: ⁊ aīa ei⁹ fuerit titillata hic, passione pcussus est. Si g̃ consenserit: de ppassione trāsiuit ad passionē: ⁊ huic nō voluntas peccati ē: sz occasio. Quicūq; igit viderit ad cōcupiscendū. i. si sic aspexerit: vt ocupiscat: ⁊ facē disponat: iste recte me chat⁹ dr̄ in corde suo. // AVG. Nā tria sūt q̄b⁹ iplet̃ur peccatū. s. suggestio q̄ p memoriā fit siue p corporis sensus: q̄ si fruī delectauerit: delectatio illicita refrenāda est. Si aūt ocensio fcā fuerit: plenū peccatū est. verūtm̄ delectatio aī ocsuetudinē vel nulla est vl̄ tenuis: cui ocsentire peccatū est. Si aūt ⁊si fcām pcesserit: videt satiari ⁊ extingui cupiditas. Sed postea cū suggestio repetit: maior accendit delectatio: que adhuc minor est q̄z illa q̄ ī ocsuetudinē vertit: quam vincē difficile ē. // GRE. in. xxi. moza. Quisq̄s vero ī caute exteri⁹ respicit: plurimūq; in delectatōe pecca ti cadit: atq; obligat⁹ desideriis īcipit velle quod nō luit. valde nāq; ē q̄ caro decorsū trahit: ⁊ semel spēs forme cordi p oculos alligata vix magni luctamīs manu soluit. Prouidēdū g̃ nobis est: qz intueri nō oz: qō nō lz ocupisci. Ut enī mūda mens in cogitatione fuer: a lasciuia voluptatis siue deprimēdi sunt oculi: q̄si q̄dā raptores ad culpā. // CHRY. ī ho. Si g̃ ōtinue velis oculos pulchris facieb⁹ infigē: capieris oīno: ⁊si bis vel ter fortassis possis ōtinē: nō enī es extra hūanam naturā. Qui aūt flammā semel accendit etiā visa muliere absente formar apō se imaginē turpiū actionū a qb⁹ multotiēs ꝓcedit ad op⁹ q̄ si aliq̄ se ornādo oculos hoīuz ad se attraxerit: ēt si nulli plagā ītulerit penā patiet extremā: verūtm̄ enī fecit ⁊si nullus q̄ bibat īuent⁹ sit. Qō āt viris dicit: hoc etiam ad feminas loquit: capiti enī loquens ⁊ corpori persuadet.

¶ Q. si oculus tuus dexter scandalizat te: erue eum ⁊ proijce abs te. Expedit enī tibi ut pcat unū mēbrorū tuorz q̄z totū corpus tuū mittat in gehēnā ignis. Et si dextra man⁹ tua scandalizat te: abscide eā ⁊ p̄ijce abs te. Expedit enī tibi ut pcat unū mēbrorum tuorz: q̄z totum corpus tuum eat in gehennam.

// GLO. Quia nō solū peccata vitāda sunt: sed ⁊ occasiones peccatorz tollēde: postq̄z docuit vitare mechie peccatū: non solū in ope sed etiā in corde: ostēdit docet occasiones peccatorz abscidere dicēs: Quod si ocul⁹ tu⁹ dexter scādalisat te. // CHRY. sup matheū: Sed si fm̄ pphetā nō est sanitas in carne nr̄a: quot mēbra q̄s hz debet abscindē: vt fz malicia carnis sufficiat pena mēbrorz. Sed videam⁹ si sic possibile est intelligē de oculo corporali vel manu: sicut totus hō cū uersus fuerit ad deū: mortu⁹ est peccato: sic ⁊ ocul⁹ cū deficerit male aspicē: eiect⁹ est peccato. sed neq; sic ouenit: Si enī dexter ocul⁹ scādalizat sinister q̄d facit: nūq̄d ꝺicit dextero vt q̄si īnocēs reseruet? // HIERO. In dextero g̃ oculo ⁊ dextera manu ⁊ fratr̄ ⁊ vxoris ⁊ liberorz atq; affinitū ⁊ ppinquorz ūuit affect⁹: quē si ad ꝺtemplādā verā lucez nobis īpedimēto cernim⁹: debem⁹ trūcari huiusmodi portiones. // AVG. Quēadmodū aūt ī oculo cōtemplatio: sic in manu actio recte itelligit. p oculuz aūt itelligim⁹ dilectissimū amicū. solet enī ab eis q̄ vehementer volūt exprimere dilectōem suā ita dici Diligo eū vt oculū meū. Oportet aūt itelligi p oculum amicū ꝺsiliariū: qz ocul⁹ iter demōstrat. Qō āt additū est Dexter: fortasse ad augendā vim dilectionis valet: dextrū enī oculū hōies magis formidant amittere. Uel qz dexter est: itelligit ꝺsiliari⁹ in reb⁹ diuīs. sinister aūt ocul⁹ est ꝺsiliari⁹ in reb⁹ terrenis vt sic ille sit sensus: Quicūd illō est q̄ ita diligis: vt ꝓ dextero oculo habeas si scādalizat te. i. si īpedimēto est tibi ad verā beatitudinē eijce eū ⁊ p̄ijce abs te De sinistro aūt scādalizāte supfluū erat dicē: q̄q̄dē nec dextero parcēdū ē. Dextera aūt man⁹ accipit dilectus adiutor ī diuinis opib⁹: sinistra aūt ī opib⁹ q̄ huic vite ⁊ corpori sūt necessaria. // CHRY. sup matheū: Uel aliter: vult chr̄ist⁹ vt nō solū de piculo nr̄i peccati curem⁹: sed etiā ne ad nos pertinētes turbe aliq̄d agāt: vtputa si hēs aliquē amicum: q̄ res tuas bñ aspicit q̄si ꝓpius oculus: aut q̄ ꝓcuret res tuas q̄si ꝓpria manu: si cū agnoueris aliq̄d turpiter agē: p̄ijce eū lōge abs te: qz scādalizat te: qz nō solū, p nr̄o peccato: sed etiā, primorz quos, phibē possum⁹ dabim⁹ rōnem. // HYLA. Fit g̃ innocētie gradus celsior: carere enī nō solet ꝓpis vitijs: si extrinsecus incidētib⁹ admonemur. // HIERO. Uel aliter: Quia supra de cōcupiscētia mulieris dixerat: recte nūc cogitationē ⁊ sensum in diuersa volitātē oculū nuncupauit. per dexterā aūt ⁊ ceteras corpis ptes volūtatis ad effectū initia demōstrant. // CHRY. sup matth. Ocul⁹ enī iste carnalis speculū est īteriozis oculi. Habet āt ⁊ corp⁹ suū sensū: qō est ocul⁹ sinister: ⁊ appetitum qō est man⁹ sinistra. Partes aūt aīe dextre vocant: qm̄ in libero arbitrio aīa ē creata ⁊ sub lege iusticie vt recte videat ⁊ agat. Pars āt corpis q̄ nō hz liberz arbitriū ⁊ ē sub lege peccati sinistra dr̄. Nō aūt carnis sensū vel appetitū p̄cidere iubet: desideria enim carnis retinē possum⁹: vt non faciam⁹ qō desiderat caro: p̄cidere aūt nō possum⁹ vt nō desideret. Qui āt ex ꝓposito volum⁹ malū ⁊ cogitam⁹: tūc dexter sensus ⁊ dextera volūtas nos scādalizāt: ⁊ iō hic p̄cidē

iubet. Pñt enī ꝓcedi ꝑpter arbitriꝫ libertatem. Uel aliē: Omne bonū generaliter qđ nos vel alios scandalizat: ꝑscindere debem⁹ a nobis: sicut si visito aliquā mulierē cā religionis. bon⁹ respect⁹ est oculus dexter. sed si assidue visitans decidi in laqueuꝫ desiderij eius: vel etiā q̄dā videtes scādalizāt: dext oculus scandalizat: qđ bonū est scandalizat. oculus enī dexter est bon⁹ respectus. i. ītentio: manus dextera bona volūtas. GLO. Uel oculus dexter est vita ⁊templatiua q̄ scandalizat in desidiam mittēdo vel arrogātiā: vel cū ex infirmitate ⁊templari ad puruꝫ nō valemus. Dextera aūt manus ē bona opatio vel vita actiua q̄ scandalizat: oū ꝑ seculi frequētia ⁊ occupatōis tedio illa quācamur. Diq̄s g̃ nō pōt frui cō tēplatiua: nō torqueat occasio ab actiua. vel ne duꝫ occupaī actib⁹ arescat ab interna dulcedine. RE MIG. Sed q̄re eiciēdus sit dexter oculus ⁊ dextera man⁹ abscindēda: manifestat cuꝫ subdit: Expedit enī. CHRY. sup matth. Qñ enī alter alteri⁹ membra sum⁹: meli⁹ est vt sine vno tali mēbro saluemur q̄ vt volentes tales hīe ⁊ ipsi pereamus cū eis. Uel meli⁹ est vt sine vno respectu aut vno bono ope saluemur: q̄ dum omnia opera bona volumus facere cum omnibus pereamus.

¶ Dictū est aūt: quicūqꝫ dimiserit uxorē suam det ei libelluꝫ repudij. Ego aūt dico uobis: q⁹ omnis q̄ dimiserit uxorē suā: excepta fornicatōnis causa: facit eam mechari: ⁊ qui dimissam duxerit adulterat.

GLO. Docuerat supius dñs alienā vxorē nō esse cōcupiscendā: ꝑfiter hic docet suā nō eē dimittēdaꝫ dicēs: Dicū est aūt: quicūqꝫ dimiserit vxorē suā: det illi libellū repudij. HIER. In posteriori pte istuꝫ locū pleni⁹ dñs ⁊ saluator exponit q⁹ moyses libellum repudij dari ꝑmiserit: ꝑpter duriciā cordis marito nō discidiū cōcedens: sed auferēs homicidium CHRY. sup matth. Qñ enī moyses filios isr̄l'edu xit in egypto: genere q̄dē erāt israelite: moribus aūt egyptij. ꝑpter mores gentiliū cōringebat vt vir odiret vxorem: ⁊ q⁹ dimittē illā nō ꝓmittebaī: paratus erat iterficere eā: aut assidue affligē: iō iussit dari libellū repudij: nō q⁹ bonū erat: sed q⁹ remediū erat mali peioris. HYLA. Sed dñs equitatē ī oēs cōcilians manere eā marīe in cōiugioꝝ pace ꝓcepit. vñ subdit: Ego aūt dico vobis: q⁹ omis q̄ dimiserit vxorē suā. AVG. ℨ faustū: Quod hic ꝑcepit dñs ō vxore nō dimittenda nō est ℨriū ei qđ lex ꝑcipit: vt manicheus dicebat: neq; enī ait lex: Qui voluerit⁹ dimittat vxorē: cui esset ℨriū nō dimittere. ſz vtiq; nolebat dimitti vxorem a viro: q̄ hanc iterposuit morā vt in discidiū anim⁹ ꝑceps libelli cōscriptione refractus absisteret: ꝑsertim q⁹ vt phibent apud hebreos scribere lr̄as hebreas nulli fas erat nisi scribis solis q̄ excellētioꝝ ꝓfitebanī sciam. Ad hoc igiī lex mittere voluit eū: quē iussit libellū dare repudij: si dimisset vxorem q̄ iter ipsuꝫ ⁊ vxorē pacifice agēdo cōcordiā suaderent: ⁊ libellū nō scriberet: nisi ī animo nimis puerso ꝟsiliū cōcordie nō valeret. Sic g̃ neq; ꝑmoꝝ hominū legē p vbꝝ additamēta impleuit neq; illam que p moysen data est: q̄si ℨriorū oppositionē destruxit: vt manicheus dicebat: sed potius oīa ex hebreorū lege cōmemorata ita cōmendauit: vt quicq̄d ex pfana sua insup loqueretur: vel ad expositionē requirēdā valeret: ficq̄d illa obscure potuisset: vel ad tuti⁹ obseruendū qđ illa voluisset.

AVG. de ser. do. in monte: Qui g̃ dimittēdi morꝫ quesuit: significauit q̄tū potuit duris hominib⁹ se nolle discidiū. Dñs g̃ ad illud cōfirmandū vt nō facile vxor dimittaī: solā cām fornicationis excepit dicens: Excepta cā fornicationis. ceteras vo vniuersas molestias siq̄ forte extiterint: iubet ꝑ fide cōiugali fortiter sustineri. CHRY. sup matth. Si enī extraneorū vitia ſpportare debem⁹ dicēte ap̄lo: Inuicē onera vestra portate: q̄tomagis vxorū. vir aūt christianus nō solū se inq̄nare nō dz: sed nec alijs inq̄nādi occasionē ꝓbere: alioq̄n illoꝝ crimē ad ist⁹ redundat peccatū: q̄ alijs cōmittendi criminis fons est cā. Qui g̃ dimittēs vxorē occasionē dedit adulteriozuꝫ cōmittendoꝝ vt ⁊ illa adulteret in alterꝝ: ⁊ alē ī illā ꝑ adulterijs huiusmōi cōdēnaī. ⁊ iō dicit: q⁹ q̄ dimiserit vxorē suā: facit eā mechari. AVG. de ser. do. in monte: Ulteri⁹ etiā mechū dicit vir q̄ eā duxerit: q̄ dimissa est a viro. s. ꝑ libelluꝫ repudij. ⁊ iō subdit: Et q̄ dimissam duxerit: adulterat. CHRY in hō. Nō enī dicas qñ vir suus eā dimisit: q⁹ etiā postq̄ dimissa ē: remanet dimittētis vxor. AVG. de ser. do. Huius aūt rei ap̄ls terminū onīdit: q̄ tamdiu obseruandū dicit: q̄diu vir ei⁹ viuit. Illo autē mortuo dat nubendi licentiā. Si aūt nō concediī alteri nubere mulieri viuēte viro a quo recessit: multo mīꝰ fas est illicita cū q̄buslibet stupra cōmittere: neq; ēt ℨ istud ꝑceptū quo dñs dimitti cōiugē vetat facit q̄ cū ea nō carnaliter: sed ſpualiter viuit: cū nō eam dimittat. Beatioꝝ nāq; sunt ℨiugia eoꝝ: q̄ inter se pari ꝟsensu ⁊tinentiā seruāt. Oriī aūt hic q̄stio: cū dñs cā fornicatōis ꝑmittat dimitti vxorē: q̄liter ꝟ intelligenda sit fornicatio: vtꝝ vt eā fornicationem credamus dictā q̄ stupris cōmittiī: an quēadmodū scripture solent fornicationē vocare oēm illicitā corruptionē: sicut est idolatria vel auaricia: ⁊ omnis iam transgressio legis p illicitā cōcupiscentiā. Sz ſ licet ſm apostolū vt dimittaī cōiunx infidelis: q̄uis melius sit nō dimittere: ⁊ tamē nō licet ſm ꝑceptuꝫ dñi vt dimittaī cōiunx: nisi cā fornicatōis. Fornicatio ē etiā ipsa infidelitas: porro si infidelitas fornicatio ē ⁊ idolatria infidelitas: ⁊ auaricia idolatria: non ēt dubitandū ⁊ auariciā fornicationē eē. Quis g̃ iā q̄libꝫ illicitam cōcupiscētiam pōt recte a fornicationis genere separare si auaricia fornicatio est. AVG. ī li. retract. Nolo tamē putare lectorē in re tam difficili istā sibi disputatōem nr̄am debere ſficere: non enī omne peccatū fornicatio est spiritalis. Neq; enī oēm peccātē deus pdit: q̄ quotidie scōs suos exaudit: dicentes: Dimitte nobis debita nr̄a: cū pdat omnem q̄ fornicaī ab eo: vtꝝ etiā ꝑpter hanc liceat dimittere vxorē latebrosissima q̄stio est: licere tñ ꝑpē istā q̄ in stupris cōmittiī nulla q̄stio est. AVGV. ī li. lxxxiij. q̄stionū: Si enī aliq̄s afferat solā fornicationem dñm admittere ad cām relinquēde cōiugis q̄ occultū illicito ꝑpetraī: pōt dicere dñꝫ de vtroq; fideli dixisse: vt neutri liceat alterꝝ reliquere: nisi cā

fornicationis. ¶ AVG. de ser. do. Non aũt tñ forni cantẽ vxorẽ dimittere ꝺcedit: sed quisq; eã quoq; vxorẽ dimittit a q̃ ipse cogit fornicari: cã fornicatio nis vtiq; dimittit: nõ tñ illi⁹: sed ꝛ sue illi⁹: q; forni cat: siue ne fornicet. ¶ AVG. de fide ꝛ operibus: Eo dem etiã mõ rectissime dimittit si viro suo dicat: nõ ero vxor tua: nisi mihi de latrocinio diuitias cõgre ges: aut siqd aliud vel sacinorosũ vel flagitiosum in viro monuerit. Tũc enĩ ille cui hoc vxor dicit: si ve raciter penitens est: mẽbrũ qõ eũ scandalizat amputabit. ¶ AVG. de ser. do. in mõte: Nihil aũt est iniquius q; fornicatõis cã vxorẽ dimittẽ: sed ꝛ ipse cõuincit fornicari: occurrit ei illud ĩ quo alter⁹ iudicas te ipm ꝺdẽnas. De eo ãt qõ dicit: Et q̃ ꝺi. dux. adul. põt q̃ri: vtr sicut mechat ille q̃ eã ducẽ: sic ꝛ illa quã ducit. iubet enĩ ab apl'o ꝛ illa manẽ ĩnupta: aut viro rec̃ciliari. Sed tñ si discesserit a viro: multũ iter est vtr dimittat: an dimittat. si enĩ ipsa vir dimiserit ꝛ alteri nupserit: videt cupiditate mutãdi ꝺiugij vir põrẽ reliquisse q̃ adulterina cogitatio ẽ. q; si dimittat a viro: ĩueniri nõ põt: quo cũ vir ꝛ mulier pari ꝺsen su miscant: vt⁹ eor mechat⁹ sit ꝛ nõ alter. Hoc ac cedit: q; si mechat ille ducendo eã q̃ dimissa ẽ a viro: ipsa facit eũ mechari: qõ hic dom⁹ vetat.

¶ Iterũ audistis q; dicñ est antiqs non piurabis: reddes aũt dño iura menta tua. Ego aũt dico uobis: nõ iurare oino: neq; p celũ q; thronus dei est: neq; p terrã: q; scabellũ ẽ pe dũ eius. Neq; per hierosolymã: q; ciuitas est magni regis. Neq; p caput tuũ iuraueris: q; nõ potes unũ capillũ albũ facere aut nigrum. Sit aũt sermo uester: est est: nõ non: qõ aũt his abundãtius est: a malo est.

¶ GLO. Docuerat supra dñs nõ cẽ iniuriã, primo ĩ ferendã: phibẽdo irã cũ homicidio: cõcupiscentiaz cũ adulterio: ꝛ dimissione vxoris cũ libello repudij. nũc aũt ꝺcẽt⁹ docet ab iniuria dei abstinẽdũ: cũ p hibet nõ solũ piuriũ tanq; malũ: sed etiã iramentũ tanq; mali occasionẽ. vñ dicit: Iter audi. q; dict. est anti. nõ piu. Dicit enĩ in leuiti. Nõ piurabis in nõe meo. ꝛ ne creaturaꝫ facerẽt sibi deos: ꝑcepit reddere deo iuramẽta: ꝛ nõ iurare p creaturas. vñ subditur: Red. aũt do. iura. tua. i. si iurare ꝺtigerit p creatorez iurabis: nõ p creaturã. vñ dr̃ in deutero. Dñm deum tuũ timebis: ꝛ p nomẽ eius iurabis. ¶ HIER. Hoc aũt q̃si paruulis fuerat lege concessum: vt quo victi mas ĩmolabant deo: ne eas idolis ĩmolarẽt: sic ꝛ iu rare ꝑmitterent in deũm nõ q; recte hoc facerẽt: sz q; meli⁹ eẽt deo hoc exhibere q̃ demonibus. ¶ CHRY. sup matth. Nemo enĩ frequenter iurat q̃ non aliq̃ p iuret: sicut q̃ fecit cõsuetudinẽ multa loq̃ aliq̃ loq̃ tur ĩportuna. ¶ AVG. õ faustum: Quia vo piurare graue peccatũ ẽ: longius aũt remot⁹ est a piurio qui nec iurare ꝺsuevit: q̃z q̃ verꝫ iurare peius ẽ: maluit nos dñs nõ iurãtes recedẽ a vo: q̃z verꝫ iurantes ap propinquare piurio. vñ subdit: Ego aũt dico vobis nõ iurare oino. ¶ AVG. in ser. do. in mõte: In quo phariseor iusticiã q̃ est nõ coniurare cõfirmat. non enĩ põt piurare: q̃ nõ iurat: sed qñ ille iurat: q̃ adhi bet deũ testem: cõsiderãdũ ẽ ne õ hoc ꝑceptum dñi apl's fecisse videat: q; sepe hoc mõ iurauit cuz dixit: Que scribo vobis ecce coram deo: q; non mẽtior. ꝛ te stis ẽ mihi deus: cui seruio in spũ meo: nisi forte q̃s dicat tũc cauendũ esse iurationẽ cũ aliq̃d dr̃ p qõ iu ratur: vt non iurauerit: q̃a non dixit p deũ sed dixit testis est mihi deus. ridiculũ est hoc putare: sed tam sciat hoc mõ iurasse apostolũ dicentẽ: Quotidie mo rior p gloriã vestram fratres. Nõ ne quis ita existi met dem tanq; si diceretur: Uestra gloria me facit quotidie mori. Greca exemplaria ꝺiudicãt: in qb⁹ qõ scriptũ est non nisi a iuráte dicit. ¶ AVG. õ mẽ dac Sed pleraq; in vbis intelligẽ nõ valẽtes in fa ctis sanctor colligimus: quẽadmodũ oporteat acci pi qõ facile in aliam ptẽ ducerẽt: nisi exemplis reuo carẽt. Iurauit apl's in eplis suis. ꝛ sic ostẽdit: qõo ac cipiendũ est qõ dem est: Dico aũt vo. non iu. om. ne s. iurãdo ad facilitatẽ iurãdi veniat: ex facilitate aũt iurãdi veniat ad cõsuetudinẽ: a ꝺsuetudine in piuri um decidat. Et iõ non ĩuenit iurasse nisi scribẽs: vbi cõsideratio cautior nõ bz linguã ꝑcipitẽ: ꝛ tñ dñs oi no ait: nõ iurare. non enĩ cõcessit vt id liceret scriben tibus: sed q; ꝑcepti violari rex paulũ pertim ĩ eplis cõscriptis nefas est dicẽ: intelligẽdũ est illõ qõ posi tũ est Omnino: ad hoc positũ vt q̃tũ in te est nõ af fectes vbi q̃si p bono cũ aliqua delectatõe appetas iusiurãdũ. ¶ AVG. õ faustũ: In pscriptis g̃ vbi ẽ cõ sideratio maior: plurib⁹ locis apl's iurasse ĩuenit: ne quisq; putaret etiã verꝫ iurando peccari: sed potius intelligeret humane fragilitatis corda non iurãdo rutius a piurio conseruari. ¶ HIERO. Denicq; cõ sidera q; hic saluator non p deũ iurare ꝓhibuit: sed p celum: p terrã: ꝛ per hierosolymam: ꝛ p caput tuũ hãc enim per elemẽta iurãdi pessimã ꝺsuetudinem semp habere iudei noscunt. qui autẽ iurat: aut vene rat: aut diligit eum p quẽ iurat. iudei autẽ p ãgelos ꝛ vrbẽ hierusalẽ ꝛ templũ ꝛ elemẽta iurantes: crea turas venerabant dei honore: cum in lege ꝑceptuz sit: vt non iurem⁹ nisi p dñm deuz nostrũ. ¶ AVG. de ser. do. in monte: Uel ideo additũ est: Neq; p ce lum. quia iudei non putabant se teneri iuramẽto. si p ista iurassent ac si dicat: Cum iuras per celũ ꝛ ter ram non te arbitreris non debere dño iusurãdum tuum: q; p eum iurare conuinceris: cuius celũ thro nus est: ꝛ cuius terra scabellũ est: qõ non est sic ꝺ ctum quasi habeat deus collocata membra in celo ꝛ in terra: vt nos cum sedem⁹: sed illa sedes dei iudi cium significat. Et qñ in hoc vniuerso mũdi corpo re maximã spẽm celum habet: sedere in celo dicit: tanq; ꝓsentior sit excellenti pulchritudini vis diui na: terramq; dicitur caluarie q; minimam speciem ordinet in extremis: Spiritaliter autẽ sanctas alas celi noie significat ꝛ terre peccatrices: qñ spiritalis oĩa iudicat. Peccatori aũt dicñ est: Terra es ꝛ in trã ibis. Et q̃ in lege manere voluit: sub lege ponit. ꝛ iõ congruẽter dicit: Scabellũ pedũ ei⁹. Sequit: Neq; p hierosolymã: q; ciuitas ẽ magni regis qõ melius dr̃: q̃z diceret mea: cũ tñ hoc dixisse intelligat. Et qa

ipse vtiq; est dñs: dño iusturãdum debet q̃ p hierosolymã iurat. Sequit: Neq; p caput tuũ iuraueris. Quid enĩ poterat quisq; magis ad se ptinere arbitrari: q̃ caput suum. Sed q̃o nr̃m est: vbi ptãtem faciendi vnũ capillũ albũ aut nigrũ non habem⁹? Propter q̃ dicit: Quia non potes vnũ capillũ albũ facẽ aut nigrũ. Ergo deo debet iusiurandũ: quisq; etiam p caput suũ iurare voluerit. & hinc etiã cetera itelligunt. ¶ CHRY. in ho. Attendite aũt q̃ elemẽta mũdi extollit: nõ ex ppa natura: sed ex habitudine quã hñt ad deũ: ne idolatrie dare occasio. ¶ RABA. Qui autẽ iurare, phibuit: q̃o loqui oporteat docuit subdens: Sit autẽ sermo vester est: est: non: nõ. i. q̃d est: sufficiat dicere est: q̃d nõ est: sufficiat dicẽ nõ est. Siue iõ & his est est: nõ non: vt quid ore affirmas: operib⁹ pbes. & q̃d vbis negas: factis nõ cõfirmes. ¶ HYLA. Uel aliter: In fidei simplicitate viuentibus iurare opus non est: cũ quib⁹ semp q̃d est ẽ: q̃d non nõ: & per hoc eor̃ & opus & sermo omnis in vero est. ¶ HIERO. Euãgelica igit vitas nõ recipit iuramentũ: cum omnis sermo fidelis, p iuramẽto fit.

AVG. Quapropt qui itelligit non in bonis: sed in necessarijs iurationẽ habendã: refrenet se q̃tũ põt: vt nõ ea vtat nisi in necessitate: cũ videt pigros esse hoies ad credendũ: q̃d vtile est credere: nisi iuratione firmet. hoc q̃ est bonũ & appetendũ: q̃d hic dicitur: Sit sermo vester est est: non non. q̃d aũt his abũdantius est: a malo est. i. si iurare cogeris: sciãs de necessitate venire infirmitates eor̃ q̃b⁹ ali q̃d suades: que vtiq; infirmitas malũ est. itaq; non dixit: Quod amplius est: malũ est. tu enĩ non malũ facis qui benẽ vteris iuratione: ut alteri psuadeas q̃d vtiliter psuadeas: sed a malo est illi⁹ cuius infirmitate iurare cogeris. ¶ CHRY. in ho. Uel a malo est. i. ab infirmitate eor̃ q̃bus lex iurare pmisit. Ita enĩ chriſt⁹ non monstrat uetere legẽ diaboli eẽ: sed a ueteri impfectione ducit ad abundantiam nouitatem.

Audistis q; dictũ est: oculum ,p oculo: dentẽ ,p dente. Ego aũt dico nobis nõ resistere malo: sed siqs te pcusserit in dextrã maxillã tuã: pbe illi & alterã. & ei q̃ vult tecũ i iudicio contẽdere & tunicã tuam tollere: dimitte ei & palliũ. & q̃cũq; te angaria uerit mille pass⁹: uade cũ illo & alia duo. Qui autẽ petit a te: da ei: & uolenti mutuare a te ne auertaris.

¶ GLO. Quia supius docuerat dñs inon esse pr̃io iniuriã inferendã: nec irreuerentiã dño: dñter h̃ docet q̃liter se christian⁹ hr̃e debeat ad iniuriã sibi inferẽtes. vñ dicit: Audi. q; di. est: ocu. p ocu: & den. p dente. ¶ AVG. ℨ faustus: Q̃d quidẽ ad repr̃imẽdas flammas odior̃ in se inuicẽ seuientiũ: & immoderatos animos refrenãdos ita pceptus est. Quis enim facile contẽtus est tñ reponere vindicte q̃tũ accipit iniurie? Nõne videm⁹ leuiter lesos boies: moliri cedere: sitire sanguinẽ: virq; inuenire in malis inimici vñ satient? Nunc igit imoderate ac iniuste vltioni: lex iustum modũ figẽs penaꝫ talionis instituit: hoc est vt qualẽ quisq; instituit iniuriã: tale supplicium rependat: q̃d nõ fomes sed limes furoris est: non vt id q̃d sopitũ erat hinc accenderet: sed ne id q; ardebat vltra extẽderet. imposita est enĩ iusta vindicta q̃ iuste debet ei qui passus fuerit iniuriã. Q̃d autẽ debet: & si benigne remittit: non tñ iniq̃ repetit. Itaq; cũ peccet q̃ imoderate vult vindicari: nõ peccet aũt qui iuste vult vindicari: remotior est a peccato q̃ nõ vult oĩno vindicari. & iõ subdit: Ego aũt dico vobis nõ resistere malo. Poterã aũt & ego sic ponere: Dictum est antiquis: Nõ iniuste vindicabis. ego aũtez dico vobis: ne vindicetis: q̃d adimpletio est. Si per hec vba q̃d legi defuit a christo additũ mihi videtur: ac nõ pot⁹ id q̃d lex volebat efficere: ne iniuste se quisq; vindicaret: cõseruari tuti⁹ si oĩno se nõ vindicaret. ¶ CHRY. sup matth. Sine hoc enĩ mãdato legis mandatũ stare non põt: q; si sm legis mandatum omnib⁹ reddere mala, p malis ceperimus: oẽs efficiemur mali eo q̃ psequẽtes abundẽt. Si aũt sz christi preceptũ non resistit malo: & si mali nõ leniũtur: tñ boni pmanebunt boni. ¶ HIERO. Dñs q̃ nr̃i vicissitudinez tollẽs truncat initia peccator̃. in lege nãq; culpa emẽdat: hic peccator̃ auferunt exordia. ¶ GLO. Uel põt dici q̃ dñs hoc dixit: iusticie veteris legis aliquid addẽs. ¶ AVG. de ser. do. in mõte: Phariseor̃ enĩ iusticia minor: est nõ excedere vindicte modum: & hoc est pacis inchoatio. perfecta aũt pax est talem penit⁹ nolle vindictã. Intra illud q̃ primum q̃d pter legem est: vt mai⁹ malũ pro minori malo reddat. Et hoc q̃d domin⁹ pficiendis discipulis dicit: ne ,p malo vllũ malum reddat: medũ locum tenet vt tãtũ reddat: quãtũ acceptus est: p q̃d a summa discordia ad summã concordiã transitus factus est. Quisquis enĩ malũ prior infert: maxime a iusticia distat. Quisq; autẽ nulli prior malefecit: sz tamẽ lesus rependit graui⁹: recessit aliquãtulum a summa iniquitate. Qui vero tantũ reddit: q̃tum accepit: iam aliquid donat. iustũ est enĩ eum qui lesit prior graui⁹ ledi. Hanc ergo inchoatã minime iusticiam ille pficit: qui legẽ venit ipl̃ere. Duos autẽ gradus qui iterfint: intelligendos reliquit. Nã est qui nõ reddat tñ: sed min⁹. Et hinc ascẽdit qui oĩno nil rependerit: q̃d pax videt dño: nisi & ampli⁹ sis paratus suscipere. Quapropter nõ ait: nõ reddere maluz ,p malo: sed non resistere aduersus malũ: vt nõ solum non repẽdas q̃d tibi fuerat irrogatũ: sed etiam nõ resistas quin aliud irroget. Hoc enĩ est q̃d cõuenienter exponit: Sed siquis te pcus. in dexte. maxil. tuã: prebe ei & alterã. Quod ad misericordiã ptinere bi maxime sentiũt: qui eis quos multũ diligũt seruiunt: vel prauis vel phreneticis a quib⁹ multa sepe patiunt. & si eor̃ salus id exigat: pbent se etiã vt plura patiant. Docet ergo domin⁹ medicus animarũ vt discipuli sui eor̃ quorũ saluti consulere vellent: imbecillitates equo animo tolerarẽt. Omnis nãq; improbitas ex imbecillitate animi venit: q; nihil innocenti⁹ est eo qui in virtute pfectus est. ¶ AVG. cõtra menda. Ea vero que in nouo testamẽto a sanctis facta sunt: valent ad exempla itelligendar̃ scripturarũ: que in pceptis digesta sunt: velut cum legimus in euãgelio: Accepisti alapã: exemplũ aũtẽ pa

tientie nullũ q̃ ipsi⁹ oñi excellẽtius ĩuenim⁹: ⁊ ipse cum alapa pcussus esset: nõ ait: Ecce alterã maxillã sed ait: Si male dixi: exprobra de malo: si autẽ bñ: q̃d me cedis? vbi oñdit illã ꝓparationẽ alteri⁹ maxille in corde faciẽdaz. AVG. in ser. do. in mõte: Paratus enĩ fuit dñs nõ solu in alterã maxillã cedi ꝓ salute omniũ: sed in toto corpore crucifigi. Queri ãt põt: q̃d sit dextera maxilla. Sed cũ facies sit: q̃ q̃sq̃ cognoscit: ĩ faciẽ cedi scõm aplm: ẽ otẽni ac despici. Sz qñ facies nõ põt dici dextera ⁊ sinistra: ⁊ tamẽ nobilitas est: fm deũ ⁊ fm seculum ita distribuit: tanq̃ in dexteram maxillã ⁊ sinistrã: vt in quocũq̃ discipulo christi contẽptũ fuerit q⁹ christian⁹ ẽ multomagis in se contẽni parat⁹ sit: siquos huiusmodi seculi honores hz. Hĩa aũt ĩ q̃b⁹ ipzobitatẽ aliq̃s patimur: ĩ duo genera diuidunt: qñ vnũ est: quod restitui nõ põt: alterꝫ quod põt. Sed ĩ illo quod restitui non põt: vindicte solatiũ queri solet. Quid enim ꝓdest q⁹ pcussius repcutis: nunq̃d ꝓpterea qõ ĩ corpore lesum est restituit? sed tumidus anim⁹ talia fomenta desiderat. CHRYSO. super matth. Nũq̃d autem si repercusseris eũ compescuisti eũ: vt te nõ ꝓcutiat? sed magis excitasti eum vt adhuc percutiat: Nam iracundia per iracũdiam non cõpescitur: sed ampli⁹ irritat. AVGV. in ser. do. in monte: Unde domin⁹ poti⁹ misericozditer pferendã alteri⁹ infirmitatẽ iudicat: q̃ alieno supplicio suã mitigandam neq̃ tamẽ hic ea vindicta ꝓhibet que ad correctionem valet. Ipsa enĩ pertinet ad misericozdiã: nec impedit illõ ꝓpositũ quo q̃sq̃ parat⁹ ẽ ab eo quẽ correctũ cẽ vult plura deferre. Recte tñ vt ⁊ ille vĩdicet: cui rerũ ozdine potestas data est: ⁊ ea volũtate vindicet: q̃ pr̃ ĩ filiũ paruulũ quẽ odisse nõ põt. Sancti aũt viri nõnulla peccata morte punierunt: quo ⁊ ventib⁹ vtilis met⁹ incuteret: ⁊ illis q̃ morte puniebant: non ipsa mors noceret: sed peccatũ quod augeri posset si viuerent. Inde ẽ q⁹ helias multos morte affecit: de quo cũ exẽplũ cepissent discipuli: reprehẽdit ĩ eis dñs nõ exẽplũ ꝓphe: sed ignozãtiã vindicandi: aĩaduertens eos non amoze correctionis: sed odio desiderare vindictam. Sed post q̃s eos docuit diligere ꝓximũ: infuso ẽt spũ sancto: nõ deferunt tales vindicte. Nam ⁊ verbis petri ananias ⁊ vxoz ei⁹ exanimes ceciderunt. Et paulus apostolus tradidit quẽdam sathane in interitũ carnis. ⁊ ideo quidã aduersus corpozales vindictas: que fũt in veteri testamento: nescio qua cecitate seuiãt: quo aĩo fcã fũt nesciẽtes. AVG. ad bonifa. comitẽ: Quis aũt mente sobri⁹ regib⁹ dicat: nõ ad vos ptinet: q̃s velit esse siue religiosus siue sacrilegus: q̃bus dici nõ põt. Nõ aũt ad nos ptinet in regno vestro: q̃s velit pudicus eẽ aut ipudic⁹. Deli⁹ ẽ quidẽ ad deũ colẽdũ boies duci q̃s pena cõpelli. Multis autẽ ꝓfuit: qõ experimẽto ꝓbam⁹: ꝓus doloze vel timoze cogi: vt postea possint doceri: aut qõ tã vbis didicerant: ope sectari Sicut enĩ meliozes sunt quos dirigit amoz: ita plures sunt quos corrigit timoz. Agnoscãt in aplm paulũ ꝓus cogẽtẽ christũ: ⁊ postea docẽtez. AVG. in ser. do. ĩ mõte: Tenebit q̃ hoc iniuriarũ genere qõ p vindictã luit iste mod⁹ a christianis vt accepta iniuria nõ surgat odiũ: sed paratus sit anim⁹ plura perpeti: nec correctionẽ negligat: que vel consilio vel auctozitate vti põt. HIERO. Secũdum aũt mysticos ĩtellect⁹ pcussa dextera nr̃a: nõ debem⁹ sinistrã ꝓbere: sz alterã: hoc ẽ alterã dexterã: iust⁹ enim sinistram nõ habet. Si nos hereticꝰ in disputatione pcusserit: ⁊ dextrũ dogma voluerit vulnerare: opponat ei aliud de scripturis testimoniũ. AVG. ĩ ser. do. in mõte: Aliud aũt iniuriarũ gen⁹ est qõ itegruz restitui põt: cui⁹ due sunt spẽs. vna ad pecuniã: altera ad opa pertinet. vnde de ꝓmo bozum duozuz subdit: Et ei qui vult tecũ in iudicio contẽdere: ⁊ tunicã tuam tollere: dimitte ei ⁊ pallium. Sicut q̃ qõ positũ ẽ de pcussa maxilla oĩa significat: que sic ingerun tur ab imꝓbis vt restitui non possint nisi vindicta ita quod positum est de vestimento omnia significat que possunt restitui sine vindicta: ⁊ hoc etiaz ad ꝓparationem cozdis: nõ ad oñsionẽ operis ꝓceptuz recte intelligit. Et qõ de tunica ⁊ vestimẽto dictum est: in omnib⁹ faciendũ est: q̃ aliquo iure tẽpozaliter nr̃a cẽ dicim⁹. Si enĩ de necessarijs hoc ꝓceptuz est quãtomagis superflua contẽnere conuenit. Et hoc ipse signat cum dicit: Qui vult tecum in iudicio otẽdere. Hĩa ergo intelligunt de quibus in iudicio nobiscũ cõtẽdi põt. Sed vtrũ ⁊ de seruis accipiẽdum sit magna questio est: nõ enĩ christianũ oportet ficpossidere suũ qũo equũ: q̃uis fieri possit: vt maiori ꝓcio valeat equ⁹ q̃ seruus. Sed si suus rectius a te regit: q̃ ab illo q̃ eum cupit auferre: nescio vtrũ quisquã audeat dicere eũ vt vestimentũ debẽ otẽni CHRY. sup matthe. Indigna aũt res est: vt hõ fidelis stet in iudicio ante conspectũ iudicis infidelis. Vel si fidelis certe secularis ⁊ qui te venerari debuerat: ꝓpter dignitatẽ fidei: iudicat te ꝓpter necessitatẽ cãe: ⁊ pdes dignitatẽ christi ꝓpter negociũ mũdi. Deinde omne iudiciũ irritatio cozdis est ⁊ cogitationum malaꝝ. nã si videris q⁹ causa tua fraudib⁹ aut pecunijs expugnetur: ⁊ similiter tu cause tue adesse festinas: ⁊si ab initio hoc consilium non habuisti. AVG. in enchiridion: Et ideo ꝓhibuit hic dominꝰ suos de secularib⁹ rebus cũ alijs habere iudiciũ: tñ cũ apostolus sinit in ecclesia talia iudicia finiri inter fratres fratribus iudicãtibus: extra ecclesiã vo terribiliter vetat: manifestũ est q̃d scõm veniam ozdat infirmis. RABA. in mozalib⁹: Sz tñ q̃dã dũ tpalia nobis rapiũt solũmodo sũt tolerãdi. Quidã vo sunt seruata charitate ꝓhibẽdi: nõ sola cura ne nr̃a subtrahant: sed ne rapiẽtes nõ sua semetipsos pdãt Plus enĩ ipsis raptozib⁹ debemus metuere q̃s rebus irrationabilibus inbiare. Cum autẽ ꝓ terrena re pax a cozde cũ ꝓximo scinditur: apparet q⁹ plus res q̃s ꝓxim⁹ amat. AVG. in ser. do. Tertiũ vero iniuriarũ genus: qõ ad operã ptinet ex vtroq̃ confectum ẽ: ⁊ cũ vindicta ⁊ sine vindicta põt restitui: nã qui angariat hominem ⁊ cogit se imꝓbe adiuuari ab inuito: ⁊ penã imꝓbitatis põt luere ⁊ operam reddere. In hoc ergo genere iniuriarum dñs docet animũ christianũ eẽ patientissimũ: ⁊ ad plura pferẽda paratũ. vñ subdit: Et quicũq̃ te angariauerit mille passus: vade cum illo alia duo. ⁊ hoc vtiq̃ monet non tam vt pedibus agas q̃s vt animo fisparat⁹ CHRY. in ho. Angariare enim est iniuste trahere ⁊ sine ratione vexare. AVGV. de sermo. domi. in mõte: Sic ergo dcm putamus: Vade cũ il. alia duo

scilz milia:vt tria compleri voluerit:quo numero si gnificetur pfectio vt meminerit quisquis hoc facit: pfectā se implere iusticiā:ꝓpter qō ꝛ tribus exēplis hoc p̄ceptū insinuauit.ꝛ ī hoc tertio exēplo simplo duplū addit:vt triplū compleatur.Uel ꝑ hoc accipitur qꝺ in p̄cipiēdo tanq̄ tolerabili incipiēs paulatim creuerit.nā p̄mo p̄beri voluit alterā maxillaz cum fuerit dextra pcussa:vt min⁹ pferre parat⁹ sis: q̄ ptulisti.Deinde illi q̄ tunicā vult tollere iubet ꝛ pallium dimitti:vel vestimētū fm aliā lr̄az: qō aut tantūdē est:aut non multo amplius.Tertio de mille passib⁹ q̄bus addēda dicit duo milia vsq̄ ad duplum pducit:Sed qm̄ paz ē non nocere:nisi ꝛ bene ficiū p̄stes:ꝓsequēte: adiūgit ꝛ dicit:Qui aūt petit a te da ei/ CHRY.super matth̄.Quia diuitie nostre non sunt:sed dei.Deus enī dispensatores diuitiarū suaz voluit esse nos non dños/ HIERO.Sed si de elemosynis tm̄ dictū intelligamus: in pluribus pauperibus hoc stare non pōt:sed vt diuites si semper dederint semper dare non poterūt/ AVG.in ser.dñi:Dicit ergo:Omni petenti da:nō oīa petenti: vt id des:qō dare honeste potes ꝛ iuste. Quid enim si pecuniā petat:qua innocentē conetur oppm̄ere? quid si stupꝝ petat? Dandū ē ergo qō nec tibi nec alteri noceat:q̄tū ab homine credi pōt: ꝛ cū negaueris qō petit:iudicanda ē iusticia vt non eum inanem dimittas:ꝛ aliquādo meli⁹ aliquid dabis cuz petentē iniuste coꝛrexeris/ AVG.ad vincen.Utilius enī esurienti panis tollitur:si de cibo securus iusticiā negligat:q̄ esurienti panis frangit:vt vi iniusticie seduct⁹ acquiescat/ HIE.Pōt enī intelligi ō pecunia doctrine que nūq̄ deficit: sed quāto plus datur:tanto amplius duplicat/ AVG.Qō autez ait:Et volenti mutuari a te ne auertaris:ad animuz referendū est.hylarē enī datorē diligit deus.Mutuatur aūt omnis q̄ accipit:ꝛ si ipse nō solutur⁹ sit: qꝛ misericoꝛdibus deus plura restituit.aut si nō placet accipe mutuātē nisi eū qui accipit redditur⁹:intelligendū ē dñm ipsa duo genera p̄standi esse complendū.nam aut donam⁹ aut reddituro cōmendamus.Recte ergo ad hoc beneficij genus hortando dicit:Ne auertaris.i.ne ꝓpterea volūtatē alienes: quasi deus nō redditurus sit:cū bō reddiderit.cum enim ex p̄cepto dei facis: infructuosū esse non pōt.

CHRY.sup matth̄.Ergo iubet nos christ⁹ mutuū dare:non tñ sub vsuris:qꝛ q̄ sic dat nō sua dat:sz aliena tollit.de vno vinculo solut:ꝛ multis alligat:ꝛ non ꝓpter dei iusticiā dat:sed ꝓpter ꝓpriū lucruz. Similis ē etiā pecunia vsuraria aspidis morsui.naz sicut venenū aspidis latenter oīa mēbra corrumpit: sic ꝛ vsura oēs facultates conuertit in debitum.

AVG.ad marcel.Obijciūt aūt quidā q⁹ hec christi doctrina rei publice moribus nulla ex parte queni at.nā q̄s inquiūt tolli sibi ab hoste aliq̄d patiat:vel romane ꝓuincie dep̄datoꝛib⁹ non male velit belli iure repꝛehēdere.Sūt aūt ista p̄cepta patiētie semp in coꝛdis p̄paratione retinēda:ipsaq̄ benivolentia ne reddat malū ꝓ malo semp ī volūtate cōplēda est. Agēda sūt aūt multa ꝛ cū inuitis benigna q̄dā aspitate plectētis ac ꝓ hō si terrena respu.p̄cepta christiana custodiat: ꝛ ipa bella siue nō benivolētia nō gerētur:vt ad impietatis iusticieq̄ pacatā isocietatez victis facili⁹ osulat.nā cui licētia iniq̄tatis eripitur vtili⁹ vincit:quoniā nihil ē infelicius facilitate p̄ecantiū:qua penalis nutritur impunitas: ꝛ mala voluntas velut hostis interioꝛ roboꝛatur.

Audistis quia dictū est: diliges proximū tuū: ꝛ odio habebis inimicum tuū. Ego autē dico uobis: diligite ūmicos uestros: benefacite his qui oderūt uos: ꝛ oꝛate pro p̄sequentibus ꝛ calūniantibus uos: ut sitis filij patris uestri qui in celis est: qui solē suuz oꝛiri facit sup bonos ꝛ malos: ꝛ pluit super iustos ꝛ iniustos. Si.n. diligitis eos qui uos diligūt: quam mercedem habebitis? Nonne ꝛ publicani hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres uestros tm̄: qd amplius facitis? Nonne ꝛ ethnici hoc faciunt? Estote ergo uos perfecti: sicut ꝛ p̄r uester celestis p̄fect⁹ ē.

GLO.Docuit dñs supza iniuriā inferēti nō eē resistendū:sz ad plura pferēda paratū eē.nūc aūt vltꝛius docet iniuriā inferētib⁹ impendēdū eē charitatis affectū sil̄ ꝛ effectū.Et cū p̄missa ad cōplemētuz iusticie legis ptineāt:conuenienter hoc vltimū ptinet ad impletōz charitat⁹:q̄ fm aplm̄ ē legis plenitudo Dicit g̃:Audistis qꝛ dictū ē:diliges primū tuum.

AVG.in p̄mo de doct. xp̄ia.Qō aūt nullū hoiez excepit:qui p̄cepit primū diligē:dñs in parabola se minuit relicti oñdit dicēs primū q̄ erga illū extitit misericoꝛs:vt cū intelligam⁹ primū cui exhibendū eē misericoꝛdie officiū:si indigeret:qō nulli negandū eē quis nō videat:dño dicente: Benefacite his q̄ oderūt vos/ AVG.de ser.do.i mōte:Gradū aūt eē in phariseoꝛ iusticia:q̄ ad legē veterem ptineret: hinc intelligit q⁹ multi etiā eos a q̄b⁹ diligūt oderūt. Ascēdit g̃ aliquē gradū:q̄ primū diligit: q̄uis adhuc oderit inimicū.vñ ad hūc designādū subdit: Et odio hēbis inimicū tuū.Que vox nō ē accipienda vt iubētis iusto sz p̄mittētis infirmo/ AVG.c̄ faustū:Quero aūt a manacheis cur ꝓpriū velint eē legis moysi qō dictū ēantiq⁹:oderis inimicū tuum an ꝛ paul⁹ nō dixit hoies quosdam deo odibiles. Querēdū ē g̃ quō intelligat exemplo dei cui dixit paul⁹ quosdā odibiles odio hūdos ūmicos. Et rursus exemplo dei qui facit solē suū oꝛiri sup bonos ꝛ malos diligendos inimicos.Hec itaq̄ regula est qua ꝛ oderim⁹ inimicū ꝓpt̄ id qō in eo malū est .i.iniquitatē:ꝛ diligam⁹ inimicū ꝓpt̄ id qō in eo bonū est.i.rationabilē creaturā.Audito igitur ꝛ nō intellecto quod antiquis dictū erat:Oderis inimicum tuum:ferebantur homines in hoīs odiū:cū nō deberēt odire nisi vitiū.Hoc ergo coꝛrigit dñs cum subdit:Ego aūt dico vobis: diligite inimicos vr̄os. vt qui iā dixerat:Non veni soluere legem: sed im/

plere. Precipiēdo vtiqz vt diligam⁹ inimicos: coge ret nos intelligere quō possem⁹ vnū eūdēqz hoiem z odisse ꝓpter culpā: z diligere ꝓpter naturam.
GLO. Sed sciendū ē in toto corpe legis nō eē scriptū: Odio habebis inimicū tuū. sz hoc dr q̄stū ad traditionē scribaz: quib⁹ visū ē hoc addēdū: qa dns p̄cepit filiis isrl̄ psequi inimicos suos: z delere amalech de sub celo. CHRY. sup matth̄. Sic enim qō dictū ē: Non occupisces: nō dictū ē ad carnem sz ad animā: sic z in hoc loco: caro quidē inimicū suū diligere non pōt: aīa aūt pōt: qz dilectio vel odiū carnis in sensu ē: aīe vō i intellectu. Nū g̃ nocemur ab aliquo: z si sentim⁹ odiū: nō tñ exequi volum⁹ ogno sce: qz caro nr̄a odit inimicū: aīa vō diligit. GRE. xxi. moza. Inimici aūt dilectio tūc veracit̄ custodit̄: cum nō de ꝓfectu deijcimur: nec de ruina illi⁹ letamur. Nō enī amat aliqs quē nō vult eē meliorem: eūqz stantē voto psequit̄: quē cecidisse gratulatur: Euenire tñ plerūqz solet: vt nō amissa charitate z in imici nos ruina letificet: z rursū ei⁹ gloria sine inuidie culpa ꝺtristet: cū z ruēte eo quosdā bene erigi credimus: z ꝓficiēte illo plerosqz iniuste oppꝛimi timeam⁹. Sed ad hoc seruādū ē discretiōis examen: ne cū nr̄a odia exequimur: fallamur sub specie vtilitat̄ aliene. Oportet etiā pēsare qd debem⁹ ruine pctōris: z qd iusticie feriētis. nam cū puersū quēqz oīpotēs pcutit: z congaudēdum ē iusticie iudicis: z condolendū miserie peuntis. GLO. Qui aūt sunt ꝺ eccleſiā trib⁹ modis ei aduersantur: odio: verbis: cruciatu corpis. ecōtra diligit. vñ dicit̄: Diligite inimicos vr̄os: benefacite. vñ seqt̄: Benefacite his qui oderunt vos. vnde sequitur: Et orate pro persequē. z calū. vos. HIERO. Multi p̄cepta dei imbecillitate sua: nō scor virib⁹ estimātes: impossibilia putant eē q̄ p̄cepta sūt: z dicūt sufficē vtutib⁹: nō odisse inimicos. ceterꝫ diligē plus p̄cipi q̄z hūana natura patiat̄. Sciēdū ē g̃ christū nō impossibilia p̄cipe: sed pfecta q̄ fecit dauid in saul z absolon. Stephanus quoqz martyr ꝓ lapidātib⁹ deꝓcatus ē. Et paulus anathema cupit esse ꝓ psecutoribus suis. Hoc aūt ieſus z fecit: z docuit dicēs: Pat̄ ignosce illis.
AVG. in encheridion. Sed pfectoruz sūt ista filiorū dei: quo quidē se dz oīs fidelis extēdē z hūanuz animū ad hūc affectū ordādo deū: secūqz luctādo producere. Tamē hoc tā magnū bonū tāte multitudinis nō est quātā credim⁹ exaudiri: cū in or̄one dr̄: Dimitte nobis debita nr̄a: sic̄ z nos di. debi. nr̄is
AVG. in ser. do. in mōte: Dicit̄ aūt hic q̄stio q⁹ huic p̄cepto dñi quo nos hortatur orare ꝓ inimicis: multe alie scripture ptes videt̄ aduerse: qz in ꝓphetis inueniūt̄ multe imꝓcatiōes aduersus inimicos: vt ē illud: Fiant filij ei⁹ pupilli. Sed sciēdū q⁹ ꝓphete solent figura imꝓcantis futura p̄dicē. Sz illud magis monet qō dicit iohānes: Est aūt pctm̄ ad mortē: nō ꝓ illo dico vt oret q̄s: aperte enī oñdit esse alienos frēs pro q̄b⁹ orare nobis nō p̄cipit̄: ꝓ ꝺ qō ꝓmittit: Siqs scit peccare frēm suū: cū dñs etiā ꝓ psecutoribus nos iubeat orare. Nec ista q̄stio solui pōt nisi fateamur aliq̄ pcta eē in fratrib⁹ q̄ inimicoꝝ psecutione sūt graviora. Nam z stephan⁹ orat pro eis a q̄bus lapidat̄. qz nōdū christo crediderat. Et aplūs paulus nō orat pro alexādro qz frater erat: z ꝓ iuidentiā fraternitatē oppugnando peccauerat. Pro quo aūt nō oras: iam nō ꝺ illū oras. Sed qd agim⁹ de his contra quos oratū a sanctis accipim⁹: nō vt corrigerētur: nam hoc mō pro ipsis poti⁹ oratū est. sed ad illā vltimā dānationē non sic̄ otra dñi traditorem ꝓ prophetā: nam illa p̄dictio futuroꝝ nō optatio supplicij fuit. Sz sic̄ in apocalypsi legim⁹ martyres orare vt vindicent̄: sz hic nō oportet moueri. Quis enī audeat affirmare vtrū ꝺ ipsos hoīes: an ꝺ regni pctm̄ petierint: Nam ipsa z iusticie z miseri cordie vindicta martyrū vt cuertat̄ regnū pct̄i: quo regnante tāta ꝓpesti sūt. destruit̄ aūt partim correctione hoīm: partim dānatione pseuerātiū in pct̄o. Nōne tibi videt̄ paul⁹ in seipso stephanū vindicas se cū dic̄: Castigo corp⁹ meū: z in fuitutē redigo.
AVG. de q̄stio. no. z ve. testa. Vel aīe occisoꝝ clamāt vindicari se postulātes: sic̄ sanguis abel clamauit de terra: nō voce sed rone. Nā z op⁹ opificē laudare dr̄ ꝓ hocipsū q⁹ videtē se oblectat: nō enī tā impatientes sūt sci vt vrgeant fieri qō sciūt tpe p̄finito futuꝝ. CHRY. in ho. Clide aūt quot grad⁹ ascendit: z qualiter nos i ipsū vtutis verticē statuit. Primus gradus ē: non incipe in iusticiā: secūdus eqlē non vindicari: tertius nō facere vexanti q̄ quis pas sus est: quartus exponere seipsū ad patiendū mala: quintus ampli⁹ se tribuere q̄s ille vult qui fecit mala: sextus non odio habere eum q̄ hoc opatur: septimus diligere: octauus benefacere: non⁹ ꝓ ipso orare. Et quia magnū erat p̄ceptū: p̄clarū p̄miū subdit: scilz fieri simules deo. vnde dicit: Ut sitis filij patris vestri qui est in celis. Siqs enī p̄cepta dei custodiat: z filius dei efficitur: ergo nō in natura fili⁹ est hic scilz de quo loquit̄: sed arbitrio suo. AVG. ō ser. do. in mōte: Ex illa aūt regula intelligendū ē qō ꝺ dicit̄: qua z iohānes dicit: Dedit eis ptātē filios dei fieri. Un⁹ enī naturaliter filius ē: nos autē ptāte accepta efficimur filij inq̄stū illa q̄ ab eo p̄cipiūt̄: iplemus. Itaqz nō ait: Facite ista quia estis filij: sed facite ista vt sitis filij. Cum autē ad hoc vos vocat: ad similitudinem suā vocat. vnde sequitur: Qui solem suum facit oriri sup bonos z malos: z pluit super iustos z iniustos. Potest autē per solem intelligi nō iste visibilis: sz ille de quo dicitur: Vobis qui timetis nomen dñi: orietur sol iusticie: z per pluuiā irrigatio doctrine veritatis: quia z bonis z malis apparuit z euangelizatus est christus. HYLA. Vel in baptismi z spūs sacramēto tribuit solem z pluuiaz.
AVGV. Vel potest accipi sol iste visibilis z pluuia quia fructus gignūtur: qz iniqui i libro sapiētie plangūt: Sol nō ortus est nobis. Et de pluuia spirituali dr̄: Mādabo nubibus meis ne pluāt sup eam. Sz siue hoc siue illud: magna dei bonitate fit q̄ nobis imitāda p̄cipit̄: nō aūt solum ait: Qui facit solē oriri: sz addidit: Suuz. i. quē ipse fecit vt hic āmoneremur quāta liberalitate ex p̄cepto ei⁹ p̄stare debemus: que nō cream⁹ sz ex munerib⁹ ei⁹ accipim⁹.
AVG. ꝺ vincētiū: Sz sic̄ ista dona ei⁹ laudam⁹: ita etiā flagella i eos quos diligit cogitem⁹: vñ nō ois q̄ pcit amic⁹ ē: nec ois q̄ verberat inimic⁹. Melī⁹ ē enī cū securitate diligē q̄s cū lenitate decipe. AVGV. in libro de ciui. dei: Laute aūt dixit: Sup iustos z iniustos: nō sup iustos vt iniustos: quia ois

bona deus nō ꝓpter hoīes dat: sed ꝓpter scōs: siē ⁊ flagella ꝓpter pctōres: sed in bonis non sepat pctō res a iustis: ne desperēt: nec in malis iustos a pctō ribus ne gloriēt. Maxime cū malis bona nō pro sint q̄ male viuētes ad p̄iudiciū suū ꝓcipiūt: nec bo nis mala noceāt: ſz magis ꝓsint ad iusticie lucrum. ¶ CHRY. sup matth. Nam bon⁹ tpalib⁹ bonis nō ertollit: nec malis frangit. Mal⁹ aūt iō huiusmōi felicitate punit: q⁹ felicitate cozrūpit. Uel iō ista tē poralia bona ⁊ mala vtrisq; voluit esse cōmunia: vt nec bona cupidi⁹ appetātur: q̄ mali habere cernun tur: nec mala turpiter euitētur: q̄b⁹ ⁊ boni afficiūt. ¶ GLO. Amare aūt amātem nature ē: inimicū vo amare ē charitatis: ⁊ iō sequit: Si enī diligitis eos q̄ vos diligūt: quā mercedē habebitis. ſ. in celo. de his enī dicitur Recepistis mercedem vr̄az. Sed tñ hec oportet facere: illa non amittere. RABA. Si ḡ pctōres erga dilectores suos natura duce volunt ee benefici: multomagis vos maiozis dilectiōis si gnū amplecti debetis: etiā nō amātes. vnde seq̄tur: Nonne ⁊ publicani hoc faciūt. i. q̄ publica vectiga lia exigūt: vel q̄ publica negocia seculi vel lucra se ctant. ¶ GLO. Si vo ꝓ his tm̄ oraueritis: q̄ aliqua affinitate vobis cōiūcti sūt: q̄d ampliꝰ hz beneficiū vr̄m q̄z infideliū: vnde seq̄t: Etsi saluta. frēs ve. tm̄ q̄d ap̄li⁹ facietis: Salutatio enī ē quedā spēs oro nis. Nonne ethnici hoc faciūt: ¶ RABA. i. gētiles: nam ethnos grece latine gēs dr: q̄ tales sunt vt fue runt geniti. ſ. sub pctō ¶ REMI. Quia vo pfectio di lectiōis vltra dilectionē inimicoz nō pōt ꝓcedere. ideo postq̄z oīs ꝓcepit diligere inimicos subiūxit: Estote ergo ⁊ vos pfecti: sicut ⁊ pr̄ vr̄ celestis pfect⁹ est. Ipse quidē pfect⁹ ē vt oīpotēs: hō aūt vt ab oī potente adiut⁹. nā sicut q̄q; in scripturis ꝓ verita te ⁊ eq̄litate accipit vt ibi: Sicut fui cum moyse ita ero ⁊ tecū: aliq̄n aūt ꝓ silitudine vt hic. ¶ CHRY. su per matth. Sicut enī filii carnales simulāt pr̄es in aliquo cozpis signo: ita filii spiritales deū in scitate.

¶ Attēdite ne iusticiaz ur̄am facia tis cozā hoībus ut uidcami ab eis: aliogn mercedē nō habebitis apud patrē uestrū qui in celis est.

¶ GLO. Postq̄z chr̄ist⁹ legē q̄tū ad p̄cepta imple uit: incipit nūc eā adimplere q̄ntuz ad ꝓmissa vt ꝓ celesti mercede p̄cepta dei faciam⁹: nō ꝓ terrenis q̄ ler ꝓmittebat. Oīa aūt terrena ad duo potissima re ducūtur. ſ. ad būanā gloriā: ⁊ ad terrenoz affluētiā: quoz vtrūq; in lege ꝓmissū ee videt. De gloria enī dr̄ in deutero. Faciet te dn̄s excelsiorē cūctis genti bus q̄ versanē in terra. De affluētia vo tpaliū ibidē subditur: Abundare te faciet dn̄s in oīb⁹ bonis. ⁊ iō dn̄s hec duo ab intētione fideliū excludit. ſ. gliaz ⁊ terrenoz affluētiā. Sed sciēdū q⁹ appetit⁹ glorie ꝓpinqu⁹ ē vtuti ¶ CHRY. sup marth. Ubi enī res agitur gloriosa: ibi facili⁹ inuenit locū gloriatiōis oc casio: ⁊ iō intētionē glorie p̄mo dn̄s excludit. Nā oīb⁹ enī vitijs carnalib⁹ piculosi⁹ hoc esse i hoīb⁹ in tellexit: cū enī oīa mala seruos diaboli verent: cō cupiscētia vane glie magis verat suos dei q̄z suos diaboli ¶ AVG. in li. de sen. ꝓpe. Quas etiā vires nocendi habeat būane glorie amor: nō sentit nisi q̄ ei bellū indixerit: q⁹ etsi cuiq̄z facile ē laudē non cu pere dū negat: difficile tñ ē ea nō delectari cū offer tur ¶ CHRY. sup matth. Intuere aūt q̄liter incepit velut de fera aliq̄ difficile cognita disputās: ⁊ apta furari eum q̄ nō valde vigilat. Occulte enī ingredi tur ⁊ oīa q̄ intus sūt insensibiliter aufert. ¶ CHRY. in ho. Et iō hoc cauti⁹ cauēdū mandat dicēs: Atten dite ne iusticiā vr̄am faciatis cozā hoībus. Cor aūt nostr̄z attendē debem⁹: inuisibilis enī ē serpēs quez obseruare iubemur: ⁊ latenter ingredit ⁊ seducit. sed in cozde mundo si surreptio inimici succesierit: mox hō iust⁹ discernit: q⁹ spū alieno pulsat. Si aūt cor fuerit iniq̄tatibus plenū: suggestionē diaboli nō facile intelligit. ⁊ iō ꝓmisit: Ne irascaris: Ne cōcupi scas. q⁹ q̄ malis istis subiect⁹ ē: cor suū nō pōt attē dere. Sed quō pōt fieri vt nō cozā hoīb⁹ elemosy nā faciam⁹: aut si fiat quō nō sentiem⁹: Si. n. in pū te aliquo occurrerit paup: quō dabit ei absconse: sed educēdo eū in secreto videt q⁹ dat. Sed cōsidera q⁹ nō dixit: Ne tm̄ cozā hoīb⁹ faciatis. ſz addidit: Ut videami ab eis. Qui ḡ nō iō facit vt ab hoībus videat: etsi cozā hoīb⁹ fecerit: nō tm̄ cozā hoīb⁹ fecis se videt. qui enī aliq̄d facit ꝓpter deū: neminē vidit in cozde suo nisi deū: ꝓpter quē facit: sic artifex euz semp hz p̄ oculis: q̄ sibi op⁹ faciēdū ꝓmisit. ¶ GRE. Si ḡ dantis gloriā querim⁹: ⁊ publicata nr̄a opera in cōspectu illi⁹ occulta seruam⁹. si vo p hoc nostraz laudē cōspicim⁹: foras ab ei⁹ cōspectu iā fuga sūt: etiā si a multis ignozētur: sed valde pfectoz ē sic ostēso ope actoris gloriā q̄rere: vt de illata laude: p̄uata nesciāt exultatione gaudere: quā infirmi q⁹ pfecte ꝓtēnēdo nō supant: neeesse ē vt bonū q̄d opant ab scondāt. ¶ AVG. ō ser. do. in mōte: In hoc vo q⁹ di cit: Ut videami ab eis. addēs: apparet ℞ eū ꝓhibu isse vt ibi finē nr̄i ꝓpositi collocem⁹. nā ⁊ apls q̄ di cit: Si adhuc hoīb⁹ placerē: chr̄isti seru⁹ non essem: Alio loco dic: Ego hoīb⁹ p oīa placeo. Qō nō iō fa cit: vt placeret hoīb⁹: ſz deo: ad cui⁹ amorem cozda hoīm volebat cuertere ex eo q̄d eis placebat. Sic nō absurde loq̄ret q̄ diceret: In hoc ope quo nauē q̄ro: nō nauē q̄ro: ſz patriā. ¶ AVG. de ver. do. Dic aūt: Ut videami ab eis. q⁹ sūt q̄dā q̄ sic faciūt iusti ciā cozā hoīb⁹ vt nō videāt ab eis: ſz vt ipsa opa vi deātur: ⁊ glorificet pr̄ qui in celis ē: non enī suā iu sticiā deputāt: ſz ei⁹ cui⁹ fide viuūt. ¶ AVG. de ser. do. in monte: In hoc etiā q⁹ addit: Alioq̄n mercedē non habebitis apud patrē vestrū qui in celis ē: nihil aliud demōstrat: nisi illud nos cauere oportere ne humanā laudē ꝓ nostroz opez mercede q̄ramus. ¶ CHRY. sup matth. Quid aūt a deo recipies: qui deo nihil dedisti: Nā q̄d ꝓpter deū fit: deo dat: et ab eo recipit. q̄d aūt ꝓpt̄ hoīes fit: in vētos effūdit. Que est aūt sapia res dare ⁊ verba vacua cōpare: ⁊ mercedē dei ctemnere: Uel illū aspice a quo lapi dem expectas: qui te ꝓpt̄ deū facē putat: alioquin vituparet te magis. Ille aūt q̄ plena q̄dē volūtate ꝓ pter hoīes facit: ille ꝓpter hoīes fecisse videt. Si aūt p alicui⁹ cor cogitatio vana ascēdit desideras hoī bus apparere: aīa aūt intelligēs ctradicit: ille nō ꝓ pter hoīes fecisse videtur: q⁹ q̄d cogitauit passio car nis est quod eligit iudicium anime.

Cū ergo facis elemosynaz: noli tuba canere añ te: sic hypocrite faciũt i synagogis ⁊ i uicis ut honorificent ab hoib⁹. Amē dico uobis: receperũt mercedē suā. Te aũt faciente elemosynā: nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua: ut sit elemosyna tua in abscondito: ⁊ pater tuus qui uidet in abscondito reddet tibi.

AVG. de ser. do. Generaliter supra dñs iusticiaz noiauit cū dixit: Attẽdite ne iusticiā vr̃am. Nūc au tē p ptes exequitur. CHRY. sup matth̃. Ponit ãt tria fortia bona. i. elemosynā: oratione: ⁊ ieiuniũ: cõtra tria mala aduersus q̃ dñs tẽtatiõis bellũ suscepit. pugnauit enim ꝓ nobis ō gulā in eremo: contra auariciā supra montẽ: contra vanā gloriā supra templũ. Est ḡ elemosyna q̃ dispergit: ꝺtra auaritiā q̃ ꝺgregat: ieiuniũ ō gulā: qz est ei contrariũ: oratio vo ō vanā gloriā: qz cū oẽ malũ ex malo nascatur: sola vana gloria ō bono ꝓcedit: ideo nō destruit̃ p bonũ: sed magis nutritur. nullũ ḡ remediũ põt esse ꝺtra vanā gloriā nisi oratio sola. AMBRO. Dis aũt sententia discipline christiane i mia ⁊ pietate ⁊ ideo ab elemosyna incipit dicẽs: Cū ḡ facis elemosynam noli tuba canere ante te. GLO. Tuba aũt ẽ oīs act⁹ vel sermo p quẽ opis tractãtia demõstratur: puta q̃ facit elemosynā qñ aliquẽ videt p̃sentẽ: vel intercedente aliquo aut honestiori psone q̃ põt retribuere: alias aũt nõ facit. Sed etsi in loco secreto fecerit: eo ꝓposito vt laudabilis videat̃: tuba ẽ. AVG. Sic ḡ qō dicit: Noli tuba canere añ te: ad hoc respicit qō supius ait: Attẽdite ne iusticiā vr̃az faciatis co. bo. HIE. Qui aũt tuba canit elemosynā faciens hypocrita est. Et iō subdit: Sicut hypocrite faciũt. ISIDO. Nomẽ hypocrite tractũ est a specie eoꝝ q̃ in spectaculis contecta facie incidũt ꝺstinguẽtes vultũ vario colore: vt ad psone quã simulant colorẽ pueniãt: mō in specie viri: mō in femie: vt fallãt populũ ꝺũ in ludis agunt. AVG. de ser. do. in mõte: Sicut ḡ hypocrite. i. simulatores tanq̃z imitatores psonaꝝ aliaꝝ agũt ptes illi⁹ qd non sũt. non enī q̃ agit ptes agamẽnonis: vere ipe est: sed similat eũ: sic ⁊ in ecclesijs in oi vita hũana q̃ se vult videri qō nō est: hypocrita ẽ. Similat enī se iustum ⁊ nō exhibet: q̃ totũ fructũ in laude hoim ponit.

GLO. Et iō subdit loco publica cū dicit: In synagogis ⁊ vicis. Et finẽ intẽtũ cū subdit: Ut honorificentur ab hoib⁹. GRE. xxxij. moza. Sciendũ vo ẽ q⁹ sunt nõnulli: q̃ ⁊ sanctitatis habitũ tenẽt: ⁊ pfectionis meritũ exequi nō valẽt: quos nequaq̃z credẽdum ẽ inter hypocritarũ numeꝝ currere: qz aliud ẽ ifirmitate: aliō callida simulatõe peccare. AVG. de ser. do. in monte: Tales aũt q̃ simulatiõe peccãt: ab inspectore cordis deo mercedẽ nō capiũt: nisi fallacie suppliciũ. ⁊ iō subdit: Amē dico vobis receperunt mercedẽ suã. HIE. Nō dei mercedẽ: sz suaz. Laudari enī sũt ab hoib⁹: quoꝝ causa exercuere virtutes. AVG. de ser. do. in mõte: Hoc aũt respicit ad illud qō supra posuit: Alioq̃n mercedẽ non habebitis apud patrẽ vr̃m. Sic ḡ nō quō illi elemosynam facias: sz quō faciẽda sit iubet ꝺueniẽter cū dicit: Te aũt faciente ele. nes. sini. tua: qd fa. dex. tua. CHRY. i ho. Hoc aũt p supabũdantiã dr̃: ac si dicat: Si possibile ẽ teipsũ ignorare: ⁊ ipsas manꝰ latere possibile eẽt: studiosissimũ ẽ tibi. CHRY. sup matth̃. apl̃i aũt interp̃tant̃ in li. canonũ sic: Dextera est ppl̃s christianus: q̃ ẽ ad dexterã christi. Sinistra aũt ẽ oīs ppl̃s q̃ est ad sinistrã. Hoc ḡ dicit ne christiano elemosynã faciẽte q̃ ẽ dextera: infidelis aspiciat qui ẽ sinistra. AVG. de ser. do. i mõte: Sz fm hoc videbit̃ nulla eẽ culpa velle placere fidelibus: cū tñ i quozũlibz hoim laudẽ finẽ boni opis ostituere ꝓhibeamur. Ut aũt te imitẽt̃ qb⁹ facta tua placuerũt nõ tñ fidelib⁹: sed etiã infidelib⁹ exhibẽdũ est. Si aũt vt alij ꝺicũt: sinistrã inimicũ putaueris: vt nesciat inimic⁹ tuus cū elemosynã facis: cur ipse dñs inimicis iudeis circũstantib⁹ misericorditer sanauit hoīes: Deinde quō cū ipso inimico faciemus: vt illud impleam⁹ ꝑceptũ: Si esurierit inimic⁹ tuus ciba illum. Tertia opinio ẽ ridẽda eoꝝ q̃ dicũt: sinistre noīe vxorẽ significari: vt qñ ī re familiari tenaciores pecuniaꝝ solẽt eẽ femine: lateat eas cū aliq̃d viris alienis impẽdũt: ꝓpter ꝺomesticas lites. Nō aũt solis viris hoc ꝑceptũ datũ ẽ: sz etiã femis. cui ḡ sinistre iubet̃ femĩa occultare op⁹ misericordie siue: an etiã vir sinistra erit femie: q⁹ si q̃spiã putat: cū ꝑceptũ sit talib⁹ vt se inmicẽ bonis morib⁹ lucrifaciant: nō sibi debẽt occultare bona opa sua: nec futura faciẽda sũt vt ꝓmereat̃ de⁹. q⁹ si occultãdũ ẽ aliquid q̃ diu alterius infirmitas id equo animo non põt sustinere: q̃tuis nõ illicite fiat: non tñ femia p sinistrã significari facile apparet toti⁹ capituli significatione. Et etiã qñ sinistrã vocet: qō enī in hypocritis culpatũ ẽ: q⁹. s. laudes hoīm q̃rũt: hoc tñ facẽ veteris. quapropter sinistra videt̃ significare delectationẽ laudis: dextera aũt significat intẽtionẽ implẽdi ꝑcepta diuina. Cū ergo ꝺscientie faciendi elemosynam miscet se appetitio laudis hũane: fit sinistra ꝺscia dextre. Nesciat ergo sinistra. i. non se misceat ꝺscientie tue laudis humane appetitio. Dñs aũt nr̃ multo magis ꝓhibet solã sinistrã in nobis opari: q̃z eam misceri opib⁹ dextre. Quo aũt fine hoc dixerit: oñdit cū subdit: Ut sit elemosyna vr̃a in abscõdito. i. in ipsa bona ꝺsciẽtia: q̃ hũanis oculis demõstrari nõ põt: nec verbis aperiri: quãdoquidem multi multa mẽtiũtur. Sufficit aũt tibi ad promerendum ꝑmiũ ipsa cõscientia: si ab eo expectas ꝑmiũ: q̃ solus ꝺscie inspector ẽ. Et hoc ẽ qō subdit̃: Et pr̃ tu⁹ q̃ vi. in abscon. reddet tibi. Multa latina exẽplaria bñt: Reddet tibi palã. CHRY. sup matth̃: Impossibile ẽ enī vt op⁹ bonuz hoīs in abscondito dimittat de⁹: sz ī hoc seculo manifestat ⁊ illo glorificat: quia gl̃ia dei ẽ: sicut ⁊ diabol⁹ manifestat malũ: ī q⁹ malicie ei⁹ virt⁹ oñdit̃. Prope aũt publicat de⁹ oẽ bonũ in scl̃o illo: cui⁹ bona nō sũt cõia bonis ⁊ malis. ideo cuicunq̃z illic bene fecerit deus: manifestũ est ꝓ mercede iusticie siue meruit illud. Merces autez iusticie in hoc scl̃o mãifesta nō ẽ: qz h̃ nō solũ boni sz etiã mali sũt diuites. AVG. de ser. dñi i monte: Sz ī grec exẽplarib⁹ q̃ ꝓpria sũt nō inuenim⁹ palã.

CHRY. in homel. Si g̃ vis habere inspectores q̃ facis. Ecce habes nō solū ãgelos aut archangelos: sz deū vniuersoꝝ.

CA.VI.

Cum oratis non eritis sicut hypocrite qui amant in sy nagogis ⁊ in angulis platearum stantes orare: ut videantur ab hominib⁹: amen dico uobis receperūt mercedē suaz. Tu aũt cū oraueris: intra in cubiculū tuū: ⁊ clauso ostio ora patrē tuū i abscōdito: ⁊ pater tuus qui uidet in abscondito reddet tibi.

Salomon dicit ante orationē p̃para animā tuā.

CHRY. sup matth. Nō quidē facit q̃ faciens elemosynā venit ad oronē: bona enī opa excitant fidē cordis: ⁊ dant cōfidentiā anime apud deū orandi. Ergo elemosyna p̃patio ē orationis: ⁊ idē oīs post elemosynam cōuenienē de oratione nos instruit.

AVG. de ser. dñi in mōte: Nō aũt hoc monet nūc vt oremus sz quō orem⁹: sic nec supius vt faciam⁹ elemosynā: sed quo animo faciam⁹.

CHRY. sup matth. Est aũt oratio quasi quoddā spiritale tribu tū: qō aīa offert deo de visceribus suis. Quāto ergo gloriosior ē tanto cautior ē seruāda: ne ,pter hoīes facta vilescat. ⁊ iō dicit: Cū oratis nō eritis sicut hypocrite.

CHRY. in ho. Hypocritas vocat: q̃ deum se fugentes orare hoīes circūspiciūt. ⁊ ideo subdit: Qui amāt i synagogis orare.

CHRY. sup matth. Puto aũt nō ad locū hoc refert oīs: sed ad ,ppositū orantis: in cōuentu enī fideliū orare laudabile ē: sicut dictū ē: In ecclesiis benedicite deū. Qui ergo sic orat vt ab hoībus videat: nō deū aspicit sz homines. ⁊ iō q̃stū ad ,ppositū sunt i synagoga orat. Cui⁹ aũt oratis mens solū aspicit deū: q̃uis in synagoga oret: tū apud se i secreto videt orare. Seq̃t. Et i angulis plateaꝝ vt videātur absconse orare. Et sic duplicit laudant: ⁊ quia orāt: ⁊ q̃a absconse orant.

GLO. Uel anguli platearū sūt: vbi via p trāsuersū gressū ducit: ⁊ q̃druiū reddit.

CHRY. sup matth. Eo g̃ ,posito in ,uentu vetat orare vt a cōuentu videat. vñ subdit: Ut videant ab hoībus. Orās g̃ nihil nouū faciat qō aspiciāt hoīes: vel clamādo vel pectus pucriēdo vel man⁹ extēdendo.

AVG. de ver. do. Nō aũt videri ab hoībus nefas ē: sz ideo h̃ agere vt ab hoībus videaris.

CHRY. in ho. Vana enī gloria vbiq; erui bonū ē: maxime aũt in oro ne. si enī in hoc cogitationib⁹ circūferimur: si ad orādum ingressi fuerim⁹: hāc hūtes egritudinē: q̃lit in telligem⁹ ea q̃ a nobis dicūtur:

CVG. de ver. do. Sic etiā fugiendū est hoīm scientia: si hoc animo aliq̃d fiat vt fruct⁹ expectet placēdi hoībus. vñ subditur: Amē dico vobis receperint mercedē suam.

CHRY. sup matth. Unusquisq; enī vbi semiat: ibi metit. Unde q̃ ,pter hoiem orāt nō ,pter deum: ab hoīb⁹ nō a deo laudant.

CHRY. in ho. Dicit aũt: Receperūt. q: deus retributionē que ē ab ipso tribuere vellet: illi aũt eā que ē ab hoībus vsurpāt. Quō aũt orādū sit subiūgit dicēs: Tu aũt cū ora. intra in cubi. tuū: ⁊ clau. ostio ora pa. tuū i abscōdito.

HIERO. Hoc simplicit intellectū erudit auditorē vt vanā orādi gloriā fugiat.

CHRY. sup matth. Ut nemo sit tibi nisi ille q̃ orat: ⁊ illū quē orat. Lestis enī orātē grauat: nō adiuuat.

CYPRI. ō oratione dñica: In abditis etiā locis orare magis ouenit fidei: vt sciamus dīm vbiq; eē p̃sentē ⁊ maiestatis sue plenitudine occulta penetrare. Possum⁹ etiam intelligē ⁊ ostiū dom⁹ os corpis: vt non clamosa voce orem⁹ deū. sed tacito corde ,pter tria. Primo q: de⁹ nō voce clamosa pulsand⁹ est: sz ,scia recta placādus: q̃ē cordis auditor. Secūdo q: secretas oīones tuas nō oportet alter scire: nisi te ⁊ deū. Tertio q: clamose orās: alterū iurta te nō ,mittis orare. Cū sūmo etiā est orādū silentio: vt ipsos quoq; inimicos nr̄os: q̃ orātib⁹ nobis maxime insidiāt lateat nr̄e petitiōis intētio.

AVG. in ser. do. i mōte: Ul' p cubicula nr̄a sūt intelligēda corda nr̄a: de quib⁹ dr̄: Que dicitis in cordib⁹ vr̄is: ⁊ in cubilib⁹ vestris ,pungimi. Ostiū ē carnalis sensus: foris sūt oīa tpalia: q̃ p sensū cogitationes nr̄as penetrāt: et turba vanor⁹ phantasmatū orātib⁹ obstrepunt.

CYPRI. de oratione dñica: Que aũt segnitia ē alienari ⁊ capi ineptis cogitatiōibus ⁊ ,phanis cū dominū depcaris: q̃si sit aliud qō magis debeas cogitare q̃ cū deo loq̃ris. Quō te audiri a deo postulas: cū teipsū nō audias: hoc ē ab hoste nō cauere: hoc est deum negligentia orationis offendere.

AVG. de ver. dñi: Claudendū ē g̃ oftiū. i. carnali sensui resistendū: vt oro spiritalis dirigat ad patrē: q̃ sit i intimis cordis vbi orat pater in abscōdito: vñ seq̃tur: Et pater tu⁹ qui videt in abscondito: reddet tibi.

REMI. Et est sensus: Sufficiat tibi vt ille sol⁹ noverit tuā oronē qui oīm corda nouit occulta: quia ipse q̃ est inspector erit exauditor.

CHRY. in ho. Non aũt dixit: Gratis dabit. sz Reddet tibi. Etenim debitorē seipsū tibi constituit.

Orātes aũt nolite multū loqui: sicut ethnici faciūt. Putāt enī q: in multiloquio exaudiant. Nolite ergo assimilari eis. Scit enī pr̃ ur̃ q̃d op⁹ sit nobis: anteq̃z petatis eu⁊.

AVG. in ser. do. in monte: Sic hypocritar ē p̃hē se spectādos i oīone quor fruct⁹ ē placē hoīb⁹: ita ē ethnicor. i. gentiliū i multiloquio se putare exaudiri. ⁊ iō subdit: Orātes aũt noli. mul. loq̃.

Er collat. patrū: Frequēter enī sed breuiter ē orādū: ne imorantib⁹ nobis inserere aliq̃d nostro cordi insidiator possit inimicus.

AVG. ad probā: Nō tñ vt q̃dā putāt: hoc orare in multiloquio si diuti⁹ oretur. Aliud ē fmo mult⁹: aliud diuturnus affectus. Naz ⁊ de ipso dño scriptū ē: q: pnoctauerit i orādo: ⁊ q: ,plrius orauerit: vt nobis p̃beret exēplū. Dicuntur fratres in egypto crebras q̃dē habere orationes: sz eas tamē breuissimas ⁊ rapti quodāmō iaculatas: ne illa vigilanter erepta q̃ oranti plurimū ē necia p ,ductiores moras hebetet intentio: ac p h̃ ipi satis oñdūt hāc intētionē sic eē obtuendam si pdurare non pōt: ita si pdurauerit: non cito esse rūpendam.

Absit aũt ab oratione multa locutio: sed non desit multa ꝓcatio si feruẽs ꝓseuerat intẽtio: nã multum loqui ẽ in orãdo rem necessariã supfluis agere verbis. Multũ aũt ꝓcari ẽ eũ quem ꝓcamur diuturna cordis excitatione pulsare: nã plerũq; hoc negociũ plus gemitibus q̃ sermonibus agit: plus fletu q̃ affatu. CHRY. in ho. Dissuadet igit ꝓ hoc inanez locutionẽ in orando: puta cũ non petim⁹ decentia a deo: potẽtat⁹ & glorias: inimicos supare: & pecuniarũ abundãtiã. Jubet q̃ hic non longas orationes facere. Longas aũt dico non tpe: sz multitudine eorum q̃ dicuntur: pmanere tñ oportet eos q̃ petunt. Orationi enĩ aut aplus instantes. non tñ iubet decem miliũ versuũ oronẽ cõponere & cordeten⁹ enũciare qđ occulte insinuat: cũ dixit: Nolite multum loqui. GLO. Dãnat aũt multiloquiũ oronis veniens de infidelitate. vñ sequtur: Sicut ethnici faciũt. Gentilib⁹ enĩ erat necessaria vboꝝ multiplicitas. ꝓpter demones q̃ nescirẽt qđ illi peterẽt: nisi illoꝝ vbis instructi. vñ sequtur: Putãt enĩ q̃ in multiloquio suo exaudiãt. AVG. de ser. doñi in mõte: Et reuera omne multiloquiũ a gẽtilib⁹ venit: q̃ exercẽde linguę potius q̃ mũdando aĩo dant operã: & hoc studii gen⁹ etiã ad deũ ꝑce flectẽdũ trãsferre conant. GRE. xxxiij. moza. Sed veraciter orare ẽ amaros in cõpunctione gemitus & non cõposita vba resonare. Et iõ subdit: Nolite ergo assimilare eis. AVG de ser. doñi in mõte: Si enĩ verba multa ad id ꝓferũtur vt instruat ignar⁹: qđ eis op⁹ ẽ ad rem oim odiozẽ. vñ sequt: Scit enĩ pr̃ vester qđ op⁹ sit vobis anteq̃ petatis eũ. HIE. Cõsurgit aũt in hoc loco q̃dã heresis phoꝝ quozũdã dogma puersũ dicẽtiuz: Si nouit de⁹ qđ ozemus: & anteq̃ petam⁹ scit quo indigeam⁹ frustra scięti loq̃mur. Quib⁹ rñdẽdũ est nõ narratozes eẽ: sed rogatozes. Aliud ẽ enĩ narrare ignozãti: aliud petere scięti. CHRY. in ho. Nõ q̃ ozas vt doceas: sed flectas vt familiaris efficiaris ꝺtinuitate interpellatiõis: vt humilieris vt rememoreris pctoꝝ tuoꝝ. AVG. de ser. do. in mõte: Nec etiã verbis nos agẽ debem⁹ apud deũ & vt impetremus qđ volum⁹: sz reb⁹ quas nõ animo gerim⁹: et intentiõe cogitatiõis cũ dilectõe pura & supplici affectu. AVG. ad prob̃: Sed iõ ꝓcerta interualla tẽpoꝝ etiã verbis rogam⁹ deum: vt illis rez signis nosipsos ammoneamus: q̃ntumq; in hoc desiderio ꝓfecerim⁹: nobisipsis innotescam⁹: & ad hoc augendũ nosipsos acrius excitemus ne variis curis qđ tepescere cepat: oĩno frigescat & penit⁹ extinguat: nisi crebri⁹ inflãmetur. Nobis q̃ necessaria sũt vba: quibus cõmoueamur: & inspiciam⁹ qđ petam⁹: nõ quibus dñm seu docendũ seu flectẽdũ esse credamus. AVG. de ser. do. in monte: Sed rursus q̃ri põt fiue reb⁹ siue verbis orãdũ sit: qđ opus sit ipa oronе si deus iã nouit qđ nobis necessariuz sit: nisi q⁹ ipsa orationis intẽto cor nostꝝ serenat & purgat: capacinsq; efficit ad excipienda diuina munera: q̃ spũaliẽ nobis infundũtur. Nõ. n. ambitione ꝑcũ nos exaudit deus q̃ semp parat⁹ ẽ dare suã lucẽ: sed nos nõ semp parati sum⁹ accipe cũ inclinamur in aliã. Fit q̃ in oronе uersio cordis ad deũ: & purgatio interioris oculi cũ ea q̃ cupiebant: tpaliter excludunt: vt acies cordis simplicis ferre possit simplicẽ lucẽ: & ea manere tũ gaudio quo btã vita ꝓficitur.

Sic ergo uos orabitis: Pat̃ noster qui es in celis:

GLO. Inter salutaria monita & diuina q̃bus cõsulit credẽtib⁹ formã orãdi ꝓposuit: & oronеs cõposuit breuibus verbis: vt sit fiducia cito annuẽdi: qđ breuiter vult rogari. vñ dicit: Pater nr̃ q̃ es i celis. CYPRI. de oronе dñica: Qui fecit viuẽ: docuit & orare: vt dũ oronе quã fili⁹ docuit apud patrem loquimur: facilius audiamur. Amica & familiaris oratio ẽ oñm de suo rogare: agnoscat pater filii sui vba cũ ꝑcẽ facimus: & cũ ipsũ habeam⁹ aduocatum apud patrẽ ꝓ pctis nr̃is: q̃ pctoꝝ ꝓ delictis nr̃is petimus: aduocati nr̃i vba ꝓonam⁹. GLO. Nõ tñ his solis vbis oratur: sed & aliis sub eodem sensu ꝺceptis qđ⁹ coꝝ nr̃m accendit. AVG. de ser. doñi i monte: Cũ aũt in omni deꝑcatione beniuolẽtia cõcilianda sit ei⁹ quẽ deꝑcamur: deinde dũ qđ deꝑcemur ꝓ laudẽ illi⁹ ad quẽ oratio dirigit: solet beniuolentia conciliari: & hoc in orationis ꝓncipio poni solet. In quo dñs nr̃ nihil aliud nos dicẽ iussit nisi Pr̃ nr̃ q̃ es in celis. Multa quidẽ dicta sũt in laudem dei: nusq; tñ iueniť ꝑceptũ ppo isrl̃ vt diceret Pater noster: sed & eis insinuat⁹ vt dñs tanq̃ suis, sed de ppo xp̃iano aplus dicit: q⁹ spũs adoptionis accepit: in quo clamam⁹: Abba pater. qđ nõ ẽ meritoꝝ nostroꝝ: sz gr̃e quã i oronе ponim⁹: cũ dicim⁹: Pat̃: quo noie & charitas excitat. Quid enĩ charꝰ debet eẽ filijs q̃ pr̃: & supplex affect⁹ cũ homines dicũt deo: Pater nr̃. & quedã impetrãci ꝑsuppositio. Quid iã nõ det filijs petẽtib⁹: cũ hocipsũ añ dederit vt filij eẽnt. Postremo q̃nta cura animũ tãgit vt q̃ dicit: Pr̃ nr̃. tãto pr̃e nõ sit indign⁹. Admonẽt etiã hinc diuites: vel genẽ nobiles cũ facti fuerint christiani: nõ supbire aduersus paupes vel ignobiles: q̃n simul dicũt deo: Pr̃ nr̃: qđ non pũt pie ac vere dicẽ nisi se frẽs eẽ cogscãt. CHRY. in ho. Qđ enĩz nocumẽtũ ẽ ex inferiori cognatiõe: cũ fm supiorez oẽs simus copulati: q̃ etiã patrẽ dixit & pctoꝝ remissionẽ & adoptionẽ & hereditatẽ & fraternitatẽ q̃ est ad vnigenitũ: & spũs largitionẽ ꝓ vnã hãc ꝺfessus ẽ nũcupationẽ. Nõ. n. possibile ẽ euocare deũ patrez nisi eũ qui ẽ oĩbus istis bonis potitus. Duplicit igitur orãtiũ erigit sensũ & dignitate ei⁹ q̃ inuocatur: & magnitudine beneficioꝝ quibus orans potitus ẽ. CYPRI. de oratiõe dñica: Nõ aũt dicimus Pat̃ meus: sed Pr̃ nr̃: q⁹ pacis & vnitatis magister noluit sigillatim & ꝓuatim ꝑcẽ fieri: vt quis cum peccat̃: pro se tñ ꝑcetur. Publica enĩ ẽ nobis & cõis oratio & q̃n oramus: nõ ꝓ vno tñ: sed ꝓ populo toto oramus: q⁹ totus ppls vnũ sumus. Sic enĩ vnũ orare ꝓ omnibus voluit: quõ in vno oẽs ipse portauit. CHRY. sup matth̃. Pro se. n. orare necessitas cogit. pro altero aut̃ charitas fraternitatis hortatur. Dulcioꝝ aũt est ante deũ oratio: nõ quã necessitas ransmittit: sz quã charitas fraternitatis cõmendat: GLO. Dr̃ etiã Pr̃ nr̃: qđ cõe ẽ oĩbus: nõ pr̃ me⁹ qđ soli xp̃o ꝺuenit: q̃ ẽ fili⁹ ꝓ naturã. CHRY. super mtthęum: Addit autem: Qui es in celis. vt sciamus nos habere patrem celestem: et erubescant se terrenis rebus substernere qui patrẽ hñt in celis.

Ex colla.patrū: Et vt ad illā regionē in qua patrē nostr̄ cōmorari fatemur: sūmo desiderio ꝓperem⁹.

CHRY.in ho. In celis ḡ cū dicit: non illic deū cōcludens hoc air: sed a terra abducēs orantē: t excelsis regionib⁹ affigens.

AVG.de ver.dñi in mōte: Uel dr̄ eē in celis.i.in sanctis t iustis: nō enī spacio locor̄ ōtinet deus. Sūt quidē celi excellētia mūdi corpa t si i eis loc⁹ dei esse credaf: meliorīs meriti sūt alues quar̄ vita ē deo vicinior. Nō aūt ē scriptū: Prope ē dñs excelsis hoīb⁹: aut eis q̄ i montibus habitāt: sed ōtritis corde. Sed sicut terra appellat⁹ est petr̄: cui dictū ē: Terra es: t i terrā ibis. sic celū iustus ecōtrario dici pōt. Recte ḡ dr̄: Qui es i celis. tantuz enī spiritaliter interesse videf inter iustos t petr̄es: quātū corpaliter inter celū t terrā: Cui⁹rei significande gra orātes ad oriētē ꝺuertimur vnde celū surgit: nō tanq̄ deus ibi sit ceteras mūdi deserens ptes: sed vt admoneaf anim⁹ ad naturā excellentiorē se ꝺuertē.i.ad deū: cū corp⁹ ei⁹ qō terrenū est: ad corpus excellētius.i.ad corp⁹ celeste ꝺuertif. Cōuenit etiā vt oīm sensib⁹ t parvulor̄ t magnor̄ bene sentiat de deo. t iō q̄ nondū pōt aliq̄d corporeū cogitare: tolerabilior est illor̄ opinio si deuz in celo potius esse credant q̄z in terra.

Sanctificetur nomen tuum.

AVG.Dictū est quis sit q̄ petif: t vbi habitet. Jā videam⁹ q̄ sint petēda. Primū āt omniū q̄ petūtur. hoc ē: Scificef nomē tuū. qō nō sic petif: q̄si nō sit sanctū dei nomē: sed vt sanctū habeaf ab hoīb⁹.i. ita innotescat deus vt nō estimef aliquid sancti⁹.

CHRY.in ho. Uel rogare iubet orātē p nr̄am gr̄ificari vitā: ac si dicat: Ita fac nos viuere: vt p nos vniuersa te glorificēt: sanctificef.n.idē ē qō glorificef. Digna ē aūt deū depcātis oratio nihil petē ante patris gloriā: sz oīa ei⁹ laudi postponere.

CYPRI. Uel aliter: Non optam⁹ deo vt sanctificef ab oīb⁹ nr̄is: sed vt nomē ei⁹ scīficef in nobis. Quia enī ipe dixit: Sancti estote: q⁹ ego sanct⁹ sū: id petim⁹ t rogamus: vt q̄ in baptismo sanctificati sum⁹: in eo qō ee ceperimus pseueremus.

AVG. de pseuerātia. Cur aūt pseuerātia ista poscif a deo si vt pelagiani dicūt: nō datur a deo. An t ista irrisoria petitio ē: cū id ab eo petif: qō scitur nō ipsū dare: sz ipsū nō dante eē in hoīs ptāte.

CYPRI. Et hoc etiā vt scīficemur: quotidie depcamur. Opus enī ē nobis ōtinua sanctificatione: vt q̄ quotidie delinquimus: delicta nostra scīficatione assidua purgemus.

Adueniat regnum tuum.

GLO. Congrue sequitur vt post adoptionē filio rū regnū petamus: qō filijs debef. Unde sequitur: Adueniat regnū tuū.

AVG.de ser. dñi in monte: Quod nō ita dictū ē: q̄si deus nūc nō regnet etiā in terra: semp̄z in ea regnauerit. Adueniat ḡ accipiendum est: vt manifestef hoīb⁹. nulli aūt licebit ignorare regnū dei. Cū enī vnigenit⁹ non solū intelligibiliter: sz etiā visibiliē venerit iudicare viuos t mor tuos: tūc autē esse futur̄z iudicij diē dñs docet: cum euāgeliū ꝓdicatū fuerit in oīb⁹ gentib⁹: q̄ res pertinet ad scīficationē noīs dei. Uel generaliē ꝓ toti⁹ mūdi petit regno: vt diabol⁹ in mūdo regnare desistat: vel vt in vnoquoq̄z regnet deus: t nō regnet peccatū in mortali hoīm corpe.

CYPRI. Uel nr̄m regnū petim⁹ aduenire a deo nobis repromissum t xp̄i sanguīe acq̄situ: vt q̄ in scl'o añ futurum⁹: postmodū xp̄o dñante regnem⁹.

AGG.ad ꝓbā: Regnū nāq̄z dei veniet siue velim⁹ siue nolim⁹. Sz desideriū nr̄m ad illud regnū excitam⁹: vt nobis veniat: atq̄z i eo regnem⁹.

Ex colla.patr̄: Ut q̄z nomē scīf testimonio ōscie siue cū apparuerit regnū dei: ei⁹ se futurū eē ōsortē.

HIE. Attēdendū autez q⁹ grādis audacie sit t pure ōscientie postulare regnū dei: iudiciū nō timē.

CYPRI. Pōt etiā t ipe christ⁹ esse regnū dei: quē venire quotidie cupim⁹: cuius aduētus vt cito nobis repñtef optam⁹. nā cū resurrectio ipe sit: q̄ i ipso resurgim⁹: sic t regnū dei pōt intelligi: q̄ i illo regnaturi sum⁹. Dñi āt regnū dei petim⁹.i.celeste: q̄ ē t terrestre regnū. sz q̄ renūciauit iā seculo: maior ē etiam honorib⁹ ei⁹ t regno. Et iō q̄ se deo t christo dedicat: nō trena: sz celestia regna desiderāt.

AVG.de pseuerātia: Cū aūt petif: Adueniat regnū: dd ozant q̄ iā sci sūt: nisi vt i ea scītate q̄ iā ill'data ē pseuerēt. Neq̄z enī aliē vēiet dei regnū: qō his q̄ pseuerāt vsq̄z i finē: certū ē esse ventur̄z.

Fiat uolūtas tua: sic i celo t i tra

AVG. In illo btitudinis regno vita btā pficiet i scīs: sicut nūc in celestib⁹ angelis. Et iō p illā petitionē q̄ dicim⁹: Adueniat regnū tuū. seq̄f: Fiat volūtas tua: sicut in celo t i terra.i. sic in angelis q̄ sunt in celo voluntas tua fit: vt te pfruant: nullo errore obnubilāte eor̄ sapiētia: nulla miseria ipediēte eorū btitudinē: ita fiat i scīs tuis q̄ in terra sūt: t de tra q̄ntū ad corp⁹ attinet: facti sūt. Itē fiat volūtas tua recte intelligif: obediaf ꝓcept⁹ tuis sic i celo t i terra.i.sicut ab angelis ita ab hoīb⁹: nō q⁹ ipsi faciant vt velit de⁹: sed q̄ faciūt: qō ille vult.i.faciūt sm volūtatē ei⁹.

CHRY.in ho.vide aūt ōsequētiā optim ā q̄.n. ocupisce docuit celestia p hoc qō dictū ē: Adueniat regnū tuū. añq̄z ad celū pueniaf: ipsaz terrā iussit fieri celū p hoc q⁹ dicit: Fiat volūtas tua sicut i celo t i terra.

HIERO. Erubescāt aūt ex hac sñia q̄ quotidie ruinas i celo fieri mētiūf.

AVG. de ser.do.i mōte: Uel Sic in celo t i terra.i.sic in iustis ita i petr̄ib⁹: tāq̄z si dicēt: sic faciūt volūtatē tuā iusti: ita etiā petr̄es: ut ad te conuertant: siue ita vt sua cuiq̄z tribnāt: qō fiet extremo iudicio. Uel p celū t terrā accipiam⁹ spīm t carnē. Et qō dicit apls Mēte fruio legi dei: videam⁹ factā dei volūtatē in spū. In illa aūt imutatōe q̄ ꝓmittit iustis Fiat volūtas tua sicut i celo t i terra.i.sicut spūs nō resistit deo: ita t corp⁹ nō resistit spūi. Uel Sicut i celo t i terra.i.sic i ipso iesu christo: ita t in femina q̄ illi desponsata ē. Celū.n.t terra ꝺueniēter intelligif q̄si vir t femia: q̄n terra celo fecūdante fructifera ē.

CYPRI. Nō ḡ petim⁹ vt deus faciat qō vult: sz vt nos facē possim⁹ qō de⁹ vult. qō vt fiat i nobis opus ē dei volūtate.i.opa eius t ꝓtectiōe: q̄ nemo suis viribꝰ fortis est: sed dei misericordia tutus.

CHRY. in home. Uirtus.n.nō est nr̄i studij solū: sed supioris gr̄e. Rursū aūt hic oronē p orbe terrarū cunctis nostrum injūxit. Neq̄z enī dixit: Fiat volūtas tua i me vel in nobis: sed vbiq̄z terrarum: vt soluatur error: t plantetur veritas: t expellatur malicia: t reuertatur virtus. et sic iam non differt celum a terra.

AVG.de bono pseuerătie:Ex hoc aũt euidenter ondit̃ur ꝺ pelegianos initiũ fidei eẽ ꝺonũ ꝺei:qñ ꝑ infidelib⁹ vt habere fidẽ incipiãt: ſeã ozat eccleſia. Cũ etiã in ſanctis iã ſit facta ꝺei volũtas:cur vt fiat adhuc petũt:niſi vt pſeuerẽt ī eo qꝺ eẽ ceperũt.

CHRY.ſup matth̃. Cõiter aũt accipi ꝺebet qꝺ ait: Sicut in celo ⁊ in terra.i. ſanctificet nomẽ tuũ ſic ī celo ⁊ in terra. Aꝺueniat regnũ tuũ ſicut in celo ⁊ ī terra. Fiat volũtas tua ſicut in celo ⁊ in terra. Et vi ꝺe q̃ caute ꝺicit⁹ eſt.nõ ꝺixit: Pater ſanctifica no mẽ tuũ ī nobis: Aꝺueniat regnũ tuũ ſup nos: Fac volũtatẽ tuã in nobis. Nec iterꝫ ꝺicit: Sciſicemus nomẽ tuũ: Suſcipiamus regnũ tuũ: Faciam⁹ volũ tatẽ tuã:ne hoc aut ꝺei tñ aut hoĩs tñ eẽ videatur: ſed medie ꝺixit ⁊ impſonalit̃.nã ſicut hõ nõ põt fa cere bonũ niſi habuerit aꝺiutoziũ ꝺei:ſic nec ꝺe⁹ bo num operatur in homine:niſi hõ voluerit.

Panem noſtrum ſuperſubſtan tialem ꝺa nobis hodie.

AVG.Nec g̃ tria q̃ in p̃miſſis petitiõibus petũt̃ hic inchoanꝺ:⁊ quãtũcunq; ꝓficim⁹ augenꝺ in no bis. Perfecte vo qꝺ in alia vita ſperanꝺũ ẽ: ſp poſſi ꝺebũtur:reliq̃s vo quatuoz q̃ ſequũt̃ petuntur tpa lia q̃ ꝓpter eterna cõſequenꝺa ſũt neceſſaria.panis enĩ q̃ ꝺueniẽter petit̃:hic ẽ neceſſari⁹. Sequt̃.n. Da nẽ noſtrũ ſupſubſtantialẽ ꝺa nobis hodie. HIE. Quod nos ſupſubſtãtialẽ exp̃mim⁹.in greco habe tur ephuiſion:qꝺ verbũ.lxx.interptes pertuliſion fre quẽtiſſime trãſtulerũt. Conſiderauim⁹ g̃ in hebreo ⁊ vbicũq; illi puiſion exp̃ſſerũt.nos inuenim⁹ ſogolla: qꝺ ſymmachus exeriton.i.p̃cipuũ vel egregiũ tran ſtulit:lz in quoꝺã loco peculiarẽ interp̃tat⁹ ſit. Qñ g̃ petim⁹ vt peculiarẽ vel p̃cipuũ nobis ꝺẽs tribu at panẽ:illũ petim⁹ q̃ ꝺicit in euãgelio: Ego ſum pa nis viu⁹:q̃ ꝺe celo ꝺeſcenꝺi. CHRY. Nam panis vite chriſtus ẽ:⁊ panis hic omnũ nõ eſt:ſed noſter eſt. Nũc aũt panẽ ꝺari nobis quotiꝺie poſtulam⁹: ne qui in chriſto ſumus: ⁊ euchariſtiã quotiꝺie ac cipim⁹:intercedẽte aliquo grauiozi ꝺelicto a cele ſti pane ꝓhibeamur:⁊ a chriſti coꝛpe ſepemur. Pe timus g̃ vt q̃ in chriſto manem⁹:a ſciſicatõe eius ⁊ coꝛpe nõ recꝺam⁹. AVG.ꝺe bono pſeuerantie: Perſeuerantiã g̃ a ꝺño ſancti poſcunt:qñ petũt ne a chriſti coꝛpe ſepentur:ſed in ea ſanctitate pmanẽ ant:vt nullũ carnẽ admittãt. CHRY. Vel panez ſupſubſtãtialẽ poſuit:ꝺ ẽ quotiꝺianũ. Ex collati onib⁹ patrũ: Cũ ꝺicit Hodie:oñꝺit eũ quotiꝺie eẽ ſumẽꝺũ:omniq; tpe hec ozatio ꝺebet pfuꝺi:qz nõ eſt ꝺies qua nõ opus ſit nobis huj⁹ panis p̃ceptiõe coꝛ interioris homĩs ꝺfirmare. AVG. in ſer.ꝺñi in monte: Sed ꝺ hoc illi mouẽt q̃ſtionẽ q̃ in ozien talibus partibus non quotiꝺie cene ꝺomini cõicãt qui ꝺe hac re ſuã ſentẽtiã ꝺefenꝺũt vel ipſa auctoꝛi tate eccleſiaſtica:q; ſine ſcãꝺalo iſta faciũt.neq; ab eis q̃ eccleſijs p̃ſunt facere ꝓhibẽtur. Sed vt ꝺe iſt nil in aliquã ptẽ ꝺeſeramus : illuꝺ certe occurrere cogitantib⁹ regulã nos ozãꝺi a ꝺño accepiſſe quaz trãſgreꝺi nõ oportet. Quis ergo auꝺeat ꝺicẽ ſemel tiñ nos ozare ꝺebere ozationẽ ꝺñicã: aut ſi iteruz ⁊ tertio vſq; aꝺ eã tiñ horã qua coꝛpi ꝺñi cõicamus. nõ enĩ poſtea ꝺicere poterim⁹: Da nobis hodie:qꝺ iam accepim⁹ Aut poterit quiſq; cogere vt vltima parte ꝺiei ſacramentũ illuꝺ celebꝛem⁹? Ex colla. patꝫ: Licz iſtuꝺ qꝺ oꝛ: Hodie:aꝺ p̃ſentẽ vitã poſſit intelligi.i.ꝺũ in hoc ſeculo cõmozamur:p̃ſta nobis hũc panẽ. HIERO.ꝺe ſer.ꝺñi in mõte: Poſſum⁹ ſupſubſtãtialẽ panẽ ⁊ aliť itelligẽ:q̃ ſup oẽs ſubſtã tias ſit:⁊ vniuerſas ſuꝑet creaturas.ſ.ꝺñi. AVG. ſup lucã: Vel quotiꝺianũ p̃nẽ accipiam⁹ ſpiritalẽ p̃cepta.ſ.ꝺiuina q̃ quotiꝺie oportet meꝺitari ⁊ opa ri. GRE.xxiiij.moza. Noſtꝫ ãt hũc panẽ ꝺicim⁹: ⁊ tñ vt ꝺetur ozam⁹:qz ꝺei ẽ ex vi nature:⁊ nr̃ eſt p acceptionẽ. HIERO. Alij ſimpliciter putãt ſcõm apli acceptionẽ ꝺicẽtis: Habẽtes victũ ⁊ veſtitũ his cõtenti ſimus:ꝺe p̃ſenti tñ cibo ſcõs curam gerere. vnꝺe in poſteriozib⁹ p̃ceptũ ẽ:nolite cogitare ꝺe cra ſtino. AVG.aꝺ ꝑbam: Sic g̃ hic ſufficientiã peti mus a parte que excellit.i.noie panis totũ ſignifica tes. CHRY.ſup matth̃. Nõ ſolũ aũt ozam⁹ ideo: Panẽ nr̃m ꝺa nobis hodie:vt habeamus q̃ꝺ man ꝺucem⁹:qꝺ certe eſt inter iuſtos ⁊ pctoꝛes:ſz vt qꝺ manꝺucam⁹ ꝺe manu ꝺei accipiam⁹:qꝺ ẽ tũ ſcoꝛ. Nã illi ꝺe⁹ ꝺat panẽ q̃ cũ iuſticia ꝓpat:ꝺiabol⁹ aũt ei q̃ ꝓpat cũ pctõ. Vel ita vt oũ a ꝺeo ꝺat: ſciſicat⁹ accipiat:⁊ ideo aꝺꝺiꝺit: Nr̃m.i.quẽ nos habemus paratũ:illũ ꝺa nobis:vt a te ſciſicet: ſicut ſacerꝺos panẽ accipiẽs a laico ſanctificat ⁊ porrigit ei. panis enĩ offerẽtis ẽ:ſed qꝺ ſciſicatũ eſt: beneficiũ ẽ ſacer ꝺotis. Dicit aũt Nr̃m ꝓpter ꝺuo. ꝓmo qz oĩa q̃ no bis ꝺeus ꝺat:p nos aliis ꝺat:vt ꝺe eo qꝺ accipim⁹: partẽ impotẽtib⁹ faciamus. Qui g̃ ꝺe laboꝛib⁹ ſuis indigẽtibus p̃ſtat:nõ tñ panẽ ſuũ mãꝺucat:ſz alio nũ. Deinꝺe qui ꝺe iuſticia acquiſitũ panẽ mãꝺucat ſuũ panẽ mãꝺucat:qui aũt cũ pctõ alienũ. AVG. ꝺe ſer.ꝺo.in mõte. Forte autẽ aliquis moueat:cur oꝛem⁹ ꝓ his aꝺipiſcenꝺis q̃ huic vite ſũt neceſſaria ſicut ẽ victus ⁊ tegumentũ cũ ꝺñs ꝺicat: Nolite ſo liciti eẽ q̃ꝺ eꝺatiſ:aut q̃ꝺ inꝺuam:nõ põt aũt q̃ſq; ꝺe ea re ꝓ qua aꝺipiſcenꝺa ozat non eẽ ſolicitus.

AVG.aꝺ pzobã: Sed ſufficientiã vite nõ inꝺecen ter vult quiſq; vult ⁊ nõ ampli⁹.hec aũt ſufficiẽtia nõ appetit̃ ꝓpter ſeipſam : ſed ꝓpter ſalutẽ coꝛpis ⁊ ogruẽtẽ habitũ pſone hoĩs:quo habitu nõ ſit un cõueniens eis cũ quibus honeſte vuẽꝺũ ẽ. Iſta g̃ cum habenꝺ:vt teneanꝺ:cũ non habenꝺ:vt habeãt ozandũ eſt. CHRY.in ho. Conſiderandũ ẽ autez q⁹ poſtq̃ ꝺixit: Fiat volũtas tua ſicut in celo ⁊ ī ter ra. Et quia hoĩbus loquebat̃ in terra carne induti ⁊ nõ potẽtib⁹ habere eanꝺẽ impaſſibilitatẽ cũ an gelis cõꝺeſcenꝺit iam infirmitati nr̃e : q̃ neceſſario inꝺiget cibi. Et iõ ꝓ pane iuſſit or̃onẽ facere non ꝓ pecuni⁹ neq; laſciuia:ſed ſolũ ꝓ pane quotiꝺiano ⁊ neq; hoc ſufficit : ſed apoſuit Da nobis hodie: vt nõ cõteramus noſipſos ſolituꝺine ſupuenientis ꝺiei. CHRY. ſup matth̃. Et ſic p̃ma facie viꝺẽtur hec verba ſonare:vt q̃ hoc ꝺicũt:non habeãt in cra ſtinũ p̃paratũ.q⁹ ſi ita eſt ozatio iſta:aut paucis põt ꝺuenire ſicut aplis:qui ꝺocẽꝺi gratia omni tpe va gabantur aut foꝛſitan nulli. Doctrinã aũt chriſti ita ꝺebemus aptare vt oẽs in ea ꝓficiant. CYPRI. Diuinũ ergo cibũ ꝺiſcipulus chriſti ꝺeb⁹ petere: ne in longũ ꝺeſiꝺeriũ petitiõis extenꝺat: qz cõtrariuz ſibi ſit ⁊ repugnãs:vt queram⁹ in ſeculo ꝺiu manẽ

qui petim⁹ regnum celoꝝ velociter aduenire. vel ad dit: Quotidianū .vt tātū ḋs mādūcet ꝯstū rō natura lis exigit: nō ꝯstū lasciuia carnis ꝑpellit. Si enī ī vno cōuiuio tantū expēdas ꝯstū sufficere tibi pōt centuꝝ dieb⁹: iā nō quotidianū cibū mādūcas: sed multoꝝ HIERO. In ewāgelio aūt qđ appellat ſm hebre os ꝓ supersubstātiali pane moar repitur: qđ dī cra stinū: vt sit sensus: Panē nostrū crastinū. i. futurum da nobis hodie.

¶ Et dimitte nobis debita nostra: sic̄ t nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is.

CHRY. Post subsidiū cibi petit̄ t venia delicti: vt qui a deo poscit̄: in deo viuat: nec tūn pñti vite: sꝫ eterne cōsulat̄: ad quā venire pōt si peccata donen tur: q̄ debita dr̄s appellauit: sicut alibi dicit: Dimisi tibi omne debitū: qz rogasti me. vñ sequit̄: Dimitte nobis debita nr̄a. Quare necessarie t salubꝛiter am monemur q̄ peccatoꝛes sumus: q̄ ꝓ peccatis rogare cōpellimur. t ne ḋs sibi ꝯsi innocens placeat t se ex tollēdo plus pereat: īstruit̄ se peccare quotidie duꝝ ꝓ peccatis quotidie iubet̄ oꝛare. AVG. de bono pseuerātie: Hoc aūt telo pelegiani confodiunt̄ here tici q̄ audent dicere hoīem iustū in hac vita hr̄e nul lum oīno peccatū: t in talib⁹ hōibus eē iā ī pñti tpe ecclesiā nō hr̄item maculā aut rugā. CHRY. ī ho. Qñ vero fidelibus hec oꝛo ꝯuenit: t leges ecclesie docēt t oꝛonis ꝓncipiū qđ docet deū pr̄em vocare. Qui g̃ fidelib⁹ iubet remissionem peccatoꝝ petē: de mōstrat q⁹ post baptismū ꝯtingit peccata dimitti ꝯ nouatianos. CYPRI. Qui g̃ ꝓ peccatis non oꝛare vocuit: paternā misericoꝛdiā ꝓmisit: sed plane addi dit legē certa ꝯditione nos ꝯstrūgens: vt sic nobis debitū dimitti postulem⁹: ſm q⁹ t ipsi debitoꝛib⁹ no stris dimittim⁹. t hoc est q⁹ dicit: Sicut t nos dimit tim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is. GREGO. r. moza. Ut pꝛofe cto bonū qđ a deo cōpunct̄i petim⁹: hoc ꝑmum ꝓ mo cōuersi faciam⁹. AVG. de ser. do. Hoc non de pecunia dicit̄: sed de oībus q̄ ī nos quisq; peccat: ac ꝑ hoc etiā de pecunia peccat: nāq; in te qui pecuniā tibi debitā cū habeat vñ reddere: non reddit: quod peccatū si nō dimiseris: nō poteris dicere: Dimit. no bis de. no. si. t nos di. de. nr̄is. CHRY. sup matth. Cū qua g̃ spe oꝛat: q̄ inimicitiā fuat aduersus alteꝝ a quo foꝛsitan lesus est. Sicut enī ipse oꝛās mētitur dicit enī Remitto: t non remittit: sic t a deo petit in dulgentiā: t nō illi indulget̄. Sed multi nolēt̄ oa re veniā peccātibus in se: fugiūt istā oꝛonem oꝛare: stulti. ꝓmo qz q̄ nō sic oꝛat: vt docuit christus: nō est christi discipul⁹: secundo qz nec pr̄ libenter exaudit oꝛonē quā fili⁹ nō dictauerit: cognoscit enim pr̄ filij sui sensus t vba: neq; suscipit q̄ vsurpatio hūana ex cogitauit: sed q̄ sapia christi exposuit. AVG. ī en chiri. Cū qz boc tā magnū bonū. s. dimittē debita t diligere inimicos tante multitudinis nō est quātaꝝ credim⁹ exaudiri cū in oꝛone dr̄: Dimitte no. de. no. sicut t nos di. de. no. Pꝛocul dubio verba spōsionis hui⁹ iplent̄: si hō nōdū ita ꝑficit vt diligat inimicuꝝ: tū qñ rogat̄ ab hoīe q̄ peccauit in eū: vt ei dimittat: dimittit ex coꝛde: q̄ etiā sibi rogāti vtiq; vult dimitti Jā vo q̄ eū in quē peccauit: si peccato suo mouetur vt roget: nō adhuc ē reputand⁹ inimic⁹: vt eū diligē

fit difficile: sicut difficile erat qñ iimicitiaſ exercebat

¶ Nec ne nos iducas in tētationeꝫ:

CHRY. sup matth. Quia multa magnifica supra mādauit hominib⁹: vt deū pr̄em suū dicāt: vt regnū dei petāt venire: iō nūc addit̄ humilitatis doctrina cū dr̄: Et ne nos inducas in tētationē. AVGV. de ser. do. in mōte: Nōnulli codices hr̄t: Et ne nos ife ras in tētationē. qđ tātūdē valere arbitꝛoꝛ: nam ex vno greco vbo vtrūq; est trāslatū. Multi aūt inter pꝛetando ita dicunt: Ne nos patiaris induci in tēta tionē: exponētes quō dictū sit Inducas. Non enī ꝓ seipm̄ iducit de⁹: sed iduci patit̄ eū quē suo auxilio deseruerit. CYPRI. Qua in parte oñdit̄ ꝯ nos ni hil aduersariū posse nisi de⁹ añ ꝑmiserit: vt omnis timoꝛ nr̄ t deuotio cōuertat̄ ad deū. AVG. de s. do. Aliud est aūt iduci ī tētationē: aliud tētari. nam sine tētatione ꝓbat⁹ eē nemo potest: siue sibiipsi siue alij. Deo aūt añ oēs tētationes q̄sq; nouissimus est. Nō g̃ hic oꝛat̄ vt nō tētemur: sed vt nō inferamur ī tētationem tanq; si q̄spiā cui necesse est igne exami nare nō oꝛat vt igne nō cōtingat̄: sed vt nō exuret̄. Inducimur enī si tales iciderīt quas ferre nō possu mus. AVG. ad ꝓbā: Cū g̃ dicim⁹: Ne nos iducas in tēta. nos āmonemur hoc petē ne deserti ei⁹ adiu toꝛio alicui tētationi: vel cōsentiam⁹ decipi: vel ceda mus afflicti. CYPRI. In quo āmonemur infir mi tatis t ibecillitatis nr̄e: ne q̄s se insolent̄ extollat: vt dū ꝓcedit humilis t submissa ꝓfessio: t dat̄ totum deo: q̄cq̄d suppliciter petit̄: ipsius pietate ꝑstetur. AVG. de bo. pseuerātie: Cū aūt sancti petūt ne nos iferas in tētationē: qđ aliud q̄sꝫ vt ī sanctitate pseue rent oīnt. Si aūt hoc sibi ꝓfesso q̄dē esse de dei do no cū ab illo poscit̄ demōstrat̄: nemo scīoꝝ nō tenet vsq; in finē pseuerātiā scītatis: neq; enī q̄sq; in ꝓpo. sito christiano pseuerare desistit: nisi in tētationē pri mitus inferat̄. Jō g̃ petim⁹ ne iferamur ī tētationeꝫ vt hoc nō fiat: t si fit de⁹ nō ꝑmittit vt fiat. Nihil .n. fit: nisi qđ aut ipse facit: aut fieri ꝑmittit. Potens est g̃ a malo ī bonū flectē volūtates: t lapsuꝝ ꝯuertē ac dirigere in sibi placitū gressum. Cui nō frustra dicit̄ Ne nos inferas in tētationē. nam q̄ in tētatōem sue male volūtatis nō inferet̄: in nulla pꝛius inferet̄. vn⁹ q̄sq; enī tētat̄ a ꝯcupiscētia sua. Voluit g̃ deus a se posci ne inferamur ī tētatōem: qđ poterat nobis t nō oꝛātib⁹ dari: qz voluit nos admoneri: a quo bñ ficia accipiam⁹. Attendat g̃: eccl'a quotidianas ꝯ fo nes suas oꝛat: vt incredulī credāt. De⁹ g̃ ꝯuertit ad fidē: oꝛat vt credētes pseuerēt. Deus ergo dat perse uerantiam vsq; in finem.

¶ Sed libeꝛa nos a malo: amen.

AVG. de ser. do. Oꝛandū est: nō solū vt non indu camur ī malū quo carem⁹: sꝫ ab illo etiā liberemur: in qđ iā inducti sum⁹. t iō sequit̄: Sꝫ libera nos a ma lo. CHRY. in ho. Vel malū hic diabolū vocat: ꝓ pter excellētiā malitie: nō q̄ ex natura est: sꝫ que ex electione. Et qz ad nos ipacabile bellū hꝫ: ꝓpt̄ hoc dixit: Libera nos a malo. CYPRI. Post oīa q̄dē supradicta in ꝯsumatione oꝛonis venit clausula vni uersas pēs nr̄as collecta breuitate ꝯcludēs. Nihil enī remanet qđ vltra adhuc debeat postulari: cum semel ꝓtectionem dei aduersus malū petamus qua

impetrata:ō oīa que diabolus ⁊ mundus operatur securi sum⁹.Quis enī de seculo metus est:cui⁹ in seculo de⁹ tutor est.// AVG.ad pbam:Et hoc vltimū qđ in oīone dñica positū est tā late pz: vt bō christi anus in q̄libet tribulatōe cōstitut⁹: in hoc gemitus edat:⁊ in hoc lachrymas fundat:hinc exordiatur:in hoc terminet oīonē.vñ sequtur:Amē. quo desideriū orantis exp̄mit.// HIERO.Amē enī qđ in fine constat scriptū:signaculū est dñice oīonis: qđ Aquila i terp̄etat⁹ est fideliter:qđ nos vere possum⁹ dicere.// CYPRI.Quid mir̄ si talis oīo est:quā de⁹ docuit:q̄ magisterio suo oēm p̄cem nr̄az salutari ꝼmone breuiauit:Hinc p ysaiā fuerat añ p̄dictū:Sermonez breuiatū faciet de⁹ sup terrā.Hā cū dñs iesus christus oībus venerit vt colligeret:doctos pariter atq; indoctos:omni sexui atq; etate p̄cepta salutis edidit:p̄ceptorū suor̄ fecit grande ꝑpendiū: ut i discipli na celesti discentiū memoria nō laborar̄et:ꝛ quod eēt simplici fidei necessariū velociter discer̄et.// AV GV.ad pbā:Quelibet aūt alia v̄ba dicam⁹ que affectus orātis vel p̄cedēdo formar̄ vt clareat: vel cōse quēdo attēdit vt crescat:nil aliud dicim⁹ q̄z q̄ i ista oīone dñica positū est:si recte ⁊ ꝑgruenter oramus Qui enī dicit.Clarificare in oībus gētib⁹:sicut clarificat⁹ es in nobis:q̄d aliud dicit q̄z Sanctificet nomen tuū.Qui dicit:Gressus meos dirige ꝼm eloquium tuū:q̄d aliud dicit q̄z Fiat volūtas tua.Qui dic: Oñde faciē tuā ⁊ salui erim⁹: q̄d aliud dicit: q̄z Adueniat regnū tuū.Qui dicit: Paupertatē ⁊ diuitias ne dederis mihi:q̄d aliud dicit q̄z Panem no.quoda no.ho.Qui dicit: Memēto oñe dauid:⁊ omnis mānsuetudinis ei⁹:⁊ si red.retri.mihi mala: q̄d aliud dicit:q̄z Dimitte no.de.no.si.⁊ nos di.de.no. Qui dicit:Aufer a me cōcupiscētias v̄tris :q̄d aliud dicit: q̄z Ne nos īdu.in tēta.Qui dicit:Erue me ab inimicis meis de⁹ me⁹:q̄d aliud dicit:q̄z Libe.nos a ma. Et si p oīa p̄cationū scār̄ verba discurras:nihil inue nies:qđ in ista oīone dñica nō ꝓtineat. Quisq̄s aūt id dicit:qđ ad euāgelicā istā p̄cē ptinere non possit carnaliter orat:qđ nescio qūo nō dicat illicite:qñ renatos dñs nō nisi spiritaliter docet orare.Qui autez dicit in oīone:Oñe multiplica diuitias meas: ⁊ honores meos auge:⁊ hoc dicit cor hīs cōcupiscētiā: nō id attēdens vt ex his ꝼm deū ꝓfit hominib⁹:puto eū nō inuenire i oīone dñica quo possit hec vota aptare.quāobrem pudeat ſaltē petē: qđ non pudet cupere.Aut si ⁊ hoc pudet:⁊ cupiditas vincit:meli⁹ hoc petet:vt etiam ab isto cupiditatis malo liberet cui dicim⁹:Libera nos a malo.// AVG.de v.domi. Videt etiā iste numer⁹ petitionū septenario btītudinū ꝓgruē.Si enī timor dei est quo btī fūt pauperes spū:qñ ipsor̄ est regnū celor̄:petam⁹ vt scīficet nomē dei:timore casto p̄manēte in secula seculor̄.Si pietas est q̄ btī sūt mites:petam⁹ vt veniat regnū eius vt mitescamus nec resistamus.Si scia est:qua beati sunt q̄ lugēt: orem⁹ vt fiat volūtas ei⁹ sicut in celo ⁊ in terra:qr si cor⁹ tanq̄z terra cū spiritui tanq̄z celo ꝺsenserit nō lugebim⁹.Si fortitudo est:q̄ beati sunt q̄ esuriūt:oremus vt panis nr̄ quotidian⁹ det nobis hodie:quo ad plenissimā facultatem venire possumus.Si osiliū est:quo beati sūt misericordes:qñ ipsor̄ miserebit:dimittamus debita vt nobis nr̄a debita dimittant.Si itellect⁹ est:quo beati sunt mūdo corde:orem⁹ nō īduci in tētationē ne habeamus duplex cor:tpalia ⁊ terrena sectando de q̄bus tētationes fūt in nobis.Si sapia est:q̄ beati sunt pacifici: qm̄ filij dei vocabunt:orem⁹ vt liberemur a malo.ipsa enī liberatio liberos nos faciet filios dei.// CHRY.in ho.Quia vo solicitos nos fecerat inimici memoria:i hoc q̄ dixerat:Libera nos a malo:rursus audaciā p̄bet p hoc q̄ in q̄busdam libris subdit:Qm̄ tuū est regnū ⁊ v̄tus ⁊ gl̄a. q; si ei⁹ est regnū:nullū formidare oportet eū.⁊ q̄ p̄liat̄ otra nos:sit ei subiect⁹.Cūt aūt v̄tus ei⁹ ⁊ gl̄a sint ifinita nō solū a malis eruere pōt:sed etiā facē glorioſum.// CHRY.sup matthēū:Nec etiā ad p̄cedētia ptinēt q̄ enī dicit:Tuū est regnū.nīdet ad illō qđ dixerat: Adueniat regnū tuū.ne aliq̄s dicat: q̄ de⁹ nō habet regnū i terra.q̄ aūt dicit:Et v̄t⁹.nīdet ad id qđ dixerat:Fiat volūtas tua sicut i celo ⁊ in terra. ne aliq̄s dicat q̄ deus non pōt facere qđ vult.q̄ vo dicit:Et gl̄a.nīdet ad oīa q̄ sequūtur:in q̄b⁹ gl̄a dei appet.

¶ Si enim dimiseritis hominibus peccata eor̄:dimittet ⁊ uobis pater uester celestis delicta uestra. Si aūt non dimiseritis hominib⁹:nec pater uester dimittet uobis peccata uestra

// RABA.Per hoc q̄ dñs dixerat: Amē.significat indubitanter illis a dño ꝺferri oīa que rite postulāt qui conditionis addite seruare pactum nō negligūt vnde subdit:Si enī dimi.ho.pec.eor̄ dimit.⁊ vobis p̄r ve.ce.deli.ve.// AVG.Ubi non est ꝓtereundum q̄ ex omnib⁹ his sententijs q̄bus nos dom⁹ orare p̄cepit:eā potissimum cōmendandā esse ꝺdicauit que pertinet ad remissionē peccatorum:in qua nos misericordes esse voluit:qđ est vnū consiliū miseras euadendi.// CHRY.super matth. Non aūt dixit vt ꝓpius nobis deus dimittat:⁊ postea nos debitoribus nostris.scit enī dom⁹ homines esse mēdaces qm̄ ⁊si acceperint remissionē peccati sui:ipsi suis debitorib⁹ nō dimittunt:iō sic dicit vt ꝓius dimittamus:post petamus dimissionē.// AVGV.in enchi. Quisquis autē roganti ⁊ peccati sui penitēti ex corde nō dimittit:nullo modo estimet a dño sua peccata dimitti.⁊ ideo subdit:Si autē nō dimiseritis hominibus:nec p̄r ve.di.vo.pec.ve.// CYPRI.Excusatio enī tibi nulla est in die iudicij: cū ꝼm tuā sniam iudiceris:⁊ quid feceris:hoc ipse patiaris.// HIER. Si autē hoc quod scriptū est:Ego dixi dij estis:vos autē sicut homines moriemini.ad eos dicit⁹ qui ꝓpter peccata homines ex dijs esse meruerūt. Recte ergo ⁊ hi quibus peccata dimittunt:homines appellati sunt.

// CHRY.in ho.Ideo aūt celestū ⁊ patris meminit vt ex hoc prouocet auditorē.nihil enī ita te deo assimilat:sicut iniuriā tibi facientibus ignoscere.Incōueniens est aūt si talis patris filius existens feralis efficitur:⁊ ad celum vocatus terrenum quēdam ⁊ vite huius ꝓpriū habeat sensum.

¶ Cum autem ieiunatis:nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas:ut parcāt ho

minibus ieiunantes. Amē dico uo bis quia recepunt mercedem suam

CHRY.Quia oro illa iā fortis est q̄ fit ī spū humili ⁊ corde otrito: q̄ aūt dilicijs fruit spū humilē ⁊ cō tritū bre non pōt: manifestū est qm̄ oro sine ieiunio gracilis ē ⁊ infirma: ⁊ iō q̄cūq; p aliq̄ necessitate uoluerūt orare: ieiunū cū oratione iunxerūt: qz ieiunium adiutoziū est orationis. vñ ꝺnter dns p̄ doctrinam de oratione subiūgit doctrinā de ieiunio dicēs: Cū autez ieiu. no. fie. si. hypo. tri. Sciebat enī dns gl̄am vanā ex omni bono, pcedere: iō spūā vane glozie q̄ nascit in terra bona iubet p̄cidere ne suffocet ieiunij fructū. Nō aūt pōt fieri vt nō sentiat q̄ ieiunat: sed melius est vt ieiunū te ostendat: q̄ tu ieiunū. Nō aūt pōt fieri vt sit hilaris q̄ ieiunat. Jō nō dixit: Nolite esse tristes: sed Nolite fieri tristes. Qui enim p̄ imposturas aliquas fallētes apparēt: illi nō sunt tristes sz fiunt. Qui aūt naturaliter, ppter assiduū ieiunū tristis est: nō fit tristis: sz vere ē. vñ subdit: Exter. enim fa. su. vt appa. ho. ieiu.

HIERO.Uerbū exterminat q̄ō in ecclesiasticis scripturis vitio interpretū tritū ē: aliud multo significat q̄z vulgo intelligit. Exterminantur quippe equles q̄ mittunt extra terminos: p quo sermone demoliunt semp accipere debem⁹. Demolit aūt hypocrita facie sua vt tristiciā simulet: ⁊ aio forte lerante luctū gestat in vultu.

GREG. viij. moza. Nā oza pallescūt: corp⁹ debilitate quatit: pectus ī terrūpētib⁹ suspirijs urget: nihilq; tanto labore aliud nisi estimatio humana cogitat.

LEO pa. Nō sunt aūt casta ieiunia q̄ nō de rone venūt otinentie sed de arte fallacie.

CHRY. sup matth. Si ergo q̄ ieiunat ⁊ tristē se facit hypocrita ē: quātomagis ille qui nō ieiunat: sed argumētis q̄busdā in facie sua pingit venalē pallorē q̄si ieiunij signū.

AVG. de ser. do. in mōte: In hoc aūt capitulo maxime aduertendū ē: nō ī solo rep corpe arū nitore atq; pōpa sed etiā in ipsis sordib⁹ luctuosis eē posse iactantiā: ⁊ eo periculosiorē quo sub noīe fuitutis dei decipit. Qui g̃ imoderato cultu corporis atq; vestit⁹ vel ceteraz rez nitore fulget: facile ꝺuincit reb⁹ ipsis pompaz seculi eē sectatoz: nec quēq; fallit dolose imagine sanctitatis. Qui aūt ī ꝓfessione christianitatis debilitato squalore ac sordib⁹ intētos in se hominum oculos facit: cū id volūtate faciat: nō necessitate patiat. ceteris ei⁹ operib⁹ pōt cognosci vtz hoc otēptu supflui cult⁹ an ambitione aliq̄ faciat. Fruct⁹ autez ieiunij hypocritaz manifestat: cū subinfert: Ut appareant hōibus ieiunātes: Amē di. vo. rece. mer. suā i. quā desiderauerunt.

Tu aūt cum ieiunas: unge caput tuū: ⁊ faciem tuā laua: ne uidearis hominib⁹ ieiunans: sed p̄ri tuo q est in absconso: ⁊ pater tuus q uidet in absconso reddet tibi.

GLO. Docuit dns q̄d nō est faciēdū: modo docet q̄d est faciēdū dicēs: Tu aūt cū ieiu. vn. ca. t. ⁊ fa. tu. la.

AVGV. de ser. do. in monte: Queri autez solet q̄d sit q̄ hic dr: Nō enī q̄sq; recte p̄ceperit quātis faciē quotidiana ꝺsuetudine lauem⁹: vnctisq; capitibus cū ieiunam⁹ nos eē debere: q̄ turpissimū oēs fatent.

CHRY. sup matth. Jtē si iō iubet nos nō fieri testes: ne p tristiciā appream⁹ hōib⁹ ieiunare. Si unctio capitis ⁊ lauatio faciei a ieiunātib⁹ semp fuent: nihilomin⁹ erūt signa ieiunij.

HIERO. Sz loq̄t iuxta ritū, puincie palestine: ubi dieb⁹ festis solent ungere capita. Precipit g̃ vt qñ ieiunam⁹ letos ⁊ festiuos nos eē monstrem⁹.

CHRYS. Uel simplex g̃ intētatio hui⁹ est: qñ p aggregationē intelligenda sunt ista: sicut cetera antedicta: tanq̄ si dicat: Sic longe te facere debes ab oīstatione ieiunij tui vt si posset fieri q̄ō tñ nō docet: ea etiā faciaſ q̄ diuersa luxurie ⁊ epulatōis videt eē indicia. vñ seq̄t: Ne vide. ho. ieiu.

CHRY. ī ho. In elemosyna q̄dē non simpliciter hoc posuit: sed dixit elemosynā nō eē faciēdā cozā hōib⁹: apponēs vt videremur ab eis. In ieiunio aūt ⁊ oratione nihil tale addidit: quā elemosynā q̄dē ipossibile ē oīno latere: oratiōnē aūt ⁊ ieiuniuz possibile ē. Non paruus aūt fruct⁹ est hūanā gl̄am otēnere: p hoc enī aliq̄s a graui hominū fuitute liberat: ⁊ ꝓpius vtutis operator efficit: eā amans: nō ppter alios sz ppter seipsam. Sicut enī nos otumeliā estimam⁹: cū nō ppt nos sz ppt alios diligimur: ita nec vtutē oportet ppter alios seq̄: nec deo ppter hoies obedire: sz ppter seipsum. Jō seq̄t: Sz p̄ri tuo q̄ ē in absc̄dito.

GLO. i. p̄ri tuo celesti q̄ est inuisibilis: vel q̄ habitat ī corde p fidē: deo aūt ieiunat q̄ p ei⁹ amore se macerat: ⁊ qō sibi subtrahit: alteri largit. Et p̄ tu⁹ q̄ vi. in absc̄o. red. tibi.

REMI. Sufficit enīz tibi vt q̄ ē inspector oscie: sit ⁊ remunerator.

GLO. Spiritaliter aūt facies aīe oscia itelligitur. Sicut enī ī cōspectu hōiuz gratiosa ē facies pulchra in oculis dei speciosa ē mūda oscia. Vas facies hypocrite q̄, ppt hoies ieiunāt exterminat: fallē volentes deū ⁊ hoies: nā semp vulnerata ē oscia ei⁹ q̄ peccat. Si g̃ abstuleris nequiciā ab aīa tua lauasti oscientiā tuā ⁊ bñ ieiunas.

LEO pa. in ser. de ieiu. Jmpleri enī oz ieiuniū non ciboz tantūmō parcitate: sz maxie ꝑuatione vitioz. Nā cū ob hoc castigatio ista sumaſ: vt carnaliū desideriox fomites subtrahant: nullū magis sectādū ē oscie gen⁹: q̄z vt semp simus ab iniusta volūtate sobrij: ⁊ ab inhonesta actōe ieiuni: q̄ deuotio nō secernit ualidos: qz etiā ī lāguido corpe pōt aīe integritas repiri.

CHRY. sup matth. Spiritaliter aūt Caput tuū christ⁹ ē: sitientem potaesurientē ciba: ⁊ sic oleo misericordie unxisti caput tuū. i. christū qui clamat in euāgelio: qō uni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis.

CHRY. ī ho. Illō enī ieiuniū de⁹ approbat: qō añ oculos ei⁹ man⁹ elemosynaz lauat. Hoc g̃ qō tibi subtrabis alteri largire: vt vñ tua caro affligit: inde egētis, primi caro reparet.

AVG. de f. do. Uel Caput recte accipim⁹ rōnem qz ī aīa ꝑeminet: ⁊ cetera hōis mēbra regit. Unge g̃ caput ad leticiā ptinet. Interi⁹ g̃ gaudeat de ieiunio suo: qui ieiunādo se auertit a volūtate seculi: vt sit subdit⁹ christo.

GLO. Ecce nō oīa ī. nouo testamento ad lr̄am accipiūt. Ridiculū enī est ī ieiunio oleo delibari: sz spū amoris ei⁹ cui⁹ passionibus debem⁹ participare: nos macerādo mens debz iungi.

CHRY. Prope aūt debet facie quidē lauare: caput aūt nō lauare: sed ungere. Quādiu enīz sum⁹ ī corpe oscia nr̄a sordida ē in peccatis. Caput

aũt nostrũ christus:peccatum non fecit.

¶ Nolite thesaurizare uobis thesauros ī terra:ubi erugo ⁊ tinea demolit̃:⁊ ubi fures effodiũt ⁊ furãt̃. Thesaurizate aũt uobis thesauros in celo: ubi nec erugo nec tinea demolit̃:ubi fures nō effodiũt nec furant̃. Vbi ẽ thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuum.

¶ CHRY.in ho. Postq̃z vane glorie expulit egritudinẽ:optie iã sermonẽ de contẽptu diuitiaꝝ iducit. Nihil enī ita pecunias ꝺcupiscere facit: vt gle cupido:ꝑpter hoc nãq; famulos greges ⁊ auro optos equos ⁊ argẽteas mẽsas expetũt hoies:nō vt vtilitatẽ aut voluptatẽ ipleãt:sꝫ vt multis oñdãt̃.⁊ hoc est qō dicit: Nolite thesau.vo.thesau.ī terra. ¶ AVGV.de ser.do. Si enī eo corde quisq; opet̃ aliquid vt terrenũ cõmodũ adipiscat̃:nō erit cor mũdũ: qō in terra volutat̃. Sordescit enī aliquid cum iferiori misceat̃ nature:q̃uis in suo genere nō sordide:qr̃ ẽt de puro argẽto sordidat̃ aur̃ si misceatur: ita ⁊ animus nr̃ terrenor̃ cupiditate sordescit: q̃uis terra in suo ordine munda sit. ¶ CHRY.sup matth. Uel aliter Qr̃ supra oñs nihil de elemosyna vel oꝛoe vel ieiunio docuerat:sꝫ simulationẽ eor̃ cõpescuit tñ. Nũc fin tria p̃dicta tres ꝺsequẽtias ītroducit doctrine:q̃rũ p̃ma ptinet ad elemosynã q̃ ẽ hic: Nolite thesauvo.the.sup terrã.vbi p̃mo dat ꝺsiliũ vt elemosyna fiat:vt sit ordo narratois talis: Cũ facis elemosynaz: noli tuba canere aũ te:⁊ postea subsequit̃: Nolite thesaurizare vo.thesau.in ter: secũdo oñdit q̃ est vtilitas in elemosyna faciẽda:tertio vt neq; tũor inopie accidẽtis ipediat volũtatẽ elemosyne faciende. ¶ CHRY.i ho. Dicẽs aũt: Nolite vo.thesau. ī terra. subdit: Ubi erugo ⁊ tinea demolit̃: vt demonstret thesauri qui est hic nocumẽtũ:⁊ ei⁹ qui ẽ in celo vtilitatẽ:⁊ a loco ⁊ ab his q̃ nocent.q.d.quid formidas ne pecunie ꝺsumãt̃:si elemosynã dederis: Itaq; da elemosynã ⁊ additionẽ accipient.etenī que in celis sunt apponent̃:qō si nō dederis pereũt:⁊ nō dixit aliis derelinquis:qm̃ in hoc delectabile ẽ hoibus. ¶ RABA. Tria autẽ posuit fm tres diuersitates diuitiarꝝ.metalla erugine:vestes tinea demoliuntur. Sũt aũt alia q̃ neq; erugine neq; tineã timẽt: sicut lapides p̃cioſi. et ideo posuit generale detrimentũ.s. fures:q̃ omnes diuitias rapere possũt. ¶ CHRY. sup matthe. Alia littera habet vbi tinea ⁊ cõmestura exterminãt. Dia enī bona mũdi triplicit̃ tollit ī teritus. Aut enī a semetipis veteraſcũt ⁊ tineant:sicut vestimẽta. aut ipis domin⁹ luxurioſe viuẽtib⁹ cõmedũt̃ aut ab extraneis vel dolo vl̃ vi vel calũnijs vl̃ alio īiquo mō diripiũt̃:q̃ oēs fures dicũt̃: qr̃ per iiq̃tatez festinãt aliena facẽ sua. Sed dices: Nũq̃d oēs q̃ hec hñt pdẽt ea:⁊ Interī q̃dẽ dicã: qr̃ ⁊si non oēs pdunt tamẽ mlti pdũt. Uere aũt ⁊ male fuatas diuitias et si ñ corporaliter:spiritaliter tñ pdidisti:qr̃ nō pficiũt tibi ad vsum salutis. ¶ RABA. Allegorice ꝺcit erugo significat supbiã: q̃ decore vtutũ obfuscat. Tinea q̃ vestes latẽter rodit īuidia ẽ:q̃ bonũ studiũ lacerat: ⁊ p cõpactionẽ vnitatis dissipat. Fures sũt heretici ⁊ demones q̃ sẽp ad hoc sũt intẽti vt spiritalib⁹ ꝺsoliẽt. ¶ HYLA. Ceterum laus celestis eterna ẽ: nec furto surrepẽti subtrahẽda:nec tinea ⁊ rubigine ītidie excidẽda. Et iō seq̃t: Thesaurizate aũt vobis thesauros ī celis vbi neq; erugo neq; tinea demolit̃:et vbi fures nō edifodiũt:neq; furãt̃. ¶ AVG.ō f. do. in mon. Celũ aũt hoc loco nō corporeũ acceperi: qr̃ oñe corpus p terra habẽdũ est. Totũ enī mũdũ ꝺtemnere q̃ sibi thezaurisat ī illo celo:de quo dictũ ẽ: Celũ celi dño.i.in firmamẽto spiritali. Celũ enī ⁊ terra trãsibũt. Nō aũt ī eo quod trãsiti collocare debem⁹ thesauꝝ nr̃m:sꝫ ī eo qō sẽp manet. ¶ CHRY. sup matth. Quid g̃ meli⁹ ẽ:an in terra reponere:vbi incert⁹ est cõfuatiõis euẽt⁹ an ī celo vbi ẽ certa custodia:Que aũt stulticia ẽ illic r̃linq̃re vñ exitur⁹ es ⁊ illic nõ p̃mittere quo itur⁹ es: Illic g̃ substãtiã tuaz colloca:vbi patriã habes. ¶ CHRY.in ho. Quia tñ nõ oīs terrenus thesaurus erugine aut tinea vestru itur:aut p fures auferẽt̃. et ideo aliud ītucit dicens: Ubi est thesaur⁹ tuus ibi ẽ ⁊ cor tuũ. ac si dicat: ⁊si nihil p̃or veniat nõ pua substinebis iacturã iferioꝝ rib⁹ affixus ⁊ eor̃ fuus fact⁹ ⁊ acelestib⁹ cadens ⁊ nihil excelsor̃ cogitare potẽs. ¶ HIERO. Hoc aũt non solũ de pecunia:sꝫ de cũctis possessionib⁹ sentiẽdũ est. Fuloſi eiz de⁹ vẽtez est. Lassiui thesaurus sũt lubrica:amoꝛis libido. huic fuit vnuſq̃sq; a quo vicit̃. Ibi g̃ habet cor:vbi ⁊ thesaur⁹. ¶ CHRY. super matth. Uel aliter:ponit nunc q̃ sit vtilitas in elemosyna faciẽda. Qui enī collocat thesauros in terra nō habz q̃d speret ī celo. Ut q̃d g̃ aspiciat ī celuz:vbi nihil repositũ hz. Uñ duplr peccat.primo qr̃ mala cõgregat:secundo qr̃ cor hz ī terra :et ex cõtrarijs cauſis duplr bene facit q̃ thesaurizat in celo.

¶ Lucerna corporis tui est oculus tu⁹. Si oculꝰ tuꝰ fuerit simplex: totũ corp⁹ tuũ lucidũ erit. Si aũt oculus tuus fuerit nequã: totũ corpus tuũ tenebrosũ erit: si ergo lumen tuum qō ī te est: tenebre sũt: ipse tenebre quãte erunt?

¶ CHRY.in ho. Postq̃z fecit mẽtionẽ de ītellectu in fuitutẽ redacto ⁊ captiuato:qr̃ hoc nō multis facile cognoscibile erat:ad exteriorẽ doctrinã trãspoꝛuit dicens: Lu.cor.tui ẽ ocu.tu⁹.ac si.ꝺ. Si nō nosti qō ẽ iactura ītellectus a corporalib⁹ hoc ꝺisce: Qō enī est ocul⁹ corporis:hoc ẽ ītellect⁹ aīe. Sicut g̃ oculis orbatis multũ operationis reliquor̃ mẽbrorum amittit̃ lumẽ eis extincto:ita ⁊ mẽte corrupta multa malis vita tua ipleꝫ. ¶ HIERO. Hoc g̃ totũ transfert ad sensũ:qũo enī corp⁹ totũ ẽ in tenebris: si oculus nõ fuerit simplex:ita si aīa p̃ncipalẽ fulgorẽ fuũ pdiderit:vniuersus sensus vel sensualis ps aīe ī caligine ꝺmorabit̃.vñ dic̃: Si g̃ lu. qō ī te ẽ:tenebre sũt ipse tenebre quãte sũt.i.si sensus qō lumẽ ẽ aīe vitio caligat̃:ipsa putas caligo q̃b⁹ tenebris obuoluetur. ¶ CHRY. Uidet̃ aũt qr̃ nō de corporali oculo hꝫ loq̃t̃:nec de hoc corpe qō vr̃ de foris: alioq̃n dixisset:

Si oculꝰ tuus sanꝰ fuerit aut ifirmꝰ. nūc autē dicit Simplex ⁊ nequā. si āt benignū oculū hz ⁊ ifirmū: nunqd corpꝰ eiꝰ in lumīe ē: Aut si malignū ⁊ sanū: nunqd corpꝰ eiꝰ in tenebris ē: HIERO. Sz solēt lippiētes lucernas videre numerosas. simplex aūt oculus ⁊ purꝰ simplicia ītuet ⁊ pura. CHRY. sup matth. Vel oī oculus nō a foris: sz ab intꝰ. Lucerna enī ē mens p quā aīa videt deū. Qui g̃ corhz ad deum: illiꝰ oculꝰ lucidus est. i. illiꝰ mens mūda ē: non terrenis ꝺcupiscētijs sordidata. Tenebre aūt ī nobis sunt sensus carnales: q̄ semp ꝺsiderāt que sūt tenebraꝝ. Qui g̃ hz oculū mundū. i. mētē spiritalē: corpꝰ suū fuat lucidū. i. sine peccato. Et si enī caro ꝺsiderat mala: virtute tñ diuini timoris repercutit eā. Qui aūt hz oculū. i. mētē aut malignitate tenebrosaz aut ꝺcupiscētia turbulētā: tenebrosū possidet corpꝰ: nō enī resistit carni qñ ꝺcupiscit p̄uersa: qz nō hz spem in celo q̄ pstat nobis virtute vt ꝺcupiscētijs resistamꝰ HYLA. Uel aliē: De officio luminis oculi lumen cordis exp̄ssit: qō si simplex ⁊ lucidū manebit: claritatem eterni luminis corpi tribuit: ⁊ splēdorē origi nis sue corruptioni carnis infundet. s. in resurrectōe Si aūt obscur̄ peccatis ⁊ volūtate erit: vitijs mentis natura corpis subiacebit. AVG. de s.do. Uel aliē Oculū h accipe debemus intētionē nr̄am q̄ si munda fuerit ⁊ recta: oīa opa nr̄a q̄ sm eam opamur bona sunt: q̄ qdē oīa totū corpꝰ appellauit: qz ⁊ aplꝰ mēbra nr̄a dicit qdā opa vbi ait: Mortificate membra vestra fornicatōem ⁊ īmundiciā. nō g̃ quid q̄sq; faciat: sed quo aīo faciat ꝺsiderādū ē. Hoc est enim lumē in nobis: qz hoc nobis manifestū est bono aīo nos facere q̄ facim⁹. Omne enī q̄ manifestat lumen ē. Ipsa vero fcā que ad hōiuz societatē pcedūt incertū nobis hūt exitū: ⁊ iō tenebras eas vocauit. nō enī noui cū pecuniā porrigo īdigenti q̄d sit inde factur⁹. Si g̃ ipsa cordis ītentio q̄ tibi nota est: sordidat appetitu tpaliū rerū: magis ip̄m fcī cui⁹ īcertꝰ est exitus sordidū erit: qz si bñ alicui pueniat: q̄ tu nō recta intētione facis: quo tu feceris: iputabit tibi nō quo illi puenerit. Si aūt simplici intentione. i. fine charitatis opa nr̄a fiāt: tūc mūda sunt: ⁊ placent i ꝺspectu dei. AVG. ꝺ mēda. Sz ea q̄ ꝺstat eē peccata: nulla velut bona intentione faciēda sūt: ea q̄p pe opa hōiuz si cās habuerīt bonas vel malas: nūc sunt bona nūc mala: q̄ nō sunt p seipa peccata: sicut victū p̄bere pauperib⁹ bonū ē: si fiat misericordie cā malū aūt si fiat cā iactātie. Cū vo opa ipsa peccata sunt vt furta: stupra: ⁊ huiusmōi: quis dicat cāis bonis eē faciēda: vel peccata nō eē: q̄s dicat furemur diuitibus vt habeamus quid demus paupibus: GREGO. xxviij. moza. Uel aliter: Si lumē q̄ in te ē. i. si hoc q̄ nos bñ agē cepimus: ex mala intentō ne offuscamus: ipsa q̄ mala eē nō ignorāmus etiam cū facim⁹: quāte tenebre erūt: REMI. Uel aliter: Fides lucerne assimilat: qz p eam gressus īteriorꝭ hōis. i. actio illuminat ne offendat: fz illō: Lucerna pedib⁹ meis vbū tuū. q̄ si fuerit mūda ⁊ simplex totum corpꝰ lucidū erit. Si vo sordida: totū corpꝰ erit tenebrosū. Uel aliter: Per lucernā ītelligit rector ecclesie: q̄ bñ oculꝰ dr̄: qz salutaria plebi subiecte p̄uidere dz: que p corpꝰ ītelligit. Si ergo rector ecclesie errauerit: quātomagis errabit ppls ei subiectus.

¶ Nemo potest duob⁹ dñis fuire. Aut enī unū odio habebit: ⁊ alterū diliget: aut unū sustinebit: ⁊ alterū contēnet. Non potestis deo fuire ⁊ mammone.

CHRY. sup matth. Supius dixerat dñs q⁹ q̄ habz mentē spiritalē: ille pōt corpꝰ suū fuare sine peccato q̄ aūt nō hz: nō pōt. cui⁹ rōnem subiūgit dicēs: Nemo pōt duobus dñis fuire. GLO. Uel aliter: Qz dcm est supra q⁹ ꝓpter ītentionē tpaliū: bona mala fiunt. vñ possz aliquis dicē: Ego faciā bona: ⁊ ꝓpter tpalia ⁊ ꝓpter celestia. Cōtra q̄ dñs ait Nō potest⁹ duob⁹ dñis fuire. CHRY. in ho. Uel aliter: In anteriozib⁹ auariciā cōpsit tyrānidē p mula ⁊ magna sed adhuc alia apponit āplioza. Nō enī in hoc solū nobis nocēt diuitie q⁹ latrones aduersꝰ nos armāt ⁊ q⁹ ītellectū obtenebrāt: sed etiā a seruitute dei nos expellūt: ⁊ hoc ꝓbat a cōib⁹ ꝺceptionib⁹ dicēs: Nemo pōt. du. do. fui. Duos aūt dicit: q̄ ꝺzia iniūgunt Cōcordia enī multos vnū facit: qō ostēdit p hoc q⁹ subdit: Aut enī vnū odio habebit. Jō aūt duo ponit vt mōstret facilē eē transīre: utatōem ad meliꝰ. Si. n. dicas: Seruus fcūs sum pecuniarum: amādo. s. eas mōstrat q⁹ possibile est ad aliud venire. s. nō sustinēdo seruitutē: sed cōtēnendo. GLO. Uel duo tāgē videt seruiētiū genera: qdā enī seruiūt liberaliter ex amore: qdā seruiliter ex timore. Si g̃ aliqs ex amore seruiat vni ꝺzioꝝ dñoꝝ: necesse est vt alterū odio habeat. Si vo ex timore seruiat: necesse ē vt dū vnuz sustinet alteꝝ ꝺtēnat. Res aūt terrena vel deꝰ si i cor de hōis dominet: ad ꝺzia ex vtroq; trahit hō: nam deꝰ trahit ad sapioza sibi seruiētē: res vo terrena ad inferioza. ⁊ iō q̄si cōcludēs subdit: Nō po. deo ser. ⁊ mam. HIERO. Mamona sermone syriaco diuitie nuncupant. Audiat ergo hoc auar⁹ q̄ censet vocabulo christiano: nō posse se simul diuitijs xp̄oq; seruire: ⁊ tñ nō dixit: Qui hz diuitias: sed Qui seruit diuitijs. Qui enī diuitiaꝝ seruꝰ est: diuitias custodit vt seruus. q̄ aūt fuitutis excussit iugū: distribuit eas vt dñs. GLO. Per mamona etiā ītelligit diabolus q̄ pest diuitijs: nō q⁹ possit eas dare nisi qñ deꝰ pmittit: sed qz p eas hoīes fallit. AVG. de ser. do. i mōte: Qui enī seruit mamone. i. diuitijs: illi vtiq; seruit: q̄bus reb⁹ istis terrenis merito sue puersitatis ꝓpositꝰ ꝓnceps huiꝰ seculi a dño dr̄. Uel aliter: qui sunt duo dñi oñdit cū dr̄: Nō po. deo s. ⁊ mā. s. deo: ⁊ diabolo. Aut ergo hūc odio ha. hō: ⁊ al. di. i. deum Aut al. pa. ⁊ al. cōtem. Patit enī duꝝ dñm q̄sq; seruit mamone: sua enī cupiditate iplicatꝰ subdit diabolo: ⁊ nō eū diligit. Sicut q̄ ancille aliene ꝺiunctꝰ est: ꝓpter cōcupiscētiā durā patit seruitutē: etsi non diligat eū: cuiꝰ ancillā diligit. Dixit aūt Alteꝝ ꝺtemnet: nō Odio habebit. nullꝰ enī vā scia deū potest odisse. Contemnit autem. i. non timet eum: cū quasi de eius bonitate securus est.

¶ Ideo dico uobis ne solliciti sitis anime uestre quid māducetis: neq; corpi uestro qd induamini. Nōne

aia pl⁹ ē q̄z esca: ⁊ corp⁹ q̄z uestimēntū
AVG. de ser. do. in monte: Quia supius docuerat dñs q⁹ quisq̄s vult diligere deū ⁊ cauē ne offendat: nō se arbitret duob⁹ dñis posse seruire: ne forte q̄ uis iā supflua nō querant: ꝓpter ipsa tñ necessaria cor duplicet: ⁊ ad ea deflectēda torqueat intentio subiūgit dicēs: Jō dico vobis ne sol. si. ani. ve. q̄d mādu. neq; cor. ve. q̄d induā. CHRY. in ho. Nō hoc dicit q⁹ aīa cibo īdigeat: īcorporea est enī: sed ex cōmunē locut⁹ est ꝺsuetudinē. aliter enī nō pōt morari ī cor pore nisi eo cibato. AVGV. Vel aīam ī hoc loco ꝓ aīali vita positā nouerim⁹. HIER. In nōnullis codicib⁹ additū est: neq; q̄d cibabis. Ergo q̄ō oībus natura tribuit ⁊ iumētis ⁊ bestijs hoībusq; cōe est: hui⁹ cura penit⁹ liberamur. Q̄ō aūt h̄ dr̄ de carnali cibo ⁊ vestimēto accipiam⁹. Cetez de spiritalib⁹ ci bis ⁊ vestimētis semp debem⁹ eē soliciti. AVG. de here. Dicunt aūt enchite quidā hēretici opinantes monacho nō licere sustētande vite sue cā aliq̄d opa ri: atq; ita seipsos ꝓfiteri vt oīno ab opibus vacent.
AVG. de opibus monachor: Jnquiunt enī non de hoc ope corporali ī quo vel agricole vel opifices la borāt ꝓcepit apl's cū dixit: Qui nō vult opari ñ man ducet. Neq; euāgelio posset oīno esse ꝺrius vbi ait dñs: Jō dico vobis ne soliciti sitis. Jn vbo ḡ apli ꝓ dicto spiritalia opa debem⁹ accipe: de q̄b⁹ alibi dr̄: Ego plantaui: apollo rigauit. ⁊ ita se arbitrant apo stolice ⁊ euāgelice obtēperare sñie: cū euangeliū cre dūt de nō curāda corpali vite hui⁹ īdigētia ꝓcepisse: ⁊ aplm de cibo spiritali dixisse: Qui nō vult opari: ñ mādducet. Pri⁹ ḡ demōstrem⁹ aplm opa corpalia f nos dei opari voluisse. Premiserat enī dicēs: Jpi sci tis q̄uo oporteat vos imitari: q⁹ nō inquieti fuimus īter vos neq; panē ab aliquo gratis mandacauim⁹ sed in labore ⁊ fatigatōe die ac nocte labozātes: ne quē vestrū grauerem⁹: non q⁹ nō habuim⁹ ptātem sed vt nosipsos formā darem⁹ vobis q̄ nos imitare mini. Nā ⁊ cū essemus apud vos: hoc denūciabam⁹ vobis: qñ siquis non vult opari: nō mādducet. Quid ad hoc dici pōt qui exēplo suo docuit: q̄d ꝓceperit. s. corpaliter opando: Nā q⁹ corpaliter oparet oñdit in actib⁹ vbi dr̄: q⁹ māsit cū aquila ⁊ vxore ei⁹ ꝓscil la: opus faciēs apud illos: erāt enī tabernaculoꝝ ar tifices: ⁊ tam aplo tanq̄ ꝓdicatori euangelij militi christi: plantatori vinee: pastori gregis constituerat dñs vt de euangelio viueret: q̄ tñ stipēdiū sibi debi tum non exegit: vt se formā daret eis q̄ exigere inde b:ta cupiebāt. Audiāt ḡ q̄ non h̄t hāc ptātem: quā ille habebat: vt tantūmodo spiritaliter opantes mā ducēt panē a corpali labore gratuitū. Si aūt euāge liste sunt ministri altaris: dispēsatores sacramētoꝝ h̄t hāc ptātem: si saltē habebāt aliq̄d ī seculo: quo facile sine opificio sustētarent hāc vitā: q̄ō conuersi ad deū īdigētib⁹ dispartiti sunt: ⁊ credēda est eoꝝ infirmitas ⁊ ferēda. Nec attendendum in quo loco hoc q̄ō habebāt ipenderint: cū omniū christianoꝝ sit vna respu. Sed q̄ veniūt ad ꝓfessiones seruitutis dei ex vita rusticana: ⁊ ex opificū exercitō: ⁊ plebeio labore siquo min⁹ operent excusare nō p̄t. Nullo enī mō decet vt in ea vita vbi senatores fiunt labori osi: ibi fiāt opifices ociosi: ⁊ quo veniunt relictis de liciis suis q̄ fuerūt ꝓdioꝝ dñi: ibi sint rustici delica

ti. At cum dñs ait: Nolite soliciti eē. nō hoc dicit: vt ista nō ꝓcurent: quātū necessitas est vnde honeste poterūt: sed vt nō ista intueant⁹ ⁊ ꝓpter ista faciant quicq̄d in euāgelij ꝓdicatione facē iubent⁹: eā nāq; intētione paulo supius oculū vocauerat. CHRY. in ho. Vel pōt aliter ꝺtinuari: Qū enī docuisset dñs pecuniā despicē: ne aliqui dicerēt: q̄liter poterimus viuere: si oīa ꝓiecerim⁹? subiungit dicens: Jdeoq; dī co vobis. GLO. i. cura tpali: ne retrahamini ab ei mis. HIERO. Precipit ḡ nobis: ne soliciti sim⁹ q̄d comedam⁹: q⁹ in sudore vult⁹ ꝓparemus nobis pa nem. Ergo labor exercendus est: solicitudo tolleda.
CHRY. sup matth. Nō enī solicitudinib⁹ spiritali bus: sed laborib⁹ corpalibus accipiēdus est panis: q̄ laborātibus ꝓ pmio diligētie deo ꝓstante abundat ⁊ negligētibus ꝓ pena deo faciēte subducit. Confir mat aūt spem nr̄am dñs: pmo de maiori ad pm⁹ de scendit dicēs: Nōne aīa plus est q̄z esca: ⁊ corp⁹ pl⁹ q̄z vestimētū? HIERO. Qui maiora ꝓstitit: vtiq; ⁊ minora ꝓstabit. CHRY. sup matheū: Nisi enim voluisset ꝺseruari q̄ō erat nō crearet. q̄ō aūt sic crea uit: vt p escā seruet: necesse est vt det ei escam: q̄ꝺm vult esse q̄ō fecit. HYLA. Vel aliter: q⁹ corrupt⁹ circa futuroꝝ curā: infideliū sensus est calūmiantiꝝ q̄ in resurrectōe corpoꝝ spēs fit futura: q̄ in substan tia eternitatis alimonia. Jō subsequēter dicit: Non ne aīa plus est q̄z esca. Nō enī patit spē nr̄aꝝ futuri in resurrectione cibi ⁊ potus ⁊ vestitus solicitudine demorari: ne redempti in corpus atq; aīam ꝺtume lia in non efficiendis leuioribus inferat.

Respice uolatilia celi q̄ nō serunt neq; metūt; neq; ꝓgregāt i horrea: ⁊ pr̄ uester celestis pascit illa. Non ne magis pluris estis illis. Quis aūt uestrū cogitās pōt adijcere ad statu ram suā cubitum unuꝝ.
CHRY. Postq̄z cōfirmauit spem nr̄am de maio re ad min⁹ descendēs: deinde ꝺfirmat de minori ad maius ascēdens cū dicit: Resp. vo. ce. q⁹ non se. neq; metūt. AVG. de opibus monachor: Quidā se di cunt ꝓpterea opari nō debere: q⁹ nec volucres celi semināt neq; metūt. Cur ḡ nō attendūt q̄ō sequitur Neq; ꝓgregant in horrea? Cur ḡ isti manus ociosas ⁊ plena repositoria volunt hr̄e? cur deniq; coquunt hec enī aues nō faciunt aut si reperiunt q̄bus hoc p suadeant: vt eis p singulos dies escas afferāt ꝓpara tas: saltē sibi de fontibus aquā afferūt ⁊ reponunt: q̄ō volatilia nō faciūt. Sed si nec aqua sibi vasa co gunt ꝓplere: ⁊ iā illos qui tūc erant hierosolyme no uo gradu iusticie supgressi sunt. qui demisso sibi ex gr̄a frumēto panem fecerūt aut facere curauerunt: q̄ō aues nō faciunt. Nō possint aūt ista seruare: vt s. nihil in crastinū reponāt qui se p multos dies a cō spectu hominū separatos ⁊ nulli ad se prebētes ac cessuꝝ includūt seipsos: viuētes in magna intētione orationum. An forte quo sunt sanctiores: eo fūt vo luerib⁹ dissimiliores. Quod ergo dicit de volatilib⁹ celi ad hoc dicit: ne quisq̄z putet deū seruoꝝ suoꝝ necessaria non curare: cum eius ꝓuidentia vsq; ad

ista gubernãda ꝓueniat. Neq; enim nõ ipse pascit eos qui manibus operant: neq; etiã quia dꝰ dixit: Invoca me in die tribulationis ⁊ eruam te: non debuit fugere apostolus: sed expectare vt comphendere: ⁊ eũ deus sicut tres pueros de mediis ignib⁹ liberaret. Sicut enĩ qui fugiẽtibus sanctis huiusmõi questionem obiiceret: respõderent nõ se oportuisse tẽtare deum: sed tunc talia deum si vellet esse facturum vt eos liberaret: sicut danielẽ a leonibus ⁊ petrum a vinculis: cum ipsi quid facerẽt non haberẽt Cum vo eis fugã in potestatẽ dediſſet: etiam si liberarent per illam: nõ nisi ab ipso liberari: sicut seruis dei valentibus manibus suis victum trãsigere: si ex euãgelio nouerit questionẽ de volatilibus que nõ seminãt neq; metunt: facile respõdebunt. Si nos ꝓ aliquã infirmitatem vel occupationẽ nõ possumus operari: ille nos pascet sicut aues que nihil opantur Cum aũt possum⁹ non debemus tẽtare deum: quia hec que possum⁹ ei⁹ munere possimus. Et cum hic viuim⁹: illo largiente viuimus: q̃ largius est vt possimus: ⁊ ille nos pascit a quo aues pascunt: sicut dr Et pr̃ vester cele. pas. illa: nõne vos ma. plu. es. illis. AVG. de ser. do. in monte. i. carius vos valetis: qz rationale animal sicut est hõ sublimi⁹ ordinat in rerũ natura q̃ irrationalia: sicut sunt aues. AVGV. xi. de ciui. dei: Plerũq; tamẽ carius cõparat equus q̃ seruus: ⁊ gemma q̃ famula: nõ ratione cõsiderãtis: sed necessitate indigentis: seu voluptate cupiẽtis CHRY. Omnia enĩ animalia deus ꝓpter hoiem fecit: hominẽ aũt ꝓpter se. quãto ergo ꝓciosior ẽ homĩnis creatio: tanto maior est dei solicitudo de ipo. Si g̃ aues non laborãtes inueniũt escas: homo nõ inuenit: cui deus dedit ⁊ operãdi sciam ⁊ fructificandi spem. HIERO. Sunt autẽ quidã qui dum volunt terminos patrũ excedere ⁊ ad alta volitare: in ima mergunt. Volatilia celi angelos esse volũt: ceteraq; in dei ministerio fortitudines que absq; cura dei sui alant ꝓuidentia. Si hoc itaq; est vt intelligi volunt: quo sequit dictum ad hoies: Nõne vos ma. plu. estis illis. Simpliciter g̃ accipiũt: ꝙ si volatilia absq; cura ⁊ erũnis dei alunt ꝓuidẽtia: que hodie sunt ⁊ cras non erũt: quãtomagis homines quibus eternitas repromittit. HYLA. Põt autẽ dici ꝙ sub nomine volucr exemplo nos imundoꝝ spirituum hortat: quib⁹ sine aliquo negocio querẽdi ⁊ congregãdi: viuẽdi tamẽ tribuit de eterni ꝟilii potestate substantia: atq; vt ad immundos istud spũs referat oportune adiecit: Nõne vos magis pluris estis illis. De cõparatõis pstantia ꝟiam nequicie ⁊ sanctitatis oñdens. GLO. Non solum aũt exemplo auiũ: sed experimẽto docet ꝙ ad hoc ꝙ sum⁹ ⁊ vitimus nr̃a cura non sufficit: sed diuina ꝓuidentia operat dicens: Quis aũt vestrũ cogi. põt adijce. ad staturã suã cubi. vnũ. CHRY. sup mattheũ: Deus enĩ est qui p singulos dies incrementa corporis tui facit: te nõ intelligente. Si ergo in teipso quotidie: dei ꝓuidẽtia operat: cũ in necessarijs tuis cessabit Si autẽ vos cogitando modicam partẽ corpori vestro addere non potestis: cũ cogitãdo saluãdi est] in toto? AVG. de ser. do. in mõte: Vel põt referri ad sequẽtia: ac si diceret: Nõ esse cura nr̃a factuz vt ad hanc staturã veniret corpus nr̃m: ex hoc itelligi põt: ꝙ si velletis adijcere vnum cubitũ non possetis Illi ergo tegendi corporis curã relinquite: cui⁹ cura factũ est vt esset tãte staturẽ. HYLA. Sicut fidẽ vitalis substãtie nr̃e de documẽto ſpirituũ seruauit ita opinionẽ futuri habitus iudicio cõis intelligẽtie dereliquit. Cũ enĩz vniuersoꝝ corporꝝ que vitã habuerunt: diuersitatem in vnũ perfectum virũ sit excitaturus: solus qui potẽs sit ad vnuſcuiuſq; ꝓceritatẽ cubitum vnũ ⁊ alterꝝ tertiũue ꝓstare: de vestitu. i. de specie corporũ cũ eius contumelia ambigimus: q̃ vt equalem omnẽ hoiem efficiat: tantũ mẽsure est humanis corporibus additurus. AVG. vltimo de ciuitate dei: Sed si christus in ea mẽsura corporis in qua mortu⁹ est resurrexit: nefas est dicere cũ resurrectionis omniũ temp⁹ venerit: accessurã corpori eius eam magnitudinẽ quã non habuit: qñ in ea discipulis in quo notus erat apparuit: vt longissimis fieri possit equalis. Si autez dixerim⁹ ad vñici corporis modũ etiã minimorũ maiorũq; corpora redigenda peribit de multorꝝ corporib⁹ ꝓplurimũ: cum ipe nec capillũ peritur⁹ esse ꝓmisit. Restat ergo vt quisq; recipiat suã mensuram quã vel habuit in iuuẽtute: si senex est mortuus: vel fuerat habitur⁹ si est ante defunctus. Et iõ non est dictũ ab apostolo in mẽsuraz status: sed in mẽsurã etatis plenitudinis christi: q̃a resurgent corpora mortuoꝝ in iuuenili etate ⁊ robore ad quã christum peruenisse cognouimus.

¶ Et de vestimẽtis q̃d soliciti estis ¶ Cõsiderate lilia agri qũo crescunt. Non laborãt neq; nent. Dico aũt vobis: quoniã nec salomon in omni gloria sua coopert⁹ est sicut vnũ ex istis. Si enĩ fenũ agri qđ hodie est ⁊ cras in clibanũ mittit dꝰ sic vestit: quantomagis vos modice fidei?

CHRY. in ho. Postq; mõstrauit ꝙ non oportet nos ꝓ cibo esse solicitos: ad id quod leui⁹ est ptransit: neq; enim ita necessarium est indumentũ sicut cibus. vñ dicit: Et de vesti. q̃d soli. estis. Non autẽ hic vtit exemplo volucr vt induceret patiẽtiã ⁊ cignũ: a quib⁹ erat similia exempla accipere: sed vtit exemplo liliorꝝ dicens: Cõsiderate lilia agri. Vult ex ꝟobis mõstrare supabundantiã. s. a munificẽtia pulchritudinis: ⁊ a vilitate participantiũ tali decore.

AVG. de ser. do. in mõte: Ipsa aũt documenta non sic allegorice discutiẽda sunt: vt queram⁹ quid signifficent aues celi: aut lilia agri: posita sunt enĩ vt de rebus minorib⁹ maiora ꝓsuadeãt. CHRY. sup mattheũ: Lilia enĩ statuto tẽpore formant⁹ in frondib⁹: vestiunt⁹ candore: implent⁹ odorib⁹. Et qõ terra radici nõ dederat: deus inuisibili opatione largit⁹. In omnib⁹ aũt eadem plenitudo seruat: vt nõ ab euentu facta putẽt: sed dei ꝓuidẽtia itelligãt esse dispositа. Dicendo aũt: Nõ laborãt: viros cõfortat. Dicẽdo vero: Neq; nent: mulieres. CHRY. in ho. Nec aũt dicens nõ opus, ꝓhibuit: sed solicitudinẽ: sicut ⁊ supza cũ de seminatione loqueret. CHRY. Et vt magis dei ꝓuidẽtiã in ipsis cõmendet: que omnem

supat humanã idustriã subdit: Hico autẽ vobis qñ neq; salo.in om.gl'a sua coop.est ſic vnum ex istis.
HIERO. Reuera enī qō sericū: que regū purpura: que pictura pōt florib⁹ cōparari: Quid ita rubet vt rosa: Quid ita candet vt liliū: Viole vō purpuram nullo supari murice: oculoꝝ magis q̄ sermonis iudicium est. CHRY.in ho. Quātū enī veritatis ad mendaciū tñ vestimentoꝝ ꝛ floꝝ oria est. Si ergo salomon a floribus supatus est: qui omnib⁹ regibus fuit p̄clarior: quāto tu vestimētis poteris vincē floꝝ decore: Est aūt salomon supatus a floꝝ decore nō semel tñ neq; bis: sed p totū tp̄s sui regni. Et hoc est qō dicit: In omni gloria sua: qui nec ī vno die ita decoratus est vt flores. CHRY.sup matthe. Vel hoc dicit: q; salomon ꝛ si nō laborabat: tñ iubebat. Ubi aūt iussio: illic ꝛ ministrantiuꝫ offensa: ꝛ iubētis ira frequenē ineniē.hec aūt qñ nescīt: sic ornantur.
HYLA. Vel lilia intelligēda sunt angeloꝝ celestium claritates: quib⁹ a deo glorie candor idutus ē. Nō laborāt aūt neq; nent: q; vtutes angeloꝝ ex ea quā adepte sunt originis sue sorte vt sint semp accipiunt: ꝛ cū in resurrectōne similes hoīes āgelis erūt sperare celestis glorie voluit operimentū: exēplo angelice claritatis. CHRY.sup mattheū: Si aūt floribus terrenis sic occurrit de⁹: qui nati sunt: vt tñmō videant ꝛ pereant: hoīes negliget: quos sic creauit vt non p tēpore videāt: sed vt perpetuo sint. Et hoc est qō dicit: Si aūt fenū agri quod hodie est ꝛ cras ī clybanum mittit deus sic vestit: quātomagis vos modice fidei. HIERO. Cras autē in scripturis sup tuꝝ tp̄us intelligit dicente iacob: Exaudiat me cras iusticia mea. GLO. Alij libri habent in ignem vel in aceruū q̄ habet spēm clybani. CHRY.in hom.e. Nō aut̄ lilia iā ea vocat: sed fenū agri: vt eoꝝ vilitatē ostendat. Sed ꝛ aliā vilitatē apponit dicēs: q̄ hodie sunt: et nō dixit Cras nō erūt: sed qō ē multo deficientius q; in clybanum mittit. Quod autez dicit: Quātomagis vos. occulte insinuatur humani generis honor ac si diceret: Vos quib⁹ animā dedit: corpus plasmauit: pphetas misit: ꝛ vnigenitū filiū tradidit. GLO. Dicit aūt Modice fidei: q; modica fides ē que nec ō minimis certa ē. HYLA. Vel sub feni noīe gētes nūcupant. Si igit gētib⁹ iccirco tñ īdulget eternitas corpalis vt mox igni iudicij destinent: q̄ pphanū ē sanctos de gloria eternitatis ambigere cū iniq; eternitatis opus p̄stet ad penam.
REMI. Spiritaliter aūt p volatilia sancti viri.designant: qui ex aqua sacri baptismatis renascūtur: ꝛ deuotione terrena despiciūt: ꝛ celestia petūt q̄b⁹ pluris dicit esse apli: q; p̄cipes sunt oīum scōrū. Per lilia etiā sancti viri intelligunt: q̄ absq; labore legalium cerimonialiū sola fide deo placuerūt: de q̄bus dicit: Dilectus meus mihi pascit inter lilia. Dcā ēt ecclesia per lilium intelligitur: ꝓpter candorē fidei: ꝛ odorem bone cōuersationis. de q̄ dr: Sicut lilium inter spinas. Per fenū designant infideles: de q̄bus dicit: Aruit fenū ꝛ flos eius cecedit. Per clybanum eterna damnatio: vt sit sensus. Si deus infidelibus tribuit bona tpalia: quātomagis tribuet nobis eterna

Nolite ergo soliciti esse dicētes quid manducabim⁹: aut quid bibemus: aut quo operiemur. Hec enī omnia gentes inquirunt. Scit enīz pater uester q; his omnibus indigetis. Querite ergo p̄mū regnū dei ꝛ iusticiam eius: ꝛ hec omnia adijcientur uobis.

GLOSA: Postq̄ figillatim de victu ꝛ vestitu solicitudinem excluserat argumento ab inferioribus sumpto: hic consequenter vtrūq; excludit dicens: Nolite ergo soliciti esse dicentes: quid manducabimus aut quid bibem⁹: aut quo operiemur: RABA. Ideo autem hoc domin⁹ repetiuit: vt ostenderet hanc rem esse pernecessariam: ꝛ vt artius eā in cordibus vestris inculcarent. Notandum vero q; non ait: Nolite querere aut soliciti esse de cibo aut potu aut indumento: sed Quid māducetis aut quid bibatis: aut quid vestiamini. vbi mihi videtur argui qui sumpto victu vel vestimento cōmuni lautioꝛa sibi vel austerioꝛa his cū quib⁹ vitā ducūt alimēta vel indumēta requirūt. GLO. Est etiam alia solicitudo superflua ex vitio hominū q̄ fructus ꝛ pecuniā plus q̄ necesse est reseruāt: ꝛ dimissis spiritalibus illis intēti sunt q̄si de bonitate dei desperātes: ꝛ hoc p̄hibet. vnde subdit: Nec enī oīa gentes requirūt. CHRY.sup matth. Quia in reb⁹ būanis fortunā credūt esse non ꝓuidentiā: neq; iudicio dei vitas suas gubernari existimāt: q̄ incerto duci eventu. Et iō merito timēt ꝛ desperāt q̄si q̄ neminē hūt gubernātē. Qui aūt credit se dei iudicio gubernari: escā q̄dem suaz in manu dei committit. vnde sequitur: Scit enim pater vester quia omnibus indigetis. CHRYSO. in homel. Non autē dixit deus: Scit deus: sed Scit pater vester: ut eos in maiorem spem ducat. si enim pater est: non poterit despicere filios: cū nec homines patres hoc sustineant. Dicit autez: Quoniā his indigetis vt magis solicitudinē abiicias: quia necessaria sunt. Qualiter enim est pater q̄ sustinet etiam necessaria filijs non dare: Si autem essent superflua: nō ita oporteret cōfidere. AVG. xv. de trinitate: Non autē ista ex aliquo tēpore cognouit deus sed futura omnia tēporalia: atq; in eis etiam quod ꝛ quādo ab illo petituri eramus: sine initio aut̄ prescuit. AVGV. xij. de ciuitate dei: Quod autem dicūt quidā hec dei scientia non posse comprehendi: quia infinita sunt: restat eis dicere q; non omnes numeros deus nouerit: quos infinitos esse certissimum est. Infinitas autē numeri nō est incōprehensibilis ei: cuius intelligentie nō ē numerus. Quapropter si quicq̄d sciētia cōprehenditur scientis cōprehensione finit: pfecto omnis infirmitas quodā ineffabili mō deo finita ē: q; ei⁹ scie incōprehensibilis nō est. GREGO. nesen⁹ in libro de homine: Quoniā autē est ꝓuidentia per huiusmōi signa demonstratur. permanentia enī vniuersoꝝ ꝛ maxīe eoꝝ que sunt in generatione ꝛ corruptione ꝛ positio ꝛ ordo eoꝝ que sunt: semper custodit⁹ sm eundem modū qualiter perficeret nullo ꝓuidētie: Sed quidā dicunt deo curā esse existentiū permanentie in vniuersali: ꝛ hui⁹ soli⁹ ꝓuidētiā habē.

Singularia vo fieri vt contingit. Tres aũt cãs solas vtiqz ds dicet nõ fiendi ꝓuidentiã singulariũ: Aut enĩ hoc qõ ẽ ignozare deũ: qñ bonũ ẽ particulariũ diligentiã habere: aut nõ velle: aut non posse. Sed ignozãtia oĩno aliena ẽ a beata substãtia. Qualiter enĩ latebit deũ qõ nec hõ sapiens ignozabit: q singularib⁹ destructis vniuersalia destruẽt? Nihil ãt ꝓhibet oĩa indiuidua perire: nulla ꝓcurãte potentia. Si aũt nõ vult ꝓpter ouas fit causas: aut ꝓpter pigritiã: aut ꝓpter indecentiã. Pigritia autẽ a ouobus generat. aut enĩ voluptate aliq attracti pigritamur: aut ꝓpter timozẽ desistim⁹: quoz neutz fas ẽ cogitare ō deo. Si aũt dicãt nõ dicere deũ: indignũ enĩ eẽ tante brĩtudinis puis cõdescendẽ: qualiẽ nõ incõueniẽs ẽ artificẽ quidẽ ꝓcurãtẽ vniuersalia: nihil pticulariũ neqz paruissimũ derelinq̃re sine ꝓcuratione. scientẽ q ad totũ pficit ps: cõditozẽ vo deũ artificib⁹ enũciare indoctiozẽ? Si aũt nõ põt imbecillis ẽ de⁹ z impotẽs benefacẽ. Si vo incõprehẽsibilis nobis est singulariũ ꝓnidẽtie rõ: non ꝓpterea oportet dicẽ q nõ é prouidẽtia: ita enĩ dicerent: ꝺa numez hoĩm ignoram⁹: neqz hoĩes cẽ. ¶ CHRY. super matth. Sic g̃ q credit se dei iudicio gubernari: escam suã in manu dei cõmittat: cogitet aũt de bono z malo: de quo nisi sollicit⁹ fuerit neqz malũ fugiet neqz bonũ apphẽdet. Et iõ subdit: Querite aũt pmũ regnũ dei z iusticiã ei⁹. Regnũ dei ẽ retributio bonoz opez. Justicia aũt ei⁹: via pietatis p quã itur ad regnũ. Si g̃ cogites qualis erit gloria scoz: necesse ẽ vt aut ꝓpẽ timozẽ pene recedas a malo: aut ꝓpter desideriũ glozie festines ad bonuz. Et si cogitueris que sit dei iusticia: qd. s. odit deus z qd amat: iusticia ipsa oñdit tibi vias suas q̃ amãtes se seqtur: Nõ aũt oaturi sum⁹ rõnẽ si paupes sum⁹ aut diuites: sed si bene vel male egerim⁹: qõ est in nro arbitrio. ¶ GLO. Vel dicit sup iusticiã ei⁹. q. d. vt p eum nõ p vos iusti sitis. ¶ CHRY. sup matth. Terra aũt etiã ꝓpẽ pctã hoĩm maledicit: vt nõ germinet: fz illud: Maledicta terra in ope tuo. benedicit autez cũ bõa fecerim⁹. Quere g̃ iusticiã z ñ deerit tibi panis. Uñ seqt: Et hec oĩa adiciẽt vobis. ¶ AVG. ō ser. do. in mõte. s. tpalia q̃ manifeste hic oñdit nõ eẽ talia bona nra ꝓpter q̃ bñfacẽ debeam⁹: fz tñ necessaria eẽ. Regnũ vo dei z iusticia eius bonũ nostruz est: vbi finis ꝓstituẽdus ẽ. Sed quia in hac vita militam⁹ vt ad illud regnũ puenire possim⁹: q̃ vita sine his necessarijs agi nõ põt: apponẽt iquit hec vobis. Cũ aũt dixit illõ Primũ: significauit qz hoc posteri⁹ querẽdũ ẽ nõ tpe sed dignitate: illud tãq̃ bonũ nostrũ: hoc tãq̃ necessariũ ẽ. Neqz enim vbi gra debem⁹ euãgelizare vt mãducem⁹: qz sic vili⁹ habe rem⁹ euãgeliũ q̃z cibũ: fz iõ manducam⁹: vt euãgelizemus. Querẽtib⁹ aũt ꝑmũ regnũ dei z iusticiã eius .i. hoc ꝓponentib⁹ ceteris reb⁹: vt hoc ꝓpẽ cetera q̃ram⁹: non oz subesse solicitudo ne necessaria desint. z iõ ait: Hec oĩa adiciẽt vobis. i. ꝓueniẽter sine vllo vro impedimẽto: ne cũ ista queritis: illuc abuertamini: aut ne duos fines ꝓstituatis. ¶ CHRY. i hoc. z nõ dixit: Dabũtur: sed Apponẽt: vt dicat qz pñtia nihil sunt ad magnitudinẽ futuroz. ¶ AVG. de ser. do. in monte: Cũ aũt legim⁹ in fame z siti apostolũ laborasse: nõ existimem⁹ hic oñi promissa titubasse: quandoquidem ista sint adiutoria. Medic⁹ iste etiam nos totos cõmisimus: nouit quando apponat z qñ detrahat sicut nobis indicat expedire. Si enĩ nobis aliquando defuerint: quod plerũq̃z ꝓpẽ nostram exercitationẽ deus fiat nõ debilitat ꝓpositũ nrm fz exaiatũ ofirmat. Nolite g̃ soliciti esse ĩ crastinũ. Crastin⁹ enĩ dies solicitus eẽ erit sibiipsi. Sufficit enĩ diei malicia sua. ¶ GLO. Prohibuerat solicitudinez pñtiũ rez: mõ prohibet solicitudinẽ futuroz: variã ex vitio hoĩm prouenientẽ cum dicit: Nolite g̃ soliciti eẽ in crastinũ. ¶ HIE. Cras in scripturis sutuz tẽp⁹ intelligit: dicente iacob. Exaudiet me cras iusticia mea. z in samuele phantasmate pbitonissa loqtur ad saulẽ: Cras erit mecũ de pñtib⁹: g̃ cessit debere eẽ solicitos q̃ futura prohibet cogitare. Sufficit enĩ nobis pñtis tpis cogitatio. Futura q̃ incerta sũt deo relinq̃mus. Et hoc ẽ qõ dr: Crastin⁹ eniz dies solicit⁹ erit sibiipsi. i. ipse afferet solicitudinem suaz secũ. Sufficit enĩ diei malicia sua. Dic maliciã non cõtrariã virtuti posuit: sed laborẽ z afflictionẽ z angustiam seculi. ¶ CHRY. in ho. Nihil enim ita dolorem infert aĩe: vt solicitudo z cura. Cũ aũt dicat q crastina dies erit solicita de seipsa: volẽs manifestius facẽ qõ dr: Prosopopeiã facit tpis fz multoz cõsuetudinẽ loquẽs ad plebẽ impfectã. vt eniz eos magis moueat: ipsos diez conquerẽtes inducit ꝓ superflua cura. Nunquid enim dies nõ sufficiens habet onus. i. curam suam: quid igit eũ aggrauas magis: curã q̃ ptinet ad aliũ diem apponẽdo? ¶ CHRY. sup matth. Uel aliter: Per hodie hec solũ significant: q̃ habem⁹ ĩ vita pñti necessaria. Qõ aũt dicit Cras: qõ supfluũ ẽ oñdit. dicit g̃: Nolite solliciti esse in crastinũ. i. nihil curetis sup id habere quod necessariũ ẽ vobis: ad vitã quotidianã: Qõ enĩ supfluũ fuerit qõ ẽ cras curabit se. Et hoc ẽ qõ dic̃: Crastin⁹ enĩ dies solicit⁹ erit sibiipsi. ac si dicat: Superflua cũ cogitaueris: ipsa se curabũt: te qdẽ eis nõ fruente inueniẽt dños multos q̃ ea ꝓcurẽt. Quid g̃ curas de illis quoz ptãtẽ es aliis dimittur⁹? Sufficit enĩ diei malicia sua. q. d. Sufficit tibi labor quẽ pateris ꝓpter neccia: noli de supfluis laborare. Ul' aliter: ¶ AVG. de ser. do. in mõte: Nõ dr crastinus dies nisi in tpe vbi ꝑterito succedit futuꝝ: Ergo cũ aliqd boni opamur non terrena: fz eterna cogitemus. crastin⁹ enĩ dies solicitus erit sibiipsi. i. cũ oportuerit sumas cibũ z huiusmõi. s. cũ necessitas vrgere cepe rit. Sufficit enim diei malicia sua. i. sufficit q ista sumere vrgebit necessitas: quam maliciã noĩat: quia penalis ẽ nobis: ptinet enĩ ad mortalitatẽ quã peccãdo meruim⁹. huic g̃ pene tpal' nẽcitat' noli addẽ aliqõ grauẽ⁹: vt nõ solũ eã patiaris: fz etiã ꝓpẽ hanc explẽdã milites deo. Dic ẽ cauẽdũ: ne cũ viderim⁹ aliquẽ seruũ dei ꝓuidere: ne ista necessaria desint: vel sibi vel eis quoz cura sibi cõmissa ẽ: iudicemus eũ ō dñi ꝑcepta facẽ: z de crastino eẽ solicitũ. nam z ipse dñs cui ministrabãt angeli: ꝓpter exẽplũ locu los habẽ dignat⁹ ẽ. Est in actib⁹ aplor scriptũ ea q̃ ad victũ sũt necessaria: ꝓcurata eẽ ĩn futurũ ꝓpẽ imminentẽ famẽ. nõ g̃ hoc dñs increpat: siquis bumano moze ista procurer: sed siquis ꝓpter ista non militet deo. ¶ HYLA. Hoc etiã totũ sub dẽi celesti significãtia ptinet. Jubemur igit nõ ãbire ō futur'.

Batis.n.vite nře malicia diez quib⁹ viuim⁹.ſ. pctā ſufficiūt:vt ꝺ hec purgāda ois vite nře meditatio: laborꝙz verſet. Neſciente autē cura noſtra ipſa futura ſolicita ſunt ꝺum nobis eterne claritatis ꝓfect⁹ deo ꝓcurante ꝓponitur. CA.VII.

NOlite iudicare ⁊ nō iudicabimini:nolite ꝺdēnare ⁊ nō cōdēnabimi. In quo enī iudicio iudicaueritis iudicabimi:⁊ i q̄ mēſura mēſi fueritiſ remetietē uob.

VGA.de ſer.do.in monte:Quia cū iſta tpalia ꝓcurauit in futurū:incertū ē quo animo fiat:cuz poſſit ſimplici cozde fieri ⁊ duplici:oppoztune hoc loco ſubiecit:Nolite iudicare.vel ait: CHRY.in ho. Hucuſqz expoſuit cōſequētiā ad elemoſynā ptinentem.nūc aūt incipit exponere ꝺſequētiā ad oꝝonem reſpiciētē.Et ē doctrina hec quodāmō ps oꝝonis: vt ſit ordo narratōis talis.Dimitte nobis debita noſtra.⁊ ſeq̄tur:Nolite iudicare:vt nō iudicemini. CHRY.ſup matth⁹.Sed ſi iudicare ꝓhibet:qua cō ſequētia paul⁹ in cozinth⁹.iudicat foznicārē: ⁊ petr⁹ ananiā ⁊ ſaphirā mēdacij arguit:Sz quidē hūc loco ſm huius mōi ſenſū exponūt:qz dñs hoc mandato nō ꝓhibet chriſtianos ex beniuolētia alios cozrigere:ſz ne ꝓ iactantiā iuſticie ſue chriſtiani chriſtianos deſpiciāt:ex ſolis plerūqz ſuſpitiōib⁹ odiētes ceteros ⁊ ꝺdēnātes. Et ſub ſpecie pietatis ꝓximi odiū exequētes. CHRY.in ho.Uñ nō dixit:ne quieſcē facias peccantē:ſz ne iudicaueris:hoc ē ne amar⁹ fias iudex.cozripe q̄ppe nō vt hoſti expetēs vindictā: ſz vt medic⁹ iſtituēs medicinā. CHRY.ſup matth⁹. Sed vt nō ſiquidē cozriperēt chriſtiani chriſtianos ꝺuenit ſermo q̄ dicit:Nolite iudicare. Sed ſi nō ſic cozripuerint nūq̄d ꝓpter hoc ꝺſequēt indulgētiam pctōz:qz dictū ē:Nō iudicabimini.Quis enī ꝺſeq̄t indulgentiā mali ꝓpzis:qz nō addidit alterū malū? Hoc aūt dixim⁹ volētes oñdere: qz hic ſermo nō ē poſitus de ꝓximis nō iudicandis:q̄ peccāt in deum: ſz q̄ in nos peccāt.Qui enī nō iudicat ꝓximū ꝓpter pctā in ſe cōmiſſū:illū nec de⁹ iudicat ꝓpē pctā:ſz ꝺmittit ei debituz: ſicut ⁊ ipſe ꝺmiſit. CHRY.in ho.Uel aliē:Nō ſimpliciter vniuerſa pctā iubet nō iudicare:ſed his q̄ multis malis ſūt pleni:⁊ alios ꝓ minimis iudicāt:hāc ꝓhibitionē facit. Dic⁹ ⁊ paul⁹ nō ſimpliciter ꝓhibet iudicare eos q̄ peccāt:ſz diſcipulos iudicātes de magiſtris redarguit: docens vt eos q̄ ſupza nos ſūt nō iudicem⁹. HYLA.Uel aliter:Iudicari de ſponſiōib⁹ ſuis deū vetat:qz vt iudicia ex incertis reb⁹ inter hoīes ſumunt:ita ⁊ hoc iudiciū aduerſus deū ex ambiguitate ſuſcipiāt: qō penitus repellit a nobis:vt cōſtans poti⁹ fides retineatur:qz nō ſicut in certis reb⁹ pctā fit ꝓperā iudicaſſe:ſz ſi in his reb⁹ dedero iudiciū:initiū fit crimis. AVG.de con.euā.Ul'aliter: Hoc loco nihil aliud ꝑcipi exiſtimo niſi vt ea facta q̄ dubiū ē quo animo fiant:in meliozē ptē interꝑtemur.De⁹ aūt q̄ nō pñt bono animo fieri ſic ſunt ſtupza blaſphemie ⁊ huiuſmōi:nobis iudicare ꝓmittit.de factis aūt mediis q̄ pñt bono ⁊ malo animo fieri:temerariū ē iudicare:maxime vt ꝺdēnem⁹.Duo aūt ſūt in q̄b⁹ temerariū iudiciū cauere debem⁹: cū incertū ē quo animo q̄cq̄z factū ſit:vel cū incertū ē:q̄lis q̄ſq̄z futur⁹ ē qui nūc vel malus apparet. Nō g̃ reꝑhēdam⁹ ea q̄ nec ſcim⁹ quo animo fiant:neq̄z ita reꝑhēdam⁹ q̄ manifeſta ſūt vt deſperem⁹ ſanitatē. Pōt aūt mouere qō ait:In quo iudicio iudicaueritis:iudicabimi. Rurſum quid ſi nos temerario iudicio iudicauerim⁹ temere etiā de nobis de⁹ iudicabit:aut nūq̄d ſi mēſura iniqua mēſi fuerim⁹:⁊ apud deū ē iniqua menſura vñ nobis remetiat:Nā menſure noīe ipſum iudicii ſignificatū arbitroz.Sed hoc dictū ē q̄n temeritas q̄ punis aliū:ipſa te puniat neceſſe ē.Iniq̄tas enī ſepe nihil nocet ei q̄ patit iniuriā:ei vō q̄ facit neceſſe eſt vt neceat. AVG.xxi.de ciui.dei: Dicūt aliqui quō verꝝ ē qō ait chriſt⁹:vt in q̄ mēſura menſi fueritis remetietur vobis:ſi tpale pctm̄ ſupplicio puniat eterno. Nec attēdūt nō ꝓpter eḡle tpis ſpaciū: ſz ꝓpter viciſſitudinē mali.i.q̄ mala fecerit mala patiat:eandem dictā mēſurā fuiſſe:q̄uis in ea re hoc ꝓpe poſſit accipi:de q̄ de⁹ cū hoc diceret: loq̄bat.i.de iudiciis ⁊ ꝺdēnatiōib⁹. Proinde q̄ iudicat ⁊ condēnat: iuſte iudicatur ⁊ condemnatur:iuſte in eadē mēſura recipit:q̄uis nō hoc qō dedit. Iudicio.n.fecit qō iniquū ē:iudicio patit qō iuſtū ē.

QUid āt uides feſtucā i ocl'o fris tui:⁊ trabē i ocl'o tuo ñ uides? Aut quomō dicis fratri tuo: Frat̄ ſine eiciā feſtucā de ocl'o tuo: ⁊ ecce trabs eſt in oculo tuo? Hypocrita eijce ꝓmū trabē ꝺ oculo tuo:⁊ tūc uideb eijcere feſtucā de oculo fratris tui.

AVG.ꝺ ſer.do.Quia temerario ⁊ iniquo iudicio dñs nos āmonuerat:maxime āt hi temere iudicāt q̄ de incertis ⁊ facile reꝑhēdūt:q̄ magis amāt vituperare ⁊ dānare q̄ emēdare atq̄z cozrigē: qō vitiuz vel ſupbia ē vel inuidētia: ꝺſequēter ſubiecit ⁊ dic: Quid aūt vides feſtucā in oculo fratris tui: ⁊ trabē in ocu.tuo nō vides? HIE.De⁹ loq̄t q̄ cū mortali crimine detineat obnoxi minoza pctā fratrib⁹ non concedūt:vt ſi forte ita ille peccauerit:tu odio reprehendas.Quātū aūt inter feſtucā ⁊ trabē:tantū inter irā diſtat ⁊ odiū:odiū enī ira inueterata ē.Fieri aūt pōt vt ſi iraſceris hoī:velis eū cozrigi:nō aūt ſi eum oderis. CHRY.in ho.Multi etiā hoc faciunt qui ſi viderint monachū ſupfluū veſtimētū habentem: aut copioſiozi cibo potitū:amari fiunt accuſatozes: quotidie ipſi rapiētes ⁊ crapulā patiētes. CHRY. ſup matth⁹.Uel aliter:Hoc qō hic dicit doctoribus ꝺuenit.Omne enī pctm̄ ꝺiiudicat modicū aut magnū ſm peccantiſ ꝓſonam.Laici enī peccatū modicum eſt:⁊ feſtuca ꝺcūtū ad peccatū ſacerdotiſ:quod trabi compatur. HYLA.Uel aliter: Peccatuz in ſpiritūſanctū eſt diuine virtutis poteſtatē negare:⁊ chriſto ſubſtātiam abnuere eternitatis ꝓ quē quia in hoīem venit de⁹: hō rurſus veniret in deū. Ergo quāta inter feſtucā ⁊ trabē differētia ē:tantū oñdit peccatū in ſpiritūſanctum cetera crimina excedere: vt cum infideles delicta cozporis aliis erꝓbrant: onus peccati qō de ꝓmiſſis dei ambigūt:i ſe añ nō

videāt in oculo: trabe tāq; in mētis acie incidente.
Sequitur: Aut quō dices fratri tuo: sine eiciā festu
cam de oculo tuo: ⁊ ecce in oculo tuo trabs est.
CHRY. i. cum facile arguis petrū fratris tui: ipse
aūt in eodē peccato vel in maiori existēs. AVG.
de ser. dñi: Primū q̄ cogitem⁹ cū aliquē reprēdere
nos necessitas coegerit: vt̄ tale sit vitiū qō nunq;
habuim⁹. Et tūc cogitem⁹ ⁊ nos omnes esse: ⁊ ha
bere potuisse. vel tale q̄d habuim⁹ ⁊ iam non habe
mus: ⁊ tūc tangat memoriā cōmunis fragilitas: vt
illā correctionē non oderū: sed misericordia p̄cedat.
Si aūt inuenerim⁹ nos in eodem vitio esse nō obiur
gemus: sed ingemiscam⁹ ⁊ ad pariter conandū inui
temus. Raro aūt ⁊ ex magna necessitate obiurgati
ones adhibende sūt: in quibus non nobis ꝫ vt dño
seruiatur instem⁹. CHRY. sup matth̄. Uel aliter:
Quō dicis fratri tuo. i. quo ꝓposito putas ex chari
tate vt salues ꝓximū tuū: nonne q; teipsū ante salua
res? Uis ergo nō alios sanare: sed p̄ bonā doctrinā
malos act⁹ celare: ⁊ scientie laudem ab hoīb⁹ quere
re: nō edificationē mercedis a deo: ⁊ es hypocrita
vnde sequit̄: Hypocrita: eīce p̄mū trabē de oculo
tuo. AVG. de ser. do. Accusare enī vitia officiuꝫ ē
bonor̄: qō cū mali faciūt: alienas ptes agūt: sic hy
pocrite q̄ tegūt sub psona qō sunt: ⁊ ostendūt ī ꝑso
na qō non sūt. CHRY. in ho. Et notādū q⁹ vbicūq;
vult monstrare magnū aliq̄ peccatū a cōtume
lia incipit: sicut ibi: Serue nequā oīe debitū dimi
si tibi. ⁊ iō hic dicit: Hypocrita eīce p̄mū. Eteni que
sui ipsius sunt: magis aliq̄s nouit: q; que sūt aliorū
⁊ que maiora sūt: magis videt q; q̄ minora: ⁊ seip̄m
magis diligit q; ꝓximū. Et iō iubet eū q̄ obnoxi⁹ ē
multis peccatis: non amar̄ eē iudicē delictor̄ alte
rius: ⁊ maxime cū fuerint pua quidē ab arguendo
aut a corrigendo auertēs: sed ꝓhibet ꝓpria cōtēne
re ⁊ alienis insilere. Oportet enī vt p̄mo cū diligen
tia inuestiges que tua sunt: ⁊ tūc que ꝓximi sūt di
scutias. ⁊ ideo sequit̄: Et tūc videbis eīcere festucaꝫ
de oculo frīs tui. AVG. de ser. do. ī mōte: Auferē
tes enī de oculo nr̄o trabē inuidentie vel malitie vl̄
simulatiōis: videbim⁹ eīcere festucā de oculo frīs.

Nolite sanctū dare canib⁹ neq; mittatis margaritas uras ante porcos: ne forte cōculcēt eas pedibus suis: ⁊ canes uersi dirumpāt uos.

AVG. de ser. do. in monte: Quia pōt aliquos per
nomē simplicitatis ad quā p̄ supiora induxerat de
cipere: vt sic putet̄ vitiosum esse aliq̄ verū occulta
re: quō vitiosum ē falsū dicere: recte subiungit: No
lite sanctū dare canibus: neq; mittatis margaritas
vestras ante porcos. CHRY. sup matth̄. Uel aliē:
Jusserat supius dñs diligere inimicos ⁊ benefacere
his q̄ peccant in nos. ne q; cogitarent sacerdotes
etiā q̄ dei sunt eis cōicare: talē cogitationē cōpescu
it dicēs: Nolite sanctū dare canib⁹: ac si dicēt: Nā
dauī vobis diligere inimicos ⁊ bñfacere eis de vr̄is
corpalibus bonis: non tñ de meis spiritalib⁹ passiꝫ:
q̄ in natura vobiscū cōes sūt nō in fide: ⁊ de⁹ car
nalia bñficia dignis ⁊ indignis siluter p̄stat: nō aūt
gratias spirituales. AVG. de ser. do. in mōte: Que
rendū aūt ē quid sit sanctū: quid margarite: q̄d por
ci. Sanctū ē qō corrūpe nefas ē: cui⁹ sceleris volū
tas rea tenetur: q; illud incorruptibile maneat.
Margarite aūt sunt quecūq; spiritalia magna esti
māda sūt. Licz itaq; vna eadēq; res ⁊ sanctū ⁊ mar
garita dici possit. Sed sanctū dr̄ ex eo q⁹ non debet
corrūpi: margarita vo ex eo q⁹ nō debet cōtemni.
CHRY. sup matth̄. Uel aliter: Sanctū ē sicut bap
tismus: gratia corpis christi: ⁊ huiusmōi. Mysteria
aūt veritatis margarite sunt: q; sicut margarite iclu
se cochleis posite sūt in ꝓfundo maris: sic mysteria
diuina vbis inclusa posita sunt in altitudine sensus
sacre scripture. CHRY. in home. Que quidez bis
q̄ bone mentis sunt: ⁊ intellectū hñt: reuelata hone
sta apparēt. bis aūt qui insensibiles sūt magis vidē
tur reuerēda: cum ignorant. AVG. de ser. do. La
nes aūt ꝓ impugnatorib⁹ veritatis: porcos ꝓ con
tēptorib⁹ positos nō incōgrue accipim⁹. Qua propt̄
q; canes exiliūt ad dilacerandū: qō aūt dilacerant:
integrū eē nō sinūt dixit: Nolite sanctum dare cani
bus. q; q̄utū in ipsis ē si fieri posset: conant̄ perime
re veritatē. Porci aūt q̄uis non ita vt canis morsu
appetant: passim tamē calcando inquināt. Et iō di
cit: Neq; mittatis mar. ve. ante porcos. RABA.
Uel canes sunt ad vomitū reuersi: porci nō dū con
uersi: sed ī luto vitior̄ uersati. CHRY. Uel aliter
Canis ⁊ porcus immūda animalia sūt: sed canis ex
omni pte: q; nec ruminat: nec vngulā findit. porcos
aūt ex pte: nam vngulam habet fissam: sed nō rumi
nat: ꝓpter qō canes puto intelligendos gētiles vel
hereticos oīno imūdos: ⁊ ꝓpter actus: ⁊ ꝓpt̄ fidez:
porcos aūt hereticos q̄a nomē dñi inuocare videt̄.
Non ē q; scā dare canib⁹: q; baptism⁹ ⁊ alia sacra
menta nō sint dāda nisi fidē habentib⁹. Itē myste
ria veritatis. i. margarite: non sūt dande: nisi defide
rantib⁹ veritatē: ⁊ cum hoc rōne humana vitētib⁹.
Si enī porcis ea miseris. i. scenose vite delectatione
grauatis: non intelligeret̄ p̄ciositatē earum: sed esti
mant eas similes ceteris fabulis mūdialibus ⁊ eas
actibus suis carnalibus conculcant. AVG. de ser.
do. Calcari enī dicitur quicquid ꝓtenuit̄. Et iō dr̄:
Ne forte conculcēt eas pedib⁹ suis. GLO. Dicit aūt
Ne forte: q; resipiscē p̄sūt ab imūdicia. AVG. Nō
aūt seq̄t̄: Et conuersi dirūpāt vos. Nō aūt ipsas mar
garitas: illas ei conculcāt. ⁊ cū cōuertūt̄ vt adhuc
aliq̄d audiāt: dirūpūt eū a quo missas margaritas
conculcāt. nō enī facile inueneris qō ei gratū eē possit:
q; magno labore inuēta ꝓtēnant̄. Qui q; tales docēt
quō nō dirumpant̄ indignādo ⁊ stomachādo nō
video. CHRY. sup matth̄. Uel porci nō solū car
nalib⁹ actibus margaritas conculcāt: sz etiā post mo
dicum uersi p̄ inobediētiam rūpūt p̄bitores earū.
Frequēter aūt ⁊ scandalizati calūniant̄ eos q̄si do
gmatū nouorū seminatores. Canes etiam cōculcā
tes sancta sordidis actib⁹: disputationibus suis rū
punt p̄dicatorem veritatis. CHRY. in homel. Et
bene dixit: Cōuersi. Fingunt enī mansuetudinē vt
addiscāt: deinde cū didicerint detrahūt. CHRY.
sup matth̄. Rōnabiliter aūt margaritas dari porcis
ꝓhibuit: q; si porcis min⁹ imūdis mitti vetāt: q̄nto
magis canibus plus immundis: De scō autē dādo
idē estimare nō possum⁹: q; frequēt etiā bñdictōez

dam⁹ pecoꝝ more viuẽtib⁹ christianis: nõ qꝫ merẽt accipere: sed ne forte pleni⁹ scandalizati dispereãt. AVG. de ser. do. Cauendũ est ergo nequid aperiatur ei: qui nõ capit: meli⁹ enĩ querit id quod clausum ẽ q̃ id qõ apertũ ẽ: aut infestat ꝓ odiũ vt canis: aut negligit ꝓ ꝺtẽptũ vt porc⁹. Non ẽ aũt ꝺsequẽs vt si vex occultaꝫ: etiã falsũ dicatur: qꝫ dñs q̃uis nihil mẽtitus sit: vera tñ aliqua occultauit: fm illud: Adhuc habeo vobis multa dicere que nõ potestis portare mõ. Sed si aliqs nõ capit ꝓpter sordes mũ dand⁹ ẽ vel vbo vel ope q̃tũ fieri põt a nobis. Qõ aũt dñs quedã dixisse inueniẽ: que multi q̃ aderãt: vel resistendo vel ꝺtẽnendo nõ receperũt: nõ putã dus ẽ sanctũ dedisse canibus: aut margaritas ante porcos misisse. Dedit enĩ eis q̃ capere poterant: ꝛ simul aderãt quos ꝓpter alioꝝ ĩmũdiciã negligi nõ oportebat: ꝛ q̃uis tẽtantes eũ ĩ ipsis q̃ eis rñdebat: cõtabescerẽt: alij tñ q̃ poterãt capere ex illoꝝ occasto ne multa vtiliter audiebãt. Qui ḡ nouit q̃d rñdeat: debet rñdere saltẽ ꝓpter illos q̃b⁹ desperatio subꝓritur: si ꝓpositã qõnẽ solui non posse crediderint: ꝛ hoc de reb⁹ ad instructionẽ salutis ptinẽtib⁹. De supuacuis ãt ꝛ noxijs nõ nihil dicẽdũ ẽ ꝫ hꝫpsũ explicandũ ẽ: cur inquirenti talia nõ oporteat rñdere.

¶ Petite ꝛ dabit᷑ uobis: querite ꝛ inuenietis: pulsate ꝛ aperiet᷑ uobis. Omis enĩ qui petit accipit: ꝛ qui q̃rit inuenit: ꝛ pulsanti aperietur.

HIERO. Quia carnalia supra vetuerat postulari quid petẽ debeam⁹ oñdit dicens: Petite ꝛ dabit᷑ vobis. AVG. de ser. do. Vl aliter: Cũ ꝓceptũ eẽt ne sanctũ daret᷑ canib⁹: ꝛ ne margarite añ porcos mittantur: potuit auditor sue ignorãtie ꝺscius dicẽ: q̃d sanctũ me dare canib⁹ vetas: cũ adhuc me habere nõ videã: ꝛ iõ oppoꝛtune subiecit dicẽs: Petite ꝛ accipietis. CHRY. sup matth̃. vel aliter: Qñ ad significandã oꝛonẽ quedã dederat eis mãdata dicens: Nolite iudicare: cõpetẽter adiũgit: Petite ꝛ dabit᷑ vobis. Quasi. o. Si hãc clemẽtiã seruaueritis ad inimicos: quicq̃d clausũ vobis videt᷑: pulsate ꝛ aperiet᷑ vobis. Petite g̃ ꝓcib⁹ die ac nocte oꝛãtes: q̃rite studio ꝛ laboꝛe. nec enĩ laboꝛãtes circa scripturas acq̃rimus sciam sine gr̃a dei: nec gratiã acq̃rim⁹ nisi studuerim⁹: nedũ dei negligẽtib⁹ det᷑. Pulsate ãt oꝛone ꝛ ieiunijs ꝛ elemosynis. Sicut enĩ q̃ pulsat ostiũ nõ tñ voce clamat: ꝫ manu. Sic ꝛ q̃ bona opa facit pulsat opibus bonis. Sz dices: Nocipsũ peto: vt sciam ꝛ faciã: quõ g̃ possũ facere ꝑpulcꝫ accipiã? Sz qõ potes fac: vt ampli⁹ possis: ꝛ qõ scis seruꝰ: vt ãpli⁹ scias. Vel aliter: Cũ dixisset supra oĩb⁹ vt indulgerẽt inimicis: ꝛ postea ꝓhibuerit ne sub obtẽtu dilectionis sancta canib⁹ darẽt: nũc dat eis bonũ cõsiliũ: vt petãt deũ ꝓ illis: ꝛ dabit᷑ e is: querãt eos q̃ perierãt in pctis ꝛ inueniẽt. Pulsent eos q̃ in erroꝛib⁹ sũt cõclusi. ꝛ aperiet eos de⁹: vt habeat sermo eoꝝ ad animas eoꝝ ingressũ. Vel aliter: Quoniã maioꝛa erãt mãdata supius posita q̃ virtus humana: transmittit eũ ad deũ cuius gratie nihil impossibile ẽ dicẽs: Petite ꝛ dabitur vobis: vt quod ex hoĩbus ꝺsumari nõ potest: ꝓ gratiã dei adimpleat᷑. Cũ enĩ alia animalia de⁹ muniuerit veloci pedũ cursu: aut velocibus pennis: aut vnguib⁹: aut dentib⁹: aut cornib⁹: hoĩem solũ sic disposuit vt virtus illius sit ipse: vt infirmitatis sue necessitate coact⁹ semp necessariũ habeat dñm suũ. GLO. Petimus aũt fide: querimus spe: pulsamus charitate. Primũ petere debes vt habeas: post querere vt inuenias: iutẽta obseruare vt introeas. REMI. Vel aliter: Petim⁹ oꝛãdo: q̃rim⁹ recte viuẽdo: pulsam⁹ ꝑseuerãdo. AVG. de ser. do. in monte: Petitio aũt ptinet ad imperãdam sanitatem animi: vt ea que ꝓcipiũtur: implere possim⁹: inq̃sitio aũt ad inueniendã veritatẽ. Sz cũ quisq; veram viã ꝛuenerit: queniet ad ipsam possessionem que tñ pulsanti aperiet᷑. AVG. in li. retracta. Operiose quidẽ ista tria quid inter se differant: sic exponendũ putaui: sed lõge melius ad instantissimã petitionẽ oĩa referũtur. vnde postea cõcludit dicens: Dabit bona petentibus se. CHRY. in ho. Per hoc ergo q⁹ addidit: Querite ꝛ pulsate: cũ instãtia multa ꝛ roboꝛe peti iussit. Qui enĩ querit: oĩa alia ꝓijcit a mẽte: ꝛ ad illud solũ afficit᷑ qõ querit᷑. qui aũt pulsat: cũ vehemẽtia ꝛ feruida mẽte venit. CHRY. sup matth̃. Quia vo dixerat: Petite ꝛ accipietis ne forte pctoꝛes audientes dicerent: Ad hꝫ dñs dignos hoꝛtat᷑: nos aũt indigni sumus: ideo repetit vt tam iustis q̃ pctoꝛibus misericoꝛdiã deo cõmendet. Et iõ dicit: Omnis qui petit accipit. i. siue iustus sit siue peccatoꝛ: tñ petere non dubiter: vt constet neminẽ ꝺsperi nisi qui petere dubitauit a deo. nõ enĩ credibile ẽ vt op⁹ pietatis qõ exhibeat᷑ beneficiendo inimicis deus iniungat hoĩbus: ipse aũtẽ non faciat cũ sit bonus. AVG. sup iohãnẽ: Unde pctoꝛes exaudit de⁹? Si enim ꝑctoꝛes non audiret: frustra publican⁹ dixisset: Dñe ꝓpiti⁹ esto mihi peccatoꝛi: ꝛ ex ista confessione meruisset iustificationẽ. AVG. in li. sniaꝝ prosꝑe. Fideliter aũt supplicãs deo ꝓ necessitatibus hui⁹ vite ꝛ misericoꝛditer auditur: ꝛ misericoꝛditer nõ auditᷓ: Quid enĩ infirmo sit vtile magis nouit medicus q̃ egroꝛ⁹? Si aũt id postulat qõ de⁹: ꝛ ꝑcipit ꝛ ꝓmittit fiet oĩno qõ poscit q⁹ accipiet charitaſ. AVG. ad paulinũ ꝛ bierasiã: Bon⁹ aũt dñs q̃ nõ tribuit sepe qõ volum⁹: vt qõ mallem⁹ attribuat. AVG. ō ver. dñi: Perseueranti etiã op⁹ ẽ: vt accipiam⁹ qõ petimus. AVG. de ser. dñi: Cũ n. de⁹ aliqñ tardi⁹ dat: cõmendet dona: non negat: diu desiderata dulci⁹ obtinent᷑. cito aũt data vilescũt. Pete g̃ ꝛ quere iusta. Petendo enĩ ꝛ querendo crescis: vt capias. Seruat tibi de⁹ qõ nõ vult cito dare: vt tu discas magna magne cõsiderare: ideo oportet semp oꝛare: ꝛ non deficere.

¶ Aut quis ẽ ex uobis hõ quẽ si petierit filiꝰ pauẽ: nũquid lapidẽ porriget ei? Aut si piscẽ petierit nũquid serpẽtẽ porriget ei? Si ergo uos cũ sitis mali: nostis bona data dare filijs uestris: quanto magis pr̃ ur̃ q̃ celis est dabit bona petentibus se?

AVG. ō s. dñi: Dic̃ ĩ supioꝛib⁹ egit ō volatilib⁹ celi ꝛ de lilijs agri: vt spes de mioꝛib⁹ ad maioꝛa ꝺsurgeret: ita ꝛ ĩ h̃ loco cũ dic̃: Aut q̃s ex vobis homo.

CHRY.sup matth. Ne forte enī aliquis ꝯsiderans ḡnta ē differētia inter deū ⁊ hoīes: ⁊ ponderās petā sua dū desperat impetrare: nec incipiat petē: patr ⁊ filior filitudinē introduxit: vt si ꝓpter petā nr̄a desperam⁹: ꝓpter paternā bonitatē dei speremus.

CHRY. in ho. Duo aūt oportet adesse oāti: ⁊ petere vehemēter: ⁊ q̄ oportet petē. Nec aūt sūt spiritalia. etenī salomō q: petijt qđ petere oportebat: velociter accepit. Que aūt petere oportet sub filitudine pāis ⁊ pisc oñdit. Panis enī ē vbū ō noticia dei pris. Lapis ē oē mendaciū qđ hz scandalū offensionis ad aiam.

REMI. Piscem aūt possum⁹ intelligere verbū de christo: serpētē aūt ipsū diabolū. Vel ꝑ panē intelligiē doctrina spiritalis: ꝑ lapidē ignorātia: per piscē vnda baptismatis sacri: ꝑ serpentem astutia diaboli siue infidelitas.

RABA. Vel panis q̄ cēt cōis cib⁹: charitatē significat sine q̄ alie virtutes nihil valēt. Piscis significat fidē q̄ ex aq̄ baptismatis orta ē: ⁊ in medijs fluctib⁹ hui⁹ vite pulsat: ⁊ tñ viuit. Lucas aūt addidit tertium. s. ouū qđ ē spes animalis vī spem significat. Cōtra charitatē ponit lapidē. i. odij duriciā: cōtra fidē serpentē. i. pfidie venenū: contra spem scorpionē. i. desperationem q̄ retro pungit sicut scorpio.

REMI. Est ḡ sensus. Nō est timendū q⁹ si petam⁹ a deo pr̄e panē. i. doctrinā: vel charitatē qđ porrigat lapidē. i. q⁹ ꝑmittat cor nr̄m ostrigi aut frigore odior aut duricia mētis. vel si q⁹ petierim⁹ fidē ipse nos ꝑmittat perire veneno īfidelitatis. vñ seq̄t: Si ḡ vos cū sitis mali.

CHRY. in ho. Nec aūt dixit nō detrahēs humane nature: neq; malū ꝯsidēs oē gen⁹ hūanū: sed ad differentiā bonitatis sue: dilectionē paternā maliciā vocās: tāta ē superabūdantia amoris ipsi⁹ ad hoīes: Quia q̄tū ad operationē dei q̄ sol⁹ singulariē bon⁹ ē: oēs mali videntur: sicut ad cōparationē solis oē lucidū videt obscurū.

HIERO. Vel supra aplor positione oē hoīm genus dānat cui⁹ ab infantia cor ad malū apposituē: vt i genesi legit. nec mir hui⁹ seculi dici malos cū ⁊ apls memoret: qñ dies mali sunt.

AVG. de ser. do. Vl malos appellauit hui⁹ seculi dilectores. vñ ⁊ bona q̄ dant: fm eor sensū bona dicēda sunt: q: hoc ꝓ bonis hñt: quāq; ⁊ in rer natura ista bōa sint. s. tpalia. Et ad istā vitā īfirmā ptinētia.

AVG. de ser. do. Bonū enī qđ facit bonos: de⁹ ē. Aur aūt ⁊ argentū bonū ē: non q⁹ te faciat bonū: sed vī facias bonū. Mali ḡ cū simus: ⁊ bonū patrē habeam⁹ non semp mali remaneam⁹.

AVG. de ser. do. Si ḡ cū simus mali: nouim⁹ id dare qđ petim⁹: quāto magis sperādū ē datur deū nobis bona petentib⁹.

CHRY. sup matth. Quoniā aūt nō oīa petētibus pstat: hz bona tñmodo: iō opportune addidit bona.

GLO. A deo enī non nisi bona pcipim⁹ q̄liacūq; nobis videant: oīa enī dilectis in bonū cooperant.

REMI. Et sciēdū q⁹ vbi matthe⁹ sic dicit: Dabit bona. Lucas dicit: Dabit spīm bonū. sed nō debet videri contrarium: quia cuncta bona que homo a deo accipit: ꝑ gratiā spūs sancti dantur.

Oia ergo quecūq; vultis ut faciant vobis hoies: ⁊ vos facite illis. Hec ē enī lex ⁊ prophete.

AVG. de ser. do. Firmitas quedā ⁊ valentia ambulandi ꝑ sapiētie viam in bonis moris⁹ constituta est: quib⁹ pducunt hoies vsq; ad mūdationez ⁊ simplicitatē cordis: de qua iam diu loquēs ita concludit: Oia quecunq; vultis. Nemo enī est q̄ velit quēq; duplici corde secū agē.

CHRY. sup matth. Vel aliter: Supra ꝓpter sanctificandā orationem mādauit: vt nō iudicēt hoies eos q̄ peccant ī ipsos. Et quia ab ordine narrationis siue recedēs introduxit alia quedā: nūc ad mandatū qđ ceperat rediens ait: Oia quecūq; vultis. i. non solū mando: nolite iudicare: hz ⁊ oīa quecunq; vultis vt faciant vobis homines: ⁊ vos facite eis: ⁊ tūc impetrabilit poteritis orare.

GLO. Vel aliter: Omniū bonor spiritaliū distributor ē spūs sc̄us vt opa charitatis impleant. vnde subdit: Omnia ergo.

CHRY. ī ho. vl aliter: vult dns demonstrare: qñ oportet hoies ⁊ supina inquirere auxiliū: ⁊ que a seipsis sunt simul inferre. vñ cum dixisset: Petite: q̄rite: ⁊ pulsate: docet apte ipsos homies studiosos ee. ⁊ iō subdit: Oia quecūq;

AVG. de ver. do. Vel alit: Promiserat se dns petētib⁹ bona largitur. Ut aūt ille agnoscat medicos suos: agnoscam⁹ ⁊ nos nr̄os. Excepta enī substātia facultatū: tales sūt q̄ petūt: quales a qb⁹ petunt. Qua frōte habes petēdi ad deū tuū qui non agnoscis parem tuū: Pinc ē qđ in ꝓuer. dr: Qui obturat aurē suā ad clamorē pauperis: ⁊ ipse clamabit: ⁊ non exaudiet. Quid aūt petenti proximo debeamus impendere: vt ⁊ ipsi audiamur a deo: ex hoc ꝯsiderare possum⁹ qđ ab alijs volumus nobis impēdi. Et iō dixit: Oia ergo quecūq; vultis.

CHRY. in ho. Nō simpliciter dic Omnia: hz addidit: Ergo. quasi. d. Si vultis audiri cū illis que dixi ⁊ hec facite. Non aūt dixit: Quecūq; vis effici tibi a deo hec fac ad ꝓximū vt nō dicas q̄liter hoc ē possibile. hz ait: Quecūq; volueris effici tibi a ꝯseruo: hec ⁊ circa ꝓximū oñdere.

AVG. de ser. dñi: Quidam latini codices habent additū Bona: qđ additū puto ad manifestationez sine. Occurrebat: q⁹ si q̄q; flagitiose aliq̄d erga se fieri velit ⁊ ad hoc referat istam sententiam: vt hoc prior illi faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculū est hūc putare istam implesse sententiā. Intelligendus est aūt pfectā esse sententiā etiam si hoc non addatur. Quod enī dictū est: Omnia quecūq; vultis: nō vsitate ac passim: sed ꝓprie dictū accipi oportet. Voluntas nāq; non est nisi in bonis: nam in malis cupiditas ꝓprie dr: nō volūtas: nō q⁹ sic semp loquant scripture: hz vbi oportet: ibi oīno ꝓpriū verbū tenēt vt nō aliud intelligat.

CYPRI. de oratione dñica: Cum aūt dei verbū dns iesus christus omnibus venerit preceptor suor fecit grande compendium cum dixit: Quecūq; vultis vt faciant vobis hoies ⁊ vos facite eis. vnde subdit: Hec ē enī lex ⁊ prophete.

CHRY. sup matth. Nam quecunq; lex ⁊ prophete sparsim in oībus pceperūt scripturis in hoc cōpendioso otinent mandato: quasi innumerabiles arbor: nā rami in vna radice.

GREGO. r. moza. Qui enim cogitat vt ea alteri faciat: que ipse sibi ab altero fieri expectat: pēsat nimirum vt malis bona ⁊ bonis meliora reddat.

CHRY. in home. Unde manifestū est etiā quoniam ex nobis que deceant omnes scim⁹: ⁊ nō ē possibile ad ignorātiā refugē.

AVG. de ser. do. Videtur aūt hoc pceptū ad vile

ctionē ꝓrimi ptinere:nō aūt ad dei:cū in alio loco duo eſſe p̄cepta dicat:in quib⁹ lex pendet ⁊ ꝓphete.cū aūt hic nō addit tota lex qō ibi addidit:ſeruauit locū alteri p̄cepto qō ē de dilectōe dei. AVG. viij.de trini.Uel aliter:Jdeo ſcriptura tñ dilectiōꝫ ꝓrimi cōmemorat cū dicit:Dia quecūqꝫ vultis. ꝙa q̄ ꝓrimū diligit:ꝺſequēs ē:vt ⁊ ipſam p̄cipue dilectionē diligat:de⁹ aūt dilectio ē.Cōſequēs ē ḡ vt p̄cipue diligat deum.

¶Intrate ꝑ angustā portaꝫ: qꝛ lata porta ⁊ ſpaciosa uia eſt que ducit ad perditionē:⁊ multi ſūt q intrant ꝑ eā. Qꝛ angusta porta ⁊ arta uia ē que ducit ad uitaꝫ:⁊ pauci ſunt qui inueniunt eam.

¶AVG.de ſer.dñi in mōte: Admonuerat ſupi⁹ ad bñdū coꝛ ſimplex ⁊ mūdū:in quo q̄ritur de⁹: ſꝫ qꝛ h̄ paucoꝝ ē:iā incipit de inueſtigāda ſapīa loq̄: cui inueſtigāde ⁊ ꝺtēplande talis ocul⁹ ꝑ oīa ſupioꝛa ꝓductus ē:quo videri iā poſſit arta via ⁊ āguſta porta.vñ ſubdit:Intrate ꝑ angustā portā. ¶ GLO.Uꝫ aliꝫ:Et ſi difficile ſit vt alij facias:qō tibi vis fieri:tñ ſic faciēdū ē vt intrem⁹ ꝑ angustā portā. ¶ CHRY. ſup matth̄.Uel aliꝫ:Tertia hec ꝺueniētia ad iuſtici am ieiunij ptinet:vt ſit oꝛdo narratiōis talis:Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū.⁊ poſtea ſeq̄ꝫ:Intrate ꝑ angustā portā.Precipue enī tres ſunt naturales paſſiones ⁊ intime carnis:primo eſca ⁊ potus:deīn de amoꝛ viri ad mulierē:tertio loco ſomn⁹.⁊ iō gra uius eſt eaſa natura carnali p̄cidē q̄ꝫ ceteras paſſiones.Et iō nulli⁹ paſſionis abſtinētia ſic ſcificat coꝛpus:ſicut q̄ hō ſit caſt⁹ ieiun⁹ ⁊ in vigilijs ꝑſeuerās: ḡ ꝓpter oēs has iuſticias:⁊ p̄cipue ꝓpter laboꝛioſiſſimū ieiuniū dicit:Intrate ꝑ angustā portā. Porta ꝺditionis ē diabol⁹: ꝑ quem introiꝫ in gehēnā. Porta vite ē chriſt⁹:ꝑ quē introiꝫ in regna celeſtia Lata aūt porta dr̄ eē diabol⁹:nō magnitudine ptā tis extenſius:ſed effrenare ſupbie licentia ꝺilatatus. Porta autem angusta ꝺicitur chriſt⁹ nō paruitate ptātis exiguus:ſꝫ hūilitatis rōne collect⁹:qꝛ quē totus nō capit mūdus:ſeipſū intra anguſtias vteri virginalis incluſit.Uia aūt ꝺditiōis ē oīs iniq̄tas.Dr̄ aūt ſpaciosa: qꝛ nō eſt intra regulā diſcipline inclu ſa:⁊ ambulātes in ea q̄cquid eos ꝺelectauerit: hoc ſequūt̄.Uia aūt vite dr̄ eē oīs iuſticia:⁊ ꝓpter contrarias cauſas eē arta.Cōſiderādū āt qꝛ niſi q̄s ambulauerit ꝑ viā:nō p̄ōt puēire ad portā.Qui enī nō ambulāt ꝑ viā iuſticie:impoſſibile ē vt vere chriſtū cog̃ſcāt.Similiter nec incurrit in man⁹ diaboli:niſi q̄ in via ambulat pctōꝝ.GRE.ſup ezechielē. Quāuis aūt charitas ſit lata:tñ ꝑ angusta ⁊ ardua boīes ducit a terra.Satis anguſtū ē oīa p̄termittere:vnuꝫ ſolū ꝺiligere:ꝓſpera nō ambire:aduerſa nō timere ¶ CHRY.in ho.Sed cū poſtea ꝺicat: Jugū meum ſuaue ē ⁊ onus meū leue:qualit̄ hic anguſtā eē viā ait ⁊ artā:ſed ⁊ hic mōſtrat eā leuē eſſe ⁊ ſuauē:qm̄ via ē ⁊ porta ſic̄ ⁊ altera qne la ta ⁊ ſpaciosa ꝺicit̄: ipſa via ⁊ porta ē.hoꝝ aūt nihil manſurū ē, ſed oīa ptranſeūt.Tranſire aūt laboꝛes ⁊ ſudoꝛes ⁊ in bonū finē ꝺeuenire.ſ.in vitā ſufficiens ē mitigare eos q̄ agones patiūtur.Si enī tēpeſtates nautis:⁊ vulnera militib⁹ leuia ſūt ꝓpter ſpem p̄mioꝝ pereūtiū multomagis cū celū p̄iacens fuerit:⁊ īmoꝛtalia p̄mia:nullū aliq̄s ſentiet imminētiū piculoꝝ. Sed ⁊ hoc.i.anguſtā vocare:maxime ad faciendū eā leuē ꝺferebat.Uigilare enī eos p̄parabat:hoc.n. dñs ꝺicit erigēs nr̄m deſideriū.Qui enī ī agone certat: cū viderit p̄ncipē admirātē laboꝛes agonū animoſioꝝ fit.Ne igit̄ meſti ſimus cū multa nobis hic cōtigerint triſtia:qꝛ arta ē via:ſꝫ nō ciuitas. Jdeo neq̄ꝫ hic q̄tē oporꝛtet expectare neq̄ꝫ ibi triſte aliq̄d p̄ſtolari.Ꝺicēs aūt:qm̄ pauci ſūt q̄ ī uenerūt eā: rurſus hic multoꝝ ꝺeſidiā ſignificauit:⁊ audiētes eruditū nō multoꝝ ꝓſperitatib⁹ attēdere:ſed paucoꝝ laboꝛib⁹. ¶ HIE.Significanter igit̄ de vtraq̄ꝫ locut⁹ ꝺixit:qꝛ p lata multi ambulāt:anguſtā pauci ꝺueniūt.lata enī nō q̄rim⁹:nec inuētiōe opus ē.ſp̄te ſe offerꝫ:⁊ errā tiū via eſt.anguſtā vō nec oēs ꝺueniūt: nec qui inuenerit:ſtatī ingrediūt̄ ꝑ eā.Siq̄dē multi inuēta vita tis via:capti voluptatib⁹ ſcl̄i ō medio itinē reuertūt.

¶Attēdite a falſis ꝓphetis q ueniunt ad uos i ueſtimētis ouiū: intrinſecus aūt ſunt lupi rapaces. A fructib⁹ eoꝝ cognoſcetis eos. Nūqd colligūt ꝺe ſpinis uuas aut de tribulis fic⁹:⁊ Sic oīs arboꝛ bona fruct⁹ bonos facit: mala aūt arboꝛ malos fructus facit. Nō p̄ōt autez arboꝛ mala bonos fruct⁹ facere: neq̄ꝫ arboꝛ bona malos fruct⁹ facere. Oīs arboꝛ que nō facit fructū bonū excidetur ⁊ in ignē mittet. Igit̄ ex fructibus eoꝝ cognoſcetis eos.

¶CHRY.ſup matth̄.Supra mādauerat ap̄lis ꝺomin⁹:ne elemoſynaſ:oꝛones ⁊ ieiunia coꝝ hoībus ſicut hypocrite faciāt:⁊ iō ad ꝺgnoſcēdū qꝛ hec oīa in hypocriſi fieri p̄ūt loq̄t̄ ꝺicēs:Attēdite a falſis ꝓphetis. ¶ AVG.de ſer.ꝺo.Uel aliter: Cum ꝺixiſſet dñs paucoſ eē q̄ inueniūt anguſtā portā ⁊ artā viā: ne heretici q̄ plerūq̄ꝫ ſe ſub noīe paucitatis cōmendant:ſe nobis ſupponāt:ſtatim ſubiecit ꝺicēs: Attēdite a falſis ꝓphetis. ¶ CHRY.in home.Uel aliter: Quia ꝺictū eſt q ꝓ anguſta ē porta: ſed ⁊ multi ſunt q̄ puertunt eā q̄ illuc fert viā:iōq̄ꝫ induxit:Attēdite a falſis ꝓphetis.In quo vt maioꝛē ſolicitudinē ꝺbeāt:meminit eoꝝ q̄ ī patribus eoꝝ facta ſūt: falſos ꝓphetas vocās:etenī tūc talia ꝺtigerūt. ¶ CHRY. ſup matth̄.Nō aūt ſcriptū eſt infra:Quia lex ⁊ ꝓphete vſq̄ꝫ ad iohannē:ꝺicit̄ qꝛ ꝓphetia ꝺe chriſto non erat futura poſt eum.Prophete aūt ⁊ fuerunt ⁊ ſūt:ſed q̄ nō ꝓphetarēt ꝺe chriſto:ſꝫ qui interpretarēt ea q̄ ꝺe chriſto ab antiq̄s fuerant ꝓphetata.i. doctoꝛes eccliaꝝ.nec enī p̄ōt q̄s ꝓpheticos interpretari ſenſus:niſi ꝑ ſpm̄ ꝓphetie.Sciens ḡ oīs futuros eſſe falſos doctoꝛes hereſū ꝺiuerſaꝝ āmonet ꝺicēs: Attēdite a falſis ꝓphetis. Quia enī non erāt futuri manifeſti gētiles:ſed abſcōditi ſub noīe chriſtiano:

nō dixit: Aspicite: sed Attēdite. vbi enī res certa est: aspicitur. i. simplicīt videt. vbi aūt incerta: attēdit. i. caute ꝯsiderat. Ite dicit: Attendite: qz firma tutela salutis ē scire quē fugias. Non aūt sic admonet Attēdite. q̄si inuito deo diabol⁹ hereses introducat: sz eo ꝓmittēte. qz enī ñ sine iudicio vult suos suos habere: iō misit tētationē. qz vo nō vult eos p ignoratiā perire: iō ꝓmonet: Ne aūt aliq̄s heretic⁹ doctor dicat: q̄a nō dixit nos falsos ꝓphetas: sz gentiliū t iudeor doctores: iō addidit: Qui ve. ad vos ī vestimentis ouiū. Quel enī christiani dicūt. vestimētū aūt ouile est spēs christianitatis t simulate religionis. nulla aūt res sic extermiat bonū sīc simulatio: Nā malus sub specie boni celatū: dū nō cognoscit nō cauetur. Et ne adhuc dicat heretic⁹: qz de veris doctoribus loq̄t: q̄ tñ pctores sūt: iō addit: Intrinsec⁹ aūt sūt lupi rapaces. Catholici aūt doctores etsi fuerint pctōres: fuī q̄dē carnis dicūt: nō tñ lupi rapaces: qz nō hūt ꝓpositū pdere christianos. Manifeste q̄ de hereticis doctorib⁹ dicit: qz eo ꝓposito speciē christianor suscipiūt: vt christianos iniquo seductiōis mor su dilaniēt: de q̄b⁹ dixit apl's: Scio qz post discessū meū intrabūt in vos lupi graues: nō pcentes gregi. CHRY in ho. Sed tñ videt falsos ꝓphetas hic nō hēticos insinuare: sz eos q̄dē q̄ vite sūt corrupte: sz facile quidē virtutis induit: qz indurit: A fructib⁹ eor cognoscetis eos. Apud hēticos enī ē multotiēs t vitā iuenire: apud hos aūt quos dixi neq̄q̄. AVG. de ser. do. Uñ rectissime q̄rit: quos fruct⁹ nos attēdere voluerit. multi enī q̄dā in fructib⁹ deputāt: q̄ ad vestitū ouiū ptinēt: t hoc mō de lupis decipiūt: secuti enī sūt vel ieiunia: vel elemosynas: vel orationes q̄ ꝓtendūt hoīb⁹ placere cupientes eis: q̄b⁹ ista difficilia vident. Vi q̄ nō sūt fruct⁹ de q̄b⁹ cognosci istos monet. Ista enī q̄ cū bono aīo fiunt: sūt ꝓprie ouiū vestes: cū aūt malo in errore nō aliud q̄z lupos tegūt. sed nō iō debēt oues odisse vestimētū sūum q̄ plerūq̄ illo se occultāt lupi. Qui sūt q̄ fruct⁹ q̄b⁹ ognoscam⁹ arborē malā dicit apl's: Manifesta sūt opa carnis q̄ sūt fornicatio: immūdicie. Qui vo sunt fruct⁹ q̄bus cogīscam⁹ arborē bonā: idē apl's ondit dicēs: Fruct⁹ aūt spūs sūt charitas: gaudium: pax. CHRY. sup matth. Fruct⁹ etiā eius ouis est cōfessio ei⁹ fidei. qui enī fm deū vocē humilitatis t vere ꝯfessionis emittit: ouis ē. qui aūt ꝫ veritatē blasphemus vlulat ꝫ deum: lup⁹ est. HIERO. Et sic q̄ pōt de ouib⁹ intelligi qō hic de falsis ꝓphetis dicitur: q̄ aliud habitu ac sermone ꝓmittūt: aliud operē ostrāt: specialīt de hereticis intelligendū videtur: q̄ vident ostinētia ac ieiunio q̄si quadā pietatis veste se circūdare: intrinsec⁹ aūt hītes animū venenatū: simplicior⁹ fratr⁹ corda decipiūt. AVGV. de ser. dñi in monte: Sz ex opib⁹ cognosci pōt vtrū exteriorē cultū ambitione aliq̄ faciant. Cū enī ceperit aliquib⁹ tētationib⁹ ea ipsa vel subtrahi vel negari q̄ isto velamine vl' cōsecuti sūt: vel ꝯsequi cupierūt: tūc necesse ē vt appareat vtr⁹ lup⁹ in ouina pelle sit: an ouis in sua. GRE. xxxi. moza. Hypocrita etiaz sancte ecclesie pace ꝓmitt: iccirco añ oculos nr̄os religione vestit. Siq̄ vo fidei tētatio erūpat statim lupi mens rabida habitu se ouine pellis expoliat: q̄ñtūcūq̄ ꝫ bonos seuiat: psequēs demōstrat. CHRY. in ho. Facile etiā hypocrite capiūt: via enī quā iusti sūt ambulare laboriosa ē. hypocrita aūt laborare nō vtiq̄ eliget. Deinde vt nō dicas: q̄n impossibile est cognoscere tales: rursū rōnē ab humano exemplo ponit dicens: Nūquid colligent de spinis vuas aut de tribulis ficus? CHRY. Uua in se mysteriū christi hz. sicut enīz botrus multa in se grana ligno mediāte suspendit: sic t christus multos sibi fideles p lignū crucis tenet adiunctos. Sic⁹ aūt ē ecclesia: q̄ multos fideles tenet dulci quodā charitatis amplexu: sicut sic⁹ multa grana vno tegmine tenet inclusa. Sūt ergo ficus signa hec: charitatis q̄dem in dulcedine: vnitatis aūt in cōiunctione granorū. In vua aūt patientie quidē signū ē: qz in torcular mittitur. gaudij āt: qz vinū letificat cor hoīs. syncerit⁹ quia nō ē aq̄ ꝓmixtū. suauitatis aūt in delectatiōe. Spine aūt t tribuli sūt heretici. sicut ergo spina vel tribul⁹ ex q̄cunq̄ parte hz aculeos: sic t seruos diaboli ex q̄cūq̄ parte ꝯsideraueris: iniq̄tatis pleni sūt. Nō pñt q̄ huiusmodi spine t tribuli ecclesiasticos fruct⁹ ꝓferre. Qō aūt ꝑticulariter sub filitudine sic⁹ t vitis spine t tribuli direrat: oñdit ꝯsequēt vniuersaliter eē verū: cū dicit: Sic oīs arbor bona fructus bonos facit: mala autē arbor fruct⁹ malos facit.

AVG. de ser. do. In hoc aūt loco illor⁹ error cauēdus ē quidē duab⁹ arboribus duas naturas opinātes eē: quarū vna sit dei: altera vo nō. Nō aūt eos adiuuare duas ist̄as arbores dicēdū ē: qz de hoīb⁹ eum dicē planū ē: siquis ꝓcedētia t ꝯsequētia legerit.

AVG. xii. de ciui. dei: Noīb⁹ aūt ꝓdictis ipse nature displicēt: nō eas ꝯsiderātib⁹ fm vtilitatē suaz. nō aūt ex cōmodo vl' incōmodo nr̄o: sed p seipsā cōsiderata natura dat artifici suo gloriā. Nature igit oēs q̄si sūt: t ideo hūt modū suū: speciē suā: t quādam secū pacē suā ꝓfecto bone sunt. CGRY. Ut aūt nullus dicat quoniā mala arbor fert quidē fructus malos: fert autē t bonos. t sic difficilis sit cognitio ouplici ꝓlatione existēte: iō subiūgit Non pōt arbor bona fruct⁹ malos facere: neq̄z arbor mala fruct⁹ bonos facere. AVG. de ser. dñi. Ex h̄ verbo putāt manichei neq̄z animā malā fieri posse: vt in meli⁹ cōmutet: neq̄z bonā in deteri⁹: q̄si dictū sit: Nō pōt arbor bona mala fieri: neq̄z mala fieri bona. sed ita dictū ē: Non pōt arbor bona fructus malos facere: nec econuerso. Arbor q̄ppe est ipa aīa. i. ipse hō: fruct⁹ vo opa hoīs. Nō ergo pōt mal⁹ hō bona opari: neq̄z bon⁹ mala. Ergo si vult mal⁹ bona operari: ꝑius bon⁹ fiat. Quādiu aūt quisq̄z mal⁹ est non pōt facere fructus bonos. Sicut enī pōt fieri vt qō fuit nix: nō sit: nō aūt vt nix sit calida. sic pōt fieri vt q̄ mal⁹ fuit: nō sit mal⁹: nō tñ fieri potest: vt malus bene faciat: qz etsi aliquādo vtilis est: non h̄ ipse facit: sed fit de illo diuina ꝓuidentia, ꝓcurāte.

RABA. Homo aūt ipe arbor bona vel mala dr̄, ꝓpter volūtatē bonā vel malā. Fruct⁹ aūt sūt opa q̄ nec bona male volūtatis eē pñt: nec mala bone volūtatis. AVG. ꝫ Julia. Sic aūt manifestū ē ex volūtate mala tāq̄z ex arbore mala fruct⁹ ei⁹ fieri oīa opa mala: sic ipsaz volūtatē malā vñ dicet eē exortā nisi qz volūtas mala āgeli ex āgelo: ex hoīe hoīs orta est. Quid aūt erant hec duo añq̄z in eis ista mala orirēt: nisi bonū op⁹ dei t bona atq̄z laudanda nā-

Ecce ḡ ex bono oriḗ malū: nec fuit oīno vnde oriri
possit: nec ex bono ipsam dico volūtatē malā: qñ
nullū malū p̄cessit: nō opa mala: que nō sūt nisi ex
volūtate mala tanḡ ex arbore mala: nec ideo tāḡ
ex bono potuit oriri voluntas mala: qr bonū factū
est a bono deo: sed qr de nihilo factū nō de deo.
HIE. Querebam⁹ aūt ab hereticis q̄ duas in se con
trarias dicūt esse naturas: si iuxta intelligētiā eorū
arbor bona malos fructus facere nō p̄t: quō moy
ses arbor bona peccauerit ad aquā ꝯtradictiōis: pe
trus quoq; in passione dīm negauerit dicēs: Ne
scio hoīem: Aut q̄ ꝯsequētia socer moysi arbor ma
la q̄ in deū isrl̄ non credebat: dedit cōsiliū bonū:
CHRY. in ho. Quia vo punire nō iusserat falsos p̄
phetas: tō terret eos fm penā que ē a deo dicens:
Omnis arbor que nō facit fructū bonū excidetur:
t in ignē mittetur. q̄bus verbis t iudeos insinuare
videt: ideoq; verbor iohānis baptiste meminit: p
eadē vba penā eis subscribēs. Etenī t ille hoc dixit
ad iudeos: securim t arborē incisam: t ignē inextin
guibilē cōmemorans. Siq̄s aūt diligēter inuestiga
bit due pene sunt: t excidi: t cōburi. q̄ enim cōburit
t a regno excidet oīno: q̄ pena difficilior ē: multi ā
gehēnam solū abhorrēt. Ego aūt casū illius glorie
multo amariorē penā gehēne esse dico. Nō enī par
uus vel magnū malū non suscipet pater: vt videat t
potiatur dulcissimo filio: hoc itaq; in gloria illa pu
temus. non enī aliq̄s filiꝰ ita suauis ē patri vt illor
bonor requies t dissolui t esse cum christo. intole
rabilis quidē pena est t gehēna: ſz siquis decē mil
le ponat gehēnas: nihil tale dicit quale est a beata
gloria illa excidē t odio haberi a christo. ¶ GLO.
Ex p̄missa aūt similitudine concludit qō supra iam
dixerat quasi manifestum dicens: Igitur ex fructi
bus eorum cognoscetis eos.

Nō oīs qui dicit mihi: dñe dñe intrabit in regnū celor: sed qui fac voluntatem patris mei q̄ in celis ē: ipse intrabit in regnū celor. Multi dicēt mihi in illa die: dñe dñe nonne in noīe tuo ꝓphetauim⁹: t i noīe tuo demonia eyecim⁹: t in noīe tuo uirtutes multas fecim⁹: t tūc confitebor illis: qr nunq̄ noui uos. Discedite a me oēs q̄ opami iniquitatē.

HIE. Sicut supra dixerat eos q̄ habēt vestē bone
vite nō recipiēdos: ꝓpter dogmatum nequitiā: ita
nūc ecōtrario asserit: nec his quidē accōmodādam
fidem: q̄ cū polleant integritate doctrine malis opi
bus destruūt. vtrūq; enī dei seruis necessariū est: vt
t opus sermone: t sermo opibus cōprobet. t iō di
cit: Nō oīs qui dicit mihi dñe dñe intrabit ī regnū
celor. ¶ CHRY. in ho. Ubi iudeos maxime tange
re videtur in dogmatibus oīa ponētes. vñ t paul⁹
eos incusat dicēs: Si aūt tu iude⁹ cognominaris et
requiescis i lege. ¶ CHRY. sup matth̄. Uel aliē qñ
falsos ꝓphetas t veros ex fructib⁹ eor docuit dis
cernendos: hic iam manifestius docet q̄ sunt fruct⁹
quibus discernūt ꝓbi doctores t reprobi. ¶ AVG.
de ser. do. Lauendū enī ē in ipso christi nomine ab
hereticis vel quibuslibet male intelligētibus: t scīi
huius amatorib⁹ ne decipiamur. t iō dicit: Nō oīs
qui dicit mihi dñe dñe. Sz merito p̄t mouē quō
huic sententie cōueniat illud apl̄i: Nemo p̄t dicere
dīm iesū nisi in spūsco. Nō enim possum⁹ dicē illos
qui nō intrant in regnū celor habere spūscm. Sed
apl̄s ꝓprie posuit hoc verbū Dicit: vt significet vo
luntatē atq; intellectū dicētis: Ille enī ꝓprie dicit:
q̄ volūtatē ac mentē suam sono vocis enūciat. dīs
aūt generaliter hic posuit vbū dicēdi. videt enī eti
am ille dicere: qui nec vult nec intelligit quod dicit
¶ HIE. Moris ē enī scripturarū dicta ꝓ factis acci
pere: fm quē sensū dicit apl̄us: Confitent⁹ scire deū
factis aūt negāt. ¶ AMBRO. Dñe etiā vor a quo
cunq; dicatur: a spūsco est. ¶ AVG. de ser. do. Non
ḡ putemus ad illos fructus de quib⁹ supra dixerat
ptinere: siquis dño nostro dicat: Dñe dñe: t ex eo
nobis arbor bona videat: ſz illi sūt fruct⁹ facē volū
tatē dei. vñ seqtur: Sz q̄ fa. vo. pa. mei q̄ ī celis ē: ipe
intra. in re. ce. ¶ REMI. Celestis enī regni iter obe
dientia volūtatis dei: nō nūcupatio reputra est.
CHRY. sup matth̄. Que aūt ē volūtas dei ipse dīs
docet: Hoc ē inquit volūtas eius q̄ misit me: vt oīs
q̄ videt filiū: t credit in eū: habeat vitā eternā. Cre
dulitatis aūt verbū: t ad confessionē respicit: t ad
actū. qui ḡ non ꝯfitetur aut non ꝯuersat fm verbū
christi: non intrabit in regnū celor. ¶ CHRY. ibo.
Non aūt dixit: Qui facit volūtatē meaz: sed patris
quoniā interim ꝯueniēs erat p̄us hoc suscipi. ad im
becillitatē eor: sed t p̄ hoc illud occulte insinuauit:
nō est enī alia volūtas filij q̄ que est p̄ris. ¶ AVG.
de ser. do. Illud aūt ad rem ptinet: ne decipiamur:
non solū noī xp̄i p̄ eos q̄ nomē hñt: t facta nō agūt
sed etiā quibusdā factis atq; miraculis: qualia ꝓpe
infideles cū fecerit dñs: monuit tū ne talibus decipi
amur: arbitrantes ibi eē inuisibilē sapientiā: vbi mi
raculū visibile videm⁹. Unde adiūgit t dicit: Mul
ti dicēt mihi in illa die. ¶ CHRY. in ho. Uides qua
liter latēt iam seipsū introducit: Quia enī oēm com
pleuit sermonē: monstrat seipsū iudicē esse. Nō enī
pena expectat eos q̄ peccant: iā añ mōstrauit. Quis
autē ē qui punit: hoc iā reuelat dicens: Multi di
cent mihi in illa die. ¶ CHRY. sup matth̄. Cū. f. ve
nerit in maiestate patris sui: qñ iam nemo ausus ē
garrula cōtētiōe sermonū aut mendaciū defendere
aut ꝯtradicere veritati: qñ opa singulor loquēt: t
ora tacebunt: nec alter p̄ro altero interuenit: ſz sin
guli ibi timebūt. In illo enim iudicio non erunt te
stes adulatores hoīes: ſz angeli veraces: iudex autē
dīs iustus. vñ ꝓprie timentiū hoīm t angustias pa
tientiū vocē exp̄sit dicēs: Dñe dñe. Non enī semel
sufficit illi dicere Dñe: quē necessitas timoris astrin
git. ¶ HYLA. Gloriā aūt sibi ex vbi intētione pse
mūt in doctrine ꝓphetia t demonior fuga t oper
virtutibus atq; hinc sibi regnū celor pollicent⁹ di
centes: Nōne in noīe tuo ꝓphetauim⁹? ¶ CHRY.
in ho. Sed sūt quidā qui dicūt qñ mētientes hi h̄
dixerūt: ideo saluati nō sūt: sed nō auderēt iudice p̄
sente ad ipsū hoc dicere. Sed t ipsa responsio t int
rogatio oñdit eos talia fecisse. Quia. n. h̄ mirabiles

erant apud oēs miracula facientes: illic aūt videt se ipsos punitos admirātes dicūt: Dñe: nōne in nomine tuo. Quidā autē dicūt: qñ non in tpe in quo hec miracula faciebāt iniqua agebāt: sed postea. Sed si hoc erit rursus qō oīs volebat mōstrare: non ostat q. ſ. neq; fides neq; miracula valent: bona vita non existēte: qō t paulus dicit: Si habuero fidē vt montes transferā: charitatē aūt nō habuero: nihil sum. ¶ CHRY. Sed ꝺsidera qz ī noīe dicūt: nō in spiritu. ꝓpherant enī in noīe christi: sed in spū diaboli: quales sunt diuinatores. Sed sic discernunt qñ diabolus iterdū falsa dicit: spiritussanct⁹ numq̄. Lōcessiz est aūt t diabolo iterdū vera dicere: vt mendacium suum rata veritate cōmendet. Demonia autē eiciūt in noīe christi hūtes spīn inimici: magis aūt nō eiciunt: sed eicere vident colludētibus sibi demonib⁹. faciūt t virtutes. i. miracula: nō vtilia t necessaria sz inutilia t vacua. ¶ AVG. de ser. do. Legāt enī quāta fecerint resistentes moysi magi egyptioz. ¶ HIERO. Uel aliter: ꝓphetare vel vtutes facē t demonia eicere etiā diuina vtute iterdū nō est eius meriti q opaī: sed vel īuocatio noīs christi hoc agit: vel ob cōtēplationē eoz q̄ inuocant: aut vtilitatē eoz q̄ vident t audiūt cōcedit: vt lz hoīes despiciāt signa faciētes: tñ deū honorant ad cui⁹ inuocatōem fiant tanta miracula. nā t saul t balaā t cayphas ꝓphetauerūt. t in actib⁹ apl̄oz filij sene videbant eicere demonia: t iudas apl̄s cū aīo ꝑditoris multa signa iter ceteros apl̄os fecisse narrat. ¶ CHRY, ī home. Quia enī nō oēs ad oīa apte se habebāt: sed hi q̄dez erāt vite pure: fidē aūt nō tātaz habebāt: hi aūt ꝛziū iō de⁹ illos ꝓbos cōuertebat: vt multā ostēderet fidem: hos aūt ꝓ hoc ineffabile signoz donū vt fierēt meliores euocabat. vñ t cū multa copia hāc grām eis dabat. Dicūt enī: Uirtutes multas fecim⁹. Sz qz circa eū q̄ eos ita honorauit: ingrati facti sunt: recte sequit: Tūc ꝓfitebor illis qz nūq̄z noui vos. Signāter dicit: tūc cōfitebor: qz multo tpe añ dicē dissimulauerat. ¶ CHRY. Grandē enī irā grandis dilatio p̄cedere debet: q̄ iust⁹ facit dei esse iudiciū: t dignioꝛem īteritū peccatoz. Sciendū aūt q̄ peccatores nescit de⁹: qz nō digni sunt vt cognoscant a deo: nō ꝺa oīno ipsos nō cognoscat: sed qz suos esse illos non cognoscit. Sed videt eos non cognoscē: qz non eos diligit: sicut etiā nō vident deū cognoscē q̄ nō colūt eū digne. ¶ CHRY. in ho. Dicit aūt eis: Nunq̄z noui vos. q̄si nō solū in tpe iudicij: sed neq; tūc cū miracula faciebatis. multos enī t hic iā odio hz: t añ punitionē auertit. ¶ HIERO. Obserua etiā hoc qō dicit Nunq̄z noui vos: eē ꝺ quosdā dicētes q̄ oēs hoīes semp̄ uersati sunt iter rōnabiles creaturas. ¶ GREGO. xx. moza. Hac aūt sīa datur intelligi q̄ in hominibus charitas: humilitas: nō aūt debeāt vtutum ꝓfigna venerari. vnde nūc scā eccl̄a etiā siqua sunt hereticoz miracula despicit: qz hec sanctitatis spēz nō esse cognoscit. Probatio q̄dē sanctitatis nō ē signa facere: sed primū vt se diligere: de deo vera: de ꝓxia melioza q̄z de seipso sentire. ¶ AVG. ꝺ aduersariuz legis t ꝓphetaz: Absit aūt vt fm monachos ista de ꝓphetis sanctis dīs dixerit: sed dcm̄ est de his qui posteri⁹ euāgeliū p̄dicatū in ei⁹ noīe sibi loqui videntur: nescientes quid loquāt. ¶ HYLA. Sic autē hy potricte gl̄ati sunt: quasi aliq̄d ꝓpium sit q̄ loquunt aut faciūt: t nō oīa virtus dei īuocata pficiat: cuius doctrine sciam eiectio afferat demonioꝛ: fugā christi nomē exagitet. De nro igit est bta illa eternitas ꝓmerenda: malū omnie videntis agamusq; potius qō vult q̄z qō pōt gloziemur. Repudiās igit eos ac expellēs ꝓpter opa iniquitatis dicit: Discedite a me q̄ opamini iniquitatē. ¶ HIERO. Nō dixit: q̄ opati estis iniquitatē: ne videret tollere pniam: sed q̄ opamini. i. q̄ vsq; ī pītem hozā cū iudicij tps aduenerit: lz nō habeatis facultatē: peccādi tamē adhuc habetis affectum. ¶ CHRY. Nō mozs q̄dem aīam a carne separat: anime aūt ꝓpositum non immutat.

¶ Omnis ergo q̄ audit uerba mea: hec: t facit ea: assimilabit uiro sapiēti q̄ edificauit domū suam supra petram: t descēdit pluuia t uenerunt flumina: t flauerūt uēti: t irruerūt in domū illā: t nō cecidit. Fundata enī erat supra petrā. Et oīs q̄ audit uerba mea hec: t nō facit ea: similis erit uiro stulto q̄ edificauit domum suā sup̄ harenā: t descendit pluuia t uenerūt flumina t flauerūt uenti t irruerūt in domū illā t cecidit: t fuit ruina eius magna.

¶ GREGO. in ho. Quīn q̄dā futuri erāt: q̄ dicta sūt a dño admirātes: ostensionē aūt q̄ est ꝓpa nō tribuentes: sed ꝑueniēs eos dicit: Oīs q̄ q̄ audit verba mea hec t facit ea: assimilabit viro sapiēti. ¶ CHRY. Nō aūt dixit: Estimabo eū q̄ audit t facit vir⁹ sapiētem: sed Assimilabit viro sapiēti. ergo q̄ similat hō est. Cui aūt assimilat: christo. Christ⁹ aūt est sapiēs vir q̄ edificauit domū suā. i. eccl̄am supra petrā. i. sup̄a fortitudinē fidei. Uir aūt stult⁹. i. diabol⁹: q̄ edificauit domū suā. i. oēs ipios: sup̄ harenā. i. īcōstātiā infidelitatis: aut sup̄ carnales hoīes q̄ dicūt harena ꝓpter sterilitatē. Et qz nō coherēt sibi: sed sunt p diuersas opiniones dispersi: t qz sunt innumerabiles. Pluuia aūt est doctrina q̄ irrigat hoīem: nubes aūt est a quibus pluuia fluit. q̄dā a spūscō excitant sicut apl̄i t ꝓphete. Et q̄dā a spū diaboli: sicut sunt heretici. Uenti aūt boni sunt spūs diuersaꝛ vtutū vel angeli q̄ inuisibiliter in sensib⁹ hominū opāt: t adducunt ad bona. Uenti aūt mali sunt spūs īmūdi. Flumina aūt bona sunt euāgeliste t doctoꝛes: ꝓpli flumina mala: hoīes īmundo spū pleni t vbositate instructi: sicut pharisei t ceteri secularis scīe, pfessoꝛes de quoꝛ ventre exeūt flumina aque mortue. eccl̄az q̄ quā christ⁹ fundauit nō pluuia mēdacis doctrine corrūpit: neq; diabolic⁹ flat⁹ īpellit: neq; violētoꝛ fluminū īpet⁹ mouet. Nec est ꝺrīū q̄ q̄dā de eccl̄a cadūt. Nō enī oēs q̄ christiani dicūt christi sunt: sed nouit dns q̄ sunt eius. Sed ꝺ domū quā edificauit diabol⁹ descendit pluuia vere doctrine. venti. i. spiritales gr̄e aut angeli. flumia quatuoꝛ euāgeliste t ce

f

teri sapiẽtes. Et sic cecidit.i. dom⁹ gentilitas:vt surgeret chr̃ist⁹:z fcã ẽ cius ruina magna:solutis erroribus cõuictis mẽdacijs z idolis in toto mundo destructis. chr̃isto g̃ similis est q̃ audit verba chr̃isti z facit ea.ipse enĩ edificat supra petrã.i.chr̃istũ q̃ ẽ omne bonum vt in q̃cũq; spẽ boni alios edificauerit supra chr̃istũ edificasse videat:sicut autẽ eccl̃a edificata a chr̃isto dirui nõ põt:sic talẽ chr̃istianuz: q̃ se edificauit sup chr̃istũ:nulla aduersitas deijcere põt:fm illõ:Quis nos sepabit a charitate chr̃isti diabolo ãt est similis q̃ audit v̈ba chr̃isti:z nõ facit. Uerba enĩ que audiũt:z nõ fiunt:separata sunt z dispersa:z ideo assimilant harene. Harena etiã est oĩs malicia: vel etiã mũdialia bona. Sicut aũt dom⁹ diaboli destructa ẽ:ita tales supra harenã fmdati destruunt z cadunt. Et ẽ ruina magna si de fundamẽto fidei aliq̃d ruine fuerit passus. Nõ aũt si fornicat⁹ fuerit:aut homicidium fecerit:q: hz vñ p pniam surget:sicut z dauid. RABA. Uel ruina magna itelligẽda est: q̃ destructur⁹ ẽ oĩs audientib⁹ z nõ faciẽtib⁹: Ite in ignẽ eternũ. HIERO. Uel aliter: Sup harenã q̃ fluida est z in vnã copulã non põt redigi oĩs hereti cor fmo edificat:vt corruat. HYLA. Uel alit: Imbruuis blandaz z sensim illabẽtiũ voluptatũ illecebras significat:qbus pmũ fides ruis patiẽtib⁹ ima/ desc̃it:post quas fluuioz ꝓcursus.i.grauioz cupiditatũ mot⁹ icurrit:vt exinde tota ventoz vis circũflãtiũ desciat.i.vniuersus diabolice ptãtis spũs iserat. AVG. Uel aliter: Pluuia cũ in mali alicui⁹ signi ficatione ponit:caliginosa suspitiõ itelligit. Rumores aũt hominũ ventis cõpar̃at:fluui⁹ aũt carnalib⁹ ocupiscentijs tanq̃ fluentib⁹ sup terrã z q̃ ꝓsperitatib⁹ inducit:quoz nihil metuit:qui fundatã hz domum supra petrã.i.qui nõ solũ audit ꝓceptũ dñi: sz etiã facit. Et in bis oĩb⁹ piculose subijcit: Qui audit z nõ facit. Nõ enĩ q̃sq; firmat in se quẽ dñs ꝓcipit: vel ipse audit:nisi faciẽdo. Cõsiderãdũ aũt est:q: cũ dixit:Qui audit v̈ba mea hec:satis significat istũ sermonẽ oĩbus ꝓceptis q̃bus chr̃istiana vita format: esse pfectũ:vt merito q̃ fm ea viuere voluerint:opa/ rent edificanti supra petram.

Et fcm̃ est:cũ consũmasset ihesus uerba hec:admirabant turbe super doctrina ei⁹. Erat enĩ docẽs eos sicut ptãtem habens:z non sicut scribe eoz̃ z pharisei.

GLO. Posita doctrina chr̃isti effectum doctrine ipsi⁹ in turbis oñdit dicẽs: Et fcm̃ est cuz cõsũ. ihesus v̈ba hec:admi.tur.sup doc.ei⁹. RABA. Cõsũmatio hec ad pfectõem v̈boz z itegritatẽ dogmatis pertinet. Quod aũt oꝝ turbas admirari aut infideles in turba significat:q̃ ab hoc stupebãt:q: nõ credebant verbis saluatoris:aut q̃ oẽs generaliter demõstrat: q̃ excellẽtiã tante sapie in eo venerabãt. CHRY. sup matth. Placat⁹ rõnabiliter hõis itellect⁹ laudẽ generat:victus aũt admirationẽ. Quicq̃d enĩ digne laudare nõ possum⁹ admiramur. Admiratio tñ eorũ magis ad gl̃am chr̃isti ptinebat q̃z ad fidẽ ipoz̃: si enĩ crederẽt in chr̃istũ nõ mirarent. Illud enĩ mouet admiratõez q̃ supat faciẽtis aut dicẽtis psonã: z iõ q̃ a deo fcm̃ aut dcm̃ est:nõ admiramur: quia oĩa minora sunt q̃z dei potẽtia. Turba autẽ erant q̃ mirabant.i.pples vulgaris:ñ ꝓncipes ppli q̃ ñ discẽdi studio audire solebãt. Popul⁹ autẽ simpler simpliciter audiebat:sed eoz̃ silentiũ si illi interfuissent suis ꝺditionib⁹ ꝺturbassent:vbi enim est maior scia illic fortior malicia:q̃ enĩ festinat eẽ ꝓpor:nõ est ꝺtentus eẽ secũdus. AVG. de cõ.euã. Ex eo autẽ q̃ ꝺ dicit põt videri discipulos turbã deseruisse: ex q̃b⁹ illos.xij.elegerat in mõtẽ ex plurib⁹:quos apl̃os nominauit:q̃ matthe⁹ ꝺ ptermisit. Solis enĩ discipulis in mõte videt ihesus hũc habuisse fmonẽ quem matthe⁹ iterposuit:z lucas tacet. Et deinde cũ descẽdisset in loco cãpestri habuisse alterz similẽ: de quo matthe⁹ tacet:lucas nõ tacet. Quãq; etiã illud possit occurrẽ q⁹ sicut supra dcm̃ est apl̃is: cetgrisq; turbis ꝓtib⁹ vnũ habuisse fmonẽ quem matthe⁹ luscasq; narrarũt diuerso narrãdi mõ:sed eadẽ vitate sñiaz. z sic planũ est q̃ ꝺ hic dicit de admiratõe turbe. CHRY. in ho. Cãm autẽ admiratõis subdit decens:Erat.n.ꝺ.eos sicut po.ha.z nõ sicut scri.eoz̃ z phari. Si aũt hanc ptãtem videtes ꝓpa scribe cũ a se abigebãt:vbi sola v̈ba erãt ptãtem manifestantia:q̃liter scãdalizati ꝺ fuissent: sz turbe hoc ñ passe sunt. Cũ enĩ aĩa benuola fuerit:facile psuadet a sermonibus vitatis. Erat aũt potestas docẽtis vt multos eoz̃ caperet z in admiratõez mitteret: ita q⁹ propter delectationẽ eoz̃ q̃ dicta erant:neq; tacenté dimittebãt. vñ z secute sunt eũ descendentẽ de mõte. Stupebãt autẽ ei⁹ maxie ptãtem:q: non ad aliũ referẽs vt ꝓphete z moyses dixerũt:q̃ dixit: sed vbiq; oñdit se eũ esse:q̃ habet dñm:etenĩ legẽ ferẽs continue apponebat: Ego aũt dico vobis. HIERO. Q: q̃si de⁹ z dñs ipsi⁹ moysi ꝓ libertate voluntatis sue vel ea que min⁹ videbant addebat in lege:vel commutans ꝓdicabat in ꝓplo:vt supra legim⁹. Dictum est antiquis:ego autẽ dico vobis. Scribe aũt ea tñ docebãt q̃ scripta sunt in moyse z ꝓphetis. GREGO. xxiiij. mozali. Uel singulariter chr̃ist⁹ ex bonitate locut⁹ est:q: ex infirmitate mala nulla cõmisit. Nos autẽ q: infirmi sum⁹ ex ꝓpa infirmitate pẽsemus quo docendi ordine infirmis fratrib⁹ cõsulamus. HYLA. Uel in v̈boz̃ vtutib⁹ effectũ ptãtis metiebant. AVG. de ser.ꝺo. Doc est enĩ qꝺ i psalmo significat:fiducialiter agã in eo: Eloda oñcelo/ quia casta:argentũ igne examinatũ terre ꝓbatũ septuplũ:ꝓpter quẽ numerũ admonit⁹ sum oĩa ista precepta ad septẽ illas referre sentẽtias:quas in principio sermonis hui⁹ posuit.s.de beatitudinib⁹. Qꝺ enĩ aliquis fratri irascat sine cã vel racha dicat: vl fatuum eũ appellet:supbissime admittit: ꝺ qꝺ est vnuz remediũ vt supplici ãio veniã deꝑcet:qui nõ iactantie spũ inflet. Beati g̃ pauperes spũ:qñ ipsoz est regnum celoz. Cõsentit autẽ aduersario.i.v̈bo dei reuerentiã exhibẽdo.quisq; ad testamentuz p̃ris operiendũ:nõ litib⁹ acerb⁹ sed pietate mitis accessent. Beati g̃ mites:quoniã ipsi hereditate possidebunt terrã:Quisq; etiã carnalẽ delectatõez ꝺ rectã voluntatem suã rebellare sentit exclamet: Infelix ego hõ q̃s me liberabit de corpore mortis hui⁹?:z ita lugẽdo ꝓfloret ꝺsolatoris auxiliũ. vñ beati q̃ lugent:quoniã ipsi cõsolabunt. Quid aũt laborioſi⁹ cogitari põt q̃z

Ca.VIII.

vt ociosa ꝺsuetudine supanda ꝓcidãt intra se membra impediẽtia regnũ celoꝝ:nec doloꝛe frangat:tolleret in ꝺiugali fide oĩa q̃ quãuis sint molestissima crimẽ tñ fornicatõis nõ habẽt:veꝝ loquat̃ q̃ nõ in rõnibus crebris:sed in moꝝ ꝓbitate cõmendet. Sz quis tãtos laboꝛes inire audeat: nisi flagret amoꝛe iusticie:quasi fame ac siti vehemẽti attẽtus:Beati q̃ esuriũt & sitiũt:qm̃ ipsi saturabunt̃.Quis autem pót parat⁹ eẽ ab infirmis iniurias sustinẽ:petẽti a se tribuere:diligẽ inimicos:bñfacere his q̃ se oderunt: oꝛare ꝓ ꝓsequẽtib⁹:nisi ꝓfecte miseꝛicoꝛꝺe. Beati ergo miseꝛicoꝛdes:qm̃ ipsi miseꝛicoꝛdiã cõsequentur. Mũdũ autẽ coꝛdis oculũ hz:q̃ funẽ bonoꝝ operum suoꝝ:nõ in eo ꝺstituit vt hõibus placeat neq; vt cõparet ea q̃ huic vite sunt necessaria:neq; temere animũ hõis ꝺdẽnat:& quicq̃d exhibet hõi:hac ĩtentiõe exhibet:q̃ sibi vult exhiberi. Beati g̃ mundo coꝛde qm̃ ipsi deũ videbũt.Oportet etiã vt ꝓ mũdũ coꝛ inueniat̃ arta via sapĩe:cui puerꝛorũ hominũ deceptõnes obstrepũt q̃s euadẽ est venire ad pacẽ sapiẽtie. Beati g̃ pacifici:qm̃ filii dei vocabunt̃: sed fiue iste oꝛdo ꝺsiderand⁹ sit siue ali⁹:faciẽda sũt q̃ audiuim⁹ a dño:si volum⁹ edificare supꝛa petrã. CA.VIII.

Cum aũt descẽdisset ihesus de mõte:secute sunt eũ turbe multe: & ecce lepꝛos⁹ ueniens adoꝛabat eũ dicẽs:Dñe si uis potes me mũdare. Et extẽdẽs ihes⁹ manũ:tetigit eũ dicẽs:Volo:mundare.Et cõfesti mũdata ẽ lepꝛa ei⁹. Et ait illi ihesus. Vide nemini ꝺxeris:sed uade oñde te sacerdoti: & offeꝛ munꝰ tuũ q̃ ꝓcepit moyses i testimoniũ illis.

HIERO. Post ꝓdicatiõnẽ atq; doctrinã:signoꝝ offerẽ occasio:vt ꝓ virtutũ miracula ꝓterit⁹ apõ audiẽtes fmo firmet̃. CHRY. Quia enĩ q̃si ptãtem habens docebat vt non estimaret̃ ostensio esse hic doctrine modus operib⁹ hoc idẽ facit:q̃si potestatẽ habẽs curare.Et iõ ꝺicit:Cũ aũt descẽ.de mon.secu. sũt eũ tur.mul. ORIGE. Docẽte enĩ dño ĩ monte:discipuli erãt cũ ipso q̃bus erat ꝺatũ celestis doctrine nosse secreta. Nũc aũt descẽdẽte eo de mõte: turbe secute sunt eũ:que in montez ascẽdere neq̃q̃ poterãt:q; quos delictoꝝ sarcina deꝑmit:ad mysterioꝝ sublimia scãdere nõ valent.Descẽdẽte aũt domino:hoc est inclinãte se ad infirmitatẽ & ĩpotẽtiaz ceteroꝝ:miseꝛ⁹ est ĩperfectõi eoꝝ vel infirmitati. secute sũt eũ turbe multe:q̃dã,ꝓpter claritatẽ: plericq; ꝓpter doctrinã:nõnulli,ꝓpter curationẽ & admiratiõnẽ. AIMO. Vel aliter:Per montez in quo dominꝰ sedet:celũ intelligit̃:de quo scriptũ est: Celuz mihi sedes est.Sed cũ dñs in monte sedet:soli discipuli ad eũ ascendunt:q; añq; fragilitatis nre hũanitatẽ assumeret: notus erat tñ in iudea deꝰ. At vero postq̃ de mõte siue diuinitatis descẽdit:& hũanitatẽ nre fragilitatẽ assumpsit:magna turba nationũ secuta est eũ.Demõstrat̃ aũt doctoꝛib⁹: vt ĩ ꝓdicatõe sua fmonẽ habeãt ꝑatũ:& sicut viderint vnũquẽq; capere posse:ita & vbũ dei annũcient. Ascẽdũt enĩ in mõtem doctoꝛes:cũ pfectioꝛib⁹ excellẽtia ꝓcepta oñdũt:descẽdũt vero cũ infirmioꝛib⁹ leuiora demõstrant. CHRY.sup matth. Inter ceteros autẽ qui mõtẽ nõ ascenderãt:& lepꝛosus surꝛsum ascendẽ nõ valebat:q̃si peccatoꝝ baiulãs põdus. Lepꝛa enĩ est peccatũ aiaꝝ nraꝝ. Iõ g̃ dominꝰ de altitudine celi q̃si de excelso mõte descẽdit:vt lepꝛam peccatoꝝ nrorũ mũdaret.Et iõ q̃si iã ꝓparat⁹ descẽdẽti occurrit ꝓpter qõ dr:Et ecce lepꝛosus veniens. ORIGE. Deoꝛsuz currit & in mõte nihil dicit:qz tps est omni rei sub celo:temp⁹ doctrine:& tps curatõis. In monte docuit:aĩas curauit:coꝛda sanauit:q̃bus cõpletis sicut de celestib⁹ mõtib⁹ ad saluandos carnales descẽdente:venit ad eũ lepꝛosus & adoꝛabat cũ anteq̃ peteret. adoꝛare cepit:cultũ oñdẽs. CHRY. super matth. Nõ enĩ illũ petebat q̃si hoiem artificẽ:sz adorabat eũ q̃si deũ. Oratio aũt ꝓfecta est fides & cõfessio.vñ lepꝛosus fidei opus adoꝛãs ꝺplenit:sed opus cõfessionis ꝺpleuit in vbis. vñ adoꝛabat eũ dicens: ORIGE.Dñe ꝓ te oĩa fcã sunt:tu g̃ si vis potes me mũdare.Volũtas tua opus est:& cpa tue voluntati obediũt.Tu ꝑus naaniã syrũ per helyseum a lepꝛa mũdasti:& mõ si vis potes me mũdare. CHRY. in ho. Nõ dixit:Si rogaueris deũ:neq; si oꝛaueris:sed si volueris:potes me mundare. Neq; dixit:dñe mũda:sed ei totũ cõcedit:& dñm eũ facit:& ptãtẽ vniuersoꝝ ei attribuit. CHRY.sup matth.Et ita spiritali medico:spiritalẽ offerebat mercedẽ.nã sicut medici pecunijs:iste oꝛone placat̃. Nihil enĩ digni⁹ offerimus deo q̃ oꝛonem fidelẽ. In hoc autẽ q; dicit:Si vis.nõ dubitat chꝛisti volũtatẽ ad omne op⁹ bonũ paratã:sed qz nõ oĩbus expedit coꝛporalis ĩtegritas nesciebat vtꝝ ei expediebat curatio illa.Dicit g̃:Si vis.ac si diceret:Credo qz qõ bonũ est vis:ignoro aũt si est nihil qõ desidero bonũ. CHRY.i home. Cũ aũt volũtate ac fmone purgare posset:manꝰ apposuit tactũ.vñ sequit̃:Et extendẽs manũ:tetigit eũ vt oñdat qm̃ nõ subiacet legi: & qm̃ mundo iã nihil est ĩmundũ.Heliseus aũt obseruãs legis diligẽtiaz: nõ exiuit & tetigit naaniam:sed mittit eũ ad iordanẽ lauandũ.Dñs aũt monstrat:qm̃ nõ vt seruꝰ:sz vt dominꝰ curat & tangit. Nõ enĩ manꝰa lepꝛa facta ẽ immunda:sed coꝛpꝰ lepꝛosuz a manu sancta ꝺstitutuz est mundũ. Nõ enĩ coꝛpa solũ curatur⁹ venit:sed & aĩam in verã sapiam ducturꝰ.Sicut igit̃ manib⁹ nõ lotis iã nõ mãducare,ꝓhibebat:ita & hic erudit quoniam oportet aĩe lepꝛã fornidare solã:qõ est peccatum:lepꝛã aũt coꝛporis nullũ ĩpedimẽtũ esse ad virtutẽ. CHRY.sup matth.Quãuis autẽ lr̃am legis soluerit;ꝓpositũ tñ ei⁹ nõ soluit.Iõ tñ lex iussit non tãgere lepꝛã:qz nõ poterat facere vt lepꝛa nõ foꝛdidaret tangentẽ:ergo voluit tangẽ lepꝛã:nõ vt lepꝛosi nõ sanarent̃:sed vt tãgẽtes nõ inquinarent̃. Iste aũt tãgens nõ inquinat⁹ est a lepꝛa sed ipsam lepꝛã mũdauit tangendo. DAMA. Nõ enĩ deꝰ solum erat:sed homo.vñ ꝓ tactũ & ꝓ fmonẽ diuina signa operabat̃.vt enĩ ꝑ oꝛganũ:ita ꝓ coꝛpꝰ diuine pficiebant̃ actiones. CHRY.in ho. Cũ aũt lepꝛosũ tangit nullus eũ incusat:qz nõdũ inuidia detenti erant auditoꝛes. CHRY.super matthеũ: Sinaũt tacite

eũ curaſſet: quis ſcire poterat: cui⁹ virtute ſanat⁹ eẽt
Igit̃ volũtas mundandi facta eſt ꝓpter lepꝛoſum
Uerbum autẽ ꝓpter ſpectantes. Ideo dixit: Uolo
mundare. HIERO. Non aũt vt pleriq; latinoꝛum
putant iunctim legendũ eſſe: Uolo mundare. ſed ſe
parati Uolo. deinde imperãs dicat: Mũdare. Ille
enĩ dixerat: Si vis. domin⁹ reſpõdit: volo. Ille ꝓmi
ſerat: Potes me mũdare: domin⁹ dixit: Mundare.
CHRY. in homel. Nuſq; autẽ videt dicere hoc v̄
bum: q̃uis magna ſigna faciens: ſed hic ꝓpterea ap
poſuit Uolo: vt opinionẽ plebis & lepꝛoſi de ei⁹ po
teſtate cõfirmaret. CHRY. in ho. Celſit autẽ man
danti natura cum decẽti velocitate. Et ideo ſequit̃:
Et confe. mun. eſt le. eius. ſed hoc q̃ dicit: Confeſti
multum eſt tardi⁹ velocitate q̃ ſm opus eſt facta.
ORIGE. Quia enĩ non dubitauit credere: non tar
dat̃ ſanatio: qui non diſtulit confeſſionẽ: non differ
tur mundatio. AVGV. de con. euan. Hui⁹ autem
lepꝛoſi mundati: quẽ lucas meminit: nõ ſane hoc oꝛ
dine ſed vt ſolent p̃termiſſa recoꝛdari: poſteri⁹ facta
p̃occupari: ſicut diuini⁹ ſuggerebãt̃: vt antea cogni
ta poſtea recoꝛdãdo reſcriberẽt. CHRY. in home.
Curãs autem ei⁹ coꝛpus iubet nulli dicere. vñ ſeq̃t̃:
Et ait illi ieſus: vide nemini dixeris. Quidã igit̃ aiũt
quoniã ideo iuſſit hoc vt non malignent̃ circa eius
purgationẽ: q̃ inſipient̃ dicit̃. Non enĩ ita mũda
uit: vt dubitabilis eſſet mũdatio: ſed nulli dicere iu
bet: docens nõ intelligere oſtentationẽ & honoꝛem.
Qualit̃ igit̃ alij ſanato iubet dicere: Sed in hoc eru
diuit nos bone mentis eſſe. Non enĩ illic diuulgari
ſe iuſſit: ſed dari gl̃am deo. p lepꝛoſum ergo hũc in
ſtruit nos nõ eſſe vane glorioſos: p illum autẽ non
eſſe ingratos: ſed oĩa ad laudẽ dei referre. HIER.
Et reuera quid erat neceſſe q̃ ſmone iactaret: quod
coꝛpe p̃ferebat. HYLA. Uel vt ſalus hec non offe
ret̃ potius q̃ q̃reret̃ ſilentiũ ꝓperat. Sequit̃: Sz va
de oſtende te ſacerdo. HIER. Mittit aũt eum ad ſa
cerdotes: ꝓmũ ꝓpt humilitatẽ: vt ſacerdotib⁹ defer
re videat̃: deinde vt videntes lepꝛoſum mundatuz
ſi crederent ſaluatoꝛi: ſaluarent̃. ſi vo non crederẽt:
inexcuſabiles fierẽt: & ſimul ne q̃ ꝓ eo ſepiſſime cri
minabant̃: legẽ infringẽ viderẽt̃. CHRY. ꝓ home.
Neq; enĩ vbiq; eã diſſoluebat: neq; vbiq; cuſtodie
bat: ſed q̃nq; quidẽ hoc q̃nq; illud faciebat: in vno
q̃dem future ſapie ꝓparãs vitam: in altero autẽ iue
recundã iudeoꝝ cohibens linguã: & cõdeſcẽdẽs im
becillitati eoꝝ. Uñ apl̃s apparẽt q̃nq; quidẽ obfuã
tes legẽ: q̃nq; aũt eã p̃termittẽtes. ORIGE. Uel
mittit ad ſacerdotes vt cognoſcãt: q; non p legis cõ
ſuetudinẽ mũdat⁹ eſt: ſed p gr̃e opationẽ. HIER.
Erat autẽ in lege p̃ceptum: vt qui mundati fuerant
lepꝛa: offerrẽt munera ſacerdotib⁹. vñ ſequit̃: Et of
fer munus tuũ: quod p̃cepit moyſes in teſti. illis.
CHRY. Non ſic intellige q; hoc moyſes p̃cepit in
teſtimoniũ illis: ſz vade tu offer in teſtimoniũ illis.
CHRY. in ho. ꝓuidens enĩ chriſt⁹ eos ex hoc nihil
ꝓfecturos: non dixit: In emendationẽ eoꝝ: ſed In
teſtimoniũ. i. in accuſatõem & atteſtatõem: quoniaz
que a me erãt fienda: oĩa facta ſunt. Et lz eos ꝓuide
rim non emẽdari: non tñ dimiſi q̃ facere oꝛtebat.
Illi autẽ in ꝓpa mãſerũt malicia. Non autez dixit:
munus q̃ ego iubeo: ſed q̃ moyſes iuſſit: vt interi
trãſmittat ad legẽ: & iniquoꝝ obſtruat oꝛa: vt enim
nõ dicant: quoniã ſacerdotũ gl̃am rapuit: opus qui
dem ipſe ꝓpleuit: ꝓbationem autez illis conceſſit.
ORIGE. Uel offer munus tuũ: vt oẽs qui videt te
poꝛtare miraculo credãt. CHRY. ſup mattheum:
Uel iõ iubet offerri munera vt ſi poſtmodum eũ ex
pellere vellẽt diceret eis: munera q̃ſi a mundato ac
cepiſtis: & q̃o me q̃ſi lepꝛoſuz expellitis. HYLA.
Uel legendũ eſt q̃ moyſes p̃cepit in teſtimonium
illis: q; q̃ moyſes in lege p̃cepit: teſtimoniũ eſt nõ
effectus. BEDA. in ho. Si quẽ autẽ moueat: q̃o
dñs cũ videat̃ moyſi ſacrificiuz appꝛobare: id eccla
non recipiat: meminerit q⁹ nõdũ chriſt⁹ coꝛp⁹ ſuuz
obtulerat ꝓ paſſionẽ in holocauſtũ. Non aũt opoꝛ
tebat auferri ſignificantia ſacrificia ꝓus q̃ illud q̃
ſignificabat̃ ꝛfirmatũ eẽt teſtimonio apl̃oꝝ ꝓdican
tium & fide credentiũ ppl̃oꝝ. Uir autẽ iſte gen⁹ hu
manũ deſignat: qui nõ ſolum lepꝛoſus: veꝝ etiã in
xta euãgeliũ luce plenus lepꝛa fuiſſe deſcribit̃. Om
nes enĩ peccauerũt: & egent gl̃a dei: illa. ſ. vt extenta
manu ſaluatoꝛis hoc eſt incarnato dei v̄bo huma
namq; cõtingente naturã: ab erꝛoꝛis paſci vanitate
mundent̃. & q; diuti⁹ abominabiles & a caſtris po
puli dei electi iã aliq̃ tẽplo redditi & ſacerdotiq̃
ant offerre coꝛpa ſua hoſtiã viuẽtem: illi. ſ. cui dicit̃:
Tu es ſacerdos in eternũ. REMI. Moraliter aũt
p lepꝛoſum deſignat̃ peccatoꝛ: nã peccatũ imũdã &
variã aĩam facit: qui añ chriſtũ ꝓcidit: q̃ de ꝓximis
peccatis confundit̃: & tñ debet cõfiteri & remedium
pñie poſtulare. nã lepꝛoſus vulg⁹ oñdit: & remediũ
poſtulauit. Extendit aũt dñs manũ q̃ auxilũ dua
ne miſerationis ꝓpendit: & ſtati cõſequit̃ remiſſionẽ
delictoꝝ: nec debet eccl̃e eidem reconciliari: niſi iu
dicio ſacerdotis.

Cũ aũt introiſſet capharnaũ: ac
ceſſit ad eũ centurio: rogãs eum & di
cens: Dñe puer me⁹ iacet in domo
paralyticus: & male toꝛquet̃. Et ait
ille ieſus: Ego veniã & curabo eum.
Et rñdens centurio ait: Dñe nõ ſu
dign⁹ ut intres ſub tectum meũ: ſed
tñ dic verbo & ſanabit̃ puer meus.
Nã & ego hõ ſum ſub ptãte ꝓſtitu
tus hñs ſub me milites: & dico huic
vade & vadit: & alij veni & venit: &
ſeruo meo: fac hoc & facit.

CHRY. ſup matth. Poſtq̃ dñs diſcipulos docu
it in mõte: lepꝛoſum aũt ſanauit ſub monte: venit ca
pharnaũ in myſterio: q; p⁹ iudeoꝝ mũdationem ve
nit ad gẽtes. AVG. Capharnaũ enĩ que villa pin
guedinis interpꝛat̃: ſiue ager ſolutõis: eccl̃am q̃ ex
gentib⁹ eſt collecta ſignificat: que ſpiritali pinguedi
ne eſt repleta: ſm illud: Sicut adipe & pinguedine
repleat̃ aĩa mea. Et iter preſſuras ſeculi de celeſtib⁹
conſolat̃: ſz illud: Cõſolatões tue letificauerũt aĩam
meã. vñ dr̃: Cũ aũt introiſſet capharnaũ: acceſſit ad
eũ centurio. AVGV. de v. domi. Iſte centurio de

gentib⁹ erat. Jã enī de iudea gens habebat militē romani imperij. CHRY. sup matth. Centurio aūt iste p̄m⁹ fruct⁹ ex gētibus: ad cui⁹ fidei cōparationē omniū iudeoꝝ fides infidelitas est inuenta: qui neq; christū audiuit vocentē neq; leprosū cū mūdaret aspexit: sed audita tātūmō sanitate leprosi: plus credidit q̄ audiuit. erat enī in mysterio gentiū futurarū: q̄ neq; legē ap̄ pphetas legerāt de christo: neq; ip̄m christū mirabilia facientē viderūt. Accessit g̃ rogans eū & dicens: Dñe puer me⁹ iacet in do. para. & male torquet. Vide aūt bonitatē centurionis q̄ p̄ salute serui solicite festinabat q̄si non dānū pecunie sed salutis passur⁹ in morte illi⁹. Nullā enī oriam estimabat iter seruū & dñm: qz & si dignitas ī hoc seculo diuersa est iter illos: vna tñ est illis natura. Fidem aūt centurionis vide: qz non dixit veni & salua eū: qz & ille cōstitut⁹ in omni loco erat p̄ns. sapiētia autem: qz non dixit: hic ꝺstitut⁹ salua eū: sciebat enī qz potens est ad faciendū: sapiens ad intelligenduz: misericors ad exaudiendū: iō infirmitatē nr̄ exposuit. Remediū aūt sanitatis in ptāte misericordie ei⁹ dimisit dicēs: Et male torquet. In quo apparet quia diligebat eū. Nā vnusquisq; quē diligit & si modice fuerit tediat⁹: graui⁹ eū putat habē q̄ hz. RABA. Dia ista cū dolore cognoīauit & iacentē & paraliticum & male detentum: iō vt aīe sue angustias demonstraret & dñm cōmoueret: sic debent oēs cōdolere suis: & eoꝝ curā hr̄e. CHRY. in ho. Quidā autem dicūt q̄n excusans se in hoc: cām dixit p̄p̄ quā non ip̄m adduxit. Neq; enī possibile erat dissolutū eū cū torqueret: & ad vltima eēt expiratōes portari. Ego aūt signū hoc esse magne fidei dico: qz enī sciebat q̄ sola inunctio sufficeret ad restaurationē iacētis superfluum estimabat eū ducē. HYLA. Jacētes autē in seculo: & peccatoꝝ morbis dissolute: spiritaliter gentes estimāde sunt: oibus vndiq; mēbris fluidis & ad cōsistendi officiū gradiendiq; corruptis q̄rū salutis sacrm in puero centurionis explet: q̄ sat| dictū sit p̄ncipem eē gentiū creditura. Quis aūt sit hic p̄nceps: canticum moysi in deutronomio docet: vbi. s. dr̄: Constituit termin⁹ gentiū iuxta numerum angeloꝝ. REMI. Vel p̄ centurionē designāt q̄ p̄mi ex gentib⁹ crediderunt: & pfecti in virtutib⁹ fuerunt. Centurio enī dicit qui centū militib⁹ p̄est: centenari⁹ aūt numer⁹ pfect⁹ est. Recte ergo centurio p̄ puero suo rogat: qz primitie gentiū p̄ salute totius gentilitatis deū rogauerūt. HIERO. Videś autē dñs centurionis fidē humilitatē & prudentiā: statim se iturū esse p̄mittit. vñ sequit: Et agit illi ieſus: Ego veniā & curabo eū. CHRY. in ho. Quod nūq̄ fecit hic: facit ieſus. vbiq; enī sequit voluntatē supplicantium: hic aūt p̄silit & non solū curare p̄mittit sed ire ad domū. facit hoc vt discam⁹ cēturionis virtutes. CHRY. sup matth. Nisi enī ille dixisset: Veniam & curabo eū: nunq̄ iste responderet: Nō sum dign⁹ deinde qm̄ p̄ suo petebat: ideo ire p̄misit: vt nos doceat nō colere magnos: & cōtēnere modicos: & pauperes & diuites similiter honorare. HIERO. Sic aūt in centurione cōmendam⁹ fidem: eo q̄ credit paralyticū a saluatore posse sanari: ita patet humilitas in hoc q̄ se iudicauit indignū: cui⁹ tectū dñs ītraret. vñ sequit: Et rñdens centurio: ait illi: Dñe non sū dignus vt intres sub tectū meū. RABA. Propt̄ cō scientiā enī vite gentilis: grauari se magis dignatōe putauit q̄ iuuari: cui⁹ & si fide p̄ditus: nondū tñ erat sacramētis inunct⁹. AVG. de ver. do. Dicēdo aūt se indignū: p̄stitit dignū nō in cui⁹ parietes: sed ī cui⁹ corde vbi dei christ⁹ ītraret. Neq; hoc diceret cum tāta fide & humilitate: nisi illū quem timebat ītrare domū suā corde gustaret. nam nō erat magna felicitas si ieſus intraret in parietes ei⁹: & nō eēt ī pectore ei⁹. SEVERIA. Mystice aūt hoc tectū corp⁹ est q̄ regit aiam: q̄ libertatē mētis celesti visione ī se cōcludit: sed de⁹ neq; habitare carnē: neq; tectū nr̄i corporis dedignat ītrare. ORIGE. Nūc etiā q̄ sancti & deo acceptabiles eccl̄ę antistites sub tectū tuū ītrant: tūc ibidē p̄ eos dñs ingredit: & tu sic estimes q̄si dñm suscipiēs. Et q̄ corpus & sanguinē domini māducas & bibis: tūc dñs sub tectū tuū ingredi tur: & ergo humiliās teip̄m dicas: Dñe nō sum dign⁹ &c. Ubi enī indigne ingredit: ibi ad iudiciū ingredi tur accipiēti. HIERO. Prudēcia aūt centurionis apparet in hoc: q̄ vltra corporis tegimē latentē vidit diuinitatē. vnde subiūgit: Sed tū dic verbo & sanabit puer me⁹. CHRY. sup matth. Sciebat enīz q̄n astabant illi inuisibiliter angeli ministrātes qui omne vbū eius vtunt in op⁹. q̄ & si angeli cessant: tamen infirmitates p̄ceptis eius vinacib⁹ expellunt. HYLA. Dicit etiā centurio puer⁹ voce posse sanari: q̄ salus gentiū omnis ex fide est: & p̄ceptis dñi vita est vniuersoꝝ. & iō subiungit dicens: Nam & ego homo sum sub ptāte ꝺstitut⁹: hīs sub me milites. Et dico huic vade & vadit: & alij veni & ve. & seruo meo fac hoc & facit. CHRY. super matth. Patris & filij mysteriū spūsancto suggerēte depinxit: ac si diceret Etsi ego sum sub ptāte alteri⁹: tñ habeo ptātē iubēdi eis qui sub me sunt: sic & tu q̄uis sis sub ptāte patris. s. inquātum hō: habes tñ ptātē iubēdi angelis. Sed forte dicet sabellius volens oñdere eundē eē p̄rem qui & filī⁹ est: sic hoc eē intelligendū: Si ego sub ptāte ꝺstitut⁹ possum iubere: quātomagis tu q̄ sub nulli⁹ ptāte. Sed hanc expositionem nō recipit textus. Nō enim dixit: Si ego hō sub ptāte: sz dixit: Nā & ego hō sub ptāte. In quo pz q̄ inter se & christum non cōparationis vīam fecit: sed rationē similitudinis ītroduxit. AVG. de v. do. Si ego hō sub ptāte iubendi habeo ptātez: q̄ tu potes: cui omniū seruiunt ptātes: GLO. Potes p̄ angeloꝝ ministeria sine corpis p̄ntia dicere infirmitati vt recedat: & recedet: & sanitati vt veniat: & vēiet. AYMO: Pūt aūt p̄ subiectos centurionis vtutes naturales intelligi: in quib⁹ plurimi gentiliū pollebant: vel etiā cogitationes bone aut male. malis aūt dicam⁹ vt recedant & recedent: sed bonas vocam⁹: & venient: seruo quoq; nr̄o hoc est corpori: vt subiciat volūtati dñe AVGV. de cō. euan. Nunc aūt q̄ hic dicit. videt repugnare q̄ ait lucas cū audisset centurio de ieſu: misit ad eū seniores iudeoꝝ rogās eum vt veniret & saluaret seruū ei⁹: & itez q̄ cum longe esset a domo misit ad eū centurio amicos dicens: Dñe noli vexari: nō enī sū dign⁹ vt sub tectū meū intres. CHRY. in ho. Quidā autē dicunt: qm̄ non est idē illic & hic: quod multas cōiecturas hz. De illo enī ait: quoniaz synagogā nr̄am construxit: & gentez diligit. De isto

autē ipse iesus ait: Neq; i israel tantā fidē inueni. vñ videt iudeū illū eē: mihi aūt videt idē hic z ille esse. Sed qñ lucas dicit: q; misit vt veniat: blādicias iudeoꝝ insinuauit. Conueniens enī est credē centurionem volentē abire, phibitū eē a iudeis blādientibꝰ z dicentibꝰ: qñ nos adimꝰ z cōducimꝰ. Sed qñ ab eoꝝ iminentia erutꝰ ē: tūc misit dicens: Ne estimes q; ppter desidiā nō veni: sed q; me indignū estimaui vt te in domū meā susciperē. Quod aūt matthēꝰ ait nō p amicos: sed p seipsum hoc eū dixisse: nihil ōriū est: vterq; enī desideriū viri repītauit. Et qñ ō christo decentē opinionē habebat. Conueniēs autem est opinari z ipsum postq; misit amicos aduenientē p se hec dicere. Si aūt non hoc dixit lucas: neq; illud matthēꝰ nō sibi ōdicūt: sz cōplent q̄ ab inuicē dereliquebant. AVG. de cō. euan. Matthēꝰ g̃ acceſſuz centurionis ad dñm p alios fcm̃ cōpendio dicē voluit: q; fidē eiꝰ qua vere ad deū accedit: laudauit ut diceret: Nō inueni tātā fidē in israel. Lucas autē iō totū q; gestū est aperuit: vt ex hoc intelligē cogere mur: q̄liter eū accepisse dixerit matthēꝰ: q̄ mentiri ñ potuit. CHRY. in ho. Neq; enī est ōriū q; fabricauit synagoga sm lucā: z q; hic oñdit nō eē israelita: possibile enī est iudeū nō existentē z synagogam fabricasse z gentem diligere.

Audiēs aūt iesus mirat⁹ est: z sequētibus se dixit: Amē dico vobis: nō inueni tantā fidē in israel. Dico aūt vobis: q; multi ab oriēte z occidente ueniēt z recūbēt cū abraam z isaac z iacob i regno celoꝝ: filij autē regni eijcient i tenebras exteriores Ibi erit fletus z stridor dentiū. Et dixit iesus centurioni: Vade z sicut credidisti fiat tibi: z sanatus est puer ex illa hora.

CHRY. in ho. Sicut q̄ leprosus dixerat de christi ptāte: si vis potes me mūdare: christi voce confirmat dicentis: Volo: mūdare. ita z hic centurionem de christi ptāte testantē nō solū nō accusauit: sz etiā cōmendauit. Sed z amplius aliq̄d fecit: intentionem enī laudis euāgelista significās dicit: Audiēs autez iesus mirat⁹ est. ORIGE. Attende q̄tū fit aut q̄le q̄ deus vnigenit⁹ mirat: aurū: diuitie: regna: pncipatus in cōspectu ei⁹ sunt tāq̄ vmbra vel terminos decidens. Nihil g̃ hoꝝ in cōspectu dei mirabile est: q̄si magnū vel pciosū: sed tūm fides hāc mirat honorificans: hāc acceptabilē sibi estimat. AVG. super genesim ꝯ manicheos: Quis autē illo fecerat illā fidem nisi ipse q̄ admirabat: q; si z alius eam feciſſet vt quid miraret: q̄ pscius erat: Q̄ō g̃ mirat dñs nobis mirandū esse significat: q̄bus adhuc opus est sic moueri. oēs enī tales motus eiꝰ nō perturbati animi signa sunt: sed docētes magisteriū. CHRY. in ho. Vnde plebe omni pñte admiratus eē dr: z aliis exemplum dedit: vt eū mirent. Sequit enī: Et sequētibꝰ se dixit: Amē dico vobis: nō inueni tantā fidē i israel

AVG. ꝯ faustū: Fidē laudat illiꝰ: nō aūt desertionem milicie iperauit. HIERO. Hoc aūt de pñtibꝰ loquit: non de olim retro pñarchis z pphetis. CHRY. sup matth. Credidit enī andreas: sed iohanne dicente: Ecce agnꝰ dei. credidit petrus: sed euangelisante sibi andrea credidit philippꝰ: sed legendo scripturas nathanael: z pus signum diuinitatis accepit: z sic fidei cōfessionē obtulit. ORIGE. Jairus israelis pnceps p filia sua petēs: non dixit: Dic vbo: sed Veni velociter. Nicodemꝰ de fidei sacro audiēs ait: Q̄mō pōt hoc fieri. Maria z marta dicūt: Dñe si fuisses hic: frater meꝰ non fuisset mortuꝰ: q̄si dubitātes q; vbiq; posset adesse dei potētia. CHRY. sup matth. Aut si volumꝰ fideliorē putare istū q̄ aplos ita testimoniū christi intelligendū est: q; vnūquodq; bonū hōis sm quātitatē pſone illiꝰ laudat: iusticiaz enī dicere aliquid sapienter magnū est: q̄d de philosopho non est mirū: sic de centurione dicī est: i nullo tantā fidē inueni in israel. CHRY. in ho. Non enī erit equale iudeū credere z gentilem. HIER. Vel forte in centurione fides gentiū ppōnit israel, vñ subdit: Dico aūt vobis q; multi ab oriente z occidente venient. AVGV. de v. do. Nō Oēs ait: sed Multi: tñ ipse ab oriēte z occidēte istis duabꝰ partibus totꝰ orbis designat. AYMO: Vel ab oriente veniūt qui statim illuminati trāseūt ab occidēte: hi qui pſecutionē vsq; ad mortē toleraverūt, p fide. vl ab oriente quis venit cū ab infantia deseruire icipit. ab occidente: oū in ipsa decrepita etate ad deū convertitur. ORIGE. Sed q̄o alibi dicit: q; pauci sunt electi: p diuersas enī generationes pauci electi sunt simul vo congregati in tpe visitatōis multi inuenient. Sequit: Et recūbent. nō carnaliter iacētes: sed spiritaliter recūbescētes: nō tēporaliter potātes: sed eternaliter epulantes cū abraā isaac z iacob in regno celorū. vbi lux: exultatio: gla: z lōgeuitas vite eterne. HIERO. Quia aūt deus abraā celi conditor: pater christi est iccirco in regno celoꝝ ē: z abraā cū quo accubiture sunt natiōes: q̄ crediderūt in christū filiū creatoris. AVG. de v. do. Sic aūt videmꝰ christianos vocatos ad celeste cōuiuiū: vbi ē panis iusticia potꝰ sapia: ita videmꝰ z iudeos reprobatos. vñ sequit: Filij aūt regni eijcient i tenebras exteriores. Judei s. q̄ legē acceperūt: q̄ celebrāt figura oīuz futurorum q̄ cū pñtia nō agnouerūt. HIERO. Vel filios regni dicit iudeos q; in eis deꝰ annūregnauit. CHRY. in ho. Vel filios regni eos dicit q̄bus regnū erat preparatū: q̄ō z magis eos mordebat. AVG. ꝯ faustū: Si g̃ nō ꝯmēdauit moyses pplo israel dñs: nisi deus Abraā Jsaac z Jacob: eūq; ipm christꝰ cōmēdat: ni est conatꝰ illū pplm auertē a deo suo: sed iō minatꝰ est eos iturꝰ in tenebras exteriores q; auersos videret eos a deo suo: in cuiꝰ regno gētes vocatas ex toto orbe terraꝝ recubituras dicit cū Abraā isaac z iacob: nō ob aliō q̄ q; fidē tenuissent dei abraā isaac z iacob. Quibꝰ nō q̄si in morte correctis: vel pꝰ passionē suā iustificatis testimoniū dominꝰ phibebat. HIERO. Tenebre aūt exteriores dicūt: q̄s qui a dño expellit foras: relict lumen. AYMO: Quid aūt ibi passuri sint: manifestat cū subdit: Jbi erit fletus z stridor dentiū. Per metaphoꝝ enī mēbroꝝ penas describit tormētoꝝ. Solēt enim oculi fumo

tacti lachrymas, pducere: dentes vero a nimio frigore stridere. ostendit ergo q̄ reprobi in inferno ⁊ calorē ītollerabilē ⁊ frigus sustinebūt: sm illud Job: Trāsient ab aquis niuiū ad calorē nimiū. ¶ HIER. Si aūt flet⁹ oculor ē: ⁊ stridor dentiū: ossa demonstrat: vera est corpor ⁊ eorūdē mēbror q̄ ceciderāt resurrectio. ¶ RABA. Uel stridor dentiū, pdit indignantis affectū: eo q̄ sero vnūquēq; peniteat: sero sibi irascat: q̄ tā ptinaci ip̄robitate deliqt. ¶ REMI. Uel aliter: Tenebras exteriores appellat exteras nationes. quātū enī ad hist̄oriā attinet: pdicit dns his vbis iterītū iudeor: qui⁹ ppter infidelitatē ducendi erāt captiui ⁊ dispergēdi p diuersa regna terrar: fletus enī ab igne solet fieri: stridor dentium a frigore. Illis g̃ ascribit flet⁹: q̄ in calidioribus locis habitant: sicut in India ⁊ ethiopia. Stridor vero dentium illis ascribit: q̄ in frigidioribus locis cōmorāt: sicut ē Hircania ⁊ Scythia. ¶ CHRY. sup matth. Ne ds aūt existimet blādiciar eē hec vba: qr dcīn erat: credere fac signū. vñ sequit: Et dixit iesus centurioni: Uade: ⁊ sicut credidisti fiat tibi. ¶ RABA. Quasi. d. sm mēsuram fidei fiat tibi ⁊ ista gr̃a. Pōt aūt meritū dñi etiā famulis suffragari: nō solū merito fidei: sed etiā studio disciplīe. vnde sequit: Et sanat⁹ est puer ex illa hora. ¶ CHRY. i ho. Ubi velocitatē admirare: neq; enī solū curare: sed inopinate: ⁊ in momēto tēporis hoc facē: vtutē christi oñdebat. ¶ AVGV. de ſ. do. Sicut enī dns domū centurionis corpe nō intrauit sed absens corpe: pns maiestate puer ip̄m sanauit. sic ⁊ in solo iudaico ppl̄o corpe fuit: apud alias gentes nec de virgine nat⁹ est: nec passus est: nec humana gessit: nec dīna mirabilia fecit: ⁊ tñ ipletū est qd̄ dcīn erat. Ppls quē nō cognouit: seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Judea enī gens cognouit ⁊ crucifixit. orbis terrar audiuit ⁊ credidit.

¶ Et cum uenisset iesus in domuz petri uidit socrū ei⁹ iacentē ⁊ febrici tantē: ⁊ tetigit manum ei⁹ ⁊ dimisit eā febris: ⁊ surrexit ⁊ ministrabat eis.

¶ AVG. Postq̄ oñdit mattheus p leprosū totū genus humanū sanatū: ⁊ in suo centurioīs gētilis populi sanatōem: cōsequēter p socr petri designat curationē synagoge: cū dicit: Et cū venisset iesus in domū petri. Petr⁹ aūt narrat de suo: qr mai⁹ miraculum fuit ⁊ maior gr̃a in gentili diuerso. vel qr in fine seculi synagoga est plenarie diuertenda: cuz plenitudo gentiū subintrauerit: Dom⁹ aūt petri ⁊ in bethsaida erat. ¶ CHRY. in ho. Sed cur intrauit i domuz petri: mihi videt cibū assumptur⁹. vñ sequit: Et surr. ⁊ minist. eis. Apud discipulos enī diuertebat honorans eos: ⁊ auidiores ex hoc faciēs. Attende aūt petri ad christū reuerētiā: hūs enī socr domi febricitātem: nō traxit eū i domū: sz expectauit doctrinā ꝑleri ⁊ alios curari. Ab exordio enī erudiebat: q̄ alior erāt sibiipsi ꝑponē. Quocirca neq; ipse eū iducit: sed christ⁹ spōte adiuit: postq̄ dixit centurio: Nō sū dignus vt itres sub tectū meū: monstrās quātū largiebat discipulo. Nō est aūt dedignat⁹ sub vilia tugvria piscator itrare: erudiēs p oīa humanū dculcare tumorē. Et qñq; ḋdē solū vbis curat: qñq; aūt etiaz manū extēdit. vñ ⁊ h dr: Et teti. ma. ei⁹: ⁊ di. eam fe. Nō enī volebat semp cū supabundantia miracula facē: oportebat interī latē. Tāgens aūt corp⁹ non febrem extinxit solū: sed ⁊ purā tribuit sanitatē. Quia enī egritudo curabilis erat: mō curatōis suā vtutez oñdebat: faciēdo qō ars medicinalis nō opat: vt. s. simul pfectā restituat sanitatē. vñ euāgelista hoc innuens dicit q̄ surrexit: ⁊ ministrabat eis. ¶ HIER. Natura enī hominū istiusmōi est: vt p⁹ febrē magis lasceſcant corpa: ⁊ icipiēte sanitate egrotatōis mala sentiāt. Uer sanitas q̄ ꝓferr a dño: tota simul redit. ¶ CHRY. in ho. In hoc g̃ qō dicit q̄ surrexit: ⁊ ministrabat eis: ⁊ christi vtutis signū est: ⁊ dispositōis mulieris quā erga christū oñdebat. ¶ BEDA. i ho. Mystice aūt dom⁹ petri lex vel circūcisio ē. Socr⁹ est synagoga: q̄ quodāmodo ē mr ecclē petro commisse. hec febricitat: qr iuidie est ib⁹ laborabat: perse quens eccl̄a: cui⁹ manū dns tāgit: qñ carnalia eius opa in spiritalē vsuz cōuertit. ¶ REMI. Uel p socrū petri pōt itelligi lex q̄ fz apl̄m infirmabat p carnē. i. carnalē intelligentiā. Sed cū dominꝰ p mysteriū i carnationis visibilis in synagoga apparuit: ⁊ ope legem ipleuit: ⁊ spiritaliter intelligenda docuit: mox ipa sociata gr̃a euāgelij: tātū robur accepit: vt q̄ fuerat ministra mortis ⁊ pene: postmoduz fieret vite ⁊ glorie. ¶ RABA. Uel vnaquēq; aīa que carnis cōcupiscētijs militat: quasi febrib⁹ estuat: fz manu misericordie dīne tacta cōualescit: ⁊ p continētie frena carnis lasciuiā ꝺstringit: ⁊ membris q̄bus seruierat īmunditie: seruit iustitie. ¶ HYLA. Uel in socrū petri vitiosa infidelitatis estuat affectio cui adiacet libertas voluptatis: que nos sibi coniugij societate cōiungit. Ergo ingressu domini in petri domū. i. i corpore: curat infidelitas peccatoruz caloze estuans: ⁊ saluata officij famulatu ministrat. ¶ AVG. de con. euā. Hoc aūt q̄ fact̄ sit. i. post quid vel ante quid ñ exp̄ssit matthe⁹. nō enī post q̄d narrat post hoc etiā factū necesse est intelligat. Nimirū tamē iste hoc recoluisse intelligit: qō pus cōmiserat. Nā id marc⁹ narrat anteq̄ illud de mūdato leproso cōmemoret q⁹ post sermonē in monte habitū de quo ipse tacuit videt iposuisse. Itaq; ⁊ lucas hoc p⁹ factū narrat de socru petri: post qō ⁊ marcus añ sermonē etiam quē, plurū iterposuit qui pōt idē videri: quē dicit habitū in mōte matthe⁹. Quid aūt interest quis quo loco ponat: siue qō ex ordine inserit: siue qō omissū recolit: siue qō postea fact̄ añ ꝓoccupat: dū tñ non aduersē eadē alia narranti: nec sit: i nec alteri: qr. n. nulli⁹ in ptāte est res oportune cognitas quo q̄sq; ordine recordet: satis ꝓbabile est q⁹ vnusq̄sq; euangelistar eo se ordine credidit debuisse narrare: quo voluisset de⁹ ea que narrabat ei⁹ recordationē suggerere. Quapropter vbi ordo temporꝰ non apparet nihil nostra itereſse debet: quem narrādi ordinem quilibet eorum tenuerit.

¶ Uespe aūt fcō: obtulerūt ei multos demonia hītes: ⁊ eiciebat spūs verbo: ⁊ oēs male hītes curauit: ut adimpleret qō dcīn est p ysaiā ꝓphetā dicentē: Ipse infirmitates nr̃as

accepit ⁊ egrotatões nr̃as portauit
CHRY.in ho. Quia multitudo credentiũ erat iã acta neq; tpe impellẽte a chr̃isto abscedere patiebã tur: vespe ei infirmos adducũt.vñ dr̃: Uespe aũt fcõ obtulerũt ei multos demonia hñtes. AVGV.de cõ.euã. Per hoc autẽ q; dicit: Uespe autẽ facto. ad eiusdẽ diei tps hoc ptinere satis iudicat: quãuis ne cesse nõ sit: vbi dicit Uespere fcõ.eiusdẽ diei vespus accipe. REMI. Chr̃istus autẽ dei filꝰ auctor hũa ne salutis fons ⁊ origo totiꝰ pietatis celestẽ medici nã oibus tribuebat.vñ sequit: Et eiiciebat spũs vbo ⁊ oẽs male hñtes curauit. Demones enĩ ⁊ morbos solo vbo repellebat: vt his signis ⁊ vtutibꝰ oñderet se ad salutẽ generis hũani venisse. CHRY. in ho. Intende autẽ q̃tã multitudinẽ curatã trãscurrunt euãgelist̃e: nõ vnũquẽq; curatũ enarrãtes: sed vno vbo pelagus ineffabile miraculoꝝ indu.entes. Ne autẽ magnitudo miraculi incredulitatẽ inmittat: sĩ tãtã plebẽ ⁊ varias egritudines vno tẽporis momẽto curauit: ĩducit ꝓphetã attestãtẽ his q̃ fiebant. vñ subdit: Ut adimple.qõ dctũ ẽ p ysaiã pphe.di. Ipse infirmi.no.acce. RABA. Nõ v. sibi haberet: sed vt nobis auferret: ⁊ egrotatões nr̃as portauit: vt qõ ꝓ ĩbecillitate viriũ ferre nõ poteramꝰ: ille ꝓ nobis portaret. REMI. Quia hũane nature infirmitatem ad hoc suscepit: vt nos infirmos faceret fortes atq; robustos. HYLA. Et passione corpis sui ꝛ ꝓphetaruꝫ dcã infirmitates hũane imbecillitatis ablatorũt.
CHRY.in ho. Hoc aũt de peccatis magis a ꝓphetã dctũ ee videt. Qualiter igit̃ euangelista de egritudinibꝰ hoc exponit? Sz sciẽdũ q; vel historie hic testimoniũ adaptauit: vel oñdit qm̃ plures egritudinũꝫ ex peccatis sũt aliabꝰ: nã ⁊ ipla mors a peccatis hz radicẽ. HIERO. Attẽdẽdũ aũt q; oẽs nõ mane: nõ meridie: ꝛ ad vesperã curãt: qm̃ sol occubituꝰ est: ⁊ q̃ granũ tritici ĩ terra mort̃: vt multos afferat fructꝰ. RAB. Sol.n.occubitꝰ passionẽ ⁊ mortẽ designat illiꝰ q̃ dixit: q̃diu sũ ĩ mũdo: lux sũmũdi. q; tpalit viuẽs ĩ carne: paucos iudeoꝝ docuit: calcato ãt rege mort̃: oibꝰ ꝓ orbem gẽtilibꝰ fidei dona ꝓmisit.

¶ Videṡ aũt ihesus turbas multas circum se: iussit discipulos ire trans fretũ. Et accedẽs unꝰ scriba ait illi: Magiṡter sequar te quocũq; ieris: ⁊ dicit illi ihesus: Uulpes foueas habent: ⁊ uolucres celi nidos: Filiꝰ aũt hõis non hz ubi caput suũ reclinet. Alius autem de discipulis eiꝰ ait illi: Dñe ꝓmitte me ꝓmũ ire ⁊ sepelire patrez meum. Jesus autem ait illi: Sequere me: ⁊ dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

CHRY.i ho. Quia chr̃istꝰ nõ solũ corpa curabat ꝛ aiam emẽdabat ⁊ verã sapiam mõstrare voluit: nõ solũ egritudines soluẽdo: ꝛ ẽt nihil ad ostẽsionẽ faciẽdo. ⁊ iõ dr̃: Ui. aũt ie.tur.mul. circũ se: iuſ. discipulos ire trãs fretũ. Faciebat ãt hoc ⁊ sil̃ moderata nos capẽ docẽs: ⁊ iuuidiã iudaicã mitigãs: ⁊ docẽs nos nihil ad ostentationẽ facẽ. REMI. Uel hoc fecẽ q̃si bõ volẽs turbaꝝ ipportunitatẽ declinare. Erãt ãt ei affixi: admirãtes eũ: ⁊ videntes ipm volẽtes. qs enĩ discedẽt a tali miracula opanti: qs nõ ĩ faciẽ eiꝰ simplicẽ vellet videẽ: ⁊ os talia loquens? Si enim moyses glorificatã faciẽ habebat: ⁊ stephanus sicut angeli: intelligeẽm dominatorẽ qualẽ decens est tũc apparuisse. vñ ꝓpheta dicit: Speciosus forma ꝓ filiis hominũ. HYLA. Discipulorꝝ aũt nomẽ nõ.xij.nñ aplis cõuenire estimãdũ est: nã ꝓter aplos plures fuisse discipulos legimꝰ. CHRY.in ho. Manifestũ est autem aliũ esse diẽ quo iussit ire trans fretũ: nõ eũ q̃ se quit̃ illũ: in quo socrus petri sanata ẽ: quo die marcus lucasq; eũ in desertũ exisse affirmant. AVG. de cõ.euã. Uide aũt qualiter turbas nõ simpliciter abiicit: vt nõ offendat. Nõ.n. dixit recedite: ꝛ vltro discipl̃s iussit abire spem dans turbe eũdi etiã illuc.
REMI. Sz q̃d iter iussionẽ dei ⁊ trãsfretationem gestũ sit: euãgelista studuit manifestare cum ait: Et accedẽs unꝰ scriba ait illi: Ma.se. te quocũq; ieris. HIER. Iste scriba q̃ tñ lr̃am nouerat occidẽtẽ: si dixisset: Dñe seq̃r te quocũq; ieris: ñ fuisset repulsus a dño ꝛ q; magistrũ vnũ de pluribus estimat: ⁊ litteratꝰ erat ⁊ nõ spiritalis auditor: iõ non habet locũ i quo possit iesus reclinare caput suũ. Ostẽdit aũt nobis ⁊ ob hoc scribaꝫ repudiatum q; signoꝝ videns magnitudinem sequi voluerit saluatorem: vt lucra et operum miraculis quereret: hoc idẽ desiderãs q̃ ⁊ symon magus a petro emere voluerat. CHRY.in ho. Uide etiã quãtus est tumor: Ita enĩ aduenit: ⁊ locutꝰ est sicut dedignãs cũ turba ãnumerari: ꝛ ordens q̃m sup multos est ipse. HYLA. Uel aliter: Iste scriba qui est vnꝰ ex doctoribꝰ legis an sit securus iterrogat: q̃si lege nõ ꝓhibeat hũc esse quem vtiliter seq̃t. Igit̃ infidelitatis affectũ sub vidẽtia iterrogatõis exꝑsit: q; fidei assumptio non interroganda est sed sequẽda. CHRY.in ho. Respõdet aũt ei chr̃istꝰ nõ ad interrogationẽ vbozũ: sed ad cõsilium obuians mẽtis. vnde sequit: Et dicit ei ihesus Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: Filius autem hominis nõ habet vbi caput suum reclinet: Ac si dicat: HIERO. Quid me ꝓpter diuitias ⁊ seculi lucra cupis sequi: cum tante sim paupertatis: vt nec hospitiolũ q̃dem habeam: ⁊ tecto vtar nõ meo? CHRY.in ho. Hoc aũt nõ erat auertẽtis sed arguẽtis q̃dẽ malũ ꝛ filiũ: concedentis autẽ si vellet cũ pauptatis expectatõe seq̃ chr̃istũ. Et vt discas eiꝰ maliciam audiens hoc ⁊ correctꝰ nõ dixit: paratus sum sequi. AVGV. de ser. do. Uel aliter: Filiꝰ hominis nõ habet vbi caput reclinet. ſ. in fide tua. Ulpes enim habẽt foueas in corde tuo: q; dolosus es. volatilia celi hñt nidos in corde tuo: q; elatꝰ es. Dolosus ⁊ elatꝰ nõ me sequeris: quo enĩ dolosus seq̃t simplicitatẽ. GREGO. xix. mora. Uel alii: Ulpes valde fraudulẽta sunt aialia: q̃ in fossis vel specubus absc̃ondũt: cũq; apparuerit nũq; rectis itineribus: sed tortuosis anfractionibꝰ currũt. volucres vo alto volatu se subleuãt. Noe ergo vulpium dolosa atq; fraudulẽta: noe aũt volucꝝ hec eadẽ superba demonia designanẽ: ac si dicat: Fraudulẽta ⁊ elata

demonia in corde tuo inueniũt habitationẽ suã: humilitas aũt mea requiẽ in superba mẽte non inuenit. AVG. de que. euã. Intelligit enĩ miraculis motꝰ ꝓpter inanẽ iactãtiã eũ sequi voluisse: quam significant aues: fugisse aũt discipuli obsequiũ: q̃ fictio vulgi noie significata ẽ. RABA. Heretici aũt in sua ꝑuersa ꝑfidentes significant ꝑ vulpes: & maligni spiritꝰ ꝑ volucres celi: q̃ i corde iudaici populi foueas & nidos. i. domicilia hẽbant. Seq̃t: Alius aũt de discipulis ait illi: dñe ꝑmitte me ire ꝓmũ & sepelire ꝓatrẽ meũ. HIE. Quid sibi ẽ inter scribã & discipulũ: ille magistrũ vocat: hic dñm ꝓfitet. HYLA. Iste pietatis occasiõe ad sepeliẽdũ patrẽ ire desiderat: ille secutꝰ se quolibz eũ ꝑmittit: nõ magistꝝ q̃rẽs: sed ex magistro lucꝝ. Iste etiã discipulꝰ nõ interrogat an sequi se oporteret credidit: sz ꝑmitti sibi orat sepelire patrẽ. AVG. de ver. do. Dñs aũt q̃ parat hoies euãgelio: nullã excusationẽ vult inponi carnalis hui⁹ tpalisq̃ pietatis. & iõ seq̃t: Jesus ait illi: sequere me: & dimitte mortuos sepelire ꝓ mortuos suos. CHRY. in ho. Hoc ãt dixit nõ iubẽs otiẽnere amorẽ q̃ ẽ ad parentes: sz mõstrãs q̃m nihil celestibus negocijs nobis magis necessariũ eẽ oportet. Et q̃m cum toto studio his ũgi debemꝰ: & neq̃ pax tardare etiã si valde ieunabilia & incitãtia fuerit q̃ attrahũt. Quid. n. magis necessariũ erat q̃m sepelire patrẽ? Quid etiam facilius? neq̃ enĩ tẽpꝰ multũ ꝓsumẽdũ erat. ꝓ hõ etiaz eũ dñs a multis malis eripuit: puta luctibꝰ & merorib⁹ & ab his q̃ hic expectant. Pꝰ sepulturã. n. neceãt erat & testamẽta scrutari: & hereditatꝫ diuisionẽ & alia hmõi: & ita fluctuatiões ex fluctuatõibꝰ ei succedentes a lõge eũ a veritatis abducere ꝓtu. Si aũt adhuc tumultuaris: excogita q̃m multi ifirmos nõ ꝑmittũt scire: nec ad monumẽtũ seq̃: etiam si ꝑ aut nũr aut filiꝰ sit q̃ defuctꝰ ẽ. nec ex hõ incusant credulitatis: sz ꝛriũ credulitatis eẽt. Et multo maiꝰ malũ ẽ abducẽ hoiem a spũalibꝰ sermonibꝰ: & marie cũ fuerint q̃ hõ opleãt. Erãt. n. q̃ cõpleturi erãt huiꝰ funeris sepultur. ã. vñ dic: Dimitte mor. sepe. mor. suos. AVG. de ver. do. Quasi. o. ꝑ tuꝰ mortuꝰ ẽ. Sũt alii mortui q̃ sepeliãt mortuos suos: q̃ ifideles sũt. CHRY. in ho. In quo mõstrat q̃m hic mortuꝰ nõ erat eiꝰ. etenĩ q̃ defuctꝰ erat: sic estimo de numero infideliũ erat. Si aũt admiraris iuuenẽ q̃m ꝓ negocio ita necessario interrogauit iesũ: & nõ spontanee abijt: multo magis admirare: q̃m & ꝓhibitꝰ ꝑmãsit q̃ nõ erat magnitudinis cũ nõ ꝓpter desidiã fecerit: sz vt nõ incideret negociũ magis necessariũ.

HYLA. Itẽ q̃ accepimꝰ in dñice oratiõis exordio ita ꝓmũ ꝓcandũ: ꝑr nr̃ q̃ es i celis. & i discipulo credentis ꝑsonã ẽ: admonet q̃ ꝑ sibi viuꝰ i celis ẽ Deinde inter fidelẽ filiũ patrẽq̃ infidelẽ ius patrũ notiuꝰ nõ relinq̃. Admonuit etiã nõ admiscere memorijs sanctoꝝ mortuos infideles: & etiam eos esse mortuos q̃ extra deũ viuũt: & iccirco mortui sepeliãtur a mortuis: q̃ ꝑ dei fidẽ viuos viuo oporteat adherere. Si aũt mortuũ sepelit mortuꝰ: nõ debemus curã habẽ mortuoꝝ: sz viuẽtiũ: nedũ soliciti sumꝰ de mortuis: nos quoq̃ mortui appellemur. Mortui etiã mortuũ sepeliũt: cũ pctõres pctõrib⁹ fauẽt: Qui enĩ peccantẽ laudibꝰ ꝓsequũt ertictũ sub vboꝝ suorũ aggẽ abscõdũt. RABA. Notãdũ ẽ i hac ſnia: aliq̃ minora bona ꝑmitteda sũt ꝓ vtilitate maiora. AVG. de con. euan. q̃ aũt matthe⁹ dicit tũc istud gestũ esse q̃n iussit vt irẽt trans fretum: lucas vo ambulãtibꝰ illis in via non est contrariũ: q̃ viã vtiq̃ ambulabant: vt venirent ad fretum.

¶ Et ascendente eo i naviculã secuti sũt eũ discipuli eiꝰ: & ecce motus magnꝰ factꝰ ẽ in mari: ita ut navicula operiretꝝ fluctibꝰ. Ipse vero dormiebat. Et accesserũt ad eũ discipuli eiꝰ: & suscitauerũt eũ dicẽtes: Domine salua nos: perimꝰ. Et dicit eis iesꝰ: Quid timidi estis modice fidei? Tũc surgẽs ipauit uẽtis & mari: & facta ẽ tranqllitas magna. Porro homines mirati sunt dicẽtes: Qualis est hic: q̃ uẽti & mare obediũt ei.

ORIG. Cũ multa magna & mirãda oñdisset christus in terra: trãsit ad mare: vt ibidẽ excellẽtia opa demõstraret: quatenꝰ terre marisq̃ dominũ se esse cũctis ostẽderet. vnde dicit: Et ascendẽte eo in naviculã secuti sunt eum discipuli eius. Nõ imbecilles sed firmi & stabiles in fide. Vnde secuti eum: non tũ gressus eius sequẽtes: sed magis sanctitatẽ comitãtes. CHRY. Accepit aũt discipulos secum & in navi vt ad vtraq̃ eos erigeret: & ad hoc q̃ in periculis non stupescerent: & ad hoc q̃ in honoribus moderata de se autument. vt enĩ nõ magna de se saperẽt: propter hoc q̃ aliis dimissis eos retinuerat: permittit eos fluctuari. Vbi enĩ miraculoꝝ ostensio erat: plebem ꝓmittit adesse: vbi aũt tẽtationũ & timoꝝ arreptio: athletas orbis terrarũ quos excitaturus erat: hos solos assumit. ORIGE. Ingressus ergo naviculam fecit turbari mare. vnde sequitur: Et ecce motus magnꝰ factus est in mari: ita vt navicula operiretur fluctibꝰ. Nec tempestas nõ ex se orta ẽ: sed potestati paruit imperantis qui educit ventos de thesauris suis. Facta est autẽ tempestas magna vt magnũ opus ostẽderetur: quia quãtomagis fluctꝰ navicule irruebant: tãto magis discipulos timor cõturbabat: vt plus desiderarent se liberari per mirabilia saluatoris. CHRY. Quia enĩ viderant alios christi beneficia accepisse: nõ aũt similiter aliqs esse mat que i alienis coꝛporibꝰ fiunt: & q̃ in seipso: oportuit ꝓ familiarẽ sensũ eos potiri beneficijs christi. & ideo voluit hãc fieri tẽpestatẽ: vt ꝓ liberationẽ manifestiorẽ accipiãt beneficii sensũ. Erat autẽ hec turbatio typus futurarũ tẽtationũ: de quibꝰ paulus dicit: Nolo vos ignorare fratres: quoniã grauati sumus supra virtutẽ. Vt ergo daret tempꝰ formidini seq̃t: Ipse vo dormiebat. Si. n. vigilãte eo facta fuisset tẽpestas: vel non timuissent: vel nõ rogassent: vel neq̃ posse ipsum tale aliq̃d facere crederent.

ORI. Est aũt res mirabilis & stupenda is q̃ nunq̃ dormit neq̃ dormitat dormire dr̃. Dormiebat q̃dẽ coꝛpore sed vigilabat deitate: demõstrãs q̃ verum humanũ portabat coꝛpꝰ: q̃ corruptibile induerat.

Porpe itaq; dormiebat vt aplos faceret vigilare: et ne oēs nos vnq; aīo dormiam⁹. Tanto aūt metu discipuli fuerāt territi et pene aīo alienati: vt irruerēt in eū: et nō modeste ac leuiter suggererēt: ꝫ turbulēter suscitarēt eū. vñ seq̄t: Et accel. ad eū di. ei⁹ et susci. eū di. dñe salua nos perim⁹. HIE. Huius signi typū in iona legim⁹: qñ ceteris piclitantib⁹ ipse secur⁹ ē et dormit et suscitat. ORIG. O veraces discipuli Saluatorē vobiscū habetis: et de piculo timetis. Uita vobiscū ē et de morte soliciti estis. Sz nō deant: pauli sumus et adhuc infirmi: ideoq; timemus. vnde sequitur: Et dicit eis ihesus: Quid timidi estis modice fidei: Quasi diceret: si potentem me super terraz cognouistis: quare nō creditis q; i mari potēs sim: Et si moz irrueret: nōne debuistis eā cōstantissime sustinē: Qui modicū credit arguet: q; nihil credit cōtinetur. CHRY. i ho. Si aūt alios dixerit: qñ nō fuit modice fidei accedētes excitare ihesū: hoc signū fuit: q; nō decentē de ipso opinionē habebāt. Nouerant q; excitat⁹ poterat mare increpare: nōdum aūt q; dormiēs. Propt̄ hoc etiā neq; psentib⁹ turbis hoc signū fecit: vt nō accusent modice fidei: sed discipulos solū accipiēs corrigit et prius soluit turbationē aquaz. vñ seq̄tur: Tūc surgēs imperauit ventis et mari: et facta ē tranq̄llitas magna. HIE. Ex hoc aūt loco intelligim⁹ q; oēs creature sentiāt creatorem. q̄bus n. imperat: sentiūt imperantē. nō erroze hereticoz: q; oīa putāt aīantia sensibilia eē: sed maiestate cōditoris q; apud nos insensibilia sunt: illi sensibilia fiūt. ORIG. Imperauit q; ventis et mari. et ō magno vento facta ē tranq̄llitas magna. Decet enī magnū magna facē: et iō q; prius magnifice turbauit profundū maris: nūc itez tranq̄llitatē magnam fieri iussit: vt discipuli nimiū cōturbati: magnifice letarētur. CHRY. in ho: In hoc etiam ondit̄ q; oīs confestim soluta est tempestas: et neq; semita turbatiōis remāsit: qō quidē extraneū erat. Cū enī naturaliter fluctuatio termiat̄ vsq; ad multū tēp⁹ aq; ꝯcutiunt̄ sed hic simul oīa soluebant̄. vñ qō de pre dictuz ē: Increpauit: et stetit spūs, pcelle. hoc chriſt⁹ ope impleuit. solo enī vbo et precepto sedauit et refrenauit. A visu aūt et a somno et ex vtēdo naufragio q; aderant: eū hominē estimabant: ꝓpter hoc in admirationē cecidērūt. vñ seq̄tur: Porro homines mirati sūt dicētes: qualis ē hic: q; vēti et mare obediūt ei: GLO. Chrysost⁹ ponit hāc litterā: Qualis est hic hō: somn⁹ enī et qō apparebat hoiem demōstrabat: ꝫ mare et trāquillitas deū oñdebat. ORIG. Sed qui homines mirati sunt: Nō putes hic aplos significatos. nusq; enī inuenim⁹ ꝓter honorē cognominari: et vñi discipulos sed sp aut apli aut discipuli noiant̄. Mirabāt̄ q; hi homines q; cū eo nauigabāt: quoz̄um erat nauicula. HIE. Si aūt quis ꝺtētiose voluerit eos q; mirabantur fuisse discipulos: rñdebim⁹ recte homines appellatos: q; necdū nouerāt potentiā saluatoris. ORI. Nō aūt interrogantes dicunt: qualis ē iste: sed asserentes: q; iste talis ē: cui venti et mare obediūt. Qualis q; est iste. i. quātus: q̄fortis: q̄magnus. Jubet oī creature: et nō supgredit̄ iussionē eius. soli homines resistūt: et ideo in iudicio dānabūtur. Mystice āt oēs in sancte ecclesie nauicula cū dño p hūc vndosū sup natamus mundū. Ipse aūt dns pio obdormit somno: patientiā nostrā et impioz penitentiā expectās. HYLA. Uel dormit: eo q; somno nro cōsopiat̄ i nobis. Marie aūt aliud accidit: vt a deo auxiliū in periculi metu sperem⁹: atq; vtinā vel spes sera cōfidat se piculū posse euadere: chriſti intra se vigilante virtute. ORIGE. Alacrit q; accedam⁹ ad eū q; ꝓpheta dicētes: Exurge quare obdormis dñe: et ipse impabit vētis. i. demonib⁹ et concitāt fluct⁹. i. principes hui⁹ mūdi ad psecutiōes scis immittendas: facitq; tranq̄llitatē magnā circa corp⁹ et spīn: pacē ecclesie: et serenitatē mūdo. RABA. Uel alit: Mare ē estus seculi. Nauicula quā chriſt⁹ ascēdit: intellgit̄ arboz crucis: cui⁹ auxilio fideles trāsactis mūdi fluctib⁹ pueniūt ad celestē patriā q̄si ad litt⁹ secuz. in q̄ chriſt⁹ vna cū suis ascēdit. vñ ꝑus ait: Qui vult venire p⁹ me: abneget semetipsū: et tollat crucē suā et seqūtur me. Cū q; chriſt⁹ i cruce posit⁹ fuisset: mot⁹ magn⁹ fact⁹ ē: q; cōmote sūt mentes discipuloz de eius passione: et nauicula opta ē fluctib⁹: q; tota vis persecutionis circa crucē chriſti fuit: vbi. s. morte occubuit. vñ dictū est: Ipse vō dormiebat. Suū dormire moꝛi ē. Excitant aūt discipuli dñm: dū turbati morte: maximis votis resurrectionē querūt dicētes: Salua resurgēdo: q; perim⁹ turbatiōe tue mortis. Ipse vō resurgēs increpat duriciā cordis eoz vt alibi legit̄: Imperauit aūt vētis: q; diaboli superbiā strauit. Imperauit mari: q; vesanā iudeoz dissecit: et facta est tranq̄llitas magna: q; sedate sūt mentes discipuloz visa resurrectiōe. GLO. Uel nauicula ē ecclesia pñs i q̄ xp̄s cū suis mare scli trāsit: aquas pscutoz cōpescit: vñ miremur et gras agamus.

Et cū uenisset ihesus trans fretuz in regionē gerazenoz occurrerūt ei duo hōnes demonia de monumentis exeuntes seui nimis: ita ut nemo posset trāsire p uiā illā. Et ecce clamauerūt dicētes: Quid nobis et tibi ihesu fili dei: Veniſti huc añ tēpus torquere nos. Erat aūt nō lōge ab illis grex multoz porcoz pascens Demones aūt rogabāt eū dicētes: Si ejcis nos hinc: mitte nos in gregem porcoz. Et ait illis: Ite. At illi exeūtes abierūt in porcos. Et ecce magno impetu abijt tot⁹ grex p̄ceps in mare: et mortui sūt in aquis. Pastores aūt fugerūt: et uenientes in ciuitatē nūciauerūt hec oīa: et de his q; demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exijt obuiā ihesu: et uiso eo rogabant eū ut trāsiret a finib⁹ coruz. CHRY. i ho. Quidā homines xp̄m hominez eē dicebāt. venerūt demones diuinitatē ei⁹ diuulgātē vt q; mare ꝓcelloſū et rursus quietū nō audierāt: demones au

dirent clamãtes.vñ dr: Et cũ veniſſet trãs fretũ i re gionẽ gerazenor: occurrerũt ei duo hoies hñtes de monia. // RABA. Geraza vrbs ẽ arabie tranſ iozda né iũcta monti galaad: quẽ tenuit tribus manaſſe: non lõge a ſtagno tyberiadis: in quo pozci ꝓcipita ti ſũt. // AVG. de con. euã. Qõ aũt mattheus duos dicit fuiſſe q̃ demonia patiebant: marcus aũt ⁊ lu cas vnũ cõmemozãt: intelligas vnũ eoz fuiſſe ꝑſo ne alicuꝰ clariozis ⁊ famoſiozis: quẽ regio illa ma xime dolebat: ⁊ ꝓ cuiꝰ ſalute plurimũ ſatagebat: ỏ quo facti buiꝰ fama ꝑclari? fragrauit. // CHRY. in ho. Vel lucas ⁊ marc⁹ vnũ eoz ſeniozẽ elegerũt: vñ ⁊ eiꝰ calamitatẽ expzimũt. lucas.n. dicit q̃ rupti vin culis agebaꝯ in deſerto: marc⁹ aũt q̃ ⁊ lapidibꝰ ſe ipſũz intercidebat: nec tñ dicunt: qñ vnus ſolꝰ erat: ne matheo ꝛria dicere viderẽt. Per hoc aũt q̃ ſub ditur: De monumentis exeũtes. permitioſũ dogma imponere volebant. ſ. q̃ aĩe mozẽtiũ demones fiãt. vñ multi aurũſpicũ occidũt pueros: vt aĩam eoz co opantẽ habeãt: ꝓpter qỏ ⁊ demoniaci clamãt: qñ aĩa illiꝰ ego ſũ. Nõ ẽ aũt aĩa defuncti q̃ clamat: ſed demõ hoc fingit vt decipiat audiẽtes. Si.n. ĩ alteriꝰ coꝛpꝰ aĩam moztui poſſibile eẽt intrare: multoma gis ĩ coꝛpꝰ ſuũ. ſz neq; habet rõnẽ: iniqua paſſã aĩaz coopari iniqua ſibi faciẽti: vel hoiem poſſe vtutẽ in coꝛpoꝛeã in aliã trãſmutare ſubſtãtiã. ſ. aĩam ĩ ſub ſtãtiã demonis. Neq; n. in coꝛpib⁹ hoc machinari q̃s põt: vt in hois coꝛpꝰ faciat aſini coꝛpus. neq; enĩ rõnabile ẽ aĩam a coꝛpe ſeꝑatam hoc iã oberrare: Juſtoꝛ. n. aĩe in manu dei ſũt. vñ ⁊ que ꝓuocꝰ ne q; enĩ male ſũt. Sed ⁊ q̃ pctõꝛ ſũt: confeſtim hĩc ab ducũt. ⁊ hoc manifeſtũ eſt ex lazaro ⁊ diuite. Quia vo null⁹ eos afferre audebat ad chriſtũ ꝓpter ſeui tiã hos demoniacos: chriſt⁹ ad eos vadit. Que q̃dẽ eoꝛ ſeuitia deſignaꝯ cũ ſubdit: Seui nimiſ ita vt ne mo poſſit trãſire ꝑ viã illã. Sz qz alios ꝓhibebãt ꝑ tranſire: obſtruentẽ igit viã inuenerũt. Eteni flagel labanꝯ inuiſibiliter: intolerabilia patiẽteſ ex ex chri ſti pñtia. vñ ſeq̃t: Et ecce clamauerũt dicẽtes: Quid nobis ⁊ tibi ieſu fili dei: // HIE. Nõ ẽ aũt volũtatis iſta confeſſio quã ꝓniũ ſeq̃t cõfitẽtiũ: ſed neceſſita tis ertoꝛſio q̃ cogit ĩuitoſ: velut ſi ſerui fugitiui poſt multũ tꝑs dñm ſuũ videãt: nihil aliud niſi de vbe rib⁹ deꝑcanꝯ: ſic ⁊ demones cernẽtes dñm ĩ terris repente verſari: ad iudicãdos ſe veniſſe credebant. Ridiculũ aũt putãt quidã demoniũ ſcire filiũ dei ⁊ diabolũ ignozare: eo q⁹ minozis malitie ſint iſti q̃s ille cuiꝰ ſatellites ſũt: cũ oĩs ſcia diſcipuloꝛ ad ma giſtrũ referẽda ſit. // AVG. xii. de ci. dei: Tantũ autẽ ĩnotuit eis de⁹: quãtũ voluit: tãtũ aũt voluit quã tũ oportuit. Innotuit q̃ eiſ nõ ꝑ id qỏ vita eterna ẽ: ⁊ lumẽ qỏ illumĩat pios: ſz ꝑ quedã tꝑalia ſue vtu tis effecta: ⁊ occultiſſime pñtie ſigna q̃ angelicis ſpi ritibus etiã malignis poti⁹ q̃s infirmitati hominuz pñt eẽ ꝓſpicua. // HIE. Sed tñ tã demones q̃s diabo lus ſuſpicari magis filiũ dei q̃s noſſe intelligẽdi ſũt // AVG. in li. de q̃. no. ⁊ ve. teſtameñti: Qỏ aũt demo nes clamant: Quid nobis ⁊ tibi ieſu fili dei: magis er ſuſpitiõe q̃s ex cognitione dixiſſe credẽdi ſũt. Si enĩ cognouiſſent: nũq̃s dñm glozie crucifigi ꝓmiſiſ ſent. // REMI. Sed quotiẽſcũq; eiꝰ vtute tozq̃bãt: ⁊ miracula facientẽ videbant: eſtimabãt eẽ filium dei: poſtq̃s videbãt eũ eſurire ⁊ his ſilia pati dubita bãt: ⁊ credebãt hoiem puꝛ. Cõſideradũ ẽ q⁹ etiam iudei increduli dicẽtes chriſtũ in beelzebub eieciſſe demonia: ⁊ arriani dicẽtes eũ eẽ creaturã: nõ ſoluz iudicio dei: ſz etiã demonũ ꝓfeſſione dãnari meruẽt q̃ chriſtũ filiũ dei dicũt. Recte ãt dicũt: Quid nobis ⁊ b ẽ: nihil cõe ẽ nr̃e malicie ⁊ tue gr̃e: qz ſz apl'm: nulla ſocietas ẽ lucis ad tenebras. // CHRY. in ho. Ut aũt nõ videret adulatiõis hoc eẽ: ab experiẽtia clamabãt dicẽtes: Veniſti añ temꝑ tozq̃re nos. // AVG. viii. de ci. dei: Siue qz ſubitus illis fuit qỏ futuꝛ q̃dẽ: ſz tardi⁹ opinabãt: ſiue qz ꝑditiõez ſuam hãc ipſam dicebãt: qz fiebat vt eoꝛ cognitio ſperne reẽt: ⁊ b erat añ tẽꝑ iudicii quo eterna dãnatiõe pu niẽdi ſũt. // HIE. Preſentia etiã ſaluatoꝛis tozmẽta ſũt demonũ. // CHRY. in ho. Nõ aũt poterant dicẽ ſe nõ peccaſſe: qz eos chriſt⁹ inuenerat mala opan tes ⁊ factura dei puniẽtes. vñ eſtimabãt ꝓpꝛ ſuper abũdantiã maloꝛ q̃ fecerãt q⁹ non expectareẽt. i eis tẽꝑ extreme punitiõis q̃ erit in die iudicii. // AVG. de cõ. euã. Qõ aũt verba demonũ diuerſimode ab euãgeliſtis ſunt dicta: nõ ḥz aliquid ſcrupuli: cũ vel in vnã redigi ſniam: vel oĩa dicta poſſint intelligi: nec qz pluraliter apud matth̃. apud illos aũt ſingu lariẽ loquiẽ: cũ ⁊ ipſi narrẽt q⁹ interrogatꝰ q̃s voca retur: legionẽ ſe eẽ rñdit: eo q⁹ mlta eſſent demõia. Seq̃t: Erat ãt nõ lõge ab eis greꝛ poz. mul. paſcẽs: demones aũtro. eũ di. ſi eijcis nos hinc: mitte nos ĩ poꝛcos. // GRE. xxij. moza. Scit enĩ diabol⁹ qz qỏ libet agere ex ſemetipſo nõ ſufficit: qz nec ꝑ ſemetip ſũ i eo q⁹ ẽ ſpũs exiſtit. // REMI. Sz ĩ nõ petierũt vt in hoies mitteret: qz illũ cui⁹ vtute toꝛq̃bant: hu manã ſpeciẽ geſtare videbãt. Nec etiã petierũt: vt ĩ pecoza mitteret: qz pecoza dei ꝓcepto mũda ſũt aĩa lia: ⁊ tũc in tẽplo dei offerebant. Poꝛe alijs aũt ĩmũ dis in poꝛcos mitti petierũt: qz nullũ animal ẽ ĩmũ dius poꝛco. vñ ⁊ poꝛcus dr q̃ſi ſpurcus: eo q⁹ ĩ ſpur citiis delectet: ſic ⁊ demones ſpurcitij s pctõꝛ dele ctanꝯ. Nõ aũt petierũt vt ĩ aere mitteret ꝓpꝛ nimiã cupiditatem nocẽdi hoib⁹. Seq̃t: Et ait illis: Jte. CHRY. ĩ ho. Nõ aũt hoc fecit ieſus quaſi a demo niis ꝑſuaſus: ſed multa huic diſpẽſans: vnũ q̃dẽ vt inſtruat magnitudinẽ nocumẽti demonũ q̃ illiſ ho minib⁹ inſidiabanꝯ: aliud ut diſcãt oẽs: qñ neq; ad uerſus poꝛcos audent: niſi ipſe cõceſſerit. Tertiũ vt oñderet q⁹ grauioza in illos hoies opati eſſent: q̃s ĩ poꝛcos: niſi eſſent hoies illi inter calamitates diuĩa ꝓuidẽtia adiuti. magis enĩ odio hñt hoies q̃s irrõ nabilia. Per hoc aũt manifeſtũ ẽ qñ null⁹ ẽ q̃ non patiaꝯ diuina ꝓuidẽtia. Si autẽ nõ oẽs ſiliter neq; ſm vnũ modũ: ⁊ hec etiã ꝓuidẽtie marima ſpes ẽ. ad id aũt qỏ vnicuiq; expedit ꝓuidẽtia oñdit. Cuz ꝓdictis aũt ⁊ aliud er ḥ dicim⁹: qñ non cõiter oĩm ꝓuidet ſolũ: ſz ſingulariẽ vniuſcuiuſq; qỏ ĩ demoni acis his aliquis aſpiciet manifeſte: q̃ olim ſuffocati eẽnt: niſi diuĩa ꝓcuratõe potiti eẽnt. ꝓꝛea etiã cõ ceſſit abire ĩ gregẽ poꝛcoꝛ: vt q̃ regiõeſ habitabãt il las: diſcãt eiꝰ vtutẽ. Ubi. n. null⁹ eũ cogũerat fulgẽ faciebãt miracula vt eos ĩ ſue diuĩtat⁹ cognitõez tra bat. // HIE. Nõ g̃ vt ꝺcedẽt ſaluatoꝛ demonib⁹ qỏ petebãt dixit Jte: ſz vt ꝑ interfectiõez poꝛcoꝛ hoiꝰ ſalutis occaſio ꝓberet. Seq̃t: Jt illi exeuntes. ſ. ab

hoīb⁹. Abierunt ī porcos: ⁊ ecce magno īpetu abiit totus grex p̄ceps in mare: ⁊ mortui sūt ī aquis. Eru bescat manicheus si de eadē substantia ⁊ ex eodem origine boīm bestiarūq; sunt aīe: quō ob vni⁹ hois vel duoꝝ salutem: duo milia porcoꝝ suffocātur?

CHRY. in ho. Ideo āt porcos dēones occiderūt: qz vbiq; hoīes in mesticiā mittere studēt: ⁊ de pditi one letāt. Dāni etiā magnitudo augebat ei⁹ qō factū erat famā. a multis enī diuulgabat. s. ab his qui curati erāt a porcoꝝ dominijs ⁊ a pastorib⁹. vñ sequitur: Pastores aūt fugerūt: ⁊ veniētes in ciuitatem nunciauerūt oīa: ⁊ de his qui demonia habuerant: ⁊ ecce tota ciuitas exijt obuiā iesu. Sed cū deceret eos adorare ⁊ admirari virtutē: emittebāt euz a se. vñ seq̄t: Et viso eo rogabāt eū vt trāsiret a finib⁹ eorū. Intuere aūt ⁊ christi māsuetudinē p⁹ virtutem: qz enī bñficia adepti abigebant eū: nō restitit sed recessit: ⁊ eos q̄ indignos se nūciauerūt ei⁹ doctrina de reliquit: dans eis doctores liberatos a demonibus ⁊ porcoꝝ pastores.

AVG. Uel q⁹ rogant vt trāseant fines eoꝝ: nō de superbiā hoc faciūt: sed de humilitate qua se indignos dīi p̄sentia iudicabāt. sicut ⁊ petrus ait: Exi a me dñe: qz vir pctōr sū.

RABA. Interp̄tatur aūt geraza colonū ejiciēs: vel aduena propinquās: hoc ē gentilitas que diabolum a se eiecit. Et que pus longe: mō facta ē ppe: post resurrectionem visitata a christo p predicatorē.

AMBRO. super lucam: Duo quoq; demonici figuram populi gentilis accipiunt: quoniam cum tres filios noe generauit: cham: sem: ⁊ iaphet: sem tm̄modo familia in possessionē accita ē dei: ex duob⁹ aūt alijs nationū populi pullularūt.

HYLA. Unde extra vrbem. i. extra legis ⁊ pphetarū synagogam duos homines in monumentis dēones detinebāt: duarū scilz gentiū origines: intra defunctoꝝ sedes ⁊ mortuorū reliquias obsederāt: efficientes p̄tereūtib⁹ viam vite p̄sentis infestā.

RABA. Uel nō imerito ī monumentis illos habitasse significauit: qd enī aliud sūt corpa pfidoꝝ nisi quedā defunctoꝝ sepulchra: ī quibus nō dei sermo: sz aīa peccātis morte recludi tur. Dicit aūt: Ita vt nemo possit trāsire p viam illā. qz añ aduētū saluatoris inuia gētilitas fuit. Uel per duos iudeos ⁊ gētes accipe qui nō bñt in domo. i. ī scia sua nō requiescebāt. In monumēt] manebāt .i. in opib⁹ mortuis delectabāt: nec sinūt p viā fidei quā viā iudei impugnāt aliquē transire.

HYLA. Occursus aūt eoꝝ decurrētiū ad salutē volūtas iudicatur. videntes aūt demones nō sibi iā locū in gentib⁹ derelinqui: vt patiāt habitare se in hereticis depcant: q̄bus occupatis: in mare. i. cupiditatē secularē demonū p̄cipitāt instinctu: cū reliquaꝝ gentium infidelitate moriūt. Uel porci sūt q̄ luculentis delectāt actib⁹. nam nisi q̄s porci more vixerit: nō ī eū diaboli accipiūt ptātē: aut ad ꝓbandū tñ nō ad pdendū accipiēt: Qō aūt in stangnū p̄cipitati sūt porci: significat etiā q⁹ liberato pplo gentiū a dñatione demonū in abditis agūt sacrilegos rit⁹ suos q̄ christo credere nolluerūt: ceca ⁊ pfunda curiositate submersi. Qō aūt pastores porcoꝝ fugiētes ista nūciāt: significat quosdā ⁊ primates impioꝝ quāq; christiana legē fugiāt: potētiā tñ christi stupēdo p̄dicare nō cessant. Qō aūt magno timore p̄cussi: rogant vt ab eis discedat: significat multitudinem vetusta sua vita delectatā bonorare quidē se nolle christianaz legē diuidūt: q⁹ eā implere nō p̄nt. Uel vrbs illa iudaici populi habuit speciē que christi opib⁹ audit: dño suo obuiam pergit: prohibens ne fines suos vbēq; tingeret. neq; enī euāgelia recepit.

CA. IX.

Et ascēdēs iesus ī nauiculaz trāsfretauit ⁊ uenit ī ciuitatē suā. Et ecce offerebāt ei palyticū iacentē in lecto. Uidēs aūt iesus fidē illoꝝ: dixit palytico: Cō fide fili. Remittūt tibi pctā tua. Et ecce qdā de scribis dixerūt intra se: Hic blasphemat. Et cuz uidisset iesus cogitatōes coꝝ dixit: Ut qd cogitatis mala ī cordib⁹ uīris? Quid ē facilius dicere: dimittunt tibi pctā tua: an dicere: surge ⁊ ābula? Ut āt sciatis q⁹ filī⁹ hois hz ptātē in terra dimittendi pctā: tunc ait palytico: Surge tolle lectū tuū ⁊ uade in domū tuā. Et surrexit ⁊ abijt ī domū suā. Uidētes aūt turbe timuerūt: ⁊ glorificauerūt deū qui dedit potestatem talem hominibus.

CHRY. ī ho. Mōstrauit supi⁹ xp̄s suā vtutē p doctrinā qñ docuit eos vt ptātē hīs p leprosū qñ dixit: Uolo: mūdare. p centurionē q̄ dixit: Dic vbo ⁊ sanabit puer me⁹. p mare: qō vbo refrenauit. p demones q̄ eū ofitebant. Dic aūt rursus alio maiori mō inimicos ei⁹ cogit ofiteri eqlitatē honoris ad patrē vñ ad h̄ oñdēdū subdit: Et ascēdēs ī na. trāsīt. ⁊ ve. in ci. suā. Nauigiū āt intrās ptrāsit: q̄ pede mare poterat ptrāsire. nō. n. sp mirabilia volebat facē: ne incarnatōis noceat rōni.

IOHAN. eps: Creator āt rez orbis tre dñs p⁹ ea q̄s se ꝓpt nos nra āgustauit ī carne: cepit habē hūanā patriā: cepit ciuitatis iudice eē ciuis: pentes habē cepit: pentū oīm ipe parēs vt attrabēt charitas quos dispserat mei⁹.

CHRY in ho. Ciuitatē aūt suā h̄ capharnaū dic. alia enī ci suscepat nascētē. s. bethleē: alia eum nutriuit. s. nazaret: alia aūt habuit ꝓtinue habitātē. s. capharnaū.

AVG. ō cō. euā. Ul' aliē: Qō matthe⁹ h̄ scribit ō ciuitate dñi: marc⁹ āt ō capharnaū: difficili⁹ solueret: si matthe⁹ nazaret nōiaret. nunc vo cū potuerit ipsa galilea dici ciuitas xp̄i: qz ī galilea erat nazaret: sic ī vniuersū regnū romanū ī tot ciuitatib⁹ ostitutū dr mō romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniēs ī galileā dns recte dicēt veniss̄e ī ciuitatē suā ī quocūq; eēt oppido galilee: p̄sertim qz ⁊ ipa capharnaū extollebatur ī galilea: vt tāq; metropol' habēt. vl' ciuitatē ei⁹.

HIE. Nō aliā itelligam⁹ q̄s nazaret. vñ ⁊ nazaren⁹ appellat⁹ ē.

AVG. ō cō. euā. Et fm hoc dicim⁹ matthēū ptermūisse q̄ gesta sunt postea q̄s

Ca.ix.

Jesus venit ī ciuitatē suā donec veniret capharnaū: et hic adiūxisse de sanato palytico : sicut in multis facūt ptermittētes media tāgz hoc ōtinuo sequaē : qō sine vlla ptermissionis significatiōe subiūgūt. ⁊ hoc mō hic subdit: Et ecce offerebāt ei palyticū iacentē in lecto. CHRY.in ho. Paralytic⁹ aūt hic alter ē pter eū qui in iohāne ponit. Ille quidē ī natatoriis iacebat:hic autē in capharnaū.⁊ ille famulis carebat:hic aūt hēbat eos qui sui curā habebāt:qui ⁊ portantes eū attulerūt. HIE. Obtulerunt aūt ei iacentē ī lecto:qz ipe ingredi nō valebat. CHRY. in ho. Non aūt vbiqz ab egris solum q̄rit fidē:puta cū insaniūt:vl aliter ab egritudine ī excessu fuerint mentis.vnde ⁊ subdit: Videns aūt iesus fidē illoz. HIE. Non eius qui offerebat:sed eoz qui offerebant. CHRY.in ho. Quia igitur tantā oñdūt fidē monstrat ⁊ ipse suā virtutē:cū oī ptāte soluēs pctā. vnde sequit: Dixit paralytico: Confide fili:remittūtur tibi pctā. IOHAN. epūs. Quātū valet apud deū fides ,ppria apud quē si valuit aliena: vt intus ⁊ extra sanaret hoiez. Audit veniā ⁊ tacet palytic⁹: nec vllā rūdet gratiā:qz plus corpis q̄ aīe tēdebat ad curā. Merito q̄ christ⁹ offerētiū recipit fidē: nō vecordiā iacentis. CHRY. Vel erat magna fides etiā hui⁹ infirmi.nō enī pmisisset se submitti:vt ali⁹ euāgelista dicit p tectū non credēs. HIE. O mira humilitas:despectū ⁊ debilē:totis membroz cōpagibus dissolutū filiū vocat:quē sacerdotes nō dignabātur attingere.aut certe iō filiū:qz dimittūt ei peccata sua.vbi dat nobis intelligētia ,ppter pctā plerasqz euenire corpoz infirmitates. Et iccirco forsitā ꝑus dimittūtur pctā:vt causis debilitatis ablatis sanitas restituat. CHRY.in ho. Scribe āt diffamare volētes:etiā nolētes fecerūt clarere qō factū est. eoz enī emulatiōe ad signi ostēsionē vsus ē christ⁹: hoc enī ē supabūdantia ei⁹ sapie q⁹ sua p̄ inimicos manifestat.vñ sequit: Ecce quidā de scribis dixerūt intra se: Hic blasphemat. HIE. Legim⁹ ī ,pphetia: Ego sū q̄ deleo oēs iniq̄tates tuas. Cōsequēt̄ ꝑ scribe:qz hoīem putabāt ⁊ verba dei nō intelligebant: arguūt euz vitio blasphemie. Videns aūt cogitatōes eoz oñdit se deū qui pōt cordis occulta cognoscē:⁊ quodāmō tacēs loquit: Eadē potētia q̄ cogitatōes vras intueor:possū ⁊ hoībus delicta dimittē. Ex vobis intelligite q̄d palytic⁹ ꝓseqūt.vñ sequit: Et cum vidisset iesus cogi.eoz dixit: Ut quid cog.ma. ī cor. vestris? CHRY.in ho. Non quidē eoz destruxit suspitionē:q̄.s.cogitabāt eū ꝑdicta dixisse vt deum. Si enī nō esset equalis deo pr̄i oportebat eū dicē: longe sū ab hac ptāte.s.dimittendi pctā:nūc aūt cōtrariū firmauit sua voce ⁊ miraculi ostēsiōe.vñ subdit:quid ē facilius dicere:dimittūtur tibi pecca. tua: an dicē:surge ⁊ ambula? Quanto q̄dē aīa corpe potior ē:tāto pctm̄ dimittere maī⁹ est q̄z corp⁹ sanare. Sed qz illud quidē nō manifestū;hoc aūt manifestū:facit min⁹ qō ē manifestius:vt demōstret mai⁹ ⁊ nō manifestū. HIE. Utr enī sint paralytico peccata dimissa:solus nouerat q̄ dimittebat. Surge āt ⁊ ambula.tā ille q̄ surgebat:q̄z hi qui surgētē videbant poterāt approbare:q̄z̄q̄ eiusdem virtutis sit ⁊ corpis ⁊ aīe vitia dimittē. Inter dicē aūt ⁊ facē multa distantia ē.fit ꝑ carnale signuz vt ,pbet̄ spiritale. vnde sequit: Ut aūt sciat:qm̄ fili⁹ ho.hz ptātē ī tra dimittēdi pctā. CHRY.in ho. Supra quidē paly tico non dixit: Dimitto tibi pctā:qz vo scribe resiste bant:altiozē suā potētiā demonstrat dicens:qz fili⁹ hoīs hz ptātē dimittēdi pctā. Et vt oñdat se pr̄i eq̄lem:non dixit q⁹ filius homis indiget aliquo ad dimittēdū pctā:sed qm̄ habet. GLO. Nec autē vba vt sciatis pñt eē christi vel euangeliste:q̄si euangelista diceret: Ipsi dubitabāt eū pctā dimittere: sed vt sciatis qm̄ fili⁹ hoīs habet ptātē ait paralytico. Si aūt christ⁹ dicat ,pnunciasse hec vba sic intelliget: Vos dubitatis me posse pctā dimittere:sed vt sciatis q̄m filius hoīs.que quidē oratio impfecta ē:sed subdit act⁹ loco ꝓsequētis.vñ ōr: Tūc ait palytico. Surge ⁊ tolle lectū tuū. IOHAN.epūs: Ut qō fuit testimoniū infirmitatis:sit ,pbatio sanitatis. Et vade in domū tuā.ne christiana fide curat⁹: moziaris in pfidia iudeoz. CHRY.sup matth. Hoc aūt p̄cepit vt non estimet̄ phantasia eē qō factū est. vñ ad veritatē facti oñendā subdit: Et surrexit ⁊ abiit in domū suā. Sz tm̄ astātes hoīes adhuc deozsū trahūtur.vñ sequit: Videtes aūt tur.ti.⁊ glo.deū qui dedit talē po.hoībus. Si enī bñ cogitassent apud se:agno uissent qz fili⁹ dei erat. Interim.n.non puū erat estimare oīb⁹ hoīb⁹ maiozē ⁊ a deo venire. HYLA. Mystice aūt a iudea repudiat⁹ in ciuitatē suam reuertit. Dei ciuitas fideliū plebs ē.in hāc q̄ introiuit p nauī.i.ecclīaz vect⁹. IOHAN.epūs: Nō āt christus indiget nau sz nauis christo:qz sine celesti gubernatiōe nauis ecclie p mūdanū pelag⁹ad celestē portū nō valet puenire. HYLA. In paralytico āt gētiū vniuersitas offert̄ medēda.h̄ itaqz ăgelis ministrād⁹ offert̄:h̄ fili⁹ nūcupat̄:qz dei op⁹ē.huic remittūt aīe pctā q̄ lex laxare nō poterat.fides enī sola iustificat. Deinde vtutē resurrectōis oñdit:cū sublatiōe lectuli infirmitatē corpib⁹ docuit defuturaz. HIE. Juxta tropologiā aūt intēdū aīa iacēs ī corpore suo vtutib⁹ dissolutis:a pfecto doctore dīo offerē curāda.vnusq̄sqz.n.eger petēde salut̄ petitorest dic adhibē:p quos actuū nr̄oz clauda vestigia :vbi celestis remedio reformēt̄. Sūt igit̄ monitores mētis qui animū auditoris ad supiora erigūt q̄nis exteriozis corpis debilitate torpētē. IOHAN.epūs: Dñs āt in B scl̄o insipiētiū volūtates nō q̄rit: sed respicit ad alteri⁹ fidem:nec medic⁹ languentium respicit volūtatē:cū ꝺria requirat infirm⁹. RABA. Surgē āt ē aīaz a carnalib⁹ desideriis abstrahē. Lectū tollē ē carnē a terrenis desideriis ad voluntatē spūs attollē. Domū ire ē ad paradīsū redire:vel ad interną sui custodiā:ne iterz peccet. GRE.xiiij. Ut p lectū voluptas corpis designat̄. iubet̄ itaqz vt hoc san⁹ portet vbi infirm⁹ iacuerat:qz oīs qui adhuc vitiis delectat̄:infirm⁹ iacet in voluptatib⁹ carnis: sz sanat⁹ h̄ portat:qz eiusdē carnis ꝺtumelias postmodū tolerat:qō intus pr̄ius desideriis reḋescebat. HYLA. Videntes āt turbe timuerūt. Magni.n. timoris res ē:nō dimissis a christo pctis ī mortē resolui:qz null⁹ē ī domū eīn̄ redit⁹: sicut ĩdulta nō fuerit venia delictoz. Cessante autez timoze honoz redditur:q⁹ potestas hominibus hac vita data sit p verbum eius ⁊ pctōrū remissionis ⁊ corpoz resurrectionis ⁊ reuersionis in celum.

Et cum trãsiret inde iesus: uidit hoiem sedẽtẽ i teloneo: matthæũ nomine. Et ait illi: Sequre me. Et surgẽs secut⁹ ẽ eũ. Et factũ ẽ: discũbentẽ eo i domo: ecce multi publicani ⁊ pctõres uenientes discũbebãt cum iesu ⁊ discipulis ei⁹. Et uidentes phari sei dicebãt discipulis ei⁹. Quare cũ publicanis ⁊ pctõrib⁹ mãducat magister uř? At iesus audiẽs ait: Nõ est op⁹ ualẽtib⁹ medic⁹: sz male hñtibus. Eũtes aũt discite qd ẽ: miseri cordiã uolo ⁊ nõ sacrificiũ. Nõ enim uenj uocare iustos sed peccatores.

CHRY. in ho. Cũ christ⁹ fecisset miraculũ nõ permãsit in eodẽ loco ne iudeoꝝ zelũ accẽderet amplioꝛẽ. Poc ⁊ nos faciam⁹ nõ obstinate obsistẽtes eis q̃ insidiãt: cũ dř: Et cũ trãsiret inde iesus. s. a loco ubi miraculũ fecerat. Uidit hoiez se. in telo. mat. noie.

HIE. Ceteri enãgeliste ꝓpt̃ uerecũdiã ⁊ bonorem matthei: noluerũt eũ noie appellare uulgato: sz dixerũt Leui: duplici. n. uocablo fuit. Ipe ãt matthæ⁹ sm illud salomõis: Just⁹ accusatoꝛ ẽ sui: mattheuz se ⁊ publicanũ noiat: ut oñdat legẽtib⁹ nullũ debẽ salutẽ desperare: sed ad melioꝛa uersus: cũ ipse de publicano in aplm sit repẽte mutat⁹. GLO. Dicit aũt: Sedẽtẽ i teloneo. i. i domo ubi uectigalia ꝯgregant. Erat enĩ telonearj⁹ dict⁹: a telon grece qõ est uectigal. CHRY. in ho. Per hoc g̃ mõstrat uocãtis ũtutẽ: qm̃ non desistẽtẽ a piculoso officio ex me dñs ipsũ eumsit malis: sic ⁊ paulũ adhuc insanientẽ. Et iõ seq̃t: Et ait illi: Sequre me. Sic̃ uidisti uocãtis ũtutẽ: ita addisce uocati obedientiã: neq̃z. n. resistit: neq̃z domũ abire rogauit ⁊ suis hoc cõmunicare.

REMI. Humana etiã picula q̃ ei a ꝑncipib⁹ accidẽ poterãt ꝓpendit: dũ officii sui rõnes impfecta reli q̃t. uñ seq̃t: Et surgẽs secut⁹ ẽ eũ. ⁊ qꝛ trena lucra deseruit: iõ iure fact⁹ ẽ dñicoꝝ talẽtoꝝ dispensatoꝛ.

HIE. Arguit ãt in h̃ loco porphiri⁹ ⁊ iulian⁹ augl. uel imperitiã hist oꝛici mẽtiẽtis: ul̃ stulticiã eoꝝ qui statim secuti sũt saluatorẽ: q̃si irrõnabiliẽ quẽlibet uocãtẽ hoiez sint secuti: cũ tãte ũtutes tãtaq̃z signa ꝑcesserĩt: q̃ aplos añq̃z credẽt uidisse nõ dubiũ est. Certe fulgur ipse ⁊ maiestas diuinitatj occulte: q̃ etiam i facie refulgebat hũana uidẽtes ad se trahẽ poterat in ꝓmo aspectu. Si enĩ ex magnete lapide hec eẽ uis dř ut ferrũ trahat: q̃tomagis dñs oĩm creaturaꝝ ad se trahẽ poterat quos uolebat. CHRY. in ho. Sz cur nõ cũ petro ⁊ iohẽ ⁊ aliis eũ uocauit: qñ uni⁹ adhuc disposit⁹ erat: sz p⁹ multa miracula ⁊ multã christi famã: qñ aptioꝛẽ eũ ad obediẽtiã sciuit: qꝛ intima coꝛdis nouit. AVG. de cõ. euan. Uel ꝓbabili⁹ uidetur q̃ hec ꝓtermilla recoꝛdãdo matthæus cõmemoꝛat: qꝛ añ sermonẽ hñbitũ i mõte credendũ ẽ uocatũ eẽ matthæũ. in eo dꝑpe mõte tũc lucas cõmemoꝛat. xij. electos quos ⁊ aplos nominat. GLO. Matthæ⁹ enĩ uocatõz suã refert ĩ miracula. magnũ enĩ miraculũ fuit q̃ publican⁹ factus ẽ aplus. CHRY. i ho. Quid ãt q̃ de aliis aplis nobis nõ dř: q̃lit ⁊ qñ sũt uocati nisi de petro ⁊ andrea ⁊ iacobo iohẽ ⁊ matth̃. hi. n. maxime erãt i cõueniẽtib⁹ ⁊ hũilib⁹ studijs. Neq̃z telonei officio est aliq̃d deteri⁹: neq̃z piscatiõe uili⁹? GLO. Lõgruã ãt celestis bñficij uicẽ ipendẽs matthæ⁹: christo magnũ conuiuiũ i domo sua pauit: ut illi cõmodaret sua tpalia: a quo expectabat ꝓpetua bõa. uñ seq̃t: Et factũ ẽ discũ. eo i do. AVG. de cõ. euã. Dic matthæ⁹ nõ exꝑsit in cui⁹ domo discũbat iesus: uñ posset uideri nõ hoc ex oꝛdine subiũxisse: sz qõ alio tpe factũ ẽ reꝛdat⁹ interposuisse: nisi marc⁹ ⁊ lucas q̃ b̃ oĩno silẽt narrãt: mãifestarẽt i domo leui: b̃ ẽ matthei discubuisse iesu. CHRY. in ho. Honorat⁹ aũt matthæ⁹ ingressu xpi in domũ ei⁹ oẽs publicanos q̃ erãt eius dẽ artis conuocauit. uñ seq̃t: Ecce multi pu. ⁊ pec. ue. discũ. cũ iesu ⁊ discip. ei⁹? GLO. Publicani enĩ uocant q̃ publicis negocijs ꝑplicãt q̃ sine pcõ uitari nũq̃z ꝓt tractari: ⁊ pulchꝝ fuit ꝓsagiũ: qꝛ q̃ aplus ⁊ doctoꝛ gẽtiũ erat futur⁹: in ꝓma sua uersiõe peccatiũ gregẽ p⁹ se trahit ad salutem. Et ut iã ꝑficeret ex exẽplo qõ ꝑficẽ debebat ⁊ ũbo. HIE. Tertulian⁹ hos dicit fuisse ethnicos dicẽte scriptura: Non enĩ uectigal pẽdens ex isrl̃: q̃si matthæ⁹ nõ fuerit unde? dñs aũt nõ conuiuat cũ ethnicis: cũ id maxime cauere: ne legẽ soluẽ uideret: q̃ ⁊ discipulis ꝑcepit: In uiã gentiũ ne abieritis. Uiderãt ãt publicanũ a peccatis ad melioꝛa uersũ: locũ iuenisse pñe: ⁊ obid etiã ipsi nõ desperãt salutẽ. CHRY. i ho. Uñ accesserũt ad redẽptoꝛẽ nr̃m: ⁊ nõ solũ ad colloquendũ: sz etiã ad conuescẽdũ recepti sũt: nõ solũ deputãs aut arguẽs inimicos: sz etiã cõuescẽs emẽdabat multoties eos q̃ male dispositi erãt: ꝓ b̃ docẽs nos: qm̃ oẽ tẽp⁹ ⁊ oẽ op⁹ põt nobis tribuere utilitatẽ. b̃ aũt uidẽtes pharisei indignati sũt. de qb⁹ subdit: Et uidẽtes pharisei indignati sũt. de qb⁹ subdit: Et uidẽtes pharisei ꝓpha. di. disci. ei⁹? Quare cũ pu. ⁊ pec. mãdu. magister uester? Notãdũ q̃ cũ discipuli uisi sũt peccare christũ alloquũt dicẽtes: Ecce discipli tui faciũt qõ nõ licet facere in sabbato: hic apud discipulos christo detrahũt: q̃ oĩm malignãtiũ erãt ⁊ uolentiũ separe a doctoꝛe coꝛda discipuloꝝ. RABA. Duplici aũt errore tenebãt: qꝛ ⁊ se iustos arbitrabant: q̃ supbie fastu a iusticia lõge discesserãt: ⁊ eos crimĩbant in iustos q̃ resipiscẽdo a pctis iusticie appꝛopinq̃bant. AVG. de cõ. euã. Lucas ãt aliq̃nto differẽs doc videt cõmemoꝛasse: sm quẽ phariseꝛi dicũt discipulis: Quare cũ publicanis ⁊ pctõrib⁹ mẽducatis et bibitis? christo ⁊ discipulis ei⁹ b̃ obiectũ insinuãs. Sz cũ discipulis dicebat: magis magistro obiciebatur quẽ sectãdo imitabant. Una ẽ g̃ sinia ⁊ tãto meliuf insinuata: quãto q̃busdã ũbis manẽte ũitate mutata. HIE. Neq̃z ũo in ꝑstinis ꝑmanentes uenit ad iesũ ut pharisei ⁊ scribe murmurãt: sz penitẽtiã agẽtes: qõ ⁊ ꝑns sm̃o dñi significat. uñ seq̃t: Ait illis au. ait: Nõ ẽ op⁹ ualẽ. me. sz ma. hñtib⁹? RABA. Seipsũ medicũ dic̃ q̃ miro medicãdi genẽ ꝓpt̃ iniq̃tates nr̃as uulnerat⁹ ẽ: ut uuln⁹ pctoꝝ nr̃oꝝ sanaret. Sanos q̃dẽ eos appellat q̃ suã uolẽtes statuẽ iusticiã uere dei insticie subiecti nõ sũt. Male hñtes eos uocat q̃ sue fragilitatis sciã deuicti: nec ꝑ legẽ uidẽ

tes se iustificari:penitendo se submittūt gratie dei.
¶ CHRY.in ho. Postq̄ aūt a cōibus opinionibus eos allocut⁹ ē:alloquitur eos ex scripturis cū dicit: Ītes aūt discite q̄d ē: mīaz volo ⁊ nō sacrificium
¶ HIE. De ꝓpheta.s. Osee sumens testimoniū suggillat scribas ⁊ phariseos q̄ iustos se estimātes pctōrū ⁊ publicanoꝝ ꝺsortia declinabāt. ¶ CHRY. in ho. Ac si dicat: Cur accusatis me: qm̄ pctōres corrigo: g̃ ⁊ deū patrē ex hoc incusate. Dic enī ille vult pctōrū emēdationē: ita ⁊ ego. ⁊ sic oñdit nō solū nō esse ꝓhibitū q̄ incusabāt: sed ⁊ ꝑm legē magis eē sacrificio. nō enī dixit: Misericordiā volo ⁊ sacrificiū: sed hoc iniūxit: illud aūt ēiecit. ¶ GLO. Nō tū respicit de⁹ sacrificiū sine misericordia. faciebant aūt pharisei sepe sacrificia i tēplo: vt iusti apparerēt cōrā populo: sz nō exercebāt misericordie opa: in q̄b⁹ ꝓbat vera iusticia. ¶ RABA. Admonet itaq̄ eos vt per opa misericordie sibimeripsis sup nemine p̄mia req̄rāt: ⁊ nō ꝺceptis paupeꝝ necessitatib⁹ p̄ oblationez sacrificioꝝ se deo placere ꝺfidant. vñ dicit: Ītes.s. a temeritate stulte vitupatōis ad diligētiorē scriptu re seē meditationē: que misericordiā maxime ꝺmēdat. vñ ⁊ suū de misericordia exēplū eis ꝓponit dicens: Non enī ve. vo. iu. sz pctōres. ¶ AVG. de con. euan. Lucas addidit: In pniaz. q̄d ad explanandaz sniam valet: ne q̄sq̄ pctōres ob hoc ipsū q̄ pctōres sūt diligi arbitret a christo: cū ⁊ illa similitudo ō egro tis bñ intimet q̄d velit de⁹ vocando pctōres tanq̄ medic⁹ egros. vtiq̄ vt ab iniq̄tate tanq̄ ab egritudi ne salui fiant: q̄ō fit p pniam. ¶ HYLA. Qīb⁹ autem christ⁹ venerat: quō g̃ nō se iustis venisse dicit: Erāt g̃ q̄b⁹ necesse nō erat: vt veniret: sz nemo iust⁹ ex lege ē: oñdit g̃ inanē iusticie iactātiā: q⁊ sacrificijs ītur mis ad salutē: mīa erat vniuersis ī lege positis nece saria. ¶ CHRY. ī ho. vñ irōice videt ad eos loquēs: sicut cū ꝺr: Ecce iā adā fact⁹ ē q̄si vn⁹ ex nobis. Quī enī null⁹ iust⁹ erat in terra: paul⁹ significat dicens: Oēs peccauerūt ⁊ egent glīa dei. In hoc aūt ⁊ illos mitigauit q̄ vocati erāt. q.d. Tū renuo abominare pctōres q̄ ꝓpter eos solos aduenī. ¶ RABA. Vel q⁊ iusti erāt sīc nathanael ⁊ iohānes baptista: non erāt ad pniam iuitādi. vel Non veni vocare iustos falsos: q̄ de iusticia sua gloriāt⁹ vt phariseos: sz illos q̄ se pctōres recognoscūt. Per matth̄. aūt publica noꝝ vocationē fides gentiū exp̄mit⁹ q̄ ꝑ us mūdi lu cris inhiabant: ⁊ nūc spiritaliē cū dño reficiūt⁹ p̄ sup biam phariseoꝝ: inuidia iudeoꝝ de salute gentiū. vel matth̄. significat hoīem terrenis lucris inhiātē quē videt iesus dū oculo mīe respicit. Matthēus enim interp̄tat⁹ donatus: leuita assūptus. penitēs autez a massa pditoꝝ assumit⁹: ⁊ gr̄a dei ecclesie donat. Et ait illi iesus: Seq̄re me. vel p p̄dicationez: vel p scri ptur̄e admonitionē: vel p interiorē inspirationem.

Tūc accesserūt ad eū discipuli iohannis dicētes: Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹ frequenter: discipuli aūt tui nō ieiunāt. Et ait illis iesus: Numqd p̄t filij sp̄si lugere q̄ꝺiu cū illis est sp̄sus? Veniēt aūt dies cū auferet ab eis sponsus: ⁊ tūc ieiu nabūt. Nemo aūt imittit cōmissu rā panni rudis i uestimentū uetus. Tollit enī plenitudinē ei⁹ a uestimē to: ⁊ peior scissura fit. Neq̄ mittūt uinū nouū i utres ueteres. Alioqn rūpunt utres ⁊ uinū effunditur: ⁊ utres percūt. Sz uinū nouū i utres nouos mittūt: ⁊ ambo ꝑseruātur.

¶ GLO. Tū de cōuiuio pctōrū ⁊ de participatione rādisset eis: de comestione eū aggrediunt. vñ dicit: Tūc accesserūt ad eū discipuli iohānis dicētes: q̄re nos ⁊ pha. ieiu. sre. disc. āt tui nō ieiumāt: ¶ HIE. Su pba interrogatio ⁊ ieiunij reph̄ēdēda iactantia: nec poterāt discipuli iohānis nō eē sub vitio q̄ iūgebāt phariseis quos a iohāne nouerāt cōdēnatos: ⁊ ca lūniabantur eū quē sciebāt magistri vocib⁹ p̄dica tū. ¶ RABA. Qō āt dicūt tale ē: Erq̄no tu vt medi cus hec facis: sed cur discipuli tui dimittētes ieiumi um talib⁹ mēfib⁹ accedūt: deinde incusationem ex opere augere volētes: ꝓmo seipsos ponūt: ⁊ deinde phariseos. ieiunabāt illi q̄dē a lege discētes: sicut et pharise⁹ dixit: Ieiuno bis in sabbato: ipsi aūt ē a io benne. ¶ CHRY. in ho. Jobes. n. vinū ⁊ siceram nō bi bit: qō abstinētie meritū nō auget: cui nulla ē potē tia nature. Dīs āt q̄ pctā pōt ꝺdonare cur a pctōri bus mēdicātib⁹ declinaret: quos abstinētib⁹ potat facē iustiores. Jeiunat āt xp̄us: ne ꝑceptū declines. mādūcat aūt cū pctōrib⁹ vt gr̄az ⁊ ptātē intelligas. ¶ AVG. de cō. euā. Sz cū matthe⁹ tm̄ discipulos io hānis hoc dixisse ꝓhibeat vba q̄ apud marcū legūt magis indicāt alios h̄ dixisse. De alijs. i. quibus ō di scipulis iobis ⁊ phariseis: qō lucas euidēti⁹ exp̄ssit: q̄ alios de alijs dixisse narrauit. vñ g̃ matthe⁹ dicit: Tūc acces. ad eū dis. io. nisi q⁊ ipsi aderāt: ⁊ oēs cer tarim vt q̄sq̄ poterat: h̄ obiecerūt. ¶ CHRY. ī ho. Ul lucas dic̄ q⁹ pharisei h̄ dixerūt: h̄ dic̄ q⁹ discipuli io hānis: q⁊ pharisei illos acceperūt ad dicēdū qō p⁹ ea ī herodianis fecerūt. Sz ꝺsiderādū q⁹ qñ ꝑ extra neis sic̄ ꝑ publicanis fmo erat vt eoꝝ turbatā miti get aīaz vehemēti⁹ improbrātes icusauit: vbi aūt di scipulos ꝺuitiabant cū mānsuetudine rīdet. vñ seq̄t: Et ait illī ie. Nūq̄d p̄t fi. sp̄ō. lugē q̄ꝺiu cū illō ē sp̄ō sus? Primo q̄dē seipsū medicū vocauerat: h̄ āt sp̄ō sū in memoriā reducēs vba iobis q̄ dixit: Qui habz sp̄ōsā sp̄ōsus ē. ¶ HIE. Sp̄ōs⁹ xp̄s ē: sp̄ōsa āt eccl̄ia. de hoc spiritali ꝺnubio apl̄i sūt creati: q̄ lugē nō p̄nt q̄ꝺiu sp̄ōsū ī thalamo vidēt: ⁊ sciūt sp̄ōsū eē cū sp̄ō sa. Qñ vo trāsierūt nuptie ⁊ passiōis ac resurrectōis tēpus aduenerit tūc sp̄ōsi filij ieiunabāt. Et h̄ ē qō subdit: Veniēt aūt dies qñ auf̄e. ab eis sp̄ō. ⁊ tūc ie iunabūt. ¶ CHRY. ī ho. Qō āt dicit tale ē: gaudij ē p̄sis tēp⁹ ⁊ leticie: nō g̃ introducēda sūt tristia: etenī ieiuniū triste ē nō nāliē: sz illis q̄ ibecilli⁹ adhuc di sposīti sūt. his. n. q̄ sapiaz ꝺteplari desiderāt: delecta bile ē. vñ sm̄ opinionē illoꝝ h̄ dixit. p h̄ āt mōstrat q⁹ nō gule erat qō fiebat: sed dispēsatiōis cuiusdaz. ¶ HIE. Nonnulli aūt putant iccirco dies. xl. passio

nis ieiunia debere cõmitti: lz statim dies penthecostes ⁊ spũsscũs veniẽs inducat nobis festiuitatẽ. Ex huiusmõi occasiõe testimonij montan⁹ prisca ⁊ maximilla: etiã p⁹ penthecostẽ faciũt quadragesimaz q⁹ ablato sponso filij sponsi debeãt ieiunare. ecclie autẽ consuetudo ad passionẽ dñi ⁊ resurrectionem p humilitatem carnis venit: vt spiritalis sagine ieiunio corporis ꝓparemur. CHRY. i ho. Rursus aũt a cõmunibus ꝛfirmat hũc sermonẽ cuz subdit: Nemo aũt mittit cõmissurã panni rudis in vestimentũ vetus. tollit enim plenitudinẽ ei⁹ a vestimẽto: ⁊ peior scissura fit: q̃si dicẽt: nõdũ effecti sunt fortes mei discipuli: sed adhuc multa indigẽt cõdescẽsiõe: nõdum sunt p spiritũ renouati. Sicut aũt dispositi nõ oportet grauedinẽ imponere ꝓceptoꝝ. Hoc autem dixit regulaz oans suis discipulis: vt discipulos ex vniuerso orbe terrarũ cũ mansuetudine suscipiant. REMI. Uestimentũ vetus discipulos vult intelligi: quia nondũ erant p oĩa ĩnouati. Pannũ rudẽ .i. nouũ appellat nouã gratiã. i. euãgelicã doctrinã cui⁹ quedã pticula ẽ ieiunij: ⁊ iõ non ꝛueniebat vt seniora ꝓcepta ieiunij illis cõmitterẽtur ne forte austeritate ieiunij frangerentur: ⁊ fidem pderent quã habebant. ideo subdit: Tollit enĩ plenitudinẽ eius a vestimento: ⁊ peior scissura fit. GLO. Quasi. o. Ideo rudis pann⁹. i. nou⁹ nõ debet poni in vestimẽto veteri: q⁹ tollit sepe a vestimento plenitudinẽ ei⁹ .i. pfectionẽ: ⁊ tũc fit peior scissura. Graue enĩ onus rudi inĩũctũ: illud boni q̃ ꝑ⁹ inerat sepe destruit. REMI. Duab⁹ aũt similitudinibus positis. s. nuptiarum ⁊ de panno rudi ⁊ de vestimẽto veteri: nũc tertiam similitudinẽ de vtrib⁹ ⁊ de vino. Neq⁹ mittũt vinũ nouuz in vtres veteres. Utres veteres appellat suos discipulos q̃ nõdũ pfecti erãt ĩnouati. Uinũ nouũ appellat plenitudinẽ spũssancti ⁊ ꝓfunda celestiũ mysterioꝝ: que tũc discipuli ferre nõ poterãt: sed post resurrectionẽ vtres noui facti fuerũt: ⁊ vinũ nouũ receperũt q̃n spũssc̃us repleuit corda eoꝝ. Unde quidã dixerũt: Omnes isti musto pleni sũt. CHRY. in ho. Dinc ⁊ nos cãm docuit humilium ꝛboꝝ que ꝛtinuo ad eos dicebat ꝓpter imbecillitatem ipsoꝝ. HIE. Uel aliter: Per vestimentũ vetus ⁊ vtres veteres debemus intelligere scribas ⁊ phariseos. particula vestimẽti noui ⁊ vinũ nouũ sũt ꝓcepta euangelica sentiẽda: q̃ nõ pñt sustinere iudei: ne maior scissura fiat: tale quid ⁊ galathe facere cupiebant: vt cum euãgelio legis ꝓcepta miscerẽt: ⁊ in vtribus veteribus mitterẽt vinũ nouũ. Sermo igitur euangelic⁹ aplis potius q̃z scribis ⁊ phariseis ẽ infũdendus: qui maioꝝ traditiõib⁹ depꝛauati: synceritatem ꝓceptoꝝ christi nõ poterãt custodire. GLO. Per hoc ergo significat q⁹ apli nõ erãt in veteribus obseruãtijs detinẽdi: quos oportebat gratie nouitate pfundi. AVG. in ser. ō q̃dragesima. Uel aliter: Omnis q̃ recte ieiunat aut animã suã ĩ gemitu oronis ⁊ castigatione corpis humiliat: aut ab illecebra carnali spiritalis sapiẽtie delectatiõe suspendit: de vtroq̃z aũt ieiunij genere dñs hic ñdet. Nã de primo q⁹ habet anime humiliationem dicit: Non pñt filij spõsi lugere. De illo q̃ habet epulũ mentis: consequẽter locut⁹ ẽ dicens: Nemo mittit cõmissuraz pãni rudis. Deinde quia spõsus ablat⁹ vtiq̃z nobis est: lugendũ est. Et recte lugemus: si flagramus desiderio eius. Beati q̃bus licuit eũ ante passionẽ tũc habere pñtẽ: interrogare sicut vellẽt: audire sic deberẽt: illos dies cõcupierũt videre pres ante aduentũ ei⁹: neq⁹ viderũt: q⁹ in alia dispensatiõe sunt ordinati p quos vẽtur⁹ annũciaret: nõ a quib⁹ veniens audiretur. in nobis aũt illud impletũ ẽ q̃ ipse dic̃: Ueniẽt dies quãdo desiderabitis videre vnũ ō dierum istis ⁊ nõ poteritis. Quis g̃ hic nõ lugebit: q̃ nõ dicat: facte sũt mihi lachrymе mee panes die ac nocte cũ dr mihi quotidie: vbi est deus tuus? Merito g̃ aplus cupiebat dissolui ⁊ eẽ cũ christo. AVG. de con. euan. Quod ergo dixit matthеus: Lugere: vbi marcus ⁊ lucas dicunt Jeiunare: significat de tali ieiunio dñm locutũ q̃ ptinet ad humilitatem tribulationis: vt illud alter⁹ q̃ ptinet ad gaudiũ mentis in spiritalia susp̃ense: ⁊ ob hoc alienate a corpalibus cibis: posterioribus similitudinib⁹ significasse intelligat id oñdens q⁹ circa corp⁹ occupatis: ⁊ ob hoc veterẽ sensũ hñtib⁹ hoc genus ieiunij congruat. HYLA. Mystice vo q⁹ pñte sponso ieiunãdi necessitatẽ discipulis nõ eẽ rñdet: pñtie sue gaudiuz: ⁊ sacramẽtũ sci cibi edocet: quo nemo se pñte. i. in ꝛspectu mẽtis christũ habituri ꝛtinẽs indigebit: quo eo carẽs: ablato aũt se ieiunaturos esse dicit: q⁹ oẽs nõ credẽtes resurrexisse christũ: habituri non essent cibum vite. In fide enĩ resurrectõis sacramẽtũ panis celestis accipit. HIE. Uel cũ ꝓpter pctã a nobis recesserit: tũc indicẽdũ ẽ ieiuniũ: tũc luct⁹ ẽ recipiendus. HYLA. Ponit etiã exempla: q̃b⁹ oñdit infirmitates vetustate pctõũ ⁊ animas ⁊ corpora noue gratie sacramẽta nõ capere. RABA. Cũ aũt vare sint diuerse similitudines ad idẽ: differt tũ. vestis. n. q̃ foris tegimur opa bona significat q̃ foris agim⁹. vinũ quo intus reficimur fer⁹ioꝝ est fidei ⁊ charitatis quo intus reformamur.

Hec illo loquẽte ad eos: ecce ꝑn ceps un⁹ accessit ⁊ adorabat eum dicens: Dñe: filia mea mõ defũcta ẽ: sed veni impone manũ tuã sup eaz: ⁊ uiuet. Et surgens ihesus sequebat eũ: ⁊ discipuli eius. Et ecce mulier que sanguinis fluxuz patiebat duodecim annis: accessit retro: ⁊ tetigit fimbriã uestimẽti eius. Dicebat. n. intra se: Si tetigero tm̃ uestimẽtuz eius: salua ero. At ihesus ꝛuersus ⁊ uidẽs eã dixit: Cõfide filia: fides tua te saluã fecit. Et salua facta est mulier ex illa hora.

CHRY. in ho. Post sermones opus adiunxit: in quo amplius phariseі obstruerent: eo q⁹ qui aduenit ad miraculũ petendũ archisynagogus erat: ⁊ luctus magnus: quia puella vnigenita erat ⁊ xii. annoꝝ q̃n incipit esse flos etatis. ⁊ ideo dicit: Hec illo loquente ad eos: ecce ꝑnceps vn⁹ accessit. AVG.

de cō.etiā. Dicūt autē hoc ꝛ marcus ꝛ lucas: sed ab isto ordine iam recedūt. eo enim loco hoc inserunt: vbi post expulsa demonia ꝛ in porcos missa trāsfre tando redit a regione gerasenoꝝ. Et ꝓ hoc qō marcꝰ dicit: intelligendū est hoc factū esse: postq̄ venit rur sus iesus trans fretū: sed q̄tū post: non apparet. nisi aūt fuisset aliqō interuallū: nō eēt quādo fieret: qō narrat matheus in conuiuio domus sue. post hoc factū cōtinuo sequit de archisynagogi filia. Si enim loquēte eo de panno nouo ꝛ vino nouo accessit pn ceps: nihil aliud fcōꝝ dictoꝝq; eiꝰ interpositum est. in narratione aūt marci patet locus vbi alia iterpo ni poterūt. Similiter aūt ꝛ lucas nō renitit matheo qō enī adiunxit: Et ecce vir cui nomē erat iairus: nō cōtinuo accipiendū est factū: sed post illud de cōui uio publicanoꝝ vt narrat matheꝰ dicēs: Hec illo lo quente ad eos ecce ꝑnceps. s. iairꝰ archisynagogus accessit ꝛ adorabat eū dicens: Dñe filia mea mō de functa est. Cōsiderādum est autē: ne repugnare vi deat qō alij duo euāgeliste morti iam ꝓximā: non tū mortuā eā dicāt: vsqadeo vt dicāt venisse postea qui mortuā nūciarent: ꝛ ob hoc non debere vexari magistrū: itelligendū est breuitatis cā mattheū hoc potiꝰ dicere voluisse rogatū dñm facē: qō ipm fecit se manifestū est: vt. s. mortuā suscitaret. Attēdit enim nō vbaꝓris de filia sua: sed qō potissimū est volūta tem. Ita enī desperauerat: vt potius eā vellet reuiui scere: nō credens viuā posse inueniri: quā morientē reliquerat. Duo itaq; posuerunt quid dixerit lucas: mattheus aūt q̄d voluerit atq; cogitauerit. Sane si quisq̄ illoꝝ duoꝝ ꝑem ipm cōmemorasset dixisse: vt veraret iesus q; puella mortua fuisset: repugna rent eiꝰ cogitationi vba que posuit matheꝰ. nūc vo nō legit q; suis nunciantibꝰ ille cōsenserit. Dinc ād rem pnecessariā dicimꝰ: nihil in cuiusq; vbis debēt spicere: nisi volūtatē: cui debēt vba seruire: nec men tiri quēq̄ si alijs vbis dixerit qō ille voluerit: cuius vba nō dicit. CHRY. in ho. Vel hoc qō pnceps dixit de morte puelle: est augere calamitatē. Etenīq; cōsuetudo est rogātibꝰ extollere smone ꝑa mala: ꝛ amplius aliquid eo qō est dicē: vt magis attrahant eos q̄bus supplicant. vñ subiungit: Sed veni ipone manū sup eā: ꝛ viuet. Vide aūt eiꝰ grossitiē. Duo .n. expetit a christo: ꝛ accedere ipm ꝛ manū imponere. Hoc etiā syrus ille naaman ꝛ a ꝓpheta expetebat Eteni ꝛ visu indiget ꝛ sensibilibꝰ rebꝰ q̄ grossiꝰ dispo siti erāt. REMI. Mirāda est aūt pariter atq; imi tanda dñi humilitas ꝛ māsuetudo: nā mox vt roga tus est: rogantē cepit sequi. vñ subdit: Et surgēs iesꝰ sequebat eū. Hic subditos ꝛ ꝓlatos pariter instruxit: subditis exemplū obediētie reliquit: ꝓlatis vō ūstan tiā ꝛ solicitudinē docēdi demonstrauit: vt quotiens cūq; audierint aliquē mortuū in gia: statī adesse stu deant. Et cū eo ibāt discipuli eiꝰ. CHRY. i homel. Et marcus quidē ꝛ lucas dicūt: quoniā tres accepit discipulos. s. petrū: iacobū: ꝛ iohānē: matheus autez nō assumpsit āpliozē ei cōcupiscētiā imittens. Et q: impfectius adhuc disposit erat. ꝓpter hoc enī illos honorat: vt alij similes illis efficiāt. Sufficiebat enī interī matheo vidē ea que fcā sunt circa sanguinis fluxū patientē. de qua subdit: Et ecce mulier. q̄ sā. flu. patie. xij. an. ac. re. ꝛ teti. fim. vesti. ei. HIER. Nec aūt mulier sanguine fluens: nō in ꝺomo: nō in vrbe accedit ad dñm: q: iuxta legē vbibꝰ excludebant sed in itinere ambulāte dño: vt dū ꝑgit ad aliā: alia curaret. CHRY. Jō aūt nō libera ꝓpalatione ad christū venit: q: verecūdabat ꝓpter passionē: imun dam se existimās. Eteni apud legē multa imūdicia estimabat eē hec passio: ꝓpter hoc latet ꝛ occultat. REMI. In quo laudāda est eiꝰ humilitas: q: nō ad faciē accessit sed retro: ꝛ idignam se iudicauit pe des dñi tangē. ꝛ nō plenitudinē vestimenti tetigit ꝫ tūmō fimbriā. Habuit enī dñs fimbriā iuxta legis ꝑceptū. Pharizei etiā fimbrias habebāt q̄s magni ficabāt: in q̄bus etiā spinas appēdebāt. sed fimbrie dñi nō habebāt vulnerare: sed potiꝰ sanare. ꝛ iō seq tur: Dicebat enī itra se: q: si tetigero tūn vestimētum eiꝰ: salua ero. In quo fides eiꝰ admirāda est: q: de sperās de salute medicoꝝ in quo sua erogauerat: ut marcus dicit: intellexit celestē adesse medicū: ꝛ i eo totā suā intētionē collocauit: ꝛ iō saluari ꝓmeruit. vñ sequit: At iesus ouersus ꝛ videns eā dixit: Cōfide filia: fides tua te saluā fecit. RABA. Quid ē q: eā cōfidere iussit: q̄ si fidē nō haberet: salutē ab eo nō q̄ reret: sed robur ꝛ ꝑseuerātiam fidei ab ea expostula uit: vt ad certā ꝛ verā pueniat salutē. CHRY. i ho. Vel q: formidolosa erat hec mulier: ꝓpter hoc ait: Cōfide. Et filiā eā vocat: q: fides eam filiā fecerat. HIERO. Non aūt dixit: Quia fides tua te saluaꝝ factura est: sed Saluā fecit. in eo enī q: credidisti: iā salua facta es. CHRY. in ho. Nondū tū pfectā de christo opinionē habebat: q: nequaq̄ estimasset eū latere: sed christꝰ nō dimisit eā latere: non q̄si gl'am cōcupiscēs: sed multoꝝ cā. Primo enī soluit timorē mulieris: ne a oscia pungat: q̄si donū futura. Secū do eam emendat de hoc q: estimat se latere. Tertio oībus fidē eiꝰ ondit: vt eā emulent. Quarto dedit i hoc signū q: monstrauit se nosse oīa: nō minꝰ eo q: fontē sanguinis siccauit: de quo sequit: Et sal. fa. est mu. ex illa hora. GLO. Jntelligēdū ē ex illa hora ex qua tetigit fimbriā: nō ex illa hora ex q̄ iesus con uersus est ad eā: iā enī salua fcā erat vt alij euāgeli ste manifeste oñdunt: ꝛ ex vbis dñi ꝓpendi potest. HYLA. In quo magna vtutis dñice administra tio est: cū potestas itra corꝰ manens rebꝰ caducis efficaciā adderet sanitatis: ꝛ vsq; in vestiū fimbrias operatio dīna ꝓcedēt. nō enī cōprehensibilis erat de us vt corpe claudēt. Assumptio nāq; corporis non naturā vtutis inclusit: sed ad redēptionē nr̄am fra gilitatē corpis vtus assumpsit. Mystice aūt ꝑnceps hic lex eē itelligit: q̄ dñm orat vt plebi quā ipsa xpo eiꝰ aduentꝰ expectatōe ꝑdicata nutrierat: vitā mor tue reddat. RABA. Vel archisynagogus signat moysen. ꝛ dr̄ iairus. i. illuminans siue illuminatus: q: accepit vba vite dare nobis: ꝛ ꝓ hoc cunctos illu minat. Jpse a spūsancto illuminatꝰ. Filia igit archi synagogi. i. ipsa synagoga velut duodecimo etatis anno. i. tpe pubertatis: postq̄ spiritalē sobolez deo generare debebat: errozū languoze consternata est. Ad hāc ꝑncipis filiā dū ꝓperat dei vbū vt saluos fa ceret filios israel: scā eccla exgētibꝰ cōgregata: q̄ in terioꝝ lapsu criminū deperibat paratā alijs fide per cepit sanitatem. Notandū aūt q: dū archisynagogi filia sit duodenis: ꝛ mulier hec ab annis. xij. sanguie

fluxit.eo tpe quo hec nata ē: illa cepit ifurmari. vna enī pene ſeculi etate ⁊ ſynagoga ex patriarchis ce/pit naſci:⁊ gentiū exterarum natio idolatrie ſanie fe dari. Nā fluxus ſanguinis biuariā pōt itellligi:hoc eſt ſup idolatrie pollutōne ⁊ ſnp bis q̄ carnis ⁊ ſan guinis delectatōne gerunt.⁊ ſic q̄dīu ſynagoga vi/guit:laborauit eccl̄a:ſed illoꝝ delicto ſalus gentib⁹ fcā eſt. Accedit aūt ⁊ tangit dn̄m eccl̄a: cū ei p fidez appropinquat. GLO. Credidit:tetigit:dixit: quia bis trib⁹:fide:vbo:⁊ ope oīs ſal⁹ acq̄rit. RABA. Accedit aūt retro ſiue iuxta hoc q̄ ipſe ait: Siquis mihi miniſtrat:me ſequat. ſiue q̄ pītem dn̄m i car ne nō videns: pactis iā ſacris incarnatōis illius ad agnitionis ei⁹ gr̄am puenit.vñ ⁊ fimbriā veſtimēti tāgit:q̄ cū chriſtū in carne gentilis ppls nō vidiſſet vba incarnatiōis recepit. Veſtimentū enī chriſti dr̄ myſteriū incarnationis eius:quo diuinitas iduta ē: fimbrie veſtimēti:vba de incarnatōe eius dependen tia. Nō aūt veſtē:ſed fimbriā tāgit: q̄ nō vidit i car ne dn̄m:ſed ſuſcepit p aplos incarnatiōis verbum. Beatus q̄ vel extremā ptē verbi fide tangit. Nō au tem in vrbe ſed in itinere pgente dn̄o ſanat. vñ apl̄s Quia idignos vos iudicatis vita eterna:ecce conuer timur ad gentes:gentilitas aūt ex hoza dn̄ici aduen tus cepit habere ſalutem.

¶ Et cū ueniſſet ieſus in domū p̄n cipis:⁊ uidiſſet tibicines ⁊ turbā tu multuātē dicebat: Recedite: nō eſt enī mortua puella:ſed dormit. Et deridebāt eū. Et cū eiecta eēt turba intrauit:⁊ tenuit manū ei⁹ ⁊ dixit: Puella ſurge. Et ſurrexit puella:⁊ exijt fama hec i uniuerſaz terrā illā.

GLO. Poſt mulieres emoroiſſe curationē:ſeq̄t de mortue curatione.vñ vr: Et cū veniſſet ieſus i do mū p̄ncipis. CHRY. in ho. Cōſiderādū eſt autē q̄ ꝓpter hoc tardius vadit ⁊ plura loquit mulieri cu rate:vt p̄mittat mori puellā: ⁊ ſic manifeſta fiat re ſurrectionis demōſtratio. Et ſimiliter in lazaro vſq̄ ad tertiā die māſit. Sequit: Et cū vidiſſet tibicines ⁊ turbā tumultuātē. quod eſt mortis demōſtratio. AMBRO. ſup lucā: More enim veteri tibicines ad excitādos luct⁹ in mortuis ferebantur adhiberi. CHRY. Sed chriſt⁹ tibias vniuerſas ꝓiecit:parē/tes aūt puelle introduxit ne poſſet dici q̄ aliter cura uit:ſed ⁊ ante ſuſcitatōnē puelle ſimone ſpem erigit vnde ſequit: Dicebat recedite:nō eſt enī mortua pu ella:ſed dormit. RABA. q. d. Vobis mortua eſt: deo aūt q̄ ſuſcitare pōt:viuit tā in aīa q̄s in corpore. CHRY. Per hoc aūt ⁊ tumultum mētis remouit eoꝝ q̄ aderāt:⁊ oñdit q̄n facile eſt ei mortuos ſuſci tare:q̄ō vtiq̄ in lazaro fecit dicēs:lazarus amic⁹ nr̄ dormit. Et ſimul docuit:q̄ enī ⁊ ipſe erat mortur⁹ i alioꝝ corporib⁹ inſtruxit diſcipulos ꝓfidere ⁊ virili ter ferre mortē. Eteni eo accedēte iā mors ſomnus erat. Hoc aūt dño dicente deridebaē. vñ ſequit: Et deridebāt eū. CHRY. in ꝓ. Non ait increpauit derisionē:vt ⁊ ipſa deriſio ⁊ tibie ⁊ alia vniuerſa de monſtratio fiāt mortis:q̄ enī multotiēs poſtq̄ fcā ſunt miracula nō credūt hoīes antes eos duincit p ꝓijs rōnib⁹. q̄ō ⁊ in lazaro fecit cū dixit: Ubi poſu iſtis eum:vt q̄ dixerūt: veni ⁊ vide:⁊ q̄n fetet:⁊ q̄tri duan⁹ enī eſt:nō ampli⁹ poſſunt nō credē:q̄n mor/tuū ſuſcitauit. CHRY. Nō aūt erāt digni vt vide rent myſteriū reſurgētis:q̄ reſuſcitantē idignis dru melijs irridebāt.⁊ iō ſequit: Et cū eiecta eēt turba i trauit ⁊ tenuit manū ei⁹ ⁊ ſurrexit puella. CHRY. Nō q̄dē aliā ſuꝑinducens aīam eā ſuſcitauit:ſed eā q̄ exierat reinducēs ⁊ velut ex ſomno erigēs vt ante viā faciat p viſum fidei reſurrectōis:⁊ nō ſolū puel/lam reſuſcitat:ſed ⁊ cibū ei iubet dari vt alij cuāgeli ſte dicūt:vt nō videaē ꝓhantaſma eē q̄ō ſañ ē. Seq̄ tur: Et exijt fama hec in vni.ter.illā. GLO. Nō ad magnitudinē ⁊ notitatē miraculi ptinet ⁊ ad manu feſtā veritatē ipſi⁹ ne ꝓfictū putet. HYLA. My ſtice aūt dn̄s domū p̄ncipis. ſ. ſynagogā ingreditur: cui in canticis legis hymn⁹ luctuū p̄ſonabat. HIE RO. Uſq̄ enī hodie iacet i domo p̄ncipis mortua ⁊ q̄ videnē magiſtri tibicines ſunt:carnē lugubre ca nentes. Turba quoq̄ iudeoꝝ nō eſt turba credētiū ſed tumultuātiū. ſed cū intrauerit plenitudo gentiū tūc oīs iſrael ſalu⁹ fiet. HYLA. Ut aūt rarus ex le ge credentiū electionis numer⁹ poſſet itelligi turba oīs expulſa eſt: quā vtiq̄ ſaluari dn̄s optaſſet:ſ̄ ri/dēdo dicta geſtaq̄ ei⁹ reſurrectionis nō fuit digna ꝓſortio. HIERO. Tenuit aūt manū ei⁹:⁊ ſurrexit puella:q̄ niſi ꝓius mūdate fuerint manus iudeoꝝ q̄ ſanguīe plene ſunt. Synagoga eoꝝ mortua nō con ſurget. HYLA. Exeunte aūt fama in vniuerſaz ter ram illā electōis ſalus domū chriſti atq̄ opa p̄dicā tur. RABA. Moraliē autē puella in domo mor tua:eſt aīa mortua in cogitatione. Dicit aūt q̄ puel la dormit:q̄ q̄ peccāt in p̄ſti adhuc ꝓ ꝓniam reſuſci tari p̄ſt. Tibicines ſunt adulatores q̄ fouēt mortuā GREGO. Foras aūt turba eiicit:vt puella ſuſci/tet:q̄ niſi ꝓius a ſecretioꝝ⁹ cordis expellat ſecula rū multitudo:curaꝝ aīa q̄ intrinſec⁹ iacet mortua ñ reſurgit. RABA. In domo aūt puella paucis ar bitris ſurgit iuuenis extra portā. Et lazarus coram multis q̄ publica noxa publico eget remedio:leuis leuioꝝ:⁊ ſecreta pōt deleri pnia.

¶ Et trāſeunte inde ieſu:ſecuti ſūt eū duo ceci clamātes ⁊ dicētes: Mi ſerere nr̄i fili dauid. Cū āt uenisſet domū acceſſerūt ad eū ceci:⁊ dicit eis ieſus: Creditis:q̄ hoc poſſum facere uobis? Dicūt ei: Utiq̄ dñe. Tūc tetigit oculos eoꝝ dicens: Se cundū fidē uestraz fiat uobs: ⁊ apti ſunt oculi eoꝝ:⁊ ꝓminat⁹ eſt illis ie ſus dicens: Uidete ne q̄s ſciat. Illi aūtē exeūtes diffamauerūt eum in tota terra illa.

HIERO. Prioꝝ ſigno de p̄ncipis filia ⁊ morboſa muliere:īter ſignū de duob⁹ cecis adiūgit: vt q̄ō ibi mors ⁊ debilitas:ĥ cecitas demōſtraret.⁊ iō di:

Et trāseūte ide ihesu.s.a domo ꝓncipis. Secuti sūt eū duo ceci clamātes ⁊ dicētes: Miserē nr̄i fili dauid. CHRY. Nō aūt parua ꝫ iudeoꝝ accusatio ē: cum hi qdē oculis carentes: ex aud tu solo fidē susciꝑiāt Nō aūt illi hītes visuꝫ attestant̄ miraculis que fiebant. Vide aūt ⁊ eoꝝ desideriū: neq; enī simpliciter accesserūt sed cū clamore: ⁊ nihil aliud q̄ misericor diā postulātes. Filiū aūt dauid vocabāt: qz nomen bonoris eē videbāt. REMI. Recte ḡ filiū dauid vocāt: qz virgo maria de stirpe dauid originē duxit. HIERO. Audiāt martion ⁊ maniche⁹ ⁊ ceteri heretici: q̄ vet⁹ laniāt testamentū: ⁊ discāt saluatorem appellari filiū dauid. si enī nō est nat⁹ in carne: quō vocat̄ fili⁹ dauid: CHRY. Cōsiderādū aūt ꝙ multoties dñs voluit rogat⁹ sanare: vt nō aliq̄s estimet eū ꝓpter captādā honoris magnificētiā ad miracula insilire. HIERO. Et tū rogātes nō curant̄ ī itinere: ñ trāsitorie vt putabāt: ſz postq̄ venit ī domuꝫ illā: accedūt ad eū vt introeāt ⁊ p̄mū eoꝝ discutitur fides: vt sic fidei vere lumē accipiant. vñ sequit̄: Cū aūt ve.do. access. ad eū ceci: ⁊ dixit eis ihesus: Creditis q: hec pos. sa. vo. CHRY. Rursū aūt ꝫ erudit nos gl'am multitudinis expellē: qz enī ꝓpe erat domus: ducit eos illuc singulariter curatur? REMI. Qui aūt cecis reddere poterat visuꝫ: non ignorabat si crederent: sed iō interrogauit: vt fides eoꝝ q̄ gestabatur corde: oī cōfiterent̄ ore: digna fieret ampliori mercede: ſz illō apl̄i: Ore ꝓfessio fit ad salutē. CHRY. Et nō ꝓpter hoc solū: sed vt oñderet qñ digni erāt curatione: ⁊ vt nō aliq̄s dicat: qñ si misericordia solum saluabat oēs saluari oportebat. Jō etiā fidem ab eis expetit: vt ad excelsi⁹ eo reducat. qz enī dixerant eū filiuꝫ dauid: erudit ꝙ oportet de eo maiora sentire. vñ nō dixit: Creditis qñ nō possum rogare ꝑem: sed Creditis qñ possum hoc facē. de quoruꝫ cōfessione sequit̄: Dicūt ei vtiq; dñe. Nō vltra filiū dauid eū vocāt: sed alti⁹ eleuant̄: ⁊ oñatianē cōfitent̄. Et tūc iā ipse ponit ei⁹ manū. vñ sequit̄: Tūc tetigit oculos eoꝝ dicens: Secundū fidē vestrā fiat vobis. Dicit aūt hoc: fidē eoꝝ affirmās ⁊ contestās: qñ nō adulatōis erāt verba q̄ dixerāt. Postea curationem subiūgit dicēs: Et apti sūt oculi eoꝝ. Deinde p⁹ sanatione iubet nulli dicē. ⁊ nō simplr iubet: sed cū multa vehemētia. vñ sequit̄: Et cōminat⁹ est eis ihesus dicens: Videte ne q̄s sciat. Illi aūt exeūtes diffamauerunt eū in tota terra. HIERO. Dñs q̄dē ꝓpter humilitatē fugiēs iactātie glaz hoc ꝑcepat: ⁊ illi ꝓpter memoriā gre nō ꝑnt tacere bñficium. CHRY. Qō aūt alteri dixit: Vade ⁊ āmuncia gl'am dei: nō est ꝫriū. erudit enī nos phibē eos q̄ volūt nos ꝓpter nos laudare. Si aūt ad dñi gl'am referē: nō debem⁹ phibere: sed magis inuīgere vt hoc fiat. HYLA. Vel silentiū cecis dñs impat: qz apl'oꝝ ꝓpium erat ꝑdicare. GREGO. Querendū aūt nobis est: q̄d sit hoc q̄ ipse oīpotens cui hoc est velle qō posse: ⁊ taceri vtutes suas voluit: ⁊ tñ ab eis q̄ illuminati sūt q̄si in uitus iudicat̄: nisi q̄ seruis suis se sequētib⁹ exēplū dedit: vt ipsi q̄dē vtutes suas occultari desiderēt: ⁊ tñ vt aliis eoꝝ exēplo ꝓficiāt: pdāē inuiti. Occultēt̄ ḡ studio: necessitate publicet̄: ⁊ eoꝝ occultatio fit cu stodia ꝓpa: eoꝝ publicatio sit vtilitas aliena. REMIGIVS: Allegorice autē ꝑ hos duos cecos duo ꝓpli designant̄. i. iudaic⁹ ⁊ gentilis. vel duo ꝓpli iudaice gētis: nā tpe Roboā: regnū ei⁹ diuisuꝫ ē in duas ptes. De vtroq; aūt ꝓpl'o in se credēte christ⁹ illuminauit in domo: ꝙ quā itelligit̄ eccl'a: qz absq; vnitate eccl'e null⁹ saluari pōt. Illi autē q̄ ex iudeis crediderūt aduentū dñi: ꝙ vniuersū orbē diffamauerūt. RABA. Dom⁹ aūt ꝓncipis synagoga est subdita moysi: dom⁹ ihesu celestis ē Hierusalē. Dño ḡ ꝙ hoc seculū trāseūte: ⁊ in domū suam reuertēte: Duo ceci secuti sūt euz: qz ꝓdicato euāgelio ꝑ apl'os multi ex iudeis ⁊ gentib⁹ ceperūt eū seq̄. Sed postq̄ in celū conscēderat: intrauit in domum. i. in ecclesiam: ⁊ ibi illuminati sunt.

Egressis aūt illis: ecce obtulerūt ei hoiem mutuz demoniū hītem: ⁊ eiecto demonio locut⁹ est mutus: ⁊ mirate sūt turbe dicētes: Nūq̄z apparuit sic in israel. Pharisei autē dicebant in ꝓncipe demoniorum eijcit demones.

REMI. Pulchre illuminatis cecis muto loquelam reddidit: ⁊ obsessum a demone curauit. in quo fcō oñdit se oīm vtutū ⁊ celestis medicine auctorē. nā ⁊ p isaiā dcīt est: Tūc aperient̄ oculi cecoꝝ ⁊ aures surdoꝝ patebūt: ⁊ apta erit lingua mutoꝝ. vñ dr Egressis aūt illis: ecce obtulerūt ei hoiez demoniuz hītem. HIERO. Quod aūt dr grece cophos: magis tritū est ſmoni cōi: vt tā surd⁹ q̄z mut⁹ intelligatur. sed moris est scripturaꝝ cophon indifferent̄ vel surdū vel mutū dicē. CHRY. Nō aūt nature erat hec passio: sed ex demonis insidijs: iōq; ⁊ alijs indiguit q̄ eū iducerent: neq; enī ꝑ seipz rogare poterat sine voce existēs: neq; alijs supplicare demone aiaz cū lingua colligāte. ꝓpt̄ hoc neq; expetit fidē ab eo ſz cōfesti egritudinē sanat. vñ seq̄t̄: Et eiec. demo. lo. est mut⁹. HYLA. In quo reꝝ ordo fuat⁹ est. nam demon ꝑius eijcit̄: ⁊ tūc reliq̄ coꝝpis officia succedūt Seq̄t̄: Et mi. sūt tur. di. Nūq̄z ap. sic ī isrl̄. CHRY. Ꝓponebat q̄dē ceteris eū: nō qz curabat solū: sed qñ facile ⁊ velocit̄: ⁊ infinitas egritudines ⁊ īsanabiles sanabat. Hoc aūt maxie phariseos ꝺtristabat: qñ oīb⁹ eū ꝓponebāt: nō solū his q̄ tūc erāt: ſz ⁊ his q̄ vnq̄z geniti fuerāt ī israel. vñ pharisei ꝺcitati econtrario detrahebāt. ꝓpt̄ qō seq̄t̄: Phari. aūt dice. In pn. demo. eijcit demo. REMI. Scribe nāq; ⁊ pharisei fcā oñi negabāt q̄ poterāt: ⁊ q̄ nō poterāt negare: in siniſtrā ptē interptabāt̄: ſz illō psalmi: In multitudie vtutis tue mētient̄ tibi iimici tui. CHRY. Eoꝝ aūt dicto q̄d ē demēti⁹? Nō. n. ꝺfungi pōt ꝓpt̄ demonē altez demonē: suis enī applaudē ꝺsuevit: nō dissoluē sua. Christ⁹ aūt nō solū demones eijciebat: ſz ⁊ lepꝛosos mūdabat ⁊ mortuos suscitabat: ⁊ peccata soluebat: ⁊ regnū dei ꝑdicabat: ⁊ ad pr̄em hoies adducebat: q̄ demō neq; posset facē neq; vellet. RABA. Mystice aūt sic ī duob⁹ cecis signatus ē vterq; ppl's iudeoꝝ ⁊ gentiū: ita ī hōie muto ⁊ demoniaco generalit̄ signatū ē oīe gen⁹ humanū. HYLA. Vel ī muto ⁊ surdo ⁊ demoniaco gentiū plebs idigna tot⁹ salutis iferē. oīb⁹ enī vndiq; ma

lis circũsessa toti⁹ corpis vitijs ĩplicabat. REMI. Hentilis.n.ppls mut⁹erat:qz ĩ ꝯfessione vere fidei ꝛ ĩ laude sui creatoris os apire nõ poterat:siue qz mutis idolis cultũ ĩpẽdebat. Similis illis fcũs demoni acus erat:qz p mortẽ ĩfidelitatis diaboli ĩperijs subdit⁹erat:dei aũt cognitõe supstitionũ oĩum vesania effugata:ꝛ visus ꝛ audit⁹ꝛ fmo salutis inuebitur.

HIERO. Sicut enim ceci lumẽ recipiũt:sic ꝛ muti ad loquẽdũ lingua laxat: vt cõfiteat eũ quẽ antea denegabat. Jn turba aũt admiratẽ ꝯfessio nationũ ẽ. Pharisei aũt p suã calũniã vsqz hodie iudeoꝝ ĩuidelitatẽ demõstrãt. HYLA. Administrationẽ aũt turbe talis ꝯfessio subsecuta ẽ. Nunqz apparuit sic ĩ israel:qz is cui p legẽ nihil opis afferri potuit verbi vtute saluat. REMI. Jlli vo q̃ mutũ saluãdũ dño obtulerũt:ĩtelligunt apli ꝛ pdicatores q̃ aspectibus dĩna pietatis gẽtilẽ ppm sanãdũ obtulerũt. AVGV. de cõ. etiã. Nõ aũt hic dr̃ de duob⁹ cecis ꝛ demonio muto:sol⁹ matthe⁹ posuit. Jlli enĩ duo ceci de q̃b⁹ alij narrãt nõ fuit isti:sed tũ simile scñ est:ita vt si ipse matthe⁹ nõ etiã illi⁹ facti meminisset:possz putari hoc qõ nũc narrat dictum fuisse etiã ab alijs duob⁹. Qõ cõmẽdare memorie diligenẽ debem⁹eẽ q̃dã fcã similia:qõ,pbat nõ eẽ idẽ. Cũ ipse euangelista vtrũqz ꝯmemorat:vt si qñ talia singula apõ singulos ĩuenerim⁹: atqz in eis ꝛriũ qõ solui nõ possit occurrat:nõ eẽ fcñ idẽ sed aliud simile vl̃ similr fcñ

Et circuibat iesus oẽs ciuitates ꝛ castella docẽs in synagogis eoꝝz ꝛ pdicãs euãgelium regni: ꝛ curãs oẽm lãguorẽ:ꝛ oẽm infirmitatẽ. Videns aũtẽ turbas miser⁹ est eis:qa erãt uexati ꝛ iacẽtes sicut oues non hãtes pastorẽ. Tũc dicit discipulis suis:Messis qdẽ multa :operij aũt pauci. Rogate ergo dñm messis: ut mittat operarios in messem suam.

CHRY. Noluit dñs ipso fcõ redarguere accusati onẽ phariseoꝝ dicẽtiũ: Jn pncipe demonioꝝ eijcit demonia. demõ enĩ ꝯuitiũ passus nõ bñfacit:sz nocz eis q̃ eũ ĩhonorant. Dñs aũt ꝛriũ facit:q̃ p⁹ ꝯuitia ꝛ ꝯtumelias nõ solũ nõ punit:sz etiã nec ĩcrepauit:q̃n ĩmo bñficia pstitit. vñ seq̃t: Et circui. iesus oẽs ciui. ꝛ castel. Jn quo erudit nos accusatoribus nr̃is retribuere nõ accusatões:sed bñficia. Qui enĩ p⁹ accusatione desistit a bñficio:mõstrat qñ ppẽ bonum laudem bñfacit. Si vo ppẽ deũ bñfacis ꝺseruis:q̃quid illi fecerit:nõ desistis bñfaciẽs:vt maioꝝ sit merces.

HIERO. Videns aũt q̃ q̃liter ꝛ vicis ꝛ vrbibus ꝛ castellis.i. ꝛ magnis ꝛ paruis euangeliũ pdicauerit: vt nõ ꝺsideraret nobiliũ potẽtiã:sz salutẽ credẽtiuz. Seq̃t:Do.i synagogis eoꝝ.hoc.s.bñs opis qõ mãdauerat pr̃:ꝛ hãc esurie vt doctrina saluos faceret infideles docebat aũt ĩ syna. euã. regni. vñ seq̃t: Et pdi. euan. regni. REMI. Jntelligẽdũ ẽ dei. Quãtus enĩ ãnũ ciẽt bona tpalia:tñ ñ dr̃ euãgeliũ. Nec ẽ q̃ lex ñ nominat euãgeliũ:qz suis obfuatoribꝰ nõ ꝓmittebat bona celestia:sz eterna. Post pdicationem aũt ꝛ doctrinã curabat oẽz langorẽ ꝛ oẽm infirmitatẽ: vt q̃ bus fmo ñ suaserat:opa pstaderẽt. vñ seq̃t: Curãs oẽm langorẽ ꝛ oẽm infirmitatẽ: qõ de ipso ppe dr̃: nihil q̃ppe ei ipossibile ẽ. GLO. Langorem vocat diuturnã ifirmitatẽ:ĩfirmitatẽ aũt lettes morbos.

REMI. Sciẽdũ ẽ aũt:qz illos quos corpe sanabat forinsecꝰ:mẽte sanabat itrinsecꝰ. Alij vo hoc facere nõ pñt sua ptãte:sz p dei gram. CHRY. Nõ autẽ ĩ hoc stat christi bonitas:sz ꝛ aliã ꝓuidẽtiã circa eos oñdit:viscera mificordie circa eos expãdẽs. vñ seq̃t Videns ãt turbas:mist⁹ ẽ eis. REMI. Per qõ offi ciũ boni pastor] magl q̃z mercenarij ĩ se christ⁹ ostẽdit. Quare aũt miser⁹ sit subiũgit: Quia erãt vexati ꝛ iacẽ. sic̃ oues ñ habẽtes pastorẽ. Vexati q̃dẽ a demonib⁹:sive qz a diuerꝛ infirmitatib⁹ erãt attriti. RABA. Vel vexati p diuersos errores:ꝛ iacẽtes. i. torpentes nõ enitẽtes surgẽ:ꝛ cũ haberẽt pastores erãt q̃si nõ haberẽt pastorẽ. CHRY. Nec pncipiũ iudeorum erat accusatõ:qñ pastores existẽtes ea q̃ lupoꝝ erãt oñdebãt. nõ solũ enĩ nõ emẽdabãt multitudinẽ sed ꝛ nocebãt eoꝝ pfectui. Jllis enĩ admirãtib⁹ ꝛ dicentib⁹: Nũqz apparuit ita ĩ isrl̃. ecõtrario dicebãt: Quoniã ĩ pncipe demonioꝝ eijcit demonia. REMIG. Postqz ãt dei fili⁹ de celo,pspexit ĩ terrã:vt audiret gemit⁹ ꝺpeditoꝝ:moꝝ mlta messis cepit augeri. turbe nãqz hũani generis fidei ñ apprꝺpinq̃sset:nisi qz auctoꝝ hũane salutis de celis,pspexit ĩ terrã. ꝛ iõ seq̃tur: Tũc dixit discipulis suis: Messis qdẽ mlta operarij aũt pauci. GLO. Messis g̃ dicit⁹ hoies q̃ prius meti a pdicatoꝛib⁹ꝛ de collectõe pditoꝝ separant:ut grana excussa a paleis postea ĩ horreis reponãtur.

HIERO. Messis mlta:ppl̃oꝝ signat mltitudinẽ operarij pauci penuriã magistroꝝ. REMI. Paru⁹.n. erat numer⁹ apl̃oꝝ ad ꝺpationẽ tantaꝝ segetũ. Vocat aũt dñs suos pdicatores.i. apl̃os ꝛ eoꝝ segces: vt quotidie sui numeri augmẽtationẽ exposcãt. vñ subdit: Rogate g̃ dñm mes. vt mit. opa. ĩ mes. suam.

CHRY. Latenter seipm dñm oñdit: Jpe enĩ est q̃ messis ẽ dñs. Si enĩ metẽ misit q̃ apl̃i nõ seminauerũt:manifestũ ẽ qñ nõ aliena metẽ misit: sz ea q̃ ipe p,pphetas seminauit. Sz cũ. xij. apli sint operij:dicit Deprecamini dñm messis vt mittat operarios ĩ messem suã. ꝛ tñ nullũ eis adiecit:qz. s. eos iam. xij. existẽtes multiplicauit nõ munerꝝ adiciẽs:sz vtutem largiẽs.

REMI. Vel tũc augmẽtat⁹ ẽ qñ designauit ꝛ alios. lxxij. ꝛ qñ sũt facti mlti pdicatores spũsancto descẽdẽte sup credẽtes. Oñdit aũt q̃z magnũ donũ sit hoc. s. vt aliq̃s hẽat vtutẽ decenter pdicãdi:p hoc q̃ dicẽ hoc eẽ ozãdũ. Cõmemorat aũt ĩ hoc loco vbũ iohãnis de area ꝛ vẽtilabro ꝛ palea ꝛ frumento.

HYLA. Mystice aũt salute gẽtib⁹ data:ciuitates oẽs ꝛ castella oĩa vtute ꝛ igressu xp̃i illuminant:ꝛ oẽz ifirmitatẽ veterẽ lãguoꝛis euadũt. Immũdi ãt spũs dñante violẽtia vexatã ꝛ sub legis onẽ egrotã plebẽ dñs misereꝛ:qz nullus adhuc eis pastoꝛ erat custodiã sci spũs redditur⁹. Erat ãt dom⁹ ist⁹ copiosissim⁹ fruct⁹ cui⁹ copia hauriẽtiũ mltitudinẽ vincit nã q̃tũlibet assumat a cũctis:ad largiẽduz tñ semp exuberat. ꝛ qz plures eẽ vtile est p quos ministreꝛ: rogari dñm messis iubet:vt ad capessendũ qõ ꝑparabat donũ spũsci:messoꝝ copiã de⁹ pstet. p oẽne enĩ hoc mun⁹ a deo effundit. CAPI. X.

Et conuocatis duodecim discipulis suis: dedit illis ptātē spirituū imūdoꝝ ut ejicerēt eos: ⁊ curarēt oēm languorē ⁊ oēm infirmitatē. Duodecim autē discipulorū noīa sunt hec. Prīm⁹ simon q̄ dr petr⁹: ⁊ andreas frāt ei⁹: philippus ⁊ bartholome⁹: iacobus zebedei ⁊ iohānes frāt ei⁹: thomas ⁊ matthēus publican⁹: ⁊ iacob⁹ alphei ⁊ thade⁹ simon chanane⁹: ⁊ iudas scarioth: q ⁊ tradidit eum.

GLO. A curatōe socr⁹ petri vsq; huc ꝺtinuatōez habuerūt relata miracula. Et fuerūt ante fmonē i monte habitū facta: qō ex electōe mathei q̄ inē ipa referī idubitāter habem⁹. Fuit.n. vn⁹ de.xij.elect⁹ i mōte ad apostolatū. Ḥ aūt redit ad ꝺdinē rei sicut gesta ē: p⁹ curatū cēturiōis fuū ꝺcēs: Et ꝺuocatis xij. ꝺcipulis // REMI. Narrauerat enī supius euāgelista: q; coh⁹tat⁹ ē dīs ꝺcipulos rogare dn̄z messis: vt mitteret operiosī messez suā. ⁊ qō h⁹tat⁹ est: hoc nūc īplere videt. Duodenari⁹ enī numer⁹ perfect⁹ ē. Nascit ār a senario: q̄ pfectōez hz: eo q; ex suis prīb⁹ q̄ sūt vnū duo ⁊ tria i seipm fozmat. Senari⁹ aūt numer⁹ duplicat⁹ duodenariū gignit. // GLO. Que q̄dē duplicatio ad duo p̄cepta charitatis: vt ad duo testamēta ptinere videt. // RABA. Duodenari⁹ etiā numer⁹ q̄ ofic̄it ex ternario ⁊ q̄tnario defignat eos p q̄tuoz mūdi clymata fidē sācte trinitat⁹ p̄dicaturos. Iste etiā numer⁹ p mīstas figuras i veteri testamēto pfignat⁹ ē. Per.xij.filios Jacob .p.xij.pn cipes filioꝝ Israel.p.xij.fōtes viuētes i Helim .p.xij. lapides rōnali Aarō.p.xij.panes ppositōis.p.xij.ex polatores a Moyse missos.p.xij.lapides vnde fēm est altare.p.xij.lapides sublatos de Jozdane. p .xij. boues q̄ sustinebāt mare eneū. In nouo etiā testamēto.p.xij.stellas i cozona spōse.p.xij. fundamenta Hierusalē q̄ vidit Johānes: ⁊ p.xij.portas. // CHRY. Non solū aūt eos ofidere fecit eoꝝ ministeriū vocā do missionē i messez: sz ⁊ faciēdo eos potētes ad ministeriū. vñ seq̄t: Dedit illis potestatē spirituū im mūdoꝝ vt ejicerēt eos ⁊ curarēt oēm lāguorē ⁊ oēz infirmitatē. // REMI. In quo apte demōstrat⁹ q; ve rato turbaꝝ ñ fuit tñ vna aut simplex sz varia. ⁊ hoc ē misereri turbis: dare ꝺcipul' potestatē curādi ⁊ sanādi eos. // HIERO. Benign⁹.n. ⁊ clemēs dn̄s ac magister nō inuidet suis atq; ꝺcipul' vtutes suas ⁊ sicut ipe curauerat oēz languorē ⁊ infirmitatē. Apostolis quoq; suis tribuit potestatē vt curēt omnē lāguorē ⁊ infirmitatē. Hz mīta differētia ē inē habeī ⁊ tribuere: donare ⁊ accipere. Iste quodcūq; agit potestate domini agit: illi siquid faciunt imbecillitatem suam ⁊ virtutez domini confitent' ꝺcentes: In nomine iesu surge ⁊ ambula. Catalogus aūt apostoloꝝ ponit': vt extra hos q̄ pseudo apostoli sūt exclud̄at. vnde seq̄t: Duodecī aūt apostoloꝝ noīa sunt hec. Prīm⁹ simō q̄ vocat' petrus ⁊ andreas frāt ei⁹. Ordinē q̄dez apostoloꝝ ⁊ meritū vnusquisq; illi⁹ fuit distribuere q̄ cordis arcana rimat'. Prim⁹ scribit' simō cognoīe petr⁹ ad distinctōez alteri⁹ simois q̄ appellat' chanane⁹ de vico galilee chana: vbi dns aquas uertit i vinū. // RABA. Idē ē aūt grece sīue latine petr⁹: qō syriace cephas. ⁊ i vtraq; lingua nomē a petra deriuatū ē. Nec dubiū q̄n illa ō qua paul⁹ ait: Petra aūt erat christ⁹. // REMI. Fuerūt aūt nōnulli q̄ i hoc noīe greco. s. atq; latino qō est petr⁹: querēte⁹ hebraice ligue iterptatōez dixerūt: q; iterptat' discalciās vel dissoluēs: vl' agnoscēs. Sed illi q̄ hoc dicūt: duab⁹ tenēt' ꝺtrarietatib⁹. Prima ē ex ꝓprietate hebraice ligue: i qua.p.nō exprimitur: sed loco ei⁹.f.ponitur. Vñ pilatū dicūt filatū. Secū da ex iterptatōe euāgeliste q̄ narrat dn̄z dixisse: Tu vocaber⁹ cephas. et ipe de suo addit: Qō iterptatur petrus. Simō aūt iterptat' obediēs. Obediunt enī v bis andree ⁊ cū eo venit ad christū: siue q; obediuit p̄ceptis diuinis. Et q; ad vnius tm̄ōis vocē secut⁹ ē dn̄m. Siue vt q̄busdā placet: iterptat' deponēs me rozē: ⁊ audiēs tristiciā. Dn̄o.n. surgēte deposuit me rozē dominice passionis ⁊ tristiciā audiuit: dicēte ei dn̄o: Alius te cinget: ⁊ ducet quo tu nō vis. Seqūtur Et andreas frāt ei⁹ // CHRY. Nō parua aūt ⁊ hec laus ē: Petrū enīz denominauit a virtute: Andreaz vero a nobilitate q̄ ē fm morē: i hoc q; cuz fratrem petri dixit. Marc⁹ aūt p⁹ duos vtices. s. petr⁹ ⁊ iohānem andreā numerat: Ḥ aūt nō ita. Marc⁹ enī fm dignitatē eos ordinauit. // REMI. Andreas aūt iterptat' virilis. Sicut enī apud latinos a viro deriuat' virilis: ita apō grecos ab aner deriuat' andreas. Vñ aūt virilis dicit': q; relict⁹ omnib⁹ secut⁹ ē christū: ⁊ viriliter i mādatis ei⁹ pseuerauit. // HIERO. Euāgelista aūt paria iuga apostoloꝝ queq; ꝺsociat. Jūgit enī petrū ⁊ andreā fratres: nō tam carne q̄z spū: Jacobū ⁊ iohānez q̄ patrē corporis relinquētes ver⁹ patrē secuti sūt. vñ seq̄tur: Jacobus zebedei ⁊ iohannes frater ei⁹. Jacobū quoq; appellat zebedei: q; et alius sequit' iacob⁹ alphei. // CHRY. Vide aūt q; nō fm dignitatē ordinat. Mihi enī videt' Johānes nō alijs solū: sz etiā fratre maioꝝ esse. // REMI. Interp⁹tat' aūt iacob⁹ supplātās siue supplātatoꝝ: q; nō solum vitia carnis supplātauit sed etiaz eandē carnez herode truēidāte cōtempsit. Johānes interpretat' dei grā: q; p omnib⁹ diligi a dn̄o meruit. vñ ob p̄cipui amoris gratiā supra pect⁹ dn̄i i cena recubuit. Seq̄t' Philipp⁹ ⁊ bartholome⁹. Philippus iterptat' os lāpadis siue lāpadaꝝ: q; lumē quo illuminat⁹ est a dn̄o mor ūuēto fratri p officiū ozis studuit ꝓpinare Bartholomeus syrū nomē ē nō hebreū. Et iterptat' filius suspēdēti⁹ aquas. i. christi q̄ cozda suoꝝ p̄dicatoꝝ de terrenis ad celestia subleuat ⁊ suspendit: vt quo magis celestia penetrāt: eo cozda suoꝝ auditoꝝ gutta sancte p̄dicationis magis iebriēt ⁊ inundant. Seq̄t. Thomas ⁊ matthe⁹ publican⁹. // HIERO. Ceteri euāgeliste i ꝺiunctiōe nominuz p̄mū ponunt matthēū ⁊ postea thomā. Nec publicani nomē ascribūt: ne antiq̄ ꝺuersatiōs r̄cozdātes suggillare euāgelistā videret'. Iste vo ⁊ p⁹ thomā se ponit ⁊ publicanū appellat vt vbi abūdauit peccatū: supabūdet ⁊ gra. // REMI. Thomas aūt iterptat' abyssus siue gemin⁹: q; grece dicit' Didimus. Vñ aūt didimus ⁊

abyssus interpꝛat: qꝛ quo diuti⁹ dubitauit:eo ꝓfun⁶ dius affectum dñice passiõis credidit ⁊ mysteriũ diui nitatis agnouit. vñ dixit: Dominus me⁹ ⁊ de⁹ me⁹ Matthæus aũt interpꝛetat donatus: qꝛ dei munere de publicano euãgelista factus ẽ. Sequit: Et iacobus alphei ⁊ thadeus. RABA. Iste iacob⁹ ẽ qui ĩ euã gelijs frater dñi noiat: ⁊ etiã ĩ epistola ad galathas qꝛ maria vxoꝛ alphei soꝛoꝛ fuit marie matris domi ni quã iobãnes euãgelista mariaꝫ cleophe noiauit: fortasse qꝛ idẽ cleophas ⁊ alpheus ẽ dict⁹. Uel ipsa maria defũcto alpheo post iacobũ natũ:nupsit cleo phe. REMI. Et bñ dr Fili⁹ alphei.i.iusti siue docti qꝛ nõ solũ vitia carnis supplãtauit:ſz etiã curã car nis cõtempsit.nã cuius meriti fuerit:testes sunt apli q̃ eũ cpm hierosolymitane ecclie ordinauerunt.vñ ⁊ ecclĩastica hist oria inter cetera de eo dicit:Quia car nem nũq̃ comedit:⁊ vinũ ⁊ siceraꝫ nõ bibit. Balneis ⁊ lineis vestibus non ẽ vsus:die noctuq̃ flexis geni bus orabat. Adeo etiaꝫ magni meriti fuit vt ab om nibus iustus vocaret. Thadeus aũt ipe ẽ quẽ lucas iudã iacobi ⁊ frẽm iacobi appellat cuius epla in ec clesia legit:in qua se frẽm iacobi noiat. AVG. de cõ.euã. Nõnulli aũt codices hñt Lebbeũ.qui autẽ vnq̃ phibuit duobus vel tribus noibus vnũ boiez vocari? REMI. Judas aũt interptat confessus:eo q⁹ filiũ dei confessus sit. RABA. Thadeus aũt siue leb beus interptat corculus.i.cordis cultor. Sequit: Si mon chananeus ⁊ iudas scarioth qui tradidit eum. HIERO. Simõ chananeus ipe ẽ qui ab alio euã gelista scribit zelotes:chana quippe zelus interptat. Judas aũt scarioth vel a vico ĩ quo ortus est:vel ex tribu isachar vocabulũ sũpsit:vt quodã vaticinio in cõdẽnationẽ sui natus sit. Isachar enĩ interptatus est merces vt significet pciũ,pditoris. REMI. Inter ptat aũt scarioth memoria dñi:qꝛ secutus ẽ dñm:si ue memoriale mortis quãdiu meditatus est ĩ corde suo vt dñm traderet ĩ mortẽ:seu suffocatũ:qꝛ scipm strãgulauit. Et sciẽdũ q⁹ duo discipuli hoc noie sũt vocati p quos oẽs christiani designãtur:p iudam ia cobi illi qui in cõfessione fidei pseuerauerãt: p iudã scariothẽ illi qui relicta fide retro cuertũt. GLO. Duo ⁊ noiatim expmunt:vt iugalis societas appro bet. AVGV. xviii. de ciuita. dei. Elegit q̃ hos ĩ di scipulos quos ⁊ aplos noiauit hũiliter natos: inho noratos:illuminatos:vt quicquid magnũ eẽnt ⁊ fa ceret:ipse ĩ eis eẽt ⁊ faceret. Habuit iter eos vnum quo malo vtens bñ: ⁊ sue passiõis ipleret dispositũ: ⁊ eccle sue tolerandoꝛ maloꝛ pberet exemplum.
RABA. Qui etiã nõ p ipꝛudẽtiã iter aplos eligit. magna ẽ enĩ vitas quã nec aduersarius minister in firmat. Voluit etiã a discipulo pdi:vt tuo vitio pro ditus modeste feras tuũ errasse iudiciũ:pisse bñficiũ

Hos duodecĩ misit iesus: pcipi ens eis ⁊ dicẽs: In uiã gẽtiũ ne abi ritis: ⁊ ĩ ciuitates samaritanoꝛ ne ĩ traueritis:ſz potiꝰ ite ad oues q̃ pie rũt dom⁹ isrl. Euntes aũt pdicate di cẽtes:qꝛ appꝛopinq̃bit regnũ celoꝛ Infirmos curate:moꝛtuos suscita te:lepꝛosos mũdate:demones eijci te.gratis accepistis gratis date.

GLO. Quia manifestatio spũs vt apostolus dicit ad vtilitatẽ eccle dat:p⁹datã aplis ptãtẽ:mittit eos vt ptãtẽ ad alioꝛ vtilitatẽ exequãt.vñ dr: Hos duo decim misit iesus. CHRY. Attẽdite autẽ oppoꝛtu nitatẽ missionis. Postq̃ enĩ viderẽt moꝛtuũ suscitã tem:mare increpãtẽ:⁊ cetera huiusmõi:⁊ sufficienter vtutis ei⁹ demõstrationẽ susceperãt p vba ⁊ per opa tũc eos mittit. GLO. Admittẽs autẽ docet eos quo eant:qd pdicẽt:⁊ qd faciãt. Primo qdẽ quo eãt. vñ dr: Precipiẽs eis ⁊ dicẽs: In viã gẽtiũ ne abieritis ⁊ ĩ ciui.samarita.ne ĩtraue.sed poti⁹ ite ad oues que pierũt dom⁹ isrl. HIERO. Nõ ẽ aũt ociosus locus iste ei pcepto quo postea dr: Eũtes docete oẽs gen tes.qꝛ hoc añ resurrectionẽ:illud p⁹ resurrectionem pceptũ ẽ. Et oportebat pmũ aduẽtuꝫ christi nũciare iudeis:ne iustã haberẽt excusationẽ dicẽtes iõ se do minũ reiecisse:qꝛ ad gẽtes ⁊ samaritanos aplos mi serit. CHRY. Jõ etiã pmo ad iudeos mittit: vt ẽsi q̃dam palestra in iudea exercitati:ad agones oꝛbis terraꝝ ĩtrarẽt:⁊ velut quosdã pullos debiles ad vo landũ eos iducẽs. GREGO. ĩ ho. Uel qꝛ pus soli iudee voluit ⁊ postmodũ gẽtib⁹ pdicari:q̃ten⁹ redẽ ptoris nr̃i pdicatio a ꝑpis repulsa:gẽtiles pplos ẽsi extraneos q̃reret. Erãt etiã tũc q̃dã q̃ de iudea voca di eẽnt:⁊ de gentilib⁹ vocãdi nõ eẽnt: q̃ nec ad vitã reparari mererenẽ:nec tñ grauiꝰ de contẽta pdicati one iudicari. HYLA. Legis etiã lectio obtinere p uilegiũ euãgelij debebat:hoc minus isrl sceleris sui excusationẽ habitur⁹:q⁹ plus sedulitatis in admoni tione sensisset. CHRY. Jtẽ ne estimarẽt qꝛ christo ꝓuitiebanẽ ⁊ demoniacũ eũ vocabant:q⁹ ꝓpter hoc eos odio haberet:ꝓmum eos emẽdare studuit:⁊ ab oĩb⁹ alijs discipulos adducẽs eis medicos ⁊ docto res mittit:⁊ nõ solũ ꝓhibuit alijs ãnunciare añq̃ iu deis:sed neq; viã q̃ ad gẽtes fert ptingere ꝓcedebat qđ signat cũ dicit: In viã gẽtiũ ne abieritis. Et qꝛ sa maritani ꝺrij erãt iudeis:q̃uis faciliozes eẽnt vt cõ uerterenẽ ad fidẽ:tñ neq; samaritanis pusq̃ iudeis pdicari ꝓmisit.vñ dicit: Et ĩ ciuita.sama. ne ĩtraueri. GLO. Samaritani q̃dẽ fuerũt gẽtiles dimissi in terra isrl a rege assyrioꝛ p⁹ captiuitatẽ ab eo factã ⁊ multis piculis coacti ad iudaismũ sũt uersi:circũ cisionẽ ⁊ q̃nq; libꝛos moysi recipiẽtes:cetera vo ri no abhoꝛrẽtes:vñ iudei samaritanis nõ coutebanẽ. CHRY. Ab his q̃ discipulos auertẽs ad filios isrl mittit quos oues pereũtes vocat:nõ abscõdens: vn diq; veniã eis excogitãs ⁊ attrahẽs eoꝛ mẽtẽ. HY LA. Qui tñ lz oues vocẽt:in christũ lupoꝛ ac vipe raꝝ linguis ⁊ faucib⁹ seuierũt. HIERO. Juxta to pologiã vo precipit nobis q̃ christi cõsemur noie ne ĩ viã gẽtiũ ⁊ hereticoꝛ ambulem⁹ erroꝛẽ:vt quoꝝ religio separata ẽ:separet ⁊ vita. GLO. Postq̃ aũt docuit eos quo eãt:insinuat qđ predicẽt.vñ subdit: Eũtes aũt predicate dicẽtes:qꝛ appꝛopinq̃uit regnũ celoꝛ. RABA. Dic appꝛopinq̃re dr regnũ celoꝝ p collatã nobis fidẽ inuisibilis creatoꝛis: nõ aũt aliq̃ motione electoꝛ. Recte aũt celi vocãt scĩ q̃ deũ fide retinent ⁊ diligũt charitate. CHRY. in ho. Uides mysterij magnitudinẽ:vides aploꝝ dignitatẽ.nihil

lensibile p̄cipiūt dicē: vt moyses ⁊ ꝓphete: sed noua q̄dā ⁊ inopinata. Illi enī terrena bona p̄dicauerunt bi aūt regnū celoꝝ ⁊ oīa q̄ illic sūt bona. GREG. ī ho. Adiuncta sūt a p̄dicatoꝛib⁹ sanctis miracula: vt iudē vbis daret virt⁹ ostensa: ⁊ noua facerent q̄ noua p̄dicarēt. vñ seq̄t: Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate: demones eijcite. HIERO. Ne enī hoīb⁹ rusticanis ⁊ absq; eloquii venustate indoctis ⁊ illiteratis nemo credēt pollicētib⁹ regna celoꝝ: dat ptātē p̄dicta faciēdi: vt magnitudinē p̄o missoꝝ ꝓbet magnitudo signoꝝ. HYLA. Tota ātē vtutis dñice ptās ī aplis refert: ⁊ q̄ ī adā imagine ⁊ similitudine dei erāt figurati: nūc pfectā christi ima ginē soꝛtiunt: ⁊ q̄cquid maloꝝ ade coꝛpi sathane in stinct⁹ intulerat: hoc rursū ipsi de cōtione dñice ptātis emēdēt. GREG. in ho. Nec aūt signa ī exordio ec clesie necessaria fuerūt: vt enī fides cresceret creden tiū: miraculis erat nutriēda. CHRY. Postea autē steterūt reuerētia fidei vbiq; plātata. Si ātē ⁊ postea fcā sūt: pauca ⁊ rara fuerūt. cōsuetudo enī est deo ta lia facere cū aucta fuerīt mala: tūc. n. suā demōstrat potētiā. GREG. ī ho. Scā tñ eccl'a quotidie spiri taliter facit q̄d tūc p̄ apl'os coꝛpaliter faciebat. q̄ nunq; miracula tāto maioꝛa sūt: q̄nto p̄ hec nō coꝛpa: sz aīe suscitant. REMI. Infirmi q̄ppe sunt ignaues q̄ ñ bñt vires bñ viuēdi. Leprosi sunt īmūdi ope vel de lectatione carnali. Mortui sunt qui opa mort̄ agūt Demoniaci sūt ī ptātez diaboli redacti. HIER. Et q; semp dona spiritalia fi merces media sit: viliora fūt: adiūgit auaricie cōdēnatio cū subdit: Gratis ac cepistis grat̄ date. q. d. Ego magister ⁊ dñs absq; p̄ cio vobis hoc tribui: g̃ ⁊ vos sine p̄cio date. GLO. Hoc aūt dicit ne iudas qui loculos habebat de p̄di cta ptāte pecuniā cōgregare vellet vānans ⁊ hic p̄ fidiā simoniace hereseos. GRBGO. ī ho. Prescie bat nāq; nōnullos donū accepti spūs ī vsum nego ciationis iflectē: ⁊ miraculoꝝ signa ad auaricie obse quiū declinare. CHRY. Vide aūt q̄liter moꝝ diligē tiā nō min⁹ hz q̄ signoꝝ: mōstrās q̄n signa sine his nihil sūt. Etenī superbiā eoꝝ cōprimit dicēs: Gratis ac cepistis ⁊ ab amoꝛe pecuniaꝝ mundos eē ꝓparat di cens: Gratis date. Vel vt nō videat eoꝝ eē bñficiuꝝ ait: Gratis accepit̄. q. d. nihil vos de vestro largimi ni suscipiētib⁹. neq; enī mercede hoc accepisti: neq; laboꝛātes ī ea gr̄a. gratis enī accepistis: ita igit̄ alijs date: neq; enī est condignū p̄ciū eoꝝ inuenire.

¶ Nolite possidere aurꝝ neq; argē tū neq; pecuniā ī zonis uestris: non perā in uia neq; duas tunicas neq; calciamēta neq; uirgā. Dign⁹ ē enīz operarius cibo suo.

CHRY. Quia spiritaliū mercationē supra dñs ꝓ hibuerat: ꝑter radicē omniū malorum euellēs ait: Nolite possidē aurꝝ neq; argentū. HIERO. Si. n. sic p̄dicēt vt p̄ciū nō accipiant supflua est auri ⁊ argenti nummoꝝq; possessio. Nā si hoc habuissent videbant̄ nō cā salutis hōiuꝝ: sz cā lucri p̄dicare. CHRY. Per hoc g̃ p̄ceptū p̄mo quidem discipu los facit nō esse suspectos. Secūdo ab oī eos liberat solicitudine: vt vacatōem omnem tribuāt vbo dei. Tertio docet eos suā vtutē. Hoc nēpe eis postea di xit: Nūq̄d aliq̄d defuit vobis q̄n misi vos sine saccu lo ⁊ pera: HIERO. Qui aūt diuitias detrūcauerat q̄ꝑ auꝝ ⁊ argētū ⁊ es signant̄: ꝓpemodū ⁊ vite ne cessaria āputat: vt apl'i doctoꝛes vere religionis q̄ in stituebant oīa dei puidētia gubernari: seipsos oīnde rent nihil cogitare de crastino. GLO. Vñ addit: Neq; pecuniā ī zonis vestris. Duo enim sūt genera necessarioꝝ: vnū quo emunt̄ necessaria: qō itelligit̄ ꝑ pecuniā ī zonis: aliud ipsa necessaria qō itelligit̄ ꝑ perā. HIERO. Per hoc aūt q̄ dicit: Neq; peram ī via. arguit pḥos q̄ vulgo appellant̄ bacthe operite q̄ cōtēptoꝛes seculi ⁊ oīa ꝑ nihilo ducētes: cellariū secū vehāt. Seq̄t: Neq; duas tunicas. In duab⁹ tu nicis duplex mihi videt̄ inuere vestimētū: nō q̄ ī lo cis scythie ⁊ glatiali viuētib⁹ vna q̄s tunica debeat eē ꝺtent⁹: sz q̄ ī tunica vestimētū itelligam⁹: ne alio vestiti aliud nobis futuroꝝ timoꝛe reseruem⁹. Seq̄ tur: Neq; calciamēta. Et plato ēt p̄cipit illas duas coꝛpis sūmitates nō eē velādas: nec assuefieri debē mollicie capitis ⁊ pedū. cū enī hec habuerīt firmita tem: cetera robustioꝛa sunt. Seq̄t: Neq; virgā. Qui enī dñi habem⁹ auxiliū: baculi p̄sidiū cur q̄ramus. REMI. Q̄dit etiā dñs his vbis: q; sci p̄dicatoꝛes reuocati sūt ad p̄mi hōis dignitatē: q̄ q̄diu celestes possedit thesauros ista nō ocupiuit: sz moꝝ peccādo illa amisit: ista desiderare cepit. CHRY. in ho. Fe lix aūt ē ista ꝺmutatio. nā ꝑ auro ⁊ argento ⁊ huius mōi acceperūt ptātē curādi ifirmos: suscitādi moꝛ tuos: ⁊ alia huiusmōi. vñ nō a p̄ncipio dixit eis: Nō possideatis auꝝ vel argētuꝫ: sz qñ dixerat: Leprosos mūdate: demones eijcite. Et quo pz q̄ angelos eos ex hōib⁹ vt ita dicā ꝓstituit: ab oī soluens vite hui⁹ solicitudie vt vna sola detineāt̄ cura q̄ ē doctrine. Aq̄ ⁊ eos soluit dicēs: Ne soliciti sitis q̄d loq̄mini. q̄ re qō videt̄ eē valde oneroſū ⁊ graue: hoc maxie le ue eis oñdit ⁊ facile. Nihil enī ē ita iocūdū vt a cura ⁊ solicitudie erutū eē ⁊ maxie cū possibile fuerit ab hac erutos ī nullo minoꝛari deo pñte ⁊ ꝑ oīb⁹ nobis effecto. HIERO. Et q; nudos quodāmō ⁊ expe ditos ad p̄dicādū apl'os miserat ⁊ dura videbat̄ eē ꝺditio magistroꝝ: seueritatē p̄cepti sequēti sūia tem perauit dicēs: Dign⁹ ē enī opari⁹ cibo suo. q. d. Tan tū accipite q̄tū ī vestitu ⁊ victu vobis necessariū est vñ apl's: Nūtes victū ⁊ vestitū his ꝺtēti sim⁹. ⁊ alibi Cōicet bis q̄ cathetizat̄ ei q̄ cathetizat ī oīb⁹ bonis: vt quoꝝ discipuli metūt spiritalia ꝺsoꝛtes faciāt eas carnaliū suoꝝ ñ ī auariciā: sz ī necessitatē. CHRY. A discipulis aūt apl'os cibari oportebat: vt neq; ipsi magna saperēt aduersus eos q̄ docebāt: sicut oīa ꝑ bētes ⁊ nihil accipiētes: neq; rursus illi abscedāt q̄si ab his despecti. Deide vt nō dicāt apl'i: Mēdicātes g̃ nos iubet viuē: ⁊ ī hoc verecūdarent̄: mōstrat hoc eis debitū eē oparios eos vocās: ⁊ qō dat̄ mercedē appellās. ñ enī q; apl'oꝝ ī fmonib⁹ opatio erat esti mare debebāt vez eē bñficiū qō ꝓstabāt. ⁊ iō dicit: Dign⁹ ē opari⁹ cibo suo. Hoc aūt dixit: Nō q̄dez oī dens tāto p̄cio apl'icos dignos eē laboꝛes: sed apl'is legē iducēs ⁊ tribuētib⁹ suadēs: q; qō ab ipsis dat̄: debitū ē. CHRY. Nō g̃ ē venale euāgeliū: vt ꝑ tē poꝛalib⁹ p̄dicet̄. Si enī sic vēdūt: magnā rē vili ven dunt. Accipiāt g̃ p̄dicatoꝛes sustētationē necessitat

a pplo:mercedē oīspēsatiōis a deo. Non enī a pplo reddīt' q̄si merces illis q̄ sibi ī charitate euāgelij ser uiūt:sz tāq̄ stipēdium dat' quo vt possint laborare pascāt'. AVG. de cō.euā. Uel alit': Cū dixerat dns aplis: Nolite possidē aur: otinuo subiecit: Dign' est operarius cibo suo. vñ satis oñdit: cur eos possidē hoc ac ferre noluerit: nō quo necessaria ñ sint sustētatōi hui' vite: sz qz sic eos mittebat vt eis hoc deberi demōstraret ab illis q̄b' euāgeliū credētib' ānūciarēt tāq̄ stipēdia militātib'. Apparet aūt h nō p̄cepisse dñm ita tāq̄ euāgelice viuere aliūde nō debeant q̄ eis p̄bētib' q̄b' ānūciāt euāgeliū. Alioq̄n ō hoc p̄ceptū fec' paul' q̄ victū de manuū suar' laborib' trāsigebat. sz apparet ptātē dedisse aplis dñm ī q̄ scirent sibi ista deberi. Cū aūt a dño aliq̄d iperat': nisi fiat: ī obediētie culpa ē. cū aūt a dño ptās dat': licz cuiq̄ ñ vti ꝛ tāq̄ de suo iure recedē. Hoc g̃ ordinās dns q̄ q̄ euāgeliū ānūciāt de euāgelio viuāt: illa aplis loq̄ bat' vt securi nō possiderēt: neq̄ portarēt huic vite necessaria nec magna nec minima. ideo posuit: Nec virgā: oñdens a fidelib' suis oīa deberi mīstris suis nulla superflua req̄rentib'. Hāc g̃ ptātē virge noie signauit: cū dixit sc̄z marcū: Ne quid tollerēt ī via nisi virgā tm̄. Sz ꝛ calciamēta cū dic' matthe' ī via non eē portāda: curā ꝓhibuit q̄ iō portāda cogitant' ne desint: hoc de diab' tunicis intelligēdū est: ne q̄sq̄ eor' p̄ter eā q̄ eēt idut' aliā portādā putaret: sollicitus ne op' eēt cū ex ptāte illa posset accipere. Proin de marc' dicēdo calciari eos sandaliis vel soleis: ali q̄d hoc calciamētū mystice significatōis hr̄e admonet: vt pes neq̄ tect' sit desup neq̄ nud' ad terrā .i. nō occultet' euāgeliū: nec trenis ornatis imitant'. Et q̄ ñ portari duas tunicas sz exp̄ssi' idui ꝓhibet: monet nō duplicit' sz simplicit' ambulare: ita dñm omīa dixisse nullo mō dubitādū ē: partī ꝓpe partī figurate. Sz euāgelistas alia istū alia illū inseruisse script' suis. Quisq̄s aūt putat nō potuisse dñm ī vno sermone q̄dā figurate quedā ꝓpe ponere eloquia: cetera eius inspiciat: ꝛ videbit q̄z tenebre atq̄ inerudite arbitret'. Quia enī dns monet vt nesciat sinistra q̄d facit dextra: ipsas elemosynas ꝛ q̄cq̄d hic aliud p̄cipit figurate accipiēdū putabit. HIERO. Nec historice dixerim'. cetera sm anagogē: nō sz magistris aurū ꝛ argentū ꝛ pecuniā q̄ in zonis est possidere. Aur' sepe legim' ꝓ sensu: argentū pro sermone: es ꝓ voce. hec nō licet vobis ab alijs accipere: sed data a domino possidere: neq̄ hoc hereticorū ꝛ philosophor' peruersaq̄ doctrine susc̄ipere disciplinas. HYLA. Quia vero zona ministerij apparat' ē ꝛ ad efficaciaz opis p̄cinctio: ꝓ hoc q̄ eris ī zona inhibet' possessione q̄d in ministerio venale sit: admonemur. Admonemur etiā nec perā habere in via: curaz. s. secularis substātie relinquēdam: q̄ oīs thesaurus in terra pernicios' est cordi illic futuro vbi cōdat' thesaurus. Dicit aūt: Nō duas tunicas. sufficit enī nobis semel chr̄ist' idut': ne ue post itelligētiā verā: altera deinceps vel heresis vel legis veste induamur. Nō calciamēta: q̄ in scā terra peccator' spinis atq̄ aculeis ñ obsessa: vt moysi dictū est: nudis pedibus staturi: admonemur nō aliū gressus nr̄i habere: q̄z q̄ accepimus a chr̄isto apparatū. HIERO. Uel docet dominī' pedes nr̄os mortiferis vinculis nō alligari: sz scām terrā ingrediētes esse nudos: neq̄ habē virgā q̄ vertat' in colubrū: neq̄ in aliquo p̄sidio carnis ī niti: quia huiusmōi virga ꝛ baculus arūdineus est quē si paululū p̄sseris frangit': ꝛ manū transfozat incūbentis. HYLA. Potestatis autez besterne iure nō sum' idigni: hñtes virgā de radice iesse.

¶ In quācūq̄z autē ciuitatē aut castellū itraueritis: iterrogate q̄s in ea dign' sit: ꝛ ibi manete donec exeatis. Intrātes aūt ī domū salutate eā dicentes: Pax huic domui. Et si fuerit domus illa digna: ueniat pax uestra sup eā: si aūt nō fuerit digna pax uestra reuertet' ad uos. Et quicūq̄z non recepit uos neq̄z audierit sermones uestros: exeūtes foras de domo uel ciuitate excutite puluerē de pedib' uestris. Amē dico uobis tolerabil'ius erit terre sodomoz' ꝛ gomorreoz' ī die iudicij q̄z illi ciuitati.

CHRY. ī ho. Quia dixerat sup' dns: Dign' ē operi' cibo suo: ne credēt ꝓpt̄ hoc oīuz eis ianuā apire: multā diligētiā h̄ iubet facē de hospite eligēdo. vñ dr̄: In quācūq̄z ciuitatē aut castellū itraueritis: iterrogate q̄s ī ea dign' sit. HIERO. Apli nouā itro eūtes vrbē scire nō poterāt q̄s talis eēt. g̃ fama bone spes eligēdus ē ppli ꝛ iudicio vicinor': ne predicatoris dignitas susc̄ipiētis ifamia deturpet'. CHRY. in ho. Qualit' ergo ipse chr̄ist' apud publicanū manebat: quia. s. dign' effectus erat ex cōuersione. hoc etiā nō solum in gloriā eis ꝓderat: sed in cibationē. Si enī dign' est omnino dabit cibū: ꝛ maxime cuz nihil ampliꝰ necessarijs peteret'. Intēde aūt q̄liter oībus eos denudās: noīa eis dedit: p̄mittētes ī domib' eor' q̄ docebant' manere. Ita enī ꝛ ipsi a solicitudinibus eruebant': ꝛ alijs suadebāt quoniā ꝓpter eor' aduenerāt salutē solā: in hoc q̄ nihil deferebāt ꝛ nihil ampli' necessarijs expetebant. Et nō ad omnes simpliciter introibāt. non enī signis solum volebat eos claros apparere sed magis vtute. Nihil aūt ita vtutem designat: sicut nō supfluis vti. HYLA. Dospes vn' etiā eligit' nō tribuēs būficiū ei q̄ apud se mansurus est: sed accipiens. h enī dicit' quis in ea dign' sit: vt magis se nouerit accipē gr̄am q̄z dare.

HIER. ī ho. Intēde āt qz nōdū oīa eis tribuit. neq̄ enī eis largit' vt sciāt q̄s sit dign': sz iubet scrutari. ñ solū aūt dignos iubet q̄rere: sz neq̄ de domo in domū transmutari: cū subdit: Et ibi ma. donec exea. vt neq̄ suscipientē otristēt: neq̄ ipsi opinionē accipiāt leuitatis aut gule. AMBO. sup lucā: Non ergo ociose dom' quā īgrediāt' apostoli eligēda discernitur: vt mutādi hospicij cā nō suppetat: non tñ eadez cautio receptozi mandatur: ne dum hospes eligitur hospitalitas minuat'. Sequit': Intrātes aūt ī domū salutate eam dicentes: pax huic domui. GLO. q. dicēt: Pacē hospiti p̄camini: vt sopiat' oīs repugnā

tia ꝺ veritatē. HIE. Jn ꝟ etiā occulte salutationez hebrei ac syri simonis exꝑsit. Qꝺ enī grece ꝺr Abe re ⁊ latine Aue: hoc hebraico syroq; sermone appel lat Salēlach siue Samalach. i. pax tecū. Qꝺ aūt ꝑ cipit tale ē: Jntroeūtes aūt pacē impcamī hospiti: ⁊ ꝙtū in vobis ē discordie bella sedate. Sinaūt orta fuerit ꝺdictio vos mercedē hēbitis de illata pace: il li q̄ habē noluerūt: bellū possidebūt. vñ seq̄t: Et siq̄ dē fu. do. il. di. ve. pax vr̄a sup eā. si āt non fu. di. pax vr̄a ad vos reuertet. REMI. Quia. ſ. aut erit q̄sq; ꝑdestinat⁹ ad vitā: ⁊ celeste v̄bū seq̄t qꝺ audit. aut si null⁹ audire voluerit: ipse ꝑdicator sine fructu nꝺ erit: q̄ ad eū pax reuertit qñ ei a ꝺño ꝑ labore sui opis recōpēsat. CHRY. in ho. Jnstruit ḡ eos ꝺñs q̄ nō ꝓpē ꝟ expectēt ab alijs ꝑsalutari: q̄ docebāt: ſz ancedere salutatiōe alios honorādo. Deinde mō strat q̄ nō sola salutatio: ſz bñdictio ꝑ ꝟ qꝺ dic̄: Si fue. do. di. ve. sup eā. REMI. Docuit ḡ ꝺñs discipu los suos offerre pacē i introitu dom⁹ vt salutatiōe pacis eligēt dom⁹ digna vel hospes: ac si patēt di ceret: Qib⁹ offerte pacē: q̄ aut accipiendo dignos: aut nō accipiēdo indignos se manifestabunt. q̄uis enī fama ꝓpli digⁿ elect⁹ sit hospes: tñ salutand⁹ ē vt magis sua dignitate ꝑdicatores vocēt: q̄ vltro se ingerē videant. hec aūt pax paucor verbor ad totā exploratōez digne dom⁹ vel hospitis pōt referri. HYLA. Salutāt ḡ apli domū cū pac affectu: ſz ita vt potiꝰ pax dicta sit q̄ data. Porro aūt pacē ꝓpriā q̄ viscera miseratiōis sūt nō oportē in eā venire nisi sit digna: q̄ si digna repta nō fuerit: sacrm pacis cele stis intra ꝓpriā aplor̄ ꝺsciam ē ꝛtinēdū. Jn eos āt q̄ celestis regni p̄cepta respuerūt: egressu aplor̄ ⁊ signo puluerisa pedib⁹ excussi eterna maledictio re linq̄t. vñ seq̄t Et q̄cūq; ñ rece. vos: neq; au. f. ve. ex. fo. de. do. vel de ciuitate. excutite puluerē de pedib⁹ vr̄is. Eristēte enī i loco cū loco videt eē cōio. Totū ḡ qꝺ ē illi⁹ dom⁹ excusso puluē pedū relinquit: ni hilq; sanitatis de insistētiū aplor̄ vestigijs mutuat. HIE. Puluis etiā excutit de pedib⁹ i testimoniū laboris sui: q̄ ingressi sūt ciuitatē: ⁊ ꝑdicatio aplica ad illos vsq; puenerit. Siue excutit puluis: vt si to lerabilius erit terre sodomor q̄ illi ciuitati q̄ nō re cipit euāgeliū: nihil ab eis accipiāt: nec aductū q̄dē necessaria q̄ euāgeliū sprezerūt. RABA. Vel ali ter: Pedes discipulor ipsū opus incessusq; ꝑdicatio nis signāt. Puluis vō quo aspgūt: terrene leuitas ē cogitatiōis: a q̄ etiā sūmi doctores ītunes eē neq; unt: cū ꝓ auditorib⁹ solicīti salubrib⁹ curis intēdūt: ⁊ q̄si ꝙ itinera mūdi: vno calcaneo terre puluerē le gūt. Qui ḡ sprezerint doctrinā docētiū: sibi labores ⁊ picula tediūq; solicitudinū ad testimoniū siue dāi natiōis inflectūt. Qui vō receperint vbus: afflictōes curasq; doctor q̄s ꝓ se tolerabūt in argumētū sibi vtūt būilitatis: ⁊ ne leuis culpa videat eē aplos nō recipe subdit: Amē ꝺi. vo. tole. erit terre sodomor ⁊ gomor. in die iu. q̄s illi ciuitati. HIE. Quia sodomi tis ⁊ gomorreis nō fuit ꝑdicatū: hunc aūt cū ꝑdicatū sit nō recepit euāgeliū. REMI. Vel q̄ sodomite ⁊ gomorrei inter vitia carnis ⁊ hospitales fuisse le gūt: q̄uis non tales hospites receperint sic aplī. HIE. Si aūt tolerabilius erit terre sodomor q̄s illi ciuitati q̄ nō recipit euāgeliū: ḡ int̄ petōres supplicia ꝺuersa sūt. REMI. Spiritalit tñ sodomor ⁊ go morreor mentionē facit: vt ꝓ ꝟ demōstret: quia illa pcta sūt deo magis odibilia q̄ fuit ꝺ naturā: ꝓ qbus delet⁹ ē mūd⁹ aq̄s diluuii: q̄tuor ciuitates subuerse ⁊ mūd⁹ quotidie ꝺuersis malis affligit. HYLA. Mystice aūt instruit nos ꝺñs nō imiscere eor dom ib⁹ aut familiaritatib⁹ q̄ christū aut inflectāt: aut nesciūt: ⁊ in q̄cūq; ciuitate interrogare q̄s eor habi tatiōe sit digⁿ. i. sicubi eccl̄ia sit ⁊ christ⁹ habitator. neq; quoq; alibi trāsire: q̄ hec ē dom⁹ digna ⁊ iu stus hospes. Judeor āt plures erāt futuri quor tā tus in fauorē legis affect⁹ eēt: vt q̄uis ꝓ admiratio nē opez i christū credidissēt: tñ i legi opib⁹ morarē tur: alij vō explorande libertat q̄ i xp̄o ē curiosi: trā sire se ad euāgelia ex lege eēnt simulaturi. Multi ēt in heresim ꝓ intelligētie puersitatē traducerent. Et q̄ istiusmōi oēs penes se eē veritatē catholicā mē tuūt domo ipsa. i. ecclesia caute vtēdū est.

Ecce ego mitto uos: sicut oues i medio lupor. Estote ergo pruden tes sicut serpētes: ⁊ simplices sicut colūbe. Cauete aūt ab hoibus. Tra dent enī uos cōcilijs: ⁊ in synagogis suis flagellabūt uos: ⁊ ad p̄sides ⁊ ad reges ducemi ꝓpter me: in testi monium illis ⁊ gentibus.

CHRY. in ho. Quia supi⁹ aplor remouit solicitu dinē ⁊ signor eos oñsiōe armauit: ꝺsequēter ꝑdicit eis mala q̄ debebāt eis ꝛtingē. ꝓmo qꝺē vt discerēt ꝑscie ei⁹ vtutē. secūdo vt null⁹ suspicaret: qñ ꝓpter ībecillitatē magistri hec eis supuenirēt mala. tertio vt ipsi sustinētes nō obstupescerēt dū iopinabiliter ⁊ ꝑter spez euenirēt. q̄rto vt ꝟ audiētes nō turbēt i tpe crucis. deinde vt discāt q̄n noua hec ꝑlij lex est. Nud⁹. n. mittit: a suscipiētib⁹ iubet cibari. Neq; i ꝟ fistit: ſz vlteri⁹ suā, vtutē oñdit dicēs: Ecce ego mitt. vos sic̄ oues i me. lupor. Ubi ꝺsiderādū q⁹ nō sim pliciter ad lupos: ſz i medio lupor mittit: vt hic suā vtutē magⁿ demōstrēt cū oues lupos supauerit: etiā in medio lupor exist̄tes: ⁊ pl̄imos morsus accipiē tes ab eis: nō solū nō ꝺsumūt: sed ⁊ illos ꝟtunt. Multo āt mirabili⁹ ē ⁊ mai⁹ trāsmutare mētes eo rū q̄s iterficē eos. Jnter lupos aūt ouiū māsuetudi nē eos docet oñdē. GRE. in ho. Qui. n. locū ꝑdi catoris suscipit mala inferre nō debet ſz tolerare: vt ex ipsa sua māsuetudine irā sumētiū mitiget: ⁊ petō rū vulnera ipse i alijs afflictiōib⁹ vulneratus sanet. Qñ etsi qñ zel⁹ rectitudinis exigit vt erga subditos seuiat: furor ipse de amore sit nō de crudelitate: q̄te nus ⁊ iura disciplīe foris exhibeat ⁊ int⁹ pīma pie tate diligat quos foris castigat. Multi aūt cū regi minis iura suscipiūt: ad lacerādos subditos inarde scūt: terrore ptātis exhibēt: oñi videri appetūt: pres se eē mīme recognoscūt: humilitatis locū in elatiōe dominatiōis īmutāt. ⁊ siqñ extrinsecus blandiun tur: intrinsecus seuiūt. de qbus ꝺr: Veniūt ad vos i vestimentis ouiū: intrinsec⁹ aut̄ sunt lupi rapaces. Contra q̄ nobis ꝺsiderādū ē: q⁹ sic̄ oues int̄ lupos

mittūt: sensū seruātes īnocētie: morsum malicie nō habeamus. HIE. Lupos aūt scribas ⁊ phariseos vocat q̄ sūt clerici iudeox. HYLA. Lupos etiā significat oēs hos q̄ vesano furore in aplos desciuerūt. CHRY. in ho. Maloꝝ aūt erat eis cōsolatio mittētis vtul. Et iō añ oīa posuit dicēs: Ecce ego mitto vos. q. d. Ne turbemī qñ i medio lupoꝝ mittimini. possū enī facere vt nihil mali sustineatis: nō solū lupis nō suppositi: sz leonib⁹ terribiliores effecti: sed ita expedit fieri. hoc enī vos clariores facit ⁊ meā vtutē magis diuulgat. deinde vt aliq̄d etiā a se ipsis inferāt: ⁊ nō sine cā eozonari estimēt: subdit: Estote g̃ pru. sic ser. ⁊ sim. sic colūbe. HIE. Ut per prudētiā deuitēt insidias: p simplicitatē n̄ faciāt malū. Et serpētis astutia ponit in exēplū: q̄ toto corpe occultat caput: vt illud in quo vita est ꝓtegat. Ita nos toto piculo corpis caput nostꝝ q̄ christus ē custodiam⁹. i. fidē integrā ⁊ incorruptā suare studeamus. RABA. Solet etiaz serpēs eligē strictas rimas p q̄s transiens veterē pellē exuat. similiter ꝑdicatoz trāsitēs p angustā viā veterē hoiem oīno deponat. REMI. Pulchre etiam oīs ꝑdicatores serpētis prudētiā monet habere: q̄ ꝑm⁹ hō p serpētē decept⁹ ē. ac si dicēt: q̄ hostis callid⁹ fuit ad decipiendū: vos prudētes sitis ad liberādū. ille laudauit lignū: vos laudate crucis vtutē. HYLA. Ille aīm p mo molliozis sex⁹ aggressus ē: ⁊ cōionē mortalitatis spopōdit. Pari g̃ opportunitate introspecta vni uscuiusq̄ natura ⁊ volūtate vboꝝ adhibēda prudētia ē: spes futuroꝝ bonoꝝ reuelāda: ⁊ q̄ō ille mētit⁹ ē: nos ꝑdicem⁹ ex vero fm sponsionē dei angelis filos futuros eē q̄ credāt. CHRY. in ho. Sic aūt prudētiā serpētis oportet habē vt ī ꝑncipalib⁹ nō ledamur sic ⁊ simplicitatē colūbe ī nō vindicādo cuz iniusta patimur: neq̄ p insidias alicui nocendo.

REMI. Ideo aūt oīs hec duo sociauit: q̄ simplicitas absq̄ prudētia facile decipi pōt. ⁊ prudētia piculosa ē nisi simplicitate tēpet alicui nocēdo. HIE. Simplicitas aūt colūbaꝝ ex spūsci specie demōstratur. vñ dic apl's: Malicia puuli estote. CHRY. in ho. Quid aūt duri⁹ his fiet iussionib⁹? nō. n. sufficiēs est pati mala: sz neq̄ turbari decedit q̄ō ē columbe. ira enī nō p irā: sz p māsuetudinē extinguit. RABA. Q̄ō aūt lupi de q̄b⁹ supza dixerat sint homies oīdit cū subdit: Cauete aūt ab hoib⁹. GLO. Ideo aūt necessariū ē vt sitis sicut serpētes. i. astuti: nā sz suā consuetudinē tradent vos: primū in cōsiliis, phibēdo ne ꝑdicetis in noīe meo. deinde incorrectos flagellabunt vos. tandē ad reges ⁊ ꝑsides ducemī.

HYLA. Qui extoz q̄re filētiū vr̄m aut cōmutātiā tētant. CHRY. in ho. Mirādū ē aūt q̄lit h̄ audiētes nō statī absceserāt hoīes q̄ stagnū illud nūq̄ egressi fuerāt circa q̄ō piscabant: q̄ō nō virtutis eoꝝ erat solū: sz sapiētie doctoris. Unicuiq̄ enī maloꝝ mitigationē adiūgit. vñ ⁊ h̄ dic: Propt me. nō. n. pua cōsolatio ē ꝑpt christū pati: q̄n nō ut pniciosi ⁊ nociui hec patiebant. Et itez addidit: In testimoniū illis.

GRE. Qui. s. psequēdo morte intulerūt: vl q̄ videdo nō sūt mutati. Moꝝs q̄ppe scoꝝ bonis ē in aditoziū: mal ī testimoniū: vt inde puersi fine excusatione pereāt: vñ electi exemplum capiūt vt viuūt.

CHRY. in ho. Hoc aūt eos ꝺsolabat: nō q̄ aliozū cupiebant penā: sz vt fidētiā habeāt: q̄n vbiq̄ eū hūt pītē ⁊ pciētē. HYLA. Nō solū aūt ℔ testimonio excusatio ignozāte diuitatis admēda ē psequētibus: sz etiā gentib⁹ via pandēda credēdi christum ptinaciter: inter sentiētiū penas ꝺfessoꝝ vocibus ꝑdicatū: ⁊ hoc ē q̄ō subiungit: Gentibus.

Cū aūt tradēt uos: nolite cogitare quō aut q̄d loquami. Dabit enī nobis in illa hoza q̄d loquami. Nō enī uos estis q̄ loqmi: sed spūs pris uestri qui loquitur in uobis.

CHRY. in ho. Cū pmissis cōsolatiōib⁹ nō pua ⁊ alia apponit. vt enī nō dicerēt: q̄lit suadē poterum⁹ hōib⁹ talib⁹ psequētib⁹: psecutiōibus existētib⁹: iubet eos de rnsione ꝺfidere dicēs: Cū aūt tra. vos: no. co. quō aut q̄d loq̄mī. REMI. Duo aūt dicit: Quō aut q̄d. quoꝝ vnū refert ad sapiētiā: alterꝝ ad officiū. Quia enī ⁊ ipse submīstrabat vba q̄ loq̄rent: ⁊ sapiaz q̄ ea ꝓferrēt: nō fuerat necesse scis ꝑdicatoribus q̄d loq̄rent: aut quō. HIE. Cū enī ꝓpter christū ducamur ad iudices volūtatē trā nostrā ꝑ christo debem⁹ offerre. Loquet ipse christ⁹ q̄ in nobis habitat loquitur ꝑ se: ⁊ spūsci in rndendo gra mīstrabitur. HYLA. Fides enī nr̄a oīb⁹ ꝑceptis diuine volūtatis intēta: ad rnsionē scie instruet: in exēplo hīs abzaā cui postulata ad hostiā isaac: non defuit aries ad victimā. Et iō sequit: Nō enī vos estis qui loqmī: sz spūs pa. ve. q̄ lo. ī vobis. REMI. Et ē sensus: Vos accedit ad certamē: sz ego sū q̄ plioz. Vos vba editis: sz ego sū q̄ loquoz. Unde paul⁹ ait: In experiētiā queritis ei⁹ q̄ in me loq̄t xps. HIE. Per hoc aūt ad ꝓphetaꝝ cos dignitatē reducit: q̄. d. dei spū sūt locuti. Cū aūt h̄ dicat: Ne soliciti sitis q̄d loq̄mini. alibi dr: Parati sp ad satisfactiōz hoi poscēti vos rōnē de ea q̄ in vobis ē spe. Cū enī in medio amicoꝝ certamē erit: iubemur eē soliciti. cū aūt ē in diciū tribile ⁊ plebes insaniētes ⁊ timoz vndiq̄ auxiliū a xp̄o ꝓbet: vt ꝺfidēt loquāt ⁊ nō obstupescāt.

Tradet aūt frater fratrē i mortē ⁊ pater filiuz: ⁊ insurgēt filij in parētes: ⁊ morte eos afficient: ⁊ eritis odio omnibus hoib⁹ ꝓpter nomen meum. Qui autē psecuerauerit usq̄ in finē: hic saluus erit.

GLO. Premissa ꝺsolatōe subdit grauioza pericula. Unū dr: Tradet aūt frater fra. i mor. ⁊ pr̄ fi. ⁊ fur. fi. in pen. ⁊ mor. eos afficiēt. GRE. in ho. Minorem enī doloꝛē ingerūt mala q̄ ab extraneis: maiorē que ab illis patimur: de quoꝝ mentib⁹ ꝑsumebamus: q̄ cū dāno corpis mala nos cruciāt charitatē amisse. HIE. Hoc aūt ī psecutiōib⁹ fieri crebro videm⁹ nec vll⁹ ē inter eos fidus affect⁹ quoꝝ diuersa est fides. CHRY. Deinde q̄ō ē mīt̄ū horribili⁹ apposuit dicēs: Et erit odio oī. hoib⁹. Ut enī cōes cozbis trāx hostes: ita eos expellē tentabāt. Hic etiam rursus apponit ꝺsolatio cū dic: Propt nomē meū. Et cū hoc rursus aliud cōsolatoꝝ ponit cū subdit:

Qui aũt pseuerauerit vsq; in finem :hic saluus erit. Qñ enī cōsueuerūt multi in p̄ncipio quidē eē vehemētes postea vo dissolui: ꝓpter hoc ait: Qñ finē re q̄ro. Que enī vtilitas ē seminū ī p̄ncipio q̄dē flozescentiū:postmodū ăt tabescētiū: Dzop̄ hꝫ aũt sufficientē pseuerātiā expetit ab ipsis. HIE. Nō.n.cepit se:sed pfecisse vtutis ē. REMI. Nec incantibus ſz pseuerantib⁹ p̄miū tribuit. CHRY. Ne aũt aliqs dicat:q: oīa christ⁹ in aplos fecit:nihil mirabile est tales illos eē effectos:nihil patiētes onerosū. ꝓpter hoc ait:q⁹ pseuerātia eis ē op⁹. Etsi enī ex p̄mis eruti fuerint piculis alijs difficiliozib⁹ ꝺseruāt:ꝛ p⁹ illa rursus alia succedēt:ꝛ nō stabūt q̄n insidias patiāt donec vinūt. Et hoc occulte insinuat dicēs: Qui pseuerauerit vsq; ī finē hꝫ salu⁹ erit. REMI.i. p̄cepta fidei nō deseruerit:ꝛ in psecutiōib⁹ nō defecerit: salu⁹ erit:q: p pſecutiōib⁹ t̄renis pcipiet p̄mia regni celesti. Et notādū q: finis ñ sp signat ꝺsūptōz: ſz aliqñ pfectiōz:iuxta illud: Finis legis christ⁹ ē.vñ etiā pōt eē sensus: Qui pseuerauerit vsq; in finē.i. ī xp̄o. AVG.xxi.de ciui. dei: In christo nāq; pseuerare est in fide ei⁹ p̄manere: que p dilectionem operatur.

¶ Cū aũtē pſequent nos ī ciuitate ista:fugite in aliā. Amē dico uobis: non consūmabitis ciuitates isrl̄ ꝺo nec ueniat filius hominis.

CHRY.in ho. Postq; p̄dixit terribilia illa q̄ post crucē ꝛ resurrectionē ꝛ ascēsionem eis erāt vētura: rursus ducit eos ad mānsuetioza. Nō enī iussit eos ad pſecutionē audaciter ire:ſz fugē.vñ dicit: Cū aũt pſe.vos ī ciui.ista:fu.in aliā. Quia.n. interī p̄ncipiuz erat ouersionis eoz:cōdecente vtiq; fmone. HIE. Hoc enī ad illud tēp⁹ referēdū ē:cū ad p̄dicationez aplī mittebant:q̄b⁹ ꝛ ꝑpe dicū ē: In viā gētiū ne abieritis:qō pſecutionē timere nō debeāt ſz declinare. Nō q̄dē videm⁹ in p̄ncipio fecisse credētes qñ oz ta hierosolymis pſecutione dispſi sūt ī vniuersam iudeā:vt tribulatōis occasio fieret euāgelij seminariū. AVG.ꝺ fausti: Neq; tñ saluatoz nō poterat tueri ꝺiscipulos suos quib⁹ fugere p̄cipit. Et hui⁹rei p̄oz exēplū p̄buit:ſz īstruebat hoīs īfirmitatē:ne deū tētare audeat qñ hz q̄d faciat:vt qō cauere oporteat. AVG. p̄mo de ciui.dei: Potuit autez eos āmonere vt sibi man⁹ inferrēt:vt nō in manus pſequētiū deuenirēt. Porro si hoc ille nō iussit aut monuit vt hoc mō sui ex hac vita emigrarēt:q̄b⁹ migrātib⁹ sē mansionē eternā p̄paturꝰ eē p̄misit:quelibet exēpla apponāt gētes q̄ ignozāt deū. Manifestū ē hoc nō licere credentib⁹ vnū verꝰ deū. CHRY.in ho. Ne āt dicāt:q̄d igit̄ pſecutiones passi fugerim⁹: ꝛ rursus hinc nos abiecerint:hūc destruēs timoreꝫ ait: Amē dico vobis:nō ꝺsūmabitis.i. nō p̄uenietis me circūeūtes palestinā:donec vos assumā. RABA. Uel p̄dicit q⁹ nō añ p̄dicatiōib⁹ suis ad fidem p̄ducēt oēs ciuitates isrl̄:q̄z resurrectio oñi fuerit perpetrata:ꝛ in toto orbe terrarū p̄dicandi euāgelium ptās ꝺcessa. HYLA. Uel alit̄:Ex vna in aliā fugā suadet:q: p̄dicatio ei⁹ p̄mū a iudea effugata transit ad greciā. Deīnde diuersis intra grecie vrbes aplōz passionib⁹ fatigata. Tertio ī vniuersis gētib⁹ demorat̄: sed vt oñderet gentes q̄dē aplōz p̄dicatiōi credituras:vez vt reliquū isrl̄ crederēt cē aduētui suo debitū ait: Nō ꝺsū.ciui.isrl̄.i.p⁹plenitudinē gētium q̄ erit reliquū isrl̄ ad implēdū numez scōz futuro claritatis christi aduētu ē in ecclesia ꝺuocandū. AVG.in epl̄a ad hono. Faciāt q̄ serui christi qō p̄cepit vel p̄misit sicut ipse fugit in egyptū:fugiāt oīo de ciuitate in ciuitatē:qñ eoz q̄sq; spiritaliter a pſecutoꝛib⁹ q̄rit̄:vt ab alijs q̄ nō ita requrit̄ nō deserat ecclesia:ſz p̄beant cibaria ꝺseruis: quos alit̄ viuere nō posse nouerūt. Cū aũt oīm.i. eoz clericoz ꝛ laicoz ē cōe piculū:bi q̄ alijs indiget ñ deserāt ab his q̄b⁹ indiget. aut igit̄ ad loca munita oēs trāseāt:aut q̄ hīt necessitatē remanēdi nō relinquāt ab eis per quos illoz ecclesiastica est suppleda necitas: vt vel piter viuāt vel piter sufferāt qō eos p̄familias volet pati. REMI. Preterea sciēdū ē q⁹ sic̄ p̄ceptū p seuerādi in pſecutiōib⁹ spēalit̄ ad aplos ptinet:ꝛ ad eoz successoꝛes viros fortes: sic ꝫ lnīa fugiēdi satis ꝺuenit infirmis in fide: q̄b⁹ ꝺdescendit pius magister:ne si vltro ad martyriū obtulissent:fortasſis positi in tormentis negarēt:leui⁹ enī erat fugere q̄z negare. Sed q̄z̄uis fugiendo pfecte fidei ꝺstantiā in se nō oñderēt:tñ magni meriti erāt:qñ oīa ꝓ christo parati erāt deserere.s.fugiēdo. Nisi aũt illis lnīam fugiēdi dedisset:dicerēt eos alioq; alienos esse a gloria regni celestis. HIE. Spiritalit̄ aũt posſim⁹ dicere: Cū pſecuti vos fuerint ī vna ciuitate. hꝫ ē ī scripturaꝛ libꝛo vel testimonio: nos fugiam⁹ ad alias ciuitates.i.ad alia volumina. q̄z̄uis enī ꝺtētiosus fuerit pſecutoꝛ:ante p̄sidium saluatoris aduenīet q̄z aduersarijs victoria concedatur.

¶ Nō ē ꝺsciplꝰ sup magistꝝ:nec seruꝰ sup dñm suū. Sufficit ꝺsciplo ut sit sic̄ magister ei⁹:ꝛ seruo sic̄ dñs ei⁹. Si patrēfamiliaſ beelzebub uocauerūt:quāto magis domesti cos eius.

CHRY.in ho. Quia futuꝝ erat vt ꝺsciplī cū p̄missis pſecutōib⁹ etiā diffamati:malā opinionē paterēt q̄ō multis onerosi⁹ eē videbāt:hic eos ꝺsolat̄ a seipso ꝛ ab his q̄ de ipso sūt dicta:cui ꝺsolatōi nulla poterat eē eq̄lis. HIE. Dñs enī lumē eternum: ouꝝ credentiū:ꝛ imoꝛtalitatis parēs ꝺsciplis suis in futurarū passionū solatiuz ante p̄misit:vt gloriē loco amplectamur si dño nr̄o vel passiōib⁹ adequemur. vñ dic̄: Nō ē ꝺsci.sup ma. nec fu⁹ sup ꝺo.suū. CHRY.in ho. Intelligēdū donec fuerit ꝺsciplꝰ ꝛ fu⁹:nō est inquā sup magistꝝ ꝛ dñm: fm honoziſ naturā. Nec mihi ea q̄ raro ꝺtingūt hic obiicias: ſz ab his q̄ sūt ī plurib⁹ sumscipe hūc fmonē. REMI. Magistrū aũtē ꝛ dñm semetipsū appellat.p suū ꝛ ꝺsciplū suos vult ītelligi aplos. GLO.q.ꝺ. Ne indignemī tolerare q̄ tolero:q: dñs sīc faciēs qō volo:ꝛ magister docēs qō vtile scio. REMI. Et quia hec snīa min⁹ videbāt sup̄ꝺoꝛib⁹ vbis ꝺgrua quo tē dant verba manifestat cū subdit: Si patrēfamilias beelzebub vocauerūt:quātomagis domesticos ei⁹.

CHRY.in ho. Nō dixit seruos: sed domesticos:

vt multã ad eos familiaritatẽ oñderet: ſicꝫ ⁊ alibi dixit: Nõ dicã vos ſeruos: ſz amicos meos. REMI. Quaſi. d. Vos g̃ tales honores ⁊ hũanã gloriã nõ q̃ratis: dũ me videtis p̃ irriſiones ⁊ obp̃robria gen⁹ hũanũ redimere. CHRY. i ho. Nõ ſolũ aũt dixit: ſi dom⁹ oñm cõuitiati ſũt: ſz ipſam ſpeciẽ ꝺuitif: qñ beelzebub eũ vocauerũt. HIE. Beelzebub idolũ ẽ acherõ qõ vocat ĩ regũ voluẽ idolũ muſce. Beel ipe bel ſiue baal: zebub ãt muſca dr̃. Principẽ g̃ de mõioꝝ ex ſpurciſſimi idoli appellabãt vocabulo: q̃ muſca dr̃ ꝑpẽ ĩmũdiciã q̃ extmiat ſuauitatẽ olei.

¶ Ne ergo timueritis eos. Nihil eni ẽ opertũ qõ nõ reueleť: ⁊ occultũ qõ nõ ſciať. Qõ dico vobis in tenebris: dicite i lumie: ⁊ qõ i aure auditis p̃dicate ſuper tecta. Et nolite timere eos q occidũt corp⁹: aiam autẽ nõ pñt occidere: ſed potius timete eum qui poteſt corpus ⁊ animaz perdere in gehennam.

REMI. Poſt p̃miſſaz ꝺſolatiõz aliã nõ minorez ſubiungit dicens: Ne g̃ timueritis eos. ſ. pſecutores. Quare aũt nõ eẽt timẽdũ manifeſtat cũ ſubiungit: Nihil eni optũ qõ nõ reueleť: ⁊ occultũ qõ nõ ſciatur. HIE. Quõ g̃ in pñti ſeculo multoꝝ vitia neſcium: ſz de futuro tpe ſcribit: Qñ iudicabit de⁹ occulta hoim ⁊ illumiabit latebras tenebraꝝ ⁊ manifeſta faciet cõſilia cordiũ. ⁊ ẽ ſenſus: Nolite timere p̃ ſecutoꝝ ſeutiã: ⁊ blaſphemãtiũ rabiẽ: qz veniet dies iudicij in quo ⁊ vr̃a virt⁹ ⁊ illoꝝ nequitia demõſtrabit. HYLA. Igit nõ minas nõ ꝺuitia nõ ptãtes inſectantiũ monet eẽ metuẽdas: qz dies iudicij nulla hec fuiſſe atq; inania reuelabit. CHRY. in ho. Vel aliť: Figura quidẽ eoꝝ q̃ dicũť vniuerſalez videť enũciationẽ habẽ: vez nõ de oib⁹: ſz de p̃miſſis ſolũ dictũ ẽ. q. d. ſi doleť audiẽtes ꝺuitia: hoc cogitare: qz ⁊ ab hac ſuſpitione p⁹ paz eruemini. Vocãt quidẽ vos ariolos ⁊ magos ⁊ ſeductores: ſz expectare parũ ⁊ ſaluatores vos orbis terraꝝ vniuerſi dicẽt: cũ p ipſos apparuerit is benefactores: nec illoz attẽdẽt fm̃oib⁹ hoies: ſz rex veritati. REMI. Quidã ãt dicũt q̃ bis v̈bis p̃miſerit dñs diſcipulis ſuis q̃ p eos eẽnt reuelãda oĩa occulta myſteria: q̃ ſub velamie lr̃e legis latebãt. vñ apl's dicit: Cũ conuerſi fuerint ad xp̃m: tũc auferet velamẽ. ⁊ ẽ ſenſus: Quare debetis timere vr̃os pſecutores: cũ tãte ſitis dignitatis: vt p vos occulta myſteria legis ⁊ ꝓphetarũ ſint manifeſta. CHRY. in ho. Deinde q̃s eos ab oĩ timore liberauerat ⁊ altiores obp̃robriis fecerat: nũc opportuno tpe eis loqť de libera ꝓpalatõe q̃ eſt ĩ p̃dicatiõe dicẽs: Qõ di. vo. in tene. di. i lumie. ⁊ qõ in aure au. p̃di. ſup tecta. HYLA. Nõ legim⁹ dñm ſolitũ fuiſſe noctib⁹ ſermotionari: ⁊ doctrinaz in tenebris tradidiſſe: ſz hoc dicit: qz oĩs ſermo eius carnalib⁹ tenebre ſũt: ⁊ verbũ ei⁹ infidelib⁹ nor eſt. Itaq; ab eo qõ dictũ ẽ cũ libertate fidei ⁊ cõfeſſiõe eſt loquẽdũ. REMI. Eſt g̃ ſenſus: Qõ dico vobis in tenebris. i. inter iudeos incredulos. Vos dicite i lumie. i. fidelib⁹ p̃dicate. Et qõ in aure auditis. i. qõ dico vobis ſecrete: p̃dicate ſup tecta. i. palã coram oĩbus. Solem⁹. n. dicẽ: In aurẽ loqť illi. i. ſecrete. RABA. Sane qõ ait: Predicate ſuper tecta: iuxta morẽ ꝓuintie paleſtine loquiť: vbi ſolẽt ĩ tectis reſidere: qz nõ ſũt cacuminata: ſz equalia. Ergo p̃dicabiť in tectis: qõ cũctꝫ audiẽtib⁹ palã dicet. GLO. Vel aliť: Qõ dico vobis ĩ tenebris. i. dũ adhuc i tenebroſe carnalĩ eſtis. Dicite in lumie. i. in fidtucia veritatis: cũ a ſpũſcõ eritis illumiati. Et qõ i aure auditis. i. ſolo auditu pcipitis. Predicate. ope cõplendo. Sup tecta. i. q⁹ vos eruditi in puulo iudee loco vniuerſis vrbib⁹ ĩ toto mũdo audacẽ edicite. CHRY. in ho. Sicꝫ ãt qñ dicebat: Qui credit i me opa q̃ ego facio ⁊ ille faciet: ⁊ maiora his faciet. ita ⁊ hic monſtrat: qñ oĩa p eos opať: etiã pluſ q̃z p ſeipſũ. q. d. p̃cipiũ ego dedi: ſz qõ plus ẽ p vos explẽ valo. Vt aũt nõ iũgẽtis ẽ ſolũ: ſz ⁊ futuꝝ p̃dicẽtis ⁊ oñdẽtis: qñ oĩa ſupabũt. HYLA. Cõſtãter g̃ ingerẽda eſt dei cognitio. Et p̃fimẽũ doctrine euãgelice ſecretũ: lumine p̃dicatõis reuelãdũ: nõ timẽdo eos qb⁹ cũ ſtlnia in corpa tñ: in aiaz ius nullũ ẽ. Et iõ ſubdiť: Et no. ti. eos q̃ occi. corp. aiaz ãt nõ pñt occidẽ. CHRY. in ho. Vide q̃liť oĩb⁹ eos ſtatuit ſupiores: nõ ſolũ tudinẽ ſolũ ⁊ maledictõz: neq; picula: ſed ⁊ ipſam q̃ oĩb⁹ videť terribilioꝝ: morẽ ſuadens ꝓpt̃ dei timorẽ ꝺtẽnẽ. vñ ſubdit: Sz potiꝰ eũ ti. q̃ põt ⁊ aiaz ⁊ corpus pdẽ in gehẽnã. HIE. Nomẽ gehẽne i veteribus libris nõ iueniť: ſz pmo a ſaluatore ponit. Quam⁹ g̃ q̃ ſit hui⁹ fmonis occaſio: idolũ baal fuiſſe iuxta hierlim ad radices mõt⁹ moria in qb⁹ filea fuit: Nõ ſemel legim⁹: Nec vallis ⁊ pua cãpi planicies irrigua erat ⁊ nemoroſa: plenaq; delicijs: ⁊ loc⁹ in ea idolo ꝺſecrat⁹. In tãtã aũt ppls iſrl demẽtia venerat: vt deſerta tẽpli vicinia: ibi hoſtias imolaret ⁊ rigoẽ religiõis delitie vincerẽt: filioſq; ſuos incẽderẽt demoni. ⁊ appellabať loc⁹ ipſe gehenõ. i. vall filioꝝ eunon. Hoc regũ volumẽ ⁊ ꝓlypomẽnon ⁊ hieremias ſcribũt pleniſſime. ⁊ cõminat de⁹ ſe loci ipſũ impletuꝝ cadauerib⁹ mortuoꝝ: vt neq; q̃z vocet tophet ⁊ baal: ſz vocet poliãdriũ. i. tumul⁹ mortuorũ. Futura g̃ ſupplicia ⁊ pene ꝑpetue qb⁹ pctõres cruciãdi ſũt hui⁹ loci vocabulo dnotãť. AVG. xiii. ꝺ ciui. dei: Hoc aũt nõ ãtea fiet q̃z aiã corpi fuerit copulata: vt nulla direptiõe ſepeniť: ⁊ tũ timere cta mors aie dr̃: qz nõ viuit ex deo. mors aũt corpis qz ĩ dãnatõe nouiſſima q̃tuis hõ ſentire nõ deſinat tñ qz ſenſus ipſe: nec volũtate ſuauis: nec dete ſalubris: ſz doloze penalis: eſt mors pen⁹ appellata q̃z vita. CHRY. in ho. Vide ãt rurſus: qz nõ ꝓmittat eis liberationẽ a morte: ſed ſuadet ꝺtinere mortẽ qõ multo mai⁹ ẽ q̃z erui a morte. ⁊ qõ h̃ fmone ea q̃ de ĩmortalitate ſũt dogmata eis infigit.

¶ Nõne duo paſſeres aſſe veneũt? Et un⁹ ex illis nõ cadet ſup terrã ſine pr̃e ur̃o: ur̃i autẽ ⁊ capilli capitis oẽs numerati ſũt. Nolite ergo timer: multis paſſeribꝰ maiores eſtis vos.

CHRY. in ho. Poſtq̃z timorẽ mortis excluſerat: ne eſtimarent apli q⁹ ſi interficerẽtur: eſſent derel-

ati a deo rursus ꝛmonẽ de ꝓuidẽtia dei induc̃ di
cẽs: Nõne duo passeres asse veneunt: ⁊ vn⁹ ex illis
nõ cadet sup terrã sine patre vr̃o? HIE. Et ẽ sen
sus: Si parua aialia absq; deo nõ decidũt auctore:
⁊ in oĩbus ẽ ꝓuidẽtia: et q̃ in his peritura sũt sine
volũtate dei nõ pereũt. vos q̃ etiã estis nõ debet
timẽ q; absq; dei uiuat ꝓuidẽtia. HYLA. Mysti
ce aũt q̃ vẽdit corp⁹ atq; aĩa ẽ: ⁊ cui vẽdit: pctõ ẽ.
Qui g̃ duos passeres asse veneũt seipsos pctõ mini
mo vẽdũt: natos ad volãdũ ⁊ ad celũ pennis spiri
talibus efferendos: ꝙ capti p̃cijs p̃nijs voluptatũ ⁊
ad luxũ seculi venales: totos se talibus actõib⁹ nũ
dinant. dei aũt volũtatis vt vn⁹ ex illis magis euo
let: sed lex ꝓstitutiõe dei pfecta decernit vnũ ex eis
pot⁹ decidere. Quẽadmodũ.n. si euolarent: vnum
essent fieretq; corp⁹ spirituale ita pcr̃ p̃cio vẽditis:
aĩa terrẽnã cõtrahit ex vitior̃ sordẽ materiam: fitq;
vnũ ex illis q̃ tradat in terrã. HIE. Nõ autez ait:
Uestri aũt ⁊ capil.ca.oẽs nu.sunt. Immensã dei er
ga hoies oñdit ꝓuidẽtiã ⁊ ineffabilẽ signat affe
ctũ: q; nihil nr̃or̃ deũ lateat. HYLA. In numerũ
eni aliquid colligi diligentie est. CHRY. Uñ hoc
dixit nõ q; pilos deus numeret: sed vt diligentẽ co
gnitionẽ ⁊ multã circa eos ꝓuidentiã ostẽdat.
HIE. Deridẽt aũt intelligentiã ecclesiasticã in ꝟ lo
co: q̃ carnis resurrectionẽ negãt: q̃si nos ⁊ capillos
q̃ numerati sũt et a tonsore decisi oẽs dicam⁹ resur
gere: cũ saluator nõ dixerit: Uestri aũt ⁊ capilli oẽs
saluãdi sũt: sed numerati sũt. Ubi numer⁹ ẽ: scia nu
meri demõstrat: nõ eiusdẽ numeri conseruatio.
AVG. xlti. de ciui. dei: Quãuis ꝺ ipsis capillis pos
sit inq̃ri: vtr̃ redeat quicq̃d tõdentib⁹ decidit: q̃ꝺ si
redituꝝ ẽ: q̃s nõ exhorreat illã deformitatẽ. Semel
aũt intellecto: ita nihil perituꝝ esse ĩ corpe: ita vt de
forme nihil sit in corpe: simul intelligit ea q̃ defor
mem factura fuerãt enormitatẽ masse ipi accessura
esse: non locis q̃b⁹ mẽbror̃ forma turbet: velut si ꝺ
limo vas fieret qꝺ rursus in eũdem limũ redactum
totũ de toto itez fieret: nõ eẽt necesse vt illa pars li
mi q̃ in ansa fuerat ad ansam rediret: aut q̃ fundum
fecerat: ipsa rursus faceret fundũ: duz tñ totũ reuer
teretur in totũ. i. ẽ tot⁹ ille lim⁹ in totũ vas: nulla sui
parte pdita remearet. Quapropter si capilli tetiens
tonsi ad sua loca deformiter redeũt: q; in eandẽ car
nem: ut quecũq; locũ ibi corpis teneãt: seruata ptiũ
congruẽtia materie in vtilitatẽ vertent. Quãuis qꝺ
dicit: Capill⁹ capitis vestri nõ peribit: nõ de lõgitu
dine: ꝙ de numero capillor̃ posset intelligi. vñ ⁊ hic
dr̃: Capilli capit⁹ vr̃i numerati sũt. HYLA. Neq;
eni dignũ negociũ peritura numerare. Ut igitur ni
hil er nobis perituꝝ eẽ cognoscerem⁹ ipso capillor̃
nr̃or̃ supputator̃ numero iudicat. Null⁹ igit̃ cor
por̃ nostror̃ casus ẽ ptimescẽdus. Et iõ subdit: No
lite g̃ timere: multis pascerib⁹ meliores estis vos.
HIE. In quo manifesti⁹ supior̃ expositiõis sensus
expssius ẽ q; timere nõ debeãt eos q̃ pñt corp⁹ occi
dere: qñ si sine dei scia parua quoq; aialia nõ deci
dunt: quãtomagis hõ q̃ aplica fult⁹ sit dignitate.
HYLA. Uel cũ dicit plurimis eos antestare passe
rib⁹: oñdit multitudini infideliũ electiõz fidelũ ꝓe
esse q; bis casus in terra est illis volatus ĩ celum.
REMI. Mystice aũt xp̃s caput ẽ: aplũ capilli q̃ pul
chre numerati dicũt: q; nota scor̃ scripta sũt ĩ celis.

¶ Omis ergo qui ꝓfitebit̃ me coram
hoib⁹: ꝓfitebor ⁊ ego eũ coram patre
meo q; in celis ẽ. Qui aũt negauerit
me coram hoib⁹: negabo ⁊ ego eum co
ram patre meo qui in celis est.

CHRY. Eiiciens dñs timorẽ q̃ discipulorũ cõcuti
ebat aĩam: p ea q̃ cõsequũt̃ rursus eos cõfortat: nõ
solũ timorẽ eiiciẽs: sed ⁊ spẽ p̃mior̃ maior̃ eos eri
gens in liberã ꝓpalationez veritatis dicens: Omis g̃
q̃ cõfitebitur ne coram hoib⁹: ꝓfitebor ⁊ ego eũ coram
patre meo qui est in celis. HYLA. Hoc ꝺcludẽdo
dicit: q; doctrinis talib⁹ ꝺfirmatos oportet liberam
de deo ꝓfitendi habẽ ꝓstãtiã. REMI. Cõfessio aũt
hic illa intelligẽda ẽ: de qua dic̃ apls: Corde credit
ad iusticiã: ore fit confessio ad salutẽ. Ne g̃ aliq̃s puta
ret se absq; oris confessione posse saluari: nõ solũ ait:
Qui me confessus fuerit: sed addit: Coram hoib⁹. Et ite
rũ addit: Qui aũt negauerit me coram hoib⁹: negabo
⁊ ego eũ coram pre meo q̃ ẽ in celis. HYLA. in quo
ostẽdit quales nos testes hoib⁹ fuerim⁹: tales apꝺ
deũ patrẽ testimonio eius vturos. CHRY. in ho.
Ubi considerandũ ẽ: quia in pena ampli⁹ ẽ supplici
ũ: ⁊ in bonis maior retributio. Quasi.ꝺ. Supabũ
dasti pus: me hic ꝓfitendo aut negando: supabũda
bo ⁊ ego ineffabilit̃ tibi maiora dando. Illic enim
ego te ꝓfitebor aut negabo. Propt̃ hoc si feceris ali
quid bonũ: ⁊ nõ susceperis retributionẽ: ne turbe
ris: cũ additamẽto eni in futuro tpe retributio te ex
pectat. Et si feceris aliq̃ꝺ malũ ⁊ nõ exsolueris: vin
dictã nõ otẽnas. illic.n. te excipiet pena: nisi trãsmu
teris ⁊ melior fias. RABA. Et sciendũ q; negare
q; deꝰ nõ sit: nec pagani pñt: ꝙ q; nõ sit deꝰ filiꝰ ⁊ pr̃
negari ab infidelib⁹ põt. Cõfitebit̃ g̃ aliquẽ filius
apud patrẽ: q̃ p filiũ hẽbit accessũ ad patrẽ. Et q; fi
li⁹ dicet: Uenite benedicti pr̃is mei. REMI. Ne
gabit aũt negãtẽ se: q; p ipsũ nõ hẽbit accessũ ad pa
trẽ: ⁊ a ꝺspectu sue diuitatis ⁊ patris repelletur.
CHRY. Ideo aũt nõ solũ fidẽ q̃ est fm mentẽ: sed
⁊ ꝓfessionẽ exigit oris: vt erigat nos in liberã ꝓpala
tionẽ ⁊ ampliorẽ amorez: excelsos nos faciẽs. Hec
aũt verba ad vniuersos loquit̃: ⁊ in pson̄a apl̃or̃ lo
q̃tur solũ. Nõ eni solos apl̃os: ꝙ ⁊ discipulos eorũ
facit viriles. Qui nũc hoc seruat: nõ solũ cũ libera ꝓ
palatiõe docebit: ꝙ ⁊ oĩbus facile suadebit. hui⁹ eni
vbi obseruatio multos ad apl̃os adduxit. RAB.
Uel ꝓfitet̃ q̃s ieſu ea fide q̃ p dilectiõz opat̃: mãda
ta ei⁹ fideliter implẽdo: negat q̃ ꝓceptis nõ obedit.

¶ Nolite arbitrari: q; uenerim pa
cem mittere in terrã. Nõ ueni pacẽ
mittere: ꝙ gladiũ. Ueni eni separe
hoiem aduersus patrẽ suũ: ⁊ filiam
aduersus matrẽ suã: ⁊ nurũ aduer
sus socrũ suam: ⁊ inimici hominis
domestici eius.

HIE. Supra dixerat: Qꝺ dico vobis ĩ tenebris di
cite in lumie: nũc infert qꝺ p⁹ ꝓdicationẽ sequat̃ di

cens: Nolite arbi.q; pa.ve.mit.in terrã. Nõ ve.pa. mit.sed gladiũ. GLO. Uel aliter cõtinua: Sicuti mos nõ debet attrahere sic nec carnalis affect⁹. CHRY. Qualiẽ ḡ eis uiũrit vt in vnãquãq; domũ ingredientes pacẽ indicerẽt: Qualiter etiã & angeli dixerũt: Gloria in excelsis deo: & in ẽra pax hoĩbus. qñ hec maxĩe ẽ pax cuj id qõ egrotat incidit: cũ id qõ litẽ infert sepat: ita enĩ possibile erit celum terre copulari. Nã & medic⁹ ita reliquũ ꝺseruat corpus: cũ id qõ insanabiliẽ se hz absciderit. Ita q̃dẽ & ĩ turri babel gestũ ẽ: malã enĩ pacẽ bona dissonãtia solu uit. Ita & paul⁹ eos q̃ aduersus eũ cõsonabãt diuisit. Non enĩ vbiq; ꝺcordia bonũ est: nã & latrones ꝺsonabãt. Hoc aũt pliũ nõ ẽ sui ꝓpositi: sz illoj cõ silũ. HIE. Ad fidẽ enĩ christi tot⁹ orbis ꝺ se diuis⁹ est. Unaquęq; dom⁹ & infideles habuit & credẽtes: & ꝓpterea bellũ missũ ẽ bonũ: vt rũperet pax mala. CHRY. Hoc aũt dixit q̃si discipulos ꝺsolans: ac si diceret: Ne turbemĩ: q̃si ꝓter spem his ꝺtingentibus: ꝓpter hoc enĩ veni vt pliũ mittã: Et nõ dixit pliũ: sz qõ difficili⁹ ẽ: gladiũ. Uoluit enim asperitate verboj eoj excitare auditũ: vt nõ in difficultate rerũ deficiãt: ne aliqs dicat q; blanda suasit: sz difficilia occultauit. Meli⁹ ẽ in rebus mãsuetudinẽ videre q̃z ĩ verbis. & ꝓpter hoc ĩ his nõ stetit: sz exponẽs pliũ speciẽ oñdit hoc eẽ ciuili bello difficili⁹ dicens: Ueni enĩ separe hoĩem aduersus patrẽ suũ: & filiaz aduer.ma.suã: & nurũ aduer.socj suã. In quo ostẽdit q; nõ solũ in familiarib⁹ erit hoc pliũ: sz in amantissimis & valde necessariis: qõ maxime christi ꝺtutẽ oñdit: q; discipuli hec audiẽtes & ipsi susceperũt: & alijs suaserũt. Quãuis aũt nõ ipse christ⁹ hanc separationẽ fecerit: sed illoj malicia: tñ dicit se facere sm scriptire ꝺsuetudinẽ. Scriptum ẽ enĩ: Dedit cis de⁹ oculos vt nõ videãt. Hoc aũt maxime oñdit vetus testamentũ nouo eẽ cognatum. Eteni in iudeis vnuq̃q; ꝓmũ inficiebat: qñ vitulũ fecerũt: & qñ belphegoz ĩmolauerũt. vñ vt monstraret cũdẽ esse cui hec & illa placuerũt: ꝓphetie meminit dicẽs: Et inimici hoĩs domestici ei⁹. Et in iudeis tale aliquid ꝺtigit. erant enĩ prophete & pseudo ꝓphete & plebs scindebat: & dom⁹ diuidebant: & hi quidẽ bis credebant: alij aũt illis. HIE. Dic aũt loc⁹ ꝓpe bisdẽ verbis in michea prophęta scribit. Et notãdum vbi cũq; de veteri instrumẽto testimoniũ ponit vtrum sensus tñ an & verba ꝺsentiãt. HYLA. Mystice ut gladi⁹ teloj oĩm acutissimũ ẽ: in quo ius ptãti & iudicij seueritas & aĩa duersio pctõj. Dei igit vbĩ nũcupatũ meminerim⁹ in gladio: qui gladi⁹ missus est ĩ terrã. i. ꝓdicatio ei⁹ hoĩm cordibus infusa. Dic igit q̃nq; habitãtes ĩ vna domo diuidit: tres ĩ duo: & duo in tres. & tria ad hoĩem referũn⁹. i. corp⁹ & aiã & volũtatẽ. nã vt corpi aĩa data ẽ: ita & ptãs hoĩ vtẽdi vtroq; vt vellet indulta ẽ. At ob illud lex ẽ ꝓ posita volũtati: sed hoc tñ in illis deꝓhẽdit: q̃ ꝓmi a deo figurati sũt. Sz ex pctõ atq; infidelitate ꝓmi parẽtis sequẽtib⁹ generationib⁹ cepit eẽ corpis nri pr̃ peccatũ: mr̃ anime infidelitas. Uolũtas aũtẽ sua vnicuiq; adiacet: ḡ iam vni⁹ dom⁹ q̃nq; sũt. Cum ḡ innouamur baptismi lauacro ꝓ virtutẽ vbi ab origine nre pctis sepamur recisi: q; q̃dã obfectiõe gladij dei a patris & matris affectiõib⁹ dissidem⁹: fitq; grauis ĩ domo vna dissensio & domestica nouo boi erũt inimica: q; ille manere in spũs nouitate gaudebit. Ea vo q̃ a prosapie antiq̃tate deducta sũt: cõsistẽ in his q̃b⁹ oblectant cõcupiscũt. AVG. de q̃. euã. Uel aliter: Ueni separe ho. aduer. pa. suũ. q; renũci at q̃s diabolo q̃ fuit fili⁹ ei⁹: Et filiã aduersus matrẽ suã. plebs dei aduersus mũdanã ciuitatẽ: h ẽ pernitiosam societatẽ generis humani: quã nũc babylonia: nũc egypto: nũc sodoma: nunc aliis atq; aliis noĩbus scriptura signat. Nurũ aduersus socj suaz. ecclesiã aduersus synagogã: q̃ sm carnẽ christũ peperit sponsũ ecclesie. Diuidit aũt in gladio spũs: qõ est verbũ dei. Et inimici hoĩs domestici ei⁹: cũ q̃bus ante ꝺsuetudine implicat⁹ erat. RABA. Nulla apud eos iura custodiri pñt: inter quos fidei bellũ est. GLO. Uel aliter: Hoc dicit. q. d. Nõ ad h̃ intoĩes veni: vt carnales affect⁹ ꝺfirmẽ: sz spiritali gladio. vñ recte ꝺr: Et inimici hoĩs domestici ei⁹. GRE. iiij. moza. Callid⁹ nãq; aduersari⁹ cũ a bono nũ cordib⁹ repelli se ꝺspicit: eos q̃ ab illis valde diligũtur exquirit. Et p eoj vba blandiens loquit qui plus ceteris amat: vt dũ vis amoris coj pfoȝat: facile persuasionis eius gladius ad intime rectitudinis munimina irrumpat.

¶ Qui amat patrẽ aut matrẽ plus q̃z me nõ ẽ me dign⁹. Et q; amat filiũ aut filiã sup me nõ ẽ me dignus. Et q; nõ accipit crucẽ suã & sequit me nõ est me dign⁹. Qui inuenit aiaz suam ꝑdet illã. & q; ꝑdiderit aiam suaz ꝓpter me inueniet eam.

HIE. Quia añ ꝓmiserat: nõ veni pacẽ mittere sed gladiũ: & diuidere hoĩem aduersus patrẽ & matrez & socrũ: ne q̃s pietatẽ religioni añferret subiecit dicẽs: Qui amat patrẽ aut matrẽ plus q̃z me: nõ ẽ me dign⁹. Et in cãtico legim⁹ cãticoj: Ordinauit in me charitatẽ. hic enĩ ordo ĩ oĩ affectu necessari⁹ ẽ. Ama p⁹ deũ patrẽ aut matrẽ aut filios. Si aũt necessitas venerit vt amor pentũ aut filioj dei amori cõparetur: & nõ possit vtrũq; saluari: odiũ ĩ suos: pietas in in deũ ẽ. Nõ ḡ prohibuit amari patrẽ aut matrẽ: sz signãt addidit: Plus q̃z me. HYLA. Illi. n. q̃ domesticas hoĩm charitates dilectioni ei⁹ ꝓtulerint: futuroj bonoj indigni erunt hereditate. CHRY. Si aũt paul⁹ iubet p oĩa ꝓntibus obedire non mireris. in illis enĩ solũ dicit obediẽdũ q̃ nõ nocẽt pietati: etenĩ scñ ẽ oẽm eis aliũ reddẽ honorẽ. Cũ aũt ãpli⁹ debito exegerit: nõ oportet assentire. Sũt aũt hec veteri testamẽto ꝺsonãtia: etenĩ illic eos q̃ idola colebãt: nõ odio habẽ solũ: sz & lapidare ꝺs iubet. & ĩ deuteronomio ꝺr: Qui dixerit pr̃i suo & mr̃i sue: nescio vos: & frib⁹ suis ignoro illos: hi custodierũt eloquiũ tuũ. GLO. Uidet ãt vt ĩ plurib⁹ accidere: vt pentes pl⁹ diligãt filios q̃z filij diligãt eos: & iõ ḡdatim p⁹ q̃z suũ amorẽ amori pentũ eẽ ꝓponẽ dũ docuit: docet ꝺsequẽt ꝑferẽdũ esse filioj amori dicẽs: Et q̃ amat fi. aut fi. sup me: ñ ẽ me dign⁹. RABA. Per qõ signat illũ diuino ꝺsortio eẽ indignũ q̃ ꝺsãguitat carnalẽ amorẽ ꝓpit spirituali amori dei.

Ca.x.

¶ CHRY. Deinde vt nō molestē ferant illi. s. q̄bus amor dei pfert: ad altiorē adducit sermonē. aīa enī nihil ē familiari⁹ alicui. sed tñ ⁊ hanc nō simpliciter eam haberi odio iussit: sed vt eā quis tradat in occisiones ⁊ sanguines oīdens q⁹ non solū ad mortem oportet eē paratū: sed ad mortē violentā ⁊ exprobratissimā. s. mortē crucis. vnde seq̄t: Et qui nō accipit crucē suā ⁊ sequitur me: nō est me dign⁹. ¶ Nihil autem adhuc eis de ꝓpria dixerat passione. sz interī in his eos erudit: vt sermonē de passione ei⁹ magis suscipiāt. Uel q̄ christi fūt: crucifixerūt corp⁹ suū cū vitiis ⁊ cōcupiscētijs: et indign⁹ est christo q̄ nō crucē suā in qua cōpatimur: cōmorimur: cōsepelimur: cōsurgim⁹: accipiēs oīm sit secut⁹ in hoc sacramento fidei spūs nouitate victur⁹. ¶ GRE. in ho. Crux quippe a cruciatu oī. ⁊ duob⁹ modis crucē oīs bibulam: cū aut p abstinentiā carnē affligim⁹: aut p cōpassionē ꝓximi necessitatē illi⁹ nostrā putam⁹. Sciēdū vo ē q⁹ sūt nonnulli q̄ carnis abstinentiam nō ꝓ deo: sz ꝓ inani gloria exhibēt. ⁊ sūt nōnulli q̄ cōpassionē ꝓximo: non spiritaliē sz carnaliter impēdūt: vt ei nō ad virtutē: sed q̄si miserādo ad culpas foueāt. Ni itaq⁹ crucē vidēt ferre: sz oīm nō sequūtur. Et iō ait: Et sequit me. CHRY. Quia vo ꝓcepta hec q̄ inuigūt onerosa vidēt: ponit ⁊ vtilitatē eor⁹ maximā existētē dicēs: Qui inuenit aīam suaz pdet eam. Quasi. d. Non solū hec q̄ ꝓmisi nō nocēt: sed maxime ꝓderūt: ōria vo nocebūt: ⁊ b⁹ vbiq⁹ fac. Ab his enī q̄ boies cōcupiscūt inducit: sicut si dicat: Propter q̄d nō vis ꝺtinere aīam tuā: q⁹ diligis eā. Quocirca ꝓpter hoc ꝺtine: ⁊ tūc ei maxime ꝓderi. ¶ REMI. Aīa aūt in hoc loco nō substātia ē intelligenda: sz hec vita ꝓns. ⁊ est sensus: Qui inuenit aīaz suā. s. hāc ꝓntē vitā. i. q̄ hāc lucē ⁊ ei⁹ dilectiōz ⁊ voluptates ad hoc desiderat vt semp inuenire possit: istā q̄tā semp seruare cupit pdet: ⁊ aīam suā eterne dānatiōi ꝓpat. ¶ RABA. Uel aliter: Qui salutem aīe sue q̄rit: eternā pdere: hoc ē i mortē dare nō dubitat. vtriq⁹ aūt sensui cōgruit apte q̄ sequit: Et q̄ perderit aīam suā ꝓpter me: inueniet eā. REMI. Id est q̄ hāc tpalē lucē ⁊ ei⁹ dilectiōes ⁊ voluptates tē poze ꝓsecutiōis ꝓpter ꝓfessionē nois mei ꝺtēpserit: aīe sue inueniet eternā salutē. ¶ HYLA. Sic g̃ ꝓficit lucrū aīe in mortē: ⁊ dānū in salutē. detrimēto enīz breuis vite fen⁹ imortalitatis acquiritur.

¶ Qui recipit uos me recipit. ⁊ qui me recipit: recipit eum q̄ me misit. Qui recipit ꝓphetā i noie ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. Et q̄ recipit iustū i noie iusti mercedē iusti accipiet. Et quicunq⁹ potū dederit uni ex minimis istis calicē aq̄ frigide tñ in nomie discipuli: amē dico uobis non perdet mercedem suam.

¶ HIE. Mis ad p̄dicationē discipulos mittēs: docet pericula nō timēda: affectū subijcit religioni: auruz supza tulerat: es ō zona excusserat dura euāgelistarū cōditio. Un g̃ suptus: vnde vict⁹: vnde necessaria: ⁊ cetera. Et iō austeritatez ꝓceptoz spe tēperat ꝓmissoz inquiēs: Qui recipit vos me recipit. vt in suscipiendis aplis vnusquisq⁹ credentium christū se suscepisse arbitret. ¶ CHRY. Sufficiētia siq̄dē erāt ꝓmissa ad ꝓsuadendū eis qui erant aplos suscepturi. Quis enī eos q̄ ita erāt foztes ⁊ oēs ꝺtenebant: vt alij taluarēt: nō susciperet oi cū desiderio: Et superi⁹ quidē penā cōminat⁹ ē his q̄ nō recipent: hic aūt retributiōz ꝓmittit recipientib⁹. Et ꝓmo q̄dē repromittit bonoze suscipiētib⁹ aplos vt christū suscipiāt ⁊ etiā patrem. vñ subdit: Et q̄ me recipit: recipit eū q̄ me misit. Quid āt huic bonozi fiet eccl̃e: vt quis patrē ⁊ filiū recipiat. ¶ HYLA. In q̄b⁹ vbis docet etiā i se mediatoris officiū: qui cū sit recept⁹ a nobis atq⁹ ipse ꝓfect⁹ ex deo sit: de⁹ ꝓ illū trāsfulsus i nobis sit: ⁊ ꝓ hūc ordinē grāz nō aliud aplos recepisse q̄z de⁹: ⁊ i illis christ⁹: ⁊ i christo de⁹ habitat. ¶ CHRY. Promittit aūt p⁹ hec ⁊ aliā retributiōez dicēs: Qui reci. pphe. i no. p. merce. pzo. accipiet. Nō āt simpliciē dixit: Qui suscipit ꝓphetā: aut q̄ suscipit iustū: sz addit: In noīe ꝓphe: ⁊ i noīe iusti: hoc ē si nō ꝓpter vite hui⁹ eminētiā: neq⁹ ꝓpē aliud tpaliū susscepit: sz q⁹ vel ꝓpheta ē: vel iust⁹. ¶ HIE. Uel aliter: Quia ad susceptionē magistroz discipulos ꝓuocauerat: poterat credētiū occulta eē rīsio. g̃ ⁊ pseudo ꝓphetas ⁊ iudā ꝓditoꝛē debem⁹ suscipe. vñ dīs dicit nō ꝓsonas suscipiēdas eē sz noīa: ⁊ mercedē nō perire suscipiētis: licz indign⁹ fuerit susceptus sit. ¶ CHRY. Dicit aūt: Mercedē ꝓphete ⁊ mercedē iusti accipiet. i. qualē decēs est accipe eū q̄ suscipit ꝓphetā vel iustū vel qualē ꝓpheta aut iust⁹ est accepturus. CHRY. i ho. Nō enī vt mercedē de ꝓpha vel iusto sz mercedē ꝓphe uel iusti. Iste enī fortasse iust⁹ ē: ⁊ q̄nto in b⁹ mūdo nihil possidet tāto loquēdi ꝓ iusticia fiduciā maiozē b⁹: hūc cū ille sustētat q̄ in b⁹ mūdo aliq̄d possidz illi⁹ iusticie libertatē sibi participē facit: ⁊ cū eo pariē iusticie ꝓmia recipit quē sustentādo adiuuit. Ille ꝓphetie spū plen⁹ est: sed tñ corpore eget alimēto. Et si corp⁹ nō reficit: certuz est q⁹ vox ipsa subtrahat. Qui igit ꝓphete alimēta tribuit: vires illi ad loquēdū dedit. Cū propheta g̃ mercedē prophete accipiet: qui hoc ante dei oculos exhibuit quod audiunt. ¶ HIE. Mystice aūt q̄ ꝓphetam recipit vt prophetā: ⁊ intelligit eū de futuris loquentē: hic prophete mercedē accipiet. Igit iudei carnaliter intelligētes prophetas: mercedē non accipient prophetāz. REMI. Nonnulli vo ꝓphetam intelligūt dīm ihesū christū: de quo moyses dicit: Prophetā vobis suscitabit de⁹: quē siliter iustū intelligūt: q⁹ incōpabiliē iust⁹ est. Qui g̃ in noīe iusti ⁊ prophe. s. christi: prophetā vel iustū suscipit ab eo recipiet remunerationē: pro cui⁹ amore recipit. ¶ HIE. Poterat aūt aliq⁹ cauſari ⁊ dicē: Pauptate ꝓhibeoz vt hospitalis eē nō possim: ⁊ hāc excusationē leuissimo exēplo diluit: vt calicez aque frigide toto aīo porrigam⁹ dicēs: Et quicūq⁹ potū dederit vni ex minimis istis aque frigide calicē tñ in nomine discipuli: amen dico vobis nō pdet mercedē suam. Frigide inquit nō calide: ne ⁊ in calida paupertatis ⁊ penurie lignoꝛ occasio quereretur. ¶ REMI. Dicit aūt minimis. i. non ꝓphete: non iusto: sz alicui ex minimis. Ubi nota deum magis ad piū affectuz

dātis respleere: q̄s ad quātitatē rei exhibite. Uel minimi sūt qui nihil penitus hñt in hoc mūdo: ⁊ iudices erunt cū christo. HYLA. Uel p̄uidens plures futuros tñ appellatos nomie gloriosos: oī vo vite sue ope improbabiles: obsequiū q̄ ipsis sub religionis opinione delatū ē: mercede nō fraudat. nam lz ⁊ ipsi minimi essent. i. pctōr vltimi: non inania tñ in eos etiā leuia sub frigide aque noīe designata officia eē decernit. Non enī peccatis hoīs: sed discipuli nomini honor p̄stitus est. CA. XI.

ET factū est cū cōsūmasset iesus p̄cipiens duodecim discipulis suis: trāsiit inde ut doceret ⁊ p̄dicaret in ciuitatib⁹ eor⁹. RABA. Postq̄ discipulos suos dīs ad p̄candū mittēs: p̄missis verbis eos instruxit. Ipse etiam q̄ docuerat verbis: factis implenit: offerēs p̄mā p̄dicationē iudeis. ⁊ hoc ē q̄ dr: Et factū est cū cōsūmasset iesus. Dicit aūt: Transiit inde. CHRY. i hom. Quia enī eos misit: subtraxit seipsū: dans locū eis ⁊ tempus faceē que inīūxerat. eo enī p̄sente ⁊ curāte null⁹ ad discipulos vellet accedere. REMI. Pulchre aūt de spiritali doctrina qua. s. aplos instruxerat ad generalē transit in ciuitatibus p̄dicando: q̄a in hoc de celis ad terras descēdit vt oēs illumiaret. in quo facto monent etiā sci p̄dicatores vt oīb⁹ p̄odesse studeant.

IOhannes aūt cū audisset in uinculis opera christi: mittēs duos de discipulis suis: ait illi: Tu es qui uēturus es: an aliuz expectamus? Et rñdens iesus ait illis: Euntes renunciate iohāni que audistis ⁊ uidistis. Ceci uident: claudi ambulāt: lepro si mūdāt: surdi audiunt: mortui resurgūt: paupes euāgelizant: ⁊ btūs est q̄ non fuerit scandalizat⁹ in me.

GLO. Posuerat supra euāgelista quō p̄ miracula ⁊ doctrinā christi tam discipuli q̄s turbe instruebantur: nunc oñdit quō hec instructio vsq; ad discipulos iohānis puenerit: q̄ ad christū emulationem habere videbant. vnde dicit: Johannes autē cū audisset in vinculis opa christi: mittens duos ex discipulis suis ait illi: Tu es q̄ venturus es: an aliū expectamus? GRE. Querendū aūt nobis ē: Jobes p̄pheta ⁊ plus q̄s propheta: qui veniētē ad baptismuz dīm oñdit dicens: Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. cur in carcere positus mittēs discipulos req̄rit: Tu es q̄ venturus es: an aliū expectamus? tāq̄s si ignorāret quē oñderat: ⁊ an ipse sit nesciat: quem ipse p̄phetizando: baptizando: oñdēdo ipsū clamauerat. AMBRO. Nōnulli aūt hoc sic intelligūt Magnū quidē ita p̄phetā eē iohānē: vt christum agnosceret remissionē pctōr futurā: sed tñ tāq̄s piū vatem quē venturz crediderat non credidisse moriturz. Non igit fide sed pietate dubitauit. Dubitauit etiā ⁊ petrus dicēs: Propitius tibi esto dñe: nō fiet ti. CHRY. in ho. Sed nō vtiq; hoc hz rōnē. Jobes enī neq; hoc ignorabat: sed hoc p̄mū testat⁹ ē dicēs: Ecce agnus dei qui tollit pctā mūdi. Agnū enī vocans: crucem diuulgat. nec aliter q̄s p̄ crucē pctm abstulit mūdi. Qualiter aūt maior p̄pheta ē hic: si neq; que p̄phetarū sunt nosc̄it: Et Jsaias dicit: Sic ouis ad occisionē duct⁹. GRE. in ho. Sed aliter hec questio soluit: si geste rei tēpus pensat. Ad iordanis enī fluenta positus: q̄ ipse redemptor mūdi esset asseruit: missus vo in carcere an ipse veniat: requirit: non q̄ ipsū eē mūdi redēptorē dubitat: sed q̄rit vt sciat: si is q̄ p se in mūdū venerat: p se etiā ad inferni claustra descendat. HIE. Unde nō ait: Tu es qui venisti: sed tu es qui venturus es. Et ē sensus: Manda mihi q̄ ad inferna descensur⁹ tu: verū te ⁊ inferius debeā nūciare: an alium ad hec sacrameta missur⁹ es? CHRY. in ho. Sed qualiter ⁊ hoc hz rōnē? Cui⁹ enī gratia nō dicit: Tu es q̄ vēturus es in infernū: sed simplicit: Qui venturus es? q̄uis ⁊ derisibili⁹ videat q̄ p̄pter hoc ei dixerit: vt ⁊ illuc abiens p̄dicaret. p̄fs enī vita gratie tēp⁹ est: post obitū aūt iudiciū est ⁊ pena: quare in nullo op⁹ erat p̄cursor illic. Q̄s alit: Si infideles post mortē credētes eēnt saluandi: null⁹ peribit aliq̄n: oēs. n. penitebit tūc ⁊ adorabūt. Omne. n. genu flectet: celestiū: terrestriū: ⁊ infernor⁹. GLO. Considerādū aūt ē q̄ nō ideo hieronym⁹ ⁊ gregor⁹ dixerūt q̄ iohānes aduentū christi in infernū p̄nūciatur⁹ eēt: q̄ ei⁹ p̄dicatōe aliqui nō credētes cōuerterētur ad fidē: sed vt iustis i expectatōe christi manentib⁹ ex intimo aduētu cōsolationem afferret. HYLA. Certū ē tñ q̄ q̄ venturz vt p̄cursor nunciauit: diffidentē vt p̄pheta nouit: adeūtē vt cōfessor venerat⁹ ē: eius abundāti scientie erroz nō obrepsit. Nec sane credi pōt spūs sanctī gratiā in carcere posito defuisse: cū apostolis vtuq; sue lumen esset in carcere positis ministratur⁹. HIE. Non ergo quasi ignorās interrogat: sed quō saluator interrogat vbi sit lazarus posit⁹: vt q̄ locū sepulchri indicabāt: saltē sic parareē ad fidē: vt viderent mortuū resurgentē: Sic ⁊ iohānes interficiend⁹ ab herode discipulos suos mittit ad christū: vt p hanc occasionē videtes signa atq; vtutes crederēt in eū: ⁊ magistrū interrogātes ibi discerēt. Nō autē habe rent discipuli iohannis aliq̄d mordacitatis ex iniuria aduersus dīm: supior quoq; interrogatio demōstrauit cū dixerūt: Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt? CHRY. in ho. Donec igitur iohānes erat cū ipsis: suadebat eis otinue de christo: q̄ aūt iā nō erat obitur⁹: amplius studiū facit. Eteni formidabat: ne relinquat in discipulis suis p̄nicios⁹ dogmatis cōditionē: ⁊ maneant abiecti a christo: cui ⁊ a p̄incipio oēs suos afferre studuit. Si aūt dixisset eis: Abite ad ipsū q̄ melior me est. nō vtiq; p̄suasisset: sz estimaret humilia d̄ se sentiens hoc dicere: ⁊ sic magis esset ei affixi. Quid igit facit? expectat ab eis audire q̄ christus miracula facit: neq; oēs misit: sz duos quosdā quos nouerat fortassis alijs p̄suasibiliores existētes: vt insuspicabilis interrogatio fieret: ⁊ ex reb⁹ ipsis discerēt distantiā inter eū ⁊ iesū. HYLA. Johānes igit nō sue sed discipulor⁹ ignorātie c̄sulit. vt enī scirēt nō aliū a se

Ca.xi.

predicatū:ad opa eius ītuēda:discipulos suos misit vt auctoritatē dictis suis illi⁹ opa ꝓferrent:nec chri stus ali⁹ expectaret: q̄ cui testimoniū opa ꝓstituissent

CHRY.i ho. Christ⁹ aūt mentē noscēs iohānis:ñ dixit:Quīn ego sū.q; ꝓ hoc rursus obsisteret hoc au dientib⁹.excogitassent enī ꝛ si nō dixissent q̄ō iudei ad ipm dixerūt: Tu de teipso testimoniū phibes. ꝛ ꝓpter hoc a miraculis fecit eos discē insuspicabiles doctrinā faciēs ꝛ manifestiorē. Testimoniuz enī q̄ō ē a reb⁹:credibili⁹ est testimonio q̄ō ē a vbis. vñ cō festim curauit cecos ꝛ claudos ꝛ alios multos:non vt doceret iohānem scientē:sed hos q̄ dubitabāt. ꝛ iō sequit: Et rīdens iesus ait illis Eūtes renunciate iohāni q̄ audistis ꝛ vidistis. Ceci vident.claudi ābu lant.leprosi mūdant. surdi audiūt.mortui resurgūt. pauperes euāgelizant. HIERO. Nō ꝓmissis nō mi nus ē. Pauperes aūt euāgelizatos itellige vel pau peres spū:vel certe opib⁹ pauperes. Vel nulla iter no biles ꝛ ignobiles:iter diuites ꝛ ignotos in ꝑdicatio ne distātia sit.hec magistri rigorē:hec ꝓceptoris cō probāt vitatē:qñ ois apud eū q̄ saluare pōt eccl̄is ē.

CHRY. Nō aūt ait: Et beat⁹ est q̄ nō fuerit scāda lizat⁹ in me:iter nuncios ꝓcurit: q; enī scādalizabāt in ipso:dubitationē eoꝝ nō diuulgās:ꝛ soli eoꝝ ꝟsci entie derelinquēs:redargutionē eoꝝ latenter induxit

HYLA. Itaq; cui rei iohānes cauisset oñdit:dicēs bonos eos in quib⁹ aliq̄d in se scādali non fuisset: q; metu ei⁹.s.ne scādalizarēt: discipulos suos iohā nes vt christū audirēt:misit. GREGO. Vel aliter Infideliū mēs graue ī christo scādalū ptulit: cū euz etiā p⁹ tot miracula moriētem vidit. vñ paul⁹ dicit: Nos ꝑdicam⁹ christū crucifixū:iudeis q̄dē scādalū Quid ḡ est dicē: Btūs q̄ nō fuerit scādalizat⁹ ī me:ꝛ nisi apta voce abiectionē mortis sue humilitatēq; si gnare ac si patēter dicat: Mira q̄dē facio: ſz abiecta ꝓpeti nō dedignor:q; ḡ moriēdo te subsequor:cauē dū valde est hōib⁹ ne in me mortē despiciāt:q̄ signa venerant. HYLA. Prebet etiā mystice in his q̄ ī iohāne gesta sunt itelligētia amplior:vt ꝓpheta ipo cōditionis sue genē ꝓphetizaret: q; in eo forma legi lata est. Christū enī lex ānunciauit:ꝛ remissionē pec catoꝝ ꝑdicauit:ꝛ regnū celoꝝ spopōdit:ꝛ iohannes totū hoc op⁹ legis expleuit. Igit̄ cessante tā lege q̄ peccatis plebis inclusa:ne christ⁹ posset intelligi q̄si vinculis ꝛ q̄si carcere cōtinebat ad euāgelia ꝓtuen da lex mittit:vt infidelitas fidē dictoꝝ cōtēpleret i fa ctis. AMBRO. sup lucā: Et fortasse isti discipuli quos misit:sunt duo populi :vn⁹ qui ex iudeis credi dit:alter qui ex gentibus.

¶ Illis aūt abeūtib⁹:cepit iesus di cere ad turbas de iohāne. Quid ex istis i desertū uidere? Harūdinem uento agitatā? Sed qd existis uide re? Hoiem mollib⁹ uestituz? Ecce q mollib⁹ uestiūt: in domib⁹ regum sūt. Sed qd existis uidere? Prophe tam? Etiā dico uobis: ꝛ pl⁹ q̄z ꝓphe tam. Hic est enī de quo scriptū est:

Ecce ego mitto angelū meū añ faci em tuā q; ꝑparabit uiam tuā añ te.

CHRY. Quatū ad discipulos iohānis satis actuz erat.certificati enī de christo ꝓ signa q̄ viderāt recei serūt. Sed oportebat etiā turbas sanari:q̄ ex iterro gatione discipuloꝝ iohānis mlta incōuenīētia subi tell exerit:ignorās mittētis ꝟsilū. Poterāt vtiq; di cere q̄ tāta testat⁹ de christo aliē ꝓsuasus est:num ꝛ dubitat vtz sit ipse: Nūq̄d ḡ alterat⁹ ad iesum hoc dicit:nūq̄d timidior a carcē scūs:nūq̄d vane ꝛ ianit̄ ꝓpa dixit: HYLA. Ac ne illud q̄ō imediate ꝑmi serat referri posſit ad iohānē tāq̄ scādalizat⁹ eēt:de christo subdit: Illis aūt abeūtib⁹ cepit iesus,dicē ad turbas de iohāne. CHRY.i ho. Propter hoc autē abeuntib⁹ eis vt nō videat⁹ hōi adulari. Corrigens aūt plebē:nō ducit ī mediū suspicionē eoꝝ:ſz solutō nem cogitationū eoꝝ īducit :q̄ eos in cogitationem mittebat:demōstrans se nosse occulta. Neq; enī di xit sicut iudeis:q̄d cogitatis mala: ꝛ ſi enī mala co gitauerit:nō tñ ex malicia:sed ex ignoratia.vñ nō lo quit eis dure:sed rīdendo ꝓ iohāne offendens q; nō excidat a ꝓpe opinione. Hoc aūt docet:nō solū ꝓpo verbo sed eoꝝ testimonio:nō tñ p ea q̄ dixerūt:sed p ea q̄ egerūt. Joq; ait:Quid existis ī desertū videre: ac si dicēt: Propt̄ q̄d ciuitates dimittētes ꝟueniſtis in desertū: Nō enī plebs tāta cū tāto desiderio in ere mū veniſſet:nisi magnū quēdā ꝛ mirabilē ꝛ petra solidioꝛ se vidē existimās. GLO. Nō aūt tūc exi erāt ī desertū ad hoc vt viderēt iohānē. nec enī erat tūc ī deserto ſz in carcere:ſz ꝓteritū refert: q; frequē ter exierat ꝑpls in desertū videre iohānē cuz adhuc eēt in deserto. CHRY.in ho. Et vide q; oēm aliaz malicia ꝓtermittētes remouet a iohāne leuitatē de q̄ turbe dubitabāt dicēs:Arūdinē vento agitatam. GREGO.in ho.Nō videlz nō asserēdo: sed negan do ītulit. Arūdinē q̄ppe mox vt aura ꝟtingit ī ꝓtem flectit:p quā carnalis anim⁹ designat:qui mox vt fa uore et detractōe tangit̄ in ꝓtē quālibet declinatur Arūdo ḡ vento agitata iohānes nō erat:quē a stat⁹ sui rectitudine nulla rer varietas iflectebat:ac si do min⁹ dicēt: HIERO. Nūq̄d ob hoc existis ī deser tū vt videretis hoiem calamo similē q̄ omni vento circūferī:ꝛ leuitates mētis de eo ābigēt: quē antea ꝑdicaret. An fortitā stimul⁹ iuidie ꝺ me cogit̄:ꝛ pre dicatio ei⁹ vanā sectat̄ glaz:vt ex ea q̄rat lucra. Cur diuitias cupiat:vt affluat dapibus:locustis vesci⁹ ꝛ melle siluestri:an vt nobili⁹ vestiat̄:pili camelorum sint tegimē ei⁹.ꝛ iō subdit: Sz q̄d existis videre:ho minē mollib⁹ vestitū: CHRY.i ho. Vel aliter q; nō sit Johānes similis calamo mobili p vestrū studiū significastis.s.ī desertū exeuntes. Nō tñ pōt aliquis dicere q; iohānes q̄dem ꝟstās erat : sed postea lasci uie fluens tcūs est mobilis:ita aliqui sunt mobiles p naturā:alij vero lasciuie fluēdo mobiles fūt. Jo hānes aūt neq; natura mobilis erat: ꝓpter q̄ō dixe rat: Nō existis videre arūdinē vēto agitatā. Neq; lasciue dans seipm:ꝑdidit quā habebat excellētiaz. q; enī nō fuerit lasciuie mōstrat stola:solicitudo:ꝛ carcer. Si enī vellet mollib⁹ vestiri: nō eremū inha bitasset:sed regū palatia.vñ sequit: Ecce qui molli bus vestiunt in domib⁹ regum sunt. HIERO. Et

hoc oñdit rigidã vitã ⁊ austerã predicationẽ: vitare debere aulas regũ ⁊ molliũ hoiuz palatia declinare. GREGO. in ho. Nemo aũt existimet in fluxu atq; studio preciosaz vestiũ peccata deesse: qz si hec culpa nõ eet: nullo mõ iohãnẽ dns de vestimẽti sui asperitate laudasset. Et nequaq; petr⁹ feminas a pciosaz vestiũ appetitu cõpescẽt dicẽs: Nõ in veste pciosa. AVGV. iiij. de doctrina christiana: Tñ i omnibus talib⁹ nõ vsus rez: sed libido vtẽtis in culpa est. Quisq; enĩ reb⁹ restricti⁹ vtit q; se hñt mozes eorum cũ quib⁹ viuit: aut itemperãs: aut superstitiosus est. Quisquis vero sic vtit vt metas consuetudinis bonoz iter quos vertat excedat: aut aliquid signat: aut flagitiosus est. CHRY. i ho. A loco aũt ⁊ vestimẽtis ⁊a cõcursu hõium: eius moꝛib⁹ designatis iducẽ iã ⁊ pphetã eũ eẽ dicẽs: Sed quid existis videre: ꝓphetã: Dico vobis etiã plusq; pphetam. GREG. Prophete enĩ ministeriũ est ventura pdicẽ nõ etiaz demõstrare. Johãnes g̃ plusq; pphet⁹ ẽ: qz eũ quẽ pcurrendo pphetizauerat: etiã oñendo nunciabat.

HIERO. In quo etiã ceteris pphetis maioz est: Et qz ad priuilegiũ pphetale etiã baptismi accessit pmiũ: vt suũ dñm baptizaret. CHRY. in ho. Deinde mõstrat fm quid est maioz dicẽs: Hic ẽ enĩ de quo scriptũ est: Ecce mitto angelũ meũ añ faciẽ tuam.

HIERO. Ut enĩ meritoꝛ iohãnis augmẽtum faceret de malachia testimoniũ infert: in quo etiã angelus pdicat. Angelũ aũt hic dici iohãnẽ nõ putem⁹ nature societate: sed officii dignitate. i. nũciũ q̃ vẽturũ dñm nunciauit. GREGO. Qui enĩ grece angelus: hic latine nunci⁹ dr. Recte g̃ q̃ nunciare supnuz nunciũ venerat: angel⁹ vocat: vt dignitatẽ seruet in noie quã explet in opatione. CHRY. in ho. Nonstrat igit fm q̃d est maioz iohãnes pphetis: sz id. s. qõ est ppe christũ. Et iõ dicit: Mitto añ faciẽ tuam hoc est ppe te: sicut enĩ qui ppe curz regis incedunt aliis sunt clariozes: ita ⁊ iohãnes ppe christi pñtiaz.

GLO. Deinde alii pphete missi sũt vt aduẽtũ christi annũciarent. Iste autẽ vt ppararet viã ipsi⁹. vñ sequit: Qui pparabit viã tuã ante te. i. peruia reddet tibi coꝛda auditoꝛ pniam pdicãdo ⁊ baptizando.

HYLA. Mystice aũt ostertũ spũ scõ vacuũ ẽ sentiendũ in quo habitatio dei nulla sit. In arũdine hõ talis oñdit de gloꝛia seculi vite sue inanitate speciosus: in se aũt fructu veritatis cau⁹: exterioꝛ placẽs ⁊ nullus iterioꝛ: ad oẽm ventoꝛ motũ. i. imundoꝛũ spirituũ flatũ mouẽdus: neq; ad ꝓsistẽdi firmitatem valens: ⁊ aĩe medullis inanis. veste aũt coꝛp⁹ quo induit aĩa signat: qõ luxu ac lasciuijs mollescit: in regibus transgressoꝛ angeloꝛ nuncupatio est: hi enĩz seculi sunt potẽtes: mundiq; dominantes. Ergo vestiti mollib⁹ in domib⁹ regũ sunt. i. illoꝛ quib⁹ per luxũ fluida ⁊ dissoluta sunt coꝛpoꝛa: patet eẽ demonum habitationẽ. GREGO. Johãnes etiã molli bus vestib⁹ non fruit: qz vitã peccantiũ nõ blandimẽtis fouit: sed rigoꝛe aspere inuectionis increpauit dicens: Genimina viparaꝛum ⁊c.

Amẽ dico uobis: nõ surrexit inter natos mulieꝛ maioꝛ iohanne baptista. Qui autem minoꝛ est in regno celoꝛum: maioꝛ est illo.

CHRY. Premissa cõmẽdatione iohãnis ex pphete testimonio: nõ hic stetit: sed iã sniam ꝓpaz de ipo inducit dicẽs: Amẽ dico vobis: nõ surre. ma. iter natos muli. iohã. bapti. RABB. Ac si diceret: Quid dicerem p singula de cõmendatione iohãnis: Amẽ dico vobis: iter natos mulieꝛ: iter natos inquit mulieꝛũ non virginũ: mulieres enĩ ppe coꝛrupte vocant. Si aũt Maria aliq̃ mulier in euãgelio nuncupat: sciendũ est iterpretẽ mulierẽ p femina posuisse: sicut ibi. Mulier ecce filius tuus. HIERO. Dis g̃ pfertur hõibus q̃ de mulieꝛib⁹ nati sunt: ⁊ de ocubitu viri: ⁊ nõ ei qui nat⁹ est ex virgine ⁊ spũ sancto: q̃uis i eo q⁹ dicit: Nõ sur. iter na. mu. ma. io. bapti. nõ ceteris pphetis ⁊ patriarchis iohãnem ꝓtulit: sed iohanni ceteros exequauit. Nõ enĩ statĩ sequit: Ut si alij maiozes eo nõ sunt: ille maioꝛ alioꝛ sit. CHRY. su p matthæũ: Sed tãta cũ sit iusticie altitudo vt in illa nemo possit eẽ pfect⁹ nisi solus de⁹: puto q⁹ oẽs sci: q̃tũ ad subtilitatẽ diuini iudicij iuicẽ sibi inferiozes sunt aut pozes. ex quo itelligim⁹: qñ qui maiozẽ se nõ habet maioꝛ oĩbus est. CHRY. in ho. Ne autẽ rursus supabundãtia laudũ pariat aliq̃d inconueniens, iudeis iohãnez pferentib⁹ christo oueniẽter hoc remouet dicẽs: Qui aũt minoꝛ est in regno celoꝛum: hic maioꝛ est illo. AVGV. ꝛ aduersariũ legis ⁊ pphetaꝛ: Argumẽtat autẽ ex hoc hereticus ita velut ratiocinando tanq; iohãnes nõ ptineat ad regnũ celoꝛ: ⁊ ob hoc multo mín⁹ ceteri pphete illi⁹ ppli q̃bus maioꝛ est iohãnes. Hec aũt vba dñi duob⁹ modis pñt intelligi. Aut enĩ regnũ celoꝛum appellauit hoc q̃ nõdũ accepim⁹: de quo in fine dicturus est: Uenite bñdicti pris mei pcipite regnũ. ⁊ qz ibi sunt angeli: quib⁹ in eis minoꝛ maioꝛ est quolibet iusto portãte coꝛp⁹ q̃ coꝛrũpit. Aut si regnũ celoꝛ itelligi voluit eccl'am: cui⁹ filij sunt ab institutione generis humani vsq; nũc oẽs iusti: dns seipm signauit: q̃ nascendi tpe minoꝛ erat iohãne: maioꝛ aũt diuinitatis eternitate: ⁊ oñica ptãte. Proinde fz pozẽ expositionẽ ita distinguit: Qui minoꝛ est in regno celoꝛum: ac deinde subinfert: Maioꝛ est illo. Secũdũ hãc ãt posterioꝛẽ ita: Qui aũt minoꝛ est. ac deinde subinfertur: In regno celoꝛ maioꝛ est illo. CHRY. Dicit aũt in regno celoꝛ. i. in spiritalib⁹ ⁊ vniuersis q̃ sunt fm celũ. quidã aũt dicũt qñ de aplis hoc dixit christus. HIERO. Nõ aũt simplicit itelligam⁹: q⁹ois scũs q̃ tã cũ dño est sit maioꝛ illo: qui adhuc ꝓsistit i ꝓlio: aliud est enim victoꝛie coꝛonã possidere: aliud adhuc in acie dimicare.

A diebus aũt iohannis baptiste usq; nũc regnũ celoꝛum uim patit: ⁊ violenti rapiũt illud. Oẽs enĩ pphete ⁊ lex usq; ad iohãnem pphetauerũt: ⁊ siultis recipere: ipse est helias q̃ uentur⁹ ẽ. Qui hz aures audiẽdi audiat.

GLO. Quia dixerat supi⁹: Qui minoꝛ est i regno celoꝛ: est maioꝛ iohãne: ne videret iohãnes a regno celoꝛ eẽ alien⁹ hoc remouet subdẽs: A dieb⁹ autez io. bap. usq; nũc: reg. ce. vim pa. ⁊ vi. ra. illud. GREGO. Per regnũ celoꝛ supnũ soliũ signat: cum quo peccatoꝛes quolibet facinoꝛe polluti ad pniaz rede

unt: ⁊ semetipsos corrigũt: quasi peccatores ĩ locũ alienũ intrant: ⁊ violẽter regnum celoꝝ rapiunt.

HIERO. Si aũt ꝓmus iohãnes baptista pniam populis nunciauit dicẽs: Pniam agite: appropinq̃uit enĩ regnũ celoꝝ: ꝙuenienter a die⁹ illi⁹ regnũ celoꝝ vim patit ⁊ violẽti rapiũt illud. Grandis ẽ enĩ violẽtia in terra nos cẽ generatos: ⁊ celoꝝ sedez querẽ ⁊ possidere ꝓ virtutẽ q̃ non tenuim⁹ ꝓ naturã.

HYLA. Uel aliter: Dñs apostolos ire ad oues perditas isrl̃ iusserat: ꝛ ois hec ꝓdicatõ ꝓfectũ publicanis ⁊ peccatorib⁹ afferebat itaq; vim regnũ patit. ⁊ violẽti diripiũt: q; gẽs isrl̃a patrib⁹ debita: a ꝓphetis nũciata oẽs a xp̃o oblata fide gẽtiũ occupat ⁊ rapit.

CHRY. Uel rapiũt regnũ dei ꝓ fidẽ christi q̃ cuꝛ festinatiõe veniũt. vñ dic: A die⁹ aũt iohãnis vsq; nũc. Et ita ipellit ⁊ festinare facit ad fidẽ suaz: simul ⁊ bis q̃ antea dicta sũt a iohãne opitulat. Si enim vsq; ad iohãnẽ oĩa cõpleta sũt: ipse ẽ q̃ vẽtur⁹ est. vñ subdit: Omnes enĩ ꝓphete ⁊ lex vsq; ad iohãnẽ ꝓphetizauerũt.

HIERO. Nõ q; post iohãnem excludat ꝓphetas. Legimus enĩ i actib⁹ apostoloꝝ ⁊ Agabuz ꝓphetizasse ⁊ q̃tuor vgines filias philippi. Sed vt lex ⁊ ꝓphete quos scriptos legim⁹ quicq̃d: ꝓphetizauerũt de dño vaticinati sũt. Uñ ergo dicit Usq; ad Johãnẽ ꝓphetizauerũt: christi tẽp⁹ oñdit: ⁊ q̃ illi dixerũt cẽ vẽturũ: iohãnes venisse oñdit.

CHRY. Deide aliam cõiecturã sui aduẽt⁹ ponit dicẽs: Et si vultis recipere ipse ẽ helias q̃ vẽtur⁹ est. Dicit dñs in malachia: Mittã vobis heliã thesbitẽ. ⁊ de isto dicit: Ecce ego mitto angelum meum añ faciẽ tuã.

HYERO. Helias q̃ iohãnes dicit: non ꝛ stultos ꝓphos ⁊ quosdã hẽreticos q̃ reuersionẽ aiaꝝ introducũt: sed q; iuxta aliud testimoniũ euangelij venerit i spũ ⁊ virtute helie: ⁊ eandẽ spũssi vel gr̃az hsbuerit vel mẽsurã. Sed ⁊ vite austeritas rigoꝝq; mẽtis helie ⁊ iohãnes paresꝛ sũt. vterq; ĩ eremo: vtq; zona pellicea cigebat. Ille q̃n regẽ achab ⁊ iezabel impietatis arguit fugẽ compuls⁹ est. iste q; herodis ⁊ herodiadis illicitas arguit nuptias: capite trũcatur.

CHRY. Et bñ dixit: Si vultis recipere: libertatẽ oñdẽs: ⁊ volũtariã expetẽs mẽtez. Est enĩ ille ꝟ ⁊ ꝟ ille q; ꝑcursoꝛ est factus sũt vtriq;.

HIERO. Hoc aũt qõ dictũ est: Ipse ẽ Helias: mysticũ cẽ ⁊ egẽ itelligẽtia sequẽs dñi ſmo demõstrat dicẽs: Qui hz aures audiẽdi audiat.

REMI. Ac si diceret: Qui hz aures cordis audiẽdi. i. intelligẽdi intelligat qui non dixit iohãnem heliam esse in persona: sed in spiritu.

¶ Cui aũtẽ similẽ estimabo generatiõẽ istã? Similis est pueris sedentibus i foro: q clamãtes coeq̃lib⁹ dicunt: Cecinim⁹ uobis ⁊ nõ saltastis lamẽtauim⁹ ⁊ non plãxistis. Uenit enĩ iohãues neq; mãducãs neq; bibens: ⁊ dicunt: demonũ habet. Uenit filius hõis mãducãs ⁊ bibẽs: ⁊ dicũt ecce homo uoraz ⁊ potator uini publicanoꝝ ⁊ peccatorũ amic⁹. Et iustificata est sapia a filijs suis.

HYLA: Tot⁹ ꝟ ſmo ifidelitatis obprobriũ ẽ: ⁊ ꝟ affectu supioris q̃rimonie descẽdit: q; ĩsolẽs plebs per diuersa ſmonũ genera docta ñ fuerit.

CHRY. Unde ⁊ iterrogatione vtit̃ monstrãs quoniã nihil quod deberet fieri ad salutẽ eoꝝ: derelictũ ẽ dicẽs: Cui aũtẽ simile estimabo generationẽ istã.

GLOSA. q. d. Latus ẽ iohãnes: sed vos nec sibi nec mihi voluistis credere: ⁊ ideo cui vos similes estimabo. ꝓ generationẽ accipit cõiter ⁊ iudeos ⁊ se cũ iohanne

REMI. Mox autẽ sibiipsi ñdet subiungens: Similis est pueris sedentib⁹ in foro qui clamãtes coequalibus dicũt: Cecinim⁹ vobis ⁊ nõ saltastis: lamẽtauim⁹ ⁊ non planxistis.

HYLA. In pueris ꝓphete signant̃: qui in simplicitate sensus vt pueri ꝑdicauerunt: ⁊ in medio synagoge tãq; in publico fori cõuentu coarguũt: q; cantãtibus sibi officio coꝛporis nõ obsecũdauerint: ⁊ q; dictis suis nõ parauerint: ad cantantiũ enĩ modũ saltantiũ motus aptatur. Prophete enĩ ad confessionez psallẽdi deo ꝓuocauerũt vt cantico moysi teneꝛ: vt isaie: vt dauid.

HIERONYMVS: Dicũt ergo: Cecinim⁹ vobis ⁊ non saltastis. i. ꝓuocauim⁹ vos: vt ad nostrũ canticum bona opera faceretis: ⁊ noluistis. Lamentati sum⁹ ⁊ vos ad penitentiã ꝓuocauim⁹: ⁊ nec hoc quidem facere voluistis: spernẽtes vtranq; predicationẽ tã exhoꝛtationis ad virtutes q̃ penitentie ꝓ⁹ peccata.

REMI. Quid est autẽ q; dicit cocqualib⁹? Nũquid ifideles iudei coequales erãt sanctis prophetis? Sed hoc dicit: Quoniã de vna stirpe oꝛti fuerũt.

HIERO. Pueri etiã sunt: de quibus isaias loquit̃: Ecce ego ⁊ pueri mei quos dedit mihi dñs: isti ergo pueri sedent in foro vbi multa venalia sunt: ⁊ dicunt:

CHRY. Cecinim⁹ vobis ⁊ non saltastis. hoc est remissam vitam ostendi: ⁊ non persuasi estis. Lamẽtauimus ⁊ nõ plãxistis. hoc est iohannes duram susti nuit vitã ⁊ nõ attendistis. non autẽ dicit ille illud ⁊ ego hoc: sed cõiter: q; vna intentio vtriusq; erat. vñ sequit̃: Uenit enĩ iohãnes neq; mãducans neq; bibens ⁊ dicunt: demoniũ habet. Uenit filius hominis ⁊c̃

AVGV. cõtra faustũ: Uellẽ aũt vt mihi manichei dixerunt: quid mãducabat ⁊ quid bibebat christus: q̃ in cõparatione iohãnis nõ mãducãtis neq; bibẽtis: hic se dixit mãducantẽ ac bibentẽ. Nõ enim dictũ est q; iohannes oĩno non biberet: sed q; vinuz ⁊ sicerã nõ biberet: bibebat ergo aquã. cibus autez eius nõ oĩno null⁹ erat: sed locusta ⁊ mel siluestre. vñ ergo dict⁹ est nõ manducans neq; bibẽs: nisi q̃a illo victu quo iudei vtebant̃ non vtebat̃. hoc ergo domin⁹ nisi vteret̃: nõ in ei⁹ cõparatione mãducãs bibensq; diceret̃. Uerũ autem si nõ manducans dicitur qui locustas ⁊ mel comedit: ⁊ manducans dr̃ qui pane ⁊ olere contẽtus est.

CHRY. Dicit g̃: Uenit iesus: ac si dicat: per cõtrariã viã venimus ego ⁊ iohãnes: ⁊ idẽ fecim⁹: sicut si venatores ꝓ duas cõtrarias vias aliquod animal insequant̃: vt in alterũ incidat. Uniuersum aũt hominum genus ieiuniũ ⁊ duram vitã admirat̃: ⁊ ꝓpter hoc dispensatũ est a ꝓ⁹ma etate ita nutriri iohãnem: vt per hoc digna fide essent: que dicerent̃ ab ipso. Incessit siquidẽ dominus ꝓ hanc viam: quãdo. xl. diebus ieiunauit: sed tñ ⁊ aliter docuit q; sibi eẽt credendũ: multo enĩ mai⁹ erat q; testaret̃ ꝓ eo iohãnes: qui per hanc viam in

cesserat: q̄z q; ipse per hanc viā incederet: aliter iobā nes nihil plus ostendit p̄ter vitā ⁊ iusticiā: christus aūt ⁊ a miraculis testimoniū habebat. dimittens ḡ iohannē ieiunio fluere: ipse contrariā incessit viā: ad mensam intrās publicanoz ⁊ manducās ⁊ bibens.

HIERO. Si ergo ieiunii vobis placet: cur iohannes displicuit? si saturitas: cur filius hominis? quoz alterū demoniū habentē alterū vocacē ⁊ ebriū nuncupastis? CHRY. Qualem igit̄ iam excusationem accipiēt? ꝓpter hoc subdit: Et iustificata est sapiētia a filijs suis. hoc est Etsi vos psuasi non estis: sed me iam incusare nō habetis: qō ⁊ de pre ait prophēta: Ut iustificeris in sermonib⁹ tuis. si enī nihil in vobis expleat a ꝓcuratione dei: quę est circa vos: oia que sunt ex pte sua cōplet: vt in verecūdis: neq; vmbram reliquat ingrate dubitationis. HIERO. Justificata est ergo sapientia a filijs suis. i. dei dispēsatio atq; doctrina: vel ipe christ⁹: qui est dei virtus ⁊ dei sapiētia iuste fecisse ab apostolis suis filijs cōprobatus est. HYLA. Aut aūt ipse sapientia nō ex effectu: sed ex natura. Plures enī dictū apostolicuz q̄ ait christuz dei sapientiā ⁊ dei virtutē: his modis solent eludere: q̄ in eo ex virgine creādo efficax dei sapientia ⁊ virt⁹ extiterit. sed ne tale posset intelligi ipm se sapientiā nūcupauit eā in se: que nō sunt ei⁹ oīdens. Nō enī idem opus virtutis ⁊ virtus: ⁊ effici ens discernit̄ ab effectu. AVGV. Vel iustificata est sapia a filijs suis: q; sancti apostoli intellexerunt regnū dei nō esse in esca ⁊ potu: sed in equanimitate tolerandi: quos nec copia subleuat: nec deꝑmit egestas. vñ ⁊ paulus dicebat: Scio abūdare ⁊ penuriaz patī. HIERO. In quibusdā libris legit̄: Justificata est sapia ab operib⁹ suis. sapia nāq; nō querit vocis testimoniū sed opez. CHRY. Si aūt exempla vilia sunt de pueris nō mireris. ad ibecillitatē enim audientiū loquebat̄: sicut Ezechiel multa dicit exēpla iudeis cōuenientia dei magnitudine indigna.

HYLA. Mystice aūt iudeos nec iohānis p̄dicatio inflexit: quib⁹ ⁊ lex grauis visa est: potib⁹ cibisq; prescribitis ⁊ difficilis ⁊ molesta: peccatum in se qō. demoniū nūcupat his: q; p̄ obseruātie difficultatem necesse eis esset i lege peccare. rursusq; i christo euāgelij p̄dicatio vite libertate non placuit: p̄ quā difficultates legis ⁊ onera laxata sunt. Et ad eā publicani peccatoresq; crediderūt: atq; tot ⁊ tantis admonitionū generib⁹ frustra habitis nec p̄ gram iustificātur: ⁊ a lege sūt abdicati: ⁊ iustificata ē sapia a filijs suis: ab his. s. q̄ regnū celoz fidei iustificatiōe diripiunt: cōfitentes iustū sapientie opus q; mun⁹ suum ad fideles a cōtumacibus transtulerit.

¶ Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹ i qbus facte sūt plurime uirtutes ei⁹ qz non egissent pniam: Ve tibi corozaim: ue tibi bethsaida: qz si i tyro ⁊ sidone facte eēnt uirtutes q̄ fcē sūt in uobis: oli i cilicio ⁊ cinere pniam egissent. Verūtn̄ dico uobis: tyro ⁊ sidoni remissius erit in die iudicij q̄z

nocis. Et tu capharnaū: nūqd usq; in celū exaltaberis? Usq; in infernū descēdens. Quia si i sodomis facte fuissent uirtutes q̄ facte sūt i te: forte māsissent usq; i hāc die. Verūtn̄ dico uobis: qz terre sodomozum remissius erit in die iudicij q̄z tibi.

GLO. Pucuisq; iudeos cōiter increpauerat: nūc autem quasi noiatim quasdā ciuitates increpat: quib⁹ specialiter p̄dicauerat: nec tū cōuerti volebant. vnde dr: Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹ in q̄bus facte sūt plurime virtutes ei⁹ qz nō egissent pniaz. HIER. Exprobratio enī ciuitatū corozaim ⁊ bethsaide ⁊ capharnaū: capituli hui⁹ titulo pandit̄: q; nō exprobrauerat eis: qz post factas virtutes ⁊ signa q̄plurima: nō egerint pniam. vñ subdit̄: Ue tibi corozaim: Ue tibi bethsaida. CHRY. Ut aūt dicas nō a natura ipsos eē malos: ponit nomē ciuitatis. s. bethsaidaa qua q̄nq; ꝓcesserunt apostoli: eteni philipp⁹: ⁊ duo binarij pncipaliū apostoloz hinc fuerūt. s. petrus ⁊ andreas: iacob⁹ ⁊ iohannes. HIERO. Sed p hoc q̄ dicit Ue: he vrbes galilee a saluatore plāguntur: q; post tanta signa atq; virtutes nō egerit penitētiā.

RABA. Corozaim aūt que ītrpretat̄ mysteriuz meū: ⁊ bethsaida q̄ dom⁹ fructuū vel dom⁹ venatorū dr: ciuitates sunt galilee site in littore maris galilee. Plangit ḡ dns ciuitates que quē dā mysterium dei tenuerūt: ⁊ vtutū iam fructuz gignere debuerūt ⁊ in quas spiritales venatores sūt missi. HIERO. Et pferunt̄ eis tyrus ⁊ sidon vrbes idolatre: ⁊ vitiis dedite. ⁊ ideo sequit̄: Quia si in tyro ⁊ sidone facte eēnt virtutes que facte sunt in vobis olim: in cilicio ⁊ cinere penitentiā egissent. GREGO. xxv. moza. In cilitio quidē asperitas ⁊ punctio peccatoz: in cinere aūt pulvis oñdit̄ mortuoz. ⁊ iccirco vtrūq; hec adhiberi ad pniam solet: vt in pūctione cilitij cognoscam⁹ quid p culpā fecim⁹: ⁊ in fauilla cineris prendamus: quid p iudiciū facti sum⁹. RABA. Tyrus aūt ⁊ sidon sunt vrbes phenicis. ītrpretat̄ autē Tyrus angustia: ⁊ sidon venatio: ⁊ significat gentes q̄s venator diabolus in angustia peccatoz cōprehēdit: sed saluator iesus p euāgeliū absoluit. HIERO. Querim⁹ aūt vbi scriptū sit q; in corozaī ⁊ bethsaida dom⁹ signa fecerit. Supra legim⁹: Et circuibat ciuitates omnes: ⁊ vicos curans oēm infirmitatē: ⁊ reliqua. inter ceteras ergo vrbes ⁊ viculos existimandum est in corozaim ⁊ in bethsaida dominum signa fecisse. AVGV. de pseuerantia: Nō ergo verū est q; his temporib⁹: ⁊ his locis euāgeliū ei⁹ predicatū nō est: in quib⁹ tales cēs futuros esse pscibat: quales multi in eius corpozali pntia fuerint: qui in eum nec suscitatis ab eo mortuis credere voluerūt. Ecce enī dns attestat̄ q; tyrij ⁊ sidonij acturi eēnt magne humilitatis pniam: si in eis facta essent diuinaz signa virtutū. Porro si etiā sm facta que facturi eēnt si viuerent: mortui iudicant̄. ꝓfecto qz fideles futurierant isti: si eis cū tantis miraculis euāgelū fuisset p̄dicatum: nō sunt vtiq; puniendi: ⁊ tamen in die iudicij punient̄. Sequit̄ enī: Verūtamen dico vobis

Se ueri⁹ ergo punient illi:isti remissius. HIERO Quod ideo est:qz tyrus z sidon naturalē tñ legem calcauerant:iste vero ciuitates post transgressiones naturalis legis z scripte:etiā signa que apud eos facta sunt paruipenderūt. RABA. Impletū autē hodie videm⁹ dictū saluatoris:qz.s.corozaim z bethsaida psente domino credere noluerūt. Tyrus autē z sidon postea euāgelizantib⁹ discipulis crediderunt. REMI. Capharnaū autē metropol erat galilee: z insignis ciuitas illius puincie. z ideo dns specialiē mentionē illius facit:dicens:Et tu capharnaū:numquid vsqz in celū exaltaberis:vsqz ad infernū descendes? HIERO. In altero exemplari reperimus: Et tu capharnaum que vsqz ad celum exaltata es: vsqz ad inferna descendes. Et est duplex itelligētia. vel ideo ad inferna descendes:qz otra p̄dicationem meā superbissime restitisti. Vel ideo: qz exaltata vsqz in celū meo hospicio z meis signis atqz virtutib⁹ tñ habēs p̄uilegiū:maiozib⁹ plecteris supplicijs:q⁹ his quoqz credere noluisti. z iō sequit: Quia si in sodomis facte eēnt virtutes que facte sunt in te:forte mānsissent vsqz in hunc diē. CHRY. In quo augeť eorum accusatio:eteni maxima malicie demōstratio ē cū nō solū his qui tūc erant:sed his qui nūqz fuerāt mali apparent deteriores. REMI. Nō solū autez tyri z sidonis:sed ipsa sodomoz z gomorreoz fecerunt leuia peccata p cōparationē. HIERO. In capharnaum aūt que iterpretať villa pulcherrima cōdenatur hierusalem:cui dicit p ezechielē: Justificata est sodoma ex te. REMI. Ideo aūt dom⁹ qui omnia nouit:in hoc loco vbiz dubitatiuuz posuit.s. forte:vt demōstraret:qz liberū arbitriū cōcessum est hominib⁹. Sequit:Verūtamē dico vobis: qz terre sodomoz remissiꝰ erit in die iudicij qz tibi. Et sciēdū est q⁹ noie ciuitatis vel terre:nō edificia vel domoz parietes dns increpat:sed homines in eis cōmorantes sm spēm tropi:que est metonomia. In qua per hoc qō cōtinet:id qō otinet oñdit. p hoc aūt qō dicit: Remissiꝰ erit in die iudicij:aperte demōstrat: qa diuersa supplicia i inferno:sicut z diuerse sunt māsiones in regno celorum. HIERO. Querat aūt prudens lector z dicat:Si tyrus z sidon z sodoma potuerūt agere pniam ad p̄dicationē saluatoris signorūqz miracula:nō sunt i culpa q⁹ nō crediderūt: sed vitij silētium in eo est q acturis pniam noluit p̄dicare. Ad quod facilis z aperta est rnsio:ignorare nos iudicia dei: et singulaz eius dispēsationū sacramenta nescire: ppositum fuerat deū videre fines non excedere:ne iustā phariseis z sacerdotib⁹ occasionem psecutionis daret. vñ z aplis p̄cepit: In viā gentium ne abieritis. Corozaim z bethsaida dānant:q⁹ pīte dño credere noluerūt. Tyrus z sidon iustificantur: q⁹ aplis illius crediderūt. Nō queras tpa cū credentium ituearis salutē. REMI. Soluit autē z aliter Fortassis erāt plurimi i corozaim z bethsaida qui crediturī erāt: z erāt multi i tyro z sidone q nō erāt crediturī. Et ideo nō erāt digni euāgelio. Dns ergo ideo habitatoribꝰ corozaim z bethsaide p̄dicauit:vt illi qui crediturī erant:crederēt. z habitatoribꝰ tyri z sidonis p̄dicare noluit:ne forte illi q non erāt crediturī. cōtēptu euāgelij deteriores facti atrociꝰ punirent. AVGV. de pseuerātia:Quidā autē disputator catholicus nō ignobilis:būc euāgelij locū sic exposuit:vt diceret psciſſe dñm tyrios z sidonios a fide fuisse postea recessuros:cū factis aptid se miracūlis credidissent: z misericordia potiꝰ non eū illic ista fecisse:quoniā grauiozi pene obnoxij fierēt:si fidem quā tenuerāt reliqssent:qz si eā nullo tpe tenuissent Vel aliter: Prescivit,pfecto deꝰ būficia sua:qbꝰ nos liberare dignať. hec autē est p̄destinatio sanctoruz: pscia.s. z apparatio bñficiorꝝ dei:quibꝰ certissime liberanť q̄cūqz liberanť. Ceteri aūt nō nisi i massa perditionis iusto dīno iudicio relinquātur: vbi tyrij relicti sunt z sidonij:q etiam credere poterāt si multa christi signa vidissent.sed qm̄ vt crederēt nō eis erat datū: z vñ crederēt est negatum. Ex quo apparet habere quosdā in ipso ingenio ditinū naturaliť munꝰ itelligentie quo moueanť ad fidē: si ogrua suis mētibus vel audiant vba vel signa cōspiciāt: z tñ si dei altiozi iudicio a p̄ditionis massa nō sunt gr̄e p̄destinatione discreti:nec ipsa eis adhibenť vel dicta diuina vel facta:p que possent credere:si audirent vtiqz talia vel viderēt.in eadē p̄ditionis massa relicti sūt etiā iudei q nō potuerūt credere factis i ospectu suo tam magnis clarisqz vtutibus. Cur enī nō poterāt credere:nō tacuit euāgeliū dicēs: Cū aūt tāta signa fecisset coz̄ eis: nō poterāt credere: qz dixit isaias: Excecauit oculos illoꝝ z induravit coz eoꝝ. Nō erāt q̄ sic excecati oculi: nec sic īduratū coz tyrioꝝ z sidoniorꝝ q̄n credidissent:si qualia viderunt isti signa vidissent. Sed nec illis,pfuit q⁹ poterāt credere:qz predestinati nō erāt.nec istis obfuisset:q⁹ nō poterāt credere:si ita p̄destinati eēnt vt eos ceccos dns illuminaret z īduratis coz lapideum vellet auferre. AVGVSTI. de cō. euā. Hoc aūt qō hic ofert:etiam lucas cōmemorat cōtinuatim cuidā sermoni dñi etiam hec ex ipsi⁹ ore diungēs. vñ magis videť ipse hoc ordie illa cōmemorari quo a dño dicta sunt:matthe⁹ aūt siue recordationis ordinē tenuisse.aut si illud quod matthe⁹ ait: Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹:sic accipiendū putāt:vt pūctū ipm tēporis voluisse credať exprimē:in hoc qō est Tūc.vt aūt tps aliquādo latius quo hec multa gerebanť z dicebanť. Quisqs q̄ hoc credit:credat hoc eē bis dictū. Cū enī z apō vnū euāgelistā inueniant quedā que bis dixerat dñs:sicut apud lucā de nō tollēda pera in via: qd mirum si aliqd aliud bis dctū sigillatim a singulis ofť eodē ordine quo dctū est:Et iō diuersus ordo apparet in singulis:qz tunc quādo ille z tunc quando iste cōmemorat dictum est.

Cōfiteor tibi pr̄ dñe celi z terre: qz absconditi hec a sapiētib⁹ z prudentib⁹ z revelasti ea parvulis. Ita pat: qm̄ sic fuit placitum ante te.

CHRY. Quia sciebat dns multos de supiori questione dubitaturos.s.q⁹ iudei christū nō receperunt quē gētilitas tā pna suscepit. rndet hic cogitatōib⁹ eoꝝ. Et iō dixit: Rndēs iesus dixit: Cōfi.ti.pa.do.ce. z ter. GLO. Id est q facis celos z relinqs in terre nitate quos vis. Vel ad lr̄am: AVG. de vbis dñi:

Si chriſt⁹ dixit cõfiteor:a quo lõge eſt oẽ peccatuz: ꝯfeſſio nõ eſt ſoli⁹ peccatoris:ſed aliqñ etiã laudatoris. Cõfitemur ḡ ſiue laudãtes deũ:ſiue accuſantes noſmetipſos. Dixit ḡ:Cõfiteor te.i.laudo te:nõ accuſo me. HYLA. Audiãt ḡ qui ſaluatorẽ nõ natum: ſed creatũ calũniant⁹ q̃ pr̃em ſuũ vocet celi ⁊ terre dñm. Si enĩ ⁊ ipſe creatura eſt ⁊ creatura ꝯditorem ſuũ pr̃em appellare põt:ſtultũ fuit nõ ⁊ ſui ⁊ celi ⁊ terre dñm vel pr̃em ſimiliẽ appellare. Gratias autez agit q̃ aplis aduent⁹ ſui aperuit ſacramenta:q̃ ignorauerũt ſcribe ⁊ phariſei:q̃ ſibi ſapiẽtes vident: ⁊ in cõſpectu ſuo prudẽtes. Et iõ ſeq̃t:Quia abſcõdiſti hec a ſapi.⁊ pru.⁊ reue.ea par. AVG. de vbis dñi: Nomine ſapiẽtũ ⁊ prudẽtũ ſuꝑbos itelligi ipe expoſuit cũ ait: Reuelaſti ea paruulis:q̃d enĩ eſt paruulis niſi humilib⁹? GREGO. xxvij. moral. Qõ enĩ non ſubiunxit Reuelaſti ea ſtultis ſed paruulis:tumorẽ ſe dãnaſſe innotuit:nõ acumẽ. CHRY. Vel dicẽs ſapiẽtes:nõ verã ſapiam dicit: ſed ea quã videbant⁹ ſcribe ⁊ phariſei ab eloquẽtia hr̃e. Propẽ hoc neq; dixit: Reuelaſti ea ſtultis:ſꝫ Paruulis.i. infirmib⁹ aut ruſticis:i quo erudit nos p oĩa ab elatione erui: humilitatẽ aũt zelare. HYLA. Celeſtiũ ḡ vborũz arcana atq; vtutes ſapiẽtib⁹ abſcondunt⁹:⁊ paruul⁹ reuelant⁹:paruulis malicia nõ ſenſu:ſapientibus vo ſtulticie ſue ꝓſumptione:nõ ſapiẽtie cãis. CHRY. Reuelatũ aũt eſſe his dignũ eſt leticia: occultari autem his nõ leticia:ſed lachrymis dignũ eſt. Nõ ḡ ꝓpter hoc letar⁹:ſed qñ que ſapiẽtes nõ cognouerũt: cognouerũt hi. HYLA. Facti ſunt hui⁹ equitatez dñs pr̃ne volũtatis iudicio ꝯfirmat: vt qui indignã tur paruuli in deo fieri: ſtulti deinceps in ſapia ſua fiant. Et iõ ſubdit:Ita pr̃:q̃n ſic placitũ fuit ante te. GREGO. xxv. moral. Quib⁹ vbis exẽpla humilitatis accipim⁹:ne temere diſcutere ſupna cõſilia de alioz vocatõe:alioz vo repulſione ꝓſumam⁹:oſtendens q̃ iniuſtũ eẽ nõ põt q̃d placuit iuſto. HIER. In his etiã vbis blãdientis affectu loquit⁹ ad pr̃em vt ceptũ in apoſtolis cõpleat⁹ beneficiũ. CHRY. Hec autẽ que dñs diſcipulis dixit ſtudioſiores eos fecerunt. q̃ enĩ dñs erat eos de ſe magna ſapere q̃a demones abigebant:ideo hinc eos reprimit:reuelatio enĩ erat q̃d eis fcñ eſt non illoz ſtudiũ:iõq; ſcribe ſapiẽtes ⁊ prudẽtes exiſtimãtes ſe eſſe:exciderũt ꝓpter ꝓpriũ timorẽ. vñ ſi ꝓpter hoc ab eis abſcõdita ſũt dei myſteria: timete dicit ⁊ vos ⁊ manete parvuli: hoc enĩ fecit vos reuelatione potiri. Sicut autẽ cũ paulus dicat: Tradidit illos de⁹ in reprobũ ſenſum. nõ hoc dicit iducens deũ hoc agentẽ:ſed illos qui cãm tribuerũt:ita ⁊ hic:Abſcõdiſti hec a ſapientibus ⁊ prudẽtibus. Et ꝓpter q̃d abſcõdita ſunt ab illis:audi paulũ dicentẽ:quoniã querentes ꝓpriaz iuſticiã ſtatuere:iuſticie dei nõ ſunt ſubiecti

Omnia mihi tradita ſunt a patre meo. Et nemo nouit filiũ niſi pater neq; pr̃em quis nouit niſi filius: et cui voluerit fili⁹ reuelare

CHRY. Quia dixerat: Confiteor tibi pr̃:q̃n abſcõdiſti hec a ſapientib⁹:vt nõ eſtimes q̃n ita gr̃as agit pr̃i:ſicut ſi ipſe ſit hac vtute ꝓuatus. Cõſequẽter adiungit: Oĩa mihi tradita ſunt a pr̃e meo. Cũ autẽ audieris q̃n tradita ſunt:nihil humanuz ſuſpiceris. vt enĩ nõ duos deos ingenitos eſſe eſtimes hãc ponit dictionẽ. Simul enĩ cũ genit⁹ eſt: oĩum dominator fuit. HIERO. Alioq̃n ſi iuxta nr̃az fragilitatẽ ſentire volum⁹:cũ ceperit hr̃e q̃d accipit: incipiet non habere q̃d dedit. Vel tradita ſibi oĩa:nõ celũ ⁊ ter⁊ elemẽta itelligenda ſũt:⁊ cetera que ipe fecit ⁊ cõdidit: ſed hi qui p filiũ acceſſum hñt ad patrem. HYLA. Vel hoc dicit:ne quid in illo min⁹ q̃z q̃d in deo eſt eſtimaret. AVGV. ꝯ maximũ: Nã ſi minus habet in ptãte aliq̃d q̃z pater:non ſunt ei⁹ oĩa q̃ habet pr̃.gignẽdo enĩ dedit pr̃ potẽtiam filio: ſicut oĩa que habet in ſubſtãtia ſua gignẽdo dedit ei quẽ genuit de ſubſtãtia ſua. HYLA. Deinde in mutua cognitione pr̃is ⁊ filij dat itelligere nõ aliud i filio q̃z q̃d in pr̃e extitiſſe. Sequit⁹ enĩ: Et nemo nouit filiũ niſi pr̃:neq; pr̃em quis nouit:niſi fili⁹? CHRY. Ex eo enĩ q̃ ſol⁹ pr̃em nouit:latẽter oñdit eiuſdem ſe eẽ ſubſtãtie:ac ſi diceret:Quid mirꝫ eſt: ſi omnium ſum dominator:cũ aliq̃d aliud maius habeã.ſcire pr̃em:⁊ eiuſdẽ eẽ ſubſtãtie. HYLA. Eandẽ enim vtriuſq; in mutua cognitione docet eẽ ſubſtãtiã: cũ q̃ filiũ cognoſceret:pr̃em quoq; cogniturus eſſet in filio:q: oĩa ei a pr̃e ſunt tradita. CHRY. Cũ autez dicat: Neq; pr̃em aliq̃s cognoſcit niſi fili⁹:non hoc ait:q̃n eũ oẽs oĩno ignorẽt:ſed q̃n cognitione qua ipſe eũ nouit:null⁹ eũ ſcit:q̃d ⁊ de filio dic̃dum eſt Neq; etiã ꝺ ignoto quodã deo hoc dixit: ſicut marcion ait:deniq; ꝓpr̃ ſubſtãtie inſepabilitatẽ ſufficienter aliq̃n noiat⁹ vel ſol⁹ pr̃ vel ſol⁹ fili⁹:nec ide ſpiraꝫ vtriuſq; ſpũs:q̃ ꝓpr̃ dr̃ ſpũs veritatis. HIER. Erubeſcat ḡ eunomi⁹ hereticꝰ tãq; ſibi notitia pr̃is ⁊ filij:quãtã alterutrũ iter ſe hñt vendicãs:q̃d ſi ide cõtendit:⁊ ſuã ꝯſolat⁹ inſaniã:q: ſequit⁹:Et cui voluerit fili⁹ reuelare. Aliud eſt nature equalitate noſſe q̃d noueris:aliud reuelãtis dignatione. AVGV. vii. de ciui. dei: Reuelat⁹ aũt pr̃ p filiũ.i.p vbũ ſuum. Si enĩ hoc vbũ q̃d nos ꝓferim⁹ tpare:⁊ tranſitoriũ ⁊ ſeipm oñdit:⁊ illud de quo loq̃mur:quãtomagis vbũ dei:p q̃d fcã ſũt oĩa:q̃d ita oñdit pr̃em: ſicuti ē pr̃:q: ⁊ ipm ita eſt:⁊ hoc eſt q̃d pater. AVGV. de que.euã. Cũ aũt dicit: Nemo nouit filiũ niſi pr̃. nõ dixit:⁊ cui voluerit filiũ reuelare pr̃: q̃d nõ ita itelligendũ eſt q̃ſi fili⁹ a nullo poſſit agnoſci:niſi a patre ſolo. Pr̃ aũt nõ ſolũ a filio:ſed etiã ab eis q̃b⁹ reuelauerit fili⁹. ſic enĩ poti⁹ dcñ eſt vt itelligam⁹ pr̃em ⁊ ipm filiũ p filiũ reuelari:q: ipſe eſt mẽti nr̃e lumẽ vt q̃d poſtea itulit:Et cui voluerit fili⁹ reuelare:nõ tñ pr̃ez:ſed etiã filiũ accipiam⁹:ad totũ enĩ q̃d dixit illatum ē:vbo enĩ ſuo ſe pr̃ declarat. Verbũ aũt:nõ ſolũ q̃d p vbũ declarat⁹:ſed etiam ſeipm declarat. CHRY. Si ḡ pr̃em reuelat:⁊ ſeipm reuelat. Sed hoc q̃dẽ vt manifeſtum dimiſit:illõ aũt poſuit: q:l. poterat eẽ dubiũ:p hoc etiã inſtruit q̃ adeo occidat pr̃i:q̃ nõ eſt poſſibile aliq̃ẽ venire ad pr̃em niſi p filiũ:hoc enĩ maxie ſcãdalizabat:q̃ videbat⁹ deo ꝺn⁹ us:Et ideo per oĩa hoc deſtruere ſtuduit.

Venite ad me oẽs q laboratis et onerati eſtis:⁊ ego reficiã uos. Tollite iugũ meũ ſuper uos:⁊ diſcite a me:quia mitis ſum ⁊ humilis corde

ꝛ inuenietis requiē aiab⁹ uris. Jugū .n. meū suaue est: ꝛ onus meū leue.

CHRY. Per ea q̄ dicta sunt in desideriū sui discipulos ꝯstituerat: oñdens ineffabilē suā vtilitē. nūc autem eos ad se vocat dicēs: Uenite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati estis. AVGV. de vbis dñi: Quare eni oēs laboram⁹: nisi q̄ sumus boues mortales lutea vasa portātes: q̄ faciūt iuicē angustias: ꝯ si angustent vasa carnis: dilatentur spacia charitatis: ad q̄d ḡ dicit: Uenite ad me oēs q̄ laboratis: nisi vt nō laboretis? HYLA. Legis etiā difficultatib⁹ laborantes ꝛ peccatis seculi oneratos ad se aduocat.

HIERO. Grauia eni esse onera peccati ꝛ Zachari as ꝓphēta testat: iniq̄tatē dicēs sedere sup talentuz plūbi. Et psalmista complenit: Iniquitates mee aggrauate sūt sup me. GREG. Aspex etiā iugū ꝛ durum fuitutis pōdus ē subesse tpalib⁹: ambire terrena: retinere labētia: velle stare in nō stātib⁹: appetē quidē trāseūtia: sed cū trāseūtib⁹ nolle trāsire. Dum eni ꝺ votū cuncta fugiūt: q̄ pus mētem ex desiderio adeptionis afflixerāt: p⁹ ex pauore amissionis p̄mūt

CHRY. Nō aūt dicit: Uenite ille ꝛ ille: sed oēs q̄ in solitudinib⁹: qui in tristicijs: q̄ i peccatis estis: nō vt expetā noxas: sed vt soluā peccata. Uenite: ñ q̄ indigeo vestra gl̄a: sed q̄ volo vestrā salutē. vñ dic: Et ego reficiā vos: nō dixit: saluabo solū: ꝯ q̄ multo ampli⁹ erat: Reficiā vos. i. omni quiete ꝺstituam.

RABA. Nō solū exonerabo: sed interna refectione saturabo. REMI. Uenite dicit non pedib⁹: sed mozib⁹: nō corpe: sed fide. Iste nāq̄ est spiritalis accessus: quo quisq̄ deo appropiquat. ꝛ iō seq̄t: Tollite iugū meū sup vos. RABA. Jugum christi est euāgeliū christi q̄ ꝺ iudeos ꝛ gentes in vnitate fidei cōungit ꝛ sociat. Hoc aūt sup nos iubemur sumere .i. in bonore habere: ne forte subt⁹ ponētes. i. illō p̄a ue contēnentes luculētis pedib⁹ vitioꝝ ꝺculcemus. subdit: Discite a me. AVGV. de verbis dñi: Non mūdū fabricare: nō in ipso mūdo miracula facere: ꝯ quia mitis sum ꝛ humilis corde. Magnus eē vis: a minimo incipe. Cogitas magnā fabricā ꝺstituē celsitudinis: de fundamento p̄us cogita humilitatis: ꝛ quāto q̄sq̄ vult sup̄imponere maius edificiū: tanto alti⁹ fodiat fundamentū. quo aūt puentuꝝ est cacumen nr̄i edificij: vsq̄ ad cōspectū dei. RABA. Discendū ḡ nobis est a saluatore nr̄o: vt simus mites mozib⁹: ꝛ hūiles mētib⁹: neminē ledam⁹: neminem cōtēnam⁹: ꝛ virtutes q̄s fozis oñdim⁹ i ope: ītus teneam⁹ i corde. CHRY. Et iō icipiens dīnas leges ab hūilitate icipit: ꝛ maximū p̄miū ponit dicens: Et inuenietis requiē aīabus vestris. Hoc maximū est p̄miū. nō eni alteri efficeris vtilis solū: ꝯ teip̄z redesce facis: ꝛ añ futurā hāc tibi dat repromissionē. in futuro aūt ꝓpetua gaudebis requie. CHRY. Et ne formidaret: q̄ dixerat On⁹ ꝛ iugū: subdit: Jugū enim meū suaue ē: ꝛ on⁹ meū leue. HYLA. Jugi aūt suauis ꝛ leuis oneris blādimēta ꝓponit: vt credētib⁹ ei⁹ boni scia p̄stet: q̄ ipse sol⁹ nouit in p̄re

GREGO. iiij. moral. Quid graue mētis nr̄e cernicib⁹ imponit: q̄ vitare oñe desideriū q̄ pturbat p̄cipit: qui declinare laboriosa mūdi hui⁹ itinera monet? HYLA. Et q̄d iugo ipso suaui⁹? q̄d onere leui⁹? q̄ pbatū fieri: scelē abstinē: bonū velle: malum nolle: amare oēs: odisse nullū: eterna ꝺseqū: p̄ntib⁹ nō capi: nolle i ferre alteri q̄ sibi ꝓpeti sit molestū. RABA. Ex quo iugū christi suaue cū supra dicat: Arta est via q̄ ducit ad vitā? Ex q̄ angusti o vitio icipit: p̄cessu tē poris ineffabili dilectōis dulcedine dilatat. AVGV. de vbis dñi: Ite q̄ iugum dñi itrepida cernice subierūt: tā difficilia p̄icula patiunt: vt non a laboribus ad quietē: ꝯ a q̄ete ad laborē vocari videāt. Ex pfecto adest spūscus: q̄ i exteriozis hōis corruptōe iteriozē renouaret de die in diē: ꝛ gustata reqe spirituali i affluētia deliciaꝝ dei i spe beatitudinis: oīa p̄tia deliniret: aspera ꝛ oīa grauia reuelaret: secari ꝛ vri se boues patiunt: vt dolores ñ eterni: ꝯ aliquāto diuturniozis vlceris acrioꝝ doloꝝ p̄cio redimant: q̄ bus tēpestatib⁹ vel penis ipoztuni sūt mercatores: vt diuitias vēturas acq̄rāt. Ex q̄ bas nō amāt: eadē grauia patiunt. Qui vo amāt: eadē q̄dē: ꝯ ñ grauia pati vident. Oīa eni seua ꝛ īmania ꝓ ꝯ us facilia ꝛ p pe nulla efficit amoz. quāto ḡ facilius ad verā beatitudinē charitas facit: qō ad miseriā q̄stū potuit cupiditas fecit. HIERO. Quo etiā leui⁹ est lege euāgelij: cū i lege homicidiū ꝛ adulteriū: i euāgelio ira cōcupiscētiaq̄ puniāt. In lege enim multa p̄cepta sūt: q̄ apl̄s nō posse ꝺpleri plenissime docet. In lege opa req̄runt: i euāgelio volūtas q̄rit: q̄ vi effectum nō habuerit: tñ p̄mū nō amittit. Euāgeliū ea p̄cipit q̄ possum⁹: ne. s. cōcupiscam⁹. hoc in nr̄o arbitrio est lex cū volūtatē nō puniat: punit effectū: ne adulteri um facias. Finge i p̄secutiōe aliquā virginē ꝓstitutam: hec apud euāgeliū q̄ volūtate nō peccat virgo suscipit: in lege q̄si corrupta repudiat. CA. XII.

In illo tpe abijt ihesus p̄ sata sabbato: discipuli aūt eius esuriētes ceperūt uellere spicas ꝛ māducare. Pharisei aūt uidētes dixerūt ei: Ecce discipuli tui faciūt qō ñ licet eis facere sabbatis. at ille dixit eis: Nō legistis q̄d fecerit dauid q̄n esurijt ꝛ q̄ cū eo erāt: quō intrauit i domū dei: ꝛ panes ꝓpositōnis comedit: quos nō licebat ei edere neq̄z his q̄ cū eo erāt: nisi solis sacerdotib⁹? Aut nō legistis i lege: q̄ sabbatis sacerdotes i tēplo sabbatū uiolāt: ꝛ sine crimine sūt? Dico aūt uobis: q̄ tēplo maioꝝ est hic. Si autem sciretis q̄d est: misericordiaꝝ uolo ꝛ nō sacrificiū: nūq̄z cōdēnassetis inocētes. Domin⁹ eni est fili⁹ hominis: etiam sabbati.

GLO. Narrata predicatione cū miraculis vnius anni ante questionē iohannis factis: transit ad ea q̄

facta sunt in alio anno. s. post mortē iohānis: quādo iam in omnib⁹ christo contradicitur. vnde dicit: In illo tempore abiit iesus sabbato p sata. AVGV. Hoc autē quod hic sequit̄: sine vlla repugnatione questione cōmemorat̄ a marco ⁊ a luca. sed illi nō dicunt: In illo tempore. vnde fortassis mattheus rei geste hic ordinē tenuit: illi autē recordationis siue nisi latius accipiat̄ quod dictū est: In illo tempore. i. quo hec multa ⁊ diuersa gerebant̄. vnde concipit̄ ista omnia post mortē iohānis completa esse. Cum enī iohānes discipulos suos ad christum misisset: credit̄ post paululū decollatus fuisse. vñ cum dicit̄: In illo tempore: interminatū temp⁹ ponere videt̄. CHRY. Quare autē p sata sabbato eos ducebat: quia oia p̄scivit: nisi quia volebat soluere sabbatū: volebat quidē sed non simpliciter: ideoq; non sine causa id soluit: sed dans occasionē rationabilem: vt ⁊ legē cessare faciat: ⁊ legem nō offendat: ⁊ ideo hic vt iudeos mitiget: nature necessitatē p̄mittit. ⁊ hoc est quod dicit̄: Discipuli autē eius eburientes ceperunt vellere spicas ⁊ manducare. Quātis in peccatis que manifesta sunt: nulla sit excusatio. neq; enī occidens ad sui occisionē potest furorē ptendere: neq; qui adulterat cōcupiscentiā: sed nec vllam aliam causam: hic tamē famē inducens: discipulos ab omni accusatione liberat. HIERONY. Ut autem in alio euāgelista legim⁹: ꝓpter nimiam importunitatē nec vescendi quidē habebant locū: ⁊ ideo quasi homines esuriebāt. Quod autē spicas segetum manib⁹ confricāt: ⁊ in eisdem cōsolant̄: vite austeriozis indiciū est: nō p̄paratas epulas: sed simplicem cibum querentiū. CHRY. Tu autē admirare discipulos qui ita erant oppressi: ⁊ nullā corporaliū habebant curā: sed contēnebant carnalem mensam ⁊ fame oppugnabant̄: nec tamē desistebāt a christo: nisi enī eos cogeret vehemēter esuries: ne quaq; hoc fecissent. quid autē pharisei ad hoc dicerent subdit̄: Pharisei autē videntes dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciūt qō non licet facere sabbatis. AVGV. de operib⁹ monachor⁹: De sabbato autez poti⁹ q̄ de furto discipulis domini iudei calūniati sunt: q⁹ populo israel p legē p̄ceptū est: vt in agris suis furem nullū tenerent: nisi qui secū aliquid vellet auferre. nā qui nihil aliud attigisset q̄ q⁹ comedisset liberū impunitūq; abire sinerent. HIERO. Nota vero q⁹ p̄mi apostoli saluatoris litterā sabbati destruūt aduersus ebionitas: qui cū ceteros recipiant apostolos: Paulū tanq; transgressorē legis repudiant. deinde ad excusationē eorū subditur: At ille dixit eis: Nō legistis quid fecerit dauid quādo esuriit. Ad cōfutandā siquidē calūniam phariseorū veteris recordat̄ hystorie quādo dauid fugiēs saulem venit in nobbam: ⁊ ab achimelech sacerdote sumsceptus postulauit cibos qui cū panes laicos nō haberet: dedit eis cōsecratos panes q̄bus non licebat vesci nisi solis sacerdotib⁹ ⁊ leuitis: melius arbitratus de famis periculo hoīes liberare: q̄ deo sacrificium offerre. hostia enī deo placabilis est hominū sal⁹. Opponit ḡ dñs ⁊ dicit: Si ⁊ dauid sanctus ē: ⁊ achimelech pontifex a vobis nō reprehendit̄: ⁊ legis vtriq; mādatū ꝓbabili excusatōe trāsgressi sūt: ⁊ fames i cā ē: cur eādē famē ñ ꝓbatis i aplis: quā ꝓbat i ceteris? Quāq; ⁊ i hoc mlta distātia sit: Isti spicas i sabbato manu cōfricāt. illi panes cōmederūt leuiticos: et ad sabbati solēnitatē accedebāt neomeniarū vies: q⁹ req̄situs in cōuiuio fugit ex aula regia. CHRY. Excusās āt dicipl'os dauid i mediū adducit eteni mlta ꝓphete hui⁹ erat gl'ia apud iudeos. Nec pōt rnderi q⁹ dauid ꝓpheta erat: q⁹ nec ꝓpr̄ B ei licebat: q̄ sacerdotib⁹ solis. tanto aūt magis discipulos ab accusatōe liberat: q̄to maior iuenit̄ q̄ hoc fecit. q̄ vñ dauid ꝓpheta erat: nō tñ q̄ cuz ip̄o erant. HIERO. Obserua tñ q⁹ panes ꝓpositōis nec dauid nec pueri ei⁹ acceperūt anteq; mūdos se a mulierib⁹ ēe responderint. CHRY. Q̄ dicit aliquis: Quid ē ergo hoc ad id qō querit̄: Nō enī dauid sabbatuz transgressus ē: q̄ i hoc oñdit̄ christi sapiētia q⁹ ad exemplū fert sabbati mai⁹. Neq; enī ē equale trāsgredi sabbati die q̄ō multotiēs factū est: ⁊ sacrā illā tāgere mēsā: qō nulli fas erat. Deinde rursus ⁊ aliter soluit: p̄cipaliorē iducēs solutōe: cū dicit: Aut nō legistis i lege: q⁹ sabbatis sacerdotes i tēplo sabbatū violāt ⁊ sine crimine sūt? HIERO. Ac si diceret: Calumniamini discipulos meos: cur sabbato spicas triuerūt: famis necessitate cogēte: cū ipi sabbatū violetis in templo ymmolantes victimas: cedētes tauros: holocausta super lignorū struem incendio consumentes. et iuxta alterius euangelij fidem circūcidit̄is parulos in sabbato: vt dum aliam legem seruare cupitis sabbatū destruatis. Nūq; autez leges dei sibi cōtrarie sunt: ⁊ prudēter vbi discipuli sui arguī poterāt trāsgressionis: ⁊ achimelech ⁊ dauid dicit exēpla sectātes. verā autē ⁊ absq; necessitatis obtentu sabbati p̄uaricationē i ipsos refert q̄ calūniaz fecerāt. CHRY. Ne aūt mihi dicas: q̄ñ afferre in mediū aliū peccātē nō est erui ab accusatiōe. cū enī nō accusat̄ q̄ fecit: excusatio fit circa id q̄ō factū est. Uez hoc ħ nō sufficit: sed q̄ō maius est dixit q⁹ sine crimie sūt. Vide aūt q̄ta posuit: Locū vbi dicit: In tēplo. Tēpus cū dicit: Sabbatis. Legis remissionez cū dicit: Uiolāt ⁊ nō solū soluūt. Et q⁹ nō liberant a pena: sed a culpa liberati sūt. vñ dicit: Sine crimie sūt. Neq; aūt hoc secūdū sic̄ est p̄ozi q̄ō dixerat de dauid. Illō enī ⁊ semel fcīn ē: ⁊ a dauid nō sacerdote: ⁊ necessitas fuit. Hoc aūt secūdū singulo sabbato ⁊ a sacerdotib⁹ ⁊ ꝫ legē. Et iō nō ꝫ veniā vt i p̄mo exēplo: q̄ ꝫ legē sūt discipuli ab accusatōe liberati. Q̄ nūq̄d discipuli sūt sacerdotes? imo sūt sacerdotibus maiozes. ip̄e enī aderat q̄ tēpli ē dñs: q̄ veritas ē ⁊ nō typ⁹. ⁊ iō subdit̄: Dico aūt vobis q⁹ templo maior ē h̄. HIERO. Dic nō ꝓnomē: sed aduerbiū loci legēdū ē: q⁹ maior templo sit loc⁹ q̄ dñm tēpli tenebat. AVG. de que. euā. Notādū aūt vnū exēplū datū ee regie ptātis de dauid: alterum sacerdotalis de his q̄ ꝓpter ministeriū tēpli sabbatū violāt: vt minoz minus ad ip̄m eunlsaz sabbato spicarū crimen pertineat: qui verus rex ⁊ verus sacerdos est. Deinde q⁹ graue audiētib⁹ videbant̄ ee q⁹ dixerāt: rursus cō uocat ad misericordiā ꝫmonē cū quadā vehementia inducēs: cū dicit: Si aūt sciretis q̄d ē: Misericordiam volo ⁊ nō sacrificium: nūq; cōdēnassetis innocentes. HIERO. Quid aūt ē: Misericordiam volo ⁊ nō sacrificiū: supza dixim⁹. Nō āt dic: Nunq; cōdēnassetis innocētes: de apostolis itelligēdū est.

Ca.xii.

Et est sensus: Si misericordiã comprobastis achimelech q̃ periclitantẽ fame dauid refocillauit: q̃re meos discipulos condemnatis? CHRY. Vide ãt rursus qualiter ad veniã ducẽs ꝓmonẽ discipulos rursus venia supiores oñdit: in hoc q̃ dicit eos inocentes: q̃ quidẽ supra ⁊ de sacerdotib⁹ dixerat: De inde ⁊ aliã cãm dicit quare sũt innocentes dicens: dñs enim ẽ fili⁹ hois etiã sabbati. REMI. Filiũ aũt hois seipsũ appellat. Et est sensus: Ille quẽ vos putꝫ hoiem putatis: de⁹ ẽ oĩm creaturarũ dñs ⁊ etiam sabbati. ⁊ ideo põt legẽ mutare ꝑ sua volũtate: q̃ fecit eam. AVG. contra faustũ: Discipulos aũt suos vellere spicas sabbato nõ ꝓhibuit: vt inde cõuinceret ⁊ pñtes iudeos ⁊ futuros manicheos qui herbã nõ euellũt: ne homicidiũ ꝑpetrẽt. HYLA. Mystice aũt in principio ẽ contuẽdũ sermonẽ hunc ita ceptũ eẽ: In illo tpe quo. ſ. deo patri gratiã data gẽtib⁹ salute cõfessus ẽ. Ager autẽ mũd⁹ est. sabbatũ otiũ ẽ. seges creditorꝫ ꝓfect⁹ in legis otio. Dñi ꝓgressus in hunc mũdũ ẽ esuries. esuries fames est scilz salutis hũane. RABA. Spicas vellunt dum singulos hoies a terrena intẽtione retrahũt. Fricãt dũ a cõcupiscẽtia carnis mẽtes exuũt. Brana comedunt: dũ emẽdatos ĩ corp⁹ eccl̃ie traiicũt. AVG. de que. euã. Nullus aũt trãsit ĩ corp⁹ christi nisi carnalibus spoliat⁹ fuerit indumentis: ſm illud apli: Excite vos veterem hoiem. sabbato hoc agũt. ſ. spe quietis eterne ad quã alios inuitãt. RABA. Itẽ ambulãt ꝓ sata cũ dño qui in scripturarũ meditatione delectant. Esuriũt: dũ panẽ vite. i. dei amorẽ in eis euenire desiderãt. Vellũt spicas ⁊ terũt: dũ testimonia discutiũt donec inueniãt q̃ latebat in litera: ⁊ hoc sabbato dũ a turpis cogitationib⁹ vacant. HYLA. Pharisei q̃ penes se clauẽ celoꝝ eẽ existimabãt: illicita agere discipulos arguunt: quos dñs factoꝝ in quib⁹ sua rerũ argumento ꝓbet̃ie rõ cõtinetur admonuit: atq; vt oñderet oĩm rerꝫ efficientiũ speciẽ futuri opis ꝓtinere adiecit: Si aũt sciretis q̃d est: Misericordiã volo. opus enĩ salutis nostre non in sacrificio legis sed in misericordia est: ⁊ lege cessante ⁊ dei bonitate saluamur. Cui⁹ rei donuz si intellexissent: nũq̃ cõdemnassent innocẽtes. i. apostolos suos quos insimulaturi erant transgresse legis inuidia cũ sacrificiorꝫ vetustate cessante: vniuersis ꝑ eos misericordie nouitas subueniret.

¶ Et cũ inde trãsisset: uẽit i synagogã eorꝫ. Et ecce hõ manũ habẽs aridã: ⁊ interrogabãt eũ dicentes: Si licet sabbatis curare ut accusarent eũ. Ipse aũt dixit illis: Quis erit ex uobis hõ q̃ habeat ouem unã: etsi ceciderit hec sabbatis i foueã: nõne tenebit ⁊ leuabit eã? quãtomagis melioꝝ est hõ oue? Itaq; licet sabbatis bñfacere. Tũc ait hoi: Extende manũ tuam. Et extendit: ⁊ restituta ẽ sanitati sicut alia.

HIE. Quia destructionez sabbati qua discipulos arguebant: ꝓbabili exemplo excusauerat. ipsũ calumniari volũt. vñ dicit: Et cũ inde transisset venit in synagogã eorꝫ. HYLA. Hec enĩ q̃ ꝓmissa sũt in campo dicta gestaq; sunt: ⁊ post hec synagogã ingreditur. AVG. de con. euã. Posset aũt putari eodem die factũ ⁊ de spicis ⁊ de isto sanato: q̃n ⁊ sabbatũ hic ꝯmemorat: nisi lucas aperuisset alio sabbato factũ fuisse. Proinde q̃ dicit matthẽus: Et cum inde transisset venit in synagogã eorꝫ. Nõ quidem venit nisi cũ inde transisset: sed post quot dies in synagogam eorꝫ venerit postea q̃ a segete illa trãsijt: an recta continuoq; illuc ierit: nõ exꝑssũ ẽ: ac ꝑ hoc loc⁹ dat narratiõi luce: q̃ dicit alio sabbato hmõi manũ fuisse sanatã. HYLA. Ingresso aũt synagogã homĩ aride man⁹ offerũt: introgãtes an curare sabbatis liceret: occasionẽ arguendi cũ ex rñsiõe q̃rentes. vñ seq̃t: Et ecce hõ ma. ha. ari. ⁊ inc. euz dicẽtes: Si licet sabbato curare? CHRY. Nõ ãt introgãt vt addiscãt: sz vt accusent eũ. vñ seq̃t: Ut accusarent eũ. q̃uis ⁊ ipsũ op⁹ sufficẽt si accusare volebãt: sz ⁊ ꝑ vba volebãt captiõz inuenire maiorẽ copiã argutionũ sibi ꝑpantes. HIE. Et interrogãt vtꝫ licet curare sabbatis: vt si nõ curauerit: crudelitatis aut imbecillitatis: si curauerit trãsgressionis vitio cũ accusẽt.

AVG. Sed põt mouẽ quõ matthe⁹ dixerit q̃ ipsi introgauerũt dñm si licet sabbato curare? cũ marc⁹ ⁊ lucas illos poti⁹ a dño introgatos eẽ ꝓhibeãt: Licet sabbato bñfacẽ: an male? Itaq; intelligẽdũ est q̃ illi ꝑus introgauerũt dñm: Si licet sabbato curare? deinde intelligẽs cogitatiões eorꝫ aditũ accusandi querẽtiũ ꝓstituit ĩ medio illũ quẽ erat sanaturus: ⁊ introgauit q̃ marc⁹ ⁊ lucas eũ introgasse cõmemorant. ⁊ tũc illis tacẽtib⁹ ꝓposuit filitudinẽ de oue: ⁊ cõclusit q̃ licet sabbato bñfacẽ. vñ seq̃t: Ipse ãt dixit illi: Quis erit ex vo. hõ q̃ ha. ouẽ vnã? HIE. Ubi sic soluit ꝓpositã q̃stionẽ vt introgãtes auaritie ꝏdẽnaret. Si vos inq̃t in sabbato ouẽ: ⁊ aliud cõlibet aĩal in foueã decidẽs cripe festinatis: nõ aĩali: sz vre auaritie ꝏsulẽtes: q̃ntomagis ego hoiem q̃ multo melioꝝ ẽ oue: debeo liberare? RABA. Nõpetẽti ꝑ exẽplo soluit q̃stionẽ eorꝫ vt eos oñdat sabbatum violare ĩ ope cupiditatis: q̃ eũ violare arguũt in ope charitatis: legẽ male iterꝑtãtes q̃ dicũt i sabbato a bonis feriãdũ: in q⁹ a malꝫ tñ feriãdũ ẽ. Vñ op⁹ seruile nõ facient i eis. h̃ ẽ pctũ: sic in eterna reqe a malis tñ feriabit: nõ a bonis. AVG. Proposita aũt filitudine ô oue ꝏcludit q̃ liceat sabbato bñfacẽ dicẽs: Itaq; li. sab. bñfacẽ. CHRY. Intẽde aũt q̃liter vane excusatiões de solutõe sabbati inducit: sz qz iã insanabiliter egrotabat ad op⁹ ꝓcessit. vñ seq̃t: Tũc ait hoi: Extẽ. ma. tuã ⁊ extẽ. ⁊ resti. ẽ sani. fic̃ alia.

HIE. In euãgelio quo vtũr nazarei ⁊ ebionite: qõ vocat apostolicꝫ matthei auctenticũ. Nõ iste q̃ aridam hz manũ: cemẽtari⁹ scribit istiusmodi vocib⁹ auxilium ꝓcans: Cementarius erã: manib⁹ victuz queritans: ꝓcor te iesu vt mihi restituas sanitatẽ: ne turpiter mendicẽ cibos. RABA. Sabbatis autez ꝑcipue docet ⁊ operat iesus nõ solũ ꝓpter spiritale sabbatum: sed etiam ꝓpter celebriorẽ ꝑsonã cõuẽtuz querẽs salutẽ oĩm. HYLA. Mystice aũt p⁹ reditum de segete ex qua iam apostoli fructus sationis

acceperãt:ad ſynagogã venit iã illis meſſis ſue op⁹ paratur⁹:q; plures poſtmodũ vna cũ aplis extite/ rũt q̃ curabant. ¶ HIE. Uſq; aũt ad aduẽtũ dñi ſal uatoris arida man⁹ in ſynagoga iudeo⁹ fuit:ꝛ dei opa nõ fiebãt in ea. Poſtq̃ aũt ille venit in terras: reddita ẽ in aplis credẽtibuſ dextera ꝛ operi p̃ſtino reſtituta. ¶ HYLA. Curatio aũt oĩs ĩ verbo ẽ ꝛ ma nus ſicut altera reddit̃.i.ſimilis miniſterio apl⁹oꝝ in officiũ date ſalutis efficit̃:docetq; phariſeoſ egre ferre nõ oportẽ opationẽ hũane ſalutis in aplis: cũ ipſis ad officij eiuſdẽ miniſteriũ man⁹ ſit reformanda ſi credant. ¶ RABA. Uel aliter: Homo q̃ hẽbat manũ aridã huanũ gen⁹ indicat ſterilitate boni ope ris arefactũ p manũ ad pomũ extenſam: quã ſana uit man⁹ innocens ĩ cruce extẽſam.ꝛ bene man⁹ in ſynagoga erat arida:q; vbi mai⁹ donũ ſcientie: ibi grau⁹ ẽ inexcuſabilis noxe piculũ. Sanãda aũt ma nus arida iubet̃ extẽdi:q; infructuoſe debilitas aĩe nullo meli⁹ ordine q̃ elemoſynaꝝ largitate curat̃. Habebat aũt hõ dexterã manũ languidã:q; ab ele moſynis torpebat:ſiniſtrã ſanã quia ſue vtilitati in tendebat. Sz veniẽte dño dextra ſanat̃ vt ſiniſtra: q; qõ congregauerat auide:mõ diſtribuit charitatiue

¶ Exeũtes aũt phariſei cõſiliũ facie bant aduerſuſ eũ:quõ pderẽt eum. Jeſus autẽ ſciens ſeceſſit inde:ꝛ ſe cuti ſũt eũ multi:ꝛ curauit eos oẽs. Et p̃cepit eis:ne manifeſtũ eũ face rẽt:ut adimpleret̃ qõ dictũ ẽ p iſaiã pphetã dicẽtẽ: Ecce puer me⁹ quẽ ego elegi: dilect⁹ me⁹ in quo bñ cõ placuit aie mee: ponã ſpiñ meũ ſup eũ:ꝛ iudiciũ gẽtib⁹ nũciabit. Non cõtendet neq; clamabit: neq; audi et aliqs in plateis uocẽ ei⁹. Harun dinẽ quaſſatã nõ cõfriget ꝛ lignũ fu migãs nõ extinguet: donec eiciat ad uictoriam iudicium ꝛ in nomine eius gentes ſperabunt.

¶ HYLA. Inuidia facti phariſeos cõmouet: q; con tuentes hoĩem ĩ corpe:deũ ĩ opib⁹ nõ intelligebãt. vñ dr̃: Exeũtes aũt pha.cõſi.fa..aduer.eũ:quõ eũ pderent. ¶ RABA. Exeuntes dicit: q; eor mens a dño auerſa fuit.cõſiliũ fecerũt quõ vitã pderẽt: non quõ ipſi vitã inuenirent. ¶ HYLA. Sciẽſq; eor cõſilia ſe ceſſit:vt a cõſilijs malignantiũ pcul abeſſet.vñ ſeq̃t: Jeſus aũt ſciẽs:ceſſit inde. ¶ HIE. Sciens inquaz eor inſidias receſſit:vt phariſeis ꝺ ſe occaſionẽ im/ pietatiſ auferret. ¶ REMI. Sive ceſſit inde q̃ſi bõ fugiens inſidias ſuor⁹ pſequentiũ:ſiue q; nõ erat te pus neq; loc⁹ patiendi.non enĩ capit perire pphetã extra hierl̃m:ſic ipſe dicit. Declinauit etiã dñs odio ſe pſequẽtes:ꝛ puenit illuc vbi inuenit plurimos ſe p amorẽ diligẽtes.vñ ſeq̃t: Et ſecuti ſũt eũ mlti. Quẽ phariſei vnanimi cõſilio pdẽ q̃rũt:turba idocta vna/

nimi dilectiõe ſeq̃t.vñ mor ſui deſiderij ꝺſequtñ effectuz. Nã ſequit: Et curauit eos oẽs. ¶ HYLA. Dis aũt quos curauit:ſilentiũ imperauit.vñ ſeq̃t: Et p̃cepit eis ne manifeſtũ eũ facerent: nã ſal⁹ vni/ cuiq; reddita erat ſibiipſi teſtis. Sz iubẽdo ſilentiũ teneri:ꝛ gloriãdi de ſe iactãtiã declinat:ꝛ nibilomi nus cognitiõz ſui p̃ſtat:in eoipſo cũ admonet de ſe taceri:q; obſeruatio ſilentij ex re q̃ ſit ſiliẽda ꝓficiſci tur. ¶ RABA. In hoc etiã nos inſtruit:ne cũ aliqd magni fecerim⁹:laudẽ foris q̃ramus. ¶ REMI. Jõ etiã p̃cipit vt nõ manifeſtarẽt eũ: ne pſequẽtes ipſũ deteriores fierẽt. ¶ CHRY. Deinde vt nõ turberis i his q̃ fiũt in inſania opinabili phariſeorũ:inducit p pphetã hoc p̃dicentẽ.tanta erat enĩ ꝓpheta⁹ diligẽ/ tia:vt neq; hoc derelinquãt:ſz ꝛ vias ei⁹ ꝛ tranſitus ꝓphetizarẽt ꝛ intẽtionẽ cũ qua hoc faciebat: vt di/ ſcas qñ oĩa a ſpũſcõ loq̃bant̃.ſi enĩ cogitatiões ho mĩnũ impoſſibile eſt ſcire:multomagis chriſti intẽ/ tionẽ niſi ſpũſſcũs reuelaret. Seq̃t g̃: Ut impleret qõ dictũ ẽ p iſaiã ꝓphetã dicẽtẽ: Ecce puer me⁹ quẽ elegi. ¶ REMI. Dñs quidẽ ieſus chriſt⁹ puer ꝺpo/ tẽtis dei dict⁹ ẽ:non ſm diuinitatẽ: ſz ſm aſſumpte carnis diſpẽſationẽ:q; coopante ſpũſcõ carnẽ ſuſce pit ex vgine abſq; macula pcti. Quidã libri hñt: Ele ct⁹ quẽ elegi. Elect⁹ enĩ fuit a deo patre.i. p̃deſtina tus:vt eẽt filj⁹ dei ꝓpri⁹ nõ adoptiuus. ¶ RABA. Quẽ elegi dicit ad opus qõ nemo ali⁹ fecit:vt redi/ meret gen⁹ humanũ:ꝛ pacificaret mundũ cũ deo. Seq̃t: Dilect⁹ me⁹ in quo bñ cõplacuit aie mee.q; ipſe ſol⁹ eſt agn⁹ ſine macula pcti de quo p̃ dicit: Hic eſt filj⁹ me⁹ dilect⁹ in quo mihi bñ cõplacui. REMI. Qõ aũt dicit: Aie mee. nõ ita intelligẽdũ ẽ q; deus p̃ aiam habeat:ſed tranſlatiue aĩa in deũ aſcribit̃:vt p eã demonſtraretur dei affectus. Nec mir̃ ſi aĩa trãſlatiue in deo dicit̃:cũ etiã cetera cor/ poris mẽbra ei aſcribant̃. ¶ CHRY. Hoc aũt in p̃n cipio ꝓpheta ponit vt diſcas: q; hoc qõ hic dicit: fiunt ſm cõſiliũ patris.dilect⁹ enĩ ſm cõſiliũ ei⁹ q̃ dili/ git facit. Sed iterũ elect⁹ nõ vt aduerſarĩ⁹ ſoluit le/ gẽ:neq; vt inimicus exiſtens legiſlatori:ſed ei ꝺcc/ dans q; g̃ dilect⁹ eſt: ponã ſpiñ meum ſuper eum. ¶ REMI. Tũc etiã deus p̃ poſuit ſpiñ ſuũ ſup eũ: cũ opante ſpũſcõ ſuſcepit carnez ex virgine: ꝛ mor vt homo fact⁹ ẽ plenitudinẽ ſpũſſancti ſuſcepit. HIE. Ponit̃ aũt ſpũſſcũs nõ ſup dei verbũ:ſed ſup vnigenitũ q̃ de ſinu patris proceſſit.ſ.ſup eũ de quo dictũ ẽ: Ecce puer me⁹. Quid aũt p ipſũ facturus ſit ſubdit̃: Et iudiciũ gentib⁹ nunciabit. ¶ AVG. xx. de ciui.dei: Quia.ſ.iudiciũ pnũciauit futurũ qõ genti/ bus erat occultũ. ¶ CHRY. Deinde humilitatẽ ei⁹ manifeſtans dicit: Non contẽdet.quia ſicut illi pla cuit oblat⁹ eſt:ꝛ manibus pſequentiũ ſe vltro obtu lit. Neq; clamabit. Quia ſicut agn⁹ coram tondẽte ſe obmutuit. Neq; audiet aliquis in plateis vocẽ ei⁹. ¶ HIE. Lata enim ẽ ꝛ ſpacioſa via que ducit ad pdi tionẽ:ꝛ multi ingrediũt̃ p eam:q; multi nõ audiunt vocẽ ſaluatoris:q; nõ ſũt in arta via: ſz in ſpacioſa. ¶ AEMI. Platea nãq; grece:latine latitudo dr̃. in plateis ergo vocem ei⁹ nemo audiuit:quia ſuis odile ctoribus nõ delectabilia in hoc mũdo ꝓmiſit: ſz aſpe ra. ¶ CHRY. Volebat aũt dominus per huiuſmõi manſuetudinem curare iudeos: ſz iſti rẽnuerent:

nō tñ eis restitit eos destruēdo. vñ & eius vtutē & il
lor imbecillitatē prophēta oñdens dicit: Arūdinez
quassatā nō ofringet: & lignū fumigās nō extinguet.
HIE. Qui pcōz non porrigit manum: nec portat
onus fratris sui: iste q̄ssatū calamū ofringit. & q̄ mo
dicaz scintillā fidei otēnit: in puulis: hic lignū extin
guit fumigans. AVG. xx. de ciui. dei: Unde psecu
tores iudeos q̄ calamo q̄ssato pdita integritate: & li
gno fumanti amisso lumīe cōpati sūt nō otriuit: nō
extinxit: qz pepcit eis q̄ nōdū ofuenerat iudicare: sz
iudicari ab eis. AVG. de que. euan. In ligno etiā
fumigante notandū est: quia desertum lumen facit
pudoze. CHRY. Uel in hoc qō dicit: Arūdinē q̄s
satā non ofringet. oñdit q ita facile erat ei oēs eos
frangere sicut arūdinē: & nō simpliciter arūdinē: sed
etiā otrītā. In h aūt qō dicit: Lignū fumigās nō ex
tinguet: demōstrat & illoz furoze accensū: & virtutē
christi potētē ad extinguendū hmōi furoze cū oī fa
cultate. vnde in hoc multa māsuetudo christi oñdi
tur. HYLA. Uel p hoc qō dicit: Arūdinē q̄ssatam
est nō eē cōfractā: oñdit caduca & quassata gentiuz
corpa nō fuisse contrita: sed in salutē potiꝰ reserua
ta. Per hoc aūt qō dicit: Lignū fumigantibꝰ nō ex
tinctū: oñdit exiguitatem ignis iam cum fumiganti
bus in ligno nō extinctam. i. isrl ex reliquijs veteris
gratie spūs non ablatū: quia restimēdi totꝰ luminis
in tpe pnie sit facultas. RABA. Uel econuerso.
arūdinē quassatā vocat iudeos quos a vēro agita
tos & q̄si abinuicē dissipatos: nō statim dīs odēna
uit: sed patienter supportauit. Lignū aūt fumigans
vocat populū de gētibꝰ congregatū: q̄ extincto natu
ralis legis ardoze fumi amarissimi & oculis noxij:
tenebrosoq; caliginis iuoluebaē errozibꝰ: q̄ non so
lū nō extinxit & redigit in cinerē: sz ecōtrario de par
ua scintilla & pene moziente maxima suscitauit incē
dia. Sed posset aliquis dicere: Quid igit: semp hec
erūt: & feret vsq; i finē eos q̄ sic infidiāē & insaniūt:
Absit. sed cū sua oīa facta erūt: tūc & illa opabiē. At
hoc signauit dicens: Donec eiciat ad victoziā iudi
ciū. Ac si dicat: Tū ea q̄ ex se sunt oīa cōpleuerit: tūc
pfectā vltionē inducet. tūc enī punient cum claraz
fecerit suā victoziā: vt nō relinquaē eis inuerecūda
otradictionis occasio. HYLA. Uel donec eiciat
ad victoziā iudiciū: sublata. s. moztis ptāte: iudiciuz
& claritatis sue redituz introducat. RABA. Uel
donec illud iudiciū qō in eo agebaē ad victoziā p
ueniret: da postq̄ moztē resurgēdo superauit: expul
so pncipe hui⁹ mūdi victoz ad regnū redijt: in patris
dextera sedens donec ponat sub pedibꝰ oēs inimi
cos suos. CHRY. Sed nō in hoc stabūt ea q̄ sunt
dispensationis vt solū puniant q̄ non crediderunt:
sed & orbē terrarū ad se trahet. vñ sequitur: Et in no
mine eiꝰ gentes sperabunt. AVG. xx. de ciui. dei:
Hoc aūt vltimū iam videmꝰ impletū. & si p hoc qō
negari nō pōt crediē: & illud qō impudēt a quibus
dā negatur: nouissimū iudiciū qō ponet in terra: cū
venerit ipse de celo. quis enī speraret gētes in chri
sti noīe speraturas: qñ tenebaē: ligabatur: cedebaē:
illudebatur: & crucifigebatur: quando & ipsi discipu
li spem pdiderāt: quā in illo habere iā ceperant. qō
tūc vir vnus latro sperauit in cruce: nunc sperāt gē
tes longe lateq; diffuse. Et ne in eternū moziantur:
ipsa in qua mozt⁹ ē cruce signaē. Null⁹ igit̄ dū
bitet p iesū christū nouissimuz futurū esse iudicium.
REMI. Sciendū ē aūt: qz nō solū istius loci sen
sus: sed & multoz alioz hoc testimonio ofirmatur:
nam qō dicit: Ecce puer meus. ad illū referē vbi di
xerat: pater Hic ē filius meꝰ. Qō vo ait: Ponā spi
ritū meū sup eū: ad hoc referē q̄ spūssanctus descē
dit sup oēm baptizatū. Qō aūt subiūgit: Judiciū gē
tibus nūciabit: referē ad id qō infra dicitur: Cum se
derit filiꝰ hois i sede maiestatis sue. Qō aūt subdit:
Non cōtendet neq; clamabit: ad hoc referē q̄ dīs
pauca rūdit pncipi sacerdotum & pilato: herodi vo
nulla. Qō vo dicit: Arūdinē quassatā nō ofringet:
ad hoc ptinet q̄ dīs suos psecutores declinauit: ne
fierent deteriores. Qō vo dicit: In noīe eiꝰ gentes
sperabūt: ad h qō ipse dixit: Euntes docete oēs gētes.

Tūc oblatus ē ei demoniū habēs
cecus & mutꝰ: & curauit eū ita ut lo
queret & videret. Et stupebāt oēs
turbe & dicebāt: Nūquid hic ē filiꝰ
dauid. Pharisei aūt audientes dixe
runt: Hic nō eijcit demones: nisi i
beelzebub pncipe demoniorum.

CHRY. Cōfutauerat supius dīs pharisēos chri
sti miracula calūniantes: ex hoc q̄ sabbatū soluere
videbaē: sed qz maioze nequitia ipsa christi miracu
la diuina virtute facta puertebāt: attribuētes ea im
mūdo spūi: iō euangelista p̄mittit miraculū ex quo
blasphemandi occasionē sūpserūt dicēs: Tūc obla
tus est ei demoniū habēs: cecꝰ & mutꝰ. REMI. Qō
aūt dicit Tūc: ad supioza referē: qñ sanato noīe qui
habebat manū aridā: exiuit de synagoga. Siue qō
dicit Tūc: pōt referri ad latius atq; plixius tempꝰ
vt sit sensus: Tūc qñ hec vel illa dicebanē vel gere
bantur. CHRY. Mirāda est aūt nequitia demo
nis. vtrūq; ingressū opilauit: p quē ille erat creditu
rus. s. & auditū & visū. Sz christꝰ vtrūq; aperuit. Un
seq̄tur: Et curauit eū ita vt loq̄reē & videret. HIE.
Tria aūt signa simul in vno hoīe ppetrata sunt. Ce
cus videt: mutꝰ loq̄tur: possessus a demone libera
tur. Qō & tūc quidē carnaliter factū ē: sed quotidie
compleē in ouersione credētiū: vt expulso demone
primū fidei lumē aspiciāt: deinde in laudes dei ta
centia prius ora laxenē. HYLA. Nō aūt sine rōne
cū turbas oēs curatas in cōi diriss̄et: nūc seorsū de
moniū habēs cecꝰ & mutus offert. Oportebat enim
vt postq̄ manꝰ aride hō oblatus ē: qui i synagoga
curabaē: in vnū hmōi hois forma gentiū sal⁹ fieret
vt q̄ erat habitatio demonij: & cecus & mutꝰ deo ca
pax pararēē: & deū otineret in christo: & christi opa
dei confessione laudaret. AVG. de que. euan. De
moniū enī habens cecꝰ & mutꝰ q̄ nō credit: & subdi
tus ē diabolo q̄ nō intelligit & nō ofiteē ipsam fidē
vel q̄ nō dat laudē deo. AVG. de cō. euā. Hoc āt
nō isto ordine: sed post multa alia lucas cōmemo
rat: & mutum dicit tū & non cecum. Sed etiā ex eo
q̄ aliq̄d tacet: de alio dicē putādus ē: ea enī sequen
tia & ipse conterit que matthē. HYLA. Stupue
rūt facti istiꝰ opus turbe sed phariseoꝝ ingratescit

intidia. vnde sequitur: Et stupebant omnes turbe ⁊ dicebant: Nunquid iste est filius dauid? GLO. Ob miaz: ⁊ beneficia filiū dauid p̄dicāt. RABA. Turbe aūt q̄ min⁹ erudite videbant: dñi sp facta mirātes: illi ō vel q̄ negare nequiuerāt siniſtra interpretatiōe querere laborabāt: q̄si hec nō diuinitatis: sz imūdi spūs opa fuiſſēt. i. beelzebub q̄ de⁹ erat acharon. vnde sequitur: Pharisei aūt audientes dixerunt: Hic nō eiicit de. niſi in beel. p̄n. demōioz. REMI. Beelzebub āt ipse ē beel ⁊ baal ⁊ beelphegor. Bel fuit p̄r nini regis assyrioz. Baal de⁹ ē: qz in excelso colebaf. Beelphegor a loco. i. a monte phega. Zebub seruus fuit abimelech filij gedeonis q̄ occisis lxx. fratrib⁹ edificauit tēplū baal: ⁊ ꝺstituit eū sacerdotē in ipso ad abigēdas muscas q̄ ibi cōgregabāt ꝓpter nimiū cruoꝛē victimaꝛ. zebub nāq; musca dicit. Beelzebub ergo vir muscarū interp̄tat. vñ ꝓpē spurciſſimū ritū colendi dicebant eū esse p̄ncipē demōioz. nihil g̃ sꝛordidi⁹ inueniētes q̄ dño obijcerēt: dicebant eū i beelzebub eijcere demonia. Et sciēdū q; non ē legendū p. d. vel. t. in fine vt quedā mēdose exemplaria habent: sed p. b.

Jesus aūt sciens cogitatiōes eoꝝ dixit eis: Oē regnū diuisū cōtra se desolabit: ⁊ ois ciuitas uel domꝰ diuisa cōtra se nō stabit. Et si sathanas sathanā eijcit: aduersus se diuisus ē: quō ergo stabit regnuz eius?

HIE. Pharisei opa dei p̄ncipi demonioꝛ deputabant: quib⁹ dñs nō ad dicta: sed ad cogitata rīdit vt vel sic cōpelleret credere potentie eius q̄ sꝛordis videbat occulta. vñ ꝺr: Jesus aūt sciēs cogi. eoꝛ di. eis. CHRY. Supi⁹ q̄dē ⁊ ō B christū accusauerāt qz in beelzebub eijceret demonia: sz tūc quidē eos nō increpauit ꝺcedens eis ⁊ a plurib⁹ signis cognoscere ei⁹ vtutē: ⁊ a doctrina dicē ei⁹ magnitudinem. sed qz pmanebāt eadē dicētes iā increpat eos q̄tus eoꝛ accusatio valde irrōnabilis esset. Jnuidia autē nō q̄rit q̄d dicat: sed solū vt dicat. neq; tñ christ⁹ eos ꝺcēpsit: sz rīdet cū decenti māsuetudine: docēs nos mites eē inimicis ⁊ non turbari: etiā si talia dicant que nos i nobis nō recognoscim⁹: neq; hñt aliquā rōnē. In quo etiā oñdit mendacia eē q̄ ab ipsis fūt dicta. neq; ē demoniū habentis tantā oñdere mansuetudinē ⁊ cogitatiōes scire. Et quia valde irrōnabilis erat eoꝛ suspitio ⁊ multitudinē timebant non audebāt publicare christi accusationē: sz i mēte voluebant. Propē q̄ dicit: Sciēs cogitatōes eoꝛ. Jpe āt accusationē nō quā in rīdendo inde ponit neq; diuulgat eoꝛ neq̄tiā: solutionē aūt inducit: studiuz enī eius erat ꝓdesse peccantib⁹: nō publicare. Non aūt rīdet eis a scripturis: qz nō attēderēt aliē exponentes: sz a cōib⁹ opinionib⁹. Nō eniz ita exterioza plia cozrūpūt: sicut ea q̄ interioza. hoc enī fit in cozporib⁹ ⁊ i oīb⁹ reb⁹: sz interim a magis cognitis exē pla ducē dicēs: Oē regnū ō se diuisuz desolabit. Nihil enī ē in terra regno potēti⁹: sz tñ p altercatōz perit. Quid aūt dicendū ē de ciuitate vel ō domo: siue magnū siue puū fuerit ō seipsum pugnans perit. HYLA. Uñ dom⁹ ⁊ ciuitatis eadē est hic rō q̄ est regni. ppt qō sequit: Et ois ciui. vel do. di. ō se: nō stabit. HIE. Quō enī scozdia pue res crescunt: sic discozdia maxime dilabūt. HYLA. Sermo aūt dei diues ē ⁊ vel simpliciter intellect⁹ vel inspect⁹ interius ad oēm ꝓfectū ē necessari⁹. Relictis g̃ bis q̄ ad cōem itelligētiā patēt: causis interiozib⁹ imozemur. Ruīsur⁹ enī dñs ad id qō de beelzebub dictū erat in ipsos q̄b⁹ rīdebat rīsiōis ꝺditionē retozsit. lex enim a deo ē: ⁊ regni isrl pollicitatio ex lege ē: si regnū legis ō se diuidit dissoluat necesse ē: ⁊ sic isrl amisit ⁊ legē q̄n impletionē legis in christo plebs legis impugnat. Sed ciuitas hic hierlm indicat: q̄ postq̄ in dñm suū furoze plebis exarsit ⁊ apl'os ei⁹ cū credentiū turbis fugauit post diuisionē non stabit: atq; ita qō p hāc diuisionē mox ꝺsecutū est: ciuitatis illi⁹ ō nūciat excidiū. Deinde assumit: Et si sathanas sathanā eijcit: aduersus se diuisus ē: quō g̃ sta. reg. eius? HIE. Ac si diceret: si sathanas pugnat ō se ⁊ demō inimicus est demoni: deberet iā mūdi venire ꝺsūmatio. Nec hīt in eo locū aduersarie ptātes quaꝛ inē se bellaz paꝛ boim ē. GLO. Necessaria g̃ complexiōe eos arguit. vel enī christ⁹ in virtute dei demones eijcit: vel in p̄ncipe demonioꝛ. si in virtute dei frustra calūniant: si in p̄ncipe demonioꝛ regnū ei⁹ diuisū est: nec stabit. ⁊ iō a regno ei⁹ recedant: qō inuit sibi collegisse: dum in se nō credūt. CHRY. Uel sic: Si diuisus est imbecillioꝛ fact⁹ ē ⁊ perit. si aūt perit: q̄liter pōt aliū ꝓficere? HYLA. Uel aliē: Si ad diuisionē siuā coact⁹ est demon vt demones ꝓturbaret: hinc quoq; estimādū ē plus i eo q̄ diuiserit q̄s i his qui diuisi sūt eē virtutis. ergo regnū diaboli diuisione facta a christo est dissolutū. HIE. Si aūt putat scribe ⁊ pharisei q̄ discessio demonū obediēna fit i p̄ncipē suū vt hoies ignozātes fraudulēta simulatione deludāt: qd potestis dicere de cozpoꝛ sanitatibus q̄s dñs ꝓpetrauit? Aliud ē si mēbroꝛ quoq; debilitatē ⁊ spiritaliū vtutū insignia demōib⁹ assigneī.

Et si ego i beelzebub eijcio demones: filij uestri in quo eijciūt? Ideo ipsi iudices uestri erunt. Si aūt ego in spū dei eijcio demones: igitur peruenit in uos regnū dei.

CHRY. Post p̄mā solutionē venit ad secundā: p̄mā manifestiozē dicens: Et si ego in beelzebub eijcio demones: filij vestri in quo eijciūt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. HIE. Filios iudeoꝛ vel exorcistas legis gētis illi⁹ ex moze signat: vel apl'os ex eorū stirpe generatos. Si exozcistas: qz ad invocationē dei eijciebāt demones: coartat phariseos interrogatiōe p̄udēti: vt ꝺfiteant spūssci eē op⁹ eoꝛ. Si expulsio inquit demonū i filijs vestris deo: nō demonibus deputat: q̄re in me idem op⁹ nō eandē hz et cāz? ergo ipsi vestri iudices erunt: nō ptāte: sz cōparatione: dum illi expulsionem demonū deo assignāt: vos p̄ncipi demonioꝛ. Sinautē ⁊ de apostolis dictū est: quod ⁊ magis intelligere debemus: ipi erūt iudices eoꝛ: quia sedebūt in. xij. solijs iudicātes. xij. tribus israel. HYLA. Jccirco autem digne iudices sūt in eos ꝺstituti q̄bus id dedisse christ⁹ aduersus demones ptātis regit q̄ ipe ē negat⁹ habuisse.

RABA. Uel q; apli bñ sibi ꝺscis erāt nihil male artis se ab eo didicisse. CHRY. Non ḡ ꝺixit ꝺiscipuli mei neq; apli: sꝫ Filij vri. Ut siquidē voluerīt reuerti ad illoꝝ dignitatē: multā hinc accipiāt occasionē. si aūt ingrati fuerint neq; verecūdā hāt excusationē. Eiciebant aūt apli ꝺemones: q; acceperāt ptātē ab ipo: t mi nihil eos incusabāt. nō eni rebus sed psone christi aduersabant. volens igit mōstrare quoniā iuꝺie erant que ꝺicebāt ꝺe christo: apostolos in medū ducit. Rursus aūt ad sui cognitiōz inducit eos ꝺemonstrans qm̄ ꝓpriis aduersant bonis t ꝺtrariāt sue saluti: cū ꝺeceret eos letari q; magna bona illis aduenerat ꝺonatur. Uñ sequit: Si aūt ego in spū ꝺei eiicio ꝺemo. igit pue. in vos reg. ꝺei. Per hoc aūt ꝺemōstrat q; magne vtutis op; ē ꝺemones eiicē: nō cuiuslibet gratia. Et ob hoc q̄ꝺez syllogizat ꝺicens: Ergo pue. i vos regnū ꝺei. Ac ꝺicat: Si hoc est: pfecto filio; ꝺei aduenit. hoc aūt obūbrate ꝺicit: vt nō illis sit graue: ꝺeinꝺe vt illos alliciat nō ꝺixit simpliciter puenit regnū: sꝫ In vos. q. ꝺ. Uobis venīt bona: ꝓpr̄ q̄ vestrā impugnatis salutē. hoc. n. est signū a prophetis traditū pñtie filij ꝺei tanta fieri ptāte diuīa. HIE. Regnū eni ꝺei seipsuz signat: ꝺe quo in alio loco scriptū ē: Regnū ꝺei intra vos ē t Medi; stat itra vos quē nescitis. Uel certe illud regnū q̄ t iohānes t ipse dns pdicauerat: Pniam agite: appropinq̄bit enim regnum celoꝝ. Est t tertiū regnū scripture scē: q̄ auferē a iudeis: t traditē gēti facienti fructē ei. HYLA. Si ḡ ꝺiscipuli operant p christū: t ex spū ꝺei christi opat: adest regnū ꝺei in aplis mediatoris officio trāsfusū. Diminutio regni diaboli ē augmentatio regni ꝺei. AVG. de cō. euā. Uñ pōt etiā hic eē sensus: Si ego in beelzebub eicio ꝺemones: etiā fin vestrā siniam puenit in vos regnū ꝺei: q; reg. ū diaboli stare nō pōt: quem aduersū se ꝺiuisū fatemini. Regnū eni ꝺei nūc ꝺixit quo ꝺamnantur impij: t a fidelib; ꝺe peccatis suis penitentiam agentibus nunc secernūtur.

¶ Aut quō pōt qsq̄z intrare in domū fortis: t vasa ei; diripe: nisi prius alligauerit fortē? Et tūc domū illius diripiet.

CHRY. Posita secūda solutiōe inducit t tertiam ꝺicens: Aut quō pōt q̄sq̄z intra. ī ꝺo. fortis. Qꝺ eniz nō pōt sathanas sathanam eiicē manifestū ex ꝺictis est. Sꝫ qm̄ neq; ali; pōt eū eiicere nisi pius eū superuerit: oīb; ē manifestū. cōstituit ḡ q; t antea cū manifestioꝝ abundantia: ꝺicit eni: Uñ absisto ab hoc q; vtar ꝺiabolo aꝺiutoꝛe q; pl̄ier cū eo t ligē eum: t huiusmōi ꝺiectura est q; vasa ei; diripio. Et sic cōtrariū ei; qꝺ illi tētabant ꝺicere ꝺemōstrat. Illi eniz volebant ostendere q; nō ꝓpria virtute eiicit ꝺemones. Ipse aūt ostendit q; non solū ꝺemones: sꝫ t eorum pncipē ligauit: qꝺ manifestū est ab his q̄ facta sunt. Qualiter eni pncipe nō victo bi q̄ subiacent: ꝺemones ꝺirepti sūt. Hoc aūt mihi ꝓphetia videt esse qꝺ ꝺicitur: Non eni solū ꝺemones eiicit: sꝫ t errorē vniuersi orbis terrarū abiget t machinationez ꝺiaboli dissoluet. t nō ꝺixit Rapiet: sꝫ Diripiet: ostēdēs q; hoc cum potestate fiet. RABA. Domus illius mundus ē: q̄ in maligno positus nō creatoris dignitate: sed magnitudine ꝺelinquētis alligat; ē fortis t religatus in tartarū t ꝺnī pede ꝺtrit;. Nō aūt ꝺebem; eē securi: aduersari; noster fortis victoris quoq; vocibus cōprobat. CHRY. Fortē āt eū vocat añq̄z oīdens tyrannidē q̄ ex nr̄a desidia orta est. AVG. ꝺe que. euan. Quos. s. ipse tenebat: ne posset viribus suis ab illo se hoīes eruere sed p gratiam ꝺei. Uasa ei; ꝺicit oēs infideles. Alligauit aūt fortē q; ptātē illi ademit impediendi volūtatē fideliū: assequēdo christū t nō obtinēdo regno ꝺei. RABA. Domū ḡ eius ꝺiripuit: q; ereptos a ꝺiaboli laqueis eos quos suos eē puidit ecclesie aꝺunauit. vel quia oēs mūꝺi ptes aplis t eoꝝ successoꝛibus aduertendū ꝺistribuit. Ostendit igit p manifestā parabolaz ꝺicens q; non cōcoꝛdat in fallaci opatione cum ꝺemonibus vt calūniabātur: sed virtute ꝺignitatis homines a ꝺemonibus liberauit.

¶ Qui nō ē mecū contra me est: t q; nō ogregabit mecum spargit.

CHRY. Posita tertia solutione: hic ponit quartā ꝺicens: Qui nō est mecum: ō me est. HYLA. In quo oñdit lōge a se eē vt aliquid a ꝺiabolo mutuatū sit ptātis: t ex hoc ingentis piculi res intelligitur male ꝺe eo opinari cū quo nō esse iꝺipsū ē qꝺ ꝺicta esse. HIE. Nō tamen putet hoc q̄sq̄z ꝺe hereticis ꝺictū t scismaticis: quāq̄z t ita ex supfluo posset intelligi: sed ex ꝺueniētibus textuq; sermonis ad ꝺiabolū referē: eo q; nō possint opa saluatoꝛis beelzebub opib; cōparari. Ille cupit aīas hoīm tenere captiuas: dns liberare. Ille pdicat idola: hic vni; ꝺei noticiā. Ille trahit ad vitia: hic reuocat ad virtutes. Quō ḡ pñt inter se habere ꝺcoꝛdiā: quoꝝ opa sunt ꝺiuersa. CHRY. Qui ḡ nō mecū ogregat neq; mecū est: non erit mihi cōparand; vt mecū ꝺemones eiiciat: sꝫ magis ꝺesiderat q̄ mea sunt spargē. Sꝫ ꝺic mihi: Si oportuerit cū aliq; pliari q̄ nō vult tibi auxiliari: hocipso nō est aduersū te. Ipse etiā dns alio loco ꝺixit: Qui nō est aduersū nos ꝓ nobis ē. Sed nō ē ꝺriū hoc qꝺ hic ꝺicit: Hic eni loqt ꝺe ꝺiabolo aduersario existēte: ibi aūt ꝺe hoīe q̄ in pte erat cuz eis: ꝺe quo ꝺictū erat: Uidim; quenꝺā in noīe tuo eiicientē ꝺemonia. Uidet aūt iudeos hic occulte insinuare cū ꝺiabolo statuēs eos. ipsi eni aduersus eū erant: t spargebāt q̄ ipse ogregabat. Sed t decens est credere hoc ꝺe seipso ꝺixisse: quia aduersus ꝺiabolū erat: t que illi; sunt ꝺispergebat.

¶ Ideo ꝺico uobis: oīne pctm̄ blasphemie remittet hoīb;: spūs aūt blasphemie nō remittet. Et qcūq̄z ꝺixerit uerbū ꝓtra filiū hois remittetur ei. q aūt ꝺixerit ꝓtra spiritum sanctum non remittetur ei: neq; in hoc seculo: neq; in futuro.

CHRY. Quia dns pharisei excusando rūderat: iam eos terret. Est enim hoc correctionis non parua ps: non solū excusando respōderi sꝫ t cōtrariari. CHRY. Pharisei; eni sniam t eoꝝ qui ita cum

his sentiũt ꝙuersitatẽ:seueriſſima diffinitiõe ꝺemonat:pctõꝝ oĩm veniã ꝓmittẽs : ⁊ blaſphemie ſpũs indulgẽtiã abnegãs. Ideo ꝺi.vo.oẽ pctm̃ ⁊ blaſ.re. hoib⁹ // REMI. Sciendũ ẽ tm̃ ꝙ nõ paſſim ꝙbuſcũ qz ꝺimittit: ſz illis q̃ ꝓ ſuis reatib⁹ digna pnãz ege rint. ꝺeſtruit aũt his verbis errꝛ nouatiani q̃ ꝺice bat ꝙ fideles p⁹ lapſũ ꝙpnãz nõ pñt ſurgere: neqz pctõꝝ ſuoꝝ veniã ꝓmereri:maxime illi q̃ in pſecuti one poſiti negabãt. Sed : Spũs aũt blaſphemie ñ remittet. // AVG. Quid enĩ intereſt ad rẽ vtrũ ꝺica tur: Spiritus blaſphemie non remittetur : an ꝺica tur: Qui blaſphemauerit ĩ ſpm̃ſanctũ nõ ei remitte tur: vt lucas ꝺicit:niſi forte ꝙ eadẽ ſnĩa aperti⁹ iſto mõ q̃z illo ꝺr. Et aliũ euãgeliſtã nõ ꝺeſtruit ali⁹ ſed exponit. Spũs enĩ blaſphemie clauſe ꝺictũ ẽ:qz nõ eſt exp̃ſſũ cui⁹ ſpũs. ⁊ iõ ad huiuſmõi expoſitionem ſubꝺit: Et q̃cũqz ꝺix. vbũ ꝺ̃ fi.hoĩs remit.ei. Ideo p⁹ vniuerſalẽ cõmemoratiõnẽ oĩs blaſphemie eminẽ tius voluit exp̃mere blaſphemiã q̃ ꝺr ꝺ̃ filiuz hoĩs: quã in euãgelio ſm iohãnẽ valde grauẽ oñdit: vbi ait ꝺe ſpũſcõ: Ille arguet mũꝺũ ꝺe pctõ:ꝺe iuſtĩcia: ⁊ ꝺe iudicio.ꝺe pctõ quidẽ qz nõ credũt in me. Se quitur: Qui aũt ꝺi.ꝺ̃ ſpi.ſan.vbũ:nõ remit.ei neqz in hoc ſe.neqz in futuro. Nõ g̃ hoc ꝺr ꝓpterea qz ĩ tri nitate maiꝛ ẽ filio ſpũſſcũs:qõ null⁹ vnq̃z vel here ticus ꝺixit. // HYLA. Quid aũt tam extra veniã ẽ q̃z in chriſto negare qõ ꝺei ẽ: ⁊ ꝺſiſtentẽ in eo paterni ſpũs ſubſtantiã aꝺimere:cũ in ſpũ ꝺei oẽ op⁹ conſti met:⁊ in eo ꝺeus mũꝺũ recõcilians ſib[illegible] // HIE. Vel ita loc⁹ iſte ẽ intelligend⁹: Qui vbũ ꝺixerit ꝺ̃ filium hoĩs ſcandalizatus carne mea:⁊ me hoĩem tm̃ arbi trans:taliſ opinio atqz blaſphemia quãq̃z culpa nõ careat errꝛis:tm̃ hz veniã ꝓpt̃ corꝛpis vtilitatẽ. Qui aũt manifeſta intelligẽſ opa ꝺei cũ ꝺei virtutẽ nega re non poſſit:eaꝺẽ calũniat̃ ſtimulat⁹ ĩuiꝺia: ⁊ chri ſtũ ꝺei verbũ ⁊ opa ſpũſſci ꝺicit eẽ beelzebub: iſti ñ remittetur neqz in hoc ſc̃lo neqz ĩ futuro // AVG. ꝺe con.etiã. Sz ſi ꝺ̃ ꝓpt̃ea ꝺictum eẽt: pfecto ꝺe oĩ blaſphemia taceret: ⁊ hec ſola remiſſibilis videret: q̃ ꝺ̃ filiũ hoĩs ꝺicitur:q̃ſi cũ hõ ſolũ putat. Cũ vo p̃ miſſũ ſit: Qẽ peccatũ ⁊ blaſphemia remittet hoib⁹: ꝓculdubio ⁊ illa blaſphemia q̃ ꝺ̃ patrẽ ꝺicit illa ge neralitate ꝺcludit: ⁊ tm̃ hec ſola irremiſſibilis ꝺiffi nit; q̃ ꝺr ꝺ̃ ſpiritũſanctũ. Nũq̃d nã ⁊ pr̃ formã ſerui accepit:q̃ſi ſit maiꝛ ſpũſſcũs: Quis etiã nõ ꝺuincit ꝺixiſſe vbũ ꝺ̃ ſpiritũſanctũ añq̃z chriſtian⁹ vel catho licus fieret: ꝑmo ipſi pagani cũ ꝺicũt chriſtũ magi cis artib⁹ feciſſe miracula:nõne ſil'es ſũt his q̃ ꝺixe rũt eũ in ꝑncipe ꝺemonioꝝ eiecciſſe ꝺemõia: Iudei etiã ⁊ q̃cũqz hereticiſpiritũſanctũ ꝺfitẽt:ſz negãt eũ eſſe in corꝛpe chriſti qõ ẽ ecclefia catholica ſil'es ſũt phariſeis q̃ negabãt ſpiritũ eſſe in chriſto. Quidam etiã hereticiipſũ ſpiritũſanctũ vel creaturã eẽ contẽ ꝺunt ſicut arriani:eunomiani ⁊ macedoniani.vt eũ ꝓꝛſus ita negant vt ꝺeũ negẽt eẽ trinitatẽ:ſz ſolũ pa trẽ eẽ ꝺeũ aſſeuerãt: ⁊ ipſũ aliq̃ vocari filiũ : aliq̃ ſpiritũſanctũ:ſicut ſabelliani. Photiniani quoqz pa trem ſolum eẽ ꝺicẽtes ꝺeũ : filiũ vo non niſi hoĩem negãt oĩno tertiã eſſe ꝓſonam ſpiritũſanctũ. Manifeſtum eſt igit̃ a paganis iudeis ⁊ hereticis blaſphe mari ſpiritũſanctũ. Nunquid ergo ꝺeſerendi ſunt ⁊ ſine vlla ſpe ꝺeputãꝺi:quib⁹ ſi nõ eſt ꝺimiſſũ vbuz quod ꝺixerunt ꝺ̃ ſpiritũſanctũ inaniter eis promitti tur q⁹ ĩ baptiſmo ſiue ĩ eccleſia remiſſionem accipi ant pctõꝝ. Nõ enĩ ꝺictũ eſt: Non remittet ei in bap tiſmo:ſed Neqz ĩ hoc ſeculo neqz in futuro. Et ſic illi ſoli eſtimãꝺi ſũt ab huiuſmõi grauiſſimi pecca ti reatu liberi:quia ab infantia ſunt catholici. Non nullis aũt videt eos tm̃mõ peccare ĩ ſpiritũſanctuz qui lauacro regenerationis abluti in eccleſia : ⁊ acce pto ſpũſcõ velut tanto poſtea ꝺono ſaluatoris ĩgra ti:moꝛtifero aliquo peccato ſe ĩmerſerũt: qualia ſũt vel aꝺulteria vel homicidia vel ipſa ꝺiſceſſio a noſe chriſtiano ſiue catholica eccleſia. Sz iſte ſenſus vn ꝺe ꝓbari poſſit ignoꝛo cũ ⁊ penitẽtie quoꝛũciqz cri minũ locus in eccleſia nõ negetꝰ : ⁊ ipſos hereticos aꝺ hoc vtiqz cozzipiendoſ ꝺicat aplus: Ne forte ꝺet illis ꝺeus penitẽtiã aꝺ cognoſcẽꝺam veritatẽ. Po ſtremo nõ ait ꝺñs qui fidelis catholic⁹ ꝺixerit ver bũ ꝺ̃ ſpiritũſanctũ: ſz q̃ ꝺixerit: hoc eſt quicũqz ꝺixe rit: non remittet ei: neqz in hoc ſeculo neqz in futu ro. // AVG. ꝺe ſer. ꝺñi in monte: Vel aliꝛ ꝺicit iohã nes apls: Eſt peccatũ aꝺ moꝛtẽ: nõ ꝓ eo ꝺico vt ro get quis. pctm̃ aũt frĩs aꝺ moꝛtẽ ꝺico etiã : qz poſt agnitionẽ ꝺei ꝑ gratiã ꝺñi noſtri ieſu chriſti quiſq̃ oppugnat fraternitatẽ:aut aꝺuerſus ipſam gratiaz qua recõciliatus eſt ꝺeo ĩuiꝺentie facib⁹ agitat. Tu ius pcti tãta labes ẽ:vt ꝺeꝑcanꝺi humilitatẽ ſubre non poſſit: etiã ſi peccatũ ſnũ mala ꝺiſcia ⁊ agnoſci ⁊ annunciare cogat. Quis mentis affectionẽ ꝓpter peccati magnitudinẽ iam ꝺãnationẽ aliquos habẽ creꝺẽꝺ⁹ ẽ:⁊ hoc fortaſſe eſt peccare in ſpm̃ſanctũ. ꝑ maliciã ⁊ ĩuiꝺiã fraternã impugnare charitatem: ꝑ⁹ acceptã gratiã ſpũſſci : qõ peccatũ ꝺñs neqz hic: neqz ĩ futuro ſeculo ꝺimitti ꝺic̃.vnde queri põt vt in ſpiritũſanctũ iudei peccauerint qñ ꝺixerunt q⁹ in beelzebub ꝓncipe ꝺemonioꝝ ꝺñs ꝺemonia expel lebat: vtꝝ enĩ hoc in ipſũ ꝺm̃ ꝺictũ accipiamus: q⁹ ꝺe ſe ꝺic̃ alio loco: Si patrẽfamilias beelzebub vo cauerũt quantomagis ꝺomeſticos eius: an q̃ ꝺe magna ĩuiꝺentia ꝺixerant: ingrati tam p̃ntib⁹ bene ficijs q̃uis nonꝺũ chriſtiani fuerint:nõ ꝓpter ipſaz ĩuiꝺẽtie magnitudinẽ in ſpiritũſanctũ peccaſſe cre ꝺendi ſũt. Non enĩ hoc colligit̃ ꝺe verbis ꝺñi: vide ri tm̃ põt aꝺhuc eos monuiſſe vt accedãt ad gratiaz non ita peccẽt vt nũc peccauerũt. Nũc enim in filii hoĩs ꝺixerũt verbũ neqz : ⁊ poteſt eis ꝺimitti:ſi con uerſi fuerint ⁊ ei crediꝺerint. Si aũt p⁹ q̃z ſpiritũſan ctũ acceperint:fraternitati ĩuiꝺere ⁊ gratiã quam acceperũt oppugnare voluerĩt:nõ eis ꝺimitt: neqz in hoc ſeculo:neqz in futuro. Nã ſi eos ſic haberet ꝺampnatos:ut nulla ſpes reliqua illis eſſet: nõ ad huc monẽꝺo iuꝺicaret cũ aꝺꝺidit ꝺicẽs: Aut facite arboꝛẽ bonã ⁊c̃. // AVG. in li. retract. Hoc aũt non ꝺfirmaui: qz ꝺ̃ putare me ꝺixi: ſz tm̃ aꝺꝺẽꝺũ fuit ſi i hac tam ſcelerata mentis puerſitate funierit hanc vi tam: quoniã in quocũqz peſſimo ĩ hac vita conſtitu to:nõ eſt vtiqz ꝺeſperandũ;nec ꝑ illo impuꝺenter oꝛat: ꝺe quo non ꝺeſperat. // AVG. ꝺe ver. ꝺo. Est autem magnũ ſecretũ huius queſtionis. Lumen q̃ expoſitionis a ꝺño queratur. Dico aũt charitati vo ſtre forte in omnibus ſcripturis ſanctis nulla ma ioꝛ queſtio : nulla ꝺifficilioꝛ inuenitur. Quus ergo vt aꝺuertatis admoneo : non ꝺixiſſe ꝺominũ : Qis

// CHRY. Qi

blasphemia spūs nō remittet:neq; dixisse q̄ dixerit quodcūq; verbū ꝺtra spīmsanctū:ſz q̄ dixerit verbuz Quapꝛopter nō ē necesse vt omnē blasphemiam ꝛ oē verbū qō dr̄ ℈ spīmsanctū:remissionē quisq; existimet nō habere.sed necesse ē plane vt sit aliquod verbū qō si dicatur ℈ spiritūscīm:nullā remissionem mereat. Solēt enī scripture ita loq; vt qñ aliq̄d fic dr̄ vt neq; ex toto neq; ex pte dictū sit:nō sit necesse vt ex toto fieri possit vt ex parte nō intelligat: sicut cū dns dixit iudeis:Si nō venissem ꝛ locut⁹ eis nō fuissem:pctīm nō haberēt. Nō enī ita dictū ē:vt sine vllo oīno peccato vellet itelligi futuros fuisse iudeos:sed eē aliqō pctīm qō nō haberēt nisi chriſt⁹ venisset. Quis autē fit iſte mod⁹ ℈ spiritūsanctū ordo postulat vt dicam⁹:Insinuat siquidē nobis ī patre auctoritatē:in filio natiuitas:in spūscō patris filiiq; cōitas. Quod ḡ cōe est patri ꝛ filio:p hoc nos voluerūt habē cōionē ꝛ inter nos ꝛ secū. Caritas enim dei diffusa est in cordib⁹ nostris p spiritūsanctuz q̄ datus ē nobis.ꝛ qz pctis alienabamur a possessiōe bonoꝝ verox:charitas operit multitudinē pctōꝝ Qō enī chriſtus spūscō pctā dimittat:hinc intelligi pōt q̄ cū dixisset discipulis:Accipite spiritūsanctuz ꝛtinuo subiecit:Si cui dimiseritis pctā:dimittēt illi. Primū itaq; credentiū bñficiū est ī spūscō remissio pctōꝝ:ꝺtra hoc ꝺnū gratuitū loqr̄ cor impenitēs. ipsa ḡ impenitētia ē spūs blasphemia q̄ nō remittet neq; in hāc scīo neq; in futuro. Cōtra enī spīmsanctū quo pctā dimittūt vbū valde malū siue cogitatiōe siue lingua sua facit:qui fm duriciā cordis sui ꝛ cor impenitēs thesaurizat sibi irā in die ire.hec oīno impenitētia nō hz remissionē neq; in hāc scīo neq; in futuro:qz pnia impetrat remissionē ī hāc scīo q̄ erit ī futuro.sed ista impnia q̄diu quisq; ī hac carne viuit: nō pōt iudicari.de nullo enī desperādū ē q̄diu patientia dei ad pniam adducit. Quid enī si isti quos in quocūq; genere erroꝝ notas:ꝛ tāq; desperatissimos vānas añq; ista vitā finiāt agāt pniam: iuueniāt verā pniaz ī futuro:Hec āt blasphemia q̄uis plira ꝛ plurib⁹ vbis ꝺtexta sit:solet tñ scriptura cti am multa vba verbū appellare.neq; enī vnū verbū locut⁹ ē dns cū pphetā:ꝛ tñ legit:Verbū qō factū est ad illū vel ad illū prophetā.Dic autē fortassis alids q̄rat vꝛ tūmō spūscūs pctā dimittat:an ꝛ pr̄ ꝛ filius.ipse enī filī⁹ de pr̄e dic:Dimittet vobis pater vr̄ pctā vr̄a.ꝛ de se ait:Filī⁹ hoīs ptātē hz ī terra dimittēdi pctā. Cur ḡ illa īpenitētia q̄ nūq; dimittit: solū ad spūscī blasphemiā dr̄ ptīnē:tāq; ille q̄ in hāc īpenitētie pctō fuerit obligat⁹: dono spūscī resistē videat q̄ eo dono fiat remissio pctōꝝ. sed pctā q̄a pter eccleſiā nō dimittūt ī eo spū dimitti oportebat quo ī vnū eccl'ia congregat. Remissio ḡ pctōꝝ quā tota trinitas facit:ppe ad spīmscīm dr̄ ptīnē.ipse enī spiritus adoptiōis filioꝝ in quo clamam⁹ abba pr̄:vt ei possim⁹ dicē:Dimitte nobis debita nr̄a. ꝛ in hoc ꝛgnoscim⁹ sic dic iohānes:Quīm chriſt⁹ manet ī nobis de spūscō quē dedit nobis. Ad ipsuz etiā ptinet societas qua efficimur vnū corp⁹ vnici filij dei:quod ammō societas pr̄is ꝛ filij ē ipse spūscūs. quisq; ḡ reus fuerit impenitētia contra spiritūsanctū:in quo vnitas ꝛ societas cōmunionis cōgregatur ecclesie: nunq; illi remittitur. CHRY. Vel aliter fm p̄mā expositionē: Iudei quidē ignorabāt chriſtū q̄s eēt. spūs autē sancti sufficiēs accepert experimētū: etenī ꝓphete p eum locuti sūt. Qō ergo dicit hoc ē: Esto q⁹ me offenditis ꝓpter carnē circūpositam:nūquid ꝛ de spūscto habetis dicere: quoniā ignoramus eum ꝓpter hoc non ignoscibilis est vobis hec blasphemia: ꝛ hic ꝛ illic habitis vindictā. quia enī demones eijcere ꝛ sanitates pficere:spūscti est. Nō ergo mihi cōtumelias infertis solū: sed spiritui sancto:ideoq; vobis ineuitabilis erit cendēnatio ꝛ hic ꝛ illic. Etenī hoīm hi quidē hic solū puniūt:sicut q̄ indigni pticipauerūt mysterijs apud corinthios:hi autē illic solū sicut diues in inferno:hi autē hic ꝛ illic sicut ꝛ ipsi iudei qui ꝛ hic intolerabilia passi sūt hierusalē capta:ꝛ ibi difficillimam sustinēt penam.

RABA. In hac autez auctoꝛitate extinguitur heresis Origenis qui asserit post multa secula oīnes pctōres veniā consecutoꝛes: que refellit p hoc qō dicitur:q⁹ non remittet neq; in hoc seculo neq; ī futuro. GRE. in dialogo:Datur etiā intelligi quaſdam culpas ī hoc seculo:quasdā vo in futuro relaxari.qō enī de vno negatur de quibusdā ꝺceditur: sed tñ hoc de paruis minimisq; pctis fieri posse credendū est:sicut ē assidu⁹ ociosus sermo:īmoderat⁹ risus:vl pctīm cure rei familiaris que vix sine culpa vel ab ipsis agit q̄ culpam qualit debeāt declinare sciūt:aut in nō grauib⁹ culpis erroꝛ ignorātie:q̄ etiā post mortē grauāt si nō in hac vita adhuc posit⁹ minime fuerint relaxata. Hoc sciēdū ē qz illic saltē de minimis nil q̄sq; purgatōis obtinebit:nisi q̄ hoc bonis actib⁹ in hac vita posit⁹ vt obtineat ꝓmeretur.

Aut facite arboꝛē bonā ꝛ fructū ei⁹ bonū:aut facite arboꝛē malam ꝛ fructū ei⁹ malū. Siquidē ex fructu arboꝛ agnoscit. Pꝛogenies uipaꝝ: quō potestis bona loqui cū sitis mali? Ex abūdantia enī coꝛdis os loqtur. Bonus hō de bono thesauro pfert bona: ꝛ malus homo de malo thesauro pꝛofert mala.

CHRY. Post pꝛioꝛes redargutiones rursus eos aliter confundit.hoc autē facit nō vt seipsū accusatione liberet.ad hoc enim sufficiebant pꝛioꝛa: sed eos coꝛrigere volens.vñ dicit: Aut facite arboꝛē bonaz ꝛ fructū eius bonū:aut facite arboꝛē malam ꝛ fructū eius malū. Ac si dicat: Nullus vestꝝ dicit q⁹ malum est aliquos a demone liberare. sed quia opib⁹ nō maledicebant:sed diabolū dicebāt hoc opantez demōstrat q⁹ hꝛc accusatio ē ꝓter ꝺsequentiā reꝛ ꝛ ꝓter oēs ꝺceptiōes.talia autē ꝺfingē ē īmēse verecū die. HIE. Cōstringit ḡ eos syllogismo quem greci vocāt a ficton:nos ineuitabilē possim⁹ appellare: q̄ inꝛrogatos hincinde ꝺcludit:ꝛ ī vtroq; coꝛ ūnꝑmit. Si inq̄t diabol⁹ malus ē: bona opa facere nō pōt. si autē bona sūt q̄ facta cernitis:sequitur vt nō sit diabol⁹ q̄ illa fecit.neq; enī fieri pōt vt ex malo bonū: aut ex bono oꝛiatur malū. CHRY. Etenī arboꝛis ꝺiudicatio a fructu apparet: nō fructus ab arboꝛe.

vnde sequitur: Siquidē ex fructu arbor cognoscit Etsi enī arbor fructus ē causa. sed tñ fruct⁹ arboris est demōstratiu⁹:vos aūt contrariū facitis. In opi/ bus enī nihil accusare hītes ītrariā de arbore ferti sentētiā:me demoniacū appellātes. HYLA. Sic g̃ in pñs iudeos refellit:qui cum intelligerēt christi opa vltra hūanā esse vtutē:noluerūt tñ ea q̄ dei sūt ꝯfiteri.futurā vo oēm fidei puersitatē coarguit:eo/ rū.s.q̄ diuinitatē ⁊ cōionē paterne substātie dño de trabētes in diuersa heresū studia ceciderūt:neutruz facientes:nec inter gentes sub venia ignozatiōis ha bitātes:nec in veritatis cognitiōe versantes. Arbo/ rē se in corpe positū signat:q⁊ p interiozē vtutis sue fecūditatē exeat vbertas hoīs in fruct⁹: igit arbor bona facienda cū fructib⁹ bonis ē:aut mala ꝯstituē da cū malis fructib⁹:non q⁹ arbor mala possit ꝯsti/ tui q̄ bona est:nec econuerso. Sed vt p hanc significa cantia intelligerem⁹ christū aut tanq̄z vtilem relin/ quendū:aut tanq̄z bonor fructuū vtilitate retinen/ dū: Ceterū mediū se agere ⁊ in christū aliq̄ deferre. negare q̄ maxima sūt venerari tāq̄z deū: dei cōione spoliare:blasphemia spūs est: vt cū p admirationez tantor operū dei nomē detrahere non audeas:per malivolentiā mentis generositatē ei⁹ abnegata pa terne substātie cōione deturpas. AVG.ō ver.do. Vel in hoc admonuit nos dñs vt bone arbores fi/ mus:⁊ bonos fruct⁹ ꝓducere possim⁹. vbi enī ait: Facite enī arborem bonā ⁊ fructū eius bonū: est p ceptū salubre:cui obedientia est necessaria. Qd aūt dicit: Facite arborem malā ⁊ fructū ei⁹ malū.nō p ceptū est vt faciatis:sz monitio vt caueatis. Contra hos enī dixit: Qui putabāt se cū mali essent:bona lo qui posse. Prius enī est mutand⁹ hō vt opa mutēt. si enī manet hō in eo q⁹ malus est bona opa habe/ re non pōt.si manet in eo qd bonū est:mala opa ha bere nō pōt. Omnes g̃ malas arbores christ⁹ uenit sed dedit ptātē filios dei fieri credētibus ī noīe ei⁹. CHRY. Qui vo nō p30 seipso:sed p spūsancto fa cit sermonē:eos conuenienter increpat dicens: Pro/ genies vipar:quō potestis bona loq̄ cū sitis mali: Hoc aūt dixit ⁊ eos incusans: ⁊ eor que dicta sunt demōstrationem ex ipsis ꝓbens.q.d. Ecce vos cum sitis arbores male:nō potestis portare fructū bonū. non g̃ miror q⁹ hec loquimi:etenī male nutriti estis a malis ꝑgenitorib⁹ ⁊ mentem malam habetis. Et vide q⁹ nō dixit: Qualiter potestis bona loqui cum sitis ꝑgenies vipar: Nihil enī hoc ad illud ptinet: sed q̄liter potestis bona loqui cū sitis mali: Progenies aūt viparū dixit: qz in ꝑgenitoribus glozibāt: vt g̃ excluderet eor superbiā:separauit eos a cognatiōe abraam:attribuens eis ꝑgenitores similium mor. Vel ꝑgenies viparum.i.filios ⁊ imitatores diaboli eos appellat:qz scienter bonis opibus detrahūt qd diabolicū est.vñ sequitur: Ex abundātia enim cordis os loquitur. Ille homo ex abūdantia cordis loqt: q̄ nō ignorat ex qua intentiōe vba promant:qd ap tius osidere volēs subiūgit: Bon⁹ hō de bono the/ sauro ꝑfert bona:⁊ mal⁹ hō de malo thesauro pro fert mala. Thesaur⁹ cordis intētio ē cogitationis:ex qua interi⁹ arbiter iudicat ꝑuētū opis:vt aliqñ ma ioza minozē habeant mercedē:aliqñ ob incuriā cor dis tepidi:maioz virtutū opa ostētantes minora a dño ꝓmia sortiūtur. CHRY. Ex his etiā demon/ strat suā deitatē sciente cordis occulta:qñ nō vbo/ rum solū:sed etiā malaz cogitationū exsoluēt vin dictā. Est aūt nature cōuenientia supemanantis ne/ quitie vba p os extra effundi:quare cū audieris ho minē male loquētē:multo ampliozē estimes ne/ quitiā quā verba demonstrāt. Qd enī exteri⁹ dr ē sup effluētia eius qd intus ē:in quo eos vehemēter ter git. Si enī qd dictū ē ab eis ita ē malū: excogita ra dix verbor q̄z magna ē: Contingit aūt hoc decen. lingua enī confusa multociens non repente effudit nequitiā: cor aūt nullū hoīm hīs testē: sine timo re quecūq; vult parturit mala. dei enī nō multa cu ra ē ei:sed cū auget⁹ multitudo malor que unt⁹ fit que interim occultabant: extra p verba ꝓueniunt. Et iō dicit: Ex abūdantia cordis os loquit. Et q⁹ hō de thesauris cordis loquitur. HIE. In hoc aūt qd dicit: Bonus hō de bono thesauro ⁊c. Vel ipsos ui deos deū blasphemātes oñdit de q̄li thesauro bla/ sphemiā ꝓferant. Vel cum supiozi qōne habet frā q⁹ quō nō possit bon⁹ hō ꝓferre mala nec mal⁹ bo na:hīc nō possit xp̃s mala nec diabol⁹ bōa opa facē.

Dico autē uobis: qñ omne uer/ bū ociosū qd locuti fuerint hoies: reddēt rōnē de eo in die iudicij. Ex uerbis enīz tuis iustificaberis: ⁊ ex uerbis tuis condemnaberis.

CHRY. Post ꝓmissa eis dñs multū timoze incu tit:oñdens q⁹ vltimā dabunt vindictā q̄ talia delic/ runt.vñ dicit: Dico enī vobis q⁹ omne verbū ociosū qd locuti fuerint hoies:reddēt rōnē de eo in die iudicij. HIE. Et est sensus: Si ociosū verbū qd neq; q̄z edificat audientes:nō ē absq; piculo ei⁹ q̄ loqua/ tur: ⁊ i die iudicij reddet vnusquisq; rōnē sermonis suor:quātomagis vos q̄ opa sanctispūs calūniam/ ni:⁊ dicitis me in beelzebub eijcere demonia redd turi estis rōnē calūnie vestre. CHRY. Nō aūt di xit: Qd locuti estis vos:simul quidē omne hominū eruditens genus:simul aūt min⁹ oneros facies sui sermonē. Ociosū aūt verbū ē qd mendax est: qd ca lūniā habet. Quidā aūt dicūt:qñ ⁊ vanū quale est qd risū mouet inordinatū:vel turpe:vel inuerecun dū. GRE.in ho. Vel ociosū verbū ē:qd aut vtili/ tate rectitudinis: aut rōne iuste necessitatis caret: qd.s.sine vtilitate ⁊ loquētis dr ⁊ audientis:si omit/ tis serijs de rebus friuolis loq̃mur:⁊ fabulas narre/ mus ānquas. Ceterū qui scurrilia replicat:⁊ cachin nis ora dissoluit:⁊ aliqd ꝓfert turpitudinis;hic nō ociosi verbi sed criminosi tenebitur reus. REMI. Ex supiozib⁹ aūt verbis adhuc sequēs depēdet sniā cū dr: Ex vbis enī tuis iustificaberis ⁊ ex verbis tu is cōdēnaberis. Nō ē aūt dubium q⁹ vnusquisq; ō verbis suis male q̄ loquit ꝺdēnabit. Verūtamē q⁹ ex bonis verbis nō iustificat quis nisi ex itimo cor de ⁊ deuota intentione ea ꝓferat. CHRY. Vide aūt quia nō est oneros hoc iudiciū:nō ex quib⁹ ali us dixit de te:sz ex quib⁹ ipse locut⁹ es snias inde ferret. Nō igitur accusatos timē oportet sz accusan tes.nō enī illi cogūtur accusare:sed p his malis q̄ audierūt:sed hi ꝑ his que maledixerunt.

Tūc rñderunt ei qdaz de scribis z phariseis dicentes: Magister uolum⁹ a te signū uidere. Qui rñdens ait illis: Generatio mala z adultera signū qrit: z signū nō dabit ei nisi signū ione pphete. Sicut enī fuit ionas in uentre ceti trib⁹ diebus z tribus noctib⁹: sic erit filius hōis i corde terre trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctibus. CHRY. Quia dñs supius multotiēs vbis inuerecundā phariseoz obstruxerat linguā: rursus ad opa veniūt: qō admirās euāgelista dicit: Tūc rñderūt ei qdam de scribis z phariseis dicentes: Magister volum⁹ a te signū videre. Tūc. s. cū flecti oportebat: cū admirari: cū obstupescere: sed tūc a malicia non desistūt. Dicūt enī Volum⁹ a te signū videre: vt eū capiant. HIERO. Signa postulāt: quasi q̄ viderāt: signa nō fuerint: sed in alio euāgelista quid petāt plenius explicat: Volum⁹ a te signū videre de celo: vel in mozem helie ignē de sublimi venire cupiebāt: vl similitudinē samuelis tpe estiuo ꝫ naturā loci mugire tonitrua: cozuscare fulgura: imbzes ruere: q̄si nō possint z illa calūniari z dicere ex occultis z varijs aeris passionib⁹ accidisse. nā qui calūniaris ea q̄ oculis vides: manu tenes: vtilitate sentis: qd factum es in his que de celo veniunt: vtiqz rñdebitis z magos i egypto mlta signa fecisse ō celo. CHRY. Verba aūt eoz adulatione z ironia sunt plena: z p nus qdem cōuitiabant demoniacū eū dicētes: nunc aūt adulant: vocātes eū magistz: ꝓpter hoc z dñs eos vehemēter arguit. vñ seq̄t: Qui rñdens ait illis: Generatio mala z adultera signū querit. Et qdē cuz ei ouitiabant: mansuete eis rñdebat: cuz aūt adulabant cōuitiose: demōstrans q̄ vtraqz passione erat supioz z neqz ouitijs in irā deducit: neqz ab adulatione mollit. Qō aūt dicit tale ē: Quid mirz si hoc ī me facitis: q̄ ignot⁹ sum vobis: cū in pr̄em cui⁹ tantā accepistis experiētiā hoc idem fecistis: derelicto eo ad demones currētes. Propē hoc autē eos dicit generationē malā: qz ingrati semp facti sunt circa bñ factozes z bñ patientes deteriozes fiunt: qō est vltime malicie. HIERO. Egregie aūt dixit: Et adultera: qz dimiserat vir: z iurta ezechielē multis se amatozib⁹ copulauit. CHRY. Unde z mōstrat se pr̄i eq̄lem si ei non credere generationē adulterā facit. RABA. Deinde rñdere incipit non eis signuz de celo qō indigni erāt vidē: sed de pfundo inferni tribuens. Discipulis aūt suis signū de celo dedit: quib⁹ eternā bītudinis gloriā z pus in monte figuraliter z post veracit̄ in celū supleuat⁹ oñdit. vñ sequit: Et signū nō dabit ei nisi signū ione pphete. CHRY. Quia nō vt eos inducēt signa faciebat: sciebat enim eos lapideos eē: ꝫ vt alios emēdet: aut qñ non acciperēt signū: q̄le ē illud quod petebāt. Signū enī eis fañ ē: quādo p ppriā penā cognouerūt eius virtutē hoc igitur occulte insinuās dicit: Signuz non dabit ei: ac si dicēt: Multa bñficia demōstraui: nihil hozū vos allexit ad venerādā meā vtutē: quaz cognoscetis p penā quādo ciuitatem vestrā in terrā pjectam videbitis. Interim aūt fmonē de resurrectione iterponit: quē cognituri erāt p ea q̄ postea erāt passuri dicēs: Nisi signū ione pphete. Erux enī pfecto credita non eēt: nisi signa testantia habuisset. Hec autem non credita: z resurrectio vtiqz credita non eēt: ꝓpē hoc z signū hoc vocat z figurā in mediū fert vt veritas credat̄. vñ sequit̄: Sicut fuit ionas in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctibus. RABA. Oñdit iudeos adinstar niniuitaruz criminosos z nisi peniterēt subuersioni pximos. ꝫ sicut illud denunciat̄ supplicū z demōstrat̄ remediū: ita iudei non debēt desperare veniā: si saltē post christi generationē egerint pniam. Jonas. n. i. columba vel dolēs: signū ē ei⁹ su p quē descēdit spūssanctus in spē colūbe: z q̄ dolores nr̄os portauit. Piscis qui ionā deuozauit ī pelago significat mortē quā christ⁹ passus est in mūdo. Tribus diebus z noctibus fuit ille in ventere ceti: z iste in sepulchro. ille eiectus est in aridā: iste resurrexit in glām. AVGV. de con. euā. Quidā autē modum locutōis scripture nesciētes: noctē voluerunt aduertē tres illas hozas a sexta vsqz ad nonā quib⁹ sol obscurat⁹ est: z diem tres hozas alias q̄bus itez terris est reddit⁹. i. a nona vsqz ad eius occasum. Deq̄t enim nox futura sabbati: q̄ cū suo die cōputata erūt iam due noctes z duo dies. Porro aūt post sabbatū sequit̄ nox p̄me sabbati. i. succedētis diei dñici in qua tūc dñs resurrexit. Erūt ḡ due noctes z duo dies: z vna nox etiā si tota posset intelligi: nec cñdemus q̄ illō diluculū ps eius extrema fit: quapzopter nec annumeratis illis sex hozis q̄rum tribus tenebraz⁹ est z trib⁹ illuxit: cōstabit ratio triū dierum z triū noctiū. restat ḡ vt hoc iueniat̄ illo scripturaruz vsitato loquēdi mō quo a parte totū intelligitur. HIERO. Non q̄ oēs tres dies z tres noctes in inferno fecerit: sed q̄ in pte pascues z dñice z tota die sabbati tres dies z tres noctes itelligant. AVG. iiij. de trini. Ipsum enī triduū nō plenū z totū fuisse scriptura testis est: sed p̄m⁹ dies a parte extrema totus annumerat⁹ est: dies vo terti⁹ a pte p̄ma z ipse totus: medi⁹ autē iter eos. i. secundus dies absolute tot⁹. xxiiij. hozis suis. xij. nocturnis z. xij. diurnis. nox enī vsqz ad diluculū: quo dñi resurrectio declarata est: ad tertiū ptinet diem. Sicut enī p̄mi dies ppē futurz hōis lapsum a luce ī noctē: ita isti ꝓpter hōis reparationē a tenebris in lucem cōputant̄. CHRY. Nō aūt manifeste dixit q̄ resurgēt qz eū verifiissent sed occulte insinuat: vt z illi crederēt qō p̄scuit. Nō aūt dixit In terra: sed In corde terre: vt z sepulchrū oñderet: z q̄ vllus solā mortis apparentiā suspicet. Et tres dies ppē hoc posuit: vt credat̄ q̄ mortu⁹ est. Sed ipsa figura vitatē demōstrat: nō enī fuit ionas in ventre ceti in phantasia: sed in vitate. neqz figura fuit ī vitate: z vitas imaginatōe: ppē qō manifestuz ē q̄ filij sūt diaboli martionē sequētes: q̄ xp̄i passionē phātasticā eē asserunt: z q̄ p eis eēt passur⁹ lz eis nō pficeret: oñdit p hoc q̄ innuit illi generationi signum dare. Jone pphete.

Viri niniuite surgēt in iudicio cū generatione ista: z condēnabunt eā

qz pñiam egerũt in p̃dicatione ione Et ecce plus q̃z ionas hic. Regina austri surget in iudicio cũ generatione ista ⁊ condẽnabit eã: qz uenit a finibus ẽre audire sapiam salomonis Et ecce plus q̃z salomon hic.

CHRY. Ne aliqs estimaret q talia deinceps futura eẽnt in iudeis q̃lia niniuitis otigerãt: vt sicut ionas illos cõuertit ⁊ ciuitas fuit a periculo liberata: ita isti post resurrectionẽ conuerterent: oñs nũc totuz ɔriũ oñdit: qñ. s. ex bñficio passionis nullũ fructum peeperũt: sed ⁊ grauiꝛ patient vt infra oñdit p exemplũ demonis. Interi aũt oñdit q iuste patiẽt dicẽs: Uiri niniuite surgẽt in iudicio cũ generatione ista.

REMI. Oñdit aũt oñs his v̄bis vnã eẽ malorũ ⁊ bonoꝝ resurrectionẽ futurã: ɔ quosdaz hereticos q̃ dixerũt vnã eẽ resurrectionẽ bonoꝝ: ⁊ alterã malorꝝ destruit etiã his v̄bis fabula iudeoꝝ q̃ solẽt dicere q añ iudiciũ mille ãnis celebret resurrectio: aperte his v̄bis oñdẽs: qz mox vt celebrabit resurrectio: celebrabit ⁊ iudiciũ. Et cõdẽnabũt eã. HIER. Non sentẽtie ptãte: sed ɔparationis exẽplo. vnde subdit: Quia pñiam egerunt in p̃dicatione ione: ⁊ ecce plus q̃z ionas hic. Hic: aduerbiũ loci: nõ pnomẽ itelligas Jonas scõm. lxx. interpretes triduo prædicauit: ego tãto tpe. Ille assyriis gẽti icredule: ego iudeis pplo dei. Ille voce locut⁹ est simplici: nihil signoꝝ faciẽs ego tanta faciens beelzebub calũniam sustineo.

CHRY. Nõ aũt hic stat oñs sed ⁊ aliã annunciationẽ adiungit dicens: Re. au. sur. in iu. cũ gene. ista: ⁊ condẽ. eã: qz ve. a fi. ter. au. sapi. salo. Istud plus fuit q̃z p̃us. Jonas enĩ ad illos abiit. regina aũt austri ñ expectauit salomonẽ ad ipsam ire: sed ipsa ad eũ accessit: ⁊ mulier ⁊ barbara: ⁊ tãtũ remota nõ mortem formidans sola cupidĩe v̄boꝝ sapientũ. Jbi q̃ mulier aduenit: hic ego veni. Et ipsa q̃dem a finib⁹ terre surrexit: ego autẽ ciuitates ⁊ castra circueo. Et illa q̃dem de arboꝛib⁹ ⁊ lignis disputauit: ego autẽ de ineffabilibus mysteriis. HIER. Sodẽ q̃ mõ condenabit regina austri pplm iudeoꝝ: quo condẽnabũt veri niniuite israelẽ incredulẽ. Jsta est regina saba: de qua in regũ volumine ⁊ ĩ paralipomenõ legim⁹ q̃ p tãtas difficultates gẽte sua ⁊ ĩpio derelictis: venit in iudeã sapiam audire salomonis: ⁊ ei mĩta munera obtulit. In niniue aũt ⁊ regina saba occulte fides nationũ p̃figit israeli. CHRY. Niniuite significant eos q̃ peccare desistũt: regina vo eos q̃ peccare nesciũt. pnĩa enĩ peccatũ abolet: sapia cauet. REMI. Pulchre aũt eccl'a de gẽtibus congregata regina dicit: qz mozes suos regẽ nouit. De q̃ psalmista: Astitit regina a dextris tuis. Austri autẽ regina est: qz ardoze spũsancti supabũdat. Austri enĩ vent⁹ calid⁹ significat spĩsanctũ. Salomon aũt q̃ interpretat pacificus: significat xp̃m de quo dcñ ẽ: Jp̃e ẽ pax nr̃a.

Cũ aũt immundus spũs exierit ab hoie: ambulat p loca arida q̃rens requiem ⁊ nõ inuenit. Tũc dicit: Reuertar ĩ domũ meã unde exiui. Et

ueniens inuenit eã uacantem: scopis mundatã ⁊ ornataz. Tũc uadit ⁊ assumit septem alios spũs secũ nequiores se: ⁊ intrantes habitãt ibi: ⁊ fiũt nouissima hõis illi⁹ peioza p̃oribus. Sic erit generatõi huic pessime.

CHRY. Quia dominus dixerat iudeis: Uiri niniuite surgẽt in iudicio ⁊ condẽnabũt generationem istã: ne propter tẽporis tardationẽ contẽnerẽt ⁊ fierẽt pinguiores: oñdit q nõ solũ in futuro seculo: sz ⁊ grauissima patientẽ: futurã in eis penã sub quodam enigmate subdẽs. vñ dicit: Cũ autẽ immũ. spũs. exierit ab hõie. HIERO. Quidã istũ locuz de hereticis dcñ putãt: q̃ immund⁹ spũs q̃ in eis añ habitauerat: qñ gẽtiles erãt: ad cõfessionẽ vere fidei eiciat. postea vo cũ se ad herẽsim trãstulerit: ⁊ simulatis virtutib⁹ ornauerit domũ suã: tũc aliis septẽ neq̃z spiritib⁹ ad nocendũ: reuertat ad eos diabol⁹: ⁊ habitet ĩ illis: fiãtq̃ nouissima eoꝝ peioza p̃oribus. multo q̃dẽ peiora ꝛc. tione heretici q̃z gẽtiles: qz in illis spes fidei: in istis est pugna discordie: cũ hec intelligẽtia plausuz quẽdã ⁊ colorẽ doctrine p̃ferat: nescio an hẽat vitatẽ. ex eo enĩ q̃ finita vel parabola vel exẽplo: sequit Sic erit generationi huic pessime. cõpellimur nõ ad hereticos ⁊ quoscq̃ hoies: sed ad iudeoꝝ pplm referre parabolã: vt cõtextus loci nõ passim⁹ ⁊ vagus in diuersuz fluctuet: atq̃ insipientiũ more turbet: sed berẽs sibi vel ad p̃oza vel ad posterioza rñdeat. Immũd⁹ spũs exiit a iudeis: qñ acceperũt legẽ. Expulsus aũt a iudeis: ambulauit p gẽtiũ solitudines. vñ sequit: Et ambulat p loca arida q̃rens sibi requez. REMI. Loca arida appellat corda gentiũ: ab omni humore salutariũ aq̃rum hoc ẽ scãrũ scripturarꝝ ⁊ spiritaliũ donoꝝ: ⁊ ab infusione sci spũs aliena. RABA. Vel loca arida sit corda fideliũ: q̃ a mollicie fluxe cogitatõis expurgata callid⁹ insidiator explorat: siquos gressus ibi figẽre possit. sed castas mẽtes effugiẽs diabol⁹ in solo corde prauoꝝ gratã sibi põt inuenire quietẽ. vñ sequit: Et nõ inuenit. REMI. Putabat aũt diabol⁹ se gratã quietẽ posse hẽre in gẽtili pplo: sed subdit: Et nõ inuenit: qz apparẽte dei filio p mysteriũ incarnatõis sue gẽtilitas credidit: q̃ cũ dño credidisset: ille nõ in uẽto loco ĩ nationib⁹ dixit: Reuertar ad do. me. vñ et ui. habeo iudeos quos añ dimiserã: Et veni. inue. ra scopis mũ. ⁊ orna. Vacabat enĩ tẽplũ iudeoꝝ: ⁊ christum hospitẽ non habebat dicentẽ: Surgite ⁊ abeamus hĩc. Quia igit ⁊ dei ⁊ angeloꝝ p̃fidia nõ habebant: ⁊ ornati erãt supfluis adornationibus legis ⁊ traditionib⁹ phariseoꝝ: reuertit diabolus ad sedem suã p̃stinã: ⁊ septenario numero sibi addito demonũ: habitãt p̃stinã domũ: ⁊ fiũt nouissima illi⁹ pplo peioza p̃oribus. multo. n. nũc maioze demonũ numero possident: blasphemãtes in synagogis suis xp̃m iesũ: quã ĩ egypto possessi fuerãt añ legis notitiã: q̃a aliud ẽ vẽtuz nõ credẽ: aliõ nõ susceptisse q̃ venerit. Septenariũ aũt numeꝝ adiũctũ diabolo: vel ppẽ habitũ itellige: vel ppẽ numeꝝ spũsci: vt quo ĩ isaia ꝛc. p florẽ q̃ de radice iesse descẽdit septẽ spũs virtutũ descẽdisse narrãt: ita ecõtrario vitioꝝ numer⁹ ĩ diabolo discrat⁹ sit. Pulchre aũt septẽ spũs assumi dicũ

vel ppē violationē sabbati: vel ppē crimialia pecca ta q̄ ōria sūt septē donis spūsci. ¶CHRY. Uel hic penā eox demōstrat. dicit enī: q̄ sic demoniaci cū li berati fuerīt ab infirmitate: fi desidiozes efficiāt: gra uiozem attrabūt aduersus se phātasiā: ita ī vobis fi et. Eteni añ detinebamini a demone: qñ idola ado rabatis: t filios vros demonib⁹ occidebatis: sz tū ñ dereliq̄ vos: sz expuli demonē illū p ppbas: t p me ipm rursus veni: ap̄li⁹ expurgare vos volēs. qz igit nō vultis attēdē: sz ī maiozē excidistis nequiciā: gra ui⁹ enī ē occidē christū: q̄z ppbas: ppē hoc difficilio ra patiemini. Que enī sub vespasiano t tyto ptigert eis: multo grauioza fuerūt his q̄ passi sūt ī egypto: t in babylone: t sub antiocho: nec hoc solū oñdit: sed qñ ab oi virute erūt desolati: t demonū actib⁹ occu pabiles magl q̄z añ. Hoc āt nō solū ad illos: sz ad nos ēt vcā eē rōnē hz: si illuminati: t a pozib⁹ eruti mal rursus ab eadē possideamur nequicia. Eteni difficili oz iā erit pena posterioꝝ peccatoꝝ ppē qō paralyti co christ⁹ dixit: Ecce sanⁿ fcūs es: noli peccare: ne de teri⁹ tibi aliq̄d ptingat. ¶RABA. Nō enī q̄libet ad fidē uersus ē a quo diabol⁹ p baptismū eiicit: q̄ eie ctus ide loca arida pagrat. i. cozda fideliū. ¶GRE. xxiij. moza. Loca enī arentia: atq; ia quosa sūt cozda iustoꝝ: q̄ p discipline fortitudinē ab oi carnalis ocu piscētie būore siccant. Loca vo būentia sūt terreno rū hōiuz mētes quos hūor carnalis ocupiscentie qz replet fluidas facit: in quib⁹ diabol⁹ inq̄tat sue ve stigia tāto alti⁹ ipzimit: q̄nto ī eisdē mētib⁹ pes trāfi tus illi⁹ q̄si ifluxa terra descēdit. ¶RABA. Nediēs aūt ad domū suā vñ exiuerat: Inuenit eā vacantē a bonis actib⁹ p negligētiā: Scopis mūdatā. s. a vitiis pstinis p baptismū: Ornatā simulatl virtutib⁹. p hypo crisim. ¶AVG. de q̄. cuā. Uñ p hec vba signat dns quosdā ita credituros: vt nō possint ferre laborē cō tinētie t ad seculū redituri sūt: qō dic: Assumit secuz alios septē. itelligit: qz cū q̄s ceciderit ō iusticia etiā simulationē habebit. Cupiditas enī carnis expulsa p pnām osuetis opib⁹ cū nō iuenerit ī q̄b⁹ delecta tionib⁹ oquiescat: auidi⁹ redit: t rursus occupat mē tem hōis. negligentia subsecuta ē: vt nō introduceret tanq̄z habitatoz mūdate domui sno dei p sanā do ctrinā: qñ nō solū hēbit illa. vii. vitia q̄. vii. virtutibus sūt ōria spiritalib⁹: sz etiā p hypocrisim se ipsas hre vtutes simulabit. Propterea assumptis secū. vii. aliis neq̄oꝝ hoc ē ipa septenaria simulatiōe redit ipsa ocupiscētia: vt sint nouissima hōis illi⁹ peioza pozib⁹ ¶GREGO. vii. mo. Plerūq̄z etiā fit vt cū mens ex ipso exordio sui pfect⁹ extollit: cūq̄z se iā q̄si de virtu tib⁹ erigit: seniēti ō se aduersario aditū pādat: tātoq̄z se vehemēti⁹ ī ei⁹ ofractōe exhibet: q̄nto t graui⁹ qz vel ad modicū fuerat ꝓiectus dolet.

¶Adhuc eo loquēte ad turbas: ec ce mater ei⁹ t fratres stabāt foris: q̄ rentes loq ei. Dixit aūt ei qdā: Ec ce mr̄ tua t fratres tui foris stāt quc rentes te. At ipe rūdens dicenti sibi ait: Que est mr̄ mea: t q sūt fratres mei? Et extendens manū ī discipu los suos dixit: Ecce mat̄ mea t fra tres mei. Quicūq̄z enī fecerit uolū tatē pr̄is mei q̄ in celis est: ipe meus frat̄ sozor t mr̄ est.

¶HYLA. Quia pdcā oia in pr̄ne maiestatis virtute loq̄bat: nūciāti sibi q⁹ foris a mr̄e atq; fratrib⁹ expe ctaret q̄d rñderit: euāgelista demōstrat subdēs: Ad huc eo lo. ad tur. ec. ma. ei⁹ t fra. fo. sta. q̄. lo. ei. ¶AV GV. de cō. euā. Hoc sine dubio ouenient gestū itel ligē debem⁹: p̄misit enī cū ad hoc narrādū trāsiret: Adhuc eo loquēte ad turbas. Quid est Adhuc: nisi qñ illō loq̄bat? Nā t marc⁹ p illud qō de blasphe mia spūsci retulerat dixit: Et venūt mr̄ ei⁹ t fratres Lucas aūt nō hui⁹ rei geste ordinē tenuit: sz pocca pauit hoc t recordatū añ narrauit. ¶HIERO. Ō bel uidū: Dic beluidij vna ꝓpositio sumit: ex hoc q⁹ fra tres dñi ī euāgelio nōiant: Uñ iāt frēs dñi dci sūt: q̄ ñ erāt frēs: Sz iā nūc sciēdū ē q̄tuoz mōis ī scriptu ris dīnis frēs dici: natura: gēte: cognatiōe: t affectu. Natura: vt esau t iacob. Gēte: vt oēs iudei frēs iter se vocant: vt ī deutronomio: Nō poteris ostituē su p te hoiem alienū q̄ nō est frat tu⁹. Propro cognatō ne frēs vocāt q̄ sūt de vna familia: sic ī genisi: Dixit aūt abraā ad loth: Nō sit rixa iter te t me: qñ frēs sum⁹. Affectu etiā frēs vocāt: qō ī duo diuidit: i spe ciale t cōe. in spāle: qz oēs christiani frēs dicunt: vt saluator dicit: Unde dic fratrib⁹ meis. Porro in cōe: qz oēs hoies ex vno pr̄e nati: pari iter nos germani tate ciūgimur: sicut ibi: Dicite his q̄ oderūt vos: frēs nr̄i vos estis. Interrogo g̃ iuxta quē modū frēs dñi in euāgelio appellēt: Juxta naturā: sz scriptura nō dicit: nec Marie eos vocās filios nec ioseph. Juxta gētē: sz absurdū ē vt pauci ex iudeis vocati sint frēs cū oēs q̄ ibi fuerūt: frēs potuerīt appellari. Juxta af fectū būani iuris t spūs vex fit q̄ magl erant frēs q̄z apli: quos dns docebat itrusec⁹: Aut si oēs qz ho mines sūt frēs: stultū fuit nūciare q̄si ꝓpū: Ecce frēs tui q̄rūt te. Restat igit vt frēscos itelligas appella tos a cognatōe nō affectu: nō gētis ꝓuilegio: nō na tura. ¶HIERO. sup matthe. Quidā vo frēs dñi de alia vxore ioseph filios suspicāt: sequētes delyrāti ta apocriphoꝝ: t quādā mechā vel eschā muliercu lam ofingētes. Nos aūt frēs dñi: nō filios ioseph: sz osobrinos saluatoris sororis Marie matertere dñi filios itelligim⁹: q̄ eē dr̄ mr̄ iacobi minoris t ioseph t iude quos ī alio euāgelio loco frēs dñi legim⁹ ap pellatos. frēs aūt osobrinos dici ois scriptura ōm ō strat. ¶CHRY. Uide aūt t fratꝝ ei⁹ elationē. cū enī doceret eos igredi t audire cū turba: vel si hoc non vellēt: expectarēt finē sermonis t tunc cū adire: hi ex tra eū vocāt t cozā oib⁹ hoc faciūt: t supfluū hono ris amoze oñdētes t mōstrare volētes q⁹ cū oī ptā te xp̄o aliq̄d inuīgūt: qō t euāgelista oñdit hoc ꝑm obscure insinuās cū dic: Adhuc eo loquēte. ac si dicēt Nūq̄d nō erat tps aliud: Quid aūt t loq volebant si p̄ vitatis dogmatib⁹ cōiter hoc ꝓponē oportebat vt t alios lucrarēt. si āt de alijs sibiipsis ptinētibus nō oportebāt ita festināter vocare: vñ manifestū est qñ solū ex vana gl̄a hoc faciebāt. ¶AVG. de natu ra t gra: Si iāt dicat de frib⁹ de scā vgine Maria

ꝓpter honorē christi nullā,pr̄sus cū de peccatis agi
tur hr̄e volo q̄stionē. Inde enī scim⁹ q⁹ ei pl⁹ gr̄e col
latū fuerit ad vincēdū oī ex pte peccatum:q⁹ ꝺcipe t
parē meruit cū quē ꝺstat nullū habuisse peccatum.
Seq̄t: Dixit aūt ei q̄dā: Ecce mr̄ tua t frēs tui foris
stāt q̄rentes te. HIERO. Videt mihi iste q̄ nūciat
nō fortuitu t simpliciter nūciare:sed insidias tendere
vtq; spiritali opi carnē t sanguinē p̄ferat.vñ t dñs ñ
q⁹ mr̄em negaret t frēs exire ꝺtēpsit:sed quo rīdere
r̄et īsidiāti. CHRY. Neq; autez dixit: Vade dic ei
q̄ñ nō est mr̄ mea:sz ad eum q̄ nunciauerat extēdit
mone. Seq̄t enī: At ip̄e rīdēs dicēti ait: Que ē mr̄
mea:t q̄ sūt frēs mei? HYLA. Nō autē fastidiose
de mr̄e sua sensisse existimādus ē:cui i passione po
sit⁹ maxīe solicitudinis tribuit affectum. CHRY.
Nō si negare vellet mr̄em:tunc vtiq; negasset q̄ñ iu
dei exprobrabāt ei. HIERO. Non g̃ iuxta marti
onē t manicheū mr̄ez negauit:vt nat⁹ de phātasma
te putaret: sed ap̄los cognationi p̄tulit:vt t nos in
cōparatōe dilectōis carni spīn p̄feram⁹: nec mīnuz
refutat obsequiū pietatis:cui⁹ p̄ceptū ē: Honora pa
trem tuū t mr̄em tuā. Sed p̄mis se mysteriis vel af
fectib⁹ ap̄li⁹ q̄z mīmis debē demonstrat.vñ seq̄t: Et
extē.ma.in disci.di. Ecce mr̄ mea t fra.mei. GRE.
in ho. Fideles q̄dē discipulos frēs noīare dignat⁹ē
dñs dicēs: Ite nūciate fratrib⁹ meis. q̄ g̃ frater dñi
fieri ad fidē venīēdo potuit:querendū quo etiā esse
possit mr̄. Sed sciendū nobis ē:q; qui christi frater
vel sozor est i credēdo:mr̄ efficit p̄dicādo:quasi .n.
parit dñm quē cozdi audiētis infūdit.t mr̄ ei⁹ effici
tur:si p ei⁹ vocē amor dñi in ꝓximi mēte generat.
CHRY. Cū his aūt q̄ dicā sūt t aliud nos docuit vi
delicet in nulla cognatione ꝺfidētes vtutē negligē.
Si enī mīi nihil ꝓdest mr̄em eē nisi virt⁹ adeēt: q̄s
vtiq; ali⁹ p cognatōez saluabit? Una enī nobilitas
sola ē:dei facē volūtatē.t iō sequit: Quicūq; enī fe
cerit volūtatē p̄ris mei q̄ in celis ē. Multe mulieres
btificauerūt scām virginē illā t ei⁹ vtez:t optauer̄t
tales fieri mr̄es. Quid est igit q̄ prohibeat: Ecce latā
vobis ꝺstituit viā:t licet nō mulierib⁹ solū:sz t viris
fieri matrē dei. HIERO. Dicam⁹ aūt t alit: Salua
tor loquit ad turbas:intrīsec⁹ erudit natōes.mr̄ ei⁹
t frēs hoc ē synagoga t ꝓpīs iudeoz foris stant.
HYLA. Cū itaq; ingredi ēdi ad eū haberēt vt ceteri
ptate:sed qz ī sua venit t sui eū nō receperūt: ingres
su ei⁹ atq; aditu abstinēt. GREGO. Un t mr̄ ei⁹
cū q̄sīnō agnoscit foris stare prohibet:qz videlicet sy
nagoga ab auctore suo nō recognoscit:qz legis ob
fuationē tenēs spiritalē ītellectū pdidit:t se ad cu
stodiā littore foris fixit. HIERO. Cūq; rogauerīt
t q̄sierīt t nūciū miserīt rīsū accipient: liberos eos
eē arbitrij:t ītrare posse si velīt t ip̄i credē.

XIII.

In illo die exiens iesus de
domo sedebat secus mare.
Et congregate sunt ad eū tur
be multe:ita ut i nauiculā ascēdens
sederet t omis turba stabat i littore:t
locut⁹ est eis multa in parabolis di
cens: Ecce exijt q seminat semina
re. Et dū semīnat: q̄dā ceciderūt se
cus uiā:t uenerūt uolucres t come
derūt ea. Alia aūt ceciderūt i petro
sa ubi nō habebāt terrā multā:t cō
tinuo exorta sūt:qz nō habebāt alti
tudinē terre. Sole autē orto estua
uerūt:t qz nō habebant radicē arue
runt. Alia aūt ceciderūt i spinas:t
creuerūt spine t suffocauerunt ea.
Alia aūt ceciderūt i terrā bonam:t
dabāt fructū aliud cētesimuz: aliud
sexagesimū:aliud tricesimum. Qui
habet aures audiendi audiat.

CHRY. Postq; increpauerat cū q̄ mr̄is t fratrū p
sentia nūciauit:de hīc fecit qō illi cupiebant:exīt .i.
domū:p̄mo sanās egritudinē vane gl̃e fratr̄:secūdo
decētē honorē exhibēs mr̄i.vñ oī: In illo die exiēs
iesus de do.sede.se.ma. AVG. de cō.euā. Cū dicit:
In illo die:sat⁹ īdicat aut hoc ꝺsiter gestū p⁹ p̄missa
aut nō multa interponi potuisse:nisi forte dies meos
scripturar̄ tps significet. RABA. Nō solū aūt or
ba t fcā dñi:vez etiā itinera ac loca i q̄b⁹ virtutes ope
tur t p̄dicat:celestib⁹ sūt plena sacr̄is. P⁹ sermonem
q̄ppe ī domo habitū:vbi nephanda blasphemia de
moniū hr̄e vetus ē:egrediēs docebat ad mare vt oī
deret se relicta ob culpā pfidie iudea ad gētes saluā
das eē trāsitur̄.gētiliū'enī corda diu superba t incredu
la:merito timidis amarisq; fluctib⁹ maris assimilan
tur:domū vo dñi p fidē fuisse iudam quis nesciat:
HIERO. Considerādū etiā q⁹ ppīs vñi iesu nō po
terat intrare:nec eē ibi vbi apli audiebant mysteria.
Decirco miserator dñs egredit de domo sua t sedet
iuxta hoc seculi mare:vt ꝺgregent ad eū multe tur
be t audiāt in littore q̄ int⁹ nō merebant audire.vñ
sequit: Et ꝺgre.sunt ad eū turbe multe:ita t in nau
culā ascendens sedēt:t omis turba stabat in littore.
CHRY. Hoc aūt nō simplicit euāgelista posuit sz
vt mōstraret q⁹ dñs hoc fecerit:volens cū diligētia
hoc spectaculū statuere:vt nullū mittat post eccles
sed oēs cozā facie habeat. HYLA. Sedisse autem
dñm in naui t turbas foris stetisse ex subiectis rēd⁹
est ratio. In parabolis enī erat locutur⁹ t facti ist⁹ ge
nere significat eos qui extra eccl'am posīti sūt nullā
diuinū p̄monis posse capē ītelligētiā. Nauis enī ec
clesie typū p̄fert:ītra quā vbūvite positū ē t p̄dicatū
his q̄ extra sunt:t harene mō steriles ītelligē ī pīe.
HIERO. Jesus etiā in medijs fluctib⁹ est:hinc in
de mari tūdit:t in sua maiestate secur⁹ appar̄ pīnq̄
re facit terre nauiculā suā:vt ppīs nequaq̄ periclis
sustinēs:nō tētationib⁹ circūdat⁹ quas ferre nō po
terat:stat in littore fixo gradu vt audiat que dicūt.
RABA. Vel q⁹ ascēdens nauē sedebat in mari si
gnificat q⁹ christ⁹ p fidē ascēsur⁹ erat ī mētes gētiliū
t eccl'am collectur⁹ in mari.i.in medio nationum ꝺ
dicentiū. Turba vero q̄ stabat in littore q̄ neq; ī nau
ui neq; ī mari erat:gerit figurā recipiēt⁹ vbū dei:t

iã fide amari.i.a'reprobis sepatoꝝ: sed necdũ mysteriis celestib⁹ ibutoꝝ.Seq̃: Et locut⁹ ē eis multa in parabolis. CHRY.Quãuis in mõte ita nõ fecerit nõ eni p pabolas fmonẽ otexit. Tũc enĩ turbe sole erãt ⁊ plebs incõposita:hic autẽ ⁊ scribe ⁊ pharisei. Non ꝓpt̃ hoc aũt solũ in pabolis loquit̃:sed vt manifestiorẽ fmonẽ faciat:⁊ ampliorẽ memoriã imponat:⁊ sub visu res reducat. HIERO.Et notãdum q̃ nõ oĩa locut⁹ fit eis in pabolis:sed multa.si enim dixisset cũcta ĩ pabolis:absqꝫ emolumẽto ppli recessissent.pspicua miscet obscuris:vt p ea q̃ intelligunt: ꝓuocẽt ad eoꝝ noticiã q̃ nõ intelligũt. Turba etiaꝫ nõ vni⁹ sñie est:sed diuersaꝝ in singulis volũtatum. vñ loq̃t ad eã in multis pabolis:vt iuxta varias volũtates diuersas recipiãt disciplinas. CHRY.Prima aũt pabolã ponit eã q̃ faciebat auditorẽ attentiorẽ.qꝫ enĩ sub enigmate erat tractatur⁹: erigit mẽtes audiẽtiũ p pmã pabolã dicẽs: Ecce exiit q̃ semi. semi.semẽ suũ. AVGV. Significat aũt sator iste q̃ seminat eẽ fili⁹ dei ⁊ pr̃is in pplis seminare fmonem. CHRY.Vñ aũt exiit q̃ vbiqꝫ pñs est vel q̃lit exiit:nõ loco: sed incarnatõe ꝓpinqui⁹ fcis nobis p habitũ carnis:qꝫ enĩ nos ĩtrare non poteram⁹ ad eũ peccatis nr̃is ꝓhibẽtib⁹ nobis ingressum:ipse ad nos egredit̃. REMI.Uel exiit cũ relicta iudea per aplos ad gẽtes trãsiuit. HIERO. Uel intus erat domi versabat̃:loq̃bat̃ discipulis sacr̃a. Exiit g̃ ō domo sua vt seminaret in turbis. AVGV. Cũ autez audieris:qñ exiit q̃ seminat vt seminet: non estimes eẽ idẽtitatẽ fmonis.Egredit̃ enĩ multotiens q̃ seminat ⁊ ad aliã rẽ:vel vt scidat terrã:vel vt malas incidat herbas:vel vt spinas euellat:vl̃ vt aliã talẽ quãdam diligẽtiã exhibeat:h̃ aũt ad seminãduz exiuit. quid igit̃ fit de semie isto:tres depeunt ptes: ⁊ vna saluat̃:⁊ boc nõ equaliẽ sed cũ dr̃ia q̃dã. vñ sequit̃: Et dũ seminat q̃dã ceci.se.viã. HIERO. Panc pabolã ad ꝓbãdã heresim suã valẽtin⁹ assumit tres introducẽs eẽ naturaꝫ:spiritalẽ:naturalẽ:vel aĩalem: atqꝫ terrenã:cũ h̃ q̃tuoꝝ sint:vna iuxta viam:alia petrosa:tertia plena spinis:alia terra bona. CHRY. Sed fm hoc q̃liter habẽt rõnẽ ĩter spinas seminare ⁊ sup̃ petrã ⁊ in via. In seminibus q̃dẽ ⁊ terra materialib⁹ nõ habẽt vtiqꝫ rõnẽ.nõ enĩ est in ptãte petre fieri terrã:neqꝫ vie nõ eẽ viã:neqꝫ spine nõ eẽ spinã. In aĩabus aũt ⁊ doctrinis multã habet boc laudẽ. possibile enĩ est petrã fieri terrã pinguẽ: ⁊ viã nõ vltra ꝛculcari ⁊ spinas destrui.qꝫ igit̃ pl⁹ seminis ꝓfit: nõ est ab eo q̃ seminat:sed a suscipiẽte terra.i.ab aĩa Ipse enĩ q̃ seminat nõ diuitẽ nõ pauperẽ discernit: nõ sapientẽ neqꝫ insipientẽ:sed oĩbus loq̃bat̃ q̃a se ipso erãt cõplens:ꝓuidẽs tĩ que futura erãt vt liceat ei dicere: Quid me oportuit facẽ ⁊ nõ feci:⁊ Ideo aũt nõ dicit manifeste:qñ hec acceperunt desidel ⁊ pdiderũt:hec aũt diuites ⁊ suffocauerũt:hec autem molles ⁊ pdiderũt:qꝫ nõ voluit eos vehemẽter tangere:vt nõ in dr̃iam mittat. Per hãc etiã pabolam discipulos erudit. ⁊ si plures audientiuz eos fuerit q̃ peũt:vt nõ ꝓpter hoc desides fint:qꝫ nec ꝓpt̃ hoc dñs q̃ oĩa ꝓuidit destitit a seminãdo. HIER.Obs tua aũt hoc eẽ ꝑmã pabolã q̃ cũ iterꝛtatione sua posita est:⁊ cauendũ est vbicũqꝫ dñs exponit fmones suos:ne vel aliud vel q̃d pl⁹ vel min⁹ ꝑsumas itelligere q̃ ab eo expositũ est. RABA. Que vo tacita nr̃e itelligẽtie dereliquit:pstringẽda sũt breuit. Uia ē mens sedula malaꝝ cogitationũ:meatu trita atqꝫ arefacta. Petrã duriciã ꝓterue mẽtis:terrã lenitatẽ aĩe obediẽtis:solẽ dicit feruozẽ psecutõis sentientis. Altitudo terre est ꝓbitas aĩe disciplinis celestib⁹ instítute.in qua expositione dixim⁹: qꝫ neq̃qꝫ ipse res nimia eadẽqꝫ significatione semp allegorice ponantur. HIER. Prouocamur aũt ad dictoꝝ itelligentiam:quotiẽs bis fmonib⁹ ꝛmonemur qui sequit̃: Qui habet aures audiẽdi audiat. REMI. Aures audiendi sunt aures mentis.s. itelligendi ⁊ faciendi que iussa sunt.

¶Et accedẽtes discipuli dixerũt ei q̃re in parabolis loqueris eis? Qui rñdens ait illis:Quia nobis datuz est nosse mysteriũ regni celoꝝ: illis aũt nõ est datũ. Qui eni habet dabitur ei:⁊ abũdabit:qui aũt nõ habet ⁊ qõ habet auferet̃ ab eo. Jõ in parabolis loquoꝝ eis:qꝫ uidẽtes nõ uident:⁊ audiẽtes nõ audiũt neqꝫ intelligũt:⁊ adiplet̃ in eis ꝓphetia isaie dicẽtis: Auditu audietis ⁊ ñ itelligetis:⁊ uidẽtes uidebitis ⁊ nõ uidebitis. Incrassatũ est eni coꝛ ppli hui⁹ ⁊ aurib⁹ grauiẽ audierũt: ⁊ oculos suos clauserũt:ne qñ uideãt oculis ⁊ auribus audiãt:⁊ coꝛde intelligãt ⁊ cõuersañ:⁊ sanẽ eos. Uestri autẽ beati oculi qꝫ uident:⁊ aures uestre qꝫ audiũt. Amẽ quippe dico uobis qꝫ multi ꝓphete ⁊ iusti cupierunt uidere que uidetis:⁊ nõ uiderũt:⁊ audire que auditis:⁊ non audierunt.

GLO. Intelligẽtes discipuli eẽ obscura q̃ a dño ppl̃o dicebãt̃:voluerũt dño ĩtimare ne pabolice loq̃ret̃.vñ dr̃: Et acce.disci.dixe.ei:q̃re ĩ pabo.lo.eis:

CHRY. Ubi dignũ ē admirari discipulos: quare discẽ cupiẽtes sciũt qñ ĩterrogare oporteat:⁊ nõ enĩz coꝛã oĩb⁹ hoc faciũt. Et hoc oñdit matthe⁹ cũ dicit: Et accedẽtes. Marc⁹ aũt manifesti⁹ demõstrat dicens q̃ singulariẽ accesserũt. HIERO. Querẽdũ ē aũt quõ accedãt tũc ad eũ: cũ iesus in naui sedebat:⁊ nisi forte itelligat̃ q̃ dudũ cũ ipso nauẽ ascẽderit:⁊ ibi stãtes sup̃ iterꝛtatõe pabole scisitati sunt. REMIGI. Dicit g̃ euãgelista Accedẽtes: vt oñderet q̃ solicitati sũt siue poterãt accedẽ coꝛpe:q̃uis eẽt aliqõ vel bꝛeue spaciũ ĩter eos. CHRY. Cõsiderãda ē aũt ⁊ eoꝝ rectitudo q̃liter multã ꝓ aliis hñt curã: ⁊ ꝑus q̃ alioꝝ sũt q̃rũt:⁊ tũc q̃ sũt ipsoꝝ.non enĩ dixerũt: Jn pabolis loqueris nobis:sed Jn pabolis lo-

queris illis. Qui nr̃ides ait illis: q2 vobis datum est
nosse mysteriũ regni celoꝝ. REMI. Uobis inq̃ꝫ q̃
mihi adheretis: ⁊ in me creditis. Mysteriũ autez re
gni celoꝝ appellat euãgelicã doctrinã. Illis autẽ .s.
q̃ foris sũt: ⁊ ĩ eũ credẽ nolũt: scribis .s. ⁊ phariseis ⁊
ceteris in ifidelitate pseuerãtib⁹ nõ est datum. Acce
dam⁹ g̃ cũ discipulis ad dñm puro corde: vt nobis
euãgelicã doctrinã ĩterp̃tari digneť: iuxta illꝺ: Qui
appropinq̃t pedib⁹ ei⁹: accipiẽt de doctrina ipsius.
CHRY. Hoc aũt dixit nõ necessitatẽ ĩducẽs neq;
fatu: sed mõstrãs qñ illi quib⁹ non est datũ: cã sibi
sũt vniuersoꝝ maloꝝ: ⁊ oñdẽ volẽs qñ cognoscere
diuĩa mysteria donũ dei est ⁊ gr̃a desup data: nõ nĩ
ꝑpter hoc libeꝝ arbitriũ destruiť: ⁊ hoc ex his que
sequũť manifestũ est. vt enĩ neq; isti desperẽt: neq;
illi pigritenť: audiẽtes qñ eis datũ ẽ: demonstrat a
nobis ꝓncipiũ hoꝝ eẽ cũ subdit: Qui enĩ hꝫ dabiť ei
⁊ abũdabit: q̃ aũt nõ hꝫ: ⁊ qõ hꝫ auferet ab eo. ac si
diceret: Cũ aliq̃s desideriũ habuerit: ⁊ studiũ dabũ
tur ei ⁊ vniuersa que a deo sũt. Cũ aũt his vacu⁹ fue
rit: ⁊ que ad se ꝓtinẽt nõ ĩserat: neq; que a deo sunt
ei danť: sed ⁊ qõ hꝫ auferet ab eo: nõ deo auferente
sed se idignũ faciẽte his que hꝫ. vñ ⁊ nos si viderim⁹
aliquẽ desidiose audientẽ: ⁊ exhortãtes q⁹ attendat
nõ ei psuaserim⁹ sileam⁹: q2 si magis ĩmorati fueri
mus: ĩtendeť ei desidia. Studẽtẽ aũt discẽ allicim⁹
⁊ multa effũdim⁹: ⁊ bñ dixit ex euãgelistã Qõ vide
tur hr̃e: neq; etiã hocꝑm hꝫ. REMI. Qui etiã hꝫ
studiũ legẽdi: dabiť ei ⁊ facultas ĩtelligẽdi. ⁊ q̃ non
hꝫ legẽdi studiũ: hoc qõ ꝑ naturã bonã videť eẽ au
feret ab eo. vel q̃ hꝫ charitatẽ dabũť ei cetere virtu
tes: ⁊ q̃ nõ hꝫ auferet ab eo: q2 absq; charitate nullũ
bonũ eẽ põt. HIERO. Uel aplis in christo berẽti
bus ꝺcediť. Judeis vo q̃ nõ crediderũt in filiũ dei:
etiã siq̃d ꝑ nature bonũ possidẽt tolliť. neq; enim
pñt aliq̃d sapiẽter ĩtelligẽ: q2 sapie nõ hñt caput.
HYLA. Fidẽ etiã iudei nõ hñtes: legẽ quoq; quaꝫ
habuerũt pdiderũt: ⁊ iõ pfectum fides euãgelica hꝫ
donũ: q2 susceptа nouis fructibus vitat: repudiata
vero etiã veteris substãtie opes detrahit. CHRY.
Ut aũt manifesti⁹ qõ dixerat fiat: subdit: Jõ ĩ pabo
lis lo. eis: q2 vi. nõ vi. ⁊ au. nõ au. neq; itel. Et siq̃dez
nature hec excecatio esset: apire eoꝝ oculos opoꝛte
bat. q2 vo volũtaria est hec excecatio ꝓpter hoc non
dixit simpliciť Nõ videt: sed videntes nõ videt. vide
runt enĩ demones exeũtes ⁊ dixerũt: Jn beelzebub
eiicit demonia. Audiebant q⁹ ad deum eos attrahe
bat: ⁊ dicunt: Non est hic hõ a deo. Quia ergo ꝛia
bis que videbant ⁊ audiebãt enunciabãt: ꝓpt̃ hoc
ipsum videre ⁊ audire eis auferť: nihil enĩ hinc ꝓfici
unt: sed in iudicium magis incidũt. vñ ⁊ a principio
nõ eis parabolice loquebať: sed cũ multa certitudi
ne. Quia autẽ audita ⁊ vita ꝑuerterũt iam in pabo
lis loquiť. RABA. Et notãdum est q2 non soluz
que loquebať: verũ etiam que faciebat parabole fue
runt. i. figna spiritaliũ rerum: quod liquido ostẽdit
cũ dicit: Ut videntes nõ videant. Uerba nãq; vide
ri non poterãt: sed audiri. HYLA. Hoc de his lo
quiť qui stant in littoꝛe: ⁊ diuidumť a ieſu: ⁊ sonitu
fluctuum ꝑstrepente nõ audiũt q̃ dicumť. CHRY.
Deinde vt nõ dicerent: quoniã vt inimic⁹ noster no
bis detrahit: ꝓphetã inducit eadem sententiantem.
vnde sequiť: Ut impleať in eis ꝓphetia isaie dicen
tis: Auditu audietis ⁊ non intelligetis: ⁊ videntes vi
debitis: ⁊ non videbitis. i. auditu audietis vba: ꝯ nõ
ĩtelligetis vbozum archana. Uidẽtes videbitis. car
nem .s. Et nõ videbitis. hoc est nõ intelligetis diuini
tatem. CHRY. Hoc autẽ dixit q2 ipse sibi abstule
runt videre ⁊ audire aures ⁊ oculos sibi claudẽtes
⁊ coꝛ incrassantes. Non enĩ solum nõ audiebãt: sed
⁊ grauiter audiebãt. vnde sequiť Incrass. est coꝛ po.
tu⁹: ⁊ auri. gra. audi. RABA. Incrassatũ est enim
coꝛ iudeoꝝ crassitudine malicie: ⁊ abũdantia pecca
toꝝ grauiter vba dñi audierũt: q2 ingrati susceperť.
HIERO. Ac ne forte arbitremur crassitudinem
coꝛdis ⁊ grauitatẽ auriũ nature esse nõ voluntatis:
subiũgit culpã arbitrij ⁊ dicit: Et oculos suos clau
serũt. CHRY. Jn hoc autẽ intẽsam eoꝝ nequiciaz
ostendit: ⁊ auersionẽ cuz studio. vt aũt attrahat eos
subdit: Et conuertanť ⁊ sanem eos. Jn quo demon
strat: q2 si conuerterent̃ sanarenť: sicut si aliquis di
ceret: Si rogatus essem: confestim donatur⁹ eram.
ostẽdit qualiter aliquis sibi recõciliet̃: ita ⁊ hic cum
dicit: Ne quãdo cõuertanť ⁊ sanem eos. demõstrat
qñ ⁊ conuerti possibile est ⁊ penitentiã agentes sal
uari. AVGV. de que. euã. Uel aliter: Oculos su
os clauserũt: ne quãdo oculis videãt. i. ipsi cã fuerũt
vt deus eis oculos clauderet. Alius enĩ euangelista
dicit: Excecauit oculos eoꝝ. Sed vtꝝ vt nunq̃ vide
ant: an vero ne vel sic vel sic aliq̃ videant: cecitate
sua sibi displicẽtes ⁊ se volentes: ⁊ ex hoc humilitati
atq; cõmoti ad confitendũ peccata sua ⁊ pie queren
dum deũ. Sic enĩ marcus hoc dicit: Ne quãdo con
uertanť: ⁊ dimittanť eis peccata. Ubi intelliguntur
peccatis suis meruisse vt nõ intelligerẽt: ⁊ tamẽ hoc
ipsum misericoꝛditer eis factũ: vt peccata sua cogno
scerent: ⁊ conuersi veniã mererentˀ. q⁹ autẽ iobãnes
hũc locum dicit: ꝓpterea nõ poterant credere quia
iterũ dixit isaias: Excecauit oculos eoꝝ: vt non vide
ant oculis ⁊ non ĩtelligant coꝛde. Et cõuertanť ⁊ sa
nem eos. Aduersari videť huic sententie ⁊ oĩno co
gere vt quod hic dictum est: Ne quãdo oculis vide
ant: nõ accipiaťˀ ne vel sic aliquãdo oculis videant:
sed ꝓsus vt non videãt. quãdoquidem aperte dicit
Jta vt oculis non videant. Et qõ ait: Propterea nõ
poterant credere: satis oñdit non ideo factã excecа
tionem: vt ea cõmoti ⁊ volentes se nõ ĩtelligere: cõ
uerterenť aliquãdo ꝑ penitentiã. non enim possent
hoc facere nisi ꝓus crederent: vt credendo conuertẽ
tur: ⁊ conuersione sanarenť: ⁊ sanitate intelligerent̃
sed ideo poti⁹ excecatos vt nõ crederent: dicit enim
apertissime: Propterea nõ poterant credere: quod
si ita est quis non exurgat in defensionẽ iudeoꝝ
⁊ eos extra culpaꝫ fuisse ꝓclamet: q⁹ nõ crediderũt?
propterea enĩ non poterãt credere: quia excecauit
oculos eoꝝ. Sed quoniã potius deus extra cul
pam debet intelligi: cogimur fateri aliis quibusdaꝫ
peccatis ita eos excecari meruisse: qua tamẽ excecа
tione non poterãt credere. verba enim iobãnis ista
sunt: Nõ poterãt credere: q2 iterum dixit isaias: Ex
cecauit oculos eoꝝ. Frustra itaq; conamur intel
ligere ideo fuisse cecatos vt cõuerterent̃: cum cõuer
ti non poterãt: q2 nõ credebant: ⁊ ideo credere non
poterãt: quia excecati erant. An forte nõ absurde di

cimus quosdam iudeorū fuisse sanabiles:.sed tanto tumore superbie periclitatos: vt eis expediret primo non credere:vt nō intelligerent dominū loquentes parabolas:quib⁹ non intellectis nō in eum crederēt Non credētes autem cū ceteris desperatis crucifigerent eum:atq; ita post ei⁹ resurrectionē conuerterent:quādo iam de reatu mortis dñi amplius humiliari diligerent:a quo sibi tantū scelus dimissum eē gauderent:quoniā tanta eorum superbia tali humiliatione esset deficienda:quod incōgrue dictum esse quilibet arbitret:si nō ita contigisse in actib⁹ apostolorum manifeste legerit. Nō ergo abhorret: qō ait iohānes:.pptерea nō poterant credere q; excecauit oculos eor; vt non videāt. Ab ea sentētia qua itelligimus iō excecatos vt cōuerterent: hoc est iō eis p obscuritates parabolor; occultatas sentētias dñi vt post eius resurrectionē salubriori penitētia respicerent:q; per obscuritatez sermonis excecati:dicta domini non itellexerūt:t ea nō intelligēdo nō in eum crediderunt:non credendo eū crucifixerunt:atq; ita post resurrectionē miraculis que in ei⁹ nomine fiebant exterriti:maioris criminis reatu cōpuncti sunt t.pstrati ad penitentiā.deinde accepta indulgentia ad obediētiam flagrātissima dilectione cōuersi:quibusdam aūt nō.pfuit illa cecitas ad conuersionem. REMI. Et quātum ad hoc potest hec sentētia sic intelligi:vt in omnib⁹ subaudiat nō hoc mō: ne qñ oculis videāt t neqñ auribus audiant: t nequādo corde intelligant: t nequādo conuertant t sanem eos. GLO. Sic ergo oculi eorum qui vident t nolunt credere sunt miseri: vestri autē beati.vnde sequitur:Uestri autē beati oculi q; vident:t aures vestre quia audiunt. HIERO. Nisi autē supra legissem⁹ auditores ad intelligentiā .p.uocatos: saluatore dicente:Qui habet aures audiēdi audiat. putaremus nūc oculos t aures que beatitudinē accipiūt corporales intelligi. Sed mihi videnť oculi illi beati:qui christi possunt agnoscere sacramēta: t ille beate aures de quibus ysaias loquit:Domin⁹ apposuit mihi aurem. GLO. Mens enim est oculus q; naturali vigore intelligendū aliquid dirigit: auris q; alio docēte discit. HYLA. Uel apostolici tēporis beatitudinē docet :quorū oculis atq; auribus cōtigit dei salutare visere t audire.pphetis atq; iustis cupientibus videre t audire in plenitudine tempor; destinatum.vnde sequit: Amen quippe dico vobis: q; multi.pphete t iusti cupierūt videre que vos videtis :t nō viderūt:t audire que vos auditis:t nō audierūt. HIERO. Uidet autem huic loco illud esse cōtrarium quod alibi dicit: Abraam cupiuit videre diez meū:vidit t gauisus est. RABA. Ysaias quoq; t micheas t multi alij .pphete viderūt gloriā domini qui etiā .pptерea videntes appellati sunt. HIER. Non aūt dixit Prophete t iusti: sed Multi. Inter multos.n.pōt fieri vt alij viderint: alij nō viderit: lz t in hoc periculosa sit iterpretatio:vt inter sanctorū merita discretionē quālibet facere videamur.s. quātum ad fidem de christo habitā:ergo abraam vidit in enigmate:nō vidit in spē.vos autē in presentiarū tenetis: t habetis dominū vestrū: t ad voluntatem interrogatis.cōuescimini ei. CHRY. Nec ergo q; apostoli viderūt t audierunt :presentiā suam dicit: miracula:vocē:t doctrinam. In hoc autē nō solum malis:sed his qui boni fuerāt eos pponit. Eteni antiquis iustis beatiores eos dicit: quoniā nō soluz q; iudei non viderāt hi vident:sed t que iusti t.pphete cupierūt videre:t nō viderunt. Illi enim fide solum cōsiderauerūt:hi aūt visu t multo manifestius. Uides autē qualiter vet⁹ testamentum copulat nouo. nō enim si.pphete aliem cuiusdā t cōtrarij dei serui fuissent:christum cupiuissent.

¶ Vos ergo audite parabolā seminantis: Omnis qui audit uerbuz regni t nō intelligit: uenit malus t rapit quod seminatum est in corde ei⁹ hic est qui secus uiam seminatus est Qui autem super petrosa seminat⁹ est: hic est qui uerbum audit:t continuo cū gaudio accipit illud. Non habet autem in se radicē:sed est temporalis. Facta autem tribulatione t persecutione propter uerbum continuo scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis hic est qui uerbuz dei audit:t solicitudo seculi istius t fallacia diuitiaruz suffocat uerbum:t sine fructu efficitur. Qui uero in terram bonam seminatus est: hic est qui audit uerbum t intelligit t fructum affert:t facit aliud quidē centesimum: aliud autem sexagesimum: aliud uero tricesimum.

GLO. Dixerat superius q; iudeis non est datum nosse regnum dei:sed apostolis. t ideo cōcludit dicens: Uos ergo audite parabolā seminātis.quibus .s.committūť celi mysteria. AUG. super genesim ad litteram.viij.Quod narrauit euangelista factuz est:dominum.s.talia locutū fuisse: ipsi⁹ aūt domini narratio parabola fuit:de qua nūq; exigit vt etiam ad litterā facta monstrarent:que sermone.pferunt. GLO. Unde parabolā exponēs subdit:Omnis q; audit verbum regni t nō intelligit.sic cōstruendum est:Omnis qui audit verbum regni.i.predicationez meam que ad regnū celoruz adipiscēdum valet: Et nō intelligit.Quomodo autē nō intelligat subiūgit Uenit enī malus.i.diabolus:Et rapit quod seminatum est in corde eius.Omnis inq; qui talis est: hic est qui secus viā seminat⁹ est. Notanduz est autē q; seminatū diuersis modis accipit. Dicit enī t semen seminatum:t ager seminat⁹:qō vtrūq; hic inuenitur Ubi enī ait: Rapit quod seminatū est:de semine intelligendū est.vbi autē sequit: Secus viam seminatus est.nō de semine:sed de loco seminis itelligēdū est.i.homine:qui est quasi ager diuini verbi semine seminat⁹. REMIGI. His autem verbis exponit

dom⁹ quid sit semen: verbum .s. regni .i. euãgelice doctrine. Sūt enī nōnulli q̄ verbū dei nulla cordis deuotiōe suscipiūt: ⁊ iō semē v̄bi dei qō in eox corda bus seminat: demones q̄si semē vie trite subito auferūt. Sequit: Qui aūt ē seminat⁹ supra petrā: h̄ verbū audit ⁊c. Semē enī v̄bū dei qō in petra .i. corde duro ⁊ indomito seminat fructificare nō potest: q⁊ multa est ei⁹ duricia: ⁊ paruū celeste desideriū. vnde ꝓpter nimiā duriciam non habent in se radicem.

HIERO. Attende autē quod dictuꝝ sit: Continuo scādalizatur. Est ḡ aliqua distātia iter eū q̄ multi tribulationib⁹ penisq⁊ cōpellit christū negare: ⁊ eū q̄ ad p̄mā psecutionē statim scandalizat: ⁊ corruit. de qua hic loquit. Sequit: Qui aūt semi.ē in spi. Vidi videt ⁊ illō qō iuxta lr̄am ad adam dicit: Inē spinas ⁊ tribulos panē tuū manducabis. hoc significare mystice q⁹ quicūq⁊ seculi se dederit voluptatibus curisq⁊ isti⁹ mūdi: panē celestē ⁊ cibū vex iter spinas comedit. RABA. Recte aūt spine vocant⁹ q⁊ cogitationū suax punctionib⁹ mētem lacerāt ⁊ q̄si strāgulando spiritales virtutes: fruct⁹ gignere nō p̄mittūt. HIERO. Et elegāter adiūxit: Fallacia diuiti arū suffocat v̄bū. Blāde enī sūt diuitie: aliō agētes aliud pollicētes. Lubrica est illax possessio: dū huc illucq⁊ circūferunt: ⁊ īstabili gradu vel hōtes deserunt: vel nō hōtes reficiunt. vñ ⁊ dns diuites asserit difficulter ītrare in regnū celox suffocantib⁹ diuiti is v̄bū dei: ⁊ vigorē vtutū emolientibus. REMI. Et sciendū q⁊ his trib⁹ generib⁹ terre neq⁊ coprehēdunt oēs q̄ v̄bū dei audire p̄t: sz tñ ad salutē pducere nō valēt. Excipiūt gētiles: q̄ nec audire meruerunt. Seq̄t: Qui vō i terrā bonā seminat⁹ ē. Terra bona ē fidelis ꝺscīa electox siue mens sanctox: que v̄bū dei cū gaudio ⁊ desiderio: ⁊ cordis deuotione suscipit: ⁊ inter p̄spera ⁊ aduersa viriliter conseruat: ⁊ ad futurū pducit. vnde sequit: Et facit fructū aliō centesimum: aliud sexagesimū: aliud vero tricesimū

HIERO. Et notandū q⁹ sicut in terra mala tres fuere diuersitates. .s. secus viam: ⁊ petrosa: ⁊ spinosa loca: sic in terra bona trina diuersitas est: centesimi: sexagesimi: ⁊ fructus tricesimi. Et in illa autē ⁊ i ista nō mutat⁹ substātia: sed voluntas: ⁊ tā incredulorū q̄z credētiū corda sūt: q̄ semē recipiūt. vñ p̄mo dixit: Venit malus ⁊ rapit qō seminatū ē i corde eius. ⁊ secūdo ⁊ tertio ait: Hic ē q̄ v̄bū audit. In expositione quoq⁊ tre bone: iste est qui audit v̄bū. Primū ḡ debem⁹ audire: deīde itelligē: p⁹ itelligētias fruct⁹ reddē doctrinax: ⁊ facē vel cētesimū fructū vel sexagesimū atq⁊ tricesimū. AVG. xxi. de ciui. dei: Quid dā putāt hoc sic cē itelligendū: q⁹ sci ꝓ suox diuersitate meritox: alii tricenos hoies liberent: alij sexagenos: alij centenos: qō in die iudicii futurx suspicari solēt: nō p⁹ iudiciū: q̄ opiniōe q̄dā cū videt hoies ipunitatē puersissime pollicētes: eo q⁹ oēs isto mō ad liberatōez ptinē posse videāt: rīdit bñ poti⁹ esse viuēdū vt iter eos q̄sq⁊ reperiat: q̄ ꝓ alijs iterc̄surus sunt liberādis: ne tā pauci sint vt cito ad numex suū peruenientes multi remaneant: qui erui iam de penis illox intercessione non possint: ⁊ in eis inuenia tur quisquis sibi spem fructus alieni temeritate vanissima pollicet. REMI. Trecesimuz ergo fructū facit qui fidem sancte trinitatis docet: sexagesimum vo q̄ pfectionē bonox opex cōmēdat: senario .n. numero ois mundi ornat⁹ cōplet⁹ ē. Centesimum aūt fructū facit q̄ vitā eternā ꝓmittit: centenar⁹ enī ꝛc leua trāsit ad dextrā. ꝓ leuā aūt vita p̄sis designat: ꝓ dextrā futura. Aliit semē v̄bi dei tricesimuz fructum facit quādo bonā cogitationē gignit: sexagesimum q̄ bonā locutionē: centesimū quādo ad fructū boni opis pducit. AVG. de q̄. euā. Uel aliit: Centesimus fruct⁹ est mārtyriū: ꝓpter scītatē vite vel ꝓptū mortis. Sexagenari⁹ vginū ꝓpter otiū interitus q⁊ nō pugnāt ꝺ ꝺsuetudinē carnis. solet enī otium cōcedi sexagenarijs p⁹ militiam: vel p⁹ actōes publicas: tricesimus vō diuigatox: q⁊ hec ē etas pliantior ipi bñt acriorē cōflictum: ne libidinib⁹ superēt. Uel aliter cōfligendū ē cū amore tpaliū bonox vt rō vincat: aut etiā edomit⁹ subitusq⁊ cē: vt cū surgē ceperit facile repmat: aut ita extinct⁹ vt se omnino nulla ex parte cōmoueat. Ex quo fit vt ipsa etiā mortē ꝓpter veritatē alij fortiē spernāt: alij eq̄nimiē: alij libenī: q̄ tria genera fruct⁹ sūt tre triceni ⁊ sexagesimi ⁊ centesimi. In hox aliquo genere inueniēd⁹ ē tpe mortis sue siqs de hac vita recte cogitat emigrare. Uel centesimus fruct⁹ virginib⁹: sexagesim⁹ viduis ⁊ ornētib⁹ tricesim⁹ scō mrimonio deputat. Nā ipsa digitox ꝺiūctio: ⁊ q̄si molli se osculo complectens ⁊ federās maritum pingit ⁊ coniugem: sexaginta ad viduas: eo q⁹ in angustia ⁊ tribulatione sint posite. vnde ⁊ i feriori digito deprimunt. quāto maior est difficultas ex pte quōdā voluptatis illecebris abstinere tanto mai⁹ ⁊ p̄miū. Porro cētesim⁹ numer⁹ a sinistra transit ad dextrā: ⁊ hīsdē q̄dē digitis non eadē manu circulū faciens: exprimit virginitatis coronam.

Aliā parabolā ꝓposuit illis dicēs Simile factū est regnū celox homini qui seminauit bonū semē in agro suo. Cū autem dormirēt homines uenit inimicus ei⁹ ⁊ superseminauit zizania in medio tritici: ⁊ abijt. Cum aūt creuisset herba ⁊ fructū fecisset: tūc apparuer̄t ⁊ zizania. Accedētes autē serui patrisfamilias: dixerūt ei: Dñe nōne bonū semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei: Uis imus ⁊ colligimus ea? Et ait: Nō Ne forte colligentes zizania eradicetis simul ⁊ triticū. Sinite utraq⁊ crescere usq⁊ ad messem: ⁊ tempore messis dicam messoribus: Colligite primū zizania ⁊ alligate ea in fasciculos ad cōburendum: triticū aūt congregate in horreum meum.

Ca.xiii.

CHRY. In ꝓcedenti parabola locut⁹ est dñs de bis q̄ verbū dei non suscipiūt: hic aūt de his q̄ suscipiunt corruptiuū sermonem. etenī hoc ē diabolice machinationis veritati semp errorē inserere. vñ dr: Aliā parabolā ꝓposuit illis dicēs: HIE. ꝛ Dopōit aūt aliā pabolā q̄si diues patrfamilias: ītitatos diuersis reficiens cibis vt vnusq̄sq; fm naturā sui stomachi varia alimenta susciperet. Non aūt dixit: Alteram sed Aliā. Si enī ꝓposuisset alteram: expectare tertiam nō poteram⁹: ꝓmisit aliā: vt plures sequātur. Que aūt sit parabola ostenditur cuz subditur: Simile factum est regnū celoꝝ. REMI. Regnuz celoꝝ appellat ipsum filiuz dei: qō regnum simile dicitur esse homini q̄ seminauit bonū semen ī agro suo. CHRY. Deinde modū insidiarū diaboli ostēdit dicēs: Cum aūt dormirēt homines venit inimicus eius ꝛ superseminauit zizania in medio tritici ꝛ abiit. Demonstrat hic q̄ error post veritatē existit: qō ad rerū exitus testatur. Etenī post prophetas fuerūt pseudo ꝓphete: ꝛ post apostolos pseudo apostoli: ꝛ post christū antichristus. Nisi enī diabolus viderit quid imitetur: vel quibus insidiet: non tentat. quia igit vidit q̄ hic reddit in fructu centū: ille lx. alius. xxx. ꝛ nō poterat rapere ꝛ suffocare qō radicatum erat: per aliam deceptionē insidiatur interserens suā: multis ea similitudinibus colorās: vt facile surripiat his qui abiles sūt ad deceptionē. ꝓpē hoc non dixit: q̄ seminet aliquod aliud semen: sed zizaniā que fm visum assumulantur quodāmodo frumēto. Dūc etiā apparet diaboli malignitas: tūc enī seminauit: qñ vniuersa erāt completa vt magis noceret agricole studio. AVG. de que. euan. Dicit aūt cū dormirent hoīes: quia cum negligentius agerēt ꝓpositi ecclesie: aut dormitionē mortis acciperent apostoli venit diabolus: ꝛ superseminauit eos quos malos filios dñs interꝓtatur. Sed recte q̄rit vtrū heretici sint aut male viuētes catholici. Sz qō dicit eos in medio tritici seminatos quasi videnī illi significari q̄ vni⁹ cōionis sūt. Uerūtn qñ agrū ipsum nō ecclesiā: sed hūc mūdū interꝓtatus est: vnde intelligūtur heretici: qz in hoc mūdo pmiscent bonis: vt illis qui in eadē fide mali sint: palea poti⁹ q̄z zizania deputent: qz palea etiā fundamentū habet cum frumento radicē q̄z cōem. Scismatici autē videntur spicis corruptis etiā similiores vel paleis aristarū fractis vl scissis ꝛ de segete abiectis: nec tñ cō sequēs ē vt oīs hereticus vl scismaticus ab ecclesia corpaliter sepet. mlti enī portat ecclesia: quia nō ita defendunt falsitatem sententie sue: vt intentaz multitudinem faciant: quod si fecerint tunc pellūt: Luz ergo diabolus aspersus paruis erroribus falsiq̄ opinionibus superseminasset: hoc est ꝓcedente nomine christi hereses superiecisset: magis ipse latuit: atq̄ occultissimus factus est. Hoc est enī quod dicit: Et abiit. quā q̄z in hac parabola dñs sicut ī expositione cōclusit: non quedā sed omnia scandala ꝛ eos qui faciunt iniquitatē zizaniorū nomine significasse intelligitur. CHRY. Ex posteriorib⁹ autez diligenter hereticoꝝ formam describit dicēs: Cum aūt creuisset herba ꝛ fructū fecisset: tūc apparuerūt ꝛ zizania. In ꝓncipio enim heretici obumbrāt seipsos. cū aūt multā acceperint libertatē ꝛ sermōe alīquis cū eis participauerit: tūc venenum effundūt. AVG. de que. euā. Uel aliter: Cū hō spir. talis esse cepit diiudicans oīa tunc ei errores incipiūt apparē discernit enī quicq̄d audierit aut legerit abhorrere a regula veritatis: sed donec in eisdem ꝓficiat spiritalibus: pōt eū mouē quare sub noīe christiano tā multe hereticoꝝ extitere falsitates. vñ sequit: Accedentes aūt serui patrisfamilias dixerūt ei: dñe nonne bonū semē seminasti ī agro tuo? vnde g̃ zizania? Utz āt ipsi sint sui quos postea messores appellat an qz in expositiōe pabole messores dicit esse angelos: nec q̄sq̄z dicē facile ausus fuerit angelos nescisse: q̄s zizania supseminauerit: magis oportet intelligi hoīes ipsos fideles suoꝝ noīe hoc loco signatos: nec mirz si ꝛ bonū semē ipsi dicūt. ex diuersis enī significationib⁹ vna res diuersas sūtudines recipit: sicut ꝛ de se ait q̄ ipse sit ianua q̄ ipse sit pastor. Accedūt aūt ad deū sine corpe: sz corde ꝛ mentis desiderio: quo docēte itelligūt diaboli calliditate ꝑ eē factū. vñ seq̄tur: Et ait illis: Inimic⁹ hō hoc fecit. HIE. Diabol⁹ ꝓpterea inimic⁹ hō appellat: q̄ deus eē desiit. ꝛ in. ix. psal. scriptū ē de eo: Exurge dñe: nō ꝓfortat hō. Quāobrē non dormiat q̄ ecclesie ꝓpositus ē: ne p illi⁹ negligētiā ītimic⁹ hō superseminat zizania: ꝑ ē hereticoꝝ dogmata. inimic⁹ aūt vocat ꝓpē iacturā quā infert hoīb⁹. vexatio enī diaboli aduersus nos ē. ꝓncipiū āt vexatiōis factū ē nō ab ītimicitia que ē ad nos: sz q̄ ē ad deū. AVG. de q̄. euan. Cū aūt serui ei cognouerint hāc excogitasse diabolū fraudē: cū ꝫ tanti nois auctorē nihil se valere sentiret: vt fallacias suas eodē noīe obtegeret: pōt sibi subrepi volūtas vt tales hoīes de reb⁹ hūanis auferāt si aliquā tpis habeāt facultatē: sz vtz facē debeant iusticiā dei ꝫsulūt. vñ seq̄t: Serui āt dixerūt: vis im⁹ ꝛ colligim⁹ ea? CHRY. Ubi intuēda ē suoꝝ diligentia ꝛ dilectio. etenī festinant zizania euellere qō mōstrat eoꝝ de semīe solicitudinē. Ad hoc enī solū respiciūt: nō vt aliq̄s puniat: sed vt seminata nō pereant. Quid autem dñs responderit subditur: Et ait: non. HIERONYMVS. Datur enim locus penitentie: ꝛ monemur ne cito amputemus fratrē: quia fieri potest vt ille qui hodie norio depraua⁹ tus ē dogmate eras resipiscat: ꝛ defendere incipit veritatē. vñ subdit: Ne forte colligētes zizaniā: eradicetis siī ꝛ triticū. AVG. de cō. euā. Jn quo eos patientissimos ꝛ tranquillissimos reddit ꝑ enī dr: qz boni dū adhuc infirmi sūt: op⁹ hūt ī q̄busdā maloꝝ cōmixtiōe: siue vt p eos exerceat: siue vt eoꝝ cō patiōe magna illis exhortatio fiat ūitat ad meli⁹. aut forte simul eradicat triticū cū auferant zizania: qz multi primo zizania sūt: ꝛ postea triticū fiūt: q̄ nisi patienter cū mali sint tolerent: ad laudabilē mutationem non peruenīūt: ita si euulsi fuerint: simul eradicatur ꝛ triticum: qō futuri essent si eis parceretur. Ideo dicit tales non esse auferendos de hac vita: ne cum malos conat ītерficere: bonos ītficiat qō forte futuri sint: aut bonis obsit: quib⁹ ꝛ inuitis vtiles sunt. Sz tūc opportune hoc fiet: cū iā de fine nō restat vel tēp⁹ cōmutāde vite vel proficiendi ad veritatem et occasione atq̄ comparatione alieni erroris. ꝛ iō subdit: Sinite vtraq̄z crescere vsq̄ ad messem. i. vsq̄ ad iudiciū. HIERO. Uidetur aūt hoc

esse contrariũ illi ꝓcepto : Auferte malũ de medio vestrũ. Si enĩ ꝓhibebetur eradicatio ꝛ vsq; ad messem tenenda est patientia quomodo eijciendi sunt quidam de medio nostrũ: Sed inter triticũ ꝛ zizaniam quod nos appellamus loliũ: q̃diu herba est ꝛ necdum calamus venit ad spicam: grandis similitudo ẽ: ꝛ in discernẽdo aut nulla aut difficilis substãtia. permanet ergo dñs: ne verbi quod ambiguũ est cito sententiã ꝓferamus: sed deo iudici reseruemus vt cũ dies iudicij venerit: illa non suspitionẽ crimis: sed manifestũ reatũ ō sanctoꝝ cetu eijciat. AVG. contra epistolã permeniani: Cum enĩ quisq; christi anoꝝ intus in ecclesia ꝯstitutoꝝ in aliquo tali peccato fuerit deꝓhensus: vt anathemate dignꝰ habeatur: fiat hoc vbi periculũ scismatis non timeꝫ cũ dilectione non ad eradicandũ: sed ad corrigendũ. q̃ si se non agnouerit: neq; penitendo correxerit: ipse foris exiet: ꝛ ꝑ ꝓpriã voluntatem ab ecclesie cõmunione dirimet. vnde dñs cuꝫ dixisset: Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem: subiunxit cãm dicens: Ne forte cũ vultis colligere zizaniam: eradicetis simul ꝛ triticum. Ubi satis ostendit cum metus iste non subest: sed oĩno de frumentoꝝ stabilitate certa securitas manet. i. quando ita cuiusq; crimen notũ est: ꝛ omnib⁹ execrabile appꝛet: vt vel nullos ꝓsus vel non tales habeat defensores ꝑ quos possit scisma ꝯtingere: non dormiat seueritas disciplinę: in q̃ tanto est efficatioꝝ emendatio prauitatis: quãto diligẽtioꝝ fuerit obseruatio charitatis. Cum vo idẽ moribus plurimos occupauerit: nihil aliud boni restat q̃ doloꝝ ꝛ gemitus. sic igitur misericorditer corripiat homo qõ põt: qõ aũt non põt: patienter ferat: et ex dilectione gemat atq; lugeat. demũ ille desuper emendet ꝛ corrigat: atq; vsq; ad messeꝫ differat eradicare zizaniã ꝛ paleam vẽtilare. Turba aũt iniquorum cũ facultas est in populis ꝓmendi sermonem generali obiurgatione ferienda ẽ: ꝛ maxime si occasionem atq; oppoꝛtunitatẽ ꝓbuerit aliqõ dñi desuper flagellũ: quo eos appareat ꝓ suis meritis vapulare. tũc enĩ aures humiles ꝓbet emendari ꝛmone calamitas auditoꝝ: ꝛ facilius in gemitu confitendi q̃ in murmura reꝛistendi afflicta corda compellit: q̃q̃ etsi nulla calamitas tribulatiõis ꝓmat: cum facultas detur vtiliter corripiẽ in multitudine multitudo. nam sicut separata seuire. sic in ipsa cõgregatione obiurgata gemere consuetum. CHRY. Hoc aũt dixit dñs ꝓhibens occasiones fieri. neq; enim oportet interficere hereticũ: qꝛ pꝛeliũ inꝛpugnabile in oꝛbem terrarũ induceꝛet. ꝛ ideo dicit: Ne eradicetis simul cum eis frumentũ. i. si moueritis arma ꝛ occideretis hereticos necesse est multos sanctoꝝ simul submitti. non ergo detinere hereticos: ꝛ abscidere liberam eoꝝ ꝓpalationẽ: ꝛ synodos ꝛ studia dissoluere ꝓhibet: sed interficere ꝛ occidẽ. AVG. ad vincentiũ: Hec aũt pꝛimitus mea sñia erat: neminem ad vnitatẽ christi eẽ cogẽdũ. vbo enĩ agendũ: disputatione pugnandum: rõne vincendũ: ne fictos catholicos haberem⁹: quos aptos hereticos noueramus. Sed hec opinio mea non contradicentium verbis: sed demõstrantiũ supabaꝫ exemplis. haꝝ. n. legũ terroꝝ quibus ꝓmulgandis reges seruiũt dñi in timoꝛe: ita ꝓfuit vt nũc alij dicant: Jam hoc volebam⁹: sed deo gratias q̃ nobis occasionẽ ꝓbuit ꝛ dilationũ moꝛulas amputauit. Alij dicũt hoc esse verum iam sciebamus: sed nescio qua cõsuetudine tenebamur: gratias deo q̃ vĩcula nostra dirupit. Alij dicant: Nesciebam⁹ hoc esse veritatẽ: nec eam discere volebamus: sed ad eã cognoscendã met⁹ fecit intentos: gratias dño q̃ negligentiã nostram stimulo terroꝛis excussit. Alij dicant: Nos falsis rumoꝛibus terrebamur intrare: quos falsos esse nescirem⁹ nisi intrarem⁹: nec intrarem⁹ nisi cogeremur: gr̃as deo qui ꝑdicationẽ nostrã flagello abstulit: exptos docuit q̃ vana ꝛ inania de ecclesia sua mẽdax fama inꝛtauerit. Alij dicãt: Putam⁹ quidem nihil interesse vbi fidem christi tenerem⁹: ꝯ gr̃as dño q̃ nos a diuisione collegit. ꝛ hoc vni deo ꝯgruere vt in vnitate colatur oñdit. Seruiant ergo reges terre christo leges edẽdo ꝑ christo. AVG. ad bonifaciũ comitẽ: Quis aũt vestrũ velit non solũ aliquẽ hereticoꝝ perire: vex etiã aliquid pdere: ꝯ aliter nõ meruit habẽ pacẽ dom⁹ dauid nisi absolon filius ei⁹ in bello qõ ꝯtra patrẽ gerebat fuisset extinct⁹: q̃uis magna cura mandauerit suis: vt eũ q̃tũ possent vinũ saltuq; seruarẽt: ꝛ eẽt cui penitẽti paternus affect⁹ ignoscere: Quid ãt ei restitit nisi pditũ flere: ꝛ sui regni pace acquisita suã mesticiã cõsolari: Si ergo catholica mater ecclesia: si aliquoꝝ pditione tam multos ceteros colligit: dolorẽ materni coꝛdis lenit: ꝛ sanat cũctoꝝ liberatione populoꝝ. vbi est aut̃ qõ isti damare ꝯsueuerunt liberũ est credere: cui vim christ⁹ intulit: quẽ coegit: ecce hñt ap̃lm paulũ: agnoscant in eo ꝑus cogentẽ christũ: ꝛ postea docentẽ: ꝑus ꝛrientẽ: ꝛ postea consolantẽ. Mix aũt est quõ ille q̃ pena corpis ad euãgeliũ coact⁹ intrauit plus illꝰ ꝏbus q̃ solo verbo vocati sũt in euãgelio laboꝛauit: cur q̃ nõ cogeret ecclesia pditos filios vt redirẽt: si pditi filij coegerũt alios vt perirẽt: Sedq; Et in tpe messis dicã messoꝛib⁹: Colligite pꝛimũ zizaniã: ꝛ alligate ea in fasciculos ꝛ cõburatis. HIE. Messis ãt appellaꝫ temp⁹ metendi: ꝑ messem vo designaꝫ dies iudicij: in quo separandi sũt boni a malis. Sz ꝓpe quid dicit: CHRY. Colligite pꝛimũ zizaniã? Ut nõ timeãt boni q̃si simul cũ zizaniis tollaꝫ frumẽti HIE. Qõ aũt dicit zizanioꝝ fasciculos igni tradi ꝛ tritici ꝯgregari in hoꝛrea: manifestuꝫ est hereticos quosq; ꝛ hypocritas gehẽne ignib⁹ cõcremandos: sanctos vo q̃ appellanꝫ tritici: hoꝛreis. i. celestibus mansionib⁹ recipi. AVG. de que. euan. Queri aũt põt cur non vnũ fascẽ aut vnũ acerũ zizanioꝝ fieri dixerit: nisi forte ꝓpter varietatẽ hereticoꝝ nõ solũ a tritico sed etiã a seipsis discrepantiũ. Ipsa vnitas iusq; hereseos in q̃bus figillatim sua cõmunioe diiũcti sũt: noie fasciculoꝝ designauit: vt etiã tũc ꝛcipiant alligari ad cõburendũ cũ a catholica cõione segregati: suas ꝓprias q̃si ecclesias habẽ ceperit: vt cõbustio eaꝝ fit in fine scli nõ alligatio fasciculoꝝ. Sz si ita eẽt: nõ tã multe respiciendo: ꝛ in catholicã remeando ab erroꝛe discederent. Quapꝛopẽ alligatio fasciculoꝝ ĩ fine ꝓfutura ẽ: vt nõ ꝏfuse: ꝯ ꝑ mõ perꝛuersitatis sue vniuscuiusq; erroꝛis ꝑtinacia puniat. RABA. Et notandũ q⁹ vbi dicit: Seminauit bonum semen: notat bonã voluntatẽ que in electis ẽ. vbi vo dicit Jnimicus: cautelaꝫ habendã intimare

volnit:de qua crescentibus zizaniis quasi patienter ferens ait: Inimicus homo hoc fecit. patientiā nobis cōmendauit.vbi vō ait: Ne forte colligentes zizania.oonauit nobis discretionis exemplū. Quādo aūt subiungit: Sinite vtraq; crescere vsq; ad messez cōmendauit longanimitatē. Ad vltimū iusticiā cuz dicit: Alligate ea in fasciculos ꝛc̄.

Aliam parabolam proposuit eis dicens: Simile est regnuz celorum grano synapis: quod accipiens homo seminauit in agro suo: quod minimū quidem est omnib⁹ seminib⁹. Cum autem creuerit: maius ē omnibus oleribus: ꝛ fit arbor ita ut uolucres celi ueniant ꝛ habitent in ramis eius.

CHRY. Quia dñs dixerat q⁹ de semine tres ptes pereunt: ꝛ saluatur vna. ꝛ in ipsa rursus que saluat: multa efficitur iactura ꝓpter zizania que sup̄ seminantur: ne dicerēt: Qui ergo erūt ꝛ quanti fideles? consequēter hūc timorē aufert p parabolam synapis. ꝛ ideo dicit: Aliam parabolā ꝓposuit eis dicēs: Simile est regnū celoꝝ grano synapis. HIERO. Regnū celorū p̄dicatio euangelij est ꝛ noticia scripturarum que ducit ad vitam: de qua dicitur ad iudeos: Auferetur a vobis regnū dei. huiusmodi ergo regnū celoruz est simile grano synapis. AVGV. de que. euan. Granū nāq; synapis ad feruorez fidei ptinet: vel eo q⁹ dicatur venena expellere. Sequit̄: Quod accipiens hō seminauit in agro suo. HIE. Homo qui seminat in agro suo a plerisq; saluator intelligitur: qui in animis credētiū seminat. Ab aliis ipse homo seminans ī agro suo. i. in corde suo. Quis aūt est iste qui seminat: nisi sensus noster ꝛ animus qui suscipiēs granū p̄dicationis: ꝛ fouēs sementē humore fidei facit in agro sui pectoris pullulare? Sequitur: Quod minimū quidem est omnib⁹ seminibus. Predicatio euangelij minima est omnib⁹ disciplinis. ad primā quidē doctrinā fidem nō habet veritatis: hominē deū: deum mortuū: ꝛ scandalum crucis p̄dicans. confer huiusmodi doctrinā dogmatibus philosophorū ꝛ libris eoꝝ: ꝛ splēdori eloquētie: compositioniq; sermonū: ꝛ videbis quāto min⁹ sit ceteris seminib⁹ semen euangelij. CHRY. Uel minimū semē euāgelij: quia discipuli vniuersis erāt imbecilliores: sed tñ q⁹ magna erat virt⁹ in eis: expansa est eorū p̄dicatio vbiq; terraꝝ. ꝛ ideo sequit̄: Cum autem creuerit: maius est omnibus oleribus .i. dogmatibus. AVGV. de que. euāge. Dogmata aūt sunt placita sectarū. i. vt placuit sectis. HIE. Philosophoꝝ enī dogmata cū creuerint: nihil morar: nihil vitale demonstrant: totuz placidū marcidumq; ebulit in olera ꝛ in herbas que cito arescūt ꝛ corruūt. Predicatio aūt euangelica que parua videbatur in principio: cum vel in aīam credētis: vel in totū mūdū sata fuerit: nō exurgit in olera: sed crescit in arborē: ita vt volucres celi quas uel aīas credentiū: vel fortitudines dei seruitio mancipatas sentire debem⁹: veniāt ꝛ habitēt in ramis eius. vnde seq̄t̄: Et fit arbor ita vt volucres celi veniāt ꝛ habitent in ramis ei⁹. Ramos puto cuāgelice arboris q̄ de grano synapis creuerint: dogmatū esse diuersitates: in quib⁹ supradictarum volucꝝ vnaquecq; requiescit. Assumam⁹ ꝛ nos pennas colūbe: vt ad altiora volitantes possim⁹ habitare in ramis hui⁹ arboris: ꝛ nidos nobis facere doctrinarū: terrenaq; fugiētes ad celestia festinare. HYLA. Uel grano synapis seipsum dñs cōparauit: acri semini ꝛ oīm seminū mīmo: cui⁹ virtus p̄sluris accendit̄. GRE. xix. moza. Ipe quidē est granū synapis qui in horto sepulture plātatus arbor magna surrexit. Granū nāq; fuit cū moreret: arbor cū resurgeret: granū p humilitatē carnis: arbor p potentiā maiestatis. HYLA. Granuz igitur hoc postq̄ in agro seminatū fuit. i. vbi a pplo comp̄hēsus ꝛ tradit⁹: morti tanq̄ in agro fuit satione quadā corpis cōsepult⁹: vltra mensurā oīm olerū excreuit: ꝛ vniuersam ꝓphetaruz gloriā excedit: Oleris enī vite tanq̄ egroto isrl̄ data ē p̄dicatio ꝓphetarū: sed tā in ramis arboris celi volucres inhabitāt: aplos. s. ex christi virtute ꝓtensos: ꝛ mundum inumbrantes in ramis intelligūt⁹: in quo gentes in spe vite aduolabūt: ꝛ aurarū turbine. i. diaboli spū flatuq; vexate: tanq̄ in ramis arboris requiescent. GRE. xix. moza. In istis etiā ramis volucres requiescunt: q: sancte anime quibusdā virtutuz pennis a terrena cogitatione se subleuant: in eoꝝ dictis atq; cōsolatiōibus ab hmōi fatigatiōe vite respirant.

Aliaz parabolam locut⁹ est eis: Simile ē regnū celoꝝ fermēto: q⁹ acceptū mulier abscōdit in farine satis trib⁹ donec fermētatū est totuz.

CHRY. Ad idē ostendendū dñs apponit ꝓbolam de fermēto. vñ dicitur: Aliā ꝓbolā locut⁹ est eis: Simile est regnū celoꝝ fermēto. q. d. Sicut fermentū multā farinā transmutat in suā virtutē: ita ꝛ vos totū mūdū trāsmutabitis. Et vide ibi prudentiā: ea enī que sunt nature inducit: demonstrās q̄m ficut illa possibile ē fieri: ita ꝛ hoc. Nō autē dixit q⁹ posuit simpliciter sed abscondit: ac si diceret: Ita et vos cū subiecti fueritis impugnatoribus vestris: tunc eos superabitis. Et sicut fermentū suffoditur quidez: non aūt destruit̄: sed paulatim ad suū habitum oīa transmutat: sic ꝛ in p̄dicatione vestra continget. nō itaq; q: multas dixi superuenturas vobis vexatiōes timeatis: ita enī fulgebitis ꝛ oēs superabitis. tria autē sata hic ꝓ multis posuit. hūc enī numeꝝ determinatum ꝓ multitudine indeterminata accepit. HIE. Satū aūt ē gen⁹ mensure iuxta morē ꝓuincie palestine: vnū ꝛ dimidiū modiū accipiēs. AVG. de q̄. euan. Uel fermētū dicit dilectionē eo q⁹ feruescē facit ꝛ excitat. Mulierē sapiētiā dicit. In farine autē satis trib⁹ itelligūt̄ vel tria illa ī hoīe: ex toto corde: ex tota aīa: ꝛ ex tota mēte. vel tria illa fructifera: centesimū: sexagesimuz: ꝛ tricesimū. vel tria illa genera hoīm: noe: daniel: ꝛ iob. RABA. Dic aūt: Donec fermētatū totū. q: charitas ī nra mēte recondita eo usq; crescē dedit: vt tota mēte ī sui pfectiōez ꝛmutet q⁹ b ichoat̄: i futuro vo pficiet̄. HIE. Ul aliter: Mu

lier ista q̄ fermētū accipit: ⁊ abscōdit p̄dicatio mihi videt aplica vel ecclesia de diuersis gētib⁹ congregata. hec tollit fermētū: intelligētiā. s. scripturarū et abscondit illud in farine satis trib⁹ vt spūs aīa ⁊ corp⁹ in vnū redacta nō discrepēt inter se. Uel aliter: Legimus in platone tria eē in aīa: rōnale: irascibile: ⁊ concupiscibile. ⁊ nos g̃ si acceperim⁹ fermētū euangelicū sacraꝝ scripturaꝝ: in rōne possideam⁹ prudentiā: in ira odiū cōtra vitia: in desiderio cupiditatē vtutū: ⁊ hoc totū fiet p euāgelicā doctrinā quā nobis mat ecclesia p̄stitit. dicā ⁊ quozūdā intelligētiā: mulierē istaz ⁊ ipsi ecclesiā interp̄tant: q̄ fidē hois farine satis tribus cōmiscuit. s. credulitati patris ⁊ filij ⁊ spūsci: cuz in vnū fuerit fermētata: non nos ad triplicē deū: sed ad vni⁹ diuinitatis p̄ducit noticiā: pius quidē sens⁹: sed nūq̄ parabole ⁊ dubia enigmatū intelligētia p̄sit ad auctozitatē dogmatū p̄ficē. HYLA. Fermēto se dñs cōparauit. fermētū enī de farina ē: qō vtutē accepta acernio sui generis reddit. hoc aūt fermētū acceptū mulier synagoga. s. p iudiciū mozris abscōdit hoc: aut in farine mensuris tribus. i. legis: ꝓphetaꝝ: euāgelioꝝ equalitate cooptū. oīa vnū fec: vt q̄d lex cōstituit: ꝓphe nūciauerūt: idipsū euāgelioꝝ p̄fectōibus expleat: q̄b̄ ad trīū gētiū vocatiōz: ex sem chā ⁊ iaphet: tres mēsuras farine eē referendas sensisse multos memini. Sz nescio an boc ita opinari rō p̄mittat: cum etsi omniū gētiū vocatio sit: ī bis tamē chzistus nō absconsus sit sed ostensus: ⁊ ī tanta infidelium multitudine fermentatū est totū.

¶ Hec oīa locut⁹ ē ihesus ī pabolis ad turbas: ⁊ sine pabolis nō loq̄batur eis: ut implerē q̄ dictū erat p ꝓphetā dicētē: Aperiā in pabolis os meū: eructuabo abscondita a cōstitutione mundi.

CHRY. Post p̄missas pabolas ne aliq̄s opīaret q⁹ chzist⁹ nouā induceret: induxit euāgelista ꝓphetā etiā hūc p̄dicentē doctrine modū. Et iō dic: Hec oīa locu. ē ie. ī pa. ad turbas. Marc⁹ aūt ait: Quī sicut poterāt audire: loq̄batur eis fmonē ī pabolis. vñ nō mireris si de regno disputās granī ⁊ fermēti meminit: hoīb⁹. n. loq̄batur ideotis ⁊ indigētib⁹ ab his induci. REMI. Parabola grece: latine dr̄ filitudo per quā veritas demōstrat. Oñdit q̄ppe in ipa filitudine q̄sdā figuras vboꝝ ⁊ imagines veritat. HIE. Nō aūt discipulis sed turbis pabolas loq̄batur: ⁊ vsq̄ hodie turbe ī pabolis audiūt. ⁊ iō dr̄: Et sine pabolis nō loq̄batur eis. CHRY. Quātus enī multa sine pabolis turbis dixerit: sz tñ tūc nibil. AVG. de con. euā. Uel boc dr̄: nō q̄ nibil ꝓprie locut⁹ ē: sz quia nullū fere sermonē explicauit: vbi nō p pabolā aliq̄d significauit: q̄uis in eo aliqua ⁊ ꝓprie dixerit: ita vt sepe iueniatur tot⁹ sermo ei⁹ pabolis explicatus: tot⁹ aūt ꝓprie dict⁹ null⁹ iueniat. Explicatos ān sermones dico q̄n ex aliq̄ occasiōe rer incipit loq̄: quousq̄ termiet q̄cq̄d ad ipsam rē ptinet ⁊ trāseat ad aliud. Nōnūq̄ sane alius euāgelista cozzexerit: q̄d ali⁹ diuersis tpib⁹ dictum indicat. non enī oīno fm rer gestaꝝ ozdinē: sz fm sue q̄sq̄ recordationis facultatē narrationē quā exozsus ē noīauit. Quare aūt in pabolis loq̄rē: manifestat euāgelista cū subdit: Ut adimpleret q̄d dictū ē p ꝓphe. dī. Aperiā ī pabolis os meū eruc. absc̄o. a cōstitutiōne mūdi. HIE. Hoc testimoniū de. lxxvij. psalmo sūptū ē. Legi in nōnullis codicib⁹ eo loco vbi nos posuim⁹ ⁊ vulgata editio hz: Ut adimpleret q̄d dictū ē p ꝓphetā dicētem: scriptū ē: p ysaiā ꝓphetā dicētē. REMI. Unde porphyri⁹ obiecit fidelibus: Euangelista vī tāte insipientie fuit: vt q̄d reperitur in psalmis: ipe deputauerit ysaie. HIE. Quia g̃ mīme iueniebat ī ysaia arbitror postea a prudētib⁹ viris eē sublatū. Sz mihi in principio ita editū: Q̄d scriptū ē p asaph ꝓphaz dicētē. Septuagesim⁹ enī septim⁹ psalm⁹ de quo sūptū ē testimoniū: Asaph ꝓphete inscribit: ⁊ p̄mū scriptorz nō intellexisse asaph: ⁊ putasse scriptoris vitiū: aut emēdasse nomē ysaie: cui⁹ vocabulū manifestū erat. Sciēdū ē itaq̄ q⁹ nō solū dauid: sz etiā ceteri quorū in psalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis dei p̄scripta sūt noīa ꝓphete sūt appellādi: asaph videlz ⁊ idithū ⁊ oseas: ⁊ reliq̄ quos scriptura cōmemorat: q̄d q̄ ī pson dñi dr̄: Aperiā ī pabol' os meū. Cōsiderādū autē⁹ ⁊ iueniēdū describi egressū israelis ex egypto: ⁊ oīa signa narrari q̄ ī exodi cōtinēt bistoria. Ex quo intelligim⁹ vniuersa illa q̄ ibi scripta sūt pabolice ferri da ⁊ manifestare abscōdita sacra. Doc enī saluatore dictuꝝ se eē ꝓmittit dicēs: Aperiam in pabolis os meū. GLO. q. d. Qui pius locut⁹ sū p ꝓphetas: mō in ꝓpria p̄sona aperiam os meum in parabolis: et eructuabo de thesauro mei secreti: emittam mysteria que abscondita erant a cōstitutione mūdi.

¶ Tūc dimissis turbis uēit ī domū: ⁊ accesserūt ad eū discipuli ei⁹ dicentes: Edissere nobis pabolā zizanio rū agri. Qui rñdēs ait: Qui seminat bonū semē est fili⁹ hois. Ager aūt est mūd⁹. Bonū uero semē: hi sūt filij regni. zizania aūt filij sūt nequam. Inimic⁹ aūt q̄ seminauit ea ē diabolus. Messis uero cōsūmatio scli ē. Messores aūt angeli sūt. Sic ergo colligūt zizania ⁊ igni cōburunt: sic erit in cōsūmatōe scli. Mittet filius hois angelos suos ⁊ colligent de regno ei⁹ oia scādala: ⁊ eos qui faciūt iniqtatē ⁊ mittēt eos ī caminū ignis. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Tūc iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eoꝝ. Qui hz aures audiēdi audiat.

CHRY. Locut⁹ fuerat dñs turbis ī pabol' vt eos ad interrogandū inducēt: ⁊ q̄uis multa ī pabol' dixisset: null⁹ tñ eū interrogauit. ⁊ iō eos cōmūnit. vñ sequitur: Tunc dimissis turbis venit in domū. Null⁹ aūt eū scribaꝝ sequit. vnde manifestū est q⁹ ꝓpter nibil

Ca.xiii.

aliud ꝑpus seqbãt:qꝫ vt eũ caperẽt i sermõe. HIE. Dimittit autem turbas t domũ reuertit:vt accedãt ad eũ discipuli:t secreto interrogẽt q̃ ppls nec merebat audire:nec poterat. RABA. Mystice aũt dimissa turba tumultuantiũ in deoꝝ ingredit eccleſiã gentiũ:t fidelib⁹ exponit sacramenta celestia.vñ seqtur:Et accesserũt ad eũ disc.ei⁹.o.Edis.no.pa.ziza. agri. CHRY. Cũ aliqñ volẽtes discere formidauerint interrogare:nũc libẽ interrogãt t ostendunt:qñ audierãt:Vobis datũ est nosse mysteriũ regni dei. iõꝫ singulariter interrogãt:nõ multitudinẽ emulãtes:qb⁹ nõ erat datũ. Dimittit aũt pabolã fermẽti t synapis vt manifestiores. Interrogãt ãt de pabola zizanioꝝ:qz hz oueniẽtiã ad ꝓmissam pabolã de semie:t aliqd ampli⁹ oñdit.dñs ãt q̃ eẽt pabola exponit.vñ seqt:Qui rndẽs ait eis:Qui se.bo.se.ẽ fil. hois. REMI. Ideo aũt dñs se filiũ hois appellauit:vt ꝑ indicio nobis exẽplũ hũilitatis relinq̃ret.sine qz futuꝝ erat vt hereticí negarẽt eũ verũ hoiem eẽ:siue vt p hũanitat] fidẽ possim⁹ ascẽdẽ ad diuinitatis cognitionẽ.Seqt:Ager aũt ẽ mũd⁹. GLO. Cũ aũt ipse sit q̃ seminat agꝝ suũ:mãifestũ ẽ qꝫ pñs mũdus ẽ ei⁹. Seqt:Bonũ vo semẽ hi sũt fi.regni. REMI.i.sci t electi viri q̃ inẽ filios regni ꝛputãt. AVG.ɔ fausti:Zizania aũt expõit dñs nõ aliqua falsa veris scripturis imissa:sic maniche⁹ interptat. sꝫ oẽs filios maligni.i.imitatores diabolice falsitat] vñ sequit:Zizania ãt sũt fi.neq̃. Per quos oẽs ipsos t malignos vult intelligi. AVG.ò q̃.euã. Quis aũt imũdicia in segete zizania dicit. Seqt:Inimic⁹ ãt q̃ se.ea ẽ diabol⁹. CHRY. Etenim hoc diabolice ẽ machinatiõis veritati sp inserere errorẽ. Sequit: Messis vo ost.se.ẽ. Alio aũt loco ait ꝺ samaritanis loqũs:Leuate oculos vros t ꝺsiderate regiones: qñ iã albe sũt ad messem.t rursus:Messis quidez multa oparij aũt pauci.in quib⁹ vbis messem dicit iã adesse. Qualiter g̃ ꝺ eã dicit eẽ futurã:Sꝫ sciẽdũ q̃ in alia significatiõe messem dic:vñ t ibi dic q̃ alt us ẽ qui seminat t ali⁹ q̃ metit.hic aũt eũdẽ dic esse qui semiat t qui metit:qñ ibi nõ ad sui differẽtiaz: sed apl̃oꝝ ꝓphetas induxit. Etenim ipse christ⁹ p pphetas seminauit i iudeis t samaritanis. Idẽ g̃ nominat semẽ fm aliud t aliud. Cũ enim de obedientia loq̃t t psuasiõe ad fidẽ ꝺ vocat messez:sic i quo totũ pficit. Sꝫ cũ inq̃rit de fructu auditiõis vbi dei: tũc ostũmationẽ dicit messem sic hic. REMI. Per messem enim designat dies iudicij i quo sepandi sũt boni a malis:qꝺ fiet ministerio angelorꝝ.vñ infra dr: q̃ veniet fili⁹ hois cũ angelis suis iudicare. ꝓpt qꝺ sequit:Messores aũt angeli sũt. Seqt:Sic g̃ ziza. colli.t igni cõbu.sic erit i ostũ.scli. Mit.fi. ho.ange. su.t colli.de reg.ei⁹ oĩa scan.t eos q̃ fa.iniq̃tatẽ. AVG.rr.de ciui.dei:Nũq̃d de regno illo vbi sunt nulla scãdala:de regno g̃ isto ei⁹qꝺ ẽ hic.s.eccl̃ia colligẽt. AVG.de q̃.euã. Qꝺ ãt ꝓmo sepanẽt zizania: ꝺ ẽ qz tribulatiõe ꝓcedẽte sepabũt impii a piis: qꝺ per bonos angelos intelligitur fieri: quia officia vindicte pñt implẽ boni bono aĩo: quꝺ ler:quꝺ iuder: officia vo misericordie mali implere nõ pñt. CHRY. Vel põt inrelligi de regno celestis ecclesie t tũc oñdit ꝺ duplex pena:videlz q̃ excidũt a gl̃ia: in hoc qꝺ dicit:Et colligẽt de regno ei⁹ oĩa scanda- la.s.ne scandala in regnũ ei⁹ intrẽt.t ꝺ q̃ ꝺburũt in hoc qꝺ subdit:Et mittẽt eos i caminum ignis. HIE. Oĩa ãt scandala referũt ad zizania.ꝺ ãt qꝺ dicit:Et colligẽt de reg ei⁹ oĩa scan.t eos q̃ fa.iniq̃tatẽ inter hereticos t scismaticos qui faciũt iniquitatez voluit distinguere:vt p eos qui faciũt scãdala intelligant hẽtici:p eos vo q̃ faciũt iniq̃tates: intelligãt scismatici. GLO. Vel aliter:Per scandala pñt intelligi illi q̃ pbẽt primo occasionẽ offensiõis aut ruine:p faciẽtes iniq̃tatẽ quoscũq; peccantes. RABA. Obserua qꝺ dicit:Et eos q̃ faciũt iniquitatez: nõ q̃ fecerũt:qz nõ q̃ uersi sũt ad penitẽtiã:sꝫ soluz q̃ pmanẽt in pctis:eternis cruciatib⁹ mãcipãdi sũt. HIE. Vide aũt ineffabilẽ dei amorẽ ad hoĩes. Est enim ad bñficia ꝓmpt⁹ t ad penã tard⁹. cũ enim seminat p seipsũ seminat:cũ aũt punit p alios:mittit eos ad ꝺ angelos suos. Seqt:Ibi erit fle. t stri. dẽtiuz. REMI. His verbis demõstrat vera corporꝝ resurrectio:nihilomin⁹ oñdit p hoc duplex pena infernĩ.nimij calorꝝ:t nimij frigorꝝ.sicut aũt scãdala referũt ad zizania: ita iusti reputant in filios regni. ꝺ quib⁹ sequit:Tũc iusti fulgebũt sicut sol i regno patris eorꝝ.in pñti enim sclo fulget luminꝝ scoꝝ corã hoib⁹: p ostũmatiõꝝ aũt mũdi ipsi iusti fulgebũt:sic sol i regno pris sui. CHRY. Nõ qz ita solũ sic sol:sꝫ qz ꝺ fidere aliud magis luculẽtũ nõ noscim⁹:cognit] nobis vtic exẽplis. REMI. Qꝺ aũt dic:Tunc fulgebunt:intelligẽdũ ẽ qz t nũc fulgẽt in exẽplũ aliorũ: sꝫ tũc fulgebũt sic sol ad laudandũ deũ. Seqt:Qui hz aures audiẽdi audiat. RABA. i. qui hz intellectũ intelligat:qz mystice hec oĩa intelligẽda sũt.

¶ Sile ẽ regnuz celoꝝ thesauro absco̅dito i agro qué q̃ inuenit hõ absco̅dit:t p̃ gaudio illi⁹ uadit t uẽdit uniuersa q̃ habet:t emit agrum illum.

CHRY. Parabole q̃s supza dñs posuerat de fermẽto t synapi ad vtutẽ euãgelice ꝓdicationis referũtur:qñ supabit orbẽ terrarũ.nũc autẽ vt ꝓciosita tẽ t magnificẽtiã eiusdẽ oñderet:ꝓponit pabolã ꝺ thesauro t margarita dicẽs:Sile est reg.ce.the.absconditum in agro. Predicatio enim euãgelij occultata ẽ i mundo.et si nõ vendideris oĩa:nõ emes eã:t cum gaudio hoc oportet facere.vñ sequit:Quẽ q̃ inuenit hõ abscondit. HYLA. Dic quidẽ thesaur⁹ gratis inuenitur:Euãgeliuꝝ enim ꝓdicatio i absoluto ẽ. Sꝫ vtendi t possidẽdi hmõi thesauri cũ agro potestas non põt esse sine ꝓcio:qz celestes diuitie nõ sine dãno seculi possidentur. HIE. Qꝺ aũt absc̃ondit nõ de inuidia facit:sꝫ more seruãtis t nolẽtis ꝑdere absc̃ondit in corde:quẽ ꝓstinus ꝓtulit facultatib⁹. GRE. in ho. Vel aliter:Thesaur⁹ in agro absc̃ondit⁹ ẽ celeste desideriũ. Ager vo in quo thesaur⁹ absc̃ondit ẽ disciplina studij celestis:quem.s.thesauz cũ inuenit homo absc̃ondit.s.vt seruet ꝺa studiũ celestis desiderij a malignis spiritibus custodiri nõ sufficit ei q̃ ꝺ ab humanis laudib⁹ non absc̃ondit.in pñti etenim vita quasi in via sum⁹:qua ad patriã pgimus. Maligni aũt spũs iter nostrũ quasi quidã latrũculi obsident. Depredari g̃ desiderãt:qui thesauz publice portãt in via. Hoc aũt dico:non vt ꝓximi nr̃i opera

nostra nō videāt: ſz vt p hoc qō agim⁹: laudes exte/
ri⁹ nō q̄ram⁹. Celoꝝ aūt regnū iccirco terrenis reb⁹
ſile ōr: vt ex his q̄ anim⁹ nouit ſurgat ad incognita:
vt p hoc q⁹ ſcit notū diligē: diſcat ignotū amare. Se
quit̄: Et p̄ gau. illi⁹ va. t vē. vniuer. q̄ hz: t emit agrū
illū. Agrū ꝓfecto vēditis oīb⁹ cōpat: q̄ voluptatib⁹
carnis r̄nūciās: cūcta ſua t̄rena deſideria p diſcipli/
ne celeſtī cuſtodiā calcat. HIE. Uel theſaur⁹ iſte i
quo ſūt oēs theſauri ſapie t ſcie abſconditi: aut de⁹
vbū ē q̄ in carne xp̄i videt̄ abſcōdit⁹: aut ſcē ſcriptu
re in q̄b⁹ poſita ē noticia ſaluatoris. AVG. de
que. euā. Iſte aūt theſaur⁹ dixit in agro abſcōditū. ſ.
duo teſtamēta in eccl̄ia: q̄ cū q̄s ex pte intellect⁹ at/
tigerit ſentit illic magna latē t vadit t vēdit oīa ſua
t emit illū. ⁊tēptu tpaliū cōpat ſibi otiū: vt ſit diues
cogitatione dei.

Item ſile eſt regnū celoꝝ hoi ne
gociatori q̄renti bonas margaritas.
Inuēta autē una p̄ciosa margarita
abijt t uēdidit oīa q̄ hūit t emit eā.

CHRY. Euāgelica p̄dicatio nō ſolū lucrū multi/
plex p̄bet: ſed t p̄ciosa ē vt margarita. Unde p⁹ pa/
rabolā de theſauro ponit parabolā de margarita di/
cens: Item ſile ē reg. ce. hoi negociatori. In p̄dicatio
one enī duo oportet adeſſe. ſ. ab hui⁹ vite negociis
ſcpari: t vigilantē eē q̄ negociatio deſignat: vna āt
ē veritas t nō ptita: t ꝓpter hoc vna margarita ōr
inuēta. Et ſicut q̄ margaritā hz: ipſe q̄dē nouit q⁹ di/
ues ē: alijs vō nō eſt cognit⁹ multotiēs eam manu
detinēs ꝓpter ei⁹ puritatē: ita ē in p̄dicatiōe euāge/
lij. q̄ enī eā detinēt: ſciūt ſe diuites eē. Infideles aūt
hūc theſaur⁹ neſciētes diuitias nr̄as ignorāt. HIE.
Bone aūt margarite p̄nt intelligi lex t ꝓphete. au/
di ḡ martion t manichee q⁹ bone margarite ſūt lex
t ꝓphete. Una ḡ p̄ciosiſſima margarita ē ſcia ſalua
toris t ſacramētū paſſiōis t reſurrectōis illi⁹: qō cū
inuenerit hō negociator ſilis pauli apl̄i: oīa legis ꝓ/
phetarūq⁹ myſteria t obſeruatiōes p̄ſtinas in q̄bus
inculpate vixerat: q̄ſi purgamēta cōtēnit vt ipſū lu/
crifacerēt: nō quo inuētio bone margarite ꝺdēnatio
ſit veterū margaritar⁹: ſed quo cōpatiōe ei⁹ oīs alia
gēma ſit vilior. GLO. Uel p margaritā p̄ciosam
intelligit̄ celeſtis vite dulcedo: quā inuētā oīa vēdēs
emit: q⁹ q̄ celeſtis vite dulcedinē inq̄rtū poſſibilitas
admittit pfecte cognouerit ea q̄ in terris amauerat:
libēter cūcta derelinquit: deformē cōſpicit̄ q̄cq̄ de
terrene rei placebat ſpecie: q̄a ſola p̄cioſe margari/
te claritas fulget in mēte. AVG. de que. euā. Uel
hō cū q̄rat bonas margaritas: inuenit vnā p̄ciosā: q⁹
q̄rēs homines bonos cū q̄b⁹ vtilit̄ viuat inuenit vnū ſi/
ne pctō ieſū chriſtū: aut p̄cepta q̄rens: q̄bus ſeruatis
cū hoīb⁹ recte ouerſet̄. Inuenit dilectiōez primi: in
q⁹ ex vno dic̄ apl̄s oīa ꝺtineri: aut bonos intellect⁹
q̄rens inuenit illū vnū quo cūcta ꝺtinēt̄: in p̄ncipio
vbū qō ē lucidū candore veritatis: t ſolidū firmita/
te eternitatis: t vndiq⁹ ſibi ſile pulchritudine verita
tis: q̄ de⁹ penetrata teſtudine intelligēd⁹ ē. Quolibz
vō illoꝝ triū ſit: vel ſi aliud occurrere potuerit: qō
margarite vni⁹ p̄cioſe nole ſignificet̄: p̄ciū ei⁹ ē noſ/
ipſi: q̄ ad eā poſſidendā non ſum⁹ liberi niſi oīb⁹ ꝓ

nr̄a liberatiōe ⁊tēptis q̄ tpaliū poſſidēt̄. Uēdit enīz
reb⁹ nr̄is: nullū aliud p̄ciū mai⁹ accipim⁹ q̄z noſipoſ:
q: talibus implicari nr̄i nō eramus: vt rurſus nos
ꝓ illa margarita demus: non quia tantū valet: ſz q:
plus dare non poſſumus.

Item ſile ē r̄gnū celoꝝ ſagene miſ
ſe i mari: t ex oi genere piſciū ꝯgre
gāti: quā cū ipleta eſt educētes: t ſe
cus litt⁹ ſedētes elegerūt bonos i va
ſa ſua: malos āt foras miſerūt. Sic
erit in ꝯſumatiōe ſeculi: Exibūt an
geli: t ſepabunt malos de medio iu
ſtoꝝ t mittēt eos in caminū ignis:
ibi erit fletus t ſtridor dentiuz.

CHRY. Poſtq̄z p̄dictas parabolas euāgelicā p̄/
dicationē cōmēdauerat: vt nō cōfidam⁹ in p̄dicatio/
one ſolū: neq⁹ fidē nobis eſtimem⁹ ſufficere ad ſalu
tē: aliā parabolā terribilē ſubdit dicēs: Item ſile ē re.
ce. ſage. miſ. in mari. HIE. Impletio enī hieremie
vaticinio dicētis: Ecce ego mittā ad vos piſcatores
multos. poſtq̄z aūt audierunt petr⁹ t andreas: iaco
bus t iohānes: Sequimī me: faciā vos piſcatores ho
minū: ⁊texerūt ſibi ex veteri t ex nouo teſtō ſagenā
euāgelicoꝝ dogmatū: t miſerūt eā i mare hui⁹ ſcl̄i q̄
vſq⁹ hodie i mediis fluctib⁹ rēdit̄: capiēs de ſalſis t
amaris gurgitib⁹ q̄cq̄d inciderit. i. bonos homines t
malos: t hoc ē q̄ ſubdit: Ex oi ge. piſ. ꝯgrēgāti.
CHRY. Uel alit̄: Scā eccl̄ia ſagene cōpat̄: q⁹ t p̄/
ſcatorib⁹ ē omiſſa t p eā q̄ſq⁹ ad enū regnū a p̄/
ſcl̄i fluctib⁹ trahit̄: ne eterne mortis ꝓfūdo merḡat
q̄ ex oi genere piſciū ꝯgregat: q⁹ ad pctōr̄ veniā ſa
pientes t fatuos: liberos t ſuos: diuites t pauper:
fortes t infirmos vocat. Que ſagena. ſ. tūc vniuerſa
liter ꝯplet̄: cū in fine ſuo būani generis ſūma ꝺclu/
dit̄. vñ ſeq̄t̄: Quā cū iple. eēt edu. t ſec⁹ lit. ſedē. ele.
bo. i va. ſua: ma. āt fo. miſerūt. Sic̄ .n. mare ſeculū: ita
ſcl̄i finē ſignificat litt⁹ maris: i quo. ſ. fine boni piſces
in vaſis eligūt̄: mali ꝓiciūt̄ foras: q⁹ t elect⁹ q̄ſq⁹ i
tabernacl̄a eēna recipit̄: t intēni regni luce pdita ad
exteriores tenebras reprobi ꝓtrahūt̄. Nūc enī ma/
los bonoſq⁹ cōiter q̄ſi pmixtos piſces fidei ſagena
⁊tinet: ſz litt⁹ indicat ſagena eccl̄ie q̄d trahebat.
HIE. Dū enī ſagena extrahit̄ ad litt⁹: tūc vex ſecer
nēdoꝝ piſciū iudiciū demōſtrabit. CHRY. Quid
aūt diſtat hec pabola a pabola zizanioꝝ: Eteni illic
bi q̄dē ſaluāt̄: bi āt peūt: ſic̄ et ℔. ſz illic q̄dē ꝓp̄ pra
uoꝝ dogmatū hereſiz: t in āteriori pabola ꝺ ſemie.
q: nō attēdebāt q̄ dicēbāt. ℔ āt ꝓp̄ vite neq̄tiā ꝓp̄
quā q̄uis t piſcatōe capti. i. cognitōe dei fruēt̄ nō
p̄nt ſaluari. Ne aūt audiēs q̄n malos foras miſert
eſtimes hāc penā nō eē piculoſam: p expoſitōez ei⁹
grauitatē oñdit dicēs: Sic erit i cōſū. ſcl̄i: exibūt an/
geli. q̄uis alibi dicat: q⁹ ipſe ſegregabit eos: ſicut ſe
parat paſtor oues: hic angelos hoc facē dicit: ſicut i
pabola zizanioꝝ. GRE. in ho. Timēdū ē aūt ℔ po
ti⁹ q̄z exponēdū. apta enī voce tormēta peccātū de/
cta ſūt: ne q̄s ad ignorātie ſue excuſatiōz recurrer⁹:
ſiq̄d de eēno ſupplicio obſcure diceret. RABA.

Cū enī venerit finis mūdi: tūc verū ſecernēdos pi
ſciū iudiciū demōſtrabit: ⁊ q̄ſi in quodā q̄etiſſimo
portu boni mittēt in vaſa celeſtiū māſionū. malos
aūt tormēdos ⁊ exiccandos: gehēne flāma ſuſcipiet.

¶ Intellexiſtis hec oia? Dicūt ei:
Etiā. Ait illis: Ideo oīs ſcriba do
ctus i regno celoꝝ ſimilis eſt homi
patrifamilias: q̄ pfert de theſauro
ſuo noua ⁊ uetera.

¶ CHRY. Recedentib⁹ turbis dñs diſcipulis in pa
rabolis loq̄t: ex quib⁹ ſapiētiores ſūt facti: ita q̄ in
telligūt que dicūt. Quo circa dicit eis: Intellexiſtis
hec oia: dicūt ei: Etiā. ¶ HIE. Ad apoſtolos enī p
prie ſermo ē: quos nō vult audire tūm vt pplm: ſz eti
am intelligere vt magiſtros futuros. ¶ CHRY. De
inde q̄ intellexerūt: rurſus eos laudat. vñ ſequitur:
Ait illis: Ideo oīs ſcriba do. in re.ce.ſi.ē hoi pfiſa. q̄
pfert de theſau. ſuo no. ⁊ vetera. ¶ AVG. xx. de ci.
dei: Non dixit Uetera ⁊ noua. qđ vtiq̄ dixiſſet niſi
maluiſſet meritoꝝ ordinē ſeruare q̄ tēpoꝝ. Mani
chei etiā dū ſola dei promiſſa noua tenere ſe arbitrā
tur: remanēt in vetuſtate carnis: ⁊ nouitatē īducūt
erroris. ¶ AVG. de que. euan. Utq̄ aūt iſta cōcluſi
one exponere voluit quē dixerit theſaurū ī agro ab
ſcōditū: qñ ſcē ſcripture intelligūt que noīe duoꝝ
teſtamētoꝝ noui ⁊ veteris ꝯcludūt: an oñdē volu
it eū doctū babēdū in eccl'ia q̄ etiā ſcripturas vete
res pabolis explicatas intellexerit: ab iſtis nouis ac
cipiens regulas: q̄ ⁊ iſta dñs p pabolas enūciauit
vt ſi ipſe in quo illa cōplent ⁊ manifeſtant: p pabo
las adhuc loq̄t donec paſſio ei⁹ velū diſcindat: vt
nihil ſit occultū qđ non reueleť: multomagis illa q̄
tā lōge de illo ſcripta ſūt pabolis opta eſſe noueri
mus: q̄ cū iudei ad litterā accipiāt: noluerūt eſſe do
cti in regno celoꝝ. ¶ GRE. Sed ſi p nouū ⁊ vetus
qđ dicit: vtrūq̄ teaſtimentū accipim⁹: Abraam do
ctū fuiſſe denegamus: q̄ noui ⁊ veteris teſtamenti
ſi facta nouit: mīme vba nūciauit. Moyſen quo
q̄ docto patrifamilias cōpare nō poſſum⁹: q̄ etſi te
ſtamentū edocuit vetus: nouū tn̄ dicta nō ꝓtulit. Sz
in eo qđ hic dr̄: intelligi valet: q̄ nō de his q̄ fuerāt
ſed de his qui ī eccl'ia poterāt loq̄bāť: q̄ tunc noua
⁊ vetera pferūt: cū vtriuſq̄ teſtāmēti pdicamēta vo
cib⁹ ⁊ moꝛib⁹ loquūtur. ¶ HYLA. Diſcipulis enī ē
locutus: quos ſcribas ꝓpter ſcientiā nūcupat: eo q̄
intellexerint ea q̄ ille noua ⁊ vetera. i. in enāgelijs ⁊
lege ꝓtulit q̄ ſunt ⁊ eiuſdē patriſſamilias: vniuſq̄
vtraq̄ theſauri: ipſos etiā ſub patriſſamilias noīe ſi
bi cōpat: eo q̄ doctrinā de ſpūſſancti theſauro ſuo
nouoꝝ ac veterū ſūt adepti. ¶ HIE. Uel apl'i inſtru
cti ſcribe dicūť: q̄ſi notarij ſaluatoꝛis: qui verba illi⁹
⁊ pcepta ſignabāt in tabulis coꝛdis carnalib⁹ regno
rū celeſtiū ſacramētis: ⁊ pollebant opib⁹ prīſſami
lie: eiiciētes de theſauro doctrinaꝝ ſuaꝝ noua ⁊ ve
tera: vt q̄cquid in euangelio pdicabāt legis ⁊ pphe
tarū vocib⁹ cōprobarēt. Uñ ⁊ ſpōſa dicit in cantico
cāticoꝝ: Noua cū veteribꝰ fratruelis meꝰ fuaui tibi.
¶ GLO. Uel aliter: Uet⁹ ē ut p culpa hūanū gen⁹
in eterna pena intereat: ⁊ nouū ut ouerſus ī regnū
viuat. Prius aūt de regni ſilitudine theſauꝝ īuētuꝝ
ac margaritā bonā ꝓtulit: poſtmodū inferni penas
de maloꝝ cōbuſtione narrauit ad que in cōcluſiōe
ſubiūgit: Ideo doct⁹ ſcriba. Ac ſi dicat: Ille ī ſancta
eccl'ia doct⁹ pdicatoꝛ ē: q̄ ⁊ noua ſcit pferre de ſua
uitate regni: ⁊ vetuſta dicere de terroꝛe ſupplicij: vt
vel pene terreāt quos pmia nō inuitant:

¶ Et factū eſt cū cōſūmaſſet ieſus
pabolas iſtas: trāſijt inde. Et ueni
ens in patriā ſuā docebat eos in ſy
nagogis eoꝝ: ita ut miraret̄ ⁊ dice
rent: Unde huic ſapientia hec ⁊ uirtu
tes? Nōne hic ē fabri filiꝰ? Nōne
mater eiꝰ dicit maria: ⁊ frēs eiꝰ iaco
bus ⁊ ioſeph ⁊ ſimō ⁊ iudas: ⁊ ſoꝛo
res eiꝰ nōne oēs apud nos ſūt? Unde
ergo huic oia iſta? Et ſcandalizabā
tur in eo. Ieſus aūt dixit eis: Nō
eſt ꝓpheta ſine honoꝛe niſi in patria
ſua ⁊ i domo ſua. Et fecit ibi uirtu
tes multas ꝓpt̄ incredulitatē illoꝝ.

¶ HIE. Poſt parabolas quas dñs ad pplm ē locu
tus: ⁊ quas ſoli apl'i intelligūt: trāſijt in patriā ſuam
vt ibi aperti⁹ doceat. Et hoc ē qđ dr̄: Et factū ē cum
cōſūmaſſet ieſus pa. iſtas trāſijt inde ⁊ ve. ī pa. ſuā do. eos
in ſyna. eoꝝ. ¶ AVG. de con. euā. A ſupioꝛi ſermone
pabolaꝝ iſtarū ſic trāſit: vt nō oñdat obſequētis ordi
nis neceſſitatē: pſertim q̄ marc⁹ ab iſtis pabolis nō
in qđ matthe⁹: ſed ī aliud intendens in qđ ⁊ lucas:
ita cōtexuit narrationē vt credibilib⁹ oñdat hoc cē
poti⁹ obſequēter geſtū qđ ipſi duo obſequēť adiūgūt
de naui. ſ. in qua dormiebat ieſus: ⁊ de miraculo ex
pulſoꝝ demoniꝝ: q̄ matthe⁹ ſupius recolens intro
ſuit. ¶ CHRY. Patriā aūt ei⁹ h̄ nazaret vocat: nō enī
fecit vtutes multas: ſed ī capharnaū feē mlta ſigna.
ſz doctrinā eis oñdit nō minoꝛē admiratiōnē hūtez
q̄ ſigna. ¶ REMI. In ſynagogis autez docebat: vbi
plurimi conueniebāt: q̄ ꝓpter multoꝝ ſaluteē de celis
deſcēdit ad terras. Seqūt: Ita vt mirarēť ⁊ dicerēt:
vñ huic ſa. hec ⁊ vtutes? Sapia referť ad doctrinā:
vtutes vo ad miraculoꝝ opatoꝛ. ¶ HIE. Mira ſtul
titia nazarenoꝝ: Mirāť vñ hēat ſapiam ⁊ vtutes. ſz
erroꝛ in ꝓmptu ē: q̄ fabri filiū ſuſpicanť. vnde ⁊ di
cūt: Nōne hic ē fabri filiꝰ? ¶ CHRY. Per oia q̄ erāt
inſenſati vilipēdētes eū ab eo q̄ eſtimabať cē pr̄: q̄ꝛ
uis mlta hoꝝ exēpla hūtes ī ātiq̄s tpib⁹ ⁊ patꝝ igno
biliū nobiles vidētes filios: etenī dauid cuiꝰ dā agri
cole ieſſe fuit filiꝰ: ⁊ Amos cuiꝰ dā paſtoꝛis ⁊ ipe pa
ſtoꝛ. Oportebat.n. ꝓpt̄ h̄ marie eū honoꝛare: qui a
talibus exiſtens talia loquebať. etenī hoc erat ma
nifeſtum: quoniā non ex humana diligentia erat: ſz
ex diuina gratia. ¶ AVG. in ſer. de nati. Eſt aūt pat
chriſti faber de⁹: q̄ totius mūdi opa fabricat⁹ ē. Ar
chā noe diſponebat. moyſi tabernaculū ordinauit.
archam teſtamēti inſtituit. Fabrū dixeri q̄ mētē ri
gidā explanat: ac cogitatiōes ſuꝑbas excidit. ¶ HY
LA. Fabri etiā h̄ erat filiꝰ ferrū igne vincētis rōne:

seculi virtutē iudicio decoquētis massāq; formātis in oē op⁹ vtilitatis humane: formā. s. corpoꝝ nr̄oꝝ i diuersa mēbroꝝ ministeria: z ad oīa eterne vite opa fingentis. HIE. Cū aūt errēt in patre: nō est mirā dū si errēt in fratrib⁹. vñ subdit: Nōne ei⁹ mater dr̄ maria: z frēs ei⁹ iacobus z ioseph z simon z iudas z sorores eius nōne apud nos oēs sūt. HIE. Ꝟ bel uidiū: Fratres dñi hic appellātur filij matertere ei⁹ marie: z hec ē mater iacobi: z ioseph vxor alphei. z hec dicta ē maria iacobi minoris. AVG. ō q. euā. Non ergo mirū est dictos esse fratres dñi ex matre no genē quoscūq; cognatos: cū etiā ex cognatione ioseph dici potuerint frēs ei⁹ ab illis q̄ eum patrem dñi esse arbitrabant. HYLA. Inhonorat q̄ dñi sa suis: z quāq; docēdi prudētia z opandi virt⁹ admiratione cōmoueret: non tñ credunt hec in noīe dñi agere: z paterne artis quodā obprobrio lacessūt. Inter tot q̄ magnifica que gerebat: corpis eius ꝺtēplatione cōmouebanē. z iō dicūt: Unde huic oīa ista? Seq̄t: Et sic scādalizabātur in eo. HIE. Error iudeoꝝ salus nr̄a est z hereticoꝝ ꝺdēnatio. intātū enī cernebāt hoīem iesū christū vt putarēt filiū fabri.

CHRY. Intuere enī christi māsuetudinē cōueniat⁹ est: sed cū mlta māsuetudine rñdit. vñ seq̄tur: Jes⁹ aūt dixit eis: Nō ē ꝓpheta sine honore: nisi in patria sua z i domo sua. REMI. Prophetā seipsū appellat: qō z moyses manifestat cū dicit: Prophetā sus citabit de⁹ de frib⁹ vestris vobis. Et hoc sciendū ē q; nō solū christ⁹ q̄ est caput oīm ꝓphetaꝝ: sꝫ etiam hieremias daniel z ceteri minores ꝓphete maioris honoris z dignitatis fuerūt apud exteros q̄s apud suos. HIE. Propemodū enī naturale ē ciuef sem per ciuib⁹ inuidere. nō enī ꝟsiderāt pītia fieri opa: sꝫ fragilis recordātur infantie: q̄si nō z ipsi p coetdez etatū gradus ac maturā etatē venerint. HYLA. Inhonorabilē etiā ꝓphetā i patria sua eē rñdit: qz in iudea esset vsq; ad crucis sententiā condēnādus z q; penes solos fideles dei virtus: z ꝓpter eoꝝ incredulitatē opibus diuine vtutis abstinuit. vñ seq̄tur: Et nō fecit ibi virtutes multas ꝓpter incredulitatē eoꝝ. HIE. Non q̄ etiā incredulis facē nō potuit vtutes multas: sed q; ne multas faciens vtutes ciues incredulos ꝺdēnaret. CHRY. Si aūt admiratio eis adueniebat ex miraculis: quare nō multa fecit? qz nō ad ostentionē suā inspiciebat: sꝫ ad ea q̄ alijs erāt vtilia. hoc igit nō ꝓueniēte despexit: qō erat suiipsi⁹: vt nō penā ei⁹ augeat. Cur igit vel pauca fecit signa: vt nō dicāt: Si vtiq; facta eēnt signa nos credidissem⁹. HIE. Pōt etiā aliter intelligi q; iesus despiciat in domo z in patria sua: hoc ē in populo iudeoꝝ: z iō ibi pauca signa fecerit: ne penitus ierscusabiles fierēt. maiora autem signa quotidie in gētibus per apostolos facit: non tam in sanatione corpoꝝ q̄s animarum salute. CA. XIIII.

In illo tpe audiuit herodes tetrarcha famam iesu: z ait pueris suis hic ē iohānes baptista: ipse surrexit a mortuis: z iō uirtutes operant in eo. Herodes enīz tenuit iohannē z alligauit euz: z posuit in carcere ꝓpter herodiadē uxorem fratris sui. Dicebat enim illi iohannes: Non licet tibi habere eam Et uolēs illū occidere timuit populum: qz sicut ꝓphetā eum habebāt.

GLO. Quia supra euāgelista oīderat quō pharisei christi miracula calūniantur: cōciues aūt ei⁹ hic admirātes christū: tñ ꝺtenebant: refert nūc quā opinionē ex auditis miraculis herodes de christo ꝺceperat. vñ dicit: In illo tpe audiuit herodes tetrarcha famā iesu. CHRY. Non absq; cā hic tēp⁹ euāgelista designat: sed vt discas tyranni superbiā z negligentiā. neq; enī a ꝓncipio didicit ea q̄ erāt a christo: sed post plurimū tēp⁹: sic etiā multi q̄ potestatibus sūt: multa electiōe circūdati hmōi tarde addiscūt: qz nō multā horū faciūt curā. AVG. de con. euan. Scribit aūt matthe⁹: In illo tpe: nō in illo die vel ipsa hora. nā z marc⁹ quidē hoc eodē mō dicit: sed nō eodē ordine. sed postq̄s discipulos ad ꝓdicādum misit: nulla tamē facta necessitate qua hoc cōueniēter gestū eē intelligeret. Lucas etiā narrandi eum ordinem tenet quē z marc⁹: nec ipse tñ rerum gestaꝝ ordinē fuisse eūdē credi cogit. CHRY. Quid de ergo q̄s magnū q̄d ē virtus: nam z defunctū iohannem herodes formidauit: z de resurrectiōe philosophat: z ideo sequit. Et ait pueris suis: hic est iohannes baptista: ipse surrexit a mortuis z iō virtutes operant in eo. RABA. Sed quāta est inuidia inde ortū ex isto loco ꝺcernūr. Johannē enī a mortuis potuisse resurgere nullo attestāte herodes alienigena nūciauit: Judei vo christū quē ꝓphete eoꝝ ꝓdixerant non resurrexisse: sꝫ furtim ablatū eē credere malūt. in quo insinuat⁹ q; ꝓmptioꝝ ē animꝰ gētium ad credulitatē q̄s iudeoꝝ. CHRY. Quidā aūt ecclesiasticoꝝ interp̄tū q̄rit quare herodes ista sit suspicat⁹: vt putet iohānē a mortuis resurrexisse: q̄si alieni erroris nobis reddēda sit rō: aut ex his vbis habeat occasionē heresis metemischoseos: que p⁹ multos annoꝝ circulos in diuersa corpa dicit aias insinuari: cū eo tpe quo iohānes decollat⁹ est dñs. xxx. annoꝝ eēt. RABA. Bene autē de resurrectionis virtute oēs senserūt: q; maioris potētie sūt sancti futuri cū a mortuis resurrexerint: q̄s fuere duz adhuc carnis infirmitate grauarēt. ꝓpterea dicit: Et ideo virtutes operant in eo. AVG. de con. euan. Lucas aūt dicit: Et ait herodes: Johānē ego decollaui: q̄s est iste de quo audio talia? Quia q̄ hesitante lucas cōmemorauit herodē: intelligendū ē aut post hanc hesitationē ꝺfirmasse in aīo suo q̄ ab alijs dicebatur: cū dixit pueris suis sicut h̄ matthe⁹ narrat: Hic est iohānes baptista. ita ꝓnūciāda sunt hec verba: vt hesitantē adhuc iudicēt. vtroq; enī mō ꝓnūciari pōt: vt aut ꝺfirmatū eū ex alioꝝ verbis accipiam⁹ aut adhuc eū hesitātē vt lucas cōmemorat. REMI. Forte aūt queret aliquis: q̄re dicat matthe⁹ In illo tpe audiuit herodes: cū longe supi⁹ dicat q; mortuo herode reuers⁹ ē dñs ex egypto? Sed hec q̄ soluit si intelligat duos fuisse herodes. mortuo nāq; prioꝛe herode successit ei archelaus filius ei⁹: qui post. x. annos relegatus ē apud viennā vrbem

gallie.deide cesar augustus iussit diuidi illud regnū i tetrarchias: ⁊ tres ptes dedit filijs herodis. Iste ergo herodes q̄ iohānem decollauit: ē fili⁹ maioris herodis sub quo dn̄s nat⁹ est. ⁊ vt hoc oñderet euangelista addidit Tetrarcha. GLO. Quia vero dixerat de opinione resurrectionis iohānis: cū nihil de morte dixisset: iō reuertit ⁊ narrat qualiter obiret. CHRY. Et hāc historiā nobis euāgelista nō pīcipaliter iducit: q⁹ totū studiū fuit ei dicere de christo ⁊ nihil aliud: nisi ad hoc cōferre debebat. Dicit ergo herodes tenuit iohānez ⁊ alligauit eū. AVG. de cō. euā. Lucas quidē nō eodē ordīe id recordat: sed circa baptismū quo dn̄s baptizat⁹ ē. vñ b̄ occupasse itelligit: vt narret q̄ multo post factū ē. Luz. n. cōmemorasset iohānis verba de dn̄o q⁹ ventilabrum in manu ei⁹ sit: cōtinuo b̄ subiecit: q̄ nō continuo factū esse iohānes euāgelista exponit: cū cōmemoret postea q̄ baptizat⁹ ē iesus isse eū i galileā: ⁊ p⁹ redisse i iudeā: ⁊ ibi baptizasse circa iordanē añq̄ iohānes i carcerē missus eēt. Sed nec matthe⁹ nec marc⁹ eo ordīe de iohāne i carcerē misso i sua narratiōe posuerūt: quo factū apparet in eorū scriptis. nā ⁊ ipsi direrūt tradito iohāne dn̄z isse i galileā: ⁊ post multa q̄ fecit ibi ex occasiōe fame veniētis ad herodē: de christo narrāt oīa q̄ de iohāne fuerūt inclusō ⁊ occiso. Cām aūt quare posit⁹ fit in carcerem oñdit cū dicit: Propter herodiadē vxorē fratris sui Dicebat enī illi Johānes: Nō licet tibi habere eā. HIERO. Uel⁹ narrat historia: philippum herodis maioris filiū fratrē hui⁹ herodis duxisse vxorē herodiadē filiā arethe regis arabū: postea vero socerū e⁹ exortis q̄busdā cōtra generū simultatib⁹ tulisse filiam suā: ⁊ i dolorē p̄oris mariti herodes inimici eius nuptijs copulasse. q̄ iohānes baptista q̄ venerat in spū ⁊ virtute helie: eadē auctoritate qua ille achab corripuerat ⁊ iezabel arguit herodē ⁊ herodiadez q⁹ illicitas nuptias fecerit: ⁊ nō liceat fratre viuēte germano vxorē ei⁹ ducere: malēs piclitari apud regem q̄ ꝑpter adulationē eē īmemor⁹ preceptorum dei. CHRY. Nō tñ vxori loquit sed viro ei⁹: qñ principaliora erat hic. forsan enī legē iudeorū tenebat: ⁊ iō iohānes eū ab adulterio ꝓhibuit. Sequit: Et volēs eū occidere timuit populū. HIERO. Seditionē q̄ dez populi verebat ꝓpter iohānē a quo sciebat turbas i iordane plurimas baptizatas sed amore vincebat vxoris: ob cuius ardorē etiā dei p̄cepta neglexerat. GLO. Timor enī dei corrigit: timor hominuz differt: sed voluntatē nō aufert. vñ ⁊ auidiores reddit ad crimen quos aliqñ suspēdit a crimine.

¶ Die autez natalis herodis: saltauit filia herodiadis in medio: ⁊ placuit herodi. Unde cū iuramēto pollicit⁹ est ei dare: quodcūq̄z postulasset ab eo. At illa p̄monita a mr̄e sua da mihi inqt hic in disco caput iohānis baptiste. Et cōtristat⁹ est rex. ꝑpter iuramentū aūt ⁊ eos q̄ pariter recūbebāt iussit dari. Misitq̄z ⁊ decollauit iohannē in carcere. Et allatū ē caput ei⁹ i disco: ⁊ datū ē puelle ⁊ illa attulit matri sue. Et acceden tes discipuli ei⁹ tulerūt corp⁹ eius ⁊ sepelierunt illud: ⁊ uenientes nunciauerunt iesu.

CHRY. Postq̄z enarrauit euāgelista icarceratiōnē iohānis: ꝓsequit de occisiōe ipsi⁹ dicēs: Die aūt natalis herodis saltauit filia herodiadis i medio. HIERO. Nullū iuenim⁹ aliū obseruasse diē natalis sui nisi herodē ⁊ pharaonē: vt quoꝝ erat par impietas esset vna solēnitas. REMI. Et sciendum q⁹ cōsuetudo ē nō solū diuitū sed etiā pauperū mulierū: ita pudice filias suas nutrire: vt vir ab extraneis videanē. Nec aūt ipudica mulier ipudice filiā suam nutriuit: quā nō docuit pudorē sed saltationē. Nec min⁹ reprehēdend⁹ ē herodes q̄ oblit⁹ ē domū suaz eē aulā regiā quā p̄dicta mulier fecerat theatrū. vñ sequit: Et placuit herodi. vñ cū iuramēto pollicitus ē ei dare quodcunq̄z postulasset ab eo. HIERO. Ego aūt nō excuso herodē q⁹ iuitus ⁊ nolēs ꝓpter iuramentū homicidiū fecerit: q̄ ad hoc forte iurauit vt future occisionis machinas p̄pareat. alioq̄n si ob iusiurandū fecisse se dicit: si matris: si patris postulasset iteritū factur⁹ fuerat: an nō: q̄ in se ergo repudiatur⁹ fuit: contēnere debuit i p̄pheta. ISIDO. In malis ergo ꝓmissis rescinde fidē. Impia est ꝓmissio q̄ scelere adimplet. Illud nō ē ol seruandū sacramētū quo malū icaute ꝓmittit. Sequit: At illa p̄monita a matre sua: da mihi inqt hic i disco caput iohānis baptiste. HIERO. Herodias enim timēs ne herodes aliqñ resipisceret vel philippo fratri amic⁹ fier: atq̄ illicite nuptie repudio solverent monet filiā vt i ipo statim cōuiuio Johānis caput postulet: digno operi saltatiōis dignū sanguis premiū. CHRY. Duplex ē aūt hic puelle accusatio: ⁊ qñ saltauit: ⁊ qñ ita ei placuit: vt occisionē expeteret i mercedē. Vide aūt qualiter crudelis ⁊ qualiter mollis ē herodes. seipm enī obnoxiū iuramēto facit illā aūt oñam petitiōis cōstituit. q̄ ergo sciuit q̄ ex ei⁹ petitiōe malū euenicbat: tristat⁹ est. vñ sequit: Et cōtristat⁹ ē rex. virt⁹ enī etiā apud malos admiratione ⁊ laudib⁹ digna ē. HIERO. Uel aliter: Cōsuetudinis scripturarū ē: vt opinionē multorū sic narret historic⁹: quo eo tēpore ab hominibus credebat sicut ioseph ab ipsa quoq̄ maria appellabat p̄r iesu: ita ⁊ nūc herodes dicit cōtristat⁹: q⁹ b̄ discūbentes putabāt. Dissimulator enī mētis sue ⁊ artifex homicidij tristitiā p̄ferebat i facie: cū leticiā haberet i mēte. Sequit: Propter iusiurādū: aut ꝓpter eos q̄ pariter recūbebāt iussit dari. Scel⁹ excusat iuramento: vt sub occasiōe pietatis ipius fieret. Quō aūt subiicit Et ꝓpter eos q̄ pariter discūbebāt: vult oēs sceleris sui eē cōsortes: vt i luxurioso cōuiuio cruente epule deferrētur. CHRY. Si aūt testes habere piurationis formidauit: q̄to magis timuisse oportebat tam inique occisiōis tatos testes habere. REMI. Sed i eo min⁹ peccatū factū ē cā maioris peccati. nā da libidinosaz volūtatē nō extirpit: iccirco ad luxuriam

puenit. ⁊ q; luxuriã nõ coercuit: iõ ad reatũ homicidij descẽdit. vñ seq̃: Misitq; ⁊ decollauit Johãnez ī carcere: ⁊ allatũ ẽ caput ei⁹ ī disco. REMI. Legimus ī romana hystoria flaminiũ ducẽ romanoꝝ q̃ accubãti iuxta meretricule q̃ nũq̃ vidisse se diceret hominẽ decollatũ: accẽsus sit: vt re⁹ quidã capital' crimis ī cõuiuio trucare: a censorib⁹ pulsum curia q̃ epulas sanguini cõmiscuerit: ⁊ mortẽ ẽ; noxij homis ī alteri⁹ delicias pstiterit: vt libido ⁊ homicidiũ pariter: miscerẽtur: quãto sceleratio; herodes ⁊ herodias ac puella que saltauit preciũ sanguis petijt caput ꝓphete: vt haberẽt ī ptate linguã: q̃ illicitas nuptias arguebat. Seq̃: Et datũ ẽ puelle: ⁊ tulit matri sue. GRE. ī morali. Sed nõ sine admiratiõe grauissima ppendo: q̃ ille ꝓphetie spũ ītra matris vterũ ipletus: quo ĩter natos mulierũ nemo maior surrexit: ab iniq̃ ī carcerẽ mittit: ⁊ ꝓ puelle saltu capite trucat: ⁊ vir tãte seueritatis ꝓ risu turpiũ morit. Nũq̃d nã credim⁹ aliq̃d fuisse qõ ī ei⁹ vita illa sic despecta mors tergeret: Ex iccirco de⁹ sic⁹ sic p̃mit ī ifumis: q; videt qũo remuneret ī sumis. Dic g̃ vnusq̃sq; colligat q̃d illi sint passuri quos reprobat: si sic cruciat quos amat: GRE. xxix. mor. Neque aũt iohãnes de cõfessiõe christi: sed iusticie veritate req̃situs occubuit. Sed q; christus ẽ veritas: vsq; ad mortez ꝓ christo quasi ꝓ veritate puenit. Seq̃: Et accedẽtes dixi. ei⁹ tule. cor. ei⁹ ⁊ sepeli. illud. HIE. In quo ipsi⁹ Johãnis ⁊ saluatoris discipulos ītelligere possum⁹? RABA. Narrat aũt iosep⁹ vinctũ hominẽ ī castellũ macherõta adductũ: ibiq; trucatũ. ecclesiastica vero narrat hystoria sepultũ eũ in sebasta vrbe palestinoꝝ: q̃ quondã samaria dicta ẽ. CHRY. Intẽde aũt qualiter discipuli iohãnis iã magis familiares facti sũt iesu. ipi enī sũt q̃ annũciauerũt ei qõ factũ ẽ de iohãne. vñ seq̃: Et venientes nũciaue. iesu. Et enī vniuersos dimittẽtes ad ipm cõfugiũt: ⁊ paulatim post calamitatẽ ⁊ respõsionez a christo datã directi sũt. HYLA. Mystice autez iohãnes ꝓtulit formã legis: q; lex christũ predicauit: ⁊ iohãnes ꝓfect⁹ ex lege ẽ: christũ ex lege ꝓnuncians. Herodes vero ꝓnceps ẽ populi: ⁊ populi ꝓnceps subiecte sibi vniuersitatis nomẽ causamq; cõplecti tur. Johannes ergo herodẽ monebat: ne fratris sui vxorẽ sibi iũgeret. Sũt enī atq; erãt duo populi circũcisionis ⁊ gẽtiũ. hi igit̃ fratres ex eodez sũt hũani generis pente: sed israelẽ lex admonebat: ne opa gẽtiũ ⁊ ifideliũ sibi iũgeret: q̃ ipis tãq̃ viculo cõiugalis amoris annexa ẽ. Die aũt natalis. i. rerũ corpaliũ gaudijs herodiadis filia saltauit. voluptas enī tãq̃ ex ifidelitate orta: ꝓ oĩa israel gaudia totis illecebris sue cursib⁹ offerebat: cui se etiã sacramẽto venalem popul⁹ addixit. Sub peccatis enī ⁊ seculi voluptatib⁹ israelite vite eterne munera vẽdiderũt. Nec matris sue. i. ifidelitatis iñictu orauit deferri sibi caput iohãnis. i. gloriã legis. popul⁹ boni ei⁹ qõ ī lege erat cõsci⁹: voluptatis cõditiõibus nõ sine piculi sui dolore cõcedit: scitq; se talẽ ꝓceptorũ gloriam optinuisse cõcedere: sed peccatis tãq̃ sacramẽto coact⁹ ⁊ prin cipũ adiacẽtiũ metu atq; exẽplo deprauat⁹ ⁊ vict⁹ illecebris voluptatis mest⁹ obtẽperat. Igit̃ ĩter reliqua dissoluti populi gaudia: ī disco iohãnis caput offert: dãno. i. legis voluptas corpoꝝ ⁊ secularis luxus auget. Igit̃ ꝓ puellã ad matrẽ defert: ac sic prohosius israel eriã voluptati ⁊ ifidelitati sue gloriã legis adduxit. Finitis igit̃ legis tẽporibus ⁊ cũ iohãne sepultis ⁊ discipuli ei⁹ res gestas dño annũciãt ad euãgelia. s. ex lege veniẽtes. HIERO. Vel aliter: Nos vsq; hodie cernim⁹ ī capite iohãnis ꝓphete iudeos christũ q̃ caput ꝓphetarũ ẽ pdidisse: sed ⁊ linguã ⁊ vocẽ apud eos pdidit ꝓphetia. REMI. Vel aliter: Decollatio iohãnis signat mlos ationem fame illi⁹ qua estimat̃ a populo christ⁹: sicut exaltatio dñi in cruce signat ꝓfectũ fidei. vñ iohãnes: Illum oportet crescere: me autẽ minui.

Quod cũ audisset iesus secessit i de in naviculã: in locũ desertũ seorsum. Et cũ audissent turbe: secute sunt eũ pedestres de ciuitatib⁹. Et exiens vidit turbã multã: ⁊ misert⁹ est eis: ⁊ curauit languidos eorum. GLO. Saluator audita nece sui baptiste secessit ī locũ desertũ. vñ sequit̃: Quod cũ audisset iesus: recessit ide ī nauicula ī locũ desertũ seorsum. AVG. de concor. euã. Hoc aũt cõtinuo post iohãnis passionẽ euãgelista factũ ee cõmemorat. vñ post hec facta sũt illa q̃ ꝓmo narrata sũt: q̃bus mot⁹ herodes dixit. Dic ẽ iohãnes. Illa enī posteriora debẽt intelligi q̃ ad herodẽ ptulit fama vt moueret ⁊ behitaret: quis nã iste esse posset de quo audiret talia cũ iohannez ipe occidisset. HIERO. Nõ aũt secedit in locũ desertũ: vt quidã arbitrant̃ timore mortis. Sed parcẽs inimicis suis ne homicidiũ homicidio iungeret: vel ī die pasche sunũ ĩteritũ differẽs: ī quo ꝓpter sacrificium immolãdus ẽ agn⁹ ⁊ postes credẽtiũ sanguine spergẽdi. Si iõ recessit vt nobis ꝓberet exemplũ temperitatis vltro se tradẽtiũ vitãde: q; nõ omẽs eadez constãtia pseuerãt ī tormẽtis q̃ se torquendos eõrũt. Ob hãc cãm ī alio loco precipit: Cũ persecuti vos fuerĩt ī ista ciuitate: fugite ī aliã. vñ elegãter quoq; euãgelista nõ dicit: Fugit ī locũ desertũ: sed Secessit: vt psecutores vitauerit: magis q̃ timuerit. Potest etiã aliã ob cãm audito iohãnis ĩteritu secessisse in desertũ locũ: vt credẽtiũ ꝓbaret fidẽ. CHRY. Vel iõ ℔ fecit: q; plura humani⁹ vult dispẽsare: nõdum tẽpore existẽte denudãdi suã manifeste veritatẽ: propter qõ ⁊ discipulis dixit: q̃ nulli dicerẽt q̃ ipe esset christ⁹. Post resurrectionẽ aũt volebat ℔ fieri manifestũ. Jõ aũt q̃uis ꝓ se nouerit qõ factũ ẽ: tñ antez nũciaret ei: nõ secessit vt demõstraret ꝓ oĩa ī carnationis veritatẽ. non enī solo visu: sed opibus ℔ credi volebat. Recedẽs vero nõ abiit ī ciuitatẽ: sed in deserti tũ ī nauigio: vt nullus sequeret. Turbe aũt neq; ita desistũt sed sequunt̃: ⁊ neq; qõ gestum ẽ de iohãne eos terruit. vñ sequit̃: Et cũ audissent turbe: secute sũt eũ pedest. de ciui. HIERO. Secute sũt aũt ciuitates pedestres: nõ in iumẽtis: nõ ī vehiculis: sed ꝓpio labore pedũ: vt ardorẽ mẽtis ostenderet. CHRY. Et ꝓpter hoc flati retributionẽ acceperũt. vñ sequit̃: Et exiẽs vidit turbã multã: ⁊ misert⁹ ẽ ei: ⁊ curauit languidos eorũ. ℣si enī multa erat affectio eorũ q̃ civitates dimittebãt: ⁊ diligẽter eũ querebãt: sed tñ quia

ab ipso fiebāt:oīs studij supercedūt retributionem. Jōq̄ cām talis curatiōis misericordiā ponit. Est autem magna misericordia q̄ oēs curat: ⁊ fidē nō exp̄etit. HYLA. Mystice aūt dei verbū lege finita: natē cōscendēs ecclesiā adiit: In desertū descendit. Relicta q̄ppe cōuersatiōe israel ī vacua diuine cognitiōis pectora trāsit. Turba aūt hoc audiēs dām de ciuitate sequit ī desertū: de synagoga videlicet ad ecclesiā tendēs:quā videns miser⁹ ē:⁊ oēm languorē ifirmitatēq̄ curat. obsessas.ſ.mētes ⁊ corda ifidelitatis vitio ad itelligētiā noue p̄dicatiōis emēdat. RABA. Illud quoq̄ notādū q̄ post q̄s dās ī desertū venerit:secute sūt eū turbe multe. Nā anq̄ veniret ī solitudinem gētiū:ab vno tantū populo colebat. HIERO. Reliquit aūt ciuitates suas hoc ē p̄stinas cōuersatiōes ⁊ varietates dogmatū. Egressus aūt iesus signat q̄ turbe quidē habebāt eūdi voluntatē:sed p̄ueniēdi vires nō habuerūt:iō saluator egredit de loco ⁊ obuiam pergit.

Vespere autē facto accesserūt ad eū discipuli ei⁹ dicētes: Desert⁹ ē locus ⁊ hora iā preterijt: dimitte turbas:ut euntes in castella emant sibi escas. Jesus autē dixit eis: Nō habent necesse ire: date illis uos manducare. Rñderunt ei: Nō habem⁹ hic nisi quinq̄ panes ⁊ duos pisces Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cū iussisset turbā discūbere sup fenū: acceptis q̄nq̄ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹: aspiciēs in celū bñdixit ⁊ fregit: ⁊ dedit discipulis panes: discipuli autē turbis. Et māducauerūt oēs ⁊ saturati sūt. Et tulerūt reliquias duodecim caphinos fragmētorū plenos. Manducātiū aūt fuit numer⁹ quinq̄ milia uirorum: exceptis mulieribus ⁊ parulis.

CHRY. Turbarū fidē oñdit: q̄ dām etiā famem patiētes expectabāt vsq̄ ad vesperā. ⁊ iō sequit: Vespere au.fa.accesse.ad eū disci.ei⁹ dicētes: Desert⁹ ē loc⁹. Libatur⁹ quidē eos dās expectat rogari: quasi vbiq̄ nō ifiliēs p̄ior miracula:sed vocat⁹. Jō aūt null⁹ de turba accedit. verebant enī eū abundāter:⁊ neq̄ famis sensū accipiebāt amore ist̄atie. Sz neq̄ discipuli accedētes dicūt: Liba eos.adhuc enī impfecti⁹ erāt discipuli dispositi:sed dicūt: Desert⁹ ē loc⁹. qō enī videbat iudeis ī eremo ē miraculuz: cū diceret: Nūq̄d pōt pare mēsam ī deserto ? h̄ ⁊ p opa oñdit. Propter h̄ aūt ⁊ ī desertū eos ducit: vt sine oī suspiciōe sit h̄ miraculū:⁊ null⁹ estimet ex castello aliquo ꝓpe exīti iferri aliq̄d ad mēsam. Sed q̄s deser⁹ sit loc⁹:tū q̄ nutrit orbē terrarū adest. ⁊ hora iā preterijt vt dicūt:tū q̄ nō erat suppositꝰ loquebat. Et q̄uis p̄uenies discipulos dās multos infirmos curauit:tñ iterim ita impfecti erant: q̄ neq̄ qō de panib⁹ factur⁹ erat poterāt estimare. vñ subdūt: Dimitte tur. vt eūtes ī castella emant sibi escas. Vide aūt magistri sapiētiā. nō enī statim dixit eis: Ego cibabo eos. neq̄ enī hoc facile suscepissēt. sed subdit: Jesus aūt dixit eis: Nō habēt necesse ire: date illis vos māducare. HIERO. In quo ꝓuocat apostolos ad fractionē panis: vt illis se nō habere testātib⁹ magnitudo miraculi notior fieret. AVGV. de cō. euā. Pōt aūt mouere:si dās sm narratiōnē iohānis ꝓspectis turbis q̄siuit a philippo. vnde illis esce emi possēt:quo sit verū qō matthe⁹ h̄ narrat p̄i⁹ dixisse dño discipulos:vt dimitteret turbas quo possent alimēta emere de ꝓximis locis. Intelligit ergo post hec verba dām inspexisse multitudinē ⁊ dixisse philippo qō iohānes ꝓmemorat. Matthe⁹ aūt ⁊ alij ptermiserūt:⁊ oīno ī talib⁹ questionibus neminē moueri or:cū ab alio euāgelistarū dicitur qō ab alio ptermittit. CHRY. Discipuli vō neq̄ p̄missa verba directi sūt:sed adhuc vt homī loquunt. vñ sequit: Rñderūt ei: Nō habem⁹ hic nisi q̄nq̄ pa. ⁊ duos pisces. Addiscim⁹ aūt ī h̄ discipulos:q̄ philosophiā:qualiter cōtemperūt:escā. xij. enī exīt̄es q̄nq̄ panes habebāt:⁊ duos pisces. Ꝺceptibilia enī illis erāt corpalia ⁊ a spiritalibus possidebant. Quia igit̄ discipuli adhuc ad terrā trahebāt:iā dās īducere īcipit q̄ ab i p̄a erant. vñ sequit: Qui ait eis afferte illos mihi huc. Propē q̄d aūt nō facit panes ex nihilo q̄bus turbā pascat:vt.ſ.obstruat martiōis ⁊ mānichei os:q̄ creaturas alienāt a deo:⁊ p opa doceat oīa q̄ vident ei⁹ opa ⁊ creatiōes sūt:⁊ vt oñdat qm̄ ipe est q̄ fruct⁹ tradidit:q̄ dixit a p̄cipio: Terra germinet herbā virentē. neq̄ enī h̄ min⁹ illo ē. Nō enī min⁹ ē de quinq̄ panib⁹ facere panes tātos: ⁊ de piscib⁹ similiter:q̄s de terra educē fructū:⁊ ab aquis reptilia alia animata:qō demōstrabat eu⁊ esse dām terre ⁊ maris. Oportet aūt eruditi discipulorū exemplo:qm̄ ⁊si pauca habuim⁹:or ea retribuere indigētibus. Jussi nanq̄ discipuli afferre q̄nq̄ panes nō dicūt:vñ mitigabim⁹ famē nostrā:sed obediunt cōfestim. vñ sequit: Et cū iussisset turbā discumbere sup fenū:acceptis q̄nq̄ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscibus:aspiciēs in celū bñdixit ac fregit. Quare aspexit in celū ⁊ bñdixit:Oportebat nāq̄ credi de eo quoniam a patre ē.⁊ quoniā ei equalis ē: equalitatē demonstrabat:cū potestate oīa faceret. A patre autē esse se mōstrabat per h̄ qō ad ipsum oīa referēs faciebat:ī uocās eū ad ea q̄ fiebāt.⁊ iō vt vtrūq̄ oñdat: nunc quidē ptāte:nūc aūt orās miracula facit. Deīde cōsiderandū q̄ ī minorib⁹ respicit ī celū:ī maiorib⁹ autē cū ptāte omnia facit. Quādo enim peccata dimisit:mortuos suscitauit:mare refrenauit: occulta cordiū redarguit:oculos edidit ceci nati:que soliusꝰ dei sunt nequaq̄ videt orans. Quādo aūt panes multiplicari fecit:quod bis omnib⁹ minus ē: tūc respexit in celū:vt discas quoniā ⁊ in minorib⁹ nō aliunde virtutē habet q̄s a patre. Simul autē erudit nos nō p̄ius tangere mēsaz donec gratias egerimus ei qui cibū dat nobis. Propter hoc etiā ⁊ in celū respicit. aliorū enim signorū multorū exempla habebāt discipuli:hui⁹ autē nullū. HIERO. Frangēte au

tem domino seminarũ fit ciborũ.si enĩ fuissent integri:ꝛ nõ in frusta discerpti:ꝛ non diuisi in multiplicem segetẽ: tantã multitudinem alere nõ poterãt. Turbe autẽ a dño ꝓ apostolos alimẽta suscipiunt. vñ sequit̃:Et dedit discipulis panes: discipuli autẽ turbis. CHRY. In quo quidẽ nõ solũ eos honorauit: sed voluit vt hoc miraculo facto:nõ incredu li fiant:neqꝫ obliuiscant̃ ei⁹ cũ ꝓterierit manibus ipsi⁹ testãtibus. Ideoqꝫ turbas dimittit ꝓius famis sensum accipere:ꝛ discipulos accedere ꝛ interroga re:ꝛ ab ipsis accepit panes vt multa essent testimonia eius quod fiebat:ꝛ multas rememorationes haberent miraculi. ex hoc autẽ ꝙ nihil amplius q̃ panes ꝛ pisces eis dedit:ꝛ ex hoc ꝙ omnibus communiter ea apposuit:humilitatẽ:parsimoniã:ꝛ charitatem qua omia estimarẽt cõmunia eos erudiuit qõ ꝛ a loco docuit:cũ sup fenũ eos discũbere fecit: nõ enĩ nutrire solũ corpora volebat: sed ꝛ animã erudire. Panes autẽ ꝛ pisces in discipulorũ manibus augebant̃.vñ sequit̃: Et manducauerunt omnes et saturati sunt. Sed neqꝫ usqꝫ ad hoc stetit miraculũ sed ꝛ superabundare fecit nõ panes itegros:sed fragmẽta:vt oñdat quoniã illi panes neqꝫ quãtũ reliquie erãt:ꝛ vt absentes discãt qõ factũ ẽ:ꝛ ne vllus qõ factũ ẽ estimet esse phantasiã.vñ sequit̃:Et tulerũt reliquias.xii.cophinos plenos fragmẽtorum. HIERO. Unusqsqꝫ enĩ apostolorũ de reliquiis saluatoris iplet cophinũ suũ: vt ex reliquijs doceat veros fuisse panes qui multiplicati sunt. CHRYS. Propter hoc enĩ ꝛ.xij.cophinos supabundare fecit vt ꝛ iudas suũ cophinũ portaret. Accipiẽs autẽ fragmẽta dedit discipulis ꝛ nõ turbis q̃ adhuc ĩperfectius disposite erãt q̃ discipuli. Juxta numerũ q̃nqꝫ panũ ꝛ comedentium virorũ.v.miliũ multitudo ẽ.vñ sequit̃:Manducantiũ autẽ fuit numer⁹ q̃nqꝫ milia virorũ:exceptis mulierib⁹ ꝛ ꝓuulis. CHRY. Hoc enĩ erat plebis maxima laus q̃n̄ mulieres ꝛ viri astabãt:quãdo he reliquie facte sunt. HYLA. Nõ autẽ q̃nqꝫ panes multiplicant̃ ĩ plures: sed fragmẽtis fragmẽta succedũt. Crescit deide materies: nescio vtrũ ĩ mẽsarũ loco aut ĩ sumẽtiũ manib⁹. RABA. Hoc aũt miraculũ scriptur⁹ iohãnes ꝓmittit:qz ꝓximũ erat pascha. Matthe⁹ vo ꝛ marc⁹ ꝺ̃ interfecto iohãne cõtinuo factũ eẽ cõmemorãt. vnde colligit̃ imĩnẽte paschali festiuitate fuisse decollatũ:ꝛ ãno p⁹ sequente:cũ paschale tẽpus rediret mysteriũ dñice passiõis eẽ cõpletũ. HIE. Quia aũt hec plena mysterijs sũt.ꝺ̃ enĩ facit dñs nõ mane:nõ meridie:ſ vespe q̃n̄ sol iusticie occubuit. REMI. Per vesperã enĩ mos dñi designat̃: quia postq̃ ille verus sol ĩ ara crucis occubuit:famelicos satiauit. Uꝛ ꝓ vesperũ vltia etas seculi designat̃:ĩ q̃ filius dei veniẽs:turbas ĩ se credẽtiũ refecit. RABA. Qõ aũt discipuli rogãt dñm vt dimittat turbas vt emãt sibi cibos ꝓ castella:signat fastidiũ iudeoꝝ cõtra turbas gẽtiũ:quos iudicabãt magis aptos:vt q̃rerẽt sibi cibũ ĩ cõuẽticulis phariseorũ:q̃ diuinorũ librorꝝ vterent̃ pastu. HYLA. Sed dñs rñdit:Nõ ꝺ̃ŕ̃ necesse ire.oñdens eos q̃bus medeꝛ̃:venalis doctrie cibo nõ egẽ:neqꝫ necessitatẽ habere regredi ad iudeaz cibosqꝫ mercari:iubetqꝫ apostolis vt escã darẽt. Nũq̃d aũt ignorabat nõ eẽ qõ dari posset:ꝛ sed erat dis typica rõ explicãda. nõdũ enĩ cõcessũ apostol⁹ erat ad vite eterne cibũ celestẽ panẽ pficẽ ac ministrare: quorũ respõsio ad spiritalis itelligẽtie ordinẽ tẽdit: q̃ adhuc sub q̃nqꝫ panib⁹.i.q̃nqꝫ libris legis cõtinebanꝛ̃:ꝛ pisciũ duor.i.,ppheta rũ ꝛ iohãnis ꝓdicationib⁹ alebãt. RABA. Uel ꝓ duos pisces ꝛ ppheтias ꝛ psalmos habem⁹. totũ enĩ vet⁹ testamẽtum i bis trib⁹ cõpleꝛ̃:lege:,ppbetis:ꝛ psalmis. HYLA. Hoc igit̃ pmũ qz ĩ his adhuc erãt apli obtulerunt:ſ ex bis euãgeliorũ ꝓdicatio ĩ maiorẽ sue vtutis abundãtiã crescit. Accũbere p⁹ ꝺ̃ supra fenũ popul⁹ iubetur:nõ iã ĩ terra iacẽs:ſ lege suffult⁹:ꝛ tãꝫ terre seno fructib⁹ opis sui vnusqsqꝫ substernit. HIE. Ut discũbere iubeat̃ sup fenũ:ꝛ scẽm aliũ euãgelistã ꝓ q̃nquagenos ꝛ cẽtenos:vt postq̃ calcauerit carnẽ suã:ꝛ seculi voluptates q̃si arẽs fenũ sibi subiecerit tũc ꝓ q̃nquagenarij numeri ꝓsentiã ad pfectũ cẽtesimi nũeri culmẽ ascẽdãt. Aspicit aũt ad celũ: vt illuc dirigẽdos oculos doceat. Frãgit̃ aũt lex cũ ,ppbet ꝛ ĩ ei⁹ medio ,pferũt̃ mysteria:vt qõ itegrũ ñ alebat diuisũ ꝓ ptes alat gẽtiũ multitudinẽ. HYLA. Dãtur ãt apostolis panes:qz ꝓ eos erãt diuise gre donaredꝺ̃a. Idẽ aũt edẽtiũ numer⁹ ĩuenit̃ q̃ futur⁹ fuerat creditoroũ.nã sicut ĩ libro actuũ cõtinet̃ ex ísrael populi ĩ finitate viroꝝ q̃nqꝫ milia crediderũt. HIE. Comederũt aũt q̃nqꝫ milia virorũ q̃ ĩ pfectũ virũ creuerãt. Mulieres aũt ꝛ ꝓuuli sex⁹ fragilis et etas mior numero idigni sũt.vñ ꝛ ĩ numeroꝝ libro seruꝰ mulieres:ꝛ ꝓuuli:ꝛ vulg⁹ ignobile absqꝫ numero ꝓtermittit̃. RABA. Turbis aũt esurientib⁹ nõ nouꝰ creat cibaria:sed acceptis eis q̃ habebãt discipuli bñdixit:qz veniẽs ĩ carne:non alia q̃ q̃ ꝓdicabat.ſ legis ꝛ ꝓphetarum scripta mysteris grauida eẽ demõstrat. Qõ aũt supest turbis:a discipulis tollit̃:qz sacratiora mysteria.q̃ a rudibus capi nequeũt:nõ sũt negligẽter habẽda:sed ꝓ.xij.apostolos q̃ ꝓ.xij.cophinos signãtur ꝛ ab eoꝝ successorib⁹ diligẽter inqrẽda. Cophinis enĩ fuilia opa agunt̃: ꝛ de⁹ ifirma mũdi elegit:vt cõfundat fortia. Quinq̃ ãt milia ꝓ quinqz sensib⁹ corpis bi sũt q̃ in seculari habitu exterioribus recte vti nouerũt.

Et statim cõpulit discipulos ascendere in nauiculã: ꝛ ꝓcedere cũ transfretũ donec dimitteret turbas. Et dimissa turba ascẽdit in montẽ solꝰ orare. Uespe aũt facto: solꝰ erat ibi. Nauicula aũt ĩ medio mari iactabatur fluctib⁹. Erat enĩ cõtrariꝰ uẽt⁹. Quarta autẽ uigilia noctis uenit ad eos ambulãs supra mare. Et uidentes eũ supra mare ambulantez: turbati sũt dicẽtes: qz fantasma ẽ. Et ꝓ timore clamauerũt. Statimqz locutꝰ ẽ eis dicẽs: Habete fiduciã:ego sum.nolite timere. Rñdens

autē petrus dixit: Dñe si tu es iube me uēire sup aquas. At ipe ait: Veni. Et descēdēs petrus de nauicula ambulabat sup aquas ut uēiret ad iesum. Uidēs uero uentū ualidum timuit. Et cum cepisset mergi clamauit dicēs: Dñe saluū me fac. Et cōtinuo iesus extēdēs manū apprehēdit eū. ⁊ ait illi: Modice fidei quare dubitasti? Et cū ascēdisset i nauiculam cessauit uētus. Qui aūt in nauicula erāt: uenerūt ⁊ adorauerūt eū dicentes: Vere filius dei es.

CHRY. Diligētē examinationē eorū q̄ facta erāt tradere volēs: eos q̄ p̄missū signū viderāt iussit a se separi: q; cū p̄sens visus fuisset phātastice ⁊ nō i veritate: fecisse miraculū diceret: nō tū vt absens. Et iō dicit: Et statī cōpulit iesus discipulos ascēdere i naiculā: ⁊ p̄cedē eū trās fretum: donec dimitteret turbas. HIE. Quo sermone oñditur iuitos eos a dño recessisse: dū a more p̄ceptoris ne ad pūctū quidē tēporis ab eo volūt separi. CHRY. Cōsiderādū aūt q̄ cum dñs magna opatur: dimittit turbas: docēs nos nusq̄ gloriā multitudis ,pseq;: neq; attrahē multitudinē. Et iterū docet: nō debere turbis nos cōmiscere cōtinue: neq; fugere multitudinē semp: sed alterutrū vtiliter facē. vñ seq̄: Et dimissa turba ascendit in montē sol⁹ orare. In quo nos docet q; solicitudo bona ē: cū nos deū iterpellare oporteat. ,ppter hoc etiā ad desertū vadit ⁊ ibi p̄noctat dū orat: erudiēs nos i oratiōe trāquillitatē q̄rere: ⁊ a tēpore ⁊ a loco. HIE. Cū aūt ascēdit sol⁹ orare: nō ad eū referas q̄ de q̄q; panib⁹ q̄q; milia hominū satiauit: sed ad eū q̄ audita morte iohannis secessit i solitudinē: nō quo psonaz oñi sepem⁹: sed quo opa ei⁹ inter deū hominēq; diuisa sūt. AVG. de cōcor. euā. Pōt aūt b̄ videri cōtrariū: q⁹ matthe⁹ dimissis turbis eū dicit ascēdere i montē: vt illic sol⁹ oraret: Johānes aūt i mōte fuisse cū easdē turbas pauit. Sed cū ⁊ ipē iohānes dicat p⁹ illud miraculū fugisse eū i mōtē: ne a turbis teneret q̄ eū volebāt facere regē: vtiq; manifestū ē q⁹ de mōte i planiora descēderat: qñ illi panes mīstrati sūt. nec illud repugnat quod matthe⁹ dixit: Ascēdit i montē sol⁹ orare. Johānes aūt cū cognouisset: inq̄t q⁹ venturi essent vt facerent eū regē: fugit iterū i montē ipse sol⁹. neq; enim causa orādi cōtraria ē cāe fugiēdi. quādoquidē ⁊ hic dñs docet hāc esse nobis magnā cām orādi: qñ est cā fugiēdi. Nec illud cōtrariū ē qō matthe⁹ pu⁹ dixit eū iussisse ascēdere discipulos i nauiculā: ac deinde dimissis turbis ascēdisse i montē sol⁹ orare. Johānes vero pu⁹ eū fugisse cōmemorat solū i montē: ac deinde: Ut ātea factū ē inq̄t descēderūt discipuli eius ad mare. ⁊ cū ascēdissent ⁊ cetera. q̄s enim nō videat hoc recapitulādo iohānē postea dixisse factū a discipulis qō iaz iesus iusserat añq̄ fugisset i mōtem. HIE. Recte aūt quasi iuiti ⁊ retractātes apostoli a dño recesserāt. ne illo absente naufragia sustinerēt. Sequit enī. Uespe aūt facto: sol⁹ erat ibi. i. i mōte. Nauicula aūt i medio mari iactabat fluctibus. erat enī vētus cōtrarius. CHRY. Rursus autem discipuli tēpestatē sustinēt sicut ⁊ pu⁹. sed tūc quidē habētes eū i nauigio b̄ passi sunt: nūc autez soli exītes. Paulatiz enī ad maiora eos ducit ⁊ ad ferendū oia viriliter īstruit. HIE. Dño quidē i mōtis cacumīe cōmorāte statim vētus cōtrari⁹ orit ⁊ turbat mare: ⁊ piclitant apostoli: ⁊ tādiu imminens naufragiū pseuerat: q̄diu iesus veniat. CHRYS. Tota aūt nocte dimittit eos fluctuari: exigēs eoruz cor p⁹ timorē i mai⁹ sui desideriū īmittēs eos ⁊ i memoriā cōtinuā. ,ppter b̄ nō confestim eis astitit. vñ sequit: Quarta aūt vigilia noctis venit ad eos ambulās supra mare. HIE. Stationes enī ⁊ vigilie militares i trina horaz spatia diuidunt. Quādo ergo dicit: Quarta vigilia noctis venisse ad eos dñm: ostēdit tota nocte piclitatos. CHRY. Erudiēs eos nō cito solutionē inārere aduersitatū maloz: sed ferre ea q̄ cōtingūt viriliter. qñ aūt putauerūt erui: tūc in tēsius ē timor. vñ sequit: Et videtes eum supra mare ambulantē turbati sūt: dicētes q⁹ phatasma ē: ⁊ pre timore clamauerūt: Semp enī hoc dñs facit cū solutur⁹ sit mala aliq̄: difficilia ⁊ terribilia iducit. Quia enī nō ē lōgo tēpore tētari cū finiendi sūt agones iustoz: volēs ampli⁹ eos lucrari auget eoz certamina: qō ⁊ in abraā fecit: vltimū certamē tētationē filij ponēs. HIE. Cōfusus aūt clamor ⁊ i certa vox magni clamoris idiciū ē. Si aūt iuxta martionez et manicheū dñs noster nō ē natus ex virgie: sed visus in phātasmate: quomō nūc apostoli timēt ne phātasma videāt? CHRY. Quid⁹ ergo nō prius se reuelauit discipulis donec clamauerūt. quāto ei magis intēdebat timor: tāto magis letati sūt i ei⁹ psentia. vñ sequit: Statimq; iesus locut⁹ ē eis dicēs: habete fiduciā ego sū. nolite timere. b̄ aūt verbū ⁊ tiorem solut: ⁊ fiduciā prepauit. HIERO. Quod autē dicit: Ego sū. nec subiūgit qs sit: vt ex voce sibi nota poterāt itelligere eū q̄ p obscuras nocti tenebras loquebat vel ipm eē scire poterāt: quē locutum ad moysen nouerant: hoc dices filijs israel: Qui ē misit me ad vos. i oibus aūt locis ardētissime fidei īueniri⁹ petr⁹. Quodē igit fidei ardore quo semp nūc quoq; tacētibus ceteris credit se posse facere p voluntatē magistri: qō nō poterat p naturā. vñ seq̄t: Respōdēs aūt petr⁹ dixit: Dñe si tu es iube me venire ad te sup aquas. q. o. Tu p̄cipe ⁊ illico solidabūt. vñ ⁊ leue fiet corp⁹ qō p se graue ē. AVG. de ver. do. Nō n. possū b̄ i me sz i te. Agnouit petr⁹ q̄d sibi eēt a se: q̄d ab illo cuius volūtate se credidit posse: qō nulla būana īfirmitas posset. CHRY. Vide āt quāt⁹ ē feruor: quāta fides. nō dixit Da ⁊ depcare: sz Jube. nō. n. solū credidit qñ pōt christ⁹ ābulare sup mare sz qñ pōt ⁊ alios ducē: ⁊ cōcupiscit velocit ad eum ire. Hoc. n. tā magnū q̄siuit pp amorē soluz: nō ppē oñtationē. Nō ei dixit: Jube me ire sup aq̄s: sz Jube me vēire ad te. Patz āt q⁹ cū i miracl⁹ supra posito oñderit q⁹ oñat mari: nūc ad mirabili⁹ signum eos iducit. vñ seq̄t: At ille ait: Veni. Et descēdēs petr⁹ de naui. ambu. sup aq̄s vt veni. ad iesum. HIE.

Qui putāt dñi corp⁹ iō nō eē verum: qz sup molles aq̄s quasi molle ⁊ aereū iceſſerit:nūdeāt quō ambulauerit petr⁹:quē vtiq; verū hominē nō negabūt.
RABA. Denicq; theodor⁹ ſcripſit corpale pōd⁹ nō habuiſſe dñm ſcōm carnē:ſed abſq; pōdē ſup mare ābulaſſe:ſed ꝟriū fides catholica p̄dicat. Nā diony ſius dicit:q⁹ nō iſuſis pedib⁹ corpale pōd⁹ habēti b⁹ ⁊ materiale on⁹ deābulabat ſup vnda. CHRY. Petr⁹ āt qō mai⁹ ē ſupans.ſ.vndā maris:a minori turbat.ſ.a vēti ipulſu.vñ ſeq̄t:Quidēs āt ven.validū Talis ē.n.natura hūana vt multotiēs ī magnis re cte ſe habēs:ī mioꝛib⁹ reph̄ēdat.h̄ aūt qō petrus ti muit:differētiā mōſtrabat mgr̄i ⁊ diſcipuli. Sz ⁊ a lios diſcipulos mitigabat.ſi.n.ī duob⁹ frib⁹ ſeſſuris ad dextrā molestati ſūt:multomag⁹ h̄ molestati fu iſſēt:nōdū enī erāt ſpū pleni.poſtea vo ſpiritales ef fecti vbiq; petro p̄matū ꝺcedūt: ⁊ ī ꝺtōib⁹ eū p̄mit tūt. HIE. Paululū ēt relinq̄t ī tētatiōe: vt augeat fides:⁊ itelligat ſe ñ facilitate poſtulatiōis:ſz poten tia dñi cōſuatū. Ardebat.n.ī gio e⁹ fides: ſz hūana fragilitas ī ꝓfūdū trahebat. AVG. de ver. ꝺo. Pre ſūpſit ḡ petr⁹ō dño:titubauit vt hoꝛ:ſz rediuit ad do minū.vñ ſeq̄t:Et cū cepiſ.mer.cla.di. Do.ſal.me fac Nūq̄d āt dñs deſereret titubātē:quē audierat ī vo cātē:vñ ſeq̄t:Et cōti.ie.ertē.ma.appꝛe.eū. CHRY. Jō āt ñ iūxit vētis q̄eſcē: ſz ertēdēs manū app̄hen dit eū:q̄ñ illi⁹ fide op⁹ erat. Cū eī q̄ a nobis ſūt de fecerīt:tūc ea q̄ a deo ſūt:ſtēt. Ut igit mōſtraret:q̄a ñ vēti ūmiſſio ſz illi⁹ modica credulitas piculū opa bat:ſubdit:Et ait il. Modice fi.q̄re dubi. In quo mānifeſtat:qz neq; vēt⁹ nocē potuiſſet ſi fides firma fuiſſet. Sicut āt pullū añ tps ex nido exeūtē ⁊ caſu rū mr̄ alis portās rurſus ad nidū reducit:ita ⁊ chri ſt⁹ fecit.vñ ſeq̄t:Et cū aſcē.ī naui.ceſſa.vē. q̄ āt erāt ī naui.vene.⁊ adoꝛa.eū dicē. Vere fili⁹ dei es. RA BA. Nō q̄dē de nautis itelligēdū ē ſine de apoſtol. CHRY. Vide āt q̄liē paulatī ad id qō ē excelſi⁹ vni uerſos ducebat. Supra eī icrepauit mare. Nūc aūt magis vtutē ſuā demōſtrat ſup maꝛ ābulādo: ⁊ alij h̄ idē facē iubēdo:⁊ piclitātē ſaluādo. iōq; dicebāt ei: Vere fi.dei es.qō ſupra nō dixerant. HIE. Si q̄ ad vnū ſignū trāq̄llitate maris reddita q̄ p⁹ nimias ꝓcellas īterdū ⁊ caſu fieri ſolz: naute atq; rectoꝛes veꝛ filiū dei ꝺfitēē:cur arri⁹ ipm ī eccleſia p̄dicat cre aturā: AVG. ō.v.ꝺo. Myſtice āt mōs altitudo ē Quid āt alti⁹ celo ī h̄ mōo: Quis vo ī celū aſcēdit nouit fides nr̄a. Cur āt ſol⁹ aſcēdit ī celū:qz nēo a ſcēdit ī celū:niſi q̄ ō celo deſcēdit. Quis ⁊ cū in fine venerit ⁊ nos ī celū leuauerit:ēt tūc ſol⁹ aſcēdet:q̄a caput cū coꝛpe ſuo vn⁹ ē xp̄s:nūc āt ſolū caput aſcē dit. Aſcēdit āt oꝛare:qz aſcēdit ad patrē ꝓ nobis in terpellaꝛ. HYLA. Ut q⁹ veſpe ſol⁹ē.ſolitudinē ſuā ī tpe paſſiōis oñdit:ceteꝛ trepidatōe dilapſis. HIE. Aſcēdit ēt ī mōtē ſol⁹: qz turba ad ſublimia ſeq̄ nō p̄ōt:niſi docuerit eā iuxta maꝛ ī littoꝛe. AVG. de ver.ꝺo. Verūtñ ou; xp̄s oꝛat ī excelſo: nauicula tur bat magnis fluctib⁹ ī ꝓfūdo.⁊ qz ſurgūt fluct⁹:po teſt iſta nauicula turbari:ſz qz xp̄s oꝛat:ñ p̄ōt mergi Nauiculā q̄ppe eccleſiā cogitate:turbulētū mare h̄ ſeculū. HYLA. Nō āt nauē aſcēdē diſcipulos iu ber:⁊ ire trāſ fretū dū turbas ipe dimittit:⁊ dimiſſis turbis aſcēdit ī mōtē oꝛare:eē ītra eccleſiaz iubet: ⁊ piculū fieri vſq; ī id tps quo reuertēs ī claritat⁹ ad uētu populo oī q̄ ex iſrael erit reliq⁹ ſalutē reddat: eiuſq; peccata dimittat:dimiſſoq; eo vel ſceleſte ro gnū poti⁹ admiſſo agēs deo p̄ri gr̄as ī gloria eius ⁊ maieſtate aſiſtat. Sz iter hec diſcipuli vēto ac mari deferūt:⁊ totis ſeculi motib⁹ īmūdo ſpū aduerſāt iactāt. AVG. de.v.ꝺo. Qñ ei aliq̄s ſpie volūtatis maxie ptātis pſecutionē īdicit eccleſie ſup nauicu lā grādis vnda ꝺſurgit. RABA. Uñ bñ dr̄ qz na uis erat ī medio mari: ⁊ ipe ſol⁹ ī terra:qz nōnūq; ec cleſia tātis pſſuris ē afflicta:vt eā dñs deſeruiſſe vi deat ad tps. AVG. de.v.ꝺo. Uēit āt dñs ad viſitā dos diſcipulos ſuos q̄ turbabāt ī mari q̄rta vigilia noctis.i.extrema pte noct⁹.vigilia ei vna tres hoꝛas hz:ac p h̄ noꝛ q̄tuoꝛ vigilias hz. HYLA. Prīa igit vigilia fuit legis:ſecūda ꝓphetaꝝ:tertia coꝛpalis ad uēt⁹:q̄rta ī reditu claritat⁹. AVG. de.v.ꝺo. Quar ta igit vigilia noctis:h̄ ē pene iā nocte finita vēiet ī fine ſeculi:iniq̄tatis nocte tranſacta ad iudicādū vi uos ⁊ moꝛtuos.venit āt mirabiliē. Surgebāt ei fluc t⁹:ſz calcabāt.quātūlibet ei ptātes ſeculi ꝺſurgāt:p mit eaꝝ caput nr̄m caput. HYLA. Uenies āt xp̄s ī fine eccleſiā feſſā ⁊ añchriſti ſpū ⁊ tot⁹ ſeculi mo tib⁹ īueniet circūactā. Et qz de antichriſti ꝺſtructio ad oēm tētationū nouitatem ſoliciti erūt:ēt ad oīa aduētū expaueſcēt:falſas rerum imagines metuētes. Sz bon⁹ dñs timoꝛē depellet dicēs: Ego ſū. ⁊ adhē t⁹ ſui fide metū naufragij īminēt⁹ repellet. AVG. de q̄.euā. Vel q⁹ dixerūt diſcipli phātaſma eē ſignat qz q̄dē q̄ ceſſerīt diabolo de chriſti aduētu dubita būt.q⁹ āt petr⁹ iplorat auxiliū a dño ne mergatur:ſi gnat q̄buſdā tribulatiōib⁹ ēt p⁹ vltimā pſecutionē purgatū ī eccleſia.qō ⁊ paul⁹ ſignat dicēs: Saluus erit:ſic tñ q̄ſi p ignē. HYLA. Vel q⁹ petr⁹ ex oi cō fiſtētiū ī naui numero nūdere audet: ⁊ iuberi ſibi ꝛ ſupra aq̄s ad dñm vēiat: p̄dicat q⁹ paſſiōis tpe vo lūtatis ſue deſignat affectū:dū veſtigijs dñi īherēt ad ꝺtēnēdā moꝛtē conat⁹ ē. Sz ifirmitate future ei tatiōis timiditas ei⁹ oñdit. Per metū ei moꝛtis vsq; ad negādi neceſſitatē coact⁹ ē. Clamoꝛ aūt ei⁹ pos tētie ſue gēit⁹ ē. RABA. Desperit dñs:ad penite tiā cōuertit:manū extēdit:⁊ īdulgētiaz tribuit: ⁊ ſe diſcipul⁹ ſalutē iuenit:qz nō ē volētis neq; curren tis:ſz miſerētis dei. HYLA. q⁹ āt trepidāti petro ꝛ tutē veniēdi ad ſe dñs nō īducit: ſz manū app̄hēdz ſuſtinuit:bet ē rō.ſol⁹ ei paſſur⁹ ꝓ oībus: oīm pec cata ſoluebat.nec ſociū admittit q̄q̄d vnuerſitati p̄ſtaē ab vno. AVG. ō f.ꝺo. In vno ēt apl̄o.i.pe tro ī ordie apoſtoloꝝ p̄mo ⁊ p̄cipuo:ī quo figuraba tur eccleſia vtrūq; gen⁹ ſignificādū fuit.i.firmi in h̄ q⁹ ſup aq̄s ābulauit:⁊ īfirmi ī h̄ q⁹ dubitauit: nā ⁊ vnicuiq; ſua cupiditas tēpeſtas ē:amas deī:ābulas ſupra mare. Sub pedib⁹ tuis ē ſeculi timoꝛ: amas ſe culū abſoꝛbet te. Sz cū fluctuat cupiditate coꝛ tuꝛ vt vīcaſ cupiditatē:īuoca xp̄i diuinitatē. RABA. Aderit āt dñs ſi ſopitis tētationū piculis ꝓcioꝛ ſue fiduciā retribuat:⁊ h̄ diluculo appꝛopiquante. Cū enī hūana fragilitas pſſuris obſita: ſuaꝝ virtū p uitatē cōſideꝛat.erga ſe tenebras cernit. Cū aūt mēs tē ad ſupnū p̄ſidiū ereꝛerit:repēte exoꝛtū luciferi cō ſpicit q̄ totā vigiliā matutinā illumiat. Nec miran dū ſi aſcēdēte nauiculā dño vēt⁹ ceſſauit.ī quocūq

ei corde dñs p gr̃az ad ē: mor vniuersa bella q̃escũt.
HYLA. Ascẽsu ẽt xpi ad naũ: vẽtũ ⁊ mare esse sedatũ p̃ claritatis sue reditũ eterna ecclesie pax ⁊ tr̃a q̃llitas ĩdicat. ⁊ q̃ tũc mãifesti⁹ aduẽiet: recte admirãtes vniuersi locuti sũt: Uer fili⁹ dei es. Cõfessio ei vniuersoũ tũc absoluta ⁊ publica erit: dei filiũ non iã in hũilitate corpozea sz̃ ĩ gloza celesti pacẽ ecclesie reddidisse. AVG. de q̃. euã. Signat ei claritatẽ e⁹ tũc manifestã futurã p̃ spẽm iã vidẽtibus qui per fidem nunc ambulant.

Et cũ trãsfretassẽt uenerũt ĩ terraz genezareth. Et cũ cognouissẽt cũ uiri loci illi⁹: miserũt ĩ uniuersaz regionẽ illã: ⁊ obtulerunt ei oẽs male habẽtes: ⁊ rogabãt cũ ut ul' fimbriã uestimẽti ei⁹ tangerẽt. Et q̃cunq; tetigerũt salui facti sunt.

REMI. Narrauerat supi⁹ euãgelista dñm iussisse discipulos suos ascẽdẽ ĩ naticulã: ⁊ p̃cedẽ eũ trãsfretũ: nũc ãt ĩ ĩcepta itẽtiõe pseuerãs dicit quo trãsfretãdo puenerit: dicẽs: Et cũ trãsfre. vene. in ter. gena. RABA. Terra genezar iuxta stagnũ genezaret a loci ipi⁹ natura nomẽ trahẽs q̃ crispatib⁹ aq̃s de se ipo sibi excitare aurã phibet. græco ei vocabulo q̃si generãs sibi aurã dr̃. CHRY. Mõstrat ãt euãgelista q̃ p̃ multũ tẽpus ad ptes illas xp̃s venerat. Et iõ seq̃t: Et cũ cogno. eũ viri lo. il. mise. ĩ vniuer. regi. illã. HIE. Cognouerũt ãt eũ rũore: ñ facie vl' cezte p̃ signoũ magnitudie q̃ ppetrabat ĩ populis: vultu plurimis not⁹ erat. Et vide q̃ta fides sit boim terre genezaret. vt ñ psentiũ tuñ salute ptẽti sint: sz mittãt ad alias p̃ circuitũ ciuitates. CHRY. Neq; n. simili⁹ vt pu⁹ ad domos trahebãt ⁊ tactũ man⁹ unq̃ rebãt: sz cũ maiori fide eũ alliciebãt. vñ seq̃t: Et obtule. ei oẽs ma. ba. ⁊ roga. eũ: vt fim. vesti. ei⁹ tan. Mulier ei q̃ fluxũ sanguis patiebat: vniuersos hãc sapiẽtiã edocuit: vt. s. tãgẽdo fimbriã vestimẽti xp̃i saluarent. Patet ẽt q̃ tẽp⁹ quo xp̃s absẽs fuit: nõ solũ fidẽ eoũ nõ dissoluit: sz ⁊ maiorẽ: reddit c⁹ virute oẽs saluati sũt. ⁊ iõ seq̃t: Et q̃cũq; tetigerũt: salui fcĩ sũt. HIE. Si ãt scirem⁹ q̃d ĩ nr̃a ligua resonat genezareth ĩtelligerem⁹ quo ies⁹ p̃ typũ apostoloz ⁊ nauis ecclesiã de p̃secutiõis naufragio liberatã trãsducat ad litt⁹: ⁊ ĩ trãq̃llissimo portu faciat req̃escẽ. RABA. Genezar ei ĩterptat ort⁹ p̃ncipiũ. tũc ãt plena nobis tribuet trãq̃llitas: qñ padiu p̃ xp̃m nobis restituet bẽditas: ac pme stole iucunditas. HYLA. Uel aliter: Finitis legis tẽpoꝛib⁹: ⁊ ex israel q̃nq; milib⁹ viroꝛ ĩtra ecclesiã collocatis: iã credẽtiũ populi occurrit: iã ipe ex lege p̃ fidẽ salu⁹: reliquos ex suis ĩfirmos egrotosq; offerũt dño: oblatiq; fimbrias vestimẽtoꝛũ ptingẽ optabãt salui p̃ fidẽ futuri: sz vt ex veste tota fimbrie: ita ex dño nr̃o iesu xp̃o sancti spirit⁹ gr̃a virt⁹ exiit q̃ apostolis data: ipos quoq; tangẽs ex eodẽ corpe exeũtib⁹ salutẽ bis q̃ ptingẽ cupiũt submĩstrãt. HIE. Uel fimbriã vestimẽti ei⁹ mutatũ mãdatũ ĩtellige: qõ q̃ trãsgress⁹ fuerit: minim⁹ vocabit ĩ regno celoꝛũ: vel assumptionẽ corpis per quã venim⁹ ad verbũ dei. CHRY. Nos ãt nõ solũ fimbriã aut vestimẽtũ chr̃sti habem⁹: sed etiã corp⁹ ei⁹ vt cõedam⁹. Si ẽ q̃ fimbriã vestimẽti eius tetigerũt: tãtam acceperũt virtutẽ: multo magis qui totũ ipsum sument. CAP. XV.

Tunc accesserũt ad eũ ab hierosolymis scribe ⁊ pharisei dicẽtes: Quare discipuli tui trãsgrediunt traditiões seniorum? Nõ enim lauãt man⁹ suas cũ panem mãducãt. Ipse aũt rñdens ait illis: Quare ⁊ uos trãsgredimini mãdatũ dei ꝓpter traditionẽ uestrã? Nam deꝰ dixit: Honora patrẽ ⁊ matrẽ: ⁊ q̃ maledixerit patri ul' matri: morte moriat. Uos aũt dicitis q̃cunq; dixerit patri uel matri munꝰ q̃cunq; ẽ ex me tibi ꝓdesit: ⁊ nõ honorificabit patrẽ suũ aut matrẽ suã; ⁊ irritũ fecistis mandatũ dei ꝓpter traditionem uestram.

THEO. Homines genezareth ⁊ min⁹ docti credũt sz̃ q̃ sapiẽtes videnꝰ aduenisse: iuxta illõ: Abscẽdisti a sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹ ⁊ reuelasti ea paruulis. vñ dr̃: Tũc accesserũt ad eũ ab hierosolymis scribe ⁊ pharisei: sciẽdũ ẽ q⁹ p̃ oẽs trib⁹ erãt dissemĩati: sz̃ q̃ ĩ metropoli habitabãt: peiores aliis erãt: velut ampliori fruẽtes honore: ⁊ maiorẽ superbiaz possidẽtes. REMI. Duab⁹ ãt de causis repbendũt: ⁊ q⁹ ab hierosolymis venerãt. i. a loco sancto descẽderãt: ⁊ q⁹ seniores populi ⁊ legis doctoꝛes erãt: ⁊ nõ ad discẽdũ: sz̃ ad reprehẽdẽdũ dñm venerãt. Subdit enĩ: Dicẽtes q̃re discipuli tui trãsgrediunt traditiõnes seniorum? HIE. Mira pharisẽoꝛ scribaꝛumq; stultitia. dei filiũ arguũt q̃re traditiones hoim ⁊ p̃cepta nõ seruet. CHRY. Uide ãt qualiter ⁊ a sua ĩterrogatiõe capiũt? Nõ ei dicũt: Quare trãsgrediũt legẽ moysi: sed Traditionẽ seniorum. vñ mãifestũ ẽ q⁹ multa noua ĩducebãt sacerdotes: q̃uis moyses dixerit: Nõ adjicies ad verbũ q̃d ego ꝓpono vobis hodie: ⁊ nõ auferes ab eo. ⁊ q̃ oportebat eos ab obstinatiõib⁹ liberari. tũc ãpliozib⁹ obstinatiõib⁹ se alligabãt: timẽtes ne aliq̃s eoꝛũ p̃cipatũ auferret: terribiliozes eẽ volẽtes: q⁹ ⁊ ipi eẽnt legislatoꝛes. REMI. Que ãt fuerit traditões mãifestat marc⁹ cũ ait: Pharisei ⁊ oẽs iudei nisi crebro lauẽt man⁹ suas: nõ mãducant panẽ. vñ ⁊ hic discipulos repbẽdũt dicẽtes: Nõ ei la. ma. su. cũ pa. mandu. CHRY. Uerba ei ꝓphetarũ carnaliter accipiẽtes q̃d dictũ erat: Lauamini: ⁊ mũdi eritis: de corpe soluz

lauādo fuabāt: ꝛ iō ſtatuerāt nō niſi lotis māibus māducādū eē. // HIE. Man⁹ āt. i. opa nō coꝛpis: ſꝫ aīe lauāde ſūt vt fiat ī illis verbū dei. // CHRY. Jō āt diſcipuli nō lotis māib⁹ māducabāt: qꝛ iā ſuperflua deſpiciebāt: ea ſolū q̄ ſūt neceſſaria attēdētes: ꝛ neq; lauari neq; nō lauari ꝓ lege habētes: ſꝫ vt cōtingebāt alterutrū faciētes. Qui ei ꝛ neceſſariū cibū cōtēnebāt: qualiē circa ħſtudiū haberēt. // REMI. Vel reꝓbēdebāt phariſei diſcipulos dñi nō de iſta lauatiōe q̄ cōſueto moꝛe cōgruis ꝛ neceſſarijs tēpoꝛib⁹ agiē: ſꝫ de illa ſupflua q̄ de ſupſtitioſa traditione ſenioꝛū fuerat reptā. // CHRY. Chriſt⁹ āt nō excuſauit: ſꝫ cōſeſtim reaccuſauit demōſtrāſ qñ eoꝛ q̄ magna peccat ꝓ quis peccatis alioꝛ ſolicitū eē nō oꝛ. vñ ſeq̄: Ipe āt rñdēs ait illis: Quare ꝛ vos tranſgꝛedimini mādatū dei ꝓp traditionē veſtrā? Nō āt dicit q̄ bñ faciūt trāſgꝛediētes: vt nō det eis occaſionē calūnie: neq; tñ vituꝑat q̄ ab apoſtolis factū ē: ne appꝛobet eoꝛ traditiōes. Neq; rurſus accuſat ſenioꝛes: qꝛ ſicut iniuriatoꝛē eū repuliſſēt: ſꝫ ĩcrepat eos q̄ aduenerāt: tāḡēs ēt ſenioꝛes q̄ talē traditionē ſtatuerāt dicēs: // HIE. Cū vos ꝓp traditionē homiñ ꝑcepta dei negligatis: q̄re diſcipulos meos arguendos creditis q̄ ſenioꝛū iuſſa ꝓuipēdūt: vt dei ꝑcepta cuſtodiāt? nā de⁹ dixit: Hono. pa. ꝛ ma. Honoꝛ ī ſcripturis nō tñ ī ſalutatiōib⁹ ꝛ officijs deferēdis q̄ſtū ī elemoſynis ac oblatiōe ſentiē. Honoꝛa inq̄t apoſtol⁹ viduas q̄ vere vidue ſūt. hic eī honoꝛ donū itelligiē. Precepat q̄ dñs vel ībecillitates vel etates vel penurias pentū cōſideās: vt filij honoꝛarēt ꝛ in vite neceſſarijs miſtrādis pētes ſuos. // CHRY. Voluit āt mōſtrare q̄ pentes eēnt valde honoꝛādi: ꝓ hō q̄ adiūxit ꝛ ꝑmiū ꝛ penā: ſꝫ dñs hic ꝑmiū ꝑmittens q̄ honoꝛātib⁹ reꝓmittiē. ſ. eē lōgeuū ſup terram: ponit q̄ terribili⁹ ē. ſ. penā: vt ꝛ ipos ſtupefaceret: ꝛ alios attraheret. vñ addit: Et q̄ maledixerit patri vel matri: moꝛte moꝛiaē. ī quo demōſtrat eos moꝛte dignos eē. Si ei q̄ verbo dehonoꝛat parentē moꝛte puniē: multomagis vos q̄ ope ꝛ nō ſolū dehonoꝛatis parētes: ſꝫ ꝛ alios hō docetis. Qui igiē neq; viuere debetis: q̄liter meos diſcipulos ĩcuſatis? Quō āt dei mādatū trāſgꝛediāē: māifeſtat cum ſubdit: Vos āt dicitis: Quicūq; dixe. pa. vel ma. mun⁹ q̄ cūq; eſt ex me: tibi ꝓderit. // HIE. Premiſſam enī ꝓuidētiſſimā dei legē volētes ſcribe phariſeiq; ſubuertere: vt ſpietatē ſub noīe pietatis ĩducerēt: docuerunt peſſimos filios: vt ſiqs ea q̄ parētib⁹ offerēda ſūt: deo voluerit vouē q̄ ver⁹ ē pr̄: oblatio dñi ꝓponaē parētū munerib⁹. // GLO. Ut ſit ſēſus: Quō ego offero deo: ꝛ mihi ꝛ tibi ꝓderit: ꝛ iō nō debes ſumere. ſ. res meas ī tuos vſus: ſed pati vt deo offerā. // HIE. Vl cer te ipſi parētes q̄ deo cōſecrata cernebāt: ne ſacrilegii crimē ĩcurreret: declinātes egeſtate cōficiebāē: atq; ita fiebat vt oblatio liberoꝛū ſub occaſiōe templi ꝛ dei ī lucra cederet ſacerdotū. // GLO. Ut ſit ſenſus: Quicūq; i. quiſqs veſtrū o iuuenes: Dixerit. i. dicere poterit. vel dicet patri vel matri: O pater: mun⁹ q̄ eſt deo ex me iam deuotū: Proderit tibi. admirando. quaſi diceret: nō debes ſumere: ne fis reus ſacrilegij. Vel poteſt legi per defectū hoc modo: Quicūq; dixerit patri ꝛ cetera. ſubaudi faciet dei mandatum: vel complebit legem: vel erit dignus vita eterna. // HIERO. Poteſt autē ꝛ hunc breuiter habere ſenſum: Cōpellitis inquit filios: vt dicant parentibus ſuis: Quodcūq; donū oblaturus erā deo: ī tuos conſumis cibos: tibiq; prodeſt o pater ꝛ mater: q̄ ſi diceret: non. // GLO. Et ſic propter iſtas perſuaſiones auaricie veſtre: ille iuuenis non honoꝛificabit patrem ꝛ matrē. vnde ſequitur: Et non honoꝛificabit patrē ꝛ matrē. quaſi diceret: Vos filiis iſta peſſima ſuaſiſtis: ꝛ ꝓpter hoc filius poſtea patrē ꝛ matrez non honoꝛificabit: ꝛ ita mandatū dei de ſuſtētandis parentibus feciſtis irritum: ꝓpter traditionem veſtrā. ſ. auaricie veſtre ſeruientes // AVGV. contra aduerſariū legis ꝛ ꝓphetarū. Euidēter autem hic chriſtus oſtendit ꝛ illā eſſe dei legē quā hereticus blaſphemat: ꝛ iudeos habere ſuas traditiones a libris ꝓpheticis ꝛ legitimis alienas: quas apoſtolus appellat ꝓphanas fabulas ꝛ viles. AVG. cōtra fauſtū: Multa etiaz nos hic dominꝰ docet: ꝛ iudeos a deo ſuo ſe nō auertere: ꝛ eius mādata non tñ ſe non infringere: verum etiā illos a q̄bus infringerentur arguere: ꝛ non niſi per moyſen iſta mandaſſe. // AVGV. de queſti. euangelia. Vel aliter: Munus quodcunq; ex me eſt: tibi prodeſt id eſt munus quod offers cauſa mei: ad te iam pertinebit: quibus verbis ſignificant filij iam ſibi non neceſſe eſſe parentum pro ſe oblationem: q̄ ad eaz etatem peruenieſſent: vt poſſent iam ipſi offerꝛe pro ſe. In hac ergo etate conſtitutos vt poſſent parentibus ſuis hoc dicere: cum hoc diciſſent negabant phariſei reos eſſe: ſi parentibus non preſtarent honoꝛem.

Hypocrite: bñ ꝓphetauit de vobis iſaias dicēs: Popul⁹ hic labijs me honoꝛat: coꝛ aūt coꝛū lōge eſt a me. Sine cā aūt colūt me docentes doctrias ꝛ mādata hoim. Et cōuocatis ad ſe turbis dixit eis: Audite ꝛ itelligite. Nō q̄ itrat i os coinquinat hominē: ſed quod ꝓcedit ex oꝛe hoc coinquinat hominē.

// CHRY. Oſtenderat dñs q̄ phariſei nō erāt digni accuſare trāſgꝛediētes mādata ſenioꝛū: cū deꝛ lē veſtruerēt. Rurſ⁹ āt demōſtrat hīpm ꝛ a ꝓpheta. vñ dicit: Hypo. bñ ꝓphēta. de vo. iſa. di. Popul. hic la. me honoꝛat: coꝛ āt eo. lō. ē a me. // REMI. Hypocrita dr̄ ſimulatoꝛ: q̄ aliud opē ſimulat: ꝛ aliud coꝛde geſtat. Iſti ḡ bñ hypocrite dicūē: q̄ ſub honore dei terrena ſibi lucra accumulare cupiūt. // RABA. Preuidit āt yſaias ſimulationē iudeoꝛ q̄ deo lō pugnarēt ō euāgeliū. Et iō dixit ex perſona dñi: Popul⁹ hic la. me hono. ꝛc̄. // REMI. Judeoꝛ namq; popul⁹ labijs ꝛ oze deo appꝛopiquare ꝛ honoꝛare eū videbāē: q̄ vni⁹ dei cultū ſe bñe gloriabāē: ſed coꝛde lōge a deo receſſit: q̄ viſis ſignis atq; miraculis nec diuinitatē ei⁹ cognoſcē: nec eū ſuſcipe voluerūt. // RABA. Itē labijs eū honoꝛabāt: q̄ñ dicebāt: Magr̄: ſcim⁹ q̄ verax es. ſꝫ coꝛ eoꝛū lōge ab eo fuit. miſerunt inſidiatoꝛes vt eum caperent in ſermone

Ca.xv.

GLO. Vel commẽdãdo exteriorẽ mũdiciã eum honorabãt: sed dũ interiori que vera est carebãt. cor eor lõge erat a deo: ⁊ illis talis honor inutilis erat vnde sequit: Sine causa aũt colũt me: docẽtes doctrinas ⁊ mãdata hoim. RABA. Nõ. n. habebũt mercedẽ cũ veris cultorib⁹ docẽtes doctrinas ⁊ mãdata hoim: ⁊ tẽpsi pceptis diuinis. Augmẽtata ergo accusatõe phariseor⁹ a testimonio ꝓphete: ⁊ illis nõ emẽdatis: iã eis nõ loquit sed turbis. vnde dicit: Et cõuocatis ad se turbis dixit eis: Audite ⁊ intelligite. Quia turbis dogma excelsum ⁊ multa philosophia plenum ꝓpositurus erat: nõ simplr hẽ enũciat sed susceptibilis facit sermonẽ. ꝑmo quidẽ ⁊ ore ⁊ solicitudine exhibita circa turbas: quod ostẽdit euãgelista dicẽs: Et cõuocatis ad se turbis. Deinde etiã susceptibilẽ facit sermonẽ ex tempe: qz p⁹ mortuos suscitatos: post victoriã cõtra phariseos habitam: tũc legem ꝓponit: vt facilius suscipiat. Et non solum simpliciter turbas aduocauit: sed etiã eos attẽtiores fecit in hoc q̃ dicit: Audite ⁊ intelligite. i. attẽdite ⁊ erigamini mente ad hoc audiendũ. Nõ autem dixit eis: Nihil est obseruatio escarum: neq; q̃ moyses male iniunxerat: sed per modũ admonitionis ⁊ consilii a rerum ipsarũ natura testimoniũ accipiens ait: Non quod intrat in os coinquinat hominẽ: sed quod procedit ex ore: hoc coinquinat hominem. Dieronim⁹ habz. Cõmunicat. HIERO. Verbum cõmunicat ꝓprie scripturarũ est: ⁊ ꝓpõ sermone ñ teritur. popul⁹ autẽ iudeorũ cũ partẽ dei se esse iactans: cõmunes cibos vocat quib⁹ omnes vtũtur homines. verbi gratia: Guillam carnem ostreas: lepores: ⁊ istiusmodi animãtia que vngulã non findunt: nec ruminãt: nec squamosa in piscib⁹ sunt. Vnde ⁊ in actib⁹ apostolorũ scriptũ ẽ: Quod deus sanctificauit: tu ne cõmune dixeris: Commune ergo quod ceteris hominib⁹ patet: et quasi non aperte dei ꝓuidentia mundo appellatur. AVGV. Contra fausta: Testamẽto autem veteri non est cõtraria ista sentẽtia: quia dominꝰ dicit: Non quod ĩtrat in os. in qua apostol⁹ dicit: Omnia mũda mundis: et omis creatura dei bona est. Si possunt hoc apostolum de ipis dixisse naturis intelligant manichei: illas autẽ litteras ꝓpter quasdã prefiguratões temporũ congruẽtes: animalia quedã non natura sed significatõne immũda dixisse. Itaq; verbi gratia: Si de porco ⁊ agno requirat vtrũ natura mũdũ est: quia natura omnis creatura dei bona est: quadã vero significatiõe agnus mũdus: porc⁹ immũd⁹ est: tanq̃ si stultũ ⁊ sapientẽ diceres: vtrũq; hoc verbũ natura vocis ⁊ litteraꝝ ⁊ syllabarũ quib⁹ constat vtiq; mũdum est: significatõne autẽ vnũ horũ verbuz quod dicit stultus: immundũ dici potest: non natura sui sed quoniã quoddã immũdũ significat. Et fortasse quod est in rerũ figuris porc⁹: hoc est in hoim genẽ stult⁹. ⁊ tam illud aĩal q̃ iste due syllabe qõ dr stultus quoddã vnũ idẽq; significãt. Immũdũ quippe illud aĩal in lege positũ est: eo q̃ nõ ruminet. nõ ãt hoc ei⁹ vitiũ: sed natura est. Sũt aũt hoies qui per hoc aĩal significãtur immũdi. ꝓpo vitio: nõ natura: qui cũ libenter audiãt verba sapiẽtie: postea de his omnino nõ cogitãt. Qõ. n. vtile audieris velut ab intestino memorie: tanq̃ ad os cogitatiõis recordãdi dulcedine reuocare. quid aliud est q̃ spiritalr rumi nare: quod quid faciũt: illoz aĩaliũ genere figurãt. De aũt similitudines rez in locutõib⁹ vel obseruationib⁹ figuratis rõnales mẽtes vtiliter ⁊ suauit mouẽt. sed ꝓi ppl'o mlta talia nõ tñ audiẽda verum etiã obseuanda ꝓcepta sunt. Ips. n. erat quo nõ tñ dictis: sed etiã factis ꝓphetizari oportebat ea q̃ posteriore tpe fuerãt reuelãda: quib⁹ p christũ atq; in christo reuelatis fidei gentiũ onera obseruationũ nõ sunt imposita: ꝓphetie tñ est auctas cõmẽdata. Neq̃ aũt a manicheis: vtrũ ista dñi sinia q̃ dixit: non inq̃nari his q̃ in os ei⁹ intrãt vera aut falsa sit. Si falsa dicẽt: cur eã eoz doctor Adimãt⁹ a christo platam dicẽs: ad expugnandũ vet⁹ testamẽtuz obiecit. Si aũt vera est: cur aduersus eã credũt se coinq̃nari.

HIERO. Opponat aũt prudẽs lector ⁊ dicat: Si q̃ intrat in os nõ coinq̃nat hoiem: q̃re idolothitũ nõ vescimur: Sciẽdũ igit q̃ ipi quidẽ cibi ⁊ omnis dei creatura p se mũda sit: sed idoloz ⁊ demonũ inuocatio ea facit immũda apud eos. s. qui cũ cõscia idoli idolothitũ mãducãt: ⁊ scias eoz cũ sit infirma polluit: vt apls dicit.

REMI. Quicũq; aũt tãte fidei est vt intelligat creatura dei nullo modo inquinari posse: sanctificet cib⁹ p verbũ dei ⁊ oratiõem: ⁊ comedat quicquid vult: ita tamen q̃ hec licentia offendiculũ nõ fiat infirmis: vt apls dicit.

Tunc accedẽtes discipuli ei⁹ dixerunt ei: Scis quia pharisei audito hoc uerbo scãdalizati sunt? At ille respõdẽs ait: Omnis plãtatio quaz nõ plãtauit pater me⁹ celestis: eradicabitur. Sinite illos: ceci sunt: ⁊ duces ceco⁹ũ. Cec⁹ aũt si ceco ducatũ ꝑstet: ambo in foueam cadũt.

HIE. Ex vno sermone dñi ois superstitio obseruationũ iudaicaz fuerat elisa: qui in cibis sumẽdis abominãdisq; religionẽ suã sitã arbitrabãt. CHRY. Premissa itaq; cum audissent pharisei: nihil cõtra dixerũt illi: quia vehemẽter eos cõuicerat: nõ redarguẽdo solũ: sed ⁊ dolũ illoz̃ ppalãdo: q̃ scãdalizati sunt: pharisei. s. nõ aũt turbe. vnde dicit: Tunc accedentes discipuli eius dixerũt ei: Scis quia pharisei audito hoc vbo scandalizati sunt? HIE. Quia creb⁹ terit in ecclesiasticis scripturis scandalũ: breuiter dicendũ quid significat: scandalũ nos offendiculuz vel ruinã ⁊ impactõem pedis possium⁹ dicere. Quãdo ergo legim⁹: Quicũq; scãdalizauerit. hoc intellimus: qui dicto vel facto occasionẽ ruine dederit.

CHRY. Christ⁹ autẽ nõ soluit phariseor⁹ scãdalũ sed magis eos increpauit. vnde sequit: At ille respõdens ait: Omnis plãtatio quã nõ plãtauit pr̃ meus celestis eradicabit. Hoc autẽ manichei de lege dictũ esse dicũt: sed cõfutãt eos que antea dicta sunt. Si. n. de lege dixisset: qualr sup⁹ p lege pugnasset dicẽs: Quare trãsgredimini mãdatũ dei pp traditiõnẽ vestrã? Qualr etiã ꝓphetã induxisset in mediũ Si etiam de⁹ dixit: Honora patrem ⁊ matrem: qualiter hoc quod in lege dictuz est nõ ẽ dei plãtatio?

HYLA. Dicẽs ergo oẽm plantatiõem que non a

patre sit vocet traditōem hoīm eradicādā: cuius fa
uore legis pcepta trāsgressi sunt. REMI. Omnis
etiā falsa doctrina ꝛ supstitiosa obseruatio cuꝫ suis
actorib⁹ pmanere nō pōt. ꝛ quia a deo patre nō est
cū eisdē eradicabit. Illa ergo sola pmanebit: que a
deo patre est HIERO. Nunqd ergo eradicabit ꝛ
illa plātatio: de qua apls ait: Ego plātaui: apollo ri
gauit. Sed solui quēstio ex eo qō sequit: ⁊ de⁹ incre
mētū dedit. Dicit ꝛ ipe: Dei agricultura: dei edifica
tio estis. ꝛ alibi: Cooperatores dei sum⁹. Si aūt coo
peratores dei plātāte paulo ꝛ rigāte apollini: de⁹ cuꝫ
operatorib⁹ suis plātat ꝛ rigat. Abutūt autē hoc loco
q̄ diuersas naturas introducūt dicētes: Si plātatio
quā nō plātauit pater eradicabit: ergo quā ille plā
tauit non pōt eradicari. Sed audiāt illud hieremie
Ego vos plātaui vineā verā: quomodo versi estis in
amaritudinē vitis aliene? plātauit quidē de⁹ ꝛ ne
mo pōt eradicare plātatōem eius. Sed qm̄ ista plā
tatio in volūtate ppīj arbitrij est: null⁹ ali⁹ eā eradi
care poterit: nisi ipa tribuerit assensum. GLO. Ut
plātatio ista doctores legis significat cuꝫ sequacib⁹
suis: qui christū nō habebāt fundamētū. Quare aūt
sunt eradicādi subdit: Sini. il. Ceci sūt ꝛ duc. ecoꝝ.
RABA. Ceci quidē sunt. i. luce mādatoꝝ dei pri
uati ꝛ sunt duces cecoꝝ: quia alios in pcipiciū tra
hunt errātes ꝛ in errorē mittētes. vnde subdit: Cec⁹
aūt si ceco ducatū pstet: ambo in foueam cadunt.
HIERO. Hoc etiā est quod apostol⁹ pcepat: De
reticū hoīem post p̄mā ꝛ alterā correctōem deuita
sciēs q̄ puersus sit huiusmodi in hūc sensuꝫ ꝛ sal
uator pcepit doctores pessimos dimittēdos arbi
tuo suo sciēs eos difficulter ad veritatē posse trahē.

¶ Respōdēs autez petrus dixit ei:
Edissere nobis parabulā istam. At
ille dixit: Adhuc ꝛ uos sine intelle
ctu estis? Non intelligitis qz omne
quod in os intrat: in uentrē uadit:
ꝛ in secessum emittit. Que aūt pce
dunt de ore: de corde exeūt: ꝛ ea co
inquināt hominē. De corde eni exe
unt cogitatōes male: homicidia: ad
ulteria: fornicatōnes: furta: falsa te
stimonia: blasphemie. Hec sūt que
coinquināt hominē. Non lotis au
tem manibus manducare non coin
quinat hominē.

REMI. Cōsueuerat dns pabolice loqui: ꝛ ideo
petr⁹ cū audisset: qō intrat in os nō coinqnat hoiez
putauit illū pabolice fuisse locutū. ꝛ iō iterrogauit
vt subdit: Respōdēs aūt petr⁹ dixit ei: Edisse. no. pa.
istā. Et quia ex psona ceteroꝝ hō dixerat: iccirco simꝫ
cū alijs a dño reprhēsus est. vnde sequit: At il. dixit:
Adhuc ꝛ vos si. intel. estis? HIERO. Corripit aūt
a dño quare pabolice dictū putet: qō pspicue locu
tus est. Ex quo aīaduertim⁹ vitiosum esse auditorē
qui non obscura manifeste aut manifeste dicta ob
scure velit intelligere. CHRY. Vel ideo dns ire
pat eū: quia nō erat ex incertitudine quod querebat:
sed ex scādalo quo scādalizat⁹ erat. Turbe. n. nō itel
lexerāt quod dictum erat: Discipuli aūt scādalizati
fuerāt. vnde a principio q̄si p phariseis increpare vo
lebāt. sed quia audierāt eū magna dicētē: omis plā
tatio ꝛc. repssi fuerūt. Sed petr⁹ q̄ vbiqꝫ feruēs erat
ita silet: quē domin⁹ increpat: ꝛ increpatiōi rōnem
addidit dicēs: Nō intelligitis qz om. quod in os in
trat in ven. va. ꝛ in secess. emittit. HIERO. Ex hac
sentētia quidā calūniant q̄ dns physice disputatio
nis ignar⁹: putet omnes cibos in ventrē ire: ꝛ in se
cessum digeri: cum statim infuse esce p art⁹ ꝛ venas
ac medullas: neruosqꝫ fundant. Sed sciendū q̄ te
nuis hūor ꝛ liquēs esca cū i venis ꝛ artub⁹ decocta
fuerit: ꝛ digesta p occultos meat⁹ corpis quos greci
poros vocāt: ad inferiora dilabit: ꝛ in secessū vadit.
AVG. de vera religiōe: Alimēta carnis corrupta
.i. amittētia formā suā in membroꝝ fabricā migrāt: ꝛ
corrupta reficiūt in aliā formā p cōuenientiā trāsmu
tia: ꝛ p vitalē motū dijudicāt quodāmodo: vt ex eis
in structurā hui⁹ pulchri visibilis que apta sūt assu
māt: nō apta vero p cōgruos meat⁹ abijciāt: quoꝝ
aliud feculētissimū reddit terre ad alias formas assu
mēdas: aliud p totū corp⁹ exhalat: aliud toti⁹ aīalis
latētis neruos accipit: ꝛ inchoat in plem. CHRY.
Cum aūt hoc dns dicit: adhuc discipulis fm̄ indul
cam infirmitatē respōdet. dicit. n. qm̄ cib⁹ nō mam
sed egredit: q̄uis ꝛ si maneret: nō faceret immūdum:
sed nondū hec audire poterāt. ꝓpter hoc autem et
moyses p tātū temp⁹ dicit esse immūdos: quātuꝫ ci
bus int⁹ manet. In vespe. n. iubet lauari ꝛ mūdi ē
quasi temp⁹ digestōis ꝛ egestōis dimetiēs. AVG.
quito de trini. Duo aūt quedā hoīs ora dns com
plex⁹ est: vnū corpis: aliud cordis. nam cū dicit: Nō
qō in os intrat ꝛc. aptissime demōstrauit os corpis
At in eo qō sequit: os cordis ostdit dicēs: Que aūt
pce. de ore: de cor. er. ꝛ ea coinq. hoīem. CHRY.
Que. n. cordis sunt: int⁹ in homīe manēt: ꝛ eruntq
quinām nō manētia solū: immo tūc magis cū exeūt
vnde subiūxit: De corde. n. exeūt cogitatōes male:
quas p̄mo ponit: quia hoc erat iudaicū vitiū: qui
ei insidiabāt. HIERO. Principale igit aīe nō sm
platonē in cerebro est: sed iuxta christū in corde: et
arguēdi sunt ex hac sīa: qui cogitatōes a diabolo
immitti putāt: ꝛ nō ex ꝓpria nasci volūtate. Diabol⁹
adiutor esse ꝛ incētor malarū cogitationū pōt: au
ctor esse nō pōt. Si autē semp in insidijs posit⁹ hūē
cogitationū nr̄aꝝ scintillā suis fomitib⁹ inflāmare
rit: nō debem⁹ opinari eum quoqꝫ occulta cordis n
mari: sed ex corpis habitu ꝛ gestib⁹ estimare q̄d cog
sem⁹ intrīsec⁹. verbi gr̄a: Si pulchrā mulierē nos cre
bro viderit inspicere: intelligit cor ab oculis vulne
ratū. GLO. Ex cogitatōib⁹ aūt malis pueniunt ea
mala facta ꝛ mala verba: que lege phibēt. vñ subdit
Homicidia. que phibēt illo legis pcepto: Non occi
des. Adulteria: fornicatōes. q̄ intelligūt phiberi illo
pcepto Nō mechaberis. Furta. q̄ phibēt illo pcepto
Nō furtū facies. Falsa testimonia. ꝫ illud pceptum
Non dices aduersus ꝓximū tuū falsum testimoniū
Blasphemie. ꝛra illud pceptū: Nō assumas nomē
dei inuanū. REMI. Nominatis aūt vitijs q̄ eos

na lege,phibent pulchre dns subiugit: Nec sūt que coinquinãt hoiem.i.immūdū ⁊ impurū reddunt.

GLO. Et quia hmõi verba dñi ex phariseoꝝ nequcia occasiõe sumpserãt:qui traditiões suas diuinis ꝓceptis ꝓferebãt: cõsequẽter cõcludit incõuenientiã traditõis ꝓmisse dicẽs: Nõ lo.aũt mani.mãdu. nõ coin.hoiem. CHRY. Non aũt dixit escas in lege phibitas manducare non coinq̃nat hoiem: vt nõ possent illi cõtradicere: sed cõcludit de illo de quo disputatio erat.

Et egressus inde ihesus secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mulier chananea a finib' illis egressa clamauit dicẽs ei: Miserere mei dñe fili dauid filia mea male a demonio uexat. Qui nõ respõdit ei uerbum. Et accedẽtes discipuli ei': rogabãt eum dicẽtes: Dimitte eam: quia clamat post nos. Ipe aũt respõdẽs ait Non sum missus nisi ad oues q̃ perierãt domus israel. At illa uenit ⁊ adorauit eum dicẽs: Dñe adiua me. Qui respõdẽs ait: Non est bonũ sumere panẽ filioꝝ: ⁊ mittere canib'. At illa dixit: Etiã dñe. Nã ⁊ catelli edũt de micis q̃ cadũt de mẽsa dñoꝝ suoꝝ. Tũc respõdẽs ihesus:ait illi:O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut uis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

HIERO. Scribis ⁊ phariseis ⁊ calũniatoꝝ ib' derelictis:trãsgredit in ptes tyri ⁊ sidonis: vt tyrios sidonioscꝫ curaret. ⁊ ideo dicit: Et egressus inde ies' secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. REMI. Tyr' ⁊ sidõ ciuitates fuere gentiliũ.nam tyr' metropolis fuerat chananeoꝝ:sidon termin' chananeoꝝ respiciẽs ad aquilonẽ. CHRY. Considerãdũ aũt q̃ postq̃ ab escarum obseruatõe iudeos eripuit:tũc ⁊ gẽtib' ianuaꝫ aperuit:sicut ⁊ petr' ꝑus in visiõe iussus est hanc legem soluere: ⁊ post ad cornelĩũ mittit. Siquis aũt querat:cum discipulis suis dixerit: In viam gẽtiuꝫ ne abieritis:qualr ambulat viam: Primũ quidẽ dicemus:quia nõ erat obnoxi' ꝓcepto quod discipulis dederat. Secũdo aũt: quia neq; vt ꝑdicatur' abijt. vnde ⁊ marc' dicit: Quoniã occultauit seipsum.

REMI. Fuit aũt vt tyrios sidonioscꝫ curaret:siue vt hui' mulieris filiã liberaret a demonio:quatenus ꝑ eius fidẽ scribarũ ⁊ phariseoꝝ nequiciã ꝓdẽnarz. de qua quidẽ muliere subdit: Et ecce mulier chananea a finib' illis egressa. CHRY. Dicit aũt euãgelista eam chananeã: vt ostendat virtutẽ pñtie christi Chananei.n.qui expulsi fuerãt: vt nõ puerterẽt iudeos:bi iudeis apparuerũt ꝓuidẽtiores: vt exirent a terminis suis ⁊ accederẽt ad christũ. Cum aũt hũiliter accessisset:nihil aliud q̃ miam poposcit. vnde sequit: Clamauit dicẽs ei: Miserẽ mei dñe fili dauid

GLO. Magna fides chananee hic notat: deum credit vbi dñm vocat:hoiem vbi dicit filiuz dauid. Nihil ex merito postulat: sed solã miam dei efflagitat dicens: Miserere. Nec dicit: Miserere filie: sed Miserere mei:quia dolor filie dolor est matris. ⁊ vt magis eum ad cõcessiõem mouerat: totũ ei dolorez enarrat.vnde sequit: Filia mea ma.a demo.vexat. In quo vulnera medico detegit: ⁊ magnitudinem ⁊ qualitatẽ morbi.magnitudinẽ cũ dicit: Male vexatur.qualitatẽ cuz dicit: A demonio ORIGE. in home. Vide aũt prudẽtiã femine: nõ iuit ad homines seductores:nõ quesiuit inanes ligaturas:sed omẽs relinquẽs diaboli cult' venit ad dñm. Non periuit iacobũ:nõ rogat iohãnẽ:nõ accessit ad petr' suscipit in se penitẽtie patrociniũ: ⁊ sola occurrit ad dñm. Sed vide inexptũ negociũ petit: ⁊ lamẽtũ suum ꝓducit in clamorẽ: ⁊ amatoꝝ hoim de' nõ rudz verbũ.vnde sequit: Qui non rñdet ei verbũ. HIE. Nõ aũt de superbia phariseica: nec de scribarũ suspicio:sed ne ipe sententie sue cõtrari' videret ꝑ quã transerat: In viam gentiũ ne abieritis.nolebat.n.occasionẽ calũniatib' dare:pfectaq; salutẽ passiõis resurrectõis tempi reseruabat. GLO. Differẽdo etiaz et nõ respõdẽdo patientiã mulieris ⁊ pseuerãtiã nobis ostẽdit. Ideo etiã nõ rñdit vt discipuli ꝑ ea rogarẽt: ostẽdens ꝑ hoc necessarias eẽ ꝑces sanctoꝝ ad aliq̃d impetrandũ.vnde sequit: Et accel.ei discipuli': roga.euz dicẽ. Dimit.eã:quia cla.post nos. HIERO. Discipuli adhuc illo tempe mysteria dñi nescientes l' miam moti:rogabãt ꝑ chananea muliere: vel importunitate ei' carere cupientes AVGV. de cõ.euã. Affert aũt aliquã repugnantie questiõem q' marc' i domo dicit fuisse dñm cum ad illũ venit mlr ꝑ filia sua rogãs. Matthe' aũt posset intelligi de domo tacuisse ⁊ candẽ tñ rem memorasse. Sed q̃n dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte illaz: q̃n clamat p' nos: nihil videt aliud significare: q̃s post ambulãtez dñm: mulierẽ istã deꝑcatoriã vocẽ misisse. Intelligẽdũ est ergo dixisse quidẽ marcũ q' intrauerit vbi erat ihesus cũ eũ ꝑdiriss fuisse in domo. Sz q' mat the' ait: Non rñdit ei verbũ: dedit agnoscẽ q' tacuerũt ambo: ⁊ in eo filẽtio egressum fuisse ihesuz de domo illa: atq; ita cetera cõtexũt que iã i nullo discordant. CHRY. Estimo aũt ⁊ discipulos ad calamitatẽ mulieris eẽ tristatos: sed tñ nõ sunt ausi dicere da ei hãc grãm: sed Dimitte eã. sicut nos cũ volum' alicui psuadẽ: Multotiẽs ꝫria dicim'. Ipe aũt rñdẽs ait: Nõ sum miss. ni.ad oues q̃ pie.dom' israel.

HIE. Nõ aũt ℔ dicit: q̃n ad gẽtes missus sit: sed q' ꝓmu ad isrl miss' ẽ vt illi nõ recipiẽtib' euãgeliũ: iusta fiẽt ad gẽtes trãsmigratio REMI. Spãlr etiã missus ẽ ad salutẽ iudeoꝝ: vt etiã corꝑali pñtia eos docere. HIE. Signãter aũt dixit: Ad oues pditas do' isrl: vt etiã ex ℔ loco erroneã ouẽ de alia pabula intelligam' CHRY. in ho. Sed q: mlr vidit nihil posse apostolos:inuerecũda facta est. ante eiz neq; in ꝺspectũ venire audebat. vñ dictũ ẽ: Clamat post nos. Quãdo aũt videbat vt angustiata recedẽt tũc ꝓpi' venit. vnde sequit: At il.ve, ⁊ adorauit eum

HIERO. Nota q ista chananitidis pseuerāter pinum filiū dauid: deide dñm vocat: t ad extremū deū adorauit. CHRY. Ideoq nō dixit: Roga vel deprecare deū: sed Dñe adiuua me. Quāto ergo magl mulier multiplicabat supplicatōem: tāto t ipe mlr tiplicabat negatiōem. t nō adhuc iudeos oues vocat sed filios: illā aūt canē. vnde sequit: Qui respō. ait: Non est bo. sume. pa. fili. t da. canibus. GLO. Filii sūt iudei generati t nutriti sub cultu vni⁹ dei p legē. Panis ē euāgeliū miracula t alia q̄ ad salutē nrāz ptinēt. nō est ergo cōueniens vt a filijs auferant t dent gentib⁹ q̄ sunt canes: donec iudei reputēt. RABA. Canes aūt gētiles ppter idolatriaz dicunt: qui esui sanguinis dediti t cadauerib⁹ mortuor: vertunt in rabiē. CHRY. Vide aūt mulieris prudētiā: qualr neq; otradicē ausa est neq; tristata in aliox laudibus: neq; molestata in ppo vitio. vñ sequit: At illa dix. Etiā do. nam t catel. edūt de mique ca. de mē. do. suox. Ille dixit: Nō est bonū. hec aūt: Utiq; dñe. Ipe iudeos filios vocat: hec aūt dominos. ipe canē noīauit: hec aūt t op⁹ canis adiecit: ac si dicat: Si canis sum: nō sum aliena. canem me dicis: ergo nutri me vt canē: nō possum relinquere mēsam dñi mei. HIERO. Mira aūt hui⁹ mulieris fides patiētia t humilitas pdicat: fides q̄ credebat sanari posse filiā suā: patiētia qua totiēs cōtēpta in pcb⁹ perseverat: humilitas q se nō canib⁹ sed catulis cōpat. Scio me inquit filioz panē non mereri: nec integros cape posse cibos: nec sedē posse cū pre: sed cōtēta sum reliq̄is catuloz: vt p humilitatē micarū ad panis integri veniā magnitudinē. CHRY. Propter hoc aūt christ⁹ tardabat. psciebat. n. eā hoc dicturaz nec occultare volebat tantā mulieris virtutē. vñ sequit: Tūc rñdēs iesus ait illi: O mlr magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Ac si dicat: Fides tua maiora bis audire pōt: vez interim fiat tibi sicut vis. Vide qualr nō paz t hec mlr intulit in filie medicinā. pp hoc. n. neq; christ⁹ dixit: Sana sit filia tua: sed Magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. vt discas qñ simplr loquebat t nō adulatōis: sed multe fidei erant vba ipsi⁹. Hec aūt christi vox filis est illi voci q̄ dixit Fiat firmamētū: t factū est. vñ seq̄t: Et sana. ē fi. ei⁹ ex illa hora. Intēde aūt qualr aplis ñ impetrātib⁹ impetrat ipa: tam magnū q̄d est instātia oroīs. Etei p nostris noxis a nobis vult magis rogari q̄z ab alijs p nobis. REMI. Vis etiā verbis dat nobis exemplū catheciz̄di t baptiz̄di pueros: qñ hoc nō ait Salua filiā meā: aut Adiuua eā: sed Miserere mei: t adiuua me. Hic eteni descēdit cōsuetudo i eccl'ia vt fideles p suis puulis fidē deo. pmittāt: qñ ipi nō sunt tāte etatis t rōis: vt p se fidē deo. pmittere valeāt: q̄ten⁹ sicut fide isti⁹ mulieris sanata est filia ei⁹ ita t fide vir ox catholicox petā puulis relaxēt. Allegorice aūt hec mlr sanctā eccl'iaz significat de gētib⁹ cōgregatā. Per hoc. n. q̄ dñs relictis scribis et phariseis venit in ptes tyri t sidonis pfigurabat: q̄z relictur⁹ erat iudeos: t trāsitur⁹ ad gētes. Est aūt hoc mlr egressa a finib⁹ suis: qñ eccl'ia sancta recessit a pstinis arboīb⁹ t vitijs. HIERO. Filiā aūt eccl'ie puto aīas esse credētiū: q̄ male a demonio verabāt ignorates creatorē: t adoratēs lapidē. REMI. Filios aūt dñs appellat p̄archas t pphas illi⁹ tpis. Per mēsam designat sacra scriptura: p micas vero mūna pcepta vel interna mysteria quib⁹ sancta ecclesia pascit: p crustas vero carnalia pcepta q̄ iudei observāt. Mice aūt sub mensa comedi dicūt: q; ecclesia humilr se submittit ad implēda diuina precepta. RABA. Nō autē crustas sed micas de pane puerox edūt catelli: q; cōuersi ad fidē qui erant despecti in gētib⁹: nō lre supficiē in scpturis: sed spiritalē sensum quo in bonis actib⁹ ꝓficere valeāt inq̄runt. HIE. Mira aūt rex̄ uersio isrl: quōdā filios canes: p diuersitate fidei ordo noīm cōmutat. De illis postea dicit: circūdederūt me canes multi. nos audiuim⁹ cū muliere: Fides tua te saluā fecit. RABA. Que merito magna dicit: q; cuz gentes nec lege fuerit imbute: nec vocibus ppha⁹ ilgructe ad pdicatōem mox apl'ox in auditu auris obedient ideoq; salutē impetrare meruerūt. Uez si ad pmas eccl'ie rogātis lachrymas dñs salutē aie differt dare nō est desperādū vel a petēdo cessandū: sed magis pcib⁹ insistendū. AVG. De q. euā. q; t puer centurionis: t filiā chananee mulieris nō veniēs ad domos eox sanat: significat gētes a qua⁹ nō venit saluatore p verbū sinū q; rogātib⁹ filii sanāt. Et intelligēda est psona eccl'ie: que sibi est t mr t filii. nā simlr oēs quib⁹ ostat eccl'ia mr dr: singuli aūt idē ipi filii appellāt. HYLA. Uel hec mlr pselitox formā pfert: fines suos egredit: t ex gētib⁹. s. in ppli alteri⁹ nomē excedēs: que p filia videlz gētiū plebe dñatu inimidox spirituū occupata erat: q; dñm cognouit ecclesie: dauid filiū nūcupat. RABA. Itē siqs cōiaz habet alicui⁹ vitij sordē pollutā: filiaz habet male a demonio veratā. Itē siqs bona q̄ gessit pctox pestefedauit: filiā habet inmūdi spūs furijs agitatā: ideoq; necesse est vt ad pces lachrymasq; cōfugiat: sancto rūq; intercessiones t auxilia querat.

Et cū transisset inde iesus: venit sec⁹ mare galilee: t ascēdēs in mōte sedebat ibi. Et accesserūt ad eū turbe multe: hītes secū mutos: cecos: claudos: debiles: t alios multos: t piecerūt eos ad pedes ei⁹: t curauit eos: ita ut turbe mirarēt uidētes mutos loq̄ntes: claudos ābulātes: cecos uidētes: t magnificabant deū isrl.

HIE. Sanata chananee filia: reuertit dñs ad ideā. vnde dicit: Et cū tran. inde iesus: venit sec⁹ mare galilee. REMI. Hoc mare diuersis vocabulis appellat. Dicit. n. mare galilee: pp galileā adiacētem: mare tyberiadis: pp tyberiadē ciuitatē. Seqtur: Et ascēdēs in mōtē sedebat ibi. CHRY. Considerādū aūt q; aliq̄n dñs circuit vt sanet infirmos: aliq̄n aūt sedet expectās eos. t ideo cōueniēter hic sic subdit: Et accesserūt ad eū turbe multe: hītes secū mutos: claudos: cecos: debiles: t alios multos. HIE. In eo loco vbi latin⁹ interp̄es trāstulit debiles: i greco scptū ē Mācos: qō nō debilitatis generale: sz vni⁹ infirmitat⁹ nomē ē: vt quō claud⁹ dr q̄ pede claudicat vno: sic mācus appellet q̄ vnā manū debilē hꝫ

Ca.xv.

CHRY. Ipi aũt in vtrob⁹ fidẽ suã demõstrabãt: ⁊ in ascẽdẽdo mõtẽ. Et in hoc quia estimabãt se nllo alio indigere: nisi vt pisceren⁹ ad pedes iesu: neq; ẽt adhuc tangũt fimbriã vestimẽti: sed ad altiorẽ fidẽ ascẽdũt. vnde dicit: Et pie. eos ad pe. eius. Et mulieris quidẽ filiã cũ multa tarditate curauit: vt ei⁹ virtutem oñderet. Dis aũt nõ quia meliores erãt: sed vt infideliũ iudeor⁹ ora obstrueret: cõfestim saluati onem p̃bet. vnde sequit: Et curauit omẽs. Multitudo aũt eor⁹ qui curabãt ⁊ facilitas sanatiõis eos in stupore mittebat. vnde sequitur: Ita vt tur. mira. vi. mu loquẽtes. HIERO. De debilib⁹ tacuit: da q̃d de cõtrario diceret vno verbo nõ habẽt. RABA. Mystice aũt cũ filia chananee p̃figurasset salutem gentiũ: venit in iudeã: quia cũ plenitudo gẽtiũ itra uerit: tũc omis isrl saluꝰ erit. GLO. Mare autem iuxta quod venit iesus turbida hui⁹ seculi volumia significat: quod est galilee: cum homies a vitijs ad virtutes trãsmigrãt. HIERO. Ascẽdit aũt in mõtem: vt quasi auis teneros fet⁹ puocet ad volandũ. RABA. Ut. s. auditores suos erigat ad superna ⁊ celestia meditãda. Sedebatq; ibi: vt demõstraret nõ nisi in celestib⁹ requiẽ esse querendã. Eo autem tedẽte in mõte. i. in celor⁹ arce accedũt turbe fideliũ deuota mẽte illi approprinquãtes: ducẽtes secũ mutos ⁊ cecos: eosq; ad pedes iesu p̃jiciũt: quia pecca ta cõfitẽtes ipi soli curãdos subijciũt quos ita curat vt turbe mirent ⁊ magnificẽt deũ isrl: quia fideles quãdo viderit eos qui spiritalr egrotauerãt: diuers opib⁹ vitutũ ditatos laudẽ deo decantãt. GLO. Muti aũt sunt qui nõ laudãt deũ: ceci qui nõ itelligũt viam vite: surdi qui nõ obtemperãt: claudi p deuia boni operis nõ recte euntes. debiles sunt: qui infirmi sunt in bonis opibus.

Jesus aũt cõuocatis discipulis suis dixit: Misereor turbe: quia triduo iam pseuerãt mecũ: ⁊ nõ habẽt quod mãducent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiãt in uia. Et dicũt ei discipuli: Unde ergo nobis in deserto panes tãtos: ut saturem⁹ turbã tantã? Et ait ill' iesus: Quot panes habetis? At illi dixerũt septẽ ⁊ paucos pisciculos. Et p̃cepit turbe: ut discũberẽt sup terrã. Et accipiẽs septẽ panes ⁊ pisces: ⁊ gratias agens fregit ⁊ dedit discipulis: ⁊ discipuli dederũt populo: ⁊ comederũt ⁊ oẽs saturati sunt. Et q̃d supfuit de fragmẽtis tulerũt septẽ sportas plenas. Erãt aũt q mãducauerãt q̃tuor milia hoiz: extra puulos ⁊ mulieres.

HIERO. Prius christus infirmorũ debilitates abstulerat: postea vero sanatis offert cibos. Cõuocat quoq; discipulos suos: ⁊ quod factur⁹ ẽ loqtur vñ or: Je. aũt cõuocatis discipulis suis. di. Misere. turbe. Hoc aũt facit vt mgris exemplũ tribuat: cũ minoribus atq; discipulis cõmunicãdi familia: vel ex cõfabula tõne intelligãt signi magnitudinẽ. CHRY. Turbe. n. cũ ad sanatõem veniss̃ent: nõ audebãt petere panes. vñ ipe amator hoim ⁊ oim curã gerẽs: etiaz nõ petẽtib⁹ dat. pp q̃ dicit: Misereor turbe. Ne ãt dicaĺ: q̃m venientes viaticũ portauerãt dicit: Quia triduo iam pse. mecũ: ⁊ nõ hñt q̃d mãducẽt. Etsi. n. q̃ venerũt cibos habuerũt: tñ cõsumpti iã erãt. ⁊ p pter h̃ nõ in p̃ma aut secũda die h̃ fecit: sed i tertia q̃ iam omia sunt cõsumpta: vt p̃us ipi in necessitate cõstituti: cũ ampliori desiderio suscipẽt q̃d fiebat. Mõstrat aũt q̃ de lõge venerãt: ⁊ nihil eis reliquũ fuerat: in h̃ q̃ dicit: Et dimit. eos ieiu. no. ne defi. in via. Cũ aũt nolit eos ieiunos dimittẽ: iõ tñ nõ statĩ signũ facit: vt ex hac interrogatõe ⁊ rñsiõe attẽtiores discipulos faciat: ⁊ fidẽ suã oñdãt dicẽtes: Fac panes. Et q̃uis christus plurima fecerit vt miraculi p̃us facti recordaret̃: q; fecit eos ministros: ⁊ ptiti sunt cophinos: adhuc tñ impfecti⁹ dispositi erãt. q̃d p; p h̃ q̃d sequit: Et di. ei disci. Unde g̃ no. in dcto pa. tan. vt satu. tur. tãtã. Ipsi quidẽ infirma cogitatõne h̃ dixerũt: p hoc tñ miraculũ futur⁹ insuspicabile faciẽtes: ne aliq̃s. n. suspicaret̃ q; ab aliquo p̃i quo castello accepti sunt cibi: p̃pter hoc miraculũ istud in solitudine fit multũ a castellis distãte. Ipe aũt christ⁹ vt discipulor⁹ erigat mẽtẽ: eos interrogat vt ex modo inrrogatõis eos memorẽt illor⁹ q̃ p̃us facta sunt. vñ sequit: Et ait il. Quot pa. habe. At illi dixe. sep. ⁊ pisci paucos. Nõ aũt addũt: Sed hec q̃d inter tãtos: sicut antea dixerãt: iam. n. paulati p̃fecerãt: lz nõ totũ app̃hẽdaĺ ab eis. Admirare autẽ in aplis vitatis amorẽ: qualr ipsi scribẽtes nõ occlt̃ãt suos etiã magnos defect⁹. nõ. n. ẽ quãtalibet accusatio: pax ante tali signo facto cessti obluisci. Admirare aũt ⁊ aliã sapiẽtiã eor⁹ qualr vẽtrẽ supabãt: nõ mltã mẽse curã faciẽtes. In eremo. n. exñtes: et p tres dies ibi morãtes: solũ septẽ panes ibi hẽbant Alia vo silr p̃oib⁹ fecit. etenĩ recũbẽ eos fecit in tra ⁊ in manib⁹ discipulor⁹ crescẽ panes. vñ seq̃t: Et p̃cepit. vt discũ. su. terrã. HIE. De h̃ aũt supra dixim⁹ ⁊ eadez repetẽ ociosi est: tñ in his q̃ discrepãt immoremur. CHRY. Finis aũt vtriusq; miracli nõ silis est. Seq̃t: Et q̃ supfu. de frag. tu. sep. spor. ple. Erãt aũt q̃ mãdu. q̃tu. mi. ho. er. puu. ⁊ mulies. Quare ãt minores fuerint reliq̃e in h̃ miraculo q̃z in p̃mo ⁊si nõ tot fuerit q̃ comederũt? Aut igit̃ h̃ est: qa sporte cophinis maiores erãt: aut ex diuersitate remẽ oret̃ illi⁹ ⁊ h⁹ miraculi. ⁊ pp h̃ tũc q̃dẽ fecit cophinos reliquiar⁹ nũero eq̃les discipul': nũc ãt sportas pãib⁹ eq̃les. REMI. In hac aũt enãgelica lectõne ꝺsiderãda ẽ in christo opatio diuinitat⁹ ⁊ hũanitatis. p h̃. n. q; turbis miserẽt: oñdit se hũane fragilitatis affectõem hr̃e. In eo vo q; panes mltiplicauit: ⁊ tũ bas pascit: oñdit diuinitat⁹ opatio. Desi ruit̃ ergo h̃ error Eutycetis qui in christo dicebat vnã nãm. AVG. ẽ cõ. euã. Sane vt ab re ẽ admonẽ i h̃ mirarl'o q; si aliq̃s enãgelistar⁹ h̃ dixisset: cõtrari⁹ ceter⁹ putaret̃.

Sed q; illi q̄ miraculū de septē pānibus narrauerūt nec illud de q̄nq; tacuerūt neminē mouet: ⁊ vtrūq; factū hoies intelligūt. Hoc ideo dixim⁹: vt ficubi si mile repiat factū a dño qō in aliquo altēi euāgeliste ita repugnare videatur: vt oīo solui nō possit: nihil aliud intelligat q̄ vtrūq; factum eē: ⁊ aliud ab alio cōmemoratū. GLO. Notādū aūt q; p̄us dns au fert debilitates ⁊ postea cibat: q; p̄us sunt remouē da pcā: ⁊ postea aīa verbis dei nutriēda. HYLA. Sicut aūt illa turba quā p̄us pauit iudaice creden tiū cōuēnit plebi: ita hec populo gentiū ꝯpat. q; vo q̄tuor milia virorū cōgregant: multitudo innume rabiliū ex q̄tuor orbis ptib⁹ intelligit. HIERO. Isti etiā nō sunt q̄nq; milia: sed q̄tuor milia: qui nume rus semp in laudib⁹ ponit. ⁊ q̄drāgul⁹ lapis nō flu ctuat: nō ē instabilis. ⁊ ob hāc cām etiā euangelia in hoc numero consecrata sunt. Jn supiori q̄ signo q; ꝓpinqui erāt: ⁊ vicini quiq; sensuū: nō ipe domi nus eos recordat sed discipuli. Hic aūt ipe dns mi sereri se dicit eoꝝ: quia triduo iam pseuerant cū eo q;. f. patri: filio: spūiq; sancto credebāt. HYLA. Vl q; omne passiōis dñice tps cū dño agūt: siue q; ven turi ad baptismū confitēt se credere in passiōe ac re surrectōe ei⁹: siue q; toto passiōis dñice tpe ieiunijs dño q̄dā cōpassiōis societate iūgūt. RABA. Vl b dr: q; in toto seculo tertiū tps est quo gra dat: p mū ante legē: secūdū sub lege: tertiū sub gra: q̄rtus ē in celo ad qō tendēs reficit in via. REMI. Vl q; pcā cōmissa p pniam corrigētes: cogitatōe: locutiō one: cōuertūt ad dñz. Vas turbas noluit dns dimit tere ieiunas ne deficerēt in via: q; pcātores p pniam cōuersi in cursu labētis seculi peūt: si absq; sacre doc trine pabulo dimittāt. GLO. Septē panes sunt scripture noui testamēti: in quo gra spūssancti reue lat. ⁊ dat: neq; sunt ordeacei vt supra: q; nō hic vt ī lege vitale alimētū: figuris quasi tenacissima palea tegit. hic nō duo pisces: vt ī lege duo iūgebāt. s. rex ⁊ sacerdotes: sed pauci. i. sancti noui testamēti: q̄ de fluctib⁹ seculi erepti ⁊ sustinēt turbulētū mare: ⁊ ex emplo suo nos reficiūt: ne in vita deficiam⁹. HY LA. Turbe aūt terra recūbūt. null'. n. legis opib⁹ fu erāt ante substrate: sed pcātōr ⁊ corpū suoꝝ inhēbāt. GLO. Uel ibi sup fenū: vt desideria carnis ꝯmāt hic sup terrā: vbi ⁊ ipe mūd⁹ relinq̄ p̄cipit: vel mōs in quo dns reficit est altitudo christi. ibi q̄ fenū sup terrā: q; ibi est celsitudo christi: pp carnales carnali spe ⁊ desiderio tegit. hic remota oī cupiditate car nali cōuiuas noui testamēti spe pmanētes solida tas cōtinet: ibi quinq; milia q̄ carnales q̄nq; sēsib⁹ subditi: hic q̄tuor pp q̄tuor vtutes q̄b⁹ spiritaliꝝ mu nūt tēpantiā: prudētiā: fortitudinē: ⁊ iusticiā. q̄rtus pma est cognitio rex appetēdaꝝ ⁊ vitādarū: secūda refrenatio cupiditatis ab his q̄ tpaliꝝ delectāt: tertia firmitas ꝛ molesta seculi: q̄rta q̄ p oēs diffundit: di lectio dei ⁊ pximi: ⁊ ibi ⁊ hic mulieres ⁊ puuli excepti sunt: q; in veteri ⁊ nouo testamēto nō admittū tur ad dñm q̄ nō pdurāt occurrē in viꝝ pfectū: l' firmitate virili: vel leuitate mētis. Utraq; refectio in mōte celebrata est: q; vtriusq; testamēti scripture et altitudinē celestiū pceptoꝝ mādat ⁊ pmiū. Utraq; altitudinē christi pdicat: altioza mysteria que nō ca pit cois turba: apli sufferūt ⁊ implēt. s. pfectoꝝ cor da septiformis spūs gra adītelligēdū illustrata: spoꝛ te iūco ⁊ foliis palmaꝝ solēt deterti: ⁊ significāt scōs qui radicē cordis in ipo fonte vite collocāt: ne ar scant: vt iūcus in aqua: ⁊ palmam eterne retributi onis in corde retinet. CA. XVI.

ET dimissa turba ascendit in nauiculam ⁊ uenit in fines magedan: Et accesserūt ad eum pharisei et saducei tentantes: et rogauerunt eum ut signum de ce lo ostenderet eis. At ille respōdens ait illis: Facto uespere dicitis: sere num erit: rubicundū est eni celum. Et mane hodie tēpestas: rutilat. n. triste celum. Faciez ergo celi vijudi care nostis: signa autē tempoꝝ nō potestis. Generatio mala ⁊ adulte ra signū querit: ⁊ signum non dabi tur ei nisi signuz ione prophete. Et relictis illis abijt.

CHRY. Sicut post miraculū quinq; panū co minus turbas dimisit: ita ⁊ nūc. nec autē pedes re cedit: sed nauigio ne turba eum sequat. vnde dicit Et dimissa turba ascēdit in nauiculā: ⁊ venit in fi nes magedan. AVGV. de con. euan. Marc⁹ aūt dicit q; in dalmanutha nec est dubitandū eundem locum esse sub vtroq; nomie. Nam pleriq; codices nō habēt etiā fin marcū nisi magedan. RABA. Est autē mageda regio cōtra galilā: ⁊ interpretatur poma vel nūcia: ⁊ significat hortū de quo dicitur: Hortus cōclusus: fons signat⁹: in quo crescunt po ma virtutū: ⁊ vbi nūciat nomē domini. Docet aūt q; p̄dicatores ministrato verbo turbe: ipi intra cubi culum cordis virtutū pomis debēt refici. Sequit: Et accesserūt ad eum pharisei ⁊ saducei tentātes et rogauerūt eū: vt signū de celo ostēderet eis. REMI. Admirāda quippe est cecitas pharisēoꝝ ⁊ sadu ceoꝝ. sic enim postulabāt signum de celo: quasi ea non essent signa que facere videbat. Quod autē si gnū postularent: iohānes manifestat. refert. n. post refectōem de quiq; panibus turbā accessisse ad co minū ⁊ dixisse: quod signū facis vt faciam⁹ ⁊ crede mus tibi. Patres nostri in deserto manna comede rūt: sicut scriptū est: Panē de celo dedit eis manducare. Jdeoq; ⁊ hi dicūt: Ostēde nobis signū de celo. i. fac vt vno vel duob⁹ dieb⁹ māna pluat: vt tot⁹ po pulus pascat sicut multo tempe factū est in deserto Jpe vero inspiciēs cogitatōnes eoꝝ vt deus: et vi dens q; si etiā signū de celo eis ostēderet nō credi rent: noluit eis dare signū quod postulabāt. vnde se quitur: At ille respōdens ait illis: Facto vespere di citis: serenuz erit. HIERO. Hoc apud grecos in pleriq; codicib⁹ non habetur. Sensus autē manifestus est: q; ex elementoꝝ ordinetur consonātia: possiunt ⁊ sereni ⁊ pluuiosi dies pnosci. Scribe aūt

ꝛ phariſei qui videbãtur legis eẽ doctores ex ꝓphetarũ vaticinio nõ poterãt cogſcẽ ſaluatoꝛ aduẽtũ. AVG.de que.euã. Põt etiã intelligi quod dixit dñs: Facto veſpe dicitis:ſerenũ erit.eteni rubicundũ eſt celũ.i.ſanguine paſſiõis chriſti:ꝑmo aduentu indulgẽtia pctoꝝ dat. Et mane:hodie tẽpeſtas.rubet.n.cũ triſticia celũ: illud eſt qõ ſecũdo aduentu igne p̃cedẽte ventur⁹ eſt GLO.vel alr: Rutilat triſte celũ.i.patiuntẽ apl̃i poſt reſurrectõnem: p⁹quos me iudicare in futuro ſcire poteſtĩ:qꝛ cũ nõ ꝓco me is bonis q̃n patiant̃ nõ parcã aliſi in futuro. Faciẽ igit̃ celi diiudicare noſtis:ſigna aũt tpũ nõ poteſtis Signa tpũ dixit de aduẽtu ſuo vel paſſiõe: cui ſile eſt roſeũ celũ veſpe:ꝛ idẽ de tribulatõe:ante aduentũ ſuũ futura:cui ſile eſt mane roſeũ cũ triſticia celũ. CHRY. Sicut ergo in celo aliud quidẽ eſt ſignũ ſerenitatis aliud pluuie:ita ꝛ in me putare oꝛ.nunc eni.ſ.in ꝑmo aduẽtu bis ſignis que in terra ſũt op⁹ eſt:que aũt in celo ſunt ꝓfuant̃ tpi ſecũdi aduẽtus. Nũc.n.ſicut medic⁹ veni:tũc ſicut iudex adero. ꝓpt̃ hoc nũc occult⁹ venit:tũc aũt cũ multa diuulgatõe qñ virtutes celoꝝ mouebũt̃. Sed nõ eſt nũc tẽpus boꝝ ſignoꝝ:veni mori:ꝛ que abiecta ſunt pati. ꝛ iõ ſequit̃: Generatio mala ꝛ adultera ſignũ querit ꝛ ſignũ nõ dabit̃ ei:niſi ſignũ ione ꝓphete. AVG.de cõ.euan. Hoc autẽ ꝛ alibi iam dixit matthe⁹. vnde retinẽdũ eſt eadẽ dñm ſepe dixiſſe:vt q⁹ ex⁹ite cõtrario ſolũ nõ poterit:bis dictũ intelligat. GLO.Dicit aũt: Generatio mala ꝛ adultera.i.incredula.ꝓ ſpiritali carneũ bñs intellectũ. RABA. Nõ ergo generatõi illi tentãtiũ dñꝝ ſignũ celeſte dat:q̃le q̃re bãt:quib⁹ mlta ſigna dedit in terra. Sed generatiõi querẽtiũ dñm.i.apl̃is:quib⁹ cernẽtib⁹ aſcẽdit ĩ celũ ꝛ ſpũſancrũ miſit. HIERO. Quid aũt ſibi velit ſignũ ione:iã ſupra dictũ eſt CHRY. Cũ aũt h̃ ſecũdo phariſei audiſſent:oportebat interrogare ꝛ dicẽ Quid eſt qõ dicit:Sed ipi nõ deſiderio diſcẽdi h̃ a dño queſierũt:ꝛ ideo dñs eos reliquit.vnde ſequit̃ Et relictis illis abiit. RABA.i.relicta gnãtõe mala iudeoꝝ:abiit trãſ fretũ:ꝛ gẽtiũ ſecut⁹ ẽ ppls.nota q⁹ nõ ſic̃ in alĩs legit̃ loc̃:dimiſſis turbis abiit:ſꝛ qꝛ ĩ fidelitat̃ erroꝛ iſolẽtiũ aĩos obtiebat:dñ q⁹ eos fugat

Et cũ uenissent discipuli ei⁹ trãs fretuꝫ:obliti ſũt panes accipe. Qui dixit illꝭ: Intuemi ꝛ cauete a fermẽto phariſeoꝝ ꝛ ſaduceoꝝ. At illi cogitabãt int̃ ſe dicẽtes: Quia panes ñ accepim⁹. Sciẽs aũt ieſus dixit eis: Quid cogitatis inter uos modice fidei: qꝛ panes nõ hẽtis? Nõdũ intelligitis neqꝫ recoꝛdami qnqꝫ panũ ꝛ qnqꝫ miliũ hoim: ꝛ quot cophinos ſumpſiſtis? Neqꝫ ſeptẽ panũ ꝛ q̃tuoꝛ miliũ hoim: ꝛ quot ſpoꝛtas ſumpſiſtis? Quare nõ itelligitis: qꝛ nõ de pane dixi uob: cauete a fermẽto phariſeoꝝ ꝛ ſaduceoꝝ. Tũc itellexerunt:quia non dixerit cauẽdũ a fermento panum:ſed a doctrina phariſeoꝝ ꝛ ſaduceoꝝ.

GLO. Sicut dñs phariſeos reliq̃rat ꝓpt̃ eoꝝ infidelitatẽ:ita ꝺñter ꝛ doctrinã eoꝝ a diſcipulis cauẽdũ eẽ docꝫ.vñ ſeq̃t: Et cũ ve.diſci.ei⁹ trãs fre.ob.ſũt acci.panes REMI. Tanto.n.amoꝛe mgri detinebãt:vt nec etiã ad pũctũ vellẽt ab eo recedẽ. Aduertẽdũ eſt g̃ q̃tũ alieni ẽnt ab appetitu deliciarũ cũ tã pua hrẽt ꝺ neceſſariiſ curã:vt etiã obliti ſint panes accipe:ſine quib⁹ hũana fragilitas ſubſiſtẽ ñ põt. Seq̃t: Qui dixit illis: Intuemi ꝛ ca.a fer. pha. ꝛ ſaduceoꝝ HYLA. In quo monẽt̃ apl̃i nõ admiſceri iudeoꝝ doctrine:qꝛ legis opa in effectu fidei ꝛ ꝑfiguratiõe reꝝ oſequẽtiũ ꝛſtituta ſũt:ꝛ ĩ quoꝝ tpa atq; etatẽ vitas contigiſſet nihil vltra in vitatis filitudinẽ poſitũ arbitrarẽt̃: ne doctrĩa phariſeoꝝ xp̃z neſciẽs:effectũ euãgelice vitatis rũpet HIE. Qui .n.cauet a ferñto phariſeoꝝ ꝛ ſaduceoꝝ:legi ac lr̃e p̃cepta nõ fuat:traditões hoiz negligit:vt faciat ꝺi mãdata. Hoc eſt ferñtũ de quo apl̃s ait: Modicũ fermẽtũ totã maſſam coꝛũpit. Iſtiuſmodi fermentum:etiã omni ratõe vitãdũ eſt:quod habuit martion valẽtinus ꝛ oẽs heretici. Fermẽtũ.n.habet vĩ vt ſi farine mixtũ fuerit:qõ parũ videbat̃:creſcat in maius:ꝛ ad ſapoꝛẽ ſuũ vniuerſam ꝛſpſiõem trahat ita ꝛ doctrina heretica: ſi vel modicã ſcintillã ieceꝛit in tuũ pect⁹ in breui ingẽs flãma cõcreſcit: ꝛ totam bonis paſſiõem ad ſe trahit. CHRY. Sz q̃re nõ dixit: Attẽdite a doctrina phariſeoꝝ manifeſte. quia vult cõmemoꝛare ea que facta ſunt.ſ.de multiplicatõe panũ:eteni nouerit eos eẽ oblitos. Sipl̃r aũt de h̃ eos incuſare nõ videt̃ rõem hꝫ: occaſione aũt ab eis recepta increpare:ſuſceptibilẽ faciebat iacuſatiõem:ꝛ iõ que cogitabãt diſcipuli:euãgeliſta ĩ mediũ introducit dicẽs: At illi cogitabãt intra ſe dicẽtes: Quia panes nõ accepim⁹ HIE. Quõ autẽ panes nõ hẽbãt: qui ſtatim impletis ſeptẽ ſpoꝛtis: aſcẽderũt in nauiculam:ꝛ venerũt in fines mageda ibi audiũt nauigãtes q⁹ cauẽ debeãt a ferméto phariſeoꝝ ꝛ ſaduceoꝝ:ſed ſcẽptura teſtat̃ q⁹ obliti ſũt eos ſecũ tollẽ CHRY. Quia vo diſcipuli circa ꝓfuationes iudaicas adhuc repebãt:iõ dñs vehemẽter eos increpat ad vtilitatẽ oĩm.vñ ſeq̃t: Sciẽs aũt ieſus dixit eis: Quid cogitatis inter vos modice fidei: qꝛ panes nõ habetis? GLO.q.d. Quid cogitatis me dixiſſe de terrenis panib⁹ de quib⁹ nõ eſt nobis diſputãdũ:cũ de tã paucis tãtas feci abũdare reliquas CHRY. Hoc aũt facit vt ſolicitudinẽ eſcarũ ab eis abiciat. Sed q̃re nõ arguit eos:cũ dixerũt: Vñ nobis in ſolitudine panes tãti:eteni oppoꝛtuni⁹ videbat̃ hoc dici. Sed ideo tũc nõ repꝛhẽdit eos:ne videret̃ ſe ingerere ad ſigna faciẽda:ꝛ nolebat ante turbas eos ĩcrepare. Tũc etiã rõnabilioꝝ hec accuſatio fuit:qñ iam duplici miraculo de panib⁹ facto tales erãt:vt adhuc de eſcis dubitarẽt. Vide aũt ꝛ ĩcreptiõem cum mãſuetudine: velut.n.excuſando rñdet ꝓ bis quos increpauerat dicẽs: Nondũ intelligitis:neqꝫ recoꝛdami quinqꝫ panũ. GLO.q.d.neqꝫ

mysteriū intelligitis:neq; vtutē in mēoria habetis.
CHRY. Per quod in memoriā eos reducit ad ea que pterierūt ⁊ ad futura attentiores facit. HIE. Per hoc autē q̄ dicit:Quare nō intelligitis.ecce p occasiōnem docet eos quid significēt quiq; panes ⁊ septē:quiq; milia hoīm ⁊ quatuor milia: que pa/sta sunt in eremo. Si.n.fermētū phariseorū ⁊ sadu/ceorū nō corpalē panē:sed traditōnes puersas ⁊ hē tica significāt dogmata:quare cibi quib⁹ nutrit⁹ est popul⁹ dei nō verā doctrinā integrāq; significent:
CHRY. Ut aūt discas q̄tum in discipulis potuit increpatio christi: ⁊ qualiter eorū mētē erexerit dor mientē:audi quid euāgelista dicat:Tūc intellexerūt q̄ nō dixit cauēdū a fermēto panū: sed a doctrina phariseorū ⁊ saduceorū:q̄uis eo hoc nō interp̄tāte Interp̄tatio ergo dñi eos a iudaicis observatiōib⁹ abduxit. desides erūtes attētiores fecit: ⁊ a pua fide eos eripuit:vt nō timeāt si quādo paucos panes ha bere videātur:neq; p̄o pane soliciti sint:sed hec re/spiciant vniuersa.

Exīt ātē ies⁹ i ptes cesaree philippi ⁊ interrogabat discipulos suos dicēs Quē dicūt homines esse filiū hois? At illi dixerūt: Alij iohannē bapti stā:alij aūt heliā: alij uero hieremiā aut unū exq̄ phetās. Dicit illis ies⁹ Vos aūt quē me esse dicitis? Respō dēs simō petr⁹ dixit: Tu es christus fili⁹ dei uiui. Rndēs aūt ies⁹ dixit ei: Beat⁹ es simō bariona: quia caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi: sz pater me⁹ qui in celis est. Et ego dico tibi quia tu es petr⁹ ⁊ sup hāc petrā edi ficabo eccl'iā meā: ⁊ porte inferi nō p̄ualebūt aduersum eaz. Et tibi da bo claues regni celorū. Et q̄cūq; ligaueris sup terrā: erit ligatū et in celis. Et quodcūq; solueris sup ter ram: erit solutuz ⁊ in celis.

GLO. Postq̄ discipulos a phariseor⁹ doctrina remouerat dñs: cōuenīēter euāgelice doctrine ma/gnitudinē in eis fundat. ⁊ vt maior solēnitas desi/gnet:loc⁹ describit cū dicit:Uenit aūt ies⁹ in ptes cesaree philippi. CHRY. Ideo aūt nō simplr cesa reā nomīat:sed cesareā philippi:quia est ⁊ alia cesa rea que est stratonis:nō aūt in illa:sed in hac disci pulos interrogauit:lōge eos a iudeis abducens: vt ab omni timore eruti:libere dicāt que habebant in mēte. Philipp⁹ aūt iste frater fuit herodis tetrarche ituree ⁊ traconitidis regiōis:qui in honore tyberij cesar⁹ cesareā philippi: que nūc paneas dicit appel lauit. GLO. Cōfirmatur⁹ autē in fide discipulos: p̄us opiones ⁊ errores alior⁹ a mētib⁹ eorū voluit remouere. vnde sequit: Et inter. disci. suos di. Quez dicūt hoies esse filiū hois? ORI. Interrogat chri stus discipulos:vt ex apostolorū rñsiōib⁹ nos disca mus diuersas opiniones fuisse tūc apud iudeos de christo: ⁊ vt nos semp scrutemur de christo: qualis opinio sit apud hoies de nobis vt siqd male dicāt de vobis:occasiōes illi⁹ p̄cidam⁹:siqd aūt bonū eius occasiōes augeam⁹. Sed ⁊ discipuli eorū ⁊ apl'or instruūt exēplo:vt qualescūq; opiones habuerit ho ris de ēpis suis referāt eis. HIERO. Pulchre aūt interrogat: Quē dicūt hoies esse filiū hois? Quia qui de filio hois loquūt:hoies sunt:qui vero diui/nitatē ei⁹ intelligūt:nō homies sed dij appellātur.
CHRY. Nō aūt dicit:Quē me dicūt scribe ⁊ pha risei esse:sed Quē me dicūt hoies: plebis mētez que ad malū inflexa nō erat inuestigās. Etsi.n.mlto bu milior eē oportebat eorū erat de christo opīo: sz ti a nequicia libera erat: phariseorū aūt opīo de chri sto erat plena multa malicia. HYLA. Dicendo er go:Quē dicūt homies esse filiū homis? significauit p̄ter id qō in se videbat esse aliud sentiēdū: erat enī hois fili⁹. Qō igit̄ de se opinādi iudiciū desiderabat nō illud arbitramur qō ip̄e ꝓfessus est: sed occultū erat de quo querebat: in qō se credētiū fides debe at ertēdere. Est aūt hec cōfessiōis tenēda ratio:vt si cut dei filiū:ita ⁊ filiū homis meminerim⁹:quia al terū sine altero nihil spei tribuit ad salutē. ⁊ ideo si gnāter dixit:Quē dicūt homies esse filiū hominis?
HIERO. Nō etiā dixit:Quē me esse dicūt hoies sed Quē dicūt esse filiū homis? ne iactāter de se q̄si videret. Et nota vbiq; in veteri testamēto scptur est Fili⁹ homis:in hebreo positū est: Filius adam.
ORIGE. Diuersas aūt iudeorū opiōes de chri sto discipuli referūt. vnde dicit: At illi dixerūt: Alij iohem baptistā. estimatōem. s. secuti herodis. Alij āt heliā. videlz est imātes q⁹ aut secūdaz natiuitatē in/sceperit helias:aut ex eo tēpe in corpe viuēs in tēpe apparuit illo: Alij vero hieremiā. quē dom⁹ in gē tibus ꝓphetā cōstituit:nō intelligētes q̄n hieremi as typ⁹ fuerat chr̄isti. Aut vnū ex ꝓphetis. rōne simi li ꝓpter illa que de⁹ ad ipos locut⁹ est per ꝓphetas nō tamē in ipis:sed in ipo sunt impleta. HIERO. Sed tamē turbe sic errare potuerāt in helia ⁊ hiere mia:quō herodes errauit in iohāne. vñ miror quēd dam interp̄tes causas errorū inquirere singulorū.
CHRY. Quia vero discipuli opinionē turbe reci tauerāt:euocat eos p secūdā interrogatōem ad opi nandū aliquid mai⁹ de ipo. ⁊ ideo sequit: Dicit illis ies⁹: Uos aūt quē me esse dicitis? Uos aūt inq̄ q̄ simul mecū estis semp: quia maiora signa vidistis q̄ turbe:nō oz vos in opiniōe cōuenire cū turbis:⁊ p pter hoc nō a p̄ncipio p̄dicatiōis eos de hoc interro gauit:sed post q̄ multa signa fecit: ⁊ multa locut⁹ e eis de sua deitate. HIERO. Attēde aūt q⁹ er hoc textu sermonis apl'i nequaq̄ homies: sed dij appel lant. Cū.n. dixisset: Quē dicūt homines esse filium homis? subiecit: Uos autē quē me esse dicitis? Ac si dicat illis: quia homies sunt humana opinātibus: vos q̄ dij estis:quē me esse exīstimatis? RABA. Nō aūt quasi nesciēs de se sentētiā discipulor⁹ vel extraneorū inquirit. Sed ideo discipulos quid de se sentiāt interrogat:vt cōfessionē recte fidei digna mercede remūeret. Ideo q̄d alij de se sentiāt inqrit.

vt expositis ꝓmo sentẽtiis errãtiũ discipuli ꝓbarent
vitatẽ sue ꝯfessionis nõ de opinione vulgata sed de
ipo ꝓcepisse dñice reuelatõi archano. CHRY. Qñ
vo dns de plebis opinioe iterrogat: oes ñdẽt. sed
oibus discipulis iterrogatis petr⁹ tanq̃ os apl̃oꝝ ⁊
caput: ꝓ oibus ñdet. vñ sequit: Ñdens simon pe
trus dixit: tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. ORIG. Dene
gat quidẽ petr⁹ aliq̃d eoꝝ ee iesum q̃ arbitrabãt iu
dei. cõfessus ẽ aũt Tu es christ⁹: qõ nesciebãt iudei:
sed ⁊ qõ mai⁹ est fili⁹ dei viui: q̃ ⁊ ꝓ ꝓphas dixerat:
Uino ego dicit dns. ⁊ iõ dicebat viu⁹: sed ſm super
eminẽtiã: q̃ superminet oibus hñtib⁹ vitã: qñ solus
hz imortalitatẽ: ⁊ est fons vite: qõ ꝓpe dr de⁹ pater
vita aũt est q̃si de fõte ꝓcedẽs: q̃ dixit: Ego sum vita
HIERO. Deũ etiã viuũ appellat ad ꝯparationem
eoꝝ dedꝝ q̃ putant dij: sed mortui sũt: Saturnũ di
co iouẽ: venerẽ: ⁊ herculẽ: ⁊ cetera idoloꝝ portenta.
HYLA. Est aũt hec vã ⁊ ĩuiolabilis fides ex deo:
deũ fideliũ ꝓfectũ eẽ: cui sit ex eternitate ꝑis eterni
tas. Hũc igit̃ assumpsisse corꝑ ⁊ hoiem fcñ eẽ: ꝓfe
cta ꝯfessio est. Cõplexus est itaq; oĩa q̃ ⁊ naturam
⁊ nomẽ exꝑsit: in quo sũma vtutũ est. RABA.
Mira aũt distinctõe fcñ est vt dns ipe hũilitatem
assũpte hũanitatis ꝓfiteat: discipul⁹ excellẽtiã dñe
eternitatis oñdat. HYLA. Dignũ aũt ꝯfessio petri
ꝑmiũ ꝓsecuta est: q̃ dei filiũ ĩ hõie vidisset. vñ seq̃t:
Ñdẽs aũt iesus dixit: btũs es simon bar. q̃ caro ⁊
san. nõ reuelauit tibi: sed ꝑr me⁹ q̃ est ĩ celis. HIERO.
Reddit enĩ christ⁹ apl̃o vicẽ ꝓ testimonio qõ de se
petr⁹ dixerat: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. dũ aũt dixit
ei: Btũs es simon bariona: ĩre: q̃ nõ reuelauit tibi
caro ⁊ sanguis sed reuelauit ꝑr: qõ caro ⁊ sanguis
reuelare nõ potuit spũssancti gr̃a reuelatũ est. Ergo
ex ꝯfessione sortiẽ vocabulũ q̃ reuelatõez ex spũscõ
bẽat: cui⁹ ⁊ filius appellãdus sit. siquidẽ bariona in
lingua nr̃a sonat filius colũbe. HIERO. Alij sim
pliciẽ accipiũt q̃ simon. s. petr⁹ filius sit iohannis: iu
xta alteri⁹ loci ĩterrogationẽ: Simon iohãnis: diligis
me: ⁊ volũt scriptoꝝ vitio deprauatũ: vt ꝓ. bar. io
hanna. i. filius iohãnis bariona scriptũ sit vna detra
cta sybilla: Johãna vo ĩterꝑtat dei gr̃a. vtrũq; autẽ
nomẽ mystice ĩtelligi põt q̃ ⁊ colũba spũscñ ⁊ gr̃a
dei donũ significet spiritale. CHRY. Uanũ est enĩ
dicẽ: Tu es fili⁹ ione vel iohãna: nisi vt oñdat qñ ita
naturaliẽ est christ⁹ fili⁹ dei: sicut petrus filius ione
eiusdẽ subst̃atie cũ eo q̃ genuit. HIERO. Illõ aũt
q̃ ait: Qz caro ⁊ sanguis ñ reuelauit tibi. aplice nar
rationi cõpara: in qua ait: Cõtinuo nõ acq̃euit carni
⁊ sanguini: carnẽ ibi ⁊ sanguinẽ iudeos significans:
vt hic quoq; sub alio sensu demõstret q̃ ei nõ per
doctrinã phariseoꝝ sed ꝓ dei gr̃am christ⁹ dei filius
reuelat⁹ sit. HYLA. Uel aliter: Btũs ĩ vltra hũa
nos oculos ⁊ ĩtendisse ⁊ vidisse laudat⁹ est: nõ id qõ
ex carne ⁊ sanguiẽ otuens: sed dei filiũ celestis ꝑis
reuelatiõe ꝯspiciẽs vt ꝑm⁹ agnosceret q̃ diuinitas eẽt
in christo. ORIGE. Est aũt in hoc loco q̃rendum
vtr̃ cũ ꝑius mitterent iã cogñscebãt discipuli qñ ipse
erat christ⁹. Dic enĩ ſmo demõstrat: qñ tũc ꝑmum
cõfessus fuerit eũ petr⁹ christũ filiũ dei viui. ⁊ vide si
potes: qñ credẽ iesum eẽ christũ min⁹ est q̃s cogñscẽ
vt dicam⁹ q̃ qñ mittebant ad ꝑdicandũ credebat q̃
dem iesum eẽ christũ. postea aũt ꝓficiẽtes etiã cogñue
runt. aut ita est ñdendũ: vt dicam⁹ qñ tũc q̃dẽ apl̃i
initia cognitionis habebant christi: ⁊ exigua cogĩce
bãt de illo. postea aũt ꝓfecerũt in agnitiõe ipsius: vt
possent capẽ sciam christi reuelatã a ꝑr: sicut ⁊ pe
trus q̃ btificat: nõ solũ ĩ eo qõ dixit: Tu es christus
sed ĩ eo magl qõ addidit fili⁹ dei viui. CHRY. Ni
mir aũt si nõ ꝯfessus eẽt petr⁹ christũ, ꝑpe ex ꝑre ma
tũ: nõ eẽt ꝟ reuelatione op⁹ neq; estimare christum
vnũ ex multis filiis adoptiuis btitudine dignũ esset
nã ⁊ aũ hoc illi q̃ erãt ĩ naui dixerũt: Uere fili⁹ dei ẽ
ꝟ. Sz ⁊ nathanael dixit: Rabbi tu es fili⁹ dei. nõ tñ
btĩ dicti sũt: qz nõ talẽ ꝯfessi sũt filiatõem q̃lẽ petr⁹.
sed vnũ ex multis eũ estimabãt: nõ ve filiũ. vel ꝛsi ꝑ
cipuũ q̃dẽ ꝑ mlt̃is: nõ aũt ex substantia ꝑris. Uides
aũt q̃liẽ ⁊ filiũ reuelat ꝑr: ⁊ ꝑrem fili⁹. Nõ enim ab
alio est dicẽ filiũ q̃m a ꝑre: nec ab alio ꝑrem q̃m a filio
q̃re ⁊ hĩc manifestũ est q⁹ fili⁹ est ꝯsubstãtialis ⁊ co
adorand⁹ ꝑri oñdit aũt christ⁹ ex hĩc iã multos cre
dituros: qõ fuerat petrus ꝯfessus. vñ subdit: Et ego
dico tibi q̃ tu es petr⁹. HIERO. Ac si. d. q̃ tu mi
hi dixisti: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. et ego dico tibi:
nõ ſmone casso ⁊ nullũ op⁹ hñte: sed dico tibi: quia
meũ dixisse fecisse ẽ: Qz tu es petr⁹. sic̃ enĩ ipe lumen
apl̃is donauit: vt lumẽ mũdi appellẽt: ⁊ cetera que
a dño sortiti vocabula sũt: ita ⁊ simoni q̃ credebat ĩ
petrã christũ: petri largit⁹ ẽ nomẽ. AVGV. de cõ.
euã. Null⁹ tñ arbitret q⁹ ꝟ petr⁹ nomẽ accepit. nõ
enĩ accepit hoc nomẽ nisi vbi iohãnes cõmemorat
ei dicñ eẽ: Tu vocaberis cephas. qõ ĩterꝑtat petrus
HIERO. Scõm autẽ mctaphorã petre recte dr̃
ei: Edificabo eccl̃am meã sup̃ te. ⁊ hoc est qõ sequit
Et sup̃ hãc petrã edificabo eccl̃am meã. CHRY.
i. in hac fide ⁊ ꝯfessione edificabo eccl̃am meã. Dic
oñdit multos iã credituros qõ petr⁹ ꝯfessus fuerat
⁊ erigit ei⁹ sensũ: ⁊ pastorẽ ipm facit. AVGV. i li.
retracta. Dixi in quodã loco de apl̃o petro: q⁹ ĩ illo
tãq̃ ĩ petra edificata est eccl̃a: sed scio me postea se
pissime sic exposuisse qõ a dño dcñ est: Tu es pe. ⁊
su. hãc pe. edi. ec. meã. vt sup̃ hũc ĩtelligeret: quẽ cõ
fessus est petr⁹ dicẽs: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui: ac si
petr⁹ ab hac petra appellat⁹ ꝑsonã eccl̃e figuraret:
q̃ sup̃ hãc petrã edificat. nõ enĩ dcñ ẽ illi: Tu es pe
tra: ſz Tu es petr⁹. petra aũt erat christ⁹: quẽ ꝯfess⁹
simon sicut ei tota eccl̃a ꝯfitet: dict⁹ est petr⁹. Uarũ
aũt duaꝝ sñiaꝝ: que sit, ꝓbabilioꝛ eligat lectoꝛ. HY
LARI. Est aũt in nũcupatione nois nominis felix
eccl̃e fundamẽtũ: dignaq; edificatõe illi⁹ petra q̃ in
fernas leges ⁊ tartari portas ⁊ oĩa mortis claustra
dissolueret. vñ ad oñdendã firmitatẽ eccl̃e sup̃a pe
trã fũdate subdit: Et porte ĩferi nõ ꝓua. aduer. eam.
GLO. i. nõ sepabũt eam a charitate mea ⁊ fide.
HIERO. Ego portas inferi vitia reoꝝ atq; peccata
vel certe hereticoꝝ doctrinas ꝓ q̃s illecti hoies du
cunt ad tartaꝝ. ORIGE. Sz ⁊ singule spiritales
neq̃cie in celestib⁹ porte sũt inferoꝝ: qb⁹ ꝺriãt por
te iusticie. RABA. Porte quoq; inferi ⁊ tormen
ta ⁊ blãdimẽta sunt ꝓsecutoꝝ: sed ⁊ prava infideliũ
opa ineptaq; colloq̃a porte sũt inferi: qz iter ꝓditio
nis oñdũt. CHRY. Nõ aũt exꝑmit vtr̃ petre nõ ꝓ
ualebũt. in q̃ edificat christ⁹ eccl̃am: aut eccl̃e quam
edificat sup̃ petrã: tñ manifestũ est: qz nec aduersus
petrã nec aduersus eccl̃am porte ꝓualent inferoꝝ.

CYRIL. in li. thesau. Scõm autẽ hãc dñi pmissionem eccla aplica petri ab oi seductione hẽticaq; cõuẽtione manet imaculata: sup oẽs ppositos et epos et sup oẽs pmates eccl'ax et aplox in suis põtificib⁹ i fide plenissima et auctoritate petri. Et cũ alie ecclesie quoruñdã errore sint verecũdate: stabilita inq̃ssibilr ipsa sola regnat: silentiũ iponẽs et oĩuz obturãs ora hereticox: et nos necessario salut⁹ nõ decepti superbia neq; vino superbie debriati typum vitatis et scẽ aplice traditionis vna cũ ipsa cõfitemur et pdicam⁹. HIERONY. Nemo aũt putet hoc de morte dici q⁹ apli ꝺditioni mortis subiecti nõ fuerit quox martyria videat cozuscare. ORIGE. Si g̃ et nos pre nobis rogẽte qui est in celis: qñ. s. conuersatio nra in celis est ꝺfessi fuerim⁹ iesuz xpm eẽ filiũ dei viui et nobis dicẽt: Tu es petrus. petra enĩ est oĩs q̃ imitator ẽ xpi: aduersus quẽ aũt porte ꝑualẽt inferox: ille neq; petra dicend⁹ est: supra quã edificat christ⁹ eccl'az neq; eccla neq; ps eccle quã xps edificat supra petraz.

CHRY. Deinde et aliũ petri dicit honorẽ cũ subditur: Et tibi dabo claues regni celox. q. d. Sicut pr̃ti bi dedit me cognoscẽ: ita et ego tibi aliquid dabo. s. claues regni celox. RABA. Qui enĩ regẽ celozũ maiori p̃ ceteris deuotione ꝺfessus ẽ: merito pceteri ipse collatis clauib⁹ regni celestis donat⁹ est: vt constaret oĩbus q; absq; ea ꝺfessione ac fide regnũ celorũ nullus posset itrare. Claues aũt regni celox ipaz discretionẽ et potentiã noĩat: potẽtiã qua liget et soluat: discretõem q; dignos vel idignos discernat.

GLO. Uñ seq̃t: Et quodcũq; ligaueris. i. quẽcũq; idignũ remissione iudicaueris dũ viuit: indign⁹ apd deũ iudicabit: Et quodcũq; solueris. i. quẽcunq; soluendũ iudicaueris dũ viuit: remissionẽ peccatozum ꝺsequet⁹ a deo. ORIGE. Uide aũt quãtã ptãtem hz petra sup quã edificat eccla: vt etiã iudicia ei⁹ manent firma q̃si deo iudicãte p eã. CHRY. Uide ãt q̃liter christ⁹ reducit petrũ ad excellsam de ipo intelligentiã. Dec enĩ ei se pmittit datur⁹ que sũt ꝓpria dei solius. s. peccata soluere: et eccl'ãm imutabilẽ facere inter tot psecutionũ et tẽtationũ pcellas. RABA. Dec aũt ligãdi atq; soluẽdi ptãs q̃uis soli petro data videat⁹ a dño: tñ et ceteris aplis dat⁹: necnõ etiam nũc i ẽpis ac ꝓsbyteris oi eccle. Sed iõ petr⁹ spãliter claues regni celox et pncipatũ iudiciarie ptãtis accepit: vt oẽs p orbẽ credẽtes itelligãt q; q̃cũq; ab vnitate fidei vel societatis illi⁹ quolibet mõ semetipos segregant: tales nec vinculis peccatozũ absolui: nec ianuã pñt regni celestis igredi. GLO. Spãliter etiam eã petro ꝺcessit: vt ad vnitatẽ nos inuitaret. Ideo enĩ eũ pncipẽ aplox ꝺstituit: vt eccla vnũ pncipalez christi haberet vicariũ: ad quẽ diuersa mẽbra eccle recurrerẽt: nisi forte iter se dissentirẽt. Qõ si diuersa capita eẽnt i eccla vnitatis vinculũ rũperet. Quidaz aũt dicũt q; iõ dicit: Sup terrã. Nõ enĩ data ẽ ptãs ligãdi vel soluẽdi mortuos: sed viuos. Qui aũt mortuos solueret vel ligaret: nõ sup terrã: sed post terrã hoc faceret. EX senten. cõstantinopol. cõcilii. Quo aũt psumũt quidã dicẽ de viuis tãtũmodo hec dcã esse: an ignorãt q; iudiciũ anathematis nihil ẽ aliõ q̃ separatio? Soluandi sũt aũt illi qui a pessimis culpis detinent⁹: siue in viuis sint siue nõ. A nocente. n. semp resurgere necessariũ est. Sed et augustini religiose memorie q̃ inter aphricanos epos splenduit: diuerse epistole recitate sũt: significãtes q; oporteret hereticos et post mortẽ anathematizare. Talẽ autẽ eccl'asticã traditionẽ: et alij aphricani epi fuauerũt. Sed et scã romana eccla quosdã epos post mortẽ anathematizauit: lz p fide in vita sua nõ eẽnt accusati. HIERO. Istũ locũ epi et ꝓsbyteri nõ itelligẽtes aliq̃d sibi de phariseox assumũt supcilio: vt vel dãnent innocentes: vel soluere se noxios arbitrentur cũ apud dñm nõ sñia sacerdotũ sed reox vita q̃rat. Legim⁹ in leuitico de leprosis vbi iubẽt⁹ oĩdere se sacerdotibus: et si leprã habuerit: tũc a' sacerdote immũdi fiãt: nõ q; sacerdotes leprosos faciant et immundos sed q; habeãt noticiã leprosi et nõ leprosi: et pñt discerniere q̃ mũdus: q̃ ve immundus sit. Quo q̃ ibi leprosum sacerdos immundũ facit: et hic alligãt vel soluit ep̃s vel ꝓsbyter nõ eos q̃ insontes sũt vel innoxij sed p officio suo cũ peccatox audierit veritates: scit qui ligãdus sit: q̃ soluẽdus. ORIGE. Sit g̃ irrepensibilis q̃ altex ligat vel soluit: vt inueniat⁹ dign⁹ ligare vel soluere i celo. Sed et ei q̃ potuerit virtutib⁹ portas obstruẽ inferox: q̃si pmiũ⁹ dant⁹ claues regni celox. oẽs enĩ spẽs virtutis cũ q̃s eã ceperit opari: q̃si ipse se adaperit añ eũ: dño videlz aperiẽte eã p gr̃az suã vt inueniat⁹ eadẽ virt⁹ et porta eẽ et clauis porte. Forsitan aũt et vnaq̃q; virtus est regnũ celorum.

¶ Tunc pcepit discipulis suis ut nemini dicerẽt: q; ipse eẽt iesus christ⁹. Exinde cepit iesus oñdere discipulis suis: q; oporteret eum ire hierosolymam: et multa pati a seniorib⁹ et scribis et pncipib⁹ sacerdotum et occidi et tertia die resurgere.

ORIGE. Postq̃ petrus cõfessus ẽ filiũ dei viui: q; noluit hoc eos iterim pdicare subdit: Tũc precepit discipulis suis vt nemini dicerẽt: q; ipse est iesus christus. HIERO. Sed cũ supra mittens discipulos ad pdicandũ iusserit eis: vt annũciarẽt aduentũ suũ: videt⁹ eẽ ꝺrium q̃ hic ꝑcipit: ne se dicãt eẽ iesum christũ. mihi videt⁹ aliud eẽ christũ pdicare: aliud iesum christũ. Et christ⁹ cõe dignitatis est nomẽ: iesus ꝓprium vocabulũ saluatoris. ORIG. Uel tũc leuiter q̃dẽ de eo ãnũciabãt: q̃si de magno et mirabili viro: christũ aũt eẽ eũ nõdũ annũciabãt. Qui aũt vult ẽ christũ eũ pdicatũ ab aplis: dicet q̃n leuiter ꝓmittit voluit eos mẽtionẽ nominis sui: vt iterum scõ filentio pdicatõis hui⁹: hoc ip̃m q̃ leuiter de christo auditũ fuerat digerat⁹ in sensib⁹ auditox. Aut ita ẽ soluẽda q̃stio: vt videãt⁹ ea q̃ supius de ãnũciãdo christo sunt dicta: nõ ad tps ptinere q̃ fuit añ christi resurrectõem: sed ad tpa p⁹ futura. Nec aũt q̃ mandat vt nemini dicant: tũc aplis ꝺuenire. inutile enĩ ẽ ipos q̃dẽ pdicare: crucẽ aũt eius tacere. Propterea precepit eis vt nemini dicerẽt: q; ipe est christus: et preparabat eos vt postmodũ dicant: Quñ ipse est christus qui crucifixus ẽ: et resurrexit a mortuis. HIERO. Qõ ne q̃s putet nr̃e tñ eẽ itelligẽtie q̃ seq̃t: caute tunc phibite pdicationis exponit. Seq̃t enĩ: Exinde cepit iesus oñ. disci. suis: q; opor. eũ ire hiero. et mul.

pati a seni.ꝛ scri.ꝛ p̄n.sacer.ꝛ occi.ꝛ ter.die resur. Est aūt sensus: Tūc me p̄dicate cū ista passus fuero: qa nō p̄dest christū publice p̄dicari ꝛ eius vulgare in pp̄is maiestatē quē post paululū flagellatū visuri sūt ꝛ crucifixū. ℣ CHRY. Qō enī semel radicatū ē ꝛ postea euulsū: si iteꝝ plantet: difficile retinebit apō multos. qō aūt infixū semel est: ꝛ māsit postea īmobile facile, puebit ad augmentū. ꝓpē hoc aūt īnoxa tur tristibꝰ p̄dicēdis: ꝛ ꝼmonē multiplicat: vt apiat discipulox mētes. ℣ ORIGE. Et vide qꝛ nō dixit: Cepit dicē vel docē: sed Oñdē: qm̄ sicut corporalia oñdi dicunt: sic oñdi dicūt a xp̄o ea q̄ loqbat. Nō aūt sic puto eis q̄ corpaliter eū multa patientē viderūt: oñsa fuisse ea q̄ videbant: quo discipulis oñsus ē rō nabilis ꝼio de mysterio passionis ꝛ resurrectionis xp̄i: ꝛ tūc q̄dē cepit oñdē. ꝺnter aūt postea capatioxbus factis pleni⁹ demōstrauit: qꝛ oē qō cepit iesus hoc, pfecit. Oportebat aūt eū ire in hierusalē: vt occidat q̄dē in hierosolymis q̄ sunt deoxsum: regnet āt resurgens in hierusalē celesti. Postq̄ enī resurrexit christ⁹: ꝛ alij cōsurrexerūt ei: iā nō deoxsum q̄rit hierusalem vel dom⁹ oīonis in ea: sed sursum. patit āt multa a senioxib⁹ hierusalē terrene: vt glorificet ab his qui capiūt bñficia ei⁹ celestib⁹ senioxib⁹. Tertia aūt die resurrexit a mortuis: vt eripiēs a maligno ac quirat eis q̄ liberati fuerāt hoc donū vt bapti entur spū ꝛ aīa ꝛ corpe in noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ spūsc̄i: q̄ sunt tres dies simul perpetuo instantes eis qui per eos facti fuerunt filij lucis.

¶ Et assumēs eū petr⁹: cepit increpare illū dicēs: Absit a te dñe: ñ erit tibi hoc. Qui ꝓuersus dixit petro: Vade p⁹ me satbanas scādalū es mihi: qꝛ nō sapis ea que dei sūt: sed ea que hominum.

℣ ORIGE. Adhuc initia eoꝝ q̄ oñdebāt dicēs: xp̄s petr⁹ indigna hec filio dei vitii arbitrabat: ꝛ q̄si obtus qñ fili⁹ dei vitii nihil dignū increpatione facit aut agit: cepit increpare. ꝛ hoc est qō dr̄: Et assumens eū petrus cepit increpare illū. ℣ HIERO. Sepe diximus nimiī ardoxis: amoxisq̄ q̄z maxime fuisse petrū in oñm saluatorē. Qui g̃ p⁹ ofessionē suā ꝛ p̄mium saluatoxis qō audierat: nō vult destrui ofessionem suā: nec putat posse fieri vt dei fili⁹ occidat: assumit eū in effectū stuū. vel sepatuz ducit: ne p̄tib⁹ ceteris cōdiscipulis videat magistrū arguere: ꝛ cepit illum increpare amātis affectu: ꝛ obstās dicē: Absit a te domine. Vel ut meli⁹ habet in greco: Propiti⁹ sis tibi dñe: nō erit hoc. quasi necessariā haberet ꝓpiciationem. cui⁹ affectū q̄dē suscipiens christ⁹ ignoxantiaz exprobrat. vñ seq̄t: Qui ꝓuer. dixit pe. Vade p⁹ me satba. scāda. mihi es. ℣ HYLA. Sciēs enim dñs viabolice artis instructu: petro ait: Vade retro p⁹ me. i. vt exēplo siue passionis sequat. In eū vo p quē opinio hec suggerebat ꝓuersus adiecit: Satba. scanda. mihi es. Nō enī ꝓuenit existimare petro satbane nomen: ꝛ accusationē scādali deputari: p⁹ indulta illa bītudinis ꝛ ptātis tāta p̄conia. ℣ HIERO. Sz mihi error apostolic⁹ de pietatis affectu veniēs: nūq̄ incentiuū videbit diaboli. p̄udēs g̃ lector ofideret petro illā bītudinē ac ptātem in futuro ꝓmissam nō in p̄nti vatā: qꝛ si statim dedisset ei: nunq̄ in eo praue cōfessionis erroꝝ inuenisset locū. ℣ CHRY. Quid etiā mirabile est hec pati petrum q̄ de his reuelationem nō suscepit. Ut enim discas qꝛ neq; illa que de christo cōfessus fuerit: ex se locut⁹ est: vide q̄liter in his que nō reuelata sunt ei turbatione patiat. būana enī ꝛ terrestri cogitatōe: q̄ sūt christi ofideraī esti mabat turpe ꝛ idignū esse ei qꝛ pateret. Et iō dominus subiecit: Quia nō sapis ea q̄ dei sūt: sed ea q̄ hominū. ℣ HIERO. q. d. mee volūtatis ē ꝛ p̄ris: vt proh dominū salute moxiar: tu tuā tātū ofideras volūtatem nō vis granū tritici cadē in terrā: vt multos afferat fruct⁹: ꝛ iō qꝛ ꝺria loq̄ris: volūtati mee debes aduersari appellari. satbanas enī iterpretat aduersarius siue ꝺrius. nō tñ vt pleriq; putāt eadē satbanas: ꝛ petr⁹ sñia ꝺdēnant: petro enī dr̄: Vade retro me satbanas. i. seq̄re me: q̄ ꝺri⁹ es volūtati mee. ille audit: Vade satbanas. ꝛ nō ei dr̄ retro vt subaudiatur: Vade i ignē eternum. ℣ ORIGE. Dixit g̃ petro Vade p⁹ me. q̄si desistēti p ignoxantiā ire post xp̄m Satbana aūt dixit ei: q̄si p ignoxātiā aliq̄d bñti ꝺriū deo. Dūs aūt ad quē ꝓuertit xp̄s: etiā si corripiēdi cā ꝓuertit: Sed q̄re dixit ad petrū: Scādalū mihi es. cū in psalmo dicat: Pax multa diligētib⁹ legem tuā: ꝛ nomē illis scādalū: Sed rndēdū est: qm̄ non solū iesus nō scādalizat. sed nec ois hō: q̄ i dilectione dei pfect⁹ est. sed q̄tū ad se q̄ tale aliq̄d: vel agit vel loquit: scādalū ē alteri: lz ille inscandalizabilis sit: aut certe oēm discipulū peccātē scādalū sibi appellat: fiē ꝛ paul⁹ dicebat: q̄s scādalizat ꝛ ego nī vxor

¶ Tunc iesus dixit discipulis suis: Siqs vult p⁹ me venire abneget semetipz: ꝛ tollat crucē suā: ꝛ sequat me. Qui enī voluerit aiaz suā saluā facere: pdet eam. Qui aūt pdiderit aiam suam, ppter me: inuenet eam.

℣ CHRY. Postq̄ petr⁹ dixerat: ꝓpiti⁹ esto mibi: ne q̄q̄z erit tibi hoc ꝛ audiuit: Vade retro me satbanas nō fuit oñs hac solū increpatōe ꝺtēt⁹: lz ex supabūdātia voluit oñdere icōueniētiā dictoꝝ a petro ꝛ fructū sue passionis. vñ subdit: Tūc iesus dixit discipulis suis: siqs vult p⁹ me venire: abneget semetipsuz ꝛ tollat crucē suā ꝛ seq̄t me. q. d. tu dicis mibi: ꝓpitius esto tibi. Ego aūt dico tibi: qñ nō solū me ꝓhibere a passione nociuū tibi ē: sed neq; saluari poterī nisi patiaris ꝛ moxiaris ꝛ vite abrenūcies semp: ꝛ vide qꝛ ñ coactiuū facit ꝼmonē. nō. n. dixit: si nolueritis: oz vos ꝺ pati: lz Siqs vult. hoc aūt dicēs magis attrabebat. q̄ enī libertati auditoxē dimittit: magis attrabit. q̄ vo violētiā ifert multotiēs ipedit: nō aūt solis discipulis lz cōe hoc dogma oxbi terraꝝ ꝓpōit dicēs: Siqs vult. i. si mulier: si vir: rex: si liber: si su⁹.

℣ CHRY. Tria aūt sūt q̄ dicūt: Abneget semetipm ꝛ tollat crucē suā: ꝛ seq̄t me. ℣ GREGO. in bome. Omnia nisi q̄s a semetipso deficiat: ad eū q̄ sup ipsū ē nō appxopinq̄t. Sz ꝛ si nosipsos relinq̄m⁹: quo ibimus extra nos: vel q̄s ē q̄ vadit si se deseruit: lz aliō

ſim⁹ p peccatū lapſi: aliō p naturā ꝺiti. tūc ḡ noſmetipſos relinq̄m⁹ ⁊ abnegam⁹ cū vitam⁹ qō p ve tuſtatē fuim⁹: ⁊ ad hoc nitimur qō p nouitatē vocamur. GREGO. ſup ezechie. Semetipſū etiā abnegat: q̄cūq; mutat ad melioꝛa ⁊ icipit eē qō nō erat. GREGO. xxiij. moꝛa. Semetipſum etiā abnegat qui calcato typo ſuꝑbie añ ꝺei oculos ſe eē a ſe alienum ꝺemōſtrat. ORIGE. Quānis aūt videat aliquis a peccato abſtinē: tñ niſi i crucē chriſti credideꝛit: non pōt ꝺici chriſto ꝺfixus ſiue cruci. vñ ſequit: Et tollat crucē ſuam. CHRY. Uel aliē: Qui negat aliū vel frēm vel famulū vel quēcūq;: ⁊ſi flagellatum viderit: ⁊ quodcūq; patientē nō aſſiſtit: non adiuuat: ita vult coꝛpoꝛi nr̄o nos nō ignoſcere: vt ſi flagellauerit vel quodcūq; aliud fecerit coꝛpi nō parcamus. hoc enī eſt parcere: ſicut pr̄es tūc ignoſcunt filijs: cū magiſtris eoꝝ tradentes iuſſerit: vt nō peāt. Ne aūt eſtimes q̄ vſq; ad vba tñ ⁊ cōtumelias oꝛ abnegare ſeip̄m: oñdit vſq; ad moꝛtem etiā turpiſſimam. ſ. crucis: qō ſignificat in hoc qō ꝺicit: Et tollat crucē ſuā ⁊ ſeq̄t me. HYLA. Sequēdus enī ē dñs cruce aſſumpta ⁊ paſſionis ſue: ⁊ſi nō ſoꝛte tñ voluntate comitāꝺ⁹ ē. CHRY. Quia etiā latrones multa grauia patiunt: vt nō eſtimes q̄ paſſio maloꝝ ſufficiat: adiūgit cām patiendi cū ꝺicit: Et ſeq̄t me. vt ꝑpter eū oīa ſuſtineas: ⁊ alias ei⁹ vtutes addiſcas. hoc eſt enī ſeq̄ chriſtū vt oꝛ: diligentē eſſe circa vtutes: ⁊ pati oīa ꝓpt̄ ip̄m. GREGO. Duob⁹ etiam modis crux tollit: cū aut p abſtinētiā affligit coꝛp⁹: aut per cōpaſſionē ꝓximi affligit anim⁹. Sed q̄ ipſis vtutibus quedā vitia mixta ſūt: ꝺicēdū nobis eſt q̄ abſtinentiā carnis nōnūq̄; vana gl̄a abſcidet: q̄ cū tenuitas in coꝛpe: cū palloꝛ in vultu reſpicit: vtus patefacta laudat. Cōpaſſionē vo animi plerūq; latēter obſidet pietas falſa: vt hanc nōnūq̄; vſq; ad ꝺeſcēꝺendū vitijs ꝓtrahat. vñ ad hec excludēda ſubdit: Et ſeq̄tur me. HIERO. Uel aliē: Tollit crucē ſuā q̄ mundo crucifigit. cui aūt mūꝺ⁹ crucifixus ē: ſequit ꝺñm crucifixū. CHRY. Deinde q̄ graue videbat quod ꝺcīm eſt p ea q̄ ꝺſequunt: id mitigat. ꝓmia ponēs ſupereminētia laboꝛib⁹ ⁊ malitie penas. vñ ſeq̄t: Qui enī voluerit aīam ſuā ſaluā facē pꝺet eā. ORIG. Qō ꝺupl'r pōt intelligi. Primū ſic: Siq̄s amatoꝛ vite pr̄ſentis parcit aīe ſue timēs moꝛi: ⁊ putās aīaꝫ ſuaꝫ p hāc moꝛtē pire: iſte volēs hoc mō ſuare aīaꝫ ſuaꝫ pꝺet eā: alienā illā faciēs a vita eterna. Siq̄s ꝺtēnēs vitā pr̄ſentem vſq; ad moꝛtē ꝓ vitate certauerit: pꝺet q̄ꝺē aīam ſuā q̄ſtū ad vitā pr̄ſentem. ſed qm̄ ꝓpter chr̄ſtum pꝺet eā: magis eā ſaluā faciet in vitā eternam. Alio mō ſic: Siq̄s itelligit q̄ eſt vera ſalus: ⁊ acq̄rere vult eā ad ſalutē aīe ſue: iſte abnegās ſemetipſum p ꝺit: q̄ſtū ad voluptates carnales aīam ſuā ꝓpt̄ xp̄m ⁊ pꝺens aīam ſuā hoc mō: ſaluat eā p opa pietatis. ꝺicendo enī: Qui voluerit: p̄cedentē ⁊ ſequentē vnū ſenſū eē oñdit. Si ḡ qō ſupius ꝺixit: Abneget ſemetip̄m: ꝺe moꝛte coꝛpoꝛali ꝺixit: ꝺñter hoc ō ſola moꝛte itelligē ꝺebem⁹ ꝺcīm eē. Si āt abnegare ſeip̄m eſt carnalem cōuerſationē reiſcere: ⁊ perdere animam eſt ꝺeponere voluptates carnales.

¶ Quid enī ꝓdeſt homini ſi mūꝺum uniuerſum lucret: aīe uero ſue ꝺetrimētū patiat. Aut quā ꝺabit homo cōmutationē ꝓ aīa ſua? Filius enī hominis uenturus eſt in gloria p̄ris ſui cū āgelis ſuis: ⁊ tūc reꝺꝺet unicuiq; ſm opa ei⁹. Amē ꝺico uobis: ſunt q̄ ꝺā ꝺe hic ſtātib⁹ q nō guſtabūt moꝛtem: ꝺonec uideant filium hominis uenientem in regno ſuo.

CHRY. Quia ꝺixerat: q̄ vult ſaluare pꝺet: ⁊ q̄ pꝺet ſaluabit: vtrobiq; ſalutē ⁊ pditionē ponens: ne aliquis eſtimet equalē eē bincinde pditionē ⁊ ſalutem ſubiūgit: Quid enī ꝓdeſt ho. ſi mun. tm. In. ano. vo ſue petri. p. ⁊. q. ꝺ. ne ꝺicas q̄ q̄ picula q̄ ꝓpt̄ ip̄m iminēt effugiē: ſa. luet aīam ſuā. i. vitā tpalem. Sꝺ pone etiā cū aīa. i. vita ⁊ ꝺali totū oꝛbē terraꝝ: q̄ꝺ ex hoc homini erit ampli⁹ aīa ip̄petuū peunte? Si enim famulos tuos videres in ſ'letitia: te aūt in malis vltimis ꝺſtitutū: q̄ꝺ lucrarer is ex eoꝝ ꝺñio? Nec etiā aīa tua rēputa: cū carne laſciuiēte ipſa futurā pēnam expectat. ORIGE. Puto etiā q̄ mūꝺum in craſ q̄ nō abnegat ſemetip̄m: nec pꝺet aīaꝫ ſuā q̄ꝺ ad voluptates carnales: ⁊ ip̄e facit aīe ſue ꝺetrimētū. Jō ꝺuob⁹ nobis ꝓpoſitis magis eſt eligendū mūꝺum pꝺamus: ⁊ lucremur aīas nr̄as. CHRY. Sed ſi regnaueris ſup vniuerſum oꝛbē terraꝝ: non poteris aīam tuā emere. vñ ſequit: Aut quā ꝺabit hō cōmutationē ꝓ aīa ſua? Ac ſi ꝺicat: Diuitias ſi ꝺideris: poteris ꝺare diuitias alias ad eas redimendas: aīam aūt pꝺens: nō poteris aīam aliquā ꝺare ſed neq; aliquid aliō. Quid aūt mirabile eſt: ſi aīa hoc cōtingat? eteni in coꝛpe hoc videt̄ ꝺringē ſtā. x. milia ꝺiademata coꝛpi inſanabilit egroto circūpoſueris: nō curat. ORIGE. Et p̄ma quiꝺē facie cōmutatio aīe eſt ſubſtātia vt ꝺet ſubſtātiā ſuā homo pauperib⁹: ⁊ ſaluet aīam ſuā. Sed puto q̄ nō ītyali quid hō: qō ꝺans q̄ſi cōmutationē aīe ſue liberet ea ꝺe moꝛte: ꝺeus aūt ꝓ aīabus hominū ꝺedit cōmutationem p̄cioſum ſanguinē filij ſui. GREGO. Uel aliter pōt cōmutari: quia ſancta eccl'a aliud habet tp̄s p̄ſecutionis: ⁊ aliud pacis: redēptoꝛ noſter ip̄a ei⁹ tpa diſtinguit in p̄ceptis. nā p̄ſecutionis tpe ponenda eſt aīa: pacis aūt tpe ea que ampli⁹ oñari poſſunt frangēda ſunt ꝺeſideria terrena. vñ ꝺr: Quid enī ꝓdeſt homini. HIERO. Prouocatiſ aūt diſcipulus vt abnegarēt ſe ⁊ tollerent crucē ſuā: grandis fit moꝛ audientiū. Jccirco triſtib⁹ leta ſuccedūt. ⁊ ꝺicit: Filius enī ho. ven. eſt in gl'a p̄ris ſui cum an. ſuis. Times moꝛtē? audi gloziā triūphātis. Uereris crucē? auſculta angeloꝝ myſteriū. ORIGE. q. o. Nūc quidem filius hōis venit: ſed nō in gloria. nō enī ꝺecebat eū in gloria cōſtitutū peccata nr̄a poꝛtare. ſed rurſus venit in gloria: cū añ ꝓparauerit diſcipulos ſuos ſuctus ſicut illi: vt illos faceret ſicut eſt ipſe cōſortes glozie ſue. CHRY. Non autē ꝺixit in tali gloria qualī eſt: ne alteritatē glozie ſuſpiceris: ſed aſſimilat p̄ris: vt eaꝺē gl'a oñdat. Si aūt gl'a vna eſt: manifeſtū q̄ ſubſtantia vna eſt: Quid ḡ times petre moꝛtem audiēs? tūc me videbis in gl'a. Si aūt ego i gl'a ⁊ vos. ſed tñ ꝺicēs gl'am: terribilia iniſcuit i medio

iudiciū introducēs. vñ sequit̄: Et tūc reddam vni cuiq; scōm opa eius. HIERONY. Non est enim distinctio iudei ⁊ gentilis viri ⁊ mulieris: pauperis ⁊ diuitis: vbi nō pſone sed opa ꝯsiderāt. CHRY. Hoc autem dixit non solū peccatoꝝ penas cōmemozās: sed iustis bzauia ⁊ cozonas. HIERO. Poterat autē apostolox tacita cogitatio istiusmodi scādalum sustinere: Occisionez ⁊ mozte nūc dicis eē futurā: q; autem ꝓmittis te assutuꝝ in gloria in tpa longa differt. Prouidēs ḡ occultox cognitoꝝ quid possent obijcere: pñtem timozem pñti compensat pmio dicens: Sūt q̄dam de hic stan. q̄ non gu. mozte do. vi. fi. bo. ve. in re. suo. CHRY. Volens ḡ monstrare quid est illa gl̄a in q̄ postea ventur⁹ est: eis in pñti vitā reuelauit sicut possibile erat eos discere: ut neq; in dñi mozte iam doleāt. REMI. Q̄d ḡ hic dicit̄ impletū est in tribus discipulis: q̄bus dominꝰ trāsfiguratus in mōte gaudia eterne repzomissiōis oñdit: q̄ viderunt eum in regno suo venientē. i. in ea claritate fulgentez: in qua pacto iudicio videbit̄ ab oībus sanctis. CHRY. Propter hoc aūt non p̄dicit̄ noīa eoꝝ qui ascensuri erant in montem: q; reliqui valde cōcupiscerent sequi. exemplū illius glozie visuri ⁊ grauiter tulissent velut despecti. GREGO. Uel regnum dei pñs eccl̄a vocat̄. ⁊ quia nōnulli ex discipulis eius vsq; adeo in coꝛpe victuri erant: vt ecclesiam dei ostructā ꝯspicerent: ⁊ ō huius mūdi gloriam erectam cōsolatoꝛia ꝓmissione .nunc dr̄: Sūt q̄dam de hic stantib⁹. ORIGE. Mozaliter autē v̄bum dei his q̄ nouiter inducunt̄ ad fidem: fozmaz bz sui: pfectis aūt venit in gloria pr̄is sui. Angeli ār illius sunt pphetaꝝ ſmones: quos nō est possibile ante spiritaliter itelligere: nisi cū spiritaliꝰ intellectū fuerit v̄bū christi: vt videant̄ simul apparere in maiestate. Tunc aūt dabit vnicuiq; de gl̄a sua ſm actū eius: q; quanto quis melioꝛ fuerit in actib⁹ suis tanto spiritali⁹ intelligit christū vel pphetas ipi⁹. Stātes aūt vbi stat iesus: sūt q̄ fundatas hñt apud iesuꝝ aīe bases: Ex quib⁹ qui meli⁹ stant: dicunt̄ non gustare mozte donec videant v̄bum dei: quod venit in regno suo vidēs eminentiā dei quam videre non p̄t q̄ diuersis inuoluti sunt peccatis: q̄ō est mozteꝝ gustare: qua peccans aīa mozit̄. Sicut enī vita est ⁊ panis viu⁹ q̄ de celo descēdit: sic ⁊ inimica ei⁹ mozs panis est mozti⁹. Ex istis aūt panib⁹ q̄dā modicuꝝ manducāt tñ gustātes: q̄dam abundantius. qui. n. raro ⁊ modicū peccāt: tantūmodo gustant mozte qui aūt pfectius susceperint spiritalē virtutē: nō gustant eā: sed viuo pane semp vescunt̄. q; aūt dic̄: donec videāt non diffinit tp̄s: vt postq̄ transierit illud donec: fiat q̄ō ante non fuerat factū: sed rem que necessaria est exponit. qui enī semel videt eū in gloria eius: iam nequaq̄ gustabit mozte. RABA. Sanctos autem mozte gustare testat̄: a quibus mozs coꝛpoꝛis quasi libando gustatur: vita vero anime possidendo tenet̄. CAPI. XVII.

ET post dies sex assumpsit iesus petꝝ ⁊ iacobū ⁊ iohānē fratrē eius: ⁊ duxit illos in montē excelsum seoꝛsum: ⁊ transfigurat⁹ est añ eos. Et resplenduit facies eius sicut sol: uestimēta aūt ei⁹ facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerūt illis moyses ⁊ helias cum eo loquētes. Respondens autē petr⁹: dixit ad iesum: Dñe bonū est nos hic eē: si uis faciam⁹ hic tria tabernacula: tibi unū: moysi unū: ⁊ helie unū.

REMI. Claritatē sue visionis quā ꝓmiserat dominus discipulis suis in hac transfiguratione habita in monte post sex dies cōpleuit. vñ dicit̄: Et post sex dies assumpsit pe. ⁊ ia. ⁊ io. fra. eius. HIERO. Queritur autem quō post sex dies assumpsit eos: cuꝝ lucas euāgelista octonariū numerū ponat: sed facilis est rīsio: quia hic medij ponunt̄ dies: ibi p̄m⁹ additur ⁊ extrem⁹. CHRY. Ideo aūt non ꝓfestim facta ꝓmissione eos sursum ducit: sed post sex dies: vt reliqui discipuli nihil patiant̄ humanū. i. aliquē īui die motum. vel vt horum dierum spacio vehemētior cōcupiscentia repleti: qui assumēdi erant: solicita mēte accederēt. RABA. Merito autem post sex dies gl̄am illam oñdit: q; post sex etates futura est resurrectio. ORIGE. Uel quia in sex diebus totus factus est visibilis mundus. qui transcendit omnes res mundi: pōt ascendere sup mōtem excelsum ⁊ gloziam aspicere v̄bi dei. CHRY. Ideo aūt hos tres assumpsit quoniā alij peccatozes erant. Intēde autem qualiter mattheus non occultat eos qui sibi ꝓpositi sunt. hoc enim ⁊ iohānes facit p̄cipuas petri laudes cōmemozās. Ab emulatione enī ⁊ vana gloria mund⁹ fuit apostoloꝝ chozus. HYLA. In tribus autē assumptis de trium oꝛigine: Sem: Cham: ⁊ Japhet: futura electio populi ostendit̄. RABA. Uel tres solūmodo discipulos secum ducit: Quia multi sunt vocati: pauci vero electi. Uel q; qui nūc fidem sancte trinitatis incoꝛrupta mente seruāt: tūc eterna eius visione letant̄. REMI. Ostenditur⁹ aūt dominꝰ gloziam sue claritatis discipulis: duxit eos in montē. vnde sequit̄: Et duxit illos in montem excelsum seoꝛsum. In quo docet q; necesse est oībus qui deū cōtemplari desiderāt: vt nō in infimis voluptatibus iaceant: sed amoꝛe supernoꝝ semp ad celestia erigant̄: ⁊ vt oñdat discipulis quatenus gloziaꝝ diuine claritatis nō in huius seculi ꝓfundo querāt sed in celestis beatitudinis regno. Ducit̄ autē seoꝛsum: q; sancti viri toto animo ⁊ fidei intentione separati sunt a malis: funditusq; separabunt̄ in futuro: vel quia multi vocati pauci vero electi. Sequitur: Et transfiguratus est ante eos. HIERO. Qualis enī fructus est tempoꝛe iudicādi: talis apostolis apparuit. Nemo autem putet p̄fectā eum formam ⁊ faciem perdidisse vel amisisse coꝛpoꝛis veritatem: ⁊ assumpsisse coꝛpus spirituale vel aereum. Sed quō transfiguratus sit: euāgelista demonstrans. d. Et resplenduit facies ei⁹ sicut sol: vestimēta autē eius scā sunt alba sicut nix. Ubi splēdoꝛ faciei ostēdit̄ ⁊ candoꝛ describit̄ vestiū: non substātia tollit̄: sed gloria cōmutat̄. Certe transformat⁹ est dñs in eam gl̄am

qua venturus est postea in regno suo. Trāsformatō splēdorem addidit: faciē non subtraxit: ⁊ si corp⁹ spiritale fuerit. vñ ⁊ vestimenta mutata sunt: q̄ intantū fuere candida: vt alius euāgelista differit: q̄lia fullo sup terram non posset facere: ⁊ hui⁹ aūt corporale ē ⁊ tactui subiacet: non spiritale ⁊ aereū quod illudat oculis: ⁊ tñ in phantasmate aspiciat. CHRY. Si aūt facies dñi resplenduit sicut sol: ⁊ sancti sicut sol fulgebunt: nunq̄d erit equalis claritas dñi ⁊ fuor⁹: nequaq̄. Sed q⁹ nihil lucidius inuenit sole: iccirco ad manifestādum exemplū future resurrectionis: ⁊ facies dñi resplēdere: ⁊ iusti fulgere dicunt sicut sol

ORIGE. Mystice autē cū aliquis transcenderit sex dies sm q⁹ dixim⁹: videt transfiguratū iesum añ oculos cordis sui. Diuersas enim habet verbum dei formas apparens vnicuiq; sm q⁹ videnti expedire cognouerit: ⁊ nemini supra q̄ capit semetipm ostēdit. vnde non dixit simpliciter Transfigurat⁹ est: sed Coram eis. In euangeliis enim iesus simpliciter intelligit ab eis qui non ascendūt p exercitationē verborum spiritalium sup excelsum sapiē montem. His autem qui ascēdunt: iam non sm carnez cognoscit sed deus verbum itelligit. Coram his ergo trāsfiguratus iesus: ⁊ nō coram illis qui sunt deorsuz in conversatione terrena viuentes. Vi aūt coram quib⁹ trāsfiguratus: facti sunt filij dei: ⁊ oñdit eis sol esse iusticie: ⁊ vestimenta ipsi⁹ fuit candida sicut lumē: que sunt sm̄ones ⁊ littere euangelior⁹ quib⁹ iesus est indut⁹ sm illa que ab apostolis dicūt de eo

GLO. Uel vestimenta christi sanctos significāt: de quib⁹ ysaias Oībus bis velut vestimēto vestieris. ⁊ viui operāt: q⁹ candidi erūt virtutibus: ⁊ omnis vitior⁹ estus ab eis remot⁹ erit. Sequit: Et appa. illis moy. ⁊ beli. cū eo loquētes.

CHRY. Hoc autez multas habet rationes. Et p̄ma quidē est hec: Quia enim turbe dicebant eum esse beliā vel hieremiā aut vnuz ex ꝓphetis: capita ꝓphetar⁹ secū ducit: vt saltem hinc videat differētia fuorū ⁊ dñi. Alia ratio est: Quia enim assidue iesum accusabant iudei tanq̄ trāsgressorē legi ⁊ blasphemū: p̄ris sibi gloriam vsurpantē: vt oñdat ab vtraq; accusatione innoxi⁹: eos qui in vtroq; fulserunt in mediū ducit. Etenim moyses legem dedit ⁊ helias ꝓ gloria dei emulator fuit. Alia ratio est vt discāt: quoniā mortis ⁊ vite potestatē habet: ꝓpter hoc ⁊ moysen qui morte defecerat: ⁊ heliam qui nō dum mortem passus fuerat in mediū ducit. Aliam cām ⁊ ipse euāgelista reuelat. s. mōstrare crucis gloriam: ⁊ mitigare petrū ⁊ alios discipulos passionē timentes. Loquebant enim vt alius euāgelista dicit de excessu quē completur⁹ erat in hierusalē. vñ eos in mediū ducit qui se morti exposuerūt ꝓ his q̄ deo placebāt: ⁊ ꝓ plebe credentiū. etenī tyrannis vterq; se libere p̄stauit: Moyses quidē pharaoni: helias autem achab. Ducit aūt ⁊ ꝓpter hoc eos in mediuz. volebat enī q⁹ discipuli illorum p̄uilegia zelarēt: vt s. fierēt māsueti sicut moyses: ⁊ zelātes sicut helias.

HYLA. Quod etiaz moyses ⁊ helias ex omni sanctorū numero assistūt medi⁹ inter legē ⁊ prophetas christus in regno est. cum his enī israelē quib⁹ testibus p̄dicatus est iudicabit.

ORIGE. Siquis etiā intelligit spiritalē legem conuenientē sm̄onib⁹ iesu ⁊ in ꝓphetis absconditā christi sapientiaz: ille vidit moysen ⁊ heliam in gloria vna cū iesu.

HIERO. Consideranduz est etiā q⁹ scribis ⁊ phariseis de celo signa poscentib⁹ dare noluit: hic vo vt apostolorum augeat fidez dat signū de celo: helia inde descendēte quo ascenderat: ⁊ moyse ab inferis resurgēte. qō ⁊ acham p ysaiam ꝓcipit: vt petat sibi signū de inferno vel de excelso.

ORIGE. Quid autem fecit⁹ petrus dixerit subdit: Bñ. pe. di. ad iesum: dñe bo. ē nos hic esse. Quia enim audiuit q⁹ oportet eū ḥiero solymā ire: adhuc timet ꝓ christo: sed post increpationē nō audet dicere rursus: Propitius esto tibi: ⁊ idem occulte per alia signa insinuat. Quia enī videbat multā quietē ⁊ solicitudinem: cogitauit quenē tem ibi stationē esse ex loci dispositione: qō sīgnificat dicens: Bonum est nos hic esse. Uult etiam ibi semp esse: ideo tabernaculorum meminit dicēs: Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula. Cogitauit enī q⁹ si hoc fieret nō ascenderet hierosolymā: ⁊ si non ascenderet christ⁹ non moreret: Ibi enī sciebat scribas insidiari ei. Cogitabat etiā q⁹ helias aderat: q̄ in monte ignem descendere fecit: ⁊ moyses qui intrauit nebulam: ⁊ deo locut⁹ est. vñ occultari poterāt vt nullus peccator⁹ sciret vbi eēnt.

REMI. Uel aliter: Visa dñi maiestate ⁊ duoꝝ fuorum: petrus adeo delectatus est: vt cuncta tpalia obliuioni traderet: ⁊ ibi perpetuū vellet manere. Si autem tūc petrus sic accēssus est: quāta erit suauitas ⁊ dulcedo vidē regē in decore suo ⁊ interesse choris angelor⁹ ⁊ omnium sanctor⁹: In eo sane q̄ ait petr⁹: Dñe si vis faciamus hic tria tabernacula: tibi vnum: moysi vnum: ⁊ helie vnum: non recte dicit: quia nō ꝓpter deum: sed ꝓpter se ipsum hoc dicit. Nō enī deus ꝓpter hominem: sed homo ꝓpter deum. Et ideo non ei dicendum fuit: Si vis faciamus hic tria tabernacula: sed ei⁹ qui ea faciendi habebat potestatem. Quia vero ꝓpter se ipsum hoc dixit: ostendit ex eo quod subdit: Adhuc eo loquente: ecce nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nube dicēs: Hic est filius meus dilectus in quo mihi bñ cōplacui: ipsum audite: Et audientes discipuli ceciderūt in faciē suā: ⁊ timuerūt valde: ⁊ accessit iesus ⁊ tetigit eos: dixitq; eis: Surgite: ⁊ nolite timere. Leuantes aūt oculos suos neminē viderūt: nisi solū iesū. Et descendentib⁹ illis de mōte p̄cepit iesus dicens: Nemini dixeritis visionē: donec filius hominis a mortuis resurgat.

HIERO. Quia carnale est frondib⁹ aut tentorijs ꝙrebāt tabernaculū: nubis lucide opiumt vmbraculo. vñ dr: Adhuc eo loq̄nte: ecce nubes lu. obū. eos

CHRY. Cū dñs ꝺminat nubē tenebrosā oñdit sic in fina. ꝺ aūt qz nō terrere volebat: sed docē nubes appariuit lucida. ORIGE. Lucida aūt nubes obumbrās scōs ē vtus pīna: vel forte spūssanctus. dicā ēt saluatorē nr̄m eē lucidā nubē: q̄ obūbrat euāgelium ⁊ legē ⁊ ꝓphas: sic itelligūt q̄ pūt aspicē lumē ipsi⁹ i pmissis. HIERO. Qz vo ipzudēter iterrogauerat petr⁹: ꝓpterea dñi rūsionē nō mereē: sz pr̄ rūdet pro filio: vt vbū dñi ꝺplereē: Qui me misit ipe de me testimoniū phibet. CHRY. Neqz ār moyses loq̄tur neqz helias: sz pr̄ oīb⁹ maioz vocē emittit ex nube: vt discipuli credāt: ꝙ a deo hec vox erat. Semp enī ⁊ apparē solet de⁹ i nube: sicut scriptū est: Nubes ⁊ caligo circuitu ei⁹. ⁊ hoc ē q̄ dr: Et ecce vox de nube. HIERO. Vox q̄dē pr̄is de celo loquentis audiť q̄ testimoniū phibeat filio: ⁊ petr̄ erroze sublato doceat vītatē: imo ꝑ petrum ceteros apl̄os. vñ subdit dicēs: Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹. huic ē fiēdū tabernaculū: huic obtpandū. hic ē fili⁹: illi fui sūt. debēt ⁊ ipsi vobiscū i penetralib⁹ cozdis sui dño tabernaculū ꝑparare. CHRY. Ne igit timeaſ petre. Si enī potēs ē de⁹: manifestū qz ⁊ fili⁹ simlr potēs ē. si enī diligitur ne timeas. null⁹ enī quē diligit ꝓdit: nec tu eq̄liť eū diligis genitozi. Neqz aūt solū diligit eum qz genuit: sz qz vnū⁹ volūtatis cū ipso. Seq̄ť. n. In quo mihi cōplacui. ac si dicēt: In quo req̄esco: quē accepto qz oīa q̄ sūt pr̄is cū diligētia exeq̄ť: ⁊ ē volūtas vna ipsi⁹ ⁊ pr̄is: q̄re ⁊ si crucifigi vult: nō ꝺdicas. HYLA. Hūc g̃ eē filiū: hūc dilectū: hūc ꝺplacitū: sz ⁊ hūc audientiū vox de nube significat dicēs: Ipm audite. vt .Isidone⁹ ipe ꝑceptoz taliū auctoz eēt: q̄ seculi dānū crucis volūtatē: obitū cozpis: ⁊ p⁹ hec regni celestis glām facti ꝺfirmasset exēplo. REMI. Dic g̃: Ipm audite. ac si aliis vbis dicēt: Recedāt vmbre legales ⁊ typi ꝓphar̄: ⁊ solū cozruscū lumē euāgelii sequmi. Siue iō ait: Ipm audite. vt illū esse oñdēt que moyses ꝓdixerat dicēs: Taliꝫ me ꝓphaz suscitabit vobis de⁹ de frib⁹ vr̄is: audietis ipm. Sic g̃ dñs vndiqz habuit testes: ex celo vocē pr̄is: ex paradiso heliā: ex inferis moysen: ex hōib⁹ apl̄os: vt i nōie iesu oē genu flectať: celestiū: terrestriū: ⁊ infernoz. ORIGE. Vox aūt de nube aut ad moysen ⁊ heliā loq̄ť: q̄ desiderabant videē filiū dei ⁊ audire eū: aut discipulos docet. GLO. Notādū aūt ꝙ bñ ꝺuenit mysteriū secūde regenerationis: q̄. s. erit i resurrectōe vbi caro resuscitabiť cū mysterio ꝑ me q̄ ē i baptismate: vbi aīa resuscitať. In baptismate enī christi opatio toti⁹ trinitatis oñsa ē. Fuit enī ibi fili⁹ icarnat⁹. apparuit i colūbe spē spūssc̄us. ⁊ pr̄ fuit ibi i voce declarat⁹. Et similiter i trāsfiguratōe q̄ ē sacrm secūde regenerationis tota trinitas apparuit: pr̄ i voce: fili⁹ i hoīe: spūssc̄us i nube. Queriť aūt q̄re spūssc̄us ibi i colūba: ꝺ i nube declarat⁹ ē. Dona fidē sua ꝑ spēs ꝺclarare solet. Innocētiā ār i baptismate ꝺnat: q̄ ꝑ auē simplicitatis ꝺsignať. Datur⁹ ē ār claritatē ⁊ refrigeriū i resurrectōne: ⁊ iō i nube refrigeriū: i fulgoze nubis claritas resurgētiū cozpoz ꝺsignať. Seq̄ť: Et audi. disci. ceci. i fa. suā: ⁊ timue. valde. HIER. Triplicē aūt ob cām pauoze terreť: vel qz se erasse cogn̄erant: vel qz nubes lucida operuerat eos: aut qz dei pr̄is vocē loq̄ntis audierāt. Hūana enī fragilitas ꝺspectū maioris gl̄e ferre nō sustinet: ac toto aīo ⁊ cozpe ꝺtremiscēs ad trā cadit. quāto enī q̄s āplioza q̄sierit: tāto magis ad iferioza collocabiť si igrauerit mēsurā suā. REMIGI. In eo vo qꝺ scī apli i faciē ceciderūt: fuit iudiciū scitat⁹: qz scī i faciē cadē dicūť: ipij vo retrozsū

CHRY. Dz cū añ i xpi baptismo qñ talis etiā vox de celo delata ē: null⁹ ex turba q̄ aderat tale aliq̄d passus ē: quo discipuli i mōte ceciderūt: qz. s. solitudo ⁊ altitudo ⁊ silētiū erat multū: ⁊ trāsfiguratō stupoze plena: ⁊ lumē puz ⁊ nubes extēsa: ex qb⁹ oīb⁹ stupoz in eis ꝙgregabať. HIERO. Quia vo illi iacebāt: ⁊ surgē nō poterāt: ipe clemēter accedit: ⁊ tangit eos vt tactu fuget timoꝛē: ⁊ debilitata mēbra solidet. ⁊ hoc ē q̄ dr: Et ac. iesus ⁊ teti. eos. quos āt manu sanauerat: etiā sanauit ipio. vñ seq̄ť: Dixitq̄ eis: surgite ⁊ nolite timē. Primuz timoz expellit vt postea doctrina tribuať. Seq̄ť: Le. āt ocu. suos: nevi. nisi so. iesū. q̄ rōnabilit fcm ē: ne si moyses ⁊ helias ꝑsenet. assent cū dño: pr̄is vox videreť icerta: cui potissimū daret testimoniū. Videt etiā iesū stātē ablata nube ⁊ moysen ⁊ heliā euanuisse: qz postq̄ legis ⁊ ꝓphetar̄ vmbra discesserat: vtrūq; i euāgelio repiť. Seq̄ť: Et descēdētib⁹ illis de mōte ꝑcepit eis iesus dicens: Nemini dixe. visi. hāc: do. fi. ho. a mor. resur. Nō vult g̃ i pplis ꝑdicari: ne ⁊ icredibile eēt ꝑ rei magnitudie: ⁊ p⁹ tātā gl̄am apud rudes aīos se quēs crux scādalū facēt. REMI. Siue qz si maiestas illi⁹ ꝺmulgareť i ppl̄o: ppli ipedirēt dispēsationem passionis ei⁹: resistēdo pnc pib⁹ sacerdotū: ⁊ fic redēptō hūani gener⁹ retardareť. HYLA. Silētiū etiā rex gestar̄ q̄s viderāt ipar: vt cū eēnt ꝑfecti: tunc gestoꝛ spiritaliū testes eēnt.

Et iterrogauerūt eū discipli ei⁹ dicētes: Quid ergo scribe dicunt ꝙ helias oportet ꝑmo venire. At ille rñdens ait eis: Helias qdē uēt⁹ est ⁊ restituet oīa. Dico aūt vobis: qz helias iā venit ⁊ nō cognouerūt eū: sed fecerūt i eo q̄cūq; voluerūt. Sic ⁊ filiꝰ hōis passur⁹ ē ab eis. Tūc intellexerunt discipuli quia de iohanne baptista dixisset eis.

HIERO. Traditio phariseoz ē iuxta malachiā ꝑphetā: ꝙ helias veniat añ saluatoris aduētū: ⁊ reducat coz patr̄ ad filios ⁊ filioꝛ ad pr̄es: ⁊ restituat oīa i antiquū statū. Estimāt g̃ discipuli trāsformationē gl̄e hāc eē: quā i mōte viderāt. Et iō dr: Et iterro. eū disci. ei⁹ di. qd g̃ scri. di. ꝙ heli. oz ꝑmū ve. Ac si dicēret: Si iāveniſti i gl̄am: quō ꝑcurſoꝛ tu⁹ nō apparet: maxie autē ꝺ dicūt: qz heliam viderant recessisse. CHRY. Nō aūt ad. ętū helie discipuli de scriptur⁹ sciebāt: sz scribe eis manifestabāt: ⁊ ferebať ꝺ ꝼmo i plebe idocta: sic ⁊ de xpo. Non aūt vt oportebat aduent⁹ christi ⁊ helie a scribis iterꝑtabať. Scripture enī duos dāt xpi aduēt⁹: eū. s. q̄ fact⁹ ē: ⁊ eū q̄ futur⁹

ē. Dz scribe plebē euertētes: scōm aduētū solū com
memorabāt plebi: ⁊ dicebāt: Qm̄ si h̄ ē christ⁹ opor
tebat heliā p̄uenire. Est igit̄ solutio quā christ⁹ idu
cit. Sequit̄: At ille rn̄dēs ait: heli. q̄dē uē. ē: ⁊ resti. oīa
dico āt vobis: Jā ue. Ne āt estimes eū i fmone er
rasse: si qn̄q; dic̄ heliā u͡ētur⁹: ⁊ qn̄q; uenisse. Cū enī
dic̄ q⁹ helias u͡ētur⁹ ē: ⁊ restaurabit oīa: de ipo helia
i ꝑ̄pa ꝓsona loq̄t̄: q̄ q̄dē restaurabit oīa: dū cogniget
infidelitatē iudeoꝝ: q̄ tūc ituenie͡t̄: qō ē ouertē cor da
patꝝ ad filios. i. iudeoꝝ ad ꝑ̄plos. AVG. ō q̄. enā.
Uel restituet oīa. i. eos quos antixp̄i ꝓsecutio ptur
bauerit. vl̄ vt ipe restituat moriēdo q̄ dz. CHRY.
Si aūt tot bona erūt ex helie p̄nti a: q̄re tūc n̄ eū mi
sit: Dicem⁹ qꝝ ⁊ tūc christū estimāt̄ heliā: nō credi
derūt ei. Tūc aūt helie credēt: q̄ cū p⁹ tātā expectatō
nē uenerit ānūciā ihesū: facili⁹ suscipiēt q̄ ab eodē di
cent̄. Cū vo dicit: q⁹ helias iā venit: Johānē heliam
vocat: ꝑ̄ ministerij modū. sicut enī helias secundi
aduēt⁹ p̄cursoꝝ erit: ita iohānes p̄cursoꝝ fcūs ē p̄mi:
ꝑ̄ter hoc autē heliā noīat: vt oñdat p̄mū suū aduē
tū veteri testō: ⁊ ꝑ̄phetie ꝺuenire. HIERO. Jpe g̃
q̄ u͡ētur⁹ ē in secūdo saluatoris aduētu iuxta coꝝpis
fidē: nūc p iohānē venit i vtute ⁊ spū. Sequit̄: Et non
cogn̄uerūt eū: sz fecerūt in eo q̄cūq; voluerūt. hoc est
spreuerūt: ⁊ decollauerūt eū. HIERO. Ut oñi aduē
tū p̄nūciās passionē quoq; p̄curr̄et: ⁊ iniurie ⁊ vexa
tionis exēplo. vñ sequit̄: Sic ⁊ fi. ho. pas. est ab eis.
CHRY. In quo oportune suā passionē cōmemo
rat ex passione iohānis multā eis ꝑ̄bēs ꝺsolationē.
HIERO. Querit̄ g̃ cū herodes ⁊ herodias iohānē
iterfecerit: quō ipi quoq; iesū crucifixisse dicāt̄ cum
legam⁹ eū a scribis ⁊ phariseis iterfectū: Et breuiter
rn̄dēdū q⁹ i iohānis nece phariseoꝝ factio ꝺsenserit:
⁊ in occisione dn̄i herodes iūxerit voluntatē suā: qui
illusū atq; despectū remisit ad pilatū vt eū crucifige
ret. RABA. Ex iudicio āt passionis sue quā dn̄s
eis sep⁹ ꝑdixit ⁊ p̄cursoris sui quā iā cōpletā cerne
bāt discipli cognoscebāt iohānē sibi i helie vocabulo
demōstratū eē. vñ sequit̄: Tūc: itel. disci. q⁹ de io. bap.
dixis. eis. ORIG. Nō aūt dixit ꝑ̄ iohānē helias
iā venit: nō aīa helie ē itelligēda: ne incidam⁹ in do
gma transcoꝝporatōis: q⁹ alienū est ab ecclīastica vi
tate: sed sicut āgel⁹ ꝑdixit: Ueit i spū ⁊ vtute helie.

Et cum uenisset ad turbaz accef
sit ad eum homo genibus prouolu
tus ante eum dicens: Domine mise
rere filio meo quia lunaticus est: ⁊
male patitur. Nam sepe cadit in ig
nem: ⁊ crebro in aquam. Et obtuli
eum discipulis tuis: ⁊ non potuerūt
curare eum. Respondens autez ies⁹
ait: O generatio incredula ⁊ puersa:
quousqz ero uobiscum? Usquequo
patiar uos? Afferte hucillū ad me ⁊
increpauit illum ihesus: ⁊ exijt abeo de
monīū: ⁊ curat⁹ ē puer ex illa hora.

ORIGE. Cōcupiscēs petrus spectabilē illā vitā
⁊ preponēs vtilitatem suam vtilitatib⁹ plurimoꝝ
dicebat: Bonū est nos hic esse. Sed quoniā char
tas non querit que ipsa sunt: hoc quod videbat bo
num petro: non fecit ihesus sed quasi de monte excel
so diuinitatis descēdit ad turbā: vt qui nō poterant
ascendere sursum ꝑ̄pter infirmitatē animarū suarū:
illis ꝑficiat. vñ dicit: Et cum venisset ad turbam.
Nisi enī cum discipulis suis electis venisset ad tur
bam: nō accessisz ad eū ille de quo subdit: Accessit
ad eum homo genibus ꝓuolutus ante eum dicens:
Domine miserere filio meo. Ubi considerandū est
q⁹ quādoq; qui patiunt: credūt ⁊ deprecant̄ ꝑ sua
salute: quādoq; autem ꝑ eis alij faciūt: ficut nunc q̄
genibus voluit: ꝓ filio rogat: quandoq; vero a se
metipso saluator etiam a nullo rogatus sanat. Pri
mo aūt querami⁹ quid est qō sequit: Quia lunatic⁹
est ⁊ male patit. Medici ergo loquunt̄ que volūt:
qui nec ūmūdū spīritū, arbitrāt̄: sed corꝝpalē aliquā
passionē: ⁊ dicūt būida moueri in capite fm aliquā
ꝺpassionē ad lunē lunare qō būidā hz naturā. nos
āt q̄ euāgelio credim⁹: dicem⁹ hāc passionē īmūdi
spīn̄ i hōib⁹ opari. Obfuat enī q̄dā scīsmata lune: ⁊
sic opat̄: vt ab obfuatōe lune pati hoies mētiāt̄: ⁊ q
hoc culpabilē dei creaturā oñdat: sic ⁊ alij demōes
hz aliq̄ stellaꝝ scīsmata ifidiāt̄ hōib⁹: vt iiqtatē i ex
celso loquāt̄: q̄sdā stellas dicētes maleficas: q̄sdam
būficas: cū nulla stella a deo sit scā: vt male faciat. i
h̄ āt q⁹ subdit: Nā se. ca. i ig. ⁊ cre. i aquā. CHRY.
Cōsiderādū ē q⁹ nisi ꝑ̄uidētia h̄ hō eēt potit⁹ ondū
pisset. Demō. n. q̄ ips i ignē ⁊ i aquā mittebat iterfe
cisset eū oīo: nisi de⁹ eū refrenasset. HIE. Nō āt dic̄
Et ob. eū dis. tu. ⁊ n̄ po. cu. eū. Latēt accusat aplos cū
ipossibilitas curādi ic̄dū n̄ ad ibecillitatē curātiū
ad eoꝝ q̄ curādi sūt fidē referat. CHRY. Inspice
aūt ⁊ aliūde ei⁹ ipietiā: q̄lit̄ cotā turba iterpellat
ad iesū aduers⁹ discipulos: sz ipe eos liberat ab accu
satōe defectū curatōis ꝑ̄putās illi. Ex multis enī mon
strat eū ifirmū i fide fuisse: nō n̄ tm̄ i ei⁹ ꝓsonā iue
hit̄: ne ipm̄ ꝺturbaret: sz i oēs iudeos. Probabile ē
enī multos p̄ntiū de discipul' icōueniētia cogitasse. ⁊
iō sequit̄: Añ. ie. ait: o ge. īcre. ⁊ puer. quo. ero vo. vsq;
quo pa. vos? Per h̄ āt qō dic̄: Usqquo ero vo. oñ
dit defideratā ab eo eē morte ⁊ ocupiscibilē recessū
REMI. Sciēdū quoq; q⁹ vīs nō tm̄ tūc ceperat
pati ip̄robitatē iudeoꝝ: sz a lōgo p⁹ tpe. ⁊ iō h̄ dicit:
Usqquo patiar vos? ac si dicat: q⁹ lōgo tpe cepi pa
ti vestras ip̄robitates: iō idigni; estis mea p̄sentia.
ORIGE. Uel qn̄ nō potuerāt eū sanare discipli:
quasi adhuc modice fidei cōstituti: ꝑ̄terea dixit: O
generatio incredula. ⁊ q⁹ ait ꝑuersa: oñdit qn̄ ex
puersitate malitia ē introducta extra naturā. puto
aūt q⁹ ꝑ̄ puersitatē toti⁹ būani generis q̄si grauis
tus malitia eoꝝ dixit: Usqquo ero vobisc̄? HIE.
Nō āt credēdū est q⁹ tedio supat⁹ sit: ⁊ mālu⁹ ac
mitis in verba furoris eruperit: sz q⁹ in similitudine
medici si egrotū videat ꝺ sua p̄cepta se gerere dicat:
Usqquo ascēdā i domū tuam? vsqquo artis p̄z
industriā? me aliud iubente ⁊ te aliud perpetrante
q⁹ āt n̄ sit irat⁹ hōi: sz vitio: ac p vnū hoiez iudeos ar
guat ifidelitat̄: p̄z ex h̄ qō ifert: Affer. huc il. ad me.
CHRY. Postq̄ enī discipulos excusanerat: ducit

patrē pueri ad spem benignā credēdi q ab hoc malo eripiet: t vt inducat pr ad fidē futuri miraculi videns demonē tumultū pati: ex hoc solū q vocabat increpauit eū. vñ sequit: Et increpauit eū iesus. Nō ille q patiebat: sz demō increpat. REMI. In quo facto reliqt exēplū pdicatorib⁹ vt vitia plequāt: boies vo subleuēt. HIE. Siue increpauit puerū: qz ppter petā sua a demone fuerat oppssus. Sequit: Et exijt ab eo demo. t cu. ē pu. ex illa hora. RABA. Quia nulla remanet ibi infirmitas vbi oipotēs salutē pstat ptās. HIE. Mihi aūt videt iuxta tropologiā lunatic⁹ ee: q p horarū momenta mutat ad vitia t nūc qdē in ignē ferē: quo adulterantiū corda succēsa sūt: nūc in aqs. s. voluptatū vl cupiditatū q nō valent extinguē charitatē. AVG. de q. euā. Ul ignis ad irā ptinet: eo q alta petat: aq ad voluptates carnis. ORI. De incōstātia aūt pcōris dr: Stult⁹ vt luna mutat. Et ē vidē in talib⁹ ipet⁹ quosdā qsi operū bonoz subrepe. aliqn aūt qsi qdā abreptiōe spūs a passionib⁹ opbēdūtur t cadūt a statu bono i quo stare putabant. Forsitā g angel⁹ q sortit⁹ ē hui⁹ lunatici custodiā pr hui⁹ appellat: deprecans qsi p filio medicū animaz: vt liberet eū q nō pōt sanari a passione p verbū hūile discipuloz christi: qz nō recipit eoz admonitionē valde surd⁹. Et ideo op⁹ ē christi sermo vt iam de cetero sine rōne nō agat.

¶ Tūc accesserūt discipuli ei⁹ ad iesū secreto t dixerūt: Quare nos nō potuim⁹ eijcere illū? Dicit illis ies⁹: Propē incredulitatē uestrā. Amen quippe dico uob: si habueritis fidez sicut granuz synapis: dicetis monti huic: trāsi hinc t trāsibit: t nihil ipossibile erit uob. Hoc aūt genus nō eijcitur: nisi p orationem t ieiunium.

CHRY. Acceperāt discipuli a dño ptātē spirituū imūdoz. t qz oblatū demōiacū curare nō potuerāt videt q in dubitationē deuenerīt: ne forte gratiam q erat eis tradita pdidissent. t iō dicit: Tūc accesse. ad iesū disci. ei⁹ secre. t dixerūt: qre nos nō po. eij. illū? Interrogāt qdē singulariter non ppter verecūdiā: sz qz ō ineffabili t magna re erāt eū interrogaturi. Sequit: Dixit illis ie. ppr incre. vrāz. HYLA. Crediderāt q dē apl's: nōdū tū erāt pfecte fidei. nā dño i mōte demorāte: t ipsis cū turbis residētib⁹ qdā tepor eorū fidē retardauerat. CHRY. Un manifestū ē hinc: qm t discipuli in fine deformati sūt: sz nō oēs. colūne enī ille nō aderant. s. petr⁹: iacob⁹: t iohānes.

HIE. Hoc ē aūt qō in alio loco dns dicit: Quecūqz i noie meo petieritis: credētes accipietis. Ergo quoties nō accipim⁹: nō pstitis ē impossibilitas: sz peccentiū culpa. CHRY. Sciēdū tū q sicut multotiens accedēt fidē accipe sufficit affectū miraculi: ita mltoties faciētiū miracula sufficit virt⁹: etiā nō credentib⁹ illis. eteni q circa cornelīū ex ppria fide allexerūt gratiā spūsci. Ille aūt mortu⁹ q piect⁹ ē in sepulchr⁹ beliset: sola virtute corpis sci resuscitat⁹ ē. Tigit autē t tūc discipulos infirmari in fide. impse eti⁹. n. dispositi erāt añ crucē: t iō fidē dicit hic esse cām signoz. Un subdit: Amē qppe di. vo. Si habu. fidē gra. syna. di. mon. huic trā. hic t trāsibit. HIE. Putāt aliq fidē grano synapis cōpatā puā dici: cū apl's dicat: Et si habuero tātā fidē vt montes trāsferā. magna ē ḡ fides q grano synapis opat. GRE. x. mora. Granū qppe synapis nisi terat neq; virtus ei⁹ agnoscit: sic si vir scīs tritura pssecutionis oppримat: mox in fernozē virtutis vtit qcqd i illo antea despicabile infirmūqz videbat. ORI. Uel iō ois fides grano synapis cōpat: qm contenit qdē fides ab hoib⁹: t modicū aliqd t vile appet. Cū vo ꝺsecutū fuerit hmōi semē bonā aīam qsi terrā: fit arbor magna. Sic aūt magna ē pdicta lunatici infirmitas t fortis ad curādū inter oia mala vt mōti assimilet: nec expellat: nisi p oēm fidē ei⁹ q passiōes hmōi sanare voluerit. CHRY. Un t de trāslatiōe mōtiū mētionē facit. Et vltra pcedit dicēs: Et nihil ipossibile erit vobis. RABA. Sic enī fides mētē nr̄am capacē doniſ celestib⁹ facit: vt qcūqz volum⁹: facilime a fideli dño impetrare possim. CHRY. Si aūt diceris vbi apl'i mōtes trāstulerint: Illō dicā: qz multa maioza fecerī: mortuos plūmos suscitātes. Dicūt aūt p⁹ apl'os sci qdā apl'is miores: mōtes nēcitate iminēte trāstulisse. Si ā apl'oz tpe mōtes ñ sī trāslati: hoc nō fuit qz nō potuerūt: sz qz noluerūt: utilitate nō iminēte. Nec dns dixit q b eent facturi: sz q b facē possent. pbabiliter tū factū ē: sz scriptū nō est. neqz enī oia miracla q fecerī scripta sūt. HIE. Uel montis trāslatio non ei⁹ significat quē oculis carnis aspicim⁹: sz illi⁹ q a dño trāslat⁹ fuerat ex lunatico: q p ppbetā corrūpe dr oēm terrā. GLO. Ut sit sēs⁹: Dicet] mōti huic. i. supbo diabolo: Trāsi hic. i. obsesso corpe. in altū mar]. i. in pfundū inferni: Et trāsibit t nihil ipossibile erit vobis. i. nlla icōmoditas ināsanabil. AVG. de q. euā. Ul aliter: Ne discipuli i miracul' faciēdis extollerēt i supbiā: āmoniti sūt poti⁹ p hūilitatē fidei qsi p synapim gnū elationē frenā q mōtis noie significata ē curare trāsferre.

RABA. Dū aūt docet apl'os quō demō debeat expelli: oēs instituit ad vitā: vt. s. nouerim⁹ guioza qqz vl imūdoz spiritū vl hoim tētamēta ieiunijs t oronib⁹ eē superāda: t illud deū quoqz b remedio singulari posse placari. vñ subdit: Hoc aūt genus nō eijcitur nisi p ora. t ieiuniū. CHRY. Nō dic nō solū de gen lunaticoz: sed t vniuersō genē demonū. Ieiuniū. n. mltā sapiaz ipōit: t hoiez qsi āgelū de celo ꝺstituit: t ico: poteas ptātes ipugnat. Sz t ofone op⁹ ē: qsi principalioi. Qui. n. orat vt oportet: t ieiunat: ñ mltū indiget: t ita nō fit auar⁹: sz ad elemosynā pmpt⁹ ē. Qui etiā ieiunat: leuis ē t vigilāt orat: t ocupiscētias pnitiosas extinguit: t ppitiū deū facit: t aīam superbā būiliat. Qui ḡ orat cū ieiunio: duplices habz alas: etiā ipsis vētis leuioresc. Neqz enī oscitat t torpet orās: qō t multi patiunt: sz ē igne vehementioz t terra fixioz: ideoqz talis maxime demonijs aduersat. nihil enī est hoie decenter orāte potēti⁹. Si aūt infirmū est tibi corp⁹ ad ꝺtinue ieiunādū: nō tū ad orandū. Et si ieiunare nō potes: potes tamē non lasciuire. nō puū aūt ē b: neqz multū a ieiunio distās.

ORI. Si ḡ aliqn oportuerit nos circa curationez tale aliqd patientiū pmanere: nō adiuremꝰ neqz in

terrogam⁹:neq loq̃mur quasi audiẽti spũi īmũdo: sed abigam⁹ ieunijs ⁊ oronib⁹ nr̃is spũs malignos. GLO. Uel hoc gen⁹ demonij.i.ista carnaliũ voluptatũ mutabilitas nõ vincit:nisi spũs orone ⁊ ieunio macerẽt. REMI. Uel ieunijs hic intelligit generale:quo nõ solũ abstinem⁹ a cibis:sz ab oĩb⁹ illecebr̃ carnalib⁹ ⁊ pctõr passiõib⁹ Silit oro intelligẽda ẽ generaliter:q̃ i pijs ⁊ bonis opibus ꝺsistit. De q̃ dic apl's: Sine intermissione orate.

¶ Cõuersantib⁹ aũt eis in galilea: dixit illis ihesus: Filius hois tradẽdus ẽ i man⁹ hoim ⁊ occidẽt eũ: ⁊ tertia die resurget. Et contristati sũt uehemẽter.

REMI. Sepe dns mysteria sue passionis discipulis ꝑdixit vt qñ acciderẽt:tanto leuius ea ferrẽt:quãto ꝓcognita haberẽt. Et iõ hic dr: Conuersantib⁹ aũt eis in ga.di.il.ihesus: Filius ho.tra.ẽ i ma.hoim.⁊ occident eũ. ORI. Uidẽt q̃dẽ hec illis q̃ supra dixerat similia eẽ vt facile q̃s dicat dñm eadẽ ipsa repetere q̃ nõ est ita: tradendũ enim supius nõ ẽ dictum. hic aũt nõ solũ tradendũ: sz etiã in man⁹ hoim tradendũ audiuim⁹. Traditũ igit apl's filium narrat a deo patre:sed etiã ꝺtrarie ptãtes eũ in man⁹ hoim tradiderũt. HIE. Semp aũt ꝑsperis miscet tristia. Si enim cõtristat eos q⁹ occidend⁹ ẽ:debet letificare q̃ subdit:Et die tertia resurget. CHRY. Neq; n. multũ tẽp⁹ dixit quo in morte maneret:sz tertia die se dixit resurrectur⁹. ORI. ꝑdicente aũt h̃ dño tristati sũt discipuli.vñ seq̃t:Et ꝺtristati sũt vehemẽter. Nõ attẽdentes ad illõ q̃ dixerat:Et tertia die resurget.nec ꝺsiderãtes q̃s eẽt cui ad destruendam mortem triũ dierum tempus sufficeret. HIE. Pro ro q⁹ contristabantur vehementer:non de infidelitate venit:sed pro dilectione magistri.

¶ Et cum uenissent capharnaũ:accesserũt q didrachmã accipiebãt ad petrũ:⁊ dixerũt ei:Magister ur̃ nõ soluit didrachmam. Ait:Etiã. Et cũ intrasset in domũ ꝓuenit eũ ihesus dicẽs: Quid tibi videt simon? Reges terre a q̃b⁹ accipiũt tributũ uel cẽsum a filijs suis: an ab alienis? Et ille dixit:Ab alienis. Dixit illi ies⁹: Ergo liberi sũt filij. Ut aũt nõ scandalizem⁹ eos uade ad mare ⁊ mitte hamũ:⁊ eũ piscẽ q ꝑm⁹ ascẽderit tolle. Et aperto ore ei⁹ inuenies stateram: illũ sumẽs da eis pro me ⁊ te.

GLO. Quia discipuli audita dñi passiõe ꝺtristati erant:ne aliquis passionẽ christi necessitati ascriberet nõ humilitati:subiũgit factũ in quo christi libertas ⁊ humilitas demõstrat. vñ dr: Et cũ ve.ca.access. q̃ didra.acci.ad pe.⁊ di.ei: Magister ur̃ non sol.didrachmã. HYLA. Dñs didrachmã soluẽ postulatur.i.denarios.hoc enim oĩ isrl̃ lex redẽptõe corpis ⁊ aie ꝺstituerat i ministerio tẽpli seruiẽtiũ. CHRY. Cũ enim ꝑmogenita egyptior̃ interfecit de⁹: tũc tribus leui ꝑ eis accepit. Deinde q⁹ ꝑmogenitis q̃ erãt apud ideos:minor hui⁹ numer⁹ erat ꝑ deficiẽtib⁹ in numerũ:si oĩ iussit inferri:⁊ extũc tenuit cõsuetudo vt ꝑmogenita vectigal hoc inferrẽt. Quia igit ꝑmogenitus erat christ⁹:videbat aũt discipulor̃ ꝑm⁹ eẽ petrus:ad eũ accedũt. Et vt mihi videt: nõ in vnaq̃ ciuitate hoc expetebant: Ideoq; in capharnaũ adeunt christũ:q⁹ ei⁹ patria existimabat. HIE. Ut aliter: Post augustũ cesarẽ iudea facta est tributaria: oẽs censi capite ferebant. vñ ⁊ ioseph cũ maria cognata sua ꝑfessus ẽ in bethleẽ. Rursus q̃n dñs nutrit⁹ erat in nazareth:q̃ ẽ opidũ galilee: subiacens capharnaũ vrbi ibi deposcit tributa:⁊ ꝑ signor⁹ magnitudine hi q̃ exigebant nõ audebãt ipsũ repetẽ:sz discipulũ cõueniũt. CHRY. Et neq; hũc cũ multa vehementia:sz mansuet⁹. neq; enim incusantes:sz inrogãtes dixerũt: Magister vr̃ nõ sol.didrachmã. HIE. Siue maliciose interrogãt vtr̃ reddat tributa:an ꝺdicat cesaris volũtati. CHRY. Quid igitur petr⁹? Ait:Etiã. Et his q̃dẽ dixit:q̃n soluit. Christo ãt nõ dixit:erubescẽs fortassis ꝑ his ei loq̃. GLO. Uel aliter:Et petr⁹ rñdit:Etiã.i.ita est q⁹ nõ soluit. Uoluit aũt petr⁹ dño intimare q⁹ herodiani peterẽt censũ:sed dns ꝓuenit eũ.vñ seq̃t:Et cũ intrasset.do.ꝑ. eũ ie.di. Reges tre a q̃b⁹ recipiũt.vel cẽsũ.i. redditus de capite. A filijs suis:an ab alienis? HIE. An q̃dẽ q̃s petr⁹ suggerat:dns interrogat:ne scãdalizẽt discipuli ad postulationẽ tributi:cũ videãt eũ nosse q̃ absente se gesta sũt. Seqt:At ille dixit. Ab alie. Dixit illi ihesus: Ergo liberi sũt filij. ORI. Sermo iste ꝺplicẽ hz sensũ. Scõm vnũ enim filij reguz terre liberi sũt apud reges terre:extranei aũt extra terrã liberi sũt. ꝓter eos aũt q̃ dep̃mũt eos: sic egyptij filios isrl̃ fui. Scõm alter̃ aũt ꝓpter hoc ipsũ q⁹ alieni sũt alieni a filijs regũ terre:sz sũt filij dei:liberi sũt. q̃ manẽt in vbis ihesu ⁊ cognouerũt vitatẽ: ⁊ veritas liberauit eos a seruitute pcti. Filij ãt regũ terre liberi nõ sũt: quia oĩs q̃ facit pctm̃:seru⁹ ẽ pcti. HIE. Dns aũt nr̃ ⁊ sm carnẽ ⁊ sm spm̃ filius⁹ erat regis: vel ex dauid stirpe generat⁹: vt oĩpotẽtis patris vbũ:q̃ tributa quasi filius regũ nõ debebat. AVG. de que.cuã. Dicit.n. i oĩ regno liberos eẽ filios.i.ñ eẽ victigales. Multo q̃ magis liberi eẽ debẽt i quolibz regno ꝛreno filii regni ipsi⁹: sub quo sũt oĩa regna terrena. CHRY. Si aũt nõ erat filius⁹:inaniter h̃ exẽplũ indurit. Sz dicet aliq̃s: Filius⁹ ẽ sz nõ ꝓpriꝰ:ẽ q̃ alien⁹:⁊ sic hoc exẽplũ nõ hz veritatẽ. Ipse enim de ꝓpriis filijs disputat ad quor̃ differentiã alienos vocat: q̃ nõ ex pennib⁹ substãtialiter nati sũt. Intẽde aũt q̃liter ⁊ hic ꝛpus certificat eã cognitionẽ q̃ petro revelata ẽ ô eo: per quã dixit: Tu es christ⁹ filius⁹ dei viui. HIE. Quiuis q̃ liber eẽt:q⁹ tm̃ humilitatẽ carnis assumpserat: debuit oẽm iusticiã adimplẽ.vñ seq̃t: Ut aũt nõ scandalizem⁹ eos uade ad mare. ORI. Cõsequẽs quoq; ẽ intelligere quoniã quotiẽs exurgũt quidam q̃ per iusticiã tollant nr̃a terrena:reges hui⁹ terre eos transmittunt: vt exigant a nobis que sũt ipsorum: ⁊ suo exemplo ꝓhibeat dns aliquod scandalum fieri etiam humanis modis:hoĩbus:siue ne ampli⁹ peccẽt: siue vt saluẽt.

Ca.xviii.

Filiꝰ enī dei q̄ nullū opꝰ fecit sertūle quasi habens formā serui quā ꝓpter hoīem suscepit: tributū ꝛ cē sū dedit. HIE. Quid p̄mū in ℔ loco mirer nescio: vtr̄ pſciam an magnitudinē saluatoris: Pſciētiā q̄ nouerat habere piscē in ore staterē: ꝛ primus ipse capiēdus eēt. magnitudinē atq; vtutē si ad eꝰ vbū stater in ore piscis creatus ē: ꝛ qō futur̄ erat: ipse loquēdo fecerit. Ipse g̃ christꝰ ꝓpter eximiā charitatē ꝛ crucē sustinuit ꝛ tributa reddidit: nos infelices q̄ christi censemur noīe: ꝛ nihil tanta dignū facimus maiestate: p illius honore ꝛ tributa nō reddimus: ꝛ q̄si filij regis a vectigalibꝰ īmunes sumꝰ. Hoc etiā simplicitē intellectū edificat auditorē: dū audit dn̄m tante fuisse pauptatis: vt vnde tributa ꝓ se ꝛ apl̄o redderet: nō habuerit. Nō sīq̄s obijcē voluerit: quō iudas in loculis portabat pecuniā: rñdebimꝰ: rem pauper in vsus suos conuertere nephas putauit: nobisq; idē tribuit exēplū. CHRY. Uel iō nō exposi tis iubet dare: vt oñdat q̄ maris ꝛ pisciū dominet. ORIGE. Uel qñ iesus nō habuit imaginē cesaris. princeps enī hui⁹ seculi nihil bēbat i eo: ꝓpterea nō ex ꝓpꝛio: sꝫ ex mari imaginē cesaris accepit. non aūt suscepit ipse staterē: neq; fecit eū sibi possessiōez ne sit aliq̄n imago cesaris apud imaginē inuisibilis dei. Uide etiā christi pudētiā qualiē nec rēnuit tributū: nec simpliciter iubet dari: sꝫ prius oñdit se nō esse obnoxiū: ꝛ tūc dat quoꝛ vnū fecit. s. dare tributū: vt illi. s. actores non scandalizentur. hoc aūt. s. vt oñdat se liber vt nō scandalizētur discipuli. alio vō loco ꝛtēnit phariseoꝛ scandalū: qñ de escis disputabat: docens nos scire tpa fm q̄ oportet nō cōtēnere eos q̄ scandalizant: ꝛ fm q̄ oportet cōtēnē. GRE. sup ezechiel. Cōsiderandū enī é: qz inq̄tū fine pctō possumꝰ vitare ꝓximoꝛ scādalū debemꝰ. Si aūt de veritate scādalū sumit: vtilꝰ ꝑmittit nasci scādalu q̄ veritas relinquat. CHRY. Sic aūt stupescis de christi vtute: ita admirare petri fidē: qñ rei tā difficili obediuit. Ideoq; de fide eum remunerās: copulauit eū sibi in tributi oratione: qō fuit abūdātis honoris. Et hoc ē qō dr̄: Inuenies sta. il. su. da eis pro me ꝛ te. GLO. Cōsuetudo enī erat vt vnusquisq; ꝓ se didrachma redderit. Stater vō ē pondꝰ duoꝛ didrachmarū. ORI. Mystice aūt in agro ꝛsolati onis: sic enī interp̄tat capharnaū: ꝛsolat oēm disciplū: ꝛ libeꝛ filiū eē ꝓnūciat: ꝛ dat ei vtutē piscādi p̄mū piscē: vt ascendente eo ꝛsolationē accipiat petrus sup eū quē piscatꝰ ē. HYLA. Cū aūt p̄mū piscē admonet petrꝰ ingrere: ascensuri oñdūt ꝛ plures. Ꝑtūs ille primꝰ martyr stephanꝰ: primꝰ ascendit: ꝛ staterē i ore ꝛtinuit. In quo didrachma noue ꝑdicatiōis tāq; duo denarū hēbant. dei enī gloriā ꝛ dn̄m christū in passione ꝛtuens ꝑdicabat. HIE. Uel iste piscis q̄ p̄mꝰ factꝰ ē adā: q̄ p secūdū adā liberat id qō in ore eiꝰ h̄ ē in ꝛfessiōe fuit iuentū: pro petro ꝛ dn̄o reddit. ORIG. Cū etiā videris aurū boiem ab aliquo petro correctum q̄ abstulit de ore eiꝰ vbū pecunie: dices eū ascēdisse de mari. i. de fluctibꝰ solicitudinuz auaricie ad hamū rōnabilē ꝛ ꝛpbensū atq; saluatū ab aliquo petro q̄ euz docuit veritatē: vt ꝓ stratere habeat imaginē dei. i. eloq̄a eiꝰ HIE. Et pulchre illud ipsū quidē dat ꝑciū: sꝫ diuisu ē: qz ꝓ petro q̄ñ ꝓ peccatore preciū reddebatur: dn̄s aūt nr̄ petrū nō fecit. Oñdit aūt filiitudo carnis dū eodē ꝛ dn̄s ꝛ seruꝰ ꝑcio liberāt. CA.XVIII.

IN illa hora accesserunt discipuli ad iesū dicētes: Quis putas maior est in regno celorum? Et aduocans iesus puerū: statuit eū in medio eorum: ꝛ dixit: Amē dico uob: nisi conuersi fueritis ꝛ efficiamini sicut pueri nō intrabitis in regnum celorum. Quicūq; ergo humiliauerit se sicut puerꝰ iste: hic ē maior in regno celorum. Et q̄ susceperit unum puerū talē in noīe meo me suscipit. Qui aūt scandalizauerit unū de pusillis istis q̄ in me credūt: expedit ei ut suspēdat mola asinaria i collo eiꝰ ꝛ demergat in ꝓfundum maris.

HIE. Quia discipuli viderāt ꝓ petro ꝛ dn̄o idē tributū redditū: ex cōlitate ꝑcii arbitrati sūt oībꝰ aplis petrū eē ꝑlatū. CHRY. Cū passi sūt aliq̄d būanū qō euāgelista designat dicēs: In illa hora accesserūt discipuli ad iesū dicētes: Quisputas maior ē in regno celorum? Uerecundati siquidē passionē obiteri quā passi sūt: nō dicūt manifeste: Petrū cur ꝑhonorasti nobis? sed indeterminate interrogāt: Quis maior ē? Cū aūt tres ꝑhonoratos viderūt. s. petrū iacobum ꝛ iohānē in trāsfiguratiōe: nihil tale passi sūt. qñ vō in vnū solū cōtulit honorē: tūc doluerūt. Tu aūt ꝛsidera p̄mū quidē q̄ nihil eoꝛ q̄ sūt in terris q̄rūt: deinde q̄ postea hāc passionē deposuerūt. Nos aūt neq; ad defectꝰ eoꝛ ꝛtingere possumꝰ. neq; enī querimꝰ: Quis maior ē in regno celorum: sꝫ Quis maior est in regno terre? ORI. In his aūt imitatores discipuloꝛ eē debemus: siq̄n aliquid i nobis dubiū queritur ꝛ nō inueniē: vt cū omni ꝛsensu accedamꝰ ad iesū: q̄ potēs ē illuminare coꝛda hoīm ad intelligendā solutionē oīm questionū. Interrogemꝰ etiā aliquē doctoꝛ: Qui ꝓpositi hātur in ecclesijs? Sciebant aūt discipuli hoc interrogātes: quia nō est eq̄litas sanctoꝛ in regno celesti: sꝫ quō maioꝛ ꝛ qualiē viuēs minimꝰ hoc discere cupiebant. Uel sciebant quis eēt minimꝰ: ꝛ ds magnꝰ: ex eo qō supra dns dixerat: sed ex multis magnis ds esset maior hoc eis nō erat manifestū. HIE. Uidēs aūt iesus cogitationes eoꝛ voluit desiderio glorie humilitatis ꝛtēnē sanare. vñ seq̄tur: Et aduo. ie. puerū. sta. eū in me. eoꝛ CHRY. Nibi videt valde paruulū i medio statuē: oibꝰ passiōibꝰ exutū. HIE. Ut i eo et etatē q̄rē ꝛ silitudinē inocētie demōstraret. vl̄ certe puerū statuit in medio eoꝛ seipsū qui non venerat ministrari sed ministrare: vt eis humilitatis tribueret exemplū. Alij paruulū interp̄tantur spiūsanctū quē posuerit in coꝛdibꝰ discipuloꝛ: vt superbiā in humilitatē mutaret. Seq̄t: Et dixit: Amen dico uobis nisi conuersi fueritis ꝛ efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnum celorum. Nō ꝑcipit aplis vt etatē habeāt paruuloꝛ: sed ꝛtinuo

centiã:et qꝫ illi p annos possidẽt: hi possideãt p ĩdu
striã:vt malicia non sapĩa puuli sint. Ac si dicat: Si
cut iste paruul⁹ cuius vobis exemplũ tribuo nõ pse
uerat in tracũdia: Iesus nõ meminit: vidẽs pulchrã
mulierẽ nõ delectat: non aliud cogitat: ⁊ aliud lo
quit: sic ⁊ vos nisi talẽ habueritis innocentiã: ⁊ ani
mi puritatẽ regnum celoꝝ non poteritis intrare.
HYLA. Pueros etiã credẽtes oẽs p audiẽtie fidẽ
nũcupauit. hi enĩ patrẽ sequũt: matrẽ amant: velle
malũ nesciũt: curã opũ negligũt: nõ inolescunt: non
oderũt: nõ mentiũtur: dictis credũt: ⁊ qõ audiũt ve
rum bñt. Ira g̃ sic legit. GLO. Nisi conuersi fueri
tis ab hac elatione ⁊ indignatione in qua mõ estis
⁊ efficiamini ita innocẽtes ⁊ humiles p vtutẽ: sicut
puuli sũt p etatẽ: non intrabitis in regnum celoꝝ ⁊
qñquidẽ aliter nõ intrat. Quicunqꝫ g̃ humiliauerit
se sicut puulus iste: hic maior est in regno celorum.
Quãto enĩ qs erit humilior: tanto maior efficit in
regno celoꝝ. REMI. i. in cognitione gratie uel ec
clesiastica dignitate: vel certe in eterna btitudine.
HIE. Vel aliter: Quicũqꝫ humiliauerit se sicut puu
lus iste: hic ĩtrabit ĩ regnũ celoꝝ. Sequit: Et qui suscepit
vnũ puu. ta. ĩ no. meo: me suscepit. CHRY. ac si. d.
Non solũ si tales efficiamĩ: mercedẽ accipitis. sz etsi
alios tales ꝓpter me honorabitis: ⁊ honoris qꝫ ẽ ad
illos retributiõez vobis determino regnũ. Magis
aũt qõ multo maius est ponit: Me suscepit. HIE.
Qui enĩ talis fuerit: vt christi imitetur humilitatẽ ⁊
innocentiã: in eo christ⁹ suscipit ⁊ prudenter: ne cuꝫ
delatũ fuerit aplis: se putẽt honoratos adiecit: non
suo illos merito: sed magistri honore suscipiendos.
CHRY. Deinde facile susceptibilẽ hũc sermonem
facit: pena inducẽs. vnde sequit: Qui aũt scandali
zat vnũ de pusillis istis. Ac si dicẽt: Sicut qꝫ hos ho
norat, ꝓpt̃ me mercedẽ habẽt: ita ⁊ qꝫ hos dehono
rant: vltimã sustinebũt vindictã. Si aũt conuitium
scandalũ vocat: ne mireris. multi enĩ pusillanimes
er eo qꝫ despiciũt: scandalizati sũt. HIE. Nota qꝫ
qui scandalizat puul⁹ est. maiores enĩ scandala nõ
recipiũt. Et qꝫqꝫ generalis possit esse sñia aduersus
oẽs qꝫ aliquẽ scandalizant: tñ iuxta consequẽtiã ser
monis etiã contra aplos dictũ intelligi põt: qꝫ inter
rogãdo quis maior eẽt in regno celoꝝ: videbantur
inter se de dignitate cõtendere. ⁊ si in hoc vitio per
manfissent: poterãt eos quos ad fidẽ vocabant per
fũũ scandalũ pdere: dũ aplos viderẽt inẽ se de bo
nore pugnare. ORIGE. Quõ aũt qꝫ cõuersus est
⁊ fact⁹ quasi puer: ⁊ minim⁹ẽ ⁊ potens scandaliza
ri: hoc sic possum⁹ explanare: Quis qui filio dei cre
dit ⁊ conuersat fm euãgelicos act⁹: cõuersus ãbu
lat quasi puer. qui aũt nõ conuertit vt fiat sicut puer:
hũc impossibile ẽ ĩtrare in regnũ celoꝝ. In oĩ aũt
credentiũ multitudine sunt qdã nup cõuersi: vt fiãt
sicut puuli: nondũ aũt sunt facti: hi pusilli bñtur in
christo: ⁊ sũt scãdali receptores. HIE. Qõ aũt dr:
Expedit ei vt suspendat fm ritum ꝓuincie loquit:
quo maiorꝝ criminũ ista apud veteres iudeos pena
fuerit in ꝓfundũ ligato saxo mergere. Expedit autẽ
ei quia multo meli⁹ ẽ pro culpa breuẽ recipe penã
qꝫ eternis seruari cruciatib⁹. CHRY. Cõsequens
aũt erat prioribus dicere: Me non suscepit: qõ erat
omni pena amari⁹. sed qꝫ grossi erãt ⁊ ꝑdicta pena
eos nõ mouebat: cõpationẽ exempli cogniti mani
festat ꝓparatã penã. ꝓpter hoc enĩ dicit qꝫ expedit
ei hoc sustinere: qñ eos alia grauior pena expectat
tis. nam clausis iumentoꝝ oculis agũtur in gyrũ: ⁊
sub asini quidẽ noĩe frequẽter gentes cognomina
tas reperimus: q̃ ceci laboris ignorantia cõtinent.
Judeis aũt scientie iter in lege ꝓstitũ est: qꝫ si christi
apostolos scãdalizauerint: recti⁹ alligata collo mo
la asinaria demersi ĩ mari fuissent. i. gẽtiũ labor de
ꝓssi ignorantia seculi demonstrarentur: qꝫ illis to
lerabili⁹ fuerat nescisse xp̃m q̃m ꝓbetaꝝ dñm nõ re
cepisse. GRE. vij. moza. Uel aliter: Quid p mare ni
si seculũ: quid p molã asinariã nisi actio terrena si
gnificat: que cũ colla mẽtis p stulta desidgia strin
git: hãc in laboris circuitũ mittit. Sunt vtiqꝫ nõnul
li qui dũ terrenas actiones deserunt: ⁊ ad cõtẽpla
tionis studia humilitate postposita vltra intelligẽ
tie vires surgũt: non solũ se in errorẽ deijciũt: sed in
firmos quoqꝫ de gremio veritatis diuidunt. Qui g̃
vnũ de minimis meis scãdalizat meli⁹ ei fuerat: liga
ta collo mola asinaria in mari ꝓici: qꝫ nimirũ per
uerse menti expedienti⁹ esse potuisset: vt occupata
mũdo terrena negocia ageret: q̃ p cõtẽplatiõis stu
dia ad multoꝝ pniciẽ vacaret. AVG. de que. euã.
Uel aliter: Qui scandalizauerit vnũ ex pusillis istis
i. ex humilib⁹ q̃les vult eẽ discipulos suos non ob
tẽperãdo vel etiã cõtradicendo: sicut de alexandro
apl's dicit: expedit ei vt mola asinaria suspendatur
collo ei⁹: ⁊ ꝑcipitet in ꝓfundũ maris. i. congruit ei
vt cupiditas rerũ tpaliũ: cui stulti ⁊ ceci alligant et
deuictũ pondere suo deducat ad interitum.

Ueh mũdo a scãdalis. Necesse est enĩ ut ueniãt scandala. Uerũtñ ueh hoi ꝓ quẽ scãdalũ uenit. Si aũt man⁹ tua uel pes tu⁹ scandalizat te abscide eũ ⁊ proĳce abs te. Bonuꝫ tibi est ad uitã ingredi debilẽ ul' clau duꝫ q̃ꝫ duas man⁹ uel duos pedes bñtẽ mitti in ignẽ eternũ. Et si ocu lus tu⁹ scãdalizat te: erue eũ ⁊ proĳce abs te. Bonũ ẽ tibi unũ oculũ bñtẽ ĩ uitã intrare: q̃ꝫ duos oculos habẽ tem mitti in gehennam ignis.

GLO. Dixerat dñs qꝫ expedit ei qꝫ scandalizat: vt
suspẽdatur mola asinaria ĩ collo ei⁹. Cui⁹ rõnẽ assi
gnãs subdit: Ueh mũdo a scãdalis. i. ꝓpt̃ scandala.
ORI. Hoc nõ de elemẽtis mũdi intelligam⁹: q̃ bñ
hoies qꝫ sũt ĩ mũdo dicũt mũd⁹. Nõ sũt aũt discipu
li christi ò bñ mũdo. vñ nõ põt eis eẽ a scãdalis veh.
nã etsi multa sũt scãdala: nõ tãgũt eũ qꝫ nõ ẽ de hoc
mũdo. Si ãt adhuc ẽ ò bñ mũdo: ꝓpterea qꝫ diligit
mũdũ ⁊ que sunt ĩ eo: tãta scandala compr̃ehendẽt
euꝫ quantis fuerat obligatus in mundo. Sequit:
Necesse ẽ. n. vt veniãt scãdala. CHRY. Cũ ãt dicẽ
Nece ẽ: nõ destruit libertatẽ arbitrij: neqꝫ necessita
ti aliquarũ rerũ suppõit: sed qõ oĩno futuꝝ ẽ ꝑdictẽ.

scandala q̄dē sūt ꝓhibitiones recte vie. nō aūt ꝑdi-
catio christi scandala inducit. neq; q; ꝑdixit: ꝓpter
b̄ fit: sed q̄a oīno futurus erat: ꝓpter hoc ꝑdixit:
Sed dicet aliquis: Si oēs corrigāt: ⁊ nullus sit qui
scādala asserat: nonne mēdacii arguet hic sermo?
Nequaq̄. q; enī ꝑuidit inemēdatos futuros hoīes
eē ꝓpē b̄ dixit: Necesse ē vt veniāt scandala. i. oīno
veniēt. si aūt corrigēdi eēnt nō dixisset. GLO. Ut
necesse ē vt veniāt scādala: q; sunt nēcia. i. vtilia vt
q̄ ꝑ b̄ ꝓbati sūt: mānifesti fiāt. CHRY. Scādala. n.
erigūt hoīes ⁊ acutiores eos faciūt: ⁊ eū q̄ cadit ve-
lociter erigūt. inq̄tū. s. igerūt solicitudinē. HYLA
Uel humilitas passionis scandalū mūdo ē: q̄ sub
deformitate crucis eterne glie dīm voluit accipe.
Et q̄d mūdo tam periculosū q̄ non recepisse christū:
Ideo vero necesse ait venire scandala: q; ad sacrum
reddende nobis eternitatis: oīs in eo passionis hūi
militas esset cōpleta. ORIGE. Uel venietia scā
dala sūt angeli sathane: nec tū putes ſm naturā vel
substantiā eē hmōi scādala: sed libertas arbitrij in
quibusdā genuit scandalū: volēs suscipe ꝓ virtute
laborē. Nō pōt aūt eē verū bonū nisi habeat impu
gnationē mali. Sic g̃ necesse ē venire scādala sīc ne
cesse ē sustinere maliciā celestiū q̄ magis irritātur:
quātomagis vbū christi in hoīb⁹ invalescēs: expel-
lit ab eis malignas vtutes. Querūt aūt organa ꝑ q̄
scandala operē: q̄b⁹ē magis veh. nā multo pei⁹ erit
ei q̄ scandalizat: q̄ ei q̄ scādalizat. vñ seq̄t: Uerūtā
veh hoī illi ꝑ quem scan. venit. HIE. Ac si. d. Ueh
hoī illi q̄ vitio suo facit vt ꝑ se fiat: q̄ necesse ē vt i
mūdo fiat. Simulq; ꝑ generalē suīam pcutit iudas
q̄ ꝑditioni animū ꝓpauerat. HYLA. Uel sub ho
minis nūcupatiōe actorē scādali hui⁹ quod ē extra
passiōs christi iudaicū ꝑticulū designat: ꝑ quē oē hu-
ic mūdo piculū cōpat: vt christū in passiōe abnegēt
quē lex ⁊ ꝓphe passibilē ꝑdicauerūt. CHRY. Ut
aūt discas q; nō sūt absolute necessitatis scādala: au
di q̄ sequit̄: Si aūt man⁹ tua vel pes tu⁹. Nō aūt b̄
de mēbris corꝑalib⁹ dicit: ſz de amicis quos ī ordi-
ne necessarioꝝ mēbroꝝ hēm⁹. nihil ē enī ita nociuū
vt conuersatio mala. RABA. Scandalū q̄ppe ſmo
grec⁹ ē: q̄ nos offendiculū vel ruinā ⁊ impactionē
pedis dicere possum⁹. Ille g̃ scandalizat frēm q̄ ei
victo factoue min⁹ recto occasionē ruine dederit.
HIE. Igit̄ oīs trūcat̄ affect⁹: ⁊ vniuersa ꝓpinq̄tas
amputat̄: ne ꝑ occasionē pietatis vuusquisq; credē
tiū scandalis pateat. Si inq̄t ē tibi dext⁹ vt manus
pes oculꝰ: ⁊ ē vtilis atq; solicit⁹ ad psperiendū: scan
dalū aūt tibi faciat: ⁊ ꝓpter mox dissonātia te ptra
hat in gehēnā: meli⁹ ē vt ꝓpinquitate ei⁹ careas ⁊
emolumēris carnalib⁹ q̄ꝫ vū vis lucrifacē cognatos
⁊ necessarios: cām hēas ruinaꝝ. Nouit. n. vnusq̄sq;
credentiū q̄d sibi noceat: vel in quo solicitet̄ anim⁹
ac sepe tēptet̄. meli⁹ est enī vitā solitariā ducē: q̄ꝫ ob
vite psītis nēcia vitā eternā pdē. ORIGE. Uel sa
cerdotes rōnabiliter pūt dici eē oculꝰ: qui speccula-
tores bīt̄: diaconi aūt ceteriq; manꝰ: q; ꝑ eos opa
spiritalia gerūt̄. ppl's aūt sūt pedes corꝑis eccl'ie. q̄
bus oīb⁹ ꝑcere nō oportet si scandalū eccl'ie facti fu
erīt. Uel actꝰ anime: peccās manꝰ intelligit̄: ⁊ incest-
sus aīe: peccans pes: ⁊ visus aīe: peccās oculꝰ: quos
oportet ꝑscidere si scandalū ꝑb[illegible] frequēter enī ipa
opa mēbroꝝ ꝑ membris in scriptura ponūtur.

Uidete ne ꝓtēnatis unuꝫ ex his pusillis. Dico enī uob: q; āgeli eoꝝ
in cel'sp uidēt faciē ꝑris mei q̄ i celis
est. Uenit enim fili⁹ hois saluare q̄d
pericrat. Quid uob uidet̄? Si fue
rint alicui cētū oues ⁊ errauerit una
ex eis: nōne relinqt nonagintanouē
i mōtib⁹ ⁊ uadit q̄rere eā q̄ errauit?
Et si cōtigerit ut iueniat eā: amē di
co uobis: q; gaudet sup eam magis
q̄ꝫ sup nonagintanouē q̄ nō erraue
rūt. Sic nō ē uolūtas añ ꝑez ūrm
q̄ i celis ē: ut pcat unꝰ de pusill'istis.

HIE. Supra dixerat dīs ꝑ manū ⁊ pedē ⁊ oculū
oēs ꝓpinquitates ⁊ necessitudines q̄ scandalū facē
poterāt amputādas: austeritatē itaq; sīe subiecto
pcepto tēpauit dicens: Uidete ne ꝓtē. vnū ex his pu
sillis. Ac si. d. Quātū in vobis ē nolite ꝓtēnere: ſz ꝑ
vestrā salutē etiā illoꝝ querite sanitatē. Si naūt per
seuerātes in pctis videritis: meli⁹ ē vos saluos fieri
q̄ꝫ perire cū multis. CHRY. Uel aliter: Sicut fu
gere malos: ita honorare bonos magnū habet lu
crū. Supra g̃ docuit scandalizantiū abscindē amici-
cias: hic aūt docet exhibē scis honorē ⁊ ꝑcuratiōz.
GLO. Uel aliter: Quia tantū malū ꝓuenit ex scā
dalizatis fratrib⁹: videte ne ꝓtēnatis vnū ex his pu
sillis. ORIGE. Pusilli aūt sūt q̄ nuper in christo
sunt nati: aut tales ꝑmanent sine ꝓfectu quasi nup
nati. Non aūt habuit necesse mādare christ⁹ de pfe
ctionibus fidelib⁹ nō contēnēdis: sed de pusillis si-
cut ⁊ supra dixerat: Siquis scandalizauerit vnū ex
pusillis istis. Alius aūt forte dicit Pusillū: hic dicit
pfectū: ſm q; alibi ait: Qui minim⁹ erit in vobis: hic
erit maior. CHRY. Uel quia pfecti paruuli apud
multos estimant̄. s. pauꝑes ⁊ cōtēptibiles. ORI-
GE. Sed huic expositioni nō videt̄ conuenire q̄d dr:
Si quis scandalizauerit vnū de pusillis istis. pfect⁹
enī nō scandalizat̄ nec perit. Sed qui hanc expositi
onē estimat verā dicit q; iusti hoīs aīa vertilis est ⁊
scandalizat̄ aliqñ etsi non facile. GLO. Ideo aūt
nō sūt cōueniendi: q; adeo chari sunt deo: q; angeli
sūt eis ad custodiā deputati. vñ seq̄t: Dico enī vobis
q; āgeli eoꝝ i celis sp videt̄ faciē patris mei q̄ i celis
est. ORIGE. Quidā volūt ex eo dare hoīb⁹ ange
lum adiutorē ex quo ꝑ lauacꝝ regenerationis nati
sūt infantes in christo dicētes nō eē credibile incre
dulis ⁊ errantib⁹ ꝑesse angelū sanctū: sed tpe infi-
delitatis ⁊ pctoꝝ ē hō sub angelis sathane. alij autē
volūt mox cum quis fuerit natus: eorum qui ꝑco-
gniti sūt a deo accipere sibi ꝓpositū angelū. HIE.
Magna enī dignitas animaruꝝ: vt vnāq̄q; habeat
ab ortu natiuitatis i custodiā sui angelū delegatū.
CHRY. Nec aūt nō de quibuscūq; angelis loq̄t̄:
sed de supueniētib⁹. Cū enī dicat: Uidēt faciē ꝑris
mei: nihil aliud ondit q̄ꝫ magis liberā pītiā ⁊ ma-
iorē coꝝ apud deū. GRE. in ho. Dionysius aūt di

cit q; ex minoꝛib⁹ angeloꝛ agminib⁹ ad explendu3 miniſteriū vel viſibiliter vel inuiſibiliter mittūt. nā ſupioꝛa illa agmina vſū exteriozis miniſterij neq; habent. GRE.ii.moza. Et faciē g̃ p̃ris angeli ſem per vidēt: ꝛ tñ ad nos veniūt: q; ꝛ ad nos ſpeciali p̃ ſentia fozas exeūt. ꝛ tñ ibi ſe vnde receſſerāt p̃ inter nā ouerſationē ſeruauit. Neq; enī ſic a diuina viſi one fozas exeūt: vt interne contēplationis gaudijs p̃uent. HIE. Saluandoꝛ igit̃ p̃ chriſtū ozatiões angeli deo quotidie offerūt: g̃ piculoſe ille ꝺtemni tur: cuius deſideria ac poſtulatiões ad eternū ꝛ in uiſibilē deum angeloꝛ famulatu ac miniſterio pue hūt. AVG. de ver. do. Uel angeli noſtri dicūt q̃ ſūt angeli dei. Dei ſunt: q; deū nō reliquerūt. nr̃i ſūt q; ſuos ciues nos habẽ ceperūt. Sicut g̃ nūc illi vi dent deū: ita ꝛ nos ſum⁹ viſuri facie ad faciē. de qua viſione dicit iohānes: Uidebim⁹ eū ſicuti eſt. facies enī dei manifeſtatio ei⁹ intelligēda ē: non aliqō ta le mēbrū quale nos hēm⁹ in coꝛpe: atq; uſto nomie nūcupam⁹. CHRY. Rurſus aliā rōnē ponit: q̃re puſilli nō ſint ꝺtēnendi p̃oze maioꝛē dicens: Uenit enī fi.ho.ſal.qō perierat. REMI.g.d. Nō ꝺtēna tis puſillos: q; ego ꝓ homīb⁹ hō fieri dignat⁹ ſum. Cū em dicit: qō perierat. ſubintelligēdū ē gen⁹ hu manū. oia enī elemēta ſuū ozdinē ſeruāt: ſed hō er rauit: q; ſuū ozdinē pdidit. CHRY. Deīde ad hāc rōnem pabolā copulat: p quā ꝛ patrē inducit ſalu tem hoīm volentē dicēs: Quid vobiſ videt̃ ſi fuerit alicui centū oues? GRE. in ho. Doc ad chriſtum auctoꝛē hoīm ptinet: q; enī cētenari⁹ pfect⁹ ē nume rus: ipſe centū oues habuit: cū angeloꝛ ꝛ hoīm ſub ſtantiā creauit. HYLA. Quiſ aūt vna hō intelligē dus eſt: ꝛ ſub hoīe vno vniuerſitas ſentiēda ē. in vni us enī ade erroꝛe oē hoīm gen⁹ aberrauit. Igit̃ ꝛ q̃ rens hoīem chriſt⁹ eſt: ꝛ nonagintanouē relicte ce leſtis gloꝛie multitudo ē. GRE. Dicit aūt euãgeli ſta eas relictas in mōtib⁹: vt ſignificet in excelſis: q; nimiꝛ oues q̃ nō perierāt in ſublimib⁹ ſtabant.

BEDA: Quē g̃ dñs inuenit q̃ hoīem reſtauraui t. Et ſup eā inuentā mai⁹ gaudiū ē in celo q̃ ſup no nagintanouē: q; maioꝛ materia diuine laudis ē in reſtauratione hoīm q̃ in creatiõe angeloꝛ. Mira biliter. n. angelos creauit: ſed mirabili⁹ reſtauraui t.

RABA. Nota q; vnū deeſt a nouē vt. x. ſint: ꝛ ad nonagintanouē vt cētū ſint. Uariari g̃ p̃ breuitatē ꝛ magnitudinē numeri p̃it q̃b⁹ vnū deeſt ē vt pficiāt ipſū vō vnū ſine varietate in ſe manẽs cū acceſſerit: ceteros pficit. Et vt pfecta ſūma oīm integraret̃ i ce lo: hō pditus querebat̃ in terra. HIE. Alij vō no nagintanouē ouib⁹ iuſtoꝛ putāt numerū intelligi: ꝛ in vna ouicula pctōꝛ ſeruī: qō i alio loco dixerat: Non veni vocare iuſtos: ſ̄ pctōꝛes. GRE. in ho. Conſiderandū aūt nobis ē cur dñs plus de ouerſis peccatoꝛib⁹ q̃ de ſtantib⁹ iuſtis gaudiū eē fateat̃: q;. ſ. plerūq; pigri remanēt ad exercēda bōa p̃cipua q̃ valde ſibi ſecuri ſūt q; nulla cōmiſerint mala gra uioꝛa. At ꝺtra nōnūq; bi q̃ ſe aliq̃d egiſſe illicite me mīnerūt: ex ipō ſuo doloꝛe cōpuncti inardeſcunt in amoꝛē dei. Et q; ſe erraſſe a deo conſiderāt: dāna p cedentia lucris ſubſequētib⁹ recōpenſant. ſic ꝛ dux in p̃lio plus eū milite diligit: q̃ poſt fugā ouerſus hoſtē foꝛtiter p̃emit q̃ illum q̃ nūq; terga p̃buit: ꝛ nūq; aliq̃d foꝛtiter fecit. Sed ꝛ ſūt quidā inſti de q; bus tantū ē gaudiū: vt eis null⁹ penitẽs ꝓpoꝛ poſ ſit. q; etſi nō ſint ſibi maloꝛ conſcij: tñ illicita reſpu unt: ĥ oībus ſe humiliāt. Quantū g̃ gaudiū ē ſi hu militer plãgat iuſt⁹: cū gaudiū ſit: ſi qō male geſſit: dãnat iniuſt⁹. BED. Uel p nonagintanouē oues quas in montib⁹ reliquit: ſupbos ſignificat: quibus ad pfectionē vnitas deeſt. Cū ergo iuenerit pcōẽ magis ſup eū gaudet. i. ſuos gaudere facit q̃ ſup in ſtos falſos. HIE. Quod aūt ſubdit: Sic nō ē volū tas: referẽ ad ſupi⁹ ꝓpoſitū: de quo dixerat: Uidete ne cōdēnatis vnū de puſilliſ iſtis. ꝛ docet iccirco pa rabolā poſitā: vt puſilli nō ꝺtēnant. In eo aūt q̃ dicit: Nō ē volūtas añ patrē ꝛc. oſtdit q; quotiēſcū q̃ perierit aliq̃s ex puſillis nō volūtate patris pereꝛt.

¶ Si aūt peccauerit in te frater tu⁹ uade ꝛ coꝛripe euꝫ inter te ꝛ ipſū ſo lū. Si te audierit: lucrat⁹ eris frēm tuū. Si aūt non te audierit: adhibe tecū adhuc unū uel duos: ut in oꝛe duoꝛū uel triū teſtiū ſtet oē uerbū. Q. ſi non audierit eos: dic eccleſie. Si autē eccleſiam nō audierit ſit ti bi ſicut ethnicus ꝛ publicanus.

CHRY. Quia ſupius vehemētē ſermonē aduer ſus ſcādalizātes ꝓpoſuit: vndiq; eos trēs: ne rurſus hi q̃b⁹ ſcādala inferūt: ſic fiāt reſupini: totū ꝺtēn tes i aliud vitiū incidāt. ſ. negligētie: ꝛ ſcādalizātes p oīa ſibi pci volētes i elatiōꝛ incidāt: h oīs eos cō p̃mit: ꝛ redargutiōꝛ fieri iubet dicēs: Si aūt pec.it fra.tu⁹: va. ꝛ co. eū int̃ te ꝛ ip. ſolū. AVG. de v. do. Admonet noſ q̃dē dñs nr̃ ñ negligē iunctē pctā nr̃a: nō q̃rēdo q̃d reph̃endaſ: ſ̄ videndo q̃d coꝛrigas. Debe m⁹. n. amādo coꝛripe nō nocēdi auiditate: ſ̄ ſtudio coꝛrigēdi. ſi neglexeris: peioꝛ eo fact⁹ es. Ille iniuri fecit: ꝛ iniuriā faciēdo graui ſeipſū vulnere peuſſit. tu vuln⁹ frīs ꝺtēnis: peioꝛ es tacēdo q̃ ille ꝺmittēdo

AVG. i. de ci. dei: Plerūq; n. a malꝰ docēdis: admo nēdiſ: aliqñ etiā obiurgādis ꝛ coꝛripiēdis male viſ ſiſ: vl̃ cū laboꝛis piget: vl̃ cū eoꝝ inimicitias deuita mus ne ipediāt ꝛ noceāt i iſtis tpalib⁹ reb⁹: ſiue q̃s adipiſci adhuc nr̃a cupiditas appetit ſiue q̃s amitt̃ foꝛmidat infirmitas. Si aūt ꝓpea q̃ſq; obiurgādis ꝛ coꝛripiēdis male agentib⁹ pcit: q; oppoꝛtuni⁹ tēp⁹ inq̃rit̃ vel eiſdē ipſis metuit ne deteꝛioꝛes ex h̃ effi ciant̃: vel ad bonā vitā ꝛ piā erudiēdos ipediāt ali os infirmos aut p̃māt atq; auertāt a fide: nō videt̃ eē cupiditatis occaſio: ſ̄ oſiliū charitatis. Lōge aūt grauioꝛē hñt cām eccliaꝝ ꝓpoſiti: q̃ i eccleſijs ſtitu ti vt nō pcāt obiurgādo pctā: nec ió tñ ob h⁹modi culpā penit⁹ alien⁹ ē: q̃ ls ꝓpoſit⁹ nō ſit: in eis tñ q̃b⁹ vite huⁱ⁹ neceſſitate ꝺiungit̃: multa monēdo vel ar guenda nouit ꝛ negligit: deuitans eoꝝ offenſiones ꝓpter illa q̃b⁹ in hac vita nō indebitis vtit̃: ſed plus q̃ debuit delectat̃. CHRY. Conſiderandū aūt q; qñq; dñs eū q̃ contriſtauit ad eū q̃ cōtriſtatus ē ꝺu cit: ſicut cum dicit: Si recoꝛdatus fueris q; frater tu us habet aliquid aduerſū te: vade recōciliari fratri

Cā.xviii.

tuo. Quādoq; aūt eum q̄ iniusta passus ē iubet dimittere ꝑcimo sicut ibi: Dimitte nobis debita nr̄a: sicut ⁊ nos di.de nostris. Hic aūt aliū excogitat modū. cū enīz q̄ ꝯtristat⁹ ē ducit ad eū q̄ ꝯtristauit. ⁊ iō dicit: Si peccauerit in te frater tu⁹. Quia.n. ille q̄ in iusta fecit: nō facile veniret ad excusationē: verecundatus būc q̄ passus est ad illū q̄ trahit: ⁊ nō simpliciter: sed vt corrigat: qō factū ē. vñ dicit: Vade ⁊ corripe eū. RABA. Non passim iubet peccāti dimittere: sz audienti. i. obedīēti ⁊ pnām agēti: ne vel difficilis sit venia vl̄ remissa indulgētia. CHRY. Nō aūt dicit: accusa. neq; increpa: neq; vindictas expete sed argue. i. rememora sibi peccatū dic ei que ab eo passus es. Ipse enī ira ⁊ verecūdia detinet: ebri⁹ factus q̄si graui somno. Vñ oportet te q̄ san⁹ es ad illū q̄ egrōtat abire. HIE. Sciendū tñ q⁹ si peccauerit in vos frater vr̄: ⁊ in q̄libet cā vos leserit: dimittē di habetis ptātē imo necessitatez: q⁹ ꝑcipit vt debitoꝛib⁹ nr̄is debita dimittam⁹. ꝓpt̄ qō ⁊ hic dr̄: Si peccauerit i te frat̄ tu⁹. Si aūt in deū q̄s peccauerit: non ē nr̄i arbitrij. nos ecōtrario i dei iniuria benigni sum⁹: in nr̄is ꝯtumelijs exercemus odia. CHRY. Ideo aūt ꝑcepit arguere ei q̄ passus ē iniuriā ⁊ non alii: q⁹ ille q̄ fecit iniuriā ab eo mansuetꝰ sustinet: ⁊ maxime cū sol⁹ eū corripiat. Tū enī q̄ vindictam expetere debebat: hic salutis videt̄ diligētiā habere: maxie ꝺ eū pōt ꝓpitiū facē. AVG. de v̄. do. Qñ q̄ in nos aliq̄s peccat: habeam⁹ magnā curā: nō ꝓ nobis: nā gloriosū ē iniuriā oblīuisci. sz oblīuiscē iniuriā tuā nō vuln⁹ frīs tui: q̄ corripe inter te ⁊ ipsū solū: studens correctioni: parcēs pudori. Forte enī ꝑ verecūdia incipit defendere pctñ suū: ⁊ quē vis facē correctionē facis peiorē. HIE. Corripiend⁹ ē enim seorsū frat̄ ne si semel pudorē ⁊ verecūdiā amiserit pamaneat in pctō. AVG. de v̄. doñi: Ipse aūt dicit: Peccantē coꝝ oīb⁹ argue: vt ⁊ ceteri timorē habeāt. Aliqñ q̄ scias corripiendū eē frēm in̄t̄ te ⁊ frēz solū: aliqñ aūt coꝝ oīb⁹. Quid aūt ante facē debeamus intēdite ⁊ videte: Si peccauerit in̄q̄t in te frat̄ tuus: corripe eū inter te ⁊ ipsūz solū. quare: q̄a in te peccauit: tu scis q⁹ peccauit. Quia.n. secretū fuit qñ in te peccauit: secretū q̄re eū corrigis q̄ peccauit. nā si solus nosti q⁹ peccauit in te: ⁊ eū vis coꝝ oīb⁹ arguere: non es corrector sed ꝓditor. Peccauit q̄ in te frater tu⁹: sz si tu sol⁹ nosti: tūc vere in te solū peccauit. Nā si multis audientib⁹ tibi fecit iniuriā: ⁊ in illos peccauit quos testes siue iniq̄tatis effecit: q̄ ipsa corripienda sūt coꝝ oībus q̄ peccāt coꝝ oībus: ipa corripiēda sūt secreti⁹ q̄ peccant secreti⁹. Distribuite tpa: ⁊ ꝺcordate scripturas. Quare aūt primuz corrigis: q⁹ tu doles q⁹ peccauerit in te: absit. si autē amore tui id facis: nil facis. si amore illi⁹ facis: optime facis. Denicq; in ipsis v̄bis attende cui⁹ amore id facere debeas: vtr̄ tui: an illi⁹. Sequit enī: Si te audierit: lucreris fratrē tuū. Ergo ꝓpter illū fac vt lucreris illū. Agnosce q⁹ in boiem peccando peristi: nā si non perieras quō te lucrat⁹ ē: Nemo q̄ ꝺtēnat qñ peccat i frēm. CHRY. In quo etiā demōstrat q⁹ inimicitia dānū ē cōe: ⁊ ꝓpter hoc non dixit q⁹ ille lucrat⁹ ē seipsū: sed q⁹ tu lucratus es eū. ex quo oñdit: qñ ⁊ tu ⁊ ille dānū passi eratis ex discordia. HIE. Per salutem enim alterius nobis quoq; acqritur sal⁹. CHRY: Quid aūt facere debeas: si non ꝓfuta deat̄ subdit̄: Si aūt te nō audierit: adhibe tecū vnū vel duos. Quanto.n. incorrectioꝛ fuerit ⁊ pinacioꝛ: tanto magis nos ad medicinā studere oportet: non ad irā ⁊ odiū. Etenī medicus cū viderit morbū non remitti nō desistit: sed tūc magis ꝓpatur ad curādū. Unde aūt q̄liter nō vindicte grā hec correptio fit: sz emendatiōis: ⁊ ꝓpter hoc non ꝓfestim iubet duos accipe: sz qñ ipe corrigi non voluerit: neq; tūc ad eū mittit multitudinē: sed vnū vel duos. ⁊ ad hoc legis testimoniū inducit dicens: Ut in ore duoꝛ testiū vl̄ triū stet oē v̄bū. q. d. Habes iam testimoniū q⁹ totū fecisti qō tuū erat. HIE. Vel intelligendū ē ꝺ mō Si te audire noluerit: adhibeat̄ vn⁹ frater tuū. q⁹ si nec illū audierit: adhibeat̄ ⁊ tertius: vel corrigendi studio: vt. s. vel ammonitiōe: aut pudore corrigatur vel cōueniēdi sub testib⁹. GLO. Vel si dixerit: nō esse pctñ: vt ꝓbent illud eē necessariū. HIE. Poꝛro si nec illos audire voluerit: tūc multis dicendū ē vt detestatiōi eū habeant: vt qui nō potuit pudore saluari saluet̄ obꝓbriis. vñ seq̄t̄: Qō si non audierit eos dic ecclie. CHRYSO. i. his q̄ ecclesie ꝓsident. GLO. Vel dic toti ecclesie: vt maiorē erubescentiā patiat̄. Post hec oīa seq̄t̄ excōicatio q̄ fieri debet p os ecclesie. i. p sacerdotē: quo excōicante tota ecclesia cū eo opat̄. vñ sequit̄: Si aūt ecclesiā nō audierit: sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. AVG. de v̄. do. i. noli illū iā deputare in numero fratꝛe tuoꝛū: nec sic tñ salus ei⁹ negligenda ē. nā ⁊ ipsos ethnicos. i. gentiles ⁊ paganos in numero q̄dē fratrū nō putam⁹: sz tñ eoꝛuz salutē inq̄rimus. CHRY. Nihil tñ tale ꝑcipit dñs obseruādū in his q̄ extra ecclesiam sūt: qualē ꝑcipit hic de fratrib⁹ corripiēdis. Sz de exterioꝛib⁹ dicit: Sicq̄s pcusserit te in vnā maxillā: ꝓbe ei ⁊ aliā. qō ⁊ paul⁹ dicit: Quid mihi ē de his qui foris sūt iudicare: HIE. Frēs aūt ⁊ arguere ⁊ auertere iubet. Nō aūt dicit: Sicut ethnic⁹ ⁊ publicanus: ostēdit̄ maioris eē detestationis q̄ sub nomine fidelis agit opa infideliū: q̄z hi q̄ apte gentiles sūt. Publicani enī vocant̄ q̄ seculi sectant̄ lucra: ⁊ exigūt vectigalia p negociationes ⁊ fraudes ac furta scelerata atq; ꝓiuria. ORIGE. Videam⁹ autez ne forte sentētia hec: nō de quocūq; pctō posita sit: quid enī si aliq̄s peccauerit aliqō pctōꝝ que sūt ad morte: puta masculoꝝ cōcubitoꝛ fact⁹: adulter: homicida: aut mollis: nunq̄d talē rōnis ē arguere sol⁹ ad solū: etsi audierit statim eū dicere lucrifactum: ⁊ nō ꝓius expulerit eū de ecclesia: nisi postq̄z coram testib⁹ argut⁹ ⁊ ab ecclesia ꝓstiterit in actu poꝛi. ali⁹ aūt respiciēs ad īmensam misericoꝛdiā christi: dicet qñ cū verba christi nullā faciant differētiā petōꝛū contra christi misericoꝛdiā faciūt: q̄ hec ad minimatiñ petā ptinere distinguūt. ali⁹ ꝺtra caute ipsa verba considerans: non de oī pctō hec dicta defendet: qñ qui grandia illa peccat: ē nō frater: sed noīatur frater: cuz quo fm ap̄lm nō oportet nec cibū sumere. sicut aūt negligētib⁹ peccandi occasionē ꝺant: q̄ ad oē pctñ hoc ꝓtinere exponūt. Sic ecōtra q̄ vocet in minimis ⁊ nō moꝛtiferis peccati: peccantē p⁹ argutionem testium vel ecclesie fieri oportere: sicut ethnicū ⁊ publicanū: aliquid crudelitatis videt̄ inducere. Utr̄ enī oīno pereat ꝓnūciare nō possum⁹.

primū quia q̄ ter argutus nō obediuit:pōt in quarto obedire.deinde qz aliqñ nō fm opa hoīs redditur ei:sed amplius q̄ peccauit:qđ expedit in hoc mūdo.demū qz non dixit solū Sicut ethnicus ⁊ publicanus:sed Sit tibi.Qui g̃ in pctō leui correctus ter nō se emendat:nos q̄dem debem⁹ eū habē sic̄ ethnicum ⁊ publicanū:abstinentes ab eo vt confundat⁹: an vt etiā a deo quasi publican⁹ ⁊ ethnic⁹ iudicet⁹: non ē nostr̄ pnūciare:sed ē in iudicio dei.

Amen dico uobis:quecunq; alligaueritis sup terrā erūt ligata ⁊ in celo:⁊ quecūq; solueritis sup terrā erūt soluta ⁊ in celo. Iterū dico uobis:quia si duo ex uobis ꝯsenserint sup terrā de oī re quācūq; petierint fiet illis a patre meo qui in celis est. Ubi enī sūt duo uel tres ꝯgregati in noīe meo:ibi sū in medio eorum.

HIE.Quia dixerat si ecclesiā non audierit:sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹:⁊ poterit cōtēptoris hec esse rīsio vel tacita cogitatio.Si me despicis:⁊ ego te despicie:si me ꝺemnas.⁊ tu mea sn̄ia cōdemnaberis:ptātem tribuit aplis vt sciant q̄ talib⁹ cōdēnātur:humanā sententiam diuina sn̄ia corroborari. vñ dr:Amen dico vobis:quecūq; alli.sū.ter.erūt li.⁊ in celo.⁊ q̄cūq; sol.sup ter.erūt so.⁊ in celo. ORIGE. Non dixit In celis:sicut petro:sed In celo vno: qz nō sunt tante pfectiōis sicut petrus. HYLA. Per hoc tñ ad terrorē maximi met⁹ quo ad pñs oēs cōtinent:īmobile seueritatis aplīce iudiciū demōstrauit:vt quos in terris ligauerint.i.pctōr nodis inuolutos reliq̄rint:⁊ quos soluerint:concessionē.s.venie acceperint in salutē:hi in celis ligati sūt vel soluti.

ORIGE.Et notādū q⁹ nō dixit pmati ecclesie: Liga talē:sed Si ligaueris.indissolubilia erūt ligamina:q̄si hoc eius iudicio dimittēs.Uide aūt qualiter incorrigibilez duplicib⁹ colligauit:necessitatib⁹.s.⁊ pena que ē hic.s.,piectione ab ecclesia quā supra posuit dicens:Sit tibi sicut ethnicus:⁊ supplicio futuro qđ ē ligatū esse in celo:vt multitudine iudiciorū dissoluit fratris iram. AVGV.de ver.do.Uel aliter:Cepisti habere frēm tuū tanq̄ publicanū ligās eū in terra:sed vt iuste alliges vide. Nam iiusta vincula disrumpit iusticia.Cū aūt correxeris ⁊ concordaueris cū fratre tuo:soluisti illū in terra.cuz solueris in terra:solut⁹ erit ⁊ in celo.Multū pstans:non tibi sed illi:qz multū nocuit nō tibi: sz sibi. GLO. Non solū aūt de excōicatiōe:sed etiā de oī petitiōe que fit a cōsentientib⁹ in vnitate ecclesie dat confirmationē cum subdit: Iterū dico vobis:qz si duo ex vobis ꝯsenserint sup terrā.Uel penitentē recipiendo:vel superbū abiciēdo:vel de alia re quā petierint que non ē contraria ecclesie vnitati.Fiet illis a pre meo q̄ in celis ē.Per hoc aūt qđ dicit: Qui in celis est.eū sup oīa eē oñdit:⁊ p hoc cōplere eū posse qđ petit.Uel in celis ē.i.in sanctis:qđ valet ad ,pbādū q⁹ fiet illis quicqđ petierit qđ dignū fit: qz illū apud se hīt a quo petūt.Unde rata ē sententia ꝯsentiētiuz quia de⁹ cū eis habitat.⁊ iō sequitur: Ubi enī sunt duo vel tres ꝯgre.in no.meo:ibi sū in medio eorum. CHRY.Uel qz dixerat: Fiet illis a patre meo:ne oñdat se etiā esse datorē simul cū pre subdit: Ubi enī sunt duo uel tres. ORIGE. Nō aūt dixit: In medio eorū ero:sed sum.Addit enī vt aliq̄ ꝯsentiat christ⁹ inuenit i eis. HYLA. Ipse.n.q̄ pax atq; charitas est:sedem atq; habitationē in bonis atq; pacificis volūtatibus collocabit. HIE.Uel aliter:Quia supior sermo ad ꝯcordiā nos ,puocauerat:igit⁹ ⁊ ꝑmiū pollicet⁹:vt solliciti⁹ festinem⁹ ad pacē cum se dicat inter duos vel tres mediū fore. CHRY.Nō aūt dixit simpliciter:Ubi ꝯgregati fuerit.sed addit: In noīe meo.q.d.Si quis ꝓpter me ,pcipalē cui amicicie ad ,primū habuerit:cum eo ero.si ⁊ i alio virtuosus erit.Quō g̃ nō ibi ꝯsentientes sequantur id qđ petunt:Primo quidē quia nō expediēta petunt.Secūdo qz indigni sūt qui petūt:⁊ ea q̄ sunt a seipsis nō inferūt.vnde dicit: Si duo ex vobis. qui euāgelicam ostēditis conuersationē.Tertio:qz adhuc suis eos q̄ ꝺristauerunt orant vindictā querentes. Quarte:quia petūt misericordiā peccatib⁹ q̄ nō petituerūt. ORIGE. Et ista ē etiā causa ,pter quā nō exaudimur orātes:qz ñ ꝯsentim⁹ nobis p oīa in per terrā neq; dogmate neq; conuersatione.Sicut enī in musicis nisi fuerit cōueniētia vocū non delectat audientē:sic in ecclesia nisi cōsensū habuerit nō delectat⁹ de⁹ in ea:nec audit voces eor. HIE. Possum⁹ aūt ⁊ hoc spiritaliter intelligere: q̄ mīi ipsis ⁊ aīa corpusq; consenserint:⁊ nō intra se bellū diuersarū habuerint volūtatū:de oī re quā petierint impetrent a patre.nullū enī dubiū ē: q̄n bonaz rerum postulatio sit vbi corpus vult habere ea q̄ ipsa. ORIGE.Uel in quo duo testamēta ꝯsentūt sibi ei⁹ inuenitur oratio de oī re acceptabilis deo.

Tūc accedens petrus ad eum dixit:Dñe quotiēs peccauerit in me frater meus:⁊ dimittaz ei:Usq; septies:Dic̄ illi ies⁹: Nō dico tibi usq; septies: sz usq; septuagies septies.

HIE.Supra dixerat dñs: Uidete ne cōtemnatis vnū de pusillis istis ⁊ adiecerat:Si peccauerit in te frater tu⁹.⁊ ,pmū ,pmiserat dicēs:Si duo ex vobis. vnde ,puocatus apls petrus interrogat.⁊ hoc ē qđ dr:Tūc accedēs ad eū pe.dixit:Dñe quo.pec.in me fra.me⁹ di.ei:⁊ cū interrogatiōe ,pfert sn̄iam ⁊ dicit: Usq; septies? CHRY. Putauit quidē petr⁹ aliqđ se magnū dicere.Sed qđ amator boīm rīdere subditur:Dicit illi ie. Non tibi di.usq; sep.sed usq; septies. AVG.de ver.do. Audio dicere vñi septuagies octies peccauerit ignoscas:⁊ si centies:⁊ adhuc quotiens peccauerit ignosce. Si enim chr⁹ mīia pctōr inuenit ⁊ tñ oīa donauit:noli subducere misericordiā.Ait enī apls:Donantes vob⁹ inuicem si⁹ aduersus aliquē habz querelā:sic̄ de⁹ in christo donauit nobis. CHRY.Cū g̃ dicit: Usq; septuagies septies.nō numerū determinatum ponit vt numero ꝺcludat remissionē:sed qđ ꝺtinue.⁊ semp exigit significauit. AVG. de ver.do. Non tñ sine causa vñs septuagies septies dixit: nam lex in decem preceptis

cõmendat.lex enī p decē:peccatū p.xi.significat:qz trāsgressio denarij ē. Septē āt solet p toto cōputari:qz septē dieb⁹ voluit tēpus. Duc āt septies.xi.fūt septuagies septies. Oia ergo peccata dimitti voluit q: ea septuagesimo septimo numero p̄signauit.

¶ ORI. Uel qz numer⁹ sex videt esse operis z labo ris:septim⁹ aūt repausatiōis dicit remissionem fieri oportere fratrib⁹ ī ꝟ mūdo degētibus: z fm res hui mūdi peccātib⁹. Si aūt aliqs vltra ea peccata pec cauerit: iā nō habebit remissionē. Ul ¶ HIE. Intel ligēdū ē septuagies septies.i.quadringētis nonagi ta vicib⁹:vt totiēs peccāti fratri dimitteret quotiēs ille peccare posset. ¶ AVG. Aliter tñ dat venia pe tēti fratri:vt nobis.i.socia charitate cōicet:sicut Jo seph fratrib⁹:aliter inimico p̄sequēti:vt bonū ei ve limus:tñ licet faciamus:vt dauid lugēs Saul.

Ideo assimilatū est regnū celorū homini regi:q uoluit rationez pone re cū seruis suis. Et cū cepisset rati onē ponere oblat⁹ est ei unus qui de bebat ei decē milia talēta. Cū aūtē nō haberet unde redderet:iussit eū domin⁹ ei⁹ uenūdari z uxorē eius z filios z omia que habebat:z reddi. Procedens aūtē seruus ille orabat eū dicens:Patientiā habe in me: z omia reddā tibi. Misert⁹ aūtē dñs fui illius dimisit eū:z debitū dimi sit ei. Egressus aūtē seru⁹ ille: inue nit unū de conseruis suis: qui debe bat ei centū denarios:z tenēs:suffo cabat eū dicēs: Redde quod debes Et p̄cidens cōseruus eius:rogabat eū dicens: Patientiā habe in me:z omia reddā tibi. Ille aūtē noluit:sz abijt z misit eū i carcerē: donec red deret debitū. Uidētes aūtē cōserui eius que fiebāt cōtristati sunt ualde z uenerūt z narrauerūt domio suo omia q̄ facta fuerāt. Tūc uocauit il lum domin⁹ suus: z ait illi: Serue nequā:omē debitū dimisi tibi: quo niam rogasti me. Nōne ergo opor tuit z te misereri cōserui tui: sicut z ego tui misert⁹ sum? Et irat⁹ domi nus ei⁹ tradidit eū tortoribus quoad usqz redderet uniuersum debitum. Sic z pater me⁹ celestis faciet uob: si non remiseritis unusquisqz fratri suo de cordibus uestris.

¶ CHRY. Ne aliqs existimaret magnū q̄d z graue dīm iniunxisse:cū dicit dimittendū usqz septuagies septies:adiecit pabolā. ¶ HIE. Familiare enī ē scris z maxīe palestinis ad oēm fmonē suū pabolā iun gere:vt qō p̄ simplex p̄ceptū ab auditoribus teneri nō pōt p similitudinē exēplū teneat.vñ dr: Jō assimi. ē re.celo.homi.re.q̄ vo.rationē pone.cuz ser. suis.

ORI. Filius dei sicut ē sapia iusticia z vītas: ita ipe ē regnū. nō aūt alicui⁹ eorū q̄ sūt deorsuz:sed oīm q̄ sūt sursum:ī quoz sensib⁹ iusticia z cetere virtutes regnāt:q̄ facti sūt celi p hoc q̄ portāt celestis imagi nē. Hoc ergo regnū celorū.i.filii⁹ dei qñ fact⁹ ē in si militudinē carnis peccati:tūc similis fact⁹ ē homi ni regi vniūs hominē sibi. ¶ HIE. Uel regnū celorū cōgrue sancta ecclesia itelligit:ī qua dñs operatur hoc qō ī ista pabola loq̄t. Nomīe aūt homis aliqñ designat pater:sicut ibi. Simile ē regnū celorum ho mini regi qui fecit nuptias filio suo.aliqñ vero des gnat filii⁹:hic aūt vtrūq; itelligi pōt pater z filius:q̄ sūt vn⁹ de⁹. Deⁱ aūt rex dicit:cuncta que creauit re gēdo z gubernādo. ¶ ORI. Serui āt bi soli sūt quā tū ad istas pabolas: q̄ dispēsatores verbi habent:z q̄bus hoc ē cōmissum vt negocient. ¶ REMI. Uel p̄ seruos hui⁹ homis regis designant oēs homines quos ad laudādū se creauit.legē nature dedit:cū ra tionē ponit:qñ vitā z mores z act⁹ singulorū discu tit:vt vnicuiq; fm q̄ gessit tribuat.vñ sequit: Et cuz cepisset rationē po.obla.ē ei.vn⁹:q̄ debebat.x.milia talēta. ¶ ORI. Dis aūt vite nostre ratio ponēda est a rege:qñ omēs nos p̄sentari oportuerit añ tribu nal christi. Nec hoc dicim⁹ vt suspicio sit: ne forte res ipa necessariū habeat longū tēpus. Uolēs enī deus vētilare oīm mētes:cito oia ab omnib⁹ omi tēpore gesta singulis q̄buscūq; faciet ī mentē venire: z ief fabili quadā virtute. Dicit aūt: Et cū cepisset rōnem ponere.qz initiū iudicij ē vt ūcipiat a domo dei: Jn p̄ncipio ergo ponēde rōnis oblat⁹ ē debitor talēto rū multorū:q̄.s.multa fecerat dāna z magna ei erāt iniūcta:z nullū attulit lucrū: q̄ fortitā tot talēta p didit quātos p̄didit homies.z iō talētorū multorū ē fact⁹ debitor:qñ secut⁹ ē mulierē sup talētū plū bi sedentē:cui⁹ nomē iniq̄tas. ¶ HIE. Scio quosdaz istū q̄ debebat.x.milia talēta diabolū iterp̄tari:cui⁹ vxorē z filios venūdādos p̄seuerāte illo i malicia ī sipiētiā z malas cogitatiōes itelligi volūt. Sicut.n. vxor iusti dicit sapiētia:sic vxor iniusti z peccatoris appellat stulticia: Sed qūo ei dimittat dñs.x.milia talēta:z ille nobis cōseruis suis.x. denarios non di miserit:nec ecclesiastice iterp̄tationis ē:nec a p̄udē tibus viris recipiēda. ¶ AVG. de ver.do. Jō dicen dum ē q̄ p qz lex in decē p̄ceptis cōmendat: ille debe bat.x.milia talentorū: p qō oīa peccata significat: q̄ fm legē fūt. ¶ REMI. Dō aūt sua volūtate z spō te peccās suo conatu nullo mō surgere valet:z non habet vñ reddat:qz nihil ī se iuenit.p quod se a pec catis soluat.vñ sequit: Cū aūt nō habe.vñ redde.ius sit eū dīs venūdari z vx.e.z fi.z oīa que habebat. z reddi. Uxor quidem stulti ē stulticia:z carnis volu ptas seu cupiditas. ¶ AVG. de que.euā. Per hoc q̄

m

significaꝫ trāsgressorē decalogi ꝑ cupiditate ⁊ prauis operib⁹: tāḡ uxore ⁊ filijs penas soluere debuisse quod ē ꝓciū ei⁹. ꝓciū enī uēditi ē suppliciū dānati. CHRY. Hoc aūt nō ex crudelitate iussit: sed ex ineffabili affectiōe. Vult enī eū ēsse ꝑ has minas vt supplicet ⁊ nō uēdatur: quod ⁊ factū ē: cū subditur: Procidēs aūt ser. ille: roga. eū dicēs: patiētiā habe in me: ⁊ oīa reddā tibi. REMI. Vis aūt verbis humiliatio ⁊ saluatio peccatoris demōstraꝫ dū dicitur: Procidēs. In hoc vero qꝺ dicit: Patientiā habe i me: vox exp̄mit peccatoris poscētis tēpus vinēdi ⁊ spatiū corrigēdi. Est aūt larga benignitas ⁊ clemētia erga peccatores cōuersos: quoniā ipe semper patus ē ꝑ baptismū aut penitētiā peccata dimittere vñ sequit: Misert⁹ aūt dn̄. fui. ill. dimi. eū: ⁊ debitū dimisit ei. CHRY. Vide aūt diuini amoris superabundātiā. petit fenus soli⁹ tēporis dilationē: ipe autem mai⁹ eo qꝺ petijt dedit: dimissionē ⁊ concessionē toti⁹ mutui. volebat aūt ⁊ a p̄ncipio dare: sꝫ volebat solū suū esse donū: sed ⁊ supplicatiōis illi⁹ vt nō ingrat⁹ abscedat. Jō aūt añ̄ḡ rationē poneret: debitū nō dimisit: qz docere voluit a quātis debitis eū liberat: vt saltem ita ad cōseruos māsuetior fieret. Et quidē vsq; ad hec q̄ p̄missa sūt acceptabilis fuit. etenī cōsensus ē ⁊ ꝓmisit se reddere debitū: ⁊ ꝑcidēs rogauit: ⁊ debiti magnitudinē cognouit. Sz q̄ postea fecit īdigna fuere ꝓribus. Seqr̄: Egressus aūt ser. ille sue. vnū de cōseruis suis: qui debebat ei centuꝫ denarios. AVG. de ver. do. Quod aūt dicit qꝺ debebat ei centū denarios: ab eodē numero. s. decē sumitur: q̄ ē numer⁹ legis. nā ⁊ centū cēties fiūt decez milia: ⁊ decies deni sūt centū: ⁊ illa. x. milia talentorū: ⁊ illi decies deni: ⁊ a legitimo numero non recedūt: i quo vtroq; inuenies peccata. vterq; est q̄ debitor: vterq; venie deprecator. Dis enī hō ⁊ debitor ē dei: ⁊ debitorē habet fratrē suū. CHRY. Tāta autē differētia ē peccatorū q̄ cōmittunt in hominē: ⁊ q̄ cōmittunt in deū: quāta ē differētia. x. miliū talentorū ⁊ centū denariorū: magis aūt ⁊ multo pl⁹: qō patet ex differētia psonarū: ⁊ a paucitate peccantium. Ipomine enī videte ⁊ desistum⁹: ⁊ pigritamur peccare. deo aūt videte fm vnūquēq; diē nō obsistimus: sed agim⁹ īformidabiliter oīa ⁊ loq̄mur. Nō hīc autem solū grauiora apparēt peccata i deū: sz etiā ⁊ bñficio quo sum⁹ potiti ab ipo. Fecit enim nos esse: ⁊ oīa ꝓpter nos operatus ē. Animā rationalē nobis īspiranit. filiū suū misit. celū nobis aperuit: ⁊ nos filios suos fecit. Nunq̄d ergo si vnaquaq; die moreremur ꝓ illo: retribueremus ei aliquod dignū: nequaq̄. Sed hꝫ rursus ad vtilitatē nostrā ptinet. nos aūt ecōtrario i legib⁹ ei⁹ offendimus. REMI. Sic q̄ p debitorē decē miliū talētorū designant illi q̄ maiora crimīa cōmittūt: p debitorē aūt centū denariorū q̄ minora cōmittūt. HIE. Quod vt manifesti⁹ fiat dicam⁹ sub exēplo: Si q̄s vestrū cōmiserit adulteriū homicidiū: sacrilegiū: maiora crimīa decē milia talentorū rogāti dimittūt: sed ⁊ ipe dimittat minora peccātib⁹. AVG. de ver. do. Sed ille fuus ingratus: iniquus: noluit p̄stare qō illi īdigno⁹ p̄stitum fuit. Seqr̄ enī: Et tenēs suffocabat eū: dicēs: Redde quod debes. REMI. i. acriter īsistebat vt vindictā ab eo exigeret. ORI. Ideo vt arbitror: suffocabat: qñ a rege exierat. nō enī suffocaret cōseruū suū si exisset a rege. CHRY. Per hoc etiā qꝺ dicit: Egressus: oñditur qꝺ nō post multū tēpus: sed confestim adhuc q̄ in auri⁹ habēs beneficiū i malicia abut⁹ est: liberatōe a ꝓpio dn̄o sibi data. Quid igitur ille fecerit subdit: Et p̄roci. cōser. eius: rogabat eū dicēs: Patiētiā habe i me ⁊ oīa reddā tibi. ORI. Considera subtilitatē scripture: qñ seru⁹ multorū debitorū talētorū procidēs adorauit regē. q̄ aūt centū debebat denarios: procidēs nō adorabat: sed rogabat cōseruū dicēs: Patiētiā habe. CHRY. Sed nisi hec verba īgrat⁹ fuus retulerit ē: q̄bus saluat⁹ ē. Sequit enī: Ille aūt noluit. AVG. de quest. euā. i. nuit cōtra eū hūc animū vt supplicia illi vellet: sed abijt. REMI. i. magis ira exarsit vt ab eo vindictā exigeret: ⁊ misit eū i carcerē donec redderet debitū. i. appr̄hēsō fratre vindictā ab eo exegit. CHRY. Vide dn̄i charitatē ⁊ fui crudelitatē. hic ꝓ decem milib⁹ talētis: hic aūt ꝓ centū denarijs. hic cōseruus: hic aūt dn̄s rogabat. ⁊ hic quidē totalē ablationē accepit: ille aūt solā dilationē petebat. Cōsolutū q̄ nō debebāt. vñ seqr̄: Videntes aūt cōserui eius q̄ fiebāt cōtristati sunt valde. ORI. Per cōseruos itelligit ecclesia: q̄ illū soluit ⁊ ligat. REMI. Vel cōserui forte angeli sūt itelligēdi aut p̄dicatores sancte ecclesie siue quicūq; fideles q̄ videntes aliquē fratrē remissionē peccatorū adeptū: nō velle misereri cōserui sui cōtristanꝫ de ei⁹ p̄ditiōe. Sequit: Et venerūt ⁊ narrauerūt dn̄o q̄ facta fuerāt. Venit quidē nō corpore sed corde. Dn̄o aūt narrare ē dolere ⁊ cōtristatiōes cordis i suo affectu demōstrare. Sequit: Tūc vocauit eū dn̄s su⁹. vocauit quidē p̄sentia mortis: ⁊ ab hoc seculo migrare iussit. ⁊ dixit ei: Serue neḡ: omē debitum dimisi tibi: q̄m rogasti me. CHRY. Et quādoquidē decē milia talēta debebat: nō vocauit eū neḡ: neq; ē cōuiciat⁹ sed misertus. Quādo aūt cōtra cōseruus īgratus ē effect⁹ mitis dicit: Serue neḡ. ⁊ hꝫ ē qō dicit: Nōne ergo oportuit ⁊ te. REMI. Et sciendū qz fuus ille nullā misericordiā legit dn̄o dedisse: i quo demōstrat qꝺ in die iudicij ⁊ statim post hāc vitā oē argumētū excusationis cessabit. CHRY. Quia vero bñficio nō est fuctus melior: relinq̄t vt pena corrigat. vñ sequit: Et iratus dn̄s ei⁹ tradidit eū tortoribus quoadusq; redderet vniuersum debitū. Nō aūt simplicit dixit: Tradidit eū: sed Irat⁹: quod nō posuit qñ iussit eū vēdi nō enī hꝫ erat ire: sed magis amoris ad correptionem. nūc aūt hec sentētia est supplicij ⁊ pene. REMI. Tūc enī dicit de⁹ irasci qñ aduersus peccatores iudicat. Tortores aūt dicunt dēmones: qz semp ad hoc parati sūt vt ꝓditas aīas suscipiāt: ⁊ i pena eterne damnatiōis eas torqueāt. Nūq̄d aūt post q̄ aliq̄s demersus fuerit i eternā dānationē poterit inuenire spaciū corrigēdi: aut aditū exeūdi: Non: sz Quousq; ponitur ꝓ infinito. ⁊ ē sensus: semp soluet: sed nūq̄ persoluet: ⁊ semp penā luet. CHRY. Per hꝫ ergo ostēdit qꝺ cōtinue. i. eternaliter puniet neq; reddet aliquando. q̄uis aūt irrenocabilia sint charismata ⁊ dei vocatiōes: nō tñ valuit malicia vt ⁊ hāc legē solueret vt deat. AVG. de ver. do. Dicit enī deus: Dimittite ⁊ dimittet vobis. sed ego ꝓ: dimisi: dimittite vel postea. nā si non dimiseris: reuocabo te. ⁊ q̄q̄d nūc vi

Ca.xix.

miſerã:replicabo tibi.nõ enĩ fallit aut fallĩt chriſt⁹ q̃ ſubiecit dicẽs: Sic ⁊ pater me⁹ celeſtis faciet vo/bis:ſi nõ remiſeritis vnuſq̃ſq; fratri ſuo de cordibus veſtris. Deli⁹ ẽ enĩ vt clames ore ⁊ dimittas i cor/de:q̃ ſis blãdus ore ⁊ crudelis i corde. Jõ enĩ domi/nus ſubdit: De cordib⁹ veſtris:vt ſi p charitatẽ ipo/nitis diſciplinã:de corde lenitas nõ recedat. Quid enĩ tã piũ q̃ medic⁹ ferẽs ferramentũ:ſeuit i vuln⁹ vt hõ cureť:q; ſi vuln⁹ palpať hõ perditur. HIE. Jõ ⁊ dñs addidit: De cordib⁹ veſtris:vt omnẽ ſimu/lationẽ ficte pacis auerteret. Precipit ergo dñs pe/tro:ſub compatiõe regis dñi ⁊ ſui q̃ debitor.x. mili/um talẽtorũ a dño rogãs veniã ipetrauerat: vt ipſe quoq; dimittat cõſeruis ſuis minora peccãtibus. CHRY. Vult etiã docere faciles nos eẽ ad idulgẽ/dũ eis q̃ nocuerũt nobis:marie ſi ſatisfaciãt ⁊ depre/cent ſibi veniã dari. RABA. Allegorice aũt ſeru⁹ hic q̃ decẽ milia talẽtorũ debuit iudaic⁹ ẽ populus: decalogo legis astrict⁹:cui dñs ſepi⁹ dimiſit debita quãdo i anguſtijs cõſtituti illi⁹ miſericordiã deprę/cabanť.ſed liberati oẽs debitores atrociter repete/bãt ⁊ a gẽtili populo:quaſi ſibi obnoxio:circũciſio/nẽ ⁊ cerimonias legis expetũt.ſed ⁊ ꝓphetas ⁊ apo/ſtolos crudeliter trucidarũt.vñ tradidit eos domi/nus i manus romanorũ vel malignorũ ſpirituũ qui eternis cruciatibus eos punirent. CAP.XIX.

ET factum eſt cũ conſumaſ/ſet ieſus ſermones iſtos mi/grauit a galilea:⁊ uenit in fi/nes iudee trãs iordanẽ: ⁊ ſecute ſũt eum turbe multe:⁊ curauit eos ibi. Et acceſſerunt ad eũ phariſei tẽtan/tes eũ ⁊ dicentes: Si licet homini dimitteť uxorẽ ſuã quacũq; ex cã? Qui reſpondẽs ait eis: Nõ legiſtis quia qui fecit hominẽ ab initio: ma/ſculũ ⁊ feminã fecit eos? Et dixit: Propter hoc dimittet homo patrẽ ⁊ matrem: ⁊ adherebit uxori ſue: ⁊ erũt duo in carne una. Jtaq; iã nõ ſunt duo ſed una caro. Quod ergo deus ꝓiunxit homo nõ ſeparet. Di/cunt illi: Quid ergo moyſes mãda/uit dari libellũ repudij ⁊ dimitteť? Ait illis: Quoniã moyſes ad duri/ciam cordis ueſtri permiſit uobiſ di/mittere uxores ueſtras ab initio au/tem non fuit ſic.

CHRY. in ho. Dñs pri⁹ iudeã relinquẽs pp illorũ emulationẽ:nũc ibidẽ iã imorať q; paſſio i ꝓximo futura erat:nõ tñ ad iudeã iterim aſcẽdit ſed in ter/mino iudee.vñ ſ:Et factũ ẽ cũ conſum. Jeſus ſer/iſtos.migra.a gali. RABA. Vic ergo icipit narra/re q̃ i iudea fecit:docuit:ſiue paſſus ẽ. ⁊ primo q̃dez trãs iordanẽ ad orientẽ:deide etiã cis iordanẽ quã/do venit iericho ⁊ bethphage ⁊ hieruſalẽ.vñ ſeq̃ť: Et ve.i fines iudee trãs iordanẽ. CHRY. Quaſi iuſt⁹ dñs oim ſic diligit alios ſuos:vt alios nõ cõtẽnat. REMI. Sciẽdũ ẽ aũt q; ois illa iſraelitarũ ꝓuin/cia generaliter iudea dicebať:ad compatiõnẽ aliaꝝ gẽtiũ. Verũtñ meridiana ei⁹ plaga i qua habitabat trib⁹ iuda:⁊ tribus beniamin ſpecialiter dicebatur iudea:ad diſtictionẽ aliaꝝ regionũ q̃ i ipa ꝓuincia cõtinebãť.i. ſamaria:galilea:⁊ decapolis:⁊ relique alie. Seq̃ť: Et ſecute ſũt eũ turbe multe. CHRY. ſu/per matth. Perducebãt eũ q̃ſi pnuli filij patrẽ pere/gre lõge ꝓficiſcentẽ. Jpe aũt tãq; pater ꝓficiſcens: pignora charitatis filijs relicţ remedia ſanitatũ.vñ dť: Et curauit eos ibi. Et q; necq; doctrie verborũ cõ/tinue dñs iſiſtit:nec ſignorũ opationi: ſz nũc quidez h̃:nũc aũt illud facit: vt a ſignis credibilis appare/ret i his q̃ dicebat. Ex ſermonũ aũt doctria vtilitas q̃ erat i ſignis oñderet. ORI. Sanabat autez dñs turbas trãs iordanẽ vbi baptiſm⁹ dabať. Vere eniz oẽs a ſpiritalib⁹ ifirmitatib⁹ ſaluanť etiã baptiſmo. ⁊ multi quidem ſequũtur chriſtũ ſicut turbe: tñ nõ ſurgẽtes vt matthe⁹ q̃ ſurgẽs ſecut⁹ ẽ dñm. HYLA. Curat etiã galileos i iudee finib⁹ vt peccata gẽtiuꝝ i eã veniã q̃ iudee pabať admitteret. CHRY. i ho/me. Curabat ſiquidẽ chriſt⁹ homies:⁊ illis bñfacies ⁊ p eos multis alijs. Vorũ enĩ ſanatio alijs erat oc/caſio diuine cognitiõis:ſed nõ phariſeis q̃ ex ſignis curiozes fiebãt.vñ ſeq̃ť: Et acceſ.ad eũ phariſei tẽtã/tes eũ ⁊ dicẽtes: Si licet homi dimittere vxorẽ ſuaꝝ quacũq; ex cã? HIERO. Ut quaſi conuto eũ te/neãt ſylogiſmo:⁊ quodcũq; rñdeat pateat captiõi. Si dixerit dimittẽdã vxorẽ qualibet ex cã ⁊ ducen/dã aliã:pudicitie ꝑdicator ſibi videať dicere contra/ria. Sin aũt rñderit:nõ oẽm ob cãm debere dimitti q̃ſi ſacrilegij re⁹ tenebiť:⁊ aduerſus doctrinã moyſi ⁊ dei facere. CHRY. i ho. Jntuere aũt ex modo ẽt iterrogatiõis malitiã. dñs enĩz ſupra de lege hac di/ſputauerat:ipi aũt quaſi iã nullo dicto iterrogant ſ.opinãtes q; oblit⁹ eẽt eoꝝ q̃ dixerat. CHRY. ſu/per matth. Sicut aũt ſi videas hominẽ aſſidue ami/citias medicorũ colentẽ:itelligis q; ifirm⁹ ẽ:ſic ⁊ cũ videas virũ ſiue mulierẽ de dimittẽdis vxorib⁹ aut viris iterrogãtes:cognoſce q; vir ille laſciu⁹ ẽ:muli/er illa meretrix ẽ.nã i matrimonio caſtitas delecta/tur:libido aũt quaſi vinculo cõiugij alligata torque/tur. Sciebãt aũt quoniã nullã cãz idoneã habebãt circa dimittẽdas vxores:ꝑter ſolã turpitudinẽ: ⁊ a/lias ſibi iungebãt. Timuerũt aũt iterrogare ex q̃bus cauſis:ne ſeipos ifra anguſtias certarũ cauſaꝝ aſtrĩ/gerẽt.ſed iterrogauerũt ſi ex oĩbus cauſis licet:ſcien/tes q; modũ neſcit:nec ifra termios vni⁹ cõiugij ca/pit libido:ſed quãto magis exerceť: magis accẽdit. ORI. Letato aũt dño:null⁹ diſcipulor ei⁹ q̃ poſi/tus ẽ ad docendũ grauiter ferat: ſi tẽtatus fuerit: a q̃busdã tamẽ ⁊ tẽtationib⁹ rñdet doctria pietatis. HIE. Sic aũt rñſionẽ tẽperat:vt diſciplinã tran/ſeat ſcripturã ſanctã adducẽs i teſtimoniũ ⁊ natu/ralẽ legẽ:ꝓmãq; dei ſententiã ſcõo opponẽs.vñ ſeq̃/tur: Qui rñdens ait eis: Nõ legi.q; q̃d fecit ab initõ

masculū ⁊ femīnā fecit eos. Hoc in exordio genesis scriptū ē. Dicēdo aūt masculū ⁊ femīnā oñdit scōa vitāda cōiugia. nō. n. ait Masculū ⁊ femias qō ex priorū repudio querebaē: sed Masculū ⁊ feminaz: vt vnī⁹ cōiugij cōsortia necterent. // RABA. Salubri aūt cōsilio dei factū ē vt sui corporis portionez vir amplecteret in femia: nec a se putaret esse diuersum: quod de se cognosceret fabricatū. // CHRYS. Si ergo ex hoc de⁹ marē ⁊ feminam ex vno creauit vt sint vnū: ḡre ergo ⁊ de cetero vir ⁊ mulier nō ex vno vtero nascunt: sicut volatilia quedā: qz de⁹ masculū quidē creauit ⁊ feminā: ꝓpter necessitatē filiorū generādorū: tñ semp fuit castitatis amator: et cōtinentie auctor. Jō illū typū nō suauit in omīb⁹: vt siquidē vult hō nubere scōm primā dispositionē creatōis hūane itelligat qd ē vir ⁊ vxor. Si aūtē nō luerit nubere: nō habebit necessitatē nubēdi ꝓpter cōiunctionē naturalitatis: ne forte videat ꝑ suā continentiā in alterū pdere: q̄ nolebat eē cōtinens: sicut dñs post cōiunctū matrimoniū iubet: ne alter altero nolēte se separet. // CHRY. i ho. Nō solū aūt ex modo creatiōis: sed etiā exmodo legislatiōis monstrauit: qñ vnū oportet vni cōiungi: ⁊ nūq̄ rescidi. vñ seq̄ē: Et dixit: ꝓpter hoc relinquet hō patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue. // HIE. Similiter ait vxori nō vxorib⁹. Et exp̄sse subdit: Et erūt duo i carne vna. Premiū enī ē nuptiarū ex duob⁹ vnam carnem. s. ꝓlis fieri. // GLO. Vel i carne vna. i. i carnali copula. // CHRY. Si ergo qz ex viro est vxor ⁊ ex vna carne sunt ambo: relinquet hō patrē suū ⁊ matrē. maior nūc charitas debet eē iter fratres ⁊ sorores: qz hi quidē ex eisdē parētibus exeūt: illi aūt ex diuersis. Sed h̄ magnū ē nimis: qz fortior est dei constitutio q̄ virt⁹ nature. Nō enīz ꝑcepta dei nature subiecta sūt: sed natura dei ꝑceptis obtempat. Deinde fratres ex vno nascunt vt diuersas vias petāt: vir autē ⁊ vxor ex diuersis nascunt: vt in vnū cōueniāt Ordo etiā nature dei ordinationē loq̄ē. Quod enīz est i arboribus humor: hoc ē i hominibus amor. hūor autē de radicib⁹ ascēdit i herbā: ⁊ sursum trāsmittitur i semē. Jō parētes quidē diligūt: sed non sic diligunt a filijs: hō enī nō ad parētes: sed ad ꝓcreādos filios trāsmittit affectū. ⁊ hoc ē quod dicit: Propt̄ hoc relinquet hō patrē ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue. // CHRY. i ho. Vide etiā sapientiā doctoris. Interrogat⁹ ē: sed nō cōfestim dixit: Nō licz: vt nō turbarent: sed p ꝓbationē hoc cōstituit. De⁹ enī a principio masculū ⁊ feminā fecit. ⁊ non simpliciter eos cōiunxit: sed matrē iussit dimittere ⁊ patrē: ⁊ ñ simpliciter virū mulieri dixit aduenire sed coniungi: ex ipo mō locutiōis idiuisibilitatē oñdens. Sed ⁊ maiorē copulā adiūxit cū dixit: Et erūt duo i car. vna AVG. de cō. euā. Nec tñ verba cū ꝑmi homīs fuisse scriptura testat: dñs tñ hic deū p̄ dixisse declarat vt hic itelligerem⁹ ꝓpter extasim q̄ ꝑcesserat i adam hoc diuinit⁹ tāq̄ ꝓphetā dicere potuisse. // REMI. Mysteriū enī hoc apostol⁹ i christo ⁊ ecclesia: dñs enī iesus christ⁹ quasi patrē deseruit: cū de celis ad terrā descēdit: ⁊ matrē deseruit. i. synagogā ꝓpter infidelitatē: ⁊ adhesit vxori sue sancte. s. ecclesie. ⁊ sūt duo i carne vna. i. christ⁹ ⁊ ecclesia i vno corpore. CHRY. i ho. Postq̄z vero veteris legis ⁊ verba ⁊ facta idurxit cū potestate: iā ⁊ ipe iterꝑtatur ⁊ legē introducit dicēs: Itaq; iā nō sūt duo: sed vna caro. Sicut enī q̄ spiritaliter se diligūt: vna aīa eē dicūt: dicente scriptura: Oim credentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. sic vir ⁊ vxor q̄ carnaliter se diligūt: vna caro eē dicūt. Quēadmodū igit̄ carnē icidere ē sordidū: ita ⁊ mulierē diuidere ē iniquū. // AVG. xxiiij. de ciuita. dei: Unū etiā dicūt vel ꝓpter cōiunctionē: vel ꝓpt̄ originē femie: q̄ de masculi latere creata est. // CHRY. i ho. Ulteri⁹ aūt ⁊ de⁹ idurit dicēs: Quod ergo de⁹ cōiunxit hō nō sepet. demōstrās q̄ ⁊ ꝓter naturā ⁊ ꝓter legē ē vxorē dimittere. ꝓter naturā quidē: quia vna caro diuidit: ꝓter legē aūt qñ deo copulāte ⁊ iubēte nō diuidi vxor dimittit. // HIE. De⁹ enī coniunxit vnā faciēdo carnē viri ⁊ femie. hāc ergo hō nō p̄t separe: sed sol⁹ de⁹. Nō separat qñ ꝓpter desiderium secūde vxoris ꝑma dimittit. De⁹ sepat q̄ coniūxerat: qñ ex cōsensu ꝓpter seruitutē dei sic habemus vxores quasi nō habētes. // AVG. contra faustū: Ecce iudei ex libris moysi cōuincunt nō eē vxorē dimittēdā q̄ fm volūtatē legis moysi arbitrabāt se facere: cū dimitterent. Simul ⁊ illud hic ipo christo attestāte cognoscim⁹ deū fecisse ⁊ coniunxisse masculū ⁊ feminā: qđ manichei negando dānant christi euāgelio resistētes. // CHRY. sup matth. Hanc est aūt fornicarijs iterꝑtatio castitatis. sed cōtra rationē rndere nō p̄t: veritati tñ credere nō acq̄scūt. Cōferūt ergo se ad patrociniū moysi: sicut homines malā cām habētes cōfugiunt ad potētes viros: et si p iusticiā nō possūt: vincāt ꝑ psonā. vñ seq̄ē: Dicūt illi: Quid ergo moyses mādauit dari libel. repu. ⁊ dimittere: // HIE. Aperiūt calūniā quā pauerat: licet dñs nō ꝓpriā sententiā ꝓtulerit sed veteris historie ⁊ mādatorū dei fuerit recordat⁹. // CHRY. i hom. Si aūt dñs alien⁹ esset a veteri testamēto: nō decertasset ꝓ moyse: neq; q̄ sua sūt mōstrasset veteribus conuenire. Sed ineffabilis christi sapiētia: ⁊ ꝓ his etiā do rndit. vñ seq̄ē: Et ait illis: Quoniā moyses ad duritiā cordis vestri ꝓmisit vobis dare libellū repudij: et dimittere eas. Jn quo liberat moysen: ab accusatiōe totū illoz caput cōcutit. // AVGV. cōtra faustū: Quāta enī erat duritia: q̄ nec ꝑ libelli iterpositionē vbi dissuadēdi locū iustis ⁊ paudētibus tribuebaē. solui ⁊ flecti posset ad recipiendā vel reuocādā cōiugij charitatē. Porro q̄ caliditate rep̄hendūt manichei moysen tāq̄ coniugia dirimentē ꝑ libellū repudij: ⁊ laudāt christū: tāq̄ vinculū cōfirmantē: cū fm suā sacrilegā seruentiaz moysen laudare debuerūt sepantem: qō coniungerat diabol⁹: ⁊ christū vituparе diaboli ligamēta solidantē. // CHRY. in ho. Deniq; quia graue erat: qō dictū erat: statim reducit sermonē ad antiq̄s leges: dicēs: Ab initio au. sic non fuit. // HIE. Quod dicit huiusmōi ē: Nūquid p̄t de⁹ sibi esse cōtrarius: et aliud añ iusserit: ⁊ sententiā suā nouo frangit ꝑcepto: Nō ita sentiendū ē: sed moyses cū videret ꝓpter deficiū cōiugū secundarū: que vel ditiores vel inmores vl pulchriores eēnt ꝑmas vxores iterfici: aut malā vitā ducere: maluit indulgere discidiū. q̄ odiū et homicidia ꝑseuerare: Simulq; cōsidera q̄ nō dixit: Propter duritiā cordis vestri ꝑmisit vobis de⁹: sed Moyses: vt iuxta apostolū cōsiliū eēt homīs nō impetū roci. // CHRY. Propterea dñs dixit: Ad moyses

doc pmisit nō pcepit. Quo ī.n. pcipim⁹ semp volu mus: quod aūt pmittim⁹ nolētes īdulgem⁹: qz ma lā voluntatē hominū ad plenuz ꝓhibere nō possu mus. Permisit ergo nobis facere mala ne facerem⁹ peiora: ergo boc vobis pmittēdo nō vobis dei iusti ciā demōstrauit: sed a peccato abstulit culpā peccā di: vt q̄ ī scōm legē agētib⁹ vobis: peccatū vestrū nō videatur esse peccatū.

¶ Dico aūtē nobis: quia quicunqz dimiserit uxorez suam nisi ob fornicationem: ⁊ aliam duxerit: mechat. Et q dimissaz duxerit: mechat:

¶ CHRY. ī ho. Quia os illoꝝ opilauerat: ī cuz au ctoritat legē īducit dicēs: Dico aūt vobis qz q̄cūqz dimi. vro. suā: nisi ob forni. ⁊ aliā duxerit mechatur.

¶ ORI. Forte aūt dicet aliq̄s: qm̄ iesus dicēs: Qui cūqz dimiserit vroꝛē suā nisi ob fornicationē: pmisit vroꝛē dimittere quēadmodū moyses: quē rettulit ꝓ pter duriciā cordis iudeoꝝ hoc pcepisse. Sed ad h respōdendū: qm̄ si fm legē adultera lapidat: nō fm hoc itelligit res turpis: ꝓpter quaz moyses pmittit libellū repudii. nec enī ī cā adulterij oportebat libel lū dare repudii. Sz forsitā moyses omnē culpā mu lieris turpē rē appellauit: que si iuēta fuerit ī vroꝛe: scribit ei libell⁹ repudij. Querēdū est aūt si ꝓpter so lam cām fornicatiōis dimittere iubet vroꝛē: q̄d est si mulier nō fuerit fornicata: sed aliud q̄d graui⁹ fece rit: puta venefica iueniat: aut iterfectrix filioꝝ: Sz dūs exponēs rē alibi dixit: Qui dimisit excepta cā fornicatiōis facit eā mechari: dās ei occasionē secū darū nuptiarū.

¶ HIE. Sola ergo fornicatio ē que vroꝛis vicit affectū: imo cū illa vnā carnē ī aliā diui serit: ⁊ se fornicatiōe sepauerit a marito: nō debet te neri: ne virū quoq; sub maledictione faciat dicente scriptura: Qui adulterā tenet stult⁹ ⁊ ipius est. Si cut enī crudelis ē ⁊ iniquus q̄ castam dimittit: sic fa tuus ⁊ iniqu⁹ q̄ retinet meretricē. Nā patron⁹ tur pitudinis ē: q̄ crimē celat vroꝛis.

¶ AVG. de adulte rinis cōiugiis: Nō tñ erit turpis: nec difficilis etiaz p⁹ patrata ⁊ purgata adulteria recōciliatō cōiugii: vbi p claues regni celoꝝ nō dubitatur fieri remissio peccatoꝝ: ñ vt post viri diuoꝛtiū adultera reuocet: sz vt post christi ꝺsortiū adulteza ñ vocet.

¶ CHRY. Omnis aūt res p quas causas nascit p ipas soluit. Matrimōiuz aūt nō facit coit⁹ sz volūtas. ⁊ ideo ñ soluit illud sepatio corꝓoris: sed sepatio volūtatis. Ideo q̄ dimittit uxoꝛē suā ⁊ aliā nō accipit: adhuc marit⁹ ē. nā si ⁊ corꝓe iā sepat⁹ ē: tñ adhuc volūtate uñct⁹ ē. Cū ḡ aliā accipit: tūc plene dimittit. Et iō dūs nō dicit: Qui dimittit mechat: sz q̄ alterā ducit.

¶ RABA. Una ergo solūmodo carnalis ē cā. i. fornicatio: vna spiritalis. i. timoꝛ dei vt vroꝛ dimittat. nulla aūt cā ē vt viuēte ea q̄ relicta est alia ducat.

¶ HIE. Poterat aūt accidere vt alicui⁹ calūniā faceret īnocēti vroꝛi: ⁊ ob secūdā copulā nuptiaꝝ veteri crimē ipingeret. Ideo sic ꝓcē dimittere iubet vroꝛē: vt secūdā ꝑna viuēte nō habeat. Necnō poterat euenire vt iuxta eandem legez vroꝛ quoq; marito daret repudiū: eadē cautela ꝓcipit ne secūdū accipi at virū. ⁊ qz meretrix ⁊ q̄ semel fuerat adultera ob ꝓbriū ñ timebat: secūdo ñ nubere ꝓcipit viro. q⁹ si talē duxerit: sub adulterij crimine sit. vñ seq̄t: Et qui dimissā duxerit: mechat.

¶ GLO. Accipiētez terret: qz adultera nō timet obꝓbriū.

¶ Dicunt ei discipuli ei⁹: Si ita est causa hominis cū uxoꝛe: nō expedit nubere. Qui dixit illis: Nō omnes capiunt uerbū istud sz quib⁹ datū ē. Sūt. n. eunuchi q de matris utero sic nati sūt: ⁊ sūt eunuchi q facti sūt ab hoib⁹: ⁊ sunt eunuchi q scipos ca strauerunt ꝓp regnum celoꝝ. Qui pōt capere capiat.

¶ HIE. Graue pōd⁹ vroꝛ ē: si excepta cā fornicatiōs eā dimittere nō licz. Quid. n. si temulenta fuerit: ⁊ iracūda: si malis moꝛib⁹ tenēda erit: Videtes ergo apli graue vroꝛ iugū: ꝓferūt motū animi sui. vñ di cit: Dicūt ei discipuli ei⁹: Si ita ē cā ho. cū vroꝛe: nō expedit nubere.

¶ CHRY. ī ho. Ueui⁹ enī ē cōtra cō cupiscētia: pliari ⁊ cōtra seipm q̄s ad mulierē malā.

¶ CHRY. sup mattheū: Non autez dixit dñs: qz ex pedit: sz magis cōsēsit q⁹ nō expedit: sz infirmitatem carnis cōsiderauit. vñ seq̄t: Qui dixit eis: Non oēs capiūt verbū istud. i. nō oēs hoc possunt.

¶ HIER. Nemo aūt putet sub hoc vbo q⁹ addit: Sz q̄b⁹ datū ē l fatū l fortunā ītroduci: q⁹ bi sūt vginei: quos ad hoc casus adduxit. Sz bis datū ē a deo q̄ perierūt q̄ voluerūt: q̄ vt acciperēt laboꝛauerūt.

¶ CHRY. sup matth. Ideo ergo ñ oēs capē pūt: qz nō oēs volūt. palma ꝓpōsita ē: q̄ cōcupiscit gliam: nō cogitet de laboꝛe. Nemo viceret: si oēs periculū timerēt: Ex eo ergo q⁹ q̄dā a ꝓpōsito cōtinētie cadūt nō debemus circa vtutē castitatis fieri pigrioꝛes: sicut ⁊ q̄ ī pug na cadūt nō exanimant ceteros. Quod ergo dicit: Quib⁹ datū ē: illud ostendit: qz nisi auxilium gratie acciperem⁹: nihil nobis valeret. Hoc aūt auxilium gratie volētib⁹ nō denegat. Dicit. n. dñs: Petite ⁊ ī uenietis.

¶ CHRY. ī ho. Deinde possibile hoc eē ostē dēs ait: Sūt. n. eunuchi. q. d. Excogita si ab alijs ex ciſus esses: q̄d vtiq; faceres: voluptate q̄dez ꝑuatus: mercedē aūt ñ haberes.

¶ CHRY. sup matth. Sicut enī peccatū op⁹ sine volūtate nō facit: ita ⁊ iusticia ex opere nō ꝺsūmat: nisi ⁊ volūtas affuerit. Illa est ergo gloꝛiosa cōtinētia: nō illa quā transgredi non pōt necessitas debilitat corꝓoꝛis: sz quā ꝓplectit vo lūtas sācti ꝓpositi.

¶ HIE. Triplex ḡ gen⁹ eunuchoꝝ posuit: quoꝝ duo sunt carnales: ⁊ tciꝰ spiritalis. Alij enī sūt q̄ ò vtero mris sic nascūt: alij quos vl captiꝛ uitas facit: vl delitie mꝛonales. tercij sūt q̄ seipos ca strauerūt ꝓp regnū celoꝝ: ⁊ q̄ cū possint eē viri ꝓp christū eunuchi fiūt. Ist ꝓmittit ꝑmiū: superioꝛib⁹ aūt q̄b⁹ necessitas castimoīe ē nō volūtas: nihil oīo debet.

¶ HYLA. In vno. n. eoꝝ posuit naturaꝝ. s. in eo q̄ nascit: ī altero necessitatē. s. ī eo q̄ fact⁹ ē: ī ttio volūtatē: q̄. s. spe regni celestis tal eē decreuit.

¶ CHRY. sup matth. Quod aūt aliq̄ sic nascūt hac rōe fit: sicut ⁊ nascūt ser digitos bñtes aut q̄tuoꝛ. Si. n. de⁹ sic ab ītio ꝺstituit vnāquāq; naturā: sic dimitteret

illā īmutabiliē sp i suo ordīe pmanere: i oblionē deducereē cozā homīb⁹ opatio dei. Jō ḡ iterdū natura rerū cōuertīt cōtra suā naturā: vt sp de⁹ naturre opifex i memoriā reducat. HIE. Possum⁹ t aliter dicere: Eunuchi sūt ex matris vtero q frigidioris nature sūt: nec libidinē appetētes: t alii q ab homīb⁹ fiūt: quos aut pharisei faciūt: aut pp idoloz cultū emoliūt i femias: vel pstigiōe heretica simulant castitatē: vt mētiāt religiōis veritatē. Sz null⁹ eozū cōsequē regnū celoz: nisi q se pp christuz castauerit. vñ sequē: Qui pōt ca. ca. vt vnusq̄sq; ꝺsideret vires suas: vtrū possit virginalia t pudicitie iplere pcepta. p se. n. castitas blāda ē: t quelibet ad se alliciēs. Sz ꝺsiderāde sūt vires: vt q pōt capē capiat. Que hortātis dñi vox ē: t milites suos ad pudicitie pmiū cōcitantis: q: q pōt pugnare pugnet t supet: ac triūphet.

CHRY. i bo. Cū āt dicit: Qui se castrauerūt. nō mēbroz dicit abscisionē: sed malaz cogitationū iteremptionē. maledictiōi enī ē obnoxi⁹ q mēbrū abscidit: eteni q homicidarū sūt talis pstimit. Et māicheis q detrahūt creaturis tribuit occasionē: t eadē cū gētib⁹ mēbra detrūcātib⁹. de q ait: Abscidere. n. membra demoniace tētatiōis ē. Cū his āt q dicta sūt nec ꝺcupīa māsuetioz ita fit: sz molestioz. Aliūde enīz hz fōtes spma qō i nobis ē: t pcipue a pposito icontinēti t mēte negligēte. tñ ipa sobria fuerit: natura liū motuū nullū ē nocumētū. nec ita abscisio membri cōpmit tētationes t trāquillitatē facit vt cogitationis frenum.

Tūc oblati sūt ei puuli: ut manꝰ eis iponeret t ozaret. Discipuli aūt increpabāt eos. Jesus ucro ait eis. Sinite puulos t nolite eos ꝓhibere ad me uēire: taliū ē. n. regnū celorū. Et cū iposuisset eis manꝰ: abijt inde.

CHRY. sup matthеū: dñs de castitate smonē fecerat. audiētes āt q̄dā obtulerūt ei infātes castitate mūdissimos: putabāt enī q: dñs corpe mundos tm laudaret. t h ē qō dr: Tūc ob. sūt ei par. vt manꝰ eis ipo. t ozā. ORI. Jā. n. ex pcedētib⁹ virtutib⁹ eius expti erāt: cm̄ p ipositionē manuū eꝰ t oratione repellūt mala. Offerūt ḡ ei pueros: cōsiderātes qm̄ impossibile ē vt postq̄m p tactū dñs vederit in eis diuinā virtutē: vt ruina aut demoniū aliqō tāgere eos possit. REMI. Cōsuetudo etiā fuit apud veteres vt puuli offerēt seniorib⁹: q̄tenꝰ eoz manu vel ore bñdicerēt: t iuxta hāc cōsuetudinē puuli oblati sūt dño. CHRY. sup matthеū. Caro āt q: nō delecta tur i bonū: facile obliuiscit bonū: malū āt qō audierit retinet semp. Añ modicū āt tps christꝰ accipiēs puerū dixit: Nisi facti fueritis sicut puul⁹ iste nō intrabitis i regnū celoz. t ecce statim obliti discipuli puerilis inocētie verabāt pueros ad christū q̄si indignos accedē. vñ sequē: Discipuli āt increpabāt eos.

HIERO. Nō quo nollēt eis saluatoris t manu t voce bñdici: sz q: nōdū hītes plenissimā fidē: putarēt eū i similitudinē alioz hoīm offerētiū iportunitate lassari. CHRY. i bo. Uel discipuli erpellebāt pueros cā dignitatis xpi. Dñs āt dolēs eoz modesta sape: t timorē oculcare mūdanū: accepit puulos t i ulnis tenuit eos: t talibus regnū celoz pmisit. vñ sequē: Jesus āt ait eis. Sini. par. t noli. pbi. eos veni. ad me: talium ē. n. reg. celo. CHRY. sup matthеū: Quis enī mereat appropinq̄re christo si repellit ab eo simplex ifātia? Jō dixit: Noli. pbi. eos. Tā si sancti futuri sūt: qd negatis filios ad patrē vēire? Si āt peccatores futuri sūt: vt qd sentētiā cōdēnationis ꝓfertis añq̄ culpā videatis? HIE. Signāter āt dixit: Talium est reg. celoz. nō Jstoz: vt ꝺcerat nō etatē regnare sed moxes: et bis q similē haberēt inocētiā t simplicitatē pmiū repromitti. Sequē: Et cū iposuisset eis manꝰ: abijt inde. CHRY. sup matth. Dñs locꝰ istruit oēs parētes: vt filios suos sacerdotib⁹ offerāt. nō ei sacerdos manꝰ iponit: sz christꝰ i cuiꝰ noīe manꝰ iponit. Si enī q escas suas p oratiōnē offert deo sanctificatas eas māducat. Sanctificat enī p verbū dei t oratiōnē vt apostol⁹ dicit: ḡn tomagis pueros offerri deo t sanctificari necesse ē. Cā āt sanctificādarū escarū hec ē: qm̄ totꝰ mūdus i maligno positꝰ ē. vñ t res corpales q̄ sūt magna pmūdi i maligno posite sūt. Cōsequēter ifātes q̄si nescīt t ipi quātū ad carnē in maligno positi sunt.

ORI. Pueros āt mystice dicim⁹: q i christo adhuc carnales sūt: t lacte opꝰ habētes. Qui āt pfectē verbi doctrinā: simpliciores q̄dē t q̄si puerilē smonem habētes quo nutriūt adhuc nouicij sūt q offerunt saluatoꝛi pueros t ifantes. Qui āt uidēt ee pfectores: t iō sūt discipuli iesu p̄iusq̄ discāt rōnē iustitie de pueris: repbēdūt eos q p simplicē doctrinā puros t ifātes. i. minꝰ adhuc eruditos offerūt christo. Dñs āt hortās discipulos suos iā viros constituros ꝺdescēdē vtilitatib⁹ pueroz: vt fiāt pueris q̄si pueri vt pueros lucrēt. Dicit: Taliū ē regnū celo. Nam t ipe cū i forma dei eēt: factꝰ ē puer. Nec ḡ deꝰ at tēdē: ne estīatiōe sapiētie excellētioris t pfectꝰ spuri talioris ꝺtēnamꝰ q̄si magni pusillos ecclesie: pbētes pueros venire ad iesuz. Qm̄ āt pueri nō oīa q̄si cunct sequ possūt: iposuit eis manū iesus: t virtutē inquēs i eis p tactū: abijt ab eis q̄si nō potētib⁹ sequ christū fīc ceti discipli eiꝰ pfecti. RE. Manib⁹ ē ipositis bñdixit pueris: significās q: bñles spū sūt signi eꝰ gīa t bñdictiōe. GLO. Imposuit ēt eis manꝰ: vt viris ꝺtinētib⁹ gram sui aurilij referēdā significaret. HYLA. Infātes ēt gētiū forma sūt: q̄b⁹ p fidē t auditū salꝰ reddit. Uel ex affectu ꝓmo salutādi israel a discipulis ībibēt accedē: quos dñs ait nō oportere pbiberi. Mun⁹ ei spūssācti t p ipositionē manꝰ t precationē: testāte legis opere erat genitbus largiendum.

Et ecce unꝰ accedēs ait illi: Magister bōe: qd boni faciā ut habeā uitaz eternā? Qui dixit ei: Quid me interrogas de bono? Unꝰ ē bonꝰ deꝰ. Si aūt uis ad uitā ingredi: serua mandata. Dicit illi: Que? Jesus aūt dixit: Nō homicidiū facies: nō adulterabis: nō facies furtū: nō falsum

testimoniū vices: honora patrē tuū
& matrē: diliges ꝓximū tuū sicut te
ipm. Dicit illi adolescēs: Omia hec
custodiui a iuuētute mea: qd ad huc
mihi deest? Ait illi iesus. Si vis p
fect⁹ eē uade & uēde omia q̄ habes &
da paupibus: & habebis thesaurū i
celo: & veni sequre me: Cuz audisset
autez adolescēs uerbū: abijt tristis.
Erat.n. habēs multas possessiōes.
RABA. Audierat forsan hō iste a dño tiñ eos q̄
volūt puulis similes eē dignos itroitu regni celestis
& iō certior cupiēs eē: ñ pabolas sz apte postulat ex
poni: qb⁹ merit vitā eternā ꝺsequi possit. Et iō dr: Et
ec.vn⁹ acce.ait il. Magr bo. qd bo. fa. vt ha. vitā eter
nā. HIE. Iste q̄ iterrogat & adolescēs & diues exat
& supb⁹. & ñ voto discētis sz tētātis iterrogat: qō ex
eo ꝓbare possiums q̄ dicēte sibi dño si vis ad vitā i
gredi: fua mādata. Rursū fraudulēter interrogat: q̄
sūt illa mādata: q̄ñ ñ & ipe legē aut dñs posset eidē
hec iubere ꝺria? CHRY. i ho. Ego āt auarū q̄dez
eū: sz pecuniaꝝ amatorē neq̄q̄ recuso dicē: quia &
chust⁹ talē eū eē redarguit: simulatorē āt neq̄q̄: q̄a
ñ ē securū de icertis iudicare: & maxime accusādo.
Marc⁹ āt hāc suspitionē destruit. dicit.n. q̄ occur
rēs & genu flectēs rogabat eū: & qñ ispiciēs eū iesus
amauit eū. Si cū tētās accessisset: demōstrasset no
bis h euāgelista: sicut i alijs facit. Si āt & ipe siluisz:
chust⁹ eū ñ pmisisset latē: sz redarguisset manifeste:
aut occulte insinuasset. Hoc āt ñ facit. Seq̄t ei: Qui
dicit ei: Quid me iterro. de bono? AVG. Pōt āt
videre distare aliq̄d qō h fm matth. dr: Quid me i
terro. de bo. Scōm alios āt: Quid me dicis bonuz?
Nā q̄d me iterrogas de bono: ad illud magr referri
pōt: qō ait ille q̄rēs: q̄d bōi faciā? Ibi.n. & bonū no
mīauit & iterrogatio ē: Magr āt boe nōdū ē interro
gatio. Cōmodissime g̃ itelligit vtrūq; dictuz: Quid
me dicis & iterro. de bo. HIE. Quia vo magistruz
vocauerat bonū & nō deū: vel dei dei filiū cōfessus
erat: dixit q̄ius sictū hominē ꝺpatiōe dei nō eē bo
nū. de quo dr: Cōfitemini dño qm bon⁹. Et iō dicit
Un⁹ ē bo. de⁹. Ne q̄s āt putet i eo: q̄d bon⁹ de⁹ dr
excludi a bonitate filiū dei. Legim⁹ i alio loco: Pa
ter bon⁹ ponit aiam suā ꝓ ouib⁹ suis. AVG. pri
mo de ciu. dei: Vel q: ille vitā eternā q̄rebat. Vita
āt eterna ē i illa ⁊templatiōe: q̄ ñ ad penā videt deus
sz ad gaudiū sempiternū & ñ itelligebat: cū quo loq̄
batr: qñ tm̄ō eū filiū hois arbitrabatr. iō dic: Quid
me iterro. de bo. & vocas me fm q̄ vides magistruz
bonū: Nec forma filij hois apparebit i iudicio: nō
tiñ iustis: sz & ipis. & ipa visio malū eis erit: q: penal
erit. Est āt visio forme mee i q̄ eqlis sū deo. Ille ergo
vn⁹ de⁹ pr fili⁹ & spūsanct⁹: ipe ē sol⁹ bonus: q: ne
mo videt eū ad luctū & plāctū: sz tiñ ad salutē & leti
ciā verā. HIE. Saluator ēt nr bonitatl testioniuz
nō rēnuit: sz magistri ablatq; deo exclusit errorē. Que
āt vtilitas ē vt ita rūderet? Reducit ei eū paulatim
& erudit liberari ab oī adulatiōe: & ab his q̄ sūt sup
terrā eū adducēs: deo adherere suadet: & futura q̄re
re: & nosse eū q̄ vere ē bon⁹ & radix & fōs vniuersoꝝ
bonoꝝ. ORI. Rūdet ēt sic chust⁹ pp euz q̄ dixit:
Quid bo. fa. qñ ei declinam⁹ a malo & facim⁹ bonū
quātū ad ꝺpationē ceteroꝝ hoim dr bonū qō faci
m⁹: quātū āt ad veritatē fm q̄ h dr. Un⁹ ē bonus.
Bonū nostrū nō ē bonū. Dicere āt pōt q̄s: qñ scies
dñs ꝓpositū iterrogātis nō eē vt faciat: vel būanuz
bonū dixit: Quid me iterrogas de bono: Ac si. d. Cū
sim patus ad ea q̄ dicūt: cur me iterrogas de bono?
p⁹ h āt dicit: Si vis ad vitā igredi: fua māda. Ubi
cōsidera qñ adhuc q̄si extra vitā ꝺstituto rñdit: Si
vis ad vitā igredi. fm. n. vnū modū hō ē extra vitā q̄
ē extra eū q̄ dixit: Ego sū vita. alias āt oīs q̄ sup terrā
ē q̄uis iustissim⁹: pōt q̄dē i vmbra esse vite: nō āt in
ipa vita cū sit corpe mortis circūdatus. Introibit āt
q̄s i vitā abstinēs se ab opibus mortuis: appetēs aūt
opa viua. Sūt āt & vba mortua: & verba viua: & cogi
tatiōes mortue & cogitatiōes viue. & iō dicit: Si vis
ad vitā igredi fua mādata. AVG. de ver. oo. Nec
ēt dixit: Si vis venire ad vitā eternā: sz Si vis veni
re ad vitā: eā diffinies vitā q̄ fuerit eterna vita. Pic
g̃ ꝺsiderādū ē quēadmodum amāda sit eterna vita:
qñ sic amar⁹ miſera ista: & qñq; finienda vita. RE
MI. Demōstrat āt bis verbis: q: lex suis ipletoribus
nō solū tēporalia dabat: sz & vitā eternā. Et q: h au
dierat solicit⁹ fact⁹ iterrogauit. vñ sequr: Dicit illi.
Que? CHRY. i ho. Hoc āt ñ tētās dixit: sz est imās
alia quedā ꝓcepta eē ꝓter legalia q̄ vite cā fierent ei.
REMI. Jesus vero qñ ifirmo cōdescēdēs: clemētis
sime legis ꝓcepta exposuit. vñ sequr: Jesus aūt dixit:
Nō homici. facies. quoꝝ ꝓceptoꝝ expositio ē se
quēs sentētia: q: dr: Et diliges ꝓximū tuuz sicut te
ipm. Eteni apostol⁹ dicit: Qui diligit ꝓximū: legez i
pleuit. Querēdū ē āt: quare dñs tiñ secūde tabule p
cepta cōmemorauit. Jccirco. s. q: forte iste studios⁹
erat i dilectiōe dei: siue q: dilectio ꝓximi grad⁹ est
ascēdēdi ad dilectionē dei. ORI. Forsita āt ista p
cepta sufficiūt vt i principiū vt ita dicā vite igrediat
q̄s: nō aūt sufficiūt hec vel alia simulia istis ad iterio
ra vite introducē quēq̄. Qui aūt ꝓterierit vnū istoꝝ
mādatoꝝ nec i principio vite itrabit. CHRY. in ho.
Quia g̃ dñs ea ꝓcepta cōmemorauerat q̄ erāt i lege
iō seq̄t: Dicit illi adolescēs: Hec oia fraui a iuuētu
te mea. Et neq; hic stetit: sed rursus iterrogat. Quid
adhuc mihi deest? Quod & ipm signū ē vehementis
desiderij. REMI. Illis āt q̄ i gra pfecti eē volunt
oñdit qualit ad pfectionē venire possūt. vñ sequr:
Ait illi iesus: Si vis pfect⁹ eē: vade & vende oīa q̄ ha
bes & da paupibus. Notāda sūt ista verba: nō. n. ait
Uade & māduca oīa q̄ habes: sz Uade & vēde. Et nō
ait Aliq̄ sicut ananias & saphira sz Oīa. Et pulchre
subiūgit: Que habes. Illa ei habem⁹ q̄ iuste posside
mus. Illa ergo q̄ iuste possidenr: vēdēda sunt. Que
vero iniuste: sūt erogāda illis quibus fuerāt ablata,
nec ait: Da primis aut diuitibus: a q̄bus accipies si
milia: sed Da paupibus. AVG. de opibus mona
choꝝ: Nec attēdēdū i q̄bus monasterijs vel i quo
loco idigētibus fratrib⁹ hoc qō habebat aliq̄s ipen
derit. Qm̄ eni chustianoꝝ vna respub. ē. Et iō quis
q̄s chustian⁹ necessaria vbilibet erogauerit: vbicun
q; ēt ipe qō necessariū ē sibi accipit: de eo qō ē chri

sti accipit. RABA. Ecce duas vitas homibus p/positas. audim⁹ actiuã ad quã ptinet: Nõ occides ⁊ cetera legis mãdata:⁊ contẽplatiuã ad quã pertinet: Si vis pfect⁹ eẽ. Actiua ad legẽ ptinet:contemplatiua ad euãgeliũ: qz sicut vet⁹ nouũ pcessit testamentũ:ita bona actio pcedit cõtẽplationẽ. AVG. ℞ fausto: Nec tñ illi soli q̃ vt sint pfecti vẽdũt vt dimittũt oĩa sua ptinẽt ad regnũ celoz.ſz huic militie christiane pp quoddã ꝓmerciũ charitatis subiũgit ⁊ q̃dã stipẽdiaria multitudo:cui dicet ĩ fine: Esuristi ⁊ dedistis mihi mãducare:quos abſit vt istos a mãdatis euãgelicis alienos a vita eterna sepandos iudicem⁹. HIE. ℞ vigilãtiũ: Nõ vigilãtius asserit eos meli⁹ facẽ q̃ vtant⁹ reb⁹ suis paulati fruct⁹ possessionũ paupib⁹ diuidãt: q̃s illos q̃ possessiõib⁹ venũdatis semel oĩa largiãt:nõ a me ei ſz a deo rñdebit. Si vis eẽ pfect⁹:vade ⁊ vẽde. Iste quẽ tu laudas:secundus aut terci⁹ grad⁹ ẽ: quẽ ⁊ nos recipimus vũmõ sciam⁹ ꝓma secũdis ⁊ terciis ꝓferẽda. GENA. de ecclesia.dogmatib⁹: Bonũ ẽ ei facultates cũ dispẽsatiõe paupib⁹ erogare.meli⁹ ẽ ꝓ intentiõe sequẽdi vñm ĩsimul donare ⁊ absolutũ solicitudĩe egere cum xpo. CHRY.ĩ bo. Et qz de pecuniis erat ſmo:a q̃b⁹ denudari admonuit:oñdit q⁹ amplioza his retribuet:quãto ẽra mai⁹ ẽ celũ.⁊ iõ dicit: Et ba.thesau. ĩ ce. In thesauro.n.copiã ⁊ ꝓmanẽtiã retributiõis oñdit. ORI. Si ãt oẽ mãdatũ in ℞ vbo ipleẽ: Diliges ꝓxi.tuũ si.teipm:pfect⁹ ãt ẽ q̃ ipleuerit oẽ mandatũ qũo dñs dicẽti adolescẽti: Nec oĩa suaui a iuuẽtute mea:q̃si nõdũ pfecto dicit: Si vis pfect⁹ esse: forte ãt q̃ ait: Diliges ꝓxi.tuũ:nõ a dño positũ ẽ ſz ab aliq⁹ additũ qz nec marc⁹ nec lucas hũc exponẽtes addiderũt. Vel aliter: Sciptũ ĩ euãgelio ſm hebreos q⁹ cũ dñs dixisset ei: Vade ⁊ vẽ.oĩa q̃ ha.cepit dicues scalpere caput suũ:⁊ nõ placuit ei. Et di.ad eũ do. Qũo di.se.le.⁊ ꝓphe.qñ scri.ẽ ĩ lege: Diliges ꝓxi.tuum sicut teipm. Et ecce multi fratres tui filij abrae amicti ſt̃ stercore morientes p̃ fame:⁊ dom⁹ tua plena est multis bonis:⁊ nõ egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Volens ergo dominus arguere diuitem illũ dicit: Si vis perfectus esse:vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da pauperibus. Sic enim apparebit si diligis proximũ tuũ sicut teipm. Sed si pfectus est qui habet omnes virtutes quomodo fit pfectus qui vendit omia sua ⁊ pauperibus dat:⁊ Ponamus enim aliquẽ hoc feciſſe:quomodo stati erit fine ira:fine cõcupiſcẽtia:ſuſcipiens omnes virtutes ⁊ deponens malitiã vniuersam:⁊ Sapienti ergo videbitur forsan dicere: quoniã qui pauperibus tradidit bona sua ipsoꝝ oationib⁹ adiuuat⁹: accipiẽs ad sũã ſpiritalẽ inopiã illoꝝ ſpiritalẽ abundantiaz. ⁊ fit ℞ mõ pfect⁹:q̃uis aliq̃s hũanas habuerit passiones.aut ita iste q̃ mutauit ꝓ diuitiis pauptatẽ:vt fiat pfect⁹ credẽs ſmõib⁹ xp̃i:adiuuabit⁹ vt sapiẽs fiat ĩ christo iust⁹ ⁊ castus:⁊ absq̃ omi passione:non tamẽ sic vt ĩ ipso tẽpore quo tradidit bona sua pauperib⁹:fiat oĩno pfectus.sed ex illo die incipiet ſpeculatio dei adducere eum ad omnes virtutes. Aliter autem ad expositionem moralẽ transibit dicens ſubstantiam esse vnumquẽq; actus anime eius. Imperat ergo christus vendere omnem ſubstantiã mala:⁊ quasi tradere eam virtutibus operãtibus eaz que ab omni bono pauperes sunt. Sicut enim pr apostoloꝝ reuertitur ad ipsos:niſi fuerit filius pacis:sic vniuersa peccata reuertuntur ad actores eorum cũ non fuerit quis vtens malis eoꝝ:⁊ sic neq; dubitatio erit quin statim erit perfectus:qui sic rendidit omnes ꝓprias facultates. Manifestũ est autem:q⁹ qui talia agit non habet thesaurũ in celo:⁊ ipse factus celestis. In suo enim celo habebit thesaurum glorie dei ⁊ diuitias in omni ſapientia dei. Talis autẽ poterit ſequi christũ: quia non distrahitur ab aliqua mala possessione:quo minus christum ſequatur. HIERO. Multi etiã diuitias relinquentes dominũ nõ ſequuntur:nec ad perfectionẽ ſufficit niſi post contẽptas diuitias saluatorẽ ſequerentur.i.relictis malis faciant bona. Facilius enim funiculus contẽnitur q̃ voluntas. Et ideo ſequitur: Et veni ſequere me. Sequitur enim dominũ qui imitator est eius:⁊ per vestigia illius graditur. Sequitur: Cum audisset autẽ adolescẽs verba hec:abiit tristis. Nec est tristicia que ducit ad mortẽ. Caulaq; tristicie reddit. Erat enim habens multas possessiões.i. ſpinas ⁊ tribulos qui sementẽ dominicã ſuffocauerunt. CHRY. Non enim ſimiliter detinentur qui pauca habent: ⁊ qui multis abundant: quoniam abiectio diuitiarũ maiorẽ accendit flammã:⁊ violẽtior fit cupido. AVG. in epistola ad paulin⁹ ⁊ throrasiaz: Nescio autẽ quomodo cũ ſuperflua terrena diliguntur: artius adepta q̃s concupita ſtringũt. nã vnde iuuenis iste tristis discessit: niſi q⁹ magnas habebat diuitias? Aliud est enim iaz nolle incorporare que desunt:aliud iam incorporata diuelles. Nam enim velut extranea repudiant⁹:ista velut membra preciduntur. Scõm historiã autẽ iste adolescẽs laudabilis quidẽ ẽ:qz nõ occidit:nõ adulterat⁹ ẽ.venerabilis autẽ qz cõtristat⁹ est ĩ verbis christi vocantibus eũ ad pfectionẽ. Adolescẽs q̃ppe erat ſm aiam ⁊ ꝓpterea relinquẽs christũ abiit.

Jesus autẽ dixit discipul⁹: Amẽ dico uobis: quia diues difficile intrabit in regnũ celoꝝ. Et iterum dico uobis: Facili⁹ ẽ camelũ per foramẽ acus trãsire: q̃m diuitẽ intrare in regnũ celoꝝ. Audítis autez his discipuli mirabantur ualde dicentes: Quis ergo poterit salu⁹ esse? Aspiciens autez iesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud deũ aũt oĩa possibilia sunt.

GLO. Occasiõe h⁹ auari de quo ꝓdictũ ẽ: habuit ſmonẽ dñs de auaro.vñ dr: Jesus aũt dixit discipulis suis: Amẽ dico vobis. CHRY. q̃ ꝺ̃ dixit nõ pecuniis q̃dẽ detrabẽs:ſed eis q̃ detinẽt⁹ ab ipis. Et discipulos pauper exĩtes nõ vecũdari ob ſopiã. HYLA. Habere enim diuitias criminis nõ ẽ:ſz modꝰ i habẽdo retinẽdus ẽ. Nã qũo cõicandũ ẽ necessitatib⁹ ſanctoꝝ ſi cõicãdi mã ñ relinq̃t. RABA. Sed inter pecunias habere ⁊ pecunias amare non

nulla distãtia est:tuti⁹ autẽ ẽ:nec habere nec amare diuitias. REMI. Unde dñs in marco exponens hui⁹ loci sensum: difficile ẽ cõfidentib⁹ i diuitiis itrare in regnũ celoz̃. illi enĩ in diuitijs confidunt: qui omnẽ suam spem in diuitijs collocãt. HIERO. Omia vero diuitie habite difficile contẽnunt nõ dixit: q̃ impossibile est diuitẽ intrare in regnũ celoz̃ sed difficile. vbi difficile ponit nõ ipossibilitas ꝓtendit: sed raritas demõstrat. HYLA. Periculosa. n. cura est velle diteſcere: ⁊ graue on⁹ innocẽtia subijt incremẽtis opũ occupata. Rem enĩ seculi famulatus dei non sine seculi vitijs assequet: hic difficile est diuitẽ regnũ celoz̃ adire. CHRY. in homel. Quia vero dixerat difficile diuitẽ itrare i regnũ ꝓcedit ad oñendũ q̃ ẽ ipossibile. vnde sequitur: Et iterũ dico vobis: facili⁹ est camelũ per foramẽ acus trãsire: q̃z diuitẽ itrare in regnũ celoz̃. HIERO. Scõm hoc null⁹ diuituz salu⁹ erit. Sed si legamus Isaiã: quomodo cameli madian ⁊ epha venãt ad hierusalẽ cum donis atq̃ muneribus: ⁊ qui quõdã curui erant: ⁊ vitioz̃ grauitate distorti ingrediant portas hierusalẽ: videbim⁹ quomodo ⁊ isti cameli q̃ bus diuites cõparantur cũ disposuerit graue sarcinã peccatoz̃: ⁊ tori⁹ corpis prauitatẽ: intrare pñt p angustã ⁊ artã viã que ducit ad vitaz̃. CHRY. super matheũ: Gentiũ etiã anime assimulate sunt torto camelis: in quib⁹ erat gib⁹ idolatrie: q̃ cognitio dei erectio est animaz̃. Ac⁹ aũt est fili⁹ dei: cuius ꝑma ps subtilis est fm diuinitatẽ: alia vo grossior fm incarnatõem eius. Tota aũt recta ẽ: ⁊ nullã habet deflectionẽ: per cui⁹ vuln⁹ passiõis gẽtes egresse sunt in vitã eternã hac acu cõsuta ẽ immortalitatis tunica. ipa ẽ ac⁹ que spũ cõsuit carnẽ. hec ac⁹ iudai cũ populũ iũxit ⁊ gentiũ. hec ac⁹ amicitiã angelorũ ⁊ hoĩm copulauit. Facili⁹ est ergo gẽtiles trãsire p foramẽ ac⁹: q̃z diuites iudeos intrare regnũ celoz̃. Si. n. gẽtes cũ tãto labore diuellũt ab irrõnabilib⁹ idoloz culturis: q̃tomagis iudei diuellũt a rõnabilib⁹ dei culturis. GLO. Aliter dñ: Quia hierosolymis quedã porta erat que foramen ac⁹ dicebatur p quam camelus nisi depposito onere: ⁊ flexis genibus transire nõ poterat. per quod significat diuites nõ posse trãsire viam artam que ducit ad vitã: nisi soꝛdibus peccatorũ ⁊ diuitijs positis salte nõ amãdo.

GRE. nyss. moza. Uel nomine diuitis quemlibz elatum: cameli appellatõne ꝓpam cõdescẽsiõem significat. Camelus autẽ per foramẽ acus transit: cũ redemptoꝛ noster vsq̃ ad susceptõem mortis per angustias passionis intrauit: que passio velut acus extitit: quia dolore corpus pupugit. Facilius autẽ camelus foramẽ acus q̃z diues regnũ celoz̃ ingreditur: quia nisi ipe ꝑius per passiõem suam foramen nobis humilitatis ostẽderet: nequaq̃ se ad humilitatem ipius superba rigiditas inclinaret. CHRY. in homel. Discipuli autem inopes existẽtes turbantur pro salute aliorũ volentes: ⁊ doctorũ iam viscera assumẽtes. vnde sequitur: Audiẽtes autem discipuli: mirabantur dicẽtes: Quis ergo poterit saluus esse? AVGV. de questio. euãge. Cum autẽ pauci sint diuites in comparatiõe multitudinis pauperũ intelligendũ est q̃ omnes qui diuitias cupiũt in diuitum numero haberi discipuli animaduerterũt.

CHRY. in homel. Dei autem opus hoc esse conseqüenter ostẽdit: quoniã multa opus est gratia vt homo in diuitijs dirigatur. vnde sequit: Aspiciens autem iesus dixit eis: Apud homies hoc impossibile ẽ apud deum autem oĩa possibilia sunt. Per hoc q̃ dicit Aspiciẽs: significat euãgelista q̃ mãsueto oculo timidam eorum mentẽ mitigauit. REMI. Nõ aũt hoc sic intelligẽdũ est q̃ possibile sit apud deum q̃ diues cupid⁹ auarus ⁊ superb⁹ intret in regnũ celoz̃: sed vt cõuertat ⁊ sic intret. CHRY. in homel. Neq̃ etiã hoc ideo dicit vt resupinus iaceas: ⁊ sicut ab impossibilib⁹ abstineas: sed magnitudinẽ iusticie ꝺsideras insilias deũ rogãs.

¶ Tũc respõdens petr⁹ dixit: Ecce nos relinq̃m⁹ oĩa: ⁊ secuti sumus te Quid ergo erit nobis? Jesus autẽ dixit illis: Amẽ dico uob: q̃ uos q̃ secuti estis me in regeneratiõe cũ sederit fili⁹ hois in sede maiestat̃is sue: sedebitis ⁊ uos sup sedes duodeci: iudicãtes duodeci trib⁹ isrl̃. Et ois q̃ reliq̃rit domũ uel frẽs aut sorores: aut pr̃em aut mr̃em aut uxores aut filios aut agros pp nomẽ meũ: centuplũ accipiet: ⁊ uitam eternã possidebit. Multi autem erũt pr̃imi nouissimi: ⁊ nouissimi pr̃mi.

ORIGE. Audiverat petrus verbũ christi dicentis: Si vis perfect⁹ esse: vade ⁊ vende omnia que habes. Deinde confidetanit adolescentẽ cum tristicia abeuntẽ ⁊ difficultatẽ diuitũ ingrediẽdi in regnuz celoꝝm: ideo quasi qui non facilẽ rem consummauerat fiducialiter quesiuit. Etsi enim minima cũ fratre reliquit: sed nõ minima estimata sunt apud deũ considerãtẽ: q̃n ex tãta plenitudine dilectõnis illa minima reliq̃rũt vt etiã si multas habuisset possessiones oĩa reliq̃sset. Et puto q̃ magt petrus ꝺfidnes de affectu suo q̃z de ipa q̃titate rez relictaz̃ fiducialiter inrogauit. vnde dñ: Tũc rñdens petr⁹ dixit ei: ecce nos relinq̃m⁹ oĩa. CHRY. in ho. Qualia oĩa o beate petre: arũdinẽ: rbere: nauigiũ. Cui q̃dem h̃ dicis: nõ pp munificẽtiã: sed vt p interrogatõez hãc inopẽ inducat plebẽ. quia. n. dñs dixerat: Si vis pfectus esse: ne dicat aliq̃s inopũ: Quid igit̃ si nõ habuero: nõ possum esse pfectus: Interrogat petrus: vt tu inops discas: q̃n in nullo hinc diminutus es. Qui. n. claues regni celoz̃ accepat: pro bis q̃ ibi sũt iam confidit: ⁊ ꝑ orbe terrarũ vniuersa interrogat. Intuere aũt ⁊ qual̃ respõdet diligẽter ficut christ⁹ inq̃siuit: etenĩ christ⁹ duo a diuite expetit dare pauperib⁹ ⁊ sequi se. ꝓpter hoc ipe addit: Et secuti sum⁹ te

ORI. Potest dici fm oĩa que pater reuelauit petro esse filum suũ: secuti sum⁹ te iusticiã sanctificatõnem ⁊ huiusmodi. Propter hoc quasi victoz athleta interrogat que sũt prẽmia certaminis.

HIERO. Quia ergo nõ sufficit tñ relinq̃re iũgit

qō pfectū ē: Et secuti sum⁹ te: fecim⁹ quidē qō iussi sti: qd ergo nobis dabis p̄mij: ⁊ h̄ est qō dī: Quid ergo erit nobis. Sequē: Je. aūt di. il. Amē di. vo q̄ vos q̄ secu. estis me. HIE. Nō dixit: Qui reliq̄stis oīa. Hoc. n. ⁊ socrates fecit plūs: ⁊ multi alij diuitias cō tēpserūt: Sed q̄ secuti estis me. qō ꝑpe apl'oz ē atq; credētiū. HYLA. Secuti sunt q̄dem discip'li xp̄m in regeneratōe. i. in lauacro baptismi in fidei sancti ficatōe. hec. n. illa regeneratio est quā apl'i sūt secuti quā lex indulgere nō potuit. HIE. Uel aliē debet ostrui: Uos q̄ secuti estis me: sedebit⁹ i regeneratōe. .i. quādo mortui ex corruptiōe resurgēt incorrupti: sedebitis ⁊ vos in solijs iudicātiū cōdēnātes. xij. tribꝰ isrl': quia vobis credētib⁹ illi credē noluēr. AVG. .xx. de ci. dei: Sic. n. caro nr̄a regenerabit ꝑ incorrup tiōem: quēadmodū aīa nr̄a regenerabat ꝑ fidem.

CHRY. sup matth. Futurū. n. erat vt i die iudicij riderēt iudei: Die nō te cognouim⁹ filiū dei i cor pe cōstituti. quis hoīm videre poterat thesauruz in terra absc̄ditū: solē nube celatū: Rīdebūt ergo di scipuli: Et nos homies fuim⁹ rustici ⁊ obscuri i ple be: vos sacerdotes ⁊ scribe. sed i nobis bona volun tas facta est quasi lucerna rusticitatis nr̄e: in vobis aūt malicia facta est quasi caligo scie vr̄e. CHRY. in home. Propter h̄ aūt nō dixit: Et gētes ⁊ orbem terraz sed tribꝰ isrl': q̄ in eis dē erāt educati ⁊ legib⁹ ⁊ osuetudinib⁹ apl'i ⁊ iudei. Cuz ergo direrit iudei: q̄n ꝓ h̄ nō potuim⁹ credere christo: q̄ lex ꝓhibuit discipuli in mediū inducerent q̄ eādē susceꝑt legē Sed dicet alīq̄s: Quid magnū ꝓmisit eis: si id quod niniuite habēt et regina austri hoc ⁊ ipsi habebūt: Maxima quidē alia p̄mia ante ⁊ post eis ꝓmittit: sed ⁊ hic occulte insinuat aliquid pl⁹ illis. De illis. n. simpl'r dixit: q̄ surgēt ⁊ cōdēnabūt generatōez hāc de his aūt: Cū sederit filꝰ hoīs: sedebitis ⁊ vos. Ma nifestū est ergo q̄ cōregnabūt ⁊ cōmunicabūt i glo ria illa: honorē. n. ⁊ gl'iam ineffabilez significat per thronos. Qual'r aūt hec ꝓmissio ꝓpleta est: nūquid .n. ⁊ iudas sedebit: nequaq̄. Lex. n. a dño posita est ꝓ hieremiā ꝓphetā: loquar sup gētē ⁊ regnū vt edifi cem ⁊ plantē illud. sed si fecerit malū in conspectu meo penitebo: ⁊ ego de bonis que locut⁹ sum vt fa cerē eis. q. d. Si indignos seipos ꝓmissione faciant nō adhuc faciā quod ꝓmisi. Indignū aūt seip̄m ꝑ n cipatu iudas ostēdit: ⁊ ꝓpter hoc tūc loquēs discipu lis nō simpl'r eis ꝓmisit. neq; n. dixit: Vos sedebitis sed adiūxit: Qui secuti estis m: ent ⁊ hic iudā exclu dat: ⁊ eos qui postea futuri erāt attraberet. nō enim ad illos solos dictū est: neq; ad iudā ⁊ iā indignuz effectū. HYLA. Sequela ergo christi apostolos sup. xij thronos iudicādis. xij. tribꝰ isrl': in. xij. patriar charū gloriā copulauit. AVG. xx. de ci. dei: Ex hoc .n. loco discim⁹ cū suis discipulis iudicaturū iesum. vnde ⁊ alibi iudeis dicit: Ideo iudices vestri erunt. nec q̄n sup. xij. sedes sessuros esse ait. xij. solos homi nes cū ipo iudicaturos putare debemus. Duodena rio quippe numero vniuersa quedā significata est iudicantiū multitudo: ꝓpter duas ꝑtes numeri se ptenarij quo significat plerūq; vniuersitas: q̄ due partes. i. tres ⁊ quatuor altera ꝑ alterā multiplica te. xij. faciūt: alioq̄n quoniā in locuz iude traditoris apostolū mathiā legimus ordinatū: Apost ol⁹ pau lus qui plus illis omnib⁹ laborauit: vbi ad iudican dū sedeat nō habebit: qui, pfecto cū alijs sanctis ad numerū iudicū se ptinere demōstrat cū dicit: Nō scitis quia angelos iudicabim⁹? AVG. in libro de penitētia: In hoc ergo numero iudicātiū oēs intel ligunt qui ꝓpter euāgeliū sua oīa dimiserūt: et se cuti sunt oīm. GRE. xx. mo. Quisquis. n. stimulo diuini amoris excitat⁹ hic possessa reliquerit: illic ꝑ culdubio culmē iudicarie ptātis obtinebit: vt simꝫ tūc iudex cū iudice veniat: qui nūc ꝑsideratōe iudi cij sese spōtanea paupt̄ate castigat. AVG. xx. de ci. dei: De ipsis que q̄z iudicandis in hoc numero duo denario silis causa ē. nō. n. quia dictū ē: Iudicātes .xij. tribꝰ isrl': tribꝰ leui que. xuj. ē ab eis iudicāda nō erit: aut solum illum populū: nō etiā gētes ceteras iudicabūt. CHRY. sup matthēū: Tiel ꝓ h̄ ꝙ dicit: Interrogatōe. ꝓmittit christ⁹ tps christianitatis su turū post ascēsionē suā quādo. s. hoies regenerant ꝓ baptismū: ⁊ illud est temp⁹ quādo christ⁹ sedet i se de maiestatis sue. Et inde quia nō de tpe futuri iu dicij dicit: sed de vocatōe gentiū vniuersaz. nō enim dixit: Cum venerit filius sup sedem maiestatis sue: sed Cum sederit in sede maiestatis sue. Quod et tūc fuit ex quo gentes credere ceperūt in christum: sm illud psalmi: Regnabit dñs sup gētes: de⁹ sedet sup sedē sanctā suā. Et extūc apl'i sederūt super. xij thro nos. i. in omnib⁹ christianis. omis. n. christian⁹ q̄ in scipit verbū petri thron⁹ fit petri: ⁊ sic de alijs apl'is sedēt ergo apl'i in his thronis in. xij. ptes dil. icet im diās aiaz ⁊ diuersitates cordiū q̄s sol⁹ de⁹ cognoscat. Sic. n. iudeoz ppl's in. xij. trib⁹ fuit diuisus: sic ⁊ vni uersus ppl's christian⁹ diuidit in. xij. trib⁹ vt q̄dam aie sint de tribu ruben: ⁊ sic de alijs ꝓpter diuersas vir tutes. Non enī omēs gratie in omnib⁹ equal'r sunt sed vn⁹ ꝓcedit in ista: alī⁹ in illa. Et sic apostoli mira cabūt. xij. trib⁹ isrl'. i. omēs iudeos: ꝑ hoc q̄ verum apostoloz ē a gentib⁹ receptū. Omēs aūt christiani sunt quidē. xij. sedes apl'oz̄um: sed vna sedes christi. Christi. n. oēs virtutes sūt q̄si vna sedes: q̄ in ei vir tute equal'r ipe sol⁹ fact⁹ ē. vnusq; sq; apl'oz̄ i aliquo bono spāli fit pfectioz: vt petr⁹ in fide: ⁊ ꝺ per fi de scit in fide: iob⁹ in innocētia: ⁊ sic de alijs. ⁊ q̄ de retributōe apl'is in h̄ mūdo dāda christ⁹ loq̄t demō strat q̄ sequit. Et om. q reli. do. vel fra. Sun. in h̄ se culo cētuplū recipiūt: sine dubio ⁊ apl'oz̄i etiā in h̄ seculo merces futura ꝓmittebat. CHRY. i hom. Uel discipul⁹ ꝓmittit futura: q̄ excelliores erāt iā et nihil p̄ntiū querebāt: alijs aūt que sūt h̄ repromittit ORI. Uel aliter: Sicꝫ reliquerit oia ⁊ secut⁹ fue rit christū que ꝓmissa sunt petro ⁊ ipe recipiat. Se aūt nō omia reliq̄t: sed quedā spāl'r referēs hic mul tiplicia recipiet: ⁊ vitā possidebit eternā. HIE. Ex occasiōe aūt hui⁹ sme q̄dā introducūt mille ānos p̄ resurrectōem dicētes: Tūc nobis cētuplū oīm rerū q̄s dimisim⁹: ⁊ vitā eternā eē reddēdā: q̄ si i ceteris do gma sit ꝓmissio: i vxoribꝰ appeat turpitudo: vt q̄ mā ꝓ dño dimiserit: cētū recipiat i futuro. Sensus igit iste ē: Qui carnalia ꝓ salvatore dimiserit: spiritalia recipiet: q̄ opatōe ⁊ merito sui q̄si quo nūero cene nari⁹ ꝓparet. ORI. Sz i h̄ scl'o q̄z ꝓ frib⁹ carnalib⁹ multos inueniet frēs i fm fidē: sic ⁊ pentes oēs ep̄os ⁊ p̄sbyteros ⁊ filios oēs etatem filioū habentes.

Simile est regnū celoꝝ hoī patrifamilias: q̄si primo mane cōduxerit operarios in vineā suā. Cuius aūt tanta cum operarij ex nouissimo: mittit eos in vineā suā. Singulus circa horā tertiā videt alios stare in foro ocio sos: ⁊ dixit illis: Ite vos in vineā meā: ⁊ q̄ iustū fuerit dabo vobis. Illi aūt abierūt. Iterū exit circa horā sextā ⁊ nonā horā: ⁊ fecit similiter. Circa undecimā aūt exiit: ⁊ inuenit alios stantes: ⁊ dicit illis: Quid hic statis tota die ociosi? Dicūt illis: Quia nos cōduxit. Dicit illis: Ite ⁊ vos in vineā meā. Cū sero aūt fa

Sūt aūt ꝛ angeli fratres ꝛ sorores oēs: q̄ exhibuerūt se christo v̄gines castas tam iste q̄ nūc būt in ēris: q̄s ille q̄ iam venīt in celis. Agros aūt ꝛ domos m'ti plices intellige in rec̄e paditi ꝛ ciuitate dei: sup hec aūt oīa possidebūt vitā eternā. AVG. xx. de ci. dei: ℔ etiā q̄ ℔ oī: Cētuplū accipiet. exponēs quodam modo apls ait: q̄si nihil būtes ꝛ oīa possidētes. Cē tū. n. p ip̄a vnitatē ponūt aliq̄. HIE. q̄ aūt dicit: Et oīs q̄ reli. fra. cōgruit illi sine q̄ dixerat: Ue ni separe hoīem a p̄re suo. Qui. n. pp fidē christi ad p̄dicatōem euāgelii oēs affect⁹ cōtēpserit atq; diuitias ꝛ scī voluptates: isti cētuplū accipiēt: ꝛ vitā eē nā possidebūt. CHRY. in ho. Cū aūt dicit. Qui reli. vrorē. nō ℔ ait vt simplr nuptie diuellāt sed vt oī b⁹ p̄feram⁹ fidei pietatē. Videt aūt mihi ꝛ psecutōis tps occulte insinuare. qz. n. multi futuri erāt filios ad impietatē trahētes: cū ℔ acciderit: neq; p̄ pribus neq; p viris habeāt. RABA. Uel qz multi virtutū studia nō eadē q̄ incipiūt intētiōe pietatis ꝓsum māt: sed vel tepescūt vel accelerare labūt. Sequitur Mul. aūt erūt p̄mi no. ꝛ no. p̄mi. ORI. Per ℔ exhortat eos qui nup accedūt ad v̄bū diuinū: vt festinēt ad pfectū ascēdere p̄ multis q̄ videt senuisse i fide. Pōt etiā hic sensus destruere eos q̄ gloriāt eo q̄ christianis parētib⁹ sunt enutriti in ip̄a christianitate: neq; pusillanimes fiāt q̄ christianitat dogmata nouissime recepint. Habet etiā aliū itellectū vt sint p̄mi ifrlite q̄ facti sunt nouissimi pp infidelitatē: gētes aūt nouissimi p̄mi. Caute aūt dicit: Multi. nō ei oēs p̄mi erūt nouissimi: nec oēs nouissimi p̄mi. Ad huc aūt multi hoīm q̄ nā nouissimi sūt efficiūt p vitā angelicā q̄busdā angeli supiores: ꝛ q̄dā angeli q̄ fuerūt p̄mi facti sunt nouissimi pp culpā. REMI. Pōt etiā spāl'r referri ad tristiciā diuitis q̄ p̄m⁹ videbat legis p̄cepta iplēdo: ſz qz ērenā substātiā ptulit deo: nouissim⁹ fact⁹ ē. Sācti apli nouissimi videbāt ſz relinq̄ndo oīa p humilitatē gr̄az facti sunt p̄mi. Sūt et plimi q̄ p⁹ studia bonor⁹ opū a bonis op⁹ defiūt: ꝛ cū fuerit p̄mi: fiūt nouissimi. CA. XX.

Simile est regnū celorū hōi patrifamilias: q exijt p̄mo mane cōducere operarios in uineā suā. Cōuētiōe aūt facta cum operarijs ex denario diurno: misit eos in uineā suā. Et egressus circa horā tertiā uidit alios stātes in foro ocio sos: ꝛ dixit illis: Jte ꝛ uos in uineā meā: ꝛ q̄ iustū fuerit dabo uobis. Illi aūt abierūt. Jterū aūt exijt circa sextā ꝛ nonā horā: ꝛ fecit similit. Circa undecimā uero exijt ꝛ iuenit alios stantes: ꝛ dicit illis: Quid hic statis tota die ociosi? Dicūt ei: quia nemo nos cōduxit. Dicit illis: Jte ꝛ uos in uineā meā. Cū sero aūt factus esset: dicit dñs uinee ꝓcuratori suo: Voca operarios: ꝛ redde illi mercedē: incipiēs a nouissimis usq; ad p̄mos. Cū uenissent ergo qui circa undecimā horā uenerāt: acceperūt singulos denarios. Uenientes aūt ꝛ p̄mi arbitrati sunt: q̄ plus essent accepturi. Acceperūt aūt ꝛ ipi singulos denarios. Et accipientes murmurabant aduersus patrēfamilias dicētes: Hi nouissimi una hora fecerūt ꝛ pares illos nobis fecisti: qui portauimus pondus diei ꝛ estus? At ille respondēs uni eorū dixit: Amice nō facio tibi iniuriā. Nōne ex denario cōueniſti mecū? Tolle quod tuū est ꝛ uade. Volo aūt ꝛ huic nouissimo dare: sicut ꝛ tibi: Aut nō licet mihi quod uolo facere: An oculus tuus nequā est: quia ego bon⁹ sum. Sic erūt nouissimi p̄mi: ꝛ p̄imi nouissimi. Multi enim sunt uocati: pauci uero electi.

REMI. Quia dixerat dñs: Multi erūt p̄mi nouissimi ꝛ nouissimi p̄mi: vt hāc sniam ꝓfirmaz sub inīxit silitudinē dicēs: Si. est reg. ce. ho. p̄rifamilias.

CHRY. sup matth. Dō p̄rfamilias christ⁹ ē: cui celi ꝛ terra q̄si vna ē domus. familia aūt celestiū ꝛ ērestriū ꝛ inferior⁹ creatura: vinea aūt ei⁹ iustitia ē: in q̄ diuerse spēs iustitiar⁹ posite sūt q̄si vites. puta mānsuetudo: castitas: patiētia: ceteq; vtutes: q̄ oēs gnāl'r iustitia appellāt: boues āt vinee cultores ponūt. vñ dr: Qui ex. p. ma. cō. ope. i vi. suā. De⁹. n. iustitiā suaz dedit i sēsib⁹ nrīs. nō pp suā vtilitatē: ſz pp nrāz. Sci tote g̃ q̄z mercenarij sum⁹ ꝓducti. Sic g̃ nemo iō cōducit mercenariū vt ℔ solū faciat q̄ maducat: sic ꝛ nos nō iō vocati sum⁹ a xp̄o vt ℔ solū operemur q̄ ad nr̄m ptinēt vsū: ſz ad gl'iaz dei. ꝛ sic mercenari⁹ pius aspicit op⁹ suū: deide quotidianū cibū: sic ꝛ nos debem⁹ aspicē q̄ ad gl'iam dei ptinēt: deide q̄ ad nrām vtilitatē. Et sicut mercenari⁹ totā die circa dñi op⁹ impēdit: vnā autē horā circa suū cibū: sic ꝛ nos omne temp⁹ vite nostre debem⁹ impēdere circa gloriaz dei: modicā aūt ptē circa vsus nrōs terrenos. Et sic mercenari⁹ dicit q̄ op⁹ nō fecerit: erubescit intrare in domū ꝛ petere panē: quō tu nō ꝓfūder| ītrare in ecclesiā ꝛ stare ante ꝓspectū dei: q̄si nihil bonū i ꝓspectu dei gessisti. GRE. i ho. Vel p̄rfamilias. i. cōditor noster habet vineā vniuersam. s. eccl'iaz que ab abel iusto vsq; ad vltimū electuz q̄ in fine mūdi nascitur⁹ est quot sanctos ptulit q̄si tot palmites misit Ad erudiēdā aūt dñs plebē suā quasi ad excolendā

ynea suã nullo tpe destitit oparios mittere: quia ꝛ ꝑus ꝓ patres: ꝛ postmodũ per legis doctores: dein de ꝓpꝫas: ad extremũ vero ꝓ apostolos ꝗsi ꝓ operarios in vinee cultũ laborauit: ꝗuis ĩ quolibꝫ modulo vel mẽsura quisquis cũ fide recta bene actõis extitit: bui⁹ vinee operari⁹ fuit. ‖ ORI. Totus aũt hoc seculũ pñs vnũ diẽ dicere possum⁹: magnũ quidem ꝗtũ ad nos: modicũ autẽ ꝗtũ ad dei vitã. ‖ GRE. in bome. Mane aũt mũdi fuit ab adã vsꝫ ad noe. Et ideo dr: Exijt primo mane cõducere operarios in vineã suã: ꝛ modũ cõductõis subiũgit dicẽs: Cõuentione facta ex denarijs diurnis. quia vnusquisꝫ in agro sancte ecclesie ꝓ spe future remunerationis laborat. ‖ GRE. Tertia vero hora a noe fuit vsꝫ ad abraam: de qua dr: Et egressus circa horã tertiã vidit alios in foro stãtes ociosos. ‖ ORI. For aũt ẽ qcqd ẽ exr vineã. i. exr eccliã xpi. ‖ CHRY. sup matt. In hoc.n. mũdo vendẽdo ꝛ emendo viuũt homies ꝛ inuicem sibi fraudẽ faciẽtes: vitã suam sustẽtant. ‖ GRE. Qui aũt sibi viuit qui carnis sue voluptatibus pascit recte ociosus arguit: qnia fructũ diuini opis nõ sectat. ‖ CHRY. sup matth. Vel ocioſi sũt peccatores: illi.n. mortui dicũt. ociosus autẽ est qui op⁹ dei nõ operat. Vis ergo nõ esse ociosus: nõ alienа tollas: ꝛ de tuis des: ꝛ opat⁹ es in vinea dñi misericordie vitẽ colẽs. Sequit: Et dixit illi: Ite ꝛ vos in vineã meã. Nota ꝙ solis ꝑmis cõuenit spãlr dare denariũ. alios aũt sub incerto pacto conducit dicens: Qõ iustũ fuerit dabo vobis. Sciẽs.n. dominus ꝙ ꝓuaricatur⁹ fuerat adã: ꝛ omẽs postmodũ in diluuio erãt perituri: certũ fecit pactũ ad eũ: ne ꝗndo dicat se neglexisse iusticiã: ꝙ nesciebat que ꝑmia fuerat receptur⁹. Istis aũt nõ fecit pactũ: quia tantus parat⁹ erit retribuere: ꝗtũ mercenarij recipe nõ spabant. ‖ ORI. Vel operios tertie hore nõ inuitauit ad totũ op⁹. quicquid aũt poterũt opari: suo arbitrio refuauit. Poterãt.n. eqle op⁹ facere in vinea eius qui ex mane sunt opati quicunqꝫ in tpe breui volebant operantẽ virtutẽ ad op⁹ extẽdere: que ante non fuerat opata. ‖ GRE. Sexta quoqꝫ hora est ab abraaꝫ vsꝫ ad moysen. Nona est a moyse vsꝫ ad aduentũ domini. vnde sequit: Iterũ aũt exijt circa sextam ꝛ nonã horã ꝛ fecit similr. ‖ CHRY. sup matthеum: Ideo aũt diũgit sextã ꝛ nonã: quia in sexta ꝛ nona generatiõem vocauit iudeorũ: ꝛ frequẽtauit cũ hõibus disponere testamẽta quasi diffinito salutis oĩ tpe iam appropiquãte. ‖ GRE. Undecima vo hora est ab aduẽtu dñi vsꝫ ad finẽ mũdi. Opator ꝙ mãe hora tertia sexta ꝛ nona antiqu⁹ ille ꝛ hebraic⁹ pplꝰ designat qui in electis suis ab ipo mũdi exordio dũ recta fide deũ studuit colere quasi nõ destitit in vinee cultura laborare: ad undecimã vo gẽtiles vocãtur. vnde sequit: Circa undecimã vo exijt ꝛ inuenit alios stãtes: ꝛ dixit illi: Quid hic statis tota die ociosi? Qui enĩ trãsacto tam lõgo mũdi tpe ꝓ vita suã laborare neglexerãt: quasi tota die ociosi stabãt. ꝫ pẽsate quid inquisite rñdeãt. Sequit enĩ: Dicũt ei: ꝙa nemo nos cõduxit. Nullus quippe ad eos patriarcha: nullus ꝓpheta ad eos venerat. ꝛ quid est dicere Nemo nos cõduxit: nisi vite nobis nemo vitã ꝓdicauit: ‖ CHRY. sup matthеũ: Que est enĩ conductio nostra ꝛ cõductõis merces: ꝑmissio vite eterne. gẽtes enĩ sole: neqꝫ deũ sciebãt neqꝫ dei ꝑmissa. ‖ HIL. Qui igit mittũt ad vineã. vnde sequit: Dixit eis Ite ꝛ vos in vineã meã. ‖ RABA. Postqꝫ aũt operis diurni ratio reddita est ad remuneratõis tempꝰ opportunũ dicit: Cũ aũt sero factũ esset. boc ẽ cum dies totiꝰ mũdi ad vesperam cõsummatiõis inclinata esset. ‖ CHRY. sup matthеũ: Cõsidera quia sero nõ alio mane mercedẽ reddit: ergo adhuc stãte seculo isto iudiciũ est futurũ: ꝛ vnicuiqꝫ merces sua reddenda. ꝛ hoc ꝓpter duas rões. Prima est: quia ipa bestitudo futura est merces iusticie: ideo nõ in illo seculo fit iudiciũ sed ante illud. Deinde ante aduentũ dñi illi⁹ ꝑmittit iudiciũ: ne videãt petõres dñi illi⁹ beatitudinẽ. Sequit: Dicit dñs ꝓcuratori suo. i. filius spũsancto. ‖ GLO. Vel si voluerit dicit pater filio: qui. s. pater opat ꝓ filiũ ꝛ filius ꝓ spũsanctũ: nõ ꝓpter aliquã differẽtiã substãtie dignitat. ‖ ORI. Vel dicit dñs ꝓcuratori suo. i. alicui angelorũ q̃ sup mercedes retribuendas est positus: siue alicui ex multis ꝓcuratorib⁹ fm ꝙ scptũ est: Sub curatoris⁹ ꝛ tutorib⁹ esse heredẽ in tpe quo puer⁹ ẽ. ‖ REMI. Vel dñs iesus christ⁹ ipse est paterfamilias ꝛ vinee ꝓcurator: sicut ꝛ ipse est ꝛ ostium ꝛ ostiarius. Ipe enĩ est ventur⁹ ad iudiciũ vt vnicuiqꝫ reddat fm ꝙ gessit. Vocat g̃ operios ꝛ reddit illis mercedem: qñ oẽs cõgregabũt in iudicio: vt vnusquisꝫ accipiat fm opa sua. ‖ ORI. Primi aũt operarij testimonium habẽtes ꝓ fidẽ nõ accepũt dei ꝑmissionẽ ꝓ nobis aliquid melꝰ ꝓspiciẽte patrefamilias: vt nõ sine nobis ꝑficiãt. Et quia miam cõsecuti sum⁹ ꝑmi mercedẽ speram⁹ accipe ꝙ sum⁹ christi: post nos aũt quam te nos opati sunt. ꝛ ideo dr: Vocа operarios ꝛ redde illis merc. suã: inci. a nouiss. vsꝫ ad ꝑmos. ‖ CHRY. sup matth. Semꝫ enĩ libẽti⁹ aliqd dam⁹ illis quos gratis donam⁹: qz ꝓ solo nostro bonore donamus Ergo omnib⁹ sanctis de⁹ reddes mercedẽ iust⁹ ostendit: gẽtib⁹ aũt dãs misericors: dicẽte apło: Gentes aũt sup miam honorare deũ. ꝛ ideo dr: Incipiẽs a nouissimis vsꝫ ad ꝑmos. Aut certe vt ostendat deus inestimabilẽ miam suã ꝑmũ nouissimis ꝛ indignoribus reddit mercedẽ: postea ꝑmis. nimia enĩ mia eius dinẽ nõ aspexit. ‖ AVGV. de spũ ꝛ littera: Vel iõ velut ꝑores reputũt minores: qz minores vilati sũt. Sequit: Cũ venissent aũt qui circa vndecimã horã venerãt. ‖ GRE. Eundẽ denariũ accipiũt q̃ laborauerũt ad vndecimã quẽ expectauerũt toto desiderio qui laborauerũt ad ꝑmã: qz equalẽ vite retributõem sortiti sunt cũ his qui ab initio mũdi vocati fuerãt bi q̃ in fine mũdi ad deũ venerũt. ‖ CHRY. sup matth. Nõ aũt iniuste: nã ꝛ qui in ꝑma pre filio culi natus est: ꝛ non amplius virit q̃s statutũ tempus vite ꝛ quid illi nocuit si post illi⁹ exitũ mundus steterit? ꝛ qui circa finem nascũtur non minus vident q̃s dies qui numerati sunt eis. ꝛ quid illis ꝓdest ad compendiũ laboris si cito mũdus finitur cũ pẽsum vite sue compleat ante mũdum. Deinde nõ est ĩbomine quãdo nascit ꝑus aut postea: sed ptãtis diuine

Ca.xx.

Nec ille quidē sibi ꝓiozē debet locū defendere: qui ꝑ⁹ nat⁹ est: nec ille ꝺtēptibilioz debet esse q̄ postea Sequit̄: Et acci. murmu. aduer. patrēfa. dicētes. Si aūt verū ē quod dixim⁹: quia ꝑmi ⁊ posteriozes tps suū virerūt ⁊ nō ampli⁹ neq; min⁹: ⁊ vnicuiq; moꝛs sua cōsummatio ipi⁹: q̄d est q̄ dicūt: Doꝛtauimus pond⁹ diei ⁊ est⁹. q̄. ſ. magna est nobis virt⁹ ad faciendā iusticiā cognoscere ꝓpe esse finē mūdi. Unde ⁊ christ⁹ nos armās dicebat. Appꝛopinq̄bit regnuz celoꝝ. Illis aūt infirmatio erat scire mūdi spacia eē longiqua. Cuius ergo nō ꝑ omne seculum virerīt: tm̄ toti⁹ seculi grauamina ptulisse vidēt̄: aut pōd⁹ totius diei dicit onerosa legis mādata: estū aūt vr̄ē erꝛoꝛis tēpatōem quā cōflabāt spūs maligni ī eos ad emulatōem gentiū eos irritātes: a q̄b⁹ oīb⁹ gētiles liberi extiterūt christo credētes: ⁊ ꝑ compēdiū gr̄e ad plenū saluati. GREGO. Uel pond⁹ diei ⁊ estus ferre ē ꝑ lōgioꝛis vite tpa carnis sue caloꝛe fatigari. Sed pōt q̄ri quomodo murmurare dicti sunt q̄ ad regnū vocant̄: celoꝝ etenī regnū null⁹ q̄ murmurat accipit: null⁹ q̄ accipit murmurare pōt. CHRY. ī hom. Nō aūt oꝛ eā que ī parabol' sūt ſm totuz qō dō inuestigare: sed itēt̄ōem ꝓpter quā cōpōsita est intelligere: ⁊ nihil vltra scrutari. Nō ergo inducit h̄ vt ostēdat aliquos eē inuidia moꝛsos: sed vt oīdat hos tāto potitos eē honoꝛe q⁹ ⁊ inuidiā alijs poterant generare. GREGO. Uel quia antiqui pr̄es vsq; ad aduētū oīs q̄tūlibet iuste virerāt: ducti ad regnū nō sunt eoꝝ hocip̄m murmurasse. Nos autē qui ad vndecimā venim⁹ post laboꝛē nō murmuramus: q⁹ post mediatoꝛis aduētū in hoc mūdo venientes. ad regnuz ducimur moꝛ vt de coꝛpe eximus. GLO. Uel omīs retro vocatio gētilib⁹ inuidet: ⁊ in euāgelii toꝛquet gr̄a. HYLA. Et ſm insolentiaz populi iam sub moyse ꝺtumacis hoc murmur opātium est. Sequit̄: At ille respōdēs vni eoꝝ dixit: Amice: nō facio tibi iniuriā. REMI. Per hūc vnuz pōt intelligi omēs qui ex iudeis crediderūt: quos amicos ꝓpter fidē nominat. CHRY. sup matthēū: Nō aūt dolebāt quasi defraudati de mercede sua: sed quia illi ampli⁹ q̄z merebāt acceperāt. Sic. n. dolent inuidi quādo alteri aliquid addit̄ quasi eis substrahat̄. ex quo patet q⁹ ex vana gloria nascit̄ inuidia Ideo. n. dolet eē secūd⁹: quia desiderat eē poꝛ: et iō inuidie motū remouet dicēs: Nōne ex denario cōueniſti mecū? HIE. Denari⁹ figurā regis habz. Recepisti ergo mercedē quā tibi ꝓmisera: hoc est imaginē ⁊ similitudinē meā: q̄d queris ampli⁹? ⁊ nō tā ipe pl⁹ accipe q̄z alium nihil accipe desideras. Tolle q̄ tuū est ⁊ vade. REMI. i. recipe mercedē tuā: ⁊ vade in gloriaz. Uolo aūt ⁊ huic nouissimo. i. gētili populo dare ſm meritū: sicut ⁊ tibi. ORI. Poꝛsitā aūt ade dicit: Amice nō facio tibi iniuriaz: nōne ex denario cōueniſti mecū? tolle quod tuū est ⁊ vade Tuū est sal⁹ q̄ est denari⁹. Uolo aūt vt huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi: nō incredibil' pōt q̄s arbitrari hūc nouissimū esse apl'm paulū: q̄ vna hoꝛa opatus est: ⁊ sil'r omēs qui ante eū fuerunt. AVG. de sancta virgi. Quia vero ipa vita eterna ꝑfecta erit omnib⁹ sanctis eccl̄is denari⁹ oīb⁹ ē arbitrat⁹ q̄ ē omniū merces. q⁹ vo in ipa vita eterna diuīcte fulgebūt lumina meritoꝝ: multe māsiones sunt apud pat̄m; ac ī domo quidē impari nō viuet alius ꝑfectius. in mltis aūt māsiōib⁹ bonoꝛat⁹ a li⁹ alio clarius. GRE. Et quia ipa regni ꝓceptio ei⁹ est bonitas voluntatis recte subiūgit̄: Aut nō licz mihi q̄ volo facē. Stulta. n. est questio homis cōtra bonitatē dei murmurare. Conquerēdū quippe esset nō si dat q̄ nō debet: sed si non daret q̄ deberet. vnde apte subditur: Aut oculꝰ tuꝰ neq; est: quia ego bonꝰ sum. REMI. Per oculū. n. vult intentōem intelligi. Judei nāq; neq; habuerūt oculū. i. intentōem malā: q⁹ de salute gentiū dolebāt. ad quid aūt sensus huius pabole tēdat. manifestat cū subdit̄: Sic erūt ꝑmi nouissimi ⁊ nouissimi ꝑmi: eo. ſ. q⁹ iudei de capite vertātur in caudā: ⁊ nos de cauda mutamur ī caput. CHRY. sup matth. Aut ideo ꝑmos dicit nouissimos: et nouissimos ꝑmos nō vt nouissimi digniozes sint q̄z ꝑmi: sed vt coequēt̄ ⁊ nulla sit inter eos differētia tēpis causa. Nō aūt dicit: Multi. sunt vo. pau. ve. electi Nō ad supioꝛes ꝑtinet sed ad gētes: q̄n ex ipis gētibus q̄ multi vocati sunt: pauci sunt eligēdi. GRE. Ad fidē. n. plures veniūt: ⁊ ad celeste regnū pauci ꝑducūt̄: pleriq; n. deū vocib⁹ sequūt̄: moꝛib⁹ fugiunt Ex hoc ergo duo pēsare debemus. Primū est vt de se q̄sq; mīme ꝑsumat: q⁹ cū ita ad fidē vocat⁹ ē: vtrū ad regnum eligēd⁹ sit nescit. Secūdū vo est vt vnus quisq; ꝓximū suū quē iacere in vitijs cōspicit: desperare nō audeat: quia diuine mīe diuitias ignoꝛat. Ut aliter: Mane nostrū puericia est. hoꝛa tertia adolescētia intelligi pōt: quia quasi iam sol in altū ꝑficit: vū caloꝝ etatis crescit. Sexta aūt iuuēt⁹ est: q⁹ velut in cētro: sol figit̄ dum in ea plenitudo roboris solidat̄. Nona autē senect⁹ intelligit̄: in qua velut sol ab alto axe descēdit: quia etas a caloꝝ iuuētutis deficit. Undecima vo ē ea etas: q̄ decrepita l' veterana vocat̄. CHRY. in hom. q⁹ aūt nō omēs simul cōducit: sed alios mane: alios hoꝛa tertia: ⁊ sic de alijs ex differētia mētis eoꝝ ꝓcessit. Tūc. n. eos vocauit: quādo erāt obituri. nam ⁊ latronē vocauit: quādo obitur⁹ erat. Si aūt dicāt: quia nemo nos cōduxit: sicut dictū est: Nō oꝛtet oīa scrutari q̄ in pabolis sunt. Jtē hoc nō dicit: dñs sed opari⁹. q⁹. n. ipe omēs q̄stū ad se ꝑtinet a ꝑma etate vocet significat cū dr̄: Exiit ꝑmo mane oparios cōducere. GRE. Qui ergo vsq; ad vltimā etatez deo viuere neglexerūt: vsq; ad hoꝛā vndecimā ociosi stetēterūt: ⁊ tamē tales paterfamilias vocat: ⁊ plerūq; ante remunerātur: q⁹ ꝑ⁹ ad regnū de coꝛpe exeūt: q̄z hi qui modo in puericia vocati esse videbant. ORIGE. Nō aūt dicetur: Quid hic statis tota die ociosi: dis qui spū insipiētes carne ꝺsumūt: si postea regredi volūt vt iteꝛ spū viuāt: q̄ nō dicim⁹ dissuadētes ne ad domum paternā reuertāt̄: lasciui filij qui viuendo luxurioſe euāgelice doctrine substātiā ꝺsumpserūt. Sed q̄n nō sīles sunt eis qui peccauerūt in iuuētute sua dū nō adhuc didicissent que fidei erāt. CHRY. ī ho. Q̄ aūt dicit: Erūt ꝑmi nouissimi ⁊ nouissimi ꝑmi. eos occulte īsinuat q⁹ a ꝑncipio claruerūt: ⁊ postea virtutē ꝺtēpserūt: et rursus eoꝝ q⁹ a malicia reducti sunt ⁊ multos ꝓxcesserūt. Cōposita est ergo hec pabola vt eos audiozes facēt: q⁹ ī vltīa senectute cōuertunt̄: ne estimarēt se min⁹ aliq̄d habituros.

¶ Et ascēdens ihesus hierosolymā

assumpsit duodecī discipulos secre
to:ꝛ ait illis: Ecce ascendim⁹ hiero
solymam: ꝛ filius hominis tradet̄
pncipibus sacerdotū ꝛ scribis: ꝛ cō
demnabunt eum morte: ꝛ tradent
eum gentibus ad illudendu3: et fla
gellandum: ꝛ crucifigēdū: ꝛ tertia
die resurget.

¶ CHRY. in home. Dom⁹ a galilea veniēs nō re
pēte hierosolymam ascēdit: sed pus miracula fecit:
phariseos cōfutauit: ꝛ discipulos de vite pfectōe et
remuneratōe instruxit: nūc ascēsur⁹ hierusalē: rursꝰ
eis de passiōe loquit̄. vnde dr: Et ascē. ie. hiero. assū.
duode. disci. secretō. ¶ ORI. In. xii. adhuc erat et in
das. adhuc. n. forsitan dign⁹ erat cū aliis seorsū audi
re q̄ passur⁹ erat mgr̄. ¶ CHRY. sup matth. Dis aūt
sal⁹ hoim in christi morte posita est: nec ē aliq̄d ppē
qō magis deo grās agere debeam⁹: q̄z ppter mortez
ipsi⁹. Ideo. xii. apl̄is in secreto mortis sue annūciauit
mysteriū: q̄z semp pciosior thesaur⁹ in meliorib⁹ vas
includit̄. Si aūt alij audissent passionē christi futu
rā: viri forsitā turbarēt̄ ppter infirmitatē fidei: ꝛ mu
lieres ppter molliciē sue nature: et q̄ in tali negocio
ad lachrymas excitāt. ¶ CHRY. in ho. Dictū ē q̄dē
ꝛ ad multos: tū occulte sicut ibi: Soluite tēplū: ꝛ si
gnū nō dabit̄ ei: nisi signū ione pphete. Discipul̄ āt
manifeste exposuit dicēs: Ecce ascēdi. hierosolymā.
CHRY. sup matth. Nō dicit: Ecce ꝟstātie fmo est:
vt memorie pūtie h⁹ in cordib⁹ recōdāt. Dicit autez:
Ascēdam⁹. ac si. d. Videte quia voluntarie vado ad
mortē. Cū g̃ viderit me in cruce pēdētē ne estimet
me hoiem ee tm̄: nā ꝛ si posse mori hoīs ē: velle tamē
mori: hois nō ē. ¶ ORI. Doc igit̄ dsiderātes scire de
bem⁹: qm̄ frequēter etiā cogscētes qm̄ ꝛ tentatōes
aliq̄s subituri sum⁹: nosipos offerre debem⁹: sed su
pra dictū ē: Si q̄s vos psecut⁹ fuerit in vna ciuitate
fugite in aliā. sapiētis in christo est: vt ognoscat q̄le
tps exigit declinatōem: q̄le obuiatōem piculoū.
¶ HIE. Crebro aūt de passiōe sua discipul̄ dixerat:
sed q̄z multis in medio disputatis potat labi de me
moria q̄ audierāt: itur⁹ hierosolymā: ꝛ secū ductu
rus apl̄os ad tētatiōem eos pat: ne cū veniat psecu
tio ꝛ crucis ignominia scādalizent̄. ¶ CHRY. super
matth. Tribulatio. n. cū supuenerit expectātib⁹ no
bis leuior inuenit̄ q̄z eēt futura si repētina venisset.
¶ CHRY. in ho. Predicit etiā eis vt discāt: qm̄ pm̄s
ad passiōem venit ꝛ volēs. sed a pn⁹ q̄dē morte pdi
xit eis solā: qm̄ aūt exercitari sunt adducit alia. s. qm̄
tradidit eū gētib⁹. ¶ RABA. Tradidit. n. iudas dm̄z
iudeis: ꝛ ipi tradiderūt eū gētib⁹. i. pilato ꝛ ptāti ro
manor̄. Jō aūt dns i mūdo noluit pspari sz grauia
pati: vt osdēt nobis q̄ ad delectatōem cecidim⁹: cuz
q̄ amaritudine redire debeam⁹. vñ seq̄t̄: Ad delu. et
fla. ꝛ crucifigēdū. ¶ AVG. xviij. de ci. dei: Passione
osdit q̄d sustinē p veritate: resurrectōe q̄d spare in
trinitate debeam⁹. vñ dicit: Et ter. di. re. ¶ CHRY. i
ho. Nue q̄dē b⁹ gr̄a dixit: vt cū tristia viderint: resur
rectōez expectarēt. vñ subdit: Et ter. di. re. ¶ AVG.
.iiii. de ci. dei: Una. n. mors. s. saluatoris fm corpus
duob⁹ mortib⁹ nr̄is saluti fuit. s. aīe ꝛ corpis: et vna
ei⁹ resurrectio duas nobis resurrectōes pstitit. Hec
aūt rō simplici ad duplū: ozit̄ q̄dē a ternario numero
vnū q̄ppe ꝛ duo tria sunt. ¶ ORI. Dic aūt nō refer
rūt discipuli dixisse aut fecisse aliq̄d: cū audissent ri
stia hec christo futura recordātes q̄ dns dixit ad pe
trū: ne audiāt talia vel peiora. ꝛ nūc q̄dē q̄ dnum as
trās scire se arbitrāt̄ scribe: odēnāt iesum morte e lu
guis suis flagellāt: ꝛ crucifigūt eū p hoc q⁹ tollē vo
lūt doctrinā ipsi⁹. Ille aūt paululū deficiēs: surgit
apparēs his qui acceperūt posse videre.

¶ Tūc accessit ad eū mr̄ filioz zebe
dei cū filijs suis adorās ꝛ petēs ali
q̄d ab eo. Qui dixit ei: Quid vis?
Ait illi: dic vt sedeāt hi duo filij mei
un⁹ ad dextrā tuā: ꝛ un⁹ ad sinistraz
i rgno tuo. Rñdēs āt ies⁹ dixit: Ne
scitis quid petatis. Potestis bibere
calicē quē ego bibitur⁹ sū? Dicūt ei
possum⁹. Ait illis: Calicē q̄dē meū
bibetis: sedere aūt ad dextrā meam
uel sinistrā nō est meū dare vobis:
sed quib⁹ paratū est a patre meo.

¶ HIE. Quia p⁹dīa dixerat dns: Et tria die resurg
putauit mr̄ p⁹ resurrectōem illico regnatur⁹ ꝛ aur
ditare femineā: pūtia cupit: imemor futuror. vñ dr:
Tūc acces. ad eū mr̄ fili. zebe. cū fi. suis. ¶ CHRY. sup
matth. Nec mr̄ filioz zebedei ē salome: cui⁹ apud al
tez euāgelistā ponit̄ nomē vere pacifica: q̄ vere filo
os genuit pacis. Magna laus mulieris et hoc loco
colligit̄. q̄z nō solū filij reliq̄runt pēm: sed ipa reliq̄
rat vitz suū: ꝛ secuta fuerat christū. q̄ ille sine illa v
uere poterat: ista aūt sine christo salua ee nō pocat
nisi forte q̄s dicat: q̄z infra temp⁹ vocatōis apl̄oz ꝛ
passiōis christi: mortu⁹ est zebede⁹: ꝛ sic illa sexu fra
gilis etate defecta: christi vestigia sequebat̄. q̄ fidos
nunq̄ senescit: ꝛ religio fatigatōnem nō sentit. Ma
dacē aūt fecerat eā ad petēdū nature affect⁹. vñ dr:
Adorās ꝛ petēs aliq̄d ab eo. i. reuerētia exhibita pe
tit vt q̄ petierit sibi det̄. Seq̄t̄: Qui dixit ei: q̄d vis
Nō interrogat q̄si nesciēs: sed vt illa exponēte mate
riā faceret irrōnabilē ee petitōem. vñ subdit: Ait
li: Dic vt sedeāt hi duo filij. ¶ AVG. de cō. euā. Do
aūt hoc p mrēm dictū esse matthe⁹ exp̄sit: marcus
ipos filios zebedei phibet dixisse: cū illa illoz volun
tatē attulisset ad dnm: vnde magis ipos q̄z illam di
xisse quod dictū ē: marc⁹ breuit̄ intimauit. ¶ CHRY.
in home. Videbāt. n. seipos honoratos p alijs: ꝛ au
dierāt: q⁹ sup. xij. thronos sedebitis. vnde pmatū ip⁹
cathedre petebāt accipe. Et q⁹ q̄dē pl⁹ alijs honesta
apud christū habebāt nouerāt: timebāt vero perti
sibi pferri. vnde ꝛ ali⁹ euāgelista dicit: q⁹ q⁹ ppē eriā
hierusalē: putabāt q⁹ regnū dei esset in tantis. i. ali
quid sensibile. Unde manifestū est q⁹ nihil spiritale
petebāt: nec intelligētiā supioris regni habebant.
¶ ORI. Si. n. in regno mūdiali in honore esse vide

Ca.xx.

tur qui sedēt cū rege: nō fuit mr̄ si mulier muliebri simplicitate et impitia talia se debere petere estima uit: z ipsi fratres adhuc impfecti: z nihil alti⁹ cogitā tes de regno xpisti talia arbitrati sunt de his qui se debūt cū iesu. ¶ CHRY. sup matthe. Uel aliter: Nō dicim⁹ q̄ recte peteret hec mulier: sed hoc dicimus: quia nō terrena sed celestia filijs suis optabat. non .n. sentit sicut cetere matres que cor̄pa nator̄ suor̄ amāt: animas aūt cōtēnūt. desiderāt illos valere in seculo isto: z nō curāt q̄d sint passuri in illo: et oīdant quia cor̄pū sunt parētes: nō animarū. Estimo aūt q̄ hi fratres cum audissent dīm de passione ac resurrectōe sua, pphetātē: ceperūt dicere intra se cuz eēnt fideles: Ecce rex celestis descēdit ad regna tar tarea: et regē mortis destruat. Cum aūt victoria fu erit cōsummata: quid aliō restat: nisi vt regni gloria subsequat. ¶ ORI. Destructo ei peccato q̄ regna bat in cor̄pib⁹ mortalib⁹ hominū z omni p̄incipatu malignar̄ virtutū: eminētiā xpisti in hōib⁹ xpistuz recipit: quod est ip̄m sedere in sede glorie sue. q̄ aūt omīa de⁹ facit ad dextrā z sinistrā: hoc est vt iā nul lum malū sit ante eū. z qui quidez p̄cellūt p̄ ceteris appropīquātib⁹ xpisto: sunt a dextris ei⁹: qui autez inferiores sunt a sinistris sunt e us. Dextrā aūt xpi sti vide si pōt intelligere inuisibilē creaturā: sinistrā aūt visibilē z cor̄palē. Appropīquātiū. n. xpisto q̄ dā dextrā sortiūt vt intelligibilia: alij sinistrā vt sen sibilia. ¶ CHRY. sup matthеū: Qui aūt seip̄m dona uit hōibus: quomodo regni sui societatē nō dona bit: "Petētis negligētia reprēdit: vbi de dātis mise ricordia dubitat. Si nos rogam⁹ magistrū: fortitan ceteror̄ fratrū corda cōcutim⁹. Etsi. n. vinci a carne nō p̄nt quasi iam spiritales: tamē percuti p̄nt quasi adhuc carnales. ergo submittam⁹ matrem nr̄ām: vt suo noīe deprecet̄ p̄ro nobis. Si. n. reprēhēsibilis inuen ta fuerit: facile mēbit venīā: ipe. n. ser⁹ excusat errorē Si aūt nō fuerit importuna: facili⁹ impetrabit mat̄ p̄ro filijs suis rogās. Ipe. n. dom̄in⁹ qui nr̄os ani mos filior̄ miserat̄oe impleuit: facili⁹ exaudiet mat̄ nū affectū: tūc dom̄in⁹ occultor̄ cognitor̄ nō ad ver ba intercedētis mulieris respōdit: sed ad cōsilia sug gerētiū filior̄. Bonū quidē erat eor̄ desideriū: sz in cōsiderata petitio. ideo z si impetrare nō debeāt: sim plicitas tamē petitōis eor̄ cōfundi nō merebat̄: qr̄ de amor̄ dīi talis petitio nascebat̄: pterea solam ignorātiam in eis dīs reprēhēdit. vnde sequit̄: Respō dēs aūt ie. di. "Nesci. q̄d petatis. ¶ HIERO. Nec mi rum si ista arguat̄: cū z de petro dicat̄: "Nescіēs q̄d diceret. ¶ CHRY. sup matthеū: "Nam frequēter do min⁹ patit̄ discipulos suos aliquid nō recte aut di cere aut agere aut cogitare: vt ex illor̄ culpa occasi onē inueniat exponēdi regulā pietatis: sciēs quia error̄ eor̄ nō nocet p̄nte mgr̄o: z nō solū i p̄senti: sed etiā in futuro doctrina ei⁹ edificat. ¶ CHRY. in hom. Hoc aūt dicit oīdēs q̄ vel nihil spiritale pe tebāt: vel si nouissent q̄ petebāt: nō ausi fuissent tm̄ q̄d petere q̄ō supercedit supiores vtutes. ¶ HYLA. Nesciūt etiā q̄d petāt: qr̄ nihil de gloria aplor̄ ābi gēdū erat: iudicaturos. n. eos fmo supior exposuit. ¶ CHRY. sup mat. vt "Nescitis q̄d petatis. q. d. Ego vos vocaui ad partē dextram de sinistra: z vos vr̄o cōsilio curritis ad sinistrā: ideo fortitā p̄ mulierē res agebat̄. Cōtulit. n. se diabol⁹ ad cōsueta arma muli erū: vt sicut adā p̄ mulierē spoliauit: ita z ipsos sepa raret p̄ mrēm. sed iam nō poterat p̄ mulierē p̄titio i troire in sanctos: ex quo de muliere sal⁹ cūctor̄ p̄ces sit. Uel ideo dicit: "Nescitis q̄d petatis. Nō. n. soluz debem⁹ cogitare qualē gl̄iam seqūmur: sed quō cua dam⁹ ruinā peccati: qr̄ z in seculari bello q̄ semp̄ de p̄da victorie cogitat difficile vicit: ideo petēdū erat Da nobis auxiliū gr̄e tue vt omne malū vincamus ¶ RABA. Nesciebāt etiā quid peterēt: qr̄ sedē glo rie a dīo quā nōduz merebāt inquirūt. Delectabat eos culmē honoris: sed p̄us hēbāt exercere viam la boris. vñ subdit: "Po bi. cali. quē ego bibi. sā. ¶ HIE. Calicē in scr̄turis diuinis passiōem intelligim⁹: vt in psalmo: Calicē salutaris accipiā. statimq̄ infert quis iste sit calix: "Preciosa in cōspectu dīi mors sā ctor̄ eius. ¶ CHRY. sup matthеū: Sciebat aūt dīs qr̄ passiōem ipi⁹ poterāt imitari: sed iō interrogat vt oēs audiam⁹: qr̄ nemo pōt cuz xpisto regnare: nisi passiōem xpisti fuerit imitat⁹: rel. n. p̄ciosa nisi p̄cio nō cōpar̄. "Passiōem aūt dīi dicim⁹ nō solū psecu tōem gentiliū: sed oēm violētiā quā patimur cōtra peccata certātes. ¶ CHRY. in hom. Dicit g̃: "Pote stis bibere. Ac si. d. Uos mihi de honore z coronis loq̄mini: ego aūt de agonib⁹ vobis z sudorib⁹. non .n. hic est p̄mior̄ tps. Ex modo aūt interrogationis eos attrahit. nō. n. dixit: "Potestis sanguinē vr̄m ef fundere: sed "Potestis bibere calicem. Deīde addit: Quē ego bibitur⁹ sum. ¶ REMI. Ut ex cōmunione ad ip̄m auidiores fiāt: at illi qui iaz martyrij liberta tem cōstantiāq̄ retinebāt: bibituros se pollicēt. vñ sequit̄: Di. ei possum⁹. ¶ CHRY. sup matthe. Uel di cūt hoc nō taz ex fiducia sue fortitudinis q̄ ignorā tia: In exptis. n. leuis videt̄ esse tētatio passionis et mortis. ¶ CHRY. in hom. Uel hoc ex desiderio p̄ mittūt. Neq̄. n. hoc dixissent nisi expectassent audi re q̄ō petebāt. Dīs aūt eis pphetat magna bona. i. martyrio dignos efficiēdos. Sequit̄: Dit il. Cali. qui. me. bibetis. ¶ ORI. Nō itaq̄ rndit xp̄ist⁹: Calicem meū bibere potestis: sed ad futurā eor̄ pfectiōem re spiciens dixit: Calicē q̄dē meū bibetis. ¶ HIERO. Queritur aūt quō calicē martyrij filij zebedei: iacob⁹ videlz z iohānes biberit: cū scriptura narret iacobū tm̄ ap̄lm ab herode capite trūcatū: iohēs aūt p̄pria morte vitā finierit. Sed si legim⁹ in ecclesiastica hi storia q̄ ipe iohes p̄pter martyriū sit missus ī ferue tis olei doliū z relegat⁹ ī pathmos insulā sit: videbi mus martyrio aīm nō defuisse: z bibisse iohannem calicē cōfessiōis: quez z tres pueri ī camino ignis bi berūt: lz p̄secutor nō fuerit sanguinem. ¶ HYLA. Dīs g̃ collaudās eor̄ fidē ait: martyrio q̄dez eos cō pari posse: sed leue ei⁹ ac dextre assidē alijs a deo pa tre fuisse dispositū. vñ seq̄t̄: Sede. aūt ad dex. meam Et q̄dē q̄tū arbitramur: ita honor̄ iste alijs ē refua tus: q̄ tm̄ nec ap̄li ab eo erūt aliēi: q̄ ī. xii. p̄archar sede cōsidētes: israelē iudicabūt. z q̄tū sentire ex ip̄s euāgelijs lz: ī regno celor̄ moyses z helias assidebūt q̄b⁹ comitātib⁹ cū gl̄ie sue habitu ī monte apparuit ¶ HIE. Sz mihi b̄ neq̄q̄ videt̄: si iō sedētiuz ī regno celor̄ vocabla ñ dicūt ne paul noīat̄ ceti putarēt excluſi. regnū. n. celor̄ nō est tm̄ dātis: sed accipiēt̄. "Nō ē p̄sonarū acceptio apud deū: sed quicūq̄ talē

se prebuerit vt regno celoꝝ dignus fiat: hic accipiet quod nō persone: sed vite paratū est. Si itaq; tales estis qui cōsequamini regnū celoꝝ quod pater meꝰ victoꝝibꝰ ꝓparauit: vos quoq; accipietis illud. Ideo tamen non dixit: Non sedebitis. ne duos confunderet: neq; Sedebitis. ne ceteros irritaret. CHRY. in hom. Uel aliter: Uidet cōmunis omnibꝰ esse locus ille nō solū hominibꝰ: sed etiā angelis. sic enim ꝓcipuū vnigeniti ponit id paulꝰ dicēs: Ad quē autē angelorꝝ dixit vnq;: Sede a dextris meis. Dominꝰ g̃ non quasi existētibꝰ quibusdā qui assessuri sunt: sed condescēdens interrogantiū suspitiōi respōdit. hoc enim vnū solū querebāt pre aliis stare apud ipsum. Sed dominꝰ respōdz: Nescitis quidē ꝓpter me non tamē hoc sufficit vos facere ꝓmū ordinē obtinere. Si. n. aliquis aliꝰ venerit cū martyrio: amplioꝝem virtutē possidēs: nō quia vos amo illū expellā: ⁊ vobis dabo ꝓmatū: Propter hoc autē vt nō ifirmus eē ostēdat: nō dixit simplr: Nō est meuz dare sed Non est meū vobis dare: sed quibꝰ paratuz est. his. s. qui ab operibꝰ possiunt fieri clari. ORIGE. Uel aliter: Non est meū dare vobis. i. superbis talibꝰ quales vos estis: sed humilibꝰ corde: quibꝰ paratum ē a patre meo. AVGV. primo de trini. Uel aliter Scōm formā serui discipulis dominꝰ respōdet: Sedere autē ad dextrā ⁊c. Quod autē paratū est a patre eiꝰ: ⁊ ab ipo filio ē patuz: qz ⁊ ipe ⁊ pr̃ vnū sunt.

Et audiētes decē indignati sunt de duobꝰ fratribus. Jesus autē uocauit eos ad se ⁊ ait: Scitis quia ꝓncipes gentiuz dominant eoꝝū: ⁊ qui maiozes sunt potestatē exercēt iter eos. Non ita erit inter uos. Sed q cunq; uoluerit inē uos maioz fieri: sit ur̃ minister. Et q uoluerit inē uos ꝓmꝰ eē: erit ur̃ seruꝰ. Sicut filiꝰ hominis nō uenit ministrari sed ministrare: ⁊ dare animaz suam redemptionez pro multis.

CHRYSOS. in homel. Donec christi sententia incerta erat nō tristabant̃ alij discipuli: sed tunc tristati sunt quādo eos increpauit. vnde dicit̃: Et audiētes. x. indignati sunt de duobꝰ fratribus. HIE. Non ad mulieris audaciā referūt postulātis: sed ad filios q̃ ignorātes p mensurā suam nō modica cupiditate exarserūt. CHRY. in homel. Intellexerūt eni quia hec petitio discipuloꝝ fuit quādo eos dominus increpauit. Quādo autem eos a domino ꝓbonoratos viderūt in trāsfiguratōe: ⁊si fm mentez volebāt: in mediū efferre nō audebāt honoratel̃ doctorem. CHRY. super matthēū: Sicut autez duo carnaliter petierūt: ita ⁊. x. carnaliter cōtristati sūt. nam velle quidē esse super omnes vitupabile est: sustinere aūt aliū super se minꝰ est gloriosum. HIE. Humilis autē magister ⁊ mitis nec cupiditatis duos arguit postulātes: nec. x. reliquos indignatōnis increpat ⁊ linoꝝis. vnde sequit̃: Jesus autez vocauit eos ad se. CHRY. in hom. Quia. n. turbati erant: vocatōne eos ꝓlolat̃ de ꝓpiquo eis loquēdo. eterū uno a societate. x. seipos sepantes ꝓpius stabat: sed sum domino loquētes: nō tamē sicut ꝓus pueros i mediū ducēs eos cōsolat̃: sed a cōtrario uiserut eos: Scitis quia ꝓncipes gentiū dominātur eoꝝ. ORIGE. i. nō cōtenti tm̃ regere suos subiectos: violēter eis dominari nitūtur: inter vos aūt q̃ estis mei nō erūt hec. qm̃ sicut omnia carnalia in necessitate sunt posita: spiritalia aūt in volūtate: sic ⁊ qui ꝓncipes sunt silr̃ spiritales: ꝓncipatꝰ eoꝝ in dilectione subditoꝝ debet esse positus: nō in timoꝝe corpali. CHRY. in hom. Ostēdit aūt in hoc q̃ gētile ē pōmatus cupere: ⁊ sic gentiū cōpatōe eoꝝ aiam etiaūtem cōuertit. CHRY. super matthēū: Et opꝰ q̃dez desiderare bonū: bonū est: quia nr̃e volūtatis est: et nr̃a est merces. ꝓmatū autē honoris cōcupiscere vanitas est: hoc. n. cōsequi iudiciū dei est: ꝓpter qō et ꝓmatu honoris nescimꝰ si mercedē iusticie mēmur. Neq; n. apl̃s laudē habebit apud deū q̃a apl̃s fuit: sed si opꝰ apl̃atus sui bene impleuit: nec apl̃s ꝓ merito suo antecedēti honoratꝰ est vt esset apl̃s: sed ad hoc ministeriū aptus est iudicatꝰ fm motū aie sue. Primatꝰ ⁊ fugiētem se desiderat: ⁊ desiderātē se honorat. cōuersatio ergo melioꝝ desiderāda est: nō dignioꝝ gradus. Uolēs ergo dominꝰ duoꝝ fratrū ambedei ⁊ alioꝝ indignatiōem extigueret: introducit differentiā inter ꝓncipes mūdiales ⁊ ecclesiasticos ostendēs quia ꝓmatꝰ in christo nec ab aliquo appetendꝰ est nō habēte: nec alteri inuidēdus est habēti quia ꝓncipes mūdi ideo sunt vt dominētur munoribus suis: ⁊ eos seruituti subijciāt ⁊ expoliēt: ⁊ sq̃ ad mortē eis vtant̃ ad suam vtilitatē ⁊ gl̃iam. Principes aūt ecclesie fūt vt seruiāt minoribꝰ suis: ⁊ ministrent eis quecūq; acceperūt a christo: vt suas vtilitates negligāt ⁊ illoꝝ curēt: ⁊ mor nō recusent ꝓ salute inferioꝝ. Primatū ergo ecclesie cōcupiscere neq; iustū est neq; vtile. Quid. n. sapiēs vult viro se obijcere seruituti ⁊ piculo tali: vt det ratōnem ꝓ omni ecclesia: nisi forte qui nō timet dei iudicium abutēs ꝓmatu suo ecclesiastico secularit̃: ita vt cōuertat illū in secularē. HIE. Denicq; sui pōt exēplū vt si dicta quipēderēt erubescerēt ad opa. vñ subdit: Sicut filiꝰ ho. non ve. mini. sed ministrare. ORI. Nā ⁊si angeli ⁊ martyra ministrauerūt ei: tm̃ nō ideo venit vt ministreꝝ sed vt ministret: ⁊ tātū crescit ministrās: vt impleret̃ qō sequit̃: Et daret aiam suā redemptōem ꝓ multis. s. q̃ crediderūt in eū: daret unquam in mortē. Sed qm̃ solus erat inter mortuos liber ⁊ fortioꝝ omni potestate mortis: omnes sequi se volentes liberauit a morte. Ecclesiaꝝ ergo ꝓncipes imitari debēt christū accessibilē: ⁊ mulierib̃ loquētem: ⁊ pueris manꝰ imponētē: ⁊ discipulis pedes lauātem vt ipi silr̃ faciāt fratribꝰ. Nos aūt tales sumꝰ vt etiā ꝓncipū mūdi excedere videamur superbiā: vel nō intelligētes ⁊ cōtēnētes mādatū christi: ⁊ querimus sicut reges acies precedētes: ⁊ terribiles nob̃ ⁊ excessu difficiles maxime paupibꝰ ei habemꝰ: nullā affabilitatem habentes: vel habere ad nos permittentes. CHRYSO. in homel. Quantūcunq; ergo tu humiliatus factus: non poteris tantū descēdere q̃tus dominꝰ tuus.

Ca.xx.

Et egrediẽtib⁹ illis ab hierico secuta é eũ turba multa. Et ecce duo ceci sedẽtes sec⁹ uiã: audierũt q⁹ ihesus trãsiret: ⁊ clamauerũt dicẽtes: Dñe miserere nr̃i fili dauid. Turba autẽ increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant dicẽtes: Dñe miserere nr̃i fili dauid. Et stetit ihesus: ⁊ uocauit eos ⁊ ait: Quid uultis ut faciam uobis? Dicũt illi: Dñe ut apiantur oculi nr̃i. Miserꝫ aũt eoꝝ ihesus tetigit oculos eorũ. Et cõfestim uiderũt: ⁊ secuti sunt eum.

CHRY. sup matth. Sic testimoniũ studiosi agricole é messis fecũda: ita assidui doctoris é ꝓdicãdo eccla plena. vñ ⁊ h̃ dr̃: Et egre. il. ab hieri. secu. est eũ tur. mul. Neminẽ labor itineris ipediuit: q⁹ amor spiritalꝫ fatigatõem nõ sentit. Neminẽ possessionuꝫ suaꝝ recordatio retraxit: q⁹ ingrediebãt in possessiõ nẽ regni celestis. Vere enĩ nõ hz sup terrã qõ amet: q̃ bonũ celeste i vitate gustauerit. Oportune aũt oblati sũt añ faciez christi duo ceci: vt aptis oculis q̃si testes vtutis ascẽderẽt cũ eo ĩ hierl̃m. vñ seq̃: Et ecce duo ceci. Di currẽtiũ strepitũ audiebãt ⁊ psonas nõ videbãt: nihil solutũ hñtes de toto corpe nisi vocem. Et iõ q⁹ pedib⁹ eũ seq̃ nõ poterant: voce sequebant. vñ dr̃: Audi. q⁹ ihesus trãs. ⁊ clama. dicen. Dñe miſe. nr̃i fili dauid. AVG. de cõ. euã. Hoc aũt fecñ marc⁹ ꝓmemorat: ꝫ de vno ceco fecñ. Que ita soluitur q̃stio. nã duoꝝ cecoꝝ quos matthe⁹ interpsouit: vnũ fuisse ĩ illa ciuitate famosissimũ: ex h̃ satis apparet q⁹ ⁊ nomẽ ei⁹ ⁊ pris ei⁹ m arc⁹ ꝓmemorauit. Bartheme⁹. n. timei fili⁹ ex aliq̃ magna felicitate deiect⁹ notissime fuit q̃ nõ solũ cec⁹: veꝝ ẽt mẽdic⁹ sedebat. Dic é g̃ q⁹ ipm solũ voluit ꝓmemorare marc⁹: cui⁹ illuminatio tã clarã famã huic miraculo ꝓpauit: q⁹ erat illi⁹ nota calamitas. Lucas vo q̃uis oĩo eodẽ mõ fecñ: tñ in alio ceco itelligẽd⁹ est paꝝ ꝓmemorare miraculũ. Ille q̃ppe hoc fecñ dic̃: cũ appropiq̃ret hiericho: alij cũ egredẽr̃ ab hierico. Seqũt: Tur. aũt icre. eos vt tacerẽt. CHRY. sup matth. Videbant enĩ sordidas vestes: ⁊ nõ ꝓsiderabãt ꝓscie claritatẽ. Ecce fatua sapia hõiũ: existimãt enĩ iniuriã pati magnos si a paupib⁹ honorẽr̃. Quis enĩ paup ausus ẽ diuitẽ publice salutare? ORIGE. Vel filẽtiũ ñ cã honoris exigũt: ꝫ q⁹ acerbe a cecis audiũt q̃ negabãt. Lom̃ eẽ dauid filiũ. CHRY. Vel q̃ credidebãt increpabãt eos: vt nõ appellarẽt eũ ꝓptibili nomine filiũ dauid: sed poti⁹ dicerẽt: Filii dei miserere nr̃i. HYLA. Imitabant aũt magis vetiti quã cõpescebãt: fides enĩ q̃n vetat magl accẽdit. ⁊ iõ i piculis secura é: ⁊ i securitate piclitat. vñ seq̃: At illi magl cla. dicẽ. Mis. no. fili dauid. Primo enĩ clamabãt: q⁹ ceci erãt. Secũdo magis clamabãt: q⁹ vetabant ad lumẽ accedẽ. CHRY. i ho. Christ⁹ autẽ ꝑmittebat eos vetari: vt pl⁹ eoꝝ desideriũ appareret. Dic ãt dise: q̃n si abiecti fuerim⁹ cũ studio accedẽtes ad deũ: p nosipsos asseqũmur q̃ petim⁹. Seqũt Et ste. ie. ⁊ vo. eos ⁊ ait: Quid vul. vt fa. vo. HIER Iõ autem stetit ihesus: q⁹ ceci quo pgerẽt ignorabãt Multe fouee erãt in hierico: multe rupes: ⁊ ꝑrupta in pfũdũ vergẽtia: iccirco dñs stat: vt venire possint. ORIG. Vel ihesus nõ ptransit: sed stat: vt state eo nõ transfluat hñficiũ: sed q̃si de fonte state: misericordia defluat vsq̃ ad eos. HIERO. Vocari ãt iubet ne turbe, phibeãt: ⁊ interrogat q̃d velint: vt ex rñsione eoꝝ mãifesta debilitas appareat: ⁊ vtus ex remedio cogñscat. CHRY. sup matthe. Vel interrogabat ꝓpter fidẽ: vt dũ ceci christũ filiũ dei ꝓfitent: ꝓfundant videtes qui eũ tñ hoiem putant. Dñm q̃dem christũ vocauerãt: ⁊ veꝝ dixerãt. Sed dicẽtes filiuꝫ dauid: dissipabãt q̃ bñ ꝓfessi sunt: nã abusiue ⁊ homines dñi dicunt: vere aũt nemo dñs nisi de⁹. Cũ g̃ dicũt: Dñe fili dauid: abusiue christũ fm hoiem honorãt. Si aũt solũmõ dñm dicerẽt: deitatẽ ꝓfiterẽr̃. iõ interrogat: Quid vultis: Tũc illi iã ñ dixerũt: Dñe fili dauid: sed tñ Dñe. Seqũt enĩ Dicũt illi: Dñe vt apiant⁹ oculi nr̃i. Fili⁹ enĩ dauid cecos illuminare nõ pót. Quãdiu ergo dixerũt: Dñe fili dauid: suspensa est sanitas. Mox aũt vt dixerũt Dñe: infusa est sanitas. Seqũt enĩ: Miser. aũt eoꝝ ihesus teti. ocu. eo. ⁊ cõse. vide. Tetigit autẽ vt hõ carnaliter: sanauit vt de⁹. Prestat enĩ artifex q̃ natura non dederat: aut certe quod debilitas tulerat misericordia donat. CHRY. in ho. Vi aũt sicut añ donatiõe fuerũt per seuerãtes: ita ⁊ post donatõem nõ fuerũt ingrati. CHRY. sup matth. Bonũ enĩ mun⁹ obtulerũt xpo sanati. Seqũt enĩ: Et secuti sũt eũ. Hoc enĩ de⁹ a te requirit fz pphetã: solicitũ te ambulare cũ dño deo tuo. HIERO. Qui g̃ in hierico cõtracti sedebãt ⁊ clamare tñ nouerat: postea sequũt ihesum: nõ tã pedib⁹ q̃s virtutib⁹. RABA. Hierico aũt q̃ iterpreta tur luna: defectũ nr̃e mutabilitat⁹ ꝑ significat. ORIGE. Mystice aũt hierico itelligit mũd⁹ ĩ quo christus descẽdit. Qui aũt sũt in hierico exire nesciũt de sapia mũdi: nisi viderit nõ solũ exeũtẽ de hierico: ꝫ etiã discipulos ei⁹. Hoc g̃ videtes: secute sũt eũ turbe multe: mũdũ ⁊ mũdana oĩa ꝓtẽnẽtes: vt xpo duce ascẽdãt in hierusalẽ celestẽ. Duos cecos possum⁹ dicere iudã ⁊ israel: qui añ christi aduẽtũ ceci fuerũt: q⁹ nõ videbãt vbũ veꝝ q̃ erat in lege ⁊ pphetis: tñ sedẽtes sec⁹ viã legl ⁊ pphaꝝ: ⁊ fz carnẽ tñ itelligẽtes: clamabãt tñ ad eũ q̃ fcũs est ex semie dauid fz carnẽ. HIERO. Vel duos cecos plerq⁹ pharisẽos ⁊ saduceos itelligũt. Vel alit: Duo ceci sedentes iuxta viã: significat de vtroq⁹ pplo quosdã iã cohe berentes p fidẽ disp̃sationi tpali: fm q̃ christ⁹ via est: ⁊ desiderãtes illuminari. i. aliq̃d de vbi eternitate intelligẽ: q̃ trãscũte dño ipetrare cupiebãt. i. per meritũ fidei q̃ credit filius dei ⁊ nat⁹ hõ ⁊ passus ꝓpter nos. p hãc enĩ disp̃sationẽ q̃si tranſit ihesus: q⁹ actio tpalis é. oportebat aũt vt tñ clamarẽt: donec resistẽtis sibi turbe strepitũ vincerẽt. i. tã pseuerãdo animũ intẽderẽt orãdo atq⁹ pulsando quouisq⁹ cõsuetudinẽ desiderioꝝ carnaliũ: q̃ tanq̃ turba obstrepit cognitioni lucẽ vitat̃ eterne vidẽ conati: vl ipaꝫ hõiuꝫ carnaliũ turbã studia spiritalia ipedientem fortissima intẽtione superarẽt. AVGV. de vbis dñi: Bonos enĩ christianos volẽtes facere ꝓcepta dei.

christiani mali ⁊ tepidi ꝓhibẽt: clamãt tñ illi nõ ꝺe ficientes. cũ enĩ quisq; christian⁹ ceperit bñ viuere: mundũq; contẽnere: in ipsa sui volũtate patiẽt repꝛe henꝺꝛes frigidos christianos: sed si ꝑseuerauerint ipsi iã obsequẽt qui añ ꝓhibebãt. // AVGV. ꝺe cõ. euã. Itaq; audiens ieſus qꝛ pulſanti aperiet: ſtans eos tãgit ⁊ illuminat. qꝛ enĩ fides incarnationis tꝑs lis ad eterna itelligẽꝺa nos ꝓparat: tranſeunte ieſu ãmoniti ſunt vt illuminarent: ⁊ ab eo ſtante illumi nati ſunt: tpalia enĩ tranſeunt: eterna ſtãt. // CHRY. ſup matth. Quiꝺã iterpꝛetant⁹ ꝺuos cecos gentiles: vn⁹ ex cham: ali⁹ ex iaphet: q̃ ſec⁹ viã ſeꝺebãt. i. iuxta vitatẽ ꝺuerſabant: ſed vitatẽ iuenire nõ poterãt: vel fm rõnem vbi oſiſtentes: qꝛ noticiã vbi nonꝺũ acce perãt. // RABA. Agnita autẽ fama nominis chriſti participes ei⁹ fieri q̃rebãt. ꝺicebãt mlti: ꝓmo iuꝺei vt in actib⁹ legim⁹: ꝺeinꝺe etiã gẽtiles ꝑſecutione i ſtabãt: nec tñ eos q̃ erãt aꝺ vitã oꝛꝺinati: ſalute ꝓua re valebãt. // CHRY. ſup matth. Cõſequent aũt gẽ tium oculos mẽtis tetigit ieſus: ꝺans eis gr̃am ſpũs ſci: q̃ illuminate ſecute ſũt eũ opib⁹ bonis. // ORI. Et nos ergo ſeꝺẽtes iuxta ſcripturaꝝ viã: ⁊ itelligẽ tes in quib⁹ ceci ſum⁹: ſi ex affectu petierim⁹: tãget oculos aĩaꝝ nr̃aꝝ: ⁊ recedet a mentib⁹ nr̃is tenebra ignoꝛãtie: vt eũ in ſcie lumine ſequamur q̃ ꝺedit no bis poſſe viꝺere: ꝓpter nihil aliuꝺ: niſi vt eum ſe quamur.

// CAPI. XXI.

Et cũ appꝛopinquaſſent hie roſolymis: ⁊ uenilſent bet phage aꝺ mõtẽ oliueti: tũc ieſus miſit ꝺuos ꝺiſcipulos ꝺicens eis: Ite in caſtellũ q̃ ꝓtra uos eſt: ⁊ ſtati inuenietis aſinã alligatã ⁊ pul lum cuꝫ ea: ſoluite ⁊ aꝺꝺucite mihi. Et ſiqs uobis aliqꝺ ꝺixerit ꝺicite: qꝛ ꝺñs his op⁹ hꝫ: ⁊ ꝓfeſti ꝺimittet eos. Hoc aũt fcm̃ eſt: ut aꝺimplere tur q̃ ꝺcm̃ eſt ꝑ ꝓphetã ꝺicentem: Dicite filij ſyon: ecce rex tuus uenit tibi mãſuet⁹ ſeꝺẽs ſup aſinã: ⁊ pullũ filiũ ſubiugalis. Euntes aũt ꝺiſcipu li fecerũt ſicut ꝓcepit illis ieſus. Et aꝺꝺuxerũt aſinã ⁊ pullũ: ⁊ ipoſuerũt ſup eos ueſtimẽta ſua: ⁊ eũ ꝺeſuper ſeꝺere fecerũt. Plurima aũt turba ſtrauerũt ueſtimẽta ſua in uia. Alij aũt cedebãt ramos ꝺe arboꝛibus: ⁊ ſternebãt in uia. Turbe aũt q̃ ꝓcede bant ⁊ q̃ ſequebanť: clamabãt ꝺicen tes: Oſanna filio ꝺauiꝺ: bñꝺict⁹ qui uenit i noie ꝺñi oſanna i excelſis

// REMI. Narrauit ſupius euãgeliſta ꝺñz egreſſũ a galilea ⁊ cepiſſe aſcenꝺere hieroſolymã. Poſtq; ergo narrauit quiꝺ in via geſſerit in ꝯcepta itentione ꝑſeuerans ꝺicit: Et cũ appꝛopinquaſſet hieroſoly. ⁊ ve. betpha. Betphage vicul⁹ fuit ſacerꝺotũ: ſitus in latere montis oliueti: ꝺiſtans vno miliario a hieru ſalem. ſacerꝺotes enĩ qui ꝑ certos ꝺies in tẽplo ꝺe ſeruiebãt cõpleto officio vicis ſue: illic viuerteꝺant aꝺ manenꝺũ. ſimiliter ⁊ illi qui accipiebãt officium illuc ꝺiuertebãt qꝛ pꝛeceptũ fuit in lege: vt null⁹ ꝺe bus ſabbatoꝝ plus q̃ mille paſſus inceꝺeret.

ORIGE. Unꝺe ⁊ iterpꝛetat betphage marillaꝝ ꝺom⁹ qñ maxilla ꝓpa erat pars ſacerꝺotũ in lege. Seqt: Tunc ieſus miſit ꝺuos ꝺiſcipulos. // CHRY. ſup matthe. Non ꝺixit ꝺiſcipulis ꝺicatis: ꝺñs tuus his op⁹ hꝫ: vel ꝺñs veſter: vt intelligãt qꝛ ipſe ſit ſo lus ꝺñs: non ſolũ aĩaliũ ſed oĩum bõũm: ñã ⁊ pec catoꝛes ꝺitione quiꝺẽ ſui ſunt: voluntate aũt ſua ꝺiaboli. // CHRY. in ho. Neq; parũ enĩ epiſtimes q̃ fcm̃ eſt: quis enĩ ſuaſit ꝺñs itmẽtoꝝ non velle ꝺicere: vel volẽtes ſilere ⁊ cõcꝺere: ⁊ in hoc ꝺiſci pulos erꝺit qñ poterat ⁊ iuꝺeos ꝓhibere: ſz nolui ſed ⁊ ꝺocet vt quocũq; petitũ fuerit vareť. ſi enim qui ignoꝛabãt chriſtũ: ita cõceſſerũt: multomagꝭ ꝺi ſcipulos ꝺuenit oĩbus ꝺare: q̃ aũt ꝺicit: Et confe ſtim ꝺimittet eos. // CHRY. ſup matth. Intelligẽꝺi eſt q; aĩal poſtq̃ ingreſſum eſt in hieruſalẽ aꝺ ꝺm̃ ſuũ remiſſiuꝫ eſt a chriſto. // GLO. Uel ꝺñs itmẽto rum ꝓfeſtim ꝺimittet eos in oñi fuitio mãcipãꝺos. Aꝺhibeť aũt huic facto ꝓphete teſtimoniũ: vt ap pareat ꝺñm omĩa que ꝺe ipſo ſcripta erãt impleſſe ſed inuiꝺia cecatos ſcribas ⁊ phariſeos ea q̃ ipſi lo gebant itelligere noluiſſe. ⁊ iõ ſequit: Hoc aũt totũ factũ eſt vt aꝺim. q̃ ꝺi. ẽ ꝑ ꝓphe. ſ. zacha. // CHRY. ſup matth. Sciens enĩ ꝓpheta maliciã iuꝺeoꝝ q̃a ꝺicturi erãt chriſto aſcenꝺẽti in templũ ꝑmonuit vt ꝑ hoc ſignũ cogноſceret regẽ ſuum ꝺicẽt: Dici te filie ſyon. // RABA. Filia ſyon hiſtoꝛialiter ꝺi citur hierlm ciuitas: que ſita eſt in monte ſyon. myſti ce aũt eſt eccla fideliũ ptinẽs aꝺ ſupnã hieruſalem. // CHRY. ſup matth. Ecce: oñdentis vbũ. i. non ca nali aſpectu: ſed ſpiritali itellectu opa vtutũ ei⁹ aſpi cite. Aĩ tpa q̃ꝺez multi ꝺicebãt Ecce: vt oñderẽt q; ille ꝺe quo loquebať añq̃ naſceret iã erat. Rex tu⁹ Cũ g̃ videritis eũ nolite ꝺicere: Nõ habem⁹ regem niſi ceſarẽ. Uenit tibi. Si intellexeris vt ſalnet te: ſi nõ itellexeris: venit ꝺ te. Manſuet⁹. Nõ vt ꝓpꝛi po tentiã timereť: ſed vt ꝓpter mãſuetuꝺinẽ amaretur vñ nõ ſeꝺet in curru aureo ꝓcioſa purpura fulgens: nec aſcenꝺit ſup feruiꝺũ equũ viſcoꝛꝺie amatoꝝ ⁊ litis: ſed ſup aſinã trãq̃llitat⁹ ⁊ pacis amicã. mꝺe ſeꝺť: Seꝺẽs ſup aſi. ⁊ pul. fi. ſubiu. // AVGV. ꝺe cõ. euã. In hoc aũt teſtimonio ꝓphetico aliq̃ ꝺiuerſa eſt euãgeliſtaꝝ locutio. hoc enĩ matthe⁹ fic aꝺhibet vt aſinã ꝺicat ꝺmemoꝛaſſe ꝓphetã. non aũt ita ſe hꝫ vel q̃ iohãnes iterponit: vel coꝺices eccleſtice iter ꝓtationis. lxx. Cui⁹ rei cã mihi videť q; matthe⁹ he bꝛea lingua ꝓhibeť euãgeliũ ꝺcripſiſſe. Manifeſtũ eſt aũt iterꝓtatõem illã q̃ ꝺr̃. lxx. in nõnullis aliter ſe hr̃e q̃ inueniť i hebꝛeo: q̃ eã linguã nouerũt: ⁊ qui iterpꝛetati ſunt ſinguli eoſꝺẽ libꝛos hebꝛeos. Unꝺ aũt ꝺiſtãtie cã ſi q̃rať mihi ꝓbabili⁹ eſtimo quã eos lxx. illo ſpũ iterꝓtatos: quo ⁊ illa q̃ iterꝓtabãť ꝺcꝛ

fuerāt:qō ex ipa eoz mirabili que p̄dicat ꝺsensione firmatū est:g̃ z ipsi nōnulla in eloquio narrando z a volūtate dei cui⁹ vba erāt non credēdo nihil aliō demōstrare voluerūt:quā hocip̄m in euāgelistarū cōcoꝛdia q̄dā diuersitate narrat: qua nobis oñdit nō esse mendaciū sicut quisquam ita diuerso mō ali quid narret:vt ab eius voluntate cui ꝺsentiendū est nō recedat quod nosꝯe in moꝛibus vtile est,ppter cauenda mendacia z ipsi fidei ne putem⁹ quasi con secratis sonis ita muniri vitatem tanq̄ deus nobis quēadmodū ipsam rē:sic verba que,ppter illū sunt dicenda cōmendat:cum poti⁹ ita res sermonibus,p feraī:vt istos oīno querere nō ꝺeberem⁹: si rē sine bis nosse possemus:sicut illā nouit de⁹ z in eo ange li eius. Sequit:Eum.aūt diſci.fe.fi.p̄ce.il.ieſus:z ad duxerūt.Ri.z pul. Ceteri aūt euangeliste de asina ta cent.nō ꝺeberet aūt p̄mouere lectoꝛē nec si matthe us de pullo tacuisset sicut illi de asina tacuerūt quā domin⁹ moueri opoꝛtet:qz vn⁹ ita commemoꝛauit asinā de qua ceteri tacuerūt:vt tū pullū non taceret de quo illi dixerūt.vbi enī vtrūq̄ pōt itelligi factuz nulla repugnantia est:nec si alius aliud cōmemoꝛa ret:quāto mīn⁹ vbi vn⁹ vnū:ali⁹ vtrūq̄. Sequitur: Et impo.sup eos vesti.sua z eū ꝺesup se.fe. HIER. Sed videt qꝺ sup vtrūq̄ aīal in paruo itineris spa cio dñs sedere nequiuerit.ergo cū hiſtoꝛia aut ipos sibilitatē habeat aut turpitudinē.ad altioꝛa trāsmit timur.i.ad mysticū sensum. RABA. Licet potue rit fieri vt super vtrūq̄ aīal dñs sederit. CHRY.in bo. Mihi aūt videt qꝺ non,ppter mysteriū solū sup asinā sedit:sed z mensurā nobis sapie tribuens de monstrat.s.qꝺ nō sup equos ferri necesse ē:sed suffic asino vti:z eo qꝺ necessitas est eē contētum. Interro ga aūt iudeos quis rex sup asinā ꝺelat⁹ intrauit hie roſolymā:sed nō vtiq̄ aliū bñt ꝺicere: nisi istū solū. HIERO. Turbe g̃ q̄ egresse fuerāt ꝺe bierico z se cute saluatoꝛē:suppoſuerūt vestimēta sua z straue runt viā ramis arboꝝ.z iō sequit:Plu.aūt tur.stra. vesti.sua invia pe.asini.necubi offendat ī lapidē nec calcet spinā nec labat in foueā. Seqt:Alij aūt cede. ra.ꝺe arbo.z ster.in via.ꝺe arboꝛib⁹.s.fructiferis q̄b⁹ mons olīueti ꝺsitus est. Cūq̄ ope cūcta fecissent:vo cis quoq̄ tribuūt testimoniū.vñ sequit: Turbe aūt que p̄cede.z que seque.cla.ꝺi.Osan.fi.ꝺa.Quid aūt significet osanna:nūc perstringā breuiter. In cente simo.xvii.psalmo qui manifeste ꝺe aduentu saluato ris script⁹ est inter cetera hoc quoq̄ legim⁹: O dñe saluū me fac:o dñe bñ,psperare. Bñdict⁹ qui ventu rus es in noīe dñi. Pro eo qō in.lxx.habet interpꝛe tibus:O dñe saluū me fac: in hebꝛeo legim⁹: Anna adonaij osi anna. Qō manifesti⁹ est iterptat⁹ Sym machus ꝺicens: Obsecro dñe saluū me fac. Nemo ergo putet ex duob⁹ vbis:greco.s.z hebꝛeo fmonez esse cōpositum:sed totū hebꝛaicū ē. REMI. Et est cōpositū ex integro z coꝛrupto. Osi enī latine ꝺicit salua fiue saluifica: Anna vero apud illos iteriectio est obsecrātis.nā sicut apud illos ab obsecrante dr osanna: sic apud latinos dr heu. HIERO. Signi ficauit enī qꝺ aduent⁹ christi salus mūdi sit.vñ seqt: Bñdict⁹ qui venit in noīe dñi. Saluatoꝛ quoq̄ id ip̄m in euāgelio ꝺprobante. Ego inquit veni in noīe p̄ris mei. REMI. Quia.s.in omnib⁹ bonis opibus non suā: sed p̄ris gl'am quesiuit. GLO. Et ē sens⁹ Bñdictus.i.gloꝛiosus sit:Qui venit.i.incarnat⁹ est: In noīe dñi.i.p̄ris eū gloꝛificādo. Iterum repetunt Osanna.i.salua obsecro.z ꝺeimiāt vbi se vellēt sal uari: In altissimis.i.in celestib⁹: nō terrenis. vel per boc qō iungit Osanna.i.salus in excelsis:perspicue oñdit qꝺ aduent⁹ christi nō tū bōis salus sed totius mūdi sit:terrena iungēs celestibus. ORIGE. Uel humanā q̄dem christi ꝺispensationē laudāt in eo qꝺ ꝺicebāt:Osanna filio dauid:bñdict⁹ qui venit in no mine dñi. Restitutionē aūt eius in sancta:in eo qꝺ ꝺi cebant:Osanna in excelsis. CHRY. Osanna etiaz q̄dam iterpꝛetant gl'am:alij vero redēptionē. Naz z gl'a illi ꝺebet:z redēptio illi ꝺuenit q̄ oēs rēdemit. HYLA. Laudationis enī verba redēptionis in eo expꝛimūt ptātem:filiū aūt dauid nuncupāt in quo agnoscerēt eterni regni hereditatē. CHRY. Nūq̄ aūt antea dñs sibi adhibuit ministeria iumēto⁹ nec ramoꝝ virētia circa se oꝛnamēta ꝺstituit:nisi mō qū hierusalē vt pateret ascēdit. Excitauit enī videtes vt facerent qō pius volebant:ergo ptās eis data ē:non mutata voluntas. HIERO. Mystice autē appꝛo pinquat dñs hieroſolymis egrediēs ꝺe bierico: tur bis inde eductis q̄ plurimis:qz magn⁹ magis ꝺica tus mentib⁹ salute credētū rediēs:ingredi cupit vr bem pacis z locū visionis dei: Et venit bethphage.i. ad domū maxillaꝝ z ꝺfessionis poꝛtabat typum.z erat situs in mōte oliueti vbi est lumē scie laboꝛū z doloꝝ requies. Per castellū enī quod ꝺ apostolos erat mund⁹ iste ꝺsignat:ꝺ aplos enī erat:nec lumē doctrinaꝝ volebat accipere. REMI. De mōte oli ueti ꝺiscipulos misit:qz de p̄mitiua eccla p̄ꝺicato res in mundū direxit. Duos quippe misit ,ppt duos oꝛdines p̄ꝺicatoꝝ quos manifestat apostol⁹ ꝺicēs: Qui opatus est petro in apostolatum circūcisionis operatus est z mihi int gētes:siue qz duo sūt p̄cepta charitatis:siue pp duo testamēta: siue pp litteram z spiritū. HIERO. Siue pp theoꝛicā z practicaz.i. sciētiā z opera. Asina aūt ista q̄ subiugali fuit z edo mita z iugū legis traxerat synagoga itelligit. Pul lus asine lasciuus z liber gentium populus: Judea enī fm deū mater ē gentiū. RAB. Unde matthe⁹ sol⁹ q̄ iudeis euangeliū scripsit asinā domino refert adductam vt eidem etiaz genti hebꝛee si peniteat: nō ꝺesperādam monstret esse salutez. CHRY. super matthēū: Propt q̄sdā aūt similitudines animalib⁹ assimilati sūt homines ꝺei filium nō cognoscētes. Est enī animal immūdū z pꝛe ceteris pene iumenti magis irratonabile z stultuz z infirmū z ignobile z oneriferū. Sic fuerūt homines āte christi aduētuz: passionibus ditersis immundi: irrationabiles vbi ratione carentes:stulti ,ppter ꝺei cōceptū:infirmi fm animā.ignobiles qz obliti generatiōis celestis facti fuerant sui passionuz z ꝺemoniuz: oneriferi qz suf ferebāt sarcinā errozis a ꝺemoibus vel phariseis i posita. Ligata autem erat asina.i.ꝺiabolici errozis viculo ipedita:vt non haberet libertatem cūdi quo vellet.nā anteq̄z peccem⁹:liberū habemus arbitriuz sequi voluntatez ꝺiaboli an nō. Quod si semel pec cātes obligauerimus nos operibus eius iaz nostra virtute euadere nō possumus:sz sicut nauis fracto gubernaculo illuc ducit: vbi tēpestas voluerit: sic

ꝛ homo diuine auxilio gratie perdito per peccatuꝫ nō quod vult agit: sed qō diabolus vult. Et nisi deꝰ valida manu misericordie sue soluerit eum: vsqꝫ ad mortē in peccatorū suoꝝ vinculis permanebit. ꝛ iō dicit discipulis: Soluite. ſ. per doctrinā vestram ꝛ p miracula vestra: qꝛ omnes iudei ꝛ gentes p apostolos sunt liberati. Et adducite mihi. i. ad gloriā meaꝫ illos conuertite. ORIGE. Unde ꝛ ascendēs in celū iussit discipulis suis vt soluerent peccatores eās eis spūtūsanctum. Absolute autem ꝛ ꝓficientes ꝛ nutriti verbi diuinitate digni haberent remitti in locum ex quo erant assumpti: nō iam ad opera prioꝛa sed vt predicarēt eis filium dei. ꝛ hoc est qō significat dicens: Et confestim di. eos. HYLA. Uel p asinam ꝛ pullū duplex vocatio ex gentibꝰ ostenditur. Erant enī samaritani sub quadā obseruātie siue consuetudine ſm mentes: qui. ſ. significant p asinā. Erāt etiam indomite gentes ꝛ feroces: qui. ſ. significantur per pullū. Igit duo mittunt vt soluāt ligatos erroris vinculis. per philippū enī samaria credidit. per petrū corneliꝰ christo tāqꝫ primitie gentiū adductꝰ est. REMI. Sicut autē tunc dictum est apostolis: Siquis vobis aliqd dixerit: dicite qꝛ dñs his opus habet: sicut nūc ꝑdicatoribꝰ est preceptum vt si aliquid aduersitatis obstiterit a predicādo nō cessarēt. HIERO. Uestis aūt apostolica que iumēto supponit: vel doctrina virtutū vel discretio scripturarū ītelligi potest: siue ecclesiasticoꝝ dogmatū vītates quibꝰ nisi aīa instructa fuerit ꝛ ornata: sessorem hīre dominū nō mereat. REMI. Dominꝰ autem super asellum sedens hierosolymā tendit: qꝛ ꝑsidens sancte ecclesie vel anime fideli ꝛ eam hoc seculo regit ꝛ post hāc vitam ad visionē celestis patrie ītroducit. Apostoli aūt ꝛ ceteri doctores vestimēta posuerūt sup asinā: qꝛ gloriā cēlestē acceperūt a christo gētibꝰ derūt. Turba autē vestimēta sternebat in via: qꝛ credentes ex circūcisione gloriam cēlestē habebant ex lege contenebāt. Ramos autē de arboribus ꝑcidebant: qꝛ ex ꝓphetis acceperūt exēpla de christo: quasi de arboribus virentib⁹. Uel turba que vestimēta strauit in via: significat martyres que vestimenta sua. i. corpora que tegumēta sunt animarum ꝓ christo ad martyriū tradiderūt. Uel significant illi qui corpora sua per abstinentiā domāt. Illi aūt ramos arborum ꝑcidūt qui dicta ꝛ exempla sanctoꝝ patrū que runt ad suam vel filioꝝ salutē. HIERO. Qō autē ait: Turbe aūt q̄ ꝑcedebāt ꝛ q̄ sequebant. vtrūqꝫ populū ostēdit ꝛ qui añ euāgelium ꝛ qui post euangelium domino crediderūt: consona iesu cōfessionis voce laudare. CHRY. super matth. Et illi q̄dem ꝓphetantes de christo venturo clamauerūt: Hic autē clamātes laudant de aduentu christi adimpleto.

¶ Et cū intrasset hierosolymā: commota ē uniuersa ciuitas dicēs: Quis ē hic? Pplī āt dicebāt: Hic ē iesus ꝓpheta a nazaret: galilee. Et intrauit i tēplū dei: ꝛ exiciebat oēs uendētes ꝛ emētes i tēplo: ꝛ mēsas nūmulariorꝫ ꝛ cathedras uēdentiū columbas euertit. ꝛ dicit eis: Scriptuꝫ ē: domus mea domus orōnis uocabit: uos aūt fecistis illā spelūcam latronū. Et accesserūt ad eum ceci ꝛ claudi i tēplo: ꝛ sanauit eos. Uidentes aūt principes sacerdotū ꝛ scribe mirabilia q̄ fecit: ꝛ pueros clamātes i tēplo ꝛ dicētes: osana filio dauid: indignati sūt ꝛ dixerūt ei: Audis qd isti dicūt: Jesꝰ aūt dixit eis: Utiqꝫ Nūqꝫ legistis: qꝛ ex ore infantiuꝫ ꝛ lactentiū ꝑfecisti laudē?

HIERO. Introeunte iesu cū turba tota hierosolymorꝫ ciuitas cōmouet: mirans frequentiā: nesciens virtutē. vñ dicit: Et cū ītrasset hierosolymā. ē omnium. di. Quis est hic: CHRY. sup matth. Merito autē cōmouebant videntes rē mirabilē: homo laudabat q̄si deus: sed deus laudabat in homine. Puto aūt q̄ nec ipsi qui laudabāt sciebāt qd laudabāt: sed spiritꝰ subito ingressus in eos veritatis vba fidebat. ORIGE. Sed ꝛ qñ ītrauit iesus hierosolymā vera admirātes virtutes celestes dicebant: Quis est iste rex glorie? HIERO. Aliis aūt vel ambigentibus vel interrogātibꝰ nisi plebecula ꝓfiteat. vñ sequit: Populi autē dicebāt: Hic est iesus ꝓpheta a nazareth galilee. A minoribꝰ īcipiūt vt ad maiora proueniant. ꝓphetaꝫ enī dicunt quem moyses sui similē ei xerat esse venturū. A nazareth autē galilee, qua ibi educatꝰ fuerat: vt flos campi nutriret in flore virtutum. RABA. Notādum autem q̄ hic ītroitus in hierusalem fuit ante quīqꝫ dies pasche. Narrat enī iohānes q̄ ante sex dies pasche venerit in bethaniā ꝛ in crastinum asino sedens: venit in hierusalem vbi notanda est cōcordia nō solum in rebus sed etiam in temporibꝰ veteris ꝛ noui testamēti. Decima enī die mensis primi agnus qui in pascha īmolaret: domum ītroduci iussus ē: qꝛ ꝛ dñs decima die eiusdē mēsis hoc est ante q̄nqꝫ dies pasche ciuitatē in qua pateret erat ingressurus. Sequit: Et ītrauit iesus in templum dei. CHRY. super matth. Hoc erat ꝓprium boni filij vt ad domū curreret patris ꝛ illi honorem redderet: ꝛ tu imitator christi factus cum ingressus fueris in aliquam ciuitatem primo ad ecclesiam curras. hoc etiam erat boni medici vt ingressus ad infirmā ciuitatem saluandā: primum ad originem passionis intenderet: nam sicut de templo omne bonum egredit: ita de templo omne malum ꝓcedit. si enī sacerdotiū ītegrum fuerit: tota ecclesia floret: si autem corruptū fuerit: tota fides marcida est. sicut enī cum videris arborem pallētibus foliis: ītelligis qꝛ vicinum habet in radice: sic cum videris populū indisciplinatū: sine dubio cognosce qꝛ sacerdotium eius nō est sanū. Sequit: Et eiiciebat omnes vendētes ꝛ ementes. HIERO. Sciendū quidem est q̄ iuxta mādata legis venerabili in toto orbe templo domini: ꝛ de cunctis pene regionibus iudeoꝝ illuc populo cōfluente: innumerabiles īmolabant hostie

maxime festis diebus:taurorũ arietum: hircorum paneribꝰ ne absq; sacrificio eẽnt pullos colũbarũ ⁊ turtures offerentibꝰ. Accidebat autẽ vt qui de lõge venerant victimas nõ haberẽt: excogitauerũt igi tur sacerdotes qũo prędã de populo facerent:⁊ oĩa animalia q̃bus opus erat ad sacrificia vendebant:⁊ vt venderẽt nõ habẽtibꝰ:⁊ vt ipi rursus empta susci perent.hanc ergo strophã.i.fraudem se in diuersa vertentẽ crebro venientiũ inopia dissipabat:qui in digebant sumptibꝰ ⁊ nõ solũ hostias non habebãt sed nec vnde emerẽt. Posuerũt itaq; nummularios q̃ mutuã sub cautione darent pecuniam:sed qz erat lege preceptũ vt nemo vsuras acciperet: ⁊ prodesse non poterat pecuuia fenerata que cõmodi nihil ha beret ⁊ interdum pderet sortẽ excogitauerũt ⁊ alias technã.Cartem vt p nummularijs collibistas face rent. Cui⁹ verbi,ppetatem latina lingua non expri mit. Colliba dicunt apud illos:que nos appellam⁹ tragemata vel vilia munuscula: verbi gratia:frixi ci ceris vuarũq; passarũ:⁊ poma diuersi generis. Igit quia vsuras accipere non poterãt:collibiste ,p vsur accipiebant varias spẽs:vt que in nummo non lice bant:in his rebus exigerẽt que nũmis coemuntur: quasi nõ hocipsum ezechiel pdicauerit dicens:Usu ram ⁊ superabundantiã nõ accipietis. Istiusmodi dñs cernens in domo patris negotiationẽ seu latro cinũ ardore spũs cõcitatꝰ tãtã hominũ multitudi nem eiecit de templo. ORIG. In quo non debẽt vendere ⁊ emere:sed orationibꝰ tñ vacare qui con gregãtur quasi in domo orationis.vñ sequit:Et dic eis:Scriptũ est.s.in isaia: Domꝰ mea domus oratio nis vocabit. AVG. Nemo ergo in oratorio aliq̃d agat nisi ad quod factũ est.vñ ⁊ nomẽ accepit.Seq̃ tur:Et vos fecistis eã speluncã latronum. HIER. Latro enĩ est ⁊ tẽplum dei in latronũ conuertit spe luncã qui lucra de religione sectat. Mihi autẽ int omnia signa que fecit dñs:hoc videt esse mirabili⁹ q vn⁹ homo:⁊ illo tpe cõtẽptibilis:intantum vt po stea crucifigeret.Scribis ⁊ phariseis ꝺ se seuiẽtibꝰ ⁊ videntibus lucra sua destrui potuerit ad vni⁹ fla gelli verbera tantã eicere multitudinẽ. Igneũ enĩz q̃ddam atq; fideriũ radiabat ex oculis eius:⁊ diui nitatis maiestas lucebat in facie. AVGV. de con. euã. Manifestũ autẽ est hoc non semel: sed iterũ a dño esse factũ:sed p̃mũ cõmemoratum est a iohãne hoc autẽ vltimũ a ceteris tribꝰ. CHRY. in ho. In quo maior est accusatio iudeoꝝ qñ cũ bis hoc idẽz fecisset:mirabant tñ in sua dementia. ORIGE. Mystice aũt templũ dei est ecclesia christi.Sũt aũt multi in ea nõ sicut decet viuẽtes spiritaliter: sed ꝼz carnẽ militant:qui domũ oratõis de lapidibꝰ viuis cõstructam faciũt spelũcam esse latronũ actibꝰ suis Si autẽ oportet tres spẽs eiectas a templo cautius exponere:possiumꝰ dicere: Quicũq; in populo chri stiano ad nihil aliud vacant nisi circa emptiones ⁊ venditiones:rarius aũt in oĩbus pmanent vel ĩ alijs actibus rectis:ipsi sunt vendẽtes ⁊ ementes in tem plo dei. Diaconi qui nõ bñ tractãt eccl'as pecunias ⁊ diuites fiunt de rebꝰ paupes: ipsi sunt nummula rii:pecuniarũ mensas habentes quas christus euer tit.q aũt mensis eccl'asticarum pecuniarꝝ diaconi p sunt:docemur in actibꝰ apostolorꝝ.Epi autẽ qui tra dunt ecclesias q̃bus nõ oportet:ipsi sunt q̃ vendunt colũbas.i.gram spũssancti: quoꝝ cathedras christ⁹ euertit. HYLA. Iuxta simplicẽ enĩ itelligentiã co lũbe nõ erant in cathedris:sed ĩ caueis: nisi forte co lũbarꝝ institores sedebãt in cathedris qõ absurdum est:qz in cathedris magistroꝝ magis dignitas indi cat q̃ ad nichilũ redigit:cũ mixta fuerit lucris.obs uata etiã ppter auariciã sacerdotũ altaria nũmulari ozũ mẽsas appellari.Qõ autem de ecclesijs dixim⁹: vnusquisq; de se intelligat. dicit enĩ apostol⁹: Uos estis templũ dei: non sit in domo pectoris vestri ne gociatio:nõ donoꝝ cupiditas:ne ĩgrediat iesus ira tus ⁊ rigidus ⁊ nõ aliter mũdet templũ suũ:nisi fla gello adhibito:vt de spelunca latronũ domũ faciat orationũ. ORIGE. Uel in secũdo aduentu eiiciet vel euertet quos ĩuenerit in templo dei indignos. CHRY. sup matth. Iõ etiã nummulariozũ mẽsas euertit:qõ significat q⁹ in templo dei non debẽt esse nummi nisi spiritales qui dei habent imaginẽ: nõ q̃ poterãt imaginẽ terreni. Cathedras vendẽtiũ colũ bas euertit:loquẽs ipso fcõ q̃d faciũt in tẽplo multe colũbe venales: exquo vna colũba gratuita descen dit ĩ templũ cozpis mei.Qõ aũt turbe verbis clama uerũt:dñs factis oñdit.vñ sequit:Et accesserunt ad eũ ce. ⁊ clau.in tem.⁊ sa.eos. ORIG. In tẽplo enĩ dei .i. in eccl'a nõ sunt oẽs videntes neq; recte ambulãtes: sed q̃ ex eis itelligunt qz nulli⁹ est op⁹ nisi christi vt sanẽt:accedẽtes ad vbũ dei sanãt. REMI. Quod aũt in templo sanant:significat q⁹ boues non nisi in eccl'a sanari pñt:cui data est ptas ligãdi atq; soluen di. HIERO. Nisi autem mẽsas nũmulariozũ sub uertisset:cathedrasq; colũbas vẽdentiũ:ceci ⁊ clau di lucẽ pstinã ⁊ concitũ gradũ in tẽplo nõ meruissẽt accipere. CHRY. in ho. Principes aũt sacerdotuz neq; ita psuadebant sed ex reliqs miraculis ⁊ pco niis puerorꝝ eũ extollẽtibꝰ ĩdignabant.vñ seqt:Ui. aũt pn.sacer. HIERO. Cũ enĩ manũ nõ audeant ĩ eũ iniicere sacerdotes:tñ opa calũniant ⁊ testimoni um populi atq; puerorꝝ qui clamabãt:Osanna filio dauid bñdictus q̃ venit in noĩe dñi.qõ videlz hoc ñ dñ nisi soli filio dei. Uideãt q̃ ẽpi ⁊ q̃libet sancti hõi nes cũ quãto piculo dici sibi ista patiant. si vo dño cui hoc dicebat:qz nõdũ solida erat credẽtiũ fides ,p crimie ipingit. CHRY. in ho. Sicut aũt colũna si modicũ obliq̃ta fuerit accepto põdere ãpli⁹ vadit in lat⁹:sic ⁊ coz hõis cũ puersũ fuerit:si alicui⁹ viri iu sti opa videat vel audiat nõ ꝺfirmat:sed magis ad inuidiã ꝺcitat. Hoc mõ sacerdotes ꝺcitati sũt ꝺ chri stũ dicẽtes: Audis q̃d isti dicũt. HIER. Sed chri sti rñsio moderata fuit. Non dixit qõ scribe audire cupiebãt:bñ faciũt pueri:vt mihi testimoniũ phibe ant:nec rursũ errãt pueri sũt:debetis etati ignoscere sed,pfert exẽplũ de psalmo:vt tacente dño testimo niũ scripturarꝝ puerorꝝ vcã firmaret. vñ seqt: Jesus aũt dicit eis: Utiq;: Nũq̃ legistis. CHRY. super matth. Cãquã si dicat: Exquo mea culpa est:qz isti clamãt: Nũq̃d mea culpa est:qz añ tot milia anno rũ hoc futurꝝ ppheta p̃dixit. Infantes aũt ⁊ lactẽtes nec itelligere aliquẽ:nec laudare pñt. Dicũt ergo in fantes nõ etate:sed simplicitate cozdis:lactentes ãt qñ quali lactis suauitate:ita mirabiliũ delectatiõe excitati:clamabãt. Lac.n. ꝺ opus miraculorꝝ:quia

miracula nullū laborē videntib⁹ exponūt: sed vidē tes admiratione delectāt: ⁊ ad vitā molliter iuitant Panis autē est doctrina pfecte iusticie quā accipe nō possiunt nisi exercitati sensus circa res spiritales. CHRY. in ho. Hoc aūt ⁊ typus gētium erat ⁊ apo stolis nō parua ꝺsolatio: vt enī nō angustarent q̄li ter ideote existentes possent p̄dicare: pueniētes pue ri eoꝝ eiecerūt timorē: qm̄. s. dabit eis fmonē q̄ bos fecit laudē cantare. Hoc etiā miraculū significat q̄ christus conditor erat nature: quia pueri significati ua loquebant̄ ⁊ prophetis consona: viri autē insipi entia ⁊ insania plena.

¶ Et relictis illis abijt foras extra ciuitatem in bethaniā: ibiq; mansit. Mane aūt reuertētes in ciuitatem esurijt. Et uidēs fici arborē unam secus uiā uenit ad eā: ⁊ nihil iuenit i ea nisi folia tm̄. ⁊ ait illi: Nunq̄ ex te fructꝰ nascat̄ in sempiternuꝫ. Et arefacta est cōtinuo ficulnea. Et ui dentes discipuli mirati sunt dicētes Quō ꝓtinuo aruit? Rñdens aūt ie sus ait eis: Amē dico uobis si habu eritis fidē ⁊ nō hesitaueritis: non so lū de ficulnea facietis: sed ⁊ si mōti huic dixeritis tolle ⁊ iacta te in ma re fiet. Et oia q̄cūq; petieritis i oro ne credentes: accipietis.

CHRY. sup matth. Malū hoiem melius locū dā do pōt aliquis vincere q̄ rīndendo: qꝝ malicia non instruit̄ fmonib⁹: sed excitat̄. ⁊ ideo domin⁹ recedē do cōpescere studuit: quos rīndendo nō compescuit vñ of: Et relic. il. abi. fo. extra ciui. in betha. HIER. Nunc aūt itelligendum est q̄ dñs tante fuerit paup tatis ⁊ ita nulli adulatus sit: vt in vrbe maxima nul lum hospitē: nullam iuenerit mansionē: sed in vico paruulo apud lazarū sororesq; eius habitaret. eorū quippe vicul⁹ bethania est. vñ sequit̄: Ibiq; māsit. CHRY. sup matth. Ut. s. ibi maneret corporaliter vbi ⁊ spiritaliter repausabat. nam scōꝝ virorꝝ est q̄ nō gaudēt vbi epule large sunt: sed vbi sanctitas floret. HIERO. Discussis autē noctis tenebris: cū in ci uitatem reuerteret̄ dñs esurijt: vnde sequit̄: Mane aūt reuer. in ci. esu. veritatem. s. humane carnis ostē deris. CHRY. super matth. Quando enī concessit carni quod p̄pium erat pati: tūc demonstrat ei⁹ passi onem. RABA. Nota autem maiorē studiosi ope ratoris effectum dū dicit̄ mane reuertisse in ciuitatē vt predicaret: ⁊ vt aliquos deo p̄ri acq̄reret. HIE. Dñs autem passurus in populis ⁊ baiulatur⁹ scāda lum crucis: voluit discipulorū animos signi antici patione firmare. vnde sequit̄: Et vi. fici arbo. vnā ve. ad eam: ⁊ nihil iue. in ea nisi fo. tm̄. Non p̄pter hoc veniebat q̄ esuriebat: sed p̄pter discipulos: q̄ enim vbiq; bñ faciebat: nullum autē puniebat: oportebat ⁊ puniturꝰ eiꝰ virtutis demōstrationē tribuere. Non luit aūt in hōib⁹ hoc oñdē: sed in planta. HYLA. Et in hoc quidem bonitatis dñice argumentū repe rim⁹. Nā vbi afferre voluit, pcurare p se salutis exē plū: vtutis sue ptātem in humanis corporib⁹ exercu it: spem futuroꝝ ⁊ a ie salutem curis p̄sentū egrau dinū cōmendās. nūc vero vbi in cōtumaces fœmaꝝ seueritatis ostituebat: futuri spēm damno arboris i dicauit. vñ sequit̄: Et ait illi: Nūq̄ ex te fruc. nas. in sempi. HIERO. Uel in seculū: vtrūq; enīz eo mō grecus fmo significat. CHRY. in ho. Suspicions autē discipuloꝝ erat existimare p̄pter hoc eā eē ma ledictam q̄ nō habebat fructū: cur igit̄ maledicta est discipuloꝝ gra: vt discāt q̄m̄ poterat siccare eos qui crucifixerūt eū. vñ sequit̄: Et arefcā est oti. ficul. Ideo aūt nō in alia plāta: sed in omnium humidissi ma miraculū hoc fecit: vt ⁊ hinc mai⁹ hoc miraculū appareat. Cum aūt i plātis vel in brutis fit aliquid tale: nō queras q̄liter iuste siccata est ficus si tps nō erat. hoc enī querere est vltime clemētie: q̄. s. in ta libus nō iuenit̄ culpa ⁊ pena: sed miraculuꝫ inspice ⁊ admirare miraculi factorem. vñ sequit̄: Et viden. discī. mi. sūt. vi. qūo oti. aruit. GLO. Nō facit crea tor iniuriā posidēti: sed creatura suo arbitrio ad vti litatē alioꝝ mutat̄. CHRY. in ho. Et vt discas q̄m̄ p̄pter eos fcm̄ est. s. vt ad ꝺfitendum eos dirigat. au di quid deinceps dicat̄. Sequit̄ enī: Rñ. aūt ihs ait illis: Amē di. vo. si habu. fidē. HIERO. Latrāt ꝺ nos gentiliū canes: asserētes apostolos nō habuisse fidē: q̄ montes trāsferre nō potuerūt. Quib⁹ rñdeo mus multa fcā eē signa a dño: p̄ scripta nō sūt: igitur ⁊ hec credim⁹ fecisse ap̄los. sed ꝺ scripta nō eē ne i fidelib⁹ ꝺdicēdi maior daret occasio: alioq̄n interro gem⁹ eos vtrū credāt his signis que scripta narrant an nō: ⁊ cū incredulos viderim⁹: ꝺnter p̄habim⁹ net maioꝝib⁹ eos credituros fuisse: q̄m minoꝝib⁹ nō cre diderūt. CHRY. in ho. Hoc autē q̄ dñs dicit ꝺ o ni ascribit ⁊ fidei. vñ iterꝝ dicit: Oia q̄cūq; pe. in ora. credē. acci. discipuli enī christi nihil eoꝝ q̄ nō opor tet petūt ⁊ q̄si credētes magistro nihil aliō petūt nisi magna ⁊ celestia. RABA. Quotiēscūq; aūt po tentes nō exaudimur: ꝺ hoc fit q̄ vel ꝺ auxiliū nre salu tis petim⁹: vel q̄ eoꝝ p q̄bus petim⁹ puersitas nr̄e petrem⁹ obsistit: vel in futuꝝ petitionis nre differt effect⁹: vt desideria crescāt: ⁊ pfecti⁹ capiāt gaudia q̄ req̄rūt. AVGV. de q̄. euā. Cōsiderādū aūt q̄ mira tos eē discipulos de hoc q̄ arbor aruerat: ⁊ eis dix rīdisse q̄ ꝺ oraī ē de fide: nō ipso secūdo die quo ma ledixerit arbori: sed tertio die marc⁹ dicit. Ipso q̄q pe die secūdo ꝺmemorauit marc⁹ de tēplo ejectos vēdētes: q̄ ꝺ p̄mo die fcm̄ p̄termiserat. ipso q̄ secūdo die dicit fcā vespa egressū ō ciuitate: ⁊ cū mane trās sirēt vidisse discipulos mane fcām ficū aridā. Mat theus aūt sic loq̄t̄ tanq̄ secūdo die hoc totū sit fm̄. vñ itelligit̄ q̄ cū matthe⁹ dixisset arefcā est ꝺtinuo ficulnea: p̄termissis ceteris ad secundā die ptinē tibus adiūxit statī: Et videntes discipuli admirati sunt ita tm̄ q̄ alio die viderit dñs ficulneam: ⁊ alio die di scipuli mirati sūt. itelligit̄ enī nō tūc aruisse q̄m vide r ūt arefcām: sed ꝺtinuo q̄m maledicta ē: nō. n. arescē tem: sed penit⁹ arefcām viderūt: ac si eā ꝺtinuo i ver bo dñi aruisse itellexerūt. ORIG. Mystice autē

relinquēs dñs ꝓncipes ⁊ scribas: factꝰ est extra hierusalē terrenā q̄ ideo cecidit: Uenit aūt in betha. ad domū obediētie. i. eccl'am vbi cū reḍeuisset pⁿ ꝓncipiū ꝟstituēdi eccl'az reuertit in ciuitatez quā paulo añ reliq̄rat: ⁊ reuertēs esurist. ‖ CHRY. in ho. Si āt q̄si bō esurisset cibū carnalē: nūq̄ mane esurisset: sed mane esurit: q̄ alioꝝ esurit salutē. ‖ HIERO. Arborem aūt quā vidit i via ītelligim⁹ synagogā q̄ iuxta viā erat: qꝝ legē habebat nō tñ credebat i chr̄istū. HYLA. Que fic⁹ arbor ꝺparat': qꝝ credētes ꝓmi ex israel apli grossoꝝ mō: ceteros resurrectōis gl'a ⁊ tpe añibūt. ‖ CHRY. Fic⁹ etiā ꝓpter multitudinez granoꝝ sub vno cortice est q̄si ꝺgregatio multoꝝ fideliū. Nihil aūt īuenit in ea nisi folia tñ. i. traditiones pharisaicas: iactatiōe legis absq; fructib⁹ veritatis. ‖ ORIG. Et qñ arbor illa erat figuraliē aīaz bñs: q̄si audiēti dicit: Nūq̄ ex te fructꝰ nascat' i sempiternū: iō infructuosa est synagoga eoꝝ. ⁊ hoc erit vsq; ad ꝺsummationē seculi: donec ītrauerit gētiuz multitudo: ⁊ aruit ficulnea adhuc pegrināte in hac vita chr̄isto: ⁊ vidētes discipuli oculis spiritalib⁹ mysteriū fidei ficcate: mirati sūt. sed ⁊ discipuli chr̄isti fideles ⁊ nō befitātes: relinquētes eā ficcā faciūt: cuz vitalis virtꝰ trafierit ab eis ad gētes: sed ⁊ a singulis q̄ adducunt' ad fidē: tollit' mons ille sathanas ⁊ mittitur in mare. i. in abyssum. ‖ CHRY. sup matth. Ut in mare. i. in istū mūdū vbi sunt aq̄ salse. i. ppli iniq. ‖ RABA. Exclusionē enī suā ab electis āpli⁹ seruiēdo vindicat in reꝓbis. ‖ AVG. ꝺ q̄. euā. Uel hoc sibi fuꝰ dei dicē debet de monte supbie: vt eā a se repellat. vel qꝝ ꝓ eos euāgeliū ꝓdicatū est ipse dñs q̄ mons appellatꝰ est a iudeis in gētes tanq̄ in mare iacit. ‖ ORIG. Dis etiā q̄ obedit vbo dei bethania est: ⁊ reḍelcit chr̄istꝰ in eo: malos q̄dē ⁊ peccatorez relinq̄t. qñ aūt fuerit apud iustos fit ⁊ apō alios pⁿ illos ⁊ cū illis. nō enī dr̄ qꝝ reliquēs bethaniā venit in ciuitatē. Esurit aūt semp dñs in iustis: volēs manducare fructū spūssancti in eis: q̄ sūt charitas: gaudium: ⁊ pax. Erat aūt secꝰ viā hec ficꝰ q̄ folia tñ habuit sine fructu. ‖ CHRY. sup matth. i. iuxta mundum. Si enī bō iuxta mūdū vixerit nō pōt in se fructū iusticie tenere. ‖ ORIGE. Si aūt venerit dñs i tētatiōnib⁹ fructū requirēs: ⁊ inuētus fuerit aliqs nihil iusticie bñs: nisi pfessionē tm̄m̄ fidei: qō est folia sine fructu. mox exsiccat': hocipm etiā qō videt' fidē amittēs. sed ⁊ vnusq̄sq; discipuloꝝ ficū arescere facit manifestū faciēs eū eē vacuū a chr̄isto: sicut petrꝰ dixit ad simonē Lor tuū nō est rectū coꝝ deo. Melius est enī vt fallacē ficū q̄ viuere estimat': nō aūt fructificat: ficcari vbis discipuloꝝ chr̄isti ⁊ fieri manifestam quā vt furent' ꝓ figm ētū innocētiū corda. Est aūt ⁊ in vnoquoq; infideli mons fm mēsurā infidelitatis sue qui vbis discipuloꝝ chr̄isti tollit'.

¶ Et cū uenisset i tēplū: accesserūt ad eū docentē ꝓncipes sacerdotuz ⁊ seniores ppli dicētes: In qua ptāte hec facis? Et qs tibi dedit hāc ptātem? Rñdēs ihesus dixit eis: Interrogabo uos ⁊ ego unū ſmonē quez si dixeritis mihi: ⁊ ego uobis dicā i q̄ ptāte hec facio. Baptism⁹ iohannis uñ erat: e celo: an ex hōib⁹? At illi cogitabāt iter se dicētes: Si dixerim⁹ e celo: dicet nobis: Quare ergo nō credidistis illi? Si aūt dixerim⁹ ex hōib⁹ timem⁹ turbā. Oēs enī habebāt iohānē sicut ꝓphetā. Et rñdētes ihesu dixerūt: Nescim⁹. Ait illis ⁊ ipse: Nec ego dico uobis in q̄ potestate hec facio.

‖ CHRY. Quia viderant sacerdotes chr̄istū cū magna gl'a ītroeūtē in tēplo: īuidia torq̄bant'. Itaq; nō sufficientes i pectore suo inuidie stimulātis ardorē ꝓrūpūt i vocē. vñ dr̄: Et eū ve. in tē. ac. ad eū do. ꝓn. sa. ⁊ se. po. di. In q̄ po. h̄ fa. ‖ CHR. i ho. Qz. n. signis detrahere nō habebāt ex his q̄ inhibebant' in tēplo vēdere: afferūt reꝓhensionē: ac si dicerēt: Nūq̄d magistralē suscepisti thronū: Sacerdos ꝟsecratus es: qñ tantā demōstrasti ptātez. ‖ CHRY. sup matth. Per hoc autē q̄ subdūt: Aut qs de. tibi hāc ptātez: Oñdūt multas eē psonas: q̄ dant hōibus ptātē siue etiā corꝓalē siue spiritalē: q̄si dicerēt: De sacerdotali familia genit⁹ nō es: senatꝰ tibi hoc non ꝺcessit: cesar nō donauit. Si aūt credidissent qꝝ omis ptās ex deo est: nūq̄ ītrogassent quis dedit tibi hāc ptātē Dis enī hō fm se estimat alterū: fornicariꝰ neminez estimat castū. castus nō facile de fornicario suspicatur: sic qui nō est ex deo sacerdos: nulliꝰ sacerdotiū putat ex deo. ‖ HIERO. Uel bis vbis eandē q̄ supra calūniā struunt: q̄ dixerūt: In beelzebub ꝓncipe demoniorꝝ eijcit demonia: Qñ enī dicūt: In qua ptāte hoc facis: dubitāt de dei ptāte: ⁊ subintelligi volūt diaboli eē q̄ faciat. Addētes quoq;: Quis tibi dedit hāc ptātē: manifestissime dei filium negāt: quē putant nō suis sed alienis viribus signa facere. Poterat aūt dñs apta rñsione tētatoꝝ calūniā ꝟsutare: sed prudēter interrogauit vt suo ipsi vel filētio vel scia ꝺdēnarent'. vnde seq̄t': Rñ. ihesus di. eis: Int. vos ⁊ ego vnū sermonē. ‖ CHRY. sup matth. Non q̄dez vt rīdentes audiāt: sed vt ꝓditi nō ītrogēt qꝝ ipse ꝑceperat: Nolite scīn dare canib⁹. Deinde et si dixisset nihil ꝓficeret: qꝝ nō pōt sentire q̄ lucis sūt tenebrosa volūtas. Interrogantē enī oportet docē: tētantē aūt rōnabili pcussione confundere: nō autē ei veritatē mysterij publicare. Dñs ergo simplici interrogationi laqueū ponit in sua ītrogatione. ⁊ qꝝ eū vitare nō poterant: subdit Quē si dixeritis mihi: ⁊ ego vobis dicā in q̄ ptāte hec facio. Est autē interrogatio talis: Baptis. io. vñ erat: ex ce. an ex hōib⁹? ‖ AVGV. sup iohā. Accepit q̄dē iohānes vt baptizare posset ab eo quē postmodū baptizauit: baptismus aūt quē accepit baptismus iohannis hic dicit'. Solus tale donū accepit: nulliꝰ añ ipm iustoꝝ: nulliꝰ post ipm accepit baptismū qui baptism⁹ diceret ipius. Uenit g̃ iohānes baptizare i aqua pnie viā dño ꝓparando: nō ut eriꝰ mūdando: qō purꝰ hō nō pōt.

HIERO. Ipſi autē ſacerdotes quid ī ſua malicia ptractauerūt oñdit cum ſubdit: At illi cogitabant ínter ſe. Si enim nō diſſent baptiſma iohānis eſſe de celo: conſequēs erat nō dicere: quare nō eſtis baptizati a iohanne? Si autē dicere voluiſſent humana decepti one compoſitū ⁊ nihil habere diuinū ſeditionez populi formidabant. Omnes enī congregate multitudines iohānis receperant baptiſma: ⁊ ſic habebāt eum vt pphetam. Nō dixit itaq; impiiſſima fictio ⁊ humilitatis verbo quo neſcire ſe diceret verſa eſt ad infidias cooperiendas. vñ ſequit: Et nō dentes ieſu: dixerunt neſcim⁹. In eo q; neſcire ſe nō deant mentiti ſūt cōſequens ergo erat iuxta nōne eoz dīm quoq; dicere: Nec ego ſcio: ſed mentiti veritas non poteſt. Sequit enī: Ait illis ⁊ ipſe: nec ego dico vobis in q̄ poteſtate hec facio. Et quo oñdit ⁊ illo ſcire: ſed nō diſſe nolle ⁊ ſe noſſe ⁊ ideo non dicere: q; illi quod ſciant taceant. ORIGE. Sed dicet aliquis ꝺ hoc quia ridiculum erat ſterrogare in qua ptāte hoc faceret ieſus: nec enī poterat fieri vt nderit: q; in ptāte diaboli faceret: ſed nec ipſe nderet quod erat verum: quoniā in poteſtate ppria facit. Siquis aūt dicat: quoniā ſterrogabant pncipes vt illum terrerent vtputa ſi facit aliquis qō nobis nō placet in noſtris dicim⁹ ei quis te iuſſit hoc facere? eum terrentes vt recedat ab actu: ſed quid q; ⁊ chriſtus ita nādit: Dicite mihi vos hoc: ⁊ ego vobiſ dico in qua poteſtate hoc facio. forte ergo ſic intelligit hic locus: generaliter quidē ſunt due ptātes diuerſe: vna ex parte dei altera ex pte diaboli. Specialit aūt ſunt plures. Nō enī vna ptās oībus pphetis facientib⁹ ſigna coopabat: ſed alia iſtis alia illis: ⁊ ad res fortitan inferiores: ad res autē eminentiores eminentior. Pncipes autē ſacerdotū videbāt ieſum multa pdigia facientem: ⁊ ideo ptātis ſibi cooperātis ſpēm ⁊ ppietatez volebant audire a chriſto. Alij quidē qui ſigna fecerunt: in pmis quidē in iſta ptāte fecerūt. Proficientes autē in alia ptāte: maiozi tamē ſaluatoz vniuerſa fecit in vna poteſtate quā accepit a pre. Qñ autē non erant digni talia audire myſteria: ꝓpterea non dat eis reſponſū ſed ꝺ interrogat. RAB. Ob duas enī cās ſcia vitatis eſt occultanda querentib⁹: cum .ſ. is qui querit aut mīn⁹ capax eſt ad itelligendum aut odio vel cōtemptu veritatis indignus eſt cui debeat aperiri quod querit.

Quid āt uobis uidet? Hō qdā hēbat duos filios: ⁊ accedens ad pmū dixit: Fili: uade hodie opari ī uineā meā: Ille āt nādēs ait: Nolo. Poſtea āt pnia motus abijt. Accedēs āt ad alterū dixit ſilr. At ille nādēs ait: Eo dñe: et non iuit: Quis ex duob⁹ fecit uolūtatē pris? Dicūt ei: Prim⁹. Dic illis ieſ⁹. Amē dico uob: q; publicani et meretrices pcedūt uos in regno dei. Venit.n. ad uos iohānes ī uia iuſticie: ⁊ nō credidiſtis ei. Publicani āt ⁊ meretrices crediderunt ei: uos āt uidentes nec pniaz hūiſtis poſtea ut crederetis ei

HIERO. Poſt pmiſſa infert dom⁹ parabolā qua ⁊ illos impietatis arguat: ⁊ ad gentes regnum dei doceat transferendū dicēs: Quid autē vobis videtur. CHRY. ſup matthēū: Quos reos ꝓponit in cā: ipſos ⁊ iudices petit: vt a nullo mereant ſolui: q̄ ſeipſos condēnant. Magna eſt fiducia iuſticie: vbi aduerſario ipſi cā cōmittit. In parabolis ḡ figurat pſonas eoz vt nō itelligant: qūo ipſi aduerſus ſe ſententiā dicerent. Sequit enī: Nō quidā habe. duos filios. quis ille niſi de⁹? qui oēs hoīes creauit: q̄ cuz ſit verus deus: tamē vult magis diligi vt pater q̄s timeri vt dñs. Maioz fili⁹ gentium popul⁹ erat: minoz vero popul⁹ iudeoz: quoniā gentes q̄dem erāt ex tpe noe. Sequit: Et ac. ad pmū dixit: fili vade hodie. ope. in vi. meā. Hodie. i. tpe ſeculi hui⁹. locut⁹ eſt aūt nō in facie vt hō: ſed in cozde vt deus ſenſib⁹ igerēs itellectū. Operari aūt in vinea eſt iuſticiā facere: neſcio aūt ſi totaz q̄s hoīm ſufficiat opari. HIERO. Primo ergo dicit gentiliū populo p naturalis legis noticiā: Vade ⁊ operare ī vineā meā. hoc eſt quod tibi nō vis fieri: alteri ne feceris: q̄ ſuperbe reſpōdit. vñ ſequit: Ille aūt nādens ait: Nolo. CHRY. ſup matth. Gentes enim a pncipio relinquētes deum ⁊ iuſticiā eius ⁊ trāſeuntes ad idola ⁊ peccata: in cogitationib⁹ ſuis nādere vident: Nolum⁹ facere dei iuſticiā. HIERO. Poſtea vero in aduentu ſaluatoris: gentium populus acta pnia opatus eſt in vinea dei ⁊ ſermonis ꝺtumaciā laboze cozrexit: ⁊ hoc eſt quod dicit: Poſtea pnia motus abiit. Sequit: Accedens aūt ad alterum dixit ſimil. ter: At ille nī. ait: Eo domine. Secūdus enī filius: popul⁹ iudeoꝝ eſt qui nādit moyſi: Omnia quecūq; dixerit nobis dñs faciem⁹. CHRY. ſuper matth. Sed poſtea auerſi: mentiti ſunt deo: ſm illud Filij alieni mentiti ſunt mihi. ⁊ hoc eſt q; dicit: Et non iuit. Interrogat ergo dom⁹ conſequenter: Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Prim⁹. vide quomodo aduerſus ſe ꝓtulerūt ſententiā dicentes: Prioze filius voluntatē patris feciſſe. i. populum gentiū: q; meli⁹ eſt non ꝓmittere deo iuſticiam ⁊ facere q̄ ꝓmittere ⁊ mentiri. ORIGE. Unde pōt cōſiderari dīm ꝺ locutū ī parabola iſta ad eos qui modicū aut nihil ꝓmittunt. operibus autē oſtendūt: ⁊ ꝺ eos qui magna ꝓmittunt: nihil autē ſcōm ꝓmiſſionē ſuā agunt. HIER. Sciendū eſt autē in veris exemplarib⁹ nō haberi nouiſſimum ſed pmū: vt ꝓpo iudicio condēnentur. Si autē nouiſſimum voluerimus legere vt quidā habent manifeſta eſt iterpretatio vt dicamus itelligere quidē veritatē iudeos: tergiuerſari ⁊ nolle dicere quid ſentiunt: ſicut ⁊ baptiſmū iohannis ſciētes eſſe de celo dicere noluerūt. CHRY. ſuper matth. Eoz aūt iudiciū dñs abundāter ꝺfirmat. vñ ſequit: Dixit illis ieſus: Amen dico vobis: q; publicani ⁊ meretrices pcedunt vos in regno dei. ac ſi dicat: Non ſolum popul⁹ gentiū melioz eſt vobis: ſed etiā publicani ⁊ meretrices. RABA. Pōt aūt regnum dei euāgelium vel eccleſia pñs intelligi: in

quo gentes iudeos precedũt: q citius credere voluerunt. ¶ ORIG. Per hoc aũt nõ excludit q̃n iudei aliq̃n intrẽt in regnũ dei: sed cũ plenitudo gentium intrauerit: tũc omnis israel saluus fiet. ¶ CHRY. super matth. Puto aũt q̃ ex psona oĩum viroꝝ peccatoꝝ publicani ponũtur: ꝛ ex psona omniũ mulierũ peccatricũ meretrices: quia auaricia ꝑcipue in viris abundat. fornicatio aũt in mulieribꝰ. Mulier enim in quiete sedet inclusa: fornicatio aũt maxie ex ocio nascit. vir autẽ quoniã in actibus rerũ diuersarũ est assidue auaricie peccatũ facile incurrit: in fornicationem aũt nõ facile: nisi multũ sit lasciuus. nã occupatio viriliũ solicitudinũ: voluptatẽ plerũq; excludit. vnde ꝓprium est hoc adolescentiũ nihil agentium. Consequẽter exponit cãm eius qõ dixerat dicens: Venit enĩ iohãnes ad vos in via iusticie: ꝛ nõ credidistis ei. ¶ RABA. Via iusticie iohãnes ꝑdicãs venit: q; christũ qui cõsummatio legis est digito monstrauit. ¶ CHRY. sup matth. Vel venit ĩ via iusticia sic manifeste vt conuersatio eius esset venerabilis peccatoꝝ corda cõcuteret. vñ sequit: Publicani autem ꝛ meretrices crediderũt ei. Cõsidera qũo cõuersatõ bona ꝑdicatoris predicationi ꝑstet virtutẽ vt etiam indomita vomet corda. Sequit: Vos aũt videntes nec ꝓniam habuistis postea vt credceretis ei: ac si diceret: Illi fecerũt qõ maius est credẽdo. Isti autem neq; ꝓniam fecerũt: qõ minꝰ est. In hac autẽ exposit̃one quã fm multoꝝ expositionẽ tractauimꝰ aliq̃d mihi videt eẽ ꝛriuz. Si enĩ duo filii iudei ꝛ gẽtes intelligendi sunt: postq; sacerdotes interrogati rñderunt ꝓzem filiũ ꝑris volũtatem fecisse: cõcludens christꝰ parabolã: sic debuit dicere: Amẽ dico vobis q; gẽtes ꝑcedũt vos in regnũ dei. Nũc aũt dicit ꝺa publicani ꝛ meretrices ꝑcedẽt vos in regnũ dei: qõ magis populariũ hominũ oñdit cõditionẽ q̃z gentiũ: nisi forte intelligamꝰ vt ꝓs dictũ est: Intantum gentiũ ꝓplis magis placet deo q̃z vos: vt etiã publicani ꝛ meretrices sint acceptabiliores deo q̃z vos.

¶ HIERO. Vñ alii putãt nõ gentiliũ ꝛ iudeoꝝ esse parabolã: sed simpliciter peccatoꝝ ꝛ iustorum: eo q; illi q̃dem p mala opa deo fuire negauerant: postea pnie baptismũ accipiãt a iohãne. Pharisei autẽ qui iusticiã ꝑferebãt ꝛ legẽ dei se facere iactabãt: iohannis ꝺtẽpto baptismate eius ꝓcepta non fecerunt.

CHRY. sup matth. Hoc aũt iõ ĩtroducit: q; sacerdotes nõ discẽdi cã: sed tẽtandi ĩterrogauerãt: In qua ptate hoc facis? Multi aũt ex ꝓplis crediderãt: ꝛ iõ ĩtroducit parabolã duoꝝ filioꝝ oñdens eis p eã: q; meliores sũt seculares q̃ a ꝓncipio seculare ꝓfitent vitã q̃z sacerdotes: qui a ꝓncipio ꝓfitent deo fuire: qñ populares quidẽ aliq̃n compuncti ꝺuertũt ad deũ. Sacerdotes aũt impenitibiles constituti: nunq̃z desinũt peccare in deũ. Prioꝝ enĩ filius ꝓplis est. nõ enĩ ꝓplis ẽ ꝓpẽ sacerdotes: q̃z sacerdotes ꝓp ꝓplm.

Aliam parabolã audite: Homo erat pfamilias q plantauit vineaz: ꝛ sepẽ circũdedit ei ꝛ fodit in ea torcular: ꝛ edificauit turrim: ꝛ locauit eã agricolis: ꝛ peregre ꝓfect⁹ ẽ. Cũ aũt temꝑ fructuũ appropinquasset misit suos suos ad agricolas ut acciperẽt fructꝰ ei⁹. Et agricole apprehensis suis ei⁹: aliũ ceciderunt: aliũ occiderũt: alium uero lapidauerũt. Iterꝝ misit alios suos plures ꝓzibus: ꝛ fecerũt illis similiter. Nouissime aũt misit ad eos filiũ suũ dicẽs: Verebũt forte filiũ meũ. Agricole aũt uidẽtes filiũ: dixerunt inter se: Hic est heres: uenite occidam⁹ eũ: ꝛ habebim⁹ hereditatẽ ei⁹. Et apprehẽsum eũ eiecerũt extra uineã: ꝛ occiderũt. Cũ ergo uenerit dñs uince quid faciet agricolis illis? Aiũt illi: Malos male ꝑdet ꝛ uineã suã locabit alijs agricolis: q reddãt ei fructũ tẽporibꝰ suis. Dicit illis iesus. Nũq̃z legistis in scripturis: Lapidem quẽ reprobauerũt edificãtes hic est fcũs in caput anguli. A dño factuz est istud: ꝛ est mirabile in oculis nostris. Ideo dico uobis q; auferet a uobis regnũ dei: ꝛ dabit genti facienti fructꝰ eius. Et qui ceciderit super lapidẽ istũ cõfringet: sup quẽ uero ceciderit: conteret eum.

¶ CHRY. in ho. Post ꝓzẽ parabolã aliã ponit vt oñdat eoꝝ accusationẽ eẽ maiozẽ ꝛ venia indignã. vñ dicit: Aliã parabolã au. Dõ erat pa. qui planta. vineã. ¶ ORIG. Dõ paterfamilias deꝰ est qui dicitur hõ in quibusdã parabolis: sicut si pater cum parvulo filio suo loquat infantilia vt descẽdat ad verba filij sui ꝛ instruat eũ. ¶ CHRY. super mattheum: Nomo aũt dicit nomine non natura: similitudine nõ veritate: prescius enĩ filiꝰ q; ꝓpter appellationẽ humani nominis quasi hõ purus fuerit blasphemãdus: etiã deũ ꝑem inuisibilẽ hominẽ appellauit: q̃ angelorũ ꝛ hominũ natura dñs est benuolẽtia ꝑ.

¶ HIERO. Plantauit aũt vineã: de qua Isa. loqt̃: Vinea dñi Sabaoth domus israel est. Sequit: Et sepem circũdedit ei. vel murũ vrbis vel angelorum auxilia. ¶ CHRY. Vel p sepem intellige custodiaz patrum iustorũ qui tanq̃z murus facti sunt populo israel. ¶ RRIGE. Vel custodia dei fuit sepes ipsius Torcular aũt locꝰ libationum: de quo sequit: Et fodit in ea torcular. ¶ HIER. Altare. s. aut torcularia illa quoꝝ titulo tres psalmi ꝓnotant: octauus: octogesimꝰ: octogesimus tertius. s. martyres. ¶ HYLA. Vel ꝓphetas quasi q̃daz torcularia aptauit ĩ quos musti mõ q̃dam vbertas spiritussancti feruẽtis ĩfluret. ¶ CHRY. sup matth. Vel torcular est verbum

dei qō crucīat hoīem cōtradicēte carnis natura. Sequit: Et edificauit turrim. HIERO. i. templū de quo dr p Micheā: Et tu turris nebulosa filie syon HYLA. Uel in turre eminentiam legis extruxit: que z in celū ex solo egressu ꝓueberet z ex qua specularī christi posset aduētus. Sequit: Et locauit eā agricolis. CHRY. sup matth. Qñ. s. p legē cōstituti sunt sacerdotes z leuite: z ꝓcurationē regēdi pplm susceperūt. Sicut aūt colon⁹ q̄tuis de suo munere obtulerit dño: nō sic eū placat sicut si de vinea eius reddit⁹ ei obtulerit: sic z sacerdos nō tm̄ ꝓpter suaz iustitiā placet deo qūo si pplm dei in sanctitate docuerit: quoniā ipsi⁹ iustitia vna est: ppli aūtē multiplex. Sequit: Et peregre ꝓfect⁹ est. HIERO. Nō loci mutatione nec enī deus alicubi abesse pōt quo cōplenī oīa: sed abire videt a vinea: vt vinitoribus liberū operādi arbitriū derelinquat. CHRY. i ho. Uel peregre ꝓfectus est: longanimitatē habuit nō semp eoz peccatis penā inducens. ORIGE. Uel qz dñs qui fuerat cū illis in nube diei z in columna ignis p noctē: nequaq̄ postea similit apparuit illis In ysaia ergo iudaicus populus vinea noīat: z cōmi natio patrisfamilias ꝺ vineā fit. In euāgelio autem vinea nō culpat: sed eius coloni. sed forte in euāgelio vinea est regnū dei. i. doctrina que scripturis inserta est sciētie: vita aūt irrep̄hensibilis hominuz est vinee fruct⁹. Littera aūt scripture est vinee sepes circūposita vt nō videāt ab his q̄ foris sunt fruct⁹ qui sunt in absconso. ꝓfunditas aūt eloquioz dei est vinee torcular: in qō q̄ ꝓfecerūt de eloquijs dei: infundūt studia sua q̄si fruct⁹. Turris aūt edificata ē vbū de ipso deo z de dispēsationib⁹ christi. hāc vineā tradidit colonis. i. pplo añ nos: tā sacerdotib⁹ q̄ laicis. Et pegre ꝓfect⁹ est: ad suā ꝓspectionē oans occasionem colonis. Approp̄inquat aūt tps fructuuz z fm vnūquēq; z generaliter pplo vniuerso. Primū enīz vite tps ē fz infantiā: z tūc nihil vinea oñdit: nisi tm̄ bñs in se vitalē vtutē: cū aūt inceperit posse loq̄ tps est generatōis. Quātū aūt ꝓficit aīa pueri z tantum vinea. i. vbū dei. z post ꝓfectū vinea opat fructū matur⁹ charitatis z gaudij z pacis z huiusmōi. Sed z pplo q̄ acceperūt legē p moysen tps fructuū approp̄inquat aliqñ. vñ sequit: Cū aūt tps fruc. approp̄. misit suos suos ad agri. vt acci. fruc. ei⁹. RABA. Unde tps fructuū posuit nō ꝓuētuū: null⁹ enī ē fruct⁹ ppli ōtumacis. CHRY. in ho. Seruos dicit ꝓphetas: q̄ offerūt q̄si sacerdotes dñi ppli fruct⁹ z obediētie oñsionē p opa. Ipi aūt nō solū malicia potiti sūt in non dando fructū: sed etiā in indignando ad eos qui venerūt z sanguine man⁹ ipleuerūt. vñ sequit: Agri. aūt ap̄p̄. ser. ei⁹: ali. ceci. ali. occi. aliū vo lapi. HIERO. Leciderūt q̄dē vt hieremiā: occiderunt vt ysaiā: lapidauerūt vt nabot z zachariā quē iterfecerūt iter tēplū z altare. CHRY. sup matth. Per singulos aūt grad⁹ malicie: dei misericordia addebat: z p singulos grad⁹ diuerse misericordie malicia iudeoz creſcebat: z sic ꝺ dei clemētiā malignitas humana certabat. vñ sequit: Iterz misit alios suos plu. p̄o. z fe. illis similiter. HYLA. Missi aūt plures pōtibus illō tps designat quo post singuloz ꝓphetarū p̄dicationē: plurim⁹ sit numer⁹ ꝓphetantū emissus est RABA. Uel p̄mi sui q̄ missi sūt: ipse legifer moyses itelligit: z aarō p̄m⁹ sacerdos dei: quos cesos flagello lingue vacuos emiserūt. alios aūt suos ꝓphetarū choz⁹ itellige. HYLA. In filio aūt ad vltimū misso oñi nr̄i aduētus significat. Sequit enī: No. aūt mi. ad eos fi. suū. CHRY. in ho. Quare aūt nō ꝓfestī misit: vt ex his q̄ ad alios fecerāt: seipsos accusarēt: z furoꝛ dimittētes verecūdarent ꝓpt filiū ad uenientē. vñ sequit: Uere. fi. meū. CHRY. Duc ät misit nō q̄si ad obnoxios pene sniam baiulantē: sed pnie veniā. misit enī eos ꝓfūdere nō punire. HIE. Nō aūt dicit: Uere. fi. meum. nō de ignorātia venit. Quid. n. nesciat p̄familias q̄ hoc loco de⁹ itelligit sed semp ambigere de⁹ dr vt libera volūtas hōis reſuet. CHRY. in ho. Uel hoc dicit annūciās q̄d fieri debebat: qm̄ oportebat eos verecūdari: p hoc enī vult ostendere peccatum eoꝛum magnum oēmni excusatione ꝓuatum. ORIGE. Uel illud quod ait: Uerebunt filium meuz: videt impletum in illis iudeis qui intelligētes christū crediderunt in eum. Hoc autem q̄ sequit: Agricole autem videntes filium: dixerunt iter se: hic est heres: venite occidam⁹ eum. in illis impletum est: qui videntes christum: z cognoscentes filiū dei: nihilomin⁹ crucifixerūt eum. HIERONY. Interrogem⁹ Arrium z Eunomiū: Ecce pater dicit ignorare: quicquid ꝓ patre resp̄onderint: hoc intelligant de filio: qui se dicit ignorare cōsummationis diem. CHRYSO. sup matthe. Dicunt autem quidā: quia post incarnationē: dict⁹ est christ⁹ filī⁹ ex baptismo: sicut ceteri sancti: quos ex hoc loco conuincit dom⁹. vbi dicitur: Mittam filium meū. Quādo ergo adhuc cogitabat ad transmittendum filiū post ꝓphetas: iam filius erat dei de si eo modo dicitur filius sicut omnes sancti ad quos factū est verbum dei: debuit z ꝓphetas dicere filios sicut z christum: aut z christum seruum dicere sicut z ceteros ꝓphetas. HIERONY. Per hoc autem quod dicūt: Hic est heres: manifeste dominus p̄bat iudeoꝛum p̄cipes: non per ignoratiam sed per inuidiam dei filium crucifixisse. Intelexerunt enim cū esse illum cui pater per p̄pheta dicit: Postula a me z dabo tibi gentes hereditatez tuam. Hereditas quippe filio sancta ecclesia data est: quā non moriens pater illi reliquit: sed ipse sua morte mirabiliter acquisiuit. CHRYSOST. super Matthēū: Tamen post q̄ introuuit in templū z vendētes animalia que ad sacrificiū pertinebant foras eiecit: tunc p̄cipue cogitauerūt eum occidere. vnde dicunt: Uenite occidamus eum: Dicebant enim intra se: Necesse est vt populus per istum dimittat consuetudinem hostiarum que ad nostrum pertinent lucrum: z acquiescat offerre sacrificium iusticie quod ad gloziam pertineat dei: z sic iam nō erit populus iste possessio nostra: sed dei. Si autem occiderimus eum: dum non est qui iusticie fructus a populo querat: semper durabit consuetudo offerendarū hostiarū: z sic populus iste erit nostra possessio. z hoc est quod sequit: Et nostra erit hereditas. hec est cogitatio cōmunis omniū sacerdotum carnaliū: qui nō sunt soliciti quomodo viuat populus sine peccato: sed aspiciant quid in ecclesia offeratur: z hoc estimāt sacerdotij sui lucrū. RABA. Uel hereditatem occiso eo p̄ripere moliebantur

indei:cū fidem qte per eum est extinguere:z suam magis que ex lege est iusticiā pferre ac gētib⁹ imbu endis conabantur inserere. Sequitur: Et apprehen sum eum eiecerunt extra vineam z occiderunt.

HYLA. Christus enim extra hierusalem tanq̄ ex tra vineam in sententiam damnationis abiectus ē.

ORIGE. Uel quod dicit: Eiecerūt extra vineam Tale mihi videtur q̄tum ad se alienum eum esse iudicauerunt a vinea z colonis. Sequitur: Cum ḡ venerit dñs vinee quid faciet agricolis illis? HIE. Interrogat quidem eos dñs: non q̄ ignoret quid rīsuri sint:sed vt ꝓpria rīsione dānent. Sequitur: Aiunt illi: Malos male pdet: z vineā suaz locabit aliis agricolis? CHRY. sup matth. Nō aūt verum rīderūt:nō ē illoz q̄ iuste iudicauerūt:sed ipsi⁹ cau se.veritas enī ipsis violentiā fecit. ORIGE. Sic enī cayphas:sic z isti non ex se ꝓphetauerūt cōtra se:quoniā tollenda ab eis erant eloquia dei z dan da gentibus fructum in tēpore daturis.vel dom⁹ quem occiderūt:statim venit resurgens a mortuis: z malos quidem colonos male pdidit.alijs aūt co lonis.i.apostolis vineā suā configurauit.i.eis q̄ ex iu daico populo crediderūt. AVGV. de con. euan. Marc⁹ aūt hoc ab ipsis non rīsum cōmemorat:sz dñm hoc ꝛsequēter locutū post interrogationē ip sum sibi quodāmodo respōdisse. Sed facile pōt in telligi vel illoz vocē ita subiectam vt nō interpone retur:illi rīderūt:sed tñ intelligeretur:aut ideo rīsi onem istam dño potius attributam: q̄ cū verū di xerunt:etiam de illis hoc ipse respōdet qui veritas est. CHRY. in home. Uel non est contradictionis eteniīn vtraq̄ facta sunt:quia.s.z ipsi primo hoc re sponderunt:z postea dñs iterauit. AVG. de con. euange. Sed illud magis mouet q̄ lucas non solū eos hoc respondisse non dicit:verū etiam contrariā retulisse responsionem. Ita enim narrat: Quo audi to sententia ex ore domini prolata dixerunt: Absit. Restat ergo vt intelligam⁹ in plebe que audiebat quosdam respondisse quod mattheus cōmemorat quosdaz vo illud quod lucas dicit.i.absit. Nec mo ueat quod mattheus principes sacerdotū z seniores populi dixit accessisse ad dñm.z sic sine interpositio ne alicuius sermo contexitur:vsq̄ ad hoc q̄ de lo cata agricolis vinea cōmemoratur. Pōt enīz puta ri oia hec cum principibus sacerdotū locutū fuisse sed matthe⁹ breuitatis causa tacuit quod lucas nō tacuit:parabolam.s.istā non ad eos solos dictā q̄ de potestate interrogauerāt:sed ad plebē in q̄ erāt qui dicerent:pdet illos z vineā suā dabit aliis: que vor recte etiā ipsius dñi fuisse intelligitur:siue ꝓpē veritatē:siue ꝓpter mēbroz eius cum capite vnita tē. Erāt etiā q̄ talia rīdentibus dicerēt: Absit.q̄ in telligebant extra seipsos parabolam esse dictam.

CHRY. sup matth. Uel aliter: Lucas quidem sm responsionem eoz̄ narrauit: Matthеus aūt sm rī sionem cordis.nam vere visibiliter quidem in facie cōtradixerunt dicentes:absit. In conscientia autez susceperūt dicētes: Malos male pdet. Sicut cum bō deprehensus fuerit in malo:verbis quidē excusat intus aūt ei⁹ conscientia recognoscit. CHRY. in ho. Uel aliter: Dñs propter hoc eis parabolā ꝓposuit. vt ipsi non intelligentes cōtra se sententiā ꝓferrēt: ficut z ad dauid dictum est per nathan.rursus autē intelligentes que dicta sunt contra se esse dixerunt: Absit. RABA. Moraliter autem cuiq̄ vinea lo catur colenda cum baptismi mysterium datur: q̄ operando exerceat. Mittitur seruus vnus alter et terti⁹ cum lex psalmus ꝓphetia legitur: quoz̄um monita bene opetur. Sed missus cedit:eiicitur cuz sermo contemnitur:vel qō peius est blasphemat. Veredē q̄tū ad se occidit qui filiū dei oculcauerit z spūi gratie contumeliā fecerit. Perdito malo cul tore vinea alij datur:cū donū gratie qō superb⁹ spre uerit humilis accipit. CHRY. sup matth. Deinde q̄si nō acquiescētibus illis testimoniū scripture in ducit:Scrip. n. dicit illis iesus: Nūq̄ legistis i scri pturis: Lapidē quem reprobauerunt.i. si pabolam meā nō intelligitis:vel istā scripturā cognoscatis.

HIE. Uariis aūt pabolis res eedē ꝛteruntur.quos enī supra opariōs z agricolas appellauit:nūc edifi catores.i.cementarios vocat. CHRY. in ho. Lapi dem aūt christū vocat:edificatores aūt doctores iu deoz̄ qui christū reprobauerūt dicentes: Dic non ē a deo. RABA. Sed illis nolentibus idē lapis ca put anguli firmauit:q̄ ō vtroq̄ populo:quotquot ipse voluit sua fide coniūxit.vñ sequitur: Dic fact⁹ est in caput anguli. HYLA. Est enī caput anguli fa ctus:quia est inter legē z gentes lateris vtriusq̄ cō iūctio. CHRY. in ho. Deinde vt discant qui nihil eoz̄ que fiebant:deo ꝛtrariū erat.subdit: A dño fa ctū est. ORI.i.iste lapis donū ē donatū a deo edi ficio vniuerso:z admirabile caput in oculis nostris qui possum⁹ eū videre oculis. CHRY. sup matth. Quasi diceret: Quare non intelligitis in cuius edifi cii angulo proponendus est ille lapis:nō in nostro quando reprobatus est:sed in alio. Si aūt aliud edi ficatum ē futuz̄: ḡ nostra edificatio ē contenenda vñ subdit: Ideo dico vobis:q̄ auferetur a vobis re gnū dei:z dabit gētib⁹ facientib⁹ fructū ei⁹. ORI. Regnuz dei dicit mysteria regni dei.i. diuinas scri pturas quas tradidit dñs:primo quidē populo illi priori cui reddita fūt eloquia dei:secūdo aūt genti bus facientib⁹ fructū.nemini enī datur verbū dei ni si facienti fructū de eo:et nemini in quo peccatū re gnat datur regnū dei:quomodo ergo illis datū ē: a quo z ablatum est? Sed considera quō q̄ datur intelligitur gratis datum. Quibus ergo locauit nō oīno quasi electis z fidelibus dedit.quib⁹ aūt do nauit cum iudicio electionis donauit. CHRY. su per matth. Lapis aūt or christ⁹:non solū ꝓpter fir mitatē:sed etiā q̄ est inimicoz̄ magna ꝛfractio. vñ sequitur: Et qui ceciderit sup lapidē istuz. HIE. Qui peccatoz est z tñ in illū credit:cadit quidem sup la pidē z ꝛfringitur: sed nō oīno cōteritur. Reseruat enī p patiētiā ad salutē: sup quē vo ille ceciderit: h̄ est cui lapis ille irruerit:z q̄ christū penit⁹ negaue rit:sic ꝛteret eū vt nec testa quidē remaneat in qua hauriat aque pusillum. CHRY. sup matth. Aliud est enim ꝛfrīgi: z aliud cōminui.de eo enī qō con fringitur:aliq̄d remanet.qō aūt cōminuitur quasi in puluerē cōuertit.qō aūt cadit ad lapidē non frā gitur sm q̄ est lapidis virtus: sed inq̄tum fortiter cadit:aut propter pōdus suū: aut ꝓpter altitudinez casus:sic z christianus peccans: non tantum perit

quātū pōt perdere chr̄ist⁹:sed quātū ipe se pdit per opa sua: aut ꝓpt magnitudinē peccati:aut ꝓpter altitudinē dignitatis. Infideles aūt pereūt tātū q̄ntū pōt eos pdere chr̄ist⁹. CHRY. in ho. Uel hic duas pditiōes eox oñdit:vnam ab eo q̄ offenderūt t scādalizati sūt:quā designat dicēs: Qui ceciderit super lapidē.aliā in captiuitate eis supuētura: quam manifestat dicens: Sup quē vo ceciderit. AVG. de que.euā. Uel de his dicit q̄ cadent sup eū q̄ illuz mō ꝺtēnūt vel iniurijs afficiūt. Jō nōdū penit⁹ intereūt:sed mī ꝺfringunt vt nō recti ambulēt sup quos cadet:cū veniat desup in iudicio cū pena pditionis: Jdeo dixit: Conteret eos: vt sint impij tanq̄z puluis quem ꝓicit ventus a facie terre.

Et cū audissent pncipes sacerdotū t pharisei pabolas ei⁹: cognouerunt q̄ de ipsis diceret. Et q̄rentes eum tenere timuerūt turbas:quoniam sicut ꝓphetā eum habebant.

HIE. Quāuis ouro corde iudei ꝓpter incredulitatem essent:mī intelligebāt ō se oēs dñi sīas dirigi. vñ dī:Et cū audissent pn.sacer.t pha.pa.ei⁹:cognoq̄ de ipsis diceret. CHRY. sup matth̄. Nec ē autē differētia bonox hoim t maloz. Bon⁹ enī ꝓphens in pctō:gemit q2 peccauit,mal⁹ aūt fremit: non q2 peccauit:sed q2 cōꝓrehēsus ē in pctō: t nō soluz penitentiā nō agit:sed magis aduersus corrigentez iracit. vnde t isti comphēsi:magis ad malicia sunt excitati. Sequtur enī:Et querentes tenere eū timuerūt turbas:qm̄ sicut ꝓphetā eū habebāt. ORIG. Sapiūt quidē aliq̄d de eo qō verū est:prophetā eū estimantes:nō aūt magnitudinē ei⁹ intelligūt ex q̄ erat fili⁹ dei. Turbas aūt sic sapientes ō eo:t patas ꝓ eo pugnare timēt pncipes:neq3 ad eox scientiaz pringere pūt:nihil dignū sentientes de eo. Deinde sciendū ē:qm̄ volētiū iesū tenere differētia ē. Aliter enī pncipes t pharisei querebāt eū tenere:aliter spōsa q̄ dicit: Tenui eū:nec dimittam.adhuc enī tētura meli⁹ sicut dicit: Ascēdā in palmā t tenebo altitudinem ei⁹. Oēs enim nō recte sapientes de diuinitate tenere volūt iesum t pdere eū. Et alia quidē verba ꝓpter verbū chr̄isti possibile est cōprehendere t tenere. Uerbū aūt veritatis nemo pōt comphendere.i. intelligere:neq3 tenere.i.vincere: neq3 separe assensu credētiū:neq3 mortificare.i.destruere. CHRY. sup matth̄. Omnis etiā hō mal⁹ q̄z tū ad volūtatem suā t manus mittit in deū t occidit eū. Qui enī ꝓcepta dei oculcat:q̄ murmurat contra deū: t turbato vultu aspicit celū:nōne si fieri potuisset man⁹ mitteret in deū t occideret eū:vt iam licenter peccaret RABA. Sz tī q̄ timēt mittere manū in iesū,ꝓpē turbā quotidie ī eccl'ia gerīē:cū q̄libz solo noīe fratē fidei t pacī vnitatē quā nō diligit:ꝓpter bonos cohabitātes vl erubescit īpugre vl timet. CA. XXII.

Et rīndens iesus dixit iterū in pabolis eis dicēs: Simile factū est regnū celorū homini regi:qui fecit nuptias filio suo

Et misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias:t nolebant uenire. Iterū misit alios seruos dicens: Dicite inuitatis: Ecce prādiū meū parauī:tauri mei t altilia occisa sūt:t oia parata: uenite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt:t abierunt: alⁱ in villam suā:alⁱ uero ad negociationez suaz. Reliqui uero tenuerūt seruos ei⁹:t ꝓtumelijs affectos occiderūt. Rex aūt cū audisset irat⁹ est:t missis exercitibus suis pdidit homicidas illos:t ciuitatē illox succēdit. Tūc ait seruis suis: Nuptie quidē parate sunt:sed qui inuitati erant nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus uiaruz:t quoscunqz inueneritis uocate ad nuptias. Et egressi serui eius in uias ꝓgregauerūt oēs quos inuenerunt malos t bonos: t iplete sūt nuptie discūbentiū. Intrauit aūt rex ut uideret discūbentes:t uidit ibi hoiem non uestitū veste nuptiali. Et ait illi: Amice quō huc intrasti non hās vestē nuptialez? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: Ligatis manib⁹ t pedibus eius: mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus t stridor dentiū. Multi aūt sunt vocati pauci uero electi.

Quia dixerat: Dabitur genti faciēti fructū ei⁹: hoc oñdit cui genti.vñ dī: Et rīndens iesus dixit iterū in parabolis eis dicēs: Simile est regnū celox. GLO. Dicit aūt: Rūdens.i.obuians prauę cogitationi eorum de morte sua. AVGV. de con.euā. Parabolā aūt istā solus matthēus narrat:simile quidē etiā lucas comemorat:sed nō ē hoc:sicut t ipse ordo indicat. GRE. i ho. Dic p nuptias pñs ecclesia: illic p cenā eternū t vltimū conuiuiuz designat: q2 t in hanc nōnulli exituri intrant:ad aliud quisqs semel intrauerit vlteri⁹ nō exibit. At siquis forte ꝺtendat hanc eandē eē lectionē:intelligi fortitan pōt:q2 de ꝓiecto eo q̄ nuptiali veste nō intrauerat: qō lucas tacuit. Matthē⁹ dixit.q̄ vo p illū cena:p hūc autez prandiū dī:neq3 obsistit:q2 cū ad horā nonā apō ātiquos prandiū fieret:quotidie ipsū quoq3 prādiū cena vocabat. ORI. Regnū aūt celox sile ē fz eū quidē qui regnat hoī regi:fz eū autem q̄ conregnat filio regis: fm ea vo que sunt in regno regis:seruis

ꝛ inuitatis ad nuptias. Inter quos est ꝛ exercit⁹ regis. Additū ē aūt: Poī regi: vt hoīb⁹ quasi hō loquatur: ꝛ dispenset hoīes nō cupiētes dispensari a deo. Sed tūc cessabit regnū celoꝝ eē simile hoī: cū cessāte celo ꝛ otētione ꝛ ceteris passionib⁹ ꝛ pctis cessauerim⁹ fm hoīem ambulare: ꝛ videbim⁹ eū sicuti ē. Nūc enī videm⁹ eū non sicuti ē: sed sicuti ꝓpē nostrā dispensationē fact⁹ fuerit nobis. GREGO. in ho. Tūc aūt deus pater deo filio nuptias fecit qñ hūc in vtero virginis hūane nature ꝺiūxit. Ꝯz quia ex duabus psonis fieri solet nuptiaꝝ cōiūctio: absit hoc ab intellectib⁹ nr̄is: vt psonā redemptoris nr̄i ex duab⁹ psonis credam⁹ eē vnitā. Ex duab⁹ quippe atq; in duab⁹ hūc naturis existere ꝺicim⁹: ſz ex duabus psonis credere compositū vt nephas vitamus. Securi⁹ g̃ ꝺici pōt: qz in hoc rex pr̄ regi filio nuptias fecit q⁹ ei p incarnationis mysteriū sanctam ecclesiā sociauit. Uter⁹ aūt genitricis virginis huius sponsi thalam⁹ fuit. CHRY. sup matth̄. Uel aliē: Cū resurrectio fuerit facta sanctoꝝ tūc suscipiet hominē vita q̃ ē christ⁹: mortalitatē eius sua mortalitate absorbēs. Nunc enī q̃si arras futuri ꝺingij spiritūſcñ accipim⁹: nūc aūt ipsū christū pleni⁹ ī nobis habebimus. ORI. Uel cōiūctiōz sponsi ad spōſaz .i. christi ad aīam verbi susceptionē intellige: partus aūt opera bona. HYLA. Merito aūt a patre iam fūt be nuptie facte: qz eternitatis hui⁹ societas: ꝛ noui corpis despōſata ꝺiūctio habeē iā pfecta in christo. Sequit̄: Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: ꝛ noluerūt venire. CHRY. sup matth̄. Ergo qñ misit suos suos iam inuitati pus erant. Inuitati sunt enī hoīes a tpe abrae cui christi incarnatio promittebat. HIE. Misit aūt seruū suū: nec dubium q̃n moysen p quē legē inuitatis dedit. Si autez seruos legerim⁹ vt plura būt exēplaria: ad ꝓphetas referendū ē qui inuitati p eos venire otēpserūt. Sequitur: Iterū misit alios seruos dicens: Dicite inuitatis. Serui q̃ secūdo missi sunt meli⁹ est vt ꝓphete intelligant̄ q̃s apli: ita tñ si seru⁹ supza fuerit scriptus: sinautē seruos ibidē legas: hic serui secūdi apli sunt intellígēdi. CHRY. sup matth̄. Quos misit cū eis ꝺixit: In viam gentiū ne abieritis: sed potius ite ad oues perditas dom⁹ isr̄l. ORI. Uel q̃ ꝑmi mittūtur serui vocare inuitatos ad nuptias: būtur ꝓphete conuertētes ex ꝓpl̄o p suas ꝓphetias ꝛ restitutionem ecclesie ad christū. Qui autem noluerūt venire in ꝑmis inuitati: sunt qui noluerūt audire vba ꝓphetaꝝ. Iterꝝ alij transmissi: alia ogregatio ꝓphetarū est. HYLA. Uel serui ꝑmo missi q̃ inuitatos vocarēt apli fuit. qui aūt admonent̄ vt veniāt ī uitati antea: popul⁹ isr̄l est. in gloriā enī eternitatis p legem ē aduocat⁹. Apostoloꝝ g̃ erat ꝓpriū cōmonere facere eos quos inuitauerāt ꝓphete. Qui vo iterum cū ꝑceptoꝝ conditiōe mittūt apl̄ici viri: sūt successores eoꝝ. GRE. Sed qz hi qui pus inuitati sunt: ad nuptiarū conuiuiū venire noluerūt: in secunda inuitatiōe iam ꝺicit̄: Ecce prandiū meū paraui. HIE. Prandiū paratū ꝛ tauri ꝛ altilia occisa. vel p metaphorā opes regie describūt vt ex carnalib⁹ intelligant̄ spiritalia: vel certe dogmatū magnitudo ꝛ doctrina dei lege plenissima sentire pōt. CHRY. Cū g̃ dñs apl̄is ꝺixit: Euntes ꝑdicate ꝺicentes: qz appropinq̃uit regnū celoꝝ: hoc significauit qō hic ꝺicit̄: Prandiū meū parau. i. ex lege ꝛ ꝓphetis scripturarū mēsas ornaui. vñ seq̃tur: Tauri mei ꝛ altilia occisa sūt. GRE. in ho. Per tauros aūt patres veteris testamēti significant̄: q̃ ex ꝑmissiōe legis inimicos suos: virtutis corpe cornu feriebant. Altilia vo sagināta ꝺicim⁹: ab eo enī qō ē alere altilia vel q̃si alita vocam⁹. Per altilia g̃ p̄fert noui testamēti figurant̄ q̃ dū gratiā pinguedinis interne dulcedinis ꝓcipiūt a terrenis desideriis ad sublimia otēplatiōis sue pēna subleuāt̄. Ꝺicit g̃: Tauri mei ꝛ altilia occisa sūt. ac si ꝺ. Patrū p̄cedentiū mortes aspicite: ꝛ remedia vite vestre cogitate. CHRY. sup matth̄. Uel aliē: Ideo ꝺicit: Et saginata ꝛ tauros. non qz ꝛ tauri nō fuerint saginati: ſz qz nō oēs saginati fuerūt tauri: g̃ saginata tñmodo ꝺicē ꝓphetas q̃ fuerūt spiritusancto repleti: tauros aūt q̃ ꝛ ꝓphete fuerūt ꝛ sacerdotes: sicut hieremias ꝛ ezechiel. vt enī tauri duces sūt gregis: ita ꝛ sacerdotes ꝓncipes sūt ꝑpli. HYLA. Uel aliter: Tauri glorioſa martyꝝ species ē: q̃ ꝓfessiōi dei tanq̃z ostia electa sūt īmolati. Saginata vo sunt hoīes spiritales tanq̃z celesti pane ad euolādū aues paste: ceteros accepti cibi vbertate expleture. GRE. Notādū vo q⁹ in ꝓze inuitatōe nil ō tauris ꝛ altilib⁹ ꝺr̄. In secunda aūt iam tauri ꝛ altilia īantea memorant̄: qz oīpotens de⁹ cū vba ei⁹ audire noluim⁹: adiungit exēpla: vt oē qō impossibile credimus tanto nobis ad sperandū fiat facili⁹ quanto p hoc transisse ꝛ alios audim⁹. ORI. Uel qz prāꝺiū qō paſ ē eloquiū dei: fortia quoq; eloquiozum dei tauri intelligāt̄: suauia vo ꝛ delectabilia eozum sunt saginata. Sicq̃s enī ꝓferat q̃ꝺā ꝺicta modica ꝛ nō firma: ꝛ nō magnā vtilitē rōnis hūtia: videē macra eē q̃ ꝓferūtur. Saginata aūt sūt cū ad vnāquāq; ꝓpositōz exēpla multa rōnis ꝓbatiōe repleta inducunt̄: puta si aliq̃s de castitate fmonē loquit̄: recte intelligit̄ turtur. Ꝯz cū istū sci⁹ atis sermonē cū rōnis ꝓbatiōe de scripturis repletū ꝓtulerit: ita ut delectet ꝛ ꝛfirmet aīmū audientis ꝓtulit eū saginatuz CHRY. sup matth̄. Qō aūt ꝺr̄: Et oīa parata sūt. intelligit̄ qz q̃cq̃d querit̄ ad salutē: iā adimpletū est in scripturis. Qui enī ignoraūs ē īuenit ibi qō ꝺiscat. qui laborat inuenit ibi ꝓmissa: q̃b⁹ excitet̄ ad opus GLO. Uel oīa parata sūt. i. introit⁹ regni paratus est p fidem mee incarnationis qui ante fuerat clausus. CHRY. sup matth̄. Uel oīa parata ꝺicit que ptinent ad mysteriū ꝺūice passiōis ꝛ nostre redemptiōis. Dicunt autē: Uenite ad nuptias: nō pedibus sed moꝺib⁹. Sequitur: Illi aūt neglexerunt. Quare aūt neglexerint manifestat cū subditur: Et abierunt alius in villā suā: ali⁹ vo ad negociationē suam. CHRY. in hom. Quātis aūt videant̄ rōnabiles occasiones esse: sed hinc ꝺiscim⁹ etiam si necessaria sint que detinent: oīb⁹ tñ ꝓponere spiritalia oportet. Nobi autē videt̄ q⁹ his occasionib⁹ vſi: negligētie velamina ꝓponebant. HYLA. Ambitione enī seculi tanq̃z villa homīes occupant̄: plures vo ꝑpecunie cupiditatē negociatōe detinent. CHRY. sup matth̄. Uel aliē: Cū labore manuū nr̄aꝝ aliq̃d facimus: puta exercētes agrū vel vineā aut opus ligni vel ferri: villā colere videmur. Cū aūt nō labore manuū nr̄aꝝ alia lucra seq̃mur: totuz ꝺ negociatio

appellat. O miserrimꝰ mundꝰ ⁊ miseri q̄ eū sequūt. Semp enī mūdialia opera hoies excluserūt a vita. GRE. Qui g̃ intentꝰ laborī terreno: vel mūdi actionibꝰ deditus: mysteriū incarnatōis dñice pensare ⁊ sm illud viuere. ſ. dissimulat q̄si ad villā vel negociū pgēs: venire ad regis nuptias recusat. ⁊ plerūq; qō ē grauiꝰ nōnulli vocati: gr̃az nō solū respuūt: sed etiā psequūt. vñ subdit: Reliq̄ vō tenu. ser. eiꝰ ⁊ cōtu. affe. occiderūt. CHRY. sup matth. Uel p occupationē ville populares uidet ꝛ significat quos mūdi delectatō sepauit a xp̃o. Per occupatōz vō negociatōis sacerdotes ceterosq; mīstros tēpli significauit: quos lucri obtētu venientes ad ministeriū legis ⁊ tēpli auaritia sepauit a fide. De qbꝰ nō dixit q; malignati sūt ſz neglexerūt. Qui enī odio aut īuidia crucifixerūt christū: illi malignati sūt. qui aūt negociis impediti nō crediderūt: illi neglexisse dicūt nō malignati. De sua tñ morte dñs tacet: qz in p̄cedenti pabola dixerat: ſz oñdit morte discipulorꝫ suorū quos post ascensū ipsi occiderūt iudei. Stephanū lapidātes ⁊ iacobū alphei occidētes: ꝑpē que hierl'm destructa est a romanis. Et notandū q; ira in deo nō ꝑpe sed trāslatiue dr̃: Tunc enī iratꝰ dr̃ qñ vlciscit. vñ ⁊ hic dr̃: Rex aūt cū audisset irat. est. HIE. Qñ inuitabat ad nuptias ⁊ agebat opa clemētie homīs nomē apposuit ē. nūc aūt qñ ad vltionē venit: hō fuit ⁊ rex tñ dr̃. ORIGE. Dicant aūt q̄ peccāt in deū legis ⁊ ꝓphetarꝫ ⁊ totius creationis vtrū iste q̄ ⁊ hō dr̃ ⁊ iratus ꝓponit: ipse ē pater christi. q; si dixerint hunc ipsū esse: cogendi sūt ꝛfiteri qñ multa in eo sm passibilē hoīm naturā eē dicūtur: non qz ipse passibilis est: sed qz more gerit passibilis nature hoīm. Et sm hanc ꝛsequētiā suscipe cōuenit ⁊ iram dei ⁊ pniam ⁊ cetera hmōi in ꝓphetis. Sequit: Et missis exercitibus. HIE. Per hoc exercitꝰ romanos intelligim⁹ sub duce vespasiano ⁊ tito: q̄ occisis iudee populis: ꝑnam patricē incēderūt ciuitatem. CHRY. sup matth. Romanꝰ aūt exercitꝰ dr̃ exercitꝰ dei: nec etiā venissent romani hierl'm: nisi eos dñs excitasset. ORI. Uel angelorꝫ agmina sūt exercitꝰ regis nri. missis g̃ exercitibꝰ extinxisse homicidas dr̃: qz in hoībꝰ oē iudiciū p angelos exercet. Homicidas g̃ pdit: quia psequētes interimit. Ciuitatē eorꝫ igni succēdit: quia illorꝫ non solū aīe: sed caro quoq; in qua habitauerant eterna gehēne flamma cruciant. ORI. Uel ciuitas impiorꝫ est sm vnūq̄q; dogma ꝛgregatio eorꝫ q̄ cōueniūt in sapientia p̄cipū hui⁹ seculi quā succendit rex ⁊ exterminat q̄si ex malis edificationibus ꝛsistentē. GRE. Sed bis q̄ inuitantē se ꝛtēni ꝛspicit: filii sui nuptias vacuas nō habebit. quēq; n. sermo dei inuētur⁹ ē vbi requiescat. vñ subdit: Tūc ait seruis suis: ORI. i. aplis aut angelis q̄ ꝓpositi erāt in vocatiōz gentiū. Nuptie quidē parate sunt. REMI. i. omne sacramētū hūane dispensatōis iā pactū atq; cōpletū ē. Sed q̄ inuitati erāt. i. iudei nō fuerūt digni: qz dei iusticiā ignorātes ⁊ suā statuere volētes indignos se iudicauerūt eterne vite. Reprobato g̃ iudaico ppl'o ad has nuptias gētilis ppl'us est susceptꝰ. vñ sequitur: Ite g̃ ad exi. viarꝫ ⁊ quos. inue. vo. ad nuptias. HIE. Gentilū enī populꝰ nō erat īviis: sed exitibꝰ viarꝫ. REMI. Qui sūt errores gētiliū. CHRY. sup matth. Uel vie sūt oēs ꝓfessiones huius mūdi: vtputa philosophie militie ⁊ hmōi. Dicit g̃: Ite ad exitꝰ viarꝫ. vt cuiuslibet ꝛditiōis hoies vocent ad fidē. adhuc sicut castitas via ē que ducit ad deū: sic fornicatio via ē q̄ ducit ad diabolū: ⁊ sic de aliis virtutibꝰ ⁊ vitijs. iubet ergo vt cuiuscūq; cōuersationis vel ꝛditiōis hoies inuitēt ad fidem. HYLA. Per viā etiā tēpꝰ seculi intelligēdū ē: atq; iō ad exitus viarꝫ iubent ire: qz oībus retroacta donantur. GRE. Uel aliter: In scriptura sacra vias actiones accipim⁹. Exitus viarꝫ intelligim⁹ defectus actionū: qz illi plerūq; facile ad deū veniūt quos in terrenis actionibꝰ ꝓspera nulla comitant. ORI. Uel aliter: Puto hāc ꝑmā vocationē fuisse ad nuptias aliquarꝫ ingenuarꝫ animarū. Principaliter enī deus vult venire ad epulationē diuini eloquii: eos q̄ ad intelligēdū sūt ingeniosiores. ⁊ qñ q̄ hmōi sūt nolūt ad istā vocationē venire: trāsmittūt alij seruos ꝓuocantes eos ⁊ ꝓmittentes q; si venerint: ꝓpiet prandiū patū a rege. Sicut. n. in corpalibꝰ alia ē que nubit sponsa: alij īuitatores: alij q̄ inuitāt ad nuptias: sic deus scit diuersos ordines aiarū: earūq; virtutes ⁊ causas. ob quas hi q̄dē in cōstitutione sponse accipiūtur: alij in ordine seruorꝫ vocantiū: alij in numero īuitatorꝫ ad nuptias. Sed q̄ ꝑcipaliter q̄dem fuerāt īuitati. ꝑmos īuitatores q̄si pauper sensu neglexerūt ⁊ abierūt sua sequētes: in quibꝰ magis sūt delectati q̄z in his q̄ rex p seruos suos ꝓmittebat. ſz hi leuiores sūt his q̄ seruis transmissis iniuriāt ⁊ interficiūtur: q̄. ſ. ꝑpatione cōtēptioꝫ verboꝫ auſi sūt tenuisse seruos missos q̄ nō sūt ꝑpati ad soluēdas q̄ones eorꝫ versutas ⁊ cōtumelijs afficiūt vel interficiūt ab eis. Seq̄t: Et egressi serui eiꝰ in vias ꝛgregauerūt oēs quos īue. ma. ⁊ bonos. ORI. Egredientes serui siue de iudea ⁊ hierl'm Apli christi: siue ab īterioribꝰ ā̃geli sancti: venētes ad vias diuersas diuersoꝫ morꝫ ꝛgregauerūt quoscūq; inuenerūt. Et non curāt vtꝫ aliq̄n aī vocatōz mali fuerint aut boni. bonos aūt intelligere hic simplicit ꝛuenit humiliores ⁊ rectiores ex eis q̄ veniebāt ad cultū dei. qbꝰ ꝛueniebat qō apls ait: Cū gētes q̄ legem nō habēt ea que legis sūt faciūt: ipsi sibi sūt lex. HIE. Inter ipsos enī gētiles infinita ē diuersitas: cū alios scimus eē ꝓclīiores ad vitia: alios ad honestatē morū vtutibꝰ deditos. GRE. Uel hoc dicit: qz in hac ecclesia nec mali sine bonis: ne boni sine malis esse pñt. bonꝰ aūt non fuit q̄ malos tolerare recusaret. Seq̄tur: Et implete sūt nuptie discūbentiū. ORI. Nuptie. ſ. christi ⁊ ecclesie sūt implete: dum restituto deo qui ab aplis sūt inuenti recubuerūt ad epulandū in nuptijs. sed qñ bonos ⁊ malos oportuit q̄dē vocari: nō aūt vt mali ꝑmanerēt mali: ſz vt deponerent vestimēta ōria nuptijs ⁊ induerēt nuptialia in dumēta. ſ. viscera mie benignitatis. Jō rex egredit vt videat discūbētes p̄ul q̄z apponat eis prandiū vt retineat hītes nuptialia vestimenta ⁊ delectet: condemnetq; contrarios. vnde sequit: Intrauit aūt rex vt videret discumbentes. CHRYSO. sup matth. Non quia alicubi ipse nō est: sed vbi vult p iudiciū aspicere ibi dic ē ꝓsens: vbi autez nō vult: absens uidet. Dies aūt aspectatiōis est dies iudicij: quādo visitatur⁹ ē xp̃ianos: q̄ sup mēsā scripturarꝫ recubūt. ORI. Ingrediēs aūt inuenit quendaz q̄ nō mutā

tera ꝓpꝛios mozes. vñ ſequr: Et vidit ibi hoiez nō veſtitū veſte nuptiali. Singulariter dixit: qꝛ vni⁹ ſūt generis oēs q̄ ſeruāt malicīā p⁹ fidē quā habuerāt añ fidē. GRE. Quid aūt debem⁹ intelligē p nupti alē veſtē: niſi charitatē: qꝛ dāc in ſe dñs habuit: dū ad ſociāde ſibi eccleſie nuptias veniret. Intrat g̃ ad nuptias: ſed ſine veſte nuptiali: q̄ in eccleſia fidē habet: ſed charitatē nō habet. AVG. ō fauſtū: Uel ſine veſte nuptiali nuptias adit q̄ querit ibi gloriam: non ſponſi ſed ſuā. HYLA. Uel veſtis nuptialis ē gratia ſpūſci ⁊ candoꝛ habit⁹ celeſtis q̄ bone introgationis ꝓfeſſione ſuſcept⁹ vſq; in cetū regni celozū imaculat⁹ ⁊ integer ē reſeruād⁹. HIE. Uel veſtis nuptialis p̄cepta ſūt dñi: ⁊ opa q̄ cōplēt ex lege ⁊ euāgelio nouiq; hois efficiūt veſtimentū q⁹ q̄ in die iudicii nuent⁹ ſub noīe chriſtiano nō hz: ſtatim coꝛripitur. vñ ſequit: Et ait illi: Amice quō huc intrasti non hīs veſtē nuptialē: Amicū vocat: qꝛ ē intuitatus ad nuptias: q̃ſi ſit amic⁹ p fidē. Arguit aūt impudentie q⁹ veſte ſoꝛdida mūdicias polluerit nuptiales. ORI. At qñ q̄ peccat ⁊ nō induit dñm ieſuꝛ chriſtū: nō hz excuſationē aliquā. ideo ſequr: At ille obmutuit. HIE. In tpe enī illo nō erit loc⁹ īpudentie: nec negādi facultas cū oēs angeli ⁊ mund⁹ ipſe teſtes ſint pctoꝝ. GRE. Non aūt ſolū reiect⁹ eſt a nuptijs q̄ iniuriā nuptijs fecit: ſed adhuc a miniſtris regis ſup vincula ꝛſtitutis ligatus inceſſiōe qua non ē vſus ad bonū: ⁊ appēdeꝛia virtute qua nullū op⁹ ad bonū impleuit: cōdēnat⁹ ē in loco ab oī lumine alieno q̄ vocat tenebꝛe exteꝛiozes. vñ ſequr: Tūc rex dixit miniſtris: Liga. ma. ⁊ pe. mit. eū ī tene. exteꝛiozes. GRE. Ligant tūc pedes ⁊ man⁹ p diſtrictionē ſnie: que mō a pꝛauis operib⁹ ligari noluerūt p meliozationem vite: vel tunc ligat pena quos mō a bonis operib⁹ ligauit culpa. AVG. xj. de tri. Pꝛauaꝝ vo atq; diſtoꝛtarū volūtatū implicatio vinculū ē quo alligatur q̄ hoc ait: Ut ꝓiciatur in tenebꝛas exteꝛiozes. GRE. Interiozes aūt tenebꝛas dicim⁹ cecitatē coꝛdis: exteꝛiozes vo eternā noctē damnationis. CHRY. ſup matth. Uel p hoc dēſignat differētia tozmentoꝝ in pctoꝛib⁹. Sūt enim ꝑme tenebꝛe exteꝛiozes: interiozes autez minozes: ⁊ nouiſſimi loci. Seq̄tur: Ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridoꝛ dentiū. HIE. In fletu oculoꝝ ⁊ ſtridoꝛe dentiū p methaphoꝛā mēbroꝝ coꝛpaliū: magnitudo oñdit tozmētorum. Dan⁹ quoq; ligatas ⁊ pedes: fletū oculoꝝ ⁊ ſtridoꝛem dentiū: ad comprobandā reſurrectiōis intellige veritatē. GRE. Ut illic dentes ſtrideant q̄ de edacitate gāudebant: illic oculi defleant qui h̄ p illicitas ocupiſcentias verſabant: q̄tenus ſingula mēbra ſupplicio ſubiaceāt q̄ hic ſingulis q̄buſq; vitiis ſubiecta ſeruiebant. HIE. Et qꝛ ī oꝛdine nuptiali nō initiū ſed finis queꝛit: ſubdit: Multi enim ſūt vocati: pauci vo electi. HYLA. In inuitante. n. ſine exceptiōe publice bonitatis būanitas eſt. in inuitatis vo vocatis de iudicio meritoꝝ ꝓbitatis electio ē. GRE. Nonnulli enī bona nec incipiūt. nōnulli vo in bonis q̄ inceperūt minime pſiſtūt. Tāto q̄ ſibi vnuſq;q; ſolicite metuat: quanto ignoꝛat q̄ reſtant. CHRY. ſup matth. Uel aliter: Quotiens de⁹ tētat eccleſiam ſuā ingredit ad eā vt videat diſcūbentes: ⁊ ſi inuenerit aliquē nō hītē veſtē nuptialem: interrogat eū vt q̄d fact⁹ ē chriſtian⁹ ſi hec opa diligebas: Talē ergo chriſt⁹ tradit miniſtris ſuis. i. aliquibus magiſtris ſeductionis. ⁊ ligāt man⁹ ei⁹. i. opa: ⁊ pedes. i. mot⁹ aīe: ⁊ mittūt eū in tenebꝛas. i. in eꝛꝛoꝛes vel gentiū vel iudeoꝝ vel hereſiū. ꝓpinquioꝛes. n. ſunt tenebꝛe gentilitū: quia veritatez ſpernūt quā non audierūt: ſed exteꝛiozes iudeozū q̄ audierunt: ſed non crediderūt: ſed magis exteꝛiozes hereticozū q̄ audierūt ⁊ dicerūt.

¶ Tunc abeūtes phariſei conſilium inierūt ut capent eum in ſermone. Et mittūt ei diſcipulos ſuos cū herodianis dicētes: Magiſter ſcimus q̄ uerax es ⁊ uiam dei i ueritate doces: ⁊ nō ē tibi cura de aliquo. Nō eni reſpicis pſonaz hoim. Dic ergo nob̄ q̄d tibi uidet? Licet cenſū dari ceſari an nō? Cognita aūt ieſ⁹ neqtia eoꝝz ait: Quid me tētatis hypocrite? Oñdite mihi nūmiſma cenſus. At illi obtulerūt ei denariū. Et ait illis ieſus: Cui⁹ eſt imago hec ⁊ ſup ſcriptio? Dicūt ei: Ceſaris. Tūc ait illis: Reddite ergo q̃ ſunt ceſaris ceſari: ⁊ q̃ ſūt dei deo. Et audiētes mirati ſūt: ⁊ relicto eo abierunt.

CHRY. ſup matth. Sicut ſi aliqs claudere voluerit aque currentis meatū ſi excluſa fuerit p aliquaz violentiā aliūde ſibi ſemitā q̄rit: ſic iudeoꝝ maligni tas ex vna pte ꝛcluſa: aliū ſibi aditū adinuenit. vñ dr: Tū abeū. pha. ꝛſi. inie. vt ca. eū in ſermone. Abierūt inquā ad herodianos: Quale ꝛſiliū tales ⁊ ꝛſiliatores. ⁊ tō ſeq̄tur: Et mittūt ei diſci. ſu. cū herodianis. GLO. Tanq̄ iguotis vt facili⁹ deciperēt: ⁊ p eos illū caperēt: cū timētes turbā hoc p ſe nō p̄ſumerēt facē. HIE. Nup quidē ſub ceſare auguſto iudea ſubiecta romanis: qñ i toto oꝛbe ē celebꝛata deſcriptio ſtipendaria facta fuerat. Et erat i ppl'o magna ſeditio: dicentib⁹ alijs p ſecuritate ⁊ q̄ete q̄ romani p oīb⁹ militarēt: debere tributa pſolui. Phariſei vo q̄ ſibi applaudebāt i iuſticia: ecōtrario nitentib⁹ nō debere ppl'm dei q̄ decimas ſolueret ⁊ p̄mitias daret ⁊ cetera q̄ in lege ſcripta ſūt būanis legib⁹ ſubiacere. Ceſar aūt auguſt⁹ herodē filiū antipatris alienigenā ⁊ pſelitū regē iudeis cōſtituerat: q̄ tributis p̄eſſet ⁊ romano pareret imperio. Mittūt igit phariſei diſcipulos ſuos cū herodianis. i. militib⁹ herodis. ſeu quos illudētes phariſei: qꝛ romanis tributa ſoluebant: herodianos vocabant: ⁊ non diuino cultui deditos. CHRY. in ho. Propter hoc autez ſuos diſcipulos ⁊ herodes milites ſimul mittūt: vt quodcūq; dixerit repbendat. cupiebant enī magis aduerſū herodianos eum aliq̄d dicere: qꝛ enim eoꝝ detinere timebāt ꝓpter turbas: voluerunt ei piculū immittere ex hoc q⁹ eſſet publicis tributis obnoxi⁹

CHRY. sup matth. Hec ē autē hypocrita: ꝑma si mulatio: q; laudāt quos ꝓdē volūt. Et iō i laudē ꝓrumpūt dicētes: Magister scim⁹ q; verax es. Magistruz eū vocant: vt quasi honozat⁹ ⁊ laudat⁹ mysteriū sui cozdis simplicit̄ eis aperiat: tanq̄ volens eos habere discipulos. GLO. Triplicit̄ aūt cōtingit aliquē veritatē nō docere. Primo ex ꝑte ipsius docentis: q;. s. veritatē vel nō nouit: vel nō amat. et ꝺ hoc dicūt: Scim⁹ q; verax es. Secūdo ex ꝑte dei: cui⁹ timoze postposito quidā veritatē de eo quam nouerūt: nō pure annūciant. ⁊ ꝺ hoc dicūt: Et viam dei in veritate doces. Tertio ex ꝑte ꝓximi: ex cuius timoze vel amoze aliquis veritatē tacet. ⁊ ad hoc excludēdū dicūt: Et nō est tibi cura de aliquo. s. hoie. non enī respicis ꝓsonā hoīm. CHRY. in ho. Hoc de herode ⁊ cesare occulte insinuabāt. HIE. Blāda quidē ⁊ fraudulēta interrogatio illic ꝓuocat rīdentē vt magis deuz q̄z cesarē timeat. vñ dicit: Dic ḡ nobis q̄d tibi videt̄: licet censū dari cesari an nō? Ut si dicat nō debere tributa solui: statim audiētes herodiani: seditiōis reū otra romanū ꝓncipē eum teneāt. CHRYSO. in homel. Quia. n. sciebāt q; q̄dam hāc discordiā meditātes occisi erāt: volebant ⁊ ipsū ꝓ ꝭmones hos in talē suspitionē īmittere. Sequit̄: Cognita aūt ie. neq. eoz ait: Quid me tēta. hypocrite. CHRY. sup matth. Non ꝭm ꝭmones eorū pacificos blāde rīdit: sed ꝭm ꝺsciaz eoz crudelē aspera dixit: q; de⁹ volūtatib⁹ rīdet: non verbis. HIE. Prima ḡ vtus ē rīdentis: interrogantiū mentes cognoscere: ⁊ nō discipulos sed tētatozes vocare. Hypocrita ḡ vocat̄ q̄ aliud ē ⁊ aliud simulat. CHRY. sup matth. Dicit ḡ eis Hypocrite: vt cōsiderates eū humanoz cozdiū cognitozē: qō facere cogitabant perficere nō auderent. Unde ḡ q; pharisei blandiebant̄ vt ꝑderent: sed iesus ꝺfundebat vt saluaret: q; vtiliuz est hoi de⁹ iratus q̄z hō ꝓpitius. HIE. Sapientia. n. semp sapiēter egit: vt suis potiꝭsimū tētatozes sermonib⁹ ꝺsutēt̄. Et iō sequit̄: Ostendite mihi nūmisma census. At illi obtulerūt ei denariū. Hoc genus nūmi ē qō ꝓ decē nummis cōputabatur: ⁊ habebat imaginez cesaris. vñ sequit̄: Et ait illis iesus: Cui⁹ ē imago hec ⁊ supscriptio? Qui putāt intetrogationē saluatoris ignozātiā eē ⁊ nō dispensationē: discant ex pīti loco q; vtiq; poterat scire iesus cui⁹ imago eēt in nūmo. Sequit̄: Dicūt ei: Cesaris. Cesarē nō putem⁹ augustū: sed tyberiū significari: sub quo ⁊ passus ē dns. Qēs aūt reges romani a ꝓmo cayo cesare qui imperiū arripuerat cesares appellant̄. Sequit̄: Reddite ḡ q̄ sunt cesaris cesari. i. nūmū tributū ⁊ pecuniā. HYLA. Si enim nihil qō cesaris ē penes nos resederit: ꝺditione reddendi ei q̄ sua sūt nō tenebimur. Porro aūt si rebus illi⁹ incūbam⁹: si iure ptātis sue vtimur: extra q̄relā iiurie ē reddere cesari qō cesaris ē. CHRY. Tu āt cū audieris: Reddite q̄ sūt cesaris cesari: illa scito eū dicere solū: que in nullo ꝑtati nocent: q; si aliq̄d tale fuerit nō adhuc cesaris ē: sz diaboli tributū. Deinde vt nō dicant: qm̄ hoīb⁹ nō subijcis subdit: Et q̄ sūt dei deo. HIE. i. decimas: ꝓmitias: oblatiōes: et victimas: sicut ⁊ ipē dns reddidit cesari tributa ꝓ se ⁊ petro: ⁊ deo reddidit que dei sunt: patris faciēs voluntatē. HYLA. Deo etiam que eius sūt reddere nos oportet. i. cozp⁹ ⁊ aiam ⁊ voluntatem. Numisma eni cesaris in auro ē in quo est ei⁹ imago depicta. Dei nūmisma hō ē in quo ē dei imago figurata. iō diuitias vras date cesari. deo aūt inocētie vre ꝺsciaz ꝺfuate. ORI. Et ꝺ loco ꝺiscim⁹ saluator ⁊ exemplo: vt nō bis q̄ a multis dicunt̄: ⁊ ꝓpterea glosa vident occasiōe pietatis attēdam⁹: sz q̄ ꝓuenīēt sz ordiné rōnis dicūt. Possumus aūt ⁊ mozaliter intelligē locū istū: qm̄ debem⁹ cozpi q̄dā dar̄ q̄si tributū cesari ⁊ necessaria. Quecūq; aūt sūt ꝓueniētia aiarū nature. i. ea q̄ ducūt ad vtutē: debem⁹ deo offerre: q̄ ḡ supza modū docēt legē dei: ⁊ de reb⁹ debit̄ cozpi nihil curare ꝺcipiūt sūt pharisei q̄ reddē cesari tributū vetebāt: ꝓhibētes. s. nubē ⁊ abstinē a cibis quos de⁹ creauit. q̄ vo supza modū estimat oportē cozpi bus indulgē: ipsi sūt herodiani. Saluator aūt noster vult vt nec virt⁹ minozet̄ dū supza modū carni fuim⁹: nec carnis natura ḡuet̄ dū abūdāti⁹ vtutib⁹ adherem⁹. Uel ꝓnceps mūdi. i. diabol⁹ dr̄ cesar. nō. n. possum⁹ reddē deo q̄ dei sūt: nisi ꝓus reddiderim⁹ ꝓncipi q̄ sūt sua. i. nisi depositerim⁹ maliciā vnuersā. Doc etiā discam⁹ ex loco ꝓīti q; ꝺ tētantes nec eis tacē debem⁹ nec simplicit̄ rīdē: sz circūspecte vt ꝑdam⁹ occasionē q̄rentiū ī nobis occasionē: ⁊ docentes irreprehēsibiliter q̄ ꝓīt saluare volētes saluari.

HIE. Qui aūt credere debuerāt ad tātā sapiaz mirati sūt q; calliditas eoz insidiādi non inuenisset locū. vñ sequit̄: Et audiētes mirati sūt ⁊ relicto eo abierūt. Infidelitatē pariter cū admiratiōe reportātes.

In illa die accesserunt ad eum saducei q; dicūt nō esse resurrectionē: ⁊ interrogauerūt eum dicētes: Magister: moyses dixit: Si quis mortu⁹ fuerit non habēs filiū: ut ducat frater eius uxozē illius ⁊ suscitet semē fratri suo. Erāt aūt apud nos septē fratres: ⁊ ꝓim⁹ uxoze ducta defunctus est: ⁊ non habēs semē reliquit uxozem suam fratri suo. Similiter secūdus ⁊ tertius usq; ad septimum. Nouissime autez omniū: ⁊ mulier defuncta ē. In resurrectione ergo cuius erit de septē uxoz: Qēs enim habuerūt eam. Respondens aūt ie sus: ait illis: Erratis nescientes scripturas neq; uirtutez dei. In resurrectione eni neq; nubēt neq; nubentur: sed erūt sicut angeli dei in celo. De resurrectione aūt mortuoz nō legistis q̄ dictum est a deo dicente uobis: Ego sum deus abzaā: ⁊ de⁹ isaac: ⁊ deus iacob. Non ē de⁹ moz

tuoꝝ: sed uiuentiuꝫ. Et audientes turbe mirabantur in doctrina eiꝰ.

CHRY. in ho. Cōfutatis phariseoꝝ discipulis cuꝫ herodianis: saducei se imittūt: cū tñ ex ꝺfusiōe pōꝝ eos oporteret effici pigriores: sed p̄sumptio intulerecundū qō est ꝛ ptinax ꝛ impossibilia tētans. ꝓpē hꝫ ꝛ euāgelista stupens eoꝝ dementiā: hoc ipsū significat dicēs: Jn illa die accesſ. ad eū saducei. CHRY. sup matth. Qñ recedebāt pharisei accedebāt saducei: forte tali cōsilio q̄ decertabāt quis eū añ cōprehendere posset: vel si rōne eum non possent superare: saltē p ipsaz frequētiā subuerterēt sensū ei? HIE. Due hereses erāt in iudeis: vna phariseoꝝ: ꝛ altera saduceoꝝ. phariseī traditionū ꝛ obseruationū iusticiā p̄ferebāt: vnde ꝛ diuisi vocabāt a populo. saducei aūt q̄ interp̄tāt iusti: ipi vēdicabāt sibi q̄ nō erāt opib? ꝛ corpis ꝛ aīe resurrectionē credētib? ꝺsitentibusq; ꝛ angelos ꝛ spīm sequētes iurta actꝰ apl̄oꝝ ꝺa denegabāt. vñ ꝛ hic ꝺr: Qui dicūt resurrectiōez nō esse. ORI. Nō solū aūt carnis resurrectionem negabāt: sed etiam aīe imortalitatem tollebant.

CHRY. sup matth. Uidens enī diabolꝰ q̄ iusticiā dei oīno extinguere non potuit: introduxit herefim saduceoꝝ q̄ dicerēt nō eē resurrectionē mortuoꝝ: q̄ res omnē ꝓpositū faciende iusticie frangit. q̄s enim ꝺtentꝰ erit aduersus seipsū quotidie luctamina exercere. ad spem resurrectionis aspicē? GRE. xiiii. moza. Sūt aūt nonnulli ꝺsiderātes q̄ spūs a carne soluit: q̄ caro in putredinē vertit: q̄ putredo ī pulueꝛē reducit: q̄ puluis in elemēta soluit: vt neq; ab humanis oculis videat resurrectionē fieri posse ꝺsperāt ꝛ dū arida ossa ispiciūt: hec vestiri carnib?: rursusq; ad vitā viresce posse fieri diffidūt. AVG. in enche. Non aūt perit deo terrena materies: de q̄ mortaliū creat caro: sed in quēlibet puluerē cinerē soluatur: in quoslibet halitus auraſq; diffugiat: in quācūq; alioꝝ corpoꝝ substantiā vel in ipsa elemēta vertat: in quoscūcunq; animaliū aut etiā hominū cibum cedat: carnēq; mutet: anime illi humane ī pūcto tpis reddit q̄ eā p̄mitus vt hō fieret: viueret: creſceret: aiaret. CHRY. sup matth. Ad defensiōz ātsui errorl ꝺuenisse se argutissimā rōnē saducei putabāt. vñ seq̄t: Et inf. eū dicētes: magister: moyses dixit: Si q̄s mortuꝰ fuerit. CHRY. in ho. Quia enim ꝺmitigabile malū moꝛs erat apud iudeos: q̄ oīa p̄ pñti vita faciebant: in legē ꝺduxit moyses ꝺfuncti sine filijs vxorē fratri dari oportere vt defuncto filiꝰ nasceret ex fratre: ꝛ non excideret nomē eiꝰ q̄ erat quedā mortis mitigatio. nō aūt aliꝰ q̄z frater vel p̄pinquꝰ videbatur accipe vxorē defuncti: qñ nō ita putaret qui ex tali cōiunctione erat nascitur? eē filiꝰ eiꝰ q̄ obiit: ꝛ itez extraneꝰ nō ita haberet necessitatē statuere domū eius q̄ obierat sicut fratres: cui etiaz ex cognitiōe hoc facere iustū erat. Sequit: Erāt aūt apud nos septem fratres. HIE. Qui resurrectionē corpoꝝ nō credebāt ꝛ aīam putabant ꝺterire cum corpoꝛib?: recte istiusmōi fingūt fabulam q̄ delyramenti arguat eos qui resurrectionē asserant mortuoꝝ. Turpitudinē ergo fabule opponūt: vt resurrectionis denegēt veritatē. vñ cōcludūt: Jn resurrectione q̄ cuiꝰ erit? pōt aūt fieri vt vere in gēte eoꝝ hoc aliqñ acciderit. AVG. de q̄. euan. Per hos aūt septē frēs mystice intelligunt hoīes impij q̄ fructū iusticie nō potuerūt afferre in terra p̄ oēs. vii. mundi etates: quibꝰ ista terra ꝺsistit. postea enī ꝛ ipsa terra trāsiet p quā oēs illi quasi septē sterīliter trāsierūt. Seqūtur: Rñdens aūt iesus ait illis: Erratis nescientes scripturas neq; vtutē dei. CHRY. sup matth. Sapiēter p̄mū arguit stulticiā eoꝝ: q̄ non legebāt secūdo ignoratiā: q̄ nō cognoscebāt deū. Ex diligētia. n. lectiōis nasciť scīa dei: ignoratia āt negligētie filia ē. HIE. Propterea ḡ errāt q̄ scripturas nesciūt ꝛ q̄ scripturas nesciūt ꝺsequnt ignāt vtutē dei. ORI. Duas āt res dic eos nescire: vnā q̄dē scripturas: alterā āt vtutē dei p quā resurrectio fit ꝛ noua vita ī ea. Uel dns arguēs saduceos nescire vtutē dei se eos nō cognoscere arguebat. ipse enī erat virtꝰ dei ꝛ nō cognoscebāt eū q̄si nescientes scripturas q̄ loquūť de eo: ꝓpterea nec resurrectionē credebāt quam facturꝰ fuerat ipse. Queritur aūt cū saluatoꝛ dicat: Erratis nescientes scripturas. q̄si dicat: q̄ō in q̄busdaz scripturis positū ē q̄ sequtur: Jn resurrectione neq; nubēt. q̄ ī veteri testamēto nō legiť scriptuz. Nos aūt dicimꝰ: q̄z scriptū ē nō in ipsis sermonibꝰ manifeste ista dicētibꝰ: sz in mysterio ꝺdicantibꝰ fm ꝺtellectū moralē: nā cū sit lex vmbra futuroꝝ bonorū: dicens q̄libet de viris ꝛ vxoꝛib?: de spiritalibus nuptiis p̄cipaliť dicit: Sz nec hꝫ ꝺuenio alicubi scriptura dicentē scōs post exitū foꝛe siť angelos dei: nisi forte q̄s ꝛ hꝫ moraliť ꝺtelligat: fm illud q̄ dicit: Tu aūt ibis ad patres tuos. Itē appositꝰ est ad populū suū. Dicet aūt aliq̄s: Jdeo eos increpabat: q̄a nō legebāt ceteraſ q̄ sūt extra legē: ꝛ iō errabāt. Alius āt dicit q̄ nesciebant moysaice legis scripturas: ex eo q̄ diuinū sensū eaꝝ nō scrutabant. CHRY. sup matth. Uel q̄ō dicit: Jn resurrectione neq; nubent: retulit ad hoc q̄ dixerat: Nescitis virtutē dei. Q̄ō aūt dixit: Ego sū deꝰ abraam: ad illud q̄ō dixit: Nescitis scripturaſ. Et q̄dē calūniatoꝛibꝰ p̄mū oportet ꝺ aliqua q̄ne auctoritatē scripture p̄ferre: deinde rōnē exponere: ꝺterrogātibꝰ p ignoratiā p̄us rōnē exponam?: postea auctoritate ꝺfirmem?: qñ calūniatoꝛes ꝺuincere oporet: ꝺterrogatoꝛes aūt docere. iō his ꝺrogantibꝰ p ignorantiā: p̄us rōnē exposuit dicens: Jn resurrectōe. HIE. in hoc aūt q̄ō dicit: Neq; nubent neq; nubent. Latina ꝺsuetudo greco ideomati nō rīdet. Nubere. n. apud latinos ꝓpie dicūť mulieres: sz nos simpliciť dictuz ꝺtelligam? q̄ nubē de viris: ꝛ nubi de mulierib?dictū sit. CHRY. sup matth. Jn hꝫ q̄dē scīo q̄z morimur: iō vxoꝛes ducim?: vt q̄ō moriēdo minuiť: nascēdo sup pleať. ibi aūt moriēdi necitas tolliť: vñ ꝛ nascēdi cā soluta ē. HYLA. Et quidē sufficerat aduersus saduceos opinionē: illecebre corporee recediſſe ꝛ officijs cessantib?iania hec corpoꝛ gaudia sustuliſſe: sz adiecit: Sz sūt siē āgeli dei ī celo. CHRY. ī ho. Per q̄ō ad ꝺrogatū ꝺueniēt rīdet: q̄z. n. hec erat eis cā estimādi resurrectionē nō eē: q̄z credebāt eādē foꝛe resurgētiū ꝺditionē. Hāc cām remouit: oīdēs eos alterius ꝺditiōis futuros. Notandū vo q̄ cū de ieiuniis ꝛ elemosynis ceteriſq; vtutib?spiritalib?locutus fuit: nūq̄s āgeloꝝ filiꝰtudinē ītroduxit: nisi cū de absolutione ꝛ coitu loqueretur: quoniā sicut oīes

actus carnales opera sunt animaliū:p̄cipue tamē actus libidinis:sic oēs v̄tutes sunt res angelice: p̄cipue tamē castitas: p̄ quā vincitur natura v̄tutib⁹.

HIE. Quod ergo infertur: Sed sūt sicut āgeli dei in celo: spiritalis conuersatio repromittit. DIONYSIVS: Tunc enī qñ incorruptibiles ⁊ imortales erimus visibili quidē ipsi⁹ dei apparitione in castissimis contemplatiōib⁹ adimplebimur. intelligibilis aūt luminis datiōe participabim⁹: in impassibili ⁊ in imateriali mēte: ꝑm imitationē supcelestiū mentiū: p̄opter qō dr̄ q⁹ erim⁹ angelis equales.

HYLA. Eandē aūt calumniā quā saducei afferunt de cōiugio: afferre plures solent: in quā formā mulieribus sexus resurgat. Sed qualis in scripturis auctoritas ē de angelis: opinando talē in resurrectiōe spei nostre sensum oportet esse de feminis. AVG. xxij. de ciui. dei: Sed mihi meli⁹ vident̄ sapere qui vtrūq; sexū resurrectur̄ non dubitant. Nō enī libido ibi erit: que ꝯfusionis causa ē. Nā pusq; peccassent nudi erant: nā aūt seruabit̄: q̄ tūc q̄dē ⁊ a ꝯcubitu ⁊ a ptu ūmunis erit: erūt tñ mēbra feminea nō accōmodata vsui veteri: sed decori nouo: quo nō allicitur aspiciētis ꝯcupiscētia q̄ nulla erit: sed dei laudetur sapiētia atq; clemētia: q̄ ⁊ q̄ non erat fecit: ⁊ liberauit a corruptiōe q̄ fecit. HIE. Nemo.n. dic̄ de lapide ⁊ arbore ⁊ his reb⁹ que nō hn̄t mēbra getalia q⁹ non nubent neq; nubent̄: sed de his qui cū pñt nubere: tñ aliqua rōne non nubunt. RABA. Hec aūt que dicta sūt de resurrectionis conditiōib⁹ ꝓpositе reddidit questioni: de ipsa v̄o resurrectione ꝯtra infidelitatē conuenienter loquit̄. CHRY. in ho. Et quia illi interrogando moysen p̄miserant: p̄ moysen eos ꝯfutat. vnde subdit: De resurrectōe aūt mortuoꝝ nō legistis. HIE. Ad cōprobandū resurrectionis veritatē multis alīs exēplis manifestioribus vti potuit: ex quib⁹ est illud: Resuscitabuntur mortui: ⁊ resurgēt qui i monumētis sūt. ⁊ in alio loco: Multi dormientiū de terre puluere resurgent. Queritur g̃ quid sibi voluerit dn̄s hoc ꝓferre testimoniū qō videtur ambiguū: vel non satis ad resurrectionis ptinens veritatē: ⁊ quasi hoc ꝓlato ꝓbauerit quid volebat statim intulerit: Non ē de⁹ mortuoꝝ: ſ viuētiū. Supra dixim⁹ aūt saduceos nec angelū nec spm̄ nec resurrectionē corpoꝝ ꝯfitentes: ⁊ animaꝝ quoq; interitur̄ p̄dicasse. hi q̄nq; tñ libros moysi reciepiebant: ꝓphetaꝝ vaticinia respuentes. Stultū aūt erat inde ꝓferre testimonia: cui⁹ auctoritatem nō sequātur. Porro ad eternitatē animarū probandā: de moyse ponit exemplū: Ego sum deus abraam. statimq; infert: Nō est de⁹ mortuoꝝ ſ viuentiū: vt cū probauerit animas ꝑmanere post mortē. neq; enī poterat fieri vt eoꝝ eēt deus q̄ nequaq; subsisterēt: conuenienter introduceret ⁊ corpoꝝ resurrectio que cū animab⁹ bona malaq; gesserunt.

CHRY. in ho. Sed qualiter alibi ait: vt viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dn̄etur: sed hoc non ē simile ei qō hic dr̄: mortuoꝝ. n. ibi dicitur eē dn̄s: eoꝝ. ſ. qui victuri sūt: non aūt eoꝝ q̄ semel disparuerūt: ⁊ vltra nō resurgent. HIE. Cōsiderādū etiā q⁹ sermo hic ad moysen iam fact⁹ fuerat sanctis istis patriarchis iā p̄dē quiescentib⁹. erāt ergo quoꝝ deus erat. nihil enī habere poterāt si nō erant: quia in natura rei est vt eē id necesse sit cui⁹ sit alterū: atq; ita habere deū viuē tiū est cum deus eternitas sit: ⁊ nō sit eoꝝ que mortua sunt habere id qō eternū est: ⁊ quō esse illi futuri semp negabunt̄: quoꝝ se eē ꝑfiteatur eternitas.

ORIGE. Deus etiam ē qui dicit: Ego sum q̄ sum. Sic ergo impossibile est vt dicat̄ eoꝝ deus eē q̄ nō sunt. Et vide quia non dixit: Ego sum de⁹ abraam isaac ⁊ iacob: sed Deus abraam: deus isaac: ⁊ de⁹ iacob. In alio aūt loco sic dixit: Deus hebreoꝝ misit me ad te. Qui enī pfectissime sūt circa deū: q̄ntū ad cōpationē ceteroꝝ hominū totū habēt deū in se. p̄terea nō cōiter sed singulariter dicit̄ eoꝝ deus: v⁹ puta si dicam⁹: Ager ille illoꝝ est: ostendim⁹ q⁹ vnusquisq; eoꝝ nō habet eum i toto. Si aūt dicim⁹ q⁹ ager ille illius ē: demonstram⁹ q⁹ totū agr̄ possidet ille. Vbi ergo dicit̄: De⁹ hebreoꝝ: imperfectio demonstratur eoꝝ: quia vnusquisq; eoꝝ aliq̄d modicū de deo habebat. Dicit̄ aūt: Deus abraā: de⁹ isaac: ⁊ deus iacob: q⁹ singuli eoꝝ totū habebant deū. non aūt ad modicam laudē respicit patriarchaꝝ q⁹ deo viuebant. AVGV. contra faustū: Oportune itaq; eadē voce nūc quinctū manichei: qua tūc cōuicti sunt saducei. nā ⁊ ipsaq; resurrectionē alio quidem modo: sed tñ etiā ipsi negāt. AVGV. super iohannē: Ideo aūt specialiter de⁹ abraā deus isaac ⁊ deus iacob dicit̄: quia in istis trib⁹ oēs modi generatiōis filioꝝ dei vocant̄. Generat enī deus multotiēs de bono p̄dicatore bonū filiū: ⁊ de malo malum: qō significat̄ ꝑ abraam qui de libera vxore fidelem filiū habuit: ⁊ de ancilla infidelē genuit. Alī quādo v̄o generat ꝑ p̄dicatorē bonū ⁊ malū filiū quod significat̄ in isaac q̄ de libera vnū bonū ⁊ alterum malū generauit. Aliquādo generat bonos ꝑ bonū ⁊ malū p̄dicatorem: qō significat̄ ꝑ iacob qui bonos filios genuit ⁊ de liberi ⁊ ō ācillū. CHRY. sup matth̄. Et vide quō sit infirmior congressio idoloꝝ contra christū. Prima fuit cum terroribus do: In qua potestate hec facis: contra quā necessaria fuit constantia cordis. Secunda fuit cū voluptate contra quam necessaria fuit acuta sapientia. hec aūt fuit cum p̄sumptione ignara: que p̄cedentib⁹ facilior est. Plerūq; enī putantē se aliquid scire cū nesciat: viro scienti facile communicere. Sic ⁊ operatio animici in primis grauis est: sed siquis forti animo sustinuerit: iueniet eum infirmiorē. Sequit̄: Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius. REMI. Non quidē saducei sed turbe mirant̄. Hoc etiam quotidie agitur in ecclesia. cū enī diuina inspiratione aduersarij ecclesie supant̄: turbe fideliū letant̄.

¶ Pharisei aūt audientes q⁹ silētiū imposuisset saducēis cōuenerunt in unū: ⁊ interrogauit eū unus ex eis legis doctor tētans eum: Magister quod est mandatū magnū in lege? Ait illi iesus: Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ in tota aia tua: ⁊ in tota mente tua. Hoc est maximū ⁊ primū mandatū. Secūdū au

tem simile est huic: ¶Diliges ꝓximū tuū sicut teipsū. ¶In his duob⁹ mandatis uniuersa lex pẽdet ⁊ ꝓphete.

¶HIE. Quia supra pharisei in ostẽsione denarij fuerant cõfutati: ⁊ aduersę partis viderãt factionẽ subrutã: debuerant ex hoc moueri ne vltra molirẽtur insidias: sed malivolentia ⁊ livor nutrit impudentiam. vñ dicitur: Pharisei aũt au. q̃ silen. impo. sadu. cõ. in vnu.

¶ORIGE. Silẽtiũ aũt saduceis imposuit iesus: volẽs oñdere qñ mẽdacij vocẽ obmutescẽ facit claritas veritatis. Sicut. n. ꝓpriũ ẽ iusti tacere cũ sit tẽpus tacẽdi: ⁊ loqui cũ sit temp⁹ loquẽdi: nõ tñ obmutescere: sic ꝓpriũ ẽ oĩm q̃ mendacij sũt doctores: obmutescere quidẽ q̃tũ ad rem: nõ aũt tacere.

¶HIE. Pharisei g̃ ⁊ saducei q̃ inter se ꝺtrarij sunt ad tẽtandũ iesũ pari mẽte ꝺsentiũt.

¶CHRY. super matth. Vel cõuenerũt in vnũ pharisei vt multitudine vincerent quã rõnib⁹ supare non poterãt. a veritate nudos se professi sũt q̃ multitudine se armauerũt. Dicebant. n. apud se: Un⁹ loq̃tur ꝓ oĩb⁹ ⁊ oẽs loq̃mur ꝓ vnũ: vt siq̃dẽ vicerit oẽs videamur vicisse. si aũt ꝑuict⁹ fuerit: vel sol⁹ videat cõfusus. ⁊ iõ se quiẽt: Et interrogauit eum vn⁹ ex eis legis doctor tẽtans eum.

¶ORI. Qẽs g̃ qui nõ discendi sed tẽtãdi causa interrogant aliquẽ doctor̃: estimare debem⁹ illius pharisei fratres ſm illud q̃ vni ex mĩmis meis fecistis mihi fecistis.

¶AVG. de con. euan. Non moueat aũt q̃ matthe⁹ hic dicit tẽtantem fuisse: a quo oñs interrogat⁹ est: marc⁹ aũt h̃ tacet: ⁊ in fine ita cõcludit q̃ ei oñs sapiẽter rñdenti dixerit: Non longe es a regno dei. Fieri enĩ põt vt q̃tuis tẽtans accesserit: oñi tñ rñsiõe correctus sit. Aut certe ipsaz tẽtationẽ nõ accipiamus malã tanq̃z decipe volentis inimicũ: sed tãtã potius tãq̃z experiri ãplius volẽtis ignotũ. neq̃ fruſtra scriptũ ẽ: Qui facile credit leuis ẽ corde. q̃d aũt interoget subdit: Magister qõ est mandatũ in lege?

¶ORI. Tẽtans dicebat: Magister: qñ non tanq̃z discipulus christi ꝓferebat hãc vocẽ. Siquis g̃ nõ discit aliq̃d a ꝟbo: nec tradit se ei ex toto animo suo: dicit ãt ei Magister: frater pharisei ẽ christũ tẽtantis. Cũ g̃ ante saluatoris aduentũ legeret lex: forsitan querebat qõ ẽ mandatũ magnũ in ea. Neq̃. n. interrogasset hoc pharisę⁹: nisi diu apud illos de hoc q̃stũ fuisset ⁊ nõ inuentus: donec veniẽs iesus ꝟ doceret.

¶CHRY. sup matth. De magno tñ mãdato interrogat: q̃ nec minimũ obseruabat: ille ꝺz interrogare de maiori iusticia q̃ iã minorẽ cõpleuit.

¶HIE. Vel nõ de mandatis interrogat: sed qõ sit ꝓmũ mãdatũ magnũq̃z: vt cũ oĩa que de⁹ mandauerit magna sint: quicõd ille respondeat occasionem habeat calumniandi.

¶CHRYSO. sup matth. Oñs aũt sic ei rñdit vt interrogatõis ei⁹ fictã ꝺsciam stati ꝓmo rñso ꝓcutẽt. vñ sequit: Ait illi iesus Diliges dñm deum tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ in tota mente tua. Diligẽs ĩnq̃t nõ timore q: diligere magis ẽ q̃z timere. timere enĩ seruoꝝ est: diligere filioꝝ. Timor sub necessitate est: dilectio in libertate. Qui in timore seruit deo penã quidẽ euadit: mercedẽ vo iusticie nõ hz: q: iniust⁹ fecit bonuz ꝓpter timorẽ. Non vult ergo deus vt timeat̃ seruiliter ab hoĩb⁹ q̃si oñs: sed vt diligat̃ q̃si pr̃: q̃ adoptionis spm̃ donauit hoĩb⁹. Diligẽ aũt deũ ex toto corde: est vt cor tuũ non sit inclinatũ ad alicui⁹ rei dilectionẽ magis q̃z dei. Diligere aũt deũ in tota aĩa: est certissimũ animũ habẽ in vitate: ⁊ firmũ eẽ in fide. Aliꝰ ẽ. n. amor cordis: ⁊ ali⁹ ẽ amor aĩe. Amor cordis quodãmodo carnalis est: vt etiã carnaliter diligamus deũ: qõ facere non possum⁹: nisi recedam⁹ ab amore mundialiũ rer̃. Cordis ergo amor sentit̃ in corde. amor vo anime non sentit̃ sed intelligitur: quia in iudicio anime cõsistit. Qui enĩ credit apud deũ esse omne bonũ ⁊ nihil boni esse extra ipsũ hic diligit deũ in tota anima. Tota vo mẽte diligere deum: est vt oẽs sensus deo vacent. Cuius enĩ intellectus deo ministrat: cui⁹ sapiẽtia circa deũ est: cui⁹ cogitatio ea que dei sunt tractat: cui⁹ memoria q̃ bona sũt recordatur: tota mente diligit deum.

¶AVG. de doctri. christiana: Vel aliter: Deũ ex toto corde diligere ꝓciperis: vt omnes cogitationes tuas: Ex tota anima: vt omnem vitam tuam: Ex tota mente tua: vt omnẽ intellectũ tuũ in illũ cõferas. Nullã ergo vite nostre partẽ reliquit que vacare debeat ⁊ quasi locũ dare vt alia re velit frui. Sed q̃cq̃d aliud diligẽdũ venerit in animũ: illuc rapiat̃ quo tot⁹ dilectionis impetus currit: tũc enĩ est optimus homo cũ tota vita sua pergit ĩ cõmutabile bonũ.

¶GLO. Vel ex toto corde. i. intellectu: Anima. i. voluntate: Mente. i. memoria: vt nihil ei cõtrariũ velis: sentias aut recorderis.

¶ORI. Vel aliter: Ex toto corde. i. ſm totã recordationẽ ⁊ opationẽ ⁊ cogitationem. Ex tota aĩa. i. parati sint eam ponere ꝓ pietate dei. In tota mente: nihil aliud. s. ꝓferentes nisi que dei sunt. Et vide si potes cor quidẽ accipere ꝓ ĩtellectu: quo intelligibili speculant̃: mentẽ aũt ad ꝓferẽdas res. Mente enĩ ꝓferim⁹ singulas res: ⁊ ꝓ vnũq̃q̃z q̃ significatur quasi mente nr̃a inambulam⁹ atq̃z ꝓferimus. Si aũt tẽtãti pharisęo oñs nõ rñdisset: estimare possem⁹ non esse vnũ mãdatũ mai⁹ altero. Sed oñs rñdens subdit: Hoc ẽ maximũ ⁊ ꝓmũ mãdatũ. vbi discimus sententiã de mandatis: q̃ ẽ magnũ ⁊ sũt inferiora vsq̃z ad minima. Rñdet aũt oñs nõ solũ q̃ ẽ magnũ mandatũ: sed etiã ꝓmũ: nõ ꝓ ordine scripture: sed ꝓ dignitate virtutis. Di autẽ soli hui⁹ mandati susciꝑiũt magnitudinẽ ⁊ primatũ qui nõ solũ diligunt oñm deũ suũ: sed etiã illa tria susceperint. Docuit aũt q̃ non solũ ẽ magnũ ⁊ ꝓmũ sed etiã q̃ esset ſm simile ꝓiori. vñ sequit: Secũdũ aũt simile ẽ huic: Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipsũ. Si aũt qui diligit iniquitatẽ odit aĩam suã: manifestuz q̃ non diligit ꝓximũ sicut seipsũ: cũ nec seipsũ diligat.

¶AVG. ꝓmo de doctri. christiana: Manifestũ est autẽ omnẽ hominẽ ꝓximũ eẽ deputãdũ: quia erga neminẽ opandũ est malũ. Jam vo si vel cui ꝓbendũ: vel a quo ꝓbendũ est nobis officium misericordie recte ꝓximꝰ dicitur: manifestũ est hoc ꝓcepto quo tenemur diligere ꝓximuz etiam sanctos angelos ꝺtineri: a quibus nobis tanta misericordie impediũt officia: quãta nobis in scripturis animaduertere facile ẽ: ex quo ⁊ ipse oñs nr̃ ꝓximũ se nobis dici voluit: q̃n seipsũ oñs iesus significat opitulatũ eẽ semiviuo iacẽti in via.

¶AVG. viii. ō tri. Qui aũt amat hoĩes: aut q: iusti sũt: aut vt iusti sint amaꝝ ꝺz sic. n. ⁊ seipsũ amare ꝺz: aut q: iust⁹ ẽ: aut vt iust⁹ sit:

sic enim diligit ꝓximū sicut seipsū sine vllo piculo. AVG.i.de doc.christiana: Si aūt teipsū nō nō ꝓpter te debes diligere: sed ꝓpt illū vbi dilectiōis tue rectissim⁹ finis est: nō succedeat aliquis hō: si t ipsū ꝓpter deū diligis. quisqs g recte ꝓximū diligit: hoc cū eo debet agere vt etiā ipse toto corde diligat deum. CHRY.sup matth. Qui aūt hoiem amat sile est sicut q deū amat: qz imago dei ē hō: in quo deus diligitur: sicut rex in sua imagine honorat. Et ꝓpt hoc dr hoc mandatū simile esse ꝑmo. ORI. Uel aliter: Qō mādatū sequēs ꝑmo ē sile: significat idē esse officij t meriti i vtroqz. neqz enī dei sine christo aut christi sine deo pōt vtilis eē dilectio ad salutē. Sequit: In his duob⁹ mandatis tota lex pendet t ꝓphete. AVG.de que.euan. Pendet dixit.i. illo referē vbi habet finē. RABA. Ad duo.n. hec ꝑcepta ptinet tot⁹ decalog⁹. ꝑcepta quidē ꝑme tabule ad dilectionē dei: ꝑcepta secūde ad dilectionē ꝓximi. ORI. Uel qz q oīa impleuit q̄ scripta sūt de dei dilectione t ꝓximi: dign⁹ ē magnas grās a deo ꝑcipe vt intelligat oēm legem t ꝓphetas. AVG vij.de trini. Cū aūt sūt duo ꝑcepta i quib⁹ pēdet lex t ꝓphete: dilectio dei t ꝓximi nō immerito scriptura plerūqz ꝑ vtroqz vnū ponit: siue dilectionē dei: sicut ē illud: Scim⁹ enī qm diligentib⁹ deū oīa cooperantur i bonū: siue dilectionē ꝓximi: sicut ē illud: Dis lex in vno implet: Diliges ꝓximū tuū sicut teipsū. Ex hoc ideo: qz q ꝓximū diligit ꝺsequēs est vt deū diligat. Ex vna enī eadēqz charitate deū ꝓximūqz diligim⁹: sed deū ꝓpter deū: nos aūt t ꝓximū ꝓpt deum. AVG.i.de doctri.christiana: Sed tm qm excellentior t supra nram naturā ē diuina substantia: ꝑceptū quo diligim⁹ deū a ꝓximi dilectiōe distinctū ē: q si te totū intelligas. i. aiam t corp⁹ t ꝓximū tuū. i. aiaz t corp⁹: nullū diligēdaz rez gen⁹ i bis duob⁹ ꝑceptis ptermissū ē. Cū enī ꝑcurrat dilectio dei sequtur dilectio ꝓximi euisqz dilectōis modus ꝑscript⁹ sit: vt eū sicut teipsū diligas simul t tui abs te dilectio ptermissa non est.

¶ Congregatis aūt pharisēis interrogauit eos iesus dicēs: Quid uob uidet de christo cuius fili⁹ ē? Dicūt ei: Dauid. Ait illis: Quō ergo dauid in spū uocat eū dñm dicēs: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos: scabellū pedum tuoz? Si ergo dauid uocat eū dñm: quō fili⁹ eius est? Et nemo poterat ei rndere uerbū: neqz ausus fuit quisqz ex illa die euz amplius interrogare.

CHRY.in home. Judei estimantes christū eē hominē purū: eū cōtemnebāt: nec eū tētassēt si filiū dei credidissent. Uolēs g christ⁹ oēs de⁹ erat: nec manifeste voluit dicē veritatē: ne occasionē blasphemie inuenientes iudei ampli⁹ insanirēt. Nec oīno tacere: qz ad hoc venerat vt veritatē annūciaret: ideo talē interrogationem eis ꝓposuit: vt ipsa interrogatio eis ostenderet quis esset. Unde dicit: Congregatis aūt pharisēis interrogauit eos iesus dicens: Quid vobis videtur de christo cui⁹ fili⁹ ē? CHRY.in ho. Discipulos q dem ꝓmū interrogauit q̄d alij dicerēt de christo: t tūc q̄d ipsi dicerēt: hos aūt non ita. Profecto enī seductorē eū dixissent t malū. existimabāt aūt: quoniam christus pur⁹ homo erat: t ideo dixerūt eū esse filiū dauid: t hoc ē qō subdit: Dicūt ei dauid. Ipse aūt hoc reꝓhendēs: inducit ꝓphetā dominationem ei⁹ t ꝓprietatē filiationis t cohonorationē que est ad patrē testātē. Unde dicit: Ait illis: Quō ergo dauid in spū uocat eū dñm dicēs: dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: donec. HIE. Testimoniū hoc de. cix. psalmo sumptum est: Dñs ergo filius dauid vocat: non fm id qō de eo natus ē: sed fm id qō natus est ex patre semp fuit ꝓueniēs ipsum carnis sue patrē: vocat aūt eū dñm suū nō erroris incerto: nec ꝓpria voluntate: sed spūsancto. REMI. Qō autē dicit: Sede a dextris meis: nō intelligendū ē q de⁹ corꝓoreus sit vt dextrā vel sinistrā habeat: sed a dextris dei sedere ē in honore t equalitate paterne dignitatis manere. CHRY.sup matth. Puto autē hanc interrogationē non solū cōtra pharisēos: sz etiā otra hereticos posuit. nā fm carnē vere fili⁹ erat dauid: dñs aūt fm diuinitatē. CHRY.in home. Nō aūt in hoc stat: sed vt timeāt subdit: Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoz. vt saltē ita eos iducat. ORI. Deus etiā non ad ꝑditionē solus ponit scabellū pedū christi inimicos ipsi⁹: sed ad corꝓalem. REMI. Donec aūt ꝑ infinito ponit: vt sit sensus: Sede semp: t inimici tui in sempiternū subiciētur pedib⁹ tuis. GLO. Qō aūt a pre simul subiciuntur filio: non infirmitatē filij: sed vnitatē nature significat. nam t filius subiicit inimicos patri: qz patrē clarificat sup terram. Et ex hac auctoritate colligit: Si ergo dauid vocat eū dñm: quō fili⁹ ei⁹ est? HIE. Interrogatio hec nobis ꝓficit vsqz hodie⁹ iudeos. Et hi enī q ꝺfitent christū eē venturum hominē simplicē t sanctū virū asserūt de genere dauid. Interrogem⁹ ergo eos docti a dño si simplex hō ē t tamē filius dauid: quō dauid vocat eū dñm suū? iudei aūt ad deludendā interrogatiōis veritatē frequenter multa ꝺfingūt: vernaculū abrae asserentes eius fuit damascus eliezer: t ex ipsi⁹ ꝑsona scriptum psalmū: q̄ post cedē q̄nqz reguz dñs deus dño suo abraam dixerit: Sede ad dextrā meā donec ponā. Quos interrogemus quō dixerit abrae ea q̄ sequuntur: t rndere cogam⁹ quō abraam ante lucifer⁹ genitus sit: t quō sacerdos fuit fm ordinem melchisedech: ꝑ quo melchisedech obtulerit panē t vinum t a quo decimas ꝑde accepit. CHRY.in ho. Hoc tantū imposuit finē ipsor⁹ quasi magnū t sufficiens ꝑcludere eor⁹ ora. vñ sequit: Et nemo poterat rndere ei verbū. Neqz ausus fuit quisqz ex illa die eū amplius interrogare. Siluerūt enī extunc non volētes: sed nō habēdo aliqd dicere. ORIGE. Si aūt interrogatio eor⁹ fuisset ex volūtate discēdi: nūqz eis talia ꝓposuisset: vt ampli⁹ non essent ausi eū interrogare. RABA. Ex hoc aūt intelligim⁹ venena inuidie superari posse: sed difficile quiescere.

Tunc ihesus locut⁹ est ad turbas ⁊ ad discipulos suos dicēs: Sup cathedrā moysi sedebūt scribe ⁊ pharisei. Omnia ergo quecūq; dixerint uobis seruate ⁊ facite: scōm opera uero eorū nolite facere. Dicūt enī ⁊ nō faciunt. Alligant aūt onera grauia ⁊ iportabilia ⁊ iponūt in humeros hominuz: digito autez suo nolūt ea mouere.

CHRY. sup matth. Postq̄ dns sacerdotes respōsione ꝓstrauit: ⁊ icorrigibilē eorū cōditionē ondit: sicut clerici si malefecerīt iemēdabiles sūt: laici vero delinquētes facile emēdant: tūc cōuertit sermones ad apostolos ⁊ ad populū. vñ dicit: Tūc lo. ē ihesus ad turbas ⁊ ad discipu. suos. Infructuosuz nāq; est verbū i quo sic alter cōfundit: vt alter nō eruditat.

ORI. Sūt aūt meliores discipuli christi reliq̄s turbis: ⁊ inuenis in ecclesiis quosdā affectuosi⁹ accedētes ad verbū dei esse discipulos christi: ceteros aūt populū esse ipsi⁹. Et iterdū quedā discipulis solis dicit: quedā vero turbis: alia vero turbis simt atq; discipulis sicut sūt hec. vñ seq̄t: Dicēs sup cathedram moysi. Qui legē moysi ꝓfitent ⁊ iterꝑtari gloriant̄ bi sedēt sup cathedrā moysi. Qui ergo nō recedunt a lra legis: scribe dicunt̄. Qui aūt mai⁹ aliq̄d ꝓfitētes: diuidūt seipos quasi meliores a multis pharisei dicunt̄: qō interꝑtat̄ diuisi. Qui autez moysen sm spiritalē virtutē itelligūt ⁊ exponūt: sedēt quidē sup cathedrā moysi sed nō sunt scribe ⁊ pharisei: sed his meliores dilecti christi discipuli. Post aduentū aūt christi sedēt sup cathedrā ecclesie: q̄ ē cathedra christi.

CHRY. sup matth. Uidendū ē tñ quō quis super cathedrā sedeat: q⁹ nō cathedra facit sacerdotē nō loc⁹ sanctificat hominē: sed hō locū. Jōq; mal⁹ sacerdos de sacerdotio suo crimē acq̄rit: nō dignitatē. Ne aūt aliq̄s dicat: q̄n ꝓpter h̄ desidios⁹ fact⁹ sum ad agēdū q⁹ mal⁹ est doctor: hāc destruit opinionē: cū subdit: Dica ergo quecūq; dixe. vo. ser. ⁊ facite. Nō enī sua dicūt: sed q̄ dei sūt: q̄ p moysen de⁹ in legē dedurit. Et ituere quāto circa moysen vtiē honore: eā iterū q̄ ad vet⁹ ē testamentū cōcordiā ostēdens.

ORI. Si aūt scribe ⁊ pharisei sedētes sup cathedrā moysi sūt iudeorū doctores: sm lram docētes legis mādata: quō iubet nos dns sm oīa que dicūt illi facere: cū apostoli i actib⁹ vetēt fideles viuere sm lram legis spiritaliter nō itelligētes. Quecūq; ergo dicūt nobis ex lege itelligētes sensū legis facim⁹ ⁊ seruam⁹: nequaq̄ faciētes sm opa eorum. Nō enī sicut ler docet facūt: nec itelligūt velamen ē sup lram legis. Uel cū oīa audieris nō oīa intelligas ꝑcepta legis: puta multa q̄ de escis sūt ⁊ que de bostijs ⁊ similia: sed ea q̄ corrigūt mores. Sed quare nō de lege gre h̄ mādauit sed de doctrīa moysi: q⁹ s. nondū erat tēpus ꝑcepta noue legis añ temp⁹ passionis mānifestare. Ubi aūt videt q⁹ ⁊ aliq̄d aliud ꝓdispensans hoc dicit. q⁹ enī accusatur⁹ erat scribas ⁊ pharisēos ī sequētib⁹ sm monitbus: ne videret apud stultos ex h̄ eorū principatū capere vel ꝓpter inimicitiā hoc facere: primū a se hāc suspitionē remouet: et tūc eos icipit rephendere: vt turbe nō in eadē vitia icidāt. ⁊ iō ne existimē q⁹ q⁹ debēt eos audire: ideo eos debeāt ī operib⁹ imitari. Subdit enim: Scōm vero opa eorū nolite facere. Quid ē aūt doctore illo miserabili⁹: cui⁹ vitā discipuli cū nō sequūtur saluā tur: cū imitant̄ pdunt.

CHRY. sup matth. Sicut aūt aurū de terra eligit̄: ⁊ terra relinquit̄: sic ⁊ audītores doctrinā accipiāt: ⁊ mores relinquāt. Frequēter enī de homīe malo bona doctrina ꝓcedit. sicut aūt sacerdotes meli⁹ iudicant ꝓpter bonos malos tolerare q̄s ꝓpter malos bonos negligere: sic ⁊ subditi ꝓpter bonos sacerdotes etiā malos honorent: ne ꝓpter malos boni etiā contēnant̄. meli⁹ ē enī malā iniusta ꝑstare q̄s bonis iusta subtrahere.

CHRY. ī ho. Cōsidera vero vnde icipit eos rephēdere. Ne forte enī accusatione dign⁹ ē: q̄ doctrine auctoritatē habēs: legē transgredit̄: ꝓmo quidē q⁹ ꝑuaricat̄ q̄ alios corrigere debet: deīde q⁹ peccās maiore pena dign⁹ ē ꝓpter honorē: tercio q⁹ pl⁹ corrūpit velut ī ordīe doctor⁹ peccans. Rursus aūt ⁊ aliā eorum rephensionē ponit qñ graues sūt sibi subiectis. vñ sequit̄: Alligant enīz onera grauia. In quo duplicē eorū malitiā ostēdit: vnā quidē q⁹ sine venia expetūt a subiectis summaz diligētiā vite: aliā vero ī hoc q⁹ sibiipis multā concedūt licentiā. Oportet aūt bonū ꝓcipē ecōtrario se habere. ī his enī que sm scīpm sūt: grauē iudicē esse in subiectis aūt māsuetū. Intēde aūt qualiter ⁊ eos rephēsione aggrauat. Nō enī dixit Nō ponūt: sed Nolūt. neq; dixit Portare: sed Digito mouere. i. neq; ꝓpe fieri neq; tāgere.

CHRY. sup matth. Et q̄ dē quantū ad phariseos ⁊ scribas de quib⁹ loquit̄: onera grauia ⁊ iportabilia dicit legis mādata: de q̄bus petr⁹ ī actib⁹ dicit: Ut q̄d vultis iponere iugū sup ceruices discipuloruz: q̄ō neq; nos neq; patres nostri portare potuim⁹? Onera enī legis quibusdaz rationib⁹ fabulosis cōmendātes: auditoruz⁹ q̄si vincula sup humeros cordis eorū alligabāt: vt velut rationis vinculo cōstricti nō reiicerēt ea a se. Ipsi autē nec ex modica pte ea implebāt. i. vt nō dicāt pleno ope: sed nec modico tactu. i. digito.

GLO. Uel alligāt onera. i. vndecūq; traditiones colligūt que conscientiā nō leuāt: sed grauāt.

HIERO. Humeri autē ⁊ digit⁹ ⁊ onera ⁊ vincula q̄bus alligant̄ onera: spiritaliter sūt itelligēda. Dic etiā generaliē dns aduersus oēs magistros loqtur q̄ grādia iubēt ⁊ mīora nō faciūt.

CHRY. sup matth. Tales aūt sūt qui graue pondus venientibus ad penitētiā ponunt: ⁊ sic dū pena ꝑsens fugit̄: contēnit̄ pena futura. Si enī fascē sup humeros adolescētis quē nō pōt baiulare posueris: necesse habet vt aut fascē reiiciat: aut sub pondere cōfringat̄: sic ⁊ homini cui graue pondus penitētie ponis: necesse ē vt aut penitētiā reiiciat aut suscipiēs dū sufferre nō pōt: scādalizat⁹ ampli⁹ peccet. Deīde ⁊si erram⁹ modicā penitētiā iponētes: nō ne meli⁹ ē ꝓpter misericordiā reddere rationē q̄s ꝑter crudelitatē? vbi paterfamilias larg⁹ ē: dispensator nō debet ee tenax. Si de⁹ benignus: vt q̄d sacerdos ei⁹ auster⁹? Uis apparere sanct⁹? circa tuā vitā

esto auster⁹:circa aliorū benign⁹.audiāt te homies pua mādantē ⁊ grauia facientē. Talis ē autē sacer dos q̄ sibi idulget ⁊ alios exigit:quēadmodū malus descriptor tributi in ciuitate qui se releuat ⁊ onerat tribuentes.

Omnia uero opa sua faciūt ut uideant ab hominibus. Dilatāt enī phi lacteria sua: ⁊ magnificāt fimbrias. Amāt autē primos recubit⁹ i cenis ⁊ primas cathedras i synagogis: ⁊ salutationes in foro: ⁊ uocari ab hominib⁹ rabbi. Vos aūt nolite uocari rabbi. Un⁹ est enī magister uester omes aūt uos fratres estis. Et patrē nolite uocare uobis sup terram un⁹ est enī pater uester q̄ in celis est. Nec uocemī magistri: q̄ magister uester un⁹ ē chr̄ist⁹. Qui maior ē uestrū:erit minister uester. Qui autē se exaltauerit humiliabit̄: ⁊ qui se humiliauerit exaltabit̄.

CHRY.i ho. Supra dns arguerat scribas ⁊ pharisēos crudelitatis ⁊ negligētie: cōsequēter autē arguit eos inanis glorie q̄ fecit eos a deo recedere. vñ dicit:Omia autē opa sua fa.vt uide.ab hominibus.

CHRY.i ho. In oī re nascit̄ q̄ ipam extermiat: sicut ex ligno vermis ⁊ ex vestimēto tinea. vñ sacerdotū miniteriū q̄ positi sūt ad edificationē sanctitatis corrūpere diabol⁹ nitit̄:vt hoc ꝑm bonū dū propter homies fit fiat malū. Tolle h̄ vitiū de clero:⁊ sine labore oia resecabis.ex hoc enī fit: vt difficile clerici peccātes penitētiā agāt. Vult aūt dns i h̄ ostendere cām ꝓpter quā nō poterāt credere chr̄isto: h̄ ē q̄ oia faciūt vt videant̄ ab homibus:impossibile enī ē vt credat chr̄isto celestia ꝓdicāti: q̄ gloriā hominū cōcupiscit terrenā. Legi enī aliquē interpretantem hūc locū:Supra cathedrā.i.in honore ⁊ gradu quo fuerat moyses cōstituti sūt scribe ⁊ pharisei idigne q̄ legē ꝓphetātē de chr̄isto vēturo ꝓdicabāt alijs:ipi aūt nō recipiebāt ꝑsentē: ꝓpter h̄ hortat populum audire legē quā ꝓdicabāt.i.credere i chr̄istū ꝓdicatū a lege:⁊ nō imitari scribas ⁊ phariseos incredulos.⁊ reddit cām quare ꝓdicabāt ex lege chr̄istū vēturū:⁊ nō credebāt i eū:q̄.s.oia opa sua faciūt:vt ab hominib⁹ videant̄.i.q̄ nō ꝓdicabāt chr̄istū venturū desiderio aduētus ei⁹:sed vt doctores legis eē ab hominib⁹ viderent̄. ORI. Ad h̄ aūt opa sua faciunt vt ab hominib⁹ videant̄:visibilē suscipiētes circūcisionē:⁊ visibiliter corporalia fermēta auferētes de domib⁹ suis ⁊ similit̄ his similia agētes.chr̄isti vero discipuli legē i occultis iplēt quasi i occulto cōstituti iudei:vt apostol⁹ dicit. CHRY.i ho. Vide autē hic q̄ cū quadā itētiōe eos incusat. Nō enī simplicit̄ ait:q̄ faciāt opa sua:vt videant̄ ab homib⁹: sed addidit oia. Deide mōstrat q̄ neq; i magnis vane glo-

riabant̄:sed i q̄busdā vilib⁹ reb⁹.vñ subdit: Dilatāt enī phila.sua ⁊ magnificāt fimbrias. HIE. Dns.n. cū dedisset mādata legis ꝑ moysen:ad extremū iterat: Ligabis ea i manu tua: ⁊ erunt semp añ oculos tuos.⁊ ē sēsus: Precepta mea sūt i mānu tua: vt operēris i eis. Hoc phariseī male iterꝑtantes scribebāt i membranis decalogū moysi.i.decē legis verba:complicātes ea ⁊ ligātes i frōte:⁊ quasi coronas capitis faciētes:vt semp añ oculos moueret̄. Jusserat quoq; aliud moyses vt i quatuor angulis palliorū hyacynthinas fimbrias facerēt ad israel populū discernendum:vt quō i corporibus circūcisio signū iudaice gentis daret:ita vestis haberet aliquā differētiā. Superstitiosi vero magistri captātes aurā popularē: atq; ex mulierculis captātes lucra:faciebāt grandes fimbrias:⁊ accutissimas i eis spinas ligabāt:vt videlicet ambulātes ⁊ sedētes iterdū:⁊ quasi hac cōmotione retraherētur ad ministeria fuitutis dei. Phylacteria ergo illa decalogi philateria vocabāt.i. observatoria eo q̄ quicūq; habuissēt ea:quasi ob custodiā ⁊ munimētū sui haberēt. Nō itelligētib⁹ phariseis q̄ hoc i corde portāda sūt nō in corpe:alioq̄n ⁊ armaria ⁊ arce habēt libros:⁊ noticiā dei nō habēt. CHRY. Illorū aūt exēplo adhuc multi aliqua nōia hebraica angelorū cōfingūt ⁊ scribūt:⁊ alligāt q̄ nō itelligētibus metuēda vident̄.q̄dā vero aliquā ꝓtem euāgelij scriptā circa collū portāt. Sed nōne quotidie euāgeliū i ecclesia legit̄:⁊ audit̄ ab oībus: Ut ergo i auris⁹ posita euāgelia nihil ꝑsunt:quō cū posita circa collū suspēsa saluare? Deide vbi ē vir⁹ euangelij:i figuris lr̄arū:an in itellectu sensuū:si i figuris hī circa collū suspēdis.si i itellectu:ergo melⁱ⁹ i corde posita ꝑsunt:q̄ circa collū suspēsa. Alij vero sic exponūt hūc locū:q̄ dilatabāt verba sua de ꝓprijs observātijs: quasi philateria.i. cōseruatoria salutis ea populo assidue ꝓdicātes. Fimbrias aūt vestimētorū magnificatas dicit supeminētias eorundē mandatorū. HIE. Cū aūt supflue philateria dilatēt: ⁊ magnas faciāt fimbrias:gloriā cupiēteſ ab hominibus:cōsequēter arguunt̄ i reliq̄s:vñ dicit:Amāt.n. ꝓmos accu.i ce.⁊ ꝓmas cathe.i synago. RABA. Notādū q̄ nō salutari i foro: nō ꝓmo sedere vl discūbere nō erat eos: q̄bus h̄ officij oꝛdie euenit:sed eos q̄ hec sine habita sine nō habita idebite amant a fidelib⁹:q̄s ꝓprios dicit eē cauendos. CHRY. Nō enī vituꝑat eos q̄ in ꝓmo loco recūbunt:sed eos q̄ amāt ꝓmos discubit⁹:ad volūtatē vituperationē referēs:nō ad factū. Sine cā enī loco se būlliat:q̄ eos de se ꝑfert.alioq̄s enī iactator audiēs laudabile eē in vltio loco discūbere.discūbit p⁹ oēs:⁊ nō solū iactātiā cordis nō dimittit:sed adhuc aliā iactātiā būllitatis acquirit vt qui vult videri iustus ⁊ humilis videatur. Multi enim supbi corpe quidē i nouissimo recūbētes:cordis aūt elatiōe vident̄ sibi in capite recūbere.⁊ multi sūt būlles i capite recūbētes: ⁊ cōscientia se i vltio eē existimāt. CHRY.i ho. Intendēbāt vbi i eis vana gloria oñabat:i synagogis.i.quas itrabāt:alios directuri. In cenis h̄ pati qualitercūq; tolerabile erat quāuis doctorē i admiratōe esse oporteat:nō i ecclesia solū sed vbiq;. Si aūt uolueret talia ē icusatio q̄ malū ē studere:vt his aliqs potia-

tur. CHRY.sup matth. Primas etiã salutationes ũmãt:nõ solũ i tẽpore vt eos primũ salutẽ:ʒ etiã i voce vt clam ites dicam:. Aue rabbi:ꝛ in corpe vt fleꝛis capitib⁹ eis icuruemur:ꝛ ĩ loco vt in publico salutenẽ.vñ dicit:Et salutationes ĩ foro. RABA. Quãuis ꝛ ꝟ culpa nõ careat:si ijdẽ ĩ foro litib⁹ iter eẽ q̃ cathedra moysi magistri synagoge cupiũt appellari:ꝛ vocari ab homib⁹ rabbi. CHRY.sup matheũ.i. vocari volũt ꝛ nõ eẽ:nomẽ appetũt:ꝛ officiũ negligũt. ORI. In ecclesia etiã christi ĩueniuntur mẽsarũ susciptẽtes pmatũ vt diacones fiãt:cõsequẽter aũt pmas cathedras eorũ q̃ dicunẽ pbyteri prius ambiũt. q̃dã aũt machinanẽ vt epi vocenẽ ab homibus:ꝟ ẽ rabbi.christi aũt discipul⁹ diligit q̃dẽ ĩ spirit alib⁹ cenis recubit⁹ pmos: vt meliora spiritalib⁹ cibis mãducet. Diligit etiã cũ apostolis sedẽtibus sup.xii.thronos pmas cathedras: actib⁹ bonis dignũ se pbere festinãs cathedris huiusmõi. sic aũt ꝛ salutatiões diligit q̃ fiũt ĩ nũdinis celestib⁹.i. celestib⁹ pmitiuoꝝ cõgregationib⁹. Vocari aũt rabbi neq; ab homib⁹ neq; ab aliquo alio diligit iust⁹:q; vn⁹ ẽ magister oĩm.vñ subdit: Vos aũt nolĩ.vocari rabbi. CHRY.i bo. Vel aliter: Premissoꝝ de q̃ bus pharisẽos icusauerat:alia quidẽ sicut pua ꝛ vilia permisit:q̃si discipulis de his ĩstrui nõ idigentib⁹:ʒ qõ erat oĩm maloꝝ cã.i.thronũ appetere magistralẽ ꝟ ĩ mediũ ducit ad discipulos ĩstruendũ.vñ subdit:Vos aũt nolite vo.rab.vn⁹ ẽ ei magister vester. CHRY.sup matth.q o. Nolite vocari rabbi: ne qõ deo debeꝛ vobis pſumatis. Nolite ꝛ alios vocare rabbi:ne diuinũ honoꝛẽ homib⁹ deferat:. Un⁹ ẽ enĩ magister oĩm q̃ oẽs homines naturaliter docz. Si ei hõ hominẽ erudiret:oẽs homines discerẽt qõ habẽt doctoꝛes.nũc aũt q; nõ hõ docet sed de⁹:mlti quidẽ docenẽ:pauci aũt discũt. Nõ enĩ hõ itellectũ pstat homini docẽdo: sed a deo pstitũ p admonitionẽ exercet. HYLA. Et vt meminerit discipuli se filios pentis vni⁹:ꝛ p noue natiuitatis generationẽ terreni oꝛt⁹ excessisse pmordia subdit: Omẽs aũt vos fratres estis. HIE. cõtra heluidiũ: Oẽs autẽ homines affectu fratres dici possũt:qõ ĩ duo diuidit:i speciale:ꝛ cõe. In speciale:q; oẽs christiani fratres vocanẽ. Porro ĩ cõmune: q; oẽs hoĩes ex vno patre nati pari iter nos germanitate ꝺuginur. Sequit:Et patrẽ noli.vo.ꝛc. CHRY.sup matth. In mãdo enĩ q̃uis hõ hominẽ generat: tñ vn⁹ ẽ pater q̃ oẽs creauit. Nõ enĩ initiũ vite habem⁹ ex parentibus:ʒ trãsitũ vite p eos accipim⁹. ORI. Sed quis nõ vocat patrẽ ĩ terris:q; p oẽm actũ ſm deũ ipletũ dicit: Pater noster q̃ es ĩ celis. GLO. Quia vo apparebat q̃s eẽt oĩm pr ĩ hõ q; dixerat: Qui es ĩ celis: vult exponere q̃s sit oĩm magister.vñ pceptũ de magistro iterũ repetit dicẽs: Ne vocemini magistri q̃a magister vester vn⁹ ẽ christ⁹. CHRY.i bo. Nõ tamẽ dũ dicit christ⁹ magister:excludit pat̃: sicut neq; ex hoc q; de⁹ pater noster dr hoĩm pater:excluditur christ⁹. HIE. Queritur aũt quare aduersum hõ pceptũ apostol⁹ doctoꝛẽ gẽtiũ se eẽ dixerit:aut quõ ĩ monasterijs vulgato ſmone seruicẽ patres vocãt:. Quod sic soluit: Aliud ẽ eẽ natura patrẽ vel magistrũ:aliud ĩdulgẽtia. Nos ũ hominẽ patrẽ vocam⁹ honoꝛẽ etati deferim⁹:nõ auctoꝛẽ nostre oĩdimus vite.magister enĩ dicit ex cõsortio veri magistri: et ne ifinita replicẽ qũo vn⁹ p naturã de⁹:ꝛ vn⁹ filius nõ piudicat ceteris:ne p adoptionẽ dii vocent ꝛ filij:ita ꝛ vn⁹ pater ꝛ magister nõ piudicat aliis vt ab usiue vocent ꝛ patres ꝛ magistri. CHRY. in bo. Nõ solũ aũt oĩs pmat⁹ cupe ꝓhibet:sed ad contrariũ auditoꝛẽ iducit.vñ subdit: Qui maioꝛ ẽ vestruꝝ: erit minister vester. ORI. Uel aliter: Et si mistrat q̃s verba diuina:sciẽs q; christ⁹ ĩ eo fructificat: neq; q̃ se magistrũ sed ministrũ ꝓfitet.vñ seq̃t. Qui maioꝛ ẽ vestrũ:erit mister vester.qñ ꝛ ipe christ⁹ cũ eẽt vere magister:mistrũ se eẽ ꝓfessus ẽ dicẽs:Ego sum ĩ medio vestrũ quasi q̃ mistrat.bñ aũt p⁹ oĩa q̃b⁹ vane glorie vetauit cõcupiam:addidit dicẽs: Qui aũt se exaltauerit hũiliabit̃:ꝛ q̃ se humiliauerit exaltabitur. REMI. Qõ sic itelligit̃: Dis q̃ se de suis meritis extollit.apud deũ humiliabit̃:ꝛ q̃ se de benefact humiliat apud deũ exaltabitur.

¶ Ue autez vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite:qui clauditis regnuz celoꝝ ante homines. Vos.n. nõ itratis nec itroeũtes sinitis intrare.

ORI. Christ⁹ quasi vere fili⁹ dei illi⁹ q̃ legẽ dedit fm similitudinẽ hũdictionẽ q̃ sunt ĩ lege dixit ꝛ ipe beatitudines eoꝝ q̃ saluanẽ:fm similitudinem aũt maledictionũ positarum ĩ lege ponit veh aduersus peccatoꝛes dicẽs: Ueh vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite:q̃ fatenẽ bonitatis eẽ aduersus peccatoꝛes ista ꝓnũciare itelligãt:q; simile ẽ ꝓpositũ dei ĩ maledictiõib⁹ legis.siue aũt illa maledictio siue istud vꝺ ñ ex ꝓnũciante cõtingit peccãti:sed ex peccatis q̃bus dignũ se ꝓbet ad susceptionẽ istoꝝ q̃ de⁹ discipline cã ꝓnũciauit:vt cõuertãt homies ad bonũ:sic patez icrepãs filiũ ꝓfert verba maledictiõis:nec tñ vult illũ dignũ fieri maledictiõib⁹ illis:sed magis ab eis diuertere. Dui⁹ aũt veh cãm subdit: Quia clau.reg.celo.añ bo.vos au.nõ itra.nec itroe.finitis intra. Duo ꝓcepta naturaliter iſepabilia sũt:qñ ꝟipm sufficit ad expulsionẽ q; alios non permittit intrare. CHRY. sup matth. Regnũ celoꝝ dicũt scripture; q; ĩ illis institũ ẽ regnũ celoꝝ.ianua ẽ itellect⁹ eoꝝ. Uel regnũ celoꝝ ẽ beatitudo celestis. ianua autẽ ẽ christ⁹ q; quẽ itroit ĩ eã. Clauicularij aũt sũt sacerdotes:q̃bus creditũ ẽ verbũ doçẽdi ꝛ iterꝓtãdi scripturas.clauis ãt ẽ verbũ sciẽtie scripturarũ:p quã apiũt hominib⁹ ianua vitatis. Aptio ãt ei⁹ ẽ interꝓtatio ẽa. Ui de aũt q; nõ dixit: Ueh vobis q̃ apitis:sed q̃ clauditis ergo nõ sũt scripture clause: ꝛ sint obscure. ORI. Pharisei ergo ꝛ scribe nec itrabãt:nec eũ volebãt audire q̃ dixit: Sic̃s p me itroierit saluabitur. Et nec itrãtes.i.eos q̃ credere poterãt ꝓpea q̃ a lege ꝛ ꝓphetis añ fuerãt declarata de christo: Introire finebãt:cũ oĩ terroꝛe ianuã claudẽtes adhuc veroꝛ gabãt doctrine ei⁹:ꝛ subuertebãt oẽm ꝓphetica scripturã de eo:ꝛ blasphemabãt oẽ op⁹ ipi⁹ q̃si falsum ꝛ a diabolo factũ. Sed ꝛ oẽs q̃ mala cõuersationes suadẽt exẽplũ peccãdi ĩ populo:ꝛ q̃ faciũt iniuriã scãdaliz̃tes puſillos:claudere videẽ añ homies regnũ celoꝝ. Et ꝟ peccatũ ĩueniẽ q̃dẽ ĩ populariꝫ maxie ãt ĩ doctoꝛib⁹ q̃ docẽt qõ decet fm iusticiam

euãgelij homies:nõ ãt faciũt qõ docẽt. Bñ ãt viuẽ
tes ⁊ bñ docẽtes aperiũt homib⁹ regnũ celoꝝ: ⁊ dũ
ipi ītrãt alios ꝓuocãt ītroire. Sz ⁊ multi ñ ꝓmittũt
ītrare ī regnũ celoꝝ ītrare volẽtes: qñ ⁊ fine ratiõe
excõicãt quosdã pp aliquẽ zelũ q̃ melioꝛes sũt q̃z ipi
⁊ ipi q̃dẽ nõ ꝓmittũt eos ītroire. Illi ãt q̃ sobrii sunt
mẽte:patia sua tyrãnidẽ eoꝝ vicẽtes:q̃uis vetiti:ta
mẽ ītrãt ⁊ hereditãt regnũ. Sz ⁊ q̃ cũ multa temeri
tate scipos vederũt ad ꝓfessionẽ docẽdi ꝓiusq̃z di
scerẽt:⁊ iudaicas fabulas imitãtes:detrahũt eis qui
ea q̃ sursũ sũt ī scripturis requirũt:claudũt quãtum
ad se ante homines regnũ celoꝝ.

Ve nobis scribe ⁊ pharisei hypo crite q cõeditis domos uiduaꝝ:ora tiones lõgas oratẽs:pp hoc ampli⁹ accipietis iudicium.

CHRY.ī ho. Deinde ⁊ h⁹ rapiẽ mod⁹ erat grauioꝛ addit ei:Oratões lon.ora. Quicũq;.n. malũ facit di gn⁹ ẽ pena.sz q̃ a religiõe cãm accipit neq;cie:grauioꝛi ẽ obnoxi⁹ pene.vñ seq̃t: Propt̃ h⁹ ãpli⁹ acci.iu.
CHRY.sup matth. Primũ q̃dẽ ꝓ eo q̃ estis iniq: alterũ ꝓ eo q̃ figmẽtũ accipitis sanctitat.auariciã eni vestrã religiõis coloꝛe depigitis:⁊ q̃si pstat] via bolo arma dei: vt amet iniq̃tas dũ pietas estimat.
HYLA. Uel qꝛ hic ꝓcedebat regni celestis obfatio vt ī obeũdis viduarũ domib⁹ retineat ambitio: iõ accipiẽt ãpli⁹ iudiciũ:qꝛ penã ꝓpꝛii peccati ⁊ reatũ aliene ignoꝛãtie debebũt. GLO. Uel qꝛ fu⁹ sciens ⁊ nõ faciẽs vapulabit multis.

Ve uobis scribe ⁊ pharisei hypocrite:q circuitis mare ⁊ aridã: ut faciatis unũ ꝓselitũ: ⁊ cũ fuerit fact⁹ facitis eũ filiũ gehẽne duplo q̃z uos.

CHRY.ī ho. P⁹ ꝓmissa rurs⁹ eos dñs alit̃ icusat: ⁊ qꝛ iefficaces sũt ad multoꝛ salutẽ:cũ multo labor idigeãt:vt ad salutẽ vnũ cõuertãt. Et qꝛ nõ solũ desides sũt circa eos quos duertũt:sz eoꝝ et destructores:dũ eos coꝛũpunt ꝓaue vite exẽplis.vñ dr: Ueh vo.scri.⁊ pha.hypo.q̃ circui.ma.⁊ ari.vt fa.vnũ ꝓselyte.
HYLA. Maris ãt ⁊ terre pagratiõe significat intoti⁹ oꝛbis finib⁹ eos eẽ:christi i euãgelio obtꝛectatuꝛos:⁊ legis iugo ꝫ iustificationẽ fidei aliquos subdituros. Proseliti ei sũt ex gẽtib⁹ ī synagogã receptiquoꝝ futuroꝝ raritas ī vno indicat. Neq; ei post ꝓpi ꝓdicationẽ doctrie eoꝛ fides relicta ẽ.sz q̃sq; ac q̃sit⁹ fuerit ad fidẽ iudeoꝝ:fili⁹ fit gehẽne. ORI. Quicũq; ei p⁹ saluatoꝛẽ iudaizãt: docẽt imitari affectũ eoꝝ q̃ dixerũt illo tẽpoꝛe: Crucifige:crucifige eũ.vñ seq̃t: Et cũ fa.fue.faci.eũ fi.gehẽ. du.q̃z vos.
HYLA. Jõ ãt pene duplicate erit fili⁹:q̃ neq; sit remissionẽ peccatoꝝ gẽtiliũ cõsecut⁹:⁊ societatẽ eoꝛ q̃ christũ psecuti sũt sit secut⁹. HIE. Uel alit̃:Scribe ⁊ pharisei totũ lustrãtes oꝛbẽ id studij habebant: de gẽtib⁹ facere pselitũ.i. aduenã icircũcisũ miscere populo dei. CHRY. sup matth. Nõ ãt pp misericordiã volẽtes eũ saluare quẽ docebãt:sz aut pp auariciã:vt additis ī synagoga iudeis sacrificioꝝ addere tur oblatio:aut pp vanã gloriã. Qui ei seipm mergit in gurgitẽ peccatoꝝ qũo alterũ a peccatis velit eripe: Nũq̃d magis mificoꝛs põt alteri aliq̃d eẽ q̃si bi:Ex ipis g̃ actib⁹ oñdit q̃ pp deũ aliquẽ vult ꝺuctere aut pp vanitatẽ. GRE. xxi. mor. Quia vo hypocrite q̃uis querꝛa sp operẽt:loq̃ tñ recta ñ desinunt. Bñ loquẽdo q̃dẽ ī fide vel ꝺuersatiõe filios pariũt: sz eos bñ viuẽdo nutrire nõ possũt quãto ei se libẽti⁹ terrenis actib⁹ iserũt:tãto negligenti⁹ eos quos generãt agẽ terrena ꝓmittũt. Et qꝛ obduratis cordib⁹ viuũt: ipos ẽt quos generãt filios nulla pietate debiti amoꝛis agnoscunt.vñ ⁊ hic de hypocritis dr: Et cũ fue.fa.faci.eũ fi.gehẽne du.q̃z vos. AVG. ꝫ faustũ: Doc ãt ñ qꝛ circũcidebaẽ dixit:sz eoꝝ q̃ mores imitãẽ.a q̃b⁹ imitãdis suos cohibuerat dicens: Sup cathedrã moysi. Jn q̃b⁹ vbis vtrũq; dr admoneti:⁊ quãt⁹ bonoꝛ delat⁹ sit doctrie moysi:i ⁊ cathedra ẽt mali sedẽtes:bõa docere cogebãt:⁊ ide fieret ꝓselit⁹ fili⁹ gehẽne:nõ q̃dẽ verba legis audiendo:sz eoꝝ sectã sectãdo. Propterea ãt duplo q̃z illi: q̃ negligebat iplere:qõ ꝓpꝛia volũtate susceꝑat:nõ er indeis nat⁹:sed spõte iude⁹ fact⁹. HIE. Uel qꝛ ãte dũ eẽt gẽtilis simpliciter errabat:⁊ erat semel filius gehẽne. Uidẽs magistroꝝ vitia:⁊ itelligẽs destruere eos ope qõ vbo docebãt:reuertit̃ ad vomitũ suũ ⁊ gẽtil⁹ fact⁹ q̃si ꝓuaricatoꝛ maioꝛi pena dign⁹ erat.
CHRY. sup Mat. Uel qꝛ forte sub cultura idolorũ cõstitut⁹:vel pp hoies iusticiã fuabat:fact⁹ ãt ide⁹ malorũ magistroꝝ ꝓuocat⁹ exẽplo fiebat peior magistris. CHRY.ī ho. Cũ ei virtuosus fuerit magister:discipul⁹ imitat.cũ ãt fuerit mal⁹:supercedit Fili⁹ ãt vocat gehẽne qũo fili⁹ pditõis ⁊ fili⁹ huius seculi. Unusq̃sq; eni c⁹ opa facit:hui⁹ fili⁹ appellat.
ORI. Et h⁹ ãt loco discim⁹:qñ ⁊ eoꝝ q̃ ī gehẽna futuri sũt erit differẽtia tormẽtoꝝ:qũ alter ẽ simpliciter fili⁹ gehẽne:alter vo dupliciter. Sz ⁊ hic videꝛ oꝛ:⁊si generaliter ẽ fieri aliquẽ filiũ gehẽne. vtputa iudeũ aut gẽtilẽ aut ẽt specialiter vt ꝓ singulas species peccatoꝝ fiat q̃s fili⁹ gehẽne:vt iustus q̃dẽ fm numerũ iusticiarũ suaꝝ augeat ī gloria: peccatoꝛ ãt fm numerũ peccatoꝝ suoꝝ multiplicet̃ ī gehẽna.

Ve uob duces ceci: q dicitis q̃ cũq; iurauerit ꝓ tẽplũ nihil ẽ:q ãt iuꝛauerit ī auro tẽpli debitoꝛ est. Stulti ⁊ ceci:q̃d eni maiꝛ ẽ:aurũ:an tẽplu⁹

qđ sanctificat aurū? Et qcūqz iurauerit i altari nihil ē: qcūqz ār iurauerit i dono qđ ē sup illđ dz. Ceci qd enī maī ē: donū: an altare qđ significat donū? Qui ergo iurat i altari: iurat i eo ⁊ in oibus q̄ sup illud sunt. Et qcūqz iurauerit i tēplo: iurat i illo ⁊ in eo q habitat i ipo. Et q iurat in celo iurat in throno dei ⁊ in eo q sedet super ipsum.

HIE. Sicut i philacteriis ⁊ fimbriis' dilatatis opinio sanctitatis captabat gloriā: ⁊ p occasionē gloriē q̄rebāt lucra: sic alia traditiōis fraude iuēta ipietatis arguit trāsgressores. Sicḡs ei i cōtētiōe seu i aliquo iurgio vel i cause ābiguo iurasset i tēplo ⁊ postea cōuict⁹ eēt mēdacij: nō tenebaī crimis re⁹. Et ħ ē qđ dicit: Ueh vo. ou. ce. q̄ dici. Quicūqz iurauerit p tem. nihil ē. q. d. Nihil dz. Sināt iurasset i auro ⁊ pecunia q̄ i tēplo sacerdotib⁹ offerebaī: statim id i quo iurabat cogebaī exoluē. vñ seq̄ī: Qui autē iura. i au. tem. debet vel debitor ē. CHRY. sup matheū. Tēplū qđē ad gloriā dei ptinet ⁊ ad hoīm spiritalē salutē. Aurū ār tēpli ītī ad gloriā dei ptineat: nī magis ad delectationē hoīm ⁊ ad vtilitatē sacerdotū offerī. Indei ḡ aurū quo ipi delectabāī: ⁊ dona qb⁹ ipi pascebāī sanctiora dicebāt eē q̄s ipm tēplū: vt hoies ꝓmptiores facerēt ad offerenda dona q̄s ad pces fundēdas i tēplo: vñ ꝺuenīter reprehēdit cecos dns dicēs: Stulti ⁊ ceci: Quid ei maī⁹ ē: aurū an tēplū qđ sancti. au. Multi ār nūc christiāi sic ītī pietes itelligūt. Ecce ei si aliq̄ cā fuerit: modicū vide tur facē q̄ iurat p deū. Qui ār iurat p euāgeliū: maius aliq̄d feciſſe videī. Quib⁹ similit dicēdū ē: Stulti ⁊ ceci. nā scripture p⁹ deū scripte sūt: nō deus p⁹ scripturas. Maior ḡ ē de⁹ q̄ sanctificat euāgeliū: q̄s euangeliū qđ sanctificaī ab eo. HIE. Rursus siqs iurasset i altari: piurij reū nemo retinebat: si ār iurasset i dono vel i oblatiōib⁹: h̄ ē i hostia vel i victimis i similia ⁊ ceteris q̄ offerūī deo sup altare: h̄ studiosissime repetebāt. Totū ār faciebāt nō ob dei tīorez: sed ob diuitiaū cupiditatē. vñ seq̄ī: Et q̄ iura. i altari nihil ē. Qui ār iura. i dono. qđ sup illud ē dz. Arguit ei eos dns stulticie ⁊ fraudulētie q⁹ multo maius sit altare q̄s hostie q̄ sanctificāī ab altari. vñ seq̄tur: Ceci: qđ enī maī⁹ ē: donū: an altare qđ sanctificat do. GLO. Et ne forte i tāta īsaniā ꝓrūperent: vt dicerēt aurū sancti⁹ eē tēplo: ⁊ donū altari: eos alia rōne cōuicit: q̄ videlz i iuramēto qđ fit p tēplū ⁊ altare cōtineī iuramētū qđ fit p aurū vel p donū Et h̄ ē qđ subdit: Qui ḡ iurat i alta. iurat i eo ⁊ i oī b⁹ q̄ sup illud sūt ⁊ q̄ iurauerit. ORI. Similit qñ iudei cōsuetudinē habebāt p celū iurare ad reprehēsionē eoū subdit: Qui iurat i celo: iurat i throno dei ⁊ i eo q̄ sedet sup ipm. Nō ḡ sicut arbitrāī: euadūt piculū i eo q⁹ nō p deū iurāt: sī p thronū dei. s. celū. GLO. Qui ei p subiectā creaturā iurat: ⁊ per diuinitatē ꝓsidentē creature iurat. ORI. Est ār iuramū cōfirmatio vbi de quo iuraī. Juramētū ḡ intelligēdū ē testimoniū scripturarū qđ ꝓferī ad confirmationē vbi qđ loq̄mur: vt sit qđē tēplū dei scriptura diuina: aurū ār posit⁹ sēsus i ea. Sicut ār aurū qđ fuerit extra tēplū nō ē sanctificatū: sic ois sēsus q̄ fuerit extra diuinā scripturā: q̄uis admirabilis videaī nō ē sanct⁹. Nō ḡ debem⁹ ad cōfirmādā doctrinā nostros itellect⁹ assumē: nisi oñderim⁹ eos eē sanctos ex eo q⁹ i scripturis ꝓtinēī diuinis: Altare aūt ē homis cor: qđ ꝓncipale habeī i hoīe. Uota aūt ⁊ dona q̄ ponūī sup altare ē oē qđ supponit cordi: vt orare: psallere: elemosynas facere: ieiunare. Sanctū ḡ facit oē votū hoīs: cor ei⁹ ex quo votū ei offerī. Jō nō pōt honorabili⁹ eē votū q̄s cor hoīs: ex quo trāsmittī votū. Si ergo cōscia hoīs ñ pugnat: fiducia hz ad deū: non pp dona: sed qr vt ita dicā altare cordis sui bñ ostruxit. Terciū ē vt dicam⁹: q⁹ sup tēplū i. sup oēm scripturā ⁊ sup altare. i. sup oē cor ē itellect⁹ qđā q̄ or celū: thron⁹ ipi⁹ or dei: in quo ē videre facie reuelata cū venerit: qđ pfectū ē faciē veritatis. HYLA. Adueniēte ēt christo: iutilē docet eē fiduciā legis: qr nō i lege christ⁹: sz lex sanctificat in christo i quo veluti sedes thronusq̄z sit positus: atq̄z ita stulti ceciq̄z sūt q̄ sanctificāte ptermisso: sanctificata venerāī. AVG. de q̄sti. euan. Tēplū ēt ⁊ altare ipm christū itelligim⁹ aurū ⁊ donū laudes ⁊ sacrificia: q̄ i eo ⁊ p eū offerim⁹. Nō enī ille p h̄: sed ista p illū sanctificantur.

¶ Ue uobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q decimatis mentā ⁊ anethum ⁊ cyminū: ⁊ reliqstis q̄ grauiora sūt legis: iudiciū ⁊ misericordiā ⁊ fidē. Hec oportuit facere ⁊ illa nō omittere. Duces cecī excolātes culicez: camelū aūt glutiētes.

CHRY. i ho. Supra dns dixit q⁹ ligabāt grauiora onera ⁊ alijs ponebāt: que ipi nec tāgere volebāt. Hic ār rurs⁹ oñdit: q⁹ i quis q̄rētes diligētiā magna ꝺtinebāt. vñ dr: Ueh vo. scri. ⁊ pha. hypo. q̄ deci. mētā ⁊ ane. ⁊ cymi. HIE. Pharisei enī qr ꝓcepat dns pp alimoniā sacerdotū ⁊ leuitarū: quor ps erat domin⁹: oīm rerū offerri i tēplo decimas: vt itellectus mysticos dimittam⁹ h̄ habebāt studiū: vt q̄ vilia fuerāt cōportarēī: cetera q̄ erāt maiora ꝓpēdebant. vñ seq̄ī: Et reli. q̄ grauio. sūt le. iudi. ⁊ misi. ⁊ fi. Et h̄ capitulo arguit eos auaricie: q⁹ studiose ēt vilū olerū decimas exigāt: ⁊ iudiciū i disceptatiōe negociorū: mīamq̄z i pauperes: ⁊ fidē i deū: q̄ magna sunt ptermittāt. CHRY. Uel qr sacerdotes auaricia pleni: siqs decias alic⁹ rei: vel mīme nō obtulisset corripiebāt eū: q̄si magnū crimē feciſſet. Siqs aūt alterū ledebat: aut i deū peccabat: ñ curabāt eū corripe: ō lucro ār suo soliciti: ⁊ de gloria dei ac salute hoīm negligētes. Seruare ei iusticiā ⁊ facē mīam: ⁊ habere fidē ꝓp suā gloriā de⁹ mādauit. Decias ār offerre ꝓpter vtilitatē sacerdotū: vt sacerdotes q̄dē populo i spiritalib⁹ obsequāī: populi ār in carnalib⁹ sacerdotib⁹ submīstrēt: sic ⁊ mō fit: qr oēs de honore suo sūt soliciti. De honore ār dei nulli portiōes ēt sinas vigilāter defēdūt: sed circa obsequiū ecclesie curā i-

pẽdere nõ attẽdũt. Si popul⁹ ẽcias nõ obtulerit: murmurãt oẽs. si peccantẽ populum viderit: nemo murmurat cõtra eos. Sz qz scribarũ z phariseorum ad quos loq̃bat: q̃dã populares erãt: nõ ẽ icõgruũ vt aliã expositioñe faciam⁹ pp eos q̃ decimã dabãt nã q̃ accipit decimas: recte deciare dr: z q̃ dat. Scribe ḡ z pharisei minimaꝝ q̃dẽ rerũ decias offerebãt: oñdẽde religiõis gr̃a. In iudicijs aũt erãt injusti: in fratrib⁹ sine misericordia: in vitate increduli. ORI. Sz qñ ꝺtigẽs erat vt audiẽtes q̃dã dñm ista loquẽtẽ contẽnerẽt: minimarũ rerũ decationẽ sapienter addidit: z hec oportuit facẽ: b ẽ iudiciũ: misericordiã: z fidẽ: z illa non omittẽ. i. decimationẽ mẽte: anethi z cymini. REMI. Oñdit q̃ppe dñs his vbis: qñ oia p̃cepta legis tã maxia q̃z mima sũt implẽda. Redarguit aũt q̃ elemosynas de fructib⁹ terre facit: putans se mime posse peccare: quib⁹ nihil pñt elemosyne: nisi a peccatis studeãt cessare. HYLA. Et qz minoris piculi eẽt decitationẽ oleris: q̃z beniuolẽtie officiũ p̃terire: irridet eos dñs dicens: Duces ceci exco. culi. came. aũt deglu. HIE. Camelli puto eẽ magnitudinẽ p̃ceptorũ: iudiciũ: misericordiaz: z fidez. Culicẽ decitationẽ mẽte: anethi z cymini z reliquorũ olerũ viliũ. Nec ãt p̃cepta dei q̃ magna sũt deuoram⁹ atq̃z negligim⁹: z opationẽ religiõis in puis q̃ lucrũ habẽt: cũ diligẽtia demõstram⁹. ORI. Uel excolãtes culicẽ. i. expellẽtes a se mima delicta que culices noiauit. Camelum ãt glutiũt. i. cõmittẽtes maxia delicta q̃ noĩat camelos: aĩalia videlz tortuosa z grãdia. Scribe ãt moraliter sũt: q̃ ãpli⁹ nihil esti mãt positũ i scripturis q̃z simplex fmo demonstrat: pharisei ãt sũt oẽs q̃ iustificãt semetipos: z diuidũt se a ceteris dicẽtes: Noli mihi appropinquare: qm̃ mũdus sũ. Mẽta ãt z anethũ z cyminũ: ciborũ ꝺditure sũt: nõ p̃ncipales cibi. Sic i ouersatiõe nostra q̃dã sũt necessaria ad iustificationẽ: vt iudiciũ: misericordia: z fides. Alia sũt q̃si cõdiẽtia actus nostros: z suauiores eos faciẽtia: risus: ieiuniũ: flexio genuũ: z huiusmõi. Quo ãt nõ estimãt ceci q̃ nõ vidẽt: quonia nihil ꝓdest cautũ eẽ dispẽsatorẽ i reb⁹ mimis: cũ p̃ncipalia negligũt. Vos ḡ fmo pñs ꝺfundit: nõ quidẽ leuia ꝓhibẽs obsuare: sz p̃cipalia p̃cipiens cauti⁹ custodire. GRE. i. mor. Uel aliter: Culex sussurãdo vulnerat. camel⁹ ãt spõte se ad suscipienda onera iclinat. Liquauerũt ergo culicẽ iudei: q̃ seditiosum latronẽ dimitti petierũt. Camelũ vo glutiexũt qz eũ q̃ ad suscipiẽda nostre mortalitatis onera spõte descẽderat extiguere clamãdo conati sũt.

¶ Ue uobis scribe z pharisei hypocrite: q mũdatis qđ deforis ẽ calicis z papsidis: itus aũt pleni estis rapina z imũdicia. Pharisee cece: munda pri⁹ qđ itus est calicis z papsidis ut fiat z id qđ deforis ẽ mundũ.

HIE. Diuers verbis eodẽ sẽsu q⁹ supra arguit pharisẽos simulatiõis z mẽdacij: q⁹ aliud oñdãt hoibus foris: aliud domi agãt. vñ dicit: Ueh vo. scri. z pha. hypo. q̃ mũdatis qđ deforis ẽ cali. z para. Nõ b dicit q⁹ i calice z papside cozũ supstitio moraret: sz q⁹ foris hoib⁹ oñderẽt sanctitatẽ: qđmãifestũ est et co q⁹ addidit dicẽs: Int⁹ ãt ple. estis rapi. z imũdicia. CHRY. sup matth. Uel b dicit qz iudei quotiẽs ingressuri erãt i tẽplũ: aut sacrificia oblaturi aut q̃ dies festos seipos z vestimẽta sua z vtẽsilia lauãt: z a peccatis nemo seip̃m purgabat: cũ de⁹ neq̃z corpis mũdiciã laudet: neq̃z sordes ꝺdẽnet. Pone tñ qz detus odit sordes corporũ z vasorũ q̃ necesse est vt ipo vsu sordident: quãto magis sordes ꝺscie horret: qui si volum⁹ semp mũdã fuamus. HYLA. Arguit ergo eos q̃ iactãtiã iutilis studij sequẽtes: vtilitatis perfecte misteriũ derelinquũt. Calicis nãq̃z vs⁹ interior ẽ: q̃ si obsordauerit: q̃ pficiet lot⁹ exteri⁹: atq̃z iõ interioris cõscie nitor ẽ obtinẽd⁹: vt ea q̃ corpis sũt: foris sec⁹ abluant. z iõ subdit: Pharisee cece: mũda p̃mũ qđ itus ẽ: ca. z pa. vt fiat z id qđ deforis ẽ mundũ.

CHRY. sup matth. Nõ ãt sup b dicit de sensibili calice aut papside: sed de itelligibili: q̃ si nũq̃z tetigerit aquã: mũd⁹ põt eẽ apud deũ. Si ãt peccauerit z tota aqua pelagi z fluminũ se lauerit: sordid⁹ est z miser añ deũ. CHRY. i bo. Attẽde aũt q⁹ vbi de decimis loq̃bat: cõueniẽter dixit: Hec oportuit facere z illa ñ omittẽ. Decia enĩ elemosyna q̃dam ẽ: Quid aũt nocet elemosynã dare: nõ tñ b dixit sicut legalẽ obsuationẽ idicẽs. Hic ãt vbi de purgatiõib⁹ et imũdicijs disputat: ñ ad b addit: sed oñdit q⁹ de necessitate ad iteriorẽ mũdiciã exterior⁹ sequi: qđ qđẽ extra calicis z papsidis corp⁹ vocãs: qđ ãt int⁹ ẽ aiaz. ORI. Hic fmo nos instruit vt festinem⁹ eẽ iusti: ñ apparere. Qui enim studet vt appareat iustus. que a foris sunt mũdat: z que vident curat: cor autez z cõscientiam negligit. Qui autẽ studet ea que intus sunt. i. cogitationes mũdare: cõsequens est vt etiã ea que a foris sunt faciat mũda. Sed omes falsi dogmatis ꝓfessores calices sunt a foris quasi mũdati ꝓpter speciẽ religionis quã simulãt: abintus ãt pleni rapina z simulatiõe: dũ rapiũt homines ad errorem. Calix etiã ẽ vas ad potũ: parapsidis ad cibum. Omis ergo sermo per quẽ potamur spiritaliter: et omnis narratio p quã nutrimur: vasa sunt potus z cibi. Qui ergo studẽt compositũ ꝓferre sermonem: magis q̃z salutari sensu repletũ: calix eius a foris mũdatus ẽ: abintus autẽ sordib⁹ vanitatis plenus. Sed z lre legis z ꝓphetarũ calices spiritalis potus z parapsides necessariaꝝ escarũ sunt. Scribe q̃dem z pharisei student sensum exteriorẽ mundũ demonstrare. discipuli autẽ christi: sensum spiritalem mundare festinant.

¶ Ue uobis scribe z pharisei hypocrite: qz similes estis sepulchris dealbatis: q̃ a foris parẽt hõib⁹ speciosa: int⁹ uero plena sũt ossib⁹ mortuorũ z oi spurcitia. Sic z uos a foris qdez paretis hoibus iusti: int⁹ autã pleni estis hypocrisi z iniqtate.

ORI. Sicut habetur superius: intus pleni rapina z intẽpantia: similiẽ hic pleni sunt hypocrisi z iniquitate: que compantur ossib⁹ mortuorũ z immũdicie vniuerse. vñ dicit: Ueh vobis scribe z pharisei

hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis. CHRY. sup matth̄. Merito quidē iustorū corpora templa dicunt: quia anima in corpore iusti dñatur: sicut deus in templo. vel quia ipse deus ī corporibus habitat iustis. Corpora autē peccatorū sepulchra dicunt mortuorū: quia anima mortua ē ī corpore peccatorū. nec enī viuens putanda ē: que nihil viuū aut spiritale agit in corpore. HIE. Sepulchra autē forinsecus leuigata sūt calce ⁊ ornata marmoribus in auro: coloribusq; distinctis: intus autem plena sūt ossibus mortuorū. vñ dicit: Que apparēt hominib⁹ speciosa: ītus autē plena sunt ossib⁹ mortuorū ⁊ omni spurcitia. Sic autē ⁊ pueri magistri qui alia docēt: ⁊ alia faciūt: mundiciā habitu vestis ⁊ verbor̄ humilitate demōstrāt: ītus autē pleni sūt omni spurcitia ⁊ auaricia ⁊ libidine. ⁊ hoc manifeste exprimit inferens: Sic ⁊ vos a foris quidē appa. bo. iusti. intus autē pleni estis hypocrisi ⁊ iniquitate. ORI. Omnis enī iusticia simulata mortua est que ꝓpter deū non fit: magis autē neq; iusticia est sic mortu⁹ homo nō est hō. Et sicut mīmi qui personas suscipiūt aliorū: ⁊ nō sunt ipi quos simulāt. Ita ergo sūt ossa in eis ⁊ īmūdicie: quāta bona simulant ī malo affectu. Vident aūt a foris corā hominibus: nō eis quos scriptura appellat deos: sed corā eis q̄ sicut homies moriunt. GRE. xxvj. moraliuz. Ante districtū vero iudicē exculationē iō de ignorātia habere nō possūt: q; dū ante oculos hominuz oēm modū sanctitatis oñdunt: ipi sibi sunt testimonio: q; bñ viuere nō ignorāt. CHRY. sup matthēū Dic autē hypocrita si bonū ē esse malū: vt q̄d nō vis apparere quod vis esse: Nā quod turpe ē apparere turpius ē esse: quod aūt formosuz est apparere: formosius est esse. Ergo aut esto quod appares: aut appare quod es.

¶ Ve uobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: qui edificatis sepulchra ꝓphetarum ⁊ ornatis monumenta iustorum: ⁊ dicitis: Si fuissemus in diebus patruz nostrozū: non essemus socij eozuz in sanguine prophetaꝝ. Itaq; testionio estis uobismetipis: q; filij estis eozum qui prophetas occiderunt.

HIE. Prudētissimo syllogismo arguit eos esse filios homicidarū: dū ipsi opinione bonitatis ⁊ glorie in pupulo edificāt sepulchra ꝓphetarū: quos maiores eorū interfecerūt. Et hoc ē quod dicit: Ueh vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite qui edificatis sepulchra ꝓphetarū ⁊ ornatis monumēta iustor̄. ORI. Nō satis rationabiliter cōminari videt: aduersus eos q̄ edificāt sepulchra ꝓphetarū. quātū enī ad hoc laudabile aliq̄d faciebāt: qūo ergo erāt digni suscipere veh? CHRY. ibo. Nō ergo eos īcusat: qīa sepulcra edificāt: sed intētiōi eorū detrahit: cum qua edificabāt: qīa nō ꝓp honorē eorū q̄ occīsi fuerant: sed sicut pompā sibi statuētes ī occisionib⁹ illorū: ⁊ formidātes: ne forte tēpore ꝓcedente sepulchris destructis: tabescat tante audacie memoria. CHRY. sup matth̄. Vel q; dicebāt apud se: Si bñfecerimus paupib⁹: nō multi videt: ⁊ ꝓ tēpore videt. Nōne g̃ meli⁹ edificia facim⁹ q̄ oēs aspiciūt: nō solū ī hoc tēpore: sed etiā ī posterū. O insipiēs hō: q̄d tibi ꝓdest post mortē ista memoria: si vbi es toz̄queris: ⁊ vbi nō es laudaris: Dū aūt iudeos castigat dīt: christianos vocet. nā si ad illos solos dirisset hec: dicta fuissent tm̄ nō etiā scripta: nūc aūt ⁊ dicta sūt ꝓpter illos: ⁊ scripta ꝓpter istos. Si ergo iurta alia bona fecerit hō edificia sancta: additamētū ē bonis. si aūt fine aliis bonis opibus: passio ē glozie secularis. Nō enīz gaudēt martyres quādo ex illis pecunijs bonozantur ī q̄bus paupes plozāt. Semp etiā iudei ꝑteritoz sanctorū cultores fuerūt ⁊ ꝑsentiū contēptores: magis aūt ⁊ ꝑsecutores. Nō enī sustinētes īcrepatiōes ꝓphetarū suorū: ꝑsequebant eos ⁊ occidebant: postea vero nascētes filij ītelligebāt culpas patrū suorū: ⁊ iō quasi de morte inocētiū ꝓphetarū dolētes. edificabāt memorias eorū. Et ipi tm̄ similiter persequebant ⁊ iterficiebāt suos ꝓphetas: īcrepātes eos ꝓpter peccata sua. ⁊ iō subdit: Et dicitis: Si fuissemus ī diebus patrū nostrorū: nō essem⁹ socij eoruz in sanguine ꝓphetarū. HIE. Hoc aūt ⁊ si mone nō dicāt: ope loquunt ex eo q̄ ambitiose ⁊ magnifice edificāt memorias occisorū. CHRY. super matth̄. Qualia ergo cogitabāt ī corde: talia loquebāt ⁊ factis. Naturalē aūt cōsuetudinē oīm malorū hominum hic christ⁹ exponit: q; alter alteri⁹ culpā cito ītelligit: suā aūt difficile. Nō enī in cā alteri⁹ tranqllū habet coz: in sua vero turbatū. In cā ergo alterius de facili possum⁹ oēs iusti iudices eē. Ille aūt vere iust⁹ ⁊ sapiēs ē: q̄ sibiīpi iudex fieri pōt. Seq̄t: Itaq; testimonio estis vobismetipis: q; filii estis eorū q̄ ꝓphetas occiderūt. CHRY. ī bo. Qualis aūt ē īcusatio filiū eē homicide eū q̄ nō cōmunicat mēti prīs: patet q; nulla. vñ manifestū ē q; ꝓpter h̄ dicit: quia occulte īsinuat malitie similitudinē CHRY. super matth̄. Testimonia enī sūt de filijs mozes parentuz si enī pater fuerit bon⁹ ⁊ mater mala: aut ecōuerso: filij ītердū patrē sequūtur: interdū matrē. Si āt ambo fuerīt equales: fit quidē aliquando vt de bonis parētibus mali ereāt filij: aut ecōuerso: ſz raro. Sic enī hoc ē: sicut cū extra regulā nature nascit hō: aut sex digitos habēs: aut oculos nō habēs. ORI. Sz ⁊ in ꝓpheticis dictis narratio sm̄ historiā ē corpus spiritalis aūt sensus ē aīa. Sepulchra ipe lre scriptu rarū ⁊ libri. Qui ergo solā historiā attendunt corpa ꝓphetarū colūt in lrīs posita quasi in q̄busdā sepulchris. ⁊ dicunt pharisei. i. precisi: quasi animā ꝓphetarū precidētes a corpore.

¶ Et uos implete mensurā patruz uestrozū. Serpētes genimina uiperaꝝ: qūo fugietis a iudicio gehēne? Jō dico uobis: Ecce ego mitto ad uos ꝓphetas ⁊ sapiētes ⁊ scribas: ⁊ ex illis occidetis ⁊ crucifigetis: ⁊ ex eis flagellabitis i synagogis uestris

ꝛ ꝑsequimini de ciuitate in ciuitatez
ut ueniat sup uos ois sanguis iust⁹
q effusus ē sup terrā: a sanguine a
bel iusti usqz ad sanguinē zacharie fi
lij barachie: quē occidistis inter tem
plū ꝛ altare. Āmē dico uobis ueni
ent hec oia sup generationē istā.

CHRY. in ho. Quia dixerat ꝺra phariseos ꝛ scri
bas ꝙ filij essent eoꝝ q̄ occiderūt ꝓphetas: nūc ma
nifestat ꝙ i malicia eis similes erāt: ꝛ ꝙ fictio erat
hoc ꝙ dicebāt: ꝙ nō cōmunicassent opibus eoꝝ si
fuissent i tēpore illo. Et iō dicit: Et vos iplete mēsu
rā patrū vestroꝝ. Nō quidē hoc dicit quasi iniun
gēs: sed quasi ꝑdicēs qō futuꝝ erat. CHRY. super
matth̄. Prophetizat enī vel futuꝝ eē: vt sicut patres
eoꝝ interfecerūt ꝓphetas: sic ꝛ ipi interficerēt christū
ꝛ apostolos ꝛ ceteros sanctos: vtputa si contra ali
quē litiges aduersariū dicis illi: fac mihi qō es factu
rus. nō iubes vt faciat sed oñdis te itelligere qō co
gitat facere. Et quidē quātū ad veritatē excesserūt
mensurā patrū suoꝝ. Illi enī homies occiderūt: isti
deū crucifixerūt. Sz qz voluītate sua descēdit i mor
tē: nō iputat illis sue mortis peccatū: iputat autez il
lis mortē apostoloꝝ ceteroꝝq; sanctoꝝ: Et iō di
cit: Implete ꝛ nō supimplete. Nā benigni ꝛ iusti iu
dicis ē suas iniurias contēnere: ꝛ aliorū iniurias vi
dicare. ORI. Impleuit etiā mēsurā paterne iniq̄
tatis: ꝑ hoc ipm ꝙ nō credūt i christū. Cā āt icredu
litatis fuit: qm̄ semp animū suū dederūt circa histo
rias corpales: nihil spirituale i eis volētes itelligere.
HYLA. Quia ergo mēsurā paterne volūtatis im
plebut: iō ꝛ serpētes ꝛ vipina generatio sūt. vñ seq̄
tur: Serpētes genimina viperarū qūo fugietis a iu
dicio gehēne? HIE. Nociꝑ ꝛ iohānes baptista di
xerat. Sic ergo de viperis ināt nascūt vipere: sic de
homicidis ꝓb⁹ vos nati estis homicide. CHRY.
sup matth̄. Genimina aūt viparū dicūt: qm̄ talis est
viparū natura vt filij rumpāt vterū matris: ꝛ sic ꝓ
cedāt: sic ꝛ iudei semp parētes condēnāt: reꝓhendē
tes eoꝝ facta. Dicit aūt Quō fugietis a iudicio gehē
ne? Nūq̄d sepulchra sanctoꝝ edificātes? Sed ꝑm⁹
gradꝰ pietatis ē sanctitatē diligere. deinde sanctos:
sine cā eī iustos honorat q̄ iusticiā spernit. Nō pos
sunt sancti amici eē illoꝝ q̄bus deꝰ ē inimicus: an
forsitan nomē vacuū vos liberabit: qz videmini eē i
populo dei. puto aūt ꝙ meliꝰ ē inimicꝰ apertus q̄
amicꝰ falsus: sicut apud deū odibilioꝝ est q̄ seruū dei
se dicit: ꝛ mādata diaboli facit. apud deū quidem q̄
hominē occidere disponit: añq̄ occidat: homicida
habet. Voluītas enī ē que aut remunerat ꝓ bono:
aut condēnat ꝓ malo. opa aūt testimonia sunt vo
lūtatis. Nō ergo querit deꝰ opa propter se: vt sciat
qūo iudicet: sed ꝓpter alios vt oēs itelligāt quia iu
stus ē deꝰ. Prouidet autē deꝰ occasioni peccādi ma
lis: non vt peccare faciat: sed vt peccatoꝝ oñdat: ꝛ
bonis ꝑbet occasionē: ꝑ quā oñdant ꝓpositū volū
tatis sue. Sic ergo scribis ꝛ phariseis dedit occasio
nē oñdendi volūtatē suā. vñ cōcludit. Iō ecce mit
to vobis ꝓphetas ꝛ sapiētes ꝛ scribas. HYLA. i. a
postolos q̄ de futuroꝝ reuelatiōe prophete sūt: de
christi agnitiōe sapiētes: de legis itelligētia scribe.
HIE. Uel obserua iuxta apostolū scribentē ad cori
thios: varia dona esse discipuloꝝ christi: alios pro
phetas q̄ vētura ꝑdicāt: alios sapiētes q̄ nouerūt qñ
dñt ꝓferre sm̄onē: alios scribas i lege doctissimos:
ex q̄bus lapidat⁹ ē stephan⁹: paul⁹ occisus: petrus
crucifix⁹: flagellati i actib⁹ apostoloꝝ discipuli: ꝙ
secuti sūt eos de ciuitate i ciuitatē: expellētes de iu
dea vt ad gentiū populos trāsmigrarēt. ORI. Ut
scribe q̄ mittunt a christo sūt sm̄ euāgeliū quos ꝛ
spūs viuificat ꝛ lr̄a nō occidit: sicut lr̄a legis quā se
quētes i vanas supstitiōes icurrūt. Simpler āt euā
gelij narratio sufficit ad salutē. Scribe aūt legis sci
bas noui testamēti adhuc ꝙ detractionē flagellant
i synagogis suis. sed ꝛ heretici q̄ sūt spiritalies phari
sei: linguis suis christianos flagellāt ꝛ ꝑsequūtur de
ciuitate i ciuitatē: interdū corpaliter: aliqñ aūt spiri
taliter volētes eos expellere: q̄si de ꝓpria ciuitate le
gis ꝛ ꝓphetarū ꝛ euāgelij i aliā euāgelii. CHRY.
sup matth̄. Deide vt oñdat qm̄ nō ipune hoc faciūt
ineffabilē eis ex his timorē icutit. vñ subdit: Ut veni
at sup vos ois sanguis. RABA. i. omis debita vl
tio ꝓ effuso sanguīe iustoꝝ. HIE. De abel quidez
nulla ē ambiguitas q̄n his sit quē cham frater occi
derit. Justus aūt nō solū ex dñi nūc sm̄ia: sed ex gene
sis testimonio cōprobat: vbi accepta eiꝰ a deo mu
nera narrantur. Querimꝰ āt q̄s fuerit iste zacharias
filiꝰ barachie: qz multos legimꝰ zacharias: ꝛ ne libe
ra nobis tribuerē errozis facultas additū ē: Quem
occidistis iter templū ꝛ altare. Alij zachariā filium
barachie dicūt q̄ in. xij. ꝓphetis vndecimꝰ ē: patriꝰ
q̄ in eo nomē cōsentit. sed vbi occisus sit iter tēplū
ꝛ altare scriptura nō loquit: marie cū tēporibꝰ eius
vir ruine tēpli fuerit. Alij zachariā patrē iohānis in
telligi volūt. ORI. Uenit enī ad nos quedā tradi
tio talis: quasi sit aliq̄s locꝰ i tēplo: vbi virginibꝰ q̄
dem licet adorare deū: ex pte āt eaū thoū virilē nō
ꝓmittebāt i eo cōsistere. Maria aūt postq̄ genuit
saluatorē: igrediēs ad orandū stetit i illo virginū lo
co: ꝓhibētibus aūt eis q̄ nouerāt eā iā filiū genuisse
Zacharias dixit: qm̄ digna ē virginū loco cū adhuc
sit virgo. Ergo quasi manifestissime aduersus lege
agentē occiderūt eū iter templū ꝛ altare viri genera
tionis illi⁹. HIE. Hoc tm̄ qz de scripturis nō habet
auctoritatē: eadē facilitate contēnitur q̄ ꝓbat. Alii
istū volūt esse zachariā q̄ occisus sit a ioas rege inde
iter templū ꝛ altare. i. i atrio tēpli. Sed obseruādus
ꝙ ille zacharias nō fuit filiꝰ barachie sed ioiade sa
cerdotis. Sed barachias in lingua nostra benedicens
deū dicit: ꝛ sacerdotis ioiade iusticia hebreo nomi
ne demōstrat. In euāgelio vero quo vtunt nazare
ni: ꝑ filio barachie filiū ioiade scriptū reperimus.
REMI. Querendū est aūt qūo vsq̄ ad sanguinē za
charie dixerit: cū plurimoꝝ sanctoꝝ sanguis po
stea fuit effusus? Soluit aūt sic: Abel pastor ouium
fuit ꝛ i cāpo occisus. zacharias fuit sacerdos i atrio
tēpli iterfectꝰ. Iō ergo dñs hos duos cōmemorat:
quoniā ꝑ hos oēs sancti martyres designant laica
lis. s. ꝛ sacerdotalis ordinis. CHRY. in ho. Abel et
cōmemorauit: oñdens qm̄ ex inuidia essent christū
ꝛ discipulos eiꝰ occisuri. Zacharie aūt mētionez fe

cit:quoniã dupler ꝑsumptio fuit in eĩ occisiõe.nõ eni solũ i sanctũ hominẽ facta est:sed ⁊ in loco sanctõ. ORI. Zacharias etiã iterpretat memoria dei eis ergo q memoriã dei dispdere festinat:i eis quos scãdalizat zacharie sanguinẽ videt effundẽ filij barachie. Per bñdictionẽ eni dei: memores sum dei. Ab impijs etiã memoria iterficit dei: qñ ⁊ templuz dei a lasciuis corrũpitur:⁊ altare eĩ ꝑ negligentiaz oationũ sordidarũ sordidat. Abel aũt luct interp tatur. Qui ergo nõ recipit quod scriptũ ẽ: Beati q̃ luget:sanguinẽ effundit abel:hoc ẽ veritatẽ luctus salutaris. Effundũt etiã aliq veritatẽ scripturarũ q̃si sanguinẽ earũ:q̃ oĩs scriptura nisi fm veritatẽ itelligat:mortua ẽ. CHRY. in ho. Et vt omnẽ excusationẽ illis adimeret:ne dicerẽt:qñ ad gẽtes eos misisti:ꝑpter hoc scãdalizati sum ꝑdixerat q̃ ad eos essent mittẽdi discipuli:⁊ iõ de vltione eorũ subdit: Amẽ dico vobis:venẽt hec omia sup generationez istã. GLO. Non hos tñ ꝑsentes dicit:sed oẽm generationẽ precedentez ⁊ futurã: q̃ oẽs vna ciuitas sunt:⁊ vnũ corp diaboli. HIE. Regula autez scripturar ẽ:onas generatiões bonor ⁊ malor nosse. De generatiõe bonor dicit:Generatio iustor bene dicet:de malis vero in ꝑsenti loco generatio viperar. Ergo ⁊ isti q̃ similia ficut chain.⁊ ioas ꝛ aplos gesserũt:de vna generatiõe eẽ referũt. CHRY. in ho. Vel aliter q̃ gehẽne pena quã eis cõminat fuerat tardabat. Cõminat etiã eis pñtia mala cũ dicit: Veniẽt hec oĩa sup generatiõez istã. CHRY. sup matth. Sicut.n.oĩa bona:q̃ in singulis generatiõibus ꝓstitutiõe mũdi oẽs sancti merebãt:illis nouissimis sũt donata:q̃ receperũt christũ: sic oĩa mala q̃ singulis generatiõib acõstitutiõe mũdi pati meruerũt oẽs iiqui:sup nouissimos iudeos venerũt:q̃ christũ repulerũt. Aut ita: sicut oĩs iusticia ꝓcedẽtũ sanctor imo oĩm sanctor tãtũ mereri ñ potuit q̃ntũ gratie datũ est hoib i christo:sic oĩm peccata impior tantũ mereri nõ potuerũt quãtũcũq̃t sup iudeos vt corporalia paterẽt:qualia passi sũt a romanis. ⁊ sic postmodũ oẽs generatiões eor vsq in finẽ seculi ꝓicerẽtur a deo:⁊ ludibriũ fierẽt gẽtib vniersis. Quid eni pei põt fieri q̃ filiũ cũ misericordia ⁊ pietate venientẽ nõ suscipe ꝛ tali mõ interficere:? Vel ita:oĩs gens vel ciuitas ñ stati cũ peccauerit punit eam deus:ꝛ erpectat p multas generatiões. quãdo aũt placuerit deo:pdere ciuitatẽ illã aut gẽtẽ videt oĩm generationũ peccata reddere illis:qñ que oẽs merebãt:hec sola passa est:sic ⁊ generatio iudeorum ꝓ patrib suis videt punita. Vere aũt nõ ꝓ illis sed ꝓ se cõdemnati sũt. CRHY. i. ho. Quũ.n.mltos tã peccãtes vidit ⁊ inconect pmãsit: eadez rursus vel grauiora faciẽs:maiori ẽ pene obnoxius.

¶ Hierusalẽ hierusalẽ:que occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos q̃ ad te missi sũt:quoties uolui cõgregare filios tuos quẽadmodũ gallina cõgregat pullos suos sb alas:⁊ noluisti. Ecce reliq̃tur uobis domus uã desta. Dico eni uob nõ me uidebitis ãmõ donec dicatis: Benedictus q̃ uenit in nomine domini.

CHRY. i. ho. Post ꝓdicta ad ciuitatem cõuertit dñs fmonẽ: ex hoc erudire volens auditores. vnde dicit: Hierusalẽ hierusalẽ. Hec aũt duplicatio miserẽtis ẽ:⁊ valde diligẽt. HIE. Hierlm ãt nõ sara ⁊ edificia ciuitatis ꝛ habitatores vocat:quã pñs plãgit affectu. CHRY. sup matth. Prenidẽs ruinam ciuitatis illius ⁊ plagã:que a romanis supuentura. erat recordabat q̃dẽ sanguinis scõr suor: q̃ effusus erat ab illis ⁊ postmodũ effũdẽdus. vñ addit: Que occidis ꝓphetas:⁊ lapidas eos qui ad te missi sunt. Missum ad te ysaiaz occidisti:⁊ fuũ meũ hieremiã lapidasti. Ezechielẽ tractũ per lapides excerebrasti: quõ saluaberis:q̃ ad medicũ nõ venire pmittis:⁊ ñ dixit Occidisti aut lapidasti:ꝛ Occidis ⁊ lapidas.i. quasi hoc ꝓpriũ ⁊ naturalẽ cõsuetudinẽ hñs:vt occidas ⁊ lapides sanctos. Eadẽ fecit aplis q̃ fecerat aliqñ ꝓphetis. CHRY. in. ho. Deinde cũ vocasset eam:⁊ abominabiles eius occisiones dixisset: q̃si se excusãdo dixit: Quoties volui cõgregare filios tuos q. d. nec ꝓ dictis occisionib me a tua benivolẽtia auertisti:ꝛ sed volui te mihi adiungere: nõ semel aut bis ꝛ multocies. Magnitudinẽ aũt amoris sub simili litudine galline ostendit. AVG. de questi. euan. Hoc .n. genus animãtis magnũ affectũ in filios hz: ita vt eor infirmitate affecta infirmet ⁊ ipa. Et quod difficile ĩ ceteris aiantib inuenies:alias suis filios ꝓtegẽs cõtra miluũ pugnat:sic ⁊ mater nra dei sapiẽtia:p carnis susceptionẽ infirmata quodamõ:fm illud apostoli. Quod infirmũ ẽ dei:fortius est hominib:ꝓtegit infirmitatez nostram:⁊ resistit diabolo ne nos rapiat. ORI. Filios aũt hierusalẽ dicit fm q̃ dicim semp:ciuiũ successores ꝓcedẽtũ filios. Dicit aũt: Quoties volui:cũ sit manifestũ semel eũ docuisse in corpore iudeos. Semp enim christus presens fuit ⁊ in moyse ⁊ in ꝓphetis ⁊ ãgelis ministrãtib salutẽ humane p singulas generatiões. Siquis autẽ nõ fuerit cõgregatus ab eo:iudicabit q̃si voluerit congregari. RABA. Cessent igit heretici christo ꝓncipiũ ex virgine dare:omittãt aliũ legis ⁊ ꝓphetar deũ ꝓdicare. AVG. in encheridion: Ubi est autez illa oĩpotentia qua in celo ⁊ in terra oĩa quecũq̃ voluit fecit:si coligere filios hierusalẽ voluit ⁊ non fecit:? An nõ potius illa quidem filios tuos ab ipo colligi noluit:ꝛ ea quoq nolẽte: filios eĩ colligit ipe quos voluit. CHRY. i. ho. Deinde cõminatur penã quã semp formidauerũt .s. ciuitatis ⁊ templi euersionẽ dicẽs: Ecce reliq̃tur vobis dom vra desta. CHRY. sup matth. Sicut eni corp anima recedẽte pus q̃dẽ frigescit:deide putrescit ⁊ soluit:sic ⁊ tẽplũ nostrũ dei spiritu recedẽte paus seditõibus ⁊ in disciplinatiõe replebit: deinde veniet ad ruinã. ORI. Semp etiã eis q̃ noluerũt congregari sub alis eius comminatur christus: Ecce relinquetur vobis dom vestra deserta.i. anima ⁊ corpus. Sed ⁊ siquis ex vobis noluerit congregari sub alis christi:ex tempore illo ex quo cõgregatiõem refugit actu magis q̃ corpore:non videbit pulchritudinẽ verbi:donec penitens a ꝓposito malo dicat: Benedictus qui venit in nomine domini. Tunc eni verbũ dei bñdictũ

venit super eos hos: qñ fuerit qs cõuersus ad deũ. vñ seqũtur: Dico enĩ vobis: non me videbitis ammõ donec dicatis: Benedictus qui venit in noĩe dñi.

HIE. q. d. Nisi penitẽtiã egeritis & cõfessi fueritis ipm eẽ me: de quo ꝓphete cecinerũt filiũ oipotẽtis patris: faciẽ meã nõ videbitis. Dat ergo iudei datuz sibi tempus penitẽtie. Cõfiteãtur benedictũ qui venit in nomine domini: & christi hoza conspicient.

CHRY. in ho. Uel aliter: Per b occulte secũduz aduentũ significauit: quoniã tũc oio eũ adorabũt. Quod aũt dicit Ammodo: ad tẽp⁹ crucis refertur.

CAPI. XXIIII.

Et egressus iesus de templo ibat. Et accesserũt discipuli eius: ut ostenderẽt ei edificatiões tẽpli. Ipe aũt rñdẽs: dixit illis: Uidetis hec oĩa? Amen dico uobis: nõ reliq̃tur hic lapis sup lapidem: q nõ destruat.

ORI. Postq̃ oĩa que sup hierusalez vẽtura erãt christ⁹ ꝑdixit: exiit de tẽplo qui cõseruauerat tẽplũ ne caderet donec fuit i eo, vñ dicit: Et egressus ies⁹ de templo ibat. Sed & vnusq̃sq; cũ sit templũ dei, ꝓpter spiritũ dei inhabitantẽ i se: ipse fit cã sue desertiõis vt aggrediat christ⁹. Seq̃t: Et accesserũt ad eũ discipuli ei⁹ vt oñderent ei edificatões tẽpli. Dignũ ẽ videre qõo ostendũt ei structuras tẽpli: quasi nũq̃ viderit templũ. Ad qõ rñdendũ ẽ: q cũ christ⁹ ꝓphetizasset supius ruinã tẽpli futurã: audiẽtes discipuli mirati sũt talẽ ac tantã tẽpli structurã ad nihilũ redigẽdã: ꝓpterea oñdunt ei: vt flecterẽt eum ad misericordiã loci illi⁹ ne faceret quod fuerat cõminatus. Sed & cũ sit humane nature admirabilis cõstructio facta videlicet tẽplũ dei: discipuli ceteriq̃ sancti etiã mõ mirãda opa dei erga figmẽtũ humanum cõfitẽtes: ante cõspectũ christi i tercedũt: ne deserat gen⁹ humanũ ꝓpter peccata ipsoꝝ. Sequitur Ipse aũtẽ respondẽs dixit eis: Uidetis hec omnia? Amẽ dico vobis: nõ relinquet hic lapis sup lapidẽ q̃ nõ destruat.

RABA. Iuxta histoziã manifest⁹ ẽ sensus: qz. xlij. anno post passionẽ dñi: sub Uespasiano & Tito romanis ꝓcipib⁹ ciuitas eversa ẽ cum tẽplo.

REMI. Diuinit⁹ aũt ꝓcuratũ ẽ vt revelata iã luce gre: tẽplũ cũ suis cerimoniis tolleret: ne forte aliq̃s pusilus i fide dũ videret oĩa illa que a dño fuerãt ĩstituta & a ꝓphetis sanctificata adhuc pmanere: paulatim recedendo a sinceritate fidei: ad carnale iudaismũ trãsirẽt.

CHRY. i ho. Sed qualiter verũ ẽ q̃ nõ mãsit lapis sup lapidẽ? Uel enĩ desolationẽ ei⁹ oñdens oĩmodã b dixit: vel fm illũ locum vbi erat: fũt enĩ ei⁹ ptes vsq; ad fundamẽta destructe. Cũ his & illud dicã: qñ ex his q̃ facta sũt: & de reliquis oportet credere q̃ ꝑibũt ꝓfecte.

HIE. Mystice aũt recedẽte dño de tẽplo: oĩa legis edificia & ꝓpositio mãdatoꝝ ita destructa ẽ: vt nihil a iudeis possit ipleri: & capite sublato vniuersa iter se mẽbra cõpugnẽt.

ORI. Uis etiã hõ q̃ suscipiẽs i se verbũ dei templũ ẽ: si post peccatũ adhuc fuat ex pte vestigia fidei & religiõis tẽplũ ẽ ex pte destructũ & ex pte cõsistẽs. Qui aũt postq̃ peccauerit curã sui nõ habet: paulatiz minuit donec ad plenũ recedat a deo viuẽte. & sic nõ relinquet lapis super lapidẽ mãdatoꝝ dei qui nõ destruat.

Sedẽte aũt eo sup montẽ oliueti accesserũt ad eũ discipuli secreto dicentes: Dic nobis q̃n hec erũt: & q̃d signũ aduẽtus tui: & cõsumatiõis seculi. Et rñdens ies⁹ dixit eis: Uidete ne quis uos seducat. Multi enĩ ueniẽt in nomie meo: dicentes: ego sum christ⁹: & multos seducent.

REMI. ꝑsecuerãs dñs i itinere puenit ad montẽ oliueti: & q̃busdã discipulis i via oñdentib⁹ & laudãtibus edificationẽ tẽpli: ipe palã ꝓdixerat oĩa eẽ destruẽda iccirco cũ pueniss̃et ad mõtẽ oliueti: accesserũt ad eũ iterzogãtes. vñ dicit: Sedente aũt eo sup mõtẽ oliueti.

CHRY. Propter b autẽ secreto accesserũt: q̃ de magnis erãt iterrogaturi. Etenĩ cupiebãt discere diẽ aduẽtus ei⁹ q̃ vehemẽter desiderabãt gloriã eius videre.

HIE. Et iterrogãt tria ꝓmo quo tẽpoze hierusalẽ destruẽda sit dicẽtes: Dic nobis quãdo hec erũt: secũdo quo tẽpoze christ⁹ ẽturus sit. vñ dicũt: Et quod signũ aduẽtus tui: tercio quo tempoze cõsumatio seculi sit futura. vñ dicũt: Et cõsumationis seculi?

CHRY. Lucas autez ait vnã esse iterrogationẽ q̃ ẽ de hierosolyma. quasi estimãtib⁹ discipulis tũc futurũ eẽ christi aduẽtum & finẽ mũdi: quasi hierosolyma destrueret: Marc⁹ aũt nõ omnes eos de cõsũmatione hierosolyme: sz petrũ iacobũ iohãnem & andreã quasi liberius & securius christo loquẽtes.

ORI. Puto aũt montez oliueti mysteriũ eẽ ecclesie que ex gẽtibus ẽ.

REMI. Mons enĩ oliueti nõ habet ifructuosas arbores: sed oliueta q̃bus lumẽ nutrit⁹ ad fugãdas tenebras: & q̃bus festis requies: ifirmis sal⁹ ꝑstat. Sedẽs aũt dominus supra montẽ oliueti cõtra tẽplum: de ruina ipius & excidio iudaice gẽtis disputat: vt eius ipso situ corpis monstret: quia quietus manẽs in ecclesia impiorum superbiam condẽnat.

ORIG. Agricola enim residens in monte oliueti: verbum dei est in ecclesia confirmatũ: christus. s. qui semper oleastri ramos inserit in bonam oliuam patrii. Qui autem habẽt fiduciã ante christum: discere volunt signum aduẽtus christi & consummationis seculi. Est autẽ duplex aduẽtus verbi in anima. Primus quidez stulta prædicatio de christo: quando prædicam⁹ christũ natum & crucifixum. Secundus autem aduentus est in viris perfectis: de quibus dicitur: Sapientiam loquimur inter perfectos. & huic secundo aduẽtu adiungitur consumatio seculi in viro perfecto cui mũdus crucifixus est.

HYLA. Et q: tria a discipulis quesita sunt: distinctis & temporibus & intelligentie significationibus sepantur. Respondet ergo primo de ciuitatis occasu: & quando confirmatur veritate doctrine: ne quis fallat ignorãtib⁹ possit obrepere. vnde sequitur: Et respondens ihesus dixit eis: Uidete ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum christus

CHRY. Neq; n. de hierosolyma: neq; de secundo aductu respōdit statim: sed de malis quib⁹ stati ob uiandum erat. HIERO. Un⁹ aūt eoꝝ de quibus loquit fuit simon samaritan⁹: quem in actib⁹ apostoloꝝ legimus: qui se magnā dicebat esse virtutez: hic quoq; inter cetera in suis voluminib⁹ scripta dimittens: Ego sum sermo dei: ego omnipotens: ego omnia dei. Sed ⁊ iohānes apostol⁹ in epistola sua loquit: Andistis quia antichrist⁹ vēturus est: nūc autē antichristi multi sunt. Ego reor omēs hereſiarchas antichristos esse: ⁊ sub nomīe christi ea docere: que cōtraria sunt christo: nec mirū si aliquos ab bis vidiam⁹ seduci: cū dominus dixerit: Et multos seducēt. ORIGE. Multi aūt sunt qui seducunt: quia larga est porta que ducit ad pditōem: ⁊ multi sunt q̄ intrāt per eam. Hoc aūt solū sufficit ad cognoscendū seditōem antichristoꝝ qui dicūt: Ego sū christ⁹: q̄ nūq; legit xp̄s dixisse: Sufficiebāt. n. ad credēdū q̄ ipe est xp̄s opera dei: et sermo quē docebat: ⁊ virtus ipius. Omis etiā sno qui ꝓfitet expositionem scripturarū sm fidē earuz et nō habet vitatēa antixp̄us est. Sed ⁊ omēs virtutes inuenim⁹ esse xp̄m: ⁊ omnes simulatas vtutes antixp̄m: qñ oēs spēs boni quascūq; habet xp̄us ī se: in veritate ad edificationem boim. omnes eas habz diabulus ī specie ad seductōes sanctoꝝ. Opus g̃ē nobis deo auxiliatore: ne quis nos seducat vl sermo vel vtus. Malum eni uenire aliquē sm mores vite errātem. Multo aūtē peius arbitror esse non sm verissimam regulā scripturaꝝ sentire.

Audituri ei estis prelia ⁊ opiniones plioꝝ uidete ne turbemi. Oportet eni hec fieri: sed nondum ē finis: Cōsurget eni gens in gētē: ⁊ regnū i regnū: ⁊ erūt pestilētie ⁊ fames: ⁊ treremot⁹ p loca. Hec aūtē omnia initia sūt doloꝝ.

AVG. Ad eschiū. Interogantib⁹ discipl⁹ ea dominus respondit que iā ex illo tempore fuerāt secutura: siue ō excidio hierusalē. vnde orta est ipius interrogatōis occasio: siue de aduētu suo per ecclesiā in qua usq; ad finē venire nō cessat. in suis. n. veniēs agnoscit: dum ei⁹ quotidie mēbra nascūtur: siue de ipo fine in quo apparebit viuos iudicatur⁹ ⁊ mortuos. Cum itaq; signa dicat que ad ista tria ptinent: q̄ eoꝝ triū signoꝝ ad aliquid horū referēdū sit diligēter cōsiderādū est: ne forte quod ptinet ad vnuz referendū. putem⁹ ad alterū. CHRY. Dic aūt loqt̄ de prelijs que hierosolymis erant futura cum dicit Audituri. n. estis prelia: ⁊ opiniones plioꝝ. ORI. Qui audit ipas voces que fiūt in plijs: audit prelia. qui aūt de prelijs longe gestis audit: opiones vel rumores audit plioꝝ. CHRY. in home. Quia vero p hoc turbari etiā discipuli poterant ideo subdit: Uidete ne turbemini. Deinde quia estimabāt post illō bellū quo hierusalē destrueret: statim finē mūdi eē vēturū: eos in vera opiniōe stabilit dicēs: Oportet eni hec fieri: sed nondū est finis. HIE. i. nō putem⁹ diez instare iudicii: sed in temp⁹ aliud reseruari: cui⁹ signū pspicue in cōsequētib⁹ ponit: Cōsurget. n. gēs in gentē: ⁊ regnū in regnū. RABA. Uel admonētur apostoli ne bis aduenientib⁹ terreant: vt hierosolymā indeq; deserāt: quia nō statim finis: sed in quadragesimū annū desolatio, puincie: vltimūq; vrbis ⁊ templi sequet excidiū: de qb⁹ subdit: Consurgz enim gens in gentē: ⁊ regnū in regnū. Cōstat autē hic acerbissimos doloꝝ quib⁹ omis vastata est, puincia ad litterā cōtigisse. CHRY. in home. Deinde vt ostēdat quoniā ⁊ ipe preliabit contra iudeos nō solum bella prenūciat: sed ⁊ plagas diuinit⁹ illatas. vnde subdit: Et erunt pestilētie: ⁊ fames: ⁊ terre mot⁹ per loca. RABA. Notandū q̄ in hoc q̄ dicit: Cōsurget gens in gentē. ostēdit pturbatio boim. Erūt pestilētie: ecce inequalitas coꝝpoꝝ. Erit fames ecce sterilitas. Terre mot⁹ p loca: ecce respect⁹ ire de sup. CHRY. in home. Et nota simpliciter hec fieri sm cōsuetudinē antea in hominib⁹ existentē: sed ex ira que erit desuper. Et ꝓpter hoc nō simpliciter dixit ea esse ventura neq; repete: sed cum quadam significatōe. vnde subdit: Hec aūt omnia sunt initia doloꝝ. i. iudaicoꝝ maloꝝ. ORIGE. Uel aliter: Sicut egrotāt coꝝpa ante mortē: sic necesse est ante corruptiōem mūdi vt quasi languēs terra frequēti⁹ terre motib⁹ cōquasset. Aer. n. vim mortiferā concipiens pestilēs fiat: ⁊ vitalis virt⁹ deficiens: suffocet fructus. Consequēs aūt est vt ꝓpter inopiā ciboruz ī auariciā ⁊ bella boies excitēt: sed q̄ insurrectōes ⁊ lites interdū fiūt ꝓpter auariciā: interdū aūt ꝓpter cōcupiscētiā p̄cipat⁹ ⁊ gl̄iam vanā: adhuc, pfudiorē dabit aliquis cām eoꝝ que ante finē mūdi sunt vētura. Sicut. n. aduēt⁹ christi in plurib⁹ gētib⁹ diuina virtute fecit pacē: sic oñs est vt ꝓpter abūdantiā iiq̄tatis refriguerit charitas multoꝝ: ⁊ iō dereliq̄rit illos de⁹ ⁊ christ⁹ eius: iterū fieri plia dū nō, pbibēt a sanctitate opatōes seminatrices belloꝝ: sed ⁊ aduersarie virtutes dū non vetāt a sanctis: ⁊ a christo absq; pbibitōe operabūt in cordib⁹ hominū vt excitent gētes aduersus gentē: ⁊ regnū aduersus regnū. Si autem sicut quibusdā placet: ⁊ fames ⁊ pestilētie ab angelis sathane fiūt: bi etiā tūc inualescēt ab aduersis virtutib⁹ quādo nō fuerint sales tere ⁊ lux mūdi christi discipuli: destruētes que ex demonum malicia seminā. Et alquādo quidē in isrl fames et pestilētie fiebāt ꝓpter peccata quas orōes sanctoꝝ soluebāt. Bene aūt p loca. nō. n. insimul vult deus pdere humanū gen⁹: sz iudicās p ptes: dat penitētie locū. Si aūt incipiētib⁹ hmōi malis: nō fuerit facta corruptio: pficiēt ad peius. vnde sequit: Hec autez oia initia sunt doloꝝ. generaliū. s. in vniuerso mundo: ⁊ eoꝝ qui secuturi sunt aduersus impios vt ī doloꝝib⁹ acutissimis cruciēt. HIE. Mystice aūt videtur regnū cōtra regnū ysurgere: ⁊ pestilētia eorum quoꝝ sno serpit vt cācer: ⁊ fames audiēdi vbū dei: ⁊ cōmotio vniuerse terre ⁊ a vera fide sepatio ī bētiis magis intelligi: qui cōtra semuicē dimicātes: ecclesie victoriā faciūt. ORI. Oportet aūtē hec fieri anteq; videam⁹ pfectōem sapiētie que est in christo sed nō statim erit finis quē q̄rim⁹. pacific⁹ eni finis lōge est ab hōib⁹ istis. HIE. Qō aūt dixit: Hec oia initia sunt doloꝝ: meli⁹ trāsferēt pturitionū: vt q̄i cōcept⁹ quidā aduēt⁹ antichristi nō part⁹ intelligitur.

Tūc tradēt uos in tribulatōez et occidēt uos: ⁊ eritis odio oīb⁹ gentib⁹ pp nomē meū. Et tūc scandalizabūt multi: ⁊ inuicē tradēt: ⁊ odio habebūt inuicē. Et multi pseudoprophete surgēt: ⁊ seducent multos: ⁊ qm abundabit iniqtas: refrigescet charitas multoꝝ. Qui autē perseuerauerit usqz in finem: hic saluus erit. Et predicabitur hoc euangeliuz regni in uniuerso orbe in testimoniuz omnibus gētibus: ⁊ tunc ueniet cō summatio.

RABA. Quo merito hierosolymis ac puīcie iudeoꝝ uniuerse: tot irrogāda fuerīt aduersa dīis māifestat subdēs: Tūc tradēt vos. CHRY. in ho. Uel alr: qz discipuli audiētes ea q̄ de hierosolyma dicebāt: sic dispositi erāt vt eā turbatōem eēnt quasi de alia pena audiētes: sibi vo pīpa supuētura spabāt: q̄ aduēire valde desiderabāt: pp b̄ eis grauia pnūciat ī solitudinē eos statuēs. ⁊ pus q̄dē iusserat eos vigilare ō decepcōes seductoꝝ: nūc aūt tyrānoꝝ violētiā eis pdicit dicēs: Tūc tra. ⁊ osī in tribu. ⁊ oc. vos Oppoztune. n. eoꝝ mala inīposuit: mitigatiōem hīi tia a cōib⁹ malis. nec solū ita eos osolat⁹ē: sed oīdē do tribulatōis cām: adiūgēs qp pp nomē ei⁹ b̄ eēnt passuri. vñ seq̄t: Et eri. odi. oī. ho. p. no meū. ORI. Sed quō ēt in vltis ptib⁹ terre cōmozātib⁹ gētibus odio b̄r pp̄s xp̄i: nisi forte ⁊ b̄ aliqs dicat pp exaggeratiōez positū oīb⁹ p multis. sed ⁊ b̄ qō dicit: Tūc tradēt vos hz qōem. Nā ⁊ pusq̄ hec fierent: traditi sunt xp̄iani in tribulatōes: sz aliqs rīdebit: qm tunc marie tradēt xp̄iani in tribulatiōes quēadmodum vnq̄. Amāt. n. q̄ in calamitatib⁹ sunt: cās earū discutientes inuēire aliqd qō loqnt. Cōsequēs ḡ ē vt q̄i dē linq̄ntib⁹ hōib⁹ deoꝝ culturā pp multitudinē xp̄ianoꝝ: dicāt fieri bella fames ⁊ pestilētias: sz ⁊ tremotus cām dicēt xp̄ianos: pp qō ⁊ psecutōes passe sūt eccl'ie. CHRY. i ho. Posq̄ aūt iā duplex pliū posuit. s. qō a seductoīb⁹ ⁊ qō ē ab īimicis: ōñt ttiū pliū pōit: qō ē a falsis frīb⁹. vñ subdit: Et tūc scā. ml'. ⁊ ī ui. tra. ⁊ odio ha. inuicē. Unde aūt ⁊ paulū hec plorātē ⁊ dicētē: Foris pugne: int⁹ timores. ⁊ alibi: picula ī falsis frīb⁹. de qb⁹ alibi dicit: Tales sūt pseudo apli operarii subdoli. vñ ⁊ b̄ subdit: Et mul. pseu. pro. sur. ⁊ sedu. ml'os. REMI. Imminēte. n. captiuitate hierl'm: ml'i insurrexerūt xp̄ianos se eē dicētes: et ml'os seduxerūt: quos paul⁹ noīat falsos frēs: iobānes vo antixpos. HYLA. Ut nicola⁹ vn⁹ ex septez diaconib⁹ fuit: qui multos mentita vitate peruertit CHRY. i ho. Deide qō his difficili⁹ē oñdit: qa tales pseudoprophete nullā mitigatōem a charitate accipiēt. vñ se q̄t: Et qm abū. ini. re. cha ml'o. REMI. i. vera dilectio erga deū ⁊ pxīm. Nā q̄tomagis abundauerit iniqtas: tātomagis in corde ipsi⁹ ardor charitat⁹ extinguit. HIE. Cōsiderādū āt qp ñ negauit oīm futurā eē charitatē: sz ml'oꝝ. Nam in aplis ⁊ eoꝝ filīb⁹ pmāsura ē charitas: de q̄ paul⁹ dīt Quis nos sepabit a charitate xp̄i: pp qō ⁊ b̄ subdit Qui aūt pse. usqz in fi. b̄ sal. erit. REMI. Usqz in finē dīc. usqz ad terminū vite sue in confessiōe nois xp̄i pseueraūerit: ⁊ in charitate salu⁹ fact⁹ē. CHRY. i ho. Deide ne dicerēt: q̄r ḡ ūter tot mala viuemus? qō pl⁹ē. pmittit. qz ñ solū viuerēt: sz ēt vbiqz vocerēt vñ subdit: Et pdi. b̄ euan. reg. in vni. orbe. REMI. Quia. n. nouerat dīs corda discipl'oꝝ ptristāda esse de excidio hierl'm ⁊ pditōne sue gētis: hec solatio solat eos: vel qz ml'ti opl'es crediturī erāt de gētibus qz ō iudeis pirēt. CHRY. in ho. Nō aūt ⁊ añ capti onē hierosolyme vbiqz pdicatū ē euāgeliū: audi qō ait paul⁹: In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. Et vides eū a hierl'm ad hispaniā currētē. Si aūt vn⁹ tātā potionē accepit excogita: reliqui qz opati sunt. Unde ⁊ q̄busdā scribēs de euangelio dicit: qz fructificat ⁊ crescit in oī creatura que sub celo est. Doc aūt ē maximū signū vtutl xp̄i: qz in. xxx. ānis l' paz āpli⁹ euāgelīj fmo fines orbis terraꝝ ipleuit. q̄nis aūt euāgelū vbiqz pdicatū fuerit: nō tñ oēs crediderūt. pp quod subdit: In testi. om. gētib⁹. i. in accusatōem hi⁹ q̄ nō crediderūt. Qui. n. crediderūt: testabūt aduersus eos q̄ nō crediderūt: ⁊ odēnabūt eos. Cōueniēter autez posq̄ pdicatū ē euāgeliū p orbē terraꝝ tūc hierosolyma pīt. vñ seq̄t: Et tūc ve. osūmatio. i. finis hierosolymoꝝ. Qui. n. viderit xp̄i vtutē vbiqz refulgētē: ⁊ in breui tpe orbē terraꝝ supgressā: quā venia dīre deberūt: in ingratitudine pmanētes? REMI. Pōt aūt ⁊ tot⁹ loc⁹ iste referri ad cōsūmatiōem scli. Tūc. n. plurimi scādalizabūt recedētes a fide: videtes ml'titudinē ⁊ diuitias maloꝝ ⁊ miracla antixpi ⁊ solacios psequēt: ⁊ antixpo mittet pseudoprophetas qui ē ducēt ml'os: ⁊ abūdabit iniqtas: qm numer⁹ malorū augebit: ⁊ refrigescet charitas: qm numer⁹ bonorū minuet. HIE. Signū etiā dīci aduēt⁹ē in toto orbe euāgelīj pdicari: vt null⁹ sit excusabil. ORI. Qō aūt dī: Eritis odio oīb⁹ hōib⁹ pp nomē meū: sc saluare qs poterit. qz nūc q̄dē in vnū osenserūt oēs gētes aduersus xp̄ianos. Cū aūt cōtigerit q̄ ps̄ pxit: tūc fiēt psecutōes iā nō ex pte sic ante: sz generaliter vbiqz aduersus pplm dei. AVG. Sz q̄ putāt hoc quod dict: Predicabit euangelīj regni in vniuerso orbe per ipsos aplos factū esse: nō ita ē cert⁹ documētis probatū est. Sūt enī in aphrica barbare innumerabiles gētes: in quib⁹ nōdū pdicatū eē euāgeliū ex his qui ducūt inde captiui addiscere impmptu est. Neqz tamen vllo recte dici pōt ipsos ad pmissiōem dei nō ptinere. Nō enī romanos solus sed omēs gētes dīs semini abrae iurādo pmīsit. In quib⁹ ergo gentib⁹ nondū est ecclesia: oportet q̄ fit: vt omnes qui ibi fuerīt credāt. quomodo enī ⁊ illis implebitur: Eritis odio oīb⁹ gentib⁹ pp̄ter nomen meuz. nisi in omnib⁹ gentibus sint: ⁊ qui oderint: et quos oderint? Non est igit⁹ ab apostolis pdicatio ista cōpleta quādo adhuc sunt gētes: in quib⁹ nondum cepit impleri. quod aūt dixit apostol⁹: In omnem terrā exiuit son⁹ eoꝝ. q̄uis locutus sit p̄teriti tēporis: verbis tamē quod futuruz erat dixit. nō qō iam factū atqz cōpletū: sicut ⁊ ipe. pp̄hera quo visus ē teste fructificare ⁊ crescē dixit euāgeliū ī vniuerso mūdo: vt ita significaret: vsqzq⁹ crescēdo eēt futu-

Si ergo latet qñ euãgelio vniuersus orbis iplebit: penidubio laterz quãdo finis erit: aut quippe non erit. // ORI. Cũ ergo omis gẽs audiuerit euãgelij p dicatõem: tũc erit seculi finis. z hoc est qñ sequitur Et tũc erit cõsummatio. Multe. n. non solũ barba rorũ: sed etiã yrõz gẽtiũ nondũ audierũt christiani tatis verbũ. // GLO. Utrũqz aũt dictoz tueri põt: si trĩ diuerso modo diffusio pdicatõis euãgelii intelligaf. Si. n. intelligaf q̃tũ ad fructũ pdicatõis: qui ẽ vt in singulis gẽtib⁹ fundef ecclesia credẽtiũ in chri stũ: vt augustin⁹ exponit: est signũ qõ oportet p̃cedere ante finẽ mũdi: nõ tñ pcessit añ destructõnem hierosolyme. Si autẽ intelligaf q̃tũ ad famã pdicatõis: sic ante finẽ hierosolyme fuit ꝺpletũ discipl'is christi p q̃tuoz mũdi ptes disp'sis. Unde hiero. dicit Nõ puto aliquã remãsisse gẽtẽ q̃ xpi nomen igoret: z q̃q̃ nõ haberet pdicatoꝛẽ: tñ ex vicinis gẽtib⁹ opi nionẽ fidei nõ potest ignoare. // ORI. Aliter aũt qui visur⁹ est fm verbũ dei aduẽtũ gloziosũ illũ in aiam suã: necesse est vt fm mẽsurã pfect⁹ sui insi dias a cõtrarijs opatõib⁹ patiaf q̃i magn⁹ athleta: z christ⁹ in eo ab oĩb⁹ odiaf: nõ tñ a gẽtib⁹ fm carnez q̃tũ a gentib⁹ spiritaliũ neq̃ciarũ: sed z in q̃nibus pauci erũt veritatẽ pleni⁹ attingẽtes. Plures autẽ scãdalizabũf z cadent ab ea, pditores z accusatozes alterutrũ: ꝓpter dissensionẽ ꝺogmatuz veritatis: q̃ causa fiet vt odiãt seinuicẽ. Multi etiã erũt non sa ne tradẽtes de futuris sermonẽ: z quõ nõ oportet interp̃tates ꝓphas: quos pseudo ꝓphas dicit: seduc cẽtes multos z feruẽtẽ dilectõnem q̃ pius fuerat in simplicitate fidei refrigescere faciẽt: sed qui potuerit manere in apostolice traditõis ꝓposito: ipe saluabi tur: z sic predicatũ euangeliũ in aias oĩm erit in te stimoniũ omnib⁹ gẽtibus. i. omnib⁹ cogitatõnib⁹ in credulis animarũ.

¶ Cũ ergo videritis abominatõnẽ desolationis: que dicta est a daniele prophetа stantẽ in loco sancto: qui legit intelligat. Tũc q̃ in iudea sunt fugiant ad mõtes: z qui in tecto: nõ descendãt tollere aliquid de domo sua. z qui in agro non reuertant̃ tol lere tunicã suam. Ue aũt p̃gnãtib⁹ z nutrientib⁹ in illis diebus. Orate autẽ ut non fiat fuga uestra hyeme uel sabbato. Erit eni tũc tribulatio magna: qualis nõ fuit ab initio mũ di usq̃z modo: neq̃z fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret sal na omnis caro: sed ꝓpter electos breuiabũtur dies illi.

// CHRY. iu bome. Quia supza occulte insinuauit hierosolyme finẽ: ꝺnter idẽ mãifeste oĩdit, pphetiã inducẽs q̃ destructõem iudeoz credẽ facit. vñ dicit: Cũ ergo vide. abo. deso. q̃ di. ẽ a danie. stã. in lo. san. q̃ le. intelligat. // HIE. Hoc aũt qõ dictũ ẽ: Qui legit intelligat: ponit vt ad intelligentiã mystica, puoce mur. Legim⁹ aũt in daniele ꝺ modo: Et in dimidio hebdomadis auferet sacrificiũ z libamina: z ĩ tẽplo desolationũ abominatio erit vsq̃z ad ꝯsũmatõnem tpis: z ꝯsũmatio dabit sup solitudinẽ. // AVG. Lu cas quidẽ vt oñderet tũc factã fuisse abominatiõez desolatõis: q̃ a daniele pdicta est qñ expugnata est hierusalẽ: eodẽ loco hec dixit verba cõmemozat: Cũ videritis circũdari ab exercitu hierusalẽ: tũc scitote q̃ approp̃inq̃bit desolatio ei⁹. // CHRY. in ho. Un de abominatõem desolatiõis videt exercitũ dicere: quo. s. desolata est ciuitas sancta hierusalẽ. // HIE. Aut põt intelligi de imagine cesaris: quã pilat⁹ po suit in tẽplo: aut de hadriani equestri statua: que ĩ ipo sanctasanctoꝛ loco stetit vsq̃z in pñtẽ diẽ. Abo minatio. n. fm veterẽ scpturã idolũ nũcupatur: z ic circo addit desolatõis: q̃ in desolato tẽplo atq̃z de serto idolũ positũ sit. // CHRY. in ho. Uel qa ille q̃ dissoluit ciuitatẽ z tẽplũ. statuã int⁹posuit. Ut aũt discãt qñ viuẽtib⁹ quibusdã eoz hec erũt. pp hoc di xit: Cũ videritis. Ex quo admirare christi virtutẽ: et discipuloz fortitudinẽ qui in talib⁹ tpib⁹ pdicabãt in quib⁹ oĩa iudaica ĩpugnabãt. Apli aũt ex iudeis exũtes leges introduxerũt nouas: aduersus rõanos tũc dominãtes: infinita milia iudeoz ceperunt ro mani: z duodecĩ viros nõ supauerũt nudos z iner mes. Quia vo multocies ꝛtigerat ĩ graui⁹ plijs iude os restauratos fuisse: fiẽ tpib⁹ senacherib z ãtiochi: ne aliqs suspicef tale aliq̃d futuz: suis fugiẽdũ eẽ p cepit cũ subdit: Tũc q̃ ĩ iu. sũt: fu. ad mõ. // REMI. Nec. n. oĩa ĩminẽte desolatiõe hierlim ꝺstat fuisse ĩ pleta. approp̃quãte nãqz rõano exercitu: oẽs xp̃iãi q̃ in, puicia erãt: fiẽ historia ecclĩastica ꝛfert diuino miraculo moniti lõgi⁹ recesserũt: trãseũtes iozdanẽ venerũt ĩ pellã ciuitatẽ: z ibi sub tutela agrippe regl cui⁹ mẽtio ĩ actib⁹ apl'oꝛ fit aliq̃to tpe mãserũt: ipe aũt agrippa cũ pte iudeozũ: q̃ sibi obtẽpabat rõano subdit⁹ erat ipio. // CHRY. in ho. Deide oñdẽs ĩeui tabilia mala futura ee in iudeis: z ĩfinitã calamita tẽ subdit: Et q̃ in tecto ẽ: nõ descẽ. tol. ali. de do. sua. Eligibili⁹. n. erat nudo corpe saluari: q̃ intrare do mũ vt tollẽt vestimẽtũ. pp qõ z de eo q̃ ẽ ĩ agro sub dit: z q̃ ĩ agro ẽ nõ reuer. tol. tu. suã. Si. n. q̃ ĩ ciuita te sũt fugiũt: mltomagl q̃ foris sũt: nõ oz ad ciuitatẽ refugẽ. z q̃dẽ pecunias ꝛtẽnẽ facile ẽ: z, puidẽ sibi in vestimẽtis ñ difficile. q̃ ãt a nã sũt: q̃lr alios fugiet: Qualr. n. p̃gnãs fiet leuis ad fugã: aut lactãs poẽit eũ quẽ pepit deserẽ: pp qõ subdit: Ue ãt p̃g. z nu. in il. dieb⁹. Dis q̃dẽ q̃ pigriozes sũt: z q̃ facile fugẽ nõ p̃sũt: onẽ ꝺceptõis grauate: his aũt q̃ ꝛtinẽt vinculo ꝺpassiõis filioꝛ: z ñ p̃sũt sil' saluare eos quos lactãt. // ORI. Uel qñ nõ erit tũc tps miserendi: neq̃z sup p̃gnãtes: neq̃z sup lactãtes: neq̃z sup ĩfãtes eaꝛ: z q̃si ad iudeos loq̃ns: q̃ arbitrabãf ĩ sabbato ñ oportere ãbulare viã ãpli⁹ q̃z ẽ sabbati iter subdit: Orate aũt vt nõ fiat fuga ve. hye. vel sabbato. // HIE. Quia. s. ĩ altero duricia frigoris, phibet ad solitudines pgẽ z in mõtib⁹ deftisq̃z latitare: ĩ alẽo ãt trãsgressio legl est si fugẽ voluerint: aut moꝛs imminẽs si remãserit // CHRY. in ho. Uide aũt qñ aduersus iudeos ẽ h̃ smo. nõ. n. apli sabbatũ erãt obseruaturi neq̃z ibi mã

furi: cū vespasian⁹ b̄ egit: etenī plures eorū p̄mortui erāt. Si aūt alīqs remāserat in alijs ptib⁹ orbis trax tūc cōuersabaē. pp qđ aūt b̄ orādū eē dixerit subdit Erit.n.tribu.mag.qua.nō fu.ab ini.mū.vsq; mo.ne. fiet // AVG.ad esichiū: Apud lucā sic legit: Erit aūt p̄sura magna sup terraz: z ira pp'o huic: z cadēt in ore gladii: z captiui ducēt in omēs gētes. Nā z ioſe pb⁹ q̄ iudaicā scp̄sit historiā talia mala dic illi pp'o tūc accidisse: vt vir credibilis eēnt. vñ nō immerito dictū ē: talē tribulatōem nec fuisse a creature iitio: nec futurā: sz z si tpe antix̄pi talis aut maior forsitā erit: intelligēdū est de illo pp'o dictū: q̄ eis taī am pli⁹ futura nō erit. Si.n.antix̄m illi p̄mit⁹ z p̄cipue recepturi sunt: factur⁹ ē tūc idē pp's tribulatōez po ti⁹ q̄z passur⁹ // CHRY.in ho. Interrogo āt iudeos vnde tā intolerabilis ira diuinit⁹ venit sup eos oīb⁹ q̄ añ facte sunt difficilior: nā manifestū ē q̄n̄ ppter crucis manifestatōez. sed adhuc oñdit oīpotēs gra uiori pena fuisse dignos in b̄ q⁹ or: Et nisi breuiati fuissent dies illi: nō fieret salua oīs caro. ac si dicerz Si ampli⁹ durasset p̄lū romanoz aduersus ciuita tē: vniuersi perissent iudei. Oēm.n.carnē iudaicā di cit: z qui foris z qui int⁹ erāt. nō.n.solū eos q̄ in iu dea erāt impugnabāt romani: sed z eos q̄ vbiq; di spsi erāt psecabāt. // AVG.ad esichiū: Quidā aūt cō uenienter mihi intellexisse videt mala ipa significata noīe diez: sicut sunt dicti dies mali in alijs scpture diuine locis. Neq; n.dies ipi mali sūt: sed ea q̄ fiūt in eis. ipa.n.dicta sunt breuiari: vt deo tolerātiā do nāte mīn⁹ sētirēt: ac sic q̄ magna eēnt: fierēt breuia // CHRY.in ho. Ne vo iudei dicerēt q̄n̄ pp p̄dica tōem z discipulos x̄pi b̄ mala euenerūt. oñdit q⁹ ni si illi eēnt: radicit⁹ pisset. vñ subdit: Erit.p.ele.bre.di. illi. // AVG.ad esichiū: Nō.n.debem⁹ ambigere: q̄n euersa ē hierusalē fuisse in illo pp'o electos dei qui ex circūcisiōe crediderāt: siue fuerāt crediturī: electi añ ost̄ōem mūdi: pp quos breuiarēt dies illi: vt tole rabilia mala fierēt. Nō autem defuit: q̄ existimāt ita breuiozes dies illos futuros: q⁹ curso solis celerioze breuiēt sic fuit lōgioz dies ozante iesu naue // HIE. Nec recordāt illi⁹ scpti: Ordinatōe tua psteterāt di es: sz iuxta tpū q̄litatē. i. abbreuiatos nō mēsura: sed nūero: ne tpū moza ocutiat credētiū fides. // AVG. ad esichiū: Nō tn̄ putem⁹ hebdomadas daniel: i pp diez breuitatōes fuisse turbatas: vel illo iā tpe non fuisse cōpletas: sz in fine tpū eē cōplēdas. Aptissime .n.lucas tetigit daniel' pphetiā tūc fuisse opletā: q̄n euersa ē hier'm. // CHRY.i ho. Intellige aūt spūsci disp̄satōem: q̄n nihil hoz scp̄sit iohes: vt n̄ videē ex ipa eoz q̄ facta sūt historia scribē: etenī p⁹ captiōem hier'm vixit m'to tpe. Sed q̄ añ mortui sūt: z nihil hoz viderūt ipi scribūt: vt vndiq; fulgeat p̄nūciati onis vt⁹ // HYLA. Vel al'r: Totū indiciū aduēt⁹ fu turi dñi ponit dicēs: Cū videritis abomiatōnem. De antix̄pi.n.tpib⁹ b̄ locut⁹ ē, ppha. abomiatio ex eo di cta ē: q⁹ aduers⁹ deū veniēs honorē dei sibi vēdicet. ōsolatōis aūt abomiatio q; bell' z cedib⁹ terrā deso latur⁹ sit: atq; ob id a iudeis susceptor loco scificatōis instituit: vt vbi scōz p̄cib⁹ de⁹ invocabat: ibi ab infi del⁹ recept⁹ dei honore venerabil' sit: z q; p̄us iste iudeoz error erit: vt q̄ vitatē respuerūt: suscipiāt falsi tatē: iudeaz deseri monet: z trāsfugē i mōtes: ne ad mixtōem plebis illi⁹ antix̄po crediture vis aut cōta gio afferaē. q⁹ āt ait: Et q̄ i te. sunt nō del. tol. ali. de vo. sua. sic intell'r: Tectū ē dom⁹ fastigiū z hītatōis toti⁹ excelsa pfectio. Qui igit⁹ ostimatiōe dom⁹ sue. i. cordis sui pfectōe ostiterit: regnātōe spūs noui cel sius nō descēdē in humiliora rep; scl'ariū cupiditate debebit. Et q̄ i agro erit: nō fuertaē tollē tunicā suā .i. posit⁹ i opatōe p̄cepti: nō ad curas p̄stinas reuer taē: ob q̄s vetez exīde peccaminū q̄b⁹ antea cōtege bat erit tunicā relatur⁹. // AVG. ad esich. In tribu latōib⁹. n. cauēdū ē: ne q̄sq; deuict⁹ ad carnalē vitaz de spiritali sublimitate descēdat: aut q̄ pfeccat i an teriora se extēdens: deficiēdo i posteriora respiciat. // HYLA. q⁹ aūt or: Ue pgnātib⁹ z nutriētib⁹ illis dieb⁹. nō de fetaz onē dñm admonuisse credēdū ē: sz aīaz pctis repletaz oñdisse grauitatē: q⁹ neq; i te cto posite: neq; i agro manētes reposite ire tēpesta tē vitare possint: ill' quoq; ve erit qui nutriēt. Infir mitatē. n. aīaz q̄ ad cognitōem dei tāq; lacte educā tur i his oñdit: z iccirco ve ipsis erit. q; ad fugiendū antix̄m graues z ad sustinēdū ipite: nec pctā effu gierūt: nec cibū veri panis acceput. // AVG. de ebis dñi: Uel pgnās ē q̄ res alienas cōcupiscit. nutriēs ē q̄ iā rapuit q̄ cōcupiuerat. istis. n. ve erit in die iu dicij. q⁹ aūt dns dixit: Orate ne fiat fuga vra hyeme vel sabbato. // AVG. de q̄. euā. i. vel in letitia vel tri stitia rerum tpaliū q̄s inueniaē in die illa // HYLA. Aut vel in pctōz frigoze: aut in ocio bonoz opū re piamur: q; grauis vexatio incūbet: nisi q⁹ cā electoz dei dieb⁹ illis sit breuitas afferēda: vt vim maloz co artanū tēp⁹ exupet // ORI. Mystice aūt in loco scō oīm scpturaz: tā veteris testi q̄z noui: Antix̄s q̄ est falsū vbū stetit freq̄nter. q̄ aūt b̄ vident ex iudea ire fugiāt ad sublimes vitatis mōtes. Et sic̄s inuēt⁹ fue rit ascēdisse supza tectū vbi: z stare sup fastigiū a⁹: nō descēdat ide occasiōe vt auferat aliq̄d ō domo sua. Et si fuerit in agro in quo abscōdit⁹ ē thesaur⁹ z reuersus fuerit retro incurret in seditōem vbi mē dacis: z maxie si spoliauerit se vbū vet⁹. i. veterē do minē z iterū cōuers⁹ fuerit tollē ipm. tūc aūt aīa in vtero hīs q̄ necdū fructificauit ex vbo icurrit i re. Proijcit.n.cōceptū: z euacuaē spe q̄ ē in actib⁹ re ritatis. sil'r aūt si videaē formatū z fructificatū vbū nō aūt fuerit enutritū sufficiēter. Orēt aūt q̄ fugiāt in mōtes: ne fuga eoz fiat hyeme vel sabbato: qui i trāq̄llitate aīe cōstituti: pūt ipetrare viā salutis: z i sabbato q̄n̄ bō bona opa nō facit: fuga vra nō fiat Nemo.n.in piculo falsi dogmatis facile supaē nisi q̄ nud⁹ fuerit ab opib⁹ bōis. Que ē aūt maior tribu latio q̄z videē frēs nros seduci: z q⁹ aliq̄s videat seip̄s moueri z turbari: Dies aūt intelligūt pcepta z do gmata vitat'. oēs āt intellect⁹ a scia falsi nois vēiēt additamēta sūt diez q̄ de⁹ abbreuiauit p quos vult

Tūc siquis uobis dixerit: ecce hic est christus aut illic: nolite credere. Surgent enim pseudo christi z pseu do pphete: z dabūt signa magna et pdigia: ita ut in errorē inducātur si fieri potest etiā electi. Ecce predixi

uobis. Si ergo dixerint uobis: ecce in deserto est: nolite exire: ecce in penetralib⁹: nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab oriente: et apparz usqz in occidente: ita erit et aduentus filij hominis. Ubicunqz fuerit corpus: illuc congregabuntur et aquile.

CHRY.in ho. Cū oplesset dns ea q̄ de hierosolymis iunt ad suū de cetero quenit aduentū: et dicit ei⁹ signa nō ill' etilia solū: sz et nobis et bis q̄ p⁹ nos erūt oīb⁹. vñ dicit: Tūc siqs vo. dix. Ec. h̄ est chri. aut illic no. credē. Sic āt cū supza dixit euāgelista: In dieb⁹ illis iohes baptista: nō tps qō immediate ē dns oñ dix: cū. xxx. annū in medio eēnt: ita et h̄ cū dic: Tunc totū mediū tps ptermisit: qō futuz erat a captione hierosolyme: vsqz ad initia dsūmatōis mūdi. dās āt eis signa sui secūdi aduēt⁹: de loco eos certificat: et de seductoib⁹. nō. n. sic in p̄ozi aduētu in bethleem apparuit: et in puulo āgulo ozbis trax: et nullo scie te a pn⁹: ita et tūc erit: sz manifeste veniet: ita q̄ nō indigeat q̄ aliqs ei⁹ aduētū annūciet pp qō dic: Si qs vobis dixerit: Ecce h̄ ē xps aut illic: nō credatis. HIE. In quo oñdit q̄ secūd⁹ aduēt⁹ nō in hūilitate vt pius: sz in glia demōstrād⁹ ē. Stultū ē itaqz eū i puo loco vl' in abscōdito q̄rere q̄ toti⁹ mūdi lumē ē HYLA. Et tñ qz in magna vexatōe positi erūt hoīes pseudo ppbe tāq̄ pñtē in xp̄o opem sūt iudicaturi mlti⁹ in locis xp̄m eē at h̄ri mēt iēt: vt in antixp̄i famulatū depsos vexatosqz deducāt. et iō subdit: Surgēt. n. pseu. xpi et pseu. ppbe. CHRY. in ho. Dic ō antixp̄o loqt̄ et de q̄busdaz ei⁹ mīstris: quos pseudo xp̄os et pseudo ppbas appellat: q̄les et tpe aplorum mlti fuerūt: sz añ aduētū xp̄i erūt mlto⁹ pozib⁹ amazones. vñ subdit: Et da. sig. mag. et pdigia. AVG. Ad monet āt hic dns: vt intelligam⁹ q̄dā miracula etiā sceleratos hoīes facē: q̄lia sācti facē ñ pñt: nec tñ iō potiozis loci apō deū arbitrādi sūt. Nō. n. acceptio res erāt deo: q̄ pp̄s isrl' magi egyptioz: qz ñ potat ille pp̄s facē qō illi faciebāt: q̄nis moyses in vtute dei maioza potuerit. Sed iō ñ oīb⁹ sanctis ista attribuēne pnicioſissimo erroe decipiant infirmi: existimātes in talib⁹ factis maioza dona q̄ in opibus iusticie: q̄b⁹ vita eterna ꝓpat. Cuz g̃ talia faciūt magi: q̄lia nōnūq̄ faciūt q̄rētes gl'iam suaz: et illi faciūt p q̄dā ptātib⁹ ꝓcessa in ozdine suo: q̄si puata cōmercia vel bñficia: illi aūt publica admīstratōe iussu ei⁹ cui cūcta creatura subiecta est. Aliter. n. cogit̄ possessoz equū dare militi: al'r tradit emptori: vel cuilibet donat aut cōmodat. Et quēadmodū plerīq̄ mali milites quos ipialis disciplina cōdēnat: signis ipatoris sui nōnullos possessoz territāt: et ab eis aliq̄d q̄ publice ñ iubet exto⁹quēt: ita nōnūq̄ mali xp̄iani l' scismatici vel hereticī: p nomē xp̄i vel vba vel sacramēta xp̄iana exigūt aliq̄d a ptātib⁹: cuz aūt mal' iubētib⁹ volūtate cedūt: ad seducēdos hoīes cedūt: quoz erroe lerāt. Quapropter al'r faciūt miracula magi: al'r boni xp̄iani: al'r mali xp̄iani: Magi p pua tos cōtractos: boni xp̄iani p publicā iusticiā: mali xp̄iani p signa publice iusticie. nec h̄ etiaz oz mirari: qz oīa q̄ visibil'r fiūt: etiā p inferiores ptātes aeris b⁹ absurde fieri posse credūt. AVG. iij. de tri. Nec iō tñ putādū ē trāgressoz⁹ angel⁹ ad nutū fuisse hanc visibiliū rerū mām: sz deo poti⁹ a quo eis ptās dat nec sane creatores illi mali āgeli dicēdi sūt: sz p subtilitate sua semina rez istaz nobis occultioza nouerūt: et ea p cōgruas tēpatōes electoz latēter spargūt atqz ita et gignēdaz rez et accelerādoz incremētoz pbēt occasiones. nā et multi hoīes nouerūt ex q̄busdam herbis et carnib⁹ aut succis aut humozib⁹ ita obtutui vel cōmixtis que aīalia nasci soleāt. sz hec ab hōib⁹ tāto difficili⁹ fiūt: q̄nto delūt sēsuū subtilitates et cozporū mobilitates i mēbris terrenis et pigris. GRE. xv. mo. Cū ḡ antixp̄s coz̄ carnaliū oculi mirāda p digia fecerit: p⁹se tūc hoīes trahet: qz q̄ bōis pñtib⁹ delectāt: prāti illi⁹ se absqz retractōe subijciēt. vñ sequitur: Ita et in erro. indu. ñ fie. po. etiā electi. ORI. Exaggeratoꝝ fmo ē dicēs: Si possibile ē. nō. n. prenūciauit neqz dixit: vt in erroē mittāt electi: sz ostēdere vult qm̃ frequēter valde ꝓfuisse sūt fmones bēticoz: et cōmouē potētes etiā eos q̄ sapiēter agūt GRE. xxxiij. mo. Uel qz electoz coz et trepida cogitatōe cōcutit: et tñ eoruz cōstātia nō moueāt: vna sñia dns vtrūq̄ cōplex⁹ ē: q̄si. n. iā errare ē in cogitatōe titubare. sed si fieri pōt subtrūgit̄: qz fieri nō pōt vt in erroē electi capiāt. ORIGE. Uel nō ideo h̄ dicit q̄ electio diuina frustret̄: si q̄ hūano iudicio electi videbāt illi in erroē mittēt. GRE. in home. Min⁹ aūt tacula ferūt q̄ puidēt. et pp h̄ subdit: Ecce pdixi vobis. Dns. n. nr̄ pituri mūdi pcurrētia mala denūciat: vt eo min⁹ pturbēt veniētia quo fuerīt ꝓscita. pp qō inter cōcludit: Si g̃ dixerit vobis: Ec. in deser. ē noli. exire: et ec. in penetra. nolite credere. HYLA. Nā pseudo ppbete de q̄b⁹ supza dixerat: nunc in desertis xp̄m esse dicēt: vt hoīes erroe detinātis antixp̄i ptāte cōcludāt. sed dns se nec loco occultādū: nec a singulis seoꝛsum cōtuēdū eē ꝓfitet sed vbiqz et in cōspectu oīm pñtē se futurū eē denūciat. vnde sequit: Sicut. n. ful. exit ab ori. et app. vsqz ad occi. ita erit aduē. filij hoīs. CHRY. in ho. Sic. n. supza p̄dixit qual'r antixp̄s vētur⁹ est: ita et p hoc oñdit qual'r ipe sit vēturus. Sicut. n. fulgur nō indiget annūciāte aut p̄cone: sed in instāti momēto tēporis mōstrat fm vniuersum ozbē terrarū etiā his q̄ in thalamis sedēt: ita et aduēt⁹ xp̄i simul apparebit vbiqz ꝓpter glorie fulgoꝛē. Ꝺsequēter aūt dicit et aliud signū sui aduēt⁹ cū subdit: Ubicunqz fue. corpus: ibi congrega. et aquile. per aq̄las multitudinē angelorū martyrū et sanctoū oīm designans. HIE. De exēplo. n. nāli q̄ quotidie cernim⁹ christi istruimur sacramēto. Aquile. n. et vultures etiā trāsmarina discūtur sentire cadauera: et ad escā huiuscemodi congregari. Si ergo irrōnabiles volucres naturali sensu tātis terrarū spaciis sepate: paruz cadauer sentiāt vbi iaceat: q̄tomagis omis multitudo credētiū debet ad christū festinare: cui⁹ fulgur exit ab oriēte: et patet vsqz ad occidentē. Possum⁹ autē per coz⁹. i. Joathon quod significāti⁹ latine dicit cadauer: ab eo q⁹ per mortē cadat: passiōem christi intelligere. HYLA. Uñ vt nec loci in q⁹ vētur⁹ eēt eē⁹ ignari dicit: Ubicunqz fuerit coz⁹ ibi cōgregabūt et aq̄le.

Sanctos de volatu spiritalis corpis aqlas noīauit quoꝝ cōgregātibꝰ angel' ꝺuētū futuꝝ in loco passi onis oñdit: ⁊ digne illic claritaſ aduētꝰ expectabit': vbi nobis gliam eternitatis passiōe coꝛpee hūilitaſ opatꝰ ē. // ORI. Et vide qꝛ nō dixit: Ubicūqꝫ fuerit coꝛpꝰ ibi cōgregabūt' vultures aut cozui: sed aquile. Uolēs oñdere magnificos ⁊ regales oēs: q̄ in passi one oñi crediderūt. // HIE. Aqle.n.appellant' q̄bꝰ iu uentꝰ renouata est vt aquile: ⁊ qui assumūt ꝓ nas vt ad christi veniāt passiōem. // GRE. xiiij.mo. Pōt etiā intelligi: Ubicūqꝫ fuerit coꝛpus. ac si dicat: qꝛ ce lesti sedi incarnatꝰ p̄sideo electoꝝ aias cū carne sol uero: ad celestia subleuabo. // HIE. Uel alr: Nō hic de pseudo ꝓpheris oꝝ intelligi pōt. Multi.n.tpe ca ptiuitatis iudaice p̄ncipes extitere: q̄ christos se esse dicerēt: intūꝫ vt obsidētibꝰ romanis tres intꝰ fuerit factōes: sed melꝰ de ꝺsummatōe mūdi oꝝ: vt exposi tū est. Pōt aūt ⁊ tertio de hereticoꝝ cōtra ecclesiaz pugna intelligi: ⁊ de istiusmodi antichristis qui sub opione falsę scie cōtra christū dimicāt. // ORI. Bnā liter.n.vnꝰ est antichristꝰ: spēs aūt eiꝰ multe: tanq̄ si dicamꝰ: Mēdaciū nihil differt a mēdacio. Dic aūt veri christi fuerūt sancti ꝓphe: sic intellige fm vnū quēq̄ pseudo christū: multos eiꝰ falsos ꝓphas q̄ an tichristi alicuiꝰ falsos fmones p̄dicāt q̄n veros: quo rū dicet aliq̄s: Ecce hic ē christꝰ. ecce illic: q̄si non ex̄ spectaram foris aspiciendū est. Ex lege.n. ⁊ ꝓpheſ et aplis ꝓferūt q̄ videt' defendere mēdaciū. vel ꝓ hoc ꝙ di cit: Ecce hic est christꝰ: ecce illic. oñdūt nō christū sz aliquē fictū eiusdē nomis: vtputa fm martionis do ctrinā: aut valētiui ⁊ basilidis. // HIE. Siq̄s ergo ꝓ miserit vobis ꝙ in deserto gētiliū ⁊ phoꝝ dogmate christꝰ moret'. aut in hereticoꝝ penetralibꝰ q̄ dei pol licent' archana: nolite credē: sz ꝙ ab oriēte vsq̄ i oc cidentē fides catholica in ecclesijs fulget. // AVG. de q̄. euā. Occidētis ⁊ occidētis noīe totū oꝛbē voluit significare: ꝓ quē futura erat eccl'ia. Scōm aūt illū sensū quo dixit: Ammodo videbitis filiū hois veni entē in nubibꝰ: cōueniēter etiā nūc fulgur noīauit: qō maxime solet emicare de nubibus. Cōstituta er go aucte eccl'ie ꝓ oꝛbē terraꝝ clara atq̄ manifesta: cōueniēter discipulos admonet atq̄ omēs fideles ne scismaticis atq̄ hēticis credāt. Unūqōq̄ scisma aut vnaq̄q̄ hēsis locū suū hz in oꝛbe terraꝝ aliquaz tenēs ptē: aut obscuris atq̄ occultis cōuēticul' cu riositatē hoīm decipit: quo ptinet qō ait: Siq̄s vo bis dixerit: ecce hic est christꝰ aut illic. qō significat terraꝝ ptes aut puīciaꝝ: aut in penetralibꝰ aut in de serto: qō significat occulta ⁊ obscura cōuēticl'a hē ticoꝝ // HIE. Uel ꝓ hō ꝙ dicit: In deserto ⁊ in pene trabilibꝰ. oñdit ꝙ psecutōis ⁊ angustiaꝝ tpe sp̄ pseu do ꝓphe decipiēdi inueniūt locū. // ORI. Ul' q̄n se cretas ⁊ n̄ vulgatas scp̄turas ꝓferūt ad ꝺfirmatōez mēdacij sui videt' dicē: Ecce in solitudine vbū ē vita tis. Quotiēs aūt canonicas ꝓferāt scp̄turas i q̄bus oīs christianꝰ ꝺsētit videt' dicē: Ecce in domibꝰ ē ver bū vitatis. Sed nos exire nō debemꝰ a p̄ma eccl'esia stica traditōe: vel eis fmonel' q̄ sunt oīo extra scp̄tu rā oñdē volēs dixit: Si dixerit vobis: Ecce in solitu dine est: nolite exire de regula fidei. Eos aūt q̄ simu lāt diuinas scp̄turas oñdē volēs dixit: Si dixerint vobis: Ecce in penetral.bꝰ est: nolite credē. Ueritas .n. filis ē fulguri egredięti ab oriēte: ⁊ apparēti vsq̄ ad occidētē. Uel hō dic: qñ vitatis fulgur ex oi scp̄tu raꝝ loco defędit'. Exit g̃ vitatis fulgur ab oriēte i.ab initijs christi: ⁊ appet vsq̄ ad passiōem ipsiꝰ in q̄ est occasus eiꝰ. vel a p̄mo initio creature mūdi vsq̄ ad nouissimā apl'oꝝ scp̄turā. Uel oriēs q̄dē est lex: oc cidēs aūt finis legis ⁊ ꝓphetie. sola aūt eccl'ia: neq̄ subtrahit bꝰ fulguris vbū ⁊ sensū: neq̄ addit q̄si ꝓ phetiā aliq̄d aliud. vel hō dicit: qꝛ nō debemꝰ attēdē eis q̄ dicūt: Ecce hic xp̄s. nō aūt oñdūt eū i eccl'ia: in q̄ tota totꝰ ē aduētꝰ filij hois dicēt: Ecce ego vobiscū sū oībꝰ diebꝰ vsq̄ ad ꝺsūmatōem scī. // HIE. Prono camur aūt ad passiōem xp̄i: vt vbicūqꝫ i scp̄tur' legit cōgregemur: vt ꝓ illā venire possumꝰ ad vbū dei.

Statim aūt post tribulatōez dierū illoꝝ sol obscurabit': ⁊ luna non dabit lumē suū: ⁊ stelle cadent de celo: ⁊ virtutes celoꝝ cōmouebūt': et tūc appebit signū filij homis in celo Et tunc plangent omēs tribꝰ terre.

// GLO. Posq̄ dns p̄munīuit fideles ꝺ seductio nē antixp̄i ⁊ ministroꝝ eius: oñdēs se mānsisse ecc̄e ventuꝝ: nūc ordinē ⁊ modū sui aduētꝰ demonstrat dicēs: Statī aūt pꝰ tri. die. il. sol obscu. // CHRY. in ho. Tribulatōez dicit diem antixp̄i ⁊ pseudo ꝓphaꝝ Tribulatio.n.tūc erit magna: tot exitib' decipiendis bus: sz nō extēdet' per tpis lōgitudinē. Si.n. iudaicū bellū ꝓp elcōs decurtatū ē: multo magꝭ ꝓp eos hꝰ tri bulatio abbreuiabit'. ⁊ ꝓp hō n̄ simplr dicit: Pꝰ tribu latōez. sz addit statī: ipe.n. confestī aderit. // HYLA. Gloriā aūt aduētꝰ sui ꝺicat obscuritate sol: ⁊ ꝺfec tōe lune: ⁊ casu stellaꝝ. nā seq̄t: Et lu. nō da. lu. suū ⁊ stel. ca. de celo. // ORI. Dicet aūt aliq̄s n̄ē i magnis ignibꝰ succēdi icipientibꝰ tenebre ex fumo p̄mo ri dęt' extolli: sic i ꝺsūmatōe mūdi ab igne q̄ succēdēt ē: obscurabūt' etiā luiaria magna: marcescēte stella luīe: reliquū eaꝝ coꝛpꝰ cū exaltari n̄ valeat: sic p̄mus cū a luīe ipo portatuz extolleba' cadet de celo. Dis accidētibꝰ oīs ē celoꝝ rōabiles vtutes stupore ⁊ cō motiōem aliquā pati ⁊ ꝺturbari: remotas. ſa. p̄mas fūctōibꝰ suis. vñ sequē: Et v. ce. cō. ⁊ tūc app. sig. fi. ho. i celo. i quo. ſ. celestia facta sūt. i. vtꝰ quā opat' ē filꝰ suspēsus i ligno: ⁊ i celo appebit maxie signū illꝰ vt hoīes de oībꝰ tribubꝰ q̄ ꝑus n̄ crediderūt xp̄ianitati annūciate: tūc recogn̄scētes ꝓ signū illō mānifestatuz plāgēt ⁊ lamētabūt ꝓp ign̄ātiā suā atq̄ pcā. vñ sequi tur: Et tūc plā. se om. tri. terre. Aliꝰ aūt alr arbitrat: qñ fiē lucerne paulati defiē lumē: sic celestiū lumi nū deficiēte nutrimēto sol obscurabit' ⁊ luna: ⁊ stel laꝝ lumē defiē: ⁊ qō remānserit i eis q̄si terreni cad de celo. Sed quō pōt dici de sole qñ obscurabit lu mē eiꝰ: cū isaias ꝓpha ꝓfectū aliquē sol' i ꝺsūmatōe fore declarat: simil'r ⁊ de luna Isaias ꝓfert: qñ erit sicut sol. de stellis autez quidā ꝓcere tenāt: aut om nes aut plures earū maiores esse tota terra. Quō er go cadēt de celo cū magnitudini eaꝝ n̄ sufficiat tra // HIE. Nō q̄ ꝺminutōe lumis huius mūdi accidēt: alioq̄n solē legimꝰ septuplū habiturū lumis: sed cō paratōne vere lucis omia visui appebūt tenebrosa.

TRABA. Nihil tñ phibet intelligi veraciter tunc solẽ ⁊ lunã cũ ceteꝛ fideribꝰ ad tps suo lumine ꝑua rt: sicut de sole factũ cõstat tpe ꝺnice passiõis. vñ et iobel dicit: Sol cõuertet in tenebras: ⁊ luna in sanguinẽ anteq̃ veniat dies ꝺñi magnꝰ ⁊ manifestus. Ceterũ pacto die iudicij: ⁊ claresce future gl'ie vita: cũ fuerit celũ nouũ ⁊ terra noua: tũc fiet qõ ysaias ꝓpheta dic̃: Erit lux lune sicut lux solis: ⁊ lux solis erit septẽpl'r. Nõ aũt de stellis dictũ est: Et stelle cadent de celo. i. marco ita scptũ est: Et stelle celi erũt decidẽtes. i. suo lumĩe carẽtes. HIE. Per virtutes aũt celoꝝ: ãgeloꝝ mlt'itudines itelligim⁹. CHRY. in hom. Qui valde decẽter cõmouebũt vel cõcutiẽt videtes tantã trãsmutatõem fieri: ⁊ cõspuos puniri: ⁊ ꝙd terraꝝ terribili assistẽtẽ iudicio. ORI. Sicut aũt in dispẽsatõne crucis sole deficiẽte tenebre facte sunt sup terrã: sic ⁊ signo filij hois appẽte in celo: deficiẽt lumina solis: lune: ⁊ stellaꝝ: q̃n consumpta ex multa virtute signi illi⁹. vñ sequit: Tunc appa. sig. fi. ho. in celo. Signũ aũt crucis hic intelligam⁹: at videãt iuxta zachariã ⁊ iobem iudei quem cõpũxerãt: ⁊ signũ victorie. CHRY. in ho. Si aũt sol quidẽ obtenebrat crux nõ apperet: nisi mlto solarib⁹ radijs luculentioꝛ esset. Ne aũt discipuli vere cũdent: ⁊ doleãt de cruce: ea signũ notat cũ quadã claritate. Appebit aũt signũ crucis: vt iudeoꝝ iuere cupiditas ꝓfuret. aduenier. n. christ⁹ in iudicio nõ vulnera solũ: sed morẽ exprobratissimũ ꝺñdẽs. vñ seq̃t Et tũc plãgẽt se omes tribꝰ terre. Ysa. n. cruce cõsiderabũt q̃ mortuo eo nihil ꝓfecerunt: ⁊ q̃n crucifixerũt eũ quẽ adorari oportebat. HIE. Recte autẽ dicit: Tribꝰ terre. Ni. n. plãgẽt qui municipatũ non bñt in celis: sed scpti sunt in terra. ORI. Moal'r aũt dicet aliq̃s obscurãdũ solẽ eẽ diabolũ: q̃ in ꝺñi matõe erit arguẽdꝰ cũ sit tenebre: simulat aũt se solẽ. Luna aũt q̃ videt illuiari ab hmõi sole ẽ ois ecclia malignãtiũ q̃ freq̃nẽ lumẽ se bñe ⁊ dare ꝓmittit. tũc aũt redarguta cũ reꝓbatis dogmatibꝰ suis claritatem suã: sed ⁊ quicũq; siue in dogmatibꝰ: siue i vtutibꝰ falsis hõibꝰ q̃dẽ vitatẽ ꝓmittebãt: mẽdacijs aũt seducebãt: hi cõueniẽt dicẽdi sũt stelle cadẽtes ꝺ celo: vt ira dicã suo: vbi erãt i altitudine ꝺñi itute: ex tolẽte se aduersꝰ scIaz dei. Ad ꝺñdatiõez aũt sm̃ois bꝰ vtemur ecẽplo pphetiũ dicẽte: Lumẽ iustoꝝ sp ineꝛtiguibile ẽ: tũc claritas dei appebit in oi q̃ portauit imaginẽ celesti: ⁊ celestes letabũt: terreni aũt plãgẽt Uel eccl'ia ẽ sol luna ⁊ stelle cui dictũ ẽ: Speciosa vt luna: electa vt sol. AVG. ad eſichiũ: Tũc. n. sol obscurabit ⁊ luna nõ dabit lumẽ suũ: q̃ eccl'ia non appebit ipijs tũc psecutoribꝰ vltra modũ seuiẽtibus Tũc stelle cadẽt de celo: ⁊ vtutes celoꝝ ꝺmouebũt q̃n mlti q̃ gr̃a fulgẽ videbãt: pseq̃ntibꝰ cedent ⁊ cadẽt: ⁊ q̃dã fideles fortissimi turbabũt. hꝰ aũt pꝰ ẽbula tõez dieꝝ illoꝝ ꝺñ eẽ futurũ: nõ q̃ trãsacta tota illa psecutõe accidãt ista: sz q̃ ꝓcedz ẽbula° vt seq̃t quoruꝺã defectio: ⁊ q̃ ꝓ oẽs dies illos ita fiet: ꝓpterea pꝰ tribulatõem dieꝝ illoꝝ: sz tñ in eisdẽ dieb⁹ fiet.

Et uidebũt filiũ hois uẽiẽtẽ i nubib⁹ celi cũ uirtute mlta ⁊ maiestate

CHRY. ibo. Quia crucẽ audiuerãt: ne rursus existimarẽt aliq̃d turpe eẽ futuꝝ subiũgit: Et vi. fi. bo. ve. in nu. ce. cũ vir. ma. ⁊ maiestate. AVG. Cuius q̃ dẽ ꝓpioꝛ sẽsus ẽ: vt cũ hꝰ q̃sq; audierit vl legerit: ipm eẽ aduẽtũ accipiat q̃n vẽturꝰ ẽ ad viuos ⁊ mortuos iudicãdos in corꝛe suo: i quo sedet ad dexterã pris: i quo etiã mortuꝰ ẽ ⁊ resurrexit: ⁊ ascẽdit in celũ: ⁊ sic ĩ actibꝰ apl'oꝝ legit'. Nubes susceꝑit eũ ab oculꝭ eoꝝ ⁊ q̃ illic dictũ ẽ ab angel': Sic veniet quõ vidistꝭ eũ eũtẽ in celũ. merito credẽdꝰ ẽ nõ solũ in eodẽ corꝛe: veꝝ ẽt i nube vẽturꝰ. ORI. Uidebũt g̃ oculꝭ corꝑa libꝰ filiũ hois in spẽ bũana veniẽtẽ in nubibꝰ celi. i. supnis. Sicut. n. q̃si trãsformatꝰ ẽ vox venit de nube sic cũ veniet iteꝝ in spẽm trãsformatꝰ gloriosã: ⁊ nõ sup vnã nubẽ sz sup mltas q̃ erũt vehiculũ eiꝰ. Et si quidẽ vt ne tñ calcaret filiꝰ dei hierosolymã ascendẽs: diligẽtes eũ strauerũt vestimẽta sua i via: neq; asellũ q̃ portabat eũ volẽtes terrã calcare: ꝺd mꝛ si pr̃ ⁊ deus oĩm nubes sternat celestes: sub corꝛe filij descẽdẽtis ad opꝰ ꝺñmatõis. Dicet aũt aliq̃s: q̃n sicut in factõne hois accepit de limũ de terra ⁊ fixit hoiem: sic vt appeat gl'ia xp̃i accipiẽs dñs de celo ⁊ de celesti corꝛe: corꝛauit pmũ ꝺdẽ i trãsfiguratiõe i nube lucida. i. in ꝺñmatõe i nubes lucidas: pp q̃ nubes celi dicũt: fm q̃ ⁊ lim⁹ terre est dict⁹: ⁊ decet pr̃m talia mirãda dare filio suo q̃ se hũliauit: ⁊ ꝓ pẽa exaltauit illũ: nõ solũ fm spm̃: sz etiã fm corꝑ⁹: vt sup talibꝰ nubibꝰ veniret: ⁊ foꝛsitã sup nubibꝰ rõnalibꝰ ne irrõnabile eẽt vehiculũ filij hois glorificati. pmũ ꝺdẽ venit iesꝰ cũ vtute ex q̃ faciebat signa et ꝓdigia i ppl'o. Dis aũ illa vtꝰ ꝺpatõe illiꝰ vtut⁹ mlte: cũ q̃ i fine vẽturꝰ ẽ modica erat. vtꝰ. n. erat exinanitis seipm: ꝺñs ẽ etiã vt ad maioꝛẽ gl'iaz reformet: q̃ fuit trãsformatꝰ in mõte. tũc. n. ꝓ tres tñmõ transformatꝰ ẽ. in ꝺñmatõne aũt mũdi totiꝰ appebit in gl'ia mlta: vt videãt eũ omes in gl'ia. AVG. ad esichiũ: Sz q̃n scpture scrutãde sunt: nec earũ superficie debemꝰ eẽ ctẽti: diligẽt sũt ĩspiciẽda seq̃ntia. pꝰ pauca. n. seq̃t: Cũ viderit⁹ hꝰ oĩa fieri: scitote q̃ ꝓpe ẽ iaz in ianuis. tũc. n. scimꝰ ꝓpe eẽ: cũ aliq̃ videmꝰ eẽ prepe missoꝝ. Sz hꝰ oĩa in q̃bꝰ ⁊ hꝰ ẽ: q̃ videbit filiꝰ hois venies in suis mẽbris tanq̃ in nubibꝰ: vel in tota ipsa eccl'ia tanq̃ in nube magna: sic nũc venire ñ cessat sed iõ cũ ptãte magna ⁊ maiestate: q̃ maioꝛ ptãs ⁊ maiestas illiꝰ appebit sanctis q̃bꝰ magnã virtutẽ dabit: ne tãta psecutõe vincãt. ORI. Uel cũ magna virtute venit quotidie ad aĩam oĩs credẽtis ĩ nubibꝰ a ꝓpheticis. i. in scpturis ꝓphaꝝ ⁊ apl'oꝝ: qui vbꝝ dei sup humanã nãm in intellectibꝰ suis declarant: sic etiã eis q̃ itelligũt ꝺicimꝰ appere gl'iam multaz: q̃ q̃dẽ videt in secũdo verbi aduẽtu qõ ẽ pfectoꝝ. ⁊ fic fortasse omia q̃ a tribꝰ enãgelistis dicta sunt: de xp̃i aduẽtu diligẽtiꝰ inter se collata ⁊ bñ discussa inueniẽt ad hꝰ ptinere q̃ quotidie venit in corꝛe suo: qõ ẽ eccl'ia. de quo aduẽtu suo alibi dixit: Ammodo vi debitis filiũ hois sedentẽ a dextris virtutis dei: ⁊ venientẽ in nubibꝰ celi. exceptis bis locis: vbi ab eo ille aduentꝰ vltimꝰ in seipo ꝓmittit.

Et mittet angelos suos cũ tuba ⁊ uoce magna: ⁊ ꝯgregabũt electos eius a quatuoꝛ uentis: a sũmis celorum usque ad terminos eoꝝm.

ORI. Quia de plāctu mētōz feccat: q̄ ad b̄ erit vt ſpōte ⁊tra ſe ſiniam ꝓferāt: ⁊ ſeipos condēnēt: ne puteē q̄ in iſto plāctu mala eozuz terminēē ſubdit: Et mit.ange.ſu.cum tu. ⁊ vo.magna. REMI. Nec aūt tuba nō reuera corpea eſt ītelligēda: ſed archā gelica vor: que adeo magna erit: vt ad clamozē illi⁹ oēs mortui de terre puluere reſurgāt. CHRY. Sonus aūt tube ptinet ad reſuſcitatōnem: gaudiū ad repſentādū ſtupozē q̄ tūc erit ad dolozē illoz q̄ reli quēē: ⁊ ī nubib⁹ nō rapiēē. ORI. Scptū ē autē in numeris: q̄ ex q̄tuor vētis cōgregabant ſacerdotes tybicinātes eos q̄ ſūt ex caſtris iſrl: ꝛ quoz ꝯpatio onē de angel' chriſti ꝯnter dr: Et ꝯgregabūt electos ei⁹a q̄tuor vētis ·REMI. i.a q̄tuor clymatib⁹ mundi.i.oriēte: occidēte: aq̄lone: ⁊ auſtro. ORI. Et ſim pliciores q̄dē opinār eos tm̄ q̄ tūc ínuēti fuerīt ī coꝛpe aggregādos: ſz meli⁹ eſt dicē cōgregādos nō ſolū ab angelis chriſti eē oēs nō ſolū ab aduētu chriſti ⁊ vſq̄ ad ꝯſummatōem vocatos atq̄ electos: ſed oēs q̄ a ꝯſtōe fuerīt mūdi: q̄ viderūt ſicut abraā chriſti diē: ⁊ exultauerūt ī illā. Q̄m aūt nō tm̄ illos q̄ ī coꝛpoze fuerīt ꝯphēſi dicit cōgregādos chriſti electos: ſed etiā illos qui de coꝛpib⁹ ſunt egreſſi: manifeſtat ſmo dicēs cōgregatos electos: nō ſolū a q̄tuoꝛ ventis: ſed etiā ſubdēſ: A ſummis celoꝛ vſq̄ ad termios eoꝛ. Q̄ō nemini ſup terrā exīti arbitroꝛ conuenire. Vel celi ſunt ſcpture diuine: aut auctes eoꝛ in q̄b⁹ habitat de⁹. Sūma aūt ſcpturaꝝ ſunt initia illaruꝝ: termini aūt cōſummatōes eaꝝ. Cōgregāē g̃ ſancti a ſummis celoꝛ.i.ab eis q̄ viuūt in initiis ſcpturarum vſq̄ ad eos q̄ viuūt in ꝯſummatiōib⁹ eaꝝ. Cōgregabūē.n.tuba ⁊ voce magna: ⁊ qui audierīt ⁊ aduerterīt parēt ſe ad viā pfectōnis: que ducit ad filiū dei. REMI. Vel aliter: Ne forte aliq̄s putaret q̄ ſolū modo a q̄tuoꝛ ptib⁹ mūdi ⁊ nō a mediterraneis regiōib⁹ ⁊ locis: ideo addit: A ſūmis celoꝛ vſq̄ ad ēmi nos eoꝛ. Per ſūmū.n.celi mediū oꝛbis intelligitur: q̄ medio oꝛbis ſummū celi pſidet. Per termios aūt celoꝛ fines terre ſignificat: vbi lōge diſtātib⁹ circul' celi: terre inſidere vidēē. CHRY. Q̄ō aūt p āgelos dñs electos vocat: ad electoꝛ honoꝛē ptinet: naz ⁊ paul⁹ dicit q̄ rapiēē in nubib⁹: q̄ eos quidē q̄ reſurrexerīt ꝯgregabūt āgeli: ꝯgregatos āt recipiēt nubes

Ab arboꝛe autē ficī diſcite pabolā: cū iā ram⁹ ei⁹ tener fuerit ⁊ folia nata: ſcitis q̄ ꝓpe eſt eſtas. Ita ⁊ uos cū uideritis hec oia: ſcitote: q̄ ꝓpe ē in ianuis. Amē dico uob: q̄ nō p̄teribit generatio hec: donec oia fiant. Celū ⁊ terra tranſibūt: uerba aūt mea non p̄teribunt.

CHRY. in ho. Quia dixerat q̄ ſtatī p⁹ tribulatiōnē diēꝝ illoꝝ que p̄dicta ſunt cōtigerēt: ipi aūt querere poterāt: Poſt quātū tps? ideo exponit exēpluz ponēs de ficu dicēs: Ab arbo.fi. diſci.pa. cū iā ra.ei⁹ te.fue. ⁊ fo.na.ſci.q̄.p.eſt eſtas. HIE. q.o. Sic̄ q̄ teneri fuerīt in arboꝛe fic⁹ cauliculi: ⁊ gēma erūpit ī floꝛē: coꝛtexq̄ folia parturit: intelligitis eſtat| aduē tū: ⁊ fauonij ac veris introitū. Ita cū omīa q̄ ſcpta ſunt videritis: nolite putare iam adeſſe ꝯſummatōem mūdi: ſed quaſi ꝓuia ⁊ p̄curſoꝛes quoſdaz venire: vt oñdāt q̄ ꝓpe ſit ⁊ in ianuis. vñ ſeq̄ē: Ita ⁊ vos cū videbitis hec om.ſcito.q̄.p.eſt ⁊ in ianuis. CHRY. Per q̄ō oñdit q̄ nō multū erit tpis mediū. ſed ſtatim ad uēt⁹ chriſti occurret. Per h̄ aūt ⁊ aliud q̄dā p̄nūciat: eſtatē ſpiritalē: ⁊ trāquillitatē iuſtis poſt hyemē eſſe futurā: pctōꝝ aūt ecōtrario hyemē p⁹ eſtatem

ORI. Sicut.n.fic⁹ in tpe q̄dē hyemis: vitalē vtutē habet in ſe abſcōditā: poſtmodū autē cū virt⁹ ipa talis ꝓdire cepit ad manifeſtatōem ptereūte hyeme ⁊ ipa valitudine ei⁹ram⁹ efficit tener ⁊ folia ꝓducit ſic ⁊ mūd⁹ ⁊ vnuſquiſq̄ eoꝝ q̄ ſaluand' ante chriſti aduentū quaſi in hyeme in ſe abſcōſam h̄n̄ vitalez virtutē. chriſto aūt inſpirāte fiūt teneri: ⁊ nōn ſuri coꝛdis rami: ⁊ que abſcōdita erāt in eis ꝓgrediūē in folia: ⁊ manifeſtos fruct⁹ oñdūt. talibus aūt ꝓpe eſt eſtas: ⁊ aduēt⁹ glorie dei. CHRY. in home. Propb hoc etiā iſtud poſuit: vt credere faciat būc ſermonē omnino ita eſſe vēturuz. Ubicūq̄.n.quod dio eue turū eſt dicit: naturales neceſſitates in exēplū ītuit

AVGV. ad eſichiū: Q̄ō aūt de ſignis euāgelicis ⁊ ꝓphēticis que fieri cernim⁹ ꝓpinquū diē aduentū ſperare debeam⁹ quis negat? quotidie q̄ppe magis magiſq̄ fit ꝓxim⁹. ſed q̄nto interuallo ꝓpinq̄t: docuictū eſt: Nō eſt veſtrū ſcire tpa vel momēta. Vel q̄ dixit apl's: Nūc ꝓpior eſt noſtra ſalus: q̄ cū credidim⁹. ⁊ ecce tot anni trāſierūt: nec tamē q̄ dixit falſum eſt: q̄nto magis nūc dicendū eſt ꝓpinq̄re diē aduētū quādo tāt⁹ fact⁹ eſt ad finē acceſſus. HYLA. Myſtice aūt ſynagoga fic⁹ arboꝛi cōpar⁹ ram⁹ igiē fic⁹ antichriſt⁹ eſſe intelligiē: diaboli fili⁹: peccati portio: legis aſſertoꝛ: qui cū ſeneſcere cepit ⁊ frondeſcere: quadā peccatoꝝ erultātiū viriditate: tūc proxima eſt eſtas. i. dies iudicij ſentiet. REMI. Vel cū hec fic⁹ rurſum germinabit. i. cū ſynagoga vbiq̄ ſancte p̄dicatōis accipiet: p̄dicātib⁹ enoch ⁊ helia intelligere debem⁹ q̄ ꝓpe eſt dies conſummatōnis.

AVG. de que. euā. Vel per arboꝛē fici ītellige genus humanū ꝓpter p̄ritū carnis. Cū iam ramus ei⁹ tener fuerit. i. cū filij hoīm p fidē chriſti ad ſpirituales fruct⁹ pfecerīt: ⁊ in eis bonoꝝ adoptōis filioꝝ dei emicuerit. HYLA. Ut aūt fides certa eāt futuroꝝ ſubiūxit: Amē dico vob. q̄ nō p̄te. gen. hec oia fiāt. Amē aūt dicēdo, pfeſſiōem veritatis adiunxit.

REMI. Et ſimplces quidē ad deſtructōem hieruſalem referūt verba: ⁊ de illa generatiōe eſtimāt dicta: que paſſiōem chriſti aſperit: q̄ nō eſſet tranſitura p̄uſq̄ fieret deſtructio ciuitatis illius. Neſcio āt ſi verbū a verbo exponere poſſint ab eo q̄ ait: Non relinquet hic lapis ſup lapidem: vſq̄ ad illud q̄ ait: Prope eſt in ianuis. foꝛſitā.n. in q̄buſdā potuerit: in alijs autē nō potuerūt oīo. CHRY. in ho. Dec ergo omnia que de fine hieroſolymoꝝ dicta ſunt: ⁊ que de pſeudo ꝓphetis ⁊ pſeudo chriſti: ⁊ alia oia q̄ dixim⁹ vſq̄ ad chriſti aduētū futura. Q̄ō aūt dixit Generatio hec: nō de ea q̄ tūc erat dixit: ſz de ea q̄ē fidēliū. cōſtituit. n. ſcptura generatōem nō ſolum a tpe deſignare: ſed a loco: cultu ⁊ cōuerſatōe: ſic cum dicit: Dec eſt generatio querētiū dñm. Et hoc aūē dicit: q̄ hieruſalē peribit: ⁊ ampliꝰ pars iudeoꝝ

destruet: gnatõem ãt fideliũ nulla supabit tẽtatio.

ORI. Gnatio tñ ecclie trãsibit aliqñ tñ totũ hoc sclm vt hereditet futuꝝ: tñ donec hec oĩa fiãt: ñ trãsibit. Cũ aũt oĩa hec facta fuerĩt: trãsibit ñ solũ ẽra: sed etiã celũ. vñ sequit: Celũ & terra. i. nõ solũ homies quoꝝ vita terrena est: & ꝓpterea terra dicũt: sed illi quoꝝ cõuersatio est in celis: & ideo celũ vocãt. trãsibũt aũt ad futura: vt veniãt ad meliora. Uerba aũt que a saluatore sũt dicta nõ trãsibũt: qm̃ q̃ sua ꝓpa sunt opãt & semp opabũt: pfecti aũt & qui non reciꝑũt vt iã meliores efficiãt: trãseũtes qõ sunt ad illõ qõ nõ sunt. & hoc est qõ subdit: Uerba aũt mea nõ ꝓteribũt. Et forte quidẽ ẽba moysi & ꝓphaꝝ trãsierũt: qm̃ que ꝓphete sabãt ab illis impleta sunt. verba aũt christi semp sunt plena & quotidie implẽt: & ad huc sunt implẽda in sanctis. Aut forte neq; moysi verba aut ꝓphaꝝ dicere debem⁹ impleta oĩa. ꝓpe. n. & illa ẽba filij dei sunt: & semp implẽt. HIE. Ut h̃ p generatõem oẽ hoĩm significat gen⁹: aut spãliter in deos. Deide magis eos ad fidẽ ꝑmissoꝝ inducit cuꝝ subdit: Celũ & ter. trãsi. ver. autẽ me. nõ ꝓteribũt. Ac si dicat: Facili⁹ẽ fira & ĩmobilia destruũt: q̃ ꝑmonez meoꝝ aliq̃d decidẽ. HYLA. Celũ. n. & terra ex cõditõe siue creatõis nihil hñt in se necessitatis vt nõ sint. ẽba aũt christi ex eternitate deducta: id in se cõtinẽt virtutis vt maneãt. HIE. Celũ aũt & ẽra trãsibũt in mutatõe: nõ aboltõe sui: alioq̃n quõ sol obscurabit & luna nõ dabit lumẽ suũ: si celũ ĩ quo ista sunt terraq; nõ fuerit. RABA. Celũ tñ qõ transibit: nõ sidereũ sed aereũ intelligẽ debem⁹: qõ ꝓpus dominꝰ pũt. CHRY. in ho. Elemẽta aũt mũdi ĩ medium adducit: oñdẽs qm̃ ꝑciosioꝝ celo & terra ẽ ecclesia: sil' etiã & hinc cõditoꝝ se oĩm oñdit.

¶ De die aũt illa & hora nemo scit: neq; angeli celoꝝ nisi ꝑ̃ solus. Dic̃ aũt i diebꝰ noe: ita erit & aduẽtꝰ filij hois. Sicut eni erãt i diebꝰ añ diluuiũ comedẽtes & bibẽtes: nubentes & nuptui tradẽtes usq; ad eũ diem quo intrauit noe in archã: & non cognouerũt donec uenit diluuiũ: & tulit omnes: ita erit & aduentꝰ filij hominis. Tũc duo erũt in agro: unus assumẽt: & unꝰ relinquẽt. Duo molentes in mola: una assumẽt: & una relinquẽt. Duo in lecto uno: unus assumetur: & unus relinquẽt.

CHRY. in ho. Cũ dixisset dñs oĩa q̃ ꝓcedũt christi aduẽtũ & ad ipas ianuas narratõem duxisset: dic̃ tacere voluit. vñ dicit: De die aũt il. & ho. ne. scit: neq; an. ce. ni. so. ꝑ̃. HIE. In quibusdã aũt latinis codicibꝰ additũ ẽ: Neq; filiꝰ: cum in grecis & marie Adamãtij & Pierii exẽplaribꝰ hoc nõ habeaẽ ascẽptũ: & quia in nõ nullis legit: disserẽdũ videtur. REMI. Marcꝰ etiã euãgelista nõ solũ dicit angelos nescire: sed etiã filiũ. HIE. In quo gaudẽt Arriꝰ & eunomius. Dicũt. n. Nõ põt eccl̃is esse: q̃ nouit & q̃ ignorat. Cõtra quos breuiter ista dicẽda sunt: cũ oĩa tpa fecerit iesus: h̃ ẽ vbũ dei. oĩa. n. ꝓ ipm facta sunt: & sine ipo factũ ẽ nihil. In oibꝰ aũt tpibꝰ cũ dies iudicij sit: q̃ ꝓsequtia põt eiꝰ ignorare ptẽ: cuiꝰ totũ nouit: hoc quoq; dicẽdũ est: Quid ẽ magis: noticia ꝑ̃s an noticia iudicij. si maiꝰ nouit: quõ ignorat qõminꝰ est: HYLA. Nũquid etiã deꝰ ꝑ̃ cognitõnem illiꝰ diei filio denegauit: cũ dictũ ab eo sit: Oĩa mihi tradita sunt a ꝑ̃e meo: q̃ nõ oĩa sunt tradita: si est aliẽd qõ negat. HIE. Igit̃ qz ꝓbauimꝰ nõ ignorare filiũ dei ꝓsummatõis diẽ: cã reddẽda est: cur ignorare dicat. Post resurrectõnem quidẽ interrogatꝰ ab aplis de hac die manifestiꝰ rñdit: Nõ ẽ vr̃m scire tpa & momẽta: q̃ ꝑ̃ posuit in sua ptãte. In quo oñdit q; ipse sciat: sed nõ expediat nosse aplis: vt sp incerti de adũetu iudicis sic quotidie viuãt: q̃si die alia iudicãdi sint. AVG. i. de trini. q; q̃ dicit Nescit: intelligendũ est nescientes facit. i. q; nõ ita sciebat: vt tũc discipulis indicaret: sicut dictũ est ad abzaã: Nũc cognoui qm̃ times deũ. i. nunc feci vt cognosceres: qz & ipe sibi in illa tẽtatiõe innotuit. AVG. de ver. do. Qõ aũt dixit ꝑ̃m scire iõ dixit: qz in patre & filius scit. q̃d. n. est in die qõ non in verbo factũ sit: ꝓ qõ factꝰ ẽ dies. AVG. Bene aũt accipit̃ qõ dictũ est: solus ꝑ̃m scire fm̃ ꝑdictũ modũ sciẽdi: qz facit filiũ scire filiꝰ aũt nescire oꝛ: qz nõ facit hoies scire. AVG. in li. lxxxiii. que. Uel aliter: Donec ecclia que ẽ corpus christi: nescit diẽ illũ & horã: tãdiu nec ipe filiꝰ dicit diẽ illũ & horã scire. Dicit aũt scire fm ꝓpam significatõem: sicut est in ꝓsuetudine scripturaꝝ. Apls ergo in saluatorẽ dicit nescientẽ ꝑctñ: qz nõ peccauit. ꝓpat aũt filiꝰ sciam diei illiꝰ & horã coheredibꝰ sue ꝑmissionis: vt oẽs simul sciãt. i. reipa experiant̃ illa hora & die q̃ ꝓmisit deꝰ diligẽtibꝰ se. RABA. Legi quoq; in cuiusdã libro: filiũ hũc nõ vnigenitũ sed adoptiuũ debere intelligi. nõ. n. vnigenito filio angelos ꝑ̃ posuisset. sic. n. ait: Neq; angeli celoꝝ: neq; filius. AVG. ad esichiũ: Sic ergo euãgeliũ dicit: De die illa & hora nemo scit. Tu aũt dicis: Ego autez dico: neq; mẽsem: neq; annũ aduẽtꝰ ipsiꝰ scire posse. ita eĩ hoc videt sonare tanq̃ nõ possit sciri quo anno vẽturꝰ sit: sed possit sciri q̃ hebdomada annoꝝ vl' qua decade: tanq̃ dici possit atq; diffiniri: inter illos septẽ annos aut decẽ aut cẽtũ vel qõlibet: seu maioꝝ mũeri seu minoris. si aũt hoc te nõ cõp: ebẽdisse ꝑ̃mis: hoc sentis qõ ego. CHRY. in hom. Ut autẽ addiscas: q; nõ ignorãtie sue est q; de die & hora iudicij tacet: aliud signũ inducit cũ subdit: Sicut aũt fuit in diebꝰ noe: ita fiet aduẽtꝰ filij hois. Hoc autẽ dixit oñdẽs q; repẽte venit & inopinate & pluribus lasciuiẽtibꝰ. hoc. n. & paulꝰ dicẽ: Cũ dixerit Pax & securitas: tũc repẽtinꝰ eis supueniet interitꝰ. vñ & hic subdit: Sicut. n. erant in diebꝰ illis ante diluuiũ comedẽtes & bibẽtes. RABA. Nõ igit̃ iuxta martionis & manichei errorẽ: cõiugia vel aliẽta damnant̃: cũ in his successiõis: in illis nature sint posita subsidia: sed immoderatꝰ licitoꝝ usus arguit̃. HIE. Querit̃ aũt: quõ supra scriptũ est: Surget gẽs cõtra gẽtẽ: & regnũ cõtra regnũ: & erũt pestilẽtie & fames & terremotus: & nũc ea futura memoraũt̃ que pacis indicia sunt: sed est̃ intuendum q; post pugnas &c.

qb⁹ vastat̄ gen⁹ hūanū: breuis subsecutura par sit: q̄ quieta oīa repromittit: vt fides credētiū ꝓbet̄.

CHRY. in ho. Uel lasciuia erit ⁊ par bis q̄ sensibiliter dispositi sūt. ꝓpter h̄ nō dixit apl'us: Cū fuerit par. sz cū dixerīt: pax ⁊ securitas. insēsibilitatē eoꝝ oīdēs: sic illoꝝ q̄ fuerūt ī dieb⁹ noe: qñ mali lasciuiebāt: nō aūt iusti: sz ī tribulatōe ⁊ tristicia ꝑtāsibāt. Hic aūt oīdit: qñ cū antichrist⁹ venerit: idecētes voluptates assumēt̄ apud eos q̄ iniq̄ erūt: ⁊ de ꝑpa de spabūt salute: ⁊ iō exēplū ponit huic rei ꝺnieniēs. Cū .n. archa fabricaret̄: ꝑdicabat q̄dē ī medio futura ꝑdicēs mala. Mali aūt nō credētes: ac si nullū fuissz futuꝝ malū lasciniebāt. ⁊ q̄ futura apud mītos nō credūt̄: ex ꝑteritis credibilia facit q̄ ꝑdicit. Deīde aliō signū ponit per qō oīdit: ⁊ q⁹ iopinabl'r dies ille veniet: ⁊ q⁹ ipe diē illū nō ignoret dicēs: Tūc duo erūt ī agro: vn⁹ assūm. ⁊ al. relinq̄t̄. Ex qb⁹ vbis oīdit q⁹ assumūt̄ ⁊ reliquūtur ⁊ fui ⁊ oīs: ⁊ q̄ ī ocio ⁊ labore.

HYLA. Uel duos ī agro duos pp'os fideliū ⁊ īfideliū ī sclo: tanq̄ ī vite bui⁹ ope dies oīs depḥēdz separabūt̄ tm̄ relicto alio: ⁊ alio assumpto: in quo fideliū ⁊ īfideliū destructio doceat̄. Dei. n. ira īgraueſcēte: sācti ī pmptuario recōdētur: pfidi vo ad celestis ignis materiē reliquēt̄. de molentib⁹. n. par nō ē. vñ seq̄t̄: Duo erunt mo. ī mo. vna assū. ⁊ al. reli. Mola .n. op⁹ legi ē: sz q⁹ ps iudeoꝝ: vt p apl'os credidit: ita p belīā ē creditura iustificāda p fidē. ideo vna p eādē fidē boni opis apḥēdit̄: alia vo īfructuosa legi ope reliquet̄ molēs īcassū: ⁊ nō factura celesti cibi panē.

HIE. Uel duo ī agro piter iueniēt̄ eūdē bītes laborez: ⁊ q̄sī parē semētē: sed fruct⁹ laboris non eq̄ respiciētes. In quob⁹ ēt q̄ piter molūt: vl' synagogā ītelligere debem⁹ vel ecclesiaz: q⁹ sil' molē videāt̄ ī lege: ⁊ de eisdē scpturis sanctā farinā terē ꝓceptoꝝ dei vel cerās hēses q̄ de vtroq⁹ testō aut altero: videtur molē farinā doctrinaꝝ sinaꝝ. Seq̄t̄: Duo ī le. vn⁹ as. al. relinq̄t̄.

HYLA. Duo aūt ī lecto: sūt eādē passionis oīce reḍem ꝑdicātes: circa quā hēticoꝝ et catholicoꝝ eadē cōfessio ē: sz q⁹ vnitatē diuinitat̄ pāt̄ ⁊ filij catholicoꝝ fides ꝑdicabit: ⁊ hēticoꝝ falsitas īpugnabit: fidē ꝓfessiōis vtriusq⁹ diuini arbitrij iudiciū cōꝓbabit: vnū assumēdo ⁊ aliū reliquendo.

REMI. Uel bis vbis tres ordines ecclesie demōstrāt̄: ꝑ duos in agro ordo ꝑdicatoꝝ q̄b⁹ cōmissus ē ager ecclesie: ꝑ duos ī mola ordo cōiugatoꝝ q̄ dū ꝑ diuersas curas nūc ad hec: nūc ad illa flectūt̄: quasi molas ī circuitu trabūt: ꝑ duos ī lecto ordo cōtinētiū: quoꝝ reḍes noīe lecti designat̄. In his aūt ordinib⁹ sūt boni ⁊ mali: iusti ⁊ īiusti: ⁊ iō ex eis q̄dā reliquēt̄: ⁊ q̄dā assumēt̄.

ORI. Ul' al'r: Corp⁹ q̄dē q̄i īfirmū ī lecto ē cānaliū passionū: aīa āt molit ī gravi mola mūdi: vl' corpis sensus ī agro mūdi opant̄.

Uigilate ergo: qz nescitis q̄ hora dñs uř uēturꝰ sit. Illud aūt scitote qm̄ si sciret pr̄familias q̄ hora fur uēturꝰ eēt: uigilaret utiqz: ⁊ nō sineret pfodi domū suam. Ideo ⁊ uos estote parati: quia nescitis qua hora filiꝰ hominis ueniturꝰ est.

HIE. Perspicue oīdit dns q⁹ supra dixit: De die aūt illa nemo nouit nīsi pr̄ sol⁹: qz. s. nō expediebat apl'is scire: vt pēdule expectatōis īcerti: sp credīt eū eē venturū: quē ignorāt qñ ventur⁹ sit. ⁊ ideo quasi ex suppositis cōcludēs dicit: Uigi. ergo qz nescis. qua ho. do. ve. ven. sit. Et nō dicit: Quia nescim⁹: sed Nescit̄. s. vt oīdat se diē iudicii nō ignorare. CHRY. in hom. Uult aūt eos semp in solicitudine esse: pp hoc dicit: Uigilate. GRE. Uigilat q̄ ad aspectū veri lumis oculos aptos tenet. vigilat: q̄ seruat opādo q̄ credit. vigilat: q̄ a se corpis ⁊ negligētie tenebras repellit. ORI. Dicit aūt: q̄ simplicior est: qñ de secūdo aduētu ī quo vēturꝰ fuerat: hūc dicebat fmonē: aliꝰ aūt q⁹ ītelligibilē ⁊ futuꝝ ī sensū discipulos vbi dicebat aduētū: qz nōdū erat ī sensu eoꝝ quēad modū erat futurꝰ. AVG. ad eſichiū: Nō solū aūt illis dixit vigilate qb⁹ tūc audiētib⁹ ⁊ loq̄bat: sz etiā illis q̄ fuerūt p⁹ illos annos: ⁊ ad nos ꝑpos: ⁊ q̄ erūt p⁹ nos vsq⁹ ad nouissimū ei⁹ aduētū: qz ad oēs pinz quodāmō. tūc. n. vnicuiq⁹ vēiet dies ille: cū venerit ei⁹ dies: vt taľ hīc exeat: q̄lis iudicād⁹ ē illa die: ac p h̄ vigilare debz omis christian⁹: ne ipatū eū inueniat dñi aduēt⁹. Impatū. n. iueniet ille dies: quē ipatuꝝ iuenerit sue vite vltia dies. ORI. Uana ār sit oēs sine qñ ysūmatōem mūdi scire se pfitet̄ qñ erit: sine q̄ vite ꝑpe finē scire se gloriāt̄ quē nēo cognoscere pōt nisi spūsancto illumīat⁹. HIE. Ꝑmisso aūt pūs familias exēplo cur reticeat ysūmatōis diē manifesti⁹ docet cū subdit: Illō aūt sci. qñ si sci. pfa. q̄ ho. fur vē. el. vigi. vti. ⁊ nō sine. pfo. do. suā. ORI. Dns familias dom⁹ ē sens⁹ hoīs. domus aūt eius est aīa: fur aūt diabolus. Est aūt omis sermo cōtra⁹ q̄ nō per naturalē introitū intrat ad aīam negligētis: sed quasi qui foderit domū: ꝑmū destruēs quedā naturalis edificia anime. i. naturales ītellectus: ⁊ ꝑ ipam dirutōem īgressus spoliat aīam. Aliquotiēs iuenit q̄s furē in ipa pfessione: ⁊ cōꝓbēdēs eū percussoꝝ sermonē immittēs interficit ipm. nō aūt in die fur venit: qñ illumīata est a sole iusticie aīa hoīs studiosi: sed ī nocte. i. in tpe adhuc malicie pmanēt̄: in q̄ cū fuerit alicui⁹ possibile est ⁊si nō habuerit virtutez solis: q⁹ trā illustret ex aliquo splēdore verbi: qō ē lucerna adhuc q̄dem manēs in malicia: sed tamē bīs ꝓpositū melioꝝ ⁊ vigilātiū ne pfodiat̄ h̄ eius ꝓpositū: vel in tempe tētationū: vel in quarticūq⁹ calamitatū: maxime fur solet venire: volēs pfodere aīe domū. GREGO. Uel nesciēte patrefamilias fur domū perfodit: quia dum a sui custodia spūs deviat: imꝓuisa mors veniēs carnis nostre habitaculū irrūpit: ⁊ eum quē dominū dom⁹ dormiētem inuenerit necat: quia duꝝ ventura vāna spūs nostra me preuidet: hūc mors ad supplicii⁹ nesciente rapit. furi aūt resisteret si vigilaret: quia aduētū iudicis qui occulte aīas rapit ꝑcauens ei penitēdo occurreret: ne impenitēs periret. Horā vero vltimā iccirco dēus voluit esse īcognitā: vt semper possit eē inspecta: vt dum illam preuidere mīme possumus: ad illam sine intermissiōe ꝑpemur. ꝓpter quod seq̄t̄: Ideoq⁹ este. para. qz nesci. qua ho. fili. ho. ventu. est. CHRY. in hom. Hic videt̄ cōfundere eos q̄ non tantū studia faciunt aīe: quantū studēt circa pecunias qui fures expectant.

Quisputas ē fidelis seru⁹ ⁊ pru
dēs: quē cōstituit dñs sup̄a familiā
suā: ut det illis cibū i tēpore? Bea
tus ille seru⁹ quē ut uenerit dñs ei
us iuenerit sic facientē. Amen dico
nobis qm̄ sup̄ oia bona sua p̄stituet
eū. Si aūt dixerit mal⁹ seru⁹ ille in
corde suo: Morā facit dñs me⁹ ue
nire: ⁊ cepit percutere cōseruos su
os: manducet aūt ⁊ bibat cū ebrio
sis: ueniet dñs serui illi⁹ i die qua n̄
spat: ⁊ hora qua ignorat: ⁊ diuidet
eū partēq; ei⁹ ponet cū hypocritis:
illic erit fletⁿ ⁊ stridor dentium.

HYLA. Quāuis dñs sup̄a in cōi nos ad indefes
sam vigilātie curā fuerit adhortatus: specialē tñ po
puli p̄cipib⁹. i. episcopis in expectatiōe aduentuq;
suo solicitudinē mādat. Nunc enī seruū fidelē atq;
prudentē p̄positū familie significat: cōmoda atq;
vtilitates populi sibi cōmissi curantē. vñ dicit: Quis
putas ē fidē. ser. ⁊ pru. quē cōsti. do. su. fami. suā: vt
det illis cib. in tēpore. CHRY. i hom. Quod aūt
dicit: Quisputas. nō ē ignorātis: inuenit enī ⁊ pat i
terrogādo loquēs: vt cū dic: Adā vbi es? REMI.
Nec enī signat hec iterrogatio ipossibilitatē p̄ficiē
de virtutis sed difficultatē. GLO. Rar⁹ enī ē fide
lis seru⁹ dño ꝓpter dñm seruiēs: oues christi nō ad
lucrū: sed p amore christi pascēs: prudēs qui subdi
torū capacitatē vitā ⁊ mores discutiat: quē consti
tuat dñs qui. l. sit vocat⁹ a deo ⁊ non se iniecerit.
CHRY. i ho. Duo aūt expetit ab huiusmōi fuo. l.
prudētiā ⁊ fidē. fidelē enī eū dicit: quoniā nihil qō
dñi sui ē: sibi prop̄riū fecit. nihil etiā de reb⁹ sui dñi
vane ⁊ inaniter cōsumpsit. Prudentē aūt eum vo
cat: quoniā cognouit id: q⁹ oportet dispēsare q̄ da
ta sūt. ORI. Vel q̄ i fide ꝓficit: ⁊si nōdū i ea pfe
ctus ē: cōiter fidelis vocat: ⁊ q̄ naturalē habet men
tis velocitatē: dicit prudēs. Sic̄s aūt cōsideret: in
ueniet fideles multos ⁊ studiū fide exercētes: n̄ aūt
⁊ prudētes: quoniā que stulta sūt mūdi elegit de⁹.
Et iterū: videbit alios veloces quidē esse ⁊ pruden
tes: modice aūt fidei. Cōuenire aūt ī vnū fidelez
atq; prudētē: rarissimū ē. Ut aūt i tempore det ci
bi: necessariā habet quis prudētiā. vt aūt nō adi
met cibos indigentiū: op⁹ ē fidēs: quoniā ⁊ fm sim
plicē itellectū op⁹ habem⁹ vt fideles sim⁹ ad dispē
sandū ecclesie reddit⁹: ⁊ vt nō deuorem⁹ que sūt vi
duarū: ⁊ vt memores sim⁹ pauperū: ⁊ ne occasionē
accipiētes ex eo q̄ scriptū ē: Dñs cōstituit his qui
euāgeliū p̄dicāt de euāgelio viuere: amplius quera
mus q̄z cibuz simplicē ⁊ necessaria vestimēta: ⁊ vt
nec ampli⁹ teneam⁹ nobis q̄z bis q̄ necessitatē pa
tiunt. Prudētes aūt vt prudēter itelligam⁹ idigen
tiū causas: ꝓpter quas sūt idigētes: ⁊ vniuscuiusq;
dignitatē: quo educat⁹ ē: ⁊ quātū necessariū habz.
Multa enī sapiētia op⁹ ē ei q̄ bene vult dispēsare
ecclesiasticos reddit⁹. Sic ⁊ fidelis seru⁹ ⁊ prudens
vt nō effundat rationabilē ⁊ spiritalē cibū quibus
nō oz: volēs ostēdere se eē prudentē: illis. l. q̄ magis
necessariū habēt verbū q̄ mores eoz edificet: ⁊ vi
tā cōponat: q̄z q̄ illumiat sciētie lucē: aut vt ne eis
q̄ posūt acuti⁹ audire: piget exponere altiora: ne ex
ponētes vilia contēnantur ab his q̄ naturaliter sūt
īgenioſi: aut p exercitationē secularis sapiētie acu
ti. CHRY. i ho. Adaptat etiā ⁊ ad p̄cipes secu
lares hec pabola. vnūquēq; enī bis q̄ bz ad commu
nē vtilitatē vti oz: nō ad nocumētū cōseruoz neq;
ad pditionē suiipsi⁹: siue bz sapiam siue p̄cipatū si
ue aliud quodcūq;. RABA. Dñs aūt christ⁹ ē. fa
milia autē sup̄a quā cōstituit ē ecclesia catholica.
Difficile ē ergo iuenire i vno ⁊ vt prudēs sit ⁊ fide
lis: nō autē ipossibile: nec enī beatificaret eū q̄ non
pōt eē cū subdit: Beat⁹ ille ser. quē cū vene. do. ei⁹
iue. sic faciētē. HYLARI. i. p̄cepto dñi sui obedi
tem: vt doctrine opportunitate verbū vite eternita
tis cibū alēde familie dispēset. REMI. Notāduz
autē q⁹ sicut magna distātia ē meritoz iter bonos
p̄dicatores ⁊ bonos auditores: ita magna distātia
ē p̄miozū. Bonos enī auditores si vigilātes inuene
rit: faciet discūbere vt lucas dicit. bonos autē p̄di
catores sup̄ oia bona sua cōstituet. vñ sequit: Amē
dico vo. q̄m̄ sup̄ oia bo. sua cōsti. eū. ORI. vt. l. cō
regnet cū christo: cui oia sua tradidit pater: fiē bo
ni patris fili⁹ sup̄ oēm patris substātiā cōstitut⁹: p
ticipat huiusmōi dignitatē ⁊ gloriā fidelib⁹ ⁊ pru
dētib⁹ dispēsatorib⁹ suis: vt sint ⁊ ipi sup̄ omnē cre
aturā. RABA. Nō vt soli sed vt p̄ ceteris eterna
p̄mia habeāt: tū p̄ sua vita: tū p̄ gregis custodia.
HILA. Vel sup̄ oia bona cōstituetur. i. i dei gloria
collocabit: q̄z nihil est vltra q̄ meli⁹ sit. CHRY.
Deīde nō solū ab honore q̄ iminet bonis: n̄z a pena
quā minat malis erudit auditorē cū subdit: Si aūt
dixe. ma. ser. ille ī cor. suo: morā fa. do. me. veni. ⁊ ce
pe. percutere. AVG. ad esichiū: Ex moribus⁹ h⁹ serui
apparet anim⁹ eius: quos mores licz breuiter magi
ster bon⁹ curauit exprimere. i. superbiā cū dicit: Et ce
perit percu. cōser. suos. atq; luxuriā cū dicit: Manduce
cet autē ⁊ bi. cū ebrio. ne q̄ dicebat: Morā facit
dñs me⁹. desiderio sui dñi dicere crederet. Quo enī
ardebat ille q̄ dixit: Sitiuit aīa mea ad deū viuū q̄n
veniā. Dicēdo enī: q̄n veniā: moras se perpeti mole
ste ferebat: q⁹ etiā quod tēpore accelerat: desiderio
tardū videt. ORI. Peccat autē ī deū quicūq; epi
scopus q̄ nō quasi cōseruus ministrat sed quasi do
min⁹: ⁊ frequēter vt amar⁹ dñs p̄ vim dominat: et
nō esurientes suscipit sed epulat cū ebriosis: ⁊ semper
somniat: q⁹ post multū tēporis vētur⁹ ē dñs. RA
BA. Typice etiā pōt itelligi cōseruos pcutere con
sciētias infirmoz̄ verbo vel exēplo vitiare. HIER.
Quod autē dicit: Veniet dñs ser. ill. ī die qua n̄ spe
rat: ⁊ ho. qua igno. Ad hoc dicit: vt sciat q̄n nō pu
tatur dñs tūc eū eē vēturū: ⁊ vigilātie ac solicitudi
nis dispēsatores admonet. Porro q̄ dicit: Diuidet
eū: nō ē itelligēdū q⁹ gladio eū dissecet sed a sancto
rū cōsortio eū sepet. ORI. Vel diuidet eū: q̄n spūs
eius. i. spiritale donū reuertet ad deū q̄ dedit eum.
Aīa aūt cū corpe suo vadit ī gehennā. Just⁹ autez
nō diuidit: sed aīa eius vadit cuz spū. i. spiritali do

no ad regna celestia. Qui aũt diuidunt: nõ habent postmodũ in se partẽ spiritalis doni q̃ erat a deo: sz relinquet ps q̃ erat ipsoꝝ. i. aia que cũ corpore puniet. vñ sequit: Et partẽ ei⁹ ponet cũ hypocritis.

HIERO. Cũ his videlicet q̃ erãt ī agro: ꝛ qui molebãt: ꝛ nihilomin⁹ verelicti sũt. Sepe enī dixim⁹ hypocritã aliud eẽ ꝛ aliud ostẽdere: sicut ꝛ ī agro ꝛ in mola idẽ facere videbant: sed exitus diuerse voluntatis aperuit. RABA. Uel cũ hypocritis suscipi partẽ sną. s. duplicẽ gehẽne penã. i. ignis ꝛ frigoris. vñ sequit: Ibi erit flet⁹ ꝛ stridor dentũ. Ad ignem enī ptinet flet⁹ oculoꝝ: ad frig⁹ stridor dentium.

ORI. Uel flet⁹ erit eis q̃ male ī hoc mũdo ridẽtes fuerũt: ꝛ his q̃ requieuerũt rationabiliter erit dentiũ stridor. nolẽtes enī dolores materialiter sufferre: cõpulsi tormẽtis dẽtibus stridẽt: illi. s. q̃ mandu cauerũt acerbitatẽ malicie. Ex his autẽ cognoscere ẽ: quoniã nõ solũ q̃ fideles sũt ꝛ prudẽtes: cõstituit dñs sup familiã suã sed etiã malos: ꝛ q⁹ non soluat eos de hoc q⁹ cõstituti sũt a dño sup familiã ei⁹: sed illud vt dent ī tẽpore cibos: ꝛ vt abstineãt a psecutionib⁹ ꝛ cõmessationib⁹. AVG. ad esichiũ: Hoc autẽ seruo malo remoto q̃ ꝑ dubio dñi sui odit aduentũ: cõstituam⁹ ante oculos tres seruos bonos: aduentũ dñi desiderãtes. Si vn⁹ eoꝝ citi⁹: alter tardi⁹ dñm suũ dicit eẽ vẽturũ: terti⁹ de hac re suã ignorãtiã cõfitetur. videm⁹ tñ q̃s magis euangelio cõsonet. vñ dicit: Uigilem⁹ ꝛ oꝛem⁹ qz citius vẽtur⁹ ẽ dñs. Alter dicit: Uigilem⁹ qz breuis ꝛ ī certa ẽ vita ista: quãuis tardi⁹ vẽturus sit dñs. Terti⁹ dicit: Uigilem⁹ qz breuis ꝛ incerta ẽ vita ista: ꝛ nescimus quãdo vẽturus ẽ dñs. Quid aũt aliud hic dicẽ: q̃z q⁹ cũ audim⁹ euãgeliũ dicere: Uigilate qz nescitis q̃ hora vẽturus sit dñs. oẽs quidẽ ꝑ desiderio regni dei hoc volũt eẽ verũ qõ putat ꝑmus: deinde si factũ fuerit gaudebit cũ illo secũdus ꝛ terti⁹. si aũt factũ nõ fuerit: metuendũ ẽ ne ĩter ipas moras perturbẽt q̃ crediderãt qõ dixerat ꝑmus: ꝛ incipiãt dñi aduentũ nõ tardũ putare ſz nullus. Qui aũt credit qõ dicit scõus: tardi⁹ dñm eẽ vẽturũ: si falsũ fuerit nulli turbabunt ī fide: sed ĩopinato gaudio pfruẽtur. Qui aũt q̃d horũ verũ sit ignorare se cõfitẽt: illud optat: hoc tolerat: in nullo eoꝝ errat: quia nil eoꝝ aut affirmat aut negat. .XXV.

TUnc simile erit regnũ celorũ decẽ uirginib⁹: q̃ accipiẽtes lãpades suas exierunt obuiã sponso ꝛ sponse. Quiqz aũt ex eis erãt fatue: ꝛ qnqz prudẽtes. Sz qnqz fatue acceptis lãpadib⁹ ñ sumpserũt oleũ secũ. Prudentes uero acceperũt oleũ ī uasis suis cuz lãpadib⁹. Morãtẽ autẽ faciẽte sponso dormitauerũt oẽs ꝛ dormierunt. Media aũt nocte clamor factus ẽ: ecce sponsus uẽit: exite obuiã ei. Tũc surrexerũt oẽs uirgines ille: ꝛ ornauerũt lãpades suas. Fatue aũt sapientibus dixerũt: Date nobis de oleo uestro: qz lãpades nostre extinguuntur. Rñderũt prudentes dicentes: Ne forte nõ sufficiat nob ꝛ uobis: ite poti⁹ ad vẽdẽtes ꝛ emite uobis. Dũ aũt irẽt emere: uenit sponsus ꝛ q̃ parate erãt itrauerãt cũ eo ad nuptias: ꝛ clausa ẽ ianua. Nouissime uero ueniũt ꝛ reliq̃ uirgines dicentes: Dñe dñe: aperi nob. At ille rñdens ait: Amen dico uobis nescio uos. Uigilate itaqz: quia nescitis diem neqz horam.

CHRY. Jn supiori pabola dñs penã oñdit eos q̃ penitiebat: inebriabãt: ꝛ bõa dñi sui dispgebat. In hac aũt pabola punitionẽ iducit etiã eos q̃ utilitatẽ nõ affert: neqz copiose hec q̃bus idiget sibi ꝓparat. habebãt enī fatue virgines oleũ: sed non copiose. vñ dicit: Tũc si. erit reg. ce. r. vi. HYLAR. Jo aũt dicit: Tũc: quia de magno die dñi de quo supra agebat oĩs hic sermo ẽ. CHRY. Regnũ aũt celoꝝ presentis tẽporis ecclesia dicit: sicut ꝛ ibi: Mittet filius hominis angelos suos: ꝛ colligẽt de regno ei⁹ omnia scãdala. HIERO. Similitudinẽ autẽ. r. viginũ fatuarũ atqz prudẽtũ quidã simplicit̃ iterptant ī virginib⁹: quarũ alie iurta apostolũ in corpe ꝛ mente sũt virgines: alie virginitatẽ tñ corporũ reseruãtes: vel cetera opa nõ habẽt: vel parentũ custodia retinãte nihilomin⁹ mẽte nupserunt. Sz mihi videt̃ supiorib⁹ ali⁹ eẽ sensus q̃ dicit: Et nõ ad virginalia corpa sed ad oẽ hominũ gen⁹ habeat ꝑ comparationẽ ptinere. GRE. ī homel. Jn q̃nqz enī corpis sensib⁹ vnusq̃sqz subsistit gemmat⁹: geminat⁹ aũt quinari⁹ denariũ pficit. Et q⁹ ex vtroqz seru fidelũ multitudo colligit̃: scã ecclesia. x. virginib⁹ similit̃ denaria tur: vbi mali cũ bõis: reprobi cũ electis admixti sũt: recte simile virginib⁹ prudẽtib⁹ ꝛ fatuis ꝓhibet̃.

CHRY. ī homel. Jõ aũt ponit pabolã hãc in virginuz psona: vt oñdat q⁹ lz virginitas magnus q̃d sit: tñ si ab operib⁹ misericordie fit deserta: cũ adulteris foras eijcie. ORIG. Uel sensus oĩm q̃ receperũt verbũ dei virgines sunt. Tale enī ẽ verbum dei vt de sua mũdicia accõmodet oĩbus: q̃ ꝑ suã doctrinã recesserũt ab idoloꝝ cultura: accesserũt autẽ ꝑ christũ ad dei culturã. vñ sequit: Que accipi. lam. suas exierũt ob. spõ. ꝛ sponse. Accipiũt. n. lãpades suas. Loquna sua naturalia: ꝛ egrediunt de mũdo ꝛ de erroribus: ꝛ veniũt obuiã saluatori q̃ semp patus ẽ venire: vt ĩgrediat simul cũ dignis ad beatã sponsam ecclesiã. HYLA. Uel spõsus atqz sponsa dñs noster ẽ ī corpe de⁹: nãqz spiritui caro sponsa ẽ. lãpades autẽ quas acceperũt: aiarũ splẽdentiũ lumẽ ẽ que in sacramẽto baptismi splẽduerũt. AVG. de vbis do-

mini: Vel lãpades que manib⁹ gestant opa sũt. di
cũ ẽ eni: Luceãt opa vestra cor̃ hom̃ib⁹. GRE.
Qui aũt recte credũt: ꝛ iuste ueniũt: assimilant q̃n
ꝙ prudẽtibus. q̃ aũt ꝓfitent quidẽ fidẽ iesu: nõ au
tem prepant se bonis operib⁹ ad saluté: reliq̃s q̃nq̃
virginib⁹ fatuis. vñ subdit: Quinq̃ aũt ex eis erant
fatue ꝛ q̃nq̃ prudẽtes. HIERO. Sũt eni quiq̃
sensus q̃ festinãt ad celestia ꝛ supna desiderãt. De
visu autẽ ꝛ auditu ꝛ tactu specialiter dictũ est: Nõ
vidim⁹: qõ auditum⁹: quod oculis nostris perspexi
mus: ꝛ man⁹ nostre palpauerũt. De gustu: Gustate
ꝛ videte quoniã suauis ẽ dñs. De odoratu: In odo
re vnguẽtoꝝ tuoꝝ currim⁹. Alij aũt sũt q̃nq̃ sensus
terrenis fecib⁹ ibiãtes. AVG. de ver. do. Vel per
q̃nq̃ virgines significat q̃nq̃ptita cõtinẽtia a car
nis illecebris: cõtinẽdus ẽ eni animi appetit⁹ a volu
ptate oculoꝝ: auriũ: olfaciẽdi: gustãdi: ꝛ tãgẽdi. Sz
q̃ ista cõtinẽtia ptim cor̃ deo fit vt illi placeat in
teriori gaudio cõsciẽtie: ptim cor̃ hom̃ibus tñ: vt
gloria hũana capiat: q̃nq̃ dicunt sapiẽtes: ꝛ q̃nq̃
stulte. vtroq̃ tñ virgines: q; vtraq̃ cõtinẽtia ẽ: q̃uis
diuerso fomite gaudeat. ORY. Sicut aũt sequũ
tur scipas inuicẽ virtutes: vt q̃ vnã habuerit omẽs
habeat: sic ꝛ sẽsus oẽs alterutrũ se subsequũtur: ꝓ
pterea necesse ẽ: vt aut oẽs q̃nq̃ sensus sint prudẽ
tes: aut oẽs fatui. HYLA. Vl absolute i q̃nq̃ pru
dẽtibus ꝛ q̃nq̃ fatuis: fideliũ atq̃ ifideliũ ẽ consti
tuta diuisio. GRE. Notãdũ vero ẽ q⁹ oẽs lãpades
habẽt: sed oẽs oleũ habẽt. Sequit eni: Sz q̃nq̃ fa
tue accep. lãpa. nõ sumpse. oleũ secũ. Prudẽtes ve
ro acce. oleũ i va. suis cũ lãpadib⁹. HYLA. Oleuz
boni opis fruct⁹ ẽ. vasa hũana sũt corpa ĩtra quoꝝ
viscera thesaur⁹ bone cõsciẽtie recõdẽdus ẽ. HIE
RO. Oleũ q̃ habẽt virgines q̃ iuxta fidẽ opibus ad
ornãtur. nõ habẽt oleũ q̃ vident̃ simili quidem fide
cõfiteri: virtutũ opa negligunt. AVG. de ver. do.
Vel p oleũ ipaz letitiã significari arbitroꝝ: sm illõ:
Unxit te de⁹ tu⁹ oleo exultatiõis. Qui ergo nõ ꝓ
pterea gaudet: q; deo intrisec⁹ placet nõ hz oleũ se
cũ. gaudiũ eni nõ habẽt dũ ĩcõtinẽter viuũt: nisi in
laudib⁹ hominũ. Prudẽtes autẽ acce. oleũ cũ lãpa
dib⁹. i. leticiã bonoꝝ operũ. In vasis suis. i. in corde
atq̃ cõsciẽtia posuerũt: sicut apostol⁹ monet: Pro
bet aũt seipm hõ: ꝛ tũc gloriã habebit i seipo nõ in
altero. CHRY. i hõ. Vel oleũ hic vocat charitatẽ
ꝛ elemosynã: ꝛ qõcũq̃ circa idigẽtes auxiliũ. Lam
pades aũt vocat ỽginitatis charisma: ꝓpẽ hõ ꝛ stul
tas eas vocat: qm̃ maiorẽ sustinẽtes laborẽ ꝓpter
minorẽ oĩa pdiderũt. maiori eni labore vincit̃ car
nis cupido q̃ pecuniarũ. ORIG. Vel oleũ ẽ ver
bũ doctrie quo vasa aiarũ iplent̃. Nihil eni sic cõ
fortat sicut moralis sm̃o: q̃ oleũ luminis appellat̃.
Prudẽtes ergo acceperũt h⁹mõi oleuz: qõ satis sit
eis etiã tardãte exitu: ꝛ morãte verbo venire ad cõ
sumationẽ eoꝝ. Fatue aũt acceperũt lãpades: in p̃
mis quidẽ accẽsas: sed tantũ oleũ nõ acceperũt vt
eis sufficeret vsq̃ ad finẽ: negligẽtes circa susceptĩ
onẽ doctrine q̃ cõfortat fidẽ: ꝛ bonoꝝ actuũ lumẽ
illumiat. vñ sequit: Mora aũt fa. spõ. dor. omẽs: ꝛ
dormierũt. AVG. de ver. do. Ex vtroq̃ eni gene
re hominũ moriunt̃ h̃ iteruallo tẽporis: donec sub
aduẽtu dñi fiat resurrectio mortuoꝝ. GRE. Dor
mire etenĩ mori ẽ. Ante somnũ vo dormitare ẽ ãte
mortẽ a salute lãguescere: q; p põdus egritudis per
uenit̃ ad somnũ mortis. Vel domitauerunt. i. mor
tue sũt. Cõsequẽter aũt dr̃: Dormierũt. q; postea sit
scitãde sũt. Per h aũt q̃ dicit: Mora aũt faci. spon
so. oñdit q̃ nõ paz tpis ĩtez priorẽ ꝛ scõm dñi aduẽ
tũ ptergredit̃. ORI. Vel spõso tardãte ꝛ nõ cito
veniẽte verbo ad cõsumationẽ vite patiunt̃ aliq̃d
sensus dormitãtes: ꝛ q̃si i nocte mũdi agẽtes ꝛ dor
mierũt: vtputa remiss⁹ agẽtes a sẽsu illo vitali: non
tñ lãpades pdiderũt: neq̃ desperauerũt de cõseruati
one olei ille prudẽtes. vñ sequit̃: Media aũt nocte
clamor fac. ẽ: ecce spon. ve. erite obuiã ei. HIER.
Traditio iudeoꝝ ẽ: christũ media nocte vẽturũ i si
militudinẽ egyptij q̃n pascha celebratũ ẽ ꝛ exterми
nato⁹ venit: ꝛ dñs sup tabernacula trãsit: ꝛ sangui
ne agni postes nostrarũ frõtiũ cõsecrate sũt. vñ re
or ꝛ traditionẽ apostolicã pmãsisse: vt die vigiliaꝝ
pasche añ noctis dimidiũ populũ dimittere nõ lice
at expectãtes christi aduẽtũ: postq̃ illud tps transi
ret securitate ꝑsumpta festũ cũcti agãt diẽ. vñ psal
mista dicebat: Media nocte surgebã ad cõfitẽdu
tibi. AVG. de ver. do. Vel media nocte. i. nllo sci
ente aut spante. HIERO. subito g̃ q̃si i tempesta
nocte: ꝛ securis oĩbus: q̃n grauissim⁹ sopor ẽ p an
geloꝝ clamorẽ ꝛ tubas pcedẽtiũ fortitudinũ christi
resonabit aduẽtus. qõ significat cũ dicit: Ecce spõ
sus venit: erite obuiã ei. HYLA. Tuba eni excitã
te spõso tñ obuiã ꝓcedit̃. Erũt eni iã ambo vnũ. i.
caro ꝛ de⁹: q; ĩ gloriã spiritalẽ hũilitas carnis trans
formata ẽ. AVG. de ver. do. Vel qõ dicit sponso
tñ obuiã venire virgines: sic itelligẽdum puto: vt ex
ipis virginib⁹ cõstet ea q̃ dicit̃ spõsa: tanq̃ si oĩbus
christianis i ecclesia cõcurrẽtib⁹ filij ad matrẽ cur
rere dicãtur: cũ ex ipsis filijs cõgregatis cõstet ea q̃
dicit̃ mater. nũc eni despõsata ẽ ecclesia: ꝛ virgo ẽ
ad nuptias pducẽda illo tpe quo vniuersa mortali
tate ĩ ea ptereũte: ĩmortali diuẽtiõe habeat̃. ORI.
Vel media nocte. i. i altitudie remissiõis fact⁹ ẽ cla
mor oẽs suscitare volẽtiũ sicut exĩstio angeloꝝ qui
sũt admĩstratorii spũs itus clamãtes i sẽib⁹ omniũ
dormiẽtiũ: Ecce spõsus vẽit erite obuiã ei. ꝛ sugge
stionẽ quidẽ hãc oẽs audierũt: ꝛ surrexerũt: nõ aũt
oẽs dicẽter ĩposuerũt lãpadib⁹ suis ornatũ. vñ se
quit̃: Tũc surre. oẽs virgines ille ꝛ orna. lãpa. suas. Or
nant̃ aũt lãpades sensuũ euãgelicis vsib⁹: Qui aũt
male vtunt̃ sensib⁹: ornamẽtũ nullũ habẽt i sensi
bus. GRE. Vel tũc quidẽ oẽs virgines surgũt: q; ꝛ
electi ꝛ reprobi a sõno sue mortis excitant̃. Lampa
des ornãt: q; sua secũ opa numerãt: ꝓ q̃bus eternã
recipe btitudinẽ expectãt. AVG. de ver. do. Apta
uerũt eni lãpades suas. i. rõnes reddẽdas operũ su
orũ. HYLA. Vel lãpadarũ assũptio aiarũ ẽ redi
tus i corpa eoꝝ: q; lux ẽ cõsciẽtia boni opis elucẽs:
q̃ vasculis corpoꝝ cõtinet̃. ORI. Sz lãpades fa
tuarũ virginũ extinguũtur: q; earũ opa q̃ clara bo
minib⁹ foris apparuerũt: i aduẽtu iudicis itus ob
scurant̃. vñ sequit̃: Fatue aũt prudẽtibus dixerũt:
Date nobis de oleo vestro: q; lãpades nostre extin
guunt̃. Quid ẽ aũt ꝙ tũc a prudẽtibus oleũ petũt:
nisi q̃ i aduẽtu iudicis cũ se itus vacuas inuenerint:
testimoniũ foris querũt: ac fi a sua fiducia decepte

p ꝛ

,primis dicāt:Quia nos q̄si sine ope repelli cōspicitis:dicite de nostris opibus q̄ vidistis. AVG.ō vbis do.De cōsuetudie enī id semp inq̄rit vñ gaudere aīmus solet. Itaq; hominū q̄ corda nō videt testimoniū volūt habere apud deū q̄ cordis aspector ē:sed quor facta aliena laude fulciunt:eadem sub tacta deficiūt:vñ t earū lāpades extīguunt. Uel virgines q̄ lāpades suas querūt extīgui: oīt̄edunt eas ex pte lucere t tñ nō habēt lumē ideficiēs: nec opa ppetua. Sic̄s igit hz animū virginalē t amator ē pudicitie:nō debet mediocriter eē cōtent? bis q̄ cito exaresc̄t:t orto caumate arefiūt: ſz pfectas virtutes sequatur:vt lumē habeat sempiternum.

CHRY.i ho.Nō solū he virgies stulte erāt:qñ hic recesserūt misericordia carētes:ſz q; estiabāt ibi se accepturas vbi iportune quesierunt.Quāuis aūt illis virginib? prudētib? nihil misericordi?fit:q̄ ,pter misericordiā marie fuerūt approbate: nō tñ stulte virgines sua petitiōe potite sūt.Sequit:Rnde.prudētes dicētes:Ne forte nō sufficiat.nobis t vobis.Dic autem discim? q; null? nostrū adire poterit nisi operi bus cū q̄bus iuēti erim?. HIERO.Nō enī h virgines prudētes de auaricia sed de tiore respōdent: vñ q̄sq; ,p suis opib? mercedē accipiet: neq; posūt ī die iudicij alior vtutes alioz vitia subleuare. Dāt aūt prudētes cōsiliū:vt nō debeāt sine oleo lāpadarū spōso occurrere.Et h ē q̄ sequit:Ite potius ad ven.t emi.vobis. HYLA.Uendētes hi sūt q̄ misericordia fideliū idigētes:reddūt ex se petita cōmertia idigētie sue satietate boni opis nostri cōsciētiā venūdantes.Nec ē.n.idefessi lumis copiosa materia q̄ misericordie fructib? t emendāda ē t recōdēda. CHRY.i ho.Uides q̄ quāta nobis sit a paupibus negociatio.paupes aūt nō sūt ibi ſz hic: iōq; h oleū cōgregare oz:vt illic vtile sit cū tēpus nos vocet. HIERO. Uendit etiā h oleū t multo emit pcio ac difficili laboze cōquirit: q̄ nō solū ī elemosynis:ſz ī cūctis virtutib? t cōsilijs itelligim? magistroz. ORI.Uel aliter:Etsi fatue erāt: tñ h intelligebāt:qñ cū lūine debebāt obuiā ire spōso: oēs lāpades sēsuū hītes illumiatas. videbāt āt t illō qñ ex eo q; min? habebāt oleū rōnabile:iā ,ppiquātib? tenebris lāpades eaz fuerāt obscurāde. Sz sapiētes trāsmittūt fatuas ad olei vēditores:videtes qñ nō tm oleū.i.verbū doctrie cōgregauerāt: vt sufficeret ipis ad vitā t illos docerēt.vñ dicūt:Ite potius ad vē.i.ad doctores.Et emite vobis.i.ab eis accipite:t pciū ē perseuerātia t amor discēdi t diligētia:t labor cupiētiū discere. AVG.ō ver.do. Uel ñ sunt putāde dedisse cōsiliū:ſz crimē eaz ex obliquo commemorasse.Uēdūt enī adulatores,oleū:q̄ siue falsa siue ignorata laudādo:aīas ī errores mittunt:t eis vana gaudia tāq̄ fatuis ,filiādo: aliquā ō bis mercedē cōmodi tp̄alis accipiūt.Dī g:Ite ad vē.t emi. vobis.i. videam? nūc q̄d vos adiuuēt q̄ vobis laudes vēdere cōsueuerūt.Dicūt āt: Ne forz.ñ sufficiat.nobis.t vobis.q; alieno testimōio ñ iuuat q̄sq; apō deuz cui secreta cordis apparēt:t vix q̄sq; sibi sufficit:cui testioniū phibebat cōscia sua. HIERO. Uex q; iā emēdi tps excesserat:t aduenīēte indicij die loc? ñ erat pnīe:nō noua patrare opa:ſz pteritoz rōnez cogūt exoluere.vñ sequit:Cū āt irēt eme.ve.spon.t q̄ pate erāt itra.cū eo ad nuptias. HYLA. Nuptie āt īmortalitatis assūptio ē:t iter corruptionē atq; īcorruptionē ex noua societate cōiūctio. CHRY. ī ho.Per h āt q̄ dicit: Dū irēt emere.ostēdit q; tñ misericordes efficiamur p? morte: nihil lucrabimur ad effugiēdū:sicut nec diuiti ,fuit q; fact? ē misericors t sollicitus circa eos q̄ sibi attinebāt. ORI. Uel dicit:Dū irēt emere.ē enī iuenire quosdā q̄ debuerūt neglexerūt aliq̄d discere: ī ipo āt exitu vite sue dū disponūt discere: cōprehendūt a morte. AVG.de ver.do.Uel aliter:Rutib? illis emere.i.iclinātib? se ī ea q̄ foris sūt:t solit] gaudere querētib?: q; gaudia īterna nō nouerāt:vēit ille q̄ iudicat. Et q̄ pate erāt.i.q̄bus corā deo cōscia testioniū phibebat:intra.cū eo ad nup.i.mūda aīa:puro ac pfecto dei vbo fecūda copulat. HIERO.P? iudicij aūt die bonoz operū t iusticie occasio non relinq̄t.vñ sequit:Et clausa ē ianua. AVG.de ver.do.Recepti enī illis q̄ sūt ī āgelicā vitā cōmutati:claudit adit? ad regna celoz.nō enī p? iudiciū pz pcū ac meritorū loc? HYLA.Et tñ cū iā pnīe nullū ē tps: fatue occurrūt.apiri sibi aditū rogāt.vñ sequit: Nouiss. aūt veni.t reliq̄ vgi.dicētes:Dñe dñe api nobis. HIERO.Egregia ī dñi appellatiōe cōfessio idiciū fidei ē.Sz q̄d ē voce iuocare:quē opib? neges? GLO. Doloze aūt repulsiōis cōpulse:appellationē igeminat dñatiōis iuocādo patrē:e? i vita sua misericordiā cōtēpserūt. AVG.de ver.do. Nō aūt dictū ē q; emerūt oleū:t iō itelligēde sūt nullo iā remanente de alienis laudib? gaudio:ī āgustijs t magnis afflictiōib? redire ad īploratiōnē dei.ſz magna ei? est severitas p? iudiciū:e? añ iudiciū ieffabil? misericordia p̄rogata ē. Prope q̄ sequtur: At ille rndens ait: Amē dico vo.nescio vos.Ex illa.l.regula:q; nō h; ars dei.i.e? sapia vt ītrēt ī gaudiū ei? q̄ ñ corā deo:ſz vt placerēt hoīb? conati sūt aliq̄d sm pcepta ei? operari. HIERO. Nouit enī dñs eos q̄ sūt ei?:t q̄ ignorat'ignorabit. t lz virgies sint vel coz pis puritate ñ vere fidei cōfessiōe:tñ q; oleū ñ hīt:ignorāt a spōso. Ex h aūt q; īfert:Uigilate itaq; q; nescitis diem neq; horā.itelligit vniuersa q̄ dicta sūt esse pmissa: vt q; ignoram? iudicij die:solicite nobis lumē bonoz operū pparem?. AVG.de ver.do. Nō aīe solū illi? futuri tpis quo vētur? ē spōsus:ſz siue q̄sq; dormitiōis die t horā nescit:ad quā q̄sq; pat? ē certā patus īuenit cū illa vox sonuerit q̄ oēs euigilaturi sūt. AVG.ad esichiū: Nō defuerūt aūt q̄ docere voluerūt has q̄nq; t q̄nq; virgies ad hūc ei? aduētū q̄ nūc fit p ecclesiā ptinere:ſz hec ñ sūt temer pol licēda:ne aliq̄d occurrat quod valide cōtradicat.

Sicut enī hō pegre pficiscēs uocauit suos suos: t tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinq; talēta: alij aūt duo: alij uero unū: unicuiq; sm ppriā uirtutē: t pfectus ē statim. Abijt autē q̄ quinq; talēta accepat: t opat? ē in eis: t lucrat? ē alia quinq;. Silr q̄ duo accepat; lucratus ē alia

duo. Qui aũt unũ accepat abiẽs fo
dit in terrã: ⁊ abscõdit pecuniã dñi
sui. Post mlt̃ũ uero tpis uenit dñs
seruoꝝ illoꝝ: ⁊ posuit rõnẽ cum eis.
Et accedẽs q̃ qnq̃ talẽta accepat:
obtulit alia qnq̃ talẽta dicẽs: Dñe
qnq̃ talẽta tradidisti mihi: ecce alia
qnq̃ suplucrat⁹ sũ. Ait illi dñs ei⁹:
Euge serue bone ⁊ fidelis: q̃ sup pau
ca fuisti fidelis: sup mlta te ꝓstituã:
intra in gaudiũ dñi tui. Accessit ãt
⁊ q̃ duo talẽta acceperat ⁊ ait: Dñe
duo talẽta tradidisti mihi: ecce duo
alia lucrat⁹ sũ. Ait illi dñs ei⁹: Eu
ge serue bõe ⁊ fidel': q̃ sup pauca fui
sti fidelis: sup multa te cõstituã intra
in gaudiũ dñi tui. Accedẽs ãt ⁊ qui
unũ talẽtũ accpat ait: Dñe scio qa
hõ dur⁹ es: metis ubi ñ semiasti: et
cõgregas ubi nõ sparsisti: ⁊ timens
abij ⁊ abscõdi talẽtũ tuũ i terra. Ec
ce hẽs q̃ tuũ ẽ: Respõdẽs aũt dñs ei⁹
dixit ei: Serue male ⁊ piger: sciebas
q̃ meto ubi ñ semino: ⁊ ꝓgrego ubi
non sparsi. Oportuit ergo te cõmit
tere pecuniã meã numulariis: ⁊ ue
niẽs ego recepissẽ utiq̃ q̃ meũ est
cũ usura. Tollite itaq̃ ab eo talẽtũ:
⁊ date ei q̃ hz decẽ talẽta. Oi.n. ha
bẽti dabit̃ ⁊ abũdabit: ei aũt q̃ ñ hz
⁊ q̃ uidet̃ hre auferet̃ ab eo. Et in
utilẽ seruũ eijcite i tenebras exterio
res: illic erit fletꝰ ⁊ stridor dentiuꝫ.

GLO. In ꝑcedẽti pabola demõstrata ẽ eoꝝ con
dẽnatio q̃ oleũ sibi sufficiẽter nõ ꝓparauerãt: siue p
oleũ nitor operũ: siue gaudiũ cõscie: siue elemosyna
q̃ ẽ p pecuniã itelligat̃. Nec aũt pabola iducit̃ con
tra eos q̃ ñ solũ pecunijs: sz nec verbo nec alio mõ
ꝑdesse ꝓmisꝰ volũt: sz oĩa occultãt. vñ dicit: Sicut
enĩ bo. pere. p. vo. ser. su. ⁊ tradidit illis bona sua.

GRE. Homo aũt iste q̃ pegre pficiscit̃ redẽptor: nr̃
ẽ q̃ i ea carne quã assũpserat abijt i celũ. Carnis. n.
loc⁹ ꝓpr⁹ terra ẽ: q̃ q̃si ad pegrinãdũ ducit̃: cuz p
redẽptorẽ nostrum i celo collocat̃. ORI. Scõm
enĩ diuinitatis sue naturã nõ pegrinat̃ sz fm dispẽ
sationẽ corꝑis q̃ suscepit. Qui enĩ dicit discipulis
suis: Ecce ego vobiscũ sũ vsq̃ ad cõsũmationẽ secu
li: vnigenit⁹ dei ẽ q̃ nõ ẽ corꝑoreo habitu circũclu
sus. hoc aũt dicẽtes nõ soluim⁹ iesũ: sz vnicuiq̃ sub
stãtie ꝓprietatẽ ei⁹ saluam⁹. Possum⁹ ⁊ talia dice
re q̃ pegrinat̃ dñs p fidez ãbulãtib⁹ ⁊ nõ p spem. si
ãt pegrinãtes a corꝑe cũ dño fuerim⁹: tũc ⁊ ipe erit
nobiscũ. Simul etiã cõsiderata: q̃ nõ videt̃ reddi
tio fmõis ita cõscripta sicut hõ pegrinans: ita ego
aut fili⁹ hois: qñ ipe ẽ q̃ i pabola ꝓponit̃ pegrinãs
quasi hõ: nõ sicut fili⁹ dei. HIERO. Vocat⁹ aũt
aplis doctrinã eis euãgelioꝝ tradidit: ñ p largitate
⁊ parcitate alteri pl⁹ ⁊ alteri min⁹ tribuẽs: sz p ac
cipiẽtiũ virib⁹: qũo ⁊ apostol⁹ eos q̃ solidũ cibũ ca
pere nõ poterãt: lacte potasse se dicit. vñ sequit̃: Et
vni dedit q̃nq̃ talẽta: alij aũt duo: alij vero vnum:
vnicuiq̃ fm ꝓpriã virtutẽ. CHRY. In quinq̃ ⁊
duob⁹ ⁊ vno talẽto diuersas grãs itelligim⁹: q̃ vni
cuiq̃ tradite sũt. ORI. Si qñ enĩ videris eoꝝ q̃ ac
ceperũt a christo dispẽsationẽ eloquioꝝ dei: alios
quidẽ hr̃e ãplius: alios aũt min⁹: ⁊ vt ita dicã: neq̃
i dimidio itelligẽtes rerũ negocia cõpatiõe melio
rũ: alios ãt adhuc min⁹ hr̃e videbis differẽtias eoꝝ
q̃ eloq̃a dñi susceperũt a christo: qñ alia fuit virt⁹
eoꝝ q̃bus data sũt q̃nq̃ talẽta: alia q̃bus duo: alia
q̃bus vnũ: ⁊ alt̃ alteri⁹ nõ capiebat mẽsurã: ⁊ q̃ ac
cepit talẽtũ vnũ: accepit q̃dẽ datũ nõ cõtẽptibile.
Multũ ẽ enĩ ⁊ vnũ talẽtũ talis dñi: tñ tres sũt pro
prij sui: sicut tria sũt genera eoꝝ q̃ fructũ faciunt. ⁊
q̃nq̃ quidẽ accepit talẽta: q̃ oĩa sẽsibilia scripturaꝝ
põt adducere ad sẽsus diuiniores: duo aũt q̃ ẽ cor
poralẽ doctrinã edoctus. duo enĩ videt̃ carnal' nu
mer⁹ eẽ. sz adhuc min⁹ potẽti vnũ talẽtũ paterfami
lias dedit. GRE. Vel alit̃: Quinq̃ talentis dona
q̃nq̃ sẽsuũ. i. exterioꝝ sciẽtia exprimit̃: duob⁹ vero i
tellect⁹ ⁊ opatio designat̃. vni⁹ aũt talẽti noie itel
lect⁹ tñ designat̃. Seq̃t̃: Et ꝓfect⁹ ẽ stati. GLO.
Nõ locũ mutãs: sz liberã eis operãdi ptãtẽ pmittẽs
⁊ suo arbitrio relinquẽs. Sequit̃: Abiit autẽ q̃ q̃n
q̃ talẽ. acce. ⁊ ope. ẽ i eis: ⁊ lucrat⁹ ẽ alia quinq̃.
HIERO. Acceptis enĩ terrenis sẽsib⁹: celestiũ sibi
noticiã duplicauit: ex creaturis itelligẽs creatorem
ex corꝑalibus icorꝑalia: ex brevib⁹ sempiterna.
GRE. Sũt etiã nõnulli q̃ ẽsi ĩterna ac mystica pe
netrare nesciũt: p ĩtẽtionẽ tñ supne patrie docẽt re
cta q̃ possũt de ipis exterioꝝ q̃ acceperũt: dũ q̃ se
a carnis petulãtia: a terrenarũ rerũ ãbitu: atq̃ a vili
biliũ voluptate custodiũt: ab his etiã alios admo
nẽdo cõpescũt. ORI. Vel q̃ habẽt sẽsus exercita
tos cõuersati salutarit̃: ⁊ ad maiorẽ scientiã seipos
erigẽtes ⁊ studiose docẽtes: lucrati sũt alia q̃nq̃: q̃
nemo facile additamẽtũ accipit vtutis alteri⁹ nisi
ei⁹ q̃m hz. ⁊ quãta ipe scit: tãta alterũ docet ⁊ ñ am
pli⁹. HYLA. Vel suus ille q̃ q̃nq̃ talẽta accepit:
popul⁹ ex lege credẽtiũ ẽ: ex q̃ ꝓfect⁹ meritũ ipsius
recte iplete euãgelice fidei opatiõe duplicauit. Se
quit̃: Similit̃ ⁊ q̃ duo accepat: lucrat⁹ ẽ alia duo.
GRE. Sũt enĩ nõnulli q̃ dũ itelligẽdo ⁊ opando
aliis ꝑdicãt: q̃si duplicatũ de negocio lucrũ repor
tãt: q̃ dũ vtriq̃ serui ꝑdicatio ipendit̃: q̃si accepta
talẽta geminant̃. ORI. Vel lucrati sũt alia duo. i.
corꝑalẽ editionẽ ⁊ alit̃ paulo sublimioꝝ. HYLA.
Vel ille suus cui duo talẽta cõmissa sũt: gentiũ po
pul⁹ ẽ: fide atq̃ cõfessione ⁊ filij iustificat⁹ ⁊ patris
dñm nostrũ iesũ christũ deũ atq̃ dominẽ ex spiritu

ꝛ carne cõfessus ẽ.hec ḡ sũt duo talẽta. Sed vt populꝰ iudeoꝝ oẽ sacramẽtũ qđ ĩ q̃nq; talẽtis.i.ĩ lege cognouerat:idipm fide euangelij duplicauit:ita iste ĩcrem̃to duoꝝ talẽtoꝝ ĩtellectũ atq; opatione ꝓmeruit. Sequit:Qui aũt vnũ acce. abiẽs fodit in terrã ꝛ absco.pec.dñi sui. GRE. Talẽtũ q̃ppe ĩ terra absc̃dere:ẽ acceptũ ingeniũ ĩ terrenis actibꝰ ipleare. ORI. Uel aliter:Si q̃ videris aliquẽ: q̃ virtutẽ hz docẽdi ꝛ aiabus ꝓficiẽdi:ꝛ hãc virtutẽ occultat:q̃uis habeat quãdã religionẽ cõuersatiõis: ñ dubites dicere talẽ eẽ:q̃ accepit vnũ talẽtũ:ꝛ abscõdit ipm ĩ terra. HYLA. Uel iste fuus q̃ vnũ talentũ accepit:ꝛ ĩ terra recõdidit: populꝰ ẽ ĩ lege psistẽs:q̃ ꝓpter ĩuidiã saluãdarũ gẽtiũ ĩ terra acceptũ talẽtũ abscõdit. Jn terra enĩ talẽtũ abscõdere:ẽ nolue p̃dicatiõis gloriã sub obtrectatiõe corporee passiõis occultare. Seq̃t:Dꝰ mul.vo tẽ.ve.dñs ser.illorũ:ꝛ posuit ra.cũ eis. Jn rõe ãt ponẽda iudicij examẽ ẽ. ORI. Et obfua ĩ hꝫ loco qñ ñ fui ad dñz vadũt vt iudicẽt:hz dñs vẽit ad eos cũ tps fuerit ipletũ.de quo dicit:Dꝰ multũ vo tpis.i.postq̃ dimisit aptos ad negociãdũ aiarũ salutẽ:ꝛ iõ nõ facile iuenit q̃s ex eis q̃ apti fuerit ad hꝰmõi opꝰ vt cito trãseat de hac vita:sicut ẽ mãifestum ex eo qꝺ ꝛ aplõ seruerũt. Ex q̃bus dr ad petrũ:Cũ senueris:extendes manũ tuã.ꝺ paulo ãt dictũ ẽ ad philemonẽ: Nũc ãt vt paulꝰ senex. CHRY. ĩ ho. Uide ꝛ dñm vbiq; ñ cõfesti expetẽtẽ rationẽ:vt discas eꝰ lõganimitatẽ. Mihi ãt videt qꝺ resurrectionẽ occulte ĩsinuãs hꝫ dixit. HIERO. Jõ ergo dicit:Dꝰ multũ tẽporis:qꝝ grãde tps ẽ iter ascẽsionẽ saluatoris:ꝛ fm eiꝰ aduẽtũ. GRE. Nec ãt lectio hꝰ euãgelij cõsiderare nos ãmonet:ne q̃ plꝰ ceteris ĩ hꝫ mũdo accepisse aliq̃d cernãt:ab autoꝛe mũdi grauiꝰ iudicẽt. Cũ.n. augẽt dona:rõnes etiã crescũt donoꝝ. Tãto ḡ hũilioꝛ q̃q; dr eẽ ex manere:quãto se obligatioꝛe eẽ cõspicit ĩ reddẽda rõe. ORI. Fiducia ãt fecit eũ qui q̃nq; talẽta accepat audere:vt ad dñm pꝛiꝰ accederet. Seq̃t enĩ:Et acce.q̃ q̃nq; talẽ.accepe.obtu.alia q̃nq; dicẽs:Dñe q̃nq; talẽ.tradi. mihi:ec. alia q̃nq; suplu.sũ. GRE. Seruꝰ ḡ q̃ gemiata talenta rettulit:laudat a dño:ꝛ ad eternã remunerationẽ pducit.vñ subdit:Ait illi dñs:Euge. RABA. Euge ĩteriectio ẽ letãtis:p qđ gaudiũ suũ dñi ĩsinuat:q̃ bñ laborãtẽ seruũ ad gaudiũ eternũ ĩuitat:de quo propheta ait:Letificabis nos ĩ gaudio cũ vultu tuo. CHRY. ĩ ho. Serue bõe.q̃ de bono loq̃t qđ ẽ ad ꝓximũ. Et fidelis.qꝝ nihil eoꝝ q̃ sunt dñi sibi appropriauit. HIERO. Dicit ãt:Sup pauca fuisti fidelis.qꝝ oĩa q̃ ĩ pñti hẽmꝰ: lz magna videãt ꝛ pluria: tñ cõpatiõe futuroꝝ pua ꝛ pauca sũt. GRE. Sz tũc fidelis fuꝰ supra multa cõstituit qñ denicta oĩ corruptiõis molestia: de eternis gaudijs ĩ illa celesti sede gloriat. Tũc etiã ad dñi sui gaudiũ pfecte ĩtromittit:qñ ĩ eterna illa patria assũptꝰ:atq; angeloꝝ cetibꝰ admixtꝰ:sic iteriꝰ gaudet de munere vt ñ sit qđ exteriꝰ doleat iã de corruptiõe. HIE. Quid ãt põt maiꝰ dari fideli suo q̃z eẽ cum dño ꝛ videre gaudiũ dñi sui. CHRY. ĩ ho. Per hꝫ.n. verbũ oẽm btitudinẽ oñdit. AVG. ꝓmo de trini. Doc.n.erit plenũ gaudiũ nostrũ quo ãpliꝰ ñ ẽ:frui deo:trinitate:ad cꝰ imaginẽ facti sumꝰ. HIE. Utriq; ãt suo ꝛ q̃ de q̃nq; talẽtis.ꝛ.fecerat:ꝛ q̃ ꝺ duobꝰ q̃uoꝛidẽ patrisfamilias fmo blãdit. Utriq; etiã simili recepit gaudio:ñ cõsideras lucri magnitudinẽ: hz studii volũtatẽ.vñ seq̃t: Accessit aũt ꝛ q̃ duo talẽ.acceperat. ORI. Qꝺ aũt dicit:vt ĩ eo q̃ q̃nq; talẽta accepat:vel ĩ isto q̃ duo:accedẽs:itellige accessũ trãsitiue hꝫ mũdo ad illũ:ꝛ vide qñ eadẽ dicta sũt ꝺ duobꝰ: ne forte ꝛ q̃ minoꝛẽ hũit vtutẽ ꝛ totã illã quã hũit fm q̃ opoꝛtebat exercuit:nihil minꝰ habiturꝰ sit apud deũ:q̃z ille q̃ fuerit ĩ maioꝛi vtute. Bñ enĩ solũ q̃ riẽt vt q̃cq̃d habuerit hõ ex deo:toto eo vtat ad gloriã dei. GRE. Seruꝰ ãt q̃ opari de talẽto nolunt: ad dñm cũ vbis excusatiõis redit.vñ subdit: Accedẽs ãt ꝛ q̃ vnũ talẽ.acce.ꝛ ait:Dñe scio:qꝝ hõ durꝰ es. HIE. Uere enĩ hꝫ qđ scriptũ ẽ: Ad excusãdas excusatiões ĩ peccatis:etiã huic fuo cõtigit: vt ad pigritiã ꝛ negligẽtiã supbie quoq; crimẽ accederet. Qui enĩ debuit simplicit ĩertiã cõfiteri ꝛ orare patrẽfamilias ecõuerso calũniat: ꝛ dicit se pudẽti fecisse cõsilio:ne dñi lucra pecunie q̃reret: etiã de sorte pclitaret. ORI. Uidet.n.mihi iste fuus fuisse iter credẽtes q̃dẽ:nõ ãt fiducialit agẽtes:hz latere volentes ꝛ oĩa faciẽtes vt ñ cognoscãt q̃si christiani. ad huc videt mihi q̃ hꝰmõi sũt tiozẽ dei hre: ꝛ fuge ꝺ eo q̃si de aliquo austero ꝛ iplacabili.hꝫ.n. signat cũ dicit:Dñe scio qꝝ hõ durꝰ es. Jntelligimꝰ ãt q̃ vere dñs noster metit vbi nõ semãauit:qñ iustꝰ semiat i spũ:ex quo metet vitã eternã. Metit etiã vbi nõ semiat:ꝛ cõgregat vbi nõ spgit:qꝝ sibi cõputat eẽ collata q̃cũq; ĩ paupibꝰ fuerit seminata. HIE. Et eo etiã q̃ hꝫ fuus ausꝰ ẽ dicere: Metis vbi ñ semiasti.i. telligimꝰ etiã ꝛ gẽtiliũ philosophoꝝ bonã vitã recipere dñz. GRE. Sũt aũt pleriq; ĩtra ecclesiã:quorũ iste fuus imaginẽ tenet:q̃ meliozis vite vias aggredi metuũt:ꝛ tñ iacere i sui corpis ignauia nõ prumescũt. Cũq; se peccatoꝛes considerãt: scitatis vias accipe trepidãt:ꝛ remanere ĩ suis iniq̃tatibꝰ nõ formidãt. HYLA. Uel p hũc seruũ itelligit pplas in deoꝝ ĩ lege psistẽs q̃ dicit: Timui te:tãq̃ metu reterũ ꝓceptoꝝ ab vsu euãgelice libertatis abstinenat: dicatq;:Ecce qđ tuũ ẽ.velut ĩ bis q̃ a dño precepta sũt fuerit ĩmoꝛatꝰ:cũ tñ sciuerit metẽdos illic iusticie fructꝰ vbi lex sata nõ sit:ꝛ colligẽdos ex gẽtibus q̃ nõ ex abrae sint stirpe displi. HIE. Sz qđ putauerat ꝓ excusatiõe dixisse ĩ culpã ꝓpriã vertit. Unde seq̃t: Respõ.aũt dñs eꝰ di.ei:Ser. male ꝛ pi.scie.q̃ meto vbi ñ semio. Seruꝰ ãt malꝰ appellat:qꝝ calliniã dño fecit:piger qꝝ talẽtũ noluit duplicare:vt ĩ altero supbie:ĩ altero negligẽtie cõdẽnet. Si inq̃durũ ꝛ crudelẽ me noueras:ꝛ aliena sectari tu scires me mea diligẽtiꝰ q̃siturũ:ꝛ dares pecuniã meã siue argẽtũ nũmulariis:vtrũq; enĩ argyrũ grecꝰ sermo significat. Æloq̃a ĩq̃t dñi eloq̃a casta:argẽtũ ignẽ examĩatũ.pecunia ḡ ꝛ argẽtũ: ꝓdicatio euãgelii ꝛ fmo diuinꝰ ẽ q̃ dari debuit nũmulariis.i.vel ceteris doctoꝛibꝰ qđ fecerũt apostoli ꝓ singulas ꝓuincias pspyteros ꝛ epos ordinãtes:vel cũctis credẽtibus q̃ possũt pecuniã duplicare ꝛ cũ vsuris reddẽre: vt dcq̃d fmõe didicerãt ope exprimerẽt. GRE. Sãt ḡ piculũ doctoꝛ aspicit:si dñicã pecuniam teneat: ita ꝛ auditoꝛ qꝝ cũ vsuris ab eis exigit qđ audierũt vt.s.ex eo qđ audiũt:etiã studeãt ĩtelligere nõ auditi

ta. ORI. Nō ät cōfessus ē dñs se eē dux sicut illē arbitrabaf: ceteris aūt eō fmōib⁹ cōcessit. Sz ve dux ē q̄ bis misericordia dei abutūf ad negligētiā su am ñ ad uersionē. GRE. Pigū vo seruū q̄ sñia dñs feriat audiam⁹: Tollite itaq; ab eo talētū: t da te ei q̄ hz decē talēta. ORI. Pōt q̄dē dñs sue diuinitatis vtute auferre sufficiētiā ab eo q̄ pigz⁹ est ea vs⁹: t dare ei q̄ eā multiplicauit. GRE. Oppo tunū aūt videbaf vt ei pot⁹ q̄ duo q̄s q̄ q̄nq; talenta accepat dareſ: illi. n. dari debuit q̄ min⁹ habebat: hz cū p q̄nq; talēta exterioꝝ sciētia designetur: Per duo aūt itellect⁹ t opatio: pl⁹ hūit q̄ duo q̄s q̄ q̄nq; talēta accepit: qz q̄ p talēta q̄nq; exterioꝝ administrationē meruit: ab itellectu eternoꝝ adhuc vacu⁹ fuit. Unū g̃ talētū p qō itellectū significari dixim⁹. Mi dari debuit q̄ bñ exterioꝝ q̄ accepat ministrauit qō quotidie i scā ecclesia cernim⁹: vt etiā de iterna itelligētia polleāt q̄ exterioꝝ fideliē admini strāt. HIE. Uel dat ei q̄. r. talēta fecerat vt itelligam⁹ hz eōle sit dñi gaudiū i vtriusq; labore: ei⁹. s. q̄ q̄nq; t q̄ duo duplicauit: tñ mai⁹ deberi p̄miū ei q̄ pl⁹ i dñi pecunia laborauit. GRE. Generalis etiā mor sñia subdiť q̄ dō: Qui. n. ba. da. t abūda. ei aūt q̄ nō hz: qō videť hre auferet ab eo. Quisq; n. charitatē hz: alia etiā dona pcipit. q̄sq; aūt charitatē nō hz etiā dona q̄ pcepisse videbaf amittit. CHRY. i bo. Qui etiā gratiā fmōis t doctrie ad pficiēduz hz: nō vtēs ea gratiā pdit: q̄ aūt studiū adhibet: am pli⁹ attrahit donū. HIE. Multi etiā cū sint sapiētes naturaliē: t habeāt acumē ingenij t fuerit negligētes: t desidia bonū nature corrūperit: ad cōparationē ei⁹ q̄ paululū tardioꝝ labore t idustria cōpensauit qō min⁹ hūit: pdūt bonū nature: t p̄miuz qō eis fuerat repromissū videt trāsire ad alios. Pōt et sic itelligi: Ei q̄ fidē hz t bonā i dño volūtatē: etiaz fiąd min⁹ vt bō i ope habuerit: dabiť a bono iudice. Qui aūt fidē nō habuerit: etiā ceteras vtutes q̄s videbaf naturaliter possidere pdet. Elegāter inq̄t: Qō videť hre auferet ab eo. q̄cq̄d enī sine fide christi ē: nō ei oz iputari q̄ male eo vs⁹ ē: hz illi q̄ etiā malo suo nature bonū tribuit. GRE. Uel q̄sq; charitatē nō hz: etiā ea que pcepisse videbaf amittit. HYLA. Nūtib⁹ etiā vsū euangelioꝝ t legis bonoꝝ redditť: nō habētib⁹ aūt fidē christi etiā qō ex lege sibi eē videbaf bonoꝝ auferet. CHRY. i bo. Seruus aūt mal⁹ nō solū dāno punit: hz etiā itolerabili pena: t cū pena accusabili denūciatiōe. Unī seqť: Et inutilē seruū eijcite i tenebras exteriores. ORI. Ubi. s. nulla illumiatio ē foris tā nec coꝛpalis: nec ē respectio dei illic: hz q̄si idignis speculatiōe dei q̄ talia peccauerūt: cōdēnanť i his q̄ exteriores tenebre appellanť. Legim⁹ etiā aliquē añ nos exponētem de tenebris abyssi q̄ ē extra mūdū: t q̄si idigni toto mūdo abyssum illā foras eiciant i q̄ sūt tenebre nemine eas illumiante. GRE. Et sic p penam i tenebras exteriores cadet: q̄ p suā culpā spōte i iteriores tenebras decidit. HIE. Quid sit aūt flet⁹ t stridoꝛ dētiū supra dixim⁹. CHRY. i bo. Uide aūt q: nō solū q̄ rapit aliena: aut q̄ mala opatur punit vltia pena: hz etiā q̄ bona nō facit. GRE. Dabēs igit intellectū curet oīno ne taceat. dabēs rex affluētiā a misericordia nō torpescat. dabēs artē q̄ regit: vsuz li li⁹ cū ꝓrio partiaf. habēs loquēdi locū apō diuitē ꝓ pauperibus itercedat. Talēti enī noie cuilibet reputabiť: qō vel minimū accipiet. ORI. Si aūt displicet tibi qō dō: si ꝓpter qō nō docuit q̄s iudicaf recordare illud apostoli: Ue mihi est: si non euangelizauero.

¶ Cū aūt uenerit filius hois i maiestate sua t oēs āgeli cū eo: tūc sedebit sup sedē maiestatis sue: t cōgregabūť añ eū oēs gētes: t sepabit eos ab iuicē: sicut pastoꝛ segregat oues ab hedis. Et statuet oues qdē a dextris: hedos aūt a sinistris. Tūc dicet rex his q̄ a dextris e⁹ erūt: Uenite benedicti p̄ris mei: possidete paratū uob regnū a cōstitutiōe mūdi. Esurini. n. t dedistis mihi māducare. Sitiui t dedistis mihi bibere. Hospes erā t collegistis me. Nud⁹ et opuistis me. Infirmus t uisitastis me. In carceꝛ erā: t uenistis ad me. Tūc rñdebūt ei iusti: dicētes: Dñe q̄n te uidim⁹ esuriētē t pauim⁹ sitiētez: t dedim⁹ tibi potū? Q̄n aūt te uidim⁹ hospitē t collegimus te aut nudū t coopuim⁹ te? Aut q̄n te uidim⁹ infirmū aut i carcere: t uenimus ad te? Et rñdēs rex dicet illi: Amē dico uobis q̄diu fecistis uni de his frib⁹ meis minimis: mihi fecistis. Tūc dicet t his q̄ a sinistris erūt: Discedite a me maledicti i ignē eternū: q̄ paratⁿ ē diabolo t angel⁹ ei⁹. Esurini. n. t nō dedistis mihi māducare. Sitiui: t ñ dedistis mihi potū. Hospes erā: t ñ collegistis me. Nud⁹ t nō opuistis me. Infirm⁹ t i carcere: t nō uisitastis me. Tūc rñdebūt ei t ipi dicētes: Dñe q̄n te uidimus esuriētē: aut sitiētē: aut hospitē: aut nudū: aut infirmū: aut i carcere: t ñ ministrauim⁹ tibi? Tūc rñdebit illis dicēs: Amē dico uob: q̄diu nō fecistis uni de minoꝛibus his: nec mihi fecistis.

RABA. ꝑ pabolas de fine mũdi: exequiē dñs modũ futuri iudicij. CHRY. i ho. Est ãt hec ps de lectabilissima: quã cõtinue ī aĩo vertẽtes cũ studio audiam⁹ ⁊ oĩ cõpũctiõe: nã ⁊ ipe christ⁹ terribiliuſ ⁊ lucidi⁹ hũc ptractat ſmonẽ. Iccirco nõ dicit de cetero: Simile factũ ẽ regnũ celoꝝ: ſz reuelate ſciꝫ oñdit dicẽs: Cũ ãt ve. fi. ho. ī maiestate ſua. HIE. ꝑ biduũ q̃dẽ paſcha factur⁹ ⁊ tradẽd⁹ cruci ⁊ illudẽd⁹ ab hoĩb⁹; recte ꝓmittit gloriã triũphãtis: vt ſecutura ſcãdala pollicitatiõis ꝓmio cõpẽſaret. Et notãdũ q̃ q̃ ī maiestate credẽd⁹ ẽ: fili⁹ homĩs ſit. AVG. ſup iohãnẽ. In forma. n. hũana videbũt eũ ipſi: videbũt ⁊ ad dexterã poſiti. In iudicio. n. appa rebit ī forma quã ex nobis accepit: ſz poſtea futurũ ẽ vt videat ī forma dei: quã ſciũt oẽs fideles. REMI. Deſtruit ãt his vbis illoꝝ erroꝛ q̃ dixerũt dñm no ī eadẽ forma ſui manere: maieſtatẽ ãt appellat diuinitatẽ q̃ eccl̃is ẽ pr̃i ⁊ ſpũi ſancto. ORI. Vel qꝛ cũ gloria huc reuerteꝛ: vt coꝛp⁹ e⁹ ſit q̃le fuit cũ trãſ figurat⁹ fuit ī mõte. ſedes ãt e⁹ aut q̃dã pfectioꝛes ſcoꝝ dicũt: de q̃b⁹ ſcriptũ ẽ: Quoniã illic ſederũt ſe des ī iudicio. aut q̃dã vtutes ãgelice: de q̃b⁹ dr̃: Siue throni ſiue dñationes. AVG. xx. de ci. dei: Pe ſcẽdit. n. cũ ãgelis: quos aduocauit de ſupnis locis ad faciẽdũ iudiciũ. Uñ dr̃: Et oẽs ãgeli e⁹ cũ eo. CHRY. ī ho. Oẽs. n. ãgeli cũ ipo aderũt: teſtãtes et ipi quãtũ admĩſtrauerũt miſſi a dño ad hoĩm ſalutẽ. AVG. de pnĩa: Uel angeloꝝ noĩe ſignificauit hoĩes q̃ cũ chriſto iudicabũt. Angeli. n. nũcij ſunt. Nũcios ãt rectiſſime accipim⁹ oẽs q̃ ſalutẽ celeſtẽ homĩb⁹ nũciauerũt. Seq̃ſ: Et ꝯgꝛe. añ eũ om. gẽ. REMI. Dis vbis va hoĩs futura demõſtrat reſurrectio. AVG. xx. de ci. dei: Dec ãt cõgregatio per miſteriũ ãgelicũ fiet: q̃bus ī pſalmo dr̃: Congregate illi ſcõs e⁹. ORI. Uel ñ localiṽ ītelligam⁹ q̃ ꝯgregabũt añ eũ oẽs gẽtes: ſz qꝛ iã nõ erũt diſperſe ī dogmatib⁹ falſis ⁊ mult] de eo. Mãifeſta enĩ fiet diuinitas chriſti: vt ñ ſolũ null⁹ iuſtoꝝ: ſz nec aliquis peccatoꝝ ignoꝛet. Nõ. n. ī aliquo loco apparebit filiꝰ dei ⁊ ī altero ñ apparebit: ſicut ipe ſm cõpatiõnẽ fulguris voluit demõſtrare: q̃diu q̃ iniq̃ nec ſe cognoſcũt nec chriſtũ: vel iuſti p ſpeculũ ī enigmate videt: tãdiu nõ ſũt ſegꝛegati boni a malis. Cũ ãt pp mãifeſtationẽ filij dei oẽs ad ītellectũ venerint ſuũ: tũc ſaluatoꝛ ſegꝛegabit bonos a malis. vñ ſeq̃ſ: Et ſepa. eos abiñ. ſic pa. ſegꝛe. oues ab hedis. Et peccatoꝛes cognoſcẽt ſua delicta: ⁊ iuſti mãifeſte vide bũt ſemĩa iuſticie ſue ad qualẽ eos pduxerĩt finez. Oues ãt dicti ſũt q̃ ſaluanẽ pp mãſuetudinẽ quam didicerũt ab eo q̃ dicit: Diſcite a me qꝛ mitis ſũ. ⁊ ꝓpter qõ vſq; ad occiſionẽ pati fuerũt vẽire imitãtes chriſtũ: q̃ ſicut ouis ad occiſionẽ duct⁹ ẽ. Hedi aũt dicũt mali: q̃ aſpa ⁊ dura ſara aſcẽdũt: ⁊ p ꝓcipicia eoꝝ incedũt. GHRY. ī ho. Uel bos vocat hedos: illos aũt oues: vt hoꝝ ifructuoſitatẽ oñdat: nullus enĩ fit ab hedis fruct⁹. Doꝝ aũt vtilitatẽ: mult⁹. n. ẽ oĩm fruct⁹: ⁊ a lana ⁊ a lacte ⁊ a fetib⁹ q̃ parturiũtur. noĩe aũt ouis ī ſcripturis diuinis ſimplicitas ⁊ inocẽtia ſolet deſignari. Pulchre ergo ī hoc loco oues electi deſignãt. HIE. Hed⁹ autez laſciuũ ẽ aĩal: ⁊ feruẽs ſemp ad coitũ: ⁊ ſemp ꝓ peccatis oſferẽt ī lege: nec dicit capꝛis q̃ poſſũt hr̃e fet⁹: ⁊ tonſe egrediunt de lauacro. CHRY. ī ho. Deinde ſegregat eos etiã ſitu. Nã ſequit: Et ſtatuet oues quidẽ a dextris: hedos aũt a ſiniſtris. ORI. Sancti. n. q̃ dextera opa opati ſũt: acceperũt ꝓ mercede ſuoꝝ dexteroꝝ dexterã regis ī q̃ reges ⁊ gloria eſt. Mali vo ꝓpter opa ſua peſſima ⁊ ſiniſtra ceciderũt ī ſiniſtrã. i. ī triſtitiã toꝛmẽtoꝝ. Seq̃tur: Tũc dicet rex eis q̃ a dextr]e⁹erũt Uẽite. vt q̃cq̃d min⁹ fuerit eis cũ pfecti⁹ vniti fuerũt chriſto: cõſequanť. Addit aũt: Benedicti patris mei. vt eminẽtia bñdictiõis eoꝝ mãifeſtet: qꝛ pri⁹ bñdicti ſũt a dño q̃ fecit celũ ⁊ terrã. RABA. Uel vocanť bñdicti q̃bus ꝓ bonis meritis debeť eterna bñdictio. Patris aũt ſui dicit eſſe regnũ: qꝛ ad eũ refert ptãtẽ regni a quo ipe rex ẽ genuit⁹. vñ p auctoritatẽ regiã q̃ ipe ſol⁹ eraltabit in die illa ꝓferet iudicij ſniam. vñ ſignãter dr̃: Tũc dicet rex. CHRY. ī ho. Nota aũt q̃ nõ dixit accipite: ſz poſſidete ſiue hereditate: ſicut familiaria bona ſiue paterna ſicut noſtra nobis antiq̃⁹ debita. vñ dicit: Para. vo. reg. a cõſti. mũdi. HIE. Dec aũt ita certa ſũt. AVG. xx. de ciui. dei: Excepto aũt illo regno de quo ī fine dicturꝰ ẽ: Poſſi. para. vo. reg. licꝫ lõge ipari mõ: etiã ꝓſens eccleſia dr̃ regnũ ei⁹ ī quo adhuc cũ hoſte cõfligit: donec veniat ad illã pacatiſſimũ regnũ vbi ſine hoſte regnabit. AVG. de pnĩa: Sz dicet aliq̃s: regnare nolo: ſufficit mihi ſaluum eẽ. ī quo ꝓmũ eos fallit: qꝛ eoꝝ nec ſal⁹ ẽ vlla quoꝝ iniq̃tas pceuerat. deide ſi ẽ aliq̃ differẽtia inter regnãtes ⁊ ñ regnãtes: oꝝ tũ vt ī vno regno ſint oẽs: ne ī hoſtiũ aut alioꝝ nũero deputenť: ⁊ ceteꝝ regnãtib⁹ ipi pereãt. Oẽs enĩ romani: romanũ regnum poſſident: q̃uis non omnes in eo regnent. CRRY. in bome. Pro quibus ergo ſancti celeſtis regni bona accipiant: manifeſtat cũ ſubditur: Eſurriui ⁊ dediſtis mihi manducare. REMI. Et notãdum q̃ in hoc loco ſex opera miſericordie a domino cõmemoꝛantur: quicunq; implere ſtuduerit: regnum a cõſtitutione mundi pꝛeparatũ electis percipere merebitur. RABA. Myſtice autẽ qui eſurientem ⁊ ſitientem iuſticiã pane verbi reficiꝫ: vel potu ſapientie refrigeraꝫ: ⁊ qui errantem per heresim vel peccatum in domum matris eccleſie recipit et qui infirmum ī fide aſſumit: vere dilectionis obſeruat iura. GRE. xxv. moraliũ: Di autem quibuſ iudex veniens in dexterã conſiſtentium dicit: Eſurriui. ⁊c. ſunt qui ex parte electoꝝ iudicantur ⁊ regnant: qui vite maculas lachrymis tergũt: qui mala pꝛecedẽtia factis ſequẽtibus redimentes quicq̃d illicitũ aliquando fecerint ab oculis iudicis elemoſynarum ſuperductione cooperiunt. Alij vero ſunt qui non iudicantur ⁊ regnãt: qui etiaꝫ pꝛecepta legis perfectionis virtute tranſcẽdunt. ORI. Dumulitatis autẽ cauſa laude beneficioꝝ ſuoꝝ indignos ſe ꝓclamãt: nõ obliti eoꝝ q̃ fecerũt. Ipe autẽ eis oñdit ſuã cõpaſſionẽ ī ſuis. vñ ſequit: Tũc reſpondebũt ei iuſti. d. Dñe q̃n te vidim⁹? RABA. Doc q̃dẽ dicũt ñ diffidẽtes de vbis dñi: ſz ſtupẽt de tanta ſublimatiõe ⁊ de maieſtatis ſue magnitudie. Uel q̃ videbiť eis puñ eẽ bonũ q̃ egerit ſm illũ apoſtoli: Nõ ſũt cõdigne paſſiões bꝰ tẽporis ad futuram gloriã q̃ reuelabiť ī nobis. Sequitur: Et reſpondẽs

Ca.xxv.

rer oi.eis: Amē oi.vo.q̄diu fe.vni de bis fra. meis: mi.fecistis. HIERO. Libera q̄dē nobis erit intel ligētia: qz in oi paupe xps pasceret: sitiēs potaret: z sic de aliis. sed ex hoc qō sequit: q̄diu fe.vni zc.nō mihi videt gnālr dixisse de paupib⁹: sz de bis q̄ pau pes spū sūt: ad quos ertēdēs manū dixerat: fratres mei sunt q̄ faciūt volūtatē pris mei. RABA. Sz si fratres ei⁹ sunt: q̄re eos mīmos vocat: pp̄ h̄ qz sūt humiles: qz paupes: qz abiecti. Nō aūt p̄ bos mona chos solū intelligit qui ad mōtes secesserūt: sz vnū quēq; fidelē: etiā si fuerit scīaris z fuerit esuriēs aut aliud hmōi vult mīe pcuratōe potiri. Frēm.n.ba ptisma facit z mysteriorū cōmunicatio. Sequit: Tūc dī.z bis qui a finist erūt: Discedite.a me male.in ig.eter. q̄ ppa.ē dia.z ang.ei⁹. ORI. Sicut iustis dixerat: venite.ita z iniustis: discedite. nā ppinq̄ sūt vbo qui seruāt dei mādatū: z vocāt vt adhuc ppinq̄ores ef ficiant. Lōge aūt ab eo sunt: si videant ei assistere qui nō faciūt mādata ipi⁹. ppter hoc audiūt: Discedite. vt qui modo vel vident eē añ eū: postea nec vi deant. Cōsiderādū est aūt qm̄ in sancto dictū ē: bñ dicti patris mei. nō aūt nūc oī: maledicti pris mei. nā benedictōis quidē ministrator est pī: maledicti onis aūt vnusquisq; sibi est auctor: qui maledictōe digna est opat⁹. Qui aūt recedūt a iesu: decidunt i ignē eternū qui alteri⁹ est generis ab hoc igne quē habem⁹ in vsu. Null⁹ enī ignis inter boies ē etern⁹ sed nec mīri tpis. Et cōsidera qm̄ regnū quidē non angelis ppatū dicit: Ignē aūt eternū diabolo z an gelis eius. quia q̄dū ad se boies nō ad pditōez crea uit: peccātes aūt cōiungūt se diabolo: vt sicut q̄ sal uant sanctis angelis coequāt: sic qui peūt diaboli angelis cōparāt. AVG. xxi. de ci. dei: Et hoc autē patet q̄ idē ignis erit boim supplicio attributus et demonū. si aūt erit corpalis tactu noxius: vt eo pos sint corpora cruciari: quō in eo erit pena spirituz malignoz: nisi qz sunt quedā demonib⁹ corpa: sicut quibusdā visus est ex isto aere crasso z humido. Si aūt aliquis nulla habere demones corpa asserat: ñ est de hac re cōtentiosa disputatōe certandū. Cur enī nō dicam⁹ q̄z uis miris tamē veris modis etiam spirit⁹ incorporeos posse pena corpis ignis affligi Si spiritus boim etiā ipsi pfecto incorporei z nūc potuerūt cōcludi corpalib⁹ mēbris: z tūc poterunt corporū suorū vīculis insolubiliter alligari: Adhe rebūt ergo demones lz incorpei corpalib⁹ ignibus cruciādi: accipiētes ex ignib⁹ penā: nō dātes ignib⁹ vitā. Ignis aūt ille corpor⁹ erit: z cruciabit hmōi corpa cū spiritib⁹: demones aūt spūs sine corpibus. ORI. Uel forsitan ignis ille talis substātia est vt inuisibilia cōburat: ipe inuisibilis cōstitutus: sm q̄ ait apl's: Que videt tempalia sunt: que autē nō vi dentur eterna. Ne autē mireris audiēs esse inuisi bilem ignē z puniētem: cū videas interi⁹ calorē hōi bus accidētem: z nō mediocriter cruciātē. Sequit Esurini enī z nō de.mi.mā. scriptum est ad fideles: Uos estis corp⁹ christi. sicut ergo aīa habitās ī cor pore cū nō esuriat q̄tū ad suā substātiā spiritalem: esurit tamē corpis cibū: quia copulata ē corpi suo: sic z saluator patit̄ que patit̄ corp⁹ ei⁹ eccl'ia: cum sit ipe impassibilis. Et h̄ cōsidera: qz loquēs ad iustos p̄ singulas spēs eorū beneficia dinumerat. Ad iniu stos aūt p̄scindēs narratōnem adunauit vtrūq; di cens: Infir. fui z incar. z nō visi. me: qm̄ misericordis iudicis erat benefacta quidē hoīm largi⁹ predicare z ampliare: malefacta aūt eorū trāsitorie memorari z abbreuiare. CHRY. in ho. Intuere aūt qz nō ī vno tm̄ vel duob⁹ sed in oīb⁹ miam deseruerūt. nō enī esuriētē solū nō cibauerūt: sz neq; q̄ leui⁹ erat infirmū visitauerūt. Et vide qualit̄ leuia iniūgit: nō enī dixit: In carcere erā: z nō eripuist me. infirm⁹ erā: z nō curastis me: sed nō visitastis: z nō venist ad me. In esuriēdo etiā nō p̄ciosam petit mēsam: sz necessariū cibū. Oia ergo sufficiētia sunt ad penaz p̄mo quidē facilitas petitōis: panis enī erat. secun do miseria eius qui petebat: paup enim erat. tertio cōpassio nāe: hō enī erat. quarto desideriū, pmissio nis: regnū enī pmisit. quīto dignitas ei⁹ qui accipie bat: de⁹ enī erat qui p pauperes accipiebat. sexto su pabūdātia honoris: qm̄ dignat⁹ est ab hōib⁹ accipe septimo iusticia datōnis: ex suis enī a nobis acci pit: sed cōtra vniuersa hec boies p auariciā excecāt GRE. xxv. moza. Isti autē q̄bus hoc dī: sunt ma li fideles q̄ iudicātur z pereūt. nō enī eorū tūc cau sa discutitur, q̄ ad cōspectū districti iudicis iam cū dānatōe sue infidelitatis accedūt. pfessiōe vero fidei retinētes: sed pfessiōis opera nō habētes redarguū tur vt pereāt. Isti enī saltem verba iudic audiūt: q̄a eius fidei saltem verba tenuerūt. Illi dānatōne sua eīni iudicis nec verba suscipiūt: qz ei⁹ reuerētiā nec vboten⁹ seruare voluerūt: nā z princeps frenaz rēpub. regēs: alr punit ciuē interi⁹ deliquētē: atq; alr hostē exteri⁹ rebellātē: in illo.n. iura sua cōsulit cōtra hostē vo bellū mouet: z de pena ei⁹ q̄d lex hē at nō requirit. CHRY. in ho. Uerbis aūt iudicis re darguti: cū māsuetudine loquūt. Sequit. n. Tūc rn̄. ei z ipi dī. Dñe qn̄ te vidim⁹? ORI. Cōsidera qm̄ iu sti īmorāt in vnoquoq; vbo: iniusti aūt nō ita p fin gla sz cursim dicūt: qm̄ ppuz ē iustoz brīfcā sua rela ta sibi in facie diligēter z p singula refutare cā hūi litatis. maloz aūt boīm ē cl'pas suas ac excusatōis cā aut nullas eē oñdere: aut leues z paucas: sz z rn̄ sio xp̄i bipm signat. vn̄ sequit: Tunc rn̄. il. dī. Amē dī. vo. Uolēs.n. iustoz brīfacta oñdere grādia: pctōrz aūt cl'pas nō grādes: ad iustos q̄dē dicit: Ex eo qō feci⁹tis vni ex mīmis meis frīb⁹. ad iniustos aūt nō adiecit frīb⁹: reuera.n. frēs ei⁹ sūt q̄ pfecti sunt. Gra ti⁹ est aūt apud deū op⁹ bonū qō fit a sanctioribus q̄z in minus sanctī: z leuior culpa ē negligere mīn⁹ scōs q̄z sanctiores. AVG. xx. de ci. dei: Tūc aūt ō nouissimo iudicio agit̄ qm̄ xp̄s de celo vētur⁹ est: vi uos z mortuos iudicatur⁹: h̄ diuini iudicij vltimuz dicim⁹. i. nouissimū tp̄s. nā p quot dies istud iudi ciū, ptēdat incertū ē: sz scpturaz scāz more dies pōi solet p tpe. Jō aūt dicim⁹ vltimū iudiciū vel nouis simū: qz z nūc iudicat: z ab hūani generis initio iudi cauit: a ligno vite sepās p̄mos boīes z angel's peccā tib⁹ nō pcēs. In illo aūt finali iudicio sil'z boīes z angeli iudicabūt: fiet.n. vtute diuina vt cuiq; opa sua l' bona l' mala cūcta ī mēoriā reuocēt: z mentis intuitu mira celeritate cernāt: vt accuset vel excu set scientia consciam.

Et ibunt hi in supplicīū eternū:

iusti autē in uitam eternā.

AVG.de fide ⁊ opib⁹: Nōnulli seipos seducūt dicētes ignē eternū nō dictū ipam penā eternā. Doc,p uidēs dns sniam suā ita ꝯclusit dicēs: Et ibūt hi in sup.eter.iusti vo in vi.eē. ORI. Attēde qm cū pus diriſſet: Uenite bñdicti.deide: Diſcedite maledicti. ꝓpterea q ꝓpuz boni dei ē pmū recozdari bñfacta bonoꝝ q malefacta maloꝝ:ḃ pus noīat penā:dei/de vitā bonoꝝ:vt pmū q timoris sūt euitem⁹ mala: postea q bonoris sunt appetam⁹ bona GRE.xxv. moza. Si g tāta pena mulctaī q nō dediſſe ꝯuicit q pena feriēd⁹ē q redarguit abſtuliſſe aliēa: AVG. xix.de ci.dei: Est aūt vita eterna sūmū bonū nīm ⁊ ci/nis ciuitat⁹dei:de q⁹ fine dic aplṡ: Finē vo vitā eter/nā. Sz rurſus qz vita eterna ab his q familiaritatē ñ bñt cū scpturis sanct⁹: põt accipi etiā ī vita malorū pp aīe īmortalitatē:l pp ītermiabiles penas ipioꝝ ꝓfecto finis ciuitatis b⁹ in quo sūmū bēbit bonū:l pax in vita eterna l vita eterna in pace dicēd⁹est vt ab oīb⁹ poſſit itelligi. AVG.i.de tri. Qō.n. dixit dns famulo suo moyſi: Ego su q su. B ꝺtēplabimur cū vi uem⁹ in eternū. Ita.n.dns ait: Hec ē vita eterna: vt co/gnoscāt te vez deū. Nec.n.nobis ꝺtēplatio ꝓmittit actionū oīm finis:atq eterna pfectio gaudioꝝ:de q dic iohes: Uidebim⁹eū ſicuti ē. HIE. Prudēs āt lector intēde qm ⁊ ſupplicia eterna sūt: ⁊ vita ꝓpetua metū deiceps nō bēat ruinaz. GRE.xxxiij.moza. At īquiūt iō peccātib⁹minat⁹ē vt eos a pctis cōpe/sceret.qb⁹rñdem⁹q recte dicerent:ſi iuder iuſt⁹nō coꝛda hoīm:ſz facta pēsaret. Ad diſtricti g iudicis inſticiā ptinz:vt nūq careāt ſupplicio quoꝝ mēs ī hac vita nūq voluit carere pctō. AVG. Nulli⁹ etiā legis iusticia attēdit:vt tāta moza tpis q ſq puniaī: q ta vnde puniret admiſit. Null⁹.n.extitit q cēseret taz cito nocētiū finiēda eē tormēta: q cito factū ē ho/micidiū l adulteriū. Qui vo ꝓ aliquo grādi crimine morte mlctaī:nūqd moza q occidit ei⁹ ſuppliciū le ges exiſtimāt:⁊ nō q eū in sempiternū auferāt a ſocie/tate viuētiū: Jā vo dānū:ignominia:exiliū:fuitus cū plerūq sic inſtigūt vt nulla venia relaxēt: nōne ꝓ b⁹vite mō ſilia penis videt eternis: Jō q̄ppe eterna eē nō pōt:qz nec ipa vita q bis plectit pozrigit in eē nū. Sz īquiūt: Quō g vez ē qō ait xps: Jn q mēſu/ra mēſi fuerit⁹:remetiet vobis: ſi tpale pctū ſuppli/cio punit eternō:nec attēdūt vt pp eq̄le tpis ſpaciuz: ſz pp vicissitudinē mali.i.vt q mala fecerit mala pa tiaī eadē dictā mēſurā fuiſſe. Fact⁹ē autē hō malo dign⁹eternō:q ḃ in ſe remit bonū qō eē posſz ī eternū GRE.xxxv.moza. At īquiūt: Null⁹iuſt⁹crudelita tib⁹paſcit:⁊ delinquēt ſu⁹a iuſto dño iccirco cedi ꝑcipit:vt a negcia corrigaī. Jniq āt gehēne ignib⁹ traditi:quo fine ſp ardebūt: Quib⁹rñdem⁹:q oīpo tēs de⁹qz pi⁹ē miſoꝝ cruciatu ñ paſcit: qz āt iuſt⁹ ē:ab īquoꝝ vltōe ñ ſedaī:⁊ tñ ad aliq̄d iq̄ ſp ꝺcre/māt:vt.l.iusti tāto ī eternū mag⁹oinine gre obitores ſe eſſe cogſcāt:q̄to in eternū mala puniri ꝺſpiciūt:q ei⁹adiutorio vitare potuerāt. AVG.xxi.lib.de ci. dei: Sz nullū ē iquiūt corp⁹q̄ dolere poſſit: mori nō poſſit. Neceſſe ē āt vt viuat dolēs: nō ē neceſſe vt occidat dolor:qz nec corpa ista mortalia oīs do/lor occidit. Et vt dolor aliqs poſſit occidere illa ci ē:qm sic ꝺnexa ē aīa huic corpi: vt sūmis doloꝝ cedat atq diſcedat. tūc aūt tali corpi aia ⁊ eo ꝺne/ctit mō vt illō vīculū nullo dolore vincat. nō g tūc nulla:ſz sempiterna mors erit: qm nec viuere aīa poſit deū nō bñdo:nec doloꝝ corpis carere morīēdo. Jnē hmōi āt eternitatē ſupplicij negātes:miſericordi or fuit orīgenes q ⁊ ipm diabolū ⁊ angelos eius p grauioza p merit⁹⁊ diuturna ſupplicia ex ill⁹ cruci/atib⁹eruēdos ⁊ ſociādos sanct⁹āgel credidit. Sz il lū pp ḃ ⁊ pp alia nōnulla non īmerito reprobauit eccl̄ia:qz ⁊ ḃ q miſericors videat amiſit faciēdo re ras mias q̄b⁹penas luerēt:⁊ falſas bñtudinēs i q̄b⁹ ſecurū ⁊ sempiternū gaudiū nō bñnt. Loge aūt alr ali oꝝ mia ab hūano erat affectu:q boim illo iudicio vānatoꝝ mias tpales:hoiz vo q l citi⁹vl tardi⁹ibe rāt eternā felicitatē putāt. Cur āt hec mia ad vniuer ſā nām manat hūanā:⁊ cū ad āgelicā vētuz fuerit: moꝝ areſcit. GRE.xxxij.moz⁹. At īquiūt: Ubi ē q ſci sūt:ſi p īimic⁹ſuis quos tūc ardere viderit: ñ coꝛ būt:⁊ Orāt q̄dē p īimicis ſuis eo tpe quo pōt ad fru ctuoſā pniam eoꝝ coꝛda ꝟuertere: quō ergo tūc o/rabit p illis q ia⁹nullaten⁹pōt ab īiqtate ꝺmutare AVG.xxi.de ci.dei: Jtē sūt alij ab eterno ſupplicio liberatōez nō oīb⁹bōib⁹ ꝓmittētes: ſz trīmō rpi ba ptiſmate ablut⁹⁊:q pticipes ſūt corpis ei⁹quōlibz ve/xerīt:pp illō q̄ō ait dns: Si q̄s māducauerit er hoc pane:nō morīet ī eternū. Jtē sūt q nō oīb⁹bñtib⁹ rpi ſacmētū nō solū catholic⁹⁊q̄tuis male viuētib⁹ hoc pollicēt:q nō solū ſacmēto ſz reipa māducauerunt corp⁹ xpi:ī corpe ei⁹q̄ō ē eccl̄ia ꝺstituti: et ſi poſtea ī aliquā hereſiz l ī gētiliū idolatriā fuerīt lapſi. Siet āt q pp id qō ſcptū ē: Qui pſeuerauerit vsq ī finē ḃ ſalu⁹erit:nō niſi ī catholica eccl̄ia pſeuerātib⁹ ḃ p/mittūt:q merito fūdamēti.i.fidei p ignē saluēt: q⁹ igne ī vltio iudicio puniēt mali. Sz oīb⁹bis ꝺdicat aplṡ dicēs: Manifesta sūt opa carnis q sūt īmūdicia fornicatio ⁊ bis ſilia q ꝑdico vobis: qm q tlia agūt regnū dei nō poſſidebūt. Siqs āt tpalia ī corde ſuo ꝓpōit xpo:⁊ videat bñe fidē xpi: nō ē tñ i eo fūda/mētū xps cui alia ꝓponūt:q̄tomag⁹ſi omittat illa/cita:nō ꝓpoſuiſſe ſz postpoſuiſſe xpm ꝺuicit. Lege etiā quoſdā putare eos ſolū arſuros illi⁹ eternitate ſupplicij:q p pctis dignas elemoſynas facere negli/gūt:iō iudicē ipm noluiſſe exiſtimāt aliō ꝺmēoꝝ ſe eē dictuz niſi elemoſynas siue factas siue ñ fcās. Sz q oigne p pctis ſuis elemoſynas fac: pus eas fa cere īcipit a ſeipo:indignū ē.n.vt ipe ſibi nō faciat q fac ī prīm cū audiat dicētē deū: Diliges prīz tuū ſic teipm. Jtēq audiat: Manifere aīe tue placēs deo Hāc elemoſynā.i.vt deo placeat non faciēs aīe tue quō dignas p pctis ſuis facere elemoſynas dicēs ē: Propter hō g elemoſyne faciēde sūt:vt cū ꝺpec/rit⁹ pctis depcamur exaudiamur: nō vt i eis pſeue/rātes licētiā malefaciēdi nos p elemoſynas ꝺparē credam⁹. Jō āt dns a dextis elemoſynas ab eis fcās ī ſiniſtr⁹nō fcās ſe iputatuz eē pdicit: vt hīc oīdem q̄tū valēt elemoſyne ad pōza delēda: ñ ad ꝑpetua impune ꝺmittēda peccata. ORIG. Ul ñ vni⁹ hñ

iustície spēs remunerakſiē existímāt multi. In qli/buscūqꝫ.n.causis mādatū xpi qs fecerit:xpꝫ cibat ꝛ potat q fideliū iustíciā ꝛ vitatē manducat ꝛ bibit. Jté xpo algēti terim⁹ vestimētū accipiētes sapiētie tertura:aō vt p doctrinā aliquos doceam⁹ꝛ īdua m⁹ eos viscera mie. Qñ ꝛ ppam⁹ cor nr̄m diuerſ virtutib⁹ ad receptaculū ei⁹ l illoꝝ q̄ sūt ipi⁹:ipm pegri nātē suscipim⁹ in domū pectoris nr̄i. Jtē cū frēs in firmū siue in fide siue i bono ope visitauerim⁹: aut p doctrinā aut increpatōes: aut p solatōem ipꝫ xpꝫ visitam⁹. Deide oē qō h̄ ē:carcer ē xpi ꝛ eoꝝ q̄ sunt ei⁹ q̄ sūt i h̄ mūdo vegētes:qsi ēt i carcere nāe necessitate cōstricti. Cū ergo bonū op⁹ in eis fecerimus: visitam⁹ eos in carcere ꝛ xpm in eis. ¶ La.XXVI.

Et factū ē cū cōsūmasset ie sus sermōes hos oēs:dixit discipul' suis: Scitis q2 p⁹ biduū pascha fiet: ꝛ filius hois tradetur ut crucifigat.

¶ HYLA. P⁹ admonē quo vētur se dñs in reditu: claritat⁊ oñderat:nūc passurū eē se admonet:vt sac mētū cruc⁊admixtū eē glie ēnitat⁊ cognoscerēt. vñ dr̄ Fa.ē cū ꝺsū.ie.f.hos oēs ¶ RAB. de ꝺsumatōe scī ꝛ de die iudicii: Uel q2 ab initio euāgelij vsqꝫ ad passionē oīa faciēdo ꝛ pdicādo ꝺpleuerat ¶ ORI. Nō simplr aūt dixit oēs:ſ hos oēs.adhuc.n.oportebat eū etiā alios loq̄ sermōes pulsq̄ traderet. Dixit discipulis:Sci.q2 p⁹bi.pas.fiet. ¶ RAB. Sic ex ioānis narratōe colligit:añ sex dies pasche vēit iesus ī bethaniā:inde vēit hierl̄z sedēs sup asellū: postea gerunt ea q̄ narrāt hierosolymis gesta. Ex illo g̃ die q⁹ vēit in bethaniā:itelligim⁹ ꝺsūmatū q̄drīduū: vt occurreret dies añ biduū pasche. Hoc āt inē pascha ꝛ azima dīstat:q⁹ pascha ipe sol⁹ dies appellat⁊ī q⁹ agn⁹ dei occidebat ad vespā: h̄ ē.xiiij.lūa p̄mi mēſ.xv.āt luna qñ egressus ē pp̄l's de egypto succedebat festi vitas azimoꝝ:vex euāgeliste vnū p alīo pōere solēt ¶ HIE. Pascha aūt qō hebraice dr̄ phase:nō a passione vt plerīq̄ arbitrāt:ſ a trānsitu noiat⁊ eo q⁹ exterminatoꝝ vidēs sanguinē ī foris⁹ israēlitarū ptrānsierit: nec pmsserit eos: vel ispe oñs p̄bēs auxilium pp̄lo suo desup ābulauerit. ¶ REMI. Siue q2 auxiliante dño pp̄l's israēlitic⁹ liberat⁹ ab egyptiaca seruitute trānsiuit ad libertatē. ¶ ORI. Nō aūt dixit: P⁹biduꝫ pascha erit aut vēiet:ne oñderet illō pascha futurū qō fieri solebat sm legē:ſ pascha fiet: h̄ ē q̄le nūq̄ factū fuerat. ¶ REMI. Mystice.n.pascha dr̄: siue q2 ea die xp̄s trānsiuit de mūdo ad p̄ēm:de corrupti one ad incorruptōem:de morte ad vitā. Siue q2 sanguine trānsitu a demōiaca seruitute mūdū redemit.

¶ HIE. P⁹duos etiā dies clarissimi lumīs veter⁊ ꝛ noui testī:vex p mūdo celebrat⁊ pascha.trānsit⁹ ēt nr̄ .i.phase ita celebrat⁊ si trena dimittētes ad celestia festinem⁹. ¶ ORI. Predic aūt discipul' se tradēdū cū subdit:Et fi.ho.tra.vt crucifig. P⁹emuniēs eos ne pusq̄ audiāt q̄ fuerāt futura:subito videntes tradi mgr̄m ad crucē obstupescāt.iō aūt ip̄sonal'r posuit Tradet⁊:q2 de⁹ tradidit eū pp̄ mīaz circa gen⁹ humanū: Judas pp̄ auariciā:sacerdotes pp̄ iuidiā:diabolus ppē tiorē:ne auelleret de māu ei⁹ gen⁹ hūanū p doctrinā ipi⁹ ñ aduertēs qñ magꝭ fuerat eripiendū genus humanū per mortē ipsius: q̄s eruptū fuerat per doctrinā ꝛ miracula.

Tūc ꝯgregati sūt principes sacerdotū:ꝛ seniores ppli i atriū principis sacerdotū:q̄ dicebat cayphas: ꝛ cōsiliū fecerūt ut ihesum dolo tenerēt ꝛ occiderēt. Dicebat aūt: Nō in die festo:ne forte tumult⁹ fiat in pp̄lo.

¶ GLO. Ondit euāgelista appatū ꝛ machinatōes dñice passiōis quā xp̄s pnūciauerat.vñ dic:Tūc cōgre.sūt pn.sa. ¶ REMI. Qō aūt dic Tūc:supioribus vbis ꝺnūgit.i.anq̄ pascha celebraret. ¶ ORI. Non āt veri sacerdotes ꝛ seniores illi⁹q̄ videbat pp̄l's dei vere āt erat populus gomorre nō itelligētes summū sacerdotē dei insidiati sūt ei.ꝛ nō cogn̄scētes p⁹ mogenitū vniuerse creature etiā seniorē oīb⁹ filiati sūt ꝺ eū. ¶ CHRY. i ho. Jniq̄ vo negocia tētātes ad principē sacerdotū vēiūt:inde volētes ptātē accipe vñ,phiber⁊ oportebat. Multi āt erāt tūc principes sacerdotū: ler vo vnū eē volebat. vñ mānifestū ē q⁹ iudaica dissolutio accipiebat principiū. Moyses.n. vnū principē sacerdotū eē iussit: ꝛ eo mortuo alter fieri:postea vo annui facti sūt. Eos igit⁊ ait hic principes sacerdotū:q̄ de principib⁹ sacerdotū erāt. ¶ REMI. Cōdēnāt āt isti ꝛ q2 ꝺdēnati sūt:ꝛ q2 principes ꝛ sacerdotes fuerūt.quo.n.plēs ad pagendū aliqō malū ꝺueniūt: ꝛ quo sublimiores ꝛ nobiliores fuerīt:eo deteri⁹ br̄ malū qō ꝺmittit⁊:ꝛ eo maior pena illi⁹ ppaī. Ad oñdēdā aūt dñi simplicitatē ꝛ īnocētiā addit euāgelista:Ut iesū do.te.ꝛ occi. Jn q⁹ enī nullā mort⁊cām inuenire poterāt:ꝺsiliū fecerūt vt dolo tenerēt ꝛ occiderēt. ¶ CHRY. in ho. Cōsiliati sūt g̃ vt tenerēt eū occlte ꝛ iterimerēt: formidabāt aūt pp̄lm:iōꝝ expectabāt festiuitatē pterire. ppter qō seq̄t:Dice.au.nō in di.festo. Diabol⁹.n.nolebat ī pascha xp̄m pati:vt nō mānifestā ei⁹ ꝺstitueret passionē. Principes aūt sacerdotū nō ea q̄ dei sūt timuerūt:ne.ſ.pctō in h̄ tpe pacto maior ei⁹ inq̄natio fieret:ſ vbiq̄ q̄ būana sūt cogitabāt.vñ seq̄t:Ne forte tumlt.fi.in pp̄lo. ¶ ORI. Propter diuersa studia pp̄li diligēt⁊xp̄m ꝛ odiēt⁊:credēt⁊ ꝛ nō credent⁊.

¶ LEO pa.in f.de pas. Prouidētib⁹ g̃ principib⁹ ne in scō die tumlt⁹ oriret: nō festiuitati sed facinori studebāt.seditōes.n.turbaꝝ fieri in pcipua solennitate metuebāt:nō vt pp̄l's nō peccaret: ſ ne chr̄ist⁹ euaderet. ¶ CHRY. in ho. Ez tñ furore feruētes immutati sunt a suo ꝺsilio. qa.n.traditorē inuenerūt: ī ipa festiuitate xp̄m occiderūt. ¶ LEO pa. in ser. de pas. Diuino aūt intelligim⁹ dispositū fuisse cōsilio: vt iudeoꝝ principes q̄ seuiēdi in xp̄m occasiōes sepe q̄sierāt: nō nisi in solēnitate paschali exercēdi furoris sui accipēt ptātē. Oportebat.n. vt mānifesto ip̄le rent⁊ effectu:q̄ diu figurato fuerāt pmissa mysterio vt ouē significatiuā vera remoueret ouis:ꝛ vno expleret⁊ sacrificio variarū differētia victimarū. Ut g̃ vmbre cederēt corpi:ꝛ cessarēt imagines sub pūtia veritatis:hostia in hostiā trānsīt: sanguine sanguis auferet⁊:ꝛ legalis festiuitas dū mutāt⁊ implet⁊.

Cū aūt eēt ihesus in bethania in domo simōis leprosi: accessit ad eū mulier hñs alabastrū unguēti pcio si: & effudit sup caput ipius recumbentis. Videntes autem discipuli: indignati sūt dicētes: Ut qd pditio hec? Potuit.n.istō uenūdari mlto & dari paupib⁹. Sciēs aūt ihesus ait illis: Quid molesti estis huic mlieri Op⁹.n.bonū opata ē in me. Nam sp paupes hētis uobiscū: me aūt nō sp habebitis. Mittēs.n.hec unguētū hoc in corp⁹ meū: ad sepeliendū me fecit. Amen dico uob: ubicūqz pdicatum fuerit hoc euangeliū in toto mundo dicetur: & qd hec fecit in me memoriaz eius.

GLO. Ostēso ꝯsilio ꝑncipū de christi occisione vult exeq euāgelista ꝯpletōem ei⁹: oñdēs q̄lr iudas hūit cōuētōem cū iudeis vt christū traderet: sz ꝑus cāz pditōis ꝑmittit. Doluit.n.qz nō erat venūdatuz unguētū: qō mlr sup caput christi effudit: vt ō pcio aliqd tolleret. vñ voluit ℔ dānū pditōne mgri recō pēsare. Dic g̃: Cū au.es.ie. in betha. in do. si. leprosi.

HIE. Nō q leprosus illo tpe pmaneret: sz qz ātea leprosus: postea a saluatore mūdat⁹ē: noīe pstīo p manēte vt vt⁹ curāt⁹ appeat. Seq̃: Ecce. ad eū mulha. ala. vn. ꝑcios. RABA. Est aūt alabastrū gen⁹ marmoris cādidi variis coloꝛib⁹ intīcti: qō ad vasa unguētaria cauare solēt: eo q optīe suare ea incorrupta dicat. HIE. Alij aūt euāgelista ꝑ alabastro unguēti ꝑcios nardū pistic̄ posuit: ℔ ē vex & absq̄ dolo. RA. Pistis.n.grece latine oī fides: vñ pisti cū. i. fidele. Erat.n.illō unguētū fidele. i. pux & non adulteratū. Seq̃: Et effu. su. ca. ip. recūbēt. ORI. Fortitā q̄s diceret q̄tuoꝛ fuisse mulieres de q̄b⁹ scri pserūt euāgeliste. Ego aūt magꝭ ꝓsētio tres fuisse: et vnā q̄dē de q̄ scpserūt matthe⁹ & marc⁹: alīaz aūt ō q̄ scpsit lucas: aliā de q̄ scpsit iohānes. HIE. Neō .n. putz eādē eē q̄ sup caput unguētū: & q̄ sup pedes effudit. Illa.n.lachrymis lauit: & crine terfit: & mālfeste meretrix appellat. De hac āt nihil tale scptū ē nec.n. poterat stati capite oñi mereꝛ digna fieri.

AMB. sup luc̄: Pōt g̃ nō eadē eē: ne sibi ꝺria di xisse euāgeliste videat. Pōt etiā qō meriti & tpis diuersitate dissolui: vt adhuc illa peccaꝛ sit: iā ista p fectioꝛ. CHRY. i ho. Et sz ℔ apō tres euāgelistas ,s. matthēū marcū & lucā vna & eadē eē videt. Nō āt absq̄ rōne lep simōis mēinit euāgelista: sz vt oñdat vñ fiduciā sumēs ℔ mlr accessit ad xp̄m. qz. n. lepza īmūda passio eē videbat: videl q ies⁹ illū hoiez curauerat apō quē māebat: ꝺfidit q & aīe⁹ ei⁹ īmundiciā facile expurgabit. & alīs mulierib⁹ ꝑ curatōe coꝛpis ad xp̄m accedētib⁹ sola ipa hōis gra ad xp̄z accessit: & ꝓꝓ aīe curatōem: cū nihil i coꝛpe infirmū hꝛet. Quapp marīe aliqs eādē admirari ꝺz. Apō iohānē āt nō ē eadē mlr: sz alīa q̄dā mirabil⁹ lazari soroꝛ. ORI. Qñ matthe⁹ q̄dē & marc⁹ i domo simonis leprosi ℔ factū exponūt: iohes aūt q vēit ihesus vbi erat lazar⁹ & nō simō: sz maria & martha mīstrabat. Adhuc ꝺm iohem añ ser dies pasche vēit in bethaniā: qñ fecerūt ei cenā maria & martha: ℔ āt q̄ recūbit i domo simōis: p⁹biduū pascha erat futuꝝ. Et apō matthēū & marcū discipuli indignāt⁹ er bono ꝓposito: apō iohem āt sol⁹ iudas furādi affectu apō lucā āt murmurat nēo. GRE. in ho. Uel ocēdū q hāc eādē quā lucas peccatrīcē mlierē: iohes mariā noīat. AVG. de cō. euā. Lucas āt q̄uis fide factū ꝺmēoꝛet eiqz qō ℔ oꝛ: nomēqz ꝺticat ei⁹ apō quē ꝺtinuabat dōs: nā & ipm simonē dicit: tū q: nō ē ꝺ nām vel moꝛē vnū nomē hre duos hoiēs: poti⁹ credibile ē fuisse aliū hoiem simonē nō lepꝛosū in cui⁹ domo hec i bethania gerebāt. Nihil igit aliud arbitroꝛ: nisi q nō q̄dē aliā fuisse mlierē q peccatrīcē accessit ad pedes iesu: sz eādē mariā bis ℔ fecisse semel. s. qō lucas narrauit. nā & iohes mariā cōmēdās ꝺmēoꝛauit añq̄z veniret i bethaniā: Erat utiq̄ languēs lazar⁹ i bethania de castello marie & marthe soroꝛis ei⁹. Maria āt erat q̄ vnxit dōm vngueto & exterſit pepes ei⁹ capillis suis. iā itaqz ℔ maria fecerat. Qō aūt in bethania rursus fecit: aliō ē qō ad luce narratōem nō ptinet: sz piē narrat a ꝺb⁹: iohe. s. matheo: & marco. q aūt mattheus & marc⁹ caput dōi vnguento illo pfusū dicūt: iohes aūt pedes oī dicit nō eē ꝺsū: si accipiam⁹ nō solū caput: sz & pedes dōi pfudisse mlierē: nisi forte qñ marc⁹ fracto alabastro pfusuz caput ꝺmēoꝛat. tā q̄sq̄ calūniosus ē vt aliqd in vase fracto neget remanere potuisse oī etiā pedes dōi pfūderet. Ille aūt q̄ sic calūniat: pius accipiat pfusos pedes añq̄z illō fractū eēt vt i integro remaneret vñ etiā caput pfunderet: vbi fractura illa totū effuderat. AVG. ō doc. chri. Neqz ullo modo q̄sq̄z fieri crediderit dōi pedes ita vngui to p̄cioso a mliere pfusos vt luxurioso⁹ & neq̄z bonū solēt. In oīb⁹.n. talib⁹ nō vsus reꝛ: sz libido vtēt⁹ i cl'pa ē. Quisq̄s.n. reb⁹ sic vtit: vt metas ꝺsuetudīs bōꝝ inē quos vsus excedat: aut aliqd significat aut flagitiosius ē. Itaqz qō i aliis ꝓnis plerqz flagitiū ē: i diuina vl' ꝓphetica ꝓna magnū cuiusdā rei signū ē. Odoꝛ.n. bon⁹ fama bona ē: qua q̄sq̄ bone vite opib⁹ habuerit: dō vestigia xp̄i seq̃t: qi pedes ei⁹ p̄ciosissimo odoꝛe pfūdit. AVG. de cō. euā. Sz ℔ videri pōt esse ꝺsū qō matthe⁹ & marc⁹ posteā q̄ dixerūt pascha p⁹biduū futuꝝ: deide ꝺmēoꝛauerit q erat ies⁹ i bethania: vbi de vngueto eadē narratur iohes dic̄: Ante sex dies pasche. sz q ita mouēt: ni itelligūt matthēū & marcū illō qō i bethania ō unguēto factū erat recapitulādo posuisse. Nō.n. q̄sq̄ eoꝛ cū dixisz p⁹biduū pascha futurū: sic adiūxit vt diceret: p⁹ hec cū eēt bethanie. CHRY. i ho. Sz qz discipli audierāt mgr̄m dicētē: Meaz volo & nō sacrificiū. apō se cogitabāt: Si holocaustā nō accptat: mltomin⁹ olei hmōi vsū. vñ seq̃: Uidētes aūt ē discipuli indignati sunt dicētes: Ut qd perditio hec? potuit enī istud venūdari ml. & dari paup⁹.

HIE. Scio quosdā hūc locū calūniari: q̄re iohes iudā solū dixerit ꝺtristatū: eo q loculoꝛ tenueritꝭ

fur ab initio fuerit: ꝛ matthe⁹ scribat oēs discipl'os indignatos: nesciētes tropū q̄ vocat' synodoche: q̄ ꝛ p multi⁊ vn⁹: ꝛ p vno multi soleāt appellari. nā et paul⁹ in epla ad hebꝛeos dicit: Secti sunt: cū vnuꝫ trimodo. l. ysaiā sectū autumet. AVG. de cō. euā. Pōt etiā intelligi q̄ ꝛ alij discipuli aut senserūt ꝟ: aut direrūt: aut eis iuda dicēte psuasū sit: atq; oīm volūtatē matthe⁹ ꝛ marc⁹ etiā ꝟbis exp̄serit. sed iuꝺas ꝓpterea direrat q̄ fur erat: ceteri vo pp paupū curā. Johes aūt de solo illo id cōmemoꝛare voluit cui⁹ ex hac occasiōe furādi ꝺsuetudinē credidit imi tādā. CHRY. in ho. Discipuli g̃ ita existimabāt: ſz oīs mētē mulier⁊ videꝫ pmittit. ml'ta. n. erat ei⁹ reli gio ꝛ ineffabile studiū: iccirco ꝺdescēdēs ꝺcessit su p capuſ suū vnguēto effūdi. Sicut. n. p̄ ei⁹ odoꝛem victime ꝛ fumū patiebat': ita ꝛ chriſt⁹ mulierē deuo te vngētē. ei⁹ discipuli mētē nesciebāt q̄relā faciēn tes. vñ seq̄t: Sciēs aūt iesus ait il. Quid mo. es. huic mulieri? REMI. Per qō apte ostēdit q̄ apl'i q̄d molestē locuti fuerāt aduersus eā. Pulchꝛe aūt sub dit: Op⁹ bo. opa. ē in me. Ac si di. Nō est ꝓditio vn guēti sic vos dicit⁊: ſz op⁹ bonū. i. pietat⁊ ꝛ deuotōis ablequiū. CHRY. i ho. Ideo aūt nō simpl'r dixit: Bonū op⁹ opata ē in me. ſz p̄us posuit: Quid mole sti estis huic mulieri? erudiēs nos: qōcūq; gerē bo nū a quocūq; ꝛsi nō valde diligēter factū fuerit: su scipe ꝛ augere ꝛ fouere ꝛ nō ex p̄n⁹ oēm diligentiā exp̄ere. Quisq; n. eū interrogasset añq; fecisset hoc mulier: nō mādasset ꝟ fieri: ſz p⁹ effusū vnguētū nō bēbat locū discipulo⁹ ircrepatio. ꝛ iō ipe vt nō ob ꝛūderet desideriū mulier⁊: oīa hec in ꝺsolatōem mu lieris dixit. Seq̄t: Nā pau. sp ha. vobiscū. REMI. Oñdit. n. oīs bis ꝟbis q̄si ex q̄dā rōe: q̄n nō erāt il li culpādi q̄ sibi adhuc i mortali coꝛpe ꝺuersāti: ali q̄d de suis facultatib⁹ ministrarēt: cū paupes sp bñ di eēnt in eccl'ia: q̄b⁹ fideles cū vellēt bñfacere pos sent: ipe vo breui tpe coꝛpal'r māsur⁹ erat cū eis. vñ seq̄t: Me aūt nō sp hēbit⁊. HIE. Dixit aūt ꝟ q̄: q̄ re oīs p⁹ resurrectōem direrit ad discipulos: Ecce ego vobiscū sum vsq; ad ꝺsummatōem mūdi. ꝛ nūc loq̄t: Me aūt nō sp hēbit⁊. Sz mihi videt' i ꝟ loco de p̄ntia dicere coꝛpali: q̄ neq; cū eis ita futur⁹ sit p⁹ resurrectōz quō nūc i oī familiaritate. REMI. Uel soluit' ita vt intelligat' q̄ soli iude dictū sit: sed iō nō dixit: hēbis ſz hēbit⁊: qꝛ i p̄sona iude oīb⁹ imi tatoꝛib⁹ illi⁹ dictū ē. Jō aūt dicit: Nō sp. cū nec ad tp̄s habeāt: qꝛ mali videt' hꝛe chriſtū in p̄nti scl'o q̄n miscēt se mēbris chriſti: ꝛ accedūt ad mēsam ei⁹: ſz nō sp sic habebūt: q̄n solis electis dictur⁹ ē: Uenite bñdicti p⁹is mei. Seq̄t: Mit. n. ꝟ vng. ꝟ i coꝛ. meū: ad sepe. me fecit. Cōsuetudo erat illi⁹ ꝓpl'i vt coꝛpa moꝛtuoū diuers aromatib⁹ ꝺdirēt' q̄ten⁹ diuti⁹ il lesa ꝓstarent'. Et qꝛ futurū erat vt ꝟ m⁊r coꝛp⁹ oñi moꝛtuū vell⁊ pūgere: ꝛ tñ nō posset: qꝛ resurrectiōe anticipare't. iccirco diuina puidētia actū ē vt viuū oñi coꝛp⁹ pūgeret. ꝟ est g̃ q̄ dicit: Mittēs ꝟ. i. cuꝫ hec m⁊r coꝛp⁹ meū. viuū pūgit: me moꝛiturū ꝛ sepe liendū ostēdit. CHRY. in ho. Quia g̃ sepulchꝝ ꝛ moꝛtē cōmemoꝛauerat vt nō videat' in tristiciā mit tere mulierē: rursus eā ꝺsolat' p ea q̄ ꝺsequūt': Amē di. vo. vbicūq; p̄dic. fue. RABA. i. i quocūq; loco ꝺlatabit' eccl'a p totū mūdū dicet': ꝛ q̄ ꝟ fecit. istō ꝛ appositū notat q̄ sicut iudas ꝺdicēs adept⁹ ē pfi die infamiā: sic ꝛ ista pie deuotōis gl'iaz. HIE. At tēde noticiā futuroꝝ q̄ passur⁹ p⁹ biduū ꝛ moꝛtu rus: sciat euāgeliū suum in toto oꝛbe celebrādum. CHRY. in ho. Ecce aūt q̄ dixit: factū ē: ꝛ vbicūq; terraꝝ abieris: videbis hāc mulierē famosā effectā qō vt⁹ p̄dicētis efficit. Et regnū q̄dē multoꝝ ꝛ ducū victoꝛie silent': ꝛ ml'ti q̄ ciuitates cōstruxerūt: ꝛ gen tes ml'tas fuituti subegerūt: neq; ex auditu neq; ex noīe sunt cogniti. q̄n aūt hec ml'r oleū effudit i do mo lepꝛosi cuiusdā. xij. viris p̄ntib⁹: ꝟ oēs cōcinūt p oꝛbē terraꝝ: ꝛ tp̄s tātū p̄trāsiit: ꝛ mēoꝛia ei⁹ qō fcn est nō ē tabefacta. Sz q̄re nihil spāle ꝓmisit ml'ieri: ſz sempiternā mēoꝛiā: qꝛ ex his q̄ dixit itelligi potuit. Si. n. op⁹ bonū fecit: manifestū est q̄ ꝛ mercedē di gnā accipiet. HIE. Mystice aūt passur⁹ ꝓ oi mū do moꝛat' in bethania in domo obediētie: q̄ quōdā fuit simonis lepꝛosi. Simō quoq; ipe obediēs ds: q̄ iurta aliā itelligētiā mūd⁹ iterp̄tari p̄t: i cuius do mo curata ē eccl'ia. ORIG. Oleū aūt ꝟbiq; i scri ptur⁊ aut op⁹ mie itelligit': q⁹ lucerna ꝟbi enuēti cla rescit: aut doctrina cui⁹ auditu ꝟbū fidei q̄ē accēsū nutrit'. Bnāl'r g̃ oē q⁹ q̄s vngit' oleuz appellat'. olei āt aliud ē vnguētū. itē vnguēti aliud ē ꝓciosum: sic oīs act⁹ iust⁹ op⁹ bonū ds. Opis āt boni aliud ē q̄ facim⁹ ꝓpt' hoies l' fm hoies: aliud q̄ ꝓpt' deū ꝛ ſz deū. Jtē Bipm q̄ facim⁹ pp deū: aliud pfit' ad vtuz hoim: aliud tñ ad gl'iaz dei: vtputa aliqs bñfac hōi nāli iusticia mot⁹: nō pp deū: quō faciebāt inimīci ꝛ gētes op⁹. illō oleū est vulgare nō magni odoꝛis: ꝛ ipm tñ acceptabile apd deū: q̄n vt dicit petr⁹ apud elemētē: Opa bona q̄ fiūt ab infidelib⁹ i ꝟ scl'o eis p⁊ sūt: nō i illo ad ꝺseq̄ndū vitā eēnā. q̄ āt pp deū faci unt: mag⁊ ill' i illo scl'o pfit' ꝟ ē vnguētū bōi odoꝛis Sz aliō fit ad vtilitatē hoiz: vtputa elemosyna ꝛ ce tera h⁹ i. ꝟ q̄ fac in xp̄ianos: pedes oñi vngit: qꝛ ipsi sūt oñi pedes: qō p̄cipue solent facere penitētes ꝓ remissiōe pctoꝝ suoꝝ. Qui āt castitati studet ꝛ i ie iunijs ꝛ oꝛōib⁹ pmanz: ꝛ ceter⁊ q̄ tñ ad gl'iaz dei ꝓfi ciūt: ꝟ ē vnguētū qō vngit oñi caput. ꝛ ꝟ ē vnguē tū p̄ciosuz ex cui⁹ odoꝛe tota replet' eccl'ia. ꝛ ꝟ ē op⁹ ꝓpuz nō penitētiū ſz pfectoꝝ: aut doctrina q̄ nccia ē hōib⁹: ꝟ est vnguentū quo pedes oñi vngūt'. Agni tio āt fidei q̄ ad solū ptinet deū ē vnguētū q⁹ vngi tur caput xp̄i: quo sepelimur xp̄o p baptismū i moꝛ tē. HYLA. Ml'r āt hec i p̄figuratōe plebis gētiū ē q̄ i passiōe xp̄i gl'iaz deo reddidit. Caput. n. ei⁹ pū rit: caput āt xp̄i de⁹ ē: nā vnguētū boni opis ē fru ct⁹: ſz discipuli fauoꝛe saluādi israel' vēdi ꝟ i vsū pau pū dicūt debuisse. paupes āt iudeos fide idigētes: instictu ꝓphetico nūcupāt: q̄b⁹ oīs ait p̄mū eē tē pis q⁹ bꝛe curā paupū posset. Cetꝝ ñ nisi ex prece pto suo salutē gētib⁹ posse p̄stari: q̄ secū ihſum ml'ie ris h⁹ vnguēto sunt ꝺsepulte: qꝛ regnātio nō nisi cū moꝛtuis in baptismi pfessiōe reddet'. ꝛ iccirco ꝟbi p̄ dicabit' ꝟ euāgeliū narrabit' op⁹ ei⁹: qꝛ cessante ihſt': euangelij gloria fide gētiū p̄dicat'.

¶ Tūc abijt un⁹ de duodecī q̄ dice bat' iudas scarioth: ad p̄ncipes sacer dotū: ꝛ ait ill': Quid uultis mihi da

re: ⁊ ego uobis eū tradā. At illi cō
stituerūt ei trigīta argēteos. Et ex
inde querebat oppoꝛtunitatē ut eū
traderet.

GLO. Posita occasiōe pditōis: ōñter de pditio
ne iude agit euāgelista. vñ dicit: Tūc abi. vn⁹ de. xii.
CHRY. in ho. Tūc. s. qñ ꝺ audiuit: qñ pdicabit ꝺ
euangeliū ꝟbiq; timuit eū: nā ꝟtutis ineffabil erat
qꝺ dictū est. AVG. de cō. euā. Ita. n. fmo dirigit
dicēte dño: Scitis qꝛ p⁹bi. pas. fi. tūc ꝟgre. sunt ꝑn.
facer. Tūc abi. vn⁹ de. xii. Inf illō. n. qꝺ dictū ē: Ne
tumult⁹ fieret i ppl'o. ⁊ ꝺ qꝺ dr: Tūc abiit vn⁹ ꝺ. xij.
intēpositū ē illō de bethania qꝺ recapitulādo dc̄z ē.
ORI. Abiit aūt aduersus vnū ꝓncipē sacerdotuz
q̄ fact⁹ fuerat sacerdos in eternū ad ml'tos ꝓncipes
sacerdotū: vt vēderet ꝑcio volētē redimere totum
mūdū. RABA. Abiit aūt dicit: qꝛ nō coact⁹: nō
inuitat⁹: ſ ipōte sceleratū iniit ꝯsiliū. CHRY. in
ho. Addit aūt: vn⁹ de. xij. ac si dicerz: de pmo cho⁹o
eoꝝ q̄ sublimiter electi sunt: ⁊ ad designatiōem ei⁹
adiūgit: Qui dr iudas scarioth. Erat. n. ⁊ ali⁹ iudas.
REMI. Scarioth a nāq; fuit villa vñ oꝛt⁹ est iste
iudas. LEO pa. in ser. de pas. Qui nō timoꝛis per
turbatōe chr̄istū deseruit: ſ pecunie cupiditate di
straxit: amoꝛe. n. pecunie vilis est oīs affectio ⁊ aīa
lucri cupida etiā ꝑ exīguo perire ñ metuit: nullūq;
est iusticie in illo coꝛde vestigiū: ī quo sibi auaricia
facit habitaculū. Dic pfid⁹ iudas inebꝛiat⁹ veneno
dū sitit lucrū: tā stulte impi⁹ fit: vt ⁊ dñz vēderet et
mgr̄z. vñ dixit ꝓncipib⁹ sacerdotū: Quid vul. mi. da.
⁊ ego vo. eū tradā? HIE. Infelix iudas dānū qꝺ
er effusiōe vnguēti se fecisse credebat: vult magistri
ꝑcio cōpēsare. nec certā tñ postulat summā: vt sal
tē lucrosa videret ꝓditio: ſ q̄si vile tradēs mācipiū
in ptāte emētiū posuit q̄tū vellēt dare. ORIG.
Hoc aūt faciūt oēs q̄ accipiunt aliq̄d coꝛpaliū aut
mūdialiū rerū vt tradant: ⁊ eijciāt ab aīa sua salua
toꝛē: ⁊ vbū vitatis qꝺ erat in eis. Seqūt: At illi ꝯsi.
ei. xxx. ar. Tātā mercedē cōstituētes: q̄tos ānos sal
uato⁹ cōuersat⁹ fuerat in ꝺ mundo. HIE. Joseph
aūt nō vt multi putāt iuxta. lxx. iterp̄tes. xxx. aureis
vēdit⁹ ē: ſ iuxta hebꝛaicā veritatē. xxx. argēteis. neq;
. n. poꝛat fu⁹ ꝑciosioꝛ eē q̄ dñs. AVG. de cō. euā.
qꝺ aūt dñi. xxx. ar. vēdit⁹ ē: figurificauit ꝑ iudā iudeos
iniquosq; q̄ psequentes carnalia ⁊ tēpalia que ad
q̄nq; ptinēt sensus coꝛpis: Chr̄istū hr̄e noluerūt. et
qꝛ sexta mūdi etate fecerūt series q̄nq; eos q̄s ꝑciū
vēditi dñi accepisse signatū est. ⁊ qꝛ eloquiū dñi ar
gētū est: illi aūt ipam legē etiā carnal'r intellexerūt
tanq; in argēto impressā scl'aris ꝓncipat⁹ imaginē
quā amisso dño tenuerūt. Seqūt: Et exi. q̄. op. vt eū
traderet. ORI. Qualē aūt oppoꝛtunitatē q̄rebat
iudas: lucas manifesti⁹ explanat dicens: Et q̄rebat
oppoꝛtunitatē vt traderet eū sine turba. i. qñ ppl's
nō erat circa eū: ſ secret⁹ erat cū discipul': qꝺ ⁊ fecit
tradēs eū post cenā cū secret⁹ eēt in ꝑdio gethsema
ni: ⁊ inde vsq; nūc oppoꝛtunitas ista videt his qui
volūt ꝓdere dei vbū in tpe psecutōis: qñ multitudo
credētiū nō est circa vbū vitatis.

Prima aūt die azimoꝛ accesserūt
discipli ad ieſū dicētes: Ubi vis pe
m⁹ tibi comedere pascha? At ieſus
dixit: Ite in ciuitatē ad quēdā: ⁊ di
cite ei: Magr̄ dicit tēp⁹ meū ꝑpe est:
apud te facio pascha cū discipul' me
is. Et fecerūt discipuli sicut consti
tuit illis ieſus: ⁊ parauerūt pascha.

GLO. Prosecut⁹ fuerat euāgelista de bis q̄ erāt
pꝛeābula ad chr̄isti passionē. s. de p̄nūciatōe passio
nis: de ꝯsilio ꝓncipū: ⁊ de tractatu ꝓditōis: nūc aūt
tps ⁊ seriē passiōis incipit dicēs: Prīa aūt die azi.
HIE. Prīa die azimoꝛ. xiiii. dies mēſ ꝓmi est: qi
agn⁹ imolat ⁊ luna plenissima ē ⁊ fermētū abūcat.
REMI. Et notādū q⁹ apud iudeos ꝓmo die pa
scha celebrat: reliq; vo vij. seq̄ntes dies azimoꝛ voca
nt: ſ nūc dies azimoꝛ dr ꝑ die pasche. CHRY.
in ho. Vel hāc ꝓmā diē azimoꝛ dicit: qꝛ vij. diēs azy
moꝝ erāt: assueuerūt. n. iudei a vespa sp numerare
diē. vñ hui⁹ diei facit mētōem ſm quā in vespa pa
scha erat īmolādū qꝺ q̄nta feria fuit. REMI. Sz
forte dicet aliquis: Si ille typic⁹ agn⁹ figurā hui⁹ re
ri agni gestabat: q̄re nō ea nocte passus ē chr̄ist⁹ q̄
solebat agn⁹ imolari? Sz sciēdū qꝛ eadē nocte my
steria sanguis ⁊ coꝛpis sui discipul' celebrāda tradi
dit: ⁊ sic tēt⁹ a iudeis ⁊ sue īmolatiōis. i. passiōis fa
uit exoꝛdiū. Seqūt: Accesſ. ad ie. dis. o. Ubi vis pe. ri.
co. pasc: Inf eos aūt discipl'os q̄ accesserūt ad ieſu
interrogātes: ⁊ iudā fuisse estimo ꝓditoꝛē. CHRY.
in ho. Ex ꝺ aūt manifestū ē: qñ nō erat ei domus
neq; tuguriū. Ego aūt estimo neq; discipl'os būisse
pfecto. n. eū illuc rogassent vēire. Seqūt: At ie. dixit
Ite in ciui. ad q̄ndā. AVG. de cō. euā. Si quem
marc⁹ ⁊ lucas dicūt pr̄emfamilias vel dñm dom⁹.
Mō q̄ it̄posuit matthe⁹: Ad q̄ndā: tāq; ex p̄sōa sua
studio bꝛeuſtat⁹ illō opēdio voluit ītimare: nā no
minē sic loq; vt dicat: Ite ad q̄ndā: q̄s ueſciat: At q
ꝺ cū matthe⁹ vba dñi posuiſz dicēt': Ite ī ciuitatē.
it̄posuit ipe: Ad q̄ndā. nō qꝛ ipe dñs ꝺ dixerit: sed
vt ipe nobis ītimaret tāto noie fuisse q̄ndā ī ciui
tate ad quē dñi discipl'i mittebāt vt ꝑparēt pascha
manifestū ē. n. discipulos a dño nō ad quēlibet: sed
ad quendā hoiem. i. ad certum aliquē missos eē.
CHRY. ī ho. Vel dicēdū q⁹ ꝺ qꝺ dic: Ad quēdā.
ondit q⁹ ad ignotū hoiem mittit: mōstrās hic qñ
poꝛat nō pati. Qui. n. mēti h⁹ psuasit vt eos suscipet
qꝺ nō vtiq; opat⁹ eēt ī his q̄ eū crucifigebāt. ego aūt
ñ ꝺ admiroꝛ solū qñ eū suscepit ignot⁹ erīs: ſ qñ
suscipiēdo chr̄istū ml'toꝝ odiū ꝺtēpsit. HYLA. ñ
iō hoiez cū q⁹ pascha celebꝛatur? eēt ñ noīat: nō. n.
xp̄ian⁹ hōꝛ credētib⁹ erat ꝑcit? RAB. Ut nomē
pēmittit vt oīb⁹ vez pascha celebꝛar volētib⁹: ꝛſpq
hospitio sue mēt̄ suscipe dāda facultas designet.
HIE. In ꝺ etiā moꝛe veteris testī noua scriptura
ꝺsuat. Frequēter enī legim⁹: Dixit ille illi: ⁊ ī loco
illo ⁊ illo: ⁊ tñ nomē psonarū locoꝝq; nō ponit.
Seqūt: Et dicite ei: Magister dicit: tēp⁹ meū ꝑpe
est. CHRY. in home. Hoc aūt dixit discipulis pas
sionē cōmemoꝛās: vt ex multiplici passiōis enūcia
tione exercitati meditarent qꝺ futurū erat: ſſ aute

demõstrãs q; volẽs ad passiõem venit. Sequitur: Apud te facio pascha. In quo demõstrat qñ vsq; ad vltimũ die nõ erat cõtrari⁹ legi. Addidit aũt: Cũ discipulis meis. vt sufficiẽs fieret ꝓparatio: ⁊ vt ille ad quẽ mittebat nõ existimaret eũ occultari velle. Sequit: Et fece. discip. sicut cõsti. illis iesus: ⁊ para. pascha. ORIGE. Forsitã aũt aliquis requiret ex eo q; iesus celebrauit more iudaico pascha: quia cõuenit ⁊ nos imitatores christi fil'r facere: nõ cõsiderãs q; iesus fact⁹ est sub lege: nõ vt eos qui sub lege erãt sub lege relinq̃ret: sed vt ex lege educeret: q̃to ergo magis nõ cõuenit illos introire in lege q̃ pus fuerãt extra legẽ: sed spiritaliꝛ celebrãtes q̃ i lege coꝛ paliter celebrãda mãdãt: vt in azimis syncerita⁹ ⁊ veritatis celebram⁹ pascha sm volũtatẽ agni dicẽtis: Nisi mãducaueritis carnẽ meã: ⁊ bibe. sangui. meũ: non habe. vitã in vobis.

Vespere aũt sabbati: discũbebat cũ duodeci discipulis suis. Et edẽtib⁹ illis dixit: Amẽ dico vobis: qa un⁹ uestrũ me traditur⁹ est. Et contristati ualde: ceperũt singli dicere: Nũquid ego sum dñe? At ipse rñdẽs ait: Qui intigit mecũ manũ in papside: hic me tradet. Fili⁹ quidez hois uadit sicut scriptũ ẽ de illo. ue aũt hõi illi: p quẽ fili⁹ hois tradetur Bonũ erat ei: si nat⁹ nõ fuisset hõ ille. Rñdẽs autez iudas qui tradidit eum dixit: Nũquid ego suz rabbi? Ait illi: Tu dixisti.

HIERO. qz supra dñs de pas. sua ꝓdixerat: nũc etiã de ꝓditore ꝓdicit dãs ei pnie locũ: vt cũ intelligeret sciri cogitatões suas ⁊ occulta cordis cõsilia peniteret eũ facti sui. vñ dr: Vespe aũt fa. discũ. cuz xii. disci. suis. REMI. Cũ. xii. dicit: qz iudas adhuc erat in numero: q̃ iã recesserat merito. HIERO. Omia enĩ sic agit iudas vt tollat suspicio ꝓditoris. REMI. Et notãdũ: qz pulchre vespe facto discubuisse dr: qñ ad vespam agn⁹ immolari solebat.

RABA. Ideo etiã vespe discubuit cũ discipulis qz in passiõe christi quãdo ver⁹ sol ad occasum ppauit: refectio eẽna oĩb⁹ fidelib⁹ ppata fuit. CHRY. in home. Designat aũt euãgelista q; comedẽtib⁹ illꝛ disputat iesus de traditõe iude: vt ⁊ de tpe ⁊ a mensa oñdat malicią ꝓditoris. ⁊ ideo sequit: Et edẽtib⁹ illis. d. amẽ di. vo. qz vn⁹ ex. me tra. est. LEO papa in ser. de pas. In quo notã sibi eẽ ꝓditoris sui ꝺsciẽtią demõstrauit: nõ aspa ac apta impiũ increpatõe ꝺfundẽs: sed leui ⁊ tacita admonitõne ꝺuenẽs: vt facili⁹ corrigeret penitẽdo: quẽ nulla deformasset abiectio. ORIGE. Vel dixit gnãliꝛ: vt testio percussi cordis finguloꝝ q̃litas ꝓbaret: ⁊ vt iude ostẽderet malicią q̃ nec cognitoꝝ cõsiliorũ suoꝝ credebat. esto qz in pmis putauit latere quasi hoiem: qui postq̃ vidit cõsciam suã positã in vbis ipi⁹: quoꝝ pmũ infidelitatis erat: secũdũ ipudẽtie ⁊ vt etiam discipuloꝝ oñderet bonitatẽ: qz pl⁹ credebãt vbis christi q̃ cõscie sue. vñ sequit: Et cõ. sunt val. ⁊. cep. fin. di. Nunq̃d ego sum dñe: Unusq̃sq; enĩ discipuloꝝ sciebat ex his q̃ docuerat iesus: qñ ad malum ꝓbilis est humana nã: ⁊ in colluctatõe aduersus rectores hui⁹ mũdi tenebrarũ. ⁊ ꝓpter hãc causam vnusq̃sq; eoꝝ timẽs interrogauit: vñ ⁊ de oĩb⁹ futurꝝ timẽdũ est nobis infirmis. Uidẽs aũt dñs de seipis timẽtes discipulos: demõstrauit ꝓditorẽ indicio ꝓphetice vocis dicẽtis: Qui mãducauit panẽ mecuz ampliauit aduersum me supplãtatõem. vñ sequit: At ipe rñ. ait: Qui inti. me. ma. in pap. ℔ me tradet. HIERO. O mira dñi patiẽtia. pus dixerat: Un⁹ vrm me tradet. pseuerat ꝓditor in malo. manifesti⁹ arguit: ⁊ trã nomẽ ꝓpriũ nõ designat. Judas enĩ ceteris cõtristatis ⁊ retrahẽtib⁹ manũ ⁊ iterdicẽtib⁹ cibos oꝛi suo: temeritate ⁊ impudẽtia qua ꝓditur⁹ erat: etiã manũ cũ magistro mittit in papsidem vt audacia bonã ꝺsciam mẽtiret. CHRY. in home. Mihi aũt videt ⁊ hec christũ fecisse: q. s. iudas cuz eo in papside intigeret: magis eũ ꝺfundẽs ⁊ ĩ amorẽ suũ attrahẽs. RABA. Oꝺ aũt dicit ℔ matthe⁹ In papside. marc⁹ dicit: In catino. Parapsis enĩ ẽ vas escarũ quadrãgulatũ a parib⁹ assib⁹. i. eqs laterib⁹ dictũ: catinũ vo vas fictile aptũ ad immittẽdũ liquorẽ: ⁊ potuit fieri vt in mẽsa vas fictile quadrãgulatũ cõtineret. ORI. Hec est aũt ꝓpa cõsuetudo hoim nimis malorũ: vt post salẽ ⁊ panẽ insidiẽtur hõib⁹ marie nihil inimicitie ab eis hãtibus. Si aũt ⁊ post spiritalẽ mẽsam abũdãti⁹ videbis: multitudinẽ malicie ei⁹ nõ recordat⁹: nec in corꝛpalibus bonis magistri dilectõem: nec in spiritalib⁹ doctrinã. Tales sunt oẽs in eccl'ia qui insidiãt fratribus suis: cũ quib⁹ ad eãdẽ mẽsam corꝛpis christi frequẽt fil'r fuerũt. HIERO. Judas aũt nec ꝑmo nec secũdo correct⁹: a ꝓditõe retrahit pedẽ: sed patiẽtia dñi nutrit ipudẽtią suã. ⁊ iõ pena ꝓdicit: vt quẽ pudoꝛ nõ vitiat: corrigãt denũciata supplicia. vñ seqt: Vli⁹ quidẽ hõis va. fi. scrip. est de illo. REMI. Dus nitatis nãq; est ire ⁊ redire: diuinitatis sp manere ⁊ eẽ. ⁊ qz hũanitas pati potuit ⁊ moꝛi: iccirco pulchre dr fili⁹ hois abire. Apte etiã dicit: Sic̃ scriptũ ẽ de eo. qñ q̃cũq; passus ẽ: ꝑus a ꝓphetis ꝓdicta fuit. CHRY. in home. Hoc aũt dixit ad ꝺsolãdũ discipulos: vt nõ existimarẽt infirmitat⁹ id eẽ qõ passurus erat: ⁊ vtinã etiã corrigeret ꝓditorẽ. Quãuis ãt scriptũ fuerit passurũ eẽ christũ: nihilomin⁹ tñ incusat iudas. Nõ enĩ traditio iude salutẽ nrãz opata ẽ sz sapia christi q̃ aliorũ neq̃cijs ad id qõ nobis expediebat vtebat. vñ seqt: Ue aũt ho. il. p quẽ fili. hois tradet. ORIGE. Nõ dixit: ve hõi illi a quo traditur: sz p quẽ tradet: oñdẽs alterũ a quo tradebat. i. diabulo: ipm aũt iudã ministrũ eẽ traditõis. Ue ãt oĩb⁹ traditoꝛib⁹ christi: quicũq; n. discipl'os christi tradit: ipm christũ tradit. REMI. Ue etiã erit oĩbus q̃ maligna ꝺscia ⁊ polluta ad mẽsam christi accedũt. Quãuis n. christũ nõ tradãt iudeis crucifigẽdũ: tradẽt tñ suis iniq̃s mẽbris sumẽdũ. ⁊ ad maiorẽ exaggrauatõez subdit: Bonũ erat il. si na. nõ fu. hõ ille. HIERO. Nõ aũt iõ putãdus est ante fuisse

q̄ nasceret: q̄ nulli posset esse bene: nisi ei q̄ fuerit sed simplr dictū est multo melⁱ esse non subsistere q̄ male subsistere. AVGV. de questi. euā. Etsi q̄ pīā contēdi aliquā vitā esse ante istā: non inde tñ vt nō nasceret: sed nulli expedire conuicit. An dia bolo dicit nō expedire nasci. s. ad peccatū: ante etiā bonū erat illi vt christo non nasceret p vocatōem nec esset apostata. ORIG. Judas aūt post oīm aplōr interrogatōes: t post christi narratiōem de ipo vix aliquādo t ipe inrogauit versuto ꝯsilio vt similia ceteris interrogādo celaret pditiōis cōsiliū. Nā vera tristicia nō sustinet moꝝ. vnde sequitur: Respon. aūt iu. qui tradi. eū dixit: Nūquid ego sum rabbi? HIERO. In quo blāditiēs fingit affectū siue incredulitatis signū. Ceteri enī qui non erāt, p dituri dicūt: Nūquid ego sum dñe? Iste q̄ pditurⁱ erat nō dñm: sed magistrū vocat: quasi excusatōem habeat si dño denegato saltē magistrū p:odiderit. ORIG. Vel hocipsum quasi subsaniēs dicit: quia vocabat magister: cū nō eēt hoc vocabulo dignus. CHRY. in home. q̄uis aūt domin⁹ poterat dixiſ se: argentū es pactⁱ accipe t adhuc audes interro gare. sed nihil horū dixit mitissimⁱ ihesus: nobis ter minos t regulas prefigēs. Sequit enī: Et ait illi: tu dixisti. REMI. Quod sic potest intelligi: Tu dicⁱ siue tu dixisti t nō ego: vt adhuc locⁱ penitētie cō cederet: dū nō aptius eius puersitas manifestatur RABA: Potuit hoc etiaꝫ sic dici a iuda: t a do mino rideri vt nō oēs aduerterēt qō dictū erat

Cenantibus autē eis: accepit ihs panem t benedixit: ac fregit: di xitq̄ discipulis suis t ait: Accipite t comedite: hoc est corpus meum.

HIERO. Postq̄ typicū pascha fuerat impletū t agni carnes cum apostolis comederat: ad verū pasche trāsgredit sacramētū: vt quādo oi pfigurati one eiⁱ melchisedech summi dei sacerdos panē t vi nū offerēs fecerat: ipe quoq̄ in veritate sui corpis t sanguis rep̄sentaret. vnde dicit: Cenātibⁱ aūt illⁱ. AVG. ad ianuariū: In quo liquido apparet: q̄ñ pīmo acceperūt discipuli corpⁱ t sanguinē dñi: non eos accepisse ieiunos. Nūquid tamē pterea calūni andū est vniuerse ecclie qō a ieiunis semp accipit. Placuit enī spūi sancto vt in honorē tāti sacramē ti in os christiani pus dñicū corpⁱ intraret q̄ ceteri cibi. Saluatoꝝ nāq̄ quo vehemēti⁹ cōmendaret mysteriū huius altitudinē: vltimū in hoc voluit infi gere cordibⁱ t memorie discipulorū a quibⁱ ad passi onē digressurⁱ erat: t ideo nō pcepit quo deinceps ordine sumeret: vt apostolis p quos ecclesiā dispo situr⁹ erat suaret hūc locū. GLO. Sub alia tamē specie carnē t sanguinē suū tradidit christⁱ: t dein ceps sumēdū instituit: vt fides hret meritū: que de his est que nō videt. AMBRO. de sacramētis Et vt nullⁱ horroꝝ cruoris sit: t pciū tñ opet redēpti onis. AVG. sup iohā. Cōmēdauit aūt dñs corpⁱ t sanguinē suū in eis reb⁹ que ad vnū aliquid redi guntur ex multis. Panis nāq̄ in vnū ex multis gra nis cōficit: vinū vero in vnū ex multis acinis con fluit. ita dñs ihesus christⁱ nos signauit: t mysteriū pacis ac vnitatis nostre in sua mēsa consecrauit. REMI. Apte etiā fructū terre obtulit: vt per hoc demōstraret q: ad hoc venerat: vt illā maledictiōe auferret qua maledicta est terra ꝓpter peccatū pri mi hois. Congrueter etiā iussit offerri que de terra nascūt: t pro quib⁹ hoies maxime laborāt: vt non esset difficultas in acquirēdo: t homines de labore manuū suarū sacrificiū deo offerret. AMBRO. de sacramētis: Ex hoc aūt accipe anteriora eē mys teria christianorū q̄ iudeoꝝ. Obtulit enī melchise dech panē t vinū similis per oīa filio dei: cui dicit Tu es sacerdos in eternū fm ordinē melchisedech de quo t hic dicit: Accepit ihs panem. GLO. Quod de pane frumēti intelligi debet. grano enīꝫ frumēti se cōparauit dns dicēs: Nisi granū frumēti cadēs in terrā. Talis etiā panis cōpetit sacramēto: quia eiⁱ vsus est cōmunior: nam alij panes propter eius defectū fiūt. Quia vo christⁱ vsq̄ ad vltimū die demōstrauit se nō esse cōtrariū legi: vt supra et ver bis chrysos. habitū est: in vespa vero quādo pascha immolabat fm legis p̄ceptū azima comedēdū erat t omne fermētatū abiciēdū: manifestū est q̄ panē iste quē dominⁱ accepit vt discipulis traderꝫ azimⁱ fuit. GREGO. in registro: Solet aūt nōnullos mouere: q̄ in ecclesia alij offerūt panes azimos: alij fermētatos. Ecclesia nanq̄ romana offert azimos panes ꝓpterea q̄ dominⁱ sine vlla cōmixtōe sume pit carnē. alie vo ecclesie offerūt fermētatū p eo q verbū patris indutū est carne: t est verⁱ deⁱ t verus homo. nam t fermētū cōmiscet farine: sic tā azimaꝫ q̄ fermētatū dū sumimⁱ vnū corpⁱ dominī nri sal uatoris efficimur. AMBRO. de sacrmētis: Sit aūt panis ante verba sacramētorū panis ē vitaⁱ: vbi accesserit cōsecratio: de pane fit caro christi. Cō secratio aūt quibⁱ verbis est t quibⁱ sermonib⁹ nīs dominī iesu: Si enī tanta vis est in eiⁱ sermone vt inciperēt esse que nō erāt: q̄tomagis operaⁱ ē vt sint que erāt: t in aliud cōmutent. Si enī operⁱ ē fmo celestis in alijs rebus: nō operⁱ in celestibus sa cramētis: Ergo ex pane corpⁱ fit christi: t vinum sit sanguis cōsecratōe verbi celestis. Modū requiris: Accipe. Cōsuetudo est vt nō generet homo nīsi ex viro t muliere: sed q: voluit dominⁱ de spūsancto t virgine natⁱ est christⁱ. AVGV. de ver. co. Sic ergo p spūsanctū vera caro sine coitu creat: ita t p eūdē substātia panis t vini id ē corpⁱ christi t sā guis consecrat. t ideo q: verbo dñi fit p̄dicta crea tio subdit: Benedixit. REMI. Per hoc etiā mō strauit: quia humanā nām vna cū patre t spūsc̄ gratia diuine virtutis impleuit: t eterne immorta litatis munere ditauit. Sed vt modo staret q̄ cor pus eiⁱ nō absq̄ sua voluntate subiectū erat passiōi subdit: Ac fregit. AVG. in li. sentē. Prosp. Cum enī frāgit hostia dū sanguis de calice in ora fidelium fundit: quid aliud q̄ dñici corpis imolatio i cruce eius quia sanguinis effusio de latere designatur: DIONY. in eccle. hierar. In hoc etiā ostendit q̄ vnū t simplū dei verbū p humanatōem cōpositū t visibile ad nos puenit: t ad se nostrā societatē be nigne pagēs: spiritaliū bonoꝝ distributoꝝ nos pri cipes fecit. vnde sequitur: Deditq̄ discipulis suis. LEO papa: in ser. de passi. Nec ab hoc quidem

mysterio traditore submoto vt oñderet iudas nulla iuuuria eraſperat⁹:q̄ ipietate volūtaria erat p̄scitus. AVGV.ſup Jo. De vno enī pane ꝛ petr⁹ accepit ꝛ iudas:ꝫ petr⁹ accepit ad vitā: iudas ad mortē. CHRY.ī ho. Et ℔ iohānes oñdit dicēs: Quoniā p⁹ ℔ itrauit ī eū ſathanas. Eteni mai⁹ peccatū ē factū:ꝛ qñ cū tali iñte ad mysteria acceſſit: ꝛ qñ cū acceſſiſſet:nō fact⁹ ē melior:neq; timore:neq; beneficio:neq; honore. chriſt⁹ aūt nō ꝓhibuit eū: q̄uis oia nouerit:vt diſcas qñ nihil vereliq̄t eor q̄ ī conceptionē cōueniūt. REMI. Jn ℔ etiā facto reliq̄t exemplū eccleſie:vt neminē a ſocietate ſui neq; a cōione corpis ꝛ ſanguīs oñi ſegꝛeget:niſi p⁹o aliquo mānifeſto ꝛ publico crimīe. HYLA. Uel ſine iuda paſcha accepto calice ꝛ fracto pane conficiē: dign⁹ enī eternor ſacramētor ꝛmuniōe ñ fuerat. Diſceſſiſſe aūtē eū hic ītelligiē q̄ cū turbis reuerſ⁹ oſtēdiē. Sequiē: Et ait:accipite ꝛ cōedite. AVG. de ver. do. Jnuitat oñs ſuos vt ꝑparet eis cibū ſeīpm. Sed q̄s audeat māducare oñm ſuū: ꝛ quidez qñ māducaē reficit:ꝫ nō deficit. viuit māducatus: q̄ ſurrexit occiſus:nec qñ māducaē ptes de illo facim⁹. ꝛ quidē ī ſacramēto ſic fit: Nouūt fideles quēadmodū māducēt carnē chriſti. vnuſq̄ſq; partē ſuā accepit. p ptes māducaē ī ſacramēto ꝛ iteger manet. tot⁹ ī celo:tot⁹ ī corde tuo. Jō aūt iſta dicunē ſacramēta:q̄ ī eis aliud videē:ꝛ aliud itelligiē. qđ videē hꝫ ſpeciē corporalē:qđ itelligiē: fructū hꝫ ſpiritalē. AVG. ſup iohānē. Carnē aūt chriſti ñ edamus tñ ī ſacramēto:qđ ꝛ multi mali faciūt:ſed vſq; ad ſpūs pticipationē māducem⁹:vt ī oñi corpore tang; mēbra maneam⁹: vt ei⁹ ſpū vegetemur. AMBRO. de ſacra. Ante enī q̄ cōſecreē panis ē. vbi aūtē verba chriſti acceſſerūt dicētis: Hoc ē corpus meū:corpus chriſti eſt.

¶ Et accipiēs calicē gr̄as egit:ꝛ dedit illis dicens: Bibite ex hoc oēs. Hic ē enī ſanguis me⁹ noui teſti:q̄ p multis effūdē ī remiſſionē pctōrū. Dico āt uobis: nō bibā āmodo de hoc genimine uitis uſq; i diem illum:cum illud bibam uobſcum nouū in regno patris mei.

REMI. Quia corp⁹ ſuū ſub ſpecie panis oñs diſcipulis dederat. pulchre etiā calicē ſui ſanguīs tradit eiſdē. vñ dicit: Et accipiēſ calicē gratias egit. Jn quo demōſtrat quātū de noſtra ſalute gratuleē. p q̄bus etiā ſanguinē ſuū fūderet. CHRY.ī ho. Jdeo etiā gratias egit:vt nos doceret qualiter oporteret nos h̄ myſteriū pficere:ꝛ etiā mōſtrauit q̄ñ ad paſſionē nō venit nolēs. Erudiuit enī nos qcūq; patimur cū gratiar actiōe ferre. ꝛ etiā ex h̄ bonā ſpem nobis dedit. Si enī figura h⁹ ſacrificij. ſ. immolatio agni paſchalis:facta ē liberatio populi ab egyptiaca ſuitute:multomagis veritas liberabit orbē terrarū. Sequiē: Et dedit il. dicēs: Bibite ex hoc oēſ. Ne aūtē hec audiētes turbarenē:p⁹imū ipe ſanguinem ſuū bibit:īducēs eos ſine turbatiōe ad cōmunionē myſteriorū. HIERO. cōtra Heluidiū: Sic igitur dñs ieſus fuit cōuiua ꝛ cōuiuiū:ipe comedēs ꝛ qui cōediē. Sequiē: Dic ē ſanguis me⁹ noui teſtameti. CHRY. ī ho. Hoc ē annūciatiōis legis noue:hoc enī ꝓmittebat vet⁹ teſtamētū qđ cōtinet nouū. Sicut enī vet⁹ teſtamētū habuit ſanguinē vitulor ꝛ ouiū:ita nouū hꝫ ſanguinē dñicū. REMI. Sicut enī legiē:q̄ accepit moyſes ſanguinē agni ꝛ miſit ī craterā:ꝛ intricto faſciculo hiſopi aſperſit populū dicēs:hic ē ſanguis teſtameti qđ mādauit ad nos deus. CHRY. ī ho. Sāguinē aūt nominās: ꝛ paſſionē ſuā ꝓnunciat dicēs: Qui ꝓ multis effundē. Et rurſus dicit mortis cām cū ſubdit: In remiſſionem peccator vniuerſi orbis terrarū. REMI. Et ꝓnotā dū q̄ nō ait: Pro paucis aut pro oībus:ꝫ ꝓ multis q̄ nō venerat vnā tm̄ gentē redimere:ꝫ multos de oībus gētib⁹. CHRY. ī ho. Hoc autē dicēs oñdit q̄ paſſio ei⁹ myſteriū ē ſalutis hūane: p qđ etiā diſcipulos cōſolaē. Etiā ſicut moyſes ait: Hoc erit vobis memoriale ſempiternū. ita ꝛ ipe dixit vt Lucas refert: Hoc facite ī meā cōmemoratiōnē. REMI. Nō ſolū autē panē:ſed etiā vinū offerēdū docuit: vt eſuriētes ꝛ ſitiētes iuſtitiā his myſteriis doceret eē recreādos. GLO. Sicut enī corpalis refectio fit p cibū ꝛ potū:ita ſub ſpecie cibi ꝛ pot⁹ nobis ſpiritalē refectionē oñs ꝓpauit. Cōueniēs etiā fuit ad ſignādū oñicā paſſionē: vt ſub duplici ſpecie h̄ ſacramētū iſtitueret. Jn paſſiōe enī ſanguinē ſuū effudit:ꝛ ſic ſanguis ei⁹ fuit a corpore ſepar⁹. Oportuit ergo ad oñicā paſſionē repſentandā: ſeorſū ꝓponi panē ꝛ vinū q̄ ſūt corpora ꝛ ſanguīs ſacramenta. Sciendū tñ ē: q̄ ſub vtraq; ſpecie tot⁹ chriſt⁹ cōtineē: ſub ſpecie quidē panis ſimul ſanguis cū corpore:ꝛ ſub ſpecie vini ſimł corp⁹ cū ſanguie. AMBRO. ī epiſtola ad corīn. Jdeo etiā ī duab⁹ ſpeciebus celebraē: valet enī ad tuitionē corpis ꝛ anime qđ ꝓcipim⁹. CYPRI. ad cōciliū: Calix vo oñi nō ē aqua ſola ꝛ vinū ſolū: niſi vtrūq; miſceaē. nec corpus oñi pōt eſſe farina ſola aut aqua ſola: niſi vtrū q̄ fuerit adunatū. AMB. de ſacra. Si autē Melchiſedech panē ꝛ vinū obtulit: q̄d ſibi vult aque mixtio? Accipe rationē: Tetigit moyſes petrā: ꝛ petra vndā maximā fudit: petra aūt erat chriſt⁹: ꝛ vn⁹ de militib⁹ lācea tetigit lat⁹ chriſti: ꝛ de latere eius aq̄ fluxit ꝛ ſanguis: aqua vt mūdaret: ſanguis vt redimiret. REMI. Sciendū ē etiā q̄ vt iobes diē: Aque multi populi ſūt. Et q̄ nos oportet ſemp manere ī chriſto: ꝛ chriſtū ī nobis: vinū aque mixtū offerē vt oſtēdaē: q̄ caput ꝛ mēbra. i. chriſt⁹ ꝛ eccleſia vnū ſūt corp⁹: vel vt demōſtreē q̄ nec chriſtus paſſus ē abſq; amore noſtre redēptionis: nec nos ſaluari poſſum⁹ abſq; illi⁹ paſſione. CHRY. ī ho. Quia vero de paſſiōe ꝛ cruce eis locut⁹ erat: conſequēter eū q̄ de reſurrectiōe ē ſermonē īducit dicēs: Dico aūt vo. nō bibā ammodo de hoc geni. vi. vſq; ī di. ill. cū il. bi. vobiſ. no. ī regno pa. mei. Regnū aūtē reſurrectionē ſuā nomīat. Jdeo autē hoc de reſurrectione dixit q̄. ſ. cū apoſtolis eſſet bibitur⁹: ne aliq̄ eriſtimarēt pbātaſtā eſſe reſurrectionē. ꝛ iō p ſuadētes hominibus de chriſti reſurrectiōe dixerunt: Simul comedim⁹ ꝛ bibim⁹ cū eo: poſtquā reſurrexit a mortuis. q̄ hoc ergo oñdit q̄ videbit eū clare

ſuſcitatũ: ⁊ cũ ipſis rurſus erit. Quod aũt dicit: Nouum. intelligẽdũ ẽ noue. i. nouo mõ: nõ quaſi corp⁹ paſſibile habẽs: ⁊ idigẽs cibo. Nõ enĩ poſt reſurrectionẽ comedit ⁊ bibit: qr cibo ĩdigeret: ſz ꝓpter reſurrectõis certitudinẽ. Quia vero ſũt quidã hereticiin ſacris myſterijs aqua vtẽtes nõ vino: demõſtrat ꝓ hec verba: quoniã ⁊ cũ ſacra myſteria tradidit vinũ dedit: qõ ⁊ reſuſcitat⁹ bibit. ꝓpter ꝟ dicit: Ex hoc genimĩe vitis. Vitis enĩ vinũ nõ aquã generat. HIE. Vel aliter: De carnalib⁹ dñs tranſit ad ſpiritalia. q⁹ vinea de egypto tranſplãtata populꝰ ſit iſrael: ſacra ſcriptura teſtat. dicit ergo dñs ſe de hac vinea neq; bibiturũ niſi in regno pris. Regnũ patris fidẽ puto eſſe credẽtiũ. ergo cũ iudei regnũ receperit patris: tũc de vino eor dñs bibet. Attẽde aũtem q⁹ dicat patris: ⁊ nõ dei. Qui enĩ pater nomẽ ẽ filij: ac ſi diceret: cũ crediderit ĩ deũ patrẽ: ⁊ adduxerit eos pater ad filiũ. REMI. Vel aliter: Nõ bibã de geni. vi. hui⁹. i. non vltra ſynagoge carnalib⁹ oblationib⁹ delectabor: in quib⁹ illa paſchalis agni ĩmolatio ꝓcipuũ locuꝫ tenere ſolebat: Aderit aũt tẽpus mee reſurrectionis ⁊ dies: in quo regno patris cõſtitutus. i. gloria eterne ĩmortalitatis ſublimatus vobiſcũ illud bibã nouũ: hoc eſt de ſaluatiõe illius populi iã renouati per aquã baptiſmatis: quaſi nouo gaudio letabor. AVG. de q̃ſ. euã. Vel aliter cũ dicit: Bibam illud nouũ. vult intelligi hoc vetus eſſe. Quia ergo de ꝓpagine adam qui vetus homo appellat corp⁹ ſuſcepit: qõ in paſſione morti traditur⁹ erat: vñ etiã per vini ſacramẽtum cõmendauit ſanguinẽ ſuũ: quid aliud nouum vinũ q̃ ĩmortalitatẽ renouandor corpor intellige re debem⁹? Quod autẽ dicit: Vobiſcũ bibam. ĩ ipis reſurrectionẽ corpor ad videndã ĩmortalitatẽ ꝓ mittit. vobiſcũ enĩ nõ ad idẽ temp⁹: ſed ad eandem ĩnouationẽ eſſe dictũ accipiendũ ẽ. nã ⁊ nos dicit apoſtolus reſurrexiſſe cũ chriſto: vt ſpes rei future iã leticiã preſentẽ afferat. Quod autẽ de hoc genimine vitis etiã illud nouũ eſſe dicit: ſignificat vtiq; eadẽ corpora reſurrectura ſm innouationẽ celeſtẽ que nunc ſm terrenã vetuſtatẽ ſũt moritura. HYLA. Videtur aũt ex hoc q⁹ iudas cũ eo nõ biberit: quia nõ erat bibitur⁹ in regno: cũ vniuerſos tunc bibẽtes ex vitis iſtius fructu bibituros ſecũ poſtea polliceret. GLO. Sed ſuſtinẽdo aliorũ ſanctorũ ſententiam: q⁹. ſ. iudas ſacramenta receperit a chriſto: dicendũ eſt qõ hic dicit Vobiſcũ: ad pluresꝫ eor non ad omnes referendum eſt.

¶ Et hymno dicto: exierũt i mõtẽ oliueti. Tũc dicit illis ieſus: Oẽs vos ſcãdalũ patiemini i me ĩ iſta nocte. Scriptũ ẽ enĩ: Percutiã paſtorẽ: ⁊ diſpgent oues gregis. Poſtq̃z aũt reſurrexero: p̃cedã uos ĩ galileã. Rñdens aũt petr⁹: ait illi: Et ſi oẽs ſcãdalizati fuerit ĩ te: ego nũq̃z ſcandalizabor. Ait illi ieſus: Amẽ dico tibi: qr ĩ hac nocte añq̃z gall⁹ cãtet: ter me negabis. Ait illi petr⁹: Etiã ſi oportuerit me mori tecũ: nõ te negabo. Simr ⁊ oẽs diſcipuli dixerũt.

ORI. Diſcipulos qui acceperãt benedictionis panẽ: ⁊ biberãt calicẽ gratiarũ actionis: docebat deminus ꝓ his omnibus hymnũ dicere patri. vñ dicitur: Et hymno dic. exierunt in mon. oli. vt de altero trãſiret ad altũ: quia fidelis nõ põt aliquid agere ĩ cõualle. CHRY. in hom. Audiãt quicunq; velut porci ſimpliciter manducãtes cũ ebrietate ſurgũt: cũ deceret gratias agere ⁊ in hymnũ mẽtem deflectere. Audiãt quicũq; vltimã orationẽ ĩ ſacris myſterijs nõ expectãt. vltima enĩ oratio illius hymni ẽ ſignum. Gratias ergo egit anteq; ſacra myſteria diſcipulis daret: vt ⁊ nos gratias ageremus. Hymnũ dixit poſtq̃ dedit: vt nos ipſum faciam⁹. HIE. Juxta hoc exemplũ ſaluatoris q̃ pane chriſti ⁊ calice ſaturatus ⁊ inebriatus fuerit: poteſt laudare deũ ⁊ cõſcendere montẽ olineti: vbi laborũ refectio doloriſq; ſolatiũ ⁊ veri luminis noticia eſt. HYLA. Per hoc etiã oñditur q⁹ homines conſumati ĩ vniuerſis diuinorũ myſteriorꝫ virtutibus: gaudio equitationeq; cõmuni ĩ celeſtẽ gloriã efferunt. ORI. Apte etiã mons miſericordie ẽ electꝰ vbi prenũciaturus fuit ſcandalũ infirmitatis diſcipulorꝫ: iã tũc paratus vt nõ repelleret diſcipulos diſcedẽtes: ſed vt reciperet reuertẽtes. vñ ſequit: Tunc dixit il. ieſus. Oẽs vos ſcan. patie. in me ĩ iſta nocte. HIE. Non dicit quidẽ quod paſſuri ſint: vt cũ paſſi fuerint ſi deſperẽt ſalutẽ: ſed agẽtes penitentiam liberẽtur. CHRY. in ho. In quo etiã docet nos quales ante crucẽ fuerũt diſcipuli ⁊ quales poſt crucẽ. Etenim qui neq; cũ chriſto dũ crucifigebat ſtare poterat: poſt mortẽ chriſti adamante fuerũt fortiores. Fuga enĩ diſcipulorũ ⁊ timor demõſtratio eſt mortis chriſti: vt confundant qui hereſi martiõis egerẽt. Si enĩ neq; ligat⁹ eſt neq; crucifixus: vñ petro ⁊ reliquis apoſtolis ĩcuſſius ẽ tantus timor? HIE. Et ſignãter addit: In iſta nocte. quia q̃o qui ĩebriatur: ſic ⁊ qui ſcandalũ patiunt: ĩ nocte ⁊ in tenebris ſuſtinẽt. HYLA. Nui⁹ etiã predictionis fides auctoritate ꝓphetie veteris ꝛtinebat. vñ ſequit: Scriptũ ẽ enĩ: percu. paſto. ⁊ diſpergẽ. oues gregis. HIERO. Hoc alijs verbis in zacharia ꝓpheta ſcriptũ ẽ: ⁊ ex perſona ꝓphete ad deũ dicit: Percute paſtorẽ: ⁊ diſpergent oues. Deutẽ aũt paſtor bonus vt ponat animã ſuã ꝓ ouib⁹ ſuis: ⁊ de multis gregib⁹ errorũ fiat vn⁹ grex ⁊ vn⁹ paſtor. CHRY. in ho. Hanc aũt prophetiã ĩducit: ſimul quidẽ ſuadens eis attẽdere ſemp que ſcripta ſunt: ſimul etiã oſtendẽs quoniã ſm dei conſilium crucifigebat: ⁊ vndiq; monſtrãs nõ alienũ ſe eſſe a veteri teſtamẽto qui in eo prenunciabatur. nõ autẽ permiſit eos in triſtibus permanere: ſed ⁊ leta prenũciat dicẽs: Poſtq̃ autẽ reſurrexero⁹ precedã vos in galileam. nõ enĩ cõfeſtim poſt reſurrectionẽ in celo eis apparuit: neq; in longã quandã regionẽ vt eis apparens vadit: ſed in ipſa gente ⁊ in ipſis fere regionib⁹

vt ⁊ hic crederent: qm̃ qui crucifixus est: ipse ē qui resurrexit. Propter hoc etiã se in galileam abire dicit: vt a timore iudeorũ liberati: crederent ei qõ dicebat. ORIGE. Predicit etiam hoc eis vt qui ad modicum disperguntur scandalũ passi: post cõgregentur a resurgente christo: ⁊ precedente eos in galileam gentiũ. HYLA. Sed petrus intantuz et effectu ⁊ charitate christi efferebatur: vt ⁊ imbecillitatem carnis sue ⁊ fidē verborũ domini non cõtuetur: quasi dicta eius efficienda nõ essent. vñ sequitur: Respondens petrus ait illi: Etsi omnes scãdalizati fuerint in te: ego nunq̃ scandalizabor. GHRY. i hõme. Quid ais o petre? propheta dixit: Dispergentur oues. ⁊ christus cõfirmauit quod dictum est: ⁊ tu dicis: Nequaq̃. Quando dixit: Un⁹ ex vobis me tradet. timebas ne tu esses traditor: q̃z tuis nihil tibi tale conscius eras. nunc autē manifeste eo dicēte: quoniã omnes scandalizabimini. sed quia erutus erat ab anxietate quã de proditiõe habuerat: confidens de reliquo dicebat: Ego nunq̃ scandalizabor. HIERO. Non tamen est temeritas nec mendaciũ: sed fides est apostoli petri ⁊ ardens affectus erga dominũ saluatorem. REMI. Quod ergo ille dicit preuidendo: iste denegat amãdo: vbi moraliter instruimur vt quantũ confidim⁹ de ardore fidei: tantũ timeamus de carnis fragilitate. videt tamen accusabilis petrus: ⁊ quoniã contradixit: ⁊ quoniã alijs seipsuz preposuit: ⁊ tertiuz: quoniã totuz sibi attribuit q̃ fortiter esset perseueraturus. vt hoc igitur in eo sanaret: permisit eius casum: non impellens eum ad negandũ: sed eum sibi deserens ⁊ naturã humanã de fragilitate conuincens. ORIGE. vñ alij discipuli scandalizati sunt in iesu: Petrus autez non solũ scandalizatur: sed abundantius relinquitur vt ter denegaret. vñ sequitur: Ait illi iesus: Amen dico tibi: quia in hac nocte anteq̃ gallus cantet: ter me negabis. AVGV. de concor. euange. Potest autem mouere q̃ tam diuersa nõ tiñ verba: sed etiaz sententias euangeliste premittũt: quibus premonitus petrus illã presumptionem preferret vel cũ domino vel pro domino moriendi: ita vt cogant intelligibiliter eum exprẽsse presumptionẽ suã diuersis locis sermonis christi: ⁊ ter illi a domino responsum q̃ eũ esset ante galli cantũ ter negaturus: sicut etiã post resurrectionem ter illũ interrogat vtrũ illũ amet ⁊ mandatũ de pascendis ouibus ter precepit. Quid enim habent hec verba matthei vel sentẽtie simile illis quibus scõm iohannẽ vel quibus scõm lucã petrus protulit presumptionẽ suã: Marc⁹ aũt pene ipsis vbis h̃ cõmemorat quib⁹ ⁊ matthеus: nisi q̃ distinctius quem admodũ futurũ esset: exprẽssit dictũ esse a domino: Amẽ dico tibi: quia tu hodie in nocte hac priusq̃z bis gallus vocẽ vederit ter me es negaturus. vñ nõ nullis qui parũ attendũt: Marcus videtur nõ cõgruere ceteris. tota eniz negatio petri trina est: que si post primũ galli cantũ ĩciperet: falsum dixisse viderentur tres euangeliste qui dicunt dixisse dominum: q̃ anteq̃z gallus cantaret eum petrus esset negaturus. Rursus si totã trinam negationẽ ant peregisset q̃z cantare gallus inciperet: superfluo dixisse marcus deprehẽderetur ex persona domini: Priusq̃z gallus bis vocez dederit ter me es negaturus. Sed quia ante primũ galli cantũ cepta est illa trina negacio: attenderunt tres euangeliste nõ quando eã completurus esset petrus: sed quando futura esset ⁊ quando inceptura. i. ante galli cantum tota possit intelligi: quoniam ante galli cantũ tantus timor obsederat mentẽ qui eã posset vsq̃z ad tertiam negationẽ perducere. Multo minus igitur mouere debet: quia trina negatio etiã trinis negãtis vocibus ante galli cantũ cepta: ⁊ si nõ ante primũ galli cantũ peracta est: tanq̃z si alicui diceretur: Anteq̃z gallus cantet ad me scribes epistolã. in qua mihi ter cõuiciaberis. nõ vtiq̃z si etiã ante omnẽ galli cantũ scribere inciperet: ⁊ post primũ galli cantuz finiret: ideo dicendũ erat falsum fuisse predictũ.

ORIGE. Quereres autẽ si possibile erat vt nõ scãdalizaretur petrus: semel saluatore dicẽte: quoniaz omnes vos scandalũ patiemini in me. Ad quod aliquis respondebat: quoniã necesse erat fieri quod p̃ dictum erat a iesu. Alius autẽ dicet: quoniã qui exoratus a niniuit]: que predixerat per ionã nõ fecit: possibile fuit vt repelleret etiam scandaluz a petro deprecãte. Nũc autẽ promissio eius audax in affectu quidẽ prompto: sed nõ fine prudenti facta est ei cã: vt nõ solũ scandalizetur: verũ etiam ter denegaret. postq̃z autẽ cũ affirmatiõe iuramẽti pronunciauit: dicet aliquis q̃ nõ erat possibile vt nõ denegaret. Si enim iuramentũ erat christi amen: mentit⁹ fuisset dicẽdo: Amẽ dico tibi. si verũ dixisset petrus: ḋa nõ te negabo. Videntur autẽ mihi ceteri discipuli cogitantes quod primũ fuerat dictuz: Omnes vos scandalũ patiemini. Ad hoc autem quod dictũ est petro: Amen dico tibi. promiserũt similiter petro: q̃z nõ erant comprehẽsi in illa prophetia. vnde sequitur: Ait illi petrus: Etiam si oportuerit me mori tecum nõ te negabo. Similiter ⁊ omnes discipuli dixerunt: hic etiam petrus nescit quid loquatur: Luz iesu enĩ mori p̃ omnibus moriẽte hominũ nõ erat: quoniã omnes fuerant in peccatis: ⁊ omnes opus habebant vt pro eis alius moreret: nõ ipsi p̃ alijs.

RABA. Sed quia intellexerat petrus dominuz pre timore mortis eũ se predixisse negaturũ: ob hoc dicebat: q̃ licz periculũ immineret: nullo modo ab eius fide posset auelli: ⁊ similiter alij apostoli p̃ ardorem mentis nõ timuerunt damnũ mortis: ſz vana fuit presumptio sine protectione diuina. Vnde ergo magnũ discimus dogma quod nõ sufficit desideriũ hominis: nisi diuino aliq̃s potiaꝛ auxilio.

¶ Tunc uenit iesus cum illis in uillam que dicitur gethsemani. Et dixit discipulis suis: Sedete hic: donec uadam illuc ⁊ orem. Et assumpto petro ⁊ duobus filijs zebedei: cepit cõtristari: ⁊ mestus esse. Tunc ait illis: Tristis est anima mea usq̃z ad mortem. Sustinete hic: ⁊ uigilate mecum.

REMI. Paulo superius euangelista dixerat: ḋa

hymno iam dicto exiit cū discipulis in montē oliueti: et vt ostenderet ad quē locū ipsius montis diuerterit: cōsequenter adiunxit: Tunc venit iesus cū illis in villam: que dicitur gethsemani. // RABA. Lucas dicit: In montē olivēti. Johānes Transitorrentem cedron. quod idē est quod gethsemani. ꝛ ē locus in quo orauit ad radicem mōtis olivēti: vbi ort⁹ est: vbi etiaz ecclesia est edificata. // HIE. Gethsemani interpretat vallis pinguissima: in qua iussit discipulos sedere paulisper: ꝛ expectare redeuntem: donec pro cunctis dominus solus oraret.

ORI. Nō enim cōueniebat vt ibi caperetur: vbi cū discipulis māducauerat pascha: cōueniebat autem ꝛ priusq̄ proderetur orare: ꝛ eligere locū mundum ad orationē. vñ sequit: Et dixit discipulis suis sedete hic do. va. il. ꝛ orem. // CHRY. i homē. Hoc autē dicit: quia discipuli indiuisibiliter sequebantur christuz. consuetudo enim ei erat sine discipulis orare: hoc autem faciebat erudiens nos in orationibus quietem nobis constituere ꝛ solitudinē querere. // DAMA. in lib. iij. Sed cū oratio sit ascensus intellect⁹ ad deū: vel petitio decentiū a deo qualiter domin⁹ orabat? Neque enī ascēsione que ad deū est indigebat intellectus eius: semel sm personam deo verbo vnitus: neq̄ ea que a deo est petitione: vnus enim deus ꝛ homo christus est. Sz formās in seipso q̄ nostrū est: docuit nos a deo patre petere: ꝛ ad ipm extendi: sicut enī passiones sustinuit vt triumphās nobis aduersus eas victoriā tribueret: ita orat nobis viam faciēs ad eā que ad deū est ascēsione: ꝛ p nobis omnē iusticiā implēs: ꝛ recōciliās nobis patrem suū ꝛ vt principiū ipsum honorās ꝛ mōstrās q̄ nō est deo cōtrarius. // REMI. Cū autē domin⁹ in monte orauit: docuit nos in oratiōe pro celestibus dominū supplicare. Cū vero i villa orauit nos instruxit vt in oratione semper humilitatē seruare studeamus. // RABA. Pulchre autē appropiquāt passioni: in valle pinguedinis orasse dicitur: vt demonstraret q̄ per vallē humilitatis ꝛ pinguedinez charitatis mortē pro nobis susceperit. Moraliter etiam nos instruxit: vt nō gestemus cor aridū a pinguedine charitatis. // REMI. Appropinquās morti dominus in valle pinguedinis orauit: quia p vallem humilitatis ꝛ pinguedinē charitatis p nobis mortē subiit. Quia vero fidē discipulorū ꝛ constantiam deuote sibi volūtatis acceperat: sed turbādos illos ꝛ dispergēdos p̄sciebat: ideo iussit eos in loco sedere. nā sedere requiescētis ē: laboraturi enim erant eū negaturi. Qualiter autē progressus sit manifestat: cū subiungit: Et assum. petro ꝛ duobus filijs zebedei: cepit cōtristari ꝛ mest⁹ esse. Illos videlicet assumpsit quibus in mōte claritatē sue maiestatis ostēderat. // HYLA. Sed quia dicit: Cepit cōtristari ꝛ mestus esse. hereticorū omnis hic sensus: vt opinentur metū mortis in dei filiū icidisse: q̄ asserūt nō de eternitate probatū: neq̄ de infinitate paterne substātie extitisse: sed ex nihilo per eū: qui oīa creauit effectū: ꝛ ideo in eo doloris anxietas: ideo metus mortis: vt qui mortem timere potuit ꝛ mori possit. qui vero mori potuit: hz in futurū erit: nō tamen per eū qui se genuit ex p̄terito sit eternus: q̄ si per fidē capaces euangeliorū essent: scirēt verbuz in principio deū: ꝛ hoc in principio apud deū: ꝛ eidem esse eternitatē gignentis ꝛ geniti. Sed si virtute illā incorrupte substātie imbecillitatis sue formā assumptio carnis infecerit: vt sit ad dolorē infirmā: ad mortē trepida iā ꝛ corruptioni subdita erit: ac sic eternitate demutata in metū: hoc quod in ea est poterit aliquando nō esse. Deus autē sine mēsura temporū semp est: ꝛ qualis est talis semp eternus est. Mori igitur nihil in deo potuit: nec est sē metus deo vllus est. // HIERO. Nos autē ita dicimus dominē passibilē a dei filio susceptū: vt deitas impassibilis permaneret. Passus ē enī dei fili⁹ nō putatiue sed vere omnia que scriptura testat: scōm illud: quod pati poterat. scōm. s. substantiā assumptam. // HYLA. i. de trinitate: Puto autē non alia hic ad timendū q̄ passionis ꝛ mortis causa q̄ deus dam pretenditur. Interrogo autez eos qui hoc ita existimāt: an ratione subsistat vt mori timuerit: qui omnē ab apostolis timorē mortis expellens ad gloriam eos sit martyrij adhortatus. quid enim ipse in mortis sacramēto doluisse existimādus est: qui pro se morientibus vitā rependit? Deinde quē doloren mortis timeret: potestatis sue libertate moriturus? Si etiam passio honorificatura eū erat: quomodo tristem eum metus passionis effecerat. // HYLA. Quia ergo mestum dominū fuisse legimus: causas mesticie reperiamus. admonuerat superius omnes scandalizādos: petrū etiā domin⁹ ter negaturū esse respondit: assumptisq̄ eo ꝛ iacobo ꝛ iohāne cepit tristis esse: ergo nō ante tristis est q̄ assummit: sed omnis metus illis esse cepit assumptis: atq̄ ita nō de se orta est: sed de eis quos assumpserat mestitudo. // HIERO. Cōtristabatur ergo dominus nō timore patiēdi qui ad hoc venerat vt pateret: ꝛ petri temeritatis arguerat: sed propter infidelissimū Judam: ꝛ scandalū omniū apostolorū: ꝛ reiectionem populi iudeorū: ꝛ euersionē misere hierusalē. // DAMA. in libro. iij. Vel aliter: omnia que de nō ente ad esse deducta sunt a conditore: exeundi naturaliter desideriū habēt: ꝛ nō existere naturaliter fugiunt: ꝛ deus igitur verbū homo fact⁹ est: habuit hoc desideriū q̄ desiderauit escā ꝛ potū ꝛ somnū: quibus. s. conseruatur vita desiderās: ꝛ naturaliter ex perientia hoz fact⁹: ꝛ ecōtrario corruptiuoz amotionē. vñ ꝛ tempore passionis quā voluntarie sustinuit: habuit mortis timorē naturalē ꝛ tristiciaz est enim timor naturalis aīa volens diuidi a corpore. propter eā q̄ ex principio a cōditore imposita ē naturalē familiaritatē. // HIE. Domin⁹ ergo noster ꝛ veritatē assumpti p̄baret homis: vere quidē cōtristatus ē: sed ne passio in animo illius dominaret: per passionē cepit cōtristari: aliud est enī cōtristari: ꝛ aliud icipere ctristari. // REMI. Destruūtur autem ī hoc loco manichei qui dixerūt illū phātasticū corpus assumpsisse: nihilomin⁹ ꝛ illi qui dixerūt eū verā animā nō habuisse: sed loco aīe diuinitatē. // AVG. in lib. lxxxiij. q̄stionū: Qui⁹mōi enī euāgelistarū narratōes: p quas christū ꝛ natū de beata virgine maria cognouimus: ꝛ cōprehēsum a iudeis: ꝛ flagellatū ꝛ crucifixū atq̄ iterfectū ꝛ sepultū ī monumēto: que oīa itelligere fine corpore nemo pōt facta: nec figurate accipiēda quisq̄ vel clementissi-

mus dixerit: cū dicta sint ab eis q̄ res gestas vt me/minerāt narrauerūt. Sic ergo isti corpus eū habu/isse testant: sicut ꝛ eū habuisse indicāt aīmā affe/ctiones ille q̄ nō possūt esse nisi ī aīa: quas nihilo/minus eisdē euāgelistis narrātib⁹ legim⁹: Et mira/tus ē iesus: ꝛ iratus: ꝛ cōtristatus. AMBRO. su/per lucā: Cū ergo ī euāgelio ista referunt: nō falso vtiq; referunt. verū ille bos motus certissime dispē/satiōis gratia ita cū voluit suscepit aīo hūano: vt cū voluit fact⁹ ē bō. Habem⁹ quidē ꝛ nos huiusmodi affect⁹ ex humane cōditiōis infirmitate: nō autem ex humane cōditiōis infirmitate: nō autem ita domin⁹ iesus: cui⁹ ifirmitas fuit ex ptāte. DA/MA. in. iij. lib. Quapropter naturales nostre passi/ones fm naturā ꝛ supra naturā fuerūt ī christo. Fm naturā enī: q; permittebat carni pati que ꝓpria. su/per naturā autē: quia nō p̄cedebāt ī eo volūtatez naturalia: nibil enī coactū in christo cōsiderat: sed oīa voluntaria. volēs enī esuriuit: volēs timuit ꝛ cō/tristatus ē. Et ideo de manifestatiōe tristitie subdi/tur: Tūc ait illis: tristis ē aīa mea vsq; ad mortē. AMBRO. sup lucā. Tristis autē ē: nō ipse sed aīa. Nō enī tristis sapia: nō diuina substātia: sed aīa. su/scepit enī animā meā: suscepit corp⁹ meum. HIE. Nō autem propter mortem: sed vsq; ad mortē di/citur cōtristatus: donec apostolos sua liberet passi/one. Dicāt qui irrationabilē iesum sumpsisse ani/mā suspicant̄: quomō cōtristet̄ ꝛ nouerit tempus tristicie. cūis enī ꝛ bruta mereāt animalia: tamen nō nouerūt nec causas neq; tēpus vsq; ad qō debe/ant contristari. ORI. Uel aliter: Tristis ē anima mea vsq; ad mortē. q. d. Tristis cepta est ī me: non semp: sed vsq; ad temp⁹ mortis: vt cū mortu⁹ fuero peccato: moriar ꝛ vniuersę tristicie: cui⁹ principiuz tūc fuit ī me. Sequit̄: Sustinete hic ꝛ vigilate me/cū. ac si dicat: Ceteros quidē iussi sedere ibi quasi in firmiores ab agone isto seruās eos securos. vos āt quasi firmiores adduxi: vt collaboretis mecū in vi/giliis ꝛ orationib⁹: tamē ꝛ vos manete hic vt vnus quisq; in gradu sue vocatiōis cōsistat: quoniā oīs gratia cūius fuerit magna habet superiorē. HIE/RO. Uel nō a somno ꝓhibet cui⁹ temp⁹ nō erat ī minēte discrimie: sz a sōno ifidelitat̄ ꝛ corpe iūctis.

Et progressus pusillū: procidit i faciē suā orās ꝛ dicens: Pater mi: si possibile ē transeat a me calix iste. Uerūtamen non sicut ego uolo sed sicut tu. Et uenit ad discipulos su/os ꝛ inuenit eos dormientes: ꝛ di/cit petro: Sic nō potuistis una ho/ra uigilare mecū? Uigilate ꝛ orate ut nō intretis in tētationē. Spirit⁹ quidē prompt⁹ ē: caro autē infirma. Iterū scōo abijt: ꝛ orauit dicens: Pater mi: si nō potest hic calix trā/sire nisi bibaz illū: fiat uolūtas tua.

Et uenit iterū: ꝛ inuenit eos dormi/entes. Erāt enim oculi eorū grauа/ti: Et relictis illis: iterū abijt ꝛ ora/uit tertio: eūdē sermonē dicēs.

ORI. Petrū magis de se cōfidentē ꝛ alios addu/xit: vt videāt cadentē ī faciē: ꝛ discāt nō magna sed humilia de se sapere: nec veloces esse ad promitten/dū: sed sōlliciti ad orandū. ꝛ iō dicit: Et progressus pusillū. Nolebat enī lōge fieri ab eis: sed iuxta eos cōstitutus orare. et qui dixerat: Discite a me quia mitis sum ꝛ humilis corde. laudabiliter se humili/ans cadit in faciē. vñ sequit̄: Procidit ī fa. suā orās ꝛ dicēs: Mi pater si possibile ē: transeat a me calix iste. Manifest⁹ autē ī oratiōe sua deuotionē quasi di/lectus ꝛ placēs dispositōibus patris addidit: Uerū tamē nō sicut ego volo: sed sicut tu. Docēs vt non oremus fieri nostrā volūtatē sed dei. fm autē q̄ cē/pit pauere ꝛ tristari fm hoc orat calicē passiōis trā/sire: ꝛ nō sicut ipe vult: sed sicut pater: hoc est ñ fm substantiā eius diuinā ꝛ ipassibilē: sed fm naturā humanā ꝛ infirmā. suscipiēs enī naturā carnis hu/mane oēs ꝓprietates ipleuit: vt nō in phātasia ha/buisse carnē estimarēt: sed ī veritate. Propriū ē au/tem hominis fidelis: primū quidē nolle pati aliq̄d doloris maxime qō ducit: vsq; ad mortē: q; hō car/nalis est. si autē sic voluerit deus acquiescere: quia fidelis ē. nam sicut multū cōfidere nō debemus ne nostrā virtutē videamur ꝓfiteri: sic diffidere nō de/bemus: ne dei adiutoris nostri ipotētiā videamur ꝓnunciare. Notādū ē autē quoniā marc⁹ quidē ꝛ lucas hocipsum scripserūt: Johānes autē orantē ie/sum: vt trāsiret ab eo calix nō ītroducit: qñ hi ma/gis fm humanā naturā ei⁹ exponūt de eo: cū scōm diuinā: Johānes autē magis scōm diuinā. Aliē au/tem iesus videns qualia erāt iudei passuri petētes eū ad mortē dicebat: Pater si possibile ē: trāseat a me calix iste. HIE. Uñ signāter dicit: Calix iste. hoc ē populi iudeor⁹: qui excusationē ignorātie habere ñ possunt: si me occiderīt: habētes legē ꝛ ꝓphetas q̄ vaticinant̄. ORI. Rursus vidēs quāta vtilitas to/tius mūdi esset futura: ꝓ passionē ipsius dicebat: Si nō sicut ego volo: sed sicut tu. i. si possibile ē: vt sine passiōe mea oīa ista bona ꝓueniāt: que ꝓ passionē meā sūt ꝓuētura: trāseat passio hec a me: vt ꝛ mū/dus saluet̄: ꝛ iudei ī passiōe mea nō pereāt. Si aūt sine ꝓditione quorūdā multor⁹ sal⁹ nō pōt ītrodu/ci: q̄tum ad iusticiā tuā trāseat. Calicē autē hunc q̄ bibit̄ in multis locis nomīat scriptura. Bibit au/tem calicē totū q̄ patit̄ ꝓ testimonio q̄cq̄d fuerit ei illatū. Effūdit autē accipiēs q̄ denegat: ne aliq̄d patiat̄. AVG. Et ne quis eū putaret patris minu/isse potestatē: ñ dixit: Si facere pōt: sed Si fieri po/test. vel si possibile ē: ac si diceret̄: Si vis. fieri enim pōt quod ille voluerit. vñ ꝛ lucas hocipsum plani⁹ ītimauit. nō enī ait: Si fieri pōt: sed si vis HYLA. Uel aliter: nō ait: Trāseat a me calix iste. hec enim erat ꝓ se timētis oratio. q; aūt vt a se trāseat rogat: nō vt ipse ptereat orat: sed vt ī alterū illud qō ad se trāsit accedat. Totus igit̄ supra eos q̄ passuri erant

metus ē:atq; iō ꝓ his orat q̄ passuri post se erāt dicēs: Trāseat calix a me.i.quomō a me bibit̄ : ita ab his bibat̄ sine spei diffidētia:sine sensu doloris:sine metu mortis. Jō autē ait:Si possibile est . q; carni ⁊ sanguini horū terror ē.⁊ difficile ē eor acerbitate corpa ñ vinci būana. Quod autē ait: Nō sicut ego volo:sed sicut tu.vellet quidē eos nō pati:ne forte ī passiōe diffidāt:si cohereditatis siue gloriā sine passionis siue difficultate mereant̄. Nō ergo vt nō patiantur rogat dicēs: Non vt ego volo:sed vt tu.ait eo q̄ pater vult vt bibēdi calicis ī eos ex ipso transeat fortitudo : quia ex volūtate patris nō tam per christū vinci diabolū q̄ etiā ꝓ ei⁹ discipulos oportebat. // AVGV. Sic igitur christ⁹ hominē gerens ostēdit p̄uatā quandā hominis voluntatē: ī qua ⁊ suā ⁊ nostrā figurauit:qui caput nostrū ē: cū dicit:Trāseat a me. Nec enī erat humana volūtas ꝓ p̄uū aliquid tanq̄ p̄uatū volēs : sed q; rectū vult esse hominē ⁊ ad deū dirigi subdit:Uerūtamē non sicut ego volo: sed sicut tu. ac si diceret : Uidete.in me quia potes aliquid ꝓpriū velle:⁊ si deus aliud velit cōceditur hoc būane fragilitati. hec vox capitis:salus ē totius corporis. // LEO. papa : Nec vox omēs fideles īstruit:oēs cōfessores accēdit: omēs martyres coronauit. Nā quis mūdi odia:quis tentationū turbines:quis posset p̄secutorū superare terrores:nisi christ⁹ in omnib⁹ ⁊ pro omībus patri diceret:fiat volūtas tua. Discāt igitur hāc vocē oēs ecclesie filii:vt cū aduersitas violēter alicui⁹ tētatio nis incūbit:sepato timore formidinis:accipiat tolerantiā passiōis. // ORIGE. Pusillū autē ꝓgredientē iesū ab eis:nec vna hora potuerūt vigilare eo absente: ꝓpter q̄ orem⁹ vt nec modicū aliquando ie sus ꝓgrediatur. Sequitur:Et ve.ad discipulos suos ⁊ inuenit eos dormiētes. // CHRY. Quia temp⁹ intempeste noctis erat : ⁊ oculi eorū a tristicia erant grauati. // HYLA. Postq̄ ergo ad discipulos redit ⁊ dormiētes deprehēdit: Petrus arguit.vñ sequit̄: Et dicit petro:sic nō potuistis vna hora vigilare mecū:Petrū ideo ex tribus arguit:q; pre ceteris nō se scādalizandū fuerat gloriat⁹? // CHRY. in ho. Sed quia ⁊ alij idē dixerūt:omniū etiā īfirmitatē arguit qui enī mori simul cū christo elegerant : neq; simul cū eo potuerūt vigilare. // ORIGE. Inueniēs aūt eos dormiētes suscitat verbo ad audiendū:⁊ ꝑcipit vigilare dicēs:Uigilate ⁊ orate ne ītretis in tētationem.vt primū vigilem⁹ ⁊ sic vigilātes orem⁹. Uigilat qui facit opera bona:⁊ q̄ sollicite agit ne in aliquod tenebrosum dogma īcurrat:sic enī vigilantis exauditur oratio. // HIERO. Impossibile ē humanam animā nō tetari. Ergo nō ait : Uigilate ⁊ ora. ne tēte.sed ne ītretis in tēta.hoc ē ne vos tētatio superet. // HYLA. Cur autē ne in tētationē venirent admonere eos voluisset orare oñdit dicēs:Spirit⁹ quidē ꝓmptus ē:caro autē īfirma. Nō enī de se ꝫ dicit:ad eos enim hic sm̄o cōuersus ē. // HIE. Hoc autē est aduersus temerarios:q̄ quod crediderīt⁹ putant se posse cōsequi. Itaq; quantū de ardore mentis cōfidim⁹:tantū de fragilitate carnis timeamus. // ORIGE. Hic cōsiderandū ē vtrū sicut omniū caro infirma ē:sic omniū spūs ꝓmptus ē: an omniū quidē caro īfirma est:nō autē ⁊ omniū hominum spūs ꝓmptus est:sed tñ sanctor: infideliū autē ⁊ spūs segnis ē ⁊ caro īfirma. Est autē ⁊ alio mō caro infirma eor solū quor spūs ꝓmptus ē:qui cum spū ꝓmpto opa carnis mortificāt . Hos ergo vult vigilare ⁊ orare:vt nō intrēt in tētationē: quoniā qui spiritalior ē:sollicitior debet esse: ne magnū horum ipsi⁹ grauē habeat lapsum. // REMI. Uel aliter his verbis oñdit se verā carnē et virgie suscepisse. ⁊ verā animā habuisse.vñ ⁊ nūc dicit spiritū suum promptū esse ad patiendū:carnē vero infirmā timere dolorē passiōis. Sequit̄ : Iterū secōo abiit ⁊ orauit dicēs: Pater mi si nō pōt calix iste transire nisi bibā illū.fiat volūtas tua // ORI. Estimo q̄ calix ille passiōis oīno a iesu fuerat trāsiturus sed cū differētia:vt siquidē biberet eū ⁊ ab ipso trāsiret ꝑ⁹ mundū ab vniuerso genere hominū. Si aūt non biberet eū:ab ipso quidē fortitā trāsiret ab hominib⁹ autē nō trāsiret. Hūc ergo calicē passiōis volebat quidē a se trāsire:sic vt oīno neq; gustaret amaritudinem eius si tñ possibile eēt:q̄tum ad iusticiā dei. Si aūt nō poterat fieri magis volebat vt sumeret eum ⁊ sic trāsiret ab eo ⁊ ab vniuerso hominum genere q̄ recōtra volūtatē paternā bibitionē eius effugeret. GHRY. ī ho. Q̄ō quidē secūdo vel tertio orat̄ affectu.i.humane īfirmitatis quo mortē timebat:certificat q̄ vere fact⁹ ē hō. Secūdo enī vel tertio aliquid fieri ē marie demōstratiuū ī scripturis. vñ ioseph dixit pharaoni:Q̄ō vidistis scōo ad eandē rem pertinēs:somnij firmitatis iudiciū ē. // HIE. Uel aliter. Secūdo orat vt si niniue.i.gētilitas aliter saluari nō pōt:nisi arserit cucurbita.i.iudea : fiat volūtas patris:q̄ nō est cōtraria filij volūtati dicēte ipso ꝓphetā:vt facerē volūtatē tuā de⁹ meus volui. // HYLA. Uel aliter:Passuris discipulis oēm ī se corporis nostri īfirmitatē assūpsit : crucisq; secū vniuersa q̄bus īfirmamur affixit:⁊ iō trāsire ab eo calix nō potest:nisi illū bibat:q; pati nisi ex e⁹ passiōe nō possumus. // HIE. Christ⁹ sol⁹ orat ꝓ omībus:sicut ⁊ solus patit̄ ꝓ vniuersis. Sequit̄ enī: Et ve.iterū ⁊ inuenit eos dor. Erāt enī oculi eor grauati. Languescebāt enī ⁊ opprimebāt̄ apostolor oculi negatione vicina. // ORI. Puto enī q̄ nō tantū corpor oculi q̄tū aīar grauati erāt:nondū.n.erat eis spūs dat⁹. vñ nō eos reprehendit: sed vadēs iterū orauit docens vt nō deficiamus:sed ꝑmaneam⁹ ī oratiōe:donec ī petrem⁹ ea que postulare iā cepim⁹.vñ sequit̄:Et relictis illis iterū abiit:⁊ orauit tertio : eundē sermonē dicēs. // HIE. Tertio autē orauit:vt in ore duor vel triū testiū staret oē verbū. // RABA. Uel iō tribus vicibus dñs orauit:vt nos a peccatis p̄teritis veniā ⁊ p̄sentib⁹ mali tutelā:⁊ futuris piculis cautelā orem⁹:⁊ vt oēm orationē ad patrē ⁊ ad filiū ⁊ ad spiritū sanctū dirigam⁹:⁊ vt īteger spūs noster ⁊ aīa ⁊ corp⁹ seruet̄. // AVG. de questi. euā. Nō absurde etiā itelligit̄ ꝓpter trinā tētationē passionis ter dīm orasse. Sicut enī tētatio cupiditatis trina est:ita tētatio timoris trina ē. Cupiditati que in curiositate ē opponit̄ timor mortis. fit̄ enī ī illa cognoscēdarū rerū ē auiditas:ita ⁊ ī ista metus amittēde talis noticie. Cupiditati vero honoris vl laudis opponit̄ timor ignominie ⁊ cōtumeliarū . cupiditati aūt voluptatis opponit̄ timor doloris. // REMI.

Uel ter orat ꝑ apostolis: ⁊ maxie ꝑ petro qui ter erat eum negaturus.

¶ Tūc uenit ad discipulos suos: ⁊ dicit illis: Dormite iā ⁊ requiescite. Ecce appropiquabit hora: ⁊ filꝰ hominis tradet in manus peccatorū. Surgite eamꝰ. Ecce appropinquabit qui me tradet.

¶ HYLA. Post oratione frequētē: pꝰ discursus recursuq; multiplices metū demit: securitatē reddit: in requiē adhortat. vñ dicit: Tūc venit ad dis. suos ⁊ ait illis: dormite iā ⁊ requi. ¶ CHRY. i ho. Et quidem tūc vigilare oportebat: ſ̄ hꝰ dixit: vt oñderet: qñ ne q; visum posset ferre futurorū malor: ⁊ qñ eor nō idiget auxilio: ⁊ qñ oīno tradi eū oportebat. ¶ HYLA. Uel hoc dicit: q; volūtatē patris de discipulis iā securꝰ expectabat: de qua dixerat: Fiat voluntas tua: q̄. s. trāsiturū i nos calicē bibēs ifirmitatē corporis nostri: ⁊ timoris sollicitudinē: ⁊ ipm doloꝛ mortis absorbuit. ¶ ORI. Uel nō ē ille ipse somnꝰ: quē iubet nūc discipulos suos dormire: ⁊ ille q̄ eis supius scribit cōtigisse. Illic enī dormiētes uenit: nō requiescētes sed grauatos oculos habētes. nūc autē pcepit eis nō simplicit dormire: sed cū requie: vt ordo seruet: vt primū quidē vigilemꝰ orātes vt ñ ītremꝰ i tētationē: vt postea dormiamꝰ ⁊ requiescamus: vt cū aliis uenerit locū dño: tabernaculum deo iacob: ascēdat supra lectū stratus sui: ⁊ det sōnū oculis suis. Forsitā autē ⁊ aīa nō potēs semper sufferre labores: quasi icarnata remissiones aliquas sine reprehēsiōe cōsequet: q̄ moraliter dormitiones dicunt: vt usq; aliquātū tēporis habēs remissionē renouata resuscitet. ¶ HYLA. Quod autez ad eos reuertēs: dormiētesq; reperiēs primū reuersus obiurgat: scdo silet: tertio quiescere iubet: rō ista est: q; primū post resurrectionez dispsos eos: ⁊ diffidētes ac trepidos reprehendit. secundo omisso spū paclito: gratis ad cōtuendā euāgelij libertatē oculis visi tauit: nā aliquādiu legis amore detēti: quodā fidei somno occupati sūt. tertio vero. i. claritatis sue reditu securitati eos quietiq; restituet. ¶ ORI. Postq̄ autē resuscitauit eos a somno: videns ī spū appropinquantē iudā traditorē: q̄ nondū videbat a discipulis eius dicit: Ecce appropin. hora: ⁊ filꝰ homi. tradet ī manꝰ peccatorꝝ. ¶ CHRY. i ho. Per ꝟ autem q̄ dicit: Appropiquauit hora. oñdit quoniā diuine dispositiōis erat: q̄ gerebat. p ꝟ autē quod dicit: In manꝰ peccatorꝝ: demōstrat quoniā illoꝝ neq̄tie ꝟ opus erat: nō q̄ ipe delicto eēt obnoriꝰ. ¶ ORI. Sed ⁊ nūc ī manꝰ peccatorꝝ tradit iesus: q̄ñ bi qui vident iesū credere habēt eū ī manib⁹ suis: cū sint peccatores. Sed ⁊ quotiēscūq; iustꝰ habēs ī se iesū ī ptāte factꝰ fuerit peccatorꝝ: Jesus ē traditꝰ in manus peccatorꝝ. ¶ HIE. Postq̄ ergo tertio orauerat: ⁊ apostolorꝝ timorē sequentē pnīa īpetrauerat corrigendū: securꝰ de passiōe sua pergit ad psecutores: ⁊ vltro se ad iterficiēdū pbet. vñ sequit: Surgite eamus. q. d. Nō vos ueniāt quasi timētes vltro pgamus ad mortē: vt cōfidentiā ⁊ gaudiū passuri vide ant. Sequit enī: Ecce appropiquauit q̄ me tradet.

¶ ORI. Nō dicit appropiquauit mihi: nec enī ipsi appropinq̄bat traditor eiꝰ q̄ se elōgauerat peccati⁹ suis ab eo. ¶ AVG. de cōcor. euā. Uidet autē hic ꝟmo ſm matthēū sibiipsi esse cōtrariꝰ. Qūo. n. dixit: Dormite iā ⁊ requiescite: cū cōnectat: Surgite eamꝰ. q̄ velut repugnātia quidā cōmoti conātur ita pronūciare qd dictū ē: Dormite iā ⁊ requiescite tanq̄ ab exprobrāte: nō a pmittēte fit dictū: qd recte fieret si eēt necesse. Cū vero marcus ita cōmemorauerit: vt cū dixisset: Dormite iā ⁊ requiescite. adiūgēs: Sufficit: ⁊ deīde īferret: Uenit hora. Ecce tradet filꝰ hominis vtiq; itelligit pꝰ illud qd eis dictū ē: Dormite iaz ⁊ requiescite. filuisse oīm aliquātū: vt ꝟ fieret qd pmiserat: ⁊ nūc ītulisse: Ecce appropiquauit hora. Propē qd ſm marcū positū ē. Sufficit. i. q̄ iā requiescitis.

¶ Adhuc eo loquente: ecce iudas unus de duodecim uenit: ⁊ cuz eo turba multa cū gladijs ⁊ fustibus: missi a principibus sacerdotū ⁊ seniorib⁹ populi: Qui autē tradidit eū: dedit illis signū dicēs: Quēcunq; osculatꝰ fuero ipse ē: tenete eū. Et cōfestim accedens ad iesum dixit: Aue rabbi. Et osculatꝰ ē eū. Dixit q; illi iesus: Amice ad quid uenisti? Tūc accesserūt ⁊ manus iniecerūt ī iesum: ⁊ tenuerunt eum.

¶ GLO. Quia supius dictū ē q̄ dñs vltro se persecutorib⁹ exhibebat: ñter euāgelista oñdit qūo sit a persecutorib⁹ detētꝰ. vñ dicit: Adhuc eo loquēte ecce iudas vnꝰ de duodeci venit. ¶ REMI. Unꝰ videlicet nūero: nō merito. Hoc aūt dixit ad oñendū īmane facinꝰ illi⁹ q̄ de apostolica dignitate factus fuerat ꝑditor. Sequit: Et cū eo turba mlta cū gladijs ⁊ fustib⁹. Ut autē oñderet euāgelista iuidētie cā illū deprehensū subiūgit: Missi a prīci. sacer. ⁊ senio. populi. ¶ ORI. Pōt dicere aliq̄s quoniaz ꝑ multitudinē eorū q̄ iā crediderāt multi venerūt aduersus eū: timētes ne multitudo credētiū de manibus eorū tolleret eū. Ego autē estio etiā alterā cāz: quoniā q̄ putabāt ī beelzebub eicere solere demōia arbitrabāt eū et quibusdā maleficijs posse effugere de medio volētiū eū tenere. Multi etiā nūc spiritalibus gladijs militāt cōtra iesum: variis. s. ⁊ diuersis de deo dogmatib⁹. Sequit: Qui autē tradi. eū dedit eis signū dicēs: Quēcunq; osculatꝰ fuero: ipe ē tenete eū. Dignū ē autē quare cū ſm faciē notꝰ essz oībus habitātib⁹ ī iudea q̄rere q̄si nō cognoscētib⁹ effigiē eiꝰ dedit eis signū: Uenit autē traditio talis de eo ad nos: quoniā ñ solū due forme ī eo fuerūt: vna ſm quā eū oēs videbāt: altera ſm quā trāsfiguratus ē corā discipulis ī mōte: sed etiā vnicuiq; apparebat ſm q̄ fuerat dignꝰ. sicut ⁊ ō maria scriptū ē: q̄ hz saporē ad omnē vsum cōuenientē: ⁊ verbuz dei nō similiter cūctis apparet. Propē hui⁹modi ḡ

transfiguratiões eius signo ĩdigebãt. CHRY. in ho. Uel iõ signũ eis dedit: qz multotiẽs detẽtus ab ipsis ptrãsiit neſciẽtib⁹ eis: qõ ⁊ tũc factũ eſſet: ſi ipe voluiſſet. Sequit: Et cõfeſtim accedẽs ad ieſum dixit: Aue rabbi. ⁊ oſculat⁹ ẽ eũ. RABA. Suſcipit diſs oſculũ traditoris: nõ qſi ſimulare nos doceat: ſed ne proditionẽ fugere videat. ORI. Si autez aliquis q̃rat: Cur oſculo iudas tradidit ieſum: ſm quoſdã quidẽ voluit reuerẽtiã ad magiſtrũ fuare: nõ audẽs mãifeſte ĩ eũ irruere. ſm alios autẽ ꝟ fecit: timẽs ne ſi forte ſe mãifeſtũ aduerſarij pbuiſſet: ipe ei fieret cã euaſiõis: cũ poſſet ſm opinionẽ ei⁹ ef fugere: ⁊ facere ſe imperuũ. Ego aũt puto qꝺ oẽs ꝑ ditores veritatis amare veritatẽ fingẽtes: oſculo ſigno vtunt. Oẽs etiã heretici ſiẽ ⁊ iudas ieſu dicunt Rabbi: Jeſus aũt placabilia rñdet. vñ ſequit: Dixit q̃z illi ieſus: Amice ad quid vẽiſti: Dicit autẽ amice ĩpoperãs ſimulationẽ: ꝟ enĩ noſe neminẽ bonorũ ĩ ſcripturis cognoſcim⁹ appellatũ. ad malũ. n. dicitur: Amice quo mõ buc itraſti: Amice nõ facio tibi iniuriã. AVG. ĩ ſer. de paſ. Dicit aũt: Ad qd veniſti: tãq̃ diceret: oſcularis ⁊ iſidiaris. noui q̃re veneris. amicũ fingis: cum ꝑdito⁹ ſis. REMI. Siue Amice ad qd vẽiſti ꝟ fac: ſubĩtelligit. Sequit: Tũc acceſſerũt ⁊ man⁹ iniecerũt ĩ ieſũ ⁊ tenuerũt eum. Tũc. ſ. qñ ipe pmiſit. frequẽter enĩ voluerũt: ſꝫ nõ potuerũt. Exulta chriſtiane ĩ cõmertio inimicoꝝ tuoꝝ viciſti: quod iudas vendidit: ⁊ quod iudeus emit tu acquiſiuiſti.

Et ecce unus ex his q erãt cũ ieſu: extendẽs manũ exemit gladiuz ſuũ: ⁊ percutiẽs ſeruũ pncipis ſacerdotũ amputauit auriculã eius: Tũc ait illi ieſus: Cõuerte gladiuz tuũ i locũ ſuũ. Oẽs enĩ qui acceperint gladiũ: gladio peribũt. An putas qz nõ poſſuz rogare pfez meũ: ⁊ exhibebit mihi mõ plus q̃z duo decim legiõeſ angelorũ. Quõ ergo implebuntur ſcripture? Quia ſic oportet fieri.

CHRY. ĩ ho. Sicut lucas refert: diſs ĩ cena diſcipul⁹ dixerat: Qui hz faculũ tollat ſimlr ⁊ perã: ⁊ q̃ ñ hz vẽdat tunicã ſuã ⁊ emat gladiũ. ⁊ diſcipuli rñderũt: Ecce gladij duo hic. Cõueniẽs aũt erat illic gladios eẽ pp agnũ. ſ. paſchalẽ quẽ cõederãt. Audiẽtes quoq; qñ venirẽt pſecutores ad chriſtũ capiẽdum: a cena exeũtes gladiũ ſupſerũt ĩ auxiliũ aduerſ⁹ pſecutores: q̃ſi ꝑ magiſtro ꝓliaturi. vñ bic dr: Et ecce vn⁹ ex bis q erãt cũ ieſu extẽdẽs manũ exemit gladiũ ſuũ. HIERO. Jn alio euãgelio ſcriptum ẽ: qꝺ petr⁹ ꝟ fecerit eodẽ ardore quo ⁊ cetera fecit. vñ ſequit: Et percutiẽs ſer. pcin. ſacer. ampu. auriculã ei⁹. Seruus pncipis ſacerdotũ malch⁹ appellat. auricula quoq; que amputat dextera ẽ. tranſitorie dicendũ ẽ qꝺ malchus. ĩ. rex quondã populi iudeorum ſeruus fact⁹ eſt impietatis ⁊ deuotat diis ſacerdotũ. dextrãq; pdidit auriculã: vt lr̃e vitatẽ audiat ĩ finiſtrã. ORI. Nam ſi videntur legẽ audire: modo cũ ſiniſtro auditu audiũt vmbrã traditiõis de lege nõ veritatẽ. Populus autẽ ex gentibus ſignificat⁹ per petrũ: per hoc ipſum quod crediderũt in chriſtũ: facti ſũt cauſa vt precideret iudeorũ auditio ſ dextera. RABA. Uel petrus nõ tollit audiẽtibus intelligẽdi ſenſum: ſed diuino ablato iudicio negligentibus pãdit. verũ eadẽ dextera auris in bis qui ex eodem populo crediderũt diuina pietate priſtino reſtituta eſt officio. HYLA. Uel aliter: Seruo principis ſacerdotũ auricula ab apoſtolo deſecatur: populo. ſ. ſacerdotio ſeruienti. per chriſti diſcipulum ĩ obediens auditus exciditur: ⁊ ad capacitatẽ veritatis hoc quod erat nõ audiens amputatur. LEO papa. in ſer. de paſ. Dominus autẽ zelantis apoſtoli pium motũ progredi vltra nõ patitur, vñ ſequit: Tunc ait illi ieſus: Cõuerte gladium tuũ in locum ſuũ. Contra ſacramentũ erit religiõis noſtre: vt qui mori pro omnibus venerat: capi nollet. Dat ergo ĩ ſe furẽtibus licentiã ſeuiendi: ne dilato glorioſe crucis triumpho: ⁊ dominatio diabolica fieret lõgior: ⁊ captiuitas humana diuturnior. RABA. Oportuit etiã vt actor gratie fideles patientiã ſuo exemplo doceret: ⁊ potius ad ſuſtinendũ fortiter aduerſa inſtrueret: q̃ ad vindicandũ ꝓuocaret. CHRY. in ho. Ad hoc autẽ vt populo perſuaderetur cõmunionẽ addit dicẽs: Omnes enĩ qui acceperit gladium gladio ꝑibunt. AVGV. cõtra fauſtũ: Eſt oĩs q̃ vſus fuerit gladio. Ille autẽ vtiꝫ gladio q̃ nulla ſupioritate aut legitima ptate vel iubẽte vel cõcedẽte ĩ ſanguinẽ alic⁹ armat. Nã vtiq; diſs inſſerat vt ferrũ diſcipuli e⁹ ferrẽt: ſed nõ inſſerat vt ferirẽt. Quid ergo ĩdignũ ſi petr⁹ poſt hoc peccatũ factus ẽ paſtor eccleſie: ſicut moyſes poſt pcuſſum egyptiũ fact⁹ ẽ rector ſynagoge. Uterq; enĩ nõ deteſtabili inmanitate: ſed emẽdabili animoſitate regulã excediſt: vterq; odio ĩprobitatis aliene: ſed ille fraterne: iſte diuico lz adhuc carnali tamẽ amore peccauit.

HYLA. Sed nõ oĩbus gladio vtẽtibus mos ſolet eẽ p gladiũ: nã plures aut febris aut ali⁹ accidẽs curſus abſumit q̃ gladio aut iudicij officio aut reſiſtendi latronib⁹ neceſſitate ſũt vſi. Et ſi ſm ſiam eius oĩs gladio vtẽs gladio ꝑimeret: recte ad necẽ eorum gladi⁹ eximebatur qui eodẽ vtebant ad facinus.

HIERO. Quo ergo gladio ꝑibit quicunq; gladium ſumpſerit? Illo nempe qui igne⁹ vertit ante paradiſum: ⁊ gladio ſpũs qui in dei deſcribit armatura.

HYLA. Recõdi ergo gladiũ pcipit diis: quia eos ſi buano: ſed oris ſui gladio eſſet peremptur⁹. REMI. Uel aliter: Qui gladio vtit ad occidẽdũ hominẽ: ipe ſue pri⁹ malicie mozit gladio. CHRY. in ho. Nõ ſolũ autẽ mitigauit diſcipulos p cõminationẽ pene: ſed etiã oſtẽdendo qꝺ volũtarie hoc ſuſtinebat. vnde ſequitur: An putas quia non poſſum rogare patrem meum: ⁊ exhibebit mihi modo plus q̃z. xij. legiones angelorum? Quia multa humane ĩfirmitatis oſtenderat: non videretur credibilia dicere: ſi dixiſſet qꝺ eos perdere poſſet. Et ideo dicit: An putas quia non poſſum. HIERON. Quaſi diceret: Nõ idigeo duodecim apoſtolorũ auxilio: etiã ſi oẽs me defenderẽt: qui poſſum habere. xij. le-

Ca.xxvi.

giones angelorũ. Una legio apud veteres sex milibus hoim cõplebat. de.xii. ergo legiõib⁹. lxxii. milia angelorũ fiũt: in quot gẽtes hoim lingua diuisa est

ORIGE. Et hoc aũt demõstrat: qm sm similitudine legionu militie mũdialis sunt. et angelor legiones militie celestis militãtiũ. Vtra legiones demonũ militia enĩ hois omis ppter aduersarios intelligẽ cõstituta. Nõ aũt quasi indigẽs auxilio angelorũ hoc dicebat: sed sm estimationẽ petri volẽtis ei auxiliũ ferre. Magis enĩ angeli op⁹ habent auxilio vnigeniti filij dei: cũ ipe illorũ.

REMI. Possum⁹ etiã intelligere p angelos romanorũ exercitũ: cũ tyto. n. et vespasiano omẽs ligue aduersus iudeã surrexerũt: et impletũ est: Quia pugnabat p eo orbis terrarũ cõtra insensatos.

CHRY. in hom. Nõ solũ aũt p hoc timorẽ discipulorũ euacuat: sed etiã p hoc scripturas in mediũ introducit dicẽs: Quõ gẽ ipleburẽ scripture: qz sic oz fieri:

HIE. Hec sinia pmptũ ad patiendũ demõstrat animũ: qm frustra prophete cecanerit: nisi dominus eos vera dixisse sua passione asseueret.

¶ In illa hora dixit iesus turbis: Tanq̃z ad latronẽ existis cũ gladijs et fustib⁹ pphẽdere me. Quotidie apud uos sedebã docẽs in tẽplo: et nõ me tenuistis. Hoc aũt totũ factũ est ut adimplerẽt scripture pphetarũ. Tũc discipuli omẽs relicto eo fugerũt. At illi tenẽtes iesũ duxerũt ad cayphã pncipem sacerdotũ: ubi scribe et seniores cõuenerãt. Petr⁹ autẽ seqbat eũ a lõge: usq̃z in atriũ pncipis sacerdotũ. Et ingressus intro: sedebat cũ ministris ut uideꝛ finẽ.

ORIGE. Postq̃z dixit petro: Recõde gladium tuũ quod est patiẽtie: postq̃z etiã auriculã restituit amputatã: sicut alter dicit euãgelista: qm summe benignitatis initiũ fuerat et diuine virtutis: subditur In illa hora dixit iesus turbis. vt si preterita beneficia nõ recordãtur vel presentia recognoscãt: Tãq̃z ad latronẽ existis cum gladijs et fustib⁹ cõprehẽdere me.

REMI. Ac si diceret: Latronis officiuz est nocere et latitare. ego vero nemini nocui: q̃ plures sanaui: et in synagogis semp docui. Et hoc est quod subditur: Quotidie apud vos sedebã in templo docens: et nõ me tenuistis.

HIERO. Quasi diceret: Stultũ est eũ cum gladijs et fustib⁹ querere qui vltro se vestris tradet manibus: et in nocte quasi latitantẽ per proditorẽ inuestigare qui quotidie in tẽplo docẽat.

CHRY. in hom. Ideo aũtẽ eum in templo nõ tenuerũt: quia nõ ausi erãt ppter turbã propter quod et dom⁹ foras exiuit: vt ex loco et tẽpore daret eis aptitudinẽ se capiẽdi. Ex hoc ergo docet quoniã nisi volũtarius permisisset: nequaq̃z eum capere valuissent. Deinde euãgelista questiõem soluit: propter quid dominus capi voluit: cuz subdit: Hoc autem totum factũ est vt adimplerẽtur scripture prophetarũ.

HIERO. Foderunt manus meas et pedes meos. Et alibi: Sicut ouis ad victimam ductus est. Et in alio loco: Ab iniquitatib⁹ populi mei duct⁹ est ad mortẽ.

REMI. Quia enĩ omnes prophete predixerũt christi passiõez: ideo nõ posuit finem testimoniũ: sed generaliter dicit impleri vaticinia omniũ prophetarũ.

CHRY. in hom. Discipuli autẽ qui quãdo detẽtus est dominus permanserũt: quãdo locut⁹ est hec ad turbas: fugerũt. vnde sequitur: Tunc discipuli omnes relicto eo fugerũt. sciebãt enim quoniã iam non erat possibile effugere eo se volũtarie illis tradẽte.

REMI. In hoc tamen facto demõstratur fragilitas apostolorũ. qui enĩ de ardore fidei promiserãt se mori cum ecclesia nũc timore fugiũt immemores sue promissiõis. qõ etiã videm⁹ impleri in his qui p amore dei magna se promittunt facturos: et postmodũ nõ implent: non tamẽ desperare debẽt: sed cum apostolis resurgere: et per penitẽtiã resipiscere.

RABA. Mystice autẽ sicut petr⁹ qui culpã negatiõis penitẽtie lachrymis abluit: recupatõem eor ostẽdit: qui a martyrio labunt: ita ceteri discipuli fugiẽtes cautelam fugiẽdi docent eos qui se min⁹ idoneos ad toleranda supplicia sentiũt. Sequit: At illi tenẽtes iesum: duxerũt ad cayphan pncipem sacerdotũ.

AVG. de qne. euã. Sed tamẽ pmo ad annã duct⁹ est socerũ cayphe sicut iohãnes dicit: Duct⁹ est aũt ligatus cũ adessent in illa turba tribun⁹ et cohors: vt iohãnes cõmemorat.

HIERO. Refert autẽ iosephus istum cayphan vnius tñ anni pontificatũ precio redemisse: cuz tamen moyses deo iubente precepe-
rit: vt pontifices patribus succederent: et generationis in sacerdotibus series texeretur. non ergo mirum est si iniquus pontifex iniqua iudicet.

RABA. Conuenit etiam actõni cayphe. i. inuestigator: vel sagax ad implendã suam nequitiam vel vomens ore: quia impudens fuit ad proferendũ mendacium: et ad perpetrãdum homicidiũ. Ideo autez illuc eum adduxerũt: vt cum consilio omia facerẽt vnde sequitur: Vbi scribe et seniores cõuenerant.

ORIGE. Vbi cayphas est pnceps sacerdotum illic cõgregantur scribe. i. litterati: qui presunt littere occidenti: et seniores non in veritate: sed in vetustate littere. Sequitur: Petrus autẽ sequebat eum a lõge. Non enim poterat de proximo eum sequi: sed de lõginquo: nec tamẽ omnino recedẽs ab eo.

CHRY. in ho. Mult⁹ enĩ erat feruor petri: qui cũ alios fugiẽtes vidisset: nõ fugit: sed stetit et intrauit Si aũt et iohãnes intrauit: tamẽ not⁹ erat pncipi sacerdotũ. Longe autẽ sequebat: quia erat diz negaturus.

REMI. Neq̃z enim negare potuisset si domino primus adhesisset. Per hoc etiã significat q̃ petrus dñm ad passiõem euntẽ erat secutur⁹. i. imitaturus.

AVGV. de cõcor. euange. Significatur etiam ecclesiam secuturaz quidem hoc est imitaturam passiões domini: sed lõge differẽter, ecclesia. n. pro se patitur: at illi pro ecclesia. Sequitur: Et ingressus intro sedebat cum ministris: vt videret finem.

HIERONY. Vel amore discipuli: vel humana curiositate scire cupiebat quid iudicaret de domino põtifex: vtrum eum neci addiceret: an flagellis cesum dimitteret.

Principes aũt sacerdotũ : ⁊ oẽ cõ silliũ q̃rebãt falsũ testimoniũ ꝓtra ie sũ:ut eũ morti traderẽt:⁊ nõ inue nerũt:cũ multi falsi testes accessissent Nouissime autẽ uenerũt duo falsi testes ⁊ dixerũt: Hic dixit: Possũ destruere tẽplũ dei:⁊ post triduum reedificare illud. Et surgẽs ꝑnceps sacerdotum ait illi: Nihil rñdes ad ea q̃ isti aduersũ te testificãt? Jesus aũt tacebat. Et ꝑnceps sacerdotuꝫ ait illi: Adiuro te ꝑ deũ uiuũ: ut di cas nobis si tu es chr̃ist⁹ filiꝰ dei. Dicit illi ihesus: Tu dixisti . Verũtamẽ dico uobis: ãmodo uidebitis filiuꝫ hois sedẽtẽ a dextris uirtutis dei: ⁊ ueniẽtẽ in nubib⁹ celi. Tũc ꝑncepꝭ sacerdotũ scidit uestimẽta sua dicẽs Blasphemauit . Quid adhuc egemus testib⁹? Ecce nũc audistis blasphemiã. Quid uobis uidet? At illi rñdẽtes dixerũt: Reus est mortis. Tunc expuerũt in faciẽ eius:⁊ colaphis eũ cederũt. alij autẽ palmas in faciem eius dederũt dicẽtes: ꝓphetiza nobis chr̃iste: qs é q te ꝑcussit?

CHRY. in ho. Cõgregatis ꝑncipib⁹ sacerdotũ: ⁊ ota pestilẽtie ꝺuẽticula: volebãt suis insidiis iudicij formã ponere. vñ dicit: Pri. aũt sacer. ⁊ oẽ cõsi. quere. fal. testi. cõtra ie. vt eũ mor. traderẽt . Sed q̃ fictũ erat iudiciũ:⁊ oĩa tumult⁹ ⁊ turbatõis plena: manifestat ꝑ hoc q̃ subdit: Et nõ inue. cũ mł. falsi testes accessissẽt. ORIGE. Falsa enĩ testimonia tũc locũ habẽt: qñ cũ colore aliquo ꝓferũt. Sz nec color inueniebat qui posset cõtra ihesum adiuuare mẽdacia : q̃uis eẽnt multi grãm tribuere volentes ꝑncipib⁹ sacerdotũ: qõ maximã laudẽ exhibet iesu : qui sic oĩa irrepr̃hẽsibiliꝫ dixit ⁊ fecit: vt nullã verisimilitudinẽ inuenirẽt in eo reprehẽsiõis ⁊ mali ⁊ mł ti astuti. Sequit: Nouissime aũt uene. ꝺu. fal. testes ⁊ dixe. hic dixit: pos. ꝺestru. tẽ. dei: ⁊ post tri. ree. illõ HIERO. Quõ aũt falsi testes sunt: si ea dicunt q̃ ꝺñs dixisse legim⁹? Sed falsus testis est qui nõ eo dẽ sensu dicta intelligit: quo dicũt. ꝺñs enĩ dixerat de tẽplo corpis sui: sed in ipis verbis calũniant: vt paucis additis vel mutatis quasi iustã calũniã faciant. Saluator dixerat: Soluite tẽplũ hoc. isti commutãt ⁊ aiũt: Possum ꝺestruere templũ dei. Clos inquit soluite: nõ ego: quia illicitũ est vt nobisipsis inferam⁹ manus. ꝺeinde illi vertũt: Et post triduꝫ reedificare illud vt prope de tẽplo iudaico dixisse videretur. ꝺñs autẽ vt oñderet animale ⁊ spirãs templũ dixerat: Et ego in triduo resuscitabo illud. aliꝺ est edificare: aliud suscitare. CHRY. in hom. Sz quare nõ attulerũt in mediũ accusatõem de solutione sabbati? quia multotiẽs eos sup hoc cõfutauerat. HIERO. Ira aũt ꝑceps ⁊ impatiẽs nõ innoniẽs calũnie locũ: excutit de solio põtificẽ: vt vetaniam mẽtis motu corpis demõstraret. vnde sequit Et sur. ꝑnceps sacer. ait illi : Nihil respõdes ad ea q̃ isti aduer. te testificant? CHRY. in homel. Hoc aũt dixit volẽs ab eo inexcusabilẽ respõsiõem elicere: vt ex ipa eum caperet. Inutilis aũt erat exculationis respõsio: nullo eam exaudiẽte. Et ideo sequit: Jesus aũt tacebat. Etenĩ solũ figura iudicij ibi erat in veritate autẽ latronũ erat incursus sicut in spelunca:⁊ ideo silet ORIGE. Et hoc aũt loco discimus cõtẽnere calũniantiũ ⁊ falsoꝝ testiũ voces: et nec respõsione dignos eos habeam⁹ qui nõ conuenientia dicũt aduersus nos: maxime vbi maius est: libere ⁊ fortiter filere: q̃ ꝺefẽdere sine vllo ꝓfectu. HIERO. Sciebat enĩ quasi deus quicq̃d diceret: quẽdũ ad calũniã. Quãto ergo iesus magis tacebat ad indignos respõsiõe sua falsos testes ⁊ sacerdotes impios: tãtomagis põtifex furore supat⁹ ex ad respõdendũ prouocat: vt ex qualibet occasiõe sermonis locũ inueniat accusandi. vñ sequit: Et pain. sacer. ait illi: Adiuro te ꝑ deũ viuũ vt di. no. si tu es chr̃ist⁹ filius dei. ORIGE. In lege quidẽ adiurãdi vsum aliquotiẽs inuenim⁹. estimo autẽ quoniã nõ oportet vt vir qui vult fm euangeliũ viuere adiuret alterũ. Si enĩ iurare nõ licet nec adiurare: sed ⁊ qui respicit iesum imperantẽ demonib⁹ ⁊ potestatez dantẽ discipulis super demonia: dicet q̃ fm protestatẽ datam a saluatore nõ est adiurare demõia. Principes autẽ sacerdotũ peccatũ faciebat insidiãs iesu:⁊ ideo imitabat ꝓpriũ patrẽ: qui bis dubie interrogauit saluatorẽ: Si tu es chr̃ist⁹ filiꝰ dei. vnde quis recte dicere potest quoniã dubitare de filio dei vtrũ ipe sit chr̃ist⁹: opus diaboli est. Non decebat autẽ dominũ ad adiuratoẽz ꝑncipis respõdere sacerdotũ quasi vim passum: ꝓpter quod nec deneguauit se filiũ dei esse: nec manifeste ꝛfessus est. vñ sequit: Dicit illi iesus: tu dixisti. Nõ. n. erat dign⁹ deisti doctrina: ꝓpterea nõ eũ docet: sed verbũ oĩs accipiẽs: in redargutõem ipi⁹ cõuertit. Sequit: Verũtamẽ dico vo. ammo. vide. filiũ homi. sedẽ. a dex. virtutis dei. Videtur mihi quoniã firmitatẽ quandam regalez significat sessio filij hominis. intra virtutẽ ergo dei qui sol⁹ est virt⁹ fundat⁹ est qui accepit omnẽ potestatẽ a patre sicut in celo ⁊ in terra. Erit aũt quãdo hãc fundatõem videbũt etiã aduersarij q̃ a tpe dispẽsatõnis incepit impleri. Videbũt enĩ ei⁹ discipuli eũ resurgentẽ a mortuis ⁊ ꝑ hoc ei derũt eũ fundatũ ad dextrã virtutis. Vel q̃ fm lõgitudinẽ sempiternã que est apud deũ a ꝛstõe mũdi vsq̃ ad finẽ est vn⁹ ꝺies. Nihil ergo mirũ q̃ ꝺicit saluator: Ammodo. spaciũ est brevissimũ vsq̃ ad finẽ ostẽdẽs. ⁊ nõ solũ sedẽtẽ eũ ad dextrã virtutis visuros prophetabat: sed etiam venientẽ in nubib⁹ celi. vnde sequit: Et veni. in nubibus celi. Ve nubes sunt ꝓphete ⁊ apostoli chr̃isti: quib⁹ mãdat pluere cum oportet: ⁊ sunt nubes celi non transeũtes: q̃

portantes imaginem celestis: ⁊ digne sunt vt sint sedes dei quasi heredes dei ⁊ coheredes christi.

HIERO. Pōtificē autez de solio sacerdotali furoz ecussserat: eadē rabies ad scindēdū vestes puocat. vnde sequit: Tūc p̄nceps sacerdo. scidit vestimēta sua dicēs: Blasphemauit. Consuetudinis enī iudaice est: q; cū aliquid blasphemiū ⁊ quasi contra deū audierit: scindāt vestimēta sua. CHRY. i homē. Hoc igit fecit vt accusatōnem redderet grauiorē: ⁊ quod verbis dicebat: factis extolleret. HIE. Per hoc autē q; scidit vestimēta sua: oīdit iudeos sacerdotalē glorīā pdidisse: ⁊ vacuā sedē habere pōtificis. Dum enī vestē sibi discidit: īpm quo tegebatur velamētū legis abrupit. CHRY. in homelia: Cum ergo scidisset vestimēta sua: nō fecit sententiaz a seipo sed ab alijs eam exquirit dicēs: Quid vobis videt? Sicut in cōfessis peccatis ⁊ blasphemia manifesta fieri solet: ⁊ quasi cogēs ⁊ violentiā inferēs ad sententiā, pferēdā p̄uenit auditoz dicēs: Quid adhuc egem⁹ testibus? Ecce nūc audi. blasphemiā: Que aūt fuit illa blasphemia? Etenī ante eis cōgregatis dixerat: Dixit dom⁹ dño meo: sede a dextris meis: ⁊ interpt⁹ est eis ⁊ siluerūt: nec deceter cō tradixerūt: qualiter ergo nūc qō dictū est blasphemiam vocāt? Sequit: At illi respōdētes dixerunt: Reus est mortis. Ipsi accusantes: ipsi discutientes: ipsi niam pferētes. ORIGE. Quātū putas fuit erroris: ipam p̄ncipalē omniū vitā reā mortis, pnūciare? ⁊ p tantoz resurgētiū testimonia: nō respice re fontē vite vnde oēs resurgētes vita fluebat. CHRY. in home. Ut aūt venatōem inuenientes ita suam demōstrabāt ebrietatē: ⁊ insamia ferebāt. Sequit: Tūc expue. in fa. eius: ⁊ cola. eū ceciderūt. HIERO. Ut cōpleret quod dictū est: Dedi malā meā alapis: ⁊ faciē meā nō auerti a cōfusione sputoz. Sequit: Alij aūt pal. in faci. ei⁹ dede. dicē. Prophetiza no. christe: quis est qui te percussit? GLO. In cōtumeliā enī hoc dicit: qui se, pphetā haberi voluit a populis. HIERO. Stultū autez erat verberātib⁹ respōdere ⁊ pphetare cedētē: cum palam scirent insania videret. CHRY. i homē. Attēde aūt q; euāgelista cū summa diligētia que vident esse exprobratissima exponit: nihil occultans aut verecundans: sed gloriā existimās maximā: dominatoz orbis terrarū p̄o nobis talia sustinere. Hoc aūt legam⁹ cōtinue: hoc nostre mēti inscribamus ⁊ in his gloriemur. AVGV. de quest. euāg. Quod autem dictū est: Expuerūt in faciē eius. significauit eos qui p̄sentiā gratie eius respuūt. Item tanq̄z colaphis euz cedūt: qui ei honores suos preferūt. Palmas in faciē eius dant: qui perfidia cecati: eum nō venisse affirmāt: tanq̄z p̄sentiā eius exterminātes ⁊ repellētes.

¶ Petrus uero sedebat foris in atrio: ⁊ accessit ad euz una ancilla dicens: Et tu cū iesu galileo eras. At ille negauit coram omnib⁹ dicēs: Nescio quid dicis. Exeūte autē illo ianuam: uidit eū alia ancilla: ⁊ ait his qui erant ibi: Et hic erat cū iesu nazareno. Et iterū negauit cum iuramēto: quia nō noui hominē. Et p⁹ pusillū accesserūt qui stabāt ⁊ dixerunt petro: Vere tu ex illis es. Nā ⁊ loq̄la tua manifestū te facit. Tūc cepit detestari ⁊ iurare: quia nō noui sset hominē. Et continuo gallus cātauit. Et recordatus est petrus uerbi iesu quod dixerat: p̄usq̄z gallus cātet: ter me negabis. Et egressus foras fleuit amare.

AVGV. de con. euā. Inter p̄dictas dñi ⁊ tumelias trina negatio petri facta est: quā nō oēs euangeliste eodē ordine narrāt. Lucas eiz explicat p̄ius tētatōem petri: tūc demū cōtumelias dñi. Sz matheus ⁊ marc⁹ eas p̄mo cōmemorāt: ⁊ deinde petri tentatōem. Sic enī hic sequit: Petr⁹ vero sedebat foris in atrio. HIERO. Foris sedebat vt videret exitū rei: ⁊ nō appropiquabat iesu: ne ministris aliqua suspicio nasceret. CHRY. in homel. Et quidē quādo detentū magistrū vidit solū: ita efferbuit vt gladiū euaginauerit: ⁊ auriculā absciderit: quando cōtumelias christi audiuit negatoz efficitur: ⁊ vilis puelle minas non sustinet. Sequit enī: Et accessit ad eum vna ancilla dicēs: Et tu cū iesu gali. eras. RABA. Quid sibi vult quia p̄ma eū pdit ancilla cū viri magis euz potuerit recognoscere: nisi q; iste sexus peccare in nece dñi videret: vt eius passiōe redimeret. Sequit: At ille negauit coram omnib⁹ dicēs Nescio quid dicis. Palā coram omnib⁹ negauit: quia se manifestare expauit qō dicebat se nescire: respondit: quia p̄o saluatoze adhuc mori noluit. LEO papa in ser. de pas. Ob hoc aūt sicut apparz hesitare permissus est: vt in ecclesie p̄nicipe remediū penitētie conderet: ⁊ nemo auderet de sua virtute confidere: quādo mutabilitatis periculū: nec btūs petrus potuisset euadere. CHRY. in home. Non solum autē semel sed et secūdo ⁊ tertio negat i breui tempe. vnde sequit: Exeūte aūt eo ianuā: vidit eū alia ancilla ⁊ ait his qui erāt ibi: Et hic erat cū iesu nazareno. AVGV. de con. euāge. Intelligit autē q; postq̄z exijt foras cum iam semel negasset: gallus cātauit p̄imū quod marcus dicit. CHRY. in home. Ut ostēdat q; neq; vox galli eum a negatōe detinuit: neq; in memoriā sue p̄omissiōis reduxit. AVGV. de concoz. euange. Non autē foris ante ianuam iterum negauit: sed cum rediisset ad focū neq; enī iam exierat ⁊ foris eum vidit altera ancilla: sed cum exiret eum vidit. i. cum surgeret ⁊ exiret animaduertit: ⁊ dixit his qui erant ibi. i. qui simul aderāt ad ignem in atrio: Et hic erat cum iesu nazareno. Ille autē qui foras exierat: hoc audito regressus est: vt se quasi purgaret negando. Vel quod est credibilius: non audiuit quod de eo dictum fuerat cum foras exiret: et posteaq̄z rediit quod dictuz est ei quod lucas commemorat. Sequitur: Et iterum

negauit cum iuramẽto:quia non noui hominẽ.
HIE. Scio quosdã pio affectu erga apostolũ pe/
trũ locũ hũc ita interptatos:vt dicerẽt petrũ homi
nem negasse:nõ deũ:z esse sensum: Nescio hoiem.
quia scio deũ. Hoc q̃ friuolũ sit:pudẽs lector itel/
ligit.si enĩ iste nõ negauit:ergo mẽtit⁹ est dominus
qui dixerat: Ter me negabis. RAB. In hac aũt
negatõe petri dicim⁹ nõ solũ abnegare christũ: qui
dicit eũ non esse christũ:sed qui eũ scit negat se esse
christianũ. AVG. de cõ.euãg. Nũc iam de tertia
negatõne inspiciam⁹. Sequit enĩ: Et post pusil. ac/
cesi.qui sta.z dixe.petro: Vere z tu ex illis es. Lucas
aũt dixit: Interuallo facto quasi hore vni⁹ vt eum
cõuicãt.cõsequẽter adiũgũt: Nã z loquela tua ma
nifestũ te facit. HIE. Nõ quo alteri⁹ sermõis eẽt
petr⁹ aut gẽtis externe: omẽs quippe hebrei erãt et
qui arguebãt:z qui arguebat: sed quo vnaquecz p
uicia habz pprietates suas z vernaculũ loquẽdi so/
nũ vitare nõ posũt. REMI. Vide aũt q̃ sint no/
xia prauorũ hoĩm colloquia:ipa quippe coegerunt
petrũ negare dñm: quẽ pus cõfessus fuerat esse dei
filiũ. Sequit enĩ: Tũc cepit detestari z iurare: quia
nõ nouisset hoiem. RABA. Nota quia pmũ ait
Nescio quid dicis.secudo cum iuramẽto negat.ter
tio cepit detestari z iurare:quia nõ nouit hominẽ.
Perseuerare quippe in peccato dat incremẽtũ sce
lerũ:z quia minima spernit:cadit in maiora. RE
MI. Spiritaliter aũt per hoc q̃ petr⁹ ante pmũ gal
li cantũ negauit:illi designãt qui ante christi resur/
rectõem nõ credebãt eũ esse deũ ei⁹ morte turbati.
Per hoc aũt q̃ post galli cantum negauit: illi desi
gnãtur qui in vtranqz dsti nãm z fm deũ z fm ho/
minẽ errant. Per primã aũt ancillã designat cupi/
ditas:per secundã carnalis delectatio:per illos qui
astabant demones intelligũtur: his enĩ trahuntur
hoies ad christi negatõem. ORIGE. Vel p pmã
ancillã intelligit synagoga iudeoru: qui frequẽter
compulerũt denegare fideles:per secundã congre/
gatio gentiũ:qui etiã persecuti sunt christianos: p
tertiaz stãtes in atrio ministri hereticorũ diuersarũ.
AVGV. de que.euan. Ter etiã petr⁹ negauit: nã
z error bereticorũ de christo trib⁹ generib⁹ termina
tur. Aut enĩ ex diuinitate:aut humanitate:aut de
vtroqz fallunt. RAB. Post tertiã aũt negatõnẽ
sequit galli cant⁹:z hoc est quod subdit: Et cõti.gal
lus cãtauit. Per quez doctor ecclesie intelligit qui
somnolẽtos increpans ait: Euigilate iusti:z nolite
peccare. Solet aũt sacra scriptura sepe meritũ cau/
sarũ per statũ designare temporũ. vnde petr⁹ qui me
dia nocte peccauit:ad galli cantũ penituit. vnde se/
quit: Et recordat⁹ est petr⁹ verbi iesu quod dixerat:
Priusq̃ gallus cantet:ter me negabis. HIERO.
In alio euãgelio legim⁹ q̃ post negatõnem petri z
galli cantũ respexit saluator petrũ:z intuitu suo eũ
ad amaras lachrymas puocauit:non enĩ fieri pote
rat vt in negatõis tenebris pmaneret:quẽ lux respe
xerat mũdi. vnde z hic sequit: Et egressus foras fle/
uit amare. In atrio enim cayphe sedẽs nõ poterat
agere penitentiã. vnde foras egredit de impiorũ cõ
filio vt pauide negatõis sordes amaris fletib⁹ lauet
LEO papa: Felices o apostole sancte lachryme
tue:que ad diluendã culpã negatiõis: virtutẽ sacri
habuere baptismatis. Affuit enĩ dextra domini iesu
christi:qui labentẽ te priusq̃ decipereris: z firmita
tem standi in ipo cadẽdi piculo recepisti. cito itaq̃
ad soliditatẽ rediit petra:tanq̃ recipiẽs fortitudinẽ
vt qui tũc in christi expauerat passione: in suo post
supplicio nõ timeret:si cõstãs pmaneret. XXVII

Mane autẽ facto:cõsiliũ inie
rũt oẽs pncipes sacerdotũ
z seniores populi aduersus
iesum:ut eũ morti traderẽt. Et ui
ctũ adduxerũt eũ: z tradiderũt põ
tio pilato presidi. Tũc uidẽs iudas
qui eũ tradidit q̃ dãnatus eẽt: peni
tẽtia ductus retulit triginta argente
os pncipib⁹ sacerdotũ z seniorib⁹
dicẽs: Peccaui:tradẽs sanguinẽ iu
stũ. At illi dixerũt: Quid ad nos:
Tu uideris. Et proiectis argẽteis
in templo recessit: z abiens laqueo
se suspendit.

AVGV. de con.euange. Cõtexuerat superius
euangelista narratiõez in his que eũ domino acta
sunt vsq̃ ad mane. Sed postea rediit ad narrandã
petri negatõem:qua terminata rediit ad mane: vt
inde cetera cõtexeret. Et hoc est quod dicit: Ma/
ne autẽ facto consiliũ inierunt omnes pncipes sa
cerdotũ z seniores populi aduersus iesum: vt eum
morti traderẽt. ORIGE. Putãtes per mortem
extinguere eius doctrinã z fidem apud eos qui cre
diderũt in eum quasi in filiũ dei. Talia autẽ consili
antes:alligauerũt iesum soluentẽ a vinculis. vnde
sequitur: Et vinctũ adduxerũt eum: z tradiderũt põ
tio pilato presidi. HIERO. Vide sollicitudinem
sacerdotũ in malum. tota nocte vigilarũt vt homi
cidium facerẽt:z vinctum tradiderũt pilato. Ha/
bebant enim hunc morem: vt quẽ adiudicassent mor
ti:ligatũ iudici traderẽt. RABA. Attamẽ notan
dum q̃ non tũc primũ ligauerũt: sed mox compre
hensum in orto:vt iohãnes declarat. CHRY. in
home. Ideo autẽ eum non occulte interfecerũt:qa
nõ habebãt eius glorie detrahere. multi enĩ eum ad
mirabãtur: z propter hoc studuerũt publice et co
ram hominibus eum occidere: z ideo ad presidẽ cũ
duxerũt. HIERO. Videns autẽ iudas dominum
adiudicasse morti:preciũ retulit sacerdotib⁹: quasi
in potestate sua esset persecutoriũ immutare senten
tiam. vnde sequitur: Tunc videns iudas qui tradi
dit eum q̃ damnatus esset: penitẽtia ductus: retu
lit triginta argẽteos pncipib⁹ sacerdotũ z seniorib⁹
populi dicẽs: Peccaui: tradẽs sanguinẽ iustum.
ORIGE. Respõdeant mihi qui de naturis qua
dã fabulas introducũt: vnde ẽ q̃ iudas cognoscẽs
peccatũ suũ dixit: Peccaui: tradẽs sanguinẽ iustũ?
nisi ex bona plãtatõe mẽtis z seminatõe virtutis q̃
seminata est in q̃libet rõnali aĩa: quã non coluit iu
das: z iõ cecidit in tale pctũ. Si aũt nature parẽtis

est aliquis hominū: magis huiusmodi nature fuit iudas Et siquidē post resurrectōem christi hoc dixisset iudas: forsitā erat dicēdū qm cōpulit eū penitere de peccato ipa virt⁹ resurrectōis. Nūc aūt vides eum traditū esse pilato penituit: forsitan recordat⁹ q̄ fre quēter iesus dixerat de sua resurrectōe futura. Forsitā t sathanas qui ingressus in eū fuerat: pstō fuit ei donec iesus traderet pilato. Postq̄ aūt fecit qō voluit recessit ab eo: quo recedēte pniam cape potuit. Sed quō vidit iudas qm cōdēnat⁹ est: nōduz enī a pilato fuerat interrogat⁹: forsitā dicet aliqs qm p̄siderat ōe mētis sue vidit eritū rei ex eo q̄ traditū aperit. Ali⁹āt dicet: qm qō scriptū ē: Videt iudas q: cōdēnat⁹ est. ad iudā refert: tūc enī sensit malū suū: t intellexit se cōdēnatū. ¶ LEO pa. Dicendo tī: Peccaui tradēs sanguinē iustū. in impietat⁹ sue pfidia pstitit: qui iesum nō dei filiuz: sed nre trinō ditōis hoiem: etiā inter extrema mortis sue picula credidit: cui⁹ flexisset mām si eius oīpotētiā nō negasset. ¶ CHRY. in home. Vide aūt qm pniaz agit qm cōpletū est t finē accepit peccatū. Nō enī pmittit diabol⁹ eos qui nō vigilāt videre malū añq̄ pficiāt. Sequit: At illi dixerūt: Quid ad nos: tu videris Ac si dicāt: Quid ad nos ptinet si iust⁹ ē: tu videris .i. op⁹ tuū quale sit manifestabit. Quidā aūt cōiuncti cum voluerūt legere hec verba vt sit sensus: cui⁹ esti matōis reputaris apud nos qui eū quē tradidisti: iustū cōfiteris? ¶ ORIG. Recedēte autē ab aliquo diabolo: obsuat tēpus iterū: t postq̄ cognouerit t ad secūdū peccatū induxerit: obsuat etiā tertie deceptōis locū. Sicut ille qui pmo vxorē prīs habuit de q̄ malo postea penituit. Sed postea diabol⁹ voluit hāc pāz tristiciā exaggerare vt ipa tristicia abūdātio: facta absorberet tristātē. Sic̄e aliqd factuz ē in iuda. Postq̄ n. penituit nō seruauit cor suū: sed suscepit abūdantiorē tristiciā a diabolo sibi submissam: q: voluit eū absorbere. vñ sequit: Et abiēs laqō se suspēdit. Si aūt locū pniē redḥisset: t tps pniē obseruasset: forsitā inuenisset eū qui dixit: Nolo mortē pctōris. Vel forte existimauit p̄uenire magistruz morituū: t occurrere ei cum aīa nuda vt cōfitēs t deprecās mām mereret: nec vidit q: nō cōuenit seruū dei seipm expellere de hac vita: sed expectare dei iudiciū. ¶ RABA. Suspēdit aūt se laqō: vt se oīdere t celo terreq̄ perosum. ¶ AVG. de quest. no. t vetesta. Sed occupatis p̄ncipib⁹ sacerdotū ad necem oīi a mane vsq̄ ad horā nonā quō iudeis retulisse prciū sanguinis qō accepat ante crucē oīi ꝓbat t dixisse illis i tēplo: peccaui q̄ tradideri sanguinez iustū: eū cōstet oēs p̄ncipes t seniores añ passiōem oīi nō fuisse in tēplo. Quippe cū in cruce posito insultarent ei. Nec n. fide pōt ꝓbari: q: ante passionē oīi relatū est eū sint mīta que ante facta ꝓbātur: t nouissima ordināt. Sed ne forte post horā nonaz factū sit: vt vides iudas occisuz saluatorē: t ob hoc velū tēpli scissum: terrā tremuisse: saxa fissa: elemēta cōterrita: ipo metu corrept⁹ voluerit. Sed post horam nonā occupati erāt vt existimo seniores t p̄ncipes sacerdotū ad celebratōnem pasche. Sabbato aūt fm legē nō licet mūnos portare: ac p̄ hoc non ē probabile apud me quo die immo tēpore laqueo vitam finierit iudas.

¶ Principes autez sacerdotū acceptis argēteis dixerūt: Nō licet eos mittere in corbonā: quia prciū sanguinis est. Cōsilio aūt iito: emerūt ex illis agrū figuli in sepulturā peregrinoz. ¶ HIE. Vere culicē liquētes t camelum glutiētes. si enī ideo non mittūt pecuniā in corbonā hoc est in gazophylatiū t dona dei: quia p̄cium sanguinis est: cur ipe sanguis effundit? ¶ ORIG. Videbāt autē quoniā circa mortuos magis eaz pecuniā cōueniebat expendi que prciū sanguis erat. Sed quia t inter loca mortuoū sunt differētie: vsi sunt prcio sanguinis iesu ad cōparationē agri figuli alicuius: vt in eo pegrini sepeliant: non fm votum suū in monumētis paternis. vnde sequit: Cōsilio aūt inito emerūt ex illis agrū figuli in sepulturā peregrinoz. ¶ AVG. in ser. de ce. do. Prouidentia aūt dei factū puto vt prciū saluatoris nō peccatoribus sumptū prebeat: sed peregrinis requiē submīstret: vt iam exinde christ⁹ t vinos sanguinis sui passione redimat: t mortuos prciosa passiōe suscipiat. Precio ergo dominici sanguinis ager figli cōparat. Legim⁹ in scripturis q: toti⁹ generis hūani salus redempta sit sanguine saluatoris. Ager ergo iste mundus hic totus est. Figulus autē qui mundi possit habere dominatū: ipse est qui vascula corporis nostri fecit de limo. Justius itaq̄ figuli ager christi sanguine emptus est: peregrinis inquaz qui sine domo patria t toto orbe exules iactabant: requies christi sanguine prouidet. Istos autē pegrinos esse dicimus deuotissimos christianos: qui renunciantes seculo: nihil possidētes in mundo: in christi sanguine requiescūt. Sepultura enim christi nihil aliud est q̄z requies christiani. Consepulti enim sumus: sicut ait apostolus cuz illo per baptismum in morte. Nos ergo peregrini in hoc mundo sumus: t tanq̄ hospites in hac luce versamur. ¶ HIERO. Qui etiam peregrini eramus a lege et prophetis prava iudeoz studia suscepimus in saltem. ¶ ORIGE. Vel peregrinos dicimus qui vsq̄ ad finem extranei sunt a deo: nam iusti consepulti sunt christo ī monumēto nouo qō excisū ē ī petra Qui aūt alieni sunt: a deo vsq̄ in finē sepulti sunt

in agro figuli operãtis lutũ: qui precio sanguis est comparat⁹: ⁊ ager sanguinis nominat᷑. vnde seqũtur ꝓpter hoc vocat⁹ est ager ille acheldemach: hoc est ager sanguinis vsq; in hodiernã diem. ¶ GLO. Quod referendũ est ad temp⁹ quo euãgelista h̃ scripsit. deinde cõfirmat idẽ ꝓphetico testimonio di. Tunc impletũ est quod dictũ est per Isaiã prophetam dicentẽ: Et acceperũt triginta argẽteos precium appreciati quẽ appreciauerũt a filiis israel: ⁊ dederunt eos in agrũ figuli: sicut constituit mihi dominus. ¶ HIERO. Hoc in hieremia penitus non inuenitur: sed in zacharia qui penultimus est duodecim prophetarũ quedaz similitudo refertur: ⁊ q̃q̃ sensus non multũ discrepet: tamẽ ordo ⁊ verba diuersa sunt. ¶ AVGV. de cõcor. euãge. Si quis ergo putat ideo fidei euãgeliste aliquid derogandũ: primo noluerit non omnes codices euangeliorũ habere: qõ per hieremiã dictũ sit: sed tm̃modo per ꝓphetam. Mihi autẽ hec non placet defensio: quia et plures codices habẽt hieremie nomen ⁊ antiquiores: ⁊ nulli fuit causa cur adderet hoc nomẽ: ⁊ mẽdositas fieret. Cur autẽ tolerek fuit vtraq; causa vt hoc audax imperitia faceret: predicta questiõe turbata. Potuit autẽ fieri vt animo matthei euãgeliũ scribẽtis: pro zacharia hieremias occurreret: vt fieri solet: quod tamẽ sine vlla dubitatõne emẽdaret saltem ab his admonitus: qui ipo adhuc in carne viuente hec legere potuerũt: nisi cogitaret recordationis sue que spiritusancto regebatur: non occurrisse aliud pro alio nomẽ prophete: nisi quia dominus hoc ita scribi cõstituit. Cur autẽ constituerit: prima causa est: quia sic insinuat᷑ ita omnes ꝓphetas vno spiritu locutos: mirabili inter se consensione constare: vt hoc multo amplius sit: q̃ si omniũ verba prophetarũ vno vnius hominis ore demonstrẽtur. ⁊ ideo indubitãter accipi debẽt quecũq; p eos spiritussanct⁹ dixit: ⁊ singula esse omniũ: ⁊ omnia singulorũ. Si enĩ hodie quisq; volẽs alicui⁹ verba iudicare: dicat nomẽ alteri⁹ in quo dicta sunt: qui tamẽ sit amicissimus illius: cuius verba dicere voluit: ⁊ cõtinuo recordatus alium pro alio se dixisse ita se corrigat: vt tamẽ dicat: bene dixit: nihil aliud intuens nisi inter ambos esse concordiã: q̃sto magis de prophetis sanctis hoc commẽdandũ fuit Est ⁊ alia causa cur hoc nomẽ hieremie in testimonio zacharie sit manere permissum: vel potius sanctispiritus auctoritate preceptũ sit. Est apud hieremiam: q̃ emerit agrũ a filio fratris sui: ⁊ dederit ei argentũ: nõ quidẽ sub hoc nomine precij: quod potium est apud zachariã triginta argenteis. q̃ autẽ prophetiã de triginta argẽteis ad hoc interptatus sit euangelista: quod modo de domino completus est: manifestũ est: sed ad hoc pertinere etiã illud de agro empto quod hieremias dicit: hinc potest mystice significari: vt non hic zacharie nomẽ ponerẽt᷑ qui dixit: triginta argenteis: sed hieremie qui dixit de agro empto: vt lecto euangelio atq; inuento nomine hieremie: lecto aũt hieremia: ⁊ non inuento testimonio de triginta argenteis: inuento tamen agro empto: admoneat᷑ lector vtrũq; conferre: ⁊ inde sensum enucleare prophetie: quomodo pertineat ad hoc quod in domino completũ est. Nam illud quod subiecit huic testimonio Matthæus cum ait: Quez appreciauerũt a filiis israel: ⁊ dederũt eos in agruz figuli: sicut constituit mihi dominus. nec apud zachariã: nec apud hieremiam reperiẽ. Vnde magis ex persona euangeliste accipiendũ est: ⁊ mystice insertũ: quia hoc ex domini reuelatiõe cognouerit ad hanc rem que de christi precio facta est duismodi pertinere prophetiã. ¶ HIERO. de optimo genere interpretãdi: Absit ergo de pdissequo christi q̃ possit argui de falso: cui cura fuit nõ vba ⁊ syllabas aucupari: sed sentẽtias dogmatũ ponere. ¶ CHRY. in homel. Legi nuper in quodam hebraico volumine: quod nazaree secte mihi beheus contulit hieremie apocrypht̃: in quo hoc ad verbum scriptũ repperi: sed tamẽ mihi videt magis de zacharia sumptũ testimoniũ euangelistarũ ⁊ apostolorũ more vulgato: quo verborũ ordine preter missio: sensus tamẽ de veteri testamẽto proferunt exemplũ.

Jesus autẽ stetit ante presidem ⁊ interrogauit eum preses dicens: Tu es rex iudeorũ? Dicit illi iesus Tu dicis. Et cum accusaret᷑ a principibus sacerdotũ ⁊ seniorib⁹: nihil respondit. Tũc dicit illi pilat⁹: Nõ audis quãta aduersum te dicunt testimonia? Et non respõdit ei ad ullum uerbũ: ita ut miraretur preses uehementer.

¶ AVGV. de con. euange. Finitis his que Matheus de iuda proditore interposuit ad ordinẽ narratõnis reuertit᷑ dicens: Jesus autẽ stetit ante presidem. ¶ ORIGE. Judex toti⁹ creature cõstitutus a patre: vide q̃tũ se humiliauit: vt acquiescerẽt stare ante iudicẽ tũc terre iudee: ⁊ interrogat⁹ est interrogatõem quam forsitan veridẽs aut dubitãs pilat⁹ interrogat. vnde sequit᷑: Et interrogauit eum preses dicens: Tu es rex iudeorũ? ¶ CHRY. in hom. Id pilatus interrogat quod aduersarij cõtra ipsum cõtinue reuoluebãt. Quia enim sciebant pilatũ nullam curam facientẽ legaliũ ad publicas accusationes rem ducũt. ¶ ORIGE. Vel pronũciatiue hoc dixit pilatus. vnde ⁊ alibi scripsit in titulo: Rex iudeorũ. Principi autẽ sacerdotũ respõdẽs: Tu dixisti oblique arguit eius dubitatiõem. Pilati vero sententiã cõfirmat pronunciãtis. vnde sequit᷑: dicit ei iesus: Tu dicis. ¶ CHRY. in homel. Cõfessus est se esse regẽ: sed celestẽ: vt in alio euãgelio manifestius legit᷑. Regnũ inquit meũ non est de hoc mũdo: vt neq; iudei neq; pilat⁹ ercusatõem habeãt: huic accusatõi insistẽtes. ¶ HYLA. Vel interrogãti pontifici: an ipse esset iesus crist⁹ dixerat: Tu dixisti. quia semper futurũ christũ ex lege ipe dixisset: huic vero legis ignaro interrogãti an ipe esset rex iudeorũ dr Tu dicis. quia per fidẽ presentis confessiõis sal⁹ gentium est. ¶ HIERO. Attẽde autẽ q̃ pilato qui invitus promebat sentẽtiaz aliqua ex parte respõdit:

sacerdotib⁹ aũt ꝛ ꝓncipibus sacerdotũ respondere noluit: indignos eos suo sermone iudicãs. vñ seq̃ť: Et cũ accu.a ꝑn.sacer.ꝛ senio.nihil rñdit. AVG. de cõ.euã. Lucas autẽ ipa crimina que accusantes obiecerũt aperuit. dicit enĩ: Ceperunt illũ accusare dicẽtes: Hũc inuenim⁹ subuertẽtẽ gentẽ nostraz et ꝓhibentẽ tributa dari cesari: ꝛ dicentẽ se christũ regem esse. Nihil aũt interest ad veritatẽ quo ordine ista retulerit: sicut nihil interest si alius aliud tacet quod ali⁹ cõmemorat. ORIGE. Accusat⁹ autẽ ie sus sicut tũc illis nihil respõdit: sic nec ꝛ modo. nõ fit enĩ verbũ dei: sicut aliquãdo fuerat ad ꝓphetas: sed neq; dignũ erat vt pilato interrogãti respõderẽ: qui nõ habebat ꝓmanẽť ꝛ firmũ de christo iudiciũ sed ad cõtraria trahebať. vnde sequiť: Tũc dicit ei pilat⁹: Nõ audis q̃nta aduer.te dicũt testimonia? HIE. Bẽtilis quidẽ est qui contẽnit iesum: ſz cau sam refert in populũ iudeorũ. CHRY. ĩ homelia. Ideo aũt hoc dicebat: q; volebat eũ liberare: duz se excusando respõderet. Sequiť: Et nõ rñ.ei vl. vbuz: ita vt mira. ꝑses vehemẽter. Quia enĩ multas hũtes demõstratões ex ipis reb⁹: virtutis ꝛ mãsuetudinis ei⁹ ꝛ humilitatis: tamẽ in ipm indignabãť ꝛ puerso iudicio agebanť cõtra ipm: ꝓpter hoc nihil rñdet. ꝛsi aliquãdo rñdet: breuia quidẽ dicit: ne continua taciturnitate ꝓtinacie opio de ipso accipiatur.

HIE. Uel ideo iesus nihil rñdere voluit: ne crimẽ diluẽs dimitteret a ꝑside ꝛ crucis vtilitas differret.

ORI. Mirat⁹ est aũt ꝓses cõstantiã eius sciens q̃ idone⁹ esset ꝓnũciare crimẽ: ꝛ tamẽ videbat eum in trãquilla ꝛ quieta sapiẽtia ꝛ grauitate nõ turba bili stare: sed ꝛ vehemẽter mirať. Dignũ enĩ ei vide baťmagno miraculo vt exhibit⁹ christ⁹ ad crimiale iudiciũ: impturbabilis staret ante mortẽ: que apud oẽs hoies terribilis estimať.

Per die aũt solennẽ cõsueuerat ꝓses populo dimittere unũ uictũ quem uoluisset. Habebat autẽ tũc unũ uinctũ insignẽ qui dicebať bar rabas. Cõgregatis ergo illis dixit pilat⁹: Quẽ uultis dimittã uobis? barrabã: an iesum qui dicit christus Sciebat enĩ q; ꝑ inuidiã tradidissẽt eum. Sedẽte aũt illo ꝓ tribunali misit ad eũ uxor eius dicẽs: Nihil tibi ꝛ iusto illi. Multa enĩ passa sum hodie ꝑ uisum ꝓpter eũ. Principes aũt sacerdotũ ꝛ seniores ꝑsuaserũt populis ut peterẽt barrabaz: iesum uero ꝑderẽt. Respõdẽs aũt ꝓses ait illis: Quẽ uultis uob de duob⁹ dimitti? At illi dixerũt: Barrabã. Dicit illis pilat⁹: Quid igit faciam de iesu qui dicit christ⁹? Dicũt oẽs Crucifigať. Ait ill⁹ ꝑses: Quid.n. mali fecit? At illi magis clamabãt dicẽtes: Crucifigať. Uidẽs aũt pi latus q; nihil ꝓficeret sed magis tu mult⁹ fieret: accepta aqua lauit ma nus coram ꝓplo dicẽs: Innocẽs ego sum a sanguie iusti hui⁹: uos uideri tis. Et rñdẽs uniuersus ꝓplus dixit Sanguis ei⁹ sup nos: ꝛ super filios nostros. Tũc dimisit illis barrabã: iesum aũt flagellatũ tradidit eis ut crucifigeretur.

CHRY. in home. Quia christ⁹ ad accusatões iu deorũ nihil respõderat: per quod posset eum pilat⁹ ab accusatõib⁹ iudeorũ excusatũ habere: aliud ma chinatur: per quod eũ liberare possit. vnde dicitur: Per die aũt solẽ. cõsue. pze. dimit. po. vinc. vnũ quẽ voluisset. ORI. Sic enĩ quasdã gratias ꝓstant gẽtes eis quos subijciũt sibi: donec cõfirmeť super eos iugũ ipsorũ: tamẽ cõsuetudo hec aliquãdo fuit apud iudeos. Saul enĩ non interfecit ionatbã: om nĩ populo petẽte eũ ad vitã. CHRY. in homelia: Per hãc aũt cõsuetudinẽ christũ eripe tẽtauit: vt ꝛ neq; vmbrã excusatõis iudei sibi vendicẽt: manifestus homicida in cõparatõe christi adducitur: de quo sequiť: Habe. aũt tũc vnũ vinctũ insignẽ q̃ dice. barrabas. Non simpliciter dicit latronẽ: sed insignẽ: hoc est in malicia diffamatũ. HIE. Iste barrabas in euãgelio quod inscribiť iuxta hebreos: fil⁹ magistri eorum interptať: qui ꝓpter seditõnem ꝛ homicidiũ fuerat cõdẽnat⁹. Offert aũt optõem eis pilat⁹ dimittẽdi quẽ vellẽt: latronẽ: an iesum: non dubitãs iesum pot⁹ eligendũ. vnde sequiť: Cõgre. aũt illis dixit pilat⁹: Quẽ vult] dimitti vobis: barra bã an iesum qui vocať christ⁹? CHRY. in home. q.d. Si nõ vultis sicut innocẽtẽ dimittere: saltẽ cũ demnatũ festiuitati dimittatis. Si enĩ oportebat ĩ peccatis manifestis existẽtẽ dimittere: multomagis in dubijs. Uide aũt ordinẽ cõuersum: Petitio ꝓ condẽnatis solet esse plebis: cõcessio aũt ꝓncipis nũc aũt contrariũ gestũ est. ꝓceps enĩ petit a ple be: ꝛ plebs ferocior reddiť. GLO. Quare aũt pila tus ad liberatõem christi laborauit manifestat euã gelista cum subdit: Sciebat enĩ q; per inuidiaz tra didissent eum. REMI. Que aũt inuidia fuerit io hannes manifestat: qui narrat eos dixisse: Ecce mũ dus totus post eũ vadit: ꝛsi dimittim⁹ eum sic: oẽs credẽt in eum. Notandũ etiã quia loco eius quod matthe⁹ dicit: An iesum qui dicit christ⁹. Marcus dicit: Uultis dimittã vobis regez iudeorũ. soli nãq; reges iudeorũ vngebãť: ꝛ ab ipa vnctõne christi vo cabanť. CHRY. in ho. Deinde subdit aliud quod sufficiẽs erat oẽs a passiõe reuocare. Sedẽť enĩ: Se dente autẽ eo ꝓ tribunali: misit ad eũ uxor ei⁹ di. Nihil tibi ꝛ iusto illi. Cũ demõstratõe enĩ q̃ erat a reb⁹: sõn⁹ nõ puũ qd erat. RAB. Notãdũ vo q; tribunal sedes ẽ iudic]: soliũ regũ: cathedre mgr̃oz

In visionib⁹ aũt ꝛ somnijs gẽtilis viri vxor hoc intellexit: qũ iudei vigilãtes nec credere nec intellgere voluerũt. HIERO. Nota etiã qꝫ gẽtilib⁹ sepe a deo somnia reuelat: ꝛ qꝫ in pilato ꝛ vxore ei⁹ iustũ dominũ cõfitẽtib⁹ gentilis populi testimoniũ sit.

CHRY. in home. Sed cui⁹ gratia nõ ipse pilatus somnũ videbat: quia illa magis digna erat: vel qꝛ si pilat⁹ vidisset: nõ equaliter sibi creditũ esset: vel forte negꝫ dixisset: ꝓpter hoc dispensat a deo qꝫ mulier vidit: vt manifestũ omnib⁹ fieret. Et nõ simpliciẽ videt: ſꝫ ꝛ patit multa. Sequit enĩ: Multa enĩ passa sum ho. per vi. ꝓpter eũ. vt. s. a passiõe que erat ad vxorẽ: desidioz fieret vir circa occisionẽ. sed ꝛ tẽp⁹ nõ parũ cõferebat: etenĩ eadẽ nocte vidit. AVG. in sermo. de pas. Sic ergo iudex terret in cõiuge: et vt crimini iudeoꝝ nõ prebeat in iudicio cõsensum pertulit in vxoris afflictõe iudiciũ. iudicat ipse qui iudicat: ꝛ torqueat anteqꝫ torqueat. RABA. Vel aliter: Nũc demũ diabolus intelligẽs per christũ se spolia sua amissurũ: sicut primũ per mulierẽ mortẽ intulerat: ita per mulierẽ vult christũ de manibus iudeoꝝ liberare: ne per eius mortẽ: mortis amittat imperiũ. CHRY. in home. Nihil aũt premissoꝝ christi aduersarios mouit: quia eos omnino inuidia excecauerat: vnde ex ꝓpria malicia plebẽ corrũpũt. ꝛ hoc est quod sequit: Principes aũt ꝛ seni. psuase. ppl'o vt pete. barra. Je. vo pderet. ORI. Et est videre nũc quõ ppl's iudeoꝝ a senioꝛib⁹ suis: ꝛ iudaice culture doctoꝛib⁹ suadet: ꝛ excitat aduersus iesũ vt perdãt eũ. Sequit. Respõ. aũt ps̃es ait illis: Quez vul. vo. de duo. dimittã? GLO. Respõdisse autez dicit pilat⁹ hec dicens: siue ad ea que vxor nũciauerat: siue ad petitiõem populi: qui iuxta ꝟsuetudinẽ aliquẽ in die festo sibi dimitti petebãt. ORIGE. Turbe aũt quasi fere que spaciosam ambulãt viaz: voluerũt sibi barrabã habere solutũ. vnde subditur At illi dixe. Barrabam. Ideo gens illa habet seditiones ꝛ homicidia ꝛ latrocinia ſm quosdã gẽt] sue in reb⁹ que foris habent: ſm aũt oes int⁹ in anima Vbi enĩ nõ est iesus: illic lites ꝛ prelia sunt. vbi aũt est: ibi sunt omia bona ꝛ pax. Omes etiã qui iudeis sunt similes vel in dogmate vl' in vita: barrabã sibi solui desiderãt. Quicũqꝫ enĩ mala agit: solut⁹ est in corpoꝛe ei⁹ barrabas: Christ⁹ aũt vinct⁹. Qui aũt bona agit: christũ habet solutũ: barrabã vinctũ. Voluit aũt pilat⁹ pudorẽ tãte iniq̃tatis eis incutere. vñ sequit: Dicit il. pila. Quid igit faci. de ie. q̃ dr̃ christ⁹ Nõ solũ aũt hoc: sed ꝛ mẽsurã colligere volẽs impietatis eoꝝ. Illi aũt nec hoc erubescũt qꝫ pilatus iesum christũ esse cõfitebat': nec modũ impietat] seruãt. vnde seqtur: Dicũt omes Crucifigat. In quo multiplicauerũt impietatis sue mẽsurã: nõ solũ bomicidã postulãtes ad vitã: sed etiã iustũ ad mortez: ꝛ ad mortẽ turpissimã crucis. RABA. Pedẽtes siquidẽ in ligno crucifixi: clauib⁹ ad lignũ pedibus manibusqꝫ cõfixi: ꝓducta morte necabant ꝛ diu vigebãt in cruce: nõ qꝛ lõgioꝛ vita eligebat: sed quia moꝛs ipa ꝓtendebat: ne doloꝛ citi⁹ finiret. verũ iudei de morte pessima cogitabãt: ſꝫ a dño ñ intelligẽtibus eis electa erat. ipam enĩ crucẽ diabolo supato erat tanqꝫ trophetũ in frõtib⁹ fideliũ positurus. HIE. Cũ aũt hoc respõderẽt: nõ statim acquieuit sed iuxta suggestõem vxoris que mãdauerat: Nihil tibi ꝛ iusto illi. Ipse quoqꝫ respõdit. vnde sequitur Ait illi pres̃es: Quid enĩ mali fecit: Hoc dicẽdo pilat⁹ absoluit iesum. Sequit: At illi magis clamabãt dicentes: Crucifigat. Vt impleret quod in psalmo dicitur: Circũdederũt me canes multi: cõgregatio malignãtiũ obsedit me. Et illõ bieremie: Facta est mihi hereditas mea: sicut leo in silua dederũt super me vocẽ suã. AVG. de cõ. euã. Sepi⁹ aũt pilatus cũ iudeis egit: volẽs vt dimitter iesus qõ pauciꝭ mis verbis testat matthe⁹ cũ subdit: Videꝭ pila. qꝛ nihil, pfice. sed magis tumult⁹ fieret. qõ nõ diceret: nisi multũ ille conat⁹ fuisset: q̃uis tacuerit quotiẽs hoc tẽtauit vt erueret iesum furoꝛi eoꝝ. Sequitur Accepta aqua lauit man⁹ coram ppl'o dicẽs: Innoco ego sum a san. iusti hui⁹. REMI. Mos enĩ erat apud antiquos: vt cũ vellet quis se ostẽdere immune ab aliquo crimine: accepta aqua lauaret man⁹ suas coram populo. HIE. Pilat⁹ ergo accepit aquã iuxta illud ꝓpheticũ: Lauabo inter innocẽtes man⁹ meas. quodãmõ i ꝟ cõtestãs ꝛ dicẽs: Ego q̃dẽ innocẽtẽ volui liberare. sed qm̃ seditio oritꝛ: ꝛ rebelliõis mihi cõtra cesarẽ crimẽ impingitꝛ: innocẽs suz a sanguine iusti hui⁹. Juder ergo qui cogitꝛ cõtra dominũ ferre sentẽtiã: nõ dãnat oblatũ sed arguit offerẽtes: iustũ esse pronũciãs eũ qui crucifigẽdus est. Sequit: Vos videritis. q. o. Ego minister legũ fam vox vestra sanguinẽ fundit. Sequit: Et respõ. vniuersus dixit: San. ei⁹ sup nos ꝛ su. fi. nostros. Perstetit vsqꝫ in pñtẽ diẽ hec impetatio sup iudeos: ꝛ sanguis domini nõ auferꝛ ab eis. CHRY. in homel. Intuere autẽ ꝛ ꝟ iudeoꝝ multã insaniã. eoꝝ enĩ impetus ꝛ pniciosa cõcupiscẽtia nõ pmittit eos que oportet ispicere ꝛ sibi maledicũt di. Sãguis ei⁹ sup nos. quod ad filios maledictõem attrahũt di. Et ꝛ per filios nostros. sed tamẽ misericoꝛs de⁹ coꝛ sententiã nõ firmauit: sed ex eis ꝛ eoꝝ filiis suscepit q̃ penitentiã egerũt. etenĩ ꝛ paul⁹ ex ipis fuit: ꝛ multa milia e oꝝ qui in hierosolymis crediderũt. LEO papa: Excessit ergo pilati culpã facinus iudeoꝝ sed nec ipe euasit reatũ qui reliquit ꝓpm iudiciũ: ꝛ in crimẽ trãsiuit alienũ. Sequit enĩ: Tũc dimi. il. barr. Jesum aũt flagella. tradi. eis vt crucifigeret. HIE. Sciẽdũ est aũt pilatũ romanis legib⁹ ministrasse q̃ bus sancitũ est: vt qui crucifigit ꝓ⁹ flagellis verberetur. Tradit igit iesus militib⁹ verberãd⁹ ꝛ illis sanctissimũ coꝛp⁹ pect⁹ dei capar flagellis secuerunt. AVG. in ser. de passi. Ecce dñs aptat ad verbera: ecce iam cedit. rupit sanctã cute violẽtia flagellor repetitis ictib⁹ crudelia verbera scapularũ terga cõcindũt. Prohdolor iacet ertẽ⁹ ante hominẽ de⁹ ꝛ suppliciũ patit rei: in quo nullũ peccati vestigium potuit inueniri. HIE. Hoc aũt factũ est: vt qui scriptum erat: Multa flagella peccatoꝝ. illo flagello nos a verberib⁹ liberemur. In lauacro etiã manus pilati: gentiliũ omnia opera purgant ꝛ ab impietate iudeoꝝ nos alieni efficimur. HYLA. Dextra tibus aũt sacerdotib⁹ popul⁹ barrabã elegit: qui interpretat patris filius: in quo archanũ future infidelitatis ostendit. christo antichristũ peccati filiũ preferẽdo. RAB. Barrabas etiã qui seditiões faciebat in turbis: dimissus ẽ ppl'o iudeoꝝ. i. diabo⁹

qui vsq; hodie regnat in eis: ⁊ iccirco pacem habere non possunt.

¶ Tūc milites p̄sidis suscipiētes ie sū i p̄torio: ꝯgregauerūt ad eū uniuersū cohortē: ⁊ exuētes eū: chlamydē coccineā circūdederūt ei. Et plectentes coronaz de spinis posuerūt sup caput ei⁹: ⁊ harūdinem i dextra eius: ⁊ genu flexo añ eū: illudebāt ei dicētes: Aue rex iudeorum? Et expuētes i eū: acceperūt harundiné ⁊ p̄cutiebāt caput eius.

// AVGV. de cōcor. euā. Post accusatōes christi. ois est vt ipam oīm passionē videam⁹: quā matthe. sic incipit: Tūc milites p̄sidis suscipiētes iesum i p̄torio ꝯgregauerūt ad eū vniuersaz cohortē. // HIER. Quia enī rex iudeor⁹ fuerat appellat⁹ ⁊ hoc ei scribe ⁊ sacerdotes crimē obiecerāt: q⁹ sibi in populo israel usurparet imperiū: illudētes hoc faciūt vt nudatū p̄stinis vestib⁹ induāt chlamydē coccineā, p rufo limbo quo reges vterent vtebant: ⁊ p diademate imponāt ei coronā spineā: p sceptro regali dent calamū: ⁊ adorēt q̄si regē. ⁊ hoc ē q̄d subdit: Et exuē. eū chlamy. cocci. circū. ei: ⁊ plectē. coro. de spinis. // AVG. de cō. euā. Per hoc aūt itelligit Marcū dixisse idutuz purpura. P̄to regia enī purpura chlamys illa cocci nea ab illudētib⁹ adhibita erat: ⁊ est rubra q̄dā purpura cocco simillima. P̄ōt etiā fieri: vt purpurā etiā marc⁹ cōmemorauerit quā chlamys hēbat: q̄uis eēt coccinea. // CHRY. in ho. Que igit erit nobis cura de reliquo si contumelias ab aliquo patiamur: postq; christ⁹ hoc passus est: Et enī q̄d fiebat i xp̄m vlteri⁹ termin⁹ cōtumelie erat: nec vna particula trā sed vniuersum corp⁹ patiebat iniurias: caput p coronā ⁊ arūdinē ⁊ colaphos: facies q⁹ inspuebat: genaq; alapis cedebant: corp⁹ totū p flagella. Et q⁹ denudatū ē p circūdatōez chlamydis ⁊ p fictā adoratōnez⁹ p harūdinē quā dederūt ei p sceptro: ac si timerēt ne aliq̄d p̄termitterēt grauissime p̄sumptionis. // AVG. de cō. euā. Appet aūt matthēū recapitulādo ista cōmemorasse: nō quo tunc fcm̄ sit: cū eū pilatus crucifigendū tradidisset. Johānes enī añq; diceret: q⁹ eū pilat⁹ crucifigendū tradiderit ista commemorauit. // HIERO. Nos aūt oīa hec itelligamus mystice. Quō enī cayphas dixit: Oportet vnuz hoiem mori p omnib⁹. nesciēs quid diceret: sic ⁊ isti quodcūq; fecerūt lz alia mēte fecerīt: tm̄ nobis q̄ credim⁹ sacra tribuebāt. In chlamyde coccinea: opera gentiū cruēta sustētat. In corona spinea maledictū soluit antiquū. In calamo venenata occidit aīalia: siue calamū tenebat in manu: vt sacrilegiū scriberet iudeor⁹. // HIERO. Uel aliter: Susceptis oīb⁹ cor poris nr̄i infirmitatib⁹ a dño: oē deinde nr̄m q̄b⁹ regnū secū erat debitū: sanguie cocci colore p̄fundit. Spinis quoq; i. cōpungentiū quondā peccatis gentiū coronat: est enī acule⁹ in spinis: ex q̄bus christo victorie corona nexit. In calamo vo carūdē gētiuz infirmitas atq; inanitas manu cōprehēsa firmatur: q̄netiā capiti ei⁹ illudit: vt infirmitas gentiū manu christi cōprehēsa: etiā i deū p̄rem q̄ caput eius ē cōq; escat. // ORI. Uel calam⁹ mysteriū fuit q̄b p̄iusq; crederem⁹ cōfidebam⁹ in virga arūdinea egypti: vel cuiuscūq; regni ꝺ̄ij deo quē accepit: vt triūphet eus in ligno crucis. P̄cutiūt aūt cū hoc calamo caput christi iesu: qm̄ semp regnū illud vberat deū patrem caput saluatoris. // REMI. Uel aliter: P̄er chlamydem coccineā caro dñi designat: q̄ rubra dicit ꝓp̄ sanguinis effusionē: p spineā coronā susceptio peccatoz nr̄oz: q⁹ in similitudie carnis peccati apparuit. // RABA. Calamo igit christi caput p̄cutiūt: q̄ diuinitati ei⁹ ꝺ̄dicētes: errorē suum auctoritate sancte scripture q̄ calamo scribit: cōfirmare conant. Spuunt in faciē ei⁹ q̄ p̄tiā gr̄e illi⁹ vbis execrādis respuunt: ⁊ iesum i carne venisse denegāt. Falso aūt illuz adorāt q̄ eū credūt: sz̄ p̄uersis actibus despiciunt.

HIERO. de cō. euā. q⁹ aūt oīm in passione exuerūt vestē, ꝓpriā ⁊ induerūt fucatā: signati sunt heretici: q̄ eū dicūt vez corpus nō habuisse sed fictum.

¶ Et postq; illuserunt: exuerunt eū clamydē ⁊ induerūt eū vestimētis ei⁹: ⁊ duxerūt eum ut crucifigerēt. Exeūtes aūt inuenerūt hoiem cyreneū noie simonē: hūc angariauerūt ut tolleret crucē ei⁹. Et uenerūt in locū q̄ dr̄ golgotha: q̄d ē caluarie locus. Et dederūt ei uinū bibere cuz felle mixtum: Et cum gustasset noluit bibere.

// GLO. Postq; euāgelista cōmemorauit ea q̄ ad illusionē christi p̄tinēt: nūc narrare icipit, p̄cessuz crucifixionis ipsius. vñ dicit: Et postq; illu. ei exue. eum chlamydē: ⁊ idue. eū vestimē. suis: ⁊ duxe. eū vt crucifigerēt. // AVGV. de cō. euā. Hoc aūt in fine fcm̄ eē itelligit: cū tā duceret ad crucifigēdū: postq; s. pilatus tradidit eū iudeis. // HIER. Notandū autē q⁹ q̄n flagellat ihesus: ⁊ cōspuit nō hz̄ ꝓpa vestimenta: sed ea q̄ ꝓpter peccata nr̄a sūpserat. cū aūt crucifigit ⁊ illusionis p̄pā p̄terierit: tūc p̄stinas vestes recipit ⁊ ꝓp̄ium assumit ornatū: statimq; elemēta turbāt. ⁊ creatori dat testimoniū creatura. // ORI. Et de chlamyde q̄dē scriptū est: q̄n denuo expoliauerūt eum. De corona aūt spinea nihil tale euāgeliste scripserūt: vt tā n̄ sint spine nr̄e antiq; postq; semel eas a nobis abstulit iesus sup venerabile caput suū. // CHRY. in ser. de passione. Nō aūt voluit dñs pati sub tecto: nō i templo iudaico: ne putares, p illa tm̄ plebe oblatū: ⁊ ideo foras ciuitatē: foras muros: vt scias sacrificiū esse cōmune q̄ totius terre ē oblatio: q̄ cōis est purificatio: ⁊ hoc signat cū dicit: Exeuntes autē inuenert hoiez cyre. noie simonē hūc angari. vt tolle. crucē ei⁹. // HIERO. Ne quis aūt putet huic loco euāgeliste iohānis historiā eē ꝺ̄riam. ille enim dicit exeuntē dñz de p̄torio portasse crucē suā: Matthe us aūt refert q⁹ inuenerūt hoiem cyreneū cui ip̄osue-

rum crucē iesu. Sed hoc itelligendū est: q egrediēs de ptorio iesus ipse portauerit crucē suā: postea ob uiā habuerūt simonē: cui portandā crucē iposuert. ORI. Aut egressi qdē angariauerūt simonē. ap/ propinquātes aūt ad locū i quo eū fuerāt suspēsu/ri: iposuerūt crucē t ipsi: vt ipse eā portaret. Nō fo/ tuito aūt angariat⁹ est simon: sed fz dispositionem dei duct⁹ est ad hoc: vt euāgelica scriptura dignus iueniret: t ministerio crucis christi. Nō solū autez saluatorē cōueniebat accipere crucē suā: sed t nos cōueniebat eā portare: salutarē nobis angariaz ad implentes. nec tñ sic ꝓfecisset nobis eā accipere: sic eū ipse accepit. HIERO. Mystice christū suscipi unt nationes: t peregrin⁹ obediēs portat ignomini am saluatoris. HYLA. Indign⁹ enim uide⁹ erat christi crucē ferre: q fidei gentū erat in reliquū: t crucē accipere t cōpati. REMI. Iste enī simō nō erat hierosolymita: sed peregrinus t aduena. s. cyre neus. Cyrene enī ciuitas est libye. Interptat aūt si mon obediēs: cyreneus beres: vñ pulchre p eū desi gnat⁹ popul⁹ gentiū q̄ peregrin⁹ erat testamētorum dei: sed credēdo fcūs est ciuis scōz t domesticus t heres dei. GREGO. in ho. Vel aliter: p simonez q̄ crucē dñicā in angariā portat: designāt abstinen tes t arrogātes: qz p abstinētiā qdē carnē afficiūt: sed fructū abstinētie iteri⁹ nō requirūt. vñ idē simō crucē portat: sed nō mozit: qz abstinētes t arrogā/ tes p abstinētiā quidē corp⁹ afficiūt: fz p desideriuz qdē glozie mūdo viuūt. Seqt: Et vene. i lo. q̄ dicit golga. qd̄ est caluarie locus. RABA. Golgatha enī syrū nomē ē: t iterptat caluaria. HIER. Iu/ diui quēdā exposuisse caluarie locū: in quo sepult⁹ est adā: t ió sic appellatū: qz ibi antiq̄ hōis sit cōdi/ tū caput. Fauozabilis iterpiatio t mulcēs aurē po puli: nec tñ vera. Extra vrbem enī t fozis portā lo/ ca sunt i quib⁹ trucant capita dānatoz: t caluarie i. decollatoz sūpsere nomē. Propterea aūt ibi cru/ cifixus ē iesus: vt vbi pius erat area dānatoz: ibi exi gerent vexilla martyrij. Adā vo sepultū iuxta ebzō t arbee in iesu filij naue volumīe legim⁹. HYLA Loc⁹ aūt crucis talis ē vt posit⁹ in medio terre ad capescendā dei cognitionē vniuersis gētib⁹ eēt eā/ lis. Seqt: Et vede. ei bi. vinū cū fel. mixtū. AVG. de cō. euā. Hoc marcus ita narrat: Et dabāt ei bibe re mirrhatū vinū. Fel q̄ppe ꝓ amaritudie matthe⁹ posuit: mirrhatū enī vinū amarissimū ē: quāq̄ fieri possit vt fel t mirrha vinū amarissimū redderent. HIERO. Amara vitis amaz vinū facit: quo potāt dñm iesum: vt ipleat qō scriptū est: Dederūt i cibū meū fel. Et deus loqt⁹ ad hierusalē: Ego te plātaui vineā verā: quō fcā es in amaritudine vitis aliene: Et cū gustasset noluit bibere. AVG. de cō. euan. Nō aūt marcus ait: Et nō accepit. itelligit: nō acce/ pit vt biberet: gustauit aūt sicut matthe⁹ testis ē. t qō idē matthēus ait: Noluit bibere: hoc marc⁹ di/ xit: Nō accepit. tacuit etiā q̄ gustauit: q̄ aūt cū gu/ stasset: noluit bibere: hoc īdicat q̄ gustauerit qdē ꝓ nobis mozt⁹ amaritudinē: sed tertia die resurrexit HYLA. Vel ió oblatū vinū felle admixtū bibere recusauit. nō enī eterne glozie i corruptioni pecca/ tozum amaritudo miscet.

Postq̄z aūt crucifixerūt eū diui serūt uestimēta ei⁹ sortē mittentes: ut ipleret qō dcm est ꝓphetam di centem: Diuiserūt sibi uestimenta mea: t sup uestem meā miserūt sor tem. Et sedentes seruabāt eū. Et iposuerūt sup caput eius cām ipsi⁹ scriptā: hic est iesus rex iudeozum. Tūc crucifixi sūt cum eo duo latro nes: un⁹ a dextris: t un⁹ a sinistris. GLO. Premisso quomō christ⁹ ad locū passiōis ē duct⁹: hic euāgelista ipsā passionē ꝓsequit: gen⁹ mozt⁹ exponēs cuz dicit: Postq̄z aūt crucifixerunt eū. AVGV. in libzo. lxxxiii. questionum: Sapien tia quidem dei hominem ad exemplu⁹ quo recte viueremus suscepit. pertinet autem ad vitā rectaz ea que nō sūt metuēda nō metuere. Sūt aūt bonos qui quāuis mozte ipsā nō timeāt: gen⁹ tamē mort/ bozescūt. vt ergo nullū mortis genus recte viuēti homini metuēdū eēt: illius hominis cruce ostēden dum fuit. Nihil enī erat iter oīa genera mortiū illo execrabiliu⁹ t fozmidabili⁹? AVG. in sermone de passiōe: Quantū aūt valeat virtus crucis: aduertat sanctitas vestra: Contempsit adam ꝓceptū accipiēs ex arboze pomū: sed quicquid adam pdidit: christ⁹ in cruce inuenit. de diluuio aquaz humanū gen⁹ ar cha lignea liberauit. de egypto dei populo recedē/ te: moyses mare virga diuisit: pharaonē ꝓstrauit: t populū dei rēdemit. Idē moyses lignū in aquā mi sit: t amarā aquā i dulcedinē ꝛmutauit. Ex ligneo virga de spirituali petra salutaris vnda ꝓfluit: t vt amelech vinceret circa virgam: Moyses expansis manib⁹ extēdit: t lex dei arche testamenti credit lig nee: vt bis omnib⁹ ad lignū crucis qsi p grad⁹ quos dam veniat. CHRYS. i sermōe de passiōe Jōco t in excelso ligno nō sub tecto passus ē: vt etiā ipse⁹ aeris natura mūderet. sed t terra simile beneficiū sen tiebat decurrētis ò latere sāguinis stillatiōe mūda ta. GLO. Lignū etiā crucis significare videt eccle siā: i qtuoz mūdi partibus diffusa. RABA. Vel sm mozalē sēsum crux per suā latitudinē significat hylaritatē operātis: qz tristitia angustias facit: lati tudo enim crucis ē in trāsuerso ligno vbi figuntur manus. per manus aūt opera itelligim⁹. per altitu dinē aūt cui caput adiungit: significat expectatio retributiōis de sublimi iusticia dei. longitudo aūt qua totū corp⁹ extēdit: tolerātiā designat: vnde ió ganimes dicit q̄ tolerāt. pfundū aūt quod terre i fixū ē: secretū sacramēti ꝓfigurat. HYLA. Sic ergo in ligno vite cunctoz salus t vita suspendit. vnde dicit: Postq̄z aūt crucifi. euz. dimisse. vestī. eius: sorte mittētes. AVGV. de ocoz. euangelistaz: Hoc bre uiter a matheo dcm ē: Johānes āt distinctius expli cat quemadmodū gestū sit: Milites inquit cū cru cifixissēt eū: acceperūt vestimēta ei⁹: t fecerūt qtuoz partes: vnicuiq̄ militi partē t tunicā. Erat āt tunica incōsutilis. CHRY. iho. Notādū ergo q̄ nō gra bec adiectio Christi erat: qsi enī circa deonozatu⁹ t omniū vilissimū i christo hoc agebāt. i latrones⁹

aũt nihil tale operati sũt. Diuidere eñ vestimẽta in condemnatis valde vilib⁹ ⁊ obiectis sit: ⁊ nihil ali nd habentib⁹. ¶ HIERo. Hoc aũt qõ circa christuz gestũ est: i psalmo fuerat ꝓphetatũ. ⁊ iõ sequit: Ut adimplerẽt qõ dicñ ẽ p ꝓphetã dicẽtem: Diuiserũt sibi vestimẽta mea: ⁊ sup vestẽ meã miserunt sorte. Sequit: Et sedentes seruabãt eũ. s. milites. Diligen tia militũ ⁊ sacerdotũ nobis ꝓfuit: vt maior ⁊ aper tior resurgentis virtus appareat. Sequit: Et ꝑposue runt sup caput ei⁹ cãm ipsius scriptã: Hic est iesus rex iudeor. Nõ possum aũt digne admirari ꝓuidẽ tiã tã magnitudine q⁹ emptis falsis testib⁹ ⁊ ad seditionẽ clamorẽq; infelici ꝓpõ cõcitato: nullã aliã iuenerũt cãm ꝑfectõis ei⁹ nisi q⁹ rex iudeor eẽt. ⁊ illi forsi tan illudẽtes ridentesq; hoc fecerũt. ¶ RABA. Di uinit⁹ aũt ꝓcuratũ fuit: vt talis titulus sup caput eius poneret: vt ꝓ hoc iudei agnoscerẽt: qñ nec ẽt occidẽdo facere potuerũt vt eũ regẽ nõ haberẽt. ꝓ mortis enĩ patibulũ nõ amisit ĩperiũ: sed potius co roborauit. ¶ ORIGE. Et ꝓnceps q̃dem sacerdotuz fm lr̃am legis portabat in capite suo sanctificatio nem oñi scriptã. Uel⁹ aũt ꝓnceps sacerdotũ: ⁊ rex iesus in cruce q̃dem habet scriptũ: Hic est rex iude orũ. Ascendẽs aũt ad pr̃em ꝓ lr̃is: ⁊ ꝓ noĩe quo no minat̃ habet ipsum pr̃em. ¶ RABA. Quia enĩ rex simul ⁊ sacerdos ẽ: cũ sue carnis hostiã ĩ altari cru cis offerret: regis quoq; dignitatẽ titulus ꝓtẽdit qui nõ infra: sed supra crucẽ ponit̃: q⁹ lz in cruce ꝓ nobis hõis infirmitate volebat: sup crucẽ tñ regis maiestas fulgebat: quã per crucẽ nõ ꝑdidit: sed po tius cõfirmauit. Sequit̃: Tũc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vn⁹ a dextris: ⁊ ali⁹ a sinistris. ¶ HIE. Sicut enĩ ꝓ nobis maledictũ crucis fact⁹ ẽ christ⁹: sic ꝓ omniũ salute iter noxios q̃si noxi⁹ crucifigitur. ¶ LEO papa ĩ ser. de passio. do. Duo aũt latrones vnus ad dexterã ⁊ ali⁹ ad sinistrã crucifigunt̃: vt in ipsa patibuli spẽ monstraret̃ illa q̃ in iudicio ipsius oium hominũ est faciẽda discretio. Passio igit̃ chri sti: salutis nostre cõtinet sacramentũ: ⁊ de instrumẽ to quod iniquitas iudeor parauit ad penã: potẽtia redẽptoris gradũ fecit ad gloriã. ¶ HYLA. Uel ali ter: Duo latrones leue ac dextere affigunt̃: oẽm hu mani generis vniuersitatẽ vocari ad sacramentum passionis dñi ostendẽtes. sed quia per diuersitatem fideliũ ac infideliũ fit omniũ fz dexterã sinistramq; diuisio vnus ex duob⁹ ad dexteram eius situs: fidei iustificatione saluat̃. ¶ REMI. Uel ꝓ istos duos latrones designant̃ oẽs q̃ artioris vite cõtinentiaz apprehendũt. q̃cũq; enĩ sola intentiõe placẽdi deo hoc faciũt designant̃ per illũ q̃ a dexteris dei cruci fixus est. q̃ vero ꝓ appetitu humane laudis: vel ali qua min⁹ digna intentione: designant̃ per illum q̃ a sinistris crucifixus est.

¶ Prætereũtes autem blasphema bant eum: mouentes capita sua: et dicentes: Uah qui destruis tẽpluz dei: ⁊ i triduo illud reedificãs: Sal ua temetipsuz. si filius dei es desce de de cruce. Similiter ⁊ principes sacerdotũ illudentes cum scribis et seniorib⁹ dicebant: Alios saluos fecit: seipsuz nõ potest saluũ facere. Si rex isrl̃ est: descẽdat nunc de cru ce et credimus ei. Confidit in deo: liberet nunc eum si uult. Dixit enĩ quia filius dei sum. Idipsum autẽ et latrones qui crucifixi erant cũ eo improperabant ei.

¶ CHRY. in ho. Aũ christũ denudassent ⁊ crucifi xissent: vltra ꝓcedũt: ⁊ in cruce videtes affixũ expro brant ei. vñ dicit̃: Prætereũtes aũt blasphemabant eũ mouẽtes capita sua. ¶ HIERO. Blasphemabãt q̃dem q⁹ ꝓtergrediebant̃ viã: ⁊ in vero ituere scri pturarũ ambulare nolebãt. Mouebãt capita autẽ sua: q⁹ iam ante mouerãt pedes: ⁊ nõ stabãt supra petrã. Ad ipsum aũt insultãs dicit fatuus populus quod falsi testes confuterãt. vñ sequit̃: Et dicẽtes: Uah q̃ destruis templũ dei: ⁊ ĩ triduo illud reedi ficas. ¶ REMIGI. Uach interiectio est insultantis siue irridentis. ¶ HYLA. Quid ergo venie erit cuz post triduũ reedificatũ templuz dei in corporis re surrectione cerneret̃. ¶ CHRY. in ho. Ut quasi po ribus signis ĩcipientes detrahere sibiungunt: Sal ua temetipsum. si filius dei es: descende de cruce. CHRY. in ser. de passione: Sed econtrario q⁹ fili⁹ dei est: ideo nõ descendit de cruce: nam ideo venit: vt crucifigeret̃ ꝓ nobis. Sequit̃: Similiter ⁊ prĩ cipes sacerdotum illudẽtes cũ scribis ⁊ senioribus dicebant: Alios saluos fecit: seipsum non põt saluũ facere. ¶ HIERO. Etiam nolentes scribe ⁊ phari sei confitentur q⁹ alios saluos fecerit. Itaq; vestra vos condẽnat sententia. qui enĩ alios saluos fecit: vtiq; si vellet ⁊ seipsum saluare poterat. Sequitur Si rex isrl̃ est descendat nũc de cruce: ⁊ credim⁹ ei. ¶ CHRYSO. in ser. de passione domini: Consi dera autẽ nunc vocem filiorũ diaboli qũo imitant̃ vocem paternã. Diabolus enim dicebat: Mitte te deorsum si filius dei es. ⁊ iudei dicũt: Si filius dei es: descende de cruce. ¶ LEO papa: De quo erro ris fõte iudei taliũ blasphemiarũ venena potastis: Quis vobis magister tradidit: que doctrina psua sit q⁹ illum regem isrl̃: illum dei filiũ credere de beretis qui se aut crucifigi nõ fineret: aut a confixio ne clauorũ liberũ corpus excuteret: non hoc vobis legis mysteria: aut ꝓphetarũ ora cecinerũt. Sz illõ vere legistis: Faciẽ meam nõ auerti a confusione spu torum. Et iterũ: Foderunt man⁹ meas ⁊ pedes me os: dinumerauerũt omnia ossa mea. Nũquid legi stis: Domin⁹ descendit de cruce: sed domin⁹ regna uit a ligno. ¶ RABA. Si autẽ tunc de cruce surge ret insultantib⁹ cedens: virtutẽ nobis patiẽtie non demonstraret: sed expectauit paululũ: irrisionem su stinuit: qui õ cruce surgere noluit: de sepulchro re surrexit. ¶ HIERONY. Fraudulenta autẽ est ꝓ missio cum addit̃: Et credim⁹ ei. Quid enĩ plus de cruce adhuc viuentez descendere: an de sepulchro mortuum resurgere: Resurrexit ⁊ non credidistis:

ergo etiã si de cruce descenderet nõ crederetis. Sed mihi videt hoc demones immittere. statim enim ut crucifixus est dñs: senserũt vtutem crucis: ⁊ intellexerunt fractas vires suas eẽ ⁊ hoc agunt: vt de cruce descendat. Sed dominꝰ sciens aduersariorũ insidias pmanet in patibulo: vt diabolum destruat. Sequit Confidit in deo: liberet eũ si vult. ¶ CHRY. in ho. O inquinati valde: Numqd ppbete ⁊ iusti nõ erãt: quia eos nõ eripuit a periculis de? Si autẽ illorũ gloriẽ nõ obfuit: qꝫ eis pericula iduxistis: multoma gis in isto nõ oportebat vos scãdalizari p ea que pa tiẽ: quia semp per ea que dixit: banc vestrã remouit suspicionẽ. Sequit: Dixit enĩ: qꝫ filius dei sum. Per qõ ostẽdere volebant eũ pati ob seductoris ⁊ erronei causam: ⁊ sicut superbũ ⁊ vane gloriantẽ in his que dicebat. Sic ergo nõ solũ iudei ⁊ milites desub tus eum deridebant: sed ⁊ desuper latrones cum eo crucifixi. vñ sequit: Idipsum autẽ ⁊ latrones q̃ cru cifixi erant cum eo improperabãt ei. ¶ AVGV. de concor. euã. Põt autem putari lucas repugnare ei: quod hic dicit: qui dicit qꝫ vnus de latronibus blas phemabat eum: quẽ alter increpabat: vbi intelligamus mattheũ breuiter restringentem hũc locũ plu ralem numerum p singulari posuisse: sicut in epistola ad hebreos legimus pluraliter dictũ: Clauserunt ora leonũ: cũ solus daniel significari itelligit. Quid autem vsitatius qꝫ vt aliquis dicat: En rustici mihi i sultant: etiã si vnus insultet. Esset autẽ, cõtrarium si mattheus dixisset ambos latrones conuitiatos do mino. Cum vero dictum est latrones: nec additum est ambo: potuit vsitato locutionis mõ per pluralẽ numerũ significari ¶ HIERO. Vel potest dici qꝫ p mum vterqꝫ. s. blasphemauerit: deinde sole fugiẽte terra cõmota: saxisqꝫ diruptis: ⁊ iguentibꝰ tenebris vnus crediderit i iesum: ⁊ priorẽ negationẽ sequenti confessione emẽdauerit. ¶ CHRY. in ho. Ut enĩ nõ existimes ex quadã conuenientia id gestũ fuisse neqꝫ latronẽ fuisse: qui latro videbat a contumelia ostendit tibi quoniã etiã in cruce positus latro erat ⁊ inimicus: ⁊ repente transmutatus est. ¶ HYLA. Quod autẽ latrones ambo conditionẽ ei passionis exprobrant: vniuersis etiã fidelibus scandalũ crucis futurũ esse significat. ¶ HIERO. Vel in duobꝰ latronibus vterqꝫ populus gentilũ ⁊ iudeorũ primo dominum, blasphemauit: postea signorꝫ multitudie alter exterritus egit penitentiã ⁊ vsqꝫ hodie iudeos increpat blasphemantes. ¶ ORIGE. Sed ⁊ latro qui saluatus est põt esse mysteriũ eorum: qui post multas iniquitates crediderunt in christum.

¶ A sexta autẽ hora tenebre facte sunt super uniuersam terram: usqꝫ ad horã nonaꝫ. Et circa horã nonã clamauit iesus uoce magna dicens: ¶ Heli: heli: lamazabathani. ¶ Hoc ẽ Deus meus: deus meus: ut quid dereliquisti me? Quidam autem illic stantes: ⁊ audiẽtes dicebãt: ¶ Heliam uocat iste. Et cõtinuo currẽs unus ex eis acceptaꝫ spongiam im pleuit aceto: ⁊ imposuit harundini: et dabat ei bibere. Ceteri uero dicebãt. Sine: uideamꝰ an ueniat heli as liberans eum. Jesus autez iterum clamãs uoce magna: emisit spiritũ.

¶ CHRYSOSTO. in ser. de passione: Nõ poterat ferre creatura iniuriã creatoris: vnde sol retraxit radios suos: ne videret impiorũ facinora. Et ideo dicitur: A sexta autem hora tenebre facte sunt super uniuersam terram vsqꝫ ad horam nonã. ¶ ORYGE. Ab hoc textu quidam calumniant euangelicã veritatem. Defectio enim solis a seculo semp fuit in suo tempore facta. Sed defectio solis que fit consuetudinem temporũ ita currentiũ fieri solet: non in alio tempore fit nisi in conuentu solis ⁊ lune: quãdo luna subtus currens: solis impedit radios occurrẽs ei. In tempore autẽ quo passus est christus: manifestum est quoniã conuent? non erat lune ad solem: quoniã tempus erat paschale quod consuetudinis est agere quãdo luna plena est. quidã autem crediti um volentes defensionẽ aliquam inducere cõtra hoc dixerũt: quoniã illa defectio solis conueniebat fm cetera ꝓdigia noua: contra consuetudinẽ facta est. ¶ DIONY. in epistola ad policarpũ: Inopinabiliter enĩ soli lumã incidentem videamus: non enĩ erat conuentus temporis: ⁊ rursus ipsaꝫ a nona hora vsqꝫ ad vesperã ad diametruꝫ solis supernaturaliter restitutam. Eclypsim etiam ipsam ex oriente recidimus inchoatam: ⁊ vsqꝫ ad solarem terminũ venientem: postea regredientem: ⁊ rursus non ex eodẽ ⁊ defectum ⁊ repugnationem: sed econtrario fm diametrum factam. ¶ CHYSO. in hom. Tribus enim horis tenebre permanserũt: cum eclypsis in momento transeat: non enĩ habet moram: vt scire illi qui considerauerũt. ¶ ORIGE. Sed aduersus hoc filij huius seculi dicunt: Quomodo hoc factum tã mirabile nemo grecorum: aut barbaroꝫ scripsit eorum qui notauerũt: siquid tale nouum factũ est aliquãdo. Et phlegon quidẽ in chronicis suis scripsit in ꝓncipatu tyberij cesaris factum: sed non significauit in luna plena: Arbitror ergo sicut cetera signa que facta sunt in passione ipsius. s. velum scissum: ⁊ terra tremuit: ⁊ cetera in hierusalẽ tantũmodo facta sũt. Aut si latius voluerit quis extendere ad terrã totam: sicut in tertio libro regũ dixit abdias ad helyam: Viuit deus tuus: si est gens aut regnum: vbi nõ misit dominꝰ meus quezere te: ostendens quoniam ãtis eum in gentibus quesierat circa iudeam. Est aũt consequẽs intelligere quasdam tenebrosissimas nubes ⁊ multas ⁊ magnas concurrisse super hierusalem: ⁊ terram iudee: ⁊ ideo facte sunt tenebre ꝑtranseunte a sexta hora vsqꝫ ad nonam. Due enim creature in sexta die facte fuisse intelliguntꝰ: ante sextam quidẽ animalia: in sexta autem homo: ⁊ ideo cõuenerat ꝓ salute hominis morientẽ in hora sexta suspẽdi: ⁊ a sexta hora ꝓpter hoc tenebras fuisse factas super omnẽ terrã vsqꝫ ad nonam. Et sicut moyse manũ extendente in celũ: facte sunt tenebre super egyp-

os:seruos dei tenentes in seruitute: similiter ⁊ christo in sexta hora manus extendẽte in cruce ad celũ super populũ qui clamauerat: Crucifige eum:facte sunt tenebre:⁊ ab omni lumine sunt priuati: ĩ signũ futurarum tenebraꝝ: que comprehensure erant gẽtem iudeam. Item sub moyse facte sunt tenebre super omnẽ terram egypti tribus diebus:omnibꝰ aũt filiis israel erat lumen. Sub christo autem facte sũt tenebre super omnem iudeã tribus horis: quoniaꝫ propter peccata sua priuati sũt a lumine dei patris ⁊ a splendore christi:⁊ ab illuminatione spiritꝰ sancti. Lumen autẽ fuit super omnẽ reliquam terraꝫ: quod vbiq; illuminat omnẽ ecclesiã dei in christo. Et si vsq; ad horam nonam tenebre facte fuerũt super iudeã:manifestum est quoniã iterum eis lumẽ refulsit:quia cum plenitudo gentiũ intrauerit:tunc omnis israel saluus fiet. // CHRYSO. in ho. Vel aliter: Hoc admirandum erat:q̃ in omnem terram tenebre sunt facte:quod nunq̃ prius cõtigerat. In egypto enim solum tenebre facte sunt :quãdo pascha perficiendũ erat:que enĩ tunc agebant: horum typus erant. Et intuere q̃ fuit tenebre ĩ media die quando vbiq; terraruꝫ dies erat:vt omnes qui habitabant terram:hoc miraculum cognoscerẽt. Hoc autem est signum quod petentib' promittebat dicens: Hens prava ⁊ adultera:signũ querit: ⁊ signum non dabit ei:nisi signum ione prophete crucem signans ⁊ resurrectionem. Etenim multo mirabilius est ĩ eo qui crucifixus erat hoc fieri:q̃ ambulante eo super terrã. Hoc autem sufficiens erat eos convertere:nõ solum magnitudine miraculi:sed q̃ hoc gestum est postq̃ omnia locuti fuerãt que voluerant:⁊ satietatem acceperant cõtumeliaꝝ. Qualiter autem non admirati sint vniuersi:neq; estimauerunt eum esse deum:quia.s.hominũ genus tunc multa malicia ⁊ desidia detinebat':⁊ hoc miraculũ factum confestim transijt:⁊ non nouerãt que esset causa eius quod gerebat'. Et ꝓpter hoc ipse postea loquit' vt ostendat se viuere:⁊ q̃ ipse hoc miraculũ fecit. vnde sequit': Et circa horam nonam clamauit iesus voce magna dicẽs: Heli:heli:lamazabathani. Hoc est: Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me: // HIERO. Principio vicesimi primi psalmi vsus ẽ. Illud vero quod est in medio versiculi: Respice in me: superfluus est. legitur enĩ in hebreo Deus meus:deus meus:quare me dereliquisti: Ergo impij sunt:qui psalmum ex persona dauid' fuebester ⁊ mardochei dictum putant:cum etiam euãgeliste testimonio ex eo sumpta super saluatore intelligant:vt est illud: Diuiserũt sibi vestimenta mea ⁊ Foderunt manus meas. // CHRYSO. in home. Ideo autem emisit ꝓphetica vocem:vt vsq; ad vltimam horam testimonium perhibeat veteri testamẽto:⁊ vt videant quoniam honorat patrem:⁊ nõ est deo contrarius:⁊ ideo hebraicam vocem emisit:vt eis fieret cognita ⁊ manifesta. // ORI. Requirendũ est autem:quid est q̃ a deo derelictus est christ':' Et quidã:quia nõ possunt exponere:derelinq̃ christum a deo: dicunt q̃ per humilitatem dictum est. Sed manifeste itelligere poteris quid sit quod dicit:faciens comparationem glorie illius quam habuit apud patrem:ad confusionẽ quam contẽnẽs sustinuit crucem. // HYLA. Per hec autẽ verba ingenia contendunt heretica:q̃ aut defecisse,omnino deum verbum in animã corporis volũt:vũ corpus officio anime viuificat:aut omnino nec fuerit christus homo natus:quia in eo dei verbum modo spiritus habitauerit,ꝓphetalis:quasi iesus christ' anime solum ⁊ corporis homo cõmunis. Hoc habet sui exordiũ:quo esse cepit homo:qui nũc a dei verbo conctracta rursum protectione' deser' clamet: Deus meus:quare me dereliquisti:' Vel certe ĩ anima verbi natura mutata:paterno christus in omnibus vsus auxilio:nunc inops eius mortiq; permissus solitudinẽ suam conquerat':relinquentemq; se arguat. Sed inter has impias infirmasq; sentẽtias ecclesie:fides imbuta apostolicis doctrinis: nõ partitur iesum christum:ne filius dei: non ⁊ filius hominis intelligat':nam querela derelicti morientis ĩfirmitas est. Promissio aũt paradisi viuentis dei regnum est. Habes in conquerente ad mortẽ relictũ se esse:quia homo est. Habes eum qui moritur profitentem se in paradiso regnare:quia deus est. Nõ ergo mireris verborum humilitatẽ ⁊ querimonias derelicti:cum formam serui sciens: scandalum crucis videas. // GLO. Dicit' autem deus eũ deseruisse in morte:quia potestati persequentium eum exposuit.subtraxit enim protectionem:sed non soluit vnionem. // ORIGE. Postq̃ autem vidit sup omnem terram iudeam tenebras:hoc dixit: ostendere volens: Dereliquisti me pater:⁊ talibus extraneaꝝ calamitatibus tradidisti:vt popul' qui fuerat apud te honoratus:recipiat que in me ausus est:vt priuetur a lumine tue prospectionis: sed ⁊ pro salute gẽtium dereliquisti me. Quid autem tam bonum fecerunt:qui ex gentib' crediderũt:vt precioso sanguie super terram effuso ꝑ eis:emerem eos a maligno:' aut quid tale dignũ facturi sunt homines: ꝑ quib' patior ista:' Forsitan autem ⁊ videns peccata hominum ꝑ quibus patiebat' dixit: Quare me dereliquisti:vt fierem quasi qui colligit stipulã in messe:⁊ racemos in vindemia. Non autem estimes humano more saluatorẽ ista dixisse: ꝓpter calamitatẽ q̃ cõprehenderat eum in cruce. Si enĩ ita acceperis:non audies magnã vocem eius que ostendit aliquid eẽ magnum absconditũ. // RABA. Vel saluator hoc dixit:nostros circũferens motus.qui ĩ periculis positi a deo deseri nos putamus. Humana enĩ natura ꝓpter peccatum a deo fuerat derelicta:sed quia filius dei factus est noster aduocatus :quorũ susceptit culpam:deplorat miseriam:in quo ostendit quãtũ flere debeant qui peccant:quãdo sic fleuit qui nũq̃ peccauit. Sequit': Quidam autẽ illic stantes ⁊ audientes dicebant: Heliã vocat iste. // HIER. Non omnes:sed quidam quos arbitror milites fuisse romanos:non intelligentes hebraici sermonis ꝓprietatem:sed ex eo quod dixit: Hely Hely:putabãt helyam ab eo inuocatũ. Sinautem iudeos qui hoc dixerint intelligere voluerim':hoc more sibi solito fecisse:vt ostẽm imbecillitatis infament:qui helye auxilium deprecet'. Sequit': Et continuo currens vn' ex eis:acceptam spongiam implenit aceto:⁊ imposuit arundini:⁊ dabat ei bibere. // AVGV. in ser. de passione: Sic ergo ꝓpinator fontiũ potat' aceto:

mellis dato: abaꝫ felle: flagellaꝫ remissio: condemnatur venia: illuditꝫ maiestas: ridetꝫ virtus: perfūditur largitor imbriū sputis. HILA. Est autē acetū vinū quod per vitiū aut incurie aut vasis accescit. vinum autē est honor mortalitatis aut virtus. Cum igitꝫ in adam coacuisset: ipse accepit ⁊ potauit ex gētibus. In calamo enī ⁊ spongia vt potaret offertur ex corporib⁹ gentiū in se ad cōmunionē imortalitatis ea que in nobis erāt vitiata trāsfudit. REMI. Uel aliter: iudei acetum erant degenerātes a vino patriarcharum ⁊ pphetarū. habebant fraudulenta corda: quasi spongiā cauernosis atq; tortuosis latibulis. per arundinē designaꝫ sacra scriptura: que ī hoc facto implebaꝫ. sicut enī lingua hebrea vel greca dicitꝫ loquela que fit per linguā: sic ⁊ arūdo dici posset littera vel scriptura que in hoc facto ipleb⁹atur: que fit per arundinē. ORIGE. Et forsitan q̄ cunq; fm doctrinā ecclesiasticā sapiūt: viuūt autez male: dant ei vinum bibere felle permixtū. Qui autem alienas a veritate sententias applicāt christo: quasi eas dicenti: bi spongiā implētes aceto: imponunt calamo scripture: ⁊ offerūt ori eius. Sequitꝫ: Ceteri vero dicebant: Sine: videam⁹ an veniat helyas liberans eū. RABA. Quia enī milites p̄ra tie sonum vocis dominice intelligebāt: ideo inanitē aduentū helye expectabant. Deū ergo quem saluator hebraico sermone īuocabat: inseparabiliter semper secū habebat. AVGV. in ser. de passione: Cū ergo nil iam christo restaret ex penis: mors morꝫ: quia suum esse ibi nil sentit. Suspecta est vetustati nouitas. Nunc primū: hunc solum vidit hominem peccati nescium: noxa liberum: iuris sui legibus nil debentem. Accedit tamē cōfederata iudaico mors furori: ⁊ desperata vite inuadit auctorē. vnde seqt̄: Jesus autem itez clamās voce magna emisit spīm. Quare autem displicet: si christus de sinu patris ad nostram seruitutez venit: vt nos sue redderet libertati: nostrā mortē suscepit: vt nos eius morte liberemur: quando nos despectu mortis mortales iudeos retulit: terrenos celestib⁹ estimauit. Quātuz enī diuina virtus opez contēplatione lucebat: tantum pati p subiectis p seruis mori insigne est charitatis īmense. Ergo hec p̄ma causa est dominice passiōis q; sciri voluit q̄tum amaret hominē deus: qui pl⁹ amari voluit q̄ timeri. Secunda causa est: vt sinaz mortis quā iuste declarat: iustius aboleret. Quia nāq; primus homo adiudicante deo: de reatu īcurrerat mortē: ⁊ eā transmisit ad posteros. Uenit de celo secundus hō peccati nescius vt mors dānareꝫ: que rapere iussa: reos īnocentie ipsuz inuadere p̄sumpsit auctorē. Nec mirandū est si p nobis posuit quod suscepit a nobis. s. animā qui ꝓpter nos fecit tanta ⁊ talia largit⁹ est nobis. AVGV. 3 felicianum: Absit enī a fidelibus ista suspicio: vt sic christ⁹ senserit mortē nostrā: vt q̄tum in se est: vita perdat vitā. Nā si hoc ita esset: quomodo illo triduo potuisse dicim⁹ aliquid viuere: si vite fons dicitꝫ aruisse? Sensit igitꝫ mortē deitas christi participatione humana: siue humani affectus: quē sponte susceperat: non nature sue potentiā perdidit: per quam cuncta viuificat. In morte enī nostra sine dubio destitutū corpus vita aīam nostrā non perimit. dū discedens anima nō vim suam perdit: sed quod viuificauerat hoc dimittit. ⁊ quantū in se est: alterius mortē facit ipsa non recipit. De saluatoris nunc aīa dicemus: q̄ vt non dicā ꝓpter inhabitantē diuinitatē: ⁊ ꝓpter iusticiā singularē: certe ꝓpter cōmunē moriendi sortē corpus illo triduo sic potuit deserere. vt ipsa non posset penitus interire. Credo enim dei filium mortuū esse: non fm penā iniusticie quā ex toto nō habuit: sed fz legez nature: quā p̄o humani generis redēptione suscepit. DAMA. Etsi tī mortuus ē vt hō: ⁊ sancta ei⁹ anima ab incontaminato diuisa est corpore: sed tī deitas inseparabilis ab vtrisq; p mānsit: ab anima dico ⁊ corpore. Et neq; vna ita hypostasis in duas diuisa est: corpus enim ⁊ anima sicut a principio in verbi hypostasi habuerūt existentiam etiam in morte. Neq; enī anima neq; corpus ꝓpriā habuerunt hypostasim ꝓter hypostasim verbī. HIERO. Diuine aūt potestatis iudicium est emittere spiritū ⁊ vt ipse quoq; dixerat: Nemo potest tollere aīam meā a me: sed ego pono eam: ⁊ iterū sumo eā. Spiritū enim in hoc loco p̄o anima intelligamus. Sz quod vitale aut spirituale corp⁹ faciat seu q̄ ipsius anime substantia spirit⁹ sit: incerta id quod scriptuz est. Auferes spiritū eorum ⁊ deficient. CHRYSO. in ho. Propter hoc autē ⁊ voce magna clamauit: vt ostendaꝫ quoniā fm eius potestatē id geritur. Per hoc enī q̄ moriens vocē emisit magnā: apertissime se verum deuz esse ostendit: quoniā homines cum moriunt̄: vix tenuem vocem emittere possiunt. AVGV. de cō. euā. Quid autē voce magna dixerit: lucas declarauit. dicit enim: Et clamans iesus voce magna ait: Pater in manus tuas commendo spiritum meū. HYLA. Uel spiritū cū clamore magne vocis emisit: volens non se omnia peccata portare.

¶ Et ecce velū templi scissum est in duas ptes: a summo usq; deorsuz: Et terra mota est: ⁊ petre scisse sunt ⁊ monumēta aperta sunt: ⁊ multa corpa scōz q̄ dormierāt surrexerūt Et exeūtes de monumētis p̄ resurrectionē ei⁹ uenerūt ī sanctā ciuitatē ⁊ apparuerūt multis. Centurio aūt et q̄ cū eo erāt custodiētes iesuz: uiso terremotu: et his q̄ fiebāt timuerūt ualde dicētes: Uere filius dei erat iste. Erāt aūt ibi mulieres multe a lōge: q̄ secute erāt iesuz a galilea ministrātes ei: ínter q̄s erat maria magdalene: et marie iacobi: et ioseph mr̄: et mater filiorum zebedei.

ORIGE. Magna facta sunt ex eo q̄ magna voce clamauit iesus. vñ sequitꝫ: Et ecce velū templi scissum est in duas ptes a sūmo usq; deorsū. AVG. de con. euā. In quo satis ostdit tūc esse scissum quo

emisit spiñ. Si aũt nõ addidisset: Et ecce. simpliciter dixisset: Et velũ templi scissum est. incertũ esset vtrũ ipse ꝛ marcus hoc recapitulãdo commemorassent: lucas aũt ordinẽ tenuisset: qui cum dixisset: Sol obscuratus est. cõtinuo subiungendũ estimauit. Et velum tẽpli scissum est. An lucas recapitulasset: quod illi ordine posuissent. ¶ ORIGE. Duo aũt fuisse velatiõnes: vnũ quod velat sanctascõrũ: aliud exterius siue tabernaculi siue tẽpli. In passione ḡ oñi saluatoris: velũ qõ erat a foris cõscissum est: a surſũ vsq; deorsum. Ab initio mũdi vsq; ad finẽ conscisso velamine: mysteria publicanẽ: q̃ vsq; ad aduentum oñi rationabiliter fuerũt occultata. Cum aũt venerit qõ pfectum ẽ: tunc auferẽ etiã secũdũ velum: vt videam⁹ etiã q̃ interi⁹ sunt occulta. s. verã arcã testamenti. ꝛ sicut ipa se habet natura videam⁹ cherubin ꝛ alia. ¶ HYLA. Uel ideo velũ templi scindit: quia exinde populus est diuisus in ptes: ꝛ veli honor cuꝫ custodia angeli ꝓtegentis auferẽ. ¶ LEO papa in ser. de passione. Est aũt ad testimoniũ venerãda passionis sufficiẽs signũ elemẽtoꝝ inordinata turbatio vñ sequit: Et terra mota ẽ: ꝛ pe. scis. sunt: ꝛ monumẽta apta sunt. ¶ HIERO. Nulli enĩ oubiũ ẽ qd significet iuxta lram magnitudo signoꝝ: vt crucifixũ dominũ suũ ꝛ celũ ꝛ terra ꝛ oĩa demõstrarẽt. ¶ HYL. Mouet terra: q; capax hui⁹ mortui eẽ nõ poterat. petre scisse sunt: oĩa enĩ valida ꝛ fortia penetrãs dei vbũ ꝛ ptãs eterne virtutis irruperat. Et monumẽta apta sunt: erãt enĩ mortis clausura reserata. Seq̃t: Et multa cor. sanc. q̃ dormi. surre. Illuminãs enim mortis tenebras: ꝛ ifernoꝝ obscura collustrãs: mortis spolia detrahebat. ¶ CHRY. in ho. Ipso q̃dez in cruce maniente eum irridẽtes dicebãt. Alios saluos fecit: seipsuꝫ nõ põt saluũ facere. ꝛ qõ in se facere nolunt: in seruoꝝ corporib⁹ cũ multa supabundãtia demõstrauit. Si enĩ quadriduanũ lasaꝝ exurgere magnum fuit: multomagis eos repẽte q̃ oĩ dormierãt apparere viuẽtes qõ future resurrectõis erat idiciũ. vt aũt non putaret eẽ phantasma qõ faũ est: cuãgelista subiungit: Et exeũ. de monu. post resurre. eius: venerunt in sanc. ciuita. ꝛ apparu. multis. ¶ HIERO. Quo aũt lasarus mortu⁹ resurrexit: ꝛ sic multa corpora sanctoꝝ resurrexerũt: vt dñm ostenderẽt resurgentẽ: ꝛ tũ cũ monumẽta apta sunt: nõ añ resurrexerit: q̃ resurgeret dñs vt eẽt ꝓmogenit⁹ resurrectionis ex mortuis. sanctã aũt ciuitate in q̃ vsi sũt resurgentes: aut hierusalẽ celestẽ itelligam⁹: aut hãc terrenã q̃ añ scã fuerat. scã enĩ appellabat ciuitas hierusalẽ: ppẽ tẽplũ ꝛ sanctascõrũ: ꝛ ob distinctionem aliaꝝ vrbiũ: in q̃bus idola colebãt. Nũ vo dicitur: Apparu. multis. oñdit ñ generalis fuisse resurrectõ q̃ oĩbus appere: sed spãlis ad plurimos: vt hi viderent q̃ cernere merebãt. ¶ REMI. Queret aũt aliq̃s qd de illis faũ sit q̃ resurgẽte dño surrexerunt: Credendũ q̃ppe ẽ qñ ideo surrexerũt: vt testes eẽnt dñi de resurrectõis. Quidã aũt dixerũt: q⁹ iteruꝫ mortui sũt: ꝛ in cinerẽ cõuersi: sicut ꝛ lasar⁹ ꝛ ceteri quos dominus resuscitauit. Sz istoꝝ dictis nullo mõ est fides accomodãda: qñ mai⁹ illis eẽt tormentũ q̃ surrexerũt si iteꝝ mortui eẽnt: q̃z si nõ resurgerẽt. Incũctanter ḡ credere debem⁹: q; q̃ resurgẽte dño a mortuis resurrexerũt: ascendẽte eo ad celos ꝛ ipsi parit ascenderũt. Semp aũt hec eadẽ magna quottidie fiũt: velum enĩ tẽpli ad reuelãdũ q̃ intus hñtur scindit̃ sanctis. Terra etiã mouet̃. i. ois caro nouo verbo ꝛ nouis reb⁹ fm nouũ testñ. Petre aũt scinduñt̃: q̃ mysteriũ fuerũt ꝓphetaꝝ: vt in pfundis eoꝝ posita spiritalia mysteria videam⁹. Monumẽta aũt dicũt̃ coꝝ poꝛa peccatricũ aiaꝝ. i. mortuaꝝ deo: cũ aũt p gr̃am dei anime huiusmõi fuerint suscitate: corpora eorũ q̃ pus fuerũt monumẽta: fiũt corpa scõꝝ: ꝛ videntur a seipsis exire: ꝛ sequũtur eũ q̃ resurrexit: ꝛ in nouitate vite ambulãt cũ eo. Et q̃ digni sunt hr̃e cõuersatione ĩ celis: igrediunt̃ ĩ scãm ciuitatẽ p singula tpa ꝛ apparẽt multis videntib⁹ opa bona ipsoꝝ. Sequit̃ Centurio aũt: ꝛ q̃ cũ eo er. cus. ie. vi. terremo. ꝛ bis q̃ fie. ti. val. di. ve. fi. dei er. iste. ¶ AVGV. de cõ. euan. Nõ est cõtrariũ q⁹ matthe⁹ viso terremotu dic̃ ad miratũ centurionẽ ꝛ eos q̃ cũ eo erãt: cũ lucas dicat hoc admiratũ: q⁹ emissa magna voce expirasset. In eo enĩ q⁹ matthe⁹ nõ solũ dixit: Uiso terremotu: sz ꝛ addidit: Dis que fiebãt. integrũ locũ fuisse demõstrauit luce: vt diceret centurionẽ ipam dñi mortez fuisse miratũ: qz ꝛ hoc iter illa est q̃ nũc mirabiliter fcã erãt. ¶ HIERO. Ex hoc cõsiderandũ q⁹ centurio in ipso scandalo passionis vere dei filiũ cõfiteat̃: ꝛ arrius in eccl̃a ꝓdicet creaturã. ¶ RABA. Uñ merito per centurionẽ fides ecclesie designat̃: q̃ vo mysterioꝝ celestiũ p mortẽ dñi reserato: cõtinuo iesum ꝛ vere iustũ hoiem ꝛ vere dei filiũ synagoga tacente cõfirmat. ¶ LEO in ser. de pas. Exẽplo igit̃ centurionis cõtremiscat in redẽptoris sui supplicio terrena substãtia: rũpant̃ infidelitũ mentiũ petre: ꝛ q̃ mortalitatis grauabant̃ sepulchris: discussa obstaculoꝝ mora ꝓsiliãt: appareãt nunc quoq; in ciuitate scã. i. eccl̃a dei future resurrectõis indicia: ꝛ qõ credẽduꝫ est in corporib⁹: fiat in cordib⁹. Sequit̃: Erãt ãt ibi muli. mul. a lon. q̃ secute erãt iesũ a gali. minis. ei.

¶ HIERO. Cõsuetudinis enĩ iudaice fuit: nec docebat̃ in culpã more gẽtis antiq̃: ut mulieres de substantia sua victũ atq; vestitũ ꝓceptoꝝ ministrarẽt hoc qz scãdalũ facere poterat in gentib⁹: paul⁹ abiecisse se memorat. Ministrabãt aũt dño de substantia sua: vt meterꝫ illarũ carnalia: cui⁹ ille metebant spiritalia: non qz indigebat cibis domin⁹ creaturaꝝ sed vt typũ oñderet magistrorũ: qz victu atq; vestitu ex discipulis deberẽt esse cõtenti. Sed videam⁹ quales comites habuerit. Sequit̃ enĩ: Inter quas erat maria mag. ꝛ ma. iaco. ꝛ ioseph mr̃: ꝛ mr̃ filioꝝ zebedei. ¶ ORIGE. Apud marcũ aũt tertia illa salome appellat̃. ¶ CHRY. in ho. Ne aũt mulieres cõsiderabãt q̃ gerebant̃: que maxime erãt compassibiles: ꝛ q̃ sequebant̃ ministrãtes vsq; ad pericula affuerunt: maximã fortitudinẽ oñdentes: qz cũ discipuli fugerũt: ipse affuerũt. ¶ HIERO. cõtra beluidiũ Ecce inquit beluidius Jacobus ꝛ ioseph: ꝛ sunt filij marie mr̃is dñi: quos iudei appellauerũt frẽs christi. Dicit aũt iacobi minoris ad distinctionẽ iacobi maioris: q̃ erat fili⁹ zebedei. Impiũ enĩ dicit eẽ beluidius hoc sentire de maria: vt cũ alie femine ibi fuerint: mr̃em eius abesse dicam⁹. aut alterã esse mariam nescio quã confingam⁹: presertim cũ euãgelũ iohannis testet̃ eã illic fuisse psentẽ. O furore cecus: ꝛ in ꝓpriũ exitiũ mens velana: audi qd iohãnes

eūangelista dicat: Stabant iuxta crucē ihesu mater eius ⁊ soror mris eius: maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Nulli dubiū est duos fuisse aplos iacobi nuncupatos vocabulo: iacobū zebedei: ⁊ iacobū alphei. Iste autē nescio qs minor iacob⁹: quē marie filiū scriptura cōmemorat. Si apostol⁹ ē: alphei filius erit. si nō est apostol⁹: sed tertⁱ⁹ nescio qs iacobus: quo putand⁹ est frater dñi: ⁊ quo tertⁱ⁹ ad distinctionē maioris minor appellabit: cum maior ⁊ minor nō iter tres: sz iter duos soleāt ꝑbere distantiā. ⁊ frater dñi aplus sit: paulo dicēte: Aliū apostolorū vidi neminē: nisi iacobū fratrē dñi. Ne aūt hunc iacobū putes filiū zebedei: lege actꝰ apostolorū: iā ab herode fuerat iteremptus. Restat conclusio: vt maria ista que iacobi minoris scribit mater: fuerit vxor alphei: ⁊ soror marie matris dñi: quā mariam cleophe iohānes euā. cōmemorat. Si aūt inde tibi alia atq; alia videt: q; alibi dicat maria iacobi minoris mr: ⁊ alibi maria cleophe: discès scripture cōsuetudinē eūdē hoiem diuersis nominib⁹ appellari sicut raguel soror moysi ietro dr. Et dr maria cleophe vxor alphei. hec eadē dicta ē maria mr iacobi minoris: q̄ si mr eēt dñi: magis eā vt in oibus locis mrez alteri⁹ voluisset itelligi. vez si alia fuerit maria cleophe: ⁊ alia maria iacobi: ⁊ ioseph mr: hoc tamē constat nō eandem mariam iacobi ⁊ ioseph esse quā matrē domini. AVGV. de cō. euā. Possem⁹ aūt dicere alias mulieres a longe: vt tres euāgeliste dicūt: ⁊ alias iuxta crucem fuisse: vt iohānes dicit: nisi matthe⁹ ⁊ marc⁹ mariaz magdalene nomina ssent. iter stātes lōge: quā. s. iohānis notauit iter stātes iuxta crucē. Quo aūt hoc intelligit: nisi qz eo interuallo erāt: vt ⁊ iuxta vici possent: qz in conspectu ei⁹ ꝑsto aderāt: ⁊ a lōge i cōparatōe turbe ꝑpin quius circūstātis cū centurione ⁊ militib⁹. possum⁹ etiā intelligere: q; ille q̄ simul aderant cū mre dñi: postq̄z eā discipulo cōmendauit: abire iā ceperant: vt a densitate turbe se exuerēt: ⁊ cetera que fcā sunt longius inuerent: vt euāgeliste qui post mortē dñi eas cōmemorauerunt: ⁊ lōge stātes cōmemorarēt.

¶ Cū aūt sero fcm eēt uenit qdam hō diues ab arimathia: noie ioseph q ⁊ ipse discipul⁹ erat iesu. Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt corpus iesu. Tūc pilat⁹ iussit reddi corp⁹. Et accepto corpore ioseph inuoluit illud i syndone mūda: ⁊ posuit illud i monumento suo nouo: qō excciderat in petra. Et aduoluit saxū magnū ad ostiū monumēti ⁊ abijt. Erāt aūtē ibi maria magdalene ⁊ altera maria sedentes contra sepulchrum.

GLO. Postq̄z euāge. retulerat ordinē dñice passionis ⁊ mortē: nūc agit de ei⁹ sepultura dicēs: Cuz sero aūt fcm eēt: venit q̄dā hō diues ab arimathia noie ioseph: q ⁊ ipse discipul⁹ erat iesu. REMI. Arimathia ipsa est ⁊ ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis: q̄ sita ē in regione chananitica iuxta diospoli. Iste aūt ioseph fm seculi statū magne fuit dignitatis: sz multo maioris meriti apud deū fuisse laudat: ficḋ iustus fuisse describit. Decebat q̄ppe eū talē existere q corp⁹ dñi sepeliret: q̄ten⁹ p iusticiā meritorum dignus esset tali officio. HIERO. Diues aūt refert non de iactantia scriptoris: quo virum nobilē atq; ditissimū referat iesum fuisse discipulū. Sed ut oñdat cām quare a pilato corpus christi potuerit impetrare sequit: Hic accessit ad pilatum ⁊ petijt corpus iesu. Pauperes enī ⁊ ignoti non essent aūsi ad pilatum ꝓsidē romane potestatis accedere: ⁊ crucifixi corpus impetrare. In alio aūtē euangelio ioseph iste bulites appellat. i. consiliarius: ⁊ deꝰplo q̄dam putant ꝑmū psalmū fuisse cōpositū: Beatus vir qui nō abijt i cōsilio ipiorū. CHRY. in hom. Inspice aūt huius viri fortitudinē: in mortis enim periculū se tradidit: inimicitias ad omnes assumens: ꝓpter benuolentiā christi. ⁊ nō solum audet corp⁹ christi petere: sed ⁊ sepelire. vñ sequitur: Et accepto corp⁹ iesu ⁊ inuoluit illud in sindone mūda. HIE. Ex simplici sepultura dñi ambitio diuitū cōdemnatur: qui nec in tumulis quidez possunt carere superbia. Possim⁹ autem iuxta intelligentiā spiritalē ⁊ hoc sentire: q; corpus domini nō auro: non gemmis: nō serico: sed linteamine puro obuoluendū sit: quāc̄z ⁊ hoc significet: q; ille i sindone mūda inuoluit iesum: q̄ pura mēte eū susceperit. REMI. Uel aliter q; syndon lineus pannus est: linū aūt ex terra ꝓcreat: ⁊ cū magno labore ad candorem producitur: designat q; corpus illius quod ex terra. i. ex virgine sumptū est: per laborem passionis peruenit ad candorem imortalitatis. RABA. Nunc enim ecclesie mos obtinuit vt sacrificiū altaris nō i serico neq; in panno tincto: sed i lino terreno celebret: vt a beato papa siluestro legimus eē statutum. Scdm Et po. illud in mo. suo no. quod exciderat in petra. AVGV. in sermone de sabbato sancto: Jō aūt saluaror in aliena sepultura ponit: qz ꝓ alior⁹ mori ebat salute: vt q̄d q̄ in ꝓpa sepultura qui in se moreū ꝓpriam non habebat: vt quid illi tumulus in terris cuius sedes manebat in celis: vt quid illi sepultura ꝓpa q̄ tridui tñ tēporis spacio i sepulchro non tam mortu⁹ iacuit: q̄z velut in lectulo cōquiescit. Sepulchrū aūt mortis est habitaculū necessariū: q̄ non erat mortis habitaculū christo: qz vita est: nec opus habebat semp viuēs habitaculo defunctoꝝ. HIERO. In nouo aūt ponit monumēto: ne p⁹ resurrectionē ceteris corporib⁹ remanētib⁹: surrexisse alius fingeret. Dōt aūt ⁊ nouū sepulchr⁹ marie vginalē vtez demōstrare. In monumēto autē excisō in petra condit⁹ est: ne si ex multis lapidib⁹ edificatum fuisset: suffossis tumuli fundamētis ablatus furto diceret. AVGV. i sermo. de sabbato sancto: Si etiā sepulchrū fuisset in terra: dicere poterant: suffoderūt terrā ⁊ furati sunt eum. Si fuisset lapis paruulus superposit⁹: dicere poterāt: dormientibus nobis tulerunt cū. vñ sequitur: Et aduol. sar. ma. ad hosti. monu. ⁊ abijt. HIERO. Sarū enī magnū appositū: oñdit non absq; auxilio plurimorum sepulchr⁹ potuisse reserari. HYLA. Mystice

aũt ioseph apostolorꝫ habet speciẽ: hic ī mũda syndone corpus inuoluit.ꝛ quidẽ in hoc eodẽ linteo reperimus de celo ad petꝛ vniuersorꝫ aiantiũ genera submissa.ex quo intelligit sub lintei illius nomine cõsepeliri christo ecclesiã.Dñi ḡ corpus inferẽ ī vacuam ꝛ nouã requiẽ lapidis excisi:quia ꝑ apostolorũ doctrinã impetus duritie gentilis quodã doctrine ope excisũ christ⁹ inferetur:rude.ſ.ac nouũ:ꝛ nullo antea ingressũ timore dei puũ.ꝛ qꝛ nil ꝓter eum oporteat ī pectora nostra penetrare.lapis ostio aduoluitur:vt qꝛ nullus antea in nos diuine cognitionis auctor fuerat illatus:null⁹ absq; eo postea inferat. ORIGE. Non aũt fortuito scriptũ est:quũ inuoluit corp⁹ in syndone mũda:ꝛ posuit in monumento nouo:ꝛ ꝙ aduoluit lapidẽ magnũ: qñ oia q̃ sũt circa corpus iesu mũda sunt ꝛ noua ꝛ oĩa magna valde. REMI. Postq̃ aũt corp⁹ dñi sepultũ est:ceteris ad ꝑpta remeãtibus:sole mulieres que eũ arct⁹ amauerũt pseuerauerũt:ꝛ diligẽti cura non tauerũt locũ in quo corp⁹ dñi poneret:q̃tenus congruo tpe mun⁹ siue deuotiõis ei offerrẽt.ꝛ iõ seq̃t: Erant aũt ibi ma.mag. ꝛ alĩa ma.se.cõ.sepulchꝛ.

ORIGE. Mater aũt filiorꝫ zebedei nõ scribit sedere extra sepulchrũ:fortit.n.vsq; ad crucẽ puenire potuit. Iste aũt q̃si maiores in charitate:neq; his q̃ postea gesta sũt defuerũt. HIE. Uel ceteris relinquẽtibus dñm mulieres in officio pseuerant expectãtes qõ ꝓmiserat iesus. Et iõ meruerũt ꝓme videre resurrectõꝫ:qꝛ q̃ pseuerauerit vsq; in finẽ hic saluus erit. REMI. Nõ vsq; hodie scẽ mulieres.i. hmiles aie scõꝝ:in hoc seculo faciũt:ꝛ pia curiositate arcẽdũt quẽadmodũ passio christi cõpleta sit.

¶ Altera aũt die q̃ est post parasceuen:cõuenerũt ꝓncipes sacerdotuꝫ ꝛ pharisei ad pilatũ dicentes: Dñe recordati sumus:quia seductor ille dixit adhuc uiuẽs:post tres dies resurgam. Jube ergo custodiri sepulchrũ usqꝫ in diẽ tertiũ: ne forte ueniant discipuli eius ꝛ furent euꝫ: ꝛ dicant plebi: surrexit a mortuis ꝛ erit nouissim⁹ error peior ꝓre. Ait illis pilatus: Habetis custodiã:ite custodite sicut scitis. Illi aũt abeũtes: munierunt sepulchrũ signãtes lapidem cum custodibus.

HIE.in ho. Non sufficerat ꝓncipib⁹ sacerdotum crucifixisse dñm saluatorem:nisi sepulchrũ custodirent ꝙntũ in illis est: man⁹ imponerẽt resurgẽti. vnde dicit: Altera aũt die q̃ est post parasceuen. RABA. Parasceue dr̃ ꝓparatio. hoc noie vocat sexta sabbati:in qua ꝓparabant necessaria sabbato vt de manna dictũ est. Sexta die colligetis duplũ. quia.n.sexta die fact⁹ ẽ hõ :ī septima requieuit de⁹: ideo sexto die iesus ꝑ homiẽ moritur:ꝛ in sabbato quieuit in sepulchro. HIERO. Principes autem sacerdotum ꝗ immensũ facinus in nece dñi ꝑpetrauerunt:tamẽ non sufficit eis:nisi etiã post mortem eius concepte nequitie virus exerceant:famã ei⁹ lacerãtes:ꝛ quẽ innocentẽ sciebant:seductorẽ vocãt. dicũt: Dñe recor.sum⁹ qꝛ se.ille dixit. sicut aũt caypbas ignorans ante ꝓphetauerat dicens: Expedit vnum hoĩem mori pro populo ꝛ non tota gens pereat.sic ꝛ modo:seductor enĩ erat christus: nõ a veritate in errorẽ mittẽs:sed a falsitate ī veritatẽ:a vitijs ad vtutes:a morte ad vitam ducens. REMI. Ex hoc aũt dicũt eũ dixisse q̃ post tres dies resurgã:qꝛ dixerat: Sicut fuit ionas trib⁹ dieb⁹ ꝛ tribus noctib⁹ in vẽtre ceti. Qꝛ vidẽdum quomodo post tres dies resurrexerit. Nõnuli valuerũt tres horas tenebrarum vnam intelligi noctem:ꝛ lucem q̃ secuta ẽ tenebras diem:sed hi vim figurate locutionis ignorauerunt. Figurate enĩ sexta feria qua passus est cõmphendit noctẽ ꝑcedentẽ. Sequit autẽ nox sabbati cum suo die:nox vo dñici diei cõmphendit suũ diem ac ꝑ hoc verũ est q̃ post triduũ resurrexit AVG.ī ser.de pas. Ideo aũt post tres dies resurrexit:vt in passione filij totius trinitatis monstrare tur assensus. triduũ enĩ legitur in figura:qꝛ trinitas que in ꝓncipio fecerat hoĩem:ipsa in sine hoĩem ꝑ christi reparat passionem. Sequit: Jube ḡ custodire sepulchꝝ vsq; in ter.diẽ. RABA. Discipuli enĩ xpi fures spiritalit erãt:qꝛ ab ingratis uideis scripta noui ꝛ veteris testamẽti ablata in vsum ecclesie cõferebant:ꝛ saluatorẽ qui eis ꝓmissus fuerat:illis nocte dormiẽtibus:hoc est in fidelitate torpentib⁹ abstulerũt:gentibus credendũ tradẽtes. HYLA. Metus furãdi corporis ꝛ sepulchri custodia atq; obsignatio: stulticie atq; infidelitatis testimonium est : ꝙ signare sepulchrũ eius voluerũt: cuius ꝑceꝓto conspexissent de sepulchro mortuũ suscitatuꝫ. RABA. In hoc aũt ꝙ dicunt: Et erit nouissim⁹ error peior ꝓriore.ignoranter vere dicũt. Peior enĩ fuit contẽptus penitentie in iudeis:q̃ error ignorãtie. CHRY. in ho. Uide etiã qualiter nolẽtes cõcertant ad demõstrãdã veritatẽ.irrefragabilis enĩ demõstratio resurrectionis facta est ꝑ ea q̃ ꝑtenderunt.quia enĩ custoditũ ẽ sepulchꝝ:nulla fraus facta ẽ. Si aũt fraus facta non est:manifeste ꝛ irrefragabiliter dñs surrexit: Quid aũt pilat⁹ rñdeat subiũgitur: Ait illis pilatus:habetis custodiã. Ite custodite sic scitis. RABA. q.d. Sufficiat vobis ꝙ cõsensi in necẽ innocẽtis: de cetero vr̃ error vobiscuꝫ ꝑmaneat. Seq̃t: Illi ãt abeũtes munierũt sepulchꝝ signantes lapidẽ cũ custodib⁹. CHRY. in homẽ. Non autez ꝑmittit pilatus solos milites sigillare. si enim soli milites sigillassent possent dicere quoniam milites permiserunt ꝙ discipuli corpus domini furarentur: ꝛ ita resurrectionis infringere fidem: nunc hoc dicere non possunt cum ipsimet sepulchrum sigillassent. CA.XXVIII.

¶ Uespe aũt sabbati q̃ lucescit ī ꝑma sabbati: uẽit maria magdalene ꝛ altera maria uidere sepulchrũ. Et ecce terremotus fact⁹ ẽ magnus. Angel⁹ .n. dñi

descēdit de celo: ⁊ accedēs reuoluit lapidē: ⁊ sedebat sup eū. Erat autē aspect⁹ ei⁹ sic fulgur: ⁊ uestimētum ei⁹ sic nix. Pre timore aūt ei⁹ exterriti sunt custodes: ⁊ facti sūt uelut mortui. Rndēs aūt angel⁹ dixit mulieribus: Nolite timere uos. Scio enī q̄ iesū q̄ crucifix⁹ ē q̄rītis. Nō ē hic surrexit enī: sic dixit. Uenite ⁊ uidete locū: ubi posit⁹ erat dns. Et cito eūtes dicite discipulis ei⁹: quia surrexit: ⁊ ecce p̄cedet uos i galileā Ibi eū uidebitis: ecce p̄dixi uobis.

AVGV. in ser. de resur. Post illusiōes ⁊ uberā: post aceti ⁊ fellis pocula mirta: p⁹ supplicia crucis ⁊ uulnera: ⁊ postremo p⁹ ipsam mortez ⁊ inferos: surrexit de suo funere caro noua. redit ab occiduo latēs uita ⁊ in morte salus reseruata resurgit pulchrior reditura p⁹ sum⁹. AVG. de con. euā. De hora vō qua mulieres uenerūt ad monumētū nō contēnenda exoritur questio. Cū enī matthe⁹ hic dicat: Uespe aūt sab. q̄ lu. in p̄ma sab. qō ē qō dicit marcus: Et valde mane una sabbatoꝝ uēit maria mag. ⁊ altera maria uidere sepulchꝝ. Apte q̄ppe p̄ma noctis qō ē uespe: ipsam noctē uoluit significare matthe⁹: cui⁹ noctis fine uenerūt ad monumētū: ꝙ quīa sabbato impediebāt: ut nō aīa facerēt: ab eo tpe nō minauit noctē ex quo eis licere cepit: ut facerēt qō cūq; uellēt tpe eiusdē noctis. Sic itaq; dictū ē: Uespere sabbati. ac si diceret: nocte sabbati. i. nocte q̄ seq̄t diē sabbati: qō ipsa uba ei⁹ satis indicant. Sic enī ait: Que lucescit in p̄ma sabbati. qō fieri nō p̄t nisi trīmō p̄mā noctis pticulā. i. solu⁹ initiū noctis intellexerim⁹ dicto uespe significatū. Neq; enī ipsū initiū noctis lucescit in sabbati: ꝫ ipsa nox in luce incipit termīari. ⁊ usitat⁹ mod⁹ loquēdi ē diuine scripture a pte totum significare. Uespe ꝙ noctē signi cauit: cui⁹ extremū ē diluculū: diluculo enī uenerūt ad monumētū. BEDA: Uel aliter: Nō dictum ē: q; scē mulieres uespe sabbati q̄ lucescit in p̄ma sabbati uenerūt uidere sepulchꝝ: ita intelligēdū: q; uespere q̄dē uenire ceperūt: ꝫ lucescēte mane in p̄ma sabbati ad sepulchrū puenerūt. i. uespe aromata parauerūt: q̄b⁹ corp⁹ dñi ungere desiderabāt: ꝫ aromata uespe p̄pata: mane ad sepulchꝝ detulerūt. Quod matthe⁹ q̄dē breuitatis cā obscuri⁹ posuit: ꝫ euāgeliste alij quo ordine factū sit euidēti⁹ oñdūt. Sepulto nāq; sexta feria dño: reuerse a monumēto mulieres: p̄pauerūt aromata ⁊ unguēta q̄ꝫdiu opari licebat: ⁊ sabbato q̄dē siluerūt ſm legis mādatū: sic lucas apte designat. Cū aūt trāsisset sabbatū: uespaq; aduenīēte tēp⁹ opandi reditisset: pmpte ad deuotionē emerūt: q̄ mūl⁹ p̄pauerāt aromata: sic marc⁹ cōmemorat: Ut uenientes ungerēt ieſū. ⁊ valde mane uenīūt ad monumētū. HIE. Uel aliter: ꝙ diuersa tpa istaꝝ mulieꝝ i euāgelijs describūt: nō mēdacij signū ē ut impij obūciūt: ꝫ sedule uisitatiōis officiū crebro abeūt ⁊ redeūt: ⁊ nō patiūt a sepulchro dīu diu abesse uel lōgi⁹. REMI. Sciēdū autez q matthe⁹ mystice loquēs studuit nobis insinuare ilā sacratissima noc⁹ q̄ntā dignitatē ex honore deitate mortis ⁊ dīnice resurrectōis accepit: iō dixit: Uespere sab. q̄ lu. i p̄. sab. cū ꝺsuet⁹ ordo tēpoꝝ bēat: ut uespe nō lucescat in diē: ꝫ poti⁹ obtenebrescat i noctē: oñdit his ūbis ꝙ dns totā hanc noctē luce sue resurrectōis festiuā ⁊ chorusca reddidit. BEDA i ho. Ab exordio etiā mūdane creatōis usq; huc uita tēp⁹ distīguebat ut dies noctē p̄cederet: q; hō a luce p̄disi peccādo lapsus i hui⁹ sclī tenebras erumnasq; decidit. Aptissime āt nūc dies seq̄t noctē: q; p fidē resurrectiōis a pctī tenebris ⁊ umbra mortis ad lucē uite christo largiēte reducimur. SEVE. i ser. paschę: Est āt uespa sabbati q̄ lucescit: q; illumināt p christū. sabbatū nō deleť: Nō inq̄t ueni solue re legē: ꝫ adimplere. Illumīat ut in diē oñcā luceat: clarescat i eccl̄ia qō i synagoga iudeis obscurā bus fuscabat. Seq̄t: Uenit ma. mag. ⁊ al. ma. uidere sepulchꝝ. Sero q̄dē mulier currit ad uenīā: q̄ mature cucurrit ad culpā: q̄ ō p̄disō p̄fidiā sup̄serat. Festīnat fidē sumere de sepulchro. otēdit rape ō mortē uitā: q̄ ō uita rapuerat mortē. nō aūt dixit: Uenerūt: ꝫ uenit sitb uno noīe: ueniūt oue mysterio nō cessu. Uenit ipsa: ꝫ altera ut mutaret⁹ mulier ūtute nō sexu. Precedūt āt aplos femine: q̄ eccl̄iaꝝ typū ad dñicū deferūt sepulchꝝ: maria. s. ⁊ maria. materq; xp̄i unū nomē i duas gemīat⁹ femīas: q; h̄ eccl̄ia ex duob⁹ pplis uenies. i. ex gētib⁹ ⁊ iudeis: una eē figurat⁹. uenit āt maria ad sepulchꝝ: sic ad resurrectiōis uteꝝ: ut itez christ⁹ ex sepulchro nascerē fidei q̄ carni fuerat generat⁹ ex uētre: ⁊ eū quē clausa ūginis p̄ntē tulerat uitā: redderet sempiternā. Diuinitatis ingne ē clausam ūginē reliq̄sse p⁹ ptū. ⁊ ō repulchro clauso exisse cū corpe. Seq̄t: Et ecce terremo. fa. est mag. HIERO. Dns nr⁹ unus⁹ atq; idē fili⁹ dei ⁊ homis iuxta utrāq; naturā diuinitatis ⁊ carnis: nunc magnitudinis sue: nūc hūilitatis signa demōstrat. uñ ⁊ in p̄ti loco quāq; hō sit q̄ crucifix⁹ ē: q̄ sepultus: tñ q̄ fortis agit: oñdūt filiū dei. HILA. Motus enī terre resurrectōis ē ut⁹: cū ꝺcusso mor⁹ aculeo: ⁊ illumīatis illi⁹ tenebris: resurgēte utuī celestiū dño: inferoꝝ trepidatio cōmouet. CHRY. in ho. Uel iō terremot⁹ fact⁹ ē: ut exurgāt ⁊ euigilent mulieres. etenī accesserāt ut unguentū mitterētur qz in nocte hec gerebant: pbabile ē quasdā obdormisse. BEDA in ho. ꝙ etiā terremotus resurgēte dño de sepulchro sicut etiā morīēte in cruce factus est magn⁹: significat terrena quidē corda p fidem passionis p̄us ac resurrectiōis ei⁹ ad penitentiā concutienda salubri pauore pmota. SEVE. in sermone paschę: Si aūt sic terra tremuit. cū dns ad uenīā scōꝝ resurgeret: quō ꝺtremiscet cū noxiouꝝ oīm surget ad penā? dicēte pphā: Terra tremuit cū resurgeret i iudicio de⁹. Et quō dñi p̄tiam sustinebit: que āgeli p̄ntiā sustinere nō ualuit? nā seq̄t: Angelus dñi descēdit de celo. Surgēte siquidem christo: morte pereūte terrenis redditur celeste cōmertiū: ⁊ mulieri cui fuerat cū diabolo letale cōliū cū angelo colloquiū fit uitale. HYLA. Mile

rucordie enim dei patris infigne ē resurgente filio ab inferis virtutū celestiū mysteria mittere: atq; iō por resurrectionis ipse ē iudex: vt quodā famulatu prīne volūtatis resurrectio nunciaret. BEDA in ho. Cum enī christ⁹ de⁹ ⁊ hō ē: inter acta hūanitatis semp ei angelor mīsteria deo debita nō desunt. Seqt: Et accedens reuoluit lapidē. Nō vt egressu ro dño iamuā pandat: sed vt egressus ei⁹ iam facti hoibus pstet indiciū: Qui.n. mortalis clauso virginis vtero potuit nascēdo ingredi mūdū: ipse factus imortalis: clauso sepulchro potuit resurgēdo exire de mūdo. REMI. Significat aūt reuolutio lapidis reseratiōē lacror christi q̄ lra legis tegebātur. ler nāq; i lapide scripta fuit: ⁊ iō p lapidē designatur. SEVE. Non aūt dixit: Voluit. sed Reuolvit lapidē: q; lapis aduolut⁹ ꝓbauit mortē: ⁊ reuolutus ertitit resurrectiōis assertor. Mutat hic ordo rer: sepulchrū mortē non mortuū deuorat. domus mortis māsio fit vitalis. vteri noua forma mortuū recipit: reddit viuū. Sequit: Et sedebat sup eū. Sedebat inquā cui nulla inerat lassitudo: vt fidei doctor: vt resurrectiōis magister. sedebat supra petrā vt soliditas sedētib⁹ daret credētib⁹ firmitatē: ponebat angel⁹ sup petrā fundamēta fidei: sup quā christus erat ecclesiam fundatur⁹. Vel p lapidē monumēti pōt designari mors: qua oēs ꝓmebant. p hoc q̄ angel⁹ sup lapidem sedit: significat q̄ christus mortē sua virtute subiecit. BEDA in ho. Et recte stās apparuit āgel⁹ q̄ aduētū dñi īmūdo ꝓdicebat: vt stādo designaret q; dns ad debellādū mūdi pncipem veniret. pco aūt resurrectiōis sedisse memoratur: vt sedēdo significaret eum supato mortis atrore sedē regni iā cōsecendisse ppetui. sedebat autē sup lapidē reuolutū q° ostiū monumēti claudebat vt claustra inferor sua ipsīus vrtute deiecisse diceret. AVG. de con. euan. Pōt autez mouere quō sīm matthēū angel⁹ sup lapidē sedebat reuolutū a monumēto: cū marcus dicat mulieres introeūtes i monumētū vidisse iuuenē sedentē in dextris: nisi intelligam⁹ aut matthēū tacuisse de angelo: quē intrantes viderūt: marcū aūt de illo quē viderūt sedētem sup lapidē: vt duos viderint: ⁊ a duobus figillatim audierint que dixerūt angeli de iesu. aut certe q̄ dicit: Intrantes in monumentū. in aliq̄ septa macerie debem⁹ accipe qua cōmunitū locū tūc fuisse credibile ē. i. in aliquo spacio ante petrā: in qua excisa locus fact⁹ fuerat sepulture: ut ipsū viderint in eodē spacio sedētē a dextris: quē dicit matthēus sedētē sup lapidē. Sequtur: Erat autē aspe. ei⁹ sīc fulgur: ⁊ vesti. ei⁹ sīc nix. SEVE. Vult⁹ claritas a vestium cādore sepat: ⁊ facies fulguri: nitui vestis angeli cōparatur: quia fulgor de celo: nix de terra. vñ ꝑpha Laudate dñm de terra: ignis: grādo: nix ⁊c. In facie q̄ angeli claritas celestis seruatur nature. in veste significat gra cōionis hūane: ⁊ sic tēpat species angeli colloquētis: vt carnales oculi ⁊ vestiū ferāt placitā claritatē: ⁊ ex fulgure vultus: nūciū sui tremerēt ⁊ reuererētur auctoris. IDEM in alio ser. Quid aūt facit indumentū vbi tegēdi necessitas nō habet: ⁊ angel⁹ nr̄m habitū nr̄am formā in resurrectiōe ꝑfigurat: vbi hō ipsa corpis sui claritate vestitur. HIE. In cādido; etiā vestitu angel⁹ significat gloriā triūphantis. GREG. in ho. de pas. Uel aliter: In fulgure terror timoris ē: in nive aūt blandimentū candoris. q; vo oipotēs de⁹ ⁊ terribilis ē pctōribus ⁊ bland⁹ iustis: recte testis resurrectiōis ei⁹ angel⁹: ⁊ i fulgure vultus: ⁊ in cādore habit⁹ demonstratur: vt de ipsa sua specie: ⁊ terret reprobos ⁊ mulcet pios. vñ sequtur: Pre timore aūt ei⁹ exter. sūt custo. ⁊ facti sūt velut mortui. RABA. Timoris anxietate sūt ext erriti: q; amoris fiduciā nō habebāt: ⁊ facti sūt velut mortui q̄ resurrectiōis veritatem credere noluerūt. SEVE. in ser. paschē: Custodiebāt. n. crudelitatis studio nō pietatis obsequo stare. n. nō pōt quem cōscia destituit: impellit reatus: hinc ē q⁹ āgel⁹ pcellit impios: pios alloqtur: ⁊ solat. Sequt: Nñ. autē an. dixit mul. HIE. Custodes quidē timore pterriti adinstar mortuor stupefacti iacent: ⁊ angel⁹ tñ nō illos: sz mulieres cōsolat dicens: Nolite timere vos. q. d. Illi timeāt in q̄bus remanet incredulitas. cetez vos q; iesū querit⁊ crucifixū: audite q⁹ surrexerit: ⁊ ꝓmissa ꝓfecerit. vñ sequtur: Scio. n. q⁹ iesū q̄ crucifix⁹ ē queritis. SEVE. Adhuc. n. crucifixū ⁊ mortuū requirebant: quaz fidē seua passionis ꝓcella turbauerat: ⁊ tēptatiōis ita eas pond⁹ incurua uerat: vt celi dñm q̄rerēt i sepulchro. Nō ē h̄. RABA. p pñtiā carnis: q̄ tñ nusq̄ deest p pñtiā maiestatis. Sequt: Surrex. n. sīc dix. CHRY. in ho. q. d. Et si mihi nō creditis: illi⁹ memēto vboz: deinde ⁊ alia sequt demōstratio: cū subditur: Ue. ⁊ vi. lo. vbi po. erat dō. HIER. Ut si meis vbis nō credit⁊ vacuo credatis sepulchro. SEVE. Angel⁹ q̄ ꝓdicit nomē: crucē dicit: loqt passionem: sz mor resurrectiōz: mor dñm ostend. ⁊ angel⁹ post tāta supplicia. p⁹ sepulchrū agnoscit dñm suū. Cur hō aut minoratū deū in carne iudicat: aut in passione existimat defecisse vtutē? Dicit aūt crucifixuz: et ondit locū vbi posit⁹ erat dns: ne alter ⁊ nō idē resurrexisse crederet ex mortuis. Et si dns in eadē redit carne: ⁊ sue resurrectiōis facit indicia: q̄re hō in alia putat se carne redituz? aut carnē sorte seruus dedignat suā: cū nr̄az dns nō mutauit? RABA. Nō aūt solis vobis hoc gaudiū magnū ꝓcessū ē occulto corde tenere: sz filiē amātib⁹ debetis illud pādere. vñ sequt: Et cito eū. di. dis. e. qz sur. SEVE. q. d. Reuertere ad vir mulier iā sanata: ⁊ suade fidez q̄ pfidiā aū suasisti: Refer hoi resurrectiōis indiciū: cui aū ꝓsiluū ruine dedisti. Sequt: Et ecce ꝑe. vos i gall. CHRY. i ho. Hoc aūt dic eripiēs eos a pricul ne timor fidē impediret. HIE. Mystice aūt ꝑcedet vos i galileā: hoc ē i voluntabz gētiluū: vbi aū error erat ⁊ lubricū: ⁊ firmo ac stabili pede vestigiū nō tenebat. Sequt: Ibi eū videbit⁊: ecce ꝓdixi vobis. BEDA. i ho. Bñ aūt domin⁹ i galilea videtur a discipulis qui iam de morte ad vitā: iam de corruptione ad incorruptionem transierat: Galilea quippe transmigratio interpretatur. felices femine que trium phū resurrectionis mūdo annūciare meruerūt. felices ores anime: que i die iudicii pcussis pauore reprobis: gaudiū beate resurrectiōis intrare meruerūt.

¶ Et exierūt cito de monumento cū timore ⁊ gaudio magno: currentes nūciare discipulis eius. Et ecce

iesus occurrit illis dicens: Auete. Ille aũt accesserũt ⁊ tenuerunt pedes eius: ⁊ adorauerũt eum. Tunc ait illis iesus: Nolite timere: ite nũciate fratribus meis ut eant in galilea: ibi me uidebunt.

HIERO. Mulieribus per ãgelũ adhortatis cõfestim dominus occurrit vt nunciature expectantibus discipulis: non angeli potius q̃ christi ore loq̃rẽtur. vnde dicit: Et exierunt cito de monumento cum timore ⁊ gaudio magno. AVGVS. de con. euange. Egresse autẽ dicũtur a monumẽto: hoc est ab illo loco vbi erat orti spaciũ ante lapidem effossum. HIERO. Duplex autem mẽtes mulierũ tenebat affectus: timoris ⁊ gaudii: ⁊ altera de miraculi magnitudine: altera ex desiderio resurgẽtis: et tamẽ vtraq; femineũ concitabat gradũ. vnde sequitur: Currentes nunciare discipulis eius. Pergebãt enĩ ad apostolos: vt p illos fidei seminariũ spargeretur. Que autem sic querebant: que ita currebant merebantur obuiaz habere dñm resurgentẽ. vnde sequitur: Et ecce iesus occurrit illis dicẽs: Auete. RABANVS. Per hoc ostendit se omnibus iter virtutũ inchoantibus: vt ad salutẽ ppetuam pueni re queant adiuuãdo occurrere. HIERO. Prime mulieres merẽtur audire: Auete. vt maledictũ ene mulieris: in mulieribus solueretur. SEVERIA. In istis vo rebus ecclesie figuram manere euidenter ostẽditur: quia discipulos suos christus de resurrectione arguit trepidantes. Occurrẽs autẽ istis nõ ptãte terret: sed prenenit charitatis ardore: christus enĩ in ecclesia se salutat quã suũ recipit in corpus. AVGV. de cõcor. euangelistaꝝ: Colligim⁹ ⁊ angelor̃ allocutionem bis numero eas habuisse veniẽtes ad monumentũ: scilz cum viderant vnum angelũ de quo narrat matheus ⁊ marcus: ⁊ cum postea viderũt duos vt narrant lucas ⁊ iohannes. Et similiter ipsi⁹ dñi bis: semel scilz illic quãdo maria hortulanũ putauit: ⁊ nũc iteꝝ cum eis occurrit in via: vt eas ipsa repetitione firmaret: atq; a timore recrearet. SEVERIANVS: Sz ibi marie nec tangẽdi datur facultas: hic non solũ tangendi sz tenendi copia tota conceditur. vnde sequit: Ille aũt accesserũt ⁊ tenuerunt pedes eius: ⁊ adorauerunt eũ. RABA. Superius quidẽ dictũ est: quia clauso surrexit monumẽto: vt imortale iam factũ doceret esse corp⁹ quod in monumẽto clausum fuerat mortuũ. Tenendos aũt mulieribus nunc pbuit pedes: vt intimaret veram se carnẽ habere: que a mortalibus tangi posset. SEVERIANVS: Iste q̃dẽ tenẽt pedes christi que in ecclesie typo euangelice pdicationis tenẽt ⁊ merentur excursum: ac sic fide astringunt sui vestigia saluatoris: vt totius deitatis pueniant ad honorẽ. Illa autez merito audit: Noli me tangere. que in terris desent dñm: ⁊ sic in sepulchro querit mortuũ: vt in celis eũ nesciat regnare cũ patre. Quod ergo eadẽ maria nũc in fidei vertice constituta tangit christũ: ac tenet toto sanctitatis affectu: nunc imbecillitate carnis ⁊ femínea infirmitate deiecta dubitat. ⁊ tactũ sui non merẽt auctoris: non facit questionẽ. Siquidẽ illud de figura ẽ: hoc de sexu. illud ẽ de diuina gratia: hoc de humana natura: quia nosipsi cum diuina scimus deo vtimur: cũ humana sapimus cecamur ex nobis. Tenuerunt aũt pedes eius: vt scirent in capite christi virũ esse: se aũt esse in pedibus christi: ⁊ datum sibi virũ sequi: non pire ipsũ. Quod aũt dixerat angelus Dicit ⁊ dñs: vt quas firmauerat angelus: christus redderet firmiores. Sequitur: Tunc ait illis iesus: Nolite timere. HIERO. Et in veteri ⁊ in nouo testamento hoc semp obseruãdũ ẽ q⁹ quãdo aliqua angustior apparuerit visio: primuz timor pellatur: vt sic mente placata possint que dicũtur audiri. HYLA. In contrariũ aũt ordo cause ꝓcipalis est reditus: vt quia a sexu muliebri cepta mors esset: ipsi ꝓmũ resurrectiõis glorie ⁊ visus ⁊ nuncius rederetur. vnde dñs subdit: Ite nũciate fratrib⁹ meis vt eant in galileam: ibi me videbũt. SEVERIA: Vocat fratres quos corpis sui fecit eẽ germanos: vocat frẽs quos benign⁹ heres sibi ꝓstitit coheredes: vocat frẽs quos patris sui adoptauit filios. AVGV. de concor. euange. Quod autem dñs nõ vbi primũ se monstraturus erat: sed in galilea: vbi postea visus est se videndũ mãdauit: ⁊ p angelum ⁊ p seipsũ: q̃uis fidelẽ facit intentũ ad querendum in quo mysterio dictũ intelligit: Galilea nãq; interp̃tat vel trãsmigratio vel reuelatio. Primus itaq; hz trãsmigratiõis significationez: quid aliud occurrit intelligẽdũ: nisi q⁹ christi gr̃a ō pp̃lo isr̃l trãsmigratura erat ad gẽtes: q̃b⁹ apli p̃dicãtes euãgeliũ nullo mõ crederẽt: nisi eis ipse dñs viam in cordibus hoĩm ꝓpararet: et hoc intelligitur: Precedet vos i galileã. Nõ aũt subdit: Ibi eũ videbitis. sic intelligitur. i. ibi mẽbra ei⁹ inuenietis: ibi viuũ corpus ei⁹ in his q̃ vos susceperint agnoscetis. Scõm autẽ q⁹ galilea interp̃tatur reuelatio: non iam in forma serui intelligẽdũ est: sz in illa in qua equalis est patri. Illa erit reuelatio tanq̃ vera galilea: cũ similes ei erim⁹: ⁊ videbim⁹ eũ sicuti ẽ. Ipsa etiã erit beator trãsmigratio ex isto seculo in illã eternitatem.

Que cũ abissent: ecce quidã de custodibus uenerunt in ciuitatem ⁊ nunciauerunt ꝓncipibus sacerdotũ omnia que facta fuerãt. Et congregati cum senioribus ꝓsilio accepto: pecuniam copiosam dederũt militibus dicentes: Dicite quia discipuli ei⁹ nocte uenerũt: ⁊ furati sũt eũ nob dormiẽtibus. Et si hoc auditũ fuerit a ꝓside: nos suadebimus ei: et sec uros uos faciemus. At illi accepta pecunia: fecerũt sicẽ erãt edocti. Et diuulgatũ est uerbuz istud apud iudeos: usqz i hodiernum diem.

CHRY. in hom. Signor que circa christũ appa

ruerunt: quedã fuerunt orbi terrarũ cõmunia: puta tenebre: quedã propria militibus custodientib⁹: siẽ mira angeli apparitio: ⁊ terremotus que ꝓpter mi/ lites facta sũt vt stupefierent: ⁊ ab ipsis fiat testimo nium veritatis. veritas enĩ a cõtrarijs diuulgata ma/ gis refulget: qõ ⁊ contigit. vñ dr̃: Que cũ abijssent mulieres. Ecce quidã de custodibus venerũt in ciuitatẽ: ⁊ nunciauerũt ꝑncipibus sacerdotuz oĩa q̃ facta fuerãt. ¶ RABA. Simplex quidẽ animi qua litas ⁊ indocta boim rusticitas: sepe veritatẽ rei ut est sine fraude manifestat: at cõtra versuta maligni tas: falsitatẽ verisimilib⁹ verbis ꝓ vero cõmẽda/ re decertat. ¶ HIERO. Principes g̃ sacerdotũ qui debuerãt cõuerti ad pniam: ⁊ iesum querere resur/ gentẽ: pseuerant in malicia: ⁊ pecuniã que ad vsus templi data fuerat vertũt in redemptionẽ menda/ cij: sicut ⁊ ante. xxx. argenteos iude dederũt ꝑdito/ ri. vnde sequitur: Et congre. cũ senio. consi. accepto: pecu. copio. dederũt militibus dicẽtes: Dicite q̃ di sci. eius nocte vene. ⁊ fura. sunt eũ nobis dormienti bus. ¶ SEVERIA. Nõ. n. contenti sũt interfecisse magistrũ: imo etiã quõ discipulos perdere possint moliuntur: discipulorum crimẽ esse faciũt virtutez magistri: plane amiserũt milites: ꝑdiderũt iudei. ꝙ discipuli magistrũ suũ: nõ furto sed fide: virtute nõ fraude: sanctitate nõ crimine: viuũ nõ mortuũ fusti/ lerũ. ¶ CHRY. in ho. Qualiter enĩ furarẽtur disci/ puli hoĩes paupes ⁊ ideote: ⁊ neq̃ apparere audẽ/ tes? Si enĩ adhuc xp̃m viuũ videẽtes fugerũt: quali ter mortuo eo nõ timuissent tot militũ multitudi/ nem? Nũquid ostiũ sepulchri poterant euertere? lapis enĩ imminebat magnus: multis indigẽs mani/ bus. Numq̃d etiam non erat sigillũ supimpositũ? Propter quid aũt non furati sunt ꝑma nocte: quã/ do nullus sepulchro affuit. Sabbato. n. petierunt a pilato custodiã: Quid aũt sibi volunt hec sudaria q̃ petrus vidit iacentia? Si enim vellent furari: non essent nudum corpus furati: non solum ne iniuria/ rentur: sed ne etiam in exuendo tardarent ⁊ tribue rent militibus se detinendi facultatem: maxime q̃a mirrha erat corpori ⁊ vestimentis affixa: ita glutti/ nosa vt nõ facile esset a corpore auellere vestimen/ ta: quare non psuasibilia sunt q̃ de furto dicta sũt. Vñ ꝙ q̃ resurrectionẽ obumbrare conant: ꝑ hec eã faciũt clarere. Dicẽtes. n. q̃ discipuli furati sũt: confi tentur nõ esse corpus in sepulchro. furtũ aũt ostẽ/ dit eẽ mendax custodia militũ ⁊ discipulorum pauor. ¶ REMI. Sed si custodes dormierunt: quomodo furtu viderũt? ⁊ si non viderũt: quomodo testes fu erunt? ⁊ iõ quod voluerũt facere non potuerũt.

GLO. Ne autẽ timore ꝓncipis a timore reuocarẽ tur: timentes ꝓpter negligẽtiã puniri subdũt: Et si hoc auditũ fuerit a ꝓside: nos suadebim⁹ ei ⁊ secu ros vos faciemus. ¶ CHRY. in home. Vide omnes corruptos: Pilatus enim ipse psuasus est: plebs iu daica cõmota ẽ: milites corrupti sũt. vnde sequitur: At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti. Si pecunia apud discipulũ tantam habuit virtutẽ: vt eum faceret magistri proditorem: non mireris: si pecunia milites superãtur. ¶ HYLA. Emitur ergo resurrectionis silentiũ: ⁊ mendaciũ furti argento: qz honore. f. seculi. qui in pecunia est ⁊ cupiditate: chri sti gloria denegatur. ¶ RABA. Sicut aũt sanguis reatus quẽ sibi ⁊ posteris suis ipsi imꝑcabãt: gra/ uis peccatorum sarcina illos ꝑmit: ita emptio men dacij per quod resurrectiõis denegãt veritatẽ: rea/ tu eos constringit ꝑpetuo. vnde sequitur: Et diuul/ gatũ est verbũ istud apud iudeos vsq; in hodiernũ diem. ¶ SEVERI. Apud iudeos quidem diuulga tum est: non apud christianos. quod enĩ in iudea iudeus obscurabat auro: fide toto claruit ĩ mũdo. ¶ HIERO. Omnes aũt qui stipe templi: ⁊ his que conferũtur ad vsus ecclesie abutũtur: in alijs rebus q̃b⁹ suã expleãt voluptatem: similes sunt scribarũ ⁊ sacerdotum redimentium mendaciuz ⁊ saluatoris sanguinem.

¶ Undecim aũt discipuli abierũt i galileã in montẽ ubi constituerat il lis iesus. Et uidẽtes eum adorauerunt: quidã autẽ dubitauerũt. Et accedens iesus locutus ẽ eis dicẽs: Data est mihi ois potestas in celo ⁊ in terra. Euntes ergo docete oẽs gẽtes: baptizãtes eos in noie patris ⁊ filij ⁊ spũssancti: docẽtes eos ser uare omnia quecunq; mandaui uo bis. Et ecce ego uobiscũ sũ oib⁹ die bus: usq; ad ꝯsummationẽ seculi.

¶ BEDA in home. Postq̃ dominicã resurrectio/ ab angelo nunciatã beatus matheus asseruit: visi/ onem dñi etiaz a discipulis impletam refert: dicẽs: Undecim aũt discipuli abierũt in galileã in montẽ vbi constituerat illis iesus. nam pergẽs dñs ad pas sionẽ ait discipulis: Postq̃ resurrexero: precedam vos in galileã. Angelus quoq; mulieribus ait: Di/ cite discipulis eius: quia precedet vos in galileam. Quapropter visioni magistri obediẽtia discipuloz obsequitur. Recte aũt vndecim discipuli ad adorã dum pergũt. iam enĩ vnus perierat: q̃ dñm ac magi strũ suũ tradiderat. ¶ HIERO. Post resurrectiõez ergo iesus in galilee monte conspicitur: ibiq; ado ratur: ꝙ quidam dubitent ⁊ dubitatio eoz nostram augeat fidem. Sequit̃: Et vidẽtes eũ adorauerunt: quidã aũt dubitauerũt. ¶ REMI. Hoc autez lucas euãgelista pleniuſ manifestat: Refert enĩ q̃ cũ dñs resurgẽs a mortuis ipse apparuisset discipulis: ipsi cõturbati ⁊ exterriti: existimabant se spũm videre.

RABA. In monte quidem apparuit eis dñs: vt si gnificaret q̃n coꝛp⁹ q̃ de cõi generis humani: ter ra nascendo susceperat: resurgẽdo iam sup terrena omnia subleuauerat: ⁊ vt admoneret fideles: si il/ lic celsitudinem resurrectionis ei⁹ cupiũt videre: ꝺ ab infimis voluptatib⁹ ad supna studeãt desideria trãsire. Jesus autẽ discipulos in galileã ꝓcedit: q̃a christ⁹ resurrexit a mortuis ꝑmittit dormitũ. Se/ quit̃ autem hi q̃ sũt christi: ⁊ suo ordine ad vitã pe morte trãsmigrãt in sua specie diuinitatem cõtẽplã tes. ⁊ huic congruit q̃ galilea reuelatio interꝑtat:

AVGV. de con. euãge. Sed considerandum est quomodo corporaliter in galilea dñs videri potuerit: quia enim non ipso die quo resurrexit visus est manifestus est. nam in hierusalẽ visus est eo die in initio noctis: vt lucas ⁊ iohãnes aptissime ꝯsonãt. neq; etiã in sequentibus octo diebꝰ: post quos dic̃ iohãnes discipulis apparuisse dñm: vbi p̃mo eũ vidit thomas: q̃ eũ non viderat die resurrectionis eiꝰ: nisi q̃s dicat nõ illos vndecim q̃ iam tũc apli vocabant̃: ſz discipulorꝫ illic. xi. fuisse ex multo numero discipulorꝫ. Sed occurrit aliud qõ obsistit: Iohes enĩ qñ cõmemorauit nõ in mõte ab vndecim: ſz ad mare tyberiadis a septẽ piscãtibꝰ visũ eẽ dñm: Hoc iam tertio inquit manifestauit se iesus discipulis suis. quod intelligendum est ad numerum dierum retulisse: non ad numerum manifestationũ. Si autem acceperimus intra illos octo dies anteq; eum thomas vidisset ab. xi. discipulis q̃busq; dominũ visum nõ erit ad mare tyberiadis tertio manifestũ eẽ ſz quarto: ac p̃ hoc cogimur intelligere post oĩa factũ esse q̃ eũ in monte galilee discipuli vndecim viderũt. Inuenimꝰ itaq; apud q̃tuor euãgelistas decies cõmemoratũ dñm visũ ab hoĩbus esse post resurrectionẽ: semel ad monumẽtũ mulieribus: iterũ eisdem egrediẽtibus a monumẽto in itinere: tertio petro: quarto duobꝰ eũtibus in castellũ: q̃nto pluribus in hierusalem vbi non erat thomas: sexto vbi vidit eum thomas: septimo ad mare tyberiadis: octauo in monte galilee ſm mattheum: nono q̃ dicit marcus: nouissime recumbentibus. quia iam nõ erãt in terra cũ illo ꝓuiaturi: decimo ĩ ipso die nõ iam in terra: ſz elevatũ in nube: cum in celũ ascẽderat q̃ marcus ⁊ lucas cõmemorãt. ſz nõ oĩa scripta sũt: sicut iohãnes fateꝫ: crebra enĩ erat eiꝰ cũ illis cõuersatio p̃ dies. xl. p̃usq; ascẽdisset in celum.

REMI. Uidẽtes g̃ discipuli dñm cognouerũt: ⁊ ic circo dimissis in terrã vultibus adorabãt. ⁊ iõ pius ⁊ clemẽs magister vt oẽm dubietatẽ auferret a cordibus eorꝫ: accedẽs ad eos corroborauit in fide. vñ sequit̃: Et accedẽs iesus locutꝰ ẽ eis dicẽs: Data ẽ oĩs ptãs in celo ⁊ in terra.

HIERO. Illi aũt potestas data ẽ q̃ paulo ante crucifixus: q̃ sepultꝰ in tumulo: q̃ postea resurrexit.

RABA. Nõ. n. hoc de coeterna patri diuinitate: ſz de assumpta hũanitate ſm quã minorat̃ ẽ paulominꝰ ab ãgelis.

SEVE. Filius quippe dei: ẽginis filio: deus hoĩ. Diuinitas carni cõtulit qõ ſp ipse cũ p̃re possedit.

HIERO. In celo aũt ⁊ in terra ptãs data ẽ: vt q̃ añ regnabat in celo p̃ fidem credẽtiũ regnet in terris.

REMI. Nõ g̃ psalmista de resurgẽte dño dicit: Cõstituisti eum super opa manũ tuarum: hoc nũc dñs dicit: Data est mihi oĩs potestas ĩ celo ⁊ in terra. Et hic sciẽdũ quia anteq; dominus surrexisset a mortuis nouerant angeli se subiectos hoĩ christo. Uolẽs g̃ christus etiam hominibꝰ notũ fieri q̃ data esset sibi omnis ptãs in celo ⁊ in terra: p̃dicatores misit: q̃ verbũ vite cũctis nationibus p̃dicarent. Unde sequit̃: Euntes ergo docete omnes gentes.

BEDA ĩ ho. Qui enĩ ante passionẽ suã dixerat: In viam gentiũ ne abieritis: surgẽs a mortuis dicit: Ite docete oẽs gentes. Quapropter cõfundant̃ iudei q̃ dicũt christũ tñmõ ad suã salutẽ esse venturũ. Erubescant ⁊ donatiste q̃ localiter christũ concludere cupientes dixerũt eũ tñmõ in aphrica esse: nõ in alĩs regiõbus.

HIERO. Primũ g̃ docẽt omnes gẽtes: deinde doctas intingũt ĩ aqua: nõ enĩ põt fieri vt corpus baptismi recipiat sacramentũ: nisi ante omnia fidei susceperit veritatẽ: baptizantes eos in nomine patris ⁊ filii ⁊ spũssancti: ut quoꝫ est vna diuinitas sit vna largitio: nomenq; trinitatis vnus deus.

SEVERI. Oĩnes ergo gẽtes potestas vna ꝯdẽq; recreat ad salutem que creauit ad vitam.

DIDIMVS in libro de spũsancto: Licz autẽ quis possit existere mentis aliene: qui ita baptizare conetur vt vnũ de p̃dictis nominibus p̃termittat: videlicz contrarius christo legisdatori: tamẽ sine pfectione baptizabit: ĩmo penitus a peccatis liberare non poterit: quos a se existimauerit baptizatos. Ex his autẽ colligitur q̃s indiuisa sit substantia trinitatis: ⁊ patrem vere filij esse patrem: ⁊ filiũ vere patris filium ⁊ spĩñsanctũ vere patris ⁊ dei filij esse spũ: ⁊ infinq; sapientie ⁊ veritatis. i. filij dei. Hec est salus credentiũ: ⁊ dispensatio ecclesiastice discipline in hac trinitate perficitur.

HYLA. Quid enĩ in hoc sacramẽto salutis humane non continet̃: plena sunt oĩa vt a pleno ⁊ pfecto p̃olata. Habet enĩ nature sue nomen in patre: sed pater tñ est: non enĩ humano modo habet aliunde q̃ pater est. Ipse ingenitus: eternus: habens in se semper: vt semper sit soli filio notus. Filius autẽ est ꝓgenies ingeniti: vnus ex vno: verus a vero: viuus a viuo: pfectus a pfecto: virtutis virtus: sapientie sapiẽtia: glorie gloria: imago inuisibilis dei: forma patris vnigeniti. Spiritus autẽ sanctus non põt a confessione patris ⁊ filii separari. ⁊ quidem vbiq; non deest hoc expectationis nostre solatium. hic in donorum operationibus future spei pignus est. hic mẽtiũ lumẽ: hic splendor animorum est. Hec igitur licz mutare non possint hereticiꝰ: afferũt tamen humana cõmenta: vt sabellius patrem ex quo tendat in filiũ: idq; nominibus potius confitendũ putat esse q̃s rebus: cum ipsis filiuꝫ p̃oponat ⁊ patrem: vt ebion omne initiũ ex maria concedens: non ex deo hominẽ: sed ex homine deũ ꝓferat: vt arriani qui ex nihilo atq; ex tempore formã ⁊ sapientiã ⁊ virtutẽ dei producũt. Quid autem mirũ est vt de spiritusancto diuersa sentiant: qui in filio largitore eius tam temerarii sunt auctores.

HIERO. Consideratur autem hic ordo ꝓcipuus: Iussit apl̃os vt p̃imũ docerent vniuersas gẽtes: deinde fidei tingerẽt sacramẽto: ⁊ post fidem ac baptisma que essent obseruanda p̃ciperent. vnde sequitur: Docentes eos seruare omnia quecũq; mandaui vobis.

RABA. Quia sicut corpus sine spiritu mortuũ est: ita ⁊ fides sine operibus mortua est.

CHRY. in home. Quia vo eis magna iniũxerat: ergo eorum sensus dicit: Et ego vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad consũmationẽ seculi. q. d. ne dicatis difficile esse iniunctum negociũ: ego sum vobiscũ qui oĩa facio leuia. Nõ autẽ cum illis solum dixit se futurũ eẽ: ſz ⁊ cũ oĩbus qui post illos crediũt nõ enĩ vsq; ad cõsumationẽ seculi apl̃i mansuri erãt sed sicut vni corpori fidelibꝰ loquit̃.

RABA. Et hẽ ãt intelligit̃ q̃ vsq; ad finẽ scli nõ sũt defuturi in mundo q̃ diuina mãsione ⁊ inhabitatiõe sint digni.

Ca.xxviii.

CHRY. Rememorat aũt eis t ꝺſũmatiõez: vt eos magis attrahat: t ne pñtia ſolũ aſpiciãt: ſed t futura bona t ſine fine mãſura. q. ꝺ. Triſticia quã ſuſtinebãs ſimul cũ pñti vita ꝺſũmet: t totũ ſeculũ ĩ conſũmationẽ deueniet; bona aũt q̃bus potiemini ſunt in eternũ pmãſura. BEDA in ho: Querit aũt q̃re hĩc dicat: Ecce ego vobiſcũ ſũ. cũ alibi ꝺixiſſe legat: Vado ad eũ qui me miſit: ſed alia ſũt q̃ humanitati aſſcribuntur: t alia q̃ diuinitati. Ibit ad patrẽ p humanitatẽ: manet aũt cũ diſcipulis in forma qua eſt patri equalis. Qꝺ aũt ꝺicit: Uſq; ad ꝺſũmationem ſeculi. finitũ pro infinito ponitur. nam qui in pñti ſeculo manet cũ electis eos ꝓtegẽdo: ipſe p̃ funẽ cuz eis manebit: eos remunerando. CHIERO. Qui g̃ vſq; ad cõſũmationẽ ſeculi cũ diſcipulis ſe eſſe promittit: t illos oñdit ſemp eſſe victuros: t ſe nunq; a credẽtibus receſſurũ. LEO papa ĩ ſer. de paſ. Qui eũ aſcẽdit in celos nõ deſerit adoptatos: t ipe deꝺſũ cõſortat ad patiẽtiã: qui ſurſum inuitat ad gloriã: Cuius glorie participes nos faciat ipſe chriſtus rex glorie: qui ẽ deus benedictus in ſecula amen.

Incipiunt capitula euangelij matthei p ordinem.

Primũ natiuitas dñi noſtri ieſu chriſti.
Secũdum magoꝝ munera: occultatio ieſu: Infantes interficiuntur.
Tertium: Regreſſus ieſus ex egypto in nazareth: a iohanne in iordane baptizatur.
Quartum: Jeſus in deſerto tẽtatus a diabolo vicit petrum t andream: iacobũ t iohannez piſcatores cõuocat: t circuiẽs varios languores hoĩm curat.
Quintum de beatitudine t ceteris mandatis.
Sextũ: Orationem docet: t inter cetera mandata non eſſe cogitandũ de victu t veſtitu predicit.
Septimũ: Nõ eẽ ꝓpere iudicandũ: de margaritis ante porcos nõ mittẽdis: petendũ: querendũ: t pulſandũ: a pſeudo ꝓphetis cauendũ: q; nõ oñes q̃ ꝺicũt mihi: oñe oñe intrabunt in regnũ celoꝝ. De domo edificata ſupra petrã vel harenam.
Octauo: Leproſũ mũdat: puerũ cẽturionis paralyticũ curat: ſocr petri a febribus liberat. De primis curis: et ut mortui mortuos ſuos ſepeliãt cuidam ꝺicit. nauigans tempeſtatem ſedat. in terra gerazenorum demonia eiecit.
Nonũ: Paralyticꝰ curatꝰ lectũ ſuũ baiulat: Matheũ vocat. ꝺicit phariſeis nõ eſſe opꝰ medico validis. parabolã panni t ſciſſure t vtriũ t vini ponit Mulierem a proſſimio liberat: t filiam principis cuiuſdam mortuaz ſuſcitat. ceecis oculos aperit. ſurdum t mtuum demoniũ eiicit.
Decimuz: Duodecim aplos pmittit cũ oi doctrina ac ꝺicit: q; non venerit pacem mittere ſup terram ſed gladium.
Undecimum: Teſtimoniũ ꝺicit ieſus de iohanne: atq; increpat ciuitates que crederẽ[illegible]luerunt. Cõfeſſio domini ad patrẽ t iugum dñi leue eſt.
Duodecimũ: Diſcipuli ſpicas vellũt. manũ aridam habentẽ ſanat. hominẽ a demonio cecum t mutuz liberat: t in principe demoniorum facere opinãtes: deſtruit. Jone t niniuitaꝝ ſignũ phariſeis tradidit. matrem t fratres ſpernit.

Decimũterciũ de nauicula turbis parabolas exponit. prophetam in patria ſua ſine honore eẽ ꝺicit.
Decimũquartũ de iohãnis capite in diſco: de q̃nq; panibus t duobus piſcibus in q̃nq; milia viros. te ius ſupra mare ambulans petr mergentẽ releuat.
Decimũq̃ntũ q ea magis que de corde exeũt coinquinant hominẽ. Filiã mulieris ſyropheniſſe a demonio liberat: t multos alios ſanat.
Decimũſextũ de ſeptez panibus in .iiij. milia viros. A fermento phariſeoꝝ cauẽdũ chriſtũ ꝺei viui filiũ eẽ petrus confitet. quẽq; pꝰ paululũ ꝺure ĩcrepat.
Decimũſeptimũ: in monte trãſfiguratꝰ. puer lunatici curat. de ſtatere in ore piſcis.
Decimũoctauũ: Humilitatẽ docet ſicut pueri: t ne minimũ fideliũ ſcandaliz ãdũ: quoꝝ ãgeli faciẽ p ſemp vidẽt: correptiõdos frẽs t ſepiꝰ indulgẽdũ.
Decimũnonũ: Similitudo de illo q̃ ꝺſeruũ ſuum propter cẽtũ denarios ſuffocat. De eunuchis infantes non eſſe arcendos a benedictione. Difficile ꝺiuitez intrare in regnũ celorum.
Uicesimũ de primis nouiſſimos futuros: parabolã operariorꝝ in vinea conductorum: De petitione filiorum zebedei: t de primis accubitibus cene: De duobus cecis ſecus viam curatis.
Uicesimũprimũ de aſino t pullo eius: De ficu arefacta. Interrogatus in qua poteſtate hec faceret: interrogat de iohannis baptiſmate: ſubiungẽs parabolã duorum filiorꝝ in vineã miſſorꝝ: parabolam de vinee colonis q̃ interficiũt ad ſe miſſos.
Uicesimũſecũdũ: Parabolã de his qui inuitati ad nuptias venire ꝺetenunt: De denario ceſaris: De muliere q̃ ſeptem viros habuit. Jeſus tẽtatus a phariſeis interrogat: cuius filius eſt chriſtus.
Uicesimũtertiũ: Increpans ſcribas ꝺicit: Ueh vobis ſcribe t phariſei. Increpatio ciuitatis hieruſalẽ de occiſione prophetarum t lapidatione.
Uicesimũquartum de ſignis nouiſſimoꝝ ꝺierum: De aduentu ſaluatoris.
Uicesimũquintum de decem virginibus: De talẽtis: De ouibus a ꝺextris t hedis a ſiniſtris.
Uicesimũſextum: Judeorum conſiliũ de comphẽdendo ieſu: t cetera que in cena dñi geſta ſunt.
Uicesimũſeptimũ: Petro ꝓꝺicit q̃ tertio cũ abnegaturus eſſet: oratio ieſu ad patrem: t cetera cũ detraderetur. Paſſio dñi t ſepultura.
Uicesimũoctauũ: Reſurrectio eiꝰ: Item madata t doctrina eius de baptiſmo.

Dñica pma aduent cũ app mẽſſ aĩ xxi c°
Dominica ſeq̃nda in aduentu. terna
Cum audiſſet iohannes in vinculis. xj
In feſto ſancti ſtephani martyris.
Ecce ego mitto ad vos. xxiij.
In feſto innocẽtiũ Angelus dñi apparuit. ij.
In epiphonia domini.
Cum natus eſſet ieſus in bethleem. ij.
Dominica ſecunda poſt octauam epipha.
Cum deſcendiſſet ieſus de. viij
Dominica tertia Aſcẽdente ieſu in naui. viij.
Dñica quarta Sile factũ ẽ regnũ celoꝝ. xiij.
In ſeptuageſima Sũmile ẽ regnũ celoꝝ. xx.
Feria quarta in capite ieiunij.
Cum ieiunatis nolite fieri ſicut hy. vj.

Feria qnta Cū introisset iesus capharnaū. viij.
Feria sexta Audistis qz dictū ē antiquis. v.
Dominica prima in quadragesima.
Ductus est iesus in desertum iiij.
Feria secūda Cum venerit filius hois. xxv.
Feria tertia Cū intrasset iesus hierosoly. xxi.
Feria quarta Accesserūt ad iesū scri. ꝛ pha. xij.
Feria qnta Egressus iesus: secessit in partes. xv.
Dominica secunda in quadragesima.
Assumpsit Jesus petrum iacobū ꝛ iohannē. xvij.
Feria tertia Locut⁹ ē iesus ad turbas ꝛ ad. xxiij.
Feria qrta Ascēdēs iesus hierosoly. xx.
Feria sexta Homo quidā erat pfami. xxj.
Feria tertia post tertiaz dñicā in quadragesima.
Respiciens iesus discipulos suos. xviij.
Feria quarta Accesserūt ad iesū scri. ꝛ pha. xv.
Dominica in ramis palmarum.
Cum appropinquasset iesus hierolymam.
Scitis quia post biduum pascha fiet. xxvj.
Sabbato Vespere autem sabbati. xxviij.
Feria sexta post dominicam in pascha.
Undecim discipuli. xxviij.
Dominica quinta post penthecosten.
Nisi abundauerit iusticia.
Dñica septima Attēdite a falsis prophetis. vij.
Dñica.xiij. Nemo pōt duobus dñis seruire. vj.
Dñica.xvij. Accesserūt ad iesum. xxij.
Dñica.xviij. Ascēdēs iesus in nauicu. ix.
Dñica.xix. Sīle est regnū celoz hoī regi. xxij.
Dñica.xxij. Abeūtes pharisei. xxij.
Dñica.xxiij. Loquēte iesu ad turbas. ix.
Dñica.xxiiij. Cū videritis abomina. xxiiij.
In festo scī andree Ambulās iesus iuxta mare. iiij.
In festo scē agnet Sīle ē reg. celo. thesauro. xiij.
In conuersione sancti pauli apostoli
Ecce nos relinquimus omnia. xix.
In cathedra scī petri Uenit iesus in partes. xvj.
In festo scī matthie apli Cōfiteboz tibi pr. xj.
In festo scī petri apli Uenit iesus i ptes. xvj.
In festo scī pauli apli Ecce nos reliqm⁹ oia. xix.
In festo scōz. vii. fratrū Ecce mater. xij.
In festo scī iacobi apli Accessit ad iesū mater. xx.
In natiuitate sancte marie virginis
Liber generationis iesu christi. j.
In octaua apostolozum petri ꝛ pauli
Jussit iesus discipulos suos ascen. in naui. xiij.
In sancti matthei apostoli
Uidit iesus hominem sedentem in the. ix.
In dedicatione sancti michaelis
Accesserunt discipuli ad iesum di. qs putas. xviij.
In vigilia plurimozum apostolozū
Ecce ego mitto vos sicut oues. x.
Ecce nos reliquimus omnia. xix.
In nat vnius martyris
Nolite arbitrari quia venerim mit. x.
Si quis vult post me venire. xvij.
Nihil opertū quod non reueletur. x.
In natali plurimozum martyrum
Confiteboz tibi pater celi ꝛ terre. xj.
Sedente iesu super montem oliueti. xxiij.
Uidens iesus turbas ascen. in montem. v.
In vigilia natiuitatis domini nostri iesu christi
Cum esset desposata mater iesu. j.
In natali confessozum pontificum
Vos estis sal terre: quod si eua. v.
Vigilate quia nescitis qua hoza. xxm xxv.
Homo quidam peregre proficiscens. xxv.
In natali vginū. Sīle ē regnū ce. x. vginib⁹. xxv.
Simile est regnū celozum thesauro absco. xiij.
In honoze sancte crucis
Assumpsit iesus. xij. discipulos secre. xx.

Finit tabula.

Prohemium

Euerēdo in Xpisto pri dño Hanibaldo: basilice. xij. apl'or venerabili pbytero cardinali frater Thomas de Aq̃no ordinis fratr̃ pdicator̃ se totus. Rex opifex de⁹ solo sue bonitatis ītuitu cūcta in esse ꝓduces: nāle⁹ boni amorē oībus indidit creaturis: vt dū vnaq̃ q̃ res bonū sibi ꝓueniēs nāliter amat ⁊ appetit: q̃daꝫ ꝓuersiōe mirabili ī suū recurrere demōstret auctorē. Sz ī hoc ꝓferē ceter] rōnal' nā: q̃ ipz vniuersalē bonitatis fontē p sapiaz ītueri pōt: ⁊ p charitat]amorē suauiē degustare: vñ fit vt sapie bonū quo ad ipz fōtez bonitatis accedim⁹: oīb⁹ būanis bonis fm recte rōis iudiciū ꝓferat. Neceſt. n. q̃ fastidiū nescit: ita vt q̃ eā edit adhuc esuriat: ⁊ q̃ eaz bibit sitire nō cesset. Hec est q̃ intantū pctō repugnat: vt q̃ fm ipaz operant̃: nō peccent. Hec est q̃ indeficientē fructū suis mīstris largiē: vt q̃ eā elucidāt vitā possideāt sempiternaz. Precellit itaq̃ voluptates dulcedie: securitate sedes ⁊ regna: vtilitateq̃ diuitias vniuersas. Huiusmōi igit̃ delectat⁹ munerib⁹ euāgelice sapie a seculi in mysterio abscōdite: quā in lucē ꝓduxit dei sapia ī carnata: mīsteriuz expōnis adhibui: sacror doctor sinias cōpillādo: ad q̃ me īdurit p̃mit⁹ felicis recordatōis Urbani pape q̃rti mādatū. Uel⁹ q: eo sūmo pōtifice ex hac vita subtracto: tria euāgelia: Marci Luce ⁊ Johis exponēda restabāt: ne op⁹ q̃ obedientia icepat: negligētia impfectū relinq̃ret: cū multo labore diligēs adhibui studiū: vt q̃tuor euāgeliorū expōnez cōplerē: eadē in oīb⁹ forma fuata in pōnēdis scōr auctorib⁹ ⁊ eor noīb⁹ ꝓscribendis. Et vt magis integra ⁊ otinua ꝓdicta scōr expō redderet: q̃sdā expōnes doctor grecor in latinū feci trāferri: ex q̃b⁹ plura expōnib⁹ latinor doctor īterserui: auctor noīb⁹ pnotat]. Uel⁹ q: cōgruit vt de labor fructib⁹ oblatiōes sacerdotib⁹ offerant̃: expōnis euāgelice op⁹: laboris mei fructū apl'or pbytero cēsui oferendū. ī quo vra suscipiat auctoritas debitū vt sciens] idustria iudicij cēsurā exerceat: ⁊ antiq̃ dilectō amor] affm ī offerēt] munere ꝓphendat. // GLO.

Locationē gentiū ⁊ cām salut] eaz Ysaias pphēta manifesto pnūciat oracl'o dicēs: De⁹ me⁹ fact⁹ est fortitudo mea. ⁊ dixit: ꝓparz est vt sis mihi fu⁹ ad suscitādas trib⁹ Jacob ⁊ feces ist'l' quertēdas. Dedi te in lucē gentiū vt sis sal⁹ mea vsq̃ ad extremū terre. // HIE. sup Ysaiā: In q̃b⁹ vbis ostē diē Xpistū appellari suū inq̃tū est formatꝰ ex vēo. nam aſi verba ista ꝓmittit: Hec dic̃ dñs formās me ex vtero fuū sibi. Fuerat siq̃dē volūtas pris vt pessimi vinitores mīstū susciperent filiū. vñ de ipis Xpist⁹ ad discipulos loq̃t̃: In viā gentiū ne abieritis: sz ite mag'ad oues pditas dom⁹ israel. q: igit̃ israel nō est reduct⁹ ad deū: ꝓpterea dei fili⁹ loq̃t̃ iudeis nō credētib⁹ dicēs: De⁹ me⁹ fact⁹ est fortitudo mea: q̃ ⁊ oslat⁹ ē me sup adiectōe pplī mei. ⁊ dixit: ad suscitādas trib⁹ Jacob: q̃ suo vitio corruerūt: ⁊ ad feces siue reliq̃as Isr̃l' quertendas. Hoc ill'. n. dedi te i lucē gētiū diuz vt illumies vniuersuz mundū: ⁊ salutē meā per quā boies salui fiūt vsq̃ ad extrema ēre facias puenire. // GLO. Ex p̃miss igit̃ vbis duo possum⁹ colligere: quoz p̃mū est dīna virt⁹ q̃ fuit ī Xpisto: ex q̃ efficax fuit ad gentiū illumiationē: qz dr: De⁹ me⁹ fact⁹ est fortitudo mea. De⁹ igit̃ erat ī Xpisto mūdū recōcilians sibi: vt apl's ad corinth. dicit. vñ ⁊ euāgeliū p q̃ō credētes saluant̃ virt⁹ dei est ī salutē oi credēti: vt idē apl's ad Ro. dic̃. Secundū aūt est illūiatio gētiū ⁊ sal⁹ mūdi ex dispōne pris p Xpistū cōpleta: qz dr: Dedi te in lucē gentiū. vñ post resurrectionē suā dns vt dispōez pris impleret ad pdicandū discipulos misit: dicēs Docete oēs gētes. quoz q̃dā ad pdicandū iudeis: q̃dā ad pdicandū gentib⁹ mīsteriuz acceperūt. Quia vo euāgeliū oportuit nō solū pdicari ꝓpe pītes: sz etiā scribi ꝓpe futuros: eadē distinctio ē ī scriptoribꝰ euāgelij obſruata. nam Matthe⁹ iudeis euāgeliū hebraico fmone scripsit. Marc⁹ aūt pmus euāgeliū scripsit ī gentib⁹. // EVSE. in eccl'astica historia: Aū. n. romane vbi clar verbi dei lumē fuisset exortū: fmo veritat] ⁊ lucis q̃ p Petr ꝓdicabat̃: vniuersor mētes placido illustrauit auditu: ita vt quotidie audiētib⁹ eū nulla vnq̃ satietas fieret. vñ neq: eis auditio sola sufficiebat: sz Marcū discipulū eius oīb⁹ precib⁹ exorāt: vt ea q̃ ille vbo ꝓdicabat ad ppetuā eor cōmonitiōez hīdaz scripture traderet: quo domi foribusq̃ ī huiusmōi meditatiōib⁹ vbi pmanerēt. nec ꝓus ab obsecrādo desistūt q̃ q̃ obtinuerāt impetrarēt. ⁊ h̄ fuit cā scribēdi euāgeliū fm Marcum. Petr⁹ vo vt p spiñ scñ religioso se cōpit furto spoliatū: delectat⁹ est fidē eor p deuotione q̃ cōsiderās: factūq̃ cōfirmauit: ⁊ ī ppetuā legēdā scripturā eccl'iis tradidit. // HIERO. sup Marcū: Principiū aūt q: a pfcōis etatis Xpisti ꝓdicatōe īchoat: nec laborat in natiuitate īfantuli q̃ loq̃tur de pfectōe filij dei.

CHRYSO. Cōpendiosaz aūt ac breuē narrationē facit: ī quo magist⁹ imitat⁹ est. s. Petr⁹ breuitati studentē. // AVGV. de cōsensu euāge. Cūm Matthe⁹ q̃ regiā Xpisti psonā narrandā suscepat: habuit marcū sibi tanq̃ comitē ⁊ abbreuiatorē adiunctū: q̃ sua vestigia quodāmodo seq̃ret. Reguz. n. est nō eē sine comitū obsequio. Sacerdos aūt qñ in sanctaſcōz sol'⁹ intrabat: ꝓpter̃ea Lucas cui⁹ circa sacerdotiū Xpisti erat itentio nō habuit tanq̃ socīū obsequentē q̃ suaz narrationē quodāmodo breuiaret. // BEDA. Notandū est etiā q⁹ euāgeliste sācti diuersuz narratiōis siue ꝓmordiū singuli diuersū statuere terminū. Matthe⁹ nāq̃ a natiuitate dñica exordiū sumēt: ad tps vsq̃ dñice resurrectōis seriē siue narratiōis pduxit. Marc⁹ ab initio euāgelice ꝓdicatōis incipiēs peruenit vsq̃ ad tps ascēsiōis dñi ⁊ pdicatōis discipl'oruz ei⁹ cūct] gentib⁹ p orbē. Lucas a natiuitate pcursoris inchoās euāgeliuz ēmīauit in ascēsione dñica. Johānes ab ēternitate vbi dei ꝓncipiū sumēs: vsq̃ ad tps dñice resurrectiōis euāgelizādo ptingit. // AMBRO. sup Lucā: Quia igit̃ Marc⁹ a potentie cepit expssiōe dīne: recte sub leonis imagie figurat̃. // REMI. sup Matthēū: Per leonē etiā signat̃ Marc⁹: qz sic̃ leo terribilē vocē in deſto emittit: sic Marc⁹ a voce ī deſto incepit: dicēs: Vox clamātis ī deſto. // AVGV. de cō. euāge. Quātis ⁊ de figura aliē dici possit: Marc⁹. n. q̃ neq: stirpē regiā vt Matthe⁹ ob hoc p leonez significat⁹: neq: sacerdotalē vt Lucas signat⁹ p vitulū: vel cognationē vel ꝓsecratione narrare voluit: ⁊ tñ in eis vsat⁹ oñdit̃ q̃ hō Xpist⁹

opatus ē p homis figurā i illis quatuor aialibus signatus videt. THEOPHRAS. Uel euāgelium sm Marcū aqla innuit: a pphetia.n. Johis icepit. Prophetia vo acute q a lōge sūt specīaē vt aqla .I.

Initium euāgelij Jesu Christi filij dei.

HIERO. i plogo Marc⁹ euāgelista sacerdotiū i Isrl agēs sm carnē: leuita ad oīz ouersus euāgeliū in Italia scripsit: oīdens i eo qd z generi suo deberet Christ⁹. naz initiū euāgelij in voce pphetice exclamatōis istituēs: ordinē leuitice elcōis oīdit: pdicās Johannē Zacharie filiū in voce angeli emissū dicens: Initium euangelij Jesu Christi filij dei.

HIERO. Euāgeliū grece dicit: latine bona annūciatio pdicat: qō ppe ad regnū dei z remissionē pti net peccatoz: etenī euāgeliū p qō venit redēptio fideliū z btitudo sāctoz. Quatuor aūt euāgelia vnus sūt: z vnū qtuor. In hebreo iesus: i greco sother: i latīo saluator dicit. Christ⁹ aūt grece: messias hebraice: latīe vnct⁹. i. rex z sacerdos dicit. BEDA. Lō ferēdū aūt ē hoc euāgelij pncipiuz pcipio mathei quo ait: Liber generatiōis iesu christi filij dauid: filij abrahā. Hic aūt dicit filij dei. Ex vtroq; n. vnus dōs Jesus christ⁹ dei z hois fili⁹ ē itelligēd⁹. Et apte prim⁹ euāgelista filiū hois eū: secūd⁹ filiū dei nomiat: vt a miozib⁹ ad maiora paulatiz sēsus noster assurgeret: ac p fidē z sacramēta hūanitatis assumpte: ad agnitionē diuine eternitatis ascēderet. Apte etiā q hūanā erat generationē descriptur⁹ a filio hois cepit: Dauid. s. siue Abrahā. Apte ēt is q libruz suū ab ūtio euāgelice pdicatiōis ichoabat filiū dei magis appellare voluit Jesū Christū: q; hūane erat nature de pgenie patriarchaz veritatē carnis suscipere. z diuīe fuit potētie euāgeliū mūdo pdicare.

HYLARI. sup lucā: Nō aūt solo noīe otestat⁹ est christū filiū dei: sz etiā pprietate. Nos filij dei sum⁹ sz nō talis ꝟ fili⁹. Dic.n. ver⁹ z ppri⁹ est fili⁹ origine nō adoptiōe: veritate. non nuncupatione: natiuita te non creatione.

¶ Sicut scriptū est i Ysaia pphēta: Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā q pparabit uiā tuaz añ te. Uox clamātis in deſto: Parate uiā dñi: rectas facite semitas eius.

BEDA. Scriptur⁹ euāgeliū Marc⁹. ogzue pmo ponit testimōia pphetaz: vt eo cūctis sine scrupulo dubietatis suscipiēda que scriberet ītimaret: quo hec a pphetis ātea pdicta eē demōstraret. Simlq; vno eodēq; euāgelij sui pncipio: z iudeos q legē ac pphetas suscepāt ad suscipiendā euāgelij gratiā ac sacra que ipsoz pphete pdixerāt īstituit. Et gētiles q p euāgelij pconia ad dñm venerāt: ad auctoritatē quoq; legis z pphetaz suscipiēdā venerādāq; puocat. dñs dicit: Sicut scriptū est i Ysaia pphēta: Ecce ego mitto āgelū meū ante faciē tuā. HIERO. de optio genere iterptādi: Hoc aūt nō scribit i Ysaia: sed i malachia i nouissimo. xii. pphetaz. CHRY. Pōt aūt dici q falsitas ē scriptoris. Ul alr dicet q duas pphetias i diuerſ locis dictas a duob⁹ pphetis i vnū ogregās posuit. In Ysaia.n. pphēta post ezechie descriptē historiā: Uox clamātis i deſto. in malachia vo: Ecce mitto āgelū meū. Scōs igit euāgelista duas pphetias posuit vt ab Ysaia dictas: z ad vnā lectionē hoc referēs: tacens vo a quo dicat Ecce mitto angelū meum. AVGV. de qstionib⁹ euāge. Sciēs.n. oīa ad auctorē referēda dcā hec ad Ysaiā reuocauit q sensū istū poz ītimuerat. Deniq; p⁹ vba malachie stati subiecit dicēs: Uox clamātis i deſto vt iūgeret vba vtriusq; pphete ad vnū sensuz primētia sub pōris pphete psonā. BEDA. Uel alr itelligēdū ē: q; zſi nō hec vba iueniūt i Ysaia: ſsus tñ eoz iueniē i mltis alijs locis: z maifest⁹ i ꝟ q; subiūxit: Uox clamātis i deſto. Nā q; dixit Malachias mittēdū āgelū añ faciē dñi q ppararet vias ei⁹: ꝟ ē qō dixit Ysaias vocē clamātis i deſto audiendā que diceret: Parate viā dñi. Jn vtraq; aūt ē tētia siml⁹ parāda via dñi pdicat. Potuit aūt fieri vt aīo marci euāgeliū oscribētis p malachia ysaias occurzerit vt fieri solet: qō tñ sine vlla dubitatione emēdaret: saltē ab alijs admonit⁹ q ipo adhuc i carne viuēte legere potuerūt: nisi cogitaret recordatiōi sue que scō spū regebat: nō frustra occurrisse aliud p alio nomē pphete. Sic.n. iūnuant quecūq; p pphetas spūsanct⁹ dixit: z singla gē oiuz z oia singuloz. HIERO. Per malachiā q pris vox sonat ad filiū q est facies pris vñ agnit⁹ ē. BEDA. Angel⁹ aūt vocat Jobs: nō nature societate iuxta heresim Origenis: ſz officij dignitate. Angel⁹. n. grece latine nunci⁹ dr quo noīe recte appellari potuit hō ille q fuit missus a deo: vt testionij phiberet de lumīe: z veniētē i carne dñm mūdo nūciaret: cū osset oēs q sacerdotio fūgūē ob euāgelizādi officiū āgelos pse vocari: dicēte pphēta Malachia: Labia sacerdotis custodiūt sciam: z legē requrūt ex ore ei⁹: q; angelus ē dñi exercituū. THEOPHI. Precursor igit christi āgel⁹ dr pter vitā āgelicā z reuerētiā ecclesiam. Qō aūt dr: Ante faciē tuā. ꝟ significat ōsi diceret: iuxta te ē nunci⁹ tu⁹. vñ ostēdit ppinqtas pcursoris ad christū. Etenī iuxta reges ābulant q ppinq sūt magis. Seqr: Qui pparabit viā tuā āte te. Per baptismū. n. pparauit aīas iudeoz vt christū susciperēt. HIERO. Uel via dñi q ad hoies igredit penitētia ē p quā de⁹ ad nos descēdit z nos ad illum ascēdim⁹. hīc autē initiū pdicatiōis Johis fuit: Penitētiā agite. BEDA. Sicut aūt Johes āgel⁹ potuit vocari p eo q faciē dñi euāgelizādo puenit: ita recte appellari z vox potuit: q; verbū dei sonādo pibat. vñ seqr: Uox clamātis i deſto. Ex ōstat. n. q; vna genit⁹ fili⁹ verbū pris vocat. z ex ipa nra locutione cognoscim⁹: q; pri⁹ vox sonat vt verbū postmodū possit audiri. HIERO. Dr aūt vox clamāt⁹: q; clamor ad surdos z lōge positos siue cū idignatiōe fieri solet: que iudaico certū ē populo euenisse: cū longe ē a peccatoz⁹ sal⁹. z aures suas obturauerūt ficut aſpides surde: z idignatione z irā z tribulatiōnē a christo audire meruerūt. CHRY. Per ꝟ aūt q dr: In deſto. maifeste oīdit pphetia nō i Dei salē diuīa fieri dogmata: ſz in deſto. Qō ipleba⁹ ad litterā Johāne baptista i deſto iordanis vbi dei apparitionē salutiferā pdicāte. Ostēdit etiā smo pophetic⁹ pter deſtū qō a moyse ostēsuz fuit: vbi semi

tas faciebat aliud eē deſertū:i quo ꝑſentez eē ſalutē chriſti ꝓdicabat. ¶ HIERO. Uel in deſto ſit vox ⁊ clamor:qz deſerti erāt a ſpiritu dei:ſicut dom⁹ vacās ⁊ ſcopata deſerti etiā a ꝓphēta rege atqz ſacerdote. ¶ BEDA: Quid aūt clamaret apīt cū ſubdit: Parate viā dñi:rectas facite ſemitas ei⁹. Dis.n.q̄ fidez rectā ⁊ opa bōa ꝓdicat:q̄d aliud q̄z veniēti dño ad corda audiētiū viā parat:vt hec.ſ. corda vis gre pe/netret ⁊ lumē vitatis illuſtret: Rectas aūt ſemitas facit dū mūdas,i aio cogitatiōes p ſmonē ꝓdicati onis formāt. ¶ HIERO. vel al'r: Parate viā dñi: ſ̄ ē penitētiā agite ⁊ ꝓdicate. Rectaſ facite ſemitas e/ius vt via regia icedētes ꝓximos nr̄os vt nos ⁊ noſ metipſos vt ꝓxios diligam⁹. Qui.n.ſemetipz diligit ⁊ nō diligit ꝓximū ad dextrā declīat. Nā multi be ne agūt ⁊ bñ nō corrigūt vt fuit Dely.et q̄ ſemetip/ſuz odiēs ꝓximū diligit ad ſiniſtrā diuertit. Multi eni bñ corrigūt ſz nō bñ agūt:vt fuerūt ſcribe ⁊ pha riſei. Semitas aūt p⁹ viā ſequūt:qz mādata mo:a/lia p⁹ penitētiaz explanāt. ¶ THEOPHI. Uel via ē nouū teſtñ: temite vo vet⁹ qñ attritū.ad viam.n. neceſſe erat ꝓparari.ſ.ad nouū teſtñ. Ueteris aūt teſtamenti ſemitas rectas fieri oportebat.

¶ Fuit iohānes i deſerto baptizās ⁊ ꝓdicās baptiſmū penitētie i remiſ ſionez peccatoꝝ. Et egrediebat ad cū ois iudee regio:⁊ hieroſolymite uniuerſi:⁊ baptizabant ab illo i ioz danis flumie:cōfitētes peccata ſua Et erat iohānes ueſtit⁹ pilis came loꝝ ⁊ zona pellicea circa lūboſ ei⁹:⁊ locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat: ⁊ ꝓ dicabat dicēs: Ueniet fortioꝛ me p⁹ me:cui⁹ nō ſū dign⁹ ꝓcūbēs ſolueꝛe corꝛigiā calciāmētoꝝ ei⁹. Ego bap tizo uos aq̄:ille uero baptizabit uos ſpiritu ſancto.

¶ HIERO. Scōm ꝓmiſſaz Yſaie ꝓphētiā via dñi a Jobe paraī ꝓ fidē ⁊ baptiſmū ⁊ pniam. recte ſe/mite fiūt ꝓ auſtera īditia veſtis cilicine ⁊ zone pelli cee:⁊ cibi locuſtini:⁊ mell' ſilueſtri ⁊ būlime vocif. vñ ōr: Fuit Jobes i deſto. Jobes.n.⁊ Jeſus q̄runt qō i deſto amiſſū ē. vbi vicit diabol⁹ ibi vicī.vbi cecidit hō ibi exurgit. Jobes aūt gra dei īterptaī. a gra aūt narratio icipit. Sequī.n. Baptizās. Per baptiſmū.n.gra datī q̄ peccata gratis dimittūī. Qō aūt ꝓſummaī ꝓ ſpōſuz initiaī ꝓ paranīphū. Uñ ca tbecumi ſ̄ ē īſtructi:icipiūt ꝓ ſacerdotē ⁊ chriſmāī ꝓ eōm.⁊ ad ſ̄ deſignādū ſubdī: Et ꝓdicās bāptiſ/muz penitētie i remiſſionē peccatoꝝ. ¶ BEDA: Li quet q̄ Jobes baptiſmū pnie ñ ſolū ꝓdicauit: vez etiā ꝯbuſdā dedit: ſed baptiſmū i remiſſionē pecca/toꝝ dare nō potuit. Remiſſio eteni peccatoꝝ i ſolo baptiſmo chriſti nobis tribuīt. Dī ergo ꝓdicās bap tiſmū pnie i remiſſionē peccatoꝝ:qñ baptiſmū qō peccata ſolueret q̄ dare nō poterat:ꝓdicabat vt ſi/cut īcarnatū ⁊bū pr̄is ꝓcurrebat ⁊bo ꝓdicatiōis:ita baptiſmū pnie quo peccata ſoluunī ꝓcurreret ſuo baptiſmate quo peccata ſolui nō poſſūt. ¶ THEO PHI. Uel al'r: Baptiſm⁹ Jobis ⁊ſi nō hēret pecca toꝝ remiſſionē:tñ hoies ad pniaz īducebat. Suū er go baptiſmū pnie ꝓdicabat:ſz hec ꝓdicatio pnie du cebat i remiſſionē peccatoꝝ q̄ſi q̄ penitētes chriſtū reciperēt:remiſſionē recipēt peccatoꝝ. ¶ HIERO. Per Jobez aūt ſicut p amicū ſpōſi īducīt ſpōſa ad chriſtū:ſicut p puez rebecca ad Yſaac.vñ ſequīt: Et egrediebaī ad illū ois Ju.re.⁊ Hie.yni. ⁊ bap.ab il lo i ioꝛda.flumie. Cōfeſſio.n. ⁊ pulchritudo i ꝺſpec tu ei⁹.ſ.ſpōſi. Deſilit.n.ſpōſa de camelo cū humiliat ſe. Nūc eccleſia viſo viro yſaac.i.ieſu chriſto. Joꝛda/nis aūt deſcēſio aliena īterptaī vbi peccata abluūt Nos.n.oli alienati a deo ꝓ ſuꝑbiā ꝓ baptiſmi ſim/bolū būilitati erigimur i alta. ¶ BEDA: Exēplū aūt hic ſumīt cōfitēdi peccata: ac melioꝛē vitā ꝓmittē di eis q̄ baptiſma deſiderāt ꝓ ꝫ qō ſubdī: Cōfiten tes peccata ſua. ¶ CHRY. Quia vo Jobes pniaz ꝓ/dicabat pñie ſigna gerebat i veſtitu ⁊ cibo.vñ ſeqī: Et erat Jobes veſtit⁹ pilis cameli. ¶ BEDA: Pilis inq̄t veſtit⁹ nō lana: aliud auſtere veſtis idiciū eſt: aliud luxurie ē molliozis. Zona aūt pellicea q̄ accī et⁹ fuit: vt Helias mortificatiōis idicium ē. Porro qō ſeqī: Et locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat:habitato ri ſolitudis cōgruū ē vt nō delicias ciboꝝ:ſz neceſſi tatē būane carnis expleret. ¶ HIERO. Ueſtis aūt Jobis ⁊ cib⁹ ⁊ por⁹ totā auſterā vitā ꝓdicātiū ſigni ficat:⁊ futuras gētes ad gr̄az dei que ē Jobes itus ⁊ foꝛis eē ꝺiūgēdas. Pilis.n.cameli diuites gētiuz ſignificāt:⁊ zona pellicea paupes mūdo mortui: ⁊ locuſtis erātib⁹ ſapiētes hui⁹ mūdi: q̄ ſtipulas iu/deis aridas reliquētes:fruméta myſtica crurib⁹ tra būt:⁊ i caloꝛe fidei ſalt⁹ i altū dāt: ⁊ melle ſilueſtri fideles īſpirati ve īculta filia ſaginanī. ¶ THEO/PHI. Uel al'r veſtis ve pilis camelozū doloris erat oſtēſiuū īnuēte iobe q̄ penitētē doleꝛe oꝛ. Dolorē n.ſacc⁹ ſignificat.zona vo pellicea mortificationez iudaici ſignificat ꝓpli. Eſca aūt Jobis nō ſolū abſti nētiā notat:ſz etiā ē idicatiuū ītelligibil' eſce: q̄ tūc popul⁹ veſcebaī nō q̄d altū ītelligēs: ſz tñ i alta ſa/liēs iterūq̄z ſe deꝓmēs. Talis.n. ē locuſta i altū ſa liēs ⁊ iterū cadēs. Sic igit' ⁊ melle quidē veſcebaī popul⁹ qō erat ex apib⁹ natū.ſ.ex ꝓphetis:nō tam cultū ſz ſilueſtre. Habebāt.n.ſcripturas hebꝛei ſicut mel quoddā ſz nō bñ ītelligebāt. ¶ GRE. xxxi. mo/raī. Uel ipa ciboꝝ ſpecie deſignauit dñz qué puēit q̄ ſfructuoſe gētilitatis dulcedinē ſūpſit mel ſilue ſtre edit. Quia vo iudeoꝝ plebē i ſuo coꝛpe i ptē cō uertit i cibo locuſtas accepit que ſubito ſalt⁹ dātes ꝓtinus ad terrā cadūt. Salt⁹.n.iudei habāt cū p̄ce/pta dñi ſe iplere ꝓmitterēt. Sz ad terzā cadebāt: cū p̄ꝛana opa ſ̄ ſe audiſſe denegarēt. Habebāt er go ſaltū p vocē: ⁊ caſum p actionē. ¶ BEDA: Pōt etiā habī⁹ ⁊ vict⁹ Jobis qualitatē īterne cōuerſa/tiōis ei⁹ exꝓmere. Nāq̄z auſteriozib⁹ vtebaī indu mētis:q̄ vitā peccātiū nō blādimētis fouit:ſz vigo re aſpe īuectiōis īcrepauit. Zonā pelliceā habebat circa lūbos: q̄ carnē ſuā crucifixit cū vitijs ⁊ cōcu piſcētijs. Locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat: q̄ dulce quiddā ſapiebat turbis ꝓdicatio ei⁹ exiſtimāte po/

pulo ne ipse esset christ⁹,sed ociꝰ finē sortita ē intelligētib⁹ ei⁹ auditorib⁹:qz nō ipse christ⁹:ſz pcursor:ꝛ ꝓpheta esset christi. In melle etenī dulcedo:i locustis ē alacer volat⁹.vñ sequit:Et predicabat dicēs:Venit fortior me post me. GLO.Hoc dicebat ad remouēdū turbe opinionē que eū christū esse credebat.fortiorē aūt christū eē pnūciat q remissiuꝰ erat peccata qō ipe facere non valebat. HIERO.Quis etiā fortior ē gra q̄ abluīt peccata:quā iohes significat illo q̄ septies ꝛ septuagies dimittit peccata. Gra quidē por ē:ſz semel dimittit peccata p baptismū.mīa vo ad miseros ab adā vsqz ad christū p.lxxvii.generatiōes:ꝛ vsqz ad cētū.xliiij.milia p uenit. CHRYSO.Ne aūt estimaret ꝟ fm cōparationē sui ad christū dicere subiūgit:Cui⁹ nō sum dign⁹ ꝓcumbēs soluere corrigiā calciamētoꝝ e⁹.Nō ē aūt idē soluere corrigiā calciamētoꝝ ei⁹:quod hic Mare⁹ dicit:ꝛ calciamēta portare qō dicit Mathe⁹.Et quidē narratiōis ordinē ꝓsequētes euāgeliste nec i aliquo fallētes:dicūt vtrūqz Johānē dixisse fm alteꝝ sensū. cōmētantes vo circa ꝟ differēter exposuerūt vnūqōqz.corrigiā.n.vocat ligamen calciamētoꝝ.Ad excellētiā igit ptātis christi ꝛ diuinitatis magnitudinē extollēdā ꝟ dicit ac si diceret neqz i ministri ordīe deputari sufficiēs sum. Magnum n.ē i his que sūt corꝑis christi q̄i ꝓcūbēdo iferi⁹ at tēdere:ꝛ imaginē supnoꝝ iferi⁹ videre ꝛ soluer vnū qōqz inexplicabiliū que sūt circa mysteriū incarnationis. HIERO.Calciamētū.n.i extrema pte corporis ē.In fine.n.ad iusticiā ē saluator incarnat⁹.vñ p ꝓphetā dr: In idumeā extēdā calciamētū meum. GREGO.i homel.Calciamēta etiā ex mortuis animalib⁹ fuit.Incarnat⁹ ergo dns veniēs q̄i calciat⁹ apparuit:q̄ i diuinitate sua morticina nre corruptionis assūpsit.vel al'r: Mos apō veteres fuit vt siqs eā que sibi cōpeteret accipe vxorē nollet: ille ei calciamētū solueret q̄ ad hāc spōsus iure ꝓpinqtatis veniret. Recte ergo se idignū eē ad soluēdā corrigiā calciamēti ei⁹ denunciat ac si apte dicat:Ego redēptoris vestigia denudare nō valeo:qz spōsi nomē mihi īmerit⁹ nō vsurpo. THEOPHI.Intelligitur vo ꝛ sic:oēs q̄ veniebāt ꝛ a Johāne baptizabāt p penitētiā soluebāt a ligamīe peccatoꝝ i christū credēdo. Igit oium alioꝝ Johes sic soluebat corrigias.i. vinculū peccatoꝝ.Jesu vo nō valuit corrigiā soluere qz nō īuenit i eo peccatū. BEDA:Sic ergo Johānes dns nō adhuc manifeste dns aut dei filiū:ſz tm vnū se fortiorē ꝓdicat. Nō.n.rudes adhuc auctores tāti capiebāt archana sacramēti qō fili⁹ dei eternus hoīe assūpto ex virgīe denuo nat⁹ eēt i mūdū:ſz paulatim p agnitionē glorificate būlitatis ītroducēdi erāt ad finē diuine eternitatis:q̄bus tm latēter deus hūc eē verū declarās subdit: Ego baptizo vos i aq̄. ille vo baptizabit vos i spūsco. Cui.n.dubiū ē nullū posse aliū gras spūssancti nisi deū dare. HIERO. Quid.n.īterest īter aquā ꝛ spīritūsanctus q̄ ferebat sup aq̄s:aq̄ mysteriū ē hoīs:spūs vo mysteriū dei ē. BEDA:Baptizamur aūt a dño i spū sancto:nō solū cū i die baptismatis fōte vite i remissionē peccatoꝝ abluimur:vez etiā quotidie p gratiā eiusdem spūs ad agēda que deo placēt accēdimur.

Et factū ē i dieb⁹ illis:venit iesus a nazareth galilee:ꝛ baptizat⁹ ē a Iohāne i iordane. Et statī ascēdēs de aq̄ : vidit celos aptos ꝛ spīritū sanctū tanq̄z colūbā descēdētē ꝛ manētē i ipo . Et vox facta est de celis: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹:i te cōplacui.

HIERO.Mare⁹ euāgelista sicut cerui ad fōtes aquaꝝ desiderās:salt⁹ i planis ꝛ arduis dat:ꝛ velut apis melliflua floꝛes sūmatim degustat. vñ a nazareth veniētē iesum enarrauit dicēs: Et factū ē i diebus illis:venit iesus a nazareth galilee ꝛ baptizat⁹ ē a Johe i ior. CHRY. Alteꝝ siquidē baptisma ordinās ad Johīs venit baptisma q̄ respectu sui baptismi incōpletuꝝ erat: a iudaico vo baptismate alienuꝝ tāq̄ i amboꝝ medio existēs vt p baptismi naturā ostēdat:qz nō i peccati remissionē baptizat: aut q̄si idigēs spūs sancti acceptiōe:his.n.ābob⁹ bapteisma Johīs carebat. Baptizat⁹ ē aūt vt not⁹ oīb⁹ fieret ꝛ i eū crederēt:ꝛ ad implēdū oēm iusticiā que ē obstuatio mādatoꝝ.mādatū siquidē erat hoīb⁹ baptismū subire ꝓphete. BEDA:Baptizat⁹ ē ꝛ vt baptismate suo Johīs baptisma cōprobaret: ꝛ vt iordanis aquā sanctificās p descēsionē colūbe spūssancti i lauacro credētiū mōstraret aduētuꝝ. vñ sequit:Et statim ascēdēs de aq̄ vidit aptos celos ꝛ spīrūsanctū tāq̄z colūbā descēdētē ꝛ manētē i ipo: Aperiūt aūt celi nō refatiōe elemētoꝝ ſz spīritalib⁹ ocul⁹:quib⁹ ezechiel i ꝓncipio voluminis sui eos aptos esse cōmorat. Ꝟ aūt q̄ aptos celos post baptisma vidit nō vtiq̄z gra factuꝝ ē:quib⁹ p lauacrū regeneratiōis ianua pādit regni celestis. CHRY. Vel vt de celis hoīb⁹ sanctificatio tribuat ac terrena celestib⁹ cōiungant. Spūs aūt sanct⁹ sup eū descēdisse dr:non tanq̄z tūc ꝓmū ad eū accesserit:nō.n.ab eo vnq̄ fuerat derelict⁹:ſz vt oīderet christū q̄ a Johe ꝓdicabatur tanq̄z digito quodā fidei oibus demōstratum. BEDA:Q̄ō etiā i baptismū descēdere visus ē spīrit⁹ sāct⁹:signū erat cōferēde nobis i baptismo gre spiritalis. HIERO. Vox ē aūt vnctio christi fm carnē.i.spūssanct⁹ de qua dr: Unxit te de⁹ de⁹ tuus oleo letitie ꝓ cōsortib⁹ tuis. BEDA:Bñ aūt i spē colūbe descēdit spūssanct⁹ q̄ multū simpler ē a|al atq̄ a malicia fellis alienū:vt figurate nobis insinuaret q: simplicia corda q̄rit nec bītare dignat i mēt bus ipius. HIERO.In spē etiā colūbe spūssanct⁹ descēdit:qz i cātico de ecclesia canit: Sponsa mea: amica mea:dilecta mea: colūba mea.Spōsa i patriarchis:amica i ꝓphetis:ꝓma i ioseph:ꝛ mea dilecta i Johe baptista. Colūba i christo ꝛ apostolis q̄bus dr:Estote prudētes sicut serpētes:ꝛ simplices sicut colūbe. BEDA: Sedit aūt colūba sup caput iesu ne q̄s putaret vocē ꝑris ad Johez factā: nō ad dñz. Bñ aūt addidit:manentē i ipo:hoc.n.ē christo speciale vt implēs eū semel spīritussanctus nunq̄ recedat. Nā fidelib⁹ eius ad signa virtutū ꝛ miracula faciēda aliquādo gratia spūs cōferr:aliquādo tollitur : quib⁹ tamē ad operationē pietatis ꝛ iusticie ad amorē dei ꝛ ꝓximi cōseruandū.nunq̄ gratia spīritus abest. Ipsuz autē qui baptizādus cum alijs ad

Johannē venit:verū esse filiū dei i spiritu sācto baptizare volētez vox patris vocuit.vñ sequit: Et vox facta est de celis: Tu es filius me⁹ dilect⁹: in te cōplacui. Nō aūt p hoc ipse filius qō nesciebat docet: sed nobis qd credere debeam⁹ ondit. AVGV. de cō se.euā.vñ Matthe⁹ ait dictū eē: Ihe⁹ filius me⁹ dilectus: qz ostēdere voluit ad id valere qō dictū ē: Hic ē filius me⁹.vt illis poti⁹ q audiebāt indicaret qp ipse filius eēt dei. Si aūt queris:qd hoz in illa voce sonuerit:quodlibz accipiēdū dūmō itelligas eos q ñ eandē locutionē retulerūt eādē retulisse sentētiaz. Nō aūt de⁹ i filio sibi placuisse videat: admonent et eo qō dictū ē: i te cōplacui. BEDA: Nos quoqz vōz eadē docuit p aquā ablutiōis z spūs sanctificatiōis dei posse filios effici.mysteriū etiā trinitatis i baptismate demōstrat. filius baptizat. spūs descēdit i spē colūbe. pris vox filio testimoniū phibētis audit. HIERO. Moraliter z nos de volubilitate mūdi:odoze floz mūdicie tracti cū adolescētulis post spōsiz curzim⁹:z baptisimi sacro de duobus fontib⁹ dilectiōis dei z ꝓmi gra remissiōis abluimur:z ascēdētes spe celestia secreta mūdi coz dis oculis ituemur:De hic spm sanctū spū cōtrito z būliato cū simplici coꝛde descēdentē ad mansuetos:z cū charitate nūqz cadēte manētē suscipim⁹: Et vox dñi de celis ad nos a deo dilectos dirigit: Beati pacifici qñ filij dei vocabūt.z tūc in nobis cōplacet pater cū filio z spū sancto.s.quando effici mur vnus spiritus cum deo.

¶ Et statim spirit⁹ expulit eū i desertū. Et erat i deserto quadragita dieb⁹ z quadragita noctib⁹:z tentabat a sathana. Eratqz cū bestijs: z angeli ministrabant illi.

CHRYSO. Quia christ⁹ oīa ad doctrinā nostrā opabat z sustinebat: incepit post baptismū ad eremi habitationē z pugnauit otra diabolū: vt vnusquisqz baptizatoz tentatiōes maiozes patiēter sustineat p⁹ baptismū:nec turbet tāqz ꝓter spem hoc cōtingēte: sz oīa sustinens maneat triūphatoz. Etsi enī de⁹ pmittat tentatōes fieri multis alijs modis: ob hoc etiā pmittit:vt cognoscas qp hō tentatus in maiozi honoꝛe cōstituit.non.n.accedit diabol⁹: ni si vbi aliquē i maiozi honoꝛe viderit cōstitutū.z iō ꝺr: Et statim expulit eū spūs i desertū. Propter hoc aūt nō odit eū simpliciter euntē i desertū sz expulsum:vt hoc itelligas fieri iuxta diuine dispōnis verbū.p qō etiā inuit ne hō seipm i tentationē igerat: sz alijde i tentationē quasi expulsos victoꝛes existere. BEDA: Qlez ne cui veniret i dubiū a quo eiz spū expulsuz diceret i desertū: occulte lucas primo posuit qp iesus plen⁹ spū sancto regressus ē a iozdane:ac deīde itulit: et agebat a spū i desertuz: ne qō cōtra eū valuisse spūs putaret imund⁹:q plen⁹ spiritu sancto quo volebat digrediēs que volebat agebat. CHRY. Expulit autē eū spūs i desertū:qz.n. diabolū ad tēptandū ꝓuocare ꝓponebat:nō soluz fame:sz etiā loco occasionē dedit. Tūc.n.marie diabol⁹ se igerit cū videt aliquos solitarios pmanentes. BEDA: Secedit etiā i deserto vt nos doceat relictis mūdi illecebris:z societate prauoꝝ:diuinis p oīa fuire mādatis. Tentat solus a diabolo:vt nobis insinuet:qz oēs q volūt pie viuere i christo psecutiōes patiunt.vñ sequit: Et erat i deserto.xl. dieb⁹ z.xl.noctib⁹:z tentabat a sathana. Tentat aūt.xl. dieb⁹ z.xl.noctib⁹ vt idicet:qz quādiu hic viuētes dño seruim⁹:siue ꝓspera blandiant qō ad dies pti net: seu aduersa fiāt qō noctis figure cōgruit toto tēpoꝛe aduersari⁹ assit:q iter nostrū tentādo impedire nō cessat.xl.n.dies z noctes totū hui⁹ seculi tempus insinuāt:qz quadriptitus ē mūdus i quo dño famulamur.x.vō iūt ꝓcepta p quoz obseruātiā cōtra hostē certam⁹:decē autē quater ducta.xl.fiūt. Seqtur: Eratqz cū bestijs. CHRY. Hoc aūt dicit vt oīa dat quale erat desertū: Inuiū.n.erat hoīb⁹ z bestijs plenū Sequit: Et āgeli ministrabāt ei. Post tentatiōnē.n.z victoziā cōtra diabolū opatus ē hominū salutē. Et sicut apostol⁹ dicit āgeli i ministeriū mittūtur ꝓpter eos q hereditatē capiūt salutis. Notādū qz ē qp vincēti tentationē assistūt āgeli ministrantes.

BEDA: Cōsiderandū etiā qp christ⁹ iter bestias cōmorat vt hō: sz ministerio vtit angelico vt de⁹: Et nos cū in eremo sancte uersatiōis bestiales hominū moꝛes ipoluta mēte toleram⁹: ministeriū angelorū meremur:a quib⁹ coꝛpe absoluti ad eternaz beatitudinē trāsferemur. HIERO. Vt tūc bestie pacate nobiscū sūt sicut i arca aialia mūda cū imūdis:cū caro nō cōcupiscit aduersus spm.p⁹ hoc angeli ministri mittunt nobis: vt respōsa z solatia cordibus vigilantibus dent.

¶ Postqz aūt tradit⁹ ē Johannes uēit iesus i galileā ꝓdicās euāgeliū regni dei:dicens: Qm̄ ipletū ē tem p⁹: z appꝛopiquabit regnū dei. Penitemini z credite euangelio.

CHRY. Marc⁹ euāgelista Matheū i oꝛdie seqtur:z iō postqz dixit angelos ministrare subiūgit: p⁹ qz aūt tradit⁹ ē Johānes venit iesus i galileā. Post tentatiōes z angelos ministrantes recedit i galileam instruens nos nō resistere violentijs malignoꝝ. THEOPHI. Et vt ostēdat nobis qp i psecutionib⁹ decet recedere z nō expectare:cū vero iciderim⁹ decet sustinere. CHRY. Recessit etiam vt ad doctrinas z sanatiōes seipsum cōseruaret ꝓfuisqz pateret:hisqz oībus adimpletis:fieret obediens vsqz ad mortē. BEDA: Johāne tradito recte icipit oīs ꝓdicare.vñ sequit: Predicās euāgeliū regni dei. Desinente.n.lege cōsequenter oīt euangeliū. HIERO. Cessante vmbra adest veritas: Johāne in carcere:lex i iudea: Jesus in galilea: Paul⁹ in gētibus predicās euāgeliū regni. Regno enī terreno succedit pauptas: pauptati christianoꝝ regnū tribuitur sempiternū. Nonoꝛ autē terzen⁹ spume aque vt fumo seu somno cōparat. BEDA: Nemo autē putet traditionē Johānis i carcere statim post tentationē.xl.dierū z ieiuniū dñi factā. Quisquis enim euangeliū Johannis legerit:inueniet dominū ante traditionē Johānis multa docuisse z multa miracula feciſſe.habes enī i euāgelio ipm⁹: Hoc fecit initiū signoꝝ iesus.z postea: Nec dū.n.erat missus Jo

bānes in carcere. Ferē autē q; cū legisset Johānes Mathei Marci ⁊ Luce volumia: ꝓbauerit quidē tertū bistorie: ⁊ vera eos dixisse firmauerit: sed vn⁹ tantū anni ī quo ⁊ passus ē post carcerē Johānis bistoriā texuisse. Pretermisso itaq; anno cui⁹ acta trib⁹ exposita fuerāt supiorīs tēporis anteq; clauderetur Johānes ī carcere gesta narrauit. cuz ergo dixisset Marcus: Quia venit iesus ī galileā: ꝑdicās euāgeliū regni: subiūgit dicēs: Quoniaz ipletū ē tēp⁹: ⁊ appropiquauit regnū dei. CHRY. Siquidē cōpleto tēpore: quādo scilicet venit plenitudo temporis: misitq; de⁹ filiū suū: cōueniēs fuit humanuz gen⁹ vltimā cōsequi dei dispēsationē. Et ideo dicit q; appropiquauit regnū dei. Regnū autē dei idē ē sm substantiā cū regno celoz: q̄uis differt ratiōe. Regnū enī dei intelligit quo de⁹ regnat. hoc vero ē ī regione viuentiū: quādo facie ad faciē deū vidētes in bonis ꝓmissis existēt. Sine amore quis velit suscipe illā regionē sine aliquā aliā cōformationez eoz qui imaginē induūt supernoz que p celos itel liguntur. Satis enī apparēs ē q; regnū dei neq; loco neq; tēpore cōcludit. THEO. Vel cōpletū eē dicit dns tēpus legis: quaz diceret: vsq; ad tēpus presens operabat lex: ām odo operabit regnū dei qō ē sm euangeliū cōuersatio que cōuenienter assimilatur regno celoz. Cū enī vides aliquē carne indutū sm euangeliū viuere: nūquid nō dices quoniā iste habet regnū celorū qō nō ē esca ⁊ pot⁹: iz iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiuz in spiritusctō. Sequit: Penitemini: HIERO. Vniam enī agit q̄ vult eterno bono. s. regno dei adherere. Qui enī desiderat nucleū frangit nucē. Amaritudinē radicis dulcedo pomi compēsat. Periclm marī spes lucri delectat. Dolorē medicine spes salutis mitigat. Preconiā autē christi illi narrare digne possunt: q; ad palmā idulgētie meruerūt puenire. ⁊ iō postq; dixit Penitemini: subiunxit: Et credite euāgelio. Nā nisi crederitis: nō ī telligetis: penitemini. igit ⁊ credite. i. renūciare opibus moztuis. Quid enī prodest credere sine bonis opibus: nō tamē bonoz opez meritū adducit ad fidem: iz fides incipit vt bona opa cōsequant.

¶ Et preteriēs secus mare galilee: uidit Simonē ⁊ Andreā fratrē ei⁹ mittētes retia ī mare. Erant. n. piscatores. Et dixit eis iesus: Veīte post me ⁊ faciā uos fieri piscatores hominū. Et ꝓtinus relictis retib⁹ secuti sūt eū. Et ꝓgressus ide pusillū uidit Jacobū zebedei ⁊ Johānē fratrē ei⁹: ⁊ ipos cōponentes retia ī nauī: ⁊ statim uocauit illos. Et relicto patre suo zebedeo ī nauī cū mercēnarijs secuti sunt eū.

GLO. Posita ꝑdicatōe christi ad turbas agit euāgelista de vocatiōe discipuloz quos fecit sue ꝑdicatiōis ministros. vñ sequit: Et preteriēs sec⁹ mare galilee vidit Simonē ⁊ Andreā fratrē ei⁹. THEOPHI. Sicut Johes euāgelista refert: precursores erāt discipuli Petri ⁊ Andreas. Videtes vo q; Johānes de iesu testimoniū dederat adiūcti sunt ei. post hec volētes: q; Johes tradit⁹ erat: ad artē ꝓpriā sūt reuersi. vñ sequit: Mittētes retia ī mare. Erāt enī piscatores. Unde autē eos de laboub⁹ ꝓpriis enutrit os ⁊ nō ex iniqtate. Tales enī digni erāt christi ꝓmi discipuli fieri. vñ subdit: Et dixit eis iesus: Veīte post me. nūc scōo illos vocat. Est. n. hec secūda vocatio respectu illi⁹ que legit ī Johe. Ad q̄d autem vocent: ostēdit cū subdit: Faciā vos fieri piscatores hominū. REMI. Quia p rete sancte ꝑdicationis pisces. i. homies de ꝓfundo pelagi. i. ifidelitatis ad lucē fidei traxerūt. Admirāda aūt ē ista piscatō. Pisces. n. cū capiunt mox moriunt. homies cū capti sūt vbo ꝑdicatiōis poti⁹ vificant. BEDA: Piscatores aūt ⁊ illiterati mittunt ad ꝑdicandū: et fides credētiū ī vtute dei nō ī eloquētia atq; ī doctrina eē putaret. Sequit: Et ptin⁹ relictis retib⁹ secuti sunt eū. THEOPHI. Nō. n. oportet ītemallū facere: iz stati seq; dnm. Post hos vero piscat Jacobū ⁊ Johānē: q; ibi paupes erātes tm senectutē nutriebāt paternā. vñ seqt: Et ꝓgressus ide pusillū vidit Jacobū zebedei. Reliquerūt aūt patrē: q; ī sequela christi eos erat ipeditur⁹: Dic ⁊ tu cū a parētib⁹ impedieris: relique eos ⁊ accede ad deū. Nūdit autez q; zebede⁹ nō credidit: Mater vo apostoloz credidit que secuta ē christū moztuo zebedeo. Queri autē pōt quomō binos vocauerit de nauiculis piscatores: ꝑmo Petrū ⁊ Andreā: deinde ꝓgressus paululū alios duos filios zebedei: cū lucas dicat Jacobū ⁊ Johānē vocatos fuisse ad adiuuandū petrū ⁊ Andreā: et christū Petro tm dixisse: Noli timere ex hac iā boies eris capiēs: simul tm subductis ad terrā nauib⁹ eos fuisse secutos. Vel ītelligendū ē hoc ꝑio eē factū q̄ lucas insinuat: Et postmodū ad capturā piscium eos ex moze remeasse vt postea fieret: q̄ Marc⁹ hic narrat. Tūc. n. secuti sūt dns nō subductis ad terrā nauib⁹ tanq; cura redeūdi: iz tanq; vocātē ac iubētē vt sequerent. HIERO. Mystice aūt hac quadriga piscatoz vehimur ad etbera vt Heliaſ. Dis q̄tuoz angulis ostruit ꝑma ecclesia. bis quatuoz lris hebraicis tetragramaton nomē dei agnoscit a nobis: quib⁹ similī exēplo ꝑcipit: vt audiamus vocē dñi vocātis ⁊ obliuiscamur populū vinorū: et domū paterne ouersatiōis que ē stultitia dei ⁊ rete araneaz: ī quo nos velut culices pene lapsos tenebat aer q̄ pēdet ī nihili: nauē ꝑstine cōuersationis abominātes. Pellib⁹. n. moztuis tegit adā q̄ est genitor: nr fm carnē: et nūc depōsito vetere hoīe cū actib⁹ suis nouū sequētes hominē pellib⁹ tegimur salomonis: q̄bus spōsa gloriat se eē formosam factā. Simō aūt obediēs: Andreas virilis: Jacobus supplātās: Johes gra ī latio sonāt. Quib⁹ q̄tuor nominib⁹ ī imaginē dei cōuertimur: obediētia vt audiam⁹: virilitate vt pugnem⁹: supplātatōe vt pstemur: gra vt cōseruemur. Que q̄tuor virtutes cardinales dicunt. per prudētiā. n. obedim⁹. p iustitiā viriliter agim⁹. per tēperātiā serpentē calcam⁹. p fortitudinē gram dei meremur. THEOPHI. Scīdū ētiā ꝺ quomā ꝑmo vocat actio: deide cōtēplatio qui quidē ē circa Petrū: actione significat. qui

vo circa Johānē cōtemplationē. Petr⁹. n. feruidiſ
ſim⁹ ⁊ magis ſolicitus alijs: Johēs vero theologus
fuit excellentiſſimus.

¶ Et igrediūt capharnaū: ⁊ ſtatiz
ſabbatis igreſſ⁹ i ſynagogā docebat
eos. Et ſtupebāt ſup doctria eius.
Erat eni docens eos quaſi poteſta
tem habens: et non ſicut ſcribe.

HIERO. Marc⁹ dicta euāgelij i ſeipo diſponēſ
ordiné hiſtorie nō ſecut⁹: myſterioꝝ ordines ſeruat.
vñ ſabbatis primā vtutē narrat dicēs: Et igrediunt
capharnaū. THEO. a nazareth recedētes. In die
aut ē ſabbati quādo ſcribe cōgregabant: tūc docēs
ſynagogā itrauit. vñ ſequit: Et ſtati ſabbatis igreſſ⁹
i ſynagogā docēs eos. Eteni lex ad hoc ſabbatis feſtā
iubebat: vt lectiōi ſtudētes cōuenirēt i vnū. Doce
bat aūt chriſt⁹ arguēdo nō adulādo ſicut phariſei.
vñ ſequit: Et ſtupebāt ſup doctria ei⁹. Erat. n. docēſ
eos q̄ſi ptātē habēs ⁊ nō ſicut ſcribe. docebat etiā i
ptāte trāſmutās hoīes ad bonū: ⁊ p penā nō credē
tib⁹ minabat. BEDA: Scribe etiā docebāt popu
los que ſcripta ſūt i moyſe ⁊ pphetis. Jeſus vo qua
ſi de⁹ ⁊ dñs ipſi⁹ moyſi libertate volūtatis ſue: vl ea
que min⁹ videbāt addebat i lege: vel cōmutās pre
dicabat i populo vt i matheo legim⁹: Dictū ē ātiqs
ego autem dico vobis.

Et erat i ſynagoga eoꝝ hō i ſpiritu
imūdo: ⁊ exclamauit dicēs: Quid
nob ⁊ tibi ieſu nazarene? Veniſti añ
dere nos. Scio q̄ ſis ſāct⁹ dei. Et
cōminat⁹ ē ei ieſus dicēs: Obmute
ſce: ⁊ exi de hoie. Et diſcerpēs eum
ſpūs imūd⁹: ⁊ exclamans uoce ma
gna: exijt ab eo. Et mirati ſūt oēs:
ita ut cōgrerēt iter ſe dicēteſ: Quid
nā ē hoc? Que nā doctria hec noua
Quia i ptāte ſpiritib⁹ imūdis ipat:
⁊ obediūt ei. Et ꝓceſſit rumoꝝ eius
ſtati in oēm regionē galilee: quoniā
inuidia diaboli moꝝs intrauit in oꝝ
bem terrarum contra ipſum.

BEDA: Mor⁹ auctorē p̄ro debuit medicīa ſalu
tis oꝑari. ⁊ iō dr: Et erat i ſynagoga eoꝝ hō i ſpiritu
imūdo. CHRY. Spūs quidez āgel⁹ ⁊ aer ⁊ aīa nū
cupaſ: ⁊ etiā ſpūs ſanct⁹. Ne igit ꝓpter cōmunicā
tiā nois i errorē decidam⁹ addit: Immūdo. imūd⁹
aūt dr ꝓpter ipietatē ac elōgationē a deo: ⁊ q: oī
bus imūdis ⁊ prauis opationibus ſe imiſcet. AV
GV. de ciuitate dei: Cōtra ſuperbiā poꝝ demonū
quātā vtutē habeat dei būilitas que i forma ſui ap
paruit: ipi demōes ita ſciūt vt eidez dño ifirmitate
carnis iduto ꝑ exꝑmerēt. Seqt eni: Et exclamauit
dicēs: q̄d nobis ⁊ tibi ieſu naza. Veniſti ꝑdere nos
Clarū ē i bis vbis q̄ i eis ⁊ ſcia erat: ⁊ charitas nō
erat. Penā q̄ppe ſuā formidabāt ab illo: nō i illo in
ſticiā diligebāt. BEDA: Demōes. n. dñm i terris
cernētes ſe ꝓtinuo iudicādos cernebāt. CHRY.
Vel ꝑ ita dicit q̄ſi diceret: auferēs imūdiciā: diui
nāq; ponēs cognitionē hominū aiab⁹: nobis locū
i hoīb⁹ nō das. THEOPHI. Exire. n. ab hoīe ꝑdi
cationē ſuā dicebat demonū. imificordes. n. exiſtūt
demōes: malū aliq̄ pati ſe exiſtimāteſ cū hoīes nō
moleſtāt. Sequit: Scio q̄ ſis ſāct⁹ dei. CHRY. q̄
ſi diceret: Cōſidero aduētuz tuū: nō. n. firmā ac cer
tā aduēt⁹ dei habebat noticiā. Sāctū aūt dicit eū:
nō vnū de plurib⁹: q: ⁊ ſanct⁹ erat vnuſq̄ſq; ꝓphe
tar: ſz vnū eū eē denūciat. Per articulū q i greco po
nit vnū oñdit. p timorē vo oium dñz recognoſcit.
AVGV. Tātū. n. eis inotuit quātū voluit. tātū au
tē voluit quātū oportuit. Sz inotuit nō ſic angelis
ſanctis: q̄ ei⁹ ſm id q̄ē vbū ꝓticipata etnitate per
fruunt: ſed ſicut eis terrēdis inoteſcēd⁹ fuit: exquo
tyrānica ptāte fuerat liberatur⁹ pdeſtīatos. inotuit
ergo demōib⁹ nō p id q̄ē vita eterna: ſz p quedā tē
poralia ſue vtutis effecta que āgelicis ſenſib⁹ i ma
lignoꝝ ſpirituū potius q̄z ifirmitati hoīum poſſint
eē cōſpicua. CHRY. Nō aūt volebat vitas teſtio
nia ſpirituū imūdoꝝ. vñ ſeqt: Et cōminat⁹ ē ei ieſus:
dicēs: obmutеſce ⁊ exi de hoīe. Ne ſi dogma ſalutife
rū nobis daf: ne credam⁹ demōib⁹ quātūcūq; de
nūcient vitatē. Sequit: Et diſcerpēs eū ſpūs imun
dus: ⁊ exclamās voce magna exiuit ab eo. Quia. n.
hō ille tāq̄ ſapiēs loquebaf ac diſcrete vba ꝓfere
bat: ne putaref q̄ nō ex demone ſz ex corde vba cō
poneret: vix diſcerpi pmiſit a demōe: vt oñderet de
monē eē q̄ loquebaf. THEO. Et vt vidētes cer
nerēt a quo malo liberabaf hō ⁊ pp miraculū cre
derēt. BEDA: Pōt aūt videri ōriū quo diſcerpēſ:
vel ſicut q̄dā codices: hīt cōuerās eū exiuerit: cū ni
hil ei nocuerit ſm Lucā. ſz ⁊ ipe Lucas dicit: Et cū
ꝓieciſſet eū: demoniū i mediū exiit ab eo nihilq; ei
nocuit. vñ itelligit hoc diriſſe marcū: Cōuerās eum
ſiue diſcerpēs: q̄ lucas dicit: Cū ꝓieciſſet eum i me
dio ⁊ q̄ ſecut⁹ ait: Nihilq; ei nocuit: hoc itelligaf
q̄ illa tactatio mēbroꝝ atq; vexatio nō eū debilita
uit: ſicut ſolēt demonia exire etiā q̄busdam mēbris
amputatis atq; euulſis. Diſa aūt vtute miraculi:
nouitatē dñice admiranf doctrie atq; ad inq̄ſitio
nē eoꝝ que audierāt p ea que viderāt excidanf. vñ
ſequit: Et mirati ſūt oēs ita vt cōquirerēt. Ad ꝑ. n.
fiebāt ſigna vt p ꝑ euāgelio regni dei q̄ p̄dicabaf
certi⁹ credereſ: oū bi q̄ celeſtia terrigenis gaudia ꝓ
mittebāt celeſtia i terris ac diuīa opa mōſtrabant.
Pri⁹ aūt teſte euāgeliſta erat docēs eos q̄ſi ptātem
hīs: ⁊ nūc turba atteſtāte i ptāte impat ſpiritib⁹ i
mūdis ⁊ obediūt ei. Seqt: Et ꝓceſſit rumoꝝ ei⁹ ſta
tim i oēm regionē galilee. GLO. Ea. n. que hoīes
multū mirāf ꝓmpte diuulgāt: q: ex abūdātia coꝝ
dis os loqt. HIERO. Myſtice aūt capharnaum
villa conſolatiōis iterp̄taf: ſabbatū aūt reqes. hō in
ſpū imūdo reqe ⁊ cōſolatiōe ſanaf vt loc⁹ ⁊ tēpus
cōgruāt ſaluti. Hō i ſpū imūdo gen⁹ hūanū ē i quo
imūdicia regnauit ab adā vſq; ad moyſen. nā ſine
lege peccauerūt: ⁊ ſine lege pierūt. Qui ſciēs ſāctuz
dei obmuteſcere iubeb: dū ſciētes q̄dē deū nō ſicut
deū glorificauerūt: ſed fuierūt poti⁹ creature q̄z cre

atoꝛi. Ꝑpũs discerpẽs hominẽ exiit ab eo. Appꝛopi quãte salute appꝛopiquauit tẽtatio. pharao dimis sur⁹ israel pſequẽ israel. diabol⁹ cõtemptus surgit in scandala.

¶ Et ꝓtinus egredientes de synago ga uenerũt i domũ simonis et An dree cũ iacobo et Johãne. Decũbe bat aũt socr⁹ simonis febꝛicitãs: q statiꝫ dicũt ei de illa. Et accedẽs ele uauit eã apphẽsa mãu ei⁹: ⁊ ꝓtinuo dimisit eã febꝛis: ⁊ mistrabat eis.

BEDA: Ꝓꝛio debuit lĩgua serpẽtina ne vltra vi rus spargeret ꝛcludi: deide femĩa que ꝓꝛio seducta é a carnalis cõcupie febꝛe sanari. vñ oꝛ: Et ꝓtinus egredientes ò synagoga venerũt i domũ Simonis ⁊ Andree cũ Jacobo ⁊ Johãne. THEOPHI. Re cessit. n. vt cõsuetudo erat i sabbato circa vesꝑas ad edendũ i discipulorũ domũ. Que aũt mistrare debe bat febꝛib⁹ tenebaꝫ. vñ sequit: Decũbebat aũt socr⁹ simonis febꝛicitãt. CHRY. Discipuli aũt tanꝯ ex ide vtilitatẽ aliqua recepturi non expectãtes vesꝑe socrũ Petri sanari ꝓcabant. vñ sequit: Qui statĩ di cũt ei de illa. BEDA: In euãgel⁹ aũt luce scriptũ é q̃ rogauerũt illũ ꝓ ea. Modo. n. saluatoꝛ rogat⁹ vltro curat egꝛotos: ostẽdẽs se contra vitioꝛ quoꝯ passiões ⁊ ꝑcib⁹ semꝑ ãnuere fideliũ: ⁊ ea nõnun quã que ipi mĩme itelligũt vel itelligẽda dare: vel pie petẽtib⁹ etiã nõ itellecta dimittere: iurta id qõ psalmista postulat: Ab occultis meis mũda me do mine. vñ ⁊ hic rogat⁹ sanat. Sequit enĩ: Et accedẽs eleuauit eam apphẽsa manu ei⁹. THEOPHI. Per hꝫ significat q⁹ si aliꝯ ifirmat a deo curabit si sanctis mistrauerit ob christi amorem. BEDA: Nõ aũt sabbatis maxie medicie doctꝛieꝯ sue dona frequẽtat: docet se nõ sub lege esse: ꝫ supꝛa legẽ nec iudaicũ eligere sabbatũ: ꝫ verũ sabbatum dilectãꝯ dño esse requiẽ: si saluti studẽtes aĩarũ ab ope futili id é a cũctis cõtineam⁹ illicitis. Sequit: Et ꝓtinus dimisit eã fe. ⁊ mistrabat eis. Sanitas que dñi con fert ipꝛio simul tota redit: tãto roboꝛe comitante: vt eis ꝓtinus q̃ se adiuuãt mistrare sufficiat. Si au tem virũ a demonio liberatũ moꝛaliter animũ ab i mũda cogitatiõe purgatũ significare dixerim⁹: con ueniẽter femĩa a febꝛib⁹ ad imperiũ dñi curata: caꝛ nẽ oñdit a cõcupie sue feruoꝛe p cõtinentie ꝑcepta frenatã. HIERO. Febꝛis. n. intempantiã signifi cat: de q̃ nos filii synagoge p manũ discipliẽ deside rij eleuatiõe sanamur: ⁊ hui⁹ q̃ sanat nos miniſtra mus volũtati. THEOPHI. Febꝛicitat aũt q̃ ira scit: vt ex ira mã⁹ effrenat⁹ ꝛtendat: ꝫ si ratio reti neat manũ ei⁹ surgit: et sic ratio miniſtrat.

¶ Uespe aũt facto cũ occidisset sol afferebãt ad eũ omes male hãtes ⁊ demonia hãtes: ⁊ erat ois ciuitas ꝯgregata ad ianuã. Et curauit mul tos q uexebãt uarijs lãguoꝛib⁹: et demonia multa eijciebat ⁊ non sine bat ea loqui: Quĩ sciebant eum.

THEO. Quia turbe cõsiderabant neminẽ licere die sabbati curare: hui⁹ gꝛa sol expectabãt occasũ vt curãdos ad iesum adducant. vñ oꝛ: Uespe aũt fa cto cũ occidisset sol. Sequit: Et curauit mltos qui verabant varijs lãguoꝛib⁹. CHRY. Per hꝫ aũt q̃ dicit multos: oẽs oꝛ itelligere iurta scripture cõsue tudinẽ. THEO. Uel multos dicit. Erãt. n. quidã ifideles q̃ mĩme curati sũt ꝓpter icredulitatẽ eoꝝ. Multos ergo ex oblatis sanauit illos. s. q̃ fidẽ habe bãt. Sequit: Et demonia multa eijciebat: ⁊ nõ sine bat ea loq̃ quĩ sciebant eũ. AVG. de q̃. no. ⁊ ve. te. Sciebãt. n. demõia christũ eẽ q̃ p legẽ fuerat ꝛpro missus. oĩa. n. figna videbãt i eo que direrãt ꝓpho re. mysteriũ aũt diuinitatis ei⁹ ignoꝛabãt: sicut ⁊ ꝓn cipes eoꝝ. Si. n. cognouissent nũq̃ dñz maiestatis crucifixissent. BEDA: Que enĩ dierꝝ. tl. ceruino fatigatũ diabol⁹ hominẽ cognouerat: nec tẽtando ualuit an dei fili⁹ eẽt experiri. Jã nũc p signoꝝ po tentiã vel itellerit: vel poti⁹ suspicaꝫ ẽ eẽ filiũ dei. Nõ igiẽ iõ iudeis eũ crucifigere psuasit: q̃ dei filiũ nõ eẽ putarit: ſz q̃ se morte illi⁹ nõ puidit eẽ dam nandũ. THEOPHI. Ideo aũt nõ sinebat loqui demonia: docẽs nos non credere eis etiã si vera di cãt: Si. n. ꝛuenerit aliquos sibi credẽtes veritatibus mẽdacia miscẽt. CHRYSO. Nõ ẽ aũt cõtrarius eiq̃ hic dicit: hoc q̃ Lucas dicit: q̃ exibãt demonia a mltis clamãtia ⁊ dicẽtia: q̃ tu es christ⁹ filius dei. Dubiũrit enĩ: Et icrepãs nõ sinebat ea loq̃. Mar cꝰ. n. multa sub breuitate ꝑtãsiẽs circa finẽ ꝑdicꝰ verboꝝ loq̃t. BEDA: Mystice aũt sol occubu⁹ passionẽ mortẽq̃ significat illi⁹ q̃ dixit: Nudũ in mũdo sũ lux mũdi sũ: ⁊ sole occidẽte plures q̃ ante demoniaci ⁊ egꝛoti sanant: q̃ q̃ tẽpoꝛaliter i carne viuẽs: paucos iudeoꝝ docuit: oĩb⁹ p oꝛbẽ gẽtiu⁹ fi dei salutisq̃ dona trãsmisit. HIERO. Janua aũt regni moꝛaliter ꝓnũa ẽ cũ fide q̃ opaꝫ salutẽ lãguo ribus varijs. varia etenĩ sunt vitia: quibus langue scit ciuitas mundi.

¶ Et diluculo ualde surgẽs egres sus abijt i deꝛtũ locũ: ibiq̃ oꝛabat. Et ꝑsecut⁹ ẽ eũ Simon ⁊ q̃ cũ illo erãt. Et cũ uenissẽt ad eũ: dixerũt ei. Quia oẽs querũt te. Et ait illis: Eam⁹ i ꝓximos uicos ⁊ ciuitates ut ⁊ ibi ꝑdicem: ad hoc. n. uen. Et erat ꝑdicans in synagogis eoꝝ i omni galilea: ⁊ demonia eijciens.

THEOPHI. Postq̃ dñs ifirmos curauit: feꝛuꝛ recedit. vñ dicit: Et diluculo valde surgẽs: egressus abijt i desertũ locum. In quo docuit nos nõ facere aliq̃d ad apparẽtiã: ſz ꝛsi boni aliq̃d opamur nõ ꝓ palare. Sequit: Ibiq̃ oꝛabat. CHRY. Nõ q̃ idigꝛ ret. Ipse enĩ erat q̃ hominũ oꝛatiões suscipiebat: ſz ℞ quidẽ dispẽsatiue agẽs: forma bone opatiõis nos bis est fact⁹. THEO. Ostẽdit enĩ nobis q⁹ deo ꝛs attribui si aliquid boni facim⁹: ⁊ ei debem⁹ dicere. Qui oẽ datũ optimũ desup est descẽdẽs a te. Sed

tur:Et pfecit ẽ illũ Simon: ⁊ qui cum illo erant.
¶CHRYSO. Lucas aũt dicit turbas accessisse ad
christũ ⁊ dixisse qõ Marc⁹ hic dicit dixisse aposto
los subdẽs:Et cũ vẽissẽt ad eũ dixerũt ei:q; oẽs que
rũt te. Nõ aũt iuicẽ cõtradicũt. Suscepit.n. christ⁹
⁊ post apostolos turbã:cõiũgi christi pedib⁹ anhe
lãtem.gaudẽs aũt eos suscipiebat: ſz volebat eos di
mittere:vt ⁊ reliq; doctrie ei⁹ prucipes eẽnt tãq; nõ
multo tpe i mũdo moraturi⁹.Et iõ sequitur:Et ait:ea
mus i primos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi predicẽ.
¶THEO. Trãsit.n.ad illos magis idigẽtes:q: doctri
nã cõcludere nõ cõueit i vno loco: ſz vbiq; radios
ei⁹ ertẽdere. Sequit:Ad hoc.n.veni.¶CHRY. In quo
manifestat exmanitiõis.i.icarnatiõis mysteriũ ⁊ di
uinitat⁹ sue diuulgat.dũ.f.assert spõte se i mũdũ venis
se. Lucas vo dicit:Ad hoc missus sũ:denũciãs dispen
sationẽ ⁊ dei pfis bonã voluntatẽ de filii icarnatio
ne. Sequit:Et erat pdicãs i synagogis eor i oi gali
lea.¶AVGV. de cõ.euã. In hac aũt pdicatõe quã
dicit eũ habuisse i oi galilea: itelligit etiã smo dñi
habit⁹ in mõte: cui⁹ memoratione facit Mathe⁹
quẽ Marc⁹ oino nõ cõmemoranit:nec aliq̃d simi
le ei dixit:nisi quasd i sinas nõ otextiz ſz sparsim re
periit:qs oĩs alis locis dixit.¶THEOPHI. Do
ctrie aũt opationẽ imiscuit:pdicãs.n.postmodum
fugauit demonia. Sequit.n. Et demõia eiiciẽs. Ni
si.n.oñderet christ⁹ miracula:ei⁹ smoni nõ credere
tur:sic ⁊ tu post doctrinã opare vt nõ sit i te vacu⁹
tu⁹ smo.¶BEDA: Mystice aũt si occasu sol⁹ mors
expimit saluatoris:q̃re nõ diluculo redeũte resurre
ctio ei⁹ idicet:Cui⁹ mãifesta luce abiit i desertũ gẽ
tiũ:ubiq; i suis fidelib⁹ orabat:q: corda eor p grã
tancti spũs ad virtutẽ oratiõis excitabat.

¶Et uenit ad eũ leprosus deprãs
eũ:⁊ genu flexo dixit:Si uis potes
me mũdare. Jesus aũt misit⁹ ei⁹ ex
tẽdit manũ suã:⁊ tãgens eũ ait illi:
Volo mũdare. Et cũ dixisset: statim
discessit ab eo lepra: ⁊ mundat⁹ est.
Et cõminat⁹ est ei: statiq; eiecit illũ
⁊ dicit ei:Vide nemini dixeris: sed
uade ostende te pncipi sacerdotũ:⁊
offer p emũdatõe tua q̃ pcepit moy
ses in testimoniũ illis. At ille egres
sus cepit pdicare ⁊ diffamare smo
nẽ: ita ut iam nõ possz manifeste in
troire in ciuitatẽ: ſz foris i desertis lo
cis cẽ. Et ꝓueniebãt ad eũ undiq;.
¶BEDA: Postq; ligua serpẽtina demonũ obcliu
sa est ⁊ femia q̃ pmo seducta ẽ a febre curata: tertio
vir q̃ male suadẽtis dicta cõiugis audiuit ab erro
ris sui lepra mũdat⁹:vt ipe cẽt ordo restauratiõis in
dño q̃ erat ordo casus i proplastis.vñ sequit:Et ve
nit ad eũ leprosus deprãs eũ.¶AVGV. De cõ:euã.
de ꝟ leproso mũdato talia Marc⁹ cõnectit: vt ipe
itelligat quẽ Mathe⁹ cõmemorat tũc eẽ mũdatũ:
qũ dñs p⁹ smonẽ de mõte descendit.¶BEDA:Et
q: dñs ait:Nõ veni soluere legẽ ſz adiplere:ille qui
excludebat a lege purgari se dñi pterre psumẽs: nõ
er lege ſz supra legẽ eẽ gras idicauit:q̃ leprosũ macu
lã posset abluere. Uerum sicut i dño prãtis auctori
tas:ita i illo fidei cõstãtia declaratur. Sequitur.n.
Et genu flexo dixit:Domine si vis: potes me mun
dare. In faciez procidit: quod hũilitas ẽ ⁊ pudoris
vt vnusq̃sq; de vite sue macul erubescat: ſz ofessiõez
vexecũdia nõ repssit.oñdit vuln⁹ ⁊ remediũ postula
uit:⁊ ipsa cõfessio religiõis ⁊ fidei plena est. In vo
luntate enim domini tribuit potestatẽ.¶THEO
PHI. Nõ.n.dixit:si deũ depcat⁹ fueris:ſz si vis:qua
si ipm credẽs deũ.¶BEDA:De volũtate aũt dñi ñ
q̃si pietat⁹ icredul⁹ dubitauit:ſz q̃i colluuiõis sue cõ
sci⁹ nõ presũpsit. Sequit:Jesus aũt misit⁹ ei⁹ ertẽdit
manũ suã:⁊ tangẽs eũ ait illi:Volo mũdare. Nõ vt
plerisq; latinor⁹ putãt itelligendũ est ⁊ legendũ:vo
lo mũdare: sed sepatim dicat volo:deide ipleret: mũ
dare.¶CHRY. Propẽ hoc aũt leprosũ tãgit:⁊ non
solo vbo otulit sanitatẽ:q: i lege a Moyse dcñ est:
Qui leprosũ tetigerit:ĩmund⁹ erit vsq; ad vepes. Ut
enĩ oñdat q̃ sm nãm est hec ĩmundicia:⁊ q̃ lex nõ
erat ꝓpter eũ posita:ſz ꝓpẽ hoies puros:⁊ q̃ ipse est
ꝓpe dñs legis.⁊ q: nõ ſic⁹ fu⁹ infert ſz ſic dñs sanita
tẽ:leprosũ tetigit ogruentẽ:nõ tñ ertĩte necessario ta
ctu ad curatõis opationẽ.¶BEDA: Ideo etiã teti
git vt ꝓbaret q: otaminari nõ poterat q̃ alios libera
bat:simulq; illud mirable:q⁹ eo sanauit genere quo
fuerat obsecrat⁹:Si vis inq̃t leprosus potes me mũ
dare. Volo inq̃t.ecce hẽs voluntatẽ. Mũdare:⁊ iã
hẽs pietat⁹ effectũ.¶CHRYSO. Per hoc aũt nõ so
lũ opiones leprosi nõ destruxit:sed magis ofirmauit
vbo.n.morbũ fugat.⁊ qõ leprosus vbo dixerat:hoc
ope adꝫpleuit.vñ sequit:Et cũ hoc dixisset:statim di
cessit ab eo lepra:⁊ mundat⁹ est.¶BEDA:Nihil.n.
mediũ inẽ op⁹ dei atq; ꝓceptuz:q: i ꝓcepto ẽ op⁹. di
xit.n.⁊ facta sũt. Sequit:Et cõminat⁹ est illi:statiq;
eiecit eum:⁊ dixit ei:Vide nemi dixeris.¶CHRY.
Quasi diceret:tẽp⁹ nondũ est mea opa pdicari. tua
non indigeo predicatõe. Per hoc aũt docet nos ex
nostris operib⁹ honorem apud homines pro retri
butõne non querere. Sequit:Sed vade ostende te
principi sacerdotũ. Propter hoc autem nunc ad sa
cerdotẽ mittit saluator:ad probationẽ medele:⁊ ne
extra templũ fieret: sed in oratiõe cum populo cõ
pute. Mittit etiã que sunt legis adimplens:vt iu
deor linguam maliloquã obturaret. Op⁹ quidẽ ipe
cõpleuit:pbationẽ oper illis dimittens.¶BEDA
Ut.f.itelligeret sacerdos eũ non legis ordine: ſz gra
tia dei supra legẽ esse curatuz. Sequit:Et offer pro
emundatõe tua:quod precepit Moyses in testimo
niuz illis.¶THEOPHI. Precepit quidem mun⁹
offerre quod habebãt in consuetudine qui munda
bantur offerre:tanquaz in huiusmodi testimoniuz:
quod non erat cõtra legem:sed magis legem cõfir
mabat:intantũ q̃ ipse legis operaretur precepta.
¶BEDA:Siquẽ viro mouet qũo dñs iudaicũ videt
approbare sacrificiũ:cuz id nõ recipiat eccla:memi
nerit q̃ modũ obtulerat i passiõe holocaustũ suũ.
Nõ aũt oportebat offerri significãtia sacrificia p⁹ cẽ

illud qđ significabaţ confirmatuz eet testatiõe apo/
stoloz predicantiũ: et fide credentiũ populoz.
THEO. Lepzosus aũt q̃zuis dñs ꝓhibuerit bñfi/
ciũ patefecit. vñ sequit: At ille egressus cepit ꝑdica
re et diffamare ſmonẽ. Oportz.n. bñficiatũ gratũ eẽ
et gr̃as reddere et ſi bñfaciens nõ idigeat. CHRY
SO. rir. moral. Merito aũt q̃rit: qđ nam sit qꝰ dñs
q̃ gessit abscõdi iussit: et nec ad boz̃ potuezũt absco
di. Sz notandũ qꝰ miraculũ faciẽs taceri iussit et tñ
taceri nõ potuit: vt videlz electi eiꝰ exẽpla doctrine
illiꝰ sequẽtes i magnis q̃ faciũt latere quidẽ in volũ
tate bẽant: ſz vt ꝓsint alijs ꝑdant inuiti. Non g̃ volu
it q̃cq̃z fieri: et mũme potuit: ſz qđ velle eiꝰ mẽbra de
beãt: qđue de eis etiã volẽtibꝰ fiat: doctrine magiste
rio exẽplũ dedit. BEDA: Uniꝰ aũt pfcã saluatio
multas ad dñm cogit turbas. vñ subdit: Ita vt iam
nõ posset manifeste itroire in ciuitatẽ: ſz foris i des
tis locis eẽ. CHRY. Lepzosus.n. vbiq̃z ꝑdicabat
mirabilẽ curationẽ: ita vt oẽs currerẽt ad visuz et fi/
dẽ curant]: vt ꝓpter hꝰ dñs in ciuitatibꝰ euãgelizare
nõ posset: ſz i eremis uersareţ. vñ sequit: Et ꝓuenie
bant ad eũ vndiq̃z. HIERO. Mystice lepza nr̃a
pctiõ ꝓmi hois est q̃ a capite cepit qñ regna mundi
desiderauit. Radix.n. oĩuz maloz ẽ cupiditas. vñ Hi
ezi auariciã secutꝰ lepza suffundit. BEDA: Extẽta
vo manu saluatoris: hoc est icarnato dei vbo: huma
nãq̃z tingẽte nãm ab erroris ꝑsci varietate mũdat.
HIERO. Que qđẽ lepza vero sacerdoti ſm ordi/
nẽ Melchisedech oñsa oblatõe mundat: eo dicẽte
nobis: Date elemosynã: et oĩa munda sũt vobis. Qõ
aũt nõ poterat Jesus manifeste i ciuitatez itroire
et. significat qꝰ nõ oibꝰ manifestatꝰ est Jesus q̃ lat]
atq̃z plataneis fuiũt laudibꝰ et ꝓpijs volũtatibꝰ: sed
bis q̃ foris cũ petro exeũt: et i deſtis locis sunt: q̃ ele
git dñs ad orandũ et reficiendũ pplm: q̃. ſ. deserunt
delectatões mũdi: et oĩa q̃ possidẽt: vt dicãt: Portio
mea dñs. Gloria vo dñi manifestat bis q̃ ꝓueniunt
vndiq̃z. i. ꝓ plana et ardua: quos nihil põt seperare
a charitate christi. BEDA: Post fcm etiã in ciui
tate miracl̃m secedit dñs in deſtuz: vt oñdat se ma
gis q̃etã et a seculi curſ remotã diligere vitã atq̃z ob
bꝰ appetitũ se sanãdis curã adhibere copozibꝰ. .II.

ET itez itrauit capharnaũ pꝰ
dies octo: et auditũ ẽ qꝰ i do
mo eẽt: et ꝓuenerũt mlti ita
ut nõ capet eos dom̃ neq̃z ad ianu
az: et loq̃bat eis uerbũ. Et uenerũt
ad euz ferẽtes paralyticũ q a q̃tuoz
portabat. et cũ nõ possẽt offerre eũ
illi ꝓe turba: nudauerũt tectuz ubi
erat: et patefaciẽtes submiserũt gra
batũ: in quo paralyticꝰ iacebat. Cũ
aũt uidisset Jesus fidẽ illoz: ait pa
ralytico: Fili dimittũt tibi pcta tua
Erãt aũt illic qdaz de scribis sedẽ
tes et cogitãtes i cozdibꝰ suis: Quid
sic loq̃t? blasphemat. Quis põt di
mittere pcta nisi solꝰ deꝰ? Quo stati
cognito Jesus spũ suo q̃ sic cogita
rẽt itra se: dicit illis: Quid ista cogi
tatis i cozdibꝰ uestris? Quid est faci
liꝰ: dicere paralytico dimittunt tibi
peccata tua: an dicere: Surge tolle
grabatũ tuũ et ambula? Ut aũt scia
tis: q̃ filiꝰ hois hz potestatẽ in terra
dimittẽdi pcta: ait paralytico: Tibi
dico surge: tolle g̃batũ tuũ: et uade
i domũ tuã. Et stati surrexit ille: et
sblato grabato abijt iñ cozaz oibꝰ ita
ut mirarent oẽs: et honorificarẽt de
um dicẽtes: q̃ nunq̃z sic uidimus.
BEDA: Quia nec carnales supna pietas deserit:
q̃netiã bis gr̃az sue visitatiõis: ꝓ quã et ipsi spiritales
effici valeãt idulget: post deſtũ dñs redit in ciuita/
tẽ. vñ dr̃: Et itez itrauit Capharnaũ post dies octo.
AVGV. de cõ. euãge. Matthẽꝰ aũt hoc miracl̃m
qõ seq̃t ita scribit: tanq̃ i ciuitate dñi fañ sit: Mar
cꝰ aũt hꝰ in capharnaũ: qõ difficiliꝰ solueret: ſi Mat
theꝰ etiã nazareth noiaret. Nũc vo cũ potuerit ipa
galilea dici ciuitas christi: q̃ i galilea erat nazareth:
q̃s dubitauerit i ciuitate sua hoc fecisse dñz cũ hoc
fecerit i capharnaũ ciuitate galilee: ꝑtim q̃ et ipsa
capharnaũ ita excellebat i galilea vt tanq̃ metropo
lis hẽret. Uel Matthẽꝰ praemisit q̃ gesta sũt postq̃z
venit in ciuitatẽ suã donec veniret capharnaũ: et sic
adiũgit de sanato paralytico subiũgẽs: Et ecce osse.
ei paraly. postq̃z dixerat qꝰ venit in ciuitatẽ suam.
CHRY. Ut capharnaũ ciuitatẽ ei? dixit Matthẽꝰ
eo qꝰ sepiꝰ illuc ibat: ac multa ibidẽ miracla ꝑpetra
bat. Sequit Et auditũ est qꝰ i domo eẽt: et ꝓuenerũt
multi ita vt nõ capet eos domꝰ neq̃z ad ianuã. La/
boze.n. accedẽdi desideriũ audiẽdi superabat. Post
hoc paralyticũ introducũt: de quo et Matthẽꝰ et lu
cas dicũt. vñ sequit: Et venerũt ferẽtes ad eũ para/
lyticũ q̃ a q̃tuoz portabat. Inueniẽtesq̃z multitudi/
ne ianuã obturatã: ꝓ eam nõ potuerũt aliq̃tenꝰ in/
troire. Sperãtes aũt portitores eũ q̃ portabat cura/
tõis gr̃am posse ꝓmereri: lectũ cũ onere subleuãtes:
nudato tecto itromiserũt cũ lecto paralyticũ añ fa/
ciẽ saluatoris. Et hoc ẽ qõ subdit: Et cũ nõ possent
offerre eũ. Sequit: Cũ vidisset aũt Jesus fidẽ illoz
ait paralytico Fili: dimittunt tibi peccata tua. Nõ
quidẽ dixit fidẽ paralytici: ſz portãtiz. Cõtingit.n.
aliqñ qꝰ aliq̃s fide alteriꝰ cõualescit. BEDA: In/
tuendũ sane quãti ꝓpria cuiusq̃z fides apud deũ va
leat: vbi tantũ valuit aliena: vt totus hõ repẽte inte
riꝰ exteriusq̃z saluat? exurgeret: alioz merito alijs re/
laxarent errata. THEO. Ipsiꝰ etiã paralytici fidẽ
vidit. etenĩ ille portari nõ sineret nisi curatiõis fidẽ
hẽret. BEDA: Curatur aũt hoiez a paralysi dñs:
ꝓmo peccatoz vincula dissoluit: vt ostenderet eum

ob ner⁹ culpaꝝ artuū dissolutōe fuisse dānatuꝫ: nec nisi bis relaxatis membroꝝ posse recuperatiōe sanari. Mira aūt humilitas despectū ⁊ debilē: totiscꝫ mēbroꝝ dissolutū cōpagib⁹ filiū vocat: quē sacerdotes nō dignabant attīgere. aut certe iō filiuꝫ: qz dimittunt ei peccata sua. Sequē: Erant aūt illic quidā de scribis sedētes ⁊ cogitātes in cordib⁹ suis: Quid hic sic loquit̄: blasphemat. CYRIL. Arguūt aūt eum blasphemie mort⁹ p̄cipitātes sniaꝫ. erat. n. i lege mādatū: qp qcūqꝫ blasphemaret in deū morte puniret. Hoc aūt ei ip̄onebāt: qz sibi attribuebat diuinā potestatē remittēdi pctā. vñ subdit: Quis pōt dimittere pctā nisi sol⁹ deus? Sol⁹ enī iudex oīuꝫ ptātez hēt dimittēdi pctā. BEDA: Qui p eos quoqꝫ dimittit qb⁹ dimittēdi tribuit potestatē. ⁊ iō Christ⁹ vere deꝰ esse phaſ: qz dimittere peccata q̄si deꝰ pōt. Erāt itaqꝫ iudei q̄ cū christū ⁊ deū esse ⁊ pctā dimittere posse credāt: Jesū tm̄ christū esse nō credūt. Sz multo demēti⁹ errant arriani q̄ cū Jesum ⁊ christū eē ⁊ pctā posse dimittere: euangelii vbis deuicti negare nō audēt: nihilo⁹ min⁹ deū negare nō timēt. At ip̄e p̄fidos saluare desiderās: ⁊ occultoꝝ cognitōe ⁊ virtute opez deū se eē manifestat. Nam seq̄: Quo stātim cognito Jesus ī spūscō: qz sic cogitarēt intra se dic̄ illis: Quid ista cogitatis ī cordib⁹ vestr⁹? ⁊ in quo ondit se deū q̄ pōt cordis occulta cognoscere: ⁊ quo dīmodo tacēs loquit̄: Cadē maiestate ⁊ potentia q̄ cogitatōes vras ītueoꝝ: possūt ⁊ hoīb⁹ delicta dimittere. THEOPHI. Sz q̄uis fuerīt eoꝝ cogitatōes reuelate: tm̄ pmanēt īsensibiles: nō ī hoc ꝺsentiētes qp pctā valet dimittere q̄ nouit eoꝝ corda. vñ dīs certificat de curatōe aīe p curatōez corporis: demōstrās p visibile īuisibile: p id qō est facile difficili⁹ q̄uis ipsi nō ita crederent. Pharisei. n. difficili⁹ credebāt sanare corp⁹ tanqꝫ manifestū: aīaꝫ vō curare facili⁹: qz īuisibil est medela: ita vt talia cogitarēt. Ecce corp⁹ curare desinit: ⁊ īuisibilē curat aīam. magl aūt si valuisset: corp⁹ iā curassꝫ: ⁊ nō ad inuisibile refugisset. Saluator igit̄ ostendens qp vtraqꝫ pōt ait: Quid ē facili⁹. q. d. Ego quidē p corpis medelaꝫ q̄ sz veritatē facilior ē: difficilior aūt vobis videt̄: oīdam vobis aīe sanitatē q̄ difficilior est. CHRYS. Et qz dicere q̄ facere facili⁹ est: adhuc manifesta erat ꝺdictio: qz op⁹ nondū erat manifestū. Vñ subdit: Ut āt sciatis qz pt̄ez hz fili. q. d. Quū de vbo diffidit⁹: operatiōe inducā qō erat īuisibile ꝺfirmantē. Signāt aūt dicit: In terra dimittēdi pctā. vt oīderet qp hūane nāe ptātem dīnitatis vniuit idiuisibili vnione: qz tm̄ fact⁹ est hō: tm̄ dei verbū pmansit. ⁊ si p dispēsationē in terr⁹ cū hoīb⁹ ꝺuersareť: nō tm̄ phibebat miracla ꝓpetrare: ac remissiōē tribuere pctōꝝ. nō enī hūanitas diminuit aliq̄d de ꝓpetatib⁹ dīnitat⁹. nec dīnitas īpediuit dei verbū incōmutabilit̄: ⁊ veracit̄ in terr⁹ fm carnē fieri filiū hoīs. THEO. Dicit aūt: Tolle grabatū tuuꝫ. ad maiorē miraculi certitudinē: oīdens qp nō est fz fantasiā: simulqꝫ vt oīderet qp nō solū curauit: sed ⁊ fortitudinē dedit. sic aīas nō soluꝫ a pctō ꝺuertit: sz eis virtutē tribuit ad opandū mādata. BEDA: Fit igit̄ carnale signuꝫ vt ꝓbet̄ spiritale: q̄qꝫ eiusdē virtutis sit ⁊ corporis ⁊ aīe vitia dimittere. vñ sequit̄: Et statī ille surrexit: ⁊ sublato grabato abūt coꝝā oīb⁹. CHRY. Qui⁹ aūt id qō querere venerat. s. aīam remittēdo pctā curauit: vt cū nō credētes dubitauerūt: tūc op⁹ adducat ī mediū: vt verbū ope ꝺfirmet̄: ⁊ p manifestū occultū aīe. s. sanitas p medelā corporis oñdat̄. BEDA Dat̄ etiaꝫ nobis intelligētia ꝓpter peccata plerasqꝫ euenire corpoꝝ debilitates. ⁊ iccirco fortitan pri⁹ dimittunt̄ peccata: vt cauſ debilitat⁹ ablatis: sanitas restituat̄. Quīqꝫ. n. de cauſ affligunt̄ boies molesti is carnis. aut ꝓpter merita augēda: vt Job ⁊ martyres. aut ꝓpter humilitatē ꝺfuandā: vt paul⁹ ab angelo sathane. aut ob peccata ītelligēda ⁊ corrigēda: vt maria soror Moysi: ⁊ hic paralytic⁹. aut ad gl̄az dei sic̄ cec⁹ nat⁹ ⁊ lazar⁹. aut ad ūtū dīatōis: sic̄ herodes Miranda est aūt dīne potētie virt⁹: vbi nulla tpis īcūeniēte mozula: iussu Saluatoris sal⁹ festina comitat̄. Vñ sequit̄: Ita vt admirarent̄. Relinquētes mai⁹. s. remissionē pctōꝝ: admirant̄ tm̄modo qō apparet corporis. s. sanitatē. THEO. Non est aūt ꝺ paralytic⁹ q̄ a Johāne curat⁹ narrat̄. ille enī boiem nō bēbat: hic vero q̄tuoꝝ. ille ī ꝓphetica piscina curat̄: hic vō in domo. Est aūt vn⁹ q̄ a matthēo ⁊ marco curat⁹ narrat̄. Mystice aūt est ⁊ nūc christ⁹ ī capharnaū: in domo. s. ꝺsolatōis. i. in eccl̄a q̄ est dom⁹ paralytici. BEDA: Prædicante aūt dño in domo nō capiunt̄ neqꝫ ad ianuā: qz p̄dicāte in iudea christo: gētiles ad audiendū nondū ītrare voluerūt: ad quos tū ⁊si foris positos doctrine sue vba p p̄dicatores direxit. HIERO. Paralysis aūt typus est corporis quo piger iacet ī mollicie carnis bīs desiderium salutis. THEO. Si q̄ dissolut⁹ potētijs aīe q̄si paralic⁹ īmirtuosus habear ad bonū: ⁊ attollar a. iiij. euāgelistis ad christuꝫ adducar: audiāqꝫ tūc Fili: ⁊ relinquūt̄ mihi peccata. fili⁹. n. dei fit aliqs ꝓpt mādatoꝝ operationē. BEDA: Seu qz q̄tuoꝝ sūt virtutes qb⁹ ad ꝓmerendā sospitatez hō fiducia mētis erigit̄: q̄s nōnulli prudētiaꝫ fortitudinē: tēperantiā ⁊ iusticiā nūcupāt. Desiderāt aūt paralyticū christo offerre: sz turba ītersposita ab oī parte recludunt̄: qz sepe aīa post ifirmi corporis desidiā stupne gr̄e remedio cupiens īnouari: pūsce ꝺsuetudis obstaculo retardat̄. Sepe int̄ ipsas oīonis secrete dulcedies: ⁊ q̄si suaue cū dño colloq̄um turba cogitationū īcūeniēs acie ment⁹ ne christ⁹ videat̄: īpedit. Non itaqꝫ est ī infimis vbi turbe cumulant̄ remanendū: sed tectū dom⁹. i. sacre scripture sublimitas est appetēda: lectꝫ dīi meditanda. THEOPHI. Sz quo ferat ad christū: nisi tectū āperiat̄. Tectū. n. est ītellect⁹ q̄ supponit̄ oīb⁹ his q̄ in nobis sūt. hic multū hz terre q̄tū ad lateres fictiles: ꝛrenas dico res. sz si hec sublenet̄ virt⁹: intellect⁹ in nobis exonerat̄. Post ꝺ submittat̄. i. humiliet̄. nō enī decet extolli de hoc qp intellectūs est exonerat⁹: sz magis humiliari. BEDA: Vel patefacto tecto eger submittit̄: qz reserat⁹ scripturaꝝ mysteriis ad noticiā christi puenit̄: hoc ē ad ei⁹ humilitatē fidei pietate descēdit̄. Qō aūt cū grabato deponit̄ infirmus: significat ab hoīe adhuc in ista carne ꝺstituto christū vebere cognosci. De grabato aūt surgere est aliaꝫ se a carnalib⁹ desiderijs vbi egra iacebat abstrahere. Grabatū tollere ē ipsā quoqꝫ carnem p continētie frena concepta spe celestium premioū a deliciis segregare terrenis. Sublato autez grabato domū ire: ad paradisum redire est

Uel sanꝫ q̄ lāguerat: domū reportat grabatū: cū aīa remissiōe accepta peccatoꝝ: cuꝫ ipso suo corpore ad ēternā sui custodiā se refert. THEO. Oportet etiā grabatū. i. corpꝰ tollere ad operatōes boni. tūc. n. ad cōtēplatōes ptingere valebimꝰ: ita vt q̄ in nobis sūt cogitatōes dicāt: qm̄ nunc̄ sic vidimꝰ. i. nūc̄ sic ītelleximꝰ sic nūc paralysi curati. q̄ eiꝫ a peccatis mūdatꝰ est mūdius videt.

Et egressus est rursus ad mare oisq̄ turba veniebat ad euꝫ: ⁊ docebat eos. Et cū p̄teriret uidit leui alphei sedentē ad teloneū: ⁊ ait illi: sequere me. Et surgēs secutꝰ est euꝫ. Et factū est cū accūberet i domo illiꝰ: multi publicani ⁊ peccatores sil̄ discumbebāt cū iesu ⁊ discipul̄ eiꝰ. Erāt. n. multi q̄ seq̄bant̄ euꝫ. ⁊ scribe ⁊ pharisei uidētes qꝛ māducaret cum publicanis ⁊ peccatoribꝰ: dixerūt discipul̄ eiꝰ: Quare cuꝫ publicanis ⁊ peccatoribꝰ manducat ⁊ bibit magr̄ uester? Hoc audito iesus ait illis: Nō necesse hūt sani medico sz q̄ male hūt. Non enim ueni uocare iustos: sed peccatores.

BEDA: Postq̄ dns in capharnaū docuit: egressus est ad mare: vt nō solū ciuilē vitā hoīum īstrueret: verꝫ etiā hītatoribꝰ maris euāgeliū regni p̄dicaret: eosq̄ fluctiuagos rex labentiū motꝰ ꝺtēnere: ac fidei firmitate supare doceret. Unde vr: Et egressꝰ rursus ad mare: oīsq̄ turba veniebat ad euꝫ: ⁊ docebat eos. THEO. Uel post miraculū ad mare egredit̄: q̄i solitarie volēs eē. sz turba ꝺcurrit itꝫ vt addiscas q̄ quantū fugis gloriā tantū ipsa te p̄sequit̄. Et siq̄dem tu ipsā p̄seqūris: ipsa te fugiet. Inde aūt trāsiens dns vocauit Matthēū. vñ seq̄t̄: Et cū p̄teriret: vidit leui alphei sedentē ad teloneū. CHRY. Idē aūt ē publicanꝰ a tribꝰ euāgelistis noīatꝰ. s. Matthēꝰ a matheo: Leui aūt simplicit̄ a Luca: Leui autē alphei a Marco: filiꝰ. n. erat alphei. Binomios aūt sm̄ scripturā ⁊ alios est videre: sic̄ socer Moysi q̄q̄ ietro: q̄q̄ raguel vocat. BEDA: Sic ⁊ idez est Leui q̄ ⁊ Matthēꝰ. Sz Lucas Marcusq̄ ꝑ verecundiā ⁊ honorē euāgelistē nomē ponere nolunt vulgatū. Ipse aūt Matthēꝰ iuxt̄ illud q̄ scriptū est: Justꝰ ac cusatoꝛ est sui: matthēū se ⁊ publicanū noīat: vt oīdat legētibꝰ nullū ꝺbere ꝺuersū de salute diffidere cū ipse de publicano in apl̄m sit repēte mutatꝰ. Ad teloneū aūt. i. ad curā dispēsationēq̄ vectigaliuꝫ sedentē ꝺcit. telos. n. grece latine vectigal noīatur. THEO. Sedebat. n. ī teloneo vt ꝺsuetudis est: aut aliquos īpetēs: aut v̄ba vendēs: aut aliq̄d huiusmōi faciens: q̄bꝰ in suis māsionibꝰ telonarij vtunt̄: q̄ de hoc statu sic subleuatꝰ est: vt relīquēs oīa christū sequerēt̄. vñ seq̄t̄: Et ait illi: Sequere me. ⁊ surr. se. est eū.

BEDA: Sequi aūt imitari est: iōq̄ vt pauperē christū nō tam gressu q̄ affectu imitari posset relict̄ p̄ria q̄ rapē solebat aliena. Nō soluꝫ aūt lucra relict̄ vectigaliū: sz ⁊ piculuꝫ ꝺtēpsit q̄ ꝺuenire poterat a p̄ncipibꝰ seculi: qꝛ vectigaliū rōes īpfectas atq̄ incō positas relict̄. Ipse. n. dns q̄ hūc ertenꝰ hūana allocutiōe vt seq̄rēt̄ vocauit: intꝰ dīna inspiratōe vt mox vocantē seq̄rēt̄ accendit. HIERO. Sic q̄ Leui q̄ apposit̄ interp̄tat̄ a teloneo negociōꝛ seclariū solēt seq̄t̄ verbū q̄ ꝺcit: Qui nō renūciauerit oīb̄ q̄ possidet nō p̄t meꝰ eē discipul̄. THEO. Qui aūt p̄ us alios īpetebat sic factꝰ est benuol̄ vt ad comedi onē plurimos ꝺuocaret. vñ seq̄t̄: Et factū est cū accū. s. iesus ī ꝺomo illiꝰ multi publicani ⁊ pctōres sil̄ discūbebāt cū Jesu ⁊ discipul̄ eiꝰ. BEDA: Publicani aūt appellant̄ hi q̄ vectigalia publica exigūt: siue q̄ ꝺductores sūt vectigaliū fisci vel rex publicaꝝ nec nō ⁊ hi q̄ seculi bꝰ lucra p negocia sectant̄ eodē vocabl̄o cēsent̄. Qui viderāt publicanū a pctis ad melioꝛa ꝺuersū locū inuēisse pnīe: ⁊ ob id ēt nō ꝺspexit salutē: neq̄ vō in p̄tinis vitijs pmanētes venīt ad Jesū vt pharisei ⁊ scribe murmurāt: sed pniaꝫ agentes vt sequēt̄ euāgelistꝰ sm̄o ꝺsignat vicēs: Erāt. n. multi q̄ seq̄bant̄ eū. Ibat. n. dns ad ꝺuinia pctōꝝ vt occasiōē hēret ꝺcēdi: ⁊ spiritales imitatoribꝰ suis p̄berꝛet cibos: q̄ō in mysterioꝝ figuris ꝺgruit. q̄. n. ꝺmicilio christū recepit īterno: maximis ꝺlectatōbꝰ eruberantiū pascit̄ voluptatū. Itaq̄ dns libenī īgredit̄: ⁊ in eiꝰ q̄ crediderit recūbit affectū. ⁊ B est ꝺnoꝛ operꝫ spiritale cōmuniū quo ꝺiues ppls egen: ⁊ paup epulat̄. THEO. Phariseī aūt B argumt̄ q̄si puros se faciētes. vñ seq̄t̄: Et scri. ⁊ phari. vi. q̄ mā. cū pu. ⁊ pec. ꝺi. dis. eiꝰ q̄ꝛe cū pu. ⁊ pec. mā. ⁊ bi. ma. vr. BE. Si p matthei elcōnez ⁊ vocatōꝫ publicanoꝝ fides exp̄mit̄ gentiū q̄ pꝛiꝰ mūdi lucrꝰ inhiabāt: pfecto scripturaꝝ ⁊ phariseoꝝ iudeoꝝ inuidiā īnuat q̄ō gentiū salute torquēt̄. Seq̄t̄: Doc au. Je. ait illi: Nō neēe hūt sa. me. sz q̄ ma. hūt. Stigillat scribas ⁊ pharisēos q̄ iustos se putātes pctōꝝ ꝺsortia ꝺclinabāt. Seipm medicū dic̄ q̄ miro medicādi genere vulnerat̄ est ꝑ p̄ iniq̄tates nr̄as: ⁊ ei? liuoꝛe sanati sum̄. Sanos aūt ⁊ iustos appellat eos q̄ sua iusticiā nolētes stat̄uere: iusticie dei sūt subiecti. Porro male bīētes ⁊ peccatores vocat eos q̄ sue fragilitat̄ ꝺscia deuicti: nec p legem se iustificari posse vidētes: Christi gr̄e penitēdo colla submittūt. vñ subdit: Nō. n. venio. iust. sz pctōres. Nō quidē vt maneāt pctōres sz vt ad penitentiā cōuertantur.

Et erāt discipli iohānis ⁊ pharisei ꝺsuetudinē ieiunātes: ⁊ veniūt ⁊ dicūt illi: Quare discipuli iohānis ⁊ pharisei ꝺsuetudinē ieiunāt: tui aūt discipuli nō ieiunāt? Et ait illis Jesus: Nūq̄d possūt filij nuptiaꝝ q̄ꝺdiu sponsus cuꝫ illis est ieiunare? Quāto tpe hūt ꝛ cū sponsū nō p̄nt ieiunare. Veniēt aūt dies cum auferetur ab eis sponsus: ⁊ tunc ieiunabūt in illis ꝺieb̄.

Nemo assumentū pānī rudis assu
it uestimēto ueteri. Alioqn aufert
supplemētū nouū a ueteri: ⁊ maior
scissura fit. Et nemo mittit uinum
nouū in utres uetereſ: alioqn diſrū
pet uinū utres: ⁊ uinū effundet: et
utres peribūt. Sed uinuz nouū in
utres nouos mitti debet.

GLO. Sicut supi⁹ apud discipulos magr̄ argue
bat dyabolicū peccatoz i quibus: ita nūc ecōuerso
apud magr̄m discipuli incusant de ieiunioz omissi
one: et sic iter eos mā discidiū oriret. vñ dr: Et erant
dsci. Jo. ⁊ phari. ieiu. THEO. Johis. n. discipuli
in ipfecto positi in obseruatiōib⁹ iudaic⁊ pmanebāt
AVGV. de cō. euā. Pōt autē putari iō addidisse
phariseos: q̄ fil' cū discipul' Johis hoc q̄ō seq̄t dño
dixerit: cū Matthe⁹ hoc discipulos Johis tñ dixis
se phibeat. ſz ẏba q̄ sequūt magis idicant alios hoc
dixisse de alijs. Seq̄t eni: Et veniūt ⁊ dicūt illi: Qua
re dsci. Jo. ⁊ phari. ieiu. tui aūt dsci. non ieiu. Hec
eni verba indicāt quosdā aderāt venisse ad Jesuz
⁊ hoc idē discipul' dixisse: ita vt q̄ō ait: Veniūt. nō
de ipsis dixerit de q̄b⁹ inēposuerat: Et erāt dsci. Jo.
⁊ phari. ieiu. ſz cū isti eēnt ieiunātes veniūt illi quos
hoc mouit. vñ ẏ Matthe⁹ dic: Et accesserūt ad eum
discipuli Johis dicētes. nisi q⁹ ⁊ apli aderāt: ⁊ oēs
certatim vt q̄sq̄ poterat hoc obiecerūt. CHRY.
Discipuli ẏ Johis ⁊ phariseoz ꝫ Christū zelotipe se
hītes: ipm interrogāt vtz sol⁹ cuz discipul' suis absq̄
abstinētia ⁊ laboze pugnas supet passionū. BE
DA: Sz Johes ⁊ vinū ⁊ ficerā nō bibit: q⁹ illi absti
nētia meritū auget: cui potētia nulla erat nāe. Do
min⁹ aūt cui nāliter suppetebat delicta donare: cur
eos declinaret: quos abstinētib⁹ poterat reddere pu
rioza. ſz ieiunauit ⁊ Christ⁹ ne p̄ceptuz declinaret.
Mādicauit cū peccatoribus vt gr̄az cerneres: agno
sceres ptātez. Seq̄t: Et ait illis Jesus: nūq̄d pos. filij
nup. q̄diu ē cū ill' ſpōs⁹ ieiunare: AVGV. Mar
c⁹ filios nuptiaz appellat: Matthe⁹ aūt filios spō
si. filios. n. nuptiaz non tñ spōsi: ſz etiā spōse itelli
gim⁹. CHRYSO. Sponsū ẏ scipz vocat tanq̄z ec
clesiā desponsatur⁹. Est. n. desponsatio datio arre. f. gr̄e
spūsci: p quā credidit orbis terre. THEO. Spon
su etiā seipm vocat: nō solū tanq̄z virgiales alias de
sponsantē: ſz qz tps p̄mi aduent⁹ ei⁹ non est doloris
neq̄ tristicie bis q̄ credūt in eū: neq̄ laboreſ otinēt
ſz requiē. Est. n. absq̄ opatōe legali dans req̄z p ba
ptismū: p quē facile sine labore salutē ꝟsequmur. Fi
lii aūt nuptiaz siue spōsi sē apli: qz ipi dei gr̄a digni
sūt facti oi bono celesti: ac oi delectatōe pticipes.
CHRY. Cōuersationē aūt suā ois anguistie dic eē
alienā: cū subdit: Quāto tpe bñt se. spō. nō p̄nt ieiu.
Ille tristat⁊ q̄ p̄ns bonū nō hz: q̄ vo in p̄nti accipit:
gaudet ⁊ nō tristat⁊. Ut aūt elationē illoz destrue
ret ⁊ onderet q⁹ nō ad lasciuiā ꝓpos discipulos cō
fuabat: subūgit: Veniūt aūt dies cū auferet⁊ ab eis
spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt i illis dieb⁹. q. d. Tps erit in
quo suā virilitatē demōstrent. q̄ñ. n. subtrahet⁊ ab e
is sponsus ieiunabūt: ei⁹ affectātes aduentū: vt spūs
illi ꝟnūgāt p corporales angustias emūdatos. ondit
etiā q⁹ nulla necitas est vt sui discipuli ieiunēt sic⁊
illi q̄ spōsuz hūane nāe q̄ vbiq̄ ꝓsidet ẏbis dei: ⁊ qui
tribuit semē vite secū hēbant p̄ntez. Filij etiā spōsi
qz ifantes sūt nō p̄nt p totū ꝟformari p̄ri ⁊ spōso: q̄
eoz ifantiā ꝟsiderās dignat⁊ eos nō tūc ieiunare: re
cedēte aūt spōso ꝓpt⁊ desideriū ieiunabūt. sed cū pfe
cti fuerīt: ⁊ spōso ꝟiūgent⁊ i nuptiis: regalē sp̄ come
dent cena. THEO. Intelligendū est aūt ⁊ sic q̄ñ
ois hō qui bñ opat⁊ est spōsi fili⁹: ⁊ spōsuz secū hz. f.
Christū: ⁊ nō ieiunat. i. opa penitētie nō ondit: qz ñ
peccat. q̄ñ vo auferet⁊ spōsus hoie in pctñ labēte: tē
ieiunat ⁊ penitet: vt cūret delictū. BEDA: Mysti
co aūt sensu pōt sic exponi: q⁹ discipli Johis ⁊ pha
risei ieiunāt: qz ois q̄ de opib⁹ legis sine fide gloriat⁊
⁊ q̄ traditōes seq̄t⁊ hoim: ⁊ p̄conū Christi aure coz
poris nō fide cordis pcipit: spiritalib⁹ abstinēs bōis
ieiuno corde tabescit. q̄ vo Christi mēbris fideli ꝟcoz
porat⁊ amoze nō pōt ieiunare: qz carne ipi⁹ epulat⁊ ⁊
sanguīe. Seq̄t: Nemo assumētū pānī rudis. i. noui.
CHRY. q. d. qz hi nouī p̄dicatozes testī existūt: le
gib⁹ eas fuire veterib⁹ possibile nō est. vos aūt ꝟgrue
veteres sequētes ꝟsuetudies mosaica ieiunia obſua
tis. Isti vo nouas ac mirabiles obſuatōes tradituri
hoīb⁹ veteres obſuare nō est neēe: ſz eē mētib⁹ virtu
osos. aliquo vo tpe ieiuniū cū ceter⁊ virtutib⁹ obſua
būt. Sz hoc ieiuniū differt a ieiunio leg⁊: qz illō erat
ex necitate: hoc ex volūtate ꝓpt⁊ feruoꝛē sp̄ūs c⁹ nōditz
sūt capaces. vñ seq̄t: Et nemo mit. vi. no. BEDA:
Discipl⁹. n. veterib⁹ ꝟpat vtrib⁹: quos vino nouo. i.
spiritalib⁹ p̄cept⁊ facili⁹ diſrūpi q̄z posse ꝟtineri dic.
Erunt aūt vtres noui cuz post ascensū dñi desiderio
ꝟsolatōis ei⁹ inouabūt⁊: ⁊ tūc nouū vinū nouis vtri
b⁹ adueniet: hoc est sp̄ūsci feruoꝛ spiritaliū coꝛda re
plebit. Doctoꝛi ēt cauendū est ne aīe i vetustate ma
licie pduāti: nouoz mysterioz secreta cōmittat.
THEO. vel al'r: Discipuli veterib⁹ vestimēt⁊ assimu
lati sūt ꝓpt⁊ eoz mētis ifirmitatē: q̄b⁹ nō erat ꝟgruū
ponere statutū graue ieiuniū. BEDA: Nō est ali
qua particla doctrine q̄ ad noue vite tēperantiā p
tinet q̄ generale docet ieiuniū ab oī leticia tpalium
delectationū: qz si hoc fiat: ⁊ doctrina scindit⁊: ⁊ nō
ꝟuenit vetustati. Vestimēto aūt nouo bona opa q̄
foris agūt⁊ insinuāt⁊. vino aūt nouo feruoꝛ fidei spei
⁊ charitatis q̄ int⁹ reformamur exp̄mit⁊.

Et fcm̄ est itez cū dñs sabbatis
ambularet p̄ sata: ⁊ discipli ei⁹ cepe
rūt ꝓgredi ⁊ vellere spicas. Phari
sei aūt dicebāt ei: Ecce q̄d faciūt di
scipuli tui sabbatis q̄ō nō licet. Et
ait illis: Nūquā legistis q̄d fecerit
dauid q̄ñ necessitatē habuit: ⁊ esuri
it ipse ⁊ q̄ cū eo erāt: q̄ño itroiuit in
domuz dei sub abiathar p̄incipe sa
cerdotuz: ⁊ panes ꝓpositiōis mā
ducauit: quos nō licebat mādicare

nisi solis sacerdotib⁹:⁊ dedit eis⁹ ⁊ q cū eo erāt. Et dicebat eis: Sabba tū ꝓpter hoiem fcm̄ est:⁊ non hō ꝓ pter sabbatū. Itaq; dn̄s est filius hominis etiam sabbati.

CHRY. Liberati a figura ⁊ veritate vniti Christi discipuli:figurale sabbati festū nō fuāt.vñ dr̄:Et factū est iterū cū sab.am.p sa.⁊ disci.ei⁹ ce.,pgre.⁊ vel. spicas. BEDA:Legim⁹⁊ i sequētib⁹q; exāt q̄ redibāt ⁊ multi:⁊ nec manducādi q̄dez spaciū hēbant:⁊ iō quasi boies esuriebāt. CHRY. Esuriētes aūt escā simplicē comedebāt: nō ad voluptatē:sz ꝓpter nāe necessitatē. Pharisei aūt figure ⁊ vmbre fugientes discipulos accusabāt tanq̄z iuste agētes.vñ seq̄tur: Pharisei etiā dicebāt ei:ecce q̄d fa.dis.t.sab.q̄ nō licet. AVGV. de opib⁹ monachor⁹: Populo siq̄ dē Isr̄l ꝑ legē scriptā ꝑceptū est:vt i agris suis furē nulli⁹ teneret:nisi q̄ secū aliq̄d vellet auferre.nam q̄ nihil aliud attigisset q̄z id qō comedisset:liber ꝑmanitūq; abire sineret.vñ etiā spicas vellētib⁹ discipul' dn̄i:de sabbato poti⁹q̄z de furto iudei calūniati sūt CHRY. Dn̄s aūt dauid i mediū ītroducit:cui aliq̄ ntigit nō fm legē comedere:cū sacerdotalē tetigit cibū:vt illi⁹ exēplo accusationē discipl'or⁹ soluat Sequē enī:Et ait illis:nūq̄z legistis q̄d fe.da THEOPHI. Fugiēs.n. Dauid a facie Saul: ad ꝓcipez sacerdotū deuenit:⁊ panes ,ppōnis comedit:⁊ gladiū abstulit Golie:q̄ dn̄o erant oblata. Querūt vero aliq̄:q̄liē nūc euāgelista Abiathar ꝓncipē sacerdotū noīauit:cū liber regū būc noīet abimelech. BEDA: Hoc aūt nihil hz dissonātie.ambo etenī fuer̄t illic: cū veniēs Dauid panes petiit:⁊ accepit abimelech videlz ꝓnceps sacerdotū:⁊ Abiathar fili⁹ eius. occiso āt abimelech a saule fugit abiathar ad dauid ⁊ comes fact⁹ toti⁹ exilij ei⁹: postea eo regnāte:sūmi sacerdotij ⁊ ipse gradū accepit:multoq; maioris excellētie fili⁹ q̄z p̄ effect⁹ est.iō dign⁹ fuit cui⁹ memoriaz dn̄s etiā viuēte p̄re q̄si sūmi sacerdotis faceret. Sequit:Et dicebat eis: Sabbatū ,ppt̄ boiez fcm̄ est:⁊ non hō ,ppter sabbatū. Maior.n. est cura sanitatiz vite hois q̄z custodia,sabbati adhibēda. Sic igit̄ mandatū est sabbatū custodiri:vt tñ si necessitas esset:re⁹ nō eēt q̄ sabbatū violasset.iō sabbato circūcidi ñ ē ,phibitū:q; neēe erat fieri.⁊ machabei necessitate īstāte sabbato pugnabāt.vñ discipul' esurientib⁹ qō licitū nō erat i lege necītate famis fcm̄ est licitū sic hodie fidꝫ eger ieunioū corrupit:nulla rōe re⁹ teneā. Sequit: Itaq; dn̄s est fili⁹ hois etiā sabbati.q̄si.d.Dauid rex sacerdotali cibo past⁹ excusabilis est:q̄to magis fili⁹ hois ver⁹ rex ⁊ sacerdos ⁊ dn̄s sabbati:eul'sz sabbato spicaz nora ñ teneā. CHRY. Dn̄m quidē sabbati ⁊ filiū hois seipm ,ppie vocat:qñquidē dei erās fili⁹:filius hois,ppt̄ hoies digna t⁹ est dici. Legis aūt latori ⁊ dn̄o lex nō dn̄at.pl⁹ eiz licet regi q̄z legib⁹ statuat. Infirmis quidē dat lex: nō pfectis ⁊ opantib⁹ supra legē. BEDA: Dnī ce aūt discipli p sata trāseūt: cū doctores sci quos i fide instituerūt cura pie solicitudis inspiciūt:quos esurire nihil meli⁹ q̄z salutē intelligim⁹ boīuz. velle re aūt spicas ē boies a frena ītentōe eruere. Fricare aūt mānib⁹ ē exēplis vtutū a carnis ocupiscētia q̄si a q̄ busdā folliculi puritatē mēt⁹ eruere. Hzana mānducare ē emundatū quēq; a sordib⁹ vitior⁹ p ora pdicāti uz eccl'e mēbris īcorporari.⁊ bñ ℔ discipuli ꝓgredētes añ faciē dn̄i fecisse meorant:q; doctoris neēe fermo ꝓcedat:⁊ sic cor auditoris subsequēs gr̄a supne visitatōis illustret: Bñ sabbatis:q; ⁊ ipsi doctores ī pdicādo ꝑ spe future q̄etis laborāt.⁊ auditores suos mouēt ꝑ eēna requie īsudare laborib⁹. THEO. vel q; cū hīt in passiōib⁹ requiē:tūc aliis ad virtutē ortores fiūt euellētes frena. BEDA: Itē ꝑ sata ambulāt cū dn̄o q̄ eloq̄a sac meditari delectāt.esuriūt cū i eis panē vite īuenire desiderāt:⁊ ℔ i sabbat' cū sopita mēte a turbulētis cogitatōib⁹ vacare gaudēt Uellūt spicas:⁊ otritas purgāt donec ad esci pduniāt:cū testimonia scripturar⁹ ad q̄ legētes puenīt meditādo assumūt:⁊ tādiu discutiūt donec i eis medullā dulcēdinis īueniūt.vez hec mentiū refectō stultis displicet:sz a dn̄o approbat. III.

Et introiuit iterū in synagogā:⁊ erat ibi hō hns manū aridā. Et obseruabāt eum si sabbatis curaret ut accusarēt illū. Et ait hōi hnti manū aridā: Surge in mediū. Et dicit eis: Licet sabbatis bñ facere an male:aiam saluā facere an pdere? At illi tacebāt. et circūspiciēs eos cū ira:contristat⁹ sup cecitate cordis cor⁹⁊ dicit homini: Extende manum tuam. Et extendit:⁊ restituta est manus illi.

THEOPHI. Postq̄z dn̄s iudeos q̄ discipulos accusauerāt q; spicas sabbato euellebāt exēplo dauid confudit:nūc ampli⁹ ipsos ad veritatē reducens:mira culū in sabbato opat: oñdens q; si operari sabbato miracula ī salutē boīuz piū est: nō est malū in sabbato necessaria corporis opari.dicit g̃. Et introiens rū in synā.⁊ erat ibi hō hns ma.ari.⁊ obs.eum si sabcu.vt accu.eū. BEDA: Quia.n. destructionē sabbati quā in discipul' arguebāt ꝑ babili exculauerat exēplo:nē ipz obstinādo calūniari volūt:vt si sabbato curet trāsgressiōis:si nō curet crudelitat' aut ſdocel litatis arguāt. Sequit: Et ait ho.ba.ma.ari. surge i medū. CHRY. Statuit q̄dez illū in medio vt tracē aspectu:ac viso eo cōpatiant⁹⁊ maliciaz deponāt. BEDA: Et ꝓueniēs calumniā iudeor⁹ quā ei parauerāt:arguit eos:q; legis ꝑcepta ꝓpria tēnēe vo labāt. Uñ seq̄t Et dicit eis:licet sabbato bñ facere an male:Hoc aūt q̄rit:q; estimabāt in sabbato cessandū a bonis opib⁹ feriandū:cū lex a mal' abstinere iubeat dicēs: Omne op⁹ fuile nō facietis i eo.i.peccatū q; q̄ facit peccatū fu⁹ est peccati. Idez aūt est q̄ si miserat:bñ facere an male.⁊ q̄ postea subdit: Aiaz saluā facere an pdere.hoc ē boiez curare an nō non q; de⁹ sūme bon⁹ auctor ꝓditōis nobis eē possit:sed q; ei⁹ non saluare scripture cōsuetudie pdere dicit.

Siquē ꝙ mouet ꝝre dñs cū corp⁹ esset curatur⁹ de
aīe saluatōe iterrogauerit: intelligat vel aīam moze
scripturaꝝ ꝑ boīe positā: sicut dr̄: De sunt aīe q̄ exie
rūt de femoze Jacob. vl̄ ꝙ illa miracula ꝓpt̄ aīe sa
lutē faciebat: vel ꝙ ipsa manus sanatio salutē aīe si
gnificabat. AVGV. de cō. euā. Sed pōt mouere:
quō Matthe⁹ dixerit ꝙ ipsi interrogauerit dñm: si
licet sabbato curare: cui Marc⁹ illos poti⁹ interroga
tos a dño phibeat: licet sabbato bñfacere: an male:
Itaqꝫ intelligendū est ꝙ illi ꝑpter interrogauerūt dñm
si licet sabbato curare: deinde ꝙ intelligēs cogita
tiōes eo aditū accusandi ꝝrentiū: ostituerit i medio
illū quē fuerat sanatur⁹: et interrogauerit q̄ Marc⁹ et
Lucas nō interrogasse cōmemorāt: ac tūc ill' tacētib⁹
ꝓpositū fuisse similitudinē de oue: et cōclusisse ꝙ liceat
sabbatis bñ facere. Seq̄t: At illi tacebāt. CHRY.
SO. Sciebāt. n. ꝙ eū dño curaret. Seq̄t: Et circū
spect⁹ eos cū ira. ꝙ eos cū ira circūspicit ac tristat' ꝓp
cecitate cordis eoꝝ: hūanitati ꝛuenit: quaꝫ ꝑ nobis
suscipe dignat⁹ est. vbo aūt miraculū ꝛiungit vñ so
la voce hō curat'. Vñ sequit': Et ertē. et resti. ē ma. il
li. q bec oia ꝑ discipul' ñdens: simulq; oñdens suā
vtā existere s̄ legē. BEDA. Mystice autē hō q̄
manū habebat aridā humanū gen⁹ indicat i fecūdita
te boni opis arefactū: ꝫ dñi miseratiōe curatū: cui⁹
dextera q̄ in ꝓmo parēte dū vetite arboris poma de
cerpere aruerat: ꝙ redēptoris gr̄az dū insontes ma
n⁹ in cruce arboris tenderet: bonoꝝ opeꝝ fructis ē re
stituta saluti. Et bñ in synagoga man⁹ erat arida: qz
vbi scie dnā mai⁹ est: ibi graui⁹ est ireprehensibil' noxe
piculū. HIERO. Vel significāt auaros q̄ valētes
dare volūt accipe: ꝑdari et nō largiri. q̄b⁹ dr̄ vt ertē
dant man⁹ suas. i. q̄ furabat' iam nō furet': magꝭ aūt
laboret opans manu sua qō bonū est: vt bēat vñ cō
municet idigentib⁹. THEO. Vel aridā dextrā hz
manū q̄sq; nō opat' q̄ sunt dextre part⁹. exquo. n.
man⁹ nra ostituit' in opib⁹ ꝓhibit⁹: ertūc arescit in
opatōe boni. Itez vō restaurabit' qñ in vtute stabit
vñ Xp̄ist⁹ dic' Surge. s. a peccat⁹: et sta i medio. et ne
q; ad diminutū neq; ad supabūdantiā se ertēdit.

Exeūtes aūt pharisei statim cū he
rodianis ꝯsiliū faciebāt aduers⁹ eum
quō eū pderent. Jesus aūt cū discī
pulis suis secessit ad mare: et multa
turba a galilea et iudea secuta ē eū: et
ab hierosolymis et ab idumea et trās
iordanē: et q̄ circa tyrū et sydonē mul
titudo magna audientes q̄ faciebat
uenerūt ad eū. Et dixit iesus discī
pul' suis: ut i nauicula sibi deseruirēt
ꝓpt̄ turbā: ne cōprimerēt eū. Multos. n. sanabat: ita ut irruerēt in eū
ut illū tangerēt. Quotquot aūt ha
bebāt plagas: et spūs immundi cū illū
uidebāt: ꝓcidebāt ei: et clamabāt di
cētes: Tu es fili⁹ dei. Et uehemēt
cōminabat' eis: ne manifestarēt eū.

BEDA. Pharisei reputātes in crimē q̄ ad vbum
dñi saluaz q̄ languebāt extēdit dexterā: de voce sal
uatoris fecerunt cōsiliuz. vñ dicit': Exeūtes aūt pha
risei: statī cū herodi. cō. fa. aduer. eum quō eū pderēt.
q̄si nō ipsoꝝ q̄sq; maiora sabbatis ageret: cibos por
tando: ponzigēdo calicē: et cetera q̄ victui sūt necessa
ria exequēdo. Neq; n. ille q̄ dixit et facta sūt: sabba
to laborasse poterat dnici. THEO. Herodiani au
tē dñr milites Herodis regis. here⁹ nāq; quedā no
ua surrexerat: q̄ Herodē christum esse dicebat. Pro
phetia. n. Jacob ñuebat q̄ qñ deficerēt ꝓncipes ō
Juda: tūc Christ⁹ veniret, et q; Herodis tpe null⁹ su
perat iudaicoꝝ ꝓncipū: ꝫ ipse sol⁹ regnabat alienige
na exñs: q̄dam ipm eē Christū putauerūt: et berefim
ostituerūt. Isti ḡ cuz pharisei Christū iterficere co
nabant'. BEDA. Vel herodianos Herodis tetrar
che mīstros dicit: q̄ ꝓpt̄ inimicitias q̄s eoꝝ dñs ad
uersus Johannē hēbat: etiā saluatorē quem Johes
ꝓdicabat insidiis ꝑsequebant' et odiis. Sequit': Jes⁹ aūt
cū discī. su. secef. ad mare. q̄si nō fugiēs ꝑsequentiuz
insidias: q; neq; adhuc venerat hora passiōis ei⁹: ne
q; extra Hierl'm fuit loc⁹ passiōis: vbi et exemplū de
dit suis: si i vna ciuitate ꝑsecutionē paterent' in al
terā fugiendi. THEO. Simul etiā secedit vt plu
rimis bñfaciat ab itegrat⁹ recedēs: eteni multi secu
ti sunt eū et sanauit eos. Seq̄t eni: Et multa turba a
ga. tyri et Sydoni alienige. exītes. vtilitatē a Chri
sto accipiūt: ꝓpinq̄ vō ei⁹ iudei. s. ipm ꝑsequebant':
et sic nulla est ꝓpinq̄tatis vtilitas nisi similitudo bo
nitatis existat. BEDA. Illi. n. videtes' opa virtutū
ei⁹: et verba doctrine audietes: eū ꝑsequebant'. Isti
aūt opione tm̄ ducti virtutū ei⁹: ꝙsto agmine p
maximo veniūt ad audiendū eū: opeq; salutis flagi
tandā. Vñ sequit': Et dixit discipul' suis vt i na. sibi
deꝝ. THEO. Vide aūt occultatā gloriā ei⁹. eteniz
ne lederet euz turba petit naticulā: vt intrās in eā
ꝙfuer' illesus. Sequit': Quotquot aūt ha. pla. et spi.
īmun. cuz illū vide. ꝓci. ei. Plagas aūt dic' īfirmita
tes. ipse nāq; de⁹ nos vulnerat vt filios pater. BE
DA. Procidebant ḡ vtriq; dño: et q̄ hēbant plagas
infirmitatū co:poralū: et q̄ a spiritib⁹ verabant' im
mūdis: ꝫ īfirmi simplici itentōe obtinēde salut⁹. de
moniaci aūt vl̄ poti⁹ in eis hītantes demones vi di
uini timoris coacti: nō solū ad ꝓcidendū ei: ver. etu
am ad cōfitendū ei⁹ maiestatē cōpulsi. Vñ sequit':
Et clama. di. Tu es filius dei. vbi miranda est arria
noꝝ cecitas: q̄ post resurrectiōis gloriā filiū dei ne
gāt: quē demones adhuc mortali carne indutū fili
um dei ꝓfitent'. Sequit': Et vehe. cōmi. eis ne ma.
euz. Peccatori. n. dixit de⁹: Quare tu enarras iusti
cias meas: Prohibet' ergo dñz ꝑdicare peccator: ne
q̄s duz ꝑdicantē audit: sequat' errantē. improb⁹. n.
magr̄ est diabol⁹ q̄ falsa ver⁹ sepe ꝓmiscet: vt spūs ve
ritatis testimoniū fraudis obtegat. Cetez non solū
demones: sed et a Christo sanati: et apostoli añ passi
onem precipiunt' reticere de illo: ne dīna maiesta
te ꝑdicata passionis dispēsatio differret'. Juxta alle
goriaz vō in hoc ꝙ dom⁹ egressus de synagoga se
cessit ad mare: gentium saluationem prefiguranit:

ad ꝗs venire p fidē relicta ob pfidiā iudea dignat⁹ est. Recte.n.diuerſ errox anfractib⁹ iactate natões ſtabilitati pelagi ꝓparanť. Multa aũt turba a diuerſ puincijs secuta est cũ:qx pdicātib⁹ apl̄is ml̄tas natiões ad se venientes benigne suscepit. Nauicula vo oño i mari defuiēs eccl̄a ē de gētib⁹ congregata, ꝓpter turbā aũt ne se cõprimat nauiculā ascendit:qx turbidas carnaliũ mētes fugiēs ad eos q̄ gl̄iaz secl̄i spernũt venire t mãsionē facere gaudet. Pistat aũt int̄ cõprimere oñm t tãgere. cõprimũt.n.eũ carnalib⁹ cogitatiõib⁹ aut fact] pacē turbant in q̄ veritas manet. tãgit vo q̄ pfidē t dilectionē eũ suscepit cor de. vñ q̄ cuz tetigerũt saluati eē phibenť. THEO. Moral'r aũt herodiani. i. carnales christũ inficere volũt: Herodes.n.pellice⁹ int̄pretat. Qui vo de pria sua egrediũť. i. a carnali bitudine hi sequũť Christũ t eox plage curanť. i. peccata q̄ ꝺsciam vulnerāt. Jesus aũt in nobis est rō que p̄cipit vt nauicl'a nr̄a. i. cor⁹ ei defuiat: ne rōnez turbatiões opp̄mant rex.

Et ascendens in montē uocauit ad se quos uoluit ipe. t uenerũt ad eũ: t fecit ut essent. xij. cũ illo: t ut mitteret eos p̄dicare. t dedit ill' potestatē curādi infirmitates t eijciē di demonia. Et imposuit Simoni nomē Petr⁹: t Jacobũ zebedei: t Johannē frēz Jacobi: t iposuit eis noia boanerges: qō est fili⁹ tonitrui t Andreā t Philippũ t Bartholomeũ t Matheũ t Thomā t Jacobũ alphei t Thadeũ: simonē chananeũ t Judā scarioth q tradidit illũ

BEDA. Postq̄z nephandos spūs se p̄dicare phibuit: elegit scōs q̄ t ꝛmundos spūs eijceret: t euāgeliū p̄dicaēt. xñ ōr: Et ascē. in mō. vo. ad se quos vo. ipse. THEO. Lucas aũt dic̄ q⁹ ascēdit ad oxandū. post miracl'ox. n. oñsionē oxat vocēs nos q⁹ oz grās agere cũ ꝺsequmur aliq̄d boni: t hoc dīne virtuti appxopare. CHRY. Prelatos etiā eccl'e instruit i oxōni b⁹ pnoctare añq̄z ordinatiõez faciāt vt eox offiñ nō frustreť. Cũ g̃ sm Lucā dies fact⁹ eēt vocauit quos voluit. Erāt.n.plures q̄ euz seq̄banť. BEDA. Nō enī illox elcōis ac studij: sz diuine erat dignatōis t gr̄e: vt in apostolatū vocareť. Mons etiā ille i quo apl'os dñs elegit altitudinē designat iusticie: i qua erāt instituēdi: t quā erāt hoib⁹ p̄dicaturi. HIE. Vel Christ⁹ spirital'r mons est ex quo aq̄ vite fluũt lac in puulox salute p̄parať: pīguedo spirital'agnoscit: t q̄cquid sūme bonū credit: in mōt] ist⁹ est gr̄e ostitutuz. In montē g̃ vocanť excelsi merit] t vbis: vt loc⁹ congruat merit] altis. Seq̄ť: Et ve. ad eũ t fe. vt eēnt. xij. cũ illo: t vt mit. eos p̄dicare. Spēz.n. Jacob dilexit dñs: vt sint ipi sup thxonos. xij. iudicātes. xij. trib⁹ Isr̄l': q̄ etiā trini t q̄terni circa tabernaclz dñi excubāt: t scā dñi vba humer] opex portat. In B.n. sacro quondā filij Isr̄l' circa tabernacl'm castrame/ tabanť vt ex oī parte p q̄dr̄ trine trib⁹ manerēt. Qx aũt q̄tuor. xij. faciũt: t tex q̄terni ad p̄dicandū sc̄ mi/ si apl'i: vt p vniuersas q̄drati orbis plagas baptizarēt gētes in noīe p̄ris t filij t spūsci. Seq̄ť: Et vedit ill' ptātez cu. ifir. t eijci. de. vt. s. pmissox celestium magnitudie attestareť magnitudo factoꝝ: t nova facerēt q̄ nona p̄dicarēt. THEO. Numerat aut̄ apl'ox noīa: vt ꝑ falsos apl'os emitādos sint noti t veri. t iō seq̄ť: Et impo. Simoni no. Petr⁹. JAVGVS. de cō. euā. Null⁹ aũt putet nūc accepisse Simonē nomē vt Petr⁹ vocareť: ne sit Zuiz Johānis q̄ lōge añ ocñ esse illi cōmemorat: Tu vocabr] Cephas: qō interp̄tať Petr⁹. Marc⁹ aũt recapitulādo h cōmemoravit. Cũ.n. vellet noīa. xij. aplox enūerare: t nec̄e hēret Petr⁹ dicere hxuiť insinuare voluit q⁹ nō hoc antea vocareť: sz hoc ei dīs nouū ipone rit. BEDA. Ideo aũt dñs voluit cũ p̄us alit vocari: vt ex ip'a cōmutatōe noīs sacrz cōmendareť. idē est g̃ grece siue latine Petr⁹ qō syriace Cephas: t i vtraq̄ līgua nomē a petra deriuatū est. nec dubiuz q̄n illa de q̄ Paul⁹ ait: Petra aũt erat Christ⁹. nam sic lux vera erat: t Christ⁹ donauit apl'is vt lux mūdi vocenť: sic t Simoni q̄ credebat i petrā Christ⁹ Petre largit⁹ est nomen. HIERO. De obedięta aũt quā Simō significat ascēdit ad agnitionē qui significat Petr⁹. Seq̄ť: Et Jacobū zc. Jo. fra. Ja. BEDA. Subaudiť: a supioxib⁹ vocauit ad se ascēdens in montē. HIERO. Jacobū. i. q̄ supplantat hz tota desideria carnis: t Jobem q̄ gr̄a accepit: qō alij p laborē tenēt. Seq̄ť: Et ipo. eis noīa boanerges. CHRYSO. Filios q̄dē Zebedei sic noāt. ꝓpter hoc q⁹ magna t clara dīnitatis edicta debebāt orbi ire diffundere. HIERO. Vel p hoc triū supioꝝ subtilitatē meritū: q̄ in mōte merenť audire tonitrum p̄ris p nubē de filio tonātis: Hic est fil⁹ me⁹ dilect⁹: vt t ipsi p nubē carnis: t in ignē vbi q̄si fulgura in pluuiā in terris spargerēt: qui dīs fulgura in pluuiā fecit: vt extinguat mia qō iudiciū ynt. Seq̄ť: Et Andreā. q̄ virilit vim faē pditiōi: t vt nullz motis i se semp hēat: t aīa eius sit semp i manib⁹ suis. BEDA. Andreas.n. grecū nomē est: t interp̄tať virilis: ab arach qō est vir: qx virilit dño adhesit. Seq̄ť: Et Philippū. HIERO. Qui est os lāpadis q̄ illuminare pōt oxe qō corde ocepit: cui dedit dīs agnōe oxis illuminātis. Scim⁹ hūc modū locutōis p̄pium esse dīnax scripturax q⁹ hebrea noīa ad aliqd mysteriū significatōis sūt posita. Seq̄ť: Et Bartholomeū. q̄ est fili⁹ suspendētis aq̄s: illi⁹. s. q̄ virit. Et madabo nubib⁹ meis ne pluāt sup eū imbxē. Nomē vo filij dei p pacez t dilectionē acq̄rit inimici. Beati enī pacifici: qm filij dei sūt. Et diligite inimicos vxos vt filij dei sit]. Seq̄ť: Et Matheū. q̄ est donat⁹ cui donat⁹ a dño: vt nō solū remissiōez pcox adipiscat̄ sz numero ascribat̄ apl'ox. Et Thomā. q̄ est abyssus. ml̄ta.n. pfunda sciētes dei numie pferūt. Seq̄ť: Et Jacobū Alphei. i. docti vl' millesimi: cui⁹ a latere cadent mille. h alter Jacob⁹ est: cui colluctatio nō est aduersus carnē t sanguinē: sed aduersus spirituales neq̄tias. Sequiť: Et Thadeū. is est coxcul⁹. i. coadiutox: q̄ ꝺsuat cox sūū oī custodia. BEDA. Thadeus aũt ipse est quē Lucas in euāgelio t i actib⁹ apl'ox iudā iacobi noīat. erat.n. frat̄ iacobi fr̄is dñi

et ipse in epistola sua scripsit. Sequit: Et Simonē chananeū t iudā scarioth qui tradidit illū. Hoc cū additamēto posuit distinctionē Simonis Petri t iude Jacobi. Simon autē chanane⁹ dicit ab chana vico galilee. Judas autē scarioth a vico in quo ortus ē: aut ex tribu isachar dicit. HIERO. Quo modo iter apostolos cōputat: vt discam⁹ q⁹ deus nō repellit aliquē ꝓpter futurā malicia: sz ꝓpter p̄sentē tutē dignū facit habere. HIERO. Simō autē ponēs tristiciā iterptat. Beati nāq; qui lugēt nūc: qm ipsi cōsolabunt. Chanane⁹ aūt. i. zelotes dicit quē zel⁹ dom⁹ dei comedit. Judas aūt scarioth ē qui nō delet peccatū suū p̄ pniam. iudas. n. cōfitens vel gloriosus iterptat: scarioth aūt memoria mortis. Būt autē cōfessores multi i ecclesia superbi t gloriosi: vt simō mag⁹ t arrius t ceteri heretici: quorū memoria mortalis ió i eccl̄ia celebrat vt euitet.

¶ Et uenit̄ i domū: t cōuenit ite rū turba: ita ut nō possent neq; panē māducare: t cū audissent sui: exierūt tenere eū. Dicebāt. n. quoniā furore uersus ē. Et scribe q ab hierosolymis descenderant dicebant: quoniā beelzebub hēt: et q2 in p2icipe demonioz2 eīcit demonia.

BEDA: Electos i mōte apostolos dñs ad domū reducit quasi eos admonēs: vt post acceptū apostolatus gradū ad cōsciam suā redeāt. vñ dicit: Et veniūt i domū t cōuenit iter turba: ita vt nō possent neq; panē. CHRYS. Ingrate quidē erāt p̄rincipū multitudies: quos ip̄edit a cognitōe elatio: grata vero populi multitudo vēit ad Jesū. BEDA: Quā beata vero frequētia turbe cōfluentis cui tantū fuit cure ad obtinēdā salutē: vt auctori salut] cū his q̄ secū erāt: nec vescēdi quidē hora libera maneret: sed quē turba frequētat externa: hinc ꝓpīquorū estimatio parui pēdit. Sequit enī: Et cum audisset eos. te. eū. Quia enī altitudinē sapiētie quā audiebāt capere nō poterāt: q̄si i alieno eū sensu locutus esse credebāt. vñ sequit: Dicebāt enī quoniā in furore ē. THEOPHI. Id ē demoniū habet t furit: t ió eū tenere volebāt vt īcarcerarēt tāq̄ demoniacū. Et quidē sui hoc volebāt. i. ꝓpinqui: forte cōpatriote ei⁹ vel fratres ei⁹. Stulta aūt fuit īsania q⁹ tātorū miraculoz2 diuine sapiētie factorē i furiā verti cōcipiūt. BEDA: Multū autē distat iter eos q̄ verbū dei ꝓ mētis tarditate nō itelligūt: q̄les fuerūt de quib⁹ dictū ē: t eos q̄ hoc q̄ō itelligūt de industria blasphemāt: de quib⁹ subdit. Et scribe q̄ ab hieroso. descē. dicē. q̄n beelze. habet. Que. n. negare nequiner̄at: finistra īterptatione puertere laborāt: q̄si nō deitatis opa essent: sz īmūdissimi spūs. i. beelzebub: q̄ de⁹ erat acharon: Nā beel quidē ipse ē baal. zebub aūt musca vocat. Beelzebub ergo. i. vir muscarū īterpretat. obsortes īmolati cruoris et cuius spurcissimo ritu p̄ncipē demonioz2 eus nomināb̄at cū subdūt: Et q2 i p̄ri. de. eīcit demonia. HIERO. Mystice aūt dom⁹ ad quā veniūt p̄mitia est ecclesia. Turbe q̄ ip̄ediūt panē māducari: peccata t vicia sūt: q2 q̄ māducat i digne: iudiciū sibi manducat t bibit. BEDA: Scribe ēt ab hierosolymis descēdentes blasphemāt. Turba vō ab hierosolymis veniēs secuta ē dīm: t ab alijs regionib⁹ iudeoz2 siue gentiū: q2 sic erat passionis tēpus futur̄: vt turba illū populi iudeoz2 cū palmis ac laudib⁹ hierosolymā ꝓduceret: gētiles videre desiderarēt: sz scribe t pharisei de eius morte tractarent.

¶ Et cōuocatis eis: i pabolis dicebat illis: Quō pōt sathanas sathanā eīcere? Et si regnū i se diuidat̄: nō pōt stare regnū illō. Et si dom⁹ supza semetipaz dispartiat̄: nō pōt dom⁹ illa stare. Et si sathanas consurrexerit i semetip̄m disptit⁹ est: t nō poterit stare: sz finē hz. Nemo pōt uasa fortis in domū igressus diripere nisi ꝑius forte alliget: t tūc domū ei⁹ diripiet. Amē dico uob q̄m oia dimittent̄ filijs hominū peccata t blasphemie q̄buscūq; blasphemauerit q aūt blasphemauerit i spīm sanctuz nō hz remissionē i eternū: sz re⁹ erit eterni delicti: quoniam dicebāt: spiritum imundum habet.

CHRY. Posita blasphemia scriba: dñs oñdit īpossibile fore q̄ō dicebāt: suā ꝓbationē exēplo confirmās. vñ dicit: Et cō. eis in pa. di. illis: Quō pōt sathanas. eīcere: q̄si diceret: Regnū cōtra se itestino bello diuisum: necesse ē desolari. Quod t i domo t i ciuitate videt. Quo circa t si sathane regnū i seip̄m diuisuz ē: ita q⁹ sathanas ab homīb⁹ repellat sathanā. desolatio regni demonū appzopiquauit. regnū autē eoz ē i hō q⁹ homies subditos teneant. Si igit̄ ab homīb⁹ pellunt̄: hoc nō ē aliud q̄ regnuz eoz dissolui. Si aūt adhuc i homīb⁹ tenēt ptātē mānifestū ē q⁹ regnū maligni adhuc stat: t nō ē cōtra seipsuz diuisum. GLO. Et q2 iā oñdit exēplo q⁹ demō de monē nō expellit: oñdit qnō posset expelli: dicens: Nemo pōt. va. foz. HIERO. Exemplū tale ē: fortis ē demō. vasa ei⁹ sūt homies i q̄bus recipit̄. Nisi ergo q̄s p̄i⁹ vīcat demonē t alliget: quō vasa ei⁹. i. demoniacos ab eo diripiet? Sic t ego q̄ diripio vasa ei⁹. i. libero homines a demoniaca passiōe: p̄i⁹ alligo demones t supo eos t inimic⁹ eoz sum. Quomō ergo dicitis q⁹ beelzebub habeo t demonū amicus erīs demonia eīcio? BEDA: Alligauit etiam dñs fortē. i. diabolū: hoc ē electoz seductiōe compescuit: t īgressus i domū. i. i mūdū: domuz ei⁹ t vasa i. homines diripuit: q2 ereptos a diaboli laqueis ecclesie sue adunauit. Vel domū ei⁹ diripuit: q2 omēs mūdi ptes q̄bus oli hostis dominabat̄ antiquus: a postolis eorūq; successoz2 distribuit: vt pp̄los ad

B

viã vite cõuerterẽt. Oñdit aũt dñs q̃ grãde scel⁹ cõ
mitterẽt: q̃ ℔ qõ dei eẽ cognouerãt: diaboli eẽ cla
mabãt cũ subdit: Ãmẽ dico vobis: qñ oĩa dimit. fi.
bo. pec. ⁊ blas. q̃bus blasphe. Oĩa q̃dẽ peccata ⁊ blas
phemie nõ passim dimittunt oĩbus hõibus: ꝫ his
q̃ dignã ꝓ erroꝛib⁹ suis ĩ hac vita pniam egerint: ⁊
fic neq; vllũ ℔ locũ. vel nouat⁹ nõ penitẽtib⁹ q̃ in
martyrio lapsi sũt: veniã neget eẽ tribuẽdã: vel ori
genes q̃ asserit post iudiciũ vniuersale trãsactis ꝫ se
culoꝛ volumib⁹ cũctos peccatoꝛes veniã peccatoꝛ
ruꝫ eẽ cõsecuturos: cui⁹ erroꝛẽ sequẽtia dñi vba re
dargũt cũ subdit: Qui aũt blasp. ĩ spiritũ scm̃ ñ ha
bet ꝛmissionẽ ĩ eternũ. CHRY. Et quidẽ blasphe
miã que circa eũ exat excusationẽ hꝛe dicit: q; tunc
videbat hõ despect⁹ ⁊ ifimi generis: sed iniuria dei
remissionẽ nõ ℔ꝫ. Blasphemia aũt ĩ spm̃ sanctũ cõ
tra deũ fit. Est. n. spũs sancti opatio regnũ dei: ⁊ ꝓ
pter ℔ irremissibilẽ dicit eẽ spũs sancti blasphemiã
Pꝛo eo aũt qõ hic subdit: ℔ erit reꝰ eterni delicti
ali⁹ euãgelista dicit: Neq; ĩ ℔ seculo neq; ĩ futuro.
Per qõ itelligit iudiciũ qõ ẽ fm legẽ ⁊ futuꝝ. Cũ.
n. lex maledicẽtẽ deũ occidi iubeat: ĩ hoc legis scõe
excusationẽ nõ ℔ꝫ. oĩs aũt q̃ baptizat extra hoc se
culũ fit. Latebat aũt iudeos remissio quę fit ꝓ bap
tismũ. Qui ergo miracula ⁊ demonũ electionẽ que
solũ sũt ꝓpꝛia spũs sancti: demoni appꝛopꝛiat: nul
la excusatio sibi de blasphemia relinquet. Sed neq;
blasphemia talis cũ sit cõtra spiritũ sanctũ remitti
videt. vñ exponẽs: subdit: Quñ dicebãt: Spiritũ bet
ĩmũdũ. THEOPHI. Est aũt itelligẽdũ q̃ veniã
nõ cõsequent nisi peniteãt: Cũ vero ĩ carne christi
scãdalizant etiã si nõ peniterẽt aliq̃d excusationis
habebãt: ⁊ remissiõis aliq̃d ꝓsequebãt HIERO.
Vel hoc dicit q; nõ merebit pniam agere vt reci
piat q̃ christũ itelligẽs pꝛincipẽ demonioꝛ eẽ dice
bat. BEDA: Neq; tũ hi q̃ spm̃ sanctũ nõ eẽ deuꝫ
credũt irremissibilis blasphemie crimie tenent: q̃a
ñ ĩuidẽtia diabolica: sed hũana ignoãtia ducti ℔
faciũt. AVG. de vbis dñi: Vl ipa ipenitẽtia ẽ blas
phemia spũs sancti que nõ remittet. Cõtra enĩ spi
ritũ sanctũ quo peccata dimittũt: verbũ dicit siue
cogitatõe siue lĩgua: q̃ sibi coꝛ ipenitẽs thesauriꝫat.
Subiũgit aũt qm̃ dicebãt spm̃ ĩmundũ h;: vt oñde
ret hꝛc fuisse erotã cãm vt hoc diceret: eo q̃ dice
rẽt eũ ĩ beelzebub demonẽ erpellere: nõ q; eẽt blas
phemia q̃ nõ remittit: cũ ⁊ hoc remittat si recta pe
nitẽtia cõsequat: ꝫ hinc cã ertitit vt a dño illa sen
tẽtia pferet facta mẽtiõe spũs ĩmũdi quẽ aduersus
seipm diuisum dñs oñdit ꝓpteꝛ spiritũ sanctũ: qui
etiaꝫ quos colligit efficit ĩdiuisos: peccata q̃ aduer
sus se diuisa sũt dimittẽdo: cui dono remissiõis nõ
resistit: nisi q̃ duritiam coꝛdis ipenitẽtis habuerit.
Nã alio loco dixerũt iudei de dño q̃ demoniũ ha
beret: nec tũ ibi aliq̃d dixit de blasphemia spũssan
cti: qm̃ nõ ita obiecerũt spm̃ ĩmũdũ: vt ĩ se diuisus
ee oꝛe eoꝝ posset ostendi sicut beelzebub: a quo de
mones eĩci posse dixerunt.

¶ Et uenerũt mater eius ⁊ frẽs: ⁊
foris stãtes miserũt ad eũ: uocãtes
eum. Et sedebat circa eũ turba ⁊ di
cũt ei: Ecce mater tua ⁊ frẽs tui fo
ris q̃rũt te. Et rñdẽs eis ait: Que
est mater mea ⁊ frẽs mei? Et circũ
spiciẽs eos q̃ i circuitu eⁱ⁹ sedebant
ait: Ecce mat mea ⁊ frẽs mei. Qui
eni fecerit uoluntatem dei: hic frat
meus: ⁊ soꝛoꝛ mea ⁊ mater mea ẽ.

THEO. Quia ꝓpinq̃ dñi venerãt tenere eũ tam
quã ĩfirmũ vsum: mater eⁱ⁹ amoꝛis cõpassiõe dete
ta venit ad ipm. vñ dr: Et venerũt mat eⁱ⁹ ⁊ frẽs: ⁊
foris stãtes miserũt ad eũ vocãtes eũ. CHRY. Et
℔ aũt manifestũ fit q̃ nõ semp cũ eo erãt frẽs eius
⁊ mater: q; vo dilect⁹ erat ad eũ ꝓpter reuerẽtiã ⁊
affectũ veniũt de foris expectãtes. vñ sequit: Et sede
bat circa eũ turba ⁊ dicũt ei: Ecce mater tua ⁊ frẽs
tui foris querũt te. BEDA: Frẽs dñi nõ filii sem
per vgis marie iuxta heluidiũ: Nec filii Joseph ex
alia vxoꝛe iuxta quosdã putãdi sũt: ꝫ ei⁹ pot⁹ itelli
gẽdi sũt eẽ cognati. CHRY. Alter aũt euãgelista
dicit: q̃ frẽs ei⁹ nõdũ credebãt ĩ eũ: Cui cõuenit q̃
℔ dr. q̃ eũ querebãt de foris expectãtes. ⁊ fm eãdẽ
intẽtionẽ dñs eoꝝ nõ sicut ꝓpinquoꝛ meminit.
vñ sequit: Et rñdẽs eis ait: Que ẽ mater mea ⁊ frẽs
mei: Hoc aũt nõ dixit matrẽ ⁊ frẽs oĩno reproban
do: ꝫ oñdens q̃ sup omnẽ cognitionẽ tẽporalẽ oꝝ
ꝓpriã animaꝝ ꝓhonoꝛare. vñ conueniẽter hoc dr
his q̃ vocabãt ad ꝓpiquoꝛ collocutionẽ q̃si ad ali
q̃d vtili⁹ q̃s sit doctꝛia salutis. BEDA: Rogat⁹ er
go officio ꝛbi dissimulat egredi: nõ materne refu
tãs obsequiũ pietatis: ꝫ paternis se mꝛsteriis ãpli⁹
q̃s maternis debere mõstrat affectib⁹. Nec iniuria
se frẽs cõtenit: ꝫ op⁹ spiritale carnis cognatiõi pꝛ
ferẽt religiosioꝛẽ coꝛdiũ copulã vocat esse q̃s coꝛpo
rũ. vñ sequit: Et circũspic. eos qui ĩ circ eⁱ⁹ sedebãt
ait: Ecce mat mea ⁊ frẽs mei. CHRY. In quo oo
mi⁹ ostẽdit q̃ oꝛ eos q̃ fidei sũt ꝓpinq̃ꝭ ꝓ oĩbus cõ
sanguineis honoꝛare. Jesu quidez aliq̃s mat effect
ꝑdicãdo: q̃si enĩ parit dñm quẽ coꝛdi audiẽtis ihu
derit. HIERO. Sciam⁹ aũt nos eẽ frẽs ei⁹ ⁊ soꝛo
res: si volũtatẽ ꝓris ꝛplenerim⁹: vt coheredes simus
ei⁹. vñ sequit: Qui. n. fecerit volũtatẽ dei hic fracer
me⁹ ⁊ soꝛoꝛ mea ⁊ mater ẽ. THEO. Nõ ergo ne
gãs matrẽ hoc dixit: ꝫ oñdẽs q̃ nõ solũ ẽ digna ho
noꝛe ꝓpter hoc q̃ genuit christũ: ꝫ ⁊ ꝓpter omnẽ
aliã vtutẽ. BEDA: Mystice aũt mater ⁊ frẽs iesu
sũt synagoga ex cui⁹ carne ẽ edit⁹ ⁊ popul⁹ iudeo
rũ: q̃ saluatoꝛe int⁹ docẽte: veniẽtes itrare nequeũt
cũ spiritaliꝭ itelligere dicta nequeũt. Preoccupãs
aũt turba ĩgredit: q; differẽte iudea: gẽtilitas fuerit
ad christũ. foris. n. stãtes volũt dñm videre cognati
ipsi⁹: cũ iudei se ad custodiã lẽ foris fixerũt: ⁊ chri
stũ poti⁹ ad carnalia vocẽda cogũt exire q̃si se ad ꝛi
scẽda spiritalia ꝛsentiũt ĩgredi. Si ergo foris stãtes
nec ipsi agnoscunt parẽtes quẽadmodũ nos agno
scemur si foris stem⁹. int⁹. n. ẽ ꝛbũ: it⁹ ẽ lumẽ. IIII.

Iterũ cepit docere ad ma
re: ⁊ cõgregata ẽ ad eum tur
ba multa: ita ut i nauiꝫ ascẽ
dẽs sederet i mari. ⁊ ois turba circa

mare sup terrã erat: ⁊ docebat eos i pabolis multa: ⁊ dicebat illis i doctrina sua: ¶ Audite: ¶ Ecce exijt seminãs ad seminãdũ. ¶ Et dũ seminat aliud cecidit circa uiã: ⁊ uenerũt uolucres celi ⁊ comederũt illud. ¶ Aliud uero cecidit sup petrosa ubi ñ hũit terrã multã: ⁊ statim exortũ é: qñ ñ hẽbat altitudinẽ terre: ⁊ qñ exortꝰ é sol exestuauit: ⁊ eo q nõ hẽbat radicẽ exaruit. ¶ Et aliud cecidit i spinas: ⁊ ascenderũt spine ⁊ suffocauerũt illud ⁊ fructũ nõ dedit. ¶ Et aliud cecidit i terrã bonã: ⁊ dabat fructũ ascendentẽ ⁊ crescentẽ: ⁊ afferebat unũ tricesimũ: ⁊ unũ sexagesimũ: ⁊ unũ centesimũ. ¶ Et dicebat: Qui hz aures audiẽdi audiat. ¶ Et cũ esset singularis: interrogauerunt eũ hi q cum eo erãt duodeci pabolam. ¶ Et dicebat eis: Vobis datũ é nosse mysteriũ regni dei: illis aũt q foris sũt i paboliis fiũt: ut uidentes uideãt ⁊ non uideãt: ⁊ audientes audiãt ⁊ nõ intelligãt: ne qñ cõuertant ⁊ dimittãt eis pctã. ¶ Et ait illis: Nescitis pabolã hãc: ¶ Et quõ omes pabolas cognoscetis? Qui seminat: uerbuz seminat. Hi aũt sũt q circa uiã ubi seminatur uerbũ: ⁊ cũ audierit cõfestim uenit sathanas ⁊ aufert uerbũ qd seminatũ é in cordibꝰ eoz. ¶ Et hi sũt similit q sup petrosa seminant: q cũ audierit uerbũ: statim cũ gaudio accipiunt illud ⁊ nõ hñt radicẽ i se: sed tẽporales sunt: deide orta tribulatiõe ⁊ psecutiõe ppter uerbuz cõfestim scãdalizant. ¶ Et alij sunt q i spinis seminant. Hi sunt q uerbuz audiunt ⁊ erumne seculi ⁊ deceptio diuitiarũ ⁊ circa reliq cõcupie introeũtes suffocãt uerbuz ⁊ sine fructu efficit. ¶ Et hi sũt q sup terrã bonã seminati sunt q audiũt uerbũ ⁊ suscipiũt ⁊ fructificãt: unuz triceſimuz: ⁊ unuz sexagesimum: ⁊ unũ cẽtesimum.

¶ THEO. Licet matrẽ dñs supius negligere videret: tñ reuerẽter eã. Propter eã nãqz egredit circa mare. vñ sequit: Et iterũ cepit iesus docere ad mare. ¶ BEDA: Si. n. euãgeliũ Mathei ispicim⁹ pz hãc doctrinã dñi ad mare eadẽ die qua supiorẽ i domo celebratũ eẽ sermonẽ. termiato. n. pmo sermone continuo subiũxit matthe⁹ dicẽs: In illo die exiẽs ꝺ domo sedebat ad mare. ¶ HIERO. Cepit aũt docere ad mare vt loc⁹ docẽdi idicet auditores amaros fuisse ⁊ istabiles. ¶ BEDA: Relicta etiã domo cepit docere ad mare: qz relicta synagoga ad colligẽdã p apostolos ppli gẽtilis multitudinẽ venit. vñ sequit: Et cõgrẽgat ẽ ad eũ turba mul. ita vt i nauẽ ascẽdẽs sederet i mari. ¶ CHRY. Quod nõ sine cã factũ oz intelligi: sz vt post se neminẽ dimitteret: sz oẽs auditores añ faciez hꝫ. ¶ BEDA: Prefigurabat aũt hec nauis ecclesiã i medio nationũ edificãdã: i q dominus dilectã sibi cõsecrat mãsionẽ. Sequit: Et docebat illis i para. mul. ¶ HIERO. Parabola ẽ rerum natura discrepãtiũ sub aliq similitudie facta compatio. Greco. n. vocabulo oꝝ similitudo qñ illud qꝺ itelligi volum⁹: p comptiões aliqs idicam⁹. Sic. n. ferreũ quẽpiã dicim⁹: qñ durũ ac fortẽ desideram⁹ itelligi: cuz velocẽ vẽtis aut auib⁹ cõparam⁹. Loqꝫtur autẽ turbis i parabol': more puidẽtie sue: vt q celestia capere nõ poterãt: p similitudinẽ terenã audita percipere potuissẽt. ¶ CHRY. Erigit. n. p parabolã audiẽtiũ mentẽ vt manifestiozẽ sermonẽ faceret res visui oñdẽs. ¶ THEO. Et vt attẽtiores faceret auditores primã parabolã pponit de semine qꝺ ẽ verbũ dei. vñ sequit: Et docebat illꝰ i doctrina sua ñ moysi: nõ ꝓphetarũ: qz suũ pdicat euãgeliũ. Exijt seminãs ad seminãdũ. Seminãs autem christus ẽ. CHRY. Nõ autẽ loco eripuit q pñs extitit oib⁹ ⁊ iplet: sz bitu ⁊ dispẽsatiõe q nobis fact⁹ ẽ ꝓpiquior p carnis amictũ. Quia. n. nõ valebam⁹ ire ad eũ peccatis ipediẽtib⁹ iter nostrum: ipe exijt ad nos. Exijt autẽ pdicãs pietatis semiare sermonẽ quẽ copiose loquebat. Nõ aũt iculcat sermonẽ eũdẽ i eo qꝺ dicit: Exijt seminãs ad seminãdũ. erit enĩ aliqñ seminãs: aut vt faciat nouale: aut herbas malas euellat: aut aliqd aliud opet. Iste aũt exijt ad seminãdũ. ¶ BEDA: Vel exijt ad seminãdũ cũ p⁹ vocatã ad fidem suã partẽ synagoge electã ad vocationẽ quoqz gẽtiũ gre sue dona diffudit. ¶ CHRY. Sicut autẽ seminãs nõ discernit terrã subiectã: sz simplicit ⁊ absqz discretiõe semẽ mittit: sic ⁊ ipe oẽs alloquit. Et ad ꝺ significãdũ subdit: Et dũ seminat aliud cecidit circa viã. ¶ THEOPHI. Vide qz nõ dixit qꝺ ꝓcecit illud i via: sz qz cecidit. q enĩ seminat quãtũ i se est i terrã bonã ꝓcit: sz illa si sit mala corrũpit verbuz. Via aũt christ⁹ ẽ. infideles aũt sũt circa viam. i. extra christũ. ¶ BEDA: Vel via ẽ mẽs sedulo malarũ cogitationũ motu trita: ne verbi semẽ i ea germinare sufficiat. Et iõ quicqd boni semis vicinia tal' vie cõtigerit perit: ⁊ a demonib⁹ rapit. vñ sequit: Et venerunt volucres ⁊ comederunt illud. Recte autẽ demones vo-

lucres celi dicunt: siue qz celestis spiritalisqz sūt natu re: siue qz i aere habitāt. Uel q̄ sūt circa uiā sūt negligētes z desides. Sequit: Aliud uo cecidit supza petrosa. Petrā dicit duriciā ,pterue mētis: terrā leuitatē aīe obediētis: solem feruoze psecutiōis seuiētis. Altitudo ergo terze que semē dei debuerat accipere ,pbitas ē aī disciplinis celestib⁹ exercitati: atqz ad obediēdū diuinis eloq̄is regularib⁹ īstituti. Petrosa aūt loca q̄ uim radicis suscipiēde nō habēt illa sūt pcordia que dulcedie tīn auditi smonis ac ,pmissis celestib⁹ ad horā delectant: sz i tpe tētatiōis recedūt: qz pax ē i eis salutaris desideriī qō semē uite cōcipiat. THEOPHI. Uel petrosi sūt q̄ modi cū adherētes petre. i. christo inq̄tum ad tēpus uerbū recipiūt: postmodū abijciūt recedētes. Sequit: Et aliud cecidit īter spinas. p qō significant anime multa curātes: Spine enī cure sūt. CHRY. Ulteri⁹ uo ponit terrā bonā dicēs: Et aliud cecidit i terrā bonā. Scōm enī cōditionē terre ē differētia fructuū. Multa ē aūt dilectio seminātis ad homines qñ z ,pmos cōmēdat: z secūdos nō reiicit: z tertijs tribuit locū. THEOPHI. Uide etiā quomō mali sūt plurimi: z pauci q̄ saluant: quarta enīz ps semīs inuenit saluata. CHRY. Nō tīn maioz ps semīnis occasiōe amittit seminātis: sz terze recipiētis. i. aīe audiētis. z ,quidē materialis agricolaīb mō seminādo cōgrue icusarēt. Nō. n. ignorat lapidē aut uiā aut terzā spinosam: terzā pinguē nō fieri. In rationabilib⁹ uero nō ē sic. Petrā. n. possibile ē fieri terzā pinguē: z uiā nō cōculcari z destrui spīas: qō si fieri nō posset: nō ibi seminasset. Per īb ergo nobis tribuit pnie spem. Sequit: Et dicebat q̄ hz aures audiēdi audiat. HIERO. Quotiēs hec admonitio i euāgelio aut i apocalypsi Johānis inponitur: mysticū īb qō dr atqz ad audiēdū discēdūqz īsinuat. Aures. n. audiēdi sūt cordis z sensus īteriozis aures obediēdi z faciēdi que iussa sūt. Seqt: Et cū eēt singularis īterrogabāt eū hi q̄ cū eo erāt. xij. parabolā erponere. z dice. eis: Uobis datū ē scire mysteriū regni dei. illī aūtē q̄ foris sūt i parabolis oīa fiūt.

BEDA: Quasi diceret: uos q̄ estis digni oīa que ad pdicationē sūt cōgrua edoceri: parabolaz mānifestationē addiscetis. Ād istos aūt pabolis ūsus sū: qz digni ñ sūt addiscere pp eoz maliciā. q̄ enī legis quaz acceperāt obediētiā nō tenebāt: iustū fuit vt noui smōis pticipationē nō haberēt: sz ab utroqz sūt alieni. Ondit. n. p discipuloz obediētiā qp p ūriū indigni facti sūt relīq mystice doctrīe. Postea uo induct̄oe uocis ,pphetice eoz cōfundit neq̄ciā tāqz a lōge cōfutatā. vñ seqt: Ut uidētes uideāt z nō uideāt z audiētes audiāt z nō itelligāt. Quasi. d. ut ,pphetia īpleat q̄ īb pdicit. THEO. De⁹. n. eos fecit uidētes. i. itelligētes bonū. Ipsi uo nō uidēt uolūtarie se fingētes nō uidere ne conuertāt z corrigāt se tāqz sue saluti iuiderēt. Seqt: Neqñ cōuer. z di. eis pec.

CHRYSO. Sic ergo uidēt z nō uidēt: audiūt z nō itelligūt. Qō. n. uidēt z audiūt: cōtīgit eis ex gra dei. sz qō uidēt z nō itelligūt: cōtīgit eis: qz gratiā recipe nolūt: sz oculos claudūt z fingūt se nō uidere: neqz dictis acq̄escūt: z sic a peccatis nō mutāt p īb qō uidēt z audiūt: sz cōtrariū patiūt.

THEO. Uel pōt aliter itelligi qp reliqs loqbat i pabolis: ut uidētes nō uideāt: z audiētes nō itelligāt. De⁹. n. dat uisuz z itellectū his q̄ petūt: reliquos aūt obcecat: nec maiozē redargutionē fit eis: qō cū itelligerēt: noluerūt facere q̄ oz. vñ seqt: Neqñ conuer. z di. e. pec.

AVG. de cōcordātia euā. Uel īb itelligūt peccatis suis meruisse ut nō itelligerēt: z tñ īb ipm misericordite: eis factū ut peccata sua cognoscerēt: z cōuersi uenīā mererēt.

HIERO. Illis ergo q̄ foris sūt i pabolis oīa fiūt: z facta. s. z uba saluatoris qp neqz i his que opabat ututib⁹ neqz i eis q̄ pdicabat aches nis eū cognoscere deū valēt. Iōqz ad remissionem peccatoz attīgere nō valēt.

CHRY. Qō aūt ñ loqbat eis nisi i pabol: nec oīno loq̄ desistebat: demōstrat qp bis q̄ bono ,ppinq̄ sūt: z si i scripturis bonū nō habeāt: occultū tīn eis oñdit. Cū aūt aliqs cū rectitudīe ac recto corde accedit: occultoz reuelationez cōsequit abūdāter. Cū aūt nō sana sētit: nec bis que multis facilia sūt dign⁹ fiet: nec ēt eoz auditu. Sequit: Et ait illis nescitis pabolā hāc: z quō oēs pabolas cognoscetis?

HIERO. Oportebat q̄dē ut illi q̄bus i pabolis loqbat: requirerēt qō nō itelligerēt: z p apostolos quos cōtēptos habebāt discerēt mysteriū regni qō ipi nō habebāt.

GLO. Et uoluīs hec dicēs: oñdit oportere eos z hāc ,primā z oēs oñtes pabolas itelligere. ,pter qō exponēs subdit: Qui semīat uerbū semīat.

CHRY. Et q̄dem ,pbet doctrinā ppli plātatōi uinee cōparauit: h uo semiatiōi: māifestās p īb qp breuior⁹ ē nūc z facilior obediētia z stati fructū dabit.

BEDA: In hac autē oñi expositiōe oēs eoz q̄ audire uba salutis poterūt si ad salutē puenire nequeūt distātia cōprobendit. Sūt nāqz q̄ uerbū qō audiūt: nulla fide: nullo itellectu: nulla saltē tētādi utilitatis occasiōe pepigerunt. de q̄bus dicit: Hi aūt sūt q̄ circa uiā. Cordibus enī eoz mādatū uerbū: cōfestim ūmūdi spūs q̄ uice tes uolucres semē eripiūt. Sūt q̄ auditi uerbi z utilitatez ,pbāt z desideriū gustāt. sed ne ad id qō ,pbāt ,pueniāt: alios h⁹ uite aduersa terrēdo: alios ,pspera blādiēdo retardāt. de quoz ,primis dr: Et hi sūt similiter q̄ supza petrosa. De aliis dr: Et alii sunt q̄ i spinis. Spine aūt diuitie uocāt: qz cogitationū suarū pactiōib⁹ mētē lacerāt: z cū uisqz ad peccatū portra hūtlōsi iflicto uulnere cruentāt. Dicit aūt: Et erūne seculi z deceptio diuitiaz. Quēcūqz. n. supuacuī⁹ diuitiaz decipit appetit⁹: necesse ē moz curarū crucia cōtinuaz affligat. Addit aūt: Et circa reliq̄ cupie. qz q̄ mādatis dei contēptis circa reliq̄ cōcupiscentias aberrat: ad gaudiū beatitudis nō pōt attīgere. Suffocāt aūt hui⁹mōi cupie uerbū: qz bonū desideriuz ad qō itrare nō sinūt: q̄si additū flat⁹ uitaī necant. Excipiūt aūt ab his hominū differētiis gētiles qui nec audire uba uite merēt.

THEO. Eoz uo q̄ fructū suscipiūt cōueniēter rurs⁹ tres sūt grad⁹. vñ seqt: Et hi sūt q̄ sup terzā bonā semī. Qui i centū fructū cāt: sūt q̄ pfectā z obediētē hīt uitā ut ūgies z hore mite. Qui aūt i. lx. q̄ mediocrite se hīt ut cōtinēti: z q̄ i cenobio sūt: Qui aūt. xxx. q̄ pui q̄dē sūt sm. p ,pziā ututē fructū ferētes: ut laici z q̄ in cōiugio sūt.

BEDA: Uel. xxx. fructificat cuz aliqs fidē sanctē trinitatis electoz cordib⁹ īsinuat. lx. cū pfectionem docet bōe opatiōis: cētū cū celestis regni ,pmia demōstrat. Cētū nāqz cōputādo i dexterā trāsferūt.

vñ recte ī ſignificatiõe ponũt ꝑpetue bitudis. Terra aũt bõa ẽ electoꝝ cõſcia que oib⁹ ꝓdictis tribus terris ɔria facit: qꝝ ⁊ cõmẽdatũ ſibi ſemẽ vbi libenter ecꝑit: ⁊ ecceptũ iter aduerſa ⁊ ꝑſpa cõſtanter ad fruct⁹ vſq; ad tpa cõſeruat. HIERO. Vel fruct⁹ terre ī.rcc.⁊.l.c.⁊ cẽteſimo cõtinetur: hoc eſt lege ⁊ ꝓpheta ⁊ euangelio.

Et dicebat illi: Nũqd uẽit lucerna ut ſb modio ponat aut ſb lecto? Nonne ut ſup candelabrũ ponat? Nõ ẽ.n. ailqd abſcõditũ qõ nõ manifeſtet: nec factũ ẽ occultũ qõ non ueniat ī palã. Siqs hz aures audiendi audiat. Et dicebat illi: Videte qd audiatis: In q̃ mẽſura mẽſi fueritis remietiet uob: ⁊ adijciet uob. Qui enim habet dabit illi: ⁊ qui non habz etiam qõ habet auferetur ab eo.

CHRY. Poſt iterrogationẽ diſcipulorꝝ de pabola ac explanationẽ bñ ſubiũgit. Et dicebat illi: Nũqd uẽit lucerna vt ſub modio ponat aut ſub lecto? nõ ie vt ſupra cã.po.q̃ſi.o.pp ꝫ pabola dicta ẽ: nõ vt inmanifeſta maneat aut occulta tãq̃ ſub modio aut ſub lecto: ſz vt dignis manifeſtet. Lucerna ī nobis ẽ itellectual natura q̃ ſm ꝓportionẽ illumiationis aut clare apparet: aut obſcure. Si.n. meditationes que nutriũt lumẽ: ac recordatiões ī ꝺb⁹ lucerna tal accẽdit: negligit: mor extinguit. HIERO Vel lucerna vbũ ẽ de trib⁹ ſemib⁹. Modi⁹ aut lect⁹ audit⁹ ẽ iobediẽtiũ. Cãdelabrũ apli ſũt quos illuminauit vbũ dei. vñ ſeqt: Nõ ẽ.n. aliq̃d abſcõ. Abſcõditũ ⁊ occultũ: pabola ſemis ẽ. In palã vo vẽit dũ a nõ tractat. BEDA: Vel ꝫ nõis diſcipulos monet lucidos eẽ ſcõm vitã ⁊ ꝺuerſationẽ. q.o. Sicut lucerna ad lucẽdũ ponit ſic ad vitã nram oẽs reſpiciẽt. Itaq; ſtudete bonã vitã hre ⁊ nõ ī angulo ſedeatis: ſz lucerna eſtote. Lucerna.n. nõ ſub lecto: ſz ſupra cãdelabr̃ poſita lucet. Quã ꝺdẽ lucernã neceſſe ẽ ponere ẽ cãdelabrũ i. ī altitudinẽ cõuerſatõnis que ſm deũ ẽ: vt ⁊ aliis lucere valeat: non ſub modio. i. circa gulã: neq; ſub lecto. i. ocio. Nemo.n. q̃ eſcis ſtudet ⁊ requiẽ diligit: põt eẽ lucerna oibus lucẽs. THEOPHI. Vel qꝝ tẽp⁹ vite nre ſub certa diuine pulionis mẽſura cõtinet: recte modio cõpat. Lect⁹ vo aie corp⁹ ẽ: ī quo tẽporaliter habitãs deſcit. Qui ergo amore vite tẽporalis ⁊ illecebrarũ carnaliũ occultat vbũ dei: modio vel lecto lucernã opit. Supra cãdelabrũ aũt ponit lucernã: q̃ corpus ſuũ miſterio vbi dei ſubiicit. vñ bis vbis typice figurã docet ꝓdicãdi. vñ ſeqt: Nõ.n. aliqꝺ ẽ abſcõditus qõ nõ reueleꝺ: neq; factũ ẽ occultũ qõ nõ ī palam veniat. Quaſi. ꝺ. nolite erubeſcere euãgeliũ: ſz iter tenebras p̃ſecutoꝝ lumẽ vbi dei ſupra corpis vñi candelabrũ leuate: fida mẽte retinẽtes illũ diẽ quo illuminabit de⁹ abſcõdita tenebrarũ. Luc.n.⁊ vos laus ⁊ aduerſarios pena mãet eterna. CHRY. Vel aliter: Nõ ẽ aliq̃d abſcõditũ. q.o. Si vos cũ diligẽtia vitã ꝺirreritis: accuſatiões lucernã vram nõ poterũt obũbrare. THEO. Vnuſq;q; n. nrm ſeu bonũ aliq̃d ſeu malũ ī ꝓterito fecerit mãifeſtat ī ꝓſentia ⁊ multo magiſ ī futuro. Quid.n. ẽ deo occulti⁹: ſz tñ ⁊ ipe mãifeſtat⁹ ẽ in carne. Seqt: Siqs hz aures au. audi. BEDA: Ꝺd ẽ ſi q̃s hz ſenſũ itelligẽdi vbũ dei: nõ ſe ſubtrahat. nõ auditũ ad fabulas conuertat: ſz bis q̃ vitas dixit: accõmodet aurẽ ſcrutandi: man⁹ iplẽdi: liguã ꝓdicãdi. Seqt: Et dice. illis: Videte q̃d audiatis. THEO. CHRY. Vt. ſ. nihil eoꝝ que vobis a me dicũt ſubterfugiatis. In q̃ mẽſura mẽſi fueritis: remetiet vobis. i. quãtãlibet mẽſurã itẽtiõis ītroducetis: tãtã recipietis vtilitatez. BEDA: Vel alr ſi ſolert oia q̃ valetis bona facere ac ꝓris itiare ſtuderitis: aderit diuia pietas que vobis ⁊ ī ꝓſenti ſenſũ altioza capiẽdi ac potioza gerẽdi effectũ cõferat: ⁊ ī futuro eternã retributionẽ adiiciet. Et iõ ſubdit: Et adijciet vobis. HIERO. Vel alr ſm mẽſurã fidei vnicuiq; diuidit itelligentia myſterioꝝ: ⁊ ſcietie eriã adijcient vtutes. Seqt Qui.n. hz dabit ei. i. q̃ fide. habebit vtutẽ: ⁊ ꝺ habet op⁹ vbi hẽbit ⁊ itelligẽtiã myſterij. Et q̃ nõ hz ecõtra fidẽ: deficit vtute. ⁊ q̃ nõ hz op⁹ vbi: ei⁹ itelligẽtia caret. ⁊ q̃ ñ itelligit iã auditũ ꝓdidit. CHRY. Vel alr: Qui hz. ſ. affectũ ⁊ volũtatẽ audiẽdi ⁊ petẽdi: dabit ei. Qui vo nõ hz diuini audit⁹ deſiderũ: ⁊ qõ ꝺtigit hre ſcripte legis auferet ab eo. BEDA: Nõ nũq̃ enĩ lector igenioſus negligẽdo ſe: puat ſe ſapia: quã tard⁹ igenio ſtudioſ⁹ elaborãdo deguſtat. CHRY. Põt aũt iõ ꝺici q̃ nõ hz: qꝝ vitatẽ ñ hz. ꝺicit aũt qõ hz pp ꝫ q̃ ñdaciũ hz. putat.n. aliq̃d ſe hre ꝺ mẽdacis itellectus exiſtit.

Et dicebat: Sic ẽ regnũ dei: quẽ admodũ ſi hõ iactet ſemen ī terra ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ⁊ die: et ſemẽ germiet: ⁊ icreſcat dũ neſcit ille. Vltro.n. terra fructificat ꝑmu herbã: deide ſpicã: deide plenũ frumẽtũ ī ſpica. Et cũ ex ſe ꝓduxerit fructus ſtatim mittit falcem: quoniam adeſt meſſis.

CHRY. Poſuit ſupra pabolã de trib⁹ ſemib⁹ diuerſimode ꝓditis: ⁊ vno ſaluato: c⁹ ſm ꝓportionẽ fidei ⁊ opatiõis tres differẽtias oſtẽdit. hꝰ vo pabolã ponit ſolũ de ſaluatis. vñ dicit: Et dicebat: Sic ẽ regnũ dei quẽadmodũ ſi hõ iactet ſemẽ ī terrã. HIERO. Regnũ dei eccleſia ẽ que regit a deo: ⁊ ipa regit homies: ⁊ ɔrias vtutes ⁊ vicia calcat. CHRY. Vel regnũ dei dicit fidẽ que ẽ ī ipm ac diſpẽſationẽ bũanitatis: qõ ꝺdẽ regnũ ẽ ſicut ſi iaciat hõ. Ip ſe.n. ecñs de⁹ ⁊ dei fili⁹ hõ icõmutabiliter fact⁹ ꝓ nobis: terrã ſemĩauit. i totũ mũdũ vbo diuĩe cognitiõis illumĩauit. HIERO. Semẽ.n. verbũ vite ẽ: terra corda hũana: ⁊ dormitio homis mors ẽ ſaluatoris. Exurgit ſemẽ nocte ac die: qꝝ p⁹ ſomnũ chriſti: numer⁹ credẽtiũ p aduerſa ⁊ ꝓſpa magis magiſ qꝝ germĩabat ī fide: ⁊ creuit ī ope. CHRY. Vel exurgit ipe chriſt⁹ q̃ ſedebat e. pectãs p lõganimita-

tē q; recipiētes semē fructificarēt. Surgit aūt .i. benīuolētie sue vbo ad fructificationē nos erigens p arma iusticie a dextris qb⁹ significaf dies: z a sinistris qb⁹ significaf nox pſecutionū. p hec. n. se. ñ germinat nec arescit. THEOPHI. Uel aliter: Christus dormit. i. ascendit in celum; vbi lz dormire videaf: surgit tñ nocte cū p tētatiões nos exigit ī suā cognitiōez: die vo cū pp oēs nfaz dispōit salutē.

HIERO. Qō aūt dicit: Dū nescit ille. tropica ē locutio. i. nescire nos faciat qs fruct⁹ vsqz ī finē afferat. CHRY. Uel dicit: Nescit ille: vt oñdat liberā volūtatē eoz q̄ vbū suscipiūt: volūtati. n. nr̄i cōmittit op⁹: z nō totū ipe sol⁹ opaf: ne bonum inuolūtariū videaf. vñ subdit: Ultro enī ēra fructificat. i. nō necessitate coacta ō ppria volūtatē: lz volūtate adducif ad fructificādum. Primū herbā. HIERO. i. timorē. Initiū. n. sapie tīor oñi. Deide spicā. i. penitētiā lacrīosā. Deide plenū frū ī spi. i. charitatē: plenitudo. n. legis ē charitas. CHRY. Uel pīo herbā fructificat ī lege nature paulatī ad pfectū crescēs. p⁹ modū pducit spicas ī māipulū colligēdas: z ī altari dño offerēdas ī lege. s. moysi. postea plenuz fructū ī euāgelio. Uel q; nō solū oz nos frondere p obiam: lz eē prudētes: z q̄si barūdis spicas erectos pſistere de vētis agitātib⁹ nō curātes. Oportet nos etiā aīam curare p assiduitatē memorie: vt tāq̄z spicas fructū gestem⁹. i. opationē vtutis opletā demōstrem⁹. THEO. Herbā. n. germinam⁹ cū pncipiū boni oñdim⁹. deide spicā cū resistere tētationibus possum⁹. deide fructū cū pfectū dō opaf. Sequif: Et cū ex se. pduxerit fruct⁹ statī mittit fal. q̄n adest messis. HIERO. Falx ē mors vl̄ iudiciū: q̄ secat oīa: messis cōsūmatio seculi. GREGO. Uel aliē: Semē bō iactat ī terrā: cū corde suo bonā ītētionē īserit. Dormit aūt q̄ iā ī spe boni opis q̄escit. Nocte vo erurgit ac die: q; iter aduersa z pspa pficit: duz ille nescit q̄ adhuc metiri īcremēta sua nō valet: et tñ cōcepta vtus ad pfectū ducif. Cū igif desideria bōa cōcipim⁹: semē ī terrā mittim⁹. Cū recte opari īcipim⁹: herba sum⁹. Cū ad pfectū boni opis crescim⁹ ad spicā puenim⁹. Cū ī eiusdē opis pfectiōe solidamur: i ꝫ plenū frumētū ī spica pferimus.

¶ Et dicebat: Cui assimilabimus regnū dei: aut cui pabole cōpabim⁹ illō? Sicut granū synapis qō cū seminatū fuerit ī tra min⁹ ē oīb⁹ seminib⁹ q̄ sūt ī terra: z cū natū fuerit ascēdit ī arborē: z fit maī⁹ oīb⁹ oleribꝰ: z facit rāos magnos: ita ut possint sb ūbra ei⁹ aues celi habitare. Et talib⁹ mltis pabolis loqbaf eis ner bū put poterāt audire. sine pabola aūt nō loqbaf eis. Seorsū aūte discipulis suis disserebat omnia.

GLO. Postq̄ posuit de fructificatōe semis euāgelij: hic subiūgit aliā pabolā ad oñdēdā excellentiā doctrīe euāgelice ad oēs alias doctrīas. vñ oī: Et dicebat: Cui assimilabim⁹ regnū dei. THEO. Parui ssimū qdē ē fidei verbū. Crede ī deū z salui eris. lz sparsa sup ērā: pdicatio dilatata ē z augmentata: ita vt celi volatilia. i. cōtēplatiui homies z alti intellectu z cognitiōe sub eo habitēt. Quāti. n. sapiētes gētiliū reliquētes sapiam sub pdicatiōe euāgelij requieuerūt. oīuz igit maior pdicatio facta ē.

CHRY. Et etiā q; qō fuit hoīb⁹ ī bzeuib⁹ mōnib⁹ nūciatū sapīa que iter pfectos oī: dilatauit sup oēs mones: q; nihil maī⁹ est hac vītate. THEO. Ramos aūt magnos fecit. qdaz. n. apl'oz ī Romā z qdaz ī indiā: z quid ī alias terre ptes sūt diuisi ramī. HIERO. Uel semē istō mīmū ē tioze: magnū aūte ī charitate que ē maior oīb⁹ olerib⁹. q; deus charitas ē: z oīs caro fenū. fecit aūt ramos mīi cordie z cōpassiōis: cū sub ūbra pauper christi quisūt celi aīalia delectāt habitare. BEDA: Pō aūt q̄ semiat a pleriſq; saluator ipe itelligit: ab alijs autē ipe hō seminās ī corde suo. CHRY. Postea vero Marc⁹ brevitate gaudēs: oñdēs pabolaz naturaz subiūgit: Et talib⁹ multis pabol' loqbaf eis vbū p ut po. audire. THEO. Qñ. n. turbe erāt idocte a comestibilib⁹ z cōsuetis noibus īstruit eas: z pp ō subdit: Sine pabola aūt nō loqbaf eis: vt. s. moueret ad accedēdū z īterrogādū. Sequif: Seorsum aūt discipul' suis disserebat oīa. s. de qbus īterrogabāt vt ignorātes: nō simpliciter oīa tā mānifesta q̄ īmanifesta. HIERO. Illi enī digni erāt seorsum audire mysteria ī penetrali ī tioze sapie: q̄ remoti a cogitationū malarū tumultib⁹ ī solitudīe virtutū pmanebāt. Sapīa. n. in tēpore ocij percipit.

¶ Et ait ill': ī illa die cū sero cēt factū: Trāseam⁹ ꝓtra. Et dimittētes turbā assumūt eū ita ut erat in nauī z alie naues erāt cū illo. Et facta ē pcella magna uēti: z fluctus mittebat in nauī: ita ut ipleref nauis. Et erat ipe ī puppi sup ceruical dormiens: z excecitāt eū: z dicūt illi: Magist⁹: ñ ad te ptiet q; pim⁹? Et exurgēs cōminat⁹ ē uēto: z dixit mari: Tace: obmutesce. Et cessauit uēt⁹. Et fcā ē trāgllitas magna. Et ait ill': Quid timidi estis? Necdū habetis fidē. Et timuerūt timore magno: z dicebant ad alūtz: Quis putas ē iste: q; mare z uēt⁹ obediūt ei?

HIERO. P⁹ doctrinā de hīc ad maī⁹ veneriūt z fluctib⁹ turbāf. vñ oī: Et ait ill' ī illa die cū sero cēt factū trāseam⁹ ō. REMI. Tria. n. legif dīs habuisse refugia. s. nauis; mōt': z deū. quotiēs a turbis cōpmebaf ad aliqō istoz refugiebat. Luz g̃ vidit dīs turbas mltas circa se; eaz īportūitatez qñ bō rolēs

decliare iussit discipulos suos trāsfretare. Sequit: Et dimit.tur.assu.e.ita vt erat i naui. CHRY. Di scipl'os q̄dē assūpsit dīa vt visores fierēt futuri mi racli: ꝫ solū ipos assumit: ne alii cognoscerēt ipsos eē t̄ modice fidei. vñ ad dīdū q̄ sepati alij trās fretabīt: subiungit: Et alie na.e. cū illo. Ne āt sup birēt discipli q̄ eos solos assūpserat: piclitari eos p mittit. Et vt ēt p̄ B discerēt tētatiōes virilit̄ sustine re. vñ sequit: Et fa.ē pro.ma. Ut aūt futuri miraculi maiorē eis imꝑmat fidē: dat tp̄s tioi dormiēdo. vñ sequit: Et erat ip.i pup.su.cer.dor. Si.n. vigilasset: aut nō tumultū negz rogasset tēpestate orta: aut eū ali q̄d tale facer nō putasset. THEO. Dimisit g̃ eos i cidere i tioꝛē piclitatiōis: vt ei⁹ vtutē i seipis cogno scerēt: q̄ alios ab eo bñficiatos videbāt. Dormiebat aūt sup cer. nauis ligneū sic̄dē. CHRY. Dñdens su i būilitatē: t ec B multā sapiam docēs. Nōdū āt discipli q̄ circa eū exister̄bāt ei⁹ gloriā cognoscebāt. et q̄dē q̄ surgēs poterat vētis ipare credebāt: ꝫ q̄ quies seu dormiēs neq̄q̄. Et iō sequit: Et excit it eum t dicit ei. Magr nō ad te ptinet q̄ pim⁹? THEO. Pe aūt exurgēs: cōminat̄ pmo q̄dē vento: q̄ maris tēpestatē t fluct⁹ faciebat: t B ē q̄ subdit: Et exur gēs cōmi.ē vēto. deide vo p̄cipit mari. vñ sequit: Et di xit mari: tace: obmutesce. GLO. Ex cōmotiōe. n. maris q̄dā sonit⁹ cōsurgit: q̄ videt eē q̄dā maris lo cutio piculū cōminātis: t iō cōueniēter sub q̄dam metaphoꝛa trāqllitatē imꝑat taciturnitatis voca bulo: sicut t i cohibitiōe vētoꝝ q̄ sua violētia mare cōturbāt: cōmiationē nōiauit. Solēt. n. ptātē hñ tes eos q̄ violētia pacē hominū cōturbāt: cōmina tōe penaꝝ refrenare. Per B g̃ dat intelligi: q̄ sic̄ rec aliqs pōt cōmiatione violētos cōpmere t suis edi ctis murmur subiecti ppli mitigare: ita chriſt⁹ rec vniuerse creature exīs: sua cōmiatiōe ventoꝝ cobi buit violētiā t mari taciturnitatē idicit: t statī ē ef fect⁹ secut⁹. Sequit. n. Et cessauit vē. cui. s. fuerat cō minat⁹. Et facta ē trāqllitas magna. s. i mari: cui ta citurnitatē idixerat. THEO. Cōminat⁹ ē ēt t di scipul' tuq̄ fidē ñ hñtib⁹. Sequit enī: Et ait ill': Quid timidi estis: necdū hētis fidē? Si. n. habuissēt fidez credidissēt q̄ ēt dormiēs fuare eos potuisset icolu mes. Sequit: Et timuerūt tioꝛe magno: t dicebāt ad alterutꝝ: Quisputas ē iste: q̄ vēti t mare obediūt ei: Eteni onbie habebāt se erga eū. Inquātū enī ius su mare placuit: nō baculo vt moyses: nō p̄cib⁹ vt helise⁹ iordanē: negz archā vt iesus naue: ꝫ h̄ vē de⁹ eis videbat: sm vero q̄ dormiebat hō. HIERO. Mystice enīuero puppis eccle ē initiū: i q̄ dīs coꝛ palit dormit: q̄ nūq̄z dormit q̄ custodit israel. pup pis. n. mortuis pellib⁹ vivos cōtinet: t fluct⁹ arcet: t ligno solidat. i. cruce t morte dñi eccl'a saluatur. Cervical cop⁹ dñi ē cui dīnitas fic̄ caput icliata ē. Venit aūt t mare. demōes t psecutoꝛes sūt: q̄b⁹ di cit: tace: q̄ cōpescit edicta regnū iniquoꝝ vt volue rit. Trāqllita ſ magna ē pax eccle p⁹ psecutiōē: siue the otica p⁹ vitā actiuā. BEDA: vt nauicl'a quā ascē dit: passiōis arboꝛ itelligit̄ p quā fideles ad securi tatē securi littoris puenūt. Alie naues q̄ fuisse di cit̄ cū dīo illos significāt q̄ fide dñice crucis ibu ti sūt: nō tñ turbie tribulationū pulsati. Vel p⁹ tē tationū ꝓcellas serenitate pacis vtūt. Discipl'is āt nauigātib⁹ chriſt⁹ obdormiuit: q̄ fidelib⁹ futuri re gni q̄tez meditātib⁹ tp̄s dñice passiōis aduenit. vñ B sero factū fuisse phibet: vt veri sol occubitū ñ so la dīi dormitio: ꝫ ipa discedētis lucis hora signifi cet. Ascēdēte aūt illo puppiz crucis: fluct⁹ blasphe mātiū p̄secutoꝝ assurgūt: demoniaci excitati ꝓcel lis: q̄b⁹ tñ nō ipsi⁹ patiētia turbat̄: ꝫ discipuloꝝ im becillitas cōcutit. Excitāt aūt discipl'i dīm: q̄ cui⁹ mortē viderāt: maris votis resurrectionē q̄rebant. Vēto exurgēs cōminat⁹ ē: q̄ resurrectōe celebrata diaboli supbiā strauit. Mare silere p̄cepit: q̄ iudeoꝝ rabiē resurgēdo deiecit. Discipli aūt arguit: q̄a p⁹ resurrectionē exprobꝛauit eis icredulitatē eoꝝ. t nos quoq̄ cū signo dñice crucis ibati: seculū re linq̄re disponim⁹: nauē cū Jesu consecēdim⁹: mare trāsire conamur. ꝫ nobis nauigātib⁹ inter equoris fremit⁹ obdormit: qn̄ iter medios vtutū vis⁹: vel i mūdoꝝ spirituū vel hominū prauoꝝ vel ipaꝝ nraꝝ cogitationū ipet⁹ amoris flāma refrigescit. Cuꝝ in ter h⁹ mōi ꝓcellas illū sedulo excitemus: mor tēpe statē cōpescet: refundet trāquillitatē: portum salu tis indulgebit. Capitulū .V.

Et uenert trās fretū maris i regionē gerasenoꝝ. Et ex euti ei de naui stati occurrit ō monumtis hō i spū imūdo: q̄ do miciliū hēbat i mōumtis. Et neq̄z cathenis iā q̄q̄z potat eū ligar: qm sepe cōpedib⁹ t cathēis uict⁹ dirupis set cathēas t cōpedes ꝓminuissꝫ: t nemo poterat eū domar. Et ip die ac nocte i mōumtis t i mōtib⁹ erat clamās: t ꝓcidēs se lapidib⁹. Videns aūt iesuz a lōge cucurrit t adoꝛauit eū: t clamās uoce magna dixit: qd mihi t tibi iesu fili dī altissimi? Ad iuro te p deuz ne me toꝛq̄as. Dicebat. n. illi: Exi spūs imūde ab hoie isto. Et iterrogabat eū. Qō tibi no mē ē? Et dicit ei: Legio mihi nom̄ ē: q̄ mlti sum⁹. Et deꝓcabat eū ml' tū ne se expelleret extra regionem. Erat āt ibi circa mōtē gregex poꝛcoꝝ magn⁹ pascēs i agris. Et deꝓcabāt eū spūs: dicētes: Mitte nos in poꝛ cos: ut i eos introcam⁹. Et ꝓcessit eis stati ies⁹. Et exeūtes spūs imūdi in troierūt i poꝛcos: t magno impetu gregex p̄cipitat⁹ ē i mari ad duo milia t suffocati sūt i mari. Qui āt pasce

bāt eos fugerūt: ⁊ nūcianerūt i ciui
taté ⁊ i agros. Et egressi sūt uidē
qd eét facti: ⁊ uenerūt ad iesū: ⁊ ui
dét illū: q a demōio uexabaf sedétē
uestitum ⁊ sane métis: ⁊ timuerūt.
Et narrauerūt ill' q uiderāt qlit fa
ctū eét ei q demōiuz habuerat: ⁊ de
porcis. Et rogare ceperūt eū: ut di
scederet ò finib' eoz. Cūqz ascéde
ret nauī: cepit illū deprcari q a ōmo
nio uexat' fuerat ut eét cū illo: ⁊ nō
admisit eū: sz ait illi: Vade i domū
tuā ad tuos: ⁊ āmūcia ill' quāta tibi
dñs fecerit: ⁊ mīf' sit tui. Et abijt
⁊ cepit pdicare i decapoli quāta sibi
fecisset iesus: ⁊ oēs mirabantur.

THEO. Quia q ī nauicla erāt cōgrebāt admuni
cē: Quisputas ē iste: īimicoz testionio ofirmat qs
eét. Accessit. n. demoniac' ofitēs ipm eē filiuz dei.
Ad qō narrādū euāgelista accedēs. di. Et vene. trās
fre. ma. ī regi. gerazenoz. BEDA: Geraza ē vrbs ī
signis arabie trās iordanē iuxta mōtē galaad: quaz
tenuit trib' manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: ī
qō porci pcipitati sūt. CHRY. Sz tū neqz geraze
noz neqz gerasinoz exēplita scptura otiet: sz gergesi
noz. geraza. n. ciuitas ē iudee: ⁊ neqq ī ea ē mare. ge
rasa vo arabie ciuitas ē: neqz mare neqz stagnū pro
ximū bñs. Et ne tā euidēs mēdaciū euāgeliste dixis
se videāt: viri tā diligēt scientes que circa iudeā erāt:
gergese qdē aq: gergesei ātiq ciuitas fuit: nūc tyberi
as nūcupata: circa quā pcipuū ē circūpositū stagnū
Sequit: Et exe. ei de na. sta. occur. ei de monu. hō.
AVG. de cō. euā. Cū Matthe' dicat duos fuisse:
marc' ⁊ lucas vnū cōmemorāt: vt ītelligas vnū eo
rū fuisse psone alic' clarioris quē regio illa maxie
dolebat. CHRY. Vt videf q marc' ⁊ lucas illud
qō erat mirabili' narrauerūt: ⁊ pp hoc diffusi' qō il
li otigebat enarrāt. Sequit. n. Et neqz cathe. iam qsqz
eū po. ligare. Dixerūt g simplr demoniacū: nūerū ñ
qrēdo: vel vt vtutē maiorē osideret opantis. Nā q
vnū talē curauerat: ñ erat ei iposibile mltos alios
curare. nec tū hoc dissonātia demōstrat. Nō. n. dixe
rūt q vn' sol' erat: qō si dixisset: Matthēo ōdicere
videréf. Habitabāt aūt ī mōumētis demōes: erro
neū dogma mult' volēteſ īmittere q decedētiū aīe
ī demōes cōuertebāt. GREGO. Nisse. Paraue
rat aūt se cet' demonū ad resistēdū diuīe ptāti. Cū
aūt approprinqret q ptatē hz sup oīa exclamāt emi
nētē e' vtutē. vñ sequit: Videns aūt iesū a lon. cucur. ⁊
adora. eū: ⁊ cla. vo. magna ⁊ di. ei: qd mi. ⁊ tibi iesu
fili dei altissimi. CIRYL. Vide demonē duplici
passiōe diuisū: audacia ⁊ tīore reluctaf ⁊ orat. qsi q
stiōem aliqz ītētās vult scire qd sibi ⁊ iesu cōe. q. d.
q de cā eiicis me ab hōib' cum sint mei. BEDA
Que aūt ipietas ē iudeoz eū dicere ī pncipe demo
nioz eiecisse demōia: quē ⁊ ipa demōia fatēf nihil
secū bñe cōe. CYRIL. Deide ozās subiūgit: Adiuro
te p deū: ne me torqas. emissionē. n. reputabat tor
tū: vel etiā īuisibilē torqbaf. CHRY. Quātus eni
mali sint demōes: sciūt tū q ipos pp peccata expe
ctat vltio aliq pēa. q: vo nōdū eis tps vltie pene ad
uenerat: firmissime cognoscebāt: marie cū pmissu
eét eis hōib' cōmisceri. Sz q: christ' comphēderat
eos tāta mala ppetrare: putabāt q pp factoz ecclē
sum vltimū punitiōis tps mīme expectarēt: pp hoc
supplicāt ne torqant. BEDA: Magnū. n. tor ītis
est demōia lesiōe hōis cessāre: ⁊ tāto dimittit graui'
qnto possidet duri'. Sequit. n. Dice. eni illi: Exi ispūs
im. ab ho. isto. CYRIL. Attēdas ierpugnabilē vi
tutē xpi: cū qssat sathanā: cui vba christi sūt ignis ⁊
flāma: sm q psalmista dicit: Ignifacti sūt mōtes a fa
cie dei. i. sublimes ⁊ supbe vtutes. Sequit: Et ite. cū qō
tibi nomē ē: THEO. Inter: rogat qdē dns ñ ut ip
se sciret: sz vt ceteri sciāt mltitudinē hostiātū demo
nuz. CHRY. Ne si ipe diceret q multi sūt: icredi
bile fieret. vult g q ipi cōfiteāt: q mltri erāt. vñ sequi
tur: Et di. ei: legio mi. no. ē: q: mul. sum'. Nō dic de
ēmiatū nūer sz multitudinē. nō. n. pdest ad sciaz et
qsitio nūeri. BEDA: Cōfessa āt publice peste qua
furēs tolerabāt: virt' curātis gratior apparet. Sz e
nī tpis sacerdotes q p exorcismi graz eicere nouit
solēt dicer patiētes ñ al'r valer curari: nisi qntū li
per' possūt oē qō ab īmūdis spiritib' vistr audiunt qa
stu: tactu: vl alio quolibz corpis aut aī sēu vigilan
tes dormiēteue ptulerīt: ofitēdo patent exponāt.
Sequit: Et pca. eū ml'. ne se expel. ex regiōe. CHRY.
Aut vt lucas dicit: ī abyssū. Abyssus. n. ē spatiob'
mūdi. pmerét. n. demōes mitti ad tenebras exteio
res diabolo ⁊ suis āgel' pparatas. Hoc āt tps facer
poterat: pmisit tū eos ī hac ira eē ne absētia tētato
ris: hoīes corona victorie priuaret. THEO. Et vt
nobiscū pugnātes: nos pitiores cōstituāt. Sequit: Erat
āt ibi cir. mō. grex porc. mag. pascēs. AVG. de
cō. euā. Qō h dicit marc' circa mōtes fuisse gregē:
Lucas āt ī mōte: nihil repugnat. Grex ei porcoz
tā magn' fuit vt aliqd ei' eét ī mōte: ⁊ aliqd circa
mōtē. Sequit: Et deprca. eū spi. di. Mitte nos ī porc vt
ī eos ītroeam'. REMI. sup matthēū: Decirco aūt
ītrauerūt ī porcos nō spōte: sz petierūt vt eis conce
deret: vt demōstrarēt q: nō possūt nocere hōib':
nisi pmissiōe diuīa. Jō aūt ñ petierūt mitti ī hōies:
q: illū e' vtute torqbant: hūanā speciē gestare vide
bāt. nec petierūt vt ī pecora mitterēt: q: velut mun
da aīalia ī tēplo dei offerebāt. Petierūt vt ī porcos
mitterēt: q: nullū aīal ē īmūdi' porco: ⁊ demones
semp ī spurciciis delectāt. Sequit: Et cōcessit eis Ie
sus. BEDA: Jō qdē pmisit: vt p interfectio
nē porcoz hōib' salutis occasio pbeat. CHRY.
Volēs furiā qua ō hōies hūt demōes oīb' demon
strare: ⁊ q multo peiora vellēt hōib' ifligere si pos
sent: vtute non ipediti diuina. Et q: ī hōib' hāc de
mōstrationē fieri ei' pietas nō ferebat: ipos ī pos
cos ītrare pmisit: vt ī illis vtus ⁊ furor demonū vi
deat. Sequit: Et exe. spiritus īmundi. TITVS.
Fugā autem arripuerūt pastores: ne cū porcis peri
rēt: ⁊ huiusmodi terroē ciuib' itulerūt. vñ sequit:
Qui aūt pasce. eos. Illos aūt ad saluatoē addurit

dāni necitas.frequēt.n.cū de⁹ hoies dānat i reb⁹ posseſſis:ofert būficiū aīab⁹.vñ ſeq̄ſ: Et ve.ad Je.τ vi.illū q̄ a de.vera.ſe.ſ.iuχ pedes a q̄b⁹ nact⁹ erat ſa lutē:quez ātea nec cathene cōpeſcere poterāt: veſti tū τ ſane mētis q̄ ꝓtinuo nud⁹ erat: τ obſtupuerūt. vñ ſeq̄ſ: Et ti.hoc igit̄ miraclm pti viſti:pti vbis cō/ piūt.vñ ſeq̄ſ:Et nar.illi q̄ vide/ THEO. Stupētes aūt ꝓp̄ miraclm qō audierāt timuerūt:τ ꝓp̄ hō de ꝑcanē ipm vt ab eoz recedat finib⁹.τ hō eſt qō ſub/ dit̄:Et rogare eū cepe.vt diſce.a fin.eoz.timebāt.n. ne aliqñ tale aliq̄d pateret̄. Cōtriſtati.n.de porcoz pditōe:pūtiaz renuūt ſaluatoris/ BEDA: Vl oſcij fragilitat] ꝓp̄e:pūtia dñi ſe iudicabāt idignos. Seq̄ tur. Cūqz aſcē.na.ce.illū dep̄.q̄ a demo.vera. fue.vt el.cū illo./ THEO. Timebat.n.ne aliqñ inueniētes eū demones reūtrarēt in eū.dñs vo remittit eū i do mū ſuā:inuēs ei q̄ q̄uis ipe pūs nō eēt:tñ ſua virt⁹ ipm cuſtodiet:ſil̄ etiā vt curat⁹ alijs ꝓfit.vñ ſeq̄ſ: Et nō admi.eū:ſz ait illi:vade i do.tuā ad tu.τ nūcia il lis q̄ta ti.dñs fece.τ miſ.ſit tui. Vide ſaluatoris hu militatē.nō dicit:denūcia oia q̄ feci tibi:ſz oia q̄ fec tibi dñs. ſic τ tu cū aliq̄d boni fecer]: nō tibi ſz deo attribuas./ CHRY. Licz aūt alijs ſanat] p̄cepit ne mini dicere:nūciēt tñ huic p̄cepit q⁹ annūciet:qñ ois illa regio demonib⁹ detēta ſine deo manebat.

THEO. Ipe igit̄ p̄cepit p̄dicare:τ oēs mirant̄.τ hō eſt qō ſeq̄ſ:Et cep.p̄dicare./ BEDA: Myſtice aūt geraza ſiue gergeze vt q̄daz legūt:colonū eiciēs ſiue aduene appropinq̄ns iterp̄tat̄: q⁹ gentiū ppl̄s τ ho ſtē de coꝛde repulit:τ q̄ erat lōge fact⁹ ē,ppe./ HIE RO. Dic aūt damonia e⁹:deſpatiſſim⁹ gentiū ppl̄s eſt:nec lege nāe:nec deī:nec hūano tmoze alligat⁹ / BEDA: Qui in monumēt] hītabat:q⁹ i mortuis opib⁹:hō eſt i peccat] delectabat̄. ſemp nocte ac die furebat:q⁹ i ꝑſper]τ aduerſ⁹ a fuitio malignoꝛ ſpū uz nō ceſſabat:ſz p opez feditatē q̄i i monūm̄t] iace bat.p foīn ſuꝑbie i mōtib⁹ errabat. p vba duriſſime infidelitat] q̄ſi lapidib⁹ ſe ocidebat. Dicit aūt: Legio mihi nomē eſt: q⁹ ppl̄s gentiū diuerſ⁹ idolatrie cul/ tib⁹ erat mācipat⁹. Qō aūt exeūtes ſpūs īmundi ab hoie intrāt porcos quos i mare p̄cipitāt: ſignificat q⁹ liberato ppl̄o gentiū a dñatiōe demonuz q̄ chri/ ſto credere noluerūt:i abdit] agūt ſacrilegos rit⁹.

THEO. Vel p hō ſignificat̄ q⁹ demones intrāt i ho mies ad modū porcoꝛ viuentes:τ volutabꝛo volu/ ptatū ſe iuoluētes. p̄cipitant eos p̄cipitio i mare vi te iſti⁹ τ ſuffocāt̄./ HIERO. Vel ſuffocāt̄ in īfer/ no ſine reſpcū miſicoꝛdie p impetū mature mort] a q̄b⁹ fugiūt multi:q⁹ flagellato ſtulto:ſapiēs p̄uideti oꝛ fit./ BEDA: Qō aūt dñs volentes eē cū illo nō admiſit: ſignificat q⁹ q̄ſq⁹ itelligat poſt remiſſionez peccatoꝛ igrediendū ſibi eē in ꝺſciaz bonā:τ ſuien dū euāgelio ꝓpter alioꝛ ſalutē:vt deinde cū chriſto reḡeſcat./ GREGO. vij. moral̄. Cū.n.quantūlibet paꝛ de diuina cognitiōe p̄cepim⁹:redire iam ad hu mana nolum⁹:q̄tē ꝺtemplatiōis q̄rentes.ſz dñs p̄/ cipit:vt mens ꝑus exudet in ope:τ poſtmodū refici debeat p ꝺtemplationē./ HIERO. Domo aūt ſa/ nat⁹ p̄dicabat in decapōli:dum a romano nunc regno iudei conuertunt̄:qui in littera tñ pendent decalogi.

Et cū aſcēdiſſz ieſus i naui rurſus trās fretū ꝓuenit turba mlta ad eū τ erat circa mare. Et uenit q̄daz de archiſynagogis noie Jair⁹:τ uidēs eum ꝓcidit ad pedes ei⁹:τ deꝓcabat eū multū dicēs:qm̄ filia mea i extre mis ē:ueni ipone manū tuā ſup eā: ut ſalua ſit τ viuat. Et abiit cū illo τ ſeq̄bat̄ eū turba multa:τ cōꝓmebāt eū. Et mlier q̄ erat i ꝓfluuio ſā guis ānis.xij. τ fuerat mlta ꝑpeſſa a cōplib⁹ medicis:τ erogauerat oia ſua:nec q̄q̄z ꝓfecerat: ſz magis de teri⁹ hēbat:cū audiſſet de ieſu:uenit i turba retro:τ tetigit ueſtimētū ei⁹ ꝓDicebat.n.q⁹ ſi uel ueſtimētū ei⁹ te tigero:ſalua ero. τ ꝓfeſtiz ſiccat⁹ eſt fons ſanguis ei⁹. τ ſēſit coꝛpe q⁹ ſa nata eēt a plaga. Et ſtati ieſ⁹ cogno ſcēs i ſemetipo uirtutē q̄ exierat de illo:ꝓuerſus ad turbā aiebat:Quis tetigit ueſtimēta mea? Et dicebāt ei diſcipli ſui: Vides turbā ꝓꝛimētē te:τ dicis: q⁹ me tetigit? Et circū ſpiciebat uidere eā que hoc fecerat. Mulier uero timens τ tremēs: ſci ens q̄ ſibi eēt i ſe:uenit τ ꝓcidit añ eū:τ dixit ei oēz ueritatē. Jeſus au tē dixit ei Filia fides tua te ſaluā fec uade i pace:τ eſto ſana a plaga tua.

THEO. Poſt miraclm dēmoniaci:aliud miracu/ lū dñs opat̄:filiā.ſ.archiſynagogi reſuſcitās: ad cui⁹ miraculi narrationē euāgeliſta accedēs dic̄: Et cuz aſcē.ie.in na.rur.trās fretū./ AVGV. de cō.euāg. Intelligendū eſt aūt q̄ de archiſynagogi filia ſub dic̄ ſibi eſſe cū trāſcendiſſet ieſus i naui rurſus trās fretū: ſz quantū poſt nō apparet.niſi.n.fuiſſet iter/ uallū:nō eēt qñ fieret q̄ narrat matthe⁹ de ꝺuinio dom⁹ ſue:poſt q̄ factū nihil aliō ꝺtinuo ſeq̄ſ q̄z il lud de archiſynagogi filia. ſic.n.ipſe cōterit: vt ipſe tranſit⁹ apte īdicet hoc ꝺſequenē narrari q̄ ꝺſequē ter eſt ſibi. Seq̄ſ: Et ve.q̄dā de archiſy.noie iair⁹.

CHRY. Nomē poſuit ꝓp̄ iudeos q̄ tūc erāt:vt no mē miraculi fieret oñſiuū. Seq̄ſ: Et vi.cū.pci.ad pe. ei⁹:τ dep̄.cū mul.dicēs: Qm̄ filia mea i extremis ē. Et q̄dē matthe⁹ narrat archiſynagogū puellā moꝛ tuā nūciaſſe: Marc⁹ vo grauiē infirmatā:ſed poſt/ modū archiſynagogo cū quo dñs ire debebat nun ciatū fuiſſe puellā mortuā eē. Matthe⁹ q̄ eandē rē ſilr ſignificat:q⁹.ſ.mortuā ſuſcitauerit:breuitatis cā

eā dicēs obisse:quā ostat mortuā suscitatā fuisse.
// AVGV. de cō. euā. Attēdit. n. nō vbo pris ō filia ꝫ qō est potissimū: volūtatē. ita eiꝫ desperauerat: vt poti⁹ eā vellet reuiuiscere: nō credēs viuā posse ūe/niri quā morientē reliq̄rat. // THEO. Fuit aūt hic vir ex parte fidel' incꝫtus cecidit ad pedes iesu. incꝫ/tus vo depcat' vt veniat: nō quanta oportebat bere fidez oñdit. Oportebat. n. dicere: Dic vbo: t sanabit' filia mea. Seq̄t: Et abiit cū illo: t seq̄. eū tur. mlta: t cōprimebat eū. t mulier q̄ erat ī. pflu. san. xij. ānis.
CHRY. Mulier ista famosa t nota oīb⁹: ppt hoc ad saluatorez in manifesto accedere non audebat: neqꝫ ante eum venire: quia scōm legē immūda erat ꝓpter hoc retro tetigit t nō ante: q̄ nec hoc facere audebat: ꝫ vestimētoꝝ fimbriā. nō aūt fimbria ꝫ ei⁹ cogitatio eā saluā fecit. Seq̄t: Dicebat. n. q̄ si vel ve stimēta ei⁹ tetigero: salua ero. // THEO. Fidelissima quidē est hec mulier q̄ a fimbrijs curatiōez sperauit ꝓpt qō ostat: seq̄t: sanitatē. vñ seq̄t: Et ostinuit sic. est fons sā. ei⁹ t sēsit corp̄. q̄ sa. est a plagā. // CHRY. Ipse aūt q̄ fide tangūt christū: vtutes ei⁹ cū cā sua volūtate do nāt. vñ seq̄t: Et statī Je. cog. ī semetipso vir. q̄ exi. ō eo: quer. ad tur. di. Quis teti. vesti. meū: Virtutes q̄ dē saluator exeūt ab eo nō local'r aut corpal'r: ipm mō aliq⁹ relinquētes. icorpales. n. cū sint ad alios ex/eūt alijsq̄ donāt': neqꝫ tñ ex eū sūt a q⁹ exire oñr: sic scie q̄ a doctore discētib⁹ tribuūt'. Dr̄ g̃: Cogscēs ī se metipo vtu. q̄ exi. ō eo. vt itelligēt: q̄ eo sciēte ñ ignō rāte mulier salutē recepit. Interrogabat vo: qs me te tigit: lz sciret tāgentē: vt mulierē veniētē manifestet t ei⁹ publicet fidē: t ne virt⁹ miracl'osi opis oblīuiōi tradat'. Seq̄t: Et dice. ei dis. sui: vides tur. cōpi. te t di. qs me tetigit. Quesiezat aūt dñs: qs me tetigit. i. co gitatōe t fide. nō. n. ꝓmētes turbe me tāgūt: q̄ nō cogitatu t fide accedūt. Seq̄t: Et circūspi. vi. eā q̄ hoc fecerat. // THEO. volebat. n. dñs mlierē māifestare ꝓmo q̄dē vt fidē approbet mulier]: deinde vt archi/synagogū ad ofidētiā ꝓuocaret: q̄ sic ei⁹ filia cura ret': sil'q̄ vt mulierē soluerz a timore. Etenī timebat mulier: q̄ furata fuerat sanitatē. ꝓpt qō seq̄t: Mu lier aūt tremēs t ti. sci. qō fac. eēt ī se: ve. t ꝓci. añ eū t dixit ei oēz veritatē. // BEDA: Ecce quo tēdebat īterrogatio: vt. s. mulier ofiteat veritatē diuturne in fidelitat]: subite credulitat] t sanatōis. t ita ipa cō/firmat' in fide t aliis pbet exēplū. Seq̄t: Ille aūt di xit ei: filia fi. tua te sal. fec: vade ī pa. t esto sa. a pla. tua. Nō dixit: fides tua te sal. factura ē: ꝫ te saluā fe cit. q. d. in eo q⁹ credidisti iaz salua fca es. // CHRY. Filiā vo vocat saluat' ī fidei rōne. fides. n. christi dei filiatiōez pstat. // THEO. Dicit aūt ei: vade ī pace. i. ī reqez. q. d. vade requiesce: q̄ hucusq̄ fuisti ī angusti/is t turbatōib⁹. // CHRY. Vel dic: vade ī pace mit tēs eā in finē bonoꝝ. ī pace. n. de⁹ bitat: vt cogscat q⁹ nō solū corpore curata ē: ꝫ etiā a cauſ corporal' passiōis. i. peccat] mutata. // HIERO. Mystice aūt post ꝑdicta venit iair⁹ archisynagog⁹: q̄ cū intraue rit plenitudo gentiū: tūc oīs isr'l salu⁹ fiet. Iair⁹ siue illuminās siue illūinat⁹ interꝑtat'. i. iudaic⁹ ppls vm/bra lr̄e deposita: spū illustrat⁹ t illuminās ꝓcidens ad pedes vbi. i. ad īcarnationē Jesu se būilians: ro/gat ꝓ filia: q̄ q̄ sibi viuit: alios viuere facit. Abraam et t moyses t samuel rogāt ꝓ plebe mortua: t seq̄t Jesus ꝑces eoꝝ. // BEDA: Ad puellā aūt sananda ꝓgens dñs a turba cōprimit: q̄ gēti iudee salutaria monita ꝑbens: noxia carnaliū ppl'oꝝ est osuetudie grauat⁹. Mulier aūt sanguīe fluēs: ꝫ a dño curata eccl'a est ogregata de gētib⁹. fluxꝝ. n. sanguis t sup idolatrie pollutōe: t sup bis q̄ carnis ac sanguis de lectatōe gerūt': pōt recte itelligi. Sz dū verbū dei in de. saluare decernexet: plebs gentiū parata ꝓmissā q̄ aliis ꝓripuit spe certa salutē. // THEO. Vel p mu lierē q̄ emorroissa erat itelligas humanā naturā. p fluebat. n. peccatū q̄ō aiaz occidēs q̄si sanguinē fu/dit aiaꝝ nr̄aꝝ. Hec a plurib⁹ medicoꝝ: sapiētiuz dico hui⁹ mūdi t legi t ꝓpt̄aꝝ curari nō valuit: mor vt fimbriā christi tetigit. i. carnē ei⁹ sanata est. q̄. n. cre/dit filiū dei icarnatū: b est q̄ vestimētoꝝ fimbriā tā/git. // BEDA: Vñ vna credula mulier dñz tāgit: tur ba cōprimit: q̄ q̄ diuers heresib⁹ siue pueris mosib⁹ grauat': solo eccl'ie catholice corde fideli' venerat. Venit aūt eccl'a gentiū retro: q̄ pñtez ī carne dñm nō vidēs: pact] iaz sacr'is incarnatiōis illi⁹: ad fidei ei⁹ gr̄az puenit: ficq̄ oū ptcipatōe sacroꝝ ei⁹ saluari a peccat] meruit: q̄si tactu vestimētoꝝ ei⁹ fontē suu si guis ficcauit. Circūspiciebat āt dñs videre ei q̄ ꝑ se cerat: q̄ oēs q̄ saluari merent': suo dignos intuitu ac miseratiōe iudicat.

Adhuc eo loquēte: uenīūt núcij ad archisynagogū dicentes: q̄ filia tua mortua ē: qd ultra uexas magi strū? Jesus aūt audito uerbo q̄ dī cebant: ait archisynagogo: Noli ti mere: tñmodo crede. Et nō admi sit quēq̄ seq̄ se: nisi petꝝ t iacobuz t iohannē frēz iacobi. Et uenīūt in domū archisynagogi. t uidit tum'/tū t flētes t ciulātes multū. Et in gressus ait illis: Quid turbamini t ploratis? Puella nō est mortua sed dormit. Et irridebāt eū. Ipe uero eiectis oīb⁹: assumit pr̄ez t mr̄ez pu elle t q̄ secū erāt: t ingrediūt ubi pu ella erat iacēs: t tenēs manū puelle ait illi: Tabitacumi: q̄ō est interpreta tū: puella tibi dico surge. Et ostinuit surrexit puella t ambulabat. Erat aūt annoꝝ. xij. Et obstupuerūt stu pore magno. Et pcepit ill' uehemē ter: ut nemo id sciret. Et iussit illi dare manducare.

// THEOPHI. Idi q̄ circa archisynagogū erat ebi stū vnū ex ꝓphetis eē credebāt: t pp̄ b eū oepcan/dū putabāt: vt veniēs sup puellā orarer. q̄ vo ii eo pirauerat puella: putabāt nō eē ꝑcādaz. et iō dicit:

Ca.VI.

Adhuc eo loquēte veniūt ad archisynagogū dicentes:q; filia tua mortua ē: qd vltra vexas magistrū: Jesus aūt vbo qđ dicebaṫ audito ait archisynagogo: Noli ti.tm̄o crede. AVGV. de cō.euā. nō legiṫ q; sius nūciantib⁹ ꝛ phībētib⁹: ne iam magr veniret: ille ꝓfecerit: ac p̄ B q; dns dixit ei: Noli timere:crede.nō diffidētez reph̄dit:ſz credentē robusti⁹ cōfirmauit. Si aūt euāgelista archisynagogū cōmemorasset dixisse: q; sui a domo venientes direruṫ q; iaz nō vexaret iel⁹:repugnarēt ei⁹ cogitatiōi vba que posuit Matthe⁹ eū dixisse:q; f. puella mortua essz. Seqr:Et nō admisit quēq; seq se nisi Petrū ꝛ Jacobū ꝛ Johem frēm Jacobi. THEO. Nō.n.būi lis chriſt⁹ ad oīstationē voluit aliq̄d opari. Seqr: Et veniūt ī domū archisynagogi:ꝛ videt tumultū: ꝛ flētes ꝛ eiulātes multū. CHRY. Jpse aūt iubet nō ellulare tanq; puella nō sit mortua ſz dormiēs. vñ seqr:Et irrisel.ait:qđ tur.ꝛ plo.puel.nō est mor.ſz dor. Archisynagogo dr:filia tua mor.ē.iesus aūt dixit:Nō ē mor.ſz dor.vtrūq; vez ē.q.d.mortua ē vobis:mihi dormit. BEDA:Nolb⁹.n.mortua erat q̄ suscitare nequerāt:deo dormiebat:ī c⁹ dispōe ꝛ aīa viuebat:ꝛ caro resuscitāda q̄escebat. vñ mos apud christianos obtinuit:vt mortui q̄ resurrecturi ñ dubitāt dormiētes vocēt:Seqr:Et irri.eū. THEO. Deridēt aūt eū tāq; vlteri⁹ nō posset aliq̄d facere:ſz ipimet ꝫ se ipos attestātes disputāt. tāq; vere mortuā suscitauerit: ꝛ iō miraculosū erit si suscitauerit eā. BEDA:Quia ergo vbū resuscitātis irridere q; credere malebāt:merito foras excludūt: vtpote idigni q̄ potētiā resuscitātis ac resurgētis mysteriū videret.vñ seqr:Jpe vo eie.oib⁹. CHRY. vl vt oīs tationē auferret pp B ñ oēs secū eē sinit: vt vo testes p⁹modū bñet diuīe vtutis: tres p̄cipuos ex discipul elegit:ꝛ patrē ꝛ matrē puelle tāq; p̄ oib⁹ magis necessarios.mām vo ꝛ vbo puellā viuificat.vñ seqr:Et tenta.pu.ait illi:thabithacumi: qđ est iterp̄.puella tibi dico surge. Man⁹.n.iesu viuificatiā exp̄s:mor tuū corp⁹ viuificat.vox aūt iacētē excitat. vñ seqr: Et p̄festim surrexit pu.ꝛ ambulauit. HIERO. de optio genere iterp̄. Arguat aliqs euāgelistā mēdacij q̄re exponēdo addiderit: tibi dico:cū ī hebraico thabithacumi tm̄ significet:puella surge:ſz vt sēsū vocātis ꝛ ipantis exp̄meret:addit tibi dico surge. Seqr: Erat an.xii. GLO. Hoc euāgelista addidit ad oīdēdū puellā b⁹ etatis eē q̄ poterat ābulare ī ābulatiōe ei⁹ ñ solū suscitata:ſz etiā pfecte sanata oīdit. Seqr:Et obstu.stu.magⁿ.ꝛ p̄.illr vehemēt:vt ne.id sciret,ꝛ iussit illi dare mādūcare. CHRY. Ad dōstrādū q̄ eā ve suscitauerit:ꝛ nō fm phātasiā. BEDA:Mystice āt saluata a ꝓfluuio sāguis mulier: mor filia archisynagogi mortua nūciaṫ:quia dū ecclesia gētium a viciox labe mūdata ꝛ ob fidei meritū filia ē cognomīata: cōtinuo synagoga pfidie simul ꝛ īuidie zelo soluta ē. pfidie qdē: qz ī chriſto credere noluit.īuidie vo:qz ecclesiā credere doluit.ꝛ qō aiebāt nūcij archisynagogo: qđ vltra vexas magistrū:p eos bodie dr q̄a deo destitutū synagoge statū videt:vt restaurari posse nō credāt:iōq; p̄suscitatiōe illi⁹ supplicādū nō esse estimāt. Sz si archisynagog⁹.i.cet⁹ doctox legis credere voluerit:ꝛ subiecta ei synagoga salua erit. qz vo synagoga letici ī dñice ībitatiōis merito ꝼidelitatis amisit qñ īter flētes ꝛ eiulātes mortua iacet. Lenēs aūt puelle manū dns eā suscitauit:qz nisi p⁹ mūdate fuerit man⁹ iudeox que sanguie plene sūt: synagoga mortua nō resurget. In sanatōe aūt emorroisse mulieris ꝛ suscitatiōe puelle:sal⁹ oñdit generis hūani: que a dño ita dispēsata ē:vt ꝑmo aliq̄ ex israel ad fidē vēirēt:deīde plēitudo gētiū ītraret:ac sic oīs israel salu⁹ fieret.ānox aūt.xii.erat puella:ꝛ ānis.xii.mulier erat passa:qz peccata nō credētiū apparuerūt ī initio fidei credētiū.vñ dr: Credidit abrāā deo ꝛ reputatū ē ei ad iusticiā. GREGO.iiij.mo. moal⁹ vo redēptor nr puellā ī domo:iuuenē vo eē portā: ī sepl'chro āt lazar suscitat.adhuc qdē ī domo mortu⁹ iacꝫ q̄ latꝫ ī peccato. iā eē portā educit⁹ c⁹ iniq̄tas vsq; ad vecordiā publice ꝓpetratiōis apiēt.sepulture vo aggere p̄mit⁹ q̄ ꝓpetratōe negcie etiā vsu cō suetudis p̄sius grauāt. BEDA:Et notādū q; leuiores ꝛ quotidiani errat⁹: leuioris pnie possūt remedio curari.vñ iacētē ī conclaui dns facillima voce puellā resuscitat dicēs:Puella surge:vt vo q̄dridnanus mortuus sepulchri claustra euadere posset: fremuit spū:turbauit seipm: lachrymas fudit. Quāto igiē grauioz aīe mors: tāto acrioz necesse ē vt penitēt] feruoz īsistat. Sz ꝛ B notandū qz publica nora publico eget remedio. vñ lazar⁹ de monūmēto vocat⁹ pplis īnotuit. Leuia aūt peccata: secreta queunt pnia deleri.vñ puella ī domo iacēs paucis arbitris exurgit:eisdēq; vt nemī māifestēt p̄cipiē. Luba etiā foris eijcit vt puella suscitet: qz si nō pri⁹ a secretioꝛib⁹ cordis expellit secularīū mltitudo curax.aīa q̄ ītrīsec⁹ iacet mortua:nō resurgit. Bñ aūt surrexit ꝛ ābulat:qz aīa a peccatis resuscitata: ñ solū a sordib⁹ sceleꝝ exurgere:ſz ꝛ ī bōis ꝓficere oz opib⁹: ꝛ mox necesse ē vt celesti pane satiet:diuini s.vbi ꝛ altaris ꝑticeps effecta. .VI.

Et egressꝰ ide abijt ī patriaz suā ꝛ seqbāt eū discipli sui. Et facto sabbato cepit ī synagoga docer ꝛ mlti audiētes admirabāt ī doctria e⁹ dicētes: Unde huic hec oia? Et q̄ ē sapia q̄ data est illi ꝛ uirtutes tles q̄ ꝑ man⁹ e⁹ efficiūt? Nōne hic ē faber fili⁹ marie: fr Jacobi ꝛ ioseph ꝛ iude ꝛ Simonis? Nōne ꝛ sozores e⁹ hic nobiscū sūt? Et scādalizabāt in illo. Et dicebat illis ies⁹ qz nō ē ꝓpheta sine honor nisi ī pria sua:ꝛ ī domo sua:ꝛ i cognatiōe sua.et nō poterat ibi uirtutē ulla facere nisi paucos infirmos iposi tis manibus curauit:ꝛ mirabantur ꝓpter incredulitatez eoꝝ.

THEO. Post ꝑmissa miracula dñs in ꝓriam suã reuertit: nõ ignorãs quũ spernerent eũ: ꝫ vt occasiõez nõ hẽrent vlteri⁹ dicẽdi: qz si venisses credidissem⁹ tibi. vñ oꝝ: Et egressũ obuit ĩ pa. su. z se. il. disci. sui.

BEDA: Patriã ei⁹ nazareth dic: in q̃ erat nutrit⁹ Sz quãta nazareoꝝ cecitas q̃ eũ quẽ vbis factisqz illi⁹ christũ cognoscere poterãt: ob solam gẽtis noticiã otẽnũt. Seq̃t: Et fco sab. cepit ĩ syna. do. z mul. au. admi. in doc. ei⁹ oi. vñ huic hec oĩa: z q̃ est sa. q̃ da. ẽ illi: z vir. ta. q̃ p ma. ei⁹ efficiũt: Sapiaz ad doctrinã virtutes refert ad sanitates z miracula q̃ faciebat. Seq̃t: Nõne iste est faber: fili⁹ Marie: AVGV. de cõ. euãge. Matthe⁹ q̃dẽ fabri filiũ eũ dcm eẽ dic nec mirandũ est cũ vtrũqz dici potuerit. eo. n. fabrũ credebãt quo z fabri filiũ. HIERO. Fili⁹ q̃dẽ fabri Jesus vocat: ꝫ fabri q̃ fabricat⁹ est aurorã z solẽ .i. eccl'az ꝑmã z sequentẽ: in q̃z figura mulier z puella sanat. BEDA: Nã z si hũana nõ sint cõpanda dñis: typ⁹ tñ iteger est q̃ pr̃ christi igne opat z spũ. Seq̃t: Frat iacobi z ioseph z iude z simõis. nõne z sorores ei⁹ ⁊ nobiscũ sũt: Frẽs z sorores ei⁹ (e) cũ eẽ testant: q̃ tñ nõ liberi ioseph aut Marie iuẽ hereticos sũt putãdi: ꝫ poti⁹ iuẽ morẽ sacre scriptu re cognati sũt intelligẽdi: qũo abrãã z loth frẽs appellãt: cũ eẽt loth fili⁹ fratr̃ abrae. Et scãdalizabãt ĩ illo. Scandalũ z erroꝝ iudeoꝝ sal⁹ nra est: z hereti coꝝ ꝺdẽnatio. Intantũ. n. spernebãt dñm Jesũ christũ: vt eũ fabꝝ z fabri vocarẽt filiũ. Sequit: Et dicebat eis Jesus: Quia nõ ẽ ꝓpha sine hono. nisi ĩ pa. sua z cogna. sua z ĩ do. sua. Prophetã dici ĩ scripturis dñm Jesũ etiã Moyses testis ẽ: q̃ futurã ei⁹ incarnatiõez pdicẽs filijs isrl̃ ait: Prophetã vobis suscitabit dñs de⁹ vester de fratrib⁹ vr̃is. Nõ solũ aũt ipse q̃ dñs ẽ, ꝓpha: ꝫ z helias: hieremias: ceteriqz prophete minores ĩ pr̃ia sua q̃z in exter̃ ciuitatib⁹ biti sũt: qz ꝓpemodũ nãe est ciues semp ciuib⁹ inuidere. nõ enĩ ꝓsiderãt pũtia viri opa: ꝫ fragilẽ recordãt̃ infantiã. HIERO. Comitat etiã sepe vilitas origiñ: vt ẽ illud: Quis ẽ fili⁹ ysai: qz hũilia dñs respicit z alta a lõge cognoscit. THEO. Siue ẽt ꝓclaros ꝺsanguineos, ꝓpha hẽat: ciues odiũt eos. z ꝓpter Ih̃ dehonorãt, ꝓphetã. Seq̃t: Et nõ pote. ibi vir. vllã facere nisi pau. ĩfirm. ĩpo. ma. cura. Nõ aũt dic nõ potat intelligere oz nõ acceptabat: qz nõ ipe ĩpotẽs: ꝫ illi ĩfideles erãt: q̃ ibi nõ operat virtutes: parcẽs eis ne maiori reꝑhensiõe digni eẽnt: etiã fact⁹ miracul' nõ credẽtes. Uel al'r: ĩ miracul' faciẽdi necessaria ẽ virt⁹ opant⁹ z recipientiũ fides: q̃ ibi deficiebat. vñ nõ acceptabat Jesus ibi signa facere. Seq̃t: Et mira. ꝑpter ĩcre. illoꝝ. BEDA: Nõ q̃si iopinata z ĩprouisa mirat q̃ nouit oĩa anteq̃ fiãt: ꝫ q̃ nouit occulta cordis: qõ mirandũ intimare vult hoĩbus: mirari se coꝝ hoĩb⁹ oñdit. iudeoꝝ. n. mirãda notat cecitas q̃ nec ꝓphis suis credere ꝺ christo: nec ipi ĩter se nato voluerũt credere christo. Mystice aũt Jesus despicit in domo z ĩ pr̃ia sua: h̃ est ĩ ppl'o iudeoꝝ. z ideo pauca ibi signa fecit: ne penit⁹ excusabiles ibi fierẽt. Maiora aũt signa quotidie ĩ gentiũ ppl'o facit: nõ tam ĩ sanitate corpoꝝ q̃z in aĩaꝝ salute.

Et circuibat castella ĩ circuitu docens. Et ꝓuocauit duodecim: z cepit eos mittere binos: z dabat illis potestatẽ spũz imundoꝝ. Et ꝓcepit eis ne qd tollerẽt ĩ uia nisi uirgã tñ nõ perã neqz panẽ: neqz in zona esꝫ calciatos sandalijs: z ne iduerẽt duab⁹ tunicis. Et dicebat eis: Quocũqz itroieritis ĩ domũ illic manete donec exeatis ide. z qcũqz nõ receperit uos nec audierit uos: exeũtes inde excutite puluerẽ de pedib⁹ ur̃is in testioniũ illis. Et exeuntes ꝓdicabãt ut pniaz ageret. z demonia multa eijciebant: z ungebant oleo multos egrotos z sanabantur.

THEO. Nõ solũ in ciuitatib⁹ ꝓdicabat dñs: ꝫ ei castell': vt discam⁹ parua nõ spernere: neqz magnas semp q̃rere ciuitates: ꝫ verbũ dei ĩ vicis abiect⁹ z vilib⁹ semiare. Uñ oꝝ: Et circuibat castel. ĩ circuitu do.

BEDA: Benign⁹ aũt z clemẽs dñs ac mgr̃ nõ videbat suis atqz discipul' suis vtutes suas. z si ipe curauerat oẽz languoꝝ z oẽz infirmitatẽ, apl'is quoqz suis dedit ptatez. vñ seq̃t: Et duo. xii. z ce. cos mit. bi. z da. ill' po. spi. ĩmũ. Sz multa distãtia ẽ inẽ donare z accipe. Iste qõcũqz agit ptate dñi agit. illi fidẽ fa ciũt: imbecillitatẽ suã z vtutes dñi ꝓfitent: dicẽtes In noie Jesu surge z ambula. THEO. Binos aũ tẽ apl'os mittit vt fierẽt ꝓmptiores: qz vt ait ecclẽ astes: Melio⁹ est fil' duos eẽ q̃z vnũ. Si aũt plures q̃z duos misisset: nõ eẽt sufficiẽs nũer⁹ vt ĩ plura castella mitterẽt. GREGO. ĩ ho. Binos etiã in ꝓdicatiõnẽ discipulos mittit: qñ duo sũt ꝓcepta charitatis: dei videlz amor z ꝓximi: z min⁹ q̃z ĩ duos charitas hr̃i nõ põt. ꝑ hoc q̃ nobis innuit: qz q̃ charitatẽ erga alterꝝ nõ hẽt: ꝓdicatõis offiñ suscipe nullaten⁹ oz. Seq̃t: Et ꝓce. eis ne q̃d tol. ĩ via nisi virgã tñ: nõ pe. nõ pa. nõ ĩ zona es: ꝫ cal. san. z ne ĩdu. du. tunic⁹

BEDA: Dãta. n. ꝓdicatori ĩ deo debz eẽ fiducia: vt pñtis vite sũpt⁹: q̃z nõ puideat: tñ bos sibi nõ deesse cẽtissime sciat: ne dũ mens ei⁹ occupat ad tẽporalia: min⁹ aliis puideat eẽna. CHRY. Hoc etiã eis dñs ꝓcepit: vt ꝑ hituz oñderet quantũ a diuitarũ desiderio distabãt. THEO. Instrues etiã eos q̃ hoc nõ eẽ amatores muner̃: z vt videtes eos ꝓdicare pauptatẽ acq̃escant: cũ apl'i nihil hẽant. AVGV. Uel qz cũ fm matthẽu dñs statim subiecerit: Dign⁹ est. n. operari⁹ cibo suo. sat⁹ oñdit cur eos posidere hoc aut ferre noluerit: nõ q̃ nẽcaria nõ sint necitati h⁹ vite: ꝫ qz sic eos mittebat: vt eis hoc odere ri demõstraret ab ill' q̃b⁹ euãgeliũ credẽtib⁹ nunciarẽt. vñ apparet hoc nõ ita ꝓcepisse dñs tanq̃z euãgeliste viuere aliũde nõ debeãt: q̃z eis ꝓbentib⁹ q̃b⁹ annũciãt euãgeliũ: alioq̃n ꝺ hoc ꝓceptũ fec apl's q̃ victũ de manuũ suaꝝ labore trãsigebat: ꝫ ptãtem dedisse ĩ q̃ scirẽt sibi ista debri. Solet ĩtẽ q̃ri quo matthe⁹ z lucas cõmemorauerit dixisse dñs discipul' vt nec virgã ferrẽt: cũ dicat Marc⁹: Et ꝓcepit eis ne

qđ tol.ī via:niſi virgā tīñ. Ꝺō ita ſoluit vt ītelliga/
m⁹ ſub alia ſignificatiõe dictā virgā:q̄ ſm Marcū
ferēda ē:t ſub alia illā q̄ ſm mattheū t lucā nō eſt
ferēda. Potuit.n.ſic breuiē dici: Nihil neceſſario
vobiſcū ferat| niſi virgā tīñ:vt illō qđ dictū ē: Nec
virgā:ītelligaē nec mīmas q̄dē res. Ꝺō vero adiun
ctū ē: Niſi virgā tīñ: ītelligaē q: p ptātez a dño rece
pta q̄ virge nomīe ſignificata ē: etiā que nō pos
tant nō deerūt. Utrūq; ergo dñs dixit:ſed q: nō v
trūq; vn⁹ euāgeliſta cōmemorauit:putaē ille q̄ vir
gā cū alia ſignificatiõe poſitā tollēdā dixit :ei q̄ vir
gā rurſus aliō ſignific ītē nō tollēdā dixit eē cōtra
riū:ſz iam rōe reddita non puteē. Sic t calciamēta
cū dicit Matthe⁹ ī via ñ eē portāda: curā ,phibet:
q: icogitanē portāda ne deſint:Ꝺ t de duab⁹ tu
nicis ītelligēdū eſt:ne quiſq; eoz p̄ter eā q̄ eēt īdu
tus:aliā portād ī curaret: ſollicit⁹ne opus eēt cū ex
illa pt ire poſſet accipe. pinde Marcus dicēdo cal
ciari eos ſandaliis vel ſoleis:aliq̄d Ꝺ calciamēntū my
ſtice ſignificatiõis hr̄e admonet:vt pes neq; tectus
ſit deſup:nec nud⁹ad terrā.ī.nec occulteē euāgeliū:
nec terrenīſ cōmodis innitaē. t q: nō haberi vl̄ poz
tari duas tunicas: ſz exp̄ſſius īdui ,phibet:quid eos
monet niſi nō dupliciter:ſz ſimpl'r ābulare. Quiſq;s
aūt putat nō potuiſſe dñz ī vno ſmone q̄dā figura
te q̄dz ,prie ponere eloq̄a:cetera ei⁹inſpiciat: t vi
debit q: Ꝺ temere ac inerudite arbitreē. BEDA:
In duab⁹ aūt tunicis videē mihi duplex oñdere ve
ſtīmētū:ñ quo ī locis ſcythie glatiali niue rigētib⁹:
vna q̄s tunica debeat eē cōtent⁹:ſed ī tunica veſti
mentū ītelligam⁹ ne aliud veſtitu:aliud vobis futu
roz tioze fuet. CHRYS. Uel alr: Matthe⁹ t lu
cas nō calciamēta neq; baculū portare pmittit:qō
oñoit pfectiſſimū eē. Marc⁹ vo baculū iubet aſſu
mere t ſandaliis calciari:qō dictū ē pmiſſius. BE
DA:Allegorice aūt p perā onera ſeculi: p panē deli
cie t̄porales: p es ī zona occultatio ſapie deſignaē
quia quiſq; officinz doctoris accipit: neq; onerib⁹
ſeculariū negociorz depmi: neq; deſideriis carnali
b⁹ reſoluī:neq; cōmiſſū ſibi talentū vbi:ſub ocio oz
lēti corpis abſcōdere. Sequiē: Et dice. eis quocūq;
itro ī do.ma.illic do.er.īde. Ubi dat cōſtātie gene
rale mādatū:vt hoſpitalis neceſſitudis iura cuſto
diāt:alienuz a p̄dicatoze regni celeſtis aſtruēs cur
ſitare p domos. THEO. Ne.ſ. de gula cōtingeret
eos repbēdi:ab aliis ī alias trāſeūtes. Seq̄: Et q̄cū
q; nō re.voz:nec au.vos exe.īde ex.pul.de pe.veſtiſ
ī teſti.illis. Hoc autē oñs p̄cepit vt oñderet q: lon
gā ,pter eos viā ambulauerūt:t nihil eis profuit.
Uel q: nihil ab eis acceperūt etiā neq; puluerē:ſed
t hūc excutiūt vt Ꝺ ſit ī teſtimoniū illiſ.i.ī redargu
tionē illis. CHRY. Uel vt ſit ī teſtimoniū labo
ris vie quā ſuſtinebāt ,p eis:aut tāq; puluis pecca
toz p̄dicitiū cōuertaē ī ipos. Sequiē: Et exe.p̄di.vt
priam agerēt:t demonia multa eiiciebāt t vnge
bant oleo multos egrotos t ſanabant. q: oleo vn
gerēt ſolus Marc⁹ enarrat. Jacob⁹ aūt ī epl'a ſua
canonica ſimilia dicit. Oleū.n.t labozes curat:t lu
minis t bilaritatis cā exiſtit. Significat aūt oleuz
vnctiōis dei miſicordiā:īfirmitatis medelaz:t coz
dis illumiatiōē:qō totū oño opaē. THEO. Si
gnificat etiā grām ſpūs ſancti:p quā a laboꝛib⁹ trāſ
mutamur:t luñ t leticiā ſpiritalē ſuſcipim⁹. BE
DA:Uñ pz ab ipis apoſtol'hūc ſācte eccl'ie morez
eē traditū : vt energumini vel alii q̄libet egroti vn
gantur oleo pōtificali bñdictione cōſecrato.

ET audiuit herodes rex: manifeſtū.n.fcīm ē nomē ei⁹. t dicebāt: q: Johānes baptiſta reſurrexit a mor tuis: t ꝓpea opanē uirtutes in illo. Alij aūt dicebāt q: heliaſ ē. Alij ue ro dicebāt: q: ,pheta ē q̄ſi un⁹ ex ,p phetis. Quo audito herodes ait: Quē ego decollaui Johānes: hic a mortuis reſurrexit.

GLO. Poſt p̄dicationē diſcipulor chriſti: t mi raculoꝛ opationē cōueniēter euāgeliſta ſubiungit de fama que ꝛſurgebat ī pplo.vñ dicit: Et audiuit Hero.rex. CHRY. Herodes iſte fili⁹ erat p̄mi he rodis ſub quo ioſeph Jh̄m duxerat in egyptū. Te trarchā aūt Matthe⁹ noīat hūc atq; lucas tāq; p̄n cipātē ſup q̄rtā ptē regni p̄ris ſui. Romani.n. poſt mortē p̄ris regnū ī ptes q̄tuoz dimiſerūt. Marcus vo regē eū vocat:aut p̄ris ꝛſuetudie: aut q: Ꝺ loco ei⁹ cōgruū exiſtebat. HIERO. Seq̄: Manifeſtū enī factū ē nomē ei⁹. Lucernā.n.ſub modio abſcō di fas nō ē. Et dicebāt.ſ.aliq̄ de turba:q: Johēs ba ptiſta reſur.a moꝛ. Et ꝓpea opanē vir.in illo. BE DA:Quāta.n.fuit iudeoꝛ īuidia docemur. Ecce.n. Johem de quo dictū ē:q: ſignū fecit nullū a moꝛ tuis potuiſſe reſurgere:nullo atteſtāte credebāt. Je ſum aūt approbatū a deo vtutib⁹ t ſignis c⁹ reſur rectionē āgeli:apoſtoli:viri ac femīe p̄dicabāt : nō reſurrexiſſe:ſz furtī eē ablatū credere maluerūt.qui cū dicerēt Johem reſurrexiſſe a mortuis : t ,ppea vtutes opatas eē ī illo:hñ de vtute reſurrectiōis ſē ſerūt : q: maioris potētie futuri ſūt ſācti cū a moꝛ tuis reſurrexerīt:q̄z fuerūt cū carnis adhuc īfirmi tate grauatēē. Seq̄: Alii ār dice. q: he.ē THEO. Cōfutabat.n.mltos hoies Johes qñ dicebat: He nimina vipar. Seq̄: Alij aūt dicebāt : q: ,pheta ē q̄ſi vn⁹ ex ,pphetis. CHRY. Nibi q̄dē videē hūc ,pphaz dicere de q⁹ moyſes dixit: Prophaz ſuſcita bit vobis de⁹ de frib⁹ vr̄is. Recte q̄dē:ſz q: māifeſte dicere trepidabāt Ꝺ ē chriſt⁹: Moyſi vtebanē voce ,ppria ſuſpicionē velātes p̄poſitoꝛ ſuoꝛ tiore. Seq̄ tur: Quo audito: Hero.ait: Quē ego de col. Jo.Ꝺ a moꝛ.reſur. Per ironiā Ꝺ Herodes exp̄ſſe ,pnūciat. THEOPHI. Uel alr: Sciēs Herodes q: Johez iuſtū exiſtez ſñ cā occiderat:credebat eū a mortuis reſurrexiſſe:t q: ex reſurrectiōe ſuſcepiſſet miracu loꝛ opationē. AVG. de cō.euā. In his aūt vbis Lucas Marco atteſtaē:ad Ꝺ dūtarat q: alii dixe rit nō Herodes Johem ſurrexiſſe:ſz beſitātē Lucas cōmemorauit Herodē:vbaq; ei⁹ ita poſuit dicētis: Johannem ego decollaui : Quis autem'eſt iſte de quo audio talia: Intelligendum eſt autē poſt hāc beſitationem confirmaſſe in animo ſuo q: ab aliis dicebaē:cum ait pueris ſuis:ſicut Matthe⁹ narrat Ꝺ eſt Johānes baptiſta:ipſe ſurrexit a mortuis. Aut

ita ꝓnũcianda sũt hec ẏba: ẏt hesitantẽ adhuc indi
cẽt. ꝑstim qz ⁊ Marc⁹ q̃ supi⁹ dixerat ab alijs dictũ
fuisse: qꝺ Johes a mortuis resurrexerit: ĩ extremo tĩ
ipm herodẽ dixisse: Non tacet quẽ ego decol. Jo. ꝺ
a mor. resur. Que itez verba duob⁹ modis ꝓnũciari
pñt: ẏt aut ꝛfirmãtis: aut dubitãtis ĩtelligant.

Ipse. n. herodes misit ac tenuit Johãnez: ⁊ uinxit eũ in carcere ꝓpt herodiadẽ uxorez philippi frĩs sui: qz duxerat eã. Dicebat. n. iohãnes herodi: Non licet tibi hẽre uxorez frĩs tui. Herodias aũt insidiabat illi ⁊ uolebat occidere eũ nec poterat. Herodes autẽ metuebat iohannẽ sciẽs eũ uirũ iustũ ⁊ scñ: ⁊ custodiebat eũ: ⁊ audito eo mlta faciebat: ⁊ libenter eũ audiebat. Et cuz dies opportun⁹ accidissz: herodes natal' sui cenã fec̃ ꝓncipib⁹ ⁊ tribunis ⁊ ꝓmis galilee. Cumqz itroisset filia ipsi⁹ herodiadis ⁊ saltassz ⁊ placuisset herodi: simulqz recumbẽtib⁹ rex ait puelle: Pete a me qꝺ uis ⁊ dabo tibi. et iurauit illi: qz qcqd petieris dabo tibi lz dimidiũ regni mei. Que cũ exisset: dixit mri sue: Quid petã? At illa dixit: Caput iohãnis baptiste. Cũqz itroisssz stati cũ festinatõe ad regẽ petiuit dicẽs: uolo ut ꝓtin⁹ des mihi i disco caput iohãnis baptiste. Et ꝛtristat⁹ est rex. Propt iusiurãdũ ⁊ ppt sil' discũbẽtes noluit eã cõtristare: sz misso spiculatore ꝑcepit afferri caput iohãnis i disco ⁊ decollauit euz i carcere. Et attulit caput ei⁹ i disco: ⁊ dedit illud puelle: ⁊ puella dedit mri sue. quo audito discipuli eius uenerũt ⁊ tulerũt corpus ei⁹: ⁊ posuerũt illud in monumẽto.

THEO. Ex pmiss marc⁹ euãgelista occasiõez sumẽs: hic de morte cõmẽorat ꝑcursoris dicẽs: Ipe. n. herodes misit ac tenuit Johez. ⁊ vinxit eũ in carcerẽ ꝓpt herodiadẽ vxorẽ fratris sui: qz duxit eã. BEDA: Uer⁹ narrat historia philippũ herodis maioris filiũ sub quo dñs fugit ĩ egyptũ: frẽz h⁹ herodis sub q⁹ passus ẽ christ⁹ duxisse herodiadẽ vxorẽ filiã regis arethe: postea vo socez ei⁹ exortꝫ qbusdã ꝺ genez siratib⁹ tulisse filiã suã: ⁊ ĩ dolorẽ mariti ꝑtis ĩmici eius nuptijs copulasse. ꝙ Johes baptista arguit herodẽ ⁊ herodiadẽ qꝺ illicitas nuptias fecerit: ⁊ nõ liceat frẽ viuẽte germano illi⁹ vxorẽ ducere. THEO. Lex ẽt ꝑcipiebat qꝺ frr vxorẽ frĩs acciperet: cũ defũct⁹ plẽ nõ hẽret. Ibi aũt erat filia: ꝓpẽ qꝺ erãt nuptie scelerate. Seqr: Herodias aũt insi. illi: ⁊ vole. occ. eũ: ⁊ nõ poterat. BEDA: Timebat. n. herodias ne herodes aliqñ resipisceret: vel philippo frĩ suo amic⁹ fieret: at qz illicite nuptie repudio solverẽt. Seqr: Herodes aũt metu. Jo. qz sciebat eũ virz iustũ ⁊ scñ GLO. Timebat inquã eũ reuerẽdo. sciebat. n. euz eẽ iustũ quo ad hoies: ⁊ scñ quo ad deũ. Et custodiebat euz. ne. s. ab herodiade interficerẽt. Et audito eo multa faciebat. qz putauit eũ spũoei loq. Et libenter eũ audiuit. qz reputabat vtilia q̃ ab eo dicebant. THEO. Vide aũt quantũ opat⁹ ꝺcupiscẽtie rabies qz cũ herodes tantã circa Johez bẽbat reuerẽtiã ⁊ timorẽ: hoz fit ĩmemor: vt sue fornicatõi ꝓuideret. REMI. sup Matthẽũ: Libidinosa. n. voluptas eum coegit ĩ illũ manũ mittere: quẽ sciebat iustũ ⁊ scñ. At ꝙ hoc daꝝ itelligi qz min⁹ pctñ fc est ei ca maiozis peccati: fin illõ: Qui ĩ sozdib⁹ est: sozdescat adhuc. Seqr: Et cũ di. oppoz. acci. hero. nata. sui ce. fe. ꝓn. ⁊ tri. ⁊ ꝓmis ga. BEDA: Soli mortaliũ herodes ⁊ pharao legunt diez natal' sui gaudijs festus celebrasse. sz vterqz rex infausto hospitio natiuitatẽ suã sanguine fedauit. vez herodes tãto maioꝛ ipietate qãto scñ ⁊ inocentẽ doctorẽ veritat' occidit: ⁊ hoc ꝓ voto ac petitiõe saltatricis. Seqr eni: Cũqz itro. filia ip. hero. ⁊ sal. ⁊ plac. hero. silqz recũ. rex ait: Pete a me qꝺ vis ⁊ dabo tibi. THEO. Nũ. non uiũ fit: sathanas ꝓ puellã saltat: ⁊ iusiurandũ pficit sceleratũ. Seqr eni: Et iura. illi qz qcqd pet. da. tibi: lz dimi. regni mei. BEDA: Nõ excusat ab homicidio ꝓ iuramentũ. ideo. n. forte iurauit vt occasiõez ĩueniret occidẽdi. ⁊ si ꝑis aut mris intentũ postulasset: nõ vtiqz ꝺcessissz herodes. Seqr: Que cũ essꝫ di. ma. sue: qꝺ petã? At illa di. La. Jo. ba. Digno ordi saltatõis: dignũ postlat sanguis ꝓmiũ. seqr. Cũqz itr. stati cũ fes. ad re. pe. di. vo. vt ꝓ. des mi. i pi. ca. io. ba.

THEO. Maligna mulier ꝓtin⁹ sibi caput Johis dari petit. i. stati in illa hora. Timebat. n. ne herodes resipisceret. Seqr: Et ꝛtristat⁹ est rex. BEDA: Cõsuetudis ẽ scripturaꝝ: vt opiones multoꝛ sic narrat historic⁹: qũo eo tpe ab oĩb⁹ credebat: siẽ ⁊ Joseph ab ipsa quoqz Maria appellat ꝑ Jesu: ita ⁊ nunc herodes ꝺ ꝛtristat⁹: qz hoc discũbentes putabant. dissimilatoꝛ. n. mẽtis tristiciã ꝓferebat i facie cũ leticiã hẽret ĩ mẽte: sceluszqz excusat iuramẽto: vt sub occasiõe pietatis impi⁹ fieret. Uñ seqr: Propt iusiurandũ ⁊ ꝓpter sil' discũbentes noluit eã ꝛtristari. THEO. Herodes quidẽ nõ sui cõpos sz voluptuosus iusiurandũ impleuit: ⁊ iustũ interimit. Decebat aũt magꝭ ĩ hoc piurare ⁊ nõ tantũ scel⁹ opari. BEDA: Qꝺ aũt subdit: Et ꝓp sil' recũbentes. vult oẽs scelerꝭ sui eẽ ꝺsortes: vt ĩ luxurioso ipuꝛozqz ꝺuinio cruẽte epule deferẽt. vñ seqr: Sz misi. spi. ꝑ. af. ca. io ĩ di.

THEOPHI. Spiculatoꝛ carnifex dicit q̃ constituit ad hõles interficiẽdũ. BEDA: Nõ aũt herodẽ puduit caput occisi hõis ãte ꝺuinas iferre. Pharao vo nil talis vesanie cõmisisse legit. Et vtroqz tamen exẽplo ꝓbat vtil⁹ eẽ nobis diẽ mortis futurã

mōdo: t caste agēdo sepi⁹ ī memoriam reuocare: ēē diem natiuitatis luxuriādo celebrare. Nō.n.ad laborē nascīt ī mūdo: t electi ad requiē p mortē trā seūt e mūdo. Sequit: Et decol.eius ī carcere: t attu. caput ei⁹ ī disco: t de.illō puelle: t puella dedit matri sue. GREGO.iū.moral. Non sine grauissima admiratiōe ppēdo q ille ꝓphetie spū ītra mīis vterū ipler⁹: quo iter natos mulier⁹ nemo maior surrexit ab iniqs ī carcerē mittīt. t ꝓ puelle saltatu capite trūcat. t vir tāte seueritatis ꝓ vsu turpiū moriē. Nunq̄d credim⁹ aliq̄d fuisse qō ī ei⁹ vita: illa sic despecta mors tergeret. Sz qñ ille vel ī cibo peccauit: q̄ locustas solūmō t mel siluestre edit: Qñ diuersatione sua offendere potuit q̄ de eremo nō recessit: Quidē q̄ oipotēs de⁹ sic vehemēter ī b̄ scl'o despicit: quos sic sublimiē añ secl'a eligit: nisi b̄ qō pietati fideliū ps: qñ iccirco sic eos ꝑmit ī ifimis: q̄ videt quonō remuneret ī sūmis: t foras vsq̄ ad despecta deiicit: q̄ it⁹ vsq̄ ad icōprehēsibilia pducit. Dic ergo emulq̄z colligat: q̄d illic passuri sint quos reprobat si b̄ sic crurat quos amat. Seq̄tur: Quo audito discipuli ei⁹ venerūt t tulerūt corp⁹ ei⁹: t posuerūt illud ī monumēto. Narrat Joseph⁹ victuz Jobem ī castellū macherōta adductū: ibiq̄ trūcatū. narrat ēo ecclastica historia sepultū eū ī sebaste palestīeor be que quondā samaria dicta ē. Decollatio aūt Johānis: minoratione fame illi⁹ q̄ christ⁹ a ꝓpl'o credebat ēūnuat: sicut exaltatio saluatoris ī cruce ꝓfectū designabat fidei: q: t ipe q̄ ꝑus a turbis ꝓphēta ē credebat: dei fili⁹ a cūctis fidelib⁹ ē agnit⁹. vñ Jobes quē oportebat minui: cū diuturnū lumen decrescere icipit nat⁹ ē: dīs aūt eo tpe āni quo dies crescere icipit. THEO. Mystice aūt hero. qui interpat pollices: popul⁹ ē iudeor⁹ q̄ habebat vroē sinanē gloriā: cui⁹ filia saltat t mouet etiā nūc circa iudeos. l. falsus itellect⁹ scripturar. decapitatur siquidē Jobem. i. verbū ꝓphēticū: t sine capite christo habēt eū. HIERO. Uel al'r: Caput legis qō ē christ⁹ de corpe abscidit ꝓpzio. i. iudaico populo: t dat gētili puelle. i. romane ecclesie: et puella dat matri sue adultere. i. synagoge crediture in fine. Corp⁹ Jobis sepelit. Caput ī disco collocatur. Littera būata tegit. spūs ī altari honorat t sumit.

Et cōueniētes apli ad iesū: renūciauerūt ei oia q̄ egerāt t docuerāt. Et ait illis: Uenite seorsuz ī desertū locū: t requescite pusillū. Erāt.n.q uenientes t redibāt multi: t nec spacium māducādi hēbāt. Et ascēdētes i naui abierūt ī desertū locū seorsuz. Et uiderūt eos abeūtes: t cognouerūt multi: t pedestres de oīb⁹ ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc t preuenerūt eos. Et exiēs uidit turbā multā ies⁹ t miſt⁹ ē sup eos: q: erāt sicut oues nō habētes pastorem: t cepit illos docere multa.

GLO. Postq̄z euāgelista narrauit mortē Johis narrat ea que christ⁹ cū suis discipul⁹ p⁹ mortē Johānis egerit dicēs: Et cōue. apo. ad iesū renū. ei oīa que ege. t docue. HIERO. Ad locū. n. vñ exeunt flumīa reuertunt. deo sp referūt grās missi sup his que acceperāt. THEO. Discam⁹ aūt t nos cū ī ministeriū aliq̄ mittimur nō elōgari: t vltra cōmissum officiū nō efferi: sz mittētē visitare t renūciare ei oīa que egim⁹ t docuim⁹. BEDA: Nō enim solū oz docere sz facere. non solū aūtē que ipsi egerāt t docuerāt apostoli dño renūciant: sz etiā que Jobes cis ī docēdo occupatis sit passus. t sui t Johānis discipli dño renūciāt: sicut Matthe⁹ describit. Sequit: Et ait illis: Uenite seorsuz ī desertū locū: t req. pu. AVGV. de cō. euā. Doc cōtinuo p⁹ Jobis passionē factū esse cōmemorat. vñ post hec facta sūt illa que ꝑmo narrata sūt: q̄bus mot⁹ herodes dixit: Dic ē Johānes bap. quē ego decollaui.

THEOPHI. In desertū aūt recedit locū ꝓpē būi litatē. Quiescere aūt facit christ⁹ suos discipulos: t addiscāt ꝓpositi: q: q̄ laborāt ī ope t ſmone requiē ꝑmereāt: t q: nō debēt otinue laborare. BEDA: Que aūt necessitas fuerit cōcedēde requei discipulis: ostēdit cū subdit: Erāt.n. q̄ ve. t redi. multi: t nec spacium māducādi hābebāt. vbi magna tpis illius felicitas de labore docētiū simul t discentiū studio demōstrat. Sequit: Et asce. i naui abierūt ī desertū locū seorsuz. Nō discipuli soli: sz assūpto dño ascēdētes ī nauim: locū petiere desertū vt Matthe⁹ demōstrat. Erat aūt fidē turbar. petēdo.n. solitudinē: an seq̄ curēt exploat. Ille sequēdo t nō ī ūmētis aut vehiculi diuers: sz ꝓpo labore pedū quātā salutis sue curā gerāt ostēdit. Seq̄t: Et viderūt eos abeūtes. t cognouerūt multi: t pedes. de oīb⁹ ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc t ꝓuenerūt eos. Dū pedestres eos ꝓuenisse dicit: ostēdit q̄ nō ī aliā maris sine tordāis ripā nauigio puenerūt discipli cū dño: sz ꝓxīa eiusdē regiōis loca adierūt quo ēt idigene pedestres poterāt ꝑuēire. THEO. Ita tu christū ñ expectās q: ipe reuocet: sz pcurres eū ꝓuenias. Seq̄t: Et exiēs vidit turbā. Jesus t miſt. ē sup eos: q: erāt sic oues nō hūtes pastorē. Pharisei lupi erūtes rapaces: nō pascebāt pplz: sz deuorabāt pp b̄ ad christū verū cōgregāt pastorē q̄ tradidit illis cibū spiritalē. s. vbi dei. vñ seq̄t: Et cepit eos docere ml'ta. Uidēs.n. eos q̄ miraculor⁹ occasiōe eū seq̄bāt ꝑ lōgitudie vie fessos eor⁹ miser⁹: voluit eor⁹ satisfacere volūtati docēdo eos. BEDA: Matthe⁹ dicit q: curauit lāguidos eor⁹. b ē.n. veraciter pauperū misereri: eis vītatis viā docēdo apire: t molestias corpales auferre. HIERO. Mystice aūt seorsuz ducit dīs quos elegit: vt iter malos viuētes: mala nō intendāt: vt loth ī sodomis: t iob in terra hus: t abdias ī domo achab. BEDA: Derelicta etiā iudea ī desto ecclesie ꝓdicatores sancti q̄ apō iudeos tribulationū sarcina ꝑmebāt: de gra fidei gētib⁹ collata requiē nacti sūt. HIERO. Pusilla tū ē b̄ sanctis reqes: lōg⁹ labor. sz p⁹ea dr ill': vt requescāt a laboribus suis. Sicut autez in archa noe animalia que ītus erāt foris mittebātur: t q̄ foris erāt ītro erūpebāt: sic agit ī eccl'ia. iudas recessit. latro accessit.

ſz q̄diu recedit a fide i eccl'a nō eſt reḡes ſine mero re. Rachel.n.plozās filios ſuos noluit ꝺſolari. nō ē etiā ꝺ ꝺuinū in quo bibit vinū nouū: cū cantabit canticū nouū ab hoīb⁹ nouis: cū mortale hoc idue rit īmortalitatē. BEDA: Chriſtū aūt petentē deſ ta gentiū: multa fidelīū caterue relictis menib⁹ pri ſce ꝺuerſatiōis ſequunt.

Et cū iam hora multa fieret: ac ceſſerūt diſcipuli ei⁹ dicētes: Deſert⁹ eſt loc⁹ hic: & iam hora p̄teriuit: di mitte illos ut eūtes i p̄xīmas villas & uicos emāt ſibi cibos quos mādu cent. Et rñdens ait illis: Date illis māducare. Et dixerūt ei: Euntes emam⁹ ducentis denarijs panes: & dabim⁹ illis māducare. Et dicit eis Quot panes habetis? Ite & uidete Et cū cognouiſſent dicunt: qnq; & duos piſces. Et p̄cepit illis ut accū bere facerēt oēs ſm ꝓtubernia ſup uiride fenū. Et diſcubuerūt in ptes p centenos & p qnquagenos. Et ac ceptis qnq; panib⁹ & duob⁹ piſcibus intuēs i celū: bñdixit & fregit panes & dedit diſcipul' ſuis ut ponerēt añ cos: & duos piſces diuiſit oīb⁹. Et māducauerūt oēs: & ſaturati ſunt. Et ſuſtulerūt reliquas fragmētoꝝ duodeciz cophinos plenos: & de pi ſcibus. Erant autez q manducaue runt quinq; milia uiroꝝ.

THEO. Præponēs dñs qō vtili⁹ eſt. ſ. cibū ſmo nis dei: deinde etiā corporalē cibuz p̄buit turbe: ad cui⁹ narrationē euāgeliſta accedit dicēs: Et cū iam hora mlta fieret: acceſ. diſci. ei⁹ di. Deſer. lo. eſt hic. BEDA: Hora multā veſpertinū tps dic. vñ Lucas di cit: Dies aūt cepat declinare. THEO. Tlide autē quō diſcipuli Chriſti circa horaz amorē pficiūt. tur bar.n. miſti accedūt ad Chriſtū: & p eis intercedūt. Dñs aūt tētauit eos ſi ei⁹ virtutē tantā eē coḡuerāt q̄ turbas paſcere poſſz. vñ ſeq̄t: Et rñdens ait ill': Da te eis man. BEDA: Prouocat etiā apl'os: hoc di cēs ad fractionē panis: vt illis ſe nō hēre teſtātib⁹: magnitudo ſigni notior fieret. THEO. Diſcipuli aūt arguebāt eū tanq̄ ignorātez qō illis eēt neceſſa riū ad tantā mltitudinē turbaꝝ paſcendā. vñ turba ti rñdent. Deq̄. n. Et dixe. ei: Euntes emam⁹ de. ꝺu. pa. & dabi. ill' man. AVGV. de cō. euā. Hoc Phi lipp⁹ apud Johez rñdet. ſz Marc⁹ a diſcipul' rñſum eē cōmemorat: volēs itelligi hoc ex ore ceteroꝝ phi lippū rñdiſſe. q̄z & pluralē nūez p ſingulari vſita tiſſime ponere potuerit. Deq̄. Et dic eis: Quot pa habe. ite & vi. Hoc a dño ſcīn eē ceteri euāgeliſte p termiſerūt. Deq̄: Et cū cog. dicūt: q̄nq; & ꝺu. pi. qō andreas apud Johez de q̄nq; panib⁹ & duob⁹ piſcī b⁹ ſuggeſſerit: hoc ceteri euāgeliſte pluralē nūez p ſingulari ponētes: ex diſcipl'oꝝ p̄ſona retulerūt. De q̄: Et p̄ce. ill' vt aecū. fa. om. ſz ꝺtu. ſup vi. fe. & diſcu. ī ptes p cen. & q̄nq̄. Qō aūt Lucas dic quinq̄genos iuſſos eſſe diſcūbere: Marc⁹ ꝺo q̄nquagenos & cē tenos: iō nō hic mouet: q; vn⁹ partē dic: alter totū. Qui.n. de cēteris retulit: ꝺ retulit qō ille p̄termiſit. THEO. Per hoc aūt ꝺa⁹ intelligi q; ſeḡſtrati diſ cubuerūt p ptes & ptes. in greco.n. qō ꝺ dr ſm ꝺtu bernia duplicat: ac ſi diceret: p ꝺtubernia. Sequit: Et acce. q̄nq; pani. & duob⁹ piſ. ituens i ce. bñdixit & fre. pa. & de. diſ. ſuis vt po. añ eos: & duos piſces diui ſit oīb⁹. CHRY. Decenē aūt in celū aſperit: q; i de ſto māna accipiētes iudei: de deo dicere attētaue rūt: Nūq̄d poterit dare panē? Ne vo hoc ꝓiḡat an q̄z faceret ad p̄ez retulit qō erat factur⁹. THEO. Intuet etiā in celuz: vt nos inſtrueret à deo petere eſcam & nō a diabolo: ſicut faciūt illi: qui alienis i iuſte laboꝝ⁹ nutriunt. Ex hoc etiā turbis tūc inuit q; nō eēt deo ꝺ̄ius: ſz deū inuocaret. Dat aūt panē diſcipul' apponēdū turbis: vt tractādo panē nō du biū ſz miraculū videat. Sequit: Et mā. oēs: & ſa. ſit. & ſuſtu. reli. frag. xii. cophi. Duodeci cophini ſupabū dant fragmētoꝝ: vt quolibz apl'oꝝ vnū cophinū ſu p hūez apportāte: ineffabile miraculū videat. Supa būdantis. n. ētut] erat nō ſolū tot hoies paſcere ſz tantā ſupabūdantiaz relinq̄re fragmētoꝝ. Mor⁹ .n. ſi māna ꝺabat: ſz vnicuiuſq; necitate illō large bat. ſupfluū vo vermib⁹ ſcaturiebat. Helias etiaz vi duā paſcēs: q̄ntuz ei erat ſufficiēs tribuebat. ielis vo tanq̄z dñs ſupabūdanē opabat. BEDA: Weſtu ce aūt die declinata turbas ſaluator reficit: q; vel fi ne ſeculoꝝ ꝓpinq̄nte: vel cū ſol inſticie p nobis occu buit: a ſpiritalis iedie ſum⁹ tabe ſaluat⁹: puocat apo ſtl'os ad fractionē panis: inſinuās q; quotidie p col ieiuna ſūt corda nr̄a paſcēda: coꝝ. ſ. lr̄is & exemplis. Per q̄nq; panes q̄nq; moſaice leḡ libri: p quos pi ſces pſalmi ſūt & ꝓphe figurati. THEO. Vel quo piſces ſūt piſcatoꝝ ſmones. ſ. eple & euāgelīū. BE DA: Quia vero q̄nq; ſunt exteriorꝭ hoīs ſenſus: quiq; milia viri dñm ſecuti deſignāt eos q̄ in ſecu lari adhuc habitu poſiti: exteriorꝭ bñ vti nouerūt. GREGO. xv. moza. Diuerſi ꝺiuitū diſcubit⁹ di ſtinctiōes eccl'ar q̄ vnā catholicā faciūt deſignant. Jubilei aūt reḡes q̄nquageſarij nūeri myſterio ſti nel. & q̄nquagenari⁹ bis ducit vt ad cētenariū pue niat. Quia g̃ p̄i⁹ a malo q̄ſcit ope vt p⁹ aīa plen⁹ q̄ſcat i cogitatiōe: alii q̄nq̄genarii: alii centū diſci būt. BEDA: ſup fenū aūt diſcūbere⁹ diſcis paſci tur alimētis: q̄ p ꝓtinētiaz calcat] ꝺcupiſcētijs aud ēdis īplendiſq; dei vbis operaz īpendūt. Saluator autē nō noua creat cibaria: quia veteſ i carne nō alia q̄z p̄dicata ſūt p̄dicat: ſz leḡ & ꝓphaz ſcripta q̄z grauida ſint myſteriis gr̄e demōſtrat. Intuet i celū vt ibi lucē doceat eē q̄rendā. Frāgit & añ turbaſ po nēda diſtribuit diſcipul': q; ſacra ꝓpheria ſāctis do ctoꝝ⁹ q̄ hec toto orbe p̄dicēt patefecit. Qō turbis ſupeſt a diſcipul' tollit: q; ſacratiora myſteria q̄ a ru dib⁹ capi nequeūt: nō negligēt omittēda: ſz ſūt iqui

rēda pfectis. Nā p cophinos.xij. apostoli ⁊ sequentes doctores figuranť: foris quidē hoīb⁹ despecti: ⁊ ītus salutaris cibi reliquijs cumulati. Cōstat enī cophinos opa seruilia geri solere. HIERO. Uel duodeci cophini pleni fragmētis colligūť: cū sint sup throños iudicātes.xij.tribus israel: qui sūt fragmēta abraam: isaac: ⁊ iacob: quando ex israel reliquę salui fient.

¶Et statiz coegit discipulos suos ascēdere naui ut p̄cederēt eū trans fretū ad bethsaidā: dū ipe dimitteret populū. Et cū dimisisset eos abijt i mōtē orare. Et cū sero cēt erat nauis i medio mari: ⁊ ipe sol⁹ i terra Et uidēs eos laborātes i remigando: erat.n. uēt⁹ cōtrari⁹ eis: ⁊ circa q̄rtā uigiliā noctis uenit ad eos ambulās supra mare: ⁊ uolebat p̄terire eos. At illi ut uiderūt eū ābulātez supra mare putauerūt fātasma esse ⁊ exclamauerūt. Oēs.n. uiderunt eū: ⁊ cōturbati sūt. Et statī locut⁹ ē cū eis: ⁊ dixit eis: Cōfidite: Ego sū. Nolite timere. Et ascēdit ad illos i nauiz: ⁊ cessauit uēt⁹. Et plus magis itra se stupebāt. Nō enim intellexerūt de panibus. Erat.n. cor eorum obcecatuz.

¶GLO. Dñs quidē i miraculo panū q̄ eēt ꝺditor rep̄ ostēdit: nūc aūt ambulādo sup undas q̄ haberet corp⁹ ab omniū peccatoꝝ grauedie liberū edocuit placādo vētos: undarūq; rabiē sedādo q̄ elementis oñaret mōstrauit. vñ dicit: Et statim coe. disc. suos asc. na. ut p̄e. eū trās fretū ad Beth. dū ipe dimit. populū. ¶CHRY. Dimittit quidē populū i bñ dictiōe ⁊ aliq̄bus curatiōib⁹. Coegit autē discipulos: q; nō de facili ab eo poterāt separi: ⁊ h̄ quidez tū ꝓpter nimiū affectū quē ad eū habebāt: tū quia sollicitabanť qualiť ad eos veniret. ¶BEDA: Merito autē mouet quomō Marc⁹ dicat pacto miraculo panū: discipulos venisse trās fretū ad bethsaidam: cū videať lucas dicere q̄ i locis bethsaide factū fuerit miraculū illō. nisi forte itelligam⁹ q̄ lucas ait i desertū locū q̄ ē bethsaida: nō ipsi⁹ intima cuitatis: ſ loca deserti ad eā ptinētis esse designata. Marc⁹ autē dicit ut p̄cederēt eū ad bethsaidaz ubi ciuitas notať. Sequiť: Et cū di. eos. abijt i mōtem orare. ¶CHRY. Nō decet itelligere de christo sm q̄ ē hō. hoc etiā fecit īstruēs nos assiduos esse i oratiōe. ¶THEO. Dimissa autē turba ascēdit orare. requiē enī ⁊ silētiū oratio exigit. ¶BEDA: Nō dīs autē q̄ orat ascēdit i mōtē: ſ q̄ bñ orat: q̄ deum ordo q̄rit. Qui vō de diuitijs aut honore secli aut de inimici morte obsecrat: ipe i infimis iacēs uiles ad deū p̄ces mittit. Quare autē dñs dimisso populo i mōtē oratur⁹ abierit: Johes declarat dicēs: Jesus ergo cū cognouisset q; uēturi eēnt ut raperent eū: ⁊ facerēt eū regē: fugit itez i mōtē ipe sol⁹. Sequitur: Et cū sero esset: erat nauis i medio ma. ⁊ ipe solus in terra. ¶THEO. Permisit autē dñs piclitari discipulos ut patiētes fierēt. uñ nō statī eis astitit: ſ p totā noctē piclitari pmisit: ut doceret eos patienter expectare: ⁊ nō a pncipio spare i tribulatiōibus subsidiū. Sequitur enī: Et uidēs eos labo. i remi. erat.n. uētus ctrari⁹ eis: ⁊ circa quartā uigi. noctis uenit ad eos amb. sup ma. ¶CHRY. Quatuor uigilias noctis dicit sacra scriptura: unāquāq; diuidēs i tres horas. uñ quartā uigiliā dicit: que ē post horā nonā. ſ. i hora. x. uel posteriori hora. Sequiť: Et uo. ptē. ¶AUG. de cō. euā. Quo aūt h̄ itelligere potuerūt: nisi q; i diuersuz ibat: eos uolēs ptenire tāq; alienos a q̄bus ita nō agnoscebať: ut fantasma putareť. Sequiť: At illi ut vi. eū. am. sup ma. pu. fan. esse: ⁊ exclama. oēs enī eū vide. ⁊ ctur. sūt. ¶THEO. Uide autē qñ cū christ⁹ debebat eos picula cōpescere: tūc maiorē eis icutit timorē. Sz statī p vocez cōfortauit eos. Sequiť. n. Et statī locut⁹ ē cū eis. ⁊ dixit eis: Confidite: ego sum. no. timere. ¶CHRY. Statī aūt i voce cognouerūt eū ⁊ timor solut⁹ est. AUG. de con. euā. Quo ergo eos uolebat p̄terire: quos pauētes ita cōfirmat: nisi q; illa volūtas p̄terendi ad eliciēdū illū clamorē valebat: cui subueniri oportebat. ¶BEDA: Scripsit aūt Theodorus saratan⁹ quōdā ep̄s: corpale p̄d⁹ nō habuisse dominū sm carnē: ſ asq; pōdere sup mare ābulasse: ſ fides catholica p̄d⁹ sm carnē h̄re eū p̄dicat. Ait.n. Dionysi⁹: Ignoram⁹ q̄liē nō ifusis pedib⁹ corpale p̄d⁹ bñtib⁹ ⁊ materiale on⁹: deambulat i hūidā ⁊ istabilē substātiā. ¶THEO. Deide p itroitū i naui cilā dñs opescuit tēpestatē. Seq̄ť. n. Et ascē. ad ill. i na. ⁊ cess. vēt⁹. Magnū q̄dē miraculū ē q̄ ābulat dñs sup mare: ſ tēpestas ⁊ vēti ꝺrietas opposita fuerūt pp maī⁹ miraculū. Apli enī ex miraculo q̄nq; panū ñ itelligētes christi potētiā: nūc ex maris miraculo pleni⁹ cognonerūt. vñ seq̄ť: Et pl⁹ itra se stupebāt. Nō. n. itelle. de panib⁹. ¶BEDA: Stupebāt quidē carnales adhuc discipuli: ⁊ tutū magnitudinē: necdū tñ i eo vitatē diuīe maiestatis cognoscere valebāt. vñ sequiť: Erat.n. cor eor⁹ obcecatū. Mystice autē labor discipulor⁹ i remigādo ⁊ vētus cōtrari⁹: labores sancte ecclesie designat: que iter undas seculi aduersantes: ⁊ inūdor⁹ flat⁹ spiritū: ad quietē patrie celestis puenire conať. Pene aūt or: q; nauis erat i medio maris: ⁊ ipe sol⁹ i tra: q; nōnūq; ecclesia tātis gētiliū p̄ssuris afflicta ē: ut redēptor ipsi⁹ eā ꝓrsus deseruisse videreť. Sz videt dñs suos laborātes i mari: q; eos ne i tribulatiōib⁹ deficiāt: sue respectu pietatis corroborat: ⁊ aliqñ manifesto adiutorio liberat. Quarta aūt vigilia venit ad eos diluculo appropiquāte: q; hō mētem cū ad supni lumen p̄sidii erexerit: aderit dñs ⁊ tētationū picula sopiēť. ¶CHRY. Uel prima vigilia ē vsq; ad diluuiū: secūda vsq; ad mosen: tertia vsq; ad aduētū dñi. in q̄rta venit dñs ⁊ discipulis locut⁹ ē. BE

DA: Sepe aũt fideles ī tribulatiõe positos: supna pietas deseruisse visa ē: vt q̃si laborãtes ī mari discipulos pterire iesus voluisse putarẽt. Adhuc aũt heretici putãt fantasma fuisse dñm: nec verã assũpsisse carnẽ de v̄gine. HIERO. Dicit aũt eis: Cõfidite: ego sũ: q; videbim⁹ eũ sicuti ē. Lessauit aũt vẽt⁹ t pcella iesu sedẽte. i. regnãte ī naui que ē vniuersa ecclesia. BEDA: In quocũq; etiã corde p graz sui adest amoris: mox vniuersa vitioz t aduersãtis mũdi siue spirituũ malignoz bella cõpssa desecũt.

Et cũ trãsfretassẽt uenerũt i terrã genezareth: t applicuerunt. Cũ q; egressi eẽnt ỏ naui ꝓtinuo cognouerũt eũ: t pcurrẽtes uniuersaz regionẽ illã ceperãt i grabatis eos q se male hẽbãt circũferre ubi audiebãt eũ ee. Et quocũq; itroiebat i uicos uel i uillas aut citates: i plateis ponebãt infirmos: t deꝓcabãt eũ ut ul' fimbriã uestimenti ei⁹ tangerẽt. Et quotquot tãgebãt eũ salui fiebant.

GLO. Quia euãgelista exposuerat piculũ qõ di scipuli ī nauigãdo sustinuerãt: t quo fuerãt liberati: nũc ondit quo nauigãdo puenerũt: dicẽs: Et cũ trãsfre. pue. in terrã gena. t applicuerũt. THEO. Post magnũ aũt spaciũ tẽporis ad ꝓdictũ locũ domin⁹ trãsfretauit. Et iõ euãgelista subdit: Cumq; egressi eẽnt de naui cõtinuo cognouerũt eũ. s. ico le. BEDA: Cognouerũt aũt eũ rũore nõ facie vel p signoz magnitudie t vultu plurimis not⁹ erat. Vide aũt quãta fides sit hominũ ẽe genasaret: vt nõ ꝓsentiũ tñ salute cõtenti sint: sz mittãt ad alias p circuitũ citates: quo oẽs currãt ad medicũ. vñ sequit: Et pcur. vniuer. regi. illã: ceperũt ī graba. illos q̃ se male habebant circũferre vbi audi. eum esse.

THEO. Nõ. n. ad domos ĩuitabãt eũ vt curaret: sz magis ipi male hãtes afferebant ad eũ. vñ etiã sequitur: Et quocũq; itroi. ī vicos aut ī vill. aut ī citi. in plateis ponebãt ifirmos t depca. eũ: vt vel fimb. vesti. ei⁹ tangerẽt. Miraculũ enī qõ circa mulierem hemorroissam cõtigerat: ad aures multoz deuenerat: t multã fidẽ eis dabat ex q̃ sanabant. Sequit enī: Et quotquot tãgebãt eũ. salui fiebãt. BEDA: Mystice aũt fimbriã vestimẽti ei⁹ mimũ mãdatũ itellige: qõ quicũq; trãsgressus fuerit: minim⁹ vocabit ī regno celoz: vel assũptionẽ carnis p quã venimus ad verbũ dei: t illi⁹ postea fruimur maiestate.

HIERO. Qõ ãt dr: Et quotquot tãgebãt eũ: salui fiebãt. iplebit qñ fugiet dolor t gemit⁹. VII.

Et cõuenerũt ad eũ pharisei t qdã de scribis: uenientes ab hierosolymis. Et cũ uidissẽt quosdã ex discipul' ei⁹ cõibus manib⁹. i. nõ lotis mãducare panes uituparunt. Pharisei. n. t oẽs iudei nisi crebro lauẽt manꝰ ñ mãducãt: tenẽtes traditionẽ seniorz: t a foro nisi baptizẽt: nõ cõedũt: t alia multa sũt q̃ tradita sũt illis fuare: baptismata calicum t urceorz t eramẽtorz t lectorz. Et interrogabãt eum pharisei t scribe: Quare discipli tui ñ ãbulãt iuxta traditionẽ seniorz: sz cõib⁹ manib⁹ mãducant panẽ? Ait ille rñdẽs dixit eis: Bñ pphetauit Isaias ỏ uobis hypocritis: sicut scriptũ ē: Popul⁹ hic labijs me honorat: cor ãt eoz lõge ē a me. In uanũ aũt me colũt docẽtes doctrias t pcepta hominũ. Relinquentes eni mãdatũ dei tenetis traditiones hominũ: baptismata urceorz t calicuz t similia his facitis multa. Et dicebat ill': Bñ irrituz feci⁹ pceptuz dei: ut traditionẽ uram seruetis. Moyses. n. dixit: Honora patrẽ tuum t matrẽ tuã: t q maledixerit pri uel matri morte moriatur. Vos ãt dicitis: Si dixerit hõ patri aut mri corban: qõ ē donuz qocunq; ex me tibi ꝓfuerit: t ultra nõ dimittitis eũ qcq; facere pri suo aut mri: rescidẽtes uerbũ dei p traditionez uestrã quã tradidistis. Et similia huiusmõi multa facitis.

BEDA: Nomies ẽre genasareth q̃ min⁹ docti videbant: nõ solũ ipi venũt: sz t suos ifirmos adducũt ad dñm: vt vel fimbriã ei⁹ mereant cõtigere. Et vo pharisei t scribe q̃ doctores ee ppli debuerãt ñ ad querẽdũ medelã: sz ad mouẽdas questionũ pugnas ad dñm cõcurrũt. vñ dr: Et cõuenerũt ad eum pha. t quidã de scri. ve. ab hiero. t cum vi. quosdã de disc. ei⁹ cõibus ma. i. nõ lotis mã. pa. vituparunt.

THEO. Discipli nãq; dñi instructi ea q̃ vtilia sũt opari ñ lotis manib⁹ simplicit comedebãt. pharisei aũt volẽtes occasionẽ inuenire: Bñ acceperũt: t nõ vtiq; vituparãt eos vt legis trãsgressores: sz quia traditiões seniorz trãsgrediebant. vñ sequit: Pharisei. n. t oẽs iudei nisi crebro lauẽt ma. nõ mã. tenẽtes di. seniorz. BEDA: Spiritalia enī ꝓpheteꝛ verba carnalit accipiẽtes: q̃ illi de cordis t opis castigationẽ pcipiebãt: dicẽtes: Lauamini t mũdi estote: t mũdamini q̃ fertis vasa dñi. isti de corpe solo lauando fuabãt. Superstitiosa ergo ẽ hominũ traditio

mel lotos ob mãducãdũ panẽ crebrẽ lauare: ⁊ a fo
ro niſi baptiſentẽ nõ cõedere. Ez neceſſariũ ẽ eos q̃
panẽ de celo deſcẽdẽtẽ pticipare deſiderãt: crebro
elemoſynis lachrymis ⁊ aliis iuſticie fructibus ſua
opa purgare. Neceſſariũ etiã ẽ inq̃nameta que ex
tempalib⁹ negocioꝝ curis quiſquã cõtraxerit: ſub
ſequẽti bonaꝝ cogitationũ ⁊ actuũ pmũdet inſtã
tia. Fruſtra autẽ iudei lauãt man⁹ ⁊ a foro bapti
zanẽ: q̃diu contẽnũt fonte ablui ſaluatoris. inua
num baptiſma ſeruãt vaſoꝝ q̃ coꝝpoꝝ ſuoruꝫ ⁊ coꝝ
diũ negligũt abluere ſordes. Seq̃ẽ: Et iter. eũ pha.
ſeri. di. Quare diſc. tui nõ am. iuxta tra. ſe. ſed cõmu
nib⁹ manib⁹ mã. pa. ¶ CHRY. ſup Matthеũ. Mi
ra phariſeoꝝ ſcribarũq̃ ſtulticia: dei filiũ arguũt q̃
re traditiões hominũ ⁊ p̃cepta nõ fuet. Loꝫ aũt h
p̃mũdo ponit. popul⁹ eni iudeoꝝ: partẽ dei ſe eẽ
ſtitut. is: cões cibos vocat: qbus oẽs vtunt. ¶ HIE
RO. Phariſeoꝝ aũt ſupfluũ latratũ furca ratiõis
obtũdit. i. moyſi ⁊ eſaie iterp̃tatiõe: vt nos aduerſã
tes hereticos vbo ſcripture vincam⁹. vñ ſequit: At il
le rñdens ait: Bñ p̃ophe. de vobis hypo. Iſa. ſicut
ſcriptũ eſt: Pp̃le hic labiis me honoꝛat: coꝛ aũt eoꝝ
lõge ẽ a me. ¶ CHRY. Quia eni nõ de legis tranſ
greſſiõe: ſz ſenioꝝ diſcipulos accuſabãt: iniurioſe ip
ſos cõfundit hypocritas vocãs: q̃ſi cõmendãtes cũ
reuerẽtia quadaꝫ id q̃ nõ cõueniebat. Supaddit
autẽ Iſaie p̃phete verbũ q̃ſi de eis dictũ: ac ſi dice
ret: Sicut hi de qbus dicit⁹ q⁹ deũ labijs honoꝛant
coꝛ autẽ eoꝝ ab eo lõge ẽ: inanũ pietatẽ cuſtodire
ſe dicunt: doctrias hominũ honoꝛãtes: ita ⁊ vos q̃
dereliq̃tis id q̃ iteri⁹ curabile ẽ: ⁊ iuſticiã colẽtes
accuſatis. ¶ HIERO. Traditio aũt phariſaica i mẽ
ſis ⁊ vaſis abſcidẽda ẽ ⁊ radẽda. Sepe eni traditio
nib⁹ hominũ mãdata dei cedũt. vñ ſequit: Perelin
quẽtes mãda. dei te. tra. hominũ: baptiſma vrceoꝝ.
CHRY. Ut aũt eos arguat tãq̃ dei reuerẽtiã nõ
ſeruãtes: ꝓpter traditionẽ a ſenioꝛib⁹ factã diuiniſ
ſcripturis oppoſitã ſubiũgit: Moyſes ei dixit: ho
noꝛa patrẽ ⁊ ma. tu. ⁊ q̃ maledixerit pa. vl̃ ma. mor
te moꝛiat. ¶ BEDA: Honoꝛ i ſcripturis nõ tãtum
i ſalutatõe ⁊ officiis deferẽdis: q̃tum i elemoſyna
ac munerũ collatiõe ſentit̃. honoꝛa inq̃t apoſtol⁹
viduas q̃ vere vidue ſũt. ¶ CHRY. Tali aũt exiſtẽte
diuina lege ac talib⁹ miniſtris trãſgrediẽtibus illa
tis: vos de leui diuinũ trãſgredimini p̃ceptũ: obſer
uãtes ſenioꝛũ traditiões. vñ ſeq̃t: Moyſ aũt dixit. Si di
re. bõ pa. ⁊ ma. Loꝛbã: q̃ õ ẽ donũ q̃cũq̃ ex me ti
bi pderit. ſupple: liber erit ab obſeruatiõe p̃miſſi mã
dati. vñ ſeq̃t: Et vltra nõ dimit. eũ q̃c. fa. pa. ſuo aut
matri. ¶ THEO. Volẽtes eni phariſei que offere
bant cõedere: iſtruebãt filios q⁹ cũ peculia aliq̃ ha
bẽãt: ⁊ parẽtes hec peterẽt: rñderẽt illis: Loꝛbã. Bñ
ẽ donũ quod a me petis: tã obtuli dño: ⁊ ita hec nõ
erãrerẽt: q̃ſi dño oblata. i. ad ſalutẽ parẽtũ pficua:
⁊ ſic decipiebãt filios: vt parẽtes nõ honoꝛarent: ⁊
ipſi oblata deuoꝛarẽt. Doc q̃ dñs exp̃obꝛat eis: qa
pp luerũ legẽ diuinã trãſgrediebãt. vñ ſeq̃t: Reſci.
vbũ dei p̃ tradi. veſtrã q̃ tra. ⁊ multa ſimilia h⁹mõi
facitis. f. trãſgrediẽtes p̃cepta dei: vt obſuetis hoiuꝫ
traditiões. ¶ CHRY. Uel põt dici q⁹ phariſei inue
nes doceb̃t: q⁹ q̃dã ꝓ iniuria patri aut matri illa
ta mun⁹ offerat deo: erat imunis: q̃ſi deo dãs mu
nera que patri debent̃. ⁊ ꝫ dicẽtes: parẽtes hono
rari nõ pmittebãt. ¶ BEDA: Põt aũt ⁊ hũc breui
ter hr̃e ſenſũ: Mun⁹ q̃ ex me ẽ tibi ꝓderit. Loꝑel
litis inq̃t filios: vt dicãt parẽtib⁹ ſuis: Qõcũq̃ do
nũ oblatur⁹ erã deo: i tuos cõſumo cibos: tibiq̃ ꝓ
deſt o p̃r ⁊ mat̃. q̃ſi dicãt: nõ ꝓdeſt: vt ſic illi timen
tes accipent q̃ deo videbãt mãcipatũ: iopẽ magiſ
vellẽt vitam ducere q̃ edere de cõſecratis. ¶ HIE
RO. Myſtice aũt diſcipulos nõ lotis manib⁹ mã
ducare futurã gẽtiũ cõtionẽ ſignificat. Mũditia ⁊
baptiſma phariſaicũ ſterile ẽ. cõicatio nõ lota apo
ſtolica extẽdit palmites ſuos vſq̃ ad mare.

¶ Et aduocãs iteꝝ turbã dicebat
illi: Audite me oẽs ⁊ itelligite. Ni
hil ẽ extra hominẽ itroiẽs i eũ quod
poſſit eũ coinq̃nare: ſed q̃ de hoie ꝓ
cedũt illa ſũt q̃ coinq̃nãt hominez.
Siqs hz aures audiẽdi audiat. Et
cũ itroiſſz i domũ a turba: iterroga
bãt eũ diſcipli eius pabolã. Et ait il
lis: Sic ⁊ vos ipz̃udẽtes eſtiſ: Nõ
itelligitis: qz oẽ extriſecꝰ itroiẽs i ho
minẽ nõ põt eũ coinq̃nare: qz nõ in
trat i coꝛ ei⁹: ſz i vẽtrez vadit ⁊ in ſe
ceſſuz exit purgãs oẽs eſcas? Dice
bat aũt: qm̃ illa q̃ de hoie exeũt illa
coinq̃nãt hoiez. Ab it⁹. n. de coꝛde
hominũ male cogitatiões ꝓcedũt:
adulteria: foꝛnicatiões: homicidia:
furta: auaricie: negcie: dol⁹: ipudici
tie: ocul⁹ mal⁹: blaſphemia: ſupbia:
ſtulticia. Dia hec mala ab itus ꝓce
dũt ⁊ coinq̃nant hominẽ.

¶ CHRY. Judeis cõſideratib⁹ coꝛpalẽ mũdiciã le
gis ⁊ de hac murmurãtib⁹: dñs cõtrariũ vult itro
ducere. vñ dr̃: Et aduo. iterũ tur. di. illis: Audite me
om. ⁊ itel. Nihil ẽ extra ho. itro. i eũ. q̃ poſ. eũ co
inq̃nare: ſz que de ho. ꝓce. illa ſũt que coinq̃. ho. i. i
mũdũ faciũt. Ea eni que chriſti ſũt itra hominẽ cõ
ſiderant̃. ea vo que legis ſũt: magis cernũtur extra
hominẽ: qbus q̃ſi coꝛpalib⁹ erut chriſti fidẽ i breui
dare debebat. ¶ THEO. Doc aũt dñs dicit volẽs i
ſtruere homies: q⁹ obſeruatiões eſcarũ q̃s lex cõme
moꝛat nõ oꝛ coꝛpaliter itelligere: ⁊ ex h̃ itentionẽ
legis eis maiſeſtare icepit. ¶ CHRY. Subiũgit aũt
Siqs hz aures au. au. Nõ. n. mãifeſte apparuerat
q̃ eſſẽt illa q̃ de hoie ꝓcedebãt ⁊ hominẽ coinq̃nãt
⁊ ꝓpter h̃ verbũ apoſtoli crediderũt q⁹ aliqõ aliud
pfundũ p̃dict⁹ dñi ſmo inueret. vñ ſeq̃t: Et cũ in
troi. i domũ a tur. iter. cũ diſci. ei⁹ para. Parabolam
aũt imãifeſtũ ſmonẽ vocabãt. ¶ THEO. Dñs aũt
pr̃⁹ icrepat. vñ ſeq̃t: Et ait illi: Sic ⁊ vos ipz̃i eſtis.
¶ BEDA: Uicioſus eni ẽ auditoꝛ: q̃ obſcura mani

feste: aut manifeste dicta obscure vult itelligere.
THEO. Deide dñs mãifestat id qđ erat occultũ dicẽs: Nõ itelli.q; oẽ ex.itro.i bo.nõ põt eũ coinquinare. BEDA: Judei.n.se patrẽ dei iactãtes cões cibos vocãt qbus oẽs homies vtunt: vt ostrea lepores ⁊ hoi mõi aialia: nec etiã idoloticũ iquãtũ cibus ⁊ dei creatura ẽ: ſz demonũ iuocatio ℔ facit imundũ. Et cãm subdit dicẽs: Quia nõ itroiit i coꝛ eius. Anime locꝰ pricipalis iuxta platonẽ i cerebꝛo: ſz iuxta christũ i coꝛde ẽ. GLO. Dicit ergo i coꝛ eiꝰ. i. i mẽtẽ que ẽ pricipaliꝰ ps aie ex qua tota hõis vita dependet. vñ ſm eã necesse ẽ hominẽ mũdũ vel immundũ eſtiari. ⁊ sic ea que ad mẽtẽ nõ pueniũt nõ possũt hõi imũdiciã afferre. Cibi ergo q; ad mẽtẽ nõ pueniũt: ſm suã naturã hominẽ inq̃nare nõ possũt. ſz iordiatꝰ ciboꝝ vsus q̃ ex iordiatiõe ꝓuenit mentis: ad hõis imũdiciã ptinet. Nõ aũt cibi ad mẽtẽ ñ ꝓueniãt: oñdit ꝓ id qđ subdit: dicẽs: Sz i vẽ. vadit. ⁊ i secef. ex. pur. oẽs escas. Hoc aũt dicit ne itelligatur qꝺ ide ex cibis i coꝛpe maneat. Manet.n. qđ est necessariũ ad coꝛpis nutrimẽtũ ⁊ augmẽtũ. Egredi tur autẽ qđ ẽ supfluũ q̃si purgatio quedã iteriꝰ remanẽtis nutrimẽti. AVGV. i libꝛo. lxxviij. q̃stionũ: Quidã.n. sic accedũt vt etiã mutẽt ⁊ mutenẽ: sicut ⁊ ipe cibꝰ amittẽs speciẽ suã i coꝛpꝰ nr̃m vertit ⁊ nos refecti i robur mutamur. Sz ⁊ tenuissimꝰ humoꝛ: cũ i venis ⁊ alijs arterijs cocta fuerit esca ⁊ digesta: ꝓ occultos meatꝰ quos greci poꝛos vocãt discludit: ⁊ i secessũ vadit. BEDA: Sic ergo cibi ñ faciũt hoies imũdos: ſz malicia que opaꝝ passiões ab iteꝛioꝛibꝰ ꝓcedẽtes. vñ ſequꝫtur: Dicebat aũt: qñ que de ho. ere. illa coin. ho. CHRY. Cuiꝰ rõnẽ significat cũ subdit: Ab itꝰ. n. de coꝛ. ho. cogi. ma. ꝓcedũt. Et sic ꝓ; qꝺ male cogitatiões ad mẽtẽ ptinẽt: que ꝺ coꝛ nominãt: scõm quã hõ dr̃ bonꝰ vel malꝰ: mundꝰ vel imũdꝰ. BEDA: Hic aũt arguit q̃ cogitationes a diabolo imitti putãt: nõ ex ꝓpa nasci voluntate. Diabolꝰ itentoꝝ ⁊ adiutoꝝ malaꝝ cogitationũ eẽ põt: ⁊ auctoꝝ eẽ nõ põt. GLO. Ex mal' aũt cogitatiõibꝰ vlteriꝰ mali actꝰ ꝓcedũt: de qbꝰ subdit: Adulteria: q̃ i violatiõe alieni thoꝛi cõsistũt. Fornicatiões: que sũt illiciti coitꝰ ꝓsonaꝝ matrimõio solutaꝝ. Homicidia: qbus i ꝓsonas ꝓximoꝝ nocumẽtũ iferẽt. Furta: qbꝰ res subtra hũt. Auaricie: iq̃ntũ aliq̃ iuste retinẽt. Neq̃tie: q̃ dsistũt i ꝓximoꝝ calumniis. Dolꝰ i eoꝝ deceptiõe. Impudicitia quantũ ad q̃libet corruptionẽ ñtis l' coꝛpis. THEO. Oculꝰ malꝰ. i. odiũ ⁊ adulatio. nã q̃ odit oculũ malũ ⁊ iuidũ hz ad eũ quẽ odit. ⁊ adulatoꝝ ñ recto oc'o videt q̃ sũt ꝓximi: ad malũ ipm deducit. Blasphemie. i. i iurie i deũ. Superbia. i. dei dempt': dũ. s. qs bonũ qđ opaꝝ ñ deo: ſz sue vtuti ascribit. Stulticia. i. iiuria i ꝓximũ. GLO. Vel stulticia ẽ cũ ñ recte de deo sentit. Cõtrariat'. n. sapie q̃ ẽ diuinaꝝ rer cognitio. Sequit: Dia hec ma. ab itꝰ. ꝓce. ⁊ coi. ho. Hoc. n. i culpã hõi iputat' qđ i sua ptate existit. Talia aũt sunt q̃ ꝓcedũt ab interiori voluntate: per quam homo est suoꝝ actuum dominus.

¶ Et ide surgẽs abijt i fines tyri ⁊ sidonis. Et igress' domũ neminez voluit scire ⁊ ñ potuit latere. Mulier.n. statim ut audiuit ꝺ eo cuiꝰ filia habebat spiritũ imũdũz itrauit ⁊ ꝓcidit ad pedes eiꝰ. Erat.n. mulier gẽtil' syrophenissa genere. Et rogabat eũ: ut demoniũ ejiceret de filia eiꝰ. Qui dixit illi: Sine ꝓus saturari filios. Nõ ẽ.n. bonũ sumere panẽ filioꝝ: ⁊ mittere canibꝰ. At illa rñdit: ⁊ dixit illi: Etiqz dñe. naz et catelli cõedũt sub mẽsa de micis puerorũ. Et ait illi ꝓp hũc ſmonẽ: vade: exijt demoniũ a filia tua. Et cũ abisset domũ: iuẽit puellã iacẽtẽ supra lectũ: ⁊ demoniũ exijsse.

THEO. Pꝰ q̃ de escis dñs docuerat: videns iꝛreuerentes ẽ iudeos: fines igꝛedit' gẽtiũ. Judeis. n. i fidelibꝰ exñtibꝰ: salꝰ ad gẽtes cõuertit. vñ dr̃: Et ide surgẽs abijt i fi. ty. ⁊ si. CHRY. Tyꝰ ⁊ sidõ loca chananeoꝝ erãt. vẽit igit ad eos dñs: non tãq̃ ad ꝓpi quos: ſz tanq̃ ad eos qbꝰ nihil ẽ cõe ad ꝓres qbꝰ ꝓ missio facta ẽ. Et iõ sic vẽit vt aduẽt' suꝰ tyrijs ⁊ sidonijs ñ appareret. vñ seqt': Et igꝛess. domũ neminem voluit scire. Nõdũ enĩ tps aduenerat vt cũ gẽtibꝰ biberet: ⁊ eos ad fidẽ adduceret. bꝰ ei tps debitũ erat ꝓ cruce ⁊ resurrectõz. THEO. Vel iõ clã igꝛedit: ne occasionẽ iudei sumerẽt ꝺ eum: tãq̃ ad imũdas gẽtes trãsisset. Seqt': Et ñ potuit latere. AVG. de quæst. euã. Si ãt voluit ⁊ ñ potuit: ifirmata voluntas eiꝰ ẽ videt. Impossibile ẽ ãt vt saluatoꝛis voluntas nõ impleat': nec põt velle qđ sic fieri ñ deberꝫ. Iccirco qđ factũ ẽ: ℔ voluisse dicẽdꝰ ẽ. Aduertẽdũ ẽ ãt q; ista finibꝰ gestũ ẽ gẽtiliũ: qbꝰ adhuc tps ꝓdicãdi ñ erat: vltro tñ veniẽtes ad fidẽ: ñ suscipe iudie erat. Sic q̃ factũ ẽ vt saluatoꝛ a discipul' ꝓdit'ñ eẽt: ab aliis tñ q̃ igꝛediẽtẽ domũ viderãt ꝓdit'ꝰ ẽ: ⁊ icepit sciri q; esset i domo. A suis q̃ voluit ꝓdicari. reqꝛi aũt se voluit: ⁊ ita factũ ẽ. BEDA: Ingressus etiã domũ ꝓcipit discipul': ne se cuiq̃ i regiõe ignotꝝ qs eẽt aperirẽt: vt exẽplo eiꝰ discerẽt qbꝰ sanãdi ifirmos gratiã cõferret. In exhibitiõe miraculoꝝ hũani fauoris gloriã quãtũ possẽt decliare: nec tñ a pio vtutis ope cessare: qñ ℔ fieri vl' fides bonoꝝ iuste meret. ifidelitas ꝓauoꝝ necessario cogeret. Ipe ei suũ illo itroitũ gẽtili femĩe ⁊ qbuscũq̃ voluit publicauit. AVG. de quæst. no. ⁊ ve. test. Denicq̃ mulier chananea audiẽs de illo itrauit ad eũ que nisi ꝓ subiecisset se deo: indeoꝝ bñficiũ ꝺsecuta nõ eẽt. de q̃ seqt': Mulier. n. statim vt au. de eo. cꝰ fi. ba. spi. imũ. itra. ⁊ ꝓcidit ad pedes eiꝰ. CHRY. Per ℔ ãt voluit discipulis oñdere: qꝺ eẽt gẽtibꝰ aptus hostiũ salutis. vñ ⁊ mulieris genus describit cũ subdit: Erat. n. mulier gẽ. syro. ge. i. de syria phenicis. seqt': Et rogauit eũ vt demoniũ ejiceret de filia eiꝰ. AVG. de quæst. euã. Videt ãt afferre aliq̃ repugnãtie q̃stionẽ: qꝛ dicit i domo fuisse dñz: cũ ad illũ vẽit mulier ꝓ filia sua rogãs. Sz qñ matthẽꝰ dicit discipulos dño ita rogãs.

Cā. VII.

gessisse: Dimitte illā quoniā clamat p̄ nos. nihil a liud videt significare q̄z p̄ abulātē oēm mulierē il lā dēcatozias vocef emisisse. Quo g̃ ī domo: nisi qz ītelligēdū ē dixisse q̄dē marcū: q̄ ītrauerit vbi ē Je sus: cui eū pdixisset fuisse ī domo. Sz qz matthe⁹ ait Nō rndit ei vbū. dedit agnoscere ī eo filētio egzessū fuisse Jesū de domo illa: atq; ita cetera dꝛerunt: q̄ iā ī nullo discordāt. Seq̄t: Qui dixit illi: Sine p̄⁹ sa turari filios. BEDA: Quasi. d. futuꝛ ē vt etiā vos q̄ de gētib⁹ estis salutē cōsequamī: sz p̄⁹ oz iudeos q̄ merito ātiq̄ dilectiōis filioꝛ dei solēt nōie cēseri: pa ne celesti refici: z sic tādē gētib⁹ vite pabula mīstra ri. Sequit: Nō est eī bonū sumere pa. fi. z mit. ca.

CHRY. Doc āt vbū dixit: nō q̄ ī eo sit defect⁹ vi tutis ad būfaciēdū oīb⁹: sz qz būficiū e⁹ distributuꝛ iudeis z gētib⁹: cōionē int se ñ būtib⁹: puocationē magis optarēt. THEO. Canes vocat gētiles: tāq̄ a iudeis sceleratos reputatos. Panē vo dicit būfi ciū: q̄ filijs. i. iudeis dīs pmisit: Est g̃ sēsus: q̄ nō decet gētiles būficij p̄ncipes fieri iudeoꝝ. Jō aūt dīs nō statī exaudit: sz gra tiā differt vt etiā oīdat mulieris fidē cōstātē: et vt discam⁹ nō statī deficere cū ozam⁹: sz vt īsistamus donec recipiam⁹? CHRY. Similiē ēt vt iudeis oī deret: q̄ñ eq̄liē eis dabat z alienigēis sanitatē: z vt patefacta mulieris fide: magis patefieret ifidelitas iudeoꝝ. Mulier. n. ñ grauiē tulit: sz vocē dīi cū mꝛ ta reuerētia ꝛfirmauit, vñ seq̄t: At illa rndit z dixit ei: Utiq; dñe. nā z catel. cō. sub mē. de micis puero rū. THEO. Quasi. d. Judei panē totū bīt. s. desce dētē de celo: z tua ēt būficia. ego micas postulo. s. modicā būficij ptē. CHRY. Nō g̃ ī ordie canū se reputat reuerētie ē: q̄si dicat: p gra habeo etiā ī nu mero canū eē: z nō ab aliena: sz a pp̄a mēsa cōede re oīant. THEO. Quia g̃ mulier sapiētissime rñ debat: obtinuit q̄ optabat. vñ seq̄t: Et ait illi. Nō dixit: vt⁹ mea te saluā fecit: sz pp hūc ſmonē. i. pp fi dē tuā q̄ b ſmōe demōstraf. Vade: exiit demo. a fi lia tua. Seq̄t: Et cū abisset ī do. su. īue. pu. ia. su. le. z demo. exisse. BEDA: Propt̄ hūilez. n. mīris fidelē q̄s ſmonē filiā dereliquit demoniū: vbi daf exēpluꝝ ca thetizādi: z baptizādi ifātes: qz videlicet p fidē z cō fessionē pentū ī baptismo liberāf a diabolo puuli q̄ nec de se sapere: vel aliq̄d agere bōi possūt vel ma li. HIERO. Mystice āt mulier gētil q̄ p filia ro gat: ē mat nra rōana ecclesia. Nata e⁹ demoniaca barbarica ē occidental natio: c⁹ fides fecit de cane oué. Micas āt spiritalis ītellect⁹: nō panē ifractuꝝ lre sumere cupit. THEO. Unusq̄sq; etiā nām cuꝝ peccat: mulier ē aīa ei⁹. Infirmā vo filiā hz hec aīa act⁹ prauos: que filia demoniū hz. nā act⁹ prauī de monū sūt. Peccatoꝛes āt exītes nūcupāf catuli ī pleti īmūdicijs. Propt̄ q̄ō ñ sum⁹ digni panē dei re cipe aut ptices fieri īmaculatoꝝ mysterioꝝ dei. Si vo cognoscētes nosmetipos p būilitatē eē catu los: cōfiteamur peccata nostra tunc sanabitur fi lia. s. operatio prava.

¶ Et itez exiēs de finib⁹ tyri uēit p sidonē ad mare galilee ītermedios fines decapoleos. Et adducunt ei surdū z mutū. Et dep̄cabāf eū ut i ponat illi manū. Et ap̄hēdēs eū ō turba seoꝛsū misit digitos suos ī au ricula eⁱ⁹: z expuēs tetigit liguā eⁱ⁹. z suspiciēs ī celū igemuit z ait illi: Effeta q̄ō ē adapire. Et statī apte sūt aures eⁱ⁹: z solutū ē uiculū ligue eⁱ⁹: z loq̄baf recte. Et p̄cepit illⁱ ne cui dicerēt. Quāto āt eis p̄cipiebat tāto magis plꝰ p̄dicabāt z eo āpliuſ admirabāf dicētes: Bñ oia fecit: z surdos fecit audīr: z mutos loq.

THEO. In gētiliū locis mozā dīs facere nō vo lebat: ne occasionē iudeis daret: vt trāsgzessoꝛē le gis eū estīarēt: q̄ se gētib⁹ admiscebat: z ıō cōfestiz reuertīf. vñ dr: Et iteruz eci. de fi. Tyri ve. p sido. ad ma. gali. iter me. fi. decapoleos. BEDA: Decapo lis ē regio. x. vrbiū trās iordanē ad oriētē ꝑ galileā. Nō g̃ dr q̄ dīs venit ad mar galilee ītermedios fi nes decapoleos: nō ipos fines decapolis ītrasse si gnificat. neq; enī mare nauigasse dr: sz potiꝰ ad ma re vsq; vēisse atq; ad ipm puenisse locū: q̄ medios fi nes decapol lōge trās mar positos respiciebat. Sequit: Et addu. ei. sur. z mu. z dep̄ca. eū vt ipo. illi ma nū. THEO. Nō recte p⁹ demoniace liberationē ponit: ex demonio ei tal passio erat. Seq̄t: Et app. eū, de tur. seoꝛ. misit di. su. ī auri. eⁱ⁹. CHRY. Seoꝛ sū a turba oblatū surdū z mutū apphēdit: vt diuia miracula nō faceret mānifeste: ınstruēs nos vanam gloziā eijcer z tumoꝛē. nihil ei ē ex quo aliqs mira cula opet: sicut si būilitatē colat: z modestiā seq̄t. Misit vo digitos ī auriculā potēs verbo sanare: vt oīderet q̄ diuia vtute dicatū erat coꝛp⁹ diuinitati vnitū: z opatio ei⁹. Quia ei pp trāsgzessionem ade: natura būana multā īcurrerat passionē: ac mēbro rū z sensuū lesionē: veniēs chriſt⁹ ī seipo pfectionē demōstrauit būane nāe: z pp hoc digitis aures ap puit: z sputo loq̄lā dedit. vñ seq̄t: Et expu. te. lin. e⁹.

THEO. Ut. s. oīderet q̄ oia mēbra sacri coꝛpis e⁹ diuia exīstūt z sācta: sicut z sputū q̄ō viculū lin gue dissoluit. Exteni oē sputū supfluitas ē: sz in dño oia diuia fuerūt. Seq̄t: Et suspiciēs ī celū īgemuit z ait: Effeta: q̄ō ē adapire. BEDA: Suspexit q̄dē ī celū: vt ide mutis loq̄lā: ide auditū surdis: ide cun ctis ifirmātib⁹ medelā doceret eē q̄rēdā. Jngemuit āt: nō q̄z ipi op⁹ eēt cū gētu aliq̄d petet a pre: q̄ cū cta petētib⁹ donat cū pre: sz vt nobis gemēdi darz exēpla: cū vel p nr̄i: vel p nr̄oꝝ erratib⁹ prioꝝ sup ne pietatis p̄sidia īuocam⁹? CHRY. Simul ēt in gemuit: nr̄am cām suspiciēs ī seipo: z nature mist⁹ būane: vidēs miseriā ī quā būanū gen⁹ inciderat.

BEDA: Nō āt ait: Effeta. i. adapire: ad aures ꝑtinet. aures. n. ad audiēdū apiēde: līgua vo vt loqui posset, a retiaculis erat siue tarditatis soluēda. vñ se quit: Et statī ap. sūt au. ei⁹. z solu. ē vin. lin. ei⁹: z lo que. recte. Ubi vtraq; natura vni⁹ z eiusdē Christi mānifeste distincta ē. Suspiciēs q̄dē in celū: q̄si bō

deū deꝑcatur⁹ ĩgemuit:ꝫ mox ẏno ſmõe q̃ſi potẽs diuĩa maieſtate curauit. Seq̃ſ:Et ꝑcepit eis ne cui dicerẽt. HIERO. Per qõ nõ ĩ ẏtutib⁹ gloriãdũ eẽ docuit:ꝫ ĩ cruce ⁊ bũiliatiõe. CHRY. Precepit etiã miraculũ occultare:ne ãte tps accẽderet iu deos ad homicidiũ ꝑ iuidiã ꝓpetrãdũ. HIERO. Aiuitas ãt in mõte poſita vndiq; circuſpecta abſcõ di ñ põt:⁊ bũilitas ſemp ꝑcedit gloriã.vñ ſeq̃ſ:Quã to autẽ eis ꝑcipiebat:tãto magis pl⁹ predicabãt. THEO. Docemur ãt ex hĩ cũ alicui bñficia elargi mur:mĩme applauſ⁹ ⁊ laudes petẽ:cum ẏo accipi m⁹ bñficia bñfactores ꝑdicare ⁊ laudare q̃uis no lit. AVG. de cõ.euã. Si ãt sciebat eos ſicut ille q̃ notas habebat ⁊ ꝑſẽtes ⁊ futuras hominũ volũtates tãto magis ꝑdicaturos:q̃nto magis ne ꝑdicarẽt eis ꝑcipiebat:vt qđ hĩ ꝑcipiebat:niſi pigris volebat oñ dere q̃nto gaudioſi⁹:q̃nto feruẽti⁹ eũ ꝑdicare debe ant:qĩ⁹ iubet vt ꝑdicẽt:qñ illi q̃ ꝓhibebãt tacere ñ poterãt. GLO. Et ꝑdicatõe ãt ſaluator a xp̃o:cre ſcebat admiratio turbar⁹ ⁊ cõfeſſio bñficior⁹ xp̃i.vñ ſeq̃ſ:Et eo ãpli⁹ admira.di. Bñ oĩa fecit.hĩ.ſ.ſurdos fecit audire ⁊ mutos loq̃. HIERO. Myſtice aũt tyr⁹ iterp̃tat̃ ãguſtia:⁊ ſignificat iudeã:cui dñs dic Ad ãguſtatuz ẽ ſtratũ a q̃ träſſert ſe ad gẽtes alias. Sidõ vẽatio iterp̃tat̃. Fera ãt ĩdomita nr̃a natio ẽ ⁊ mare:qõ fluctuoſa volubilitas ẽ. Int̃ medios ãt fines decapoleos: qõ interp̃tat̃ decalogi mãdata: ſaluator ad ſaluãdas gẽtes venit. Hen⁹ ãt hũanũ p multa mẽbra:q̃ſi vn⁹ hõ varia peſte abſũpt⁹ enũe rat̃ ĩ ꝓtoplaſto:cecat̃ dũ male vidit:ſurd⁹ fit cũ au dit:obmutescit cũ loq̃t̃.Deꝑcant̃ ãt eũ vt ĩponat il li manũ:qz ĩcarnatũ foꝛe dñm multi iuſti ⁊ pꝛiar che cupiebãt ⁊ optabãt. BEDA:Vel ſurd⁹ ⁊ mu t⁹ ẽ q̃ nec aures audiẽdi vba dei hz:nec os apit pro loq̃ndis:q̃les neĉe ẽ vt hi q̃ loq̃ iã ⁊ audiꝛ dina elo q̃a didicerũt:dño ſanãdos offerãt. HIERO. Se oꝛſuz ãt ſemp a turbulẽtis cogitatiõib⁹ ⁊ actib⁹ ĩo oꝛdiatis ſmonibuſq; ĩcõpoſitis educiẽ:qui ſanari mereẽ. Digiti ãt q̃ i aures mittũt: vba vl̃ dona ſpiri tus ſũt.de quo oꝛ:Digit⁹ dei ẽ hĩ. Sputũ ãt diuĩa ſa piẽtia ẽ q̃ ſoluit vĩculũ labioꝛ hũani generis:vt di cat:Credo ĩ deũ patrẽ omni.⁊ reliq̃. Suſpiciẽs aũt ĩ celũ ĩgemuit.i.gemeẽ nos docuit ⁊ ĩ celũ thezau ros cordis nr̃i erigere:qz ꝑ gemitũ cõpũctiõis inti me friuola leticia carnis purgat̃. apte ſunt aũt au res ad ĩmnos ⁊ cãtica ⁊ pſalmos. Soluit linguã vt eructet vbũ bonũ:qõ nõ poſſũt nec vbera cobibeẽ.

Capĩm. VIII.

IN dieb⁹ illĩ ite; cuz turba mlta eẽt cũ ieſu nec hẽrent qõ mãducarẽt ꝓuocatis di ſcipul̃ ait illĩ:Miſeꝛ ſup turbã: qz ecce iã triduo ſuſtinent me:nec hñt qõ mãducẽt. ⁊ ſi dimiſero eos ieiu nos ĩ domũ ſuã deficiẽt ĩ uia. Qui dã ei ex eis de lõge uenerũt. Et rñ derũt ei diſcipl̃i ſui:Vñ illos qs po terit hic ſaturare panib⁹ ĩ ſolitudie?

Et iterrogauit eos: quot panes ha betis? Qui dixerũt:Septez. Et p cepit turbe diſcũbere ſup trã. Et ac cipiẽs vij. panes gr̃as agẽs fregit:⁊ dabat diſciplis ſuis ut apponerent ⁊ apoſuerũt turbe. Et hẽbãt piſci cl̃os paucos ⁊ ipos bñdixit:⁊ iuſſit apponi. Et mãducauerũt ⁊ ſaturati ſũt. Et ſuſtulerũt qõ ſuperat de fra gmẽtis vij. ſpoꝛtas. Erãt ãt q̃ mãdu cauerãt q̃i. iiij. milia:⁊ dimiſit eos. THEO. Poſtq̃ dñs ſupi⁹ miraculũ de multipli catiõe panũ ꝓpetraſſet:nũc iterũ occaſiõe bĩta cõ gueti adducit ſimile miraculũ opari. vñ dr̃:In di. illĩ iteꝛ cũ tur.mul.eſ.cũ Ieſu:nec haberẽt qõ man. cõ.diſc.ait illis:Miſe.ſu.tur.qñ ecce iã tri.ſuſt.me. nec ha.qõ mã. Nõ.n.ſemp circa alimẽta miracula faciebat:ne pp cibũ ipm ſequerẽt. Et nũc igit̃ hĩ mi raculũ nõ feciſſet niſi qz videbat turbis piculũ inu minẽt.vñ ſeq̃ſ:Et ſi dimi.eos ie.ĩ do.ſu.deſi.in via. Quidã.n.ex eis de lõ.ve. BEDA:Quat̃ triduo ſu ſtinẽt de lõge veniẽtes:matthe⁹ pleni⁹ dicit ſic:Et aſcẽdẽs ĩ mõtẽ ſedebat:⁊ acceſſerũt ad eũ turbe mlte:hñtes multos ĩfirmos ⁊ ꝓiecerũt eos ad pedes ei⁹:⁊ curauit eos. THEO. Diſcipuli adhuc nõ ĩ telligebãt nec vtuti ei⁹ pp ꝓxa miracla credebãt. vñ ſeq̃ſ:Et rñderũt ei diſci.ſui.vñ iſtos q̃s pote.hic ſatu.pa.ĩ ſoli. Ipſe ãt dñs nõ eos vitupar:ex hĩ ſtru ens nos q⁹ ñ debem⁹ ignoꝛãtib⁹ ⁊ nõ ĩtelligẽtibus grauiẽ iraſci:ꝫ eoꝝ ignoꝛãtie cõpati. Vñ ſeq̃ſ:Et in tez.eos: Quot pa.ha. Qui dix.vñ. REMI. ſuper mattheũ:Nõ iõ iterrogauit qz ignoꝛaret quot ha beret:ꝫ vt dũ illi rñdent.vij.quo pauciores eẽnt:eo magis miraculũ diffamareẽ.⁊ notius fieret. Seq̃ſ: Et ꝑce.tur.diſc.ſup terrã. In ſupioꝛi refectõe ſupra fenũ diſcubuiſſe dicũt:hic vo ſup trã. Seq̃ſ:Et ac ci.vij.pa.gra.agẽs fre. In eo q⁹ gr̃as egit:nobis relĩ qt exẽplũ:vt de oĩb⁹ donis nobis celit⁹ collatis il li gr̃as referam⁹. Et notãdũ qz dñs panes nõ dedit turbe:ꝫ diſcipul̃.diſcipuli ãt dederũt turbis. Seq̃ſ. n. Et da.diſc.ſu.vt appo.⁊ appo.turbe. Nõ ſolũ pa nes:ꝫ ⁊ piſciculos bñdicẽs iuſſit apponi. Seq̃ſ.n. Et habe.piſc.pau.⁊ ipos bñdixit.⁊ iuſſit ap. Et mã du.⁊ ſat.ſũt. BEDA:In hac ergo lectiõe cõſide rãda ẽ ĩ vno eodẽq; redẽptoꝛe nr̃o diſtincta opatio diuinitat⁹ ⁊ hũanitat⁹ atq; euticetiſ erroꝛ q̃ vnã bñ ĩ chriſto opationẽ dogmatizare pſumit: pcl̃ a chri ſtianis finib⁹ expellẽd⁹. Quis.n.nõ videat hĩ q⁹ ſup turbã miſereẽ dñi affectũ eẽ ⁊ opaſſionẽ hũane fra gilitatis. Qõ ãt ſeptẽ panib⁹ ⁊ piſciculi paucis qua tuoꝛ milia hoĩm ſatiauit:diuiſe op⁹ eẽ vtut⁹. Seq̃ſ: Et ſu.qõ ſupe.de fra.vij.ſpoꝛ. THEO. Turbe cõe dẽtes ⁊ ſaturate nõ ſecũ tollũt panũ reliq̃as:ꝫ ĩpſi diſcipuli ſuſtulerũt: ſicut ⁊ ſupi⁹ cophinos. In quo ſm hiſtoriã diſcim⁹:qm̃ oꝛ nos his q̃ ſufficiũt eẽ cõ tẽtos:⁊ nõ q̃rere vltra. Deide nũcr⁹ mãducatiũ de ſcribit cũ dr̃:Erãt ãt q̃ mã.q̃ſi q̃tuoꝛ milia. ⁊ dimi.

eos. Ubi cõsiderãdũ ẽ: q̃ chr̃ist⁹ neminẽ ieiunũ di/
mittit: oés ei vult sua gr̃a enutriri. BEDA: Doc
ẽ typice ĩ hãc refectionẽ: ꝛ illã q̃nq̃ panũ ac ou
ꝝ pisciũ distat: q̃ ibi lr̃a veteris ĩstrumẽti spiritali
gr̃a plena significata ẽ. h̃ ãt vitas ꝛ gr̃a noui testa/
mẽti fidelib⁹ mr̃ãda mr̃strata ẽ. Turba ãt triduo
dñm sustinet: ppẽ sanatõez ifirmoꝝ: vt matthe⁹ nar
rat: cũ electi ĩ fide sãcte trinitatis p pctis pseuerãti
ĩstãtia supplicãt. Uel q̃ ad dñm se ope locutiõe at
q̃ cogitatiõe cõuertũt. THEO. Uel p eos q̃ p tri
duũ expectãt: significat baptizatos. Baptism⁹ ei ĩ il
luminatio dr̃: ꝛ tria submersiõe pficit. GREGO.
Nõ vult ãt eos ieiunos dimittẽ ne deficiãt ĩ via.
os ei q̃ ĩ pdicatiõe vbũ cõsolatõis accipiãt: ne a vi/
tatis p̃bulo ieiuni remanẽtes ĩ h⁹ vite labore suc/
cũbãt. AMBRO. sup lucã: Bon⁹ q̃dẽ dñs studia
ergit: vires mr̃strat: nõ vult ieiunos dimittere ne
deficiãt ĩ via. h̃ ẽ vel ĩ ist⁹ cursu vite: vel ãteq̃ ad ca
put vie pueniãt. s. patrẽ: ꝛ ãtelligãt q̃ ex patre chri/
st⁹ ẽ ne forte cũ acceperit q̃ nat⁹ ex vg̃ie ẽ: ĩcipiãt
ẽ dñm. ſ cũ ille panes frãgat ꝛ det discipul': si tu ma
n⁹ tuas ñ ertẽdas vt accipias tibi escas: deficies in
via: nec poteris ĩ eũ culpã referre q̃ misereꝰ ꝛ diui/
dit. BEDA: Qui vo p⁹ carnis flagitia: p⁹ furta: vio
lẽtas: ꝛ homicidia: ad pnĩam redeũt: ad dñm de lõ
ginquo veniũt. Quãto ei q̃q̃ pl⁹ ĩ p̃uo ope erra/
uit: tãto ab oipotẽte deo lõgi⁹ recessit. ꝛ credentes
de gẽtib⁹ de lõge venerũt ad chr̃istũ: iudei vo de ꝑ
pe: q̃ legis ꝛ ꝓphetaꝝ erãt lr̃is edocti ex illo. Supra
ãt ĩ refectõe q̃nq̃ panũ turbe sup fenũ viride discũ
bebant: h̃ ãt sup terrã: q̃ p scripturã legis desideria
carnis ꝓmere iubemur. In nouo ãt testamẽto ip
sam quoq̃ terrã ac facultates tẽporales relinq̃re p̃
cipimur. THEO. Septẽ ãt panes sũt spiritales ꝺ
mões. nã septenari⁹ nũer⁹ spũssãcti significatiu⁹ ẽ:
q̃ pficit oio. in septenario ei nũero dierũ nr̃a vita p
ficit. HIERO. Uel septẽ panes dona sũt spũssan
cti. fragmẽta panũ mystici ĩtellect⁹ sũt b⁹ septiane.
BEDA: Nõ enĩ dñs panes fregit: aptionẽ signifi
cat sacrorũ. q̃ gr̃as egit: oñdit q̃stũ de salute hũani
generis cõgaudeat. q̃ panes discipul' de dit vt tur/
be apponerẽt: significat q̃ spiritalis dõa sciẽtie tri
buit apl̃is: ꝛ p eoꝝ ministeriũ voluit ꝑcclesie sue vi/
te cibaria distribui. HIERO. Discipuli bñdicti li
bri sũt noui testamẽti: q̃ñ piscis assi ptẽ dñs resur/
gẽs postulat: vel ĩ piscicul' sãctos accipim⁹ quoꝝz
scriptura noui testamẽti fidẽ vitã ꝛ passiões conti
net: q̃ turbulẽtis b⁹ seculi fluctib⁹ erepti: refectio/
nẽ nobis ĩternã exẽplo suo p̃buerũt. BEDA: Nõ
ãt turbis' saturatis superat: apl̃i tollũt: q̃ altiora p
fectiõis p̃cepta que turba neq̃t attĩgere: ad illos p̃
tinẽt q̃ generalẽ ppli dei cõuersationẽ trãscẽdũt. ꝛ
cũ turba saturata esse memorat: q̃ ꝛ si sua relinq̃re
neq̃t neq̃ explere q̃ñ o vg̃inib⁹ dr̃: tñ audiẽdo mã
data legis dei: ad vitã pueniũt eternã. HIREO.
Septẽ ãt sporte. vij. ecclesie. Quatuor milia ãn⁹ est
noui testamẽti: cũ q̃tuor tẽporib⁹. Bñ ẽt q̃tuor mi
lia sũt: vt ĩ ipo nũero docerẽt euangelicis se pastos
ẽ cibariis. THEO. Uel q̃tuor milia sunt. i. q̃tuor
vtutib⁹ pfecti: ꝛ pp Bñ veluti fortiores plura cõedẽ/
tes: pauciora reliq̃rũt. In isto ei miraculo. vij. spor/
te remanẽt: in miraculo ãt q̃nq̃ panũ. xij. cophini:
q̃ q̃nq̃ milia erãt. i. q̃nq̃ sẽsib⁹ fuiẽtes. ꝛ pp Bñ nõ
potuerũt cõedere: ſ paucis contenti: multe super/
abũdãt reliquie fragmentorum.

¶ Et stati ascẽdẽs naui cũ discipul' suis: uẽit ĩ ptes dalmamitha. Et ex
ierũt pharisei ꝛ ceperũt cõgrere cũ
eo: q̃rẽtes ab illo signũ de celo tẽtã
tes eũ. Et igemiscẽs spũ ait: Quid
generatio ista signũ q̃rit? Amen di
co uob si dabit generatõi isti signuz
Et dimittẽs eos ascẽdit itez naui:
ꝛ abijt trãs fretũ. Et obliti sunt pa
nẽ sumere: ꝛ nisi unũ panẽ ñ hẽbãt
secũ ĩ naui. Et p̃cipiebat eis dicens:
Uidete ꝛ cauete a fermẽto phariseo
rũ: ꝛ fermẽto herodis. Et cogita
bãt ad alterutrũ dicẽtes: q̃ panes
ñ hẽm⁹. Quo cognito: ait ill' ihesus:
Quid cogitatis: q̃ panes ñ hẽtis?
Nõdũ cognoscitis nec itelligitis?
Adhuc cecatũ hẽtis cor ur̃m? Ocu
los hñtes ñ uidetis: ꝛ aures hñtes ñ
auditis: Nec recordami q̃ñ q̃nq̃z
panes fregi in q̃nq̃z milia ꝛ quot co
phinos fragmentoꝝ plenos sustuli
stis? Dicunt ei: Duodeci. Q̃ñ ꝛ se
ptẽ paues in q̃tuor milia: quot spor
tas fragmẽtoꝝ tulistis? Et dicunt
ei: Septem. Et dicebat eis: Quo
modo nondum intelligitis?

THEO. Postq̃z dñs opat⁹ ẽ miraculũ panũ: sta/
tim ĩ alĩũ secedit locũ ne pp miraculũ ipm turbe ca
perẽt: vt facerẽt regẽ. vñ dr̃: Et sta. ascẽ. na. cũ disci.
su. ve. ĩ par. dal. AVG. de cõ. euã. In matheo ãt
legit̃: q̃ vẽit ĩ fines magedã. Nõ ãt dubitãdũ ẽ eun
dẽ locũ eẽ sub vtroq̃z noie. Nã pleriq̃z codices nõ
hñt etiã fm marcũ nisi magedã. Seq̃t: Et exi. pha.
ꝛ cepe. conq̃. cũ eo q̃ren. ab il. sig. de ce. tẽp. eũ. BE
DA: Pharisei siq̃dẽ signũ q̃rũt de celo: vt q̃ multa
hominũ milia secũdo de paucis panib⁹ saturauit:
nũc ĩ exẽplo moysi mãna celit⁹ missa: ꝛ p oĩa passiz
dispsa: pplm oẽm ĩ vltio tpe reficiat: qõ ĩ euãgelio
Jobis q̃rũt dicẽtes: Nõ sig. fa. vt vide. ꝛ cre. ti: Pa/
tres nr̃i mã. mãna ĩ deserto. sicut scriptũ ẽ: Panẽ de
celis de. eis mãdu. THEO. Uel q̃rũt signũ de ce/
lo. ſ. vt solẽ ꝛ lunã sisteret: gradinẽ peteret: ꝛ aerẽ ĩ
mutaret. Credebãt ei q̃ de celo signa facere ñ pote
rat: ſ q̃ ĩ beelzebub solũ poterat facere signũ ĩ tra.

BEDA: Sicut ãt turbã supra credẽtẽ refectur gras agebat: ita nũc ob stultã phariseoꝝ petitionez gemit: qz hũane nature circũferẽs affectus: sicut de hominũ salute letat: ita sup eoꝝ dolet errorib⁹. vñ seqt: Et ĩge. spũ ait: Quid generatio ista sig. querit: Amẽ dico vo. si dabi. gene. isti signũ. i. nõ dabit: iuxta illõ ĩ psalmo: Semel iuraui ĩ sctõ meo: si dauid mẽtiar. i. nõ mẽtiar dauid. AVG. de cõ. euã. Nõ aũt moueat qꝫ marc⁹ nõ dicit rñsum eẽ q̃rẽtib⁹ signũ de celo idẽ qõ matthe⁹ de iona: qz ait dñs rñdisse: Signũ ñ dabit ei. ĩtelligẽdũ ẽ ei q̃le petebãt: ẽ de celo. Pretermisit aũt dicere de iona qõ matthe⁹ cõmemorauit. THEO. Jõ ãt eos dñs nõ exaudit: qz aliõ ẽ tps signoꝝ celestiũ. s. tps aduẽt⁹ secũdi cũ vtutes celoꝝ cõmouebũt: z luna nõ dabit lumẽ suũ. Tẽpore aũt ꝑmi aduẽt⁹ nõ fuit talia: qz oĩa mãsuetudĩe plena. BEDA: Nõ ẽt dãdũ erat celeste signũ generatiõi tẽtãtiuz dñm. Hetez generationi q̃rẽtiũ dñm signũ de celo oñdit: qñ cernẽtib⁹ apostol⁹ ascẽdit ĩ celũ. Seqt: Et dimit. cos. asc. ite. na. z abiit trãs fretũ. THEO. Dimittit qdẽ dñs phariseos q̃si ĩcorrectos. nam vbi spes ẽ correctiõis: ibi mozãdũ ẽ. vbi vo malũ ĩcorrigibile ẽ: ĩde recedẽdũ. Seqt: Et ob. sũt pa. su. z nisi vnũ pa. ñ ha. secũ ĩ naui. BEDA: Querit aũt aliqs: Quõ panes ñ hẽbãt q̃ stati ĩpletis septẽ sportis ascẽderũt ĩ naviculam? Sz scriptura testat⁹ qꝫ obliti sũt eos secũ tollere: qõ ĩdiciũ ẽ q̃z modicã carnis curã haberẽt ĩ reliqs: q̃b⁹ ipa reficiẽdi corpis necessitas ĩtẽtõe dñici comitat⁹ mẽte excesserat. THEO. Dispẽsatiue ẽt panes sumere discipli sũt obliti: vt rephẽsi a xpo fierẽt meliozes: z ad vtut xpi noticiã puerirẽt. Seqt. n. Et p. eis di. Vli. z ca. a fer. pha. z fer. hero. CHRY. Matthe⁹ dicit a ferũto phariseoꝝ z saduceoꝝ: Lucas vo phariseoꝝ solũ. tres q̃ phariseos nõiant q̃si ꝓncipales. Matthe⁹ vo z marc⁹ sibi secũdarios diuiserũt. Longue ãt marc⁹ posuit: herodis: q̃i ꝟlict] a matheo herodiãis ĩ supplemẽtũ narratõis ipi⁹. Hoc ãt dicẽs: paulati iduc discipl'os ad sẽsũ z fidẽ. THEO. Fermẽtũ phariseoꝝ z herodianoꝝ vocat doctrinã eoꝝ q̃si dãnosã z corruptiuã z malitia vetezi plenã. herodiãi. n. doctozes erãt q̃ herodẽ xpz eẽ dicebãt. BEDA: Vl' fermẽtũ phariseoꝝ ẽ ozcreta leg] diuite traditiõib⁹ hoĩm p⁹ponẽr: legẽ vbis ꝑdicar: z fact] ipugnar: dñs tẽtar: doctrie e⁹ aut opib⁹ ñ credẽr. Fermẽtũ ãt herodis ẽ adulteriũ: hõicidiũ: temeritas iurãdi: simulatio ꝟligiõis: z odiũ ĩ xpm z ꝑcursoꝝ e⁹. THEO. Ipi ãt discipli ỏ fermẽto panũ dixisse dominũ putauerũt. vñ seqt: Et cog. ad al. di. qz pa. nõ ha. Hoc ãt dicebãt: q̃si ñ ĩtelligẽtes xpi vtutẽ: q⁹ potat pães facẽr ex ñ ente. vñ dñs eos rephẽdit: Seqtur. n. Quo cog. ies⁹ ait il. Quid cogi. qz pa. ñ hẽt]. BEDA: Per occasionẽ ãt ꝓcepti qõ saluator iusserat dicẽs: Cauete a fermẽto phari. z fer. hero. docet eos qd significẽt qnqz pães z septẽ: de qb⁹ subdit: Nec recozda. qñ qnqz pães fregi? Di. n. fermẽtũ pdictũ traditões puersas significaret: q̃re cibi qbus nutrit⁹ ẽ populus dei: non verã doctrinã significet?

Et uenĩũt bethsaida: z adducũt ei cecum: z rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehensa manu ceci eduxit eum extra uicum: z exspuens in oculos eius impositis manibus suis: interrogauit eum si aliqd uideret. Et aspiciens ait: Video homines uelut arbozes ambulantes. Deinde iteruz imposuit manus super oculos eius z cepit uidere: z restitutus est: ita ut clare uideret omnia. Et misit illum in domuz suam dicens: Vade in domuz tuam: z si in uicuz introieris: nemini dixeris.

GLO. Ꝑ⁹ refectõez turbaz euãgelista ỏ illuminatione ceci subiũgit dicẽs: Et vẽiũt bethsaida z adduxerunt ei cecũ z roga. eũ vt illũ tãgeret. BEDA: scientes qꝫ tact⁹ oñi fit lepzosi mũdar: ita cecũ illuminaꝝ valeret Seqt: Et app⁹. ma. ce. edu. eũ ex vicũ. THEO. Cũ nãqz bethsaida mlta ifidelitate fuisse ifecta. vñ ois exprobrat ei: veh tibi bethsaida qz si ĩ tyro z sidone tt. In hac g̃ adductũ cecũ ex vicũ eduxit. nõ. n. erat vã adducẽtiũ fides. Seqt: Et expu. i ocu. e⁹. ipo. ma. suis ĩterro. eũ si ali. vide. CHRY. Spuit qdẽ z manus ꝓposuit ceco: volẽs ondẽr qꝫ vbũ diuinũ operationi adductũ mirabilit pficit. Man⁹. n. opatiõis est oñsiua: sputũ vo fmõis ex ore ꝓlati. Interrogat ut si aliqd videret: qõ ĩ aliis factis ñ fecit: significãs qꝫ impfectã adducẽtiũ fidẽ: ac ipi⁹ ceci oculos e⁹ ñ esse oĩno aptos. vñ seqt: Et aspi. ait: Video ho. re. arbozam. Quia. n. ĩ ifidelitate adhuc detinebat: obscure se videt hoies declarabat. BEDA: Formã qdem corpoz intt vmbras aspicies: qz nulla mẽboz linimẽta visu adhuc caligãte discernere valẽs: q̃les cõdẽse arbozes a lõge spectãtib⁹: t' i luce nocturna solẽt apparet: ita vt non facile: arbozan hõ sit possit dinosci. THEO. Jõ aũt ñ stati eũ pfecte facit videt: qz ĩ pte qz nõ pfectã fidẽ hẽbat. Nã sm fidẽ datur medela. CHRY. Deducit aũt eũ ab initio sensus redditi ĩ fidei apphẽsionẽ: z sic fecit eũ pfecte videre. vñ seqt: Deinde iteꝝ ipo. ma. sup ocu. e⁹ z cepit videre. et postea subiũgit: Et restit. é ita vt videla oia. sensu. s. z ĩtellectu pfecte curat⁹. Sequit: Misit eũ ĩ do. su. di. Vade ĩ domũ tu. z si ĩ vicũ ĩtro. ne dix. THEO. Hoc qdẽ ꝓcepit ei qz ifideles erãt vt dictũ ẽ: ne forte ab eis ĩ aĩa ledereꝝ: z ipi nõ credẽtes gauisi⁹ crimẽ ĩcurrãt. BEDA: Vl' exẽplũ suis tribuit ne ỏ his q̃ faciũt mirãdis: fauoꝛẽ vulgi reqrãt. Mystice aũt bethsaida dom⁹ vallis ĩterptat. i. mũd⁹ q̃ ẽ vallis lachrymaꝝ. Adducũt aũt ad dñm cecũ. i. q̃ nõ videt quid fuit: qd ẽ: z qd erit. Rogãt illũ vt eum tãgeret. Quis enĩ est qui tangit: nisi qui cõpungit. BED. Tãgit ei nos dñs cũ mẽtẽ afflatu suiipsius illustrat: atqz ad agnitõem nos ꝓpe ifirmitat⁹ studiũqz bone actõis accẽdit. Apphẽdit manũ cecivt eũ ad executõem bone opatõnis ꝟortaret. HIE. Et duc eũ ex vicũ. i. ciuitatẽ malox. Expuit ãt i oculos ei⁹ vt videat volũtatẽ oñi p flatũ spũsci. Impo

fit ãt mãib⁹ interrogat eũ si videret: q; p opa dñi vr maiestas ei⁹. BED. Vel exprẽs in oc̃los ceci ipo nit man⁹ suas vt videat: q; cecitatẽ hũam gener⁊ et p̃ inuisibilia dona: ꝛ p sacmẽta assũpte hũanitatis exterſit. Sputũ ei qõ de capite hoĩs pcedit: gratiaz spũſancti designat. Sed quẽ vno vbo totũ simł cu rare poterat: paulati curat: vt magnitudinẽ hũane cecitat⁊ oñdat: q̃ vir ꝛ q̃si p grad⁹ ad lucẽ redeat. Et grãm suã nobis idicat: p quã singła pfectõis incremẽta adiuuat. Quisq; aũt ita lõgi tpis obscuritate depſſus ẽ: vt int bonũ ꝛ malũ discernere nesciat: q̃i ãbulantes hoies instar arboꝝ cernit: q; fcã mł titudine abstq; luce dilectõis videt. HIE. Vel vidz homines velut arbores: q; oẽs hoies existimat se supꝛoes. Iteꝝ ãt man⁹ posuit sup oc̃los ei⁹ vt videz clare oĩa. i. p opa visibilia ĩuisibilia ĩtelligeret: ꝛ q̃ oc̃ł nõ vidit: ꝛ clarꝝ aĩe sue statũ p⁹ rubiginẽ pctĩ mũdi cordis oculo cõtẽpleł. Misit eũ in domũ suã. i. in cor suũ: vt videret in se qõ añ nõ vidit. Nõ ei putat hõ desperãs de salute oĩno posse qõ illũiat⁹ facile pot pficere. THE. Vel postq̃ sanauit mittit ĩ domũ: nã dom⁹ vniuscuiusq; nr̃m celũ ẽ: ꝛ mãsiões q̃ sunt i eo. HIERO. Dicit autẽ ei: Et si in vicũ introi. nemini dixeris. i. vicinis cecitatẽ tuam semper enarra: non virtutem.

Et ingressus est ihesus ꝛ discipuli eius castella cesaree philippi: ꝛ i uia interrogabat discipulos suos dicẽs eis: Quem me dicũt esse homies? Qui respondertũt illi dicentes: Alij iohannẽ baptistam: alij heliam: alij uẽro quasi unum de ꝓphetis. Tũc dicit illis: Vos uero quem me esse dicitis? Respondens petrus ait ei: Tu es christus. Et comminat⁹ est eis: nẽ cui dicerent de illo. Et cepit docere eos: quoniam oportet filiũ hominis pati multa: ꝛ reprobari a senioꝝib⁹ ꝛ a summis sacerdotib⁹ et scribis occidi: ꝛ post tres dies resurgere: ꝛ palam uerbuz loquebatur. Et apprehendẽs eum petrus: cepit increpare enm: Domine ꝓpicꝰ esto tibi: nam hoc non erit. Qui conuersus ꝛ uidens discipulos suos cõminatus est petro dicens: Vade retro me sathana: qm̃ non sapis que dei sunt: sed que sunt hominuz.

THEO. Postq̃ eduxit lõge a iudeis discipulos suos: tũc de seipo interrogat: vt nõ timẽtes iudeos respõdeãt veritatẽ. vnde dr̃: Et ingressus est ihesus ꝛ disci. eius in castel. cesa. phi. HIERO. Philipp⁹ iste fuit frater herodis de quo supra dixim⁹: qui in honorẽ tyberii cesaris cesareã philippi: q̃ nũc pane as dicit appellauit. Sequit: Et in via int. disci. di. Quẽ me dicũt ee hoies? CHRY. Sciẽs q̃dẽ interrogat: q; decebat vt discipuli q̃q; eũ melius laudarẽt q̃s turbe. BEDA: Unde pmũ hoim sciam int rogat: discipuloꝝ fidẽ explorat⁹: ne illoꝝ cõfessio vulgi videret opione firmata. Sequit: Tui rel. illi dicẽ. Alij io. ba. alij heliã: alij vo q̃si vnũ de ꝓphetis THEO. Multi nãq; putabãt q̃ iohãnes a mortuis resurrexisset: sicut ꝛ herodes credebat: ꝛ post resurrectõnem suã miracula ppetrasset. Postq̃ vo ab eis sciscitat⁹ ẽ alioꝝ suspitõem: ipos interrogat q̃d de ꝫ in eoꝝ mẽte cõsistat. vñ seq̃t: Tunc dicit illis: Uos vo quẽ me ee dicit⁊? CHRY. Ex ipo aũt interrogatõis modo: in maioꝛe eos reducit sensũ ad maius aliquid estimãdũ de eo: ne cũ turbis cõueniãt. Quid vo verteꝝ discipuloꝝ os apł'oꝝ interrogatis oĩb⁹ respõderit: manifestat cũ subdit: Respõdit petrus ait ei: Tu es christ⁹? THEO. Confitet quidẽ illũ esse christũ a ꝓphetis denũciatũ. Sed quid ad cõfessiõem petri respõderit domin⁹ qualiter ipsum beatificauit: Marc⁹ euãgelista ptrãsit: ne buiusmodi narrãdo: petro suo magistro gratiã pstare videretur. Matthe⁹ aũt: hoc plane ptractat // ORIG. sup matth. Vel quia marc⁹ ꝛ lucas scripserũt petꝝ respõdentẽ: Tu es christ⁹: nõ adiscientes q̃ posituz est in matheo: Fili⁹ dei viui. ꝓpterea nõ scripserũt ad cõfessiõem relatã beatitudinẽ. Et cõmi. est illis ne cui dicerẽt de illo. THEO. Volebat enĩ interim suã gloriã occultare: ne multi scandalizarẽt de eo: ꝛ penã mererent maiorẽ. CHRY. Vel vt scandalo crucis cõpleto purã infigat fidẽ in mẽte eoꝝ post eni passiõe pfecta: circa ascensiõem dixit eis: Euntes docete oẽs gẽtes. THEO. Postq̃ aũt dom⁹ cõfessiõem discipuloꝝ acceptauit dicẽtiũ verum deũ: tũc ipis reuelat crucis mysteriũ. Unde sequit: Et cepit docere eos: qm̃ oz filiũ hoĩs multa pati: ꝛ reprobari a seni. ꝛ a sum. sacer. ꝛ scri. ꝛ occi. ꝛ p⁹ tres dies resur. Et palaz verbũ loquebat. s. de futura passiõe. Non autẽ intelligebãt discipuli ordinez veritatis: neq; resurrectiõem cõprehẽdere poterãt. sed putabant esse melius q̃ non pateret CHRY. Prędixerat tamẽ hoc eis dom⁹ hac occasione: vt ostenderet q̃ oporteret post crucẽ ꝛ resurrectiõem christũ a testibus prędicari. Rursus petrus existens feruidus solus de his sumit audaciã disputandi. Unde sequitur: Et apprehẽdens eum petrus: cepit increpare eum: Domine propitius est mibi: nã hoc non erit⁊. Hoc autem amantis affectu ꝛ optantis dixit: quasi diceret: Hoc non potest fieri: nec recipiunt anres mee vt dei filius occidẽd⁹ sit. CHRYSOST. Quid est autem hoc: q̃ petrus qui reuelatione patris potitus erat sic velociter cecidit ꝛ instabilis est effectus? Sed dicimus non esse mirum si hoc ignorauit qui de passione reuelatiõem non accepit. Quod enim christus filius dei viui esset: reuelatõne didicerat: mysteriũ vero crucis ꝛ resurrectõnis nondũ ei fuerat reuelatũ. Ipse vero ostendẽs q̃ oporterez ad passionẽ vẽire: petrũ increpauit.

vñ seq̃: Qui ꝑuer.vi.di.su.ꝺmi.ẽ pe.di. Vade retro me satha. THE. Dñs nãq volẽs oñdere q ꝓp salutẽ hoim debat ei⁹ passio fieri: t q soluſ sathanas christũ pati nolebat: vt gen⁹ nõ saluaret hũanũ: petrũ sathanã noiauit: eo q sapet q̃ sunt sathane: nolẽs christũ pati: ſz aduersãs eidẽ. Sathanas enĩ aduersari⁹ interptat. CHRY. Demoni ãt ipm tẽtãti nõ ait: Vade p⁹me: ſz petro dic̃: Vade retro me. i. sequãre me: t volũtario mee passiõis ꝺfilio ñ rſistas. Seq̃: Quñ nõ sa. ea q̃ dei sũt: ſz q̃ hoiuz. THEO. Que hominũ sunt dicit petrũ sape ſm q affectões carnales quodãmodo sapiebat: volebat enĩ petr⁹ q ſi bi christus pstaret requiẽ t nõ crucifigeret.

Et ꝓuocata turba cũ discipul' suis: dixit eis: Siqs uult me seq̃: deneget semetipm: t tollat crucẽ suaz t seq̃t me. Qui ei uoluerit aiam suã saluã facere pdet eaz. Qui ãt pdiderit aiaz suã pp me t euãgeliũ: saluã faciet eaz. Quid enĩ ꝓderit hõi si lucret totũ mũdũ t detrimtũ aie sue faciat? Aut qd hõ ꝓmutatõnis dabit p aia sua? Qui ei me ꝓfessus fuerit t uerba mea i gnãtõne ista adultera t peccatrice: t filⁱ⁹ hois ꝓfitebitur eũ cũ uenerit i gl'ia p⁹is sui cum angel' scis. Et dicebat ill': Amẽ dico uob: q̃ sũt qdã de hic stãtib⁹ qui nõ gustabũt mortẽ donec uideãt regnũ dei uenientis i uirtute.

BED. Postq̃ discipul' mysteriũ sue passiõis t resurrectõis oñdit: hortat' eos vna cũ turba ad sequẽdũ sue passiõis exẽplũ. vñ seq̃: Et cõ. tur. cũ disc. su. dixit eis: Siqs vult post me seq̃: deneget semetipm. CHRY. Quasi diceret ad petrũ: Tu q̃dez increpas me passionẽ sustinere volẽtẽ: ego ãt dico tibi q nõ solũ ꝓhibere me pati nociuũ ẽ: ſz neq̃ saluari poteris nisi ipe moriar. Dic̃ ãt: Siqs vult p⁹me seq̃. q. d. ad bona voco q̃s velle dz: ñ ad mala t grauia vt cogar. Qui ei ifert violẽtiã freq̃nt ipedit: q̃ vo auditorẽ i libertatẽ dimittit: magꝭ attrahit ipm. Aliqs ãt abnegat seip⁹: cũ nullã sui corpis curã bz: vt siue flagellet: siue aliqd sil'e patiat': sustineat patienter. THE. Nã sic̃ q̃ abnegat alter⁹ frem aut pr̃em: q̃tus vulneret t moriat nõ ꝓpatic̃ nec imitatur: sic t nos dem⁹ ſpnere corp⁹ nr̃m: vt si vulnerari ꝺtigat: l' aliqd sil'e pati: nõ curem⁹. CHRY. Nõ ãt ait q ꝓpcat fibiip̃i: ſz qꝺ ãpli⁹ẽ q abnegz semetipm: q̃si nihil cõe ad se bẽat ſz picul' exp̃oat: t circa ea sic dispõat' ac si ali⁹ pateret: t b ẽ sibiip̃i pcere: qz prẽs tũc liberis suis igſcũt: cũ tradẽtes eos doctorib⁹ ill' iubeat nõ pci. Vlqz q° aũt oporteat seip̃m abnegare oñdit cũ subdit: Et tol. cru. su. q. d. v'q ad mortẽ exprobrabiles videat': qz in ea malefici agebãt. HIE. Vel alit̃: Sicut gubernator pit⁹ tẽpestatẽ i trãqllitate ꝓcauẽs: nautas suos vult eẽ ꝓtos: ita t dns dic̃: Siqs vult me seq̃: deneget semet. i. alẽ ex alẽo fiat. BED. Tũc eiz nosipsos abnegam⁹ cũ vitam⁹ qꝺ ꝓ vetustatẽ fuim⁹: t ad b nitimur qꝺ ꝓ nouitatẽ vocamur. Crux ãt tollit': cũ aut p abstinẽtiã afficit corp⁹: aut p ꝓpassionẽ p xim⁹ affligit' anim⁹. THE. Quia vo p⁹ crucẽ erutẽ aliã nos bñe oz: adiecit: Et seq̃t. CHRY. Hoc aũt dic̃: q: ꝺtigit aliquẽ patiẽtẽ nõ seq̃ christũ: cũ. i. aliqꝺ nõ patit' pp christũ. Seq̃t ei christũ q̃ p⁹ eũ ãbulat: q̃ morti ei⁹ se ꝺformat: p̃ncipes ẽt t ptãtes ꝺtẽnens sub qb⁹ añ christi aduẽtũ peccabat. Seq̃t: Qui vo. ani. su. sal. fa. p. eã. Qui ãt p. ani. su. pp. me: t pp euã. sal. fa. eã. q. d. Hec vobis mãdo q̃si vobis pcẽs: eteni q̃ filio suo pcit: pdit eũ. q̃ vo ñ pcit: saluat. Oz g̃ nos eẽ ad mortẽ ꝺtinue ꝓpatos. Si ei i mãlib⁹ pluſ q̃ patus ẽ ad mortẽ melioz ẽ alijs: nullo p⁹ mortẽ eũ rſcitare valẽte: mlto magꝭ i ſpiritalib⁹ plijs cũ spes tãta resurrectõis existit: q ꝙ põt aiaz suã i mortẽ: saluã fac̃ eã. REMI. Alia ãt b loco ẽtelligẽda ẽ vita pñs: nõ ãt ipa substãtia aie. CHRY. Quia g̃ dixerat: Qui vo. ani. su. sal. fa. p. eã. ne qs pditõem bãc et salutẽ illã estiet eq̃lẽ: subiũgit: Quid enĩ p. bo. si lucro. mũ. t det. fa. aie sue? Aut quã da. hõ ꝺmu. p aia sua? q. d. ne dicat' qñ aiam suã saluauit: q̃ crucis effugit picula. Qñ ei cũ aĩa sua. i. vita ista lucrat' aliquis orbẽ ẽre: qꝺ ãpli⁹ erit ei aia peũte? Nũqꝺ aliã habet aiam p aia dare? Preciũ. n. p domo põt aliqs cõmutare: aiaz vo pdes: aliã aiaz dare nõ põt. Laute ãt dic̃: Aut quã ꝺmu. da. ho: De⁹. n. pp nr̃az salutẽ dedit ꝺmutatõem pciosũ sãguinẽ iesu christi. BEDA: Uel b dic̃: q: psecutõis tpe ponẽda ẽ aia: pacis ãt tpe frãgẽda sũt desideria trena: qꝺ significat cũ dic̃: Quid. n. ꝓderit hõi ꝛc̃. Plexq ãt verecũdie vsu ꝓpedimur: vt rectitudinẽ quã fuam⁹ i mẽte: nõ exp̃mere valeam⁹ i voce. Et iõ subdit: Qui ei me cõfu. t v̊. me. in gene. ista adul. t pec. t fi. ho. ꝺfi. eũ: cũ ve. in glo. pa. su. cũ ang. su. THEO. Nõ. n. ẽ sufficiens fides q̃ solũ in mente ꝺsistit: ſz t oris ꝓfessiõem dñs req̃rit: sanctificata. n. p fidẽ aia: ꝺz t corp⁹ p cõfessionẽ sanctificari. CHRY. Qui ãt b dicit subiciet se cũ desiderio ad b q̃ sine ꝓfusiõe ipz cõfiteat ꝺr̃ ãt adultera gnã° q̃ deũ ver aĩe spõsũ dereliq̃t: t nõ ẽ secuta christi doctrinã: ſz demõib⁹ pstrata: femina ipietat' suscepit: pp qꝺ t peccatrix dr̃. Qui g̃ inẽ hos christi dñatõem negauerit t vba dei i euangelio reuelata: dignã ipietat' penã suscipiet: audiẽs i secũdo aduẽtu: Nõ noui vos. THE. Qui g̃ confusus fuerit crucifixũ eẽ suũ deũ: t ipe ꝺfũdet illũ: ñ b vbi reputat' christ⁹ paup t mis: ſz i gl'ia t cuz militudine angl'oz. GRE. Sũt aũt nõnulli q̃ christũ iõ ꝺfitẽt': qz cũctos christianos esse ꝺspiciũt. Nõ g̃ ad pbatõem fidei vox suffic̃ quã dedit a verecundia pfessio gnãlitat'. Pacis g̃ tpe ẽ aliud vbi oñdã vobis, verem⁹ sepe a pr̃is despici: dedignam⁹ tũ rias vbi tolerare. Si ꝺtigerit iurgiũ fortasse cũ primo: erubescim⁹ pones satisfacere. Loz q̃pe carnale dũ h⁹ vite gl'iaz q̃rit: bũilitatẽ respuit. THE. Quia vo de sua gl'ia dixerat: volẽs oñdere q nõ fama p⁹ mittebat: subdit': Et dic. il. Amẽ di. vo. qz sũt qdã de hic stantibus: qui non gusta. mor. do. vid. re. dei venientẽ. in v̊tute. Ac si diceret: quidã, i. petrus et iacob⁹

Ca.ix.

ꝛ iobānes nō gustabūt mortē: donec eis ostēdam in trāsfiguratōe cū q̄ glia vētur⁹ sim in secūdo aduētu. Nō ei erat aliud trāsfiguratio: nisi secūdi aduētu⁹ puūciatio: in quo ꝛ ipe christ⁹ ꝛ sci lucebunt. BEDA: Pia vo puitiōe factū ē: vt ꝛplatiōe sp mānet⁹ gaudiū ad breue mortū delibata: fort⁹ adu latoleraret. CHR. Nō āt eor q̄ ascēsuri erāt noia declauit: ne reliq discipli aliq̄d pateret⁹ būanū. pdi cit autem vt docliores circa hmōi ꝛplatōes fiāt. BED. Vel regnū dei pūs eccl̄ia vocat⁹. Aliq̄ autē ex discipul⁹ vsq̄adeo i corpe victuri erāt: vt eccl̄iā structā ospicerēt: ꝛ ō mūdi gloriā erectā. Discipul⁹ ei rudib⁹ de pūti vita aliq̄d pmittēdū fuit: vt posset robust⁹ ī futuro solidari. CHRY. Mystice āt vi ta christ⁹ ē: mors vo diabol⁹. Gustauit aūt mortē q̄ pctis īmorat⁹: adhuc ois hō habēs dogmata bona aut prava: mort⁹ aut vite panē degustat. Et q̄dem min⁹ malū ē videre mortē: malū āt ē eā gustare: sed adhuc petius eā seq̄: pessimū āt ei suppōt. La.IX.

ET p⁹ dies sex assūpsit iesus petr⁹ ꝛ iacobū ꝛ iohannē: ꝛ duxit illos i montē excelsū solos: ꝛ trāsfigurat⁹ ē coram ipis. Et uestimēta ei⁹ fca sūt splēdētia ꝛ candida nimis uelut nix: q̄lia fullo nō pōt sup terrā cādida facere. Et ap paruit ill⁹ helias cū moyse: ꝛ erāt lo q̄ntes cū iesu. Et rns petr⁹ ait iesu: Rabbi: bonū ē nos hic eē: ꝛ faciam⁹ ꝛa tabnacla: tibi unū: ꝛ moysi unū ꝛ helie unū. Nō eni sciebat qd dice ret. Erāt ei timore exteriti. Et fca ē nubes obūbrās eos: ꝛ uēit nox de nube dicēs: Hic ē fili⁹ me⁹ carissim⁹ audite illū. Et stati circūspiciētes: neminē āpli⁹ uiderūt nisi iesū tm̄ secū

THIE. Post ōsummatōem cruc⁹: gl̄ia resurrectiōis ostēdit: ne nō timerēt obprobria cruc⁹: q̄ oculi⁹ suis visuri erāt gloriā resurrectiōis future. vñ seqū. Et p⁹ dies sex assumpsit. Ita. ꝛ io. ꝛ du. il. in mō. exce. so. ꝛ trā. est co. ip. CHRY. Nō āt lucas dicē p⁹ octo dies: ñ ꝛriat huic. Lucas ei ꝛ dicē q⁹ christ⁹ p̄dicta locut⁹ fuerat: ꝛ dicē in q⁹ eos assūpsit nūerauit. Jō āt p⁹ sex dies eos assūpsit: vt vehemētiori repleti desiderio i horu diez spacio vigilāti ꝛ solicita mēte ea q̄ videbāt attenderēt. THE. Assumit āt tres vtices apl̄oz: petrū tāq̄ ꝛfitētē ꝛ diligētē: iohānē tāq̄ dilectū: iacobū vo tāq̄ altiuocū ꝛ theologū. Intm̄ ei grauis erat iudeis: vt herodes volēs iudeis placere: ipm occideret. CHRY. Nō āt in domo sua gl̄iaz demōstrat: ꝛ in mōtē excelsū illos assumit: qm̄ mōt⁹ sublimitas cōueniēs erat ad gl̄ie sublimitatē oñdēdā. THE. Seorsū aūt eos duc̄: q⁹ debebat eis mysteria reuelare. Trāsfiguratiōez aūt oz intelligere: nō figure ītmutatōem: ꝛ q⁹ manēte vt pus erat figura: apposi tio fca ē cuiusdā inenarrabilis claritat⁹. CHRY. Neq⁹ ḡ decet aliquā figure trāsformatōem ī rgno dei eē futurā: aut circa ipm saluatorē: aut circa eos q̄ assimulabūt: ꝛ appōem claritat⁹. BED. Transfigurat⁹ igit̄ saluator nō substātiā vere carnis amisit: ꝛ gl̄iaz future l̄ sue l̄ nre resurrectōis oñdit: q̄ q̄l tūc aplis appuit: tal⁹ p⁹ iudiciū cūct⁹ appebit electis Seq̄t̄: Et vest. e. fa. sūt splē. GRE. xxxij. mor. Quia in supne claritatis culmine ei vite iustitia fulgētes adherebūt: vestiū ei noīe iustos quos sibi adiūgit ī sinuat. Seq̄t̄: Et appa. il. he. cū mor. ꝛ erāt lo. cū ie. CHRY. Moysen ꝛ heliā in me⁹ introduc: p⁹ q̄dē q⁹ turbe dicebāt christū heliā aut vnū ꝓpha⁹: aplis se cū eis oñdit: vt differētiā suor ꝛ dñi cernerēt. Et ēt q⁹ de trāsgressiōe leg⁹ iudei christū accusabāt: et blasphemū eū putabāt: tāq̄ sibi gl̄iaz p⁹is attribuētē eos q̄ in vtroq⁹ fulserūt in mediū duc̄. Et ei moyses legē dedit: ꝛ helias gl̄ie dei zelator fuit. vñ ei nō assistērēt: si deo ꝛ legi ei⁹ hostij essent. Et vt scirēt q⁹ vite ptātē ꝛ mortis hs: pp̄ h̄ ꝛ moysen q̄ mortu⁹ erat: et heliā q̄ nōdū mortē passus fuerat: in mediū introducit. Itē p h̄ significauit q⁹ doctrine leg⁹ christi⁹ p ph̄as ꝓpha⁹ doctrina pedagog⁹ fuit. Significat ēt ꝛiūctiōne noui ꝛ veter⁹ testi. Et q̄m̄ in resurrectōne cū p ph̄is apl̄i ꝛiūgēt̄: ꝛ vna erit obuiatio regi cōi. Seq̄tur: Et resp. ait ie. Rabbi: bonū ē nos h̄ eē: ꝛ faciam⁹ hic tria ta. ti. vnū: mo. vnū: ꝛ he. vnū. BED. Si tm̄ trāsfigurata christi būanitas: duoruq̄ societas scōr ad pūctū visu delectat: vt eos ne discedāt etiā obsecto petr⁹ sistere velit: q̄sta erit felicitas visiōi dei tal⁹ inē angloz choros adeē ppetuo. Seq̄t̄: Nō ei scie. qō dice. Etsi ei petr⁹ p stupore būane fragilitatis nesciat qd dicat: insiti tñ sibi dat effect⁹ indiciū nesciebat ei qd diceret: q⁹ oblit⁹ ē regnū sāct⁹ a dño nō alicubi terraz: ꝛ in cel̄ eē pmissū: nec recordat⁹ ē se suosq⁹ coaplos mortali adh̄ carne circūseptos īmortal⁹ vite statū subire nō posse: cui etiā mēte excesserat: q⁹ in domo pūs q̄ in cel̄ ē: dom⁹ manufcā nēcaria nō sit. Hz ꝛ vsq⁹ nūc ipitie notat⁹ q̄sq̄s legi ꝓphet⁹ ꝛ euāgelio ꝛa tabernacla facere cupit: cū h̄ ab inuicē nullaten⁹ valeāt separi. CHRY. Nō ēt intellexit petr⁹ q⁹ ad demōratōem vere gl̄ie trāsfiguratōem dūs ē opat⁹: neq⁹ q⁹ pp̄ docēnā hoīm h̄ faciebat. nā plūmi erāt relicturi mltitudinē in eremo habitātes. Seq̄t̄: Erāt ei tio. ex̄. Erat āt h̄ tior sm̄ quē de cōi mēte in statū eleuabāt melioꝛē: qō. n. in exteriorib⁹ videbat⁹ moyses ꝛ helias erat. Ducebat⁹ āt aīa ad quēdā diuinū affectū q̄si ex diuina visiōe ab hūano sensu abstracta. THEO. Vel aliter petr⁹ timēs a mōte descēdere: q⁹ tā pūs erat q⁹ christ⁹ crucifigi debebat dixit: Bonū ē nos h̄ eē: ꝛ nō illic descēdere in mediū. s. iudeoz. Si āt huc veniēt furētes ō te: hmōi moysen q̄ egyptios debellauit hēm⁹: ꝛ heliā q̄ ignē eduxit de celo ꝛ q̄nq̄genos destruxit. ORIGE. sup mat. Marc⁹ āt ex psona sua dicit: Nō. n. sciebat qd diceret. Ubi ōsiderādū ne forte p excessū mētis hec loq̄bat⁹: mot⁹ quodā spū aliēo: ne forte. s. ille spūs q̄ voluit q̄stū ad se christū scādalizare: vt recederet a passiōe oib⁹ hominibus salutari. Ipse operās etiam hic se ductorie vult euellere christum sub colore boni: vt non condescēdat homini bus: nec veniat ad eos: nec suscipiat mortē pro eis.

BEDA: Quia vo petr⁹ mäle q̃siuit tabernaculuz
riubis accepit vmbzaculũ: vt viscat in resurrectiõe
nõ tegmine vomoz ꝭ spũs scĩ gl̃ia eos eẽ ptegẽdos
vñ seq̃t: Et fcã ẽ nubes obũ. eos. Quia vo ipudenẽ
introgauerũt ꝓpẽa rñsionẽ vñi nõ meręt: ꝭ pr̃ rñ
det ꝓ filio. vñ seq̃t: Et vẽit vox de nube dicẽs: Hic ẽ
fili⁹ meus charis. ipm au. CHRY. Nube q̃dẽ vox
emittit in q̃ de⁹ appere ꝺsueuit vt crederẽt q vox il
la ferret a deo. In hoc ãt q dic̃: Hic ẽ fi. me. charis.
vnã volũtatẽ pr̃i z filio ꝓtestat: z q salua filiatiõe
q̃tũ ad oĩa cũ eo q̃ genuit vnũ eẽ. BED. Quẽ ãt
moyses cũ venerit in carne audiẽũd ab oi aĩa que
saluari vellet ꝑdixit hũc iã veniẽtẽ in carne de⁹ pr̃
audiẽdũ discipl̃ oñdit. Seq̃t: Et sta. cir. ne. am. vi.
nisi ie. tñ secũ. Vbi enĩ cepit fili⁹ designari mox fui
discesserũt: ne ad illos pr̃na vox emissa putaretur.
THEO. Mystice ãt p⁹ ꝺsũmatiõem h⁹ scĩ q̃ in
sex dieb⁹ factũ é: assumet nos iesus ñ ei⁹ sum⁹ disci
puli in mõtẽ excelsũ. i. in celũ: z tẽ videbim⁹ ei⁹ gl̃iaz
singl̃arẽ. BED. Vestimẽta aũt oñi rẽe scĩ ei⁹ acci
piũt q̃ nouo cãdore fulgebũt. Fullo ãt itelligẽd⁹ ẽ
cui psalmista loq̃t: Ampli⁹ laua me ab iniq̃. mea: z
a deli. meo mũ. me. q̃ nõ põt suis fidelib⁹ dare clari
tatẽ in terra: q̃ eis ꝺsuata manet in celis. REMI.
sup matt. Vel ꝓ fullonẽ scĩ designant ꝑdicatores: z
aĩaz purgatores: quoz in hac vita null⁹ ita viuere
valet vt alic⁹ pctĩ maculã nõ obfuscet. In futura eĩ
resurrectõe scĩ ab oi macula pctĩ purgabũt. Tales
q̃ eos faciet oñs: q̃les ne ipi mẽbra sua castiganda
nec vll⁹ ꝑdicatoz suo l exẽplo l doctrina facere p̃t.
CHRY. Vel vestimẽta alba euãgelica sũt z apl̃i
ca scpta oĩm clarissima: q̃b⁹ sil̃a null⁹ expositoz fa
cere põt. ORIGE. sup mat. Vel fozsitã fullones
sup trã possum⁹ mozal̃r existimare sapiẽtes scl̃i h⁹:
q̃ putãt ornare etiã turpes itellẽs z dogmata falsa
fullonitatõe ingenii sui: sed illoz ars fullonica põt
facere aliq̃d sil̃e simoni q̃ oñdit spiritaliũ itellectuũ
splẽdorẽ in dict scpturaz ipit: q̃ a plimis ꝺtẽnũt.
BED. Moyses z helias quoz vnũ moztuũ z aliũ
in celũ raptũ legim⁹: futurã oĩm scõz gl̃iaz signifi
cat: q̃ videlz tpe iudicii: vel viui in carne repiẽdi: vel
ab oli gustata morte resuscitãdi z pil̃ sũt regnaturi
cũ illo. THEO. Vel h⁹ significat q in gl̃ia videbi
m⁹ z legẽ z ꝓphas cũ ipo loq̃ntes. i. q̃ p eũ fuerunt
dõa p moysen z alios ꝓphas: tũc videbim⁹ eẽ cõso
na reb⁹: z tũc audiem⁹ vocẽ pr̃nã. f. reuelãtẽ. f. nobis
filiũ pr̃is z dicẽtẽ: qm̃ h⁹ ẽ fili⁹ me⁹: obũbrante nube
. i. spũ scõ q̃ ẽ sapientie fõs. BED. Et notãdũ sicut
dño in iozdane baptizato: sic z in mõte clarificato
toti⁹ scẽ t̃nitat mysteriũ declarat: q gloziã ei⁹ quã in
baptismo credẽtes ꝺfitemur: in resurrectõe videtes
collaudabim⁹. Nec frustra spũs scũs h⁹ i lucida nu
be: illic appuit in colũba: q nũc simplici coꝛde fidẽ
quã ꝑcepit fuat: tũc luce apte visiõis q̃ crediderat
ꝺtẽplabit. Cũ ãt fieret vox sup filiũ inuet⁹ ẽ ipe sol⁹
q cũ mãifestauerit seipm elect: erit de⁹ oĩa i oĩb⁹: i
mo cũ suis p oĩa christ⁹ caput cũ coꝛpe splẽdebit.

Et descẽdẽtib⁹ ill̃ de mõte ꝑcepit
ill̃ ne cuiq̃z q̃ uidisset narraret: nisi
cũ fili⁹ hois a moztuis resurrexerit
z uerbũ ꝺtinuerũt apud se ꝙgrẽtes
q̃d esset cũ a moztuis resurrexerit.
Et interogabãt eũ dicẽtes: Quid er
go dicũt pharisei z scribe: q helias
oz uẽire p̃mũ? Qui rñs ait ill̃: Ille
lias cũ uenerit p̃mo restituet oĩa: z
quõ scptuz ẽ i filiũ hois: ut multa pa
tiat z ꝺtẽnat. Sed dico uobis: q z
helias uenit: z fecerunt illi q̃cunq
uoluerũt: sicut scptuz est de eo.

ORI. sup Mat. P⁹ mysteriũ oñsuz in mõte de
scẽdẽtib⁹ de mõte discipulis: ꝑcepit vt ei⁹ trãsfigura
tio nõ mãifestet añ gl̃iaz passiõis z resurrectõis ipi⁹
vñ oꝛ: Et desc. il. de mõ. p. il. ne cui. q̃ vi. nar. nisi cum
fi. ho. a moz. resur. CHRY. Vbi nõ simpl̃r filere iu
bet: ꝭ passiõez insinuãs: cãz insinuat pp̃ quã silere de
bebũt. THE. Ne. s. homies scãdaliz̃et: audietes d
christo tã gl̃iosa q̃ eũ crucifixũ erãt visuri. Nõ igit
erat cõgruũ talia de christo dicere añ q̃ pateret: p⁹
resurrectõez vo credibile videbat. CHRY. Illi vo
resurrectõis mysteriũ ignrãtes: vbũ q̃dẽ retinẽtes inz
se disputabãt. vñ seq̃t: Et v. cõ. apo se cõ. q̃d eẽt cum
a moz. re. HIE. Hoc q̃ ꝑe marci est: id significat
q cũ absoꝛpta fuerit moꝛs i victoriã: ñ erit i mẽoꝛa
poꝛa. Seq̃t: Et ire. eũ di. Quid q̃ di. pha. z scri. q̃ de.
oz ve. p. CHRY. Intẽtio q̃dẽ discipl̃oꝛ sup hac i
terrogatõe tal̃ mihi eẽ vr̃: Nos q̃dẽ helia tecũ vidim⁹
z ꝑus te vidim⁹ q̃s helia. Scribe vo ꝑus helia vẽre
docẽt: credim⁹ ita q̃z eos mẽdaciũ ꝓtulisse. BED.
Vel ita est iabãt discipl̃i trãsformatõez gl̃ie dice esse
quã i mõte viderãt: z dicũt: Si iã vẽsti i gl̃ia: quõ
ꝑcurso⁹ tu⁹ nõ appz: marie q̃ helia viderãt recessisse
CHRY. Quid aũt ad h⁹ christ⁹ rñderit: appz per h⁹
q̃ subdit: Qui rñs ait: Ve. cũ ve. p. re. om. In q° oñ
dit q helias vẽiet añ secũdũ aduẽtũ. Scpture ei no
os aduẽt⁹ christi p̃nũciãt: vnũ. f. q̃ fact⁹ ẽ: z aliũ q̃ ve
tur⁹ ẽ. Dñs ãt secũdi aduẽt⁹ heliã asserit p̃cursorem
BED. Restituit aũt oĩa: vtiq̃ illa q̃ malachias oñ
dit dicẽs: Ecce ego mittã vobis heliã ꝓphã: vt cõ
uertat coꝛ p̃m ad filios: z coꝛ filioꝛ ad pres eoꝛ re
stituet: z ĩ h⁹ q̃ moꝛti debet ac oĩu viuẽdo ꝺfuit.
THEO. Preponit ãt h⁹ oñs ad resistẽdũ opinio
phariseoꝛ: q̃ tenebãt q p̃mi aduẽt⁹ p̃cursoꝛ erat he
lias: q̃si ad icõueniẽs ducẽs. vñ subdit: ut quõ scrip
tũ est in fi. ho. vt mul. pa. et cõ. Ac si dicat: Helias
thesbytes cũ venerit pacificabit iudeos: z ad fidem
adducet ipos: ita vt sit secũdi aduent⁹ p̃cursoꝛ. Si q̃
p̃mi aduẽt⁹ helias est p̃cursoꝛ: quõ scptũ ẽ q filius
hois oz pati. et bis q̃ duob⁹ vnũ erit: aut q ñ sit pri
mi aduẽt⁹ helias p̃cursoꝛ: z scpture erũt vẽ. aut p̃cur
soꝛ p̃mi aduẽt⁹: z scpture nõ erũt vere q̃ dicũt q o
christũ pati: cum helias debeat omnia restituere: z
non debeat esse iudeus aliq̃s incredulus: sed omẽs
credere debeãt ad predicatiõem eius quicũq̃ audi
ent eũ. BED. Vel ita z quõ scptũ ẽ. i. quõ de chri
sti passiõe multifarie ꝓphete multa scpserũt: sed z
helias cũ venerit multa passur⁹ ẽ z ꝺtẽnẽd⁹ ab ipis

Ca.IX.

CHRY. Sic ãt dñs secũdi aduẽt᷑ beliã asserunt p
carnẽ: sic ꝛ nic asserit iohãnẽ eẽ pcursorẽ ꝑmi ad
uẽt᷑. vñ subdit: Sz di. vo. qz ꝛ helias ve GLO. Jo
hãnẽ vocat beliã: nõ qz helias erat ĩ ꝓsona: sz qz he
lie miſterũ adiplebat. nic enĩ ille pcursor erit secũdi
aduẽt᷑: sic iste fact᷑ ẽ ꝑmi. THEO. Erat ẽt iohan
nes redarguto: zelotes ꝛ eremita vt helias: non tñ
audiuerũt illũ nic beliã audiẽt. nefario vo ludo euz
occiderũt: caput illi᷑ ãputãtes. vñ seq̃. Et fe. il. q̃. vo.
ſcpsit ẽ de eo. CHRY. Uel alii interrogabant di
scipuli ẽ de eo. CHRY. Uel aliẽ interrogabant di
scipli ielu quo scpturu ẽ pati filiũ hois. Ad B ãt q̃si
mala inulẽt: sic ſm scpturas oz filiũ hois pati.

Et uenies ad discipl'os suos uidit turbã magnã circa eos: ꝛ scribas cõ
q̃rentes cũ illis. Et ꝓtinus omis ꝓtes ui
dens ihesũ stupefact᷑ est ꝛ expauẽt: ꝛ
accurrentes salutabãt eũ. Et itroga
uit eos: Quid inter uos q̃ritis? Et
rñdens un᷑ de turba dixit: Magr̃ at
tuli filiũ meũ ad te hñtẽ spm mutũ
q̃ubicũq; eũ apphẽderit allidit illũ
ꝛ spumat ꝛ stridet dentib᷑: ꝛ arescit.
Et dixi discipul' tuis ut eijcerẽt illũ
ꝛ nõ potuerũt. Qui rñdens eis dixit
O gnãtio icredula: q̃zdiu apud uos
ero? Qzdiu uos patiar? Afferte illũ
ad me. ꝛ attulerũt eũ. Et cũ uidisset
eũ statim spũs ꝓturbauit illũ: ꝛ elisus
in trã uolutabat spumãs. Et interro
gauit patrẽ ei᷑: Quãtũ tpis ẽ ex quo
ei hoc accidit? At ille ait: Ab ifãtia
Et frequenter eũ i ignẽ ꝛ i aq̃m misit
ut eũ pderet. Sz siqd potes adiuua
nos misẽr nr̃i. Jesus ãt ait illi: si po
tes credere: oia possibilia sũt credẽti
Et ꝓtinus exclamãs pr̃ pueri cũ la
chrymis aiebat: Credo dñe: adiuua
incredulitatẽ meã. Et cũ uidisset ies᷑
ꝓcurrentẽ turbã cõminat᷑ ẽ spũi im
mũdo dicẽs illi: Surde ꝛ mute sps
ego ꝑcipio tibi: exi ab eo: ꝛ ãpli᷑ ne i
troeas ieũ. Et exclamãs ꝛ mltũ di
scerpẽs eũ: exijt ab eo: ꝛ fact᷑ est sic
mortu᷑: ita ut mlti dicerẽt: qz mor
tu᷑ ẽ. Jesus ãt tenẽs manũ ei᷑ eleua
uit eũ ꝛ surrexit. Et cũ itroisset i do
mũ: discipuli ei᷑ secreto interrogabãt
eũ: Quare nos nõ potuim᷑ eijcere?
Et dixit illis: Hoc genus in nullo põt
exire: nisi in oratione ꝛ ieiunio.

THEO. Postq̃ gl'az suã trib᷑ discipulis in mõte
oñderat: reuertit ad alios discipulos q̃ cũ eo ñ ascẽ
derãt i mõtẽ. vñ dr̃. Et ve. ad di. su. vi. tur. mag. circa
eos: ꝛ scri. cõ. cũ il. Pharisei nãq; captãtes hoc ĩ cũ
pñs ñ extiterat christ᷑: accesserũt vt ipos ad se attra
herẽt. HIER. Nõ ẽ ãt hõi reges sub sole: sp pau
los occidit iuidia. magnos pcutiũt fulgura mõtes
alij discẽtes cũ fide vt turbe: alij inuidẽtes cũ fastu
vt scribe ad ecclesiã ꝑueũt. Seq̃: Et ofe. õ. po. vi ie.
stu. ẽ ꝛ ex. BED. Notãdũ ĩ oĩb᷑ loc᷑ distãtiã mẽ
tis scribaꝝ ꝛ turbe. Scribe ei nihil deuotõis: fidei:
hũilitat᷑: ꝛ reuerẽtie ei exhibuisse narrãt: sz veniẽte
dño mox omis turba stupefacta expauit: eũq; salu
tãs accurrit. vñ seq̃: Et ac. sa. eũ. THEO. Affecta
bãt. n. turbe eũ videre: ita vt eũ veniẽtẽ a lõge salu
tarẽt. Quidã vo dicũt q̃ aspect᷑ ei᷑ ex trãsfiguratõe
specioso: fact᷑: turbã ad salutatõez ei᷑ attrahebat.
HIE. Ppls ãt vidẽs: stupefact᷑ ẽ ꝛ expauit: nõ di
scipuli: qz nõ ẽ tio: ĩ charitate. tio: ẽ fuoz: stupesce
re stultoz. Seq̃: Et int̃. eos. Quid int̃ vos cõ. Quid
. l. dñs interogat: vt cõfessio pariat salutẽ: ꝛ murmur
cordis nr̃i fmõib᷑ pijs soluat. BED. Põt vo: nisi
fallor: itelligi õ B qõnẽ fuisse mot᷑: q̃re ipi cũ eẽnt
discipuli saluatoris: saluare demoniacũ q̃ i medio
erat posit᷑ nõ possẽt: qõ ex seq̃ntib᷑ põt duci cũ dr̃
Et rñs vn᷑ de tur. di. Magr̃. attu. fi. me. ad te. ha. spi.
mu. CHRY. Huc hoiez scptura infirmũ i fide oñ
dit: ex B qõ christ᷑ dic̃: O gnãtio icredula. ꝛ p B qõ
subdit: Si potes credere. Sz ꝛsi infidelitas ei᷑ occa
sio extiterit demonẽ nõ pellẽdi: incusat tñ discipu
los. vñ subdit̃: Et dixi dis. tu. vt eij. ꝛ nõ po. Uide ãt
isti᷑ insipiẽtiã. Jesũ i medio turbaꝝ ꝑcat᷑ discipulos
incusãs. vñ ꝛ dñs cozã plebe mlto magis B ei iputat
nõ solũ i ꝓsonã ei᷑ accusatõez itẽdẽs: sz i ꝓsonã oĩuz
iudeoz. ꝓbabile ei ẽ mltos pñtiũ scãdalizatos: ea q̃
nõ cõueniebãt de discipulis cogitasse. vñ seq̃: Qui
eis rñs dixit: O gnã᷑ ĩcre. q̃zdiu apõ vos ero? q̃zdiu
vos patiar? In q᷑ oñdit: ꝛ morẽ se desiderare: ꝛ gra
ue ei eẽ cũ illi cõuersari. BED. Intrñ aũt nõ ẽ hõi
iratus: sz vitio vt statim itulerit. Afferte illum ad me:
ꝛ at. eũ. Et cũ vidis. il. sta. spi. cõtur. illũ: ꝛ eli. in terrã
volu. CHRY. Hoc ãt dñs ꝑmisit pp ꝑez pueri: vt
cũ veritẽ demonẽ videret: ad fidẽ futuro miraculo
traheret. THE. Permittit etiã verari puer: vt ex
B scirem᷑ demõis ipietatẽ: q̃ occidissz eũ nisi fuissz a
dño adiut᷑. Seq̃: Et int̃. pa. ei᷑. Quãtũ tẽ. ẽ ex q᷑ B
ei acci? At ille ait: Ab infan. ꝛ freq. eũ in ig. ꝛ aq. mi.
vt eũ p. BEDA: Erubescat iulian᷑ q̃ dicere audet
oẽs boies abstq; pctõ cõtagiõe nasci in carne tãq̃ ĩ
nocẽtes p oĩa: vt fuit adã qñ creat᷑ ẽ. Quid ei fuit
iste puer vt ab infãtia demõio verarẽt acerbissimo
si nullo' origĩal' pctõ vicio tenebat̃: qz ostat illũ ad
huc ꝑñ nõ bre potuisse pctm̃. GLO. Exprimat ãt
in ẽbis sue petitõis fidei defectũ. vñ subdit: Sed si
quid po. adiuua nos mi. no. Cũ enĩ dicit: Siqd po.
manifestat se de eius potentia dubitare: qz viderat

filiũ suũ a discipul' christi curatũ nõ eẽ. Dicit autẽ Mistus nostri. vt designaret miseriã filij qui patie bat': & pr̃s q̃ opatiebat'. Seq̃t': Jesus aũt ait illi: Si po.cre.om.pos.sunt cred. ¶ HIER. Libertatẽ arbi trij ꝑ idicat qõ dic̃: Si potes. Que ãt sũt oĩa q̃ possi bilia sũt credẽti: nisi q̃ in noĩe iesu.i. salut' postulãt cũ lachrymis. ¶ BEDA: Aptũ aũt nr̃m dñs dedit petẽti. Jpe ei ait: Siq̃d potes adiuua nos. Et dñs: Si potes inq̃t credere. At contra leprosus q̃ fidelit̃ clamabat: Dñe si vis potes me mũdare: cõgruũ sue fidei accepit nr̃sũ. Uolo: mũdare. ¶ CHRY. Qõ aũt dicit: tale ẽ: Tãta ẽ vtutis apud me supabũdãtia: vt nõ solũ ꝑ possim: ꝛ alios ꝑ facĩ opari. q̃re si cre diderit vt oportet: & hũc ipe curare poterris: & alios mltos. Sic g̃ eũ ad fidẽ reducebat: qui adhuc de ifi delitate loq̃t'. vñ sequit': Et cõ.ercla.pa.pu.cũ la.aie bat: Credo dñe adiu.incredu.meã. Sed si credide rat dicẽs: Credo. quõ subdit: Adiuua incredulitatẽ meã: Dicam' igit̃ q̃n mltiplex ẽ fides: itroductoria .s. & pfecta. Dic igit̃ incipiẽs credere: saluatorẽ depr cabat': vt apponeret reliquũ ad suam virtutẽ. ¶ BE DA: Nemo enĩ repẽte fit summ': sed in bona con uersatõe a minimis quisq̃ inchoat: vt ad magna p ueniat. Alia nãq̃ sunt virtut] exordia: aliud pfect': aliud pfectio. Quia igit̃ p occultã inspiratiõem gre meritor suor gradib' fides crescit: vno eodẽq̃ tpe is qui necdũ pfecte crediderat: simul & crediderat: & incredul' erat. ¶ HIERO. Per hoc etiã mõstrat' q̃ credulitas nostra infirma est: nisi ĩtra subsistat adiutorio subsidij dei. Fides aũt cũ lachrymis opta ta vota capit. vnde sequit': Et cũ vi.iesus cõcur.tur. cõmi.est spi.immũ.di.illi: Surde & mu.spi. ego tibi ꝑcipio: exi ab eo: & ampli' ne intro.in eũ. ¶ THEO. Ideo aũt cũ videret turbã cõcurrere: cõminat' est spũ immũdo. nolebat enĩ coram turba curare: vt oĩ tationẽ fugere doceret. ¶ CHRY. Quod aũt cõmi nat' & dixit: Ego tibi ꝑcipio: diuine attribuit' pr̃ati. Quod vo dicit nõ solũ: Exi ab eo. q̃: Et ampli' noli introire in eũ. ostẽdit quia ad reintrãdũ pmpt' erat quia ille nodũ erat in fide pfectus: sed ꝑ dñi iussio inhibebat. Seq̃t': Et exclama. & mul. dis. eũ exiit ab eo: & fact' ẽ sicut mor. ita vt mul. di. q̃ mor. ẽ. Nõ ei valuit mortẽ diabol' ꝑponere pp vere vite aduentũ ¶ BEDA: Quẽ aũt hostis ipi' morti silem reddidit hũc pi' saluator pie dextere tactu saluauit. vñ seq̃t': Jesus aũt te.ma.ei' ele.il.& fur. Ex quo sicut verũ se esse dei potẽtia saluãdi docuit: ita & verã se habuis se carnis naturã more tact' hũani declarauit. Ne gat nãq̃ Manes insan' veracit̃ eũ carnẽ idutũ fuis se: sed ipe cũ tot lãguẽtes suo tactu erexit mũdauit: illũinauit heresim illi': & anteq̃ nata eẽt dãnauit. Sequit': Et cũ intro.in do.dis.ei' se.int̃.eum: Quare nos nõ po.eij. ¶ CHRY. Timebãt ei ne forte colla tã sibi grãm amisissent. recepãt ei ptãtez iã spirituũ immũdor. Sequit': Et dixit illis: Hoc gen' in nullo põt exire: nisi in orõne & ieiunio. ¶ THEO. s. luna ticor: vel simpl'r oĩm domonior gen'. Oportz nãq̃ ieiunare eũ qui curari debet: & illũ qui curat. Sic ei vera or̃o pficit': cũ cõiũgit̃ orõni ieiunũ: q̃ nõ gra uat' qui orat ex sumptõe cibor: q̃ sobri' ẽ. ¶ BEDA: Mystice aũt dñs surdũ discipul' mysteria regni re serat: deorsũ turbis peccata infidelitat] exprobrat: et spũs malos ab his qui verant̃ expellit. Nã carnales adhuc & insipiẽtes ꝛortat: docet: castigat: et pfcõs liberi' de eternis instruit. ¶ THEO. Demõ aũt iste surd' & mut' ẽ: surd' inq̃tũ nõ vult dei mones au dire: mut' vo inq̃tũ nõ vult alios qõ cõdecẽs ẽ do cere. ¶ CHRY. Peccator aũt spumat stulticia: stri det iracundia: arescit ignauia. Discerpit aũt spũs ap propiquãtẽ ad salutẽ: & silr quos vẽtrẽ suũ trahor desiderat: discerpit p ꝛroxes & dãna: vt fecit iob ¶ BEDA: Sepe ei dũ cõuerti ad deũ post peccata conamur: maior' nouisq̃ antiq̃ hostis pulsamur insidijs: qõ facit: vt vel odiũ vtut] incutiat: vel expul siõis sue vidicet iuriã. ¶ GRE. p. mora. Velut mor tu' aũt oñdit̃ q̃ a maligno spũs pt̃ate liberat: q̃ q̃ ds iã ꝛrena desideria subegit: vitã in se carnalis con uersatõis extinguit: & mũdo mortu' apparet: quẽ multi mortuũ dicũt: q̃ q̃ spiritalr viuere nesciũt eũ q̃ car nalia opa bona nõ sequit̃ extinctũ fũdit' arbitrant. ¶ HIERO. Per ꝑ aũt q̃ ab infãtia verat' ẽ signi ficat̃ gẽtilis ppls: cui' a natiuitate creuit cult' inu tilis idolor: vt stulte ĩmolaret filios suos demonis Uñ dr̃: q̃ in ignẽ & aquã eũ misit. Alij ei de gẽtib' ignẽ venerabãt': alij aquã. ¶ BEDA: Uel ꝑ demo niaco significãt̃ q̃ originaľ clpe reatu astricti: vo lunt in mũdum rei: fm grãm saluãdi. Ignis aũt ad feruorẽ iracũdie referẽd' ẽ: aq̃ ad voluptates carnis q̃ dissoluere mẽtẽ p delicias solẽt. Nõ aũt puero q̃ vim patiebat': sed demoni q̃ inferebat cõminat' est q̃ q̃ peccãtẽ emẽdare desiderat: vitiũ vtiq̃ incipi do & exercãdo exterminare: sed hoiem amãdo re fouere. ¶ HIERO. Jmputat aũt dñs spũi qõ hõi ꝑ stat dicẽs: Surde & mute spũs: q̃ ille nunq̃ audit nec loq̃t': qõ peccator penitẽs audit & loq̃t'. Exiens aũt demõ ab hoĩe: nũq̃ reuertit̃: si hõ cor suũ sera uerit claustr' hũilitat] & charitat]: & hostiũ obtinue rit immunitatis. Fact' ẽ hõ saluat' velut mortuus. Sanat] eternũ dr̃: Mortui estis: & vita vestra abscõ dita ẽ cum christo in deo. ¶ THEO. Sed si iesus. i. euãgelic' sermo teneat manũ. i. virtutẽ actiuã: tunc a demone liberabimur. Uide etiã q̃ primo de' nos tu uat: deinde req̃rit̃ a nobis q̃ bonũ opemur. Uñ dr̃ q̃ iesus eleuauit illũ: in quo oñdit̃ dei auxiliũ. & fu rerit: in quo mõstrat' hoĩs studiũ. ¶ BEDA: Dñs ita docet dñs apl'os quõ demõ neq̃ssim' dẽat expelli: oẽs instituit ad vitã: vt. s. nouerim' grauiora quoq; l' ĩmũdor spũũz: vel hoĩm tẽtamẽta: ieuniis & orõ bus eẽ supãda. Jrã quoq; dñi cũ in vltionẽ sceleris nr̃or fuerit accẽsa: ꝑ r̃medio singl'ari posse placari Jeiuniũ ãt gnãle ẽ ñ solũ ab escis: q̃ & cũct' illecebr abstinere carnalib': imo ab oĩb' vicior passiõibus. Sic & or̃o gnãl' nõ solũ ĩ vbis ẽ q̃b' diuinã clemen tiã ĩuocam': vex ẽt ĩ oĩb' q̃ ĩ obsequiũ nr̃i cõditor fidei deuotõe gerim': teste apl'o q̃ ait: Sine intimo siõe orate. ¶ HIERO. Uel stulticia que ad luxuriã carnis ptinet sanat'. Ira & ignauia occasiõe depell tur. Medicina cuiusq̃ vulner] adhibẽda ẽ ei. Non sanat oculũ: qõ calcaneo adhibet'. Jeiunio passio nes corꝑis: & orõe pestes sanãde sunt mẽtis.

¶ Et inde profecti pretergrediebã tur galileam: nec uolebãt quicq̃z sci re. Docebat autez discipulos suos

Ca.ix.

ꝛ dicebat illꝭ: Qm̃ filiꝰ hois tradet i manꝰ hoiuꝫ ꝛ occidet cũ: ꝛ occisus ẽtia die resurget. At illi ignorabant uerbũ: ꝛ timebãt itrogãe eũ. Et uenerũt capharnaũ. Qui cũ domi eẽnt i terrogabat eos: Quid in uia tractabatis? At illi tacebãt. Diqdẽ in uia inꝛ se disputauerãt. qs eoꝝ maior esset. Et residẽs uocauit. xij. ꝛ ait illꝭ: Diqs uult pmꝰ eẽ: erit oĩuꝫ nouissimꝰ ꝛ oĩuꝫ minister. Et accipiẽs puerũ statuit eũ i medio eoꝝ: quẽ cũ cõplexꝰ eẽt ait illꝭ: Quisqs unuꝫ ex hmõi pueris recepit: i noie meo: me recipit. ꝛ qcũqꝫ me suscepit: nõ me suscipit: sed eũ q misit me.

THEO. Post miracula interponit dns sm̃onẽ de passiõe: ne putaret qꝫ inuolũtarie passus est. Unde: Et inde pfe. preter. in ga. nec uo. quẽ. scire. i. se ibi eẽ. Docebat aũt discipulos ꝛ dicebat illis: qm̃ filius hois tradet. i. ma. hoĩ. ꝛ occidet. BEDA: Semp̃ pĩpis miscet tristitiã: ut cũ repẽte uenerit: nõ terreat apl̃os: ꝫ pmeditatis ais ferãt. THEO. Postqꝫ uo dixerat qõ triste erat: nũc adũgit qõ letificare dz. Unde: Et occisus: ter. die resur. ut discerem⁹ ex hoc qꝫ post angustias lẽtie subsequũtur. Sequitur: At illi ig. uer. ꝛ ti. eum int. BEDA: Nec ignorãtia discipulorũ: nõ tam de tarditate ingenii: qꝫ de amore nascit̃ saluatoris: qui carnales adhuc ꝛ mysterij crucis ignari: quẽ deum uerꝫ cogn̄uerãt: mortuũ credere neq̃ant. ꝛ qz p figuras eũ loqnt̃e sepe audire cõsueuerãt: horrẽtes euẽtũ mortis ei⁹: etiã in eis q̃ de sua traditõe ac passione apte loq̃bat̃: figurate aliqd significari uolebant. Sequit: Et uenerũt capharnaũ. HIERO. Capharnaũ dr̃ uilla cõsolatiõis. ꝛ ogruit interpretatio ad pdictã sniam q̃ dixerat: Et occisus: ter. die resur. Sequit: Qui cũ domi eẽnt: interro. eos: Quid in uia tractabãt⁹? ꝛ illi tacebãt. CHRY. Matthe⁹ aũt dicẽ qꝫ accesserũt ad iesum discipuli dicẽtes: Quis putas maior ẽ in regno celoꝝ? Nõ. n. ab initio narratõez incepit: sed tacuit de intelligentia saluatoris circa discipulorũ cogitatões ꝛ dicta: q̃uis posset itelligi qꝫ etiã q̃ seorsum cogitabãt aut dicebãt: dicebãt ad eũ: qm̃ omia erãt ei ita cognita: ac si ad eũ dicta fuissent. Sequit: Siqdẽm̃ se in uia disputauerũt: qs eẽt illoꝝ maior. Lucas autez dicit: qꝫ cogitatio intrauit in discipulos: qs eẽt illoꝝ maior. Cogitationẽ ei⁹ ꝛ intẽtõem eoꝝ dns ex illoꝝ ẽbis mãifestauit sm̃ hystoriã euãgelicã. HIERO. Recte aũt in via tractabãt de pncipatu. Silis ei ẽ h̃ tractatio loco. Pncipat⁹ ei sicut ingredi: sic deseri: ꝛ q̃diu tenet: labi: ꝛ incertũ ẽ in q̃ mãsiõe. i. i q̃ die finiat. BEDA: Inde aũt uidet̃ orta disputatio discipulorũ de primatu: qꝫ uiderãt petrũ iacobũ ꝛ iohãnẽ seorsũ ductos in mõtẽ: secretũqꝫ eis ibi aliqd eẽ creditũ. ꝫ et petro sm̃ Mat. claues regni celoꝝ eẽ pmissas. Uidẽs aũt discipulorũ cogitatões dns: curat desideriũ glorie: hũilitate sanare: primatũ nõ eẽ q̃rẽdũ: ꝛ puius simplici hũilitat] cõmonet ipse. vñ sequit: Et residẽs uocauit. xij. ꝛ ait illꝭ: Siqs uult pmꝰ eẽ: erit oĩm nouissimꝰ: ꝛ oĩm minister. HIERO. Ubi notãdũ qꝫ illi eũtes disputabãt de pncipatu: ipe sedẽs docz hũilitatẽ. Pncipes ei laborãt: hũiles q̃scũ. CHRY. Appetebãt qdẽ discipuli honorẽ hr̃e a dño. desideriũ etiã eis inerat ut magnificarẽt a christo. Quãto enĩ qs maior ẽ: tãto maioribꝰ honoribꝰ dignꝰ existit pp̃ h̃ nõ eoꝝ desideriũ impediuit: ꝫ hũilitatẽ introduxit. THEO. Nõ ei uult ut usurpem⁹ nobis pmatꝰ ꝫ p hũilitatẽ altitudinẽ osequmur. Mox ãt monet eos inocẽtie pueril̃ exẽplo. vñ sequit: Et ac. pu. sta. eũ in me. eo. CHRY. Ipo uisu eis psuadẽs hũiles eẽ ꝛ simplices. Et enĩ ab iuidia ꝛ uana gl̃ia puul⁹ mundus extitit: et a cõcupiscẽdo pmatũ. Nõ solũ ãt ait si tales efficiamĩ: mercedẽ magnã accipiet]: ꝫ ꝛ si alios tales honorabit], ppẽ me. vñ sequit: Quẽ cũ oplexꝰ eẽt: ait illꝭ: Quisqs unũ ex hmõi pu. re. i no. meo: me recipit. BEDA: In quo ul̃ simplr pauper christi ab his q̃ uolũt eẽ maiores: p ei⁹ oñdit honore recipiẽdos: uel in malicia puulos eẽ suadet: ut simplicitatẽ sine arrogãtia: charitatẽ sine inuidia: deuotionẽ sine iracũdia osequent. Quod aũt cõplectit̃ puerũ significat humiles suo dignos esse cõplexu ac dilectõne. Addidit aũt: In noie meo. ut formã uirtutis quã natura duce puer obseruat: ipi p noie christi ratõis industria sequãt̃. Sed qz se in pueris recipi docebat: ne putaret̃ hoc eẽ solũ qõ uidebat̃: subiunxit: Et qcũqꝫ me suscepe. nõ me su. sed eũ qui me misit. Talẽ se utiqꝫ ac tantũ credi uolẽs: qualis ꝛ quãt⁹ ẽ pr. THEO. Uide quãtũ ualz humilitas: patris nãqꝫ ꝛ filij inhabitatõem meret ꝛ etiã spũs sancti.

Respondit illi Johãnes dicẽs: Magister uidim⁹ quẽdam i noie tuo ejicientẽ demonia q nõ sequit̃ nos: ꝛ prohibuim⁹ eũ. Jesus aũt ait: Nolite prohibere eũ. Nẽo ẽ. n. q facit uirtutẽ i noie meo: ꝛ possit cito male loq de me. Qui. n. nõ ẽ aduersũ nos: p uobis ẽ. Quisqs. n. potũ dederit uob calicẽ aq̃ frigide in noie meo: qz christi estis: amẽ dico uob nõ pdz mercedẽ suã. Et qsqs scãdalizauerit unũ ex his pusillis credẽtib⁹ in me: bonũ est ei magis si circũdaret̃ mola asinaria collo eius ꝛ in mare mitteret̃

AVGV. Johãnes pcipua deuotõe dñm amãs excludẽdũ bñficio putauit eũ q̃ nõ recte vtat̃ officio. Unde dicitur: Respondit illi iohannes dicẽs: Magister: Uidi quẽdam in nomi. tuo eiice. demo. q̃ nõ sequitur nos: ꝛ prohibi. eum CHRY. Multi enĩz credẽtiũ charismata receperũt: nec tñ cum christo

erāt:qualis erat hic qui demones eiiciebat. nō enī
oēs ad oīa ordinate se habebāt. Alij enī erant pure
vite:fidē aūt tā pfecte nō habebāt. alij vo ecōtrario
¶ THEO. Uel etiā quidā increduli videtes nomē
iesu virtuosū:dicebāt ꝛ ipi hoc nomē:ꝛ signa facie
bāt:ꝫ diuina gratia eēnt indigni. volebat. n. dns ēt
p indignos nomē suū ampliare. ¶ CHRY. Nō aūt
zelo seu inuidia motꝰ iohānes phibebat illū qui de
mones expellebat: sed volebat q̄ oēs ā nomen dñi
inuocabāt:sequerēt christū:ꝛ eēnt cū discipulꝭ vnū.
Sed dns p hos qui miracula faciūt:ꝫ sint indigni:
alios puocat ad fidem:ꝛ ipsmet p hanc ineffabilē
gratiā inducit:vt fiāt meliores. Unde sequit: Jesus
aūt ait: Noli. p. eū. ¶ BEDA: Jn quo docet nemi
nē a bono qō ex pte bz eē arcēdū: sed ad hoc potiꝰ
qō nōdū habet eē puocādū. ¶ CHRY. Decēter aūt
eū nō esse phibēdū ostēdit ꝙsequēter dicēs: Nemo
est enim qui fa. vir. in nomi. meo. ꝛ pos. ci. ma. lo. de
me. Hoc aūt dicit ppter eos qui in heresim ceciderꝭ
q̄les erāt simō ꝛ menāder ꝛ cherīt. neq̄ eī illi ī no
mīe christi miracula faciebāt: ꝫ deceptiōibꝰ q̄busdā
facere videbanꝭ. Jsti vero ꝛsi nō sequūꝭ nos: nō tī
cōtra nos aliquid firmiter dicere valebūt: eo q̄ ho
norāt in opādo virtutes nomen meum. ¶ THEO.
Qualiter enī male de me loquaꝭ: qui ex noīe meo
occasionē glorie bz: ꝛ p hoc q̄ ipm inuocat: miracu
la opaꝭ. Sequit: Qui enī non est aduer. nos: p no.
est. ¶ Aug⁹. de cō. euā. Uidendū est: ne hoc illi sentē
tie dñi videaꝭ cōtrariū: vbi ait: Qui mecū non ē: ad
uersum me est. an hoc interesse aliquis dicit: q̄ hic
discipulis ait: Qui nō est aduer. nos: pro no. est. Jbi
aūt de seipo locutꝰ est: Qui mecū nō est: aduersum
me est. quasi nō possit cum illo nō esse: qui discipu
lis eius tanq̄ mēbris eius sociaꝭ. Alioq̄n quō verū
erit: Qui vos recipit: me recipit. Aut pōt etiā nō ee
aduersus eum: qui fuerit aduersus discipulos suos.
nam vbi erit illud: Qui vos spernit: me spnit. Dz ni
mirū hoc vult intelligi tm̄ cū illo non esse aliquez:
inq̄tū est aduersus illū: ꝛ cū illo esse inq̄tū cuz illo
est. Exempli gratia: sicut iste qui in noīe christi vtu
tes faciebat: ꝛ in societate discipulorū nō erat: inq̄
tū opabaꝭ virtutes in illo noīe: intātū cū ipis erat:
ꝛ aduersus eos nō erat. Jnq̄tū vo eoꝝ societati nō
adherebat: intantū cū ipis nō erat: ꝛ aduersus eos
erat. Sed quia illi hoc eū facere ꝓhibuerūt: in quo
cū ipis erat: dixit eis dns: Nolite ꝓhibere. Jllud. n.
ꝓhibere debuerūt: quod extra eoꝝ erat societatē: vt
illi vnitatē ecclesie suaderēt: nō illud in quo cū illis
erat nomē. s. magistri ꝛ dñi eorū in expulsiōe demo
nū cōmendās: sicut ecclesia catholica facit: nō īpe
bans ī hereticis sacramēta cōmunia: sed diuisionē
vel aliquā ꝓaduersam paci veritatiq̄ sententiā. Jn B
enī aduersus nos sunt. ¶ CHRY. Uel aliter: hoc di
citur de credētibus in eū: qui tamē ipm nō sequūꝭ
ppter vite laxatōem. Illud aūt de demonibꝰ dicit:
qui a deo oēs studēt separe ꝛ cōgregatōnem eius
dispgere. Sequit: Quisquis. n. po. de. vo. ca. aq̄ fri. ī
no. meo. quia christi estis: amen dico vobis: non p.
mer. su. ¶ THEO. Quasi. d. Non solū hūc q̄ ī noīe
meo miracula opaꝭ nō ꝓhibeo: sed ꝛ q̄sq̄s minimuz
q̄d dederit vobis ppter nomē meum: ꝛ recepit vos
ppter me: non ppter humanā gratiā ꝛ mundanā:
non pdet mercedē suā. ¶ AVG. de con. euā. Unde
ostēdit q̄ ꝛ ille de quo iohānes suggesserat: nō ita
sepabaꝭ a societate discipulorū: vt eī tanq̄ hereticꝰ
improbaret: sed sicut solēt boies nōdū audere chri
sti suscipe sacramēta: ꝛ tamē nomini fauere christi
ano: ita vt christianos etiā suscipiāt: ꝛ nō ob aliud
eis nisi q̄ christiani sunt obsequūꝭ. de quibus dicit
q̄ nō pdent mercedē suā: nō quia iā tuti atq̄ secu
ri sibi debeāt videri ex hac beniuolētia quam erga
christianos habēt: etiā si christi baptismo nō abluā
tur: nec vnitati eius incorporentꝭ: sed quia ita iam
dei misericordia gubernēt vt ad ea quoq̄ puenīāt:
atq̄ ita securi de hoc seculo abscedant. ¶ CHRY.
Et ne quis pauptatē alleget: ponit illud quō non
cōtingit egere. s. calicē aque frigide: pro quo etiā cō
sequeꝭ mercedē. Nō enī pciū dati: ꝫ dignitas recipi
entiū ꝛ affectus dantiū facit opus dignū mercede.
Non solū aūt recipiēdos discipulos verbo ostēdit
ex mercede quā aliquis sequit: sed etiā q̄ retrahit
a tormēto. Sequit: Et quis. scan. vnū ex his pu. cre.
in me: bonū est ei mag. ſi cir. mo. asi. col. eiꝰ ꝛ in ma.
mit. Quasi d. Siqui vos ppter me honorāt: mercu
dē habēt: sic ꝛ inhonorātes. i. scandalizātes victimaꝫ
accipiēt vltionē. Ex manifestis aūt nobis tormētuꝫ
describit intolerabile: faciēs mentiōem molē ꝛ sub
mersionis. ꝛ nō ait: mola suspēdat in collo: ꝫ bonū
est ei hoc sustinere: demonstrās q̄n cū grauiꝰ aliq̄d
malū expectat. Pusillos aūt in se credētes dicit eos
qui inuocāt nomē eius: nō solū sequētes etiā eos
qui calicē frigidū offerunt: ꝛ nō opanꝭ alia maiora
Istoꝝ aūt neminē vult scādalizari neq̄ supplātari
Hoc enī est ꝓhibere nomē eiꝰ inuocare. ¶ BEDA:
Recte aūt qui scādalizari pōt: pusillus appellatur.
Qui enī magnꝰ est: quodcūq̄ passus fuerit: non de
clinat a fide. qui aūt pusillꝰ est alio ꝛ puꝰ occasiōes
querit quo scādalizeꝭ. ppterea oportet nos maxie
bis cōsulere qui parui sunt in fide: ne occasiōe mīi
offendantur ꝛ recedāt a fide: ac decidant a salute.
¶ GRE. sup eze. Notandū tamē q̄ in nostro bono
ope aliquādo cauendū est scādalū. primi: aliquādo
autem p nihilo cōtēnēdū. Jnq̄tū enī sine peccato
possūmꝰ vitare ꝓximi scādalū debemꝰ. Si aūt de re
ritate scādalū ponitꝭ: vtiliꝰ ꝓmittitꝭ scādalū nasc: q̄
veritas relinquaꝭ. ¶ GREG. ī pasto. Mystice aūt i
mola asinaria secularis vite circuitꝰ ac labor exprimi
tur: ꝛ p. pfundū maris extrema dānatio deīgnaꝭ.
Qui ergo ad sanctitatis spēm deducꝰ: vel verbo et
teros destruit: vel exēplo. Melius profecto erat: vt
hūc ad mortē sub exteriore habitu terrena acta cō
stringerēt: q̄ sacra officia in culpa ceteris imitabi
lē demōstrarent: quia nimirū si sol cadereꝭ: vtiq̄
hūc tolerabilior inferni pena cruciaret.

¶ Et si scādalizauerit te manꝰ tua:
abscide illā. Bonū est tibi debilē in
troire ī uitā q̄z duas manꝰ hītez ire
in gehēnā: in ignē inextiguibilē: ubi
uermis eoꝝ nō moritꝭ: ꝛ ignis nō ex
tinguiꝭ. Et si pesꝰ te scandalizat

Ca. IX.

ampta illū. Bonū ē tibi claudū in troire i uitā eternā: q̄z duos pedes habentē mitti i gehēnā ignis iextin guibilis ubi uermis eoz nō moritᵉ: t ignis nō extinguitᵉ. Qđ si oculᵘ tuᵘ scādalizat te ejice eū. Bonum ē tibi luscū itroire in regnū dei: q̄z duos oculos habētē mitti i gehēnā ignis: ubi uermis eoz nō moritᵉ: t ignis nō extinguitᵉ. Omis enim igne saliet: t oīs victia sale saliet. Bonum ē sal: Qđ si sal isulsum fuerit: i quo illud cōdietis? Habēte in uobis sal: t pacē habete inter uos.

BEDA: Quia supra docuerat dñs ne scandalizarentᵘ eos q̄ credūt ī eū: nūc cōsequēter admonet q̄z tā cauere debeamᵘ eos q̄ scādalizare nos. i. verbo vt exēplo suo ad ruinā peccati ꝑpellere certāt. vñ dicit: Et si scā. te ma. tu. absc. ill. CHRY. Nō de mēbris ℔ dicit: ꝙ de ꝓpinquis amicis: quos q̄tum ad necessaria ī mēbroz ordīe nos habemᵘ. Nihil enim tā nociuū vt pniciosa societas. BEDA: Manū q̄ppe nostrā appellat necessariū amicū: cuiᵘ auxilio quotidiano opᵉ habemᵘ. ꝙ si talis nos lēdere in cā aie voluerit: excludēdᵘ ē a nostra societate: ne si cū pdito ī hac vita partē habere volumᵘ: simul ī futuro cū illo ꝑeamᵘ. vñ sequit: Bo. ē ti. de. itro. i vi. q̄z duo ma. ha. ire ī ge. i ig. inex. GLO. Debilē dicit admixtoso alicᵘ amici ꝓuatū. Nā melᵘ ē absq̄ amico ire i vitā: q̄z cū eo ire ī gehennā. HIERO. Uel aliᵗ: Bonū ē tibi debilē ingredi ī vitā. i. sine ꝑncipatu: q̄z duas manᵘ habentē. Due manᵘ principatus sut hūilitas t superbia. abscide superbiā tenēs humilez principatū. CHRY. Deide testimoniū ꝓpheticuz et ysaia ꝓpheta īducit dicēs: Ubi ver. eo. nō mo. et ig. nō ex. Nō de sensibili verme ℔ dicit: ꝙ vermē cōscientiā vocat mordentē animā q̄ nō sit opata bonū. Unusq̄sq̄z n. suiipsiᵘ accusatoz fiet: rememorās q̄ gessit ī vita mortali: t sic eoz vermis īmortalis ꝑmanet. BEDA: Sicut aūt vermis ē dolor īteriꝰ accusans: sic ignis ē pena extrīsecᵘ seuiēs. Uel ī verme putredinē gehēne sicut ī igne ardoꝛē designat. AVG. trī. de ciui. dei: Utrunq̄z aūt boꝛ ignē. s. ac vermē q̄ volūt ad aīe penas nō ad corpis ptinere: dicit etiā vri dolore aī sero ac īfructuose penitentis eos q̄ fuerīt a regno dei sepati. Et iō ignē ꝑ isto dolore vrēte nō icongrue poni posse cōtendūt: fm illud apostoli: Quis scādalizat t ego nō vroꝛ? Eum dē etiā vermē putāt ītelligēdū esse: fm illud: Sicut tunea vestimentuz t vermis lignū: sic meroꝛ excruciat coꝛ viri: q̄ si penas t aīe t corpis ī illo supplicio futuras ē nō dubitāt: igne vri corpᵒ: animā vero rodi quodāmodo verme meroꝛis affirmāt. q̄ tñ debilius dr: q̄z absurdū est ibi dolorē aut corpis aut aīe defuturū. Ego tñ facilᵘ estimo vt ad corpᵒ vtrūq̄z dicā ptinere q̄z neutrī: t iō tacitū eē in istis diuine scripture verbis aī doloꝛē: q̄z cōsequēs eē intelligit vt corpe dolēte animᵒ quoq̄z crucietᵉ. Aligat ḡ quis q̄z qđ placet: aut ignē tribuere coꝛpi: aīe vermē. ℔ ꝓpie: illud tropice: aut vtrūq̄z ꝓpie corpi. Possūt eni aīalia eti ī ī ignibᵘ viuere: ī vstione sine cōsūptione: in doloꝛe sine moꝛte p miraculum potētissimi creatoꝛis. Seqt̄: Et si pes tu. scā. te. BEDA: Pes amicᵘ dr pp ministeriū discursus q̄si ī nostris vsibus accōmodatos. Seqtur: Quod si ocu. tu. scāda. te. Oculᵘ dicit amicᵘ vtilis atq̄z sollicitᵘ t accutus ad ꝑspiciendū. AVG. de cō. euā. Hic ꝓfecto apparet: ꝙ illi q̄ nōie christi sūt deuoti: t ꝓuisq̄z christianoꝛ numero socienᵗ: vtiliores sūt q̄z bi q̄ cū iaz christiani appellentᵉ: t christianis sacramētis ībuti sūt talia suadēt: vt q̄bus ea ꝑsuaserīt: secū in eternā penā ꝓtrahāt: quos mēbroꝛ coꝛporaliū nōie tanq̄z manū vel oculū scādalizantē iubet erui a coꝛpe: ℔ ē ab ipa vnitatis societate vt fine his potiᵘ veniat ad vitā: q̄z cū eis eatᵉ in gehēnā. Docipo aūt sepantur a q̄bus sepantur: ꝙ eis mala suadētibus ℔ ē scādalizātibus nō cōsentit. Et siquidē oībus bonis cū q̄bus eis noticia ē de hac puersitate ītotescunt: ab oī penitᵘ societate atq̄z ab ipsa diuinoꝛ sacramentoꝛū ꝑticipatiōe sepent. Si aūt quibusdā ita noti sūt: plurib⁹ aūt ista coꝛ ē ignota puersitas: ita tolerādi sūt: vt neq̄z illis ad iniq̄tatis cōionē cōsentiat: neq̄z ꝓpē illos bonoꝛ societas deseraᵗ. BEDA: Quia vero dñs tertio mentionē vermis t ignis fecerat: t ℔ valeamᵘ euitare tormētū: subdit: Omnis enī igne saliet. Fetoꝛ enī vermiū de coꝛruptiōe solet nasci carnis t sanguis. iōq̄z caro recēs sale conditᵉ: vt ericcato humoꝛe sanguineo: vermescere neq̄ant. Et q̄dē qđ sale saliᵗ: vermis putredinez accet. quod vo igne saliᵗ. i. ignibᵘ sale aspsis recōditur: nō solū vermes abijcit: sed ipsam quoq̄z carnē cōsumit. Caro ergo t sanguis vermes creat: q̄ delectatio carnalis cui cōdimentū cōtinentie nō resistit: penā luxuriosis generat eternā: cᵘ fetoꝛē quisq̄s vitare desiderat: t coꝛpᵘ sale cōtinentie t mentē studeat cōdiūcto sapie ab erroꝛis t viciꝛ labe castigare. Sal eni dulcedinē sapie: ignis spūs sācti graz designat. Dicit ergo: Oīs igne saliᵗ: q̄ oīs electᵘ sapia spūali debet coꝛruptiōe cōcupie carnalis expurgari. Uel ignis ē tribulatiōis: quo patiētia fideliū vt pfectū opus habere possint exercet. CHRY. Simile aūt est huic qđ dicit apostolᵘ: Uniuscuiusq̄z opᵘ qnale sit ignis ꝓbabit. Postea a leuitico testimoniū introducit. dī. Et oīs victia saliet. HIERO. Victia oīm ē genᵘ humanū: qđ hic ratiōe sapietie saliᵗ: dū coꝛruptio sanguis custodia putredinis t materiā vermiū cōsumet: t illic purgatoꝛio igne examinabit.

BEDA: Possumᵘ t ita ītelligere q̄ altare dei sit coꝛ electoꝛ. hostie vero t sacrificia ī h altari offerē da: bona sūt opa fideliū. In oībus aūt sacrificiis sal debet offerri: q̄ nullū ē opᵘ bonū qđ nō sal sapietie: ab oī coꝛruptōe vane laudis: ceterisq̄z ꝓuisq̄z siue superfluis cogitatiōibᵘ expurgat. CHRY. Uel h dicit q̄ oē munᵘ victie nostre: q̄ ē fm oratonez t ꝓmi subuētionē saliᵗ igne diuīo de quo dr: Ignē veni mittere ī terrā. de quo subdit: Bonū ē sal. i. ignis dilectiōis. Qđ si sal īsulsum fuerit. i. seipso ꝓuatū: t ꝓpa q̄litate p q̄m dr bonū ī quo illō cōdie

tis: Sūt enī sales sal hītes. q. s. hīt gre plēitudinē. ⁊ sūt sales sal nō habētes. q enī nō sunt pacifici: sal sūt īsulsum. BEDA: Uel bonū ē sal: bonū est dei verbū audire frequēti⁹: ⁊ sale sapiētie spiritalis cor dis archana cōdire. THEO. Sicut eī sal carnes ꝺseruat: ⁊ vermes eas nō sinit generare: sic ⁊ ſmōe doctoris si deficcatiu⁹ erit: carnales homīes cōstrī git: ⁊ ī eis inextinguibilē vermē nō sinit generari. Si vero sit īsulsus. i. si virtutē deficcatiuā ⁊ cōserua tiuā nō habeat: in quo cōdiatur. CHRY. Uel ſm matthēū discipuli christi sūt sal: q totū orbē conser uāt: resistētes putredini q ē ab idolatria ⁊ fornica tione peccator. Pōt etiā itelligi ꝙ vnusquisq; no strū habeat tantū salis: q̄tū capax ē dei gratiar. vñ ⁊ apostol⁹ cōiungit gratiaꝫ sali. ꝺi. Sermo vr̄ sit in gratia sale cōditus. Sal etiā ē dns Jesus christus q̄ fuit sufficiēs totā terrā cōseruare: ⁊ multos ī terra fecit sales: quor si aliq̄ marcescāt: possibile est enī ⁊ bonos ī putredinē trāsmutari: dignū ē vt foras mit tant. HIERO. Uel aliter: Sal īsulsum ē q̄ amat p̄cipatū: ⁊ increpare nō audet. vñ seq̄t: Habe. ī vo. sal. ⁊ pa. ha. iter vos. vt. s. salsedinē corr̄eptiōis amor primi tempet: ⁊ dilectionē primi sal iusticie ꝺdiat. GREG. sup Ezechie. Uel ℣ dicit ℣ quosdā quos dū maior cōscientia erigit: a ceterorū societate disiun git: ⁊ quo plus sapiūt: eo a cōcordie vtute resipiscūt. GREG. ī pasto. Qui ēt loq̄ sapiēter nitit̄: magno ope metuat ne ei⁹ eloquio audientiū vnitas cōfun datur: ne dū sapiēs videri desiderat: vnitatis com pagē īsipienter abscidat. THEO. Uel q̄ cōstrīgit se vinculo dilectiōis ad primū: hic salē habet: ⁊ er ℣ pacē cū fratre suo. AVG. de cō. euā. Nec Marc⁹ oīm locutū fuisse cōtextim cōmemorat: ⁊ aliq̄ po suit q̄ nullus alius euāgelistarū posuit: alia vero q̄ matthe⁹ quoq; posuit: ⁊ aliq̄ que matthe⁹ ⁊ lucas. sed illi ex aliis occasionib⁹: ⁊ ī alio rerū ordine. vn de mihi videt̄ etiā hoc loco dīz dixisse que aliis lo cis dixit: qr satis pertinebāt ad hāc ipam ei⁹ sentē tiam: qua vetuit ꝓhiberi virtutes ī noīe suo fieri: et ab illo q̄ cū discipul' eū nō sequebat̄.

.X.

ET ide exurgēs uenit i fines iu dee ultra iordanē ⁊ ꝓcessūt ite rū turbe ad eū: ⁊ sic̄ ꝓsueuerat iter docebat illos. Et accedētes pharisei interrogabāt eū: si licet uiro uxorē di mittere tētātes eū? At ille rndēs di xit eis: Quid uobis p̄cepit moyses? Qui dixerūt: Moyses ꝓmisit libel lū repudij scribere ⁊ dimittī. Quibus rndens Jesus ait: Ad duritiā cordis uri scripsit uob p̄ceptū istud Ab initio aūt creature masculuz ⁊ feminam fecit eos de⁹. Propt̄ hoc reliquet hō patrē suū ⁊ matrē: ⁊ ad herebit ad uxorē suā: ⁊ erūt duo in carne una. Itaq; iā nō sunt duo: sz una caro. Qō ergo de⁹ ꝓiunxit: hō nō separet. Et ī domo iter discipu li ei⁹ de eodē iterrogauerūt eū. Et ait illr̄: Quicūq; dimiserit uxorē su am ⁊ aliā duxerit: adulteriū cōmit tit sup eā. Et si uxor dimiserit uiz suū ⁊ alij nupserit mechatur.

BEDA: Ducusq; marc⁹ ea narrauit de dño que in galilea fecit ⁊ docuit: Hic īcipit enarrare que in iudea fecit ⁊ docuit siue passus ē: ⁊ ꝓmo quidē trāſ iordanē ad orientē. Et ℣ ē qō dicit: Et ide erur. re. in fi. iu. vl. ior. Deīde etiā citra iordanē quādo veit iericho: bethaniā: ⁊ hierosolymā. Et cū ois iudeoꝝ ꝓuincia generalit̄ ad distinctionē aliarū gentiū in dea sit dicta: speciali⁹ trī meridiana ei⁹ plaga appel labat̄ iudea ad distinctionē samarie: galilee: dece polis: ⁊ ceterarū ī eadē ꝓuicia regionū. THEO. Uisitat aūt regionē iudee: quā sepe ꝓpter iudeoꝝ emulationē reliq̄rat: qr passio ī ea erat futura: non tamē ascēdit tūc hierosolymā: sz iudee confinia vt turbe nō malicioſe ꝓficeret. Hierosolyma enī erat opatrix oīs nescie ob malicia iudeoꝝ. vñ sequitur: Et cōue. ite. tur. ad eum: ⁊ sicut cō. ite. doce. illos. BEDA: Notāda ē mentiū distātia ī turbis ⁊ pha riseis. he cōueniūt vt doceant̄: ⁊ sui sanent̄ īfirmi: sicut mathe. cōmemorat. illi accedūt vt saluatorem tētando decipiāt. vñ sequit̄: Et acce. pha. iter. eū si li. viro vr. di. tē. eū. THEO. Accedūt quidē nō de serētes eū: ne turbe in eū crederēt: sed cōtinue acce dētes credebāt eū in dubitationē īducere: ⁊ eū per interrogatiōes cōfundere: Proposuerūt aūt ei que stionē ex vtraq; pte p̄cipitiū habentē: vt si dicat q licet viro vxorē dimittere: vel nō licet: accusarēt ip sum cōtradicētes eidē ex dogmatib⁹ moysi. Christ⁹ igitur sapia ipa rndit eis respōsionē: illoꝝ laqueos fugientē. CHRY. Interrogat⁹. n. si licet: nō stati rndit: nō licet: ne tumultuent̄: sz ꝓmo eos legis sen tentiā voluit rndere: vt qō eū dicere oportebat ℣ il li respōderēt. vñ sequit̄: At ille respō. ait: Quid vo bis p̄ce. moyses? Sequit̄: Qui dixerūt. Moyses per misit libellum repudij scribere ⁊ dimittere. Propo nūt quidē moysen hoc dixisse: aut ꝓpter iterrogati onē saluatoris: aut volētes in eū viroꝝ multitudi nem īcitare. Ceteni hoc iudeis erat īdifferēs ⁊ omēs hoc opabant̄ tanq; a lege ꝓmissu. AVG. de cō. euā. Nihil aūt ad rei veritatē interest: vtrū dño se pationē ꝓhibēti: ⁊ sententiā suā de lege firmanti: ipsi turbe vt Mattheus narrat intulerit questio nem de libello repudij per eundē moysen sibi ꝓmis so: an hoc quidē illi de p̄cepto moysi illos iterrogā ti respōderit: vt Marcus hic dicit. naz ⁊ voluntas eius ita se habebat: vt nō eis redderet rationē: cur illud Moyses ꝓmiserit: nisi pr⁹ ipsi hoc cōmemo rassent. Cū ergo volūtas loquentiū: cui debēt vba seruire ab euāgelista vtroq; mōstrata sit: nihil īter est iā: licet diuersus inter ambos fuerit mod⁹ narrā rādi. Potest etiā hoc itelligi: ꝙ sicut dicit Marc⁹:

Cā.x.

prius eos de vroꝛe dimittēda iterrogātes: dñs vicis
sim iterrogat: quid eis p̄cepit moyses: q̄ cū respōdis
sent Moysen p̄misisse libellū repudii scribere: t di
mittere: rndit eis de ipsa lege p̄ moysen data: quo
modo deus instituerit cōiugiū masculi t femīe: di
cens ea que ponit Matthe⁹: quib⁹ auditis: illi id
quod ei primo iterrogāti respondērāt repetierūt: di
cētes: Quid ergo mdauit moyses. ¶ AVG. contra
faustū: Nolebat aūt dimitti vroꝛē a viro qui hanc
bonā: apud hebreos scribere lras hebreas nulli fas
erat: nisi solis scribis. Ad hos igit̄ quos oporteret es
se prudētes legis interptes: t iustos discidij dissua
sores: mittere voluit eū quē iussit libellū dare re
pudii si omisisset vroꝛē. Nō enī poterat ei scribi li
bellas nisi ab ipsis quē p̄ hāc occasionē t necessita
tem veniētē quodāmō ī manus suas bono consi
lio regerēt: atq; inter ipm t vroꝛē pacifice agendo
dilectionē cōcordiāq; suaderēt. q; si tantū itercide
ret odiū vt extingui emēdariq; nō posset: tūc vtiq;
scriberet libellus: q; frustra non dimitteret: quā sic
odisset vt ad debitā cōiugio charitatē nulla prudē
tiā suasione revocaret. ꝓpter hoc subdit: Quibus
rndens ait: Ad dur. cor. ve. scri. ē vo. pre. istud. Ma
gna .n. duritia erat: que nec p libelli iterpositionē:
vbi dissuadēdi locꝰ iustis t prudētibus tribuebat:
dolui vel flecti posset ad recipiēdā vel revocandam
cōiugij charitatē. ¶ CHRY. Vel dicit: Ad duritiaz
cordis vestri: q; si anima fuerit purgata desideriis t
ira: possibile ē mulierē nequissimā tolerare. Multi
plicatis aūt in aīa passionib⁹ p̄dictis: multa mala
cōtingēt circa odiosum cōnubiū. sic igit̄ ab incusa
tione eoꝝ moysen eripit qui dederat legē: t totū in
eoꝝ caput cōuertit. Sed q; graue erat quod dictuz
est: statī ad antiquā legem sermonē reducit dicēs:
Ab initio aūt creature masculū t feminā fecit eos
deus. ¶ BEDA: Nō ait masculū t feminas. qō ex
pioꝛi repudio querebat: sed masculū t feminaz: vt
vnius cōiugis cōsortio necterent. ¶ CHRY. Si au
tem voluisset hāc quidē dimitti t alterā itroduci:
creasset plurimas mulieres. Nec solū homini deus
mulierē cōiunxit: sed t relinquere parētes p̄cepit t
mulieri adherere, vñ sequit̄: Et dixit. s. deus p adaz:
Propter hoc re. bo. pa. su. t ma. su. t adhe. ad vro.
sui. Ex ipso mō locutiōis inseparabilitatē matrimo
nij demōstrās: q; dicit: Adherebit. ¶ BEDA: Et si
militer q; dicit: adherebit ad vroꝛē suā: nō ad vro
res. Sequit̄: Et erūt duo ī carne vna. ¶ CHRY. i. ex
vna radice facti: ī vnū corꝰ cōueniūt. Sequit̄: Ita
q; iā nō sūt duo sed vna caro. ¶ BEDA: Primum
igit̄ nuptiarū ē ex duab⁹ vnā carnē fieri. Castitas
iuncta spūi: vnus efficit̄ spūs. ¶ CHRY. Post ō ter
ribile faciēs argumētū nō dixit: ne diuidatis: sz cō
clusit: Quod ergo deus cōiunxit: hō ñ sepet. ¶ AV
GV. cōtra faustū: Ecce iudei ex libris moysi cōuin
cuntur: nō esse vroꝛē dimittendā: qui scōm volun
tatē legis moysi arbitrant̄ se facere cū dimitterēt.
Similiter t illō hinc ipo christo attestāte cogno
scimus deū fecisse t cōiunxisse masculū t feminaz:
quod manichei negādo damnātur: nō iaz moysi li
bris: sed christi euāgelio resistētes. ¶ BEDA: Quod
ergo deus cōiunxit vnā faciēdo carnē viri t femīe
h̄ō nō pōt separe: sed sol⁹ deus. Nō sepat: quando
ꝓpter desideriū scōe vroꝛis primā dimittim⁹. Deus
sepat: quādo ex cōsensu ꝓpter seruitutē dei sic ha
bemus vroꝛes: quasi nō habētes. ¶ CHRY. Si aūt
duo quos de⁹ cōiunxit separi nō debēt: multo ma
gis ecclesiā quā de⁹ christo cōiunxit: ab eo nō con
uenit separe. ¶ THEO. Quia vero scādalizabantur
discipuli: tanq; ex p̄dictis nō plene eis fuerit satisfa
ctū: ꝓpter hoc enī iterꝝ interrogāt. vñ sequit̄: Et ite.
ī do. disc. eiꝰ de eodē iter. eū. ¶ HIERO. Scōa iter
rogatio ab apostolis iterū dicta ē: quia de eadē re
de qua pharisei eū iterrogauerūt. i. de cōiugij statu
t hoc ꝓprie. Iterata enī verbi sīnia: nō fastidiū sed
esurie t sitim pstat. vñ qui me comedūt: adhuc esu
riēt: t q̄ me bibūt adhuc sitiēt. Melliflua enī sapiē
tie eloquia gustata: diligētibus multimodū sapoꝛē
reddūt. vñ dīs iterato discipulos īstruit. nam sequi
tur: Et dixit illꝭ: Quicūq; dimi. vr. su. t al. dur. adul.
com. su. eā. ¶ CHRY. Adulteriū vocat nō cū sua si
mul esse: Nō enī ē sua quā accepit p̄ia derelicta: t
ꝓpter hoc cōmittit adulteriū sup eam. i. sup scōam
quā ītroducit. Idē aūt est t de muliere. vñ sequit̄:
Et si vr. di. virū suū: t alij nup. mechat̄. Nō enī alte
ri vt ꝓprio viro pōt cōiungi: si ꝓpriū derelinquat.
Et quidē ler. phibuit adulteriū manifestū: saluato
ꝝ hoc nō manifestū: neq; ab oībus notū: nature con
trariū. ¶ BEDA: In matthēo vero scriptū est ple
nius: Quicūq; dimiserit vroꝛē suā nisi ob fornicati
onē. Una ergo solūmō carnalis est causa: fornica
tio. Una spīritalis: timoꝛ dei: vt vroꝛ dimittat̄: sicut
multi religiōis cā fecisse leguntur. Nulla aūt cā est
dei lege pscripta: vt viuēte ea que relicta ē alia ad
ducatur. ¶ CHRY. Quod aūt Matthe⁹ dicit pha
riseis hec verba dixisse: Marcus vero discipulis: nō
est cōtrariū. cōtingit enim hec t his t illis dcā ee.

¶ Et offerebāt illi puulos: ut tāge
ret illos. discipuli aūt cōminabant
offerētibus. Quos cuz uideret Je
sus: idigne tulit. Et ait illis: Dini
te puulos uenire ad me: t ne prohi
beritis eos: taliū enī ē regnū dei.
Amē dico uobis: qsqs nō receperit
regnū dei uelut puulus nō itrabit i
illud. Et cōplexās eos t īponēs
manus super illos: bñdicebat eos.
¶ THEO. Ostēsa supius nequitia phariseoꝝ chri
stū tētantiū: nūc oñditur multa fides turbaz: que
tñ manuū impositiōe putabant christuz bñdicere
puulos quos illi offerebāt. vñ dicit̄: Et offe. illi par
uu. vt tā. eos. ¶ CHRY. Sed discipuli ꝓhibebāt of
ferētes ꝓpter christi dignitatē. Et hoc ē quod sub
ditur: Disci. aūt. cō. offe. Saluatoꝝ aūt erudiēs disci
pulos sapere moderata: t timoꝛē cōculcare mūda
num: accipit pueros t eis p̄nunciat regnuz dei. vñ
sequit̄: Et dixit illis: Sinite paruu. ve. ad me. t ne
ꝓhi. eos. ¶ ORIGE. Siquis ergo eoꝝ q̄ doctrinā

ecclesiasticā ꝓfitentur: videat aliquē offerētē quos dā stultos mūdi ⁊ ignobiles ⁊ infirmos: q̄ ꝓpter hꝫ appellati sūt pueri ⁊ ifantes: nō ꝓhibeat quasi sine iudicio facientē eū qui offert talē saluatoꝛi. Post hec exhoꝛtat discipulos suos iā viros cōstitutos cō descēdere vtilitatibus pueroꝝ: vt fiāt pueris quasi pueri: vt pueros lucrētur. Nam ⁊ ipse cū in forma dei esset: humiliās se fact⁹ est puer. vñ subdit: Talium ē enī regnū. CHRY. Eteni ab oībus passionibus pura exīstit aīa pueri: ꝓpter hoc oꝛ vt hec ex voluntate opemur: que pueri habēt ꝓ natura. THEO. Unde nō dixit: horū ē regnū dei: sed Talium. s. habentiū ⁊ studio ⁊ laboꝛe innocētiā ⁊ simplicitatē quā habēt pueri ex natura. Puer enī nō odit neq̄ malicioſe aliq̄d opatur: neq̄ verberat⁹ a matre discedit. sed ꝛsi eū vilibus iduat vestimentis: ꝓfert ea regalib⁹ indumētis: sic ⁊ ille q̄ viuit sm virtutē ecclesie matris sue nihil huic ꝓhonoꝛat: neq̄ etiā reginā multoꝛ voluptatē. vñ ⁊ dīs subdit: Amē dico vobis: Quisq̄s nō recē. reg. dei velut puu. nō intrabit illud. BEDA. i. nisi talē habueritis innocentiā ⁊ animi puritatē sicut puulus hꝫ regnū celoꝝ nō poteritis ītrare. Aliter: regnū dei. i. doctrinā euangelij: sicut puul⁹ recipere iubemur: q̄ quomō paruulus in discēdo nō cōtradicit doctoꝛib⁹: neq̄ rōnes cōponit ⁊ verba eis resistēs: sed fideliter suscipit q̄ docet: ⁊ cū metu obturpat ⁊ discit: ita ⁊ nos obediēdo simpliciter ⁊ sine vlla cōtradictiōe verbū domini suscipe debem⁹. Sequit: Et cō. eos. ⁊ im. ma. sup il. bñ. illos. CHRY. Bñ aūt amplexat eos ad benedictionē tāq̄ i ꝓpriū sinū eleuās ꝓpiciat⁹ factura suā ab eo cadente ab initio ⁊ diuisa. Impōit aūt puulis man⁹ doctēs diuīe virtutis opationez. Et quidē sm cōsuetudinē alioꝛ man⁹ īponit: hꝫ nō sm cōsuetudinē opatur. De⁹ enī existēs: būanum modū suabat tāq̄ ver⁹ hō fact⁹. BEDA: Cōplexus etiā bñdixit puulos: vt hūiles spū sua bñdictione ⁊ gr̄a ⁊ dilectiōe dignos esse significet.

Et cū egressus eēt i uia ꝓcurrēs quidā genuflexo añ eū: rogabat eū dicēs: Magister bone: q̄d faciaz ut uitā eternā ꝓcipiā? Jesus aūt dixit ei: Quid me dicis bonū? Nemo bonus nisi un⁹ de⁹. Precepta nosti. Ne adulteres: ne occidas: ne fureris: ne falsum testimoniū dixeris: ne fraudē feceris. honoza patrē tuuz ⁊ matrē. At ille rīdens ait illi: Magist: hec oīa obſuaui a iuuētute mea. Jesus aūt intuit⁹ eū dilexit eū: ⁊ dixit ei: Unū tibi deest: Uade quecunqz habes uēde ⁊ da paupibus: ⁊ habebis thesaurū i celo: ⁊ veni sequre me Qui cōtristat⁹ i uerbo: abiit merēs.

Erat eni habēs mltas possessiōes. Et circūspiciēs iesus: ait discipulis suis: Q̄ difficile q̄ pecunias hīt in regnū dei itroibūt. Discipli aūt ob stupescebāt i uerbis ei⁹. At Jesus rursus rīdēs ait illis: Filioli: q̄ difficile ē cōfidētes i pecunijs i regnū dei itroire. Facili⁹ ē camelū ꝓ foramen ac⁹ trāsire: q̄z diuitē itrare i regnuz dei. Qui magis admirabant dicentes ad semetipos: Et q̄s pōt saluu⁹ fieri? Et ituēs illos Jesus ait: Apud hoies ipossibile ē: sz non apud deum. Omnia enim possibilia sunt apud deum.

BEDA: Audiuerat quidā a dño tñ eos qui paruuloꝝ volūt esse similes: dignos esse itroitu regni celoꝝ: iō poscit sibi exponi nō pabolis: sz apte: quibus operū meritis vitā eternā cōsequi possit. vñ sit: Et cū egressus eēt i via. pcur. q̄. genu. ante eū. roga. eū: dicēs: Ma. bo. quid fa. vt vi. eter. pc̄. THEO. Miroꝛ de hoc iuuene q̄ oībus aliis ꝓ infirmitatib⁹ ad chr̄istū accedētib⁹: hic vite eterne possessionem postulat cū maligna sit passio auaricie ꝓpter quaz postmodū cōtristat⁹ ē. CHRY. Quia vo accessorat ad chr̄istū: tāq̄z ad hominē ⁊ ad vnū indaicoꝝ doctoꝛ: chr̄ist⁹ tāq̄z hō rīdet eidē. vñ sequit: Jesus aūt dixit ei: Quid me di. bo. Nemo bo. nisi un⁹ de⁹. Hec aūt dicēs: nō excludit hoies a bonitate: sz a cōpatiōe bonitatis diuīe. BEDA: Un⁹ aūt de⁹ bonus: nō ꝑ sol⁹ itelligēd⁹ ē: sz ⁊ filius q̄ dicit: Ego sum pastoꝛ bon⁹: sed ⁊ spūssanct⁹: qz dr: Pr̄ de celis dabit spīm bonū petētib⁹ se. Tpa enī vna ⁊ indiuidua trinitas pr̄: filius: ⁊ spūssanct⁹: sol⁹ ⁊ vn⁹ de⁹ bon⁹ ē. Nō igit̄ bon⁹ se bonū negat: sz eē deū significat: nō se magister bonū nō eē: sed magistrū abiqz deo nullū bonū eē testat. THEO. Voluit igit̄ oīs ꝑ hec verba mentē iuuenis facere altioꝛē: vt ipm cognosceret tāq̄z deū. Sed ⁊ aliud quidē innuit i his vbis: vt quādo debes cōferre cū aliquo: nō adulādo eum eo cōferas: sed respicias radicē bonitatis ⁊ fontem deū: ⁊ ei pstes honoꝛē. BEDA: Notādū aūt q̄ iustitia legis suo tpe custodita: nō solū bona terrena rū etiā suis electoꝛib⁹ vitā cōferebat. Eterna queq̄ ti cōsequēter dixit: Precepta nosti: Ne adulteres: ne occi. Hec enī pueril⁹ inocētia q̄ nobis innata ꝓponit: si regnū dei volum⁹ ītrare. vñ sequit: Et ille rīdēs ait: Magister hec oīa ob. a iuuē. mea. Nō ē putādus hō iste vel voto tētantis vt quidā putauerūt dñm īterrogasse: vel de sua vita esse mētit⁹: sed simpliciter vt vixerat eē cōfessus: q̄ patet ex hꝫ q̄ subdit: Jesus aūt ītuitus eū: dilexit eū: ⁊ dixit ei. Qui aut mēdacij aut simulatiōis noxa re⁹ teneretur: nec quaq̄z intuit⁹ archana coꝛdis ei⁹ diligere dicere Jesus. ORIGE. sup mat. In hoc eni q̄ dilexit eū

Ca.x.

vel oscular? ē eū: videl affirmasse pfessionē ei? qui dixit se oia ista iplesse. Intēdēs enī mēte in eum vi dit hominē ex bona cōsciētia cōfitentē. CHRY. Dignū tū ē inquirere qliter hūc dilexit: q eū nō erat secutur?: Est aūt b dicere qn quantū ad prioza dignus erat amore: que legis sūt obseruās a iuuētute. circa finē vero neqz diminutionē pōtis dilectionis cōsecut? ē: sicut neqz pfectionē suscepit. Etsi enī nō excesserat mensurā: humanā christi pfectionē nō se quēs: nullo tū crimīe existebat re?: iuxta possibilita tē homis legē obseruās. z i hac obseruatiōe christ? ei dixit. BEDA: Diligit enī dns eos q mādata legis q̄uis mioza custodiūt: sed nihilomin? que in lege gun? fuerāt his q pfecti eē desiderāt oīdit: qa nō venit soluere legē sed adiplere. Unū sequit: Et dixit: Unū tibi deest. Uade quecūqz ha. vende z da pauperibus z ha. thesau. i celo. z veni z se. me. Quicūqz enī pfect? eē voluerit debet vēdere que hz: nō ex presicut ananias fecit z saphira: sz totū. THEO. Et cū vēdiderit dare paupib?: nō histrionib? z luxuriosis. CHRY. Dñs aūt nō fecit eterne vite mētionē sed thesauri: dicēs: Et habe. thesa. i celo. Quia. n. de pecuniis erat sīmo: z de abrenūciatiōe oīuz: ostēdit q reddit plura his que pcepit relīquere: quanto mai? ē celū q̄ terra. THEO. Sz qz multi sūt pauperes nō humiles: sed ebrii aut aliquā aliā habētes maliciaz, ppter b dicit: Et veni sequere. BEDA: Sequit enī oīm qui imitator ei? ē: z p vestigia ei? gradit. Sequit: Qui cōtristat? i verbo abiit merēs. CHRY. Et cām tristicie subdit euāgelista dicēs: Erat enī possessiōes habēs multas. Nō enī eodem mō afficiunt q pauca habēt z q multa. Adiectio. n. acquisitarū diuitiaz maioz flāmā cupiditatis accēdit. Sequit: Et circū. Jesus ait discī. suis: Quādiffi. qui pecu. ha. i reg. dei itroi. THEO. Non b dicit q diuitie male sint: sed hītes ipsas vt custodiāt. do ex enī nō ipsas habere. i. retinere z custodire: sz eis i necessariis vti: z in fruitio homis eē. CHRY. Dixit aūt hoc dns discipulis paupibus exūtibus z nihil possidētib?: instruēs eos inopiā nō erubescere: z quasi exculando eris rīdēs p eo q nihil eos habere cōcesserat. Sequit: Discipuli aūt obstu. in verbis ei?. Manifestū ē enī quoniā iopes exūtes pro alioz salute dolebāt. BEDA: Sed qz iter pecunias habere z amare multa distātia ē. vñ z salomō ait: Qui habet: sed Qui amat diuitias: fructū nō capit ex eis. ió dns obstupescētib? discipulis verba p misse sic exponit. vñ sequit: At Jesus rur. rīdens ait illis: Filioli: q̄ difficile est cōfi. in pe. regnū itroire: Ubi notandū ē q nō ait q̄ impossibile ē: sz q̄ difficile ē. quod enī impossibile ē: oīno fieri nō potest. CHRY. Uel dicēs difficile oīdit eē ipossibile: z nō simpliciter sz cū quadā intētione. z hoc oīdit exemplo. i. Facili? ē came. p foza. acus trāsire q̄z diuitē intra in regnū dei. THEO. Camelū siquidē oz intelligere aut ipm aīal aut funē illū grossiuz quo nautes magne utūt. BEDA: Quomō ergo vel i euāgelio matthe? z ioseph: vel in veteri testamēto q̄z plurimi diuites itrauerūt in regnū dei: nisi forte qz diuitias vel p nihilo habere vel ex toto relinquere dño inspirāte didicerūt. Altioze aūt sensu facilius ē christū pati p dilectoib? suis: q̄z dilectores seculi ad christū posse cōuerti. Cameli enī nomīe se itelligi voluit: qz infirmitatis nostre onera sustulit. p acū autē significat dolores i passione susceptos. Foramen ergo acus dicit angustias passiōis: qua scissa: nostre quasi vestimēta nature quodāmō resarcire dignat? ē. Sequit: Qui mag. admira. dice. ad semet ipsos: Et qs pōt salu? fieri: cū incōpabiliter maioz sit turba pauperū: que diuitib? pditis pōt saluari. i. tellexerūt tamē cūctos q diuitias amāt: etiā si adipisci nequeāt: i diuitū numero deputari. Sequit: Et intuēs eos Jesus ait: Apud homi. ipossi. est: sz non apud deū. Quod nō ita itelligendū ē quasi cupidi z supbi in regnū celoz sint intraturi: cū cupiditate z supbia: sed possibile ē deo vt a cupiditate z supbia ad charitatē z humilitatē uertāt. CHRY. Ideo aūt hoc opus dei esse dixit: vt oīderet q multa opus ē illi gratia: qui ad hoc a deo dirigit. vnde mōstrat q nō pua merces ē diuitib? valētib? christi philosophiā seq̄. THEO. Uel itelligendū ē qō dicit: Apud hoīes ipossibile ē: sz nō apud deū. qz cū deū audim?: hoc fit possibile. cuz vero hūana sapimus: ipossibile. Sequit: Omīa enī possibilia sunt apud deū. Cuz oīa dicit: entia subītelligas. peccatū enī nō est ens. Est enī res absq essentia z hypostasi peccatū. Uel aliter: Peccatū nō virtutis sed infirmitatis ē. z ió peccatū sicut z infirmitas ipossibile ē apud deū. Sed nūquid de? facere pōt vt id quod factū est: nō sit factū: Ad qō dicit q deus est sūma veritas. facere aūt quod factū est vt nō sit factū: falsum ē. Qualiter ergo veritas faciet falsum: Prius igit destruet ppriā naturā: vt quidā dicūt. Nunqd pōt de? nō eē de?: hoc enī ridiculū est.

Et cepit ei Petrus dicere: Ecce nos dimisim? oia: z secuti sum? te. Rñdens Jesus ait: Amē dico uob nemo ē q reliquerit domū aut frēs aut sorores aut patrē aut matrē aut filios aut agros pp me z ppter euāgeliū: q nō accipiet cēties tīn nūc in tpe hoc domos z frēs z sorores z matres z filios z agros cū psecutionib? z in seculo futuro uitā eternā. Multi aūt erunt primi nouissimi: z nouissimi primi.

GLO. Quia iuuenis audito cōsilio saluatoris de rerū dimissiōe: tristis abscesserat. Discipuli aūt christi pmissum cōsiliū iā adimpleuerāt: sollicitare cepērūt de pmio: estimātes se magnū aliqd fecisse: cū iuuenis q pcepta legis ipleuerat: hoc sine tristicia nec audire potuerit. vñ Petr? p se z alijs dñm interrogat. Et b ē qō dicit: Et cepit ei petr? dicere: Ecce nos dimisim? oia: z secuti sum? te. HIERO. Petr? tīn pauca dimisit: tīn hec oia vocat. Nā z pauca habēt viculū passiōis: ita vt beatificet ille qui pauca relinqt. BEDA: Et qz nō sufficit tīn dimittere: iūgit qō pfectū ē: Et secuti sum? te. q. d. fecimus

quod iussisti. Quid igit dabis nobis pmij? Petro autē de discipulis tñ iterrogāte: dñs vniuersalē re/ spōsionē facit. vñ sequit: Rndens Jesus ait: Amen dico vobis: nemo est q̄ re.do. aut frēs. Hoc aūt di/ cēs: nō innuit vt patres reliquam: nō adiuuantes eos: neq; vt ab vxoib⁹ sepemur: ꝛ nos ĩstruit pfer/ re honorē dei secularib⁹ reb⁹. CHRY. Mibi āt vi det: q̄ ĩ hoc itēdebat psecutiōes futuras occulte p/ nūciare: q; futurū erat vt multi patres ad pietatem filios īducerēt: ꝛ vxores viros. Nō aūt differt dice re: Propt nomē meū aut euangeliū: vt Marc⁹ di cit: aut ꝓpter regnū dei: vt ait lucas. Etenī nomen christi virt⁹ euāgelij ē ꝛ regni. Euāgeliū enī recipit ĩ nomīe iesu christi: ꝛ regnū dei p nomē ipi⁹ cogno scitur ꝛ venit. BEDA: Quidā aūt ex occasione h⁹ snīe qua dicit: Accipiet cēties tantū: nūc ĩ tpe hoc iudaicā mille annox fabulā post resurrectionē iu storū dogmatizāt: quādo oia que ꝓpter deū dimisi mus multiplici sūt fenore reddēda: īsup ꝛ vita eter na donāda. Nec videt q̄ rsi ĩ ceteris digna sit pro/ missio: in vxorib⁹ tñ centenis iuxta alios euangeli stas appareat turpitudo: pstertiz cū dñs ĩ resurrecti one nubēdū nō eē testet. ꝛ ea que ꝓpter se dimissa fuerīt: recipiēda in h̄ tēpore cū psecutiōib⁹ asseue/ ret: quas mille ānis suis abesse affirmat. CHRY. Est quidē igit centies tantū merces scōm cōmuni cationē ꝛ non scōm possessionē. h̄ enī adimpleuit eis dñs ñ corpalit: sed alio quodāmō. HIERO. Vxor enī ĩ domo circa viri cibū negociat ꝛ vesti mēta. Vide igit h̄ ꝛ in aplis. Multe enī mulieres sollicite erāt de eorū cibo ꝛ vestimētis ꝛ ministra bāt eis. Similiter ꝛ patres ꝛ matres plurimas apo stoli habuerūt. s. eos q̄ ipos diligebāt: sz ꝛ petr⁹ vnā relinquēs domū postea omniū discipulox domos habebat. Et mai⁹ ē: q; cū psecutiōib⁹ hec oia possi debunt sancti: si psecutionē sint passi ꝛ angustiati. ꝓpt q̄ sequit: Multi aūt erūt ꝓmi nouissimi ꝛ no/ uissimi primi. Pharisei enī primi existētes facti sūt nouissimi. Qui vero oia reliquerūt: ꝛ christū secuti sunt fuerūt nouissimi ĩ seculo isto p angustias ꝛ p/ secutiōes: sz erūt ꝓmi p spem q̄ est ĩ deū. BEDA: Pōt sane h̄ q̄ ait Accipiet cēties tantū. alti⁹ itel ligi. Cētenari⁹ quippe numer⁹ de leua trāslat⁹ ĩ de xterā: sz eandē ifleru digitox videat habere figurā: quā habuerat denari⁹ ĩ leua: tñ quātitatis magni tudine sursum crescit: q; videlicet oēs qui ꝓpter re gnū dei tēpoxalia spreuerūt: ꝛ ĩ hac vita psecutioni bus plenissima eiusdē regni gaudiuz fide certa de/ gustāt: atq; ĩ expectatiōe patrie celestis q̄ significa tur ĩ dextera omniū electox delectatōe fruūt. Ue rū q; multi virtutū studia nō eadē qua icipiūt întē tione pietatis cōsumāt: mox subinfert: Multi aūt erūt cē. Quotidie enī videm⁹ multos ĩ laico habi tu cōstitutos: magnis vite meritis excellere: ꝛ alios a ꝓma etate spiritali studio feruentes: ad extremum ocio torpēte lasciscere: atq; inerti stultitia q̄ spiri tu cepere carne consummare.

¶ Erāt aūt ĩ uia ascēdētes hieroso lymā: ꝛ p̄cedebat illos iesus. Et stu pebāt: ꝛ sequētes timebāt. Et assu mēs iterū duodeci cepit illi dicere q̄ cēnt ei uētura: Quia ecce ascēdim⁹ hierosolymā. ꝛ filius hois tradet ꝓn cipib⁹ sacerdotū ꝛ scrib⁹ ꝛ senioꝛib⁹: et dānabūt eū mōte. Et tradet eū gentib⁹: ꝛ illudēt ei ꝛ cōspuent eū et flagellabūt eū: et interficiēt eū: et tertia die resurget.

BEDA: Meminerāt discipuli sermōis quo dñs se passurū multa a sūmis sacerdotib⁹ ꝛ scribis pdi xerat: ꝛ iō hierosolymā tēdentes stupebāt. Et hoc ē qđ dicit: Erāt aūt ĩ via ascēden. hiero. ꝛ p̄cedebat illos ie sus. THEO. Ut oñdat q̄ ad passionē pcurrit: ꝛ q̄ nō refugit mortē ꝓ nostra salute. Et stupe. ꝛ se quē. time. BEDA: Ne vel ipi cū eo occiderent: vel saltē ille cui⁹ vita ꝛ magisterio gaudebāt: inimi coꝝ manib⁹ occūberet. Preuidēs aūt dñs ex passi one sua discipulox aīos pturbādos: eis ꝛ passionis penā ꝛ resurrectiōis sue gloriā pdicit. vñ sequit: Et assumēs iterū. xij. cepit illis dicere que essent ventu ra. THEO. Ut. s. discipulox corda cōfirmaret: vt cū hec audirēt leui⁹ postmodū sustinerēt: ꝛ repen tinis nō formidarēt: ꝛ etiā vt oñderet q̄ volūtarie patit. Qui enī ꝓnoscit ꝛ pōt fugere ꝛ nō fugit: ma nifestū ē q̄ volūtarie seipm passionib⁹ tradit. Scox sum aūt assummit discipulos: nāq; cōueniēs erat passiōis mysterium propinquioꝝ sibi reuelare. CHRY. Cōmemorat aūt singula que passur⁹ erat ne si aliqđ ptermissuz remaneret: cernētes postmo dū illō subito turbarent. vñ subdit: Quia ecce ascē dim⁹ hierosolymā. GLO. Ad quē. s. pertinet pati: naz diuinitas pati nō pot. Tradet. s. iuda princi. sa. ꝛ scri. ꝛ senioꝛib⁹: ꝛ cōdem. eū morte iudicantes eū eē reū mortis. Et tradēt eū gētib⁹. s. pilato gētili. Et illudēt ei. milites ei⁹. Et cōspuēt eū ꝛ fla. eū ꝛ in terfi. eū. CHRY. Ut aūt cū fuerit cōtristati ꝓpter passionē ꝛ mortē tūc ꝛ resurrectionē expectēt: subdit: Et tertia die resurget. Cū enī tristicias ꝛ obpro bria que cōtigerūt nō occultauerit: conueniēs erat vt ei ꝛ de reliquis crederent.

¶ Et accedūt ad eū iacob⁹ et iohā nes' filij zebedei dicētes: Magister uolum⁹ ut qōcūqz petierim⁹ facias nob. At ille dixit eis: Quid uultis ut faciā nob? Et dixerūt: Da nob ut un⁹ ad dextraz tuā: ꝛ ali⁹ ad sinis trā tuā sedeam⁹ ĩ glia tua. Jesus āt dixit eis: nescitis qđ petatis. Potc stis bibere calicē quez ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor baptiza ri? At illi dixerūt ei: Possum⁹. Je sus āt ait eis: Calicē qdē quē ego bi bo bibetis: ꝛ baptismo quo ego ba

Ca.x.

ptizor baptizabimini: sedere aũt ad dexterã meã uel ad sinistrã nõ é meũ dare uobis: sed qbus paratũ est.

CHRY. Audiẽtes discipuli christum frequẽter ꝺ suo regno loquẽtem putabãt ꝙ hoc regnũ post eiꝰ mortẽ nõ esset: et iõ núc ꝓnunciata christi morte: accesserũt ad eũ vt honoribꝰ regni statim fierẽt digni. vñ ꝺr: Et accesꝛ.ad eũ ia.ꝛ io.fi.ze.di. Magister vo.vt quodcũqꝫ.pe.fa.nobis. Erubescẽtes enĩ ꝙ aliquid humanũ passi erãt: accesserũt ad christũ seorsum eũ a discipulis assumẽtes. Saluatorꝛ vero non ignoꝛãs quid petere debebãt: sed ad respõdendum eos iducẽs iterrogatiõne subiũgit: At ille dixit eis: Quid vultis vt faciã vobis? CHEO. Credebãt autẽm ꝓdicti discipuli ꝙ ꝓpter hoc hierosolymã ascẽderet vt regnaret: ꝛ postmodũ patereꝰ: que se passurũ ꝓdixerat: ꝛ hoc cogitãtes dexterã ꝛ sinistrã sedẽ apperebãt. vñ sequiꝫ: Et dixerũt: Da nobis vt vnus ad dexterã ꝛ aliꝰ ad sinistram sedeat ĩ gloria tua. AVG. de cõ.euã. Hoc ab eis nõ ꝓ eos ipos: qꝫ ꝓ matrẽ dictũ eẽ matthe⁹ exꝑssit: cũ illa eorũ volũtatẽ attulisset ad dñm. vñ magis ipos qꝫ illã dixisse quod dictũ é Marc⁹ breuiꝰ ĩtimauit. CHRY. Uel cõueniẽter dici põt vtrũqꝫ factũ eẽ. Uidẽtes enĩ se ꝓ aliis honoratos: ꝓdictã petitionẽ se cõsequi estimabãt: ꝛ vt facilĩ⁹ petitionẽ obtinerẽt: matrẽ assũpserunt: vt cũ hac simul christũ ꝓcarent. AVG. ꝺ cõ.euã. Idemqꝫ ꝛ dñs etiã scõm Marcũ ꝛ scõm Matheũ ipsis pueris qꝫ matri rñdit. Nã sequiꝫ: Jesus aũt dixit eis: Nescitis qd pe. THEO. Quasi ꝺr. Nõ est hõ qꝺ creditis ꝙ sim tpaliter ĩ hierusalẽ regnaturꝰ: sed oĩa hoc que.s.ad regnũ meũ ꝓtinẽt supra ĩtellectũ sit. Eteni sedere a dexteris meis tã magnũ qd é: vt excellat ordines angelorꝫ. BEDA: Uel nesciũt qd petãt ꝙ sedẽ gloríe a dño quã nondũ merebantur inquirit. CHRY. Uel dicit: nescitis qd petatis: ac si diceret: Uos de honore loq̃mini: ego vero de agonibꝰ ꝛ studorib⁹ disputo. Nõ enĩ é hoc ꝓmiorũ tempus sed occisiõis: ꝓliorꝫ: ꝛ periculorꝫ. vñ subdit: Potestis bibere ca. quẽ ego bi. aut bap. quo ego bapti. baptizari: Per modũ iterrogatiõis attrahit eos: vt ex cõmuniõe que é ad ipꝫ audiores fierẽt. THEO. Calicẽ autẽ ꝛ baptismũ crucẽ nomiat: calicẽ qdẽ tangi potũ dulciter ab ipo susceptũ: baptismũ vero tangi emũdationẽ nostrorꝫ facientẽ peccatorꝫ: qui nõ intelligẽtes qꝺ dixerat: rñderũt. vñ sequiꝫ: At illi dixerũt: possumꝰ. Credebãt enĩ ꝙ de calice sensibili ꝛ baptismo quo iudei baptizari solebãt lauantes se anteq̃ cõederẽt loquereꝰ. CHRY. Rñderunt aũt tã ꝓmpte expectãtes ĩ eo qꝺ petierũt exaudiri. Sequiꝫ: Jesus aũt ait eis: Calicẽ quidẽ quẽ ego bibo bi. ꝛ bapt. quo ego bapti. baptizabimini. i. martyrio digni eritis ꝛ patiemini siẽ ꝛ ego. BEDA: Uerũ autẽ quomõ calicẽ martyrij iacobꝰ ꝛ iohãnes biberũt: aut quomõ baptismo dñi fuerũt baptizati: cũ scriptura narret iacobũ tñ ꝛapostolũ ab herode capite trucatũ: Johãnes aũt ꝓpria morte finiuit vitã. Si legamꝰ ecclesiasticas historias ĩ qbus ferꝫ ꝙ ipe ꝓpter martyriũ ĩ feruẽtis olei dolium missus sit: statiqꝫ relegatꝰ ĩ pathmos ĩsula: sic videbimꝰ martyriũ aio nõ defuisse: ꝛ bibisse iohãnẽ calicẽ cõfessiõis: quẽ ꝛ tres pueri in camino ignis bibere rũt: lz ꝓsecutor nõ fuerit sanguinẽ. Sequiꝫ: Sedere aũt ad dex.me. vel ad si.nõ é me.da.vo. sed qbus paratũ é. CHRY. Ubi duo querũtur. vnũ ẽ: si paratũ é alicui sedere a dextris eiꝰ. Alterũ aũt: si olim dñs bis qbus paratũ é potestatẽ tribuẽdi non hz. Ad primũ ergo dicimꝰ ꝙ nullꝰ a dextris neqꝫ a sinistris sedet: inuius enĩ é oĩ creature thronus ille. Quomõ ergo dixit: Sedere ad dexterã meã vel ad sinistrã nõ é meũ dare vobis: quasi qbusdã sessurus. Ad suspitionẽ quidẽ iterrogatiũ rñdit eorꝫ intẽtioni cõdescẽdẽs: neqꝫ enĩ nouerãt illũ thronũ excelsum ꝛ cathedrã que é a dextris patris: sz vnũ solum petebãt. s.potiri ꝓmatu ꝛ alijs ꝑsse. Quidã enĩ audiuerãt dictũ de apostolis ꝙ sup. xij. thronos eẽnt sessuri: qd esset qõ dictũ ẽ ignorãtes: iter ceteros petierũt ꝓmatũ. Ad secũdũ dicẽdũ ẽ ꝙ tale donũ ptãtem filij nõ trãscẽdit: sed qõ ĩ matthẽo ꝺr: Paratũ é a pre meo. idẽ ẽ ac si diceret: a me. vñ ꝛ marcꝰ nõ dixit hic: a patre meo. Nõ ergo hic christꝰ dicit tale ẽ: Moriemini inq̃ꝫ ꝓpter me: nõ tamẽ ꝳ sufficit ad hoc ꝙ vos primũ ordinẽ obtineatis. Si enĩ aliquis aliꝰ cũ martyrio venerit: omnẽ aliã vtutẽ possidẽs multa vobis maiora possidebit. his enĩ paratꝫ ꝓmatus q ꝓ opa possunt fieri ꝓmi. Sic igitꝫ dñs sua rñsione eos istruxit vt ñ vane ꝛ inaniꝫ ꝓ ꝓmatib⁹ molestenẽ: finl autẽ ꝛ eos noluit cõtristare. BEDA Uel non é meũ vobis dare. i. supbis: hoc enĩ adhuc erãt. Alijs paratũ ẽ: ꝛ vos alij estote. i. humiles: ꝛ vobis paratꝫ est.

Et audientes decẽ idignati sunt de iacobo ꝛ iohãne. Jesus autẽ uocãs eos: ait illꝭ: Scitis qꝛ hi q uidẽtur ꝓcipari gẽtib⁹ dominantꝫ eis: ꝛ ꝓcipes eorꝫ ptãtẽ hñt iporꝫ. Nõ ita é aũt i uob: sz qcũqꝫ uoluerit fieri maior erit ur̃ minister. Et qcũqꝫ uoluerit i nob ꝓmꝰ cẽ: erit oĩũ seruus. Nã ꝛ filiꝰ hominis nõ uenit ut ministraretꝫ ei: sz ut ministraret: ꝛ daret aiam suã redẽptionem ꝓ multis.

THEO. Quia reliq apostoli videt iacobũ ꝛ iohãnẽ honorẽ petere: patiẽter ferre nõ possũt. vñ dicitur: Et audiẽ. decem idignati sũt de iacobo ꝛ iohe. Patiẽtes enĩ hñana ĩuidia mouebantꝫ: sz tũc ꝓmo idignati sũt: cũ viderũt ipsos a dño non susceptos. nõ aũt ꝓꝰ idignabantꝫ: qꝛ videbãt ipos aliis ꝓhonorari. tũc igitꝫ sic ipfecte se habebãt apostoli: sz postea ĩ ꝓmatib⁹ sibi cedebãt adinuicẽ. christꝰ aũt eos sanat: ꝓmo quidẽ ad eorꝫ consolationẽ eos iurta se adducẽdo: ꝛ ꝳ significatꝫ cũ dicit: Jesus aũt vocãs eos. deide demõstrãdo ꝙ vsurpare honorẽ ꝛ deiderare ꝓmatũ gẽtiliũ é. vñ sequiꝫ: Ait illis: Scitis qꝛ hi q videntꝫ ꝑn. gen. do. eis: ꝛ pxn. eorꝫ po. ba. ipsorꝫ. Gentiliũ ꝓcipes tyrãnice ꝛ dñabiliter ad ꝓcipatũ se igerũt. Sedẽt: Nõ ita ẽ aũt ĩ vobis. BEDA: In quo docet eũ maiorẽ eẽ q minor fuerit: ꝛ illum

dñm fieri q̄ omniū ser⁹ sit. frustra igit̄ aut illi im/
moderata quesierāt:aut isti dolēt sup maiorū desi/
derio:cū ad summitatē virtutū nō potētia ꝫ humi
litate veniat̄. Deide ꝓponit exemplū vt si dicta pa:
uipēderēt:erubescerēt ad opa.ꝛ dicit: Nā ꝛ fili.ho/
mi.nō ve.vt ministra.ei:sed vt mini.ꝛ da.ani.suam.
redem.ꝓ multis. THEO. Quod mai⁹ ē q̄ minis/
trare. Cū enī alios ꝓ eo cui mīstrat mouet̄:q̄d isto
pōt eē mai⁹ ꝛ mirabili⁹?:ꝫ tñ ista ministratio ꝛ hu/
militatis descēsus gloria ei⁹ erat ꝛ omniū. Ante .n.
q̄z hō fieret:solū ab angelis nor⁹ ē. Cū aūt fact⁹ est
hō ꝛ crucifix⁹ é:nō tñ ipse gloriā hz: sed ꝛ alios in
gricipatiōe sue glorie suscepit: ꝛ dñatus ē ꝓ fidē o:
bis terre. BEDA: Nō autē dixit animā suā redē/
ptionē dare pro omnibus:sed pro multis.i. qui cre
dere voluerunt.

¶ Et ueniūt hierico. Et ꝓficiscen
te eo de hierico ꝛ discipul' ei⁹ ꝛ pluri
ma multitudie : fili⁹ thimei barthi
meus cec⁹ sedebat iuxta uiā mendi
cās . Qui cū audisset q̄ iesus naza
ren⁹ é:cepit clamare ꝛ dicere: Jesu
filij dauid miserere mei . Et cōmi
banť illi mlti ut taceret. At ille ml'
to magis clamabat : fili dauid mise
rere mei. Et stās ies⁹ p̄cepit illū uo
cari. Et uocāt cecū:dicētes ei: Ani
mego:r esto:surge uocat te. Qui ꝓic
cto uestimēto suo:exiliens uenit ad
eū. Et rñdēs iesus dixit illi: Quid
tibi uis faciā. Cec⁹ aūt dixit ei: Ra
boni ut uideā. Jesus aūt ait illi: ua
de: fides tua te saluū fecit. Et con
festim uidit:ꝛ seq̄bat̄ eum in uia.

HIERO. Passiōi dñi approp̄inquāti : ciuitatis
nomē rīdet.or enī: Et veniūt hiericho. Hiericho lu
na siue anathema iterp̄tat̄. Defect⁹ autē carnis chri
sti ꝓparatio ē hierusalē celestis. Seq̄t: Et ꝓficis. eo
de hieri.ꝛ disci.ei⁹ ꝛ plu.multitu.fili⁹ timei barthi/
me⁹ cec⁹:sedebat iuxta viā mēdicās. BEDA: Ma
the⁹ duos iuxta viā sedētes ꝛ ad dñm clamātes:ce
cos dicit esse illūīatos. Lucas aūt cū approp̄inq̄ret
hiericho pari ordie illumīatū ab eo recū eē ꝓhibet:
vbi nemo saltē sapiēs putet euāgelistas sibimet cō/
trariā scribere:ꝫ alīū pleni⁹ scribēr q̄ alē omisit. In
telligēdū ē g̃ vnū eor⁹ fuisse potissimū : qō er hō ap/
paret:ꝛ q̄ nomē ei⁹ ꝛ nomē ꝑris ei⁹ Marc⁹ cōme
morauit. AVG. de cō.euā. Hic ē g̃ q̄ ipm solū vo
luit cōmemorare marc⁹:c⁹ illumīatio tā claram fa
mā huic miracło cōpauit : q̄z erat nota calamitas.
Lucas vo q̄uis oīno eodē mō factū: tñ ī alio ceco ī
telligēd⁹ ē par cōmemorare miraculū: ꝛ e⁹dē mira
culi modū parē seq̄t. Qui cū audisset q̄ iesus naza.
ē:cepit clama.ꝛ dicere: Fili dauid iesu miserere mei

CHRY. Filiū dauid vocat cec⁹ dñm:ꝑtereuntis
turbe laudē audiēs:ac ꝓphetarū expectatiōe cōple
ta certificat⁹. Sequit̄: Et cōminabant̄ ei mul. vt ta
ceret. ORIGE. Tāq̄ si dicat: Qui ꝑmi crediderāt
īcrepabāt ei clamāti: Fili dauid:vt taceret ꝛ nō ap
pellaret eū contēptibili noīe ꝫ diceret: Fili dei mi
serere mei.ille aūt nō destitit.vñ sequit̄: Ille autem
magis clama.fili dauid misē.mei. Cui⁹ clamorē do
mi⁹ exaudiuit.vñ sequit̄: Et stās iesus ꝑ.illū voca/
ri. Vide aūt q̄ ī ferior ē cec⁹ de quo lucas loq̄t̄: naz
nec iesus eū vocauit vt matthe⁹ dicit: nec iussit eum
vocari vt h̄ dr̄:ꝫ iussit eū ad se adduci:q̄si nō potē/
tē ꝑ se veīre. Iste aūt cec⁹ ad ī̄periū dñi vocat̄.vñ se
quit̄: Et vocāt eū dicentes ei: Animeq̄or esto:surge
vocat te. Ille aūt abiciēs vestimētū venit ad eū. Se
quit̄: Qui ꝓiecto vesti.suo venit ad eū. Forte vesti/
mētū ceci ꝛ medicātis velamētū itelligit̄ cecitatis
ꝛ medicitatis quo fuerat circūdatus: q̄ō abiciens
venit ad ih̄m quē approp̄inquātē dñm ꝛiterogat.vñ
sequit̄: Et rñdēs iesus ait illi: Quid tibi vis faciā.
BEDA: Nūquid q̄ lumē reddere poterat: q̄d velit
cec⁹ ignorabat: Ad h̄ ergo reḡrit vt petat̄:ad h̄ re/
quirit vt,cor ad oratiōē excitet. CHRY. Vel q̄
rit:ne.s.aliq̄s estimaret q̄ aliud volenti accipe alio
daret. Eteni cōsuetudo erat ei⁹ volūtatē curadorū
vniuersis facere manifestā:ꝛ tūc medelā īducere vt
alios duceret ī celū:ꝛ vt oñderet eū q̄ curādus erat
gratie dono digne potiri. Sequit̄: Lec⁹ aūt dixit ei:
Raboni vt videā. BEDA: Paruipēdit eni extra
lucē cec⁹ aliq̄d q̄rere:q̄ ꝛ tñ habere cec⁹ qōlibet pōt
sine luce nō pōt videre qō hz. HIERO. Confide
rās autē iesus ꝓmptā volūtatē:cōpletiōe desideri
remunerat. ORIGE. sup matthēū: Digni⁹ autē ē
dicere Raboni:vel sicut ī alijs dr̄ oñe:q̄ fili dauid.
vñ pp illō q̄ō dixit:fili dauid:nō ꝑstitit ei sanitatē:
ꝫ pp h̄ q̄ō dicit: Raboni.vñ seq̄t: Jesus aūt dixit ei:
Vade fides tua saluū te fecit. Et cōfestim vidit:ꝛ se
q̄bat̄ eū in via. THEO. Grata eni ē anima ceci in
eo q̄ sanus effect⁹ iesum nō reliq̄t:ꝫ secut⁹ est eū.
BEDA: Mystice aūt hiericho que iterp̄tari dr̄ lu
na: defectū nostre mutabilitatis designat.approp̄i
quās dñs hierichо lumē ceco reddidit : q̄ veniens
ī carne ꝛ passiōi approp̄iquās:ml'tos ad fidē addu
xit. Nō.n.p̄mis īcarnatiōis sue tēpor⁹ : ꝫ paucis
anteq̄z pateret̄ ānis:mysteriū vbi mūdo exhibuit.
HIERO. Cecitas etiā ex pte facta iudeis illustrat̄
ī fine q̄n eis mittet heliā ꝓpheta. BEDA: Quod
aūt approp̄iquās hierichо vnū illumīauit:ac ꝓfici
scēs de hierichо duos:h̄ ītimauit q̄ āte passionem
suam vni trī populo iudeor⁹ p̄dicauit:post resurre/
ctionem vero atq̄z per ascensionē suā p. apostolos
ꝛ iudeis ꝛ gentibus diuinitatis ꝛ humanitatis sue
archana patefecit. q̄ vero Marcus vnū illumina
tum scribit ad gentium salutē respicit:vt eorū quos
instituebat ad fidem saluationi figura congueret.
Matthеus vero qui credētibus ex hebreis suū scri/
bebat euāgeliū:quod in gentiū quoq̄z noticiā erat
peruenturū:recte duos dicit illumīatos:vt ad verū
q̄z pplm fidei gr̄am ptinere doceret. Proficiscente
igit̄ dño ꝛ discipl̄is ei⁹ ꝛ pluria ml'tudie de hieri
cho:cec⁹ sedebat iuxta viā mēdicās:q̄ ascēdente ad
celos dño ꝛ ml'tī fideliū seq̄ntib⁹:imo eiect⁹ ab ini/

Ca.xi.

CHRY. Filius dauid vocat eū: ut ostendat se esse deū et dominū eius. BEDA: Ut ostendat se esse dominum templi. CHRY. Et ideo dicit: Dominus eius opus habet. ORIGE. Tales fuerunt discipuli: qui non solum ea que sibi sunt: sed et ea que saluatoris sunt: libenter impendunt. Sequitur. Et cōtinuo dimittet hūc. BEDA: Ut ostendat se esse dominum omnium. ORIGE. Sup manducū dñm audiamus. Quis vita hominis: nisi arbor? Quis fructus eius: nisi homo? Quis autem fructus hominis: nisi cogitationes? Quis autem cogitationes: nisi uerba? Quis uerba: nisi opera? Quis opera: nisi fides? Quis fides: nisi ueritas? Quis ueritas: nisi christus? Quis christus: nisi uerbum? Quis uerbum: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi sapientia? Quis sapientia: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi uirtus? Quis uirtus: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi regnum? Quis regnum: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi pax? Quis pax: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi lux? Quis lux: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi uita? Quis uita: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi resurrectio? Quis resurrectio: nisi filius dei? Quis filius dei: nisi ueritas? Quis ueritas: nisi filius dei? Quis filius dei

CHRY. Nō quidē q̄ ex necessitate a mōte oliue ti vsq̄ hierusalē sup pullū ire oñm oportebat: cū iu deā ⁊ oēm galileā pedes pambulauerat: sed signuz erat qō fiebat. Sequit̄: Mlti aūt vestimēta sua stra uerūt in vi⁊ HIERO. Sub pedibus pulli asine. Alij aūt fron. cede. de arbo. ⁊ sterne. in via. Magis aūt ad ornatū ⁊ ad sacramūtū ptinet: q̄ ad necitatē sequit̄: Et qui p̄ei. ⁊ qui seque. clama. dicē. Osanna bene. qui ve. in no. dñi. Multitudo enī donec corrupta nō fuit cognouit qō cōgruū erat: ppt̄ qō honorificauit iesum vnusquisq̄ sm ꝑpam virtutē. vñ laudātes ipm: hymnū leuiticū assumpserūt dicē tes: Osanna. qō sm quosdā idē est q̄ saluū me fac: sm vō quosdā idē q̄ hymn⁹. Estimo aūt p̄mū eē ve rius: nā in cētesimo decioseptio psalmo habetur: O dñe saluū me fac. qō in hebraico scriptū est: Osā na. BEDA: Est aūt osanna verbū hebraicū cōpo situ ex duob⁹: corrupto ⁊ integro. Salua nāq̄ siue saluifica apud eos dicit̄ osi: at vō anna interiectio est deprecātis quō apud latinos est dolentis heu. HIERO. Osanna igit̄. i. saluifica dicūt: vt hoies saluent̄ ab eo bñdicto vincēte ⁊ veniēte in nomine dñi. i. patris sui: qñ filiꝰ de patre nomen suscepit: ⁊ p̄ de filio. CHRY. Sic ergo dāt deo gl̄iam dicē tes: Bñdict⁹ qui venit in noīe dñi. Bñdicūt etiā re gnū christi dicētes: Bñdictū qō venit regnū patris nostri dauid. THEO. Regnū aūt dauid: regnuz christi dicebāt: ⁊ q̄ de semine dauid christ⁹ descēde rat: simulq̄ q̄ dauid interp̄tat̄ manufortis. Quis enī fuit manufortis nisi dñs cui⁹ man⁹ tot ⁊ talia miracula opata est. CHRY. Uñ ⁊ mltotiēs ꝑphe te dauid christū nūcupant: pp̄ originē christi ex da uid sm carnē BED. Legim⁹ aūt in euāgelio iohā nis: q̄ ne faceret eū regē ī mōtē fugit. Nūc aūt vbi pass⁹ hierosolymā venit: nō refugit eos q̄ se regez nūcupāt: vt apte doceret q̄ nō tpalis ⁊ terreni: sed eterni in celis rex eēt imperij: atq̄ ad regnū p cōtē ptū mortis pueniret. Notādū aūt q̄ta sit osonātia turbe cū voce gabrielis q̄ ait: Dabit illi dñs de sedē dauid p̄is sui: vt. s. gētē cui dauid quōdā tpalis re gni gubernacula ꝑbuit: hāc ipe vbis ⁊ factis ad re gnū celeste vocaret. CHRY. Et vlterius dāt gl̄iaz deo cū subdūt: Osanna i excelsis. i. hymn⁹ ⁊ gloria sit vniuersoꝝ deo q̄ est i excelsis. HIERO. Ut osāna .i. saluifica i excelsis ⁊ imis. i. vt iusti edificēt̄ i ruinaz angelorꝝ ⁊ t̄reni ⁊ subterranei etiā saluēt̄. Mystice aūt appropinq̄t dñs hierosolyme: q̄ ē visio pacis. In q̄ manet firma imobilisq̄ felicitas q̄ sm aplm ē oīm credētiū. BED. Bethania aūt dom⁹ obediētie dr̄ q̄ mltos ad passiōem suā docēdo domū sibi obedi entie effecit: ⁊ ī mōtē olivueti posita eē dr̄: q̄ eccliaz vnctiōe spiritaliū charismatū: ⁊ sciētie pietatisq̄ lu ce refouet. Misit aūt discipulos i castellū q̄ ō eos erat: ꝫ ē doctores q̄ idocta orbis loca q̄si cōtraposi ti castelli menia euāgelizādo penetrarēt destituit. HIER. Bini vocāt̄ ⁊ bini mittūt̄ discipuli christi qm̄ charitas nō ꝑsistit cū vno vt dr̄: Ueh soli. Duo eduxit hebreos de egypto. Duo deportāt botrū de terra sancta vt sp̄ ꝓpositi iūgāt op⁹ et sciam: ⁊ duo mādata de duab⁹ tabul̄ pferāt: ⁊ duob⁹ fōtib⁹ ablu unt̄: ⁊ de duob⁹ vectib⁹ archā dñi portēt: ⁊ iter du os cherubin deū cogitāt spiritu ⁊ mēte psallētes.

THE. Nō aūt erat ei necessari⁹ pull⁹: ꝫ eū ōstruit oñdēs q̄ debebat se ad gētilē pp̄lm trāsferre. BE DA: Pull⁹ enī asine lasciu⁹ ⁊ liber pp̄lm nationū significat: sup quē nemo adhuc hoim sedit: q̄ nēo rōnabiliū doctoꝝ frenū correctōis quo vel linguā cohibere a malo: vel ī artā vite viā ire cogeret̄ vtilia suadēdo otulerat. THE. Inuenerūt aūt pullū li gatū añ ianuā foris: q̄ pp̄s gētil̄ ligat⁹ erat vinculis pctoꝝ suoꝝ añ ianuā fidei. i. extra eccl̄iam. AM BRO. sup lucā: Uel inuenerūt eū ligatū añ ianuaz: q̄ extra christū q̄cūq̄ est: foris est ī via. qui aut̄ in christo ē: foris nō est ī trāsitu siue in diuio. addidit vbi nulli⁹ certa possessio: nō p̄sepe: nō alimēta: non stabulū: misera fuit⁹ cui vagū ius ē. Plures enī do minos hz q̄ vnū nō hz. Alieni alligāt vt possideant iste soluit vt teneat. Uehemētioza enī dona nouit esse q̄z vincula. BED. Uel recte ī diuio stabat: q̄ ī viā certā vite fideiq̄ tenebat ꝫ p̄les dubioſq̄ secta rū calles seq̄bat̄ errone⁹. HIE. Uel: diuio. i. in li bertate arbitrij dubitās iter vitā ⁊ mortē. THE. Uel ī diuio. i. ī vita hac. solut⁹ ē aūt a discipul⁹ p doc ptismū ⁊ fidē. HIE. Quidā aūt dicebāt: q̄d facit⁹: ac si dicerēt: Quis pōt dimittere pctā: THEO. Uel, phibētes sūt demōes q̄b⁹ fuerūt apli fortiores. BED. Uel magistri erroꝝ q̄ venientib⁹ ad saluez gētiu doctoꝝib⁹ obsistebāt: at post q̄z fidei oñce po testas apparuit credētib⁹ aduersarioꝝ q̄relis: liber cre dētiū p̄p̄s ad oñm quē corde portaret adducebat. Uestimēta aūt aplorꝝ q̄ illi ꝓponūt: vel doctina vtu tū vel discretio scripturarū vel ecclīasticoꝝ dogma tū varietates itelligi p̄t: q̄b⁹ illi corda hoim añ nu da ⁊ frigida q̄ christo cessoꝝ digna fiant operiunt. HIE. Uel ꝓponūt vestimēta sua. i. stolā p̄mā im mortalitat⁹ p baptismi sacramēta afferūt. Sedit aūt iesus sup eū. i. in eis regnare cepit: vt ñ regnet pctm ī lasciua carne: ꝫ iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū ī spūsācto Mlti aūt strauerūt vestimēta sua ī via sub pedib⁹ pulli asine. Qui sūt pedes: nisi extremi q̄ portāt q̄ ad iudicādū ostituit apls: q̄ ⁊ ipi ⁊ñi nō sūt deoziz ī quo sedit dñs: tñ cū militib⁹ a iohāne instruūtur. BEDA: Uel mlti vestimēta sua ī via sternūt: q̄a sancti martyres p̄pe se carnis amictu exeūtes: simpli cioꝝib⁹ dei famul̄ viā suo sanguie parāt. Mlti etiaz vestimēta sua ī via sternūt: q̄ corpa sua p abstinē tiā domāt: vt dei ite ad mōtē parēt: vl̄ exēpla bona seq̄ntib⁹ p̄beāt. Frōdes aūt l̄ ramos de arboꝝib⁹ ce dūt q̄ ī doctina vitat⁹ semina patrū de eoꝝ eloqo ra piūt. ⁊ ꝫ ī via dei ad auditoꝝ aūm veniēt⁹: būli p̄i catōe submittūt. THE. Sternam⁹ ⁊ nos viā vir nr̄e: cedētes ramos de arboꝝib⁹ scōs imitātes. Uaz arbores scī sūt: de q̄b⁹ ille ramos cedit: q̄ virutē imi rat̄ eoꝝ. HIERO. Justi enī vt palma florebūt: an gusti rādicib⁹: lati in floꝝib⁹ ⁊ fructibus: q̄ñ bonas odoꝝ christi sunt. Sternūt viā mādatoꝝ dei bona fama. qui p̄ceibūt p̄phe sunt: ⁊ qui sequebāt̄ apli. BED. Et quia omnes electi: siue qui in iudea eē poterant: siue qui nūc in ecclesia existūt: in media toꝛem dei ⁊ hominum crediderunt ⁊ credunt. Qui p̄ceunt ⁊ qui sequuntur Osanna clamabant. THEO. Sed ⁊ qui p̄ceunt: ⁊ qui sequuntur no strorum actuum ad laudem sint dei. Quidā enim in p̄terita vita bonum fecerūt initiū: sequēs vero

non est vt prior: Nec in laudem dei finita.

¶ Et introiuit hierosolymā i tem plū: ⁊ circūspectis oib⁹ cuz iā uespe esset hora: exijt in bethaniā cū duo decī. Et alia die cum exirēt a betha nia esurijt. Cūq; uidisset a longe fi cū hītē folia: uenit siquid forte inue niret in ea. Et cū uenisset ad eaz: ni hil inuenit p̄ter folia. Non eni erat temp⁹ ficoꝝ. Et respōdēs dixit ei: Jam nō amplius in eternum ex te quisq; fructū manducet. Et audie bāt discipuli eius.

BEDA: Appropinquāte tpe passiōis: appropin quare voluit dñs loco passiōis: vt p̄ hīntimaret qz suam spōte morē subiret. vnde dicit: Et introiuit hierosolymā in templū. Quod aūt ingressus ciuita tem p̄mo templū adijt: formā nobis religiōis quaz seqūmur p̄mōstrat: vt cū forte quēlibet locū in quo fit dom⁹ oratōis intram⁹: p̄mo ad hāc diuertamus Doc quoq; intelligēdū est: q tāte dñs fuerit paup tatis ⁊ ita nulli sit adulat⁹: vt in vbe maxia nulluz hospitē nullā inuenerit māsiōem: sed in agerulo p̄ uulo apud lazarū sororesq; ei⁹ habitaret. eorū q̄ppe vic⁹ bethania est. vnde seq̄t. Et circūspect] omnib⁹. siquis eū hospitio suscipet. Cuz iam vespa eēt hora exijt in bethaniā cū duodecī. Nō b̄ semel fecit: sed per omnes q̄nq; dies: exquo hierosolymā ascende rat vsq; ad temp⁹ passiōis hoc̄ip̄m semp agere sole bat: vt p̄ diē in tēplo doceret: nocte vo exiēs mora ret in mōte oliueti. Seq̄t: Et alia die cū exiret a be thania esurijt. CHRY. Qualiter aūt mane esurie bat vt matthe⁹ dicit: nisi qz dispēsatiue b̄ carni sue cōcessit. Sequit: Cūq; vidisset a lōge ficū habentē folia venit siquid forte inueniret in ea. Manifestū est aūt q̄ b̄ fm suspitōez discipulox dī q̄ estimabāt p̄pter b̄ christū ad ficulneā accessisse: ⁊ pp̄ b̄ ficul neā ipam maledictā eē: q̄ in ea fructū nō inuenit. Nā sequit: Et cū venisset ad eā: nihil inuenit p̄ter folia. Nō eni erat tēp⁹ ficoꝝ. Et rndēs dixit ei: Jaz nō amplī⁹ in eternū quisq; ex te fructū manducet. Maledicit ergo ficulneā p̄pter discipulos vt cōfi dit. Quia eni vbiq; beneficia tribuebat: nullumq; puniebat: oportebat aūt ei⁹ punitiue virtut] demō stratōem p̄bere: vt discerēt q̄ posset etiā iudeos pse quētes siccare: noluit b̄ demōstrare in hōib⁹. vnde in plāta sue punitiue virtutis p̄buit signū. vñ ostē dit q̄ p̄cipaliter p̄pter b̄ ad ficulneā venit: nō pp esurię. Quis eni tam insci⁹ est q̄ matutino tempe tali stimularet esurie: aut quid est qō impediret eū comedere añq; domū eriret: Nec p̄t dici q̄ visio fruct⁹ excitauit in esurię appetitū: nō eni erat fico rū temp⁹. Sed si esuriebat: cur de alio comedere nō quęrebat: sed de ficu fruct⁹ ante tēp⁹ tribuere nō va lente: Qua etiā pena erat dignū ficū fructū nō ha bere ante temp⁹: Ideoq; ex his sufficiēter syllogiza ri potest q̄ p̄p̄am volebat demōstrare virtutē: vt nī frangerent animis in ei⁹ passiōe. THEO. Uolēs ostendere discipulis q̄ si vellet hos qui crucifixuri erant ipsum: in momēto posset exterminare. Mystice aūt dom⁹ introiuit in templū: sed rursus exi uit ostēdēs q̄ ip̄m reliqueret desertū ⁊ in rapinam

BEDA: Circūspicit aūt omnia cozda: ⁊ in cōtra dicētib⁹ veritati: ⁊ nō inueniens vbi caput reclinet secedit ad fideles: ⁊ in eis qui obediūt māsiōem faē. Bethania nāq; dom⁹ obediētie dicit. HIERO. Mane aūt ad iudeos venit: atq; nos in vespa mū di visitat. BEDA: Sicut aūt parabolas loquitur ita ⁊ operat: ideo esuriēs in vicu fructū querit: cui⁹ nōdū temp⁹ esse nouit: ⁊ tamen eam ꝑpetua sterili tate dānauit: vt ostēderet plebē iudeoz̄ p̄pter folia .i. vba iusticie que habebat sine fructu. i. bono ope nō posse saluari: sed scindi ⁊ in ignē mitti. Esuriēs ergo. i. salutē humani generis desiderās: vidit ficuz .i. iudeū habētē folia. i. eloquia legis ⁊ ꝓphetarū: et quę fuit in ea fructū boni opis: docēdo: corripiēdo miracula faciēdo: ⁊ nō inuenit: ⁊ ideo damnauit. Tu quoq; si non vis damnari a christo in iudicio: arbor sterilis esse caueto: sed pot⁹ pauperi christo fructū pietatis quo indiget offer. CHRY. Est aūt ⁊ aliter dicere q̄ dñs ante temp⁹ fructū quesiuit in ficu: ⁊ nō inueniēs maledixit: quia omnes qui mā data legis adimplēt: isti suo tpe fructificare dicunt sicut est illud mādatū: nō mechaberis. Qui aūt nō solū nō mechat sed p̄manet virgo: quod est magis virtutibus excedit. Dom⁹ autem a perfectis non solum exigit vt virtutes obseruent: sed supra māda ta fructificent.

¶ Et uenīūt iterū hierosolymā. Et cū introisset i tēplū cepit eijcere vēdē tes ⁊ emētes i tēplo: ⁊ mēsas nūmu larioz̄ ⁊ cathedras vēdētiū colūbas euertit. Et ñ sinebat ut q̄q; trāsfer ret vas p̄ tēplū. Et docebat eos di cēs: Nōne scriptū ē: q⁹ dom⁹ mea: dom⁹ oronis vocabit oib⁹ gētibus? Vos aūt fecistis eā spelūcā latronū Quo audito p̄ncipes sacerdotuz ⁊ scribe q̄rebāt quō eū pderēt. Time bant eni euz: q̄m uniuersa turba ad mirabat sup doctrina ei⁹.

BEDA: Quia maledicēdo ficū infructuosam p figurā dom⁹ fecit: hoc idē mox aperti⁹ ostēdit eiji ciendo ip̄robos de tēplo. Ficus eni nō peccauit si ante tēp⁹ fructū nō habuit: ꝫ sacerdotes. vnde dī Et veniūt hierosolymā. Et cū introisꝫ i tēplū cepit eijcere vendēn. ⁊ emen. in templo. Et quidē creden dum est q̄ ea tm̄ vendi vel emi repperit i templo: q̄ ad ministeriū templi necessaria essent. Si ergo ea que alibi libere geri poterāt: dom⁹ in domo sua temporalia negocia geri non patit: q̄tomagis per ea que numq̄ fieri licet: plus celestis ire merentur: si in edibus deo sacratis agantur. Sequit: Et mensas nūmulariorū. THEOPHI. Nūmularios vo

eat campsores nūmoꝝ. Numꝰ enim genus eris minuti est. Sequitur: Et cathe. venden. colū. euertit. BEDA: Quia spiritussanctus in colūba sup dominū apparuit: recte per colūbas spiritussancti charismata designātur. Columba igitur venditur: quādo manus impositio per quam spiritussanctus accipitur: ad præciū præbetur. Cathedras autē vendentiū columbas euertit: quia qui spiritalē gratiaz venūdant: vel ante homines vel ante dei oculos sacerdotio priuātur. THEOPHI. Sed ꝛ siquis baptismatis gratiā ꝛ puritatē tradiderit demoni per peccatū: suam columbā vendidit: ꝛ propter hoc foras de tēplo eijcitur. Sequitur: Et non sine. vt quis quis transfer. vas per templū. BEDA: De vasis illis dicit: que mercādi gratia inferebātur. Ceterum absit vt vasa deo dedicata domiⁿ eijceret de templo: vel introferre prohiberet in templū: vbi futuri examinis prætēdit exemplū: quia de ecclesia repellit reprobos: ꝛ ne vltra ad interturbandā ecclesiaz intrent: eterno eos verbere compescit. Sed ꝛ peccata que cordibus fideliū inerant: diuinitus immissa cō punctio tollit: ꝛ ne vltra repetātur: diuina in eis gratia adiuuat. Sequitur: Et docebat eos dicens: Nonne scriptū est: quia domus mea domus orationis vocabitur cūctis gentibus. HIERO. Juxta ysaiam: Vos autē fecistis eam spelunca latronum. iuxta hieremiā. BEDA: Omnibⁿ inquit gentibⁿ non vnigeniti iudee: nec in vno hierosolyme vrbis loco: sed in toto orbe terrarū: Et nequaq̄z thauroꝝ ꝛ hircoꝝ ꝛ arietū: sed orationis. THEO. Spelunca autē latronū templū nominat propter lucrū. Genus nāq̄z latronū ad lucrū se congregat. Quia ergo illa animalia que ad sacrificium oblata erant causa lucri vendebāt: latrones ipos dixit. Ad hoc enim in templo erant: vel vt non dantes corporaliter persequerētur: vel dantes spiritaliter necarent. Templū etiā et domus dei mens est ꝛ conscientia fideliū: que si in lesione proximi peruersas cogitationes profert: quasi in spelūca latrones residēt. Ergo mens fideliū spelūca latronis fit: quādo relicta simplicitate sanctitatis illud conat' agere: quo valeat proximis nocere. AVGVSTI. de con. euan. Johannes autē longe diuerso ordine hoc narrat. vnde manifestū est non semel sed iterū hoc eē a domino factū: sed illud primū cōmemoratū a iohāne hoc vltimū a ceteris tribus. THEO. Quod etiaz est in maiorē redargutiōem iudeoꝝ: quia cū dominus hoc totiēs fecerit: ipsi minime se correxerunt. AVG. de con. euan. In hoc etiā marcⁿ non eundem ordinē tenet cū matheo: sed quia matheⁿ ita cōnectit: Et relictis illis abiit foras extra ciuitatem in bethaniā. vnde mane reuertētē in ciuitatē: arbori maledixisse cōmemorat: probabiliⁿ credit' ipse potius tenuisse ordinē tēporis de vendētibⁿ ꝛ ementibus ꝛ eiectis de tēplo. Prætermisit ergo marcⁿ qō prima die factū est: cū intrauit in tēplo: ꝛ recordatū interposuit cū dixisset ꝙ nō inuenit aliq̄d in ficulnea pter folia: qō secūdo die factū est sicut ābo testant. GLO. Quē autē effectū correctio diū in ministris tēpli habuerit: oñdit euāgelista cū subdit Quo audito pncipes. sacer. ꝛ scri. que. quō eū pderent. Scōm illud Amos: Odio habuerūt corripientē in porta: ꝛ loquētē pfecte abominati sunt. Ab Ihū autē tam iniquo ppōsito ad tēpⁿ solo timore retrahebāt vnde subdit: Timebāt enī eū quoniā vniuersa turba admirabat' sup doctrina eiⁿ. Erat enī docēs eos sicut potestatē habēs: ꝛ nō sicut scribe eoꝝ ꝛ pharisei vt alibi dicit'.

¶ Et cum uespera facta esset: egrediebatur de ciuitate. Et cum mane transirent: uiderūt ficum aridaz factam a radicibus. Et recordat' petrus dixit ei: Rabbi: ecce ficⁿ cui maledixisti aruit. Et respōdens iesus ait illis: Habete fidem dei. Amen dico uobis: quia quicūq̄z dixerit huic monti tollere: ꝛ mittere in mari: ꝛ non hesitauerit in corde suo: sed crediderit quia quodcūq̄z dixerit fiat: fiet ei. Propterea dico uobis: omnia quecūq̄z orantes petitis credite quia accipietis: ꝛ eueniēt uobis Et cum stabimus ad orandum: dimittite siquid habetis aduersus aliquem: ut ꝛ pater uester qui in celis est dimittat uobis peccata uestra. Q: si uos non dimiseritis: nec pater uester qui in celis est dimittz uobis peccata uestra.

HIERO. Relinquens domiⁿ post se tenebras in iudeoꝝ cordibus: vt sol egrediebatur de ciuitate ad aliam que est beniuola ꝛ obediēs. Et hoc significatur cum dicit': Et cum vespera esset facta egrediebat' de ciuitate. Sed occidit sol: ꝛ oritur sol. Lux enī ablata a scribis: lucet in apostolis. vnde in ciuitatem reuertitur: propter quod subdit': Et cū mane transirēt scilicet in ciuitatē eūtes: viderūt ficum aridam factam a radicibus. THEO. Quod miraculum magnū videt' in hoc ꝙ tam humidā ꝛ viridem arborē ficcauerit. Quāuis autē matheus dicat fuculneaz cōtinuo arefactā: ꝛ ꝙ vidētes discipuli admirati sunt: non admireris si nūc a marco audis fi cum in crastinū arefactā vidisse discipulos. Nam sic intelligendū est hoc quod dicit' a matheo. s. ꝙ non statim viderūt sed in crastinū. AVGVSTI. de con. euange. Intelligit' autē nō tūc aruisse quādo viderūt: sed cōtinuo quādo maledicta est: neq̄z enim arescentē: sed penitus arefactā viderunt: ac si eam cōtinue in verbo domini aruisse intellexerūt. HIERO. Ficus autē arida a radicibus: synagoga ē achan: ꝛ a ceteris a quibⁿ oīs sanguis ab abel vsq̄z ad zachariā requirit'. BED. A radicibⁿ aūt arefacta est ficus: vt ostenderet' gens impia: nō ad tempus vel ex pte correptiōem externoū incursibⁿ: ꝛ per penitentiā liberanda sicut sepe factū est: sed eterna

Ca.xi.

dinatõe feriẽda vel arefacta est a radicib⁹:vt ostẽ/
dat nõ solũ humano ectrisec⁹:sed diuino int⁹fauo
re fundit⁹ oestituẽda. Nã & vitã pdit in celis:& pa/
triã in terris. HIERO. Petr⁹aũt agnoscit aridã
& abscisam radicẽ:cui succedit oliua fructifera pu/
dica vocata a dño.vñ sequitur:Et recor pe. dixit ei
Rabbi:ecce fi.cui male.aruit. CHRY. Nõ aũt pe
tr⁹& alij discipuli mirati sũt:nõ erat pfecte fidei:nõ
eni magnũ erat ꝟ deo. Quia ergo nõ manifeste no
uerãt ei⁹virtutẽ:eorũ ignorãtia fecit eos in admira
tõem puẽre.& iõ subdit:Et rñdẽs iesus ait illis:Ha
bete fidẽ dei:Amẽ di.vo.q; qui di.huic mõti. q.d.
nõ solũ lignũ siccare poterit]:sed & mõtẽ iussu ac p
cepto trãsmutare. THEO. Mirare aũt diuinam
misericordiã q̃liter nobis appropiquãtib⁹ ad eũ per
fidẽ miraculoũ virtutẽ cõdonat quã ipe possidet
p nãm:intrin & eriã mõtes trãsmutare possum⁹.
BEDA:Solẽt aũt gẽtiles q̃ cõtra eccl'iam male
dicta scripture iperoperare nostris: qa nõ habuerũt
plenã fidẽ dei: qui nũq̃ mõtes trãsferre potuerũt.
Quib⁹ rñdẽdũ est:nõ oĩa scripta eẽ q̃ in eccl'ia sunt
gesta:sicut & de factis ipi⁹ chr'isti scriptura testatur.
Fieri autẽ potuit:si necessitas id fieri popposcisset:
quõ factũ legim⁹ pcib⁹ gregorij hemocesariẽsis:cu/
ius pcib⁹ mõs tãti spacii reliqt structor⁹ ecclie: q̃z
tũ op⁹ habuerãt. CHRY. Vel aliẽ: Sicut ficũ nõ
pter se ficauit:sed in signũ hierusalẽ ad arefacti/
onẽ puẽture:& ad demõstratõem virtutis sue:sic i/
telligẽdũ est & de pmissiõe q̃ est circa montẽ: q̃uis
hmõi trãsmutatio nõ sit impossibilis fm dei vtutẽ.
HIERO. Chr'ist⁹igit̃ qui est mõs crescẽs de lapi
de absciso sine manibus:tollit̃ & mittit̃ in mare: qñ
apli dixẽ:Digue trãsferamur ad gẽtes alẽas:qa vos
indignos iudicastis audiẽtes verbũ dei. BEDA:
Vel quia mõtis noie diabol⁹ significat pp supbiaz:
mons ad pceptũ eorũ qui fortes sunt in fide tollit̃
de terra.& in mare,picit̃ cũ pdicãtib⁹ verbũ dei do/
ctorũ sanctis:immũd⁹ spũs ab eorũ corde repellit̃
qui ad vitã sunt pordinati:& in turbulẽtis amar/
infidelium mẽtib⁹ vesaniã siue tyrãnidis exercere per
mittit̃. In quo tãto acri⁹ desenit:q̃nto ampli⁹ se do
let a lesiõe por fuisse depulsũ. Seq̃t:Propterea di.
vo.oĩa que.orã.pe.cre.q; acci.& ve.vob. THEO.
Qui.n. ex affectu credit:manifestũ est q; in deũ eri
git cor suũ & illi pmittit̃:& certificat cor ei⁹calefactũ
quasi fiã petitõem iam obtentũ:qõ quidẽ intelligi
bile est ei qui passus est ꝟ:& mihi quidẽ videt̃ illos
ꝟ pati qui mẽsurã & modũ attẽdũt. ppt̃ ꝟ dñs dic
q; oĩa accipietis que cũ fide petieritis]. Qui.n.credit
se totũ disponi a deo:cũ lachrymis intercedẽs:& q̃i
dũ pedes in orõne tenere se cogitãs: que iuste po/
stulat cõsequet̃. Vis aũt & alit̃ que petis accipere:
dimitte siquid cõtra te peccauerit frat⁹ tu⁹.Et ꝟ est
qõ subdit̃:Et dũ sta.ad orãdum di.siquid ha. aduer.
aliquẽ:vt & pr̃ vester qui in celis est di.vo.pec.vra.
HIE. Septẽ versus orõnis dñice mare⁹ suo more
in vna orõne oppẽdit. Is aũt cui dimissa sunt oĩa
peccata qd amplius rogabit:nisi vt pseueret in eo qõ
obtinuit? BED. Notãda est aũt distinctio depcã/
tũ.q̃ pfecta hz fidẽ q̃ p dilectõez opat̃:ille orãdo vt
eriã iubẽdo põt trãsferre mõtes spirituales: quõ fec
paul⁹ de helima mago.qui vo tãte vestigiũ pfectio/
nis necdũ cõdescẽdere queũt:postulẽt sibi peccata
dimitti & ipetrabũt:si tñ in se peccãtib⁹ aliis primo
ipi dimittãt. Sin aũt ꝟ facere otẽnũt:nõ solũ oran
do vtutes facere:sed nec suorũ pñt veniã consequi
petor. Et ꝟ ẽ qõ subdit̃:Nõ si vos non admiseritis
nec pr̃ vester q̃ in celis ẽ:di.vo.pec.vestra.

Et venerũt rursus hierosolymã
Et cum ambularet in templo:acce
dunt ad eum summi sacerdotes et
scribe & seniores:& dicunt ei: In q̃
potestate hec facis? & quis dedit ti
bi hanc potestatẽ ut ita facias? Je
sus autẽ respondens ait illis: Inter
rogabo uos & ego unum uerbũ: et
respõdete mihi:& dicam uobis in q̃
potestate hec faciam. Baptismum
iohannis de celo erat:an ex homini
bus? Respõdete mihi. At illi cogi
tabant secũ dicẽtes: Si dixerimus
de celo:dicet nobis: Quare ergo ñ
credidistis ei? Si dixerimus ex ho
minibus: timem⁹ populũ. Omnes
enim habebãt iohannẽ quia uere ꝓ
pheta esset. Et respõdentes dicunt
iesu: Nescimus. Et respõdens ie
sus ait illis: Neq; ego dico uobis i
qua potestate hec faciã.

HIERO. Quia domin⁹ de tẽplo eiecerat eos q̃
templũ quasi tabernã rerũ venaliũ faciebant: irati
fuerant:& iõ accedũt vt interrogẽt & tẽtẽt. vñ dr̃: Et
veni.rur.biero.& cũ ãbu.in tẽ.ac.ad eũ sũ.sa.& scri.&
se.& di.illi: In q̃ po.ꝟ fac]:& q̃s de.ti.po.vt ista faci
as:q.d. Quis es tu q̃ talia fac]? Nũq̃d doctorẽ te
ostituis:& te ordinas pincipẽ sacerdotũ? BEDA:
Et q̃dẽ qñ dicũt: In q̃ ptãte ꝟ facis? de dei dubita
bãt ptãte:& subtelligi volũt diaboli esse qõ faciat.
Addẽtes quoq;:Quis dedit tibi hãc ptãtẽ? manife
stissime dei filiũ negãt:quẽ putãt nõ suis: & alie/
nis virib⁹ signa facere. THE. Hec aũt dicebãt: cre
dẽtes ipm in iudicatõem reducere:vt si diceret: In
ptãte mea:ipm tenerẽt. Si aũt diceret: In ptãte al/
teri⁹: ab eo discedere pplm ꝓcurarẽt:q̃ ipm deũ eẽ
credebãt. Dñs vo illos introgat de iohãne:nõ fru/
stra neq; sophistice: & q; de eo iohãnes phibuerat
testimoniũ.vñ seq̃t: Ille aũt rñdẽns ait illis: Jnt̃.vos
& ego. BEDA: Poterat quidẽ dñs apta rñsione
tẽtator⁹ calũnias cõfutare: sed prudẽter interrogat
vt suo vel filẽtio vel sentẽtia condẽnent: quod ap/
paret ex eo qõ subdit̃:Et illi cogi.secũ di. Si direri
m⁹ de celo.di.no.Quare ḡ nõ credit] ei:Quasi quẽ
ofitemini de celo habuisse ꝓphetam:mihi testimo
niũ phibuit:& ab illo audistis:in qua ista facio ptã
te. Sequit̃:Si dixerim⁹:ex hoĩb⁹. Viderũt ḡ qõlib;

borũ reſpõdiſſent: in laqueũ ſe caſuros: timẽtes la/
pidatõem: ſed magis timẽtes veritatis cõfeſſiõem.
vnde ſequit̃: Et reſpõdẽtes: dicũt ieſu: Neſcimus.
BEDA: De lucerna inuidi obſcurat̃ vt dicit̃: Pa
raui lucernã chriſto meo: inimicos ei⁹ induã cõfu/
ſione. Sequit̃: Reſpõdens ieſus ait illis: Neq; ego
dico vobis in qua ptãte hec faciã. Quaſi.d. Nõ vo
bis dico qõ ſcio: q; nõ vultis fateri qõ ſcitis. Notã
dũ aũt q; duas ob cauſas marie ſciẽtia veritatis eſt
occultãda querentib⁹. ſ. cũ is qui querit: aut minuſ
capax eſt ad intelligẽdũ qõ querit: aut cõtẽptu ve/
ritatis: aut aliquo alio indign⁹ eſt cui debeat aperi/
ri quod querit. Caplm. XII.

ET cepit illis in pabolis loq
Vineaz paſtinauit hõ: ⁊ cir
cũdedit ſepẽ ⁊ fodit lacum
⁊ edificauit turri ⁊ locauit eaz agri
colis: ⁊ pegre,pfect⁹ ẽ. Et miſit ad
agricolas i tpe ſuũ: ut ab agricolis
accipet de fructu uince. Qui appre
hẽſum eũ ceciderũt: ⁊ dimiſerũt na
cuũ. Et itez miſit ad illos aliũ ſuũ
⁊ illũ in capite uulneraverũt: ⁊ ꝓtu
melijs affecerũt. Et rurſum alium
miſit: ⁊ illũ occiderũt: ⁊ pl̃es alios
quoſdã cedẽtes: alios uero occiden
tes. Adhuc ergo unũ hñs filiũ cha
riſſimum ⁊ illũ miſit ad eos nouiſſi
mũ dicẽs: qz reuerebũt̃ filiũ ſuũ. Co
lõi ãt dixerũt ad inuicẽ: Hic ẽ heres
uenite occidam⁹ eũ: ⁊ noſtra erit he
reditas. Et appzehendẽtes eũ occi
derũt: ⁊ eiecerũt extra uineã. Quid
ergo faciet dom̃in⁹ uince? Veniet ⁊
pdet colonos: ⁊ dabit uineam alijs
Nec ſcpturã hãc legiſtis: Lapidẽ
quẽ repzobauerũt edificãtes: hic fa
ctus eſt in caput anguli. a dño factũ
eſt iſtud: ⁊ eſt mirabile in ocul̃ nris
Et q̃rebãt eũ tenere: et timuerunt
turbã. Cognouerũt. n. qm̃ ad eos
parabolã hãc dixerit. Et relicto eo
abierunt.

GLO. Poſtq̃ dñs prudẽti interrogatõne tẽta
toti⁹ ora cõcluſerat: cõſequẽter eoru malicia pabo/
lice demõſtrat. vnde⁹ dicit̃: Et cepit illis in pabolis
loqui: Vineã paſti. hõ. HIERO. Domo de⁹ patẽ
dr̃ hũano affectu. vinea dom⁹ iſrl̃ eſt. Sepis eſt cu
ſtodia angelo⁹. Lac⁹ eſt lex: turris templũ: agricole
ſacerdotes. BEDA: Uel ſepis mur⁹ eſt ob⁹: lac⁹
ſiue to⁹cular altare: aut illa to⁹cularia quoz tres
pſalmi p̃notant̃ titulo. THEO. Uel ſepis eſt lex:
,phibẽs eos alienigenis ꝺmiſceri. Sequit̃: Et pegre
,pfect⁹ eſt. BED. nõ loci mutatõe: ſed abire videt̃
a vinea: vt vinitor⁹ liberũ opandi arbitriũ derelĩ/
quat. Sequit̃: Et miſit ad agri. in tpe ſer. vt ab agri.
ac. de fructu vinee. Serui miſſi, pphete: fruct⁹ vinee
obediẽtia eſt. De pphetis alij ceſi: alij vulnerati: alij
occiſi ſunt. vñ ſeq̃t̃: Qui appze. eũ ce. ⁊ dimi. cũ vac.
BED. Seru⁹ qui p̃mo miſſus ẽ: ipe legifer moyſes
intelligit̃. Sed ceſu eũ dimiſerũt vacuũ: irritauerũt
eni moyſen in caſtris. Seq̃t̃: Et itez miſit ad il. aliũ
ſuũ: ⁊ illũ in capite vul. ⁊ cõtu. affe. Seru⁹ alter da/
uid regẽ ⁊ ceteros pſalmiſtas ſignificat: ſed hũc af/
fectũ cõtumelijs in capite vulneraverũt: q̃ pſalmi/
ſtarũ carmina puipẽdẽtes: ipm dauid adiecerũt oi
cẽtes: Que nobis ps cũ dauid: Seq̃t̃: Et rur. ali. mi.
⁊ il. occi. ⁊ plures alios quoſdã cedẽtes: alios vo oc
occi. Tertiũ cũ ſuis ſocijs ſeruũ: pphetaz chor itel/
lige. Sed que pphetaz non ſunt pſecuti: Pis ſane
trib⁹ ſeruoz gradib⁹: oim ſub lege doctoz figuram
poſſe cõprehẽdi domin⁹ alibi pnũciat dicẽs: qm̃ ne
ceſſe eſt impleri omnia que ſcripta ſunt in lege ⁊ p
phetis ⁊ pſalmis de me. THEO. Uel aliter: Per
primũ ſeruũ intellige pphetas qui circa temp⁹ helie
fuerunt: qm̃ micheaz verberauit ſedechias pſeudo
prophetã. Secũdũ vero ſeruũ que in capite vulne/
rauerũt. i. affecerũt iniuria: intellige pphetas q̃ fue/
rũt circa temp⁹ oſee ⁊ yſaie. Tertiũ vero ſeruũ intel
lige prophetas qui fuerũt circa tempus danielis ⁊
ezechielis. Seq̃t̃: Adhuc ergo vnũ ha. fi. chariſſimũ
⁊ illũ miſit ad eos nouiſſi. dicẽs: q; forte verebũtur
filiũ meũ. HIERO. Fili⁹ chariſſim⁹, ⁊ nouiſſim⁹
vnigenit⁹. Nõ aũt dicit: Uerebũt̃ fi. me. p ironiã h
dicit̃. BED. Uel aliter q; ait: q; forte vere. fi. meũ
nõ de igrãtia dr̃: ſz ãbigere dr̃ de⁹: vt libera voluntas
hõi reſueat̃. THEO. Uel aliter: Nõ igrãs qõ futur⁹
erat: h dixit: ſz oſtendẽs q̃d erat decẽs ⁊ ogruũ eos
opari. Coloni aũt di. ad inui. h ẽ heres ve. ⁊ oc. eũ:
⁊ noſ. erit here. BED. Manifeſtiſſime dñs ꝓbat
iudeoz pncipes nõ p igrãtiã: ſz p iuidiã crucificiſſe
filiũ dei. Intellexerũt. n. hũc eẽ cui dictũ ẽ: Dabo ti
bi gẽtes hereditatẽ tuã. Hãc occiſionẽ ei⁹ mali co/
loni p̃cipe moliebãt̃: cũ crucifigẽtes eũ iudei: fidẽ q̃
p eũ ẽ extiguere: ⁊ ſuã magꝫq̃ ex lege ẽ iuſticiã pfer/
re: ac gẽtib⁹ ibuẽdis conabãt̃ inſere. Seq̃t̃: Et app.
eũ. occ. ⁊ eie. ex. vi. THE. Scz extra hieruſalẽ: extra
ciuitatẽ q̃ppe crucifix⁹ ẽ dñs. HIE. Ul̃ eiecerũt eũ
extra vineã. i. extra plebẽ dicẽtes: Samaritan⁹ es: et
demoniũ habes. Uel q; q̃tũ i ſe erat: ex ſuis. n. fini
bus excludẽtes: gẽtib⁹ ſuſcipiendũ dederũt. Seq̃t̃:
Quid g̃ faciet dñs vinee: Ue. ⁊ p. co. ⁊ da. vi. aliis.
AVG. de cõ. euã. Et q̃dẽ matthe⁹ illos rñdiſſe iub
iũgit atq; dixiſſe: Malos male pdz. qõ marc⁹ h nõ
ab ipis rñſũ eẽ cõmẽorat: ſz dñm p⁹ interrogatoẽz ſuã
ipm ſibi quodãmõ rñdiſſe. Sz facile pot̃ itelligi vel
illoz voce ita ſubiũcta vt ñ inꝑoneret̃: illi rñderũt
aut illi dixerũt: ſed tamẽ intelligeret̃: aut tõ reipon
ſionẽ iſtã domino poti⁹ attributã: q̃a cũ verũ dixe/
rũt: etiã de illis hoc ipe reſpõdit qui veritas eſt.
THEO. Dñs ergo vinee eſt pater filij interpti:

Ca.XII.

ꝛ ipse filiꝰ interẽptꝰ qui ꝓdet colonos: tradẽs ipos romanis: ꝛ populũ dabit alijs colonis.i.apostolis Perlegas actꝰ apostolorũ ꝛ inuenies tria milia et quinq; milia repẽte credẽtiũ ꝛ fructificantiũ deo.

HIERO. Uel datur vinea alijs.i.ab oriẽte ꝛ occidente ꝛ austro ꝛ ab aquilone venientibus: ꝛ recũbentibus cũ abrahã ysaac ꝛ iacob in regno dei. BEDA: Hoc autẽ ita diuinitꝰ fuisse ꝓcuratũ ꝓphetico statim affirmauit exemplo: subiiciẽs: Nec scrip. hãc la. quẽ repro. edi. hic fac. est in cap. anguli. q. d. Quomodo implebit hec ꝓpheria: nisi quia christus a vobis reprobatꝰ ꝛ occisus: traditꝰ est gentibꝰ ꝓdicandus: vt quasi lapis angularis duos populos cõdat in semetipm: atq; ex vtroq; populo vnã sibi fidelẽ ciuitatẽ: vnũ templũ edificet. Eosdẽ enĩ synagoge magistros quos supra colonos direrat: nunc edificites appellat: quia subitã sibi plebẽ ad ferendos vite fructus quasi vineã videbant excolere: ipi quoq; hãc deo inhabitatore dignã quasi domũ cõstruere atq; ornare ꝓcipiebant. THEO. Lapis ergo quẽ reprobauerũt doctores: hic factꝰ ẽ in caput anguli. i. in caput ecclesie. Angulꝰ nãq; ecclesia est: quasi coniũgẽs iudeos ꝛ gẽtiles: hic autẽ angulus .i. ecclesia a domino factꝰ est: ꝛ est mirabilis in oculis nostris. i. fidelibꝰ: nã ab infidelibꝰ miraculꝫ detrahitur. Mirabilis quidẽ est ecclesia quasi miraculis fulgens dño cooperante apostolis ꝛ ꝛmonẽ cõfirmãte sequẽtibꝰ signis. ꝛ hoc est quod dicit: A domino factum est istud: ꝛ est mirabile in oculis nostris.

HIERO. Uel aliter: hic lapis reprobꝰ quẽ gestat angulꝰ cõiungẽs in cena agnũ cũ pane: finiẽs veterũ: nouũ inchoãs testamẽtũ: ꝓstãs mira in oculis nris: vt topazion. BED. Principes autẽ sacerdotũ ostẽdebãt vera esse que dñs direrat: quod patet ex hoc quod subdit: Et querebãt eũ tenere. Ipe enĩ est heres cui iniustã necẽ dicebat esse vndicãdã a patre. Moraliter autẽ cuiq; fideliũ cũ mysteriũ baptismi cõmittit: quasi vinea quã excolat locat. Et missus suus cõtumelijs affectꝰ vel cesus eijcit cũ sermo audituꝰ vel contenit: vel qñ peiꝰ est etiã blasphemat. Filium insup heredẽ quãtũ in se est occidit: qui filium dei cõculcauit. Perdito malo cultore vinea dat alteri: cũ dono gratie quod supbꝰ ꝓtulit: humilis quisq; vitabit. Sed ꝛ hoc q; ꝓncipes sacerdotũ manũ mittere querẽtes in iesum: timore turbe retinent: quotidie geritꝫ in ecclesia: cũ quibꝰ solo noie sup ei quã non diligit: ecclesiasticæ fidei ꝛ pacꝭ vnitatẽ ꝓpter cohabitãtiũ fratrũ bonoꝝ multitudinẽ aut erubescit aut timet impugnare.

Et mittũt ad eũ quosdã ex phariseis ꝛ herodianis ut eũ caperẽt in uerbo. Qui uenientes dicũt ei: Magister scimꝰ qꝛ uerax es: ꝛ nõ curas quẽq;. Nec enĩ uides in faciẽ hoiz sed in ueritate uiam dei doces: Licet dari tributũ cesari: an non dabimus? Qui sciens uersutiã illoꝝ dixit illis: Quid me tẽtatis? Afferte mihi denariũ ut uidcam. At illi tulerunt ei. Et ait illis: Cuiꝰ est imago hec ꝛ inscriptio? Dicũt ei: Cesaris. Respõdens autẽ iesus dixit illis: Reddite igitꝫ que sunt cesaris cesari: ꝛ que sunt dei deo. Et mirabantur sup eo.

BEDA: Querẽtes dñm comprehẽdere summi sacerdotes: timuerũt turbã: atq; ideo qõ p se non potuerũt: terrenis ptãtibꝰ efficere tẽtabãt: vt vel ipsi a morte eius viderent immunes. Et ideo dicitur: Et mit. ad eũ quosdã ex phari. ꝛ hero. vt eũ caperẽt in verbo. THEO. Dixim⁹ alibi de herodianis: q; hereſis quedã noua erat dicẽtiũ christũ esse herodem ꝓpter hoc q; defecerãt successiões regni iudeoꝝ. Alij vero dicunt herodianos milites fuisse herodis quos phariſei ꝓ testibꝰ inducebãt de his que dicebant a christo: vt eũ caperẽt ꝛ adducerẽt. Uide autẽ eorũ malitiã: qualiẽ cũ adulatõe christũ decipe volebãt. Nã sequit: Qui ve. di. ei: Magister: sci. q; ve. es. HIERO. Pellitis enĩ vbis eũ interrogabãt: ꝛ circuidabãt eũ sicut apes mel portãtes in ore: aculeum in tergo. BEDA: Blãda autẽ ꝛ fraudulẽta interrogatio illuc ꝓuocat respõdentẽ: vt magꝭ deũ q; cesarẽ timeat: ꝛ dicat nõ debere tributa solui: vt statim audiẽtes herodiani: seditõis cõtra romanas auctoꝛe habeãt. Et ideo subdũt: Et nõ curas quẽq;. nec enĩ vides faciem hoim. THEO. Ita vt cesarẽ nõ honoꝛes. i. cõtra veritatẽ. Ideo subdũt: Sed ĩ veritate viã dei do. Licet tri. dari ce. an nõ dabim⁹? Totum enĩ artificiũ eoꝝ erat vndiq; ꝓcipitiũ habẽs: vt si diceret: q; licet cẽsum cesari dari: ꝓuocẽt cõtra eum plebẽ quasi in seruitutẽ reducẽtẽ ipsum populum. Si vo dicerꝫ q; nõ licet dari: sic accusarẽt eũ tanq; excitaret populũ cõtra cesarẽ: sed sapiẽtie fons fugit dolos eorũ. vnde sequit: Qui sciẽs ver. eorũ: ait illis: Quid me ten. Afferte mihi denariũ vt vi. at illi attu. BEDA: Denariꝰ est genꝰ nũmi: quod ꝓpo. r. nũmis imputabat: ꝛ habebat imaginẽ cesaris. vnde sequit: Et ait illis: Cuiꝰ est imago hec ꝛ inscriptio? Dicũt ei: Cesaris. Qui putãt interrogatõem saluatoris ignoratiã esse nõ dispẽsatiõem: ex hoc discãt q; potuit scire cuiꝰ imago esset: sed interrogat: vt ad ꝛmonẽ eorũ cõpetẽter respõdeat. vnde sequit: Respondens aũt iesus dixit illis: Reddite igitꝫ que sũt ce. cesari: ꝛ que sũt dei deo. THEO. Quasi. d. Date qõ imaginẽ habet imaginato. i. denariũ. Potestis enĩ ꝛ cẽsum cesari dare: ꝛ deo ꝓpa offerre. BEDA Idest decimas ꝛ ꝓmitias ꝛ oblatões ꝛ victimas: quomodo ꝛ ipe reddidit que dei sunt: patris faciẽs volũtatẽ. HIREO. Uel aliter: Numũ habẽtẽ cesaris: imaginẽ reddite cesari: vosipos libẽt deo reddite. Signatũ est enĩ super nos lumẽ vultꝰ tui dñe: nõ cesaris. THE. Quasi cesar etiã ẽ vniuscuiusq; nostrũ corpoꝝ ineuitabilis necessitas. Jubet ergo dominꝰ dari corpoꝛi cibaria ꝓpria ꝛ vestitũ: ꝛ que sunt dei deo. Sequit: Et mirabant sup eo. Qui credere debuerãt: ad tantã sapientiam sunt mirati: q; calliditas eorũ nõ inuenisset locũ.

Et uenerũt ad eũ saducei qui dicũt resurrectõem nõ esse: ⁊ interrogabãt eum dicẽtes: Magister moyses nobis scripsit: ut si frat̃ mortu⁹ fuerit ⁊ dimiserit uxorẽ: ⁊ filios nõ reliquerit: accipiat frater ei⁹ uxorẽ ipsius: ⁊ resuscitet semẽ fratri suo. Septẽ ergo fratres erãt: ⁊ primus accepit uxorẽ: ⁊ mortu⁹ est ñ relicto semine. Et secũd⁹ accepit eã ⁊ mortuus est: et nec iste reliquit semen. Et terti⁹ similit̃. Et acceperũt eam sil'r septẽ: ⁊ non reliquerũt semen. Nouissime oĩũz defuncta est ⁊ mulier. In resurrectõne ergo cũ resurrexerint: cuius de his erit uxor. Septẽ enĩ habuerũt eã uxorẽ. Et rñs iesus ait illis: Nõne ideo erratis: ñ sciẽtes scripturas neq; uirtutẽ dei? Cum enĩ a mortuis resurrexerint: neq; nubẽt neq; nubent̃: sed erũt sicut angeli dei in celis. De mortuis autez q̃ resurgãt nõ legistis in libro moysi sup rubũ: quõ dixerit illi deus inquiẽs: Ego sum de⁹ abraam ⁊ de⁹ ysaac ⁊ de⁹ iacob. Non est deus mortuorũ: sed uiuorũz. Uos ergo multuz erratis.

GLO. Postq̃ dñs sapiẽter phariseorũ callidaz tẽtatiõem euitauit: ostẽdit quõ etiã saduceos tẽtãtes cõfundit. vnde dicit̃: Et ve. ad eũ sadu. qui cre. resur. nõ esse. THEO. Heresis q̃dã iudeorũ erat: qui dicebant̃ saducei: ⁊ hi resurrectõem negabant: ⁊ dicebãt q̃ nõ sit angel⁹ neq; spirit⁹. Hi ergo accedẽtes ad iesũ: dolose narratõem quãdã inquisierũt per quã ostẽderẽt resurrectõnem nõ esse nec factã nec fiẽdã. Et ideo subdit̃: Et inter. eũ di. Magister. In qua quidẽ narratõe septẽ ponũt qui mulierem acceperãt: vt magis rem trahant a resurrectõne.

BEDA: Recte enĩ istiusmodi fingũt fabulã que delyramẽti arguat eos qui resurrectiõem asserunt corporũ. Potest autẽ fieri vt vere in gẽte eorũ aliquãdo hoc acciderit. HIERO. Mystice aũt mulier sterilis nõ relinquẽs semẽ ex septẽ fratrib⁹ nouissime moriẽs: quid aliud significat q̃ iudaicã synagogã relictã a spũ septiformi: qui. vii. pr̃iarchas ipleuit: qui nõ reliquerũt ei semẽ abrae: qõ est iesus christ⁹. licet enĩ puer nat⁹ est illis: nobis tñ gentib⁹ dat⁹ est: que mulier mortua erat christo: nec cuiq̃ patriarche de. vii. in resurrectõe cõiũget̃. Septenarío nãq; numero vniuersitas pfectorũ significatur vt versauice p ysa. dicit̃: Appẽdẽt. vii. mulieres virum vnũ. i. vii. ecclesie quas dñs amat arguit ⁊ castigat: cũ vna fide adorãt. vnde sequit̃: Et respõdens iesus ait illis: Nõne ideo er. non sci. scrip. neq; vir. dei? THEO. Quasi. d. Uos nõ intelligitis qualẽ resurrectõem scriptura annũciet. Creditis enĩ q̃ restauratio corporũ taliũ sit futura: qualia nũc sunt: non aũt sic erit. Sic igit̃ ignoratis scripturã: q̃ etiã virtutẽ ignoratis diuinã. Uos enĩ cõsideratis quasi difficile dicẽtes: Qualiter poterũt mẽbra dissoluta cõiũgi ⁊ aiab⁹ adunari? hoc enĩ respectu diuine potẽtie quasi nihil est. Sequit̃: Cũ eiz a mortuis resur. neq; nubẽt neq; nubent̃: sed sunt sicut angeli dei i celis. Quasi. d. Diuina quedã erit vite restauratio ⁊ angelica cum vlteri⁹ non corrũpemur: sed eodem modo manebim⁹: ⁊ ppter hoc nuptie auferẽt̃. Nã nuptie quidẽ nũc sunt ppter corruptõem: vt p successiõem generis pristam⁹ ⁊ non deficiam⁹: tũc vo sicut angeli erim⁹: qui sunt sine successiõe nuptiali ⁊ nunq̃ desinũt. BEDA: Considerãdũ est hic q̃ latina cõsuetudo hic greco idiomati non respõdet. Nubere enĩ ppe dicũt mulieres: ⁊ viri vxores ducere: sed nos simpl'r dictũ intelligamus: vt nubere de viris: ⁊ nubi de vxorib⁹ scriptuz sit. HIERO. Sic igit̃ errãt non intelligẽtes scripturas: quia in resurrectiõe boies erũt sicut angeli dei. i. nemo ibi moritur: nemo ibi nascitur: nec infans est ibi nec senex.

THEO. Et aliter etiã decipiũt̃ non intelligentes scripturas. Si enim has intellexissent: intelligerẽt quomodo p scripturas resurrectio mortuor⁹ posset probari. vnde subdit: De mortuis q̃ resur. non le. i libro moy. su. ru. quõ dixit illis deus inquiens: Ego sũ de⁹ abra. de⁹ ysa. ⁊ deus iacob. Quasi. d. de⁹ viuentiũ. vnde subdit: Non est de⁹ mortuorũ: sed viuorũ. Non enĩ dixit: ego fui: sed ego sum: tanq̃ illi pñtes existant. Sed forte aliquis dicet q̃ hoc dixit solũ de⁹ de aia abrae: non de corpore ad quod dicimus: q̃ abraz vtrũq; importat. s. corp⁹ ⁊ animã: vt ⁊ cops ipe sit deus: ⁊ corpus viuat apud deũ. i. in dei ordinatiõe.

BEDA: Uel quia cũ ꝓbauit aĩas pmanere post mortẽ: neq; enĩ poterat fieri: vt eorũ esset deus qui nequaq̃ subsisterẽt: consequẽter introduceretur ⁊ corporũ resurrectio: que cum aĩabus bona malaq; gesserũt. HIERO. Cum autẽ dicit: De⁹ abraam: de⁹ ysaac: ⁊ de⁹ iacob: ter deũ nominãdo: trinitatez intimauit. Cum autẽ dicit: Non est de⁹ mor. vnus deũ iterãs: vnã substantiã significauit. Uiuit autẽ qui nec vendicãt portõem quã elegerant. Mortui autẽ sunt: qui quod vendicauerũt pdiderũt. Uos q̃ multũ erratis. HIERO. Quia videlz ⁊ scripturis cõtradicebãt: ⁊ virtuti dei derogabãt.

Et accessit un⁹ de scribis: qui audierat illos ꝓquirẽtes: ⁊ uidẽs q̃m bene illis respõderit interrogauit eũ

quod esset primũ oium mandatoꝝ Jesus autẽ rñdit ei: qꝛ primũ oim mãdatuꝫ est: Audi isrl dñs deꝰ tuꝰ deꝰ unꝰ est: ⁊ diliges dñm deũ tuuꝫ ex toto coꝛde tuo: ⁊ ex tota aia tua ⁊ ex tota mẽte tua: et ex tota uirtute tua. hoc est pmũ mãdatũ. Secũdũ aũt sile est illi: Diliges proximum tuũ tanqꝫ teipm. Maiꝰ hoꝝ aliud mãdatũ nõ ẽ. Et ait illi scriba: Bñ magr in ueritate dixisti: qꝛ unꝰ ẽ deꝰ ⁊ nõ est aliꝰ pter eũ. Et ut diligatur ex toto coꝛde: ⁊ ex toto itellectu: et ex tota aia: ⁊ ex tota foꝛtitudine: et diligere proximuꝫ sicut seipm: maius est oibꝰ holocaustomatibus ⁊ sacrificiis. Jesus aũt uidẽs qꝛ sapiẽter rñ disset dixit illi: Nõ es lõge a regno dei. Et neo iã audebat eũ iterogare.

GLO. Postqꝫ dñs cofutauit phariseos ⁊ saduceos tẽtãtes: hic ostẽdit quõ satisfecit scribe querẽti. vñ ꝺ̃ Et accel. vnꝰ de scri. qui au. il. cõ. ⁊ vi. qm bñ illis rñ dixiter. eũ qõ cẽt pmũ oim mãdatoꝝ. HIERO. Que est hec qõ. pbleumatis qõ ẽ cõe oibꝰ peritis i lege: nisi qꝛ diuersa in exodo ⁊ leuitico ⁊ deuteronomio ordinãt mãdata. vñ nõ vnũ: sed duo intulit mãdata: qb⁹ qsi duobꝰ yberibꝰ sup pectꝰ spõse eleuatis nra alit infantia. Et iõ subdit: Primũ oim mandatũ est: Audi isrl dñs deꝰ tuꝰ vnꝰ est. Primum oim mandatũ dicit hoc est qõ ante oia debemꝰ i corde singli qsi vnicũ pietatis fundamẽtũ locare. i. cognitio atqꝫ cofessio diuine vnitatis cũ executõne bone opatõis q in dilectõe dei ⁊ primi pficit. vnde subdit: Et dili. do. de. tu. ex to. coꝛ. tu. ⁊ ex to. ani. tu. ⁊ ex to. mẽ. t. ⁊ ex to. vir. tu. hoc ẽ pmuꝫ mã. THE. Attẽde qualit oẽs aie vires enumerauit. Est. n. vtꝰ aia aialis quã expedit in dicendo: Ex tota aia tua: ad quã ptinet ira ⁊ desideriũ: q oia tribui vult diuino amoꝛi. Est ⁊ alia vis que dr nãlis: ad quã ptinet nutritiua ⁊ augmẽtatiua. ⁊ ista ẽ etiã dãda dño tota: pter qõ dicit: Ex toto coꝛ. Est ⁊ alia vis rõnal quã mẽtem vocat: ⁊ ista etiã est danda deo tota.

GLO. Qõ autẽ subdit: Ex tota foꝛtitudine. ad vires coꝛpales referri põt. Sequit: Secũdũ autẽ sile est huic: Diliges proximũ tuũ sicut teipm. THEO. Propt hoc dicit ee simile: qꝛ hec duo mãdata alterutrum sunt sibi cõsona: ⁊ reciꝓroce cõuertũt. nã q diligit deũ: diligit ⁊ facturã suã. pncipale aũt facto rũ eꝰ est homo. vnde qui diligit deũ: diligere debet oẽs hoies. qui vero diligit proximum: qui multotiẽs dat cãm scãdali: multomagis eũ debet diligere q sp pstat beneficia: ⁊ iõ pprie coberẽtiã horũ mãdatoꝝ subdit: Maiꝰ hoꝝ aliud mãdatũ nõ est. Sequit: Et ait illi scriba. Bene magister in veri. dixisti. BEDA: Osten dit ex hoc qõ dicit: Maiꝰ ẽ oibꝰ holocaustomatibꝰ ⁊ sacrificiis. graue ẽ sepe intẽ scribas ⁊ phariseos cõnẽ esse versatã qõ esset mãdatũ pmũ siue maxim diuine legis: qbus dã videlz hostias ⁊ sacrificia laudã tibꝰ: alijs vo fidei ⁊ dilectõis opa pferẽtibus: eo qꝛ plurimi patrũ ante legẽ ex fide trñ q p dilectõnem opaꝝ placerent deo. In hac sñia scriba iste se fuisse declarat. Sequit: Jesus autẽ vi. qꝛ sapi. nñ. dixit illi: Nõ lõge es a regno dei. THEO. In quo nõ euꝫ esse pfectũ testat. nõ enĩ dixit: Intra regnũ celoꝝ es: sed nõ lõge es a regno dei. BEDA: Ideo autẽ nõ fuit lõge a regno dei qꝛ sententie illius q̃ noui testamẽti p euãgelicã pfectõem est, ppria: fautoꝛ extitisse, pbatꝰ est. AVGV. de con. euã. Nec moueat qõ matth. dicit tẽtãtẽ fuisse: a quo dñs inꝛogatꝰ est. Fieri enĩ põt vt q̃uis tẽtãs accesserit: dñi trñ sic̃ coꝛrectꝰ sit. Aut certe ipam tẽtatoꝝ nõ accipia mꝰ malã tanqꝫ decipe volẽtis inimicũ: sꝫ cautã potius tanqꝫ erpiri ampliusvolẽtis ignotũ. HIER. Vel nõ est lõge qui venit callide. Longioꝛ nãqꝫ est ignoꝛãtia a regno dei q̃ sciẽtia. vñ supra saduceis: Erratis inquit nesciẽtes scripturã neqꝫ virtutẽ dei. Sequit: Et nemo aude. iaꝫ eũ interroga. Quia enĩ in sermonibꝰ cõfutati sunt: vltra non interrogant: sed aptissime cõpꝛehẽsum ratõne tradant ptãti. Ex quo intelligimꝰ venena iuidie posse quidẽ supari: sed difficile cõquiescere.

Et rñdẽs iesus dicebat docens in tẽplo: Quõ dicũt scribe chriſtuꝫ filiũ esse dauid? Ipe. n. dauid dic̃ i spiritusc̃o: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: donec ponaꝫ inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ. Ipe ergo dauid dicit ipm dñm: et unde est filius eius? Et mlta turba eum libenter audiebat.

THEO. Quia chriſtꝰ ad passiõem vẽturus erat: opinionẽ falsam coꝛrigit iudeoꝝ q̃ chriſtũ filiũ Dauid esse dicebãt non dñm eiꝰ. vñ dr: Et rñdẽs iesus dixit docens i tẽplo. HIE. i. palã eis de se loq̃t vt inerciabiles sint. Sequit. n. Quõ dicũt scribe chriſtũ filiũ dauid eẽ. THEO. Oñdit vo chriſtꝰ se eẽ dñm per verba dauid: Nã sequit Ipe. n. dicebat in spũsãcto: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. q. d. Nõ potestis mihi dicere qꝛ dauid absqꝫ gra spũssancti hoc dixerit: sed in spũsancto vocauit eum dñm. Et qꝛ sit dñs oñdit p hoc qõ subdit: Donec po. ini. tu. sca. pedũ tuoꝝ. Ipsi enĩ erãt inimici eiꝰ quos deꝰ paꝛ posuit scabellũ chriſti. Qõ aũt a pre subijciũt ei inimici: nõ infirmitatẽ filij sꝫ vnitatẽ nãe q̃ in altero alter opaꝝ significat. Nã ⁊ filiꝰ subijcit inimicos patri: qa patrẽ clarificat super terrã. GLO. Sic ergo dñs ex pdictis cõcludit dubitabilẽ questionẽ. nam ex verbis dauid pmissis habeꝝ qꝛ chriſtꝰ sit dñs dauid: ex dicto aũt scribarũ habeꝝ qꝛ sit filiꝰ eius. Et hoc ẽ quod subdit: Ipse ergo dauid dicit eum dominũ: ⁊ vnde est filius eius? BEDA: Interrogatio iesu nobis pfuit vsqꝫ hodie cõtra iudeos. ⁊ bi enim qui

confitenť chriſtū eſſe venturū hominē ſimplicē et ſanctū virū aſſerūt de genere dauid. Interrogem⁹ ergo eos docti a domino: ſi ſimplex homo eſt: ⁊ tñ filius dauid: quō vocet eū dauid dominū ſuū i ſpū ſancto. Nō aūt reprehēdunť q⁹ dauid filiū dicunt: ſed q⁹ dei filiū eū eſſe nō credūt. Seq̄ť: Et mlta tur. libē. eū au. ¶ GLO. Quia. ſ. videbāt eū ſapiēter rīdē tem ⁊ interrogantē.

Et dicebat eis in doctrina ſua: Cauete a ſcribis: q uolūt i ſcholis ambulare: ⁊ ſalutari in foro: ⁊ i pri mis cathedris ſedere in ſynagogis: ⁊ p̄mos diſcubit⁹ in cenis. Qui de uorāt domos uiduaꝝ ſub botentu plixe oronis: hi accipient prolixius iudicium.

¶ HIERO. Cōfutatis ſcribis ⁊ phariſeis: vt ignis eorū arida exēpla incēdit. vnde dicit: Et dice. eis in doc. ſua: Ca. a ſcri. qui vo. in ſch. am. ¶ BED. Ambulare in ſcholis: cultioribꝫ veſtimētis indutos ad publicū, pcedere ſignificat: in quo inē cetera diues ille qui epulabať quotidie ſplēdide peccaſſe deſcri bit. ¶ THEO. In ſcholis autē venerabilib⁹ ambu lant et hoc volētes p̄honorari: ⁊ filiter alia appete bant que cedūt ad gliam. Nam ſequit: Et ſalutari in foro: ⁊ in pri. cathe. ſede. in ſyna. ⁊ p̄mos diſcubi. in ce. ſ. volūt. ¶ BEDA: Notādū aūt q⁹ nō ſaluta ri in foro: nō p̄mos ſedere vel diſcūbere vetat eos q̄ bus hoc officii ordine cōpetit: ſed eos qui hec ſiue habita ſiue nō habita indebite amāt: a fidelib⁹ qua ſi improbos docet eſſe cauēdos: animū videlicz nō gradū redarguēs: lz culpa nō careat: ſi iidez in foro litib⁹ intereſſent: qui in cathedra moyſi ſynagoge magiſtri cupiūt appellari. Duplici ſane rōne vane glorie cupidis attēdere iubemur: ne ſcilz eorum vel ſimulatōe ſeducamur: eſtimātes bona eſſe que faci unt: vel emulatōe inflāmemur fruſtra gaudētes in bonis que laudari ſimulant. ¶ THEO. Spāſr etiā apl'os docet vt nullā cū ſcribis habeāt cōuerſatōez ſed ipm chriſtū imitenť: ordināſq; ipos magiſtros in his que ſunt circa vitā agēda: alios eis ſuppōit. ¶ BEDA: Nō ſolū aūt laudes ab hōib⁹: verū etiaz pecunias querūt. vnde ſequit: Qui deuo. do. vidua rū ſub obtē. plixe orōis. Sūt enī qui ſe iuſtos ſimu lātes a peccatorū ſuorū cōſciētia turbatis: quaſi pa troni p eis in iudicio futuri pecunias accipere nō dubitāt: ⁊ cū porrecta man⁹ paupi p̄ces iuuare ſo leat: illi ob hoc marime in p̄cib⁹ pnoctāt vt paupi nummū tollāt. ¶ THEO. Accedebāt aūt ſcribe ad bas mulieres: que ſine p̄tectōe viri manebāt: quaſi earū fierēt p̄tectores: ⁊ ſimulatōe orōis ⁊ habitu re uerētie ⁊ hypocriſi viduas decipiebāt. et ſic etiā de uorabāt diuitū domos. Seq̄ť: Di acci. plix. iudiciū .ſ. q̄z cereri iudeorū peccātiū.

Et ſedēs ieſus cōtra gazophyla tiū aſpiciebat quō turba iactaret es in gazophylatiū: ⁊ multi diuites ia ctabāt multa. Cū uenisſet aūt una uidua paup: miſit duo minuta: q̄ ť quadrās. Et cōuocās diſcipl'os ſuos ait illis: Amē dico uobis q̄ uidua hec paup pl⁹ oib⁹ miſit qui mi ſerūt in gazophylatiū. Oēs enī ex eo quod abūdabat illiſ miſerūt: hec uero de penuria ſua oia que habuit miſit totū in uictū ſuum.

¶ BEDA: Domin⁹ qui appetituros p̄mat⁹ ⁊ vane glorie cauēdos eſſe monuerat: etiā dona ferētes in domū dñi certo examine diſcernit. vñ dī: Et ſedens ieſus cōtra gazo. aſpi. quō tur. iac. es in gazop. Scri mone greco philaxe ſeruare dī: ⁊ gaza p̄ſica lingua diuitie vocanť. vnde gazophilatiū loc⁹ appellari fo let quo diuitie ſeruanť: quo noie ⁊ arca in qua do naria populi cōgregabāť ad vſus tēpli neceſſarios ⁊ portic⁹ in quib⁹ ſuabanť appellabanť. Habes et emplū de porticib⁹ in euāgelio. Hec inquit vbi lo cut⁹ eſt in gazophylatio docens in tēplo. Habes ⁊ de arca in libro regū: Et attulit ioiada pōtifex ga zophylatiū vnū. ¶ THEO. Erat aūt laudabilis con ſuetudo apud iudeos: vt ſcilz habētes ⁊ volētes ali quid in gazophylatio ponerēt q̄ eſſet p̄ ſacerdoti bus ⁊ paupib⁹ ⁊ viduis vt ex inde nutriťť. vñ ſub dit: Et multi di. iac. mlta. Mult⁹ aūt hoc faciēt⁹ acceſſit ⁊ vidua: oñdēs affectū in oblatiōe pecunie ſm p̄pam vtutē. vñ ſubdit: Cū ve. aūt vna vi. paup miſit duo mi. q̄ē quadrās. ¶ BEDA: Quadrātes vocant calculatores q̄rtā ptē cuiuſlibet rei videlicz ⁊ loci: aut tpis aut pecunie. Forſitā ergo hoc loco q̄rtā ptē ſicli. i. q̄nq; obolos ſignificat. Seq̄ť: Et cō. diſci. ſu. ait illis: Amē di. vo. q̄ñ vi. hec pau. pl⁹ oib⁹ miſit q̄ miſe. in gazo. De⁹ enī nō ſubſtātiā offerēti ſed ꝺſciam pēſat: nec ppēdit q̄ntū in ei⁹ ſacrificio: ſ er q̄nto ꝓferať. vñ ſubdit: Oēs enī ex eo q̄ abūda. illis mi. hec vo in pe. ſua oīa q̄ ba. mi. to. victū ſuum ¶ HIERO. Myſtice aūt diuites ſunt q̄ ꝓferūt de theſauro cordis ſui noua ⁊ vetera: q̄ ſunt incerta ⁊ occulta ſapie diuine vtriuſq; teſti. paupcula aūt q̄ eſt vt ego ⁊ mei ſimiles: qui mitto quod poſſum: ⁊ deſidero quod non poſſum vobis explanare: nam non quātum vos audiſtis: ſed ex quanto conſide rat deus. Unuſquiſq; autem quadrātē pōt offer re q̄ eſt volūtas ꝓmpta que dī quadrās: quia cum trib⁹ cōſiſtit. ſ. cogitatu: verbo: ⁊ facto. Quod dicit: Totū victū ſuū miſit: hoc ſignificat: q⁹ tota volun tas corpis in victu cōſiſtit. vñ dī: Tot⁹ labor boīs i ore ſuo eſt. ¶ THEO. vel aliter: Vidua iſta anima boīs eſt: relinqns ſatbanā cui fuerat adiūcta: que mittit in tēpli erario duo minuta: carnē. ſ. ⁊ mentē carnē quidē p̄ abſtinentiā: mentē vo p̄ humilitatē: vt ſic audire valeāt q⁹ totū victū ſuū poſuit ⁊ facul fecit: nihil de ſuo mūdo relinquēs. ¶ BED. Allego rice aūt diuites qui in gazophylatiū munera mittē bāt iudeos de iuſticia legis elatos deſignāt. Vidua paup: eccl'ie ſimplicitatē deſignat. paup quidez ꝺ ſpīū ſuꝑbie vel cōcupiſcētias tpaliū abiecit. vidua

dor: vir eius p ea morte ptulit. Hec in gazaphylacio uidua pauper minuta mittit: qr dilectionem dei t primi seu fidei t ozois munera defert: q̄ consideratu ppter fragilitatis minuta: sz merito pie intentionis accepta: cunctis supbientib⁹ iudeoꝝ opib⁹ pstat. ex abundanti sibi unde⁹ mittit in munera dei q̄ de iustitia sua psumit. Dem aut victu suu in dei munera mittit ecclesia: qr omne qd uiuit: non sui meriti sed diuini muneris esse intelligit. Caplm. XIII.

Et cum egrederet de templo ait illi un⁹ ex discipulis suis Magister aspice q̄les lapides: t q̄les structure. Et respōdens ihesus ait illi: Vides has omnes magnas edificatones? Nō relinquitur lapis sup lapidē q nō destruat.

BEDA: Quia fundata eccl'ia christi: Judea dignas sue pfidie penas erat luitura: apte dns p⁹ laudatā in paupe vidua deuotōem eccl'ie egreditur de templo: ruinaq̄ ei⁹ futurā atq̄ edificia nūc admiranda: nō multo p⁹ cōtenenda ee pdixit. vñ dr: Et cum egre. de tēp. ait illi vn⁹ ex di. su. Magr aspi. q̄les la. t q̄ structure. THEO. Quia enī mlta circa destructōem hierusalē dns locut⁹ fuerat: discipuli ei⁹ mirabant q̄ tam magna t pulchra edificia destrui debēt. t ppter h̄ ondūt ei templi decorē: q̄ nō solū ait hec destruenda fore: sed t q̄ in eis lapis sup lapidē nō relinq̄ret. vñ seq̄t: Et rñ. ihesus ait illi: Vides has oēs mag. edifica. Nō relin. la. su. lapi. q̄ ñ destruat. Sz dicerēt aliq̄ q⁹ mlte reliquie mānerūt: vt christū mēdacē nitant ondere: sed nequaq̄ est h̄. Etsi enīz aliq̄ reliquie remānissent: tñ vsq̄ ad vilē consummationē nō relinq̄t lapis sup lapidē. Preterea narrat q̄ helii⁹ hadrian⁹ ciuitatē t templū a fundamēto euertit ita q⁹ verbū dni q̄ hic dr sit impletū. BEDA: Diuinit⁹ aūt pcuratū est: vt patefacta p orbem fidei euangelice gr̄a templū ipm cū cerimoniis tolleret: ne qs forte puul⁹ in fide si videret illa pmanere que a deo sunt instituta: paulati a synceritate fidei que ē i christo ihesu ad carnalē labere⁹ iudaismū. HIE. In B etiā enumerat dns cladē nouissimi tpis. i. destructōem templi cū plebe t littera sua: de qua lapis sup lapidē nō relinq̄t. i. testimonia pphar sup eos in quo iudei retorquēbāt ea vt in esdrā t zorobabel t machabeos. BEDA: Recedēte etiaz dño ō templo oia legis edificia, t cōpositio mādatoꝝ ita destructa ē vt nihil a iudeis impleri possit: t capite sublato: uniuersa inter se membra opugnāt.

Et cū sederet in mōte olivaꝝ cōtra templū interrogabāt eum seorsum petrus t iacob⁹ t iohānes t andreas: Dic nobis qn̄ ista fiēt: t q̄ signum erit qn̄ hec oia incipiēt cōsummari. Et rndens ihesus cepit dicere illi: Videte ne qs uos seducat. Multi enī uenient in nomine meo: dicentes qr ego sum: t multos seducēt. Cum audieritis aūt bella t opiones bellorum ne timueritis. Oz enī hec fieri: sed nō dū finis. Exurget enī gens contra gentē t regnū sup regnū: t erūt tremotus p loca t fames: initiuz dolorū hec.

BEDA: Quia laudatib⁹ quibusdā edificatōnes templi: dns palā rñderat hec ee oia destruenda: discipuli secreto tēp⁹ t signa pdicte destructōis interrogāt. vñ dr: Et cū sederet in mōte oliuarū contra templū: cū de ruina t excidio templi disputat: vt etiā ipo corpis situ vbis q̄ loquit⁹ ogruat: mystice designās q⁹ quietus manēs in sanctis: supboꝝ detestat⁹ amētiā. Mōs enīz oliueti fructiferaz deo ig nat sācte eccl'ie celsitudinē. AVG. Interrogātib⁹ aūt eū discipul': ea rñdit dns q̄ iā ex illo tpe fuerāt secutura: siue ō excidio hierusalē vñ orta ē ipi⁹ interrogatōis occasio: siue de aduētu suo p eccl'iam in q̄ vsq̄ ad finē venire ñ cessat. In suis enī veniēs agnoscit: dū ei⁹ quotidie membra nascūt: siue de ipo fine in quo appebit vivos iudicatur⁹ t mortuos. THEO. Sz anteq̄s eis ad interrogata rñdeat: mētē eoꝝ cōfirmat vt nō seducant⁹ vñ sequit: Et rñ. ihesus cepit di. il. Vide. ne quis vos seducat. Hoc aūt dicit quia incipiētib⁹ circa iudeā passiōib⁹: insurrexerūt quidā q̄ se doctores esse dicebāt. vñ sequit: Multi enī ve. in nomine meo di. qr ego sum. BED. Multi enī imminēte hierosolymorū excidio extitere qui se esse christos direxerūt: tēpusq̄ libertatis iam appropinq̄re. Multi etiā in ecclesia ipis etiā tpib⁹ apl'oꝝ heresiarche pdiere. Multi etiā in nomine christi venere antichristi: quorū pm⁹ ē simō mag⁹: cui sicut in actib⁹ apl'oꝝ legim⁹ auscultabāt q̄ in samaria erāt dicētes: Hec est virt⁹ dei q̄ vocat⁹ magna. vñ t hic subdit: Et mul. sedu. A tpe aūt dñi ce passionis in populo iudeorū qui latronē seditionis sum elegerūt: t christū saluatorē abiecerūt: nec hostiū: nec seditōes ciuiū cessauerūt. vnde sequit: Cum aūt au. bella t opi. bel. ne ti. Sed his aduētātibus: apostoli ne terreant⁹: ne hierusalē iudeāq̄ deserant admonētur: quia videlicz nō statim finis: q̄nposti⁹ in quadragesimū differēdū sit annū. Et hoc q̄ subditur: Oportet enī hec fie. sed nondū finis. i. desolatio, puintie vltimiq̄ vibis ac templi discidiū. Sequit: Exurget aūt gens cōtra gentē: t reg. cōtra regnū. THEO. Id est romani cōtra iudeos: q̄ ioseph⁹ narrat ante destructōem hierusalē factū. Cum enī gens iudeorū tributū nō redderet: romani venerūt turbati. Sed quia tunc tēporis romani misericordes erant: cepissent quidem eorum spolia: nō fuisset tamen destructio hierusalē. sed q⁹ deus contra iudeos preliare⁹: ostendit⁹ per id quod subdit: Et erūt terremotus per loca t fames. BEDA: Constat autē hoc tempore iudaice seditōnis ad litterā contigisse. Potest vero regnum super regnū: t pestilentia eorū quorū sermo serpit vt cancer: t fames audiendi verbum dei: t cōmotio vniuerse terre: t a ve vera fide separatio in hereticis magis intelligi qui ōtra semuicē dimicantes: ecclesie victoriā faciūt.

Videte autē uosmetipos: tradēt enim uos in cōciliis: & in synagogis uapulabitis: & añ pſides & reges ſtabitis ꝓpt̄ me i teſtimoniū illis. Et i oēs gētes p̄mū oz p̄dicari euāgeliū Et cū duxerit uos tradētes: nolite p̄cogitare quid loq̄mini: ſz q̄ dat̄ fuerit uobis in illa hora id loq̄mini Nō enī uos estis loquētes: ſz ſpūs ſanct⁹. Tradz aūt frr fratrē i mortē: & pater filiū: & cōſurgēt filij in parētes: & morte afficiēt eos. Et eritis odio oīb⁹ ꝓpter nomē meū. Qui āt ſuſtinuerit in finē: hic ſalu⁹ erit.

BEDA: Quo merito hieroſolymis ac ꝓuīcie iudeoꝝ vniuerſe irrogāda tot fuerūt aduerſa oñſmanifestat cū dicit: Videte aūt vosmetipos. Tradent enī vos in oci. & ī ſyna. vapu. Ea q̄ppe iudaice gentis maria causa erat ercidij: q⁹ poſt occiſiōez ſaluatoriſ noīs quoq; ac fidei ei⁹ p̄cones īpia crudelitate vexabāt. THEO. Cōueniēter aūt ꝓpoſuit narratio nē de his q̄ circa apl̄os erāt: vt in ꝓpriis tribulatiōibus aliqualē ꝺſolatiōem hēzent ex cōib⁹ tribulatiōibus & paſſiōib⁹. Sequit̄ enī: Et añ re. & pze. ſta. ꝓpt̄ me: in teſti. illis. Reges aūt & pſides dicit: ſic agrippā neronē & herodē. Qō aūt dicit: Añ re. & p̄. ſta. p. me. nō modicā eis ꝺſolatiōem dedit: q. ſ. ꝓpter euz erant paſſuri. Qō aūt dicit: In teſtimoniū illis. ſic intelligit̄. i. in p̄iudiciū eoꝝ vt. ſ. eēnt inexcuſabiles q⁹. ſ. apl̄is laborātib⁹ illi nō potuerūt vitati cōiūgi. Deinde vt crederēt q⁹ ꝓpter tribulatiōes & picula p̄dicatio impediret̄ ſubdit: Et in om. gē. p̄mū oportet p̄dicare euā. AVGV. de con. euan. Matthe⁹ addit: Et tūc veniet ꝺſummatio. Sed h̄ q̄ marc⁹ ait: Primū: ſignat vtiq; anteq; veniat cōſummatio.

BEDA: Hoc ita fuiſſe cōpletū eccl'iaſtice teſtāt̄ hiſtorie: in quib⁹ refert̄ q⁹ apl'i oēs m'lto añ excidiuz iudee, p̄uīcie ad p̄dicādū euāgeliū toto orbe fuerūt diſpſi: excepto iacobo zebedei: & iacobo fratre dñi q̄ in iudea, p verbo dñi p̄us ſanguinē fuderāt. Quā ḡ nouerat dñs corda diſcipulorū de excidio ac p̄diti one ſue gētis eſſe ꝺtriſtāda: hoc eos ſolatio alleuat vt noſſent ſibi etiā iudeis abiectis ſocios nō deeſſe gaudij regniq; celeſt̄: īmo m'ltoplures q̄z de iudea perirēt ex oīb⁹ toto orbe hōib⁹ eſſe colligendos.

GLO. Poterat etiā alia ſollicitudo in diſcipl'oz corde oriri. quia enī audierāt q⁹ ante reges & preſides eſſent ducēdi: ne dubitarēt q⁹ ex defectu ꝓprie ſciētie ac facūdie ad reſpōdēdū inſufficiētes eſſent: dñs eos cōſolat̄ cū ſubdit: Et cū dux. vos tra. no. p̄co. quid loqua. ſed quod da. fu. vo. in illa ho. id loq̄mini. BEDA: Cū enī ꝓpter chriſtū ducimur ad iudices: volūtatē tñ noſtrā, p chriſto debem⁹ offerre. Leterū ipe chriſt⁹ q̄ſtū in nobis habitat loquit̄: & ſpūſſancti in rīdēdo gratia dabit̄. vñ ſequit̄: Nō enī vos estis lo. ſed ſpūſſanct⁹. THEO. Predicit etiā eis quod erat grauius: q⁹. ſ. a ꝓpīquis pſecutōes patient̄. vnde ſequit̄: Tradet aūt frater fra. in mor. & pater fi. & cōſur. fi. in parētes: & mor. affici. eos.

BEDA: Hoc in pſecutiōib⁹ fieri crebro vidimus: nec vll⁹ eſt inter eos fid⁹ affect⁹ quoz diuerſa fides ē. THEO. Hoc aūt dicit: vt audito h̄ preparēt ſe vt pſecutōes & mala patiēti⁹ ſuſtinerēt. Deinde ꝺſolatōem inducit dicēs: Et eritis odio oīb⁹ hōib⁹ ꝓpter nomē meū. q⁹ enī habeamur odio ꝓpter chriſtū ei eſt ſufficiēs patiēter pſecutōes ſuſtinēdi: nō enim martyrē facit pena ſed cauſa. Sed in hoc etiam q̄ſequit̄: Qui aūt ſuſti. in fi. hic ſalu⁹ erit. & nō modica ꝺſolatio eē videt̄ inter pſecutiōes.

Cū aūt videritis abominatōem deſolatōis ſtātē ubi nō debet: qui legit intelligat: tūc qui in iudea ſūt fugiant in mōtes: & qui ſup tectū: ne deſcēdāt in domuz: nec introeat ut tollat quid de domo ſua: & q̄ i agro erit non reuertat̄ retro tollere veſtimētū ſuū. Ve aūt p̄gnātib⁹ & nutrientib⁹ in illis dieb⁹. Orate ergo: ut hyeme nō fiāt. Erūt enī dies illi tribulatōis tales quales nō fuerūt ab initio creature: quam cōdidit deus uſq; nūc: neq; fiēt. Et niſi breuiaſſet dom⁹ dies: nō fuiſſet ſalua oīs caro. Sed ꝓpter electos quos elegit breuiauit dies.

GLO. Premiſſis his que ante excidiū ciuitatis erant futura: nūc dom⁹ predicit ea q̄ circa ipam ciuitatis deſtructōem contigerūt dicēs: Cum autē vide. abomi. deſo. ſtantē vbi nō debet: qui legit intelligat. AVGV. de cō. euan. Matthe⁹ dicit: Stantem in loco ſancto. in hac aūt mutatōe verbi marcus expoſuit eandē ſentētiā. Ideo quippe: Vbi nō debet. ſ. in loco ſancto: vbi non debet. BEDA: Quādo aūt ad intelligentiā puocamur: myſticum mōſtrat̄ eſſe q̄ dictū eſt. Poteſt autē ſimpliciter aut de antichriſto accipi: aut de imagine ceſaris: quā pilat⁹ poſuit in tēplo: aut de hadriani equeſtri ſtatua que in ipſo ſanctoſanctorū loco m'lto tempore ſtetit. Abominatio quoq; ſm veterē ſcripturā idolū nūcupat̄: & iccirco addidit deſolatiōis: q⁹ in deſolato templo atq; deſerto idolum poſitum ſit.

THEO. Vel abominatōem deſolatiōis dicit ingreſſum hoſtiū in ciuitatē p violentiā. AVGV. ad eſichiū: Lucas vō vt oſtēderet tūc factam fuiſſe abomiatōez deſolatōis: aut expugnatōez hieruſalē hoc eodē loco dñi vba cōmemorat: Cū videritis cūdari ab exercitu hieruſalē: tūc ſcitote q⁹ appropquauit deſolatio ei⁹. Sequit̄: Tūc qui in iudea ſint: fu. in mōtes. AVG. Nec iuxta litterā facta eē cōſtat: cū appropīquāte romano bello: & exterminio gentis: oraculo admoniti oēs qui erant in iudaice gētis:

ꝓuicia christiani: longi⁹ discesserũt vt ecclesiastica narrat historia: ⁊ trãs iordanẽ secedẽtes: manebãt ad tẽpus in ciuitate Pella sub tutela agrippe regis iudeoꝝ: cui⁹ in actib⁹ apl̃oꝝ mẽtio est: q̃ cũ ea que sibi obtẽpare volebat pte iudeoꝝ: semp impio romanoꝝ subdit⁹ agebat. ¶ THEO. Bene aũt dixit: Qui in iudea sunt: qz apli in iudea adhuc nõ erant sed ante prelii fugati sunt a hierusalẽ. ¶ GLO. Ut magis ipsi crederent: spũ ducti diuino. Sequit̃: Et q̃ sup tectũ: nõ descẽ. in do. nec intro. vt tol. quid de do. sua. Desiderabile enim erit etiã nudo corpe de tãta tribulatõe saluari. Sequit̃: Ueh aũt prẽg. ⁊ nutẽ. in illis dieb⁹. ¶ BEDA: Quarũ. s. vteri vel man⁹ filioꝝ iniecerũt. ¶ GLO. Postq̃ aũt fecerat mẽtõez duplici impedimẽto fuge: quod. s. posset esse vel et cupiditate rerũ asportandarũ: vel et deportatõe natoꝝ: tangit tertiũ impedimẽtũ: qõ. s. est et parte tpis dicẽs: Orate ergo vt hyeme nõ fiat. ¶ THEO. Ne scilicet et difficultate tpis impediant̃ q̃ fugere cupiũt. Causam aũt tante necessitatis ad effugiendũ cõuenienter assignat cũ dicit: Erũt enim in diebus illis tribula. ta. qua. nõ fue. ab initio crea. quã ꝺdi. de⁹ vsq; nũc: neq; fiet. ¶ AVG. ad esichiũ: Josephꝰ enim qui iudaicas scripsit historias: talia mlta dicit illi populo tũc accidisse: vt vix credibilia videantur vnde nõ immerito dictũ est talẽ tribulatiõem nec fuisse a creature initio nec futurã. Sed etsi tpe antichristi talis aut maior forsitan erit: intelligẽdũ est de illo pplo dictũ: q⁹ eis talis ampli⁹ futura nõ erit. Si enim antichristũ illi ꝓmi ⁊ ꝓcipui recepturi sunt factur⁹ est tũc idẽ ppls tribulatõem poti⁹ q̃ passuras. ¶ BEDA: Hoc aũt solũ est in tãtis malis refugiũt de⁹ qui dat virtutẽ patiẽdi: breuiet potentiã psequẽdi. vnde seq̃t: Et nisi breui. do. di. il. ¶ THE. Id est nisi in breui spacio bellũ romanoꝝ fuisset: non fuit. sal. omnis caro. i. null⁹ euasisset iude⁹: sed ꝓpter electos quos elegit. i. ꝓpter iudeos credẽtes aut in posterũ credituros breuiauit dies. i. cito bellum est terminatũ. nã ꝑsciebat de⁹ q⁹ multi p⁹ desolatõem ciuitatis crederẽt iudeoꝝ: hui⁹ gratia eorũ gen⁹ et toto destrui nõ ꝑmisit. ¶ AVG. ad esichiũ: Quidã aũt cõuenienti⁹ intellexisse mihi videt̃ mala ipsa significata noie dierũ: sicut dicti sunt dies mali in aliis scripture diuine locis. neq; enim dies ipsi mali sunt: sed ea que fiunt in eis. Ipsa ꝙ dicta sunt breuiari: vt deo donãte tolerantiã minus sentirẽt: ac sic que magna essent: breuia fierẽt ¶ BEDA: Uel aliter hec que dicit ab illo loco: Erũt dies tribulationis. tpib⁹ antichristi, ꝑe cõgruũt: qñ nõ solũ tormẽta crebriora et acerbiora q̃ ꝑus cõsueuerãt ingerenda sunt fidelib⁹: sed qõ graui⁹ est signoꝝ quoq; opatio eos qui tormẽta ingerũt comitabitur. Hec aũt tribulatio q̃to ceteris que ꝑcessere ꝑsuras; põdere grauior fuit: tãto est tpis breuitate moderatior futura. Nãq; trib⁹ annis et dimidio q̃tũ de ꝓphetia danielis et apocalypsi iohãnis cõiici põt: eccl̃ia per orbẽ impugnanda esse credit̃. Juxta vo sensus spirituales: cum viderim⁹ abominatiõez desolatiõis stare vbi nõ debet: hoc est hereses et flagitia regnare inter eos qui celestib⁹ mysterijs videbãt̃ esse cõsecrati: tũc quicũq; in iudea hoc est in cõfessiõe vere fidei ꝑsistimus: tãto altiꝰ virtutũ culmen debemus ascẽdere: q̃to plures ampla viciorũ itinera sequi videmus. ¶ HIERO. Fuga enim in mõtes est: vt non descẽdat ad ima qui ascẽdit ad alta. ¶ BED. Tunc qui sup tectũ est: hoc est qui excedẽs animo carnalia facta tanq̃ in aura libera spiritaliꝰ viuit: ne descẽdat ad infimos terminos ꝑsone cõuersatõnis: neq; ea que reliquerit mundi carnisue desideria repetat. Dom⁹ nãq; nostra vel mũd⁹ hic: vel ipsa qua degim⁹ nostra intelligẽda est caro. ¶ HIERON. dicit enim: Orate vt hyeme nõ fiat fuga vestra vl̃ sabbato. i. ne finiant̃ fructꝰ nostri opis cũ fine tẽporis. hyeme enim finitur fructus: sabbato vero tempus.

BEDA: Si aũt de cõsummatõe mũdi intelligatur hoc ꝓcipi: vt nõ refrigescat fides nostra ⁊ i christũ charitas: neq; vt otiosi in opere dei torpeam⁹ virtutũ sabbato. ¶ THEO. Oportet etiã nos a peccato fugere cũ feruore: ⁊ nõ frigide ⁊ quiete. ¶ HIERO. Tribulatio aũt erit ingẽs ⁊ dies breues ꝓpter electos: ne malicia bui⁹ tpis mutet intellectũ eorũ.

¶ Et tũc siquis vobis dixerit: Ecce hic est christus: ecce illic: ne credideritis. Exurgẽt enim pseudo christi ⁊ pseudo ꝓphete: ⁊ dabunt signa et portẽta ad seducẽdos si fieri potest etiã electos. Vos ergo videte: Ecce ꝓdixi vobis oia. Sed in illis diebus post tribulatõem illã sol ꝯtenebrabit̃: ⁊ luna nõ dabit splẽdorẽ suũ Et stelle celi erũt decidentes: ⁊ virtutes que in celis sunt mouebũtur Et tũc videbũt filiũ hois venientẽ in nubib⁹ cũ virtute multa ⁊ gloria Et tũc mittet angelos suos: ⁊ congregabit electos suos a q̃tuor ventis a sũmo terre usq; ad sũmũ celi.

¶ THEO. Postq̃ ea que ad hierusalẽ ptinebant diis cõpleuit: nũc de aduẽtu loquit̃ antichristi dicens: Et tũc siquis vobis dixerit: ecce hic est christ⁹ ecce illic: ne crediderit is. Hoc aũt q⁹ dicit Tũc: nõ sic intelligas. i. statim cũ cõpleta fuerit supradicta circa hierusalẽ: sicut ⁊ matthe⁹ post christi generationẽ dicit: In dieb⁹ illis venit iohãnes: nũquid ime diate post christi natiuitatẽ: nõ: sed indeterminate vel indistincte: sic ⁊ in hoc loco Tũc: accipi põt: nõ. s. quãdo hierusalẽ desolabit̃: sed circa tẽpus aduent⁹ antichristi. Sequit̃: Exurgẽt enim pseudo christi: ⁊ pseu. ꝓphe. ⁊ da. si. ⁊ por. ⁊ pro. ad se. si fieri potest etiã electos. Multi enim christi nomẽ suscipiẽt: ita vt etiã fideles seducãt. ¶ AVG. xx. ꝺ ci. dei: Sol ueret enim tunc sathanas: ⁊ p antichristũ in oi virtute sua mirabiliter quidẽ: sed mẽdaciter operabit̃. Sollet aũt ambigi: vtrũ ꝓpterea dicta sint ab apostolo

signa ⁊ pdigia mẽdacij: quoniã mortales sensus p fantasmata deceptur⁹ est: vt quod nõ facit facere videaĕ: an qui illa ipa etiam si erũt vera, pdigia: ad mẽdacia ptrabẽt credituros nõ ea potuisse nisi diuinit⁹ fieri: virtutẽ diaboli nesciẽtes: marĩe quãdo tantã q̃tã nunq̃ habuit accepit ptãtẽ: sed ppĕ qõlibet bonũ dictũ sit: seducẽt eis signis atq; pdigijs q̃ seduci merebũt. GREGO. Cur aũt sub dubitatione dr: Si fieri põt: cũ quid futurũ sit a dño pscitur: Unũ vero ex duob⁹ est: quia si electi sunt fieri nõ põt. si aũt fieri põt: electi nõ sunt. Jsta ergo dominici ſmonis dubitatio in electis exprmit trepida tõem mẽtis: quos ⁊ electos nouat: q̃ cernit q̃ in fide ⁊ bono ope pstãt: quia qui electi sunt ad pstãtẽ dũ: per signa pdicatorũ antichristi tẽtabũt ad cadẽdũ. BEDA: Quidã aũt hoc ad captiuitat] iudaice tempus referũt: vbi multi christos se esse dicẽtes deceptas post se cateruas populi trahebãt: sed in illa ciuitatis obsidione null⁹ erat fidelis: ad quem diuina exhortatio ne falsos magistros sequereĕ fieri deberet. vnde meli⁹ de hereticis accipiendũ est: qui cõtra eccl'iam veniẽtes christos se esse mẽtirentur: quorũ prim⁹ simõ mag⁹ fuit: extrem⁹ aũt ille maior ceteris est antichrist⁹. Sequiĕ: Ecce ergo vi. ec. pre. vo. omia. AVG. ad plebẽ hippo. Nõ enĩ solũ bona que sanctis ⁊ fidelib⁹ suis est redditur⁹: vex etiã mala quib⁹ erat hic mũdus abũdatur⁹: aut predixit vt bona post seculi finẽ secutura certiores expectaremus: quãdo mala similiter pnũciata ante seculi finẽ precedẽtia sentiremus. THEO. Post antichristi autẽ aduentũ alterabiĕ ⁊ mutabiĕ machina mũdialis obscuratis sideribus: ppter abũdãtiã claritatis christi. vnde sequiĕ: Sed in diebus illis post tribulatõem illã sol cõte. ⁊ lu. nõ da. splẽ. su. ⁊ stelle. erũt deci. BEDA: Sidera enĩ in die iudicij virtutes debũtur obscura: nõ diminutõe sue lucis accidẽte: sed superueniẽte claritate veri luis: hoc est summi iudicis: q̃uis nil, phibeat intelligi veraciter solem: tũc ⁊ lunã cũ sideri⁹ ceteris ad temp⁹ sui luĩe puari: quomodo de sole factũ cõstat tempe dñice passionis. Ceterũ pacto die iudicij cũ fuerit celũ nouũ ⁊ terra noua: tũc fiet quod ysa. dicit: Erit lux lune sicut lux solis: ⁊ lux solis septẽpliciĕ. Sequiĕ: Et virtutes angelice stupebũt tãta magnalia videtes fieri: ⁊ eorũ iudicari cõseruos. BEDA: Quid miruz homies ad hoc iudiciũ pturbari: cui⁹ aspectũ ⁊ ipse angelice tremũt potestates: Quid faciũt ibi tabule quãdo tremũt colũne: Quid virga deserti patiĕ: cũ cedr⁹ paradisi cõcutiĕ: HIERO. Uel aliter: Sol obtenebrabiĕ. ad gelida corda vt hyeme. Et luna nõ dabit splẽdorẽ suũ. serena tẽpestate dissensionum. Et stelle celi erũt decidẽtes. ĩ lumine qñ pene deerit semẽ abrae: cui sunt simulate. Et virtutes q̃ sunt in celis mouebũtur. ad iram vidicte quãdo mittẽĕ a filio hois veniẽte: de cui⁹ aduẽtu subdiĕ: Et tũc vi. fi. ho. ve. in nu. cũ virtu. mag. ⁊ gloria. qui. f. prius sicut pluuia in vellus gedeon descẽdit cũ hũilitate AVG. ad esichiũ: Quia enĩ dictũ est apostolis ab angelis: Sic veniet quomodo vidistis eũ euntez in celum, merito credẽdus est nõ solũ in eodẽ corpe: veruz etiã in nube vẽturus: quoniã sic veniet sicut abiit: ⁊ nubes suscepit eum abeuntẽ. THEO. Ui debũt aũt dominũ tanq̃ filiũ hominis. f. in corpore: quod enĩ videĕ corpus est. AVG. primo de trinitate: Uisio quippe filij hominis exhibeĕ etiã malis: nam visio forme dei nõ nisi mũdis corde: quia ipsi deum videbũt. Et quia filiũ dei sm id quod in forma dei equalis est patri: iniqui videre nõ possunt: oportet autẽ vt iudicẽ viuorũ ⁊ mortuorũ coram quo iudicabũtur ⁊ iusti videãt ⁊ iniqui: ideo oportebat vt filius hominis accipet iudiciariã potestatẽ: de cuius executõe mox subditur: Et tũc mittet angelũ suũ. THEO. Uide q̃ christ⁹ iesus mittit angelos sicut ⁊ pater. Ubi ergo sunt qui dicũt q̃ patri nõ est ejus? Egredient nãq; angeli congregare fedeles electos: vt in aera rapti obuiãr iesu christo. vnde sequiĕ Et cõgre. elect. suos a quatuor vẽtis. HIERON. Ut triticũ ventilatũ de area toti⁹ terre. BEDA: A quatuor aũt ventis a quatuor mũdi partib⁹ dicẽte: occidẽte: aquilone: ⁊ austro. Et ne quisq̃ putaret a quatuor solũmodo plagis terre: ⁊ nõ pot⁹ a cũctis eius finib⁹ simul ⁊ mediterraneis regiõib⁹ electos esse cõgregandos apte subiũxit: A summo terre vsq; ad summũ celũ. i. ab extremis terre finib⁹ vsq; ad vltimos terminos eius: vbi lõge aspectantibus circul⁹ celi terre finib⁹ infidere videtur. Null⁹ ergo in die illa remanebit electus: qui nõ venienti ad iudiciũ domino in aera occurrat. Uenĩt ad iudiciũ ⁊ reprobi: vt peracto iudicio dissipẽtur ⁊ pereant a facie dei.

Aficu aũt discite parabolã. Cũ iam ram⁹ ei⁹ tener fuerit ⁊ nata fuerit folia: cognoscitis quia in proximo sit estas. Sic ⁊ uos cum uideritis hec fieri: scitote q̃ in proximo sit in ostijs. Amẽ dico uobis: quoniã nõ trãsibit generatio hec: donec omia ista fiãt. Celũ ⁊ terra trãsibũt: uerba aũt mea non transient.

BEDA: Sub exemplo arboris docuit dñs consummatõis exemplũ dicẽs: A ficu aũt discite parabolã. Cũ iã ra. ei⁹ te. fue. ⁊ na. fue. folia. cog. quia in proximo sit estas. Sic ⁊ post angustias antichristi statim nullo sequẽte medio: christi erit aduẽt⁹ qui estas erit iustis ex hyeme: peccatorib⁹ vero hyemps ex estate. AVG. ad esichiũ. Uel aliter: Omia que a trib⁹ euãgelistis dicta sunt de dñi aduẽtu: diligentius inter se collata atq; discussa fortasse inuenĩũ ad hoc ptinere: qõ quotidie venit in corpe suo qõ est eccl'ia: exceptis his locis vbi ille aduẽt⁹ vltimus ita, pmittiĕ: vt ppĩquare dicaĕ: ⁊ q̃ in vltimo sm nis sm mattheũ ipe aduent⁹ euidẽter exprimiĕ: vbi dr: Cũ vene. fi. homi. in ma. sua. Quid enĩ est Cum videritis hec fieri: nisi ea que supra dixit: in quib⁹ etiã id quod ait: Et tũc videbũt filiũ hõis venientẽ in nubib⁹. Nõ itaq; tũc erit finis: sz tũc erit i prio. an dicẽdũ nõ oia q̃ supra cõmemorata sunt eẽ intelligẽda: sed aliq̃ eorũ q̃ videlicet excepto qõ dictũ est: Et tũc vide. fi. ho. veniẽtẽ. Ipe qppe finis erit: si

tūc primus erit: sed matthe⁹ apertiit nullis exceptis accipiēdū dicēs: Cū vide. hec oīa: scitote qz ppe est in ianuis. Intelligit ergo quod supra dictū ē sic: Et mittet angelos suos de quatuoꝛ mūdi partibus .i. de toto oꝛbe terrarū congregabit electos suos: q̄ tota hoꝛa nouissima facit veniēs in suis membris tangz in nubibus. BEDA: Potest aūt hec fructificatio fici mystice ītelligi sup statu synagoge: que veniēte ad se dño qz fructū iustitie nō habebat in eis qui tūc increduli erāt: eterna sterilitate dānata est. Sed q̄n dixit apls q̄ cū plenitudo gētiū intrauerit: oīs isrl salu⁹ erit. Quid est h̄: nisi q̄ diu sterilis arbor fici fructū quē negauerat reddet: quod vbi factū fuerit: estatē vere pacis eē in ꝓtio nō ābiges. BEDA: Vel folia fici nata verba sūt ꝓphetia: estas prima dies est iudicij in q̄ vnaq̄z arboꝛ mānifestabit que int⁹ habuit: aridū ad ꝛburēdū: an viride ad plātandū cū ligno vite. Seq̄t: Amē dico vo. q̄n non trāsibit gene. hec: donec hec oīa fiāt. BEDA: Noīe generatōis aūt oē hoīm significat gen⁹: aut spāliter iudeoꝝ. THEO. vel aliter: Nō trāsib. gene. hec. s. christianoꝝ donec oīa fiāt: q̄ circa hierusalē z antichristi aduentū dicta sunt. Nō enī dicit generatiōne apl̄oꝝ: qz maioꝛ ps apl̄oꝝ nō puenit vsq̄z ad hierusalē ꝛsummatōez. Dicit aūt hoc de generatōe christianoꝝ: volēs discipulos ꝛsolari ne crederent q̄ in illis tpib⁹ fides deficeret. p̄tus enī elemēta immobilia deficiēt q̄z verba christi. vñ subdit: Celuz z terra trāsibūt: verba aūt mea nō trāsiēt. BEDA: Celū quod trāsibit nō ethereū sine sidereū: sz aereū ītelligere debem⁹. Quocūq̄z enī puenire potuit aq̄ diluuij: eo iuncta bti petri sniam ignis iudicij pueniet. Trāsiēt aūt celū z terra p eā quā nūc hnt imagiē attū p cēntiam sine fine subsistēt.

De die autez illo uel hoza nemo scit: neqz angeli in celo: neqz filius: nisi pater. Videte: vigilate: z oꝛate Nescitis enī quādo tēpus sit. Sic̄ homo qui pegre pfect⁹ reliquit domū suā: z dedit seruis suis ptātem cuiusqz operis: z ianitoꝛi p̄cepit ut vigilet. Vigilate ergo. Nescitis. n. quando domin⁹ dom⁹ ueniat: sero: an media nocte: an galli cantu: an mane: ne cū uenerit repēte inueniat uos dormiētes. Quod autē uobis dico: oībus dico. Vigilate.

THEO. Volēs dñs discipulos ipedire ab ītergatōe illa⁹ diei z hoꝛe dixit: De die aūt illo z hoꝛa ne. scit: ne. an. in ce. ne. fi. nisi pr̄. Si enī dixisset: ḡa isto: rū nolo vobis reuelare: ipos nō modicū cōtristasset. Nūc vo sapiēti⁹ egit: z ipos excludit ab huiusmodi ītergatiōe: ne ei molesti fierēt in hoc q̄ dixit: Neqz angeli sciūt: neqz ego. AVGV. ix. de trini. Ingratio aūt diei atqz hoꝛe obiicit vnigenito deo: vt de⁹ ex deo nat⁹ nō sit in ea nāe pfectōe qua deus est. Sed primū sensu eoꝝ iudicij sentiēdū est: credibile esse possit vt aliq̄d ex oīb⁹ nesciat: q̄ oībus ad id quod sunt atqz erūt auctoꝛ est. Quomodo. n. extra ei⁹ nature sciam est p quā z in qua id q̄ō essiciēdū fit cōtinet. Hāc aūt ille diē ignoꝛat q̄ aduēt⁹ sui dies est humane nature quod agere diffiniunt: q̄tū in se est p̄sciūt: z sequit gerēdi cognitio volūtatem agēdi. Quomodo ergo dñs glorie aduēt⁹ sui ignoꝛata die nature esse impfecte credit: que z necessitatē habeat adueniēdi: z sciam aduētus sui, nō adepta sit? Jam vero q̄tta impietatis geminat occasio: si deo patri deputabit indignitatis affect⁹: si ei ademerit beatitudinis cognitōem cui moꝛtis induxerit p̄sciētiā. q̄ si in eo omēs sciētie thesauri sūt: diem hūc nō ignoꝛat: sed meminisse nos cōuenit occultos in eo sciētie thesauros esse. Ignoꝛatio igitur eius est fm q̄ thesauri sciētie in eo latēt. In oībus enī que deus ignoꝛare se loquit ignoratōe nō detinet: sed aut temp⁹ est nō loquendi: aut dispēsatio ñ agēdi. Si aūt tūc cognouisse de⁹ dr: q̄ abraaz eū amauerit cū hoc nō celauit abrae: necesse ē et vt pater ob id diē scire dicat: qz nō celauerit filio. Si itaqz diem fili⁹ nescit: sacramētū est vt taceat. econtrario pater sol⁹ oīa dit scire: quia nō tacz. Absit aūt corpaliū mutationū nouitates in patre z filio existimari. Denicz ne p infirmitatē ignorare dicat cōtinuo subiecit: Videte vigilate z oꝛate: nescitis enī q̄n temp⁹ sit. HIERO. Vigilia enī op⁹ est mētis ante moꝛtē corpis. THEO. Docet aūt vigilare et oꝛare: duo hec. Multi nāqz vigilam⁹: sz noctes ducētes in prauitates. ad h̄ aūt oīt silitudinē inducit dicēs: Sicut hō q̄ pe. pfec. re. do. su. z de. ser. su. pecu. op. z ia. p̄ce. vt vigilet. BEDA: Homo q̄ pegre pfect⁹ reliq̄t domū suā christ⁹ est: q̄ ad p̄tem post resurrectōem victoꝛ ascēdēs: ecclīam coꝛpaliter reliq̄t: quā tñ nūqz diuine p̄tie p̄sidio destituit. GRE. in home. Carnis etenī loc⁹ p̄pe terra est: que velut ad pegrinādū ducta est: cū p redēptoꝛē nr̄m est in celis collocata. Dedit aūt seruis suis ptātē cuiusqz opis: qz fidelib⁹ suis cōcessa sancti spūs gr̄a: facultatem tribuit bonis opibus seruiēdi. Janitoꝛi quoqz p̄cepit vt vigilaret: qz ordini pastoꝝ ꝛmisse sibi ecclie curā iubet ipēdere. Nō solū aūt rectoꝛes: sz ecclie oēs vigilare p̄cipimur: ianuas coꝛdiū custodiētes ne antiq̄ hostis mala suggestio subītret: ne nos dñs dormiētes īueniat. vñ ex hac filitudīe ꝛcludēs subdit: Vigilate ergo. nescit] enī q̄n dñs do. ve. seroꝛ: an me. no. an gal. can. an ma. ne cū vene. re. īue. vos dormiētes. HIERON. Nam q̄ dormit: nō coꝛpa vera sed phātasmata ītēdit z vacuus vigilat ō bis q̄ viderat: sic nimirū sunt q̄ quos mūdi amoꝛ rapit ī vita: deserūt post vitā q̄ sōniabant p certo. THEO. Vide aūt qz nō dixit: Nescio q̄n tēpus erit: sed Nescit]. Propter h̄ enī hoc occultauit: qz nobis expediebat. nā si nūc ig̃rātes finē nō curam⁹ q̄d facerem⁹ si finē scirem⁹: malicias nāqz nr̄as differem⁹ vsq̄z ad vltimū. Attēdam⁹ etiā dictiōes. sero nāqz finis existit: cū q̄s moꝛit senectute. media nocte: cū q̄s moꝛit ī medio iuuētut]. galli cātu vo: cuz rō cōplet in nobis. Cū enī īcipit puer fm rōnem viuere: tūc gall⁹ in eo vociferat excitās a sōno sensualitat]. mane aūt puerilis ē ētas. Oz enī omēs istos

finē pscire: nā ꝛ puero cauēdū ne ībaptizat⁹ ptranseat. HIERO. Hoc aūt fine cōcludit sermonē vt cōmune oīm pceptū nouissimi p primos audiant. vñ subdit: Quō aūt vobis dico: oīb⁹ dico vigilate.

AVGV. Nō solū enī illis dixit quib⁹ tūc audiētib⁹ loquebat: sed etiā illis qui fuerūt post illos āte nos ꝛ ad nos: ꝛ q̄ erūt post nos vsq; ad nouissimū ei⁹ aduētū. Nūquid aūt oēs inuētur⁹ ē dies ille in hac vita: aut quisq; dictur⁹ ē q̄ ad defūctos etiā ptineat qō ait: Vigilate: ne cū vene. repē. inue. vos dormiētes. Cur itaq; oīb⁹ dicit q̄ ad eos solos ptineat: q̄ tūc erūt: nisi q̄ ad oēs ptinet quō dixi. Tūc enī vnicuiq; veniet dies ille cū venerit eius dies: vt talis hinc exeat q̄lis ē iudicād⁹ illo die: ac p hō vigilare debet omnis christianus: ne imparatū eū inueniat dñi aduent⁹. Imparatū aūt inueniet dies ille quē īparatū inuēiet sue vite h⁹ oltim⁹ dies. XIIII

Erat autē pasca ꝛ azima p⁹ biduū: ꝛ quercbāt summi sacerdotes ꝛ scribe quō eū dolo tenerēt ꝛ occiderēt. Dicebant enī: Nō in die festo: ne forte tumꝰ tus fieret in populo.

HIERO. Nūc aspgam⁹ libū nostrū de sanguīe ꝛ limina domorū: ꝛ funē coccineū circūdemus⁹ domui oīōis nostre: ꝛ coactū in manu nr̄a vt ꝛ aree ligem⁹ vaccā ruffam in valle occisam enarrare posſimus. De christi enī occisiōe narratur⁹ euangelista pmittit: Erat aūt pasca ꝛ azima p⁹ biduū. BEDA: Pascha quidē hebraice dr̄ phase: nō a passione vt plerīq; arbitrant̄: sed a trāsitu noīat̄: eo q̄ exterminator videns sanguinē in foris⁹ israelitarū ptrāsierit eos: vel ipe domin⁹ prebens auriliū populo suo desup ambulauit. HIERO. Uel pascha trāsitus interp̄tat̄: phase vō immolatio. De imolatōne agni ꝛ trāsitu populi per mare vel per egyptū. Prefiguratur aūt passio christi ꝛ redēptio populi de inferno: quādo nos post biduū visitat. i. plenissima luna etate christi pfecta: vt nec cum aliqua pte tenebrosa carnes agni immaculati qui tollit pcā mundi ī vna domo que est eccl̄ia catholica calciati charitate ꝛ armati virtute comedam⁹. BEDA: Hoc aūt iuxta veteris instrumenti scripturā inter pascha et azima distat: q̄ pascha ipe sol⁹ dies appellat̄: ī quo agn⁹ occidebat̄ ad vesp̄ā: hoc est. xiiij. luna mensis p̄mi. xv. aūt luna quādo egressus est de egypto succedebat festiuitas azimorū: que septē diebus. i. vsq; ad. xxi. die eiusdē mēsis ad vesp̄ā est statuta solēnitas. verū euāgeliste indifferēter ꝛ die azimorum et pascha ponere solēt. vnde ꝛ marcus hic dicit: Erat aūt pascha ꝛ azima post biduū. quia ꝛ pasche dies in azimis panibus est celebrari preceptus: ꝛ nos quasi pascha ppetuū faciētes: semp er ꝥ mūdo trāsire p̄cipimur. HIERO. A principib⁹ aūt egressa ē iniquitas in babylone: qui templū ꝛ vasa ꝛ se purificare sm legē ad esum agni debuerāt. vñ sequitur: Et quere. sum. facer. ꝛ scri. quō eū dolo. tene. ꝛ occiderēt. Occiso aūt capite totū corp⁹ innerue efficit: vnde miseri faciūt q̄ caput moriat̄. Uitāt aūt diez festū qui cuenit illis: nō enī est festiuitas his q̄ rite ꝛ mīam pdiderūt. vñ sequit̄: Dicebāt aūt: Nō in die festo ne forte tumult⁹ fieret in pplo. BEDA. Nō quidē metuētes seditōem vt simpliciter sm̄o demonstrat: sed cauētes ne auxilio ppli de suis manib⁹ tolleret̄. THEO. Jpe tñ christ⁹ temp⁹ sibi cōstituerat passiōis: voluit enī in pascbate crucifigi: quia ipse verū erat pascha.

Et cum eēt bethanie in domo simonis leprosi ꝛ recūberet: uēit mulier habēs alabastrū unguēti nardi spicati p̄ciosi: et fracto alabastro effudit sup caput ei⁹. Erāt āt q̄dā indigne ferētes intra semetipos: ꝛ dicētes: Ut q̄d pditio ista unguēti facta est? Poterat. n. unguētū istō uenū dari pl⁹ q; trecētis denarijs: ꝛ dari paupib⁹. Et fremebāt in eā. Jesus aūt dixit: Sinite eaz. Quid illi molesti estis? Bonū op⁹ opata ē in me. Semp. n. pauperes habetis uobiscū: ꝛ cū uolueritis potestis illi bñ facere me aūt nō semp habebitis. Quō habuit hec fecit: p̄uenit ungere corp⁹ meū in sepulturā. Amē dico uobis ubicūq; p̄dicatū fuerit euāgelium istō in uniuerso mūdo: ꝛ q̄ fecit hec narrabit̄ in memoriā eius.

BEDA: Passur⁹ dñs p toto mūdo ꝛ uniuersas natiōes suo sanguīe redēptur⁹: moriat̄ in bethania. i. in domo obediētie. vñ dr̄: Et cū esset be. in do. si. lepro. ꝛ recū. venit mulier. HIERO. Pinnul⁹ enī ceruorū semp ad lectū suū redit. i. filī⁹ pri obediens vsq; ad mortē: a nobis obediētiā petit. BED. dē aūt: Simonis leprosi: nō q̄ illo tpe pmaneret: sq; antea leprosus: postea a saluatore mūdat⁹ ē nomē p̄stino pmanēte: vt vt⁹ curātis appareat. THEO. Quānis aūt q̄tuor euāgeliste unguētū mulieris cō mēorarēt: nō ē tñ una sz due. una q̄dē q̄ describē a iohāne: q̄ sororꝛ ē lazari: q̄. s. añ sex dies pasche venit pedes iesu: alia vero que a reliquis trib⁹ euāgelistis describitur. Adhuc aūt si attēdas: inuēies has tres esse. A iohanne enim una describitur: altera vero a Luca: a duobus vero reliquis altera. Que enim a luca describit̄ meretrix esse: dicit̄ in medio p̄dicationis tpe ad iesum venisse. Hec vō que a matthēo et marco describit̄: dr̄ in tempe passiōis venisse nō cōfitētem se peccatricē. AVG. de cō. euā. Ego aūt nihil aliud itelligēdū arbitror: nisi q̄ nō aliā q̄dam fuisse mulierē: q̄ peccatrix tūc accessit ad pedes ihu sz eādē mariā bis ꝥ fecisse: semel. s. q̄ lucas narrauit cū p⁹ accedēs cū hūilitate ꝛ lachrymis: meruit peccatorū remissionē. nā ꝛ ꝥ iobes cōmemorauit: cū

Ca.xiiii.

de lazaro reſuſcitãdo cepiſſet loq: anteq̃ veniret in bethaniã dicẽs: Maria aũt erat que vnxit dñm vn gẽto: t extersit pedes ei⁹ capillis ſuis: cui⁹ frat lazarus infirmabat. Nõ aũt i bethania rurſus fecit: aliõ ẽ qõ ad luce narrationẽ nõ ptinet: ſz pariẽ narrat a reliq̃s trib⁹. Qõ ergo matthe⁹ t marc⁹ caput dñi vnguẽto illo pfuſum dicũt: Johes aũt pedes: accipiam⁹ nõ ſolũ caput: ſz etiã pedes dñi pfudiſſe mulierẽ niſi forte quoniã marc⁹ fracto alabaſtro pfuſum caput cõmemorat: tã q̃ſq̃ calũnioſus ẽ vt i vaſe fracto neget aliq̃d remanere potuiſſe vñ etiã pedes dñi pfunderet. ſz religioſi⁹ cõtẽdet aliq̃s nõ ita fractũ eẽ: vt totũ effũderet: vel pi⁹ accipiat pfuſos pedes: anteq̃ illud fractũ eẽt: vt i itegro remaneret vñ etiã caput pfunderet. BEDA: Eſt aũt alabaſtrũ gen⁹ marmoris cãdidi: variis coloꝛib⁹ itercinctũ ad vaſa vnguẽtaria cauare ſolẽt: eo q̃ optime ſuare ea icoꝛrupta dicaẽ. Nard⁹ vero ẽ fruteꝛ aromatic⁹ gãdi vt aiũt t craſſa radice: ſz breui ac nigra fragilitq̃. Quãtis autẽ pinguis ſit: tñ redolet vt cupſus aſpo ſapoꝛe: folio quo dẽſoq̃: cui⁹ cacumia i aꝛiſtas ſe ſpargũt: ideoq̃ gemia vote pigmẽtarij nardi ſpicas ac folia celebrãt. Et h ẽ qõ ait marc⁹: Unguẽti nardi ſpicati p̃cioſi. q: videlicet vnguẽtũ illõ qõ attulit maria dño: nõ ſolũ de radice cõfectũ eſt nardi: verũ etiã quo p̃cioſi⁹ eẽt: ſpicarũ quoq̃ folioꝝ ei⁹ adiectiõe odoꝛis ac vtutis illi⁹ erat accumulata gr̃a. THEO. Uel ſicut i greco dr̃: Nardi piſtici. fidelis: eo q̃ vnguentũ nardi erat abſq̃ dolo cũ fide cõfectũ. AVG. de cõ. euã. Põt aũt videri cõtrarij q̃ matthe⁹ t marc⁹ poſtea q̃ dixerũt: paſcha t biduũ: deide cõmemoꝛauerũt q̃ erat ieſus i bethania: vbi de illo p̃cioſo vnguẽto dr̃. Johãnes aũt añ ſex dies paſche dicit ieſum veniſſe i bethaniam: de eodẽ vnguẽto narratur⁹. Sz q̃ ita mouenẽt: nõ itelligũt matthẽũ t marcũ illõ qõ i bethania õ vnguẽto factũ erat: nõ p⁹ illã p̃dicationẽ de biduo ſz adhuc cũ eſſet dies eſſẽt añ paſcha recapitulando poſuiſſe. HIERO. Myſtice aũt ſimõ leꝛoſ⁹ mũdũ infideleꝫ ꝑmo: t poſtea fidelẽ ſignificat: mulier aũt cũ alabaſtro eccleſiaſticã fidẽ q̃ dicit: Nardus mea vedit odoꝛẽ ſuũ. Piſtica nard⁹ dr̃. i. myſtica t p̃cioſa. Dom⁹ ipleta odoꝛe celũ t terra ẽ. Fractũ alabaſtrũ carnale deſideriũ ẽ: qõ frãgit̃ ad caput ex quo oẽ coꝛp⁹ cõpaginatũ ẽ: recũbẽte ipo. i. humiliãte ſe vt eũ tãgeret fides peccatricis: q̃ de pedib⁹ aſcẽdit ad caput: t ad pedes a capite deſcendit p fidẽ. i. ad chriſtũ t ad mẽbꝛa ei⁹. Sequit̃: Erãt aũt quidaꝫ idig. ferẽ. intra ſemetip. dicẽ. vt q̃d pdi. iſta: Quer ſr nodocben dr̃ vn⁹ ꝓ multis: t multi ꝓ vno. Perditus enĩ iudas: de ſalute pditionẽ iuenit: t i vite fꝛuctifera moꝛtis laque⁹ naſcit̃. Sub ptextu aũt auaricie myſteriũ fidei loquit̃. Ltenĩ noſtra fides trecentis emit̃ denarijs i decẽ ſenſib⁹: iteꝛioꝛib⁹. ſ. t exteꝛioꝛib⁹. ſ. ꝓ coꝛp⁹ t animã t ſpiritũ triplicatis. BEDA: Nõ aũt dicit: Et fremuerũt i eã. nequaq̃ debemus de diligẽtib⁹ chriſtũ apoſtolis dictũ credere: ſz de iuda poti⁹ ſub nũero plurali. THEO. Uel cõ ueniẽter videt̃ innui q̃ diſcipuli plures mulierẽ aꝛguerũt: eo q̃ ſepe chriſtũ audierãt de elemoſyna docentẽ. Judas vero nõ eadẽ intẽtione idigne tulit: ſz ꝓpter amoꝛẽ pecunie t turpe lucruꝫ. vñ t iobes ipm ſolũ cõmemoꝛat tanq̃ fraudulẽta ltẽtiõe mulieꝛẽ arguentẽ. Dicit autẽ: Et fre. i. eã. i. moleſti eãt ei exꝓbꝛãtes t iniurias inferẽtes. Arguit autẽ dominus diſcipulos eo q̃ deſideriũ ipediũt mulieris. vñ ſequit̃: Jeſus autẽ dixit: Sinite eã: quid illi moleſti eſtis? Poſtq̃ enĩ mun⁹ obtulerat: illã per obꝓbꝛia puertebãt. ORIGE. Doluerũt enĩ de pditione vnguẽti: quod poterat venũdari multo pcio t dari paupibus: tamẽ nõ debebat fieri hoc: q: cõueniẽs erat vt ſup caput chriſti funderet̃ ſancta t decenti ifuſione. vñ ſequit̃: Bonũ opus opata ẽ in me. Uſq̃adeo autẽ efficax eſt laus hui⁹ operis boni: vt exhoꝛtetur nos oẽs odoꝛiferis t p̃cioſis operibus implere domini caput: vt de nobis dicat̃: Quia bonũ opus fecimus ſuper caput chriſti: quia ſemper quidem habemus q̃diu in hac vita ſumus pauperes nobiſcũ t opus habentes cura eoꝛum q̃ pꝛofecerunt in verbo t diuites facti ſunt in ſapientia dei. Non autẽ poſſũt ſufficere vt ſemper die⁹ t noctibus habeant ſecũ filium dei. i. verbum t ſapientiam dei. Sequitur enĩm: Semper enĩ pauperes habetis vobiſcũ: t cum volueritis poteſtis illis bñfacere. me autẽ nõ ſemper habebitis. BEDA: Mihi quidem videt̃ in hoc loco de preſentia coꝛporali locut⁹: q̃ nequaq̃ cum eis ita futurus ſit p⁹ reſurrectionẽ quomodo tunc in omni conuictu t familiaritate. HIERO. Dicit etiã: Bonum opus operata eſt in me. quia qui credit in deum: reputatur ei ad iuſticiam. Aliud eſt enĩm credere ei: t aliõ credere in eum: id eſt totũ eiicere te in illũ. Sequitur: Quod habuit: id eſt quod potuit hoc fecit. pꝛeuenit vngere coꝛpus meum in ſepulturam. BEDA: Quaſi diceret: Uos putatis perditionem eſſe vnguenti: officiũ ſepulture eſt. THEO. Preuenit enĩ quaſi a deo ducta vngere coꝛpus meuꝫ i ſignũ ſepulture future: in quo pꝛoditoꝛẽ cõfundit: ac ſi ei diceret: Qua conſciẽtia mulierem cõfundis que in ſepulturã coꝛpus meũ vngit: teipſum vero nõ confundis qui me in moꝛtẽ trades? Pꝛophetizat autẽ dñs cõſequẽter duas ꝓphetias. ſ. q̃ euãgeliũ e⁹ pdicabit̃ i vniuerſo mũdo: t q̃ op⁹ mulieris laudabit̃. vñ ſeq̃t̃: Amẽ dico vobis: vbicũq̃ pdicatũ fu. BEDA: Notãdũ ãt q̃ ſic maria gloriã adepta ẽ i toto oꝛbe õ obſeq̃o q̃ dño exhibuit: ita ecõuerſo ille q̃ obſequio eius detrahere non timuit longe lateq̃ ifamat⁹ ẽ. ſz dñs bonñ laude digna remunerãs: futuras impij cõtumelias tacendo pꝛeteriit.

¶ Et Judas ſcariothes unus de duodecim abiit ad ſũmos ſacerdotes: ut ꝓderet eũ illis. Qui audientes gauiſi ſunt: t ꝓmiſerũt ei pecuniã ſe daturos. Et q̃rebat quomodo illum opoꝛtune traderet.

BEDA: Infelix iudas damnũ quod ex effuſione vnguẽti feciſſe credebat: vult magiſtri pcio cõpẽſare. vñ dicit̃: Et iu. ſca. vn⁹ de duo. abiit ad ſum. ſa. vt ꝓderet eũ illi. CHRY. i ſ. de paſ. Quid mihi e⁹ patriã dicis: vtinam ipſius quoq̃ neſcire licuiſſet. ſed alteꝛ erat diſcipulus qui iudas iacobi zelotes voca

batur: ⁊ ne appellatiõe cognomis fiat cõfusio pso-
naruꝫ: ꝓpterea hunc ab illo sepauit. ¶ Nõ aũt dixit:
Judas ꝑditor: vt doceat detractiões nescire ⁊ ac-
cusatiões declinare. Quod aũt dicit: Unꝰ de. xij. au
get detestabilitatem proditoris, nam ⁊ alij disci-
puli erãt: q̃ fuerãt numero. lxx. sed illi nõ ĩtimi: nõ
tãta cõfidẽtia sociati fũt. isti autẽ. xij. fuerũt cõba-
bati. hec erat caterua legalis de q̃ ꝑditor malignus
exiuit. ¶ HIERO. Unꝰ tñ erat de. xij. numero: non
vnꝰ merito: vnꝰ corpe: nõ vnꝰ aĩo. Abiit aũt ad ꝑn
cipes post q̃ exiit ⁊ ĩtrauit ĩ eũ sathanas: vnũq̃q;
aĩal ad simile sibi iungit. ¶ BEDA: Q̃ aũt dixit:
Abiit. ondit eũ nõ a ꝓncipibꝰ iuitatũ: nõ vlla neces
sitate cõstrictũ: sed spõte ꝓpria scelerate mẽtis inis
se cõsiliũ. ¶ THEO. Dicit autẽ vt ꝑderet eũ illis. i.
vt annũciaret illis q̃n solꝰ existeret. Timebãt aũt ĩ
eũ irruere q̃n docebat ꝓpẽ turbã. ¶ HIERO. Pro
mittit autẽ se tradere vt magister eiꝰ diabolꝰ añ di
cebat: Tibi dabo ptãtẽ hãc vniuersã. Sequit. Qui
audiẽtes gauisi sunt: ⁊ ꝓmi. ei pecu. se da. Promit-
tũt quidẽ pecuniã: ⁊ amittũt vitaꝫ quã ipse recipit
cũ vitã amittit. ¶ CHRY. i ser. de pas. O dementiã:
ĩmo cupiditatẽ ꝑditoris. cũcta enĩ mala cupiditas
ꝓcreauit: nã cupiditas captas aĩas retinet: ⁊ omĩ-
bus modis alligatas cõstrĩgit: ⁊ rerũ obliuionẽ ĩ-
ponit: ⁊ alienationẽ mẽtis oñdit. Ab hac iudas ca
ptiuus cupiditatis ĩsania: cõuersatiõis: mẽse: disci
pulatꝰ: admonitiõis: suasiõis: oblitꝰ ẽ. Nam sequit:
Et q̃rebat qñ eũ oportũe traderet. ¶ HIERO. Sz
oportunitas doli nũq̃ ĩuenit: vt nõ vindicet ꝟ aut
illic. ¶ BEDA: Multi hodie sceluꝫ iude gꝫ dñm ac
magistrũ deũq̃ suũ pecunia vẽdiderit: velut imma
ne ⁊ nepharĩũ erborẽt: nec tñ cauẽt: nã cũ ꝑ mũne-
ribus charitatis ⁊ veritatis iura spernũt: deum qui
est charitas ⁊ veritas produnt.

¶ Et prĩo die azimoꝝ qñ pascha i
molabãt dicũt ei discipuli: Quo nis
eam⁹ ⁊ parem⁹ tibi ut mãduces pa
scha? Et mittit duos ex discipulis
suis: ⁊ dicit eis: Jte ĩ ciuitatẽ: ⁊ oc
curret uob hõ lagenã aque baiulãs.
Sequmini eũ: ⁊ quocũq; itroierit di
cite dño domus: qꝛ magister dicit:
Ubi ẽ refectio mea: ubi pascha cum
discipul meis mãducẽ? Et ipse uo
bis demõstrabit cenaculum grãde
stratũ: ⁊ illic parate nobis. Et abie
rũt discipuli eiꝰ: ⁊ uenerũt in ciuita
tẽ: ⁊ ĩuenerunt sicut dixerat illis: ⁊
parauerunt pascha.

¶ CHRY. in smone de pas. Quãdo iudas de tradi
tione tractabat: alij discipuli sũt de ꝓpatione pa-
sche solliciti. vñ dicit: Et ꝓmo die azi. q̃n pascha im.
di. ei disci. Quo vis eam⁹ ⁊ parem⁹ tibi com. pascha
¶ BEDA: Primũ diẽ azimoꝝ. xiiij. diẽ ꝓmi mẽsis
appellat: quãdo fermẽto abiecto ĩmolare. i. agnum
occidere solebãt ad vesperã: quod exponẽs apos-
lus ait: Pascha nostrũ ĩmolatus est chriſt⁹. qui lic
die sequẽti. i. xv. luna sit crucifixus: attamen nocte
qua agnus immolabat: ⁊ corporis sanguinisq; sui
tradens mysteria celebranda ⁊ a iudeis tentus ac
ligatus: ipsius ĩmolationis hoc est passiõis sue fa-
crauit exordiũ. ¶ HIERO. Azima vero q̃ cũ amari-
tudine. i. lactucis agrestibus mãducantur redẽptio
nostra est: amaritudo vo passio domini. ¶ THEO.
Ex hoc autẽ q̃ dicunt discipuli: Quo vis eam⁹. ma
nifeste videt q̃ christus hospitiũ aliquod non ha-
bebat: sed neq; discipuli ꝓprias domos: si enim ha
buissent: duxissent eũ ad illas. ¶ HIERO. Dicit ẽt
Quo vis eamus: vt cũ volũtate dei dirigamus gres
sus nostros. domin⁹ autẽ indicat cũ quo mãducat
pascha: ⁊ more suo mittit duos: q̃ supra exposu-
mus. vñ sequitur: Et mittit duos ex discipulis suis ⁊ dicis.
Jte ĩ ciui. ¶ THEO. Mittit quidẽ ex discipul suis
petrũ. s. ⁊ iobãnẽ vt lucas dicit ad ignotũ dominẽ:
innuẽs ex ꝟ q̃ posset nõ pati. Nã q̃ mentẽ ignoti
nouit vt ipos recipet: q̃d nõ opet in aliis: dat eũ
eis signũ vt domũ. s. iuenirẽt cũ subdit: Et occurret
vobis hõ la. aq̃ baiulãs. ¶ AVG. de cõ. euã. Mar-
cus lagenã dicit quã lucas amphoꝛã. ille vasis gẽ
nus: iste modũ significauit. vterq; veritatẽ sñie cu
stodiuit. ¶ BEDA: Indiciũ aũt ꝓsentie diuinitat
ẽ: q̃ cũ discipulis loquẽs q̃d alibi futurũ sit nouit.
vñ sequit: Et abi. disci. eiꝰ ⁊ ve. ĩ ciui. ⁊ ĩue. sicut dix.
illis ⁊ pa. pasc. ¶ CHRY. i ser. de passi. Nõ illud q̃
nostrũ: sz ĩterim iudeoꝝ: illud autẽ q̃ nostrũ ẽ non
solũ cõstituit: sz ipe factꝰ ẽ pascha. Sz ⁊ cur illõ mã
ducauit: qꝛ factꝰ ẽ sub lege: vt eos q̃ sub lege erãt re
dimeret: ⁊ ipi legi requiẽ daret: ⁊ vt nemo dicat: q̃
iõ eã euacuauerit: qꝛ eã ipl̃ere vt molestã ⁊ arduaꝫ
nõ valuit: ipe pꝰ eã cõpleuit: ⁊sic fecit eã recẽscere
¶ HIERO. Mystice aũt ciuitas eccleſia ẽ q̃ muro
fidei cingit. hõ occurrẽs populus primitiuus ẽ: am
phoꝛa aque lex littere. ¶ BEDA: Uel aqua: laua-
crum grece. lagena fragilitatẽ designat eoꝝ ꝑ quos
eadem erat gratia mundo monstranda. ¶ THEO.
Lagenã aque portat qui baptizatus est. qui aũt ba
ptisma baiulat: venit ad requiez sm rationẽ vitẽ:
⁊ sicut in domo requie potitur. vñ subdit: Sequimi
ni eum. ¶ HIERO. Qui. s. ducit in altũ vbi est refe-
ctio christi. dominus domus petrus apostolus ẽ:
cui domin⁹ domũ suã credidit: vt fit vna fides sub
vno pastore. Cenaculũ grande eccleſia magna est:
in qua narratur nomẽ domini strata varietate vir
tutum ⁊ linguaꝝ. ¶ BEDA: Uel cenaculũ magnũ
spiritaliter lex est: q̃ de angustijs littere egrediens ⁊
sublimi loco. i. in alto solario recipit saluatorẽ. Lõ
sulte autẽ siue aque baiuli siue domini domus sũt
ꝓtermissa vocabula: vt omnibus verũ pascha ce-
lebrare volẽtibus: hoc est christi sacramẽtis imbui:
eumq; sue mẽtis hospitio suscipere querẽtibus: fa
cultas danda signetur. ¶ THEO. Uel domin⁹ do
mus ĩtellectus est: qui ostendit cenaculum grande.
i. altitudinẽ ĩtelligentiarũ: quod ⁊si altum sit: tamẽ
nihil habet vane glorie ⁊ tumoris: sed sternit ⁊ pla
num fit humilitate. Ubi autem. i. in tali mente pa
scha christo patur: a petro. s. ⁊ iobãne. i. ab actione
⁊ contemplatione.

Vespe aũt fcõ :uẽit cũ duodeci. Et discũbẽtib⁹ eis ⁊ mãducãtibus ait ies⁹: Amẽ dico uob: q⁹ un⁹ ex uo bis tradet me q mãducat mecũ. At illi ceperũt cõtristari ⁊ dicere ei sin gulatim. Nũqd ego? Qui ait illis: Un⁹ ex duodeci q intigit mecuꝫ ma nũ i catino. Et filⁱ⁹ qdẽ hois uadit: sicut scriptũ ẽ ỏ eo. Ve aũt hõi illi: p quẽ filⁱ⁹ hõis tradet. Bonũ erat ei si nõ esset natus homo ille.

BEDA: Dñs q de sua passiõe pdixerat: etiã de p ditore pdicit: ỏas locũ pnie: vt cũ itellerisset sciri co gnitiõs suas peniteret eũ facti sui. vñ dicit: Vespe aũt fac. ve. cũ. xii. ⁊ discũ. eis ⁊ mã. ait ies⁹: Amẽ di co vobis q⁹ un⁹ ex vobis me tradet: q mãducat me cũ. CHRY. i ser. de passi. Ubi p⁹ q nõ apte eũ oĩ bus publicabat: ne ipudẽtiozẽ eũ faceret. nec etiam penit⁹ filẽtio pteribat: ne celari arbitrat⁹: audacter ad pditionẽ ppararet. THEO. Sz qũo discũben tes cenabat: cũ lex pcipet: q⁹ stãtes erecti deberẽt pa scha cõedere? Probabile aũt ẽ p⁹ eos adipleſſe pa scha legale: deide discubuisse: icipiẽte eo ,ppriũ tra dere pascha. HIERO. Vespa aũt dici: vesperã in dicat mũdi. Circa vndecimã nãqꝫ hozã veniũt no uissimi: q pmi denariũ eterne vite accipiũt. Oẽs igi tur discipuli tãguñ a dño: vt fiat armonia citha re: oẽs nerui bñ suspẽsi cõsona voce respõdẽt. Naz sequ̇: At illi ceperũt cõtristari: ⁊ dicere ei singlatim: Nũquid ego: Un⁹ autẽ remissus ⁊ pecunie amore madefact⁹ dixit: Nũqd ego sũ rabi: sicut i matheo legit. THEO. Ceperũt autẽ alii discipuli cõtrista ri ,pter dñi verbũ. Nã ẽt extra hãc existerẽt pas sionẽ magis tñ credũt illi q⁹ omniũ nouit corda q̃z sibi. Sequit: Qui ait illis: un⁹ ex duodeci: q intigit me cũ manu i catio. BEDA: Judas. s. q ceteris cõtri statis ⁊ retrahẽtib⁹ manũ: cũ magistro manuꝫ mit tit i catinũ. Et q⁹ p⁹ dixerat: Un⁹ ex vobis me tra det. p̃cuerat ,pditoꝛ i malo: manifesti⁹ arguit: ⁊ tñ nomẽ ,ppriũ nõ designat. HIERO. Dicit autem: Un⁹ de duodeci: q̃si ab eis sepat⁹: sepat. n. seoꝛsũ lu p⁹ ouẽ quã capit. Quis q̃ de ouili egredit: lupi moꝛ sib⁹ ps: Judas aũt nec p̃mo: nec secũdo corrept⁹ a ,p ditiõe retrahit pedẽ. vñ pena p̃dicit: vt quẽ pudoꝛ non vicerat: coꝛrigãt denũciata supplicia. ⁊ h̃ ẽ q̃ subdit: Et fi. quidẽ ho. va. sicut scriptum est de eo. THEO. Per h̃ q̃ oꝛ Uadit: ostẽdit q⁹ moꝛs chri sti fuit volũtaria ⁊ nõ necessaria. HIERO. Sed q⁹ multi bonũ vt iudas faciũt: sz oĩno illis nõ ,pfi citꝛ recte subdit: Ve aũt ho. illi p quẽ fi. ho. tradet. BEDA: Sz ⁊ bodie quoqꝫ i sempiternũ ve illi ho mini: q ad mẽsam dñi malign⁹ accedit. Eteñ ille in exẽplũ inde filiũ hois tradit: nõ q̃dẽ iudeis pecca toꝛib⁹: sz tñ peccatoꝛib⁹ mẽbris suis. Sequit: Bonũ erat ei: si ñ eẽt nat⁹ hõ ille. HIERO. Scilicet iti mo latẽs vtero maẽno: meli⁹ eñ ẽ nõ eẽ: q̃z ad toꝛ mẽta eẽ. THEO. Quãtuꝫ eñ ex fine meli⁹ fuisset ei q⁹ eẽt: si nõ ,pditoꝛ existeret: nam de⁹ fecit ipm ad opa bona: sed postq̃z ad tantã deuenit malicią me lius fuisset ei si natus non fuisset.

Et mãducãtib⁹ illis: accepit ies⁹ panẽ: ⁊ bñdicẽs fregit: ⁊ dedit eis: ⁊ ait: Sumite: hoc ẽ coꝛp⁹ meuꝫ. Et accepto calice gr̃as agẽs dedit eis. Et biberũt ex illo oẽs. Et ait illis: Hic est sanguis me⁹ noui testi: q ,p mltis effũdet. Amẽ dico uob q⁹ iaꝫ nõ bibã de genimie uitis: usqꝫ i die illũ cũ illo bibã nouũ in regno dei.

BEDA: Finitis pasche veteris solẽnijs trãsijt ad nouũ: vt. s. p carne agni ac sanguine sui coꝛpis san guinisq̃ sacramẽtũ substituꝛet. vñ doꝛ: Et mã. ill. ac ce. iesus panẽ. vt. s. ipz se eẽ mõstraret: cui iurauit do min⁹: Tu es sacerdos i eternũ sm ordinẽ melchise dech. Sequit: Et bñ. fre. THEO. Id ẽ gr̃as agẽs fregit: q̃ ỏ ⁊ nos facim⁹ oratiões supaddẽtes. BE DA: Frãgit etiã ipe panẽ quẽ discipul⁹ porrigit: vt oñdat coꝛpis sui fractionẽ nõ absq̃ sua spõte vl ,p curatiõe futurã quẽ etiã bñdixit: q⁹ naturã huma nã quã passur⁹ assũpsit: ipe vna cũ patre ⁊ spũsc̃o gr̃a diuie vtutis ipleuit. Bñdixit panẽ ac fregit: q⁹ hominẽ assũptũ ita moꝛti subdẽ dignat⁹ ẽ: vt ei di uine imortalitat] iesse potẽtiã demõstraret: Jõq̃z ve loci⁹ eũ a moꝛte resuscitãdũ eẽ docꝛet. Seq̃: Et de dit eis ⁊ ait: Sumite: h̃ ẽ coꝛp⁹ meũ. THEO. Hoc .s. q̃ nũc do: ⁊ q̃ nũc sumit]. Nõ aũt pãis figura tñ coꝛpis christi ẽ: sz i ,ppriũ christi coꝛp⁹ trãsmuta tur. nã dñs ait: Panis quẽ ego dabo caro mea ẽ. sz tñ caro christi nõ videt pp nr̃am ifirmitatẽ: panis n. ⁊ vinũ de nr̃a cõsuetudie ẽ. si vo carnẽ ⁊ sãguinẽ cernerem⁹: sumere ñ sustinerem⁹. pp h̃ dñs nr̃e ifir mitati cõdescẽdẽs: spẽs panis ⁊ vini cõfuat: sed pa nẽ ⁊ vinũ i vitatẽ ouertit carnis ⁊ sãguis. CHRY. i ser. ỏ pas. Et nũc etiã ille pst⁹ ẽ christ⁹: q̃ illã oma uit mẽsã ipe istã quoqꝫ cõsecrat. Nõ. n. hõ ẽ q̃ ,ppo sita coꝛp⁹ christi faẽ ⁊ sãguinẽ: sz ille q̃ ,p nobis cru cifix⁹ ẽ christ⁹. sacerdotis oꝛe ẽba ,pferũt: ⁊ dei vir tute cõsecrãt ⁊ gr̃a h̃ ẽbo q̃ dicit: Hoc ẽ coꝛp⁹ meũ. ,pposita cõsecrãt: ⁊ sicut illa voꝛ q̃ dicit: Crescite et mltiplicami ⁊ replete ẽrã. semel q̃dẽ dcã ẽ: sz oĩ tpe sẽtit effectũ ad generationẽ operante natura: ita ⁊ voꝛ ista semel q̃dẽ dcã ẽ: sz p oẽs mẽsas ecclesie vsq̃z i hodiernũ diẽ ⁊ vsq̃z ad ei⁹ aduẽtuꝫ pstat sacrificio firmitatẽ. HIERO. Mystice aũt i pane trãsigu rat dñs corp⁹ suũ: q̃ ẽ ecclesia pñs: q̃ accipit i fide: bñdicit i nũero: frãgit i passiõib⁹: dat i exẽplis: su mit i doctrĩ: formaꝫ i sãguinẽ sinũ i calice vino ⁊ a q̃ cõmixtũ: vt alio purgemur a culpis: alio reduma mur a pẽis. Sãguie nãqꝫ agni seruant dom⁹ a per cussiõe angeli: ⁊ aq̃ maris rubi ertiguunt inimici: que sunt mysteria ecclesie christi. Unde sequitur: Et acce. ca. gr̃as agẽs de eis. Gratia enĩ ⁊ nõ merit] saluati sum⁹ a deo. GREGO. ii. moral. Cũ appꝛo pinquaret etiã passiõi accepto pane gratias egisse phibet. gr̃as itaq̃z egit q̃ flagella aliene iniq̃tatis su scepit: ⁊ qui nil pcussione dignũ exhibuit: humiliter i

passiõe benedicit: vt hic ostẽdat qd vnusqsqz in flagello culpe facere debeat: si ipse equanimiter flagella culpe portat aliene. vt hinc etiã ostẽdat qõ i correctione faciat subdit⁹: si in flagello posit⁹ patri gratias egit equalis. BEDA: Quia ꝛ nos ī christo ꝛ ī nobis christũ manere oportet: vinũ dñici calicis aqua miscet. Attestãte enī iohãne aque populi sũt ꝛ neqz aquã solã neqz solũ vinũ cuiqz licet offerre: ne talis oblatio caput a mẽbris secernẽdũ eẽ significet: ꝛ vel christũ sine nostre redẽptionis amore pati potuisse: vel nos sine illi⁹ passiõe saluari ac pati posse offerri cõtingat. Sequitur: Et biberũt ex illo oẽs. HIERO. Ebrietas felix: satietas salutaris: q̃ quãto copiosi⁹ sumit: tãto sobrietatẽ mẽtis donare dignat. THEO. Quidam autẽ dicũt iudã mysteriorum nõ fuisse participẽ: sed qz eriuerit anteqz domin⁹ mysteria largiretur. Alij etiam dicũt qz illi tradidit de illo mysterio. CHRYS. in ser. de pas. Christ⁹ eiz sanguinẽ ei qui eũ vendidit offerebat: vt haberet remissionẽ peccatorũ: si tamẽ impius existere noluisset. HIERO. Bibit ergo iudas: sz nõ saturat⁹: nec sitim extiguit ignis eterni: quia ī igne sumit mysteria christi: cuius sacrificiũ nõ emũdat. sed eos cogitatio ĩsipiens pducit ad culpas: qui se scenosis crudelitatis fetorib⁹ miscuerũt. CHRY. in ser. de passi. Nullus ergo sit iudas ī dñi mensa. B sacrificiũ cibus spiritalis ẽ: nam sicut corporalis cibus cũ ventrẽ inuenerit aduersis humoribus occupari ampli⁹ ledit: ita est ꝛ iste spiritalis cibus: si aliquẽ reperit malignitate pollutũ: magis eũ perdit ñ sua natura: sed accipientis vicio. Pura igit̃ sit mẽs in omnib⁹: pura cogitatio: quia ꝛ sacrificiũ purum est. Sequit̃: Et ait illis: hic ẽ san. me⁹ noui testamẽti. BEDA: Hoc ad distinctionẽ recipit veteris testamẽti quod hircoꝝ ꝛ vitulorũ est sanguine dedicatũ: oñte inter aspergentẽ legislatorem: hic est sanguis testamenti quod mãdauit ad nos deus. Sequitur: Qui pro mul. effundetur. HIERO. Nõ eniz omnes emũdat. Sequit̃: Amẽ dico vobis qp iaz nõ bi. ex hoc geni. vi. vsqz in diẽ illũ cũ illud bi. no. ī regno dei. THEO. Quasi diceret: Nõ bibã de vino vsqz ad resurrectionẽ: regnũ enī resurrectionem vocat: quasi tũc regnauerit cõtra mortẽ. Post resurrectionem vero bibit cũ discipulis: ꝛ comedit: ostẽdens qp idẽ ipse esset qui passus ẽ. Nouũ autẽ bibit illud. i. nouo quodãmõ ꝛ alieno. Nõ enim corpus habebat passibile indigẽs cibo: sed imortale ꝛ incorruptibile. Intelligẽdũ est autẽ ꝛ sic: Ultis ẽ ipe dominus: genimen vitis mysteria ꝛ intellectus occult⁹ quẽ ipse generat: qui docet hominẽ scientiã. In regno autẽ dei. i. in futuro seculo bibet cũ suis discipulis mysteria ꝛ sapientiã: noua quedã nos docẽs: ꝛ reuelãs q̃ nunc occultat. BEDA: Uel aliter: Uitem siue vineã domini appellatã esse synagogã ysaias testat̃ dicẽs: Uinea dñi sabaoth dom⁹ israel ẽ. Itur⁹ ergo domin⁹ ad passionẽ ait: Jã non bibam de ge. vi. ac si aperte dicat: Nõ vltra carnalibus synagoge cerimoniis delectabor: in qbus etiã ista paschalis agni sacra locũ tenuere precipuũ. Aderit. n. tẽpus mee resurrectiõis: aderit dies illa cũ in regno dei positus. i. gloria vite imortalis sublimat⁹: de salute ciusdẽ populi fonte gratie spiritalis regnãti vobiscũ gaudio pfundar. HIERO. Considerandũ autẽ qp hic dñs mutat tñi sacrificiũ: sed non mutat temp⁹: vt nos nunqz cenã dñi ante quartãdecimã lunã faciam⁹: qui facit in. xiiij. resurrectionẽ ī. xi. luna cenã dñi faciet: quod nũquã ī veteri testamẽto nec in nouo factum est.

¶ Et hymno dicto: exierũt in mõtem oliuarũ. Et ait eis iesus: Oẽs scãdalizabimini in nocte ista: qz scriptũ ẽ: pcutiã pastorẽ ꝛ dispgentur oues. Sed postea q̃z resurrexero pcedã uos ī galileã. Petr⁹ aũt ait illi: Et si oẽs scãdalizati fuerit: sed non ego. Et ait illi iesus: Amẽ dico tibi qz tu hodie ī nocte hac pꝛiusqz gall⁹ nocẽ bis dederit: ter me es negaturus. At ille ampli⁹ loquebat̃. Etiã oportuerit me simul cõmori tibi: nõ te negabo. Similr ãt ꝛ oẽs dicebant.

HILAR. Sicut gras egerũt añqz biberẽt: ita etiã gras agut ꝛ postqz biberũt. vñ dr: Et hymno dicto exi. in mon. oli. vt. s. adoiscas ꝛ añ cibũ ꝛ post cibũ gratiarũ reddere actiões. HIERO. Hymnũ. n. dicit laudẽ dñi vt ẽ ī psalmo: Edẽt pau. ꝛ sa. ꝛ laudo mi. q̃ req. eũ. Et adorauerũt ꝛ mãducauerũt oẽs pinges terre. THEO. Simr etiã ꝛ hic oñdit qõ amplectibile erat tibi ꝓ nobis mori: qz cum tradẽdus erat deũ laudare dignat⁹ ẽ. Docet etiã nos cũ ī angustias ĩcidim⁹ ꝓpter multorũ salutẽ nõ cõtristari: sed deo gras agere q̃ ī nostra tribulatiõe opatur multoꝝ salutẽ. BEDA: Põt etiã hymn⁹ ille intelligi quẽ dñs fm Johãnẽ patri gras agẽs decantabat: in quo ꝛ ꝓ seipo: ꝛ ꝓ discipulis: ꝛ ꝓ eis q̃ per verbũ ipsoꝝ credituri erãt: eleuatis sursum oculis pcabatur. THEO. Exiuit aũt ī montẽ: vt ad eũ solitariũ existẽtẽ exeũtes: ipm caperẽt absqz tumultu. Si enī accessissẽt cũ ī ciuitate manebat: forte fuisset multitudo populi cõturbata: ꝛ tũc mãifeste occasionẽ inimici captãtes: viderent iuste interficere tanqz populũ concitantẽ. BEDA: Pulchre etiã dñs discipulos sacramẽtis ibutos ī montẽ educit oliuaꝝ: vt typice designet nos ꝓ acceptionẽ sacramentoꝝ ad altiora vtutũ dona ꝛ chrismata sancti spũs dbus i corde pungamur ascẽdere debere. HIERO. In mõte etiã oliueti iesus tenet̃ vñ ad celos ascendit: vt nos sciam⁹ qz ide ascẽdimus ad celos vñ vigilamus ꝛ oram⁹ ꝛ ligamur: nec repugnam⁹ ī terra. BEDA: Predicit aũt dñs discipul' qd passuri sũt vt cũ passi fuerĩt: nõ desperẽt salutẽ: sz agẽtes penitẽtiã liberent̃. vñ sequit̃: Et ait illis iesus: Oẽs scãdalizabimini ī me ī nocte ista. HIERO. Oẽs qdem cadũt: sed nõ oẽs iacẽt: Numqd enī q̃ dormit non adijciet vt resurgat? Carnale ẽ cadere: sed diabolicũ ẽ iacere. THEO. Permisit aũt eos dñs cadere: vt ñ ī seipsis confidãt: ꝛ ne viderent̃ Bqõ pditerat et quodã argumẽto apparẽti pdixisse: iducit testimo-

nuū zacharie ꝓphete.vñ sequit̄: Percutiā pastorez ⁊ dispergent oues gregis. BEDA: Hoc alijs ver/bis i zacharia ꝓphēta scriptū ē ⁊ ex ꝑsona ꝓphete ad dñm dicit̄: Percute pastorem ⁊ dispgent oues. Prophēta enī postulat passionez dñi: pater rñdet: Percuciā pastorē: pcibus iferioꝝ. Fili⁹ a patre mit/titur: ⁊ pcutit̄.i.incarnat̄ ⁊ patit̄. THEO. Dicit aūt pater: Percuciā pastorē: qz ipsuꝫ pcuti dimisit. Oues discipulos dicit quasi innocētes ⁊ quasi absq; malicia. Ultio ꝙsolationē iducit dicēs: Sz post q̄ resurrexero precedā vos i galileā. HIERO. In quo vera ꝓmittit̄ resurrectio: vt spes nō extīgua/tur. Petr⁹ aūt ait ei: Et si oēs scan.fu.sed non ego. Ecce anis sine pēnis in altū volare nitit̄: sz corpus aggrauat animā: vt timore hūane mortis timor do/mini superet̄. BEDA: Et petr⁹ ergo de ardore fi/dei ꝓmittebat: ⁊ saluator quasi deus futura noue/rat. vñ sequit̄: Et ait illi iesus: Amē dico tibi in no/cte hac priusq̄ gall⁹ bis vo.de.ter me es negatur⁹. AVG. de có.euā. Cū oēs euāgeliste dicāt ꝑdixis/se dñm: q̄ eū petr⁹ esset negatur⁹: anteq̄ gall⁹ cāta/ret: Marcus hoc solū narrauit exꝑssius. vñ nōnul/lis videt̄ nō cōgruere ceteris quia parū attendunt. Tota enī petri negacio trina ē: que si tota post pri/mum galli cantū inciperet: falsum dixisse viderenē/tres alij euāgeliste: q̄. s. anteq̄ gallus cātaret: ter eū esset negatur⁹. Rursus si totā trinā negationē an/te peregisset q̄ cātare gallus incipet: superfluo di/xisset marc⁹ ex ꝑsona domini: Priusq̄ gallus bis vocē dederit: ter me negatur⁹ es. Sed qz ante ꝓmū galli cantū cepta ē illa trina negatio: attenderunt illi tres nō quādo eā cōpleturus esset petr⁹: sz quā/ta futura esset.i.trina: ⁊ quādo ceptura.i.ante galli cantū: quanq̄ ī animo eius ⁊ ante ꝓmū galli cā/tum tota cōcepta est. Marc⁹ autē de ipsaꝝ vocuꝫ iteruallo plani⁹ elocut⁹ ē. THEO. Quod sic itel/ligitur: Petr⁹ semel negauit: deide gallus cātauit. negāte vero eo duab⁹ alijs negatiōibus: tūc gallus secūdo vocē emisit. HIERO. Gall⁹ lucis nunci⁹ quis ē nisi spūs sanct⁹: cui⁹ voce in ꝓphetis ⁊ ī a/postolis nos de trina nagatiōe excitamur ad ama/rissimos post lapsū flet⁹: q̄ male cogitauim⁹ de deo: ⁊ male locuti sumus ad ꝓximos: ⁊ male fecim⁹ ad nosmetipsos. BEDA: Fides autē apostoli petri: ⁊ ardēs affectus ad dominū cōsequenter ostendi/tur. Sequit̄: Et ille āpli loque. Et si opor. me si. cō/mo tibi te nō negabo. THEO. Feruorē etiā itre/pidum ⁊ alij ostēderūt. Nā sequit̄: Similiter autez ⁊ oēs dicebāt: sed tamen resistebant veritati: quam dñs predixerat.

¶ Et veniunt i prædium cui nomē gethsemani: ⁊ ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. Et assu/mit Petrum ⁊ Jacobum ⁊ Johā/nem secum: ⁊ cepit pauere ⁊ tede/re. Et ait illis: Tristis ē anima mea usq; ad mortem. Sustinete hic ⁊ vigilate. Et cum processisset paulu/lum: procidit super terram: ⁊ ora/bat ut si fieri posset transiret ab eo hora: ⁊ dixit: Abba pater: omnia ti/bi possibilia sunt: transfer calicē hūc a me. Sed non quod ego volo: sed quod tu. Et venit ⁊ inuenit eos dor/mientes. Et ait petro: Simon dor/mis? Non potuisti una hora vigila/re? Vigilate ⁊ orate: ut nō intretis in tētationē. Spiritus quidez ꝓm/ptus est: caro vero infirma. Et ite/rum abiens orauit: eūdē sermonez dicēs. Et reuersus denuo: inuenit eos dormiētes. Erāt. n. oculi eorū grauati: ⁊ ignorabāt quid respondē/rent ei. Et venit tercio: ⁊ ait illis: Dormite iā: ⁊ requescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hois tradetur i manus peccatorū. Surgite eam⁹: Ecce q̄ me tradet ꝓpe est.

GLO. Postq̄ dom⁹ scandalū discipulorum ꝑ/dixerat: nūc euangelista narrat de oratione ipsius: in qua pro discipubis credit̄ orasse: ⁊ primo descri/bens locū orationis dicit: Et veniūt in prediuꝫ: cui nomē gethsemani. BEDA: Monstrat̄ vsq; ho/die locus gethsemani: in quo dñs orauit ad radices montis oliueti. Interpretatur autē gethsemani val/lis pinguiū siue pinguedinū. Cū autem dominus ī monte orat: nos docet sublimia orando inquiri de/bere. At cum ī valle pinguedinis orat insinuat no/bis humilitatē semp in orationib⁹: ⁊ interne pīgue/dinem dilectiōis esse seruandā. Ipse etiā per vallez humilitatis ⁊ pinguedinē charitatis ꝓ nobis mor/tem subiit. HIERO. In valle etiā pinguedinum thauri pingues obsēderūt eū. Sequitur: Et ait disci/pulis suis. Sedete hic donec orem. Separant̄ ī ora/tione qui separant̄ in passione: qz ille orat: illi dor/miunt: pinguedine cordis oppressi. THEO. Sin/gulariter etiam erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradēs vt silentiū ⁊ solitudinem in orationibus requiramus. Sequitur: Et assumit pe/trum ⁊ Jacobū ⁊ Johannē secū. Illos tres tūm as/sumit qui glorie eius in monte thabor inspectores extiterāt: vt qui gloriosa viderāt: viderent ⁊ tristia: ⁊ addiscerent q̄ verus erat homo in hoc q̄ tristat̄. Unde sequitur: Et cepit pauere ⁊ tedere: quia enim totum assumpserat hominē: assumpsit ⁊ naturales proprietates hominis: pauere ⁊ tedere ⁊ contrista/ri naturaliter: nam homines naturaliter inuiti ten/dunt ad mortem. vnde sequitur: Et ait illis: Tristis ē anima mea vsq; ad mortem. BEDA: Quasi de⁹ in corpe constitutus fragilitatem carnis exponit: vt eorum qui sacramentum īcarnatiōis obiurgant

excludereꝯ ipietas:nam qui corpus suscepit omnia debuit suscipe q̄ corpis sūt:vt esuriret:sitiret:angere tur:cōtristareꝯ. Diuinitas enī p hos cōmutari nescit affectꝰ. THEO. Quidā aūt hꝫ sic itelleꝛerūt.q. d. Tristor.n.q̄ mori debeo: sz q̄ israelite ꝓpinqui mei me crucifixuri sūt:ac p hꝫ a regno dei dīt excludi. HIERO. In hꝫ etiā pauere ⁊ tristari docemur aīm iudiciū mortis: q̄ nō possumꝰ p nos dicere: sed p illū:Uenit ꝓnceps mūdi hꝰ ⁊ ī me nō hz q̄cq̄. Sequit:Surgi. hic ⁊ vigilate. BEDA:Nō a somno dormitiōis ꝓhibet:cꝰ tps nō erat ūminēte discrimine:sz a sōno īfidelitatis ⁊ corpore mētis. Paululuz aūt ꝓcedēs ruit ī faciē suā:⁊ humilitatē mētis habitu carnīs oīdit. Unī sequit:Et cū ꝓcessꝫ.pau.p̄oci. sup ter.⁊ ora.vt si fieri possit trāsi.ab eo hora. AUGV.de cō.euā. Nō dixit si facere posset: sed si fieri posset:fieri enī pōt q̄ō ille voluerit. Sic itaq̄ dicīt:Si fieri pōt:ac si diceret:si vellet. Ac ne q̄s putaret eū patris minuisse ptātē:mānifestauit quo itellectu accipiendū sit q̄ dictū ē. Nā sequit:Abba pater:oīa tibi possibilia sūt. In quo satis oīdit nō ex īpossibilitate:sz ex volūtate patris dictum eē:si fieri pōt.q̄ aūt marcꝰ nō solū pater:sz abba pater eū dixisse cōmemorat: hꝫ ē abba hebraice q̄ō latīe pater. Et fortasse dīs ꝓpter aliq̄ō sacramētū vtrūq̄ dixit: volēs oīdere se illā tristis psonā iā sui corpis.i.ecclesie suscepisse:cui factꝰ ē āgularis lapis:veniēti ad eū ptim ex hebreis:ad quos ptinet q̄ō ait abba: partim ex gētibus:ad quos ptinet q̄ō ait pater. BEDA:Quat aūtē trāsire calicem:vt oīdat vere q̄ hō erat.vñ subdit:Trāsfer calicē hūc a me. Reminiscēs aūt ⁊ ꝓ q̄d missus ē.ꝓficit dispēsationē ad quā missus ē:⁊ clamat:Sed nō q̄ō ego volo:sz q̄ō tu. Quasi.d. Si moriē mors me nō morīēte scōm carnē:trāseat calīr: vez q̄ nō aliter hꝫ fiet:nō q̄ō ego volo: sz q̄ō tu. Multi adhuc cōtristanē futura morte:sz habeāt rectū cor:vitēt mortē quā pāt: sz si non pāt dicāt id q̄ō ꝓpter nos dīs dixit. HIERO. Ex quo etiā vsq̄ ī finē nō cessat nos docere patrꝫ obedire:⁊ volūtatē eoꝝ volūtati nostre ꝓponere. Sequitur:Et venit ⁊ īuenit eos dor. Sicut enī dormiunt mēte:sic ⁊ corpe. Ꝑ oratiōnē aūt dīs veniēs ⁊ vidēs discipulos dormiētes petrū solū īcrepat.vñ seq̄tur:Et ait petro:Simō dormis:nō po.vna hora vigi.mecū. Quasi.d. Qui vna hora nō potuisti mecuz vigilare:quō mortē ſpnis tu q̄ rīdes mori mecuz: Sequit:Uigilate ⁊ orate vt nō ītre.ī tēta.ſ. negandi me. BEDA:Nō ait:Orate ne tētemini:q̄ ipossibile ē humanā animā nō tētari:sed ne ītretis ī tētationē:hꝫ ē ne vos tētatio super. HIERO. In tētationē aūt intrare dicīt q̄ orare negligit. Sequit: Spūs quidē ꝓmptꝰ ē:caro aūt infirma. THEO. Quasi.d. spūs quidē vester ꝓmptꝰ ē ad me nō negandū:⁊ ꝓpterea hꝫ ꝓmittit]:sed caro vīa ītantū infirmata ē:q̄ nisi dīs p̄ oratiōnē virtutē carni dederit:ī tētationē ītrabitis. BEDA:Temerarios hic reꝑmit q̄ quicq̄d crediderīt: putāt se cōsequi posse: sz q̄ztū ex mētis ardore cōfidimꝰ:tantū ex fragilitate carnis timeamꝰ. Facit etiā hic locꝰ aduersus eos q̄ dicūt vnā ī dño operationē ⁊ vnā volūtatē fuisse. Duas enī volūtates oīdit:humanā.ſ. que ꝓpter īfirmitatē carnis recusat passionē:⁊ diuinā q̄ ꝓptissima ē. Sequit:Et iterū.abi.ora. eundē ſmonē dicēs. THEO. Ut.ſ.p secundariā orationē q̄ verus hō esset affirmaret. Sequit:Et reuersus venit ad eos.eos dor.tamē nō vehemēter redarguit. Erāt eis oculi eoꝝ grauati.ſ.somno. Et igno.q̄d responderēt ei.p hoc infirmitatē humanā addiscas:ne.ſ.grauari somno ꝓmittamus ea que nobis nō possibilia sūt. Ideo tercio abiit ad orandū ratiōe ꝓdicta.vñ sequitur:Et venit tercio.⁊ ait illis:Dormi.iā ⁊ requi. Nō turbat eū cōtra illos cū post redargutionē pecꝰ fecerint:sed ironice dicit illis:Dor.iā ⁊ req̄.q̄si iā sciebat q̄ ꝓditor appropīquabat. Et q̄ ironice dixerit apparet per hoc q̄ subdit:Sufficit.venit hora:ecce tra.fi.ho.in ma.pec. Hoc dicebat deridēs somnum eoꝝ:quasi diceret:nunc tempꝰ ē vt dormiatis quādo inimicus appropīquat. Deinde subiūgit:Surgite eamus:ecce qui me tradet ꝓpe est. Non vt faceret hoc dixit:sed vt inimicis obuiaret. AUGV.de con.euan. Uel aliter: Per hoc q̄ cū dixisset Dor.iam ⁊ requi.adiungit:Sufficit.⁊ deinde infert:Uenit hora:ecce tra.fili.ho.vtiq̄ intelligendū est post illud: Dor.⁊ req̄.siluisse dominū aliquantum:vt hoc fieret quod permiserat: ⁊ tunc inuitasse: Uenit hora.et ideo interponit: Sufficit.ſ.q̄ requieuistis. HIERO. Trina autem discipulorum dormitio tres mortuos quos dominus suscitauit significat:primus in domo:secūdus ad sepulchrū: tertiꝰ de sepulchro. Trina autez domini vigilia docet nos orando ⁊ de preteritis ⁊ de futuris ⁊ de ꝑsentibus veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquente venit iudas scharioth unus de duodecim: ⁊ cū eo turba multa cū gladijs ⁊ lignis: missi a summis sacerdotibꝰ ⁊ scribis ⁊ senioribus. Dederat autē traditor eis signum dicens: Quem cunq̄z osculatus fuero ipse est tenete eum:⁊ ducite caute. Et cum uenisset statim accedens ad eum ait: Rabbi. Et osculatus est eum. At illi manus iniecerunt in ieſū:⁊ tenuerunt eum. Unus autem de circumstantibus educens gladium percussit seruum summi sacerdotis:⁊ amputauit illi auriculam. Et respondens ieſus ait illis: Tanq̄z ad latronem existis cum gladijs ⁊ lignis cōprehendere me. Quotidie eram apud uos in templo docens: ⁊ nō me tenuistis:sed ut impleantur scripture. Tunc discipuli eꝰ relinquētes eum oēs fugerūt. Adolescēs aūt q̄dā se

Ca.xiiii.

quebatur illum: amictus syndone sup nudo: ⁊ tenuerunt eum. At ille relicta syndone: nud⁹ ꝓfugit ab eis.

BEDA: Postq̃ tertio dñs orauerat: ⁊ apostolo rũ timoꝛe sequẽte pnia ipetrauerat cognitionẽ: securus de passiõe sua pgit ad psecutores: de quoꝝ aduẽtu euãgelista dicit: Et adhuc eo loquẽte ve. iudas scarioth vn⁹ de. xii. THEO. Hoc nõ frustra ponit: ꝫ ad maiorẽ ꝓditoꝛis redargutionẽ q̃ cũ de ꝓmo choro discipuloꝝ existeret: cõtra dñm i rabiẽ vsus est. Sequit: Et cũ eo tur. mul. cũ gla. ⁊ lignis missi a sum. sa. ⁊ scri. ⁊ senio. HIERO. Incũbit. n. viro tuti seculi: q̃ despat de adiutoꝛio dei. BEDA: Ad huc ẽ hẽ aliq̃d iudas de verecũdia discipuli: cũ eum nõ palã tradidit psecutoꝛib⁹: ꝫ ꝓ signũ osculi. vñ sequit: Dederat aũt tra. eis signũ dicẽs: Quẽcũq̃ oscu. fu. ipe ẽ te. eũ. THEO. Uide ei⁹ insensibilitatẽ: quo nõ credebat i osculo christũ decipe: vt q̃si amicus esset. Si aũt amic⁹ eras o iuda: cui⁹ gr̃a cũ inimicis accessisti: ꝫ oĩs prauitas fine ꝓuidẽtia ẽ. Sequit: Et cũ ve. stati ac. ad eũ ait: Rabbi: ⁊ oscu. ẽ eũ. HIERO. Dat iudas signũ osculi cũ veneno doli: sic charn obtulit sacrificiũ subdolũ ⁊ reꝓbatũ. BEDA: Inuidẽs aũt ⁊ scelerata confidẽtia magistrũ vocat: ⁊ osculũ ifert ei quẽ tradit. Suscipit aũt dñs osculũ traditoꝛis: nõ quo simulare nos doceat: ꝫ ne pditionẽ fugere videat: simul ⁊ illud psalmi cõplẽs: Cũ bis q̃ oderũt pacẽ erã pacific⁹. Sequit: At illi ma. inie. in eũ. ⁊ tenue. eũ. HIERO. Dic ad est ioseph vẽditus a fratrib⁹ ⁊ ferrũ ptrãsiuit aiam ei⁹. Sequit: Un⁹ aũt de circũ. edu. gla. pcus. ser. sũ. sa. ⁊ am. illi auri. BEDA: Petr⁹ h̃ fecit vt iohannes declarat eodẽ mentis ardoꝛe quo cetera faciebat. Sciebat enĩ qũo phinees puniẽdo sacrilegos: mercedẽ iusticie ⁊ sacerdotij perennis acceperit. THEO. Tacet aũt nomẽ ei⁹ marc⁹: vt nõ videret suũ laudare magistrũ q̃si zelãtẽ ꝓ christo. Innuit aũt petr⁹ et h̃ q: iobediẽtes erãt ⁊ icreduli spernentes scripturas: nã si habuissẽt aures audientes scripturas: nõ crucifixissẽt dñm gloꝛie. Amputauit aũ tẽ auriculã sui sumi sacerdotis: nã sumi sacerdotes ꝓmo ꝓteribãt scripturas: q̃si sui nõ audiẽtes facti. Sequit: Et rndẽs iesus ait ill': Tãq̃ ad latro. exi. cũ gla. ⁊ lignis. BEDA: Quasi. d. Stultũ ẽ cũ gladijs ⁊ fustib⁹ q̃rere eũ q̃ vltro se vris tradidit manibus: ⁊ i nocte q̃si latitãtẽ ꝓditoꝛẽ inuestigare: q̃ quotidie i tẽplo docebat. THEO. Istõ aũt diuinitatẽ nõ cognouit. qñ enĩ i tẽplo docebat nõ valuerũt ipsum capere: q̃uis i manib⁹ eoꝛ eẽt: q: nõdũ tps aduenerat passiõis. qñ aũt ipe voluit: tũc tradidit seipm vt adimplerent scripture: q: tãq̃ agn⁹ ad occisionem duct⁹ ẽ: ñ clamãs neq̃ vociferãs: ꝫ volũtarie patiẽs. Sequit: Tũc dimisci ei⁹ re. eũ oẽs fugerunt. BEDA: Inh̃ ipleꝛ ꝺmo: quẽ dñs dixerat: q: oẽs discipuli scãdalizarẽt i illo i ipa nocte. Sequit: Adolesc. aũt q̃dã sequebat illũ. amic. syn. sup nudo. subaudiẽ cooꝛte: q: nõ aliõ ãdumẽti q̃ solũ habebat syndonẽ. Sequit: Et tenuerũt eũ. At ille re. syn. nu. ꝓfu. ab eis. quoꝝ. cõsentiã detestabat ⁊ facta nõ a dño: cuius amoꝛẽ ⁊ absẽs coꝛpe firũ fuauit i mẽte. HIERO. Sicut etiã ioseph relicto pallio nud⁹ de manib⁹ impudice femine aufugit. q̃ vult effugere man⁹ iniquoꝝ rũ: relinquẽs mẽte que mũdi sunt fugiat p⁹ iesum. THEO. Probabile aũt videt q: hic adolescẽs erat de illa domo: i q̃ pascha cõederãt. Quidã vo dicũt hũc adolescẽtẽ fuisse iacobũ fratrem dñi: q̃ dicebat iust⁹: q̃ ab apostol⁹ p⁹ christi ascẽsionẽ cathedrã hierosolymoꝝ accepit. GREGO. iiij. moꝛ. Uel h̃ de iohãne dr: q̃ ⁊si p⁹ vt vba redẽptoꝛis audiret ad cruce redijt: pu⁹ tñ territ⁹ fugit: naꝫ ⁊ illũ eo tpe fuisse adolescẽtẽ lõga p⁹ h̃ i carne vita ei⁹ inditio ẽ. Potuit enĩ fieri vt ad horã tenẽtiũ manib⁹ elapsꝰ: moꝛ resũpto idumẽto redierit: ⁊ sub dubia lucis nocte: se turbis ducẽtiũ iesum q̃si vn⁹ de ipis imiscueritꝫ donec ad atriũ põtificis cui erat not⁹ pueniret: vt ipe i suo euãgelio cõmemoꝛat. Sicut aũt petr⁹ qui culpã negatiõis pnie lachrymis abluit: recuperationẽ oĩdit eoꝝ q̃ i martyrio labunt: ita ceteri discipuli q̃ articulũ cõprehẽsiõis fugiẽdo ꝓuenerũt: cautelã fugiẽdi docẽt eos qui se minus idoneos ad toleranda supplicia sentiunt.

Et adduxerũt iesum ad summum sacerdotẽ: ⁊ cõuenerũt oẽs sacerdotes ⁊ scribe ⁊ seniores. Petr⁹ aũt a lõge secut⁹ ẽ eũ usq̃ intro in atriũ sumi sacerdotis: ⁊ sedebat cũ ministris ad ignẽ ⁊ calefaciebat se. Summi uero sacerdotes ⁊ oẽ cõciliũ q̃rebant aduersus iesum testimoniũ: ut eũ morti traderẽt: nec inueniebãt. Multi aũt testimoniũ falsũ dicebãt aduersus eũ: ⁊ cõuenientia testimonia nõ erãt. Et qdã surgẽtes: falsum testimoniũ ferebãt aduersus eum dicẽtes: Quõm nos audiuim⁹ eum dicẽtẽ: Ego dissoluã tẽplum hoc manu factum: ⁊ p⁹ triduũ aliũ nõ mãu factũ edificabo. Et nõ erat cõuenies testimoniũ illoꝝ.

GLO. Narrauerat euãgelista superi⁹: quõ dñs a ministris sacerdotũ fuerat capt⁹: nũc narrare incipit quomõ i domo principis sacerdotũ morti adiudicatus fuit. vñ dicit: Et adduxerũt iesum ad summũ sacer. BEDA: Summũ sacerdotẽ significat caypham: qui sicut iosephus scribit erat põtifex anni illi⁹: de quo testat Josephus: q: pontificatũ sibi emerit a principe romano. Sequit: Et cõuenerunt in vnũ oẽs sacerdotes: ⁊ scribe ⁊ seniores. HIERO. Tunc fcã est cõgregatio thauroꝝ in vaccis populoꝝ. Sequitur: Petrus autẽ a longe sequebat eũ usq̃ intro in atriũ summi sacerdotis. Timoꝛ enĩ retrahit: ꝫ charitas trahit. BEDA: Merito autẽ a lõge sequebatur: qui iã erat proxie negaturus. Neq̃ enim negare posset: si christo proximus adhesisset. Sequit: Et sede. cum ministris ⁊ calefaciebat se ad ignem. HIERON. In atrio cum ministris calefacit se

ad ignē. Atriū sacerdotis ē secularis circuit⁹. mīstri demonia sūt: cū q̄bus q̄ manet: flere peccata nō potest: ignis desideriū carnale. BEDA: Est. n. ignis charitas: de quo dicit: Ignē veni mittere ī terrā: q̄ sup credētes descēdēs: variis līguis eos laudare dominū docuit. Est ī ignis cupiditatis: de quo dicit: Dēs adulterātes velut clybanⁿ cozda eoz. hic ignis ī atrio cayphe īstinctu maligni spūs accēsus: ad negandū: ad blasphemādū dñm pfidoz līguas armabat. Dō enī ītus ī domo maligna synodⁿ gerebat: h̄ ignis ī atrio ītер frigoza noctis accēsus figurabat. Quoniaz enī abundat iniq̄tas: refrigescit charitas multoz. h̄ frigoze torpēs ad hoza petrⁱ: q̄si p̄mⁿ prunis mīstroz cayphe calefieri cupiebat: q̄ tpal'cōmodi solaciū pfidoz societate q̄rebat. Sequit: Sūmi vo sacer. ī oē cō. que. aduersus ie. te. vt eū moz. traderēt. THEO. Legē pcipiēte q̄ vnⁿ exīsteret summus sacerdos: tūc multi erāt substituti: ī destituti ānis singulis p̄ pncipē romanoz. Sūmos ḡ sacerdotes dicit illos: q̄ determiatū eis tēpus cōplentes iā cōpleuerāt: a sacerdotio destituti erāt. Figuram aūt iudicij: q̄ ī p̄iudiciū agebāt operant: testionia querētes vt videant iesum iuste dānare ī pdere.

HIERO. Ex mētita ē iniq̄tas sibi: vt regina aduersus Joseph: ī sacerdotes aduersus susannā. ex ignis sine materia deficit. vñ sequit: Nec inueniebāt. Multi enī fal. testi. di. aduersus eū. ī cōue. testi. nō erāt. Quod enī variāt: icertū habet. Sequit: Et quidaz sur. fal. testi. ferebāt. Moris ē hereticoz vmbrā de veritate trahere. nō ille dixit q̄ illi dicunt: ex simile verbū de tēplo corpis sui: q̄ post biduū resuscitauit. THEO. Nō enī dñs dixerat: Ego dissoluā illud: ex soluite. neq̄ manufactū dixit: ex simpliciē templū. HIERO. Dixit etiā: Suscitabo viuum aīal significās ī spīrās tēplū. Falsus testis ē q̄ in eo sēsu dicta itelligit: quo nō dicuntur.

Exurgēs autē summⁿ sacerdos in mediū interrogauit iesum dicens: Nō rñdes q̄cq̄z ad ea q̄ tibi obijciūtur ab his? Ille aūt tacebat: ī nihil rñdit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum: et dixit: Tu es christus filiⁿ dei bñdicti. Jesus autē dixit illi: Ego sū. Et videbitis filiū homis sedētē a dextris virtutis dei: ī uenientē cū nubibⁿ celi. Summⁿ aūt sacerdos scidēs uestimenta sua ait: Quid adhuc desideramⁿ testes? Audistis blasphemiā: Quid uob videt? Qui oēs cōdēnauerūt eū ee reū mortis. Et ceperūt quidā cōspuere eū ī uelare faciē eiⁿ: ī colaphis eū cedere ī dicēt ei: pphetiza. Et mīstri alapis eum cedebāt.

BEDA: Quāto Iesus tacebat ad idignos rēsponē sua falsos testes ī sacerdotes ipios: tāto magⁱ pōtifex furore supatus eū ad rñdēdū puocat: vt ex qualibet occasiōe smonis: locū iueniat accusandi. vñ dicit: Et erur. sum. sa. ī mediū iter. ipm di. Nō respōdes quicq̄ ad ea que tibi obijci. ab his? Iratus quidē pnceps: ī ipatiēs nō iueniēs calūnie locuz: erurgit de solio vt īsaniā mētis motu corpis demōstraret. HIERO. Sed ipe deⁿ ī saluator noster q̄ mūdo salutē ptulit: ī būano generi sua pietate subuenit: sicut ouis ad occisionē sine voce ducit: ī obmutuit ī siluit a bonis. Unde sequit: Ille aūt tacebat ī nihil rñdit. Taciturnitas christi apologiā. i. excusationē ade absoluit. THEO. Tacebat aūt sciens q̄ nō attēderēt verbis eiⁿ. vñ scōm lucā rñdit: Si dixero vobis: nō creditis mihi. vñ sequit: Amⁿ sum. sacer. ītер. eū. ī dix. ei: Tu es christⁿ filiⁿ dei bñdicti? Interrogat quidē h̄ summⁿ sacerdos: nō vt addiscēs crederet: sed vt ex hoc aliquā occasionē caperet. Querit aūt: Tu es christⁿ filiⁿ dei bñdicti? Adhuc nāq̄ erāt christi. i. vncti: sicut reges ī sūmi sacerdotes: sed nullⁿ eoz dicebat filiⁿ dei bñdicti: quasi semp collaudati. HIERO. Nūc aūt expectabant de lōge: i ppe nō videt: sicut isaac caligātibus oculis iacob sub manibⁿ nō agnoscit: ex lōge de eo futura canit. Jesus aūt dixit illi: Ego sum. vt. i. ecclesiales sint. THEO. Sciebat nāq̄ quoniā nō crederēt: tū rñdit: ne postea dicerēt: si audissemⁿ aliq̄d ab eo: credidissemⁿ ei. hoc aūt ē in eoz p̄iudiciū: q̄ audierūt ī nō crediderūt. AVG. de con. euā. Matheⁿ aūt nō dixit respōdisse iesum: Ego sum: ex tu dixisti. sed marcⁿ tantū valere oīdit quod ei dicit Jesus: tu dixisti: quantū si diceret: ego sum. Sequit: Et vide. fi. ho. se. a. dex. vir. dei: ī ve. cū nubibⁿ celi. THEO. Ac. si. d. Videbitis me tanq̄ filiū hominis a dextris patris sedentē. Virtutē nāq̄ hic patrē dicit: non autē sine corpe veniet: sed qualis apparuit crucifigētibⁿ in iudicio eis apparebit. BEDA: Si ergo tibi ī christo o iudee: o pagane: ī hereticē contēptus ifirmitas: ī crux cōtumelia ē: vide q̄ p hoc filiⁿ homis ad dextrā dei p̄is sessurⁿ: ī ī sua cū nubibⁿ celi ē maiestate futurⁿ. HIERO. Equidē sacerdos īterrogat filiū dei: Jesus aūt rñdit filiū hominis: vt hīc itelligamⁿ dei filiū idē eē ī filiū hominis: ī ne quaternitatē faciamⁿ ī trinitate sed hō in deo: ī deⁿ ī homīe sit. Dicit aūt a dextris virtutis sedentē. i. ī vita regnantē sempiterna: ī virtute omnipotēna. Et veni. in nu. celi. In nube ascēdit: cū nube veniet. i. in corpe suo solo q̄ sumpsit a virgīe ascēdit: ī cū multiformi ecclesia q̄ corpⁿ ipsiⁿ ī plenitudo eiⁿ ad iudiciū vēturus est. LEO papa: Carpbas aūt ad exaggerādā auditi smōis iudiū: scidit vestīmēta sua: ī nescies q̄d hec significaret īsania: sacerdotali se honore puauit: oblitⁿ p̄cepti illiⁿ: q̄ō legit de p̄cipe sacerdotū: De capite suo cidarim nō deponet: ī vestimēta sua nō dirūpet. Nā sequit: Sūmi aūt sa. scin. vesti. sua ait: Quid adhuc desi. testes: audi. blas. q̄d vobis videt? THEO. Adimplet q̄dem sacerdos cōsuetudinē iudaicā. Cū enī aliq̄d intolerabile ī triste illis occurrebat: vestīmēta scidebāt. Ut ergo mōstraret: q̄ christⁿ magnā ī intolerabilē blasphemiā dixerit: vestīmēta scidit. BEDA: Alioqui

aūt mysterio factū est: vt in passiōe dñi pōtifex iu/
deox̄ sua ipse vestimēta diſcinderet: hoc est ephot
deox̄ sua ipse vestimēta diſcinderet: hoc est ephot
cū tunica dñi: nec ab ip̄is q̄ eū crucifixere milites
scidi poterit. Figurabat enī: q; sacerdotiū iudeox̄
p̄ scelerib⁹ ip̄ox̄ pōtificū esset scindēdū. Soliditas
verō ecclie que vestis sui redēptox̄is solet appellari
nunq̄ valet diſrūpi. THEO. Ex eo aūt sacerdotiū
iudeox̄ scindēdū erat: q⁹ odēnauerūt christū eē reū
mortis. vnde sequit: Qui oēs cōdē. eū eē reū mort⁹.
HIERO. Londēnāt quidē eū esse reū mortis: vt
reatu suo reatū nostrū soluerz. Sequit: Et ceperūt
quidā cōspuere eū. vt. l. sputaminib⁹ susceptis faciē
animę nostre lauaret: z velamīe faciei sue velamē
cordiū nox̄ū auferret: z colaphis quib⁹ in caput p
cussus ē caput humani generis qō est adā sanaret
z alapis quib⁹ expalmat⁹ est: maxima laus ei⁹ nr̄is
manib⁹ labiisq̄ plauderet: vt dicit: Omnes gentes
plaudite manib⁹. BEDA: q⁹ vo dicūt ei: Prophe
tiza: quis est qui te percussit: quasi in cōtumeliā faci
unt eius qui se a populis pphetā haberi voluit.
AVGV. de con. euan. Hoc aūt intelligit passus
dñs vsq̄ ad mane in domo principis sacerdotū: quo
pius adductus est.

Et cū esset petr⁹ in atrio deox̄sū:
venit una ex ancillis sūmi sacerdo
tis: z cū vidisset petrū calefacientē
se: aspiciēs illū ait: Et tu cum iesu
nazareno eras? At ille negauit di
cens: Neq; scio neq; noui quid di
cas. Et exijt foras ante atriū: z gal
lus cāt̄auit. Rursus aūt cū vidisset
illū ancilla cepit dicere circūstātib⁹:
quia hic ex illis est. At ille iterū ne
gauit. Et post pusillū rursus q astā
bant dicebāt petro: Vere ex illis es
nā z galile⁹ es. Ille autez cepit ana
thematizare z iurare: qa nescio ho
minē istū quē dicitis. Et statī gall⁹
iterū cāt̄auit: Et recox̄dat⁹ est petr⁹
verbi quod dixerat ei iesus: pus q̄z
gallus cantet bis: ter me negabis.
Et cepit flere.

AVGV. de cō. euā. De petri tētatōne que inter
pditas dñi cōtumelias facta est: nō eodē ox̄dine
omēs euāgeliste narrāt. Nā lucas explicat pus ten
tatōem petri: tū demū has dñi cōtumelias. Jooan
nes aūt incipit petri tētatōem dicere: z iterposuit
quedā de cōtumeliis dñi: z adiunxit q⁹ inde missus
est ad carpham pōtificē: z inde recapitulat vt expli
cet quā cepat tētatōem petri. Matthe⁹ aūt z mar/
cus pmo cōmemorāt christi cōtumelias: deide pe/
tri tētatōez: de qua dr̄: Et cū eēt petr⁹ in atrio seox̄.
ve. vna ex ancil. sum. facer. BEDA: Quid aūt sibi
vult q⁹ pma eū pdit ancilla: cū viri vtiq; eū magis
potuerūt recognoscere: vt z iste ser⁹ peccasse ī necē
videret dñi: z iste ser⁹ redimeret⁹ p dñi passiōem. De
quib⁹: At ille nega. di. Neq; scio neq; noui qd dicas
HIERO. Petr⁹ sine spū voci ancille cessit: cū spū
nec p̄cipib⁹ nec regib⁹ cedit. THEOP. Hoc aūt
eū pati dispēsatiue pmisit dñs: ne. s. extolleret se: si
mulq; vt peccātib⁹ misericox̄s oñdat⁹: tanq̄ ex seipo
instruct⁹ humane infirmitatis euētū. Sequitur: Et
exi. fo. ante atri. z statim gal. cāt̄auit. BEDA: De
hoc galli cātu ceteri euāgeliste tacēt: nō tñ factum
negāt: sicut z multa alia alij silētio p̄tereūt que alij
narrāt. Sequit: Rursus aūt cū vide. eū an. cepit di/
cere circū. quia hic ex illis est. AVG. de cō. euāge.
Nec ancilla ñ eadē sed alia est: sicut dicit matthe⁹
Sane hoc quoq; itelligit quia in secūda negatōne
a duob⁹ cōpellat⁹ est: ab ancilla. s. quā cōmemorāt
matthe⁹ z marcus: z ab alio quē cōmemorat lucas
Sequit: At ille iterū negauit. Jam petrus redierat
vt quēadmodū dicit iohānes ad focū stās iterū ne
garet. vnde ancilla dicebat quod supra dictū ē: nō
illi. s. petro: sed his qui illo exeūte ibi remānerāt: sic
tamē vt ille audiret. vñ rediēs z rursus ad ignē stās
resistebat negādo verbis eox̄ū. Liquido enī colligi/
rur: collatis de hac re omnib⁹ euāgelistarū testimo
nijs: nō ante ianuā secūdo petrū negasse: q; intus ī
atrio ad ignē: Matthēū aūt z marcū qui ōmemo/
rauerūt exisse eū foras: regressum eius bxeuitat⁹ cā
tacuisse. BEDA: In hac aūt negatōe petri disci
mus nō solū abnegari christū: ab eo q⁹ dicit eux nō
eē christū: sed ab illo etiā qui cū sit negat se eē chri/
stianū. Domin⁹ enī nō ait petro: Discipulū meux te
negabis: sed me negabis. Negauit ergo christū cux
se negauit eius discipulū. Sequit: Et post pusi. rur.
qui asta. di. pe. vere ex illis es: nam z gali. es. Nō q⁹
alia līgua galilei q̄z hierosolymite loquerētur: qui
vtiq; fuerūt hebrei: sed q⁹ vnaqueq; puicia et regio
suas habet pp̄etates ac vernaculū loquēdi sonū vi
tare nō p̄uit. THEO. Igit̄ timox̄e petr⁹ pterritus
z dñi sermone oblitus dicētis: Qui me cōfessus fu/
erit cox̄ hōibus: cōfitebox̄ z ego eū cox̄ pre meo:
dñm abnegauit. vñ sequit: Ille aūt cepit anathe.
z iura. q; nesci. ho. istū quē di. BEDA: Quaxno/
xia sunt prauox̄ū cōsilia: iter infideles hoiem nega
uit se nosse: quē inter discipulos deū fuerat cōfes/
sus. Solet aūt scriptura sacra meritū causarū per
statū designare tempox̄ū. vnde Petrus qui media
nocte negauit: ad galli cantū penituit. vnde subdit
Et statim iterū gal. can. Et recox̄. pe. ver. qō dixit ei
iesus: p̄iusq̄ gal. cātet bis: ter me negabis. Et cepit
flere. THEO. Lachxyme enī petrū christo p̄ peni
tentiā adduxerūt. Lōfundant⁹ itaq; nouatiani qui
dicūt q⁹ qui post susceptiōem baptismatis peccaue
rit: nō suscipit⁹ vt sibi delictū remittatur. Ecce enim
petr⁹ qui z christi cox̄p⁹ sumpsit z sanguinē: p̄ peni
tētiam est susceptus. Etenī sanctox̄ū defect⁹ ppter hō
scripti sunt: vt z nos si p̄ incautelā deciderimus: re
cursum haberem⁹ per eox̄ū exemplū: z sperem⁹ p̄ pe
nitētiā subleuari. HIERO. Mystice aūt p̄ma an
cilla titubatio est: secūda cōsensio: terti⁹ vir act⁹ est.
Hec trina negatio quā abluit p fletus verbi christi
recox̄datio': tūc nobis gall⁹ cātat: qñ p̄dicatox̄ dsq;
p̄ penitētiā cox̄da nr̄a ad opūctōez excitat. Tūc ici/

pimus fiere: qñ ignimur intus p scirillã scie: ꝛ foris exim⁹ cũ extra eiicim⁹ qõ int⁹ fuim⁹. ¶ La. XV.

ET cõfestim mane cõsilium faciẽtes summi sacerdotes cũ senioꝛib⁹ ꝛ scribis ꝛ uniuerso cõcilio: ligantes iesum duxerũt ꝛ tradiderũt pilato. Et interrogauit eũ pilat⁹: Tu es rex iudeoꝝ? At ille respõdẽs: ait illi: Tu dicis. Et accusabãt eũ summi sacerdotes in multis. Pilat⁹ aũt rursum interrogauit eũ dicẽs: Nõ rñdes qcq̃? Vide in quãtis te accusant. Jesus aũt nihil amplius rñdit: ita ut miraretur pilatus.

¶ BEDA: Habebãt iudei hũc moꝛẽ: vt quẽ adiu dicassent moꝛti: ligatũ iudici traderẽt. vñ post ꝺẽ natõem christi subiũgit euãgelista: Et cõfest. mane ꝺsi. faciẽ. sum. facer. cũ senio. ꝛ scri. ꝛ vni. cõci. vinci. iesum duxe. ꝛ tradi. pilato. Attamẽ notãdũ q⁹ non tũc primũ ligauerũt eũ: sed moꝛ cõprehẽsum nocte in ozto vt iohãnes declarat: ligauerunt. ¶ THEO. Tradiderũt itaq; iesum romanis: sed ꝛ ipsi a deo traditi fuerũt in manib⁹ romanoꝝ: vt adiplerent scripture dicẽtes: Scõm opa manuũ eoꝝ retribue illi. Et inter. eũ pila. Tu es rex iudeoꝝ? ¶ BEDA: Pilato nihil aliud crimiis ĩterrogãte nisi vtrũ rex iudeoꝝ sit: arguit impietatis iudei: q⁹ nec falso q̃dem inuenire potuerũt qõ obiicerẽt saluatoꝛi. Sequit: At ille rñdẽs ait illi: Tu dicis. Sic rñdet: vt verũ diceret: ꝛ sermo ei⁹ calũnie nõ pateret. ¶ THEO. Dubiã enim rñsionẽ emisit. nã: Tu dicis: põt sic intelligi Tu dicis hoc: sed ego nõ dico. Et nota q⁹ pilato q̃ inuit⁹ fert sniam aliqua in pte rñderit: sacerdotib⁹ aũt ꝛ pncipib⁹ rñdere noluerit: indignoscq; sñone suo iudicauerit. Seq̃t: Et accusauerũt eũ sum. sacer in multis. ¶ AVG. de cõ. euã. Lucas etiã ista crimina q̃ falso obiecerũt aputit: sic enim narrat: Ceperunt accusare eũ dicẽtes: Duc inuenim⁹ subuertẽtẽ gẽtẽ nostram: ꝛ phibẽtẽ tributa dari cesari: ꝛ dicentẽ se christũ regẽ eẽ. Sequit: Pilat⁹ aũt rursus interrogabat eũ dicẽs: Nõ rñdes qcq̃: vides in q̃tis te accusant. ¶ BEDA: Ethnic⁹ quidẽ est qui condẽnat iesum: sed cãm refert in pplm iudeoꝝ. Seq̃t: Jesus aũt ampli⁹ nihil resp. ita vt mira. pilat⁹. Nihil q̃dez rñdere voluit: ne crimẽ diluẽs dimitteret a pꝛeside ꝛ crucis vtilitas differet. ¶ THEO. Mirabat aũt pilat⁹: quia cũ legis doctoꝛ esset ꝛ eloquẽs ꝛ potẽs rñsiõe sua eoꝝ accusatões infrigere nõ respõdebat q̃cq̃: ꝛ magꝝ accusatões virilr sustinebat.

Per diẽ autẽ festũ solebat dimittere illis unum ex uinctis quẽcũq; petissent. Erat aũt qui dicebat barrabas: qui cũ seditiosis erat uictus qui in seditõe fecerat homicidium. Et cũ ascẽdisset turba: cepit rogare sicut semp faciebat illis. Pilat⁹ aũt rñdit eis ꝛ dixit: Vultis dimittam uobis regẽ iudeoꝝ. Sciebat enim q⁹ p inuidiã tradidissent eũ summi sacerdotes. Põtifices aũt concitauerũt turbã: ut magis barrabã dimitteret eis. Pilat⁹ aũt iterũ rñdẽs ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudeoꝝ? At illi iterũ clamauerũt: Crucifige eũ. Pilat⁹ uero dicebat illis: Quid ei mali fecit? At illi magis clamabãt crucifige eũ. Pilatus aũt uolens populo satisfacere dimisit illis barrabã: ꝛ tradidit iesum flagellis cesum ut crucifigeret.

¶ BEDA: Multas liberãdi saluatoꝛis pilat⁹ occasiões dedit: pmo latroẽ iusto cõferẽs. vñ ꝺ: Per diẽ aũt festũ dimit. sole. il. vnũ ex victis quẽcũq; petissent. ¶ GLO. Qõ quidẽ solit⁹ erat facere vt gratis populi captaret: ꝛ pcipue in die festo q̃ de tota puincia iudeoꝝ ppls hierosolymã cõfluebat. Et vt maioꝛ iudeoꝝ ꝓbitas appareat: describit ꝑ ipsam enoꝛmitas culpe latronis quẽ iudei christo pferrũt. vñ seq̃t: Erat aũt q̃ dicebat. barr. q̃ cũ sedicionis. erat q̃ in sedi. fece. homicidiũ. In quo ostẽdit ꝛ ex gratuitate culpe notabilis q⁹ homicidiũ fecerat: ꝛ ex modo faciẽdi qꝛ cũ pturbatõe ciuitatis hoc fecerat seditiõem cõcitãdo: ꝛ etiã quia culpa eius manifesta erat: nã ꝛ cũ sedicionis vict⁹ erat. Seq̃t: Et cũ ascenꝺisset. cepit roꝛ. sicut sem. facie. illis. ¶ AVGV. de con. euã. Nulla questio est q⁹ matthe⁹ tacet ipos petisse vt aliquis eis dimitteret: qõ marc⁹ dicit. Nihil enim interest si alius aliud tacet: qõ alius cõmemoret. Seq̃t: Pilat⁹ ergo rñ. eis ꝛ dixit: Vultis dimittam uobis regem iudeoꝝ? Sciebat enim q⁹ p inuidiã tradidissent eum summi sacerdotes. Quem pot q̃ vba pilat⁹ dixerit: vtruz q̃ a matthꝺeo: an q̃ a marco referũt. Aliud enim videt eẽ: Quẽ vultis dimittã vobis barrabã: an iesum q̃ dr christ⁹? vt matthe⁹ refert: aut: Vultis vobis dimittã regẽ iudeoꝝ: vt hic dicit? Sed qꝛ christos reges dicebãt: ꝛ q̃ dixit illũ an illis manifestũ est eũ dixisse an vellẽt dimitti regẽ iudeoꝝ. i. christũ. Nihil aũt ĩteresse sñie q⁹ h̃ tacuit marcus de barraba: hoc solũ volẽs dicere qõ ad dim̃ pertinebat: qñquidẽ in eoꝝ rñsiõe satis ꝛ ipe ostendit quẽ sibi dimitti voluerit. Nã seq̃t: Põti. aũt cõturb. vt mag. barra. dimitteret eis. ¶ BEDA: Pertet iudeis vsq; hodie sua petitio: quã tãto labore impetrarũt: qꝛ enim data sibi optõne p iesu latroẽ: p saluatoꝛe ĩterfectoꝛẽ elegerũt: merito salutẽ pdiderũt ꝛ vitã: ꝛ latrociniis ac sedicõib⁹ se intrin subdiderũt vt patriã regnũq; suũ qõ pl⁹ christo amauerũt pderit: ꝛ libertatẽ coꝛp⁹ ꝛ aiam nũq; recipẽt. Deinde

alia occasiõem dat pilat⁹ liberãdi saluatorẽ cũ seqt̃
Pila.aũt ite.rñ.ait il.Quid ḡ vul.fac.regi iudeorũ?
AVG.de cõ.euã. Jam satis appet q⁹ id marc⁹ ve-
lit oĩdere: dicẽdo regẽ iudeorũ: qõ matthe⁹ dicẽdo
christũ. Non enĩ dicebãt christi reges nisi iudeorũ.
In hoc enĩ loco fm mattheũ dr̃: Quid igit̃ faciam
de ieshu q̃ dr̃ christ⁹? Sequit̃: At illi clamabãt: Cru
cifige eũ. THEO. Uide aũt iudeorũ prauitatẽ: et
pilati cõmẽsuratõem: q̃uis t ipe dign⁹ fit cõdẽna-
tõe p eo q⁹ pplo nõ resistebat. Illi nãq; clamabãt:
Crucifige.hic tẽtat humiliter ab illo piudicio eru-
ere iesum: t ideo rursus ĩterrogat. vñ sequit̃: Pila.
aũt dice.eis: Quid enĩ ma.fecit? Occasionẽ nãq; ex
hoc signere volebat: vt christũ solueret innocentẽ.
Judei vo insanie sue satisfaciẽtes: interrogatiõi ps̃i
dis nõ rñdẽt. vñ sequit̃: At illi mag⁹ clamabãt: Cru
cifige eũ. vt implerẽt illud hieremie: Faca ẽ nubi be
reditas mea: sicut leo in silua dederũt sup me vocẽ
suã. Sequit̃: Pila. aũt vo. satisf. po. dimi. il. bar, t tra
di. iesum fla. ce. vt crucifigeret. THEO. Uolebat
quidẽ satisfacere pplo. i. eorũ facere volũtatẽ: t nõ
qõ erat placitũ iusticie t deo. HIERO. Dic duo
birci assiunt: vn⁹ apõpeius. i. emissari⁹ cũ pctõ pplĩ
in desertũ inferni absolut⁹ dimittit̃: alter, p peccat]
absolutorũ vt agn⁹ occidit̃. ps dñi semp mactatur:
ps diaboli qui est magister eor qõ sonat barrabas
effrenata in tartarũ ꝓcipitat̃. BEDA: Jesus aũt
flagellat⁹ nõ ab alio q̃ ab ipo pilato intelligẽd⁹ est
Scribit nãq; iohes: Apprehẽdit pilat⁹ iesum t fla-
gellauit. qõ qdẽ iõ fecisse credẽd⁹ ẽ: vt satiati penis
ac obprobriis ei⁹ iudei mortẽ ei⁹ vlt̃ sitire desisterẽt.

Milites aũt duxerũt eũ ĩ atriũ
ptorij: t vocãt totã cohortẽ: t in
duũt eũ purpura: t imponũt ei ple
ctentes spineã coronã: t ceperunt sa
lutare eũ: Aue rex iudeor. Et per
cutiebãt caput ei⁹ harũdine: t ꝓspu
cbãt in eũ: t ponẽtes genua adora
bãt eũ. Et postq̃ illuserũt ei exue
rũt illũ purpura: t induerunt eum
uestimentis suis.

THEO. Militaris vana gloria sp̃ inordinatis
gaudẽs t obprobriis sibi ꝓpa oñdebat. vñ dr̃: Mili.
aũt dure.eũ in atri.ptorio. t cõuocauerũt totã cohor.
dinẽ milite. Et indu.eũ pur. sicut regem. BEDA:
Mania enĩ rex iudeor fuerat appellat⁹: t b̃ ei scribe
t sacerdotes crimẽ obiecerãt: q⁹ sibi ĩ pplo ĩsurrectico
vsurparet ipiũ: illudẽtes b̃ faciũt: vt nudatũ pristinis
vestib⁹ induãt purpura: q̃ reges veteres vtebantur.
GRE. de cõ. euã. Intelligit̃ aũt qõ matthe⁹ ait:
Chlamyde coccineã circũdederũt ei: hic marcũ di
risse idutũ purpura. pro regia ei purpura chlamys
illa coccinea ab illudẽtib⁹ adhibita erat: t est rubra
quedam purpura cocco simillima. potest enim fi-
eri vt purpurã etiã marcus cõmemorauerit: quam
chlamys bẽbat: q̃uis eẽt coccinea. BEDA: Pro
diademate aũt ponũt ei coronã spineã. vñ sequr:
Et impo.ei plec.spi.coronã. Pro sceptro aũt regali
dãt calamũ vt matthe⁹ scribit: t adorãt q̃si regẽ. vñ
seqt̃: Et cepe.salu.eũ. Aue rex iudeorũ. Et q⁹ milites
eũ q̃si q̃ deũ seipm falso dixisset adorabãt illudẽtes
patet ex b̃ qõ subdit̃: Et pcu.ca.ei⁹ harũ. t ꝓspu. eũ.
Et ponẽ.genua ado.eũ: q̃si falso se dixisset deum.
HIERO. Obprobria aũt eius nr̃m abstulere ob-
probriũ. Uicula ei⁹ nos liberos fecerũt. Corona spi
nea capitis ei⁹ diadema regni adepti sum⁹. Uulne-
rib⁹ ei⁹ sum⁹ sanati AVGV. de cõ. euã. Appet aũt
mattheũ t marcũ recapitulãdo ista posnisse: nõ q⁹
tũc factũ sit: cũ eũ pilat⁹ iã crucifigẽdũ tradidisset.
Johãnes enĩ apud pilatũ dicit hec gesta: b̃ aũt qõ
seqt̃: Et postq̃ illuse.ei: eru.eũ pur. t indu. eũ vesti.
suis. in fine factũ ĩtelligit̃: cũ iã adduceret ad cruci
figẽdum. HIERO. Mystice aũt vestimẽtis suis
nudat̃ iesus. i. iudeis. purpura induit̃. i. gẽtili ecc'ia
q̃ de scopulis collecta ẽ. Jtẽ ea exut⁹ in fine scãdali
zãte: iudaica rursum induit̃ plebe. Cũ enĩ ĩtrauerit
plenitudo gẽtiũ: tũc ois isr̃l salu⁹ erit. BED. Uel
in purpura q̃ indut⁹ ẽ dñs: ipa ei⁹ caro quã passiõi-
bus obiecit infirmat̃: in corona vo quam portabat
spinea: nr̃or⁹ susceptio pctor. THEO. Induam⁹
t nos purpurã stolã regalẽ: q: vt reges ãbulare de
bem⁹ calcãtes sup serpẽtes t scorpiones: t suppedi
tãtes pctũ. Christiani nãq; dicimur. i. vncti: sicut t
tũc reges vncti dicebãt. Sumam⁹ t coronã spineã
. i. festinem⁹ coronari vita arta: t abstinẽtiis t puri
tate. BEDA: Caput aũt christi pcutiũt: qñ eũ ve
rũ deũ eẽ negãt. Et q: p harũdinẽ scriptura solet cõ
fici: q̃si harũdine caput christi feriũt: q̃ diuinitati il
li⁹ ꝓtradicẽtes errorẽ suũ ꝛfirmare auẽte sacre scri
pture conãt̃. Spuunt in faciẽ ei⁹ q̃ gre pñtiam
vbis exercãdis respuũt. Sũt t hodie q̃ eũ certa fide
vt deũ verũ adorãt: sed quer̃ act⁹ vba ei⁹ q̃si fabu
losa despiciũt: ac, pmissa verba illi⁹ tpalib⁹ illecebris
postponũt. Sicut aũt cayphas nesci⁹ dixit: Oz vnũ
hoiez mori, p pplo: sic milites nesciẽtes faciũt.
Et educũt illum ut crucifigerẽt
eum. Et angariauerũt ptereũtẽ quẽ
piã simonẽ cyreneũ uenientẽ de uil
la: patrẽ alexãdri t ruffi: ut tolleret
crucẽ ei⁹. Et pducũt illũ ĩ golgatha
locũ qõ est interptatũ caluarie loc⁹
Et dabãt ei bibere myrrathũ uinũ
t nõ accepit. Et crucifigẽtes eũ: di
uiserũt uestimẽta ei⁹: mittentes sor
tẽ sup eis qs qd tolleret. Erat autẽ
hora tertia: t crucifixerũt eum. Et
erat titul⁹ cause ei⁹ inscriptus: rex iu
deorũ. Et cũ eo crucifigũt duos la
trones: unũ a dextris: t aliu⁹ a sini
stris eius. Et impleta est scriptura
que dicit: Et cũ iniqs reputat⁹ est.
GLO. Post cõdẽnatiõem christi t cõtumelias

ꝺẽnato illatas:ad crucifixionẽ eiꝰ narrãdã euãge/
lista accedit ꝺicẽs: Et cũ eꝺu.eũ: vt crucifige.illũ.
HIERO. Hic educit abel in agrũ a fratre vt peri
mat. Hic adest ysaac cũ lignis:ꝛ abraã cũ ariete ve/
prib⁹ herẽte:hic etiã ioseph cũ fasce sõniato ꝛ tũica
talari sanguĩe lita. Hic adest moyses cũ virga ꝛ ser/
pẽte suspẽso in ligno. Hic ẽ botr⁹ in ligno portat⁹.
Hic adest helise⁹ cũ ligno ad q̃rẽdã securi q̃ in imo
demersa ẽ:ꝛ natauit ad lignũ.i.gen⁹ hũanũ qꝺ a li/
gno vetito in infernũ ꝺecidit:ꝓ lignũ crucis christi
ꝛ ꝓ baptismũ aq̃ ad paꝺisum natauit. Hic adest io/
nas ꝺe ligno sorti in mare vẽtrẽq; ceti triduo mis/
sus. Seq̃t: Et angari.quẽpiã p̃te.simo.cyre.veni.de
villa:pa.alex.ꝛ ruf.vt tol.cru.ei⁹.
THEO. Johan
nes aũt ait q⁹ ipemet baiulabat sibi crucẽ.vtrũq; eĩ
fuit:nã ipe q̃ꝺẽ p̃mo baiulauit sibi crucẽ ꝺonec p/
terijt q̃ꝺã quẽ angariauerũt:ꝛ tũc ille portabat. Di
xit aũt quoꝝ filioꝝ erat p̃:ad maiorẽ fiꝺẽ ꝛ affir/
matõem:nã hõ ille aꝺhuc viuebat:q̃ poterat oĩa q̃
circa crucẽ facta sũt enarrare.
HIERO. Cũ autẽ
alij ꝓ merita p̃m suoꝝ ꝺmẽoret: alij ꝓ merita filio
rũ suoꝝ: hic simõ q̃ crucẽ in angaria portat:merit⁹
filioꝝ suoꝝ q̃ erãt ꝺiscipuli ꝺmemorat. Ꝺe hꝫ nos ĩ
p̃nti vita admonemur pentes aꝺiuuari:per natoꝝ
suoꝝ sapiẽtiã vel merita:vt ppls iuꝺaic⁹ ꝓꝓ patriar
charũ ꝛ pphaꝝ ꝛ aplorꝝ merita sp ꝺmẽoret. Simõ
aũt iste q̃ portat crucẽ in angaria:ipe ẽ q̃ laboret,ꝓ
laude humana. Cogũt enĩ hoies hũc laborare quẽ
nõ cogit timor ꝛ ꝺilectio ꝺei.
BEDA: Uel quia
simõ iste nõ hierosolymita:hꝫ cyrene⁹ esse phibetur
Cyrene enĩ libye ciuitas ẽ:recte ꝓ eũ ppli gẽtiũ ꝺe
signat:q̃ quõꝺã pegrini ꝛ hospites testoꝝ:nũc obe
diẽꝺo heredes sunt ꝺei: coheredes aũt christi. Uñ
apte simõ obediẽs:cyrene heres interꝓtat. Ꝺe villa
aũt venisse refert: villa eĩ grece pag⁹ ꝺr.vñ pagãos
appellam⁹ eos quos a ciuitate ꝺei alienos viꝺem⁹
Ꝺe pago igit egrediẽs simõ crucẽ portat post ieſus:
cum ppls nationũ paganis ritibus ꝺerelictis:vesti
gia ꝺñice passiõis obediẽter ãplectit. Sequit: Et p
ꝺu.eũ in gol.lo.qõ est interp̃.cal.locus. Extra vrbẽ
ꝛ foris portã loca sunt in q̃b⁹ trucãt capita ꝺãnato
rũ:ꝛ caluarie.i.ꝺecollatoꝝ sũpsere nomẽ. Propẽea
aũt ibi crucifix⁹ est ꝺns:vt vbi p̃us erat area ꝺãna/
toꝝ:ibi erigerẽt vexilla martyrij.
HIERO. Tra/
ꝺũt aũt iuꝺei q⁹ in ℔ mõtis loco imolat⁹ ẽ aries ,ꝓ
ysaac:ꝛ ibi ꝺecaluat christ⁹.i.a carne sua:carnali vi/
ꝺelicet iuꝺea sepat. Seq̃t: Et va.ei bi.myrra.vinũ.
AVGV.ꝺe cõ.euã. Hoc intelligẽꝺũ ẽ matthe⁹
ꝺixisse cũ felle mixtũ.fel q̃ppe ,ꝓ amarituꝺie posuit
ꝛ myrratbũ vinũ amarissimũ ẽ: q̃q̃ fieri possit: ut
ꝛ fel ꝛ myrrha vinũ amarissimũ rꝺderẽt.
THE.
Uel ordinatõe quaꝺã exite alij alia offerebãt:q̃ꝺã
acetũ ꝛ fel: q̃ꝺã vinũ myrrhatũ.
HIER. Uel myr/
rhatũ vinũ hoc est acetũ: ꝓ hoc succus letalis pomi
abstergit.
BEDA: Amara vitis amarũ vinũ fecit
quo ꝓpinat ꝺñm iesum vt impleat quod scriptũ ẽ:
Ꝺederũt in cibũ meũ fel:ꝛ in siti mea potauerũt me
aceto.
AVG. ꝺe cõ.euã. Qõ aũt subꝺit: Et ñ acce
pit.intelligit nõ accepit vt biberet: gustauit aũt vt
matthe⁹ testis est:ꝛ sicut iꝺẽ matthe⁹ ait: Noluit bi
bere:ꝫ marc⁹ ꝺixit: Et non accepit.tacuit aũt q⁹ gu
stauit
HIERO. Nõ accepit ẽt iꝺ ꝓ quo patit. vñ
ꝺe eo ꝺr: Que nõ rapui:tũc exoluebam. Sequit: Et
crucifi.eũ ꝺiuiſe.vesti.sua:mittẽ.sorte sup eis: quiꝺ
quisq; tolleret. Hoc loco figurat salus. lignũ pnus
lignũ scie boni ꝛ mali fuit. secunꝺũ lignũ boni tñ
nobis ꝛ vite lignũ ẽ. Extẽ⁹ man⁹ pne ad lignũ:mo/
tem appẽꝺit. Extẽsio aũt secũꝺe: vitã que perierat
inuenit. Ligno hoc vehimur ꝓ mare vnꝺosum aꝺ
terrã viuentiũ.cruce enĩ sua christ⁹ cruciatũ nostr
absoluit:ꝛ morte sua mortem nrãm necauit. Cum
forma serpentis serpẽtem necat:quia serpente ꝺe
virga facto alij absorꝺentur serpentes. Ipa autem
spes crucis q̃ꝺ est nisi forma quaꝺrata mũꝺi: Ori/
ens ꝺe vtice fulget. Arctos ꝺexterã tenet. Auster le
ua ꝺsistit. Occiꝺẽs sub plãtis firmat. Unde apls: vt
sciam⁹ q̃ sit altitudo ꝛ latitudo:lõgitudo ,ꝓfundi
Aues qñ volãt aꝺ ethera:formã crucis sumũt.hõ na
tãs ꝓ aq̃s:forma crucis vehit. Nauis marina antẽna
cruci simlata sufflat. Tau littera:signũ salutis ꝛ cru
cis ꝺescribit.
BEDA: Uel in trãuersio ligno cru/
cis ꝺbi figũt man⁹ gauꝺiũ spei signat. Per manus
enĩ opa:ꝓ latitudinẽ bilaritatẽ opãtis intelligim⁹:
quia tristicia facit ãgustias:ꝓ altitudinẽ cui caput
aꝺiũgit:expectatõem retributiõis ꝺe sublimi iusti/
cia ꝺei:ꝓ lõgitudinẽ q̃ totũ corp⁹ extẽꝺit tolerãtia.
vñ lõganimes ꝺicũt ꝓfundũ qꝺ terre est infixum
ipm sacramentũ secretũ. Quãꝺiu ergo hic agũt cor/
pora nra:vt ꝺestruat corp⁹ pcti:temp⁹ nobis ẽ cru/
cis.
THEO. q⁹ aũt ponebãt sorte sup vestimenta
ei⁹:ꝛ hoc illuꝺẽtes fecerũt q̃si regis vestimẽta ꝺmi
ꝺẽtes:etenĩ vilia erãt ꝛ nõ valꝺe pciosa. Hoc autẽ
iohãnes euãgelista pleni⁹ exponit: q⁹ milites cet
ra in q̃tuoꝝ ptes iuxta suũ numer⁹ ꝺiuiꝺẽtes:ꝓ tu
nica que inconsutilis erat ꝺesup ꝛtexta ꝓ totũ sor
tẽ miserũt.
HIERO. Uestimẽta aũt oñi ei⁹ mꝺa
ta sunt:quib⁹ tegit corp⁹ ei⁹.i.eccl'ia:q̃ ꝺiuiꝺũt inter
se milites gentiũ: vt sint q̃tuoꝝ ordines cũ vna fiꝺe
.i.cõiugati ꝛ viꝺuati:ꝓpositi ꝛ sepati. Sortiti sũt tu
nicã inꝺiuisam:q̃ est pax ꝛ vnitas. Seq̃t: Erat autẽ
hora tertia ꝛ cruci.eũ. Hoc vere ꝛ ,ꝓpe marc⁹ tulit:
nã sexta hora tenebre suffuꝺerũt terrã:vt non q̃ꝺ
potuisset mouere caput.
AVG. ꝺe cõ.euãge. Si
hora q̃si sexta pilato sedẽte ,ꝓ tribunali traditus est
iesus crucifigend⁹ iuꝺeis:vt iolres refert: quõ hora
tertia crucifix⁹ ẽ:fic vba marci nõ intelligẽtes q̃ꝺa
putauerũt. Prius g̃ q̃ hora crucifigi potuerit viꝺea
mus:ꝺeiꝺe viꝺebim⁹ cur hora tertia crucifigi ꝺixe/
rit marc⁹. Hora erat q̃si sexta cũ traꝺit⁹ ẽ crucifige
ꝺus a pilato sedẽte ꝓ tribunali:vt ꝺictũ ẽ.non ei ia
plena sexta erat:sed q̃si sexta.i. pacta q̃nta:ꝛ aliq̃ꝺ
ẽt ꝺe sexta eẽ cepat:vt pacta q̃nta:ꝛ inchoata sexta
gereret hec que narrata sunt in crucifixiõe oñi nisi
ꝺonec cõpleta sexta:illo pẽꝺẽte fierẽt ꝺe q̃ ꝺicunt
tenebre. Queram⁹ aũt iã cur ꝺixerit marc⁹: Erat au
tẽ hora ter.ꝛ cru.eũ. Jam certe ꝺixerat: Et crucifige
tes eũ:ꝺiui.vesti.ei⁹. sic etiã ceteri attestãt: q⁹ eo cru
cifixo vestimẽta ꝺiuisa sunt. Si enĩ rei geste tẽpus
voluit ꝺmẽoꝛare marc⁹ sufficeret ꝺicere: Erat autẽ
hora tertia. vt q̃ꝺ aꝺiũxit: Et crucifixerũt eũ: nisi q̃
voluit aliq̃ꝺ recapitulãꝺo significare qõ q̃sitũ inue
nirẽt: cũ scriptura ipa illis tpib⁹ legerẽt: q̃b⁹ veniens
posset hmõi vel erroꝝ tolli: vel mẽꝺacium refutari.

Ca.xv.

Sed q; sciebat a militib⁹ suspẽsuz dñm: nõ a iudeis sicut iohãnes aptissime dicit: occulte oñdere voluit eos magꝭ crucifixisse: q; clamauerũt vt crucifigeret⁹ tur: q̃ illos qui ministeriũ p̃cipi suo sm suũ offi ciũ p̃buerũt. Intelligit̃ ergo fuisse hora tertia cum clamauerũt iudei vt dñs crucifigeretur: ⁊ verissime demõstrat̃ tũc eos crucifixisse: qñ clamauerũt. In conatib⁹ aũt pilati ad excipiẽdũ dñm: ⁊ in tumꝭtu indeo; ꝺicẽtiũ: cõsumptũ temp⁹ duarũ horarũ in telligim⁹: ⁊ circa horã fuisse sextã: q̃ nõdũ termina ta gesta sunt que ab eo tpe quo pilat⁹ dñz tradidit vsq; ad tenebras factas narrãt. Facile aũt videbit q̃ sine impietatis uuricie voluerit attẽdere: q̃z opor tuno loco marc⁹ hoc de tertia hora posuerit: vbi. s. factũ ministro; multũ commemoratũ est. Ergo ne quisq; cogitatiõem tãti criminis auersus a iudeis ĩ milites illos ꝺuerteret: Erat ĩgt hora tertia: ⁊ cru. cẽ, vt illi eũ pot⁹ crucifixisse inueniant̃: quos hora tertia vt crucifigeret clamare potuisse diligẽs inq; sitor inueniet: cũ aduerterit ℔ qõ a militib⁹ factũ ẽ hora sexta factũ esse. ¶ AVG. de quest. ve. ⁊ no. testꝫ Judeorũ g̃ sñam de crucifixiõe christi: tertia hora data vult intelligi. Omis enĩ qui morti addicit̃: ex eo tã mortu⁹ cõputat̃ quo sñam excepit. Manifestauit g̃ marc⁹: q; nõ iudicis sñia saluato; crucifix⁹ est. difficile est enĩ innocẽtẽ ꝓbare eũ: qui sñia iu dicis punit̃. ¶ AVG. de cõ. euã. Quãq; nõ desint: qui pasceue quã iohãnes ꝺmemorat dicẽs: Erat au tez pasceue hora q̃si sexta: horã diei tertiã velit in telligi. dicũt enĩ: Die q̃dẽ illo: quẽ dies sabbati seq̃ batꝫ pasceue fuisse pasche iudeorũ: q; ab eodẽ sabba to iã incipet azima: sed tñ vez pascha qõ iã ĩ passio ne dñi celebrat̃ nõ iudeo;: sed christianoz cepisse p parari. i. pasceuen hre ab ea hora noctis. ix. in eo q; dñs a iudeis occidẽd⁹ ꝓpabat̃. Parascuen quippe interpꝛat̃ ꝓpatio. Ab illa g̃ hora noctis vsq; ad eius crucifixionẽ occurrit hora pasceuẽ sexta sm iohan nẽ: ⁊ hora diei tertia sm marcũ. Quis fideꝫ ñ huic faueat solutõi qõis: Si modo possit aliqs articul⁹ cõiici vñ ab hora nona noctis cepisse pasceuen pa sche nre. i. ꝓpatõem mortis christi cõgruẽter intelli gam⁹. Si. n. ꝺicam⁹ eã cepisse qñ a Iudeis apꝓhẽsus est dñs: adhuc noctis ptes ꝑme erãt: fz qñ ad domũ ꝺuct⁹ ẽ soceri cayphe: vbi ⁊ audit⁹ ẽ a p̃cipib⁹: ad huc gall⁹ nõ cãtauerat. Si aũt qñ pilato tradit⁹ est: ũ mane fuisse aptissime scriptũ ẽ: restat g̃ vt intelli gam⁹ tũc cepisse ꝓpatõem mortis dñi: qñ oẽs p̃nci pes sacerdotũ ꝺixerũt: re⁹ ẽ mortis. Nõ. n. absurde cõiicit eo tpe nonã horã noctis eẽ potuisse: vt reca pitulãdo intelligat̃ de petri negatiõe postea dictũ esse qõ antea factũ erat. Seq̃t: Et erat. n. cau. ei⁹ in scrip. rex iudeoz. ¶ THE. Scripserũt aũt bũc titulũ .s. cãm pp quã crucifix⁹ est: q̃si vitupãtes ei⁹ opinionẽ q̃ regẽ seipm faciebat: vt sic ptereũtes miserer ñ va lerẽt: sed magis ei ĩproperarẽt tãq; tyrãno. ¶ HIE. Scripserũt aũt ℔ trib⁹ lĩguis: Hebraice Malch⁹ iu deoz: Grece basilios ꝛomoloseõ: Latine rex ꝛfesso rũ. De tres lingue ad p̃cipatũ in crucis titulo cõse crate sunt: vt oĩs lĩgua cõmemoret pfidiã iudeorũ. ¶ BEDA: Titul⁹ aũt hic posit⁹ supra crucẽ illõ oñ dit: q; nec occidẽdo potuerũt efficere vt eũ regẽ nõ hrent: q̃ eis sm sua opa redditur⁹ ẽ. Seq̃t: Et cũ eo cru. ou. latro. vnũ a dex. ⁊ vnũ a sini. ei⁹. ¶ THEO. Ut. s. hoies prauã opinionẽ ꝺ eũ cõcipẽt: q; ⁊ ipse la tro ⁊ malefic⁹ eẽt. ℔ aũt dispẽsatiue factũ ẽ ad iplẽ dũ scripturã. vñ seq̃t: Et impleta est scrip. q̃ ꝺicit: Et cũ iniqs deputat⁹ ẽ. ¶ HIERO. Cũ iniqs vitas de putata vnũ reliqt sinistrũ: alterũ assumit dexterũ: sĩ cut in die iudicij faciet. ⁊ sili crimine tã dissiles sor tiunt̃ vias: alter añcedit petrũ in paradisuz: alter iudã in infernũ. Cõfessio breuis vitã acq̃uit longam: ⁊ blasphemia finita pena plectit̃ eterna. ¶ BED. Mystice aũt latrones q̃ eũ dño crucifixi sũt: significãt eos q̃ sub fide ⁊ ꝛfessiõe christi: ꝛ agonẽ martyrij ꝛ q̃libet artioris disciplĩe instituta subeũt. Hz q̃ ℔ p eterna glia gerũt: dextri latronis fide designãt̃: qui ꝛo humane laudis intuitu sinistri latronis mentẽ imitãt̃ ⁊ act⁹. ¶ THEO. vl alr: Iudiciũ erãt duo la trones duoz ppꝛioz. s. iudaici ⁊ gẽtilis: ãbo nãq; iu qui: gẽtilis q̃dẽ tãq; legẽ nãlẽ ptergrediẽs: iudaic⁹ vo scptã legẽ quã ei tradiderat dñs: hz gẽtil⁹ penitẽs iudaicus vsq; in finẽ blasphemus: in quorũ medio crucifigitur dominus: ipse enim ẽ lapis angularis nos cõiungens.

Et ptereũtes blasphemabãt eũ: mouẽtes capita sua ⁊ dicẽtes: Vah qui destruis tẽplũ dei: ⁊ in trib⁹ die bus reedificas. Saluum fac temet ipm descẽdẽs de cruce. Sil̃r ⁊ sum mi sacerdotes illudentes ad alteru trũ cũ scribis dicebãt: Alios saluos fecit: seipm nõ potet saluuz facere. Christus rex israel: descẽdat nunc de cruce: ut uideam⁹ ⁊ credamus. Et qui cum eo crucifixi erant: con uiciabantur ei.

¶ HIE. Pullo iude ligato ad vitẽ ⁊ ei⁹ pallio ĩ san guĩe vue intĩcto: lacerãt hedi vineã blasphemãtes christũ: ⁊ mouẽtes capita sua. vñ ꝺr: Et pte. blas. eũ mo. ca. sua: ⁊ ꝺi. vah q̃ dest. tẽ. ¶ THEO. Trãseũtes .n. christũ blasphẽabãt: exꝛobrãtes ei tãq; seducto ri. Diabol⁹ aũt mouebat illos ad dicẽdũ q; ꝺ cruce descẽderet. q. n. nouerat q; sal⁹ fiebat p crucẽ: rur sus ĩgerebat se ad tẽtãdũ christũ: vt si a cruce descẽ deret: certus fieret q; non est vere filius dei: ⁊ sic sa lus que per crucem est destruet̃. sed ipe dei verus existens filius nõ descendit. Si enim descẽdere de buisset non illuc a p̃cipio ascendisset: sed quia vi debat q; per hunc modũ salutẽ fieri oportebat: su stinuit crucifigi ⁊ multa alia pati: ⁊ perficere opus suum. Sequit̃: Similiter ⁊ summi sacerdo. illu. ad alter. cum scri. ꝺice. Alios saluos fecit: seip. non po. saluũ facere. Hec dicebãt eius miracula abolentes quasi ab eo sm apparẽtiã; perpetrata fuissent. ope rans nanq; miracula multos saluabat. ¶ BEDA: Sic etiam nolẽtes confitẽtur q; alios saluos fece rit. Itaq; vos vestra condẽnat sententia: qui enim alios saluos fecit: seipsum saluare poterat. Sequit̃

Xpistus rex isrl descēde nūc de cruce: vt videam⁹ z credamus. HIERO. Et viderūt postea resurgē tem de sepulchro: quem de crucis descēdere nō credebant posse patibulo. Vbi est o iudei infidelitas vestra: vosipos cōsulo: vosipos iudiciū peto. Quāto mirabilius est mortuū posse resurgere: qz adhuc viuū de cruce velle descēdere. Parua petistis: dum maiora prouenerīt: sed infidelitas vestra nō potuit sanari signis multo fortioribus qz petistis. hic omnes declinauerūt simul inutiles facti sunt. vnde sequitur: Et qui cum eo crucifi. erant: conuicie. ei.

AVGVSTI. de concor. euange. Quomodo hoc verū est: quandoquidē vnus eorū conuiciatus est sm luce testimoniū: alter z compescuit eum: et in deum credidit: nisi intelligamus Matheū z Marcum breuiter perstringētes hūc locum: pluralē numerum pro singulari posuisse. THEOPHI. Uel duo a principio conuiciabant ei: deinde vnus cognoscens ipm inocētē: increpat alterz blasphemātē

Et facta hora sexta: tenebre facte sunt super totam terraz usqz in horam nonaz. Et hora nona exclamauit iesus uoce magna dicens: Heloy: heloy: lamazabatani. Qđ est interpretatū: Deus meus: deus meus: ut quid dereliquisti me? Et quidam de circūstantibus audiētes dicebant: Ecce heliam uocat. Currens autez unus z implēs spongeā aceto: circūponensqz calamo potū dabat ei dicēs: Sinite: uideamus si ueniat helias ad deponendū eum. Jesus autem emissa uoce magna: expirauit.

BEDA: Clarissimū lumen mundo retraxit radios suos: ne aut pendetem viderent dominū: aut impij blasphemātes sua luce fruerētur. vnde dicit: Et facta hora sexta tenebre facte sunt per totā ter. vsqz in horam nonam. AVGVSTI. de con. euā. Addidit autē lucas: Unde facte sunt tenebre. i. solē obscuratū. THEOP. Si autem tempus eclypsis fuisset: posset qs dicere qz naturalis fuisset hec passio: sed tūc. xiiij. erat luna: cum naturalis eclypsis fieri non posset. Sequit: Et hora nona exclamauit iesus voce magna dicēs: Heloy: heloy. HIERO. Nona hora inuenit euersa domo: decima dragma que perierat. BEDA: Nam z adam peccāte scriptum est qz audiuerit vocem domini dei ambulantis in paradiso ad auram post meridiē: z qua hora primus adam peccādo mortem huic mūdo inuexit eadem hora secūdus adam mortē moriēdo destruxit. Et notādū qz recedēte a centro mūdi sole crucifix⁹ est dns: oriēte aūt sole: resurrectōnis sue mysteria celebrauit: qz mortu⁹ est ppter peccata nra: z resurrexit ppter iustificatōem nrām. Nec mirer ver-

borū hūilitatē qrimonias derelicti: cū formā seruiciēs scādalū crucis videas. Sicut. n. esurire z sitire z fatigari nō erāt ppa deitatis: ita qđ dereliqsti me: corpales passiones: ita qđ dr: Ut qđ dereliqsti me: corpalis vocis erat ppriū: qz solet fm nām corp⁹ nullaten⁹ velle a sibi diuicta vita fraudari. Licet enī ipse saluator diceret h: sed ppe oīdebat corpis fragilitatē: vt bō q loqr in eos circūferēs mot⁹: qz ī piculo positi a dño deseri nos putam⁹. THEO. Uel hoc loqr bō crucifix⁹ deo, p me: nos ei homines sum⁹ derelict: ple nūqz a patre derelict⁹ fuit. Audi enī qđ dicit: Nō sū sol⁹: sz qz pr mecū est. Etsi etiā h, p iudeis dixerit: qfi z ipe fm carnē iude⁹ exstens: ac si diceret: Ut qđ de braicū ppm dereliqsti: vt tuū crucifigerent filiū: Sicut enī aliqn dixerim⁹ dicere: De⁹ induit me. i. meā nām. f. humanā: sic z h: de relinqsti me: dr intelligere humanā nām vel iudaicū ppm. Seqr: Et qđā de cir. au. di. Ecce heliā vocat. BED. Sz quos arbitror milites fuisse romanos: nō intelligētes fmonis hebraici, ppetatē: sz ex eo qz dixit heloy putātes ab eo heliā vocatū. Si aūt iudeos q hoc dixerūt intelligere volueris: h faciūt vt eū imbecillitatis infamēt qz helie auxiliū deprecet. Seqr: Currēs aūt vn⁹ z im. spō. ace. Quā ob cāz dño acetū sit potui datū iohānes pleni⁹ oīdit dicēs: qz iesus vt consummaret scriptura dixit: Sitio. Illi aūt spongiā plenā aceto obtulerūt ori ei⁹. HIERO. Inuenit aūt h iudeo rū silitudinē: spōgiā. f. cānā infirmā aridā: ignibus aptā ipler aceto; h ē malicia z dolo. AVG. ō cō. euā. De helia vo nō ipm q obtulit spōgiā cū aceto: sz ceteros dixisse matthe⁹ narrauit. vñ itelligim⁹ z illū: z ceteros h dixisse. HIE. infirmata aūt carne vox inualuit diuina: q dicit: Aperite mihi portas iusticie. vñ seqr: Jesus aūt emi. vo. mag. expirauit. Lūma voce siue sine voce nos morimur: q ō ira sum⁹? Ille vero cū exaltata voce expirauit q ō celo descēdit. THEO. Et q mortī dñat z pcipit: sic dns patiue expirat. Qualis aūt hec vox fuerit lucas declarat. Pr inqt: in man⁹ tuas cōmēdo spīm meū. Etenī christ⁹ extūc p h nobis voluit declare: qz scōr aie in man⁹ dei ascendūt. Nā pus ab iseris oīuz aie tenebāt donec venit q pdicauit captiuis remissionē.

Et uelū tēpli scissum ē in duo: a summo usqz deorsū. Elidēs aūt cēturio q ex aduerso stabat: qa sic clamās expirassz ait: Uere hic hō filius dei erat. Erāt aūt z mulieres de lōge aspiciētes: iter qs erat maria magdalene z maria iacobi minoris z ioseph mr: z salome. Et cū eēt in galilea seqbāt eū: z mistrabāt ei: z alie multe que simul cuz eo ascenderāt hierosolymam:

GLO. Postqz narrauit euāgelista passionē et mortē christi: nūc psequit de his que post mortem dñi cōtigerūt. vnde dicit: Et velū tē. scil. ē in duo a sū. vsqz de. HIE. Uelū tēpli scindit. i. celū aperit.

Ca.xv.

THEO. Scissum est etiã velum innuerite deo: q̃ spiritus sancti gratia a templo recedit ⁊ scindit̃ vt sancta sanctorũ ab omnibus videda essent: ⁊ q̃ tẽplum lugebit in iudeis cũ calamitates deplorabit̃ ⁊ vestimẽta scindent. Hoc etiã ⁊ templũ animatur

no tecto:sed ī lino terreno celebrętur:ſicut corpus ē oñi ī ſyndone mūda ſepultū:iuxta qō ī geſtis pō/tificalib⁹ a b.ſilueſtro legim⁹ eē ſtatutū:quāq; ꝛ b̄ ſignificet ꝙ ille ī ſyndone mūda īuoluit ieſu ꝙ pu ra eū mēte ſuſcepit. Sequiē: Et po.eū ī mo. qō erat erci.ī pe.ꝛ aduol.la.ad oſti.mo. Dicit ꝙ monumē/tū oñi dom⁹ rotūda fuit: de ſubiacēte rupe erciſa: tāte altitudīs vt hō rect⁹ exiſtēs vix extēta māu cul mē poſſet attīgere:ꝛ hz ītroitū ab oziente:cui lapis magn⁹ īuolut⁹ atq; īpoſit⁹ ē.ī ei⁹ pte aq̄lonarij ipz ſepulchrū.i.loc⁹ oñici corpis de eadē petra factū ē: ſeptē bīs pedes lōgitudīs:triū palmorū menſura a pauimēto alti⁹ eminēs:q̄.ſ.loc⁹ ñ deſup: ß a latere meridiano ꝓ totū pz.vñ corp⁹ iferebaē. Color autē monumēti ꝛ loculi albo ꝛ rubeo dī eē ꝑmixtus.

HIERO. Sepultura aūt chriſti reſurgim⁹:deſcēſi/one e⁹ ad iferos nos aſcēdim⁹ ad celos. hic īuenīē mel ī ore leonis mortui. ¶ THEO. Imitemur aūt ꝛ nos ioſeph recipiētes chriſti corp⁹ ꝓ vnitatē: ꝛ po/nam⁹ illō ī monumēto excīſo de petra.i. ī aīa me/morāte ꝛ ñ obliuiſcēte deū:illa enī aīa ex petra ex/ciſa.i.ex chriſto q̄ ē petra q̄ cōtinet firmitatē. Jnuol uere etiā debem⁹ ipm ī ſyndone.i. ī corpe puro ſu/ſcipe. Syndon nāq; ē corp⁹ qō ē aīe īdumētū. De/cet enī ñ ſolū pura aīa corp⁹ chriſti ſuſcipe:ß ī cor/pore puro. Jnuoluere aūt oz:ß nō apire: nā ſecretū clauſū ē ꝛ occultū. Sequiē: Maria aūt magda.ꝛ maria ioſeph aſpiciebāt vbi poneret. ¶ BEDA: Jn luca legim⁹ ꝙ ſtabāt noti e⁹ a lōge ꝛ mulieres q̄ ſe/cute erāt eū. His ḡ notis ieſu p⁹ depoſitū e⁹ corpus ad ſua remeātib⁹ ſole mulieres q̄ arti⁹amabāt fun⁹ ſubſecute qūo ponerēt reſpicere curabāt:vt ei tēpo re cōgruo mun⁹ poſſēt deuotiōis offerre. Die autē paſcheues ſācte mulieres.i.aīe hūiles idē faciūt:cum amore ſaluatoris feruētes paſſiōis e⁹ veſtigijs ī h̄ ſe culo quo ꝓparāda ē reḡel futura diligēter obſequū tur:ꝛ ſi forte valeāt imitari pia curioſitate quo or/die ſit e⁹ paſſio cōpleta ꝑpendūt. ¶ HIERO. Hec etiā cōgruūt ad populū iudaicū ī fine credētē:q̄ no bilitaē fide vt abrae ſit fili⁹:deponit deſpationē: ex pectat regnū dei. Jntrat ad chriſtianos vt baptize/tur:qō ſignificat nomē pilati.i.malleatoris qui do mat ferreas gētes:vt regat eas in vga ferrea:ꝛ petit ſacrificiū qō donaē penitētib⁹ ī fine viaticū:ꝛ cor/de mūdo ꝛ peccatis mortuo voluit ī vnū miſericor die fide ſtabilitū opculo ſpei ꝓ opa charitatis ꝛclu/dit. Finis.n.ꝑcepti ē charitas:aſpiciētib⁹ a lōge ele ctis q̄ ſunt ſtele maris:quando ſi fieri poteſt ſcāda lizabuntur etiam electi. XVI

Et cū trāſiſſet ſabbatū: ma ria magdalene ꝛ maria Ja cobi ꝛ ſalome emerunt aro mata:ut ueniētes ungerēt ieſū. Et ualde mane una ſabbatoꝝ ueniunt ad monumētū: orto iā ſole. Et di cebāt ad inuicē: Quis reuoluet no bis lapidē ab oſtio monumēti? Et reſpiciētes uidezūt reuolutū lapidē.

Erat qppe magn⁹ ualde. Et intro euntes i monumētū uiderunt iuue nē ſedentē ī dextris cooptum ſtola cādida:ꝛ obſtupuerūt. Qui dicit il lis: Nolite expaueſcere. Jeſuz q̄ri tis nazarenū crucifixū: ſurrexit nō ē hic. Ecce loc⁹ ubi poſuerūt eum. Sz ite dicite diſcipulis ei⁹ ꝛ petro: q̄z p̄cedet uos i galileā. Jbi eū uide bitis:ſicut dixit uobis. At ille exeū tes fugerūt de monumēto. Jnua ſerat.n.eas tremor ꝛ pauor:ꝛ nemi ni q̄cq̄z dixerūt. Timebant enim.

HIERO. ꝑ⁹ ſabbati triſtitiā felix irradiat dies:q̄ ꝑmatū ī die⁹ tenet:luce ꝑma i eo luceſcēte:ꝛ dño ī eo cū triūpho reſurgēte. vñ dī: Et cū trāſiſſet ſab.ma. magd.ꝛ ma.ia.ꝛ ſa.eme.aro.vt ve.vn.ieſu. ¶ GLO. Religioſe.n.mulieres ſepulto dño eū licuit opari.i. vſq; ad ſolis occaſū vnguēta pauerūt vt lucas dic. Et q̄z ꝑ āguſtia tp̄is ñ potezāt explere:mor trāſacto ſabbato.i.occidēte ſole vt opādi licētia redit: feſtia uerūt emeē aromata:fic⁹ marc⁹ dicit h̄:vt venientes mane vngerēt corp⁹ ieſu. neq; veſpe ſabbati poccu pāte iā noctis articulo monumētū adire ualuerūt. vñ Sequē: Et valde ma.vna.ſab.ve.ad monu.oriam ſole. ¶ SEVE. Mulieres b̄ loco feminea deuotiōe diſcurrūt:q̄ ñ vt viuēti fidē:ß vt mortuo vnguēta ꝺ ferūt ad ſepulchrū:ꝛ vt ſepto parāt meroꝛ obſequ ñ vt reſurgēti ꝓparāt diuiozū gaudia triūphoꝝ.

THEO. Nō.n.magnitudinē atq; dignitatē diui/nitatis chriſti ſapiūt. Venerūt aūt iuxta conſuetudinē iudeoꝝ vngeē corp⁹ ieſu:vt.ſ.maneret odoꝛifera: et ne hūiditate ſcaturiret.nā aromata vtutē hūt deſic catiuā:hūiditatē corpis abſorbētia. vñ incorruptum corp⁹ cōſuāt. ¶ GREG.i ho. Nos aūt ī ei q̄ē mor tu⁹ credētes:ſi odore vtutū refecti cū opinioe bono rū operū oīm ḡrim⁹:ad monumētū illi⁹ cū aroma tib⁹ venim⁹. Sequē: Et valde ma. vna ſab.ve.ad mo. orto iā ſole. ¶ AVG. ō cō.euā. Qō Lucas dicit:val de diluculo ꝛ Johes: Mane cū adhuc teneb⁹ eēnt h̄ itelligiē Marc⁹ dicere: Ualde mane:oriēte iā ſo le.i.cū celū ab oriētis pte albeſceret: qō fit vtiq; ſol oriētis vicinitate. Ei⁹.n. ē ille fulgor q̄ noie auroꝛe appellari ſolet:iō ñ repugnat ei q̄ ait: Cū adhuc te nebre eēnt. Die q̄ppe ſurgēte alique reliq̄e tenebr tāto min⁹ fūt:quāto magꝭ oriē lux: nec accipiēdus ē qō ait: Ualde mane orto iā ſole. tāquā ſol ipe iā vi dereē ſup ērā:ß de ꝓrio aduenīēte ī has ptes ſole. orto ſuo iā celū illūiare icipiēte. ¶ HIERO. Vel ḡ mane dicit:qō ali⁹ euāgeliſta dicit:oluculo. Dilu culū aūt ē inē tenebras noctis ꝛ diei claritatē. Jn qua ſal⁹ hūani generis ꝓuenit:felici vicinitate i ec cleſiā declarandā more ſolis qui ꝓma luce cōſur gēs roſeā ꝑmittit auroꝛā: vt gratiā ꝑclari ſplēdoris ꝑparatis ocul⁹ poſſit ītueri: qñ tēpus oñice reſurre/ctiōis illuxit: vt tūc laudes chriſti tota caneret ſm

Ca.xvi.

exẽplũ feminarũ ecclesia: qñ gen⁹ hũanũ exẽplo sue
reſurrectiõis aiauit: qñ vitã ꝓſtitit ⁊ lumẽ creduli-
tatis ifundit. BEDA: Sicut aũt ꝙ valde mane
mulieres venerũt ad monumẽtũ: iuxta hiſtoriã ma-
gnus feruor charitatis oſtẽditur: ita iuxta ĩtellectũ
myſticũ nobis oꝫ exemplũ vt illuminata facie: di-
ſcuſſisq; vicioꝝ tenebris: odoꝛẽ bonoꝝ operũ ꝺño
⁊ oꝛationuꝫ ſuauitatẽ ſtudeam⁹ offerꝛe. THEO.
Dicit autẽ: Una ſab. i. ꝓma diez hebdomade. Sab
bata nãq; dies hebdomade nũcupãt: vna vero dici
tur ꝓma. BEDA: Uel ꝓma ſabbatoꝝ ꝓma dies ẽ
a die ſabbatoꝝ. i. requietõnũ q̃ in ſabbatis cuſtodie
bant. Sequit: Et di. adin. qs re. no. la. ab ho. mo.
SEVERI. Obſcuratũ erat veſtrũ pect⁹: oculi clau-
ſi ⁊ ꝺ patefacti ſepulchꝛi gloꝛiã ꝓpꝛius nõ videbatis.
Sequit. n. Et reſpi. vi. re. la. BEDA: Quõ lapis ꝑ
angelũ euolut⁹ ſit: Matthe⁹ ſufficienter exponit.
Dec reuolutio lapidis myſtice reſeratione ſacramẽ-
toꝝ chriſti q̃ velamie lꝛe legalis tenebant⁹ ĩſinuat:
lex enim lapide ſcripta ẽ. Sequit: Erat ꝺp. mag. val.
SEVE. Et pl⁹ iã magn⁹ merito q̃q; forma: q̃ crea-
tꝛis mũdi coꝛp⁹ ⁊ claudere ⁊ opire ſuffic. GRE.
Mulieres aũt angelos videt q̃ cũ aromatib⁹ vene-
rũt: qꝛ ille mẽtes ſupnos ciues aſpiciunt. vñ ſequit:
Et introi. i mo. vi. iuue. ſe. i dex. coop. ſtola. cãdi. ⁊ ob-
ſtu. THEO. Si matthe⁹ dicit angelũ ſedere ſup
lapidẽ: Marc⁹ vero ꝙ mulieres ĩtroeũtes monu-
mentũ viderũt ſedentẽ iuuenẽ: nõ mireris: nã quez
viderũt pa⁹ ſedentẽ ſup lapidẽ: ipm etiã ĩtus in mo
numẽto poſtmodũ viderũt. AVG. de cõ. euãge.
Aut itelligam⁹ mattheũ tacuiſſe de illo ãgelo quẽ
intrãtes viderũt: marcũ vero de illo quez foꝛis ſup
lapidẽ ſedẽtẽ viderũt: vt duos viderit: ⁊ a duob⁹ ſi-
gillatim audierit q̃ dixerũt angeli de ieſu: aut certe
intrãtes i monumẽtũ i aliq̃ ſepta macerie debem⁹
accipe q̃ cõmunitũ locũ tũc fuiſſe credibile ẽ i ali-
quo ſpacio ante petrã: q̃ exciſa loc⁹ fact⁹ fuerat ſe-
pulture: vt ipꝛ viderit i eodẽ ſpacio ſedẽtẽ a dextris
quẽ dicit matthe⁹ ſedentẽ ſup lapidem. THEO.
Quidã aũt dicũt ꝙ alie fuerũt mulieres q̃ dicunt a
matthẽo: alie q̃ a marco: ſz maria magda. ſequebat⁹
ꝺes feruidi feſtinationẽ habẽs ⁊ ardentẽ affectũ.
SEVE. Introierũt ergo mulieres ſepulchꝛum vt
cõſepulte chriſto: chriſto cõſurgerẽt de ſepulchꝛo.
videt iuuenẽ vt cernerẽt noſtre reſurrectiõis etatẽ:
qꝛ neſcit reſurrectio ſenectutem: ⁊ vbi naſci moꝛiq;
neſcit: ibi etas nec admittit detrimẽta: nec idiget i-
cremẽtis. vñ iuuenẽ nõ ſenẽ: nõ infãtẽ: ſz iocũdam
etatẽ viderũt. BEDA: Uiderũt aũt iuuenẽ ſeden
dẽ i dextris. i. ad meridianã partẽ loci illi⁹ vbi poſi
tũ erat coꝛp⁹ enĩ qõ ſupinũ iacens: caput habebat
ad occaſum: dextrã neceſſe erat habere ad auſtruz.
GRE. in homẽ. Quid aũt ꝙ ſiniſtrã: niſi vita pñs:
Quid vo ꝙ dextrã: niſi vita ꝑpetua deſignat? Quia
igit redẽptoꝛ noſter iã pñtis vite coꝛꝛuptionẽ tran-
ſierat: recte angel⁹ q̃ nũciare phennẽ eius vitã vene
ratꝛi dextra ſedebat. SEVE. Uidet etiã iuuenem
ſedentẽ a dextris: qꝛ reſurrectio recipit nil ſiniſtrũ.
Uidet etiã coopertũ ſtola cãdida. Stola iſta nõ ẽ
eꝛ mortali vellere: ſed ex vtute vitali ſplẽdẽs celeſti
lumie: nõ coloꝛe terꝛeno dicẽte ꝓpheta: Amict⁹ lu
mie ſicut veſtimẽto. ⁊ de iuſtis: Tũc iuſti fulgebũt
ſicut ſol. GRE. i homel. Uel ſtola cãdida coopt⁹
appaꝛuit qꝛ feſtiuitatis noſtre gaudia nũciauit. cã-
doꝛ eteni veſtis: ſplẽdoꝛẽ noſtre denũciat ſolẽnita-
tis. HIERO. Ueſtis etiã cãdida vera leticia ẽ ho
ſte depulſo regnoq; adepto: rege pacis q̃ſito ⁊ iuẽ-
to ⁊ nũq; dimiſſo. Doc igit iunuẽs: formã reſurre-
ctiõis timẽtib⁹ moꝛtẽ oñdit. Qõ aũtẽ obſtupuerũt
i. qõ ocul⁹ nõ vidit: nec auris auditit: nec i coꝛ ho-
mis aſcẽdit que ꝓpauit de⁹ diligẽtib⁹ ſe. Sequit
Qui dicit illi: no. erꝑã. GRE. i homel. Ac ſi dicat:
Paueãt illi q̃ nõ amãt aduẽtũ ſupnoꝛ ciuũ. perti-
meſcãt q̃ carnalib⁹ deſideriis ꝓſſi: ad eoꝝ ſocietatẽ
ptingere ſe poſſe deſperãt. vos aũtẽ cur ptimeſcitis:
q̃ veſtros cõciues videtis? HIERO. Nõ enĩ ẽ ti-
moꝛ ĩ charitate. Quid erꝑaueſceꝛẽt q̃ iuenerũt quẽ
queſierũt. GREGO. i homel. Sz iã qõ angelus
ſubiũgit audiam⁹: Jeſum q̃ritis nazarenũ. Jeſus la-
tino eloq̃o ſalutaris. i. ſaluato: iterꝑtat. at vero tũc
multi Jeſus dici poterãt: nec tñ ſubſtãtialiter ſz nũ
cupatiue: iõ ⁊ loc⁹ ſubiũgit: vt de quo ieſu dictũ ſit
manifeſtet: nazarenũ. Et cãm ꝓtin⁹ ſubdit: Cruci-
fixũ. THEO. Nõ enĩ erubeſcit crucẽ: i hac nãq;
ſal⁹ hominũ ẽ beatoꝝ ꝓncipiũ. HIERO. Radix
aũt amara crucis etanuit. Flos vite cũ fructib⁹ eꝛu-
pit. i. q̃ iacuit i moꝛte: ſurrexit i gloꝛia. vñ addit: Su-
rexit: nõ ẽ hic. GRE. i homel. Nõ ẽ hic: oꝛ ꝓ ꝓſen-
tiã carnis: q̃ tñ nuſq; deerat ꝓ ꝓſentiã maieſtatis.
THEO Et q̃ſi. d. Ultis certificari de ei⁹ reſurre-
ctiõe ſubdit: Ecce loc⁹ vbi poſuerũt eũ. Propt hoc
n. ⁊ reuoluerat lapidẽ vt locũ oñderet. HIERO.
Oñditur aũt ĩmortalitas moꝛtalib⁹ ad gratiarũ a-
ctionẽ debitã: vt itelligam⁹ q̃d fuerim⁹: ⁊ ſciamus
q̃d futuri erim⁹. Sequit: Sz ite di. diſ. ei⁹ ⁊ pe. qꝛ ꝓ
ce. vos ĩ galileã. Mulierib⁹ oꝛ vt nunciẽt apoſto-
lis: qꝛ ꝓ mulierẽ moꝛs annũciata ẽ: ꝓ mulierez vita
reſurgẽs. Dicit aũt ſpecialiter: Et petro: qꝛ ſe idignũ
iudicauit diſcipulatu: cũ ter negauit magiſtrũ: ſed
peccata ꝓterita nõ nocẽt q̃n nõ placẽt. GREG.
in homel. Si aũt hũc angel⁹ nõ nominati exꝑme-
ret q̃ magiſtrũ negauerat: veꝛe ĩnẽ diſcipulos ñ au-
deret. vocat g̃ ex nomie ne deſparet ex negatiõe.
AVG. de cõ. euã. Nõ aũt dicit: Pꝛe. vos ĩ ga. ibi eũ
vi. ſi. di. vo. videt⁹ ſonare ꝙ Jeſus nõ erat demon-
ſtratur⁹ ſe diſcipul⁹ ꝓ⁹ reſurrectionẽ niſi in galilea:
quã demõſtrationẽ nũc ipe marc⁹ cõmemoꝛauit.
Nõ enĩ dixit: Mane ꝓma ſabbati apparuit marie
magdalene. ꝓ⁹ ꝺ duob⁹ euntib⁹ ĩ villã: factũ ẽ ĩ bie
ruſalẽ ipo die reſurrectiõis. deide venit ad vltimaz
maiſeſtationẽ: quã factã ſcim⁹ i mõte olineti ñ lõ-
ge a bieruſalẽ. Nunq; igit cõmemoꝛat marc⁹ ipleꝫ
tũ qõ ab angelo ꝓnunciatũ eẽ teſtat. Matthe⁹ vo
nullũ aliũ locũ oino cõmemoꝛat: vbi diſcipuli ꝓ⁹
q̃ ſurrexit viderit oñm: niſi i galilea ſm ãgeli predi
ctionẽ. Sz cũ nõ ſit exꝑſſium q̃n id futurũ eẽt: vtruz
ꝓmũ añq; alibi ab eis viſus eẽt: idq; ipm q̃ diſci-
pulos matthe⁹ dicit iſſe i galileã i mõtẽ: nõ exꝑmit
diẽ nec narrãdi ordinẽ: nõ aduerſat q̃dẽ matthẽus
narratiõib⁹ ceteroꝝ: ſz dat eis itelligẽdi atq; accipi
endi locũ. Uerũtñ ꝙ viſus nõ ibi ꝓmũ ſe demoniſtra
turus erat: ſed i galilea vbi poſtea viſus eſt ſe viden
dum mãdauit: q̃uis fidelem facit itẽtũ ad q̃rẽdũ i
quo myſterio dictum itelligat. GREG. i homl.

Galilea ñãq trãſmigratio iterꝑtat.iã ꝺppe redemptor noſter a paſſione ad reſurrectionẽ:a morte ad vitã trãſmigrauerat: ꝛ nos reſurrectiõis eiꝰ gloriaꝫ poſt leti videbimꝰ: ſi mõ a vicijs ad virtutũ celſitudinẽ trãſmigram. Qui ergo ĩ ſepulchro nunciat in trãſmigrationẽ oñditur:qꝛ is q̃ in mortificatõe carnis agnoſcit ĩ trãſmigratiõe mẽtis videtur// HIERO. Breuis ergo ſnia ĩ ſyllabis: ſz ingẽs ĩ quãtitate ꝓmiſſio. Ibi ẽ gaudij noſtri fõs ꝛ ſalutis eterne origo ꝓparata. Ibi cõgregant diſpſiones ꝛ ſanant cõtriti corde. Ibi inqt eũ videbitis: ſz nõ ſicut vidiſtis.// AVG.de cõ.euã. Significat etiã qꝺ gra chriſti de populo iſrael erat trãſmigratura ad gentes:a qbus apoſtoli nullo mõ ꝓdicãtes ſuſcipient:niſi eis viã dñs ĩ eoꝝ cordibꝰ ꝓueniẽs ꝓparaſſet.ꝛ hẽ: Pre. vos ĩ ga.ibi eũ vi.i.ibi mẽbra eiꝰ ĩuenietis. Sequit: At ille exeũtes fugierũt de monumẽto. Inuaſerat enĩ eas tremor ꝛ pauor.// THEO. Jd ẽ ſtupor propter viſionẽ angeli ꝛ admirationẽ reſurrectiõis.

SEVERI. Angelꝰ qꝺẽ ſedet ĩ monumẽto: de monumẽto fugiũt mulieres:qꝛ ille de celeſti ſubſtãtia ꝺfidit: turbant iſte de cõditiõe terrena. Sepulchrũ q̃ mori nõ põt:timere neſcit.mulieres aũt ꝛ de pñti facto tremũt ꝛ ſepulchrũ vt mortales adhuc mortaliter expaueſcũt.// HIERO. Hoc etiã ꝺr de futura vita ĩ q̃ fugiet dolor ꝛ gemit. Imitant.n.mulieres añ reſurrectionẽ oĩaq faciũt: poſt reſurrectionẽ fũgientes morte ꝛ pauorẽ. Sequit: Et ne quicq̃ dix.time.enĩ.// THEO. Aut ꝓpter iudeos: aut tiore viſiõis detẽte tacebãt ꝺ qõ audierãt.// AVG.de cõ.euã. Queri aũt põt quẽadmodũ ꝺ dicat marcus cũ dicat matthe: Et exierũt cito de monumẽto cũ timore ꝛ gaudio magno:currẽtes nũciare diſcipul ei. niſi itelligam ipſorũ angelorꝫ nemini ausas fuiſſe aliqꝺ dicere.i.rñdere ad ea q̃ ab illis audierant: aut certe cuſtodib quos iacẽtes viderũt. nam illõ gaudiũ qõ matthe cõmemorat: nõ repugnat timori de quo marc dicit:Debuim.n.vtrũq; ĩ illarũ aĩmo factũ itelligere: etiã ſi matthe de tiore nõ diceret. Cũ vero ꝛ ipe dicat: Exierũt cito de monumẽto cũ tiore ꝛ gaudio magno.nihil ex hac re q̃ſtiõis remanere ꝓmittit// THEO. Signãter etiã dicit qꝺ nemini quicq̃ dixerũt:qꝛ mulieribꝰ audire non loqui datũ eſt:diſcere non docere.

Surgẽs aũt ieſus: mane ꝓma ſabati appaꝛuit ꝓmo marie magdalene de qua eiecerat ſeptem demõia. Illa uadẽs nũciauit his q cũ eo fuerãt lugẽtibꝰ ꝛ flentibꝰ. Et illi audiẽtes: qꝛ uiueret ꝛ uiſus eẽt ab ea: nõ crediderũt: Pꝺ hec ãt duobꝰ ex hiſ ambulãtibꝰ oſtẽſ ẽ ĩ alia effigie eũtibꝰ ĩ uillã: ꝛ illi euntes nũciauerunt ceteris: nec illis crediderunt.

// AVGV. de con.euã. Jã poſt reſurrectionẽ quẽadmodũ apparuit domin cõſideranduꝫ eſt. Dicit enim Marc: Surgẽs aũtẽ mane ꝓma. ſab.app. pri.ma.mag.de qua eſe.ſeptẽ demonia.// BEDA: Nec apparitio quomodo ꝛ vbi facta ſit: Johannes pleniſſime docet. Surrexit aũtẽ domin mane de monumẽto:in quo ſero iam facto erat depoſit: vt adimpleretur illud pſalmiſte: Ad veſperã demorabitur fletus: ꝛ ad matutinũ leticia.// THEO. Uel aliter quod dicit: Surgens ieſus. ibi puncta. deide dicas: Mane pri. ſab. ap. ꝓmo Marie magda. GRE. in homel. Ut enim ſampſon media nocte ĩ ſolũ de gaza exijt: ſed etiam portas tulit: ſic ꝛ redemptor noſter ante lucẽ reſurgẽs nõ ſolũ liber de ĩferno exijt: ſed ipſa etiam ĩferni clauſtra deſtruxit. De Maria aũtẽ hic marcus ſeptẽ demonia eiecta fuiſſe teſtat: ꝛ quid ſeptẽ demonia niſi vniuerſa vicia ſignificãt: quia enĩ ſeptẽ diebꝰ omne tempꝰ cõprehẽditur: recte ſeptenario numero vniuerſitas figuratur.// THEO. Septẽ ergo demonia Maria habuit que vniuerſis viciis plena fuit. aut ſeptẽ demonia ſeptẽ virtutibus ſpũs cõtrarios dicit: vt ſpiritꝰ ablq timore: ablq ſapiẽtia: ablq itellectu: ꝛ quecũq; alia donis ſpiritusſancti opponuntur.// HIERO. Ei aũtẽ de qua eiecerat ſeptẽ demonia primo oſtenditur: quia meretrices ꝛ publicani precedent ſcribas ĩ regnũ dei vt latro preceſſit apoſtolos.// BEDA: In principio etiam mulier ĩductrix culpe viro fuit: nunc que morte primo guſtauit: reſurrectionẽ primo videt: ne perpetui reatus apud viros obprobrium ſuſtineret. ꝛ que viro culpã trãſfuderat: trãſfudit ꝛ gratiã. Nã ſequitur: Illa ꝛa. nũ. bis qui cum eo fu. lu. ꝛ flẽ.// HIERO. Flẽt ꝛ lugent q̃ nondũ viderũt: ſed non poſt multũ conſolabunt. Bti.n.q̃ lugẽt nunc: quoniam ipi conſolabuntur.// BEDA: Recte autẽ hec mulier q̃ leticiã dominice reſurrectionis prima nũciauit: a ſeptẽ demonibꝰ curata eſſe memorat: ne quiſquã digne penitẽs de admiſſorum venia deſperaret: ꝛ vt vbi abundauit peccatum ſuperabũdet. ſſe ꝛ gratia monſtraretur.// SEVERI. Nunciat aũtẽ Maria: ſed iã nõ femina ſed eccleſiã geſtãs: vt ſupra ſicut femina tacebat: hic in eccleſia ꝛ nũciet ꝛ loquat. Sequit: At illi au. q; vine. ꝛ vi. eſſet ab ea: nõ cre.// GRE. in homel. Qõ reſurrectionẽ dominicã diſcipuli tarde crediderũt: ĩ tam illorũ ifirmitas q̃ noſtra vt ita dicaꝫ tarditas fuit. Ipſa nãq; reſurrectio illis ꝺubitãtibus p multa argumẽta mõſtrata ẽ: que dũ nos legentes agnoſcimus: quid aliud q̃ de eorũ ꝺubitatiõe ſolidamur: Sequit: Poſt hec autẽ ꝺu. ex eis am. oſten. eſt in alia effi. eum. in vil.// AVG. de cõ. euã. De iſtis duobus quorũ vnꝰ erat cleophas Lucas totũ narrat: ſed Marcus hic breuiter pſtingit. Caſtelluꝫ quippe illud de quo lucas loquitur: non abſurde accipimus etiã villã potuiſſe appellari. ꝛ in codicibus quidem grecis magis agrũ ĩuenimus q̃ villã. Agri autẽ nomie nõ caſtella tñ: verũ etiaꝫ municipia ꝛ colonie ſolẽt vocari extra ciuitatẽ q̃ quaſi caput ꝛ mater eſt ceterarũ. Quod autẽ ait Marc eis ĩ alia effigie ꝺominũ apparuiſſe: hoc lucas dicit qꝺ eorũ oculi tenebantur: ne agnoſcerẽt eũ. Oculis.n.eorũ acciderat aliqꝺ qõ ita manere ꝓmiſſũ ẽ vſq; ad fractionem panis.// SEVERI. Nemo aũt putet ipm ſua reſurrectiõe ſui vult effigiẽ cõmutaſſe: ſz mutatur effugies dũ efficit ex mortali ĩmortal: vt ꝺ ac

Ca.xvi.

ẽsse vult' gloriã: nõ vult' substãtiã pdidisse. Duo b' aũt vi' ẽ qz duob' pplis. i. gẽtib' z iudeis resurrectiõis fides pdicãda mõstrat. Sequit: Et illi ex. nũ. cre. nec il. cre. Qõ marc' dicit: Nũciauerunt ceteris: nec illis crediderũt. cũ Lu. dicat qp iã ide loquebant vere resurrexisse dñz: z Simõi apparuisse: qd itelligẽdũ ẽ nisi aliquos ibi fuisse q̃ nollẽt credere: HIERO. Nõ. n. de. xi. apostol' b' dicit: hz de qbusdã alijs quos ceteros noiat. HIERO. Mystice aũt itelligit' qp fides hic laborat agẽt actiuã vitã: il lic cõtẽplatia secura visiõe regnat. Nic p speculum cõtuemur imaginẽ: illic facie ad faciẽ videbim' veritatẽ. Nñ abulãtib'. i. laborãtib' ostẽsus ẽ i alia efigie z nũciãtib' nõ ẽ creditũ: dũ sicut Moyses viderit qp nñ sufficiebat eis q̃ dicit: Qñde mihi temetipm. Oblit' enim carnis sue postulat i vita ista qõ speramus in futura.

Nouissime aũt recũbẽtib' ill'un deci apparuit: z exprobrauit incredulitatẽ cor̃: z duritiã cordis: qz his q̃ uiderãt eũ resurrexisse ñ crediderũt: Et dixit eis: Euntes i mundz uniuersz: pdicate euãgeliũ oi creature: Qui crediderit z baptizatus fuerit: salu' erit: q uero nõ crediderit condẽnabitur. Signa aũt eos q̃ crediderit. hec sequent': In nomie meo demonia eijciẽt: liguis loquentur nouis: spẽtes tollẽt. Et si mortiferũ qd biberit: ñ eis nocebit. Super egros man' iponẽt: z bñ hẽbũt. GLO. Cõplectur' euãgelicã narrationẽ Marcus nouissimã apparitionẽ qua christus p' resurrectionẽ discipulis apparuit: cõmemorat di. Nouissime autẽ recũbentib' illis. xi. appa. GREG. i homel. Notandũ autẽ qd lucas i actib' referat dicẽs: Conuescẽs pcepit eis ab hierosolymis ne discederẽt: z post pauca: Videntib' illis eleuat' ẽ. Comedit. n. z asce-dit: vt videlz p affectũ comestiõis veritas patesceret carnis. ñ z h̃ dr̃ qp recũbẽtib' illis nouissime apparuit. HIERO. Apparuit aũt. xi. simul cõgregatis: vt oẽs testes sint z enarrarẽt oibus qõ cõiter viderũt z audierũt'. Sequitur: Et expro. icre. illoruz z du. cor. eor̃: qz his q̃ vi. eũ re. nõ cre. AVG. de cõ. euã. Qñ aũt nouissime h̃ factũ ẽ: Nouissimũ q̃ppe illud ẽ: qp ñm i terra apli viderũt: qñ factũ ẽ. xl. die post resurrectionẽ ei'. Nũq̃d nã tũc exprobratur' erat: qp nõ credidissẽt eis q̃ eũ viderant resurrexisse: qñ ii z ipi post resurrectionẽ totiẽs eũ viderãt. Restat igit vt itelligam' nũc marcũ breuit' cõmemorare voluisse: z iam dixisse: Nouissime. qz ipo die h̃ nouissimũ fuit iã icipiẽte nocturno tpe: postea q̃s discipuli de castello redierũt i hierusalẽ: z inuenerũt sicut dicit lucas. xi. z q̃ cũ illis erãt colloquẽtes de resurrectiõe dñi. Dz erãt ibi vtiq; nõ credẽtes. Dis q̃ sicut marc' dicit discũbẽtib': z adhuc ide sicut dicit loquẽtib': stetit i medio eor̃ dom̃': z ait illis: Pax vobis. sicut lucas z iohes dicũt. Verbis itaq; dñi q̃ tãc eũ locutũ eẽ discipls lucas iohãnesq; dixerũt: iterponit' z illa exprobratio de q̃ marc' h̃ dicit. Dz hic rursus mouet: quo discũbẽtibus. xi. dicit apparuisse marc': si illõ tps ẽ diei dñici iã noctis initio: cũ apte iohãnes dicat nõ cũ eis fuisse thomaz: quẽ credim' exiisse ide anteq; dñs ad eos intraret: postea q̃s illi duo redeũtes de castello cũ ipis. xi. collocuti sũt: sicut apõ lucã iuenit'. Dz lucas i sua narratiõe dat locũ: quo possit itelligi dũ hec loq̃ret' pus ide exisse thomã: z postea dñm itrasse. Marc' aũt q̃ dicit: Nouissime discũbẽtib' illis. xi. apparuit etiã thomam illic fuisse cogit fateri: nisi forte q̃nis vno absente. xi. tñ voluit appellare: qz eadẽ tũc apostolica societas h̃ nũero nũcupabat': añq; matthias in locũ iude subrogaret'. Aut si h̃ durũ ẽ accipe: aliud accipiam' p' multas demõstratiões ei' eũ nouissime recũbẽtib'. xi. apparuisse. i. ipo. xl. die. Et qñ iã erat ab eis ascẽsur' i celũ: h̃ eis illo die magis exprobrari voluisse: qz his q̃ audierãt eũ resurrexisse ñ crediderãt añq; ipsi eũ viderẽt: cũ vtiq; p' ascẽsionẽ suã pdicãtibus euãgeliũ etiã gẽtib' q̃ nõ viderũt fuerãt crediture. post illã q̃ppe exprobrationẽ ait idẽ marc'. Et dixit eis: Euntes i mũdũ vniuer. Et ifra: Qui vo nõ cre. condẽ. Doc g̃ pdicaturi: nõne ipi p̃mit' fuerãt obiurgãdi q̃ añq; dñm vidissẽt nõ crediderũt eis qbus p̃ius apparuisset. GREGO. in homel. Iccirco etiã tũc dñs discipulos increpauit: cũ corpaliter reliqt: vt vba q̃ recedẽs diceret: i corde audiẽtiũ arti' impssa remanerẽt. HIERO. Exprobrat aũt incredulitatẽ vt succedat credulitas. Exprobrat duriciã cordis lapidei: vt succedat cor carneuz charitate pleniũ. GRE. i homel. Increpata igitur eor̃ duricia: qd admonẽdo dicat audiamus. Seqt' eni: Euntes i mũ. vni. pdi. euã. oi crea. Omis creature noie signat' hõ. Nil. n. creature aliqd hz hõ. hz nãq; cõe ẽ cũ lapidib': vinere cũ arboribus: sẽtire cũ aĩalibus: itelligere cũ ãgelis. Qi. n. creature pdicat' euãgeliũ: cũ soli homi pdicat' qz ille videlicet doceat': pp quẽ i terra cũcta creata sũt: z a quo oĩa p quãdã similitudinẽ aliena nõ sũt. Pot etiã ois creature nomie ois natio gẽtiũ designari. añ eni dictũ fuerat: In viã gẽtiũ ne abieritis. nũc aũt dr̃ Predicate euã. omi creature. vt. i. pus a iudea aplor̃ repulsa pdicatio: tũc nobis i adiutoriũ fieret: cũ hãc illa ad dãnatiõis sue testioniũ supbe repulisset. THEO. Uel oi creature. i. credẽti z nõ credẽti. Sequit: Qui cre. z bap. fu. sal. erit. Nõ. n. sufficit credere: nã q̃ credit z nondum est baptizatus: sed cathecuminus nondum est perfecte salutem adeptus. GREGO. in homel. Fortasse aũt vnusq̃sq; apõ semetipm dicat: Ego iam credidi: saluus ero. verum dicit si fidem operib' teneat. Uera eteni fides est que in hoc qõ verbis dicit: operibus nõ cõtradicit. Sequit': Qui vero nõ cre. condẽ. BEDA: Quid adhuc hic dicemus de paruulis q̃ per etatẽ adhuc credere non valent: nã de maiorib' nulla questio ẽ: In ecclesia ei saluatoris p alios puuli credũt sicut ex aliis ea que illis in baptismo peccata remittunt' ptrarerũt. Sequitur: Signa autẽ eos qui cre. hec sequen. In no. meo demo. eijciẽt. lin. lo. no. sep. tollent. THEO.

Jd ē oīspergēt ītellectuales:ſicut illud: Calcabitis ſup ſerpētes ⁊ ſcoꝛpiões.ītellectualiē ītelligiē. Pōt aūt ītelligi de ſenſibilib⁹ ſerpētibus:ſicut etiā paulus a vipa nullū habuit nocumentū. Sequiē: Et ſi moꝛti.quid bi.nō eis no. Multa talia facta ī hiſtoriis legim⁹. Multos nāq; venena bibita chriſti munita ſignaculo ledere nō ualebant. Sequiē: Super egꝛos ma.īpo.⁊ bñ habebūt. GREGO.ī ho. Nū quid aūt qꝛ iſta ſigna nō facim⁹ minime credim⁹? Hꝛ hec neceſſaria ī exoꝛdio eccleſie fuerūt: vt enī fides creſceret credētiū:miraculis fuit nutriēda:qꝛ ⁊ nos cū arbuſta plātam⁹: tādiu eis aquā fundim⁹: quouſq; ea ī terra ualuiſſe videam⁹:at ſi ſemel radicē fixerīt a rigādo ceſſam⁹. Habem⁹ de bis ſignis atq; virtutib⁹ q̄ adhuc ſubtili⁹ cōſiderare debeam⁹ ſancta q̄ppe eccleſia quotidie ſpiritaliter facit: qō tūc p apoſtolos coꝛpaliter faciebat. Nā ſacerdotes ei⁹ cū p exoꝛciſmi gratiā manū credētib⁹ imponūt: habitare malignos ſpūs in eoꝛū mētibus contradicūt:q̄d aliud faciūt:niſi demonia eijciūt? Et fideles quiq; qui iā ſecularia verba derelinquūt:ſancta autē myſteria inſonāt:līguis loquūtur nouis: q̄ dum bonis ſuis exhoꝛtatiōib⁹ maliciā de alienis coꝛdibus auferunt:ſerpētes tollūt:⁊ dū peſtiferas ſuaſiones audiūt:ſed tñ ad opationē p̄auā mīme ptrahunt:moꝛtiferū ē qō bibūt:ſed nō eis nocebit: qui quotiēs ꝓmos ſuos ī bono ope īfirmari conſpiciūt:dū exēplo ſue opationis illoꝛū vitā roboꝛant: ſup egꝛos man⁹ imponūt vt bñ habeāt. Que nimiq; miracula tāto maioꝛa ſūt:quāto ſpiritalia:⁊ quāto p hec nō coꝛpa:ſed anime ſuſcitant.

¶ Et dñs quidē ieſus poſtq̄z locutus ē eis:aſſūptus ē in celū: ⁊ ſedet a dextris dei. Jlli aūt ꝓfecti p̄dicauerūt ubiq;:dño coopante: ⁊ ſmonē cōfiꝛmāte:ſequentib⁹ ſignis.

HIERO. Dñs ieſus qui de celo deſcēderat ad liberandā infirmitatis noſtre naturā:ipe etiam ſup celos aſcēdit.vñ dicit: Et dñs quidē ieſus poſtq̄z lo.ē eis,aſſ.ē in celū. AVG.de cō.euā. Jn quo ſatis videt oſtēdere nouiſſimū cū illis ī terra p̄miſſum habuiſſe ſermonē: q̄uis nō oīmodo ad id coaꝛtari videat.nō enī ait: Poſtq̄z hec locut⁹ ē eis. vñ admittit ſi neceſſitas cogeret:nō illā fuiſſe nouiſſimā locutionē:ſz ad oīa que cū eis oībus illis dieb⁹ locutus ē poſſe ptinere qō dictū ē: Poſtq̄z locut⁹ ē eis. aſſ.ē in celū. Sed qꝛ ea que ſupꝛa dixim⁹ magis ſuadēt nouiſſimū die fuiſſe:ideo poſt p̄miſſam locutionē quā marc⁹ cōmemoꝛauit: adiūctis etiam illis verbis que cōmemoꝛāt ī actib⁹ apoſtoloꝛ:credendū eſt aſſumptū eē dñm ī celū. GREGO. in ho. Jn veteri teſtamēto cognouim⁹ q̄ helias ſit rapt⁹ in celū. Sed aliud ē ethereū:aliud celū aereū. Celuz quippe aereū terre ē ꝓximū. Jn celū itaq; aereū helias ſubleuat⁹ ē:vt ſecreta quādā regiōe terre repēte duceret: vbi ī magna iā carnis ⁊ ſpūs q̄rte viueret quoaduſq; ad finē mūdi redeat: ⁊ moꝛtis debitū ſoluat. Notādū quoq; ē q̄ helias ī curru legitur aſcēdiſſe:vt videlicet apte demōſtret: qꝛ bō purus adiutoꝛio ūdigebat alieno. Redēptoꝛ aūt noſter nō currū:nō angelis ſubleuat⁹ legit:qꝛ q̄ fecerat omnia ſup oīa ſua virtute ferebat. Cōſiderandū vero nobis ē q̄ marc⁹ ſubdit: Et ſedet a dextris dei. cū Stephan⁹ dicat: Video celos aptos ⁊ filiū hominis ſtantem a dextris dei.ſed ſedere iudicātis ē:ſtare vō pugnātis vel adiuuātis. Stephan⁹ ergo ī laboꝛis certamine poſit⁹ ſtantē vidit quē adiutoꝛē habuit: ſi hūc poſt aſſūptionē marc⁹ ſedere deſcribit: qꝛ poſt aſſūptionis ſue gloriā:iudex in fine videbit. AVGV.de ſymbolo: Seſſionē igit iſtā nō accipiam⁹ quaſi ſit ī humanis mēbis poſit⁹:tāq; pater ſedeat ī ſiniſtra vt filī⁹ ſedeat a dextris:ſed ipam dextrā intelligim⁹ poteſtatē quā accepit ille hō a deo: vt roniat iudicatur⁹ q̄ p̄mo venerat iudicādus. Sedet enī habitare ītelligit:quomō dicim⁹ de quocunq; homine: Jn illa patria ſedit p tres ānos. Sic ergo credite habitare chriſtū ī dextra dei patris. Beatus enī eſt:⁊ habitat ī beatitudie que dextra patris vocatur. Jbi enī oīs dextra eſt: qꝛ nulla ē ibi miſeria. Sequiē: Jlli autē ꝓfecti p̄dicauerūt ubiq; dño coop.⁊ ſecōfir.ſequē.ſignis. BEDA: Nota q̄ Marc⁹ cū euāgeliſta euāgeliū ſuū q̄rto ītoduxit tardi⁹:tāto in lōginquioꝛa tēpoꝛa ſcribēdo poꝛrexit.ab initio enim euāgelice p̄dicatōis qō a iobāne factū ē cepit:⁊ ad illud vſq; tēpus narrādo puenit quo apoſtoli idē euāgeliū verbū p totū oꝛbē ſemīauerūt GREGO. in homel. Quid autē ī his cōſiderandū ē:niſi q̄ puꝛ ceptū obediētia:obedientiā vero ſigna ſecuta ſunt. Precepat enī dñs: Euntes ī mundū vniuerſum p̄dicate euāgeliū.⁊ ī actibus: Eritis mihi teſtes vſq; ad extremū terre. AVG.de cō.euā. Quo autē pacto ab apoſtolis ē p̄dicatio iſta cōpleta: quādo vſq; adhuc ſūt gētes ī q̄bus modo cepit:⁊ in quibus nōdū cepit ipleri. Nō vtiq; hoc a dño ſic mandatū ē apoſtolis:tanq; ipſi ſoli q̄bus tūc loquebatur tantū mun⁹ fuerīt ipleturi:ſed ſicut eis ſōlis videt dixiſſe: Ecce ego vobiſcū ſum vſq; ad cōſummationem ſeculi.qō tamē eū vniuerſe eccleſie ꝓmiſiſſe q̄ alijs moriētibus alijs naſcētibus hic vſq; ī ſeculi cō ſummationē futura ē quis nō ītelligat? THEO. Sciendū ē autē ⁊ hic q̄ ſermo p opera confirmat: ſicut in apoſtolis tūc opationes cōfirmabāt ſmonem ſequētibus ſignis. Fiat autē o chriſte vt noſtri ſmones quos de virtute dicim⁹ p opera cōfirmentur ⁊ actus:vt tandē ſim⁹ pfecti te cooperāte ī oīb⁹ verbis ⁊ opib⁹:qꝛ te decet ſmonū ⁊ opꝝ gloria.

AMEN.

Feria tertia poſt dominicā Jn ra.pal.

Erat paſcha azimoꝛum. .xiiii.
Dñica ī ſācto paſcha. Marie magdalene .xvi.
Jn aſcēſiōe dñi. Recūbētib⁹.xi. vigilia .xvii.
Dñica ſerta p⁹ pētecoſtē. Cū turba mlta .xvii.
Dñica.xi. Exiens ieſus de finibus .xvi.
Jn decollatōe Jolbis baptiſte Miſit herodes vi.
Jn vigilia ſancti Jacobi apoſtoli.
Acceſſerunt ad ieſum iacobus ⁊ iohan.ſi .x.
Jn ſanctoꝝ cyriaci largi ⁊ ſmaragdi. xvi.
Euntes in mundum vniuerſum. xiii.
Jn natali ꝯfeſſoꝝ. Videte vigilate ⁊ oꝛate.
Feria.iiii.quatuoꝛ tēpoꝝ ſeptembꝛis. .xv.
Reſpondēs vnus de turba.
Sabbato p̄mo q̄drageſime. Cū ſero eēt factū .xv.

Proemium

Super euangelio sancti Luce Continuum sanctithome.

INter cetera incarnationis christi mysteria q̄ ysaias prophetа diligenter & apte prenunciat dicit: Induā celos tenebris: & saccū ponā operimentū eor. dominus dedit mihi linguā eruditā vt sciā sustētare eū q̄ lapsus ē verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurē & audiā quasi magistrū. Ex quib⁹ verbis & accipere possum⁹ euāgelij fm Lucā materiā: modū scribēdi: finē: & cōditionē scriptoris. AVG. de cō. euan. Lucas enī circa sacerdotalē oñi stirpē atq; p sonā magis occupat⁹ videt. vñ p vitulū significat⁹ est: ppē maximā victoriā sacerdotis. AMBRO. Vitul⁹ enī sacerdotalis ē victima. vñ bñ cōgruit vitulo hic euāgelij liber q̄ a sacerdotibus ītchoauit: & cōsummauit ī vitulo: q̄ oīm peccata suscipiēs p toti⁹ mūdi vita ē īmolat⁹: & ipam vituli īmolationem lucas stilo quodā plenioze diffudit. GLO. Quia igitur passionē christi p̄cipalit exponere lucas intendit⁹ euāgelij materia significari pōt in eo q̄ dicit: Induā celos tenebris: & saccū ponā operimentū eor. Nā ad litterā ī passiōe christi tenebre facte sūt: & ī discipulis fides obscurata ē. HIE. sup ysaiā: Et christ⁹ despect⁹ erat & ignobilis q̄n pēdebat in cruce: & abscōdit⁹ ē vultus ei⁹ atq; despect⁹: vt hūano corpe diuina potētia celaret. HIE. Sermo aūt luce tā ī euāgelio q̄s ī actib⁹ apostolor cōptior ē: & secularі redolet eloquētia. vñ subdit: Dñs dedit mihi liguā eruditā. AMBRO. Nā lz scriptura diuina mūdane euacuet sapie disciplinā: q̄ ī maiore fusata verborū ambitu: q̄ rerū rōe subnixa sit: tamē siquis ī scripturis diuīs etiā illa q̄ imitanda illi putāt q̄at: īueniet. Sanct⁹ enī lucas velut quendā historicū ordinē tenuit: & plura nobis gestor⁹ oñi miracula reuelauit: ita tamē vt oēs sapie virtutes euāgelii ipsi⁹ cōplecteret historia. Quid enī p̄cellētius ad sapiam naturalē: q̄s q̄ spiritū sanctū creatorē ēt oñice īcarnatiōis extitisse reserauit: Docet moralia ī eodē libro: quēadmodū. s. amare inimicū debeam. Docet etiā rationalia cū lego: quoniā q̄ fidelis ē in minimo: & ī magno fidelis ē. EVSE. ī ecclesiastica historia: Is ergo genere quidē antiochen⁹: arte medic⁹: fm hāc medicinā quā ex apostolor vel societate vel traditōe susceperat: duos nobis medicinales libros q̄bus nō corpa sed aīe eurent explicuit. vñ sequit: Ut sciā sustētare eū q̄ lapsus ē verbo. HIE. sup ysaiā: Dicit enī se a dño accepisse sermonē: quoniā lapsū errantēq; populū sustētet & reuocet ad salutē. GRECVS expositor: Cū aūt lucas bone idolis eēt & capacitatis strēnue & græcor sciētiam cōsecut⁹ ē. Grāmaticā siquidē atq; poesim ad ptus pfecte: Rethoricā autē & persuadendi lepore assecut⁹ ad plenū: neq; philosophie muneribus caruit: deniq; & medicinā acq̄rit. Et quoniaz nature velocitate satis de humana gustauerat sapia: ad altiora cōuolat. Accelerat igit ad iudeā & visibiliter & verboten⁹ christū adit. Cunq; veritatē cognosceret ver⁹ efficit christi discipul⁹: plurimū magistro commozat⁹. GLO. vñ subdit: Erigit mane quasi a iuuētute ad secularē sapiam. Mane erigit mihi aurē ad diuina: vt audiā q̄si magistrū. s. ipm christum.

EVSE. in eccle. historia: Tradūt autē q⁹ euāgeliū suū ex pauli ore discripserit: sicut & marc⁹ que ex petri ore fuerāt p̄dicata cōscripsit. CHRY. sup mat theū: Uterq; autē eor magistrū imitat⁹ ē: hic q̄dem paulū sup flumina fluentē: ille autē petrū breuiloquio studentē. AVG. de cō. euan. Eo autē tēpore scripserūt quo nō solū ab ecclesia christi: verū etiam ab ipsis adhuc ī carne manētibus apostolis p̄bari meruerūt. Et hec prōemialiter dicta sufficiāt.

QUoniāquidē multi conati sūt ordinare narrationē q̄ in nobis cōplete sūt rerū: sicut tradiderūt nobis q̄ ab initio ipi viderūt: & mīstri fuerūt fmonis. Uisum ē & mihi assecuto a p̄cipio oīa diligēter ex ordie tibi scribere optie theophile: vt cognoscas eorum verborū de q̄bus erudit⁹ es veritatē. EVSE. ī ecclesiastica historia: Lucas ī initio euāgelij sui cām cur scripserit īdicauit: videlz quoniā multi alij temere p̄sumpserāt enarrare res q̄ sibi magis erāt ad liquidū cōperte. Et hoc ē q̄ dicit: Quoniāquidē multi conati sūt ordīare narrāōez rerū. AMBR. Nam sicut multi ī iudeorū populo diuino īfusi spū prophetauerūt: alij autē pseudo ꝓphete erāt poti⁹ q̄s prophete: sicut & nūc ī nouo testamēto multi euāgelia scribere conati sūt que boni nūmularij nō ꝓbarūt. & aliud quidē ferē euāgeliū quod nouodecī scripsisse dicūtur. Ausus ē etiā basilides euāgeliū scribere. Ferē aliud fm thomā: & aliud fm matthiā. BEDA: Multos ergo eos nō taz numerositate q̄s heresēos multifarie diuersitate cōmendat: q̄ nō spiritus sancti munere donati: sed vacuo labore conati magis ordinauerūt narrationē q̄s historie teruerūt veritatē. AMB. Qui enī conat⁹ ē ordinare: suo labore conat⁹ ē: nec īpleuit sine cōatu. Sūt enī & dotationes: & grā dei: q̄ vbi se īfuderit rigare dsueuit: vt nō egeat: sed rīdet scriptoris ingeniū. Et iō bene dicit: Rerū que ī nobis cōplete sūt: vel q̄ ī nobis redundāt: q̄ enī redūdat nulli deficit: & de cōpleto nemo dubitat: cū fidē effect⁹ astruat: eritus ꝓdat. ORI. Dicit aūt Rerū: quia nō fm phantasiā iuxta hereticos exercuit ihesus carnalē ipsi⁹ aduentū: sed cū veritas esset reuera negociū ꝓsecut⁹ ē. Affectū autē suū īdicat ex hoc q̄ ait: Que ī nobis complete sūt. i. que ī nobis mānifestissime sūt ostense: certa enī fide & ratiōe cognouerat: neq; ī aliq⁹ fluctuabat. CHRY. Euāgelista autē nō solū testimonio cōtentus ē ꝓprio: sed ad apostolos totū refert: īde robur venat sermoni: & ideo subdit: Sicut tradiderūt nobis: q̄ ab initio ipsi viderūt. EVSE. ī eccle. histo. Cert⁹ ē q⁹ veritatē vel paulo exponēte: vel aliis apostolis q̄ ab initio ipi viderāt vel sibi tradiderāt cōsecutus sit. CHRY. Dicit aūt: Uiderūt: quia hic maxime robur nanciscit credulitatis: q̄ addiscit ab his q̄ p̄sentialiter viderūt. ORI. Palā ē autem q⁹ cuiusdā doctrie finis ē in ipsa doctria: sicut geometrice. alteri⁹ vero doctrine finis ī opere cōputat: sicut medicie: & ita ē ī sermōe dei. Et iō postq̄z

significauerat scientiã ex hoc qõ dixerat: Ipsi viderũt. demõstrat opera: et hoc qõ sequit: Et ministri fuerũt sermõis vel verbi. AMBRO. Nã cõgruit ista locutio vt maior mysteriũ verbi q̃z auditũ eẽ credamus: sed qr nõ prolatiuũ verbũ sed substãtiale significat: nõ vulgare verbũ sed celeste itelligamus: cui apostoli ministrarũt. CYRIL. Quod autẽ dicit hui⁹ verbi visores fuisse apostolos cõcordat cuz iohãne q̃ dicit: Verbũ caro factũ ẽ z habitauit ĩ nobis: z vidim⁹ gloriã ei⁹. Verbũ nãq̃z mediãte carne visibile factũ ẽ. AMB. Nõ solũ autẽ fm corp⁹ viderũt dñm: sed etiã fm verbũ. Viderũt enĩ verbum q̃ cũ moyse z helia viderũt gloriã verbi. alij nõ viderũt: q̃ corp⁹ tñmodo videre potuerũt. ORI. Et in exodo quidẽ scriptũ ẽ: Populus videbat vocẽ dñi: vox autẽ audiẽ poti⁹ q̃z videẽ. Sed ꝓpterea ita scriptũ ẽ: vt ostẽderet nobis alijs videre oculis vocem dñi q̃bus illi aspiciũt q̃ merentẽ. Porro ĩ euangelio nõ vox cernitẽ: sed fmo q̃ voce pstãtior ẽ. THEO. Ex hoc enĩ manifeste innuiẽ: q⁹ lucas nõ fuit discipulus ab initio: sed ꝓcessu tẽporis. Alij autẽ fuerũt discipuli ab initio: vt petr⁹ z filij zebedei. BEDA: Et tamẽ matthe⁹ quoq̃z z iohãnes ĩ multis q̃ scriberẽt ab his q̃ infantiã: pueritiã: genealogiãq̃z eius scire z gestis itereſſe potuerãt audire op⁹ habebãt. ORIGE. Deide facultatẽ scribẽdi replicat: qñ ea q̃ scripsit: nõ rumore cognouit: sed ab initio fuerat ipe subsecut⁹. vñ sequit: Visum ẽ z mihi assecuto a principio oĩa diligẽter ex ordie tibi scribere optime theophile. AMBRO. Cũ dicit: Visũ ẽ z mihi non negat deo visũ: a deo enĩ ꝓparat voluntas hominũ. Prolixiorẽ aũt hũc euãgelij libũ q̃z ceteros eẽ nemo dubitauerit: z iõ nõ ea q̃ falsa sunt: sz q̃ vera sibi vẽdicat. Et iõ dicit: Assecuto quidẽ oĩa visũ ẽ scribere. nõ oĩa: sed ex oĩbus: qr q̃ fecit iesus scribãt oĩa: nec ipm mundũ cape arbitror. cõsulto autẽ q̃ ab aliijs sũt scripta pterijt: vt ꝓpijs q̃busdã singuli euãgelior libr⁹ mysteriorũ gestorũq̃z miraculis eminerẽt. THEO. Scribit aũt ad theophilũ virũ iclytũ fortasſis z principẽ: qr qõ dicit Optime: nõ dicebatur nisi ꝓncipib⁹ z ꝓfidib⁹: sicut z paul⁹ festo ꝓfidi dixit: Optime feste. BEDA: Theophil⁹ aũt iterpretatur amãs deũ: vel amat⁹ a deo. q̃s ergo amat deũ sine a deo se desiderat amari: ad se scriptũ putet euãgeliũ: z vt sibi datũ mun⁹ sibiq̃z cõmendatũ pignus cõseruet. Nõ aũt nouor quorũlibet eidẽ theophilo z velut ignotor rõ pãdenda: sz eor de q̃bus eruditus ẽ verborũ ꝓmittit veritas exprimẽda cũ subdit: Vt cognoscas eor verborũ de q̃bus erudit⁹ es veritatẽ. s. vt quo ẽd ordie a dño gestũ dictũve sit: agnoscere queat. CHRY. Vel aliter: vt certitudinẽ habeas z secur⁹ eristas: que auditu precepas ꝓ tpicies ĩ scriptura. THEO. Plerũq̃z enĩ cum sine scripto aliq̃d dicit: calũniant illud quasi falsũ. cuz vero q̃s q̃ dicit scripserit: tũc magis credim⁹: q̃si nisi putaret vera non scriberet. CHRY. Vel aliter: Totũ euãgeliste ꝓmiũ duo cõtinet: cõditionẽ eorũ q̃ ãte eũ euãgeliũ scripserãt: puta matthei z marci: z rursũ cur z ipe scribere ꝓposuit. Cũ vero dixisset: Conati sũt. vocabulũ potens applicari z ad pessũptuose aggrediẽtes materiã z ad honeste ptractãtes illã. Duab⁹ additiõib⁹ dubiã fniam certificat: ꝓmo quidẽ qr dixit: Que ĩ nobis cõplete sunt rerũ. Ac cũdo qr dixit: Sicut tradiderunt nobis q̃ ab initio ipsi viderũt. Simul aũt b̃ quod dico Tradiderũt: i dicare mihi videt qd z ipsi moneãt ꝓpagare: velut enĩ illi tradiderũt: ipsos quoq̃z oportebit accipientes seriatim adimitẽ ꝓmulgare. Nõdũ autẽ cõmẽdãtes scripture q̃ tradita fuerãt: cõtingebãt iconuẽtia plurima ꝓuenire diuturnitate tẽporis. vnde merito qui de ꝓximis visorib⁹ verbi z ministris vbi aceperãt in scriptis vniuerso mũdo traditionẽ fidei terũt: z calũnias ꝓpellẽtes: z obliuionẽ destruẽret: z ex ipsa traditiõe integritatẽ accõmodãtes.

Fuit i dieb⁹ herodis regis iudee sacerdos qdaz noie zacharias ẽ vice abia: z uxor illi⁹ de filiab⁹ aaron: z nomẽ ei⁹ elisabeth. Erãt aũt iusti ambo añ deũ: incedẽtes in oĩb⁹ mãdatis z iustificationib⁹ dñi sine q̃rela. Et nõ erat illis fili⁹: eo q̃ esset elisabeth sterilis: z ambo processissent in diebus suis.

CHRY. Euãgelice narratiõis exordiũ a zacharia sumit z natiuitate iohãnis: mirũ ãte mirũ ediserẽ: min⁹ añ mai⁹. nã qñ virgo paritura erat: prepauit gra vt vet⁹ pri⁹ cõciperet. Declarat autẽ tẽpus cum dicit: Fuit ĩ dieb⁹ herodis. et adijcit dignitatẽ cum subdit: Regis iude. Alij⁹ autẽ herodes fuit q̃ iohãnẽ occidit: sed ille tetrarcha fuit: hic autẽ rex. BEDA: Tẽpus autẽ herodis alienigene regi⁹ officio attestat aduẽtui. Predictũ nãq̃z fuerat: qr nõ deficeret ceptrũ de iuda: neq̃z dux de femore ei⁹ donec veniat q̃ mittẽdus ẽ. Ex quo enĩ patres ex egypto exierũt siue gẽtis iudicib⁹ vsq̃z ad samuel ꝓphetã: ac deide regib⁹ vsq̃z ad trãsmigrationẽ babylonie regebatur. Post redditũ vero babylonie p pontifices rerũ suma gerebat⁹: vsq̃z ad hircanũ regẽ simul z pontificẽ: quo ab herode iterempto: iudee regnũ ipsi herodi alienigene iussu augusti cesaris tradit⁹ gubernãdum: cui⁹. xxxj. ãno iuxta ꝓphetiã supradict⁹ q̃ mitẽdus erat aduenit. AMBRO. Docet aũt nos ordo nina scriptura nõ solũ mores ĩ his q̃ ꝓdicabiles sũt: sed etiã parẽtes oportere laudari: vt veluti trasmissa imaculate puritatis hereditas: in his quos volumus laudare ꝓcellat. Nõ solũ igit⁹ a parẽtibus sed etiã a maiorib⁹ sancti iohãnis nobilitas ꝓpagatur nõ seculari ptate sublimis: sed religiõis successione venerabilis. Plena ẽ igit⁹ laudatio q̃ gen⁹: moresq̃ officiũ: factũ: iudiciũ cõprehẽdit. officiũ i sacerdotio. vñ dicit: Sacerdos quidã nomie zacharias. BEDA ĩ ho. De sacerdotali enĩ prosapia Johannes ort⁹: vt eo potẽtius imitationẽ sacerdotii ꝓmitteret quo ips ad sacerdotale gen⁹ ptinere clarescerẽt. AMBRO. Hen⁹ autẽ cõprehẽdit ĩ maiorib⁹. vñ sequit: De vice abia. i. nobil⁹ iter familias. BEDA: Erãt enĩ principes sanctuarij. i. sũmi sacerdotes tã de filijs eleazar q̃z de filijs ithamar: quor vices fm ministeria sua vt ingrederent domũ dei. xxiiij. sortibus dauid distinxit: in quibus familie abia de qua zacha

rias ortus ē: sors cōtigit octaua. Nō autē frustra p̄ mus noui testamēti pco ī octaue sortis iure nasci tur: quia sicut septenario sepenūero ꝓpter sabbatū rer⁹ testamentū: sic nouū aliquotiēs p octonariuz ꝓpter sacramētū oñice vel nostre resurrectiōis exp mutur. THEO. Uolēs etiā oñdere q̄ legaliter ex sacerdotali genere erat subdit: Et uxor illi de filiab⁹ aaron: z nomē ei⁹ elizabeth. Leuitici. xxij. Nō enim mittebat de alia tribu uxorē accipe: sed de sua. Eli zabeth interpretat requies: zacharias vero memoria oñi. BEDA ibo. Justis enī parētibus iohānes ē genit⁹: vt eo cōfidētius iusticie p̄cepta populis da ret: quo hec ipsa nō quasi nouitia didicisse: sed ve lut hereditario iure a ꝓgenitorib⁹ accepta seruas ret. vñ sequit: Erāt autē ambo iusti añ deū. AM BRO. Et sic mores ī equitate cōpārebēdit. Bñ aūt dicit añ deū. fieri enī pōt vt aliq̄s affectata bonita te populari iust⁹ videat mihi: iustus aūt añ deū nō sit si iusticia nō ex mētis simplicitate formet: z adu latiōe simulet. Perfecta igit laus ē añ deū institū es se: sol⁹ enī pfectio ē q̄ ab eo ꝓbatur: q̄ nō pōt fal li. Factū autē cōpārebēdit ī mādato: i iustificatione iudiciū. vñ sequit: Incedētes ī oībus mādatis z iu stificatiōibus oñi. Cū enī mādatis celestib⁹ obedi mus: i mādatis oñi icedim⁹. cū cōgrue iudicamus: tenere oñi iustificatiōes videmur. Prouidere autē q; bona nō solū corā deo: sed etiā coram hominibus. vñ sequit: Sine querela. Nulla enī querela ē vbi z mētis bonitas cōcordat z facti: z plerunq; iusticia duros hominū querelā excitat. ORI. Pōt etiaz aliq̄d iustū iniuste fieri: vt si iactātie cā quis paupe ri elargiat⁹ q̄ nō ē sine q̄rela. Sequit: Et nō erat il lis filj⁹: eo q̄ erat sterilis elizabeth z ambo ꝓcessis sent in dieb⁹ suis. CHRY. Nō solū autē elizabeth erat sterilis: sed z patriarcharū cōiuges: Sara: Re becca: Rachel: quod dedec⁹ erat antiq̄s. nō possu mus dicere q̄ peccati effect⁹ esset sterilitas. cūcti iu sti cūcti virtuosi. Dec aūt fuit sterilitatis cā: vt cū videris virginē parientē dñm: nō fis īcredul⁹ exer citās mentē tuā ī aluo sterilū. THEO. Et vt etiā tu addiscares q̄ lex dei multiplicationē filioz non appetit corporalē: sed magis spūalem. Proceserāt autē ambo: nō solū sm corp⁹: sed sm spiritū ascēsi ones in corde ponētes: z vitā suā vt die z nō vt no ctem habētes: quasi ī die honeste ambulātes.

¶ Factū ē aūt cū sacerdotio funge ret zacharias ī ordine vicis sue añ de um sm cōsuetudinez sacerdotij sor te exijt ut incēsum poneret: igressus i templū dñi. Et ois multitudo po puli erat orās foris hora incēsi.

BEDA: Per moysen dñs vnū cōstituit summuz sacerdotē: cui mortuo vnū succedere iussit: z b vsq; ad dauid tēpora seruatū ē: a quo plures fieri domi no agēte decretū ē. vñ nūc zacharias in ordine vicis sue sacerdotio funct⁹ esse asserit cū dicitur: Factuz ē aūt cū sacerdotio fungeret zacharias ī ordine vicis sue ante deū sm cōsue. sacer. sorte exijt vt icensū po neret igred. i tem. dñi. AMBRO. Uidet aūt hic za charias summ⁹ designari sacerdos: q; semel in āno sol⁹ sūmus sacerdos ī secūdo sanctuario itrabat: nō sine sanguie quē offerret ꝓ se z ꝓ populi delictis. BEDA: Nō aūt nūc noua sorte elect⁹ ē cū incē sum esset adolēdū: ꝛ ꝓsca sorte cū ex ordie sui pon tificat⁹ ī vicē abia succederet. Sequit: Et ois mul ti.po. erat orās foris hora incēsi. Incēsum ī scā san ctoz a pōtifice deferri expectāte foris templū oī po pulo decio die septimi mēsis ē iussū: z bāc diē expi ationis siue ꝓpitiatiōis vocari: c⁹ diei mysteriuz a postol⁹ ad hebreos pandēs: iesū oñdit pōtificē esse verū: q̄ ī sanguie ꝓprio celi secreta subijt: vt ꝓpitiuz nobis faceret patrē: z iterpellaret ꝓ peccatis eoruz q̄ adhuc ꝓ forib⁹ orātes expectāt. AMBR. Dic ē aūt ille sūmus sacerdos q̄ adhuc sorte queritⁿ: q̄a ver⁹ adhuc ignorat. q̄ enīz sorte eligit: būano iudi cio nō cōprehēdit. Ille igit querebat: z ali⁹ figura bat. ver⁹ in eternū sacerdos q̄ nō hostiarū cruore: ꝛ ꝓprio patrē deū generi recōciliaret humano: z tūc quidē vices erāt: nūc aūt ē perpetuitas.

¶ Apparuit autē illi angel⁹ dñi stās a dextris altaris incensi. Et zacha rias turbat⁹ ē uidēs: z tior irruit su per eū. Dixit aūt ad illū angel⁹: Ne timeas zacharia: qñ exaudita ē de p̄catio tua. Et uxor tua elizabeth pariet tibi filiū: z uocabis nomē ei⁹ iohānē: z erit gaudiū: z tibi exulta tio: z mlti i e⁹ natiuitate gaudebūt.

GHRY. Ingressus zacharias ī templū vt p̄ces fer ret ꝓ cūctis ad deū: z q̄si dei z hominuz mediator: vidit angelū ītus stantē. vñ dr: Apparuit aūt illi an gel⁹ dñi stās a dextris altaris incensi. AMB. Bñ apparuisse dicit ei q̄ eū repēte cōspexit: z b speciali ter: aut de angelis aut de deo scriptura diuina tene re cōsuevit: vt q̄ non pōt ꝓuideri: apparere dicat. Nō enī similiter sēsibilia vident: z is cui⁹ ī volūta te situ ē videri: z c⁹ nature ē nō videri. ORI. Et hoc tūc ī ꝑsenti seculo dicim⁹: ꝛ z ī futuro cū migra uerim⁹ a mūdo: nō oībus vel de⁹ vel āgeli appare būt: sed ille tūc videbit q̄ mundū habuit cor. Locus aūt nec nocere poterit quēq; nec iuuare. CHRY. Mānifeste autē apparuit: nō ī somnis: eo q̄ nimis arduū annūciabat. vñ mānifestiori z mirabiliori visi one egebat. DAMA. Dñi angeli nō vt sūt homi nib⁹ patefiūt: sed trānsfigurati ꝓut possūt visores a spicere ī quodcūq; iusserit dñs. BASI. Dicit autē Altaris incēsi. eo q̄ alterū erat altare deputatuz ad holocausta. AMB. Nō imerito autē āgelus vide tur ī tēplo: q; veri sacerdotis annūciabat iā aduen tus: z celeste sacrificiū parabat: ī quo angeli mīstra rēt: nō enī dubites assistere angelū qñ christ⁹ īmo latur. Apparuit autē a dextris altaris incēsi: quia diuine ingne misericordie deferebat. Dñs enī a dextris ē mibi: ne cōmouear. CHRY. Nō pōt aūt hō quā tūcunq; sit iust⁹ absq; timore cernere angelū. vñ z nūc zacharias aspectū nō tolerās ꝓsentie angeli:

nec fulgorē illū valēt sufferre turbat. Et h̄ ē qđ sub dic̄: Et zacharias turbat⁹ ē vidēs. Sicut aūt auriga pterrito: loraq; dimittēte corruūt eq̄ ꝓcipites: totaq; q̄drига puerit̄: sic accidere cōsueuit aīe quotiēs ab aliquo stupore vel solicitudīe deprimit. vñ t h̄ sub dic̄: Et timor irruit sup eū. ORI. Noua q̄ppe faci es hūanis sē obtutib⁹ p̄bens turbat mentē animū q; cōseruat. vñ angel⁹ sciēs hāc humanā eē naturā primū pturbatōi medet. Nā sequit̄: Ait aūt ad illū angel⁹: ne timeas zacharia. ATHANA. i vita an tonij. vñ nō difficilis ē bonor̄ spirituū malor̄q; di scretio. si enī p⁹ timorē successerit gaudiū: a dño ve nisse sciam⁹ auxiliū: q; securitas aīe p̄sentis maiesta tis iudiciū ē. si aūt ēcussa formido pmāserit: hostis ē q̄ videt. Nō solū aūt trepidantē ꝛefocillat: ꝫ etiā nouo letificat nūcio subdēs: Quoniā exaudita ē de p̄catio tua: t uxor tua elizabeth pariet tibi filiū. AVG. de quest. euā. Ubi p̄mo hoc attendēdum ē: q; nō ē veriſimile vt cū ꝓ peccatis populi vel salu te vel redēptione sacrificiū ille offerret: qđ potuerit publicis votis relictis hō senex uxorē habēs ꝓ acci piēdis filijs orare p̄sertim: nā nemo orat accipe qđ accepturū eē despat. Ulsq; adeo aūt ille iā se babi turū filios despabat: vt hoc angelo ꝓmittēti nō cre deret. Ergo qđ ei dic̄: Exaudita ē dēp̄catio tua. ꝓ populo itelligēdū ē: cui⁹ populi qui⁹ sal⁹ t redēptio t peccator̄ abolitio p christum futura erat: adhuc nūciat̄ zacharie nascitur⁹ fili⁹: q; p̄cursor christi de stinabat. CHRY. Uel q; sit exaudita ei⁹ dēp̄catio ꝓbat p hoc: q; gignēdus erat ei fili⁹ clamans: Ecce agn⁹ dei q̄ tollit peccata mūdi. THEO. Quasi ipo dicēte: vñ erit mihi h̄ māifestū: ait angel⁹ ex hoc q; elisabeth pariet: credes q; peccata populo sūt remis sa. AMB. Uel alit̄: Plena semp t redūdātia sunt diuīa bñficia nō exiguo ꝛstricta munere: sed vberi honorū coacernata cōgestu: vt hic primū p̄catiōis fruct⁹ ꝓmittit̄: deīde sterilis part⁹ vroris: Cui⁹ no mē ꝑnunciat subdēs: Et vocabis nomē ei⁹ iohānē. BEDA: Singularis meriti īdiciū dat̄: quotiens hominibus a deo vel īponitur nomē vel nūciatur. CHRY. sup iohānē: Illud quoq; oz exprimere: q̄n ī q̄bus ab ipsa teneritate ifantie virt⁹ refulgere de bebat: a p̄cipio diuinit⁹ sumebāt nomia. Dis ve ro q̄ postea debebāt excrescere: nomē postea īpone bat. BEDA: Johānes ergo īterptat̄ ī quo ē gr̄a: vel dñi gr̄a: quo nomīe declarat̄ p̄io pentibus eius gr̄am q̄bus decrepitis nasceret̄ fili⁹ esse donatā: de īde ipsi iohāni q̄ magn⁹ corā dño erat futurus: po stremo etiā filīs israel quos ad dñm erat cōuersu rus. vñ sequit̄: Et erit gau. tibi t exul. ORI. Qñ. n. iustus orit̄ ī mūdo: mīstri natiuitatis ei⁹ letant̄. qñ vero ille nascit̄ q̄ quasi ad penas t ergasculum rele gatur: mīster cōsternat̄ t cōcidit. AMB. Sanctus aūt nō solū parentū gr̄a: sed etiā sal⁹ ē plurimor̄. vñ sequit̄: Et multi ī natiuitate e⁹ gaudebūt. Admo netur h̄ loco sanctor̄ generatiōe letari: admonent̄ pentes gr̄as agere. nō enī mediocre mun⁹ ē dei: da re liberos: ꝓpagatores generis: succesſiōis heredes.

Erit enī magn⁹ corā dño: t uinū t sicerā nō bibet. Et spū scō reple bit̄ adhuc ex utero matris sue: t mł tos filiorū isrł cōuertet ad dñm de um ipor̄ū. Et ipe p̄cedet añ illū in spū t uirtute helie: ut cōuertat cor da patrū i filios t icredulos ad pru dentiā iustor̄: parare domino ple bem perfectam.

AMB. P⁹ leticiā plurimor̄ magnitudo virtut ꝓmittit̄ cū dicit̄: Erit enī magn⁹ coram dño. Nō co poris sed aīe magnitudinē declarauit. Est corā do mīo magnitudo aīe: magnitudo virtutis. THEO. Multi nāq; magni dicūtur: ꝫ corā hominibus: ñ co rā deo sic̄ hypocrite. ita aūt t parētes iohānis iu sti corā dño dicti sūt. AMB. Deniq; nō fines alu cui⁹ ꝓpagauit īperij: nō triūphos bellici certami reportauit: ꝫ qđ ē ap̄lius p̄dicās ī deserto: delicias hominū corporisq; lasciuiā magna animi virtute po p̄ssit. vñ sequit̄: Et vinū t sicerā nō bibet. BEDA: Sicera īterptat̄ ebrietas: quo vocabulo bebrei cē qđ iebriare pōt poculū siue de pomis siue de frugi bus: seu de qualibet alia materia cōfectū significāt. Proprie vero i lege nazareor̄ erat vino t sicera tē pore obsecratiōis abstinere. vñ iohānes ceteriq; ta les vt semp nazarei. i. sancti manere possint: semper bis abstinere satagūt. nō enī decet vino ī quo ē lu xuria inebriari eū q̄ musto spūs sancti desiderat im pleri. vñ recte cui vini ebrietas tollit: spūs gr̄a cu mulat. Sequit̄ aūt: Et spū sācto replebit̄ adhuc ex vtero matris sue. AMB. Cui spūs sanct⁹ ifundit̄: magnarū ē plenitudo virtutū. Siquidē sanct⁹ Jo hānes antеq; nasceret̄: matris adhuc i vtero posit⁹ spūs accepti gr̄am designauit: cū i vtero parētis eri liēs dñi euāgelizauit aduentū. Alius ē spūs vite b⁹: ali⁹ gr̄e. Ille nascēdo sumit exordiū: moriēdo defe ctū. Iste nō etatib⁹ coercet̄: nō obitu extinguit̄: non aluo matris excludit̄. GRECUS: Quod aūt erit op⁹ iohānis: qđ ve p spiritū sanctū paget: ondit sub dēs: Et multos filior̄ israel cōuertet ad dñm deum ipor̄. ORI. Johes quidē plurimos cōuertit: diū autē op⁹ ē vt oēs ad deū patrē cōuertat. BEDA: Cū aūt iohānes q̄ christo testimoniū phibēs i e⁹ fi de populos baptizabat: dr filios israel ad dñm deū ipor̄ cōuertisse: ꝫ christū dñm deū eē israel. vñ deli nāt arriani christū dñm deū eē negare. Erubescant fotiniani christo ex virgie p̄cipiū dare. Cesset ma nichei aliū populi israel atq; aliī christianor̄ deum credere. AMB. Nō aūt egem⁹ testimōio: q; pluri mor̄ sanct⁹ iohānes corda cōuertit: i quo nobis p phetice scripture t euāgelice suffragant. Uor enī clamātis ī deserto: Parate viā dño. Nō enī de se: ꝫ de dño p̄dicabat p̄nūcius christi. t iō sequit̄: Et ipe p̄cedet añ illū ī spū t virtute helie. Bñ p̄cedet añ il lū q̄ p̄nūcius nat⁹ t p̄nūcius moru⁹ ē. Bñ etiā ip̄ gitur: In spū t virtute helie. ORI. Nō dicit ī aīa helie: ꝫ ī spū t vtute. Spūs enī q̄ fuerat ī helia vēt ī iohāne: t similiē virt⁹ eius. AMB. Nūq; n. sine vtute spūs vel sine spū virtus: t iō in spū t virtute: q; sanctus helias t virtutē habuit magnā t gr̄az. vir tutē vt ad fidē aīos populor̄ a p̄fidia reuocaret: vtutē abstinētie atq; patiētie t spūm ꝓphetādi. in

deserto belias:in deserto iohānes. Ille achab regis gram nō q̄siuit:hic spernit herodis. Ille iordanē di uisit:hic ad lauacrū salutare cōuertit. Ille prioris h̄ sequētis oūici p̄cursor aduētus. BEDA: Q̄d aūt de belia p malachiā p̄dictū é:hoc p angelū de iohā ne dicit:cū subdit:Ut cōuertat corda patrū i filios spirituale antiquor̄ sanctor̄ sciam populis p̄dicā do infundēs. Et incredulos ad prudētiā iustor̄:q̄ est nō de legis opibus iustitiā p̄sumere:sz ex fide salutē q̄rere. GRECVS:Uel aliē: Parētes iobis t apostolor̄ iudei fuerūt:sed tn̄ cōtra euāgeliū ex supbia t infidelitate seuiebāt. Jt:q̄ tanq̄ benigni filij iohānes pa⁹ t apostoli cōsequēter eis veritatē monstrabāt, ppāā iusticiā t prudētiā eos attrahētes. Sic etiā belias religās hebreor̄ cōuertit ad apostolor̄ veritatē. BEDA:Quia vero zachariā p plebe supplicātē dixerat exauditū:subiūgit: Parare dño plebē pfectā.i quo docet quo ordīe plebs eadē saluari t pfici debeat:ad p̄dicationē.s.iohānis penitēdo t credēdo i christū. THEO.Uel aliē: Johānes plebē parauit:nō incredulā:sz pfectā.i.prepatā ad suscipiendū christū. ORI.Sacramētū aūt iohānis vsq̄ nūc explet̄ i mūdo. Quicūq̄ enī creditur⁹ ē i iesum christū:antea spūs t virt⁹ iohānis ad animā illi⁹ venit:t prepat dño populū perfectū.

¶Et dixit zacharias ad angelum: Unde hoc sciā? Ego.n. sum senex: t uxor mea p̄cessit i dieb⁹ suis. Et rndens angel⁹ dixit ei: Ego sum gabriel q̄ asto añ deū: t missus sū loq̄ ad te:t hec tibi euangelizare. Et ecce eris tacēs t nō poteris loq̄ usq̄ i diē quo hec fiāt: p eo q̄ nō credidisti uerbis meis q̄ iplebunt̄ i tp̄e suo. Et erat plebs expectās zachariā:t mirabant̄ q̄ tardaret ipse i templo. Egressus aūt nō poterat loq̄ ad illos. Et cognouerūt q̄ uisionē uidisset in templo:t ipse erat innuēs illis: t pmansit mutus.

CHRY. Dabito respectu zacharias ad p̄priā etatē: q̄metiā cōiugis sterilitate cōspecta diffisus ē. vñ dicit: Et dixit zacharias ad angelū: vñ h̄ sciā: q̄si dicat:quo h̄ fiet: Et cāz dubitatōis subdit: Ego enī sū senex:t uxor mea p̄cessit i dieb⁹ suis.q.d. Etas item pstat natura iepta:ego generās debilis:terra sterilis. Nō aūt censet pp h̄ dign⁹ eē venia sacerdos:dū serié rerū expostulat.q̄cūq̄ enī de⁹ aliquē idicat oz i fide suscipe:nā sup h⁹mōi disceptare cōtumacis ē aie. vñ sequit: Et respō.ange.dixit ei: Ego sū gabriel q̄ asto añ deū. BEDA.q.d. Si hō talia signa promitteret:ipune signū flagitare liceret:at cū angelus promittat tā dubitare nō decet. Sequit: Et missus sum loq̄ ad te t hec tibi euāgelizare. CHRY. Ut cū audias me a deo missū fore:nihil hūanū estimes ex his q̄ tibi dicunt. Neq̄ enī ex me loquor:sz mittētis relata denūcio. hec ē enī nūcij bonitas: vt nihil ex se referat. BEDA:Ubi notādū ē q⁹ angel⁹ se t ante deū stare t ad euāgelizādū zacharie missū testatur. GRE.i ho. Quia t cū ad nos venīt angeli:sic exterior⁹ implēt misteriū:vt tn̄ uūq̄ iteri⁹ desint p cōtemplationē:q: tn̄ circūscript⁹ ē angelic⁹ spūs: sūmus tn̄ spūs q̄ de⁹ ē:circūscript⁹ nō ē. Angeli itaq̄ etiaz missi añ ipm sūt:q: quōlibet missi veniāt: itra ipsuz currūt. BEDA:Dat aūt ei signū:qō rogat:vt qō discredēdo locut⁹ ē:iā tacēdo credere discat.vñ sequitur: Et ecce eris tacēs:t non poteris loq̄. CHRY. Ut a vi generatiua ad organa vocalia vīcula transferant:nec ituitu sacerdotij ei parcit:sz ob h̄ plectebat ampli⁹ q: circa fidē ceteris p̄esse debebat. THEO. Sz q: verbū qō iugi aīo habet pōt ēt surdū significare:q: bn̄ tal' erit surd⁹ t nō poter] loq̄. Lō uenīēter enī hec duo passus ē:tāq̄ enī iobediēs surditatē incurrit:t tanq̄ cōtradictor taciturnitatē. CHRY. Dicit aūt: Et ecce.q.d.i h̄ instāti. Sz cōsidera miserationē dñi i h̄ qō sequit: Usq̄ i diē quo hec fiēt.q.d. Cū p euētus rerū qō dico oīdo: t noueris te iure punitū tūc te de pena eripiā. Et cāz pene oīdit cū subdit: Pro eo q⁹ nō credidisti verbis meis.q̄ iplebunt̄ i tēpore suo:nō attēdēs virtutem ei⁹ q̄ misit me:cui ego assisto. Si aūt bis q̄ erga natiuitatē mortalē incredul⁹ erat punit: qualit̄ q̄ celestē t ineffabilē calūniatur vitabit vltionē? GRECVS:Dū aūt hec intrinsec⁹ agerētur:dilatio tēpor] admirari cogebat expectantē forisec⁹ multitudinē. vñ sequit: Et erat plebs expec.zacha. t mira.q⁹ tar. ipe i tēplo. Lūq̄ p diuersa vagaret suspicio: q̄libet dictabat ad libitū donec zacharias egrediēs docuit silēdo qō latēdo ppessus ē.vñ sequit: Egressus aūt nō poterat loq̄ ad illos:t cogno.q⁹ visionē vidisset in tēplo. THEO. Innuebat aūt populo zacharias forte cām taciturnitatis iterrogāti: quā loq̄ nō valēs:p nutū declarabat.vñ sequit: Et ipse erat innuens illis t pmānsit mut⁹. AMB. Est aūt mutus quidē sine verbo corporales act⁹ indicare molitēs: nec exprimens eius voluntatem.

¶Et factū ē ut ipleti sunt dies officij ei⁹ abijt in domū suā. Post hos aūt dies cōcepit elizabeth uxor eius t occultabat se mēsib⁹ q̄nq̄ dicens: Quia sic fecit mihi dñs in dieb⁹ quibus respexit auferre obprobrium meum inter homines.

BEDA:Ulcis sue tēpore pōtifices tēpli tn̄ officijs mācipati nō solū a cōplexu vxorum: sz ab ipo quoq̄ domor̄ suarū abstinebāt ingressu.vñ dicit: Et factū ē vt ipleti sūt dies officij sui⁹:abijt i domū suā. Quia enī tūc sacerdotalis ex stirpe aaron successio querebat:necessario tēpus substituēde soboli ,peu rabatur. At q: nūc nō carnalis successio sz ,pfectio spiritalis iquirit:sacerdotib⁹ vt semp altari queant assistere:semp castitas obseruāda p̄cipit. Sequitur: Post hos autē dies cōcepit elizabeth uxor ei⁹. P⁹ dies.s.officij zacharie cōpletos. Hesta sūt autez hec

mēse septēbri.viij.calendas octobris: qñ oportebat iudeos ieiuniū scenophegie celebrare:iminēte equi noctio i quo icipit nox eē maior: q̄z dies: qz christū oz crescere:iohānē autē minui. Nec frustra tūc dies ieiuniorū erāt:qz p iohannē erat hominibus afflictio pnīe pdicāda. Sequit:Et occultabat se mēsib⁹ q̄n/ q̄z. AMBRO. Que cā occultationis nisi pudor: Sūt enī quedā tempore pscripta cōingio: qñ dare operā ,pcreādis liberis sit decorū: dū ānī vigēt: duz suscipiendoz liberoz spes ē. At vbi z matura eui se nect⁹ successerit:z etas ē regēdis liberis habilioz q̄z creādis pudor ē legittimis lz ferus gestare idicia :z grauari aliene etatis onere:z tumescere aluū nō sui tēporis fructu. Pudebat ergo pp etatē: vñ intelligi pōt cā qz iā nō cōueniebāt iter se cōcubitu cōiuga li.neq; enī ea q̄ senilē nō erubesceret coitū:erubesce ret partū:hec tñ erubescit on⁹ parētis: q̄diu nescit mysteriū religiōis. Sz que occultabat se qz cōcepe/ rat filiū:iactare se cepit qz generabat ,pphetam.

ORI. Et iō dicit: Mēsib⁹ q̄nq;.i. donec maria cō/ ciperet:z fet⁹ ei⁹ exultās cum gaudio ,pphetaret.

AMBRO. Et q̄uis part⁹ sui erubesceret etatē:ru/ ris caruisse se gaudebat obp:obrio dicēs : Quia fic fecit mihi dñs. GHRY. Sciz soluit sterilitatē: do nuz supra naturā cōcessit.z petra ifructuosa spicas virētes ,pduxit.abstulit vedec⁹ dū genitricem fecit. vñ sequit: In die.q.re.auf.ob.meū inter ho. AM/ BRO. Pudor enī ē femis nuptiarū pmia nō habe re:q̄bus hec sola ē cā nubēdi. CHRY. Dupliciter igit gaudet dū z a nota sterilitatis ipaz eripuit do/ min⁹:z qñ illustrē partū enixa ē. Nō enī vt ī cete/ ris gignētium sol⁹ cōcubit⁹ iteruenit:sed gra cele/ stis b⁹ ort⁹ fuit exordiū. BEDA: Mystice autē p zachariā sacerdotiū iudeoz: p elizabeth ſpōt lex ipa designari :q̄ sacerdotū doctrinis exercitata spirita/ les deo filios gignere debebat:sed nō valebat:quia neminē ad pfectionē adduxit lex. Erāt ambo iusti. qz bona ē lex z sacerdotiū ,p illo tēpore sanctum. Ambo processerāt ī diebus suis:qz aduenīente chri sto iā incuruanē ad senīū. Ingredit zacharias tem/ plū:qz sacerdotū ē itrare ī sanctuariū mysteriorum celestiū. Foris oīat multitudo qz mystica penetra/ re neḡt. Dū altari thimiama iponit: nasciturū iohā nē agnoscit:qz dū doctores flāma diuine lectionis ardēt:gram dei p iesum ,pditurā reperiūt. z ℣ p an gelū:qz lex p angelos ordiata est. AMB. In vno autē vox toti⁹ plebis obmutuit:qz ī vno tot⁹ ad de um loquebaē popul⁹.trāsiuit enī ad nos dei verbū z ī nobis nō tacet. Mut⁹ ē q̄ nō itelligit legē. Cur enī tibi magis videat mut⁹ eē q̄ somnū q̄z qui my/ steriū nescit. Innuēti similis ē popul⁹ iudeorū: qui actuū suoz pstare nō pōt rationē. BEDA: Et ta men elizabeth cōcipit iohānē:qz iteriora legis sacra mēntis christi abundāt. Conceptū quinqz mēsib⁹ oc cultat:qz moyses quinqz libris mysteria christi desi gnat.seu quia christi dispēsatio in q̄nqz mūdi etati bus per sanctorū dicta vel facta figuraē.

℣ In mēse aūt sexto: missus est an gel⁹ gabriel a deo in ciuitatē galilee cui nomē nazareth: ad virginem de sponsatam uiro: cui nomen erat ioseph de domo dauid: z nomē vir ginis maria.

BEDA: Quia christiī carnatio vel sexta etate se/ culi futura: vel ad ipletionē legis erat ,pfutura: ru cte sexto mēse cōcepti iohānis missus ad mariā an gel⁹ nasciturū nūciat ialuatorē. vñ dicit: In mense autē sexto. Mensez sextū martiū itellige: cui⁹.xxv. die dñs noster z cōceptus tradit z passus: sicut z xxv. die mēsis decēbris nat⁹. q̄ si vel hoc die vt nō nulli arbitrant equinoctiū vernale: vel illo solstiti/ um brumale fieri credam⁹: cōuenit cū lucis incremē to cōcipi vel nasci eū q̄ illumīat omnē hominē ve/ nientē ī hūc mundū. At siquis añ dñice nativitat z cōceptiōis tēpus cōsiderat lucē vel crescere vt te nebras supare cōuicerit: dicim⁹ z nos qz iohannes añ faciē aduētus ei⁹ regnū celoz euāgelizabat.

BASI. Adeūt autē nos celestes spūs: non q̄si ex ipis: sed ex eo q̄ diuine sapie decorē cōspiciūt. vñ le quit: Missus ē angel⁹ gabriel a deo. GRE. i ho. Ad mariā enī virginē nō quilibet angel⁹: sz gabriel archāgel⁹ mittit .ad hoc q̄ppe ministeriū summum angelū venire dignū fuerat:q̄ summū omniū nūcia bat: Qui iccirco priuato nomīe cēlet: vt signet p vo cabulū ī opatione q̄d valeat. Gabriel enī dei fortitu do noīatur. p dei ergo fortitudinē nūciand⁹ erat: q̄ virtutū dñs z potēs ī plio ad debellādas ptates ae reas veniebat. GLO. Addit autē z loc⁹ quo mit/ tit cū subdit: In ciui.gali.cui no.nazareth. Naza re⁹.n.i.sanct⁹ scōz nūciabaē vētur. BEDA i ho. Aptū aūt būane restauratiōis pncipiū: vt angel⁹ a deo mitteret ad virginē ptu cōsecrādū diuīo: qz pri ma pditiōis būane fuit cā cū serpēs a diabolo mit/ tebat ad mulierē spū supbie decipiēdam. vñ sequr: Ad virginē. AVG. de sancta vginitate: Nūl enim solū vginitas decēter parere potuit: q̄ī sua nativi/ tate parē habere ñ potuit. Oportebat enī caput no strū pp insigne miraculū fm corp⁹ nasci de virgine: qō significaret mēbra sua de virgie etiā fm spiritū nascitura. HIE. i fmōe assū. Et bñ angel⁹ ad virgi nē mittit: q̄: semp ē angelis cognata vginitas. Do fecto ī carne pter carnē viuere ñ trena vita ē: sed ce lestis. CHRY. Nō aūt angel⁹ p⁹ partū ānūciat vir gini: ne nimiū exīde turbaret. Et iō añ cōceptionē illā alloq̄t: ñ ī sōnis: imo visibiliter assistit. nā q̄si ma gnā valde relationē accipiēs: egebat añ rei euētū vi siōe solēni. AMB. Bñ aūt vtrūq; posuit scriptura: vt z despōsata eēt z vgo. Seq̄t. n. Desponsatā viro. Virgo: vt exps viril⁹ cōsortij videret. Despōsata: ne temerate vginitatis adureret ifamia: cui grauis al/ uus corruptele videret ingne pferre. Maluit autez dñs aliquos de suo ortu q̄z de matris pudore dubi tare. sciebat.n. tenerā eē virgis verecūdiā z lubricaz famā pudoris: nec putauit ort⁹ sni fidē matris inui riis astruēdā. Seruaē itaq; sācte marie sicut pudor integra: ita z inuiolabil⁹ opinio vginitas. nec decet sinistra virginib⁹ opinio viuētib⁹ velamē excusati onis relinq̄: q̄ ifamata mr quoq; dñi videret. Quid aūt iudeis: q̄d herodi posset ascribi: si natū videret ex adulterio p̄secuti : Quēadmodū aūt ipe dicere:

Nō veni legē ſoluere:ſz adīplere ſi videreť cepiſſe a legis iuria:cū ptus inupte lege dāneť. Quid q; ēt fides marie ēbis magł adſciſcit:ꝛ mēdacij cā remo uet:videť.n.culpā obūbrare noluiſſe mēdacio īnu pta pgnās. Cām āt mētiēdi deſpōſata ñ hūit:cū cō tugii pmuī ꝛ gra nuptiaꝝ partꝰ ſit femīarū. Nō me diocris quoq; cā ē vt vginitas marie falleret pri/ pē mūdi:q cū deſpōſatā viro cerneret:partū nō po/ tuit habere ſuſpectū. ORI. Si.n.nō habuiſſet ſpō ſū:ſtatī cogitatio tacita diabolū ſubrepſiſſet: qūo q nō accubuit cū viro pgnās eēt: oz iſte cōceptꝰ eſſe diuinꝰ:oz aliq̄d hūana natura eē ſublimiꝰ. AM/ BRO. Sed tñ magis refellet pricipes ſeculi:demo nium eni malicia facile ēt occulta deprehēdit. At vo q ſeculariꝫ vāitatiꝫ occupāť:ſcire diuīa ñ poſſūt qneriā locupletioꝛ teſtis pudoris maritꝰ adhibeť: q poſſet ꝛ delere īuriā ꝛ vīdicare obꝓbriū:ſi non agnoſceret ſacramētū.de qꝰ ſubdit: Cui nomē erat ioſeph de domo dauid. BEDA ī ho. Nō ñ tñ ad ioſeph:ſi ēt ptinet ad mariā. Legł nāq; erat ꝓceptū: vt de ſua q̄ſq; tribu aut familia accipet vxorē. Sed/ tur: Et nomē virgis maria. BEDA ſup lucā: Ma ria hebraice ſtella maris:ſyriace vo dña vocatur: ꝛ merito q; hec totiꝰ mūdi dominum lucē ſeculis me ruit generare perennem.

¶ Et igreſſꝰ āgelꝰ ad eā dixit: Aue gra plena dñs tecū:bñdicta tu ī mu lieribꝰ. Que cū audiſſet turbata eſt in ſermone eius:ꝛ cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio.

AMB. Diſce virginē moꝛibꝰ: ola ī penetralibus quā nemo viroꝝ videret:ſolꝰ āgelꝰ repiret. vñ dr: Et igł ange.ad eā. Et ne q̄dē degeneꝛi deꝛzauareť af fatu ab āgelo ſalutať. GRECVS: Aōtra vocē ꝑ us editā mulieri dirigiť nūc ſmo ad vginē. In illa doloꝛibꝰ ptus ē cā peccati pūita.ī hac ꝓ gaudiū me ſticia pellit. vñ iocūditatē ñ abſurde ꝓnūciat āgelꝰ vgini dicēs: Aue. Nō āt digna cognoſcereť ſpōſaliū atteſtať:cū dicit: Hra plena. q̄ſi.n.q̄dā arca aut doſ ſpōſi oñdit q; fecūda ſit gratijs. Noꝛ.n.q̄ dicit: hec ſūt ſpōſe;alia ſpōſi. HIE.ī ſmōe de aſſū. Et bñ gra plēa:q; ceteris ꝓ ptes ꝓſtať: Marie vo ſimul ſe to tā ifudit gre plenitudo. Vere gra plēa:ꝓ quā largo ſpūs ſci ībe ſupfuſa ē oīs creatura. Jā aūt erat cuz virgie:q̄ ad vginē mittebat āgelū: ꝛ ꝓceſſit nūciū ſu um dñs:nec teneri potuit locis q̄ oīb⁹ habeť in lo cis.vñ ſeq̄ť: Dñs tecū. AVG.ī ſer.de nati. Magiſ q̄ mecū:ipe.n.ī tuo ē coꝛde:in tuo fit vtero:adīplet mētē:adīplet vētrē. GRECVS: Hoc āt ē totū le/ gatiōis cōplemētū. dei.n.verbū vt ſpōſus ſupza rō nē vnionē efficiēs tāq̄ ipe germinās: idē q; germi nus totā naturā hūanā ſibiipi cōformauit. Ultimū vo ponit tāq̄ pfectiſſimū ꝛ cōpēdioſū. Bñdicta tu ī mulieribꝰ. Una.ſ.ꝑ cūctis mulieribꝰ:vel ēt bñdicā tur ī te mulieres:ſicut mares ī filio:ſz magis vteroq; ī vtroq; Velut.n.ꝑ vnā ꝛ vnū feminā ꝛ marē pecca tū ſimł ac triſticia ītrauit:ſic ꝛ nūc ꝑ vnā ꝛ vnū bñ/ dictio reuocata ē ꝛ leticia:ꝛ ad ſingulos ē ꝓfuſa. ¶ AMB. Diſce āt virginē verecūdia:q; pauebat.nam ſeq̄ť: Que cū audiſſet:turbata ē ī ſermōe eiꝰ. Trepi dare virginū ē:ꝛ ad oēs īgreſſꝰ viri pauere: oēs viri affatꝰ vereri. Diſce vgo verboꝝ vitare laſciuiā: Ma ria etiā ſalutatione āgeli verebať GRECVS: Cū aſſueta foret bis viſionibꝰ: Eu.āgeliſta ñ viſioī: ſz re/ latibꝰ turbatione attribuit dicēs: Turbata ē ī ſmo ne eꝰ. Attēde āt virgis ꝛ pudicā ꝛ prudētē ꝛ animā ſimul ꝛ vocē.audita letitia dictū examinauit: ꝛ ne/ q; māifeſte obſtitit ꝓ īcredulitatē:nec ſtatī paret ex leuitate:eue leuitatē euitās ſimul ꝛ duritiam zacha rie.vñ ſeq̄ť: Et cogitabat q̄lis eēt iſta ſalutatio. Nō cōceptio:nā adhuc ignoꝛabat īmēſitatē myſterij:ſz ſalutatio:nūq̄d libidioſa:vt a viro ad virginē:an di uina dū dei faceret mētionē dicēť: Dñs tecū. AM BRO: Bñdictiōis ēt nouā formulā mirabať: que nuſq̄ ē añ cōperta:ſoli marie hec fuabať. ORI. Si.n.ſciuiſſet maria ad aliū quēpiā ſimilē factū eē ſmonē:vtpote q̄ hēbat legis ſcīam:nūq̄ eā q̄ſi pere grinā talis ſalutatio exterruiſſet.

¶ Et ait angelꝰ ei: Ne timeas ma ria:īueniſti.n.gram apd deū. Ecce cōcipies ī utero ꝛ paries filiū: ꝛ uo cabis nomē eꝰ ieſū. Hic erit magnꝰ ꝛ filiꝰ altiſſimi uocabiť. Et dabit il li dns deꝰ ſedē dauid pris eius: ꝛ re gnabit ī domo iacob ī eternum:ꝛ re gni eiꝰ non erit finis.

BEDA: Quia ſalutatiōe inſolita virginē turbataꝫ viderat:q̄ſi familiariꝰ notā vocās ex noīe: ne timeť debeat iubet.vñ dr: Et ait ei āgelꝰ: ne timeas maria. GRECVS.q.d. Nō acceſſi deceptur⁹. īmo dece ptiōis abſolutionē deꝛomere. Nō veni ꝑdaturus īuiolabilē tuā virginitatē:ſz ꝺditoꝛis puritatis ꝛ cu ſtodis cōtubernia referare. Nō ſū ſerpētis miſter:ſz pimētis ſerpētē legat⁹. ſpōſaliū tractatoꝛ:nō īſidia/ rū molitoꝛ. Sic ḡ nequaq̄ diſtrahētibꝰ ipam conſi deratiōibꝰ veꝛari pmiſit:ne diiudicareť īfidꝰ mini/ ſter negocij. CHRY. Qui āt apd deū mereť graz: ñ bz q̄d timeat.vñ ſeq̄ť: Jnueniſti enī gram apd de uz. Qualiť āt illā q̄ſq; repiet:niſi hūilitate mediāte? Hūilibꝰ enī dat deuſ gram. GRECVS: Jnuenit n.gram vgo coꝛā deo :qꝛ ſplēdoꝛe pudicitie ꝓpꝛiaz exoꝛnās aīam:gratū deo ſe habitaculū ꝓparauit: nec ſolū celibatū īuiolabilē cōſeruauit: ſz ēt īmaculatā cōſciam cuſtodiuit. ORI. Jnuenerāt enī plures gram añ eā: Et iō ſubdit qd ꝓpꝛiū ē dicēs: Ecce cō cipies ī vtero. GRECVS: Qd dr ecce:celeritatez ꝛ ꝑſentiā denotat:īſinuās cū eꝰ vbo celebratā eē cō ceptionē. Dicit āt: Cōcipies ī vtero: vt demonſtret dñm ab ipo vtero virgīali ꝛ de noſtra ſubſtātia car nē ſuſcipe. Venit.n.diuinū vbū emūdaturū naturā hūanā ꝛ ptum:ꝛ nře generatiōis ꝓmoꝛdia. Et iō ſi ne peccato ꝛ hūano ſemīe ꝑ ſingula ſicut nos ī car ne cōcipiť:ꝛ nouē mēſiū ſpacio geſtať in utero. ¶ GRE. Sz qm̄ cōtigit ſpecialiē diuinū cōcipi ſpiri/ tū:ꝛ ſpiritū parere ſalutarē ſm ꝓpheta. iō addidit: Et paries filiū. AMB. Nō āt oēs ſūt ſicut maria: vt dū de ſpū ſcō cōcipiūt:veꝛbū pariāt. Sūt āt q̄ ab oꝛtiuū excludāt verbū anteq̄ pariāt. Sūt q̄ ī vtero

christū habeāt:ſz nōdū formauerit. GRE. Cū aūt expectatio pr̄ mulierib⁹ tiozē icutiat:ſedeat timoz metū dulcis ꝓtus relatio:cū ſubdit: Et vocabis nomē ei⁹ ieſū. Saluatoris enī aduētus ē cuiuſlibet tioris ꝓpulſio. BEDA: Ieſus āt ſaluatoz ſiue ſalutaris īterpr̄at. GRECVS: Dicit āt:tu vocabis ñ pater:pr̄e.n.caret q̄ſtū ad īferiozē generationē:ſicut ꝛ matre reſpectu ſupne. CIRYL. Hoc āt nomē de nouo fuit vbo īpoſitū:natiuitati congruēs carnis: ſm illud ꝓpheticū: Vocabit tibi nomē nouū qō os dñi nominauit. GRECVS: Uerū qz ꝺ nomē cōmune ē ſibi cū ſucceſſoze moyſi: Circo innuēs angel⁹ qz nō erit ſm illi⁹ ſimilitudinē ſubiūgit: Hic erit magn⁹. AMB. Dictū ē quidē ēt de iohāne qz erit magn⁹:ſz ille q̄ſi hō magn⁹: hic q̄ſi de⁹ magn⁹. Late enī fundit dei virt⁹:late celeſtis ſubſtātie magnitudo porrigit.nō loco claudit:nō opiniōe cōprehēdit:nō eſtiatiōe cōcludit:nō etate variat. ORI. Uide g̃ magnitudinē ſaluatoris qūo in toto oꝛbe diffuſa ſit.aſcēde ī celos: quo celeſtia repleuerit.deſcēde cogitatiōe ad abyſſos:ꝛ vide eū illuc deſcēdiſſe.ſi ꝺ videris:pariter ītueberis ope cōpletuz: hic erit magn⁹. GRECVS: Neqz carnis aſſūptō deitatis derogat celſitudini: imo poti⁹ būanitatis būlitas ſublimat.vñ ſequit: Et fili⁹ altiſſimi vocabit. Nō vtiqz tu īpones vocabulū:ſz ipe vocabit. a quo:niſi a cōſubſtātiali gēitoze:null⁹.n.filiū nouit niſi pr̄. Penes quē vo īfallibilis ē noticia gēiti:nec ver⁹ īterpres ē erga īpoſitionē ogznā nomīs.pp qō dicit: Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹.ab eterno ſiqdē ē q̄uis nūc ad noſtrā doctrinā nomē e⁹ patuerit. Et iō ait: vocabit:ñ fiet vl̄ generabit.nā ꝛ añ ſecl̄a fuerat cō ſubſtātial pr̄i. Duc g̃ cōcipies.h⁹ mī efficieris⁹. hūc virgīalis cella ꝛcludet:c⁹ celeſte ſpaciū capax ñ extitit. CHRY. Ceterū ſiqdē enorme q̄buſdā videtur: deū habitār corp⁹. Nōne ſol e⁹ ē corp⁹ ſēſibile quo cūqz radios mittit:ñ ledit ī ꝓpa puritate: Multo g̃ magis iuſticie ſol ex vtero virgīali mūdiſſimū corp⁹ aſſumēs:nō tñ cōtamīat⁹ ñ ē:imo etiā īpaz matrē ſanctiozē oñdit. GRECVS: Et vt virginē redderet memoꝛē ꝓphetarū ſubdit: Et da.il.do.de⁹ ſe. dauid pr̄is e⁹.vt noſcat liq̄do:qñ q̄ naſcitur⁹ ē ab ea īpe ē chriſt⁹ quē illi ꝓmiſerit ex dauid ſemīe naſciturū. CIRYL. Nō tñ ex ioſeph ē editū corpus chriſti⁹ mūdiſſimū:ſm.n. vnā lineā cognatiōis ꝓfluxerāt ioſeph ꝛ virgo:ex q̄ forma būanitatis vnigēitus ſūpſit. BASI. Nō aūt ī materiali ſede dauid ſedit dñs trāſlato iudaico regno ad herodē: ſz ſedē appellat dauid:ī q̄ reſedit dñs idiſſolubile regnum. vñ ſeq̄t: Et regna.i do.iacob ī eternū. CHRY. Dicit aūt ad pñs domū iacob eos q̄ de nūero iudeoꝛ crediderūt ī illū. Ut.n.paul⁹ dicit: Nō oēs q̄ ex iſrael ſūt:hij ſūt iſraelite: ſz q̄ ſūt filij ꝓmiſſiōis cōputāt ī ſemīe. BEDA: Uel domū iacob totā eccleſiā dicit:vel q̄ de bona radice nata:vl̄ cū oleaſter eēt:merito tñ fidei ī bonā ē iſerta oliuā. GRECVS: Nūl liuſ aūt ē ēternū regnāt niſi dei ſoli⁹:quo fit vt ꝛſi pp īcarnationē dicat dauid ſedē accipe:tñ idē ipe inquātū de⁹ rex etern⁹ agnoſcit. Seq̄t: Et regni ei⁹ nō erit finis.nō ſolū inq̄tū de⁹ ē:ſz etiā ī eo q̄ hō.ꝛ ī pñti quidē hz regnū multoꝛ:finaliē vero vniuerſoꝝ:cū ei oīa ſubijcient. BEDA: Omittat ergo neſtoꝛi⁹ dicere hominē tñ ex virgine natū: ꝛ hunc a verbo dei nō ī vnitate pſone eſſe receptū. Angelus enī q̄ eundē ipſum patrē habere dauid: quē filiū altiſſimi vocari ꝓnūciat:in duabus naturis vnā ꝙſti perſonā demōſtrat. Nō aūt ideo futuri tēporis verbis angelus vtitur:qz ſm hereticos chriſt⁹ ante mariā nō fuerit:ſed qz ſz eandē perſonā bō cū deo idē filij nomen ſortitur.

Dixit aūt maria ad āgelū: Quō fiet iſtud qñ uirū ñ cognoſco? Et rñdēs angel⁹ dixit ei: Spūs ſanct⁹ ſupuēiet ī te:ꝛ uirt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi: Iōqz ꝛ qō naſcēt ex te ſanctū:uocabitur filius dei.

AMB. Neqz nō credere angelo maria debuit:neqz tam temere vſurpare diuina.vñ dicit: Dixit aūt maria ad angelū: Quomō fiet iſtud. Temperatiōe ē iſta reſpōſio q̄z verba ſacerdotis. Nec ait: Quomodo fiet iſtud. Ille reſpōdit:vñ boc ſciā? Negat ille ſe credere:ꝛ quaſi fidei adhuc aliū querit auctoꝛz. Iſta ſe facere profitet: nec dubitat eſſe faciendu: quod quomodo fiat inq̄rit. Legerat maria: Ecce cōcipiet ī vtero:ꝛ pariet filiū.ió credidit futurum:ſed quomodo fieret ante nō legerat.nō enī quē admodum fieret:vel ꝓphete tanto fuerat reuelatū.tantū enī myſteriū nō hōmīs fuit:ſed angeli oꝛ promendum. GRE. niſenus: Attēde etiā munde virginis vocē:partū annūciat angelus:ipſa vero virginitati īmittitur:præſtantioꝛē incoꝛruptibilitatē angelica viſione diiudicans.vñ dicit: Quoniā virum nō cognoſco. BASI. Cognitio multifarie dicitur. dicitur enim cognitio noſtri cōditoꝛis ſapientia:ac magnalium ſuoꝝ noticia: necnon mandatoꝝ cuſtodia:ꝛ que fit apud eum appꝛopinquatio ꝛ copula nuptialis:vt hic accipit. GRE. niſenus: Dec igitur marie verba indiciū ſunt eoꝛ que tractabat in mentis archano:nam ſi cauſa copule cōiugalis ioſeph deſpōſari voluiſſet: cur admiratiōe victa eſt dū ſibi narratur conceptio:cuz nimirū ipſa pactolaretur ad tēpus mater effici iuxta legis naturā. Uerum:quia oblatū corpus deo quaſi quodā ex ſacris inuiolabile reſeruari decebat.ꝛ ideo dicit: Quoniā virū nō cognoſco.q.d. Etſi ſis angelus: tamen q̄ virum cognoſcam:ex impoſſibilibus cernit.qualiter igitur mater ero carens cōiuge: ioſeph quidē ī ſpō ſum agnoui. GRECVS: Sed conſidera qualiter virgini ſoluit dubium angelus:ac explanat inteme ratum connubiū ꝛ ineffabilē partum. Seqt enī: Et reſpōdens angelus dixit ei: Spiritusſanctus ſuperueniet in te. CHRY. q.d. Non queras ordinē naturalem:vbi naturam tranſcendunt ꝛ ſuperant que tractantur. Dicis: quomodo fiet iſtud: quoniam virum non cognoſco:? quinimmo eoipſo contingit q̄ es coniugis inexperta:nam ſi virum experta fuiſſes:non digna eenſereris hoc myſterio: non quia pꝛophanū ſit coniugium:ſed q̄ virginitas potioꝛ. Decebat enim cōmunem omnū dominū:ꝛ in natiuitate nobiſcum participare:ꝛ ab ea diſcrepare.q̄ enī ex vtero naſceret:habuit commune nobiſ

kū. q; aūt absq; cōcubitu nascerē pl⁹a nobis obti/
nuit q̄ beatū corp⁹ illō qō ob eruberātē mundiciā
virginis marie vt videt donū aīe ad seipm allexit.
In singulis.n. ceteris vir vtiq; aīa syncera sci spūs
impetrabit pītiā: ꝫ nūc caro receptaculuz efficitur
spūs. GRE. nisen⁹: Tabulas.n. nr̄e nāe q̄s culpa
ꝓfregerat: denuo ver⁹ legislator de terra nr̄a sibi do
lauit: absq; cubitu diuinitatis sue corp⁹ suscepit ibi
le creās: qō diuin⁹ digit⁹ sculpsit. s. spūs supueniens
virgini. CHRY. Insup & virt⁹ altissimi obūbrabit
tibi. Altissimi regis virt⁹ christ⁹ est: qui p aduētū spi
ritussancti format in virgie. GRE. xviij. mozaliuz.
Per obūbratōis.n. vocabulū incarnādi dei vtraq;
natura significat: vmbra.n. a lumie format & corpe
dū fit per diuinitatē lumē est: q; ḡ lumē incorpeuz
in eius erat vtero corpandū: recte ei dr̄: Virt⁹ altis/
simi obūbrabit tibi. i. corp⁹ in te humanitatis acci/
piet incorpeū lumē diuinitatis: h̄.n. marie dr̄, ppter
mētis refrigeriū celit⁹ datū. BEDA: Nō ergo vi/
rili qō cognoscis semine: sed spūssancti quo ipleris
ope accipies. cōcupiscētie in te nō erit estus: vbi vm
bra faciet spūssanct⁹. GREGO. nisen⁹: Vel dicit
Obūbrabit tibi. q; sicut corpis vmbra p̄cedētiū cha
ractere cōformat: ita indicia deitatis filij ex virtu/
te generādi patebūt. Sicut.n. in nobis quedā viuifi
ca virt⁹ in materia corpali cōspicit q̄re hō formet:
sic in virgine altissimi virt⁹ p viuificātē spīn pariter
corpoꝛi viuificā materiā carnis ex ꝰgineo corpe ad
formādū nouū hoiem assumpsit. vnde sequit: Jōq;
& quod nascet ex te sanctū. ATHANA. Profite
mur.n. qm̄ nāe humane assumptū ex maria corpus
verissimū extitit: & idez fm nām corpi nostri: soroz
nīq; nr̄a maria: cū oīes ab adā descēderimus.

BASILI. Unde & paul⁹ dicit: Qñ misit de⁹ filiuz
suū natū nō per mulierē: sed ex muliere. Nam hoc
quod dico per mulierē trāsiturā poterat indicare
natiuitatis sentētiā. quod aūt dicit: ex muliere: ma
nifestat cōmunionē nature geniti respectu parēt]
GREGO. xviij. moza. Ad distinctōem autē no/
stre sanctitatis iesus singulariter sanct⁹ nasciturus
asserit. nos quippe & si sancti efficimur: non tamē
nascimur: quia ipa nature corrupribilis cognatiōe
cōstringimur. ille autē solus veraciter sanct⁹ est: q̄
ex coniūctōne carnalis copule cōcept⁹ non est: qui
nō sicut beretic⁹ desipit: alter in humanitate: alter
in deitate est: vt pur⁹ homo cōcept⁹ atq; editus: et
post per meritū vt deus esset accepit. Sed nūciāte
angelo & aduenīēte spū: mox vbū in vtero: mox int̄
verū vbū caro. vñ sequit: Uocabit fili⁹ dei. GRE
CVS: Tu aūt attēde q̄liter virgini angel⁹ totā tri/
tatē edidit: dū spūscū ꝰmemorat virtutē & altissi/
mū: trinitas enī indiuisibilis est.

¶ Et ecce elisabeth cognata tua: & ipsa concepit filiū in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi: que uocatur sterilis: quia non erit impossibile apud deum oīe uerbū. Dixit autem maria: Ecce ancilla domini fiat mihi fm uerbum tuum. Et discessit ab illa angel⁹.

CHRYSO. Quoniā precedēs dictum supera/
bat virginis mētem ad humiliora declinauit: fmo/
nem per sensibilia ipi suadens. Unde dicit: Et ecce
Elizabeth cognata tua. Animaduerte Gabrielis in/
dustriam: non memorauit eam Sare vel Rebecce
vel Rachelis: quia antiquiora erant exempla: sed
imminens factum inducit: vt eius mētem corobo
ret: & ob hoc & etatem commemorauit: cum dicit:
Et ipa concepit filium in senectute sua. Et defectū
nature. Sequitur enim: Et hic mensis est sextus illi
que vocatur sterilis. Non enīz a principio conce/
ptus Elisabeth statim annunciauit: sed acto⁹ sex mē
sium spacio: vt tumor vētris perhibeat argumentū
GREGO. nazāzen⁹. Sed queret aliquis: Qual'r
ad dauid christ⁹ refert: Siquidē maria de sanguīe
manauit aarō: cui⁹ cognatā angel⁹ elisabeth asseru
it: ꝫ h̄ nutu supno cōtigit vt regiū gen⁹ sacerdotali
stirpi iūgeret vt christ⁹ qui rex ē & sacerdos ab vēsq;
fm carnē nasceret. Legit & ī exodo: Qñ aarō pri/
m⁹ fm legem sacerdos duxit ex tribu iude ꝰiugem
elisabeth filiā aminadab: & attēde sacratissimā spūs
administratiōem: dū & hāc zacharie cōiugē statuit
elisabeth vocari: reducēs nos ad illā elisabeth quā
duxerat aaron. BEDA: Sic ḡ ne virgo se parere
posse diffidat: accepit exēplum sterilis an⁹ pariture:
vt discat oīa deo possibilia: etiā q̄ nāe ordine videt
eē ꝺria. vñ sequit: Quia nō erit impossibile apud deū
oē verbum. CHRY. Ipe nāq; cū sit nāe dñs cūcta
potest cū velit: qui cūcta pagit & dispōit: vite mo/
tisq; loca gubernās. AVGV. ō faustū: Quisquis
autem dicit: Si oīnipotēs deus est: faciat vt ea que
facta sunt facta non fuerint: non percipit se dicere
vt ea que vera sunt: eoipso q; vera sunt falsa sint.
Potest enim facere q; aliquid nō fit qō erat: velut
cū aliquē q̄ cepit eē nascēdo: faciat nō eē moriēdo.
Quis aūt dicat: vt id qō iā nō est: faciat n eē: q̄d
.n. ꝓteritū ē: iā nō est: si de ipo fieri aliq̄d p̄t: adhuc
est de quo fiat. Et si ē: quō ꝓteritū ē: nō ḡ est qō ve
re dixim⁹ fuisse: ꝫ iō verū ē illud fuisse: q; in nostra
sīa verū ē: nō in ea re q̄ iā nō ē: hāc aūt sīam de⁹
falsā facere nō p̄t. Oīpotētem aūt deū nō ita dici
m⁹ ac si eū etiā mori posse credam⁹. Ille plane oīpo
tēs vere sol⁹ dr̄: qō vere ē: etiā a quo solo ē q̄d ali
quo modo ē. AMBRO. Uide aūt būilitatē ꝰgis
vide deuotōem. Sequit.n. Dixit au.ma. Ecce an. dñi.
Ancillā se dicit q̄ mr̄ eligit: nec repētina exaltata p
missiōe est. Mitē.n. humilēq; paritura: humilitatē
debuit etiā ipa p̄ferre. fil' etiā ancillā se dicēdo: nul
lā sibi p̄rogatiuā tāte gr̄e vendicauit: ōn faceret qō
iubere. vñ sequit: Fiat mihi fm verbū tuū. Habes
obsequiū: vide votū. Ecce ancilla dñi: appat⁹ officij
est: Fiat mihi fm vbū tuū. cōcept⁹ ē voti. EVSE.
Ali⁹ aliud quidā in p̄iti sermone ꝰginis extollet
apicib⁹: hic quidā ꝺstātiā: hic obediētie, pmptitudi/
nē: ali⁹ q; ñ allecta ē tā splēdidis & arduis p magnū
archāgelū, pmissis pollicit]: ali⁹ q; nō excessit modū
in dādo instātias: ꝫ cū'r cauit & eue leuitatē et za/
charie lobediētiā: mihi aūt būilitat] pfūditas ñ mi/
n⁹ ꝺspicit admirāda. GRE. xviij. mo. Per ineffabile
nāq; sacramētū cōcepto sancto ꝓtu inuiolabili fm

veritatē vtriusq; nāe eadē virgo ancilla dñi fuit et mater. ¶ BEDA: Accepto aūt virginis ꝛsensu mox angel⁹ celestia repetit. vñ sequit: Et discessit ab illa angel⁹. ¶ EVSE. Nō solū impetrās qō optabat: ꝫ stupēs in virginea forma ꝛ virtutis plenitudine.

¶ Exurgēs aūt maria in dieb⁹ illis abijt in mōtana cū festinatōe in ciuitatē iuda: ꝛ intrauit in domū zacharie: ꝛ salutauit elisabeth. Et factū ē ut audiuit salutatōnem marie eliza beth: exultauit infans in utero eius Et repleta est spūsancto elisabeth: ꝛ exclamauit uoce magna ꝛ dixit: Bñdicta tu inē mulieres: ꝛ bñdict⁹ fruct⁹ uētris tui. Et unde hoc mihi ut ueniat mr̄ dñi mei ad me? Ecce enī ut facta ē uox salutatōnis tue in auribꝰ meis: exultauit in gaudio infans i utero meo. Et beata que credidisti: quoniam perficiētur ea que dicta sunt tibi a domino.

¶ AMBRO. Angel⁹ cū abscōdita nunciaret vt fides altrueret: exēplo femine sterilis ꝺtēptū vginis nūciat. Ubi h audiuit maria: non q̄si incredula de oraculo: nec q̄si incerta de nūcio: nec quasi dubitās de exēplo: ꝫ quasi leta ꝓ voto: religiosa ꝓ officio: festina ꝓe gaudio in mōtana ꝓexit. vñ ōr: Exur. aūt ma. in die. il. abi. in mōtana. Quo enī iā deo plena: nisi ad supiora cū festinatiōe conscēderet. ¶ ORI. Jesus enī qui in vtero illi⁹ erat festinabat adhuc i vētre mris iohānē positū sanctificare. vñ seq̄t: Luz festinatōne. ¶ AMBRO. Nescit tarda molimina spūssancti gra: Discite vgines non demorari in plateis: nō aliquos i publico miscere sermones ¶ THE. Propē h abijt in mōtana: q; zacharias in mōtanis habitabat. vñ seq̄t: In ci. iu. ꝛ intra. do. zacharie.

¶ AMBRO. Discite vos sācte mulieres sedulitatē quā pgnātib⁹ debeatis exhibere cognatis. Mariaz aūt que sola in intimis penetrabilib⁹ vsabat: non a publico vginitatis pudor: nō a studio aspitas montiū: nō ab officio ꝓlixitas itineris retardauit. Discite etiā virgines humilitatē marie: venit ꝓpinq̄ ad ꝓximā: iunior ad seniorē: nec solū vēit: sed ꝛ ꝓor salutauit. vñ seq̄t: Et salu. elisab. Decet. n. vt q̄sto castior vgo tāto humilior fit: noueritq; deferre senioribus. Sit mgra humilitatis in q̄ ē ꝓfessio castitatis. Est etiā cā pietatis: q; supior venit ad inferiorē: vt inferior adiuuet: maria ad elisabeth: christ⁹ ad iohānez.

¶ CHRY. sup Mat. Vel alr celabat q̄ supradicta sunt in se virgo: nec cuiq; hoīm pādit: nō enī credebat ab alijs posse fidē adhiberi mirādis relatib⁹: immo magis putabat se pati cōuitia: si diceret: q̄si volēs scel⁹ ꝓpriz palliare. ¶ GRECVS: Ad solā autē refugit elisabeth: sic enī ꝺsueuerat ꝓp cognatiōez ꝛ ꝓp ceterā hmōi ꝺuictōem. ¶ AMB. Cito aūt eu⁹ marie ꝛ pñtie dñice bñficia declarāt. nā sequit: Et fac. est vt audi. salu. ma. eli. exul. inf. in vte. ei⁹. Unde distictōem singulozūq; vbozū, ꝓpetates: vocem porelisabeth audiuit: sed iobes por grām sensit. illa nāe ordine audiuit: iste exultauit rōne mysterii. illa marie: iste dñi sensit aduētū. ¶ GRECVS: Prophe. n. parēte acuti⁹ vidz ꝛ audit: salutatq; ꝓphetatū: ꝫ qn verbis nō poterat: saltat in vtero: qō maximū exhibit in gaudio. Quis vnq; nouit tripudiū natitate ārii qui⁹?: Insinuauit gra q̄ nāe ignota exiterāt: reclusus vētre miles agnouit dñm ac regē oriturū: vētris tegmine nō obstāte mystice visiōi. inspexit. n. ñ palpebris: sed spū. ¶ ORIGE. Nō aūt antea repleꝰ fuerat spū donec assisteret q̄ christū gerebat in vtero. tūc autē ꝛ spū erat plen⁹: ꝛ resultabat in parēte. vñ sequit: Et reple. ē spūsco elisabeth. Nō aūt dubiū ē: qn que tūc repleta est spūsco: ꝓp filiū sit repleta.

¶ AMB. Illa aūt que se occultauerat ꝛ cōcepti filiū: iactare se cepit q; generabat ꝓphaz ꝛ q̄ erubescebat ante benedicit. vñ seq̄t: Et eccla. vo. mag. ꝛ dixit Bñdi. tu in. mulieres. Magna voce clamauit: verbi dñi sensit aduētū: q; religiosū credidit ptū. ¶ ORI. Dicit aūt: Bñdicta tu iter mulieres. Nulla. n. mq̄tāte fuit gr̄e ꝓticeps aut esse poterit: vni⁹. n. omnis germinis parēs erit vnica. ¶ BEDA: Eadē aūt voce ab elisabeth q̄ a gabriele bñdicit: q̄tem⁹ ꝛ angelus et hoīb⁹ venerāda mōstreē. ¶ THEO. Quia vo alie lacte mulieres fuerūt q̄ trī genuerūt filios pctō inquinatos subiūgit: Et bñ. fru. vē. tui. Uel aliē intellige dixerat: Bñdicta tu inter mulieres. deide q̄si utero gāte aliquo q̄re subiūgit: Et bñ. fru. vē. tui. sic dicit i psalmo: Bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi de⁹ dñs ꝛ illuxit nobis. Cō stituit. n. sacra scriptura: ꝛ: ꝓ q̄ fraige

¶ ORI. Fructū aūt vētris dei genitricis dñm dixit. q; nequaq; ex viro: sed ex sola maria pcessit: nā qui semē supserit a pr̄ib⁹ fruct⁹ eoz existit. ¶ GRECVS Sol⁹ ergo hic fruct⁹ bñdictus: q; absq; viro ꝛ absq; pctō ꝓducit. ¶ BED. Iste ē fruct⁹ q̄ david ꝓmittit: De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. ¶ SEVE. In q̄ pte emergit eutycis redargutio: cū fruct⁹ ventris christ⁹ asserit. Dis. n. fruct⁹ est eiusdē nature cū plāta. vñ ꝛ virginē relinq̄t eiusdē fuisse nāe cū seqūdo adā qui tollit pctā mūdi. Sed ꝛ qui fantasticā opionē de carne christi ꝺfingūt: in vero dei genitricis ptu erubescāt: nā ipe fruct⁹ ex ipa substātia prodit arboris. vbi sunt etiā dicētes: quasi p aq̄ductus christū transisse per virginē aduertāt ex dictis elisabeth: quā repleuit spūs christū fructū fuisse ventris Sequit: Unde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me: ¶ AMBRO. Non quasi ignorās dicit: fit enī esse sancti spūs grām ꝛ operatōem: vt mater domini mrēm ꝓphete ad ꝓfectū sui pignoris saluti: ꝫ quasi ñ humani hoc meriti: sed diuine gratie munꝰ esse cognoscat. Ita dicit: Unde hoc mihi. hoc est q̄ iusticia: quib⁹ factis: ꝓ quib⁹ meritis? ¶ ORYGE. Cōuenit aūt hoc dicēs cū filio: nā ꝛ iohānes indignū se sentiebat aduētu christi ad ipm. Matrē aūt dñi nūcupat adhuc virginē exīstē: ꝓoccupās euētū ex dicto ꝓphetico. Diuina aūt ꝓmissio uerat maria ad elisabeth: vt iobis testimoniū ab vtero gustaret ad dñm. ꝛ tūc. n. iohānē domin⁹ in prophetā cōstituit. vñ sequit: Ecce. n. vt fa. est vox salu. tue in

turi.me.exul.in.in vre.meo. AVG. ad bardanuz: Hoc aũt vt diceret sicut euangelista prelocut⁹ est: repleta est spũscõ: quo pculdubio reuelãte cognouit ꝺd illa exultatio significasset. infantis enĩ illius venisse mirẽm: cui⁹ ipe pcursor z demõstrator erãt futurus. Potuit ergo eẽ ista significatio rei tãte a maioribꝰ cognoscẽde nõ a pnulo cognite. nõ enĩ dixit: Exultauit i fide infans in vtero meo: sed exultauit ĩ gaudio. Videm⁹ aũt exultatiõem nõ solũ punctoꝝ: sꝫ etiã peccoꝝ nõ vtiqꝫ de aliqua fide vl religiõe vl qcũqꝫ rõnabili cognitõe venientẽ: sed hec inusitata z noua extitit: quia in vtero z ei⁹ aduẽtu que oĩm salua toꝛ fuerat paritura. Ideo hec exultatio z tãꝫ mĩri oĩi reddita resalutatio sicut solẽt miracula fieri: facta est diuinit⁹ in infante: nõ humanit⁹ ab infante tꝫ etiã si vtiqꝫ deo in illo puero est accelerat⁹ vsus rõis z volũtatis: vt intra viscera materna iã posset agnoscere credere z sentire. Etiã hoc in miraculis habẽdũ diuine potẽtie: nõ ad humane trahẽdũ exemplar nature. ORIGE. Venerat aũt mater oĩi vitura elisabeth miraculosum cõceptũ quẽ retulerat angelus: vt p hoc sequat credulitas potioris ad virginẽ manaturi. Et ad hãc fidẽ facit sermo elizabeth dicẽtis: Et beata que credidisti: qm̃ pficient ea que dicta sunt tibi a dõo. AMBRO. Videns minime dubitasse mariã: sed credidisse: z iõ fructũ fidei secuta. BED. Nec mirũ si dõis redẽptur⁹ mũ diu orationem suã inchoauit a mẽ: vt p quã sal⁹ omnib⁹ parabat: eadẽ pson̄a fructũ salutis hauriret ex pignore. AMBRO. Sed z vos beati q audiuistis z credidistis. quecũqꝫ enĩ crediderit aĩa z cõcipit z generat dei verbũ z opa ei⁹ agnoscit. BED. Omis aũt aĩa que verbũ dei mẽte cõcepit: virtutũ statim cella cacumina gressu ascẽdit amoris: quatenꝰ cuiꝰ tare iuda. confessiõis z laudis arcẽ penetrare z vsqꝫ ad pfectõem fidei spei z charitatis: quasi trib⁹ in eam̃ib⁹ valeat cõmorari. ORI. sup ezech. Simul z de pterito z de pñti z de futuro p pphetie spm̃ tacta est: que z eã pmissiõib⁹ angeli credidisse cognouit z mirẽm nominãs qꝫ redẽptorẽ humani generis in vtero portare intellexit: etiã cũ oĩa pficiẽda pdiceret: qd etiã de futuro seqrẽ aspexit.

Et ait Maria: Magnificat anima mea dominum.

AMBRO. Sicut petrus a mulierib⁹ cepit: ita et bona a mulieribꝰ inchoãt. vñ nõ ociosum videt qꝺ z ante iohãnẽ elisabeth pphetizat: z maria ante domini gnãtõem. Sequit aũt vt marie quo psona melior: eo pphetia sit plenior. BASI. Virgo enĩ intẽtõe sublimi ac speculatõe pfunda immẽsitatẽ cõtẽplãs mysteriũ quasi pfũdi⁹ gradiẽs magnificat deũ vñ dr: Et ait maria: Magnificat anima me. dm̃. GRECVS: quasi diceret: Mirabilia que de⁹ pnũciauit in meo corpe exercebit: sꝫ aĩa mea infructuosa apũ deũ nõ erit. Cõuenit aũt mihi z volũtatis fructum afferre: nã ẽẽtũ amplo doceor miraculo: tãtũ teneor glorificare in me mirabilia opãtẽ. ORI. Si aũt dõis nec augmẽtũ nec detrimẽtũ recipe põt: qd est qꝺ maria loqr: Magnificat aĩa mea dm̃: Sed si videt dm̃ saluatorẽ imaginẽ eẽ inuisibilis dei: et aĩam factã ad ei⁹ imaginẽ vt sit imago imaginis: tẽ videbo qm̃ in exẽplo eorũ q̃ solẽt imagines pingere: qm̃ magnificauero aĩaz meã ope: cogitatõe: smone tũc imago dei grãdis efficiẽ: vt ipse dõs cui⁹ imago est in aĩa mea magnificat.

Et exultauit spiritus meus: in in deo salutari meo.

BASI. Prim⁹ spũs fruct⁹ est pax z gaudiũ. Quia ergo virgo sancta totã sibi hauserat spũs grãm: merito subiũgit: Et exul. spi. me. in de. salu. meo. Idem aĩam dicit z spm̃. Cõsueta aũt in scripturis exultatõis, platio: insinuat alacrẽ quẽdã z iocosũ habituꝫ aĩe in his qui digni sũt. Proide ergo exultat ĩ dõo ineffabili cordis tripudio: z resultatõne in strepitu honesti effect⁹. Seqr: In deo salu. meo. BEDA: Quia eiusdẽ iesu. i. saluatoris spũs ẽginis: eterna diuinitate letatur: cui⁹ caro tpali cõceptõne fetatur.

AMB. Magnificat ergo aĩa marie dm̃: z exultat spũs ei⁹ in deo: eo q aĩa z spũ pre filioqꝫ ẽuota vnũ deũ p quẽ oĩa pio venerãr affectu. Sit autẽ in singulis marie aĩa vt magnificet dm̃. Sit ĩ singul⁹ spũs marie vt exultet in dõo. Si sm carnẽ vna mr est christ⁹: sm fidẽ tm̃ oĩm fruct⁹ ẽ christ⁹. Dis enim aĩa accipit dei vbũ: si tm̃ immaculata z immunis a vitiis intemerata castimoniũ pudoris custodiat.

THEO. Ille aũt deũ magnificat: q̃ digne sequit christũ: z dũ christian⁹ vocat: christi nõ minuit dignitatẽ: magna z celestia opãdo: z tũc spũs eius. i. spirituale crisma exultabit. i. pficiet: z nõ mortificabitur. BASI. Si qñ vo lux ĩ cor suum irrepsit z ad deũ diligẽdũ z otẽnẽda corpea: p illã obscurã z bne imaginẽ pfectã pcipe iustoꝝ cõsciam absqꝫ vlla difficultate sequẽtiũ ĩ dõo gaudiũ. GRE. Prius aũt aĩa magnificat dõz vt postea exultet in deo: nisi enĩ antea crediderim⁹ exultare nõ possumus.

Quia respexit humilitatẽ ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

GRECVS expositor: Cãm mãifestat cur se magnificare deũ deceat: ac exultare in illo dicẽt: Quia respexit hũilitatẽ ancille sue. q. diceret: Ipse, quidit non ego expectaui: humilibus erã contenta. Nunc autem ad ineffabile oĩliũ eligor: z exaltor de terra ad sidera. AVG. in s. de assũ. O vera hũilitas: que deũ hoib⁹ pepit: vitã, mortalib⁹ edidit: celos innouauit: mũdũ purificauit: paradisũ apuit: z hoĩm aĩas liberauit. Facta ẽ marie hũilitas scala celestis: per quã de⁹ descẽdit ad terras. Quid. n. ẽ dicere respexit nisi approbauit: Olim. n. videt in ospectu hoiz hũiles eẽ: sꝫ eoꝝ hũilitas a dõo nõ respicit. Si. n. veraciter hũiles eẽnt: deide ab hoib⁹ nõ se laudari vellent nõ in b mũdo: sꝫ in deo spũs eoꝝ exultaret. ORI. Sed qd hũile atqꝫ dejectũ q̃ dei filiũ gestabat ĩ vtero: Sꝫ sidera qm̃ hũilitas in scriptur⁹ vna de vtutib⁹ predicat: q̃ a phis modestia dr. Sꝫ z nos eã possum⁹ appellare quodã circuitu: cũ aliqs nõ ẽ iflat⁹: sꝫ ipe se dejecit. BED. Cui⁹ aũt hũilitas respicitur recte beata ab omnib⁹ cognominat. vnde sequitur Ecce enĩ ex hoc beatã me dicent oẽs generatõnes. ATHANA. Si enĩ sm pphetaz beati sunt qui bñt semẽ in syon: z primos in hierusalẽ: ẽẽtũ debet

esse ꝓconiũ diuine ac sacrosancte virginis marie: q̃ fm carnẽ verbi genitrix est effecta: GRECVS: Non aũt se beatã appellat inani vexata gloria. vñ enĩ foꝫ in ipa supbie que se ancillã dñi nũcupauit sed sacro tacta spũ que futura sunt ꝓsciuit. BED. Decebat enĩ vt sicut ꝑ supbiã ꝓmi parẽtis mors in mundũ intrauit: ita ꝑ humilitatẽ marie vite itroit⁹ videret. THEO. Et iõ dicit: Oẽs gnãtões. nõ solũ elisabeth: ꝫ etiã oẽs credẽtiũ natiões.

Quia fecit mihi magna q potẽs est: ⁊ sanctum nomẽ eius.

THEO. Ostẽdit virgo nõ ꝑ suã virtutẽ se btãm prædicãdã: sed cãm assignat dicẽs: Quia fe.mi.mag. qui po.ẽ. Que tibi magna fecit: Credo vt creatura ederes creatorẽ: famula dominũ generares: vt ꝑ te mũdũ deꝫ redimeret: ꝑ te illuminaret: ꝑ te ad vitã reuocaret. TYTVS: Quomodo vo magna nisi q manẽs illibata cõcipio superãs nutu dei nãm: Digna reputata sum viro: nõ quomodocũq; genetrix effici: sed vnigeniti saluatoris. BEDA: Respic aũt hoc ad initiũ carminis vbi dictũ est: Magnificat aĩa mea dñm. Sola enĩ aĩa illa cui dñs magna facere dignat dignis eũ ꝓconijs magnificare potest. TYTVS: Dicit aũt: Qui potẽs est: vt siqs diffidat in cõceptõis negocio: dũ virgo manẽs cõcepit: retorqueat miraculũ ad potentiã operãtis. Nec quia vnigenitꝰ accessit ad feminã: ex hoc inquinat: quia sanctũ est nomẽ eiꝰ. BASILI. Sanctũ vo dr nomẽ dei: nõ qz in syllabis quãdã significatiuã vtutẽ otineat: sed quia quomodolibet dei speculatio sancta dinoscit ⁊ syncera. BEDA: Singularis. n. potẽtie diuine trãscẽdit oẽm creaturã ⁊ ab vniuersis que fecit lege segregat: quod greca locutõe melius intelligit. In quo ipm verbũ quod dicit agion: q̃si extra terrã esse significat.

Et misericordia eius a progenie in progenies: timentibus eum.

BEDA: A specialibꝰ se donis ad gnãlia dei iudicia cõuertens: totiꝰ humani generis statũ describit subdẽs: Et mia eiꝰ a ꝓge. i ꝓge. timẽ. eũ. q. d. Nõ solũ mihi fecit magna qui potẽs est: sed ⁊ in omni gẽte qui timet deũ acceptꝰ est illi. ORIGE. Misericordia enĩ dei vt dicit augꝰ: nõ in vna gnãtõe ꝫ i sempiternũ extenditur a generatiõe in generatiõem.

GRECVS: Et mia eius quã habet in generatõe generationũ: ego concipio: ac ipe corpori animato cõiungit: nostrã tractãs salutẽ soliꝰ intuitu pietatꝫ Misereat aũt nõ qualitercũq; ꝫ bis quos timor eiꝰ cõpescuit in qualibet natõe. vñ dicit: Timẽtibꝰ eũ. qui. s. penitẽtia ducti ⁊ ad fidẽ ⁊ penitẽtiã conuertũt nam qui obstinati sunt: incredulitatis vicio clauserũt sibi ianuã pietatis. THEO. Vel per hoc innuit q timẽtes misericordiã cõsequẽt in generatiõe ista. i. in pñti seculo ⁊ futurã. i. i seculo futuro. In b̃ seculo cẽtuplũ accipiẽtes: in illo vo multo maiora.

Fecit potentiã in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

BEDA: Humani generis statũ describẽs q̃d superbi ⁊ quid humiles mereat ostendit dicẽs: Fecit potẽ. in bra. suo. i. in ipo dei filio. sicut enĩ tuũ brachiũ est quo operaris: sic brachiũ dei dictũ est eiꝰ verbi: per quod opatꝰ est mũdũ. ORIGE. Timẽtibꝰ aũt se fecit potẽtiã in brachio suo: quia ꝫ infirmꝰ ad deum accesseris: si timueris eũ: promissam virtutẽ cõsequeris. THEO. In brachio suo. s. eiꝰ filio incarnato potẽtiã fecit: quia natura deuicta est virgine parẽte: ⁊ deo humanato. GRECVS: Vel dicit: Fecit ꝑ faciet potẽtiã: nõ vt dudũ per moysen contra egyptios: nec ꝑ angelũ: puta quãdo mlta milia rebelliũ ꝑstrauit assyrioũ. nec quoq; alio mediante nisi in ꝓpo brachio triumphũ docuit intelligibiles hostes supãdo. vñ sequit: Dispsit sup. mẽ. cordis sui. s. quãlibz mẽtẽ elatã: nõ parẽtẽ eiꝰ aduẽtui: q̃ntã aperuit ⁊ vitiosas ostẽdit supbas cogitatiões eoꝝ.

CIRYL. Magis aũt ꝑpe demonũ hostili catua intelligẽda sunt hic: bos enĩ seuiẽtes in tra dissipauit aduenies dñs: ⁊ cõpeditos ab eis obediẽtie fre restituit. THEO. Pot hoc etiã de iudeis intelligi: quos in oẽm dispsit regionẽ: fic nũc dispsi sunt.

Deposuit potentes de sede: ⁊ exaltauit humiles.

BEDA: Quod dixit: Fecit potentiã in brachio suo. ⁊ qõ ꝓmiserat: Et misericordia eiꝰ a ꝓge in ꝓge. bis versiculis per singula cõtinuata est annectẽdi quia. s. ꝓ omes seculi generatões ⁊ perire superbi et humiles exaltari: pia iustaq; diuine potẽtie dispẽsatõe nõ cessant. vñ dr: Depo. potẽ. de se. ⁊ exal. hũiles.

CIRYL. Magna sapiebãt demones ⁊ diabolus: gẽtiliũ sapiẽtes: pharisei ⁊ scribe: hos tñ deposuit: erexitq; humiliãtes se sub potẽti manu dei: dãs illi virtutẽ calcãdi serpẽtes ⁊ scorpiões: oẽmq; ptãtem inimici. Erãt ⁊ q̃q; iudei ptãte supbi: sed ꝑstrauit hos incredulitas: ex gẽtibꝰ aũt ignobiles ⁊ hũiles ꝑ fidẽ ad apicẽ ascẽderũt. GRECVS: Deitatis enĩ tribunal nr intellectꝰ eẽ cogscit: ꝫ iniq; virtutes post trãgressionẽ incubuerũt ꝓcordijs ꝑ ptoplasti tãq; in ꝓpo solio. Ob hoc g̃ vẽit dñs: spũs iquos iecit a sedi bꝰ volũtatũ ⁊ ꝑstratos a demõijs exaltauit: eoꝝ cõscientias purgãs ⁊ eoꝝ mẽtẽ statuẽs ꝓpriã sedẽ.

Esurientes implevit bonis: ⁊ divites dimisit inanes.

GLO. Quia bũana ꝑspitas ꝓcipue in bonoꝝ potẽtatuũ: ⁊ in abũd. itia diuitiaꝝ assistere videt: ꝓ hoc dicto ꝫ potẽtiũ ⁊ exaltatõem hũiliũ ⁊ diuitũ ercanitõe ⁊ paupũ repletõe mẽtõq; facit dr. Esu. ip. bo. ⁊ dr. di. ina. BASI. Dispõit q̃dẽ nos pñs vbũ etiã q̃ ad sensibilia edocẽs rer mũdanaꝝ icertitudinẽ. Ea duca siqdẽ sunt b̃: sic vnda q̃ ab ipetu vẽtoꝝ hicidi diffũdit. Intellectualr aũt sumẽdo esuriebat genꝰ humanũ exceptis iudeis: bos nãq; ditauerat legis traditio ⁊ scoꝝ dogmata ꝓphaꝝ. Quia vo nõ hũiliter beserũt vbo bũanato dimissi sũt inanes: nihil deferẽtes: nõ fidẽ: nõ seiam: ⁊ spe bonoꝝ puati sunt: ⁊ a terrena hierusalẽ ⁊ a vita futura exclusi. Quos vo de gẽtibꝰ fames ⁊ sitis cõtriuerat: cũ bessent oẽo repleti sũt spiritalibꝰ bonis. GLO. Qui crũ etiã toto studio q̃si esuriẽtes defiderãt saturabũr: cum christꝰ apparuerit in glia: sed qui terrenis gaudẽt in fine totiꝰ beatitudinis inanes dimittent.

Suscepit isrl̃ puerū suū: recor
dat' mie sue. Sicut locut' ē ad pres
nros abraā: t semini eius in secula.
GLO. Post generalē diuine pietatis t iusticie
cōmemoratōem ad singularē noue incarnatōis di
spēsatōem cōuertit verba dicēs: Suscē. isra. pu. suū.
q̄si medic⁹ egrō: visibilis in boies fact⁹ vt facerz isrl̃
i. videntē deū puerū suū. BEDA: Obedientē. s. t
humilē: nā qui cōtemnit humiliari: nō pōt saluari.
BASI. Israel. n. dicit nō mālem quē sola nobilita
bat appellatio: sed spiritalē qui nomē fidei retiebit
bis oculos tendētes ad deū videndū per fidē. Po
test etiā ad isrl̃ carnalē hoc adaptari: cū ex eo infi
niti crediderūt. Hoc aūt fecit recordat⁹ misericordie
sue. hoc. n. impleuit qō abraē pmisit dī. In semī benedi
cent in semine tuo oēs cognatōnes terre. Huius g̃
pmissiōis dei genitrix recordata dicebat: Sicut lo
cu. est ad pa. no. abra. t se. ei⁹ in scla. Nā t abraē di
cū est: Statuā pactū meū inter me t te: t inter se
men tuū post te in gnātōib⁹ suis federe sempiterno
vt sim de⁹ tu⁹ t seminis tui post te. BED. Semen
aūt dicit nō tā carne pgenit⁹ q̃z fidei ei⁹ vestigia se
cutus: quib⁹ aduent⁹ saluatoris in secula, pmissus ē
GLO. Quia ipa promissio hereditatis nullo fine
claudet: t vsq̃z in finē seculi credētes nō deerūt: et
beatitudinis gloria erit perennis.

Mānsit aūt maria cū illa q̃si men
sibus trib⁹: t reuersa ē i domū suā.
AMBRO. Tādiu mānsit maria: q̃diu elisabeth
pariēdi temp⁹ impleret. vnde dicit: Mānsit au. ma.
cū illa qua. mē. tri. HIERO. In sexto. n. mēse cō
ceptōis pcursoris venit angel⁹ ad mariā que mānsit
cū elisabeth mēsib⁹ trib⁹: t sic nouē mēses implet̃.
AMBRO. Nō aūt sola familiaritas ē cā q⁹ diu
mānsit: sed etiā tāti nati pfectio. nā si pmo ingressu
tāus pgressus extitit vt ad salutatōem marie exul
taret infans in vtero: repleret̃ spūsancto mr̃ infāt⁹
q̃z putam⁹ vsu tāti tpis sancte marie addidisse pñ
tā. Bene ergo inducit̃ exhibuisse officiū: t mysticū
numerū custodisse. BEDA: Anima enī casta que
spiritalis verbi desideriū cōcipit: necesse est vt alta
celestis exercit⁹ iuga subeat: t quasi triū mēsiū dies
ibi demorata: quousq̃z fidei t spei t charitatis luce
radiet̃: pseuerare nō desistat. THEO. Quādo vo
elisabeth paritura erat virgo recessit. vnde sequit̃: Et
re. est in vo. suā. s. ppter multitudinē que ad ptū cō
gregari debebat. incōueniēs aūt erat in talib⁹ virgi
nē esse pñtē. GRECVS: Mos enī est virginib⁹
cedere: quotiēs pregnās parit. Vlt aūt' ppriā appli
cuit domū: alio quidē nullaten⁹ abiit. ibi vo mane
bat vteri⁹ donec adesse part⁹ horā cōgnit: ibiq̃z io
seph dubitās ab angelo edocet̃.

Elisabeth aūt impletū est tēpus
pariēdi: t pepit filiū. Et audierunt
uicini t cognati ei⁹ q̃ magnificauit
dominus misericordiā suam cum il
la: t congratulabantur ei.
AMBRO. Si diligēter aduertas plenitudinis
verbū: nusq̃z inuenies positū nisi in gnātōe iustorū
vnde t nūc dicit̃: Eli. aūt imple. est tem. pari. Pleni
tudinē enī hz iusti vita: inanes aūt sunt dies īpiorū
CHRY. Iccirco aūt de⁹ elizabeth partū retarda
uit: vt gaudiū augeret̃ t famosiorē faceret mulierē.
vnde sequit̃: Et audi. vici. t cog. ei⁹: q̄ mag. do. mis.
suā cū illa: t cōgra. ei. Vaz qui sterilitatē ei⁹ cogue
rant: testes diuine gr̃e sunt effecti. Nemo aūt viso
infante cū filētio discedebat: sed deū qui illū ex in
sperato cōcesserat collaudabat. AMBRO. Habz
enī sanctorū editio leticiā plurimorū: qm̄ cōm'ne
est bonū. iusticia. n. cōmunis est virt⁹: t ideo in octo
iusti future vite insigne pmittit̃: t gr̃a secuture vi
tis exultatōe vicinor⁹ pfigurate designat̃.

Et factū est: in die octauo vene
rūt circūcidere puerū: t uocabant
eū nomine patris sui zachariā. Et
respōdēs mater ei⁹ dixit: Nequaq̃z
sed uocabit̃ iohānes. Et dixerūt ad
illā: Quia nemo ē in cognatiōe tua
qui uocet̃ hoc noie. Innuebāt autē
pri ei⁹: quē uellet nocari eū. Et po
stulās pugillarē scripsit dicēs: Johā
nes est nomē eius. Et mirati sunt
uniuersi. Aptū ē ānt ilico os ei⁹: t li
gua ei⁹: t loquebat̃ benedicēs deū.
CHRY. Circūcisionis norma primo tradita est
abraē in signū distinctiōis: vt gen⁹ patriarche īpmixtū
conseruetur: et sic promissa bona consequi valeant
Vbi autem pacti consummatur negociū: appositum
signū de medio tollit̃. sic igit̃ t p̄ christū circūcisiōe
cessante baptism⁹ succedit: sed antea iohānē circū
cidi decebat. vnde dicit̃: Et fa. est in die octa. vene.
circū. puerū. Dixerat enī dñs: Infans. viij. dierū cir
cūcidat̃ in vobis. Hāc aūt tpis mēsurā a diuina cle
mētia cōstitutā autumo duplici de cā. primo quidē
vt in tenerrima etate leui⁹ patiat̃ dolorē sectōis car
nis. Secūdo vt ex ipis opib⁹ moneamur qm̄ h̄ age
bat̃ in signū. tener enī puer minime discernit q̄ cir
ca ipm fiūt. Post circūcisionē aūt nomē ponebat̃
vni sequit̃: Et vo. eū no. pa. sui zachariā. Hoc aūt iō
fiebat: quia p̄us oportet sumere signaculū dñi: t po
stea nomē būanū. vel q̄ null⁹ nisi p̄us abiiciat car
nalia qō significat circūcisio dign⁹ est q̄ i libro vi
te nomē ei⁹ scribat̃. AMBRO. Mire aūt sanct⁹
euāgelista pmittēdū putauit: q̄ plurimi infātē pris
noie zachariā appellādū putarūt: vt aduertas mr̃i
nō nomē alicui⁹ displicuisse degeneris: q̄ id scō ifu
sum spū: qō ab angelo añ zacharie fuerat pnūciatū
Et quidē ille mut⁹ itimare vocabulū filij neq̄t vroti
q̄ p̄phetiā elisabeth didicit: qō nō didicerat a ma
rito. vñ sequit̃: Et rñ. mr̃ ei⁹ dixit: Neq̄. q vo. iohes.
Nec mirer⁹ si nomē mr̃ qō nō audiuit asseruit: qui
spūs ei scūs q̄ angelo mādauerat reuelauit: neq̄z po
terat dñi ignare pnūciū: q̄ pp̄hauerat xp̄m. Et bñ se
quit̃: Et dix. ad il. q̄ ne. ē in cog. tua: qui vo. hoc no
mine. vt intelligas nomē non generis esse q̄ vatis.

Zacharias quoq; nutu interrogauit. vnde sequit: Innuebāt aūt patri ei⁹ quē vellz vocari eū. Sed q; incredulitas ei affatū eripuerat ꝛ auditū: qō voce ñ poterat: manu litteris est locut⁹. vñ seq̄t: Et postu. pugil, scri. dicēs: Jobā. est no. ei⁹. Hoc est: nō ei nos nomē imponim⁹ qui iam a deo nomen accepit.

ORIGE. Zacharias quidē interptat memor dei Jobānes aūt significat demōstrātē. ceterū ꝛ absentis memor ꝛ pñtis demōstratio est. Debebat aūt iohānes nō memoriā dei vt absentis exp̄mere: immo digito demōstrare p̄sentē dicēs: Ecce agnus dei.

CHRY. Quietiā hoc nomē iohānes gratia dei interptat. q; ergo gratia diuina fauēte nō natura eli sabeth hūc filiū cepit: beneficij memoriā in nomine pueri conscripserūt. THEO. Quia vo cū muliere circa h̄ nomē pueri pater mut⁹ discordauit Sequit: Et mirati sunt vniuersi. Nemo enī hui⁹ nois erat ī cognatōe eor vt aliqs diceret: q; antea h̄ ambo cogitassent. GRE. nazanzen⁹: Edit⁹ ergo iohānes zacharie soluit silentiū. vñ seq̄t: Aptū est aūt illico os ei⁹: ꝛ lingua eius. Absurdū. n. erat vt cū vox vbi p;o gressa fuisset: pater maneret eliguis AMB. Merito etiā cōtinuo resoluta est lingua ei⁹: q; quā vī rerat incredulitas soluit fides. Credam⁹ igit ꝛ nos vt lingua nr̄a que incredulitatis vīculis est ligata: rōis voce soluat. scribam⁹ spū mysteria: si volumus loq. Scribam⁹ p nūciū christi: sz nō in tabul lapidēis: sed in tabulis cordis carnalib⁹. Etenī qui iohānē loquit: christū ppbetizat. Sequit. n. Et loq. bñ. deū.

BED. Allegorice aūt iohānis celebrata natiuitas gr̄a noui testi est inchoata: cui vicini ꝛ cognati nomē p;is q̄ iohānis ponere mallebāt: q; iudei q̄ legis obseruatōe quasi affinitate iūcti erāt: magis iusticiā q̄ ex lege est sectari: q̄ fidei grām suscipe cupiebāt. sed iohānis: h̄ est gr̄e dei vocabulū: mat verbis p̄ litteris nunciare satagunt: q; ꝛ lex ipa psalmiq; ꝛ ppbete aptis sīarū vocib⁹ grām christi p̄dicāt et sacerdotiū illud vet⁹ figurās cerimoniarū ac sacrificiorū vmbris eidē testimoniū phibet. Pulchreq; zacharias. viij. die, plis edite loquit: q; p dñi resurrectionē q̄ octaua die hoc ē post septimū sabbati facta est: occulta legalis sacerdotij archana patuerūt.

Et fact⁹ est timor sup omnes vicinos eor: ꝛ sup oia mōtana iudee diuulgabant oia uerba hec: ꝛ posuerunt oēs qui audierāt in corde suo dicētes: Quis putas puer iste erit? Eteni manus dñi erat cum illo.

THEO. Sicut in taciturnitate zacharie mirat⁹ est pp̄ls: ita ꝛ cū locut⁹ ē. vnde dr̄: Et fa. est ti. su. oēs vici. eo. ꝛ su. om. mō. iu. diuul. om. ver. hec. vt pp hec duo magnū aliq̄d circa natū puerū vniuersi existimēt. hec aūt oia dispēsatiue fiebāt: vt qui testis esse christi debebat existeret fidedign⁹. vnde sequit: Et posuē. oēs qui au. in cor. su. di. Quis. puer iste erit?

BED. Præcurrētia. n. signa præbent iter p̄cursori veritatis: ꝛ futurus ppbeta p̄missis cōmēdat auspiciis. vnde sequit: Eteni ma. do. erit cū illo. GLO. Prodigia. n. de⁹ in illo pagebat que nō faciebat iohannes: sed dextra diuina. GRECVS: Mystice aūt tpe diuine resurrectōis p̄dicata gr̄a christi: salutis timor nō solū iudeorū q; erāt vicini vel situ loci vel scia legis: sed etiā exteror gentiū corda occupauit: nec tñ mōtana iudee sed oia mūdani regni mīa daneq; sapiētie culmina christi fama trāscēdit.

Et zacharias p̄ ei⁹ replet⁹ ē spū scō: ꝛ ppbetauit dicēs: Bñdict⁹ dominus de⁹ israel: q; uisitauit ꝛ fecit redēptionē plebis sue.

AMBRO. Bon⁹ de⁹ ꝛ facilis indulgere peccatis nō solū ablata restituit: sed etiā insperata cōcedit. Nemo ergo diffidat: nemo vetꝛ cōsci⁹ delictorū p̄mia diuina despet. Nonit de⁹ mutare sīam si tu nouerī emendare delictū. Ille siquidē vndū mut⁹ ppbetizat. vnde dicit: Et zacha. pa. ei⁹ reple. est spū sancto. CHRY. Scilz opatōe sanctispūs: ne quo cūq; modo grām spūs sancti nactus: sed ad plenū ꝛ fulgebat in eo ppbetie donū. vnde sequit: Et ppbetauit. ORIGE. Plen⁹ aūt spūsancto zacharias duas ppbetias gnāliter nūciat: p̄mā de christo: alterā de iohāne: quod manifeste de verbis illi⁹ ptat in quib⁹ quasi de p̄ti: ꝛ quasi iam versarent in mūdo loquit de iohāne: ꝛ p̄mo de saluatore dicēs: Bñdi. dñs de. is. q; vi. ꝛ fe. re. ple. sue. CHRY. Nū deū benediceret zacharias: visitatōem dicit esse factam ab eo erga pp̄lm suū: siue māles israelitas quis velit accipe: venit. n ad oues q̄ pierāt dom⁹ isrl: siue spiritales. i. fideles q̄ digni fuerūt hac visitatōe efficaci erga se diuinā, puisionē faciētes. BED. Visitauit aūt dñs plebē suā quasi lōga infirmitate tabescētē ꝛ q̄si venditā sub pctō vnici filij sui sāguie redemit. Nō q; zacharias, p;io faciēdū cōgnerat: ppbetico more quasi iā factū viderat. Dicit aūt: Plebē suā. ñ q; veniēs suā inuenit: sz q; visitādo suā fecit.

Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid pueri sui.

THEO. Videbat de⁹ dormire peccata multa recipiēs: sed in nouissimis incarnat⁹ tpib⁹ excitat⁹ est ꝛ cōtriuit demones qui nos oderāt. vñ dr̄: Et erex. cor. sa. no. in do. da. pue. sui. ORIGE. Quia de semine dauid sm carnē nat⁹ est christ⁹. vnde dicitur Cornu salutis nobis in domo dauid. sicut ꝛ alibi dictū est: Vinea facta est in cornu. i. in ihesu christo. CHRY. Cornu aūt nominat potestatē: gloriā: et famā: metaphorice a brutis aīalib⁹ illud accipiēs: q; b⁹ loco munimīs ꝛ glia cornua de⁹ dedit. BED. Cornu etiā salutis regnū saluatoris christi vocat. Ossa siquidē oia carne inuoluta sunt. Cornu eccedit carnē: ꝛ iō cornu salutis regnū christi vocat q⁹ mūd⁹ ꝛ carnis gaudia supant: in cui⁹ figurā dauid ꝛ salomō cornu olei sunt in regni gloriā cōsecrati.

Sicut locut⁹ est p os sanctorū qui a seculo sunt prophetarum eius.

THE. Nō de domo dauid xp̄s nasceret: micheas mentōem facit dicēs: Et tu bethleē ēra iuda nequaq; minima es: ex te enī exiet dux: qui reget pp̄lm meū isrl. Sed ꝛ omēs ppbete de incarnatiōe dixerūt. Et

ideo dicit: Sicut locu.est p os sanctorū ꝓphetarū. GRECVS: Per quod innuit deū per illos esse lo cutū: z nō esse humanū quod direrunt. BEDA: Dicit aut̄: Qui a seculo sunt. quia tota veteris testi scriptura ꝓphetice de christo ꝓcessit: nā z ipe pater adam z ceteri patrū: factis suis eius dispēsatōi testi moniū reddūt.

Salutem ex inimicis nostris: et de manu omnium qui oderūt nos.

BEDA: Luz ꝑmo breuiter ꝑmisisset: Erexit cornu salutis nobis: ꝛtinuo explanās quid dixerit subdit Salutē ex inimicis. quasi diceret: erexit nobis cornu i. erexit nobis salutē ex inimicis nostris: Et de manu omniū qui oderūt nos. ORIGE. Nō aūt putem⁹ nūc de corpalib⁹ inimicis dici: ꝫ de spiritalibus. Venit enīz dñs iesus fortis in ꝑlio destruere cōs inimicos nostros: vt nos de eorū insidijs z tentationibus liberos faceret.

Ad faciēdā miam cū patrib⁹ nostris: z memorari testameti sui sancti. Jusurādū qō iurauit ad abraā patrē nostrum daturum se nobis.

BEDA: Dixerat dñm iurta eloquiū ꝓphetarū i domo dauid nasciturū: dicit eundē ad explēdū testamētū qō abrae disposuit nos eē liberaturū: quia bis ꝓpue patriarchis de suo semine: vel ꝯgregatio gentiū: vel christi est incarnatio ꝓmissa. ꝑmittitur aūt dauid: quia abrae sanct⁹ eccl̄ie cert⁹ est ꝓmissus: dauid aūt q⁹ ex eo christ⁹ nascitur⁹ esset: audiuit. Et ideo post id qō dictū est de dauid: subdit de abraaz dicēs: Ad faciēdā miam cū pa. nostris. ORIGE. Ego puto q⁹ in aduētu dñi saluatoris z abraam et Jsaac z iacob functi sunt mia eius. Nō ē eīz credibile vt qui ꝑus viderūt diē illi⁹ z letati fūt: z postea in aduētu ipius nihil vtilitatis acciperēt: cū scriptū sit: Pacē faciēs p sanguinē crucis sue: siue sup ꝛraz siue in cēlis. THEO. Christi etiā gratia se vsq; ad illos extēdit: q⁹ mortui extiterūt: quia p eū resurgemus nō solū nos: sed z qui fuerūt ante mortui. Fecit z misericordiā cū patrib⁹ nostris: sm q⁹ eoz spez z desideriū impleuit. vnde sequit: Et memorari testameti sui sancti. illi⁹. s. de quo dicit: Dñs dicēs dñō dicā tibi: z multiplicabo te. Multiplicat⁹ est enim abraā in oīb⁹ gentib⁹ p imitatōem fidei ei⁹ adoptat⁹ in filios: sed etiā patres videtes suos filios talia benefacere cepisse cōgaudēt z recipiūt mīficordiā in semīe. vnde sequit: Jusurādū qō iurauit ad abra. pa. no. dare se nobis. BASILI. Nemo aūt audiēs q⁹ iurasset dñs abrae: ad iurādū fit ꝓmpt⁹: sicut. n. furor de deo dictus nō significat passiōem sed punitionē: sic nec ꝺe⁹iurat vt hō: sed verbū eius loco iuramēti nobis ad veritatē exprimit: immutabili sentētia quod promissum est approbans.

Ut sine timore de manu īimicorum nr̄oz liberati seruiamus illi.

CHRY. Quia exortū nobis comune salutis et domo dauid: dixerat q⁹ p ipm z gloriā ptīcipam⁹ z di spēdia inimici vitauim⁹. vñ dicit: Ut sine ti. de manu inimi. no. li. fui. illi. Duo ꝑdicta nō facile repiet aliquis sese comitātia. plures. n. enitāt pīcula: sed vita gloriosa priuāt: sicut sceleris patratores q⁹ de carcere ex indulgētia regia absoluūt. ecōtra gaudēt āgeli gloria: sed ob hāc pīclitari cogūt: sicut milites bellicosi vitā inclytā amplexātes securitate multotiēs caruerūt. Sed ꝺ⁹ coznu z saluat z glorificat. saluat quidē eripiēs a manib⁹ hostiū: nō tamē sed verifice: vt nō sit vltra timēdū. Et ꝺ⁹ est qō dicē: Ut sine timore. ORI. Uel ait crebro de hostiū manu aliq; liberātur: sed nō absq; timore. Cū. n. met⁹ z discrimē ātepceserit: z sic de inimicoz manu q⁹ eruat: liberat⁹ est quidē: sed nō sine timore: iō dixit q⁹ christi aduētus sine timore nos a manibus hostium eripi fecit. Non. n. eorū insidias sensimus: sed repente ab eis nos segregans: edurit ad sortis ꝓprie mansionē.

In sanctitate z iusticia coz̄ ipso omnibus diebus nostris.

CHRY. Glorificat zacharias dñm: q⁹ fecit nos sibi fuire cū plena fiducia: nō carnal⁹ vt iudei i sanguine victimarū: ꝫ spirital⁹ in bonis opib⁹. Et ꝺ⁹ ē qō dicit: In sancti. z iusti. Est. n. sanctitas apta circa deū eqtas. Justicia vo q̄ est circa hoīes: puta q⁹ aliqs reuerēter exeq̄t diuina: z quo ad hoīes laudabil⁹ cōuersef. Dicit aūt: nō coz̄ hōib⁹ vt hypocrite volētes hōib⁹ placere ꝫ coz̄ deo: sic bi quoū cōmēdatio nō est ab hōib⁹ sed a deo: z hoc nō semel aut ad tps sed singulis dieb⁹ z q̄diu vixerīt. vnde dicit: Oīb⁹ dieb⁹ nr̄is. BEDA: Nā q̄ vel ante mortē ab ei⁹ fuitio discedit: l imudicia q̄libz siue iusticia fidei siue sinceritatē cōmaculat: vel coz̄ hōib⁹ tm̄ et nō coz̄ deo: sanct⁹ z iust⁹ esse cōtēdit: nōdū pfecte ō manu spiritaliū inimicoz̄ liberat⁹ dño fuit: ꝫ exemplo veterū samaritanoz̄ dijs gētū pariter z demonio seruire conatur.

Et tu puer ꝓpheta altissimi uocaberis: p̄cibis enī ante faciē domini parare uias eius.

AMBRO. Pulchre cū de dño ꝓphāret: ad ꝓphetā sua vba conuertit: vt ꝺ⁹ quoq; bñfactū eē dñi designaret: ne cū publica numeraret: sua q̄si ingrat⁹ tacuisse videref. vñ dr̄: Et tu pu. p. al. voca. ORI. Jō reor zachariā festinasse vt loq̄ref ad puerū: qa sciebat eū p⁹ paululū in eremo moraturū: nec se ei⁹ posse hre pñtiā. AMBRO. Sed fortasse q⁹ octo dieꝝ infantē alloq̄f: vex̄ si tenem⁹ supiora: intelligim⁹ ꝓfecto q⁹ potuit vocē pris nat⁹ audire: q̄ marie salutatōem añq̄ nascereꝝ audiuit. sciebat ꝓpha alias eē aures ꝓphe: q̄ spū dei nō corpis etate refuāt: hēbat intelligēdi sensū: q̄ exultādi hēbat affectū:

BEDA: Nisi forte putād⁹ē zacharias pp eos qui aderāt potius instruēdo futura sui filij q̄ ouū per āgelū didicerat: mor vt loq potuit pdicare voluisse. Audiāt arriani q⁹ christū quē iobes ꝓphetādo precibat altissimū vocat: sic in psalmo dr̄: Dō nat⁹ ē i ea: z ipe fūdauit eā altissim⁹. CHRY. Sic aūt regib⁹ cōmilitones sunt q̄ eis victimoꝛes exīstūt: sic iohannes cum esset amicus sponsi ꝺeꝓpe eius aduentū ꝑcessit. z hoc est quod subdit: Præcibis enī ante faciem domini parare vias eius. Alii enī ꝓphete eminus christi mysteriū predicauerūt: hic vero propius

predicauit vt eū ceteris indicaret. GRE. rix. mos. Quisqs aūt pdicādo a sordib⁹ vitioꝝ corda audientiū mūdat: veniētis sapiētie ad cor viam prepat.

¶ Ad dandā scientiā salutis plebi eius: in remissionē peccatoꝝ eoꝝ.

¶ Qualiter p̄cursor viā dñi prepauit exponit subdens: Ad dan. sciam salu. ple. ei⁹. Sal⁹ dñs iesus est data est aūt plebi scia salutis. i. christi a iohāne: qui testimonū phibebat de christo. BEDA: Qui enim iesu. i. saluatoris nomē exponere desiderās salutis mētem frequētat: sed ne tpalē salutē ꝓmitti putarent subdit: In remissiōem peccatoꝝ eoꝝ. THE. Nō enī aliter cognitus esset de⁹: nisi plebi peccata dimisisset. Dei enī est peccata dimittere. BEDA: Uerū iudei christū suscipe: sed antichristū malunt expectare: qz nō int⁹ a peccati dñio: sed foris ab humane seruitutis iugo cupiūt liberari.

¶ Per uiscera misericordie dei nostri: in qb⁹ uisitauit nos oriēs ex alto

¶ THEO. Quia de⁹ peccata nobis dimisit: nō pp opa nostra sed ꝓpter mīam suā: ideo ꝓueniēter addidit: Per uisce. mise. dei nr̄i. CHRY. Quā quidē misericordiā nō ipīmet inquirētes inueniem⁹: sed desuper nobis de⁹ aperuit. vnde sequit: In quib⁹. s. misericordie opib⁹: Uisitauit nos. assumpta carne: Oriēs ex alto. GRECUS: In altis ꝓmanēs tñ i terrenis pñs: nō diuisionē patiēs: neq; circūscripti onē qō intellect⁹ noster cōprehēdere non pōt: nec vlla serie verboꝝ exp̄mere.

¶ Illuminare his qui in tenebris ⁊ in umbra mortis sedēt: ad dirigē dos pedes nostros in uiā pacis.

¶ BEDA: Recte christ⁹ oriens vocat: qz nobis ortum vere lucis aperuit. vnde sequit: Illuīare his q̄ in tene. ⁊ in vm. mor. sedēt. CHRY. Tenebras hic appellat nō materiales: sed errorē ⁊ a fide distātiā. BASI. Tenebrosa enī erat plebs gētilis q̄ idolor cultu grauabat: donec lux orta dispsit caliginē et splēdorē veritatis expandit. GREGO. iiij. mora. Umbra vero mortis obliuio mētis accipit. Sic enī mors hoc quod interficit agit: vt nō sit in mēoria. vnde iudeoꝝ ppls qui dei oblit⁹ fuerat: dicitur in vmbra mortis sedere. Umbra etiā mortis mors carnis accipit: qz sicut vera mors est qua anima sepat a deo: ita vmbra mortis est qua caro separat ab aīa vnde voce martyrū dicit: Operuit nos vmbra mortis. Per verbū etiā mortis imitatio diaboli q̄ mors ī apocalypsi dicit designat: quia sicut vmbra iuxta qualitatē corpis ducit: ita actiōes iniquoꝝ de specie imitatōis eius exp̄imūt. CHRY. Recte autē dicit: Sedēt. nō enī ambulam⁹ in tenebris: sed sedebamus. THEO. Nō solū aūt oriēs dñs his qui ī tenebris sedēt illuminat: sed aliquid amplius facit vnde sequit: Ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis Uia pacis est via iusticie ad quā direxit pedes. i. affect⁹ animarū nostrarū. GREGO. in home. Tūc enī gressus nr̄os in viā pacis dirigim⁹: quando p illud actionū iter pgim⁹: in quo ab auctoris nr̄i gra nō discordem⁹. AMBRO. Simul ⁊ illud aduerte q̄ paucis helizabeth: q̄ multis zacharias ꝓphet zet: ⁊ vteroq; sancto impler⁹ spiritu loquebat: q̄ discipl plina seruat: vt mulier discere magis q̄ diuina studeat q̄ docere.

¶ Puer aūt crescebat ⁊ cōfortabatur spū: ⁊ erat in desertis usq; i diē ostensiōis sue ad israel.

¶ BEDA: Predicator penitētie futur⁹: vt libert auditores suos a mūdi illecebris eruditēdo sufferat primeuā in deserto trāsigit vitā. vnde dicit: Puer aūt crescebat. THEO. Scōm corpalē etatē: ⁊ cōfortabat spū. Simul enī cū corpe spūale dono crescebat: ⁊ spūs operatōes in eo magis ac magis debant. ORIGE. Uel crescebat spū nec in eadē pmanebat mēsura qua cepat: sed semp crescebat spūs in eo: semp voluntas ei⁹ ad meliora tēdēs habebat ꝓfect⁹ suos: ⁊ mens diuin⁹ aliquid cōtēplabat. Exercebat se memoria: vt pura in thesauro suo rem cōderet. Addit autē: Et cōfortabat. Infirma n. est humana natura. Legim⁹ enī: Caro autē infirma. Cōfortāda est itaq; spūs: spūs enī ꝓmpt⁹. Multi cōfortant carne: athleta dei spiritu roborat⁹ est: et impientiā carnis elidat. vnde necessit fugies tumultū vbiū ꝓpter frequētia. Sequit. n. Et erat in desertis vbi purior aer est: celū apert⁹: ⁊ familiarior de⁹: vt q̄ nōdū baptizāti ⁊ pdicatōis temp⁹ aduenerat: noscaret orāb⁹ ⁊ cū angelis cōuersaret: appellarq; dñs ⁊ illū audiret dicētē: Ecce assuz. THEO. Ut erat in desertis vt extra multoꝝ malicia nutriret: et vt neminē vereret arguere. Si. n. fuisset in mūdo: forte fuisset amicitia ⁊ cōuersatōe hoim deprauatus: simul etiā vt eēt fidedign⁹ qui pdicatur⁹ erat christi. Occultabat aūt in desertis: donec placuit deo ipm israhitico ppl'o demōstrare. vñ sequit: Usq; ad diem ostensiōis sue ad israh. AMBRO. Pulchre aūt tēp⁹ quo fuit in vtero ꝓphēa describit: ne marie ꝓphetia taceat: sed tps filet infantie: eo q̄ ꝓphetia mris dñi in vtero roborat: q̄ infantis impedimēta nesciunt.

¶ Factū est aūt in diebus illis exijt edictuz a cesare augusto: ut describeret uniuersus orbis. Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyreno. Et ibant omnes ut profiterēt singuli in suaz ciuitatē. Ascēdit aūt ⁊ ioseph a galilea de ciuitate nazareth i iudeā ciuitatē dauid que uocat bethleē: eo q̄ esset de domo ⁊ familia dauid: ut ꝓfiteretur cum maria desponsata sibi uxore pregnante.

¶ BEDA: Nascitur⁹ in carne dei fili⁹: sicut de virgine nat⁹ virginitatis sibi dec⁹ oīa dit eē gratissimū: ita pacatissimo tpe seculi ꝓpheat: qz pacem quaerere docuit: ⁊ pacis sectatores inuisere designat. Nullis aūt potuit magis esse pacis indiciū q̄ vna totius orbis

descriptiõe cõcludi:cui⁹ moderato: august⁹:tanta duodecim ānis circa tẽpus dñice natiuitatis pace regnauit:vt bellis toto orbe sopitis ,pphete pclagiuꝫ ad ſram videat ipleſſe.vñ dicit:Factū ē aūt in diebus illis:Exiit edic.a cesa.augusto vt descri. vniuersas orbis. GRECVS:Tūc etiā nascit⁹ christ⁹: cuꝫ principes iudeorū defecerāt:ꝛ ad romanos pncipes trāslatū erat imperiū:q̄bus iudei tributa soluebāt. ꝛ sic iplet ,pphetia predicēs nō deficere ducē de iuda nec pncipē femoꝛib⁹ e⁹:donec veniat q̄ mittendus ē. Jā vero cesare augusto.xlij.annū iperij perageṫ:erupit ab eo edictū totū orbē cōscribi ad tributa soluēda:q̄ cuidā noie cyrino cesar cōmiserat: quē iudee ꝛ syrie presidē statuit.vñ sequit:Hec descriptio pma facta ē a pside syrie cyrino. BEDA:Signat hāc descriptionē vel primā eē earū:q̄ totū orbē cōcluserit:q; plereq; iā ptes terrarū sepe legunt fuisse descripte: vel pmo tūc cepisse qñ cyrin⁹ i syriā miſſus ē. AMBRO.Pulchre aūt psidis nomē addidit:vt serie tẽporis designaret.nā si cōsules ascribūtur tabulis emptiōis:quātomagis redēptioni oīm debuit tẽpus ascribi. BEDA: Supna aūt dispōnōe ,pfessio cēsus ita descripta ē:vt in suā quisq; patriā ire iuberet:sm q̄ sequit: Et ibāt oēs vt ,profite singuli i ciuita.suā.Quod iō factū ē: vt dñs alibi cōcept⁹:alibi nat⁹:isidiātis herodis furorē facilius euaderet.vñ sequit:Ascē.au.ꝛ ioseph a galilea de ciuitate naza.i iudeā. CHRY. Dño āt dirigēte august⁹ bō edictū cēsuit:vt vnigeniti pſentie famulet. naz bō edictū matrē attrahebat i patriā:quā ,pphete predixerāt.ſi bethleē iude.vñ dicit : ciuitatē dauid q̄ vocat bethleē. GRECVS:Jō autē addidit ciuitatē dauid:vt ,pmissionē factā dauid a deo ex fructu vētris e⁹ rex ppetu⁹ aduenīret:eē cōpletā annunciet. vñ sequit:Eo q̄ eēt de domo ꝛ familia dauid. Per bō autē q̄ ioseph erat de cognatiōe dauid:cōtentus fuit euāgelista ipam quoq; virginē de cognatione dauid ,pnulgare:cū lex diuina pciperet cōiugales copulas ex eadē ,pgenie cōtrahi.vñ sequit: Cū maria despōsata sibi vxore prægnante. CIRYL. Dicit aūt eā fuisse despōsatā vnuēs q̄ solis spōsalib⁹ pcedētibus ē cōceptio subsecuta:neq; enī ex virili semie sancta virgo cōcepit. GRE.i ho. Mystice āt nasciturꝰ dño mūdus describit:q; ille apparebat i carne q̄ electos suos ascriberet i eternitate. AMBRO.Et oū ,pfessio singularis oñdit:spiritalis implicat:nō terrarū regi dicāda sed celi. ,pfessio ista fidei cēsus aiorū ē. Abolito enī synagoge censu veteris:nou⁹ cēsus ecclesie parabat. denīq; vt scias censum nō augusti eē sed christi : tot⁹ orbis ,pfiteri iubet. Quis aūt poterat ,pfessionē toti⁹ orbis exigere: nisi q̄ toti⁹ orbis habebat iperiū? Nō enī augusti sed dñi ē terra ꝛ plenitudo e⁹. BEDA:Qui etiam vocabulū augusti pfectissime cōpleuit:vtputa suos ꝛ augere desiderās:ꝛ augere sufficiēs THEO. Cō uenies etiā erat:vt p christū cult⁹ multoꝝ deoꝝ deficeret:ꝛ vn⁹ deus coleret:vñ vnus rex orbi iperasse describit. ORI. Diligētius autē intuēti sacramentū quoddā videt figurari:qō i toti⁹ orbis ,pfessione describi oportuit christū:vt cū oībus script⁹ sanctificaret oēs:ꝛ cū orbe relat⁹ in cēsum cōmunionem sui ꝓberet orbi. BEDA: Sicut autē tūc imperāte augusto ꝛ pside cyrino ibāt singuli i suā ciuitatē vt ,pfiterent cēsum.sic mō imperante christo p doctoꝛes ecclesie psides ,pfiteri debem⁹ cēsum iusticie. AMB. Nec ē ergo pma ,pfessio mētium dño cui Oēs ,pfitent:nō pconis euocatōe sed vatis dicētis: oēs gētes plaudite mānibus.denīq; vt sciāt cēsum esse iusticie:veniūt ad eū ioseph ꝛ maria: bō ē iustus ꝛ virgo. Ille q̄ verbū seruaret:ista que pareret. BEDA:Ciuitas nostra ꝛ pria ē beata ad quā crescētibus quotidie virtutib⁹ ire debem⁹. Quotidie autez sancta ecclesia suū comitata doctorē de rota mūda ne cōuersatiōis qō galilea sonat : sanctitatē iuda.s. cōfessionis ꝛ laudis ascēdēs:cēsum sue deuotionis regi eterno psoluit:que i exēplo beate virgis marie cōcepit nos virgo de spū:que alij quidē despōsata ab alio fecundat:dū pposito sibi pōtifici visibiliter iungit:sed iuisibilis spūs virtute cumulat ꝛ idicans ipso nomie q̄ instātia loquēris magistri nil valz:ni si augmētū supni inuaminis vt audiat accepit.

Factū ē aūt cū eēnt ibi:ipleti sūt dies ut pareret. Et pepit filiū suuꝫ pmogēitū:ꝛ pānis eū inuoluit:et reclinauit eū i psepio:qz nō erat ei locus in diuersorio.

AMBRO. Breuiter sanct⁹ lucas ꝛ qūo ꝛ quo tẽpoꝛe ꝛ quo loco sm carnē christ⁹ nat⁹ sit:explicauit dicēs:Factū ē aūt cū essent ibi:ipleti sūt dies vt pareret. Qūo quidē qz nupta cōcepit : sed virgo generauit. GRE.nisenus:Apparēs enī vt hō non poīa legi būane nature subiicit. nā qō ex muliere nascitur:humanitatē redolet. Virginitas vero q̄ ortui deseruiuit:oñdit q̄ trāscēderet hominē. Dui⁹ ergo iocūda portio:ort⁹ imaculat⁹:ptus facil:absq; coꝛruptela natiuitas:nec ex luxu icipiens: nec doloꝛis edita:qz nāq; ea que nature nostre morte p culpaz īseruit dānata ē:vt cū doloꝛib⁹ pareret : oportebat parentē vite cū gaudio partū pficere. Eo autē tẽpoꝛe p icoꝛruptionē virgineā ad vitā trāsmigrat mortaliū: i quo diminui incipiūt tenebre: ꝛ nocturna īmēsitas eruberātia deficere cogit. Moꝛs enī peccati finē pranitatis attigerat:iꝫ decreto tēdit ad nihilū ,pter lucis pñiam que radiis euāgelicis totuz orbē lustrauit. BEDA:Eo etiā tẽpoꝛe dignat⁹ est īcarnari:quo moꝛ nat⁹ cēsu cesaris ascribereṫ:atq; ob nostri liberationē ipe fuitio subderet. vñ etiā ñ solū ,pter indiciū regii schematis:sed etiā ,ppē nominis sacramentū dñs i beethleem nascit. GRE. Bethleem q̄ppe dom⁹ panis interpretatur. Ipe nāq; ē q̄ ait:Ego sū panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. Locus ergo i quo dñs nascit dom⁹ panis antea vocabat qz futurū erat vt ibi ille p naturā carnis appareret: q̄ electoꝝ mētes iterna satietate reficeret. BEDA:Sed ꝛ vsq; ad cōsummationē seculi dñs i nazareth cōcipi:in bethleem nasci nō desinit:cū quilibet audientiū verbū floꝛe suscepto domū i se eterni panis efficit:quotidie i vtero virginali hoc ē in aīo credentiū p fidē concipit:per baptismū gignit. Sequitur:Et peperit filiū suū primogenitū. HIE.cōtra heluidiū:Et hoc heluidius nititur approbare p-

mogenitū dici nō posset: nisi eū qui habeat ⁊ frēs: sicut vnigenitus ille vocat̄ q̄ parētib⁹ sit sol⁹ filius. Nos autē ita diffinim⁹: Vnigenit⁹ ē primogenit⁹ nō ois primogenit⁹ ē vnigenit⁹. Primogenitū nō esse dicim⁹ eū quē alij subsequūtur: sed ante quē nl̄ lus: alioquin si nō ē primogenit⁹ nisi is quē sequā tur ⁊ fratres tādiu sacerdotib⁹ primogenita nō de bentur: quādiu ⁊ alij fuerīt procreati: ne forte par tu postea nō sequēte vnigenit⁹ sit ⁊ nō primogeni tus. BEDA: Est etiā vnigenit⁹ ī substātia diuini tatis: primogenit⁹ susceptiōe hūmanitatis: primo genitus ī grā: vnigenit⁹ in natura. HIE. cōtra hel uidiū: Nulla autē ibi obstetrix: nulla mulierculārū solicitudo itercessit. Ipsa pānis inuoluit infantem ipsa mater ⁊ obstetrix fuit. vñ sequit̄: Et pānis eum inuolut. BEDA: Qui totū mundū vario vestit or natu: pānis vilib⁹ inuolui: vt nos stolā primā reci pere valeamus: p quē oia facta sūt: manus pedesq; astringere: vt nostras manus ad opus bonū exerci tet pedesq; sint in viaz pacis directi. GRECVS: O admirabilē coartationē ⁊ peregrinationē quam subiit q̄ cōtinet orbē: ab initio captat penuriā: ⁊ eā in seipo decorat nūmirū si voluisset venire poterat mouēdo celū: cōcutiendo terrā: emittēs fulmia: nō autē sic processit, nō eniz pdere sed saluare volebat: ab ipsis primordiis humanā cōculcare superbiā: at q; iō nō tūn homo fit: sed etiā hō paup: ⁊ pauperem matrē elegit: que caret his q̄bus natū infantē recli net. Sequit̄ enī: Et reclinauit in p̄sepio. BEDA: Puri p̄sepis angustia cōtinetur cui celū sedes est: vt nos p celestis regni gaudia dilatet. Qui panis ē an gelorūz in p̄sepio reclinat̄: vt nos quasi sancta ani malia carnis siue frumēto reficiat. CIRYL. Repe rit etiā hominē factū bestialē ī aīa: ⁊ ideo ī p̄sepio loco pabuli ponit̄: vt vitā bestialē mutātes: ad cōso nam homini pducamur scientiā: pertingētes nō se num: sed panē celestē vite corp⁹. BEDA: Qui au tem ad dextrā patris sedet: in diuersorio loco eget: vt nobis ī domo patris sui multas māsiones prepa ret. vñ sequit̄: Quia non erat ei locus in diuersorio. Nascit̄ nō in parentū domo: sed in diuersorio ⁊ in via: quia p incarnatiōis mysteriū via factus est: qua nos ad patriā vbi veritate ⁊ vita fruemur adduce ret. GRE. in ho. Et vt oñderet: q; per humanitatē quā assūpserat: quasi alieno nascebat̄ nō sm pote statē: sed sm naturā. AMB. Propter te ergo ifir mitas: in se potētia: ppter te inopia: in se opulētia. noli hoc estimare quod cernis: sed quod redimeris agnosce. Plus dñe iesu iniurijs tuis debeo q; redē ptus suz; q̄ operibus q; creat⁹. Nō prodesset nasci: nisi etiam redimi profuisset.

¶ Et pastores erāt in regiōe eadē uigilātes: ⁊ custodientes uigilias noc tis sup gregē suū. Et ecce āgel⁹ dñi stetit iuxta illos: ⁊ claritas dei circū fulsit illos: ⁊ timuerūt timore mag no. Et dixit ill' āgel⁹: Nolite time re. Ecce. n. euāgelizo uob gaudiuz magnū q̄ erit oi pplo: q; natus est uobis hodie saluator q; ē xp̄s dñs in ciuitate dauid. Et hoc uobis signū Inuenietis infantē pannis inuolu tum: et positū in p̄sepio.

AMB. Videte quēadmodū diuina curia fidem astruat. Angelus mariā: angel⁹ ioseph: angelus pa stores edocet. de q̄bus dr̄: Et pastores erāt ī regiōe eadē vigilātes ⁊ custodientes vigilias noctis sup gre gē suū. CHRY. Joseph quidē ī somnis apparuit angel⁹: pastorib⁹ autē visibiliter q̄si rudioib⁹: ñ au tem angel⁹ iuit hierosolymā: nō requisiuit scribas ⁊ phariseos: erāt enī corrupti: ⁊ p̄ iudicia cruciabant. Sed hi erāt synceri: antiquā cōuersationē patriar charū ⁊ moysi colētes. Est aūt semita quedā ad phi losophiā pducēs: innocētia. BEDA in ho. Nusq; autē ī tota veteris testamēti serie reperim⁹ angelos qui tā sedulo apparuere patrib⁹: cū luce apparuis se. Sed hoc priuilegiū recte huic tēpori ē seruatū, quādo exortū est ī tenebris lumē rectis corde. vnde sequit̄: Et claritas dei circūfulsit illos. AMB. Et vtero fundit̄: sed coruscat a celo: terreno in q̄uer sorio iacet: sed celesti lumie viget. GRECVS: Pe rū pauidi facti sunt ī miraculo. vñ sequit̄: Et timue rūt timore magno. Sed angel⁹ eū pauor ingruerit: fugat ipm. vñ sequit̄: Et dixit illis angelus: nolite ti mere. nō solū sedat terrorē sed etiā alacritatē infun dit. Sequit̄ enī: Ecce enī euā. vo. gau. ma. quod erit oi populo. Nō soli populo iudeorū: sed etiā orbi. Causa autē gaudij oñditur: nou⁹ ⁊ admirabilis g tus manifestat̄ ex ipsis noīb⁹. Nā sequit̄: Quia na tus est nobis hodie saluator qui ē christ⁹ dns. quo rum primū. i. saluator ē actiōis: tertiū autē. i. domi nus maiestatis. CIRYL. Sed id q̄ in medio po nitur. i. christus nō naturā significat: sed hypostā sim ꝓpositā. In christo enī saluatore unctionē fore celebratā fatemur: nō tamē figuralē sicut olim i re gibus ex oleo quasi ex ꝓphetica grā: neq; ad p̄fecti onē alic⁹ negocii: iuxta illud ysaie: Dec dicit domi nus christo meo cyro. Qui quāq; esset idolatra: eū ctus christ⁹ vt celesti cēsura totā occuparet babylo niorū ꝓuinciā. Fuit aūt vnct⁹ saluator spū sancto hūanitus ī forma serui, vngēs aūt vt de⁹ spū sancto credētes in eū. GRECVS: Dui⁹ autē natiuitatis ⁊ tēpus oñdit: cū dicit: Hodie. ⁊ locū cū subdit: In ciuitate dauid. ⁊ signa cū subiūgit: Et h̄ vobis signū Inuenietis infantē pānis inuolutū: ⁊ positū ī p̄se pio. Ecce pastorū⁹ angeli past oū p̄cipuū predicāt: tanq; agnū ī antro māifestatū ⁊ edituz. BEDA: Crebris autē ifantia saluatoris ⁊ angelorū p̄conijs ⁊ euāgelistarū nobis ē cōculcata testimonia: vt no stris altri⁹ cordibus q̄d ꝓ nobis factū sit ifigat̄. Et notandū q; signū nati saluatoris dat̄ nō tyrio ecce ptum ostro: sed pānis squalētibus inuolutū: nō ī os natis auro stratoriis: sed ī p̄sepib⁹ inueniēdū. MA XIMVS ī ser. natiui. Sed si tibi pānī forte nis vile scit: angelos collaudātes admirare. Si p̄sepe despi cis: erige parūper oculos: ⁊ nouā ī celo stellā prote stantē mūdo natiuitatē dominicā cōtuere. Si cre

dis vilis:crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt disputas:q̄ alta sūt celestia venerare? GRE. in ho. Mystice autē q̄ vigilātibus pastorib⁹ angelus apparet:eosq̄ claritas dei circūfulsit:hoc ē q̄ illi p̄ ceteris videre sublimia merent: q̄ fidelib⁹ gregibus p̄esse sollicite sciūt. Quōq̄ ipsi pie sup gregē vigilāt:diuina sup eos lati⁹ gr̄a coruscat. BEDA ī hom. Significāt enī mystice pastores ist̄i gregum doctores quosq̄ ac rectores fideliū animarū. Nor cū⁹ vigilias custodiebāt sup gregē suū picula tēptationū idicat q̄bus se suosq̄ subiectos custodire nō desistūt. Et bñ nato dño pastores sup gregē vigilāt: q̄ natus ē q̄ dicit: Ego sum pastor bonus: sed ⁊ tēpus iminebat quo idē pastor oues suas que dispersē erāt ad vite pascua reuocaret. ORI. Ceteruz si ad secretiorē oportet ascēdere intellectū: dicā quosdam fuisse pastores angelos q̄ res humanas regerent. Et cū bonū vnusquisq̄ suā custodiā conseruaret:venisse angelū nato dño:⁊ annunciasse pastoribus q̄ ver⁹ esset pastor ecortus. Angeli enī ante aduentū saluatoris:parū poterāt cōmissis sibi vtilitatis afferre. Cūr enī aliquis vnus ex singulis gētibus credebat ī deū: nūc autē ppli accedūt ad fidē iesu.

¶ Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis:laudātiū deū ⁊ dicētiū: Gloria i altissimis deo:⁊ i tra pax hoīb⁹ bone uolūtatis.

Beda: Ne parua vnius angeli videret auctoritas: postq̄ vnus sacramētū noue natiuitatis edocuit: stati multitudo celestiū agminū affuit. vñ dicit: Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis. Bñ chorus aduenięs angelorū militie celestis vocabulū accipit. Qui ⁊ duci illi ī p̄lio q̄ ad debellandas aereas ptātes apparuit humiliter obsecūdat:⁊ ipe potestates easdē cōtrarias ne mortales tūi tēptare valeāt:quantū volūt fortiter armis celestib⁹ perturbat. q̄ vero deus ⁊ bō nascit:iure hoībus pax ⁊ deo gloria canit. vñ sequit: Laudātiū deū ⁊ dicētiū: Gloria i altissimis deo. vno angelo:vno euangelizāte nūcio natū ī carne deū mox multitudo militie celestis in laudē creatoris ꝓrumpit:vt ⁊ christo deuotionē impēdat:⁊ nos suo ĩstruat exēplo:quotiens aliquis fratrū sacre eruditiōis verbū īsonuerit:vel ipi que pietatis sūt:ad mētē reduxerim⁹:deo statim laudes corde ore ⁊ ope reddam⁹. CHRY. Et oli quidē angeli ad puniendū mittebant: puta ad israelitas:ad dauid:ad sodomitas:ad gemit⁹ cōuallem:nūc ecōtra canūt ī terra gr̄as agētes deo: eo q̄ suū descensum ad homines eis reseruauit.

GRE. xxviij. moraliū. Simul etiā laudāt quia redēptoni nostre voces siue exultatiōis accomodāt: simul etiā q̄ dū nos cōspiciūt recipi:suū gaudēt numerū ipleri. BEDA: Optāt etiā pace hoīb⁹ cuz fabdāt: Et in terra pax hoībus:q̄ quos infirmos prius abiecto⁹q̄ despexerāt:nascēte in carne domino ī socios venerātur. CIRYL. Hec autem pax p̄ christū facta ē. Reconciliauit enī nos per se deo ⁊ patri:culpā hostilē de medio auferēs: duos populos ī vnū hominē pacificauit: ac celicolas ⁊ terrenos in vnū gregē cōposuit. BEDA: Quibus autē hominib⁹ pacē poscāt:exponūt dicētes: Bone voluntatis:eis. s. qui suscipiūt natū christū. nō enī ē pax impijs:sed pax multa diligētibus nomen. ORI. Sed diligēs lector inquirat quomō saluator dicat: Nō veni pacē mittere sup terrā:⁊ nūc angeli de eius natiuitate cantāt: In terra pax hoībus. sed h̄ q̄ō pax esse dicit ī hoībus bone volūtatis soluit questionē. pax enī quā nō dat dñs sup terrā:nō est pax bone volūtatis. AVGV. xiij. de trinitate. Pertinet enī iustitia ad bonā volūtatē. CHRY. Aspice autē mirandū ꝓcessum. angelos ad nos deduxit p̄us:ac deide duxit hominē ad superna. factū ē celū terra:cū terrena debet recipere. ORI. Mystice autem videbāt angeli se opus q̄ō eis creditū fuerat īplere nō posse absq̄ eo qui vere saluare poterat: et medicinā suā iferiorē eē q̄z hoīm cura poscebat. vñ ficut si veniat aliquis q̄ habeat summā ī medicina notitiā:⁊ illi q̄ prius sanari nequiuerant: cernētes ad magistri manus putredines cessare vulnerū: nō inuideāt:sed in laude medici erūpant:⁊ dei qui sibi egrotātibusq̄ tāte scientie hominē miserit: multitudo angelor⁹ aduentu christi deum laudent.

¶ Et factū est ut discesserūt ab eis angeli in celū:pastores loq̄bant ad iuicē: Trāseam⁹ usq̄ bethleē: et uideam⁹ hoc uerbū q̄ō factū ē: q̄ō fecit dñs ⁊ oñdit nobis. Et uenerūt festinātes:⁊ iuenerūt mariam et ioseph: ⁊ ifātē positū ī p̄sepio. uidētes aūt cognouerūt ō uerbo :q̄ō dictū erat illis de puero hoc. Et oēs qui audierūt mirati sūt:et ō his q̄ dicta erāt a pastorib⁹ ad ipos. Maria āt ꝓseruabat oia uerba hec:ꝓferēs i corde suo. Et reuersi sunt pastores gl̄i ficātes ⁊ laudātes deū ī oib⁹ q̄ audierāt ⁊ uiderāt:sic dcm ē ad illos.

GRECVS: Que visa sunt ⁊ relata stupore īgesserūt pastoribus:⁊ sic ouilia sua omiserūt:⁊ p̄fecti sunt nocte bethleem:lucē indagātes saluatoris. vñ dicitur: Et factū ē vt discesserūt ab eis angeli in celum:pastores loquebant adinuicē: Trāseamus usq̄ bethleē ⁊ vi. hoc ver. quod fa. ē. BEDA: Vere quasi vigilātes:nō dixerūt videam⁹ puerū: sed verbū quod factū ē. i. verbū quod semp erat videamus quomō ꝓ nobis caro factū ē: siquidē hoc ꝓm verbum dñs est. Sequit enī: Quod fecit dñs:⁊ ostendit nobis. i. videamus quomō verbū ipsiz ipse se fecerit:⁊ oñdit nobis carnem suā. AMB. Vide q̄z singulariter scriptura singulorū libret mōēta verborū. Et enī cū caro domini videt:videt verbū:q̄ō ē filius nō mediocre fidei tibi h̄ videat exemplū: nō vilis ꝓsona pastorū. simplicitas enī querit: nō ambitio desiderat. Et venerūt festinātes. nemo enī cū desidia christū requirit. ORI. Quia vero festinan

tes venerũt:ꝛ nõ pedetẽtim:Jõ sequiẽ : Et inuene/
rũt mariã.que.ſ.fudit ieſum ĩ ptu. Et ioſeph.ſ.diſpẽ
ſatorẽ ortus dominici. Et infantẽ poſitũ ĩ preſepio
ſ.ipm ſaluatorẽ. BEDA: Eſt autẽ iuſti ordinis:vt
honore digno celebrata verbi ĩcarnatiõe : ad ipam
quãdoqꝫ verbi gloriã intuendã pertingaẽ.vñ sequi
tur: Uidẽtes autẽ cognouerũt de verbo qõ dictũ erat il
lis de puero hoc. GRECVS: Occulta.ſ. fide feli/
cia relata cõtinentes:nec contẽti de veritate: ſtupe
re qui primitus viderãt ꝛ pceperãt angelo nuncian
te: nõ ſolũ marie ꝛ ioſeph promebãt:ſz etiã ceteris:ꝛ
quod ẽ amplius eoꝝ mẽtibꝰ infigebãt.vñ sequiẽ : Et
oẽs qui audierũt mirati ſunt:ꝛ de his q̃ dicta erãt
a paſtoribꝰ ad ipſos. Quomõ enĩ nõ erat mirandũ
videre celicolã ĩ terrenis:ꝛ terzã pace cõciliari cele
ſtibus ꝛ ineffabilẽ illũ infantulũ numine quidẽ ce
leſtia:bũanitate vero terreſtria connectentẽ adin/
uicẽ:ꝛ ſui cõpagine fedus mirandũ preſtantem.
GLO. Nec ſolũ mirarẽ de incarnatiõis myſterio:
ſed etiã de tanta paſtorũ atteſtatiõe: qui fingere in
audita neſcirẽt:ſed ſimplici facũdia vera p̃dicarent.
AMBRO. Nec contẽnenda putes quaſi verba
vilia prophete a paſtoribꝰ: ꝛ maria colligit fidem.
vñ sequiẽ: Maria autẽ ſeruabat oĩa verba hec cõ
ferens in corde ſuo . Diſcamꝰ ſancte virginis in oĩ/
bus caſtitatẽ:que nõ minus ore pudica q̃z corpore:
argumẽta fidei cõferebat in corde. BEDA in ho
melia: Uirginalis enĩ pudicicie iura cuſtodiens:ſe/
creta chriſti que nouerat nemini diuulgare vole/
bat:ſed cõferebat ea que facienda legerat cũ his q̃
iã facta cognouit:nõ ore promẽs: ſed clauſo in cor
de cuſtodiẽs. GRECVS: Quicquid etiã ei retule
rat angelꝰ:quicqd a paſtoribꝰ audierat:cũcta ꝛgre/
gabat in mẽte ꝛ ad inuicẽ cõparans:vna ĩ oĩbus
mater ſapie cernebat concordiã:vere deus erat qui
natꝰ erat ex ea. ATHANA. Singuli autẽ ĩ chri
ſti natiuitate exultabãt nõ bũanitus: ſicut ĩ puero
nato ſoliti ſunt homines cõgaudere:ſed in chriſti p̃
ſentia ꝛ lucis diuine fulgore.vñ ſequitur: Et reuerſi
ſunt paſtores glorificãtes ꝛ laudãtes deũ in omni/
bus que audierãt. BEDA.ſ.ab angelis . Et vide/
rãt.ſ.in bethleem ſicut dictũ ẽ ad illos.i.in hoc glo
rificãt q̃ nõ aliud veniẽtes inuenerãt q̃z dictũ eſt
ad illos:ſine ſicut dictũ ẽ ad illos gloriã deo laudeſ
q̃z referũt:etenĩ hoc illis facere dictũ eſt ab angelis
nõ quidẽ verbo iperãtibus:ſed formã ſue deuotio/
nis offerẽtibus:cũ deo in excelſis gloriã reſonarẽt.
BEDA: Myſtice autẽ ĩtellectualiuz paſtores gre/
gum.imo cũcti fideles exẽplo bonũ paſtorũ tranſe/
ant cogitatione vſq; in bethleem : ꝛ incarnationez
chriſti dignis celebrẽt honoribꝰ. Trãſeamus autem
abiectis cõcupiſcẽtiis carnalibꝰ toto mẽtis deſide/
rio:vſq; ad bethleem ſupernã.i.domũ paniſ viui:vt
quẽ illi in preſepio videre vagientẽ:nos ĩ patris ſo/
lio mereamur videre regnantẽ. Nõ eſt aũt tãta bea
titudo cũ deſidia ac torpore querẽda : ſed alacriter
ſũt chriſti ſequẽda veſtigia. Uidẽtes autẽ cognoue
rũt. Et nos que dicta ſunt de ſaluatore noſtro ple
na dilectiõe feſtinemꝰ amplecti:vt hoc ĩ futuro p/
fecte cognitiõis viſu cõprehẽdere valeamuſ. BE/
DA ſup lucã: Dñici etiã gregis paſtores precedẽtiũ
patrũ vitã in qua panis vite ſeruaẽ quaſi bethleem
portꝰ contemplãdo ſubeũt:nihilq; ĩ hac aliud repe
riunt:q̃z virginalẽ eccleſie pulchritudinẽ quaſi ma
riã:virilẽ ſpiritaliũ doctoꝝ cetũ:quaſi ioſeph:ꝛ bu/
milẽ chriſti aduentũ ſcripture paginis ſacre inſer/
tũ quaſi in p̃ſepio poſitũ chriſtũ infantem. ORI.
Uel preſepe illud iſrael erat ſm illud yſaie: Cogno
uit bos poſſeſſorẽ ſuũ:ꝛ aſinus p̃ſepe dñi ſui. BE/
DA in home. Nõ celauere autẽ ſilẽtio paſtores q̃
agnouerãt:qꝝ eccleſie paſtores ĩ hoc ordinati ſunt:
vt que in ſcripturis didicerũt:auditoribꝰ oſidant.
BEDA ſup lucã : Magiſtri etiã ſpiritaliũ gregum
mõ ceteris dormiẽtibus cõtemplando celeſtia ſub
eunt:modo fideliũ exempla querẽdo circũeunt:mõ
ad publicũ paſtoralis officij docẽdo reuertuntur.
BEDA in ho. Unuſquiſq; etiã qui primatus viua/
re credit:paſtoris officiũ tenet:ſi bonorũ actuũ co/
gitationũq; mundarũ aggregãs multitudinẽ:banc
iuſto moderamiẽ gubernare ſcripturarũ paſtu nu
trire:ꝛ cõtra demonũ inſidias ſeruare contẽdit.

Et postquã consumati sũt dies octo:ut circũcideret puer: uocatũ nomen eius ieſus. Qõ uocatũ ẽ ab angelo pus q̃z in utero cõciperet.

BEDA in ho. Expoſita natiuitate dñica:ſubiun
git euãgeliſta atq; ait:Et postq̃ cõſumati ſunt dieſ
octo vt circũcideret puer. AMBRO. Quis puer
niſi ille de quo dictũ eſt. Puer natus ẽ nobis ꝛ fi/
lius datus ẽ nobis:factus ẽ enĩ ſub lege:vt eos qui
ſub lege erãt lucrifaceret. EPIPHA. Dicũt autẽ
hebiõis ꝛ cherinthi ſequaces ſufficit diſcipulo: ſi ſit
ſicut magiſter eiꝰ. Circũcidit autẽ ſe chriſtꝰ:tu ergo
circũcidaris. Fallũt autẽ deſtruẽtes ſua principia. ſi
enim fatereꝫ hebion chriſtũ deũ celitꝰ deſcendentẽ
octauo die fuiſſe circũciſum:tũc ꝑberet circũciſiõi
materiã argumẽti:ſed cũ nudũ hũc aſſerit hominẽ:
nõ puer eſt cã vt circũcidatur ſicut nec ĩfantes ſũt
ſue circũciſionis auctores. Nos enĩ deum ipm fate
mur celitus deſcendentẽ ꝛ ĩ clauſtro virgineo mo/
ram debitã feribꝰ ꝓtraxiſſe:quoadusq; ſibi ex vtero
virgineo bũanitatis carnẽ pfecte cõponeret. q̃ cir/
cũciſus ẽ veraciter:nõ apparẽte: octauo die:quate
nus eũ ad ſpiritalẽ effectũ figure puenerint: taz ab
ipo q̃z a ſuis diſcipulis diuulgẽtur nõ vltra figure:
ſed veritas. ORI. Sicut enĩ mortui ſumꝰ cũ illo
moriẽte:ꝛ cõſurreximꝰ reſurgẽti:ſic cuz eo circũciſi
ſumus.vñ nequicq̃z nũc idigemꝰ circũciſiõe carna/
li. EPIPHA. Plurib⁹ autẽ ex cauſis circũciſus
eſt chriſtꝰ. Et primo quidẽ vt oñdat carnis veritatẽ
cõtra manicheũ:ꝛ illos q̃ apparẽter cũ dicũt ꝑſ/
ſe. Deide vt pateat q̃ nequaq̃z deitati cõſubſtãtale
corpꝰ extiterit:vt fatur apolinaris.neq; celitus de/
tulit illud:vt aſſerit valẽtinus:ꝛ vt cõfirmet circũ
ciſionẽ:quã olim inſtituerat eius aduẽtui ſeruiẽtẽ:
q̃netiã vt nulla ſit iudeis excuſatio. nã niſi circum/
ciſus fuiſſet:obijcere poterãt:q̃ nõ poſſent in circũ
ciſum chriſtũ recipe. BEDA in ho. Ut etiã nobis
obediẽdi virtutẽ cõmẽdaret exemplo :ꝛ vt eos qui
ſub lege poſiti legis onera portare nequiuerãt: ſua
cõpaſſiõe iuuaret:vt q̃ in ſimilitudie carnis pecca/
ti aduenit:remedium quo caro peccati cõſueuerat

mūdari nō reſpuit. Jdē enī ſalutifere curatiōis au
xiliū circūciſio in lege cōtra originalis peccati vul
nus agebat: qō nūc baptiſmus reuelate gr̄e tēpore
cōſtituit: excepto q regni celeſtis ianuā nōdū ītra
re poterāt: trā ī ſinu abrae poſt mortē beata requie
cōſolati ſuperne pacis ingreſſū ſpe felici expectabāt.
ATHANA. Nihil enī aliud exp̄mebat circūci
ſio: niſi generatiōis veruſte ſpoliationē p h̄ q circū
cidebaī ps corporis: q̄ corpal̄ natiuitatis cā eriſtit.
Hoc autē tūc tēporis agebaī ī ſignū futuri p chri
ſtū baptiſmatis: Jccirco poſtq̄ venit ſignatū ceſſa
uit figura. vbi nāq tota vetuſtas tollit̄ p baptiſmū
ſupfluā ē qō ptis ſectio p̄figurat. CIRYL. Octa
uo autē die cōſuetū erat carnalē celebr̄ari circūciſi
onē: octauo enī die chriſt⁹ a mortuis reſurrexit: ī
ſinuauit nobis ſpiritalē circūciſionē dicēs: Euntes
docete oēs gētes baptizātes eos. BEDA: Jn eiuſ
autē reſurrectiōe p̄figurata ē vtraq nōſtra reſurre
ctio ī carnis ī ſpūs. chriſt⁹ enī circūciſus noſtram
docuit: ī nūc p ip̄m a vitiorū labe purgandaz: ī in
nouiſſimo die a mortis peſte reſtaurādā. ī ſicut do
min⁹ octaua die h̄ ē p⁹ ſeptimā ſabbati reſurrexit:
ita ī ipi poſt ſex h̄ ſeculi etates: ī ſeptimā ſabbati
aiarū q̄ nūc interi ī alia vita gerit̄: q̄ſi octauo tēpo
re ſurgem⁹. CIRYL. Scōm aūt legiſ p̄ceptū eodē
die ipoſitionē nomis recepit. vñ ſequit̄: Vocatū ē
nomē ei⁹ ieſus. qō iterp̄tat̄ ſaluator. edit⁹ enīz fuit
ad tori⁹ orbis ſalutē: quā ſua circūciſiōe p̄figurauit:
ſm q apoſtol⁹ dicit: Circūciſi eſtis circūciſiōe nō
mānufacta ī expoliatōe corp̄is carnis. ſ.ī circūciſiōe
chriſti. BEDA: Sed ī h̄ qō eodē die ſue circūciſi
onis nomē accepit: ad imitationē p̄iſce obſeruati
onis fecit. Abraā enī q̄ p̄mū circūciſiōis ſacramē
tū accepit: ī die ſue circūciſionis āplificatiōe nois
bñdicti p̄meruit. ORI. Nomē autē ieſu glorioſū
oīq cultu digniſſimū: nomē qō ē ſup oē nomē: nō
decuit p̄mū ab hominibus appellari: neq ab eis af
ferri ī mūdū. vñ ſignāter euāgeliſta ſubdit: Qō voca
tū ē ab angelo p̄iuſq ī vtero cōciperet. BEDA:
Pul⁹ aūt nois etiā electi ī ſua ſpiritali circūciſione
pticipes exiſtere gaudēt: vt ſicut a chriſto chriſtiāi:
ita etiā a ſaluatore ſaluati vocētur: qō illiſ a deo vo
cabulū nō ſolū p̄inſq ī vtero eccleſie p fidē conci
perēt: ſed etiā añ tēpora ſecularia vocatū eſt.

¶ Et poſtq ipleti ſūt dies purga
tōis ei⁹ ſm legē moyſi: tulerūt illū ī
hierl'm: ut ſiſterēt eū dño: ſicut ſcri
ptū eſt i lege dñi: Quia oē maſculi
nū ad aperiēs uuluā ſcīs dño uoca
bitur. Et darent hoſtiam ſm ut di
ctum eſt i lege dñi: par turturū aut
duos pullos colūbaū.

CIRYL. Poſt circūciſionem rurſus expectatur
purgatiōis tēpus. vñ dicit̄: Et poſtq ipleti ſūt dies
purgatiōis ei⁹ ſm legem moyſi. BEDA: Si legis
ipſi⁹ verba diligēti⁹ ſiperceris: p̄fecto reperies quod
ipſa dei genitrix ſicut a cōmixtione virili: ſic a legali
ſu iure īmunis. Nō enī oīs mulier pariēs: ſed ea q̄
ſuſcepto ſemīe pepit deſignat̄ īmunda: ritūq legis
doceī eē mūdāda: ad diſtinctionē. ſ. illi⁹ que vḡo cō
cepit ī pepit. Sed vt nos a legiſ vīculo ſolueremur
ſicut chriſt⁹: ita ī beata maria legi ē ſpōte ſubiecta.
TYTVS. Vñ elegāter euāgeliſta ꝓtulit q cōple
ti ſūt dies purgatiōis ei⁹ ſm legē: nā reuera nō incū
bebat neceſſitas virgini ſacre: vt dies purgatiōis ei⁹
expectaret̄: que cū ex ſpū ſancto cepiſſet caruit cō
iugio. Sequit̄: Tulerūt illū ī hieruſalē vt ſiſteret eū
dño. ATHANA. Sz qñ a paternis aſpectib⁹ la
tuit dñs: aut q̄s loc⁹ excipit̄ ab eius īperio: vt ibi exi
ſtēdo ſemot⁹ a patre ſit: niſi afferaī hieroſolymā: et
ītroducaī ī templū? Sz forte cauſa noſtri hui⁹mo
di ſcripta ſūt. Sicut enī nō gr̄a ſui hō fact⁹ ē: ī cir
cūciſus ī carne: ſed vt nos p gr̄az faceret deos: ī vt
ſpiritaliter circūcidamur: ſic ꝓpter nos ſiſtit̄ dño:
vt diſcam⁹ deo p̄ſentare noſipſos. BEDA: Poſt
triceſimū autē ī tertiū circūciſiōis die dño ſiſtitur:
myſtice ſinuās neminē niſi circūciſum vitiis: dñi
cis dignū eē cōſpectib⁹: neminē niſi mortalitatiſ ne
xibus abſolutū ſupne ciuitatis gaudia poſſe pfecte
ſubire. Sequit̄: Sicut ſcriptū ē in lege dñi. ORI.
Ubi ſūt qui deū legis negāt a chriſto fuiſſe ī euan
gelio p̄dicatū? An putandū ē: q filiū ſuū bon⁹ de⁹
ſub lege inimici fecit: quā ip̄e nō dederat? Jn lege
enī moyſi ſcriptū ē qō ſequit̄: Quia oē maſculinuz
adaperiēs vuluā ſanctū dño vocabitur. BEDA:
Quod dicit: Adaperiēs vuluā. ī homis ī pecoris p
mogenitū ſignificat: qō vtrūq ſanctū dño vocari:
atq tō ſacerdotis eē p̄ceptū ē: ita dūtaxat vt p ho
mis p̄mogenito p̄ciū accipe: ī oē aīal īmundū redi
mi faceret. GRE. niſen⁹: Hoc aūt legis decretū ī
ſolo īcarnato deo ſingularit̄: ī ab aliis differēter ī
pleri videī. Jp̄e nāq ſol⁹ ineffabilit̄ cōcep⁹: ac incō
p̄hēſibiliter edit⁹: virginalē vterū aperuit: non añ a
cōnubio reſeratū: ſeruās ī poſt partū mirabile iuuo
labiliter ſignaculū caſtitatis. AMB. Nō enī viri
lis coit⁹ vulue virginalis ſecreta reſeruit: ſz īmacu
latū ſemē iuiolabiliter vtero ſpūs ſanct⁹ īfudit. Qui ḡ
vuluā ſanctificauit alienā: vt naſcereī ꝓpheta: hic
ē q̄ aperuit matri ſue vuluā: vt īmaculat⁹ exiret.
BEDA: Quod ḡ ait: Adaperiēs vuluā. cōſuete na
tiuitatis more loquit̄: nō q̄ dñs ſacri vētris hoſpi
tiū: qō īgreſſus ſanctificaret: egreſſus deuirginaſſe
credēdus ſit. GRE. niſen⁹: Sol⁹ aūt hic ptus ma
ſculin⁹ ſpiritaliter eē cōſpicit̄: q̄ nil de femineitate
culpe portauit. vñ reuera ſanct⁹ vocat⁹ ē. vñ ī ga
briel q̄ſi ß decretū ad ip̄m ſolū ptinere memorans
dicebat: Qō ex te naſcet̄ ſanctū: vocabit̄ fili⁹ dei. Et
ī ceteris quidē p̄mogenitis ſanctos illoſ vocari eua
gelica ſolertia ſtatuit: tāq oblatiōe diuīa ſortitos
huiuſmōi nomē: at ī toti⁹ p̄mogenito creature qō
naſcit̄ ſanctū ꝓnūciat angel⁹ q̄ſi ꝓpꝛie ſanctū exi
ſtēs. AMB. Sol⁹ enī p oīa ī natis de femīa ſan
ctus dñs ieſus q̄ terrene cōtagia corruptele īmacu
lati part⁹ nouitate nō ſenſerit: ī celeſte depulerit:
nā ſi lr̄am ſeq̄mur: qūo ſanct⁹ oīs maſcul⁹: cū mul
tos ſceleratiſſimos fuiſſe nō lateat? Sz ille ſanct⁹
p quē figurā futuri myſterij legis diuine p̄ſcripta ſi
gnabāt: eo q̄ ſol⁹ ſanct⁹ eccleſie virgīs ad generan
dos populos apiret genitale ſecretū. CIRYL. O
ꝓfūditas ſciētiarū ſapie ī ſciētie dei: offert hoſtias

qui p singulas hostias honorat cū patre: figuras legis custodit veritas: q̄ legis ē cōditor sicut de⁹ legē custodiuit vt hō. vñ sequit: Et vt darent hostiā fm q̄ dictū erat ī lege dñi: Par turturū: aut duos pullos colūbaz. BEDA ī ho. Hostia autē hec pauperū erat. p̄cepit q̄ppe dñs ī lege: vt qui posset agnum p filio aut filia: simul & turturē siue colūbaz offerrent. Qui vero nō sufficiebāt ad offerendū agnum: duos iā turtures vel duos colūbe pullos offerrēt: ergo dñs cū diues esset: paup fieri dignat⁹ ē: vt nos sua pauptate diuitiarū suarū donaret eē pticipes.

CIRYL. Videndū aūt q̄d hec oblata insinuāt: Nimirū loquacissima ē turtur ī auib⁹: at colūba ē aial māsuetū. Talis autē sanct⁹ ē erga nos saluator: mā suetudinē pfecte colēs: & turē orbē allerit: replēs ortū suū ppriis melodiis. Occidebat ergo turē: at colūba vt ipe p figuras nobis pādat passur⁹ ī carne p vita mūdi. BEDA ī ho. Vel colūba simplicitatē: turē idicat castitatē: q̄ & colūba simplicitatis: & castitatis amator ē turē: ita vt si cōiugē casu pdiderit nō vltra aliā q̄rere curet. Merito ergo turē & colūba dño offerunt ī hostiā: q̄ simplex & pudica fidei uersatio ē illi iusticie sacrificiū grat̄ū. ATHANA. Jō vero bina iussit offerri: q̄ homie cōsitēte ex aīa & corpe: duplū a nobis poscit de⁹: castitatē & māsuetudinē: nō solū corpis sed etiā aīe: alioq̄n erit hō fictor: & hypocrita: gerēs ī tegumētū occulte malicie īnocētiā apparentē. BEDA ī ho. Cum vero vtraq̄ auis ppter cōsuetudinē gemēdi p̄sentes sanctor luct⁹ designat: in hāc tamē differūt q̄ turē solitarius: colūba aūt gregatim volare ꝺsueuit: & ob id iste secretas orationū lachrymas: illa publicos eccle sie cōuent⁹ insinuat. BEDA sup lucā: Vel colūba que gregatim volat: actiue vite frequētiam demonstrat. Turtur q̄ singularitate gaudet: speculatiue vite culmia denūciat. Et q̄ eque vtraq̄ cōditor accepta ē hostia: ꝺsulte lucas vtrū turtures an pulli colūbarū p dño sint oblati nō dixit: ne vnū alteri viuēdi ordinē pferret: sed vtrūq̄ sequēdū doceret.

¶ Et ecce hō erat in hierusalē cui nomē symeō. Et hō iste iust⁹ & timoratus expectās consolationē isrl̄: & spūssanct⁹ erat i eo. Et rēsum acceperat a spū scō: nō uisurū se mortez nisi pri⁹ uideret chr̄istū dñi. Et uenit i spū i tēplū. Et cū inducerēt pueri ihesū parētes ei⁹: ut facerēt fm cōsuetudinē legis p eo: & ipse accepit eum in ulnas suas.

AMB. Nō solū ab āgelis & pphetis a pastorib⁹ & a parētibus: sed etiā a senioꝛib⁹ & iustis generatō dñi accepit testimoniū. vñ dicit: Et ecce hō erat in hierusalē cui nomē symeon: & hō iste iust⁹ & timorat⁹. BEDA: Quia difficulter iusticia sine timore custodit: nō illū dico timorē q̄ tēporalia sibi bona subtrahi phorꝛescit: quē perfecta dilectio foras mittit: sed timorē dñi sanctū q̄ manet ī secula: quo iust⁹ deū quāto ardētius diligit: tāto solert⁹ offendere cauet. AMB. Et bñ iust⁹ q̄ nō suā sed populi grām requirebat. vñ sequit: Expectās cōsolationē israel. GRE. nisen⁹. Nō vtiq̄ mūdanā felicitatē ī cōsolationē israel p̄udēs symeō expectabat: sed rā trāslationē ad veritatis decorē p separationē a legis vmbra: habuerat nāq̄ p oracula q̄ visur⁹ esset chr̄istū dñi p̄iusq̄ de seculo pñti transmigraret: vñ sequit: Et spūs sanct⁹ erat ī eo. a quo. s. iustificabat. Et resp̄ō. ac. a spū san. nō vi. se mor. nisi p̄us videret chr̄istū dñi. AMB. Cupiebat ipse quidē corpore vinculis fragilitatis absolui: sed expectabat videre ꝓmissū: sciebat enī q̄ beati oculi q̄ viderēt. GRE. xviij. mora. In quo etiā discim⁹ quāto desiderio ex plebe israelitica sancti viri incarnatiōis ei⁹ mysteriū videre cupierūt. BEDA: Videre aūt mortē experiri eā significat: multūq̄ felix mortē videbit carnis quicūq̄ chr̄istū dñi p̄⁹ oculis carnis videre satagerit: cōuersationē habēdo ī celesti hierusalē. tēpli dei limia frequētādo: Bē ē sanctor ī q̄bus deus habitat exēpla sectādo: Eadē aūt spūs gra q̄ olim veturis p̄cognouerat & nūc veniētē cognouit. vñ sequit: Et venit ī spū ī templū. ORI. Et tu si vis tenere iesum & amplexari manib⁹: oi labore nitere: vt ducē habeas spiritū: veniasq̄ ad tēplū dei. Sequit enī: Et cū indu. pue. iesum parē. ei⁹. s. maria mat & ioseph qui putabat pater. Ut facerēt fm cōsuetudinē legis p eo: & ipe accepit eū ī vlnas suas. GRE. Quā beatus ille sacer ad sacra itroit⁹: p quē ad vite terminū maturauit. Beate man⁹ q̄ verbū vite palpauerūt: & vlne quoq̄ quas ad susceptionē pauit. BEDA: Accepit aūt iust⁹ fm legē puerū iesum ī vlnas suas vt significet iusticiā operū q̄ ex lege erat p man⁹ & brachia figuratoꝛū: humili quidem: sz̄ salutari fidei euāgelice gr̄e imitādū. Accepit senio: ifantem chr̄istū: vt insinuet hāc seculū q̄si senio iā defessus ad ifantiam & innocētiā chr̄istiane cōuersatiōis rediturū.

¶ Et bñdixit deū & dixit: Nūc dimittis seruū tuū dñe fm uerbū tuū ī pace. Quia uiderūt oculi mei salutare tuū. Q̄ paraſti añ faciem oim populoꝛ. Lumē ad reuelationē gētiū: & gloriā plebis tue isral̄.

ORI. Si ad tactū fimbrie vestimēti mulier sanata ē: q̄d putādū ē de symeone q̄ ī suas vlnas accepit ifantē: & gaudebat videns puerū a se gestari: q̄ venerat ad victos resoluēdos: sciēs neminē eū posse de claustro corpis emittere cum spe future vite: nisi is quē ī brachiis cōtinebat. vñ dicit: Et benedixit dixit: Nūc dimit. ser. tuum dñe. THEO. Nō dicit dñe cōfitētis ē: q̄ ipe mortis ē & vite dñs: & seruū quē suscepit deū cōfitet⁹. ORI. q. d. q̄diu chr̄istū nō tenebā: claustus erā: & de viculis exire nō poterā. BASIL. Si aūt voces iustoꝛū iquiras: oēs simul per hāc mūdo & ei⁹ flebili moꝛa igemiscūt. Dey mihi dicit dauid: q̄ īcolat⁹ me⁹ ꝓlongat⁹ est. AMB. Vide ergo iustū velut corpoꝛee carcere molis iclusum velle dissolui: vt īcipiat eē cū chr̄isto. sed q̄ ruit dimitti: veniat in templū: veniat ī hierusalem: expe-

cret christū dñi:accipiat ī mãibus verbū dei:ꝛ com plectaf velut quibusdã fidei ſue brachiis:tũc dimit tef:vt ñ videat mortẽ q̃ viderit vitã. ¶ GRECVS: Symeon aũt bñdicebat deuz ĩter cetera: q̃ ꝓmiſſa ſibi facta ſortita erãt efficacie veritatẽ:nã cõſolatio né iſrael oculis ꝓſpicere meruit : ꝛ manib⁹ portare. ꝛ iõ dicit : Secũdũ verbũ tuũ.i.cũ finẽ obtinuerim ꝓmiſſoꝝ.at vbi viſibiliter ſenſi qõ deſiderabã: nũc ſoluis tuũ ſeruũ:nec guſtu mortis attonitũ: nec he ſitatiõis cogitatiõib⁹ cõturbatũ.ꝛ iõ ſubdit: In pa ce. ¶ GRE.niſen⁹:Quia poſtq̃ chriſt⁹ culpã boſti lẽ deſtruxit:nos quoq̃ patri recõciliauit : facta eſt trãſlatio ſanctoꝝ ĩ pace. ¶ ORI. Quis ẽ aũt q̃ ò ſe culo iſto recedit ĩ pace: niſi is q̃ ĩtelligit q̃ dei erat in chriſto mũdũ recõciliãs ſibi:ꝛ nihilq̃ habẽt inimi cũ deo:ſed oẽm pacẽ bonis ĩ ſe operib⁹ aſſumpſit. GRECVS:Fuerat autẽ ſibi repromiſſum ñ viſuꝝ ſe mortẽ:niſi pꝰ videret chriſtũ dñi: ꝛ iõ ĩpletũ oñ dens ſubdit:Quia viderũt oculi mei ſalutare tuũ. GRE.niſen⁹:Beati oculi tui tã aĩe q̃ corpis: hi q̃ dem viſibiliter deũ ſuſpiciẽtes:illi vero nõ ſolũ que viſa ſunt attẽdẽtes: ĩmo illumiati fulgore ſpũs dñi verbũ i carne cognoſcẽtes.ſalutare nãq̃ quod tuis oculis ꝓcepiſti:ipe ieſus ẽ:quo nomĩe ſalꝰ declara tur. ¶ CIRYL. Fuerat aũt chriſt⁹ myſteriuꝝ qõ pa tuit i vltimis tẽporib⁹ ſeculi ꝓparatũ añ mũdi origi nẽ.vñ ſequit:Qõ paraſti añ faciẽ oĩm populoꝝ. ATHANA.ſ.cõfectã toti mũdo ꝑ chriſtũ ſalutẽ. qualiter q̃ ſupradictũ ẽ:q̃ expectabat iſrael cõſola tionẽ:eo q̃.ſ.tũc futurã eẽ cõſolationẽ iſrael agno uit i ſpĩ:cũ ꝛ oĩbus populis paratum ẽ ſalutare. GRECVS:Attẽde etiã ſagacitatẽ digni ꝛ venerã di ſenis:anteq̃ dign⁹ videreſ beate viſiõis:ꝓeſtola bat ſolamẽ iſrael. Ut aũt qõ ſperabat obtinuit: ex clamat ſe vidiſſe ſalutẽ oĩm populoꝝ:adeo eĩ infan tis ineffabile iubar illuſtrauit eũ:vt ꝓceſſu tẽporis ſecutura mor ſibi fierẽt nota. ¶ THEO. Signanter aũt dicit:Añ faciẽ:vt.ſ.oĩbus ei⁹ incarnatio appare ret.hoc autem ſalutare dicit eẽ gentiũ lumẽ:ꝛ glo riã iſrael.vñ ſequit: Lumẽ ad reuelationẽ gẽtiuꝝ. ATHANA.Hẽres enĩ añ chriſti aduentum ĩ vlti mis tenebris erãt cõſtitute:cognitiõe diuĩa ꝑuate. ¶ CIRYL. Sed chriſt⁹ aduenies facꝰ ẽ lux tenebro ſis ꝛ erraticis:quos diabolica man⁹ preſſit. Uoca ti ſũt autẽ a deo patre ad notitiaꝝ filij:q̃ ẽ lux vera. ATHANA . Iſrael aũt lꝫ tenuiter lege illumina baf:ꝛ iõ nõ dicit q̃ lumẽ illis ꝓtulerit : ſed ſubdit: Et gloriã plebis tue iſrael. Memorãs antiquam bi ſtoriã:q̃ ſicut olim moyſes dñm alloquẽdo glorio ſam retulit faciẽ:ſic ꝛ ipi diuinã bũanitatis lucẽ p tingẽtes:vet⁹ abijciẽtes velamẽ:ĩ eandẽ imaginem trãſformarent de gloria ĩ gloriã. ¶ CIRYL. Nã ſi quidã eoꝝ ĩobediẽtes fuerĩt:tñ reliquie ſalue facte ſũt:ꝛ ꝑ chriſtũ puenerũt ad gloriã. Parũ ꝑmitie fue re diui apoſtoli:quoꝝ fulgores vniuerſũ orbẽ illu minãt.fuit etiã chriſt⁹ ſingulariter iſrael gloria : q̃a fm carnẽ ex eis ꝓceſſit:q̃uis cũctis vt deꝰ peſſet ꝑ ſecula bñdict⁹. ¶ GRE. niſen⁹: Et iõ ſignãter dixit: Plebis tue:q̃ nõ ab eis tñ ẽ adorat⁹: ſꝫ iſup ex eis ẽ fm carnẽ nat⁹. ¶ BEDA:Et bñ reuelatio gẽtium iſraelis glorie ꝓferẽ:q̃ cũ plenitudo gentiũ introie rit:tũc omnis iſrael ſaluus erit.

¶ Et erãt pr̃ eiꝰ ꝛ mr̃ eiꝰ mirantes ſup his q̃ dicebant de illo. Et bñdi xit illis ſymeon:ꝛ dixit ad mariam matrẽ eiꝰ. Ecce poſitꝰ ẽ hic i ruinaꝫ ꝛ i reſurrectionẽ multoꝝ ĩ iſrl̃:ꝛ in ſignũ cui cõtradicet. Et tuã ipſius aiaꝫ ꝑtrãſibit gladiꝰ: ut reuelentur ex multis cordib⁹ cogitatiões. ¶ GRECVS:Trãſcẽdentiũ rerũ noticia:quotiens ĩ memoriã venerit:totiẽs renouat ĩ mẽte miraculũ vñ dñ:Et erãt pater eiꝰ ꝛ mater mirãtes ſup hiſ que dicebant de illo. ¶ ORI. Tã ab angelo q̃ a multi tudie celeſtis exercitꝰ:necnõ ꝛ a paſtoribꝰ ꝛ ipo ſy meone. ¶ BEDA: Patrẽ ſaluatoris appellat:nõ q̃ vere pr̃ fuerit ei:ſed quo ad famã marie cõſeruãdaꝫ pr̃ ſit ab oĩbus eſtimatus. ¶ AVG. Quãuis ꝛ eo mõ pr̃ illiꝰ valeat dici quo ꝛ vir marie recte ĩtelligit ſi ne cõmixtiõe carnis:ipa copulatiõe cõiugij multo videlz cõiunctꝰ q̃ſi eẽt aliũde adoptatꝰ. neq̃ enim ꝓpterea nõ erat appellãdꝰ ioſeph pr̃ chriſti:q̃ non eũ cõcubendo genuerat:q̃quidẽ pr̃ eẽt:ꝛ ei quẽ ñ ex ſua cõiuge ꝓcreatũ aliunde adoptaſſet. ¶ ORI. Qui aũt alti⁹ aliq̃d inq̃rit:põt dicere q̃n generatio nis ordo a dauid vſq̃ ad ioſeph deducit:ne videre tur fruſtra ioſeph nomĩari:q̃ pr̃ nõ fuerat ſaluato ris:vt generatiõis ordo haberet locũ: pr̃ dñi appel latus ẽ. ¶ GRE. Laudibꝰ aũt diuinis exhibitis:ver tit ſe ſymeon ad bñdictionẽ adducẽtiũ puerũ.vnde ſequit:Et bñdixit illis ſymeon. Bñdictiõe igit̃ vtrũ q̃ donat:occultoꝝ vero ꝓfagia dirigit tñ ad ma trẽ:q̃tenus ꝑ cõmunẽ bñdictionẽ nõ ꝓuẽt ioſeph ſi militudie patriſ:ꝑ ea vo q̃ dicit mr̃i ſeorſũ a ioſeph: verã eã ꝓdicit genitricẽ.vñ ſequit:Et dixit ad ma.ma trẽ eiꝰ:ecce poſitꝰ ẽ hic ĩ ruĩ.ꝛ reſurrec.mul.ĩ iſrael. AMB. Uide vberẽ ĩ oẽs grãm dñi ĩ generatiõe diſ fuſam:ꝛ ꝓphetiã ĩcredulis negatã eẽ: nõ iniuſtis. Ecce ꝛ ſymeon ꝓphetizat i ruinã ꝛ reſurrectionez multoꝝ veniſſe chriſtũ ieſum. ¶ ORI. Qui ſimplici ter exponit:põt dicere ĩ ruinã eũ veniſſe ĩfidelĩũ:ꝛ ĩ reſurrectionẽ credẽtiũ. ¶ CHRY. Sicut enĩ lux ꝛſi oculos debiles turbet lux ẽ:ĩ mõ ſaluator perſeue rat:ꝛſi corruãt plurimi:neq̃ enĩ ẽ eiꝰ officiũ deſtru ctio:ſed eoꝝ veſanie.quãobrẽ nõ ſolũ ex ſalute bo noꝝ:ſed etiã ex maloꝝ diſſipatiõe vtus eius oñdit: nã ſol quoniã multũ radiat:ꝓpterea viſus debiles ꝑcipue ꝓturbat. ¶ GRE.niſen⁹:Attẽde aũt diſtricti onis exquiſitã prolationẽ:prepatio q̃ppe ſalutis oi citur coꝝ oi populo:ſed caſus ꝛ ſubleuatio pluriũ. Diuinũ enĩ propoſitũ ẽ ſalus ꝛ nõ deificatio ſingu loꝝũ:caſus aũt ꝛ ſubleuatio cõſiſtit in pluriũ inten tione credẽtiũ ꝛ nõ credentiũ. Quod aũt iacẽtes ꝛ ĩcreduli ſubleuẽtur:nõ ẽ abſurdũ. ¶ ORI. Qui aũt curioſus ĩterpres ẽ:dicit nequaq̃ eũ cadere q̃ ante nõ ſteterit. Da mihi igit̃ qui fuerit ille q̃ ſtetit:in cꝰ ruinã ſaluator aduenerit. ¶ GRE. Sed ꝑ hoc deſi gnat ruinã ad ĩfima:q̃ſi nõ puniẽdus equaliter añ ĩcarnatiõis myſteriũ ꝛ poſt data diſpẽſationẽ ꝛ ꝓ dicationẽ. Et maxime hi ſunt ex iſrael: quos neceſ

se erat ⁊ pristinis bonis carere ⁊ penas luere grauiores q̄z oēs alie gēteſ: eo q̄ nudū ꝓphetatū in eis ⁊ adoratū ⁊ ex eis productū mūme ſuſceperūt. Iccirco ſpecialiter eis minat ruinā: nō ſolū a ſpiritali ſalute: ſed etiā ꝓpter deſtructionē vrbis ⁊ habitātiū ciuitatē. Reſurrectio vero ꝓmittit credētibus: partim quidē velut ſub lege iacētibus ⁊ ab eius ſeruitute ſubleuādis: partim vero velut cōſepultis cū chriſto ⁊ ei cōſurgētibus. His aūt verbis itellige p̄ concordiā itellectū: ad dicta ꝓphetica vnū ⁊ eūdē deū ⁊ legiſlatorē: ⁊ in ꝓphetis in nouo teſtamēto locutum eſſe. lapidē nāq̄z ruine ⁊ petrā ſcādali futurū: ne cōfundantur credētes in eū ſermo prophēticus declarauit. ORI. Eſt autē ⁊ altius quid intelligēdum aduerſus eos qui cōtra conditorē latrāt dicētes: Ecce deus legis ⁊ prophetarū: videte qualis ſit: ego inquit occidam: ⁊ ego viuificabo. Si propterea cruētus ē iudex ⁊ crudelis cōditor: manifeſtiſſimus eſt ⁊ ieſum eſſe illius filiū. eadē ſiquidē de eo ꝟ ſcripta ſunt: q̄ veniat in ruinā ⁊ reſurrectionē multorum. AMB. Ut. ſ. iuſtorūz iniquorūq̄z merita diſcernet: ⁊ pro noſtrorū qualitate factorū iudex verus ⁊ iuſtus aut ſupplicia decernat: aut p̄mia.

ORI. Videndū eſt aūt ne forte ſaluator nō aliis atq̄z aliis in ruinā venerit ⁊ in reſurrectionē: quia. n. peccato ſtabā: primo mihi vtilitas fuit vt caderem: ⁊ peccato morerer. Deniq̄z ⁊ ſancti prophete quando anguſtius aliquid contēplabant cadebāt in faciem ſuā: vt peccata per ruinā plenius purgarent. hocipſum ⁊ ſaluator tibi primū concedit. peccator eras: cadat in te peccator: vt poſſis dehinc reſurgere ⁊ dicere: Si commortui ſumus: ⁊ conuiuem⁹.

CHRY. Reſurrectio quidem eſt cōuerſatio noua. cui enim laſciuus caſtus efficit: auarus miſericors: atrox manſuescit: reſurrectio celebrat: mortuo quidem peccato: reſurgēte vero iuſticia. Sequitur: Et i ſignum cui cōtradicetur. BASIL. Signū contradictionē accipiēſ p̄prie crux dicit a ſcriptura. Fecit enim inquit moyſes ſerpentē eneū ⁊ poſuit pro ſigno. GRE. Diſcet aūt decus glorie. Qui⁹. n. rei nobis chriſticolis ē hoc ſignū idiciū: cōtradictionis vero dū ab his quidē accipit vt ridiculoſiz ⁊ horribile: ab his vero admodū ad venerandū. Vel forſan ipm chriſtū nominat ſignū: tāq̄z ſupra naturam exiſtentē ⁊ ſignorū auctorē. BASI. Eſt enī ſignū alicui⁹ rei mirabilis ⁊ occulte indicatiuū: viſuz quidē a ſimpliciorib⁹: itellectū vero ab habētib⁹ exercitatū itellectū. ORI. Omnib⁹ aūt q̄ de chriſto narrat hiſtoria cōtradicit: nō q̄ cōtradicāt bi q̄ credebāt i eū. Nos quippe ſcim⁹ oīa vera eſſe que ſcripta ſūt: ſed q: apud icredulos vniuerſa q̄ de eo ſcripta ſūt: ſignū ſūt cui contradicet. GRE. niſenus: Nec ſiquidē de filio dicūtur: ſpectāt tñ ad ei⁹ genitricē: dū ſingula ſibi aſſumit ſimul periclitata ⁊ glorificata: nec tamē p̄ſpera: ſed illa denūciat etiam dolorioſa. nā ſequit: Et tuā ipſi⁹ animā pertrāſibit gladi⁹. ORI. Nulla docet hiſtoria beatā mariam ex hac vita gladij occiſione migraſſe: p̄ſertim cum nō aīa: ſed corp⁹ ferro ſoleat interfici. vñ reſtat itelligi gladiū illū de quo dicit: Et gladi⁹ in labijs eoz ꝟ eſt dolorē dñice paſſiōis animā ei⁹ ptranſiſſe: q̄ ⁊ ſi chriſtū vtpote dei filiū ſpōte ꝓpria mori: mortēq̄z ipaz nō dubitaret eſſe denicturū: ex ſua tñ carne p̄creatū: nō ſine doloris affectu potuit videre crucifigi. AMB. Vel prudentiā marie nō ignarā myſterij celeſtis oſtēdit. viuum ē enim verbū dei ⁊ validū: ⁊ acutius omni gladio acutiſſimo. AVGV. de queſti. no. ⁊ ve. teſtamēti: Vel per hoc ſignificauit q̄ in maria per quā geſtū eſt incarnationis myſterium in morte domini ſtupore quodā dubitauit: videſ filium dei ſic humiliatū vt vſq̄z morte delcenderet. Et ſicut gladi⁹ pertrāſiens iurta hominē tiorem facit: nō percutit: ita dubitatio meſticiā fecit: nō tamen occidit: quia nō ſedit in animo: ſed pertranſiit quaſi per vmbram. GRE. niſenus: Sed nec ipſam ſolam in ea paſſione occupari ſignificat cum ſubditur: Ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes: quod dicit vt euentum deſignat: non autē cauſaliter ponitur. His eniz omnibus euenientib⁹: ſecuta eſt erga multos intentionū directio. Quidā enim deum fatebantur in cruce: alii ne ſic ab infamijs ⁊ criminatiōibus deſiſtebant. Vel hoc dictuz eſt: quatenus tempore paſſiōis pateāt ex pluribus cordibus meditatiōes: ⁊ emendent per reſurrectionem. velox enī illis poſt ambiguitatē certitudo ſuperuenit: niſi forte reuelationē illuminationē quis eſtimet: vt ſolitū eſt ſcripture. BEDA: Sed ⁊ vſq̄z ad cōſummationē ſeculi p̄ſentis eccleſie animā gladius durisſime tribulatiōis ptranſire nō ceſſat: cuz ſigno fidei ab improbis cōtradici: cū audito dei verbo multos cū chriſto reſurgere: ſed plures a credulitate ruere gemebūda pertractat: cū reuelatis multorum cordiū cogitatiōib⁹: vbi optimū euāgelij ſeminē: vbi zizania viciorū vel plus iuſto preualere vel ſola germinare cōſpicit. ORIGE. Cogitationes etiā male i hominibus erant: que propterea reuelate ſunt vt occideret eas ille qui p nobis mortuus eſt. Quādiu enī abſcōdite erāt: iposſibile erat eas penit⁹ iterfici. vñ ⁊ nos ſi peccauerim⁹: debem⁹ dicere: Iniq̄tatē meā nō abſcōdi. Si. n. reuelauerim⁹ peccata noſtra: nō ſolū deo: ſz his q̄ poſſunt mederi vulneribus noſtris delebunt peccata noſtra.

¶ Et erat anna ꝓphetiſſa filia phanuel de tribu azer: hec ꝓceſſerat in diebus multis: ⁊ uixerat cum uiro ſuo annis ſeptem a uirginitate ſua. Et hec uidua uſq̄z ad annos octogintaquatuor q̄ nō diſcedebat de templo: ieiunijs ⁊ obſecratiōibus ſeruiens nocte ac die. Et hec ipa hora ſuperueniens confitebat dño: ⁊ loqbat̄ de illo oib⁹ q̄ expectabāt redēptiōem iſrl.

AMB. Prophetauerat ſymeō: ꝓphetauerat copulata uirgio: ꝓphetauerat vgo: debuit ⁊ vidua ꝓphetare: ne q̄ ꝓfeſſio deeſſz aut ſex⁹. ⁊ iō dr: Et erat anna ꝓphetiſſa filia phanuel de tribu azer. THEO. Immorat̄ euāgeliſta circa anne deſcriptionē: ⁊ pris ⁊ tribū enarrās: teſtes q̄ſi mltos adducēs q̄ pris ⁊ tribū viderūt. GRE. niſen⁹: Vel q: tūc tpis cū hac a-

Ca.II.

lie q̃dã eodẽ noie nũcupabãt. Ut igit ad eã mãifesta discretio fieret: patrẽ eius cõmemorat: ꝛ generis qualitatem describit. AMBRO. Antea vero ꝛ stipendijs vidtuitatis ꝛ moribus talis indu/citur vt digna fuisse credat que redẽptorẽ omniũ nũciaret. vnde sequit: Hec pcesserat in dieb⁹ mult⁊ ꝛ viverat cũ viro suo annis septẽ a v̄ginitate sua: ꝛ hec vidua vsq; ad annos octuagĩtaq̃tuor. ORI. Neq; n. spũsanct⁹ fortuitu habitauit in ea: bonus enim est primũ: siqua potest virginitatis grãm possidere. Si autẽ hoc non potuerit: sed euenerit ei vt perdat virum: vidua pseuerꝫ. quod quidẽ non solũ post mortẽ viri sed etiã cum ille viuit debet habere in animo: vt etiã si nõ euenerit: volũtas ip̃i⁹ ꝛ ppositum a domino coronetur: ꝛ dicat: Hoc voueo: hoc promitto: si mihi humanũ aliquid quod nõ opto cõtigerit: nihil aliud faciam q̃ incõtaminata ꝛ vidua pseuerẽ. Juste ergo sancta mulier spiritũ pphetandi meruit accipere: quia longa castitate: longis etiã ieiunijs ad hoc culmẽ ascẽderat. vnde sequit: Que non discedebat de templo ieiunijs ꝛ obsecrationibus seruiens die ac nocte. GREGO. In quo liquet q̃ ceteraꝝ v̄tutũ inerat ei congeries: ꝛ aspice conformẽ symeoni v̄tutibus: simul enĩ erãt in templo: simul etiã digni reputati sunt pphetica gratia. vnde sequit: Et hec ip̃a hora supueniẽs confitebat̃ domino. GRE. nisenus: Hoc est regratiabat̃ videlicet mũdi salutẽ in isrl̃: ꝛ confortabat̃ de iesu: quoniam ip̃e esset redẽptor: idemq; saluator. vnde seq̃t Et loquebat̃ de illo omnib⁹ qui expectabãt redemptiõem isrl̃. Verum quia anna prophetissa modicũ aliquid ꝛ non nimis clare de christo disseruit euangelium: non seriatim induxit que ab ea sunt dicta. Forsan aũt ob hoc aliquis symeonẽ pueniss̃e fateatur: eo q̃ is quidem formã legis gerebat. nam ꝛ ipsius nomẽ notat obediẽtiã: illa vero gratie: quod interpretatio nominis manifestat: inter quos christus medius erat. iccirco illum quidẽ dimisit cum lege moriẽtem: hanc vero fouet vltra viuentem per gratiam. BEDA: Juxta intellectũ etiam mysticũ anna ecclam significat: que in presenti sponsi sui est morte q̃si viduata. Numer⁹ etiã annor̃ viduitatis ei⁹ tps ecclie designat: quo i corpe ostituta pegrinata dño. septies q̃dẽ duodeni. 84. faciũt: ꝛ. 7. q̃dez ad b⁹ ĩcli cursũ q̃ dieb⁹ 7. volunt. xii. vo ad pfcõez doctrine aplice ptinẽt. Ideoq; siue vniuersalis ecclesia: seu quelibet anima fidelis que totũ vite sue tempus apostolicis curat mancipare institutis: octogĩta quatuor annis domino seruire laudatur. Tempus etiam septem annorũ quo cum viro suo manserat congruit: nã propter dominice p̃uilegiũ matis quo in carne versatus docuit: in signũ perfectionis simplex septem annorũ est numerus expositus. Arridet etiam ecclesie mysterijs ꝛ anna: et gratia eius interp̃tabatur: ꝛ filia est phanuelis: qui facies dei dicitur: ꝛ de tribu azer. i. beati descẽdit.

Et ut pfecerunt oia sm legẽ dñi reuersi sũt in galileã in ciuitatẽ suã nazareth. Puer aũt crescebat: ꝛ cõfortabat̃ plen⁹ sapiẽtia: ꝛ gratia dei erat i illo. Et ibãt parẽtes ei⁹ p oẽs annos in hierl̃z i die solẽni pasche.

BEDA: Pretermisit hoc loco lucas que a matheo satis expositа nouerat: dominũ videlicet post hoc ne ab herode necandus inuenireť: in egyptuz a parẽtibus esse delatuz: defunctoq; herode sic deum in galileam reuersum: nazareth ciuitatẽ suaz inhabitare cepisse. Solent enim euangeliste singuli sic omittere quedam: que vel ab alijs commemorata viderunt: vel ab alijs commemorãda in spiritu preuiderũt: vt continuata site narratõnis serie: quasi nulla pretermisisse videãtur: que tamen alterius euãgeliste considerata scriptura quo loco trã sita fuerint: diligens lector inueniat. Unde multis pretermissis lucas dicit: Et vt perfecerũt omia sm legem domini: reuersi sunt in galileã ciuitatẽ suam nazareth. THEO. Erat quidem eorũ ciuitas bethleem sicut patria: nazareth vero tanq̃z habitaculuz AVGV. de cõcor. euãge. Forte autem hoc motiet: quomodo dicat matthеus, pterea cum puero parentes eius isse in galileã: quia metu archelai in iudeam ire noluerũt: cum propterea magis isse in galileam videant: quia ciuitas eorũz erat nazareth galilee: sicut lucas hic non tacet. Sed intelligendũ est: vbi angelus in somnis in egypto dixit ad ioseph Surge ꝛ accipe puerum ꝛ matrem eius: ꝛ vade in terram isrl̃: sic intellectũ p̃mo esse a ioseph: vt putaret iussum se esse pgere in iudeam: ipsa enĩ intelligi p̃mitus potuit terra isrl̃. porro aũt postea quoniaz cõperit illic regnare filiũ herodis archelaũ: noluit obijcere se illi piculo: cum posset terra isrl̃ etiam sic intelligi: vt etiã galilea illi deputareť: quia ꝛ ipam popul⁹ isrl̃ incolebat. GRECVS: Vel aliter: Enumerat hic lucas temp⁹ ante descẽsum in egyptum: neq; n. ante purgatõem eam ioseph deduxiss̃z. Ann̄ vo q̃ in egyptũ descẽderẽt: nõ recepant p oracula vt nazareth pgerẽt: immo quasi libẽti⁹ in patria cõuersantes illuc vltro pgebant. Cũ. n. ad nihil aliud ascẽsus in bethleẽ euenisset: nisi causa descriptiõis expedito eo cui⁹ causa ascẽderãt: descẽdũt in nazareth. THEO. Poterat aũt sm corp⁹ ex ip̃o vtero in mẽsura maturę etatis pdire: sed videreť hoc sm phãtasiã: pterea paulatim crescit. vnde sequitur: Puer aũt crescebat. ꝛ cõfortabat̃. BEDA: Notãda est distinctio v̄boz: q: dñs iesus christ⁹ in eo q⁹ puer erat. i. habitũ hũane fragilitat⁊ induerat: crescere ꝛ cõfortari habebat. ATHA. Ceterũ si sm quosdam caro in diuinã nãz mutata ẽ: quõ capiebat augmẽtũ: increato. n. augmẽtũ attribuere nefariũ est. CIRYL. Decẽter vo etatis incremẽto sapie diuinit augmẽtũ cũ dicit: Et cõfortabat̃. s. spũ: nã iuxta mẽsuraz etatis corpee: nã diuina sapiam pp̃am reuelabat.

THEO. Si. n. dũ pu⁹ etate erat oẽm sapiam demõstrasset: videreť pdigiũ: fz p pfectũ etatis seip̃m oñdebat: vt totũ impleret orbẽ. Nõ aũt q̃si suscipiens sapiam spũ cõfortari dr: qõ. n. ab iitio pfectiss̃mũ ẽ: quõ põt deide pfecti⁹ fieri: vñ sequit: Ple. sapi. ꝛ gra dei erat in illo. BED. Sapia q̃dẽ: q: in ipso habitat ois plenitudo diuinitat⁊ corpal̃r. gra autẽ q: homini iesu christo magna gra donata est: vt ex quo hõ fieri cepisset: pfectus esset ꝛ de⁹: multo aũt

magis in eo q̄ verbū dei ꝛ deus erat. nec ꝺfortari ꝺ digebat: nec hēbat augeri. Adhuc aūt cū puul⁹ esset hēbat grām dei: vt quō in illo oīa mirabilia fuerāt ita ꝛ pitia mirabilis eēt: vt dei sapia ꝺpleret. Seq̄t: Et ibāt parētes ei⁹ p oēs annos in hie. in die solēni pasche. CHRY. In hebreoꝝ solēnitatib⁹ nō soluz temp⁹ sed etiā locū obſuare lex iusserat: ꝛ ideo nec oīi parētes extra hierosolymā celebrare pascha vo lebāt. AVGV. de con. euā. Quō aūt ibāt parētes eius p oēs annos pueritie christi in hierusalē: si archelai timore illuc phibebāt accedere: hoc mihi diſ soluere nō esset difficile: nec si aliquis euāgelistarū exp̄ssisset q̄diu regnet archila⁹. Fieri. n. poterat vt p die festū inter tam ingētē turbā latēter ascenderēt mox reuersuri: vbi tamē alijs die⁹ habitare me tuerūt: vt nec solēnitate p̄termissa eēnt irreligiosi: nec cōtinua māsiōe ꝺspicui. cuz vo etiā de regno archelai oēs q̄ fuerit diuturnū tacuerit. Iste quoq̄ intelleci⁹ pz: q̄ lucas dicit: p oēs annos eos ascēdere solitos in hierusalē: tūc accipim⁹ factū: cum iā non timeret archela⁹.

¶ Et cuz fact⁹ esset annoꝝ duodecim: ascēdētib⁹ illis in hierosolymā ſm cōsuetudinē diei festi: consūmatisq̄ die⁹ cū redirēt: remānsit puer iesus in hirlm: ꝛ nō cognouerūt parētes eius. Existimātes aūt illū eē in comitatu: uenerūt iter diei: et requirebāt eū inter cognatos ꝛ notos Et non inuenientes: regressi sunt in hierlm: regrētes eū. Et fcm̄ ē post triduū inuenerūt illū in tēplo sedētē in medio doctoꝝ audiētē illos: ꝛ interrogātē eos. Stupebāt autē oēs qui eū audiebant sup̄ prudētia ꝛ rñsis eius. Et uidētes ammirati sunt Et dixit mr̄ eius ad illuz: Fili q̄d fecisti nobis sic? Ecce pr̄ tu⁹ ꝛ ego dolētes querebam⁹ te. Et ait ad illos Quid ē q̄ me q̄rebatis? Nescieba tis q̄a in his q̄ p̄is mei sunt oꝝ me esse. Et ipi non intellexerūt uerbū quod locutus ē ad eos.

CIRYL. Quia dixerat euāgelista q̄ puer crescebat ꝛ cōfortabat⁹: p̄pium sermonē viuificat: inducens iesum vna cū sacra virgine in hierusalē ascendentē. vñ dr̄: Et cū fact⁹ eēt ie. an. xij. ascē. ill' hiero. GRECVS: Non enī iudiciū sapietie trāscēdit etatis mensurā: sed quo tpe penes nos discretōis rō pfici cōsuenit. xij. s. anno christi sapietia demōstratur AMBRO. Ut a. xij. anno dominice sumitur disputatōnis exordiū: hic enī predicāde fidei euangelizantiū numerus debebat⁹. BASI. Possumus ꝛ hoc dicere: quia sicut septenario numero sic duodenario qui multiplicatis inter seinuicē septenarij partib⁹ constat: vel rerū vel temporū vniuersitas accipfectio designet: atq̄ ideo quo omīa loca vel tempora doceat occupari: recte a duodecimo numero iubar christi sumit exordiū. BEDA: in homelia: Quod aūt domin⁹ per omnes annos cū parētibus in pascha hierosolymā venit: humilitatis est huma ne indiciū: homīs nāq̄ est ad offerēda deo sacrificia cōcurrere: ꝛ eum oratiōib⁹ cōciliare. Fecit ergo domin⁹ inter homines homo natus: quod faciēdū hominib⁹ per angelos impauit deus. vnde dicitur: Scōm ꝺsuetudinē diei festi. Sequamur igiū ur iter humane cōuersatōis eius: si deitatis gloriā delectamur ītueri. GRECVS: Celebrato aūt festo aliis remeantib⁹ iesus latēter remānsit. vnde sequit: Consummatisq̄ die⁹ cū redirēt: remānsit puer iesus i hierusalē: ꝛ nō cognouerūt parētes eius. Dicit autem cōsummatis die⁹: quia septem die⁹ durabat solēnitas. Ideo aūt latēter remanet: ne parentes impedimēto essent ꝺsputatōni pagēde cum legispatis: vel forsitan hoc euitās videat parētes contēnere si mādantib⁹ nō pareret. Latenter ergo remanet: ne aut retrabatur: aut sit inobediēs. ORIGE. Non aūt miremur parētes vocatos: quorū alter ob partum: alter ob obsequiū patris ꝛ matris meruerunt vocabula. BEDA: in home. Sed queret aliquis: Quomodo dei fili⁹ tāta parētū cura nutri⁹ potuit obliuiscēdo relinqui? Cui respōdēdū: Quia filii isrl' moris fuit vt tempib⁹ festis vel hierosolymā cōfluētes: vel ad p̄pa redeūtes: seorsum viri seorsū fēe incederēt: infantesq̄ vel pueri cū quolibz parēte indifferēter ire potuerint: ideoq̄ mariā vel ioseph vicissim putasse puerū iesum qué secū nō cernebant: cū altero parēte reuersū. vnde seq̄t: Existi. au. il. eē i comi. vene. iter diei: ꝛ req̄. eū inī cognatos ꝛ notos ORI. Sicut aūt q̄ insidiabāt ei iudei: elapsus est de medio eoꝝ ꝛ nō appuit: sic ꝛ nūc puto remānsisse puer iesum: ꝛ parētes eius, vbi remānserit ignoranſe. Seq̄t. n. Et nō inue. re. sunt in hie. req. eū. GLO. Una q̄dē die reuersi sūt a hierlm: secūda q̄runt inter cognatos ꝛ notos: ꝛ nō inueniētes ītia die regressi sunt in hierusalē: ꝛ ibi inuenerūt. vñ sequit: Et factū est p⁹ tri. inue. eū in tēplo. ORI. Nō stati vt q̄rē inueniē: nō. n. inter cognatos ꝛ carnis p̄piquos inueniē ihesus: neq̄. n. poīat humana cognatio dei filium cōtinere. Nō inuenit inē notos: q̄ maioꝝ ē mor tali noticia. in multoꝝ comitatu nō pōt inueniri: nec vbiq̄ inuenerūt: sed in tēplo. Et tu ergo q̄re ici in tēplo dei: q̄re in eccl'ia vbi christi simonē atq̄ filipietiā. i. filiū dei repies. AMB. Post triduū repe rit in tēplo: vt eēt indicio q̄ post triduū resurrectionis in sede celesti ꝛ honoꝛe diuino fideles suos ꝺceret: resurgens qui mortu⁹ credebat⁹. GLO. Vel q̄ quesit⁹ aduent⁹ christi a patriarchis ante legē nō est inuēt⁹: q̄sit⁹ a pphetis ꝛ iustis sub lege nō est inuēt⁹: q̄sit⁹ a gentilib⁹ sub gr̄a inuenit. ORI. Quia vo puul⁹ erat: inuenit in medio doctoꝝ sanctificās ꝛ erudiēs eos. vnde dicit: Sedētē in medio doctoꝝ audiētē illos ꝛ interrogātē. ꝛ hoc puerilis officio vt nos doceret quid pueris q̄uis sapientes ꝛ eruditi sunt cōueniret: vt audiāt potius magistros

q̄ docere desideret: z se vana ostētatōe nō iactent
Interrogabat aūt nō vt addisceret: sed vt interro-
tus erudiret. ex vno quippe doctrine fonte manat
z interrogare z respōdere sapiēter. vnde seq̄t: Stu
pe.au.om.qui eū audie.su.pru.z rn̄.suis. BEDA:
Ad ostēdēdū.n.quia homo erat: hoies mgros būi
liter audiebat. ad pbandū vo quia de⁹ erat: eisdē lo
quētib⁹ sublimiter respōdebat. GRECVS: Que
rit.n.rōna bil'r: audit prudēter: respōdetq; prudēti⁹
quod stupore faciebat. vnde sequit: Et vi. admi. sūt.
CHRY. sup iobem: Nullū quippe miraculū egit
ōis in puericia: hoc tamē vnū, pdit lucas: p qō mi
rabilis videbat. BEDA: Diuina siquidē līgua sa
piētiā pdebat: sed infirmitatē etas p̄tēdebat būanā
vnde iudei inter alta que audiūt: z infirma q̄ videt
dubia admiratōe turbāt. nos aūt neq; q̄q; miremur:
si sciētes fm pphām q⁹ sic puul⁹ natus est nobis: q⁹
manet de⁹ fortis. GRECVS: Miranda vo dei
genitrix maternis affecta vi'cenib⁹: q̄si cū lamentis
inquisitōem doloros̄am ostdit: z omia sicut mat̄ et
fiducialiter z humil'r z affectuose exp̄mit. vñ seq̄t:
Et dixit mr̄ ei⁹ ad illū: Fili quid fecisti nobis sic: Ec
ce pa.tu.z ego do.quere.te. ORI. Nouerat virgo
sacrata būc nō esse filiū ioseph: z tamē p̄ēm vocat
illi⁹ ipōsum suū: ppter iudeoz suspicionē estimātiū
ipm vulgo fore cōceptū. Dicet aūt forte simplici⁹ q⁹
eū bonoauit spūssanct⁹ p̄ris noīe: eo q⁹ puerū iesuz
educauit. artificiosi⁹ vo eo q⁹ genealogiā ioseph ex
dauid pducit: ne supflua cēseret. Cur autē dolētes
eum querebāt: an ex eo q⁹ piret puer: an errauerit:
Absit: Nūq̄d enī fieri poterat vt pditū formidarēt
infantē: quē ōm̄ esse cognouerāt: sed quō tu siqñ
scpturas legis queris in eis sensuz cū dolore: nō q⁹
scpturas errasse arbitreris: sed veritatē quā ītrīsec⁹
būt queris inuenire. ita illi querebāt iesuz: ne forte
relinquēs eos reuersus esset ad celos: cū illi placuis
set iterū descēdit⁹. Oportet ergo eū qui q̄rit iesū nō
negligēter z dissolute trānsire sicut multi querūt: et
nō inuenīt: sed cum labore z dolore. GLO. Vel
metuebāt ne qō herodes in infantia ei⁹ patrasse q̄si
erat: tūc iā in puericia positū ītēta opportunitate
alii interficerent. GRECVS: Sed ipe dn̄s rn̄det
ad oīa z corrigēs quodāmodo dictū ei⁹ de eo qui
putabat pater. verū p̄ēm manifestat docēs nō p in
fima gradi: sed in altū extolli. vnde sequit: Et ait ad
illos: Quid est q⁹ me querebatis: BED. Et qō po
tius debebat ei cui est etern⁹ fili⁹: mētis oculos at
tollere cogit. vnde sequit: Nescie.q; in his que pa.
mei sunt opor.me esse: AMBRO. Que sūt ī chri
sto generatōes: vna est p̄ma: altera mr̄na: p̄ma di
uinior: mr̄na vo que ī nr̄m laborē vsumq; descēdit
CIRYL. Doc igit̄ dicit ostēdēs se mēsurā būanā
trāscēdere: z innuēs q⁹ sacra virgo effecta sit mini
stra negocii cū pepit carnē. ipe vo nāl'r z vere deus
erat: z filius p̄ūs eccelsi. Hinc aūt valentini seq̄ces au
dētes q⁹ tēpluz erat dei pudeāt dicere q⁹ creator z
legis de⁹ z tēpli nō ipe p̄r est christi. EPIPHA.
Aūtēdat z bebion q⁹ post annos. xii. z nō post trice
simū annū christ⁹ repit̄ stupēd⁹ in sermonib⁹ gratie.
quāobrē nō est dicere q⁹ postq̄ venit ad eū spūs in
baptismo: fact⁹ fuit christ⁹: sed ab ipa pueritia z tē
plū agnouit z p̄ēm. GRECVS: Dec est demon
stratio p̄ma sapiētie z virt⁹ pueri iesu. que nāq; pue
rilia ei⁹ vocāt: diabolice putam⁹ esse ōsideratōis: ni
si quis ea sola velit acceptare nequaq; his q̄ tene-
mus oppugnātia: sed magis ōsona, pphetici dictis
quia speciosus p̄ filiis hoim: z matri obediēs: z mo
rib⁹ facet⁹: z visu nō modicū venerād⁹ z placid⁹: ad
loquēdū facūd⁹: dulcis z, puid⁹: z multū strēnuita
te cognit⁹ tanq; qui replet⁹ sapīa fuerat: z fīc ī alijs
sic cōuersatōis humane atq; locutiōis q̄uis supra
hoiem termin⁹ z rō: mānetudo enī sibi p̄cipuū. Su
per hec aūt omia vbi ascēdit sup verticem eius: nec
humana man⁹ excepta mr̄na. binc aūt possum⁹ vti
litatē ōsequi. Dū enī mariā increpat dn̄s querentez
ipm inter, pp̄iquos: omissionē vinculoz sanguinis
aptissime suggerit: oñdēs q⁹ nō cōtigit metā perfe
ctōnis attingere eū: qui adhuc vagat̄ in his q̄ co:pi
cōferūt: z q⁹ hō deficit a pfectōne p affectū cogna
torū. Sequit: Et ipi nō intel.ver.qō locu. ē ad illos
BEDA: Quia. s. de sua diuinitate ad eos loq̄bat.
ORI. Uel nesciebāt vtrū dicēs in his que patris
mei sunt: significaret in tēplo: an aliquid alti⁹ z qō
magis edificat. Unusq̄sq;.n.nr̄m si bon⁹ fuerit: po
ti⁹ sessio dei p̄ris est. Siq̄s aūt nr̄m sessio dei p̄ūs est
hz in medio sui iesum.

**Et descendit cū eis: et uenit na
nazareth z erat sbdit⁹ illis. Et mat̄
eius cōseruabat omnia uerba hec ī
corde suo. Et iesus pficiebat sapien
tia z etate z gr̄a apud deū z hoies.**

GRECVS: Tota intermediā christi vitā que est
inter ostēsionē etatis z temp⁹ baptismatis velut im
munē alicui⁹ famosi z publici miraculi z doctrine
euāgelista sub vno verbo colligit dicēs: Et descen.
cū eis: z venit nazareth. ORI. Crebro iesus descē
dit cum discipulis suis nec semp versat̄ in mōte: q⁹
nō valebāt qui variis morbis laborāt ascendere in
mōtem: iccirco z nūc descēdit ad illos qui deoruz
erāt. Seq̄t: Et erat subdit⁹ illis. GRECVS: Quā
doq; enī verbo p̄m⁹ leg⁹ instituēs: ipe secūdario ope
cōprobabat: sicut illud: Bon⁹ pastor, animā suā po
uit pro ouib⁹ suis. Ipo nāq; paulo post nostraz sa
lutem exquirēs aīam exposuit, pp̄am. aliquādo vo
p̄us viuēdi, pponit exemplar: z postea, pmebat ver
botenus sanctionē: sicut hic: hec tria p̄e ceter⁹ ope
monstrās: diligere deuz: honorare parētes: deū vo
z ipīs p̄ ferre parētibus. Cum enī reph̄ēderet a pa
rentib⁹ minoris cure cetera reputat q̄q; que sunt dei
veniq; ipīs quoq; parētibus obedientiā p̄estat.
BED. Quid enī mgr̄ virtutis nisi offīn pietat⁹ im
pleret: Quid inter nos aliud q̄q; quod agi a nobis
vellet ageret: ORIGE. Discamus ergo z nos filij
parentib⁹ nostris esse subiecti. q⁹ si patres non fue
rint: subiiciamur his qui patrū habent etatē. Jesus
filius dei subiicitur ioseph z marie: ego vero subij
ciar episcopo qui mihi constitut⁹ est pater: puto q⁹
intelligebat ioseph quia maior se erat iesus: et trepi
dus moderabatur imperiū. Videat ergo vnusq̄sq;
q⁹ sepe qui subiectus est maior fit: quod si intellexe
rit: nō eleuabitur superbia qui est sublimior digni
tate: sciēs sibi meliorē esse subiectū. GRE. nisen⁹:

Amplius qñ impuberibus adhuc ẽ ipfecta diſcretio: egetq; p puectos ad ſtatũ puberi pfectionẽ: iõ cũ pertigiſſet duodecimũ annũ: paret parẽtib⁹ vt oſtẽdat q̃ quicq̃d per pmotõez pficiẽ: añq̃ ad finẽ puenīat: obediẽtiã tãq̃ pducẽtẽ ad bonũ vtiliꝰ ãplexaꝝ

BASI. in libro religionũ: Ab ipa autẽ p̃meua etate parẽtib⁹ obediẽs quẽlibet laborẽ corpeũ hũiliꝰ et reuerẽter ſuſtinuit. Cũ enĩ boies eẽnt honeſti ⁊ iuſti: egeni tñ neccioꝝ penuriã patiẽtes: teſte p̃ſepi pt⁹ venerãdi miniſtro: mãifeſtũ eſt q̃ ſudores corpeos cõtinuo frequẽtabãt: neccia vite ſibi quetẽtes. ieſus aũt obediẽs illis vt ſcriptura teſtaꝝ: etiã in ſuſtinẽdo laboꝝes ſubiectõem plenariã ſuſtiebat

AMB. Et miraris ſi pri defert qui ſubdiť mri: nõ vtiq; ifirmitatis: ſed pietatis eſt iſta ſubiectio: attollat lz caput hereticꝰ vt alienis auxilijs aſſerat eũ q̃ mittiť indigere. Nunquid ⁊ humano egebat auxilio: vt materno ſeruiret impio: deferebat ãcille: deferebat fimulato pri: ⁊ miraris ſi deo detulit: an bõi deferre pietatis eſt: deferre deo infirmitatis:

BED. Virgo aũt ſiue q̃ intellexit ſiue q̃ nondũ intelligere potuit oia ſua piẽ in corde quaſi ruminãda ⁊ dilgẽtiꝰ ſcrutãda recõdebat. vnde ſequiť: Et mr eiꝰ oř. omia ver. hec cõſe. in corde ſuo.

GRECVS: Cõſidera p̃udẽtiſſimã mulierẽ mariã: vere ſapiẽ mrem: q̃liť ſcholaris ſit pueri. Nõ enĩ vt puero: neq; vt viro: ſz vt deo vacabat: vlteriꝰ ⁊ illiꝰ voces diuinas ⁊ opera reputabat. iccirco nil ex dictis aut actis ab eo icaſſum illi patebat: ſed ſicut ipm verbũ p̃us ĩ viſceribꝰ ita nũc eiuſdẽ modos ⁊ dicta cõcipiebat: ⁊ ĩ corde ſuo quodãmodo fouebat. ⁊ hoc quidẽ iã ſecũ ĩ pñti cõtẽplabať: hoc aũt expectabat in futurũ clarius reueladũ. ⁊ hac quidẽ tanq̃ regula ⁊ lege ⁊ p totaz vitã vtebať. vnde ſequiť: Et ieſus pficiebat etate et ſapia ⁊ gra apud deũ ⁊ boies.

THEO. Sz inquiunt: Quomodo põt eccliſ pri eſſe in ſubſtãtia: qui.ſ. impfectꝰ creſcere oř: nõ aũt in eo q̃ eſt verbũ oř in cremẽtũ ſuſcipe: ſed in eo q̃ factꝰ eſt homo. Si enĩz vere pfecit: poſt q̃ factũ eſt caro qui añ impfectꝰ extiterat: quid ergo grãs agimꝰ ei velut incarnato p nobis: Qualr aũt ſi ipe eſt vera ſapia: in ſapia põt augeri: vel õliter qui ceteris largiť grãm: ipe in gra pmoueť: Ampliꝰ ſi nemo ſcãdalizať cũ audit q̃ verbũ ſeipm humiliauerit: infima quedã de deo verbo ſentiẽs: ſed potiꝰ miraťr mĩam eius: quõ nõ eſt ſupuacaneũ ſcãdalizari audiẽdo q̃ pfecit: Nam ſicut p nobis humiliatꝰ eſt: ſic p nobis pfecit vt nos ĩ eo pficiamꝰ qui lapſi fuimꝰ p pctñ. nã q̃cquid ſpectat ad nos ipe vere p nobis chriſtꝰ ſuſcepit: vt cũcta reformet in meliꝰ

CIRYL. Et attẽde q̃ nõ dixit p ficere verbũ ſed ieſum: ne ſimplex verbũ pficere itel telligas: ſed verbũ caro factũ.

THEO. Et ſiẽ vbuz in carne paſſum fatemur: q̃uiſ ſola caro fuit paſſa quia caro verbi erat que patiebať: ita pficere oř ex eo q̃ bũanitas pficiebat ĩ ipo.

GRE. nazãzenus. Dicit aũt ſm humanitatẽ pficere: nõ q̃ ipa ſuſcipiat augmẽtum que ab initio fuit pfecta: ſed ex eo q̃ paulatim manifeſtabať.

THEO. Nãlis enĩ lex reſpuit boiem ſenſu maioꝝ vti q̃ etas corpis patiať. erat itaq; verbũ factũ hõ pfectũ: cũ ſit virtꝰ ⁊ ſapia pris verũ quia dãdũ erat aliquid nre nãe moribus ne aliq̃ extraneũ a videntibꝰ reputeť tanq̃ hõ pau-

latiz creſcẽte corpe manifeſtabat ſeipm: ⁊ quotidie ſapiẽtioꝝ ab audiẽtibꝰ ⁊ videntibꝰ cenſebať.

GRECVS: Proficiebat ergo ſm etatẽ quidẽ corpe ĩ virile ſtatũ pmoto: ſapiẽtia aũt per eos qui ab eo diuina docebãť: gra vo qua cuz gaudio pmouemur: credentes in fine obtinere que ab ipo pmiſſa ſunt: vt hoc quidẽ apõ deũ ex eo q̃ aſſumpta carne paſſũ opus pegit: apud boies vo per cõuerſatõem eorum a cultu idoloꝝ ad ſummi trinitatis noticiã.

THEO. dicit enĩ: Apud deũ ⁊ boies: q̃ pus decet placere deo ⁊ poſtea hõibꝰ. GRE. niſenꝰ: Differẽter etiã pficit verbũ in his qui ipm ſuſcipiũt: ſm. n. mẽſurã illius apparet: aut infans: aut adultus: aut perfectus.

La. III.

HAno aũt qndecio iperij tyberij ceſaris pcurante pontio pilato iudeã: tetrarcha aũt galilee herode: philippo aũt fratre eiꝰ tetrarcha ituree ⁊ traconitidis regionis: ⁊ lyſania abiline tetrarcha: ſub pncipibus ſacerdotũ ãna ⁊ cayapha: factum eſt uerbuz domini ſup iohanne zacharie filium in deſerto.

GRE. in hõe. Redẽptoris pcurſoꝝ quo tempe verbi pdicatõis accepit: memoꝝato romane reipu. pncipe ⁊ iudee regibꝰ deſignať cũ dicit: Anno aũt xv. imperij tyberij ceſaris. quia enĩ illũ pdicare veniebat qui ex iudea quoſdã ⁊ multos ex gẽtibus redẽptur⁹ erat: per regẽ gentiũ ⁊ pncipes iudeoꝝ pdicatõis ei⁹tpa deſignanť. Quia aũt gẽtilitas colligẽda erat in romana republica: vn⁹ pfuiſſe deſcribẽ cũ dř: Imperij tyberij ceſaris.

GRECVS: Nouo tuo enĩ auguſto monarcha a quo romani pncipes nomẽ auguſti adepti ſunt: tyberiꝰ poſt illũ ad ira monarchie ſuccedẽs. xv. annum ſuſcepti pncipat⁹ agebat.

ORIGE. Et in pphetico quidẽ ſermone ſolis iudeis prædicato: ſolũ iudeoꝝ regnũ deſcribẽ Viſio inquit Iſaie in dieb⁹ ozie ioathan achas regum iuda. at in euãgelio quod erat pdicãdum vniuerſo mũdo oñiũ deſcribiť tyberij ceſaris: qui totꝰ orbis dominꝰ videbať. verũ ſi ſolũ bi qui ſunt de gẽtib⁹ eſſent ſaluãdi: ſatis erat ſoliꝰ tyberij facere mentionẽ. Sed q̃ oportebat ⁊ iudeos credere: ob hoc etiã iudeoꝝ regna deſcribũtur: ſeu tetrarchie cum ſubdiť: Procurãte põtio pilato iudeã: terrarcha aũt galilee herode: philippo autẽ fratre eius terrarcha ituree: ⁊ traconitidis regiõis: ⁊ lyſania abiline tetrarcha.

GRE. in hõe. Quia enĩ iudea erat proculpa pfidie diſpgẽda: in iudee regno per partẽ et partẽ plurimi pncipabãť: ſz illud: Omne regnũ in ſeipm diuiſum deſolabiť

BEDA: Pilatꝰ quidem xij. anno tyberij ceſaris in iudeã miſſus pauciſq; gẽtis ſuſcepit: atq; ibi per decẽ cõtinuos ános vſq; ad ipm pene finẽ tyberij pduranit. Herodes aũt et philippꝰ ⁊ lyſanias filij ſunt herodis illiꝰ: ſub q̃ eo minus natus eſt: inter quos ⁊ ipe herodes archelaus frater eorum decem annis regnauit: qui a iudeis apud auguſtũ criminatus: apud vienną exilio

Ca. III.

perit. Regnū aūt iudee quo minus ualidum fieret idē augusti p tetrarchias diuidere curauit. ¶GRE. in hom. Et q; ioh ines illū pdicauit: qui simul rex & sacerdos cristeret: lucas euāgelista pdicatiōis ei⁹ tpa non solū per regnū: sed etiā per sacerdotiū desi gnauit. vñ subdit: Sub pnci. sacer. anna & caypha. ¶BED. Ambo q̄dē icipiēte pdicatōne iohis. i. annas & cayphas pncipes fuere sacerdotū. sed annas illū annū: cayphas vo eū quo crucē dñs ascēdit ad ministrabat: trib⁹ aliis in medio pōtificatu pfunct] uez bi maxime q̄ ad oñi passiōem ptinēt: ab euāgelista cōmemorāt. Legalib⁹ nāq; tūc pcept] ui & am bitōe cessantib⁹: nulli pontificat⁹ honor vite vel generis merito reddebat: ꝛ romana ptāte sūma sacerdotii pstabat. Joseph⁹. n. refert q; valeri⁹ gracchus āna a sacerdotio deturbato ismahelē pōtificē designauit filiū baphi: ꝛ etiā hūc n̄ multo p⁹ abiiciēs: eleazarū ananie pōtificis filiū subrogauit. p⁹ annuz vo & hūc arcē officio & simoni cuidā caphi filio pōtificat⁹ tradidit ministeriū: quo nō āpli⁹ ipe q̄z vni⁹ anni spacio pfūct⁹ iosephū cui & cayphas nomē fuit cepit successorē: p b̄ oē tps q⁹ dñs n̄r docuisse describit: intra q̄driennii spacia coartat. ¶AMB. Rogatur⁹ aūt ecclīam dei filij⁹ añ opat in tumulo. Et ideo bū dr: Factū est verbū dñi sup iohēz zacharie filiū. et ecclia nō ab hoie cepit ꝛ a verbo: bñ aūt lucas cōpēdio vsus ē: vt iohem declaret pphaz di. Factū est sup eū vbū dei: alia nō adderet. null⁹. n. egit iudicio sui. q̄ vo dei abūdat: vnum itaq; dicēs: oīa declarauit. At vo matthe⁹ & marc⁹ vestitu & cibo pphetā declarare voluerunt. ¶CHRY. Verbū aūt dei hic mādatū esse dr: q; nō a se vēit zacharie filij⁹ deo ipm mouēte. ¶THEO. Per totuz aūt tps pteritū vsq; ad sui ostēsionē occult⁹ fuit in deserto. e b̄ est quod subdit: In deserto. vt nulla suspicio innascat hoīb⁹ vt gra affinitatis ad christum vl cōuersatōis a teneris annis: talia de ipo testaretur vi ipe testificās dicebat: Ego nesciebā illū. ¶GRE. nien⁹: Unusquisq; etiā qui i spū & vtute helie hāc vitā ingressus est: amor⁹ a cōuersatōe humana inuisibiliū speculatōi vacās: ne hmōi fallacias q̄ p sensus ingerunt: assuet⁹ q̄dā ofusiōe ac errorē incurreret erga veri boni discretōem. Et iō ad tātā diuinaz gratiarū eleuat⁹ est apicē: vt plusq; pphet] sibi gra infunderet: q; mūd⁹ & eps cuiuslibz nālis passiōis desideriū suū a pn⁹ vsq; ad finē diuinis aspectib⁹ obtulit. ¶AMBRO. Desertū etiā ē ipa ecclīa: q; plēs filij⁹ defte magis q̄z el⁹ q̄ habz erat. Factū ē g̃ vbū dñi vt que erat ātea deserta: fructū nobis terra generet.

Et uenit in oēz regionē iordānis predicās baptismū pnie in remissionē peccatoz: sicut scriptū est i libro sermonū ysaie pphete: Uox clamātis in deserto: parate uiā dñi: rectas facite semitas eius. Omis uallis implebit: & ois mōs & collis humiliabitur. Et erunt prāua in directa et aspera in uias planas: & uidebit omnis caro salutare dei.

¶AMBRO. Factū vbū vox secuta est. Uerbū. n. pius int⁹ opat: seqē nobis offīū. vñ dr: Et ve. in oēm regi. iordanis. ¶ORI. Jordanis idē ē q̄ descēdēs: descēdit eni dei fluui⁹ aqua salubris. Que autē loca decebat pābulare baptistā: nisi iordani circūadiacētia: vt siquē penitere cōtingeret, ptin⁹ occurreret fluēti humilitas ad recipiēdū pnie baptismū. Subdit. n. Predi. bapti. peni. in remis. pctōz. ¶GRE. in hom. Cūctis legētib⁹ liqt: q; iobānes baptismū penitētie nō solū pdicauit: vez etiā quibusdā dedit: tñ baptismū suū in remissionē pctōz dare nō potuit. ¶CHRY. sup iohem: Cū eni nōdū oblata esset hostia: nec descēdisset spūs: qliter erat fiēda remissio? Quid ē ergo q̄ lucas dicit: In remissionē pctōz? Erāt siq̄dē iudei ignari: nec culpas ppas ppēdebāt. Qñ igit hec erat cā maloz vt pctā agnoscerēt ad redēptorē querēduz: venit iohes hortās illos pniam agere: vt p pniam effecti meliores atq; cōuerti ad recipiēdā veniā satagāt. Apte ergo cū dixisset: q; vēit pdicās baptismū pnie in remissionē pctōz. q. d. Jo circo suadebat illis penitere: vt subsequētē veniam facili⁹ impetrarēt: credētes in christū. naz nisi pnia duceret: nequaq; exposcerēt grāz. vñ baptisma illō nullā aliā hz cām: nisi q; ppatoriū erat ad fidē christi. ¶GREGO. in hom. Uel iohes dr pdicās baptismū pnie in remissionē pctōz: qñ baptismū q̄ pctā solueret: q; dare nō poterat pdicabat: vt sicut incarnatū vbū prīs pcurrebat vbo pdicatōis: ita baptismū pnie quo pctā soluūt: pcurreret suo baptismate quo pctā solui nō pñt. ¶AMBRO. Et ideo plerīq; sancto iohāni typū legis imponūt: eo q; lex pctm denūciare potuit: donare nō potuit. ¶GRE. nazāzen⁹: Et vt aliquate⁹ ō baptismatū differētia dixerā⁹ baptisauit moyses: ꝛ in aqua nube & mari: b̄ aūt figural⁹ agebat. Baptisauit quoq; iohes nō vtiq; ritu iudeoz. nō solū in aqua: sed etiā in remissionē peccatoz: nō tamē oīo spirital⁹: neq; eni addit in spū. Baptisat iesus: sed in spū: & hic est pfectio. Est quoq; quartū baptisma: q̄ fit p martyriū & sanguinē: quo etiā ipe christ⁹ est baptisat⁹: q̄ ceteris est venerabili⁹ nimis eaten⁹ quaten⁹ iteratis cōtagiis nō fedat. Est etiā q̄ntū ex lachrymis: laborios⁹ fluis tamē iuxta quod quidē singulis noctib⁹ suū rigāt cubile & stratū in lachrymis. Sequit: Sic scriptū est in libro Jsaie pphete: Uox clamātis in deserto. ¶AMBRO. Dñi vox dicit iohānes vbi pnūcius: quia vox pcedit iferioz: verbū sequit q̄ pcellit quia derelicte ac destitute iudee solatiū redēptiōis annūciat. Quid autē clamaret apiē: cū dr: Parate viā dñi: rectas facite semitas eius. Omis eni q̄ fidez rectā & bona opa pdicat: quid aliud q̄z veniēti dño ad corda audiētiū viā parat: vt rectas deo semitas faciat: dū mūdas in animo cogitatōes p fmonē bone pdicatōis format. ¶ORIGE. Uel in corde nro via ppāda est dño. magnū eni est cor hois & spacio sum: si tamē fuerit mūdū: neq; in corpis quātitate: sz in vtute sensuū magnitudinē ei⁹ intellige: q̄ tātam scīaz capiat vitat]. Prepa g̃ in tuo corde viā dño p uersatōez bonā: & egregiis l' pfect] opib⁹ dirige semitā vite: vt in te sermo dei absq; offensa pābulet. ¶BASI. Et q; semita ista via quā pcedentes calca

uerāt ⁊ quā ꝓtes hoīes corrupērūt eā iterato diri gere iubet sermo illis qui a ꝓcedētiū zelo recedunt. ℣ CHRY. Clamare aūt: ꝑarate viam dñi: nō regis erat sed ꝑcursoris officiū. Et ideo eū vocauerat vo cē: quia verbi erat ꝑcursor. ℣ CIRYL. Sed q̄si quis reſpōderet ⁊ diceret: Qualiter viā ꝑpabim⁹ dño: vel qualiter ei⁹ semitas rectas faciem⁹: cū plura sint im pedīmēta honestā vitā volētib⁹ ducere: Ad hoc ꝓ phetic⁹ sermo reſpōdet: Sūt enī vie quedā ⁊ semite nequaq̄ ad eūdū habiles: adeo vt alicubi ad tumu los ⁊ iuga tollant: alicubi decliues sint. ⁊ ad hoc re mouēdū dicit: Omīs val. imple. ⁊ om. mōs ⁊ col. hūi liabit. Quedā viaꝝ ineq̄liter diſpoſite sunt: ⁊ dum nūc surſuz erigūt: nūc vergūt deorſū: valde sunt ad eūdū difficiles. ⁊ q̄tū ad ꝫ subdit: Et erūt ꝓrava in directa: ⁊ aſpa in vias planas. Hoc aūt intelligitur actū esse: ꝓ nr̄i saluatoris potētiā: quōdā. n. euāgeli ce cōuersatōis ⁊ vite iter erat ad eundū difficile: et eo q⁹ ⁊ mētes singulo⁹ mūdane voluptates oppſſe rār: vt aūt de⁹ facꝝ homo pctū dānauit in carne: explanata sunt oīa: ⁊ reddita sunt ad eūduz facilia: ⁊ nec coll' nec vall' ꝓficere volētib⁹ obuiat. ℣ ORI. Qñ enī venit iesus ⁊ ſpūs suū misit: oīs vallis reple ta est opib⁹ bonis ⁊ fructib⁹ ſpūſſancti: quos si ha bueris nō solū vallis esse deſistis: sed etiā mons dei esse incipies. ℣ GRE. nisen⁹: Vel quietā in vtutib⁹ cōuersatiōem significat ꝓ qualles: sm illud psalmi. Valles abūdabūt frumēto. ℣ CHRY. Elatos antē ſupbos noīe mōtis denūciat: quos chriſt⁹ būiliauit Colles aūt deſpatos appellat: nō solū ob ſupbiam mētis sue: sed ꝓpter deſpatōis sterilitatē: collis enīz nullos fruct⁹ producit. ℣ ORI. Vel intelligas qñ mōtes ⁊ colles qui sunt aduersarie ptātes: ꝓ aduē tū chriſti ꝓſtrati sunt. ℣ BASI. Sicut aūt colles re ſpectu mōtiū magnitudine differūt: in aliis sūt idē: sic ⁊ aduerſe ptātes ꝓpoſito quidē cōformes sunt: i manitate tamē offensionū secernūt. ℣ GRE. in ho. Vel vallis impleta creſcit: mōs aūt ⁊ collis humili atus decreſcit: quia in fide chriſti ⁊ gētilitas plēitu dīez gratie accepit: ⁊ iudea ꝓ honorē ꝓfidie ꝫ vnde timebat ꝓdidit. Humiles. n. donū accipiūt quod a ſe corda ſupbientiū repellūt. ℣ CHRY. Vel ꝓ ꝫ de clarat legis difficultatē in fidei facilitatē cōuersaz: ac si dicat: nō vlteri⁹ iudeos ⁊ dolores inueniēt: ſz gratia ⁊ remiſſio ꝓctoꝝ facilē viā pariūt ad salutez. ℣ GRE. nisen⁹: Vel iubet valles impleri: deiici vo colles ⁊ mōtes: volēs oſtēdere q⁹ nec ob defectum virtutis ordo sit cōcau⁹: nec diſcrepet ob exceſſum. GRE. in ho. Prava aūt directa fiūt: cū malorū cor da ꝓ iniuſticiā detorta ad iuſticie regulā dirigūtur Aſpa aūt in vias plauas immutāt: cū immites atq̄ iracūdie mētes ꝓ infuſionē ſupne gr̄e ad lenitatem māſuetudiuis redeūt. ℣ GHRY. Deīde hoꝝ ſubijcit cām dicēs: Et vide. om. ca. ſalu. dei. oſtēdēs qñ vſq̄ ad fines mūdi diffūdet euāgelij virt⁹: atq̄ cognitio ex more ferino ⁊ obſtinata volūtate: ad manſuetu dinē ⁊ lenitatē humanū gen⁹ cōuertēs. Nō autē ſo lū iudei ⁊ pſeliti: imo tota humana nā salutare dei videbit. ℣ CHRY. i. patris qui filiū miſit vt nostruz ſaluatorē. Caro aūt ad pñs accipit ꝓ toto homine ℣ GRE. in home. vel aliter: Omīs caro. i. ois hō ſa lutare dei videz chriſtū ī hac vita videre nō potuit ꝓpheta ergo oculū ad extremū iudicii dicit tēdit: qñ būc oēs ⁊ electi ⁊ reꝓbi pariter videbūt.

Dicebat ergo ad turbas que exi ebāt ut baptizarent ab ipo: Genimi na uiperarū: qs ostēdet uobis fuge re a uētura ira? Facite ergo fructꝰ dignos pnie: ⁊ ne cepitis dicere: pa trē habem⁹ abraā. Dico enī uob: q⁹ potēs est de⁹ de lapidib⁹ istis suscita re filios abrae. Jā enī securis ad ra dicē arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructū bonuz ex cidetur: ⁊ in ignem mittetur.

℣ CHRY. Manēs aliquis in pristino statu ⁊ mo res suos ⁊ ꝺsuetudinē nō relinquēs: neq̄q̄ ruit ad baptiſmū venit. Sicḋ ꝙ velit baptizari: egrediat. vñ signāter dicit: Et dixit ad tur. que exi. vt bap. ab eo. Egrediēt⁹ itaq̄ ad lauacrū turbis loq̄t q̄ sequunt Si enī iam egressi essent: neq̄q̄ ad eos diceret: geni mina viperaꝝ. ℣ CHRY. Ille itaq̄ cultor deserti vi dens oēs incolas paleſtine cōſtātes ipm ⁊ admirā tes: nō flectebat ꝓ tāta reuetētia ſz insurgēs ipos ar guebat. Sacra aūt ſcriptura sm stimulātes paſſio nes plerūq̄ feraꝝ noīa ꝓponit hōib⁹. Inēdū canes eos nominās cā ꝓcacitat⁹: equos ad luxū: asinos ꝓ pter dementiā: et leones ⁊ pardos cā rapacitat⁹ ⁊ petulātie: aſpides causa doli: serpētes ⁊ vipas cau sa veneni ⁊ calliditat⁹. Unde ⁊ nunc iobes iudeos audacter genimina vipaꝝ vocat. ℣ BASI. Oz autez scire q⁹ hec noīa nat⁹ ⁊ fili⁹ de aīalib⁹ dicit. genimē vo pōt dici fet⁹ anteq̄ effigiet: fruct⁹ etiā palmarū genimina dicūt: raro aūt in aīalib⁹ accipiūt ⁊ ꝙ in malo. ℣ ORI. Ferūt aūt viperā marē coēūdo neca re: cui⁹ semē excreſcēs perimit matrē: ⁊ sic ꝓdit i lu cē ſciſſo parētis vtero in vindictā quodāmō paren tis genitoris: ita parricida est ꝓles vipa. Tales erāt iudei qui prēs ſpiritales eoꝝ atq̄ doctores occide bāt. Quid autē si ī uenit eos peccātes sed incipiētes cōuerti: nō debebat eis ꝓuitiari ſz ꝓmuleere: Dicen dū q⁹ nō adhibebat mētē bis q̄ fiebāt erter⁹: mētis enī eoꝝ archana cognouerat dño reuelāte. nimis enīz se iactabat in ꝓgenitorib⁹. Hāc ḡ radicē ſcidēs no minat illos genimina vipaꝝ: ñ quidē vituperās pa triarchas: aut eos vipas nominās. ℣ GRE. Sz q⁹ ꝓ ꝫ q⁹ bonis inuidēt eoſq̄ ꝓsequunt: patrū suoꝝ car naliū vias sequētes: q̄ſi venenati filij de veneficꝰ pa rētib⁹ nati sunt. Quia vo supradicta ſnīa ītendit q⁹ extremo chriſt⁹ examine ab oī carne videbit: recte subdit: Quis oſtdit vobis fugere a vētura ira: Uen tura ira ē aīaduersio vltōis extreme. ℣ AMBRO. Oſtdit aūt his dei miſeratōe infuſa pudētia: vt ge rāt ſuoꝝ pnīam delictoꝝ: futuri terroꝝ iudicii, pui da deuotōe metuētes: aut fortaſſe iurta q̄ ſcptū ē Estote pudētes ſic ꝓpētes. oſtdit hīc pudētiā nā lē q̄ ꝓfutura videāt ⁊ ſpōte ꝺposcāt: ſz adhuc noxia nō reliquāt. ℣ GRE. ī home. Quia vo tūc fugere ab ira pctoꝝ nō valet: q̄ nūc ad lamēta pnie ñ ſcurrit.

subdit: Facite ergo fructus dignos penitentie.
CHRY. Nō enī satis est penitētibus peccata dimittere sed op⁹ est ei⁹ fruct⁹ ferre sm illud: Declina a malo: ⁊ fac bonū. sicut nō sufficit ad sanatōem sagittā euellere: sī oz vleeri medicamētū appōere. Nō aūt dicit fructū: sed fruct⁹ copiā designās. GRE. in home. Nec solū fruct⁹ pnīe: sed dignos pnīe admonet esse faciēdos. Quisq; enī illicita nulla omittit: huic concedit vt licitis vtat: ac siqs in culpā lapsus ē: tāto a se licita debet abscīdere: qnto meminit se ꝑpetrasse illicita. Neq; enī par fructus esse boni opis debet ei⁹ qui min⁹ ⁊ qui ampli⁹ deliqt: aut ei⁹ q̄ in nullis: ⁊ ei⁹ qui in quibusdā facinoꝛib⁹ cecidit. ꝓ hoc ergo cuiuslibet cōscia cōuenit: vt tāto maiora querat bonoꝛ operū lucra ꝓ pnīam: qnto grauioꝛa sibi intulit dāna ꝓ culpā. MAXI. Pnīe fruct⁹ est ipassibilitas aie q̄ plenarie nō fruimur: oū interdū passiōib⁹ instigamur: nondū. n. fruct⁹ pnīe dignos pgim⁹. peniteam⁹ g̃ veracit̄: vt a passiōib⁹ expediti pctoꝛ veniā ꝙseq̄mur. GRE. i ho. Sz iudei de generis nobilitate gl'iantes: iccirco se agnoscere pctō refugiebāt: q: de abrae stirpe descēderāt: dn⁹ rce dr̄ Ex ne ceperit ⁊ dicere: patrez hēm⁹ abrā. CHRY. Nō h̄ indicās q: ab abrā nāli oꝛigine nō descēderāt: sed q: nihil ꝓdest ab abrā descēdisse: nisi sz virtutē cognatōem obfuēt. Cognatōis nāq; leges cōsuerunt scriptura vocare: nō eas q̄ sm nām ꝙsistūt: sz que derivāt a vtute vel vitio. Quib⁹ nāq; se dīq; cōformē statuit: hoꝛ fili⁹ vel frater vocat. CIRYL. Quid. n. ꝙfert carnalis generositas: nisi ꝙsilibus studiis fulciat? Vanū est igit̄ extolli de bonis ꝓdecessoꝝ⁹: ⁊ deficere ab eoꝝ vtutib⁹. BASI. Neq; enī equi velocē ē facit p̄is erga curtū strēnuitas: sed veluti ceteroꝝ aialiū ꝓbitas ꝙsideraī in singulis: sic quoq; laus ꝓpa viri discernit̄ quā pūtiū bonoꝝ ī se ꝓbat argumētū. Turpe nāq; ē alienis oznari vocib⁹: quē vt⁹ ꝓpa non venustat. GRE. nisi enus Sic igit̄ iudeoꝝ ꝓmulgato exilio: ꝑiter ingerit duo catōem gentiliū: quos lapides appellat. vñ seq̄t: Dico. n. vobis q: pōt de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. CHRY. q. d. Ne putetis q̄ si vos perieritis filiis ꝑuen̄t patriarcha. pōt. n. de⁹ etiā ex lapidib⁹ homines illi ꝑbere: ⁊ ad illū ꝓducere sanguinē: nā ⁊ ab ip̄o ꝓncipio sic euenit. Et nāq; qō ē ex lapidibus hoīes fieri: eq̄pollet erit⁹ filii ab illo emoꝛtuo vtero fare. AMBRO. Sed lz de⁹ possit diuersas cōuertere ⁊ mutare nās: tñ mihi pl⁹ mysteriū: q̄z miraculū ꝓdest. Quid. n. aliud q̄z lapides habebāt: q̄ lapidibus fruebāt: siles vtiq; bis q̄ fecerāt eos. Prophet igit̄ sarosis gētiliū fides infundēda pctoꝛib⁹ ⁊ futuros ꝑ fidē abrae filios oꝛaculo pollicēt. Ut aūt scias q: lapidib⁹ ꝙpati sunt hoīes: arboꝛib⁹ quoq; homines ꝙparuit cū subdit: Jā. n. securis posita ē ad radicē arboꝛis. Explī aūt ideo facta ē mutatio vt illo ꝙpatōis ꝓcessu q̄dā intelligat̄ hōi clemētioꝛ iā ꝓfectus. ORI. Et quidē si iā vigeret ꝙsūmatio: ⁊ tempoꝛis finis instaret: nulla mihi q̄ nascereī. dicerez. n. ꝓpterea ꝟ ꝓphetatū ē: q: illo tpe cōplebit. Cū aūt tanta post secula fluxerīt quo spūsc⁹ ꝟ dicit ego puto ī rūtico ꝓplo ꝓphetari q̄ ꝓcisio ei⁹ vicina sit. Dis. n. q̄ egrediebāt ad eū vt baptizarēt: hec iter cetera loq̄bat. CIRYL. Securi ergo ī pūti noīat moꝛtiferā irā: q̄ diuinit⁹ irruit in iudeos ꝓpter exercitā impietatē in christū: nō tñ hesisse radici. securī ꝓnūciat: sed ad radicē. i. iuxta radicē positaz. Decisi nāq; fuerūt rami: nec radicit⁹ exstirpata ē plāta: reliquie enī isr̄l salue fiēt. GRE. in home. vel aliter: Arboꝛ hui⁹ mūdi est vniuersū gen⁹ humanū. Securis vo est redēptoꝛ noster: qui velut ex manubrio ⁊ ferro tenet̄ ex humanitate: sed incidit ex diuinitate que videlz securis iā ad radicē arboꝛis posita est: q̄a tñ ꝑ patiētiā expectat: videt̄ tñ quid factura est. Et notādū q̄ nō iuxta ramos securim positā: sz ad radicē dicit. Cū. n. maloꝝ filii tollūt̄: q̄d aliud q̄z rami infructuose arboꝛis abscīdūt? Cū vo tota simul ꝓgenies cū parēte tollit̄: infructuosa arboꝛ a radice abscisa ē. Unusq̄sq; aūt puersus paratā citi⁹ gehennē cōcremātōem inuenit q̄ fructū boni opis tenīt vñ seq̄t: Dis g̃ ar. q̄ nō fa. fru. bo. erci. ⁊ in ig. mittet. CHRY. Elegāter dictū ē: Nō faciēs fructū. ⁊ addidit Bonū. officiosū enī hoc aial de⁹ ⁊ creauit ⁊ nālis est sibi exercitioꝝ instātia: ociū vo innāle. Obest enī inertia cūctis coꝛpis membris: nulli aūt vt aīe. Ea nāq; cū cōtinuo sit nāl'r mobilis: ociari nō patit̄. sicut aūt ociū malū est: ita ⁊ indecēs exercitium Ex eo aūt q̄ pmisit pnīam: ꝑdicat q̄ securis adiacz: non quidē incidēs: sed terroꝛē incutiēs. AMB. Faciat ergo fructū qui pōt gr̃e: q̄ debet pnīe: adest dns qui fructū req̄rat: fecūdos viuificet: steriles reꝓhendat.

Et interrogabant eum turbe dicentes: Quid ergo faciemus? Rñdens aūt dicebat illis: Qui hz duas tunicas det nō habēti: ⁊ qui habet escas sil'r faciat. Venerūt aūt ⁊ publicani ut baptizarēt: et dixerūt ad illū: Magr̃: quid faciem⁹? At ille dixit ad eos: Nichil ampli⁹ q̄z q̄ ꝓsti tutū est uobis faciatis. Interrogabāt aūt eū ⁊ milites dicētes: Quid faciem⁹ ⁊ nos? Et ait illis: Nemi nem concutiatis neq; calūniā faciatis: ⁊ ꝓtēti estote stipēdijs uestris.

GRE. in home. In ꝓmissis vbis baptiste iohannis ostat q̄ audiētiū corda turbata sunt q̄ cōsiliū q̄rebāt: cū subinferet? Et iter. eū tur. di. Quid g̃ faciem⁹? ORI. Tres ordines inducit̄ suscitātiū iobez sup salute sua: vn⁹ quē scriptura appellauit turbas: ali⁹ quē publicanos noīat: terti⁹ q̄ militū appellatione cēset. THE. Et q̄dē publicanis ⁊ militibus a malo abstinere ꝓcipit. Turbis aūt q̄si nō maliciosis eñtib⁹ bonū aliquod ꝓcipit obseruari. vnde seq̄tur Rñdēs aūt di. il. q̄ ha. du. tu. det non hūti. GRE. in home. Propter h̄ q̄ tunica pl⁹ est necessaria vsui nostro q̄z palliū: ad fructum dignū penitētie pertinet: vt nō solū exteriora quecūq; sed ip̄a nobis valde necessaria diuidere cum ꝓximis debeam⁹. s. vel tunicā qua vestimur: vel escā qua carnaliter viui-

mus.vnde sequit: Et qui habz escas similiter faciat
BASI. Dic aũt docemur q ex oĩ eo qõ affluũt su
pra ppriũ vict⁹ necessitatẽ: tenemur erogare illi qui
nõ habet ppter deũ: qui q̃cũq; possidem⁹ largit⁹ est.
GREGO. in hom. Quia.n. in lege scriptũ ẽ: Di
liges pximũ tuũ sicut teipm. min⁹ pximũ amare cõ
uincit qui nõ cũ eo in necessitate illi⁹ etiã ea q̃ sunt
sibi necessaria ptit. iccirco de diuidẽdis cũ primo
duab⁹ tunicis dat p̃ceptũ: qñ si vna diuidit nemo
vestit. Inter hec autem sciendũ est q̃tum mĩe opa
vale ãt: cũ ad fruct⁹ dignos penitẽtie ipa pre ceteris
p̃cipiũt. AMBRO. Alia.n. officia p̃cepta ppria
sunt singulorũ: mia coĩs est vsus: ideo cõe p̃ceptũ ẽ
oĩb⁹ vt dẽrãt nõ habẽti. Misericordia est plenitu
do virtutũ: mĩe tamẽ ipi⁹ p possibilitate ditõi hu
mane mẽsura seruat: vt nõ sibi vnusquisq; totũ eri
piat: sed qõ bz cũ paupe ptiat. ORIGE. Profun
diorẽ aũt loc⁹ iste recipit intellectũ: Quõ.n. nõ de
bem⁹ duob⁹ fuire dñis: sic nec duas hr̃e tunicas: ne
sit vnũ indumẽtũ veteris hois t alterũ noui: sed de
bem⁹ nos exuere veterẽ hoĩem t ei dare q̃ nud⁹ est.
Ali⁹.n. habet vnũ: ali⁹ vo oĩno non habet. Cõtraria
.s. fortitudo: t quõ scriptũ est vt in pfundũ mar⁹ p
cipitem⁹ nr̃a delicta: sicut pisci a nobis oportz vitia
atq; pcã: t tacere sup eũ qui eorũ nobis cã extitit.
THEO. Quidã autẽ tunicas duas esse dixit spũ
scripture t lrãm. hũtẽ vo duo hec monet iohãnes:
vt instruat ignorãtẽ t det ei ad min⁹ lrãm BED.
Quãt ã aũt baptiste sermo virtutẽ habuerit: binc p
bat: cũ t publicanos t milites ad dñiliũ salutis fue
coegerit inquirendũ. vñ sequit: Venerũt aũt publi
cani vt baptizarẽt t dixerũt: Mgr̃ quid faciemus?
CHRY. Magna est virtutis fortitudo dum feli
citatis viam inquirũt ab indigno locupletes. BE
DA: Precepit ergo eis ne vltra prescriptũ exigant.
vñ sequit: Et ille dixit ad eos: Nihil amplius q̃z qõ
vobis cõstitutũ est faciatis. Publicani vo appellã
tur hi qui vectigalia publica exigũt: siue q̃ cõducto
res sunt vectigaliũ fisci: vel rerũ publicarũ: necnon
t hi qui seculi hui⁹ lucra p negocia sectant. Eodez
vocabulo censent: quos oẽs pariẽ in suo quẽq; gra
du ab agẽda fraude coercet: vt oĩ pmo se ab aliẽo
rũ tẽtarẽt appetitu: tandẽ ad ppria cũ primis com
municãda ptingerẽt. Sequit: Interro. aũt eũ t mi.
di. Quid faciem⁹ t nos: Iustissimo aũt moderami
ne pmonet: ne ab eis calũniando predã requirãt: q̃
bus militãdo pdesse debuerãt. vñ sequit: Et ait ill:
neminẽ cõcutiatis. s. p violentiã. Neq; calũniaz fa
ciatis. s. p fraudulentã maliciã. Et cõtenti estote sti
pẽdiis vestris. AMBRO. Docẽs iccirco stipẽdia
militie cõstituta: ne oĩ sumpt⁹ querit: p̃do crassẽt.
GRE. nazãzen⁹: Stipẽdiũ.n. appellat impialẽ p
uisionẽ t deputata p legẽ dignitatib⁹ munera.
AVGV. cõtra faustũ: Sciebat enĩ eos cũ milita
rent nõ esse homicidas: sed mĩstros legis. t nõ vlto
res iniuriarũ suarũ: sed salutis publice defensores:
alioqĩn responderet eis: Arma abiicite: militiam
istam deserite: neminem percutite: vulnerate: pro
sternite. Quid enim culpatur in bello: an quia mo
riunt quãdoq; morituri: vt doment in pace victuri
hoc reprehẽdere timidorũ est nõ religiosorũ: nocẽ
di cupiditas: vlciscẽdi crudelitas: impacat⁹ atq; im
placabilis anim⁹: feritas rebellãdi: libido dominãdi
t siqua sĩlia. Hec sunt que in bellis iure culpant: q̃
plerũq; vt etiã inde puniant aduersus violẽtiã resi
stentiũ: siue deo siue aliquo legitimo impio iuben
te: gerẽda ipa bella suscipiũt a bonis: cũ in eo rerũ
humanarũ ordine inueniũt: vbi eos vel iubere tale
aliquid vel in talib⁹ obedire iuste ipe ordo ptrigit.
CHRY. sup Mat. Volebat aũt iohãnes quãdo
publicanis t militib⁹ loquebat: ad aliã maiorẽ phi
losophiã ipos traducere: sed qñ nõdũ erãt ad illa
idonei: minora referat: ne si potiora pferret neq;
illis intẽderẽt: t bis etiã priuarẽt.

Existimãte autẽ popl̃o t cogitã
tibus oĩb⁹ in cordib⁹ suis de iohãne
ne forte ipe esset christus. Respõdit
iohãnes dicẽs oĩb⁹: Ego quidẽ aq̃
baptiso uos. Veniet aũt fortior: cu
ius nõ sum dign⁹ soluere corrigiam
calciamẽtoz eius: ipse uos baptiza
bit in spũsancto t igni. Cui⁹ uentila
brũ in manu eius: t purgabit aream
suã: t cõgregabit triticum in horreũ
suum: paleas autez comburet igni
inextinguibili.

ORIGE. Dignũ erat vt pl⁹ iohãni q̃z ceteris ho
mĩb⁹ deferretur: qui aliter q̃z cũcti mortales vive
rat: quã ob cãm diligebãt quidẽ eũ iustissime: q̃z nõ
seruabãt in charitate modũ. vnde dr̃: Existi au.po.
t cogi. omni. in cor. su. de iohã. ne forte ẽt christ⁹.
AMBRO. Quid aũt inepti⁹: q̃z q ipe is qui in alio
estimat: in seipo esse nõ credit? quẽ pmulierẽ vẽtu
rũ putabãt: p virginẽ venisse nõ credit: t vtiq; diui
ni aduẽtus signũ in virginis partu nõ in mulieris
cõstitutũ est. ORIGE. Habz aũt pcnlũ dilectio
si modũ trãseat: debz enĩ qui aliquã diligit naturã
t causas cõsiderare diligẽdi: t non plus diligere q̃z
merẽt. nã mẽsurã charitatis modũq; si trãscẽderit:
t qui diligit t qui diligit in pctõ erũt GREGO.
Unde iohãnes nõ fuit gloriat⁹ in habita opĩõe de
ipo ab oĩbus: nec aliquaren⁹ visus est pmatũ appe
tere: sed infimã humilitatẽ ampler⁹ ẽ. vnde sequit:
Respõ. iohã. dĩ. oĩ. Ego q̃dem bapti. vos in aqua.
BEDA: Quõ aũt respõdit eis qui in decreto cor
dis qui christ⁹ esset cogitabãt: nisi quia nõ solũz co
gitabãt: sed etiã sicut ali⁹ euãgelista declarat: missis
ad eũ sacerdotib⁹ ac leuitis an eẽt christ⁹ inqrẽbãt.
AMBRO. Uel videbat iohãnes cordis occulta
Sed cõsiderem⁹ cui⁹ gratia: dei enĩ mun⁹ est q̃ rese
lat: nõ virt⁹ hoĩs qui diuino magis adiumẽt benefi
cio q̃z naturali cernit officio. Cito aũt respõdẽs p
bauit non esse se christũ qui visibili operat⁹ officio:
nã cũ ex duab⁹ naturis. i. ex aĩa homo subsistit t
corpe: visibile p visibilia: inuisibile p inuisibilia my
steriũ cõsecẽt. aqua enĩ corp⁹ abluit: spũ aĩe delicta
mũdant: Iz etiã in ipo fonte sanctificatio diuinita
tis aspiret: t ideo aliud fuit baptisma pnĩe: aliud est
gr̃e. Istud baptisma ex vtroq; illud ex vno. Opus

Ca.III.

hominis ē gerere penitentiā delictorū: dei munus
est grām iplere mysterij. Declinās ergo maiestatis ī
uidiā nō verbo sed ope declarauit nō esse se christū
vñ sequit: Uenit enī fortior me post me. In hoc q̄
dicit fortior me: compationē nō fecit. neq; enī iter
dei filiū ⁊ hominē vlla poterat esse compatio: sz q̄
multi fortes fortior: nemo nisi christ⁹. Denq; nō fe
cit compationē eo q̄ addiderit: Cui⁹ nō sum dign⁹
soluere corrigiā calciamentorū ei⁹. ¶ AVG. de con.
euan. Matthe⁹ quidem dicit: Cuius nō sum dign⁹
calciāmēta portare. Itaq; si ad rez ptinet ad aliq̄d
aliud itelligere in eo q̄ dictū ē: Calciāmēta porta
re: ⁊ corrigiā calciamētorū soluere: vt vnus euāgeli
starū hoc alii aliud dicerēt: oēs verū narrauerunt.
Si aut̄ nihil itēdit iohānes cū de calciamētis oñi
dicere: nisi excellētiā ei⁹ ⁊ humilitatē suā: quodli
bet horū dixerit: siue de soluēda calciamētorū corri
gia: siue de portādis calciamētis: eandē tñ sniam te
nuit. Quisq; etiā verbis suis p calciamētor memo
riā eandē significationez hūilitatis exp̄sit. ¶ AM
BRO. Per hoc etiā q̄ dicit: Cui⁹ nō sum dignus
calciāmēta portare: euāgelice predicatiōis oñdit ī
apostolos grām esse collatā: q̄ sūt calciati ī euange
lio. videl. tñ ió hoc dicere: q̄ plerūq; iohes psonam
accipit populi iudeor. ¶ GRE. Sed ⁊ iohānes se ī
dignū ē ad soluendū corrigiā calciāmēti ei⁹ denū
ciat: ac si apte dicat: Ego redēptoris vestigia denu
dare nō valeo: q̄ spōsi nomē mihi ūnerit⁹ nō vsur
po. Mos enī apud veteres fuit: vt siquis eā que si
bi cōpeteret accipe nollet vxorē: ille ei calciāmētū
solueret: qui ad hāc spōsus iure ꝓpinquitatis veni
ret. Uel q̄ calciāmēta ee mortuis aīalibus fiūt: ica⁹
natus oñs quasi calciat⁹ apparuit: q̄ morticina no
stre corruptiōis assumpsit. Corrigia ḡ calciamenti ē
ligatura mysterij. Johānes itaq; soluere corrigiā cal
ciāmēti ei⁹ nō valet: q⁹ icarnatōis mysteriū nec ipe
insstigare sufficit: q̄ hāc p ꝓphetie spiritū agnouit.
CHRY. Et q⁹ dixerat q⁹ suū baptisma nil plus ha
beret q̄ aquā: cōsequēter oñdit excellētiā exhibiti p
christi baptismatis cū subdit: Ipse vos baptizabit ī
spū sancto ⁊ igne. p ipam dicti metaphorā ostēdēs
abundantiā grē. nō enī ait: Dabit vobis spiritū san
ctū sed Baptizabit. ac rursus p id q̄ de igne subiī
cit. oñdit virtutē grē: ⁊ sic christus aquā vocat spūs
gram: oñdens p vocabulū aque nitorē q̄ contingit
re ex: ⁊ cōsolationē ūmensam q̄ mētibus capacibus
illi⁹ ingerit. sic ⁊ iohānes p ignis vocabulū exp̄mit
feruorē ⁊ rectitudinē grē: necnō ⁊ peccatorū cōsum
ptionē. ¶ BEDA: Pōt ⁊ spūs sanct⁹ noīe ignis san
ctificat⁹ itelligi: q̄ incēdit p amorē: ⁊ p sapiam cor
da q̄ replet illumiat. vñ ⁊ apostoli baptisma spūs in
ignis visione pcipiūt. Sūt q̄ ita exponūt: q⁹ in p̄sen
ti i spū ⁊ i futuro baptizaremur ī igne: vt videlicet si
cut i remissionē oīm peccatorū ex aqua ⁊ spū rena
scimur: ita ⁊ tūc de leuib⁹ q̄busdā peccatis purgato
rii ignis baptismate mundemur. ¶ ORI. Et quō io
hānes iurta iordanē fluuiū veniētes ad baptismū
p̄stolabat ⁊ alios abigebat dicēs: Generatio vipera
rum. eos vero q̄ cōfitebant peccata: suscipiebat. sic
stabit i igneo flumie oñs iesus iurta flāmeā rūpheā:
vt quicūq; post eritū vite h⁹ ad paradisū trāsire de
fideat: ⁊ purgatiōe idiget: hoc eū lauamie baptizet:
⁊ ad padisum trāsmittat: eū vero q̄ nō habet signuz
priorū baptismatum lauacro igneo nō baptizet.
BASI. Nō aut̄ ꝓpter hoc q̄ dicit: Baptizabit vos
ī spū sancto. integrū q̄s eē baptisma fatebit̄: in quo
nomē soli⁹ spūs iuocatū ē. oportet enī semp illiba
tā manere assignatā traditionē ī viuificāte gratia:
nā addere vel minuere quicq; excludit a vita perpe
tua. sicut enī credim⁹ sic ⁊ baptisma suscipim⁹ ī no
mīe patris ⁊ filii ⁊ spūs sancti. ¶ ORI. Per h̄ ergo
q̄ dicit: Baptizabit ī spū sancto. oñdit abūdantiā
grē ⁊ bñficij copiā. Ne aut̄ aliq̄ putēt q⁹ dona lar
giri ⁊ ptās ⁊ volūtas ē creatori: punire vero inobe
diētes nullā sibi fore cām: ob hoc subdit: Cui⁹ ven
tilabrū ī manu ei⁹: oñdens q⁹ nō solū munific⁹ ē di
gnis: sed etiā p̄uaricationū vltor. Uētilabrū autem
ꝓmptitudinē iudicij exp̄mit: nō enī cū inducijs: sed
ī istanti ⁊ absq; quolibet ītervallo sepat dānandos
a collegio saluādorū. ¶ CIRYL. Per h̄ autē q̄ sub
dit: Et pmūdabit aream suā. designat baptista eccliā
ptinere ad christū q̄si ad dñm. ¶ BEDA: Per aream
enī p̄sens ecclesia figurat̄: ī qua multi sunt vocati:
pauci vero electi. cui⁹ aree purgatio ⁊ nūc viritim
geritur: cū quisq; puersus vel ob mānifesta peccata de
ecclesia sacerdotali castigatiōe eijcit̄: vel ob occul
ta post mortē diuina districtiōe dānat̄. Et vniuer
saliter ī fine pficiet̄: q̄n mittet filius hominis angelos
suos ⁊ colliget de regno ei⁹ oīa scandala. ¶ AMB.
Uētilabri ergo ī dicio discriminādorū dñs declara
tur ius habere meritorū: eo q⁹ dū frumēta vētilant̄
in area: plena a vacuis velut quodā aure spirantis
examine separant̄. vñ sequit̄: Et cōgre. tri. in hor. su
um: pale. aut̄ cōbu. igne inerting. Per hāc compati
onē oñs oñdit q⁹ iudicij die solita merita: fructusq;
virtutis ab ianis iactātie erilijq; factorū ifructuo
sa leuitate discernat: pfectionis meriti viros locatu
rus ī māsione celesti. Ipse enī pfectio: fruct⁹ ē qui
meruit ei⁹ eē cōformis: q̄ sicut granū tritici excidit:
vt plurimos fructus afferret. ¶ CIRYL. At palee lē
tos ⁊ inanes signāt: ⁊ quolibet vēto peccati vētila
tos ⁊ volubiles. ¶ BASI. Conferūt autē his qui di
gni sunt regno celoz velut palee tritico: nō tñ itui
tu diuine charitatis ⁊ ꝓmor hoc faciūt: siue spi
ritalibus donis siue corpalib⁹ bñficijs. ¶ ORI. Ut
q; absq; vēto nō possūt triticū ⁊ palee separi: iō hz
vētilabrū ī manu sua q̄si alios paleas: alios triticuz
esse demōstrat. Cū enī esset palea leuis. s. incredulus:
oñdit te eē tētatio quod latebas. Cuz aut̄ fortiē tē
tamēta toleraueris: nō te facit fidelem tētatio atq;
patientē: sed virtutē que ī te latebat ꝓfert ī mediū.
¶ GRE. nisen⁹: Expedit autē scire q⁹ nec bona que
p repromissiōes reposita sūt honeste viuentibus ta
lia sūt: vt verbo valeat explicari: quia nec oculus vi
dit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēderūt.
Nec peccatorū pene ad aliquid eorū q̄ in p̄senti sen
sum afficiūt ꝓportionē habēt. ⁊ q̄uis aliqua illaꝝ
penarū per nostra nominētur vocabula: differt ta
men nō modicū. Cū enī audis ignē: aliud quidā cō
icere doceris: ex eo q⁹ addit̄: Inextinguibili. quod
in istū ignē nō cadit. ¶ GRE. r. mora. Miro mō ex
pressus ē ignis gehēne. ignis nāq; noster corpore⁹
per cōgesta ligna nutrit̄: nec valet nisi for⁹ subsiste
re. at cōtra gehēne ignis cū sit corporeus: ⁊ in se mis

sos reprobos corporaliter exurat. lignis nō nutrit: sed creatus semel inextinguibilis durat.

¶ Multa qdē ⁊ alia exhortās euāgelizabat populo. ¶ Herodes aūt tetrarcha cuz corriperet ab illo de herodiade uxore fratris sui: ⁊ de omibus malis q̄ fecit herodes: adiecit ⁊ hoc sup oia: ⁊ iclusit iohānē i carcerē

¶ ORI. Annūciauerat iohānes christū: baptismuz spūssanctū dicabat: ⁊ cetera q̄ euāgelij tradit historia. Exceptis g̃ his alia annūciasse mōstrat i eo qō dicit: Multa quidē ⁊ alia exhortās euangelizabat populo. ¶ THEO. Exhortatio enī ei⁹ erat bona doctrina: ⁊ iō cōueniēter euāgeliū dicit. ¶ ORIG. Et qūo in euāgelio sm iohānē de christo refert: q; mlta ⁊ alia locut⁹ ē: sic ⁊ in p̄senti loco itellige quod lucas hic dixit: qñ maioza quedā a iohāne annunciabant: q̄s vt deberēt lr̄is credi. Miramur aūt Johannē quo iter natos mulierū maior nemo fuerit: q; in tantā opinionē meritis virtutis ascēderit: vt a plerisq; christ⁹ putaret: Sed illud multo mirabili⁹ q; nō timuit herodē: nō formidauit iteritū. vñ sequit: Herodes autē tetrarcha cū corriperet ab illo. ¶ EVSE. Dicit aūt Tetrarcha. ad differētiā alteri⁹ herodis quo regnāte nat⁹ ē christ⁹. erat enī ille rex: hic aūt tetrarcha. Erat aūt illi cōiunx arethe regis arabū filia: quā cū cōiunx eēt fratris sui philippi more sacrilego duxit: q̄uis ꝑplem haberet a fratre. bis enī solū licebat hoc agere: quorū fratres sine ꝑple vitam cōpleuerāt. Sup hoc herodē reprēderat baptista. primo quidē diligēter ei⁹ audiebat mones: cū sciret eos pōderosos ⁊ cōsolatiōe plenos: sz herodias dis occupīa cogebat eū aspernari verba iohānis: vñ ⁊ eū detrudit i carcerē. Et h̄ est qō dicit: Adiecit ⁊ hec sup om. ⁊ iclu. iohā. i car. ¶ BEDA: Nō autem his dieb⁹ capt⁹ ē iohānes: sed iuxta euāgeliū iohannis post aliqua gesta signa a dño: ⁊ post eius baptismū diffamatū: sz a luca ꝑpter exaggerādā malicīā herodis p̄occupatū ē: q̄ cū videret ad p̄dicationē iohānis multos cōstnere: milites credere: publicanos penitere: totū vulgus baptisma suscipe: ipse ecōuerso nō solū iohannē contēnit: sed vīculat ⁊ occidit.

¶ GLO. Añ etiā q̄s lucas aliq̄d narret de actib⁹ iesu: dicit iohānē ab herode captū: vt oñdat se solum mō eadē facta p̄cipue descripturū: que eo anno gesta sūt quo iohānes captus ē vel punitus.

¶ Factū ē autē cū baptizaret oīs populus: ⁊ iesu baptizato ⁊ orante apertū ē celū: ⁊ descēdit spūs sanct⁹ corpozali specie sicut columba i ipm: ⁊ uox de celo facta ē: Tu es filius me⁹ dilect⁹ in te cōplacuit mihi.

¶ AMB. Pulchre i his que a ceteris dicta sunt: lucas cōpendiū sumpsit. Et itelligendū magis q; a iohāne dns baptizat⁹ ē: q̄s exp̄ssuz reliq̄t. vñ dicit: Factū ē autē cū baptizaret oīs popul⁹: ⁊ iesu baptizato ⁊ orāte: apertū est celū. Baptizat⁹ ē aūt dns non mūdari volēs: sed mūdare aquas: vt ablute q; carnē christi que peccatū nō cognouit: baptismatis vas haberēt. ¶ GRE. nazanzenus: Accedit etiā christus ad baptismū: forsan sanctificās baptistā: qō aut nō li dubiū ē vt totū veteranuz adā imergat aque.

¶ AMB. Que etiā sit dñici cā baptismatis: oīs ipe declarat dicēs: Sic decet iplere iusticiā. q̄ ē ergo iusticia nisi q; quod alterū tibi facere velis ꝓior ipse incipias: ⁊ tuo alios hortēris exēplo: Nemo igit refugiat lauacrū gr̄e: quādo christ⁹ lauacrū p̄prie nō refugit. ¶ CHRY. Fuerat autē baptisma iudaicū: qō sordes carnis amouebat: nō cōsciētie crimia. Nostrū aūt baptisma sepat a peccatis: lauat animaz: ⁊ spūs copiā elargit. baptisma vero iohānis iudaico p̄stanti⁹ fuit. neq; enī ad obseruātiā corporalīū mūdificationū iducebat: sed monebat a vitio i virtutē cōuerti. Nostro vō baptismate min⁹: eo q; nec spūs sanctū adm̄istrabat: nec remissionē que p gratiam fit exibebat: cū quasi finis quidā eēt vtroūq; baptismatū. Sed neq; iudaico baptismate nec nostro baptizatus ē christ⁹: q; nec idulgētia peccatorum egebat: nec illa caro expers erat spūs sancti: q̄ spiritū sanctū ab ip̄so p̄ncipio cōcepta ē: sed baptizat⁹ ē iohānis baptismate: vt ex ipa natura baptismat⁹ sciat quia neq; ea peccati neq; ꝓpter indigētiā donū baptizat⁹ ē. Dicit aūt: Baptizato ⁊ orāte. vt ppendas q; suscepto baptismate oportuna sit ingis oratio.

¶ BEDA: Quia ⁊ peccata sūt oia i baptismo lauata: nō adhuc terrene carnis est fragilitas solidata. nā quasi trāsito mari rubro gratulamur submersos egyptios: sed i deserto mūdane cōuersatiōis hostes occurrūt alij: q̄ duce christi gratia nostro iudice vincāt: donec ꝓueniamus ad patriā. ¶ CHRY. Dicit autē apertū ē celū: tanq̄ bacten⁹ reclusū fuisset. Jā autē cuncti supno ⁊ infimo i vnū redacto: ⁊ vno ouīle ouiū pastore: celū patuit: ⁊ hō terricola aggregatus ē angelis. ¶ BEDA. Nō enī ei celū tūc apertum ē: cui⁹ oculi celoz̄ ianuam cernebāt: sed virtus ibi baptismatis oñditur: de quo q̄sq; cū egredit: regni celestis ei ianua aperit: oūq; caro inoxia frigoribus tāgit aquis opposita quondā noxis rūbea extinguit ignea. ¶ CHRY. Descēdit etiaz spūs sanctus ad christū tanq̄ ad generis nostri principium: vt i christo sit ꝓmo qui nō sibi sed nobis pon⁹ illaz suscepit. vñ sequit: Et descēdit spūssanct⁹ corpozali specie sicut colū. in ipsū. Nō existimet aliq̄s q; cū i habuit eū suscepit ipm: nāq; illū deinceps tanq̄ deus mittebat: at idē vt hō recipiebat iferius. Jam ex eo deuolauit in eū: ex ipsi⁹ deitate ad eius humanitatem. ¶ AVG. xv. de trini. Absurdissimū aūt ē cū triginta. annoz̄ eēt accepisse spiritū sanctū: sed venit ad baptismū sicut sine peccato ita nō sine spū sancto. Si enī de iohāne scriptum ē: spūsancto replebit ab vtero matris sue: q̄d de homīe christo credēdū est: cui⁹ carnis ipsa deceptio nō carnalis sed spiritalis fuit: Nūc ergo corp⁹ sunt. i. ecclesiā p̄figurare dignatus ē: in qua baptizati p̄cipue accipiūt spiritumsanctū. ¶ CHRY. Redolebat illud baptisma aliq̄d vetustatis: ⁊ ꝓtin sapiebat nouitat ē. q; enī baptisma suscipet a ꝓpheta: ostēdebat aliq̄d vetustatis. q; aūt spūs descēderit: nouū aliq̄d designabat. ¶ AMB. Merito aūt spūs se i corpore demōstrauit: qui i oi

uinitatis ſubſtãtia nõ videt. Aduertam⁹ myſteriuz quare ſicut colũba:ſimplicitatẽ enĩ lauacri requiziit gr̃a:qm̃ ĩ typo veteri colũba quondã ad illã archaz que ſola fuit diluuij ĩnunis reuerſa ẽ. CHRYS. Vel nũc vt mãſuetudinẽ magiſtri declaret: ĩ ſpecie colũbina apparet: ĩ pẽthecoſte aũt quẽadmodum ignis:vt oñdat penã. Cũ enĩ oportebat delict] igno ſcere:mãſuetudo neceſſaria erat:ſed vt adepti ſum⁹ gr̃am:reſtat examinis ⁊ iudicij tẽpus. CYPRIA. De vnitate eccleſie: Eſt autem colũba ſimplex ⁊ letũ aial nõ felle amarũ:nõ morſib⁹ ſeuũ:nõ vngule lacerãtiõe violentũ:hoſpitia bũana diligere: vni⁹ domus noſſe cõſortiũ:cũ generant filios ſimul ſedere cõmeãt:volatu inuicẽ coherere:cõuerſatiõe cõmuni vitã ſuã degere:oris oſculo cõcordiã pacis agnoſcere:legẽ circa oĩa vnanimitatis ĩplere. CHRY. Et quidẽ chriſt⁹ in ortu ſuo per plurima ſe mãifeſtauerat oracula:verũ q: noluerũt aduertere: cum medio latuerit tẽpore:rurſum ſe ab alio clariore patefecit pncipio:nõ ſtella ſed deſup ĩdicabat pater in vndis iordanis:⁊ ſp̃ũs deuolabat ptrabẽs illã vocẽ ſup verticẽ eius q̃ baptizabat. vñ ſequit: Et vox de celo fa.ẽ: Tu es fili⁹ me⁹ dile.in te cõpla.mihi. AMB. Videm⁹ ſpiritũ ſed ĩ ſpecie corporali. Et patrẽ quẽ videre nõ poſſum⁹:audiamus. Inuiſibilis enĩ ẽ pater:ſ⁊ ⁊ fili⁹ iuiſibilis ſm diuinitatẽ: ſed demõſtrare ſe voluit ĩ corpore.⁊ q: pater corp⁹ nõ gerebat:ió pbare voluit nobis ĩ filio ſeſe p̃ſentem dicẽs: Tu es fili⁹ me⁹. ATHANA. Sacra quidem ſcriptura ex noie filij duplicẽ ĩtellectũ oñdit. vnuz quidẽ vt ĩ euãgelio dicit: Dedit eis ptãtẽ vt fiant filij dei.alterũ aũt ĩtellectũ iuxta quẽ iſaac ẽ fili⁹ abrae. Chriſt⁹ ergo nõ ſimplicit̃ dicit dei fili⁹: ſed cuz articulari additiõe: vt cõprehẽdam⁹ qm̃ ipſe ſolus ẽ q̃ reuera ⁊ ſm naturã ẽ fili⁹: quãobrẽ ⁊ vnigenit⁹ dicit: nã ſi ſm ſanctã arrij dicit fili⁹: ſicut q̃ ꝺ nomẽ p gratiã aſſequunt: ĩ nullo a nobis differre videbitur. Reſtat ergo ſm aliũ ĩtellectũ fatẽdũ eẽ chriſtũ filiũ dei: ſm quẽ iſaac fili⁹ abrae eſſe cognoſcit. qõ enĩ ab alio naturaliter gignit: nõ aũt ab extrinſeco ſumit exordiũ. filiũ natura recẽſet: ſed dicit: Nũquid vt homis ẽ paſſibilis natiuitas filij: mũme. ſed deus cũ ſit idiuiſibilis ĩpaſſibiliter pater ẽ filij. vñ verbũ patris dicit: q: nec ipm vt humanũ paſſibiliter ꝓducit: ⁊ cũ ſimplex ſit natura diuina: vni⁹ ſoli⁹ filij pater ẽ: ꝓpter ꝺ addit: Dilect⁹. CHRY. Cũ eniz quis vnũ ſolũ poſſidet maxie diligit. ſi vero p̃ factus ſit pluriũ: diſpartit⁹ affect⁹ remittit. ATHA. Cum aut̃ antea ꝓphęta ꝓtulerit dei promiſſa dicentis: Mittã chriſtũ filiũ meũ nũc apud iordanẽ: q̃ſi conſumato p̃miſſo decẽter ſubiũgit: In te cõplacui mihi. BEDA: Ac ſi dicat: in te placitũ mihi cõſtitutũ. hoc p te gerere qõ mihi placet. GRE. Vel aliter: dis q̃ penitẽdo corrigit aliqua q̃ fecit: eoipſo q̃ poniter ſe ſibi diſplicuiſſe ĩdicat: q: emẽdat qõ fecit. ⁊ oipotẽs p̃ bũano mõ de peccatorib⁹ locut⁹ ẽ dicẽs: Pẽiteet me feciſſe hominẽ: q̃ſi ſibimetip̃i diſplicuit ĩ peccatorib⁹ quos creauit. ĩ ſolo aũt chriſto ſibi cõplacuit: q: ĩ ſolo eo nõ ĩuenit culpã: ĩ qua ſe re pcbẽdat quaſi p penitẽtiã. AVGV. de cõ. euan. Quod ãt matthe⁹ dicit: Dic ẽ fili⁹ me⁹: Lucas aũt: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹. ad eandẽ ſn̄iam explicandã valet. vox enĩ celeſtis vnũ horũ dixit: ſed matthęus oñdere voluit ad id valere quod dictũ ẽ: hic ẽ filius me⁹: vt illis q̃ poti⁹ audiebãt: ĩdicaret q⁹ ipſe eſſet filius dei. nõ enĩ chriſto ĩdicabat q̃ ſciebat: ſz audiebãt qui aderãt: pp quos etiã ipa vox facta eſt.

Et ipſe ieſus erat icipiens quaſi ãnorũ trigita ut putabat fili⁹ ioſeph q fuit heli: qui fuit mathat: q fuit leui: q fuit melchi: q fuit ianne: q fuit ioſeph: qui fuit mathathie: qui fuit amos: q fuit naum: q fuit heſli: qui fuit nage: q fuit maath: qui fuit mathathie: q fuit ſemei: q fuit ioſeph: q fuit iuda: q fuit iohanna: q fuit reſa: q fuit zorobabel: q fuit ſalathiel: q fuit neri: qui fuit melchi: q fuit addi: q fuit thoſan: q fuit helmadã: q fuit her: q fuit ieſu: q fuit heliezer: q fuit ioriz: q fuit mathat: q fuit leui: q fuit ſymeon: q fuit iuda: q fuit ioſeph: q fuit iona: q fuit heliachiz: qui fuit melcha: qui fuit mẽna: qui fuit mathatha: qui fuit nathan: qui fuit dauid: q̃ fuit ieſſe: q fuit obeth: qui fuit booz: qui fuit ſalmon: qui fuit naaſon: qui fuit aminadab: qui fuit arã: qui fuit eſrõ: qui fuit phares: qui fuit iude: qui fuit iacob: qui fuit iſaac: qui fuit abrahe: q̃ fuit thare: qui fuit nachor: qui fuit ſaruch: qui fuit ragan: qui fuit phalech: qui fuit heber: qui fuit ſale: q fuit chaynã: qui fuit arphaxat: qui fuit ſem: qui fuit noe: qui fuit lamech: qui fuit mathuſale: qui fuit enoch: qui fuit iareth: qui fuit malalehel: qui fuit chaynã: qui fuit enoſ: q fuit ſeth: qui fuit adã: qui fuit dei.

ORI. Cũ aũt baptizatũ oñm diciſſet: generatiõnẽ oñi exponit ñ a ſuperiorib⁹ ad iferiora deducẽs: ſz a chriſto vſq; ad ip̃m puenit deũ. vñ dicit: Et ipe ieſus erat ĩcipiẽs q̃ſi ãnorũ. xxx. Qñ enĩ baptizat⁹ ẽ ⁊ myſteriũ ſecũde generatiõis aſſũpſit: tũc dicit incepiſſe: vt tu quoq; p̃ter natiuitatẽ deſtruas: ⁊ ĩ ſecũda regeneratiõe naſcaris. GRE. Nazãzen⁹: Eſt ergo cõſiderãdũ q̃s eẽt q̃ baptizat⁹ eſt: ⁊ a quo ⁊ qm̃. Mũd⁹ ſiquidẽ ⁊ a iobãne ⁊ iã ĩceptis miraculiſ: vt ⁊ hic ſuſcipiam⁹ doctrinã nos p̃mũdãdi ⁊ bũilitatẽ

amplexãdi:q̃n ꝛ ĩ pfectiõe ꝛ ſpiritalis ꝛ carnal' etatis p̃dicãdi:quozũ p̃mũ dictũ ſit baptiſma ſuſcipiẽtibus ꝛ nõ p̃muniẽtib⁹ ſe p habitũ bonũ:nã ⁊ſi relaxationẽ peccatoꝝ faciat donũ baptiſmi: verẽdũ tñ ẽ:ne ad eundẽ vomitũ reuertamur. Scõm dictũ eſt aduerſus iſurgẽtes cõtra diſpẽſatores myſterij: ſicdẽ ipi dignitate p̃cellũt. Tertiũ editũ ẽ illis q̃ de iuuẽta cõfidũt:ꝛ quodlibet tẽpus arbitrant' ad p̃lationẽ vel doctrinã ſpectare. Purgab' ieſus: ꝛ tu purgationẽ cõtẽnis a iohãne:ac tu ĩ tuũ monitoꝛẽ iſtigis tricenari⁹:tu aũt docẽdo ſenioꝛes lanuginẽ p̃uenis. Sed aſſũt danielis ꝛ ſimiliũ exẽpla ĩ oꝛe: nãq̃libet noct⁹ ad rñdendũ patus ẽ. Nõ ẽ aũt lex eccleſie qõ raro cõtingit:eo q̃ nec vnica hirundo ver ſtatuit. CHRY. Uel iccirco vſq; ad illã etatẽ que cũcta peccata recipit:expectat totã legẽ pficiẽs: neq̃s dicat q̃ iõ legẽ ſoluit q̃ eã nõ poterat conſũmare. GRECVS: Ob hꝰ etiã tricenari⁹ accedit ad baptiſma:vt oñdat q̃ ſpiritalis regeneratio viros parit pfectos ſm ſpiritalẽ etatẽ. BEDA: Põt etiaz tricenalis baptizati ſaluatoris etas: noſtri etiã baptiſmatis ſemiare myſteriũ ꝓpter fidez.ſ. trinitatis ꝛ operationẽ decalogi. GRE. Baptizãdũ ẽ tñ infantulos ſi neceſſitas vrgeat:nã vtili⁹ ẽ iſenſibilitez ſanctificari q̃z nõ ſignatos trãſmigrare. Sed dices: Chriſt⁹ tricenari⁹ baptizat' cũ de⁹ eẽt:tu vero iubes accelerare baptiſma. cũ dixiſti de⁹:ad obiectũ ſolui ſti. Ipſe nõ idigebat purgamĩe: nec aliq̃ ĩminebat ei piculũ dũ differret baptiſma. at tibi ĩ paruũ ñ redũdat piaculũ:ſi trãſmigres ĩ corruptiõe nat⁹: non aũt ĩcorruptõis veſte idut⁹. Et quidẽ bonũ ẽ baptiſmi mũdicia cuſtodire:ſed poti⁹ ẽ iterdũ pauliſp maculari q̃z gr̃a carere oĩno. CIRYL. Licz tñ chriſtus ſm carnẽ careat patre: ſuſpicabant' aliq̃ eũ patrẽ hr̃e.vñ ſequit':Ut putabat' fili⁹ioſeph AMB. Bñ: Ut putabat':q̃ vere nõ erat.ſed iõ putabat': qz eũ maria q̃ ioſeph viro ſuo erat deſpõſata genuerat Cur aũt ioſeph magis q̃z marie generatio deſcribitur:cũ maria de ſpũ ſancto genuit chriſtũ: ꝛ ioſeph a generatiõe dñi videat' alien⁹ dubitare poſſem⁹: niſi cõſuetudo nos iſtrueret ſcripturaꝝ:q̃ ſemp viri originẽ querat:marie cũ ĩ ioſeph etiaz origo fit marie:nã cũ vir iuſt⁹ fuerit ioſeph:vtiq; ex tribu ſua:ꝛ ex patria ſua accepit vxorẽ.ita ꝛ cẽſus tẽpore aſcendit ioſeph de domo ꝛ de patria dauid vt ꝓfiteretur cũ maria vxore ſua:q̃ ex ea domo ꝛ ex eadez patria ꝓfeſſionẽ defert:vtiq; eiuſdẽ trib⁹ ꝛ eiuſdez patrie ſe eẽ deſignat.vñ generationẽ ioſeph explicãs ſubdit:Qui fuit hely. Illud aũt aduertamus q̃ ſanctus matthe⁹ iacob q̃ fuit pater ioſeph filiũ nathã eẽ cõmemoꝛat:lucas vero ioſeph cui deſpõſata fuit maria filiũ hely eẽ deſcripſit: quomõ vni⁹ duo patres ſ.hely ꝛ iacob eẽ potuerũt? GRE.nazan. Dicunt aũt q̃dã q̃ vnica ẽ ſucceſſio a dauid vſq; ad ioſeph: lz diuerſis nomĩbus ab vtroq; euãgeliſta narratur. Sed ℔ abſurde fatent': qñ initiũ hui⁹ generatiõis duos fratres obtinuit:nathã.ſ.ꝛ ſalomonẽ.vñ generatiões diuerſimode ꝓfluxerũt. EVSE. Ipſoꝝ ergo verboꝝ ſnie ĩtellectũ attẽtius explicem⁹.ſi enĩ approbãte matthẽo ioſeph eſſe filiũ iacob: lucas ſimiliter approbaſſet ioſeph eſſe filiũ hely:eſſet aliq̃ controuerſia. Ceterũ cũ approbãte matthẽo lucas pluriũ opinionẽ declararet:nõ ꝓpriã dicẽs vt putabatur:nõ arbitroꝝ aliquod relinq̃ dubiũ. Cũ enĩ eẽnt ĩter iudeos diuerſe opiniones de chriſto:ꝛ oẽs reputarẽt ipz ad dauid:ꝓpter ꝓmiſſiones ei factas:plurimi autẽ aſſererẽt chriſtũ a dauid eẽ futurũ:ꝓ ſalomonẽ ꝛ alios reges:quidã hãc opinionẽ vitabant: eo q̃ plurima de regibus dicunt enormia. Et q̃ de iechonia hieremias dixit:q̃ nõ oriet' ſemẽ ex eo collocandũ ĩ ſede dauid: quoꝝ opinionẽ cõmemoꝛat lucas ſentiẽs enarrare matthẽũ qualis eſſet veritas generatiõis.ꝛ hec ẽ p̃ma rõ. Eſt ꝛ alia profundior: Matthe⁹enĩ cũ incipet ſcribere añ cõceptionẽ marie ꝛ carnalẽ natiuitatẽ ieſu:oppoꝛtune velut in hiſtoria p̃mittit carnalẽ ꝓgeniẽ:vñ ꝛ generationes a ſuperioꝛib⁹ deriuat deſcẽdẽs. Cũ enĩ verbũ dei carnẽ accipet deſcẽdebat:ſed lucas ad factã p̃lauacrũ regenerationẽ ꝓfilit:ꝛ ibi aliã generũ ſucceſſionẽ exponit:ꝛ ab imis ad p̃ima ſubleuãs ꝛ patrẽ. ꝛ peccatoꝝ quos narrauit matthe⁹ memoꝛiaz abdicat: eo q̃ quicũq; ĩ deo renaſcit':ſit alien⁹ a criminoſis parẽtibus dei fili⁹ fact⁹:ꝛ eoꝝ q̃ ſm deũ vitã duxerũt honeſtã. Sic enĩ abrae dictũ ẽ: Tu ꝓficiſceris ad patres tuos:nõ quidẽ carnales ſed ĩ deo patres: ꝓpter ſimilitudinẽ honeſtatis. Igit' ei q̃ ĩ deo naſcitur aſcribit parẽtes qui ſũt ſm deũ p equipantiã moꝛũ. AVG. de que.no.ꝛ ve.teſtameti: Uel alit: Matthe⁹ a dauid p ſalomonẽ deſcẽdit ad ioſeph: lucas vero ab hely q̃ tẽpoꝛe fuit ſaluatoris aſcendit p traducẽ nathã filij dauid ꝛ hely:ꝛ ioſeph iũxit tribum oñdens vni⁹ generis eẽ vtrũq;:ac p hoc nõ ſolũ ioſeph filiũ eẽ ſaluatoꝛẽ:ſed ꝛ hely. Ipſa enĩ ratione qua ioſeph fili⁹ dicit' eẽ ſaluator:ipa etiã ẽ ꝛ hely filius ꝛ ceteroꝝ omniũ q̃ de eadẽ tribu ſũt.hinc ẽ q̃ dicit apoſtolus: Quoꝝ patres ꝛ ex q̃bus chriſt⁹ ſm carnẽ. AVG. de queſti. euã. Uel tres cauſe occurrũt:quarũ aliquã euãgeliſta ſecut⁹ fit.aut.n.vn⁹ euãgeliſta patrẽ ei⁹ a quo genit⁹ ẽ nomiauit: alter vero vel auũ maternũ vel aliquẽ de cognatis maioribus poſuit.aut vn⁹ erat ioſeph naturalis pater:ꝛ alter eũ adoptauit. aut more iudeoꝝ cuz fine filiis vnus deceſſiſſet:eius vxorẽ ꝓpinquus recipiẽs filiũ quẽ genuit ꝓpinquo mortuo deputauit. AMB. Tradit' enĩ nathã q̃ a ſalomone gen⁹ duxit: iacob generaſſe filiũ:ꝛ vxore ſupſtite deceſſiſſe: quam poſtea melchi accepit vxorẽ:ex qua generat⁹ eſt hely. Rurſus hely fratre iacob ſine liberis decedente:copulat⁹ ẽ fratris vxori ꝛ genauit filiũ ioſeph:q̃ iuxta legẽ iacob fili⁹ dicit':qñ ſemẽ fratris defuncti iurta legis veteris ſeriẽ ſuſcitabat. BEDA: Uel aliter: Jacob fratris hely ſine liberis defuncti vxoꝝ de mãdato legis accipiẽs genuit ioſeph: natura q̃dem germinis filiũ ſuũ:ſm vero legis p̃ceptũ efficit fili⁹ hely. AVG. de cõ.no.ꝛ ve.teſtĩ: Probabilius enĩ itelligim⁹ lucã adoptãtis originẽ tenuiſſe:q̃ noluit ioſeph genitũ dicere ab illo cui⁹ filiũ eſſe narrauit.cõmodi⁹ enĩ fili⁹ dicit⁹ ẽ a quo fuerat adoptatus q̃z diceret' ab illo genit⁹ cuius carne nõ erat natus. Matthe⁹ aũt dicẽs: Abraã genuit iſaac. Jſa ac autẽ genuit iacob:atq; in ℔ verbo qõ eſt genuit pſeuerãs donec ĩ vltimo diceret: Jacob aũt genuit ioſeph:ſatis erpſſit ad eũ ſe patrẽ pductiſſe originẽ generãtiũ a quo ioſeph ñ adoptat⁹ ſed genit⁹ erat.

Ca.III.

ꝯꝫ si etiã genitũ lucas diceret ioseph ab hely : nec sic nos ꝺ verbũ ꝑturbare deberet ; neq; enĩ absurde quisq; oꝛ nõ carne sed charitate genuisse quẽ sibi fi liũ adoptauit. Merito aũt lucas adoptatiõis origi nẽ suscepit: qꝛ p adoptionẽ efficimur filij dei . per carnalẽ vero generationẽ fili⁹ dei poti⁹ ꝓpter nos fili⁹ hoĩis fact⁹ ẽ. ¶ CHRY. Quia vero hec ps euã gelij cõsistit ĩ serie nominũ: nihil ꝑciosũ exĩde acq̃ri existimãt. Ne igit ꝺ pariamur: expiamur etiã hunc passũ scrutari. Est enĩz ex nudis noĩbus copiosum thesaurũ: qꝛ pluriũ rerũ ĩdicatia sũt nomĩa: nã ⁊ diuinã clemẽtiã ⁊ oblatas a mulierib⁹ gratiaꝝ actiões sapiũt. cũ enĩ filios ỹpetrabãt: nomẽ ỹponebãt a dono. ¶ GLO. Interꝑtat igit hely de⁹ meus vel scãdes. Qui fuit mathat. i. donans peccata. Qui fuit leui. i. addit⁹. ¶ AMB. Pulchꝛe lucas qñ filios iacob nõ potuꝛat plures cõprehẽdere: ne extra gene rationes euagari supflua serie videret: lz ĩ aliis. i. lõge posterioꝛib⁹: patriarcharũ tñ antiq̃ noĩa nõ ꝑtermit tẽda arbitrat⁹ ẽ: ioseph: iude: symeonis: ⁊ leui. Qua rum enĩ genera ĩ his cognoscim⁹ fuisse virtutũ : in iuda passiõis dñice p figurã mysteriũ ꝓphetatũ: in ioseph ꝑcessisse castitatis exẽplũ: in symeõe vidictaꝝ paduoꝝ: ĩ leui officiũ sacerdotis. vñ sequit: Qui fuit melchi. i. rex me⁹. Qui fuit iane. i. dextra. Qui fuit io seph. i. accrescẽs. fuit ãt ali⁹ ifte ioseph. Qui fuit ma thathie. i. donũ dei vel aliqñ . Qui fuit amos. i. one ris vel onerauit. Qui fuit naũ. i. cõsolatio vel cõso lator. Qui fuit esly. i. adiuua me . Qui fuit nagge. i. meridies vel meridianũ. Qui fuit naat. i. desideriuz. Qui fuit mathathie. vt supra . Qui fuit semei. i. obe diẽs. Qui fuit ioseph. i. augmẽtũ. Qui fuit iuda. i. cõ fitẽs. Qui fuit iohãna. i. dñs vel gꝛa ei⁹ vel dñs mi sericors. Qui fuit resa. i. misericors. Qui fuit zorobabel. i. princeps vel magister babylonis. Qui fuit sala thiel. i. petitio mea de⁹. Qui fuit neri. i. lucerna mea. Qui fuit melchi. i. regnũ meũ. Qui fuit addi. i. robu stus vel violẽtus Qui fuit cosã. i. dominãs. Qui fu it helmadã. qõ ẽ dei mẽsura. Qui fuit her. qõ ẽ vigi lãs vel vigilia vel pellice⁹. Qui fuit iesu. qõ ẽ salua toꝛ. Qui fuit eliezer. i. de⁹ me⁹ adiutoꝛ. Qui fuit ioꝛã i. dñs exultãs vel exaltãs. Qui fuit mathat vt supra. Qui fu. leui. vt supra. Qui fuit symeõ. i. audiuit tristi tiã vel signũ. Qui fuit iuda. vt supra. Qui fuit ioseph vt supra. Qui fuit iona. i. colũba vel dolẽs. Qui fuit eliachi. qõ est dei resurrectio. Qui fuit melcha. i. rex ei⁹. Qui fuit mẽna. qõ est viscera mea. Qui fuit ma thathia. i. donũ. Qui fuit nathã. i. dedit vel dãtis.

AMB. Per nathã aũt expressã aduertim⁹ ꝓphetie dignitatẽ: vt qꝛ vn⁹ oĩa christ⁹ iesus: ĩ singulis quo qꝫ maioꝛib⁹ genera virtutũ diuersa ꝓcederẽt . Seq̃ tur: Qui fuit dauid ¶ ORI. Dñs descẽdẽs ĩ mũduz assũpsit peccatoꝛũ hoĩm ꝓsonã: ⁊ nasci voluit ꝺ stir pe salomõis: vt refert matthe⁹ cui⁹ peccata scripta sũt: ⁊ ceteroꝝ ex q̃bus multi fecerũt malũ ĩ cõspectu dei. Qui vero ascẽdit ⁊ secũdo p baptismũ oꝛt⁹ esse describit: vt refert lucas: nõ p salomonẽ sed per na thã nascit: q̃ arguit patrẽ sup vxie morte oꝛtuq̃ sa lomonis. ¶ AVG. i libꝛo retracta. Dicẽdũ aũt q⁹ h⁹ mõi nomĩs ꝓpheta arguit dauid: ne putet idẽ fuis se hõ cũ alter fuerit. ¶ GRE. nazan. Ex ad dauid vl tra sm vtrũq; euãgelistã ẽ generis ꝓcessus ĩdiuisibi lis. vñ sequit· Qui fuit iesse. ¶ GLO. Interꝑtatur da uid mãu fortis: Jesse incẽsum. Sequit: Qui fuit o/ beth. qõ ẽ seruit⁹. Qui fuit booz. quod ẽ fortis. Qui fuit salmõ. qõ ẽ sensibilis vel pacific⁹. Qui fuit na/ason. qõ ẽ auguriũ ꝙ ꝶpẽtin⁹. Qui fuit aminadab. i. popul⁹ volũtari⁹. Qui fuit arã. qõ ẽ erect⁹ vel excel sus. Qui fuit esrõ. i. sagitta. Qui fuit phares. qõ ẽ di uisio. Qui fuit iude. i. cõfitẽs. Qui fuit iacob. qõ est supplãtatoꝛ. Qui fuit isaac . qõ ẽ risus vel gaudiuz. Qui fuit abꝛaã qõ ẽ pater multarũ gẽtiũ vel videꝫ populũ. ¶ CHRY . Matthe⁹ quidẽ tanq̃ q̃ iudeis scribebat: nihil studuit vlteri⁹ scribere: nisi q⁹ ab ab raam ⁊ dauid christ⁹ ꝓcesserat: hoc enĩ marie pla cabat iudeos. Lucas vero sicut q̃ oĩbus cõiter loq̃/ batꝫ vlteri⁹ ꝓtendit ſmonẽ attigẽs vsq; ad adã. vñ sequit: Qui fuit Ebare. ¶ GLO. Qõ interꝑtatꝫ explo ratio siue neq̃tia. Qui fuit nachoꝛ. qõ ẽ reqeuit lux. Qui fuit seruth. qõ ẽ corrigia vel cõprehẽdẽs loruz vel pfectio. Qui fuit ragan. qõ ẽ egꝛot⁹ vel pascens. Qui fuit phales. qõ ẽ diuidẽs vel diuisum. Qui fuit heber qõ ẽ trãsit⁹. Qui fuit sale. quod ẽ tollẽs . Qui fuit chynan: qõ ẽ lamẽtatio vel possessio eoꝝ.

BEDA: Nomẽ ⁊ generatio chaynan iuxta hebrai cã veritatẽ neq; ĩ genesi neq; ĩ verbis dierũ iueniꝫ. sed arfarat selaa vel sale filiũ nullo ĩterposito genu/ isse phibeꝫ. Scito q̃ lucã hãc generationẽ de. lxx. in terꝑretũ editõe sumpsisse: vbi scriptũ ẽ q⁹ arphaxat cxxxv. annoꝝ genuerit cainan: ⁊ ipe cainan cum xxxv. fuerit annoꝝ genuerit sela. Sequit: Qui fuit arfaxat. ¶ GLO. Qõ ẽ sanãs depopulationez. Qui fuit sem. qõ ẽ nomẽ vel nominatus. Qui fuit Noe. qõ ẽ requies. ¶ AMB. Noe quidẽ iusti ĩter dñicas generatiões cõmemoꝛatio non debuit ꝑtermitti: vt qꝛ edificatoꝛ ecclesie nascebaꝫ: cũ sui generis auctoꝛẽ ꝓmisisse videaꝫ: qꝛ eã ĩ typo añ fundauerat. Qui fuit lamech ¶ GLO. qõ ẽ humiliatũ vel ꝑcutientem ꝑcussũ vel humilẽ. Qui fuit mathusale. qõ ẽ moꝛtis emissio vel moꝛtu⁹ ⁊ ĩterrogauit. ¶ AMB. Qui⁹ vl tra diluuiũ numerãꝫ anni: vt qñ sol⁹ ẽ christ⁹ vn⁹ cui⁹ vita nullã sentit etatẽ: ĩ maioꝛib⁹ quoq; suis nõ sensisse diluuia videreꝫ. Qui fuit enoch. ⁊ hic pieta tis dñice ⁊ diuinitatis mãifestũ ĩditiũ est: eo q⁹ nec morte sẽserit dñs: ⁊ ad celũ remeauerit: cui⁹ generi auctoꝛ rapt⁹ ad celũ ẽ. vñ mãifestũ ẽ christũ potuis se nõ moꝛi: sed voluisse vt nobis moꝛs illa ꝑdesset. ⁊ ille quidẽ rapt⁹ ne malicia mutaret coꝛ ei⁹: dñs au tem quẽ malitia seculi mutare nõ poterat: eo vñ ve nerat: nature siue maiestate remeauit . ¶ BEDA : Pulchꝛe aũt a baptizato dei filio vsq; ad deũ pꝛez ascendẽs. lxx. gradu enoch ponit: q̃ dilata moꝛte trã slatus ẽ ĩ paradisum : vt significet eos q̃ ĩ gratiã ado ptionis filioꝝ ex aqua ⁊ spũ sancto regenerantꝫ: in terim post coꝛporis absolutionẽ eternã suscipiẽdos ĩ requiẽ. Septuagenari⁹ enĩ ꝓpter septimã sabbati illoꝝ requiẽ significat q̃ iunãte dei gratia decalogũ legis iplerũt. ¶ GLO. Interꝑtatur aũt enoch dedi catio. Qui fuit iared. qõ ẽ defendẽs siue continens. Qui⁹ fuit malaleel. qõ ẽ laudat⁹ dei vel laudãs deũ. Qui fuit caynan. vt supra. Qui fuit enos. i. hõ desperãs vel violẽtus. Qui fuit seth. qõ ẽ positio siue po suit. ¶ AMB. Seth posterioꝛ fili⁹ ade nõ filetur: vt cũ due sint populi generatiões significarentꝫ ĩ typo

ī posterioꝛe potiꝰ qꝫ ī poꝛe generatiõe christum nu merandū. Sequit': Qui fuit adā. GLO. Quod est hõ vel terrenꝰ vel īdigẽs. Qui fuit dei. AMBRO. Quid pulchriꝰ potuit cõuenire: qꝫ vt sancta genera tio a dei filio inciperet ꝛ vsqꝫ ad dei filiū duceretur: creatusqꝫ pcederet ī figura vt natꝰ ī veritate sequeꝛet: ad imaginẽ factus piret: ꝓpter quẽ dei imago descẽderet. Putauit etiã lucas ad deū christi origi nẽ referendã: qꝺ verꝰ christi generatoꝛ deꝰ sit: vl' fm generationẽ verã pater: vel fm lauacrū ꝛ regenera tionẽ mystici auctoꝛ muneris. Et iõ nõ a pmo gene rationẽ eiꝰ cepit describere: ꝫ postea qꝫ baptisma eꝰ explicuit: vt ꝛ fꝫ naturã ꝛ fm gratiã dei filiū demõ straret. Quod aũt euidẽtius diuĩe generatiõis indi ciũ: qꝫ qõ de generatiõe dictuꝫ patrẽ pmisit loquẽ tem: Tu es filiꝰ meꝰ dilectꝰ. AVG. de con. euan. Satis etiã p hoc demõstrauit: nõ se iõ dixisse ioseph filiũ hely qꝺ de illo genitꝰ: ꝫ qꝺ ab illo potiꝰ illi fue rit adoptatꝰ: cũ etiã ipm adã filiũ dixit cũ sit factus a deo: sed p gratiã quã postea peccãdo amisit tanqꝫ filiꝰ ī padiso cõstitutꝰ sit. THEO. Ideo etiã gene rationẽ finit ī deũ: vt adducam⁹ qꝺ q̃ ī medio sunt patres christꝰ ad deũ eriget: ꝛ filios dei faciet: vt ẽt crederẽt christi generatio sine semĩe fuisse. q. d. Si nõ credis qꝺ secũdus adã factꝰ sit sine semine: deue nias ad primũ adã: iuenies eũ absqꝫ semĩe factum a deo. AVG. de con. euã. Et matthe⁹ quidẽ signifi care voluit dñm descẽdentẽ ad nostrã mortalitatẽ iõ generatiões ab abꝛaã vsqꝫ ad christi natiuitatem descẽdẽdo cõmemoꝛauit ab initio euãgelij sui. Lu cas autẽ nõ ab initio: sed a baptismo christi genera tiones narrat: nec descẽdendo sed ascendẽdo tãqꝫ sacerdotẽ expiãdis peccatis magis assignãs: vbi te stimoniũ phibuit dicẽs: Ecce qꝺ tollit peccata mun di. Ascẽdendo aũt puenit ad deũ cui mũdati ꝛ expi ati recõciliamur. AMB. Nec sic euãgeliste discre pare videanꝫ: qꝺ veterẽ ordinẽ sũt secuti. Nec mireꝛ ſi ab abꝛaã plures fm lucã successiões vsqꝫ ad chꝛi stũ sũt: pauciores fm matthẽũ: cũ p alias psonas ge nerationẽ fatearis eẽ decursam. Põt enĩ fieri vt a lij longeuã trãsegerĩt vitã: alteriꝰ vero generatiõis viri ī matura etate decesserĩt: cũ videam⁹ qꝫplures senes cũ suis nepotibꝰ viuere: alios vero viros statĩ filiis obire susceptis. AVG. de cõ. euã. Cõuenien tissime autez lucas baptizato dño generatiões per lxxvii. psonas surſum versus numerat: nã ꝛ ascẽdẽs ad deũ cui p peccatoꝝ obliuionẽ recõciliamur exꝑs sus ẽ: ꝛ p baptismũ fit homini omniũ remissio pec catoꝝ que illo numero significat: naz vndecies se ptẽ. lxx. ꝛ septẽ sũt. In denario aũt pfectio beatitu dinis ẽ: quod trãsgressio denarii designat peccatuz p superbiã plus aliqꝺ haberi cupiẽtis. hoc aũt septi es ꝓpterea ducit: vt motu hominis facta significetuꝛ illa trãsgressio. Ternario enĩ numero icorporea ps hominis significat: quaternario vero corꝑ. motꝰ au tem ī numeris nõ exprimit cũ dicimꝰ: vnũ duo tria sed cũ dicimꝰ: semel bis ter. vñ p septies. xi. significa tur motu hominis facta trãsgressio. .CA.IIII.

IEsus aũt plenꝰ spũ scõ re gressus ẽ a iozdane: ꝛ agebatur i spũ i deſto diebꝰ q̃dra gita: ꝛ tẽtabat a diabolo. Et nihil mãducauit ī diebꝰ illꝭ: ꝛ cõsũmatis illis esurijt. Dixit aũt illi diabolus: Si filiꝰ dei es: dic lapidi huic ut pa nis fiat. Et rñdit ad illũ iesꝰ: Scri ptũ ẽ: qꝛ ñ in pane solo viuit hõ: sed in omni uerbo dei.

THEO. Pꝰ baptismũ christꝰ tẽtat: inuẽs nobis qꝺ postqꝫ erimꝰ baptizati tẽtatiões iminent nobis. vñ dicit: Jesus aũt ple. spi. san. regreſ. ẽ a iozdane. CIRYL. Dudũ dixit deꝰ: Nõ pmanebit spũs meꝰ ī homĩbus istis: eo qꝺ sũt caro. vbi vero regeneratiõe p aquã ꝛ spiritũ ditati sumus: facti sumꝰ diuĩe na ture ptícipes. p spũs aũt ptícipationẽ pmogenitus: aut ī multis fratribꝰ pmus. Recepit spiritũ q̃ ꝛ spũ datoꝝ ẽ: vt etiã ad nos p ipm gueniat gra spũs san cti. ORI. Qñ igit legis iesum plenũ spũ sancto: ꝛ ī actibꝰ scribit de apostolis: qꝺ repleti fuerit spiritu sancto: vide ne equales putes eẽ apostolos saluato ri. Quo enĩ si volueris dicere: Nec vasa plena sũt vi no vel oleo: nõ statĩ dices qꝺ equali mẽsura sũt ple na: sic ꝛ iesus ꝛ paulꝰ pleni erãt spũ sancto: sed vas pauli multo minꝰ erat qꝫ iesu: ꝛ tñ erat fm mensu rã suã vtrũqꝫ repletũ. accepto itaqꝫ a saluatore ple no spũ sancto baptismo q̃ sup eũ ī specie colũbe de ceꝰ venerat: ducebat a spũ: qꝛ quotquot spiritu ducunt: hi filii dei sũt. iste aũt supra oẽs ꝓprie filius dei erat. BEDA: Ne cui autẽ veniret ī dubium a quo spũ ductũ siue expulsũ: alij euãgeliste dicerent: ī desertũ: cõsulte lucas demũ itulit: Et agebat ī des tũ spũ. xl. diebꝰ. ne qꝺ cõtra eũ valuisse spũs putare tur ĩmũdus: q̃ plenꝰ spũ scõ quecunqꝫ volebat age bat. GRECVS: Si vero nos arbitrio ꝓprio nos strã vitã disponimꝰ: quo ipe trahebat iuitꝰ: Quod ḡ dicit agebat spũ: huiusmõi hꝫ ītellectum: Spõte spiritalẽ duxit cõuersationẽ: vt locũ exhiberet tẽta ti. BASI. Nõ enĩ verbo ꝓuocãs inimicũ. sed ope visitãs q̃rit desertũ: delectat enĩ diabolꝰ ī deserto: ñ patit eẽ ī vrbibꝰ: cõtristat ipm cõcordia ciuium. AMB. Agebat igit ī desertũ cõsilio vt diabolũ ꝓ uocaret: nã nisi ille certasset: non mihi iste viciſſet. Mysterio: vt illũ adã de exilio liberaret: q̃ de padi so ī desertũ electꝰ ẽ. Exẽplo: vt oñderet nobis diabo lũ ad melioza tendẽtibꝰ iuidere: ꝛ tũc magis eẽ ca uendũ ne mysterij grãm deserat mẽtis ifirmitas. vñ sequit: Et tẽtabat a diabolo. CIRYL. Ecce factꝰ ẽ ī athletis iubẽs agones deꝰ ī bis q̃ coronat scõꝝ vertices. GRE. iii. mo. Hostis tñ noster mẽ me diatoꝛis dei ꝛ hoĩm tẽtatiõe quassare nõ valuit: ſic enĩ dignatꝰ ẽ tẽtatiões erĩ suscipe: vt tñ qꝰ mẽs iteriꝰ diuinitati iberẽs ĩcõcussa pmaneret. ORI. Tẽtatur aũt iesus a diabolo. xl. diebꝰ: ꝛ q̃ fuerit tem taměta nescimꝰ: q̃ iõ fortitã ptermissa sũt: qꝛ maio ra erãt q̃ vt lris crederent. BASI. Vel vis per q̃ dragenã ĩtẽtatꝰ mãsit: noverat enĩ diabolꝰ q̃ ĩmi nabat: ꝛ nõ fameſcebat: ꝛ iõ nõ audebat accedere. vñ sequit: Et nihil mãdu. ī il. die. Jeiunauit fidẽm oñdẽs: qꝺ illi q̃ se vult ad pugnas tẽtationũ accin re sobrietas ẽ necessaria. AMB. Tria igit sũt qꝛ

ad vsū, pficiūt salutis hūane:sacramētū:desertuz: ie
iunii. Nemo nisi q̄ legittie certauerit:cozonab. ne
mo aūt ad certamē virtutis admittit̄:nisi pr⁹ ab oi
bus ablut⁹ maculis delictozuz gr̄e celestis munere
cōsecret. GRE.xl.siquidē diebus ieiunauit nihil
mūdās:erat enī de⁹.nos aūt ieiuniū possibilitati
pportionam⁹:lz zel⁹ aliq̄bus ꝓgredi suadeat vltra
posse. BASI.Sed tū ñ sic vtēdū ē carne:vt p ege
statē alimēti naturalis vigoz ei⁹ soluat̄: neq; vt ad
vltimatū tozpoz̄ intellect⁹ vrgeat̄ p dissolutiōis ex
cessū.vñ dns noster semel h̄ pegit:sz p totū dsequēs
tēpus ordie debito gubernauit cozp⁹:t similit moy
ses t helias. CHRY.Ualde aūt pudēter factuz ē
q̄ i ieunādo eoz nō excessit numerū:ne.s. putaret̄
apparēter venisse:nō aūt recepisse verā carnē:aut p
ter būanā eē naturā. AMB.xl.aūt dierū mysticū
numerū recognoscis:tot enī dieb⁹ aquas abyssi ef
fusas eē meministi:t tot ieiunio dierū sanctificato
refutā celi sereniozis oñdit clemētiā.tot ieiunio die
rū moyses ꝓceptionē legis emeruit.tot annos in e
remo cōstituti patres panē angelozū cōsecuti sūt.
AVG.de cō.euā. Numer⁹ aūt iste laboziosi h⁹ tem
poris sacramētū:quo sub disciplina regis christi ad
uersus diabolū dimicam⁹. Dic enī numer⁹ tēpora
lē vitā significat:tpa enī ānozū quadriptitis vicib⁹
curūt.xl.aūt quater habēt decē. Porro ipa decem
ab vno vsq; ad quatuoz ꝓgrediēte numero cōsum
mant:qō declarat q̄.xl.dierū ieiuniū:h̄ ē humilia
tionē aīe cōsecrauit t lex t ꝓphete p moysen t he
liā:t euāgeliū p ipsi⁹ dñi ieiuniū. BASI.Uerū q̄a
nō eluire supra hominē ē.assūpsit dns passionē fa
mis idicās eā nō eē peccatū:t cōcessit cū voluit na
ture būane q̄ sua sūt pati t agere.vñ sequit̄: Et con
sumatis illis esurijt. Nō coact⁹ ad necessitatē q̄ pre
est nature.sed q̄si ꝓuocās diabolū ad duellū. Sen
tēs enī diabol⁹ q; vbi fames ibi ībecilitas. aggredi
tur ad tētandū:t q̄si tētationū excogitato;: famem
christo patiēti:suadebat lapidib⁹ appetitū sedare.vñ
sequit̄:Dixit aūt illi dia.si fili⁹ dei es:dic lapidi huic
vt panis fiat. AMB.Tria ꝑcipue docemur tela es
se diaboli:q̄bus ad cōnertēdā mentē hois cōsueuit
armari:gule vnū:aliud iactantie:tertiū ābitiōis. In
de ergo cepit vñ iā vicit.s.adā. Discam⁹ igit̄ cauere
gulā cauet̄ luxuriā:q; telū ē diaboli. Sz q̄d sibi vult
talis fmo:Si fili⁹ dei es:nisi q; cognouerāt dei fi
lū ē venturū:sed venisse p hāc ifirmitatē cozporis
nō putabat:Aliud explozātis:aliud tātantis:nō ꝓ
fitet̄ se credere:t homī conat̄ illudere. ORI. Ro
gato aūt patre a filio panē:nec dāte lapidē ꝓ pa
nē iste quasi aduersari⁹ t fallax: p pane dat lapidē
BASI.Suadebat quidē lapidib⁹ appetitū seda
rē h̄ ē pmutare desideriū ab aliēnto naturali ad eri
stētiā ꝑter naturā. ORI.Puto etiā q̄ vsq; hodie
lapidē diabol⁹ oñdit:t boztet̄ singulos ad loquen
dū:dic vt lapis iste panis fiat. Si videris hereticos
dogmatū suoꝝ mēdaciū ꝓ pane cōedere:scito lapi
dē eoz eē fmonē quē mōstrat ei diabol⁹. BASI.
Dissipato; aūt tētationū christ⁹:nō repellit a natu
ra famē.vñ sequit̄:Et rndit ad illū iesus: scriptū est
q; nō i solo pa.vi.hō.sed i oi verbo dei. THEO.q.
d.nō solis panib⁹ būana natura sustētat̄. imo suffi
cit verbū dei ad nutriendū vniuersā naturā būanā.

Taliter past⁹ ē israhelitic⁹ popul⁹ colligens annis
xl.māna:t gaudēs volatiliū ꝑda. Diuino cōsilio he
lias cōuiuas habuit coruos. Helise⁹ herbis agrestī
bus socios nutriuit. CIRYL.Uel aliter: Terrenis
cibis terrenū nostrū alit̄ cozp⁹:aīa vero rōnalis di
uino verbo vigorat̄ ad bonā habitudinē spūs:non
enī natura īcozpoream cozp⁹ alit. GRE. Uñ ñ alit̄
vtus pane:nec p carnes bñ se hz aīa t pīguescit.a
liis epulis vita sublimis educat̄ t crescit nutrimen
tū boni castitas panis:sapīa pulmentū:iusticia po
tus:īpassibilis stat⁹ delectatio bñ sapere. AMB.
Uides igit̄ quo genere vtat̄ armoꝝ quo hoīem a
spiritalis nequitie īcursiōe defēdat aduersum īcita
mēta gule.nō enī quasi de⁹ vtit̄ ptāte: q̄d enī mihi
ꝓderat:Sz quasi bō cōi sibi accepit auxilio vt diui
no pabulo lectiōis intentus famē corpis negligat:
alimētū verbi acq̄rat.nō enī pōt q̄ verbū sequit̄ pa
nē desiderare terrenū:būanis enī diuina ꝑstare nō
dubiū ē.simul cū dicit: Nō i solo pane viuit homo.
oñdit hominē esse tētatum hoc est susceptionē no
stram:non suam diuinitatem.

¶Et duxit illū diabol⁹: t oñdit il
li oia regna orbis terre i momēto tē
poris:t ait illi: Tibi dabo ptātē hāc
uniuersā t gloriā illoꝝ:q; mihi tra
dita sūt:t cui volo do illa. Tu ergo
ꝓcidēs si adorabueris coram me: erūt
tua oia. Et rndens iesus dixit illi:
Scriptū ē: Dominū deū tuuz ado
rabis:t illi soli seruies.

THEO. Primo inimic⁹ christum de gula tētaue
rat:sicut t adā:deīde de cupiditate siue auaricia:in
h̄ q̄ oñdit ei oia regna mūdi.vñ sequit̄: Et du.illuz
diabol⁹ t oñdit ei oia reg.or.ter.in mo. temporis.
GRE.i ho. Quid mirū si se pmisit ab illo ī montez
duci:q̄ se ptulit ēt a mībis ipsi⁹ crucifigi. THEO.
Sed qualit̄ oñdit ei oia regna orbis terre? Quidaz
dicūt q̄ mēte hec ei oñdit.ego aūt dico q̄ sensibilit̄
t ī phātasia apparere fecit. TYTVS: Uel deseri
psit orbē vbo t velut quandā domū intētiōi ei⁹ ma
nifestat vt existimabat. AMB. Bñ aūt ī momēto
tēporis secularia t terrena mōstrant̄. nō enī tā cō
spectus celeritas īdicat̄:q̄s caduce fragilitas ptātis
exprimit̄. In momēto enī cūcta illa ptereūt: t sepe
bonoꝝ seculi abiit anteq̄s venerit. Sequit̄: Et ait illi
Tibi da.pote.hāc vniuersam t gloriā illoꝝ:q; mihi
tradita sūt:t cui volo do illa GRECVS: In vtro
q; mētiebat̄:neq; enī habebat: nec cōferre poterat
quo carebat.null⁹ enī obtinet potestatē:sed ad pu
gnā ē aduersari⁹ derelict⁹. AMB. Alibi enī legis:
q; oīs ptās a deo ē.itaq; a deo ē potestatū ordina
tio:a malo ambitio ptātis:nec ē potestas mala: sed
is qui male vtit̄ ptāte. Quid ergo bonū ē vti pote
state:studere bonoꝝ:bonū si deferat̄ non eripiat̄.
Distingue tū h̄ ipsum bonū: ali⁹ enī bon⁹ in seculo:
ali⁹ pfecte virtutis vsus. Bonū ē enī deū querere:t
cognoscēde diuinitatis studiū nullis occupationi
bus impediri.q; si is q̄ deū querit ꝓpter fragilitatē

carnis ⁊ mẽtis angustias sepe tẽtaꝝ: ꝗtomagis qui seculũ querit: obnoxi⁹ ẽ. Docemur ergo ambitionẽ despicere: eo ꝙ diabolice subiecit potestati. TY/TVS: Habet aũt fozẽsis gratia domesticũ piculuz: ⁊ vt dominet aliis ꝑus seruit. curuaꝝ ad obsequiũ vt honoze donet: ⁊ dũ vult esse sublimioz: simulate humilitate fit vilioz. vnde subdit: Tu ergo si adoza/ueris corã me: erũt tibi oĩa subdita. CIRYL. Qũo tu cuius soz ẽ iextinguibilis flãma: qualiter oĩum domino que sunt spõdes: putasti cultoꝛem habere cui⁹ metu tremũt vniuersa. ORI. Uel aliter: Lo/tũ duo reges certatim regnare festinãt. peccati rex peccatoꝛibus diabol⁹: ⁊ iusticie rex iustis christus: sciensꝗ diabol⁹ ad hoc venisse christũ: vt regnũ ei⁹ tolleret: oñdit ei oĩa regna mũdi. Nõ quidẽ regnuz persarũ: medoꝛũ: sed regnũ suũ quomodo regnaret in mũdo: qũo. s. alij regnentur a fornicatiõe: alij ab auaricia. Et oñdit ei in pũcto tempoꝛis. hoc ẽ ĩ pre/senti tempoꝛũ cursu: quia ad compationẽ eternita/tis: puncti obtinet ĩstat: neꝗ enĩ necessarium habe bat, saluatoꝛ: vt ei diuti⁹ hui⁹ seculi negocia mõstra rentur: sed statim vt aciẽ luminũ suoꝛũ ad contem/plandũ vertit: ⁊ peccata regnãtia ⁊ eos qui regna/rent a vitijs cõsperxit. dicit ergo ad eum: Uenisti vt aduersus me de ĩperio dimices: adoza me ⁊ accipe regnũ quod teneo. Uerũ dñs vult quidẽ regnare: ⁊ quasi iusticia vt absqꝫ peccato regnet. vult gentes si bi eẽ subiectas: vt seruiãt veritati: nec sic vult regna re ceteris: vt ipse regnet ab alio. vñ sequit: Et respõ dens iesus ⁊ dixit illi: scriptũ ẽ: Dominũ deũ tuum adozabis: ⁊ illi soli seruies. BEDA: Dicẽs diabo/l⁹ saluatoꝛi: Si ꝑcidẽs adozaueris me. ecõtrario au dit: ꝙ ipse magister adozare eũ debeat quasi domi/num ⁊ deũ suũ. CIRYL. Qualiter autẽ si fm here ticos fili⁹ ẽ creatura adozatoꝛ: qõ crimẽ ĩferret ad uersus eos: ꝙ seruierũt creature ⁊ nõ creatoꝛi: si filiũ fm eos creaturã existentẽ colim⁹ tãqꝫ deũ. ORI. Uel aliter: h̃ inqt oẽs ꝓpterea mihi volo esse subie ctos: vt dñm deũ adozẽt: ⁊ ipi soli seruiãt: tu autẽ a me vis incipe peccatũ qõ ego dissolutur⁹ huc veni. CIRYL. Hoc aũt mãdatũ ei⁹ tetigit ĩtima: añ ad uentũ enĩ ei⁹ ipe vbiqꝫ colebaꝝ. lex autẽ diuina ei/ciens ipm a dominio vsurpato adozare statuit solũ eũ: ꝙ naturaliter de⁹ ẽ. BEDA: Querat aũt aliqs qũo cõtemnat qõ hic ꝑcipiẽ: soli dño seruiendũ apo stoli verbo ꝙ dicit: Per charitatem fuite inuicem. Sed ĩ greco oulia ĩtelligiẽ seruit⁹ cõis h̃ ẽ siue deo siue homini exhibita: fm quã iubemur fuire inuicẽ Latria autẽ vocaꝝ seruitus diuinitatis cultui debi ta: qua iubemur soli deo seruire.

Et duxit illũ ĩ ierl'm: ⁊ statuit eũ sup pinnã templi: ⁊ dixit illi: Si fi lius dei es: mitte te hinc deoꝛsum. Scriptũ ẽ enĩ ꝙ angelis suis mãda uit de te: ut cõseruẽt te: ⁊ qz in mãi bus tollẽt te: ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuuz. Et rñdens iesus ait illi: Dictũ est: Nõ tẽtabis dñm deũ tuum. Et consũmata omni tẽ

tatione: diabolus recessit ab illo usqꝫ ad tempus.

AMB. Sequit iactãtie telũ: quo in ꝓcliue delin quit: qz dũ homines gloriã virtutis sue iactare desi derãt: de loco meritoꝛũ ⁊ statiõe recedunt. vñ dicit: Et du. il. ĩ hieru. ⁊ sta. eũ supza pinnaculũ templi. ORI. Sequebaꝝ plane quasi atbleta ad tẽtationẽ spõte ꝑficiscẽs: ⁊ quodãmõ loquebaꝝ: Duc quo vis ⁊ iuenies me ĩ omibus foztioꝛẽ. AMB. Ista ẽ au tez iactãtia vt dũ se putat vnusquisqꝫ ad altioza cõ/scẽdere: sublimiũ vsurpatiõe factoꝛ ad ĩferioza tra/batur. vñ sequitur: Et dixit illi: si fili⁹ dei es: mitte te hic deoꝛsũ. ATHANA. Nõ aũt cõtra diuinita/tẽ certamẽ diabol⁹ iniit: neqz enĩ audebat. ⁊ iõ dice bat: Si fili⁹ dei es. sed cũ hoie certamẽ iniit quem quondã seducere potuit. AMB. Uere aũt diabo lica vox ẽ: ꝙ mentẽ homis de gradu altioꝛi meritoꝛ ꝑcipitare contẽdit: simul ifirmitatẽ suã diabol⁹ ma liciãqꝫ designat: qz nemini põt nocere nisi deoꝛuz se miserit. nã qui relictis celestib⁹ terrena elegit: vo/luntariũ quoddã precipitium vite labẽtis ĩcurrit: si mul quoniã telũ suũ diabolus vidit obtusum: qui omnes homines ꝓprie subiecerat potestati: plus ce pit ꝗ hominẽ iudicare. Trãsfigurat autem se satha nas velut angeluz lucis: ⁊ descripturis sepe diuinis laqueũ fidelib⁹ parat. vñ sequitur: Scriptum est. n. quoniam angelis suis mandauit de te: vt cõseruẽt te: ⁊ quia in manibus tollent te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. ORI. Unde tibi diabo le scire ꝙ ista scripta sunt: nunquid legisti prophe/tas vel diuina eloquia: legisti quidem: non vt ipse ex lectiõe eoꝛũ melioꝛ fieres: sed vt de simplici litera eos qui amici sunt lr̃e interficias. scis qui si de aliis eius voluminibus loqui volueris: non decipies. AMB. Ergo nõ te capiat hereticus: qz põt de scri/pturis aliqua exempla ꝓferre. vtiꝫ ⁊ diabol⁹ testio nijs scripturarũ: nõ vt doceat: sed vt fallat. ORI. Uide aũt qũo ⁊ ĩ ipsis testimonijs versipellis ẽ: vult enĩ minuere gloriã saluatoris: qñ angeloꝛ indigeat auxilio offensur⁹ pedẽ nisi eoꝛ manib⁹ subleuetur. Hoc enĩ testimoniũ nõ de christo: ſ de sanctis ge/neraliter scriptũ ẽ. neqz enĩ idiget angeloꝛ auxilio q̃ maioꝛ ẽ angelis: qnpoti⁹ diice diabole: qz nisi de⁹ adiuuaret angelos: offenderẽt pedẽ suũ: ⁊ tu ꝓpte/rea cũ fulgure cecidisti: qz credere ĩ iesũ xp̃z dei filiũ noluisti. Quare aũt files qõ sequit: Sup aspidez et basiliscũ ambulabis: nisi qz tu es basilisc⁹: tu traco: tu leo. AMB. Sed dñs rursus neqz q̃ de se fuerãt prophetizata ad arbitriũ diaboli putauit esse facie/da: sed diuinitatis ꝓprie auctoritate seruata verita tie eius occurrit: vt quia scripturarum exemplis ꝑ/tenderat: scripturarum vinceretur exemplis. vnde sequit: Et respondens iesus ait illi: Dictum est qua non tẽtabis dominum deum tuum. CHRY. dia bolicum enim est seipsum iniicere ad pericula: ⁊ tẽ tare si eripiat. CIRYL. Nõ enim tẽtantibus lar/gitur deus auxilia: sed credentibus in eum. vnde chri stus tẽtantibus eum non ostendebat miracula: q̃/bus dicebat: Generatio prava signum querit ⁊ non dabitur ei. CHRYSO. Aspice autem quomodo non turbatus est dominus: immo de scripturis bu/

millime cū iniquo diſceptat: ꝛ ꝺformeris chriſto ꝓ poſſe. Nouit diabol⁹ arma chriſti quib⁹ ſuccubuit: er mānſuetudine eius cepit: er humilitate deuicit. Tu quoq; cū videris hoīem effectū diabolum: ꝛ tibi ob uiāndē eo modo deuīcas. doceas aīaz tuā formare os cōdecēs oꝛi chriſti: ſicut enī cuz romanis forſan reſider inder: nō eraudiet reſpōſum ignoꝛāt ⁊ eo mō loqui quo ipe: ſic ꝛ chriſt⁹ niſi ſuo modo loquaris: nō eraudiet te: nec vacabit tibi. GREGO. niſen⁹ Legitime aūt pugnāti agonū repit termin⁹: vel q̄ aduerſari⁹ ſua ſpōte cedat vicēti: vel trino caſu deponit ſm pugnatoꝛe artis decretū. vnde ſequit: Et cōſum. om. tēta. dia. recel. vſq; ad tē. ab illo. AMBRO. Nō diciſſet ſcīptura oēm tētatōnem cōſummata: niſi in trib⁹ ꝓmiſſis eſſet oīm mā delictoꝝ: cā cauſe tentationū cauſe cupiditatū ſunt. ſ. carnis oblectatio: ſpes glozie: auiditas potētie. ATHA. Ac ceſſerat q̄dē ad eū hoſtis vt ad hoīem: nō īueniens aūt in ipo antiq; ſui ſemīs ſigna diſceſſit. AMB. Vides ergo ipm diabolū ī ſtudio nō eſſe ptinacez: cedere vere ſolere vtuti: ⁊ſi īuidere nō deſinat tamē inſtare formidat: q; frequēti⁹ refugit triūphari. audito itaq; dei noīe receſſit inquit vſq; ad temp⁹: poſtea enī nō tētatur⁹: ſed apte pugnaturus venit.

THEO. Vel q: de voluptate tētauerat in deſto receſſit ab eo vſq; ad tēp⁹ crucis: in quo euz erat de triſticia tētatur⁹. MAXI. Vel diabol⁹ in deſerto chriſto ſuggeſſerat ꝓferre mūdi mām diuino amoꝛi q̄ oīs retrocedere iuſſit: qō erat iudiciū diuini amoꝛis. vñ poſtea ſatagebat p̄uaricatiōem eū facere dilectōis ad primoꝛ. ⁊ ideo docēte eo ſemitas vite: pocabat ad illi⁹ inſidias phariſeos ⁊ ſcribas: vt ad eoꝝ odiū puertāt: ſed oīs dilectōis intuitu quem habebat in eos monebat: arguebat: beneficia ꝓferre nō ceſſabat. AVGV. de cō. euā. Totū aūt hoc ſimile matthe⁹ narrat: ſed nō eodē oꝛdine. vnde incertū eſt quid p̄us factū ſit: vtrū regna terre p̄us demōſtrata ſint ei: ⁊ poſtea in pinnā tēpli leuat⁹ ſit: an h̄ p̄ius ⁊ illud poſtea: nihil tñ ad rē dū oīa facta eſſe manifeſtū ſit. MAXI. Ob hoc aūt euāgeliſtaruz: hāc iſte: illā vo ille pmittit: q: inanis gloria ⁊ auaricia adinuiē ſeſe gignūt. ORI. Johānes aūt quia a deo eoꝝdiū fecerat diſcēs: In pncipio erat verbum tētatōem dñi nō deſcp̄ſit: q: deus tētari nō pōt: de quo ei erat ſermo: q: vo in matthei euāgelio ⁊ ī luca generatio hoīs ſcribit ⁊ in marco: hō aūt ē q: tētatur: ideo matthe⁹ lucas ⁊ marcus tentationē dñi deſcripſerūt.

¶ Et regreſſus eſt ieſus in uirtute ſpūs in galileā: ⁊ fama exiit per uniuerſam regionē de illo. Et ipſe docebat in ſynagogis eoꝝ: ⁊ magnificabat ab oīb⁹: Et uenit nazareth ubi erat nutrit⁹: ⁊ intrauit ſm ꝺſuetudinē ſuā die ſabbati in ſynagogā: ⁊ ſurrexit legere. Et traditus ē illi liber Iſaie ꝓphete: ⁊ ut reuoluit librū inuenit locū ubi ſcriptum erat:

Spūs domini ſup me: ꝓpter quod unxit me: euāgelizare pauperib⁹ miſit me: ſanare cōtritos coꝛde: prędicare captiuis remiſſionē: ⁊ cecis uiſum: dimittere cōfractos in remiſſionē: p̄dicare annū dñi acceptū: ⁊ diem retributōnis. Et cum plicuiſſz libruz reddidit miniſtro ⁊ ſedit. Et omniū in ſynagoga oculi erāt intendētes in eū. Cepit autem dicere ad illos: quia hodie impleta eſt hec ſcriptura in auribus uestris.

ORI. Quia domin⁹ tentatoꝛē vicerat: virt⁹ ei addita eſt: quātū. ſ. ad manifeſtatiōem. vnde dicit: Et regreſſus eſt ieſus in virtute ſpūs in galileā. BED. Virtutē ſpirit⁹ ſigna miraculoꝝ dicit. CIRYL. Agebat aūt miracula: nō ab extriſeco ⁊ quaſi acq̄ſitam hīs ſpūſſancti grām ſicut alij ſancti: ſed potiuſ cū eſſz nāt̄r dei fili⁹ ⁊ cōſoꝛs omniū que ſunt patri tanq̄ ꝓpa virtute ⁊ operatōe vtiſ ea que ē ſpūſſancti. Decebat aūt ertūc eum notū fieri: ⁊ humanationis fulgere myſteriū apud eos qui erāt de ſanguine iſrl. ideo ſequit: Et fama exiit p vniuerſam regionem de illo. BEDA: Et quia ſapiētia pertinet ad doctrinā: virt⁹ vero refert ad opa: vtraq; hic coniūgunt. vnde ſequit: Et ipe docebat in ſynagogis eoꝝ. Synagoga grece: latine dr cōgregatio: quo noīe nō ſolū turbarū cuētū: ſed ⁊ domū in qua ad audiēdū verbū dei cōueniebāt iudei appellare ſolebāt: ſicut nos eccleſias ⁊ loca ⁊ chozos fideliū vocam⁹. veruz differt inter ſynagogā que cōgregatio: ⁊ eccleſiaz q̄ cōuocatio interp̄tat: q:. ſ. ⁊ pecoꝛa ⁊ queq; res ꝺgregari in vnū p̄it: cōuocari nō p̄it: niſi rōne vtentia. Ideo noue gr̄e populū quaſi maioꝛe dignitate p̄dicti: recti⁹ eccleſiā q̄z ſynagogā nominare apoſtolici doctrinis viſum eſt. Merito aūt ⁊ magnificatus a p̄tib⁹ aſſeuerat p̄cedētib⁹ factoꝝ dictoꝝue ēdicijs cum ſequit: Et magnifica. ab omnib⁹. ORIGE. Caue aūt ne beatos tñ illos iudices: ⁊ te arbitreris p̄uatū eſſe chriſti doctrina: quia nūc etiā in toto oꝛbe docet p oꝛgana ſua: ⁊ nūc magis glorificat ab oībus q̄z illo tpe quo tñ in vna p̄uincia cognoſcebat.

CIRYL. Largit aūt ſui noticiā illis int̄ quos edu cat⁹ eſt ſm carnē. vnde ſeq̄t: Et venit naza. vbi erat nutrit⁹. THEO. Ut ⁊ noſ doceat p̄us p̄pos bñficiare ⁊ docere: deinde ⁊ ad reliquos amicitiā ſp̄gere.

BEDA: Cōfluebāt aūt die ſabbati in ſynagogis: vt feriatis mūdi negocijs ad medicāda leg⁹ monita q̄eto coꝛde reſiderēt. vñ ſeq̄t: Et intra. ſm ꝺſue. ſuaz die ſab. in ſynagogā. AMB. Ita autē oīs ad oīa ſe curuauit obſeq̄a: at ne lectoꝛ⁹ quidē aſpnaret offīciū. vnde ſequit: Et ſurrexit legere: ⁊ traditus eſt illi liber Iſaie. Accepit quidē librū: vt oſtēderz ſeipſum eſſe qui locut⁹ eſt in ꝓphetis: ⁊ remoueret ſacrilegia p̄fidoꝝ: qui aliū deum dicūt veteris teſtamēti aliū noui: vel qui initiū chriſti dicūt eſſe de v̄gine. Quō eniz cepit ex virgine: qui ante virginē loquebatur:

ORIGE. Nō aūt fortuitu reuoluit lib⁹: ⁊ caput de se vaticinās reppit lectōis: sed hoc puidentie dei fuit. vnde sequit Et vt reuol. li. inue. lo. ybi scri. erat: spūs dñi sup me. chr̄ist⁹ enī est qui ita cōmemorat.

ATHA. Explicās enī nobis cām facte in mūdo reuelatōis ⁊ sue humanatōis hoc dicit: sicut. n. fili⁹ cū sit spūs dator: nō recusat fateri tanq̄ homo q̄ ī spū dei eijcit demonia: ita nō recusat dicere: spirit⁹ dñi sup me: p eo q̄ fact⁹ est hō.

CIRYL. Similit aūt fatemur eū vnctū fuisse inquātū carnē susc̄epit vnde sequit: Propter q̄ vnxit me. nō enī vngit diuina natura: sed q̄ nobis cognatū exist̄it: sic etiā ⁊ q̄ dicit se missum: imputādū est humanitati. nā sequitur: Euāgelizare paupe. mi. me.

AMBRO. Vides trinitatē coeternā atq̄ pfectā: ipm loquit scriptura iesum deū hoiemq̄ in vtero perfectū: loquit ⁊ p̄ez ⁊ spūsanctū qui coopator dñdit: qñ corpali specie sicut colūba descēdit in chr̄istū.

ORI. Pauperes aūt natōes dicit: ist̄i aūt erāt paupes nihil oīo possidētes: nō deū: nō legē: nō pphetas: nō iustitiā: reliquasq̄ virtutes.

AMBRO. Ul vniuersal⁹ vngit oleo spiritali ⁊ virtute celesti: vt pauptatē cōditōis humane thesauro resurrectōnis rigaret eēno.

BEDA: Mittit etiā euāgelizare paupib⁹ dicēs: Beati paupes: q̄ vestrū est regnū celorū.

CIRYL. Fortis tan enī paupib⁹ spū in his ostēdit exhibitū liberale donū iter omīa dona que p chr̄istū obtinēt. Seq̄t Sanare cōtritos corde. vocat cōtritos corde debiles: fragilē mentē hītes: ⁊ resistere nequeūtes insultib⁹ passionū: quibus remediū sanitatis ꝓmittit.

BASI. Uel ↄtritos corde venit sanare. i. remediū dare hītib⁹ cor cōtritū a satbana p peccatū: eo q̄ p ceteris peccatū cor hūanū pternit.

BEDA: Uel q̄ scriptū est: Cor cōtritū ⁊ humiliatū de⁹ nō spnit ideo missum se dicit ad sanādū cōtritos corde sm illud psalmi: Qui sanat cōtritos corde. Seq̄t: Et predicare captiuis remissionē.

CHRY. Captiuatōis vocabulū multiplex est. Est enī captiuatio bona: sicut paul⁹ dicit: Captiuātes oēm intellectū ad obedientiā chr̄isti. Est ⁊ prava ⁊ sensibilis que est a corpalib⁹ hostib⁹: sed deterior est itelligibilis de q̄ h̄ dicit: Fungit enim peccatū pessima tyrānide: p̄cipiēs mala ⁊ obediētes cōfundēs: ab hoc intelligibili carcere nos chr̄ist⁹ eripuit.

THEO. Pōt aūt ⁊ hec ō mortuis intelligi: qui captiui exītes soluti sunt ab inferni dñio p chr̄isti resurrectōem. Sequit: Et visū cecis.

CIRYL. Profluētes ei a diabolo tenebras in corda humana: Chr̄ist⁹ quasi sol iustitie remouit faciēs hoies filios nō noctis ⁊ tenebrarū sed lucis ⁊ diei. Qui enī aliquādo errabāt: p̄ceperūt iustorū semitas. Sequit: Dimittere cōfractos in remissiōem.

ORI. Quid enī ita fractū atq̄ collisum fuerat vt homo: qui a iesu dimissus est ⁊ sanatus.

BEDA: Uel dimittere cōfractos in remissiōem. i. eos qui legis pōdere ꝑportabili fuerāt depssi releuare.

ORI. Ista aūt oīa p̄dicta sunt: vt post visiōem ex cecitate post libertatē ex vinculis: post sanitatē a diuers⁹ vulnerib⁹ veniam⁹ ad annū dñi acceptū. vnde sequit: Predicare annū dñi acceptū. Aiūt aūt quidā iuxta simplicē intelligētiā anno vno euāgeliū saluatorez in iudea p̄dicasse. ⁊ hoc est q̄ dr: Predicare annuz dñi acceptū. Ul ann⁹ dñi accept⁹ est totū tps eccl̄ie quo dū versat in corpe pegrinat a dño.

BEDA: Neq̄ enī sol⁹ ille ann⁹ quo dñs p̄dicabat fuit acceptabilis: sed etiā iste quo p̄dicat apls dicēs: Ecce nūc tps acceptabile. Post annū sane dñi subdit: Et diez retributiōis. s. extreme. qñ reddet vnicuiq̄ sm opus suū.

AMBRO. Uel die hūc annū dñi acceptū dicit ꝓpetuis diffusum tpib⁹: qui redire in orbē laboris nesciat: cōtinuatōez fruct⁹ hōib⁹ ⁊ ḡt̄ indulgeat. Sequit: Et cū plicuisset. mini. ⁊ sedit.

BED. Libe audiētib⁹ illis qui aderāt legit: sed lectū ministro reddidit: q̄ dū esset in mūdo palā locut⁹ est docēs in synagogis ⁊ tēplo: sed ad celestia reuersur⁹ his qui ab initio viderāt: ⁊ ministri sermonis fuerāt euāgelizā di offiū tradidit. Stās legit: q̄ nobis scp̄turas q̄ de ipo erāt aperuit: q̄ in carne dignat⁹ est opari. sq̄ reddito libro residet: q̄ se supne quietis solio restituit. Stare enī opātis est: sedere aūt quiescētis vl iudicātis: sic ⁊ p̄dicator verbi surgat: legat. i. opet ⁊ p̄dicet ⁊ resideat. i. p̄mia quietis expectet. Reuolutū aūt libru legit: q̄ eccl̄iam misso spū oēm veritatē docuit plicatū ministro reddidit: q̄ nō oīa oīb⁹ dicēda: sz p captu audiētiū cōmittit doctori dispēsandū vbū

Sequit: Et oīm in syna. ocu. erāt intē. i eū.

ORI. Et nūc etiā si volum⁹: oculi nostri pñt intēdere salutatorē. Cū enī p̄cipale cordis tui direxeris ad sapientiā: veritatē deiq̄ vnigenitū cōtēplādū: oculi tui intuent iesum.

CIRYL. Tūc aūt aīm oculos convertebat ad se: quodāmodo stupētiū qualr litteras nouit q̄s nō didicit: sed qñ mos erat iudeis: ꝓmulgatas de chr̄isto, pphetas dicere ꝓsumari: vel ī quibusdā eorū p̄positis: vel in aliquib⁹ sactis pphetis dñs hoc p̄dicauit. vnde sequit: Cepit aūr dr. ad il. q̄ ho. imple. est hec scp̄. in au. vestris.

BEDA: Quia. s. sicut illa scriptura p̄dixerat: ⁊ magna faciebat: et maiora dñs euāgelizabat.

Et oēs testimoniū illi dabant: ⁊ mirabant in uerbis gr̄e: q̄ procedēbāt de ore ipi⁹ ⁊ dicebāt: Nōne hic é filius ioseph? Et ait illis: Utiq̄ dicetis mihi hāc similitudinē: Medice cura teipm. Quāta audiuim⁹ facta in capharnaum: fac ⁊ hic in patria tua. Ait aūt: Amē dico uobis: q̄ nemo pphēta accept⁹ é i patria sua. In ueritate dico uobis multe uidue erāt in dieb⁹ helie in israel quādo clausū est celū annis trib⁹ ⁊ mēsib⁹ sex: cuz facta esset fames magna in oi terra ⁊ ad nullā illarū missus est helias: nisi in sarepta sidonie ad mulierē uidua. Et multi leprosi erāt in israel sub helisēo pphēta: ⁊ nemo eorū mundat⁹ est nisi naaman syr⁹.

CHRY. Cū venisset ī nazareth dñs a miraculis

Ca.IIII.

abstiner: ne puocaret eos ad maiorē liuorē. Pretē/
dit aūt eis doctrinā nō min⁹ admirādaz miraculis.
erat.n.quedā diuina gr̄a ineffabilis in dictis salua
toris ocurrēs: aīas pmulcēs auditor. vñ dr̄: Et oēs
testi.il.da. z mira.in v̄.gr̄e q̄ pce.de ore ip̄i⁹. BED.
Testimoniū illi dabāt attestādo illū vere eē vt dire
rat: de quo ppha decinerat. CHRY. Dz stulti ad/
mirātes fmonis vtutē puipēdūt ip̄m ab eo q̄ puta/
bat p̄r. vñ seq̄t: Et dice. Nō. hic ē filius ioseph: CI
RYL. Sed q̄d impedit vt venerabilis z admirabilis
fieri fili⁹ eēt vt putabat ioseph: Nōne vides diuina
mira: sathanā tā pstratū: nonnullos ab his egritu
dinib⁹ liberatos: CHRY. P⁹ multū enī tēp⁹ z si/
gnoz oñsiōez pfect⁹ est ad eos: nec eū sustinuerūt:
sed iterū se succēdebāt inuidia. vñ seq̄t: Et ait illis:
vīq; dice. mi. hāc fili. Medice cu. teip̄m. Quāta au
dim⁹ facta in capharnaū: fac z hic in patria tua.
CIRYL. Cōmune quidē puerbiū apud hebreos
ad imp⁹oplū excogitatū: clamabāt enī aliq̄ otra me
dicos infirmos: Medice sana teip̄m. GLO. Qua
si dicer̄t: Qui in capharnaū pl̄es te curasse audiui
m⁹: cura etiā teip̄m. i. fac silr in tua ciuitate: vbi oce
pt⁹ es z nutrit⁹. AVGV. de q̄. euā. Cū aūt tā ma/
gna ab illo facta fuisse cōmemorāt: q̄ se nōdū nar/
rasse scit: q̄d euidēti⁹ q̄z b̄ eū sciēter p̄occupasse nar
rādo: Neq; enī tātū ab ei⁹ baptismo pgressus ē vt
oblit⁹ puteī: nōdū se aliq̄d cōmemorasse de his q̄ in
capharnaū gesta fuerāt. AMBRO. Non ociose
aūt saluator se excusat q⁹ nulla in patria sua mira
cula ēdatis opar⁹ sit: ne fortassis aliqs viliorē patrie
nobi⁹ esse debere putaret affectū. Nā seq̄t: Ait ān
Amē dico vob. q⁹ pphe. ne. acce. ē in pa. sua. CIRYL.
q.d. Vultis multa pdigia īter vos a me fieri: penes
quos sum nutrit⁹: sed nō latet me quedā cois q̄ ml'
tis accidit passio. cōtēnūt enī quodāmō semp etiaz
optima queq; quādo nō raro cōtingūt alicui: sed
supperit ad velle: z sic etiā otigit in hōib⁹: familia/
ris enī q⁹ semp p̄esto est: debita reuerētia p̄iuat a
notis eius. BEDA: Prophām aūt dici in'scp̄tur]
christū z moyses testis est qui dicit: Prophetaz vo
bis suscitabit de⁹ de fratribus vestris. AMB. Doc
aūt exemplo declarat q⁹ frustra opē mīe celestis ex
pectes: si aliene fructib⁹ virtutis inuideat. Aspnator
enī de⁹ iudeoz̄ est: z ab his qui diuina beneficia in
aliis plequunt: miracula sue ptātis auertit. Dñice
quippe carnis act⁹ diuinitatis exēplū est: z inuisibi/
lia ei⁹ nobis p ea que sunt visibilia demōstrāt. Vi/
dere igit̄ quid mali inuidia afferat: indigna pp̄ iui/
diā patria iudicat: in qua ciuis opet̄ q̄ digna sunt:
in q̄ dei fili⁹ nasceret. ORI. Gstū ad luce bistoriaz
pīnet: nedū ī capharnaū feciss aliqō signū descri/
bit: nā anteq̄ veniret in capharnaū in nazareth di
risse legit̄ quecūq; audiuim⁹ facta ī capharnū. vñ
puto in p̄ti fmone aliq̄d latitare mysteriī: z naza/
reth esse typū iudeoz̄: capharnaū typū gētiū. Erit
enī ip̄s qī dictur⁹ est popul⁹ isr̄l q̄ oñdisti vniuerso
orbi: oñde z nobis. p̄dica fmonē tuū pp̄lo tuo isr̄l:
et saltē cū subitrauerit plenitudo gētiū tūc oīs isr̄l
salu⁹ fiat. Quāobrē videt mihi oueniēter rīdisse sal
uator: Nemo ppha accept⁹ est in patria sua. pl⁹, iu/
sta sacramētū q̄z iusta lrām: lz z hieremias in ana
theoth patria sua nō fuerit accept⁹: z reliq̄ pphete.
sed magis videt mihi intelligi vt dicamus patriam
oīm pphetarū fuisse populū circūcisiōis. Et natōes
quidē susceperūt vaticiniū iesu christi: magis hītes
moysen z pphetas de christo pdicātes: q̄z illi qui ex
his nō susceperūt iesum. AMB. Pene autē apto
cōpatōis exemplo: arrogātia ciuiū retūdit inuidoz
oñicūq; factū scripturis docet veteribus cōuenire
Nam sequit̄: In veri. di. vo. mul. vi. erāt in isr̄l ī die.
helie. Nō q; helie dies fuerūt: sed in quibus helias
opar⁹ est. CHRY. Ipe quidē terrestris angel⁹ cele
stis homo: qui nec tectū nec mēsam nec amictū ha
bebat vt multi: clauē celoz̄ gerit in ligua. Et b̄ est
quod sequit̄: Quādo clau. est celū an. tri. z mēsi. sex.
Postq̄z aūt celū serauit: terrāq; reddidit sterilē: re/
gnabat fames z cōsumpta sunt corpa. vnde sequit̄:
Cū facta esset fames in terra. BASI. Ut enī aspe
rit ex saturitate non modicū generari abprobriū: p
famē illis ieiuniū attulit: quo culpā eoz̄ que ī im/
mēsum crescebat cohibuit. Omni aūt facti sunt iu/
sto cibi ministri: qui cōsuerūt alioz̄ pabula vsur
pare. CHRY. Sed quoniā exiccat⁹ est fluuius ex
quo pocula iuste dabātur: vade inquit deus in sa/
reptā sidonie: illic mādabo mulieri vidue vt pascat
et. vnde z hic sequit̄: Et ad nullā earū missus est he
lias nisi in sarepta sidonie ad mulierē viduā. Quod
ex quadā dei dispēsatōe factū est: fecit enī deus eaz
per longū iter pgere vsq; in sidonē: vt visa mūdi pe
ste poscat a domino pluuias. Multi aūt tūc tēpis
opulēti erāt: sed nullus tale aliquid fecit vt vidua.
reuerentiā enī mulieris ad prophetā: non prediozū
sed volūtatis fiebant diuitie. AMBRO. Mysti/
ce aūt dicit: In diebus helie. quia dies faciebat illis
qui in ei⁹ opib⁹ lucē videbāt gr̄e spiritalis. z ō apie/
bat celū videtib⁹ diuina mysteria: claudebat q̄ fa/
mes erat: q⁹ nulla erat cogn̄scēde diuinitat] vbertas
In vidua aūt illa ad quā helias direct⁹ est: typ⁹ ec/
lesie p̄emissus ē. ORIGE. Occupāte enīz fame
pplm isr̄l. laudiēdi sermonē dei: venit prophēta ad
viduā: de qua dr̄: Multi filij dereste magis q̄z eius q̄
habet virū. z cū venisset: panē illi⁹ z alimēta multi/
plicat. BED. Sidonia aūt venatio inutilis: Sare
pta incēdiū vel angustia panis interp̄tat. Quibus
omnib⁹ gentilitas exp̄imit̄: que inutili venatōi de
dita. i. lucris z negocijs seculi seruiens: incendiū car
nalium cupiditatū: panisq; spiritalis angustias pa
tiebatur: donec helias. i. prophēticus sermo cessāte
scripturarū intelligētia: p̄o perfidia iudeoz̄ venit
ad ecclesiam vt receptus pasceret z reficeret corda
credentiū. BASI. Quelibet etiaz anima viduata
z p̄iuata virtute z diuina noticia: postq̄z diuinum
verbum recipit p̄opria delicta cognoscēs: docetur
nutrire verbū virtutū panib⁹: z irrigare fonte vite
doctrinā veritatis. ORIGE. Sed z aliud ad eū/
dem sensum pertinēs loquit̄ cum subdit: Et multi
leprosi erant in isr̄l sub helisēo prophēta: z nemo
eoz̄ mundat⁹ est nisi naaman syrus: qui vtiq; non
erat ex israel. AMB. Mystice autē pp̄lis ecclesiaz
contingit vt sequatur populus ille ex alienigenis
congregatus: ante leprosus p̄us q̄z mystico baptisa
re. i. in flumine. i. post sacramēta baptismatis: macu
lis corporis z mētis ablutis immaculata virgo ce
pit esse sine ruga. BED. Naam ī enī qui decoz⁹

interptat populū significat nationū: qui septies lauari iubet: qz illud baptisma saluat qō septiformis spūs regenerat. Caro eī post lauacrū sic pueri appz qz mr gra oēs in vnā parit infātiā. vel qz christo cōformat de quo dr: Puer natus est nobis.

Et repleti sunt oēs in synagoga ira hec audiētes. Et surrexerunt t eiecerunt illū extra ciuitatē: t duxerūt illū usqz ad supciliū mōtis: supquē ciuitas illorū erat edificata: ut precipitarēt eum. Ipse autem transiens: per medium illorum ibat.

GRECVS: Quia prauā eorū intētōnem redarguerat: iō indignāt. t hoc est qō dr: Et repleti sunt oēs in synagoga ira. p eo etiā qō dixerat: hodie cōpleta est hec pphetia. arbitrati sunt qz seipz cōparet pphetis: t iō indignāt t fugāt eū extra ciuitatē. vñ sequit: Et surre. t eiece. il. ex. ciuitatū. AMBRO. Nec mirū si pdiderūt salutē: qui eiecerūt de suis finib⁹ saluatorē. Dns aūt qui docuerat aplos exēplo sui oib⁹ oia fieri: nec volētes repudiat: nec inuitos alligat: nec eijciētib⁹ reluctat: nec rogātib⁹ deest: nō mediocriter aūt inuidia pdit: q charitatis oblita i acerba odia causas amoris inflectit. Cū enī ipe dom⁹ p populos beneficia diffunderet: illi iniurias irrogabāt. vñ sequit: Et duxe. il. vsqz ad supci. mōtis supquē ciuitas illoz erat edificata: vt pcipitarēt eū BEDA: Peiores sūt iudei discipuli: diabolo magistro. Ille vō ait: Mitte te deorsum. isti facto mitere conāt: sed illorū mēte mutata subito vel obstupefacta descēdit: qz adhuc illis penitētie locū reseruat. vnde sequit: Ipe au. trāsi. p mediū illorū ibat.

CHRY. In quo t que sunt humanitatis: t que sunt diuinitatis ostēdit. stare enī in medio insidiātiū t nō apprehēdi: diuinitatis eminētiā ostēdebat discedere vo dispensatōnis approbat mysterium.

AMBRO. Simul intellige nō ex necessitate fuisse: sed volūtariā corpis passiōem. etenī qñ vult capi: quādo vult labi. Nā quēadmodū a paucis teneri potuit qui a populo nō tenet: sed voluit sacri legiū esse multorū: vt a paucis quidē affligeret: sed pro toto orbe moreret. Quietiā malebat iudeos ad huc sanare q̄z pdere: vt efficaci furoris exitu defineret velle qō implere nō possent. BEDA: Nondū etiā venerat hora passiōis: que in parasceue pasche futura extiterat: necdū locū passiōis adierat qui nō in nazareth: sed hierosolymis hostiarū sanguine figurabat: nec hoc gen⁹ mortis elegerat: qui crucifigendū se a seculo pconabat.

Et descēdit in capharnaū ciuitatē galilee: ibiqz docebat illos sabbatis. Et stupebāt in doctrina ei⁹: qa in ptāte erat sermo ipi⁹. Et in synagoga erat hō hns demoniū imūdū et exclamauit uoce magna dicens: Vine: quid nobis et tibi iesu nazarene? Venisti pdere nos. Scio te q sis sanct⁹ dei. Et increpauit illuz ihesus dicēs: Obmutesce: t exi ab eo. Et cum pieciss̄et illud demoniū in mediū exit ab illo: nihilqz illum nocuit. Et fact⁹ est pauor in omnibus t colloquebant ad inuicē dicentes: Quod est hoc nerbū: quia in ptāte t uirtute impat immūdis spiritib⁹ t exeūt. Et diuulgabatur fama de illo in omnē locū regionis.

AMBRO. Nō indignatōe commot⁹ dns: nec scelere offensus iudeā deseruit: qn etiā immemor iurie: memor clemētie: nūc docēdo: nūc sanādo infide plebis corda demulcet. vñ dr: Et descēdit i caphar. ciui. gali. ibiqz doce. illos sabbatis. CIRYL. Quāuis enī sciret qz inobediētes eēnt t duri corde tñ visitat illos sicut bon⁹ medic⁹ illos qui vltima laborāt egritudine tentat sanare. Docebat aūt in synagogis cōfidenter fm illud Isaie: Neqz occulte locut⁹ sum: nec in obscuro loco terre. In sabbato quoqz disputabat cū eis: qz vacabāt. Mirati sunt ergo de doctrine virtute in ptātis magnitudine. vñ sequit: Et stupe. in doctri. ei⁹ qz in ptā. erat f. ipius. .i. nō blād⁹ sed impiosus ad salutē. Iudei aūt putabāt esse christū: sicut aliquē sanctorū aut pphetarū. Ut aūt maiorē de eo opionē accipiāt trāscēdit mē surā pphetica. nō. n. dicebat: Dec dic dns. vt pplr̄ solebat dicere: sz sic dns legis q̄ sunt supra legem pferebat: trāsferēs litterā ad veritatē: t figuras ad spūalē intelligētiā. BEDA: Sermo etiā doctoris i ptāte fit: cū ea q docet opat: q. n. facto destruit qō pdicat cōtēnit. CIRYL. Opportune aūt dogmatib⁹ plerūqz ardua miscet opa: quos. n. nō disponit rō ad cogiscēdū: hos instigat signoz ostensio. vñ sequit: Et in syna. erat hō ha. demo. imūdū. AMB. Sabbato medicine diuine opa cepta significat: vt inde noua creatura cepit vñ vet⁹ creatura añ defuit: ne sub lege eē dei filū: sz supra legē in ipo pin⁹ designaret. Bene etiā sabbato cepit: vt ipm se ostenderet creatorē: qz opa opib⁹ interserit: t pfect op⁹ qō ipe antea cepat: vt si domū faber renouare disponat: nō a fundamētis sz a culminib⁹ incipit soluere vetustatē ita ibi pius manū admouet vbi añ deficerat. Deide a minoribus incipit: vt ad maiora proficiat. liberare a demone etiā homines sz in vbo dei pñt: resurrectiōem mortuis impare diuine soli⁹ ē ptāt. CIRYL. Salūtiabāt aūt iudei gliam christi dicētes: Nec nō eiicit demones nisi in beelzebub pncipe demoniorum: ad qō remouēdū cuz repsentarēt demones inuicem ptāti ei⁹: nec tolerarēt ogressū deitat⁹: seuā vocez emittebāt. vñ t h sequit: Exclamauit. vo. ma. di. Sine. qd nobis et tibi iesu naza: ve. p. nos. BED. q. d. Paululuz a me vexādo desce: cui nulla ē societas cū nra fraude. AMB. Nec quēqz mouere ozq̄ iesu nazareni nomē i h libro diabol⁹ dicisse pm⁹ reducit: nec. n. ab eo christ⁹ nomē accepit: qō de celo angel⁹ ad vginē detulit. Est hui⁹ impudētie diabol⁹: vt inter homines

aliquid pnus vsurpet: ꝛ ad hoīes quasi nouū defe/
rat: quo terroꝛe siue ptātis incutiat. vnde sequitur:
Scio enī te quia sis sanctꝰ dei. ATHA. Nō dice
bat eum sanctū dei: quasi aliis sanctis filiis: sed quasi
eo singulariter sancto exīte cū articuli adiectōne.
Ipe est enī naturaliꝛ sanctꝰ cuiꝰ pticipatiōe oēs alij
sancti vocanť. neqꝫ tamē hoc dicebat quasi eū vera
citer nosset: sed se cognoscere fingebat. CIRYL.
Putauerūt enī demones qꝫ p hmōi laudē facerēt
ipm inanis glorie amatoꝛē: vt abstineret ab eoꝝ cō
trarietate: vtpote pro gratia grām recōpensans.
CHRY. Voluit etiā demō pturbare ordinē rerū:
ꝛ apl̄oꝝ rapere dignitatē: ꝛ suggerere multis vt ei
obediāt. ATHA. Quānis igiť vera fateretť: cōpe/
scebat tamē eiꝰ sermonē ne simul cū veritate etiam
sua iniquitatē pmulget: vt nos etiā assuefaciat ne
curemꝰ de talibꝰ: ꝛsi vera loqui videanť. Nefas est
enī vt cum assit nobis scꝑtura diuina: instruamur
a diabolo. vnde sequitť: Et increpa.il.di. obmute. et
exi ab illo. BEDA: Diuina aūt pmissiōe liberādꝰ
a demone homo pijcitť in mediū: vt virtꝰ patefacta
saluatoris: plures ad viam salutis inuitet. vñ sequitť
Et cū pie.il.demo. in me. exiſt ab illo: nihilqꝫ illi no
cuit. Videť aūt repugnare quod hic dī Marco: q̄
ait: Et discerpēs eum spūs immūdꝰ: ꝛ exclamās vo
ce magna exiuit ab eo. Nisi intelligamꝰ hoc dixisse
marcū: discerpēs eum: quod hic lucas dicit: Et cum
pcussisset illū in mediū: vt qꝫ secutus ait: Nihilqꝫ illi
nocuit. intelligat quia ictatio illa mēbrorū atqꝫ ve/
xatio nō eum debilitauit: sicut solēt exire demonia
etiā quibusdā mēbris amputatis ꝛ euulsis. vñ meri
to ꝑ tam integra restitutōe sanitatis mirantť. nā se/
quitť: Et factꝰ est pauoꝛ in om. ꝛ colloq̄. adin. dicen.
Quod est hoc ver. qō in ptā. ꝛ vir. ipe. immū. spiri. ꝛ
exit. THEO. Quasi dicāt: quale est pceptū h̄ qō
pcepit: Exi ab eo: ꝛ exit: BEDA: Expellere q̄dem
demonia ꝛ hoīes sancti: sed in verbo dei possunt:
ipm aūt dei verbum ꝑpa ptāte virtutes operatur.
AMBRO. Mystice aūt qui ī synagoga spīm ha
bebat immūdū popul̄ est iudeoꝝ qui innodatꝰ dia
boli laqueis: simulatā coꝛpis mūdiciā interioꝝ mē/
tis sordibꝰ inquinabat: ꝛ bene spīm immūdū hēbat:
quia spīm sanctū amiserat: introierat enī diabolꝰ vn
de christꝰ exierat. THEO. Sciendū est etiā q̄ ml̄/
ti nūc demonia būt. ł qui demoniorū desideria im/
plent: vt furiosi būt demoniū ire: ꝛ sic de ceteris: sꝫ
dns in synagogā venit cum mens hoīs fuerit ꝯgre
gata: ꝛ tunc dicit demoni inhabitāti: obmutesce. ꝛ
statim eiciēs eum in mediū: egrediť ab eo. nō enim
decet hoīem semp iracūdū esse: bestiale nāqꝫ hoc ē:
nec semp absqꝫ ira: insensibile nāqꝫ h̄ est: sꝫ medium
iter ambulare oꝛ ꝛ irā cōtra mala hr̄e: ꝛ sic ꝓjcitur
homo cū immūdꝰ spūs ab eo egrediť.

¶ Surgēs aūtē ieſus de ſynagoga introiit in domū ſimonis. Socr̄ aūtē ſimonis tenebať magnis febri
bus: ꝛ rogauerūt illū ꝓ ea. Et stās
ſup illā impauit febri ꝛ dimiſit illaꝫ
ꝛ cōtinuo ſurgens miniſtrabat illis

AMBRO. Postqꝫ lucas virū a spiritu nequicie
liberatū ante premisit: substituit femine sanitatem.
Utrūqꝫ enī sexum dominꝰ curaturus aduenerat: ꝛ
prior sanari debuit qui prior creatus est. vnde dicī/
tur: Surgens autē de synagoga introiuit in domū
simonis. CHRY. Manebat enim apud discipu/
los honoraīs ipos: ꝛ ob hoc animosiores reddens.
CIRYL. Aspice aūt quō manet penes vir ihopē xp̄s:
q̄ spōtaneā pauptatē ꝓ nobis pasꝰ ē vt discamꝰ cuꝫ
paupib⁹ uersari: nec spnere deꝑssos ꝛ paupes. Seq̄
tur: Socrus autē simonis tenebať magnis febribus
ꝛ rogauerūt illum pro ea. HIERO. super Mat.
Modo saluatoꝛ rogatus: modo vltro curat egro/
tos ostendēs se contra peccatoꝝ quoqꝫ passiones
ꝛ ꝑcibus semper annuere fideliū: ꝛ ea que ipi mini/
me in se intelligūt vel intelligēda dare: vel nō intel
lecta dimittere sm illud: Delicta quis intelligit: ab
occultis meis mūda me domine. CHRY. Quod
autem matthe⁹ hic reticuit non differt. illud enī est
breuitatis: hoc autē exquisite interptatōnis. Sequi
tur: Et stans super illam: imposuit febri ꝛ dimisit illā
BASI. In quo lucas figurauit sermonē tāqꝫ de
precepto animali sensibili facto sic dicēs febri impe
ratum: ꝛ qꝫ febris non omisit impantis operatōem
vnde sequitť: Et cōtinuo surgēs ministrabat illis.
CHRY. Quia enī morbus curabilis erat: per mo
dum medēdi potestatē suam declarauit: faciens qō
minime ars medicine facere potuisset. Post febris
enī sedatōem multo tempoꝛe patiētes egent: vt ꝑsti
ne restituanť sanitati:: tūc autē simul omnia facta
sunt. AMBRO. Si aūt altioꝛi cōsilio ista ꝓpēda
mus: animi debemꝰ intelligere ꝛ coꝛpis sanitatē: vt
ꝑus animꝰ qui serpētis laborabat insidijs absolutꝰ
sit. Deniqꝫ nō ꝑus eua esurisť qꝫ serpētis eā versutia
tētauit: ꝛ ideo aduersus ipm auctoꝛē peccati prius
debuit medicina salutis opari. Fortassis etiā in ty/
po mulieris illiꝰ variis criminū febribꝰ caro nr̄a lan
gueſcebat: nec minoꝛē febrē amoris esse dixerim qꝫ
caloris. BEDA: Si enī virū a demonio liberatuꝫ
moraliter animū ab immūda cogitatōe purgatum
significare dixerimꝰ: cōsequēter femina febribꝰ tēta
sed ad impiū domini curata: carnē ostēdit a concu
piscētie siue feruoꝛe ꝑ cōtinētie ꝑcepta frenatam.
CIRYL. Et nos ergo suscipiamꝰ ieſum. cum enīꝫ
visitauerit nos: ꝛ portamus eum in mente ꝛ coꝛde:
tūc enormiū voluptatū estum extinguet: ꝛ incolu/
mes faciet vt mīstremꝰ ei: h̄ ē ei hīplacita pagamꝰ.

¶ Cum aūt sol occidiſſet oēs q̄ ha
bebāt infirmos uariis lāguoꝛibus
ducebāt illos ad eū: at ille ſingulis
manꝰ imponens curabat eos. Exie
bant aūt demonia a multis clamān
tia ꝛ dicētia: quia tu es filiꝰ dei. Et
increpās non ſinebat ea loqui: quia
ſciebant ipm eſſe chriſtum.

THEO. Cōsiderādū est turbe desideriū: nā cum
sol occidisset: adducūt ad eum infirmos: non a tpe
impediti. vnde dicitur: Cū autē sol occi. omnes qui

habebant infirmos variis languoribꝰ ducebãt illos ad eũ. ORIGE. Ideo quidẽ circa solis occasuꝫ. i. elapsa die illos educebãt: qz verecundabãt vel timebãt phariseos: vel qz die intẽti erãt circa alia: vel qz putabãt nõ licere sanare in sabbato: ipe aũt sanabat eos. vnde sequit: At ille singu. ma. impo. cu. oẽs. CIRYL. Quãuis aũt vt deꝰ potuisset oẽs vbo pellere morbos: tñ tãgit eos: ostendẽs ppriã carnẽ efficacẽ ad prestãda remedia: nã caro dei erat. Sic enim ignis appositꝰ vasi eneo impmit ei ppe caliditatis effectũ: sic omnipotẽs dei verbũ cũ vniuit sibi veraciter assumptũ templũ ex virgine animatũ z intellectũ particeps sue ptãtis eiꝰ effectũ inseruit. Tãgit et nos: immo potiꝰ nos illã tãgamꝰ: q̃tenus z nos ab aĩarũ infirmitatibꝰ liberet: necnõ a demonũ impugnatiõe z superbia. Sequit eni: Exie. au. demo. a ml̃. cla. z dicẽ. qz tu es fi. dei. BED. Demonia filiũ dei cõfitentẽ. z sicut postea dicit: Sciebãt ipz eẽ christũ qz cũ ieiunio fatigatũ eũ diabolꝰ videret: vez hoiez intellexit: sed qz tẽtãdo nõ pualuit: vtrũ filiꝰ dei eẽt dubitabat. nũc aũt per signorũ potẽtiã vel itellexit vel potiꝰ suspicatꝰ est esse filiũ dei. Nõ igit iõ iudeis eũ crucifigere psuasit: quia christũ siue dei filiũ non esse putauit: sed qz se morte illiꝰ nõ vidit eẽ dãnãdũ. De hoc. n. mysterio a seculis abscõdito dicit aplus: qꝫ nemo pncipũ hꝰ seculi cognouit. Si eni cognouissent: nunqz dñm gloie crucifixissent. CHRY. In hoc aũt qꝫ sequit: Et increpãs nõ sinebat ea loq̃. pcipe christi humilitatẽ. Nõ sinebat vt demones ĩmũdi eũ manifestarẽt, nõ eni oportebat eos subripe officij aplici gliam: nec decebat christi mysteriũ ligua feda publicari. THEO. Quia nõ ẽ speciosa laus in ore pctõris: vel qz nolebat ĩuidiã accẽdere iudeoꝝ: ex hꝰ qꝫ ab oibꝰ laudaret. BED. Vel ãt aplĩ pcipiunt reticere de illo: ne diuina maiestate pdicata: passiõis dispensatio differret.

Facta aũt die egressus ibat in desertũ locũ: z turbe requirebãt eum z uenerũt usqz ad ipm: z detinebãt illuz ne discederet ab eis. Quibꝰ ille ait: Quia z alijs ciuitatibꝰ oportet me euangelizare regnũ dei: qz ideo missus sum. Et erat predicans in synagogis galilee.

CHRY. Postqz satis vtilitatis populis p miracula est colatũ oportebat eũ abesse: maiora nanqz putant miracula post absentiã opantis: dũ ipa magis exclamãt z vice vocis fruunt. vnde dicit: Facãt die egref. ibat in deſ. locũ. GRECVS: Abijt etiaz in desertũ vt marcꝰ dicit z orabat: nõ qꝫ ipe oratõe iderget: sed vt nobis bone operatiõis fieret forma.

CHRY. Phariſei quidẽ ipis pdigiis pdicãtibꝰ potentiã christi scãdalizabãt. Populi vo eloquia audietes acquiescebãt z sequebãt. vnde sequit: Et turbe requirebãt eũ z venerũt vsqz ad ipm z detinebãt illũ ne discederꝫ ab eis: nõ quidẽ aliqui pmatũ aut scribaꝝ sed quoscũqz malicie fucꝰ nõ denigrauerat z illesam bẽbãt diciam. GRECVS: Nõ aũt marcus dicit aplos pueniſſe ad eũ dicẽtes: qꝫ oẽs qrũt te: Lucas vo dicat pplos pueniſſe: nõ discepant ab inuicẽ. Applicuerãt eni ad ipm populi: apostoloꝝ sequẽtes vestigia. Dñs aũt gaudebat detẽrꝰ sed mãdabat vt eũ dimitterẽt: vt etiã alij ptcipes foret eiꝰ doctrine: quasi tpe sue pñtie non multũ duraturo. vnde sequit: Quibꝰ ait: Quia z alijs ciui. oz me euã. reg. dei: qz ideo missus sum. Marcus dicit: Ad hoc veni. ostẽdẽs diuinitatis eiꝰ celsitudinẽ z volũtariã exinanitõem. Lucas vo dicit: Ad hoc missus sum. i. incarnatõem oñdẽs: necnõ bñplacitũ pris missionẽ appellãs. z ille quidẽ simplr dic: Ut pdicẽ. iste vo regnũ dei adũgit qõ est ipe christus. CHRY. Simul etiã ꝑsidera qꝫ poterat in eodẽ loco manendo oẽs attrahere ad se: nõ tamẽ hoc fecit: pbẽs nobis exemplũ vt pambulemꝰ z requiramꝰ pcũtes: sic pastor ouẽ pditã: z medicꝰ accedit ad infirmũ. vna eni aĩa recupata: poterit aliquis mille delicta abolere. vnde z hic sequit: Et erat pdicãs in synagogis galilee. frequẽtabat quidez synagogas: docẽs illos qꝫ nõ eẽt seductor: nã si iugiter inhabitata colerer: diffamarẽt eũ velut latitantẽ. BEDA: Si aũt oc casus solis mos dñi exprimitur: die redeũte reuocatio illiꝰ indicat cuiꝰ manifesta luce a credẽtiũ turbis requirit: z in gentiũ deserto inuẽtꝰ: ne abeat detineꝫ: maxime cum hoc cõtigerit pma sabbati quo resurrectio celebrata est. La.V.

Factũ est aũt: cũ turbe irruerẽt in eũ ut audirẽt uerbũ dei: z ipe stabat secꝰ stagnũ genezareth. Et uidit duas naues stãtes secus stagnũ: piscatores aũt descẽderãt z lauabãt rhetia. Ascendens autẽ in unã nauim que erat simonis: rogauit eũ a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas.

AMBRO. Ubi dominꝰ imptiuit multis varia genera sanitatũ: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. vespera incubuit: sequebãtur stagnum z turbe vrgebãt. vnde dicitur: Factuz est autẽ cum turbe irruerẽt in eum. CHRY. Erãt enim ei cõnexi diligentes eum z mirãtes: tenere cupientes. Quid enim discessisset dum huiuſmodi miracula faciebat: qui voluisset solam ꝑspicere faciem z os talia loquẽs? Neqz enim in agẽdo miracula solum admirabilis erat: sed z visus eius abũdabat plurima gratia. vnde z loquentẽ eum audiunt in silentio: seriem locutõis non irrumpẽtes. dicit enim Ut audirent verbũ dei: z ipe stabat secus stagnum genezareth. BEDA: Stagnũ genezareth idem dicunt esse quod mare galilee vel mare tyberiadis. sed mare galilee ab adiacente prouintia dicitur: mare autem tyberiadis a proxima ciuitate. Porro genezareth a laci ipius natura: que crispãtibus aquis de seipo sibi exercitare aura perhibetur: greco vocabulo quasi generãs sibi aurã dicit. neqz eni in stagnis quasi mozem sternit aqua: sed frequẽtibus auris spirãtibꝰ agitat: hausto dulcis z ad potandum abilis. Sed

Ca.V.

debuce lingue cōsuetudine ois aq̄r cōgregatio siue dulcis siue salse mare nūcupatur. THEO. Fugit aūt oūs gl'iam q̄tomagis ipa eū sequebaf: z ideo a turbis se sepans ascēdit in nauē: Et vidit duo.na. stā tes sc̄s stā. pisca. au. descē. z lauabat rhetia. CHRY. Quod signū erat vacatōis. Scōm vō matthēū iue nit eos reficiētes rhetia: tāt⁹ enī erat pauptatis ex cessus: vt laniata repararēt: noua nequeuntes hre: volēs aūt diligēter cōgregare spectaculū: vt nemo remanerz post tergū: ꝟ oēs facie ad faciē cernerēt: ascēdit in nauim. vnde dicit: Ascē. au. in vnā na. q̄ erat simo. roga. eū a ter. redu. pusillū. THEO. Ui de aūt christi māsuetudinē: quō rogat petrū: z pe tri obediētiā: quō in oibus fuit obediēs. CHRY. Postq̄ vō multa pegerat miracula iterū doctrinā ꝓponit: z eristēs in mari piscaf. erātes in terra. vñ sequit: Et sedēs do.tur. de nauicula. GRE. nazan zenus: Lūctis condescēdens vt a ꝓfundis extrahat piscē. hoiem. l. natātē in mobilib⁹ reb⁹ z a marī hu ius vite pcellis. BEDA: Mystice aūt due naues circūcisionē z ꝓputiū figurāt: quas videt oūs: q: in vtroq; ꝓlo nouit qui sunt ei⁹: z ad future vite trā quillitatē quasi ad litt⁹ videndo: hoc est misericordiē visitādo. ꝓuehit. Piscatores sunt ecclie doctores: q̄ nos p rhete fidei ꝓphēdūt: z quasi littori sic ēre vi uentiū aduehūt. Sed hec rhetia modo laxāf in ca ptura: modo lota plicāf: q: nō oē tps est habile do ctrine: sed nūc exercēda est lingua doctoris: z nūc suimet cura gerēda. Nauis simonis est ecclia ꝑmiti ua: de qua paul⁹ dicit: Qui opat⁹ est petro in apla tū circūcisiōis. bene vna dicta q: multitudinis cre dentū erat cor vnū z aīa vna. AVGV. de cō. euā. de qua docebat turbas: q: de aucte ecclie docet gē tes. q: aūt oūs āscēdēs in nauim rogat eum a terra reducere pusillū: significat. tēpate vtēdū vbo ad tur bas: et nec terrena eis ꝑcipiāf: nec a terrenis in ꝓfū da sacramētoū recedaf. Uel ꝑus in ꝓmis regiō bus gentib⁹ ꝑdicādū: vt q̄ postea dicit: Duc i altū: ad remotiores gēes postea ꝑdicādū ꝑcipiat.

Et cessauit aūt loqui: dixit ad si monē: Duc i altum: z laxate rhetia ura in capturaz. Et rñdens simon dixit illi: Preceptor ꝑ totā noctem laborātes nihil cepim⁹: in uerbo āt tuo laxabo rhete. Et cū hoc fecissēt concluserūt pisciū multitudinez co piosam. Rūpebaf āt rhete eoz. Et annuerūt socijs q erāt in alia naui: ut uenirēt z adiuuarēt eos. Et ue nerūt z ipleuerūt ābas nauiculas: ita ut pene mergerentur.

CIRYL. Postq̄ sufficiēter populū docuerat: re greditur iterū ad magnificētias ꝓprias z ꝑ piscatoria ministeria piscaf discipulos. vnde sequit: Et au. cessa loqui: dixit ad simonē: Duc in altū: z laxate rhe. te. in capturā. CHRY. Ā ōdescēdēs enī hōib⁹ fiē magos ꝑ fid⁹ vocauit: hic z piscatores ꝑ piscatoriam artē. THEO. Petr⁹ aūt nō dissulit. vnde sequit: Et rñ. simō di. illi: Prece. p to. no. labo. ni. cepimus. Nō aūt addidit: Nō te audiā: nec secūdis laborib⁹ me exponam: sed magis subdidit: In verbo aūt tuo laxabo rhete. Quia vō turbā de nauicula oūs istru xerat: non sine mercede nauicule oūm dereliquit: dupliciter beneficiās ipm: quia ꝓmo dedit ei multi tudinē pisciū: z deinde discipulū ipm fecit. vnde se quit: Et cū hoc fecis. cōclu. pisci. mul. copiosaz. Tot aūt pisces cepit: vt nō posset eos foras educere: sed a socijs auxiliū peteret. vnde sequit: Rūpe. au. rhete eo. z annue. so. qui erāt in alia naui vt veni. z adiu. eos. Per nutū ipos vocat: quia ex stupore ꝓpter captura pisciū loqui nō poterāt. z sequit de eoz au xilio cū dicit: Et vene. z imple. am. naui. ita vt pene mergerent. AVGV. de con. euā. Johānes q̄dem videt simile miraculū dicere: sed illud lōge aliud est quod factum est post resurrectōnem oūi ad mare tyberiadis: ibi enī nō solū ipm tēp⁹ valde diuersuz ē sed etiā res ipa plenū distat. nā rhetia illic ī dexterā partē missa: cētū quinquagitatres pisces ceperūt: magnos quidē: sed ptinuit ad euāgelistā dicere: q: cū tam magni essent: rhetia nō sunt disrupta: respi ciētē. s. ad hoc factū q̄ō lucas cōmemorat: vbi pre multitudine pisciū rhetia rūpebātur. AMBRO. Mystice aūt nauis petri sm matthēū fluctuat: sm lucā replef piscib⁹: vt z ꝓncipia ecclie fluctuātis: et posteriora exuberātis agnoscas. Non turbaf ista q̄ petrū habet: turbaf illa que iudā habz. in vtraq; pe trus: sed qui suis meritis firm⁹ est: turbaf alienis. La ueam⁹ igit̄ ꝓditorē: vt ꝓ vnū plurimi fluctuem⁹. Nec turbatio vbi modica fides: hic securitas vbi pfe cta dilectio. dēiq; si alijs impaf vt laxēt rhetia sua soli tamē petro dicit: Duc in altū: hoc ē in ꝓfundū disputationū. Quid est tam altū q̄s scire dei filium: Que sunt aūt apostolorū que laxari iubent rhetia: nisi verborū ꝓplexiōes: z quasi quidā ordōis sinus et disputationū recessus: qui eos quos ceperīt non a mittāt. Et bene apostolica instrumēta piscādi rhe tia sunt: que nō captos ꝓmūt sed reseruāt: z fluctu antes de infimis ad supna trāsducūt. Dicit autem: Preceptor ꝑ totā noctē laborātes nihil cepim⁹. q̄a nō hoc humane facūdie opus: sed supne vocatiōis est mun⁹. Qui aūt nihil ante ceperāt: magnā i vbo dōi ocludūt pisciū multitudinē. CIRYL. Hoc au tem fuit figura futuri: nō. n. incassū laborabāt euā gelice doctrine rhete tēdētes: sed greges gentiū ag gregabāt. AVGV. de cō. euā. q: aūt rhetia rūpe baf pisciū copia z nauicule implete sunt: ita vt pe ne mergerent: significat hominū carnaliū multitu dinē tātā futurā in ecclia vt etiā disruptōe pacis ꝑ hereses z scismata scinderent. BEDA: Rumpit aūt rhete: sed nō labit piscis: q: suos dōs inter perse quētiū scādala seruat. AMBRO. Alia aūt nauis est iudea: et q̄ iohānes z iacob⁹ eligūt. Ui igit de sy nagoga ad nauim petri: hoc est ad ecclesiā cōuene rūt vt implerent ābas nauiculas: oēs enī in noīe ie su genu flectūt: sive iude⁹ sive grec⁹. BEDA: Uel alia nauis est ecclesia gentiū: que z ipa vna nauicu la nō sufficiēte piscibus implef electis: Quia nouit dōs qui sunt eius: z apud ipm cert⁹ est suoz numē rus electoz. dūq; tot in iudea credituros sē uenit

quot ad fidē vitāq; predestinatos nouit eternā: q̄si alteri⁹ nauis receptacula piscib⁹ querēs suis. corda quoq; gentū fidei gra replet: ⁊ bene rupto rbeti so cia nauis aduocat. Quādo aūt iudas ꝓditor: simō mag⁹: ananias: ⁊ saphira: ⁊ multi discipl'oū abier̄t retro: ac deinde barnabas ⁊ paul⁹ a gētiū sunt apo stolatu segregati. ¶ AMBRO. Possum⁹ tñ ⁊ aliaq; eccl'iam intelligere nauim alteri⁹: ab vna enī pl'es eccl'ie deriuant̄. ¶ CIRYL. Innuit aūt socijs vt au xiliarent̄ eis. Multi enī sequūt̄ apl'oū labores: ⁊ p̄ us illi qui euāgeliorū edidērūt scripturas: post quos alij p̄sides ⁊ ppl'oū pastores: ⁊ in deitat̄ doctrina periti. ¶ BED. Narū aūt impletio nauiū in fines se culi crescit: sed q; implete mergūt̄: hoc est i submer sione premūt̄: nō enī sunt submerse sed periclitate. Apl's exponit: In nouissimis dieb⁹ erūt tpa piculo sa: ⁊ erūt hoīes seipos amātes: ⁊ cetera. nam mergi naues est hominēs in seculo ex quo electi p fidē fue rant morū prauitate relabi.

¶ Quod cū uideret simō petr⁹ ꝓci dit ad genua iesu dicens: Exi a me dñe: q; homo pctōr sum. Stupor enī circūdederat eū: ⁊ oēs qui cum illo erāt in captura pisciuz quā cepe rant. Sil'r autē iacobū ⁊ iohānē fili os zebedei: qui erāt socij simonis. Et ait ad simonē iesus: Noli time re: ex hoc iā hoies eris capiens. Et subductis ad terrā nauib⁹: relictis omnibus secuti sunt eum.

¶ AMBRO. Admirabat petr⁹ dona diuina: ⁊ q° pl⁹ metuerat p̄sumebat magis. vnde dicit: Nō cum vide. simō petr⁹ ꝓci. ad ge. ie. di. Exi a me dñe: q; hō pec. sum. ¶ CIRYL. Reducēs enī ad scīam patra ta delicta: tremit ⁊ trepidat ⁊ velut immūd⁹ mūdū nō credat se posse suscipe: accepat enī a lege distin guēdū esse inter maculatū ⁊ sanctū ¶ GRE. nisen⁹ Cum enī mādasset demergere rhetia: tota copia pi sciū capta est: q̄tū ipe maris dñs ⁊ terre voluerat. Vox enī verbi semp est vox virtutis: cui⁹ pcepto in origine mundi lux ⁊ cetere creature ꝓdībāt. In his admirat petr⁹. vnde sequit̄: Stupor enī circū. eū: ⁊ om. qui cū illo erāt in captu. pis. quā cepe. sil'r autē iaco. ⁊ iohā. fili. zebe. qui erāt so. simonis. ¶ AVG. de cō. euā. Andreā nō noīat: qui tamē intelligit̄ in ea naui fuisse sm matthei ⁊ marci narratōnem. Et ait ad simonē iesus: Noli timere. ¶ AMBRO. Dic ⁊ tu: Exi a me dñe: q; pctōr sum. vt respōdeat deus Noli timere. Indulgēti dño peccata fatere. Vides q̄s bon⁹ dñs qui tantū tribuit hōib⁹: vt viuificandi habeāt ptātē. vnde sequit̄: Ex hac iā hoies eris capiēs ¶ BEDA: Hoc ad ipm petrū spāl'r ptinet. exponit enī ei dñs quid hec captura piscium significet: q.s. ipe sicut nūc p rhetia pisces: sic aliquādo p verba fit captur⁹ hoīes: totusq; facti hui⁹ ordo quid in eccl'ia cui⁹ ipe typū tenet quotidie gerat̄ ostēdit ¶ CHRY. Cōsidera aūt eorū fidē ⁊ obediētiā. hñtes enī opus pre manibus appetibilis piscatōis cū audissent mā dantē: nō distulerūt: sed relictis oīb⁹ sequebāt̄. La lem enī obediētiā requirit a nobis christ⁹: vt eā nō ptermittam⁹: etiā si aliquid valde necessariū vrgeat. Unde ⁊ sequit̄: Et subductis ad terrā nauib⁹: relic. om. secu. sunt eū. ¶ AVGV. de cō. euā. Matthe⁹ ⁊ marc⁹ breuiter hoc pstringūt: quēadmodū gestus sit quod lucas hic apti⁹ explicauit. Hoc tamē vide tur distare q; tñ petro a dño dictū cōmemorat: Et hoc iam hoies eris capiēs: qō illi ambob⁹ fratribus dictū esse narrauerūt. Sed potuit vtiq; pus hoc pe tro dici: cū de capta ingēti multitudine piscū mira ret̄: qō insinuat ambob⁹ postea: qō illi duo cōmē rauerūt. vel intelligēdū est hoc pmo fuisse factū qō lucas cōmemorat: nec tunc eos a dño vocatos: sed tñ fuisse ꝓdictū petro: q; hoies essz captur⁹: nō aūt q; nunq; pisces cēt captur⁹. vnde dat̄ loc⁹ intellige re eos ad capturā piscū remeasse: vt postea fierz qō matthe⁹ ⁊ marc⁹ narrāt: tūc nō subductis ad terraz nauib⁹ tanq; cura redeūdi: sed ita eū secuti sūt: tāq; vocātē aut iubentē. Sed si sm iohānē iuxta iordanē secuti sunt eū petr⁹ ⁊ andreas: quō ab alijs euan gelistis dicit̄ q; eos in galilea piscātes inuenit: ⁊ ad discipulatū vocauit: nisi q; intelligēdum est nō sic eos vidisse dñm iuxta iordanē: vt ei inseparabil'r cohe rerēt: sed tñ cognouisse quis eēt: eūq; miratos ad p pria remeasse. ¶ AMBRO. Mystice aūt quos pe trus in verbo capit: in verbo credidit: negat suā pe dā: negat suū mun⁹: Exi inq̄t a me dñe. Noli timere ⁊ tu que tua sunt dño deferre: q; que sua nobis il le cōcessit. ¶ AVGV. de que. euā. Vel aliter ex pō na eccl'ie carnalib⁹ bōib⁹ plene petr⁹ dicit: Exi a me q; homo peccator sum. tanq; eccl'ia turbīs carnalib⁹ impleta ⁊ eorū morib⁹ pene submersa: regnū spiritua liū in quib⁹ maxime p̄sona christi eminet: a se quo dāmodo repellit. Nō enī hoc voce lingue dicūt ho mines bonis ministris dei vt eos a se repellāt: sj vo ce morū ⁊ actuū suadēt a se recedi: ne p bonos mer gant̄: ⁊ eo vehemēti⁹ quo deferūt eis bonore vt bo norificētiā eorū significauerit. petr⁹ cadēs ad pedes dñi: moxes autez in eo q; dixit: Exi a me. ¶ BEDA: Cōfortat aūt dñs timorē carnaliū: ne quis vel de sua scīa culpe tremēs: vel de aliorū innocētia stu pens sanctitatis iter formidet aggredi. ¶ AVG. de que. euā. Dñs aūt dū nō recessit ab eis: significat in bonis ⁊ spūalib⁹ viris nō eē oportere hāc volūtatē: vt peccatis turbarū cōmoti: quo quasi securi⁹ tran quilliusq; viuāt: mun⁹ eccl'iasticū deserāt. q; aūt tūb ductis ad terrā nauib⁹: relictis oīb⁹ secuti sunt eū: pōt significare finē tpis quo ab hui⁹ mūdi salo: qui christo inhesērūt penit⁹ recessuri sunt.

¶ Et factū est: cū eēt in una ciuita tū: ⁊ ecce vir plen⁹ lepra uidēs iesuz ⁊ pcidēs in faciē suā: rogauit eum di cens: Dñe si vis potes me mūdare Et extendēs manū tetigit eū dicēs Volo: Mūdare. Et ꝓtinus lepra discessit ab illo. Et ipse pcepit illi ne nemini diceret: sed vade ostende te

sacerdoti:⁊ offer pro emundatione tua sicut precepit moyses i testimo nium illis. Perambulabat autē ma gis ⁊mo de illo:⁊ cōueniebāt turbe multe ut audirēt: ⁊ curarent ab in firmitatib⁹ suis. Ipse autem sece debat in desertum:⁊ orabat.

AMB. Quarto signo ex quo in capharnaū dñs venit:leprosus sanat. Si autē quarto die solem illu minauit:⁊ clariorē ceteris fecit:hoc clari⁹ opus esti mare debem⁹ de quo dicit: Et factū ē cū esset i vna ciui.⁊ ecce vir plen⁹ lepra. Bene vbi leprosus mūda tur:cert⁹ nō exprimit loc⁹: vt oīdatur nō vnus po pulū specialis alicui⁹ ciuitatis: ſz oēs populos fuis se sanatos. ATHANA. Adorauit autē leprosus oīm deū existentē i corpe:⁊ neqz ꝓpter carnē puta uit eē creaturā verbū dei:nec ꝓ eo q⁹ verbū erat vi lipēdit carnē qz vestiebat:imo vt i tēplo creato ad orabat oīm creatorē i facie ꝓcidēs. Sequit enī: Et videns iesum ⁊ ꝓcidēs i facie rogauit eum. AMB. Quod i facie ꝓcidit:humilitat⁹ ē ⁊ pudoris:vt vn⁹ quisqz de vite sue maculis erubescat:ſz cōfessionem verecundia nō repressit: oīdit vulnus.remedium po stulauit dicēs: Dñe si vis potes me mūdare. De volū tate dñi nō quasi pietatis incredul⁹ dubitauit: sed q̄ si iniquitatis sue cōscius nō ꝓsumpsit. religiōis aūt ⁊ fidei plena cōfessio ē. i volūtate dñi tribuit pote state. CIRYL. Nouerat enī lepra experimētis me dicorum nō cedere:sed vidit diuina maiestate pelli demones:⁊ ceteros ab aliis valitudinibus curari:q̄ cōiecit diuina dextra fieri. TYTVS: Addiscamus enī ex verbis leprosi corporaliū infirmitatū mede lam nō querere:sed diuino bñplacito totū cōmitte requi nouit opportuna ⁊ oīa iudicio disposuit.

AMB. Eo autē sanat genere quo fuerat obsecrat⁹. dñi sequit: Et extēdens iesus manū tetigit illū. Lex tangi leprosos ꝓhibet:sed q̄ dñs legis ē nō obsequi tur legi:sed legē facit. Nō ergo tetigit:qz sine tactu mūdare nō poterat: sed vt ꝓbaret qz subiect⁹ non erat legi nec contagiū timebat vt homīes: sed quia cōtaminari nō poterat:qz alios liberabat. simul eō rio vt lepra tactu dñi fugaret:que solebat cōtamīa re tangentē. THEO. Ipse⁹ enī sacra caro ē pur gatiua ⁊ vitā tribuēs:sicut existēs verbi dei caro.

AMB. In hoc aūt q̄ subdit: Volo. mūdare. habes volūtatē:habes ⁊ pietatis effectū. CIRYL. A ma iestate aūt ꝓcessit imperiosiz mādatū:qualiter igit⁹ i seruis cōputat⁹ vnigenit⁹ fili⁹ q̄ volēdo tantūmō cūcta pōt: Legit⁹ de deo patre q⁹ oīa quecunqz vo luit fecit. Qui vero sui patris ptāte fungit⁹:quo di uersificabit⁹ i natura ab eo: Solēt etiā quecūqz sūt eiusdē virtutis:eiusdē eē substātie. Mirare tū i his christū diuīe ⁊ corporalit⁹ operantē. diuinū enim ē ita velle vt ꝑsto fiāt oīa:hūanū aūt extēdere dextē rā. Unus itaqz christ⁹ ex vtrisqz pficit: eo q⁹ verbuz caro factū ē. GRE. nisen⁹: Et qz cū vtraqz homīs ptcula aīa.s.⁊ corpe vnita est deitas:ꝑ vtraqz pate bāt supne nature īdicia. Corp⁹ enī recōditū i se lu men declarabat:cū palpādo ꝑstabat remedio:ſz aīa ꝓpotenti volūtate diuinā oīdebat virtutē:velut. n. sensus tact⁹ ꝓprius corpis ē:sic ⁊ aīe volūtari⁹ mo tus:vult aīa:tāgit corpus. AMB. Dicit ergo volo ꝓpter photinū. impat ꝓpter arriū. tangit ꝓpter ma nicheū. Nihil aūt mediū ē iter op⁹ dei atqz ꝓceptū: vt itelligas medētis affectū:virtutē opis. vñ sequit: Et cōfestim lepra discessit ab illo. Sed ne lepra trā sire possit i medicū. vnusqsqz oīce hūilitatis exem plo iactātiā vitet. nā sequit: Et ꝓcepit illi vt nemini diceret. vt. s. doceret nō vulgāda nostra bñficia sed ꝑmēda:vt nō solū a mercede abstineam⁹ pecunie:ſz etiā gratie aut fortasse illa silētij cā ē impati q⁹ meli ores putabat:q̄ fide magis spōtanea qz ꝓatis bene ficijs credidisset. CIRYL. Leproso etiā silēte suffi ciebat ipa negocij vox ad narrandū oibus agnoscē tibus ꝑ eū potestatē curātis. CHRY. Et qz vt plu rimū homīes dū egrotāt dei sūt memores:vt aūt cō ualescūt hebetant. mandat vt deū ꝑ oculis habeat: dās gloriā deo. vñ sequit: Sed vade: oīde te sacer doti. vt. s. mūdatus leprosus cōmitteret se sacerdoti aspectui:ac sic ꝑ illi⁹ censurā numerarer⁹ iter suos.

AMB. Et vt etiā itelligeret sacerdos ñō legis or dine ſz gra dei supra legē eē curatū:vt dū mādatur sacrificiū ſm ꝓceptū moysi oīderet dñs qz legē nō solueret:sed ipleret. vñ sequit: Et offer ꝓ emūdatiōe ſm ꝓce ptū moysi. AVG. de questi. euā. Videt⁹ h⁹ approbaze sacrificiū qō ꝑ moysen ꝓceptū ē: cū id ñ recipiat ecclesia:qō iō iussisse itelligi pōt: qz nōduz ceperat eē sacrificiū sanctū sanctoz qō corp⁹ ei⁹ ē: non enī oportebat auferri significatia sacrificia pri usqz illud qō significabat cōfirmatū esset cōtestati one apostoloz ꝑdicantiū ⁊ fide credētiū populoz.

AMB. Uel qz lex spiritalis ē: videt sacrificiū mā dasse spirituale. vñ dixit: Sicut ꝓcepit moyses. Deni qz addidit: In testimoniū illis. TYTVS: Peretici ꝓperā h⁹ accipiūt:dicētes i obprobriū legis eē dictū Qualiter aūt iuberet offerre ꝑ emūdatiōe ſm ꝓce ptū moysi. CHRY. Dicit q̄: In testimoniū illis. qz ex hoc facto oīditur christū incōpabili excellentia moysi ꝓferri: qz enī moyses īsufficiēs erat a sozore lepre pellere morbū:orabat dñz vt eā liberaret. ſz sal uator in ptāte diuina ꝓtulit: Uolo. mūdare. CI RYL. Uel i testimoniū illis:h⁹ ē ad rephensionē eo rū ⁊ ad ꝓbationē q⁹ legē reuereor. Cū enī te cura uerim:mitto te ad sacerdotū expientiā: vt attester mihi q⁹ nō sū puaricat⁹ i legē. ⁊ q̄tus dñs ipendēs remedia moneret nemini dicere:īstruēs nos cuita re superbiā:fama tñ ei⁹ volabat vndiqz īstillās au ditui cūctoz miraculū. vñ sequit: Perambu. antez ma. ser. de illo. BEDA: Uni⁹ aūt ꝓfecta saluatio multas ad dñm cogit turbas. vñ sequit: Et cōueni. tur. mul. vt audi. ⁊ cura. ab īfirmita. suis. Ut enim leprosus exteri⁹ ⁊ iterius se sanatū doceret:ꝓceptuz bñficiū vt marc⁹ ait etiā iussus non tacet. GRE. vi. moza. Redēptor aūt noster ꝑ die miracula i vrbi bus exhibet:⁊ ad oratiōis studiū in nocte ꝓnoctat. vñ sequit: Ipse aūt sece. in deser. ⁊ orabat. vt pfect videlz ꝑdicatorib⁹ īnuat quaten⁹ nec actiuā amore speculatiōis fundit⁹ deserāt:nec cōtemplatōis gau dia opatiōis nimietate contēnāt ſz q̄ti:nec contē plātes sorbeāt q⁹ occupati erga ꝓximos loquētes ꝓfundāt. BEDA: Quod aūtē secedit orare: non

ei nature tribuas q̄ dicit: Uolo. mūdare. sed ei que extendēs manū tetigit lepr̄osum: nō q̄ ingrata 'nesto riū gemia sit filij p̄sona: sed eius dē p̄sone sicut natu re: sic t opatiões sunt dne. GRE. nazanzen⁹: Et opa quidē i populo: orationes autē i deserto pagebat: vt plurimū sanciēs q̄ liceat parū q̄escere: vt mē te syncera cū deo colloquamur. Neq̄ enī ipe indigebat remotiōe: q̄ nō erat i eo qō remitteret cū deus ēct: ſ vt pateat nobis t opatiōis bona t altiorīs solertie. BEDA: Typice aūt leprosus hūanū gen⁹ languidū peccatis designat: plenū lepra: q̄ oēs peccauerūt t egēt gr̄a dei: vt. ſ. extēta manu. i. verbo dei humanā cōtingēte naturā: a p̄sci erroris varietate mūdent: t offerāt p emūdatiōe corpora sua hostiā viuā. AMB. Si aūt lepre medicīa verbū ē: cō tēptus verbi lepra mētis ē. THEO. Uide autē q̄ postq̄ mūdatus ē aliq̄s tūc dign⁹ ē offerre hoc munus. ſ. corp⁹ t sanguinem dñi: quod est diuine vnitum nature.

Et factū ē i una dierū: t ipe sedebat docēs. Et erāt pharisei sedētes t legis doctores q̄ uenerāt ex oi castello galilee t iudee t hierl̄z: t uirt⁹ dñi erat ad sanādū eos. Et ecce uiri portātes i lecto hominē q̄ erat paralyticⁿ. Et querebāt eū inferre t ponere añ eū. Et nō inuenientes q̄ parte illū inferrēt p turba: ascenderūt sup̄a tectū: t p tegulas sūmiserūt eū cum lecto i mediū añ iesū. Quor̄ fidem ut uidit dixit: Hō remittunt tibi pcta tua. Et ceperunt cogitare scribe t pharisei dicētes: Quis ē hic q̄ loqtur blasphemias? Quis pōt dimittere peccata: nisi sol⁹ de⁹? Et cognouit aūt iesus cogitatiões eor̄ū: rñdens dixit ad illos: Quid cogitatis i cordib⁹ uestris? Quid ē facilⁿ dicere: dimittunt tibi peccata: an dicere surge t ābula? Ut autē sciatis q̄ filⁿ hois hz ptātē i terra dimittē di peccata: ait paralytico: Tibi dico surge: tolle lectū tuū: t uade in domū tuā. Et cōfestim cōsurgēs cor̄a illⁿ tulit lectū i quo iacebat: t abijt in domū suā magnificās deū. Et stupor apprehēdit oēs t magnificabāt deū. Et repleti sūt timore dicētes: q̄ uidimus mirabilia hodie.

CIRYL. Scribe t pharisei q̄ facti fuerāt p̄digiorū christi visores: audiebāt ipm quoq̄ docentē: rñ. dicit: Et factū ē i vna dierū: t iesus sedebat docens. t erant pharisei sedē. t legis doc. q̄ venerāt ex oi castel. gali. t iu. t hierusalē. t vir. dñi erat ad sanandos eos. Nō q̄si mu tuo accipet ptātem alteri⁹: sed q̄si de⁹ t dñs p̄pria operabat virtute. fuit aūt homies sepe donor̄ spiritaliū digni: sed plerūq̄ deficiūt ea rōne quam nouit donor̄ largitor: qō i christo nō accidit: affluebat enī i p̄stādis remedijs virtus diuina. Quia vero nec cessariū erat: vbi tāta scribar̄ t pharisēor̄ turba cōuenerat: aliq̄d fieri ex his q̄ virtuti attestarent ipsi⁹ cor̄a eis q̄ eū parumpēdebāt factū ē quoddā miraculū i palytico. in quo q̄ defecisse videbat medicinalis ars: portabat a p̄mis ad supernū t celestē medicū. vñ sequit: Et ecce viri por. i lectho homi. q̄ erat paralytic⁹ t querebāt eū iſer. t po. añ eum. CHRY. Mirādi vero sūt q̄ palyticū adduxerūt: qualit cum nequisset itrare p ostiū: nouū aliq̄d t alienū attētarūt. vñ sequit: Et nō inue. q̄ parte eū iſer. p tur. ascē. supra tec. detegētes aūt tectū deponūt grabatū t ponūt i medio palyticū. vñ sequit: Et p tegu. submise. illū cū lec. i me. añ iesum. Dicet aliq̄s demissum fuisse loci a quo p tegulas deposuerūt palytici lectum. BEDA: Dominē aūt dñs a palysi curatur⁹ p̄mo peccator̄ vincula dissoluit vt oīderet eū ob nexus cuiparū artuū dissolutōe dānari: nec nisi bis relaratis mēbror̄ posse recuperatione sanari. vñ sequit: Quorū fidē vt vi. dixit: Homo: remit. ti. pec. tua. AMB. Magn⁹ dñs q̄ aliorū merito ignoscit alijs: t dum alios p̄bat: alijs relaxat errata. Cur apud te bō collega nō valeat: cū apud deū seru⁹ t iterueniēdi meritū t ius habeat ipetrādi: si gratiū peccator̄ dissidis veniā: adhibe p̄catores: adhibe ecclesiā q̄ p̄cetur: cui⁹ cōtemplatiōe qō tibi dñs negare posset: igīscat. CHRY. Occurrebāt aūt t i hoc ipi⁹ patientis fides: nō enī sustinuisset se iferius submitti: nisi credidisset. AVG. de questi. euā. Quod aūt dicit: Hō: dimittunt tibi peccata. ad h̄ ifirmandū valet: q̄ homī dimittebant peccata: q̄ hoc p̄po q̄ bō erat nō posset dicere: Nō peccaui. simul etiā vt ille q̄ homini dimittebat itelligeret de⁹. CHRY. Nos autē si corp̄aliter patimur: satagim⁹ nociuū abscere. cū vero male sit aīe t differim⁹: atq̄ ió nec a corporis nociuis curamur. Abscidam⁹ igit fontē malor̄: t cessabūt egritudinū fluxus. Metu aūt multitudinis suā intētionē apire pharisei nō audebāt: sed sola cū i cordibus suis meditabant. vñ sequit: Et cepe. cogitare scri. t pha. dicētes: Quis ē hic qui lo. blasphemiam? CIRYL. In quo mortis p̄cipitāt sniam. Erat enī mādatū i lege. q̄ quicūq̄ blasphemarer in deū: morte puniret. AMB. Itaq̄ ab ipsis ex oppribr̄ suis dei filⁿ accipit testimoniū: nā t valid⁹ est ad fidē qō cōfitent inuiti: t p̄nitios⁹ ad culpā qō negāt: q̄ suis assertiōibus relinquunt. vñ sequitur: Quis pōt peccata dimittere nisi sol⁹ de⁹? Magna i fide plebis amētia: vt cū cōfessa fuerit soli⁹ dei esse donare peccata: nō credat deo peccata donāti. BEDA: Uerū enī dicūt: q̄ nemo peccata dimittere nisi de⁹ pōt: q̄ p eos quoq̄ dimittit q̄b⁹ dimittēdi tribuit ptātem. Et ió christ⁹ vere deus esse p̄bat: q̄ dimittere peccata q̄si deus pōt. AMB. Dñs autē

Ca.V.

salnos volés facere peccatores:ex occultorũ cognitiõe deũ se esse demõstrat.vñ sequit: Ut autem cognouit de⁹ cogita.eor:rñdens vi.ad illos:Quid cogitis.i cor.vestris:// CIRYL.q.d.O pharisei qr dicitis: Quis pót peccata dimittere nisi sol⁹ deus:? Rñdeo vobis:Quis pót secreta cordis scrutari nisi sol⁹ de⁹:? q.p. ppbetas dicit:Ego dñs:scrutãs corda ꝛ ,pbantes.// CHRY.Si ergo increduli estis erga primuz remissionẽ peccati:ecce aliud adijcio dũ ĩtima vestra patefacio:qñ etiã aliud: dũ palytici corp⁹ cõsolido.vñ subdit:Quid ẽ facilius dicere:dimit.ti.pec. an dicere sur.ꝛ am.Palã quidẽ ẽ qr cõsolidare corpus facili⁹ ẽ:quãto nãqz nobilior ẽ aĩa corpe: tãto ẽ excellẽtior absolutio criminũ. verũ qr illud ñ creditis:eo q lateat:adijciã qõ min⁹ ẽ:aptius tñ:qten⁹ qõ ẽ magis occultũ p b demõstret. Et quidẽ cũ alloc⁹ ẽ ifirmantẽ:nõ dicit:dimitto tibi peccata:,p puã expimẽs ptatẽ:sed Remittuntur tibi peccata. Cogẽtibus aũt illis euidẽti⁹ ,ppriã declarat potestatẽ dicẽs:Ut ãt scia.qr fi.bo.pote.bz ĩ ter.dimit.pec. // THEO.Uide q ĩ terra dimittit peccata. dũ enim sumus ĩ terra:peccata nr̃a delere possumus. postqz vero a terra tollimur:nõ valebim⁹ cõfiteri:claudit eni ianuã.// CHRY.Demõstrat aũt peccatorum veniã p corpis sanationẽ.vñ sequit:Ait palytico ti.dico sur.Iam vero corpis sanationẽ demõstrat p lecti portationẽ:vt sic nõ reputet fantasia qõ factuz ẽ.vñ sequit:Tol.grabatuũ.ꝛ va.ĩ do.tuã.q.d. Ego volebã p tuã passionẽ curare illos q sani vident:infirmant aũt ĩ aĩa:sed qr nolũt:vade tuã correctur⁹ familiã.// AMB.Nec mora vlla sanitas iteruenit: vñ dictor remedioz̃qz momẽtũ est.vñ sequit: Et cõfestim.coã illis tulit lec.ĩ quo iace. ꝛ abijt in do. suã magni.deũ.// CIRYL.Quo facto patuit q filius homis pót ĩ terra relaxare peccata qõ ,p se ꝛ ,p nobis dixerat:ipe nãqz vt de⁹ fact⁹ hõ tãqz dñs legis peccata dimittit.Sortiti sum⁹ etiã nos ab eo tã mirabilẽ gratiã.Dictũ ẽ.n.discipulis: Quoz̃ remiseritis peccata:remittunt eis.Quõ aũt non magis ipse peccata dimittit:q ceteris ptatẽ faciẽdi b tradidit:? // CHRYS. Reges aũt terreni ꝛ principes homicidas absoluẽtes a pena p̃senti liberãt:a crimĩbus expiare aũt nõ possũt.// AMB. Spectãt aũt surgẽtẽ incredulẽ:mirant abeuntẽ.vñ sequit: Et stupor apprẽdit om.ꝛ magnifi.deũ.// CHRY. Paulati serpũt indici magnificãtes deũ:nõ tñ putãt eũ deũ:esse. obstabat eni eis caro:nec tñ erat modicũ estimare eũ principiũ eẽ mortaliũ:ꝛ a deo ,pfectũ.// AMB.Diuini aũt opis miracula malũt timere qz credere.vñ sequit:Et reple.sũt ti.dicẽt ei:qr vidim⁹ mirabi.hodie. Si aũt credidissẽt:nõ timuissẽt vtiqz sz dilexissent. pfecta eni dilectio foras timorẽ excludit.Nõ ociosa aũt bui⁹ palytici nec angusta medicina ẽ:qñ oras se ꝑmittit:nõ ,ppter suffragiũ:sz ,ppter exemplũ.

AVG.de questi.euã.De palytico.n.põt itelligi anima dissolutã mẽbris:b ẽ opatiõib⁹ christũ q̃rere.i. volũtatẽ verbi dei. Impediri aũt a turbis.s. cogitationũ:nisi tecta.i.opta scripturarũ apiat:ꝛ p hoc ad noticiã christi pueniat:b ẽ ad ei⁹ hũilitatẽ, fidei pietate descẽdat.// BEDA:Et bñ dom⁹ iesu tegul cõtecta describit:qr sub tẽtibili literarũ velamĩe spiritalis gre virt⁹ ĩuenit.// AMB. Unusqsqz aũt egerpetẽdo peccatores salutis oz adhibere: p quos nostre vite cõpago resoluta actuumqz nostroz clauda vestigia verbi celestis remedio reformẽtur. Sit igit aliq monitores mẽtis q animũ bois q̃uis exteriorꝭ corpis debilitate torpẽtẽ ad supiora erigãt: quorũ rursus adminiculis ꝛ attollere ꝛ hũiliare se facit añ iesum locet:dñico videri dign⁹ aspectu:hũilitatẽ.n.respicit dñs.// AVG.de questi.euan. Di ergo a q̃bus deponit: doctores ecclesie pñt significare.q aũt cũ lecto deponit:significat ab homĩe ĩ ista carne adhuc cõstituto christũ debere cognosci.// AMBRO. Dñs aũt plenã spẽ resurrectiõis oñdens:peccata donat animoz debilitatẽ carnis excludit:hoc est.n.totũ hominẽ eẽ curatũ. Quãtis igit magnuz sit homĩbus peccata dimittere tñ multo diuini⁹ ẽ resurrectionẽ donare corpibus:q̃quidẽ de⁹ resurrectio ẽ.lect⁹ aũt q tolli iubet: nihil ẽ aliud q̃z corpus humanũ.// AVG.de questi.euã. Ut ñ iã ĩ carnalibus gaudijs tanq̃z ĩ lecto reqescat ifirmitas anime:sz magis ipa cõtineat affectiões carnales:ꝛ tendat ad domũ suã.i.requiẽ secretoz cordis sui. AMB.Uel domũ repetere suã:hoc ẽ ad ꝓdisiũ redire.ea.n.est vera dom⁹:q hominẽ ꝑma suscepit:nõ iure amissa sed fraude.Merito g restituit qñ venerat q nexũ fraudis aboleret iusq reformaret.

Et post hec exijt: ꝛ uidit publicanũ noie leui sedentẽ ad teloniũ:ꝛ ait illi:Sequere me. Et relictis oibus:surgẽs secut⁹ ẽ euz. Et fecit ei cõuiuiũ magnũ leui in domo sua.ꝛ erat turba mlta publicanoz̃ ꝛ aliorũ q cũ illr erãt discũbẽtes. Et murmurabãt pharisei:ꝛ scribe corum dicẽtes ad discipulos ei⁹: Quare cum publicãis ꝛ peccatoribꝰ mãducatis ꝛ bibitis:? Et rñdens iesus dixit ad illos:Nõ egẽt q sani sũt medico:sz qui male habent. Nõ.n.ueni uocare iustos:sed peccatores ad pniam.

// AVG.P⁹ palyticũ sanatũ de cõuersiõe publicani subiũgit.dicẽs: Et p⁹ hec exiit ꝛ vidit publicanuz noie leui:sedentẽ ad teloneũ. Ipe ẽ matthe⁹ q ꝛ leui.// BEDA:Bz lucas ꝛ marc⁹ pp honorẽ euãgeliste nomẽ tacẽt vulgatũ. Matthe⁹ ãt ĩ fmõis principio accusator sui fact⁹:matheũ se ꝛ publicanũ nomiat:ne qs a salute desperet ,p ĩmanitate peccatoz cũ ipe de publicano ĩ aplm sit mutatus.// CIRYL. Publican⁹ eni fuerat leui:vir auarus:effrenis ergasupflua:alieni amator:Hoc.n.ẽ.publicanoz officium:sz ab ipis officinis malicie detrahit: Christo eũ vocẽte.vñ seqt:Et ait illi:Sequere me.// AMB. Seq iubet ñ corpis gressu:sz mẽtis affectu. Itaqz ille verbo vocat⁹:,ppria derelicta q rapiebat aliena.vñ seqt Et relictis oibus surgẽs secut⁹ ẽ eũ.// CHRY. Ubi ꝛ vocãtis vtutẽ ꝛ vocati obediẽtiã cõsidera. Neqz n.obstitit:neqz facillauit:sz ,ptin⁹ paruit:nec ĩ pro-

pria domũ ire voluit vt suis ꝺ̄ ītiaret: sic nec piscatores. BASI. Nec solũ fenora telonei postposuit sed etiã contẽpsit picula q̃ sibi ac suis accidere poterãt: oũ calculos telonei dimitteret ipfectos THE. Et sic ab accipiẽte cẽsũ a trãseũtib⁹: christ⁹ cẽsũ accepit: ñ q̃dẽ e⁹ accipiẽs pecuniã: ꝫ totaliť eũ trãsferẽs ad suũ cõsortiũ. CHRY. Uocatũ ãt leui dñs bonorauit: oũ cũ eo cõfesti epulat⁹ ẽ. ꝺ̄. n. ei maiorẽ p̃ stabat fiduciã. vñ seq̃ť: Et fecit ei dui. mag. leui i domo. sua. Nec solũ cũ eo discũbit: imo cũ plurib⁹. vñ sequitur. Et erat tur. mul. publica. ⁊ alio. q̃ cũ il. erãt discũbẽ. Cõuenerãt. n. publicani ad eũ sic ad collegam ⁊ hominẽ eiusdẽ officij. ꝫ ⁊ ipe gloriãs de p̃sentia christi cõuocauit oẽs. Christ⁹ ẽt q̃libet gen⁹ remedij exhibebat: ⁊ ñ solũ disputãdo ⁊ p̃stãdo sanitatis remedia: vel ẽt redarguẽdo emulos: ꝫ ẽt cõedẽdo nõ nullos errãtiũ corrigebat: ide nos ītruẽs q̃ q̃libet op⁹ ⁊ tps põt nobis vtilitatẽ afferre. Sz nec publicanoꝝ pticipationẽ vitauit pp vtilitatẽ sequẽtẽ more medici: q̃ nisi tãgeret sanié: ñ liberaret a morbo AMB. Cũ peccatorib⁹. n. mãducãdo ẽt cũ gẽtibus ñ ꝓbibet nos inire cõuiuiũ. CHRY. Sz tñ dñs inculpat⁹ ẽ ide a phariseis iuidẽtib⁹ ⁊ volẽtib⁹ a christo discipl'os separe. vñ seq̃ť: Et murmu. phari. ⁊ scribe dicẽ. ad disci. e⁹: Quare cũ publi. ⁊ pecca. mãdu. ⁊ bibitis: AMB. Serpẽtina vox ẽ: hãc p̃mã vocẽ sert pes emisit dicẽs eue: Quid dixit de⁹? nolite mãducare. ⁊c. q̃ patris sui venena diffũdit AVG. de cõ. euã. Uideť aũt lucas ꝺ̄ aliquãto differẽti⁹ ab aliis euãgelistis cõmemorasse. ñ. n. dicit tñ dño obiectũ eẽ: q̃ cũ publicãis ⁊ phariseis mãducaret ⁊ biberet: ꝫ discipul' q̃ de ipo ac de ip̃is accipeť. Propterea. n. matthe⁹ ⁊ marc⁹ ō christo discipul' obiectũ narrãt: q̃ q̃ discipuli cũ publicanis ⁊ peccatorib⁹ mãducabãt: magistro magl obiiciebať: quem sectãdo imitabãť. vna q̃ sua ẽ tãto meli⁹ īsinuata: q̃nto q̃busdã vbis manẽte vitate variata. CHRY. Ipe ãt dñs i cõtrariũ eoꝝ fmonẽ cõuertit: oñdẽs ñ eẽ culpã cuz peccatorib⁹ cõuersari: ꝫ ẽt cõsonũ mificordie ꝓpe. vñ seq̃ť: Et rñdẽs ihesus dixit ad il. Nõ egẽt medico q̃ sa. sũt: ꝫ q̃ male bñt. In quo cõmemorat eos cõis īfirmitatis: ⁊ de numero lãguẽtiũ eos esse oñdit. se vo medicũ eẽ latẽter subiũgit: Nõ eni ve. vo. iu. sed peccatores. GRE. nisen⁹. q. d. Adeo peccatores ñ abominor: q̃ eoꝝ tiñ gra veni ñ vt maneãt peccatores: ꝫ vt cõuertãť: ⁊ bõi fiãt. AVG. de cõ. euã. Uñ addidit: In pniam. qõ ad explanandã sniam valet: ne q̃sq̃ peccatores ī hipo q̃ peccatores sunt: diligi arbitreť a christo: cũ illa similitudine de egrotis. vñ bñ ītimet q̃d velit de⁹ vocãdo peccatores tãq̃ medic⁹ egrotos: vt ab iniq̃tate tãq̃ ab egritudie salui fiant AMB. Sz qũo dũ iustitias dilexit: neq̃ vidit dauid iustũ derelictũ: si iust⁹ derelinq̃ť: peccator asciscť: nõ ītelligas q̃ eos iustos dicit q̃ ex lege p̃sumãt ⁊ euãgelij gram ñ req̃rãt. Nemo aũt iustificať ex lege: ꝫ redimiť ex gra. ñ vocat ꝺ̄ eos q̃ se iustos dicũt: vsurpatores. n. iustitie nõ voc̃ť ad gram. nã si gra ẽ ex pnia: vtiq̃ q̃ fastidit pniam abdicat graz. BEDA: Peccatores ãt vocat eos q̃ sua mala attẽdentes: nec p legẽ iustificari se posse putãtes: christi gre se penitẽdo despiciũt. CHRY. Ironice aũt dicit illos iustos: sicut q̃ dr: Ecce adã factꝰ ẽ q̃si vn⁹ nostrũ. q̃ aũt null⁹ erat iust⁹ sup terrã: oñdit paul⁹ dicẽs: Dẽs peccauerũt: ⁊ egẽt gra dei. GRE. nisen⁹: Uel dicit ñ egere sanos ⁊ iustos medico. i. angelos: ꝫ male hñtes ⁊ peccatores. i. nos q̃ morbũ peccati īcurrim⁹: q̃ ī celis ñ ẽ. BEDA: Per matthei ãt electionẽ fides gẽtiũ exp̃mit: q̃ pri⁹ mũdanis ībitabat: ꝫ nũc christi corp⁹ ẽdula deuotiõe cõficiũt THE. Uel publican⁹ ẽ, q̃ pncipi mũdi seruit ⁊ debitũ carni reddit: cui gulos⁹ reddit escas: adulẽ voluptatẽ: ⁊ ali⁹ alirõ. Cũ ãt viderit eũ dñs sedẽtẽ i telonco. i. nõ mouẽtẽ se ad maiorẽ neciã: tũc a malo erigeť: ⁊ sequeť ihesũ: ⁊ suscipiet ī domo aie dñz. AMB. Qui ãt domicilio christũ recipit ītno: maximis delectatiõib⁹ exuberãtiũ pascit voluptatũ: itaq̃ libẽť dñs i gredíť ⁊ ī ei⁹ recũbit affectu: ꝫ rurs⁹ accẽdit īuidia pfidor: ⁊ future pene spes p̃figurať: epulãtib⁹. n. fidelib⁹ ī regno celoꝝ puidia iciuna torquebiť. BEDA: Uel p ꝺ̄ designať iudeoꝝ iuidia q̃ de gẽtiũ salute torq̃ť. AMB. Simul ẽt oñdit quãtũ sit inter emulos legis ⁊ gre: q̃ illi q̃ legẽ sequũť mẽtis famez patiẽť etnã. Qui vo vbũ i iterioꝝ aie receperunt: alimẽti celestis ⁊ fortis vbertate recreati esurire ⁊ sitire ñ p̃nt. Et iõ q̃ aio iciunabãt: murmurabãt.

Ãt illi dixerũt ad eũ. Quare discipli iohãnis iciunãt frequenter: ⁊ obsecratões faciũt: sili'r ⁊ pharisei: tui ãt edũt ⁊ bibũt? Quib⁹ ipe ait: Nũqd potestis filios sponsi: dũ cũ illis ẽ spons⁹ facere iciunare? Uenient ãt dies: ⁊ cũ ablat⁹ fuerit ab illis spons⁹: tũc iciunabũt i illo die. Dicebat ãt ⁊ similitudinẽ ad illos: Quia nemo cõmissurã a nouo uestimẽto mittit i uestimẽtũ uetus: alioqn ⁊ nouuz rũpit: ⁊ ueteri ñ cõuenit p̃missura a nouo. Et nemo mittit uinũ nouuz i utres ueteres: alioqn rũpit uinuz nouũ utres: ⁊ uinũ effundeť ⁊ utres pibũt. Sz uinũ nouũ i utres nouos mittẽdũ ẽ: ⁊ utraq̃ cõseruãtur. Et nemo bibẽs uet⁹ statim uult nouũ: dicit enim: Uetus melius est.

CIRYL. Postq̃ p̃mũ vbũ acceperũt a christo ab alijs ad alia se trãsferũt: volẽtes oñdere sacros discipulos ⁊ ip̃z cũ eis ihesũ mime curasse de lege. vñ ait: At illi dixerũt ad eũ: Quare discipuli iohãnis. frequẽ. ⁊ obsecra. faciũt. simil: ⁊ phari. tui ãt edũt ⁊ bibunt: Quasi. ꝺ̄. cõeditis cũ publicanis ⁊ peccatorib⁹: cuz iubeat lex ūmũdo ñ cõicare: ꝫ ī excusatione p̃uarica tõis vobis accedit mificordia. Cur q̃ ñ ieiunatis: vt mos ẽ fm legẽ volẽtib⁹ viuere? Sz sancti q̃dẽ ideirco ieiunãt. vt corp⁹ affligẽtes q̃rẽt passiões ipsi⁹. Sed christ⁹ ñ egebat ieiunio ad pfectionẽ vtutis: cũ tãq̃ de⁹ absolut⁹ eẽt a quolibet viculo passiõis: ꝫ nec e⁹

Ca.VI.

comitia ieiunio egebat: ꝫ ptiçeps gre eius: sine ieiu
nio decorata vtuose cõuersabaꝫ. q̃ si christ⁹. xl. dies
b⁹ ieiunauerat: nõ ℔ fuit vt ĩ se passionẽ mortifica
ret: ꝫ vt nomã abstinẽtie oñdat carnalib⁹. AVG.
de cõ. euã. Euidẽter aũt lucas alios de alijs ℔ diri
le narrauit. vñ ḡ matthe⁹ dicit: Tũc accesserũt ad eũ
discipuli iohãnis dicẽtes: Quare nos ꝛ pharisei ie
iunam⁹: nisi q: ꝛ ipi aderãt: ꝛ oẽs certatiz vt q̃sq; po
terat ℔ obiecerũt. AVG. ĩ eodẽ: Est aũt duplex ie
iunii: vnũ i tribulatiõe ad ꝓpiciãdũ deũ ĩ peccatis
aliud ĩ gaudio: cũ tãto min⁹ delectãt carnalia: quã
to spiritaliũ maior sarcia é. Interrogatus ergo dñs
cur discipli ei⁹ ñ ieiunarẽt. de vtroq; ieiunio ñdit.
ꝛ ꝑmo de ieiunio tribulatiõis. Seq̃ť. n. Quibus ipe
ait: Nũq̃d po. fi. spõ. dũ cũ il. ẽ spon. fa. ieiunare:
CHRY. Quasi. d. Pręsẽs tẽp⁹ leticie é ꝛ alacritatis
no igit̃ imiscẽda sũt tristia. CIRYL. Saluatoris ei
ñri ĩ ℔ seculo demõstratio nihil aliud fuit q̃ q̃daz
festiuitas: itelligibiliť q̃si quãdã spõsã copulãs illi
nostrã naturã: vt quõdã sterilis fecũda fieret. Igit̃
filij spõsi ẽ noscũť q̃cũq; vocati sũt ab eo ꝓ nouam
ꝛ euãgelicã disciplinã: nõ aũt scribe cũ phariseis q̃
solã legẽ ymbuã cõsiderãt. AVG. de cõ. euã. Per
℔ autẽ q̃ sol⁹ lucas dicit: Nõ potestis filios spõsi fa
cere ieiunare. itelligiť eos ipos q̃ loq̃bant̃ fuisse fa
cturos vt lugẽtes ieiunarẽt filij sponsi: qñ ipi eẽnt
spõsũ occisuri. CIRYL. Ubi vo ꝺcesserat fili⁹ spõ
si q̃ ñ decebat eos laborare tãq; q̃ spiritalẽ solẽni
tatẽ habebãt: ne iter nos ãnullareť ieiunijs dispẽsa
tine subiũgit dicẽs: Ueniẽt aũt dies cũ ablat⁹ fue
rit ab eis spõs⁹: tũc ieiunabũt ĩ illis dieb⁹. AVG.
de ẽstenã. q. o. Tũc desolabũť ꝛ ĩ meroze ꝛ luctu
erũt: donec eis ꝑ spiritũsanctũ gaudia ꝺsolatoria re
tribuant̃. AMB. Uel aliť: Nõ ℔ ieiuniũ relegať
quo cõficiť caro: ꝛ corpis luxuria castigať: ℔ ieiu
niũ nos cõmẽdat deo. ꝫ ñ possum⁹ ieiunare q̃ xp̃m
hẽm⁹ ꝛ christi carnẽ epulamur ꝛ sãgninẽ. BASI.
Filij etiã spõsi ieiunare neq̃unt: ℔ ẽ aie nutrimẽtũ
ñ sumere: nec viuere ĩ oi vbo q̃ de ore dei ꝓcedit.
AMB. Sz q̃ sũt illi dies q̃bus nobis christ⁹ aufe
ret: cũ ipe dixerit: Uobiscũ ero vsq; ad cõsũmatio
nẽ mũdi. ꝫ nemo tibi christũ põt auferre: nisi te illi
ipe auferas. BEDA: Quãdiu enĩ spõs⁹ nobiscũ ẽ
i leticia sum⁹: nec ieiunare possum⁹ nec lugere. Cũ
aũt ꝓ peccata ille recedit: tũc idicẽdũ ẽ ieiuniũ: ꝛ re
q̃rend⁹ luct⁹. AMB. Deniq; de aĩ dictũ ẽ ieiunio
vt sequẽtia declarãt: Seq̃ť enĩ: Dicebat aũt simili
tudinẽ ad illos: Q̃ nemo cõmissurã. i. pticulã abla
tã a vestimẽto nouo imittit ĩ vestimẽtũ vet⁹. Appel
lauit vet⁹: q̃ eruẽdũ apostol⁹ estĩauit dicẽs: Spo
liate vos veterẽ hominẽ cũ actib⁹ suis. In eadẽ igit̃
forma series cõuenit ꝓceptoꝝ: ne act⁹ veteris ꝛ no
ui hois misceam⁹. AVG. de q̃st. euan. Uel aliter:
Dono spũssãcti ꝓcepto. Hen⁹ aũt ieiunij q̃ fit ꝑ le
ticiã iã renouati ĩ vitã spiritalẽ cõueniẽtissime cele
brãt: q̃ añq; accipiãt dicit eos eẽ tãq; vetera vesti
mẽta: q̃b⁹ icõueniẽter pãn⁹ nou⁹ assuiť. i. aliq; pti
cula doctrie q̃ ad noue vite tempantiã ptinet: q: si
℔ fiat ꝛ ipa doctria quodãmõ scidiť: q̃ docet gene
rale ieiuniũ ñ a cõcupia ciboꝝ tñ: ꝫ ab oi leticia tẽ
poraliũ delectationũ: c⁹ pticulã q̃ ad cibos ptinet:
dicit nõ oportere boĩbus adhuc veteri cõsuetudini
deditis ĩpartiri: q: ꝛ illic q̃si cõcisio videť fieri: ꝛ ipi
vetustati nõ cõuenit. Dicit ẽt eos eẽ similes veteri
b⁹ vtrib⁹. vñ seq̃ť: Et nemo mit. vinũ no. ĩ vtres vete
res. AMB. Fragilitas hũane cõditiõis apiť: cum
corpa nostra exuuijs defũctoꝝ alialiũ compant̃.
AVG. de q̃st. euã. Ueteri b⁹ aũt vtribus compant̃
apli q̃ vino nouo q̃si spiritalib⁹ ꝓceptis facili⁹ disrũ
punť q̃z cõtineãt. vñ seq̃ť: Alioq̃n rũpit vinũ nouũ
vtres: ꝛ ipm effũdeť: ꝛ vtres peũt. Erũt ãt noui vtres
cũ p⁹ ascẽsionẽ accepto desiderio cõsolatiõis eius.
orãdo ꝛ spando ĩnouabũť. vñ seq̃ť: Sz nouũ vinuz
ĩ vtres nouos mittẽdũ ẽ. ꝛ vtraq; ꝛseruãť. BEDA:
Uino fi q̃dẽ ĩtus reficimur: veste aũt foris tegimur.
Uestis ḡ sũt bõa opa q̃ foris agim⁹: q̃bus corã hoi
bus lucem⁹: vinũ feruor fidei spei ꝛ charitat⁊. Aliť:
Ueteres vtres sũt scribe ꝛ pharisei: nou⁹ pãn⁹: ꝛ no
uuz vinũ ꝓcepta euãgelij. GRE. nisen⁹: Uinũ enĩ
de nouo elicitũ: ꝓpter feruoꝛẽ naturaľ bũidi fumo
sũ ẽ oespumãs naturali agitatiõe a se materialẽ im
mũdiciẽ. Tale nouũ testamẽtũ ẽ: q̃d antiq vtres q̃ ꝓ
pter ĩcredulitatẽ ĩueterati sũt: nõ capiũt: ĩmo scidũ
tur excellẽtia doctrie: necnõ ꝛ gram spũs ĩ cassum
fluere faciũt: q: ĩ maliuolã aiam ñ itroibit sapĩa.
BEDA: Sz cuicũq; aie nõdũ ĩ nouitate sed ĩ vetu
state malicie ꝑseuerãti: nouoꝝ mysterioꝝ sacramẽ
ta ñ dñt cõmitti: q̃ etiã ꝓceptis euãgelicis ꝓcepta le
gis miscere volũt: vt galathe vinũ nouũ ĩ vtres vete
res mittũt. Seq̃ť: Et nemo bibẽs vet⁹ statĩ vult no
uuz. dicit. n. vet⁹ meli⁹ ẽ: q: ĩdeis vite veteris salua
ĩbutis: noue gre ꝓcepta sordebãt: q: maioꝝ traditio
nib⁹ cõmaculati dulcedinẽ spiritaliũ vbozũ perci
pere non valebant. CA. VI.

Factũ ẽ ãt i sabbato secũdo
ꝑmo cũ trãsiret ꝑ sata uelle
bãt discipuli ei⁹ spicas: ꝛ mã
ducabãt cõfricãtes mãib⁹: Quidaz
aũt phariseoꝝ dicebãt illis: Quid fa
citis q̃ nõ licz i sabbatis? Et respõ
dẽs iesus ad eos dixit: Nec hoc le
gistis q̃ fecit dauid: cũ esurisset ipe
ꝛ q cũ illo erãt: qũo intrauit i domũ
dei: ꝛ panes ꝓpositiõis sũpsit ꝛ mã
ducauit: ꝛ dedit his qui cũ ipo erãt:
quos nõ licet mãducare nisi tãtũ sa
cerdotib⁹. Et dicebat illis: q: dñs ẽ
filius hois etiã sabbati.

AMB. Nõ solũ cõprehẽsiõe verboꝝ: sed etiã ipo
vsu specieq; gestoꝝ icipit hominẽ dñs veteris obse
natiõe legis exuere. vñ dr: Factũ ẽ autẽ ĩ sab. scõo ꝑ
mo cũ trãsiret ꝑ sata: velle. disci. ei⁹ spicas ꝛ mandu
cabãt cõfricã. manib⁹ suis. BEDA. Nõ habẽtes
enĩ discipuli spaciũ manducãdi ꝓpter ĩpoꝛtunita
tẽ turbarũ: esuriebãt vt homies: sed vellentes spicas
inediã cõsolabanť: q̃ ẽ indiciũ austerioris vite: nõ
ꝓpatas escas sed simplices querere cibos. THE.
Dicit autẽ ĩ sabbato secũdo ꝑmo: q: iudei oẽm festi

uitatē sabbatū nūcupabāt: reḡes enī oī sabbatum. Multotiēs ḡ cōtigebat ī pasceue festiuitas: ⁊ vocabāt pasceuē festū ꝓpter sabbatū. deīde p̄ncipale sabbatū secūdū p̄mū dicebāt: qō scōm exīs a p̄cedētis diei festiuitate. CHRY. Duplex enī erat festum ⁊ p̄cipal' festi ⁊ alteri⁹ solēnitat] sabbati. ISIDO. Vel dicit secūdo p̄mo: qz scōm erat pascha: p̄mū autē azimoꝝ: cū īmolarēt enī pascha ī sero: sequēti die festū azimoꝝ celebrabāt. q aūt ita sit: patet ex hō q apostoli vellebāt spicas: ⁊ māducabāt: ī illo nāq; tē poze spice flectūt a fructu. EPIPHA. Die igitur sabbati vīī sūt trāseūtes p segetes ⁊ spicas edebāt: oīdentes qīī dissolutū ē viculū sabbati: vbi magnū aduenit sabbatū: hō ē christus q̄ fecit nos ḡescere ab ope delictoꝝ nostoꝝ. CIRYL. Pharisei aūt ⁊ scribe ignari sacrarū scripturarū. ī vnū cōspirauerāt ad reprehēdēdū christi discipulos. vñ seq̄t: Quidā aūt phariseoꝝ dice. ill. Quid fa. qō ñ lz in sabbatis: Dic mihi tu cū ī sabbato tibi mēsa p̄ponit: nōne frāgis panē: Quid igit alios reprehēdis? BEDA: Alij vo dicūt ipi dño hec fuisse obiecta. sed a diuersis: ⁊ ipi dño: ⁊ discipulis potuerūt obiici. ⁊ cuicūq; obiectū ad ipm marie respicit. AMB. Dñs aūt defēsores legis arguit nescire q̄ legis sūt: exēplū īducēs dauid vñ sequit: Et respō. iesꝰ ad eos di. Nec hō legistis qō fecit dauid: ⁊. q̄ cū eo erāt. CIRYL. Quasi. d. Luz ep̄sse dicat lex moysi: Iudicate iustū iudicium: nec cōsiderabis p̄sonā ī iudicio: ēqliter īcrepatis discipulos q̄ vsq; ī hodiernū diē extollitis dauid vt sanctū ⁊ ꝓphetā: cū moysi p̄ceptū ñ seruauerit: CHRY. Et attēde q̄ qñcūq; dño fit ſmo ꝓ suis. i. discipulis: seruos ducit ī mediū. s. dauid ⁊ sacerdotes. qñ vero ꝓ se ītroducit patrē sicut ibi: Pater meꝰ vsq; mē operat: ⁊ ego opoꝝ. THEO. Aliter aūt eos reprimit cū subdit: Et dicebat illis. q̄ dñs ē filiꝰ hoīs ē sabbati. q. d. Ego sū dñs sabbati tāq; dispositoꝝ: ⁊ fi legislatoꝝ ptātē habeo soluere sabbatū. filiꝰ eni hominis vocatꝰ ē christꝰ: q̄ dei exīstēs filiꝰ miraculose dignatꝰ ē filiꝰ hoīs ꝓpter homīes fieri ⁊ vocari. CHRY. Marcꝰ aūt de cōi natura hūm ꝓtulit se fateꝝ. dicebat enī: ꝓpter homīes sabbatū factū ē: nō hō ꝓpter sabbatū. Expedit igit potiꝰ sabbatum homī subiici q̄ huic colla subicere sabbato. AMBRO. Nō mediocre aūt mysteriū hō ē. Ager enī est hic mūdus: agri seges ī satiōe hūani generis fecūditas numerosa sanctoꝝ. Spice agri fructꝰ ecclesie quos opibus discutiētes suis apostoli pascebāt: nostro se alētes ꝓfectu: ⁊ tāq; folliculis coꝝpoꝝ mentiū fructꝰ ad fidei lucē p̄claris operū suoꝝ miraculꝰ eruebāt. BEDA: Spicas enim cōfricāt: q̄ ī illis quos ī coꝝpꝰ christi volūt trajicere: mortificāt veterē hominē: cū actibꝰ suis a terrena intētiōe extrahē do. AMB. Q̄z hō putabāt iudei sabbato nō licere. christꝰ aūt noue gr̄e munere designabat otiū legis opus gr̄e: mire tū secūdo p̄mū: nō p̄mo secūdū sabbatū dixit: q̄ sabbatū illud ex lege solutū ē qō erat p̄mū: ⁊ hō p̄mū factū ē quod secūdo cōstitutū est Sabbatū igitur dicit secūdū iuxta numerū: p̄mus iuxta operatiōis gr̄am. melꝰ est enim sabbatū quo impunitas daꝝ: q̄ quo pena p̄scribit. Hoc forte p̄mum ē: hoc ī p̄destinatiōe cōsilij ⁊ scōm ī sanctione decreti. Deīde q̄ dauid cū socijs fugit: hic p̄figuratus ī lege christus ē: q̄ cū apostolis p̄ncipem mundi lateret. Quomodo aūt ille obseruatoꝝ legis atq; defensoꝝ: panes ⁊ ip̄e māducauit: ⁊ dedit bis q̄ sēcū erāt: quos nō licebat manducare nisi sacerdotibus: nisi vt p illā demōstraret figurā sacerdotalē cibū ad vsū trāsire populoꝝ: siue q̄ oēs vitā sacerdotalē debem⁹ imitari: siue q̄ omnes filij ecclesie sacerdotes sūt. vngimur enī ī sacerdotiū sanctū offerentes nosmetipos deo hostias spiritales. Si aūt sabbatū ꝓpter homīes factū ē: vtilitas aūt hominū postulabat esurientē hominē qui diu fuerit terre fructibus abdicatis veteris panis vitare ieiunia: non vtiq; lex soluitur: sed impletur.

¶ Factū ē aūt ⁊ ī alio sabbato: ut ītraret ī synagogam ⁊ doceret. Et erat ibi hō ⁊ manꝰ eꝰ dextra erat arida. Obſuabāt aūt scribe ⁊ pharisei: si ī sabbato curaret: ut īuenirēt ūde accusarēt cū. Ip̄a uero sciebat cogitatiōes coꝝ: ⁊ ait hōi q̄ hēbat manuꝝ aridā. Surge ⁊ sta ī mediū. Et surgēs stetit. Ait aūt ad illos iesꝰ. Interrogo uos si lz sabbatis bñ facere: an male: aiaz saluā facere an pdēꝰ: Et circūspectis oibꝰ dixit hōi: Extēde manū tuā. Et extēdit: ⁊ restituta ē manꝰ eiꝰ. Ipsi aūt repleti sūt īsipiētia: ⁊ colloquebant ad inuicez quid nam facerent de iesu.

AMBRO. Hic ad alia p̄gredit⁹ dominꝰ: nuz qui totū hominē saluum facere dispōnerat: per singula membra currebat. vñ dicitur: Factū est autem in alio sabbato vt intraret in synagogā ⁊ doceret. BEDA: Sabbatis maxime curat ⁊ docet: nō solū propter īsinuandum spiritale sabbatum: sed etiaz p̄opter celebriozē populi conuentū. CIRYL. Docebat aūt reuera trāscendentia intellectū: ⁊ que latitis future per eū referabant audientibus simitaz, deinde p̄cedēte doctrina. subito diuinā ostendebat virtutē. vñ sequitur: Et erat ibi homo ⁊ manus eius dextra arida. BEDA: Quia vero destructionem sabbati quā in discipulis arguebant: probabili magister excusauerat exemplo: nūc ipsum obseruando magistrū calūniari volunt. vñ sequitur: Obseruabant aūt scribe ⁊ pharisei si in sabbatis curaret: vt. s. si non curet: crudelitatis vel īmbecillitatis: si curet trāsgressiones vicio arguāt. vñ sequitur: Ut inuenirent vñ accusarent illū. CIRYL. Hic enim est mos aduersarij: pascit in se doloris morbū alioꝝ p̄coniis: sed dominꝰ nouit omnia: ⁊ coꝛda rimat. vñ sequit: Ipse autem sciebat cogitatiōes eoꝝ. ⁊ ait homini qui habebat manū aridā: surge ⁊ sta in medio. Et surgens stetit: vt forsan incitaret ad pietatem crudelē phariseū: ⁊ ipsa passio flammas mitigaret liuoris. BEDA: Preueniēs aūt dominus

Ca.VI.

calúniam quã sibi pparabant:arguit eos qui pre/cepta legis male interpretãdo:etiam a bonis operi/bus sabbato estimabant feriandum:cuz lex a serui/li opere.i.a malis abstinere precipiat in sabbato.vñ sequitur: Ait autem ad illos iesus: Interrogo vos: si licet sabbato bene facere an male? CIRYL. Ni mis ẽ idonea questio: nam si licet in sabbato bene facere:nec aliquid obstat vt laborantes a deo mise/ricordiam cõsequentur:desinas colligere aduersus christum calúniam. Si autẽ nõ licet in sabbato be/nefacere:z lex prohibet animarũ salutez:factus es legis accusator. Ipsam quoqz sabbati sanctionez si velimus discutere:ad opus pietatis ītroductũ fuis/se reperiemus. Iussit enī in sabbato feriari: vt quie/scat inquit puer tu?:z ancilla tua: bos tuus z qõli ber pecus tuũ.q̃ vero bouis miserẽ z ceterorũ peco rũ:quomodo nõ miserebit hoīs graui morbo pe/cori? Lex aũt in pentibus formã pfigurauit futu rorũ in quibus vtiqz malorũ ferie sunt non bonor: nã licet secularia opera conquiescãt:nõ ociosus ta men boni operis actus est:ī dei laudes requiescere. AVG.de questi.euã. Cũ aũt dominꝰ corpꝰ cura/uerit sic ītterrogauit: Animã saluã facere an pdere: Vel q̃ illa miracula ꝓpter fidẽ faciebat: vbi sal? ẽ aie.vel q̃ ipsa sanatio manꝰ dextre salutẽ aie signi/ficabat:q̃ a bonis operib? cessans: aridã quodãmõ dexterã habere videbaẽ.vel aiam ꝓ homĩe posuit:si cut dici solet: Tot aie ibi fuerũt AVG.de cõ.euã. Sed põt mouere qũo matthe? dixerit:q̃ ipi ītro/gauerũt dñm si licet curare sabbato:cũ lucas hic il/los poti? a dño ītrogatos eẽ phibeat.itaqz intelli gendũ ẽ q̃ illi ꝑpus ītrogauerũt dñm:si licet sabba to curare. Deide itelligẽs cogitatiões eorũ: aditũ ac cutandi q̃rentiũ:cõstituit ī medio eũ quẽ fuerat sa/natur?:z ītrogauit q̃ marc? z lucas eũ ītroga/sse cõmemorãt. Sequit: Et circũspectis oĩbus. TY TVS:Quasi collectis oĩm oculis: q̃netiam ĩcitata mẽte eoz ad cõsideratiõnẽ negocii dixit homĩ: Extẽ de manũ tuã: Ego tibi mãdo q̃ creaui hominẽ. au/dit aũt q̃ lesam habebat manũ:z san? fit. vñ sequit: Et extẽdit z restituta ẽ sani.man?ei?. Quos ãt opoz tebat i miraculo stupere augẽt malitiaz. vñ sequit: Ipsi autẽ repleti sũt ĩsipiẽtia z colloquebanẽ adin uicẽ q̃d nã facerẽt de iesu. ORI. Et vt narrat mat thꝰ: Exeũt:z cõsiliabãt:vt occidãt eũ. CIRYL. Ser nis o pharisee operãtẽ diuĩe ac supna maiestate li/berãtẽ languẽtes:z mortem portas ex liuore. BE/DA:Dõ aũt iste hũanũ genꝰ significat ī fecũditate boni opis refactũ: ꝑ manu ī ꝑmo paréte ad pomũ extẽsa:sanauit ĩocẽs manꝰ i cruce extẽsa. z bñ ma nus i synagoga erat arida:q̃ vbi maiꝰ domũ sciẽtie: ibi trãsgressor maiori subiacet culpe. AMB. Audi sti igit verba dicẽtis: Extẽde manũ tuã. Comunis ista generalisqz medicina ẽ:z tu q̃ putas manũ habe re te sanã:caue ne auaricia vel sacrilegio cõtrahaẽ. Extẽde sepi? ei:vt ꝓmũ inues: vt vidue ꝑsidiũ fe/ras eripias iniurie quẽ vides iniuste cõtumelie sub iacere.extẽde ad pauperẽ:q̃ te obsecrat. extende ad dñm ꝑ peccatis tuis:sic manꝰ extẽdit:sic sanat.

Factũ ẽ aũt:ī illis diebꝰ exijt i mõ tẽ orare:z erat pnoctãs i oratione dei.

Et cũ dies factꝰ eẽt uocauit discipu los suos: z elegit duodeciz ex ipsis quos z apostolos noiauit: simonez qué cognomiauit petrũ:z andream fratrẽ eius:iacobũ z iohãnẽ:philippũ z bartholomeũ:matheũ z thomã: iacobũ alphei: z simonẽ q̃ uocat zelotes:z iudã iacobi:z iudã scarioth qui fuit proditor.

GLO. In surgẽtibꝰ aduersariis cõtra christi mira cula z doctrinã:apostolos elegit q̃si defẽsores veri/tatis z testes:quoz electiõi oratiõnẽ ꝑmittit.vñ di/cit: Factũ ẽ aũt ī illis diebꝰ:exijt ī montem orare. AMB. Noli īsidiatrices apire aures: vt putes filiũ dei q̃si infirmũ rogare vt ipetret: qõ iplere nõ pos/sit.ptãtis enī autor obediẽtie magister ad pcepta vi/tutis suo nos iformat exemplo. CIRYL. Scrute mur igit ī his q̃ christꝰ egit:qliter nos doceat orati onibus diuinis iistere:semotim.s.z secreto:nemine videte.amota quoqz mũdana sollicitudie: vt sursuz ad diuie speculatiõis ītuitũ erigaẽ intẽtio:qõ desi/gnaẽ ī hꝭ q̃ semotiz orabat iesus eriẽs ī montem. AMB. Ubiqz etiã solꝰ obsecrat:dei enī cõsiliũ hũa na vota nõ capiũt. Nec q̃sqz iterior põt eẽ pticeps christo:nõ aũt ois q̃ orat:ascẽdit ī mõtẽ: sed q̃ orat a terrenis ad supiora ꝓgrediẽs:sed ñ ille q̃ de seculi diuitijs aut de honore sollicitꝰ ẽ. Qẽs sublimes in montẽ ascẽdũt.q̃re ī euãgelio:iuenies solos ī mon/tem cũ dño ascẽdisse discipulos. Spẽs aũt tibi chri stiane daẽ:forma ꝓscribiẽ quã debeas emulari:cuz sequiẽ: Et erat pnoctãs ī oratiõe dei. Quid.n.te pro salute tua facere oz:qñ ꝑ te christꝰ in oratiõe pno/ctat? CHRY. Et surge igit tu tẽpore noctis. Pu/rior ẽ tũc tẽporis aĩa: ipe tenebre filẽtiũ nimiũ pos/sũt sufficiẽter ad cõpunctionẽ pducere. Ceterum si ipm quoqz celũ ispicias pũctatũ stellis q̃si infinitis lumibus. si osideres q̃ q̃ p diẽ saltãt:iniuriantuzqz: bi tũc nihil a mortuis discrepãt: detestaberis quẽ/libet ausum hũanũ. Nec oĩa sufficiũt ad aĩam erigẽ dã:tũc nõ verat inanis gloria:nõ accidia:nõ cõcita/tio occupat:nõ sic ignis ferri sequestrat rubiginez velut nocturna oratio eruginẽ peccatoz. Quez die sol pcussit:nocte refrigeraẽ:quẽlibet rozẽ superant nocturne lachryme:z cõtra cõcupiam valẽt z quẽ libet timorẽ:si vero ꝑdicto roze non foueaẽ hõ: are scit sub die. Quapropter lz nõ multũ ores noctu: se/mel ora vigilãdo:z sufficit.oñde q̃ nõ solũ ad corꝑ nor ptinet:sed etiã ad animã. AMB. Quid autez te facere cõuenit cũ vis aliqõ officiũ pietatis adori ri:qñ christꝰ missur? apl'os ꝑs orauit:? Decẽ.n. Et cũ dies fa.eẽt voca.disci.su.z elegit.xij.ex ipis:quos z apo.noiauit. Quos.s.ad ꝓpagãdũ auxiliũ salutis hũane ꝑ terrarũ orbẽ fatores fidei destinauit. Simil aduerte celeste cõsiliũ:nõ sapiẽtes aliquos nõ diui tes:nõ nobiles: sed piscatores z publicanos quos dirigeret elegit:ne diuitijs aut potẽtie nobilitatisqz auctoritate traxisse aliquos ad suã gram videretur: vt veritatis rõ nõ disputationis gra ꝑualeret. Cl/

RYL. Attẽde aũt maximã euãgelistẽ sedulitatẽ.nõ solũ dicit electos fuisse sacros apostolos:imo noia tim eos enumerat:ne quisq; audeat alios iscribere apostolorũ catalogo. Simonẽ quẽ cognomiauit petrũ:& andreã fratrẽ ei⁹. BEDA: Nõ mõ primũ eũ cognomiauit:sed lõge pus cum ab andrea addu cto dicit: Tu vocaberis cephas:qõ iterptatur petr⁹ Sz volẽs lucas noia apostolor enumerare:cũ necesse hꝫret petrũ dicere:breuiẽ voluit inuere:q; ñ Bꝫ ãtea cognoiaret:ꝫ ita dñs cognoiauerit. EVSE. Secũda ãt obiatio ẽ iacobi & iohis.vñ seqt: Jacobũ & Johãnẽ.ãbos.s.filios zebedei:q; ẽt piscatores fuerũt P⁹ hos ãt dicit: Philippũ & bartholomeũ. Philippũ dicit iohãnes fuisse de bethsayda:cõciuẽ andree & petri.ipe quoq; bartholome⁹ vir simplex & expers scientie mũdane & amaritudis. Matthe⁹ vo ex his q̃ pus cẽsus exigebãt vocatus ẽ.de quo subdit: Mgt⸗theũ & thomã. BEDA: Matthe⁹ cõpari suo tho me i ordine:hũilitat; cã se supponit:cũ a ceteris euã⸗gelistis plat⁹ sit. Seqt: Jacobũ alphei & simonem q̃ vocat zelotes. GLO. Quia.s.fuit de chana galilee q̃ iterptat zel⁹: qõ addit ad differẽtiã simõis petri. Seqt: Judã iacobi & iudã scarioth q̃ fuit ꝓditor. AVG. de cõ.euã. In noie iude iacobi lucas videt discrepare a Matthẽo q̃ eũ thadeũ appellat. Sed q̃s vnq; phibuit duob⁹ vel trib⁹ noib⁹ vnũ hoiem vocari: Eligit ãt iudas ꝓditor ñ p ipzudẽtiã: ꝫ p uidẽtiã.suscepat q̃dẽ hois fragilitatẽ: & iõ nec has p tes recusauit ifirmitatis hũane.voluit ab apl'o suo tradi:vt tu a socio ꝓdit⁹ moderate feras:tuũ errasse iudiciũ pisse bñficiũ. BEDA: Mystice ãt mõs i quo apl'os elegit:altitudinẽ designat iusticie:q; in stituẽdi erãt & eã prædicaturi:sic & lex in mõte data fuit. CIRYL. Nõ si libet iterptationẽ apl'icor nõ minũ scire:scito q⁹ petr⁹ dr dissoluẽs vel agnoscẽs: andreas decora potẽtia vel rñdẽs:iacob⁹ ãt supplã tator doloris:iohes dñi gra:matthe⁹ donat⁹:philip pus os magnũ vel oificiũ lãpadis:bartholome⁹ fi li⁹ aqs tu pdẽtis:thomas abyss⁹ vl' gemin⁹:iacob⁹ alphei supplãtator grauis⁹ vite: Judas confessio: & si mon obediẽtia.

Et descẽdẽs cũ illis stetit i loco capestri:& turba discipulor ei⁹ & mlt̃itudo copiosa plebis ab oĩ iudea & hierusalẽ:& maritima:& tyri:& sidonis:q; uenerãt ut audirẽt etiã cũ: & sanarent̃ a lãguoribꝰ suis. Et q ue xabãt̃ a spiritib⁹ imũdis curabant̃. Et ois turba querebãt eũ tangere: q; uirt⁹ ꝺ illo exibat:& sanabat oés.

CIRYL. Celebrata ordiatiõe apl'or:plurib⁹ congregatis & õ regiõe iudeor:necnõ a maritia tyri & sidonis q̃ erãt idolatre:ꝺstituit eos toti⁹ orbis doctores: vtpote q̃ euocarẽt iudeos a legis seruitute:cultores ãt demonũ ab errore gẽtili ad vitatis cognitionẽ. vñ dr: Et descẽ.de mõ.cũ il.ste.ĩ lo.cam.& tur. disci. ei⁹:& mul.copi.ple.ab oĩ iu.& hierusalẽ & maritima. BEDA: Nõ a primo mari galilee maritimã di⸗cit:q; Bꝫ nõ miraculi loco ponerẽt:ꝫ a mari magno cognomiat̃:ĩ quo etiã tyr⁹ & sidon cõpzhẽdi potẽrãt.de q̃bus sequit̃: Et tyri & sidonis. Que q; ciuita tes gentiũ sũt:cõsulte nomiatim ponunt̃: vt quãta sit fama virtusq; saluatoris ũimet̃:q̃ externas quos ad sanitatẽ doctrinãq; capessendã ciuitates accer⸗sat.vñ sequit̃: Qui venerãt vt audirẽt eũ. THEO. Doc ẽ ad animarũ medelã vt sanarent̃ a lãguoribꝰ suis:Bꝫ ẽ ad medelã eorũ corporũ. CIRYL. Postq̃ aũt sacerdos publicauit apostolos: plurima ar⸗dua fecit miracula:vt q̃ cõuenerãt iudei & gentiles: scirẽt eos decoratos esse a christo dignitate aposto latus:& q⁹ ipse nõ erat sicut vn⁹ alior hoim: magis aũt de⁹:vt verbũ icarnatũ.vñ sequit̃. Et ois turba q̃ rebat eũ tan.q; vir.de illo exi.& sana.oés. Tang.n. alienã virtutẽ accipiebat christ⁹:ꝫ cũ naturalit essꝫ de⁹:ꝓpriã virtutẽ sup ifirmos emittẽs sanabat oẽs. AMB. Aduerte aũt oia diligẽter: qũo & cũ apo⸗stolis ascẽdat ac descẽdat ad turbas: qũo eũ turba sequit̃ ad excelsa.deniq; vbi descẽdit iuenit ifirmos in excelsis enĩ ifirmi eẽ nõ possũt. BEDA: Raro Bꝫ quoq; vspiã vel turbas dñm ad altiora sequi: vel quempiã debilẽ iuenies ĩ mõte curari:sed extricta se bre libidinũ:accẽsaq; scientie luce pedetẽtim quẽq; ad culmẽ subire virtutũ. Turba aũt que dñm tange re potuit:spũs illius virtute sanat̃ vt supra leprosus dño tangẽte mũdat̃. Tact⁹ ergo saluatoris op⁹ ẽ la lutis:quẽ tãgere ẽ fideliter ĩ eũ credere:a quo tangi est eius munere sanari.

Et ipe eleuatis oculis ĩ discipulos suos dicebat: Beati pauperes: q; uestrũ ẽ regnũ dei. Beati q nũc esuritis:qm̃ saturabimini. Beati q nunc fletis: q; ri debitis. Beati eritis cũ uos oderit ho mines:& cum sepauerit uos & expro brauerit:& eiecerit nomẽ uestrum tã q̃z malũ pp filiũ hois. Gaudete in il la die:& exultate:ecce enĩ merces ue stra multa ẽ i celo. Secom hec.n.fa ciebãt ꝓphetis patres eorum:

CIRYL. Ꝑ⁹ apl'oũ ordiationẽ ad euãgelice vite nouitatẽ:saluator suos discipl'os rectificauit. AM. Diuinitat; ãt ꝓmptur⁹ oracla icipit esse sublimior: & ĩ hũili stabat:tũ oculos eleuauit.vñ dr: Et ipe eleuat; oculs. Quid ẽ leuar oculos: nisi iteri⁹ luñ apire: BE. Et q̃uis generalr oib⁹ loq̃t:speciali⁹ tñ oculos i discipl'os leuat. Seqt.n. In discipl'os suos.vt his q̃ vbũ itẽta cordis aur pcipiũt: lati⁹ sapor itimi luñ apiat. AM. Quatuor ãt tñ britudies lucas posuit: octo vo matthe⁹. ꝫ ĩ istis octo ille sũt q̃tuor:& ĩ istis octo ille octo. Dic.n.q̃tuor velut vtutes ãplex⁹ est cardiales.ille ĩ illr octo mysticũ ordinẽ refauit.fic.n spei nre octaua pfectõ ẽ: ita octaua summa vtutũ ẽ. Primã ãt britudinẽ pauptat; vicq; euãgelista po⸗it.ordie.n.pria ẽ:& parẽs q̃dã vtutũ: qr q̃ otẽpfut se⸗cularia:ipe merebit̃ sempiterna. Nec põt q̃sq; meritũ re gni celest; adipisci:q; mõi cupiditatẽ p⁹ se emergẽ⸗

Ca.VI.

nō hz facultatē. vñ seq̄t: Dicebat: Bti paupes ¶ CIRYL. In euāge° q̄dē q̄ō ē fz matthēu btōs fieri dixit paupes spū: vt ītelligam⁹ esse pauperem spiritu bñtē intellectū modestū ⁊ quodāmodo remissum. vñ dicit saluator: Discite a me: qz mitis sum ⁊ būilis corde. Nic aūt beatos asserit paupes nō addito spū paupes appellās diuitias ꝺtēnētes. Decebat enīz vt cū ꝓnūciaturi eēnt salutiferi euāgelij dogma: mētē nō gereret cupidā: sed ꝓmptū affectū haberēt erga maiora. ¶ BASI. Nō aūt oīs quē pauptas ꝓmit beat⁹ est: fz qui christi p̄ceptū mūdanis ꝓtulerit opib⁹. Plures enī paupes sunt in substātia: auarissimi tñ fm affectū: quos nō soluat pauptas: fz affect⁹ dānat. Nbil.n. inuolūtariorū beatificabile est: eo q̄ omis virt⁹ libero ꝺsignat⁹ arbitrio. Beat⁹ g̃ paup: q̄si xp̄i discipul⁹ q̄ p nobis pauptatē sustinuit. nā ipse dñs q̄libet op⁹ impleuit: qō ad btitudinē ducit se p̄bēs exēplar discētib⁹. ¶ EVSE. Sed cū celeste regnū in multis gradib⁹ bonoꝝ ꝺsidereē: p̄m⁹ grad⁹ scādētiuz est eoꝝ qui diuino intuitu colūt pauptatē: talesq̄ aūt fecit eos q̄ ꝓmo facti sunt ei⁹ discipuli. Ob hz in eoꝝ ꝑsona dicit: Quia vrz ē regnū dei. q̄si demōstratiue boc pferēs ad p̄sentes ad quos etiā oculos eleuauit. ¶ CIRYL. Postq̄z igit mādauit pauptatē colere: ea quē ꝺsequūē inopiā: coꝛonat bonoꝛib⁹. Contigit aūt pauptatē colentes necessarioꝝ incurrere defectū: ⁊ vix acq̄rere victū: iccirco nō finit discipulos pusilla nimes sup hoc fieri dicēs: Beati q̄ nūc esuritis. i. btī q̄ castigatis coꝛp⁹ vr̄m: ⁊ fuituri subicitis: q̄ in fame ⁊ siti vbo opā datis: qz celestiū tūc gaudioꝝ bēbitis ebertate pfrui. ¶ GRE. nisen⁹: Alti⁹ aūt siue fm sen sibilē escā diuersificat⁹ ꝑticipantiū appetit⁹ ad come stibiliū spēs: sic ⁊ ī cibo aīe: ab bis quidē opinabile ab bis aūt appetit⁹ q̄ō naturaliter est bonū. vñ hic fm matthēu beatificāt⁹ q̄ iusticiā loco cibi ⁊ pot⁹ reputāt. nō in g̃ticulare: sed vlem virtutē quā q̄ esurit beatificādū dicit. ¶ BED. Aptissime nos instruens nūq̄z nos sat⁹ iustos estimare debere: fz quotidianū iusticie semp amare ꝓfectū: ad cui⁹ ꝓfectā saturitatē nō in h̄ sc̄lo fz in futuro possum⁹ puenire ꝑalmista ondit dicēs: Satiabor: cū manifestabit gl̄ia tua. vñ seq̄t: Quia saturabimi. ¶ GRE. Quidis.n. iusticie ꝺsiderator: copiā sp̄ōdet. Nibil.n. eoꝝ q̄ fm⁹ voluptatē in vita q̄rent⁹ satiat ingrētes. Solū aūt ꝑtutis studiū subseq̄t⁹ ꝑmiū q̄ō indeficiēs gaudiū inserit aīe. ¶ CIRYL. Conseq̄t aūt inopiā nō solū defect⁹ rerū ad delectatōes faciētiū: fz etiā deꝑfius vult⁹ pp̄ me sticiā. vñ seq̄t: Bti q̄ nūc fletis. Beatificat flētes: nō eos q̄ simplr ab oculis lachrymas emittūt. Cōe enī est h̄ tā fidelib⁹ q̄z infidelib⁹ si quod tristiū accidat. Magis aūt illos beatos asserit: q̄ leuē vitā ⁊ impli catā carnalib⁹ voluptatib⁹ dedita vitāt: refutāteq̄ delitias ⁊ pene lachrymātes ꝑpē odiū mūdanoꝝ. ¶ CHRY. Magnū q̄d vo fm deū tristicia ē: ⁊ impetrat ei pniam in salutē. vñ paul⁹ cū nō hēret suos discipul⁹ flere: p aliēis lugebat: talē luct⁹ ē alacritat⁹ mā vñ seq̄t: Quia ridetis. Etenī si nibil ꝑsum⁹ bis p q̄b⁹ flem⁹: tñ pficim⁹ nobismetipis: nā q̄ sic aliena deflet multomagis nō ꝑteribit inflebil⁹ sua delicta. Magis aūt nec facile labet in scel⁹: nō dissoluamur in hac bcui vita: ne suspirem⁹ in infinita. Nō q̄ram⁹ delecias a q̄b⁹ manat luct⁹ ⁊ doloꝝ nimi⁹: sed tristemur tristicia q̄ germinat ꝛeniā. Est etiā dñm sepi⁹ repire lugētē: ridētē neq̄z ¶ BASI. Promittit aūt flētib⁹ risū: nō q̄dē emissū p mādibulas sonū: fz merā ⁊ ip mixtā cuilibz ēsticie alacritatē. ¶ BE. Qui g̃ pp diuitias beditat⁹ christi: pp paniē vite etne: pp spē celestiū gaudioꝝ: flet⁹: esurie: pauptatēq̄z pati ꝺsiderat beat⁹ est. Multo aūt beatioꝝ q̄ has ꝑtutes inter aduersa seruare nō trepidat. vñ sequit: Beati eri. cum vos ode. boies. Lz.n. boies odiāt corde nephādo: dilectū coꝛ christo ledere nequeūt. Sequit: Et cū separa. vos: separēt ⁊ a synagoga expellūt. christ⁹ inuenit ⁊ ꝛfirmat. Sequit: Et exꝛobrauerit. exꝛobrēt nomē crucifixi. Ipe cōmoꝛtuos sibi coꝛresuscitat: ⁊ cō sedere facit in celestib⁹. Sequit: Et eiece. no. vestrū tanq̄z malū. vbi nomē christianoꝝ significat q⁹a gētilib⁹ iudeisq̄z sepissime q̄stū ad ipos mēoꝛie abrasuz ⁊ ab hōib⁹ est abiectū: nulla exīte cā odij: nisi ꝓpter filiū boīs qui. s. credētes nomē christi: suū cognomē facere voluerūt. Docet g̃ eos ab hōib⁹ infectādos: fz vltra boīes esse beandos. vñ sequit: Gau. in il. die et exul. ec. n. mer. ve. ml̄. est in celo. ¶ CHRY. Multuz ⁊ paucū mēsurat⁹ dignitate ꝑferētis. Queram⁹ igit q̄s ml̄tā ꝓmisit mercedē: fiq̄dē ꝓpha vel apl's velut hō paucū esse ml̄tū existimauit. nūc aūt dñs q̄ possit det pennes thesauros: opes q̄ quēlibz intellectū trā scēdūt: ml̄tā pollicit⁹ est mercedē. ¶ BASI. Rursus magnū aliq̄ absolutā hz intētōez: sic magnū ē celū ⁊ magna ē tra: aliq̄ vo ad aliq̄d hz relatiōez: vt magn⁹ equ⁹: ⁊ bos in opatōe filiū. sic arbitroꝝ ml̄tā fore mercedē repositā patiētib⁹ obꝛobria pp̄ christū: nō tāq̄z opatā ad ea q̄ penes nos sūt: fz in se multaz exīte ⁊ tāq̄z a deo donatā. ¶ DAMA. Illa etiaz q̄ mēsurari vel nūerari ꝑnt: ꝺminate ingerūt. qō āt ex q̄dā excellētia oēm trāscēdit mēsurā ⁊ nūez: indeꝺminate ꝺ magnū ⁊ ml̄tū: puta q̄n dicim⁹ ml̄tā esse dei miaz. ¶ EVSE. Deide muniēs discipl's ad pugnā aduersarioꝝ: ꝑdicātes p totū oꝛbē. ¶ AMB. In h̄ g̃ qō dicit: Bti pauper. habes tpātiā q̄te a pct̄o abstinet: seculū calcat: illecebꝛosa n̄ q̄rit Bti q̄ esurit⁹: habes iusticiā. q̄. n. esurit: esuriēti opatiē: cōpatiēdo largiē: largiendo fit iust⁹: qz iusticia ei⁹ manet in eternū. Bti q̄ nūc fletis. bēs p̄udētiā: cui⁹ est flere quotidiana: ⁊ ea q̄ eterna sunt querere Bti eritis cū vos oderīt boies. bēs fortitudinē: sed eā q̄ nō odiū mereē⁹ crimīe: fz pfectiōem patiaē⁹ fide. Sic.n. ad passiōis puenīē coꝛonā: si grām hoīm negligas: diuinā seq̄r⁹. g̃ tēpātia cordis hz mūdiciaz iusticia pacē: miam p̄udētia: māsuetudinē fortitudo. Cōnere sibi sunt ⁊ cōcathenate ꝑtutes: vt q̄ vnā hz: plēs hre videaē. ⁊ sanct⁹ vna cōpetit virt⁹: fz eius que fuerit vberioꝝ est ꝓmiū. Quāta hospitalitas ī abraam: q̄nta humilitas: sed quia fide ꝑstitit: fidei p ceteris meruit ꝓncipatū. Ergo vnicuiq̄z plura ꝓmia quia plurima incētiua virtutū: sed quo in aliq⁹ merito copiosius: boc etiā in ꝓmio redūdātius:

¶ Verūtamē ue nob diuitibus qui

habetis ꝓsolatõem uestrã. Ue uob q saturati estis: qz esurietis. Ue uo bis qui ridetis nunc: qz lugebitis ⁊ flebitis. Ue cũ bñ dixerint uob oẽs homies: Scõm hec enim faciebant ꝓphetis patres eoꝝ.

CIRYL. Predicto q pauptas ꝓpter deũ causa sit cuiuslibet boni: ⁊ q esurire ⁊ flere non vacabit mercede sanctoꝝ: träsfert sermonẽ ad opposita: et inuit ipa damnatõis ⁊ supplicij foze materiã, vnde dicit: Uerũtamẽ ve vobis diuitib⁹ qui ha. ꝯso. vzãm

CHRY. Dec enĩ dictio ve: semp in scpturis dicit bis qui nõ possunt euadere a futuro supplicio.

AMBRO. Licz autez pecuniarijs copijs multa sunt lenocinia delictoꝝ: pleraqz tñ sunt incentiua virtutũ. q̃q̃ virt⁹ subsidia nõ reqrat: et cõmẽdatioz sit collatio paupis: q̃ diuitis liberalitas: tñ nõ eos q̃ bẽant diuitias: sed eis q̃ vti bis nesciãt: sñe celest⁹ aucte ꝺdenat. Nã vt ille paup laudabilioz ẽ q̃ ꝓmpto largit affectu: ita criminosioz dines est: q̃ de eo cõferre grãm deo debuit qõ accepit: nec cẽsum ad cõem vsum datũ sine vsu abscõdere. Nõ cẽsus igit sed affect⁹ in crimie est. Et q̃q̃ nulla pena grauioz sit q̃ successoꝝ, pfutura cõpẽdijs anxio timoze fua re: tñ qñ auaritie desideria ꝯgerẽdi q̃dã voluptate pascũt: q̃ cõsolatõem vite pñtis habuerũt: remuneratõem ꝓpetuã pdiderũt. Possum⁹ tñ hic diuitẽ intelligere populũ indeoꝝ vel hereticos vel certe pharisẽos: qui vbertate vboꝝ ⁊ quodã ambitiose facũdie pmonio delectati: simplicitatẽ vere fidei supergressi: thesauros inutiles cõdiderũt. Seq̃t: Ue vo. q̃ satu. est⁹: qz esurietis. BED. Dines ille purpurat⁹ saturabat epulãs quotidie splẽdide: sed dirũ ve sustiebat esuriẽs: qñ de lazari quẽ desperarat digito gutta aq̃ rebat. BASI. Qõ autẽ necessaria sit abstinẽtie rõ palã est ex eo q̃ apls eã inter fruct⁹ spirit⁹ enumerauit. Subiectio. n. coꝝporis ꝓ nihil aliud sic obtinet: sicut ꝓ abstinẽtiã q̃ sicut quodã freno decet cõpescere iuuẽtutis feruoꝝ. Est igit abstinentia interẽptio crimis: amotio passionũ: vite spiritalis initiũ: obtũdẽs in se illecebꝝ aculeũ. Ne aũt coici dẽtia fiat cũ inimicis dei: docet accipi quodlibz cũ exigit tps: ad ostẽdẽdũ q̃ mũdis omia mũda. Procedẽdo quidẽ ad necessaria vite: abstinẽdo aũt oio ab bis que faciũt ad voluptatẽ. Attamẽ nec eandẽ boꝝã sibi cũctis sancire possibile: nec modũ nec mẽsurã. Sit aũt cõmunis intẽtio nõ expectare repleti onẽ. Replere nãqz vẽtrẽ: iꝑm quoqz coꝝp⁹ inutile facit erga ꝓpas opatiões: somnolẽtũ ⁊ ad nocumẽta dispositũ. BED. Aliter: si beati sunt illi qui iustitie semp esuriũt opa: infelices ecõtra estimãdi sunt: q̃ si bi in desideriis placẽtes nullã viri boni famẽ patiũtur. Seq̃t: Ue vo. qui ride. nũc: q̃ luge. ⁊ flebitis.

BASI. Cũ dis ridẽtes nũc arguat: palã ẽ q̃ nũq̃ erit fideli tps risus; ⁊ ꝑcipue in tãta multitudie coꝝ qui in pctõ moriũt; ꝓ quib⁹ oportet lugere. Superfiu⁹ aũt risus est ĩmoderãtie signũ ⁊ effrenis aĩe motus: sed vsq̃ ad vult⁹ iocũditatẽ exꝑmere passiones anime nõ decet. CHRY. Dic aũt mihi; cur ꝯcute ris ⁊ defluis qui debes assistere terribili iudicio: et ponere rõez de omnib⁹ sic opatis? BEDA. Quia vo ipa peccati nutrix adulatio: sicut oleũ flãmis: sic in culpa ardẽtib⁹ solita est ministrare fomẽtũ subdit: Ue cũ bene. vo. om. hoies: CHRY. Nõ aũt cõtrariũ est quod h̃ dr̃ ei quod alibi dñs dicit: Luceat lux vestra coꝝã hõibus. vt. s. manifestem⁹ bñ agere ad gl̃iam dei: nõ ad ꝓpam. Pernicios um enĩ q̃d est inanis gl̃ia: ⁊ inde sumit oꝝtũ iniq̃tas atqz desperatio: ⁊ maĩ maloꝝ auaricia. q̃ si viã queris conuertẽdi ab hoc: dirigas aspectũ semp ad deũ: ⁊ esto cõtent⁹ ea que apud eũ est gl̃ia. nã si in q̃libet facultate docti ores eligere oportz in arbitros: quõ ẽtutis experimẽtũ plurib⁹ credis: nõ aũt illi qui ꝓ oĩb⁹ eã nouit ⁊ dare ⁊ coꝝonare potest: a quo si gl̃iam cupis: vita laudẽ humanã. De nullo. n. alio magis ꝺsuescimus admirari: q̃ ge respuẽte gl̃iam. q̃ si nos mltomagis dñs oĩm. Deinde illud cõsideres: q̃ hoĩm gl̃ia celeriter deficit: qz ꝓ cursum tpis obliuiõi tradit. Se quit: Scõm hec facie. ꝓphe. pa. coꝝ BED. Psendo ꝓphete significãt: eo q̃ ad captãdũ vulgi fauorẽ futura ploqui conẽt. Itaqz dñs in mõte beatitudines solũmodo ꝓboꝝ: in cãpo vo etiã ve describit ꝓboꝝ: qz rndes adhuc auditoꝝ necesse ẽ ꝺroub⁹ ad bona cõpelli: pfectos aũt satis ẽ ꝓmiis inuitari.

AMB. Et attẽde q̃ matthe⁹ ꝓmisit ad virtutẽ ⁊ fidẽ ꝓphos, p uocauit: h̃ aũt etiã a crimib⁹ atqz petis futuroꝝ supplicioꝝ denũtiatõe deterruit.

Sed uob dico q̃ auditis: Diligite inimicos uros: bñ facite his qui uos oderũt. Bñdicite meledicẽtib⁹ uob: ⁊ oꝝate ꝓ calũniãtib⁹ uos. Et qui te ꝑcutit i maxillã: ꝓbe ⁊ alterã ⁊ ab eo qui aufert tibi uestimẽtũ: et tunicã noli ꝓhibere. Qui aũt petenti te retribue: ⁊ qui aufert q̃ tua sunt: ne repetas. Et ꝓut uultis ut faciant uob hoies: ⁊ uos facite illis similiter.

BED. Quia dixerat supza q̃d ab iimic⁹ pati possent: nũc q̃lr cũ eisdẽ inimicis agere debeãt: ostẽdit dicẽs: Sz vo. di. q̃ audit⁹. AMB. Nõ ociose plurimoꝝ factoꝝ celestiũ enumeratõe, pgressus: ad hũc locũ serm⁹ venit: vt ꝓphetis diuinis miracul' roboratus vltra legis tramitẽ virtutũ vestigijs ꝓgredi edoceret. Deniqz inter tria maria spẽ: fidẽ: ⁊ charitatẽ: maior ẽ charitas q̃ ordinat cũ dr̃: Dili. ini. vrõs. BASI. Inimici q̃dẽ, ꝓpũ ẽ obedẽ ⁊ insidiari. Qis igit q̃libz cũqz nocet alicui dr̃ iimic⁹? CIRYL. Cõuenit aũt erat hmõi ꝺuersatio doctoꝝib⁹ ꝺcis q̃ ꝓdicaturi erãt vbiqz erat salutarẽ fmonẽ: quos si otigeret velle recipe de ꝓsequntib⁹ vindictã: omisissẽt eos ad cognitionẽ vitat⁹ vocare. CHRY. Nõ ãt dicẽ: Ne odio hẽas: Diligas: neqz simpl'r mãdauit diligere: si ẽt bñ facere, vñ seq̃t: Bñ faci. bis q̃ ode. vos. BASI. Verũ q: bõ ex coꝝpe ꝯsistit ⁊ aĩa: fm aĩaz q̃dẽ bñ facere, m⁹ hmõi arguẽtes ⁊ ꝺmonẽtes eos: ⁊ oꝝ ad ꝺuersum hmõi manuducẽtes: fm coꝝp⁹ aũt bene faciẽtes eis i necessarijs victui. Seq̃t: Bñdicite maledicẽ, vob⁹

Ca.VI.

CHRY. Qui.n. pcutiũt ꝓpꝛias aĩas: digni sunt la
chrymis ⁊ fletib⁹ nõ maledictõib⁹. Nihil.n. detesta
bili⁹ est aĩa maledicta: nec immũdi⁹ lĩgua que male
dictões offert. Homo es: aspidũ venena nõ euomas:
nec vertaris ĩ beluã. Est tibi datũ os nõ vt mordeas:
sed vt alioꝝ vulnera sanes. Inimicos aũt mãdauit
nobis annumerare gradui amicoꝝ. nõ quozũcũqꝫ:
sed pcipuoꝝ, p quib⁹ orare solem⁹. vnde sequit: Orate
p plequẽtib⁹ vos. Plericꝫ aũt ecõtra procũbẽtes: ⁊
frõte sup terrã pcutiẽtes: ⁊ man⁹ expãdẽtes: non, p
suis crimĩib⁹ orãt deũ: sed aduersus ĩmicos qõ ni
hil aliud est qꝫ seipm trãsfodere. Cũ q, phibuit ꝺtra
inimicos orare: ꝑcaris vt te maledicẽtẽ inimicis ex
audiat: quõ possibile est audiri qñ, puocas: exaudi
tur verberãdo inimicũ cozã rege: ⁊ si nõ manibus:
verbis tamẽ. Quid facis hõ: stas vt veniã impetres
pctõz: ⁊ imples os amaritudine. Mitigationũ é tẽ
pus ozõis ⁊ gemit⁹: nõ furoꝛis. BED. Sz merito
mouẽt qõ: quõ in, pphetis inueniũt multe impcati
ones aduersus inimicos: Ubi vidẽdũ est: qz, pphete
p impcatõem quid eẽt futurũ cecinerũt: nõ optãtis
voto: sed spũ puidẽtis. CIRYL. Uet⁹ aũt lex mã
dabat nõ offendere alios: vel si pus fuerũ⁹ lesi: nõ
vltra, ppoꝛtões ledẽtiũ iras, ptẽdere. sed pfectio legꝭ
in christo est ⁊ in suis mãdatis. vnde sequit: Et q te
pulserit in maxillã: ꝓbe ei ⁊ alterã. CIRYL. Naz
⁊ medici cũ calce feriunt ab insanis: tũc maxĩe mise
rẽtis: ⁊ accigũt se ad eoꝝ remedia. Tu quoqꝫ sic ez
babeas iectura erga psequẽtes. Ipi nãqꝫ sunt qui
pcipue infirmant: nec pus desistam⁹ qꝫ totã ama
ritudinẽ euomuerit: tũc vberes grãs aget tibi: ⁊ ipe
te coronabit: eo q, frẽm tuũ a pessima egritudie
liberasti. BEDA: Fere aũt cũcti ꝺ hoc mãdatũ, p
cedm⁹: ⁊ pcipue potẽtes vel pncipes: nõ solũ si passi
fuerint cõtumelias: sed ⁊ si pstita eis nõ sit reuerẽtia
aduersarios reputãtes quicũqꝫ eos minus reueriti
sunt qꝫ se reputauerit dignos. Est aũt magna infa
mia pncipis esse, pmptũ ad vindictã: nã ⁊ qualiter
alĩ nocebit nil mali p malo repẽdere: qui nocenti
retribuere satagit. CIRYL. Uult autẽ dns insup
esse cõtẽptoꝛẽ rerũ. vnde sequit: Et ab eo q, aufert ti
bi vestimẽtũ: etiã tunicã noli, phibere. Nec est. n. vt⁹
anime que omnino auersa est a passione cupidita
tis diuitiarũ. Decet. n. eũ qui pi⁹ẽ: ⁊ obliuiſci malo
ꝝ vt ⁊ ea quib⁹ caros amicos iuuam⁹ psequẽtib⁹ cõfe
ram⁹. CHRY. Nõ aũt dixit: Fer humilr iniuriã
tis impetũ: sed, pcedas p sapientiã: ⁊ vlteri⁹ te dispo
nas ad patiẽdũ que ille cupiat facere: supãs insolẽ
tiã q⁹ vbertate prudẽti: vt habito, pudoꝛe ĩ excellẽti
patiẽtia tua discebat. Sed dicet aliq⁹: Quõ põt ꝺ
fieri cũ videris deũ factũ hoiem tot passum p te: ad
huc queris ⁊ dubitas: quõ possibile sit neqtis igẽsce
re ꝛsuoũ: qs tale passus ẽ qle dns tu⁹ oũ ligareẽ: fla
gellareẽ: sputa pferẽ: mortẽ patiẽs: vñ seqẽ: Oi aũt
petẽti te tribue. AVGV. Nõ dicit oĩa petẽti: sz vt
id des qõ iuste ⁊ honeste potes. i. qõ nec tibi nec al
teri noceat qꝫtũ scire aut credi ab hoĩe põt: ⁊ cui iu
ste negaueris qõ petit: iudicãda est iustitia: ⁊ aliqñ
melꝰ aliqd tribues: cũ petẽtẽ iniusta coꝛrexeris.
CHRY. Ih ꝺ tamẽ peccam⁹ nõ modicũ: nõ solũ
non dãdo potẽtib⁹: sz ⁊ eos increpãdo. Cur inquit
nõ laboꝛat: cur ociosus alĩ dic mihi ⁊ tu laboꝛãdo
possides: sz si laboꝛas: ad ꝺ laboꝛas vt vitupes aliũ
ꝓpter vnicũ panẽ ⁊ tunicã appellãs cupidũ ẽtuas
nec cõuitieris. Cur nec tu misereris: ⁊ volẽtib⁹ di
suades: Si cũctis indiscrẽter erogauerim⁹: semp mise
rebimur. Quia. n. abrã cunctos recipiebat: recepit ⁊
angelos. Nam ⁊ si homicida sit ⁊ pdo: nõne tibi dꝭ
gn⁹ videt panis hũdi. Nõ igit fim⁹ seueri aliozꝝ cẽso
res: ne nos quoqꝫ exãsite iudicemur. Sequit: Et q au
fert que tua sunt: ne repetas. CHRY. A deo pcipi
m⁹ omĩa: qõ aũt dicim⁹ meum ⁊ tuũ: nuda tñ sunt
verba. si nãqꝫ domũ tuã asseris: emisisti vbũ carens
subsistẽtia rei: nã ⁊ aer ⁊ solũ ⁊ cemẽtũ creatoꝛ fecit.
Tu etiã ipe qui domũ destruxisti: sed ⁊ si tu⁹ sit vsus
dubitat: nõ solũ, ppt mortẽ: sed etiã, ppt rez euẽtus
aĩa tua nõ possidet a te: ⁊ quo pacto tue reputabũt
opes: Uult aũt de⁹ tua fore: q tibi, p frĩbus credita
sunt. fiẽt aũt tua: si, p aliis dispẽsaueris. Sin vo tibi
affluẽter expẽderis: q sunt tua iã facta sunt aliena.
Sz pp nefandã opũ cupidinẽ hoies in curiis conri
xant: ꝺ qõ christ⁹ ait: Et q aufert q tua sunt: ne rpe
tas. AVGV. de ver. do. in mõ. Qõ de veste: domo
fundo: iumẽto: ⁊ gnãlr oi pecunia dicit. Nõ autez
christianũ oz sic possidere seruũ quõ equũ aut argẽ
tũ. seru⁹ si honesti⁹ a te regeret: qꝫ ab illo qui eũ tibi
cupit auferre: nescio vtrũ ẽsqꝫ dicere audeat euz de
bere ꝺtẽni. CHRY. Est aũt nobis insita lex nãlis
p quã dinoscim⁹ qd sit virt⁹ ⁊ vitiũ. vnde sequit: Et p
ut vul. vt fa. vo. ho. ⁊ vos fa. il. silr. Nõ ait: Quecũqꝫ
nõ vultis vt faciãt: nec vos faciatis. Cũ enĩ due sint
vie que ducũt ad virtutẽ. l. abstinẽtia mali: ⁊ opatio
boni: hãc ponit p istã ⁊ p illã significãs: ⁊ siqdez di
xisset: Ut sitis hoies: diligite bestias: esset mandatũ
difficile. si vo hoies diligere iussit: ad qõ nãlis mo
nitio est: quã difficultatẽ res cõtinet: quã leones ⁊
lupi seruãt: in quib⁹ nãlis cognatio amicitiã cogit
Ostẽdit igit q, christ⁹ nihil statuit nostrã trãscẽdẽs
nãm: sed quod oudũ inseruit cõsciẽtie nostre: docz
vt ꝓpa volũtas pro lege sit tibi: vt si vis bene tibi:
bene facias alĩ: si vis vt alius tui misereatur: proxi
mi miserere.

Etsi diligitis eos qui uos diligũt
q⁹ uob est gra⁹? Nã ⁊ pctõres dilige
tes se diligũt. Etsi bñfeceritis his q
uob bñfaciũt: que uob est gra⁹? Hiq
dem ⁊ pctõres hoc faciũt. Etsi mu
tuũ dederitis his a qb⁹ spatis recipe
q gra est uob⁹? Naz ⁊ pctõres pctõ
rib⁹ fenerãt ut recipiãt eqlia. Uerũ
tñ diligite inimicos uros: bñfacite:
⁊ mutuũ date: nihil inde sperãtes:
⁊ erit merces ura multa: ⁊ eritis filij
altissimi: qz ipe benign⁹ é sup ingtos
⁊ malos. Estote ergo misericordes
sicut ⁊ pater uester misericors é.

CHRY. Dixerat dns diligẽdos esse inimicos: ne
aũt putares hypbolice esse dictũ: estimãs solum ad

terrozē eis dici: adiecit rōem dicēs: Etsi diligi. il. qui vos dili. que vo. est gra: plures quidē cause sunt q̄ dilectōes ostituūt. Dilectio vo spiritalis vniuersas pcellit. nihil enī terrenū eā parit: nō vtilitas: nō bñficiū: nō natura: nō tēpus: ꝫ de celo descēdit. Quid aūt miraris si nō indiget beneficio vt ostat: q̄ndo nec ex casu malozū puertit. pater quidē passus iniurias: rūpit fed⁹ amozis: coniūx post iurgia virū relinquit. filiꝰ si longeuū videat ptēm grauat. at paulus ibat ad lapidātes: benefactur⁹ eis moyses lāpidat a iudeis: t orat p eis. Veneremur itaq; spiritales amicitias: quia sunt insolubiles. vnde arguēs volentes pigrescere subdit: Nam t peccatores diligētes se diligūt. q. d. Quia volo vos his amplius aliquid possi dere nō moneo amicos diligere: sed etiā inimicos. Benefaciētib⁹ etiā benefacere cōmune est omnib⁹ Ostēdit aūt se parū pl⁹ petere q̄ sit moris pctōrum qui benefaciūt amicis. vnde sequit: Etsi benefa. his qui vo. bene fa. que vo. est gra: siquidē t peccato. ℞ faciūt. BEDA: Non solū aūt dilectōem vel beneficiū peccatozū quasi infructuosam redarguit: sed etiā mutuū. vnde sequit: Etsi mutuū dederitis his a quib⁹ speratis recipe: que gra est vobis: Nā t peccatozib⁹ fenerant. i. mutuāt vt recipiāt equalia.

AMBRO. In tres autē ptes philosophia sibi videt diuidisse iusticiā: vnā in deū que pietas vocatur: alterā id parētes vel reliquū gen⁹ humanū: tertiā in mortuos vt his exequiarū iura soluant: at domin⁹ legis oraculū ac pphetie fastigiū supgressus in eos quoq; qui leserūt: pietatis cōnexit officiū cū subdit Verūtamē diligite inimicos vestros. CHRY. In quo pl⁹ tibi q̄ illi cōferes: ille enī diligit a cōseruo: tu vo efficieris similis deo. est aūt maxime virtutis quādo nocere volētes beneficijs oplectimur. vnde subdit: Et benefacite. sicut enī fornacē succēsam aq̄ proiecta extinguit: sic iram ratio cū lenitate. quod enī est aqua igni: hoc est ire humilitas: t mansuetudo. Et sicut nō extinguit ignis p ignē: sic nec ira per iram mitigat. GREGO. nisen⁹: Debet aūt homo vitare dānosaz sollicitudinē: ne querat ab inope diuitiarū augmēta eris t auri metallozū sterilitaz exigens fructū. vnde subdit: Et mutuū date nihil sperātes. Malignā fenozū excogitatōnem siquis appellet furtū t homicidiū: nō peccabit. nam quid refert suffosso pariete quenq̄ erepta possidere: ac fenozū necessitate possidere illicita? BASI. Tal aūt auaricie mod⁹ tolleos merito nūcupat in greco: a piēdo pp mali fecūditatē. Vialia siq̄dē ītu tpis adolescūt t pariunt: t fen⁹ statī cū ozū incipit pereare. Vialiū que citi⁹ pariūt: citi⁹ a generatōe desistūt. Sed nummus auarozū cū tempe ppagat: animalia trāfferentia partū ad ppos alūnos: ipa parere cessant. es aūt auarozū t supueniētia pereat: t pcedētia renouat: Nō attētes igit mortiferā beluā. Que nāq; vtilitas que caueat: hodierna paupies que iterato irruet: augmētata iam meditare vnde restituas. vnde intātū multiplicabit cēsus: vt tuā partim releuet egestatē: ptim integret capitale: t insup pariat fen⁹. Sed ais Qualiter ergo victū acquirā: labora: serui: tādē mēdica. vnūquodq; tolerabili⁹ est fenoris mutuo. Dicis aūt: Nōnā est illud mutuū cui spes retributiōis nō heret: Cōsidera vīrutē sermonis: t miraber pietatē auctoris. Cū dat⁹ es paupi diuine charitatis intuitu: idipm ad mutuū est t donū: donū quidem ob insperatā retributōem: at mutuū ob munificentiam dñi qui vice illius restituit. vnde sequit. Et erunt merces vra multa. Nō vis oipotentē tibi obligari ad restitutiōem: an quēq̄ opulentiū ciuiū si fideiubeat acceptas: deū aūt p pauperib⁹ fideiubētē repudias? CHRY. Attēde mutui naturā mirabilē: ali⁹ recipit: t ali⁹ obligat se. p debitis cētuplū in posteri reddēs: in futuro vo vitā eternā. AMBRO. Quāta misericordie merces que filiis diuine mie acisci. Sequit enī: Et eritis filij altissimi. sequere igit misericordiā: vt merearis grām. late patz benignitas dei: sup ingratos pluit: malis fecūda nō negat terra. p uent⁹. Sequit: q⁹ ipe benigni⁹ est super ingratos t malos. BED. Vel tpalia bona largiēdo: vel celestia dona singulari gra inspirādo. CIRYL. Magnū est ergo pconiū pietatis. reddit enī hec virtus nos deo cōformes: t quasi quedam signa sublimis nature nris impmit aīab⁹. vnde sequit: Estote ergo misericordes sicut t p̄ vr misicors est. ATHA. Ut. s. aspiciētes bñficia ei⁹ bona que facim⁹ non hominū: sed eius intuitu faciam⁹ quaten⁹ a deo nō ab hominib⁹ premia consequamur.

¶ Nolite iudicare t nō iudicabimini. Nolite cōdēnare t nō cōdēnabimini. Dimittite: t dimittemi. Date: t dabit⁹ uob. Mēsurā bonā t cōfertā t coagitatā t supefluentē dabūt in sinū uestz. Eadē qppe mēsura q̄ mēsi fueritis: remetiet⁹ uob.

AMB. Addidit dns nō temere iudicādū: ne cui cōsci⁹ ipe delicti in alterz cogar ferre iniam. vñ dic: Noli iudi. CHRY. Nō iudices pcedētes te. i. q̄ discipul⁹ es mgr̄m: pctōr innocētē: quos ñ oz increpare sed monere t charitatiue corrigere. nec etiā iudicādū ē in ītert t q̄libuscūq; q̄ nec sīlitudinē brit peti aut q̄ ñ sūt grauia siue phibita. CIRYL. Sedat q̄ b̄ pessimā passionē nr̄az oscias otēpt⁹ principiū. q̄uis n. deceat aliquos se circūspicere t fm deū iudicare: boc ñ faciūt: ꝫ examinat aliena. Et si videāt aliquos infirmari: tāq̄ ppaz passionū obliti faciūt ⁊ detractōis mām. CHRY. Nec facile repies quēq̄ neq; prēmfamillas neq; claustralē erpte b⁹ errozis. Sūt aūt t he diabolice tētatōis insidie: nā q̄ fenare discutit aliēa: nūq̄ ppoz reatuū merebit ventā. vñ seq̄t: Et ñ iudicabimi. Sic. n. pi⁹ t mit reputat peccatū tiozē: sic seuer⁹ t dir⁹ adijc crimīb⁹ ppis. GREGO. nisen⁹: Nō igit cū acrimōia pcipitet in suos iniurias: ne filia patiamī: vocat. n. iudiciū aspiozē animōq; vñ seq̄t: Noli. odē. t ñ odē. Nō. n. iudiciū cū vēia pbibz. BED. Breui aūt sntia cūcta q̄ de cōuersādo cū inimic mādauerat: ophēdēdo cōcludit dicēs: Dimit. t dimit. vo. Da. t da. vobis. Ubi dimittere nos iniurias t dare bñficia iubz: vt t nobis pctā dimittāt t vita deat eterna. CIRYL. q⁹ ät āpliozi mānu recōpēsa tōez accipiem⁹ a deo q̄ largiflue donat diligēnb⁹ sui ostendit subdēs: Mēsurā bonā t confertaz t cogitatam: t supereffluentē dabunt in sinū vestrum.

Ca.VI.

THEO.q.d. Sicut si farinā sine ꝑcitate mēsurare uellēs:cōferres eā:coagitares: ⁊ supeffunderes abū dese oū mēsurā magnā ⁊ supefflueētē dabit ī sinū uestrū. AVGV.de cō.euā. Dicit aūt:Dabūt.quia ꝑ illoꝝ merita quib⁹ uel calicē aque frigide in nomine discipuli dederūt:mercedē celestē recipe mereburē.Sequit:Eadē quip.mē.qua mē.fue.re.uobis. BASI. Qua enī mēsura unusquisq; uestrū mēsurat in bene opando aut peccādo:eadē uel p̄mia uel penas feret. THEO. Interrogabit autē fortassis aliquis subtili⁹:Si enī supefflueēter reddit:quō eadem est mēsura:Ad qō dicim⁹ q; nō dixit: In tāta mensura remetiet uobis:ꝫ in eadē.Qui enī bñ fecit bene fiet ei:qō est remetiri eadē mēsura.Sed supefluentē mēsurā dicit:quia millies benefiet ei: sic ⁊ ī iudicādo.Qui enī iudicat:⁊ deinde iudicaī:accipit eandē mēsurā.fm ꝟo q; ad pl⁹ diiudicabaī:quia si bñ illem iudicauit: fm hoc supefluēs est mensura. CIRYL. Hoc aūt soluit apl's dicēs:Qui ꝑce semi nat:hoc est modice ⁊ manu tenaci:ꝑce ⁊ metet:bñ ē nō copiose.⁊ qui seminat in bñdictōib⁹:in bñdicti onib⁹ ⁊ metet:hoc est copiose. Siquis aūt nō habz si nō faciat:nō deliquit. In eo enī qō habz accepta tur;nō ī eo quo caret.

Dicebat aūt illis ⁊ silitudinem: Mungd pōt cec⁹ cecū ducere:Nō ne ambo in foueā cadūt:Nō est discipul⁹ supra mgrm:ꝑfect⁹ autē oīs erit: si sit sic magister ei⁹. Quid aūt uides festucaz in oculo fris tui: trabem aūt q̄ in oculo tuo est nō ꝯsideras:Aut quō potes dicere frī tuo frater sine eiciā festucā ō oc'lo tuo ipe in oculo tuo trabem nō uides:Hypocrita eijce p̄mū trabem de oculo tuo:⁊ tunc perspicies ut educas festucā de oculo fratris tui.

CIRYL. Addidit dñs p̄dictis pabolā valde necessariā.vnde dr:Dice.au.il.⁊ simi.Erāt enī ei⁹ discipuli futuri mūdi doctores: vnde docebat eos scire uiā cōuersatōis honeste quasi illustratā mentē bñtes diuino fulgore ne ceci cecos ducerent. ⁊ iō subdit:Nūquid po.ce.ce.duce. nōne am.in fo.cadūt:Etsi cōtingat aliquos hoc attīgere: ut equalē ūtutē docētiū uirtute possideāt:fistāt in mēsura docētiū illoꝝ sequāt uestigia.vnde sequit:Nō est dis.sup ma.pfec.au.om.erit.s.discipul⁹:si fit sicut mgr eius. Unde ⁊ paul⁹ dicit:Imitatores mei estote sic ⁊ ego christi:christo ergo nō iudicāte cur tu iudicas:neq; enī uenit iudicare mūdū:sed misereri. THEO. uel aliter:Si tu aliū iudicas:⁊ ipe in eisdē peccas: non ne assimilaris ceco cecū ducēti:quō.enī ille a te ducet ad bonū:cū ⁊ tu pecces:Nō est enī discipulus sup mgrm:Si igit tu peccas qui te mgrm ⁊ ducto rē putas:ubi erit qui a te disciplinaī ⁊ ducit:Perfect⁹enī erit discipul⁹:si fit sicut mgr ei⁹. BEDA: Uel sensus huius sentētie pēdet ex superioribus: ubi dāda elemosyna ⁊ iniuria dimittēda p̄cipit. Si te inquit ira cōtra uiolētū ⁊ contra petentē auaricia cecauerit: nūquid tu mēte uitiata uitiū eius curare poteris:Sic etiā magister christ⁹ qui quasi de⁹ potuit suas ulcisci iniurias:maluit p̄secutores reddere mitiores:eandē necesse est q; discipuli qui puri homines sunt regulā p̄fectōis sequāt. AVG. de cō. euā. Uel qō dicit:Nūquid pōt cec⁹ cecū ducere:iō subiūxit:ut nō sperarēt a leuitis se accepturos mensurā illā de qua dixit:Dabūt in sinū uestrū.qñ deci mas dabāt eis quos cecos dixit: q; euāgeliū nō teneret ut illā remuneratōem p discipulos dñi poti⁹ plebs incipet iam sperare:quos imitatores suos uolens oñdere addidit:Nō est discipul⁹ sup magistrū THEO. Inducit aūt dñs ⁊ aliā pabolā de eodez subdēs: Quid aūt vides festucā.i.modicū criminis in oculo fratris tui:Trabē aūt que ī oculo tuo ē ⁊ .i.peccatū tuū maximū nō cōsideras. BED. Hoc aūt ad superiorē sensum respicit:ubi cecū a ceco duci .i.peccātē a peccatore castigari nō posse p̄monuit. unde dicit:Aut quō potes dicere fratri tuo: Frat sine eiciā festucam de oculo tuo: ipe in oculo tuo trabē nō uidēs. CIRYL.q.d.Qui grauib⁹ obnoxius est peccatis que trabē uocat:qual'r dānat eū q̄ pauca uel q̄q; nil mali cōmisit: hoc enī festuca significat. THEO. Cōuenit aūt hoc oīb⁹ ⁊ maxīe doctoribus qui subditoꝝ cū mīma peccata puniant: ꝑa impunita relinquūt:ꝑ hoc eos dñs hypocritas uocat:qui ex hoc aliorū peccata iudicāt ut iusti uideāt.uñ sequit:Hypocrita eijce p̄mū tra.de oculo tuo:⁊ tūc p̄spi. ut edu.festu.de oculo fratris tui. CIRYL. Uidelz teip̄m p̄mū mūdum oñdas a magnis pctis:deīnde ꝯsules,prīo modica ꝯfitēti. BASI. Uidet enī reuera cognitio suiipi⁹ grauissimū oīz neq; enī sol⁹ ocul⁹ exteriora uidēs sup se uisu ñ utit sed ⁊ ipe noster intellect⁹ cū alienū uelocit cōiectat pctm:let⁹ est erga ꝑpoꝝ pceptōem defectū.

Nō ē enī arboz bona q̄ facit fructꝰ malos: neqz arboz mala faciens fructū bonuz.Unaq̄qz.n.arboz de fructu suo cognoscit. Neqz.n.de spinis colligūt ficꝰ:neqz de rubo uindemiāt uuā. Bonꝰ hō de bono thesauro cordis sui,pfert bonū:⁊ malꝰ hō de malo thesauro,pfert malum. Ex abundatia enī cordis os loqt. BED. Cōtra hypocritā q̄ cepat dñs ereq̄t dicēs Nō ē.n.ar.bo.q̄ fa.fru.ma.ne.ar.ma.fa.fru.bonū.q .d.Si uerā ⁊ nō fictā uis hr̄e iusticiā:q̄ uis ostētas etiā facto ꝓpēsa:qz ꝛsi se bonū fingat hypocrita:ñ ē bonꝰ q̄ facit opa mala:ꝛsi reph̄dat insōtē: nō iōmalꝰ ē q̄ facit opa bōa. TYTVS: Hoc aūt audiēs nō sumas inde tibi fauorē inertie.nāl'r enim arboz mouet:tu ꝟo libero arbitrio fungeris. ⁊ oīs arbor sterilis ad aliquid ordinata est: tu uero factꝰ es ad opera uirtutū. THEO.abbas: Non ergo peniten tiam sed ptinaciā mali excludit: cū enī mala sit nō potest fructus bonos,pducere:in uirtutē uero con

uersa fructificat. Quod aũt est arboꝝ natura: hoc est nobis affectio. ⁊si ergo arbor mala non põt fructum bonũ ꝓducere: poterit tamẽ. CHRY. Quãuis aũt fructꝰ causet ex arbore: facit tamẽ noticiam arboris eo q̃ arboris distictio per fructũ apparet. vnde sequit. Unaq̃q; enĩ arbor de fru. suo cognoscit.

CIRYL. Sed ⁊ vita mortũ vniuscuiusq; erit significatiua: neq; enĩ extrinsecis ornamẽtis ⁊ fictis humilitatibꝰ: vere felicitatis apphẽdit decor: sed ⁊ ex his que aliquis opat: cuiꝰ rei exemplũ ponens subdit: Neq; enĩ de spinis colligũt ficus. AMBRO. In spinis istiꝰ mũdi ficꝰ illa repiri nõ potest: que fecundis fructibus melior est: bone spes ei resurrectõnis aptat. Vel quia vt legisti: Ficꝰ dederũt grossos suos: q̃ immaturꝰ ⁊ caducꝰ ⁊ inutilis in synagoga fructus ante ꝑcessit. vel quia immatura nostra vita est in corpe: matura in resurrectõne: ⁊ ideo ꝑcul a nobis debemꝰ seculares solicitudines abdicare q̃ mordent aĩm: mentẽq; adurãt: vt maturos fructꝰ cultu re diligẽtis possimꝰ adipisci. hoc ergo ad mũdũ ⁊ resurrectõem: alterũ ad aĩam ⁊ corꝑ refert cũ subdit Neq; de rubo vindemiãt vuã. vel quia nemo peccatis fructũ acquirit aĩe sue: que sicut vua ꝓprima ẽris corrũpit: in supiorib' maturat. vel quia nemo põt dominatõem carnis euadere: nisi quẽ christus redemerit qui sicut vua pepẽdit in ligno. BEDA: Vel spinas ⁊ rubũ seculi curas ⁊ pctões puto ee vicioꝝ: ficus vo ⁊ vuã nouã cõuersatõnis in feruore dilectõis. nõ autẽ de spinis ficꝰ: neq; vua de rubo colligitur: quia mens adhuc veteris hominis cõsuetudine depssa similare põt: sed fructꝰ noui hois ferre ñ põt Sed sciendũ q̃ sicut feraꝝ palmes sepi inuolutꝰ recũbit: portãsq; fructũ spina nõ suũ vsibꝰ seruat hũanis: sic dicta vel acta malorũ si quãdo ꝓsunt bonis nõ hoc ipi faciũt mali: sed fit de illis dei cõsilio.

CIRYL. Postq̃ aũt oñdit q̃ ex opibꝰ põt discerni homo bonꝰ ⁊ malꝰ: sicut ex fructibꝰ arboꝝ: nunc idẽ ostẽdit ꝑ aliud signũ dicẽs: Bonꝰ homo de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonum. ⁊ malus homo de malo thesauro ꝓfert malum. BEDA: Idẽ est thesaurꝰ cordis quod radix est arboris. Qui ergo in corde thesaurũ patiẽtie ꝑfectiq; hz amoris: optimos fructus effundẽs diligit inimicũ: ⁊ cetera facit que supa edocuit. at qui thesaurũ nequã in corde seruat: cõtraria facit. BASI. Uerbi etiã additio coꝝ a quo ꝓcessit manifestat: euidẽter ostendẽs dispositõem ꝑcordiorũ nostrorũ. vnde sequit: Ex abũdãtia enĩ cordis os loquit. CHRY. Naturalis. n. cõsequẽtia est vt cũ intꝰ abũdet neq̃tia: effluãt ociosa verba nequã. vnde cũ audiueris hoiem inhoneste ꝓferentẽ: nõ tantã in eo putes latere maliciam: q̃ta vbis exprimit: sz cõiecta fontẽ riuo ee vberiorẽ

BED. Per oris etiã locutõem dns vniuersa q̃ dicta vel facta vel cogitata de corde ꝓferim' insinuat: moris enĩ est scripturarũ verba ꝓ reb' ponere.

Quid autẽ uocatis me domine domine: ⁊ nõ facitis que dico? Omnis qui uenit ad me: ⁊ audit sermones meos: ⁊ facit eos: ostẽdã uobis cui similis sit. Similis est hõi edificanti domũ qui fodit i altũ: ⁊ posuit fundamẽtũ supa petraz. Inũdatione aũt facta illisum est flumẽ domui illi: ⁊ nõ potuit eã mouere. Fũdata enĩ erat supa petrã. Qui autẽ audit ⁊ nõ facit similis est hõi edificãti domũ suã supa terrã sine fundamẽto: in quaz illisus est fluuius: ⁊ continuo cecidit: ⁊ facta est ruina domus illi' magna.

BEDA: Ne aliquis sibi frustra blandiret ex eo q̃ dictũ est: Ex abũdãtia cordis os loquit. ẽsi verba solũ ⁊ nõ magis opa veri christiani querant: ꝓinde dns adiũgit: Quid aũt vocatis me dne dne: ⁊ nõ facitis que dico: q. d. quid folia recte ꝓfessiõis vos germinare iactatis: qui nullos opis boni fructꝰ ostẽditis:

CIRYL. Cõuenit aũt soli suꝑme oĩm nature dominatiõis ⁊ nomẽ ⁊ res. ATHA. Nõ est ergo bi verbũ hominis sed dei ostendẽtis ꝓpium ortũ a patre: dns enĩ est qui natꝰ est a solo dño: nõ timeas autez dualitatẽ: nõ enĩ fm naturã separant. CIRYL. Que aũt sit vtilitas in mandator obseruatõe: q̃ue dãnũ accidere possit ex inobediẽtia ostẽdit subdẽs Omnis qui ve. ad me: ⁊ au. sermones meos: ⁊ facit eos ostẽdaz vobis cui silis sit. Silis est hõi edificãti do. qui fo. in altũ: ⁊ po. funda. supa petrã. BED. Petra aũt christꝰ qui fodit in altũ: qui preceptis humilitatis terrena omia de cordib' fideliũ eruit: ne propter commodũ tempale seruiãt deo. BASI. Ponere aũt fundamentũ supa petrã hoc ẽ inniti fidei christi: vt immobilis ꝑseueret in aduersis siue humanis siue diuinis accidãt. BEDA: Uel fundamentũ dom' ipa est intẽtio bone conuersatõnis: que ꝑfectus verbi auditor in adimplẽdis christi mãdatis firmiter inserit. AMBRO. Uel oĩm fundamẽtũ docet esse virtutũ: obediẽtiã celestiũ ꝓceptoꝝ: p quaz dom' hec nostra nõ in ꝑfluuio voluptatũ: nõ neglẽtie spiritalis incursu: nõ imbre mũdano: nõ berecynthia possit nebulosis disputatoribꝰ ꝑmoueri. vñ sequit Inunda. au. fa. illi. ẽ flu. do. il. ⁊ nõ po. eã mouere.

BED. Inũdatio tribꝰ modis fit: vel immũdoꝝ spirituũ: vel ĩprobor hoĩm: vel ipa mẽtis aut carnis iniquitudine. ⁊ q̃tũ ꝑpis viribꝰ boies fidũt: inclinat: q̃tum vo inuictissime illi petre adherẽt: etiã labefactari nequeũt. CHRY. Ostẽdit etiã nobis vtilis q̃ nullã parit fides vtilitatẽ: si feda sit ꝑuersatio. vñ sequit: Qui aũt au. ⁊ non fa. silis est hõi edi. do. su. fu. ter. sine fundamẽto. BEDA: Dom' diaboli mãsit q̃ in maligno posit' est: quẽ sup terrã edificat: q̃ obsequẽtes sibi de celis ad terrena detrahit. sine fundamẽto edificat: q̃ oẽ peccatũ fundamentũ nõ hz q̃ nõ ex ꝓpa substãtia est: qđ tñ cõtigit fit: in boni nã qualescit. Quia vo a fundo dr fundamẽtũ: possim' etiã fundamẽtũ ꝑ fidem ponit̃ nõ incõueniẽt accipe: siẽ q̃ in puteo mergit: puteo fundo retinet: sic aĩa corruẽs: q̃si in quodã fundi loco ꝓsistit: si se in aliqua peccati mẽsura continet. Sed cũ peccato in quo labit nõ põt esse contenta: dũ quotidie ad deteriora deicit: q̃si in puteo i quo cecidit: fundũ nõ inuenit quo figat. Ingruẽte aũt

qualibet tẽtatõe:ꝛ vere mali ꝛ ficte boni peiores si
unt:donec ad extremũ ꝑpetuã labãt in penã. vnde
sequit: In quã illi.est fluui.ꝛ conti. ceci.ꝛ facta est
ruina domus illius magna. ¶Potest etiã per impe
tũ fluminis extremi iudicii discrimen intelligi: quã
do veraꝯ domo consummata : ibunt impij in sup
plicium eternum : iusti autem in vitam eternam.
¶CIRYL. Vel sup terrã sine fundamẽto edificãt:
qui sup harenã dubietatis que sm opiõnẽ est põit
fundamẽrũ spiritalis fabrice:qõ pauce stille tẽtati
onũ dissiparũt. ¶AVGV.de cõ.euã. Nũc aũt sm
onẽ dñi plirũ sic exordsus est lucas sicẽ ꝛ matthe⁹.vtq;
ei dixit: Beati paupes.deide multa que sequũt in
terisq; narratõne filia sunt:ꝛ ad extremũ sermonis
ipa cõclusio ꝓfius eadẽ repit.i.de boĩe qui edificat
supra petrã ꝛ sup harenã. posset ergo facillime cre
di eũdẽ lucas dñi inꝑposuisse sm onẽ:aliqs tñ ꝓter
misse sentẽtias qs matthe⁹posuit. Itẽ alias posu
isse qs matthe⁹nõ dixit:nisi moueret qꝫ matthe⁹in
mõte dicit habitũ sm onẽ a dño sedẽte:lucas autẽ i
loco cãpestri a dño stãte:nõ tñ istos duos sm ones
lõga tpis distãtia separi ipobabiliter creditur:qꝫ ꝛ
ante ꝛ postea quedã filia vel eadẽ ambo narrarũt:
qꝫ illud posit occurrere in aliqua excellẽtõi ꝓte
mõeis:pmo cũ solis discipulis fuisse dñm: quando
ꝛ eis illos.xii.elegit:deinde cũ eis descẽdisse de mõ
te.i.de ipa mõtis celsitudine in cãpestrẽ locũ.i.i ali
quã eqlitatẽ que in latere mõtis erat:ꝛ multas tur
bas capere poterat:atq; ibi stetisse donec ad eũ turbe
cõgregarẽt:ac postea cũ sedisset accessisse,ppinqus
discipulos suos atq; illus ceterisq; turbis ꝓsentib⁹
sm habuisse sm onẽ. ¶CA.VII.

Cum autẽ iplesset oĩa uerba
sua in aures plebis: itrauit
capharnaũ. Centuriõis aũt
cuiusdaꝫ ꝯ male hñs erat moritu
rus:qꝫ illi erat ꝑciosus. Et cũ audis
set de iesu: misit ad eũ seniores iude
oũ: rogãs eũ ut ueniret ꝛ saluaret
seruũ ei⁹. At illi cũ uenissẽt ad iesũ
rogabãt eũ sollicite dicẽtes ei: quia
dign⁹ẽ ut hoc illi ꝑstes. Diligit enim
gẽtẽ nostrã:ꝛ synagogã ipse edifica
uit nobis. Jesus aũt ibat cum illis.
Et cũ iam nõ lõge essꝫ a domo: mi
sit ad eũ centurio amicos dicẽs: Dñe
noli uexari. Nõ.n.sum dign⁹ ut sb
tectũ meum intres:ꝓp qõ ꝛ meipm
nõ fuꝫ dignũ arbitrat⁹ ut uenirẽ ad
te:sꝫ dic uerbo ꝛ sanabit puer me⁹.
Nam ꝛ ego hõ sũ sb ptãte ꝓstitut⁹ ha
bẽs sb me milites:ꝛ dico huic uade
ꝛ uadit:ꝛ alio ueni ꝛ uenit:ꝛ seruo
meo fac hoc ꝛ facit. Quo audito ie
sus mirat⁹ est ꝛ ꝓuersus sequẽtib⁹ se
turbis dixit: Amẽ dico uob: nec in
isrl tãtã fidẽ inueni. Et reuersi qui
missi fuerãt domum inuenerũt ser
uum qui languerat sanuꝫ.

¶AVGV.de con.euan. Dic intelligẽdũ est : quia
non anteq; her verba terminauit intrasset:sed non
esse expressum post quãtũ tẽporis interuallũ cum
istos sermones terminasset intrauerit capharnauꝫ.
ipso quippe interuallo leprosus ille mundatus est:
quẽ suo loco mattheus interponit. ¶AMBRO.
Pulchre aũt vbi precepta cõpleuit: forma docetur
suorũ preceptorũ exequi.nam statim gẽtilis cẽturi
onis seruus domino curãdus offert.vnde sequitur
Centurionis autẽ cuiusdã seruus male habẽs erat
moriturus:qui illi erat ꝑciosus.qꝫ moriturũ dixerit
euãgelista non fefellit:moritur⁹enim erat nisi fuis
set sanatus a christo. ¶EVSE. Strẽnuus siquidẽ i
becillis erat iste cẽturio:ꝛ militib⁹romanis ꝓfectus
Quia vero specialis seruiẽs eius domi languẽs iace
bat:considerãs quales saluator erga ceteros virtu
tes agebat sanãdo languidos: ꝛ iudicãs qꝫ non sm
vires humanas hec agebant miracula mittit ad eũ:
vt ad deum: non habito respectu ad apparẽs orga
num:quo cum hominib⁹cõuersabat. vnde sequit:
Et cum audisset de iesu:misit ad eum seniores iude
oũ rogãs eum vt veniret:ꝛ saluaret seruũ suum.
¶AVGV.de cõ.euãge. Quomodo ergo verus erit
quod mattheus narrat: Accessit ad eum quidã cen
turio:cum ipe non accesserit:vbi diligẽter aduertẽ
tes intelligam⁹mattheũ non deseruisse vsitatũ mo
dum loquẽdi. si enim ipa peruẽtio vsitate dicit per
alios fieri:quãtomagis accessus per alios fieri põt.
Non ergo absurde mattheus per alios facto acces
su cẽturionis ad dominũ:compẽdio dicere voluit:
ipm poti⁹accessisse ad christũ:qꝫ illos ꝑ quos verba
sua misit:quia quo magis credidit: eo magis accessit
¶CHRY. Qualr etiã matthe⁹dicit qꝫ ipe dixit: Nõ
sum dign⁹vt intres sub tectũ meũ.lucas aũt ꝑ dicit
Quoniã rogat vt veniat. Sed mihi videt:qꝫ lucas si
gnificat nobis iudaicas blãdicias. Credibile enim est
vt cum vellet abire cẽturio:retraheret a iudeis blã
dientib⁹ꝛ dicẽtib⁹:quia nos eũtes ducem⁹eũ.vnde
ꝛ eorũ preces adulatõib⁹plene sunt. Sequit enim:
At illi cum venis.ad iesum:roga.eum solli.dicẽtes:
quia dign⁹est vt hoc illi prestes:dili.enim gentẽ no
stram:ꝛ synagogã ipe edificauit nobis . Decebat si
quidẽ ipsos dicere:quoniã ipe volebat venire ꝛ sup
plicare:nos autẽ detinuimus calamitatẽ videntes
ꝛ cadauer quod in domo iacebat : aut ꝓmere fidei
eius immensitatẽ:sed nolebãt ꝓpter inuidiã fidem
viri detegere:ne magn⁹aliquis esse videret cui ꝑces
ponigunt. qꝫ autẽ mattheus significat ipm infirmitaꝫ
non esse:lucas vero dicit: Quoniã edificauit syna
gogam:non est cõtrariũ. ¶Potuit enim ꝛ iudeus non
esse:ꝛ synagogam cõstruxisse ¶BEDA: In hoc au
tem ostendunt : quia sicut nos eccleam: sic etiam
illi synagogã non cõuentũ solummodo fidelium :

sed etiã locũ quo cõueniebãt fint soliti appellare. ℣EVSE. Et seniores quidẽ iudeoꝝ ꝓ modicꝫ sum ptib⁹ ad op⁹ synagoge datis grãm poscũt: sed dñs nõ ꝓpter hoc sed ꝓ maiori: volẽs. ſ. generare credulita tẽ in cũctis mortalib⁹ p suã virtutẽ semetipm erbi buit. vnde sequit: Jesus autẽ ibat cũ illis. ℣ AMB. Nõ vtiqꝫ nõ ideo faciebat qꝫ absens curare nõ po terat: sed vt formã tibi daret humilitatis imitande: ad reguli filiũ noluit pgere: ne videret magis diui tijs detulisse. hic ipe prexit: ne videret in cẽturionis famulo cõditõem desperisse seruilẽ. cẽturio vo mi litari tumore depoſito reuerẽtiã sumit: z ad fidẽ fa cilis: z ad honorificẽtiã pmpt⁹. vñ sequit: Et cũ lõ. eet a domo: misit ad eum cẽtu. ami. di. dñe noli vexari. Nõ. n. dois sed dei ptãte cõiecit dari a christo hõi bus sanitatẽ. Judei q̃dẽ dignitatẽ ei⁹ ptẽderãt: iste vo indignũ se asseruit: nõ solũ beneficij: sed etiã su sceptõis dñi: Nõ. n. dign⁹ sũ: vt sub tectũ meũ itres. ℣ CHRY. Postq̃. n. liberat⁹ ẽ a iudeozũ tedio: tunc mittit dicẽs: Ne putes pre tedio me nõ venisse: sed indignũ reputauit ei domi recipe. ℣ AMB. Dñi autẽ lucas in occursum amicos dicit esse a cẽturiõe trãs missos: ne pñtia sua: z generare dñi verecũdiã vide ret: z officio puocasse. vnde sequit: Propẽ quod et meipm nõ sum dig. arbi. vt veni. ad te: sed dic tñ v. z sana. pu. meus. ℣ CHRY. Ubi attẽde cẽturionez debitã opinionẽ hũtẽ de dño. nõ enĩ dixit: Dic: sed tñmodo iube: dubitãs ne se humiliando rẽtueret. Subdit: Nã z ego homo sum sub ptã. cõsti. ha. sub me mili. z dico huic va. z va. z alio ve. z ve. z f. me. fac hoc z facit. ℣ BED. Doiem se vt ptãti vel tribuni vl̃ pſidis subditũ dicit: impare tñ minozib⁹: vt subaudi atur eũ multomagꝫ qui de⁹ sit: nõ p aduẽtũ tñ cor poris: sed p angelozꝫ ministeria posse implere quod vellet. repellẽde enĩ erãt vel infirmitates corpũ vel fortitudines cõtrarie: z verbo dñi: z ministerijs an gelozũ. ℣ CHRY. Est aũt hic notãdũ qꝫ hꝰ vbũ Fac: impiũ designat dictũ seruo: ob hoc de⁹ cũ hoiez vel let creare: nõ ait vnigenito: Fac hoiem: sed faciam⁹ hoiem: vt per formã consensus verbozũ declararet equipantiã. Quia ergo in christo cõsiderabat excel lentiã dñi: ob hoc ait: Dic verbo. nã z ego dico suo meo zc. christ⁹ aũt nõ eũ reprehẽdit: sed ei⁹ intẽtiõem roborauit. vnde sequit: Quo audito iesus mirat⁹ est ℣ BED. Sed quis in illo fecerat ipam fidẽ: nisi ille qui admirabat: sed z ali⁹ eã fecisset quid mirarẽt: qui ꝑsci⁹ erat: qꝫ ergo mirat dñs: nobis mirãduz esse significat. oẽs enĩ tales mot⁹ cũ de deo dicũt: nõ p turbati animi signa sunt sz docẽt mgri. ℣ CHRY. Ut aũt liqueat tibi qꝫ dñs hoc ideo dixit: vt alios i struat. prudẽter enĩ euãgelista hoc aperiẽs subdit: Amẽ dico vo. nec in isrl̃ tan. fi. inueni. ℣ AMBRO. Et quidẽ si sic legas: In nullo tantã fidẽ inueni in isrl̃. simplex intellect⁹ z facilis est. si vo iuxta grecos nec in isrl̃ tantã fidẽ inueni: fides hmõi etiã electo rib⁹ z deũ videtib⁹ anteferẽ. ℣ BED. Nõ aũt de oi bus retro patriarchis z ꝓphetis: sed de pñtis eui lo quit hõib⁹: quib⁹ ideo cẽturiõis fides anteferẽ: quia illi legis ꝓphetarũqꝫ monitis edocti: hic aũt nemie docẽte spõte credidit. ℣ AMBRO. Probat autẽ fi des dñi: z serui sanitas roborat. vnde sequit: Et re. qui miſ. fue. do. inue. ſer. qui lang. sanũ. Põt g̃ meri tũ dñi z famulis suffragari: nõ solũ fidei merito: ſz z studio disciplineℓ ℣ BEDA: Plenius autẽ hoc et plicat matthe⁹: qꝫ dicẽte dño cẽturioni: Vade ficut credidisti fiat tibi: sanat⁹ sit puer et illa hora. Sed beato luce moris est que plene viderit ab aliis euã gelistis expoſita abbreuiare: vl̃ etiã de industria ꝑte rire: que vo ab eis omissa vl̃ breuiter cõgnerit tacta dilucidare solerti⁹. ℣ AMB. Mystice aũt seruo cẽ turionis ꝓpls nationũ qui mũdane seruitut⁹ vincu lis tenebat̃: eger letalib⁹ passiõib⁹: bificio dñi sana dus exꝓmit. ℣ BED. Cẽturio aũt cui⁹ fides ita laudi ferẽ: electos e gẽtib⁹ osdit: qꝫ qsi cẽtenario multe sti pati virtutũ spiritaliũ sunt pfectõe sublimes. nũq⁹ enĩ cẽtenari⁹ qꝫ de leua trãsferẽ ad dexterã in cel ri te significatõe poni cõsueuit. Tales g̃ ꝓ bis necesse est dño supplicẽt: qꝫ adhuc spũ fruitutis pmũẽ. nos aũt qꝫ de gẽtib⁹ credim⁹: nõ ipi ad dñm venire po sum⁹ quẽ in carne videre nõ valem⁹: sed ad cũ acce dere debem⁹ ꝓ fidẽ. Seniores aũt iudeoꝝ mittere ſ est summos eccl̃ie viros qui nos ad dñm ꝓsentẽt: suppliciter obsecrãdo patronos acqrere: qui nobis testimoniũ reddẽtes qꝫ eccl̃iam edificare curemus ꝓ nris pctis intercedãt. Pulchre aũt dr: qꝫ iesu nõ lõge erat a domo: qꝫ ppe timẽtes eũ salutare ipius. z q̃ nãli lege recte vtiẽ: quo bona q̃ nouit opaẽ: eo illi qui bon⁹ ẽ apiat. ℣ AMB. Nõ vult aũt iesum ve xari cẽturio: qꝫ quẽ iudeoꝝ ppls crucifixit: inuola tũ ab iniuria manere desiderat ppls nationũ. z qõ ad mysteriũ spectat: vidit in pectora adhuc gẽtiuꝫ nõ eẽ penetrabilẽ christũ. ℣ BED. Milites autẽ z serui q̃ cẽturioni obediũt: virtutes sunt nãles: cui co piã multi ad dñm venientes deserũt secũ. ℣ THEO. vel aliter: Cẽturio est intellect⁹ q̃ multoꝝ in militia ꝓnceps exist̃it: dũ mlt̃as in hac vita res hꝫ. Dz autẽ seruũ infirmũ: irrõnabilẽ aĩe ptẽ irascibilẽ z concu piscibilẽ dico. Et mittit ad iesum mediatores iudeos .i. ꝓfessiõis cogitatões z verba: z confestim suscipit seruũ sanum.

℣ Et factũ est: deinceps ibat iesus in ciuitatẽ que uocat̃ nayn: z ibant cuꝫ eo discipuli eius: z turba copio sa. Cũ aũt appropiquaret porte ci uitatis: ecce defunct⁹ efferebat̃ fili⁹ unic⁹ matris sue. Et hec uidua erat z turba ciuitatis mlt̃a cũ illa. Quã cũ uidisset dñs: mia mot⁹ sup eã di xit illi: Noli flere. Et accessit et te tigit locullũ. Hi aũt qui portabant steterũt. Et ait: Adolescẽs: tibi di co surge. Et resedit q̃ erat mortu⁹ z cepit loqui: z dedit illũ matri sue Accepit autẽ oẽs timor: z magnifi cabãt deum dicẽtes: Quia ꝓpheta magn⁹ surrexit in nobis: z quia de uisitauit plebem suam. Et exijt hic

Ca.VII.

sermo in uniuersam iudeā de illo: ⁊ i oēm circa regionem.

CIRYL. Mira domin⁹ miris annectit: ⁊ supra q̄ decet accessit occurrit: hic vero non vocat⁹ acce dit, vñ dicit: Et fa.ē dein.ibat ī ciui. q̄ vocat naym. BEDA: Nayz ē ciuitas galilee ī secūdo miliario montis tabor. diuino aūt nutu multa turba domi num comitat: vt multi essent tāti miraculi testes. vñ sequit: Et ibāt cū illo discipuli eius ⁊ turba co piosa. GRE.nisenus: Resurrectionē autez expezi mentū nō ita verbis sicut operib⁹ a saluatore didi cimus: q̄ ab iferioz ib⁹ inchoās op⁹ miraculi: fidem nostrā assuefacit ad maiora. Primo quidē ī egritu dine despata serui cēturionis: resurrectiōis incepit potestatē. post hec altiori ptāte ducit homies ad fi dem resurrectiōis: dū suscitauit filiū vidue: q̄ fereba tur ad monumētū. vñ sequit: Cum autē appzopin. quasset ciui. ecce defun. effere. fi. vni. matris sue. Dicezet eni aliqs de puero cēturionis: q̄ moritur⁹ nō erat vt igit temerariā linguā opescere: iā defūcto iuue ni christū obuiare fatet vnico filio vidue. nā sequi tur: Et hec vidua erat: ⁊ tur. ciui. mul. cū illa. Erūne molē breuib⁹ verbis explicuit. Mater vidua erat ⁊ nō sperabat vlteri⁹ filios pcreare: nō hēbat ī quez affectū dirigeret vice defūcti. hūc solū lactauerat: sol⁹ aderat alacritatis cā ī domo: q̄cquid matri dul ce ac pciosum hic sol⁹ extiterat. CIRYL. Miserā dā passio ⁊ ad fletū ⁊ lachrymas potest puocare. vñ sequit: Quā cū vidisset dn⁹ misc.mot⁹ sup e ā dixit illi: noli flere. BEDA.q.d. Desiste quasi mortuū flere quē mox viuū resurgere videbis. CHRY. Jubens aūt cessare a lachrymis: q̄ cōsolatur mestos: monet nos psentib⁹ defunctis cōsolationē recipe resurre ctionē sperātes: tenet autē feretrū vita obuiās mor ti. vñ sequit: Et accessit ⁊ tetigit locu. hi au. q̄ porta. ferebāt. CIRYL. Jō autē nō solo verbo peragit miraculū: sed ⁊ feretrū tāgit: vt cognoscas efficax est tactus christi corp⁹ ad humanā salutē: ē enī corp⁹ vite ⁊ caro verbi omnipotētis cui⁹ habet virtutē. si cut enī ferrū adiunctū igni pficit op⁹ ignis: sic post q̄ caro vnita ē verbo qō viuificat omīa: ipsa quoq; facta ē viuificatiua ⁊ mortis. TYTVS. Nō autez saluator similis ē belie defleti filiū saraptane. nec q̄ lis belie⁹: q̄ ppriū corp⁹ applicuit corpori defūcti: nec qualis ē petrus: q̄ p tbabita orauit: sed ipse q̄ ñ entia velut entia vocat: q̄ mortuos vt viuos alloq̄ pōt. vñ sequitur: Et ait: adolescēs tibi dico surge. GRE.nisen⁹: Qui dixit adolescentē: florētis signifi cauit tēporis hozā: primā producentē lanuginez: q̄ paulo ante mulcebris erat maternoz oculoz aspe ctuā aspiras ad tēpus spōsaliū virga generis: fuc cessiōis ramus: bacul⁹ senectutis. TITVS. Incōtanter autē erect⁹ ē cui sunt mādata directa. diuīa enī potestas ē irrefragabilis: nulla mora: nulla ora tionū istantia. vñ sequit: Et resedit q̄ erat mor. ⁊ ce. pit loqui: ⁊ dedit illū matri sue. Indicia sūt hec vere resur rectiōis: corp⁹ enī exanime loq̄ nō pōt. nec reportas set mulier ad domū defunctū filiū inanimatum. BEDA: Pulchre aūt euāgelista dñm prius miseri cordia motū eē sup matre: ac sic filiū resuscitare te statur: vt in vno nobis exēplū unitāde pietatis oñ deret: in altero fidē mirāde potestatis astrueret. vñ sequit: Accepit au.oēs ti. ⁊ magnificabāt deū dicē tes: q̄ pphēta mag. sur. ī nobis: ⁊ q̄ deus visitauit plebē suā. CIRYL. Hoc magnū fuit in populo ī sensibili ⁊ īgrato: post modicū enī nec pphētā: nec ad vtilitatē populi pcedere ipm existimauit. Nemi nē autē habitātium iudeā hoc miraculū latuit. vñ sequit: Et exiit hic sermo ī vniuersam iudeā: ⁊ ī oēz circa regionē. AMBRO. Jdoneū aūt ē dicere: q̄ septē resurrectiōes añ dominicā narrant: quaz pri ma est filij saraptane: secūda filij sunamitis: tertia q̄ facta ē in reliquijs helisei: quarta q̄ facta ē in nayz: q̄nta filie archisy nagogi: serta lasari: septima ī chri sti passiōe: multa nāq; corpora sanctoz surrexerūt. octaua ē christi q̄ expers mortis remānit vlteri⁹ ī si gnū q̄ cōis resurrectio q̄ morte futura ē in octaua etate: nō tollet morte: sed īdissolubilis pmanebit. BEDA: Defunct⁹ autē q̄ extra portā ciuitatis mul tis ē ituētib⁹ elat⁹. significat hominē letali funere criminū sopozatū: ⁊ aīe mortē nō cordis adhuc cu bili tegentē: sed ad multoz noticiā p locutiōis ope risue iudiciū quasi p ciuitatis hostia ppalantem. Portā enī ciuitatis puto aliquē de sēnibus esse co poralib⁹: qui bñ fili⁹ vnic⁹ matris sue fuisse phibet: q̄ vna ē ex multis psonis collecta mater ecclesia. vi duā aūt esse ecclesiā: oīs aīa q̄ se dñi morte redēptā meminit agnoscit. AMB. Hāc enī viduā populo rū turba circūseptā plus video esse q̄z feminam q̄ re surrectionē vnici adolescētis filij a pōpa funeris re uocat: ad vitā suarū cōtemplatiōe lachrymarū: q̄ fle re pphibet eū cui resurrectio debebatur. BEDA: Vel nouati dogma cōfundit: q̄ dū penitētiū mun dationē euacuare conat: matrē ecclesiā de natoz suoz spiritali extinctiōe plorantē spe vite reddende negat cōsolari debere. AMBRO. Hic aūt mor tuus ī loculo materialib⁹ quatuoz ad sepulchrū fe rebatur elemētis: sed spem resurgēdi habebat: q⁹ fe rebatur ī ligno: qō ⁊si nobis ante ñ pderat: tamen posteaq; christ⁹ id tetigit: pficere cepit ad vitā: ⁊ ē indicio salutē populo p crucis patibulū refunden dā. In secreto.n. iacem⁹ exanimes: cū vel ignis ī mo dice cupiditatis exestuat: vel frigid⁹ humoz exūdat: ⁊ pigra quadā corpis habitudine vigoz hebetat ani mozū. BEDA: Vel loculus in quo mortu⁹ efferē male secura desperati corporis cōsciētia est. q̄ vero sepeliendū portāt: vel īmunda desideria: vel blandi menta sunt sociorū: qui dño loculū tangente stete rūt: q⁹ superni formidine iudicij tacta conscientia: car nales sepe voluptates ⁊ īiuste laudātes coercens ad se reuertit: vocāticq; ad vitā respōdet saluatori. AMB. Si ergo grauе peccatū ē: qō penitentie tue lachrymis ipe lauare nō possis: fleat p te mater ec clesia: assistat ⁊ turba iā resurgēs a funere: ⁊ īcipies alia vita loqui timebūt oēs: vni⁹ enī exēplo omnes corrigunt. Laudabūt etiā deū q̄ tanta nobis reme dia vitāde mortis īdulsit. BEDA: Visitauit autē deus plebē suā: nō solū semel verbū suū incorporan do: sed semp ī corda mittēdo. THEO. Viduā etiā potes itelligere animā virū amittentē. i. diuinū ser monē: filius enī ē itellectus q̄ extra ciuitatē efferē viuentiū. Locul⁹ ei⁹ ē corp⁹ eius qō quidā dixerūt esse per sepulchrū. Tangēs autē eū dñs eleuat ipsuz

L

iuuenescere faciēs eū qui surgēs a peccato ꝯcipit lo qui: ⁊ alios edocere. Nō enī pr̄i⁹ ei crederet.

Et nunciauerūt iohāni discipuli ei⁹ de oībus his. Et cōuocauit duos de discipulis suis iohannes. Et misit ad iesū dicēs: Tu es q uentur⁹ es: an aliū expectam⁹? Cū autē uenissent ad eū uiri dixerūt: Johānes baptista misit nos ad te dicens: Tu es q uēturus es: an aliū expectam⁹ In ipsa autē hora multos curauit a languoꝛib⁹ suis ⁊ plagis: ⁊ spiritibus malis: ⁊ cecis multis donauit uisuꝫ. Et respōdēs dixit illis: Euntes renūciate iohāni q̄ audistis ⁊ uidistis. Quia ceci uidēt: claudi ambulāt: lepꝛosi mūdantur: surdi audiūt moꝛtui resurgūt: paupes euāgelizā tur: ⁊ beatus est quicūqꝫ non fuerit scandalizatus in me.

CIRYL. Miraculū q̄ omnes habitātes iudeam ⁊ galileā sciuerāt: referūt sancto baptiste q̄dam ex eius discipulis. vñ sequit̄: Et nūciauerūt iohāni discipuli ei⁹ de oībus his. BEDA: Non simplici coꝛde vt oppinoꝛ: sed īuidia stimulāte. nā ⁊ alibi cō queruntᵉ dicētes: Rabbi: q̄ erat tecū trās iordanē: ecce hic baptizat: ⁊ oēs veniūt ad eū. CHRY. Tunc autē magis ad eū erigimur: cū incūbit necessitas: ⁊ iō iohānes detrusus in carcerē q̄ magis discipuli ei⁹ īdigebāt iesu: tūc mittit eos ad christū. Sequit̄ enī: Et cōuocauit duos discipulos iohānes: ⁊ misit eos ad iesū dicēs: Tu es q̄ vēturus es: an aliū expectam⁹? BEDA: Nō ait: Tu es q̄ venisti: sed Tu es q̄ vēturꝰ es. Et ē sensus: Māda mihi: q̄ īterficiēdus ab herode ⁊ ad īferna descēsurus sum: vtrū te ⁊ infimis debeā nunciare q̄ superis nūciauī: an hoc nō cōueniat filio dei: ⁊ aliū ad hec sacramenta missurus es? CIRYL. Sed oīno reꝓbāda ē talis opinio: nūqꝫ enī reperiꝫ sacramēta scripturā disserere: q̄ infernalibus p̄nunciauerit baptista iohānes saluatoꝛis aduentū. Illud ⁊ verū ē dicere: q̄ nō ignoꝛauit baptista virtutē mysterij īcarnatiōis vnigeniti. vñ ⁊ hoc cū aliis nouerat: q̄ illumīaturus erat in īferno manētes: cū p̄ oībus gustauerit moꝛtē tā viuis q̄ moꝛtuis. Et q̄n frmo sacre scripture hūc quidē p̄edixit venturū tāq̄ deū ⁊ dīm: alij vero missi fūt sicut famuli ante christū: iō oīm saluatoꝛ ⁊ dīs a ꝓphetis nomīabatur: q̄ venit: vel q̄ vēturꝰ ē: fz illud psalmi: Bñdictus q̄ venit ī noīe dñi. ⁊ ī Abacuc: Post modicū q̄ vēturus ē: veniet: ⁊ nō tardabit. Ygit̄ diuin⁹ baptista quasi nomē accipiēs a sacra scriptura: misit quosdā discipulorū suoꝝ q̄situros: an ipe sit q̄ venit: vel qui vēturus ē. AMB. Sed qūo fieri possꝫ vt ꝺ quo dixerat: Ecce q̄ tollit peccatū mūdi: adhuc eū dei filiū eē nō crederet? aut enī insolētie ē ei tri/buere diuina que nescit: aut de dei filio dubitasse p fidie ē. Nōnulli aūt de ipo iohāne ītelligūt magnū quidē ita ꝓpheta vt christū agnoscerēt: sed tū non tāq̄ dubiū sed tāq̄ p̄ū vatē quē vēturū crediderāt: nō credidissēt moꝛturū. Nō igit̄ fide fz pietate dubitauit: sicut ⁊ petr⁹: ꝓpiti⁹ tibi esto dñe: nō fiet ꝳ. CIRYL. Vel ex dispēsatiōe īterrogat: nouerat. n. vt p̄cursoꝛ passiōis christi mysteriū: sed vt discipulis suis cōstet: quāta sit excellētia saluatoꝛis: et ꝓpis discipulis p̄udētioꝛes mīsit: quos p̄cepit sciscitari: ⁊ vita saluatoꝛis voce conijcere: si ipe ē q̄ expectabatur. vñ subdit̄: Cū āt ad eū veniſ. viri dixe. Johānes baptista mi. nos ad te dī. Tu es q̄ vēturus es: an aliū expectam⁹? Sciēs aūt vt deus quo aīo mīsisset eos iohānes: ⁊ cām aduētus eoꝝ: tūc tēpoꝛis egit vberioꝛa miracula. vñ sequit̄: In ipsa autē hora curauit multos a lāguoꝛib⁹ ⁊ plagis ⁊ spiritib⁹ malis: ⁊ cecis multis donauit visū. Nō dicit eis ex̄plē: Ego sū. sed ducit eos magis ad rei certitudinē: vt cōgrua rationē sumētes fidē ipsi⁹ reuertant̄ ad eū q̄ mīsit eos. vñ nō ad verba: fz ad ꝓpositū mittētis nūsum exhibuit: nā sequit̄: Et rndens dī. ill. Euntes renūciate iohāni q̄ vidi. ⁊ audistis. q. d. narrate iohāni: q̄ quidē audistis p ꝓphetas: cōsumari vero vidistis a me. Ea enī tūc agebat: q̄ ꝓdixerāt ꝓphete eū facturum. de quibus subdit̄: Quia ceci vidēt: claudi ambulāt: lepꝛosi mūdant̄: surdi audi. moꝛ. resurgūt. AMB. Plenissane testimoniū: quo oīm ꝓpheta cognosceret: de ipso enī fuerat ꝓphetatū: Quia dīs dat escā eiuētibus: erigit elisos: soluit cōpeditos: illumīat ceecos. ⁊ q̄ ista facit regnabat in eternū. Ergo nō humane ista: sed diuine virtutis ī̄signia sūt. Vnī⁹ aūt euāgelij exēpla vel rara vel nulla iueniunt̄. vnus thobias oculos recepit: ⁊ hec fuit angeli nō hominis medicina. helias moꝛtuū suscitauit: ipse tamē rogauit ⁊ fecit: hic iussit. helise⁹ lepꝛosum mūdari fecit: nō tamē ibi valuit p̄cepti auctoꝛitas: sed mysterij figura. THEO. Sūt etiā hec verba Ysaie dicētis: Deꝰ ipe veniet: ⁊ saluabit nos: tūc aperient̄ oculi ceoꝝ: ⁊ aures surdoꝝ patebūt. tūc saliet sicut ceruꝰ claudꝰ. BEDA: Et q̄ bis nō minꝰ ē subdit: Pauperes euāgelizant̄ pauperes. s. spū vel opib⁹ ītus illuminant̄: vt ītер diuites ⁊ egenos: ī ꝑdicatiōe nulla distātia sit. Ꝑ magistri cōꝓbauit veritatē q̄n ois q̄ apud eum saluari pōt equalis est. AMB. Sed trī pua adhuc ista dñice testificationis exempla: plenitudo fidei: crux dñi: obitus sepultura ē. vñ addidit: Et beatus ē q̄ nō fuerit scādalizat⁹ ī me. Crux enī etiā electi scandalū posset afferre: sed nullū Ꝑ maius diuine p̄one ē testimoniū. Nihil enī ē q̄ magis esse vltra humana videat̄: q̄ totū se obtulisse p mūdo. CIRYL. Vel p hoc volebat oīdere q̄ quecūqꝫ verſabantur in coꝛdib⁹ eoꝝ: ab oculis ipsi⁹ effugere nequiuerūt: ipsi enī erāt q̄ scādalizabant̄ de ipo. AMB. Mystice autē ī iohāne supra dixim⁹ typū esse legis q̄ p̄nuncia fuit christi. Mittit ergo iohānes discipulos suos ad christū: vt supplemētū sciētie cōsequamur: q̄ plenitudo legis ē christ⁹. Et fortasse isti discipuli sūt duo populi: quoꝝ vnus ex iudeis credidit: alter ex gētibus: q̄ iō credidit q̄ audiuit. Voluerūt ergo ⁊ isti videre: q̄ beati oculi qui vidēt. Cū aūt venerit

Ca. VII.

ad euãgeliũ ⁊ cognouerit illumiari cecos:ambula/
re claudos:tũc dicẽt: Oculis nostris perspexim⁹.vi
demur enĩ nobis vidisse q̃ legim⁹:aut fortasse in p/
te quadã corporis nostri:omẽs videmur inuestigas/
se ordine serie passiõis: fides enĩ p paucos ad plures
puenit. Let ergo christũ venturũ annunciat:euan/
gelii scriptura venisse confirmat.

¶ Et cũ discessissẽt nũcij iohãnis:
cepit de iohanne dicere ad turbas:
Quid existis i desertũ uidere? Arũ
dinẽ uẽto agitatã? Sz quid existis
uidere? Hominẽ mollib⁹ uestimen
tis idutũ? Ecce qui in ueste p̃ciosa
sũt ⁊ delitijs:in domib⁹ regũ sũt.
Sed qd existis uidere? Prophetã.
Utiq; dico uobis:⁊ pluſq; prophe
tam. Hic ẽ de quo scriptũ ẽ: Ecce
mitto angelũ meũ añ faciẽ tuã: qui
prepabit uiã tuã añ te. Dico.n.uo
bis maior iter natos mulierũ ꝓphe
ta iohãne baptista nemo ẽ. Qui aũt
minor ẽ i regno dei maior ẽ illo.

CIRYL. Cõiecit dñs tãq; hominũ secreta cogno
scẽs aliquos dicturos: si vsq; hodie ignorat iohan/
nes iclum:qualiter eũ oñdebat nobis dicens: Ecce
agn⁹ dei q̃ tollit peccatũ mũdi. vt igiẽ sanaret hãc
passionẽ q̃ eis acciderat:dãnũ quod ex scãdalo pro
cedebat exclusit.vñ dicit: Et cũ discess.nuncij iohan
nis:cepit di.de iohãne ad tur. Quid existis in deser
tũ videre: arundi.vẽto agitatã:q.d. mirati estis de
iohãne baptista ⁊ pluries prexistis ad eũ percurrẽ
tes tã lõga deserti itinera.frustra siquidẽ si sic leuez
ipm existimat⁹:vt similis sit arũdini declinãtis quo
cũq; agitat vẽtus. Talis enĩ esse videt:si que cogno
uit ex leuitate se ignorare fatet. TYTVS. Nõ aũt
existis in desertũ :vbi nulla iocunditas:ciuitatibus
omissis:nisi de hoc viro curã gerẽtes GRECVS:
Hoc aũt post recessũ discipulor⁹ iohãnis dñs dixit:
Nõ enim eis ꝑferre volebat baptiste preconia :ne
blidientis verba esse putarent. AMB. Nõ ocio
se autẽ iohãnis hic ꝓsona laudat:q̃ vite amore post
habito iustitie formã nec mortis terrore mutauit.
Deserto enĩ mũdus hic cõparari videt:adhuc steri
lis:adhuc icultus:in quẽ negat nobis dñs ita pro
deundi:vt mẽte carnis iflatos natosq; virtutis iter
ne viros ⁊ fragilis glorie secularis sublimitate iactã
tes:exemplari quodã ⁊ imagine nobis putem⁹ imi
tandos:quos ꝓcellis hui⁹ mũdi obnoxios vita mo
bilis inquietat:iure arundini compandos. GRE
CVS:Est etiã ifallibile testimoniũ vite iohãnis ve
stitus cũ carcere:in quẽ detrusus nõ fuisset:si sciuis
set fauere ꝓcipibus.vñ sequit: Sed q̃d existis vide
re:bo.molli.vestimẽtis idutũ:ecce q̃ in ve.p̃cio.sũt:
⁊ in delitijs i domi.regũ sũt. Molli.vestimẽtis idu
tos viuẽtes i delitijs significat. CHRY. Mollis
autẽ vestis dissoluit rigidã animã:⁊ si rigidũ corpus
assumat ⁊ asperũ:facile per huiusmõi mollitiẽ deli/
catũ reddit ⁊ fragile. Facto vero corpe molliori ne
cesse ẽ ⁊ aiam pticipare lesionẽ:nã vt plurimũ ope/
rationes ipsi⁹ cõsonant dispositiõibus corpis. CI
RYL. Qualiter ergo tanta sedulitas religiõis vt ca/
nales passiões subijceret:ad tantã ignorantiã deue
niret: nisi ex mẽtis leuitate quã nõ asperitates : sed
illecebre mũdane delectãt:? Igitur si velut nõ colen
tem deliciosa iohannẽ imitamini:date ei robur cõ
tinẽtie competẽs.si vero nihil ampli⁹ debeẽ hone/
ste cõuersatiõi:quid omissa reuerẽtia delicatorũ in
colã deserti:vileq; tegumẽ ⁊ camelorũ vellus mira/
mini? CHRY. Per vtrũq; aũt dictor⁹ designat:q̃
Johannes nec naturaliter nec facile mobilis erat:
nec vlla voluptate flecteret. AMB. Et q̃uis ple/
rosq; molliores cura vestis effeminet: tamẽ alia vi
detur hic induméta significare:hũana.s.corpa:qui/
bus aĩa nostra vestit:Sũt aũt mollia induméta de
licioſi actus ⁊ mores.hi vero quibus fluida delitijs
mẽbra soluunt:regni celestis exteriores sunt: quos
rectores mũdi huius atq; tenebrar⁹ ceperũt. hi sunt
enĩ reges q̃ dominant suor⁹ operum emulos. CI
RYL. Sed forte icõueniens ẽ circa hoc excusare
iohannẽ:fatemini enĩ eũ imitabilem esse. vnde sub
dit: Sed quid existis videre ꝓphetã :vtiq; dico vo/
bis pluſq; ꝓphetã. ꝓphete nãq; predicabãt ventur⁹.
hic aũt nõ solũ venturũ p̃dicaut: sed ⁊ presentẽ in
dicauit dicẽs:Ecce agn⁹ dei. AMB. Maior sane
ꝓpheta:in quo finis ẽ ꝓphetaru⁹:quia multi cupie
rũt videre quẽ iste cõspexit:quẽ iste baptizauit. CI
RYL. Cũ igiẽ ⁊ a loco ⁊ a vestib⁹ ⁊ ex cõcursu ho/
minũ mozẽ ei⁹ descripserit : itroducit ꝓphete testi
moniũ dicẽs:Hic est de quo scriptũ ẽ.s.i malachia:
Ecce mitto angelũ meũ. TYTVS: Angelũ appel
lat hominẽ:nõ q⁹ natura esset angel⁹:hõ enĩ natu/
raliter erat:sed q⁹ opus angeli exercebat nunciãdo
christi aduẽtũ. GRECVS:Quod aũt subdit: An
te faciẽ tuã. ꝓpinquitatẽ designat:apparuit enĩ ho
minibus ꝓpe christi aduentũ.qua ꝓpter ⁊ pluſq;
ꝓphetã ipm esse existimandũ ẽ.nã ⁊ hi qui in mi
litijs collaterales sunt regibus digniores ⁊ familio
res sunt. AMB. Uiã autẽ dño nõ solum nascẽdi
fm carnẽ ordine fideiq; nũcio:sed etiã p̃cursu quo/
dã parauit passiõis.vñ sequit:Qui prepabit viã tuã
ante te. AMB. Si autem ⁊ christus ꝓpheta:quo
maior hic oĩbus:sed iter mulieris non virginis na
tos:maior enĩ his fuit:q̃bus equalis poterat esse sor
te nascẽdi.vñ sequit:Dico enĩ vobis:maior iter na/
tos mulierũ ꝓpheta iohãne bapti.nõ ẽ. CHRY.
Sufficit quidẽ domini vox prebẽs testimoniũ pre/
eminẽtie iohãnis iter homies: repiet aũt qui vult ⁊
rei veritatẽ consonã:si mẽsam eius cõsiderauerit: si
vitã:si mẽtis excellẽtiã.velut enĩ q̃ celitus descẽdis/
set:degebat i terra:fere nullã gerẽs curã de corpe in
tellectualiter erect⁹ i celũ:⁊ soli deo cõiunctus: de
nullo mũdanorũ solicitus:sermo seuer⁹ ⁊ lenis.naz
cũ populo iudeorũ viriliter ⁊ feruẽter:cũ rege auda
cter:cũ ꝓpijs discipulis leniter conferebat:nil fru/
stra vel leuiter:sed oĩa cõuenienẽ agebat ISIDO.
abbas: Maior etiã iter natos mulierũ iohãnes : eo
q⁹ ab ipso matris vtero ꝓphetauit: ⁊ positus in te/

nebris lumẽ qõ iã venerat nõ ignorauit // AMB. Deniq; eosq; cũ dei filio nõ poterit iohãnis esse vlla collatio: vt ⁊ infra angelos estimẽt. vñ sequitur: Qui autẽ minor ẽ in regno dei: maior ẽ illo. // BEDA: Nec sententia duob⁹ modis põt itelligi. aut. n. regnũ dei appellauit: quod nondũ accepim⁹: i quo sunt angeli: ⁊ quilibet in eo minor: maior ẽ quolibz iusto portãte corpus: quod aggrauat animã. aut si regnũ dei itelligi voluit hui⁹ tẽporis ecclesiã: seipm dñs significauit q; nascẽdi tẽpore minor erat iohãne. maior autẽ diuinitatis auctoritate ⁊ ptãte dñica. pinde fm primã expositionẽ ita distinguit: Qui aũt minor ẽ in regno dei. ac deide subinfert: Maior ẽ illo. fm posteriorẽ vero ita: Qui autẽ minor ẽ. ac deide subinfertur: In regno dei maior est illo.

CHRY. Ut enĩ copia laudũ iohãnis occasionẽ iudeis nõ daret preferẽdi iohãnẽ christo ꝺ subdidit: Ne aũt putes q; compatine se dixerit maiorẽ iohãne. // AMB. Alia enĩ ẽ ista natura: nec cũ humanis generatiõibus companda. Nõ põt enĩ homini. cuz deo vlla esse collatio. // CIRYL. Mystice autẽ cuz iohãnis prerogatiuã oñdit: iter natos mulierũ ponit ex opposito aliquid maius eo. s. qui p spiritum sanctũ nat⁹ est filius dei. regnũ enĩ donuz dei spũs est. Quamuis ergo fm operationem ⁊ sanctitatez. minores sumus his qui legis mysteriũ sunt assecuti: quos iohãnes significa: ttamẽ maiora per christũ attigimus prticipes facti diuine nature.

Et ois popul⁹ audiẽs: ⁊ publicani iustificauerunt deũ: baptizati baptismo iohannis. Pharisei aũt ⁊ legisperiti cõsiliũ dei spreuerũt i semetipsos: nõ baptizati ab eo. Ait autez dñs: Cui ergo similes dicã homines generatiõis hui⁹ ⁊ cui similes sunt? Similes sũt pueris sedẽtibus in foro ⁊ loquẽtib⁹ adinuicẽ ⁊ dicẽtibus: Cantauim⁹ vobis tybijs ⁊ nõ saltastis: lamẽtauimus ⁊ nõ plorastis. Venit autẽ iohãnes baptista: neqz manducãs panẽ: neqz bibẽs uinũ: ⁊ dicitis Demoniũ hz. Venit filius homis mãducãs: ⁊ bibẽs: ⁊ dicitis. Ecce hõ deuorator: ⁊ bibẽs uinuz amic⁹ publicanorum ⁊ peccatorum. Et iustificata est sapientia ab omnibus filijs tuis.

// CHRY. Premissa cõmẽdatiõe iohãnis: magnuz phariseorũ ⁊ legisperitorũ pdidit crimẽ: q; nec post publicanos baptisma iohãnis acceperũt. vñ dicit: Et ois po. au. ⁊ publi. iustifica. deuz bapti. bapti. iohãnis. // AMB. Justificat de⁹ p baptismũ: dũ se homines peccata ppria cõfitẽdo iustificãt. q; enĩ peccat ⁊ fitet deo peccatũ: iustificat deũ credẽs ei vi centi: ab eoq; gratiã sperãs. In baptismate igit iustificat de⁹: i quo ẽ ⁊ cõfessio ⁊ venia peccator. // EVSE. Quia etiã crediderũt: iustificauerũt deũ. apparuit enĩ eis iust⁹ i oibus q; fecit. pharisei aũt repellẽte dicẽti: Ut iustificeris i sermonib⁹ tuis. vñ sequit Phari. aũt ⁊ legispe. cõsiliũ dei sprexe. i semetipsa nõ bapti. ab eo. // BEDA: Nec verba siue ex psona euãgeliste siue ex psona saluatoris vt quibusdã placet dicta sũt. q; autẽ dicit: In semetipis. vel cõtra id metipsos: significat q; q; gratiã dei respuit: cõtra id metipm facit. vel ad semetipos missum dei cõsilium stulti ⁊ ignati vituperantur noluisse recipe. Cõsilium ergo ẽ dei q; p passionẽ ⁊ mortẽ christi saluare deb creuit: quod pharisei ⁊ legispiti spreuerut. // AMB. Nõ condẽnam⁹ ergo sicut pharisei cõsiliũ dei qõ est i iohãnis baptiste: hoc ẽ cõsiliũ qõ magni cõsilii angel⁹ reperit. Johãnis cõsiliũ nemo contẽnit: dei cõsiliũ quis refutet? // CIRYL. Erat autẽ quidam mod⁹ ludẽdi talis cõsuetus apud filios iudeorũ. bi partiebat pueroũ caterua: q; rerũ ptentis vite venturarũ repentinã trãsmutationẽ: bi quidẽ cancebãt: bi vero merebãt. sed nec gaudẽtib⁹ cõgaudebãt merẽtes: nec qui gaudebãt cõformabãt se flẽtib⁹. deinde arguebãt seinuicẽ iproperates icõpassiõis malitiã. tale q; d passam fuisse iudeorũ plebẽ vna cũ principibus christ⁹ inuebat. ide ex psona christi subdit: Cui ergo di. similes ho. gene. hui⁹ ⁊ cui si. sũt: Similes sũt pue. sedẽ. i foro. ⁊ loquẽ. adinui. ⁊ dicẽ. Cãtauim⁹ vobis tybijs ⁊ nõ salta. lamẽta. ⁊ nõ plorastis. // BEDA: Generatio iudeor cõparat pueris: quia doctores olĩ pphetas habebãt: de q; bus dicitur: Ex ore infan. ⁊ lactẽ. pfe. laudẽ. // AMB. Cãtauerunt autẽ pphete spiritalib⁹ modulis publice salutaria cula resultãtes: fleuerũt threnis flebilib⁹ iudeorũ ora corda mulcẽtes. Doc cãticũ nõ i foro: nõ in plateis canebat: sed i hierusalẽ. ipsa ẽ enĩ oñicũ for: in quo pceptorũ celestiũ iura cõdunt. Canticũ autez ⁊ lamẽto nil aliud ẽ q; excessus. h⁹ quidẽ gaudii: illud vero meroris. Resonat autẽ quedã cõsona melodia ex organo musico: fm quã dũ hõ pcutit ⁊ motu cõsono corpis cõmouet: intrisecã dispositionez manifestat: ⁊ iõ dicit: Lamẽtauim⁹. ⁊c. // AVG. de q; stio. euã. Nec aũt ptinent ad iohãnẽ ⁊ christũ. Nõ enĩ dicit: Lamẽtauimus: ⁊ nõ plorastis. ad iohãnẽ ptinet cui⁹ abstinẽtia a cibis ⁊ potu luctũ penitentie significabat. vñ exponẽdo subdit: Venit enĩz iohãnes baptista neqz mãducãs panẽ: neqz bibẽs vinum ⁊ dicitis: Demoniũ hz. // CIRYL. Presumunt crimiari virũ qualibet admiratiõe dignum. Demoniũ habere dicũt mortificãtẽ legẽ peccati. q; latz in mẽbris. // AVG. de que. euã. Quod aũt dixerat: Cantauim⁹ tybijs: ⁊ nõ saltastis. ad ipm dñm ptinet: q; vtẽdo de ceteris cibo ⁊ potu: letitiã regni figurabat. vñ sequit: Venit filius ho. man. ⁊ bi. ⁊ di. Ecce hõ deuo. ⁊ bibẽs vinũ. // TITVS: Noluit enĩ christus abstinere ab huiusmõi cibis ne occasionez daret hereticis: q; dicũt creaturas esse malas ⁊ vituperãt carnes ⁊ vinũ. // CIRYL. Ubi autẽ potuerit oñdere dñm vocatorẽ: inuenit enim christ⁹ vbiq; rẽpmere imoderãtiã ⁊ ad modestiã ducẽs. Coueniebatur autẽ cũ publicanis ⁊ peccatorib⁹. vñ cõtra cum

Ca.VII.

dicebāt: Amic⁹ publicanorū ⁊ peccatorū: cū tñ nul lacenus ipse posset ī peccatū ī icidere: sed ecōtra fie bat eis cā salutis: nō enī coinquinaſ sol radiās sup torā terrā ⁊ frequēter supuenīēs īmundis corpori bus nec sol iusticie ledeſ cōuersando cū prauis. Ne mo aūt coneſ cōparare propriā mensurā dignitati bus christi: sed q̄libet propriā fragilitatē cōsideranſ rumpit bonos. Sequiſ: Et iustificata ē sapīa ab oī bus filiis suis. ¶ AMB. Sapīa dei filī⁹ ē p̄ naturā: nō p̄ pfectū que iustificaſ p̄ baptisma: ī eo q̄ nō p̄ cōtumaciā refutaſ: sed p̄ iusticiā dei mun⁹ agnosci tur. In eo ergo iustificatio dei ē: si non ad īdignos ⁊ obnoxios: sed p̄ īnocētes p̄ ablutionē sanctos ⁊ iustos videaſ sua munera trāstulisse. ¶ CHRY. Fi lios aūt sapie dicit sapiētes. cōsueuit enī scriptura malos magis ex peccato q̄ ex noīe iudicare: bonos aūt filios appellare īformātis eos ⁊tut. ¶ AMB. Bene aūt dicit: Ab oībus q̄ circa oēs iusticia re fernaſ: ut susceptio fiat fidelīū ⁊ eiectio perfidorum. AVG. de questi. euā. Uel dicit: Justificata ē sapīa ab oībus filiis suis. oſtdit filios sapiētie intelligere: nec abstinēdo nec ī māducādo esse iusticiā: sed in equanimitate tolerādi inopiā. nō enim usus sed cō cupiscētia repehēdenda ē: oūmō cōgruas ī generi bus alimentorū bis cū q̄bus tibi viuendū est.

¶ Rogabat aūt illū quidā de phari sais ut māducaret cū illo. Et ingreſ sus domū pharisei discubuit. Et ec ce mulier que erat in ciuitate pecca trix ut cognouit q̄ iesus accubuit i domo pharisei: attulit alabastrum unguēti: ⁊ stās retro sec⁹ pedes eiuſ lachrymis cepit rigare pedes ei⁹: et capillis capitis sui tergebat: ⁊ oscu labaſ pedes ei⁹: ⁊ unguēto ungebat Uidēs aūt pharisē⁹ q̄ uocauerat eū ait ītra se dicēs: Hic si eēt ꝓpheta sciret utiq̄ que ⁊ q̄lis ē mulier q̄ tā git eū: q̄ peccatrix ē. Et rñdens ie sus dixit ad illū: Simon habeo tibi aliq̄d dicere. At ille ait: Magister dic. Duo debitores erāt cuidā feneratori: un⁹ debebat denarios q̄ngē tos: ⁊ alī⁹ q̄nquagīta. Nō habenti bus illī unde redderēt: dōauit utriſ q̄. Quis ergo cū pl⁹ diligit? Rñdēſ simō dixit: Estimo: q̄ is cui pl⁹ do nauit. At ille dixit ei: Recte iudica sti. Et cōuersus ad mulierē: dixit si moni: Uides hāc mulierē. Intraui ī domū tuā: aquā pedib⁹ meis nō de disti. Hec aūt lachrymis rigauit pe des meos: ⁊ capillis suis tersit. Oscu lū mihi nō dedisti: hec aūt ex quo in trauī nō cessauit oscularī pedes me os. Oleo caput meū nō unxisti: hec aūt unguento unxit pedes meos. Propter q̄ dico tibi: Remittunt ei peccata mlta: q̄m dilexit multū. Cui aūt min⁹ dimittit min⁹ diligit. Dixit aūt ad illā: Remittūt tibi pec cata. Et ceperūt q̄ simul accūbebant dicere ītra se: Quis ē hic q̄ etiaz pec cata dimittit? Dixit autez ad mulie rem: Fides tua te saluam fecit. Va de in pace.

¶ BEDA: Quia superi⁹ dictū fuerat: Et oīs popu lus audiēs ⁊ publicani iustificauerūt deū baptizati baptismate iohānis. Idē euāgelista q̄ verbis ꝓpo fuerat etiā factis astruit: iustificatā. s. sapīam a iust ⁊ penitētibus dicēs: Rogabat autē illū quidā pha riseus ut māducaret cū illo. ¶ GRE. nisen⁹: Nec cō sciptio quendā utilē itellectū sapit. Sūt enī pleriq̄ eorū q̄ se iustificāt īflati suspitiōe vani sensus: prauſ q̄ veniat verū iudiciū: sepantes seipsos velut agnos ab hedis: nec tecto nec escis cū pleriſq̄ cōmunica re volētes: abominātes oēs quicūq̄ nō extremum sed mediū tenēt callē ī vita. Lucas ergo plus mēdi cus animarū q̄ corporū oſtdit īpm deū ⁊ saluatorē nostrū pisume alios visitantē. vñ sequiſ: Et ingreſ sus domū pharisei discubuit. Nō ut aliq̄d de vicijs eius sortiaſ: sed ut īpartiaſ de iusticia ꝓpria. ¶ CI RYL. Mulier autē īhoneste vite: ꝓmēs autem fi delē affectū: venit ad christū quasi potentē veniam cōmissorum largiri. Sequiſ enī: Et ecce mulier que erat ī ciuitate peccatrix: vt cogno. q̄ iesus accubuit in domo pharisei: attulit alabastrū vnguēti. ¶ BE DA: Alabastrū est gen⁹ marmoris cādidi varijs co loribus intercicti: q̄ ad vasa vnguētaria cauari solz: eo q̄ optie fuare ea īcorrupta dicaſ. ¶ GRE. in ho. Quia enī hec mulier turpitudīs sue maculas aspe xit: lauāda ad fontē misericordie cucurrit: cōfusan tes nō erubuit. nā q̄ semetipam grauiter erubesce bat īt⁹: nihil eē credidit q̄ verecundareſ foris. Disci te quo dolore ardet: que flere ⁊ īter epulas nō eru bescit. ¶ GRE. nisen⁹: Indignitatē autē suā oīdēs stabat post tergū deiectis luminibus ⁊ effusa coma pedes amplectēs: lachrymisq̄ eius pfundēs: rebus tristē animū ostēdebat venīā implorās. Sequiſ. n. Et stans retro secus pe. eius: lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. ¶ GRE. in ho. Oculis enī terrena cupie rat: sed hos iā p̄ penitētiā conterēs flebat. Capillos ad cōpositionē vultus exhibuerat: sed iā capillis la chrymas tergebat. vñ sequiſ: Et capillis capitis sui tergebat. ore superba dixerat: sed pedes oīi oscula

hoc in redēptoris sui vestigia figebat. vñ sequit̄: Et osculabatur pedes eius. Unguentū sibi pro odore sue carnis exhibuit. Quod ergo sibi turpiter exhibuerat: hoc iā deo laudabilit̄ offerebat. vñ sequitur: Et vnguēto vngebat. Quot ergo ī se habuit oblectamēta: tot de se iuenit holocausta. Cōuertit ad virtutū numerū: numerū criminū: vt totū deo seruiret ī patientia. q̄cquid erat se deū contēpserat in culpa. Sic igitur meretrix effecta ē honestior virginib⁹. Postq̄ enī accēsa ē penitētia: exarsit in christi amorez: et hec quidē que dicta sunt agebant̄ exteri⁹. que vero reuoluebat eius intētio multo feruētiora his erāt. que solus de⁹ inspiciebat. GRE. in ho. Hec autez phariseus intuēs despicit: t nō solū venientē peccatricē mulierē: sed etiā suscipientē dominū reprehendit. videns autē phariseus qui vocauerat eū: ait ītra se dicēs: Si hic esset ꝓpheta: sciret vtiq; que t qualis mulier ē que tāgit eū. Ecce pharise⁹ veraciē apō se supbus t fallaciter iust⁹: egrū reprehēdit de egritudine: medicū de subuētiōe: q̄ profecto mulier si ad pharisei pedes vēisset: calcib⁹ repulsa discederet. Inquinari enī se alieno peccato crederet: qz hunc vera sua iusticia nō replebat. Sic t quidā sacerdotali officio ꝑditi: siq̄d fortasse iuste exteri⁹ vel tenuiter egerint: ꝓtinus subiectos despiciūt: t peccatores quosq; ī plebe positos dedignant̄. Necesse est autē vt cū peccatores quosq; cōspicim⁹: nosmetipos pri⁹ ī eorū calamitate defleam⁹: qz fortasse ī similib⁹ aut lapsi sum⁹ aut labi possum⁹. Oportz aūt vt solicite discernam⁹: qz districtionē debem⁹ vicijs: cōpassionē nature. Si enī feriēd⁹ ē peccator nutriēd⁹ ē ꝓxim⁹ cū vero iā ꝑ penitentiā peruit ipe qō fecit: iā noster ꝓxim⁹ peccator nō ē: qz hic ī se punit qō iusticia diuina rephēdit. Inter duos q̄ egros medic⁹ aderat: hz vn⁹ ī febre sensū tenebat: alt̄ sensū pdiderat mentis. Illa q̄ppe flebat qō fecerat: pharise⁹ aūt de falsa iusticia elat⁹: vī sue valitudis exaggerabat. TYTVS: Dñs aūt nō vba ei⁹ audiēs hz cogitatiōes ispiciens: dīm se ꝓphetarū oñdit. vñ sequit̄: Et rndēs ies⁹ dixit ad illū: Simon habeo tibi aliq̄d dicere. GLO. Qō quidē dixit ei⁹ cogitatiōi rndēs. Pharise⁹ autē ex verbis oñi attētior ē fact⁹. vñ dicitur: At ille ait: Magister dic. GRE. De duob⁹ aūt ei debitorib⁹ paradigma opponit̄: quor vn⁹ mīn⁹: ali⁹ amplius dz. vñ sequit̄: Duo debitores erāt cuidā feneratori: vn⁹ debebat denarios q̄ngētos: t ali⁹ q̄nquagīta. TYTVS. q. d. Neq; tu absq; debito es: q̄d igit̄ si ī pauciorib⁹ teneris: nō supbias: qz tu quoq; venia eges. vñ de venia subdit dicēs: Nō haben. aūt il. vñ red. donauit vtriq;. GLO. Null⁹ enī pōt ꝑ seipz a debito peccati liberari: nisi diuīa gra veniā conseq̄at̄. GRE. ī ho. Utrorūq; aūt debito dimisso: q̄s ampli⁹ largitorē debiti diligat pharise⁹ iterrogat̄. Sequit̄ enī: Quis ergo pl⁹ eū diligit: Quib⁹ verbis ꝓtinus ille rndit: Estio qz is cui pl⁹ donauit. Qua ī re notādū ē: qd dū sua sīa pharise⁹ cōuincit̄: qua si frenetic⁹ furē portat ex quo ligēt̄. vñ sequit̄: At ille dixit ei: Recte iudicasti. Enumerant̄ aūt ei bona peccatricis: enumerant̄ t mala falsi iusti. vñ sequit̄ Et cōuer. ad mulī. di. simoni: vides hāc mulierē. ītra ui ī do. tuā. AMB. q. d. facilis ē vsus aquarū: nō ē facilis lachrymarū effusio: tu ꝓmptis nō es vsus hec effudit nō ꝓmpta lauās lachrymis pedes meos lauit maculas ꝓpriaſ: tersit comis: vt p eas sibi assumat sacros sudores: t q̄bus venata ē ad peccatū iuuentutē: venata ē sanctitatē. CHRY. Sicut autē vbi vehemēs imber ꝓrumpit: fit serenitas: sic lachrymis effusis apparet trāquillitas: t perit caligo reatuū t sicut ꝑ aquā t spiritū: sic ꝑ lachrymas t cōfessionē denuo mūdamur. vñ sequit̄: Propter quod dico tibi: remittunt̄ ei peccata multa: qm̄ dile. mult. Nā q̄ vehemēter se īgesserūt malis: rursus t bonis vehemēter insistēt: cōscij ad quot debita se obligauerūt. GRE. Tāto ergo ampli⁹ peccati rubigo cōsumit̄: quāto peccatoris cor magno charitatis igne cōcremat̄. TYTVS: Contigit aūt sepi⁹ eū q̄ multū peccauit: ꝑ cōfessionē purgari. Pauca vero peccantē: ex arrogātia nō venire ad cōfessiōis remediū. vñ sequit̄: Cui aūt min⁹ dimittitur: minus diligit. CHRY. Qp⁹ ē ergo nobis feruēti aīa: qz nihil impedit hominē fieri magnū. Null⁹ ergo cōstitutoū in peccatis desperet. nemo virtuosus domiter: nec hic cōfidat. Sepe enī meretrix p̄cedet eos: nec ille deficiat: possibile nāq; ē eū etiā primos supare. vñ t hic subdit̄: Dixit āt ad illā: Remit. tibi pec. tua. GRE. Ecce q̄ ad medicū venerat egra sanata ē: sed de salute ei⁹ adhuc alij egrotāt. Sequit̄ enī: Et cepe. dicere accū. dicere ītra se: q̄s ē hic q̄ etiā pec. dimittit: Si celestis medic⁹ egros nō respicit: quos etiā de medica mēto fieri deteriores vidit: eā autē quā sanauerat: ꝑ pietatis sue sīam cōfirmat. vñ sequit̄: Dixit autem ad mulī. fi. tua te sal. fecit. qz. s. hoc q̄ petiit: posse te accipe nō dubitauit. THEO. Postq̄ aūt ei peccata dimisit: nō sistit ī remissionem peccati: sed adiicit operationē boni. vñ subdit̄: Uade ī pace. i. in iusticia: qz iusticia ē par hominis ad deū: sicut peccatū est inimicitia īter deū t hominē. q. d. operare oīa q̄ ad pacē dei te ducunt. AMB. Hoc autē loco plenitz pati vident̄ scrupulū questiōis: vtrū videant̄ euangeliste discordasse de fide. GRECVS: Quia enī quatuor euāgeliste dicūt christū vnctum fuisse vnguēto a muliere: tres puto fuisse mulieres ex personarū qualitate: ex modo agēdi: ex differētia temporum. Johānes quidē narrat de maria sorore lazari quoniā fer dieb⁹ ante pascha vnxit pedes ielu ī propria domo. At matthe⁹: Postq̄ dns dixerat: Scitis qz post biduū fiet pascha. subdit q; ī bethania ī domo simonis leprosi mulier fudit vnguentū sup dñi caput: nō autē vnxit pedes vt maria. Marc⁹ etiam matthēo similiter: lucas autē nō circa tempus pasche: sed ī medio euāgelij hoc refert. chrisost⁹ aūt binas asserit has mulieres fuisse: vnā quidē q̄ continetur ī iohāne: alterā vero cui⁹ mentio fit a tribus. AMB. Nanc ergo mulierē iducit matthe⁹ supra caput christi effudentē vnguentū: t iō noluit dicere peccatricē. nā peccatrix fm lucā supra christi pedes effudit vnguentū. Pōt ergo nō cadē esse ne sibi contrariū euāgeliste dixisse videant̄. Pōt etiam questio meriti t tēporis diuersitate dissolui: vt ad huc illa peccatrix sit: iā ista pfectior. AVG. de cō. euā. Eandē enim mariā bis hoc feciss arbitror: itel ligendū: semel. s. q̄ lucas narrauit cū primo accedēt cū humilitate t lachrymis meruit remissionē peccatorū. vñ iohānes cū de lazaro reuscitādo cepisset

Ca.VII.

loqui:anteq̄ veniret ī bethaniā dicit:Maria autē erat que unxit dñm unguēto:z terſit pedes eius capillis ſuis:cui⁹ frater lazarus infirmabatur. Jaz ita qđ hoc maria fecerat. Quod autē in bethania rurſū fecit:aliud ē:quod ad luce narrationē non ptinet ſed pariter narrāt ab alijs tribus. ¶ GRE. ī bome. Mſtico autē ītellectu phariſeus de falſa iuſticia preſumēs iudaicū populū.peccatrix mulier: ſed ad veſtigia domini veniēs z plozās cōuerſam gentilitatem deſignat. ¶ AMB. Vel princeps huius ſeculi quidā lepzoſus eſt.dom⁹ autē ſimonis lepzoſi terra ē:ergo domin⁹ ex illis ſuperiozib⁹ locis deſcēdit in terrā,neq; enī ſanari potuiſſet hec mulier q̄ ſpem habet aīe vel eccleſie niſi chriſt⁹ veniſſet in terram. Merito autē ſpeciē accipit peccatricis:q; chriſtus quoq; formā peccatoris accepit:itaq; ſi conſtituas animā fideliter appzopinquantē deo: nō peccatis turpibus z obſcenis:ſed pie ſeruientē dei verbo habentē imaculate fidutiā caſtitatis: ad ipſum chriſti caput aſcēdit. Caput autē chriſti deus ē. ſed q̄ caput non tenet ipſi:ille pedes teneat. Peccatoz ad pedes:iuſtus ad caput:habet tamē etiā ea q̄ peccant unguentū. ¶ GRE. Quid aliud unguento niſi bonus odoz opinionis exprimit̄:ſi igit̄ recta opera agim⁹:q̄bus opinione boni odoris eccleſiā reſpergamus: quid in corpe dñi niſi unguentū fundim⁹?: Sed ſec⁹ pedes mulier ſtetit:cōtra pedes enī domini ſteterūt:cū in peccatis poſiti eius itinerib⁹ retinebamur.ſed ſi ad verā pniam poſt peccata conuerti mur:ii retro ſecus pedes ſtamus:q; ei⁹ veſtigia ſeq̄mur que ipugnabam⁹? ¶ AMB. Defer z tu poſt peccata pniam:vbicūq; audieris chriſti nomē accurre Jn quiſcūq; ītiozē domū ieſum ītraſſe cognoueris;z ipe feſtina cū reppereris ſapiam cū reppereris iuſticiā ī aliquibus penetralib⁹ recūbentē: accurre ad pedes:hoc ē vel extremā partē querere ſapie: lachrymis cōfitere peccata. Et fortaſſe iō nō lauit pedes ſuos chriſt⁹:vt eos lachrymis nos lauem⁹. Bone lachryme que nō ſolū noſtrū poſſunt lauare delictā,ſed etiā verbi celeſtis rigare veſtigiū:vt greſſus eius nobis eruberēt.bone lachryme ī q̄bus nō ſolū redēptio peccatoꝝ:ſed etiā iuſtoꝝ refectio eſt.

GRE. Lachrymis enī dñi pedes rigam⁹?:ſi quibuſlibet vitiis mēbris domini cōpaſſiōis affectu inclinamur. Capillis pedes dñi tergim⁹?:quādo ſanctis eius q̄bus ex charitate cōpatimur:ex bis que nobis ſuperfluūt miſeremur. ¶ AMB. Expande etiā capillos:ſterne ante eū oēs corporis tui dignitates.non mediocres capilli ſunt q̄ poſſunt pedes tergere chriſti. ¶ GRE. Oſculat̄ mulier pedes quos terſit:quod nos quoq; plene agim⁹ ſi ſtudioſe diligimus:quos ex largitate cōtinem⁹?. Pōt quoq; per pedes ipz⁹ myſteriū icarnatiōis eius ītelligi.oſculamur igit̄ redēptoris pedes cū myſteriū icarnatiōis ei⁹ ex toto cor de diligim⁹?. Unguēto pedes ungim⁹?: cū ipam hūilitatis ei⁹ potentiā ſacri eloquij bona opinione p̄dicam⁹?.ſed hoc etiā phariſe⁹ vidit : z vidit q; cū iuducas popul⁹ gentilitatē deū p̄dicare cōſpicit: ſua apud ſe malitia tabeſcit:ſic autē phariſe⁹ retundit̄: vt per eū pfidus ille popul⁹ oſtēdatur:q; videlz infidelis ille popul⁹:nec ea que extra ſe erāt : nunq̄ p dño tribuit. Cōuerſa autē gētilitas p eo nō ſolum rerū ſubſtātiā:ſed etiā ſanguinez fudit. vñ phariſeo dicit:Aquā pedib⁹ meis non dediſti.hec aūt lachrymis riga.pe.meos. Aqua quippe extra nos ē:lachrymarū humoz ītra nos ē. Jnfidelis etiā ille populus deo oſculū nō dedit:quia ex charitate eū amare noluit:cui ex timoze ſeruiuit.oſculū quippe dilectiōis ē ſignū:vocata autē gētilitas redēptoris ſui veſtigia oſculari nō ceſſat:q; ī eius ōtinuo amoze ſuſpirat.

¶ AMBRO. Nō mediocris autē hec meriti eſt de qua dicitur: Jntraui ergo nō ceſſauit oſculari pedes meos.vt aliq̄s niſi ſapiam loqui neſciat:niſi iuſticiam diligere:niſi caſtitatē libzare:niſi pudicitiaz oſculari. ¶ GRE. Phariſeo aūt dicitur: Oleo caput meū nō unxiſti:q; ipam quoq; diuinitatis potētiā in qua ſe iudaic⁹ popul⁹ credere ſpopondit: digna laude p̄dicare neglexit. Hec autē unguēto unxit pedes meos:q; dū incarnatiōis ei⁹ myſteriū gētilitas credidit:ſumma laude ei⁹ etiā ūma p̄dicauit ¶ AMBRO. Beat⁹ q̄ pōt z oleo ungere pedes chriſti:ſed beatioz q̄ ungit unguēto:multoꝝ enī floꝝ in unuz collecta ſparſit.z fortaſſe iſtud unguentū nō poſſz alius niſi eccleſia ſola deferre que diuerſi ſpiramis īnumerabiles habet flozes: z iō nemo pōt tantū diligere quantū illa que ī pluribus diligit . Jn domo autē phariſei.i.in domo legis z ,pphete:non phariſeus ſed eccleſia iuſtificat̄. Phariſe⁹ enī nō credidit iſta credebat.lex myſterium nō habet:quo occulta mundanē .z iō qđ ī lege min⁹ ē:cōſummat̄ ī euangelio. Duo aūt debitozes duo populi ſūt feneratozi illi theſauri celeſtis obnoxij. Nō materialē autē feneratozi huic debem⁹ peccuniā:ſed meritoꝝ ex aīa era virtutū:quarū merita grauitatis pondere: iuſticie ſpecie:ſono cōfeſſionis expendunt̄. Nō mediocris aūt ē iſte denari⁹ ī quo regis imago formatur. veh mihi ſi nō habuero qđ accepi: aut quia difficile quiſq; ē:qui feneratoꝝ huic debitū integrum poſſit exoluere.veh mihi ſi nō petiero cōcedi mihi debitum. Sed quis ē populus iſte q̄ amplius debet: niſi nos q̄bus amplius creditū eſt:? Jllis credita ſūt eloquia dei.nobis creditur virginis partus emanuel.i. nobiſcū de⁹:domini crux:mozs: reſurrrectio . itaq; nō ē dubiū q⁹ plus debet qui pluſ accipit ſm homines.plus fortaſſe offendit:qui plus debuerit . Dz p miſericozdiā dñi cā mutatur: vt amplius diligat q̄ amplius debuit:ſi tamen gratiā conſequatur. Et iō quoniā nihil eſt quod digne deo referre poſſimuſ. veh mihi zſi nō dilexero. Reddamus ergo amozem pro debito: amplius enī diligit cui donat̄ ampli⁹.

CAP. VIII.

Et factum eſt deinceps z ipſe iter faciebat per ciuitates z caſtella p̄dicās z euangelizans regnū dei : z duodecim cū illo:z mulieres alique q̄ erāt curate a ſpiritibus malignis z infirmitatibus : maria q̄ uocat̄ magdalene de qua ſeptē demonia exierāt:z iohanna uxoz chuze ,procuratoꝝ herodis

ꝛ ſuſanna ꝛ alie multe que miniſtra
bant ei de facultatibus ſuis.

THEO. Qui celitus deſcẽdit vt exemplum fieret nobis ꝛ forma: inſtruit nos nõ pigritare in docendo. vñ dicit: Et factũ eſt deinceps ꝛ ipe iter faciebat per ciuitates ꝛ caſtella ꝓdicans ꝛ euãgelizãs regnũ dei. GRE. nazãzen⁹: Vadit quippe de loco in locum: nõ ſolũ vt plures lucret: ſed etiã vt multa dedicet loca. Dormit: laborat: vt ſomnũ ꝛ laborẽ ſanctificet. plorat vt det preciũ lachrymis. ꝓdicat celeſtia: vt audiẽtes exaltet. TYTVS: Qui enim de celo ad terrã deſcẽdit: annunciat habitãtibus terraz regnũ celeſte: vt terrã in celũ cõuertat. Quis autem ꝓdicare debebat regnũ dei: niſi filius dei cui⁹ eſt regnũ: venerũt plures prophete: nõ tamen predicauerũt regnũ celorũ. nam qualiter eorũ que nõ viderũt ſermonẽ pretenderẽt: ISIDO. abbas: Hoc autez regnũ dei aliquib⁹ videt alti⁹ ꝛ meli⁹ regno celeſti Quibuſdã vero vnũ ꝛ idẽ ſm eſſentiã ſz diuerſimode nominari: aliquando quidem regnum dei a regnante aliquando autem regnum celorum a ſubditis angelis ꝛ ſanctis qui celi dicuntur. BEDA: More autẽ aquile prouocantis ad volandum pullos ſuos dominus pedetentim diſcipulos ſuos ad ſublimia erigit. Siquidem primo docet in ſynagogis ꝛ miracula facit: ex his duodecim quos apoſtolos nominat elegit: poſtmodum omnes predicans ſecum ducit. vñ ſequitur: Et duodecim cum illo. Non docentes aut predicantes: ſed inſtruendi ab eo. Ne autem femineus ſexus prohiberi videretur ſequi chriſtum ſubditur: Et mulieres alique q̃ erãt curate a ſpiritibus malis ꝛ infirmitatibus: Maria que vocatur magalena de qua ſeptem demonia exierant. BEDA: Maria magdalena ipſa eſt cuius tacito nomine proxima lectio penitentiam nominat. Nam pulchre euangeliſta vbi eam cum domino iter facere cõmemorat: noto hãc vocabulo manifeſtat. vbi vero peccatricẽ ſed penitentẽ deſcribit mulierẽ generaliter dicit. ne nomen tante fame pri ſci erroris nota fuſcaret: de qua demonia ſeptẽ eriſſe referuntur. GRE. in ho. Quid enĩ per ſeptẽ demonia niſi vniuerſa vitia itelligũt? Quia enĩ ſeptẽ dieb⁹ oẽ tẽpus cõprehẽdit: recte ſeptenario numero vniuerſitas figurat. Septẽ ergo demonia maria habuit. que vniuerſis vitijs plena fuit. Sequitur: Et iohãna vxor chuze procuratoris herodis ꝛ ſuſanna: ꝛ alie multe que miniſtrabãt ei de facultatib⁹ ſuis. HIE. cõtra vigilantiũ: Cõſuetudis iudaice fuit: nec ducebat in culpã more gẽtis antiquo: vt mulieres de ſubſtãtia ſua victũ atq; veſtitũ ꝓceptoribus darẽt: hoc q; ſcandalũ facere poterat in natiõib⁹ paul⁹ ſe abiecciſſe cõmemorat. Miniſtrabãt autẽ dño de ſubſtãtia ſua: vt meteret earũ carnalia: cui⁹ ipſe metebant ſpiritalia: nõ q; ĩdigeret cibis dñs creaturarũ: ſed vt typũ oſtenderet magiſtrorũ. q; victu atq; veſtitu de diſcipulis deberẽt eẽ cõtenti. BEDA: Interptatur autẽ maria amarum mare ꝓpter penitẽtie rugitũ: Magdalene turris: vel meli⁹ turrẽſis: a turre de qua dr: Fact⁹es ſpes mea turris fortitudis: a facie inimici. Johãna dom⁹ ei⁹ vel dom⁹ miſericors iterptat: videlicet: q; eius eſt oẽ quod viuimus. Si autem maria mundata a ſorde vitiorũ eccleſiam de gẽtibus inſinuat: cur non iohanna eandem deſignat eccleſiam: quondam idolorum cultui ſubdita? Naz qui libet malignus ſpiritus dum pro regno diaboli facit: quaſi herodis procurator exiſtit. Interpretat ſuſanna liliũ: aut gra ei⁹: ꝓpter odoriferũ celeſtis vite cãdorẽ aureũq; iterne dilectiõis ardorẽ.

Cũ aũt turba plurima conueniret ꝛ de ciuitatib⁹ proparẽt ad eũ: dixit per ſimilitudinẽ: Exijt q̃ ſeminat: ſeminare ſemẽ ſuũ. Et dũ ſeminat: aliud cecidit ſec⁹ uiã: ꝛ cõculcatũ é: ꝛ uolucres celi comederũt illũ. Et aliũ cecidit ſupra petrã: ꝛ natũ aruit: q; nõ hẽbat hũorẽ. Et aliũ cecidit iter ſpinas: ꝛ ſimul exorte ſpine ſuffocauerũt illud. Et aliud cecidit ĩ terrã bonã: ꝛ ortũ fecit fructũ centuplũ. Hec dicens clamabat: Qui hz aures audiẽdi audiat. Interrogabãt aũt eũ diſcipuli ei⁹: q̃ ẽt hec pabola? Quib⁹ ipe dixit: Vobis datũ é noſſe myſteriũ regni dei: ceteris aũt ĩ pabolis: ut uidẽtes nõ videãt: ꝛ audiẽtes nõ itelligãt. Eſt aũt hec pabola: Semẽ é uerbũ dei. Qui aũt ſec⁹ uiã: hi ſũt q̃ audiũt: deide uenit diabol⁹ ꝛ tollit uerbũ de corde eoz: ne credẽtes ſalui fiãt. Nã qui ſupra petrã: q̃ cũ audierit cũ gaudio ſuſcipiũt uerbũ: Et hi radices nõ hũt: q; ad tẽpus credũt: ꝛ i tpe tẽtatiõis recedũt. Qui autẽ in ſpinas cecidit: hi ſũt q̃ audierũt: ꝛ a ſolicitudinibus ꝛ diuitijs ꝛ uoluptatib⁹ uite euntes ſuffocãtur: ꝛ ñ referũt fructũ. Qui autẽ in bonã terrã: hi ſũt q̃ in corde bono ꝛ optimo audiẽtes uerbũ retinẽt: ꝛ fructũ afferũt in patiẽtia.

THEO. Qui dauid ĩ pſona chriſti ꝓdixerat: aperiam ĩ pabolis os meũ: hic dom⁹ impler. vñ dicit: Cũ aũt tur. plu. esſe. ꝛ de ciuita. ppe. ad eũ: dixit p ſimilitudinẽ: Loquit autẽ dñs p ſimilitudinẽ: primo quidẽ vt attẽtiores faceret auditores: cõſueuerunt enĩ homines ĩ obſcuris ſe exercitare: ꝛ ſpnere manifeſta. deide vt nõ caperẽt idigni que myſtice dicebantur. ORI. Et iõ ſignãter dicit: Cum turba plurima cõueniret. Nõ. n. ſunt mlti: ſz pauci qui per artam

Ca. VIII.

uiā incedūt: ⁊ qui inuenlūt viam que ducit ad vitā. vnde matheus dicit q̄ extra domū docebat ꝑ parabolas: sed intra domū parabolā discipulis exposuit

EVSE. Satis aūt cōgrue christus primā ꝓponit parabolā multitudini: nō solū tūc astantiū: sed etiā futurorū post illos inducentē ad audiētiā verborū suorū cū dicit: Exiit qui seminat seminare semē suū

BED. Satorē istum nullū melli⁹ q̄z filiū dei intelligere possimus: qui de sinu patris qua creature nō erat accessus egrediens: ad hoc venit in mundū: vt testimoniū perhiberet veritati.

CHRY. Exiit aūt qui vbiq; nō localiter: sed per amictū carnis nobis appropinquauit. Decēter autē aduentū ꝓprium christus exitū nominat: eramus enī exclusi a deo: ⁊ sicuti cōdemnati ⁊ rebelles regi electi sunt: qui vō cuz reconciliare vult eos exeūdo ad ipos extra cū eis loquitur: donec dignos iaz factos aspectu regio introducat: sic etiā christus fecit.

THE. Exiit autē nūc nō vt agricolas perderet aut cōbureret terras: sed exiit seminare. sepe enī agricola qui seminat ob aliam causam exiit: nō solum vt seminet.

EVSE. Exierūt autē nōnulli a patria celesti ⁊ ad homies descenderūt: nō tamē vt sererēt: neq; enim satores erant: sed administratorii spiritus in ministeriū missi. Moyses etiā ⁊ prophete post eum nō inseruerūt hominib⁹ mysteria regni celorū: sed retrahēdo insipientes ab erroꝛe nequicie ⁊ idolorū cultu: quasi colebāt animas hominū ⁊ in noualia redigebāt. Solus autē omniū sator verbum dei exiuit euangelizaturus noua semina. s. mysteria regni celorū.

THE. Non cessat autē dei filius semp in nostris animabus seminare: nō solum cum docet sed etiā cū creat in nostris animab⁹ seminat semina bōa.

TYTVS: Exiit autē vt seminaret semē suum: nō autē accepit verbum quasi mutuatū: cum ipe naturaliter sit verbum dei viui. Nō est igitur suum ꝓprium semē pauli vel iohānis: sed habēt cum acceperint. Christ⁹ autē habet ꝓprium semē proferēs doctrinā ex sua natura. vnde ⁊ iudei dicebāt: qualiter hic litteras nouit q̄si nō didicit.

EVSE. Docet igit̄ duos esse grad⁹ eoz qui recipiūt semina: primū quidē eorū qui digni facti sunt vocatōne celesti: sed labūtur a gratia ꝓpter negligentiā ⁊ torꝑorē: secūdum vō multiplicātium semen in bonis fructibus. Ponit autē sm matthēum tres differētias in quolibet gradu. Naz qui corrumpūt semē: nō similē habēt perditōis modum: ⁊ qui ab eo fructificāt: nō equam recipiūt copiā. Sane actiones perdentiū ostēdit semen. Quidam enīz cum nō peccauerīt: suis animabus insita sibi semina salubria perdiderūt: subtracta ab intētōne ⁊ memoria eorū per spiritus malignos ⁊ demones: qui volant per aerem vel viros fallaces ⁊ callidos que volatilia nūcupauit. vnde subdit: Et dum seminat: aliud cecidit secus viam.

THEO. Non dixit q̄ seminās proiecit aliud secus viam: sed q̄ semē cecidit. Qui enim seminat docet rectū sermonē: sed sermo diuersimode cadit in audiētes: vt quidā eorū via dicātur. Et cōculcatū est: ⁊ volucres celi comede. illō.

CIRYL. Arida enī est ⁊ inculta quod ammodo omis via: eo q̄ a cūctis cōculcat̄: ac nihil ex seminibus humat̄ in ea. Sic igit̄ habētes cor indocile non penetrat diuina monitio vt possit laudē germinare virtutū: sed tales sunt via frequētata immūdis spiritib⁹. Sūt iterū aliqui leuiter gerētes fidē in se: q̄si in verborū simplicitate: horꝝ fides caret radice. de q̄b⁹ subdit: Et aliud ceci. supra petrā ⁊ natū aruit: q̄z nō habe. humo.

BED. Petrā dicit durū ⁊ indomitū cor: hoc est aūt humor ad radicē seminis: q̄ iuxta aliā parabolā oleū ad lāpades virginū nutriēdas. i. amor ⁊ pseuerātia virtutis.

EVSE. Sūt etiā aliq̄ qui per auariciā ⁊ appetitū voluptatū ⁊ mūdanas solicitudines quas quidā spinas nūcupāt ūmissum sibi semē suffocari fecerūt. de quib⁹ subdit: Et aliud ceci. inter spi. ⁊ simul exor. spine suffocauerūt illud.

CHRY. Sicut enī spine nō permittūt oriri semē sed ex cōdensatōe suffocāt immissum: sic solicitudines vite pūtis semē spiritale fructificare nō sinunt increpādus aūtē esset agricola qui nup sensibiles spinas ⁊ petrā ⁊ viā seminaret. Nō. n. possibile est petrā terrā fieri: nec viā nō esse viam: nec spinas non esse spinas: in rōnalib⁹ aūt sec⁹ est. Possibile est enī petrā cōuerti in terrā pinguē: ⁊ viā nō cōculcari: ⁊ spinas dissipari.

CIRYL. Sūt aūt terra pinguis ⁊ fera: anime honeste ⁊ bone: que in ꝓfundo susci piūt verbi semina ⁊ retinēt ⁊ fouēt. Et q̄tū ad hoc subdit: Et aliud cecidit in terrā bonā: ⁊ ortū fec̄ fructum centuplum. Cum enim in mentē mundā ab omnib⁹ ꝓturbantib⁹ verbū diuinū infundit: tūc immittit radices in ꝓfundū: ⁊ germinat tanq̄ spica: ⁊ cōueniēter pficit̄.

BED. Fructū enī cētuplū fructum ꝓfectū dicit. nam denari⁹ numer⁹ ꝑ ꝓfectōne semp accipit̄: quia in decem ꝑceptis legis custodia continet̄. Denari⁹ aūt numer⁹ ꝑ semetipm multiplicatus: in cētenariū surgit: vnde cētenari⁹ magna ꝓfectio significat̄.

CIRYL. Que aūt sit ista ꝓpabole accipiam⁹ per eum qui eam cōposuit. vnde sequit̄: Hec dicēs clamauit: Qui hz au. audi. audiat.

BASI. Audire ptinz ad intellectū. vnde ꝑ hoc domin⁹ excitat ad exaudiēdū attēte mētōem eorū q̄ dicūt̄.

BEDA: Quotiēs enī hec admonitio vel in euangelio vel in apocalypsi iohānis interponit̄: mysticū esse quod dicit̄: querēdūq; a nobis intēti⁹ ostēdit̄. vnde discipuli ignorātes saluatorē interrogāt. Seq̄tur enim: Interrogabāt aūt discipuli eius que esset hec parabola. Nemo tamē putet finita mox parabola discipulos hoc interrogasse: sed vt marcus ait cū eēt singularis interrogauerūt eū

ORI. Est aūt parabola sermo quasi facti: non aūt facti: iuxta q̄ dicit̄: possibil⁹ aūt fieri rerū significatiu⁹: ꝑ trāssium ptōem earū que in parabola dicunt̄. Enigma vero est ꝓcessus sermonis in his que tradūt̄ quasi facta: que tñ nō sunt facta: nec possibilia fieri: significāt vō aliq̄d in occulto: sicut q̄ dicit̄ in libro iudicū q̄ ligna iuerūt vt vngerēt sibi regē. Nō e aūt ad lrām factum quod dicit̄: Exiit qui seminat sicut ea q̄ narrat historia: possibile tñ fuit fieri.

EVSE. Dñs vō docuit eos cām quare turbis ꝑ pabolas loquebat̄. vnde subdit̄: Quib⁹ ipe dixit: Vobis est datū nosse mysteriū regni dei.

GREGO. nazāzen⁹: Cū B audis: nō introducas diuersas nās sm quosdā hereticos: qui putāt hos quidē eē pūtis nāe: hos vō salutis: quosdā vō sic se habere vt eorum voluntas eos ducat ad peius vel melius. Sed addas ei quod dr: Vobis datum est. i. volentibus ⁊ similiter dignis.

THEO. Vbis aũt qui sunt indigni tãtis mysteriis obscure dicũt. vñ seq̃: Ceteris aũt in pabol: vt videntes nõ videãt: ⁊ audiẽtes nõ intelligãt. Videre enĩ se putãt: nõ vident aũt: ⁊ audiũt quidẽ: sed non intelligũt. Qui⁹ ergo gratia hoc eis christ⁹ abscõdit: ne mai⁹ eis preiudiciũ generet si postq̃ nouerint: christi mysteria contẽpserint. Qui enĩ intelligit: et postea spernit: graui⁹ puniet. BED. Recte igit in parabolis audiuerũt: quãdo clausis sensib⁹ cordis: nõ curãt cognoscere veritatẽ: obliti enĩ quod diis dixerat: Qui habet aures audiendi audiat. GRE. in hom. Nomin⁹ aũt dignat⁹ est exponere quod dicebat: vt sciam⁹ rerũ significatões querere etiã ĩ his que per semetipm voluit explanare. Sequitur enĩz: Est aũt hec parabola: Semẽ ẽ verbũ dei. EVSE. Destruẽtiũ autẽ immissa semina suis animab⁹ tres dicit esse causas. Quidã enĩ destruũt in se semen reconditũ: dantes leuiter auditũ volẽtibus fallere: de quib⁹ subdit: Quod aũt sec⁹ viam: hi sunt qui audiunt: deinde venit diabol⁹ ⁊ tollit verbũ de corde eorum: ne credẽtes salui fiãt. BED. Qui. ſ. verbũ q̃ audiũt: nulla fide: nullo intellectu: nulla saltem tẽtande vtilitatis actõe pcipe dignant. EVSEBI. Quidã vo cum in mẽtis pfundo nõ susceperit verbum dei: facile extinguũt adueniẽte aduersitate: de quib⁹ subdit: Nam qui supra petrã: hi sunt qui cũz audie. susci. ver. ⁊ hi radi. non ha. quia ad tem. cre. ⁊ in tempo. tẽta. recedũt. CIRYL. Cum enĩ intrant ecclesiã letãter attẽtant diuina mysteria: sed ex leui volũtate. vt autẽ egressi sunt ecclesiã: obliuiscunt sacrariũ disciplinarũ: ⁊ fides christiana nõ fluctuet permanẽt: turbãte vo persecutõe pfugam hñt mentem: fides eorũ caret radice. GREGO. in homel. Multi boni operis initia ꝓponũt: sed mox vt fatigari aduersitatib⁹ vel tentatõnib⁹ ceperint: inchoata derelinquũt. Petrosa ergo terra humorẽ nõ habuit: que hoc quod germinauerat: ad fruct⁹ perseuerantiã nõ perduxit. EVSE. Quidã vero suffocãt recõditũ in eis semen diuitijs ⁊ illecebris: quasi qui busdã suffocantib⁹ spinis. de quib⁹ subditur: Quod aũt in spinis cecidit: hi sunt qui audie. ⁊ a sollicitu. ⁊ diuiti. ⁊ volupta. vite eun. suffo. ⁊ nõ refe. fructũ. GREGO. in hom. Mirũ quomodo dominus diuitias spinas interꝑtatus sit: cum ille pungãt: iste delectẽt: ⁊ tamẽ spine sunt: quia cogitationũ suarũ punctõnib⁹ mentẽ lacerãt: ⁊ cum vsq̃ ad peccatuz pertrahũt: quasi inflicto vulnere cruentãt. Duo autem sunt que diuitijs iungit: sollicitudines: ⁊ voluptates: quia per curam mentẽ opprimũt: ⁊ p affluẽtiam resoluũt. suffocãt aũt semen: quia importunis cogitatõnibus guttur mẽtis strangulãt: ⁊ dum bonum desideriũ intrare ad cor nõ sinũt: quasi aditus vitalis flatus vetant. EVSE. Hec autẽ ex prouisione a saluatore predicta sunt. Sic aũt se habere patefacit effectus: nõ enĩz aliter aliqui a verbo diuini cultus deficiũt: nisi fm aliquẽ modorũ predictorũ ab eo. CHRY. Et vt plura breuib⁹ comprehendã: hi quidẽ tanq̃ negligẽtes audire: hi tanq̃ delicati ⁊ debiles: hi vero tanq̃ serui facti voluptatis ⁊ rerũ mũdi: a bono desistũt. Bonus etiã ordo vie: petre: ⁊ spinarũ: opus est primo memorie ⁊ cautele: deinde fortitudinis: consequẽter contẽptus presentiũ. Consequẽter ponit bonã terrã contrario modo se habẽtẽ ad viã ⁊ petrã ⁊ spinas cũ subdit: Qui autez in terrã bonã: hi sunt qui in corde bono ⁊ optimo verbũ recipiũt: ⁊ fructũ afferũt in patiẽtia. Nã qui sec⁹ viã positi sunt: nõ retinẽt verbũ: sed rapit eis sẽ diabol⁹. qui vo sunt in petra: nõ sustinẽt in patiẽtia tentatõis insultũ. pter imbecillitatẽ. qui vo sunt in spinis: nõ fructificãt ꝙ suffocãt. GRE. in hom. Terra ergo bona fructũ p patiẽtiã reddit: quia nulla sunt bona que agim⁹: si nõ eñimiit etiã prauorũ mala toleram⁹. fructũ ḡ p patiẽtiã reddit: qui cũ humiliter verba suscipiũt: post flagella ad reẽm sublimiter cũ gaudio suscipiũt.

Nemo aũt lucernã accẽdẽs operit eam uase: aut subt⁹ lectuz ponit: sed supra cãdelabrũ ponit: ut intrãtes uideãt lumẽ. Non est enim occultũ qd nõ manifestet: nec absconditũ quod nõ cognoscat: ⁊ in palaz ueniat. Videte ergo quid audiatis. Qui enĩ habet dabitur illi: ⁊ qcũq̃ non habet: etiam quod putat se habere auferet ab illo.

BEDA: Quia supra dixerat aplis: Vobis datũ est nosse mysteriũ regni dei: ceteris aũt in pabolis: nũc oñdit p eos aliquãdo etiã ceteris idẽ mysteriũ esse reuelandũ dicẽs: Ne au. lu. accẽ. ope. eam vase: aut sub. le. po. ſ. lu. cãde. po. vt intrã. vi. lumẽ. EVSE. q. d. Sicut lucerna accẽdit vt luceat: nõ vt operiat sub modio vel lecto: sic ẽt secreta regni celorũ ĩ pabol⁹ edita: q̃uis lateãt alienos a fide: nõ tñ penes oẽs manifestũ hẽbũt sensũ. vñ subdit: Nõ. n. est occultũ q̃ nõ manifestabit. q̃ nõ co. ⁊ in pa. vẽiat. q. d. q̃uis plꝛima in pabolis dicta sũt: vt videntes nõ videãt: ⁊ audiẽtes nõ intelligãt: pp sui ĩcredulitatẽ tot⁹ tñ fmo patebit. AVGV. de que. eua. Vel aliter Tota his vbis typice docet fiduciã pdicãdi: ne q̃ti more carnaliũ incõmodoꝝ lucẽ scie abscõdat. vas .n. ⁊ lecti nomĩe carnẽ: lucerne aũt vocabulo vbus designat: quod ob metũ carnaliũ ĩcõmodoꝝ occultat: qui ipam carnẽ ꝓponit manifestatõi veritatis: ⁊ ea quasi opit verbũ: qui pdicare trepidat. Supra cãdelabrũ aũt ponit lucernã: qui cor⁹ suũ minusterio dei subijcit: vt supioꝝ sit pdicatio veritatis: ⁊ inferioꝝ seruit⁹ corpis. ORIGE. Sed ⁊ qui vult aptare lucernã pfectionib⁹ christi discipulis: pluadebit nobis per ea que dicta sunt ô iohanne: qñ ipse erat lucerna ardẽs ⁊ lucẽs. ñ decet ḡ eũ q̃ lucernaz rõnalẽ accẽdit in aĩa: abscõdere eã sub lecto vbi q̃s requiescit: nec sub aliquo alio vase: qz q̃ facit ĩ: nõ ꝓuidet intrãtib⁹ domũ quib⁹ lucerna paratẽ: ſ oꝝ supponere candelabro. i. omni ecclesie. CHRY. Doc aũt dicẽs inducit eos ad vite diligẽtiã: docens eos strẽnuos esse quasi expositos aspectib⁹ oĩm: ac pugnãtes in mundo quasi in theatro. q. d. ne confidentes q⁹ manem⁹ in modica parte mũdi: eritis enim omnib⁹ noti: quia tantã virtutẽ ipossibile est latere. MAXI. Vel forsan seipm appellat oñs lucernaz

radiantē aĉtis habitātib⁹ domū.i.mundū: cum sit naturaliter deus: ⁊ fact⁹ dispēsatiue caro: ⁊ sic quasi lux ad instar lucerne retinet in testa carnis p mediam animā: sicut per lichnū ignis in testa lucerne. Vocat aūt candelabrū ecclīam: supra quā verbum diuinū effulgēs: quasi quādam domū illuminat radiis veritatis. Dixit aūt filitudinarie vas aut lectuz coptalē cultū legis sub quo cōtineri nō vult. BEDA: Instāter aūt nos dns docet verbo auscultare vt etiā ⁊ nostro illud pectore cōtinue ruminare: et alieno eructare sufficiam⁹ auditui. vnde sequit: Videte ergo quō audia. Qui n. ha. da. il. ⁊ quicūq; nō ha. etiā qō pu. se ha. ause. ab illo. q. d. tota intētione verbo quod auditis operā date: quia qui amorē hz verbi: habet illi ⁊ sensus intelligendi quod amat: at qui verbi audiēdi amorē nō habet: ⁊si vel naturali ingenio: vel litteratorio callere se putauerit exercitio nulla sapiētie dulcedine gaudebit. Sepe. n. desidiosus ingeniū accipit: vt de negligētia iusti⁹ punitur: q; qō sine labore assequi poterit: scire cōtēnit: ⁊ nōnūq; studiosus tarditate intelligētie p̄mit: vt eo maiora p̄mia retributōis inueniat: quo magis studio inuētiōis elaborat.

Venerūt aūt ad illuz mat ⁊ frēs ei⁹: ⁊ nō poterant adire eū p̄ turba. Et nunciatū est illi: Mr̄ tua ⁊ frēs tui stant foris: uolentes te uidere. Qui respōdēs dixit ad eos: Mater mea ⁊ fratres mei hi sunt: q uerbū dei audiūt ⁊ faciunt.

TYTVS: Derelictis cognatis carnalib⁹ dns instituebat doctrie pāne. q; vo desiderabat pp abnītā: accedit ad eū. vñ dr: Uene. au. ad illū ma. ⁊ fra. ei⁹: ⁊ nō pote. adi. eū p̄ turba. Si audieris de fratrib⁹ dñi addisce pietatē: ⁊ intellige grām. nullus eni fm diuinitatē saluatoris frater ē: vnigenit⁹ eni est: ꝫ pietatis gra cōmunicauit nobis in carne ⁊ sanguine: ⁊ fact⁹ est frater noster cū esset nālr de⁹. BEDA: Fratres tn dñi fm carnē dicūt: non filij btē marie genitricis dei: nec filij ioseph de alia vroze fm quos dā putādi sunt: ꝫ eoz poti⁹ intelligēdi sunt etiaz cognati. TYTVS: Putabāt aūt frēs ei⁹: q; cū eoz auctoritatē ditteret ppl'z: reuerit⁹ mr̄m nomē: ⁊ flex⁹ amore mr̄no. vñ sequit: Et nūcia. ē il. Mr̄ tu. ⁊ fra. tui fo. stāt vo. te videre. CHRY. Cōsidera q̄le erat astāte ei toto ppl'o: ⁊ ab oze ei⁹ pēdēte iaz inchoata doctrina: eū foras extrabere. Ob hc dns q̄si increpādo rndit. Sequit: Qui nī. di. ad eos: Mr̄ me. ⁊ fra. mei hi sunt: q̄ ver. dei au. ⁊ faciūt. AMB. Moral mr̄ qui de se ceteris p̄bet exemplū: p̄scripturis ceteris qui nō religīrit p̄ēm aut mrēm suā: nō est filio dei dign⁹. Sētētie huic ipe p̄m⁹ se subiicit: nō q; mr̄ ne refutet pietatis obsequia: ipi⁹ eni p̄ceptū est: q̄ non honorificauerit p̄ēm ⁊ mrēm morte morietr. sed q; primis se mysteriis ampli⁹ q̄s mr̄nis affectib⁹ debere cognōscit: neq; tn̄ iniurioſe refutāt parētes: ꝫ religiosi ones copule mētiū docēt esse q̄s corpū: g̃ hc nō vt q; dā heretici tendiculas aucupāt mr̄ negat: q̄ etiā de cruce agnoscit: sed necessitudini corpali p̄scriptorū celestiū forma p̄ferē. BED. Hi igit qui verbū dei audiūt ⁊ faciūt mr̄ dñi vocāt: eo q; illum quotidie suo exēplo vel dicto q̄si parturit in cordib⁹ p̄riorū. frēs quoq; sunt ei⁹: cū ⁊ ipi faciāt voluntatē p̄tis ei⁹ qui in celis est. CHRY. Nō aūt hc dixit increpando matrem: sed eam plurimū adiuuando. Nam si erga ceteros sollicitus erat: vt generaret eis de se debitam opinionem: multomagis erga matrē. nō autem eleuasset eaz ad illa fastigia: si semp expectaret honorari ab eo tanq̄ a filio: nō aūt eū dnm reputaret. THEO. Quidā vo hoc sic intelligūt: q; christo docēte quidā inuidētes: subsannātes eū sup doctria ei⁹ dixerūt: Mr̄ tua ⁊ frēs tui stāt foris volētes te videre: tanq̄ pp hc ignobilē eū demōstrarēt. ⁊ ideo q̄ mētē eoz cognouit: sic eis rndit: qū nō nocet vilis consanguinitas. sed si ignobilis quis existat: audiat ātē verbū dei: ipm consanguineū reputat. q; tamē audire solū neminē saluat: sed magis cōdēnat: subiūgit: Et faciūt. Decet. n. audire ⁊ facere. verbū aūt dei dic sua doctrinā. quecūq; n. ipe dicebat: patris erāt.

AMB. Mystice aūt nō debuit foris stare: q̄ christū querebat. Unde ⁊ ille ait: Accedite ad eū: ⁊ illuminamini. Si. n. foris stāt: nec ipi agnoscūt parētes ⁊ pp nr̄m fortasse nō agnoscūt exemplū: quēadmodū nos nō agnoscimur si foris stem⁹. Illō quoq; intelligere nō abhorret: q; p figurā parētū demōstrat iudeos: ex q̄b⁹ ē christ⁹ fm carnē: ecclīamq; synagoge credidit p̄ferēdā. BED. Int⁹. n. eo docēte venientes intrare nequeūt: cui⁹ spiritalr intelligere dicta negligūt. Poccupās aūt turba intrauit in domū: q̄a differēte iudea gētilitas confluxit ad christū. foris aūt stātes volūt christū videre: q̄ spiritalē in lege sensum q̄rētes: sese ad custodiā littere foris fixerūt: ⁊ q̄si christū poti⁹ ad docēda carnalia cogūt exire: q̄s se ad discenda spiritalia cōsentiunt intrare.

Factū est aūt in una dierū: ⁊ ipse ascēdit in nauiculā: ⁊ discipuli eius ⁊ ait ad illos: Transfretem⁹ trās stagnū. Et ascenderūt. Et nauigantibus illis: obdormiuit. Et descēdit procella uenti in stagnū: ⁊ compellebant ⁊ periclitabant. Accedētes autem suscitauerūt eū dicētes: Preceptor perimus. At ille surgēs increpauit uentum ⁊ tempestatē aque et cessauit: et facta est trāquillitas. Dixit autem illis: Ubi est fides uestra Qui timentes mirati sunt ad inuicem dicentes: Quis putas hic est? Quia et uentis et mari imperat: et obediunt ei?

CIRYL. Quia discipuli' oēs beneficiatos a christo videbant: decebat etiā ipos sensim in beneficiis christi delectari. nō eni filr quis considerat: que fiunt in alienis corpib⁹ ⁊ in suo: ⁊ ideo dominī⁹ discipl'os

ꝛ mari ꝛ vētis exposuit. vnde dicit: Factū est autez in vna dieꝝ: ꝛ ipe ascēdit in vnam nauiculā: ꝛ discipuli eius: ꝛ ait ad illos: Trāsfretem⁹ trans stagnū: ꝛ ascēderūt. CHRY. Utilitās quidē lucas questionē que sibi fieri posset de tēpoꝝ ordine: dicit euz in vna dierū intrasse nauiculā. CIRYL. Si aūt vigilante dño accidisset tēpestas: vel nō timuissent discipuli: vel nō exhorruissent vel nō credidissent euz posse tale aliquid facere. Quapropt dormit pstans temp⁹ timoꝛi. Sequit. n. Nauigātib⁹ aūt illis obdormiuit. ꝛ descē. procel. ven. in stagnū. AMBRO. Supra habes quia pnoctabat in oꝛōe: quō hic i tēpestate dormit: sed exprimit securitas tēpestat⁹: quō oīb⁹ timētib⁹ sol⁹ intrepid⁹ quiescebat: sed q̄escebat coꝛpis somno: cū intēderet diuinitatis mysterio: nihil enī sine verbo fit. CIRYL. Cū magna autē dispēsatoꝛ videt esse pactū: ne moꝛ postq̄ tēpestas inuadere cepit nauiculā: q̄rerēt ab eo suffragiū. Sed postq̄ malū inualuit: vt mānifestioꝛ fiat diuine maiestatis ptās. vnde dicit: Et cōpellebāt ꝛ periclitabāt. Quod q̄dē dñs pmisit exercitatōis gratia: vt cū cōfessi fuerīt periculū: cognoscāt miraculi magnitudinē. Unde postq̄ magnitudo periculi in intolerabilē metū eos vꝛgebat: tanq̄ aliā spem nō hītes salutis nisi solū ipm dñm virtutū: eū excitauerūt. Sequit: Accedē. au. susci. eum dicētes: Pꝛeceptoꝛ: perimus. AVGV. de con. euā. Matthe⁹ quidē dicit: Domine salua nos perim⁹: marc⁹ aūt: Mgr nō ad te attinet: q: perim⁹: Hadē aūt est sentētia excitātiū dñm volētiūq̄ saluari. Nec op⁹ est querere: quid hoꝛ potius christo dictū sit: siue enī aliquid hoꝛ triū dixerint: siue alia verba que null⁹ euāgelistaꝝ cōmemorauit: tantūdē aūt valētia: quid ad rē interest: q̄q̄ etiā hoc fieri potuerit: vt plurimū eū excitātib⁹ oīa hec: aliud aūt ab alio diceret. CIRYL. Non aūt erat possibile eos perire: exīte cū eis oipotente. vñ illico surgit chriſt⁹ qui habet oīm ptātē: ꝛ sedat ꝛ stim, pcellā ꝛ ventoꝝ impetū: ꝛ cessauit tēpestas: et facta est trāquillitas: in quo oñdit se deū esse: cui i psalmo dicit: Tu dñaris ptāti maris: motū aūt fluctuū ei⁹ tu mitigas. BEDA: Sic igit in hac nauigatōe dñs vtrāq̄ vni⁹ eiusdēq̄ pſone naturā oñdit dū is qui vt homo dormit in naui: furoꝛē maris vt deꝰ verbo coercet. CIRYL. Simul aūt cū tempestate aquarū: solūt tēpestatē aīaꝝ. vnde seq̄t: Dixit aūt illis: Ubi est fides vestra? In quo verbo oñdit q̄ timoꝛē nō facit tētationū inductio: sed imbecillitas mētis. Sicut enī aurū, pbat in igne: sic in tentatōib⁹ fides. AVGV. de con. euā. Hoc aūt ab alijs euāgelistis alijs verbis dictū est. Matthe⁹ enī dicit eū dixisse: Quid timidi estis modice fidei? Marcus aūt dicit: Quid timidi estis: ne dū habetis fidem? .i. illam pfectā velut granū synapis. hoc ergo ꝛ ille ait: Modice fidei. lucas aūt: Ubi est fides vestra? Et totū quidez dici potuit: Quid timidi estis? Ubi ē fides vestra? Modice fidei. vnde aliud hic: aliud ille cōmemorat. AMBRO. Pacata igit tēpestate ad imperiū chriſti: discipuli stupefacti miraculo susurrabāt ad inuicē. vnde sequit: Qui timētes mirati sunt ad inuicē dicētes: Quis putas hic est: q: et vētis impat ꝛ mari: ꝛ obediūt ei. Nō aūt discipuli vt ignoꝛātes eū hoc dixerūt ad inuicē: Nouerāt eū deū ee ꝛ filiū dei iesum, admirāt aūt inmate ptātis abundātiā: ꝛ diuinitat⁹ gloriā: q̄uis filis nobis eēt ꝛ visibilis sm carnē. vnde dicit: Quis est hic. i. qualꝛ q̄l⁹ ꝛ in q̄la virtute ꝛ maiestate. Impiosum. n. ē opꝰ oñantiū pceptū: nō seruilis petitio. BED. Ut nō discipuli, ꝛ naute ꝛ alij mirarē qui in naui erāt. Allegorice aūt mare vel stagnū tenebꝛosus ē ꝛ amarus mūdi estus. Nauicula arboꝝ crucis: cui⁹ bāficio fideles aduti emersis mūdi fluctib⁹ obtinēt litꝰ patrie celestis. AMB. Itaq̄ dñs qui se intelligit pp diuinū in terras mysteriū veniſe: relictis nauē ascēdit parētib⁹. BED. Ascēdūt aūt ꝛ discipuli admoniti cū eo. vnde ipe ait: Siquis vult post me venire abneget semetipm: ꝛ tollat crucē suā: ꝛ sequat̄ me. Discipulis nauigātib⁹. i. fidelib⁹ seculū calcātibus: ꝛ futuri seculi animo quietē meditātibus: ꝛ p sancti spūs flatū: vel etiā, ppriꝰ remigij conatū infidos mūdi fast⁹ certatim post terga iactātib⁹: subito obdormiuit dñs. i. aduenit temp⁹ dñice passiōis: ꝛ descendit pcella: quia dño somnū moꝛtis in cruce subeunte fluct⁹ pſecutionū demoniacis flatibus excitati ceruūtur. fluctib⁹ aūt nō dñi patiētia turbāt: sed discipulorū imbecillitas cōcutit ꝛ trepidat: qui suscitarunt dñm: ne eo dormiēte pereāt: q: cui⁹ moꝛtē viderant resurrectōem optāt: que si differret: ipi in ꝑpetuum perirēt. Unde surgēs increpat vētū: q: celesti resurrectōe p moꝛtē destruit superbiā diaboli q̄ bēbat imperiū moꝛt⁹. Tēpestatē aūt aq̄ facit cessare: q: rabiē iudeoꝝ moꝛti ei⁹ insultātiū resurgēs labefacit.

AMB. Et aduertas fiñ tētatōe nēinē posse ex ꝛb⁹ vite curriculo demigrare: q: exercitiū fidei tētatio est. Subiecti igit sum⁹ negōcie spiritalis pcellit: ꝛ q̄si pugiles naute gubernatoꝛē excitem⁹ q̄ nō fuiat: ꝛ iget vētis: q̄ zñ tā nō dormiat sui coꝛpis somno: ꝛ causam⁹ tū ne nr̄i coꝛpis somno nobis dormiat ꝛ quiescat. Hū aūt arguūt q̄ pūte christo timebāt: cū vtiq̄ ibi aderat q̄ pire nō posset. BED. Cui fide ergo post moꝛtē discipulis apparēs exprobrauit incredulitatē eoꝝ: ꝛ sic tumidis gurgitib⁹ sedatis: patefecit cunctis potentiā sue diuinitatis.

Et nauigauerūt ad regionē gerazenoꝝ: q̄ ē ꝓtra galileā. Et cū de naui egressus eēt ad terrā: occurrit illi uir qdā q̄ habebat demoniū iā tp⁹ mltis: ꝛ uestimēto nō induebatur: neq̄ i domo manebat: sꝫ i monumētis. Js ut uidit iesū, pcidit añ illū: ꝛ exclamās uoce magna dixit: Quid mihi ꝛ tibi est iesu fili dei altissimi? Obsecro te ne me toꝛq̄as. Pꝛecipiebat. n. spūi imūdo: ut exiret ab hoie. Mltis. n. tp⁹ arripiebat illū: ꝛ uinciebaꝫ cathenis ꝛ ꝓpedib⁹ custodiē ꝛ ruptis uincul⁹ agebaꝫ a demōio i deserta. Interrogauit aūt illū iesus dicēs:

Ca. VIII.

qđ tibi nomẽ ẽ? At ille dixit: Legio. Quia intrauerãt demonia ml'ta in eu. Et rogauerũt illũ: ne imperet illis ut in abyssum irẽt. Erat ãt ibi grex porcoꝝ multorũ pascẽtiũ in mõte: ⁊ rogabãt eũ ut pmitteret eis in illos ingredi. Et pmisit illis. Exierũt ergo demonia ab hoie: ⁊ intrauerũt in porcos: ⁊ ipetu abijt grex ꝑceps in stagnũ: ⁊ suffocat' ẽ. Qđ ut uiderũt factũ q pascebãt fugerũt: ⁊ nũciauerũt in ciuitatẽ ⁊ in uillas. Exierũt aũt uidere qđ factũ ẽ: ⁊ uenerũt ad iesum: ⁊ inuenerũt hoiem sedẽtẽ a quo demonia exierãt: uestitũ ac sana mẽte ad pedes ei': ⁊ timuerũt. Nũciauerũt aũt illis ⁊ qui uiderãt: quõ san' factus eẽt a legiõe. Et rogauerunt illũ oĩs multitudo gerazenorũ: ut discederet ab ipsis: q magno timore tenebãt. Ipe aũt ascẽdẽs nauim reuersus ẽ. Et rogabat illũ uir a quo demonia exierant ut cũ eo esset. Dimisit aũt eũ iesus dicens: Redi in domũ tuã: ⁊ narra quanta tibi fecit deus. Et abijt per uniuersam ciuitatẽ prędicãs: quanta fecisset illi iesus.

CHRY. Saluator nauigãdo una cũ discipulis ad portũ puenit. unde dicit': Et nauigaue. au. ad regio. geraze. que est cõtra galileã. TYTVS: Veraci ora exemplaria nec gerazenorũ habẽt nec gadarorũ: sz gergezinorũ. est enĩ gãdara ciuitas in iudea: stagnũ aut uel mare nullaten' inuenit' in ea. sed geraza ciuitas abrae est: nec stagnũ nec mare iuxta habẽs. Est aũt gergeza aqua: gergezei uẽbs antiqua iuxta tyberiadis stagnũ: circa quã est rupes stagno uicino: in quod ostendit' deiectos fuisse porcos a demonibus quia tamen geraza ⁊ gadara confiniũ hãt cũ terra gergezinorũ: uerisimile est ide ad horũ terrã porcos fuisse adductos. BEDA: Geraza enĩ uẽbs est insignis arabie trans iordanẽ uicta mõti galaad: quaz tenuit trib' manasse: nõ longe a stagno tyberiadis in quo porci ꝑcipitati sunt. CHRY. Cũ autẽ dñs descẽdisset a mari: occurrit ei aliud terribili' miracũlũ. nã demoniac' tanq̃ seru' uidẽs dñm fuitutez cõfitet'. unde sequit': Et cũ egress. esset ad ter. occurrit ei uir quidã qui demoniũ habebat iã tpib' multis. AVGV. de con. euã. q̃ matthe' duos dicit fuisse demoniacos: marc' ⁊ lucas aũt unũ cõmemorant: intelligas unũ eoꝝ fuisse ꝑsone alicuius clarioris ⁊ famosioris: quẽ regio illa maxime dolebat: ⁊ p cui' salute plurimũ satagebat. Hoc uolentes significare duo euãgeliste solũ cõmemorandũ iudicauerũt: de quo facti hui' fama lati' ꝑclariusq̃ fragauerat.

CHRY. Uel lucas elegit ex illis duob' eũ qui senior erat. unde flebili' narrat ei' infortuniũ cũ subdit: Et uesti. nõ induit. neq̃ in do. ma. sed in mo. Uisitant aũt demones mortuorũ sepulchra: uolentes imbuere homĩes piculosa doctrina: q. s. mortuorũ anime demones sunt. CIRYL. q̃ aũt nudus petebat defunctorum sepulchra: demoniace ferocitatis erat indiciũ. ꝑmittit aũt quosdã disp̃satiue de' subesse demonib': ut nos ꝑpẽdam' p eos quales sunt demones erga nos: ut rẽnuamus eis subijci uelle: ⁊ sic uno patiẽte edificant' ꝯplures. CHRY. Quia uo hoĩem eum populi fatebant': accesserũt demões di uinitatẽ ꝑdicãtes ipius: quã etiã mare sua tranquillitate clamauerat. unde sequit': Is ut uidit iesuz .pci. ante il. ⁊ excla. uo. ma. dixit. CIRYL. Attẽdas hic timorẽ annexũ audacie ⁊ desperatiõi multe. signũ enĩ diabolice desp̃atõis est in audiẽdo dicere: Quid mihi ⁊ tibi est iesu fili dei altissimi? Timoris uo cũ precat'. Obsecro te ne me torqueas. Sed si nosti eũ eẽ filiũ dei altissimi: fateris eũ deũ celi ⁊ terre ⁊ eoꝝ que cõtinẽt' in eis. Qualr igit' nõ tua ĩmo sua usurpas? ⁊ dicis: Quid mihi ⁊ tibi? Quis aũt principũ terrenoꝝ oĩo sustinebit a barbaris lacessiri suo subiectos impio. unde sequit': Precipie. n. spi. ĩmũ. ut exi. ab hoie. Et necessitatẽ ꝑcepti ondit subdẽs: Multis .n. tẽ. arri. il. ⁊ uicie. ca. ⁊ cõpe. custo. ⁊ ru. uin. age. a demo. i deserto. CHRY. Unde q̃ nemo audebat demoniacũ tenere: ipe christ' ad eũ uadit alloquẽs ipm. Sequit': Interroga. au. il. ie. di. Qđ ti. no. ẽ? Non uelut insci' nomẽ inquirit: sed ut cõfessa peste quaz tolerabat: uirtus curãtis gratioꝝ emicaret. BED. Sed ⁊ nostri tpis sacerdotes qui p exorcismi grãm demones eijcere nouũt: solẽt dicere patiẽtes nõ aliter ualere curari: nisi oẽ qđ ab immũdis spiritib' uigilãtes dormiẽtesue ptulerit ofitẽdo patẽter exponant ⁊ maxime qđ corpis humani cõcubitũ petere se ac patrare ofingũt. unde ⁊ h ofessio subdit': At ille dixit: Legio. q̃ intra. demo. ml'. in eũ. GRE. nisen': Imitãtes quidã demones supnas malicias ⁊ legiõs angelicas dicũt se legionẽ: sicut ⁊ eoꝝ ꝑnceps dicit se positurũ thronũ sup astra: ut fiat altissimo similis. CHRY. Postq̃ aũt dñs supuenerat: demonibus creaturã dei pturbãtib' putabãt eũ ꝓpter excessum eorũ que fiebãt nõ expectare tps supplicij. ⁊ q̃ culpã diffiteri nõ poterãt: istãt ne cito sustineãt penã. unde sequit': At roga. eũ ne im. il. ut in abys. irẽt. THE. Qđ quidẽ postulãt demones uolẽtes adhuc cũ hõib' cõuersari. CIRYL. Hoc aũt palã ẽ: q̃ emule caterue maiestatis diuine: ineffabili potẽtia saluator detrudebãt' ad iferna. MAXI. Statuit ãt de' uni cuiq̃ maneriei pctõꝝ ofonã penã: gehẽnã ignis pp carnis incẽdiũ: stridorẽ dẽtiũ p prisũ lasciuiũ: intolerabilẽ siti pp uoluptatẽ ⁊ crapulã: puigilẽ uermẽ pp obliquũ ⁊ malignũ cor: caliginẽ ꝑpetuã ꝓpter ignorãtiã ⁊ fallaciã: limbũ abyssi ꝓpter superbiam unde demonib' tanq̃ supbis abyssus delegat'. Sequitur: Erat aũt ibi grex mul. por. pascẽtiũ in monte.

AVGV. de cō. etiā. Nō marc⁹ dixit circa montē fuisse gregē porcoꝝ: lucas aūt ī mōte: nō repugnat. grex. n. porcoꝝ tā magn⁹ fuit: vt aliq̄d ei⁹ eēt ī mōte aliquid circa mōtē. erāt. n. duo milia porcorū: sicut marc⁹ exp̄ssit. AMB. Demones aūt celestis lumis claritatē sustinere nō poterāt: vt q̄ oculos dolēt radios sol ferr̄ ñ p̄nt. CIRYL. Et nō turba īmūdoꝝ spūuz petit mitti in ꝺformē sibi gregē īmūdoꝝ porcorū. Sequit̄: Et roga. eū: vt p̄mit. eos in il. ingredi.

ATHA. in vita antonij: Nō si sup porcos ptātez nō hīt: multomagis nullū hīt dñiū cōtra homies factos ad imaginē dei. oportz ergo deū solū timere illos aūt ꝺtēnere. CIRYL. Dñs autez cōcessit eis ptātē vt hoc inter cetera fiat nobis causa salutis et roboris spes. Sequit̄: Et p̄misit illos. Cōsiderare g̃ oz q̄ demones praui sunt z hostiles his qui eis sūt subditi: vt potest patere ex eo q̄ p̄cipitauerūt z suffocauerunt in aquis. vnde sequit̄: Exie. ergo demo. ab ho. z intra. in por. z impe. abijt grex p̄ p̄cepſ ī sta. z suffo. est. Et ideo cōcessit eis christ⁹ petētib⁹: vt ex euentu appareat q̃s sint crudeles. Erat etiā necessariū ostēdere filiū dei, puidētiā rerū habere nō min⁹ q̃z pater: vt equalitatis decor in vtroq̄ appareat.

TYTVS: Fugā aūt pastores arripiūt: ne cū porcis perirēt. vnde sequit̄: Nō vt vide. fa. qui pasce. fu. z nūcia. in ciui. z in vil. z hmōi terro. ciui. intulerūt. Durit aūt eos ad saluatorē dāni necessitas. Seq̄t: Exie. aut. vide. q̄ō fa. est: z vene. ad iesuz. Ubi ꝺsidera q̄ dū de⁹ hoies punit in veb⁹: ꝺfert bñficiū aīabus. Cū aūt p̄fecti eēnt: viderūt sanū eū qui iugiter verabat. Sequit̄: Et inue. ho. se. a quo demo. exi. vestitū. Qui antea cōtinuo nudus erat: ac sana mēte ad pedes eius. nō enī discedit a pedib⁹ a quib⁹ est nactus salutē: z sic agnoscētes signū: mirati sunt passiōis remediū: e obstupuerūt in facto. Sequit̄: Et timuer̄t. Doc aūt factū p̄tim visu cōpiūt: p̄tim verbis audiuerāt. Sequit̄: Nūciauerūt aūt illis q̄ viderāt: quō san⁹ fact⁹ est a legione. Oportebat aūt eos supplicare dño ne inde recederet: sed custos esset regiōis: ne demones haberēt accessum ad eos: sed p̄e timore p̄p̄am salutē amiserūt: rogātes saluatorē recedere. Sequit̄: Et roga. il. om. multitu. regiōis gerasenoꝝ vt discederet ab ipis: quia timore magno tenebant.

THEO. Timebāt enī ne iterū dānū aliquod paterent̄: sicut passi fuerāt in submersione porcorum.

CHRY. Attēdas aūt christi humilitatē: postq̃. n. collat] a se talib⁹ beneficijs emittebāt eū: nō obstat sed discedit: eos qui ipos indignos sua doctrina p̄mulgauerāt relinquēs. Sequit̄: Ipe aūt ascendēs nauē reuersus est. TYTVS: Sed eo discēdēte ille qui passus fuerat a saluatore nō discedit. Seq̄t: Et rogabat illū a quo demonia exierāt: vt cū eo eēt.

THEO. Nam sicut exptus timebat ne forte elongatus a iesu rursus demonib⁹ essz paratus: dom⁹ aūt ostēdit ei q̄ q̃uis nō fit cum eo p̄sentialiter: tñ potest eum gratia sua ptegere. Sequit̄ enī: Dimisit aūt iesus dicēs: Redi in domū tuā: z narra q̃ta tibi fecit deus. Non aūt dixit: Quanta tibi feci ego. forma p̄bens humilitatis: vt rectitudines nostras referamus in deum. TYTVS: Nec tamē p̄uaricat in lege veritatis. quicquid enī fili⁹ operat: p̄r opat. Cur aūt qui vbiq̄ omnes liberatos monebat nulli dicere: huic liberato a legiōe dicit: Narra q̃ta tibi fecit deus: quia. s. tota regio illa deū ignorabat irretita cultib⁹ demonum. Vel verius: quādoquidē ad patrē retoꝝquet miraculū dicit: Narra. cum vo loq̄tur de seipo monet nulli dicere. Ille aūt qui liberatus est a demonib⁹: nouerat deū esse iesum: z ideo predicauit quāta fecit illi iesus. Sequit̄ enī: Et abijt per vniuersam ciuitatē predicās q̃ta illi fecit iesus.

CHRY. Et sic illos qui se indignos sua doctrina p̄mulgauerāt derelinquēs: statuit eis eum in magistrū qui fuerat demonib⁹ liberatus. BEDA: Ꝺsticе aūt geraza significat natiōez gentiū quas post passiōem z resurrectōem suam domin⁹ per predicatores visitauit. vnde gerasa vel gergesi vt quidaz legunt: interp̄tatur colonū ejciēs. i. diabolū a quo p̄ius incolebat: vel aduena p̄pinquās qui p̄us longe erat. AMBRO. Ez aūt discordet numer⁹ carnato rū a christo ſm lucam z matthēū: tamē concordat mysteriū. Ut enī iste qui habebat demoniū populi gētilis est figura: duo quoq̄ illi similiter figurā populi gētilis accipiūt: quoniā cum tres filios noe generauit: sem cham z iaphet: sem tantūmodo familia in possessiōem ascita est dei: ex duob⁹ illis diuersaꝝ nationū populi pullularūt: qui multis inquit tēporibus habebat demoniū: vtpote q̄ diluuio vsq̄ ad aduentū dñi vexabat. Quid aūt erat: q̄ tegumētum nature sue z virtutis amisit. AVGV. de que. euā. In domo nō habitabat: hoc est in ꝺscia sua nō requiescebat. In monumētis manebat. i. in mortuis opib⁹ hoc est peccatis delectat̄. AMB. Vel quid sunt corpa pfidoꝝ: nisi quedā sepulchra in quibus dei verba nō habitāt? AVG. de que. euā. Nō aūt cōpedib⁹ ferreis z cathenis ligabat̄: significat graues z duras leges gentiū: quib⁹ etiā in eoꝝ republica peccata cohibēt. q̄ aūt vinculis talib⁹ ruptis agebat a demonio in desertū: significat q̄ etiam ipis trāsgressis legib⁹ ad ea scelera cupiditate ducebat: que iam vulgarē cōsuetudinē excederet. q̄ vo in eo legio demonū erat: significate sunt gētes que multis demonib⁹ seruiebāt: q̄ i porcos pascētes in mōrib⁹ demonia ire cōcessa sunt: significāt etiā īmūdos et supbos homies quib⁹ demonia dominār̄ p̄p̄ idoloꝝ cultus. AMB. Porci enī bi sunt: qui immūdorū vsu animaliū vocis z rōis exptes. luculētis vite sue actib⁹: naturaliū coinq̄nauerūt ornamenta virtutū. AVGV. de que. euā. q̄ aūt in stagnū p̄cipitati sunt: significat q̄ iam clarificat̄ ecclia: z liberato populo gentiū a dominatōe demoniorū in abditis: agūt sacrilegos rit⁹ suos q̄ christo credere nolluerūt: ceca z p̄fūda curiositate submersi. AMB. Impetū aūt fecerūt in p̄ceps: q̄n nulli⁹ meruit cōtē platōe reuocār̄: sed tanq̃ de supioꝝ ad inferiora p̄ imp⁹obitatis, pcliue detrusi: inter fluēta mūdi b⁹ intercluso pereūt spūs cōmeatu. Neq̄ enī in his q̄ fluido estu voluptatis huc atq̄ illuc ferūt: illi⁹ spūs pōt esse cōmerciū. Videm⁹ igit̄: q̄ bō ipe fuc est auctoꝝ erūne: nā nisi quis porci more viruisset: nūq̄ accepisset in eū diabol⁹ ptātē: aut si accepisset nō vt p deret: sed vt p̄baret. z fortasse diabol⁹: q̄ p⁹ viri ad uētū bonos iam dēpdari nō poterat: nō oim hoim sed leuiū querit interitū: vt latro nō armat̄ sed inermib⁹. Viderūt hoc mgri gregū z fugerunt

Ca.VIII.

Nec̃ eni vel philosophie pfessores vel p̃cipes synagoge pereũtib⁹ populis possunt ferre medicinã: sol⁹ est christ⁹ qui aufert peccata populoꝝ. AVGV. de que.euã. Vel q⁹ porcoꝝ pastores fugientes ita nũciauerũt: significat quosdã p̃mates impiorũ tanq̃ christianã legẽ fugiẽtes: potẽtiã tñ ei⁹ p gẽtes stupẽdo ⁊ mirãdo p̃dicare. q⁹ aũt geraseni cognoscẽtes qõ factũ est: rogãt iesum vt ab eis discederet magno timore ppulsi: significat magnitudinẽ vetusta suauitate delectatã: honorare q̃dẽ sed nolle pati christianã legẽ: vũ dicũt q⁹ eã implere non p̃nt. Admirãtes tamẽ fidelẽ populũ a p̃stina pdita conuersatõe sanatũ. AMBRO. Vel in gerasenoꝝ ciuitate species synagoge videẽ existere qui rogabant vt discederet: q⁹ timore magno tenebanꝫ. Infirma eni mens nõ capit dei vbũ: nec põt pond⁹ sustinere sapie. Et ideo diuti⁹ molest⁹ nõ fuit: sed ascendit ab inferioꝛib⁹ ad superiora: a synagoga. s. ad ecclesiam: et egressus ẽ p stagnũ. nẽo ei õ eccia ad synogagã sine periculo trãsit salutis. Sed ille q̃ de synagoga ad ecclesiã trãsire desiderat: crucẽ suã tollat: vt discrimẽ euadat. AVGV. de cõ. euã. Qõ aũt ille sanat⁹ cupit ẽ esse cũ christo: ⁊ dr ei: Vade in domũ tuam: et narra q̃ta tibi fecit de⁹. sic intelligiẽ: vt sic q̃squis intelligat post remissiõem pcatoꝝ redeũdũ sibi i cõscãm bonã sicut in domũ: ⁊ seruiẽdũ euãgelio pp eoꝝ salutẽ: vt deinde cũ christo reqescat: ne cũ ppꝛo pere vult esse cũ christo negligat mysteriũ p̃dicationis fraterne redẽptõi accõmodatũ.

Factũ est aũt cũ rediisset iesus excepit illũ turba. Erãt aũt oẽs expectãtes euꝫ. Et ecce uenit uir cui nomen Iairus: ⁊ ipe p̃ceps synagoge erat: ⁊ cecidit ad pedes iesu rogans eũ ut intraret in domũ ei⁹: q⁹ unica filia erat ei fere annoꝝ duodeci: ⁊ hec moriebaꝫ. Et cõtigit dũ iret: a turbis p̃mebaꝫ. Et mlr q̃dã erat in fluxu sanguis ab annis duodeci: q̃ in medicos erogauerat oẽm sbaz suam: nec ab ullo potuit curari. Accessit retro ⁊ tetigit fimbriam uestimẽti eius: ⁊ cõfestim stetit fluxꝰ sanguinis ei⁹. Et ait iesus: Quis ẽ qui me tetigit? Negãtib⁹ aũt oib⁹ dixit petr⁹ ⁊ qui cũ illo erãt: Preceptoꝛ: turbe te cõp̃mũt ⁊ affligũt: ⁊ dicis q̃s me tetigit? Et dixit iesus: Tetigit me aliq̃s? Nã ⁊ ego noui uirtutẽ de me exisse. Videns aũt mulier: quia nõ latuit: tremẽs uenit ⁊ procidit ante pedes eius: ⁊ ob quã causã tetigerit eũ indicauit coram omni populo: ⁊ quẽadmodũ confestim sana ta sit. At ipe dixit ei: Filia: fides tua saluaꝫ te fecit. Vade in pace.

AVG. de con. euã. P⁹ narratũ añ geraſenos miraculu: trãsit ad narrãdũ de archisynagogi filia dicẽs: Fa. est au. cũ re. ie. exce. il. tur. Erãt. n. om expec. eũ. THEO. Simul q̃dẽ pp doctrinã ⁊ pp miracula. AVGV. de cõ. euã. Qõ vo adiũgit: Et ecce vir cui no. iair⁹. nõ continuo factũ accipiẽdũ ẽ: sz ꝑtus illud de cõuiuio publicanoꝝ: sicut narrat matthe⁹: cui rei sic cõiũgit ꝟ: vt nõ posit aliud factũ añ intelligi. TYTVS: Est aũt positũ nomẽ iudeoꝝ cã: q̃ tũc nouerũt qđ accidit: vt nomẽ demõstratio miraculi fiat. Accessit aũt nõ aliq̃s infimoꝝ: sed p̃ceps synagoge: vt magis obturarẽt iudeoꝝ oꝛa. vñ sequit: Et ip. p̃n. syna. erat. Accessit aũt ad christũ cã necessitatis: vꝛget eni aliq̃n dolor ad agẽdũ ea que decẽt fm illud psalmi: In chamo ⁊ freno maxillas eoꝝ cõstrĩge: q̃ nõ approximãt ad te. THEO. Vñ necessitate instãte cecidit ad pedes ei⁹. Sequit: Et ceci. ad pe. iesu. Decebat aũt vt absq̃ necessitate cogente caderet ad pedes ei⁹: ⁊ cogsceret ipm deum esse.

CHRY. Sz osidera ei⁹ inertiã: q̃rit. n. a christo vt ī domu veniat. Sequit: Rogãs eũ vt intra. do. ei⁹. ignoras. s. q⁹ absens poterat liberare. nã si sciuisz dixisset sic cẽturio: Dic vbo ⁊ curabit filia mea. GRE. Cã aũt aduẽt⁹ ei⁹ ponit cũ subdit: Quia vni. fi. erat illi. dom⁹ fũdamẽtũ: successio gener]. Fere annoꝝ xij. in ipo. s. flore etat]: ⁊ ꝟ moriebaꝫ. p thalamis efferẽda ad tumulũ. CHRY. Aduenerat aũt dns: nõ vt iudicaret mũdũ: sz vt saluaret. q̃propt nõ examinat dignitatẽ petẽt]: sz eq̃nimit arripit op⁹ sciẽs qõ q̃rebaꝫ. vocabaꝫ aũt ad remediũ egrotãt]: nouit ãt se suscitaturꝫ iã mortuã: infrutꝫ trenis firmã spẽ resurrectois. AMB. Suscitatur⁹ aũt mortuã ad faciẽdũ fidẽ: emortuissã curauit: sic vt ⁊ resurrectio tpalis ī passiõe dñi celebrabaꝫ: vt ppetua illa credaꝫ: Et cõtigit dũ iret a turba p̃mebaꝫ. CIRYL. Nõ maximũ erat indiciũ q⁹ verã carnẽ induerat: ⁊ oẽz oculcaret superbiã. neq̃. n. a lõge seqbãt: sed eũ circũdabant. GRE. Quedã ãt mlr graui morbo detẽta: ob cuius infirmitatis curã medici oẽs diuitias ꝛsumpserãt: solã spẽ in tãta diffidẽtia reppit: vt pcideret, dño. de q̃ sequit: Et mlr q̃. erat in flu. san. ab an. xii. q̃ in me. ero. ō. sub. suã: nec ab il. po. cu. ac. retro. TYTVS: Qualr aũt nõ ẽ digna p̃conio ꝟ mlr: q̃ virib⁹ certictis corporeis ob otinuũ sanguis fluxũ: ⁊ tãto pplo ocurrẽte circa illũ affectu roborata: ⁊ fide petierat pplm: ⁊ retro latẽs tetigerat fimbriã vestimẽti. Sequit: Teti. fim. vesti. ei⁹. CIRYL. Neq̃. n. licebat imũdis, vel tãgere quẽq̃ scoꝝ: l' appꝛopiãre viro sco. CHRY. Ritu ãt legis b⁹i passio reputabaꝫ imũdicia magna, alr ẽt: Nodũ. n. nec ipa bẽbat dignã opionẽ ō eo. ñ. n. putauisz latere: sz tamẽ ofisa de sanitate accedit. THE. Sic ãt cũ aliq̃s oculz lucerne lucẽti adhibet aut igni spinas statim opãt: ficqdẽ q̃ fidẽ affert potẽti curare: statim curatoz osequit: Et ofe. ste. flu. san. eius. CHRY. Nõ ãt sola vestimẽta ipi⁹ mlierẽ saluauerũt: nã ⁊ milites sortiti sũt ea ītra se: sz fidei eius intẽtio.

THEO. Credidit enī ꝛ saluata est. ꝛ vt congruū fuit ꝓmo tetigit christū intellectualiter: deinde corporaliter. GREGO. Audiuit aūt dominꝰ tacitas mulieris cōsideratōes: liberauit tacentē: passus sua spōte sanitat] rapinā: sed postea miraculū publicat vnde sequit: Et ait iesus: quis ē qui me tetigit: CIRYL. Nō enī latuit dominū ꝓpetratū miraculū: ꝛ qui cūcta cognoscit: quasi nesciret interrogat. GREGVS: Nescientibꝰ aūt discipulis quod querebat: ꝛ putātibꝰ de simplici quodā tactu dicere: dñi questioni respondēt. Sequit enī: Negātibꝰ aūt om. di. pe. ꝛ qui cum illo erāt: ꝓcepto: turbe te comp. ꝛ affli. ꝛ dicis: quis me tetigit: Et ideo dominꝰ tactuz sua respōsione distīguit. Sequit enim: Et dixit il. iesus: Teti. me ali. sicut etiā dicebat: Quis habet aures audiendi audiat. q̄uis omnes habeāt hmōi corpalem auditū: sed nō est vere audire: si audiat incaute: nec vere tāgere: si infideliter tangat. CIRYL. Propalat aūt cōsequēter quod factū est: cū subdit: Nam ꝛ ego noui virtutē de me exisse. CIRYL. Respondet fm opinionē audientiū: bis tamē nobis manifestat q̄ ipe verꝰ est deꝰ: ꝛ ex eo quod ꝑdigialr factū est ꝛ ex sermonibꝰ. transcēdit enī naturā nostram ꝛ forsan angelicā: posse quēq̄ virtutē emittere quasi a propa natura. Cōuēit aūt hoc soli supme nature: nulla nāq̄ creaturarū aliquā gerit saluādi ptātem vl etiā aliqua alia. s. miracula faciēdi: sed diuinitus prestitā. nō enī ambitōe glorie: nō dimisit latere diuine virtutis ostensionē qui multotiēs precepat tacerī sua miracula: sed quia spectabat ad vtilitatē eorum qui vocabāt ꝓ fidē ad grām. CHRY. Primo enim soluit femineū metū: ne remorsum cōscientie pateret quasi furripiēs grām. Secūdo corrigit eam: quia latere putauerat. Tertio fidem eius exprmit cūctis: vt ꝛ alij imitent: proditq̄ nō minus miraculū retentōe sanguinis: dum ostēdit sibi cūcta patere. CIRYL. Insup pncipē synagoge psuadebāt idubitabiliter credere q̄ a laqueis mortis eripiet filiaz eius. CHRY. Ob hoc aūt dominꝰ nō statim eam manifestauerat: vt ostenso q̄ omnia sibi liquent: faciat mulierē pdicare quod factū est: vt suspitiōe miraculū careat. vnde sequit: Uidēs aūt muli. q̄ non la. eum tre. ve. ꝛ pci. ante pedes eius: ꝛ ob quā cām teti. eum indi. co. om. po. ꝛ quēad. cōfestim sa. fit.

ORIGE. Eandē aūt sanitatē quā nacta est mulier ex cōtactu verbi cōfirmauit saluator. vnde seq̄t: At ipe dixit illi: fi. fi. t. te sal. fe. vade in pace. i. esto sana a tuo flagello: ꝛ sanat quidē ꝓmo p fidē animā deinde vo corpus. TYTVS: Uocat aūt filiā iam fidei causa sanatā: fides enī grām adoptōis ipendit. EVSE. Dicūt aūt hanc mulierē in pameade que est cesarea philippi vnde fuit oriunda statuisse triū phos insignes collati sibi beneficij a saluatore: stabat nāq̄ super altā basim ad limina domꝰ eiꝰ eneuz simulacrū mulieris flexis genibꝰ: manibusq̄ iūctis quasi precareť: ex cuius opposito aliud erectū simulacrū ad instar viri: eiusdēq̄ materie amictū diploide ꝛ manū versus mulierē extendēť: ante cuiꝰ pedes super ipam basim aliena species plante orta: q̄ vsq̄ ad enee diploidis oras pertingēs medicina omniū passionū esse ferebať. Hāc aūt statuā dicebat repsentare christū: quā maximꝰ destruxit. AMBRO. Mystice autem reliquerat in gerasenis synagogā christus: ꝛ quē sui nō receperāt: recepimus alieni. BED. Uel in fine seculi dominꝰ est ad iudeos rediturus: atq̄ ab eis per fidei cōfessiōem libēter accipiendus. AMBRO. Quē autē putamꝰ synagogę pncipē esse: nisi legē cuiꝰ contēplatōem dominꝰ synagogā non penitꝰ dereliquit? BEDA: Uel principes synagoge moyses intelligit: vnde bene iaiꝰ. illuminās vel illuminatꝰ vocatur: quia qui accipit verba vite dare nobis: ꝛ per hoc ceteros illumat: et a spūsancto illuminať. cecidit aūt archisynagogus ad pedes iesu: quia legislator cum tota patrū pgēe christū in carne apparentē longe sibi pferendū esse cognouit. Si enī caput christi deus: cōueniēter pedes accipiēdi sunt icarnatio qua terrā nostre mortalitatis tetigit. rogauit aūt intrare in domuz eius: quia eiꝰ est synagoga: que sola legali est institutiōe cōposita: que. xii. etatis anno: hoc est tēpe pubertatis approinquāte moriebať: quia nobiliter a ꝓpheris educata: postq̄ ad intelligibiles annos puenerat: in quibꝰ spiritales deo fructus gignere debebat: subito errorū lāguore cōsternata: spiritalis vite viā amisit. ꝛsi christꝰ nō succurreret cozmisset in morte. Ad puellā aūt sanādā pgens dominꝰ a turba cōprimit: q̄ genti iudee salutaria monita prebēs: carnalium populoū est cōsuetudine grauať. AMBRO. Ad hāc aūt pncipis filiā dum pperat dei verbum ꝛ saluos faceret filios isrl: sancta ecclesia ex gentibꝰ congregata que inferiorū lapsu criminū deperibat: pcurratā alijs fide ꝓripuit sanitatē. BED. Dupliciter aūt sanguinis fluxꝰ potest intelligi: hoc est ꝛ superidolatrie pstitutione: ꝛ super his que carnis ꝛ sanguinis oblectatiōe patrāť. AMBRO. Quid aūt sibi vult q̄ hec pncipis filia annoū duodecī morebatur: ꝛ mulier ista fluxu sanguinis ab annis duodecim laborauit: nisi vt intelligať q̄: q̄diu synagoga viguit: laborauit ecclesia. BED. Una enuz pene seculi etate synagoga ī patriarchis nasci cepit: ꝛ gētiliū natōem idolatria fedauit. AMB. Sicut aūt illa in medicis erogauerat omnē substantiā suā: ita cōgregatio gentiū amiserat omnia dona nature. BED. Medicos aūt intellige siue falsos theologos siue philosophos: legūq̄ doctores secularium: q̄ multa de virtutibꝰ vitijsq̄ disserētes: vtilia se inuenisse diuina instituta mortalibꝰ dare pmittebāt: seu ipos immundos spūs qui velut hominibꝰ cōsulēdo: se p deo colēdos ingerebāt: quibꝰ audiēdis gētilitas quātomagis nālis industrie vires exp̄derat: tāto minus potuit ab iniq̄tatis sue sorde curari. AMBRO. Audiēs aūt egrotare populū iudeorū: sperare cepit salutis sue remediū. Tempꝰ veniſſe cognouit: quo medicꝰ adesset de celo: surrexit vt occurret fidē promptior: pudore cōtactior: hoc enī est pudoris ꝛ fidei agnoscere infirmitatē: non desperare veniā. verecunda ergo fimbriā tetigit: fidelis accessit: religiosa credidit: sapiēs sanatā se esse cognouit. sic sancta plebs gentiū que deo credidit: peccatū erubuit vt oderet: fidē detulit vt crederet: deuotōnem erubuit vt rogaret: sapientiā induit vt sanitatē suā ipa sentiret. fiduciā sumpsit: vt fateretur q̄ p̄scripuisset alienā. Petro aūt tāgitur christꝰ: quia scriptū est: Dꝰ

Ca.VIII.

oēi tuū ambulabis. BEDA: Et ipse ait. Siquis mihi ministrat: me sequat. siue q; presentē in carne dñm nō videt: vel quia pactis dispēsatiōis sacrāmētis p fidem cepit vestigia eius subsequi. GRE.iij. homea. Permanēte autē turba vna redēptorem nostrā mulier tetigit: q; carnales quiq; i ecclesia eum cōprimit a quo lōge sūt: t soli tangūt: qui huic vero cōpatiūt humiles adiungunt. Turba igit̄ p̄mit: t nō tangit: q; t importuna est p presentiā: t absens per vitam. BEDA: Uel vna credula mulier dñz tangit q; qui diuersis heresibus inordinate affligūt: solo catholice ecclesie corde fideliter querit. AMB. Nō enī credūt qui cōprimūt: credūt qui tangūt. fide tangitur christus: fide videt. Deniq; vt fidē credētis exprimeret dicit: Ego cognoui virtutē ō me exisse. qō est euidētius inditiū: q; nō itra possibilitatē cōditi oris humane atq; itra corporis claustrū diuinitas coartata est: sed vltra finē nostre mediocritatis virtus ēxandat eterna. nō enī būana ope plebs gentiū liberat: sed dei mūi ē cōgregatio nationū: que eti am breui fide misericordiā iclinat eternā. Nā si cōsideremꝰ quāta sit fides nostra: t itelligamꝰ quantus sit dei filiꝰ: videmꝰ q; compatione eius fimbriā tantūmō tangamꝰ: supiora vero vestimēti eiꝰ neq; uimus attigere. Si igit̄ t nos curari volumus fide tangamꝰ fimbriā christi: nō autē latet euz quicūq; tetigerit. Beatꝰ q extremā partē verbi tetigerit: naz tota quis pōt cōprehendere.

Adhuc illo loquēte: uenit quidā ad principē synagoge dicēs ei: quia mortua ē filia tua: noli uexare illum. Jesus aūt audito hoc uerbo: rndit patri puelle. Noli timere: Crede tm̄ t salua erit. Et cū uēisset domū non p̄misit itrare secū quēq; nisi petrū t iacobū t iohānē: t patrē t matrā puelle. Flebāt aūt oēs t plangebāt illā. At ille dixit: Nolite flere. Non ē mortua puella: sed dormit. Et deridebāt eū: sciētes q; mortua esset. Ipse aūt tenens manū eiꝰ: clamauit dicens: Puella surge. Et reuersus ē spiritꝰ eius t surrexit continuo. Et iussit illi dare māducare. Et stupuerūt parētes eiꝰ qbus p̄cepit ne alicui dicerēt qō factū erat.

CHRY. Oportune dñs expectabat puelle mortē: vt ppalaret resurrectiōis miraculū: ppter quod t tardificedit t loquit̄ cū muliere diutiꝰ vt archisynagogi filia expiraret: t buiꝰ aduentus nūcij aduenirent. Qñ dicit̄: Adhuc illo loquēte ve. qui. ad p̄in. syna. dī. ei q; mor. ē. fi. t. no. vex. il. AVG. ō cō. euā ge. Sed cū matthe⁹ archisynagogū nō mōituraz filiam suā narret dño nūciasse: sed oīno defunctā: lucas aūt t marc⁹ nondū mortuā: vsq; adeo vt dicāt venisse postea qui mortuā nūciarēt: cōsiderandū ē ne repugnare videat. Et intelligendū ē breuitatis hōrā matthēū potiꝰ dicere voluisse: rogatū eē dñm vt faceret qō eū fecisse manifestū ē. s. mortuā suscitare. Attēdit. n. nō verba patris de filia sua sed qō est potissimū volūtatē. Sane si alij duo vel q̄sq; eoruz patrē cōmemorasset dixisse: qō veniētes de domo dixerūt: vt iā ñ vexaret iesus: q; puella mortua fuisset: repugnarēt eius cogitatiōi verba que posuit matthe⁹. Nūc vero illud nūciantibꝰ t ꝓhibentibus ne magister veniret: nō legit̄ q; ipe cōsenserit. vñ dominus nō diffidentē rep̄hendit: sed credentē robustiꝰ cōfirmauit. vñ sequit̄: Jesus aūt au. hoc ver. res. pa. pu. no. ti. sed crede tm̄: t salua erit. ATHANA. Fidē dñs exigit ab iuocātibus eū: nō q; indiget adminiculo alioꝝ: ipse nāq; t dñs t largitor est fidei. Sed ne videret ex acceptiōe psonaꝝ sua dona conferre: oñdit q; credētibus fauet: t ne sine fide accipiant bñficia: t ea p ifidelitatē aboleāt. vult enī bene faciēs durare gr̄am: t sanās incōcussum p̄manere remediū. THEO. Mortuā aūt suscitaturꝰ eiecit oēm quasi nos vocēs absq; inani gloria eē: t nihil ad demōstrationē facere. t q; cū quis oz miracula ꝓpetrare nō decet ipm eē i medio plurimoꝝ: sed solitariū t ab alijs sepatuz. Et cū pue. ad vo. nō p̄mi. itra. secū quēq; nisi petrū t iohannē t iacobū: t patrem t matrē puelle. Solos autē hos itromisit tanq; discipulos: discipuloꝝ vertices: t potētes miracula occultare. nō enī volebat ipm ante tēpus pluribus reuelari: forte ꝓpter inuidiā iudeoꝝ. Sic t cuz quis nobis īuidet: nō debemus iusticias nostras ei reuelare: ne ei maioris inuidie occasio tribuatur. CHRY. Leteros autē discipulos nō assūpsit: ꝓuocās eos ad appetitū maiorē: ob id quoq; q; nōdum erāt plene dispositi: vt t alij istos imitent. Assumpsit etiā pentes i testes: ne quis dicere posset fallax esse resurrectiōis indiciū. Ad hō etiā illud nota q; de flētes exclusit a domo: t idignos oñdit huiusmodi visiōe. Sequit̄ enī: Flebāt enī oēs t plāgebāt illaz. Quod si tūc exclusit multomagis nūc: tūc enī ñ patuerat i somnū mortē fuisse cōuersam. Nullꝰ ergo de cetero se cōtendat iniuriā inserens christi victorie q̄ supauit mortē: t eā i somnū cōuertit: ad cuius ostensionē subdit̄: At ille dixit: No. fle. nō est enim mor. sed dormit. Oñdens singula sibi fore in ꝓmptu: t q; eā vuificaret: quasi suscitaret in somno: nihilominus tamē deridebāt eū. Sequit̄ enī: Et deridebāt eū sciētes q; mortua esset. Quos nō obiurgauit: nec derisionē rep̄sit: vt etiā derisio fiat mortis i diciū. nā q; vt plurimū post acta miracula homines p̄seuerēt īcreduli: verbis ꝓprijs eos ꝓuenit. vt autē quasi per visum disponeret ad resurrectiōis fidē tenet manuz puelle. vñ sequit̄: Ipse autē te. ma. e. cla. di. pu. surge. Cūq; tenuisset suscitat eā. vñ sequit̄: Et reuer. ē spūs eius t sur. cōtinuo. Nō enī īfudit aliā animā: sed illā eādē que expirauerat restituit. Nec solūmō suscitat; īmo iubet etiā illā cibari. Sequit̄ enī: Et iussit illi da. man. ne. s. phātasticū esse videat quod factū ē: nec ipse ꝓpinat; sed alijs mandat. Sicut t in lazaro dixit: Soluite eū ac deide participē mēse fecit. GRECVS: Deinde stupefactos mira

culo ⁊ pene clamãtes parẽtes cohibet ne factũ pre-
dicẽt. Sequit. n. Et stu. pa. e. qui. prece. ne alicui di-
cerẽt qđ factũ erat. Ostendẽs q̃ largitor bonor ẽ:
nõ autẽ cupidꝰ glorie: datq̃ totum nihil recipiẽs.
Qui vero venat operũ gloriã aliq̃d quidẽ exhibuit:
aliq̃d vero recepit. BEDA: Mystice autẽ saluata
a fluxu sanguinis muliere: mor filia principis mor-
tua nunciat: q; dũ ecclesia a vicior labe mũdata ẽ:
continuo synagoga pfidia atq̃ inuidia soluta est.
Perfidia quidẽ q; in christũ credere noluit: inui-
dia vero q; ecclesiam credidisse doluit. AMB. Ad
huc autẽ ⁊ seruuli principis increduli erãt ad resurre-
ctionẽ quã ihesus i lege pdixit: in euãgelio cõpleuit.
vñ dicũt: Noli vexare illũ. q̃si sit sibi ipossibile susci-
tare mortuã. BEDA: Vel p eos significat: qui a
deo destitutũ synagoge statum videt: vt restaurari
posse nõ credãt. iõq̃ p suscitatiõe illiꝰ supplicãduꝝ
esse estimẽt: sed q; ipossibilia sunt apud homies. vñ
domiꝰ ei dixit: Noli timere: crede tñ ⁊ salua erit.
Pater puelle cetꝰ doctor legis accipit: q̃ si credere
voluerit etiã subiecta ei synagoga salua erit. Itaq̃
cũ venisset i domũ. AMB. Paucos future resur-
rectionis arbitros asciuit. nõ enĩ a multis cõtinuo
ẽ credita resurrectio. Que tñ tãte diuersitatis ẽ cã:
Supra publice filius vidue suscitat: hic remouent
plures arbitri. sed puto q̃ pietas ibi dñi declaratur:
q; vidua mater vnici filij nõ patiebat moras. ẽ enĩ
forma sapiẽtie i filio vidue cito ecclesiã credituraꝝ.
In archisynagogi filia credituros quidẽ iudeos: sꝫ
ex pluribꝰ pauciores. Deniq̃ dicẽte dño: Nõ ẽ mor
tua puella: sed dormit: deridebãt. Quicũq̃ enim nõ
credit: irridet. Fleat igit mortuos suos q̃ putãt mor
tuos vbi resurrectiõis fides ẽ: nõ mortis species sed
quietis ẽ. BEDA: Synagoga etiã q; spõsi leticiã
qua viuere possit amisit: quasi inter plangẽtes mor
tua iacẽs: nec hociꝑm quare plangatur: itelligit.
AMB. Tenẽs autẽ dñs manũ puelle sanauit eam.
beatꝰ enĩ si cuiꝰ manꝰ sapia teneat: iducat i penetra
lia sua: iubeat mãducare. panis enĩ celestis ẽ dei ver
bũ. ide ⁊ illa sapia q̃ dei corꝑis ⁊ sanguinis altaria
repleuit alimẽtis. Venite inq̃t edite panes meos ⁊
bibite vinũ qđ miscui vobis. BEDA: Surrexit au
tem puella cõtinuo: q; christo manũ confortãte hõ
a morte aĩe resipiscit. Sũt enĩ nõnulli q̃ iacẽte tñ
cogitatiõe peccati sibi mortẽ consciscũt. sed tales se
viuificare significãs dñs: suscitauit filiã archisyna-
gogi. Alij vero ipm malũ qđ delectant agẽdo mor-
tuũ suũ quasi extra portas efferũt: ⁊ hos se suscitare
demõstrãs: suscitauit filiũ vidue extra portas ciui-
tatis. Quidã vero etiã peccati cõsuetudĩe se quasi se
peliẽdo corrũpunt: ⁊ ad hos etiam dirigẽdos adest
gr̃a saluatoris: ad quod intimandũ resuscitauit lasa
rũ quatuor dies i monumẽto habentẽ. Quãto aũt
grauior ẽ mors aĩe: tãto acrior penitẽtis feruor insi
stat. vñ iacentẽ in cõclaui mortuã leui voce resusci-
tat: delatũ foras iuuenẽ pluribꝰ dictis corroborat.
Ad quadriduanũ vero suscitãdũ fremuit spũ: lachry
mas fudit: ⁊ voce magna clamauit. Sꝫ ⁊ hic notã-
dũ q̃ publica noxia publico egẽt r̃medio: leuia pec
cata secreta queũt penitẽtia deleri. Puella i domo
iacẽs paucis arbitris resurgit. iuuenis extra domũ
turba multa comitãte suscitat. lazarꝰ de monumẽ-
to vocatus multis populis innotuit.

CA. IX.

Conuocatis autẽ ihesus duo
decim apostolis: dedit illis
virtutẽ ⁊ ptãtez sup oia de
monia: ⁊ ut languores curarẽt. Et
misit illos pdicare regnũ dei: ⁊ sana
re infirmos. Et ait ad illos: Nihil
tuleritis i via: neq̃ virgã neq̃ perã
neq̃ panẽ neq̃ pecuniã: neq̃ duas
tunicas habeatis. Et i quãcũq̃ do
mum itraueritis ibi manete: ⁊ inde
ne exeatis. Et quicũq̃ non recepe
rint uos exeũtes de ciuitate illa: eti
am puluerẽ pedũ uestrorũ excutite
in testimoniuꝫ supra illos. Egressi
autẽ circuibant per castella: euange
lizantes ⁊ curantes ubiq̃.

CIRYL. Decebat istitutos ministros sacrarũ doc-
trinarũ posse mira p agere ⁊ p ipsos effectus credi
q̃ essent dei ministri. vñ dicit: Conuocatis autez. xii.
apo. dedit illis virtutẽ ⁊ potestatẽ sup oia demõia.
In quo eleuatũ supciliũ diaboli flectit: qui dicebat
aliquãdo: Nõ ẽ qui contradicere valeat. EVSE.
Et vt p eos veneꝝ genus hũanũ: non solũ dat eis vt
prauos spũs pellãt: sed etiã quãlibet infirmitatem sa
nẽt ex eius iperio. vñ sequit: Et vt lãguores curarẽt
CHRY. Attendas hic diuinã filij ptatem nature
corꝑali nõ cõuenientẽ: agere nãq̃ miracula aderat
sanctis: nõ natura: sꝫ ptcipatiõe spũssancti. Super
hꝫ autẽ aliis cõcedere ptãtem proxius alienũ erat ab
eorũ virtute. Qualiter enĩ posset natura creata sup
spũs dona possidere dñm? At dñs noster ihesus chri
stus tãq̃ naturaliter deꝰ existẽs imp̃titur huiusmo
di gr̃am q̃bus vult: nõ inuocãs in eos alienã virtu-
tem: sed infundẽs ex ꝓmptuariis ꝓpriis. CHRY.
Postq̃ autẽ satis cõfortati fuerãt ex eiꝰ cõmitiua
⁊ cõpotes nacti sũt argumẽtũ virtutis eius mittit
eos. vñ sequit: Et mi. ill. pdi. reg. dei. ⁊ san. infir. Ubi
cõsidera q̃ nõ cõmittit eis aliq̃d sensibile dicere si-
cut moyses ⁊ ꝓphete q̃ terrã ⁊ bona terrena ꝓmit
tebãt. hi vero regnũ celor ⁊ queũq̃ cõtinent i eo.
GRE. nazanzenꝰ: Mittẽs aũt discipulos ad pdicã
dum dñs multa eis iniunxit: quor sũma est fic eos
virtuosos esse fic cõstantes atq̃ modestos: ⁊ vt bre
uiter loquar celestes vt nõ minꝰ ꝓpter eorũ modũ
viuẽdi q̃ ꝓpter verbũ euãgelica doctrina ꝓpaga-
retur. Et iõ cũ eris ⁊ baculi carẽtia ⁊ amictꝰ singu-
laritate mittebant. Et iõ subdit: Et ait ad illos: Ni-
hil tuleritis i via: neq̃ virgã: neq̃ perã: neq̃ pecuni-
am: neq̃ duas tunicas habeatis. CIRYL. Plura-
ma quidẽ p hoc cõstituebat. ꝓmo quidẽ ilusfectos
reddẽs discipulos: scõo sequestrans eos a qualiber
cura: vt totũ studiũ adhiberẽt verbo: tertio docens
eos ꝓpriã virtutẽ. Sed forsan dicet aliq̃s cetera q̃-
dem habere rationẽ: sed nõ habere peram i via, nec

duas tunicas:nec baculū:cui⁹ rei cā ꝑcipit:Uolēs excitare eos ī qualibet diligentia. Et vt loquar ex hominibus angelos faciet eos:dirimēs a qualibet cura vite vt vna sola cura detineant doctrine. EVSE. Uolēs igit eos carere cupidine rex ī solicitudinibus vite ꝓtestatus ē hec:sumebat.n.experimentū fidei ⁊ animositatis eorū q̄ habito in mādatis extreme vitā ducere paupertatis nō effugiūt que iubent: decebat eni eos quoddā cōmerciū facere:⁊ recipiē tes salubres virtutes recōpensare obediētia mādatoꝝ. ⁊ cū milites eos faceret regni dei:accingit eos ad pugnā ī hostes:monēs colere paupertatē. null⁹ enī militās deo iplicat se vite secularis negocijs.

AMB. Qualis ergo eē debeat q̄ euāgelizat regnuz dei ꝓceptis euāgelicis designat:hoc ē vt subsidij secularis amminicula nō reꝗrat:fideiq; tot⁹ inherēs putet quo min⁹ ista reꝗrat:magis posse suppetere.

THEO. Siceni ipsos mēdicos mittit ꝙ neq; panes ipsos portare vult:nec aliq̄d aliud. q̄bus īdigēt multi. AVG. decon.enan. Uel dominꝰ hec possī dere discipulos ac ferre noluit:nō ꝙ necessaria nō sint sanctētationi hui⁹ vite:sed q̄ sic eos mittebat:vt ex his deberi mōstraret ab illis q̄bus euāgeliū crederibus annūciarent:vt sic securi nō possiderēt:neq; portarēt huic vite necessaria:nec magna: nec minima. Jō posuit ſm marcū nec virgā:oñdēs a fidelibus suis oia deberi ministris suis nulla supflua requirēdus. Hāc autē potestatē virge nomine signi ficauit:cū diceret: Ne q̄d tollerēt ī via nisi virgam tm. AMB. Pñt etiā q̄ volūt hoc ad eū deducere tractatū:vt spiritalē tātūmō locꝰ iste firmare videatur affectū q̄ velut īdumētū quoddā videat corporis equisse:nō solū ptāte reiecta cōtemptisq; diuitijs sed etiā carnis ipsius illecebris abdicatis. THEO. Quidā etiā apostolos ñ portare perā neq; baculuz aut duas tunicas sic ītelligūt:ꝙ nō thesaurizent. h̄ eni pera innuit cōgregās multa.neq; sint iracūdi ⁊ tribulati spūs: qō significat baculꝰ neq; sint ficti ⁊ duplici corde quod significat tunica duplex. CIRYL. Sz diceret aliqs:nñ eis necessaria erūt:Et iō subdit:Et ī q̄cūq; domū intra.ibi ma.⁊ īde ne exie.q.d. sufficiat vobis discipulorū fructꝰ q̄ recipiētes a vobis spiritalia vos ꝓcurabūt. Jussit aūt eos ī vna domo manere:vt nec hospitē grauēt: eū.s.dimittendo nec ipi gulositatis ⁊ leuitatis suspitionē īcurrāt.

AMB. Alienū nāq; a ꝓdicatore regni celestis asserit curiſitare ꝓ domos:⁊ iuiolabil' hospitij iura mutare. Sed vt hospitij gra deferēda cēseāt: ita etiā si ñ recipiant excutiēdū puluerē egrediēdūq; de ciuitate mādat cū sequit:Et quicūq; nō rece. vos exe. de ciui.illa:etiā puluerē pedū ve.excu.ī testi. sup illos.

BEDA: Puluis excutit de pedib⁹ apostolorꝝ in testimoniū laboris sui:ꝙ īgressi sūt ī ciuitatē ⁊ ꝓdicatio apostolica ad illos vsq; puenerit.siue excutiē pulus cū nihil ab eis accipiāt:nec ad victū quidez necessariū q̄ euāgeliū spreuerūt. CHRY. Nā ipso dubie valde ē contēnentes ſmonē ⁊ patrēfamilias familijs benignos oñdere:vel bñdictiōes eoꝝ exigere. AMB. Uel mediocris ⁊ boni remuneratio docet hospitij:vt nō solū pacē tribuam⁹ hospitib⁹: verū etiā siqua eos terrene obumbrāt delicta leuitatis:receptis apostolice ꝓdicatiōis vestigijs auferantur. BEDA: Qui vero pfidia negligētia vel etiam studio verbū dei contēnūt:horū vitāda cōio ē:excutiend⁹ puluis pedū ne gestis īanib⁹ puluerī cōparādis mētis caste vestigiū polluat. EVSE. Cū autez ꝓcinxisset dñs discipulos suos tāq; milites dei diuinis virtutib⁹ ⁊ sapie monitis:mittēs eos iudeis vt doctores:⁊ medicos ipi ſm h̄ ꝓcedebāt. vñ sequitur:Egressi aūt circu.p cast.euā.⁊ curā.vbiq;. Quasi doctores quidē euāgelizātes:sed q̄si medici pstātes remedia:⁊ verba miraculis cōprobantes.

¶ Audiuit autē herodes tetrarcha oia q̄ fiebāt ab eo: ⁊ hesitabat:eo ꝙ diceret a qbusdā: qz iohānes surrexit a mortuis:a qbusdaz uero qz helias apparuit: ab alijs aūt qz ꝓpheta unꝰ de antiqs surrexit. ¶ Et ait herodes. Johānē ego decollaui:Quis est autē iste de quo ego talia audio? ¶ Et querebat uidere eum.

CHRY. Multo trāsacto tpe ñ a ꝓncipio ꝓcepit herodes facta iesu:vt pateat tibi tyranni supbia.vñ dr:Audiuit aūt hero.tetra.oia q̄ fi.ab eo THEO. Iste herodes erat filiꝰ magni herodis q̄ pueros ītemit:sed ille q̄dē rex erat: iste aūt tetrarcha. Jnde rebat aūt de christo q̄s esset.vñ sequit:Et hesitabat.

CHRY. Peccatores.n.sciētes ⁊ nesciētes q̄nq; stre pitū ptimescūt:peccatū aūt nemine arguēte homiē ꝓdit:nemīe accusāte cōdēnat:⁊ timidū ⁊ pigrū reddit deliquētē. Cā aūt tioꝝ ponit dñtez cuz dr: Eo ꝙ dī.a q̄.q; Joh̄es surr.a mor.a q̄.vo q: De.ap.ab alijs āt qz ꝓph.vnꝰ de anti.surrex. THEO. Judei enī resurrectionē mortuoꝝ expectabāt ī vita carnali ⁊ ī cōmessatiōib⁹ ⁊ potib⁹. Sz resurgētes ñ erūt ī carnalib⁹ actib⁹. CHRY. Cū ḡ audisset herodes q̄bus ies⁹ vteret miracul' ait: Johānē ego decollaui.q̄ñ erat ostētatiōis verbū:ſz cōsolātis suū timorē:⁊ ꝓsuadētis aie ꝓturbate recolere ꝙ ipe eū occidit. Et qz iohānē decollauerat subdit:Quis aūt iste de quo au.tā. THEO. q.d. Si iohānes ē ⁊ a mortuis resurrexit:videns eū cognoscā.vñ seq̄t: Et quer. vi.eū. AVG. de cō.euā. Lucas aūt hūc eūdē narrā di ordinē quē marc⁹ tenēs ñ cogit credi rerū gestarū eūdē ordinē fuisse. Jn his etiā vbis marc⁹ attesta tur. ad h̄ dūtaxat:ꝙ alij dixerīt ñ herodes:iohānē a mortuis surrexisse:ſz qz hesitātē cōmemorauit herodē. ītelligēdū ē aūt post istā hesitationē cōfirmasse ī aīo suo q̄ ab alijs dicebat:cū ait pueris suis sicut matheus narrat: Hic ē iohānes baptista:ipse surrexit a mortuis:aut ita ꝓnuncianda sūt hec vba mathei vt hesitantē adhuc indicēt.

¶ Et reuersi apostoli narrauerunt illi q̄cūq; fecerūt:⁊ assūptis illis secessit seorsū ī locū desertū q̄ est bethsaide. Quo cū cognouissent turbe secute sunt illū:⁊ excepit eos ⁊ loque

bat illis de regno dei: ⁊ eos q̄ cura indigebāt: sanabat. ¶Dies aūt cepe⁊at decliare. ℭEt accedētes duodeciz di xerūt illi: ¶Dimitte turbas: ut eūtes i castella uillasq̄z q̄ circa sunt diuer tāt: ⁊ inueniāt escas: q⁊ hic i loco de serto sum⁹. ¶Ait aūt ad illos: ¶Vos date illis māducaī. ¶At illi dixerūt: ℕō sūt nobis plusq̄z qnqz panes ⁊ duo pisces nisi forte nos eamus ⁊ emam⁹ i oēz hāc turbā escas. ℭErāt aūt fere uiri qnqz milia. ¶Ait aūt ad discipulos suos: Facite illos discū bere p cōuiuia qnq̄genos: ⁊ ita fece rūt. ℭEt discubuerūt oēs. ¶Acceptis aūt qnqz panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹: re spexit i celū ⁊ bñdixit illis: ⁊ fregit ⁊ distribuit discipul' suis ut ponerēt añ turbas. ℭEt māducauerūt oēs: ⁊ saturati sūt. ℭEt sublatū ē quod su perfuit illis fragmento⁊um cophi ni duodecim.

¶AVG. de cō. euā. Matthe⁹ ⁊ marc⁹ ex p̄cedētiū occasiōe narrāt quēadmodū sit iohānes ab herode occisus: lucas aūt q̄ iā lōge supra de passiōe iohan nis narrauerat: postq̄z cōmemo⁊auit illaz herodis delitationē de domo quisnā eēt: cōtinuo subiūgit: ℭEt reuer. apo. nar. illi que. fecerūt. ¶BEDA: ℕō so lū aūt narrāt que ipsi fecerūt ⁊ docuerūt: sed etiam q̄ iohānes eis i docēdo occupat⁹ sit passus: uel sui uel eiusdē iohānis ei discipuli renūciant sicut mat theus insinuat. ¶ISIDO. Quia uero oīs uiros san guinū abominaī: ⁊ cōmo⁊ātes cū eis: si a ꝓpriis cri minib⁹ nō discedāt: post occisionē baptiste deserēs occisores discessit. vñ sequit: ℭEt assūptis illis seces. seo⁊. i lo. oes. qui ē bethsaida. ¶BEDA ℭSt aūt beth saida i galilea ciuitas andree ⁊ petri ⁊ philippi apo stolo⁊ ꝓpe stagnū genezareth. ℕō aūt timo⁊e mo⁊ tis h̄ egit: ut quidā arbitraī: sed parcēs inimicis su is ne homicidio homicidiū iungerēt: simul ⁊ opo⁊ tunū sue passiōis tēpus expectas. ¶CHRY. ℕō au tem p⁊i⁹ sed relato sibi q̄ accideat discessit: mani festās p singula carnis ueritatē. ¶THEO. Jndeser tū autē locū abiit oīs: q⁊ operatur⁹ erat miraculuz panū: ne q̄s diceret: de ciuitate ꝓpe existēte oblati sūt panes. ¶CHRY. Uel uadit i desertū locū ut ne mo sequereī. Sed nec sic plebs discessit. sed comita tur ipsum. vñ sequit: Q̄ō cū cognouis. turbe secu. sūt illū. ¶CIRYL. Di quidē postulātes a demonib⁹ li berari: Di uero languo⁊ remotionē: necnō quos ei us oblectabat doctrīa illū attētissime uisitabant.

¶BEDA: Jpse autē ut potēs piusq̄z saluato⁊ excipiē do fatigatos: docēdo iscios: sanādo egzotos: reficiē do ieiunos: quantū deuotiōe credētiū delectet: iis nuat. vñ sequit: ℭEt ercepit illos ⁊ lo. il. de regno dei ⁊ eos q̄ cura indigebāt sanabat. ¶THEO. Ut addu scas q̄ que fm nos est sapia diuidit verbo ⁊ ope⁊ q̄ō decet dicere operata: ⁊ opari dicta. Declinante autē die: discipuli iā icipiētes alioū curam habere turbe miserētur. vñ sequit: Dies autē cepat declina re. ⁊ acce. rūt. dix. illi. Dimit. tur. ut eun. i castella vil lasq̄z que circa sūt diuer. ⁊ inue. escas: q⁊ hic i loco de serto sum⁹. ¶CIRYL. Sicut enī dictū ē diuersāū passionū postulabat remedia. ⁊ q⁊ uidebāt discipu li solo nutu posse ꝓfici: q̄ō ifirmi perebāt: dicit. Di mitte eos: ne ampli⁹ anxienī. Aspice aūt eruberan tem māsuetudinē ei⁹ q̄ rogaī: nō enī illa tñ largit que postulāt discipuli: sed sequētib⁹ ipm adiuit bo na munifice dextre: mādās eis escas erbiberi. vñ sq̄ tur: ¶Ait aūt ad illos: Vos da. il. man. ¶THEO. Nō aūt hoc dic eo⁊ respōsionē igno⁊ās: sed volēs ipos iducere ut dicerēt quot panes haberēt: ⁊ sic magnū oñderei ex eo⁊ū cōfessione mir aculū panū quāta te audita. ¶CIRYL. Sz q̄ō mandabaī itolerabile discipulis erat: q̄ nō habebāt panes se nisi q̄nq̄z pa nes ⁊ duos pisces. vñ sequit: At illi dixe. Nō sūt no bis plusq̄z quinq̄z panes ⁊ duos pisces: nisi forte eā mus ⁊ ema. i om. hāc tur. es. ¶AVG. de con. euan. Jn q̄bus quidē verbis lucas i vnā sniam cōstrinxit respōsionē philippi dicētis: Ducētoū denario⁊ pa nes nō sufficiūt eis: ut vnusq̄sq̄z modicū q̄d accipiat ⁊ respōsionē andree dicētis. Est puer vn⁹ hic q̄ha bet quinq̄z panes hordeaceos ⁊ duos pisces: ut nar rat iohānes. Nō enī ait: Nō sūt nobis pl⁹ q̄ q̄nq̄z panes ⁊ duo pisces: ad andree retulit respōsionem. Nō vero adiūxit: Nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ in oēm hāc turbā escas. videī ad respōsionē philippi ptinere: nisi q⁊ de dicētis denariis tacuit: quāq̄ ⁊ i ipsi⁹ andree sniā h̄ posset itelligi. Cū enī dixisset: Est puer vnus hic' q̄ hz q̄nq̄z panes hordeaceos ⁊ duos pisces. adiūxit: Sed hec q̄d sūt iter tātos: hoc ē dice rētie nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ i oēm hāc turbi escas. Ex qua varietate verbo⁊: rerū aūt sniarūq̄z cō cordia satis apparet salubriē nos doceri: nihil quo rendū i verbis nisi loquentiū uolūtatē: cui demon strāde iuigilare debēt oēs veridici narrato⁊es: cum de homie vel de angelo vel de deo aliq̄d narrāt.

ℭCIRYL. Ut aūt adhuc ad magis ardua feraī mira culū: oñditur nō parua fuisse multitudo uiroū cū sequit: ℭErāt autē viri fere quinq̄z milia: exceptis mulierib⁹ atq̄z pueris ut alius euangelista refert. ¶THEO. Docet autē dns q⁊ decet cū hospitamur a liquē: reclinare ip̄m: ⁊ oīs cōsolatiōis principē face re. vñ sequit: ¶Ait aūt ad discī. faci. il. discū. p cōui. di quagenos ⁊ ita fecerūt: ⁊ discū. fece. omes. ¶AVG. de cō. euā. Nō lucas hic dicit: quinquagenos in sos esse discūbere: marc⁹ vero q̄nquagenos ⁊ cente nos. iō nō monet: q⁊ vn⁹ ꝓtem dixit: alter totū. ver si alius de q̄nquagenis tñ cōmemo⁊aret: alī⁹ de cē tenis tñ: valde videreī eē contrariū: nec satis quo fecereī vtrūq̄z dictū esse. vnū aūt ab altero: alterū ab altero eē cōmemo⁊atū: ⁊ tamē attētius cōsideranti iueniri debuisse q̄s nō fateaī h̄ iō dici: q⁊ existit se pe aliqua eiusmōi q̄ parū intendentib⁹ temere uidi

Ca.ix.

cibus cõtraria videant: ꝛ nõ sint. CHRY. Et qz credendũ erat christũ venisse a patre factur⁹ mirabilia asperit ĩ celũ. vñ sequit: Acce. aũt q̃nq; panib⁹ ꝛ duob⁹ piscib⁹ respexit ĩ celũ. CIRYL. Hoc etiã dispẽsatiue ꝓ nobis fecit: vt discam⁹ qꝫ in principio mẽse cũ frãgere debem⁹ panẽ: debem⁹ deo offerre ꝛ elicere sup ipm bñdictionẽ supernã. vñ sequit: Et benedixit ꝛ fregit: ꝛ dabat discipulis suis vt ponerent ante turbas. CHRY. Dat quidẽ eis ꝓ manꝰ discipulorꝫ honorãdo eos: ꝛ ne dẽt obliuioni tã pacto miraculo. nõ aũt ex nõ entib⁹ facit escas ad pascendũ turbas vt obturet os manichei asserẽtis alienã eẽ ab eo creaturã: odientis se eẽ victualiũ largitorẽ: ꝛ eũ q̃ dixit: germinet terra. Multiplicat quoq; pisces: ad significandũ qꝫ tã mari qꝫ aride dñabat. Bñ aũt in langẽtibus spãle pegit miraculũ: agit ꝛ bñficiũ genẽrale alẽs odẽs etiã nõ languẽtes. vñ sequit: Et manducarunt ꝛ saturati sũt. GRE. nisen⁹: Quib⁹ nec celũ fluebat mãna: nec tell⁹ iuxta sui naturã ꝓducẽs frumentũ eor; satisfaciebat egestati: sed ineffabilibus donis diuine potẽtie bñficiũ affluebat. Panis paratur fact⁹ ĩ manib⁹ ministrãtiũ: necnõ ꝓ saturitatez edentiũ augmẽtatur. Esum etiã piscium eor; necessitati nõ admistrabat maxe: sed ille q̃ ĩ mari piscium gen⁹ iecerat. AMB. Nõ exiguo sed multiplicato cibo populũ liquet eẽ satiatũ: videlicẽt inꝯprehẽsibili quodã rigatu iter diuidẽtiũ manus quas nõ fregerant multiplicare priculas: ꝛ intacta frangentium digitis ꝓdire sua fragmẽta surripe. CIRYL. Nec vsq; ad hoc tñs puenit, miraculũ: sed sequit: Et subla. est qõ supfuit eis frag. cophini. xij. Ut hinc eẽt manifesta certificatio qꝫ op⁹ charitatis ĩ ꝓximos vberẽ vendicat retributionẽ a deo. THEO. Et vt addiscerem⁹ quãtũ hospitalitas põt: ꝛ quãtũ augeat nostra cũ indigẽtibus subuenim⁹. CHRY. Fecit aũt superabundare nõ panes sed fragmẽta: vt oñdat illoꝝ panũ eẽ reliquias: que tot facte sunt: vt totidẽ eẽnt cophini quot ꝛ discipuli. AMB. Mystice autez posq; illa q̃ ecclesie typũ accepit fluxu curata sanguinis: postea qꝫ apostoli ad euãgelizandũ sũt destinati gratie celestis impartit alimentũ. Sed q̃bus ĩpartiat aduerte: nõ ociosis: nõ ĩ ciuitate quasi ĩ synagoga: vel seculari dignitate residẽtibus: sed interdeserta querẽtibus Christũ. BEDA: Qui dereliqua iudea q̃ ꝓphetie sibi nõ credẽdo caput abstulerat ĩ deserto ecclesie que virũ nõ habebat: verbi pabula largit. Petentẽ vero deserta gentiũ christum multe fideliũ caterue relictis menib⁹ ꝓsce conuersiõis ꝛ variorũ dogmatũ sequunt. AMB. Qui aũt fastidiũt: ipsi excipiunt a christo: ꝛ cũ ipsis locꝰ tur dei verbi: nõ de secularib⁹: sed ỏ regno. Et qui corporalis gerũt vlcera passiõis: his medicinã suaz libẽter indulget. Ubiq; autẽ mysterij ordo seruat. vt pri⁹ ꝓ remissionẽ peccatorꝫ vulneribus medicĩa tribuat: postea alimonia mẽse celestis exuberet. BEDA: Die autẽ declinãte turbã reficit. i. fine seculoꝝ appropiquãte: vel cũ sol iusticie ꝓ nobis occubuit. AMB. qꝫ nondũ validiorib⁹ hec turba reficiat alimẽtis. primũ. n. ĩ modũ lactis q̃nq; sũt panes: secũdus septẽ: tertiũ ipm corp⁹ christi ẽ esca solidior. Si qs autẽ petere cibũ vereat: ipe relictis suis oĩbus festinet ad dei verbũ. Dũ aũt alios audire incipit dei verbũ. icipit esurire. Incipiũt apostoli esurientẽ videre. ꝛ si illi adhuc nõ itelligãt qd esuriãt intellexit christ⁹: scit qꝫ nõ secularẽ cibũ esuriãt: sed cibũ christi. nõdũ. n. itellexerãt apostoli cibũ credẽtes nõ eẽ venalẽ. Nouerat christ⁹ nos poti⁹ eẽ redimendos: suas vero epulas eẽ gratuitas. BEDA: Nõdũ autẽ erant apostolis nisi q̃nq; panes mosayce legis: ꝛ duo pisces vtriusq; testamẽti: q̃ ĩ abdito mysterioꝝ latẽtiũ q̃si aquis abyssi regebant. Quia vero quinq; sũt exteriorꝫ hominis sẽsus: q̃nq; milia viri dñm secuti designãt eos q̃ ĩ seculari adhuc habitu positi: exteriorib⁹ q̃ possidẽt bñ vti nouerũt: q̃ q̃nq; panib⁹ alunt: qz tales necesse ẽ legalib⁹ adhuc ꝑceptis instrui. nã q̃ mũdo ad ũtegrũ renũciãt: euãgelica refectiõe sublimes sũt. Diuersi aũt cõuiuantiũ discubitus: designãt diuersos p orbẽ terrarũ ecclesiarũ cõuẽtus: q̃ vnã catholicã faciũt. AMB. Hic vero panis quẽ frãgit Jesus: mystice quidẽ dei verbũ ẽ ꝛ sermo de christo: q̃ cũ diuidit augef. de paucis enĩ sermonib⁹ populis redundãtẽ alimoniã ministrauit. Dedit smones nobis velut panes: q̃ nostro dũ libãtur ore geminant. BEDA: Turbis aũt esurientib⁹ saluatoꝛ nõ noua creat cibaria: sed acceptis his que habuerũt discipuli bñdicit: qz veniẽs ĩ carne: ñ alia q̃s ꝓdicta sũt ꝓdicat: sed ꝓphetie dicta mysterijs grauida demõstrat. Respicit ĩ celũ: vt illuc dirigenda mẽtis aciẽ: ibi lucẽ sciẽtie doceat eẽ querẽdam. Frãgit ꝛ ante turbas ponẽda destribuit discipulis qz legis ꝛ ꝓphetie sacrã eis vt ꝓ mundũ ꝓdicẽt patefecit. AMB. Nõ ociosẽ autẽ q̃ turbe supsunt a discipulis colligunt: qz ea que diuina sũt apud electos facili⁹ possis qꝫ apud populos repire. Beatus ille q̃ põt colligere: q̃ etiã doctis supsunt. Qua ratione autẽ cophinos christ⁹. xij. ĩpleuit: nisi vt illõ populi iudaici solueret: qz man⁹ ei⁹ ĩ cophino seruiẽbat: hic ẽ popul⁹ q̃ añ lutũ ĩ cophinis colligebat: ꝫ iaz ꝓ crucẽ christi vite celestis operat alimoniam. Nec paucoꝝ hoc mun⁹ sed omniũ est. naz ꝓ. xij. cophinos tribꝰ tribuũ singularũ fidei firmamentũ redũdat. BEDA: Vel ꝓ cophinos. xij. apostoli figurant. ꝛ oẽs sequẽtes doctoꝛes: foris quidẽ hominib⁹ despecti: sed ĩtus salutaꝛ cibi reliquiis cumulati.

¶ Et factũ ẽ cũ sol⁹ eẽt oraãs: erant cũ illo ꝛ discipuli: ꝛ iterrogauit illos dicẽs: Quẽ me dicũt eẽ turbe? At illi rñderũt ꝛ dixerũt. Johannẽ baptistã: alij aũt heliã: alij uero qz un⁹ ꝓpheta ỏ ꝓrib⁹ surrexit. Dixit autem illis: Vos aũt quẽ me esse dicitis? Rñdẽs simõ petr⁹ dixit: Christũ dei. At ille icrepans illos ꝓcepit ne cui dicerẽt hec dicẽs: qz oportet filiuz homis multa pati ꝛ reprobari a senioꝛib⁹ ꝛ pricipib⁹ sacerdotũ ꝛ scrib⁹ ꝛ occidi: ꝛ tertia die rsurgẽ. CIRYL. Sequestrat⁹ a populis oĩs: ꝛ seoꝛsũ po-

situs vacabat oratiõibus.vñ dicit: Et factũ ẽ cũ solus esset orãs:erãt cũ illo ⁊ discipuli. Formã enĩ in hoc seipm cõstituebat:docẽs discipulos artẽ facilẽ doctrinaliũ dogmatũ.reor enĩ oportere populoruz antistites etiã meritis ꝑesse subditis iuis:ĩ rebus necessariis iugiter cõuersantes:⁊ illa tractãtes quib⁹ de⁹ placat. ℣ BEDA:Aderãt aũt discipuli dño sed ipe patrẽ sol⁹ orauit:q; possũt sancti dño fidei amoris q; societate cõiungi:vbiq; sol⁹ obsecrat: q; dei cõ filiũ hũana vota nõ capiũt:nec quisq; põt iterioruz ꝓticeps eẽ cũ christo. ℣ CIRYL. Poterat aũt orationis negociũ turbare discipulos:videbãt enĩ hũani tus orare: quẽ olĩ viderãt auctoritate diuina pagẽtem miracula. Ut igit hui⁹ ꝓpelleret turbationem eos iterrogat:nõ q; nesciret ab exterioꝛib⁹ sibi collata ꝓconia:sed vt eos a pluriũ opinione auferret: ⁊ rectã fidẽ eis ĩsereret.vñ sequit: Et iterrogauit illos dicẽs:Quẽ me dicũt esse turbe: ℣ BEDA:Pulchre domin⁹ fidẽ discipuloꝝ exploratur⁹:prius turbarũ sniam iterrogat:ne illoꝝ cõfessio:nõ veritatĩ agnitiõe ꝓbata:sed vulgi videat opiniõe formata: nec compta credere:sed ĩstar herodis de auditis hesitare putent. ℣ AVG.de con.euã. Põt aũt illõ monere q; lucas dñm iterrogasse discipulos suos quẽ illũ dicerẽt homies:tũc dixit cũ eẽt sol⁹ orãs:⁊ adesent etiã ipi. porro autẽ Marc⁹ ĩ via dicit illos ℔ ab eodẽ iterrogatos.sed ℔ eũ mouet:q; nũq; orauit ĩ via. ℣ AMB. Nõ ẽ aũt ociosa turbe opinio quam discipuli nident:cũ subdit: At illi respõderunt ⁊ dixerũt: Johãnẽ baptistã quẽ decollatũ sciebãt . Alij aũt heliã quẽ venturũ putabãt : alii aũt q; ꝓpheta vn⁹ de prioꝛib⁹ surrexit. Sed ℔ querere alteri⁹ prudentie ẽ.nã si paulo apostolo satis ẽ nihil scire nisi christũ iesum ⁊ hũc crucifixũ:q̃d amplĩ⁹ nihil desiderandũ ẽ scire q̃ christũ:. ℣ CIRYL.Uide ãt ĩ iterrogationib⁹ elegantiã.Dirigit enĩ oẽs eos ad extri secas laudes:vt eis vniuersis verã opinionez generet.vñ cũ vidissẽt discipuli plebis opinionẽ:eoꝛ sententiã iterrogat cũ subdit: Dicit autẽ illis: Uos autẽ quẽ me eẽ dicitis:⁊ O q̃s ꝓcipuũ illud vos:Excipit eos ab alijs vt eoꝝ vitẽt opiniones.q.d. Uos q̃ cẽsura mea vocati estis ad apostolatũ testes miraculoꝝ meoꝛ:quẽ me eẽ dicitis:⁊ Preuenit aũt petrus ceteros:fitq; os toti⁹ collegij:eructatq; diuini amoris eloquia:ꝓfertq; fidei cõfessionẽ cum dicit: Rñdens aũt petr⁹ dixit:christũ dei. Nõ ait simpliciter eũ esse christũ dei:sed magis cũ articulo:vñ in greco habet: Ton christon. Nã plures diuinit⁹ vncti:diuersimode vocati sũt christi. Quidã .n. uncti fuerũt ĩ reges:quidã in ꝓphetas.nos aũt ꝑ christũ sancto puncti spũ:nomẽ obtinuim⁹ christi:sed vn⁹ sol⁹ est q̃ ẽ christ⁹ dei ⁊ patris quasi ipso solo ꝓpriũ habente patrẽ q̃ ĩ celis ẽ.⁊ sic lucas cõcordat quidẽ in sententiis cũ matheo:q̃ narrauit petrũ dixisse : Tu es christ⁹ filĩ⁹ dei viui.sed vtẽs breuiloquio ait eum dixisse christũ dei. ℣ AMB. In vno enĩ ℔ nomĩe ⁊ diuinitatis ⁊ ĩcarnatiõis exꝑssio ⁊ fides ẽ passionis. Complex⁹ ẽ itaq; oĩa q̃ ⁊ naturã ⁊ nomẽ exꝓessit: ĩ quo summa virtutũ ẽ. ℣ CIRYL.Sed notandum q; vnũ cõfessus est esse christũ prudẽtissimus petr⁹: cõtra ꝓsumẽtes emanuelẽ ĩ duos christos diuide re. Neq; enĩ scissitat⁹ ẽ deos dicẽs: Quẽ dicunt homines esse diuinũ verbũ.sed filium hominis quẽ petr⁹ cõfessus ẽ esse filiũ dei. In hoc ergo admirãdus est ⁊ dign⁹ fact⁹ tam ꝑcipuis honoꝛib⁹:q; quẽ admiratus ẽ in forma nostra hũc credidit esse christũ patris.ſ. hominẽ factũ verbũ quod ꝓcessit de pris substãtia. ℣ AMB.Domin⁹ autẽ iesus christ⁹ prodicari se primo noluit:ne vll⁹ strepit⁹ nasceret.vñ sequitur: At ille increpãs eos ꝑcepit ne cui dicerẽt.Monitis ex causis iubet tacere discipulos:vt fallat principem mũdi:vt declinet iactantiã:doceat humilitatẽ ergo christ⁹ noluit gloriari:⁊ tu q̃ ignobilis natus es gloriaris?Simul ne rudes ⁊ imꝑfecti adhuc discipuli maxime ꝓdicatiõis molibus oppumant. Prohibẽtur ergo euãgelizare cũ dei filiũ:vt euãgelizarẽt postea crucifixũ. ℣ CHRY.Opportune etiam domin⁹ tũc vetuit nulli dicere q; ipse esset christus quaten⁹ sublatis de medio scãdalis:⁊ crucis commato patibulo:habitualiter ipressent audientium mẽti conueniẽs de eo opinio . nã radicatũ semel ⁊ postmodũ euulsũ:vix vnq; denuo insitũ retinebit. Quod aũt semel insitũ ꝓseuerat ĩmobile ꝺ facili cõcrescit.nã si petrus ex solo auditu scãdalizatus est: q̃d q̃plures paterẽtur:cũ audissent filiũ dei esse: luderent autẽ crucifixũ ⁊ cõsputũ. ℣ CIRYL. Oportebat ergo discipulos eũ vbiq; terrarũ ꝓdicare: hoc enim erat opus electoꝝ ab eo ad apostolat⁹ officium.Sed vt sacra scriptura testat:tẽpus est vnicuiq; rei. Dicebat enĩ vt crux ⁊ resurrectio impleretur: ⁊ sic sequeret apostoloꝝ ꝓdicatio.vñ sequitur: Dicẽs:q; oportet filiũ hominis multa pati ⁊ reprobari a senio.⁊ principibus sacerdotũ ⁊ scribis:⁊ occidi. ⁊ tertia die resurgere. ℣ AMB. Forasse q; sciebat dñs difficile passiõis ⁊ resurrectiõis mysteriũ eius discipulos crediturosꝝ:ipse voluit esse sue passionis ⁊ resurrectionis assertoꝛ.

¶ Dicebat aũt ad oẽs . Sigs ult ꝓ⁹ me uenire:abneget semetipsũ:⁊ tollat crucẽ suã quotidie:⁊ seq̃t me Qui enĩ uoluerit aiam suã saluã facere ꝓdet illã. Nã q; ꝓderit aiam suã ꝓpt̃ me:saluã faciet illã. Quid enĩ ꝓficit hõ si lucret uniuersũ mundũ:se aũt ipsũ ꝓdat ⁊ detrimẽtũ sui faciat?Nã q; me erubuerit:⁊ meos ſmones hũc filĩ⁹ hõis erubescet cũ uenerit in maiestate sua ⁊ pris ⁊ scõrũ angeloꝝ. Dico autẽ uobis:uere sũt aliq hic stãtes:q non gustabunt mortem donec uideãt regnum dei. ℣ CIRYL. Cũ magnanimi strenuos in armis ad audaciã prouocãt:nõ solũ eis honoꝛes pollicendo victoꝛie:sed etiã ipm pati generosum esse fatentes. Tale quid videm⁹ docere dominũ iesum christum. predixerat enĩ apostolis q; oporteret cũ perpeti iu-

Ca.ix.

deoꝝ calūnias occidi:ꝛ tertia die resurgere. Ne igi/
tur putarēt christū quidē passurū psecutiones pro
vita mūdi:eis vero liceret lentā vitā ducere: ostēdit
necessario ꝙ per equa certamia gradi decet cupien
tes eius gloriā obtinere.vñ dicit: Dicebat autez ad
oēs. BEDA: Pulchre posuit ad oēs qui superio/
ra que ad fidē oñice natiuitatis vel passiōis ptinēt
cū solis discipulis seorsum egit. CHRY. Cū autez
saluator sit pi⁹ ꝛ benign⁹.nullū inuitū aut coactū
habere vult famulū:sed spōtaneos ꝛ grās agētes ei
p famulatu.ꝛ iō neminē cogēdo aut necessitatem
iponēdo:sed psuadēdo ꝛ būfaciēdo vniuersos volē
tes attrahit dicēs: Siqs vult. BASI. Vitā autez
ppriā in formā optime cōuersatiōis tradidit volen
tibus ei obedire cū dicit: Post me venire. nō obse/
cutionē corporalē insinuās:esset enī ī oībus impossi
bilis oño iam in celis existēte:sed debitā cōuersati/
onis ꝑ posse imitationē. BEDA: Nisi aūt quis a
semetipo deficiat ad eū ꝙ supra ipm ē nō appropin/
quat.vñ dicit: Abneget semetipm. BASI. Abne/
gatio quidē suuipsi⁹ ē totalis pteritoꝝ oblitio: ꝛ
recessus a ppriis volūtatibus. ORI. Abnegat etiā
aliqs seipm dū vitā pri⁹ ī malitia cōsuetā alteratio/
ne debita cōmutat:puta ꝙ dudū ī lasciuia vixerat.
abneget semetipm lasciuū cū sit casti⁹:ꝛ similiter ab
stinētia cuiuslibet crimis suuipsi⁹ abnegatio ē. BA
SI. Appetit⁹ aūt mortis tollerāde ꝑ christo ꝛ morti
ficatio membroꝝ que sūt sup terrā:ꝛ viriliter dispo
ni ad oē periculū sustinendū ꝑ christo: ꝛ nō affici
quēqz ad vitā presentē hoc est tollere crucē suā. vñ
subdit: Et tollat crucē suā quottidie. THEO. Cru
cem hic dicit mortē exprobrabilē innuens.ꝙ siquis
vult christū sequi; non debet effugere ꝓpter ipsum
etiā exprobrabilē mortē. GRE. in ho. Duob⁹ etiā
modis crux tollit̄:dū aut ꝑ abstinentiā affligit̄ cor
pus:aut ꝑ cōpassionē afficit̄ anim⁹. GRECVS.
Recte autē subiūgit hec duo:abneget semetipsū:ꝛ tol
lat crucē suā.Sicut enī ꝙ patus est ascēdere crucez
sumit in mēte sua mortis intētionē: sicqz vadit vt nō
estimās ampli⁹ hāc vitā ꝑticipare:ita ꝙ seq vult do
minū:primo debet abnegare seipm ꝛ sic tollere cru
cem:vt ei⁹ volūtas sit ꝓmpta ad omnē miseriā susti
nendā. BASI. In hoc igit̄ cōsistit pfectio vt ipsi
sibiliter se habeat fm affectū etiam ad ipm viuere:ꝛ
habeat ī ꝓmptu mortis respōsum vt nequaqz in se
ipo cōfidat. Sumit aūt exordiū pfectio ab exterioꝝ
alienatiōe:puta possessionū vel inanis glorie vel p/
cie affectiōis inutiliū rerū. BEDA: Predictā igi/
tur crucē ꝛ quottidie tollere ꝛ ea sumpta dñm seq
iubemur ꝙ crucē ꝓpriā baiolauit.vñ sequit̄: Et se
quat me. ORI. Dui⁹ autē cām assignat subdens:
Qui enī voluerit animā suā saluā facere:pdet illam
i.ꝙ vult fm vitā presentē viuere:ꝛ ꝓpriā animā in/
sensibili⁹ cōseruare:hic eā pdet: nō ducēs eam ad
termios beatitudis. Ecōtrario⁹ aūt subdit: Nā ꝙ per
diderit aiam suā ꝓpter me:saluā faciet illā.i.qui ne
gligit sensibilia ituitu veritatis:exponēs se morti. b
tāqz aiam perdēs ꝑ christo eā poti⁹ saluabit. Itaqz
si aiam saluari beatū ē:relatū ad eā ꝙ ē ī deo salutē:
oꝑet esse ꝛ quedā bona pditio aie ꝙ fit ituitu chri/
sti. Videt̄ etiā mihi ꝑ simile ei qō ē abnegare seipm
fm pdicta dicere:pdere quēlibet ꝓpriā aiam pecca
tricē:vt sumat eā que ꝑ virtutem saluat. CIRYL.
Qō aūtē incōparabiliter exercitiū pacis christi: su/
peret delitias ꝛ pciosa mūdi īsinuat subdēs: Quid
ꝓficit homi si lucret vniuersum mundū:seipm aūt
pdat ꝛ detrimentū sui faciat:q.d. Cū aliqs aspiciēt
presentē dulcedinē aut vtilitatē:renuit quidē pati:
eligit aūt splēdide viuere si sit opulētus: qō inde si/
bi cōmodū erit cū pdiderit aiam: Trāsit enī huius
mūdi figura ꝛ amena velut vmbra discedūt. Nō.n.
ꝓdērunt thesauri ipietat̄:eripit aūt a morte iusticia.
GRE. ī home. Quia ergo sancta ecclesia hz aliud
tēpus psecutionis:atqz aliud pacis:dñs vtraqz tem
pora designauit ī ꝑceptis.nā psecutionis tēpore po
nēda ē aīa:quod significauit dicēs: Qui perdiderit
aiam. Pacis aūt tēpore ea que ampli⁹ dñari possūt
frangēda sūt desideria ꝛrena:qō significauit dicēs:
Quid ꝓficit homini: Plerūqz aūt labētia cūcta de
spicim⁹:sed tñ adhuc būane verecūdie vsu prepedi/
mur:vt rectitudinē quā seruam⁹ in mēte nōdū exp
mere valeam⁹ ī voce. Sed huic quidē vulneri con/
gruū dñs subiūgit medicamentū dicēs: Nā qui me
erubuerit ꝛ meos sermones.hūc fili⁹ homis erube/
scet. THEO. Erubescit christū ꝙ dicit: Nunquid
credā crucifixo: Sed ꝛ seniores ei⁹ erubescit:ꝙ euā/
gelij ruditatē contēnit.ꝙ aūt hūc dñs erubescet in
regno suo tale ē:sicut si aliqs paterfamilias habēs
seruū prauū:erubescat eū nominare. CIRYL. Incu
tit aūt eis timorē dicēs se celit⁹ descensurū: nō in p
stina humilitate ꝛ mēsura ꝓportionabili nobis: ꝫ
in gloria patris mīstrantib⁹ angelis. Sequit̄ enim:
Cū venerit ī maiestate sua ꝛ patris ꝛ sanctoꝝ ange
lorū. Pessimū igit̄ ꝛ dānosum notari inimicitia ꝛ
operis inertia:qñ tātus iudex descēderit: agminib⁹
circūstantibus angeloꝝ. Vinc aūt ꝓcipias:ꝙ carne
sumpta ꝛ sanguīe fili⁹ nō min⁹ ē deus:ꝙ se pollice
tur ī maiestate dei patris venturū:ꝛ ꝙ ei tāqz iudi/
ci omniū mīstrabūt angeli:ꝙ fact⁹ ē hō similis no/
bis. AMB. Semp aūt dñs sicut exigit ad ꝓmia fu
tura virtutū:atqz vtilē seculariū rerū docet esse con
tēptuz:ita etiā infirmitatē mētis hūane ꝑsentiū re/
numeratiōe sustētat. Arduū qppe ē crucē tollere:ꝛ
animā ꝑiculis:morti corp⁹ offerre:negare qd sis:cū
velis ee quod nō sis:raroqz q̄uis excelsa virt⁹ futu
ris cōmutat ꝑsentia.ergo bonus magister ne qs de
speratiōe frāgat aut tedio: cōtinuo se videdū fideli
bus pollicet dicēs: Dico aūt vobis vere:sūt aliq hic
stātes ꝙ nō gustabūt mortē:donec videāt regnum
dei. THEO. Idest gloriā ī qua iusti erūt. hoc aūt
dixit de trāsfiguratōe q̄ forma erat future glorie:ac
si diceret:sūt aliq hic stātes.s.petr⁹ iacob⁹ ꝛ iohānes
ꝙ nō attingēt mortē:donec ī tēpore trāsfiguratōis
videāt in qua gloria erūt ꝙ me cōfitent. GRE. in
home. Vel regnū dei hoc loco ꝑsens ecclesia voca/
tur.ꝛ quidā ex discipulis vsqzadeo ī corpore victu/
ri erāt vt ecclesiā dei cōstructā cōspicerēt:ꝛ contra
mūdi hui⁹ gloriā erectā. AMB. Itaqz si ꝛ nos vo
lum⁹ mortē nō timere:stem⁹ vbi christ⁹ ē. soli enim
nō queunt gustare mortē:qui stare possunt cū chri
sto.in quo licz ex verbi ipsi⁹ qualitate perpendere;
nec tenuem quidem sensum mortis habituros: qui
christi videant̄ meruisse cōsortia. Certe mors corpo
ris liberādo gustet̄: vita aīe possidēdo teneat̄. Nō

eñ hic mors corpis: sed anime denegatur.

¶ Factū ē aūt p̄ hec uerba fere dies octo: ⁊ assūpsit petrū ⁊ iacobū ⁊ iohānē: ⁊ ascēdit i mōtē ut oraret. Et facta ē dū oraret species ultꝰ eiꝰ altera: ⁊ uestitꝰ eiꝰ albꝰ: ⁊ refulgens. Et ecce duo uiri loq̄bant̄ cum illo. Erāt aūt moyses ⁊ helias uisi i maiestate ⁊ dicebant excessū eius: quē completurus erat in hierusalē.

¶ EVSE. Cū dñs discipulis suis secū apparitionis sue p̄mulgauerit ig̃es mysteriū ne solis v̄bis crederē videreē: p̄cedit ad opa oñdēs eis oculata fide imaginē regni sui. vñ dr: Factū ē aūt pꝰ hec v̄ba fere dies octo ⁊ assūpsit petrū ⁊ iacobū ⁊ iohānē ⁊ ascēdit i mōtē ut oraret. ¶ DAMA. Matthe⁹ quidē ⁊ marc⁹ sexto die p̄factā p̄missionē discipuli: lucas aūt pꝰ octauū dicit celebrata fuisse trāsfigurationē: nec ē dissonātia i dictis: ꝛ q̄ sex nūerauerūt dēptis extremis: p̄mo dico ⁊ vltio q⁹ pollicitꝰ ē: ⁊ quo fecit: medios cōputauerūt. At q̄ octo cōnumerauit: vtrūq̄ p̄dictoꝝ cōputauit. Sz cur ñ oēs: ꝛ aliq̄ vocati sūt ad hāc visionē? Unꝰ q̄dē erat q̄ solꝰ idigꝰ erat diuinitatis visiōe. s. iudas ꝑm illō: Tollat ipi⁹: ne videat gloriā dei. Si solꝰ q̄ esset omissꝰ: tāq̄ iuidꝰ ad maiorē eēt malitiā p̄uocat⁹. Proīde p̄ditoꝝ tollit p̄ditiōis occasionē: cuꝝ dimisit iferi⁹ reliquā apostoloꝝ cōgerie. Assūpsit aūt tres: vt i duob⁹ vl trib⁹ stet oē verbū. Petrū q̄dē assūpsit: volēs testimoniū q̄ testat⁹ fuerat ei oñdere p̄ ꝑis testimoniū cōfirmari: ⁊ q̄si p̄fidē futuꝝ toti⁹ eccleſie. Sz iacobuꝝ assūpsit tāq̄ moriturꝝ p̄ christo añ oēs discipulos: iohānē vo tāq̄ theologie purissimū ozganū: vt visa gloria filij q̄ ñ subiacet tēporī resonet illō: In p̄ncipio erat v̄bū. ¶ AMB. Uel petrꝰ ascēdit: q̄ claues regni celoꝝ accepit: iohānes cui cōmittit mr̄: iacobꝰ q̄ p̄imꝰ solū sacerdotale cōscendit. ¶ THEO. Ul assumit hos tāq̄ hāc rē celare potētes ⁊ nulli alij reuelare. Ascēdit aūt i mōtē vt oraret: docēs nos solitarios ⁊ ascēdētes orare ad nihil terrenoꝝ declinātes. ¶ DAMA. Aliē tñ orāt fuit: aliter orabat dñs. nā fuit oratiꝰ oro ē p̄ itellectū ascēsū ad eū. ſz sacer itellectꝰ christi q̄ fm hypostasiz deo vnitꝰ erat: māuducēs nos ad ascēsū quo p̄ orationē ad deū ascēdit: ⁊ docēs q⁹ aduersari⁹ dei ñ ē: ſz tāq̄ p̄ncipiū venerat̄ genitoꝝ q̄netiā alliciēs tyrānū explorātē si deꝰ eēt: q̄ miraculoꝝ virtꝰ p̄dicabat q̄si sub quadā esca hamū cōtegeret: vt q̄ spe deificatōis amauerat hominē: coꝝp⁹ amictu decenter amaret. vñ seq̄t: Et facta ē dū oraret spēs vultꝰ eiꝰ altera.

CIRYL. Nō tāq̄ corpe būanā formā mutāte: ſz q̄dā splēdida gloria supueniēte. ¶ DAMA. Uidēs aūt diabol⁹ oꝝonib⁹ refulgētē: recordat̄ ē moysi c⁹ glorificata ē facies. ſz moyses q̄dē glorificat̄ extrīsecus aduenīēte gloria: dñs aūt ex īnato gloriediuine fulgore. Cū.n. ſz hypostasis vnionē vna ⁊ cadē sit gloria v̄bi ⁊ carnis: trāsfigurat̄: ñ q̄si accipiēs q̄ ñ erat ſz q̄ erat mānifestās discipul̄. vñ fm matthēū dr: q⁹ trāsfigurat⁹ ē coꝝa eis: ⁊ q⁹ facies eiꝰ refulsit vt sol. q̄ eñ ē ī sensibilib⁹ sol: ℞ ī intelligibilib⁹ deꝰ. Et ficut sol q̄ ē lucis fons de facili videri nō pōt: luxꝝ autez eiꝰ ex eo q⁹ ad terrā puenit aspicit̄: sic facies christi intētius refulget vt sol: restimēta eiꝰ dealbant̄: vñ seq̄t: Et vestitꝰ eiꝰ albꝰ refulgēs. Illustratꝰ. s. per diuine lucis ꝓticipationē. Dis aūt ita se habētibus vt vnꝰ oñderet dñs nouī ⁊ veteris testamēti: ⁊ hec ticoꝝ ora obturent̄: ⁊ fides fiat resurrectiōis: necū q̄ trāsfigurabat̄ viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dñs crederetur. Moyses ⁊ helias tāq̄ famuli assistūt dño ī gloria. vñ sequit̄: Ecce duo viri loquebant̄ cū illo: erāt autē moyses ⁊ helias visi ī maiestate. Oportebat.n. vt videtes cōseruoꝝ gloriā ⁊ fiduciā mirarent̄ q̄dē p⁹ um dominicū descēsum: zelarēt vero eos q̄ passu⁹ laboraueriāt: visuri amenitatē futuroꝝ bonoꝝ: ⁊ magis fortificarent̄ ī laboꝝib⁹. nā q̄ laboꝝ nouerit emolumēta: laboꝛes facilius tolerabit. ¶ CHRY. Aliter quoq̄ q̄n vulgus asserebat eū eē heliā vl hieremiā vt discerneret̄ iter dñm ⁊ famulos: ⁊ vt pateat euz nō esse aduersariū dei ⁊ legis trāsgressoꝛē: eos sibi assistētes mōstrauit. Nō eni legislatoꝛ moyses ⁊ q̄ p gloria diuina zelatꝰ ē helias astitisset ei. ſz ꝓp̄ virtutes viroꝝ demōstrādas: nā vterq̄ p̄ mādatis dīuinis q̄pluries se morti exposuerat. Uolebat etiā discipulos eos imitari ī regimīe populi: vt fierēt mites sicut moyses: ⁊ zelātes sicut helias. Inducit etiā eos vt oñdat crucis gloriā: ad cōsolādū petrum ⁊ alios passionē timētes. vñ seq̄t: Et dicebāt excessū eiꝰ quē cōpletur⁹ erat ī hierusalē. ¶ CIRYL. Uidelz mysteriū dispēsatiōis ī carne: necnō salutiferā passionez cōpletā ī venerabili cruce. ¶ AMB. Mystice autē pꝰ v̄ba p̄dicta trāsfiguratio christi oñdit: q̄n is qui v̄ba christi audit ⁊ credit: resurrectiōis gloriā videbit. octaua eni dies facta est resurrectio. vñ ⁊ plerīq̄ psalmi p̄ octaua scribūt̄: aut forte vt oñderet nobis q̄ dixerat: q⁹ is q̄ ꝓpter dei verbū p̄diderit aiam suam saluā faciet eā: q̄n p̄missa sua ī resurrectiōe restituet. ¶ BEDA: Nam sicut ipse post septimā sabbati qua ī sepulchro quieuerat a mortuis resurrexit ⁊ nos post sex seculi etates ⁊ septimā: quietis aīarū que ītērim in alia vita gerit̄: quasi octaua etate resurgem⁹? ¶ AMB. Sed matthe⁹ ⁊ marcus p⁹ diem sex assūptos ℞ esse cōmemorarūt: de quo possemus dicere q⁹ post sex milia annoꝝ: mille eni anni ī conspectu dei tāq̄ dies vna. sed plures q̄s sex milia computant̄ anni: ⁊ maluim⁹ sex dies p̄ simbolū intelligere q⁹ sex diebus mūdi opera sunt creata: vt per tēpus opera: ⁊ per opera mundū itelligamus. Et ideo mundi tēporibus impletis: resurrectio futura monstratur. aut q⁹ is qui supra mundū ascēderit: ⁊ beat⁹ post seculi mometa transcenderit: velut in sublimi locat⁹: future resurrectionis fructus expectabit in eternum. ¶ BEDA: Unde in montem oraturus ꝛ trāsfigurarurus ascendit: vt ostēdat eos qui fructū resurrectiōis expectant: ⁊ regem in decore suo videre desiderāt: mentē excelsis habitare: ⁊ cōtinuis precibus debere incūbere. ¶ AMB. Putaré ī tribus quadrucunt̄ ad montē mystice gen⁹ humanū cōpactē sum: quia ex tribus filiis noe genus omne defluxit humanum: nisi electos cernerem. tres igitur eligūtur qui ascendunt in montem: quia nemo potest resurrectionis videre gloriam: nisi qui mysteriū

trinitatis incorrupta fidei sinceritate seruauerit.
BED. Transfiguratꝰ autē saluatoꝛ gloriā future
uel sue uel nostre resurrectōis ostēdit: qui ꝙlis tūc
apostolis apparuit: post iudiciū cunctis apparebit
electis. Uestitꝰ aūt oīi sanctoꝝ illiꝰ corpꝰ accipitur
qui videlꝫ oño in terris cōsistēte despectꝰ videbaē:
sed illo mōtē petēte nouo cādore refulget: qꝛ nunc
filiꝰ dei sumꝰ ꝛ nōdū apparuit quid erimꝰ. Scimus
aūt ꝙñ cū apparuerit: silēs ei erimꝰ. AMBRO.
Uel aliter: Pro tua possibilitate tibi uerbū aut mi-
nuit aut crescit: ac nisi altioꝛ pudētie cacumē ascē
deris nō tibi apparet ꝙta sit gloria in dei uerbo. Ue
stimēta aūt uerbi sunt sermones scripturaꝝ: ꝛ ꝙdaꝫ
intellectꝰ induméta diuini. Et sicut uestitꝰ albꝰ refulsit: ita in oculis tue mētis diuinarū lectionū sensus
albescit. Inde apparet moyses ꝛ helias: hoc est lex
ꝛ pphēta in uerbo. neqꝫ enī lex potest esse sine uēbo:
nec pphēta nisi qui de dei filio pphetauit.

Petrus uero ꝛ qui cū illo erant: grauati erāt somno. Et euigilantes uiderūt maiestatē eiꝰ: ꝛ duos uiros qui stabāt cū illo. Et factū est cū discederent ab illo: ait petrꝰ ad iesum: Preceptoꝛ: bonū est nos hic esse: et faciamꝰ tria tabernacula: unū tibi: ꝛ unū moysi: ꝛ unū helie. Nesciens quid diceret. Hec aūt illo loquēte facta est nubes ꝛ obūbrauit eos: et timuerūt intrātibꝰ illis in nubē. Et uox facta est de nube dicēs: Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ: ipm audite. Et dum fieret uox inuētꝰ est iesus solꝰ: ꝛ ipsi tacuerunt: ꝛ nemini dixerūt in illis diebꝰ quicqꝫ ex his que uiderāt.

THEO. Christo uacāte oratōni petrꝰ somno de
primē: infirmꝰ enī erat: ꝛ quod humanū erat ipleuit. unde dicit: Petrꝰ vo ꝛ qui cū illo erant grauati
erāt somno. Excitati aūt gliam eius cernūt: ꝛ duos
uiros cū eo. unde sequit: Et uigilā. uide. maiesta. eiꝰ:
ꝛ duos uiros qui stabāt cū illo. CHRY. Uel somnū uocat ingestū eis nimiū stupoꝛē ex illa uisione:
neqꝫ enī nocturnū tempꝰ erat: sed lucis excellentia
grauabat oculoꝝ debilitatē. AMBRO. Premit
enī incōpbēsibilis splēdoꝛ diuinitatis nr̄i coꝛpis
sensus: nam si solis radiū e regiōe oculoꝝ cōtuētiū
corpa nequit acies cōtinere: quō dei gliam humanū ferret corruptela mēbroꝝ: Et fortasse iō grauati somno erāt: ut resurrectiōis uideret spēm post
quietē. Itaqꝫ uigilātes uiderūt maiestatē eiꝰ: nemo
enī nisi uigilās gliam uidet christi. Delectatꝰ est petrꝰ ꝛ quē seculi huiꝰ illecebroſa nō caperēt gloria resurrectōis illerit. unde sequit: Et fa. est cū discē. ab
il. ait pe. ad ie. p̄cep. bonū est nos hic esse. CIRYL.
Estimabat forsan diuꝰ petrꝰ imminere tempꝰ regni
dei: ꝛ ideo approbat mōtis incolatum. DAMA.
Nō est aūt bonū petre tibi qꝫ christus ibi moꝛetur:
qñ si mansisset: nequaqꝫ tibi facta, pmissio cōsequeretur effectū. neqꝫ enī claues obtinuisses regni: nec
moꝛs tyrāni abolita esset. Non queras ante tempꝰ
felicia: ut adam deificatōem. Erit quādo hunc aspectum indesinēter pcipias: ꝛ cohabitabis illi qui lux
est ꝛ uita. AMBRO. Petrꝰ aūt nō solū affectū: sꝫ
etiā factoꝝ deuotōe pstātioꝛ ad edificāda tabernacula tria impiger operariꝰ cōmunis obsequii ministeriū polliceē. Sequit enī: Et faciamꝰ tria tabernacula: unū tibi: ꝛ unū moysi: ꝛ unū helie. DAMA.
Non aūt te dominꝰ tabernaculoꝝ sed uniuersalis
ecclesie cōstructoꝛē cōstituit: uerba tua: tui discipuli: oues tue mandauerūt effectū: christo tabernaculum cōstruētes: necnō ꝛ seruis eius. Doc autē non
ex intentōne petrus proferebat: sed inspiratōne spiritus reuelātis futura. unde sequit: Nesciens quid
diceret. Nesciebat etiā quid diceret: neqꝫ enim aderat tempꝰ finis seculi: nec participāde a sanctis, pmisse spei: ꝛ cū iam sumeret exoꝛdiū dispēsatio quo
pacto christū oportebat desistere a mūdi dilectōne
volentē pati, p eo. DAMA. Decebat etiā nō solū
pstringere fructū incarnatiōis ad opus existentiuꝫ
in mōte: sed diffundi ad omnes credētes quod per
crucē ꝛ passionē erat cōsummādū. TYTVS: Ignorabat etiā petrus quod dixerat: quia nō oportebat
tribꝰ tria tabernacula facere: Non enī cōnumerāē
domino famuli: nec cōparanē creature creatoꝛi.
AMBRO. Neqꝫ capit humana cōditio in h̄ coꝛruptibili coꝛpe facere tabernaculū deo: siue in animo siue in coꝛpe siue in quolibet alio loco. Et ꝙuis
nesciret quid diceret: tamē pollicebaē offiū: cū non
ncōsulta petulātia: sed primatū deuotio fructꝰ pietatis accumulat. Nam qō ignoꝛabat cōditōis fuit:
quod, pmittebat deuotōis. CHRY. Uel aliē: Audiebat qꝫ oportebat ipm moꝛi ꝛ tertia die resurgere
videbat aūt multā distantiā ꝛ solitudinē. unde cōsiderauit qꝫ plurimā haberet locꝰ tutelā ob hoc dixit
Bonū est nos hic esse. Aderat quoqꝫ moyses q̄ nubem intrauit: ꝛ helias qui in monte ignē deduxit.
Igiē euāgelista cōfusionē mētis eiꝰ ex qua nō, pferebat ostēdēs dixit: Nesciēs quid diceret. AVGV.
de con. euan. Quod aūt hic lucas dixit de moyse et
helia: Et factū est dū discederēt ab illo: ait petrꝰ ad
iesum: Preceptoꝛ: bonū est nos hic esse. Non debꝫ
putari cōtrariū ei qō matthe⁹ ꝛ marcꝰ ita cōuīxerūt
petrū hec suggessisse: ꝙsi adhuc moyses ꝛ helias cū
dño loqrenē. nō. n. exp̄sserūt tūc sed tacuerūt potiꝰ
quod iste addidit illis discedētibꝰ hoc petrū dominо suggessisse. THEO. Petro aūt dicēte: Faciamus tria tabernacula. domiꝰ tabernaculū nō manufactum fabricat: ꝛ in eum ingredie cum pphetis
unde subdiē: Doc autē illo loquēte facta est nubes
ꝛ obumbrauit eos: ut ostēderet qꝫ nō mino: est pre
Sicut enī in ueteri testamēto in nube habitare dominꝰ dicebaē: sic ꝛ nūc nubes suscepit oīm: nō caliginoſa sed lucida. BASI. Nā obscuritas legis trā
sierat. sicut enim fumꝰ ab igne: sic nubes a luce causata est. Uerū quia nebula signū trāquillitatis est:
quies future māsiōis oñdit per nubis operimentū.
AMB. Diuini enī spiritꝰ ē obumbratio ista que
non caligat affectibꝰ hominū: sed reuelat occulta.

ORIGE. Hãc aũt gloriã discipuli sufferre neq̃ unites: petuerũt humiliati sub potenti dextra dei nimiũ timẽtes: cũ scirẽt q̃ dictũ fuit moysi: Non vi debit homo faciẽ meã & viuet. vnde seq̃t: Et timue. intrã. il. in nubẽ. AMB. Cognosce aũt nubẽ istaz nõ coacti aeris caligine piceã: & que celũ tenebrarũ horore subtexerat: sed lucidã nubẽ que nos nõ plu rialib⁹ aquis imadidet: sed qua mentes hoĩm voce dei oĩpotẽtis emissa fidei ros rigauit. Sequit enim Et vox fa. est de nu. di. hic est fili. me. dilect⁹. Nõ he lias fili⁹: nõ moyses fili⁹: sed Hic est fili⁹: quẽ soluz videtis. CIRYL. Qualr ergo oportebat eũ qui re uera fili⁹ ei⁹ factũ vel creatũ existimare: deo pre de sup intonãte: Hic est fili⁹ me⁹. q. d. nõ vn⁹ ex filijs: sz qui vere & nãlr fili⁹: ad cui⁹ exẽplar alij sunt adopti ui. Illi ergo iussit obedire cum subdit: Ipm audite. Et magis q̃ moysen & heliã. q̃ christ⁹ est finis legis & pphetarũ. vnde signãter euãgelista subdit: Et duz fieret vox: inuent⁹ est iesus sol⁹. THEO. Ne. f. pu taret aliquis hoc dictuz: hic est fili⁹ me⁹ dilectus. de moyse vel helia fuisse ꝓlatũ. AMB. Recesserũt q̃ illi: vbi ceperat dns designari: tres etiã in principio videt: vn⁹ infide: pfecte enĩ fidei vnũ sunt. Ergo & il li quasi recipiũt in christi corp⁹: q̃ & nos vnũ erim⁹ in christo iesu: aut fortasse q̃ lex & pphete ex verbo. THEO. Que aũt ex verbo ceperũt: ĩ vbo definũt. p hoc. n. innuit q̃ vsq̃ ad temp⁹ aliquod lex & ppḥe ..ppareret: sicut hic moyses & helias. Postmodũ ãt l⁹ iesus illis recedẽtib⁹: nam tũc euangeliũ manet foãsactis legalib⁹. BED. Et nota sicut dño ĩ iorda ne baptisato: sic etiã in mõte clarificato toti⁹ ẽnita tis mysteriũ declarari: q̃ gl̃iaz illi⁹ quã in baptisma te cõfitemur: in resurrectõe videbim⁹. Nec frustra spũssanct⁹ hic in lucida nube: illic appet in colũba: q̃ qui nũc simplici corde fidẽ quã pcipit seruat: tũc luce apte visiõis que crediderat ꝓfitebit. ORI. Nõ vult aũt iesus dici que ipi⁹ spectãt ad gl̃iam añ suã passiõem. vnde sequit: Et ipi tacue. & ne. dixe. in il. die. quicq̃ de his que viderãt. Offensi. n. fuissent: & pcipue vulg⁹ si vidissent crucifigi eũ q̃ sic fuerat glo rificat⁹. DAMA. Hoc etiã pcepit dns: sciens di scipulos impfectos qui nõdũ sortiti erãt plenã spi rit⁹ pticipatõez: nec corda alioꝝ q̃ ñ viderãt subuer teret tristicia. Et ne ꝓditor ĩcitaret ad inuidie rabiẽ

¶ Factũ est aũt in sequẽti die descẽ dentib⁹ illis de mõte: occurrit illis turba multa. Et ecce uir de turba exclamauit dicẽs: magister obsecro te: respice in filiũ meũ: q̃ unicus est mihi. Et ecce spũs apprẽdit eum: et subito clamat: & elidit & dissipat eum cũ spuma: & uix discedit dilaniãs eũ Et rogaui discipulos tuos ut ejicerẽt illũ: & nõ potuerũt. Rñdẽs aũt iesus dixit: O generatio infidelis & puersa: usq̃quo ero apud uos & pa

tiar uos? Adduc huc filiũ tuũ. Et cũ accederet: elisit illum demoniũ & dissipauit. Et increpauit iesus spiri tum immundũ & sanauit puerũ: et reddidit illũ patri eius. Stupebãt autẽ oẽs in magnitudine dei.

BED. Loca reb⁹ cõgruũt. In mõte domin⁹ orat trãsformat: discipul archana sue maiestatis apuit: in inferiora descẽdẽs: turbe occursu excipit. vñ dr: Factũ est au. in se. die descẽ. il. ō mõ. oc. il. tur. milta Sursum patris vocẽ pãdit: deorsum spũs malos ex pellit. vñ seq̃t: Et ec. vir de tur. exela. di. Ma. obsc. te respi. in fi. meũ. TYTVS: Videt mihi sapiens q̃dẽ hic esse. nõ. n. dixit saluator: Fac ō vel illud: sed re spice. Hoc. n. sufficit ad salutẽ sicut ꝓpheta dicebat: Respice in me & misere mei. Et dicit: Jn filiũ meum, vt rõnabilẽ demõstret inuerecũdiã: q̃ sol⁹ in multi tudine clamat. Addit: Quia vnic⁹ ẽ mihi. q. d. null⁹ ali⁹ expectat futur⁹ remediũ senectutis. Cõsequẽter explicat passionẽ: vt audiẽtẽ moueat ad pietatẽ de cens: Et ecce spi. apprẽ. eũ & sub. cla. & dli. & dil. eũ cũ spu. & vix discedit dilaniãs eũ. Deinde videt criminari disci pulos. Sed magis rñdit q̃ iuste verecũdiã deponue rit dicẽs: Et roga. disci. tu. vt ej. il. & nõ potuerũt. q. d nõ potest q̃ leuiẽ ad te pueneri: stupẽda ẽ dignitas tua: nec statim te molestaui: ad discipulos tuos ac cessi ꝑmo: nũc q̃ nõ curauerũt: cogo: pficisci ad te vnde & dns nõ ipm sed gen⁹ incredulũ increpat. Se quit: Rñ. au. ie. O gnã. infi. & puer. vsq̃quo ero apũd vos: & pa. vos? CHRY. Sed hũc boiem mltũ ilu mari in fide euãgeliozũ scptura oñdit ex plib⁹: ex eo .s. q̃ dixit: Adiuua incredulitatẽ meã: & si potes, & ex eo q̃ christ⁹ dixit: Credẽti oĩa possibilia sunt. CIRYL. Unde meli⁹ puto incredulũ reputatũ demo niaci prẽm q̃ & sacros aplos abiurgauit dicẽs eos nõ posse impare demonib⁹: poti⁹ aũt erit honoran do deũ ab eo petere grãm: annuit. n. venerat⁹. Qui aũt dicit debilitati erga virutẽ que est in spũs malig nos: eos qui a christi adepti sunt ptatẽ eiciẽdi eos grãm magis calũniat q̃ fulgẽtes ea in quib⁹ christ⁹ opat. vñ offendit christ⁹ accusatis sanctis quib⁹ est cõmissum verbũ ꝑdicationũ sacrarũ. pp qõ dns in crepat eũ & ꝛcordes ei dicẽs: O generatio infidelis & puersa. q. d. Causa tue infidelitatis: gratia effectũ sortita nõ est. CHRY. Non aũt dirigit sermonẽ ad eũ tm̃ sed ad omẽs iudeos: ne faciat eũ befitare: oportebat enĩ scãdalizari q̃plures. THEO. q̃ aũt dicit: Peruersa. demõstrat q̃ nõ a pncipio nequa turaliter inerat eis malicia: sed natura quidã erant recti semẽ abrae existẽtes: sed per maliciã erãt puersi CIRYL. Quasi nescientes ꝓcedere rectis incessi bus. cum eis autẽ qui sic sunt dispositi: christ⁹ com morari dignat. vnde dicit: Usq̃quo ero apud vos & patior vos: ferẽs quasi molestie eoꝝ cõuersatiõez ꝓpter prauitatẽ ipoꝝ. CHRY. Per hoc etiã ostẽ dit desideratuz sibi esse suum recessum: q̃ non erat graue crucis patibulũ: sed magis ipoꝝ cõuersatio. BEDA: Non q̃ tedio supatus sit mãsuet⁹ & mit sed in filitudine medici si egrotũ videat contra sua

Ca.IX.

precepta se gerere dicat: vsq; quo accedã ad dom̃ tuã: me aliud iubente: te aliud faciẽte. In tantũ ãt nõ est irat⁹ hõi: sed vitio vt statim intulerit. Adduc huc filiũ tuũ. TYTVS: Poterat quidẽ solo iussu eũ liberare: sed ꝑpalat suã passiõem subiiciẽs infirmi pũtiũ visioni. Deinde demoniũ postq̃ dominũ sensit: cõcutit puerũ. vnde sequit: Et cũ acce. eli. illũ demo. t dissipauit. vt sic ꝑus exp̃imat passio: deide adhibeat remediũ. CHRY. Nõ tamẽ hoc dñs ad ostẽtatiõnem facit: sed causa patris: vt cũ viderit demoniũ turbari ꝓpter solã vocatiõem: sic saltẽ iducat ad fidẽ futuri miraculi. de quo sequit: Et increpauit spũ immũ. t sanauit puer. t red. il. patri eius. CIRYL. Antea aũt nõ erat patris sed demõis occupãtis. Subdit aũt euangelista stupere plebem in magnalijs dei dicens: Stupebãt aũt oẽs in magnitudine dei. qõ dicit ꝓpter donum christi: qui sacris quoq; apostolis cõtulit potestatẽ agẽdi diuina miracula t impandi demonib⁹. BED. Mystice aũt ꝓ qualitate meritorũ quotidie alijs ascẽdit dominus oũ ꝓfectos quor̃ uersatio in celis est sublimis: extollẽdo glorificat: t de eternis instruit: t docet q̃ a turbis audiri nõ valẽt. Alijs aũt descẽdit: oũ terrenos t insipiẽtes cõfortat: docet t castigat. Hũc aũt demoniacũ: matthe⁹ lunaticũ: marc⁹ surdũ t mutũ describit. Significat enĩ illos qui vt luna mutant̃ ꝑ diuersa vitia crescẽtes t decrescẽtes: qui muti sũt nõ cõfitẽdo fidẽ. Sic surdi: nec ipm fidei audiendo sermonẽ. oũ puer aũt ad dñm accedit elidit̃: q; conuersi ad dñm plerũq; a demonio graui⁹ pulsant̃: vt vel odiũ virtutis incutiat: vl̃ expulsiõis sue vindicet iniuriã: sicut ecclesie ꝑmordijs tot grauissima itulit certamina: quot suo regno voluit subito illata dispẽdia. Nõ puerũ aũt qui vim patiebat̃: sz̃ demonez qui inferebat increpat: q; qui peccãtẽ emẽdare desiderat: vitiũ arguẽdo t odiẽdo depellere: sed hoiem odet amando refouere donec sanatũ spiritalib⁹ ecclesie possit reddere patrib⁹.

Omnibusq; mirãtib⁹ in oĩb⁹ que faciebat: dixit ad discipulos suos: Ponite uos in cordib⁹ uestris ſmones istos. Filius enĩ hois futurũ est ut tradat̃ in man⁹ hoim. At illi ignorabãt uerbũ istũ: t erat uelatũ añ eos ut non sentirẽt illud: t timebant eũ interrogare de hoc uerbo.

CIRYL. Omĩa quecũq; opabat̃ iesus admiratione digna penes omẽs erãt. irradiabat. n. quiddã ꝑ cipuũ t diuinũ in qualibet opatiõe ipi⁹ ſm illũ: Hilariã t decorẽ suppones ei. Etsi oẽs quidẽ mirarẽt̃ in his que faciebat: ipe tñ h̃ que sequũt̃: nõ oĩb⁹ sz̃ discipulis retulit. vñ dr̃: Oĩbusq; mirãtib⁹ in oĩ. q̃ facie. dixit ad discipulos suos: Po. vos in cordi. ve. sermo. istos. Diuiderat in mõte discipulis gl̃iam suã: t post hoc liberauerat q̃ndã a spũ nequã: sed oportebat eũ sustinere passionẽ ꝓ nobis. Poterãt aũt discipuli cõturbari dicẽtes: Nũquid decepti sum⁹ oũ deũ eẽ eũ arbitraremur? Ut ergo scirẽt quid circa ipsum futurũ erat velut quoddã depositũ iubet eos in mẽte hãc passiõis mysteriũ dicẽs: Ponite vos in cor. vestr̃. Qõ dicit Vos: distinguit eos ab alijs. Necq; n. oportebat vulgares scire qñ passur⁹ eẽt: sed erãt potius certificãdi: qñ mortu⁹ resurgẽt destruẽs mortẽ ne scãdalizarẽt̃. TYTVS: Luctis igit̃ admirãtibus signa: ipe ꝓnũciat passionẽ: nõ. n. signa saluãt: sz̃ crux beneficia ꝓstat. vñ subdit: Filius. n. ho. futu. ẽ vt tradat̃ in ma. hoim. ORI. Nõ aũt exp̃mit manifeste a quo tradẽd⁹ fit: aliquis. n. dicit eũ traditurũ a iuda: aliquis a ppl̃o. Paul⁹ aũt dicit q; de⁹ pr̃ ꝓ nobis oĩbus tradidit eũ: sed iudas tanq̃ ꝑ pecunia tradẽs eũ hostiliter ꝑdidit: sed pater beneficij cã. THEO. Eorũ aũt infirmitati dñs cõdescẽdẽs: t eos discipli na quadã gubernãs: quod de cruce dictũ est intelligere nõ ꝑmisit. vnde sequit: At il. igno. ver. istud: et erat vela. an. eos vt nõ senti. illud. BED. Nec iḡrãtia discipulor̃ nõ tam de tarditate q̃ de amore nascit̃: q̃ carnales adhuc t mysterij crucis ignari: quez dñm rerũ crediderũt: morituru credere nequiuerũt Et q; ꝑ figuras eũ sepe loquẽtẽ audire solebãt: etiã que de sua traditõe loquebat̃: figuratiue eũ illud significare putabãt. CIRYL. Dicet aũt aliq̃s forsã: qualr̃ ignorauerũt discipuli crucis christi mysteriũ cum per vmbrã legis in plurib⁹ locis tãgeret̃? Sed vt paul⁹ cõmemorat vsq; ad hodiernũ diẽ qñ legit̃ moyses velamẽ adiacet cordi eor̃. Expedit ergo accedẽtes ad christum dicere: Detege oculos meos t cõtẽplabor̃ mirabilia de lege tua. THEO. Videt̃ etiã discipulor̃ reuerẽtiã in h̃ q̃ sequit̃: Et time. intẽ. eũ de h̃ ver. Nã timor grad⁹ est reuerẽtie.

Intrauit aũt cogitatio in eos: qs eor̃ maior eẽt. At iesus uidẽs cogitatiões cordis illor̃ apphẽdit puer̃ t statuit illũ secus se: t ait illi: Quicũq; suscepit puerũ istũ i noie meo: me recipit. Et qcũq; me recepit: recipit eũ q; me misit. Nã q; minor est inẽ oẽs uos: hic maior ẽ. Rñdẽs aũt iohãnes dixit: Preceptor: uidimus quẽdã i noie tuo eiciẽtẽ demonia t phibuim⁹ eũ: q; nõ sequit̃ nobiscum. Et ait ad illos iesus: Nolite phibere. Qui. n. ñ ẽ aduersũ uos: ꝓ uob ẽ

CIRYL. Insidiat̃ diabol⁹ multimode diligẽtib⁹ optimã vitã. t fiḋẽ ꝑ carnales illecebras obsidẽ valet alicui⁹ mẽtẽ affect⁹ voluptatũ exacuit: sic̃s hos effugerit laq̃os cupidinis: gl̃ie suscitat passionẽ: q̃ q̃dẽ passio vane gl̃ie innasit quendã apl̃or̃ suor̃. vñ dr̃: Intra. au. cogi. in eos quis eor. eẽt maior. hoc enĩ cogitare ẽ cupiẽtis ceteris supẽe. Improbabile aũt puto oẽs hãc egritudinẽ incurrisse: t iõ ne crimine aliq̃s ꝺ aliquẽ discipl̃or̃ euãgelista machiari videẽt exp̃mit indeẽmiate dicẽs: q; itrauit i eos cogitatio. THEO. Videt̃ autẽ hanc passionẽ ex hoc ortam fuisse q; demoniacũ curare nõ valuerũt: cis de hoc

altercãtib⁹: vno dicẽte q̄ nõ ꝓpter meã impotẽtiã
sed alteri⁹ curari nõ voluit: vt ex hoc accẽsa conten
tio fuerit quis eoꝝ maior esset. // BED. Vel quia
viderãt petrũ iacobũ ⁊ iohannẽ seorsum ductos in
montẽ: ⁊ petro claues regni celorũ ꝓmissas fuisse:
rati sunt vel ipos tres ceteris: vel petrũ omnib⁹ esse
prelatũ: vel qui tributi solutõne petrũ ipsi domino
purificatũ viderãt: ipsum pre ceteris arbitrabant ꝓ
ferendũ. Sed diliges lector hanc intra eos questio
nem ꝓpter didrachma redditũ inueniet fuisse ver
satam. Denicq̄ matthe⁹ hoc in capharnaũ memorat
esse gestũ. dicit autẽ marcus: Et venerũt capharnaũ
qui cum in domo essent interrogabat eos: quid in
via tractabatis? At illi tacebãt. Siquidẽ inter se in
via disputauerũt quis illoꝝ esset maior. CIRYL.
Domin⁹ aũt qui nouit saluos facere: videꝫ in mẽte
discipulorũ super hoc cogitatõnem exortam velut
quandã amaritudinis radicẽ ꝑus q̄ augmentũ su
sciperet: radicit⁹ eam euellit. cum. n. inchoãt passio
nes in nobis facile deuincũt: sed aucte difficile sũt
mobiles. vnde sequit: At ihesus vi. cog. coꝝ. eo. appre
pu. sta. eũ pe. se. Dicat qui nudũ hominẽ putat esse
iesum se errasse. q̄uis enĩ verbũ caro factũ sit: mãsit
tamẽ deus: nam soli⁹ dei est posse rimari coꝛda ⁊ re
nes. q̄ aũt puerũ assumpsit ⁊ ponebat penes se: age
bat causa apostolorũ vtilitatis ⁊ nostre. Depascitur
enĩ inanis glorie morb⁹ vt plurimũ: qui ꝑminẽt in
hõib⁹ alijs. Puer aũt sincerã gerit mentẽ: ĩmacula
tum coꝛ: ⁊ manet in simplicitate cogitationũ: non
ambit honores: nec nouit cuiusuis ꝓgatiue mo
dum: nec refugit videri nõ min⁹ se habere: multã ge
rit seueritatẽ in mẽte ⁊ coꝛde. Tales autẽ dominus
amplexat ⁊ diligit: ⁊ ꝓpe se dignat habere. q. qui ele
gerũt que sua sunt sapere. Ait. n. Discite a me: q̄ mi
tis sum ⁊ humilis coꝛde. vnde sequit: Et ait: q̄cunq̄
suscepit istũ in nomine meo: me recipit. q. d. quãdo
vna ⁊ eadẽ est merces honorãtib⁹ sanctos: siue foꝛ
san minim⁹ sit: siue preclar⁹ honoꝛe ⁊ gloria: quia in
eo chriſt⁹ suscipit: quo nõ vanũ est petere inuicem
fungi ꝓgatiua // BED. In hoc aũt nõ simpliciter
paupes christi ab hĩs qui velint esse maioꝛes: ꝓ eius
docet honoꝛe suscipiẽdos: vel malicia puulos istos
esse suadet. vnde cum diceret: Quicũq̄ suscepit pue
rum istũ: addit in nomine meo. vt. i. formã virtutis
quã natura duce puer obseruat: ipi ꝓ noĩe christi
ratõnis industria sequant. Sed quia ⁊ se in puero
suscipi docet ⁊ ipe puer nat⁹ est nobis: ne putaret
hoc esse solũ quod videbat subiũxit: Et quicũq̄ me
recipit: recipit illũ qui misit me. Tale se vtiq̄ ac tan
tum credi volẽs: qualis ⁊ quãt⁹ est pater. // AMB.
Qui enĩ imitatoꝛẽ christi recipit: christũ recipit: ⁊ q̄
imaginẽ dei recipit: deum recipit. Sed quia imagi
nẽ dei nõ poteram⁹ videre: facta est nobis ꝓ incar
natõe ꝓsens: vt reconciliaret nobis que supra nos
est diuinitas. CIRYL. Adhuc autẽ magis ĩsinuat
promissi verbi intentõem dicens: Nam qui minoꝛ
est inter vos omnes: hic maioꝛ est. Quod de mode
sto dicit: qui nihil de se sublime putat ꝓpter bone
statem. // THEO. Quia domin⁹ dixerat: Qui minoꝛ
est inter vos omnes hic maioꝛ est. timuit iohannes
ne forte malũ aliquid fecerint: ꝓpria potestate quẽ
dam hominẽ ꝓhibẽtes: nam ꝓhibitio nõ minoꝛẽ
prohibẽtẽ ostẽdit: sed maius aliquid sapientẽ. vn
de subdit: Respõdẽs aũt iohãnes dixit: Preceptoꝛ
vidim⁹ quendã in nomine tuo eijcientẽ demonia:
⁊ ꝓhibuim⁹ eum. Non quidẽ inuidẽtes: sed operati
onem miraculorũ dijudicãtes. non enĩ cum eis mi
raculorũ potestatẽ accepat: neq̄ eum domin⁹ mise
rat sicut illos: neq̄ iesum in omnib⁹ sequebat. vnde
subdit: Qui nõ sequit̃ te nobiscũ. // AMBRO. Io
hãnes enim plurimũ diligẽs: ⁊ ideo reamat⁹ excu
dendum putat beneficio eum qui nõ vtatur obse
quio. // CIRYL. Sed oportebat magis pẽsare non
hũc ipm esse miraculorũ auctoꝛẽ: sed gram que est i
eo qui in virtute christi miracula ꝑficit. Quid autẽ
si non cõnumerat: multe sunt differẽtie christi do
noꝝ: sed quia tradidit saluatoꝛ prãtẽ a plis vt ipsũ
immũdos eijceret: putauerũt nulli alioꝝ q̄ sibi sol
licere cõcessam gerere dignitatẽ: ⁊ ideo accedit sci
scitantes si liceat ⁊ alios hoc agere. // AMBRO.
Nõ repbendit aũt iohãnes quia amoꝛe faciebat: ꝑ
docet vt nouerit infirmoꝛ eẽ firmoꝝq̄ distãtiã. Et
iõ dñs ⁊ si foꝛtioꝛes remunẽt: tñ nõ excludit ifirmos
vñ sequit: Et ait ad illos. Noli. phi. Qui. n. nõ est ad
uer. nos: ꝓ no. ẽ. Bene dñe: nã ⁊ ioseph ⁊ nicodem⁹
occulti discipuli ꝓpter metũ: in tpe tñ tuũ tibi offiũ
nõ negauerũt. sed tñ qui alibi dixisti: qui nõ est me
cũ aduersum me est: ⁊ qui mecũ nõ colligit dispgit:
api nobis ne videat cõtrariũ. ⁊ puto q̄ sic̃ mentũ
dsidẽt scrutatoꝛẽ: nõ dẽt dubitare vi nullusq̄ fa
ctũ mẽte discernit. // CHRY. Illic. n. cũ dixit: Qui
nõ est mecũ aduersum me est: oñdit diabolum ⁊ in
deos sibi esse cõtrarios: h aũt oñdit eũ qui in noĩe
christi demones eijciebat in pte cũ eis existere. CI
RYL. q. d. Pro vobis qui christum diligitis: sunt
qui ꝑsequi volũt que ad ipi⁹ gloriã spectãt: eumdem
gr̃a coꝛonati. // THE. Mirare aũt christi virtutẽ q̄
liẽ ꝓ indignos ⁊ nõ discipulos ei⁹ gr̃a opat: fiat ut
ꝓ sacerdotes sanctificãt hoies: q̄uis sacerdotes san
cti nõ fuerint. // AMB. Cũ aũt b̃ eos qui pñt ꝑma
nus impõem immũdis ĩpare spiritib⁹ in nomĩe ihu
neget esse, phibẽdos: fm matthẽũ dicit his: Nõ nos
ui vos. Sed aduertẽ dẽm⁹ nõ esse ĩmiaꝛ discordiam
sed illud cẽteri q̄ nõ solũ officii in clericos: sed etiã
virtutis opa req̄rant: tantũq̄ eẽ christi nomẽ vt ẽ
parũ sanctis opitulet̃ ad grãm. vnde nemo purgari
hoĩs sibi grãm vẽdicet: in quo eẽni nois vt⁹ opera
sit. nõ. n. merito suo diabol⁹: sed odio sui vincatur
BED. Itaq̄ i hẽtici ⁊ mal' catholici nõ tacta coĩa
in qb⁹ nobiscũ sũt: ⁊ aduersũ nos nõ sũt: ꝑ ois̃ioẽ
paci vitatiq̄ ꝛiã q̄ aduersũ nos sũt ⁊ oĩm ñ sequã
tur: nobiscũ detestari ⁊ ꝓhibere debem⁹.

¶ Factũ est aũt dum cõplerent̃ dies
assumptõis ei⁹ ⁊ ipe faciẽ suã firma
uit ut iret in hierusalẽ. Et misit nũ
cios ante conspectũ suũ: ⁊ eũtes in
trauerũt in ciuitatẽ samaritanoꝝ
ut pararẽt illi. Et nõ receperũt eũ:
quia facies ei⁹ erat cũtis hierusalẽ.
Cũ uidissent aũt discipuli ei⁹ iacob⁹

Ca.IX.

ℭ iohānes dixerūt: Dñe uis dicim⁹ ut ignis descēdat de celo ⁊ ꝓsumat illos? Et ꝓuersus increpauit illos di cēs: Nescitis cui⁹ spūs estis. Filius hois nō uenit aias pdere ꝙ saluare Et abierūt in aliud castellū.

℣ CIRYL. Cum immineret tps quo decebat dñm pacta passiōe salubri: celū ascēdere: decreuit ascēdē hierosolymā. vnde dicit: Factū est au. dū cōple. di. assum. ei⁹ ⁊ ipe faci. su. firma. vt iret ī hierusalē ℣ TY TVS: Quia ibi oportebat verū agnum offerri vbi fi guralis agn⁹ immolabat. Dicit aūt: Firmauit faciē suā. i. nō huc ⁊ illuc ibat: nec pambulabat munici pia: sed iter tenebat versus hierusalē. ℣ BED. Cessēt ergo pagani quasi hoiem videre crucifixū: quē ⁊ tē pus sue crucifixionis cōstat quasi deū ꝓuidisse: ⁊ q̄ si spōte crucifigēd⁹ locū quo crucifigēd⁹ erat firma ta facie. i. obstinata atq; imperterrita mēte petisse. ℣ CIRYL. Misit aūt nūcios paraturos ei ⁊ comiti bus ei⁹ hospitiū: qui cum iuissent ad terrā samarita nōrū: nō fuerunt admissi. vnde sequit: Et mi. nū. su. ante cōspe. suum. Et eun. intraue. in ciuita. samari. vt para. il. ⁊ nō recepe. illum. ℣ AMB. Disce q̄ reci pi noluit ab his quos sciebat nō simplici mēte con uersos: nam si voluisset ex indeuotis deuotos feci sset. sed de⁹ quos dignat vocat: ⁊ quē vult religiosū facit. Cur aūt nō receperūt euāgelista memorat di cens: Quia facies ei⁹ erat eūtis in hierusalē ℣ THE. Sed si intelligam⁹ q̄, ꝓpter hoc illū nō receperunt: q̄ ire hierusalē determinauerat: inueniūt hī excusa ri qui nō receperūt eum. Sed dicendū est q̄ in hō q̄ dicit euāgelista: Et nō receperūt illū. intelligit illud q̄ neq; in samariā venit. deinde quasi aliquo inter rogāte: quare nō receperūt ipm; neq; eos adiuit: hō dicit: nō q̄ impotēs esset: sed q̄ illuc ire nolebat: ꝛ magis hierosolymā. ℣ BED. Uel hierusalē ire con spiciūt samaritani: dñm nō recipiūt. nō. n. coutunē iudei samaritanis: vt iohānes ostēdit. ℣ CIRYL. Sed cū domin⁹ qui oīa nouerat sciret q̄ ei⁹ nun cii nō essent a samaritanis recipiēdi: ideo tamē ꝑce pit eis q̄ precederēt: quia mos erat ei oīa satagē ergā pfectū discipulorū. Ascēdebat quidē hierosoly mā ꝓpinquāte tempe passiōis. vt igit quādo pati eū viderēt scandalizarent: cōsiderātes q̄ oportet pati entes esse cum cōtumelias inferūt aliqui: premisit quasi quoddā ꝓludiū samaritanorū repulsam. ℣ Pro fuit aūt eis ⁊ aliter. Futuri. n. erant doctores orbis terrarū: ciuitates ⁊ villas ꝑcurātes ad ꝓdicādū cuā gelicā doctrinā: quib⁹ aliquādo occurrēt aliq̄ mini me recipiētes sacratā ꝓdicatōem: quasi nō cōceden tes secū cōmorari iesum. Docuit igit eos q̄ diuinaꝛ annūciātes doctrinā pleni esse debebāt mānetudi ne. Nō aūt hostiles ⁊ iracūdi: ⁊ in peccātes in eos atrociter insurgētes: sed adhuc non sunt tales: imo ꝛlo feruido cōcitati: volebant ignē de celo sup eos deducere. Sequit: Cū vi. au. disci. ei⁹ iaco. ⁊ io. dixe. Dñe vis dici. vt ig. descē. de ce. ⁊ cōsū. illos: ℣ AMB. Sciebat. n. ⁊ pbinees reputatū ad iusticiā: quia sa cerdotes interemerat: ⁊ ad ꝑces helie ignem descen disse de celo: vt ꝓphete vindicaret iniuria. ℣ BED. Sancti enim viri qui optime scirēt mortē istā que aīam dissoluit a corpore nō esse formidandā: ꝛ cor tamē animū qui illā timerēt: nōnulla peccata mor te punirēt quo ⁊ viuētib⁹ vtilis met⁹ incuteret illis qui morte puniebant: nō ipa mors noceret: sed pec catū quod augeri posset si viuerēt. ℣ AMB. Sꝛ vin dicet qui timet: vindictā nō querit: qui nō timet. si militer ostēdit nobis in apostolis fuisse merita ꝓ phetarū: quādo eandē sibi ptātē quā ꝓpheta meru it impetrādi iure ꝑsumūt: q̄ ad sermonē suū ignis de celo descēderit: q̄m filij sunt tonitrui ℣ TYTVS: Censet aūt ab eis multo iusti⁹ esse samaritanos pe rire: dñm nō admittētes: q̄s q̄nquagīta seruū exclu dere tētantes. Domin⁹ aūt in eos nō cōmouet: vt oīderet quia nō habet vltionis studiū pfecta virt⁹ nec vlla sit iracūdia vbi plenitudo est charitatis. nā nec excludēda est infirmitas: sed iuuāda ꝓcul a reli giosis indignatio: ꝓcul a magnanimis cupiditas vl tionis. vnde sequit: Et cōuer. incre. il. ⁊ di. Nescitis cu. spi. estis: ℣ BED. Reprēdit in eis dñs nō exēplū ꝓphete sancti: sed ignorātiā vindicandi que adhuc erat in rudib⁹: animaduertēs eos nō amare corre ptōnem: sed odio desiderare vindictā. Itaq; postea q̄s eos docuit: quid eēt diligere primū tanq̄ seipm: infuso ⁊ spūsancto nō defuerūt tales vindicte q̄s uis multo rari⁹ q̄s in veteri testaméto: quia sic sequit: Filius ho. nō ve. ani. pde. sed saluare. q. d. ⁊ vos ergo qui ei⁹ spū signati estis etiā acta ei⁹ imitamini: nūc pie cōsulētes: sed in futuro iuste iudicātes ℣ AMB. Nō eni semp in eos qui peccauerūt est vindicādū: quia nōnūq̄s ampli⁹ ꝓdest clemētia tibi ad patien tiam: lapso ad conceptōem. Deniq; samaritani citi⁹ crediderūt a quib⁹ hoc loco ignis arcet.

℣ Factū est aūtē ambulātib⁹ illis in uia dixit quidaꝛ ad illū: Sequar te quocūq; ieris. Dixit illi iesus: Vul pes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: filius aūt hois nō hꝛ ubi caput suū reclinet. Alit aūt ad alterū: Se q̄re me. Ille aūtē dixit: Dñe ꝓmit te mihi ꝓmuꝛ ire: ⁊ sepelire patrem meū. Dixitq; ei iesus: Dine ut mor tui sepeliāt mortuos suos: tu aūtē uade ⁊ annūcia regnū dei. Et ait al ter: Sequar te dñe: sꝛ ꝓmitte mihi primū renūciare his qui domi sunt Ait ad illū iesus: Nemo mittens manū suam ad aratrū ⁊ aspiciēs re tro: aptus est regno dei.

℣ CIRYL. Etsi munific⁹ sit oīm dñs: nō simplicit ⁊ improuide singulis dat ⁊ superna diuina dona: sed illis qui digni sunt recipe: qui. s. aīaꝛ suā alienāt a maculis prauitatū: ⁊ hoc nos docet euāgelicoꝛ vbꝛ vt⁹ cū dr: Factū ē au. ābu. il. i via: di. q. ad illū

Sequar te quocūq; ieris. Primo quidem plurima cōtinet in accessu inertia: ñter oñdit q; plenus sit impudētia nimia. neq; n. silr christū sequi petebat: sicut alij plures de populo: sed magis insiliebat ad aplicas dignitates: cū paulus dicat: Non assumat quisq; sibi honorē: sed a deo vocat⁹. ℣ ATHA. Au stus etiā fuit cōpare se incomphēsibili saluatori ptā ti dicēs: Sequr te quocūq; ieris. eo q; seq; saluatorez simplr ad ei⁹ audiēdū doctrinā possibile ē humane nature ppetate qua fungit erga hoīes: nō est autez possibile secū cōcurrere vbilibet exīti: ipe nāq; icōphēsibilis est: z nō circūscribit loco. ℣ CIRYL. Alio quoq; modo nō imerito recusabilē facit eū. docebat enī ipm crucē suā accipe ad sequendū dñm: z abre nūciare pūtis vite affectib⁹. z hoc dñs in eo rephē dit: nō vitupās sed corrigēs. Sequr: Et ait ihesus: Vul pes foueas hūt: z volu.ce.ni.su.fili. aūt ho.nō hz vbi ca.su.reclinet. ℣ THEO. Quia. n. viderat dñm mul tū populū adducētē putauit q; ab eis hzēt preciū: z q; si ipe dñm sequeretur posset pecuniā cōgregare. ℣ BED. Unde dr ei: Quid me ppter diuitias z luē bui⁹ seculi cupis sequi: cū tāte sim pauptatis: vt nec hospitiolū quidē habeam z non meo vtar tecto: ℣ CHRY. Aspice qualr pauptatē quā dñs docue rat: p opa demōstrat. Nō erat ei mēsa: nō cādelabr nō dom⁹: nec quicq; aliud taliū. ℣ CIRYL. Mysti ce aūt significatio: vulpes z volatilia celi malignas z astutas ptātes demonum vocat. q. d. qñ vulpes z volatilia in te māsionē hūt: qualr christ⁹ in te reqe scet: Quid cōe est luci z tenebris: ℣ ATHA. Ut in h dñs magnitudinē sui numeris docet. q. d. Omia gnābilia circūscribi pūt: verbum vo incōprehēsibil ptātis est. Et ideo ne dicas: Sequr te quocūq; ieris. Aeterū si velis discipul⁹ fieri: abdices irrōnabilia: eo q; impossibile est eū qui morat in irrōnabilitate ēbi discipulus fieri. ℣ AMBRO. Uel vulpes hereticis opat: fallax quippe aīal z insidiis semp intētū: z ra pinā fraudis exercet. Nihil tutū: nihil ociosum: ni hil patiē esse securū: eo q; intra hospitia hoīm pdaz requrit. Ita sunt heretici: qui domū sibi parare non norūt: sed circūscptōib⁹ suis alios decipe conanē. h aīal neq; māsuescit vnq;. vñ apls ait: Hereticū post vnā correctōem deuita. volucres vo celi frequēt ad neqcie spiritalē silitudinē deriuātur: z veluti nidos quosdā struūt ī pectorib⁹ iprobor. z iō dñante vsu tia in affectib⁹ singulorū nulla pōt diuinitatis esse possessio. Ubi aūt mētē pbauerit inoriā: stupra ipm quodāmodo vim sue maiestatis reclinat: q; pfusio re q̄dā gra pectorib⁹ insonat. Sic igit nō videt cōue nire rōi vt simplicē fidelēq; ipm arbitremur: q̄ dñi dignatiōe respuit: cum indefessi famulat⁹ obsequiū spopōdisset. Sed dñs nō obsequior spēm: sed puri tatē q̄rit affect⁹. nec obsequiū ei⁹ admittit: cui⁹ nō pbat offiñ. circūspectū eternī fidei dr ee hospitiū: ne dū infidelib⁹ nre dom⁹ intēna reseram⁹: in alienā pfi diā iprouida crudelitate labamur. Itaq; vt aduer tas deū nō cultū aspnātē ee sed fraudis: q̄ repudia uit fraudulētū elegit innocētē. Sequt: Ait aūt ad al terū: Sequre me. Sed h dicit ei cui⁹ prēm iā sciebat moriturū. vñ sequt: Ille aūt dixit: Dñe pmitte mi. p. ire z sepe. pa. meū. ℣ BED. Nō discipulatū respuit: sed expleta pmū pīni funeris pietate: liberior assecq; desi derat. ℣ AMB. Sed dñs quos miserat aduocat. vñ sequt: Dixitq; iesus: Sine vt mor. sepe. mor. su. tu aūt va. z annū. reg. dei. Cū religiosū būani corpis sepeli endi accipim⁹ offiñ: quō pīni quoq; funer⁹ sepultu ra. phibet: nisi vt itelligas būana postbabēda diui nis: bonū studiū: sed mai⁹ impedimētū. nam qui g titur studium: deriuat affectum. qui diuidit curam differt. pfectū: ergo pus sunt obeūda q̄ maria: nā z aplī ne occuparēt studio dispēsandi mīstros paupi bus ordinarūt. ℣ CHRY. Quid aūt magis necessa riū pīnis exeqis: qd facili⁹: cū nō eēt mltū tpis dā dū: p h docemur q; mimū tps frustra ducē docet. z si mille cogētia sunt: immo pferre spiritalia cūctis admodū necessariis. Diabol⁹. n. insistit attēti⁹ volēs aliquē aditū iuenire: z si modicā sumat negligentiā magnā opat pusillaminitatē. ℣ AMB. Nō g pīni funeris sepultura. phibet: sed necessitudini generis diuine religiōis pietas anteferē. Illō ꝺ ortib⁹ relin quit: h mādat electi. quō aūt mortui sepelire mortu os pūt: nisi geminā h itelligas mortē: vnā nāe: alte ram culpe. Est etiā mors tertia: in q̄ pctō morimur deo viuim⁹. ℣ CHRY. Cū g dixisset mortuos suos: oñdit hūc nō ee mortuū ei⁹. puto. n. ō mūero infide liū fuisse defūctū. ℣ AMB. Aut q; sepulchū patēs ē gutē ipior: mēoria eor abolēda pscribit: quor fil cū corpe meritū occidit: nec reuocat ab offō patris fili⁹ sed fidelis a pfido cōicatōe secernit: nō interdi ctū ē mūeris: z religiōis mysteriū cōionē nobis cum gētib⁹ mortuis nō futurā. ℣ CIRYL. vel alr. Erat. n. pr senectute grauat⁹. putat autē honestū aliqd agē dū, pponēt obsequare ei debitā pietatē: sm illud: Do nora prēm tuū z mrem tuā. vñ vbi vocat⁹ ē ad cuā gelicū mysteriū dicēte dño: Sequre me. ꝯrebat indu cias q̄ sufficere possent ad decrepiti pris sustētatio nē dicēs: Permitte mihi pmū ire z sepelire patrem meū. nō q; defunctū patrē sepelire rogaret: neq; n. christ⁹ h agē volētē ipediuisset: sed dixit sepelire. i. su stētare in senectute. Sed dñs ad eū dixit: Sine mor tuos sepelire mortuos suos. erāt. n. z alij curatores linea parētele astricti: z vt estimo mortui eo q; nō dū christo crediderāt. Hic pcipe q; pferenda sit pie tas q̄ deo tenemur amori parētū: quib⁹ reuerētiam exhibem⁹: qr p eos geniti sum⁹. Sed oīm de⁹ cur nō eēm⁹ ad eē nos cōdurit: parētes aūt facti sunt mini stri introit⁹ ad eē. ℣ AVG. ō cō. euā. Hoc g dicebat dñs illi cui dixerat: Sequre me. Ali⁹ vo discipul⁹ mi sit se in medio: cui nemo aliqd dixerat. vñ sequt: Et alē ait: Sequr te dñe. sed pmū pmitte mihi ire z reni ciare his q̄ domi sunt: ne forte quō fieri solet q̄rant me. ℣ CIRYL. Imitāda aūt hmōi pmissio z oī lau de plena: sed q̄rē renūciare his q̄ domi sunt. licētia do se ab eis: oñdit q; vtcūq; diuisus sit a dño: dux h pfecte adire. pposuerit mēte. nā velle vsulē. prios ñ offensuros: huic. pposito indicat se vtcūq; labētē. q; qō dñs hoc iprobat. Sequt: Ait ad illū iesus: Nē mittens manū suaz in aratrū z respiciēs retro apt⁹ est regno dei. Apposuit manū aratro: qui affectuo sus ē ad sequendū: tamen respicit retro: qui dilatio nem petit: occasione redeūdi ad dominum: z cum ppinquis cōferēdi. ℣ AVG. de verbis domini. q. dicat ei: Uocat te dñs: z tu attēdis occidētem. BED. Manū ēt cuilibz ī aratrū mittē ē ēsi quodā

Ca.x.

compũctõis instrumẽto:ligno ⁊ ferro dñice passionis ouriciem sui cordis atterere: atq; ad serẽdos bonoꝰ operũ fructꝰ aperire:quã siquis excolere incipiẽs cũ uxore loth ad ea que reliquerat respicẽ dele catur:futuri iã regni munere ꝑuaꝫ. GRECVS: Crebri nãq; intuitꝰ eorũ que deseruimꝰ ꝓpter ꝺsuetudinẽ trabũt ad retroacta: violẽtũ eĩ q̃d vsus ẽ ad retinẽdũ sibi. Nõne habitꝰ ex vsu: ex habitu vo natura innascit? Naturã vo amouere vel alterare difficile. Nã ẽsi paulisp declinet coacta:redit ad seipaz velociter. BEDA:Si aũt secuturꝰ dñm discipulꝰ quia vel domi renũciare velit arguit:quid fiet illis: q̃ nulla vtilitatis gra sepe visitãt domos illoꝝ quos in mũdo reliquerũt?

CA.X.

POst hec aũt designauit dominꝰ ⁊ alios septuagintaduos: ⁊ misit illos binos ante faciẽ suã in oẽm ciuitatẽ ⁊ locũ quo erat ipe uẽturus. Et dicebat illis: Messis quidẽ multa:oparij autem pauci. Rogate ergo dñm messis ut mittat opareos in messem suam.

CIRYL. Certificauerat deꝰ ꝑ ꝓphetas:q; euãgelij ꝓdicatio salutaris comꝑhensura erat nõ solũ isrl̃ sed etiã gentiũ gregef. Et ideo a christo pꝰ.xij.apl̃os ⁊ alĩ.lxxij.sunt instituti.vñ dr: Post hec aũt designauit dñs ⁊ alios.lxxij. BED. Bene.lxxij mittũt: qa totidẽ mũdi gẽtilibꝰ euãgeliũ ꝓdicãdũ erat: vt quõ xij.ꝓmo ꝓpter.xij.tribꝰ isrl̃:ita ⁊ bi ꝓpter exteras gẽtes destinarẽt imbuẽdas. AVGV. de que.euãge. Sicut etiã.xxiiij.horis totꝰ orbis pagit̃ atq; lustrat̃: ita mysteriũ illustrãdi orbis p euãgeliũ trinitatĩ in lxxij.discipulis intimat̃:ter eĩz.xxiiij.septuagĩtaduo faciũt. BED. Sicut aũt.xij. apl̃os formã ẽpoz prẽdicãdi nemo est qui dubitet:sic ⁊ hos.lxxij.figuram ꝑsbyteroz.i.secũdi ordinis sacerdotũ gessisse. Sciendũ est tamẽ ⁊si ꝓmis ecclesie tempib⁹ vt apostolica scꝑtura testis est: vtriq; ꝑsbyteri vtriq; vocabant ⁊ ẽpi:quoꝝ vnũ sapiẽtie maturitatẽ:aliud industriã cure pastoralis significat. CIRYL. Huius etiã forma in verbis moysi figurat̃ : qui iubẽte deo lxx.elegit quibꝰ deꝰ ꝓphetiã infundebat. In numeris ẽt scꝑtũ est de filijs isrl̃ q; venerũt in helim:quod iterpretat̃ ascẽsus:⁊ erãt ibi.xij.fontes aquarum:et.lxx. palme. Cõuolãtes enĩ ad augmentũ spiritale repperiemus.xij.fontes.s.sacros apostolos:a quibꝰ hauriamus salutis sciam. Sicut a fontibꝰ saluatoris:⁊.lxx palmas:hos.s.qui nũc destinati sunt a christo. Est .n.palma arboz bone medulle:bene radicata ⁊ fertilis:⁊ semp nascẽs in aq̃s: alta simul ⁊ frõdes porrigẽs sursum. Sequit̃:Et misit illos binos. GRE.i hom. Binos in ꝓdicatõe discipulos mittit:q; duo sunt ꝓcepta charitatis:dei.s.amoz ⁊ ꝓximi. Et minꝰ q̃z inter duos charitas haberi nõ põt:q̃tenꝰ hic nobis tacitꝰ innuat:quia qui charitatẽ erga alterũ nõ habet ꝓdicatõis officiũ suscipe nullatenus debet. ORIGE. Sicut etiã ex.xij.bini ⁊ bini numerati fuerũt:et in eoꝝ cathalogo matthẽ ostẽdit.q; eniz bini famularent̃ dei verbo antiquũ esse videt̃. Edixit enĩ deꝰ isrl̃ de egypto per manꝰ mosi ⁊ aarõ. Josue quoq; ⁊ caleph cõcordãtes ꝓcauerũt,puocatuz a.xij.exploratoribꝰ populũ.vnde dicit̃:Frater a fratre adiutꝰ vt ciuitas vallata. BASI. Simul etiã p hoc indicauit q; si aliqui pares sunt in spiritalibus donis:hoc nõ sinet in eis ꝑualere,ꝑpe opiõis passionem. GREGO.in home. Bene aũt subdit̃:Ante faciẽ suã in omẽm ciuitatẽ ⁊ locũ quo erat ipe vẽturus. Predicatores aũt suos dominꝰ sequit̃:q; predicatio ꝑuenit: ⁊ tũc ad mẽtis nostre habitalũ dns venit quãdo verba exhortatõis ꝑcurrũt:atq; p hoc veritas in mẽte suscipit̃. Vnc ꝓdicatoribꝰ Isaias dicit:Parate viã dñi:rectas facite semitas dei nostri. THEO. Designauerat aũt dominꝰ discipulos ꝓ multitudinẽ doctoribꝰ indigentẽ.sicut.n.agri spicati multos messores desiderãt:sic qui crediturí erant innumerabiles erãtes:multis doctoribꝰ indigebãt. vñ seq̃t̃:Messis q̃dẽ multa. CHRY. Sed q̃re messem vocat:cũ res ad pñs exordiũ sumãt: nõdũ tãto aratro:aut sulcis,ꝑductis de messibus tractat.poterãt enĩ discipuli vacillare:⁊ secũ meditari:⁊ dicẽ q̃liter nos numerꝰ breuis emẽdare poterimꝰ totũ mundũ : idiote sophistas: munitos nudi: dñantes subiecti:Ne igit̃ cõsideratõe taliũ turbarẽt̃: vocat euãgeliũ messem.q.d.parata sunt oĩa:mitto vos ad patã collectõem fructuũ eodẽ die:⁊ serẽ potestis ⁊ metẽ Sicut q̃ colonꝰ exiẽs ad messes letat̃:sic etiã vos mlto ampliꝰ ⁊ alacriꝰ necessariũ ẽ exire in mũdũ:nã ꝺ negociũ messis ẽ:agros nobis exhibẽs ꝑparatos.

GRE.in ho. Sed nõ sine graui meroꝛe loq̃ possumꝰ q̃ subdit̃:Opa.ve.pauci. q; ⁊si sunt q̃ bona audiãt:desunt q̃ dicãt:Ecce mũdꝰ sacerdotib⁹ plenꝰ. sz tñ in messe dei rarꝰ valde repit̃ operator:q; offm q̃dez sacerdotale suscipimꝰ:sz opꝰ officij nõ iplemꝰ. BEDA:Sic aũt messis multa ẽ oĩs turba credẽtiũ:ita oparij pauci sunt apl̃i: ⁊ imitatores eoꝝ q̃ mittunt̃ ad messem. CIRYL. Sic aũt agri spacioſi messores mlti exigũt:sic ⁊ mltitudo credituroꝝ christũ vñ subdit: Roga.au.do.mes.vt mit.ope.in mes.suã. Illud aũt attẽde q; cũ dixisset: Rogate dñm messis vt mittat opareos in messẽ suã: ipe postmodũ ꝺ pegit. Ipe igit̃ ẽ dns messis:ac p eũ ⁊ cũ eo deꝰ pr̃ oibꝰ dñat̃. CHRY. Mltiplicauit aũt postmodũ eos: nõ addẽs ad nũer:sz ꝺcedẽs vtutẽ. Insinuat aũt q̃z magnũ donũ ẽ oparios mitti in messẽ diuinã: p ꝺ q̃ dic: dñm messis sup ꝺ eẽ rogãdũ. GRE. Per ꝺ etiã inducendi sunt subditi:vt p suis pastoribꝰ rogẽt:vt digna eis opari valeãt:nec ab exhortatõe toꝛpeat lĩgua.sepe.n.p sua neq̃cia ꝓdicãtiũ restrigit̃ lĩgua. Sepe vo ex subiectoꝛ culpa agit̃: vt eis q̃ prẽsunt ꝓdicatõis sermo subtrahat̃.

Ite:ecce ego mitto uos sic̃ agnos inter lupos. Nolite portare saccu lũ neq; perã neq; calciaméta: ⁊ neminẽ per uiam salutaueritis.

CIRYL. Narrat lucas cõsequẽter.lxx.discipl̃os ꝑdicasse sibi a christo apostolicã eruditõem:modestiã:innocentiã: equitatẽ:nihilq; mũdanoꝝ sacris ꝓdicatõibꝰ ꝓferre: aspirare aũt adeo ad fortitudinẽ mẽtis vt nullũ terribiliũ formidẽt: neq; ipaz mortẽ

vñ dicit: Ite. CHRY. Erat enī inter omīa pricula eoꝝ solatiū virt⁹ mittētis eos. ⁊ ideo dicit: Ecce ego mitto vos. q. d. hoc sufficit ad cōsolatōem vestrā: hō sufficit ad sperādū ⁊ nō timendū supueniētia mala que significāt subdēs: sicut agnos inē lupos. ISIDO. abbas: benotās simplicitatē ⁊ innocētiā: naz debacchātes ⁊ sua enormitate iniuriātes nature ñ agnos appellat sed bedos. ¶ AMB. Cōtraria autez sunt sibi ita aīalia vt alia ab alijs deuorēt. s. agni a lupis: sed bon⁹ pastor lupoī gregi suo timore nō nocuit. Ideoqz isti discipuli nō in prēdā sed ad gratiaz dirigūt: solicitudo. n. pastoris boni efficit vt lupi ī agnos audere nihil possint. Mittit ergo agnos inter lupos vt cōpleret illud: Luc lupi ⁊ agni simł pascēt. CHRY. Hoc. n. fuit manifestū indiciū p̄clari triūphi: vt cū circūdati eēnt discipuli christi ab hostib⁹: quasi agni inter lupos eos tamē ouerterēt. ¶ BED. Uel spāl'r lupos vocat scribas ⁊ phariseos qui sunt clerici indeoz. AMB. Uel lupis sunt heretici cōpandi lupi. n. bestie sunt que insidiāt ouib⁹ ⁊ circa pastoz̄ales versant casas. Habitacula domorū itrare nō audēt. somnū canū: abītiā aut desidiā pastoꝝ explorāt: ouiū gutt̄ inuadūt: vt cito stragulēt: feri: rapaces: nā corpis rigidiores: vt se facile nō possint iflectere. īpetu quodā suo ferūt: ⁊ ideo sepe deludūt. Siquē poꝛes hoiem viderīt: vocē ei⁹ q̄daz nature vi ferūt eripe. si aūt homo p̄us viderit: exagitati memorāt. Si heretici insidiāt ouilib⁹ christi: frem̄t circa caulas nocturno tpe. semp. n. pfidis nox est: qui lucē christi nebulis praue interp̄tatōnis obducūt. stabula tamē christi intrare nō audēt: ⁊ iō ñ sanāt: sicut curat⁹ est ille in stabulo qui incidit ī latrones. Explorāt pastoris abītiā: quia p̄tib⁹ pastoribus⁹ oues christi incursare nō p̄nt. Quadā etiā mēt] intētiōe durī ac rigidi nequaq̄ solent a suo erroꝛe deflectere: quos scpture ver⁹ interp̄s christ⁹ illudit: vt in vanū suos effundāt impet⁹: ⁊ nocere nō p̄nt: qui siquē versuta disputatōis sue circūscp̄tiōe pueniunt: faciūt obmutescere. mut⁹ est. n. qui verbū dei nō eadē qua est gloria cōfitet̄. Caue igit̄ ne tibi vocem tollat heretic⁹: ne poꝛē nō ipe deph̄enderis, serpit. n. dū latet ei⁹ p̄fidia. si aūt cōmēta impietatis ei⁹ agnoueris: iactura pie vocis timere nō poteris. Hut tur inuadūt: vitalib⁹ vuln⁹ affigūt dū aīam petunt. Si etiā audies aliquē sacerdotē dici ⁊ rapinas eius cognoscis: foris ouis: int⁹ lup⁹ est qui humane nec] insaturabili crudelitate: rabiē suā desiderat explere

GREGO. ī pastoꝛali: Multi. n. cū regiminis iura suscipiūt: ad lacerādos subditos inardescūt: terroꝛē ptātis exhibēt. Et qz charitatis viscera nō hīt. deū videre appetūt: patres se esse minime recognoscūt: humilitatis locū in elatōem dīnatōis immutāt. Cōtra que omīa cōsiderādū nobis est qz sic agni inter lupos mittūt̄: vt sensum seruātes innocētie moꝛsuz malicie nō habeam⁹. Qui. n. locū p̄dicatōis suscipit mala inferre nō debet: sed tolerare. Quē ⁊ siqñ zel⁹ rectitudinis exigit: vt erga subiectos seuiāt: int⁹ pīa pietate diligat: quos foris q̄ñ insequendo castigat. Nō tūc rectoꝛ bene exhibet: cū terrene cupiditatis bonoꝛib⁹ neq̄q̄ mentis colla suppōit. vnde subdit̄: Nolite portare sacculū neq; perā GRE. nazāzen⁹ Quoꝝ summa est vt adeo virtuosi existāt: q⁹ nō minus ꝓpter vite modū q̄z ꝓpter eoꝝ verbū euāgeliuz ꝓficiat. ¶ GRE. in ezechielē: Lāta. n. p̄dicatoꝛ debz esse in deo fiducia: vt p̄ntis vite sumptib⁹ q̄uis nō ꝓuideat: tamē sibi bos nō desse certissime sciat. Ne dū mēs ei⁹ occupat̄ ad tempalia: min⁹ alijs ꝓuideat eterna. CIRYL. Sic igit̄ ꝓcepat: nec de ipo subtiocto curā habere cū dixerat: Nitto vos sicut agnos inter lupos. Nec etiā cōcessit sollicitos esse erga extrinseca corp̄i: cū dixit: Nolite portare sacculū neq; perā. Nec etiā cōcessit portare aliq̄d eoꝝ q̄ nōdum vnita sunt corpori. vnde subdit: Neq; calciamenta Nō aūt sacculū ⁊ perā portare ꝓhibuit: sed nec aliquā studij distractōem pmisit assumere: qui nec ab obuiātiū salutatōe distrahi voluit. vnde subdit: Et neminē p viā salutaueritis. Nō ⁊ dudū ab heliseo dictū fuit. q. d. recto tramite ad op⁹ ꝓcedite: nō alīnātes benedictōib⁹ benedictōnes. Damnū. n. est expēdere temp⁹ p̄dicatōib⁹ cōpetēs. ¶ AMB. Nō q̄ dominꝰ ꝓhibuit q⁹ benuolētie displiceret officiū. sed q⁹ persequēde deuotōnis intētio pl⁹ placeret.

¶ GRE. nazāzen⁹: Mādauit etiam hoc eis dīns ad verbi gl'iam: ne videret̄ ī eis magis vigere blādicias voluit etiā eos nō esse solicitos in verbis alienis.

¶ GRE. in hom. Hec aūt verba siqs etiā p allegoriā velit intelligi: pecunia clausa in sacculo ē sapia occulta. Qui igit̄ sapie verbū habet: et hoc erogare ꝓmo negligit: q̄si pecuniā in sacculo ligatā tenet. Per perā vo onera seculi: p calciaméta mortuoꝝ operū exempla significāt. Qui ergo offiñ p̄dicatōis suscipit: dignū nō est vt op⁹ secularīū negociorum portet. nedū hoc ei⁹ colla depmit: ad p̄dicāda celestia nō assurgat: nec debet stultoꝝ opū exempla cōspicere: ne sua opa q̄si ex mortuis pellib⁹ credat munire: ne. s. q⁹ alios talia fecisse cōsiderat: se etiā facere licēter putet. ¶ AMB. Nihil etiam dīns in nobis mortale vult esse. Mortale. n. atq; terrenū calciamētū mo yses iubet̄ soluere cū mitteret̄ ad ppl; liberandū: qđ siquē mouet: q̄ rōe in egypto calciati iubentur edere agnū: apl'i aūt fine calciaméto ad p̄dicandū euāgeliū dirigūt̄. Is cōsiderare debet q̄ in egypto posit⁹ debet adhuc moꝛsus cauere serpētis: mlta. n. venena ī egypto. Et q̄ typo pascha celebrat patere p̄t vulneri. q̄ aūt minist̄er est veritat⁹ venena nō trepidat. GRE. in ho. Dis aūt q̄ salutat in via ex occasiōe salutat itineris: ñ ex studio optāde salutis. Qui igit̄ nō amoꝛe eterne patrie: sed p̄mioꝝ ambitu salutē audiētib⁹ p̄dicat: q̄si ī itinere salutat q̄a ex occasione: ⁊ nō ex intētiōe salutē audientib⁹ exoptat.

¶ In quācūqz domū intraueritis p̄mū dicite: pax huic domui. ⁊ si ibi fuerit fili⁹ pacis: requiescet sup illuz pax' uestra: sinaūt ad uos reuertet̄. In eadē aūt domo manete: edētes ⁊ bibentes que apud illos sunt. Dignus enīz est opariuſ mercede sua. Nolite trāsire de domo in domuz Et in quācūqz ciuitatē intraueritis

Ca.xi.

ꝛ ſuſceperint uos:manducate:q̄ ap ponunt̄ uobis:ꝛ curate infirmos q̄ illa ſunt:ꝛ dicite illis:Appropinq̄ bit in uos regnū dei. In quācunq; autē ciuitatē intraueritis ꝛ nō ſuſce perint uos:exeūtes in plateas eius dicite:Etiam puluerē q̄ adheſit no bis de ciuitate uestra extergim⁹ in uos. Tñ hoc ſcitote q̄ appropiqua bit regnū dei. Dico uobis: q̄ ſodo mis in die illa remiſſius erit cōz illi ciuitati.

¶ CHRY. Bonor oīz mater pax eſt ſine qua cete ra inania ſunt: ꝓpter qō dñs diſcipulis intrantib⁹ domos:illico pacē iuſſit pferre tanq̄z bonor ĩdiciū dicens: In quācūq; domū ĩtraueritis p̄mum dicite pax huic domui. ¶ AMBEO. Ut.ſ.pacis pferam⁹ nunciū:ipſe p̄m⁹ ingreſſus pacis bñdictōe celebrē. ¶ CHRY. Uñ pontifex eccleſie tradit eam dicens: Pax vobis. Implorāt aūt pacē ſancti: nō ſolū eā q̄ verſāt inter hoies adinuicē:ſed ꝛ eā que ptinet ad noſipſos.nā ſepi⁹ in pectore bellū gerim⁹:ꝛ nullo moleſtāte turbamur:necnō p̄aua deſideria ō nos crebro inſurgūt. ¶ TYTVS:Dicit aūr: Pax huic do mui.habitantib⁹ domū: oēs alloquātur:maiores pariter ꝛ minores:neq; cū indignis veſtra ſalutatō dirigat. vñ ſubdit: Et ſi ibi fuerit filius pacis:requi eſcat ſup illū pax veſtra.q.d.vos quidē pferetis ver bum:res aūt pacis applicabit meo iudicio vbicūq; dignū eē videbit: Siquis aūt nō ſit dign⁹:nō eſtis defuſi: nec vbor veſtror gr̄a perijt:imo recipr̄ocab ad vos. Et hoc ē q̄ ſubdit: Sinautē ad vos reuer tet. ¶ GREGO. Pax enī que ab ore p̄dicatoris of fert aut requieſcet in domo:ſi in ea fuerit quiſq̄z p̄ deſtinat⁹ ad vitā:ꝛ celeſte vbū ſequit q̄ audit.aut ſi nulli⁹audire voluerit:ipſe p̄dicator ſine fructu nō erit:q; ad eū pax reuertit: dū ei a dño ꝓ labore ſui operis merces recōpenſat. Si aūt pax veſtra recipi tur:dignū eſt vt ab eis terrena ſtipendia cōſeq̄mur quib⁹ patrie celeſtis p̄mia offerimus. vñ ſequit: In eadē aūt domo manete edētes ꝛ bibētes que apud illos ſunt. Ecce q̄ perā ſaculū portari,phibuit:ſum ptus ꝛ alimenta ex eadē p̄dicatōe ꝓcedit. ¶ CHRY Sed ne aliquis diceret:cōſumo res ꝓprias parādo aduenis menſam:illū p̄mo intrantē facit tibi pacis donū offerre:cui nihil eſt equale:vt ſcias te maiora q̄z dos ſuſcipere. ¶ TYTVS: Uel aliter cōtinua: Ur nō eſtis cōſtituti iudices eor:q̄ ſunt digni vel indi gnicedatis ꝛ bibatis q̄ vobis offerunt ab eis. Dimit tite aūt mihi eor:q̄ vos recipiūt examen: niſi vobis quoq; ſit notū nō eē ibi filiū pacis: tūc enī fortaſſis retrocedere debetis. ¶ THEOPHI. Uide igit qua liter diſcipulos mendicare inſtituit:ꝛ p̄ p̄cio eos nu trimentū br̄e voluit.nā ſubdit: Dign⁹ eſt enī opera rius mercede ſua. ¶ GREGO. Sūt enī iā de mer cede operarii ipſa alimēta ſuſtentatōis: vt hic mer ces de labore p̄dicatōis inchoet: que illic de verita tis viſione pficit. Qua in re conſiderandū eſt:q; vni noſtro operi due mercedes debent: vna in via que nos in laboze ſuſtētat:alia in patria:q̄ nos reſurre ctione remunerat. Merces itaq; q̄ in pūti recipitur hoc in nobis debet agere: vt ad ſequentē mercedē robuſti⁹tendat. Uerus q̄ quiſq; p̄dicator nō ĩō p̄di care debet:vt in hoc tpe mercedē accipiat:ſed ideo mercedē recipere:vt p̄dicare valeat. Quiſquis nāq; ĩō p̄dicat:vt hic laudis vel muneris mercedē recipi at:eterna mercede ſe p̄uat. ¶ AMBRO. Subditur virt⁹ alia:ne de domo ad domū quis vaga facilita te demigret. Sequit enī: Nolite trāſire de domo i domū. vt.ſ.amore hoſpitali ſeruem⁹ cōſtantiā:neq; aliquā amicitie neceſſitudinē facile reſoluamus. BEDA:Deſcripto aūt diuerſe dom⁹ hoſpitio:q̄d iā in ciuitatib⁹ agere debeāt docet:pīs.ſ.in oībus cōi care:ab impior vo p oīa ſocietate ſecerni. vñ ſequit Et in quācūq; ciuitatē ĩtraueritis:ꝛ ſuſceperint vos mānducate que apponunt̄ vobis. ¶ THEO. Quānis modica exiſtāt:ꝛ vilia nihil amplius ingrentes: de nūciat etiā eis vt operātes miracula hoies ad ſuas p̄dicationes attraherēt.vnde ſubdit:Et curate infir mos: qui in illa ſunt. Et dicite illis: appropīquauit in vos regnū dei. Si enī p̄ius curaueritis:deide do cueritis:,pſperabit fmo:ꝛ hoies credēt regnū dei appropinquare.nō enī curarent:niſi hoc aliq̄ virt⁹ diuina pficeret. Sed etiā cū fz aīam curātur:appro pinquat i eos regnū dei:qō longe eſt ab eo cui do minat peccatū. ¶ CHRY. Uide autē dignitatē apo ſtolor:nihil ſenſibile monent ,pferre: qualia circa moyſen ꝛ ꝓphetas.ſ.bona terrena:ſed quedā noua ꝛ mirabilia.ſ.regnū dei. ¶ MAXI. Dicit aūt appro pinquauit.nō vt oīdat tēporis breuitatē:neq; enīz regnū dei venit cū obſeruatione:ſed oīdit,diſpoſitō nem hoīz ad regnū dei:quod quidē potētia eſt in omnib⁹ credētib⁹:actu vero in his qui reſpuūt cor porale vitā:ꝛ ſolā eligūt ſpiritalē:q̄ dicere poſſunt: Uiuo aūt nō ego:ſz viuit ī me chriſt⁹. ¶ AMBRO Deinde docet executiēdū de pedib⁹ puluerē: ſiquis recipiēdos ciuitatis hoſpitio nō putauerit dicens: In quācūq; ciui. ītraue.ꝛ nō rece.vos: exeuntes in pla.dicite:etiā puluerē pedū q̄ adheſit in nobis de ciui.veſtra extergi.ī vos. ¶ BEDA: Uel ad cōteſta tionē terreni laboris:quē ꝓ illis inaniter ſuſcepert: vel vt oīdat vſq̄adeo ſe ab ipſis nihil terrenū que rere:vt etiā puluerē de terra eor nō ſibi patiant̄ ad herere. Uel p pedes ipſum opus ꝛ incеſſus p̄dicatō nis ſignificat:puluis vo quo aſpergunt̄:terrene le uitas ē cogitationis:a qua ꝛ ſummi doctores ĩmu nes eē nequeunt. Qui ergo ſpreuerit doctrinā:labo res ꝛ pericula docentiū:ad teſtimoniū ſue damna tionis inflectūt. ¶ ORIGE. Extergendo q̄ puluerez pedū in eos quodamodo dicūt:puluis peccatorum nror merito veniet ſup vos. Et attēde q; quecunq; ciuitates nō ſuſcipiūt apoſtolos ſanāq; doctrinam hūt plateas:iuxta illud: Lata eſt via q̄ ducit ad pdi tionē. ¶ THEO. Et ſicut recipientib⁹ apoſtolos ap ꝓpinquare regnū dei dicit in bñficiū:ſic non reci pientibus in p̄iudiciū. vñ ſubdit: Tñ hoc ſcitote qñ appropinquauit regnū dei. Sicut aduētus regis eſt q̄buſdā ad penā:quibuſdā vo ad honorē. vñ de co rum pena ſubdit: Dico aūt vobis q; ſodo. ī illa die

remiſ.erit:q̄z illi ciuitati. EVSE. Nā in ciuitate ſo domitaꝝ nō caruerūt angeli hoſpitio:ſz loth ſuēt⁹ē dign⁹eos hoſpitari.Si q̄ ad acceſſū diſcipulorꝝ nec vnus ſueniet i ciuitate q̄ eos recipiat:quo nō peiꝰ erit ciuitate ſodomorꝝ: Hic ſmo docebat eos au dacter aggredi regulā pauptatis.non enī poſſz'ꝺſi ſtere ciuitas nec villa nec victus ſine aliquo incola noto deo.nā nec ſodoma ſubſiſteret ñ repto loth: quo recedente tota repēte periit. BEDA: Sodo mite quoq; ipſi ꝛſi ihoſpitales fuerit iter cetera car nis animeq; flagitia:nulli tñ apud eos tales hoſpi tes quales apoſtoli repti ſūt.et loth quidē aſpectu ꝛ auditu iuſtus erat:nō tamē ibi aliquid docuiſſe aut ſigna feciſſe perhibet.

¶ Ue tibi corozaim:ue tibi bethſai da qꝛ ſi i tyro ꝛ ſydone facte fuiſſēt uirtutes q̄ facte ſunt i uobis:olim i cilitio ꝛ cinere ſedentes peniterent. Uerūtn̄ tyro ꝛ ſydoni remiſſi⁹ erit i iudicio q̄z uobis. Et tu capharnaū uſq; ad celū exaltata: uſq; ad infer num demergeris? Qui uos audit me audit:ꝛ qui uos ſpernit me ſpernit. Qui aūt me ſpernit:ſpernit eum qui miſit me.

AMBRO. Docet dñs grauiori pene obnoxios fore q̄ euāgeliū nō ſequēdū q̄z q̄ legē iudicauerunt eſſe ſoluendam dicens: Ue tibi corozaim. Ue tibi bethſaida. BEDA: Corozaiz:bethſaida:ꝛ caphar naum:tyberias quoq; quas iohānes nominat: ci uitates ſunt galilee ſite in littore laci genezereth: q̄ ab euāgeliſtis mare galilee vel tyberiadis appella tur.plāgit q̄ dñs has ciuitates: que poſt tāta mira cula atq; vtutes nō penituerūt: peiorescq; ſūt gētili bus:naturale tñ ius diſſipantib⁹: qꝛ poſt deſcripte legis cōtēptū:filiū quoq; dei ꝛ gloriā ei⁹ſpernere ñ timuerūt .vnde ſeq̄t:Quia ſi i tyro ꝛ ſido.facte fuiſ. virtu.q̄ i vobiſſcē ſunt:olī in cilitio ꝛ cinere ſedētes peniterēt. In cilitio q̄ de pilis capraꝝ texit:aſpe rā peccati pūgētis memoriā ſignificat. In cinere āt mortis cōſideratione:p quā in puluerē redigimur demōſtrat. Dorro in ſeſſione humilitatē ꝓprie con ſciētie ſignificat. Impletū aūt videm⁹hodie dñm .ſ. ſaluatorīs:qꝛ corozaim ꝛ bethſaida pūte dño crede re noluerūt. Tyrus aūt ꝛ ſidon ꝛ quondā dauid ac ſalomoni amice fuere:ꝛ poſt euāgeliſantib⁹ chriſti credidere diſcipulis. GHRY. Deplorat autē dñs has ciuitates ad nr̄z exēplū:eo q̄ effuſio lachrymarū ꝛ gemit⁹amar⁹ ſup patiētes inſenſibilitatē dolo ris:nō modicū antidotū ē: ꝛ ad correctionē patien tiū:ꝛ ad remediū ingemiſcētiū ſup eos. Nō ſolū āt p deplorationē īducit eos ad bonū:ſz etiā p terrorē vñ ſeq̄t:Uerūtn̄ tyro ꝛ ſidoni remiſſi⁹ erit q̄z vobis i iuditio. Hoc ꝛ nos audire debem⁹:nō enim ſolis illis:ſz etiā nobis pei⁹ iudicium ſtatuit:niſi receperi mus intrātes ad nos hoſpites quoꝝ puluerem p̄ce pit excutere. Cū aūt plurima ſigna feciſſet dñs i ca pharnaū:ꝛ eā icolā habuiſſet:videbaꝝ ſup alias ci uitates exaltata:ſz ꝓpter īcredulitatē cecidit i ruinā vñ ſeq̄t:Et tu caphar.vſq; i celū exal.vſq; ad infer nū demergeris:vt.ſ.iudiciū ſit ꝓportionabile bono ri. BEDA: Duplex aūt i hac ſnīa ſenſus ē.Uel iō ad infernū demergeris:qꝛ ō p̄dicationē meā ſuper biſſime reſtitiſti:vt.ſ.itelligaꝝ i celū exaltata q̄ ſup biā. Uel iō:qꝛ es exaltata vſq; ad celū meo hoſpi tio ꝛ meis ſignis: maioꝛib⁹ plecteris ſupplitijs:q̄ bis quoq; credere noluiſti. Et ne q̄s putaret hāc increpa tionē vel tantūmodo ciuitatib⁹ vel pſonis nocere q̄ dñm in carne vidētes ſpernebāt:ꝛ nō oīb⁹ q̄ ho die quoq; euāgelij vba deſpiciūt. Cōſequēter adiū xit dicēs:Qui vos audit:me audit. CHRY. Per q̄ō docet q̄cūq; p ſcōs apl̄os dicīt acceptādū cē: q̄a q̄ illos audit:chriſtū audit. Ineuitabilis q̄ pena ho reticis īminet:q̄ apl̄oꝝ negligūt vba. Seq̄t eni:Et q̄ vos ſpernit:me ſpernit. BEDA:Ut.ſ. in audiēdo q̄ſcūq; vl̄ ſpernēdo euāgelij pdicationē:nō viles q̄ſcūq; pſonas:ſz dñm ſaluatorē:imo ipm p̄ez ſpernere le vl̄ audire diſceret.nā ſeq̄t:Qui aūt me ſpernit:ſper nit eum q̄ miſit me:qꝛ i diſcipulo magiſter audit:ꝛ i filio p̄r honoraꝝ. AVGV. de vbis dñi:Si aūt ſer mo dei ad vos quoq; puenit:ꝛ i eo loco vos ꝛſtitu it:videte ne ſpernatis nos:ne ad illū pueniat:q̄ no bis feceritis. BEDA: Pōt ꝛ ita itelligi:Qui vos ſpernit:me ſpernit.i.q̄ non facit miſericordiā vni de fratrib⁹ meis minimis:nec mihi facit.Qui autē ne ſpernit:nolēs credere filiū dei:ſpernit eū q̄ me miſit qꝛ ego ꝛ p̄r vnū ſum⁹. TYTVS: Simul aūt i hoc diſcipulos cōſolaꝝ.q.d.Non dicatis: cur imus paſ ſuri ꝛtumelias:accomodate linguā:ego p̄ceꝓ gr̄az in me veſtra redundat cōtumelia.

¶ Reuerſi ſunt aūt ſeptuagitaduo cū gaudio dicētes: Dñe etiā demo nia ſubijciunt̄ nobis i noie tuo. Et ait illis: Uidebam ſathanā ſicut ful gur de celo cadētem. Ecce dedi uo bis ptātem calcandi ſup̄a ſerpētes ꝛ ſcorpiones ꝛ ſup oēm uirtutē ini mici:ꝛ nihil nobis nocebit. Uerum tamē in hoc nolite gaudere qꝛ ſpūs nobis ſubijciuntur. Gaudete autē q̄ noia ueſtra ſcripta ſunt in celis.

CIRYL. Supra dñs eſt q̄ dñs miſit diſcipulos gr̄a ſpūs ſcī ūnignitos:ꝛ facti p̄dicationis miniſtri ptātem ſup īmūdos ſpūs acceperūt:nūc aūt reuerſi cōfitent̄ honorātis eos potētiam.vñ dicit: Reuerſi ſunt aūt.lxxij.cū gaudio dicētes:dñe etiā demonia ſubijciunt̄ nobis i noie tuo. Uidebant q̄d gaude re magis q̄ facti ſunt miraculorū auctores:q̄ q̄ fci erāt p̄dicationis miniſtri. Erat aūt meli⁹ eos gaude re i illis quos ceperāt:ſicut vocatis p ipm dicit p.au lus:Gaudiū meū ꝛ corona mea. GREGO. cruc. moraliū: Dire aūt dñs vt i diſcipulorꝝ corde⁹ ela tionē p̄meret:idiciū ruine retulit: q̄ ipſe magiſter elationis accepit:vt i auctore ſuꝝbie diſceret q̄d de

Ca.x'.

elationis vitio formidarent.vñ seqt̃:Videbã satha nã sicut fulgur de celo cadentẽ. BASI. Dicitur sa thanas:eo q̃ aduersat̃ bono:hoc enĩ significat no strum:eo q̃ aduersat̃ nobis ĩ mari bellantiũ,ſz diabol⁹ ofr:eo q̃ cooperat̃ nobis ĩ malo:z accusator fit. Natura ei⁹ ẽ icorporea:locus aũt ei⁹ celestis. BEDA: Nõ aũt dicit: Vidi uideo:ſz ꝑus visionẽ:ſi cocurrit. Qõ aũt ait: Sicut fulgur:vel ꝑcipi tum de supernis ad ima lapsum significat.vel q̃ deie ctus adhuc trãsfigurat se ĩ angelũ lucis. TYTVS: Se aũt dicit vidisse tanq̃ iudicẽ q̃ nouit icorporeo rũ passiones.vel dicit: Sicut fulgur: q̃ natura fulgi dus erat vt fulgur:ſz factus ẽ tenebrosus,ꝑpẽ affectũ: q̃ qõ de⁹ fecit bonũ:hoc ipse in se alterauit ĩ malũ. BASILI. Supne enĩ vtutes nõ sũt naturaliter scẽ ſz analogiã omnĩ amoris mẽsurã scificatõis sor tiunt. Et sicut ferrũ positũ ĩ igne nõ desinit eẽ ferrũ vehementi tñ flãme vnione tã effectu q̃z aspectu in ignẽ genãsit:sic z alme vtutes ex participatõe eius q̃ ẽ naturaliter sanct:insitã hñt scificatõez:neq̃z enĩ cecidisset sathanas: si natura fuisset insusceptibilis mali. CIRYL. Uel aliter: Videbã sathanã sic ful gur de celo cadentẽ.i.ab vltia vtute ĩ extremã fragi litatẽ. Nã aũ saluatoris aduẽtũ subegerat sibi orbẽ z ab eo⁹ colebat:ſz eũ vnigenitũ vbum dei de celo descẽdit:cocussit tãq̃ fulgur:q̃ cõculcat̃ ab adora tribus christũ.vñ seqt̃:Et ecce dedi vo.potest.calcan. supra serpẽ.z scorpi. TYTVS: Serpẽtes q̃dẽ ali qñ figuraliter ĩ deserto mordebant iudeos: z neca bãt eos:eo q̃ infideles erãt.venit aũt q̃ spẽtes illos pmeret eneus spens crucifixus:vt fidẽs credẽs ĩ eũ ꝓpterit:liberet̃ a morsib⁹ z saluet̃. CHRY. De inde ne putarem⁹ hoc dici de bestiis subiũxit: Et su pra oẽm vtutẽ ĩmici. BEDA: Hoc ẽ oẽ genꝰ ĩmũ dor spirituũ de obsessis corporib⁹ eiciendi:z q̃tuz ad ipsos subdit: Et nihil vobis nocebit. Quamuis z ad ſram possit accipi. Paulus enĩ a vipera ĩuasus nihil mali patiẽt:z iohãnes hausto veneno nõ ledi tur. Hoc aũt iter serpẽtes q̃ dente:z scorpiones qui caudã nocẽt:existare arbitror:q̃ serpentes aperte se mites:scorpiones clanculo insidiãtes vel homines vel demones significẽt.vel serpẽtes q̃ inchoãdis vtuti bus venena praue pluasionis obiiciunt: scorpiones ꝰsummatas vtutes ad finẽ vitiare itẽdũt. THEO. Vel serpẽtes sũt q̃ visibiliter nocẽt: veluti fornicati ones z homicidia demon:qui vo inuisibiliter nocẽt scorpiones vocant̃:sicut ĩ vitiis spiritalib⁹. GRE. Uoluptas etiã serpẽs dicit̃ ĩ scriptura: cui⁹ natura ẽ ꝑ si caput ei⁹ muri strictura attigerit:totũ sequẽs corꝰ ad se trahit:sic natura necessariũ concessit hõi domicilio. Sz p hãc necessitatẽ aggrediẽs voluptas animũ ad imoderatũ quẽdã ornatũ puertit:ad hoc subsequẽtẽ auariciã trahit:quã ĩpudicitia seqt̃.i.vlti mũ membr⁹ z cauda bestialitatis. Sz quẽadmodũ nõ est p caudã serpentẽ retrahi:sic nõ est ĩcipiendũ ab vitiis ad euellẽdũ voluptates:nisi q̃s pozẽ aditũ ob tulerit malicie. ATHANA. Deludũt aũt nunc p christi vtatẽ pueri voluptatẽ:q̃ quondaz seducebat gẽtiles:z virgines pseuerãt cõculcãtes serpẽtine voluptatis fallacias. Sz z q̃dã ipsum aculeũ scorpi onis.i.diaboli cõculcates.s.mortẽ:nõ timuerũt inte rim:vbi gra:martyres facti.plericz vero postpositis terrenis libero gressu cõuersant̃ ĩ celis:ꝓcipẽ aeris nõ timẽtes. TYTVS: Sz q̃ leticia q̃ eos letos vi debat:inanẽ gl'am sapiebat.gaudebãt enĩ q̃ q̃si sub limes effecti:terribiles hõib⁹ z demonib⁹ erãt.ideo dns subiũgit: Uerũtñ in hoc nolite gaudẽ: q̃ spũs subiiciunt̃ vobis. BEDA: De subiectione spirituũ cũ caro sint gaudẽ,phibent̃:q̃ spũs eijcẽ sicut z vir tutes alias facẽ iterdũ nõ ẽ ei⁹ meriti q̃ opat̃:ſz inuo catio nominis christi hoc agit ad cõdẽnationẽ eorũ q̃ inuocãt:vel ad vtilitatẽ eoꝝ q̃ vidẽt z audiũt. CI RYL. Sz cur dñe nõ sinis letari ĩ honorib⁹ a te col latis cũ scriptũ sit: In noie tuo exultabũt tota die: Sed dns eos ad mai⁹ gaudiũ erigit.vñ subdit: Gau dete aũt q̃ noia vestra scripta sũt ĩ celis. BEDA: q.d. Nõ oportet vos de demonũ humiliatõe sed de vestra sublimatione gaudere. Saluberiter aũt itelligẽdũ ẽ:q̃ siue celestia siue terrestria q̃s opa gesserit p hoc q̃si lris annotat⁹ apud dei memoriã fit eterna liter affixus. THEOPHI. Scripta sunt enĩ noia scoꝝ ĩ libro vite:nõ ĩ canstro:sed memoria dei z gra Et diabol⁹ q̃dẽ desup cadit:homines vero iferi⁹ existẽ tes supi⁹ ascribunt̃ ĩ celis. BASI. Quidã aũt sũt q̃ scribũt̃ q̃dẽ nõ ĩ vita:ſz ſz hieremiã ĩ terra:vt ſz hoc itelligat̃ duplex q̃dã descriptio: hoꝝ q̃dẽ ad vitam illoꝝ ad pfectionem. Qõ autem dicit̃: Deleant̃ de li bro viuẽtiũ.itelligit̃ de his q̃ digni putabãt̃ ĩ libro dei ascribi. Et ſz hoc fieri ꝺ̃ scripture mutatio: q̃n a virtute delabimur in peccatum vel econtra.

¶ In ipsa hora exultauit in spũ scõ z dixit: Cõfiteor tibi dñe pr̃ celi z terre: q̃ abscõdisti hec a sapiẽtibus z prudẽtibus z reuelasti ea parvulis. Etiã pr̃ q̃n sic placuit añ te. Omia mihi tradita sunt a pr̃e meo. Et ne mo scit qs sit fili⁹ nisi pr̃: z qs sit pr̃ nisi fili⁹: z cui voluerit fili⁹ reuelare.

THEO. Sicut benign⁹ pr̃ videns filios suos dirigi gaudet.sic z christ⁹ exultat:q̃ apli tãtis bonis facti sũt digni.vñ dicit̃: In ipsa aũt hora exultauit spiritu scõ. CHRY. Inspexit q̃dẽ p spũs opationẽ quam aplis tradidit pluriũ acquisitionẽ.vñ ĩ spũ scõ letat⁹ ꝺ̃.i.in effectib⁹ q̃ p spñm scñ,pueniũt.q̃si enĩ amator hõiuz:gaudij reputabat materiã cõuersionẽ errãtiũ de quo gras agit.vñ seqt̃: Cõfiteor tibi pr̃ dñe celi z terre. BEDA: Cõfessio nõ semp pniam sz grarũ actionẽ significat:vt ĩ psalmis sepissime legimus. CIRYL. Ecce aũt inquiũt illi: quoꝝ corda peruersa sũt:gras refert fili⁹ pri tanq̃ minor. Sed q̃d ipedit cõsubstãtialẽ filiũ laudare ꝑpium genitorẽ mundũ saluatẽ p eũ:q̃ si censes ꝓfessionis cã hũc eẽ mino rem:aspice q̃ vocat eũ pr̃em suũ z dñm celi z terre. TYTVS: Ilia enĩ p christũ ex nõ entibus s,ducta sunt.sz sol⁹ ipse incõprehensibiliter a pr̃e ẽ genitus. soli⁹ enĩ vnigeniti tãq̃ veri filij pr̃is pr̃ ẽ.vñ sol⁹ pri dicit: Cõfiteor tibi pr̃.hoc ẽ glorifico te. Ne mireris si pr̃em fili⁹ glorificat:tota enĩ hypostasis vnigeniti genitoris ẽ gl'a:nã q̃ fcã sũt z celũ z angeli gl'a sunt creatoris.vez q̃ hec nimis ĩsime sita sunt:respectu dignitatis ipsi⁹:sol⁹ fili⁹ cũ de⁹ pfecte sit similis ge

nitor: pfecte glorificat pr̃em. ATHANA. Noui mus etiã sep̃ saluatorẽ hũana, pferre: hz enĩ adiũ ctam hũanitatẽ diuinitas: nec tñ ꝑpter corporis te gimẽ deũ ignores. Sz qd rñdẽt ĩ hoc q̃ volũt subsi stentiã eẽ mali: formãt vero sibi deũ aliũ a vero pr̃e christi. Et hũc dicũt eẽ vnigenitũ mali creatorem: ⁊ nequitie p̃cipẽ: necnõ mũdialis machine ꝺditorẽ. Ait aũt dñs approbãs v̈ba moysi: Cõfiteor tibi pr̃ dñe celi ⁊ terre. EPIPHA. Editũ aũt a martione euangeliũ hz: Negratior tibi dñe celi: tacens qõ or: Et terre. ⁊ qõ or: p̃r. ne itelligat qꝫ vocat christus p̃ez creatorẽ celi ⁊ terre. AMBRO. Postremo aperit celeste mysteriũ: quo placuit deo vt paruulis magis q̃z prudẽtib̃ hui⁹ mũdi suã gr̃am reuelaret. vñ seq̃t: qꝫ abscõdisti hec a sapiẽtib̃ ⁊ prudẽtib̃: ⁊ reuelasti ea paruulis. THEOPHI. Põt sic distin gui vt dicat A sapiẽtib̃. i. a phariseis ⁊ scribis legẽ iterp̃tantib̃. Et prudẽtib̃. i. ab his qui a scribis fue rãt docti. sapiẽs enim ẽ q̃ docet: prudẽs vo q̃ docet. Paruulos vero vocat dñs suos discipulos: quos nõ legis doctores: sz de turba ⁊ piscatores elegit: q̃ sũt vocati ñ maliuoli q̃si paruuli. AMBRO. Ut paruulũ hic accipiam⁹ q̃ se exaltare non nouerit: ⁊ phaleratis ꝫmonib̃ artẽ siue iactare prudẽtie: quod pharisei plerꝫq̃ faciũt. BEDA: Gr̃as igit agit qꝫ aplis q̃si paruulis aduẽt⁹ sui aperuit sacra: q̃ ignoꝛ rauerũt scribe ⁊ pharisei: q̃ sibi sapiẽtes videb̃: ⁊ ĩ cõ spectu suo prudẽtes. THEO. Abscõdita igit sunt mysteria ab his q̃ putãt se eẽ sapiẽtes: ⁊ nõ sũt. nã si eẽnt: eis reuelata fuissent. BEDA: Uñ sapiẽtib̃ ⁊ prudẽtib̃ nõ ihipiẽtes ⁊ hebetes: sz paruulos. i. hu miles oppolsuit: vt ꝓbaret se tumorẽ dãnasse ñ acu mẽ. ORIGE. Sensus enĩ defect⁹ ꝓparatio fit sup ueniẽtis pfectõis. Qui enĩ nõ sentit qꝫ careat vo bo no: ꝓpter bonũ p̃ns qõ sibi ineẽ videt: vo bono p̃ri uat. CHRY. Nõ aũt letat ⁊ gr̃as agit: qꝫ dei my steria latebãt scribas ⁊ phariseos. hoc enĩ non erat materia alacritatis: sz gemit⁹. sz de hoc gr̃as agit: qa qõ sapiẽtes nõ nouerãt: hi nouerũt. Gr̃as aũt super hoc agit p̃ri cũ quo ipse fil̃ hoc facit: oñdens nimiã dilectionẽ q̃ diligit nos. Oñdit aũt ꝺñter qꝫ hui⁹ rei p̃ma volũtas sua sit: ⁊ p̃ris q̃ ꝓpa volũtate hoc age bat. vñ seq̃t: Etiã p̃r qz sic pla. ñ te. GRE. Nis v̈ bis exẽpla humilitat accipim⁹: ne temẽ discutẽ sup na ꝺsilia de alioꝝ vocatõe alioꝝve repulsione p̃su mam⁹. iuſtũ. n. eẽ ñ p̃t: qõ placuit iusto. in cũct q̃ q̃ exteri⁹ disponũt: apta cã rõnis est occulte iusticia volũtatis. CHRY. Cũ vero dixisset: Cõfiteor tibi quia reuelasti ea paruulis. ne putares qꝫ ipe christ⁹ hac v̈rtute p̃iuat⁹ nõ posset h̃ facere: subiungit: Oia tradita sũt mihi a patre meo. ATHANA. Hoc nõ recte itelligẽtes arrij sequaces delirãt in dñm dicẽtes: Si data sũt ei oia. i. dominiũ creatu re: fuit temp⁹ quo ea nõ habuit: ⁊ sic nõ ẽ de substã tia patris: nã si esset: nõ esset ei op⁹ recipe. sed ex h̃ magis demẽtia eoꝝ carpet. Si enĩ p̃i⁹ q̃z recepis set vacabat creatura a verbo: qualiter saluabit illõ Oia ĩ eo cõsistũt: Ceterum si simul postq̃z facta est creatura: tota fuit tradita ei: nõ erat op⁹ tradere: p ipm nãqz facta sũt oia. Nõ ergo vt ipsi putãt: figni ficat hic creature dominiũ: imo significatiuũ est h̃ verbũ facte dispẽsatiõis ĩ carne. postq̃z enĩ hõ pec cauit: pturbata sũt oia: vñ v̈bũ caro fact̃ ẽ: vt oia re stauraret. Data sũt q̃ ei oia: nõ qz ptãte careret: sz vt saluatoꝛ emẽdet vniuersa: vt sicut p verbũ oia ĩ p̃n cipio itroducta sũt ĩ eẽ: ita cũ verbũ caro fact̃ ẽt ipo oia restaurent. BEDA. Uel dicit: Oia sibi tradi ta: ñ mũdi elemẽta: sz hi qb⁹ paruulis spũ sacra filiꝰ p̃r reuelauit: ⁊ de quoꝝ salute cũ hec loqueret: ex ultauit. AMBRO. Uel cũ oia legis: oipotentz agnoscis: nõ degenerẽ p̃ris cũ tradita legis filiũ ꝑ teris. Cui p naturã oia vni⁹ substãtie iura sũt. ꝑa nõ dono collata p gr̃am. Cũ aũt dixisset oia sibi so re a p̃re tradita: ascẽdit ad ꝓpriã gl̃am ⁊ excellẽtiaꝫ oñdens ĩ nullo se superari a p̃re: subdit: Nemo no uit q̃ sit fili⁹ nisi p̃r: ⁊ q̃ sit p̃r nisi fili⁹. Nõ valet enĩ creature intẽtio cõprehẽdere modũ diuĩe substãtie q̃ oẽm supat itellectũ: ⁊ deco⁹ ei⁹ q̃libet cõsiderati onẽ trãscẽdit: sed a seipsa q̃d sit natura diuĩa cogno scit. itaqꝫ p̃r p id qõ ẽ nouit filiũ: ⁊ fili⁹ p id qõ ẽ no uit p̃rem: nõ iterueniẽte aliq̃ ꝺsa quãtũ ad diuini tatis naturã. qꝫ enĩ sit de⁹: credim⁹. Quid aũt natu raliter sit incõprehẽsibile ẽ. Sic q̃ creat⁹ ẽ fili⁹: quo sol⁹ sciret p̃ez: aut quo solo p̃re sciret? Scire naꝫ naturã diuinã ipossibile ẽ cuilibet creature. scire at quodcũqꝫ eoꝝ q̃ creata sũt q̃d sit: nõ trãscẽdit quil libet itellectũ: q̃uis supet nostr̃ sensuꝫ. ATHA. Hoc aũt dño dicẽte cõstat arrianos ei obuiare dum dicũt nõ videri p̃rem a filio. Sz eoꝝ oĩdit insania si seipm nõ nouit verbũ: qõ oĩb⁹ p̃ris ⁊ sui p̃stat noti ciã. Seq̃t enim: Et cui voluerit fili⁹ reuelare. TY TVS: Est aũt reuelatio traditio notionis iuxta po poꝛtionẽ nature ⁊ virtutũ vniuscuiusq̃: ⁊ vbi q̃dem ẽ natura cõsimilis: ibi ẽ cognitio sine doctrina: hic aũt ẽ p reuelationẽ disciplina. ORIGE. Uult ꝺ reuelare vt verbũ nõ irrat̃ionabiliter ⁊ tãq̃ insuica q̃ nouit digne ⁊ tpa reuelãdi ⁊ mẽsuras reuelatõis Reuelat aũt remouẽs oppositũ cordi velamen: nec nõ tenebras q̃s posuit ĩ sui latibulũ. sed qñ ex hoc putãt q̃ alteri⁹ sũt opinionis: cõstruẽ nefariũ suum dogma: qꝫ. s. ignot⁹ erat p̃r iesu scis antiqs. Dicẽdũ ẽ eis: qñ q̃ deꝰ cuicũqꝫ vult fili⁹ reuelare: non soluꝫ retoꝛquet ad tps futuꝝ: ex quo saluato⁹ hoc pmul: sed etiã ad tps pteritũ: qꝫ si velint hoc verbũ reuela re p peccato sumẽ: dicẽdũ ẽ eis qꝫ nõ ẽ ide cognoscẽ ⁊ credẽ. Alij vaẽ p spm̃ scie: alij fides ĩ eodem spũ. Erãt q̃ ꝓmo q̃de credẽtes: nõ aũt cognoscẽtes. AMBRO. Ut scias aũt qz sicut fili⁹ patrẽ quis? vult reuelat: etiã pater reuelat q̃b⁹ vult filiũ. Audi dñm dicentẽ: Beat⁹es simon bariona: qz caro ⁊ san guis nõ reuelauit tibi: sed p̃r me⁹ q̃ i celis ẽ.

Et cõuersus ad discipulos suos dixit: Beati oculi q uidẽt q̃ uos uide tis. Dico enĩ uobis: qꝫ multi ꝓphe te ⁊ reges uoluerũt uidere que uos uidetis ⁊ nõ uiderũt: ⁊ audire q̃ au ditis: ⁊ non audierunt.

THEO. Qz supius dixerat: Nemo nouit quis sit pater nisi fili⁹: ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare: verificat discipulos quib⁹ pater ꝑ eũ reuelabat. vñ dicit: Et cõuersus ad discipulos suos dixit: Beati oculi qui vi

Ca.x.

dent q̄ vos videtis. CIRYL. Conuertit quidē ad eos q̄: repellēs iudeos surdos ⁊ cecā mētē gerētes nec videē volētes: totū se p̄bebat diligētib⁹ eū: ⁊ beatos asserit oculos videtes q̄ pr⁹ alijs ipsi videbant. Illud tñ scire debuerit: q̄: videē nō significat actū oculoꝝ sz mētis recreationē ī p̄stitis beneficijs: puta si quis dicat: Iste vidit bona tpa. i. gaudijs est ī bonis tēporib⁹: sz illud: Videas bona hierusalē. Multi eni iudeoꝝ viderūt christū diuine operātē: corpora li. Cuntuitu: nec tñ oīb⁹ btificatio cōuenit. nō eni credidēr: sz neq̄ viderūt gl̄az dei oculis mētis. Btifi cati sūt q̄ oculi nostri ī hoc: q̄ fide vidim⁹ vbū p no bis hoiem factū: ipzimēs nobis decorē sui numinis. vt nos sibi cōformes faciat p̄ sanctificationē atq̄ iusti/ cā. THEO. Btificat āt eos ⁊ oēs similr q̄ eū fide recipiūt: ex hoc q̄ antiq̄ pphete ⁊ reges deū ī carne vidē ⁊ audire optauerūt. vñ sequit̄: Dico eni vo. q̄ multi pphe. ⁊ re. volu. vidē q̄ vos vide. ⁊ nō vide. ⁊ audi. q̄ vos audi. ⁊ nō audi. BEDA: Matthaeus ago⁹ pphetas ⁊ iustos appellat: ipsi n. sūt reges mag/ nq̄ qt tētationū suaꝝ motib⁹ nō sentiēdo succūbere sed regēdo posse noluerūt. CHRY. Ex hoc aūt di/ cto plures existimāt pphetas caruisse xp̄i noticia. sed si optauerūt videē q̄ viderūt apl̄i: nouerūt illum vēturꝝ ad hoies: ⁊ dispēsatiꝝ q̄ dispēsauit. null⁹ eni hz hoꝝ appetitū q̄ mēte nō cōcepit: nouerāt g̃ filiuꝝ dei. vide non simpliciter dicit. Voluerūt videē me: sz q̄ vos videtis: nec audire me: sz q̄ vos auditis. Vi derāt eni ipm: nō tñ iā īcarnatū: nec sic cū hōib⁹ cō uersantē: nec tāta maiestate eis loquētē. BEDA: Illi eni a lōge inspiciētes p̄ speculum ⁊ ī enigmate viderūt. Apl̄i aūt ī p̄nti aꝝ hītes dñm q̄cūq̄ voluis/ sent interrogādo discētes: nequaq̄ p̄ angelos aut alias visionū spēs op⁹ habebāt doceri. ORIGE. Sz ḡre dicit plerosq̄ pphetas optasse nō aūt oēs: q̄: ō aduā dē q̄ vidit diē christi ⁊ letat⁹ ē: quā visionē nō plures imo pauci ꝺtigerūt. fuerūt aūt alij pphe te ⁊ iusti nō cauti: vt visionē abrae ⁊ peritiā aposto lorum attingerent. Et hoc dicit nō vidisse sz optasse

(Et ecce qdā legisp̄it⁹ surrexit tēptans illū ⁊ dicēs: Magister qd faciendo uitā eternā possidebo? At ille dixit ad eū: In lege qd scriptum ē? Quo legis? Ille rñdēs dixit: Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aia tua: ⁊ ex oīb⁹ uirib⁹ tuis: ⁊ ex oi mēte tua: ⁊ p̄ximū tuū sicut teip̄m. Dixitq̄ illi: Recte rñdisti: hoc fac ⁊ uiues.

BEDA: Dixerat supra dñs q̄ nōia eorum scripta sunt ī celis. vñ vt puto occasionē tētandi dñm legisperit⁹ assumpsit. vñ dicit̄: Et ecce q̄. legisp̄e. surrexit tēptans illū. CIRYL. Erāt eni q̄dā vbosi circūeuntes totā regionē iudeoꝝ: incusantes christū ⁊ dicentes q̄ p̄ceptū moysi iutile dicēt: ipe aūt q̄sdā nouas doctrinas p̄meret. volēs g̃ legisperit⁹ seducē christū ⁊ aliq̄d ↄ moysen loquerē: adest tēptans ipm magistrū vocās: doceri nō patiēs. Et quia dñs solitus erat his q̄ veniebāt ad eū loq̄ de vita etna: vtitur legisperit⁹ eius eloquijs. Et q̄ tētabat astute nihil aliud audit nisi que p̄ moysen edita sūt. Sequit̄ eni At ille dixit ad eū: In lege qd scriptū ē: quo legis: AMBRO. Erat eni ex his q̄ sibi legisperiti videē q̄ verba legis tenēt: vim legis ignorāt ⁊ ex ipso legi capitulo docet eē legis ignaros: ꝓbās q̄ ī p̄ncipio statī lex p̄rem ⁊ filium p̄dicauerit: icarnatōis dñice annūciauerit sacrm. Sequit̄ eni: Ille rñdens dixit: Dili. dñm de. tu. ex to. cor. tuo: ⁊ ex tota aia tua: ⁊ ex om. viri. tuis: ⁊ ex tota mēte tua. BASI. Qō dicit̄ Tota mēte tua: ī cetera nō recipit sectionē: nā q̄stā cūq̄ dilectionē ī infirmis expēderis: hoc tibi necessario a toto deficiet. Sicut eni in vase aliquo pleno liquore ī quātū emanat fozas: tātū necesse ē plenitudini derogari: sic ⁊ ī aīa inquātū emanauerit ab ip̄i us dilectione ad illicita: in tātū minui necessariū est amorē ad deū. GREG. nisen⁹: In tria aūt q̄dam aīe vis discernit̄. Nec eni ē augmētatiua solū ⁊ nutritiua: q̄ etiā ī plātis repit̄. Alia est q̄ sensualiter disponit̄: q̄ saluabat̄ ī natura irrationaliū aīaliū. Perfecta aūt vis aīe est rōnalis: q̄ i natura hūana cōspicit̄. Dicēdo g̃ cor: substātiā corporalē significauit. s. nutritiuā. dicēdo vo aīam: mediocrē. i. sensitiuā. dicendo vo mētē: altiorē naturā. i. itellectiuā ⁊ ꝺsideratiuā potētiā. THEO. Hic igit̄ itelligēdū est q̄ oz nos oēm virtutē aīe amori diuino subijcē: ⁊ hoc viriliter ⁊ nō remisse. vñ addit̄: Et ex oīb⁹ viribus tuis

MAXI. Cū hac igit̄ intētione trinā ad deū dilectionē lex pertractat: vt auellat nos a trina mūdi babitudine: q̄ respicit̄ ad possessiones: ad gl̄am: ⁊ ad voluptates: in quib⁹ etiā tētat⁹ est christ⁹. BASI. Sicq̄s aūt q̄rat quo pacto diuina dilectio poterit obtineri: dicem⁹ q̄m indocibilis ē diuina dilectio. nam nec lucis gaudē p̄ntia: nec vitā amplecti ab alio didicim⁹: vel amare parētes aut alūnos: ⁊ multomagis diuine dilectōis doctrina. Sed seminalis q̄dā rō nobis insita ē intrinsec⁹: hīs cās vt hō deo adhereat quā rōnē accipiēs doctrina diuinoꝝ p̄ceptoꝝ colē diligēter: cauteq̄ fouere ⁊ ad pfectionē diuine gre p̄ducere ꝺsueuit. naturaliter eni bonū amam⁹: amamus etiā p̄xiū ⁊ cognatū: necnō ⁊ bñfactoꝝib⁹ spō te affectionē totā p̄fūdim⁹. Sic igit̄ bon⁹ ē de⁹: oīa vero bonū desiderāt qō volūtarie pficit̄: naturalit̄ nobis ineſt: quē tñ p̄ bonitatē minime nouissem⁹: ex hocipso tñ q̄ ab ipso p̄cessimus tenemur ip̄m vltra modū amare: tanq̄. s. nobis cognatū. Maioꝝ ēt ē ⁊ bñfacto ⁊ oīb⁹ q̄ naturaliter diligūt̄. Est igit̄ p̄imū ⁊ p̄cipuū mādatū diuine dilectōis: secūdū aūt p̄mi cōpletiuū: ⁊ ab eo cōpletū quo monemur diligē p̄ximū. vñ sequit̄: Et p̄ximū tuū sicut teipsū. Sortimur aūt a deo potētiā ad hui⁹ executōem mādati. Quis aūt nō nouit qñ māsuetū ⁊ cōicatiuū aīal est hō: nō aūt solitariū ⁊ siluestre: Nihil eni tā p̄xiū ē nre nature: sicut adinuicē cōicare: ⁊ mutuo ꝺligere: ⁊ cognatū diligē. Quoꝝ g̃ p̄tenies dñs nobis tradidit semia: hoꝝ ↄsiter fructꝰ reqrit. CHRY. Tu tñ attende q̄liter fere cū eodē excessu postulat vtrūq̄ p̄ceptū. de deo eni ait: Toto corde tuo. de p̄xio: Sicut teip̄m. Qō si diligēter ↄseruaret̄: nec seruꝰ esset nec liber nec victoꝝ nec victꝰ: nec diues nec pauper: nec notꝰ vnq̄ cēt diabolꝰ. Potꝰ eni palee ignis su

stinerēt īmissionē q̄z feruorē charitatis diabolus: a deo cūcta supat dilectōis ostātia. GREGO. Luz aūt dicat: Diliges primū tuū sicut teipm. quo alteri miserēdo pius ē: q̄ adhuc inuste viuēdo fit ipi⁹ sibi metipsi? CHRY. Nū aūt legisperit⁹ rndisset q̄ cōti nebant ī lege: Christ⁹ cui nota sunt oīa: scīdit falla tie eius rhetia. Sequit enī: Dixitq; illi: recte rndisti hoc fac t viues. ORIG. Ex his īdubitāter colligit q; vita q̄ pdicat fm mūdi creatorē deū t antiq̄s scri pturas ab eo traditas: vita ppetua ē. Attestat enim dns sumēti: ex deuteronomio q̄dē illō: Diliges dn̄z deū tuū. ex leuitico vo illō: Diliges primū tuū sicut teipm. Hec aūt dcā sūt ꝺ seq̄ces valētini basilidis t martionis. Quid enī aliud voluit nos facere ad que rendū vitā etern̄ā: nisi q̄ cōtinent lex t prophete:

Ille aūt volēs iustificare seipsuz dixit ad ihesū: Et qs ē me⁹ ꝓximus? Suspiciēs aūt ihesus dixit: Hō quid dā descēdebat ab hierusalē i hierico t icidit i latrones: q etiā dispoliaue rūt eū: t plagis ipositis abierunt se miuino relicto. Accidit aūt ut sacer dos qdā descēderet cadē uia: t uiso illo ꝓteriuit. Similit t leuita: cū cēt secus locū t uideret eū ptrāsijt. Samaritan⁹ aūt qdā iter faciens uenit sec⁹ eū t uidēs eū: misericordia mo tus ē. Et approp̄iās alligauit uulne ra ei⁹: infundēs oleū t uinū: t impo nens illū i iumētū suū duxit i stabu lum: t curā ei⁹ egit. Et altera die ꝓ tulit duos denarios: t dedit stabu lario: t ait: Curā illi⁹ habe: t quod cūq; superogaueris: ego cū rediero reddā tibi. Quis hoz trīū uidet ti bi ꝓxim⁹ fuisse illi qui icidit in latro nes? At ille dixit: Qui fecit miseri cordiā in illum. Et ait illi ihesus: Va de t tu fac similiter.

CIRYL. Laudat⁹ legisperit⁹ a saluatore q; recte rndit: i supbiā prupit: nullū sibi ꝓximū putās eē: q̄si null⁹ eēt ei i iustīcia cōpand⁹. vñ dr: Ille aūt volēs iustificare seipm: dixit ad ihesū: Et qs ē me⁹ ꝓximus? Circūueniūt enī eū quodāmō alternati vitia t falla cia q̄ tētando q̄siuerat: ad arrogātiā lapsus. In hoc aūt q; q̄rit: Quis ē me⁹ ꝓxim⁹: vacu⁹ a dilectōe ꝓxi mi oñdit: cū nō estimet aliquē sibi ꝓximū eē: t per dn̄s a dilectōe diuīa: qñ cū fratrē nō diligat quem videt: nō pōt deū diligē quē nō videt. AMBRO Rndit etiā q; nesciret ꝓximū suū: q; nō credebat in christū: t q̄ christū nescit: nescit legē. Cū enī vitatez ignoret: quo pōt scire legē: q̄ annūciat veritatem.

THEO. Saluator aūt nō actib⁹ aut dignitatib⁹ q̄z natura determinat ꝓximū. q. d. nō putes q; q̄sus iu stus fis: null⁹ tibi fit ꝓxim⁹. Oēs nāq; q̄ eādē natu ram cōicant: ꝓximi tui sūt. fias igit t tu eoz ꝓxim⁹: nō loco q̄z affectu: t circa eos cura: t ad hoc samari tanū ī exēplū ducit. vñ seq̄t: Suspiciēs aūt ihesus dixit Hō q̄dā descē. ab hie. ī hieri. GRE. Nū ē generis appellatio. nō enī ait: Descēdit q̄dā: q̄z Hō q̄dā. nam fmo fit de tota hūanitate. AVG. de que etiā. Nō enī iste ipse adā itelligit ī genere hūano. Hierusalē ciuitas pacis: illa celestis: a cui⁹ btūdine lapsus ē. Hiericho īterp̄tat luna: t significat mortalitatē no strā. ꝓpter hoc q; nascit: crescit: senescit: t occidit. AVGV. ō pelagiū: Vel hierusalē q̄ īterp̄tat vīo pacis: paradisū dicun⁹. Nūq enī q̄z peccaret hō ī visio ne pacis erat: hoc ē ī paradiso: vbi q̄dō videbat pax erat t leticia. Inde descēdit q̄si humiliatus t mise ricors p peccatū. hierico. i. īmūdū: ī quo oīa orta occi dūt sicut luna. THEO. Nō aūt dicit Descēdit: sed Descēdebat: semp enī hūana natura ad īferiora ten debat: t nō ī pte q̄z ī toto vite attēdebat passibili. BASI. Cōuenit etiā hoc fidēs loca p̄sperit. hieri cho enī tenet loca mallia palestīne. hierusalē vo in cacumine sita ē occupās apicē mōtis. venit igit hō ab altis ad īfima vt a latronib⁹ caperet: q̄ ieiebant desertū. vñ seq̄t: Et icidit ī latrones. CHRY. Pri mū isti⁹ hōis miserād⁹ ē casus: q̄ iermis ac desticut⁹ ī latrones īciderit: quiq; ip̄rouid⁹ icautusq; eā viaz elegerit: q̄ euadere pdonū man⁹ nequerit. nō enim posset iermis armatos: ip̄rouid⁹ pessimos: icaut⁹ no cuios effugē. Quippe cū malitia semp armata sit do lis: crudelitate septa: munita fallacia: t ad nocendi seuiciā ꝑparata. AMBRO. Qui sūt aūt isti latro nes nisi angeli noctis atq; tenebraz: i quos nō inci disset: nisi eis mādati celestis deu⁹ se fecisset obno xium. CHRY. In exordio igit mūdi nocēdi falla cia diabol⁹ ē opat⁹ ī hoiem: ī quē fallēdi vi⁹ exer cuit: t malicie nocētiā dedicauit. AVGV. ō pela giū: Incidit q̄ ī latrones. i. ī diabolū t angelos ei⁹ q̄ p inobedientiā ꝓmi hōis hūanū gen⁹ despoliauerūt: bono. s. possibilitatis: liberi arbitrij. pdito. vñ seq̄t Qui etiā despoliauerūt eū: t plagis ipositis abierūt. In illo enī peccāte plagā fecit: ī nos vo plagas: cuz p vnū peccatū q̄ō ꝺbum⁹ supaddim⁹ multa peccata. AVGV. de q̄. euā. Vel spoliauerūt hoiem īmor talitate: t plagis ipositis peccata suadēdo reliquerūt semiuiuū: q; ex pte q̄ pōt itelligē t cognoscē deū vi uus ē hō: expte aūt q̄ peccat ꝺtabescit t ꝓmit: mor tuus ē. t hoc ē q̄ subdit: Semiuiuo relicto. AV GV. ō pelagiū: Semiuiu⁹ enī hz vitalē motū. libe rū arbitriū vulneratū: q; ad eternā vitā quā pdide rat redire nō sufficiebat. t ió iacebat: q; vires ei ꝓpe ad surgēdū nō sufficiebāt: vt ad se sanādū medicum i. deū reqreret. THEO. Aut semiuiu⁹ dr hō p̄ pec catū: q; alia īmortalis ē: corp⁹ vo mortale: ita vt me dietas hōis morti succūbat: aut q; hūana natura in christo sperabat ꝺseqū salutē: ita vt nō no mors suc cūberet: q̄z iquātū adā peccauerat: mors ī mādi ira uit: ī christi vo iustificatōe mors erat destruenda. AMBR. Vel spoliāt q̄ accepim⁹ īdumēta gr̄e ispi ritalis: t sic vulnera iferre ꝺsueuerūt. nā si iterum ta que supsum⁹ īdumēta seruem⁹: plagas latronum

Ca.x.

ſentire nō poſſum? BASI. Uel pōt itelligi q; ex poliuerūt eū: plagis pus ipoſitis: pcedūt enī vulnera nuditatē: vt itelligas q; peccatū gr̄e pcedit carentia. BEDA: Dicūt aūt plage peccata: q; bis natura hūane itegritas violat. Abierūt aūt nō ab iſidijs ceſſando: ſ; iſidiar; fraudes occultādo. CHRYS. Dic itaq; hō. i. adā iacebat deſtitut? ſalutis auxilio: ꝓſſus vulneri? delictor; cui nec ſacerdos aaron trāſiēs ſacrificio potuit ꝓfuiſſe. Seq; enīm: Accidit aūt vt ſacer. q̄dā deſcē. eadē via: t viſo eo ꝓteriuit. Nec cuiā ei? frater moyſes leuita: p legē potuit ſubuenire. vñ ſeq; : Similr t leuita cū eēt ſec? locū t videret eū ꝓtrāſijt. AVGV. ō pelagiū: Uel in ſacerdote t leuita duo tpa itelligūt: legis .ſ. t ꝓphetar. i ſacerdote lex p quā ſacerdotiū t ſacrificia iſtituta ſūt: in lege vaticiniū ꝓphetar: quor; tēpor ib? hūanū gen? ſanari nō potuit: q; p legē ꝺditio peccati non abolet. THEO. Dicit aūt ꝓteriſt: q; lex venit t ſtetit vſq; ad ips ꝓfutū: deīde nō valēs curare abijt. Vide etiā q; lex nō ad hoc data ē pcogitatiue vt hominē curaret: nō enī poterat hō a ꝓncipio ſuſcipere chriſti myſteriū. t iō dicit: Accidit vt ſacerdos q̄dā. q̄ cōſuetum? dicē i his q̄ nō ꝓmeditatīe fuit. AV. de vbis dñi: Uel q; hō deſcēdēs a hierūſalē i hierīcho iſraelita fuiſſe itelligit: qō itelligi pōt q; tranſiens ſacerdos vtiq; genere ꝓtim? ꝓterijt iacētē. Trā ſit leuita: t hic genē ꝓtim?: iacentē t ipſe cōtēpſit.

THEO. Miſerti inḡ illi? fouere eū cogitauerunt: poſtmodū vo tenacitate deuicti abierūt retrorſum. hoc enī deſignat qō dicit: ꝓteriſt. AVGV. de vbis dñi: Trāſijt ſamaritan? genere lōgiquus: miſericordia ꝓtim?: fecit qō ſeq; : Samaritan? aūt q̄dā iter faciēs venit ſec? eū. In quo ſamaritano ſe voluit itelligi dñs nr̄ ieſus chriſt?. ſamaritan? enī custos iterpetat: t de ipſo dr̄: Non dormit neq; dormiet q̄ cuſtodit iſrael: q; reſurgēs a mortuis iā non moꝛit. Deniq; cū dicā eēt illi: Tu ſamaritanus es: t demoniū habes: negauit ſe hr̄e demoniū: q; ſe noverat demonū expulſorē: nō ſe negauit infirmi cuſtodē. GRECVS: Uocat aūt hic chriſt? ſe ſamaritanū oportune: cū enī alloquereť legiſperitū ſuperbientē in lege: voluit exprimē qñ nec ſacerdos nec leuita t q̄ cōuerſabant in lege: legis ꝓpoſitū implebant: ſed ipe venit cōſūmatur? legis ꝓpoſitū. AMBRO. Dic aūt ſamaritan? ēt erat deſcēdēs. Quis enī eſt q̄ deſcendit de celo: niſi q̄ aſcendit in celū filius hōis q̄ ē in celo: THEO. Dicit aūt Iter faciēs. quaſi ex ꝓpoſito hoc ſtatuēs: vt nos curaret. AVGV. ō pelagiū: Uenit aūt i ſimilitudine carnis peccatiſ ſecus eū quaſi in ſimilitudine. GRECVS: Uel ſec? viā venit: fuit enī vere viator: nō deuiator ḡra noſtri deſcendēs ad terrā. AMBRO. Ueniens aūt fact? eſt cōpaſſionis nr̄e ſuſceptione finitimus t miſericordie collatione vicin?. vñ ſequit: Et videns eū miſericordia mot? ē. AVG. ō pelagiū: Videns quidē eū iacentē: non valentē: nō currentē t ideo miſericordia mot? eſt: q; in eo nullū meritū inuenit quo curari dign? eſſet: ſed ipſe de peccato dānauit peccatū in carne. vñ ſequit: Et appropians alligauit vulnera ei? ifundēs oleū t vinū. AVG. de vbis dñi: Quid enī tā longinquū: q̄d tā remotū: q̄ deus ab hōibus: imortalis a mortalib?: iuſtus a peccatoribus: nō loco lōge ſed diſſimilitudine. Cuiḡ haberet in ſe duo bona. ſ. iuſticiam t immortalitatem: t nos duo mala. ſ. iniquitatem t mortalitatē ſi vtriq; malū nr̄m ſuſcepiſſet: par noſter fuiſſ; t liberatore nobiſcū op? haberet. vt q̄ eēt nō hoc quod nos: ſed ꝓpe nos: nō eſt ille peccator vt tu: ſed fact? eſt mortalis qō tu ſuſcipiēdo penā: t nō ſuſcipiēdo culpā: deleuit t penā. AVG. de que. euan. Alligatio vulner; ē cohibitio peccator: oleū cōſolatio ſpei bone apud idulgētiā data ad recōciliationē pacis: vinū exhortatio ad operandū feruētiſſime in ſpū.

AMBR. Uel cōſtringit vulnera nr̄a auſteriore ꝓcepto: ſicut oleo fouet remiſſione peccati: ſic vino cōpungit denūciatōe iudicij. GRE. xx. moza. Uel in vino morſum deſtructōis adhibet: in oleo molliciē pietatis: per vinū vnguāť putrida: p oleū ſanāda foueant. Miſcēda eſt ḡ lenitas cū ſeueritate: t faciendū ē quoddā ex vtroq; temperamētū: vt neq; multa aſperitate exulcerent ſubditi: neq; nimia benignitate ſoluant. THEO. Uel aliter: Que fm hoīem eſt cōuerſatio oleū eſt: q̄ vo fm deū vinū ē: qō vtriq; significat: quā nemo potuiſſet ſuſtinē: niſi oleum haberet. i. cōuerſatio hūana. vñ quedā operat? eſt hūane: quedā diuinit?. Infudit ḡ oleū t vinum: q; nos humanitate t diuinitate ſaluauit. CHRY. Uel vinū infudit. i. ſanguinē paſſionis t oleum chriſmatis. ſanctificatio cōferť p chriſmatis vnctionem a celeſti medico cōſciſſa loca ligāť: t ītra ſemetipſa retinētia medicinā operāte medicamine: ꝓſtitue ſanitati reddunť. Infuſo ḡ vino t oleo ipoſuit eū ſuper iumētū. vñ ſeq; : Et ipones illū in iumētū ſuū duxit in ſtabulū: t curā ei? egit. AVG. de que. euā. Iumentū ei? ē caro: in q̄ ad nos venire dignat? ē. Imponi iumēto: eſt in ipſa; icarnatōem chriſti credere. AMBRO. Uel iumēto iponit dum peccata nr̄a portat: t p nobis dolet: hō enī iumēto ſimilis fact? ē: t iō ſupra iumētū ſuū nos ipoſuit: ne nos eſſem? ſicut equ? t mul?: vt p nr̄i corporis aſſūptōem infirmitatē nr̄e carnis aboleret. THEO. Uel ipoſuit i ſuū iumētū. i. i corp? ſuū. mēbra nāq; ſua nos fecit: t participes corpis ei?: t lex q̄dē nō oēs ſuſcipiebat. Manabite inquit t āmonite nō ītrabūt i eccl̄a dei. nūc vero i omni gente q̄ timet dñm: ab eo ſuſcipiť volēs credere t ps eccl̄e fieri: ꝓpter hoc dicit: q; duxit eū in ſtabulū. THEO. Eſt enī ſtabulū eccleſia que in itinere mūdi laſſatos: t ſarcinis delictor; deſſos ſuſcipit venientes: vbi depoſito onere peccatorū viator laſſus reficiť: t refectus ſalubri paſcua reparať. Et hoc eſt quod dicit: Et curaz illius egit. Totum enī quicq̄d contrariū nocens t malum eſt foris eſt: q; intra ſtabulum requies omnis ſalubritaſq; incluſa eſt. BEDA: Et bene iumēto ipoſituz duxit in ſtabulum: q; nemo niſi per baptiſmum corpori chriſti adunatus: eccleſiā intrabit. AMBR. Sed quia non vacabat: ſamaritano huic diu in terris degere redeundū erat vnde deſcenderat. vñ ſequitur: Et altera die ꝓtulit duos denarios t dedit ſtabulario: t ait: Curaz illius habe. Quis eſt iſte alter dies: niſi forte ille dominice reſurrectionis: de quo dictū eſt: Hec eſt dies quā fecit dom?: Duo aūt denarij ſunt duo teſtamenta que imaginē in ſe hūt eterni regis expreſſam: quor; ꝓcio vulnera nr̄a curā

tur. AVG. de que. euã. Uel duo denarij sunt duo p̃cepta charitatis: quã p spiñ scñ acceperũt aposto li ad euangelizandũ ceteris: vel, pmissio vite p̃tis ⁊ future. ORIGE. Uel duo denarij videt mihi esse scia sacramẽti: quo pr̃ in filio ⁊ filiꝰ in pr̃e sit: q̃ velut mercede donat eccle angelꝰ: vt diligẽtiꝰ curet hoiez sibi cõmendatũ: quẽ, p angustia tẽporis etiã ipse cu rauerat. Et, pmittit ei quicq̃d de suo ĩ medela semi niuentis expenderet: illico eẽ reddendũ. vñ seq̃t: Et quodcũq; superogaueritis ego cũ rediero reddam tibi. AVG. de que. euã. Stabulariꝰ fuit apls q̃ su perogauit aut illud ꝺ̃silũ q̃ ait: De virginibꝰ autẽ p̃ceptũ ꝺ̃ñi nõ habeo: cõsilũ aũt do. aut q̃ etiã ma nibus suis opatꝰ est: ne infirmoꝝ aliquẽ in nouita te euãgelij grauaret: cũ ei liceret ex euãgelio pasci. Multũ etiã superogauerũt apli. ſ; ⁊, p tpe doctoꝝ q̃ vet ⁊ nouũ testamentũ exposuere: superogauert , p q̃bus retributõem accipiẽt. AMBRO. Beatꝰ g̃ stabulariꝰ q̃ alteriꝰ vulnera curare põt. Btũs ille cui dicit iesus: Quodcũq; superogaueris: reuertens reddã tibi. Sz qñ reuerteris ꝺ̃ñe: nisi iudicij die: Nã ſz vbiq; ſis semp: ⁊ stans ĩ medio nr̃m nõ cerneris a nobis: erit tũ tp̃us quõ vniuersa caro te respiciet re uertentẽ. Reddes g̃ q̃ debes btis: q̃bꝰ es debitor. Utinã nos simꝰ idonei debitores: vt q̃ accepimus possimꝰ exoluere. CIRYL. Dis g̃ pmissis: oportu ne iã ꝺ̃ñs legisperitũ iterrogauit subdẽs: Quis hoꝝ triũ tibi videt , primꝰ fuisse: illi q̃ incidit ĩ latrones? At ille dixit q̃ fecit misericordiã in illũ. Neq; enim sacerdos neq; leuita fcũs fuit , primꝰ patiẽtis: ſz ille q̃ est eiꝰ misertꝰ. Inutilis est enĩ sacerdotij dignitas ⁊ legis scia: nisi p bona opa cõformet vñ seq̃t: Et ait illi iesus: vade tu ⁊ fac similit. CHRY. q. o. Siquẽ vides oppssum nõ ꝺ̃icas: vtiq; neq; ẽ. sed siue genti lis sit siue iudeꝰ ⁊ ope ĩdigeat: nõ cauilleris auxilia ri quecũq; mala fuerit passus. AVG. de doctrina chr̃istiana: Ex hoc ĩtelligimꝰ eũ eẽ , primũ: cui vel ex hibendũ ẽ officiũ misericordie si ĩdiget: ⁊ exhibẽduꝫ eẽt si ĩdigeret. Ex quo iã ꝺ̃ñs est: vt etiam ille a quo nobis vicissim exhibẽdũ est , primꝰ nr̃ sit: , primi enĩ nomẽ ad aliq̃d est: nec quisq̃ eẽ , primꝰ: nisi , primo põt. Nullũ aũt exceptũ eẽ cui misericordie denege tur officiũ: q̃s nõ videat: ꝺicẽte ꝺ̃ño: Bũfacite his q̃ vos oderũt. vñ manifestũ est hoc p̃cepto quo iube mur diligẽ , primũ: etiã scos angelos ꝺtineri: a q̃bꝰ tanta nobis misericordie ipenduñt officia: exquo ⁊ ipse ꝺ̃ñs , primũ nr̃m se ꝺici voluit: significãs se opi tulatũ eẽ semiuiuo iacẽte ĩ via. AMBR. Nõ enĩ cogitatio facit , primũ sed misericordia: q̃ misericor dia ſm naturã. nihil enĩ tã ſm naturã q̃z iuuare cõ sortem nature.

Factũ est aũt dũ ierẽt: ⁊ ipse intra uit ĩ quoddã castellũ: ⁊ mulier q̃dã martha noie excepit illũ ĩ domũ suã ⁊ huic erat soror noie maria. Que etiã sedens secꝰ pedes ꝺ̃ñi audiebat uerbum illiꝰ: martha aũt satagebat circa frequẽs ministeriũ. Que stetit ⁊ ait: ꝺ̃ñe: non est tibi cure q̃ soror mea reliq̃t me solã ministrare? ꝺic ergo illi ut me adiuuet. Et rñdens dixit illi ꝺ̃ñs: Martha martha solli cita es: ⁊ turbaris erga pluria. Paucoꝝ unũ ẽ necessariũ: Maria optimã partem elegit: q̃ non auferet ab ea.

BEDA: Dilectio dei ⁊ , primi q̃ supius ꝺ̃bis ⁊ pa rabolis cõtinebat: hic ipsis rebꝰ ⁊ varietate ꝺesigna tur. Dicit enĩ: Factũ est autẽ dũ irẽt: ⁊ ipse ĩrauit ĩ quoddã castellũ. ORIGE. Cuiꝰ q̃dẽ nomẽ lucas hic tacet: sed iohãnes exprimit vocãs ipm bethaniã.

AVG. de ꝺ̃bis ꝺ̃ñi: Sed ꝺ̃ñs qui in sua , p̃pa venit: ⁊ sui eũ nõ receperũt: susceptꝰ est tanq̃ hospes Scq̃ tur enĩ: Et mulier q̃dam martha noie exce. il. in do. suã. sicut solent suscipi peregrini: sed tũ suscepit sa mula ꝺ̃ñi: egra saluatoꝝ: creatura creatorem. Ne q̃s aũt ꝺicat: O beati q̃ chr̃istũ susciperẽ in domum , p̃priã meruerũt: noli dolere cũ inquit: Quod enim vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Accepta aũt forma serui: in illa pasci a seruis voluit dignatõ ne: nõ cõditione. Habebat carnẽ in qua quidẽ esuri ret ⁊ sitiret: sed in eremo esuriẽti ãgeli ministrabãt: q̃ quo pasci voluit: pascenti p̃stitit. Martha igitur ꝺ̃ñm pascere disponẽs: ⁊ p̃parãs circa ministerium occupabat: Maria vero soroꝝ eiꝰ pasci magis elẽ git a ꝺ̃ño. Sequit enĩ: Et huic soroꝝ noie maria: q̃ etiã sedens secꝰ pedes ꝺ̃ñi audiebat v̄bum illius.

CHRY. Nõ simpliciter ꝺicit de maria q̃ sederet , ppe iesum: sed secus pedes illiꝰ: vt oñdat diligentiã assiduitatẽ: ⁊ sollertiã erga auditionẽ: ⁊ multam re uerentiã quã habebat ad ꝺ̃ñm. AVG. de v̄bis do mini: Quãto aũt humiliꝰ ad pedes sedebat: tãto am pliꝰ capiebat. Influit enĩ aqua ad humilitatẽ ꝺuallis: denatat de tumoribꝰ collis. BASI. Dis autẽ opa tio ⁊ v̄bũ saluatoris regula est pietatis ⁊ v̄tutis: ob hoc enĩ iduit coꝛpꝰ nr̃m: vt nos cõuersationẽ illius imitemur , p posse. CHRY. Exẽplo igit suo docet discipulos q̃liter se gerere debeãt ĩ domibꝰ coꝝ qui eos suscipiũt: vt. ſ. applicãtes ad domũ nõ refugiũ q̃escãt: ſz potiꝰ repleãt suscipientes sacris ⁊ diuinis doctrinis. hi vo q̃ domũ parãt: exeãt obuiã hilari ⁊ feruẽter duabꝰ de cãis: pmo q̃dẽ edificabũt ĩ do ctrinis eoꝝ: quos suscipiũt: deinde ⁊ recipiẽt charita tis mercedẽ. vñ ⁊ hic sequit: Martha aũt satagebat circa frequẽs ministeriũ. AVG. de v̄bis ꝺ̃ñi: Dũ martha circa coꝛporalẽ ꝺ̃ñi necessitatẽ vel volũtatẽ mistrabat q̃si mortali: sed q̃ erat ĩ carne mortali: in pncipio erat v̄bũ. Ecce q̃ maria audiebat: Uerbuz caro fcñ ẽ. Ecce cui martha ministrabat: laborabat ista: vacabat illa. verũtñ martha laboraꝫ: mltũ ĩ illa occupatõe ⁊ negocio mistrãdi iterpellauit ꝺ̃ñz: ⁊ ꝺ soroze ꝺ̃ñsta ẽ. Seq̃t enĩ: Et ait ꝺ̃ñe: nõ ẽ ti. cu. q̃ sor. mea reli. me so. mi. Erat enĩ maria itenta dulcedini: v̄bi ꝺ̃ñi. a martha ꝺuinũ ꝺño pabat: ĩ cuius ꝺuinio maria ñ iucũdabat. Cũ g̃ suauit audiret v̄bũ dulci simũ ⁊ coꝛde itensissimo pasceret: iterpellato ꝺño a soroze sua: quo putamꝰ eã timuisse ne ꝺicẽt ei ꝺ̃ñs: Surge ⁊ adiuua soroꝛẽ tuã: Mira. n. suauitate te nebat: q̃, pfecto maioꝛ ẽ mẽti q̃z vẽtris: ſz cãz suã tã q̃z ociosã iudici maluit ꝺmittẽ. nec ĩ rñdẽdo voluit

Ca.XI.

laborare.si.n.pararet rñdẽdi ẽmõez remittẽt audiẽ di intẽtionẽ. Rñdit g̃ oñs q̃ in verbo nõ laborabat: ḋa verbũ erat. Seq̃tur enĩ: Et rñdẽs dixit illis oñs: Martha mar.sol.es ⁊ turbaris erga plurima. Repetitio noĩs indiciũ ẽ dilectiõis: aut forte mouẽde intẽtiõis: vt audiat attẽti⁹. Bis vocata audit: Turbaris erga plurima.i.circa multa es occupata. vult enĩ hõ occurrere qñ mĩstrat: ⁊ aliqñ nõ põt: q̃ritur qõ deest: paraẽ qõ adest: distendit animus. nam si martha sufficeret adiutoziũ sozozis non posceret. multa sũt: diuersa sũt: q⁹ carnalia sũt: q⁹ tpalia sunt ꝓponi aũt vnũ multis: nõ enĩ a multis vnũ: sed milta ab vno. vnde seq̃tur: Pozro vnũ ẽ necessariũ. Circa vnũ se voluit occupari ẽm illud: Mihi adhe rere deo bonũ ẽ: vnũ sũt pater ⁊ filiꝰ ⁊ spũscũs: ad hoc vnũ non nos ꝓducit nisi multi habeamus coz vnũ. CIRYL. Uel aliter cuz suscꝑerint aliq̃ frẽs deũ non sollicitent erga multũ officiũ: nec poscant que ꝑ manib⁹ nõ sũt: ⁊ opꝰ exuperãt: grauat enim passim ĩ q̃libet re qõ supfluit: generat enĩ volẽtib⁹ ferre tediũ: ⁊ videt q⁹ sint aliis cã labor. BASI. Absurdũ etiã est cibos ad sustẽtionẽ coꝛpis sume re: ac ꝑ eos itez officere coꝛpi: ⁊ impedire ipsũ erga mandatoꝛ diuinoꝛ officiũ. Si g̃ aduenĩat aliqs pau per: sumat formã ⁊ exemplar modestie ciboꝛ: nec cã viuere volentiũ in delitijs mensam ꝓpriã ꝓparemus. uniformis enĩ ẽ christiani vita: ad vnã tẽdens intẽtionẽ. s. ad gloriã dei. Multiformis vo ⁊ varia vita eoꝛ q̃ deforis sũt: ꝓhibito variata. Tu vo cur dum copiã ciboꝛ ⁊ cã delectatõis fratri ꝓparaſ mẽ sz criminaris eũ voluptatis: ⁊ diffũdis in eũ gulo sitatis obꝓbria: arguẽs delitias eius in eo qõ ꝓpe paras: Nõ cõmendauit oñs marthã occupatã cir ca frequẽs ministeriũ. AVG. de ver. oñi: Quid g̃ putam⁹ reꝓhẽsũ eẽ ministeriũ marthe: quam cura hospitalitatiſ occupauerat: q̃ tãto hospite letabat⁹ hoc si vez ẽ: dimittãt hoies q⁹ ministrãt egẽtib⁹: va cent verbo: occupent circa sciẽtiã salutarẽ: nihil sit cura eis ḋs pegrinus ĩ vico sit: ḋs egeat pane: vacẽt opa misericordie: vni insteꝰ sciẽtie. THEO. Nõ g̃ oñs hospitalitatẽ ꝓhibet: sed plurinoꝛ turbationẽ seiz abstractionẽ ⁊ tumultũ. ⁊ vide cõsiliũ oñi: q⁹ ꝑ us oñs nihil direrat marthe: sz postq̃z illa sozozem ab auditu studebat euellere: tũc oñs occasiõe habi ta icrepauit eẽ. vsq̃z enĩ adeo honoraſ hospitalitaſ: donec ad neccia nos attrahit. Cũ vo icipit ab vtili oꝛib⁹ impedire: manifestũ ẽ q⁹ honorabilioꝛ ẽ diui noꝛ audit⁹. AVG. de ver. do. Non g̃ oñs op⁹ re ꝓhendit: sz mun⁹ distinxit. Seq̃tur enĩ: Maria opti mã partẽ elegit: q̃ non auferet ab ea. Nõ tu malã: sed illa meliorẽ: vnde meliorẽ: quia ab ea non aufe retur: a te auferet aliqñ onus necessitatis. Non. n. cũ veneris ad illã patriã inuenies peregrinũ quẽ sus cipias hospicio: sed bono tuo auferẽ: vt qd melius est detur. auferetur a te laboꝛ vt requies detur. Tu nauigas: illa in poꝛtu ẽ. eterna enĩ ẽ dulcedo verita tis: in hac tñ vita augeẽ: in illa pficieẽ: nũq̃z auferẽ tur. AMBRO. Agat g̃ te sicut mariã desiderium sapie: hoc enĩ mai⁹: hoc pfect⁹ op⁹: ne mĩnisterij cu ra cognitionem verbi celestis auertat. Nec arguas eos ⁊ ociosos iudices: quos videas sapie studere. AVG. de quest. euan. Mystice aũt q⁹ martha ex cepit illũ in domũ suã: significat ecclesiam que nũc excepit dñm in coꝛ suũ. Maria soꝛoꝛ ei⁹ que sede bat ad pedes dñi ⁊ audiebat verbũ ei⁹: significat eã dem ecclesiã: sz in futuro seculo: vbi cessans ab ope ministerioq̃z indigẽtie: sola sapia pfruiẽ. Qõ aũt cõ queriẽ: q⁹ soꝛoꝛ ei⁹ eã nõ adiuuet: occasio datur sen tẽtie dñi: qua ostendit istã ecclesiã solicitam esse: ⁊ turbari erga plurima: cũ sit vnũ necessariũ: ad qõ ꝑ ministerij hui⁹ merita puenit. Maria vo dicit opti mã partẽ elegisse: q⁹ ꝑ hãc ad illã tendit: ⁊ non au fert. GRE. vi. moza. Uel ꝑ mariã q̃ verba dñi refi dens audiebat: ꝺtẽplatiua vita erp̃mitur. ꝑ marthã exteriꝺb⁹ obsequijs occupatã: actiua vita signifi caẽ: sed marthe cura nõ reꝓhẽdit: marie vo lauda tur: ḋa magna sũt actiue vite merita: sz ꝺtẽplatiue potioza. vñ nec auferri vnq̃z marie ꝑs dicitur: quia actiue vite opa coꝛpe transeunt: contemplatiue aũt gaudia melius ex fine cõualescũt. CA.XI.

ET factũ ẽ cũ esset in quodã loco oꝛãs ut cessauit: dixit un⁹ ex discipulis ei⁹ ad eũ: Dñe doce nos oꝛare: sicẽ docuit io hãnes discipulos suos. Et ait illis: Cũ oꝛatis dicite: Pater scificeẽ no mẽ tuũ aduenĩat regnũ tuũ: panez nr̃m quotidianũ da nob hodie: ⁊ di mitte nobis pctã nr̃a siquidẽ ⁊ nos dimittimus debẽti nobis: ⁊ ne nos inducas in tẽtationem.

BEDA: Post historiã soꝛoꝛ que duas ecclesias vitas significauerũt. nõ frustra dñs ⁊ ipe oꝛasse ⁊ di scipulos oꝛare docuisse scribit: q⁹ ⁊ oꝛo quã docu it: vtriusq̃z in se vite ꝺtinet mysteriũ: ⁊ ipsaꝝ ꝓfectio vitarũ: nostris nõ viribꝰ est obtinẽda sz ꝑcibus. vñ dicit: Et factũ ẽ cum esset in quodã loco oꝛans. CIRYL. Cum autẽ habeat omnis boni plenitudi nem: cur oꝛat si plen⁹ est: ⁊ in nullo penitus eget: Ad hoc dicim⁹ q⁹ competit ei ex modo dispensatio nis in carne: cũ voluerit humana ꝓsequi tpe ad hõ cõuenẽte. Si. n. comedit ⁊ bibit: ñ icõgrue vtebaſ oꝛone: vt doceat nos nõ esse erga hoc tepidos: sed attentius insistere oꝛationib⁹. TYTVS: Cũ autez nouã ꝺuersationẽ vidissent discipuli: nouã formaz oꝛationis postulauerũt. cũ plures oꝛatiões ꝺtinerẽ tur in veteri testamẽto. vñ seq̃tur: Ut cessauit: dixit vnus ex discipulis eius ad eũ: Dñe doce nos oꝛare. ne. s. cõtra deũ peccemus: aliqua querẽtes ꝓ alijs: vel deo assistẽtes in oꝛatione nõ eo mõ quo expe dit. ORIGE. Et vt oꝛationis doctrinã ꝓferat in fert: Sicẽ ⁊ iohã. do. disci. suos. de quo. s. nos docui sti: q⁹ inter natos mulieꝝ null⁹ eo maioꝛ surrexit. ⁊ q⁹ ꝓcepisti nobis petẽ eterna ⁊ grãdia: vñ erit nos ad boꝛ puẽire noticiã: nisi a te deo ⁊ saluatoꝛe nr̃o GRE. nisenus: Oꝛationis ergo doctrinã explicat discipulis qui solleꝛter noticiã oꝛonis expostulãt: oñdens q̃liter implozari oporteat diuinũ auditum. BASI. Duo aũt sũt modi oꝛatiõis. Un⁹ q̃dẽ lau-

dis cū humilitate: secūdus vo petitionis remissio.
Quotiens g̃ oras non pus ad petēdū ꝓpas. Sin
aũt tuū criminaris affectū q̃ necessitate coact⁹ sup-
plices deo. Hz cū incipis orare: quālibet desere cre
aturā visibilē ⁊ inuisibilē. Sumas aũt exordium a
laude illi⁹ q̃ cūcta creauit. vñ subdit: Et ait illis: Cū
oratueritis dicite: pater. AVG. de ver. dñi: Prim⁹
sermo quāte gratie: faciē tuā nō audebas ad celuz
leuare: ⁊ subito accepisti gratiā xp̃i. Ex malo seruo
fact⁹ ē bon⁹ filius: ideo p̃sume nō de tua opatione
hz de christi gr̃a. Nō g̃ hic arrogātia ē: hz fides. p̃di-
care q̃ accepis: nō ē supbia: hz deuotio. Ergo attol
le oculos ad patrē q̃ te p lauacrū genuit: q̃ p filium
te redemit. patrē dicas q̃si fili⁹. Hz noli tibi aliquid
spēalit vēdicare. soli⁹ christi specialis ē p̃: nobis ē
p̃ oīb⁹ ī cōi: qz illū solū genuit: nos aũt creauit. Et
iō hm matth. dr̃: Pr̃ nr̃. ⁊ addit: q̃ es in celis. In il-
lis. s. celis de q̃b⁹ dictū ē: Celi enarrāt gl̃iaz dei. Ce
lū ē vbi culpa cessauit: vbi nullū mortis ē vuln⁹.
THEO. Nō aũt dicit: Qui es in celis: tāq̃ ibi circū
scribat: hz vt ad celos erigat auditorē ⁊ abstrahat
a terrenis. GREG. nisen⁹: Vide aũt quare ꝓpati-
onis op⁹ est: vt audacter possis deo dicē p̃: qz si ad
res mūdanas intuitū dirigis: aut hūanā gloriā am
bis: aut sordes passibilis appetit⁹: ⁊ hāc oronē enū
cies. Audire mihi videor deū dicentē: Cū corrupte
fueris vite si patrē vocas incorruptibilitatis genito
rē: feda voce inquinas incorruptibile nomē. nam q̃
patrē mādauit vocare: ꝑferre mēdaciū nō decessit.
Omniū vo bonor exordiū ē glorificare nomē dei ī
vita nr̃a. vñ subdit: Sanctificet nomē tuū. Quis. n. est
adeo bestialis q̃ vidēs in credētib⁹ vitā purā non
glificet nomē īuocatū ī tali vita. Igit q̃ dic ī oīone
scificet in me īuocatū nomē tuū: B orat noīs tui cō
curr̃ete subsidio: iust⁹ abstinēs ē a quolibet malo.
CHRY. Sic enī cū ds celi pulchritudinē aspicit di-
cit: gloria tibi de⁹: sic etiā cū aspicit alicui⁹ vtute: da
hoīs vtus multomagis q̃z celū glorificat deum.
AVG. de ver. dñi: Uel dr̃: Sanctificet nomē tuū ī no
bis: vt ad nos possit ei⁹ scificatio ꝑuenire. TYTVS:
Uel dic̃: Sanctificet nomē tuū. i. nota sit tua scitas to-
ti mūdo: ⁊ laudet te deceter. Rectos aũt decet col-
laudatio. Jussit igit orare ꝑ emēdatiōe mūdi toti⁹
CIRYL. Qñ penes eos ad quos nondū puenit
fides cōtenit adhuc nomē dei. hz vbi iubar veritat⁹
sup eos elurerit: eū fatebūt scīn scōr. TYTVS: Et
qz in noīe iesu ē gloria dei p̃ris tūc nomē p̃ris scīri
cabit: q̃n christ⁹ erit not⁹. ORIGE. Uel qz no-
mē dei ab errantib⁹ attribuit culturis: ⁊ creaturis
nōdū ē scificatū: vt sit sepatū a quib⁹ debuit separi.
Decet g̃ nos orare vt nomen dei adapteť soli vero
deo. cui adaptat q̃ subdit: Adueniat regnū tuuz.
vt. s. euacuet principat⁹ ⁊ ptās ⁊ virt⁹ ⁊ regnū mūdi:
q̃netiā petñ q̃ regnat in mortalib⁹ nr̃is corpib⁹.
GRE. nisen⁹: Implorem⁹ etiā a dño liberari a cor
ruptiōe: erimi a morte. Uel hm quosdā: Adueniat
regnū tuū. i. veniat sup nos spūscūs tu⁹ vt purificet
nos. AVG. de ver. do. Tūc enī vēit regnū dei q̃n
eius sum⁹ gratiā cōsecuti. Ipse enī ait: Regnū dei
intra vos est. CIRYL. Uel q̃ hoc dicūt videt op-
tare rursū refulgētē in mūdo oīm saluatorē. Mā
dauit aũt in oīone petere illud tēp⁹ reuera terribile
vt sciāt q̃ vitere decet eos nō lente vel remisse vt il
lud tēp⁹ nō parat eis flāmā ⁊ vindictā: hz magis bo
neste hm volūtatē ipsi⁹ vt eis tēp⁹ illud nectat co-
ronas. vñ hm matth. sequit: Fiat voluntas tua sic in
celo ⁊ in terra. CHRY. q. d. p̃sta nobis dīne ꝓuer-
sationē imitari celestē: q̃ten⁹ q̃cunq̃z tu vis: nos eti
am velim⁹. GRE. Qñ enī vitā humanā p⁹ resur
rectiōz simile dicit eē vēturā vite angelice: sequēs
est vitā mūdanā ad vitā q̃ postmodū sperat dispo
ni: vt in carne viuētes carnalit nō viuamus. Per b
aũt verus medic⁹ aīe soluit morbi naturā: vt quos
occupauit infirmitas p hoc q̃ a volūtate diuina re
cesserāt: a morbo denuo liberet copulatio ad volū
tatē diuinā. Est enī sanitas anime executio debita
volūtatis diuīe. AVG. in encheridiō: Apud euā-
gelistā igit matthēū septē petitōes dīne videt dñi
ca oratio. euāgelista vo lucas ī oīoe dñica petitōes
nō septē hz q̃nq̃ cōplex⁹ ē: nec abillo vnq̃z discre-
pauit. Hz quō illa septē sūt intelligēda: ipe sub hac
unitate cōmonuit. Nomen q̃ppe dei scificat in spū:
dei aũt regnū in resurrectiōe futuꝝ ē. Qñdens g̃ lu
cas tertiā petionē diuꝝ supioꝝ eē quodāmō repe-
titionē: magis eā ꝑtermittēdo voluit intelligi. Ho
inde tres alias adiūxit: Et p⁹ de pane quotidiano
dicēs: Panē no. quoti. da no. ho. AVG. de vbis
dñi: In greco dr̃ epiusion. hoc ē supsubstātialē. nō
iste ē panis q̃ vadit in corp⁹: hz ille panis vite etne q̃
aīe nr̃e subāz fnlē. Latin⁹ āt būc quotidianū panē
dic̃: quē greci dicūt aduenientē. Si quotidian⁹ ille ē
panis: cur p⁹ animū illū sumas: quēadmodū greci i
oratiōe facere cōsueuerūt: Accipe quotidie q̃ quoti-
die tibi ꝓfit: sic viue q̃ quotidie merearis accipere.
Mors dñi significat: ⁊ remissio pctōr. q̃ vuln⁹ hz:
medicinā querit. Uuln⁹ ē: q̃a sub pctō sum⁹. medi-
cina ē celeste ⁊ venerabile sacramētū. Si quotidie
accipis: quotidie tibi ē hodie. Christ⁹ tibi quotidie
resurgit: hodie. n. est q̃n christ⁹ resurgit. TYTVS:
Uel panis aīar diuina ē virt⁹ afferēs futurā vitam
phennē: fiē panis ex terra ꝓdiens vitā tpalē ofuat
Cū aũt quotidianū dixisset: diuinū q̃ aduenit ⁊ fu-
tur⁹ ē significat: quē nobis hodie p̃stari requimus:
poscentes quoddā ei⁹ principiū atq̃z gustū: q̃n spiri-
tus in nobis inhabitās vtutē opat: q̃ supat oēm vir
tutē humanā: puta castitatē: būilitatē. CIRYL.
Putāt aũt forsan alīq̃ indecēs: oīa scōl a deo grere
corpalia. ⁊ ob hāc cām applicāt q̃ dr̃: Ad spiritalē
ꝓfessionē. Ego aũt decēa q̃ oportet scōs ꝓcipue la
tagere ad obtinēda spiritalia dona. Illud tñ decet
inspicere q̃ irrepbēsibiliter petūt dño ꝓcipiēte pa
nē cōem. ex eo q̃ panē. iussit querere. i. quotidianū
alimētū: videt q̃ nihil decat eos habē: hz magis ho
nestā colere pauptatē. nō. n. ē habētiū panē petē: hz
oppssoꝝ penuria. BASI. q. d. panē quotidianū q̃
nr̃e substātie opetit ad vitā diurnā: nō tibiipsi inē
des: hz ad deū cā ei⁹ refugias: exponēs ei necessita-
tē nature. CHRY. Postulāda g̃ sūt diuinit⁹ nēcia
vite: nō ciboꝝ diuersitatē. ⁊ vina odorifera ⁊ cetera
q̃ delectāt guttur: onerāt āt vētrē: ⁊ mētē perturbāt.
Hz panis pōt substātiā corpis sustētare: ⁊ illū q̃ no
bis hodie tñmodo sufficit: vt de crastino nō cogite
mus: vnam solā petitionem sensibilem querimus:
vt p̃sentib⁹ nō affligamur. GREG. nisenus: P⁹ q̃s

Ca.xi.

aũt p bona opa fiduciã sumẽ docuit: ꝺsequẽter re/
missionẽ reatuũ docet implorare. Sequit enĩ: Et di
mitte nobis peccata nra. TYTVS: Hoc aũt addi/
tũ est necessario: p eo q̃ null⁹ sine pctõ repitur: ne
impediamur a sacra pticipatione ꝓpter hũana pec
cata. Cũ enĩ teneamur exhibere christo oĩmodam
sanctitatẽ q̃ spũsanctus habitare facit in nobis: re/
darguẽdi sum⁹ si nõ obseruem⁹ ei tẽplũ mũdũ. Hu
ic aũt defectui subuenit̃ p dei bonitatẽ indulgentẽ
humane fragilitati pctõꝝ punitionẽ. Hoc aũt ipsuꝫ
iuste fit a iusto deo: qñ nos q̃si habitatoꝛib⁹ relaxa
mus: his. s. q̃ nobis nocuerũt: t debita nõ exhibue/
rũt. vñ subdit: Siquidẽ t ipi dimit. om. de. nobis.
CIRYL. Vult enĩ vt ita loq̃r: patientie quã boies
colũt imitatorẽ fieri deũ: vt qualẽ ipsi exhibuerunt
ꝺseruis bonitatẽ: talẽ pari lance recipe petãt a deo
qui iusta recõpensat: t nouit oĩm mesereri. Hec igi
tur aduertẽtes grates agẽde sũt debitoꝛib⁹ nostris:
fũt enĩ nobis si sapim⁹ causa indulgẽtie maxime: et
pauca exhibentes plurima repiem⁹. nã t nos mul/
ta debemus t magna debita dño: quoꝝ si mĩmam
partẽ a nobis vellet exigere: iã pissemus. AVG.
de ver. dñi: Debitũ aũt q̃d ẽ nisi pctũ? Ergo si nõ ac
cepisses alieni fenoris pecuniã nõ deberes: t iõ pec
catũ tibi imputat̃. Habuisti enĩ pecuniã cũ qua vi/
ues nascereris ad imaginẽ t silitudinẽ fact⁹ dei. sed
pdidisti q̃ habebas: sicut arrogantiã desideras vẽ
dicare: pdidisti humilitatis pecuniã: accepisti a dia
bolo debitũ q̃ nõ erat necessariũ. cautionẽ tuã, te/
nebat inimicus: sꝫ eã dñs crucifixit: t suo cruoꝛe de
leuit. Potẽs ẽ aũt dñs q̃ abstulit peccatũ: t debita
nra donauit: custodire nos aduersus diaboli insi/
dias q̃ culpã generare ꝺsueuit. vñ sequit: Et ne nos
inducas in tẽtationẽ. quã. s. ferre nõ possum⁹. Sed
q̃si athleta talẽ vult tẽtationẽ: quã ferre possit hu
mana odiuio. TYTVS: A diabolo enĩ tẽtari ẽ im/
possibile: sed ne a deo relinq̃mur ad tẽtationes hec
dẽpcamur. Qõ aũt ex pmissione diuina ꝓtingit: illõ
de⁹ q̃q̃ facere dicit̃ i scriptura: t fm hoc nisi ꝓhi
beat tẽtationis inualescẽtiã que supra nos ẽ: tunc
nos in tẽtationẽ inducit. MAX. Vel mãdat dñs
vt petam⁹: Ne nos inducas in tẽtationẽ. i. nõ pmit
tas voluptuosaꝝ t spõtaneaꝝ tẽtationũ nos experi
entiã pati. Jacob⁹ aũt docet ꝓ veritate certãtes nõ
remitti tẽtatiõib⁹ inuolũtarijs t causatiuis laboruꝫ
dicens: Dẽ gaudiũ eristimate frẽs mei cũ in tẽtatio
nes varias inciderit̃is. BASI. Nõ tamẽ decet nos
orando petere afflictiões coꝛpales. vniuersaliter. n.
pcepit oꝛare: non subire tẽtationẽ. sꝫ postq̃ aliquis
subit: expetit a dño petere virtutẽ pferẽdi vt ꝺsum/
mentur in nobis illud: Qui sustinet vsq̃ ad finem sal
uus erit. AVG. in encheridion: Ait vo q̃ matthe⁹
in vltimo posuit: Sed libera nos a malo. iste nõ po
suit: vt intelligam⁹ ad illud supi⁹ q̃ de tẽtatiõe di
ctũ ẽ ptinere. Idẽ quippe ait: Sed libera. nõ ait: Et
libera. tanq̃ vnã petitionẽ demõstrans: noli hoc:
sed hoc. Qꝫ sciat vnusquisq̃ in eo se liberari a ma/
lo: q̃ nõ iferẽ i tẽtationẽ. AVG. de ver. dñi: Un⁹
quisq̃ enĩ petit vt a malo: hoc ẽ ab inimico t pctõ
liberẽ. sꝫ qui deo se cõmittit: diabolũ nõ timet: Si
enim deus ꝓ nobis: quis contra nos?

Et ait ad illos: Quis uŕm hẽbit amicũ t ibit ad illuꝫ media nocte: t dicet ad illuꝫ: Amice cõmoda mihi tres panes: qñ amic⁹ me⁹ uenit de uia ad me: t non habeo q̃ ponã añ illum. t ille deint⁹ rñdẽs dicat: noli mihi molestus esse: iã ostiũ clausũ ẽ: t pueri mei mecum sũt i cubili: non possuꝫ surgere t dare tibi? Et ille si pseuerauerit pulsans: dico uobis: tsi nõ dabit illi surgẽs: eo q̃ amic⁹ eius sit: ꝓpt̃ improbitatẽ tñ ei⁹ surget: t dabit illi quotquot hꝫ necios.

CIRYL. Docuerat supra saluatoꝛ ad petitõꝝ apostoloꝝ: qliter oportet oꝛare: poterat aũt contingere eos q̃ hoc salutare documẽtũ recepant: effundẽ q̃dem p̃ces iuxta traditã formã: sed negligẽter t re/
misse hoc facere: deinde cũ nõ exaudirẽt p primaꝫ vel secũdã oꝛationẽ desistere ab oꝛonib⁹. Itaq̃ ne hoc pateremur: p modũ parabole manifestat: q̃ pu
sillanimitas in oꝛationib⁹ dãnosa ẽ. Utilissimũ vo est i eis patiẽtiã habere. vñ dr: Et ait ad illos: Quis vestrũ habebit amicũ? THEO. Amic⁹ iste deus ẽ qui oẽs amat: t omnes saluos vult fieri. AMB. Quis etiã est nobis amicitioꝛ: q̃ q̃ p nobis coꝛpus suũ tradidit? Dat̃ aũt nobis hic alius p̃cepti mod⁹: vt oĩbus momẽtis: nõ solũ diebus: sꝫ etiã noctibus oꝛo deferat̃. Sequ̇tur enĩ: Et ibit ad illum media nocte. Sicut petijt dauid q̃ dixit: Media nocte surgebam ad confitendũ tibi. Neq̃ enĩ timuit excitare dormiẽtẽ: quẽ scit semp eẽ vigilãtẽ. nã si ille tam scũs: t qui regni erat necessitatib⁹ occupat⁹ septies in die laudẽ dño dicebat: quid nos facẽ debemus: quo frequẽti⁹ carnis ac mẽtis fragilitate delinqui mus? q̃ diligẽdo dñm oꝛũ tuũ nõ solũ tibi: sꝫ etiaꝫ alijs poteris emereri. Sequit̃ enĩ: Et dicet illi: Ami ce cõmoda mihi tres pa. q̃ñ ami. me⁹ ve. ad me de via: t nõ ha. q̃ po. añ illũ. AVG. ꝺ ver. dñi: Qui aũt sũt isti tres panes: nisi mysterij celestis alimen/
tũ? fieri enĩ põt vt aliquis passus fuerit amicũ aliq̃d interrogãtẽ: q̃ rñdere nõ possit: t tunc se iuenit nõ habere: q̃si coact⁹ ẽ dare. Uenit ergo tibi amic⁹ de via. i. de vita huius seculi: in qua omnes velut pere/
grini trãseũt: nec vllus q̃si possessoꝛ manet: sꝫ omni boi dicit̃: Transi: da venturo locũ: aut forte de via mala: hoc est de vita mala fatigatus. nescio q̃s ami
cus tuus nõ iueniẽs veritatẽ: qua audita t pcepta beatus fiat? Uenit ad te tanq̃ ad christianũ t dicẽ: Redde mihi rationẽ. Et interrogat q̃ forte tu per simplicitatẽ fidei nesciebas: t non est vnde reficias esurientẽ: t compelleris querere in dominicis libris fortassis enĩ quod ille interrogauit: in libꝛo positus est: sed obscurum est ipsum paulum aut petruꝫ aut aliquem pꝛophetam interrogare non fineris. Jam enim requieuit familia ista cũ dño isto suo: t seculi huius ignoꝛantia valida est: hoc est noꝛ media: t vꝛget amicus esuriens: cui simpleꝛ fides nõ sufficit:

nūqd ōferēd⁹ ē ḡ ad ipsum dn̄m: cū quo familia requiescit: pulsa ozādo. de quo subdit: Et ille deintrā. dicat: Noli mihi molest⁹ eē. q̄ differt dare: vult vt ampli⁹ desideres dilatū: ne vilescat cito datū.

BASI. Forsitan etiā ob hoc differt q̄si ingeminās tui assiduitatē: ⁊ frequentiam erga se: ⁊ vt agnoscas q̄d donū dei sit: ⁊ ī timore donata custodias. Quicquid enī aliqs multo labore habet: nitit custodire ne cū illud pdiderit: suū laborem amittat. // GLO. Non ḡ aufert impetrādi licētiā: sz vehemēti⁹ accendit desideriū ozandi: oīsa difficultate osequēdi. Sequit enī: Jā ostiū clausū ē. // BEDA: Hoc ē ostiuz q̄ō apiri sibi etiā paul⁹ exposcit: nō solū suis: sz etiā pplī ozōnib⁹ obsecrās se ūnari: vt aperiat sibi ostiū ad loquēdū mysteriū christi. Et forsasse illō ē ostium q̄ō aptū vidit iohānes. cui dictū ē: Ascēde huc ⁊ ostendā tibi q̄ oportet fieri. // AVG. de que. euā. Significat ergo tempus famis verbi: cum intelligētia clauditur: ⁊ illi q̄ apostlicā sapientiā tāq̄ panem erogātes p ozbē terre pdicauerūt: iam sunt in secreta quiete cū dn̄o. Et hoc ē q̄ō subdit: Et pueri mei mecū sūt in cubili. // GREG. nisen⁹: Opportune eos q̄ p arme iusticie impassibilitatē vendicauerūt sibi pueros appellat: docēs q⁹ bonum q̄ō p studia in nobis acquirit ab initio fuerat in natura reposituū. nā q̄ aliquis abrenūciās carni p rōnē exercitio vite virtuose passionē confutauit: tūc q̄si puer insensibiliter se hz erga passiōes. Cubile aūt requiē intelligim⁹ saluatoꝛ. // GLO. Et ppter p̄missa subdit: Nō possū surgere ⁊ dare tibi. q̄ō ē ad difficultatē impetrandi referēdū. // AVG. de que. euā. Vel aliter amic⁹ ad quē venit media nocte: vt accomodet tres panes: vtiq; ad filitudinē ponit fm quam q̄s rogat deū in media tribulatiōe ostitut⁹: vt ei tribuat intelligētiā trinitatis: qua p̄ntis vite osoletur labozes. Ipsa enī angustia media nox ē q̄ cogit vehemēter instare. In trib⁹ aūt panib⁹ etiā illud significatur vnitas substātie eē trinitatē. amic⁹ aūt veniens de via intelligit hois appetit⁹: q̄ debet rōni seruire. seruiebat aūt osuetudini tpali: quaz viā vocat ppter oīa transeūtia. Cōuerso aūt hoīe ad deum: etiā ille appetit⁹ a osuetudine reuocat. Sed si non cōsolet interius gaudiū de doctrina spiritali: q̄ creatozis trinitas pdicat: magne angustie sūt in hoīe que p̄mit erūna mortalis: cū ab his q̄ foris delectāt p̄cipit abstinētia: ⁊ intus non est refectio de leticia doctrine spiritalis: tū ozando efficit vt accipiat desiderās intellectū a dn̄o: etiā si hō defit p quē sapiētia pdicet. Sequit enī: Et ille pseuerauerit pulsans: dico vobis. Et si nō dabit illi surgēs: eo q⁹ amicus ei⁹ sit: ppter imp⁹obitatē tū eius surget: ⁊ dabit illi quotquot hz necessarios. Cōpatio ē a minozi. si enī amic⁹ hō surgit de lecto ⁊ dat: nō amicicia sz tedio cōpulsus: quātomagis de⁹ dat: q̄ sine tedio largissime donat q̄ō petit. // AVG. ō ver. dn̄i: Cū aūt pueris ad tres panes: hoc ē ad cibū ⁊ intelligētiā trinitatis: habes ⁊ vnde viuas: ⁊ vū pascas. Ne timeas: ne funeas: non enī panis ille finiet: sz indigētiaz tuā finiet. disce ⁊ doce: viue ⁊ pasce // THEO. Vel aliter: Media nox finis ē vite: in quo multi ad deū aduenīūt. Amic⁹ aūt ē angel⁹ qui accipit animam. Vel media nox est pfundū tētationū in quo ostitutis petit a deo tres panes: necessitatez. s. corpis aie ⁊ spūs: p q̄ in tētatōib⁹ nō periclitamur. Amic⁹ aūt qui de via venit: ipse de⁹ ē q̄ in tētationib⁹ nos probat: cui nō hz q̄ō apponat q̄ in tētatiōe infirmatur. Q̄ō aūt dicit: Et clausa ē ianua. intelligēdū ē q⁹ docet nos ante tētatiōes p̄patos eē: postq̄z vo tētationi incidim⁹: p̄pationis ianua claudit⁹: ⁊ imparati inueniti: nisi de⁹ adiuuet periclitamur.

Et dico ego uobis: Petite ⁊ dabit uobis: q̄rite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ apiet uobis. Omis enīz q̄ petit accipit: ⁊ q̄ q̄rit inuenit: ⁊ pulsanti apiet. Quis āt ex uob petit patrē petit panē: nunqd lapidē dabit illi? Aut piscē: nunqd p piscē serpētē dabit illi? Aut si petierit ouū: nūqd porriget illi scorpionē? Si ergo uos cū sitis mali nostis bona data dare filijs uestris: quātomagis p̄r uester celestis de celo dabit spīm bonū petētib⁹ se.

// AVG. ō ver. dn̄i: Posita filitudine adiūcit exhortationem dn̄i: ⁊ oīno stimulauit nos q̄rere: petere: pulsare: donec accipiam⁹ q̄ō petim⁹. vnde dicit: Et ego dico vobis petite ⁊ dabit vobis. // CIRYL. Q̄ō dicē dico vobis: vim hz iuramēti: de⁹ enī nō mētit. Quicūq; aūt innuit audiētib⁹ aliqd cū iuramēto: cū dit inexcusabilē nostre fidei paruitatem. // CHRY. Per petitionē aūt orationē omnīt: p inquisitionem vo studiū ⁊ solicitudinē cū subdit: Querite ⁊ inuenietis. que enī querunt plurima cura indigēt: q̄ō maxime ē in deo. Plura nāq; sūt que sensū nr̄m impediūt: sicut ḡ aurū pditū querim⁹: sic deū solicite perquiram⁹. Omdit etiā q⁹ q̄uis nō aperiat illico ianuam: imorādū ē. vū subdit: Pulsate ⁊ aperiet vobis. q⁹ si q̄rens imoraberis: vtiq; recipies. ob hoc reclusum ē ostiū vt faciat te pulsare: ideo nō mox annuit vt exposcas. // GRECVS: Vel p hoc q⁹ dicit: Pulsate: forsitan insinuat petere cū effectu. pulsat enim aliqs manu. Boni aūt opis signū est man⁹. vel hec tria p̄t aliter distingui. virtutis enī initiuz ē petere notā viā veritatis. Secūd⁹ vo grad⁹ est q̄rere q̄liter oporteat trāsire p viā. Tert⁹ grad⁹ est vt cū virtutes attigerit: pulset ad ostiū: vt intret spatiosam cognitionē q̄ oīa ozādo aliqs acq̄rit. Vel petere quidem est ozare: q̄rere vo p bona opa agere oroni odigna Pulsare aūt ē oroni imorari nec desistē. // AVG. de ver. do. Nō aūt nos tātū hortaret: ut peterem⁹ nisi dare vellet. Erubescat hūana pigritia: pl⁹ vult ille dare q̄z nos accipe. // AMBRO. Qui aūt p̄mittit aliqd: spem hz afferre p̄missi: vt mometis obedientia deferat: p̄missis fides. ⁊ iō subdit: Omis enī q̄ pe. acci. ⁊ q̄ q̄rit inuenit. ⁊ pul. aperiet. // ORIG. Quaret aūt aliqs q̄liē q̄dā ozāres nō exaudiāt? Ad q̄ō dicēdū: q⁹ q̄cunq; recto tramite ad q̄rendū accedit: nil omittēs ex his q̄ conferūt ad petitoꝛ obtētū: accipiet reuera q̄ō p̄catus est dari sibi. Siquis autem diuertēs a p̄posito vere petitionis: cum nō petat

vt decet:non petit: Quo fit vt cū nō recipiat: quod hic dicitur:nō falsificet. Nam ꝛ magistro dicente: Quicūq; vēiet ad me: assequet̄ disciplinaꝫ peritiā adire magistꝝ realiter accipim⁹.hoc ē ut feruēter ꝛ diligēter vacet documentis ipsi⁹. vñ ꝛ iacob⁹ dicit: Petitis ꝛ nō accipietis : eo q⁹ male petatis.s. causa voluptatū vanaꝫ. Sed dicet aliq̄s:ītno cum aliqui rogāt ꝓ diuina noticia obtinēda:ꝛ recupatiōe vtu tū non obtinēt.cui dicendū:q⁹ nō ꝓpter se bona pe tierūt accipe:ſz vt cōmendent̄ p ea. BASI. Siq̄s etiā ob tꝛporē exhibeat se desideriis ꝛ traditoꝛ sui fiat in man⁹ hostiū:hūc de⁹ nec adiuuat:nec exau dit:eo q⁹ p petiū alienū se fecit a deo.decet ḡ offerre quidē quicq̄d interest sua:clamare aūt ad deum vt adiuuet eū. Est aūt diuinū subsidiū implorādū : nō remisse ac mente huc illucq; vagāte:eo q⁹ talis nō solū nō impetrabit qō petit: ſz magꝝ dñm irritabit. nā si aliq̄s corā ꝓncipe stans fixū habz ꝛ intrinsecū ꝛ extrinsecū oculū:ne forsitan puniat̄: quātomagis corā deo attentū ac tremebūdum oportet assistere. Si vo debilitatus a petō fixe nequis orare quātuꝫ cūq; potes teipsū cohibeas: vt stando corā deo ad eum dirigas intellectū: ꝛ deus ignoscit:eo q⁹ nō ex negligentia sed ex fragilitate non potes vt oportet assistere coram deo. Si sic ḡ teipsū cōpellis: ne di secedas donec accipias. Ideo ḡ q̄cq; petis ꝛ nō ac cipis:q; ꝓpterā postulasti:vel infideliter vel leuiter: vel nō ꝑseuerētia tibi:vel destitusti. Sepi⁹ aūt quidaꝫ obuiāt dicentes:Quare oram⁹?:an ignorat de⁹ qui bus op⁹ ē nobis:? Nouit quippe:ꝛ oīa spūalia vbe rius dat nobis ꝛ anteq̄ postulem⁹: sed opa vtutis ꝛ regnū celoꝝ oportet pius optare: optantē vo q̄re reingerentē p fidē ꝛ patientiā q̄cquid interest sua: in nullo delicto redarguti⁹ a ꝓpria ꝛscia. AMB. Ergo ꝓceptiu⁹ locus frequēter orādi spes ē impe trandi:nō aūt psuadendi pius fuit in ꝓcepto: postea fit in exēplo:qō oñdit subdēs:Quis autē ex vobis patrē petit panē:nūq̄d lapidē dabit illi:? CIRYL. In quo instruit nos saluatoꝝ quiddā necessariū.fre quēter enī inconsulto voluptatū impetu irruimus ad pnitiosa desideria. Cū igit̄ aliq̄d taliū a deo peti mus:neq̄q̄ impetrabim⁹:ad qō oñendū vtil̄ pa tenti exēplo ex his q̄ penes nos sūt.cū enī fili⁹ tuus petit panē:gratāter ꝓpinas:q; cibū petit opportu nū:Qui vo sensus penuria lapidē poscit vt comedat nō affers ei:ſz potius ꝓhibes eū a nociuo desiderio: vt sit sensus:Quis aūt ex vo.pa.pe.panē. quē.s. pat̄ dat. Nūq̄d lapidē dabit illi:scilz si petierit. Eadem quoq; rō est in serpēte ꝛ pisce de quo subdit: Aut piscē:nūq̄d ꝓ pisce serpentē dabit illi:? Et siliter in ouo ꝛ scorpione.de quo subdit: Aut si petierit ouū nunq̄d porriget illi scorpionez:? ORIGE. Tu tñ attende:si panis q̄dē est aīe cib⁹ in ꝛgnitiōe:sine q⁹ nō ꝛtingit saluari:puta pspicax rō vite debite. pisci aūt ē amor disciplīe:puta mūdi ostitutionē agno scere:elemētoꝝ effectū:ꝛ q̄cūq; ꝛsequent̄ differit sa pia. Itaq; nec vice panis deus ꝓpiat lapidē:quē vo lebat diabol⁹ a xp̄o māducari:nec vice pisci serpētē quē comedūt ethiopes :indigni pisces comedē.nec simpliciter dat vice nutritiue ꝛ vtilis nō comestibi lia ꝛ nociua:qō referꝫ ad scorpionē ꝛ ouū. AVG. de quest.euā. Vel pot⁹ intelligit̄ charitas ꝓpter ma iorē appetitū tam necessariū vt sine illa cetera nihil sint:sicut sine pane mensa inops:cui cōtraria ē cor dis duritia quā lapidi ꝛpauit. Piscis aūt intelligit̄ fides inuisibiliū vel ꝓpter aquā baptismi:vel q⁹ de inuisibilib⁹ locis capit̄. Qō etiā fides hui⁹ mūdi fra ctib⁹ circūiactata nō frangit̄:recte pisci cōpar̄. Cui ꝛtrariū posuit serpētē ꝓpter venena fallacie:q̄ etiā ꝓmo male suadendo ꝑseminauit. In ouo intelligi tur spes:ouū enī nondū ē fetus pfectus:ſz vouēdo sperat̄. Cui ꝛtrariū posuit scorpionē: cui⁹ aculeus: venenat⁹ retro timend⁹ ē:sicut cōtrariū spei ē retro spicere:cū spes futuroꝝ in illa q̄ ante sūt se extēdat. OVG. de ver.do. Quāta tibi loq̄t̄ mūdus:quāta p⁹ dorsū strepit vt retro respiciat̄:? O mūde īmūde q̄d strepis:? q̄d auertere conaris:? tenere ius periēs: q̄d faceres si maneres :? quem nō decipes dulcis: si amar⁹ alimēta mētiris:? CIRYL. Ex ꝓmisso autē exēplo cōcludit:Si ḡ vos cū sitis mali.i.cū mentē susceptiuā prauitatis geratis:nō aūt vniformē ꝛ si xam in bono sīc de⁹? BEDA: Vel malos vocat seculi amatoꝛes:q̄ dant illa q̄ fm sensū suū iudicāt bona:q̄ etiā in sua natura sūt bona ꝛ ad vsum infir me vite ptinēt.vñ subdit: Nostis bona data dare fi lijs vris. Apl̄i etiā q̄ merito electionis bonitatē hu mani generis excesserant:supne bonitatis respectu mali eē dicūt̄:q; nihil p semetipsū bonū nisi deitas sola. Qō vo subditur:Quātomagis pr̄ vester de ce lo dabit spīm bonū petētib⁹ se. Pro quo matthe⁹ posuit:Dabit bōa petentib⁹ se.oñdit spūsci pleni tudinē bonoꝝ dei:q; oēs vtilitates q̄ ex donoꝝ dei gratia suscipiūt̄:ex isto fonte emanant. ATHA. Nisi aūt spūsc⁹ eēt de substātia dei qui sol⁹ ē bo nus:nequaq̄ hic appellaret̄ bon⁹ : qū dñs renuit dici bonus in eo q⁹ hō fact⁹ est. AVGV. de ver. do. Ergo auare q̄d queris:? aut si aliud petas: quid tibi sufficiat:cui deus non sufficit:?

Et erat iesus eijciēs demoniū ꝛ illō erat mutuꝫ:ꝛ cū eiecisset demo niū locut⁹ ē mutus: ꝛ admirate sūt turbe. Quidā āt ex eis dixerūt: In beelzebub ꝓncipe demoniorꝝ eijcit demonia. Et alij tētantes: signum de celo querebāt ab eo.

GLO. Promiserat dñs q⁹ spūs bon⁹ dareꝫ orā tibus:cui⁹ quidē bñficiū subsequenti miraculo de mōstrat.vnde dr̄:Et erat iesꝰ eijciēs demoniū ꝛ illō erat mutū. THEO. Dicitur aūt mut⁹ vt in pluri bus q̄ non loquit̄.Dicit̄ etiā ꝛ q̄ nō audit:ſz magis ꝓpꝛie q̄ nec audit nec loquit̄. Qui aūt a natiuitate nō audiuit:ex necessitate nō loq̄tur. Ea enī loq̄mur q̄ p auditū loqui docemur. Siq̄s tñ ex aliqua pas sione supueniēte auditū amiserit:hūc nihil ꝓhibet loqui. Qui aūt dño oblat⁹ fuit :ꝛ mut⁹ erat lingua: ꝛ surdus auditu. TYTVS: Mutū aūt vel surduꝫ dicit demoniū:qō hanc ingerit passionem: q⁹ non audiatur diuinū verbū. Nam demones auferētes aptitudinē humani affect⁹:obtundūt anime nostre auditum:idcirco venit christ⁹ vt ꝛ eijciat demoniū: ꝛ audiam⁹ verbum veritatis. vnum enim sanauit

vt vniuersalem prægustationē faciat humane salu/tis .vnde sequitur: Et cum eiecisset demoniū: locutus est mutus. BEDA: Demoniacus autē iste apud matthēū non solū mut⁹: sed & cecus fuisse narrat. Tria igitur signa sit in vno homīe perpetrata sunt. Cecus videt: mutus loquit: possessus a demone li berat. qđ quotidie cōplet in ꝓfessione credentiū: vt expulso p̄mū demone: fidei lumē aspiciāt: deinde ad laudes dei tacentia pus ora laxent. CIRYL. Hoc aūt miraculo pacto extollebat eū multitudo pconijs: & gloria q̄ deū decet. vñ sequitur: Et admi. sūt turbe. BEDA: Turbis aūt que min⁹ erudite vide bant: dīa semp facta mirantibus: scribe & pharisei vel negare: vel sinistra interp̄tatiōe puertē labora/bāt: q̄si nō diuinitatis: sz īmūdi spūs opa fuissent. vñ seq̄t: Quidā aūt ex eis dixerūt: In beel. p̄nci. demo. eicit demonia. Beelzebub de⁹ erat acharon. nam beel q̄dē ipse baal: zebub aūt musca vocat. Dicitur aūt beelzebub q̄si vir muscax: ex cui⁹ spurcissimo ri tu p̄ncipē demoniox cognominabant. CIRYL. Alij vo paribus stimulati liuoris aculeis: petebant ab eo celeste videre portētū. vñ seq̄t: Alij tētātes si gnū de celo q̄rebāt ab eo. Quasi diceret: q̄uis ab hoīe demoniū eieceris: nō tū hoc ē diuine opatiōis argumētū: nōdū enī vidim⁹ aliq̄d p̄oīb⁹ sīle mira culis. Moyses enī trāsduxit populū p mediū ma/ris: iosue vo successox ei⁹ solē retardauit ī gabaon: tu vo nihil hox oñdisti. Querere enī ꝑdigia de ce/lo īnuit: q⁹ huiusmodi cogitationibus tūc tpis affi ciebantur erga christum.

¶ Ipse aūt uidēs cogitatiōes eox dixit eis: Oē r̄gnū i seipm diuisū: desola bit: & dom⁹ supra domū cadet. Si aūt & sathanas i seipsū diuisus ē: quō stabit regnū ei⁹: qz dicitis in beelze bub me eijcere demōia? Si ām ego i beelzebub eijcio demonia: filij uri in quo eijciūt? Ideo ipi iudices uri erūt. Porro si i digito dei eijcio de mōia: ꝑfecto puenit i uos regnū dei.

CHRY. Cum phariseoꝝ suspitio irrationabilis esset: metu multitudinis nō audebāt eā diuulgare: sz in aīo suo eā vertebāt. vñ dr: Ipe aūt videns cogi. eox dixit eis: Oē reg. in se diui. deso. & do. supra do. cadet. BEDA: Nō ad dicta: sz ad cogitata rñdit: vt vel sic cōpellerēt credere potētie ei⁹ q̄ cordis vi debat occulta. CIRYL. Nō aūt rñdebat ex scri/pturis: qz nō attendebāt falso eas exponētes: sz ex his rñdet q̄ cōiter accidūt. Dom⁹. n. & ciuitas si fue/rit diuisa velociter diss̄pat: & etiā regnū quo nihil est validi⁹. firmat enī regna & domos subditox cō/cordia. Si g̃ inquit ego p demonē demonia eijcio: dissensio int̄ eos ē: & perit vtus eox. vñ subdit: Si ām & satha. in seip. diui. ē: quō sta. reg. ipsi⁹: qz dicit⁊ me in beel. eijcē demōia: Nō enī sathanas sibiipi repu gnat: nec suis satellitib⁹ nocet: sz poti⁹ statuit regnū suū. Restat g̃ q⁹ diuina vtute cōteram sathanam.

AMBRO. In hoc etiā oñdit regnū suū indiuiduū esse atq; ꝑpetuū: & iō q̄ nō in christo spem gerūt: sz in p̄cipe demonioꝝ eijcere demones opinant: eos regni negat eē ꝑpetui: qō spectat etiā ad pl̄m inde ox̄. Quō enī pōt regnū iudeox esse ꝑpetuū: qñ a le gis pl̄o iesus negat: q̄ ex lege debet: ita ex ptāte se fides iudaice plebis impugnat: impij glia diuidit: diuidēdo dissoluit. & iō regnū ecclesie manebit eter nū: qz indiuidua fides cox⁹ ē vnū. BEDA: Re/gnū etiā patris & filij & sp̄ūsci non ē diuisuz: qō est eterna stabilitate māsurꝝ. Desistāt igit arriani iuni/orē patre filiū: filio vo sp̄m̄ dicē: qz quox vnum ē regnū: box ē & vna maiestas. CHRY. Dec ē pri ma solutio. Secūda vo q̄ ē de discipulis: quā ponit subdēs: Si aūt ego in beel. eijcio demōia: filij vr̄i in quo eijciūt? Nō dicit discipuli mei: sz filij vr̄i: volēs eox p̄mulcere furorē. CHRY. Judei nāq; & a iu/deis r̄m carnē exorti sūt christi discipuli: q̄ ptātē in spūs īmūdos adepti erant a christo: & oppssos ab eo in noīe christi liberabāt. Cū g̃ filij vr̄i sathanā in noīe meo cōterūt: quō nō bz multā amētiā: vebere me a beelzebub virtutē hr̄e: dānabimi igit ex fide/natox vr̄ox. vñ subdit: Ideo ipsi iudices vr̄i erūt. CHRY. Qñ enī ex vobis emanātes mihi obediūt: liquet q⁹ odēnabūt opātes ōria. BEDA: Uel aliē Filios iudeox exorcistas gētis illi⁹ significat: q̄ ad īnuocationē dei eijciebant demones. q. d. Si expul sio demonū in filijs vr̄is de nō demonib⁹ reputat: q̄re in me idē op⁹ nō eandē habeat cām: Ergo ipsi vestri iudices erūt: nō ptāte sz opatiōe: vū illi expul sionē demonū deo assignāt: vos beelzebub p̄cipi demonioꝝ. CIRYL. Postq̄ g̃ q̄ dicitis calūnie notā bz: manifestū est q⁹ in spū dei eijcio demonia. vñ subdit: Porro si in digito dei eijcio demonia: p/fecto puenit in vos regnuz dei. AVG. de ver. do. Qđ lucas digitū dei dicit: vbi matthe⁹ dixit spīm: ab eadē sīa non recedit: q̄potius & aliq̄d docet: & no uerimus quēadmodū intelligam⁹ vbicūq; scripture rū legerimus: digitū dei. AVG. de que. euang. Dicit aūt spūsc⁹ digitus dei ꝑ ꝑticipationē do nox q̄ in eo dant vnicuiq; ꝑpria siue hoīm siue an/gelox. in nullis enī mēbris nr̄is magis apparet par titio q̄z ī digitis. CIRYL. Uel spūsc⁹ dr̄ digit⁹ dei. filius enī manus & brachiū patris dictus ē: ope rat⁹ enī p̄r̄ cūcta p eū. Sicut igitur digit⁹ non ē alie nus a manu: sed ei naturaliter insitus: sic spūsc⁹ consubstātialiter cōnexus est filio: & p eū oīa opat⁹.

AMBRO. Nec tū tibi mēbrox compactiōe nos/troꝝ portio quedā videatur faciēda virtutis: indi/uidue enī rei non pōt esse diuisio. & iō ad formā vni tatis: nō ad distinctionē potestatis referenda digni nūcupatio ē. ATHA. Ad p̄sens aūt nō renuit do min⁹ gratia sue humanitatis dicere se minorē spū/sancto: dicens se in eo demones eijcere: q̄si nō suffi ciente humana natura de demonū expulsione: nisi virtute spūsancti. CHRY. Et ideo subiūcter dr: Peruenit in vos regnū dei. i. si ego homo existens in spū diuino eijcio demones: ditata ē humana na/tura in me: & aduenit regnū dei. CHRY. Dicit aūt Sup vos: vt eos attrahēt. q. d. si vobis aduenit⁹ p/spera: cur vr̄a bona fastiditis? AMB. Sil' oñdit etiā ip̄ialē q̄ndā esse spūsci ptātē: in quo regnū est dei: nos quoq; ī q⁹ habitat spūs eē regalē domū.

Ca.xi.

TYTVS: Uel dicit: Pertenit in vos regnū dei. vt intelligat: puenit ꝫ vos: nō pro vobis: horrend⁹ enī est perfidis christi secund⁹ aduentus.

Cū fortis armat⁹ custodit atriū suū in pace sūt ea q̄ possidet. Si āt fortior eo supueniēs uicerit eū: uniuersa arma ei⁹ auferet in qb⁹ cōfidebat: t spolia ei⁹ distribuet. Qui nō ē mecū contra me ē: t q non colligit mecum dispergit.

CIRYL. Quia necessariū erat p multas cōsiderationes detrahētiū retractare sermonē: vtiq nūc exēplo manifestissimo: qō demōstrat volentib⁹ intuere regē principē hui⁹ seculi vtute sibi insita vicit dicēs: Cū fortior custodiat atriū suū: in pace sūt ea q̄ possidet. CHRY. Fortē vocat diabolū: nō q̄ naturaliter huiusmodi sit: ꝫ inuidēs antiquā ei⁹ tyrānidē: quam pusillanimitas nr̄a causauit. CIRYL. Erat enī añ saluatoris aduētū violēta multa: rapiens alienos greges. s. oēs: t q̄si ad ꝓpriū ducens ouile. THE. Arma aūt ei⁹ sūt oēs species pctōr: in qb⁹ confidēs inualuit ꝫ hoies. BEDA: Atriū vo illi⁹ mūdum vocat: q̄ in maligno posit⁹ est: in quo vsq̄ ad saluatoris aduentū potiebat imperio: q̄ in cordib⁹ infidelitatis sine vlla cōtradictiōe quiescebat: sed fortiori potentia christ⁹ victor oēs hoies liberando ipsum decat. vñ subdit: Si aūt fortior illo superueniet t vicerit eū: vniuersa arma ei⁹ auferet: in qb⁹ confidebat. t spolia ei⁹ distribuet. CIRYL. Postq̄ enim dei filius verbū tot⁹ fortitudinis datoris: t dns vtutū fact⁹ ē hō inuasit illū: t arma ei⁹ abstulit. BED. Sūt aūt arma ei⁹ astutie: doliq̄ nequitie spiritalis spolia vo ei⁹ ipsi hoies sūt ab eo decepti. CIRYL. Nā q̄ndū irretiti fuerāt ab eo iudei in diuinam ignorātiā t errorē: euocati sūt p sanctos apl̄os ad notitiā veritatis: t oblati sūt deo patri p fidē adhibitā filio. BASI. Distribuit etiā spolia: exhibens fideles custodie angelor̄ ad hoim salutē. BED. Victor etiā christ⁹ spolia distribuit: qō est insigne triūphantis: q̄ captiuā ducēs captiuitatē dedit dona hoīb⁹: quosdā q̄dē apl̄os: alios euāgelistas: hos prophetas: illos pastores ordinans t doctores.

CHRY. Deinde ponit quarta solutio. cū subditur: Qui nō ē mecū. aduersū me ē. Quasi. d. ego volo homines afferre deo: sathanas aūt contrariū: q̄liter ḡ q̄ mihi nō coopat⁹: ꝫ dissipat q̄ mea sūt: tā mihi consentane⁹ fieret: vt vna mecū eiceret demones. Sequitur: Et q̄ nō colligit mecū: dispergit. CIRYL. Quasi. d. ego veni vt filios dei ab eo dispersos congregē: t ipse sathanas cū mecū nō sit: que collegi t saluanti tētat dispgere. Qualiter ḡ q̄ meis dispensationib⁹ refragat⁹: virtutē mihi ministrat? CHRY. Et siqui nō cooperat⁹ aduersari⁹ ē: multomagis qui obstat. videt tñ mihi t iudeos ad pñs sub enigmate tangē: ordinās eos cū diabolo: nā t ipsi agebant contra eū: t dispgebant quos congregabat.

Cū imund⁹ spūs exierit de hoie ambulat p loca inaquosa: q̄rēs requē t non inueniēs dicit: Reuertar in domū meā: unde exiui. Et cū uenerit inuenit eā scopis mūdatā. Tūc uadit t assumit septē alios spūs secū neq̄ores se: t ingressi habitāt ibi t fiunt nouissima hois illi⁹ peiora priorib⁹.

CIRYL. Post pmissa oñdit dns: vñ ortigit pplo iudeor̄ vt ad huiusmōi opiniones liberēt de christo dicens: Cū imūdus spūs exierit ab hoie ābulat p loca inaquosa: q̄rens requiē. Nō. n. hoc exēplum ad iudeos spectet matthe⁹ exp̄sit dicēs: Sic erit et generationi huic pessime. Quādiu enī erant in egypto viuētes ritu egyptior̄: inhabitabat in eis spirit⁹ malign⁹: q̄ expulsus ē ab eis: qñ mactauerūt agnū in figura christi: t liniti sūt ei⁹ sanguine: t sic euitauerūt destructorē. AMBRO. Itaq̄ in vno hoie toti⁹ ppli iudaici cōparatio ē: a quo p legē spūs imūdus exierat. Ex q̄ i gentib⁹ quor̄ corda pius arida erāt: sed postmodū p baptisma rore spūs humescebant: ꝓpter fidē christi requiē diabol⁹ inuenire non potuit. Immūdis .n. spiritib⁹ christ⁹ incēdiū ē: iō regressus ē ad plebē iudeor̄. vñ seq̄t: Et nō inue. dic̄: reuer. in do. meā vñ exiui. ORIGE. Ad eos q̄ sunt ex isrl: quos vidit nihil diuinū i se ptinētes: ꝫ deserentes t vacātes habitatiōi ei⁹. vñ seq̄t: Et cū venerit: inue. sco. mūdatā. AMBRO. Forensi. n. t pfuctoria specie cōpta animo manet interiore pollutior. Neq̄ enī sacri fontis irriguo aut abluebat: aut restringebat ardorē: meritoq̄ ad eū spūs redibat immūdus: adducēs secū septē spūs neq̄ores. vñ seq̄t: Et tūc va. t assu. secū septē alios spūs nequi. se: t ingressi ha. ibi. qñ. s. in ebdoma legis t octaue mysteriū cōmisit. Itaq̄ vt nobis multiplicat⁹ septiformis spūs grā: ita illis imūdor̄ spūū ois cumulat⁹ iniuria. Uniuersitas enī hoc numero aliquotiēs ꝓphēdit.

CHRY. Incolūt aūt alias iudeor̄ demones peiores ꝓpriorib⁹: nā tūc tpis in pplibus seuiebāt: nūc vo ipi dns ꝓphetar̄ iniuriāt: atq̄ iō a vespasiano t tito peiora passi fuerūt: q̄z in egypto t in babylone. vñ seq̄t: Et fiūt no. ho. illi⁹ pei. priorib⁹. Tūc etiā aderat eis diuina ꝓuisio: t grā spūsci. nūc vo etiā hac cura ꝓuant: ꝓpē qō vtutis maior penuria nūc: t erūna intēsior: t demonum exactio seuior? CIRYL. Sūt etiā nouissima peiora priorib⁹: fm illud apli: Meli⁹ erat eis veritatis viā nō cognoscere q̄z post agnitā retroire. BEDA: Pōt etiam hoc accipi de heretico quolibz vel scismatico vt etiā malo catholico: de quo tpe baptismatis spūs exierat imūd⁹: locaq̄ inaquosa pagrat. i. corda fidelitū: q̄ a mollitie fluxe cogitatōis expurgata sūt: callid⁹ insidiator explorat: siquos ibi neqtie siue gressus figē possit. Dic̄ āt: Reuer. i do. meā vñ exiui. In q° timēdū ē: ne culpa quā i nobis erricta credebam⁹: p incuriā nos vacātes opp̄mat. Inuenit aūt eā scopis mūdatā: hoc est gratia baptismatis a pctōr labe castigatā: ꝫ nulla boni operis industria cumulatā. Per septē aūt malos spūs quos assumit: vniuersa vitia designat. Neq̄ores aūt dicūt: q̄ nō solū hēbit illa septē vitia: que septē spiritalib⁹ sūt contraria virtutib⁹: sed etiam p hypocrisim ipsas se vtutes habere simulabit

CHRY. Non solum aũt illis: sed ⁊ nobis fore dicta accipiam⁹ q̃ sequũtur. Et erũt nouissima hoĩs illius pcioza pzioꝛib⁹. qz si illustrati: ⁊ a pstinis malis remoti: denuo redim⁹ ad eandẽ nequitiã: grauioꝛ erit pena sequẽtiũ pctoꝛum. BEDA: Posset etiã simpliciter intelligi dñm hec ad distinctionẽ suoꝛ: ⁊ sathane opeꝛ adiunxisse: q. s. ipe semper polluta mũdare: sathanas vo mandata grauioꝛibus contaminare festinet.

Factũ est autẽ cũ hec diceret: extollẽs uocẽ quedã mulier de turba dixit illi: Beatus uẽter q te poꝛtauit: ⁊ ubera q̃ suxisti. At ille dixit: Quinimo: beati q audiũt uerbũ dei: ⁊ custodiunt illud.

BEDA: Scribis ⁊ phariseis dñm tẽtãtib⁹: simul ⁊ blasphemantib⁹: incarnationẽ eius magna fiducia quedã mulier cõfitetur. vnde sequit̃: Factũ est aũt cũ hec diceret extol. vo. quedã mu. de tur. di. illi: Beatus ven. q̃ te poꝛ. ⁊ vbe. q̃ suxisti. vbi ⁊ pñtiũ calũniã. ⁊ futuroꝝ cõfundit hereticoꝝ pfidiam. nã sicut tũc iudei sanctispũs opera blasphemãdo veruꝫ dei filiũ negabãt: sic heretici postea negãdo mariã semp virginẽ: spũsancti coopante virtute: nascituro vnigenito deo carnis sue materiam ministrasse: verũ ꝺ substantialẽq; patri: filiũ hoĩs fateri non debere dixerũt. Sed si caro verbi dei ẽ carnẽ nascẽtis a carne virginis matris ꝓnunciat̃ extranea: sine causa venter q̃ eũ poꝛtasset: ⁊ ubera q̃ lactassent: beatificant̃. Qua vo ꝺsequẽtia ei⁹ lacte credat̃ nutritus: ex cui⁹ semine negat̃ cõceptus: cũ ex vni⁹ ⁊ eiusdẽ fontis oꝛigine ꝫ physicos uteroꝫ vigoꝛ manare phibetur? Non aũt tm̃odo eã q̃ verbũ dei coꝛporaliter generare meruerat: sed ⁊ oẽs q̃ idẽ verbum spiritaliter auditu fidei ꝺcipe: ⁊ boni opis custodia vel in suo vel in pꝛoximoꝝ coꝛde parere: ⁊ q̃si alere studuerint: asserit esse beatos. Sequit̃ enĩ: At ille dixit: Quinimo: beati qui audiũt verbũ dei: ⁊ custodiunt illud. CHRY. Non fuit hoc rñsum repudiantis matrem: sed ostendẽtis q⁹ nihil ei partus pꝛofuisset: nisi valde bona ⁊ fidelis fuisset. Letetꝫ si marie non ꝓderat sine virtutib⁹ aĩe christũ ab ea oztũ traxisse: multomagis nobis siue patrẽ siue fratrem siue filiũ: virtuosũ habeam⁹. nos aũt absistam⁹ ab illi⁹ virtute: nequaq̃ hoc ꝓdesse valebit. BEDA: Eandẽ aũt dei genitrix: ⁊ inde quidẽ beata: q⁹ vbi incarnandi ministra est facta tpalis. sed inde multo beatioꝝ: q⁹ eiusdem semp amandi custos manebat eterna. Hac etiã sententia sapiẽtes iudeoꝝ pcutit: qui verbum dei nõ audire ⁊ custodire: sed negare ⁊ blasphemare querebant.

Turbis aũt cõcurrentib⁹ cepit dicere: Generatio hec gnãtio nequaꝫ est: signũ querit: ⁊ signũ nõ dabitur ei nisi signũ ione ꝓphete. Nã sicut fuit ionas signũ niniuitis: ita erit et filius hois generationi isti. Regina austri surget in iudicio cum uiris generationis hui⁹ ⁊ ꝺdãnabit illos: qz uenit a finib⁹ terre audire sapientiã salomonis. Et ecce plus q̃z salomõ hic. Viri niniuite surgẽt in iudicio cũ generatiõe hac ⁊ ꝺdẽnabũt illã: quia penitẽtiã egerũt in ꝓdicatione ione. Et ecce plus q̃z iona hic.

BEDA: Duplici dñs fuerit q̃stione pulsat⁹. Quidam enĩ calũniantur eũ in beelzebub eiecisse demonia: q̃bus hacten⁹ est rñsũ: ⁊ alii tẽtantes signuꝫ de celo querebant ab eo: q̃bus ab hinc rñdere incipit. vnde seq̃tur: Turbis aũt concurrẽtib⁹ cepit dicere. generatio hec generatio nequa ẽ. AMBRO. Et scias synagoge populũ deformari: vbi ecclie bri tudo laudatur. sicut aũt fuit ionas signũ niniuitis: ita erit ⁊ filius hoĩs iudeis. vnde subdit̃: Signũ q̃rit: ⁊ signũ non dabit̃ ei: nisi ione ꝓphete. BASI. Signũ est res in ꝓpatulo posita alicui⁹ occulti: continẽs in se declarationẽ: sicut ione signũ descensum ad inferos: ac iterũ ascensum christi resurrectionem a mortuis repsentat. vnde subdit̃: Nam sic ionas fuit signũ niniuitis: ita ⁊ filius hoĩs generationi isti. BEDA: Signũ eis tribuit: nõ de celo: q⁹ indigni erant videre: ꝫ de ꝓfundo inferni signũ. i. incarnatiõis nõ diuinitatis: passionis nõ glorificationis. AMBRO. Et aũt ione typus signũ dñice passionis ẽ: ita etiã grauiũ que iudei cõmiserunt testificatio pctoꝝ ẽ: simul aduertere licet ⁊ maiestatis oꝛaculũ ⁊ pietatis iudiciũ. nãq; niniuitarũ eremplo ⁊ denũciatur suppliciũ: ⁊ remediũ demõstrat̃. vnde etiã debẽt iudei non desperare indulgẽtiam: si velint agere penitentiã. THEO. Sed ionas p⁹ exitũ suũ a ventre ceti sua ꝓdicatione niniuitas conuertit: christo vo resurgenti iudeoꝝ generatio non credidit: vnde ꝓiudiciũ fuit eis: ꝺ quo ꝓiudicio subditur duplex exemplũ cum dicitur: Regina austri sur. in iudi. cũ viris genera. hui⁹: ⁊ ꝺdẽna. illos.

BEDA: Non vtiq; ptãte iudicij: sed cõpatione facti melioris. vnde sequitur: Quia venit a finib⁹ ter. au. sapi. salo. ⁊ ecce plus q̃z salomon hic. Dic in isto loco nõ ꝓnomẽ: ꝫ aduerbiũ loci: ⁊ significat. i. in psentia inter vos cõuersat̃: q̃ incõpabilis ẽ salomone pstantioꝝ. CIRYL. Non aũt dixit: Maioꝝ salomone ego sũ: vt pluadeat nobis humiliari: si fecidi sumus spiritaliũ gratiaꝝ. q. o. Festinauit ad audiẽdum salomonẽ mulier barbara: ꝓ tam longũ iter auditura sciẽtiam visibiliũ animantiũ: ⁊ vires berbarũ: vos aũt cũ assistatis ⁊ audiatis de inuisibilib⁹ ⁊ celestibus: ipsam sapiẽtiã vos instruentẽ: ⁊ verba signis ⁊ opib⁹ comꝓbantẽ: alienami ꝺ verbum ⁊ miracula insensibiliter ꝓteritis. BEDA: Si autẽ regina austri q̃ electa cẽ nõ dubitat̃: surget in iudicio cũ reꝓbis: oñditur vna cũctoꝝ: bonoꝝ. i. malorũq; resurrectio mortaliũ: ⁊ hoc non iurta fabulas iudeoꝝ mille annis ante iudiciũ: sed in ipso cẽ futura iudicio. AMBRO. In hoc quoq; iudeoꝝ plebẽ dãnans: ecclesie mysteriũ vehemẽter exprimit que in regina austri ꝓstudiũ ꝓcipiẽde sapientie de

rtius orbis finibus cōgregaſ:vt pacifici ſalomōis verba cognoſcat regina plane:cui⁹ regnū ē indiui
ſum:de diuerſis ꝛ diſtātibus populis in vnū corp⁹ aſſurgēs. ¶ GRE.niſen⁹: Sicut aūt illa regina erat ethiopū:ꝛ lōge diſtās: ſic in principio nigra erat ec
cleſia gentiū:ꝛ multū diſtabat a veri dei noticia. At vbi pacificus chriſt⁹ emicuit:tūc cecutiētib⁹ iudeis accēdūt gētiles offerūtq; chriſto pietatis aromata:
q; aquā diuine noticie ꝛ gēmas:obedientiā.ſ.p̄cepto rū. ¶ THEO. Vel q; auſter laudaſ i ſcriptura:ſicut caliā⁹ ꝛ vitificās. Dia igiſ regnās i auſtro.i. i ſpiri
tali cōuerſatiōe.venit audire ſapiam ſalomonis re gis pacifici oñi dei noſtri.i.i contēplationē erigiſ: ad quā null⁹ puenit:niſi regnet in bona vita. Po
nit aūt cōſequēter exemplū de niniuitis dicēs: Viri niniuite ſurgēt i iudicio cū generatiōe hac:ꝛ cōdē
nabūt illā. ¶ CHRY. Condēnatiōis iudiciū ex ſimi libus vel diſſimilib⁹ fit.ex ſimilib⁹ quidē ſicut i pa
bola de decē virginib⁹:ex diſſimilib⁹ aūt ſicut cum niniuite condēnant eos qui erāt tēpore chriſti: vt ſic fiat condēnatio clarior. Nā illi quidez barbari:
hi vero iudei:hi refecti ꝓpheticis documentis: illi nūq; acceperāt auditū diuinū.illuc iuit ſeruus:huc diſs.ille cuerſionē p̄dicabat:iſte regnū celoꝝ annū
ciat.notū ē ergo cuilibet:q; iudeos decebat potius credere:accidit aūt cōtrariū.vñ ſubdit: Quia peni
tentiā egerūt i p̄dicatione ione:ꝛ ecce pluſq; ionas hic. ¶ AMB. Scōm myſteriū aūt ē:ex duob⁹ cōſtat eccleſia:vt aut peccare neſciat:q.ſ. ptinet ad auſtri
regiā:aut peccare deſinat:quod.ſ. ptinet ad nini
uitas penitētiā agētes. Pnīa enī delictū abolet:ſa pietia cauet. ¶ AVG. de cō.euā. Hoc aūt lucas na
rat eo loco quidē quo matthe⁹:ſed aliquāto diſpa ri ordie. Quis autē nō videat ſupfluo q̄ri: quo illa ordie diſs dixerit:cū hoc diſcere debeam⁹: p euāge
liſtarū excellētiſſimā auctoritatē nō eſſe mendaciū. Sed diſq; nō hoc ordie cuiuſq; ſermonē digeſſerit: quo ille a quo ꝓceſſit cū ꝓceſſit:cuꝝ ipſius ordinis
nihil interſit ad rem:ſiue ita ſit ſiue ita.

¶ Nemo lucernā accēdit ꝛ i abſcō dito ponit neq; ſub modio ſꝫ ſupra
cādelabrū:ut q ingrediunt lumē ui deāt. Lucerna corpis tui ē ocul⁹ tu
us. Si oculus tuus fuerit ſimplex: totū corp⁹ tuū lucidū erit: ſi aūt ne
quā fuerit:etiā corp⁹ tuū tenebroſū erit. Vide ergo ne lumē quod in te eſt tenebre ſint. Si ergo corp⁹ tuuz
totū lucidū fuerit nō habēs aliquā partē tenebrarū:erit lucidū totum.
Et ſic lucerna fulgoris illuiabit te.

¶ CIRYL. Dicebāt iudei dñm exercere miracula: nō ꝓpter fidē:ſed ꝓpter applauſus videntiuz. Repro
bat igiſ p̄ſentē calūniā:inducēs exemplū luceme cū dicit: Nemo lucernā accēdit:ꝛ in abſcōdito po
nit:neq; ſub modio:ſed ſupra candelabrū.vt qui in gradiunt lumē videāt. ¶ BEDA: De ſeipſo dom⁹
hic loquiſ:oſtendens ꝛſi ſupra dixerit nullū generati
oni nequā:niſi ſignū ione dandū: nequaq; tamen lucis ſue claritatē fidelib⁹ occultandā. Ipſe quidē
lucernā accēdit: que teſtā hūane nature flāma ſue diuinitatis ipleuit:quā ꝓfecto lucernā nec creden
tibus abſcōdere:nec modio ſupponere:h̄ ē ſub mēſ
ura legis ēcludere:vel ītra vni⁹ iudee gētis termi⁹ voluit cohibere. Sed ſupra cādelabrū poſuit.i.eccle
ſiā:q; in noſtris frōtibus fidē ſue ēcarnatōiſ affixit: vt q̄ eccleſiā fideliter ingredi voluerit:lumē veritatis
palā queāt intueri. Deniq; ꝓcipit ne opa tantūmō: ſed ꝛ cogitatiōes:ꝛ ipas etiā cordis ītentiōes mun
dare ꝛ caſtigare meminerit.nā ſequiſ: Lucerna cor poris tui. ¶ AMB. Vel lucerna fides ē:iurta quod ſcriptū ē: Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū dñe. ver
bū enī dei fides noſtra ē.lucerna autē lucere nō po teſt:niſi aliūde lumē accepit:vñ ꝛ virt⁹ noſtre men
tis ꝛ ſenſus accēdiſ:vt mna q̄ perierat poſſit reperi ri. Nemo ergo fidē ſub lege cōſtituat: lex enī intra menſurā ē:vltra menſurā gra:lex obumbrat. gratia
clarificat. ¶ THEO. Vel aliter:q; iudei videtes mi racula accuſabāt ex eoꝝ mētis malicia:ꝓpter hoc
dicit dñs:q; accipiētes lucernā a deo: ītellectū.ſ.ex emulatiōe obſcurati miracula ꝛ bñficia nō cogno
ſcebāt:ſed ad hoc ītellectū a deo ſuſcepim⁹:vt ſupra cādelabrū ponerem⁹:vt etiā alii q̄ ingrediunt lumen
videāt. Sapiēs quidē iā ingreſſus ē. q̄ vero addiſcit: adhuc ambulat:q̄ſi phariſeis dicat:Oportet vos vti
ītellectu ad miraculoꝝ noticiam:ꝛ aliis declarare: qñ que videtis ſūt opa nō beelzebub ſed filii dei.vñ
ſm hūc ītellectū ſubdit:Lucerna corpis tui ē ocul⁹ tu⁹? ¶ ORI. Oculū ꝙppe appellat ꝓprie ītellectum
noſtrū:totā aūt animā quāuis nō corporeā hic tro
pologice vocat corp⁹:illuſtraſ enī ab ītellectu ani
ma tota. ¶ THEO. Sicut aūt corpis ocul⁹ ſi lucid⁹ fuerit:corp⁹ lucidū erit:ſi vero tenebroſus ꝛ corpus
ſimiliter tenebroſum:ſic compatur ītellect⁹ ad ani
mam.vñ ſubdiſ:Si ocul⁹ tu⁹ fuerit ſimplex:totum corp⁹ tuū lucidū erit:ſi aūt nequā totū corp⁹ tuum
tenebroſum erit. ¶ ORI. Intellect⁹ enī a ſuo prīci
pio i ſolo ſimplicitatis ſtudio ē:nullā cōtinentem duplicitatē ꝛ dolū ꝛ diuiſionē in ſe. ¶ CHRY. Si
ergo ītellectū corruperim⁹ q̄ pōt ſoluere paſſiones: totā leſim⁹ animā:patimurq; dirā caliginē:puerſio
ne excecati ītellect⁹.vñ ſubdit: Vide ergo ne lumē qō i te ē:tenebre ſint. Nō ſenſibiles dicit tenebras:
ſed intrīſecā habētes originē:ꝛ quas nobiſcū paſſiz deferim⁹:extincto nobis oculo aīe:de cui⁹ luminis
virtute ſubdit dicēs: Si ergo corp⁹ tuū totū lucidū fuerit:nō habēs aliquā partē tenebrarū erit lucidū
totū.ꝛ ſic lucerna fulgoris illuīabit te. ¶ ORI. Id eſt ſi corp⁹ tuū ſenſibile factū ē luminoſum illuſtra
to corpe a lucerna:adeo vt nō ampli⁹ ite ſit mēbrū tenebroſum:multomagis te nō peccāte:in tantum
fiet lucidū totū tuū corpus ſpirituale:vt cōpetē ſplē dores eius illuſtrāti lucerne: vū lux q̄ erat i corpo
re:q̄ cōſueuerat eē caligo. dirigiſ quocūq; precepit ītellect⁹. ¶ GRE. nazan. Vel aliter: Eccleſie lucerna
ꝛ ocul⁹ ē prelat⁹.neceſſe ē ergo vt ſicut oculo puro ſe habēte corp⁹ dirigiſ:ſpuro vero exiſtēte deuiat:
ſic ꝛ in plato qualitercūq; ſe habeat: oportet pariē naufragiū pati eccleſiam vel ſaluari. ¶ GRE. xxviij.

moral. Uel aliter appellatione corporis vnaquęq; actio ītelligīt: que intētionē suā quasi intuentium oculū sequit. Uñ dicit: Lucerna itaq; corpis ē oculus. q; p bone ītērōis radiū: merita illustrāt actiōis Si ergo oculꝰ tuus simplex fuerit: totū corpꝰ tuum lucidū erit. Quia si recte intēdimꝰ p simplicitatē cogitationis: bonū opus efficit: etiā si minꝰ bonū esse videat. Et si oculꝰ tuus nequā fuerit: totū corpꝰ tuum tenebrosum erit. Quia cū puersa intētiōe quid vel recte agit: ⁊ si splēdere corā hominibus cernit: tñ apud eraml iterni iudicis obscurat. vñ ⁊ recte subdit: Uide ergo ne lumen quod in te ē: tenebre sint Quia si hoc quod bene nos agere credimꝰ: ex mala intētione fuscamꝰ: quāta ipsa mala sunt q̄ mala eē ⁊ cū agimꝰ nō ignoramꝰ. BEDA: Cū aūt subdit: Si ergo corpꝰ tuū lucidū fuerit. Totū corpꝰ nostrū ōia opera nostra dicit. Si igit bonū bona intentione patraueris: nō habēs ī tua cōscia aliquā partē tenebrose cogitatiōis. ⁊ si cōtigerit aliquē proximorū tua bona actiōe noceri: tu tamē p tuo simplici corde: ⁊ hic gr̄a ⁊ in futuro lucis gloria donaberis. Quod significat subdēs: Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Hec cōtra hypocrisim phariseoꝝ sub dolo signa querētiū specialiter dicta sunt.

Et cū loqueret: rogauit illū quidam pharisē ut prādaret apud se. Ingressus aūt recubuit. Pharisē aūt cepit intra se reputās dicere: q̄re nō baptizatꝰ esset añ prādium. Et ait dñs ad illū. Nūc nos pharisei qđ de foris ē calicis ⁊ catini mūdatis: qđ aūt intus ē uestrū: plenū ē rapina ⁊ iniqtate. Stulti: nōne qui fecit qđ de foris ē: etiā id qđ de intus ē fecit? Uerūtn qđ supest date elemosynā: ⁊ ecce oia mūda sūt uobis Sed ue uobis pharisēis q decimatis mentā ⁊ rutā ⁊ oē olus: ⁊ pretaritis iudiciū ⁊ charitatem dei. Hec aūt oportuit facere ⁊ illa nō omittere. Ue uobis pharisēis: q diligitis primas cathedras ī synagogis: ⁊ salutatiōis in foro. Ue uobis q̄ estis ut monumēta q̄ nō parēt: ⁊ homines ambulātes supra nesciūt.

CIRYL. Pharisēus q̄uis tenax esset sui ꝓpositi: dñm tñ ī ꝓpriā domū vocat. vñ dicit: Et dū loquerog. il. quidaꝫ phari. vt prande. apud se. BEDA: Cōsulte lucas nō ait: Et cū ꝫ loquerēt: sed Cū loqꝝrēt: vt oñdat eū nō statī finitis q̄ ꝓpositerat verbis: sed aliquot ītērpositis apō phariseū prādere rogatū AVG. de cō. euā. Ut enī ꝫ lucas narraret: digressus ē a matthēo circa illū locū vbi ābo cōmemorauerāt qđ dictū ē a dño de signo ione: ⁊ de regīa ustri: ⁊ de niniuitis: ⁊ de spū īmundo. post quē sermonē dicit matthēꝰ: Adhuc eo loquēte Ecce mater ei⁹ ⁊ fratres stabāt foris querētes ei loq̄. lucas aūt ī eo sermōe oñi cōmemoratis: etiā quibusdā q̄ matthēꝰ diuisse dñm ꝓtermisit ab ordīe quē cū matthēo tenuerat: digredit. BEDA: Itaq; postq̄ nūciatis sibi foris matre ⁊ fratribꝰ ait: Qui enī fecerit voluntatē dñi: hic frater meꝰ ⁊ sozor mea ⁊ mater ē. dat intelligi: rogatꝰ pharisei ītrasse cōuiuium. CIRYL. Sed ipe christꝰ qui eoz phariseorū nequitia nouerat: dispēsatīe cōdescēdit: satagēs cōmouere eos ad similitudinē optimoz medicoz: q̄ grauī infirmanti bus afferūt remedia sue īdustrie. vñ sequit: Et ingressus recubuit. Dedit aūt occasionē verbis christi ī ipsum pharisēus scādalizatꝰ: qz cū opinaret eū iustitie tudini. vñ subdit: Pharisē: aūt cepit intra se reputās dicere: quare nō baptizatꝰ eēt añ prādiū? AVG. de verbis dō. Omī enī die pharisei añq̄ prāderēt ablebant se aqua: q̄si quottidiana lauatio posset corpis eē mūdatio Apud seipm aūt pharisē cogitauit: voce nō sonuit. Ille tñ audiuit q̄ ītērioza cernebat. vñ sequit: Et ait dñs ad illū: Nūc vos pharisei: qđ ꝺ foris ē calicis ⁊ catini mūdatis: qđ aūt ītus ē vrm plenū ē rapīa ⁊ iniqtate. CIRYL. Poterat autē dñs ⁊ alijs vti verbis: cōmouēs phariseū intimū: captat tñ tēpus: ⁊ ex his q̄ erāt ꝑ manibꝰ cōtexit doctrmentū. Doza nāq; mēse ⁊ pabuli: sumit ꝓ exemplo calicē ⁊ catinū: oñdens q̄ mūdos ⁊ lotos decet eē syncere mīstrātes deo: nō solū a spurcitia corporali īmo ab ea q̄ latet intrīsecus penes mentē: sicut aliquod vasoꝝ q̄bus seruit ī mensa: bonū ē ⁊ extrinsecis ⁊ intrīsecis carere cōtagīs. AMB. Uide autē corpora nostra terrenoꝝ: ⁊ frāgilīū expssione significari: que breui lapsu ꝓcipitata frāguntꝰ: ⁊ facile ea q̄ mens voluit ītere ꝓ sensus ⁊ gesta corpis prodit sicut illa que calix ītriꝰ cōtinet: foris lucēt. vñ ⁊ in posteriozib⁹ nō dubiū ē vocabulo calicis passionē corporis declarari. Cernis igit q̄ nos nō exteriora hui⁹ calicis ⁊ catini: sed ītērioza cōtaminat: q̄ dixit Quod ītus ē vestrū. plenū ē rapīa ⁊ iniqtate. AVGV. de verbis dō. Sed Quomō nō pepcit hominū a quo fuerat ūitatus? Magis quidē obiurgando pepcit: vt correcto ī iudicio ꝑceret. Deide oñdit nobis: q̄ ⁊ baptisma quod semel adhibet ꝑ fidē mundat: fides aūt ītus ē: nō foris. fidē autē cōtēnebāt phariseī: ⁊ quod foris erat lauabāt: ītus iq̄natissimi manebāt: qđ dñs ꝙbat dicēs: Stulti: nōne qui fecit quod de foris ē: etiā id qđ deītus ē fecit? BEDA. q. d. Qui vtrāq; homis naturā fecit: vtrāq; mundari desiderat hoc ē cōtra manicheos: q̄ aīam tñ a deo: carnē vero putāt a diabolo creatā. Hoc etiā ē cōtra illos q̄ corpalia peccata: fornicationē. ī. e furtum: talia peccata quasi grauissima detestant: spiritalia vero que nō minꝰ dānat apostolꝰ vt lenia cōtēnunt. AMB. Domin⁹ aūt quasi bonus ꝓceptor docuit quomō nostri corpis mūdare cōtagium debeamus dicēs. Uerūtn quod supest date elemosynā ⁊ ecce oia mūda sūt vobis. Uides quanta remedia. Mūdat nos misericordia: mūdat nos dei simplicitas quod scriptū ē: Ja vos mūdi estis ꝓpter sermonem

Ca.xi.

quē locut⁹ sū vobis. ¶ AVG. de elemosyna: Miseros monet misericordiā fieri: ⁊ qz seruare querit quos magno redemit ꝓcio: post grām baptismi sordidatos: docet venuo posse seruari. ¶ CHRY. Dicit autē: Date elemosynā: nō iniusticiā. ē enī elemosyna que caret iniusticia qualibet: hec oīa facit munda: ⁊ ieiunio ē p̄stātior: qō q̄uis sit laboriosius: illa tamē ē lucrosior. Illustrat animā: ipinguat: bonū efficit ⁊ decorā. Qui cogitat misereri roganti: citius a peccatis desistet. Sicut enī medicus q̄ crebro vulneratis medet: frāgitur de facili in erūnis alior: sic ⁊ nos si vacauerim⁹ egenor auxiliis: facili cōtēnemus p̄sentia: ⁊ ī celū leuabimur. Nō paruū ē igitur elemosyne cataplasma: cū valeat oībus apponi vulneribꝰ. ¶ BEDA: Dicit aūt: Quod supest. ſ. necessario victui ⁊ vestimēto. Neqz enī ita faciēda iubet elemosyna: vt te ipm cōsumas inopia: sed vt tui curā corpis expleta: inopē quātū vales sustentes. Vel ita itelligendū: Quod supest. ī. qō tā multo scelere p occupatis solū remediū restat: Date elemosynā: qui sermo ad oīa q̄ vtili miseratiōe fūt: valet. nō enī solū q̄ dat esurienti cibū ⁊c. verū etiā q̄ dat veniā ꝑcanti: atqz orat ꝓ eo: ⁊ q̄ corripit: ⁊ aliqua emēdatoria pena plectit: elemosynaz dat. ¶ THEO. Vel dicit: Quod supest. nā facultates p̄sident cupido cordi. ¶ AMB. Totus itaqz pulcherrim⁹ abbic dirigit̄ locus: vt q̄ nos ad studiū simplicitatis īuitat: superflua iudeor ⁊ terrena condēnet: Et tū ipsis peccatorū abolitio ꝓmittit̄. si misericordiā cōsequantur.

AVG. de ver. do. Si aūt mūdari nō possūt nisi credentes in eū: q̄ fide mūdat cor: q̄d est q̄ dicit: Date elemosynā: ⁊ ecce oīa mūda sūt vobis? Attēdamus forte ⁊ ipe exponit. Illi enī de omnib⁹ suis fructib⁹ decimā partē detrahebāt: ⁊ elemosynas dabāt: qō nō facile aliqs facit christian⁹. Irriserūt ergo illum eis hoc dicentē: quasi hoībus q̄ elemosynas nō faceret. Hoc de⁹ sciēs subiūgit: Sed veh vobis pharisēis q̄ decimatis mentā ⁊ rutā ⁊ oē olus: ⁊ ꝓteritis iudiciū: ⁊ charitatē dei. Nō ergo ē hoc facē elemosynā: facere enī elemosynā ē facere misericordiā. sed itellige: a te īcipe. Quomō enī es misericors alteri: si crudelis es tibi? Audi scripturā dicentē: miserere aie tue placens deo. Redi ad cōscientiā tuā. quicūq̄ male aut īfideliter viuis: ⁊ ibi īuenis medicantē animā tuā: vel forte egestate obmutescētē. In iudicio ⁊ charitate fac elemosynā cū aīa tua. Quid ē iudiciū? Diſplice tibi. Quid ē charitas? Dilige deū: dilige primū. Hāc elemosynā si ꝓtermittis quantūuis ames: nihil facis qñ tecma nō facis. ¶ CIRYL. Vel hoc dicit ī pharisēor reprehēsionē: q̄ illa sola p̄cepta attētius obseruari iubebāt a populis subiectis: que cī erāt illis reddituū fecundor. vñ nec mīma olerū postponerēt: op⁹ aūt ingerēde dilectiōis ad deū ⁊ iudicii iustā censurā negligebant. ¶ THEO. Quia enī deū contēnebant īdifferēter sacra tractātes: p̄cipit eis dilectionē dei habere. Per iudiciū vero dilectionē innuit ꝓprimi: nā q̄ aliqs iuste iudicat primo ex eius dilectiōe ꝓuenit. ¶ AMB. Vel iudicium iō: q: ñ oīa q̄ agūt ī iudiciū referūt. charitatē. iō q: nō ex affectu diligāt deū. Sed ne rursus fidei studiosos nos faciat operū negligētes: pfectionē fidelis viri breui sermone ꝯcludit: vt ⁊ fide ⁊ operib⁹ approbet̄ dicēs: hec aūt oportuit facere: ⁊ illa non omittere. ¶ CHRY. Ubi quidē sermo iudaice munditiōis agebat̄ totaliter ꝓteriuit. Sed quia decima elemosyna quedā ē: ⁊ nondū erat tēpus exp̄sse interimēdi legalia: ꝓpter h̄ dicit. Hec oportuit facere. ¶ AMB. Arrogantiā quoqz iactātiū iudeor redarguit: dū ꝓmatus appetūt. Sequit̄ enim: Veh vobis pharisēis q̄ diligitis primas cathedras ī synagogis: et salutatiōes in foro. ¶ CIRYL. Per ea q̄bus illos reprehēdit: nos facit meliores. Vult etenī nos ambitione carere: ⁊ nō plus venari apparentiā q̄z veri existentiā: q̄ tūc pharisei agebāt. Salutari enīz ab aliquib⁹ ⁊ p̄sidere eis: nō vere nos idoneos ee ostēdit: pluribus enī hec cōtingūt cū boni non sint. vñ subdit: Veh vobis q̄ estis vt monumēta que nō apparēt. Volētes enī ab hoībus salutari: ⁊ eis p̄sidere vt magni estimētur: ab occultis sepulchris nō differūt: que nitēt quidē extrīsecus ornamētis: sūt aūt plena oi spurcitia. ¶ AMB. Et quasi sepulchra: que nō apparēt specie fallūt: visuqz decipiūt trāseuntes vñ sequit̄: Et homines ambulātes supra nesciūt. ita s. vt cū foris speciosa ꝓmittāt: plena fetoris īcludāt. ¶ CHRY. Sed q⁹ tales extiterīt pharisei: nō ē mirabile. Si aūtē nos digni reputati fieri tēpla dei: fiamus repēte sepulchra solū fetorē cōtinentia: hoc ē extreme miserie. ¶ CIRYL. Ait aūt hic apostata iulianus vitāda ee sepulchra: que christ⁹ ipse ait esse mūda: sed ignorauit vim verbor saluatoris. nō enī iussit a monumētis discedere: sed eis cōparauit pharisēor ficticiū populum.

Rñdens aūtē quidā ex legisperitis ait illi: Magister: hec dicēs etiā contumeliā nobis facis. At ille ait: Et vobis legisperitis ue: qz onerat̄is homines onerib⁹: q̄ portare non p̄t: ⁊ ipsi uno digito uestro nō tangitis sarcinas. Ve uobis qui edificatis monumēta ꝓphetarū: patres autez uestri occiderūt illos. Profecto testificamini q⁹ consentitis opib⁹ patrū uestrorū: qm̄ quidē ipsi eos occiderūt: uos aūt edificatis eorū sepulchra. Propterea ⁊ sapia dei dixit: Mittaz ad illos ꝓphetas ⁊ apostolos: ⁊ ex illis occidēt ⁊ p̄sequētur: ut ingratur sanguis oīm ꝓphetarū q effusus ē a cōstitutiōe mundi a generatione ista: a sanguine abel usqz ad sanguinē zacharie: q perijt iter altare ⁊ edē. Ita dico uobis requiret̄ ab hac generatōe. Ve uobis legisperitis q tulistis clauē scie: ipi nō intro

istis:⁊ eos q introibāt ꝓhibuistis.
¶Cū aūt hec ad illos diceret:ceperūt pharisei ⁊ legisperiti grauiter īsiste re:⁊ os eī oppīmere de multis:isi diātes ei ⁊ querētes aliquid capere de ore eius ut accusarēt eū.

¶CIRYL. Redargutio que mānuetos trāsfert ī me liius supbis hoībus cōiter itolerabilis eē solet. vñ cū saluator reprehēderet pharisēos:tāq̄ deuiātes a recto calle:pcellebat ex hoc legisperitorūz caterua. vñ dicit: Ridens autē quidā ex legisperitis ait illi: Magister hec dicēs etiā nobis cōtumeliā facis.
BEDA:q̄nisera cōsciētia q̄ audito dei verbo sibi cōtumeliā fieri putat:⁊ cōmemorata pena perfido rū se semp itelligit eē damnādā. ¶THEO. Erāt aūt alii legisperiti a pharisēis.nā pharisei diuisi ab aliis quasi religiosi videbant:legis aūt periti scribe erāt doctores:q̄s q̄stiōes legis soluētes. ¶CIRYL. Chri stus aūt legisperitis inuectiuā īgerit:⁊ depmit vanū eorū supercilū.vñ sequit: At ille ait: Et vobis legis peritis veh:q̄ hoīes oneratis onerib⁹: que portare nō possūt ⁊ ipsi vno digito nō tangitis sarcinas. Exēplo patēti vtiť ad eos dirigendū. Erat lex onero sa iudeis:vt faterent christi discipuli:ipi vero fasces īportabiles legis colligātes:⁊ subditis supponētes: ipsi nullaten⁹ opari curabāt. ¶THEO. Quotiens etiā doctor facit q̄ docet:alleuiat fascē:tradēs ad ex emplū seipm. Quādo vero nil agit eor q̄ docet: tūc graues fasces vident eis q̄ doctrinā suscipiūt:vtpo te q̄ nec a doctore possūt portari. ¶BEDA; Recte autē audiūt q⁹ sarcias legis vno digito nō tāgerēt: B ē nec in minimis quidē eā pficerēt:quā se contra morē patrū sine fide ⁊ gr̄a christi fuare:⁊ seruandaz tradere p̄sumebāt. ¶GRE. Tales quoq̄ mō plures sūt iudices seueri peccantiū:⁊ debiles agonisте:ito lerabiles legislatores:⁊ debiles portitores: nec ap propīquare volētes: nec palpare vite honestatem: quā irremediabiliter exigūt a subiectis. ¶CIRYL. Postq̄ igiť rep:obauit onerosaz legisperitor⁹ offi cinā:īducit cōmunē iuectiuā in cūctos p̄cipes iu deorū dicēs:Veh vobis q̄ edificatis monumēta ꝓ phetarū:⁊ patres vestri occiderunt illos. ¶AMB. Bon⁹ ē hic loc⁹ aduersus superstitionē vanissimā iu deor:q: edificādo sepulchra ꝓphetarū: patrū suor facta dānabāt:emulādo aūt paterna scelera ī seipos iam retorq̄bāt.nō enī edificatio:sz emulatio loco crimis estimať.vñ subdit: Profecto testificamini: cōsentitis operib⁹ patrū vestror:quoniāq̄dē ipi eos occiderūt:vos autē edificatis eor sepulchra. ¶BE DA:Simulabāt q̄dē se ob fauorē vulgi captāduz: patrū suor honorē pfidiā:memorias ꝓphetarū:qui ab eis occisi sūt:magnifice ornādo:sed ipo ope testi ficant:quātū paterne neqcie cōsentiāt:iniuriis agē do oīm a ꝓphetis ꝓnunciatū.vñ subdit: Propte rea ⁊ sapia dei dixit: Mittam ad illos ꝓphetas: ⁊ apostolos:⁊ ex illis occidēt ⁊ psequent. ¶AMB. Dei sapia christ⁹ ē. Denicq̄ in matthēo habes: Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapiētes. ¶BEDA:Si autē eadē sapia dei ꝓphetas apostolosq̄ misit: cer sent heretici christo ex vgine p̄cipiū dare: omittāt aliū legis ⁊ ꝓphetarū:aliū noui testamēti deū p̄di care:quāuis sepe etiā apostolica scriptura ꝓphetas nō eos solū q̄ futurā christi īcarnatiōnē. sz eos q̄ fu tura celestis regni gaudia p̄dicēt appellet. Sed ne quaq̄ hos credideri apostolis ī catalogi ordīe p̄fe rēdos. ¶ATHANA. Siue aūt occidāt: mors occi sorū alti⁹ cōtra eos clamabit:siue p̄sequāť:memora lia sue iniq̄tatis emittūt. Fuga enī p̄secutionē pas sor ī magnū redūdat p̄sequētiū crimē.nemo.n. piū ⁊ māsuetū fugit:sed poti⁹ austerū ⁊ morb⁹ ibuz iniq̄s. Et iō seq̄ť: Ut inquirať sāguis oīm ꝓphetar: q̄ effusus ē a cōstitutiōe mūdi a generatiōe ista.
BEDA:Querit quō sanguis oīm ꝓphetaruz atq̄ iustor ab vna iudeor generatiōe requirať: cū mul ti sanctor sive ante incarnationē sive post ab aliis nationib⁹ sint iterēpti: Sed moris ē scripturarum duas sepe generatōes hominū bonor malorūq̄ cō putare. ¶CIRYL. Et si ergo dicat demonstrative a generatiōe ista: nō exp̄imit solū tūc astātes ⁊ audi entes:sed quēlibet homicidā:astruiť enī simili simi le. ¶CHRY. Ceterū si dicat iudeos grauiora passu ros:hoc nō ī merito fit:eo q⁹ ⁊ peiora omibus ausi sūt:⁊ nullo ꝓteritorū castigati fuerūt.sz cū vidissent alios peccasse ⁊ punitos fuisse:ñ fuerit meliores ef fecti:sz similia cōmiserūt:nō ăt ita q⁹ ꝓ cōmissis ali orū alij luāt penā. ¶THEO. Oñdit q̄ dīs iudeos eē heredes malicie cayn:ex eo q⁹ subdit: A sanguie abel:vsq̄ ad sanguinē zacharie q̄ periit iter altare ⁊ edē. Abel siquidē a cayn occisus ē. Zachariā autem quē occiderūt iter altare ⁊ edē q̄dā dicunt eē anti quū zachariā filiū ioiade sacerdoť. ¶BEDA:Qua re igiť a sāguie Abel q̄ ꝓmus martyriū pass⁹ ē.miū nō ē:sz ōre vsq̄ ad sanguinē zacharie: querēdū est: cū ⁊ mlti p⁹ eū vsq̄ ad natiuitatē christi:⁊ ipo mor nato īnocētes pempti sint:nisi forte q: abel pastor ouiū:zacharias sacerdos fuit:⁊ hic ī cāpo:ille ī atrio tēpli necat⁹ ē:vtriusq̄ grad⁹ martyres ⁊ laici.ſ.⁊ al taris officio mācipati: sub eor ītimanť vocabulo.
¶GRE. nisen⁹: Quidā aūt dicūt q: zacharias p̄r io hānis spū ꝓphetie cōsiciēs mysteriū vginitatis ita cte dei genitricis nequaq̄ seq̄strauit illā a loco tem pli vginib⁹ deputato:volēs oñdere q: ī ptāte cōdi toris oīm erat nouū ortū oñdere:q̄ enite vigorē celi bat⁹ nō auferret. Erat antē hic loc⁹ medi⁹ iter alta re ⁊ edē ī qua erat altare eneū sitū:vbi pp̄ h cū occi derūt. Aliūt et cū audirēt regē mūdi vēturū:oispēsa tiue metu subiectiōis aggrediūť eū q̄ attestabať os tū ipi⁹ mactātes sacerdotē ī tēplo. ¶GRECVS: A lij aūt aliā cām dicūt eē iterit⁹ zacharie.cū enī occi derētur īfantes: magn⁹ iohānes cū coetaneis suis occidēd⁹ erat:sz elizabeth eripiēs filiū de medio eo dis:petijt eremū.vñ cū satellites herodis elizabeth:⁊ puerū ñ īuenirēt:cōuertūt irā ī zachariā: occidētes ipm mīstrātē ī tēplo. Seq̄ť enī: Veh vobis legisper q̄ tulistis clauē sciētie. ¶BASI. Nec vor vehr:q̄ i to lerabilib⁹ pferť dolorib⁹:eis cōuenit q̄ paulo post detrudēdi erāt ī gue supplicii. ¶CIRYL. Clauē aūt sciētie ipam dicim⁹ eē legē. Erat enī lex vmbra ⁊ fi gura iusticie christi. Decebat g̃ legisperitos ofi inda gātes legē moysi ⁊ dicta ꝓphetarū referare:quodā mō populo iudeorū ianuaſ notitie christi. Hoc aūt ñ

fecerũt:ꝫ ecõtra derogabãt diuinis miraculis:ꝛ cõ tra eĩ⁹ dogmata clamabãt:¶Quid eũ auditis:ſic igi tur tulerũt.i.abſtulerũt clauẽ ſcĩẽtie.vñ ſequit̃: Ipi ñ itroiſtis:ꝛ eos q̃ itroibãt:phibuiſtis. ¶Sz ꝛ fides ẽ clauis ſcie:fit enĩ ꝑ fidẽ vĩtatis cognitio: ſm illud Ihaie:¶Niſi crediderit̃is:ñ itelligetiſ.¶Sustulerũt g̃ le giſpiti clauẽ ſcĩẽtie:ñ ꝓmittẽtes hoĩes credere ĩ xp̃z. ¶AVG.de queſti.euã.Sz ꝛ clauis ſcĩẽtie ẽ bũilitaſ ebuſti:quaz nec ipi itelligẽ:nec ab alijs itelligi vole bãt.¶AMB.Argnit̃ ẽt adhuc ſub noĩe iudeoz: ꝛ futuro ſupplitio ſtatuit̃ obnoxij:qz cũ doctrinã ſi bi diuĩe cognitiõis vſurpẽt:ꝛ alios ĩpediãt: nec ipi qõ ꝓfitent̃ agnoſcãt.¶AVG.de cõ.euã.¶Nec autẽ oĩa matthe⁹ narrat eẽ dicta poſtq̃z diſs ĩ hieruſalẽ venerat.Lucas ãt hic narrat cũ adhuc diſs iter age ret in hieruſalẽ:vñ mihi ſimiles videnť eẽ ſmones: quoz ille alterũ:iſte alterum narrauit.¶BEDA: Quãtũ ãt va ꝓfidie ſimulatõis ꝛ ĩpietatis ſue crimi na audierĩt phariſei:ꝛ legiſpiti ipi teſtant̃:q̃ ñ reſipi cere:ꝫ doctorẽ veritatis ĩſidijs moliũt̃ aggredi.¶Se quit̃.n.Cũ ãt ꝟ ad illos diceret:ceperunt phariſei ꝛ legiſpiti grauiť ĩſiſtere. CIRYL.¶Sunnit̃ ãt ĩſiſtere ꝓ iſtare vel iuidere vel ſeuire.¶Ceperũt ãt interrũpe re ſmonẽ eĩ⁹ ĩ plurib⁹.vñ ſeq̃t̃:¶Et os eĩ⁹ oppnimẽ de multis. THEO.¶Cũ enĩ plures iterrogãt vnũ ꝺ di uerſ materijs:cũ neq̃at ſimul ex oĩb⁹ rñdere:videť ĩ ſpiĉtib⁹ q̃ dubiter.ꝟ igit̃ ĩgeniãbãt̃ ꝛ illi nefarij ꝺ ipm.Sz ꝛ aliť q̃rebãt os eĩ⁹ oppnimẽ.ſ.vt ꝓuocarẽt eũ ad aliq̃d dicẽdũ.vñ poſſet dãnari.vñ ſequit̃:¶Inſidiãtes ei ꝛ querẽtes aliq̃d capere de oze eĩ⁹:vt accuſa rẽt eũ.Nõ ꝓmo dixerat:¶Oppnimẽ.nũc dicit¶Capere vel Rapere aliq̃d ex oze eĩ⁹.¶Interrogabãt eũ nũc qui dẽ de lege:vt arguãt eũ q̃ſi blaſphemũ obloquentẽ de moyſe:nũc vero de ceſare vt accuſent eũ tãq̃z ĩſi diolum ꝛ boſtẽ maieſtatis ceſaree. CA.XII.

¶Ultis aũt turbis cõcurreti ꝟ ita ut ſe ĩuicẽ cõculcarẽt cepit dicere ad diſcipl'os ſu os:¶Attẽdite a fermẽto phariſeoz̃ qõ ẽ hypocriſis.¶Nihil enĩ optũ eſt qõ ñ reueleť:neq̃z abſcõditũ qõ nõ ſciať.¶Qñ q̃ ĩ tenebris dixiſtis: ĩ lu mie dicẽť:ꝛ quod ĩ aure locuti eſtis in cubiculis ꝓdicabitur in tectis.

THEO.¶Phariſei q̃dẽ conabãť ieſũ cape ĩ ſmõe: vt populos ab eo abducerẽt: ꝟ ãt ĩ cõtrariũ vertiť. ¶Magis enĩ adibãt populi ꝑ millenarios cõgregati a deo cupiẽtes herere chriſto:vt ſeinuicẽ oꝓmerẽt. tã validũ q̃d ẽ veritas:ꝛ dol⁹ ibecillis vbiq̃z. vñ dr: ¶Multis aũt turbis circũſtãtib⁹ ita vt ſeinuicẽ cõcul carẽt.ce.di.ad di.ſu.attẽ.a fer.pha.qõ ẽ hypocriſis. CIRYL.¶Quia enĩ cauillatores erãt:ob ꝟ chriſtus ab eis ſibi cauere admonebat diſcipulos. GRE. nazan.¶Eſt aũt qñ fermẽtũ ludať:tãq̃ efficiẽs pane vitalẽ.¶Eſt ãt qñ vitupatur:ſignificãſ vetuſtã ꝛ acidã maliciã. THEO.¶Vocat igit̃ fermẽtũ hypocriſim tãq̃ alterãtẽ ꝛ corrũpentẽ ĩtentiões hoĩm q̃bus ſe ĩgeſſerit.¶Nihil enĩ ſic alterat moꝛes vt hypocriſis. BEDA:¶Nã ſicut modicũ fermẽtũ totam farine maſſam corrũpit:ſic ſimulatio animũ: tota virtutũ ſynceritate ꝛ veritate fraudabit. AMB.¶Pulcher rimũ aũt locũ tenẽde ſimplicitatis emulãde fide ſal uatoꝛ itexuit:ne iudaice moꝛe pfidie alia ꝓmamus ĩ affectu:alia voce ſimulem⁹:cum vltro tpe occulta cogitationũ accuſantiũ: aut etiã defendẽtiũ ſecre tũ noſtre mẽtis aperitura videanť.vñ ſubditur:¶Ni hil autẽ opertũ ẽ:qõ nõ reueleť:neq̃z abſcõditũ:qõ nõ ſciať. ORI.¶Aut ergo de illo tẽpoꝛe ꝟ dicit:qñ iudicabit de⁹ occulta hominũ:aut id dicit: qz quã tũcũq̃z coneť alijs occultare bona alioꝛũ ĩfamijs: bonũ naturaliter latere nõ põt. CHRY. q.d. diſcipulis:q̃uis nũc quidã vocẽt vos ſeductoꝛes ꝛ ma gos:deteget oĩa temp⁹:ꝛ arguet eoꝝ calũniã:ꝛ veſtrã declarabit virtutẽ. vñ quecũq̃z vobis ĩ puo an gulo paleſtine locut⁹ ſũ: hec audacter ꝛ frõte dete cta ꝛ qualibet ſublata formidine toti orbi ꝓdicate. ¶Et iõ ſubdit:¶Quoniã q̃ ĩ tenebris dixiſtis: ĩ lumine dicenť:ꝛ qõ ĩ aure locuti eſtis: ꝛ ĩ cubili ꝓdicabiť tectis. BEDA:¶Vel ꝟ dic:qz q̃ iter tenebras quon dã ꝓſſurarũ carcerũq̃z vmbras locuti vel paſſi ſunt apoſtoli:nũc clarificata ꝑ orbẽ:ĩ eccleſia lectis eoꝝ actib⁹ publice ꝓdicanť.¶Sane qõ dicit:¶Predicabi tur ĩ tectis:iuxta moꝛẽ ꝓuincie paleſtine loquitur: vbi ſolẽt ĩ tectis reſidere.nõ enĩ tecta nr̃o moꝛe cul minib⁹ ſublimata:ꝫ plano ſcemate faciũt equalia. ergo dicit:¶Predicabiť ĩ tectis.i.cũctis audiẽtib⁹ pa lã diceť. THEO.¶Vel ꝟ ꝓponit̃ phariſeis.q.d.¶O phariſei q̃ ĩ tenebris.i.qõ in opacis coꝛdib⁹ vr̃is tẽ tare me conamini ĩ lumĩe diceť: Ego enĩ ſum lux: ꝛ ĩ me luce notũ fiet: q̃cquid veſtra machinať cali go:ꝛ qõ ĩ aure locuti eſtis:ꝛ ĩ cubiculis.i. q̃cq̃d mu tuis ſuſurris veſtris aurib⁹ ĩſtillaſtis: ꝓdicabiť in tectis.i.ita mihi fait audibile:ac ſi ĩ tectis ꝓdicatuz fuiſſet:¶Hic etiã ĩtelligere potes q⁹ lux ſit euãgeliuz: tecta vero alte apoſtoloz̃ anime.¶Quotquot vero cõciliati ſũt phariſei:diuulgata ſũt poſtmodũ ꝛ au dita ĩ euãgelio luce:ſtãte magno ꝓcone ſpirituſan cto ſuper apoſtoloꝛum animas.

¶Dico aũtẽ nobiſ amicis meis ne terreamini ab his q occidũt coꝛpus ꝛ p⁹ hoc nõ habẽt amplí⁹ qd faciãt. ¶Ondam aũt uob quẽ timeatis: Ti mete eũ q poſtq̃z occiderit: hz pote ſtatẽ mittere i gehẽnã. ¶Ita dico uo bis hũc timete. ¶Nonne qnqz paſſe res ueneũt dipondio :ꝛ un⁹ ex illis nõ ẽ in obliuiõe coz̃ deo ? ¶Sz ꝛ ca pilli capitis uestri oẽſ numerati ſũt. ¶Nolite ergo timere: multis paſſeri bus pluris eſtis uos.

CIRYL.¶Quoniã gemĩa ẽ cã pfidie:q̃ aut ex ĩoli ta malicia aut ex accidẽti metu naſciť: ne q̃s metu territ⁹ deũ:quẽ coꝛde cognoſcit negare cogať:pul chre addit:¶Dico autẽ vobis amicis meis :ne terrea/

mini ab his q̄ occidūt corp⁹. CIRYL. Nō quibus cāq; enī ſimpliciter hic ſmo cōuenire videt: ſz his q̄ deū ex tota diligūt mēte. q̄bus conuenit dicē: Quis nos ſeparabit a charitate chriſti: q̄ aūt ſi tales ſūt: labi les ſūt: z ad pſiliendū pati. porro dñs dicit: Maiorē hac dilectionē nemo hz: q̄z vt aīam ſuā ponat q̄s p amicis ſuis. Quo aūt nō ē icōuenientiſſimū chriſto nō repēdē: qō ab eo recepim⁹. AMB. Mortē etiā docet nō eē terribilē: quā locupletiore fenore ſit i mortalitas redēptura. CIRYL. Eſt ergo aduertē dū q̄ laborib⁹ parant corone: z homies q̄bus mor tales vſq; ad tēpus ſuā irā ertēdūt: fitq; illis noſtre pſecutōis finis corpalis iterit⁹. vñ ſubdit: Et poſt h nō habēt ampli⁹ q̄d faciāt. BEDA: Ergo ſuperua cua furiūt iſania: q̄ mortua martyrū mēbra ferī aui buſq; diſcerpēda pijciūt: cū nequaq; oīpotētie dei: q̄n ea reſuſcitādo viuificet reſiſtē poſſint. CHRY. Cōſidera qualiē dñs diſcipulos oīb⁹ ſupiores cōſti tuit: ipam mortē cūctis terribilē bortās otēnere. Si mul aūt z documēta īmortalitatis aīe oñdit eis cū ſubdit. Oſtendā aūt vobis: quē timeatis: timete eū q̄ poſtq̄z occiderit: hz ptātē mittē ī gehēnā. AMB. Mors enī nature finis nō pene eſt. z iō mortē ſup plicij corpalis eē defectū. penam vero aīe, eē ppetuā deūq; ſolū eē metuēdū: c⁹ ptāti nī natura pſcribat: ſz eadē natura ſubiaceat. Concludit: Ita dico vobis: hūc timete. THEO. Dic nota q̄ peccatorib⁹ quidem mors ad ſupplicij ferē: z hic cruciatis ipſis p iterī tū: z cōſequēter ī gehēnā detruſis: ſz ſi ſmonē diſcuſ ſer⁹: q̄d nā aliud itelliges. nō. n. dicit: Qui mittit ī ge hēnā: ſz q̄ ptatē hz mittere. Nō enī q̄cūq; cū pecca to moriunt⁹: ſtatī detrudunt⁹ ī penā: ſz fit iterdū re miſſio oblationū z orationū cā q̄ p defunctis dan tur. AMB. Inſpirauerat g̃ dñs ſimplicitatis affe ctū: virtutē mentis erexerat: fides ſola nutabat. Hī eā de reb⁹ vilioꝛib⁹ roborauit: ſubdēs: Nōne quinq; paſſeres venerūt dipōdio: z vn⁹ ex illis nō ē ī obli uiōe coꝛā deo: q. d. ſi de⁹ obliuionē paſſerū n hz: ho minū quo habere pōt? BEDA: Dipōdi⁹ gen⁹ eſt pōderis leuiſſimi ex duob⁹ aſſib⁹ cōpoſiti. GLO. Nō aūt ī numeris ē vnū: h ī pōderib⁹ aſſis: qō duo h dipōdius. AMB. Fortaſſe aūt dicat aliq̄s quo apoſtol⁹ dixit: Nōne de bob⁹ cura eſt deo: cū bos paſſere p̄ciosior ſit: ſed aliud ē cura: aliud ſciētia. ORI. Ad lr̄am igit̄ acumē diuine p̄uiſionis q̄ pro cedit vſq; ad mīma p hoc ſignificat. Myſtice autē q̄nq; paſſeres: ſpiritales ſenſus iuſti ſignificāt: qui excelſa z ſupra hoies ſentiūt: deū ītuētes: vocē audi entes diuinā: guſtātes panē vite: olfaciētes odorem vnguētoꝛū chriſti: palpātes viuū verbū. Qui dipon dio veneūtes. i. vilipēſi ab eis: q̄ ea q̄ ſunt ſpūs ſtulti tiā iudicāt: nō dant ī obliuiōe coꝛā deo. Dicit autē de⁹ aliquoꝛ īmemoꝛ fieri p̄opter eoꝛū facinoꝛa. THEO. Vel bi q̄nq; ſēſus duob⁹ aſſib⁹ vēdūt: no uo. ſ. z veteri teſtāto: z iō nō dant obliuiōi a deo quoꝛ. n. ſēſus traduntē verbo vite: vt ſint apti ad ſpiri tale pabulū: hoꝛū ſemp memoꝛ ē dñs. AMB. Vel aliter: Paſſer bon⁹ ē cui volādi natura ſuppeditat. volādi enī nobis gr̄am natura dedit: voluptas ab ſtulit: que maloꝛ meſſis granat aīam: atq; ī naturā coꝛpoꝛee molis iclinat. Quinq; igit̄ coꝛpis ſenſus ſi terrenaꝛ ſoꝛdiū cibū querāt: ad ſupioꝛ operū fructū reuolare nō poſſūt. Eſt q̄ mal⁹ paſſer q̄ volādi vſu terrene vitio labis aboleuerit: q̄les ſūt iſti paſſeres. q̄ dipōdio veneūt luxurie. ſ. p̄cio ſecularis: aduerſa rius enī tāq; captiua mācipia vilioꝛis p̄cio eſtiatōis adiicit. At dñs tāq; ſpecioſa fuitia: q̄ ad imaginem ſui fecit: idoneos ſui opis eſtiat: z magno p̄cio nos redemit. CIRYL. Eſt igit̄ ſibi cuꝛe diligēter noſſe ſanctoꝛ vitā. vñ ſubdit: Sz z capilli capitis vr̄i oēs numerati ſūt. Per qō ſignificat q̄ oia q̄ ad eos ſpe ctāt: diligētiſſime nouit: diligentiā. n. cure adhibite numeratio mānifeſtat. AMB. Denicq; numer⁹ ca pilloꝛ nō ī actu cōputatiōis: ſz ī facilitate cognitio nis accipit̄: bñ tñ numerati dicūt̄: q̄ ea q̄ volumus ſuare numeram⁹? CIRYL. Myſtice aūt caput q̄ dem homis itellect⁹: capilli vero cogitatiōes q̄ pa tēt deo. THEO. Vel caput vniuſcuiuſq; fidelis ī telliges aptā chriſto cōuerſationē: cuines ār ē⁹ mor tificatia coꝛpis opa: q̄ numerant̄ a deo: z digna ſūt p̄uiſione diuina. AMB. Si igit̄ tāta dei ē maie ſtas: vt vn⁹ ex paſſerib⁹: aut noſtroꝛ numer⁹ capil loꝛ p̄ter ſciam dei ñ ſit: q̄z idignū ē eſtiare q̄ fideliū coꝛda dñs aut ignoꝛet: aut ſpnat q̄ viliora cogno ſcat. vñ cōueniēter cōcludit: Nolite g̃ timere multi paſſeribꝰ pluris eſtis vos. BEDA: Nō plures eſt legēdū ē q̄ ad compationē numeri ptiner: ſz plur eſtis: h ē apō deū maioris dignitatis. ATHAN. Quero aūt ab arrianis ſi quaſi dēdignaret⁹ de⁹ alia facere: ſolū filiū fecit: cetera vero filio ſubrogauit: qūo p̄uiſiōe vtit̄ vſq; ad tā modica: capillū z paſſe rē. Quoꝛū enī p̄uiſiōe fū git̄: boꝛ creatoꝛ ē ſuo ſvo.

Dico aūt uobis: omis q̄cūq; cōfeſ ſus fuerit me coꝛā hoīb⁹: z filius hoꝛ minis cōfitebit̄ illū coꝛā angel⁹ dei. Qui aūt negauerit me coꝛā hoībus negabit̄ coꝛā angel⁹ dei. Et omis q̄ di cit uerbū ī filiū hois remittet illi: q̄ aūt q̄ ī ſpiritū ſāctū blaſphemauerit nō remittet. Cū aūt iducēt uos i ſy nagogas: z ad magiſtratꝰ z ptātes nolite ſoliciti eē: q̄liter aut q̄d rñde atis: aut q̄d dicatis. Spūs. n. ſanct⁹ docebit uos in ipſa hoꝛa: quid opoꝛ teat uos dicere.

BEDA: Supra dictū ē opa q̄libet z verba abſcō dita eē reuelāda: Nūc aūt cōcludit hāc reuelationē nō ī vili q̄libet cōciliabulo: ſz ī ſpectu ſupne ciui tatis eterniq; regis ac iudicis agēdā dicēs: Dico aūt vobis: omis q̄cūq; confeſſus fuerit me coꝛā hoīb⁹: z fi li⁹ hominis confitebit̄ illū coꝛā angelis dei. AMB. Preclare etiā fidē acuēdo iteruit: z fidei ſpi virtutis fūdamēta ſubiecit: Nā vt fortitudis icētiuū ē fides ita fidei fūdamētū ē fortitudo. CHRY. Nō eſt g̃ dñs cōtent⁹ itrīſeca fide: ſz exteriorē cōfeſſionē ex poſtulat: vrgēs nos ad fiduciā z maioꝛē affectū. Et q̄ h⁹ oīb⁹ vtile ē cōiter loq̄t̄ dicēs: Omis q̄cunq; cō feſſus fuerit me. CIRYL. Vit aūt paul⁹: Si cōfite

Ca. XII.

uris ore tuo dñm ieſu: & credas in corde tuo: q deus eū a mortuis ſuſcitauit: ſaluus eris. Totū chriſti myſteriū i his iterpꝛtaē: decet enī pr̄i ortū a deo patre verbū i. vnigenitū ex ipſi ſubſtātia fateri dñm oīm nō tāq̄ ab extrīſeco: & furtiuū ſortitū dñm: ſz exiſtē té reuera & naturaliter dñm: ſicut & pr̄. Cōſequēter os fateri: q deꝰ hunc a mortuis ſuſcitauit: ipm. ſ. factū hominē: & paſſū in carne ꝓ nobis: ſic. n. reſurrexit a mortuis. Quiſq̄ g̃ ſic cōfitebit chriſtū coram hominib⁹ videlicet deū & dñm: chriſtꝰ eū cōfitebit coram āgel' dei: tūc tpis cū deſcēdz cū ſāctis angel' i gloria pr̄is ſui i ſeculi cōſūmatiōe. EVSE. Quid aūt erit glorioſi? q̄z ipm vnigenitū dei vbū atteſtari ꝓ nobis i diuīo iudicio: ac ipo effectu remūerationez teſtimonii ꝓmere iditū i aīam eꝰ: cui teſtimoniū prebibet. nō. n. manēs extra eū: cui teſtimoniū reddet: ſz habitās i eo & ipl̄es eū lumīe ſuo teſtimoniū dabit. Cū aūt corroborāſſet eos ſpe bōa ꝓ tāta ꝓmiſſa i. erū eos iducit terribiliorib⁹ minis dicēs: Qui āt negauerit me coram hoīb⁹: denegabit coram angelis dei. CHRY. Et i dānatiōe mai⁹ ſuppliciū: & i bōis maior recōpēſatio ponit. q. d. Tu b ꝯfiteris: aut negas ego ā illic. Bonoꝝ. n. maloꝝq; retributio cū augmēto i futuro ſeculo te pīſtolat. EVSE. Opportune āt hāc cōminatiōe pōit: ne ꝯfeſſionē ipi⁹ cōtēnerēt pp pēnā q̄ é negari a filio dei: qō é a ſapīa deneg̃ari: & a vita deficere: & lumīe ꝓuari: & oīb⁹ deſtitui bonis. Sz & hec cūcta pati coram pr̄e q̄ é i celis & angelis dei. CIRYL. Negātes āt ſūt pmo q̄dē q̄ ūmīnēte ꝓſecutiōe fidē poſtpoſuerūt: abnegāt ēt hēſum doctores & diſcipuli. CHRY. Sūt etiā alij abnegatiōis mōi: quos paul⁹ deſcribit dicēs: Cōfitenē ſe noſſe deū: factis āt negāt. Et iterū: Siq̄s ſuoꝝ & maxīe domeſticoꝝ curā ñ hz: fidē negauit: & īfideli é deterior. Itē auariciā fugite: q̄ é idolatria: poſtq̄z g̃ tot ſūt modi negatiōis: palā q totidē ſūt cōfeſſionis: quos q̄cūq; fuauerit: audiet illā btiſſimā vocez q̄ chriſt⁹ laudauit oēs q̄ cōfeſſi fuerīt eū. Attēde āt verboꝝ cautelā: In græco. n. dicit q̄ſq̄s ꝯfitebit i me ondēs ꝙ nō ꝓpꝛijs viribꝰ: ſz adiut⁹ ſupna gr̄a chriſtū aliqs cōfitebit. De negāte vo ñ dixit: i me: ſz me. nā deſtitut⁹ gr̄a denegat: redarguit tñ: qꝛ deſtitutō ꝓpꝛiū q̄ deſerē fit. BEDA: Ne āt ex eo ꝙ ait eos q̄ſ negauerīt eē denegādos: vna cūctoꝝ b ē eoꝝ q̄ ſtudioꝝ eoꝝ q̄ īfirmitate vel ignorātia negāt cōdicio putaret: cōtinuo ſubiecit: Et oīs q̄ dicit verbū i filiū hoīs: remittet illi: ei aūt q̄ i ſpiritū ſanctū blaſphemauerit ñ remittet. CIRYL. Sz ſi b vult īnuere ſaluatoꝝ ꝙ ſi qō iniuriōſuz verbū dicat a nobis i dominē cōem: obtinebim⁹ ſi peniteam⁹ veniam. Nulla difficultas é i ſmone: qꝛ cū naturaliē bonꝰ ſit deꝰ: emēdat volētes penitere. verū ſi ad ipm chriſtū retoꝝqueat ſmo: q̄liter īcōdēnabilis é q̄ dicit vbuz i eū: AMB. Utiq; filiū hominis chriſtū itelligimus: q̄ de ſpūſancto generat⁹ ex virgīe ē: eo ꝙ pazēſ eꝰ i tertis ſola ſit ỹgo. Nūq̄d ergo maioꝝ ſpūſanctꝰ chriſto: vt i chriſtū peccātes veniā cōſeqnāt: i ſpiritūſanctū delinquētes remiſſionē ñ mereant adipiſci: Sz vbi vnitas ptātis ē: nulla cōpatiōis é q̄ſtio. ATHANA. Viri quidē antiq̄: ſtudioſius origenes: & mirādus theognoſt⁹ hāc cōſcribūt eē ſpiritꝰ ſancti blaſphemiā: qñ q̄ digni reputati ſūt dono ſpirituſſancti ꝓ baptiſmū regrediunt ad peccādū. ob hoc eni aiūt illos nec veniā obtinere: ꝙt paulus dicit: Impoſſibile é eos q̄ facti ſūt ꝓticipes ſpūſſancti: & ꝓlapſi ſūt reuocari ſurſū ad pnīam. Addit aūt vterqꝛ itētionē ꝓpriā. nā origenes cām hꝰ ſic explicat: Deꝰ q̄dē pr̄ oīa pcurrit: & ſingula cōtinet: virt⁹ āt filij ad ſola rōnalia extēdit: ſpūs vo ſanct⁹ ſolꝰ ieſt ꝓticipātib⁹ eū i domo baptiſmatis. Qñ g̃ catheczumini peccāt & gētiles: peccāt i filiū q̄ i eis manet: pūt tñ veniā obtinere: cū digni fiūt dono regeneratōis. qñ vero baptizati delinquūt: dicit b nephas attigere ſpiritū: ad quē cū pueniſſet: peccauerūt. & iō irreuocabilē foꝛe dānationē. Theognoſt⁹ vero ait: ꝙ q̄ ꝓmū & ſcōm exceſſit līmē: minoꝛē pēnā mereē: ſed q̄ tertiū quoq; ptrāſit: nō amplius accipiet veniā. Primū q̄dē & ſecūdū limē vocauit doctrinā pr̄is & filij. tertiū vo i ꝓticipatōe ſpūſſancti: ſcōm illō: Cū venerit ſpūs vitatis: docebit vos oēm vitatē: nō tāq̄z doctrina ſpūs dogma filij ſup et: ſz qꝛ filiꝰ cōdeſcēdit imfectis: ſpūs vero ſignaculū é eoꝝ: q̄ pficiūt. Sic igit ñ qꝛ ſupet ſpūs filiū: expers é venie blaſphemia ſpūs: ſz q̄dē qꝛ imfectoꝝ é remiſſio: pfectis vo nulla reſtat excuſatio: ſz cū filiꝰ ſit i pr̄e: é i illis i q̄bus é pr̄. nec abeſt ſpūs. Indiuiſibilis é. n. ſcā trinitas. Ad hec: ſi oīa ꝓ filiū fcā ſūt: & oīa i ipo ꝯſiſtūt: exit ipe nimirū i oīb⁹: vt neceſſariū ſit peccātē i filiū: i patrē & i ſpiritūſanctū peccare. ſacrū āt baptiſma i noīe patrī & filij & ſpūſācti dat: & ſic peccātes pꝰ baptiſmū i ſanctā trinitatē exercēt blaſphemiā. Cetꝝ ſi phariſei baptiſmū nō ſuſceperāt: q̄liter redarguebat eos ac ſi blaſphemaſſēt i ſpiritūſāctū: cꝰ nōdū erāt facti ꝓticipes: pſertiz cū ñ de peccatis ſimplr: ſz ō blaſphemia eos īcrepabat: Differūt āt qñ q̄ peccat: trāſgredit legē: q̄ vo blaſphemat: i ipaz offēdit deitatē. Sz aliter: Si eis q̄ deliquūt pꝰ baptiſma ñ īdulgeꝰ vindicta reatuū: q̄liter aplus penitēti i corīthо condonat: Retrogreſſos vo galathas parit: quouſq; chriſtꝰ denuo formeꝰ i eis. Cur āt & nouatū aguim⁹ interimētē pnīam pꝰ baptiſmū: aplus āt ad hebreos ñ diſſipat pnīaz pctoꝝ: Sz ne putarēt ſcōz ritū legis pnīe cauſa mlta foꝛe: & quotidiana baptiſmata: ob hoc peitere q̄dē monet: vnicā āt foꝛe īſinuat ꝓ baptiſma renouationē. Talia vo cōſideras recurro ad dī ſpēlationē q̄ fit i xp̄o: q̄ deꝰ ernis hō factꝰ é: tāq̄z deꝰ ſuſcitat mortuos: ſicut carne veſtit⁹ ſitiebat: laborabat: & patiebaē. Qñ igit aliq̄ ſpectātes hūana videt dñm ſitiētē & patiētē: & obloquūt i ſaluatoꝛē: velut i hoīez. peccāt q̄dē: pūt tñ cito cū penituerīt accipe veniā: ꝓtēdētes ꝓ cā fragilitatē coꝛpis. Qñ vo rurſ⁹ aſpiciētes aliq̄ opa deitatis dubitāt de natura coꝛporis: ipi quoq; nimiū peccāt. Sz & his penitētibus cito pōt ignoſci: eo ꝙ & ipi excuſationē hīt ab operū magnitudīe. Qñ vo diuinitat⁹ opa retoꝛquēt ad diabolū: merito irreuocabilē ferūt ſnīam: qñ arbitrati ſūt diabolū foꝛe deū: & verū deū nihil pl⁹ q̄z demones i opib⁹ putauerūt hr̄e. Ad hāc g̃ pfidiā phariſei puenerāt. ſaluatoꝛe. n. oñdēte pr̄is opa: mortuos ſuſcitās: cecos illūinās: & ſimilia faciens: hꝰ mōi opa dicebāt eē beelzebub: eq̄ nāq̄z dicē poterāt videntes mūdi ordinē: & erga cū ꝓuiſionē: ꝙ mūdꝰ a beelzebub ē creatꝰ. Quādiu igit ad hūana ſpectātes mente claudicabāt dicētes: Nōne hꝰ é carpētarij filiꝰ? &

qñ lras qs ñ didicit:nouit:Sustinebat eos tãq̃ ī fi liũ hois peccãtes:ſ vt magl ītaniũt dicẽteſ:opa dei eẽ beelzebub:nõ ãpli⁹ eos sustinuit. Sic.n.ꝛ tãdiu pres eoꝝ sustinebat:q̃diu cã panis ꝛ aq̃ murmura bãt:ſ postq̃ vitulũ cõflãtes ī eũ collata sibi diuini tus bñficia referũt:puniti sũt.ꝑmo q̃dẽ ñ paucis eo rũ occisis:post modũ dixit: Ego ãt ī die vltiõis visi tabo h̄ peccatũ eoꝝ. Talẽ g̃ ꝛ nũc phariſei audiũt ſniam:vt ī flãma diabolo pata : ꝑpetuo cozzodant cũ eo. Nõ igit̄ faciẽdo collationẽ ītez blaſphemiaz dictã ī ipm:ꝛ spiritũſanctũ hec dixit: tãq̃ maioꝛ ſit spũs:ſ vtraq̃ blaſphemia ī ipm ꝓlata:bãc minoꝛẽ: illã validioꝛẽ oñdit.ipm.n.videtes hominẽ vitupa bãt:ꝛ eꝰ opa beelzebub eẽ dicebãt. AMB. Sic igi tur videt̄ q̃busdã:vt eũdẽ ꝛ filiũ ꝛ spiritũſanctũ ītel ligam⁹:ſalua diſtictiõe ꝓsonaꝝ ꝛ vnitate ſubſtãtie: q; vn⁹ ꝛ de⁹ ꝛ hõ chriſt⁹ ẽ spũs:ſicut ſcriptũ ẽ:Spi rit⁹ añ faciẽ vestrã chriſt⁹ dñs:Idẽ spũſanct⁹: q; ꝛ ꝑ ſanct⁹:ꝛ filiꝰ ſanct⁹:ꝛ spũſãct⁹.Si g̃ vtrũq̃ chri ſtus ẽ:q̃ ẽ diuersitas niſi chriſti;vt ſciam⁹ q; diuini tatẽ chriſti nobis negare ñ liceat. BEDA:Vel ali ter:Qui opa spũſſancti dicit eẽ beelzebub iſti nõ di mittet̄:neq̃ ī ꝑſenti ſeculo neq̃ ī futuro:ñ q; nege mus ei ſi pniam agẽ possit:posse dimitti a deo: ſ q; credam⁹ eũ blaſphemũ erigẽtib⁹ meritis:ſicut nũq̃ ad remiſſionẽ:ita nec ad ipos digne pnie fruct⁹ eẽ puenturũ:ſm illõ:Excecauit oculos eoꝝ ne cõuertã tur:ꝛ ſanẽ illos. CIRYL. Qõ ſi creatura eẽt ſpũ ſanct⁹:nõ aũt de diuina ſubſtãtia ꝑis ꝛ filij:q̃liter acta ī eũ cõtumelia tãtã fert penã:quãta ꝓmulgat̄ cõtra blaſphemãtes ī deũ. BEDA: Neq̃ tñ q̃cũ q̃ spiritũſanctũ ñ eẽ:aut deũ ñ eẽ:ſ patre filioq̃ mi noꝛẽ cõfiteret̄:h̄ irremiſſibilis blaſphemie crimine tenẽt̄:q; bũana ignoꝛãtia ducti faciũt:ñ iuidentia diabolica ſicut ꝓncipes iudeoꝝ. AVG. de ver. do. Vel aliꝫ:Si hic diceret̄ q; blaſphemauerit quãcũq̃ blaſphemiã ī spiritũſauctũ:oẽm ītelligẽ deberem⁹. Sed q; dictũ ẽ:Qui blaſphemauerit ī spiritũſanctũ ille ītelligat̄ q̃ nõ oī mõ:ſed eo mõ blaſphemauerit vt ei nũq̃ possit ignoſci.ſic enī dictũ ẽ:De⁹ neminẽ tẽtat.ſ.nõ oī:ſed quodã tẽtatiõis mõ.Quis autẽ ſit iſte mod⁹ blaſphemãdi cõtra spiritũſanctũ dicam? Primũ quidẽ credentiũ beneficiũ eſt in ſpiritũſan cto remiſſio peccatorum. contra hoc donum gra tuitum loquitur coꝛ impenitens:ipſa ergo impeni tentia eſt ſpiritus blaſphemia:que non remittitur neq̃ in hoc ſeculo neq̃ in futuro:quia penitentia ī petrat remiſſionem in hoc ſeculo: que valeat in fu turo. CIRYL. Cum autẽ tantum metũ īcuſſerit domin⁹ diſcedẽtibus a recta confeſſione:ꝑcepit de cetero nõ curare de reſpõſo : eo q; fideliter diſpoſi tis cõſtituit verba cõgrua ſpiritus tanq̃ doctoꝛ in habitans.vñ ſequit̄:Cũ autẽ inducent vos in ſyna gogas ꝛ ad magiſtratus ꝛ poteſtates:nolite ſolliciꝫ ti eſſe qualiter aut quid reſpondeatis: aut quid di catis. GLOSA:Dicit autem:Qualiter quantuz ad modum ꝓferendi.Quid : quantum ad moduz inueniendi. Reſpondeatis interrogantibus. Aut quid dicatis : diſcere volentibus. BEDA: Cum enim ꝓpter chriſtum ducimur ad iudices: volun tatem tantum noſtram ꝓ chriſto debemus of ferre. Ceterum in reſpondẽdo ſpiritusſancti gratia miniſtrabit̄.vñ ſubdit̄:Spũs.n. ſanct⁹ docebit vos ī ipa hoꝛa:q̃ oporteat vos dicẽ. CHRY. Alibi vero dr̄:Estote pati cũctis ad rñdendũ : q̃cũq̃ q̃ſuerit a vobis rõnẽ ſpẽi q̃ fouet vos.Qñ nãq̃ ouis̄ iter amiꝫ cos agon:ꝑcipit nos meditari.qñ vo terribile ẽ ꝓto riũ:ꝛ pauoꝛ circũquaq̃: dat ꝓꝓriũ moniñtũ vt au dẽdũ fit:ꝛ loquẽdũ:ñ ãt obſtupeſcendũ. THEO. Qñ igit̄ duplex ẽ nra ifirmitas: ꝛ aut pene fomiꝫ dine martyriũ fugim⁹:aut q; rudes ſum⁹ ꝛ neſcim⁹ reddẽ rõnẽ fidei:vtrũq̃ excluſit.metũ q̃dez penaꝝ:i eo q; dixit: Ne timeatis occidẽtes coꝝ⁹.timoꝛẽ vo iſciẽtie ī h̄ q; dixit: Nolite ſoliciti eſſe qualiter aut quid reſpondeatis.

Dixit ãt ei q̃dã ō turba: Magr̃ dic fri meo:ut diuidat mecũ hereditatẽ At ille dixit ei: Hõ:qs me ꝓſtituit iudicẽ aut diuiſoꝛez ſupꝛa uos? Di xitq̃ ad illos:Videte ꝛ cauete ab oi auaricia : quia non in abũdantia cui uſq̃ uita eiꝰ eſt ex his q̃ possidet.

AMB. Tor⁹ ſupioꝛ loc⁹ ad ſubeundã ꝓ cõfeſſio ne dñi paſſionez aut contẽptu mortis aut ſpe ꝓmiꝫ aut mãſuri denũciatiõe ſupplici;: cui nũq̃ venia la xat̄ iſtruit. Et qñ auaricia plerũq̃ ſolet tentare vir tutẽ:etiã h⁹ abolẽde rei ꝑceptũ ſubiicit ꝛ crẽplũ cũ dr̄:Dixit ãt ei q̃dã de turba:Magiſter dic fratri meo vt diuidat mecũ hẽditatẽ. THEO. Di duo fratreſ q; de hẽditate ꝑna diuidẽda cõtendebãt:cõſequẽ erat vt alẽ alterũ fraudare itẽderet. Dñs aũt docẽs noſ q; ñ oz ad terrena flecti:repellit vocãtẽ eũ ad be reditatis diuiſionẽ.vñ ſeq̃t̄:At ille dixit ei:Hõ quiſ me cõſtituit iudicẽ aut diuiſoꝛẽ.l.facultatũ ſup vos BEDA:Qui magiſtro ſupne pacis gaudia cõmẽ dãti:terrene diuiſionis vult ĝere moleſtiã: mãto hõ vocat̄ ſm illõ: Cũ ſit iter vos zel⁹ ꝛ cõtẽtio: nõ ne hoies eſtis? CIRYL. Fuit ãt dei filiꝰ q̃ factꝰ ẽ ſimil nobis:cõſtitutꝰ a deo ꝑe ī regẽ ꝛ ꝓncipẽ ſu per ſyon mõtẽ ſanctũ eꝰ annũciãs mãdatũ diuinuz. AMB. Hñ g̃ terrena declinat:q̃ ꝓꝓ diuina delecẽ derat:nec iudex dignat̄ eẽ litiũ ꝛ arbiter facultatiꝫ: viuoꝝ habẽs mortuoꝝq̃ iudiciũ:arbitriũq̃ merito rũ. Nõ ergo q̃d petas:ſ a quo poſtules ituendũ eſt nec maioꝛib⁹ ītẽto aĩo putes mĩoꝛib⁹ obſtrepẽduz vñ ñ ĩmerito refutat̄ h̄ frater:q̃ oiſpẽſato:ẽ celeſtiũ geſtiebat corruptibilib⁹ occupare:cũ iter fratres pa trimoniũ:ñ iudex medi⁹?:ſ pietas debeat ſeq̃ſtra oi uidẽ:quãq̃ ĩmortalitatis patrimoniũ ñ pecunie ſit hoĩb⁹ expectãdũ. BEDA:Occaſiõe ãt hui⁹ ſtulti petitoꝛis aduerſ⁹ auaricie peſtẽ:ꝛ turbas etiã diſci pulos ꝑceptis parit̄ ꝛ exẽplis munire ſatagit.vñ ſeq̃ tur:Dixitq̃ ad illos:Videte ꝛ cauete ab oĩ auaricia Dicit aũt:Ab oĩ:q; ñ nulla ſimplr̃ geri videt̄:ſ iter n⁹ arbit̄ q̃ ītẽtiõe fiãt:diiudicat. CIRYL. Vel dic Ab oĩ auaricia.ſ.magna ꝛ pua.Est.n.iutil auaricia dicẽte dño:Domos zelatas edificabitis:ꝛ ñ habita bitis ī eis.ꝛ alibi:Decẽ iugera vineaꝝ faciẽt lagũcu lã vnã.ꝛ.xxx.modij ſeñt faciẽt modios tres.Sed ꝛ ſcõm aliũ modũ ẽ iutilis:quẽ oñdit ſubdẽs: quia ñ in abundantia cuiuſq̃ vita eiꝰ eſt ex his q̃ poſſidet.

Ca.xii.

THEO. Hoc dicit dñs refellés auaros intētões que videnť coaceruare diuitias: q̄si diu victuri. Ez nūquid te opulētia lōgeuū efficiet? Quid igit mani feste sustines mala: incerta cā quietis: nā dubiū est an debeas attingere seniū: cui? gratia thesaurizas.

Dixit autē sil̄itudinē ad illos dicēs: Hois cuiusdā diuitis uberes fruct? ager attulit ⁊ cogitabat intra se dicēs: Quid faciā q̄ nō habeo quo cōgregez fructus meos? Et dixit: Hoc faciā. Destruā horrea mea: ⁊ maiora faciā: ⁊ illuc cōgregabo oia q̄ nata sūt mihi ⁊ bona mea: ⁊ dicaz aie mee: Alia habes mlta bona posita annos plīmos: requesce: comede bibe: epulare. Dixit autem illi de?: Stulte hac nocte aiam tuā repetūt a te. Que aūt parasti cui? erūt? Sic ē q̄ sibi thesaurizsat: ⁊ nō ē i deū diues

THEO. Dicto q̄ ex affluētia opū nō ptēdat vita humana: ad hui? fidē pabolā subdit dicens: Dixit aūt filī ad il. oi. Ho. cuiusl. diui. ybe. fru. ager attulit.

BASI. Nō facturi quidē ex ybertate fructuū aliq̄d boni ut magis diuina lōganimitas pateat: que eiaz ad malos suā bonitatē extēdit: pluēt sup iustos ⁊ iniustos. Que vo sunt q̄ h̄ hō bñfactori recōpēsat? Nō meminit coīs nāe: nec arbitrat? ē oportē q̄ō supfluit: dispēsari egētib?: ⁊ horrea q̄dē crepabāt p copia cōditoz: auar? tñ animꝰ neq̄q̄ iplebat: nolēs vel timb? cedē pp auariciā: noua nō valens suscipe, ppē multitudinē: pp q̄ō impfecta ei? ōsilia ⁊ steriles cure vñ subdit: Et cogi in se di. Quid fa. q̄ nō ha. q̄° cō. fru. meos? Conārit eque paupib?: an nō quē pmit inopia dicit: q̄d faciā? vñ vict?? vñ calciamenta? talia e locuples, pfert. Urgēt. n. ipius aiam diuitie a, pm ptuarijs emanātes: ne forte cū exiuerit, psint egenti bus a filī gulosoz q̄ mallēt edacitate crepare q̄z īdigētib? de reliq̄is iptiri.

GREGO. xv. moza. Pan gustia er satietate nata. dicēs. n. q̄d faciā? pfecto indicat: q̄ votoz suoz effectib? ppsus sub quodā rerū fasce laborabat.

BASI. Erat quidē i pmptu dicē Aperiā horrea: cōuocabo egenos: sed cogitat nō ut distribuat: sed ut cōgreget. Sequit enī: Et dixit: hoc faciā: destruā horrea mea. Bene facis: nam digna destructōe nequicie pmptuaria: dissolue horrea ex quib? nullā cōsolatōnem accepit subdit: Et maiora faciam. At si ⁊ hoc impleueris: nūquid destrues iterum: quid stultius q̄z in infinitū laborare? Horrea sunt tibi si vis pauperū dom?. Sed dices: Cui iniuriam facio, ppa retinēdo? Nam ⁊ sequit: Et illuc cōgregabo oīa que nata sunt mihi: ⁊ bona mea. Dic mihi que tua? vnde ea sumēs in vitā tulisti? sic qui ꝓueniēs spectacula, phiberet aduenientes appropiando sibi: quod ad vsum cōmunē ordinat. Siles sunt diuites qui cōmunia que preoccupauerūt estimāt sua esse. Si enim quilibet sue necessitatis sufficiētiā recipiens: relinqueret supflui indigēti: non esset diues nec paup.

CIRYL. Attēde ⁊ alr eē frugalū ei? vbū cū dic: Cō. ō. q̄ na. sūt mihi. q̄si ñ putaz ea q̄ i uenit? obtinē: sz fruct? eē laboz tuoz.

BASI. Vtrum si fateris ea tibi diuinitus pueniſſe: an iniusti? est deus inequaliter res nobis distribuens? Cur tu abūdas: ille vero mēdicat? nisi vt tu bone dispēsationis merita cōsequaris: ille vero patiētie brauiū decoret. At tu nōne spoliator es: que dispēsanda fuscepisti, ppria reputādo? Est panis famelici quē tu tenes nudi tunica: quā in cōclaui cōseruas: discalciati calceus qui penes te marcescit: indigētis argentū q̄ō possides inhumatū: quo circa tot iniuriaris: quot dare valeres.

CHRY. Sed ⁊ in hoc errat: q̄ bona putat que sunt indifferētia. rerū enī quedā sunt bone: quedā male: quedā medie. Bona quidē sunt castitas ⁊ humilitas ⁊ huiusmodi: que cum homo eligit fit bonus. His aūt opposita sunt mala: q̄ hō dum eligit fit malus. Media vero sunt vt diuitie: q̄ quādoq̄z quidē ordinant in bonū. s. ad elemosynā: quādoq̄z ad malū. s. ad auariciā. ⁊ similiter inopia q̄nq̄z ad blasphemiā: quādoq̄z ad sapientiā fm affectum vtentiū.

CIRYL. Diues igit non parat pmanētia horrea sed caduca: ⁊ quod stulti? est: vite longitudinem sibi tarat. Sequit enim: Et dicam anime mee. Anima habes multa bona posita in annos plīmos Sed o diues fructus quidē habes in horreis: sz annos plurimos vnde poteris obtinere?

ATHA. Siquis autem sic vivat: quasi quotidie moriturus: eo q̄ incerta est naturaliter vita nostra non peccabit. semp enim maioz timoz plurimū volutatis dissoluit. Sed ecōtrario diues lōgeuitatem sibi repromittēs ad voluptates aspirat. Sequit enim: Requiesce. s. a laboze. Comede: bibe: epulare. magno. s. apparatu.

BASI. Tam improuid? es erga bona aie: vt escas corporeas anime ascribas? siquidē virtutez habet: si fecūda est operationū bonarū si deo adhesit: bona plurima possidet: ⁊ bono gaudio gaudet. Uez quia tot? carnalis es passiōib? subiectus a ventre nō ab aia clamas.

CHRY. Nō aūt decet vacare delitijs ⁊ ipinguare corp?: ⁊ attenuare aiam: fascēq̄z ei grauare: ⁊ tenebras obducē: spissūq̄z velamē eo q̄ i delitijs dñatiuū aie seruit: seruile vo corpori dñaf. Alimētoū aūt indiget corp? nō delitiaz vt nutriaf: nō vt scidaf ⁊ fluat. Neq̄z. n. aie soli: sed ⁊ ipsi corpi sunt nociue delitie: eo q̄ ex forti fit debile: ex sano egrotatiuū: ex agili graue: ex formoso ōforme ex iuuene veterosū.

BASL. Permissius aūt ē deliberare in oīb? ⁊ manifestare, ppositū, ppū: vt condigna mēaf sui effect? sniam. Sz dū i abdito loqf eloquia ei? examināf in celo. Unde sibi respōsa, pcēiūt Sequit enī: Dixit aūt illi de?: Stulte hac nocte animā tuā repetūt a te. Audi cōueniēs tibi stulticie nomē: quod tibi null? iposuit hoīm: sz ipe de?

GRE. xxij. moza. Eadē nocte sublat? est: qui multa tempa fuerat pstolat?: vt. s. qui in lōgū sibi subsidia colligēdo, pserarat: subsequētē diē vel vnū minime videret.

CHRY. Dicit autem repetūt a te. Exposcebāt enim eam forsan terribiles quedaz virtutes ad hoc misse: quoniā si de ciuitate in ciuitatem trāseuntes egemus ductore: multomagis aia absoluta a corpore: ⁊ ad futuram vitam transmigrans indigebit

ducatu. Ob hoc multotiēs recusat anima: ꝛ regredi tur in ꝓfundū: cū debet exire a corpe. sp.n. stimulat nos ꝺscia peccatoꝝ: sed ꝓcipue cuꝝ debem⁹ trahi ad terribile iudiciū. Tūc.n. tota cōgeries criminū ino tiaē: ꝛ ꝑ oculis posita mētē ꝓcellit. ꝛ sicut carcerati semp q̄dē doloꝛosi sunt: tūc aūt ꝓcipue cū debēt iu dici ꝓsentari: sic ꝛ anima maxime in ipo tpe de pec cato cruciaē ꝛ dolet. Multo aūt magꝭ cum fuerit euulsa. GRE. xxv. mora. In nocte autē ablata est anima: que in obscuritate coꝛdis est emissa. In no cte ablata est: que ꝺsideratiōis lucē habē noluit: vt qō pati poterat ꝓuideret. Subdit aūt: Que aūt pa rasti: cuⁱ⁹ erūt? CHRY. Dic.n. ea deseres: nō soluꝝ nullū inde ꝓcipiēs cōmodū: sed ꝛ sarcinā peccatoꝝ poꝛtās sup humeros ꝓpos. Et que quidē a te cōge sta sunt: plerūq; in man⁹ inimicoꝝ ꝓueniēt: a te ꝺo sup bis ratio requireē. Sequiē: Sic est qui sibi the sau. ꝛ nō est in deū ꝺites. BEDA: Dic.n. stult⁹ ē: ꝛ in nocte rapiēd⁹. Ergo qui vult esse in deū ꝺites: nō sibi thesauriꝛet: sed paupib⁹ possessa ꝺistribuat. AMB. Frustra.n. cōgreget opes: qui se bis nescit vsuꝝ. neq;.n. nostra sunt: q̄ nō possum⁹ auferre no biscū: sola virt⁹ comes est defunctoꝝ: sola nos seqē mia: que tabernacula defunctis acquirit eterna.

Dixitq; ad discipulos suos: Jō dico uobis: Nolite soliciti esse ani me uestre quid mãducetis: neq; co rpori quid induamini. Anima plus est q̃; esca: ꝛ corp⁹ pl⁹ q̃; uestimētū.

THEO. Paulatim ds̄ ꝓcedit ad pfectiorē do ctrinā. Docuit enī supra cauendū esse ab auaricia: subdiditq; parabolā ꝺuitis insinuās ꝑ eā q⁹ stult⁹ est qui superflua cupit. Deinde ꝓcedēte sermone: neq; de necessarijs sinit nos solicitudinē gerere: auaricie radicē euellēs. vnde ꝺicit: Jdeo ꝺi. vobis. q.ꝺ. ꝑ⁹ q̃; stultus est qui sibi maiorē vite mensurā attribuit: ꝛ exinde magis efficiē cupid⁹: Nolite. solli. esse anime ve. quid mãducetis. Non quia intelligibilis anima comedat: sed quia nō videē aliter animā posse con iunctā manere coꝛpi: nisi ꝺū nutrimur. vel quia ani mati coꝛpis est nutrimētū suscipe: ꝺgrue anime nu triri attribuit: nam ꝛ virtus nutritiua ꝺicit anima: vt sic intelligaē: Ne solliciti sitis nutritiue parti aīe quid edatis: potest autē etiā coꝛp⁹ mortuū vestiri. vnde subdit: Neq; coꝛ. ve. quid induami. CHRY. Qō autē ꝺicit nolite solliciti eē: nō idem est qō no lite operari: sed nolite reb⁹ mūdanis mēte affigi. Cō tingit enī aliquem operantē nihil sollicitum esse. CIRYL. Præminet autē anima cibo: ꝛ corp⁹ vesti tui. vnde subdit: Anima pl⁹ est q̃; esca: ꝛ corp⁹ pl⁹ q̃; vestimētum. q.ꝺ. Deus qui quod mai⁹ est exhibuit: quomodo nō ꝺabit quod min⁹ est: Nō ergo mltū nostra intētio modicis insistat: nec intellect⁹ nr̄ ser uiat ad vestitū ꝛ victū querendū: magis aūt cogitet quecūq; saluāt animā ꝛ subleuāt ad regnū celoꝝ. AMBRO. Nihil aūt moꝛali⁹ ad faciēdā fidem omnia credentib⁹a deo posse cōferri: q̃; q⁹ aere⁹ ille spirit⁹ vitale collegiū anime coꝛpisq; cōtubernio fe deratū nō deficit: nisi cū venerit ꝺies supma moꝛiē di. Cum igit animā indumēto coꝛpis vestiaē: ꝛ vigo re anime coꝛp⁹ animeē: absurdū est vt vici⁹ nobis co piam defuturā putem⁹: qui viuēdi iugē substantiaꝝ consequamur.

Cōsiderate coꝛuos: q⁊ non semi nant neq; metūt quib⁹ non est cella riuꝝ neq; hoꝛreū: ꝛ de⁹ pascit illos. Quāto magis uos plures estis illis Quis aūt uestrum cogitādo potest adijcere ad staturā suā cubitu unū? Si ergo neq; quod minimū est po testis: quid de ceteris solliciti estis.

CIRYL. Sicut supra erigēdo nos ad spiritales audaciā per aues indurit ꝺicēs: Multis passerib⁹ pluris estis vos: sic ꝛ nūc ex volatilib⁹ firmā ꝛ indu bitabilem fiduciā nobis adducit ꝺicēs: Cōsiderate coꝛuos: quia nō seminānt neq; metūt. s. ad acq̄rēdum cibū: quib⁹ nō est cellariū neq; hoꝛreū. s. ad ꝛeꝺuādum Et de⁹ pascit illos: q̃to magis vos pluris estis illis. BED. i. cari⁹ vos valetis: quia rōnale animal sicut homo: sublimi⁹ ordinatū est in rerū natura q̃; irrō nabilia: sicut sunt aues. AMBRO. Magnū aūt quod fide sequamur exēplū: nā volatilib⁹ celi q̃bus nullū exercitiū cultōis: null⁹ de messiū fecūditate p uent⁹ est: indeficientē ꝓuidētia ꝺiuina largiē alimo niā. Verū est igit cām inopie nostre auariciā videri etenī illis iccirco sine labore pabuli vsus exuberat: quo fructus ad escā cōmunē datos: spāli quodā ne sciūt vēdicare ꝺnatu. Nos coīa amisimus: ꝺū ꝓpa vēdicam⁹. nā nec ꝓpium q̄q̃ vbi ꝓpetuū nihil: nec certa copia vbi incert⁹ euēt? CHRY. Cū aūt possꝭ ds̄ exēplū ab hōib⁹ sumē q̄ mūme ꝛrena curauerūt: heliā ꝺico: moysen: ꝛ iohānē: ꝛ ceꝛos hmōi cōmo rauit volatilia: sequēs vet⁹ testiō: qō ad apē trāsmit tit ꝛ formicā ꝛ alia hmōi: q̃b⁹ nāles quosdā moꝛes inseruit ꝺitoꝝ: THEO. Jō aūt omissa mētōe ali oꝝ volatiliū: coꝛuoꝝ mētōem facit: q⁊ pullos coꝛ uoꝝ spāli ꝓuidētia de⁹ nutrit. nā coꝛui pariūt q̄dē: nō aūt nutriūt: sed negligūt pullos suos: q̃b⁹ miro modo ab aere pabulū q̃dā aura delatū ad os puēit qō hiātes suscipiūt: ꝛ sic nutriūē. Forsā etiā ꝛ talia ꝑ synodochē ꝺicta sunt: toto significato p ꝑtē. vñ in matthEo ds̄ remittit ad volatilia celi: hic vo spāli ad coꝛuos: tāq; gulosioꝛes ꝛ rapacioꝛes. EVSE. Jn coꝛuis etiā aliq̄d pl⁹ significat. anib⁹. n. colligēti b⁹ legumīa ꝓmpti⁹ ē alimētū: vesceētib⁹ vo carnib⁹ hē coꝛuis difficili⁹ ē ad hūdū: nec tñ hmōi auef defectū pabuli patiūē pp ꝓuidētiā dei diffusā vbiq;. Utiē ad idē ꝛ ētio syllogismo ꝺicēs: Quis aūt ve. cogi. po. adij. ad sta. su. cubi. vnū? CHRY. Nota q⁹ aīaꝝ q̃ dē semel dedit de⁹ ꝛ eadē ꝑseuerat: ꝭ coꝛp⁹ quotidie sumit incremētū. ꝓtrāhiēs igit aīaꝝ q̃si nō recipiente augmētū: de solo coꝛpe faē mētōnem: dās intelligē q⁹ nō augeē ꝑ solū alimētū: ꝭ ꝓuisiōe ꝺiuina ꝑ q̃ null⁹ nutrimētū accipiēdo aliq̄d ad suā staturā ad iicē pōt. vñ ꝺcludiē: Si q̃ neq; qō mūmū ē po. q̄d de ce. solli. estis? EVSE. q.ꝺ. Si null⁹ sua cura coꝛpo reā ingeniat⁹ est sibi staturā. Sed neq; termino rpis vite pōt alq̃s l̄ breuissimū tps hoꝛe excogitādo adii cere: cur oporteat supflue de necessarijs vite cogitare

Ca.xii.

BED. Illi ergo tegẽdi corpis curã reliquite: cui⁹ videtis cura factũ eẽ vt tãte ſtature corp⁹ habeatis. AVG. de q̃.euã. Cũ aũt de augẽda corpis ſtatura loq̃reſ: dicit q⁹ mimũ eſt h̃. ſ. deo corpa opari.

Cõſiderate lilia agri quõ creſcũt Non laborãt neq; nent. Dico aũt uobis: nec ſalomon in omni gloria ſua ueſtiebaſ ſicut unuꝫ ex iſtis. Si autẽ fenũ quod hodie eſt in agro: et cras in clibanũ mittiť deuſ ſic ueſtit quãto magis uos puſille fidei? Et uoſ nolite querere quid mãducetis aut quid bibatiſ: ⁊ nolite in ſublime tolli. Hec autẽ omnia gẽtes mũdi querũt. Pater autẽ ueſter ſcit quoniam his indigẽtia. Verũtamẽ querite primũ regnũ dei ⁊ iuſticiã eius ⁊ hec omnia adijcienť uobis.

CHRY. Sicut ſupi⁹ domin⁹ de alimentis monebat: ita ⁊ nũc monet de veſtitu dicẽs: Conſiderate lilia agri: quõ creſcũt: nõ laborãt neq; nent. vt. ſ. ſibi faciãt induméta. Sicut aũt ſupra cũ dñs dixit: Nõ ſeminãt volatilia, nõ reprobauit ſementẽ ſz ſuperfluã curã: ſic cũ dixit: Nõ laborãt neq; nent. nõ op⁹ inẽ⁄emit: ſed cogitatõnem. EVSE. Siquis aũt morta liũ vult decorari precioſo veſtitu: videat oculate q⁹ de⁹ etiã vẽq; ad flores qui ex terra oriunť: multiplicẽ ſui ſapientiã ꝓpagãs: ornauit hos diuerſis colorib⁹ tenuib⁹ mẽbranis: flor auro lõge meliores picturas accõmodãs: adeo q⁹ nec penes aliquẽ regẽ delicio⁄ſum: nec etiã ipm ſalomonẽ qui apud antiquos tã in diuitijs ⁊ in delitijs celeber fuit: tã pcioſũ op⁹ fu⁄erit inuentũ. vnde ſequiť: Dico aũt vo. q; nec ſalo. in oi glo. ſua veſtie. ſiẽ vnũ ex iſtis. CHRY. Nõ vtiť hic volatiliũ exẽplo: cignũ memorãs aut pauonẽ ſed lilia. Vult. n. vtriq; declarare hyperbolẽ. ſ. ab infir mitate rerũ: que tñ ſunt ſortite decorẽ ⁊ a pcio de⁄coris qui cõceſſus eſt lilijs. vnde poſtmodũ non vo cat ea lilia ſed fenũ cũ ſubdiť: Si aũt fenũ qõ i agro eſt hodie. nec dicit: Cras non entia: ſed ſubdit: Sed cras in clybanũ mitteť. neq; dicit ſimplr: Deꝰ veſtit ſed dicit: Deꝰ ſic veſtit. qõ multã habet exꝑſſionẽ. et ſubdit: Quãtomagis vos: qõ eſt exꝑmẽtis pcioſita⁄tem ⁊ prudẽtiã humani generis. Deniq; cũ increpa re deceret: vtiť ⁊ hic moderãtia nõ infidelitatis: ſed paucitatis fidei: arguẽs cũ ſubdit: Puſille fidei. vt p hoc magis excitet nos ad dictorũ ꝑſuaſionẽ: vt nõ ſolũ nos cogitem⁹ de veſtib⁹ ſed nec affectem⁹ veſti mẽtorũ decorẽ. CIRYL. Sufficit enĩ prudẽtibus ſoli⁹ cauſa neceſſitatis aptũ habere veſtitũ: ⁊ cibor modeſtiã nõ excedẽtẽ: qõ ſatis eſt. Sufficiũt etiam ſanctis que ſunt in chriſto ſpiritales delitie ⁊ ſubſe quẽs gloria. AMBRO. Nõ ocioſũ aũt videť: q⁹ flos vel hõi oferť vel certe pl⁹ pene q̃ hõib⁹ in ſalo⁄mone ꝓferť vt pre claritate coloris angelor celeſtiũ gloriã putem⁹ exꝑſſam: qui vere mũdi iſti⁹ flores ſũt q⁹ eorũ claritatibus mũdus ornať: ⁊ bonũ odorem ſanctificatõis aſpirãt: qui nulla ſolicitudine ꝓpedi⁄ti: nullo vsu laboris exerciti: diuine in ſe liberalitat⁄ gram: ⁊ celeſtis ſeruãt dona nature. vnde bene ⁊ h̃ veſtit⁹ gloria ſua ſalomõ: ⁊ alibi cooptus oſtẽdiť q⁹ infirmitatẽ corporee nature velut virtute quadam mẽtis ad opertã opẽ gloriã veſtiebat. Angeli vero quor natura diuinior exps manet iniurie corpalis recte lz maximo viro preferũtur: nec tamẽ in nobis miam dei deſpare debem⁹: quib⁹ ꝑ reſurrectõis gra tiam dñs filem angelorũ ſpem pollicet. CIRYL. Absonũ aũt erat diſcipulos debentes normã ⁊ exẽ plar cõuerſatõis honeſte aliis tradere: in ea incidẽ: a quib⁹ diſcedẽdũ eſſe oportebat eos ꝺſulere. Et iõ dñs ſubdit: Et vos nolite querere quid mãducetis: aut quid bibatis. In hoc etiã dñs ꝺſuluit nõ modi⁄cũ ſtudio ſacrarũ ꝓdicationũ: monẽs diſcipulos ſo licitudinẽ humanã abijcere. BED. Notãdũ tamẽ eſt q⁹ nõ ait: Nolite querere aut ſoliciti eſſe de cibo aut potu aut induméto: ſed q̃d mãducatiſ aut biba tis: vbi mihi videť argui q̃ ſpreto victu l' veſtitu cõi lautiora ſibi vl' auſteriora ꝓ his cũ quib⁹ vitã ducũt aliméta vel induméta req̃rũt. GRE. niſen⁹: Sz di ceť: aliqui obtinuerũt dominia: honoreſ: ⁊ diuitias cũ oraſſent: qual' ergo ꝓhibẽs nos talia orãdo q̃rẽ Et quidẽ q⁹ oĩa hec ad diuinũ ꝺſiliũ ptineãt oĩbus patet: hec tñ a deo ꝺferũť petẽtib⁹ vt diſcẽtes deum nos exaudire in minorib⁹ petitõib⁹: eleuemur ad al tiorẽ affectũ. ſicut in pueris videm⁹: q̃ mor nati ma ternis adherẽt vberib⁹: ſi vo pubuerit puul⁹ ſpernit mãmas: q̃rit aut monile aut aliq̃d taliũ: quib⁹ ocu⁄lus delectať: poſtq̃ aũt mens cũ corpe creuerit: ce⁄dens cũctis puerilib⁹ deſideriis: q̃rit a parẽtib⁹ q̃ cõ ueniũt vite pfecte. AVGV. de que. euã. Prohibi ta aũt ſolicitudine de alimẽtis: oñter ne extollãtur admonuit dicens: Nolite in ſublime tolli. Primo ei h̃ ad neceſſitatẽ cõplẽdã hõ q̃rit: cũ aũt his abũ⁄dauerit incipit de talib⁹ ſuperbire. Tale ẽ hoc: ac ſi ſe vulnerat⁹ aliq̃s iactet: q; habeat mlta emplaſtra in domo: cũ h̃ illi bonũ eẽt vt vulnera nõ habẽt: ⁊ ne vno quidẽ indigẽt ẽplaſtro. THEO. Vel eleuati onẽ nihil aliud vocat q̃ vagũ mẽtis motũ: alias ali ud meditãtis: ⁊ ex h̃ ſaliẽtis ad aliud ⁊ ſublimia co gitãtis. BASI. Et vt intelligas hmõi eleuatiõem: memẽto vnitatis, ꝑe inuẽtutis: ſi qñ manẽs ſol⁹ co gitaſti de vita ⁊ pmotõib⁹ diſcurrẽs a pncipatu in pncipatũ: ample⁹ es diuitiaſ: edificaſti palatia: ami cis bñ feciſti: vlt⁹ es inimicos. ẽ aũt pctñ talẽ abſtra ctio: intẽta. n. circa ſupflua delectatio a veritate se⁄ducit. vñ ꝺueniẽter ſubdit: Nec. n. om. gẽ. mũ. q̃runt .ſ. voluptatẽ: diuitias: ⁊ hmõi. GRE. niſen⁹: Adhi bẽ. n. ſolicitudinẽ reb⁹ apparẽtib⁹ ꝑꝑuz ẽ eor q̃ nul lã ſupponũt ſpem futuri ſeculi: neq; metum iudicij BASI. Sed de neceſſariis vite ſubdit: Pr aũt ve. ſcit: qñ his indiget. CHRY. Nõ dixit: De⁹. ſz Pr vt ipos ad maiorẽ ꝓmouẽt fiduciã. Quis. n. eſt pr q̃ patiatur neceſſaria filijs nõ miniſtrare: ſed ⁊ aliud adiicit: Nõ. n. poteris dicẽ: q⁹ pater quidẽ ẽ: ignorat tñ his nos indigere: nã qui naturã creauit: ei⁹ indi⁄gentiã nouit. AMBRO. Oſtẽdit aũt cõſequẽter nec ad ꝑſens: nec in reliquũ fidelibus gratiã defu turã: ſi modo qui diuina deſiderãt: frena nõ q̃runt

Indecoꝝ quippe est homines curare de cibo: qui militãt ꝓ regno. Nouit rex quẽadmodũ familiã suã pascat: alat: ⁊ vestiat. vnde sequit: Verũtamẽ q̃ rite ꝓmũ regnũ dei: ⁊ hec omnia adijcient vobis.

CHRY. Non regnũ: sed etiã opes christ⁹ polliceꝰ cũ eo. Si.n. nos a curis eos eripim⁹: q̃ ptermittẽtes sua nostroꝝ diligẽtiã hñt: mltomagis de⁹. BED. Indicat.n. aliud esse qõ ꝓncipal'r dat: aliud qõ sup addit: quia nobis intẽtõe eternitas: in vsu vo tpalitas esse debet.

¶ Nolite timere pusill⁹ grex: quia complacuit patri uestro dare uobis regnũ. Vendite que possidetis: ⁊ da te elemosynã: facite uobis sacculos qui nõ ueterascũt: thesaurũ nõ deficientẽ in celis. Quo fur non appꝛopiat: neq; tinea corrũpit. Vbi enim thesaur⁹ uester ẽ: ibi ⁊ coꝛ uꝝm erit.

GLO. Postq; domin⁹ templariũ curã a cordib⁹ discipuloꝝ remouit: hic excludit ab eis timorẽ: ex quo superflua cura ꝓcedit dicẽs: Noli.ti. pusil. grex.

THEO. Pusillũ gregẽ domin⁹ vocat volẽtes discipulos eius fieri: vel quia in hoc seculo sancti pui vident causa voluntarie pauptatis: vel q; supantur a multitudine angeloꝝ: qui incõpabiliter ꝑcellunt q̃ nostra sunt. BED. Pusillũ etiã domin⁹ gregẽ electoꝝ nominat: vel ad cõpatõnem maioris numeri reꝓboꝝ: vl' poti⁹ ob hũilitat] deuotõez CIRYL. Quare aũt timere nõ debẽt ostẽdit subdens: Quia compla. pa. ve. da. vo. regnũ. q. d. Eum qui tã ꝑciosa largit': qualiter pigebit erga vos clemẽtiã exercere? Quãuis.n. hic grex paru⁹ sit ⁊ natura ⁊ numero et gloria: bonitas tamẽ patris cõcessit ⁊ huic pusillo gregi celestiũ spirituũ sortẽ. s. regnũ celoꝝ: q̃ vt possideatis regnũ celoꝝ: opes terrenas ꝓtẽnite. vñ subditur: Vendite que possi. ⁊ da. elemosynã. BED. q. d. Nolite timere ne ꝓpter regnũ dei militãtib⁹ hui⁹ vite necessaria desint: quin etiam possessa ꝓpter elemosynã vendite: quod tũc digne fit: quãdo qui semel ꝓ domino suo omnib⁹ spretis: nihilomin⁹ post hoc labore manuũ opat'. vnde ⁊ victũ transigere: ⁊ elemosynã dare queat CHRY. Non est enĩ petitũ quod elemosyna nequeat abolere: antidotũ est cuilibet cõueniẽs vulneri. Sed ⁊ elemosyna nõ solum in pecunijs fit: sed ⁊ in reb⁹ oĩ aliq; aliũ ꝓtegit: doꝝ medic⁹ medet': oĩ sapiẽs ꝓsulit. GRE. nazãzenus: Vereoꝝ aũt ne putes pietat] tibi necessitatẽ nõ esse si arbitriũ opinabar ⁊ ipe h̃: si terrẽt me hedi ad finistrã statuti: nõ q; rapuerũt: si q; christũ in egẽtibus nõ placarũt. CHRY. Nã sine elemosyna ipossibile ẽ regnũ videre. Sicut.n. fons si aq̃s in se cõtinuerit vitiat': sic ⁊ diuites cũ ola penes se teneãt. BASI. Sed q̃ret aliq̃s qd ꝓsiderãtẽ oꝝ vendẽ q̃ possident? nunq̃d tanq̃z eis nãl'r noxius vl' ꝓp tẽtatõem accidẽtẽ aĩab⁹ ab eis? Ad h̃ dicẽdũ ẽ: ꝓmo qdẽ q̃ singulũ eoꝝ q̃ sunt si p se ipm malũ existẽt nõ esset creatura dei: ois.n. creatura dei bõa. ꝓh aũt q; mãdatũ dñi cũ nõ docuit abijcẽ tãq̃ mala q̃ possideẽ si dispẽsare dicẽs: Et date elemosynã CIRYL. Molestũ ãt forte est h̃ mãdatũ diuitib⁹: sanã tñ mẽtẽ hñtib⁹ nõ ẽ inutile: thesaurizãt.n. sibi regnũ celeste. vñ sequit: Fa. vo. sac. q̃ nõ veterascũt. BED. Elemosynas vi delz opãdo: q̃rũ merces in eẽnũ maneat: vbi nõ B p ceptũ eẽ putãdũ ẽ: vt nil pecunie refuet' a sanct⁹ vel suis vel paupũ vsib⁹: cũ ⁊ ipe dñs cui angeli mistrabãt loculos habuisse legat' a fidelib⁹ oblata ꝓmanis si ne deo pp ista fuiat: ⁊ ob inopie tiorẽ iusticia deserat'. GRE. nisen⁹: Precipit aũt sensibiles ⁊ terrenas opes sursũ ordẽ: q⁹ vt⁹ corruptiua nõ attigit. vñ subdit: The. nõ defi. in ce. quo fur nõ appꝛo. neq; tinea corrũpit. THEO. q. d. Nic tinea demolit': nõ aũt in cel'. deide q; tinea q̃dã nõ demolit' addidit ꝺ fure: Aurũ. n. nõ demolit tinea: si fur tollit. BED. Sine igit' h̃ simpl'r accipiẽdũ ẽ q⁹ pecunia fuata deficiat: data aũt ꝓꝝ penne fructũ ꝓferat in cel: seu ita q⁹ thesaur⁹ boni opis si cõmodi frestris occasiõe ordat' facile corrupt⁹ intereat: at si celesti solũ itẽtiõe ꝓgerat' non exteri⁹ hoim fauoꝝ: q̃si a fure q̃ defossis rapit: nõ int⁹ inani gl'ia q̃si a tinea que interi⁹ cidit valet maculari. GLO. Vel fures sunt hẽtici ⁊ demones q̃ ad h̃ intẽti sunt vt spiritalib⁹ nõ spolient: tinea q̃ vestes latẽter rodit iuidia ẽ q̃ studiũ bonus lacerat: ⁊ ꝑpassionẽ vnitat] dissipat THE. Pꝛo q; nõ oĩa furto tollunt addit potiorẽ rõnẽ ⁊ nulla ꝓsus patiẽtẽ instãtiã dicẽs: Vbi enim ẽ the. re. ibi ⁊ coꝛ ve. erit. q. d. Esto q⁹ nec tinea demoliat': nec fur tollat: hocipm q̃ ẽ bre coꝛ affixũ thesauro sepulto ⁊ diuinũ op⁹. s. aiam terre imergẽ q̃sto ẽ dignũ supplicio. EVSE. Nã q̃libz hõ nãl'r depẽdet ab eo ꝛga q̃ studet: illuc totũ aĩm applicat: vbi totũ ꝺmodũ possidẽ putauit. Cñ sic̃s i reb⁹ pñtis vite hz totã mẽtẽ ⁊ intẽtõem quã coꝛ noiauit: in frenis vsat. Si vo mẽtẽ applicuerit ad celestia vbi mẽtem hẽbit vt videat' solo corꝑe cũ hoib⁹ conuersari: aio vo iã sit aggressus mãsiões celestes. BED. Hoc aũt nõ solũ ꝺ pecunia: si de cũctis passionib⁹ sentiẽdũ ẽ. luxuriosi epule sunt thesauri: lasciui ludicra amatoris libido

¶ Sint lũbi uestri precincti: ⁊ lucerne ardẽtes in manib⁹ uestris: ⁊ uos similes hominib⁹ expectãtib⁹ dominũ suũ quãdo reuertat' a nuptijs: ut cum uenerit ⁊ pulsauerit confestim aperiẽt ei. Beati serui illi: quos cũ uenerit dominus inuenerit uigilantes. Amen dico uobis: q⁹ precinget se ⁊ faciet illos discumbere: ⁊ trãsiens ministrabit illis. Et si uenerit in secũda uigilia: ⁊ si in tertia uigilia uenerit: ⁊ ita inuenerit: beati sunt serui illi. Hoc autem scitote: quoniaz si sciret paterfamilias qua hoza fur ueniret: uigilaret utiq; : et non sinneret perfodi domum suam. Et uos estote parati: quia qua hoza non pu

Ca.xii.

tatis:filius hominis veniet.

THEO. Postq̃ suũ discipulũ modestũ statuit dominus: spoliãs eum qualibet vite cura ⁊ eleuati one:iam nũc ad ministrãdũ inducit dicẽs: Sint lumbi vestri precincti.i.semp.pclines ad exequẽduz quedã opera domini nostri: Et lucerne ardentes.i. nõ ducatis vitã in tenebris:sed assit vobis lux rõis: ostẽdens vobis agẽda ⁊ fugiẽda. Est enĩ hic mũdus nor:cinct᷑ vo lumbos sunt qui practicã exequũtur nam talis est ministrãtiũ habit⁹ quib⁹ oportet adeẽ ⁊ lucerne ardẽtes.i.discretõis donũ:vt valeat dino scere practic⁹ non solum quid oporteat agere:sed ⁊ quomodo:alioq̃n in pcipicio supbie homĩes ruũt. Notandũ aũt q⁹ pmo iubet lumbos pcingi: secũdo lucernas ardere.nam pmo quidẽ est opatio: deide speculatio que est illustratio mẽtis. Ideo studeam⁹ exercere virtutes vt duas lucernas habeam⁹ arden tes.i.conceptũ mẽtis iugiter in anima emicãtez q⁹ nos illustramur:⁊ doctrinã q̃ ceteros illuminam⁹. MAXI. Vel lucernas accẽsas dez habẽ p orõez ⁊ rẽplatõem ⁊ spiritalẽ dilectõez CIRYL. Vel sub cingi significat agilitatẽ ⁊ ꝓmptitudinẽ ad sustinẽ da mala intuitu diuini amoris. Lucerne aũt accen sio significat:vt non patiamur aliquos in tenebris ignoratie viuere. GREGO. in home. Vel alit lũ bos precigim⁹ cũ carnis luxuriã per cõtinẽtiã coar tamus. viris enĩ luxuria in lũbis est:feminis in vm bilico. a principali igit᷑ sexu lumborũ nomĩe luxuria designat. Sed quia min⁹ ẽ mala nõ agere: nisi etiã quisq̃ studeat bonis opib⁹ insudare addit᷑: Et lucer ne ardẽtes ĩ manib⁹ vestris. Lucernas quippe ardẽ tes in manib⁹ tenemus: cũ per bona opera primis nostris lucis exempla monstramus. AVGV. de qua.euãge. Vel vocet ⁊ lũbos pcingere ꝓpter cõti nẽtiam ab amore rerũ secularium:⁊ lucernas arden tes habere vt bocip̃m vero fine ⁊ recta intẽtõe fiat GREGO. in home. Sed si vtrq̃ hoz agit᷑:restat vt quisquis ille est totã spem suã in redemptoris sui aduentũ cõstituat. vnde subdit᷑: Et vos simil᷑.homi. espe.vo.su. quãdo reuer.a nuptijs. Ad nuptias q̃p᷑ dominus abiit:quia ascẽdẽs in celũ: supnã sibi mꝫ titudinẽ angelorũ nou⁹ homo copulauit. THE. Quotidie etiã in celis desponsat sanctorũ animas: quas ei paul⁹ vel ali⁹ similis offert virginẽ castã. Re dit aũt a nuptijs celebratis in celis: forsan quidem vniuersaliter in cõsummatõe toti⁹: quãdo vẽiet de celo in gloria patris:forsan etiã singulis horis astãs ĥopinate particulari vniuscuiusq̃ consummatõi. CIRYL. Cõsidera etiã q⁹ a nuptijs quasi a solen nitate venit:in qua semp exist᷑ diuinitas: nihil.n. potest icorruptibili nature inferre tristiciã GRE. nisenus: Vel aliter cõsummatis nuptijs:⁊ despõsa ta sibi ecclesia:⁊ admissa ea in thalamũ secretorũ: p stolabant᷑ angeli reditũ regis ad naturalẽ beatitu dinem:quib⁹ similem fieri decet nostrã vitã:vt sicut illi sine malicia cõuersantes parati fuerit domini cũ regressum recipe:sic ⁊ nos vigilãtes ad obedien tiam ꝓmptos nos faciam⁹ cum aduenerit pulsans. Sequit᷑ enĩ: Vt cum vene.⁊ pulsa.cõfe.aperi.illi. GRE. in home. Venit quippe cũ ad iudiciũ ꝓpe rat:pulsat vero cum iam pegritudines molestã esse mortem vicinã designat: cui cõfestim aperimus: si hũc cum amore suscipimus. Aperire enĩ iudici pul santi nõ vult:qui exire de corpe trepidat: ⁊ eũ quez contempsisse se meminit:videre iudicem formidat. Qui aũt de sua spe ⁊ operatõe securus est: pulsanti cõfestim aperit: q⁹ cũ temp⁹ ꝓpinque mortis agno uerit:de gloria retributõis hilarescit. vnde subditur Beati serui illi:quos cũ venerit do.inue. vigilãtes. Vigilat qui ad aspectũ veri luminis mẽtis oculos apertos tenet:qui seruat opando quod credit: qui a se torporis ⁊ negligẽtie tenebras repellit. GRE. nisenus: Propter hãc igit᷑ vigiliã obtinendã supra domin⁹ monuit:vt sint lũbi precincti:⁊ lucerne ardẽ tes: lumẽ eĩ oppositũ oculis pellit somnolẽtiã ocu lorũ. Lumbi etiã cingulo pstricti reddũt corp⁹ insu sceptibile somni: nam qui precinctus est castitate et pura cõscientia illustrat⁹ pseuerat in somnis. CI RYL. Cum igit᷑ domin⁹ veniẽs suos insomnes inue nerit ⁊ precinctos:cor illuminatũ habẽtes: tunc eos ꝓmulgabit beatos. Sequitur enĩ: Amẽ dico vobis quia pcinget se. Ex quo pcipim⁹ q⁹ similia nobis re tribuet: dũ succinctis se pcinget. ORI. Erit enĩ pre cinct⁹ iusticia circa lũbos suos fm Ysaiaz. GRE. Per quam precigit se.i.ad retributõnem preparat. THEO. Vel preciget se in eo q⁹ nõ totam vbertatem bonorũ largit᷑:sed hanc cohibet fm certã mensurã. Quis enĩ deũ capere potest quãtus est? vnde seraphin mihi velari dicunt ꝓpter excellentiã diui ni splẽdoris. Sequitur: Et faciet illos discumbere. .i.omnino requiescere. Sicut enĩ discumbẽs totum corpus facit pausare:sic in futuro aduẽtu sancti to taliter requiescẽt.hic enĩ non habuerũt requiẽ cor poris:illic vero simul cum animab⁹ spiritalia corpa incorruptõem sortita:plena gaudebũt quiete. CI RYL. Faciet igit᷑ illos discũbere:quasi fessos refo cillans:apponẽs delitias:⁊ statuẽs dapsilẽ dono rum suorũ mẽsam. DIONY. in epistola ad tyt̃u: Discubitũ enĩ opinamur quietẽ a multis laborib⁹: ⁊ vitã sine lesione:⁊ cõuersatõem diuinã in lumine ⁊ regione viuentiũ vniuerso sancto affecto adiple tam:⁊ copiosam donatõez omniũ donorũ fm quã leticia adimplent᷑.hoc est enĩ q⁹ iesus facit eos recũ bere dans eis ꝓpetuã quietẽ: ⁊ distribuẽs eis bono rum multitudinẽ.vnde sequit᷑: Et trãsiẽs mini.illis. THEO. Quasi vicẽ equalẽ eis reddẽs: vt sicut ipi ministrauerũt ei:ita ⁊ ipe eis ministret. GRE.i ho. Trãsiẽs vo dictũ est cum de iudicio ad regnũ redit vel dñs nobis post iudiciũ trãsit:q̃ ab humanitatis forma in diuinitatẽ sue ꝓtẽplatõez nos eleuat. CI RYL. Nouit aũt dñs lubricũ fragilitatis hũane ad peccãdũ.sed qm̃ bon⁹ est despare nõ finit: sed magꝭ miseret ⁊ dat nobis pniam in salutis antidotũ.⁊ iõ subdit: Etsi venerit in secũ.vigi. ⁊si in ter.vigi.vene. ⁊ ita inuene.beati sunt serui illi. Diuidũt.n.excubã tes in meniis ciuitatũ ⁊ hostiuz seruãtes aggressus: noctẽ in tres aut quatuor vigilias. GREGO. in home. Prima ergo vigilia primeum tempus est vite nostre.i.pueritia: secunda adolescẽtia vel iuuentus tertia autem senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit:custodiat in secundam. Et qui in secunda noluit: tertie vigilie remedia non amittat. vt qui cõuerti in pueritia neglexit saltem

in tempore iuuentutis vel in senectute resipiscat.
CIRYL. De prima tamē vigilia mentōem nō facit quia puericia nō punit a deo: sed veniā merebat. Secūda vero & tertia etas debet obediētiā deo: & vitaz honestā ducere ad volūtatem ipius. GRECVS: Uel ad primam vigiliam pertinent diligentius vacantes quasi primum gradum sortiti: ad secundam vo medie uersationis mensurā tenētes: ad tertiā vo qui sunt infra hos: & inde de q̄rta putādum est: si cōtingat de q̄nta. Diuerse enī sunt uersationū mēsure: & bonor remuneratoz metit vnicuiqz qō dignū est. THEO. Uel quia vigilie sunt hore noctis, quo cātes sopore hōib: intelligas etiā in vita nra eē q̄ dā horas que faciunt nos beatos si insomnes repti fuerim. Rapuit tibi aliqs facultatē: defuncti sunt tibi filij: accusatores. sed si in his temporib non feceris cōtra dei mādata quicq̄: vigilātē te inuenier in secūda & tertia vigilia. i. in tpe malo pniciosū somnū animabolentis inferente. GRE. in home. ad excutiendā vero nostre mētis desidiā etiā exteriora dāna per filitudinē ad medū deducit. nam subditur Hoc aūt scito: qñ si sci. paterfa. qua hora fur veni. vigila. vti. & nō sine. pfo. domū suā. THEO. Quidam hūc furē intelligūt esse diabolū: domū: animā pēmfamilias: hominē: nō tamē videt hec acceptio dsonare sequētib. aduēt enī oñi compat huic furi tanq̄ ex inopinato, pueniēs fm illud apli: Dies domini sicut fur: ita in nocte veniet. vnde & h subdit: Et vos esto. para. quia qua ho. nō pu. fi. ho. veniet.
GRE. in home. Uel aliter: Nesciēte patrefamilias fur domū perfodit: quia dū a sui custodia spūs dormit: improuisa moz veniēs carnis nre habitaculū irrūpit: furi aūt resisteret si vigilaret: quia aduēt iudicis qui occulte aīam capit: pcauēs ei penitēdo occurreret: ne impenitēs periret. Horā vero vltimam domin iccirco nobis voluit esse incognitā: vt duz illam puidere non possumus: ad illā sine intermissione ppemur.

Dixit autē ei petrus: Domine ad nos dicis hāc parabolā: an & ad omnes? Dixit autē domin: Quis putas est fidelis dispēsator & prudens quē pstituit domin sup familiā suā ut det illis in tempe tritici mēsurā? Beat ille seru quē cū uenerit dñs inuenerit ita facientē. Uere dico uobis: quoniā supza omia que possidz cōstituet illuz. Q. si dixerit seruus ille in corde suo: morā facit domin meus uenire: & ceperit pcutere seruos & ancillas: & edere & bibere: et inebriari: & ueniet domin serui illi in die qua non sperat: & hora qua nescit: & diuidet eum: partēqz eius cū infidelibus ponet.

THEO. Petrus cui iam omissa ecclesia fuerat quasi omniū curam gerēs: inqlirit vtrū ad omnes domin parabolā protulisset. vnde dicit: Dixit autez ei petrus: Domine ad nos dicis parabolā hanc: an ad omnes? BED. Duo domin in pmissa parabola mouerat: & se videlz subito venturū: & illos paratos eum expectare debere. Sed de quo horū: an de vtroqz petr interrogauerit: quoste sibi sociisqz suis cōparauerit cum ait: Ad nos dicis: an ad omnes: nō facile patet. Et quidē in eo q̄ ait Nos & Omēs: nō alios q̄ apostolos apostolozūqz similes & ceteros fideles vel christianos: & infideles: vel eos q̄ vrtim. i. figillatim morientes: sui iudicis aduentū nolentes voletesqz suscipiūt: & eos qui eos qui in vniuersali iudicio viui sunt in carne reperiēdi significare putand est. Admirū est autē si petr dubitauit: vel oibus sobrie & pie & iuste viuendū expectātibus beatā spem: vel inopinatū singulozū & omniū futurū esse iudiciū. vnde restat intelligi his. s. duobus iam bene cognitis ea que nescire poterat, quesisse: videlz si sublimia illa vite celestis instituta: quib possēa verdere sacculos qui nō veterascerēt facere: lumbos pcinctis: lucernisqz ardētibus vigilare preceperat: ad apostolos solū similesqz eozū: aut ad omnes qui saluandi sunt pertineat. CIRYL. Ualidā autē mentem habētibus conueniūt ardua: & excellētia mandatozū sanctozū: his vero qui nōdum ad hanc virtutem contigerūt: conueniūt ea a quib omnis facultas excludit. vnde domin exemplo manifestissimo vtitur: ostendēs mandatū pmissum conuenire his qui admissi sunt in gradū discipulozū. Sequit enim: Dixit autē dominus: Quisputas est fidelis dispēsator? AMBRO. Uel aliter: Superioris quidem in omnes precepti forma est generalis: verum series sequētis exempli dispēsatoribus: hoc est sacerdotibus videtur esse proposita. vnde sequit: Dixit autem domin: Quis putas est fidelis dispēsator & prudens quē constituit domin super familiā suaz: vt det illi in tempore tritici mēsurā. THEO. q. d. Predicta parabola cōmuniter omnes fideles attigit: sed quid vobis apostolis & doctoribus conueniat audiatis. Quero enim quis dispēsator inuenia tur in se habens fidelitatē & prudentiā. sicut enīz in dispensatōnibus facultatum: siue aliquis incautus sit fidelis domino existens: siue etiam prudens sit & infidelis: disperiūt res domini: sic & in rebus diuinis opus est fidelitate & prudētia. noui enim multos deum colentes & fideles: quia vero nō poterāt prudenter ecclesiastica tractare negocia: nō solum possessiones: sed etiā animas destruebat: vtentes in peccatores indiscreta virtute: per immoderata penitentie mandata: vel importunā manfuetudinē. CHRY. Querit autē hic dominus: nō quasi fidelem & prudentē dispensatorē ignoraīs: sed volēs innuere raritatē rei: & huiusmodi pfulatus magnitudinem. THEO. Quisquis ergo fidelis fuerit inuētus & prudens: prefideat familie domini: vt singulis temporib det tritici mensurā vel sermonē doctrine: quo pascūtur anime: vel operū exemplū quo vita informetur. AVGV. de que. etiā. Mēsurā aūt dicit, ppter modū capacitatis quozūcūqz audiētiū.
ISIDO. Additū est etiā in tempe: q̄ beneficium

nō suo tempe datū reddit cassiz: ⁊ nomē beneficij perdit. Idem est panis esuriēti quidē appetibilis: sa tiatio autē nō multū. De his aūt serui dispēsatoris pmio subdit dicēs: Beat⁹ ille seru⁹: quē cuz venerit dominus: inuenerit sic facientē. BASI. Nō dicit agentē a casu: sed sic facientē. nō enī vincere solum cōuenit: sed etiā certare legittime. hoc aūt est sic sin gula ecqui: sicut recipim⁹ in mandatis. CIRYL. Sic ergo fidelis seru⁹ ⁊ prudēs: oportuno tempo re distribuēs prudēter cibaria famulis: hoc est spiri tales escas beat⁹ erit: iuxta dictuz saluatoris: in hoc .Lp obtinebit adhuc maiora: ⁊ merebit pmia fami liarib⁹ debita. vnde sequit: Vere dico vobis: q⁹ sup omnia que possidet cōstituet illū. BEDA: Quan ta enī inter bonos auditores ⁊ bonos doctores est meritoꝝ distātia: tanta est etiā premioꝝ. hos enim aduenies cū vigilantes inuenerit faciet discūbere: illos aut̄ cum fideliter prudēterq; dispēsantes in uenerit: super omnia que possidet cōstituet. i. super omnia celestis regni gaudia: nō vtiq; vt horū domi nium teneāt: sed vt eoꝝ abundanti⁹ ceteris sanctis eterna possessione fruant. THE. Vel sup omnia bona sua cōstituet eum: nō solū super suā familiaz: sed vt tam terrena q̄z celestia ei obediāt: qualis fuit iesus naue ⁊ helias: alter soli: alter nubib⁹ mādans: ⁊ omnes sancti quasi dei amici rebus dei vtuntur. Amiciq; etiā vitā virtuose pagit: ⁊ seruos suos. i. irā ⁊ cōcupiscētiā recte dispositi: exhibēs tempib⁹ sin gulis mensurā frumēti: ire quidē vt afficiat in habē tes odio deū. cōcupiscētie vero vt necessario vtatur carnis puritōe: ordinās eam in deū. Talis inq̄z con stituet super omnia que possidet domin⁹: dignus omnia per speculatiuū intellectū intueri. CHRY. Domin⁹ aūt nō solū ex honore bonis reseruato: sed et minis pene in malos corrigit auditorē. vnde seq̄ tur: Dō si dixerit seru⁹ ille in corde suo: morabz facit dominꝰ meus venire. BED. Nota inter vitia ser ui mali adscriptū: q⁹ tardū domini sui reditū putaue rit. Nō aūt inter boni virtutes annumeratū: q⁹ hūc citius speraverit: sed tñ fideliter ministrauerit. Nil ergo meli⁹ est: q̄z vt patiēter sustineam⁹ ignorare qō fieri nō potest: sed tantū laborem⁹ vt idonei inueni amur. THEO. Et eo aūt q⁹ nō considerat hora fi nis multa peccata eueniūt: nam si cogitarem⁹ dīm venire ⁊ presto esse terminū vite nostre: min⁹ vtiq; peccaremus. vnde sequit: Et ceperit pcutē pueros: ⁊ ancillas: ⁊ edere: ⁊ bibere: ⁊ inebriari. BED. In hoc seruo cūctoꝝ presulū malorū narrat dānatio: qui neglecto domini timore nō modo ipsi luxurie vacāt: sed etiā subditos iniurijs stimulāt: q̄uis ⁊ ty pice possit intelligi pueros ⁊ ancillas pcutere: coꝝ da infirmoꝝ prauo exemplo vitiare. Edere autē: bi bere: ⁊ inebriari facinoribus ⁊ seculi illecebris q̄ ho minē demētāt occupari. de eius aūt pena subdit: Veniet domin⁹ serui illi⁹ die qua nō sperat. ⁊ iudicij hr diuidet eum. BASI. Non quidē diuidet̄ cor pus vt hoc quidē exponat tormentis: illud vero di mittat. nam fabulosum est hoc neq; iusti iudicij cū deliquerit totū: dimidiū pati penam. nec anima se cat̄ tota criminosam cōsciētiā possidēs: ⁊ cū corpo re mala coopans: sed diuisio ei⁹ ē ꝑpetua alienatio anime a spiritu. Nūc enī etsi non sit gratia spiritus indignis: videt tamē vtcūq; adesse conuersionē eoꝝ expectās ad salutē: tūc vero totaliter amputabit̄ ab anima. Spirit⁹ ergo sanct⁹ ⁊ brauiū est iustoꝝ: et prima condēnatio peccatoꝝ: q̄n eū idigni amittēt BED. Vel diuidet eū a fideliū sorte segregādo: ⁊ eis qui nunq; ad fidē pertinuerāt sociando. vnde sequit: Patrē eius cū infidelib⁹ ponet. quia q̄ suoꝝ ⁊ domesticoꝝ⁹ curam non habet: fidem negauit: et est infideli deterior vt ait apostolus. THEO. Re cte etiā infidelis dispēsator cū infidelib⁹ ptē accipi et: quia vera caruit fide.

¶ Ille aūt seru⁹ qui cognouit uolū tatem domini sui: ⁊ nō se ꝑparauit: ⁊ nō fecit sm uolūtatē eius plagis na pulabit multis: qui aūt non cogno uit et fecit digna plagis napulabit paucis. Omni aūt cui multū datuz est: multū quere⁹ ab eo: ⁊ cui cōmē dauerūt multū: plus petent ab eo.

THEO. Dic nobis dñs mai⁹ aliquid ⁊ terribili⁹ dīdit. nō. n. solū dispēsator: infidelis accepta ꝑuabi tur gratia vt nihil eū iuuet ad vitādū supplicia: sed magis fiet ei dānatōis causa dignitatis immēsitas. vñ dicit: Ille aūt seru⁹ q̄ cognouit volūtatē dīi sui ⁊ nō fec̄ sm volūtatē ei⁹ vapulabit mlt̄. CHRY. Non enī similiter in omnib⁹ omnia iudicant: sed maior cognitio sit maioris pene materia. vñ facer dos eadē peccās cū popꝰlo: mlta grauiora patiet̄. CIRYL. Homo. n. ꝓspicax qui tu: pro aliorū⁹ suā volū tatē inclinauit: inexcusabile pctū admisit: q̄si ꝓpter malicia recedēs a dīi volūtate: sed hō rustican⁹ rō nabili⁹ implorabit veniā vindicātis. vnde subditur Qui au. nō cog. ⁊ fe. dig pla. vapu. paucis. THEO. Dic obiciūt aliq: merito punit̄ qui scies voluntatē dīi nō ꝓsequit̄. Sed cur punit̄ ignorās: q⁹ cum ipe scire potuisset noluit: sed pigritās ipe fuit ignorātie sue causa. BASI. Sed dices: si hic q̄dē multa sustī net verbera: hic aūt pauca: qualr dicūt q̄dā q⁹ non imponit finē spplicijs. Sed sciēdū ē q⁹ hī q̄ hī dicit nō numer⁹ penar⁹: sed dīam indicat. pōt. n. aliq̄s eē dign⁹ inextīguibili flāma: vel remissiori: ⁊ indeficiē te vme: vel miti⁹ torquēte vel fort⁹. THEO. Ostē dit aūt dñs ꝯre doctorib⁹ ⁊ sciētib⁹ intēsior pena de beat cū dr: Omni au. cui mul. da. ē: mul. que. ab eo: ⁊ cui cōmē. ml̄. pl⁹ pe. ab eo. Dat q̄dē doctorib⁹ gra faciēdi miracula: sed commēdat eis sermonis ⁊ do ctrine gra: sed in dato quidē nō dicit aliquid pl⁹ pe tendū: sed in cōmēdato siue deposito: nam gra vbi incremēto eget: ⁊ a doctore requirit ampli⁹. nō. n. de cet cū torpere: sed augere verbi talentū. BED. Vl aliter: Multū sepe dat etiā quibusdā puatis quib⁹ etiā cognitio dīne volūtatis ⁊ exequēdi q̄ cogscūt facultas impēdit. Multū autē commendat illi: cui cū sua salute dominici quoq; gregis pascendi cura cōmittit: maiori ergo gratia donatos si deliquerit: maior vindicta sequet. Mitissima autē oīm pena erit eoꝝ qui ꝓter peccatū quod originaliē traxerūt nullū insuper addiderūt: ⁊ in ceteris qui addiderūt

tãto ꝗlibet ibi tolerabiliorẽ habebit dãnatiõem: ꝙ to hic minorẽ habuit iniqtatẽ.

¶ Ignẽ ueni mittere in terrã: ⁊ qd uolo nisi ut accẽdat. Baptismo aũt habeo baptizari: ⁊ quomodo coar tor usqꝫ dum perficiat. Putatis qꝛ pacẽ ueni mittere in terrã? Non dico uobis: sed separatõem. Erũt enĩ ex hoc quinqꝫ in domo una diuisi: tres in duos: ⁊ duo in tres dividẽt pater in filiũ: ⁊ filius in patrẽ suum mater in filiã: ⁊ filia in matrẽ: socr⁹ in nurũ suã: ⁊ nur⁹ in socrũ suaꝫ.

AMBRRO. Dispẽsatoribus. i. sacerdotib⁹ prę missa vident esse ꝓposita: ꝙ sciãt sibi grauẽ in futu rum penam esse subeundã: si familiã domini guber nare neglexerint. sed quia exigu⁹ est ꝓfect⁹ metu sup plicij ab errore reuocari: ideo domin⁹ ad querendaꝫ cupiditatẽ diuinitatis inflammat dicẽs: Ignez ve. mitte. in terrã. Non utiqꝫ illũ cõsumptoꝛẽ bonoꝛũ sed bone volũtatis auctoꝛẽ: qui aurea dũice dom⁹ vasa melioꝛat: fenũ vo cõsumit ⁊ stipulã CIRYL. Mos est autẽ sacre scripture ignẽ quãdoqꝫ dicere sacros ⁊ diuinos sermones. Sicut enĩ qui auruꝫ et argentũ purgare nouerũt: per ignẽ cõsumũt eorum sordiciẽ: sic saluatoꝛ per euãgelica documẽta in vir tute spirit⁹ abstergit intellectũ eoꝛũ qui credunt in eum. Hic est igit ignis salubris ⁊ utilis: quo habita toꝛes terre frigidi quodãmodo ⁊ extincti ꝓpẽ pctiũ incalescũt ad pietatis vitam. CHRY. Terrã enim ad pñs vocat: nõ eam quã pedib⁹ terim⁹ sed plasma tam manib⁹ eius. s. hominẽ: cui domin⁹ ignẽ ingerit ad cõsumptõem peccatoꝛũ ⁊ innouatõeꝫ animarũ TYTVS: Est aũt intelligendũ eũ de celo venisse: non enĩ si de terra venisset in terrã diceret: Ignem veni mittere in terrã. CIRYL. Qui⁹ aũt ignis do minus accelerabat incendiuꝫ. vnde sequit: Et quid volo: nisi ut accẽdat? Credebãt enim iam quidã ex ipsi: quoꝛũ exordiũ fuerãt venerãdi discipuli. ſꝫ ignis semel in iudea accẽsus totũ oꝛbẽ occupare debebat cõsummata tamẽ passiõis eius dispẽsatõne. vnde se quit: Baptisma aũt habeo baptizari. Nam ante ve nerabilẽ crucẽ: ⁊ eius resurrectõnem a mortuis: in sola iudea fiebat mentio predicatõis ⁊ miraculoꝛũ ipius. postꝫ autẽ ꝓncipẽ vite insaniẽtes occiderũt tũc apostolis ꝓcepit dicẽs: Euntes docete oẽs gẽtes.

GREGO. super ezechielẽ: Vel aliter ignis i terrã mittit: cum per ardoꝛẽ sancti spirit⁹ afflata: terrena mens a carnalib⁹ suis desideriis cremat: succẽsa au tem spiritali amoꝛe malũ quod fecit plãgit. ⁊ sic ira ardet: quãdo accusante se conscientia coꝛ peccatoꝛis in doloꝛe penitẽtie cremat. BED. Addit autem: Baptismo habeo baptizari. i. sanguinis ꝓpij tincti one pus habeo pfundi: ⁊ sic coꝛda credẽtiũ igne in flammari. AMBRO. Tanta autẽ est dñi digna tio: vt infundẽde nobis deuotõnis ⁊ consummãde pfectõis in nobis: ⁊ maturãde pro nobis passionis studiũ sibi ineſſe testet. Unde sequit: Et quõ coartor vsqꝫ dum ꝓficiat. Quidã codices habẽt: Et coãgor .i. cõtristoꝛ. Cum enim in se nihil habet qõ doleret nostris tamẽ angebat erũnis: ⁊ tempe mortis mesti ciam pretẽdebat: quã non ex metu mortis sue sed ex moꝛa nostre redemptõnis assumpserat. Qui. n. vsqꝫ ad pfectõem angit de pfectõe secur⁹ est: quia eũ cõ ditio coꝛpalis affect⁹ non formido mortis offendit nam qui coꝛpus susceꝑit omnia debuit subire que coꝛpis sunt: vt esuriret: sitiret: augeret: ⁊ otristaret. diuinitas autẽ per hos affect⁹ nescit cõmutari. Si mul etiã ostendit: ꝙ in certamine passiõis mos coꝛ poꝛis: absolutio anxietudinis: non coaceruatiua sit doloꝛis. BED. Quomodo aũt post baptisma sue passiõis post ignis spiritalis aduentũ terra sit arsu ra declarat subdens: Putatis quia pacẽ veni dare in terrã: non dico vobis: sed separatõeꝫ CIRYL. Quid dicis domine? Non venisti pacẽ dare⁹: qui factus es nobis pax: pacificãs per crucẽ celestia et terrestria? qui dixisti: Pacem meã do vobis. Sz ma nifestũ est ꝙ utilis quidẽ est pax: quãdoqꝫ aũt dam nosa: ⁊ separãs ab amoꝛe diuino: per quam. f. cõsen titur his qui a deo diffidẽt: ⁊ ob hoc fedeꝛa terrena docuit vitare fideles. vnde sequit: Erũt enĩ quinqꝫ ex hoc in domo vna diuisi: tres in duos: ⁊ duo in tres dividẽt: pater in filiũ. AMB. Cũ ser ꝓna rum videat facta subiectio patris ⁊ filij: mris ⁊ filie socr⁹ ⁊ nurus: quinqꝫ tamẽ sunt: quia eadẽ mr que socr⁹ accipi potest: que enim est mater filii: socr⁹ ei⁹ vxoꝛis est. CHRY. Per hoc autẽ futurũ euentuꝫ ꝓtulit. Contigebat enĩ in eadẽ domo aliquem esse fidelem: cui⁹ pater vellet eum ad infidelitatẽ ꝓtrahẽ: sed intantũ ꝓualuit virt⁹ doctrine christi: vt filii pa tres dimitterẽt: matresqꝫ filie: ⁊ liberos parẽtes. Li buit enim fideles christi nõ solũ contẽnere ꝓpꝛa: sed ⁊ cũcta simul pati dũmodo cultu fidei non ca reant. Si autẽ pur⁹ homo esset: vnde supperetꝫ ei B posse meditari: ꝙ a patrib⁹ plus amaret ẽꝫ filii: ⁊ a fi lijs plusqꝫ patres: ⁊ a viris plusqꝫ cõiuges: ⁊ hoc nõ in vna domo aut centũ: sed vbiqꝫ terrarũ. ⁊ non so lum hoc ꝑdirit: sed etiã opere cõsummauit. AM BRO. Mystica aũt interꝓtatiõe dom⁹ vna: homo vn⁹ est. duos aũt legim⁹ frequẽter: animã ⁊ coꝛpus. ꝙ si duob⁹ cõuenerit: efficit vtraqꝫ vnũ. aliud est qõ seruit: aliud cui subijcit. Tres aũt anime affectiõs sunt: vna rõnabilis: alia cõcupiscibilis: tertia ire tibilis. Duo ergo in tres ⁊ tres in duo diuidũt. Ete nim per aduentũ christi homo qui erat irrõnabilis rõnabilis fact⁹ est. Eram⁹ carnales terreni: misit de us spiritũ suũ in coꝛda nostra: facti sum⁹ filij spiritu ales. Possum⁹ etiã dicẽ ꝙ hac domo sunt alij quinqꝫ .i. odor: tactus: gustus: visus: ⁊ auditus. Si ergo sm ea que audim⁹ aut legimus: sensu visus atqꝫ audit⁹ ercludam⁹ supfluas voluptates coꝛporis: que gustu tactuqꝫ ⁊ odoꝛe ꝓcipiunt: duo in tres diuidimus: eo ꝙ mẽtis habit⁹ vitioꝛũ nõ capiat illecebris: aut si quinqꝫ sensus acceperim⁹ coꝛpales: vitia iam coꝛpis ⁊ peccata se separãt. Possunt etiã caro videri atqꝫ anima ab odoꝛe tactu gustuqꝫ luxurie separata: seꝛ tioꝛ enim ratõis seruꝫ velut viriles fertur affectus: hec molliorẽ studet tenere rõem. Et his utraqꝫ diuer sarum cupiditatũ mot⁹ inoleuit. sed vbi in se anima

redit degeneres abiurat heredes. Caro q̄ppe cupidi tatib⁹ suis quas sibi ip̄a generauit: tāq̄ sentib⁹ mū di uoluit esse cōfixam. Sed velut corpis quedā atq̄ aie nur⁹ voluptas motui praue cupiditatis īnubit. Ergo q̄diu mānt i vna domo cōspirātibus vitijs in diuidua cōsensio nulla videbat esse diuisio. vbi vo christ⁹ ignē quo delicta cordis exureret: vel gladiuz quo secreta penetrant misit i terras: tunc caro atq̄ aīa regenerationis īnouata mysterijs copula posteri tatis eliminat: vt diuidant parētes i filios: dū item p̄ris mor⁹ intēperantiā abdicat: z aīa declinat in cōsortiū culpe. Filij quoq̄ i parētes diuidunt: duz renouati homies vitia vetusta declinat: voluptasq̄ adolescētio: serios dom⁹ refugit disciplinā. BEDA: Vel aliter: Per tres significat q̄ fidē trinitat habēt: p duo ifideles qui a fidei vnitate dissentiūt. Pr̄ autē diabol⁹ ē cui⁹ filij imitādo eram⁹: ſ post q̄ venit ignis ille celestis: nos ab inuicem sepauit z odit alter: patrē qui ē i celis. Mater synagoga: fi lia ē ecclesia primitiua: que z eā de qua genus ducit synagogā fidei persecutricē sustinuit: z ip̄a eidē sy nagoge fidei veritate cōtradixit. socrus synagoga: nurus ecclesia de gētibus: q: spōsus ecclesie christ⁹ filij ē synagoge sm carnē. Synagoga ergo in nurū e in filiā ē diuisa. que credētes de vtroq̄ populo p sequit: sed z ille in socrū z in matrē sūt diuise: quia volunt carnalem circumcisionem suscipere.

¶ Dicebat autē ad turbas: Cum uideritis nubē oriētē ab occasu statim dicitis nymb⁹ uenit: z ita fit. z cum austrū flantē dicitis: q: est⁹ erit z fit Hypocrite faciē celi z terre nostis p̄bare: hoc autē tēpus quomodo nō p̄batis? Quid autē z a nobis ipsis nō iudicatis quod iustū est.

THEO. Cū de predicatiōe disceptasset. z eam no minasset gladū: poterāt audiētes turbari nesciētes q̄d diceret. z iō dns subdit: q̄ sicut aereas dispositio nes p̄ quedā signa cognoscūt sic deberēt eius aduē tum cognoscere. z hoc ē q̄ dicit: Cū videritis nu bem orientē ab occasu: statī dicitis: Nimbus venit z ita fit. z cū austrū flantē dicitis: q: est⁹ erit: z ita fit. q. Verba mea z opa mea me īdicāt cōtrarium vobis. potestis igit cōiectare q: nō veni pacez dare sed imbē z turbinē. Ego enī sum nubes z venio ab occasu. i. ab hūana natura p̄dē multa īduta pecca tor caligine. Veni etiā ponē ignē. i. estū īcitare. Cū enī auster vētus calid⁹ z opposit⁹ boreali frigidita ti. BEDA: Vel q̄ ex elemētorū īmutatiōe statum aurarū q: voluerūt: facilime p̄enoscere potuerūt. Posset etiā si vellēt tēpus aduētus dñi ex dictis in telligere p̄phetarū. CIRYL. Prophete enī multi fariē p̄nunciauerūt christi mysteriū. Dicebat ergo si prudētes essent ad futura p̄spectū intēdere: nec ig norare futuras tēpestates post vitā p̄sentē valerēt. erit enī vētus z pluuia: z suppliciū futurū p ignem z b̄ significat cū dicit: Nimb⁹ venit. decebat etiam saluus tēpus nō ignorare. s. aduentū saluatoris: per quē p̄fecta pietas ītrauit mundū. Et b̄ significat cū dicit: Dicitis q: estus erit. vñ i eoz reprehēsione sub dit: Hypocrite: faciē celi z terre nostis p̄bare: b̄ au tem temp⁹ quo nō p̄batis? BASI. Est aūt notan dū q: necessarie sūt hūane vite fideū cōiecture: dū mō q̄s vltra mensurā nō p̄quirat eoruz indicia. Est n. nōnulla de pluuijs futuris p̄cipere. plura quoq̄ de estib⁹ z ip̄etu vētorū vel p̄ticularib⁹ vel vniuersa libus vel violētis vel leuib⁹. Quāta vero cōmoditas ex eorū cōiectura vite p̄stet q̄s nescit? Interest enim naute p̄nosticari p̄cellarū p̄icula: viatori mutatio nē aeris: colono fructuū copiā. BEDA: Si ne ali quid de turba se p̄phetice lectiōis ignaros tēporū cursus p̄bare nō posse causarent: vigilāter adiun git: Quid autē z vobis ip̄is nō iudicatis qō iustum ē. Quōdēs eos z sī lras nesciāt: naturali tñ īgenio pos se diiudicē eū q̄ opa fecit q̄ null⁹ alius fecisset supra hominē z deū eē: vñ post hui⁹ seculi iniusticias: iu stū creatoris iudiciū eē venturū. ORI. Nisi autez esset nobis natura īnsitū id quod iustū est iudicare: nūq̄ saluator hoc diceret.

¶ Cū aūt uadis cū aduersario tuo ad p̄ncipē: i uia da operaz liberari ab illo: ne forte trahat te ad iudicē: z iudex tradat te exactori: z exac tor mittat te in carcerē. Dico tibi: nō exies inde donec etiam nouissimuz minutum reddas.

THEO. Postq̄ oūdit dns laudabilē discordiaz ex hīc docet laudabilē pacē cū dicit: Cū aūt va. cuz aduer. tuo ad p̄n. i via da ope. li. ab illo. q. d. cuz tra bit te aduersari⁹ ad iudiciū da operā. i. oībus modis excogites vt absoluaris ab illo. Vel da operā. i. z si nihil habeas: mutuuz accipe: vt absoluaris ab illo: ne te coz̄ iudice cōueniat. vñ sequit: Ne forte tra hat te apud iudicē z iudex tradet te exactori z exac tor mittat te i carcerē. CIRYL. In quo angusti as patieris donec etiā nouissimū assez exigēt. Et b̄ ē q̄ subdit: Dico tibi: nō exibis ide donec etiā no uissimū minutū reddas. CHRY. Videt mihi de p̄ sentibus iudicib⁹ dicere: z de itinere ad p̄sens iudi ciū z de carcere hui⁹ mūdi. p hec enī que apparent z in p̄ promptu sūt irrationabiles homies se corrige re cōsueuerūt. frequēter. n. nō solū ex futuris bonis vel malis cōmonet: sed etiā ex p̄sentib⁹ p̄pter g̃ros siores auditores. AMB. Vel aduersarius noster diabol⁹ ē q̄ serit illecebras delictoz: vt habeat i sup plicio p̄ticipes: quos habuit i errore consortes. Ad uersari⁹ etiā nobis ē ois viciox vsus. Deniq̄ aduer saria ē nobis mala cōsciētia: que nos z hic afficit: z in futurū accusabit z p̄det. Dem⁹ igit operā vt duz in b̄ sum⁹ vite curriculo constituti: tāq̄ a malo ad uersario: ita ab improbo liberemur actu: ne dū im⁹ cū aduersario ad magistratū i via nostrū condēnet errorē. Quis autē ē magistratus: nisi penes quē ois potestas ē? Hic aūt magistratus tradit reū iudici: ci s. cui viuoz z mortuoz tribuit p̄tātem. s. iesu christo p quē occulta redarguunt: z improbi operis pena

mandaſ. Ipſe exactori tradit ⁊ in carcerē mittit: di
cit enī: Tollite ⁊ mittite illū i tenebras exteriores:
⁊ exactores ſuos mōſtrat eē angelos: de q̄bus dicit:
Ecibūt angeli ⁊ ſepabūt malos de medio iuſtorū:
⁊ mittēt eos i caminū ignis. Sed ſubdit: Dico tibi
nō exies donec eti nouiſſimū minutū reddas. Si
enī q̄ pecuniā ſoluūt nō pri⁹ euacuāt fenoris nom
q̄ toti⁹ ſortis vſq; ad minimū quocūq; ſolutionis
genere quātitas vniuerſa ſoluaſ: ſic ꝓpenſatiōe cha
ritatis actuūq; reliquorū vel ſatiffactiōe quacunq;
peccati pena diſſoluit. ORI. Uel aliter: Quatuor
ſonas hic ponit: aduerſarii: ꝓncipis: exactoris: ⁊ iu
dicis. apud mattheū vero ꝑſona ꝑtermiſſa ē princi
pis: ⁊ ꝑ exactore miſter icertus. Diſcrepāt etiā q; il
le quadrantē iſte minutū poſuit: vterq; autē dixit
nouiſſimū. Cūctis autē hominibus duos angelos ad
eſſe legim⁹: malū q̄ aduerſa exhortaſ: bonū q̄ optia
ſuadet. Ille aūt aduerſari⁹ noſter quotienſcunq;
peccam⁹ exultat: ſciēs qm̄ hābet poteſtatē apō pri
cipē ſeculi h⁹: q̄ ſe miſerat exultādi ⁊ gloriādi. Cum
articulo aūt i greco eū poſuit: vt ex plurib⁹ vnū mō
ſtraret: q; vnuſq̄q; ſub ſue gētis ē ꝓncipe. Da ergo
operā vt libereris ab aduerſario tuo: ſiue a ꝓncipe
ad quē te aduerſari⁹ trahit: habēdo ſapiam: iuſticiā
fortitudinē: ⁊ tempantiā. Si autē dederis operam
ęſto i eo q̄ dicit: Ego ſuz via: alioq̄n trahet te aduer
ſarius ad iudicē. Dicit autē Trahit: vt oīdat nolen
tes ad condēnationē cōpelli. Judicē autē aliū ne
ſcio niſi dīm noſtrū ieſum chriſtū: q̄ tradit exacto
ri. Singuli exactores ꝓprios habem⁹: dominantur
exactores ſi debuerim⁹ aliq̄d. ſi oībus vniuerſa red
didero: nemo exactor ē: ⁊ ītrepida mēte rndeo: Ni
hil tibi debeo. Qō ſi debitor fuero: mittet me me ex
actor in carcerē: nec patiet exire niſi debitū oīm pe
ſoluero. nō enī habet exactor poteſtatē: vt mihi ſal
tē quadrantē cōcedat. q̄ donauit debitori quingen
tos denarios: ⁊ alij quinquagīta dīs erat. iſte qui
exactor ē dīs nō eſt: ſed a dño ad exigēda debita ꝓ
poſit⁹. Nouiſſimū autē minutum dicit gracile ⁊ te
nue: peccata. n. noſtra aut pinguia ſunt aut tenuia.
beat⁹ igit ē qui nō peccat. Scōo autē ſi tenue pec
catū habeat: iter ipſa quoq; tenuia diuerſitas ē: alio
quin ñ diceret: donec nouiſſimū redderet minutū.
Si enī parū debet: nō egrediet niſi ſoluat minimū
quadrantē. q̄ aūt magno debito fuit obnoxi⁹: infi
nita ei ad reddendū ſecula numerabunt. BEDA:
Uel aliter: Aduerſari⁹ noſter i via: ē ſermo dei con
trarius noſtris carnalib⁹ deſideriis in ꝑſenti vita: a
quo liberat q̄ ꝓceptis eius ſubdit. alioq̄n tradet iu
dici: q; ſmone dīi contēpto: peccator re⁹ tenebit i
examīe iudicis: quē iudex exactori tradet. i. maligno
ſpiritui ad vltionē q̄ mittit i carcerē. i. in infernum.
vbi q; ſemp ſoluere penas patiēdo ſed nūq̄ ꝑſoluē
do: venīā cōſequi nō poterit nūq̄ erinde exibit: ſed
cū terribiliſſimo ſerpente diabolo perpetuas penas
lucet.

CA. XIII.

Oerāt aūt quidā ipō i tem
pore nunciantes illi de gali
leis: quorū ſanguinē pilat⁹
miſcuit cū ſacrificijs eor⁹. Et reſpō
dēs dixit illis: Putatis q; hi galilei
ꝓ oībus galileis peccatores fuerint:
q; talia paſſi ſunt? Nō dico uobis:
ſed niſi pniam habueritis oēs ſimili
ter pibitis ſic illi decē ⁊ octo ſupra
quos cecidit turris i ſyloe ⁊ occidit
eos. Putatis q; ⁊ ipi debitores fue
rint. ꝑter oēs homines habitātes i
hieruſalē. Nō dico uobis: ſed ſi nō
penitentiam habueritis omnes ſimi
liter peribitis.

GLO. Quia de penis peccātiū fecerat mentionē
opportune nunciaſ quorundā peccātiū pena: er⁹
exēplo etiā alijs peccatorib⁹ penā cōminaſ. vñ dici
tur: Uiderāt quidā ipſo in tēpore nunciantes illi de
galileis: quorū ſanguinē miſcuit pilat⁹ cū ſacrificis
eorū. CIRYL. Erant enī ſequaces dogmatū iude
galilei: cui⁹ mentionē lucas i actib⁹ apoſtolorū fe
cit qui dicebat: nō oportet quēq; vocari dīm. vñ q;
plures eor⁹: q; ceſarē nō fatebanſ dīm a pilato pu
niti ſunt. Dicebāt etiā nō oportere alias a ſtatutis
victimis i lege moyſi offerre deo. vñ ꝓhibebant ſta
tutas a populo victimas ꝓ ſalute impatoris: ⁊ po
puli romani offerre. pilat⁹ ergo idignat⁹ i galileos
iuſſit inter ipas victimas: quas ritu legis ſe offerre
putabāt occidi: ita q; ſanguis offerentiū oblatis vi
ctimis miſceret. Credēte aūt vulgo iuſtiſſime pacti
ctos talia paſſos eē quaſi ſcādala ſeminātes i popu
lo: incitātes ꝓncipes i odiū ſubditor⁹: narrauerunt
hec ſaluatori: volētes ꝓcipere q̄d ei ſup hoc videret.
Ipſe aūt peccatores hos eē ponit: nō tñ hic afferit
talia paſſos eſſe: tāq̄ peiores nō patiētib⁹. vñ ſequi
tur: Et rndens dixit illis: putatis q; hi galilei ꝓ omi
bus galileis peccatores fuerūt: q; talia paſſi ſūt. nō
dico vobis. CHRY. Punit enī de⁹ quoſdā pecca
torū amputās eor⁹ nequiciā: ⁊ penā illi ſtatuēs lem
orē: ⁊ plene ſemouēs eos ab alijs ⁊ vinētes in mali
tia corrigēs ꝓ bonū dānationē. Rurſus alios hic ni
punit vt ſi ſibi cauerīt penitētes: ꝑſentē penā effugi
ent ⁊ futurū ſuppliciū. Si vero ꝑſeuerauerit: manſ
patianſ tormētū. TYTVS. Manifeſtat ⁊ hic ꝙa
quecūq; ex iudiciſ accidūt i reorū ſuppliciū: nō ſoli
iudicantiū ꝓtāte ſed etiā nutu dei cōtingūt. vñ ſine
iuſta cōſciētia puniat iudex: ſiue aliud intēdens eō
dēnet: cōmēdandū ē negociū diuine cenſure. CI
RYL. Remouēſ ergo populares ab iteſtinis inficiū
occaſiōe religiōis cōcitatiſ ſubūgit: Sed niſi pniaz
habueritis. ⁊ niſi ceſſaueritis cōſpirare cōtra princi
pes. q; nutu diuino nō agitis. Omēs ſimul ve ſimili
ter pibitis. ⁊ veſter ſanguis veſtris victimis cōmige
tur. CHRY. In hoc aūt oīdit q; illos pmiſit talia
pati: vt viuētes alienis piculis territi fierēt regni be
redes. Quid igit dices vt melior ego fiā: ille puniſ:
nō io: ſed puniē quidē ꝑpter ꝑpria crimina. Fit ve
ro ex h⁹ videntibus ſalutis materia. BEDA: Si q̄
pniam nō habuerūt. xl. oīnce paſſiōis anno veneri
tes romani: quos deſignabat pilat⁹ ad eor⁹ gentes

prines: ⁊ incipientes a galilea. vñ oñica ꝓdicatio ceperat: radicit⁹ impiã gentẽ deleuerũt: ⁊ ñ solũ atria templi quo sacrificia deferri cõsueuerãt: sed iteriora dom⁹ bũano sanguie fedarũt. CHRY. Iterũ aũt alii decẽ ⁊ octo obruti fuerãt a quadã turre: de qui bus eadẽ subdit dicẽs: Sicut illi.xviij. sup quos cecidit turris in Siloa ⁊ occidit eos: putatis q; ⁊ ipsi debitores fuerũt ꝑter oẽs homies habitãtes i hieru salẽ: nõ dico vobis. Nõ.n.hic omẽs punit dãs aliis salẽ: nõ dico vobis. Nõ.n.hic omẽs punit dãs aliis idacias penitẽdi: nec tñ cũctos future punitiõi reservat ne plures ꝓuidentiam abnegarẽt. TYTVS. Una aũt turris compatur toti ciuitati vt ps totũ ꝓterat. vñ subdit: Sed si nõ pniam egeritis: omẽs similiter ꝑibitis. q.d. Tota ciuitas paulopost occumbẽt si pseuerauerit idigne i infidelitate AMB. Mystice aũt i illis quoꝝ sanguinez pilat⁹ miscuit cũ sacrificijs eoꝝ figura quedã videt: eos tangẽs: q̃ cultu diabolico nõ pure offerũt sacrificiũ: quoꝝ ocasio ẽ i peccatũ sicut de iuda scriptũ est q̃ ꝓditionẽ sanguis oñici iter sacrificia posit⁹ cogitabat.

BEDA: Pilat⁹.n. q̃ interꝓetatur os malleatoris diabolũ significat: semp cedere patũ. sanguis pecca tũ. sacrificia bonas actiones exprimũt. pilat⁹ g̃ sanguinẽ galileoꝝ cũ sacrificijs eoꝝ miscet: q̃ diabol⁹ elemosynã ⁊ cetera bona fideliũ vel carnis delectatiõe vel bũane laudis ambitiõe vel qualibet alia peste cõmaculat. illi etiã hierosolymite a ruina turris oppressi significãt iudeos q̃ penitere noluerũt cum mundi⁹ suis eẽ piturus ne frustra. xviij. q̃ numerus apud grecos.xij.b̃ ẽ eisdẽ lr̃is q̃bus nomẽ iesu inscribit exprimit. Significat aũt iudeos hic marie pituros q̃ nomẽ saluatoris recipe noluerũt. illa tr̃is significat illã q̃ ẽ turris fortitudis q̃ merito ẽ i siloa q̃ interꝓtat missus: significat eni eũ q̃ missus a patre venit in mundũ q̃ omẽs sup quos cecidit cõteret.

Dicebãt aũt ⁊ hãc similitudinẽ. Arborẽ fici hẽbat qdã plãtatã in vinea sua: ⁊ venit querẽs fructũ i illa: ⁊ nõ inuenit. Dixit aũt ad cultorẽ vinee. Ecce ãni tres sũt ex quo venio querẽs fructũ i ficulnea hac: ⁊ nõ inuenio. Succide ergo illã. Ut qd ẽt terrã occupat? At ille rñdens dixit illi: Dñe dimitte illã ⁊ hoc anno usq; dũ fodiã circa illã ⁊ mittã sterco ra. Et si quidẽ fecerit fructũ. sin aũt in futurũ succides eam.

TYTVS: Jactabãt se iudei ex eo q̃ xviij. piezãt ipi vo oẽs remiserũt illesi. vñ ꝓponit eis fici ꝓbolaz. Dicit.n. Dicebat aũt hãc similitudinẽ: arborẽ fici habebat q̃dã plãtatã i vinea sua. AMB. Vinea dñi sabaoth erat: quã vedit i rapinã gẽtiũ. Apta aũt synagoge arboris isti⁹ comꝓatio ẽ: q; sicut ista arbor redũdat foliis fructibus: spem possessoꝝ⁹ suis casu ꝓximoꝝ ꝓuentuũ expectatiõe destituit: ita ẽt i synagoga dũ doctores ei⁹ opꝝ⁹ infecũdi: vbis tñ redũdat foliis redũdãtib⁹ gloriat: ianis vmbra legis exuberat. Nec ẽt sola arbor ab initio germinat poma ꝓ floribus ⁊ poma decidũt: vt poma succedãt: manẽt tñ alię ꝓioꝝ ꝓata nec decidũt. Etenĩ primũ synagoge popul⁹ velut inutilis decidit fruct⁹: vt de pinguedine religiõis antiq̃ nou⁹ ecclesie popul⁹ emergeret: ꝑmi tñ ex israel grossi maturescẽt⁹ exẽplo pulcherrimoꝝ gr̃a fructuuꝫ ceteris ꝓsiterũt: q̃bus dr̃: Sedebitis sup.xij. thronos. Nõnulli tñ ficũ istã nõ synagoge sed malitie ⁊ ipꝛobitatis figurã putãt: di tñ i nullo distãt: nisi q; ꝓ specie genus eligũt. BEDA: Ipse aũt dñs synagogã ꝓ moysẽ instituit. i carne nat⁹ apparuit: ⁊ crebri⁹ i synagoga docẽs fructũ fidei q̃siuit: sed i phariseoꝝ mẽte nõ inuenit. vñ sequitur: Et venit fructũ querẽs i illa: ⁊ nõ inuenit. AMBRO. Querebat aũt dñs: nõ q; fructũ ficulnee deesse nesciret: sed vt oñderet i figura: q; fructũ synagoga iã habere deberet. Deniq; ex sequẽtib⁹ docet nõ se añ tẽpus venisse: q̃ ꝓ trienniũ venit. Sic.n. habes Dixit aũt ad cultorẽ vinee: Ecce ãni tres sunt ex quo venio querẽs fructũ i ficulnea hac: ⁊ nõ inuenio. Venit ad abraã: venit ad moysen: venit ad mariã. b̃ est venit i signaculo: venit i lege: venit i corꝑe. aduẽtũ ei⁹ ex bñficijs recognoscim⁹. Alibi purificatio: alibi sanctificatio: alibi iustificatio ẽ. Circũcisio purificauit: lex sanctificauit: gr̃a iustificauit. ergo popul⁹ iudeoꝝ neq; purificari potuit: q; circũcisionẽ corꝑis nõ animi habuit: neq; sanctificari: q; vtutẽ legis ignorãs: carnalia magis q̃ spiritualia sequebat. neq; iustificari: q; delictoꝝ suoꝝ pniam nõ gerẽs: gr̃am nesciebat. Merito g̃ null⁹ fruct⁹ i synagoga inuentus ẽ: ⁊ iõ inuẽt excidi. Sequit. n. Succi. g̃ illã: vt qd etiã terrã occupat: Hon⁹ aũt cultor: ⁊ fortasis ille i quo ecclesie fũdamẽtũ ẽ ꝓgiẽs: alterũ ad gẽtes: se aũt ad eos q̃ ex circũciõe sũt eẽ mittẽdũ. religiose ne excidat iteruenit: fret⁹ vocatiõe sua: ẽt populũ iudeoꝝ ꝓ ecclesiã posse saluari. vñ sequit: At ille rñdens dixit illi: Dñe dimitte illã ⁊ b̃ ãno. Cito duritiã sup biãq; iudeoꝝ cãs eẽ sterilitatis agnouit. Itaq; vult excolere: q̃ nouit vitia rep̃hendere. vñ subdit: Ulsq; dũ fodiã circa illã. Pollicet dura cordis eoꝝ apostolicis ligonib⁹ eẽ fodiẽda: ne radicẽ sapie: terrarũ aceru⁹ obruat ⁊ abscõdat. Subdit aũt: Et mittã sterco ra. i. humiliatis affectũ ꝓ quẽ i euãgeliũ christi ẽt inde⁹ fore exist imat fructuosius. vñ subdit: Et siquidẽ fecerit fructũ. bñ. s. erit. Sin aũt i futurũ succides illã. BEDA: Nõ quidẽ ꝓ romanos factũ ẽ a quibus gẽs iudea succisa ⁊ a terra ꝓmissiõis expulsa ẽ.

AVG. de ver. do. Vel aliter: Totũ arbor ficulnea gen⁹ humanũ ẽ. ꝑm⁹ enĩ hõ q̃ peccauit folijs ficulnee pudẽda velauit: b̃ est mẽbra vñ nati sumus.

THEO. Sz ⁊ q̃sq; nostrũ fic⁹ ẽ i vinea dei: b̃ ẽ i ecclesia vel i b̃ mũdo plãtata. GRE. i ho. Tertio aũt dñs ad ficulneã venit: q; naturã generis bũani añ legẽ: sub lege: sub gr̃a: expectãdo: admonẽdo: visitãdo reqsiuit. Sz tñ i trib⁹ ãnis fructũ se nõ inuenisse cõquerit: q; quoꝝdã prauoꝝ mẽtes nec ispirata lex naturalis corrigit: nec ꝓcepta eruditũt: nec icarnationis ei⁹ miracula cõuertũt. THEO. Tertio aũt natura nr̃a fructũ petita nõ tribuit: semel q̃dẽ cũ i paradiso puaricati sum⁹ ꝓceptũ: secũdo cũ i lege vitulũ cõflauerũt: tertio cũ saluatorẽ remuerũt. Sz i triennũ itelligẽdũ ẽ ꝓ trib⁹ etatib⁹: puerili: virili: ⁊ senili

GRE.i ho. Sz cū magno tīore audiēdū ē qō oī: Succidite eā:vt qd terraz occupat. Unusqsqz.n.iuxta modū suū inq̄stū locū vite pītis tenet:si fructuz bone opatiōis nō exhibet: velut ī fructuosa arbore terrā occupat:qz ī eo loco ī quo ipe ē:z alijs opandi occasionē negat. BASI. Pzopzīū enī ē diuine ppiciatiōis nō iuēter penas infligere:sz pmittē minas reuocādo ad pnīam:sicut ninuitis fecit.z nūc cultori dicit:Succide eā: puocās quidē ipm ad curā eī:suscitās vero sterilē aīam ad pducēdos debitos fructū. GRE.nazan. Zgit nec nos feriam? subito:sed pualeam? mifricordia:ne secem? ficū potētem adhuc fructū facē:quā forsitā curabit peritus custodis studiū.vñ z hic subdit:Et ille rīdens dixit illi:dimitte illā ꝟ āno vsq̄ dū fodiā circa illā. GRE. ī ho. Per cultorē vinee ppositor ordo exprimit q̄ pfunt ecclesie:dñice vinee curā gerūt. THEO. Uel paterfamilias de? pr ē:cultor vo christ? q̄ ficū āputari vt sterilē nō pmittit:q̄si ad patrē dicēt:Si p legē z pphetas fructū pnie nō dederūt:meis eos irrigabo passiōib? z doctrinis:z forsitan dabūt obedientie fructū. AVG.de ver.dñi: Uel colon? q̄ iter cedit ē ois sanct? q̄ itra ecclesiā orat ꝓ eis q̄ sūt extra ecclesiā dicens:Dñe dimitte illā ꝟ āno.i.tpe isto sub gra vsq̄ dū fodiā circa illā: Circūfodere ē humilitatē z patientiā docere. Fossa enī ē humilis terra. sterc? aūt ī bono itellige:fordes sunt sz fructū dāt: fordes cultoris dolor ē peccatoris. Qui aūt agūt penitētiā:ī fordib? agāt z veraciter agāt GRE.ī ho. Uel peccata carnis stercora vocant:ex stercore igitur ad fructū reuiuiscit arbor:qz de cōsideratiōe peccati ad bona se opa resuscitat anim?. Sz sūt plerīq̄ q̄ īcrepationes audiūt:z tñ ad pnīam redire contēnūt. ꝓpter qō subdit:Et siquidē fecerit fructum.

ACG.de ver.do. Bñ.f.erit.Sinaūt ī futurū succides eā. qñ.f.ī iudicio venies iudicare viuos z mortuos.interim mō parcit GRE.ī ho. Qui aūt nūc nō vult ad fecunditatē pinguescere:ꝓ īcrepationez illic cadit:vñ iā resurgere per pnīam nō valet.

¶ Erat aūt docēs in synagoga eorū sabbatis. Et ecce mulier q̄ habebat spiritū infirmitatis ānis decem z octo:z erat inclinata:nec oīno poterat sursuz respicere. Quaz cū uidēret iesus:uocauit eā ad se:z ait illi: Mulier:dimissa es ab infirmitate tua. Et iposuit illi man?:z cōfestim erecta ē:z glorificabat deū. Rñdēs aūt archisynagog? indignās:qz sabbatis curasset iesus: dicebat turbe. Sex dies sūt in q̄bus oz opari. In his ergo uenite z curamini: z nō in die sabbati. Rñdēs aūt ad illū dñs dixit: Hypocrite unusqsqz uestrū sabbato nō soluit bouē suuz aut azinuz a p̄sepio z ducit adaq̄re? Hec aūt filiā abrae quam alligauit satha nas ecce decē z octo ānis: nō oportuit solui uicīo isto die sabbati? Et cū hec diceret erubescāt oēs aduersarij ei? :z ois popul? gaudebat ī uniuersis q̄ gloriosis fiebāt ab eo.

AMB. Cito qō de synagoga dixerat idicauit: ad ipam vtiq̄ arborē veniisse se mōstrat:q̄ ī eadē ꝑdicabat.vñ oī: Erat aūt docēs ī synagoga eorū sabbatis. CHRY. Docet quidē ñ seorsū:sz ī synagogis secuī nullo dubitās:nec aliq̄d ɔ legē morsi statuēs. sabbato aūt:qz tūc iudei legi vacabāt. CIRYL. Ad expugnationē aūt corruptiōis z mortis z iuidie diaboli cōtra nos:ꝓdijt icarnatiōe vbi.z ꝟ apparet er ipsis euētib?. Seq̄t.n. Et ecce mulier q̄ hēbat spiritu infirmitat] ānis.xviij. Dicit aūt spiritū infirmitatis qz mulier hec patiebat atrocitate diaboli: derelicta a deo pp ꝓpria crimia vel pp trālgressionem ade: ob quā būana corpa īfirmitatē z mortē īcurrerūt. Dat aūt sup ꝟ de? diabolo ptātem:vt hoīes mole aduersitatis deprīmi:velit ad meliora trāsire: Sen? aūt infirmitatis oñdit dieēs: Et erat iclinata:nec oīno poterat sursū respicē. BASI. Bautoruz fiḡdē caput humi deflexū ē:terrā cernit. Caput bois erectū ē ī celū: oculi supna cōspiciūt.cōuenit enī q̄rere supna: transcēdere terrena ituitu. CIRYL. Qñdens aūt dñs adventū suū ī hūc mūdū dissolutiuū eē būanarū passionū:mulierē sanauit.vñ seq̄t: Quā cū vidisset iesus vocauit ad se z ait illi: Mulier dimissa es ab infirmitate tua. Uox aptissima deo plena maiestate supna. Fugat enī morbū impatorio motu: q̄ ēt man? illi ī ponit. Seq̄t.n. Imposuit illi man?z cōfestiz erecta ē z glorificabat deū. In quo oportet ppēdere sacrā carnem induisse virtutem diuinā. Erat enī ipsi? dei caro:nō āt alic? alteri?:q̄si sepatim extīte filio bois a filio dei:sicut falso aliq̄bus visū ē. Sz īgrate synagoge p̄sul:postq̄z vidit feminā humi repētē solo tactu erectā:z diuina referētem magnalia ardēs dñi gloria irretit iuidia:arguitq̄z miraculū q̄si videret solicitari ꝓ sabbato.vñ seq̄t: Rñdēs aūt archisynagog? idignās qz sabbato curasset hominē iesus dicebat turbe: Sex dies sūt ī q̄bus oportet opari:ī his venite z curamini z ñ ī die sabbati. Portat ceteris dieb? dispsos z ꝓprijs vacātes opibus ñ sabbato videī z mirari ꝓdigia dñi. Sz dic:lex ꝓhibuit ab opere manuali die sabbati abstinere:nūq̄d ab eo qō verbo z ore fit. Cesses g̃ cōcedere z potare ac loq̄ z psallere ī sabbato. Et si nec legē legis:cur tibi sabbatuz: Ceterū si manuale opus lex ꝓhibuit:qūo manuale op? ī feminā vbo pōt erigē? AMB. Deniq̄z z deus ab opibus mūdi q̄euit:nō ab opibus q̄b? sempiterna z ingis opatio ē:sicut fili? ait: Pr̄ me? vsq̄ mō operat:z ego opor.vt ad similitudinē dei secularia nra opa ñ religiosa cessarēt.vñ dñs specialr ei rñdit. Sequif enī: Rñdit āt ad illum dñs z dixit Hypocrita vnusq̄sq̄z vr̄z ī sabbato ñ soluit bouē suū aut asinū a p̄sepio:z ducit adaq̄re? BASI. Hypocrita ē q̄ in theatro assumit aliena pson̄a: sic z ī vita pūti q̄daz

alia gerūt ī corde:ꝛ alia superficialiē ostendūt hominibus
¶ CHRY. Hī igit̄ dicit hypocritā p̄ncipē synagogę
quę facie hēbat legis cultorꝝ. Mōes vero e⁹ erat
ꝑturbati ꝛ iudi.ñ eni turbat̄ pp sabbatū qz violat̄: ſz
pp christū qz glorificat̄. Tu tñ attende qm vbi quidez
op⁹ fieri iussit:sicut cū palytico iussit grabatū tollē
tē tulit simonē ad mar⁹ cōuincēs nos p dignitatē
patris cui dicit: Pr̄ me⁹ vsq; mō operatur:ꝛ ego ope
ror.hic aūt vbi totū faciēs verbo:nihil aliud adiicit
ex his q̄ ipi faciebāt:calūniam soluit. ¶ CIRYL. Ar
guit aūt archisynagog⁹ vt hypocrita:dū bruta qui
dī adaquat ī sabbato.mulierē vo nō magis genere
q̄ fide filiā abrae nō dignā putat solui ab egritudi
nis vinculo.vñ subdit: Hāc aūt filiā abrae quā alliga
uit sathanas:ecce.xviij.ānis ñ oportuit solui a vīcu
lo isto die sabbati:¶ Mallebat siquidē mulierē tāq;
quadrupedia cernere terrā:q; hoīm staturā recipe:
dūmō christ⁹ nō magnificaret̄. Nō aūt erat eis q̄d
nideret:sed ipi sibiipis erāt irrefragabilis reprhēsio.
vñ sequit̄:Et cū hec diceret erubescebāt oēs aduer
sarii ei⁹.sed popul⁹ q̄si cōmoda ex miraculis dñi: le
tabat̄ de signis.vñ seq̄t̄:Et omis popul⁹ gaudebat in
vniersis q̄ gloriose fiebāt ab eo. Nā claritas oper
ū im questionē soluebat apud eos:q̄ nō querebāt
mētib⁹ puersis. ¶ GRE.ī ho. Mystice aūt h̄ signifi
cat ficulnea ifructuosa:qđ mulier inclinata.būana
eni natura ad peccatū ex volūtate corruēs:quia fru
ctū obedīētie ferre noluit:statū rectitudīs amisit. ꝛ
h̄ significat ficulnea refuata:quod mulier erecta.¶
AMB. Uel sic⁹ synagogā figurat. Deniq; ī mulie
re infirma q̄si ecclesie figura succedit:q̄ cū mēsurā le
gis ꝛ resurrectiōis ipleuerit:ī illa q̄ete ppetua ī sub
lime erecta fastigiū iclinationē nr̄e ifirmitatis sen
tire nō potuit.nec aliter curari potuisset hec muli
er.nisi qz legē ipleuit ꝛ gr̄am:nā ī decē ūbis legis p
fectio ē i octauo nūero resurrectiōis plenitudo. ¶
GRE.ī ho. Uel aliter:Sexto die hō fact⁹ ē:atq; eo
d̄ sexto die opa cūcta dñi pfecta sūt. Senari⁹ aūt
nūerus i trigonū duct⁹.xviij.facit.qz ḡ hō qui sexto
die fact⁹ ē:pfecta opa br̄e noluit:sed añ legē: sub le
gez atq; i exordio ichoātis gr̄e ifirm⁹ extitit.xviij.an
nis mulier curua fuit. ¶ AVG. de ver.do. Nō ergo
significauit trienniū ī arbore:h̄.xviij. ānī ī illa muli
ere.qr̄ter seni.xviij.faciūt. Curua aūt erat:sursū aspi
cere nō poterat:qz sursū corda sine cā audiebat. ¶
GRE.ī ho. Dis eni peccator terrena cogitans:cele
stia nō requirēs:sursū respicē nō valet: qz dū deside
ria iferiora sequit̄:a mētis sue rectitudīe curuat̄. et
hoc semp videt:ꝛ sine itermissiōe cogitat. Uocauit
ei dñs:ꝛ erexit:qz illumīauit ꝛ audiuit. Uocat eni
q̄q;sed nō erigit:qz plerūq; videm⁹ q̄ agēda sūt: ſz
opa nō iplem⁹.visitata eni culpa obligat mentē:vt
neq; q̄q; surgē possit ad rectitudinē. Conat̄ ꝛ labi
tur:qz vbi diu spōte pstitit: ibi cū noluerit cadit. ¶
AMB. Op⁹ aūt sabbati signū futuri ē: qp vnusq̄sq;
pfunct⁹ lege ꝛ gr̄a:p misericordiā dei corporee fra
gilitatis molestiis eruet̄. Cur aūt aliud aīal indica
uit:nisi vt oñderet futurū:vt iudaic⁹ ꝛ gētilis popu
lus:sitim corpis estusq; mūdi hui⁹ dñici fōtis vber
tate deponat:ꝛ sic p euocatiōnē duor⁹ populorū ec
clesii sal⁹ i futur⁹. ¶ BEDA: Filia aūt abrae ē aīa
quecūq; fidelis:vel ecclesia de vtroq; populo ad fi
dei vnitatē collecta. Idē ergo mystice ē bouem vel
asinū solutū a presepio potū duci:qđ ē filiā abrae a
vinculo nostre inclinatiōis erigi.

¶ Dicebāt ergo: cui simile ē regnū
dei:ꝛ cui simile estimabo illud? Si
mile ē grano synapis:qđ acceptū hō
misit i hortū suū ꝛ creuit:ꝛ factū ē i
arborē magnā ꝛ uolucres celi rege
uerūt i ramis ei⁹. Et iterum dixit:
Cui simile estimabo regnū dei? Si
mile ē fermento qđ acceptū mulier
abscōdit i farine sata tria: donec fer
mentaretur totum.

¶ GLO. Erubescētib⁹ aduersarijs ꝛ populo gaudē
te de his q̄ gloriose fiebāt a christo: ꝓfectū euāgelii
ꝓsequēter sub q̄busdā similitudinib⁹ mānifestat. vñ
dicit̄:Dicebat ergo: Cui simile ē regnū dei: ꝛ cui si
mile estīabo illud:simile ē grano synapis. ¶ AMB.
Alio loco granū synapis legit̄ vbi cōfert̄. ergo si re
gnū celorū sicut granū synapis est: ꝛ fides sicut gra
nus synapis:fides ē vtiq; regnū celor:qđ ītra nos ē
Granū quidē synapis res ē vilis ꝛ simpler: si teri ce
perit:vim suā fūdit. Et fides simpler p̄mo videt̄: ſz si
atteratur aduersis:gr̄am sue virtutis effūdit. Grana sy
napis martyres sūt.habebāt odorē fidei:sed latebāt
Uenit psecutio:cōtriti sūt gladio: p toti⁹ mūdi tīmi
nos grana sui sparsere martyrii. Ipe etiā dñs granū
est synapis. Seri voluit:vt diceremus christi bon⁹
odor sum⁹.seminari voluit velut granū synapis:qđ
acceptū hō misit ī ortū suū. In horto eiꝫ christus ca
ptus ꝛ sepult⁹ ē. vbi etiā resurrerit ꝛ fact⁹ ē arbor.
vñ sequit̄:Et factū ē ī arborē magnā. Dñs.n. noster
granū ē cū sepelit̄ ī terra:arbor cū eleuat̄ ī celū. Est
etiā arbor mundū obumbrās.vñ sequit̄: Et requie
uerūt volu.celi ī ramis ei⁹. Ptātes celorū ꝛ q̄cūq;
spiritalib⁹ factis euolare meruerūt. Ram⁹ ē petr⁹.
Ram⁹ ē paul⁹:ī quorū synus ꝛ quosdā disputatio
num recessus:q̄ eram⁹ lōge assumptis virtutū remi
giis aduolam⁹. ḡ semīa ī hortū tuū christū hort⁹ vti
q; loc⁹ ē plen⁹ florū:ī quo gr̄a tuis opis efflorcat:ꝛ
multiplex odor varie virtutis exalet. ¶ CIRYL. Ut
aliter: Regnū dei ē euāgeliū p qđ acq̄rim⁹ posse re
gnare cū christo. Sicut igit̄ synapis semen superat
quidē quātitate a semībus olerū alior. Crescit aūt
adeo vt pluriū fiat vmbraculū auiū: sic ꝛ saluator⁹
doctrīa penes paucos erat ī p̄ncipio. ſz postea rece
pit augmētū. ¶ BEDA: Nō aūt christ⁹ ē hort⁹ est ec
clesia:ei⁹ discipulis colēda q̄ bñ dicit granum acce
pisse:qz dona q̄ nobis cū pr̄e tribuit er diuinitate:
nobiscū accipit er hūanitate. Creuit aūt euāgelii p
dicatio cūctū dissemīata p orbē. Crescit ꝛ ī mente
cuiusq; credētis:qz nemo repēte fit pfectus. ¶ Cresce
do aūt nō herbarū q̄ velociter arescūt:sed arborū ī
star exurgit. Rami hui⁹ arboris dogmatū sūt diuer
sitates:ī q̄bus aīe caste virtutū pēnis ad supna ten
dētes nidificit ꝛ requiescūt. ¶ THEO. Uel hō qui
libet granū synapis.i.euāgelicū sermonē accipiens

ꝛ l hoꝛto aſe ſue ſerẽs arboꝛẽ magnam facit: vt ꝛ ramos ꝓducat: ꝛ celi volatilia. i. q̃ trenis ſupeminẽt: i ramis ꝓdicatiõis. i. i expãſis cõſideratiõib⁹ requieſcũt. Paul⁹. n. quaſi granũ modicũ accepit ananie rudimentũ: ſed plãtans illud i viridario ſuo: ꝓduxit multas ꝛ bonas doctrias: i q̃bus habitãt q̃ ſunt itellectu excelſi: puta dionyſi⁹ hierothe⁹ ꝛ alij q̃plures. Deide ſimile dicit feriũto regnũ dei. Sequiť. n. Et iterũ dixit: Cui ſimile eſtiabo illud: ſimile eſt fermẽto. ¶ AMB. Pleriq; fermentũ chriſtũ putãt: q̃a fermentũ ex farina vtute nõ ſpecie generi ſuo ꝓſtat Sic ꝛ chriſt⁹ ex patrib⁹ eq̃lis corꝑe: ſed dignitate icompabilis ꝑeminebat. igiť ſancta eccleſia typum mulieris figurat. de qua ſubdiť: Nõ acceptũ mulier abſcõdit i farine ſata tria donec ferm̃tareť totũ. ¶ BEDA: Satũ ẽ gen⁹ meſure iuxta gen⁹ puincie paleſtine: vnũ ꝛ dimidiũ modium capiẽs. ¶ AMB. Farina h⁹ mulieris nos ſum⁹: que oñm Jeſum in iteriozib⁹ nr̃e mẽtis abſcõdit donec nr̃a ſecreta penetralia calor ſapie celeſtis obducat. Et q̃ i tribus meſuris abſcõditũ dicit eſſe fermentũ: cõgrue viſus ẽ vt dei filiũ crederem⁹ abſcõditũ i lege: ac opertũ i ꝓphetis: euãgelicis ꝓdicatiõibus adimpletũ: me tñ ſeq̃ iuuat quod ipe oñs docuit: fermentũ eẽ ſpiritalem doctrinã eccleſie. Eccleſia aũt renatũ hominez i corꝑe ꝛ aĩa ꝛ ſpũ ferm̃to ſpiritali ſanctificat. cuz tria hec pari quadã cupiditatũ lãce cõſentiũt: ꝛ eq̃lis aſpirat cõcordia voluptatum. Itaq; ſi i hac vita tres meſure i eode mãſerint: donec fermẽtenť ꝛ fiant vnũ: erit i futurũ diligẽtibus chriſtũ icorꝛupta cõmunio. ¶ THEO. Vel ꝓ femĩa itelligas animã: tria vero ſata triñ partẽ ei⁹: rõnabilẽ: iraſcibilẽ: et cõcupiſcibilẽ. Si igiť alĩq̃s i hac trina ꝓte condiderit verbũ dei: faciet h̃ totum ſpiritale: vt nec rõnale peccet i documẽtis: nec ira aut cõcupiſcẽtia enoꝛmiter ferãtur: ſed cõformenť verbo dei. ¶ AVG. de ver. do. Vel tria ſata farine: gen⁹ hũanuz eſt: q̃ de tribus noe filiis ẽ reparatũ. Mulier q̃ abſcõdit fermentũ: dei ſapĩa eſt. ¶ EVSE. Vel aliter: Fermẽtũ oñs nomĩat ſpiritũſanctũ: q̃ſi virtutẽ ꝓcedẽtẽ ex ſemine. i. vbo dei. Tria aũt ſata farine: ſignificãt notiti patris ꝛ filij ꝛ ſpũſancti: quã mulier. i. diuĩa ſapiẽtia ꝛ ſpũſanct⁹ largiť. ¶ BEDA: Vel fermẽtuz dilectionẽ dicit: q̃ feruere facit ꝛ excitat mentẽ. Abſcõdit ergo mulier. i. eccleſia fermentũ dilectiõis in ſata tria: q̃ ꝓcipit vt diligam⁹ deũ ex toto coꝛde: ex tota aĩa ꝛ ex tota vtute. Et h̃ donec fermẽtet totuz. i. donec charitas totã mentẽ i ſui pfectõe cõmutet q̃ hic inchoať: ſed in futurũ perficiet.

¶ Et ibat ꝓ ciuitates ꝛ caſtella docẽs ꝛ iter faciẽs in hieruſalẽ. Ait ãt illi qdaz: Dñe: ſi pauci ſũt q̃ ſaluantur. Ipſe aũt dixit ad illos: Cõtendite ĩtrare ꝑ anguſtã poꝛtã: q̃ multi dico uobis querẽt ĩtrare ꝛ non poterũt. Cũ aũt itrauerit paterfamilias: ꝛ clauſit oſtiũ icipietis foꝛis ſtare: ꝛ pulſare ad oſtiũ dicẽtes: dñe a peri nob: ꝛ rñdẽs dicet uobis: Nescio uos unde ſitis. Tũc icipietis dicere: mãducauim⁹ coꝛã te ꝛ bibim⁹ ꝛ in plateis nr̃is docuiſti. Et dicet uobis: Nescio uos unde ſitis. Discedite a me oẽs operarij iniq̃tatis. Ibi erit fleť ꝛ ſtridoꝛ dentiũ: cũ uideritis abꝛaã iſaac ꝛ iacob: ꝛ omẽs ꝓphetas i regno dei: uos aũt expelli foꝛas. Et uenięt ab oꝛiente ꝛ occidẽte ꝛ aq̃lone ꝛ auſtro: ꝛ accũbent i regno dei. Et ecce ſunt nouiſſimi q̃ erant primi: ꝛ ſunt primi qui erant nouiſſimi.

¶ GLO. Premiſſis ſimilitudinib⁹ de multiplicatione euãgelice doctrie: ei⁹ diffuſiõi vbiq; ꝓdicãdo intendit. vñ dicit: Et ibat ꝑ ciuitates ꝛ caſt. do. ꝛ iter faciẽs i hieru ¶ THEOPHI. Nõ enim ſola qua loca viſitabat: ſicut faciũt q̃ ſimplices fallere volũt. ne q̃ ſolas ciuitates vt oſtẽtatoꝛes faciunt: ꝛ gloriã q̃rentes: ſed ſicut cõis oñs ꝛ pr̃ oĩbus ꝓuidẽs omia circuibat. Nõ aũt viſitabat municipia: vitãs hieruſalẽ: ac ſi timeret legiſperitoꝛũ reꝑhẽſiones aut moꝛtem q̃ poterat ide cõtingere. vñ ſubdit: Et iter faciẽť i hieruſalẽ. Nã vbi plures erãt egꝛoti: ibi ſe medicus magis igerebat. Sequiť: Ait aũt quidam illi: oñe ſi pauci ſũt q̃ ſaluanť ¶ GLO. Que quidẽ q̃ſtio ad h̃ ptinere videť de quo ſupꝛa agebať. nã i ꝓmiſſa ſimilitudie direrat: q̃ requieuerũt volucres celi i ramis ei⁹: ꝑ q̃ intelligi põt multos eẽ q̃ ſalutis requiẽ cõſequerenť. Et q̃ ille vn⁹ ꝓ oĩbus q̃ierat: oñs nõ ſingulariter ei rñdet. vñ ſequiť: Ipſe aũt dixit ad illos: Contẽdite ĩtra. ꝑ angu. poꝛ. ¶ BASI. Sicut. n. i via terrena erit⁹ a recto multã latitudinẽ h̃z: ſic q̃ egꝛeditur a tramite ducẽte ad regnũ celoꝛũ i multa latitudine erroꝛis repitur. Rectũ aũt iter ẽ anguſtũ: q̃libet declinatiõe piculoſa exr̃te: ſiue dextroꝛſum ſiue ſiniſtroꝛſum: ſicut i põte a quo vtriq; diuertẽs flumini ĩmergiť ¶ CIRYL. Anguſta etiã poꝛta eumnã ꝛ patientiã ſanctoꝛũ ſignificat. Sicut enĩ pugnarũ victoꝛia atteſtať militis ſtrenuitatatẽ: ſic ꝓclarũ efficiet valida ꝓceſſio laboꝛũ ꝛ tẽtationuz. CIRYL. Quid ẽ ergo q̃ oñs alibi dicit: Jugũ meũ ſuaue ẽ: ꝛ on⁹ meũ leue: Nõ quidẽ cõtradicit ſed h̃ dictũ ẽ ꝓpter tẽtationũ naturã: illud vero ꝓpter affectũ trãſeuntiũ. Eſt enĩ moleſtũ aliq̃d nature facile reputari q̃ñ id affectãtes amplectimur. Si etiam via ſalutis anguſta erit introitu: tamẽ ꝑ eã puenieť ad latitudinẽ: ecõtrario vero lata deducit ad interitũ ¶ GRE. xi. moꝛ. Dicitur⁹ aũt anguſte porte ĩtroitũ ꝓmiſit: cõtendite: q̃ niſi mẽtis cõtentio feruerit: vnda mũdi nõ vincit: ꝑ quã aĩa ſemp ad ima reuocat. ¶ CIRYL. Nõ videť aũt oñs ſatiſfacere querẽti. vtrũ pauci ſint q̃ ſaluenť: vũ declarat viã ꝑ quaz q̃ſq; põt fieri iuſt⁹. Sz dicẽdũ: q̃ mos erat ſaluatoris nõ rñdere ĩterrogãtibus ſm q̃ eis videbať: quo-

Ca. XIII.

ries iurilia querebāt: sed respiciēdo qō vtile audien
nibus foret: Quid aūt cōmodi ꝓueniret audiētibus:
scire an multi sint q̄ saluent: an pauci: Necessariuz
aūt magis erat scire modū quo alijs ꝓuenit ad salu
tē. Dispēsatiue ergo ad questiōis vaniloquiū nihil
dicit: sed trāsfert suū sm̄onē ad rē magis necessariā.
AVG. de ver. do. Uel aliter: Cōfirmauit dns qō
audiunt. s. q̄ pauci sunt q̄ saluant: q: ꝑ angustā por
tā pauci intrāt. Alio aūt loco hoc idez ipe ait: Arta
ē via q̄ ducit ad vitā: z pauci sūt q̄ ingrediunt ꝑ illā.
vñ subdit: Quia mul. di. vo. querūt itrare. BEDA:
Salutis amore ꝓuocati. Et ñ poterūt itineris aspi
tate deterriti. BASI. Uacillat enī aīa: quādoqui
dē cōsiderat eterna eligēdo virtutē: qñ p̄sentia respi
ciēdo illecebras. hic intuet ocia carnis: illic
subiectionē ipsi⁹. hic ebrietatē: illic sobrietatem. hic
dissolutos risus: illic copiā lachrymarū. hic coreas:
illic oratiōes. hic fistulas: illic fletus. hic luxuriam: il
lic castimoniā. AVG. de ver. do. Nō aūt cōtrarij
sibi ē dns q̄ dixit q: ꝑ pauci sūt q̄ intrāt ꝑ angustā por
tam. Et alibi dicit: Multi ab oriēte z occidēte ve
niēt. pauci sūt i compatiōe pditorū: multi in socie
tate angelor. Uix videnē grana qñ area triturat: sz
tota massa pcessura ē de area hac: vt ipleat horreuz
celi. CIRYL. Quod aūt detestabiles sint: q̄ itrare
nō p̄nt ꝑ cuidēs exemplū declarauit subdēs: Cum
aūt intra puerfa. z clau. ostiū: icipietis fo. sta. z pul
sare ostiū dicētes: Dne aperi nobis. Sicut si p̄fami
lias q̄ multos ad cōuiuiū vocauit ig: esso cū cōui
uis: z ostio recluso postmodū pulsantes aduenīt.
BEDA: Est aūt paterfamilias christ⁹: q̄ cuz vbiq
te ꝓuinitate sit: illis iā int⁹ eē dicit: quos in celo p
sens sua visiōe lerificat; sed quasi foris ē his quos i
hac peregrinatiōe certātes occult⁹ adiuuat. Intrabit
vero cū tota ecclesiā ad sui cōtemplationē pducet.
Claudet ostiū: cū reprobis locū penitētie tollet: qui
foris stātes pulsabāt. i. a iustis segregati: misericor
diā quā contēpserūt frustra iplorabūt. vñ sequitur:
Et ñdēs dicet vobis: nescio vos vnde sitis. GRE.
li. mor. Scire dei ip̄robare ē: sicut z nescire mentiri.
Uir erat dicit q̄ labi p̄ mendaciū designat: nō q⁹
si mētiri velit nesciat: sed q⁹ falsa loq̄ veritatis amo
re contēnat. Ueritatis igit lumē tenebras quas re
probat ignorat. Sequit: Tūc incipietis dicere mādu
cauim⁹ cor̄ in te: z bibim⁹: z i plateis nostris docui
sti. CIRYL. Hoc israelitis cōuenit q̄ sm̄ ritū legi
offerētes deo victimas edebāt z gaudebant. Audie
bāt quoq; i synagogis libros moysi: q̄ i suis scriptis
nō q̄ sua sunt: sed q̄ dei dei tradebat. THEO. Ut
simpliciter ad israelitas dr̄: eo q⁹ ex eis christus sm̄
carnē nat⁹ ē: z cū eo cōedebāt z bibebāt: z eū p̄dicā
tem audiebāt. Sed z christianis hec cōgruent. nos
enī cōmedim⁹ corp⁹ christi: z bibim⁹ sanguinē eius
quotidie: ad mēsaz mysticā accedētes: docetq; i pla
teis animaz nostrarū. BEDA: Uel mystice man
ducat cor̄ dño z bibit q̄ verbi p̄abulū auide suscī
pit. vñ quasi exponendo subdit: In plateis nostris
docuisti. Scriptura. n. i obscurioꝝ⁹ cib⁹ ē: q: quasi
exponēdo frāgit: z māducādo glutit. Pot⁹ ē i ag
tionib⁹: vbi ita sorbet sicut inuenit. Nō aūt festiuita
tū epulatio iuuat: quē fidei pietas nō cōmēdat. nō
scientia scripturarū notū deo facit: quē opez iniqui
tas idignū oñdit. vñ subdit: Et dicet vobis: Nescio
vos vñ sitis. Di cedite a me operarij iniq̄tatis. BA
SI. Illis forsitan loq̄t quos describit apostol⁹ i ꝑ
p̄ria p̄sona dicēs: Si liguis hoim loquar z angelo
z habeā oēm sciētiā: z distribuero omēs facultates
meas i cibos pauperū: charitatē aūt nō habuero ni
hil mihi ꝓdest. Quod enī nō fit diuini amoris ītui
tu: sed ad acquirēdā ab homībus laudē: nō inuenit
laudē apud deū. THEO. Attēde etiā q⁹ detestabi
les sūt illi: i quoꝝ plateis dns docet. vñ si docentez
eū audierim⁹: nō i plateis sed in angustiis z humili
bus cordib⁹: non erim⁹ detestabiles. BEDA: Dup
ler aūt oñditur gehēne pena. s. frigoris z feruoris.
vñ seq̄t: Ibi erit fletⁿ z stridor dentiū. Fletⁿ enī de
ardore: stridor dentiū de frigore solet excitari. Uel
stridor dentiū ꝓdit indignātis affectū: q⁹ q̄ sero peni
tet: sero sibi irascat. GLO. Uel stridebūt dentes q̄
hic de edacitate gaudebāt: flebūt oculi q̄ hic ꝑ cōcu
piscētias vagabant. Per vtrūq; aūt verā ipiorū re
surrectionē designat. THEO. Pertinet etiā hec ad
israelitas cū q̄bus loquebat: q̄ ex hac marie ꝓcesserūt
q⁹ gētiles cū patrib⁹ requiescūt: ipi vo excludūt: vñ
addidit: Cū videritis abraā isaac z iacob z oēs pro
phetas i regno dei: vos aūt expelli foras. z venient
ab oriēte z occidēte z ab aq̄lone z austro z accum
bēt i regno dei. EVSE. Predicti enī pres añ tpa
legis: sm̄ euāgelicā formā errorē multorū deorū de
relinquētes: assūpserūt sublimis dei notitiā: q̄b⁹ pa
res facti sūt multi gētiliū: ob similē vitā. Filij aūt eoꝝ
alienationē sūt passi ab euāgelica disciplina. vñ seq̄
tur: Et ecce sūt nouissimi q̄ erāt p̄mi: z sunt p̄mi qui
erāt nouissimi. CIRYL. Judeis enī q̄ primū locū
tenebāt p̄late sūt gētes. THEO. Nos aūt vt vide
tur p̄mi sum⁹: q̄ ab ipis cunabulis rudimēta accepi
mus: z forsitan erim⁹ nouissimi respectu gentiliū: q̄
circa finē vite crediderūt. BEDA: Multi etiā pri
us feruētes postea torpēt: multi pri⁹ frigidi subito i
ardescūt: multi i seculo despecti i futuro sūt glorifi
cādi. Alij apud homīes gloriosi i fine sūt dānādi.

¶ In ipa die accesserūt qdā phari
seoꝝ dicētes illi: Exi z uade hic qa
herodes uult te occidere. Et ait illi:
Ite z dicite uulpi illi. Ecce ejcio
demōia z sanitates p̄ficio hodie et
cras: z tertia die cōsumoz. Uerūtn
oz me hodie z cras z sequēti die am
bulare: qz ñ capit ꝓpheta p̄ire extra
hierusalē. Hierlm hierlm q occidis
pphetas z lapidas eos q mittūt ad
te. Quotiēs uolui cōgregare filios
tuos: quēadmodū auis nidū suum
sub pēnis: z noluisti. Ecce relinq̄t
nobis dom⁹ uīa desta. Dico aūt uo
bis: qz ñ uidebitis me donec ueniat
cū dicetis: bñdict⁹ q uēit i noie dñi.

CIRYL. Predicta dñi vba: phariseoꝝ aĩos ꝓuocauerũt ad irã. videbãt. n. populos iã cõtritos fidez eiꝰ arripe: itaqꝫ quasi perdẽtes officiũ populis pfidẽ di: z deficiẽtes ĩ lucro: similãtes se eum diligere: sua dẽt illi vt ide discederet. vñ dr: In ipa die accesi. qui. pha. di. illi. Exi. z va. hic: qz hero. vult occi. te. Xpistꝰ aũt q̃ renes z corda scrutaf: eis lenit z figuraliẽ rñdet. vñ seqt: Et ait ill: Ite z dicite vulpi illi. BEDA: Propter dolos z ĩsidias herodẽ vulpẽ appellat: qõ plenũ fraudis ẽ aĩal: ĩ fouea ꝓpter ĩsidias latens: odore fetẽs: nũqꝫ rectis itinerib⁹ incedẽs: que oĩa hereticis cõueniũt quoꝝ typũ herodes tenet: q̃ christũ. i. humilitatẽ christiane fidei ĩ credẽtibus conant extinguere. CIRYL. Uel aliter videt hic sermo mutatꝰ eẽ z nõ spectare ad psonã herodis: vt aliq̃ putauerũt: sed magis ad phariſaicas fictiões. pene. n. ipm phariseũ oñdit ꝓpe manentẽ dum dixit: Ite z dicite vulpi huic. sicut ĩ greco habet. vñ h̃ ꝑcepit dicendũ qõ poterat vrgere phariseoꝝ turbã. Ecce ĩq̃t eijcio demonia: z sanitates perficio hodie z cras: z tertia die cõsumoꝝ. Hoc se ꝓmittit operaturũ: qõ iudeis displicebat. s. q⁹ ĩmundis imparet spiritib⁹: z eripet a morbis ĩfirmãtes: vsqꝫ dũ ꝓpria spõte sustineret crucis patibulũ. Qui vero pharisei credebãt q⁹ manũ trepidaret herodis: q̃ dñs erat virtutũ: h̃ icludit dicẽs: Uerũtñ oportet me hodie z cras z sequẽti die ambulare. Qõ dicit Oportet: nequaqꝫ sibi necessitatẽ ĩgruentẽ oñdit: sz magis arbitrio ꝓprie volũtatis pgere quo volebat: quousqꝫ finẽ venerãde crucis subiret: cuiꝰ iã christꝰ ĩminere tempꝰ oñdit: cũ dixit: Hodie z cras. THEO. Ac si dicat: Quid de morte mea cogitatis: ecce fiet pꝰ modicuz. Quod aũt dr: Hodie z cras. h̃ multos dies significat: sicut z nos ĩ cõmuni ſmone soliti sumꝰ dicere Hodie z cras fit h̃ qõ fiat ĩ tãta distãtia tẽporis. Et vt euãgelicũ sermonẽ euidẽtius exponam⁹: nõ ĩtelligas q⁹ oportet me hodie z cras ãbulare: sed sistas hodie z cras: deide sic iũgas: Et sequẽti die ambulare: sicut z pluries numerãdo cõsueui mꝰ dicẽ die dñica: z secũda feria z tertia egrediar. q. cõputando duas: vt tertia denotet: sic z dñs quasi cõputãdo dicit: Oportet me hodie z cras: z postea tertio die ire hierusalẽ. AVG. de q̃sti. euan. Uel mystice ab illo hec dicta ĩtelligũt. vt referant ad corꝑ eiꝰ qõ ẽ ecclesia. Expellunt enĩ demonia cũ relictis illis superstitionib⁹ credũt ĩ eũ gẽtes z pficiunt sanitates cum ſm ꝑcepta eiꝰ posteaqꝫ fuerit diabolo z huic seculo renũciatũ vsqꝫ ĩ finẽ resurrectiõis: q̃ tanqꝫ tertia dñmabit: h̃ ẽ ad plenitudinẽ angelicã. ꝑ corꝑis ẽt ĩmortalitatẽ pficiet ecclesia. THEO. Sed qr illi dicebãt ei: Exeas hĩc: qr herodes te querit occidere: ĩ galilea loquẽtes vbi regnabat herodes: oñdit q⁹ ñ ĩ galilea: sz ĩ hierusalẽ ꝑordinatũ fuerat ei pati. vñ sequit: Quia ñ capit ꝓphetã pire extra hierusalẽ. Cũ audis: Nõ capit. i. nõ decet extra hierusalẽ ꝓphetã iteremi: nõ putes viã coactiuã iudeis iductã: sz quã tũ ad eorũ affectũ sanguis auidũ cõueniẽter hoc dicit: velut siqs predonẽ atrocissimũ videꝰ dicat: Nõ oportet hãc viã ĩ qua ꝑdo insidiaf viatorib⁹ immunes eẽ a sanguĩe: sic z nõ oportebat alibi q̃ vbi morabant ꝑdones pire dñm ꝓphetarũ: nã assueti prophetarũ sanguinib⁹: occidẽt z dñm. vñ seqt: Hierusalẽ hierusalẽ que occidis ꝓphetas z lapidas eos q̃ mittunt ad te. BEDA: Hierusalẽ nõ sata z edificia ciuitatis, sed habitatores vocat: quã patris plãgit affectu. CHRY. Geminatio enĩ verbi miseretis ẽ. aut nimiũ diligẽtis: nã tãqꝫ ad amicã negligentem amatorẽ: z iõ puniẽdã dñs loqt. GRECVS: Sed z nomis gemiatio vehemẽtẽ rẽphensionẽ oñdit: nã q̃ nouit deũ: quomõ dei mistros ꝓsequit? CIRYL. Quod aũt eẽnt ĩmemores diuinoꝝ bonorũ oñdit subdẽs: Quotiẽs volui cõgregare filios tuos: quẽadmodũ auis nidũ suũ sub pẽnis z noluisti. Manudixit eos ꝑ sapiẽtissimũ moysen: monuit ꝓ ꝓphetas. voluit sub alis. i. sub tegmĩe sue virtutis illos habere: at illi caruerũt tã desiderabilib⁹ bonis ĩgrati extites. AVG. in enchi. Dicit aũt: Ego volui z tu noluisti. q. d. Illud aggregaui mea volũtate sẽ per efficace: te nolẽte feci: qr ĩgrata semper fuisti. BEDA: Pulchre aũt q̃ herodẽ de suia nece tractantẽ vulpẽ vocauit: seipm aui cõparãt: qr vulpes fraudulẽter semp auib⁹ ĩsidias intẽdit. BASI. Filios etiã hierusalẽ pullis ĩ nido comparauit: ac si dicat: aues q̃ ĩ altũ cõsueuerũt volare: excepte sũt a nocumẽtis ĩsidiantiũ: tu tñ eris vt pullꝰ egẽs alieno suffragio. Matre igit auolãte aufereris a nido: q̃si ipotẽs ad tutelã z debilis ad fugã. vñ seqt: Ecce relinquo. ve. deserta. BEDA: Quam ciuitatẽ quã nidũz vocauerat etiã nũc domũ iudeorũ appellat. Occisoreni dño venerũt romãi: z quasi nidũ vacuũ diripiẽtes: tulerũt locũ z regnũ. THEO. Uel dom⁹ vra i. templũ: ac si dicat: q̃diu virt⁹ erat ĩ vobis: templuz erat meũ: sed postqꝫ feciſtis ipm spelũcã latronũ: ñ ẽ de cetero dom⁹ mea sed vestra. Uel domum dicit totã gentẽ iudeorũ: iuxta illud: Dom⁹ iacob bñdicite dño. per qõ oñdit q⁹ ipe erat q̃ gubernabat eos: z eripiebat ab hostiũ manib⁹. Seqt: Dico aũt vobis: nõ videbitis me donec veniat: cũ dicetis: Bñdictꝰ q̃ ve. in no. do. AVG. de con. euã: Huic narratiõi luce nõ videt aduersari q⁹ turbe dixerũt: Ueniente dño in hierusalẽ: bñdictꝰ q̃ venit ĩ noĩe dñi: qr non dũ illuc venerat: z nondũ dictũ erat. CIRYL. Discesserat enĩ dominꝰ a hierosolymis tãqꝫ indignos existẽtes sui ꝑsentia deserẽs: deinde multis miraculis factis. rursum hierosolymã redit: vbi ei turba occurrit dicẽs: Osanna filio dauid. Benedictꝰ q̃ venit in nomie dñi. AVG. de con. euan. Sed qr nõ dixit lucas quo inde tunc accesit dñs: vt nõ veniret nisi eo tempore quo iã illud diceret: Perseuerat q⁹ pe in itinere suo donec veniat hierusalẽ. De illo suo aduẽtu quo ĩ claritate vẽturus ẽ hoc significat.
THEO. Tũc enĩ z inuiti cõfitebunt eũ saluatoreꝫ z dñm: quãdo nullus erit eis inde ꝓfectus. Dicens aũt: Nõ videbitis me donec veniat ꝛc. nõ significat illã horã: sed tẽpus crucis. q. d. postqꝫ crucifixeritis me: nõ ãplius videbitis me: donec veniã. AVG. de con. euan. Intelligẽdus ẽ ergo lucas velle ꝓcessisse anteqꝫ eiꝰ narratio dñm ꝓduceret hierusalem aut eidẽ ciuitati iã approꝑquantẽ talia respõdisse mõnẽtib⁹ vt caueret herodẽ: qualia matthe⁹ dixit eẽ locutũ cũ iã pueniſſet hierusalem. BEDA: Uel dicit: nõ me videbitis. q. d. nisi pniam egeritis z cõfessi fueritis me filiũ oipotentis patris: in secũdo aduentu faciẽ meã non videbitis. CA. XIIII.

Ca.xiiii.

Et factū est cuz introisset ie
sus in domū cuiusdā p̄inci
pis phariseozū sabbato mā
ducare panē: ⁊ ipi obſuabāt eū. Et
ecce hō qdā hydropic⁹ erat ante illū
Et rñdēs ieſus dixit ad legiſpitos⁊
phariseos dicens: Si licet sabbo cu
rare? At illi tacuerūt. Ipe uero ap
phēsuz sanauit eū ac dimisit. Et rñ
dens ad illos dixit: Cui⁹ uestrū asi
nus aut bos in puteū cadet: ⁊ nō cō
tinuo extrahet illuz die sabbati. Et
nō poterāt ad hec respōdere illi.

CIRYL. Quāuis oñs malicīā phariseoz cogno
scret: nī eoꝝ fiebat cōuiua vt ꝓdesset p̄ntib⁹ ꝙ ẽba
⁊ miracula. vñ subdit: Et fa. est cū int̄. in do. cu. p̄n.
pha. sab. mē. pa. ⁊ ipi obſ. eū. si. s. reuerētiā legis cōtē
nent: ⁊ an q̄cq̄z phibitoz facēt i die sabbati. Itaqz
hydropico veniēte in mediū: interrogatōe rephēdit
insolentiā phariseoz: eū arguere volētiū. vñ dicitur
Et ecce homo quidā hydropic⁹ erat ante illū. Et re
spōdēs ieſus dixit ad legiſpitos ⁊ phariseos: si licet
sabbato curare. BED. Nō dicit rñdisse ieſus: ad ꝟ
respicit qō p̄missuz est: Et ipi obſ. eū. Oñs. n. nouit
cogitatōes hoim. THEO. In sua aūt interrogati
one peridet eos sicut amētes: deo. n. bñdicēte sabba
tū: ipi phibēt opari bona in eo. dies aūt q̄ bonoꝝ
operā nō admittit: maledicta est BED. Sed me
rito interrogati tacēt: qz otra se dictū q̄cq̄d dixerīt
vidēt. Naz si licet sabbato curare: q̄re saluatorē an
cęret obſuāt: si nō licet: q̄re ipo sabbato pecoza cu
rant. vñ seq̄t: At illi tacuerūt CIRYL. Neglectis
igit̄ iudeoꝝ insidijs: liberat a morbo hydropicū: qui
metu phariseoꝝ remedia ñ postulabat ꝓp sabbatū:
sed solū astabat vt ex aspectu mist⁹ ei⁹ saluaret eum
Nō oñs cognoscēs nō postulat ab eo si vellet salu⁹
fieri sed ptīn⁹ eū sanauit. vñ seq̄t: Ipe vo app̄. sana.
eū ac dimisit THE. In quo nō ꝟ p̄spexit oñs: ne
scādalizaret phariseos: ſz vt bñfaciat egēti remedijs
decet. n. nos cū magna resultat vtilitas nō curare si
stulti scādalizēt. CIRYL. Sed qz phariſei inepte
tacuerūt: soluit chriſt⁹ inflexibilē eoꝝ ip̄rudētiā cōsi
deratōib⁹ ferijs ad ꝟ vtēs. vñ seq̄t: Et rñ. ad il. dixit:
Cu. re. asi. aut bos ī pu. ca. ⁊ nō cō. ex. il. die sabbati.
THEO. q. o. Si ꝓhibuit lex miseri⁹ in sabbato ne
curā habeas filij tui p̄clitātī in sabbato: ſz q̄d dico
filij q̄ñ nec bouē p̄teris si p̄clitātē videris? BED.
In quo sic obſuatoꝝ suos phariseos cōuincit: vt
eosdē etiā auaricie ꝺēnet: q̄ in liberatōe aīalis sue
auaricie ꝺsulebāt. Quāto g̃ magis chriſt⁹ hoiem qui
mlto melioꝝ ē pecoꝝ debuit liberare? AVGV. de
cō. euā. Cōgruent aūt hydropicū aīali qō cecidit ī
puteū ꝺgauit: būoꝝ. n. laboꝝabat: sic illā mlierē quā
alligatā dixerat ⁊ ipe soluebat: vt ad aquā ducatur
BED. Cōpetēti g̃ exēplo soluit qōem: vt ostēdat
eos violare sabbatū in'opę cupiditat⁹ q̄ eū violare
arguerūt in ope charitatis. vñ seq̄t: Et nō po. ad ꝟ
rñ. illi. Hydropice aūt hydropic⁹ ꝺpat ei q̄ flux⁹ carna
liū voluptatū exuberās aggrauat. hydropic⁹. n. mor
bus ab aquoso hūoꝛe vocabulū trahit. AVG. de
q̄. euā. Vel hydropicū recte ꝺpam⁹ diuiti auaro. sic̄
. n. ille q̄ stomagis abūdat humoꝛe inoꝛdinato: tāto
āpli⁹ fitit: sic ⁊ iste q̄sto est copiosioꝛ diuitijs q̄b⁹ nō
bene vtit̄: tāto ardēti⁹ talia cōcupiscit. GRE. xiiij.
mo. Recte g̃ hydropic⁹ ante phariseū curat: qz p al
teri⁹ egritudinē coꝛpis in altero exp̄imit̄ lāguoꝛ seu
egritudo coꝛdis ⁊ mētis. BED. Bñ aūt in exēplo
bouē ⁊ asinū noīat: vt l' sapiētes ⁊ bebetes: l' vtrūq;
ꝑplīn significet. s. iudeū iugo legl p̄ssū: ⁊ gētilē nulla
rōne domitū: omnes enī a puteo cōcupiscentie de
mersos domin⁹ extrahit.

Dicebat aūt ⁊ ad inuitatos para
bolā: intēdēs quō p̄mos accubitus
elīgerēt: dicēs ad illos: Cū inuitat⁹
fueris ad nuptias nō discūbas in p̄
mo loco: ne forte honoꝛatioꝛ te sit ī
uitat⁹ ab illo: ⁊ ueniēs is q te ⁊ illuz
uocauit dicat tibi: da huic locū: ⁊ tē
incipias cū ruboꝛe nouissimū locuz
tenere. Sz cū uocat⁹ fueris: uade re
cūbe in nouissimo loco: ut cuz ueue
rit qui te inuitauit dicat tibi: Ami
ce ascēde supius. Tūc erit tibi gloꝛia
coꝛā simul discūbentibus: quia oīs
qui se exaltat humiliabitur: ⁊ qui se
humiliat exaltabitur.

AMB. Prius curat⁹ est hydropic⁹ in quo flux⁹
carnis exuberās aīe granabat officia: spūs extīgue
bat ardoꝛē. Deinde docet humilitas: dū in cōuiuio
nuptiali appetētia loci supioꝛis arcet. vñ oꝛ: Di. aūt
ad inui. pa. intē. quō p̄. accu. eli. oi. ad il. Cū inui. fu.
ad nup. nō dis. in p̄. loco. CIRYL. Prosilire enim
ꝓmpte ad honoꝛes q̄ nobis nō cōuēiūt: īdicat nos
temerarios eē: ⁊ nīa facta vitupio replet. vñ seq̄t:
Ne foꝛ. bono. te sit īui. ab eo: ⁊ ve. is q̄ te ⁊ il. īui. oi.
ti. Da huic lo. ⁊ tūc inci. cū ru. no. lo. tenē. CHRY.
Et sic ꝙ cōcupiuit: neq̄q̄ obtinuit ābitios⁹ honoꝛis
ſz pass⁹ ē repulsā ⁊ satagēs q̄l'r abūdet honoꝛib⁹ nō
honoꝛat. ⁊ qz nihil ē eq̄pollēs modestie: auditoꝛem
ad oppositū duc. Nō solū ꝓhibz ābire p̄matū: sed ve
nerari vltia. vñ seq̄t: Sz cū vo. fu. va. re. in no. loco.
GRE. Si. n. aliq̄s nō vult alīs p̄locari: ꝟ puēit ex
diuina sīa. vñ seq̄t: Et cū ve. q̄ te inui. oi. ti. Amice:
ascē. supi⁹. Nec dicēs nō grauit obiurgat: ſz lenit in
iūgit. suffic̄. n. monitio apud discretos: ⁊ sic ꝓ būili
tate aliq̄s coꝛonat honoꝛe. vñ seq̄t: Tūc erit ti. gl'ia
co. si. discūbētib⁹ BASI. Occupare igit̄ locū vltim
in cōuiuijs iuxta mādatū oñi cū cōueniēs ē: ſz rur
sus in hūc ꝺtētio se irruē repꝛobū tāq̄z iterēptoꝛiuz
ordis ⁊ causatiuū tumlt⁹ ⁊ ō eo mota ꝺtē⁹ eq̄pabit
vos litigātib⁹ de p̄matu. Quapp sicut hic oñs dicit

Expedit ꝺuiuiū faciēti cōmittere accubit⁹ ordinez. ſic ⁊ in patiētia nos mutuo ſuſtinebimus honeſte ⁊ ſm ordinē oīa pſequētes: nō ad apparētiā pluriū nec videbimur humilitatē ꝓtractare ꝑ vehemētem cōtradictōem: magis aūt ꝑ humilitatē patiētiā obtinebim⁹. Mai⁹ eſt. n. ex repugnātia ſupbie indiciū q̄z ex ꝑmo accubitu quādo eū cū impio obtinemus

¶ THEO. Nemo aūt putet ꝑmiſſam chriſti doctrinā modicā eſſe ⁊ indignā culminis dei v̄bi. nō enī piū ꝺicet eſſe medicū pollicitū ſanare podagrā: ictū v̄o digiti l' dētis doloꝛē nolētē curare. Porro quō pua paſſio vane gl'ie: q̄ v̄labat ꝑmos pārētes accubit⁹. Decebat igit̄ hūilitatis mgr̄m oēz ramū ꝓaue radicis āputare: ſz ⁊ illud ꝺſidera: quia ꝑſto cena ⁊ paſſiōe ꝑmat⁹ cozā ſaluatoꝛe verāte miſeros oppoꝛtunitatē bēbat monitio. ¶ CIRYL. Oſtēſo igit̄ taz modico exemplo ambitioſoꝝ cōtēptū: ⁊ nō ābitioſozū exaltatōem: adiꝺcit magnū quo gnālē ſniam ꝑferēs cū ſubdit̄: Quia oīs q̄ ſe exal.hu. ⁊ q̄ ſe hu. exal qō ꝺicit̄ ſm ꝺiuinū iudiciū: nō ſm humanā cōſuetudinē: ſm quā plures cōcupiſcētes honoꝛē ꝺſequūtur: alij v̄o ſe humiliātes ingloꝛij remanēt. ¶ THE. Porro nō finaliꝛ nec oīb⁹ hominib⁹ eſt reuerēd⁹: q̄ ſe honoꝛib⁹ ingerit: ſed ꝺū a quibuſdā honoꝛat̄. alij ꝺetrabūt ei: ⁊ q̄nq̄z etiā ipſi honoꝛātes. ¶ BEDA: Sed q̄n hāc admonitōem euāgeliſta ꝑabolam vocat: breuiter intuēdū q̄d myſtice ſignificet: quiſquis nuptias chriſti ⁊ eccleſie inuitat⁹ adierit: mēbris eccleſie ꝑ fidē cōiūct⁹ nō ſe extollat. q. ſublimioꝛ ceteris ꝺe meritis gloriādo. Dabat. n. locū honoꝛatioꝛi poſt inuitato cū illoꝝ q̄ ſe in chriſto ſecuti ſunt agilitate ꝓeif: ⁊ cū ruboꝛe nouiſſimū locū tenet q̄n ꝺe aliis melioꝛa cognoſcēs q̄q̄ ꝺe ſua opīone celſuz ſentiebat humiliat. Sed recūbit aliq̄s in nouiſſimo loco ſm illud: Quāto magn⁹ es: humilia te ī oībus. Cleniēs aūt ꝺns quē humilē inuenerit: amici noie beatificās aſcēdē ſupi⁹ ꝑcipiet. Quicūq̄z. n. hūiliauerit ſe ſic̄ puul⁹: h̄ ē maioꝛ in regno celoꝝ pulcheꝛ ār ꝺr: Tūc erit tibi gl'ia: ne nē q̄rē īcipias q̄ō tibi ſuat̄ ī fine. Pōt ēt ⁊ h̄ in hac vita intelligi: q: quotidie ꝺns ſuas nuptias inīt: ſuꝑbos deſpiciēs: ⁊ hūilibus ſepe tāta ſui ſpūs onera ꝑſtās: vt diſcūbentiū. i. fideliū cet⁹ eos admirādo gloꝛificet. Ex ꝺcluſiōe v̄o gnāli q̄ ſubdit̄ māifeſte claret ꝑcedētē ꝺñi ſmonē typice itelligēdū. Neq̄z. n. oīs q̄ ſe coꝛā hōib⁹ exaltat hūiliat̄: aut q̄ ſe in ꝺſpēu hoīm hūiliat: exaltat̄ ab eis: ſz q̄ ſe de meritis eleuat humiliabit̄ a ꝺño: ⁊ qui ſe de beneficijs humiliat: exaltabit̄ ab eo.

Dicebat autē ⁊ ei qui ſe inuitauerat: Cū facis prandiū aut cenā noli uocare amicoſ tuos neq̄z fratreſ tuos: neq̄z cognatoſ: nz uicioſ: nz diuites: ne forte ⁊ ipi te reinuitēt: ⁊ fiat tibi retributio. Sed cū facis conuiuiuz: uoca paupes debiles claudos ⁊ cecos. ⁊ beatus eris: quia non habent retribuere tibi. Retribuet̄ enīz tibi in reſurrectione iuſtoꝝuz.

¶ THEO. Ex duab⁹ partib⁹ cena cōpoſita. ſ. ex vocantib⁹ ⁊ vocatis: partē vocatoꝝ ad humilitatē iaz monuerat. Conſequēter vocantē monēdo remūerat retrabēs eum ne gratia hoīm cōiuuaret. vñ ꝺr: Dicebat aūt ei qui ſe inuitauerat: Cū facis p̄ādiuz aut cenā: noli vocare ami. tuos: nz fra. neq̄z cogna. neq̄z vicinos ꝺiuites. ¶ CHRY. Multe cauſe ſunt quib⁹ amicitie fed⁹ cōtrahīt̄: ⁊ illicitas quidē ꝓtermittem⁹. Proponem⁹ aūt naturales ⁊ moꝛales. naturales quidē puta patris ad filiū: fratris ad fratrē: ⁊ aliozū huiuſmodi. quod ſignificat ꝺicēs: Neq̄z fratres neq̄z cognatos. moꝛales aūt ſunt puta cōiuia fact⁹ eſt: aut cōuicin⁹ eſt: ⁊ q̄tū ad hos ꝺicit: Neq̄z vicinos. ¶ BED. Fratres igit̄ ⁊ amicos ⁊ ꝺiuites alterutrū cōuiuia celebꝛare nō quaſi ſcel⁹ interdicit: ſz ſicut cetera neceſſitatis humane cōmercia: ad pmerenda vite celeſtiſ ꝑmia: nil valere oſtēdit. vñ ſubdit Ne forte ⁊ ipſi te reinuitent: ⁊ fiet tibi retributio. Nō ait: Et fiat tibi peccatū. Cui ſimile eſt id q̄ alibi ꝺicit: Et ſi bene fecerit⁹ his qui vobis bene facūt que vobis eſt gratia: Sūt tñ quedā mutua fratruz vicinoꝝq̄z cōuiuia que nō ſolū in ꝑniti retributōez ſed ⁊ damnatōem ꝓcipiūt in futuro: que aut collatōne omniū celebꝛāt̄ aut vicib⁹ ſolēt cōtubernalib⁹ inquib⁹ ad hoc cōuenit̄ vt feda gerant̄ copia vini: ⁊ incitet̄ libidinis diuerſa voluptas. ¶ CHRY. Non igit̄ hac ſpecie aliis beneficia cōferam⁹: vt nobis retribuāt. Nec enī frigida eſt intētio: vnde talis amicitia celeri⁹ euaneſcit. Si vero pauperē vocaueris: deū nunq̄z obliuiſcentē habebis debitoꝛē. vnde ſeq̄tur: Sed cum facis conuiuiū: voca paupes: debiles claudos: ⁊ cecos. Quāto enī minoꝛ eſt frater: tanto magis ꝓ eū chriſt⁹ accedit ⁊ viſitat. Nā qui magnū ſuſcipit ſepe ꝓ vanā gl'iam facit: ſed vtilitas pluries querit̄ vt ꝑmoueat̄ ꝑ illū. Poſſem quidē ꝑles ꝓponere ab h̄ celeberrimos ſanctoꝝ colētes: vt illis mediātib⁹ ampliozē grām obtineāt ꝑncipuz. Non igit̄ illos queram⁹ qui nobis retribuere ꝑñt. Sequit̄ enī Et beat⁹ eris: q: nō h̄nt retribuē tibi. Nō ergo turbemur: cū nō recipim⁹ beneficii recōpēſatōem: ſz cū receperim⁹: q̄n ſi receperim⁹ nō ampli⁹ recipiemus illic: ſed ſi minime retribuat homo: tūc tibi de⁹ retribuet. vnde ſequit̄: Retribuet̄. n. in reſurrecti. iuſtoꝝ

¶ BED. Etſi oēs reſurgūt: iuſtoꝝ tñ reſurrectio ꝺr: quia in hac reſurrectōe beatos ſe eſſe non dubit: ⁊ Ergo qui paupes ad ꝺuiuiū vocāt: in futuro ꝑmia recipiēt. Qui aūt amicos: fratres: ⁊ ꝺiuites vocat: recipit mercedē ſuā. Sed ſi hoc ꝓpter deū facit in ecclīā filioꝝ iob: ſicut cetera fraterne dilectōis officia ipe qui iuſſit remunerat. ¶ CHRY. Sed ꝺicis imūdus eſt paup ⁊ ſoꝛdid⁹: laua eū: ⁊ fac tecū in menſa ſedere. Si veſtes ſoꝛdidas habet: mūdū indumentū exhibeas. chriſt⁹ accedit ꝑ eū: ⁊ tu friuola loqueris.

¶ GRE. niſen⁹ Nō ḡ negligas iacētes q̄ſi nullo ſint digni: cogita q̄d ſint: ⁊ ꝑciſitatē eoꝝ inuenies. Saluatoꝛis induerūt imaginē: futuroꝝ bonoꝝ heredes regni clauigeri accuſatoꝛes ⁊ excuſatoꝛes idonei: ñ loquētes ſz inſpecti a iudice. ¶ CHRY. Decet ḡ eos ſurſū in ſolaria ſuſcipe: ſi nō plz ſaltē deoꝛſū vbi ſint ſubiugalia ⁊ famli xp̄z ſuſcipias: fiat ſaltē paup edu tu⁹. vbi. n. ē elemoſyna: nō audet ītrare diabol⁹. ſi nō ſecū cōſedeas: mitte ſaltē eis de menſa fercula.

Ca.xiiii.

TORI. Mystice vo qui vanā gliaz vitat: vocat ad spiritale cōuiuiū paupes. i. ipitos: vt dicet debilef b é lefi olciam hūtes: vt sanet claudos. i. declinātes a rōe: t rectas semitas faciāt. Cecos. i. q̄ carēt ptēplatōne vitatis: vt verā lucē videāt. qō aūt dr: Nō pūt retribuere tibi. i. nō nouerūt respōsum pferre.

Hec cū audisset quidā de simul discūbētib⁹ dixit illi: Beat⁹ qui manducabit panez in regno dei. At ipe dixit ei: Homō qdā fecit cenā magnā t uocauit multos. Et misit puū suū hora cene dicere inuitatis ut uēirēt qz iam pata sunt oia. Et ceperūt sil oēs excusare. Primus dixit ei: Villā emi: t necesse habeo exire t uidere illā. Rogo te habe me excusatū. Et alter dixit: Juga boum emi quinqz t eo pbare illa. Rogo te habe me excusatū. Et alius dixit: Uxorē duxi: t ō nō possum uenire. Et reuers⁹ seruus nūciauit hec dño suo. Tūc irat⁹ pfamilias dixit puo suo: Exi cito i plateas t uicos ciuitatis: t paupes ac debiles t cecos t claudos introduc huc. Et ait seru⁹: Dne factuz ē ut impasti: t adhuc locus est. Et ait dns seruo: Exi in uias t sepes t cōpelle intrare: ut impleat dom⁹ mea. Dico aūt uobis: q nēo uiroz illoz qui uocati sunt gustabūt cenā meā.

EVSE. Docuerat supra dom⁹ ppare cōuiuiz repēdere nequeūtibus: cum sit recōpensandū in resurrectōne iustoz: t ideo quidā intelligēs vnum t idem esse resurrectōem iustoz t regnū dei: recōpēsatōem pdictā commēdat. Sequit enī: Hec cum audisset qui de simul discū. dixit illi: Beat. qui mādu. panē in regno dei. CIRYL. Homo iste animalis erat: nō diligēter percipiēs ea que christ⁹ ptulerat: putauit. n. corporeas esse remuneratōnes sanctoz. AVGV. de ver. do. Uel quia in longīqua iste suspirabat: t panis iste quem desiderabat: ante illum desīdebat. Quis enī est panis regni dei: nisi q dicit Ego sum panis viuus qui de celo descēdi: nolite parare fauces sed cor. BED. Sed quia nōnulli hūc panē fideren⁹ quasi adorādo percipiūt: dulcedinem vero eius attīgere veraciter gustādo fastidiūt. Subiecta parabola dom⁹ taliuz torporē celestib⁹ epulis dignū nō esse redarguit. Sequit enī: At ille dixit ei: Homo quidā fecit cenā magnā: t voca. multos. CIRYL. Homo iste de⁹ pater est: sm q imagines ad similitudinē veritatis figurant. CHRY. Quotiens. n. punitiuā suā virtutē indicare vult de⁹: vasa pardus: leo: t huiusmodi nūcupat: quādo vero misericordiā exīmere vult dicit homo. CIRYL. Dic ergo cōditor omniū atq; glorie pater parauit cenā magnā in christo peractā. In nouissimis. n. temporibus t quasi in occasu nostri seculi illuxit nobis dei filius: t mortē p⁹ nobis sustinēs: dedit nobis, ppū corp⁹ comedere: vnde t agn⁹ in vespe immolabatur iuxta legē mosaicā: merito igit cena dictū est patuz in christo cōuiuiū. GRE. in home. Uel facit cenā magnā: quia societatē nobis dulcedinis eterne pparauit. qui vocauit multos: sed pauci veniūt: qz nō nunq̄z ipi qui ei p fidē subiecti sunt: eterno ei⁹ cōuiuio vitēdo cōtradicūt. Hoc aūt distare inter delicias corpis t cordis solet: q⁹ corpales delicie cū non habent: graue in se desideriū accēdūt: cū vo habite edunt: comedentē, ptin⁹ in fastidiū p satietatē vertūt. At cōtra: spiritales delicie cum nō habēt i fastidio sunt: cū vero habent: in desiderio. Sed superna pietas cōtēptas illas delicias ad memorie nre oculos reuocat: atq; vt fastidiū nostrū repellere debeamus inuitat. vnde sequit: Et misit seruū suum hora cene dicere inuitatis vt venirēt. CIRYL. Iste fu⁹ qui missus est ipe christ⁹ est: qui cū esset naturaliter de⁹ t ver⁹ dei filius: exinaniuit seipm formā serui accipiēs. Deli⁹ est aūt hora cene: nō enim a principio verbū patris nostrā naturā suscepit: sed in nouissimo tempe. Subdit aūt: Quia parata sunt oia. Parauit enī pater in christo bona collata mundo per ipm: peccatorū amotōem: spūssancti participatōez adoptōis splendorē: ad hoc vocauit christ⁹ per euāgelica documēta. AVGV. de ver. do. Uel aliter: Homo iste mediator est dei t hominis christ⁹ iesus Misit vt venirēt inuitati. i. per missos vocati, pphetas: qui olī inuitabāt ad cenā christi: sepe missi sunt ad populū israel: sepe vocauerūt vt ad horā cene venirēt. Illi inuitātes acceperūt: cenā repudiarūt. prophetas legerūt: t christū occiderūt: t tūc nobis cenā nesciētes parauerūt. Parata iam cena. i. immolato christo missi sunt apostoli ad quos missi fuerāt añ ,ppbete. GRE. in home. Per hūc ergo seruū qui a patrefamilias ad inuitādū mittit: pdicatorū ordo significat. sepe aūt solet euenire: vt persona potens famulū habeat despectū: cūq; per eū dom⁹ aliqd mādat: nō despicit psona loquētis seruū: q⁹ seruat ī corde mittētis reuerētia dñi. Offert ergo de⁹ qō rogari debuit: non rogare. dare vult quod vix sperari poterat: t tū simul oēs excusant. Sequit enī: Et cepe. om. si. excusare. Ecce hō dines inuitat: t paupes occurrē fest inūt. ad ōi inuitamur quotidiē: t nos excusam⁹. AVG. de ver. do. Tres aūt fuerūt excusationes de qb⁹ subdit: Primus dixit ei: Uil. emi: t ne. habeo. exi. t vide. illā: ro. te habe. me excusatū. Illa villa ēpta dñatio notat: q̄ superbia castigat vitiū pmū. Prim⁹ enīz hō dñari voluit: qui dñiū hre noluit. GRE. in ho. Uel p villā terrena substātia designatur: Exit ergo videre illam: qui sola exteriora cogitat, pter substātiam. AMBRO. Sic igit emerite militie viro cōdemnēdarū stipēdiū prescribit facultatū: q⁹ neq; ille qui studiis intentus inferioribus: possessiōes sibi terrenas coemit: regnū celi poscit adipisci: cum dom⁹ dicat: Vende omnia tua t sequere me. Pcēd: Et alter dixit: Juga boū emi q̄nq; t eo pbare illa.

¶ AVGV. de ver. domini: Quinq; iuga boū sensus carnis bini⁹ quiq; numerant. In oculis visus est: in aurib⁹ auditus: in narib⁹ odoratus: in faucibus gustus: in omnib⁹ mēbris tactus. Sed quia iuga sunt in trib⁹ prioribus sensib⁹ facilius apparet. Duo sunt oculi: due aures: gemine nares. Ecce tria iuga: ꝛ fauces. i. sensu gustandi geminatio quedaz inuenit. quia nihil gustādo sapit nisi lingua: ꝛ palato tangatur: voluptas carnis que ad tactū pertinet occulte geminat: est ꝛ forinsec⁹ ꝛ intrinsecus. Dicit aūt iuga boum: quia per sensus istos carnis terrena requirunt. Boues enī terrā versant: homines aūt remoti a fide terrenis vediti: nolunt credere aliquid nisi ad quod sensu corporis pertenerunt quinq; partito. Nō inquit ergo credo: nisi quod video. Si talia cogitarem⁹ quiq; illis iugis bouz a cena impediremur vt noueritis aūt istorū quinq; sensuū non delectatione que mulcet: ꝛ ingerit voluptatē: sed curiositatez quandā notatā fuisse. Non ait: quiq; iuga boū emi: eo pascere illa: sed eo ꝓbare illa. ¶ GRE. in home. Corporales etiā sensus quia interna cōprehendere nequeūt: sed sola exteriora agnoscūt: recte per eos curiositas designatur: que dum alienaz querit vitam discutere: semp sua intima nesciēs studet exteriora cogitare. Sed notandū q⁹ is qui ꝓpter villā ꝛ is qui ꝓpter probāda iuga boum a cena sui inuitatoris se excusat: humilitatis verba permiscet. duz enim dicit: Rogo. ꝛ venire contēnit: humilitas sonat in voce: superbia in actōne. Sequit: Ali⁹ dixit: Uxorē duxi: ꝛ ideo non possum venire. ¶ AVGV. de ver. do. Ista est voluptas carnis que multos impedit: vtinā foris ꝛ nō intus. Qui enī dixit: Uxorez duxi: carnem amplexat: carnis voluptatib⁹ iocūdatur: a cena excusatur: obseruet ne fama interna moriatur ¶ BASI. Dicit autē: Non possū venire. eo q⁹ intellect⁹ humanus vergēs ad mūdanas illecebras debilis est ad agendū. ¶ GRE. in home. Quāuis autem bonū sit cōiugiū: atq; ad propagandā sobolez diuina ꝓuidētia constitutū: nōnulli tamē per hoc nō fecunditatē prolis: sed desideria expetunt voluptatis. Et iccirco per rem iustā significari potest: nō incongrue res iniusta. ¶ AMBRO. Uel cōiugiuz nō reꝓbendit: sed ad maiorē honorē vocat integritas: qñ mulier inupta cogitat que sunt domini: vt sit sancta corpe ꝛ spiritu: que aūt nupta est: cogitat que sunt mūdi. ¶ AVG. de ver. do. Johānes autez dicēs: Omne quod est in mūdo cōcupiscētia carnis est: ꝛ cōcupiscētia oculorū ꝛ ambitio seculi inde cepit vbi euāgeliū terminū posuit. Concupiscētia carnis vxorē duxi: cōcupiscentia oculorū quinq; iuga boū emi. Ambitio seculi: villā emi. Aperte aūt in totum cōmemorati sunt quinq; sensus per solos oculos: quorū est in quiq; sensib⁹ ꝓncipat⁹: ꝓpterea cū ꝓpe ad oculos pertineat visus: ipm videre ꝓ omnes quinq; sensus solemus appellare. ¶ CIRYL. Quos aūt intelligem⁹ fuisse eos qui rēnuerūt ꝓdictoz causa venire: nisi ꝓsides iudeorū: quos per totā sacram paginā de his redargutos esse videm⁹. ¶ ORIGE. vel aliter: Di qui villā emerūt ꝛ refutāt cenaz: sunt qui receperūt alia dogmata diuinitatis: nec experti sunt verbū quod possidebat. Is aūt qui quinq; paria boum emit: est qui naturā intellectualē cōtemnit: ꝛ sensibilia sequit. vnde incorporeā naturā cōprehendere nō potest. Qui aūt vxorē duxit: est qui cōiūct⁹ ē carni: voluptatū magis amator q̄ dei ¶ AMBRO. Uel tria genera hoim a cōsortio istius cene estimem⁹ excludi: gentiliū: iudeoz: ꝛ hereticoz. iudei corpali mysterio iuga sibi legis imponūt. Quiq; aūt tē iuga sunt verboz decē: vel q̄nq; libri veteris legi. At vo heresis velut eua femineo rigore fidei tentat affectū. Et apls dicit auaricia esse ingiēdā: ne impediti more gētili ad regnū christi puenire nequeam⁹ ergo ꝛ ille qui villā emit alien⁹ a regno est: ꝛ ille q̄ iugū poti⁹ legis q̄ gratie mun⁹ elegit: ꝛ ille q̄ se ꝓpt ducēdā excusat vxorē. Sequit: Et re. ser. nūcia. b vno suo. ¶ AVG. ānto sup gen. ad lrām: Nō ꝓpter inseriorū sciam de⁹ nūcijs indiget q̄si p eos fiet sciētior: sed nouit omia stabiliter atq; incōmutabiliter. Dz aūt nūcios ꝓpter nos ꝛ ꝓpē ipos: q; illo modo deo parere ꝛ assistere: vt eū de inferioꝛib⁹ cōsulāt: eiusq; supnis iussis obtēperēt bonū est eis in ordine ꝓpe nāe. ¶ CIRYL. Judeoz aūt ꝓmatib⁹ vocatōem renuētib⁹ sicut ipsi dicebāt: Nunq̄d aliqs ꝓncipū credidit in eū. indignatus est paterfamilias: q̄si eis dignis idignatōe ꝛ ira. vnde sequit: Tūc ira. pfamilias ¶ BASI. Nō q⁹ ire passio diuine substātie accidat: sz talis opatio q̄ in nobis ab ira fit: dei ira ꝛ idignatio dr. ¶ CIRYL. Sic g̃ indignat⁹ dr pfamilias in ꝓncipes iudeoz: ꝛ vocati sunt loco eoz qui erāt de multitudine iudeoz fragilē ꝛ impotētē mētē habites Loquēte .n. petro: ꝓmo q̄dē tria milia crediderūt: ꝛ postmodū plm⁹ ppls. vñ dr. Dixit ser. suo: Exi ci. in pla. ꝛ vi. ciui. ꝛ pau. ac debi. ce. ꝛ clau. intro. huc. ¶ AMB. Jnuitat aūt paupes: debiles: ꝛ cecos: vt ostēdat q⁹ nullū debilitas corpis excludit a regno rariusq; deliquat: cui desit illecebra peccādi: vel q⁹ infirmitas pctoz ꝓ miam dñi remittat. vñ mittit ad plateas: vt de latioꝛib⁹ vitijs ad angustā venirēt viā. ¶ GRE. in ho. Quia g̃ venire sup bi rēnuūt paupes eligūt: dicūt. n. debiles q̄ iudicio suo apud semetipos infirmi sunt. nam paupes ꝛ q̄si fortes sunt: q̄ positi in pauptate supbiūt: ceci sunt q̄ nulli⁹ ingenij lumē hūt: claudi sūt q̄ rectos gressus in opatōe nō hūt. Dz dū hoz vitia in mēbroz debilitate significāt sic illi pctores fuerūt: q̄ vocati vēire noluerūt: ita hi quoq; q̄ inuitāt ꝛ veniūt. Dz pctores supbi respuūt: būiles eligūt. Dos itaq; elegit deus: quos despicit mūd⁹: q; plerūq; ipa despectio hoiez reuocat ad semetipm. Et tanto celeri⁹ vocē dei aliq audiūt: q̄sto in h̄ mūdo nō hūt vñ delectēt. Cuz g̃ de vicis ꝛ plateis ad cenā quosdā dñs vocat: illum ppl'm designat q̄ tenē legis vbanā ꝙuersatōem non uerat. Dz multitudo q̄ ex isrl ppl'o credidit: locū supni cōuiuij nō ꝓplenit. vñ sequit: Et ait f. Dixe fa. est vt ipe. ꝛ adhuc lo. ē. Jnfuit. n. tā fregntia iudeoz: dz ad huc loc⁹ vacat in regno vbi suscipi debeat mūerositas gētiū. vñ subdit: Et ait do. f. Exi i vi. ꝛ se. ꝛ cō. intra. vt ꝓple. do. mea.. Cū cōuinas suos colligi ex vijs ꝛ sepib⁹ ꝓcepit: agrestē ppl'm. i. gētilē q̄rit. ¶ AMB. Ul' mittit ad vias ꝛ circa sepes: q; bi apti sūt i fgrio celoz: q̄ nullis ꝓfitiū cupiditatib⁹ occupati: ad futura festināt i quodā bono volūtat' ī mite ꝛ situti. et q̄ modo sepis q̄ ab icult' culta secernat: ꝛ icurs⁹ arceat: bestiaz nozit bona malaq; distīguē: ꝛ aduers⁹

Ca.xiiii.

tẽtamẽta nequicie spiritalis fidei munimẽ ptẽdere
AVGV. de ver. dñi: Venerunt de plateis ⁊ vicis gentes: venit de sepib⁹ hereticꝰ. Nam sepes qui cõstruit diuisiões querũt: abstrabant⁊ a sepib⁹: euellãtur a spiritu: sed cogi nolũt: volũtate inquiũt nostra intremus. Non hoc dñs imputauit: coge inquit ītrare. refortis inueniat⁊ necessitas: nascit⁊ inde voluntas.
GRE. in hõme. Qui ergo hui⁹ mũdi aduersitatibus fracti a dei amore redeũt: cõpelluntur intrare. Sed valde tremenda est sẽtẽtia que subinfertur: Dico aũt vobis q̃ nemo virorũ illorũ q̃ vocati sunt gustabit cenã meã. Nemo ergo conten̄at: nedũ vocat⁹ erubescat: cũ volũtatẽ habuerit intrare nõ valeat

Ibant autẽ turbe multe cum eo ⁊ cõuersus dixit ad illos: Si quis uenit ad me: ⁊ nõ odit patrẽ suum et matrẽ ⁊ uxorẽ ⁊ filios ⁊ fratres ⁊ sorores: adhuc autẽ ⁊ animã suã: nõ potest meus esse discipul⁹. Et q̃ nõ baiulat crucem suã: ⁊ uenit post me non potest meus esse discipulus.

GRE. in hõme. Ad audita celestia p̃mia inardescit aĩa⁹: vbi q̃ illic cupit assistere: vbi se sperat sine fine gaudere: sed ad magna p̃mia pueniri nõ põt nisi per magnos labores. vnde dicit: Ibãt aũt tur. multi cũ eo: ⁊ conuer. dixit ad illos: Si quis ve. ad me: et nõ odit pa. suũ ⁊ ma. ⁊ vxo. ⁊ fi. ⁊ fra. ⁊ sorores. adhuc aũt ⁊ ani. su. nõ po. esse meus discipul⁹. THEO. Quia enĩ multi comitãtiũ ipsuꝫ nõ ex toto affectu sed tepide sequebant⁊: ostẽdit qualẽ deceat esse suum discipulũ. GRE. in ho. Sed percõtari libet quomodo parẽtes ⁊ carnaliter ꝓpinquos p̃cipimur odisse: qui iubemur ⁊ inimicos diligere. Sed si vim p̃cepti ꝑpendimus: vtrũq̃ agere per discretiõnem valemus: vt eos qui nobis carnis cognatiõe cõiuncti sunt: ⁊ quos primos nouim⁹ diligam⁹: ⁊ quos aduersarios in via dei patimur: odiendo ⁊ fugiẽdo nesciamus. Quasi enĩ per odiũ diligit⁊ qui carnaliter sapiens: dum praua nobis ingerit: non auditur.
AMBRO. Ereni si ꝓpter te dom⁹ sue renũciat matri dicẽs: Que est mater mea: ⁊ qui fratres mei? cur tu dño tuo cupias anteferri? Sed neq̃ ignorare nãm neq̃ seuire dñs iubet: sed ita indulgẽ natura: vt venereris auctorẽ: nec a deo parẽtũ amore desistas. GRE. in ho. Ut aũt dñs demõstraret⁊ ergã primos odiũ nõ de affectõe ꝓcedere: sed de charitate: addidit dicẽs: Adhuc aũt ⁊ aĩam suã. Cõstat q̃ quãdo debet odisse ꝓximũ q̃ sic eũ odit sicut se ipm. tũc. n. bñ aĩam nrãm odim⁹: cũ ei⁹ carnalib⁹ desideriis nõ acq̃escim⁹: cũ ei⁹ appetitũ frãgim⁹: eius volũtatib⁹ reluctamur. Que q̃ ꝓcepta ad meli⁹ ducitur: q̃si p odiũ amat⁊. CIRYL. Nõ est aũt fugiẽda vita: q̃ in corpe viuit⁊: sed seruãda sicut ⁊ paul⁹ fuauit: vt christũ adhuc viuẽs in corpe p̃dicet. Sed vbi oportebat vitã ꝓtẽnẽ vt cursũ cõsũmaret: nec aĩam ꝓciosã sibi eẽ fatet⁊. GRE. in ho. Hoc aũt aĩe odiũ q̃si exhibẽ debeat manifestat subdẽs: Qui nõ baiulat crucẽ suã ⁊ venit p⁹ me: nõ põt me⁹ eẽ discipul⁹

CHRY. Nõ aũt hoc dicit vt trabẽ sup humeros apponamus: sz vt sp mortẽ p̃ oculis nrĩs habeam⁹: sic⁊ paul⁹ moriebat⁊ quotidie: ⁊ mortẽ cõtemnebat.
BASI. Crucẽ etiã tollẽs: mortẽ dñi annũciabat dicẽs: Mihi mũd⁹ crucifix⁹ est: ⁊ ego mũdo. qõ etiã nos in ipo baptismate anticipamus: vbi ver⁹ hõ nr̃ crucifix⁹ est: vt destruat⁊ co:p⁹ pcti. GRE. i hõme. Vel q̃ crux a cruciatu dicit⁊: duob⁹ modis crucem dñi baiulam⁹: cũ aut p̃ abstinẽtiã carnẽ affligim⁹: aut p̃ ꝓpassionẽ ꝓximi necessitatẽ illi⁹ nrãm putamus. Sed q̃ nõnulli carnis abstinẽtiã p̃ deo: sed p̃ inani gl̃ia exhibẽt: ⁊ ꝓpassiõem nõ spiritaliꝫ sed carnaliꝫ ipediũt: recte addit⁊: Et venit p⁹ me. Baiulare .n. crucẽ ⁊ p⁹ dñm ire: ẽ l̃ carnis abstinẽtiã: l̃ ꝓpassionẽ ꝓximi p̃ studio eterne intentõnis exhiberi.

Quis. n. ex uobis uolẽs turrim edificare: nõne pr̃ius sedẽs cõputat sumpt⁹ qui necessarij sunt si habeat ad pficiẽdũ: ne posteq̃ posuerit fundamẽtũ: ⁊ nõ potuerit pficere: oẽs q̃ uidẽt incipiãt illudere ei dicentes Quia hic homo cepit edificare ⁊ nõ potuit cõsũmare? Aut qs rex iturꝰ cõmittere bellũ aduersus aliũ regẽ nõne sedẽs p̃us cogitat si possit cum decẽ milib⁹ occurrere ei: q̃ cũ uiginti milib⁹ uenit ad se. Alioquĩ adhuc illo lõge agẽte: legatiõem mittens rogat ea q̃ pacis sũt. Sic ergo omnis ex uobis qui nõ renũciat oĩb⁹ q̃ possidet: nõ potest meus eẽ discipulus
GRE. in hõme. Quia sublimia p̃cepta data sũt: ꝓtin⁹ cõpatio edificãde sublimitatis adiũgit⁊ cũ dr̃: Quis. n. ex vobis vo. tur. edifi. nõne p̃us sedẽs comsum. qui necess. sunt: si habe. ad pficiẽdũ. Omne enim q̃ agim⁹: ꝓuenire p̃ studiũ cõsideratiõis debemus. Si igit⁊ humilitatis turrim cõstruere cupim⁹: p̃ius nos p̃pare ad aduersa hui⁹ seculi debem⁹. BASI. Vel turris est alta speculatio ad custodiã ciuitatis ⁊ ꝓceptiõem hostiliũ occursuũ apta. ad hui⁹ instar nobis dat⁹ est intellect⁹ cõseruatiu⁹ bonorũ p̃medi tatio cõtrariorũ. ad hui⁹ edificatiõem p̃cipit dñs sedẽtes ponere calculũ: si suppetat facultas ad finẽ
GRE. nisen⁹: Insistẽdũ est enĩ vt cuiuslibz arduꝫ ꝓpositi termin⁹ attingat⁊ variis augmẽtis mãdatorũ dei cõsummãdo op⁹ diuinũ: nã neq̃ lapis vnus est tota turris fabrica: neq̃ vnicũ mãdatũ ducit ad anime perfectiõez. Sed fundamentũ oportet subsistere: ⁊ fm apostolũ insup apparat⁹ est auri ⁊ argẽti ⁊ p̃ciosorũ lapidũ apponẽd⁹. vnde subditur: Ne posteaq̃ posuerit fundamẽtũ ⁊ non potuerit perficere: omnes qui viderint incipiant illudere ei dicẽtes: quia hic homo cepit edificare: ⁊ nõ potuit cõsummare. THEO. Nos enim debemus ponere fundamentum: idest sequi christi initium; ⁊ finem

non imponere:sicut illi de quibus iohānes dicit q̄ multi ex discipulis ei⁹ abierūt retrorsum. Vel fūdamentū intellige doctrinalē sermonē: puta de abstinētia. Op⁹ est igit predicto fundamēto operatōnis edificiū:vt perficiat nobis turrī fortitudinis a facie inimici. Alioq̄n verideē homo a videntib⁹ eū tā hominib⁹ q̄z demonibus. GRE.in bome. In bonis enim operatiōib⁹ intenti nisi cōtra malignos spūs solicite vigilem⁹:ipsos irrisores patimur quos ad malum psuasores habemus. Sed ex minori ad maius similitudo subdit:vt ex reb⁹ minimis maiora pēsentur. Naz sequit:Aut quid rex iturus cōmittere bellū aduersus alium regē: nōne pius sedēs cogitat si possit cum decē milib⁹ occurrere ei qui cū viginti milib⁹ venit ad se. CIRYL. Inciēbit.n.nobis prelium contra spiritalia nequicie in celestib⁹. Urget autez nos z aliorū hostiū multitudo:carnale flagitiū lex seuiens in mēbris nostris:z varie passiones hoc ē dira hostiū multitudo. AVGV.de que.euāge. Vel de cem milia pliaturi cum rege qui habz viginti milia significat simplicitatē christiani homis diuicaturi cū duplicitate diaboli. THEO. Est aūt rex peccatum regnās in nostro mortali corpore:sed z noster intellect⁹ creatus est rex:ergo si repugnare velit peccato:toto animo cogitet secū. Nam demones sunt peccati satellites qui videnē viginti miliū numero precellere decem milia nostrū:q̄z cū incorporei sint nobis cōparati corporeis multo maiorē fortitudinem habere censent. AVGV.de que.euā. Sicut aūt de turri nō perfecta per obprobriū deterruit dicentiū:quia hic homo cepit edificare: z non potuit cōsūmare:sic in rege cum quo iudicādū est: ipaz patem accusauit cum subdit: Aliq̄n adhuc illo longe agēte legatōem mittēs rogat ea que pacis sunt. Significās etiā minas imminētiū tentationū a diabolo nō sustinere eos qui renūciant omnib⁹ que possident:z pacem cū eo facere ꝓsentiēdo illi ad cōmittendū peccata. GRE.vel aliter: In illo tremendo examine cū rege nostro exquo ad iudiciū nō venimus:decem milia quippe ad viginti milia simplum ad duplū sunt. Cū duplo ergo exercitu contra simplum venit:quia nos vir in solo ope ꝑpatos: simul de ope z cogitatōe discutit. Dum ergo adhuc lōge est:quia adhuc ꝑsens per iudiciū nō videtur. mittamus ad eū legatōem lachrymas nostras:misericordie opera:hostias placatōis:hec est nostra legatio: que regē veniētem placat. AVGV.ad letū: Quo modo aūt pertineāt iste similitudines ipa occasiōe satis aperuit dicēs: Sic ergo omis ex vobis qui nō renūciat omnib⁹ que possidet: nō pōt me⁹ esse discipulus. Itaq̄z sumpt⁹ ad turrem edificādā:z valētia decē miliū aduersus regē qui viginti milia hz:nihil aliud est q̄z vt renūciet vnusquisq̄z omnib⁹ que sūt eius. Prelocutio aūt supior cum extrema locutiōe cōcordat.in eo enim q̄ adhuc renūciat omnib⁹ que sunt eius etiā illud continet:vt odierit patrem suuz aut mrēz z vxorē z filios z fratres z sorores:adhuc z aiam suā. Omnia enim hec propa alicuius sunt que plerūq̄z implicāt z impediūt ad obtinēda non ista,ꝑpa tempaliter trāsitura sed in eternū mansura cōmunia. BASI. Est aūt intētio domini p exēpla ꝑdicta:nō vtiq̄z ꝑbere potestatē ei⁹ discipulū fieri l̄ non fieri sicut licet:vel nō inchoare fundamētum vel tractare pacem: sed ostēdere impossibilitatē diuini beneplaciti obseruādi inter distrahētia aiam inter que plicitat facta venalis ab astutijs demonis

BEDA:Distat aūt inter renūciare omnib⁹:z relinquere omnia.paucoz enī pfectorū est reliquere omnia:hoc est curas mūdi postponere:cūctorū aūt fideliū est renūciare omnib⁹:hoc est sic tenere q̄ mūdi sunt:vt tū p ea nō teneant in mūdo.

Bonū est sal. Si autē sal euanuerit:in quo cōdiet? Neq̄z in terrā: neq̄z i sterquiliniū utile é:sz foras mittet. Qui hz aures audiēdi audiat.

BED. Dixerat superi⁹ turrem virtutū non solum cōsummandā:sed etiā inchoandā: ad quod ptinet quod dicit:Bonū est sal. Bonū est sale sapiētie spiritalis cordis arcbana cōdire:immo cum apostolis sal terre fieri. EVSE. Sal enī fm substantiā quidem ex aqua constat z spiritu: modicū quid terrestreitatis participās. deiccat autē fluidā naturam corruptorū corporū: vt mortua corpora conseruet. Merito igit discipulos suos cōparat sali:eo q̄ ipsi regenerati sunt per aquaz z spiritū. Cunq̄z toti spiritaliter viuerēt z non fm carnē ad modū salis corruptam vitam hominū in terra degentiū conuertebant: z virtuosa vita suos sequaces oblectādo condiebant. THEO. Non solum aūt eos qui donati sunt magistrali gratia:sed etiam idiotas exposcit ad modum salis fieri vtiles proximis. Si vero qui futurus est vtilis alijs fiat reprobus:iuuari non poterit,vnde sequit: Si aūt sal euanuerit:in quo condietur? BED.q.d. Si quis semel condimēto veritatis illuminatus ad apostasiam redierit quo alio doctore corriget?:qui.s.eam quā ipse gustauit sapientie dulcedinē: vel aduersis seculi perterritus:vel illecebris illect⁹ adiecit.vnde sequitur: Neq̄z in terram:neq̄z in sterquilineū vtile est: sed foras mittet. Sal enim cum ad condiēdos cibos carnesq̄z siccādas valere desierit: nulli iam visui aptū erit. Neq̄z enim in terram vtile est:cuius iniectu germinare ꝓhibetur: neq̄z in sterquiliniū agriculture profuturū sic qui post agnitiōem veritatis retrocedit:neq̄z ipe fructū boni opis ferre neq̄z alios excolere valet:sed foras mittēd⁹ est:Ꝟ est ab ecclesie vnitate secernēd⁹

THEO. Clerū quia sermo parabolic⁹ z obscurus erat:excitās dīs auditores ne q̄litercūq̄z acciperet q̄ dictū ē de sale subdit: Qui hz aures audiēdi audiat.hoc est si cui sapīa inest intelligat. Aures enim hic cognoscitiuā vim aīe z aptitudinē intelligendi accipe debem⁹. Audiat etiā nō cōtēnendo:sed obediendo z faciēdo que dicit. CAP.XV.

Erant aūt appropinquātes ei publicani z peccatores ut audirēt illū. Et murmurabāt pharisei z scribe dicētes: Quia hic peccatores recipit et manducat cū illis. Et ait ad illos parabolā istā

Ca.xv.

dicés: Quis ex uobis homo q habz centũ oues: ↄ si pdiderit unã ex illis nõne dimittit nonagintanouẽ in deserto: ↄ uadit ad illam que perierat donec inueniat eã? Et cũ inuenerit eam: imponit in humeros suos gaudens: ↄ ueniés domũ cõuocat amicos ↄ uicinos dicés illis: Cõgratulamini mihi: quia inueni ouem meã que perierat. Dico uobis q ita gaudium erit in celo sup uno peccatore penitentiã agente: q̃z supra nonagintanouẽ iustis q non indigent pnia.

AMBRO. Didiceras in supioribus secularibus occupatoib⁹ nõ teneri: caduca nõ pferre perpetuis. Sed quia fragilitas humana firmũ nequit in tãto seculi lubrico tenere uestigiũ: etiã aduersus errorẽ remedia tibi bon⁹ medic⁹ demõstrauit: spem ueniẽ inder misericors nõ negauit. vnde subdit: Erãt aũt appo. ei publi. ↄ pecca. vt audi. eũ. GLO. i. qui publica exigit rectigalia uel cõducũt: ↄ qui lucra seculi per negocia sectant. THEO. Hoc. n. exequebat cur⁹ carnẽ suscepat: admittens peccatores: sic medic⁹ egrotãtes. Sed pharisei uere criminosi hunc pietati murmurare cõpẽsab. t. vnde sequit: Et murmurabã. ↄ scri. di. quia hic pec. re. ↄ man. cum illis. GRE. in home. Et qua re colligit quia uera iusticia cõpassionẽ cũ habet falsa pdignatiõnẽ q̃z uisti solẽt recte peccatoib⁹ indignari. sed aliud est quod agit typo supbie: aliud quod zelo discipline: quia iusti cũ foris increpatões p disciplinã exaggerant: int⁹ tamẽ dulcedinẽ p charitatẽ seruãt. Preponũt sibi in animo ipos plerũq; quos corrigũt qõ agẽtes p disciplinã subditos ↄ p humilitatẽ custodiũt sepe tpos. Aũt cõtra hi qui de falsa iusticia supbire solẽt: ceteros quoq; despiciũt: nulla infirmãtib⁹ misericordia cõdescẽdũt. Ex quo se peccatores esse nõ creduũt: eo deteri⁹ peccatores fiũt de quor nũero pharisei erãt: qui diiudicãtes dñm q peccatores susciperet arẽti corde ipm fontẽ misericordie despehendebãt. Sed quia egri erãt ita ut egros se eẽ nescirẽt quaten⁹ quod erãt agnoscerẽt: celestis medic⁹ blandis eos fomẽtis curat. Sequit enim: Et ait ad illos parabolã istã dicẽs: Quis ex uobis homo: similitudinẽ dedit: quaz in se homo recognoscere: ↄ tñ ad auctorẽ hoim ptineret. quia enĩ cẽtenari⁹ pfect⁹ est numer⁹: ipe centũ oues habuit cũ sanctor angelor ↄ hoim naturã possedit. vnde subdit: Qui hz centũ oues. CIRYL. Nunc pcipe latitudinem regni saluatoris nostri. Dicit enĩ oues esse centũ: referẽs numerũ subiectarũ sibi rõnaliũ naturarũ ad integraz multitudinẽ. Est enĩ centenari⁹ numer⁹ pfect⁹ ex decem decadib⁹ cõstitut⁹. Sed ex his una oberrauit. s. generis humanũ quod terrã colit. AMBRO. Dives pastor cui⁹ nos oẽs cẽtesima portio sumus. vnde sequit: Et cũ pdiderit unã ex illis. GRE. Una quis tãe perit: quãdo peccãdo homo pascua uite relicit. In deserta aũt nonagintanouẽ remãserãt: q; rõnalis creature numerus: angelorũ uidelz ↄ hoim q̃ ad uidendũ deũ cõdita fuerat: pereũte hoie erat imminutus. vnde sequit: Nõne dimittit nonagintanouẽ in deserto. quia. s. angelorũ choros reliquit in celo. Tũc aũt homo celũ deseruit: cũ peccauit. Et vt pfecta summa ouiũ integrarẽt in celo: homo pdit⁹ q̃rebatur in terra. vnde sequit: Et uadit ad illã q̃ pierat donec inueniat illam. CIRYL. Nũquid aũt seuiens in reliquas mot⁹ est pietate uni⁹: nequaq̃. Fũt enĩ ille in tuto circũsepiẽte illas potẽtissima dextera: sed magis oportebat misereri pereũtis: ne impfecta uideret residua multitudo. Una enĩ reducta sortiẽ centenari⁹ ppãm spẽm. AVG. de que. euã. Ut illas nonagintanouẽ diceret quas reliquit in deserto supbos significãs tanq̃ solicitudinẽ gerẽtes in aio uũ solo se uideri uolũt: quib⁹ ad pfectõem unitas deest. cum enĩ quisq; a uera unitate diuellit: supbe diuellit: sue quippe potestatis esse cupiẽs: non sequit unũ quod de⁹ est. uni aũt deputat omnes ppniam recõciliãtes que humilitate obtinet. GRE. misertus: Cũ aũt pastor inuenisset ouẽ: nõ punit. Nõ uult ad gregẽ uẽgẽdo: sed supponẽs humero ↄ portans clemẽter annumerauit gregi. vnde sequit: Et cũ inuenerit ouẽ imponit in humeros suos gaudẽs GRE. in home. Ouẽ humeris suis imposuit: quia humanã naturã suscipiẽs peccata nostra ipe portauit. Inuẽta aũt ouẽ ad domũ redit: quia pastor nr reparato homine ad regnũ celeste rediit. vnde seqt: Et ueniẽs domũ cõuocat amicos ↄ uicinos dicens illis: Cõgratulamini mihi quia inueni ouẽ meam q̃ perierat. Amicos ↄ uicinos uocat angelorũ choros quia amici ei⁹ sunt: quia uolũtatẽ ei⁹ cõtinue in sua stabilitate custodiũt. Uicini quoq; ei⁹ sunt: q; claritatẽ uisionis illi⁹ sua assiduitate pfruũt. THEO. Supne igit̃ uirtutes oues dicũt in eo q; oĩs natura creata respectu dei bestialis est. In eo uo q; rõnalis est: amici ↄ uicini dicũt. GRE. in home. Et notãdũ q; nõ dicit: Cõgratulamini inuẽte ouĩ: sz Mihi quia uidelz ei⁹ est gaudiũ uita nostra: ↄ cum nos ad celũ reducimur: solẽnitatẽ leticie illius implemus. AMB. Angeli aũt qñ sunt rõnabiles: nõ imerito hoĩm redẽptiõe letant̃. vnde sequit: Dico uobis q; ita gaudiũ erit in celo sup uno peccatore penitẽtiã agẽte q̃z supra nonagintanouẽ iustis: qui nõ indigẽt penitẽtia. Hoc pficiat ad incẽtiua pbitatis: si unus quisq; cõuersione sua gratã fore credat cetib⁹ angelorũ: aut quor affectare patrociniũ aut uereri debz offensam. GRE. in home. Pl⁹ aũt de cõuers⁹ peccatoib⁹ q̃z de stantib⁹ iustis in celo gaudiũ esse fatet̃: quia plerũq; hi qui nullis se oppressos peccatoz molib⁹ sciũt. stãt quidẽ in uia iusticie: sed tñ ad celestem patriã anxie nõ anhelãt: ↄ plerũq; pigri remanent ad exercẽda bona pcepta: q; securi sibi sunt q; nulla cõmiserit mala grauiora. Ut cõtra nõnulli q̃z hi qui se aliqua illicita egisse meminerũt: er ipo suo dolore cõpũcti ad amorẽ dei inardescũt. Et quia erasse se a deo cõsiderãt dãna pcedẽtia lucris sequẽtibus recõpensant. Maius ergo gaudiũ fit in celo q; ↄ dux in pelio plus eum militem diligit: qui post fugam reuersus hostem fortiter premit: q̃ eum qui nunq̃ terga prebuit: ↄ nunq̃ aliquid fortiter fecit

Sic agricola illam amplius terram amat: que post spinas vberes fructus profert: q̄ eam que nunquā spinas habuit: & nūquā fertilē messem producit. Sed inter hec sciendū est: quia sunt plerique iusti in quorum vita tantū est gaudiū: vt eis quelibet peccatorū pnīa p̄poni nullatenus possit. Vnde ergo colligēduz quātū deo gaudiū facit q̄ humiliter plāgit iustus. sibi facit in celo gaudiū: q̄ hoc q̄ male gessit per pnīam damnat iniustus.

¶ Aut que mulier hās drachmas decez: si pdiderit drachmā unā: nōne accēdit lucernā & euertit domuz & querit diligēter donec inueniat eaz Et cum inuenerit: cōuocat amicas & uicinas dicēs: Congratulamini mihi: quia inueni drachmā quā pdideram. Ita dico uobis: gaudiū erit angelis dei super uno peccatore penitentiā agente.

CIRYL. Per precedentē parabolā in qua genus humanū dicebat ouis erratica: docebamur nos fore creatura sublimis dei qui fecit nos & nō ipi nos cui⁹ pascue oues sum⁹: subiūgit secūda parabola: q̄ gen⁹ humanū comparat drachme q̄ perijt. Per quā ostēdit nos ad similitudinē & imaginē regiā factos esse. s. summi dei. Nam drachma nūm⁹ est impssam habēs regiā figurā. vnde dicit: Aut que mulier hās decē drachmas. GRE. in homel. Qui significat p pastorē: ipe p mulierē: ipe enī deus: ipe & dei sapientia. Angelorū autē & hominū naturā ad cognoscendū se domin⁹ cōdidit: & ad similitudinē suā creauit decē ergo drachmas habuit: quia nouē sunt chori angelorū: sed vt cōplerēt electorū numer⁹: homo decimus est creatus. AVGV. de que. euan. Vel in nouem drachmis sicut & in nonagintanouē ouib⁹ ponit eoz significatōnem qui de se presumētes: peccatorib⁹ ad salutē redeūtib⁹ se preponūt. vnū enī deest a nouem vt decē sint: & a nonagintanouē vt centū sint: cui vni deputat omnes per penitētiā recōcilia tos. GRE. in home. Et quia imago exprimitur in drachma: mulier drachma pdiderat: quādo homo qui cōdit⁹ ad imaginē dei fuerat: peccando a similitudine sui cōditoris recessit. Et hoc est q̄ subditur Si pdiderit drachmā unā nōne accēdit lucernam. Accēdit mulier lucernā quia dei sapiētia apparuit in humanitate. Lucerna quippe lumē in testa est: lumē vero in testa est diuinitas in carne: accēsa autem lucerna. Sequit: Et euertit domū. quia. s. mox vt ei⁹ diuinitas per carnē claruit: omni se nra conscientia cōcussit: quia euersiōis sermo nō discrepat ī eo q̄ in alijs codicib⁹ legit emūdat: quia prauā mēs si non pius pre timore euertit: ab assuetis vitijs non mundat. euersa aūt domo: inuenit drachma. Seq̄t enim: Et querit diligēter donec inueniat. quia. s. cū perturbat cōscientia hominis: repat in homine similitudo cōditoris. GRE. nazāzen⁹: Inuenta autez drachma: celestes virtutes facit pticipes gaudij: q̄s ministras dispensatōis fecit. vnde sequit: Et cuz inuenerit cōuocat amicas & vicinas dicēs: Congratulamini mihi quia inueni drachmā quā pdideram.

GRE. in home. Superne enim virtutes tanto ordine sapiētie iuxta sunt: q̄nto ei per grām continue visiōis approp̄inquāt. THEO. Vel amice sunt vt exequētes voluntatē ipsi⁹: vicine vo vt incorpee vel forte amice ipsi⁹ sunt omnes superne virtutes: vicine vero sunt, ppinquiores. s. throni cherubin & seraphin. GREGO. nisen⁹: Vel aliter hoc reor dīm nobis, p̄ponere inquisitōe perdite drachme: q̄ nulla nobis a ceteris virtutib⁹ vtilitas, puenit q̄s drachmas vocat: q̄uis p̄sto sint omnes vna sola deficiēte anime viduate: qua. s. diuine similitudinis nitore sortitur. Propter quod p̄mo quidē iubet lucernaz accēdere. s. verbū diuinū quod abscōdita patefacit. Vel forsan penitētie lampadē: sed in domo propa. i. in seip̄o & in sua conscientia oportet pquirē drachmam perditā. i. regis imaginē: que nō penit⁹ deperit: sed est tecta sub fumo qui significat carnis cōtagia: quib⁹ studiose absterſi. i. diligentis per solertiā vite elucescet quod queritur. vnde oportet ip̄am q̄ venit gratulari: necnō ad participia gaudiū vocare vicinas. i. cōtubernales virtutes. i. rōnabilē & cōcupiscibilem & innatū iracundie affectū. Et fique sint tales vires circa animā cōsiderate: quas docet gaudere in domino: deinde cōcludens parabolā subdit: Ita dico vobis: gaudiū erit angelis sup vno peccatore pnīaz agēte. GREGO. in home. Penitentiā agere ē p̄terita mala plāgere & plangneda nō ppetrare: nam qui sic alia deplorat: vt tamē alia cōmittat adhuc pnīam agere aut ignorat aut dissimulat. Cogitādū est etiā vt per hoc cōditori suo satisfaciat: vt q̄ commisit, phibita sibi: abscindere debeat etiā concessa & sese reprehendat in minimis: qui se meminit in maximis deliquisse.

¶ Ait autē: Homo quidā habuit duos filios: & dixit adolescētior ex illis patri: Pater: da mihi portiōez substātie que me ꝯtingit. Et diuisit illis substantiā. Et nō post multos dies: cōgregatis omnib⁹ adolescēti or fili⁹ pegre, pfectus est in regionez longinquā: & ibi dissipauit substātiā suam uiuēdo luxuriose. Et postq̄z omnia cōsumasset: facta est fames ualida in regione illa: & ip̄e cepit egere. Et abijt & adhesit uni ciuiū regionis illi⁹: & misit illū in uillā suaz ut pasceret porcos. Et cupiebat implere uētrē suū de siliquis quas porci mā ducabant: & nemo illi dabat.

AMBRO. Tres ex ordine lucas parabolas posuit: Quis perierat & inuenta est: drachma perierat & inuēta est: fili⁹ qui erat mortu⁹ reuixit: vt triplici remedio, puocati vulnera nostra curem⁹. Libastus

vt pastor te suo corpore vehit. querit vt mater eccle
sia:recipit deus pater. ꝑma misericordiā:scōa suffra
gio:tertia recōciliatio. ¶ CHRY. Est etiā iter pabo
las supadictas ratio distictionis sm psonas vl mē
tes peccātiū:vt pater filiū recipiat penitentē q̄ arbi
trii sui libertate vtit vt cognoscat vnde ceciderit.
Pastor vero ouē errantē ⁊ nō sapientē reuerti req̄
rat:⁊ humeris suis referat: irrationabili aīali ipu
dentē hominē comparās:q̄ alieno dolo circūuētus
erraverat sicut ouis. Præsens ergo pabola ꝓponit
cū dicit:Ait autē. Hō quidam habuit duos filios.
Sūt q̄ dicāt de duob⁹ filiis istis seniorē angelos es
se.iuniorē vero hominē ponūt q̄ in longinquā pere
grinationē abierit:qñ i terrā de celis ⁊ paradiso ceci
dit:⁊ aptāt cōsequētia respiciētes ad cām vel statū
ade. sed hic sensus pi⁹ quidē videt:nescio tñ si verus
sit:q̄ iunior fili⁹ ad penitētiā venit sua spōte:recor
datus ꝑterite abūdantie patris sui. Dñs aūt venienī
ad pniam vocauit humanū gen⁹ oū spōte sua regre
di. vñ ceciderat nō cogitaret deīde senior fili⁹ in re
ditu ⁊ salute fratris sui tristat:cū dñs dicat leticiaz
ē apud angelos sup vno peccatore pniam agente.
CIRYL. Quidā vo ꝑ seniorē filiū dicūt significa
ri israel sm carnē:ꝑ aliū vero q̄ discessit a patre:de
scribit multitudo gentiū. ¶ AVG. de que. euā. Dic
ergo hō habēs duos filios:de⁹ habens duos popu
los itelligit:⁊ tāq̄ duas stirpes generis hūani. vnaz
eorū q̄ permānerūt i vni⁹ dei cultu: alterā eorū q̄ vl
q̄ ad colendū idola deserūt deū. Ab ipo ergo exor
dio creature mortaliū:maior fili⁹ ad cultū vni⁹ dei
gunet:minor aūt petit vt sibi ps substātie q̄ eū tan
geret dareť a patre. vñ seq̄t:Et dixit adolescētior ex
illis patri:Pater da mihi portionē substantie q̄ me
cōtingit.tāq̄ aīa ptāte sua delectata:id qō illi est vi
dere itelligere meminisse vel ingenio alacri excellere
potat q̄ omnia sūt munera.hec autē i ptāte sua acce
pit ꝑ liberū arbitriū. vñ sequit:Et divisit illi substā
tiā. ¶ THEO. Domūs substātia rationalitas ē: qnā
comitat libertas arbitrij:⁊ similiter quecūq̄ domi
nus dedit nobis ꝑ substātia nostra putabit:vt celū
terra ⁊ vniuersa creatuta:lex ⁊ prophete. ¶ AMB.
Vides aūt q̄ diuinū patrimoniū petētibus datur:
nec putes culpā patris q̄ adolescētiori dedit nulla
dei regno ifirma etas:nec fides grauat annis. Ipse
se tle iudicauit idoneū q̄ poposcit: atq̄ vtinā nō
recessisset a patre impedimētū nescisset etatis. Seq̄
tur eni:Et nō post multos dies congregatis oibus
adolescētior fili⁹ peregre ꝓfectus ē in regionē lon
ginquā. ¶ CHRY. Minor fili⁹ i regionē lōginquā
ꝓfect⁹ ē nō localiter a deo decedēs:q̄ vbiq̄ ē: ꝫ af
fectu.fugit eni deū peccator:vt a longinquo stet.
AVG. de ver. do. Quisq̄s eni ita vult eē similis deo
vt fortitudinē suā ad illā custodiat:nō ab illo rece
dat ei coherēdo vt custodiat similitudinē ⁊ imagi
nē ad quā fact⁹ ē. Porro nō querse vult imitari de
um:vt quō de⁹ nō habet a quo regatur:sic ipe velit
sua ptāte vti:vt nullo regēte viuat q̄ nō restat: nisi vt
recedēs ab ei⁹ calore torpescat:recedēs a veritate va
nescat. ¶ AVG. de que. euan. Quod aūt nō p⁹ mul
tos dies dixit factū:vt congregatis oibus pegre ꝓfi
ceret i regionē longinquaz: que ē oblivio dei:hō
ē quia nō multo post ūstitutionē būani generi pla
cuit aīe ꝑ liberū arbitriū ferre secū velut quandam
potētiā nature sue:⁊ deserere eū a quo cōdita est fi
des de viribus suis:quas vires tāto ꝑsumit citi⁹:quā
to eū deseruit a quo date sūt. vñ sequit: Et ibi dissi
pauit substātiā suā viuēdo luxuriose. Luxuriosam
vero vel prodigā vitā vocat amantē fundē atq̄ spa
ciari pōpis exteriorib⁹ ītus inanescētē: cū ea quisq̄
sequit:que ad alia ꝓcedūt:⁊ relinqt eū q̄ sibi ē inte
rior. vñ sequit:Et postq̄ cōsūmasset oīa facta ē fa
mes magna in regiōe illa. Fames ē indigētia verbi
veritatis. Sequit:Et ipe cepit egere. ¶ AMB. Me
rito egere cepit:q̄ thesauros sapiētie ⁊ sciētie dei: di
uitiarūq̄ celestiū altitudinē dereliquit. Sequit:Et
abijt ⁊ adhesit vni ciuiū regiōis illi⁹. ¶ AVGV. de
que. euāge. Un⁹ ciuiū regiōis illi⁹ aliqs aere⁹ prin
ceps ē ad militiā diaboli ptinēs:cui⁹ villa ē modus
ptātis ipsi⁹. de qua sequit: Et misit illū i villā suam
vt pasceret porcos. Porci sūt īmundi spūs qui sub
ipo erāt. ¶ BEDA: Porcos aūt pascere:ē ea q̄bus ī
mūdi spūs gaudēt:opari. Sequit:Et cupiebat īple
re ventrē suū de filiq̄s q̄s porci māducabāt. ¶ AM
BRO. Siliqua gen⁹ leguminis ē:ītus inanis:fortis
molis:quo corp⁹ nō reficit:sed implet:vt sit magis
oneri q̄ vsui. ¶ AVG. de que. euā. Silique ergo qui
bus porcos pascebat:seculares doctrīe sūt: steriles:
vanitatē psonātes:de q̄bus laudes idolorū fabula
rūq̄ ad deos gentiū ptinētium vario sermone atq̄
carmīnibus pcrepāt q̄bus demonia delectant. vñ cū
iste satiari cupiebat:aliq̄d solidū ⁊ rectū qō ad bea
tam vitā ptineret īuenire volebat ī talib⁹ ⁊ nō po
terat. vñ sequit:Et nemo illi dabat. ¶ CIRYL. Sed
cū iudei multipliciter arguant ī sacra scriptura de
multis criminib⁹:quō populi illi conueniant verba
maioris filij dicētis:Ecce tot ānis seruio tibi: ⁊ nū
q̄ mandatū tuū ꝑteriui. Est ergo hic sensus parabo
le: Arguētib⁹ eū phariseis ⁊ scribis q⁹ reciperet pec
catores:ꝓponit ꝑsentē pabolā:in qua hominē vo
cat deū:qui pater ē duoz fratrū:iusto⁹ū.s.⁊ peccato
rū:quoz ꝑmus gradus ē iustorū ab initio iusticiam
sequētiū.secūdus grad⁹ ē hominū q̄ penitētiā ad iu
sticiā reductoz. ¶ BASI. Facit etiā ad antiquioris
cōsistentiā magis anim⁹ senilis ⁊ gravitas q̄ cani
cies capilloz:nec q̄ sm etatē est iuuenis ꝛcrepat:sed
iuuenis moꝛib⁹ q̄ sm passiōes viuit. ¶ TYTVS. Ab
ijt ergo adolescentioꝛ nondū adult⁹ mēte:petitq̄ a
patre id qō ei de hereditate cōtingit:vt.s. nō ex ne
cessitate seruiat: sumus enī aīalia rationalia liberū
arbitriū habētia. ¶ CHRY. Dicit autē scriptura oī
uidere patrē ex equo filijs duob⁹ substantiā suā.i.
scientiā boni ⁊ mali:que vere ⁊ ꝑpetue sūt opes be
ne vtēdi. Que enī ex deo ē i ꝓma natiuitate homi
nibus substātia rōnalis equaliter cūctis nascētib⁹
dat. De subsequēti autē cōuersatiōe vnusq̄sq̄ plus
aut minus bui⁹ substātie possidere īuenit:dū vnus
ea que supserit patris eē credens:quasi paterna cu
stodit:alī⁹ sicut ꝓprie possessionis licētia dissipādis
abutit. Oñditur aūt libertas arbitrij: q⁹ pater q̄ ne
q̄ discedere volentē retinuit:ne liberi arbitrij aufe
rat potestatē:neq̄ manere cupientē cogit abscede
re. Abijt autē lōge nō locorū trāslatiōe:sed mentis
declinatiōe. vñ sequit: Peregre ꝓfectus est in regi
onē longinquā. ¶ AMB. Quid enī longinqⁿ⁹ est

q̄ a se recedere: nec regionib⁹ sed moꝛib⁹ separari: etenī qui se a xp̄o sepat: exul ē patrie: ⁊ ciuis mūdi. ¶ Merito ergo ꝑdegit patrimoniū qui recessit ab ecclesia. ¶ TYTVS: Vnde ⁊ denomiatus ē ꝑdigus dissipās substantiā suaz. i. intellectū rectū: castimoniā: documēta veritatis noticiam genitoꝛis: memoriā creatiōis: sensum. ¶ AMB. Facta ē autē ī regione illa fames nō epularū sed bonoꝛ operū atq; virtutū q̄ sunt miserabilioꝛa ieiunia: eteniz q̄ recedit a verbo dei esurit: q; nō ī solo pane viuit hō sed in oī verbo dei: q̄ recedit a thesauro eget. Egere ergo ideo cepit ⁊ famē pati: q; nihil ꝑdige satis est volūtati. abijt itaq; ⁊ adhesit vni ciuiū. Qui enī heret ī laqō ē. ⁊ videt ciuis iste p̄nceps esse istius mūdi. Deniq; ad villā ei⁹ mittit quā emit: q̄ se excusat a regno. ¶ BEDA: In villā enī mitti ē substātie mundialis cupiditate subiugari. ¶ AMB. Pascit aūt porcos illos ī quos petit diabol⁹ itroire: in sordib⁹ ac fetore viuētes. ¶ THEO. Nos igit pascit q; alios p̄cellit ī vitio: vt sūt lenones: archip̄cones: archipublicani: q̄ aliis sūt doctoꝛes operatiōis male. ¶ CHRY. Vel spiritalib⁹ desiderio⁹ operib⁹ quasi prudētia ⁊ intellectu porcos pascere dicit hoc ē sordidas ⁊ immundas ī aīa sua cogitatiōes nutrire: ⁊ dedit escas irrationabiles p̄raue cōuersatiōis: dulces quidē egenti bonoꝛ: quia suaue ꝙrsis videt oē opus carnee voluptatis: q̄ virtutes aīe penit⁹ eneruat ⁊ perimit h⁹ modi cibos quasi porcinos ⁊ male dulces. i. carnaliū delectationū illecebras: siliquarū nomīe scriptura designat. ¶ AMB. Cupiebat aūt siliq̄s ventrē implere suū: nec enī alia ē cura luxuriosis nisi vt vētrē suū impleāt. ¶ THEO. Quib⁹ nullus dat saturitatem maloꝛ: discat enī a deo q̄ talibus vesci. Demones aūt ad hoc studēt: ne vtiq; saturitas maloꝛ ꝑueniat. ¶ GLO. Vel nemo illi dabat: q; cū diabol⁹ aliquē suū facit: vltra ei abundantiā non procurat sciens eum esse mortuum.

¶ In se autē reuersus dixit: Quāti mercennarij in domo patris mei abundant panib⁹: ego aūt hic fame perco. Surgā ⁊ ibo ad patrē meū ⁊ dicā ei: Pater peccaui in celū ⁊ coram te: iam nō sum dign⁹ uocari filius tu⁹: fac me sicut unū de mercēnarijs tuis. ¶ Et surgens uenit ad patrem suū. ¶ Cū autē adhuc lōge esset uidit illū pater ipsius: ⁊ mia motus est. ⁊ accurrēs cecidit sup collū ei⁹: ⁊ osculat⁹ ē eū. Dixitq; ei fili⁹: Pater peccaui in celū ⁊ coꝛā te: iam nō sum dign⁹ uocari filius tuus. Dixit aūt pater ad seruos suos. ¶ Cito ꝓferte stolā p̄imā: ⁊ induite illum: ⁊ date annulū in manu eius: ⁊ calcia mēta in pedes eius: ⁊ adducite vitulū saginatū ⁊ occidite: ⁊ manducemus ⁊ epulemur: quia hic filius me⁹ mortuus erat: ⁊ reuixit: perierat: ⁊ inuētus ē. ¶ Et ceperūt epulari.

¶ GRE. nisenus: Contēpserat patrē ī p̄imo recessu adolescētioꝛ filius: ⁊ opes paternas ꝓfuderat. Et vbi lapsu tēpoꝛis ē attrit⁹ laboꝛib⁹: dū mercēnarius fieret: ⁊ eodē cū poꝛcis pabulo pasceret: redit ī domū paternā castigat⁹. vñ dicit: Ipse au. ī se reuersus dixit: Quāti mercēdiī do. pa. mei abun. pa. ego aūt hic fame pereo. ¶ AMB. Bñ ī se reuertit: q̄ a se recessit eternī q̄ ad deū regredit: se sibi reddit: ⁊ qui recedit a xp̄o se sibi abdicat. ¶ AVG. de que. euā. In se ūt reuersus ē cū ab eis q̄ forinsec⁹ frustra illiciunt ⁊ seducūt: ī cōsciētie sue interioꝛa suā intētionē redunt. ¶ BASI. Est ūt fm tres differētias obediētie discretio. aut enī metuētes supplicia declinam⁹ a malo: ⁊ sum⁹ ī dispositiōe seruili. aut mercedis lucra venantes exequimur q̄ mandant mercēnarijs assimulati. aut ipsi⁹ gr̄a boni ⁊ dilectiōis ad eū q̄ dedit legē seruim⁹: ⁊ sic dispositionē redolem⁹ filioꝛuz. ¶ AMB. Fili⁹ enī q̄ habet sanctispūs pign⁹ ī coꝛde: secularis mercedis lucra nō querit: sed ius fuat heredis. Sūt etiā mercēnarij boni q̄ cōducunt ad vineā. Isti nō siliquis: sed panib⁹ abundāt. ¶ AVG. de que. euan. Vñ aūt hoc scire poterat in quo tanta erat oblivio dei: sicut in oībus idolatris fuit: nisi quia ista recogitatio resipiscētis ē: cū euāgeliū p̄dicaret: iam poterat talis aīa aduertere multos p̄dicare veritatē: inter quos quidā essent nō ipsi⁹ amoꝛe veritatis ducti: sz cupiditate cōparandoꝛ secularīū cōmodoꝛ qui tamen nō aliud annūciant: sicut heretici: vñ mercēnarij recte appellant. In eadē q̄ppe domo eundē panem verbi tractātes: nō tamē in hereditatē eternā vocati: sed tēpoꝛali mercede cōducti. ¶ CHRY. Significāter autē subdit: Ego autē hic fame pereo. quasi diceret: Ego nō alien⁹: sed fili⁹ boni patris: ⁊ frater filij obsequētis. ego liber ⁊ generosus fact⁹ sum miserioꝛ mercēnarius: a sūma celsitudīe p̄me nobilitatis ad infimā humilitatē delapsus. ¶ GRE. nisen⁹: Non p̄ius aūt redijt ad p̄sti nā felicitatē q̄ ī se rediens sentiret: opp̄mētis erūne p̄sentiā ⁊ meditaretur penitētie verba que subdunt: Surgā ¶ AVG. de que. euā. Quia iacebat. Et ibo. q; lōge aberat. Ad patrē meū: q; sub p̄cipe poꝛcorū erat. Cetera vero sunt penitentiā meditātis in cōfessione peccati: nō dum tamē agētis. nō enī iā dicit patri sed dicturuz se esse ꝑmittit cū venerit: Intelligas igitur hoc nūc accipiendū esse venire ad patrē in ecclesia cōstituti per fidē: vbi peccatoꝛū legitima ⁊ fructuosa iaz posfit esse cōfessio. dicit ergo dicturū se esse pat. ¶ AMBRO. Quā misericoꝛs qui offensus nec paternum nomē dedignat audire: Peccaui. hec est p̄ima cōfessio apud auctoꝛē nature: pacē: misericoꝛdie: arbitrum culpe. Sed ⁊si deus nouit oīa: vocē tamē tue cōfessionis expectat. Oꝛe enim cōfessio fit ad salutē: quia alleuiat pondus erroꝛis quisquis ipse se onerat: accusatiōis excludit inuidiā: qui accusatorem p̄uenit cōfitēdo. frustra velis occultare quē

nihil fallit: ⁊ sine periculo prodas quod scias eē iaz cognitū.cōfitere magis vt intercueniat ꝓ te christus roget ꝓ te ecclesia:illa chrymet popul⁹: nec verear ne nō impetres. Aduocatus spōdet veniā. patron⁹ ꝓmittit reconciliationē tibi paterne pietatis:pollice tur assertor. Subdit autē: In celum ⁊ coram te.

CHRY. Dicēs Lozā te:ostēdit hunc patrē deū debe re intelligi:de⁹ enī sol⁹ cōspector est omniū: a quo nec in corde meditata peccata abscōdi possunt.

AVG. de que.euā. Utrū aūt hoc est peccatū in ce lū quod ē cozā te vt celū appellauerit ipam summi tatē patris.an potiꝰ peccaui ī celū cozā sanctis ani mab⁹:cozā te aūt ī ipso penetrali sciētie? CHRY. Uel celū ꝑ loco itelligat:q enī ī celū peccat: quod est supernū tamē visibile elementū ē:ipe ē q peccat in dominē quē suscepit filiꝰ dei ꝓ salute nostra.

AMB. Uel peccato aīe celestia significant dona spūs imminuta.vel qz ab illiꝰ gremio matris hierusa lē q est ī celo nō oportuit deuiari.deiectus aūt se ex altare nō debet.vñ subdit: Jā nō sum dignꝰ vocari filiꝰ tuus. Et vt merito sue humilitatis possit attolli subdit: Fac me sicut vnū de mercēnariis tuis. BE DA: Ad filij affectū q oīa que patris sunt sua eē nō ambigit aspirare nequaq̄ ꝓsumit: sed mercennarij statū iā ꝓmercede futurus desiderat:verū nec hūc quidē nisi paterna dignatiōe se mereri posse testat

GRE. nisenꝰ: Hūc aūt filiū ꝓdigū spūssanctꝰ nos bis descripsit vt ītruamur nos qualiter debeamus cordis deplorare peccamina. CHRY. Qui postq̄ dixit: Jbo ad patrē meū.q ei cūcta attulit bona nō māsit sed totū iter trāsiuit. Sequit enī: Et surgēs ve nit ad patrē suū.sic ⁊ nos faciamus nec pigeat nos lōgitudinis vie:qz si voluerimꝰ fiet regressus celer ⁊ facilis:dūmō deseramꝰ peccatū qō nos a domo pa terna reduxit.est aūt ⁊ pater redeūtibus clemēs:nā subdit: Cū aūt adhuc lōge esset vidit illū pater suꝰ.

AVG. de que.euā. Ante enī q̄ itelligeret deū lon ge esse cū tū ī ī pie quereret vidit ille pater ipsi⁹. Impios enī ⁊ supbos cōuenienter nō videre dicit q̄ ante oculos nō habēs. Ante oculos enī habe ri nō nisi q diligunt dici solēt. CHRY. Sensit au tem pater pniam nō expectauit recipe cōfessionis verbū:sed puenit petitionē misericorditer agens.vñ subdit: Et misericordia motꝰ ē.

GRE. nisenꝰ: Cōfessionis meditatio placauit ei patrē vt obuiā iret ei ⁊ oscula collo cōferret. Sequit enī: Et occurrēs cecidit sup collū eiꝰ ⁊ osculatꝰ est eū. Quod significat rationale iugū homīs ozi īpositū ꝑ euangelicā traditionē q abiecit obseruantiam legis. CHRY. Quid enī ē aliud q occurrit:nisi qz nos peccatis in pedītibus nostra virtute ad deū puenire nō pote ramus: Ipse aūt potēs ad īualidos puenire descen dit.osculat autē os:ꝑ quod emissa de corde confes sio penitētis exierat:quā pater letus excepit.

AMBRO. Occurrit igit tibi qz audit te ītra mentis se creta tractantē. Et cū adhuc lōge sis: occurrit neqs impediat.cōplectit quoq: ī occursu enī ꝑsciētia est: ī cōplexu clemētia:⁊ quasi quodā patrij amoris af fectu supra collū cadit:vt iacentē erigat:⁊ oneratus peccatis atq; ī terrena deflexū:reflectat ad celū. ma lo ergo filiꝰ eē q̄ ouis. Ouis enī a pastore reꝑitur:a patre filiꝰ honorat.

AVG. de que.euā. Uel occur rens cecidit sup collū eiꝰ.nō enī pater vnigenitū fi liū suū deseruit:in quo vsq; in nostrā longinquā pe egrinationē cucurrit:qz deus erat ī christo mundū recōcilians sibi. Cadere autē sup collū eiꝰ est humi liari in amplexū eius brachiū suū: qō est dns iesus christus. Cōsolari aūt verbo gratie dei ad spem in dulgētie peccatoꝝ:hoc ē post lōga itinera remean tem mereri a patre osculū charitatis. Jncipit autez iā cōstitutus in ecclesia peccata confiteri:nec dicit oīa q dicturū se esse ꝓmiserat. Sequit enī: Dixitq; filiꝰ ei:pater peccaui ī celū ⁊ cozā te: ⁊ iā nō sum di gnꝰ vocari filiꝰ. Hoc enī vult fieri per grām: quo se indignū ꝓ merita fatet. Nō addit qō ī illa medita tiōe dixerat: Fac me sicut vnū de mercēnariis tuis. Cū enī panē nō haberet:vel mercēnarius eē cupie bat:quod post osculū patris generosissime iā dedi gnabat.

CHRY. Pater autē ad filiū sermonē nō dirigit:sed mīstris loquit:qz q penitet ozat: sed rīsum verbo nō accipit: misericordiū vero efficaciter in effectu intuet. Sequit enī: Dixit autē pater ad ꝑ uos suos: Cito ꝓferte stolā primā ⁊ induite illum.

THEO. Seruos vel angelos itelligas administra torios spūs:vel sacerdotes q baptismate ⁊ verbo do ctrine animā vestiūt ipo christo. Quotquot enī in christo baptizati sumꝰ christū induimꝰ.

AVG. de que.euā. Uel stola prima ē dignitas quā pdidit adā Seruī q eā ꝓtulit sūt:reconciliatiōis pdicatores.

AMB. Uel stola ē amictꝰ sapientie: quo nuda cor poris apostoli tegūt.accepit aūt sapiam primā:ē.n. ⁊ alia que mysteriū nescit. Annulꝰ autē ē syncere fi dei signaculū:⁊ expressio veritatis:de quo sequitur: Et date ei annulū ī manu eiꝰ.

BEDA: Jd ē ī ope ratiōe:vt per opa fides claresc at:⁊ ꝑ fidē opera con firmēt.

AVG. de que.euā. Uel annulꝰ ī manu pignꝰ ē spūssancti:ꝓpter grē pticipationē que digi to bene significat.

CHRY. Vel iubet annulū dari siue signaculi salutaris simbolū: seu magis desponsatiōis insigne ⁊ nuptiarū pignꝰ:qbus christꝰ eccle siā spōsat:cū aīa relipiscēs per annulū fidei iungit.

AVG. de que.euā. Calciamēta autē ī pedes:prepa tio est euāgelizādi ad nō tangēda terrena de quibꝰ sequit: Et calciamēta in pedes.

CHRY. Uel man dat calciamēta pedibꝰ īponi:aut ꝓpter cooperien da vestigia:vt per lubricum mūdi ist iꝰ fixus īcedat aut ꝓpter mortificationē membroꝝ:vite enī nostre cursus ī scripturis pes appellatur: ⁊ mortificatiōis species calciamētis īponit:qz de animaliū mortuo rum pellibꝰ cōficiunt. Addit ⁊ vitulū illi saginatuz iugulandū in cōuiuij exhibitiōe. Sequit enī: Et ad ducite vitulū saginatū.i. dnm iesum christū:quē vi tulū nominat ꝓpter hostiā corporis imaculati. Sa ginatū aūt dixit:qz pinguis ⁊ optimꝰ intantū est:vt ꝓ totius mūdi salute sufficiat. Nō aūt ipe pater vi tulū īmolauit:sed alijs īmolandū tradidit.ꝓmitten te enī patre cōsentiens filiꝰ ab hominibus crucifixus est.

AVG. de que.euan. Uel vitulꝰ saginatꝰ ē ipe dns fm carnē satiat⁹ obprobrijs. Qō autē imparat vt adducāt eū quid aliud ē nisi vt predicēt eū: ⁊ an nunciando faciāt venire ī exhausta fame viscera fi lij esurietis? Nā etiā vt occidāt eū iubet: hoc est vt mortē eiꝰ īmuet.tūc enī cuiq; occidit: cū credit oc cisum. Sequit: Et māducemꝰ.

AMB. Bñ carnez

vituli qz ſacerdotalis ē victima que ꝓ peccatis fie/bat. Epulantē aūt iducit: cū dicit: Epulemur: vt oī/deret quoniā paternꝰ ē cibus ſalꝰ noſtra: z patriſ ē gaudiū noſtroz redēptio peccatoz. CHRY. Ipe enī pater gaudet ī reditu filij: z cōuiuaſ ī vitulo: qa miſericordie ſue fructū ī imolatiōe filij ſui gaudens creator in acqſitione populi credētis epulaſ. vñ ſe/quitur: Quia hic filiꝰ me⁹ mortuꝰ erat z reuixit: pe/rierat: z iuentus eſt. AMB. Ille periit q̄ fuit: ſtaqz gētes nō. ſuit: chriſtianꝰ ē. Pōt tamē z hic vna ſpeci/es accipi generis humani: fuit adā: z in illo fuimꝰ omnes. periit adā: z in illo oēs perierūt. Dō igitur ī illo homīe q̄ perierat reformaſ. pōt z de agēte peni/tentiā dictū videri: qz nō moriē niſi q̄ aliquādo vi/xerit. Et gētes quidē cū crediderīt: per gratiaz viuifi/canē: q̄ vero lapſus fuerit per pniam reuiniſcit.

THEO. Quātū ergo ad vitioꝝ cōditionē mortuꝰ fuerat deſperatꝰ. Sed quantū ad humanā naturaz q̄ mutabilis ē: z pōt a vitio ad virtutē cōuerti dep/ditus dicīē: nā minꝰ eſt pdi q̄z mori. Quilibet autez reuocatus z mūdatus a crimine: ſaginati vituli pti/ceps cā leticie fit patri z famulis eiꝰ. i. angelis z ſa/cerdotibus. vñ ſequiē: Et ceperunt omēs epulari:

AVG. Iſte epule atqz feſtiuitas nūc celebranē: per/orbē terrarū eccleſia dilatata atqz diffuſa. vitulꝰ. n. ille ī coꝛpoꝛe z ſanguīe dominico z offerē patri: z paſcit totam domum.

Erat autē filius eius ſenioꝛ ín agꝛo. Et cū ueniret z appꝛopinqua/ret domui audiuit ſymphoniam z choꝛū: z uocauit unū de ſeruis: z in/terrogauit quid hec eſſent. Iſqz di/xit illi: Frater tuus uenit: z occidit pater tuus uitulū ſaginatū: quia ſal/num illū cepit. Indignatus eſt aūt z nolebat íntroíre. Pater ergo illiꝰ egꝛeſſus cepit rogare illū. At ille re/ſpondens dixit patri ſuo: Ecce tot annis ſeruio tibi: z nunqz mandatū tuū pꝛeteriui: z nunqz dediſti mihi hedū ut cuz amicis meis epularer. Sed poſtqz filius tuꝰ hic qui deuo/rauit ſubſtantiā ſuā cū meretricibuſ/ uenit: occidiſti illi uitulū ſaginatuz. At ipſe dixit illi: Fili tu ſemp mecū es: z omnia mea tua ſunt. Epulari autē z gaudere opoꝛtebat: quia fra/ter tuus hic moꝛtuꝰ erat z reuixit: perierat z inuentus eſt.

BEDA: Murmurātibus de peccatoꝝ ſuſceptio/ne ſcribis z phariſeis: treſ ꝑ oꝛdinē parabolas ſalua/toꝛ poſuit. Duabꝰ pꝛimis q̄tum ipe cū angelis ō pe/nitentiū ſalute gaudeat īſinuat. In hac vero tertia nō ſuū tantūmō ſuoꝝqz gaudiū demōſtrat: ſz z in/uidentiū murmur repꝛehēdit. Dicit enī: Erat autez filiꝰ eiꝰ ſenioꝛ in agꝛo. AVG. de que. euā. Maior filiꝰ populꝰ iſrael ē: nō quidē ꝑfectus ī longinquā regionē: ſed tū ī domo nō ē. In agro aūt ē. i. in ipſa hereditaria opulētia legis: z ꝑphetaꝝ terrena poti/us operaſ. Veniēs aūt de agꝛo: domū appꝛopiqua/re cepit. i. laboꝛe ſeruilis opis improbato: ex eiſdem ſcripturis eccleſie libertatē conſideraūt. vñ ſequē: Et cū veni. z appꝛo. do. audi. ſimpho. z choꝛuz. i. ſpūſan/cto plenos vocibꝰ cōſonis euangeliū ꝓdicare. Seq̄/tur: Et vocauit vnū de ſeruis: z iterrogauit q̄d hēt. i. ſumit ad legendū aliquē ꝓphetarū: z ī eo queriē quodāmō iterꝛogat. vñ iſta feſta ī eccleſia celebran/tur in qua ſe eē nō videt. Reſpondeat ei ſeruus ꝑis ꝓphēta. Sequiē. n. Iſqz dixit illi: Frater tuꝰ venit. z occidit pater tuus vitulū ſaginatū: qz ſaluū illum recepit. q. d. In extremis terre fuit frater tuꝰ: ſz ide maioꝛ exultatio cantantiū dño canticū nouū: quia laus eius ab extremis terre. z ꝓpter euz qui abſens erat occiſus ē vir ſciēs ferre ībecillitatē: qz cibus nō eſt narratū de eo viderūt. AMBRO. Adoleſcēti/ori aūt filio. i. populo z gētibus iſrael tanqz maioꝛ frater bñficiū paterne bñdictionis inuidit: quid fa/ciebant iudei: qz chriſtuꝰ cū gētibus epularēt. vñ ſeq̄/tur: Indignatuꝰ eſt aūt z nolebat introire. AVG. de que. euā. Indignaē etiā z nūc: z adhuc nō vult íntrare. Cū ergo plenitudo gentiū introierit: egredi/etur opoꝛtuno tēpoꝛe pater eiꝰ: vt etiā oīs iſrael ſal/uus fiat. vñ ſequiē: Pater ergo illi egꝛeſſus cepit ro/gare eū. Erat enī quādoqz aperta vocatio indeoꝝ ī ſalutē euāgelii: quā manifeſtationē vocatiōis tāqz egꝛeſſum patris appellat ad rogandū maioꝛē filiuz. Deīde que rñdit maioꝛ filiꝰ: queſtiōes duas habēt. Sequiē enī: At ille reſpōdens dixit patri ſuo: Ecce tot annis ſeruio tibi: z nūqz mandatū tuū preteriui. De mādato nō pꝛetergæſſo facile illud occurrit: nō de omi mādato dictū: ſed de vno maxime neceſſa/rio: q̄ nullū aliū deū pꝛeter vnū creatoꝛē omniū co/lere viſus ē. Neqz iſte filius in oīb⁹ iſraelitis: ſed in his ītelligiē ꝑſonā habere q̄ nūqz ab vno deo ad ſimulacra cōuerſi ſūt. Quanqz enī terrena deſidera/ret: ab vno tñ deo iſte deſiderabat bona: qꝫ cum/munia cū peccatoꝛibꝰ. vñ z in pſalmo dicīē: Ut iu/mentū factū ſum apud te: z ego ſemp tecū. Sed q̄s ē hedus quē nūqz accepit ad epulandū. Sequiē enī Et nūqz dediſti mihi hedū vt cū amicis meis epula/rer. Peccatoꝛ hedi nomīe ſignificari valet. AM/BRO. Judeꝰ hedū requirit: chriſtianꝰ agnū. z idco illis barrabas ſoluiē: nobis agnus īmolatur. Queri etiā ī hedo videē: quia iudei ritū veteris ſacrificij ꝓ/diderūt. vel qui hedū querūt: expectāt antichriſtuz. AVG. de que. euan. Sed nō inuenio exitū huius ſentētie. Multū. n. abſurdū ē eū cui poſt dicīē: Tu mecū es ſemp: hāc patre optaſſe: vt antichriſto cre/deret. Neqz eōno aliquē iudeoꝝ: qui antichriſtū cre/diturī ſunt: iſtū filiū fas ē ītelligi. Quō aūt epularēē ex illo hedo ſi ipſe eſt antichriſtꝰ qui ei nō crederet? Ac ſi hoc ē epulari ex hedi occiſione: quod ē de an/tichriſti pditione letari: quomō dicit filiꝰ quē rece/pit pater: hoc ſibi nō fuiſſe cōceſſuz? cū omnes filii

dei de ei⁹ pditione letaturi sūt. Ipsum igit̄ sibi dñz negatū ad epalandū cōquerit̄: dū eū peccatorē pu tat.cū eni bed⁹ est illi gēti.i.cū ea sabbati violatorē ⁊ ppbanatorē estimet: iucūdari epulis illi⁹ non me ruit. GRE. Quod aūt dicit: Luz amicis meis.aut ex pśona p̄incipū cum plebe itelligit̄: aut ex pśona populi iuda. HIE. Vel dicit: Nunq̄ dedisti mihi bedū.i.null⁹ sanguis ,pphete vl̄ sacerdotis a roma no imperio nos liberauit. AMB. Impudēs autē fili⁹ similis ē publicano iustificanti se:q; legē seruabat in lr̄a.ipie accusabat fratrē:q; cū meretricib⁹ patrimā substantiā prodegisset. Sequit̄ eni: Sz postq̄ filius tuus hic qui deuorauit substantiā suā cum meretricib⁹ venit:occidisti illi vitulū saginatum. AVG. Meretrices aūt sūt supstitiones gentilium: cū q̄bus substantiā dissipat:qui relicto vero cōnubio veri dei:cū demone feda cupiditate fornicant̄. HIE. In hoc aūt q̄ dicit: Occidisti illi vitulū sagināti:cōfitetur venisse christū:sed inuidia non vult saluari. AVG. Nō aūt pater eū.q.mentientem redarguit:sed secū pseuerantiā ei⁹ approbās ad perfectionē portionis atq; iucūdioris exultatiōis inuitat. vñ sequit: At ipse dixit illi: Fili tu semp mecum es. HIERO. Vel quod dixerat:iactātia ē nō veritas cui pater nō cōsentit:sed alia compescit ratione dicens: Mecū es lege qua stringeris. nō q; non peccaueris:sed quia de⁹ eū semper castigando retrarit. Nec mirū si patri mentit̄ q̄ fratri inuidet. AMB. Sed bon⁹ pater etiā hūc salutare cupiebat dicens: Tu mecū semp es.vel quasi iudeus in lege vel quasi iust⁹ in cōmunione. AVG. Quid autē sibi vult q̄ addidit: Et oīa mea tua sunt.quasi nō sint ⁊ fratris sed sic a pfectis ⁊ imortalib⁹ filijs babētur omīa:vt sint ⁊ omniū singula:⁊ omīa singulorū vt eni cupideas nihil sine angustia: ita nihil cū angustia chazitas tenet. Sed qūo omīa:nōne ⁊ angelos de⁹ i possessionē tali filio subiecisse putādus ē: si possessionē sic accipias vt eius possessor ipse sit dñs: non vtiq; omīa. Nō eni domini erim⁹:sed cōsortes pori⁹ angelorū. Si vero possessio sic itelligit̄: qūo recte dicimus possidere alias veritatē: nō iuenio cur nō vere ac ppie id possim⁹ accipere: Nō eni illud loquimur:vt dominas veritatis dicamus alias. Aut si nomine possessiōis ab hoc sensu ipedimur: illud quoq; auferat̄. nō eni ait pater: Oīa possides. sed omīa mea tua sunt:nec tamē vt ipsi⁹ dñi. Quod eni est in nostra pecunia: pōt familie nostre vel alimentū eē vel ornamentū vel aliud huiusmōi. Et certe cū ipm patrē recte ille possit dicere:nō video qūo ipsius rei vocari possit:diuersis ūtarat modis. Cū enim beīudiné illā obtinuerim⁹:nostra erūt ad videduz fugiora ad cōuiuendū equalia: ad dominādū iferiora. Lōgaudeat igit̄ securissimus maior frat̄. AM. Si eni desinat iuidere: oīa sua sūt: vel Jude⁹ sacramēta veteris testamēti:vel baptizat⁹ noua etiā possidēs. THEO. Vel aliter: Totū pśona filii:q̄ videt murmurare:sumit̄ ,p oībus quicūq; scādalizant̄ in subditis:sicut Dauid itroducit personā passam scādalū i peccatorū pace. TYTVS: Maior igit̄ filius sicut agricola insistebat agriculture: nō terrestrē sed animē agrū fodiēs:⁊ salutis arbores inserēs.s.virtutes. THEO. Vel erat in agro hoc ē i mūdo colēs ,ppriā carnē:vt repleat̄ pauib⁹:⁊ seminās in lachrymis vt i gaudio metat.sed cognitis gestis nolebat intrare ad cōmune gaudiū. CHRY. Querit̄ aūt si afficit̄ passiōe liuoris:dolēs i ,pśperis aliorū. Dicendū est aūt q; null⁹ sanctorū dolet i talib⁹:imo bona alioru sua existimat:nō aūt oportet oīa quecūq; parabola cōtinet:ad literā ptractare:sed sensū elicientes cui⁹ cā cōponitur nihil aliud pscrutari. Nec ḡ parabola ad hoc ē cōposita vt peccatores nō diffidāt reuerti:sciētes q; magna cōsequēt̄. vñ itroducit alios turbatos in eor bonis:vt idicet eos liuore tabescētes:sed tāto decore honoratos redeūtes: vt etiā i uidiosi possint alijs fieri. THEO. Vel phariseorū intentionē corrigit dñs p p̄sentē parabolā quos ex hypostasi nominat iustos.q.d. Esto vos vere iustos esse:nec trāsgressos aliq̄ mandatorū:nunq̄d igitur ,ppter hoc nō oportet admittere a flagitijs redeuntes: HIE. vel aliter. Omīs iustīcia in compatione dei est iiusticia. vñ paul⁹: Quis me liberabit de corpore mortis hui⁹. vñ apostoli dedignati sūt ,p petitione matris filiorū zebedei. CIRYL. Quod ⁊ nos ipsi q̄q; patimur: viuūt eni quidā pstantissimaz et optimā vitā.ali⁹ autem in ipso senio multociēs ad deū cōuertit̄:vel forsitan extremū die claudere debēs hac diluit reat⁹ dño miserāte. Doc quidē aliq̄n respuūt ex iportuna pusillanimitate: nō attēdētes mentē saluatoris qui de salute peuntium gaudet. THEO. Dicit ergo fili⁹ patri: Gratis duxi i doloribus vitā a peccatorib⁹ molestat⁹. ⁊ nūq̄ cā mei decreuisti mactandū eē bedū.i.psequentē me peccatorem:vt paululum recrearer:qualis bed⁹ fuit achab helie. Qui dicebat dñe ,pphetas tuos occiderunt. AMB. Vel aliter notat̄ hic frater vsqueadeo: vt ō villa venire dicat̄:hoc ē terrenis operib⁹ occupat⁹: ignorās q̄ sunt spūs dei: vt deniq; nūq̄ ,p se vel bedū querat̄ occisum:nō eni ,p iuidia:sz ,p venia mūdi agn⁹ ē imolatus. iuidus bedū querit. innocens agnū ,p se desiderat imolari.iō ⁊ senior dicit̄: eo q; cito q̄s p̄ iuidiā ɔsenescat.iō ⁊ foris stat: eo q; maliuolētia eū excludat.iō chorū ⁊ symphoniā audire nō pōt:hoc ē i nulla theatralis incētiua lasciuie: sz plebis cōcordiā cōcinentes q̄ de peccatore saluato dulcē letice suauitatē resultat.q̄ eniz sibi iusti videtur indignant̄ q̄ alicui peccatū fatēti venia laxat̄ Quis tu es q̄ dño cōtradicas:ne videlicet culpā relaxaret:cū tu cui volueris ignoscas:sed remittēdis post penitentiā debem⁹ fauere peccatis ne dum venie alteri⁹ iuidem⁹ ipi eā ñ mereamur a dño:nō in uideam⁹ de lōginq̄ regiōe remeātibus:q; ⁊ nos fuimus i regiōe longinqua.

CA.XVI.

DIcebat āt ⁊ ad discipulos suos. Hō quidā erat diues qui habebat villicum: ⁊ hic diffamatus est apud illū: quasi dissipasset bona illius: Et uocauit illuz. ⁊ ait illi: Quid hoc audio de te: red de rationē villicationis tue. Jā eni nō poteris villicare. Ait autez villi

cus intra se: Quid faciã: quia dominus meus aufert a me uillicationẽ. Fodere nõ ualeo: mendicare erubesco. Scio quid faciã: ut cũ amotus fuero a uillicatiõe: recipiãt me in domos suas. ¶ Cõuocatis itaq; singulis debitoribꝰ domini sui: dicebat pmo: Quantũ debes domino meo? At ille dixit: Centũ cados olei. Dixitq; illi: Accipe cautionẽ tuã: & sede cito scribe quinquaginta. Deide alio dixit. Tu uero quantũ debes? Qui ait centũ choros tritici. Ait illi: Accipe lras tuas: & scribe. lxxx.

BEDA: Postq; murmurãtes de penitentiũ receptione tribus pabolis saluator redarguit: quartam mox quitãq; de elemosyna dãda & pmonita seqn da subiũgit: qz & ordo predicãdi aptissimꝰ est: vt pꝰ penitentiã elemosyna subiungat. vñ dicit: Dicebat aũt ad discipulos suos: Hõ quidã erat diues qui habebat villicũ. CHRY. Opinio quedã erronea aggrauata mortalibꝰ auget crimina: minuit bona. Ea uero ẽ opinari: q; ea quecũq; possidemꝰ in usu uite possideamꝰ vt dñi: & iõ etiã oportune ea apprehẽdimus tãq; bona pcipua. Sed cõtrariũ ẽ: nõ enim nos vt dñi in uita psenti collocati sumꝰ in ppria domo: sed tãq; hospites & aduene quo nolumꝰ ducimur: & quo tẽpore nõ putamꝰ q; nũc locuples est: in breui fit medicus. Ergo quicũq; sis: noueris te ẽ dispensatorẽ alienorũ: & trãsitorij usus & breuis tibi iura cõcessa sũt. Abiecto ergo ab aĩa dominij fastu: sume humilitatẽ & modestiã villici. BEDA: Villicus quippe ville gubernator ẽ. vñ & a villa nomen accepit. Iconomꝰ aũt tã pecunie q; frugũ & omniũ que habet dñs dispẽsator ẽ. AMB. Ex hoc q; discimus nõ ipos eẽ dños: sed portꝰ villicos alienarũ facultatũ. THEO. Deide q; cũ nõ exercemꝰ dispensationẽ opũ ad libitum dñi: sed ad pprias illecebras: cõmissis aburimur: criminosi villici sumꝰ. vñ sequitur: Et hic diffamatꝰ ẽ apud illũ: quasi dissipasse bona illius. CHRY. Interea eiulsus a villicatõe exipiẽ. Sequit enĩ: Et vocauit illũ: & ait ei: Quid hoc audio de te? Redde rationẽ villicatiõis tue. Jã enim nõ poteris villicare. Quotidie talia nobis paffectꝰ exclamat dñs: oñdens nobis fruentem in meridie sospitate: priusq; vesperascat examinẽ: & aliũ iter prandia expirantẽ: & diuersimode ab hac villicatione discedimus. Sed fidelis dispẽsator q; de ppria dispensatione cõfidit: desiderat cũ paulo dissolui: & eẽ cum christo. Is autẽ cuiꝰ sunt vota terrena: anxiat in ertitu. vñ de hoc villico subdit: Ait autẽ villicꝰ intra se: Quid fa. q; domi. meꝰ. au. a me villicationẽ. fodere nõ valeo: mẽdicare erubesco. Impotentẽ eẽ in opere crimẽ ẽ vite inertis. Nõ enĩ timeret si cõsuetus esset affectare labores. q; si sm allegoriã accipiamꝰ parabolã: post trãsmigrationẽ hic factã nõ est tempus operãdi. Ulita psens habet exercitiũ mandatorũ: futura vero solatiũ. Si nihil operatꝰ es hic: frustra in futurũ curas: sed nec mẽdicãdo ꝓficies. Duꝰ indiciũ sũt virgines fatue: que imprudẽter a prudẽtibus mẽdicauerũt: sed reuerse sunt vacue. quilibet. n. suã cõuersationẽ vt tunicã induit: nõ ẽ aũt eã eruere nec cãbire cũ alio. Sed debitorũ remissionẽ igeniatꝰ ẽ neqtie villicꝰ: statuẽs sibi malorũ remediũ in cõseruis. Sequit enĩ: Scio q̃d faciã: vt cũ amotꝰ fuero a villicatiõe: recipiẽt me i domos suas. Quotiẽs enis q̃s exitũ siuꝰ ꝓcipiẽs: leuat bñficio sarcinã peccatoꝝ vel relaxãdo debita debitori: vel tribuẽs i opibꝰ copiã: ea que sũt dñi largiẽs: multos amicos conciliat ꝓbituros sibi coꝝ indice testimoniũ veritatis nõ vocibus: sed bonorũ operũ ostẽsione: quinetiã patrocinꝰ testimoniũ refrigerij mansionẽ. Nihil aũt ẽ nostrũ sed oĩa sũt ditiõis dei. vñ sequit: Conuocatis itaq; singulis debitoribꝰ dñi sui dicebat pmo: Quantum debes dño meo? At ille dixit: Centũ cados olei.

BEDA: Cados grece est amphora continẽs vrnas tres. Sequit: Dixitq; illi: Accipe cautionẽ tuã & sede: & cito scribe quinquagĩta. Dimidiã ei partẽ dimittẽs. Sequit: Deide alio dixit: q̃tũ debes? ait: cẽtum choros tritici. Chorꝰ modijs. xxx. cõplet. Sequit Ait illi: Accipe literas tuas: & scribe. lxxx. Quintam partẽ ei dimittens. Simpliciter ergo sic põt accipi. Quisq; indigẽtiã pauperis vel ex dimidia vel ex quinta alleuiat parte: misericordie siue mercede donãdꝰ ẽ. AVG. de que. euan. Uel q; de centũ cadis olei quinquagĩta fecit scribi a debitore: & de centũ choris tritici octoginta: ad hoc valere arbitror: vt ea q̃ sacerdotes atq; leuitas iudeꝰ quisq; optatur. i eccle sia christi abundẽt: vt cũ illi decimas darent: isti dimidias dẽt: sicut de bonis suis fecit zacheꝰ aut certe duas decimas dãdo. i. vnã quintã superẽt impendia iudeorum.

Et laudauit dominus uillicũ iniquitatis: quia prudẽter fecisset: quia filij huius seculi prudẽtiores filijs lucis in generatione sua sunt. Et ego uobis dico: Facite uobis amicos de mãmona iniquitatis: ut cũ defeceritis: recipiãt uos i eterna tabernacula. Qui fidelis est i minimo: & i maiori fidelis est: & q in modico iniquꝰ est & in maiori iniquus ẽ. Si ergo i iniquo mãmona fideles nõ fuistis: quod uerũ est quis credet uob? Et si in alieno fideles nõ fuistis: quod uestrũ est qs dabit uobis. Nemo ꝑuus põt duobꝰ dñis fuire. Aut. n. unũ odiet: & alteruz diliget: aut uni adherebit: & alterũ contẽnet. Non

Ca.xvi.

potestis deo seruire ⁊ mãmone.

¶AVG. Uillicũ quẽ dñs eijciebat a villicatu laudauit dñs:eo q̃ in futurũ sibi ꝓspexerit.vñ dicitur: Et lauda.do.villi.iniq.q̃ prudẽ.egisset. Non tñ oĩa debem⁹ ad imitãdũ sumere: nõ enĩ dño nostro facieda ẽ in aliquo fraus: vt de ipsa fraude elemosynas faciam⁹. ¶ORI. Uerũ q̃ gẽtiles dicũt prudentiã esse virtutẽ:⁊ diffiniũt eã peritiã bonorũ malorũ ⁊ neutrorũ:vel cognitionẽ agẽdorũ ⁊ nõ agendorũ: cõsiderandũ ẽ vtrũ hec dictio plura aut vnũ significet.dicit enĩ q̃ de⁹ parauit celos prudẽtia:constat bona ee prudẽtiã qua dñs celos parauit. Dicit etiã i geneũ fm.lxx.q̃ serpẽs prudẽtissim⁹ erat: vbi prudentiã nõ virtutẽ dicit:sed astutiã ad mala ĩclinati oné habẽtẽ:⁊ fm b̃ dicit:q̃ dñs laudauit villicũ q̃ prudẽter egisset:b̃ ẽcalide ⁊ perpetã . Et forsitã qõ dixit Laudauit:nõ fm verã cõmendationẽ:sed abusiue dictũ ẽ:vt cũ dicim⁹ aliquẽ cõmendari in me diocrib⁹ ⁊ idifferẽtibus reb⁹:⁊ q̃nodãmõ mirãdos ee cõcursus et acumẽ q̃bus vigor mentis elicitur. ¶AVG.de que.euã. Ecõtrario dicũtur iste similitudinem:vt itelligam⁹ si laudari potuit ille a dño: q̃ fraudẽ faciebat:quãto ampli⁹ placeãt deo q̃ fm ei⁹ ꝓceptũ opa illa faciũt. ¶ORI. Filij quoq̃ hui⁹ seculi nõ sapiẽtiores sed prudẽtiores dicunt lucis filijs. ⁊ b̃ nõ absolute ⁊ simpliciter:sed ĩ genere suo. Sed tur: Quia filij hui⁹ seculi prudẽtiores filijs lucis in generatiõe sua sũt. ¶BEDA: Filij lucis ⁊ filij b⁹ seculi vocant:quõ filij regni ⁊ filij pditiõis:cui⁹ enim vnusq̃sq; agit opa eius cognominat ⁊ fili⁹. ¶THE. Filios ergo hui⁹ seculi vocat cogitãtes q̃ sibi cõmoda sũt ĩ terra:filios vero lucis spiritales opes tractãtes intuitu diuini amoris. Inuenimur aũt ĩ humanis quidẽ administratiõib⁹ prudẽter oĩa disponentes:⁊ summope satagentes:vt si defecerim⁹ ab administratiõe habeam⁹ vite refugiũ : cũ vero dispẽsare debem⁹ diuina:nõ ꝓmeditamur q̃ nobis postmodũ sit ꝓfutura. ¶GRE.xviij.mor. Ut ergo in sua mansiones post mortẽ quicq̃ inueniãt:añ mortẽ diuitias suas ĩ pauperũ manib⁹ ponant.vñ sequit:Et ego vobis dico facite vobis amicos de mammona iniq̃tatis. ¶AVG. de ver.do . Quod hebrei vocant mãmona:latine diuitie vocant:ac si diceret : Facite vobis amicos de diuitijs iniq̃tatis. Hoc aũt q̃daz male itelligẽdo rapiũt aliena:⁊ inde aliq̃d pauperibus largiunt:⁊ putãt se facere quod ꝓceptũ ẽ. Intellect⁹ iste corrigẽdus ẽ . De iustis laborib⁹ elemosynas facite:nõ enĩ corrupturi estis iudicẽ christũ: si de p̃da inops dares aliq̃d iudici:vt ꝑ te iudicaret si inde ille ꝑ te iudicabit:tãta vis ẽ iusticie: vt etiaz tibi displiceat. Noli tibi pĩgere talẽ deũ:fons iusticie ẽ. Noli ergo elemosynas facere de fenore ⁊ vsuris.fidelib⁹ dico : q̃bus corp⁹ christi erogam⁹. sed si pecunias tales habetis de malo ẽ qõ habetis. Jam nolite malũ facere. Sacheⁿ dixit: Dimidiũ rerũ mearũ do pauperib⁹. Ecce qũo currit q̃ currit facẽ amicos de mãmona iniq̃tatis : ⁊ ne re⁹ aluũde teneret. Si cui aliq̃d tuli:quadruplũ reddã. Est ⁊ ali⁹ itellectus: Mãmone iniq̃tatis diuitie seculi sũt omẽs vndecũq; sint. Si enĩ veras diuitias queris: alie sũt q̃busdã nud⁹ abundabat:qñ ĩ deũ cor plenũ hẽbat

Iste aũt ab iniq̃tate appellant diuitie: q̃ vere nõ sũt pauptate enĩ plene sũt:⁊ semp obnorie casib⁹. Si ei vere diuitie essent:securitatẽ tibi darẽt. ¶AVG. de que.euã. Nõ ergo eos a quib⁹ recipi volum⁹ ĩ tabernacula eterna tãq̃ debitores dici fas ẽ itelligi: cũ iusti ⁊ sancti significẽt b̃ loco q̃ eos ĩtroducãt:q̃ necessitatib⁹ suis terrena bõa cõmunicauerũt. ¶AMB . Uel aliter: Facite vo.ami. de iniquo mãmona.vt largiẽdo pauperibus: angelorũ ceteroruncq; sanctor gr̃am cõparem⁹. ¶CHRY. Attẽde etiã q̃ nõ dixit:vt suscipiãt vos ĩ suis mansionib⁹:nõ enĩ ipi sũt q̃ suscipiũt.vñ cũ dixisset:Facite vo.ami.addidit De mam.iniqui.oñdẽs q̃ nõ simplr eor amicitia nob⁹ patrocinabit:nisi bõa opa nos committẽt:nisi euacuem⁹ iuste diuitias ꝯgestas iniuste. Ars igit artiũ pitissima ẽ elemosyna.nõ.n.nob⁹ vomos fabricat luteas:sz vitã pennẽ ipẽdit. Singulaz artiũ alia alteri⁹ adminiculo ĩdiget. Cũ aũt misereri oz:nulli⁹ alteri⁹ sz soli⁹ volũtat ẽ opus. ¶CIRYL. Sic igit docebat xps affluẽtes diuitijs sũmoope oportigẽ amicitiã pauper:⁊ thesaurizare ĩ cel. Nouerat ãt hũane mẽt desidiã:qũo ambiẽtes diuitias nullũ charitatiuũ op⁹ ĩpẽdũt egẽtib⁹. q̃ igit talib⁹ null⁹ spiritaliũ donor fruct⁹ ꝓueniat: mãifestis exẽplis oñdit subdẽs:Qui fide.ẽ ĩ mĩmo : ⁊ ĩ maio.fide.ẽ.⁊ q̃ ĩ modi.iniqu⁹ ẽ:⁊ ĩ maio.iniqu⁹ ẽ. Apis ãt nobis dñs oculũ cordis exponẽs q̃ dixerat:cũ subdit:Si g̃ ĩ iniquo mam.fide.ñ fui.q̃ verũ ẽ q̃s cre.vobis:

Est igit minimũ iniqs mãmona.i.terrene diuitie:q̃ supna sapietib⁹ nihil ee videt. Arbitror ergo aliquẽ ee in modico fidelẽ:cũ de bis mũmis oppssis erũna subsidiũ ipartiet. Itaqz si i modico fuerim⁹ pfidi:q⁹ pacto ab eo obtinebũ⁹ verũ.i. diuinoz charisma/tũ nobis donũ:aie humane iprimẽs diuinã specie. Nõ aũt ad hoc tẽdat intẽtio verboz dñi:p sequen/tia pz. Dicit.n. Et si i alieno nõ fuistis fideles: qõ ve/strũ ẽ:qs dabit vobis:// AMB. Aliene nobis diui/tie sũt:qz pter naturã sũt:neqz nobiscũ nascũt:neqz nobiscũ trãseũt.christ⁹ ãt noster ẽ:qz hoim vita est. veniqz i ppria veit.// THEO. Sic igit hucusqz do cuit nos q̃s fideliter deceat dispẽsare diuitias. Is qa opũ dispẽsatio sm deũ nõ aliter obtinet:q̃s p ipassi bilitatẽ ai ad diuitias ñ affecti subiũgit: Nemo ser. põt duo.do.ser.// AMB. Nõ qz duo:sz vn⁹ ẽ dñs. nã si sint q̃ mãmone seruiant:tñ nõ ille nouit aliq̃ iura dñatus:sz ipi sibi iugũ suitutis iponũt. Un⁹ ẽ dñs:qz vn⁹ ẽ de⁹.vñ pz patris t filij vnũ ee dñatuz. Et hui⁹ rõnẽ assignat subdẽs: Aut.n.vnũ odio ha/bebit t alte.dili.aut vni adherebit:t alte contem.

AVG. de que.cuã. Dec ãt nõ passim aut q̃si teme victa sũt.nemo enī iterrogat⁹ vtrũ diligat diabolũ: rñdet se diligẽ:sz poti⁹ odisse: deũ ãt se diligẽ .pcla/mãt:ergo aut vnũ odiet.s.diabolũ:alteruz diliget.s. deũ.aut alteri adherebit.s.diabolo:cuz q̃si ei⁹ pmia tẽporalia sectat:t alterũ contẽnet.s.deũ:sicut solẽt minas ei⁹ postponẽ cupiditatib⁹ suis q̃ de bonita/te ei⁹ ad ipunitatẽ sibi blandiũt.// CIRYL. Q̃ oclu/sio ãt ẽ toti⁹ smonis qõ sequt: Non pote.deo ser.t mam. Totũ igit studiũ trãsferam⁹ ad alterũ diuitijs abrenũciãtes// BEDA: Audiat ergo h̃ auar⁹:non posse simul diuitijs christoqz seruiri:t tñ non dixit: Qui hz diuitias:sz Qui fuit diuitijs. Qui enī diuiti/arũ seru⁹ ẽ: diuitias custodit vt fruat.q̃ aũt suitutis excusit iugũ:distribuit eas vt dñs.sz q̃ seruit mãmo ne:illi vtiqz fuit q̃ reb⁹ istis terrenis merito sue puer sitatis ꝓpos⁹ t pnceps h⁹ seculi nominatur.

Audiebãt aũt omia hec pharisei q erãt auari:t deridebãt illum. Et ait illis: Vos estis q iustificatis uos coram hoibus: de⁹ ãt nouit cordia ue stra. Quia qõ hoibus altũ ẽ:abomi natio ẽ añ deũ. Lex t pphete usqz ad iohannẽ: ex eo regnũ dei euange lizat:t ois i illud uim facit. Facili⁹ ẽ aũt celũ t terraz ptrire: q̃z de lege unũ apicẽ cadet. Dis q dimittit uxo rẽ suã t alterã ducit: mechat. t q di missam a uiro ducit mechatur.

BEDA: Nouuerat christ⁹ scribas t pharisẽos de sua iustitia nõ psumere:sed peccatores penitẽtes re cipe.t elemosynis sua peccata redimire:sed illi pce/ptorẽ misericordie hũilitatis t psimonie deridebãt. vñ dicit: Audie.ãt oia hec pha.q̃ erãt aua.t deride/bãt eũ. Duas ob cãs:qz vel min⁹ vtilia imparet: vel a se iã facta supfluis igereret.// THEO. At dñs de/tegẽs i eis occultã malitiã:oñdit eos simulare iusti/ciã.vñ subdit: Et ait illis: Vos estis qui iustificatis vos coram homi. Justificauit se coram hoibus q̃ pec/catores tãq̃ ifirmos desperatosqz contẽnũt: se aũt ipos tãq̃ pfectos elemosynarũ remedio op⁹ nõ ha bere credunt:sed noxii tumoris altitudo: q̃s sit iuste dãnanda videt ille q illumiabit abscõdita tenebraz vñ sequt. Deo⁹ aũt no.cor.ve.// THEo. Et iõ abomina biles ei estis ob arrogantiã t ambitũ hũani fauoꝛ. vñ subdit: Quia qõ hoibus altũ ẽ: abominatõ est apud deũ.// BEDA: Disputantẽ aũt cõtra auaritiã saluatorẽ.pharisei deridebãt:quasi cõtraria legi .p/phetisqz ꝓciperet:vbi multi ditissimi deo placuisse leguntẽ.sed t ipe moyses populũ quẽ regebat:si legẽ sequereẽ:oibus terrenis bonis abundaturuz ꝓdixit q bus dñs occurrẽs oñdit iter legẽ t euangeliũ:ficut .pmissionũ ita t ꝓceptorũ nõ minimã ee differẽtiã. vñ subdit: Lex t .pphe.usqz ad iohãnẽ// AMB. Nõ qz lex defecit:sz qz icepit euãgelij ꝓdicatio.videntur n.miora opleri:cũ potiora succedãt.// CHRY. Per b aũt reddit eos celeres ad sui fidẽ:qz si usqz ad tem pus iohãnis cõsummata sũt oia:ego sũ q̃ venio. Non enī destitisset .pphete:nisi venissez ego. Sed dices: Qualiẽ .pphete usqz ad iohãnẽ:cũ multo plures .p/phete i nouo:q̃s i veteri testamẽto fuerit: sz de illis .pphetis dicit q̃ pnũciauerũt christi aduentũ.// EV/SE. Nouerãt aũt ꝓres .pphete ꝓdicationez regni celorũ:sed null⁹ eorũ expsse annũciauerat populo iudeoꝛ:eo q puerilẽ mentẽ iudei habẽtes ibecilles erãt circa ꝓdicatiõis ĩmẽsitatẽ. Prim⁹ aũt iohãnes mãifeste ꝓdicauit appꝛopinquasse regnũ celoꝝ: necnõ t peccatorũ remissionẽ p lauacrũ regenera/tionis.vñ sequt: Ex eo regnũ dei euãgelizat: t ois i il lud vim facit.// AMB. Lex enī multa scõm naturã tradidit:vt naturalib⁹ ĩdulgẽtioꝛ desideriis ad iusti cie studiũ nos vocaret.christ⁹ naturã icidit:qz natu rales quoqz amputat voluptates: sed ideo vim faci mus nature:vt non ad terrena demergat: sed ad su perna se erigat.// EVSEBIVS: Magna enim pu/gna incumbit mortalibus in ascensu celoꝝ. q ei homines carne mortali vestiti subiugent volupta/tem:t omnem illicitum appetitum:imitari volen/tes vitam angelicam:quomodo non fit violenter? Quis autem videns diuino insudantes cultui:t pe ne suã carnem mortificantes:non reuera fatebitur illos vim inferre regno celoꝝ: sed t siquis indaga/uerit mirandum propositum venerandoꝝ marty/rum:fatebitur eos vim irrogare in regnum celoꝝ vt non solum tempoꝛalia ista contemnant: sed eti/am linguas deridentium se talia contemnentes. Hoc enim subiunxit euangelista cum dixisset: Deri sum fuisse iesum:cuz de contemnendis terrenis di/uitijs loqueretur.// BEDA: Ne autẽ putarent i eo q dixit: Lex t prophete usqz ad iohannẽ:legis vl .p/phetarum ab eo destructionẽ prædicari:hoc exclu/dit subdens: Facilius autem est celum t terram ꝓ/terire:q̃z de lege vnum apicem cadere. Preterit enī figura huius mundi: de lege autem nec vnius qui/dem litere sũmitas.i.nec minima queqz a sacramẽ/tis spiritalibus vacant:t tamen lex t prophete usqz ad iohannẽ:quia non potuit vltra venturum pro/phetizari qõ iohãnis ꝓconio iam venisse clarebat.

Ca.XVI.

Quod autē de lege in perpetuū non violando pre dicerat: vno exempli gratia de illo sumpto confir mat testimonio dicēs: Omnis qui dimittit vxorem suā & ducit alterā mechat: & qui dimissaz a viro du cit mechat. Ut ex hoc vno discerēt etiā in ceteri eū nō ad soluēda: sed implēda decreta legis venisse.

THEO. q. n. cū impfectis lex impfecte loq̄rē: ex hoc patet q̄ duris p̄cordijs iudeoz ait: Si vir odio habuerit uxorē: dimittet eā: quia cū homicide eēnt & gauderēt in sanguīe: nec astrictoz sibi misebant adeo vt filios & filias mactarēt demonib⁹: nūc vo gfectioris doctrine op⁹ est. Ob hoc igit̄ dico: q̄ sicȝ repudiat cōiugē: nō incūbente causa fornicatōnis mechat: & qui aliā duxerit mechat. AMBRO. Prius aūt dicendū arbitroz de lege coniugij: vt po stea de phibēdo diuoztio disputem⁹. Quidā putāt omne cōiugiū a deo esse: quia scriptū est: Quos deus cōiūxit: hō nō separat. Quō ergo apl̄us dixit: Si infidelis discedit discedat. In quo ondit nō a deo esse omne cōiugiū: neq̄ n. christiani gentilibus dei iudicio cōiungūtur. Noli ergo vxorem dimittere: ne deum tue copule diffitearis auctorē. Etenim si alienos multomagis vxozios debes tolerare & emē dare moges: que cum paruulis feta dimittit. Duruz si ercludas parentē: pignoza teneas: vt ad cōtume liam parētis addas etiā pietatis iniuriā: durius si p ter matrē etiam filios simul pellas: pateris ne libe ros tuos viuēte te esse sub vitrico: ac incolumi ma tre esse sub nouerca: Quā periculosum si fragilem adolescētie etatē erroi offeras: q̄ impiuz si eius de stituas senectutē cui⁹ deflozaueris iuuētutē. Pone si repudiata nō nubat: & hoc tibi debuit displicere cui adultero fidē seruat. Pone si nubat: necessitas illi⁹ crimē ē: & quod diugiū putas adulteriū est. Poc moaliter tamē: q̄ supza ꝓposuerat regnū dei euāgelizari: & cū dixisset de lege vnū apicē nō posse cadere subiecit: Dis qui dimittit vxorē suā &c. Uir christus est: vxoz ecclesia: charitate vxoz: integritate virgo: ergo quē de⁹ traxit ad filiū: nō sepat p̄secutio nō auertat luxuria: nō phia depdet̄: heretic⁹ nō ifi ciat: inde⁹ nō sepat. Adulteri sunt oēs q̄ adulterare cupiūt fidei & sapiētie veritatē.

Homo qdā erat diues q̄ índue batur purpura & byſſo: & epulabat̄ quotidie ſplēdide. Et erat qdā mē dic⁹ noie lazar⁹ q̄ iacebat ad ianuam ei⁹ ulceribus plenus cupiēs ſaturari de micis q̄ cadebāt de mēſa diuitis: & nemo illi dabat. Sꝫ & canes ueni ebant: & lingebant ulcera eius.

BED. Admonuerat supza domin⁹ facere amicos de māmona iniq̄tatis: quod audiētes pharisei deri debāt. deinde illa que ꝓposuerat: exēplis astruit di cēs: Hō q̄dam erat diues. CHRY. Erat: nō Est. q̄ꝑte rit ūsi vmbza fugiēs. Nō aūt ois sancta pauptas: aut diuitie crimiose: sꝫ vt luxuria infamat diuitias ita pauptatē omēdat sanctitas. Seq̄t̄: Et indu. pur. & byſſo. AMB. Purpura colox regij habit⁹ ē: & cō chis marinis ferro circūcisis emissa: byssus vo gen⁹ lini cādidi & mollissimi. GRE. in ho. Si aūt subti liū p̄ciosarūq̄ vestiū cult⁹ culpa nō eēt: neq̄q̄ fmo dei h̄ tā vigilāter exp̄mēt. Nemo q̄ppe vestimēta p̄ cioſa nisi ad inanē gl'iam q̄rit: vt honoratioz ceteris esse videat̄. nemo enī vult ibi p̄ciosis vestib⁹ indui: vbi ab aliis nō possit videri. CHRY. Linerē & pul uerē & terrā purpura & serico ꝓtegebat fm vestimē ta eius: ita & epule. & nos q̄les epule: talia & vestimē ta. vnde sequitur: Et epulabat̄ quotidie splendide.

GREGO. p̄mo moza. Ubi sollerter intuendū est quia celebrari sine culpa nuiuia vix p̄t: pene semp cōcomitat̄ voluptas. Nam cum coꝛp⁹ in refectōnis delectatōe resoluit̄: coz ad inane gaudiū relaxatur. Sequitur: Et erat quidē mēdic⁹ nomine lazarus.

AMBRO. Narratio magis q̄ꝑ parabola videtur quādo etiā nomen exp̄mitur. Parabola vero illa est: vbi exemplū ponitur: & tacētur nomina. Interꝓetat̄ aūt lazarus qui adiutus est: paup. n. erat: & il lum domin⁹ adiuuabat. CIRYL. vel aliter: Pīs sermo de diuite & lazaro similitudinarie script⁹ est in parabola: vt innotescat q̄ qui terrenis affluunt opib⁹: nisi velint opitulari necessitatib⁹ pauperum: graue īcurrāt sentētiā. Refert aūt traditio iudeoz lazarum quēdam fuisse tūc tempis in hierosolymis extrema p̄sium inopia & infirmitate: cui⁹ meminit domin⁹ introducēs eum in exemplū ad maiozē ser monis manifestatōnem. GREGO. in home. Notandū etiā est: quia in populo plus solent nomina diuitū q̄ꝑ pauperū sciri. Domin⁹ aūt nomē pauper dicit: & nomē diuitis nō dicit: quia de⁹ humiles no uit atq̄ approbat. vt aūt ampli⁹ probaret̄ pauper: si mul hūc & pauptas & egritudo tabefecit. Sequitur enim: Qui iacebat ad ianuā eius ulceribus plenus.

CHRY. Ideo iacebat ad ianuā ne diues diceret: Non vidi: nemo mihi nūciauit. videbat eū exiens: et reuertēs. ideo ulcerib⁹ plenus vt crudelitatē diuitis suo coꝛpe demōstraret. moztē coꝛpis tui vides iace re ante ianuā: & non misereris. si dei p̄cepta nō cōsi deras: saltem cōditōis tue miserere: & time ne ipe ta lis efficiaris. egrotatio aūt habet aliquod solaciū: si opes habet. Quāta ergo in isto pena est: in quo int̄ tanta vulnera nō meminit doloꝛes plagarū: sed fa mez: Sequitur enī: Cupiens saturari de micis que cadebāt de mensa diuitis. q. d. Quō p̄icis de mēsa h̄ p̄be in elemosynā: fac dāna lucrū. AMB. Insolē tia aūt diuitū in diuitijs competētib⁹ subinferē. Se quitur enī: Et nemo illi dabat. Ita enim sunt cōdi tionis humane immemoꝛes: vt tanq̄ supza naturā siti: de miserijs pauperū incētiua suarū capiāt volu ptatū: rideāt inopē: insultēt egēti: & quoꝝ misereri deceat: his auferāt. AVGV. de ver. dñi: Inexple bilis enī auaricia diuitū: nec timet deū: nec hoiem vereꝛ. nō parcit patri: amico fidē nō seruat: viduaz opp̄mit: rem pupilli inuadit. GREGO. in home. Insup paup videbat p̄cedentē diuitē ab obsequēti bus circūfulciri: se in infirmitate & inopia a nullo visitari. nam quia nemo ei ad visitādū aderat: testā tur canes qui vulnera ei⁹ lingebāt. Sequit̄ enī: Sed & ca. venie. & linge. vlce. ei⁹. CHRY. Ulera q̄ null⁹ hoim lauare dignabat̄ & Sctare: fere mites lābunt. GRE. in home. Ex vna ergo re omnipotēs deus

duo iudicia exhibuit: dū lazarū paperē ante ianuaz diuitis iacere pmisit: vt ꝛ diues impi⁹ dānatiōis sibi augeret vltōem: ꝛ tentat⁹ pauper creſceret ad remuneratōem: quia cōſpiciebat quotidie cui miſereret: videbat iſte de quo probareť.

¶ Factū eſt aūt ut mozereť mēdic⁹ et portareť ab angelis in ſinū abzae. Mortuus eſt aūt ꝛ diues: et ſepultus eſt in inferno. Eleuās autē oculos ſuos cū eſſet in tormētis: uidit abzaā a longe ꝛ lazarū in ſinu eius: ꝛ ipe clamās dixit: Pater abzaā miſerere mei: ꝛ mitte lazarū ut intigat extremū digiti ſui in aquaz: ut refrigeret linguā meā: quia cruciоr i hac flamma. Et dixit illi abzaaz: Fili recozdare qa recepiſti bona i uita tua: ꝛ lazarus ſimiliter mala. Nūc autē hic conſolať: tu uero cruciaris. Et in his omnib⁹ iter nos ꝛ uos chaos magnū firmatū eſt: ut hi qui uolūt hinc tranſire ad uos ñ poſſint: neqz inde huc tranſmeare.

¶ CHRY. Audiuim⁹ quid vtriqz in terra paſſi ſūt: videam⁹ quid vtriqz patianť apud inferos. Qō tēpale fuit pterijt: quod ſequiť eternū eſt. Uterqz mortuus eſt. illū angeli: hūc pene ſuſceperūt. Dicit enī: Factū eſt aūt vt moze. mēdi. ꝛ porta. in ſinu abzae. Tāte pene repēte delitijs cōmutanť. Portať poſt tantos labozes: quia defecerat: ne ſaltē ambulās laboraret: ꝛ portabať ab angelis. Nō ſuffecerat ad portandū paupē vn⁹ angel⁹: ſed ꝓpterea plures veniūt vt chozū leticie faciāt. gaudet vnuſquiſqz angel⁹ tāti onⁿ tāgere: libēter talib⁹ onerib⁹ pgrauanť vt ducant homies ad regna celozū. Portat⁹ eſt aūt ī ſinu abzae: vt illū palparet ꝛ refocillaret. Sin⁹ abzae paradiſus eſt. Ideo aūt angeli miniſtrātes tulerūt pauperē: ꝛ locauerūt eū in ſinu abzae: quia lz deſpectus iacerz: n ō tamē deſperauit: nec blaſphemauit dicēs Dic diues in neḉcia viuēs gaudet: ꝛ tribulatōez nō patiť: ego vero nec obtinere valeo neceſſariā eſcam

¶ AVGV. de ozigine anime: Qō aūt abzae ſinū existimas eſſe cozporeū: vereoz ne in re tanta ioculariter nō ſerio agere credaris. Neqz enī vſqzadeo deciperis: vt arbitreris cozporeū ſinum homis vn⁹ ferre tot aīnas: immo vt fz te loquar tot cozpora quot illuc angeli: ſicut lazarum perferūt: niſi opineris foztaſſe illam vnam animā ſolā ad eundē ſinū peruenire meruiſſe. ſi errare pueriliter non vis: ſinū abzae intelligere remotā ſedem quietis atqz ſecretā: vbi eſt abzaam: ꝛ ideo abzaam dictā non qꝛ ipius tñ ſit: ſz qꝛ ipe multarū gentiū pater ſit: qui ad imitādū fidei pncipatū ppoſitus eſt.

¶ GRE. in home. Cum autē duo eſſent inferius cozda: pauperis. ſ. ꝛ diuitis: vn⁹ deſuper erat inſpector: qui ꝛ pauperē tentādo exercebat ad gloriā: ꝛ diuitē tolerādo expectabat ad penam. vnde ſeḉť: Mortu⁹ eſt aūt ꝛ diues.

¶ CHRY. Mortuus quidē eſt tunc cozpoze: ſed erat illi ante anima mortua: nihil eīz agebat ex operibus anime. nam totuſ feruoz eius qui puenit ex dilectōe primi expirauit: ꝛ erat cozpore defuncto defunctioz. Nullus aūt eſt qui ſepeliēdo diuiti miniſtraſſe dicať vt lazaro. eo nanqz qꝛ in lato itinere delectatus mltos habuit obſequētes adulatozes: vt peruenit ad finez ꝓuatus eſt omnib⁹. Simpliciter enī ſequiť: Et ſepultus eſt in inferno. Sed etiā anima eius diu viueret ſepeliebať obzuta cozpore quaſi ſepulchzo

¶ AVG. de que. euan. Sepultura autē inferni penarū pfunditas eſt: que ſuperboſ ꝛ imiſericozdes poſt hāc vitā vozat.

¶ BASI. Eſt autē infern⁹ quidā locus cōmunis in intimo terre obumbrat⁹ vndiqz ꝛ opacus: cuius eſt quoddā ozificiū in profundū tendēs: per qō patet deſcēſus animab⁹ ad mala dānati.

¶ CHRY. Uel ſic vt regū carceres extra manēt: ſic ꝛ extra mūdum foris alicubi eſt infernus: vnde ꝛ exteriozes tenebze dicte ſunt.

¶ THEO. Quidā vero dicūt infernū eſſe tranſitū ab apparēti ad diſparēs ꝛ deformitatē anime. Quādiu enī anima peccatozis in cozpe eſt: apparet per ꝓpas operatiōes: vt autez euolat de cozpore fit deformis.

¶ CHRY. Sicut aūt pauperi dū viueret grauiozē penā reddebat tacē ante ianuā diuitis: ꝛ aliena bona ꝓſpicere: ſic diuiti mortuo augebat exitiū accubit⁹ in geenna: ꝛ ꝓſpect⁹ delectationis lazari: ne ſolū tormētozū natura: ſed ꝛ collatōe bonozis illi⁹ itol erabili⁹ ſentiret ſuppliciū. vñ ſeḉť: Eleuās aūt ocu. ſu. cū eēt in toz. vi. abza. a lōge. Eleuauit q̄dē oculos: vt illū inſpiceret. lazar⁹. n. ſurſum erat: ille deozſum. illū plures angeli portabāt: iſtuz infinita tormēta poſſidebāt. vñ nō dicit: Cū eēt in tormēto: ſed In tormētis. tot⁹. n. in tormētis erit. oculos ſolos liberoſ habebat: vt alteri⁹ leticiā poſſit aſpicē: vt magis tozq̄ať: qz nō hz qō ali⁹ hz alioz diuitie eozū qui in pauꝑtate ſūt: tormēta ſūt.

¶ GRE. Si aūt abzaā adhuc in imis nō eēt: būc diues ī tormētis poſit⁹ nō videret. Eos. n. q̄ celeſtis patrie vias ſecuti ſunt: p⁹ egreſſuz carnis inferni clauſtra tenuerūt: nō vt pena quaſi pctōres plecteret: ſed vt illos in locis remotioz⁹ reḉeſcētes: qz necdū interceſſio mediatozis aduenerat: ab ingreſſu regni reat⁹ pme culpe retineret.

¶ CHRY. Multi aūt erāt pauperes iuſti: ſed qui iacuit ad limina eius aſpectui occurrit ad ei⁹ triſticiā. Seḉť: Et laza. in ſi. ei⁹. Hic inoteſcit qꝛ oēs q̄ a nobis offendūť: obiiciūť nr̄o ꝛſpectui. Diues aūt lazaꝝ nō penes aliū iuſtū: ſed in ſinu abzae videt. erat. n. abzaā charitatiu⁹: hic aūt crudelitatis arguiť. Ille ſedēs ante fozes venabať trāſeūtes: ꝛ in domū patriā ingerebat: hic vo ꝛ manētes int⁹ auertebat.

¶ GRE. in ho. Qui nimiꝝ diues eū cui⁹ ī hac vita miſeri nō voluit: in ſuo iā ſupplicio poſit⁹ patronū q̄rit.

¶ THE. Nō tñ dirigit ſmonē ad lazarū ſed ad abzaā: qz forſan erubeſcebat ꝛ putabat lazaꝝ reminiſci malozꝝ ex pzopzijs iudicāſ de illo. vñ ſeḉť: Et ipe cla. dixit

¶ CHRY. Magne enī pene: magnā vocē reddebat: Pater abzaā. q. d. Patrē te voco natura: quomodo filius qui perdidit ſuam ſubſtantiam: lz meo vitio te partez pdididerim. Miſere mei.

Ca.xvii.

Frustra agis penitentiã vbi nõ est penitẽtie locus. Cogñta te cogũt: nõ mẽtis affectus. Quicũq; i regno celoꝝ est: nescio an eiꝰ qui in inferno est valeat misereri. Creatoꝝ creature miseretur siue. Unꝰ venit medicus qui sanaret morbos: alij sanare nõ poterãt. Mitte lazaꝝ: erras miser. Abrahã mittere nõ põt: sed suscipe põt: vt intingat extremũ digiti sui in aquam. Lazarũ videre nõ dignabaris: & nunc digitũ eiꝰ desideras. Hoc quod petis: tu ei debebas facere cuꝫ adhuc viueret. Aquã desideras: qui delicatos cibos añ fastidiebas. Vide cõsciam peccatoris: nõ totũ audz poscere digitũ. Instruimur aũt q̃ sit vtile i diuitijs nõ cõfidere: ecce diues indiget paupe: qui qñq; esuriebat. Mutant̃ res & notificat omnibꝰ q̃s esset diues: quis esset paup. sicut.n. in theatris cũ aduespe rascit & astãtes recedũt: exeũtes & amictũ deponentes: qui reges & ptores visi fuerãt: omnibꝰ vlceribus pleni videnť vt sunt: sic & adueniẽte morte: & soluto spectaculo: vniuersi larues egestat̃ & diuitiaꝝ depositis: & solis opibꝰ diiudicãť qui nã vere sint diuites qui paupes: qui gloriosi: que ingloꝛii. ℣ GRE. in ho. Diues.n. iste qui vlcerato paupi mẽse sue vel minuta dare noluit: in inferno positꝰ vsqz ad mũma que renda pugnit. nã gutta aque petiuit: q̃ micas panis negauit. ℣ BASI. Cõdignũ aũt p̃miũ reddiť diuiti: illi ignis & infernalis pena: lingua arefacta: vice lire sonãtis gemitꝰ: vice potꝰ desideriũ stille: vice speculatoꝝ enormiũ caligo pfũda: vice ambitꝰ incessant̃ pugil vmes. vñ sequiť: Ut refrigẽt lin.me. q; cru. in hac flãma. ℣ CHRY. Non aũt q; diues fuerat torq̃ batur: sed q; misertꝰ nõ fuit. ℣ GRE. in home. Dic colligendũ est qua pena mulctãdꝰ sit q̃ aliena diripit: si inferni dãnatõe pcutiť q̃ ppa nõ largiť. ℣ AMB. Cruciať etiã: quia luxurioso carere delitijs pena est aq̃ aũt est refectio aĩe in doloribꝰ cõstitute. ℣ GRE. in home. Quid aũt est q; in tormẽtis positꝰ linguaꝫ sui refrigerari postulat: nisi q; is qui quinẽdo de lo q̃itate peccauerat: p retributõis iusticiã in lingua atrociꝰ ardebat? Abũdare.n. in cõuiuijs loq̃citaſ solet. ℣ CHRY. Multa etiã lingua eiꝰ superba locuta ẽ vel peccatũ: ibi & pena. & quia plurimũ lingua peccauit: amplioꝛ torquet. ℣ AVG. de que. euã. Uel q; linguã suã vult refrigerari cũ in flãma totꝰ arderet: significat qõ scriptũ est: Mors est vita in manibꝰ lingue. & q; ore cõfessio fit ad salutẽ: qõ p superbiã ille nõ fecit. Extremũ aũt digiti: vel mĩmã opatõem significat qua p spũsanctũ subuenit. ℣ AVG. de origine aĩe. Dicis aũt mẽbra hic aĩe describi: & vis p oculm totũ caput intelligi: q; dictꝰ est leuare oculos suos: p linguã fauces: p digitũ manũ. Quid aũt cause est: vt noĩa ista mẽbroꝝ in deo tibi corpꝰ nõ faciãt: in aĩa faciãt? An vo quia de creatura dicunť ppe accipiẽda sunt: qui aũt de creatore tropice atq; trãslate pẽnas ita q; corpea ſ datur? es nobis: qñ nõ creator sed creatura. i. hõ dicit: Si assũpsero pẽnas meas diluculo. Porro si ppterea liguã habuit diues ille corpoꝛeã qñ dixit: Refrigẽt liguã meã. in nobis quoq; adhuc in carne viuentibꝰ manꝰ hz ipa ligua corpea: q; scpta ẽ: Mors & vita in manibꝰ lingue. ℣ GRE. nisenꝰ: Sicut aũt pstãtissima speculoꝝ: tales repsentãt facieꝫ imagines: q̃les & ipe obiecte facies extãt: letas quidẽ letãtiũ: tristiũ vo tristes: sic & iustuz dei iudiciũ simile fit dispõnibus nostris. vnde q; diues nõ fuit mistꝰ paupis iacẽtis ad ianuã: cũ mĩa egeat nõ erauditꝰ. Sequiť. n. Et di. il. abra. Fi. recor. q; re. bo. in vi. tua. ℣ CHRY. Aspice patriarche bonitatẽ vocat illũ filiũ: qõ mãsuetudinẽ eiꝰ põt exprmẽ: nullũ tũ pbet auxiliũ ei q̃ se remedio p̃uauerat. vñ dicit Recordare. i. aĩaduertas peccata: ne obliniscaris q; fueris oblectatꝰ diuitijs: recepisti bona in vita tua. i. illa q̃ vera bona eẽ putabas: nõ potes i & ĩra regnaſ se & hic regnare. diuitie nõ p̃nt esse vere & in terra & in inferis. Sequiť: Et laza. silr mala. Nõ q; lazarꝰ ea mala putauerit: sed ex cẽsura diuitis h̃ dicebat qui inopiã & famẽ & duraz egritudinẽ estimabat mala. Qñ igiť infirmitatis & egrotatõis magnitudo p̃mit lazaꝝ cogitemꝰ & letãter accipiamꝰ mala i vita nra. AVG. de que. euã. Nec igiť ei dicũť: q; felicitatẽ dilexit seculi: nec aliã vitã pter illã i q̃ supbꝰ tumebat adamauit. Lazaꝝ aũt dicit mala recepisse: q; itellexit hui⁹ secli mortalitatẽ: labores: & erũnas: penã eẽ peccati: q; oẽs in adã morimur: q; factꝰ ẽ trãgressione mortal. ℣ CHRY. Dicit etiã: Recepisti bona in vita tua. q̃si debita. q. d. Sicd boni fecisti vñ p̃miuz debereť: oĩa recepisti in illo mũdo: epulãs: ditatus: oblectatꝰ succesibꝰ pspis. hic aũt sicd mali cõmisit vniuersa recepit: pauptate: fame: & extremis oppssꝰ miserijs. & vterq; vrm huc mudꝰ accessit: hic quidẽ a peccať pp qõ & osolatõez sortiť: tu vo a iusticia pp qõ imitigabilẽ pfers penã. vñ sequiť: Nũc h̃ osola. tu vo cruciar. ℣ GRE. in ho. Quecũq; g̃ in h̃ secło bñ habet: cũ vos bona egisse recolitis: valde de ipis p timescite: ne cõcessa vobis pspitas eozũdẽ remuneratio sit bonoꝝ: & cũ quolibet paupes nõnulla reprehẽsibilia ppetrare ospicitis: q; fortasse quos supfluitas tenuissime prauitatis coinq̃nat: caminꝰ paupertatis purgat. ℣ CHRY. Sed dices: Nõne ẽ aliqs q̃ et hic & illic venia pfruať? Hoc q̃dẽ difficile ẽ: & õ numero ipossibiliũ. nã & si pauptas nõ vrgeat: vrget tñ ambitio. Si egritudo nõ stimulet: ira inflãmat. si tẽtatões nõ impetũt: emergũt sepiꝰ cogitatões inique. Nõ est aũt puꝰ labor iracũdiã refrenare: cõpescẽ illicita desideria: ostẽtatões sedare: despectõem remittere: vitã aspam ducere. Talia vo nõ agẽtẽ: ipossibile est saluari. ℣ GRE. in home. Respõderi etiã põt q; mali in hac vita bona recipiũt: q; oẽ suũ gaudiũ felicitatẽ trãsitoriã putãt. Justi autẽ hr̃e h̃ q̃dẽ p̃nt bona: nec tñ in recõpẽsatõe recipe: q; dũ meliora. i. terrena appetũt: eoꝝ iudicio quelibet bona affuerint: bona mĩme vident. ℣ CHRY. Post mĩam aũt dei in ppriis studijs sperãdũ est de salute: nõ nũerãdo patres aut prios vel amicos. Frater.n. nõ liberat. & ideo subdiť: Et in his oibꝰ ma. cha. firma. ẽ int nos & vos. ℣ THEO. Chaos magnũ significat iusticiã a pctõribꝰ distãtiã. nã sicut affectꝰ eoꝝ varii fuerãt: sic etiã mãsiões nõ modicũ differũt. ℣ CHRY. Qõ firmatũ dicit: q; nõ põt dissolui: agitari: vel cõcuti. ℣ AMB. Inter diuitẽ igiť & paupẽ chaos magnũ ẽ: q; pꝰ mortẽ nequeũt merita mutari. vñ sequiť: Ut hi qui volũt hinc ad nos trãsire nõ possint: neq; inde huc trãsmeare. ℣ CHRY. q. d. Uidere possumꝰ trãsire nõ possumꝰ: & nos videmꝰ q̃d fugerimus: et vos videtis q̃d pdideritis: & nra gaudia cumulãt vestra tormẽta: & vestra tormẽta cumulãt nra gaudia

¶ GREGO.in hom. Sicut enī trāsire reprobi ad electos cupiūt.i.a suppliciorū suorū afflictōe migrare:ita ad afflictos atq; in tormētis positos transire iustorū est mente ire per misericordiā: eosq; velle liberare:sed iustorū anime q̄uis in sue nature bonitate misericordiā habeāt: iam tamē auctoris sui iusticie coniūcte:tanta rectitudine restrīgunt:vt nulla ad reprobos compassiōe moueant:nec iniusti ergo ad beatiorē sortem transeūt:quia damnatiōe petua constringunt.nec iusti ad reprobos transire possunt:quia erecti iam per iustici i iudicii:eis nullo modo ex aliqua cōpassione miserent. ¶ THEO. Hinc elicias argumentū contra origenis sequaces quidicūt: Cū termin⁹ sit imponend⁹ supplicijs:erit temp⁹ quo aggregabunt peccatores iustis et deo.

¶ AVGV.de que.euan. Ostendit enī per incōmutabilitatē diuine sentētie nullū auxiliū misericordie posse preberi peccatorib⁹ a iustis:etiā si velint p̄bere quo admonet vt in hac vita homīes subueniāt:quibus possunt:ne si postea etiā optime recepti fuerīt: eis quos diligūt opitulari non valeāt. Illud.n.q̄ scriptū est:vt t ipsi recipiāt vos in eterna tabernacula:nō de superbis t immisericordib⁹ scriptū est:sed de bis q̄ sibi eos amicos de opib⁹ misericordie fecerūt: quos iusti nō velut p̄pa potestate quasi gratificando recipiūt:sed permissiōe diuina.

Et ait: Rogo ergo te pat ut mittas eū in domū patris mei. Habeo enī quinq; fratres:ut testet illis:ne t ipsi veniāt in hūc locū tormētorū Et ait illi abraā: Habēt moysen t pphetas audiāt illos. At ille dixit: Nō pater abraā: sed siquis ex mortuis ierit ad eos:penitētiā agēt. Ait autē illi: Si moysen t pphetas non audiūt: neq; siquis ex mortuis resurrexerit credēt.

¶ GRE.in hom. Postq̄ ardenti diuiti de se spes tollit:eius anim⁹ ad ꝓximos quos reliquerat curit.vnde dicit: Et ait: Ro.te pa.vt mit.eū in do.pa. mei. ¶ AVGV.de que.euā. Lazarū petit mitti q⁹ se sit se indignū qui testimoniū phibeat veritati. Et q̄a nō impetrauerat pabulū refrigerari: multo minus credit se relaxari posse ab inferis ad p̄dicatōem veritatis. ¶ CHRY. Vide aūt puersitatē:nec in ipsis penis continet veritatē. Si pater est abraā:quō dicis: Mitte eū in domū patris mei:sed nō es oblit⁹ p̄ris tui: quia ille te pdidit. ¶ GRE.in hom. Reprobor autez mentē pena sua quādoq; inutiliter erudit ad charitatē:vt iam tūc etiā suos spāliter diligāt:q̄ hic dum peccata diligerēt:nec se amabāt.vnde sequit: Habeo.n.q̄nq; fra.vt teste.il.ne t ipsi veni.in hunc locū tormētor. ¶ AMBRO. Seri⁹ autē diues iste magister esse incipit:cum iam nec discēdi temp⁹ habeat vel docēdi. ¶ GRE.in hom. Qua in re notandū est ardēti diuiti q̄ta supplicia cumulant:ad penā nanq; suā ei cognitio seruat t memoria.cogit enī lazar⁹ quē despexit:t fratr⁹ suos meminit: quos reliquit.vt.n.peccatores in supplicio ampli⁹ puniātur:t eoꝝ vidēt gl'iam quos contēpserūt:t de illorū pena torquēt:quos inutil'r amauerūt. Petēti aūt diuiti vt lazar⁹ mitteret ab abraā ꝓtin⁹ respōdetur: vnde sequit: Et ait illi abraā: Ha.moy.t ꝓphe.audi. illos ¶ CHRY.q.d. Nō sint tibi magis cure fratres tui q̄z deo qui eos creauit: statuitq; eis doctores q̄ eos cōmonerēt t solicitarēt. Uocat aūt hic moysē t ꝓphetas scripta mosaica t prophetica. ¶ AMB. Quo loco euidētissime declarat dns vet⁹ testm̄ esse fidei firmitatē:retūdēs pfidiā iudeoꝝ:t excludēs ne quicias hereticoꝝ. ¶ GRE.in hom. Sed q̄ dei ēba despexerat: hoc audire nō posse suos sequaces estimabat.vnde sequit: At ille dixit: Nō pater abraam sed siquis ex mortuis ierit ad illos penitētiā agent. ¶ CHRY. Quia.n.audiēdo scripturas conten̄ebat t fabulas esse putabat ex his que passus fuerat: ipe quoq; diiudicabat de fratrib⁹. ¶ GRE.nisen⁹: Sed t aliud quoddā dogma docemur:q⁹ lazari quidem aīa nō ē erga pītia solicita: nec retorq̄t se ad aliq̄ relictoꝝ. at diues quasi quodā viscō etiā post mortem a vita detinet carnali.nam siquis oīo carnalis fm mentē fiat: nec postq̄z corp⁹ exuerit:remouet a passiōib⁹ eius. ¶ GRE.in hom. Sed mor diuiti veraci sentētia rndet. Sequit enī: Ait aūt illi: Si moysen t pphetas nō audiūt:neq; siqs ex mortuis resurrexerit credēt ei. Quia qui verba legis despiciūt: redēptoris pcepta qui ex mortuis resurrexit:q̄nto subtilioꝝ sunt:tāto hic difficili⁹ implebunt. ¶ CHRY. q⁹ aūt verū sit:q⁹ qui nō auscultat scripturis:nec mortuis auscultat: oñderūt iudei qui nūc quidem volebāt occidere lazaꝝ:nūc vo inuadebāt aplos:cū tā a mortuis nōnulli resurrexerīt hora crucis. Hz t illō ꝺsidera q⁹ quisq; mortu⁹ seru⁹ est. q̄cūq; vero dicunt scripture: dicit dns. vñ t si resurgat mortu⁹: si celitus descēderit angel⁹: oīb⁹ magis sunt digne fide scripture. nā angeloꝝ dns vinoꝝ t mortuoꝝ eas instituit. Si aūt sciret h̄ de⁹ q⁹ mortui resurgētes pdessent viuentib⁹ nō h̄ omisisset: q̄ p vtilitate nr̄a singula cōq; tractat.sed t si crebro resurgerēt mortui: h̄ iterū tpe otēnerēt: sed t diabol⁹ facile introducēt puersa dogmata. Ad quoq; p organa sua fingēs: nō q̄dē fusci tās vere defūctos:sed q̄busdā fallacijs spectātiū frustrās intuitū: vel ingemēs quosdā morte simulare. ¶ AVG. de curis ꝓ mortuo hūdis: Dicēt aūt aliq̄s si nulla ē mortuis cura de viuis:quō diues rogauit lazaꝝ:vt mitteret abraā ad q̄nq; frēs suos: Hz nūq̄d q; h̄ diues ille dixit:iō q̄d frēs agerēt:vl' q̄d pateret in illo tpe sciuit: ita illi cura sint de viuis: q̄uis q̄d agerēt oīo nesciret: sic nobis ē cura de mortuis: q̄uis q̄d agāt oīo nesciam⁹. Sed rursus occurrit qō: quō h̄ abraā eē sciebat moysē t ꝓphas.i.libros eoꝝ vbi etiā nouerat diuitē illū in delicijs: lasaꝝ vo i doloꝝ⁹ vixisse: Uerū nō cū h̄ agerent in viuis:sed eis mortuis potuit lazaro indicante cognosce: ne falsū sit qō ait ꝓpha: Abraā nesciuit nos. Pñt t ab angel⁹ q̄ reb⁹ q̄agūt h̄ pñto sūt audire aliq̄d mortui. pñt etiaz aliq̄ q̄ necc̄arium ē eos nosse: ñ solū p̄terita: vez ēt futura spū dei reuelāte cognosce ¶ AVG. ō q. euā. Per allegoriā āt h̄ sic accipi pñt: vt in diuite itelligāt superbi iudeoꝝ ingrātes dei iusticiā: t suā volētes ostituē

Ca.XVII.

purpura ⁊ byssus dignitas regni ei⁹ ⁊ auferet ingt a vobis regnū dei.epulatio splēdida:iactātia legis ē in q̄ gloriabūt.pl⁹ad pōpaz elatōis abutētes ea:q̄z ad necessitatē salutis vtētes. Medic⁹ aūt noīe lazarus qui interpt⁹ adiut⁹:significat indigētē:l' veluti gēnlē aliquē aut publicanū:qui tāto magis adiuuat q̄nto min⁹ de suaz copia facultatū p̄sumit. ¶ GRE. in ho. Lazar⁹ igit' vlcerib⁹ plen⁹ gētilē pplm figuraliter exp̄mit:qui dū ad deū cōuersus pctā sua confiteri nō erubuit:huic vuln⁹ in cute fuit. Quid.n.ē peccatoz confessio:nisi quedā vulnez ruptio.sed lazarus vulnerat⁹ cupiebat saturari de mēsa diuit⁹:⁊ nemo illi dabat:quia gentilē quenq̄z ad cognitiōem legis admittere:supb⁹ ille popul⁹ despiciebat.⁊ q̄a ea vba despuebāt ō scīa:q̄si mice cadebāt de mēsa. ¶ AVG. de que.euā. Canes aūt qui vlcera paupis lingebāt nequissimi homines sunt amātes peccata:qui lata līgua etiā laudare nō cessant opa mala:que in se ali⁹ gemēs ⁊ cōfitēs detestabāt. ¶ GRE.in home. Nōnunq̄ etiā solēt in sacro eloquio per canes predicatores itelligi:sm illud: Līgua canū tuoz ex inimicis ab ipō. Canū etenī lingua vuln⁹ dum ligit curat:q̄ doctores sancti ouz in cōfessiōe peccati nostri nos instruūt:quasi vuln⁹ mentis per linguā tangūt. Diues aūt sepult⁹ est in inferno:in sinū vero abrae lazarus ab angēlis duct⁹ est.i.in secretā requiē.de qua veritas dicit: Multi veniēt ab oriēte ⁊ occidēte: et recumbēt cum abraam ⁊ iacob in regno celoz:filij autem regni eicient' in tenebras exteriores. De lōgi quo aūt ad videndū lazarū oculos dines leuat:q̄a dum p̄ damnatōnis sue supplicia infideles in imo sint:fideles quosq̄ ante diē extremi iudicij super se in requie attendunt:quoz̄ post gaudia contēplari nullate⁹ possunt. Longe vō est quod conspiciūt: quia illuc per meritū nō attingūt . In lingua autez ampli⁹ ardere ostendit:quia infidelis popul⁹ verba legis in ore tenuit: que opere seruare cōtempsit. ibi ergo ampli⁹ ardebit : vbi se ostēdit scire quod facere noluit. Abraam autem filiū eum vocat:quē tamē a tormēto nō liberat:qm̄ hui⁹ infidelis populi patres quia multos a sua fide deuiasse cōsiderāt:eos nulla compassiōe a tormētis eripiūt:quos tamē p carnez filios recognoscūt. ¶ AVGV. de que.euan. Quiq̄z aūt fratres quos habere dicit i domo patris sui:iudeos significauit:qui appellati sunt quiq̄:quia sub lege detinebant' que per moysen data est:qui quiq̄ libros cōscripsit. ¶ CHRY. Vel habuit q̄nq̄ fratres .i. q̄nq̄ sensus quib⁹ ante seruierat:⁊ ideo lazarus amare nō poterat:quia illi fratres nō amāt paupertem Illi te fratres in hec tormēta miserunt:saluari nō possunt nisi moriant':alioquin necesse est vt fratres habitēt cum fratre suo. Sed quid quer⁹ vt mittam lazarū:habēt moysen ⁊ pphetas. Moyses lazarus pauper fuit:maiores diuitias esse arbitrat⁹ paupertatē christi q̄z diuitias pharaonis. Dieremias in luci missus pane tribulatiōis vescebat':⁊ oēs pphetas istos fratres docēt:sed isti fratres saluari nō possūt nisi aliquis ab inferis resurrexerit . Isti enī fratres antecq̄z christ⁹ resurgeret:me ducebāt in mortez. ille mortu⁹ est:sed isti fratres resurrexerūt.nunc oculus meus christū videt:auris eum audit:tact⁹ amplecti⁹ tur. Et: hoc aūt q̄ dixim⁹:locū determinam⁹ martioni ⁊ manicheo qui destruūt vetus testamentuz. Vide ergo quid dicat abraam: si moysen ⁊ prophetas nō audiūt.q.o. Bene facis cū qui resurrecturus est expectādo:sed in illis christ⁹ loquit':si illos audies:⁊ illū audiitur⁹ es. ¶ GRE.in home. Judaic⁹ aūt popul⁹ quia moysi verba spiritaliter intelligere contempsit;ad eum de quo moyses locut⁹ fuerat nō peruenit. ¶ AMBRO. Uel aliter: Lazar⁹ est pauper in seculo:sed deo diuel.neq̄z enī omis sancta pauptas aut diuitie criminose: sed sicut luxuria infamat diuitias:ita pauptatē cōmēdat sanctitas. Siue apostolic⁹ aliquis paup in verbo:locuples in fide:q̄ veram teneat fidem:verboz̄ insulas nō requirit. Cui similē illū puto:qui cesus sepius a iudeis:vlcera sui corpis lambēda quibusdā velut canibus offerebat. Beati canes in quos vlcez̄ taliū distillat humor:vt impleat coz:quo custodire domū:seruare gregē:cauere assuescā lupos.⁊ quia panis verbū est:fides autez verbi est. mice velut quedā dogmata fidei sunt mysteria.l.scripturarū. Arriani aūt qui societatē potentie regalis affectāt:vt impugnēt ecclesie veritatē nonne tibi vident' in quadā purpura ⁊ byssō iacere qui eum p veris fucata defendāt:diuitib⁹ abūdant sermonib⁹. Diues heresis euāgelia multa cōposuit:⁊ paup fides hoc solū euangeliū tenuit qō accepit. Diues philosophia plures sibi dos fecit:paup ecclesia vnū deū nouit:nōne ille videt' egene diuitie:⁊ redūdare pauptas? ¶ AVGV. de q̄.euā. Aliē etiā itelligi pōt illa narratio:vt lazarū dñm significare acciam⁹ iacētē ad ianuā illi⁹ diuitis:q̄ se ad aures supbissimas iudeoū:incarnatōis hūilitate deiecit:cui piēs saturari de micis q̄ cadebāt de mēsa diuitis.i. q̄rēs ab eis vel mīma opa iusticie q̄ sue mense.i. sue ptāti p̄ supbiā nō vsurparēt: q̄ opa q̄uis mīma ⁊ sine disciplina pseuerātie vite bone:saltē inchū vl' casu facerēt:sicut mice de mēsa cadere solent. Ulcera passiōes sūt dñi. Canes q̄ ea ligebāt:gētes sūt quos immūdos iudei dicebāt:⁊ tū passiōes dñi in sacramētis corpis ⁊ sanguis ei⁹ p̄ totū iam orbē suauitate deuotissima lambūt. Sin⁹ abrae intelligit secretū patris quo post passiōem resurgēs assumpt⁹ est dominus:quo eū portatū ab angelis ideo dictū puto: quia ipsam receptiōem qua in secretū patris accessit:angeli annūciauerūt discipulis. Cetera sm superiorem exp̄sitōem accipi possunt:quia secretū p̄ris bene intelligit':vbi etiā ante resurrectōem iust⁹ oum anime viuūt cū deo.

CA.XVII.

ET ait ad discipulos suos: Impossibile est ut nō veniant scādala. Uc aūt illi per quē veniūt. Utili⁹ est illi si lapis molaris imponat' circa collū eius:⁊ p̄jciatur in mare:q̄z ut scādalizet unū de pusillis istis.

¶ THEO. Quia pharisei erūtes auari conuitiabātur christo de pauptate predicāti:induxit parabolā diuitis ⁊ lazari. Deinde cū discipulis cōfert de pharisei⁹ indicās eos scismaticos ⁊ diuine vie impeditoz̄ esse.vnde dicit': Et ad discipulos suos ait: Im

possibile est vt nō veniāt scādala.i.impedimēta bo ne ⁊ deo placite cōuersatōis. ¶ CHRY. Sunt aūt duplicia scādala: quorū hec quidē diuine glorie re fragant̄:hec vero ꝓdeunt solū ad irrogandū fratri bus impedimētū.nam excogitatōes heresium ⁊ qui cōtra veritatē fit sermo:diuine glorie refragantur. Nō tamē ad pīs memorari vident̄ huiusmodi scā dala:sed magis ea que cōtingūt inter amicos ⁊ fra tres:sicut iurgia:detractōes:⁊ huiusmodi. vnde po stea subdit:Si peccauerit i te frater tu⁹? ¶ THEO. Uel dicit:q̄ necesse est emergere multa predicatio nis ⁊ veritatis obstacula:sicut pharisei impediebāt christi predicatōem.Querūt aūt aliqui:Si necesse ē vt veniāt scādala:cur dom⁹ arguit scādalozū au ctorē? Sequit enī:Ue aūt illi per quē veniūt.Quic quid enī parit necessitas veniale est.Sed attēde q̄ necessitas ista ex libero arbitrio sortit̄ originē.vidēs enī dom⁹ qualiter homīes innitunt̄ malo:nec p ponūt aliquid boni : dixit q̄ q̄ztū est ex cōsequētia eorū que vident̄:necesse est cōtingere scādala:sicut si medic⁹ vidēs quenq̄.mala dieta vtentē dicat:ne cesse est hunc egrotare.⁊ ideo inducēti scandala ve dicit:⁊ penā ei comināt̄ dicens:Utilius est illi si la pis molaris imponat̄ circa collum eius:⁊ ꝓiciat̄ in mare:q̄ vt scādalizet vnū de pusillis istis. ¶ BED. Scōm morē ꝓuincie palestine loquit̄: cū maiorū criminū apud veteres iudeos fuerit pena:vt in pro fundū ligato saxo demergerent̄. ⁊ reuera vtilius ē innoxiū pena q̄uis atrocissima tempali vitā finire corporeā : q̄ fratri nocentē morte anime mereri p petuā. Recte aūt qui scādalizari pōt pusill⁹ appella tur.qui enī magn⁹ est:quodcūq̄ viderit: quodcūq̄ passus fuerit:nō declinat a fide. Inq̄ztū ḡ sine pcto possum⁹ euitare,primorū scādalū debem⁹. Si autez de veritate scādalū sumit̄:vtili⁹ ꝓmittit̄ scādalū: q̄ veritas relinquat̄. ¶ CHRY. Per scādalizātis autez penā brauiū saluātis addisce. nisi ei vni⁹ aie sal⁹ eēt sibi nimiū cure:nō cōminaret̄ scādalizātibus tantā penam.

¶ Attēdite uobis. Si peccauerit in te frater tu⁹: increpa illū: ⁊ si penitē tiā egerit:dimitte illi. Et si septies i die peccauerit in te: ⁊ septies in die conuersus fuerit ad te dicēs: Pe nitet me:dimitte illi.

¶ AMBRO. Post diuitē qui cruciat̄ in penis:sub iacet ꝓceptū venie largiēde his qui se ab errore con uertūt:ne qué desperatio nō reuocet a culpa. vñ dici tur:Attēdite vobis. ¶ THEO.q.d. Necesse est scan dala cōtingere:nō tamē necessariū est vos perire si peccaueritis : sicut nō est necesse oues perire lupo veniēte:si vigilet pastor.Et qñ multe sunt scādalizā tiū differētie:quidā.n.sunt insanabiles: quidā sana biles:⁊ ideo subiūgit:Si peccauerit in te frater tu⁹: increpa illū: ⁊ si pñiam egerit dimitte illi. ¶ AMB. Ut neq̄ difficilis venia nec remissa sit indulgentia neq̄ austera ꝓcellat inuectio vel cōniuētia:nō inui tet ad culpā.vnde ⁊ alibi dicitur:Corripe ipm inter te ⁊ ipm solū.plus.n.proficit amica correctio:q̄ ac cusatio turbulēta. Illa pudorē incutit:hec indigna tionē mouet:seruetur poti⁹ quod prodi metuat qui mouetur. Bonū quippe est vt amicū magis te qui corripitur credat:q̄z inimicū. Facili⁹ enim consilio acquiescit:q̄z iurie succūbitur. Infirm⁹ custos diu turnitatis est timor: pudor aūt bon⁹ magister offi cij.qui enim metuit reprimitur:non emendat̄. Pul chre autem posuit:Si peccauerit in te. Non enī est equa cōditio in deum hominēq̄z peccare. ¶ BED. Intuendū est autē quia nō passim peccāti dimitte re iubet:sed penitentiā agenti. hoc enim ordine scā dala declinare possumus:si nullū ledamus:si pecca tem ꝛelo iustitie corripimus:si penitēti misericordie viscera pādimus. ¶ THEO. Sed quereret aliquis: Si cum pluries indulserim fratri:iterū fit nociuus quid agendū est secū:? Ideo questiōi huic respōdēs subdit : Etsi septies in die pecca.in te: ⁊ septi.in die cōuer.fue.ad te dicēs:peni.me:dimitte illi. ¶ BED. Septenario numero nō venie dande termin⁹ ponī tur:sed vel omnia peccata dimittēda vel semp peni tēti dimittēdū ꝓcipit̄ . Solet.n.sepe p septē cuiusq̄ rei aut tp̄is vniuersitas indicari. ¶ AMB. Uel qm̄ septīa die requieuit de⁹ ab opib⁹ suis p⁹ hebdomadaz isti⁹ mūdi reqes nobis diuturna ꝓmittit̄ : vt quēad modū mala isti⁹ mūdi opa cessabūt:ita etiā vidicte seueritas conquiescat.

¶ Et dixerūt apostoli domino: ad auge nobis fidem. Dixit autem do minus: Si habueritis fidē sicut gra nū synapis dicetis huic arbori moro eradicare: ⁊ transplātare in mare: et obediet uobis.

¶ THEO. Audiētes discipuli dñm de q̄busdā ar duis differētē puta de pauptate ⁊ scādalis euitādis petūt sibi fidē augeri : ꝓ quā possent pauptatē seq̄. nihil.n.adeo cultū suggerit paupta⁊ fiē credē ⁊ spe rare in dño:⁊ vt ꝓ fidē scādalis valeāt resistē.vñ dī: Et dixe.apo.do.adau.no.fidē. ¶ GRE.xxvii.moza. Utq̄z iā accepta ꝓ initiū fuerat:q̄si paugmētū gra duū ad pfectōem veniret. ¶ AVG.de q.euā. Pōt q̄ dē intelligi hāc fidē sibi augeri postulasse q̄ credūt ea q̄ nō vidēt:ſz tñ dī etiā fides rez: qñ nō ēbis sed ipis reb⁹ pūtib⁹ credit̄ qō futuꝛ ē: cū iā ꝓ spēz mani festā se ꝛēplandū ꝓbebit sanct⁹ ipa dei sapia:p quā facta sūt oīa. ¶ THE. Dñs aūt ostēdit eis q̄ bñ pete rēt:⁊ q̄ credē deberēt ostāt:oñdēs eis q̄ fides mīta pōt.vñ seq̄t:Dixit aūt do. Si ha.fi.ſi.gra.sy.di.huic ar.mo.era.⁊ trāsplā.ī ma.⁊ obe. vobis. Duo magna ocurrūt in idē:trāspositio radicati ī ēra: ⁊ plātatio in mari.q̄d.n.in vndis plantat̄:ꝓ q̄ duo vtutē fidei māifestat. ¶ CHRY. Mentōem aūt fac̄ synapis:q̄a ei⁹ granū ⁊si sit puū q̄ztitate:ē tñ ptāte vtuosi⁹ oībus Insinuat igit̄ q̄ mīmū sue fidei magna pōt. Si aūt moꝛ nō trāsposuerūt apl̄i:nō calūnier⁊.nō.dixit Trāsferet⁊:ſz Trāsferre poterit⁊:ſz noluerūt: q⁊ op⁹ nō erat cū maiora fecerit. Querz aūt aliq̄s:Quō chr̄ist⁹ dicit mīmā ptē eē fidei q̄ moꝛ l' mōtē pōt trāsponē cū paul⁹ dicat:hāc,eē oēm fidē q̄ mōtes trāffert. Di cēdū igit̄ ē q̄ apl̄s attribuit toti fidei mōtē trāsponē

nō tanḡ tota fides solū hoc posslt: sed ḋa hoc carnalib⁹ magnū videbaf pp eminētiā corpis. BED. vel fidē perfectā dns hic grano synapis opat: eo q̄ sit in facie humilis: ⁊ in pectore feruēs. Mystice āt p̄ moū cui⁹ colore sanguineo fruct⁹ ⁊ virgulta rubent euāgelū crucis exp̄mīt que p fidē apl̄or de gēte iudeor in qua velut in stirpe generis tenebatur: verbis p̄dicatōis eradicata ⁊ in mare gentiū plātata est. AMB. Uel hoc dicit quādo fides spiritū excludit immūdū. nā fruct⁹ mori p̄mo albet in flore ḋ inde iam format⁹ erutilat: maturitate nigrescit. diabol⁹ quoḡ ex albenti angelice flore nature ⁊ ptāte ruinā p̄uaricatōne deiect⁹: retro inhorruit odore ponti. CHRY. Moū etiā diabolo aptabis. nam sicut mori frondib⁹ vermes alunt: sic diabol⁹ p̄ cogitatōnes eor̄as ab eo: alit nobis vermē ppetuū: sed hanc moū potest fides ab animab⁹ nostris euellere ⁊ in abyssum demergere.

¶ Quis aūt uestrū hn̄s seruū arantē aut pascentē boues qui regresso de agro dicat illi statim trāsi: ⁊ recūbe: ⁊ nō dicit: para q̄ cenē: ⁊ p̄cinge te: ⁊ ministra mihi: donec manducē ⁊ bibā: ⁊ post hec tu māducabis: ⁊ bibes: Nūquid grām habet ſuo illi: quia fecit que ei impauerat: Non puto. Sic ⁊ uos cū feceritis omia q̄ p̄cepta sūt uob dicite ſui ūtiles ſumus. Qđ debuim⁹ facere fecimus.

THEO. Quia fides p̄um possessorē facit diuinor̄ mādatoū obseruatorē: viuificis eū exornans ogibus: exinde videbaf hoiem incurrere posse superbie vitiū. vnde p̄monuit dns apl̄os: ne supbiant in virtutib⁹ suis p exemplū cōueniēs dicēs: Quis autē vra. ser. arā. aut bo. pas. qui regres. de agro di. illi: statim ⁊ recūbe. AVGV. de que. euā. Uel aliter: Dic ergo fidē p̄tissime veritatis plerisq̄ nō intelligēt⁹ videri potest domin⁹: discipulis suis nō ad id qđ petierāt respōdisse. Difficile aūt mihi apparuit intelligam⁹ ex fide in fidē. i. ex fide ista qua ministraf deo: in eā fidē significasse trāsferri vbi fruātur deo. Augebit enī fides cū p̄mo verbis p̄dicātib⁹ deinde reb⁹ apparētib⁹ credit: sed illa cōtemplatio summā quietē habet: que in eterno dei regno retribuitur. Sūma vero quies illa p̄miū est iustorū laborū qui ecclesie administratōe paguntf: ⁊ ideo q̄ris in agro aret seruus aut pascat: hoc est in vita secularī: vel terrena verset negocia: vel stultis hominibus tanḡ pecoribus seruiat: opus est vt post illos labores domi veniat: hoc ē ecclesie societ. BED. Uel seru⁹ de agro egredit: cum intermisso ad tempus opere p̄dicādi ad conscientiā doctor recurrit: sua fecū acta vel dicta retractās: cui nō statim dns dicit: Trāsi de hac vita mortali. Recūbe. i. in eterna sede beate vite fouere. AMBRO. Intelligit enīq̄ null⁹ recūbit nisi ante trāsierit. veniq̄ ⁊ moyses ante trāsiuit vt magnū visum videret. Sicut ergo tu nō solū dicis seruo tuo Recūbe: sed exigis ab eo aliud ministeriū: ita nec in te patitur dominus vnius vsum esse operis ⁊ laboris: quia dum viuim⁹ debem⁹ semp operari. vnde sequit: Et non dicat ei: para quod cenem: ⁊ p̄cinge te: ⁊ ministra mihi donec manducē ⁊ bibam? BED. Jubḡ parari quod cenet: hoc est post labore aperte locutōnis humilitatem quoḡ cōsideratōnis ꝑpe exhibere: tali cena domin⁹ pasci desiderat. p̄cingi aūt est mentē humiliatā ab omnib⁹ fluctuantiū cogitationū finibus q̄ bus operū gressus impediri solet cōstringere. nam qui vestimēta p̄cingit: hoc agit ne incedēs inuoluatur ad lapsum. Ministrare vero deo: est absq̄ gratie eius auxilio nihil viriū habēti profiteri. AVG. de que. euan. Ministrātib⁹ etiā hoc est euāgelizantibus seruis suis māducat ⁊ bibit domin⁹ cōfessionem ⁊ fidē gentiū. Sequit: Et post hoc manducabis ⁊ bibes. BEDA: q. o. Post q̄ tue p̄dicatiōis opere delectat⁹: tuiq̄ compūctiōis epulis fuero refectus: tūc demū transies ⁊ eternis mee sapiētie dapib⁹ in eternū reficieris. CIRYL. Docet aūt dominus q̄ ius potestatis dominice: quasi debitam subiectōem requirit a famulis: cui⁹ iudicat: Nūḋ gratiam habet seruo illi: quia fecit que sibi impauerat: Non puto. per hoc mor⁹ superbie tollitur. Quid superbis ignoras: q̄ si nō persoluis debitū: piculuḡ imminet. Si vero persoluas: nullā gratiā facis: sm illud pauli: Si euāgelizauero nō est mihi gloria: necessitas enī mihi est: veh mihi si nō euāgelisauero. Considera ergo q̄ qui apud nos dominā: non referūt gratias: cum aliqui subditorū statuta sibi p̄sequūtur obsequia: sed ex benivolētia sepius suoā p̄ vocantes affectū: maiorē eis appetitū seruiēdi aggenerant. Sic ⁊ deus petit quidē a nobis famulatum iure seruitii. verū quia clemēs ⁊ bonus est: bonores laborātib⁹ pollicef: ⁊ supereminet subditorū benivolētie magnitudo. AMB. Non ergo te iactes si bene seruisti: quod facere debuisti. Obsequif sol: obtempat luna: seruiūt angeli: ⁊ nos ergo non a nobis laudem exigamus. vnde concludens subdit: Sic ⁊ vos cum omia benefeceritis: dicite: Quia serui inutiles sumus: quia quod debuimus facere fecimus. BED. Serui q̄dē quia p̄cio empti inutiles: q⁹ dns bonor⁹ nr̄or nō idiget: vt ḋa nō sunt ꝺigne passiōes h⁹tpis ad futurā gloriam. Hec igif est in hōib⁹ fidei pfectio: si oībus que sunt p̄cepta impletis: imperfectos esse se nouerint.

¶ Et factū est: dū iret ihesus i hierusalē trāsibat p mediā samariā ⁊ galileā. Et cū ingrederef quoddā castellum occurrerūt ei decē uiri leprosi. Qui stetef a lōge ⁊ leuauef uocē dicētes: Jesu p̄ceptor: miserere nr̄i Quos ut uidit dixit: Jte ostendite uos sacerdotibus. Et factū est dū irent: mūdati sunt. Un⁹ aūt ex illis ut uidit quia mūdat⁹ est: regressus ē

·dñ 18·

cū magna uoce magnificās deum. Et cecidit in facié ante pedes eius: grās agés. Et hic erat samaritan⁹. Respōdés aūt iesus dixit: Nonne decé mūdati sunt? Et nouē ubi sūt Nō est inuētus qui rediret: z dar3 gl'ia3 deo: nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge uade: quia fides tua te saluum fecit.

¶ AMBRO. Post predictā pabolā reꝑbendunt ingrati. dicit enī: Et factū est dū iret iesus in hieru. trāsibat ꝑ mediā samariā z galileā. ¶ TYTVS: Ut ostēdat ꝙ samaritani quidē beniuoli: iudei vero ꝑ dictis beneficijs sunt ingrati: erat enī discordia int samaritanos z iudeos: quā ipe quasi pacificās iter vtrosq; trāsit: vt vtrosq; cōpingat in vnū nomē homines. ¶ CIRYL. Deinde suā gl'ia3 saluato⁹ manifestat: attrabēs ad fidem israel. vnde sequit: Et cu3 ingrederet quoddā castellū: occurerūt ei decē viri leprosi: ab vbiq; z oppidis expulsi: z quasi immūdi ritu legis mosaice. ¶ TYTVS: Cōuersabāt aūt ad iuicē: quia fecerat eos vnanimes cōmunitas passionis: z prestolabant transitū iesu. Soliciti donec ad uenientē christū viderēt. vnde sequit: Qui steterūt a longe: eo ꝙ lex iudeo⁹ leprā immūdā iudicat: lex aūt euāgelica nō externā: sed internā asserit esse immundā. ¶ THEO. A longe ergo stāt quasi verecūdantes de immūdicia que eis imputabat: putabāt enī ꝙ christ⁹ nō fastidiret ad modū aliorū. sic ergo abstiterūt loco: sed facti sunt ꝓximi deꝑcādo. ꝓpe enī est domin⁹ omnib⁹ inuocātib⁹ eū in veritate. vñ sequit: Et leuauerūt vocē dicētes: Jesu ꝓceptor miserere nostri. ¶ TYTVS: Dicūt nomē iesu z lucrifaciunt rem: nam iesus interꝑtat saluator. Dicūt miserere nobis: ꝓpter experientiā virtutis eius: neq; argentū petētes: neq; aurū: sed vt aspectū corꝑis sanū obtineāt. ¶ THEO. Nec simpl'r obsecrāt eū: nec rogant eū vt mortalē: vocāt. n. vt ꝓceptorē. i. dominū quo pene vident hūc opinari deū. At ipe iubet ill' vt ostēderēt se sacerdotibus. vnde sequit: Qō vt vidit dixit: Jte ostēdite vos sacerdotib⁹. Ipsi enī experiebant si mūdati forēt a lepra vel non. ¶ CIRYL. Lex etiā mūdatos lepra iubebat offerre sacrificiu3 causa purgatōis. ¶ THEO. Jubere ergo eis vt irēt ad sacerdotes: nihil aliud innuebat nisi ꝙ debebant curari. vnde sequit: Et factū est dū irēt: mūdati sūt. ¶ CIRYL. In quo iudeo⁹ pōtifices emuli gl'ie ei⁹ cognoscere poterāt: ꝙ inopinate z mirifice sanati sunt: cōcedēte christo eis salutē. ¶ THEO. Cū autē decē essent: nouē qui israelite erāt ingrati fuerūt: s3 alienigena samaritan⁹ reuersus: voces emittebat benignas. vnde sequit: Un⁹ aūt ex illis vt vidit: q; mūdatus est: regressus est cū magna voce magnifi. deū ¶ TYTVS: Dedit aūt ei appropinquādi fiduciā suscepta purgatio. vnde sequit: Et cecidit in faciē suā ante pedes eius gratias agēs. Er ꝓcubitu z supplicatōne: fidē suā simul cū benīuolētia pādēs. Seq; Et hic erat samaritan⁹. ¶ THEO. Vinc poterit q; quis cōūcere: ꝙ nihil impedit quēq; placere deo ex de genere ꝓphano ꝓcesserit: dūmodo bonū gerat ꝓpositū. Null⁹ etiā nat⁹ ex sanctis supbiat: nouē enī3 qui israelite erāt: ingrati fuerūt. vnde sequit: Rndēs aūt iesus dixit: nōne decē mūdati sunt: z nouē3 vbi sunt? Nō est inuent⁹ qui rediret: z daret gl'iam deo nisi hic alienigena. ¶ TYTVS: Per hoc ostēdit ꝙ ꝓmptiores ad fidē erāt alienigene: lent⁹ enī ad fidē isrl'. vnde subdit: Et ait illi surge: vade quia fides tua te saluū fecit. ¶ AVGV. de que. euā. Mystice autē leprosi intelligi possunt qui sciam vere fidei nō habētes varias doctrinas ꝓfitent erroris. Nō enī abscondūt impitiā suā: sed ꝓ summa peritia ꝓferūt in lucē: z iactantiā sermonis ostēdūt: colo3 quippe vitiū lepra est. vera ergo falsis inordinate ꝓmixta in vna disputatōe vel narratōe homīs tanq; in vnius corꝑis colore apparētia: significat leprā tanq; veris falsisq; colorū locis: humana corꝑa variantē atq; maculantē. hi aūt tam vitādi sunt ecclesie: vt si fieri potest: longi⁹ remoti magno clamore christū interpellent. ꝙ autē ꝑceptorē eū inuocauerūt satis puto vere lepram falsam esse doctrinā: quā bon⁹ ꝓceptor abstergat. Nullū aūt eorū quib⁹ hec corꝑalia beneficia domin⁹ ꝓstitit: inuenit missse ad sacerdotes nisi lepro3os. sacerdotiū. n. iudeor figura fuit sacerdotij qō est in eccl'ia. Cetera aūt vitia ꝓ seipm interius in ꝟscia dīs sanat z corrigit. Doctrina vō vel imbuendi ꝓ sacramēta vel cathecizandi ꝓ sermones ptās eccl'ie tributa est. Qui dū irēt mūdati sunt: q; gentiles ad quos venerat petr⁹ nōdū accepto baptismatis sacramēto: ꝓ qō spiritalr ad sacerdotes puenit: infusiōe spūssancti mūdati declarāt. Quisq; ergo i ecclesie societate doctrinā integrā verāq; assequit: eo ꝙ manifestet varietate mēdacior tanq; lepra carui3se. h tñ ingrat⁹ deo mūdatori suo grāt agēdar pia humilitate nō ꝓsternit: filis est illis de quibus dicit apl's: ꝙ cū deū cognouissent: nō vt deū magnificauerūt aut grās egerūt: ideo tales in nouenario nūero tanq; imꝑfecti ꝛmanebūt. Nouē. n. indiget vno vt q̄dā vnitatis forma coagulēt vt. x. sint. Ille aūt q̄ grās egit: vnice ecclesie significatōe approbat⁹ ē. Et q; illi erāt iudei: amisisse ꝓ supbiā declarati sunt regnū celor vbi maxime vnitas custodit. Iste vō qui erat samaritan⁹ qō interꝑtat custos: illi a quo accepit tribues qō accepit fm'illud: Fortitudiné meaz ad te custodiā: vnitatē regni humili deuotōe seruauit. ¶ BED. Cecidit aūt in faciē: q; ex malis q̄ se ꝑpetrasse meminit erubescit: q̄ surgē z ire ꝑcipit: q; qui infirmitatē suā cogīscens humil'r iacet: ꝓ diuini vbi cōsolatōem ad fortia opa ꝓficere iubet. si aūt fides saluū fecit eū qui se ad agēdas gratias inclinauit. g ꝑfidia pdit eos: qui de acceptis beneficijs deo dare gloriā neglexerūt. quāpp fidē per humilitatē augeri debere: sicut in parabola supiori decernit: ita hic ipsis rebus ostenditur.

Interrogat⁹ aūt a pharisēis quā do uenit regnū dei: respōdēs eis dixit: Non uenīet regnū dei cum obꝛuatōe: neq; dicēt: ecce hic aut ecce illic. Ecce. n. regnū dei itra uos est.

CIRYL. Cū saluator ī sermonib⁹ quos ad alios di
rigebat: frequēter regnū dei meminisset: ob hoc pha
risei eū oderidebāt. vñ dicit: Interrogat⁹ aūt a pha
riseis: quā venit regnū dei ḡsi irrisorie dicerēt: añq̄ ve
niat regnū de quo loq̄ris: mors crucis te occupabit
pōs aūt patiam oñdens: increpat⁹ nō increpat: sz po
tius malos exītes suo non dedignat̄ rīso. Sequit̄
enī: Ñdit eis ⁊ dixit: Nō venit regnū dei cū obser
vatione. q. d. nō ḡratis de tēporib⁹ q̄bus iterū insta
bit tēpus regni celorū. BEDA: Illud. n. tēpus ne
q̄ ab hoībus neq̄ ab angelis pōt obseruari: sicut tē
pus incarnatōis ꝑphetar⁹: vaticinijs ⁊ angelor⁹ ē ma
nifestatū ꝑconijs. vñ subdit: Neq̄ dicēt: Ecce h̄: aut
ecce illic. Vel aliter: Interrogāt de tēpore regni dei
q⁹ sicut ifra dicit̄: Existimabāt q̄ veniēte hierosoly
mam oño: cōfestim regnū dei mānifestaret̄. vñ dñs
rīdet: q̄ regnū dei ñ venit cū obſuatōe. CIRYL.
Solū aūt ad vtilitatē cuiuslibet hoīs ē fatet̄ illud
q̄ subdit: Ecce. n. regnū dei ītra vos ē. i. ī vestris af
fectib⁹ ⁊ ī ptāte vestra id capere. pōt eī q̄libet hō iusti
ficar⁹ p fidē christi: ⁊ virtutib⁹ ornat⁹ regnū obtine
re celorū. GRE. nazan. Vel forsitā regnū nobis ī
situr dicit indutā aīabus nr̄is leticiā p spiritūsanctū
ea enī ē velut imago ⁊ arra pennis leticie: q̄ ī futu
ro seculo sanctor⁹ aīe gaudēt. BEDA: Vel regnū
dei seipm dicit ītra illos positū: hoc ē in cordib⁹ eo
rum per fidem regnantes.

¶ Et ait ad discipulos suos: Veni
ent dies q̄ desideretis videre unū
die filij hominis ⁊ nō videbitis. Et di
cēt vobis: Ecce hic: ⁊ ecce illic. Nolite ire: neq̄ sectemi. Nā sicut ful
gur coruscās desub celo: i ea q̄ sub
celo sūt fulget: ita erit fili⁹ hominis in
die sua. Primū āt oz illū multa pa
ti: ⁊ reprobari a generatiōe hac.

CIRYL. Quia dñs dixerat: Regnū dei ītra vos ē:
voluit discipulos ē patos ad patiam: vt effecti strē
nui ītrare valeāt regnū dei. ꝓdicit ergo eis: q⁹ añq̄
de celo veniat: ī fine seculi ꝓsecutio irruet sup eos.
vñ dicit: Et ait ad discipulos suos: Veniēt dies q̄
desideretis videre vnū die filij hominis: ⁊ ñ videbitis.
significās q⁹ tāta erit ꝓsecutio: q⁹ vnū die ei⁹ videre
cupiāt: illi⁹. s. tēporis: quo adhuc cōuersabant̄ cum
christo: sane iudei christū multis angustiauerūt im
ꝓperijs ⁊ iniurijs: sz ī cōpatiōe malor⁹ maiorū mīo
ra eligēda vident̄. THEO. Tūc enī absq̄ solicitu
die viuebāt: christo eos ꝓcurāte ⁊ ꝓtegēte: sz futur⁹
erat q̄s christo absente traderēt̄ piculis: ad reges ⁊
pīcipes ducti: ⁊ tūc temp⁹ ꝑmū cuperēt q̄s trāquil
li. BEDA: Vel die christi dicit regnū dei q̄ spe
ram⁹ futurum. ⁊ bñ dicit vnū die: q⁹ ī illa btītudis
gloria tenebrar⁹ iterruptio nulla ē. bonū ergo ē die
christi desiderare: nec tñ magnitudine desiderij no
bis sōnia fingē debem⁹: q̄s ist̄et dies dñi. vñ sequit̄:
Et dicēt vobis: Ecce hic: ecce illic. nolite ire: neq̄ se
cemini. EVSE. q. d. Si aduenīēte antichristo fa
ma de eo volet: quāsi a pparuerit christ⁹: nō egredia
mini: neq̄ sequamini: nā ꝑpossibile ē cū q̄ semel ī ter
ra visus ē: iterū ī angulis ītre oversari. Erit igit̄ h̄ o
quo dicit̄ nō ver⁹ christ⁹: manifestū enī signū san
cti aduētus saluatoris nostri: h̄ ē q⁹ subito totū or
bē claritas ei⁹ aduētus replebit. Nā sicut fulgur co
ruscās de ce. ī ea q̄ sub ce. sūt fulget: ita erit fili⁹ hoīs
ī die sua. Nō ei apparebit sup terrā ambulās: sicut
quidā hō cōmunis: sz vniuersaliter irradiabit: oñdē s
cunctis iubar ꝓprie deitatis. BEDA; Et pulchre
ait: Coruscās desub celo. q⁹ iudiciū sub celo: h̄ est in
aeris medio gerēt̄: scōm illud apostoli: Simul rapi
emur cū illis ī nubib⁹ obuiā christo ī aera. Si autē
dñs ī iudicio sicut fulgur apparebit: null⁹ tūc ī sua
mēte latere ꝑmittit̄: q⁹ ipo iudicis fulgore penetrat̄
pōt aūt hec dñi rīsio ⁊ de illo ei⁹ aduētu quo quo
tidie venit ī ecclesia accipi. Intantū ei sepe hereticī
turbauerūt ecclesiā: dicēdo ī suo dogmate fidē xp̄i
manere: vt fideles illor⁹ tēporū desiderarēt dñm vel
vno die si fieri posset redire ad terras: vt p seipsum
quo se habeat fidei veritas ītimaret: Et nō videbitis
inq̄t: q⁹ nō ē opus corporali visione dñm redibere: qa
semel p vniuersū mūdū euāgelij vigorē exhibuit.
CIRYL. Opinabāt̄ āt discipuli q⁹ vadēs hierosoly
mā: statī oñderet regnū dei. Hāc igit̄ opinionē rese
cās notū facit eis: q⁹ ꝓmo dicebat eū salubrē passio
nē sufferre: deīde ad patrē ascendē: ⁊ desup fulgere:
vt orbē terrarū ī iustitia iudicet. vñ subdit: Primū
aūt oz illū multa pati: ⁊ repro. a gene. hac. BEDA:
Generationē nō tñ iudeor⁹: verū etiā oīm reprobo
rū appellat: a q̄bus etiā nūc fili⁹ hoīs ī corpe suo: h̄
ē ī ecclesia multa patit̄ ⁊ reprobat̄. Inserit autē de
sua passiōe loquēs de gloria sui aduēt⁹: vt doloxem
passiōis spe ꝓmisse clarificatiōis mitigarēt: simulq̄
seipos pararēt: si gloriā regni diligerēt: mortis non
horrere periculum.

¶ Et sicut factum ē i dieb⁹ noe: ita
erit ⁊ i dieb⁹ filij hominis. Edebāt et
bibebāt: uxores ducebāt: ⁊ dabant̄
ad nuptias usq̄ i die q̄ intrauit noe i
archā: ⁊ venit diluuiū ⁊ pdidit oēs.
Similr̄ sic factū ē i dieb⁹ loth. Ede
bāt ⁊ bibebāt: emebāt ⁊ uēdebant:
plātabāt ⁊ edificabāt. q̄ die āt exijt
loth a sodomis: pluit ignē ⁊ sulphur
de celo: ⁊ omes pdidit. Scom hec
erit q̄ die fili⁹ hominis reuelabit̄.

BEDA: Aduētū dñi quē fulguri cito trāsuolāti
compauerat: nūc compat diebus noe ⁊ loth: q̄s re
pētinus mortalib⁹ supuenit ītritus. vñ dicit: Et si
fa. ē i dieb⁹ noe: ita erit ī die filij hominis. CHRY.
Quia enī tūc nō crediderūt cōminatoris ꝓbis: passi
sūt repēte reale iudiciū. eor⁹ aūt incredulitas ex aīa
lēta ꝓcedebat: nā q̄cunq̄ vult aliq̄s ⁊ intēdit: ea ēt
expectat. vñ seq̄t̄: Edebāt ⁊ bibebāt: vxores ducebāt
⁊ da. ad nuptias usq̄ i die q̄ intrauit noe ī arcā. ⁊ ve
nit diluuiū: ⁊ pdidit oēs. AMBRO. Bñ cām di
luuij de nostris asserit ꝓcessisse peccātis: q⁹ de⁹ ma

lū nō creauit: sed nostra sibi merita repierūt: nō q̄a cōfugia dānent: neq; enī alimēta dānant: cū ī istis successiōis: ī illis nature subsidia sint: sed ī omībus mod⁹ querit. q̄d enī abundātius est: a malo ē.

BEDA. Mystice aūt noe arcā edificat: cū dīs ecclesiā de christi fidelib⁹ quasi lignis leuigatis adunā do cōstituit: quā pfecte cōsummatā ig;edit: cū hanc ī die iudicij p̄sentia sue vidēs etern⁹ habitato; illustrat. sed cū arca edificat: inīq; luxuriant. cū vero intrat ītereūt: q; q̄ sanctis hic certātibus insultāt: eis illic coronatis eterna dānatiōe plectent. EVSE. Quia vero versus est dīs exēplo diluuij: ne putaret aliq̄s futurū diluuiū ex aqua: vtit scō exēplo loth docēs modū pditiōis īpioꝝ: q; igne dimisso celitus supueniet īpijs ira dei. vñ subdit: Similit sicut factū ē ī dieb⁹ loth. edebāt ꝛ bibebāt: emebāt ꝛ vēdebāt: plātabāt ꝛ edificabāt. BEDA: Prætermisso illo ifando sodomoꝝ scelere: sola ea q̄ leuia vel nulla putari poterāt delicta cōmemorat: vt ītelligas illicita quali pena feriant: si licita īmoderatius acta igne ꝛ sulphure puniunt. Seq; enī: Qua die aūt exijt loth a sodo. pluit ig. ꝛ sul. de celo ꝛ oēs pdidit.

EVSE. Nō p⁹ dixit ignē celit⁹ decurrisse super īpios sodomoꝝ q̄s loth exisset ab eis: sicut ꝛ diluuium nō p⁹ terre īcolas pdidit q̄s noe arcā ītrasset: q; q̄diu noe vel loth cōuersabant cū īpijs: de⁹ non irrogabat irā: ne vna cū peccatorib⁹ deperirent. volēs aūt eos pdere subtraxit iustū: sic ꝛ ī cōsūmatiōe seculi nō p⁹ erit finis q̄s oēs iusti sint semoti ab īpijs. vñ seq; Scōm b̄ erit: q̄ die filī⁹ ho. revelabit.

BEDA: Quia q̄ ītērim nō apparēs oīa iudicabit: apparebit aūt iudicatu⁹ eo maxīe tēpore quo cunctos iudicioꝝ ei⁹ oblitos: huic seculo cōsperserit esse mācipatos. THEO. Postq̄ enī venerit antichristus: hoīes fiēt lasciui: dediti enormib⁹ vitijs: sm illud apostoli: Voluptatū amatores magis q̄s dei. si enī antichrist⁹ ē cuiuslibet peccati habitaculū quid aliud iferet misero tūc tpis hoīz generi nisi sua. ꝛ b̄ dīs inuit p exēpla diluuij ꝛ sodomitaꝝ. BEDA: Mystice aūt loth q̄ īterptat declinās ē popul⁹ electoꝝ: q̄ dū ī sodomis. i. iter reprobos vt aduena morat: quātū valet eoꝝ scelera declinat. Exeūte āt loth sodoma perit: q; ī cōsūmatiōe seculi exibūt angeli ꝛ sepabūt malos de medio iustoꝝ: ꝛ mittēt eos ī caminū ignis. Ignis tñ ꝛ sulphur q̄ de celo pluisse cō memorat: nō ipam pennis supplitij flāmā: sed subitaneū dei illi⁹ significat aduentum.

¶ In illa hora q fuerit ī tecto ꝛ nasa ei⁹ in domo: ne descendat tollere illa: ꝛ qui in agro similiter non redeat retro. Memores estote uxoris loth. Quicūq; q̄sierit aiam suaz saluā facere pdet illā. Et quicunq; pdiderit illā: uiuificabit eā.

AMB. Quia pp īprobos necesse ē vt ꝑbi in b̄ seculo cōtritione cordis animiq; patiant: quo vberiozē mercedē accipiāt ī futurū: q̄busdā remedijs instruunt cū dicit: In illa ho. q̄ fue. ī tecto: ꝛ vasa ei⁹ ī domo: nō descēdat tollere illa. Hoc ē siq̄s supioꝛa iā dom⁹ sue eminētiūq; virtutū culmē ascendit: ad terrena mūdi hui⁹ opa nō accedat. AVG. ō que. cuā. In tecto enī ē: q̄ excedēs carnalia tāq; ī aura libera spiritaliter viuit. vasa enī ī domo sūt sensus carnales: q̄bus ad inuestigandū veritatē q̄ ītellectu capit: multi vtētes penit⁹ errauerūt. Caueat ergo spiritalis hō: ne ī die tribulationis rursus vita carnali q̄ p sensus corpis pascit: delectat⁹ ad vasa hui⁹ mūdi tollēda descēdat. Seq̄t: Et q̄ ī agro simi. nō rede. retro. i. qui opatur ī ecclesia: sicut paul⁹ plātās: ꝛ sicut apollo rigās: nō respiciat spez secularē cui renūciauit. THE. Hec aūt oia matthe⁹ p captiōe hierosolymoꝝ a dño dicta fatet: vt supueniētib⁹ romanis: nec domi cōsistētes discēdere deberent p quo cūq; necessario: sed ptin⁹ arripe fugā: nec ī agro manētes redire domū. Et nimirū in captiōe hierosolymoꝝ cōstat hec euenisse. ꝛ itez fore vētura in antichristi aduētu: magis aūt ī ipo tpe cōsūmatiōis cuz ꝛ tūc ītolerabilis sit futura calamitas. EVSE. Innuit ergo p b̄ futurā eē psecutionē a filio pditiōis ī christi fideles. Die igit illā vocat tpus p̄cedens finē mūdi: ī quo q̄ fugit nō reuertat: ꝛ amittēs bona ñ curet: nec imitet cōiugē loth: q̄ p⁹ fugā ī exitu de ciuitate sodomoꝝ reuersa: mortua ē ꝛ colūna salis effecta. vñ seq̄t: Memores estote uxoris loth. AMB. Que iō q; retrospexit pdidit nature sue munus. Retro enī sathanas: retro. n. sodoma. q̄pp fuge intēperantiā declinato luxuriā recordare: q; ille q̄ se veterib⁹ studijs ñ reflerit: iō euasit: q; peuenit ad mōtem. Illa. n. ad posteriora respexit: nec mariti adiuta suffragio ad mōtē puenire potuit ſz remānit. AVG. de q. euā. Significat igit vxor loth eos q̄ ī tribulatione retrospiciūt: ꝛ se a spe diuine pmissiōis auertūt ꝛ iō statua salis facta ē: vt admonēdo homies ne b̄ faciāt: tāq; condiat coz eoz ne sint fatui. THEO. Cōsequēter subiūgit subsequētia pmissoꝝ dicēs: q̄cūq; q̄sie. sal. ani. pdet il. q. d. Nō erat aliq̄s ī plecturionib⁹ antichristi curare ꝓpaz aiaz: nā pdet eā. q̄sq; āt cedib⁹ ꝛ piculis se dederit: salu⁹ erit. vñ seq̄t: Et q̄ cūq; pdiderit il. viuifi. eā. Neq̄q̄ se tyrāno subiicies pp vite amorē. CIRYL. Quo ēt aliq̄s pdat ꝓpriam aiam: vt saluā eā faciat: mātfestat paul⁹ dicēs de q̄ busdā q̄ carnē suā crucifixerūt cū vitijs ꝛ cōcupiscētijs: laboze. s. ꝛ pietate aggzediētes agones.

¶ Dico uobis: ī illa nocte erūt duo ín lecto uno: un⁹ assumet ꝛ alter relinquet. Due erūt molētes ī unuz: una assumet ꝛ altera relinq̄t. Duo ín agro: un⁹ assumet ꝛ alter relinq̄t Respondentes dicūt illi: Vbi dñe? Qui dixit illis: Vbicūq; fuerit corp⁹: illuc cōgregabunt ꝛ aquile.

BEDA: Dixerat supza dīs cū q̄ ī agro sit retro redire nō debere: q; ne de his tñ q̄ apte de agro redituri: b̄ ē palā dīm negaturi sūt dictū putares: pgit ondere nōnullos ee q̄ cū facie habere ī anteriora videant: aio tñ retro respiciūt. vñ dr: Dico ãu. vo. In illa no. erūt duo ī lecto vno: vn⁹ assumet: alter reli

quiē ¶ AMB. Dñ nocte dicit: q; añ christū hora tenebrarū ē: eo q; pectorib⁹ hoīm tenebras antichristus ifundat cū dicat se eē christū. christ⁹ aūt sicut fulgur coruscās fulget: vt i illa nocte resurrectionis gloriā videre possim⁹. ¶ AVG. de que. euā. vel in illa nocte dicit: hoc ē i illa tribulatōe. ¶ THEO. Ut inopinatū doceat eē christi aduētū: quē futurū esse nocte docemur. Cū aūt dixisset diuites vix saluari: didit q; nec oēs diuites pereūt: nec oēs paupes saluant. ¶ CIRYL. Per duos. n. exītes i vno lecto vi dē designare diuites dēscētes i mūdanis delitijs: lect⁹ nāq; signū dētis ē: ñ aūt q̄cūq; diuitijs affluūt sint ipi: sed aliq̄s ē ꝓbus. & i fide elect⁹. hic aūt assumē. Alter vero q̄ talis ñ existit dimittē. Descēdens cū dīs ad iudiciū mittēt angelos suos q̄ ceteris in terra derelictis penā passuris sanctos. & iustos ei ad ducēt: sm illud apostoli: Rapiemur i nubib⁹ obuiā christo i aera. ¶ AMB. Uel ex vno strato ifirmitatis būane vn⁹ relinq̄t. i. iꝓbabit: alter vo assumit. i. rapit obuiā christo i aera. Sequit: Due erūt molē. in vnū: vna assumē: & altera relinq̄t. ¶ CIRYL. Per molētes īmere videt pauper & pſſos laboribus: ad q̄s etiā ptinet q̄s subdit: Duo i agro. vn⁹ assumē: & alter relinq̄t. In his cnī modicū differt: nā hi sarcinā pauperis virilit sustinēt: vitā agētes honestā & būlem q̄ assumē. hi vero sūt ad ꝓphana ꝓmptissimi q̄ relinquēt. ¶ AMB. Uel p molētes significari vident q̄ ex occultis alimēta querūt. & i apertū ex īferioīb⁹ pferūt. Et fortasse mūdus iste pristinū est: aīa aūt nr̄a velut quodā carē icludit corpali. In h̄ ergo pstino vel synagoga: vl aīa obnoxia delicti tritici molēdo madefactū & graui hūore corruptū nō pōt interioza ab exterioīb⁹ separe: & iō relinq̄t: q; e⁹ similago displicuit. At vo sancta ecclesia vel aīa nullis maculata cōtagijs delictoꝝ q̄ tale triticū molit. q̄s sol eterni calore torridū bonā similaginē de peculiarib⁹ hoīm deo offert. Qui sunt āt agricole: possum⁹ repire: si aduertamus duas mētes eē i nobis: vnā exterioris hoīs q̄ corrūpit: aliā interioris q̄ per sacramētū renouat. Isti igit sūt operātes i agro nostro: quoꝝ altera bonū fructū diligentia dat: altera animat i curia. Uel duos populos iterp̄temur in h̄ mūdo q̄ agro compant: quoꝝ alter q̄ ifidelis ē relinquit. ¶ AVG. de que. euā. Uel tria genera hoīm h̄ videt significari: vnū eoꝝ q̄ ociū & q̄tē eligūt: neq; negocijs secularib⁹ neq; ecclesiasticis occupati: q̄ illoꝝ q̄s lecti noīe significata ē. alterū eoꝝ q̄ i plebibus cōstituti regunt a doctoꝝib⁹: agētes ea q̄ sūt h⁹ seculi: quos & femiarū noīe significauit: q; cōfilijs p̄ latoꝝ regijs expedit: & molētes dixit: q; tēporaliuz obē negocioꝝ atq; circuitū vertūt: q̄si tñ i vno molētes dixit: inquātū de istis reb⁹ & negocijs suis pr̄bēt vsib⁹ ecclesie. Tertiū gen⁹ ē eoꝝ q̄ opant i ecclesie mysterio tāq; i agro dei. In his ergo trib⁹ generibus bina sūt rursus genera hoīm i singulis: quoruz aliq̄ i ecclesia pmanēt q̄ assumūt: aliq̄ cadūt q̄ relinquunt. ¶ AMB. Nō enī iniqu⁹ ē de⁹: vt pares studijs i societate viuēdi: atq; idiscreta actuum q̄litate mentoꝝ remuneratiōe discernat. Nō āt merita bonū copule vsus exequat: q; ñ oēs q̄ adoriunt efficit: sed q̄ pseuerauerit vsq; i finē: hic salu⁹ erit. CIRYL. Quia ergo dixit q̄ quidā assumerent: vtiliter & bñ inq̄rūt discipuli: quo assumerēt. vñ sequit: Ridentes dicūt illi: Ubi dñe: ¶ BEDA: Duo aūt saluatoꝝ iterrogat⁹ vbi. s. sint boni assumendi: & vbi mali relinquēdi vnū dixit: aliud subitelligēdū reliq̄t. vñ seq̄t: Qui dixit eis: Ubicūq; fuerit cor. il. cōgre. & aq̄le. ¶ CIRYL. q. d. sicut delecto cadauere aues q̄rū pabulū sūt carnes ad illud cōueniūt: ita cū venerit fili⁹ hoīs: tūc oēs aq̄le. i. sancti cōcurrēt ad eū. ¶ AMB. Justoꝝ enī aīe aq̄lis compant: eo q̄ alta petāt: būilia derelinquāt: & lōgeuā ducere feruntur etatē. de corpe aūt dubitare nō possum⁹: maxime si meminerim⁹ q̄ a pilato ioseph corp⁹ accepit: Nōne tibi vident aq̄le circa corp⁹ mulieres apostoloꝝ q̄s cōuent⁹ circa dñi sepulturā? Nōne tibi vident aq̄le circa corp⁹ q̄ñ veniet i nubib⁹ & videbit eū oīs oculi? Est etiā corp⁹ de quo dictū ē: Caro mea vere ē cib⁹. Circa hoc corp⁹ aq̄le sūt: q̄ circūuolāt spiritalib⁹ alis. Sūt etiā circa corp⁹ aq̄le q̄ credūt iesum christū i carne venisse. Est etiā ecclesia in qua p baptismi grām renouamur. ¶ EVSE. Ut p aq̄las mortua aīalia depascētes p̄cipes h⁹ seculi denotauit: & eos q̄ tunc tēporis sanctos dei psequentur penes quos relinquunt assūptiōis idigni: q̄ corp⁹ vel cadauer dicunt: vel punitrices virtutes q̄ fracture sūt ipioꝝ hic p aquilas denotant. ¶ AVG. de cō. euange. Hec aūt q̄ lucas hic ponit: nō i eo sermōe i quo matthe⁹ vel recordat occupādo vt pr⁹ cōmemoraret: que post a domino dicta sunt: vel bis a domino dicta facit intelligi.

CA. XVIII.

Dicebat aūt & parabolaz ad illos q̄m oz semp orare & nō deficere: dicēs: Judex quidam erat i quadā ciuitate: q̄ deū nō timebat: & hominē ñ reuerebatur. Uidua aūt quedā erat i ciuitate illa & veniebat ad eū dicēs: Uindica me de aduersario meo. Et nolebat per multū tēpus. Post hec aūt dixit intra se: Et si deū nō timeo nec hominē reueroꝝ: tñ q̄ molesta ē mihi hec uidua uindicabo illā: ne in nouissimo veniēs sugillet me. Ait autez dñs: Audite quid iudex iniq̄tatis dicit: De⁹ aūt nō faciet uindictā electoꝝ suoꝝ clamātiū ad se die ac nocte: & patientiā habebit i illis? Dico āt uobis: q̄ cito faciet uindictā illoꝝ. Uerūtamen filius hominis veniēs putas inueniet fidē in terra.

¶ THEO. Postq̄ erūnarū & periculoꝝ dñs memi nit: subdit bonū remediū: q̄ ē oratio iugis & p̄medi tata. vñ dicit: Dicebat aūt & para. ad illos: q̄m oportet semp orare: & nō deficere. ¶ CHRY. Qui te rede

mit:qđ te facere voluit demõstrauit. Nõ vult cessa re a pcibus.vult te bñficia meditari duz petis. vult te rogãdo accipe.benignitas desiderat imptiri. Nec nunq̃ oãti bñficia denegat:q̃ vt oãtes non defici ant:sua pietate istigat:hortatiõta dñi libẽter admit te.quod pcipit velle debes:nolle si ipe dñs ꝓhiberet deniq̃ cõsidera quãta ẽ tibi cõcessa felicitas:oratiõnib⁹ fabulari cũ deo:qõ desideras postulare:q̃ ꝛ si verbis silet:tñ bñficijs rñdet.nõ aspernat qõ petis. nõ tedet nisi forte tacueris. BEDA: Dicendũ est aũt eũ semp orare ꝛ nõ deficere: q̃ canonicis horis rogare nõ desistit: aut oĩa q̃ iust⁹ fm deũ gerit ꝛ dicit:ad orationẽ sũt reputãda. AVG. de que.euã. Parabolas aũt dñs aut fm similitudinẽ ponit: sic de feneratore q̃ cũ duob⁹ debitoribus donasset qõ debebãt:ab eo pl⁹ dilect⁹ ẽ cui pl⁹ donauit. aut de ipsa simlitudĩe aliq̃d ꝓbat:veluti ẽ illud:q⁹ si fenuz agri qõ bodie ẽ:ꝛ cras ĩ clibanũ mittit de⁹ sic vestit: quãtomagis vos modice fidei. Hic g̃ iniqu⁹ iudex nõ er similitudie:sed ex dissimilitudĩe adhibit⁹ ẽ.de q⁹ subdit: Iudex qui.erat in ciui.qua.q̃ deũ nõ time.ꝛ ho.nõ reuere. THEO. Vide q⁹ ĩprudentẽ erga ho mines eẽ grauiorẽ ẽ mali idiciũ. Deũ enĩ q̃plures nõ timẽt:attñ hũano cohibent pudore: ꝛ iõ min⁹ pec cãt. Cũ vo fit aliq̃s ĩpudẽs:etiã quo ad hoies: tunc excrescit cumul⁹ vicioz. Seq̃t: Vidua aũt que. erat ĩ illa ciui. AVG. Ista vidua põt habere similitudinez ecclesie q̃ desolata videt donec veniat dñs: q̃ nũc ĩ secreto curã ei⁹ gerit. Sz qz seq̃t: Et venie.ad eũ dicẽs: vidica me de aduer.meo ꝛ nole. p multuz tẽpus. Hic monet cur electi dei se vidicare deprecẽtur:qõ etiã ĩ apocalypsi iobãnis de martyribus dr: cũ aptissime moneamur vt ꝓ nostris inimicis ꝛ p⁹secutoꝛib⁹ oꝛem⁹. Intelligẽdũ ẽ aũt eã vidictã eẽ iustoꝛũ vt oẽs mali pereãt. Pereãt aũt duob⁹ modis: aut cõuersiõe ad iusticiã aut amissa p suppliciũ postestate. Itaq̃ si oẽs homies duerterent ad deũ:diabol⁹ tñ remaneret ĩ seculi fine dãnãdus:quẽ finem cũ iusti videre desiderãt:nõ absurde vidictã desiderare dicũt. CIRYL. vel aliter: Quociẽs nobis ab aliq̃bus irrogant offẽse:tũc gloriosa eẽ putabimus obliuionẽ malor:quotiẽs vero aliq̃ ad ĩpaz dei gloriã peccãt:cõtra dogmatis diuini ministros bellantes:tũc deũ adim⁹ postulãtes subsidiũ: ꝛ exclamantes cõtra ĩpugnãtes gloriã ei⁹. AVG. de que.euã. Apud iniq̃ssimũ ergo iudicẽ:vsq̃ ad affectũ implendi desiderij valuit trahere pseuerãtia depcantis. vñ seq̃t: Post hec au.di.ĩtra se: Etsi deũ nõ timeo:neq̃ ho.reuereor:tñ qz molesta ẽ mihi hec vidua: vidicabo illã:ne ĩ nouiss.veni.sugillet me. Multo igit̃ certiores eẽ debẽt:q̃ deũ pseuerãter rogãt. fontẽ iusticie atq̃ miserico:die.vñ seq̃t: Ait au.do. Audi.qđ iuiniq̃.dicat:de⁹ aũt nõ faciet vindi.ele.suo. claman. ad se die ac nocte:ꝛ patiam hẽbit:ĩ illis. THEO. q.d.si iudicẽ ĩbutum quolibet scelere demulsit assiduitas:quãtomagis patrẽ misericordie deũ flectem⁹ ad pietatẽ oãdo.vñ seq̃t: Dico aũt vobis:qz cito faciet vin.ill. Tetauerũt aũt q̃dã subtili⁹ hãc ĩdagare pabolã:dicũt enĩ viduã eẽ quãlibet aĩam:q̃ priꝛ ĩnũ virũ.s.diabolũ excludit:ob h̃ ei aduersantẽ: q⁹ accedit ad deũ iusticie iudicẽ:q̃ neq̃ deũ timet:nã ipe solus ẽ de⁹.sed nec verẽt hominẽ:nõ ẽ enĩ apud deuz

psonaz acceptio. Vui⁹ igit̃ vidue.i.aĩe supplicantis iugit̃ sibi cõtra diabolũ miserẽt de⁹: demulcẽte eaz ĩstãtia ei⁹. Post q̃ dñs docuit q⁹ vtẽdũ sit ĩ tpe consũmatiõis oratiõe ꝓtũc futuris piculis subdit: Verũtñ fili⁹ homis veni.pu.ĩue.fidẽ in ter. AVG. de ver.do. Dicit aũt h̃ dñs de fide:q̃ pfecta ẽ. Ipa enĩz vix ĩuenit̃ ĩ terra: Ecce plena ẽ ecclesia dei:q̃s huc accederet:si nulla eẽt fides:q̃s nõ mõtes transferret si plena eẽt fides: BEDA: Cũ aũt oipotẽs ꝺditor ĩ forma filij hoĩs apparuerit:tãta erit raritas electoꝛ vt nõ tã ob clamoꝛẽ fideliũ q̃ toꝛpoꝛẽ alioꝛ totius mũdi sit accelerãda ruina. qõ aũt dñs hic q̃si dubitatiue dicit:nõ dubitat sed arguit:nã ꝛ nos aliquãdo de reb⁹ quas certas habem⁹:ĩcrepatiue verbum dubitatiõis ponim⁹:vt si dicat suo: Cõsidera: forsitan dñs tu⁹ sũ. AVG. de ver.do. Doc aũt dñs adicit:vt oñdat q⁹ si fides deficit:oratio perit: g̃ vt oremus credam⁹:vt ꝛ ipa fides nõ deficiat oꝛem⁹. Fides fundit orationem.fusa oratio fidei impetrat firmitatem.

Dixit aũt ꝛ ad quosdã q̃ i se cõfidebãt tãq̃z iusti ꝛ aspnabãt ceteros pabolã istã dicẽs: Duo hoies ascendebãt i tẽplũ ut oraret:un⁹ pharise⁹ ꝛ alter publican⁹. Phariseus stãs hec apud se orabat. Deꝰ gr̃as ago tibi: qz nõ sũ sicut ceteri hominũ: rapto res:iniusti:adulteri:uelut etiaz hic publican⁹. Jeiuno bis i sabbato:decimas do oĩa q̃ possideo. Et publican⁹ a lõge stãs nolebat nec oculos ad celũ leuare:sz pcutiebat pect⁹ suum dicẽs: Deꝰ ꝓpiti⁹ esto mihi peccatori. Amẽ dico uobis descẽdit hic iustificat⁹ i domũ suã ab illo: qz omis q̃ se exaltat humiliabit̃: ꝛ qui se humiliat exaltabitur.

AVG. de ver.do. Quia fides nõ ẽ supboꝝ sed humiliũ:pmissis subiecit parabolã de bũilitate.ꝛ otra supbiã. vñ dr: Dixit aũt ꝛ ad quos.q̃ ĩ se cõfidebãt tãq̃z iusti ꝛ aspnabant cete.para.istã. THEO. Quia enĩ supbia plus q̃z alie passiões verat hoiz mẽtes:iõ crebri⁹ de hac monet. Est aũt supbia dei contẽptus quotiẽs enĩ aliq̃s nõ deo:sz sibi ascribit bona q̃ fac: q̃d ẽ aliud q̃z dei negatio:cã igit̃ ofidentiũ ĩ seipis nõ aũt totũ attribuentiũ deo:sed ob ea etiã ceteros contẽnentiũ:parabolã ꝓponit: oñdens q⁹ iusticia q̃uis hominẽ approximet deo: si tñ assumat supbiã ad ifimũ deiecit hominẽ. vñ seq̃t: Duo homi.ascen. ĩ tẽplũ vt oraret:vn⁹ pharise⁹:ꝛ alter publicanus. GRE. Diligẽtiã quidẽ oratiõis docuit nos p viduã ꝛ iudicẽ:hic aũt p phariseũ ꝛ publicanũ docet nos: quo sint ei dirigẽda pcamina:ne fit ifructuosuz orationis negociũ. Condẽnatus ẽ aũt phariseus cũ icau

Ca.xviii.

te oraret.nã sequit: Pharisē au. stans hec apud se orabat. THEO. Per hoc q̄ dicit Stās: elatum eius animū notat: ipo.n.habitu superbissimus videbat. BASI. Dicit aūt: Apud se orabat: quasi nō apud deum: q̄ ad seipm redibat p peccatū superbie. Sequit eni: Deo gras ago tibi. AVG. de ver.do. Nō repre hēdit: q̄ deo gras agebat: sed q̄ nihil sibi addi cupiebat. Ergo iā plen⁹ es: iā abūdas. nō est quare di cas: Dimitte nobis debita nostra. Quis ē igit q̄ impune obpugnat gram: si reprehendit q̄ superbe agit gratias? Audiāt q̄ dicūt: Deo me hominē fecit: ego me iustū facio. O peior? t detestabilior? pharisēo q̄ superbe iustū se dicebat: sed tñ ide gratias deo agebat. THEO. Attende autē serie orationis pharisei. Primo nāq̄ dixit q̄ ei aberāt: deide subiūgit q̄ habebat. Secundo eni: Quia nō sum sicut ceteri hoīm: raptores: iniusti: adulteri. AVG. de ver.do. Diceret saltē sicut multi hoīes: Quid ē ceteri hoīes: nisi oēs preter ipm: Ego inq̄t iust⁹ sum: ceteri peccatores. GRE. xxiiii.mo. Quatuor q̄ppe sūt species q̄bus omis tumor arrogātiū demōstrat: cū bonū aut a semetipis habere se estimāt: aut si sibi datū desup credunt: pro suis se b̄ accepisse meritis putāt: aut certe cū iactāt se habere q̄ nō habēt: aut despectis ceteris singulariter videri appetūt habere q̄ habēt. vñ t pharise⁹ hic bonorū sibi operū merita singulariter tribuit. AVG. de ver.do. Ecce aūt ex vicino publicano maioris erat ei tumoris occasio. Seq̄t.n. Velut etiā h̄ publicanus. Ego sol⁹ sū: Iste de ceteris est. CHRY. Nō eni satiauerat contētū ei⁹ tota hūana natura: sed t publicanū aggressus ē. moderati⁹ aūt peccass̄ si publicanū excepisset. Nūc aūt uno verbo t absentes inuasit: t vulnera pūtis lacessit. Nō ē aūt gratia nī actio uectiua aliorū. Si regratiaris deo: ipe tibi nīs sufficias: nec te ad homīes trāsferas: nec primū condēnes. BASI. Discrepat aūt elat⁹ a conuicatore sola habitudie. Is eni i alios vtit cōuitijs: h̄ autem se mētis temeritate extollit. CHRY. Qui aūt alios cōuitiat: sibi t alijs multa mala facit. primo.n. audiētē reddit peiorē: q̄ si sit peccator: fit letior? criminis inuēto collega: si sit iust⁹ extollit: p aliena crimina induct⁹ de se magna putare. Scdo cōmunitatē ecclesie ledit. nō eni oēs audiētes vituperāt eū solū q̄ peccauit: s̄ ritui christiano cōtumelias inne cūt. Tertio dei gloriā blasphemare facit: sicut eni recte agētib⁹ nomē dei glorificat: sic nobis peccantibus blasphemat. Quarto eū q̄ audiuit obprobria cōfundit iprudētiorē eū t aduersariū faciēs. Quinto stat se pene obnoxiū: reb⁹ platis q̄ sibi nō cōueniūt. THEO. Expedit aūt nō solū declinare a malo: sed etiā agere bonū. Et iō cū dixisset: Nō sū sicut adulteri: subiūgit p oppositū: Jeiuno bis i sabbato. Sabbatū bi dicebāt hebdomadā ad vltimā die q̄rtis. Jeiunabāt.n. pharisei secūda t q̄nta feria. sic igitur ieiunia obiecit cōtra passionē adulterij: nam ex uoluptate ē lasciuia. Rapacib⁹ vero t iniustis oppositū decimarū solutionē. Sequit eni: Decimas do oīm q̄ possideo. q.d. Adeo rapinas t negōcias refugio: vt etiā mea cōtribuā. GRE. xix.mo. Ecce ciuitatem cordis sui insidiātibus hostib⁹ p elationē aperuit: quā frustra p ieiuniū t orationes clausit. Incassum munita sūt cetera: cū loc⁹ vn⁹ de quo hosti patet aditⁿ munitⁿ nō ē. AVG. de ver.do. Quere āt i verbis ei⁹: nihil inuenies q̄ deū rogauerit. ascendit quidē orare: noluit deū rogare: s̄ se laudare: t rogāti insultare. publicanū aūt cordis cōscientia remouebat: sed pietas applicabat. vñ sequit: Et publicanus a lōge stās nole. nec oculos ad celū leuare. THE. Quānis aūt publican⁹ stetisse dicat: distabat tamē a pharisēo tā verbis q̄m habitu: necnō t corde cōtricto. nā verebat oculos leuare i celū: cēsens indignos visionis supne eos q̄ maluerūt bona terrena spectare t querere: necnō t pect⁹ tūdebat. vñ sequit: Sed pcu. pect⁹ suū. cor quodāmō pungēs cā cogitationum prauarū: necnō t excitās vt vomitās. vñ non aliud q̄m ppitiationē petebat. Sequit.n. Dicēs: Deo ppiti⁹ esto mihi peccatori. CHRY. Audiuit q̄a nō sum velut hic publican⁹: nec idignat⁹ ē sed cōpunctus. deterit ille vuln⁹: q̄rit hic medicinā. Nemo igitur illud frigidū ,peferat verbū: Nō audeo: pudore sus sum apire os. Talis reuerētia ē diabolica. Ultieni diabolus obserare tibi fores accessus ad deum. AVG. de ver.do. Quid igit miraris si de⁹ ignoscit: q̄n ipse agnoscit? de lōginquo stabat: deo tñ appropinquabat: t eū dīs de ,ppe attēdebat: Excelsus.n. dīs t humilia respicit: nec oculos ad celū leuabat vt respiceret: tremebat: cōscientia spem subleuabat: percutiebat pect⁹ suū: penas de seipso exigebat: propterea dīs cōfitenti pcebat. Audisti superbū accusatorē: audisti humilē reū: audi nūc iudicē dicentē: Amē dico vobis: descēdit hic iustificat⁹ i domū suam ab illo. CHRY. Seminos aurigas t duas bigas i stadio positas fmo p̄sens ,pponit. in altera quidem iusticiā cū superbia: i altera peccatum t humilitatē. t vides bigā peccati superare iusticiā: nō ,ppīis viribus: sed humilitatis cōiuncte. Illā vero deuictā nō fragilitate iusticie sed mole t tumore superbie. nam sicut humilitas p sui eminētiā peccati pōdus supat: t saliēs attigit deū: sic superbia ob sui molē de facili iusticiā deprimit. si ergo plura facta strēnue geras: putas aūt te posse p̄sumere tota caruisti oratiōe. si vō mille feras i cōscientia facies reatuū: t h̄ solum de te credas q̄ es ifim⁹ oīm: multā obtinebis añ deum fiduciā. Et iō sue sine cām assignās subdit: q̄ oīs q̄ se exaltat humi. t q̄ se humi. exalta. Humilitatis nomen multiplex ē. Est.n. quedā virt⁹ būilitas: iuxta illud: Cor cōtritū t humiliatū de⁹ nō despicias. Est t humilitas ab erūnis: iuxta illud: Humiliauit i terra vitā meā. Est t humilitas a peccatis t superbia t īstabilitate diuitiarū. Quid eni humili⁹ dis q̄ se submittūt i diuitijs t potentatu t hec reputant magna? BASI. Similiter etiā t exaltari laudabil⁹ ōtingit: q̄n. s. nō humilia cogitas: sed mēs tua ē p magnanimitatē i virtute erecta. Talis aūt ai celsitudo ē eminētia i tristicijs: terrenorū contēptus: cōuersatio in celis. t videt huiusmōi mētis sublimitas eandē habere differentiā ad elationē: quā arrogantia parit: quā habet corpulētia corpis bñ dispositi ad inflationē carnis cuz ex hydropoī tumet. CHRY. Hec igit fast⁹ inflatio ab ipsis celis pōt deprimere ñ cauentē: humilitas vero t ab ipa abysso reatuū homi nem sublimare. hec eni p pharisēo publicanū saluauit: latronē añ apostolos i padisum duxit. illa vero etiā i corpoream ingressa ē potestatē. Letex si iuxta de

licta humilitas tã facile curzit vt supbiã iusticie tã
seat. si iusticie cõiunxeris eã: quo nõ ibit: assistet ipa
tribunali diuino ī medio angelozũ cũ fiducia mul-
ta. Rursus si fast⁹ cõiunct⁹ iusticie eã deprimere po
tuit si cõiunct⁹ sit peccato: in quãtã gehennã detru
det: hoc dico nõ vt negligam⁹ iusticiã: sed vt fastuz
videm⁹. THEO. Sed forsitan mirabit aliqs: quo
pharise⁹ cũ pauca verba siue laudis ꝓtulerit condẽ-
natur: Job vero cũ plurima fuderit coronat: Eo. s.
q⁹ pharise⁹ talia dicebat criminãdo alios: nulla rati
one cogẽte: Iob vero vrgẽtibus eũ amicis ⁊ pssuris
premẽtibus coact⁹ ẽ ꝓprias virtutes referre ad dei
gloriã: ne homies desisterẽt a ꝓfectu vtutis. BE-
DA: Typice aũt pharise⁹ ẽ populus iudeoz q̃ ex iu
stificationib⁹ suis extollit merita sua. publican⁹ ve-
ro gẽtilis ẽ: qui lõge a deo posit⁹ cõfitetur peccata
sua: quozũ vn⁹ supbiendo recessit humiliatus: alter
lamẽtando appzopinquare meruit exaltat⁹.

¶ Afferebãt aũt ad eũ ⁊ infantes:
ut eos tãgeret. Qd cũ viderẽt discipuli icrepabãt illos. Jesus aũt con
uocãs illos dixit: Sinite pueros ue
nire ad me: ⁊ nolite uetare eos. Ta
liũ ẽ enī regnũ dei. Amẽ dico uobis
qcũqz nõ acceperit regnuz dei sicut
puer: nõ intrabit in illud.

THEO. Post ꝓdictã humilitatẽ dñs docet p ea
q̃ fecit: nõ repellẽs: sz gratãter puulos admittẽs. vñ
dicit: Afferebãt aũt ad istũ ifantes vt eos tãgeret.
AVG. de ver. do. Cui afferunt tãgẽdi nisi saluato-
ri: sed si saluator ẽ: saluãdi offerunt illi qui venit sal
uuz facere qõ ꝓierat. vbi isti pierant: quãtũ ad ipos
ptinet inocẽtes: Sz scõm apostolũ p vnũ hominez
itrauit peccatũ ī orbẽ terrarũ. Veniãt ergo puuli vt
languidi ad medicũ: pditi ad redẽptorem. AMB.
Durũ aũt aliqbus videri põt: q⁹ discipuli dñm ifan
tulos adire ꝓhibebãt. Seqt̃. n. Quod cũ vidis. disci.
icrepabãt illos. Ubi vel mysteriũ intelligas vel affe-
ctũ. Neqz enī hoc iuidie aut ī pueros mẽtis aspita-
te faciebãt: sed sedule fuitutis obsequia dño defere
bãt: ne cõprimerẽt a turbis. Respuẽda q̃ppe ẽ vtili-
tas nostra vbi diuinitatis iniuria ẽ. In mysterio ãt
q: pz⁹ saluari populũ iudeoz erquo scõm carnem
nati fuerãt gestiebãt. Sciebãt q̃dẽ mysteriũ q⁹ vtriz
qz populis vocatio deberet. Nã ⁊ ꝓ chananea mu
liere supplicarũt sed fortasse adhuc ordinem nescie
bãt. vñ seqt̃: Jesus au. cõuo. eos di. Sini. puu. veni.
ad me: ⁊ nolite vetare eos: taliũ est enī re. dei. Non
etas ꝓfert̃ etati: alioq̃n obesset adolescẽ. Cur ḡ pue-
ros dicit aptos eẽ regno celoz: fortasse q: maliciaz
nesciãt: fraudare nõ nouerīt: referre nõ audeãt: secu
tari ignorẽt: opes: honorẽ: ambitionẽ nõ appetant:
sz nõ ignorare ista virt⁹ ẽ: sed contẽnere. Nõ. n. vir-
tus ẽ nõ posse peccare sed nolle. Nõ igit̃ puericia
sed emula puerilis etatis bonitas designat. BE-
DA: Uñ signãter dixit Taliũ: ñ Jstoũ: vt oñderet
nõ etatẽ regnare sed mores: ⁊ his q̃ similẽ haberent
innocẽtiã ⁊ simplicitatẽ ꝓmia repzomitti. AMB.
Deniqz h̃ saluator exꝑsit dicẽs: Amẽ di. vo. qcunqz
nõ acceperit re. dei sicut puer: nõ ītrabit ī ill. Quis
puer imitãdus ẽ apostolis christi: nisi de q⁹ Ysaias
dicit: Puer nat⁹ ẽ nobis q̃ cũ malediceret: nõ male
dixit: Itaqz ī puericia ẽ quedã venerabilis moꝛũ se
nect⁹: ⁊ ī senectute inocẽs puericia. BASI. Susci
piem⁹ aũt regnũ dei vt puer: si dispositi fuerim⁹ er-
ga doctrinã dñi: vt puer ī disciplina nequaq̃ cõtra
dicẽs: nec disputans cũ magistris: sed credibiliter ⁊
obediẽter ibibẽs documẽta. THEO. Hẽtiliũ ḡ sa
pientes querẽtes sapiam ī mysterio qd ẽ regnũ dei:
nec volẽtes h̃ absq̃ fide syllogistice ꝓbationis ad-
mittere: merito exclusi sũt ab hoc regno.

¶ Et iterrogauit eũ quidã priceps
dicẽs: Magister bõe qd faciẽs uitã
eternã possidebo? Dixit ãt ei iesus:
Quid me dicis bonuz? Nemo bo
nus nisi sol⁹ deus. Mãdata nosti:
Nõ occides: nõ mechaberis: nõ fur
tũ facies: nõ falsũ testimoniũ dices:
honora pꝛez tuũ ⁊ matrẽ tuã. Qui
ait: Hec omia custodiui a iuuẽtute
mea. Quo audito iesus: ait ei: Ad
huc unũ tibi deest. Oia q̃cunqz ha
bes uẽde ⁊ da pauperib⁹: ⁊ habebis
thesaurũ ī celo: ⁊ ueni sequere me.
His ille auditis cõtristatus est: q:
diues erat ualde.

BEDA: Audierat priceps quidã a dño trã eos q̃
puerozũ vellẽt esse similes: regnũ dei ītraturos: atqz
iõ posuit sibi nõ pabolã: sed palã q̃bus operũ meri-
tis vitã eternã cõsequat exponi. vñ dicit: Et iterro.
eũ qui. prin. di. Magister bo. q̃d faciẽ. vi. eter. possi-
debo. AMB. Tẽtator priceps iste magistrũ bonũ
dixit q̃ deũ bonũ dicere debuisset. Nã lz ī diuinita-
te bonitas sit: ⁊ ī bonitate diuinitas: tamẽ addẽdo
Magister bone: ī portiõe bonũ dixit: nec ī vniuersi
tate. nã de⁹ ī vniuersitate bonus: homo ex pte. CL-
RYL. Putauit aũt se christũ cape vũ vituparet mo
saicũ Preceptũ: introducẽt vo sua statuta. accedit ḡ
ad magistrũ ⁊ bonũ eũ nũcupãs: dicit se velle doce
ri: q: ergo tẽtatiue q̃rebat q̃ appzehẽdit sapiẽtes in
astutia sua: cõueniẽter ei rñdet. nã seqt̃: Dixit aũt ei
iesus: q̃d me dicis bonũ: nemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹.
AMB. Nõ bonũ se negat: sed deũ designat. bonus
quidẽ nõ ẽ: nisi plen⁹ veritatis. q⁹ si quẽ moueat: q̃a
nemo bon⁹: moueat ⁊ illud: nisi de⁹. q⁹ si a deo filiꝰ
nõ excipit̃: vtiqz nec a bono christ⁹ excipit̃. nã qũo
nõ bon⁹ ex bono nat⁹: arboz enī bona fructus bo-
nos facit: Quo nõ bon⁹ cũ bonitatis sua substãtia
ex patre assũpta nõ degenerauit ī filio q̃ nõ degene
rauit ī spũ: Spũs tu⁹ inqt̃ bon⁹ deducet me ī terrã
rectã. q⁹ si bon⁹ spũs q̃ excepit a filio: bon⁹ vtiqz ⁊ il
le q̃ tradidit. Itaqz qz legispitus ẽ iste q̃ tẽtat: sicut ī
libzo alio demõstrat. Et bñ dixit: Nemo bon⁹ nisi
vn⁹ de⁹: vt admoneret q: scriptũ ẽ: Nõ tẽtabis do-
minũ deũ tuũ: sed magis cõfiteret dño qñ bon⁹.

Ca.xviii.

CHRY. Uel aliter: Auarũ quidẽ dicere hũc principem nõ oportebat: nã ℔ christ⁹ ei ĩproperat: tẽtatoꝛ ẽ dicens: Bone magiſter. ¶ TYTVS: Ergo cũ dicit: magiſter bone ait mime

THEO. Quoniã diues audita opũ abiectiõe tri/stat⁹ fuit: dñs admiráter locut⁹ ẽ. Dicit enĩ: Uidẽs au. ie. ill. tri. fa. dixit: Quãdifficile q̃ pecu. hñt re. dei ĩtra. Nõ dicit: Impossibile ẽ eos ĩtrare: sed Difficile. Possũt enĩ p̃ diuitias adipisci supna: sed difficile ẽ: q̃ viscoſiores sũt visco diuitie: ⁊ vir euellit animꝰ occupat⁹ ab eis: sed subsequẽter vt ĩpossibile h̃ indicat cũ dicit: Facili⁹ ẽ enĩ camelũ p̃ foramẽ ac⁹ trãsire: q̃z diuitẽ ĩtrare ĩ regnũ dei. Nomẽ qõ in greco ponit equocũ ẽ ad aĩal qõ camel⁹ dicit: ⁊ ad rudẽtem. quocũq; ergo mõ ĩtelligas: ĩpossibile est. Quid igit dicẽdũ ẽ. p̃mo quidẽ q̃ reuera ita se h̃z. Aliud ei ẽ diues: aliud iconom⁹. nã diues ẽ q̃ sibi refuat diuitias. iconom⁹ vero siue dispẽsator q̃ ad op⁹ alioꝝ has tenet. CHRY. Abraã quidẽ possidebat opes pauperib⁹: ⁊ q̃ iuste eas possidẽt: quasi suscipiẽtes a deo dispẽsant ĩ diuinis mãdatis. q̃ vero cõtra deuz acq̃sierũt: ⁊ in expẽdẽdo faciũt illud idẽ: meretricibus ⁊ pasitis dãtes: vel humi abscõdẽtes: egenis vo nihil ĩpendẽtes. Nõ ergo p̃hibet ditari: ſz opib⁹ famulari. vult vt necessarijs vtamur eis: nõ vt custodiam⁹: nã famuli ẽ custodire: ſz dñi dispẽsare. si cõseruari eas vellet: nõ tradidisset homib⁹: ſz fineret ĩ terra iacere. THEO. Porro attẽdas illud q̃ diuitez quidẽ ĩpossibile dicit saluari: possidẽtẽ vo diuitias difficile: quasi dicat: diues q̃ capt⁹ ẽ a diuitijs ⁊ famulat eis nõ saluabit: habẽs vero illas. ſ. q̃ eis dñatur vix saluabit cã hũane fragilitatis. Conat ei nos diabol⁹ supplãtare: quoadusq; possidem⁹ diuitias ⁊ difficile ẽ aufugere decipulas ei⁹. iõq; bonũ ẽ patientes ⁊ q̃si tẽtatiõe carẽs. CHRY. Nulla ei ẽ diuitiarũ cõmoditas aĩa patiẽte penuriam: nec lesio pauptatis: aĩa diuitijs affluẽte. Si aũt diteſcẽtis iudiciũ ẽ nulli⁹ egere: ⁊ paupaſcẽtis ĩdigere: palã ẽ q̃ magis eẽ pauperẽ facit magis diteſcere. Facili⁹ ẽ ei q̃ qs ĩ pauptate q̃z ĩ diuitijs opes cõtẽnet: neq; enĩ talis ẽ ambit⁹ vt p̃ magis habere fedeẽ. Sz p̃ h̃ solue uit magis attẽdi: ſicut ignis q̃n maiorẽ suscipit escã q̃ aũt mala videnẽ eẽ iopie cõia sũt: q̃ vero diuitiaꝝ ꝓpria sũt eaꝝ. AVG. de que. euã. Diuitẽ ergo hic appellat cupidũ rerũ tẽporaliũ: ⁊ de talib⁹ supbientẽ. bis diuitib⁹ cõtrarij sũt pauꝑes spũ quorum ẽ regnũ celoꝝ. Mystice aũt facili⁹ ẽ chriſtũ pati p̃ dilectoꝝib⁹ seculi: q̃z dilectores seculi ad chriſtũ posse cõuerti. Camelum. n. noĩe se ĩtelligi voluit: q̃ spõte humiliat⁹ ĩfirmitatis nr̃e onera sustulit. p̃ acũ aũt punctiões significat: p̃ p̃ctiões dolores ĩ passiõe suceptos. foramẽ aũt ac⁹ dicit angustiam passionis. CHRY. Hic aũt ſmo q̃si grauis trãscendebat discipulorũ virtutẽ. vñ seq̃t: Et dixerũt q̃ hec audiebãt: Et q̃s põt salu⁹ fieri: Hoc dixerũt discipuli nõ de se sed de toto mũdo timẽtes. AVG. de que. euã. Cũ aũt icõpabiliter maior sit turba pauperũ: q̃ diuitibus pditis põt saluari: ĩtellexerũt omẽs q̃ diuitias amãt: etiã si adipisci nequeãt ĩ diuitũ numero deputari. Sequit: Ait illis: que ĩpossibilia sũt apud homines: possibilia sũt apud deũ. Quod nõ ita ĩtelligendũ ẽ quasi diues cũ cupiditate ⁊ supbia ĩ regnũ dei sit ĩtrat⁹: sed possibile ẽ deo vt a cupiditate ⁊ supbia ad charitatẽ ⁊ humilitatẽ cõuertat. THEOPHI. Apud homines ergo quorum serpit intẽtio ad terrena: impossibilis est salus vt dictum est: apũ deum vero possibilis est. Cum enim homo consiliarium habet deum: ⁊ iustificationes ⁊ doctrinas pauptatis ibiberit: necnõ ei⁹ auxiliũ inuocet: hoc fiet possibile. CIRYL. Nõgtue aũt diues cũ multa cõtẽpserit: recõpelationẽ expectabit: q̃ vero pua possidẽs ea abdicauit q̃d ei sperandũ eẽt: q̃rere decebat. vñ seq̃t: Ait au. petr⁹: ecce dimisim⁹ oĩa. mattheꝰ addit: q̃d ergo erit nobis. BEDA. q. d. Fecimus qõ iussisti: q̃d igit dabis nobis pmi. Et q̃ nõ sufficit dimittere oĩa iũgit qõ p̃fectũ ẽ dicẽs: Et secuti sumus te. CIRYL. Illud aũt necesse est dicere: q̃ paucis abrenũciantes q̃tũ spectat ad ꝓpositũ ⁊ obediẽtiã pari lãce cũ opulẽtis pendunt: parib⁹ vtẽtes affectibus: dũ rerũ quas possidẽt abiectionẽ vltro iferũt. vñ seq̃t: Amẽ dico vobis: Nemo ẽ q̃ reli. do. aut pẽ. aut fra. aut vxo. aut filios aut agros pp regnũ dei: ⁊ nõ recipiat mul. plu. ĩ h̃ tẽpore ⁊ ĩ secu. vẽtu. vitam eternã. Eleuat ad acceptissimã spẽ oẽs audiẽtes iureiurãdo ꝓmittẽs: dũ apponit fmoni amẽ. Doctrina enĩ diuina mundũ vocãte ad fidẽ chriſti: fastidiã aliq̃ respiciẽtes parẽtes ifideles voluerũt eos turbare veniẽdo ad fidẽ. ⁊ similis ẽ rõ alioꝝ germanoꝝ. Deserũt aũt quidã patrẽ ⁊ matrẽ: ⁊ totius parẽtele amorẽ despiciũt pp amorẽ chriſti. BEDA: Sẽſus igit iſte ẽ: q̃ pp regnũ dei ĩgrendũ oẽs affect⁹ contẽpserit: oẽs ſeculi diuitias delicias risusq; calcauerit: multo plura ĩ p̃nti recipiet. cui⁹ sentẽtie occasione quidã iudaicã mille ãnoꝝ fabulã p⁹ resurrectiõe iustoꝝ edificãt: q̃n oĩa q̃ ꝓpter deũ dimittimus mltiplici nobis sint fenore reddẽda ⁊ ĩsup vita eterna donãda. Nec videt inepti q̃ si in ceteris dignafit. repromissio: ĩ vxorib⁹ tñ iuxta alios euãgelistas cẽtenis: appareat turpitudo: p̃sertim cũ oñs ĩ resurrectiõe nõ eẽ nubendũ testeẽ. Et iuxta marcum ea que dimissa fuerĩt: ĩ hoc tẽpore cũ p̃secutiõib⁹ accipiẽda cõfirmet: quasi illis mille ãnis dogmatizãt. CIRYL. Hoc ergo dicim⁹ q̃ omissis tẽporalib⁹ ⁊ carnalib⁹: multo maiora sibi aliq̃s vendicabit: q̃n ⁊ apostoli cũ pauca dimiserĩt: obtinuerũt multiplicia dona charismatũ: ⁊ celebres reputati sũt vbiq;. Erimus ergo similes illis: ſi domũ q̃s dimittat: recipiat mãsiones supnas. ſi patrẽ: patrẽ hẽbit celestẽ. Si a germanis recesserit: ĩ fratrẽ hũc recipiet chriſt⁹. Cui⁹ dimiserit cõiugẽ: iueniet diuinã sapiam a qua p̃creabit spiritales fruct⁹: iueniet hierusalẽ celestẽ q̃ ẽ mat̃ nostra. A fratrib⁹ etiã ⁊ a sororib⁹ sui ꝓpositi glutino spiritali colligatis multo ĩ hac vita gratioſiorẽ recipiet charitatẽ.

¶ Assũpsit aũt ieſus duodeci: ⁊ ait illis: Ecce ascẽdim⁹ hierosolymã: ⁊ ꝯsũmabũt oĩa q̃ scripta sũt p̃ ꝓphetas de filio hois. Tradet. n. gẽtib⁹ ⁊ illudet: ⁊ flagellabit ⁊ cõspuet. ⁊ postq̃z flagellauerit occidẽt eum: ⁊ die tertia resurget. Et ipi nihil horũ itellexerũt. Et erat uerbuz istud absconditum ab eis: ⁊ nõ intelligebãt que dicebantur.

Ca.xviii.

THEO. Prenidēs saluator ex passiōe sua discipulorū animos turbādos: eis lōge ante ꝛ passionis sue penā: ꝛ resurrectōis sue gloriā p̄dicit. vnde dicit Assumpsit aūt iesus. xii. ꝛ ait illis: Ecce ascēdimus. ꝛ cōsum. omia que scrip. sunt p̄ pphām. de filio homis.

BED. Prenidēs enī quosdā hereticos futuros q̄ christū dicerēt legi: pphetisq; docuisse cōtraria oñ dic q̄ p̄ pphetā p̄fagia sue passiōis ꝛ posteriorē gloriē sit celebrata p̄fectio.

CHRY. Seorsum aūt de passiōe cū discipulis cōfert. Nō enī oportebat hūc sermonē plurib⁹ diuulgari: ne turbarent. Ob hoc aūt p̄dicebat discipulis: vt exercitati p̄ expectatōem facilius sustinerēt.

CIRYL. Et vt sciāt: qñ passionem p̄nouit: ꝛ spōtane⁹ ad eā accessit ne dicerēt: qualiē in manꝰ hostiū incidit: qui nos p̄mittebat saluare. vnde seriatim ordinē passiōis enarrat subdēs: Tradet enī gentib⁹: ꝛ illudet ꝛ flagellabit ꝛ cōspuetur.

CHRY. Hoc isaias p̄dixerat dicēs: Obtuli scapulas meas ad verbera: genas meas ad alapas: ꝛ faciē meā nō auerti a sputorū dedecore. Sed ꝛ crucis patibulū p̄dixit. ppha cū ait: Tradidit in mortē aiam suā: ꝛ cū sceleratis reputat⁹ est. vnde ꝛ hic subditur Et postq̄ flagellauerit occidēt eū. Sed ꝛ resurrecturū ostendit dicēs: Nō derelinq̄s animā meā in inferno. vnde ꝛ subdit: Et tertia die resurgā.

ISIDO. Admiror aūt demētiā querētiū cur christus ante triduū resurrexit. si. n. resurgeret tardius q̄ p̄dixerat: impotētie eēt: celeri⁹ vo est summe vtutis indiciū. Siquē. n. cū spoponderit suo creatori post triduū p̄soluere debitū: eadē die satisfacientē videri mus nō fallacē sed poti⁹ vt veridicū eū mirabimur Dicā etiā q̄ nō dixit se post tres dies resurrecturū sed die tertia. Habes parasceuē: habes sabbatū vsq; ad solis occasum: ꝛ post sabbatum resurrexit.

CIRYL. discipuli aūt nōdū nouerāt exq̄site qō pphe p̄dixerat: sed postq̄ resurrexit aperuit eis sensum: vt intelligerēt scripturas. vnde sequit: Et ipi nihil horum intellexerūt.

BED. Quia enim discipuli eius vitā maxime desiderabāt eius mortē audire nō poterāt Et quoniā nō solū hominē innocentē: sed ꝛ deum verū sciebāt: hūc nullaten⁹ mori posse putabant. Et quia parabolas eū sepe loquentē audire cōsueuerāt quoties aliquid de sua passione dicebat: ad aliō allegorice referendū esse credebāt. vnde sequit: Erat aūt verbū istud absconditū ab eis: ꝛ nō intelligebāt que dicebant. Judei vero quia in eius necē conspirauerāt: q̄ de passione sua loquerē dicēs in iohanne: Oportet exaltari filiū hominis intelligebāt. vnde dicēbāt: Nos audiuim⁹ ex lege quia christus manet in eternū: ꝛ quō tu dicis: Oportet exaltari filiū hominis?

Factū est aūt cum appropinq̄ret iericho: cec⁹ quidā sedebat sec⁹ viā mendicās. Et cum audiret turbā p̄tereūtē: interrogabat qd hoc eēt Dixerūt aūt ei: q̄ iesus nazarenus trāsiret. Et clamauit dicens: Jesu fili dauid miserere mei. Et qui p̄ibant increpabāt eū ut taceret. Ipe uero multomagis clamabat: fili dauid miserere mei. Stans aūt iesus iussit illū adduci ad se. Et cū appropiquasset: interrogauit illū dicens: Quid tibi uis faciaꝫ? At ille dixit: Dñe ut uideā. Et iesus dixit ei: Respice. Fides tua te saluum fecit. Et cōfestim uidit: ꝛ sequebatur illum: magnificās deum. Et omnis plebs ut uidit: dedit laudem deo.

GRE. in home. Quia carnales adhuc discipuli nō volebāt capere ꝟba mysteriī: venit ad miraculū. aīa eor oculos cec⁹ lumē recipit: vt eos ad fidē celestia facta solidarēt. vñ ꝛ r̄: Fa. ē aūt cū approp. hie. ce. q̄. se. se. vi. mēdicās.

THEO. Et ne incessus oñi eēt inutilis: in via fecit cēci miraculū: h̄ documētū discipulis suis dās: vt in omnib⁹ sim⁹ p̄ficui: ꝛ nihil sit i nobis ociosum.

AVG. de cō. euā. Possem⁹ de approp. in quātib⁹ hiericho sic intelligere: vt iā inde egressi: prope tū adhuc essent ad eā ciuitatē: qō tū min⁹ vsitate dicit. Sed tū videri posset hoc dictū: qñ matthe⁹ egredientib⁹ eis ab hiericho dicit illuminatos duos cecos q̄ iuxta viā sedebāt. De nūero q̄dē nulla eēt qō si alē euāgelistar de vno tacuisset vn⁹ reminiscens nā ꝛ marc⁹ vnū cōmēorat: cū ꝛ egredientib⁹ eis ab hiericho dic illuiatū: c⁹ ꝛ nomē dixit ꝛ p̄ez: vt itelligamus eū fuisse potissimū: alter⁹ ignotū: vt merito ille not⁹ ēt sol⁹ decēt cōmēorare. Sz qñ q̄ sequūt i euāgelio fz lucā: aptissime oñdūt illō qō ipe narrat ad huc veniētib⁹ ipis hiericho fcīm eē: nihil aliō restat intelligē: nisi bis eē factū h̄ miraculū. semel i vno ce co: cū adhuc veniret in illā ciuitatē: iter⁹ i duob⁹ cū egrederet: vt illud vnū lucas: alter⁹ matthe⁹ enarrat

CHRY. Multⁱ aūt erat pplis circa christū ꝛ cecus eū q̄dē nō nouerat. sētiebat aūt effectū: ꝛ rapiebat p̄ affectū: qō nō hausit aspect⁹. vñ subdit: Et cū autur. p̄te. inter. q̄d h̄ eēt. Et oculati q̄dē fm opionē loq̄bāt. Seq̄t: Dixe. āt ei: q̄ ie. naza. trāsiret. Lec⁹ vo vera clamabat: alia vocē: ꝛ alia p̄dicat. Naz seq̄t: Et cla. di. ie. fi. da. mi. mei. Quis te docuit hec o hō: nō plegisti libros p̄uat⁹ lumīb⁹. Unde igit nosti luīare mūdi: vere dñs illuīat cecos

CIRYL. Jn iudaismo aūt nutrit⁹ nō ignorauit: q̄ de p̄genie dauid de⁹ fm carnē nascerē: ꝛ ideo ei vt deo loquit dicēs: Miserere mei. hūc imitent qui in duo diuidūt christū: hic. n. christū tanq̄ deum adit: ꝛ filiū dauid eū nomīat. Mirent aūt instātiā p̄fessiōis ei⁹. Quidā. n. vt cōfitētē fidē p̄secebāt.

Seq̄t: Et qui p̄i. īcre. eū vt taceret. Sed p̄ inhibitōes hmōi nō impediebat ei⁹ audacia Nouit. n. fides omnib⁹ repugnare: ꝛ in oīa triūphare. vtile. n. est p̄ cultu diuino pudorē deponere: naz si causa pecunie sunt impudētes: nōnulli p̄ aīe salute nō decet bonā induere impudētiā. vnde sequit: Ipe vo mltoma. cla. Fi. da. mi. mei. Sistit aūt christū vox inuocātis in fide: ꝛ inuocātes i fide respicit ꝛ ideo merito vocat cecū ꝛ accedere iussit. vñ seqtur

Stās aūt ieſus iuſſit illū adduci ad ſe.vt.ſ.q̄ p̄ fide eū tetigerat:appropinq̄ret ⁊ coxpe. Appropīquātē cecū dñs interrogat. Nā ſeq̄t:Et cū app.iter.il.dicēs: Quid ti.vis faciā:Diſpēſatiue īterrogat:nō q̄ſi ignorās:ſed vt ſcirēt aſtātes q̄ nō petebat pecuniā:ſz diuinā efficaciā:vt a deo.vñ ſeq̄t:At il.di.Do.vt vide. ¶CHRY. Uel q̄ calūniatores veritatis iudei poſſent dicē:vt in ceco nato:nō eſt hic ſz filius eius. voluit vt cec⁹ p̄us oñderet defectū nāe: ⁊ tūc cogſcat gr̄e maieſtatē.at vbi petitōis modū cec⁹ explicuit: tūc cū ſumma maieſtate p̄cepit ei vt videt.vñ ſeq̄tur Et dixit il.ie. Reſpice.q̄ redūdabat in crimē pfidie iudeox:q̄s.n.ppbax talia dixit:Aſpice tñ q̄d aſſumat medic⁹ab eo cui collata ē ſanitas.Seq̄t.n.Fides tua te ſaluū fecit.Pro fide.n.vendūt beneficia: diffundit enī gr̄a quā ſuſcepit.Et ſicut ab aliq⁹ fonte bi q̄dē puis vaſis modicū aq̄ hauriūt: bi vero maioꝛb⁹multū fonte nō diſt iguēte mēſuras: ⁊ fm feneſtras que apiūt magis vel min⁹ſplēdoꝛ ſol infundit:ita fm capacitatē intētōis haurit gr̄a:vertit ār vox chriſti in lucē lāguētis:erat enī verbū vere lucſ. vnde ſeq̄t:Et ꝛeſti vidit.At cec⁹ ⁊ ante beneficiū fidē oñdit feruidā: ⁊ poſt beneficiū beniuolētiā obſ uauit.Seq̄t:Et ſeque.il.magnifi.deū. ¶CIRYL.Et q⁹ p̄z q⁹ a duplici cecitate libēabat: corpali.ſ.⁊ ītelle ctuali.neq̄.n.glorificaſſet vt deū niſi vere vidiſſet:ſz ⁊ aliiſ fact⁹ eſt occaſio glorificādi deū.Seq̄t:Et oīs plebs vt vi.de.lau.deo. ¶BED. Nō ſolū p̄ īpetrato munere lucis:ſed ⁊ merito fidei īpetrātis ¶CHRY. Hic aūt neceſſe eſt querere cur chriſt⁹ demoniacuz quidē curatū ſeq̄ volētē,phibet: cecū aūt illumiatū ſequētē nō phibet:ſed neutrū irrōnale puto.illū.n mittit p̄conē:vt ex ſua cōſiſtentia bñfactoꝛē p̄dicet erat.n.excellēs miraculū videre ſane mētis effectuz. Cecū vo pmittit ſequi:q̄ hieroſolymā aſcēdebat p crucē pfectur⁹altū myſteriū:vt recētē būtel miraculi mentōem: nō exiſtimarēt eū infirmitate potius q̄ mia pati. ¶AMB. In h aūt ceco typ⁹ ppli gētilis ē qui ſacramēto dñico recepit amiſſi lumis claritatē Nihil aūt intereſt:vtrū in vno ceco medicinaꝛ:an i duob⁹accipiat:q̄n ⁊ chā ⁊ iaphet noe filijs origine ducēs in duob⁹cecis duos generis ſui p̄tēdebat auctoꝛes. ¶GRE.in ho.Uel cecū eſt gen⁹ humanum: q̄ in parēte p̄mo claritatē ſup̄ne lucis ignoraſ:dā natōis ſue tenebras patit . Hiericho aūt interp̄tat luna:q̄ dū mēſtruis mometis decreſcit:defectū nr̄e mortalitatis deſignat. Dū igit cōditoꝛ nr̄ appꝛopinq̄t hiericho:cec⁹ad lumē redit:q⁹ dū diuinitas defectū noſtre carnis ſuſcepit:humanū gen⁹lumen q̄ amiſerat recepit.Qui q̄ eterne lucis claritatē neſcit cec⁹eſt.Si aūt iā redēptoꝛē credidit q̄ dixit:Ego ſuz via:iuxta viā ſedet.Si vo credidit:⁊ exoꝛat vt etiuz lumē recipiat:iuxta viā ſedet ⁊ mēdicat. Illi aūtē q̄ ieſum venientē p̄cedūt:deſignāt carnaliū deſideriorū turbas:tumultuſq̄ vitioꝝ:qui p̄ſq̄ ieſus ad coꝛ nr̄m ꝓueniat:diſſipāt cogitatōem nr̄ām:⁊ ī ipa noſtra oꝛōe cōturbat. Ipe vo magis clamabat:q⁹ q̄to grauioꝛi tumultu cogitationū p̄mimur:tāto oꝛōni inſiſtere ardētiꝰ debem⁹. Cū aūt adhuc turbas phātaſmatū in oꝛōe patimur:ieſum aliq̄en⁹ trāſeuntē ſentim⁹ ¶Cū vo oꝛōni vehemēter inſiſtim⁹:deus in coꝛde figit:⁊ lux amiſſa repatur.vel trāſire humani tatis eſt:ſtare diuinitatis. Cecū igit clamātem dñs trāſiens audiit:ſtans illuminauit:quia p humanitatem ſuā vocib⁹ noſtre cecitatis cōpatiēdo miſt⁹ē ſed lumē nobis gratie per diuinitatis potētiā infudit.Ad hoc aūt req̄rit quid velit vt coꝛ ad oꝛōem excitet.peti enī hoc vult: quod ⁊ nos petere ⁊ ſe cōcedere p̄noſcit. ¶AMB.Uel interrogauit cecū vt crederemus:niſi confitentē poſſe ſaluari ¶GREGO. in home. Cecus aūt a domino nō aurū:ſed lucē q̄rit.Et nos non falſas diuitias:ſed lucē queramus: quā videre cuz ſolis angelis poſſumus: ad quā lucē via fides eſt. vñ recte ceco dicit : Reſpice:fides tua te ſaluū fecit.Qui videt ⁊ ſequit:quia bonū q̄ ītelligit operat. ¶AVGV. de queſtion. Si aūtē hieriche lunā ⁊ ob hoc mortalitatē interp̄tamur:morti p̄opinquās domin⁹ iudeis ſolis lumē euāgelij uſſerat p̄dicari:quos ſignificauit ille vn⁹ cecus quē lucas cōmemoꝛat.a moꝛte aūt reſurgēſ atq̄ deſcēdēs ⁊ iudeis ⁊ gētib⁹:quos duos ppl̄os ſignificare videtur duo ceci cōmemoꝛati a matthe. ¶CA.XIX.

ET ingreſſus pābulabat hiericho.Et ecce uir nomie zache⁹: et hic p̄nceps erat publicanoꝝ:⁊ ipe diues.Et q̄rebat videre ieſum q⁹ eēt: ⁊ nō poterat p̄ turba:q⁹ ſtatura puſill⁹ erat.Et p̄ currēs aſcendit in arboꝛē ſicomoꝛū ut uideret eū: q⁹ inde erat trāſitur⁹ Et cū ueniſſet ad locuz:ſuſpiciēs ieſus uidit illū:⁊ dixit ad euz: zachee feſtinās deſcēde: q⁹ hodie in domo tua oꝛ me manere . Et feſtinās deſcēdit:⁊ excepit illū gaudēs. Et cū uiderēt oēs murmurabāt dicētes: q⁹ ad hominē peccatoꝛē diuertiſſet. Stās aūt zache⁹ dixit ad ieſuz: Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ dñe do paup̄ib⁹:⁊ ſiquid aliquē defraudaui reddo quadruplū. Ait ieſus ad eū: Quia hodie ſaluſ domui huic facta eſt:eo q⁹ ⁊ ipſe filiuſ ſit abꝛae. Uenit enim filius hominis querere ⁊ ſaluū facere quod perierat.

¶AMBRO. Zache⁹ in ſicomoꝛo:cec⁹ in via:quorum alterū dñs miſerat⁹ expectat: alterū ſue māſionis claritate nobilitat.de quo dicit:Et ingreſ.ieſus pam.hie.⁊ ec.vir no.zache.⁊ hic erat p̄n.publica. ⁊ ipe diues.Et bñ p̄nceps inducit publicanoꝝ.Quis enī de ſe deſpet q̄n iſte ꝓueniet ad gr̄ām: cui cēl⁹ex fraude:⁊ ipe q̄dē diues:vt ſcies oēs diuites auaros ¶CIRYL.Sed zacheus in his moꝛā non traxit:ſed fact⁹eſt dign⁹ ppitiatōe dei:qui ceecs illuminat:et

Ca.xix.

longiquos vocat. TYTVS: Pullulauerat aũt in eo semẽ salutis: quia cupiebat iesum videre. vñ seq̃t Et querebat videre iesum quis esset. Utpote q̃ nũq̃ eum viderat: quia si vidisset vndũ iaz recessisset a ne quicia publicana. Siquis enĩ iesum videt: non põt nequicijs ĩmorari. Duo aũt erãt impedimẽta huic visiõi: nam retardabat eũ popul⁹: nõ tam viroz q̃ peccatoz: erat etiã paru⁹ statura. vnde sequitur: Et nõ poterat pre turba: quia sta. pusill⁹ erat. AMB. Quid sibi vult q⁹ nulli⁹ alteri⁹ statura q̃ hui⁹ erpsit vide ne forte malicia pusill⁹: aut adhuc pusill⁹ fide. nondũ n. prom⁹ erat cum ascẽderet: nondũ viderat christũ. TYTVS: Sed ille bonũ adinuenit ingenium: nam pcurres in arboze ficomoz ascendit: z transeũtẽ iesum desideratũ videbat. vnde sequit: Et procurres ascẽdit in arboze ficomoz vt videret illũ quia inde erat trãsitur⁹. Hic ergo solã visionẽ desiderauit: sed qui nouit plus facere q̃ queram⁹ dedit ei supra id quod erpectabat. Et cũ venisset ad locũ suspiciẽs iesus vidit illũ. CIRYL. Vidit quidẽ hominis animã pmptissime, nitentẽ ad sancte viuendum: z euz ad pietatẽ cõuertit. AMBRO. Capit eum se inuitat⁹ inuitat. vnde sequit: Et dixit ad euz: Zache festinãs descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Sciebat enĩ vberẽ hospitis sui esse mercedẽ: sed tamẽ z si nõ vocem: inuitãtis audi erat affectũ. BED. Ecce aũt camelus deposita ibi sarcina per foramẽ acus trãsit: hoc est diues z publicanus relicto amore diuitiarũ: ptempto sensu fraudum: benedictõem dñice susceptõis accepit. Seq̃t: Et festinãs descẽdit: z accepit illũ gaudẽs. AMB. Discit diuites nõ in facultatib⁹ crimẽ hre: sz in his qui eti nescũt facultatib⁹. Nã diuitie sicut impedimẽta sunt ĩprobis: ita bonis sunt adiumẽta vtutũ. CHRY. Sed cõsidera nimiã saluatoris bonitatẽ Ihesus cũ sontib⁹ cõuersat. Fons iusticie cũ auaricia que est mã prauitatis ĩgressus domũ publicani nullã ex auaricie nebula iniuriã patit: sed fulgoze iusticie auariciã delet. sed mozdaces z criminationis amatores inuehi tẽtat in his que ab eo fiebãt. Seq̃tur enĩ: Et cũ vide. om. murmu. dicen. qz ad ho. pec. uertisset. Ipe vo incusat⁹ vt epulo z publicanozũ amicũ ignebat hec: vt cõsummaret ppositũ: qz z medic⁹ nisi patiat sanie egrotozũ: nõ liberat a morbo: qõ z tũc cõtigit: qñ cõuersus est publican⁹ z fact⁹ est melior. Sequit: Stãs aũt zache⁹ dixit ad iesum: Ecce dimi. bono. meo. dñe do pau. z siq̃d ali. defrauda. red. q̃druplũ. Audi mirabile: Nõdũ vidit: z obedit: Et sicut sol p radios infusus in domũ non illustrat verbo sed ope: ita sol iusticie negcie fugauit caliginẽ: nã lux in tenebris lucet. Quodlibet aũt vnitũ est validũ: diuisum aũt debile: z ideo biptit substantiã. Est aũt diligẽti⁹ attẽdẽdũ q⁹ opes zachei nõ soluz erãt iniuste: sed etiã ex patrimonio fuerũt ogregate aliq̃n quõ poterat extorta inimq̃ restituẽ ĩ q̃druplũ Sciebat. n. legẽ iubẽtẽ restituẽ in q̃druplũ male ablata: vt si lex nõ terreat: dãna mitigẽt. nõ q̃ expectat zache⁹ legis cẽsurã: ipe sibi iudex effect⁹. THE. Sz si subtilẽ⁹ indagare velim⁹ nihil de ppis restabat facultatib⁹. Data. n. medietate bonoz paupib⁹ ex resi duo reddebat lesis in quadruplo: nec solũ hoc pmittebat: sed faciebat. Nõ. n. ait: Dabo medietatẽ z reddo. Aut christ⁹ illi salutẽ annũciat. Sequit: Ait ie. ad eũ: qz ho. sa. huic do. facta est. ipz zacheũ significãs assecutũ fuisse salutẽ: p domũ habitatorẽ significãs. Sequit: Eo q⁹ z ipse fili⁹ sit abrae. Non. n. vocasset abrae filiũ inaiatã fabricã. BED. Fili⁹ aũt abrae zache⁹ dicit: nõ q̃a de eius stirpe genitus: sed quia ei⁹ est fidẽ imitatus: vt sicut ille terrã domũq̃ paternã deseruit: ita iste bona sua partiẽdo pauperib⁹ relinq̃ret. Pulchre autẽ dicit: Et ipe. vt nõ solũ eos qui iuste vixerãt: sz z eos qui ab iniusticia respiscũt: ad filios pmissiõis pertinere declaret. THEO. Non aũt dixit q⁹ fili⁹ erat abrae: sz qñ nũc est. nã pus quãdo erat publicanoz pnceps: nullã similitudinẽ habẽs ad abraã iustum: nõ erat abrae filius. Sed quia murmurabãt quidã eo q⁹ morareť cũ viro peccatore: ad ꝓfectẽdos illos subdit: Uenit. n. fili⁹ hominis querere z saluũ facere quod perierat. CHRY. q. d. Quid me criminamini si rectifico peccatores. tam enĩ procul est a me odium peccatoꝝ: q⁹ eoꝝ causa aduenerim. nã medicus veni: nõ inuex. ob hoc conuiua fio languentium: patioq̃ fetorẽ: vt prestẽ remedia. Queret aũt aliquis: quomodo paulus iubet: siquis frater fuerit ꝓcax aut auar⁹: cum huiusmodi nec cibũ cẽ sumẽdũ. Christ⁹ aũt erat publicanozũ cõuiua: sed nõduz prouecti erãt isti vt fierẽt fratres: sed z tũc vitare pcepit paul⁹ fratres cũ perstãt in malo: bi vero erant mutati. BED. Mystice autẽ zache⁹ qui interptat iustificat⁹: credentẽ ex gentibus populũ significat: qui per occupatõem temporaliũ depssus erat z minimus: sed a deo sanctificatus: qui intrãtẽ biericho saluatorẽ videre voluit: dum fidem quam mũdo attulit: participare quesiuit. CIRYL. Turba autem est imperite cõfusio multitudinis: que verticẽ neq̃uit videre sapiẽtie. ergo zache⁹ q̃diu in turba est: nõ vidit christũ: sed plebeiã trãsgressus inscitiã: meruit quem desiderabat aspicere. BED. Uel turba. i. vitiozũ consuetudo que cecum clamantẽ increpabat etiã hũc suscipientẽ tardat: sed sicut amplio⁹ clamando cec⁹ turbam vicit: ita pusill⁹ terrena relinquẽdo z arborẽ crucis ascendẽdo: turbã obstãtẽ trãscẽdit Sicomoz⁹ nãq̃ q̃ ẽ arboz folijs mozo silis: sz altitudine pstãs: vñ z a latinis celsa nũcupat. Sic⁹ fatua dr: z eadẽ dñica crux credẽtes alit vt fic⁹: ab ĩcredulis irridet vt fatua. Quã arborẽ pusill⁹ statura zache⁹ vt coexaltari possit ascẽdit: cũ q̃libz hũil z ꝓpe osci⁹ infirmitas clamat: Mihi absit gloriari: nisi ĩ cruce dñi nri iesu christi. AMB. Pulchre aũt addidit: qz illa pte erat trãsitur⁹ dñs: vel vbi sicomoz⁹ vel vbi creditur⁹ vt mysteriũ fuaret: z grãz semiaret. sic. n. venerat: vt p iudeos veniret ad gẽtes. Uidit itaq̃ zacheũ surssũ: tã. n. sublimitas fidei intẽ fruct⁹ bonoz opũ inter fecũde altitudinẽ arboris eminebat. Zache⁹ aũt supra arborẽ ẽ: qz ẽ supra legẽ. BED. Perãbulãs aũt dñs venit ad locũ vbi zache⁹ sicomoz ascẽdẽrat qz missis p mũdũ pdicatoꝝ⁹ ĩ qb⁹ ipe loq̃bat z ibat Uenit ad populũ nationũ: q̃ passiõis ei⁹ fide iã sublimis erat: quẽ suspiciẽs vidit: qz p grãm elegit. Manebat aũt aliq̃n dñs in domo pncipis pharisecoz: sz eũ opa digna deo faciẽtẽ lingua venenata carpebãt vñ eoz pos⁹ facinora discessit dicẽs: Milinq̃t dom⁹ vra ofta. Hodie aũt ĩ domo pusilli zachei oz illũ ma-

nere.i.noue legis gratia cognoscãte in humilitũ natio nũ corde ḡesce. Qõ aũt descẽdẽ ỏ ficomoro ꝛ sic mã stoné in domo pare iubeꝫ:hoc ẽ quod ait apl's:Etsi cognouim⁹ fm carnẽ chr̃istũ:sed tã nũc nõ nouim⁹ Etsi.n.mo:tu⁹est ex infirmitate:ſz viuit ex vtute dei Manifestũ ẽ aũt iudeos gentiũ semp odisse salutẽ: sed sal⁹que olim iudeoꝝ domos iplebat: hodie po pulũ nationũ illuxit:eo q ꝛ ipe popul⁹ fili⁹ sit abrae credẽdo in deũ. THEO. Sed ꝛ facile est h̃ ad mo ralẽ vtilitatẽ retoꝛqre. Quisqs.n.in malicia plurib⁹ pest:pu⁹est statura spiritali: ꝛ nõ põt vidẽ iesuꝫ pre turba. Nam pplex⁹a passiõib⁹ꝛ secl'arib⁹ rebus:nõ aspicit iesum ambulãtẽ.i.in nobis opãtẽ:nullũ op⁹ ei⁹ cognoscẽs. Ascẽdit aũt sup ficomoꝝ.i.voluptat voluptatẽ:q̃ significat p fictũ:de pmẽs eã.ꝛ sic subli mio:fact⁹:videt ꝛ videꝫ a chr̃isto. GRE. Uel q:ſ comoꝝ⁹fic⁹fatua dicit:pusill⁹zache⁹ficomoꝝ subiit ꝛ dñm vidit:qꝛ q̃ mũdi stulticiã humilitẽ eligũt: ipsi de his sapiẽtiã subtilr cõtẽplant. Quid.n.in h̃ mũ do stulti⁹q̃ amissa nõ querẽ:possessa rapiẽtibus relaxare:nullã p acceptis iniurijs iniuriã reddẽ. Per hãc aũt sapiẽtẽ stulticiã:ꝛsi nõdũ solide vt est:tã tñ p cõtẽplatõis lumẽ dei sapiẽtia videt. THE. Dic aũt ei dñs: Festinãs descẽde.h̃ ẽ:Ascẽdisti p pniam ad altioꝛẽ locũ:descẽde p humilitatẽ:ne te supplãtz elatio:oz.n.me in humilis domo manẽ. Heminis ãt bonis in nobis exñtib⁹:coꝛpalib⁹.ſ.ꝛ spũalilib⁹:cũ cta coꝛporalia derelinquit iustus pauperibus: sed spiritalia nõ deserit bona:sed q̃d exegit ab aliquo reddit q̃druplũ:significãs p h̃ q siqs p pniam pgit ĩ ẽrio tramite pscę prauitatis:p multiplices vtutes sa nat oia pstina delicta:ac si pmẽ salutẽ. Uocat fili⁹ abrae:eo q a ppa cognatõe exierit.ſ.ab ãtiq̃ negcia

Dec illis audiẽtib⁹ adijciẽs dixit pabolã:eo q eẽt ppe hierusalẽ: ꝛ qa existimarẽt q ꝓfestim regnũ dei ma nifestareꝫ. Dixit ergo: Ho q̃dã no bilis abijt in regionẽ longinquã acci pe sibi regnũ:ꝛ reuerti. Uocatis ãt decẽ suis suis:dedit eis decẽ mnas ꝛ ait ad illos: Negociamini duꝫ ue nio. Ciues aũt ei⁹ oderãt eũ:ꝛ misẽ rũt legatõem post illũ dicẽtes: Nolum⁹ hũc regnare sup nos. Et factũ est ut rediret accepto regno: ꝛ iussit uocari suos quib⁹ dedit pecuniã:ut sciret quãtũ q̃q negociat⁹ eẽt. Ue nit aũt pm⁹ dicẽs: Dñe mna tua de cẽ mnas acq̃siuit. Et ait illi: Euge bone fue:qꝛ in modico fuisti fidelis eris potestatẽ hñs supra decẽ ciuita tes. Et alter uenit dicẽs: Dñe mna tua feẽ q̃q mnas. Et huic ait: Et tu esto sup q̃q ciuitates. Et alter uenit dicẽs: Dñe ecce mna tua quã habui repositã in sudario. Timui ei te:qꝛ homo auster⁹es: tollis qõ nõ posuisti:ꝛ metis quod nõ seminasti Dixit ei: De oꝛe tuo te iudico serue nequã. Sciebas enim q ego homo auster⁹ sum: tollẽs qõ non posui: et metẽs quod non seminaui. Et qua re nõ dedisti pecuniã meã ad mẽsaꝫ ꝛ ego uenies cũ usuris utiq̃ exegis sem illud. Et astantib⁹ dixit: Auferte ab illo mnã:ꝛ date illi qui decem mnas habet. Et dixrũt ei: Dñe:hz decẽ mnas. Dico aũt uobis:quia oi habẽti dabit ꝛ abũdabit: ab eo autẽ qui nõ habet:ꝛ qõ habet auferet ab eo. Uerũtamẽ inimicos meos illos qui noluerũt me regnare sup se: ad ducite huc:ꝛ interficite ante me.

EVSE. Estimabãt quidã in pmo saluatoris ad uentu regnũ eius venire:ꝛ hoc putabãt mox tũc fie ri cum ascẽsur⁹erat hierosolymã: adeo obstupefece rãt eos miracula diuina que fecerat. Et ideo istruit eos nõ pus recipe regnũ a patre:q̃ ab hõib⁹ iret ad patrẽ. Et ideo dicit: Dec illis audiẽtib⁹ adijciẽs dixit parabolã:eo q eẽt ppe hierusalẽ:qꝛ estimarẽt q cõ festim regnũ dei manifestareꝫ. THEO. Sed dñs ostẽdit eis q vana quedã estimarẽ:nõ enĩ est sensi bile regnũ dei. Ostendit etiã q quasi de⁹ nouit cogi tatõnes eoꝝ pponẽs eis subsequentẽ parabolã. vnde sequit: Dixit ergo: Homo quidã nobilis abiit in regionẽ longinquã accipere sibi regnũ ꝛ reuerti CIRYL. Describit aũt sensus huius parabole my steria chr̃isti a primo vsq̃ ad vltimũ. Homo enĩ fa ctus est deus verbũ existẽs:ꝛ q̃tus seruus factus sit est tamẽ nobilis fm ineffabilẽ ortum a patre. BA SI. Necnon solum fm deitatẽ domin⁹ nobilis est: sed etiã fm gen⁹ humanũ ex semine dauid ſz carnẽ exort⁹. Abijt aũt in regionẽ lõginquã: nõ tã locali distãtia sepatã q̃ rex ꝺditõe. Ipe.n.de⁹ ppe est vni cuiq̃ nostrũ:cũ bona opa nos ei astrigũt:ꝛ distat quotiẽs nos berẽdo perditiõi elõgamur ab eo. Ad hãc igit̃ terrenã regionẽ accessit lõgiquã a deo:vt gẽ tiũ regnũ accipet fm illõ: Postula a me ꝛ dabo ti bi gẽtes hẽditatẽ tuã. AVG. de q.euã. Uel regio lõginq̃ ecclia gẽtiũ ẽ:vsq̃ ad fines terre.abiit enĩ vt plenitudo gẽtiũ intraret:reuertet vt oĩs isrl'saluus fiat. EVSE. Uel p hoc q p,fect⁹ est ad regionẽ lõ ginquã:ascensum ꝓpium a terra in celos designat Cuꝫ vero subdit: Accipere sibi regnũ ꝛ redire:secun dam sui apparitõem' gloriosam ꝛ regiam ostendit. Et pmo quidẽ hoiem se vocat pp natiuitatẽ in car

Ca.xix.

ne:deinde nobilē:nōdū autē se regē appellat:q; nō dū in ꝑma apparitōe regia fungebat maiestate. Sz ꝛ bū oꝛ obtinē sibi regnū: nā date ꝓe illō obtinuit sm illud daniel: Ecce filiꝰ hoīs veniebat in nubibꝰ ꝛ datū est ei regnū. CYRIL. Ascēdēs.n.ad celos: sedet ad dexterā maiestatis in excelsꝭ. ascēdēs autez dispēsauit credētibꝰ ī eū diuinoꝝ charismatū diuiz sicut suis cōmittit oñice facultates: vt aliqd lucrā tes famulatus sui ferāt ꝑconia.vñ seqt: Voca.autē decē ser.su.de.il.de.mnas. Cōsuetum sacra scꝑtura in signū pfectōis vti numero denario:quē siqs nūe rando ercedē velit ab vnitate itez inchoabit:q̄si de nario ꝓducto ad metā.ꝛ iō in dispēsatōne talētoꝝ eū q̄ metū attigit diuini officii: decē ait mnas rece pisse. AVG.de que.cuā. Vel p.r.mnas legē signi ficat ꝓ decalogū:decē āt suos hos q̄b⁹ sub illa po tris gra ꝑdicata ē. Sic.n.intelligendū est eis datas mnas ad vsum cū intellexerūt legē remoto velami ne ad euāgeliū ptinē. BED. Mna nāq; quā greci minā vocāt:cētū dragmis appēdit. Et ois scꝑture sno q̄ vite celestis pfectōem suggerit: q̄si nūeri cē tenarii pōdere fulgescit. EVSE. Significat ergo ꝓ eos q̄ mnas recipiūt suos discipulos q̄b⁹ mnas ex bibēs singulas parē cūctis dispēsatiōem cōmittēs negociari iussit. Sequit: Et ait ad il.nego.dū vēio. Nullū aūt aliud negociū erat nisi dogma regni sui sui intētis moꝛalibꝰ ꝑdicatū ꝓ suos discipulos. Idē aūt est oīm documētū:eadēq; fides: vnū baptisma: ꝛ ob hoc mna singulis datꝫ. CIRYL. Multa aūt est boꝝ quia ad illos qui inficiati sunt regnū dei. De q̄ bus subdit: Cives aūt ei⁹ ode.il. ꝛ misc.lega.pꝰ illuz di. Ro.hunc reg.sup nos.h̄ est q̄ chriſtꝰ ipꝛopauit iudeis dicēs: Nūc vo viderūt ꝛ oderūt me ꝛ patrez. vēruerūt aūt regnū eiꝰ dicētes pilato: Nō hēmꝰ re gem nisi cesarē. EVSE.ꝓ h̄.n.q; dicit: Cives eius. iudeos significat oꝛtos ex eadē ꝓgenie sm carnē:ꝛ q̄si ritu legis cū illis piter vtebat. AVG.de que. cuā. Miserūt aūt legionē pꝰ eū:q; etiā pꝰ resurrecti onē immiserūt psecutōes aplis:ꝛ ꝑdicatōem euāge lī respuerūt. EVSE. Postq̄ autē saluatoꝛ h̄ do cuit ptinētia ad pmū eiꝰ aduētū:cōsequēter glozio sum ꝛ regiū eiꝰ reditū oñdit dicēs: Et fa.est vt redī. accepto.ꝛ iussit vocari suos:q̄b⁹ dedit pecu.vt sciret q̄tū q̄sq; negociatꝰ eēt. CHRY. Duo regna dei no uit sacra scꝑtura:alterꝝ quidē ex creatōe:sm q; ē rex oīm creatōis iure: alterꝝ aūt ex approbatōne:sm q; iustis dnāt: ꝑpa spōte eis subiectis : ꝛ hoc regnū h̄ dicit accepisse. AVGV.de que.euā. Redit etiā ac cepto regno: q; in manifestissima claritate vēturꝰ est qui eis humilis appuit cū diceret: Regnū meum nō est de hoc mūdo CIRYL. Redeūte aūt chriſto sumpto regno merebūt ꝑconiꝝ:ꝛ delectabūt vbi mi nistri in supnis honoꝛibꝰ q; multiplicauerūt talētū plurib⁹ acquisit. vnde subdit: Venit aūt ꝑmꝰ dicēs Dne mna tua decē mnas acq̄siuit. BED. Primus suus ordo doctoꝛ est in circūcisiōe missoꝝ:qui vnā mnā negociaturꝰ accepit:q; vnā fidē ꝑdicare iussus est. Sed hec mna decē mnas acq̄siuit: q; ꝑplm sub lege ꝓstitutū sibimet docēdo sociauit. Seqt: Et ait illi: Euge ser.bo.q; in mo.fui.fide.eris ptā.hīs super decē ciuitates. In modico fuꝰ ē fidelis:q; nō adul terat verbū dei. Quicqd.n.in pñti ꝓcipimus dono rū:in cōpatōe futuroꝝ paucū est. GRECVS: Sz q; mercedē ꝑꝝ bonoꝝ accipit:decē oꝛ ciuitatibꝰ ꝑesse.de his ꝓmissis quidā infime cōiectātes existi māt se ꝑturis ꝛ ꝑfecturis donari in terrena hieruſa lē reparata lapidibꝰ ꝑciosis:si honeste in chriſto fue rint cōuersati:ambitū ptātis ꝛ platōis ab aīa mūde deponētes. AMB. Sed ciuitates decē sunt aīe:q̄ bus iure ꝑponit:q; pecuniā dñi ꝛ eloq̄a casta ꝓba ta sicut argētū mētibus hoīm fenerauerit : nā sicut hieruſalē oꝛ edificata vt ciuitas: ita sunt aīe pacifi ce. Et sicut angeli ꝑsunt: ita hi q̄ vitā meruerūt āge loꝝ. Seqt: Et al.ve.di. Dñe mna tua fe.q̄nq; mnas. BED. Seruꝰ ille cetꝰ est eoꝝ q̄ ꝑputio euāgelizare missi sunt:cuiꝰ mna.i.euāgelica fides q̄nq; mnas fe cit:q; gētes coꝛpis sensibꝰ antea mācipatas ad fidei euāgelice grām cōuertit. Sequit: Et huic ait: Et tu esto supza q̄nq; ciuitates.hoc ē ex eaꝝ q̄s imbueras aīaꝝ fide ꝛ cōuersatōne sublimis fulgeas. AMB. Vel aliter fortasse: Iste qui q̄nq; mnas acq̄siuit:mo ralia hꝫ:q; q̄nq; sunt coꝛpis sensus. Ille qui decem duplicia.i.mystica legis:ꝛ moꝛalia ꝓbitatis. Possu mus ꝛ hic decē mnas decē verba intelligē.i.legi do ctrinā:q̄nq; mnas magisteria disciplineſed legis pe ritū in oībꝰ volo esse pfectū . Bene aūt q; de iudeis dicit:Duo soli multiplicatā pecuniā deferunt:non vtiq; eris sed disputatōis vsuris. CHRY. Alia est enī pecunia fenoꝛis:alia doctrine celestis vsura. In terrenis.n.opibꝰ non euenit vnū fieri diuitē: nisi al ter depauper.sed in spūalibꝰ nō euenit quēq̄ ditari nisi faciat ꝛ aliū locupletē. In coꝛpeis.n.ꝑticipatio minuit:sed in spiritalibꝰ auget. AVG.de q̄.euan. Vel aliter:q; vnꝰ eoꝝ q̄ bñ vsi sunt.x.acq̄siuit: ꝛ al ter.v. significat eos esse acq̄sitos in gregē dñi a q̄b⁹ iā lex ꝑ grām intellecta est:siue pp.r.legis ꝑcepta:si ue q; ille ꝑ quē lex lata est:q̄nq; libꝝos cōscripsit:ad hoc ptinēt.x.ꝛ.v.ciuitates quibꝰ eos ꝑponit:multi plicatōem.s. intelligētie in ipa veritate que de vno quoq; ꝑcepto vel de vno quolibet libꝝo pullulat:ꝛ ad vnū reducta q̄si ciuitatē facit viuētiū rōnū eter narū. Est.n.ciuitas nō quoꝛūlibet aīantiū:sed rōna biliū multitudo legi vniꝰ societate deuicta.q; ḡ fui reddētes rōem ex eo q̄ acceꝑāt:laudāt q̄ lucrati sunt:significat eos bonā reddere ratōem q̄ bene vsi sunt:q̄ acceperūt ad augēdas diuitias dñi ꝓ eos q̄ credūt in eū. Qui facere nolūt: in illo signati sūt qui mnā suā in sudario fuauit. De quo seqt: Et ter tiꝰ venit dicēs: Dñe ecce mna tua quā ha.repo.in su dario. Stūt.n.homines hac sibi puersitate blādientes vt dicāt: Sufficit vt de se vnusquisq; rōnem reddat q̄d opꝰ est alijs ꝑdicare ꝛ ministrare: vt etiā ratōem de ipis q̄sq; credē cogat:cū apud dñm etiā illi sint inexcusabiles:quibꝰ lex data nō est:neq; ꝛ q̄ audito euāgelio nō obedierūt: q̄a ꝓ creaturā poterāt co gnoscē creatoꝛē.vnde seqt: Timui.n.te:q; ho.au.es tol.q̄ nō po.ꝛ me.q̄ nō seminasti . Hoc est.n.q̄si metē vbi nō semīauit.i.eos in pietate reos tenē:q̄b⁹ verbū legis aut euāgelij mīstratū nō ē. Hoc aūt ve luti iudicij piculū deuitātes pigro laboꝛe a vbi mi stratōe ꝛeſcūt:ꝛ h̄ ē q̄si ī sudario ligāe q̄ acceꝑūt THEO. Sudario enī moꝛtuoꝝ facies velat.meri to ergo hic piger dicit mnā in sudario inuoluisse: q̄a eā moꝛtificās ꝛ ociosam dimittēs:nō tractauit nec

aurit. BED. Uel pecuniā in ſudario ligare: ē pceꝑpta dona ſub ocio lēti coꝛpis abſcōdere. Qō aūt putauerat ſe ꝓcuſatōem dixiſſe: in culpā ꝓpā vertit vnde ſequit: Dicit ei: De oꝛe tuo te iu. ſ. neqz. Seruꝰ neqz vocat qſi piger ad exercēdū negociū: ꝛ ſupbus ad accuſandū dñi iudiciū. Sciebas q ego auſterus homo ſum: tollēs qō nō poſui: metēs qō nō ſemiauī: ꝛ ḡre nō dediſti pecuniā meā ad mēſaz: q. d. Durū me eſſe noueras ꝛ aliena ſectari: ḡre nō tibi h cogitatio incuſſit timoꝛē: vt ſcires me mea diligēti ꝰ qſi turū: Pecunia aūt l' argētū ꝓdicatio euāgelij eſt et ſermo diuin ꝰ: qꝛ eloquia dñi caſta: argētū igne examinatū q ſermo dñi dari debuit ad mēſam: h ē, ꝑmptis coꝛdib ꝰ imitari. AVGV. de que. euā. Uel mēſa ad quā dāda erat pecunia, pfeſſionē ipam religionis accipim ꝰ: q tanqz publice, ꝓponit ad vſum neceſſariū ſaluti. CHRY. In ſenſibilib ꝰ aut ē diuitijs debitoꝛes ſoli ꝰ obſeruatōis obnoxij ſunt: ḡtū. n. recipiūt tantū eos reddere neceſſe eſt: ꝛ nihil pl ꝰ ab eis queꝛit. In diuinis aūt eloqis nō ſolū ad cuſtodiaz obligamur: ſed etiā multiplicare monemur. vñ ſeqt Et ego veni. cū vſu. vtiqz exegiſſet illā. BED. Qui eni verbi pecuniā a doctoꝛe ꝓcipit credēdo: neceſſe eſt eā cū vſuris ſoluat opando vel vt ex eo qō audiuit etiā alia ſtudeat intelligere: que necdū ex ꝓdicatoꝛis oꝛe didicit. CIRYL. Doctoꝛ. n. eſt inſerē auditoꝛib ꝰ ſalutarē ꝛ ꝓficuū ſermonē: op ꝰ aut ē diuine virtutis eſt attrahere obediētes ad audiētiā: ꝛ ferti lem eoꝝ reddere intellectū. Nō eſt aūt hic ſeruꝰ laudat ꝰ: neqz honoꝛē ꝓmeruit: ſed poti ꝰ tanqz iners eſt cōdēnat ꝰ. vnde ſequit: Et aſtāti. dixit: Auſer. ab eo mnā: ꝛ da. il. qui. x. mnas hz. AVGV. de que. euā. Per qō ſignificat ꝛ illū poſſe amittē mun ꝰ dei q habens nō hz. i. eo nō vtit: ꝛ eo augeri q hīs hz. i. bene vtit. BED. Myſtice aūt hoc vt reoꝝ indicat ītrāte plenitudine gentiū oēm iſrl' ſaluū futuꝝ: ꝛ tūc abūdātiā gratie ſpiritalis quā modo nos tepide exercemuſ: illi ꝰ ꝓpt i doctoꝛib ꝰ eſſe ꝓferēdā CHRY. Ideo aūt dicit aſtātib ꝰ. Auferte ei mnā: qꝛ nō eſt pudēt animi punire: ſed alio quodā. ſ. miniſtro eget ad puniēdū officio iudicis. nā ꝛ de ꝰ ipemet penas irrogat ſed mediātib ꝰ angelis. AMB. De alijs ſuis fileꝰ: q qſi ꝓdigi debitoꝛes que acceperāt ꝓdiderūt. In duobus ſeruis illis qui lucrati ſunt: pauci ſignati ſunt: q p duas vices ad cultoꝛes vinee ſunt deſtinati: in reliquis omēs iudei. Seqt: Et dixe. il. Dñe hz. x. mnas. Et ne hoc iniuſtū videret ſubdit: Dico aūt vo. qꝛ ō. habebit. THEO. Quia cū decē auxerit decuplādo: palā eſt q ꝛ plura decuplās plur lucri fiet occaſio dño. A deſide vo ꝛ ocioſo qui nō ſatagit augere qō accepat: ipm quoqz qō poſſidet auferet. vnde ſeqt: Ab eo aūt q nō hz ꝛ qō hz aufe. ab eo. Ne vacet ſenſus dñic ꝰ: cū poſſet dari alijs ꝛ multiplicari. Hec āt nō ſolū ad ſmonē ꝛ doctrinā referēda ſunt: ſz etiaz ad moꝛales virtutes: qñ ꝛ in his dat nobis de ꝰ ſua chariſmata: hūc dotās ieiunio: illū oꝛōe: aliū māſuetudine vel hūilitate: qb ꝰ ſi inuigilauerim ꝰ multiplicam ꝰ ea: ſi vo tepeam ꝰ extiguem ꝰ. Deide de aduerſarijſ ſubdit: Uerūtū ini. me. il. q no. me regna. ſu. ſe: ad. et ꝛ interfi. añ me. AVG. de q. euan. Per qō deſignat ipietatē iudeoꝝ: qꝛ ad eū noluerūt cōuerti. THE. Quos tradidit morti mittēs eos in ignē exterioꝝ: ſz ꝛ in h mūdo mactati ſunt flebil ꝛ ab exercitu rōa noꝝ. CHRY. Nec ō martōniſtas cōpetūt. nam et chriſt ꝰ dicit: Adducite hoſtes ꝛ occidite coꝝā me: cū tñ illi bonū dicāt chriſtū: deū vo veteris teſti malū. Patet aūt q pr ꝛ fili ꝰ eadē facit. nā pr ad veniā deſtinat exercitū: fili ꝰ aūt hoſtes coꝝā ſe trucidari fac. Hec aūt q in luca ſcribit ꝑabola: alia ē ab ea que in matthēo narrat de talētis. nā h qdē ex vno capitali accepto: varij fuere, puēt ꝰ: qꝛ ex vna mna accepta hic quiqz taléta: ille obtulit decem. Sed apud matthēū cōtrariū: nā qui duo accepit duo ſupaddidit: ꝛ q qnqz tñdē: vñ ꝛ ꝓmijs donāt imparibus.

¶ Et his dictis ꝓcedebat aſcēdens hieroſolymā. Et factū eſt cū appꝛopinquaſſet ad betphage ꝛ bethaniā ad mōtē qui uocat oliueti: miſit duos diſcipulos ſuos dicēs: Ite in caſtellū qō cōtra uos eſt. In qō introeūtes: inuenietis pullū aſine alligatuz cui nemo unqz hoim ſedit. Soluite illum: ꝛ adducite. Et ſiquis uos interrogauerit quare ſoluitis: ſic dicetis ei: Quia dñs opam eī ꝰ deſiderat. Abierūt aūt qui miſſi erāt: ꝛ inuenerūt ſicut dixit illis ſtanté pullū Soluétibus aūt illis pullū dixerūt dñi eius ad illos: Quid ſoluitis pullum? At illi dixerūt: Quia domin ꝰ eū neceſſariū habet. Et duxerunt illū ad ieſum. Et iactātes veſtimenta ſua ſupꝛa pullū: impoſuerūt ieſū Eunte aūt illo ſubſternebant veſtimenta ſua in uia.

¶ TYTVS: Quia dñs dixerat: Appꝛopinquit regnū dei: videtes illū in hieruſalē aſcēdētē: putabāt iō aſcēdē vt regnū dei ſchoaret. Cōſūmata q ꝑabola in q errorē ꝓdictū coꝛrerit. Et oñſo q nōdū inſidiantē ſibi mortē deuicerat: ꝓcedebat ad paſſiōem aſcēdēs hieroſolymā. BED. Oñdēs et de eiuſdez ciuitat euētu ꝑabolā fuiſſe ꝓmiſſā: q ꝛ ipm erat occiſura ꝛ hoſtili clade pitura. Seqt: Et fa. ē cū appꝛ. ad beth. ꝛ betha. ad mon. q vo. oli. mi. du. diſci. ſuos. Bethphage erat loc ꝰ ſacerdotū i mōte oliueti: bethania quoqz ciuitas ſiue villula ex latē mōt ciuſdē qſi ſtadijs. xv. a hieruſalē. CHRY. Et qdē in exordijs indifferenē ſe dñs ingēbat iudeis: ſz vbi ſufficiēt edidit ſue ptāt experimētū: aucte mlta ſingla qqz pctat Mlta igit fiūt miracla: ꝓdixit qñ inuenietis pullū indomitū. ꝛ h ē qō ſubdit dicēs: Ite in ca. qō ō vos ē: in qō ītro. inue. pul. aſi. alli. cui ne. vnqz ho. ſedit. Predicit etiā q nēo, phibebit: ſz cū audierit ſilebūt. vnde ſequit: Soluite illū ꝛ adducite. Siqs vos interrogauerit: Quare ſoluitis: ſic dicetis ei: Quia domi-

Ca.xix.

nus operā eius desiderat. TYTVS: In hoc autē diuinā fore vocatōem patuit: nō enī potest aliquis resistere deo que sua sunt euocāti. Discipuli autem iussi ducere pullū: nō refutauerūt hoc offīn vt puū: si abierūt vt adducerēt eū. vñ seqt: Vbi. aūt qui iussi erāt: t inuene. sicut dixit pullū stantē. BASI. Sic quoq; docet nos t infima opa plurimo cū affectu t studio aggredi: sciētes q; q̄cq̄d intuitu dei fit: nō est puū: sed dignū in regno celorū. TYTVS: Ob murelcāt aūt ob excellentiā fortis virtutis: nequeū tes resistere saluatoris eloquiis qui ligauerūt asinū sequt enī: Soluētib⁹ aūt illis dixerūt dñi eius ad illos: Quid soluitis pullū: At illi dixerūt: quia dñs ei necessariū habet. Maiestatiuū enī nomē ē dñs: Ver. n. erat vētur⁹ in ꝺspectu multitudis. AVG. de cō. euan. Nec moueat q; matthe⁹ asinā t pullū ceteri aūt de asina tacēt. vbi. n. vtrūq; factū pōt intelligi: nulla repugnātia est: nec si ali⁹ alia cōmemorauerit: q̄to min⁹ vbi alius vnū: t alius vtrunq;: GLO. Nec solū discipuli obsecuti sunt christo ī pullo alieno: sed etiā in ꝓpriis vestimētis: q̄ partim asino imposuerūt: ptim sternebāt in via. vnde seqt et duxerūt illū ad iesuꝫ: t iacientes vestimēta sua super pullū imposuerūt iesum. Exeūte aūt illo substernebāt vestimēta sua in via. BED. Iuxta alios euā gelistas: nō discipuli tñ: sed etiā plurimi de turba vestimēta sternebāt in via. AMBRO. Mystice aūt dom⁹ venit ad mōtez oliueti: vt nouellas oleas in sublimi vtute plātaret: t fortasse ipe mōs christus est: qs. n. ali⁹ tales fruct⁹ ferret olearū spūsācto fecūdarū. ORIGE. Pulchre aūt ciuitates posite in mōte oliueti referunt: hoc est in ipo domino: q̄ eruditionē spiritaliū charismatū t sciētie pietatisq; lace refouet. BED. Bethania aūt interꝓtat dom⁹ obedientie: Bethphage vo dom⁹ maxillarū: sacerdotalis quidē loc⁹. maxille. n. sacerdotib⁹ dabāt: sicut in lege ꝓcipit. Illuc vo vbi obedientia ibi loc⁹ sacerdotiū mcipat: mittit saluator discipulos suos vt solūt asine pullū. AMB. In castello. n. erāt: t erat ligat⁹ pull⁹ cū asinā: nec poterat solui nisi iussu dñi. Solut cū manus apostolica: talis actus: talis vita talis gratia. Esto talis vt ligatos possis soluere: ī asina quidē matthe⁹ euam quasi matrē figurauit errore: hic aūt in pullo generalitatē populi gētilis expressit. Et bene: In quo nemo sedit. quia nullus anteq; christ⁹ nationū populos vocauit ad ecclesiam. Alligat⁹ autē pfidie vinculis tenebat: in quo adductus domino erroris famulatu: sed dominatū vēdicare sibi nō poterat: quē dominū fecerat nō natura: sed culpa. Et ideo cū domin⁹ dicit: vn⁹ agnoscit. Misera seruit⁹ cui vagū ius est. plures enim habet dominos: qui vnū non habet. Alieni alligāt vt possideant: iste soluit vt teneat: vehemētiora enī dona nouit esse q̄ vincula. ORIGE. Multi ergo erāt domini huius pulli anteq; saluator: eum haberz necessariū postq; vēo ille cepit esse dom⁹ plures esse sibi cessauerūt: nemo enī potest deo seruire t mammone. Quando malicie seruim⁹: multis sum⁹ passionibus virtutisq; subiecti. Necessariū aūt habet dominus pullū: qui cupit nos solui vinculis peccatorū. ORI. super iohannē: Ego aūt opinor nō frustra castellū esse hīc locū: vbi stabat asina ligata t pullus: quasi castellū enim respectu totiꝰ orbis celestis tota terra despicitur absq; adiectōne alteriꝰ nomis nūcupatū. AMBRO. Nec illud est ociosum: q; duo discipuli dirigūtur: Petr⁹ ad corneliū: Paul⁹ ad reliquos. t ideo nō personas destinauit: sed numerū diffusiuit. tamē si quis est qui personas exigat potest estimare de philippo quez spūssanctus misit in gazā quādo cādacis regine baptisauit eunuchū. THEO. Vel duo missi hoc innuūt: q; ad introductōnem gentilis populi t subiectōnez eiꝰ ad christum: duos faciūt gradus prophete t apostoli. Pucunt autē eum a quodā castello vt innoteat nobis q; hic popul⁹ rusticanus erat t indoctus. AMB. Illi ergo directi cum soluerēt pullū: nō suis verbis sunt vsi: sed dixerūt sicut dixerat illis iesus: vt agnoscas q; nō suo sermone sed verbo dei: nec ꝓprio sed christi nomine fidē populis infudere gentilibꝰ atq; aduersarie ptātes que sibi nationū obsequia vendicabāt: mādato cessere diuino. ORI. Deinde mittūt discipuli vestes suas sup asinū: t sedere faciūt saluatorē dū assumūt sermonē dei: t imponūt euz super aīas audientiū. Vestib⁹ eruūtur: t substernūt eas in via: quia vestimēta apostolorū opera eoꝝ bona sūt. Et reuera solut⁹ a discipul⁹ asin⁹ t portās iesū icedit sup vestimēta apl'oꝝ: qū doctrinā eoꝝ imitāt t vitā. Quis nīm ita beat⁹ ē vt sedeat sup illū iesus: AMBRO. Nō. n. mūdi dñm gestari sup dorsū asini dedignauit: sz vt latēte mysterio in secretis aīaz iteriore ꝺsensu: mystic⁹ rector insidēt regēs nūt] vestigia: lasciuiā carnis infrenās: smo ei⁹ habena ē: stimul⁹ est

Et cū appropiquaret iā ad descēsū mōtis oliueti: ceperūt oēs turbe descēdētiū discipl'oꝝ gaudētes laudare deū uoce magna sup oib⁹ q̄s uiderāt uirtutib⁹ dicētes: Benedict⁹ q uenit rex in noie dñi: pax in celo: et gloria in excelsis. Et quidā pharisēoꝝ de turbis dixerūt ad illū: Magister increpa discipulos tuos. Qui bus ipse ait: Dico uobis: quia si hi tacuerint: lapides clamabūt.

ORI. Quādiu in mōte fuit dñs cū sol' apl'is morabat: qñ aūt vicin⁹ cepit eē descēsui: tūc occurrit ei turba ppl'oꝝ. vñ dr: Et cū iā appro. ad des. mon. oli. cepe. om. tur. descē. disci. gau. lau. de. voce magna.

THE. Discipl'os vocat nō solū. xii. aut. lxx. sz oēs q̄ christū seqbāt seu cā miraculoꝝ seu ad aliquā delectatōem doctine: qb⁹ igeri pueri potuerūt: vt narrāt alij euāgeliste. vñ seqt: Sup oi. q̄s vide. virtutibus.

BED. Multas q̄dē vtutes dñi viderāt: sz maxīe lazari resurrectōem stupebāt. nā vt iohes ait: ꝓpterea obuiā venit ei turba: q; audierūt eū fecisse hoc signū. Notādū. n. ē ñ tūc ꝓmū saluatorē hierusalē adisse: sz multocies ātea sic iohes ꝓmemorat. AMB. Turba igit' agnoscēs deū regē appellat: pphetiā repetit expectatū quoq; fm carnē dauid filiū vēisse declarat. vñ seqt: Dicētes: Benedict⁹ q̄ venit rex ī noie dñi.

BED. i. in nomine dei patris: q̄uis possit itelligi
z in nomine suo: quia z ipe dñs est: sed melio verba
eius nostrū dirigūt intellectū. quib⁹ ait: Ego veni in
nomīe patris mei: humiliat⁹ enī magister ē christ⁹.
Nō aūt rex christ⁹ dicit ad exigendū tributū. vl fer
ro exercitū armādū: hostesq; visibiliter ōbellādos: sz
q; mētes regat: z in regnū celoꝝ credētes pducat. q;
enī rex esse voluit isrl: miseratōis indiciū est: nō ptā
tis augmētū. verū quia christ⁹ in carne toti⁹ mundi
propitiatio illuxit: pulchre sibi inuicē in laude eius
celestia simul z terrena cōcinūt. Eo. n. nascēte cele
stiū agmina cātāt: eodē aūt celis se redditurō mo
tales vicem laudis repēdūt. vnde seq̄t: Pax in celo
THEO. Hoc est bellū antiquū quo deo aduersa
bamur euanuit. Et gloria in excelsis. laudātib⁹. s. an
gelis deū in tali recōciliatōe. nā hoc ipm q; de⁹ visi
biliter ambulat in territorio inimicoꝝ suoꝝ signifi
cat ipm nobiscū habere cōcordiā. Sed pharisei hoc
audiētes murmurabāt: eo q; turba eū regē vocabat
z laudabat vt deū: referētes nomē regis ad seditio
nē: nomē vo dñi ad blasphemiā. vnde seq̄t: Et q̄dā
phariseoꝝ de turbis dixerūt ad illū: Magister in
crepa discipulos tuos. BED. Mira inuidoꝝ de
mētia: quē magistrū appellandū nō dubitāt: q; ve
ra docentē nouerāt: huī⁹ discipulos quasi meli⁹ edo
cti redarguēdos estimāt. CIRYL. Sed dominus
nō cōpescuit laudātes eū vt deū: sed magis rephen
sores cōpescēs: attestat⁹ sibi sup gloria deitatis. vnde
sequit: Quib⁹ ipe ait: Dico vobis: quia si hi tacuerint
lapides clamabūt. THEO. q. d. Nō sine causa vt
homīes me taliter laudāt: sed cōmoniti virtutibus
quas viderūt. BED. Crucifixo etiā dño notis ei⁹
tacentib⁹ pre timore: lapides z saxa canebant: dum
post q̄z emisit spīm terra mota est: z petre scisse sunt:
z monumēta apta sunt. AMB. Neq; etiā mirū ē
si laudes dñi cōtra naturā suā saxa respōdeāt: quez
scopulis duriores pdicāt pemptores. s. turba p⁹ exi
gui crucifixura deū: negās affectib⁹: quē vocib⁹ cō
fitet. Aut fortasse quia obmutescētib⁹ iudeis p⁹ dñi
passiōem viui erāt sm petrū lapides clamaturi: qui
etiā nos tacem⁹. i. refrigescit charitas multoꝝ: lapi
des clamāt: pōt. n. de⁹ suscitare de lapidibus filios
abrae. Pulchre aūt turbas laudātes deū ad descen
sionē mōtis occurrisse legim⁹: vt opatorē mysterij
spiritalis significarēt sibi venisse de celo. ORI. De
scēdēte etiā domino de mōte oliuaꝝ turbe descen
dūt: quia humiliato mīe auctore necesse est eos qui
misericordia indigēt ei⁹ vestigia imitari.

Et ut appropiquauit: uidēs ciui
tatem: flevit super illā dicēs: Quia
si cognouisses z tu. Et quidē in hac
die tua que ad pacē tibi: nunc autez
abscōdita sunt ab oculis tuis. Quia
uenient dies in te: z circūdabunt te
inimici tui uallo: z circūdabūt te: et
coangustabūt te undiqz: z ad terrā
prosternēt te: z filios tuos qui in te
sunt: z non relinquēt in te lapidem
sup lapidē: eo q; non cognoueritis
tempus uisitatōnis tue.

AVGV. Omnes beatitudines quas locutus est
iesus in euāgelio suo firmat exemplo: sicut q; dixe
rat: Beati mites. probat dicēs: Discite a me: q; mitis
sum. Et quia dixerat: Beati flētes. ipe quoq; flevit
ciuitatē. vnde dicit: Et cū appropiquauit: videns ci
uitatē flevit sup illam. CIRYL. Misereba⁹ enim
eoꝝ christ⁹ qui omnes homīes vult salvari: qō no
bis nō patuisset: nisi p aliqō humanū fieret euidēs
Effuse ei lacrymē sunt signa tristicie. GREGO.
in home. Fleuit igit⁹ pius redēptor ruinā pfide ciui
tatis quā ipa ciuitas sibi nō cognoscebat ee vētura
vñ subdit: Dicens: Si cognouisses z tu. subaudi fle
res: que modo quia nescis quod imminet exultas.
vnde subdit: Et quidē in hac die tua: que ad pacem
tibi. Cū. n. carnis se voluptatib⁹ daret in die sua que
ad pacē ei esse poterāt habebat. Cur vo bona pītia
ad pacē habuerit: manifestat⁹ cum subdit: Nūc aūt
abscōdita sunt ab oculis tuis. Si enī a cordis eius
oculis mala que immineret: abscōdita nō eēnt: le
ta in pītib⁹ pspis nō fuisset. vnde mor ei⁹ pena que
imminebat adiūcta est: cū sequit: Quia venīēt dies
in te. CIRYL. Vl aliter: Quia si cognouisses z tu.
Nō. n. erāt digni pcipe diuinit⁹ inspiratas scpturas
que narrāt christi mysteriū: quotiēs. n. legit⁹ moyses
velamē obnubilat cor eoꝝ. Et quia nō sunt intuiti
veritatē: indignos se fecerūt salute q̄ manat a chri
sto. vnde sequit: Et quidē in hac die tua q̄ ad pacē
tibi. EVSE. Ubi notat suū aduētū ad pacē toti⁹
mūdi factū fuisse. venit. n. ad hoc vt pacē pdicaret
ppīquis z longīquis. sed quia annūciatā sibi pacē
recipe noluerūt: hoc eos latebat. vnde subdit: Nūc
aūt abscōdita sunt ab oculis tuis. Et ideo obsidio
nem que in breui erat suptura exprssime pnun
ciat subdēs: Quia veni. di. in te: z circūda. te ini. tui
vallo. GRE. Ubi romani pncipes venīciant. Illa
enī hierosolymoꝝ subuersio describit: que a vespa
siano z tyto romanis pncipib⁹ facta ē. vnde subdit
Et circūdabūt te: z coangu. te vndi. z ad terrā pster
nēt te: z filios tuos qui in te sunt. EVSE. Quō aūt
hec cōpleta sint ex his que tradita sunt a ioseppho:
colligere possum⁹: qui cū esset iude⁹: singula quoq;
gesta narrauit cōsone his que sunt a christo pdēa.
GRE. Hoc quoq; quod addit: Et nō relinquent
in te lapidē sup lapidē. Et ipa iam eiusdez ciuitatis
trāsmigratio testat⁹: quia dū nūc in eo loco cōstru
cta est: vbi extra portā dñs fuerat crucifix⁹: por illa
vt dicit hierusalē fundit⁹ est euersa. Cui ex qua cul
pa euersiōis pena fuerit illata subiūgit: Eo q; nō co
gno. tem. visitati. tue. THEO. i. mei aduētus. veni
enī visur⁹ z saluatur⁹ te. Nō si cognoscerez: z in me
crederes: esses pacata romanis: z ex omnib⁹ erepta
piculis: sicut oēs qui crediderūt in christū euaserūt.
ORIGE. Nō nego igit⁹ z illā hierusalē. pter ha
bitatoꝝ scelera fuisse destructā: sed quero ne forte
ad hāc hierusalē flet⁹ iste ptineat. Si. n. p⁹ mysteria
veritatis aliquis peccauerit plangēt. Nemo enim
gentilis flet: sed ille qui fuit de hierusalē: z esse cessa
uit. GRE. Redēptor enim noster p electos suos
plāgere nō cessat: cū quosdā ex bona vita ad meli

Ca.xix.

reprobos puenisse cõsiderat: q̃ si dãnationẽ suã que eis imminet agnouissent: semetipos cũ lachrymis ele ctoũ plangerẽt. Suã aũt diẽ hic habet aĩa puersa: q̃ trãsitorio gaudet ĩ tẽpore: Cui ea q̃ assunt: ad pa cẽ sunt: oũ ex rebus tẽporalib⁹ letaẽ. hec ꝓuidere fu tura refugit: q̃ psentẽ letitiã pturbent. vnde dicit: Nũc aũt abscõdita sũt ab oculis tuis. ¶ ORI. Fleẽ aũt z nostra hierusalẽ q⁹ post peccata circũdant eã inimici. i. spũs neq̃: z imitãt ĩ circuitũ eius vallũ: z obsideãt eã: z lapidẽ sup lapidẽ nõ relinquãt: maxi me si post multã cõtinentiã: si post aliquot annos castitatis vict⁹ q̃s fuerit: z blãdiẽntis carnis illect⁹: pariam pudicitiã q̃z amiserit: si fuerit fornicat⁹: lapi dẽ sup lapidẽ nõ relinquẽt ĩ eo: scõm illud: Non re cordabor primarũ iusticiarũ ei⁹? ¶ GRE. Vel aliter Maligni spũs aniã a corpore exeuntẽ obsident: quã ĩ carnis amore posita deceptoribꝰ z electationi bus fouẽt. q̃ vallo circũdant: q: ante mẽtis ei⁹ ocu los reductis iniq̃tatibus quas ꝑpetrauit: hãc socie tate siue dãnatiõis coartãt: vt in ipa extremitate vi te depehẽsa: a q̃bus hostib⁹ circũcluſa sit videat: z tamẽ euadẽdi aditũ inuenire nõ possit: q: opari iam nõ licet bona: que cũ licuit agere contẽpsit. vndiq̃ etiã aĩam coangustãt: q̃ ei nõ solũ opis: verũ etiaꝫ locutiõis atq̃ cogitatiõis iniq̃tates replicãt: vt que ꝑ⁹ se ꝑ multa dilatauit ĩ scelere: in extremũ de oĩ bus angustet ĩ retributõe. Nũc aũt aĩa ꝑ cõditionẽ rear⁹ sui ad terrã cõster:::ẽ: cũ caro quã vitã suã ce didit: redire ad puluerẽ vrget. Tũc ĩ morte filij illi⁹ cadit: cũ cogitatiões illicite que mõ ex illa ꝓdeũt: in extrema vite vltiõe dissipant: que etiã cogitatio nes ꝑ lapides significari valẽt. Peruersa enĩ mens cũ quersẽ cogitatiõi puersionẽ adiscit: q̃si lapidẽ su ꝑa lapidẽ ponit. sed cũ ad vltionẽ suã aĩa ducitur: oĩs cogitationũ cõstructio dissipat. Prauã autem aniã de⁹ assidue visitat ꝑcepto: aliquãdo flagello aliquãdo aũt miraculo: vt vera q̃ nesciebat audiat: z ea cõtẽnens a dolore cõpũcta redeat: aut bñfi cijs ꝓuicta malũ q̃ fecit erubescebat. Sed q: visi tatiõis siue tẽpus nõ cognoscit in extremo vite tra ditur suis inimicis.

Et igressus in templũ cepit eijce re uendẽtes z emẽtes: dicens illis: Scriptũ é: q: dom⁹ mea dom⁹ orationis é. Vos autẽ fecistis illã spelun cam latronũ. Et erat docẽs quoti die in tẽplo. Principes autẽ sacerdo tũ z scribe z principes plebis quere bãt illũ ꝑdere: z nõ inueniebãt qd fa cerent illi. Omnis enĩ populus su spensus erat audiens illum.

GRE. Qui narrauerat mala vẽtura ꝓtinus tem plũ igressus ẽ: vt de illo vendẽtes z emẽtes eijceret: ostẽdens q⁹ ruina populi maxĩe ex culpa sacerdotuꝫ fuit. vñ dicit: Et igress⁹. i tem. cepit eijcere ven. in illo z emẽtes. AMB. De⁹ enĩ templũ suũ nõ mercato ris vult esse diuersoriũ: sed domicilium sanctitatis: nec vẽdibili religiõis officio: sed obsequio gratuito vsum ministerij sacerdotalis informat. ¶ CIRYL. Erat autẽ ĩ templo multitudo mercatorũ q̃ vende bãt aĩalia ritu legis mactãda ĩ hostijs: sed iã aderat tẽpus desinẽdi vmbrã: refulgẽdi vero christi verita tem. ob hoc christ⁹ q̃ cũ patre simul colebat ĩ tem plo: iussit ritus corrigi legis: fieri vero templũ orati onis domũ. vñ subdit: Dicẽs illis: Scriptũ é: q: do mus mea dom⁹ oratiõis é: vos aũt fecistis eã spelũ cam latronũ. ¶ GRE. Qui enĩ ad accipiẽda mune ra ĩ tẽplo residebãt: q: quibusdã nõ dãtibus lesiões exquirerẽt: dubiũ nõ erat. ¶ THEO. Hoc etiã domi nus fecit ĩ principio ꝑdicatiõis sue: vt narrat iohan nes: z nũc iterũ illud fecit: q: ad mai⁹ crimẽ iudeoꝝ redũdat: q̃ nõ fuerũt ex priori admonitiõe castigati ¶ AVG. de que. euan. Mystice aũt templũ ipm ho minẽ christũ itelligas: vel etiã adiũcto corpore eius q⁹ ẽ ecclesia. scõm autẽ id quod ẽ caput eccleſie di ctũ ẽ: Soluite templũ hoc: z triduo suscitabo illud. scõm id vero q⁹ ẽ adiũcta ecclesia itelligit templuꝫ de quo videt dixisse: Auferte ista hĩc. significauit. n. futuros ĩ ecclesia: q̃ sua negocia poti⁹ agerẽt: vel re ceptacula ibi haberẽt ad occultanda scelera sua: q̃z vt charitatem christi sequerentur: z peccatorum cõ fessione accepta venia corrigerẽtur. ¶ GRE. ĩ hom. Redẽptor vero noster ꝑdicatiõis verba nec ĩdignis nec ĩgratis subtrahit. vñ postq̃ rigore discipline ei ciẽdo puersos tenuit: donũ bis gratie oñdit. nã sub dit: Et erat docẽs quotidie ĩ tẽplo. ¶ CIRYL. Decce bat aũt ex his que christ⁹ dixerat z fecerat: eũ ado rare vt deũ. sed ipi nequaq̃ h̃ faciẽtes: querebãt euꝫ occidere. Sequit enĩ: Principes aũt sacer. z scribe z principes plebis quere. illũ ꝑdere. ¶ BEDA: Vel qa quotidie docebat ĩ tẽplo: vl q: latrones ejecerat de templo: vel q: veniẽs illuc quasi rex z dñs a creden tiũ turba laudez hymni celestis accepit. ¶ CIRYL. Sed populꝰ grauiorẽ estimationẽ accepit de chri sto q̃z scribe z pharisei z principes iudeoꝝ: q̃ fidẽ chri sti⁹ nõ acceptãtes alios ĩcrepabãt. vñ sequit: Et non inueniebãt: qd facerẽt illi. Dis enĩ populꝰ suspensus erat audiẽs illũ. ¶ BEDA: Quod duob⁹ modis in telligi põt: q: vel timẽtes populi tumultũ: z nõ inue niebãt qd facerẽt de iesu quẽ ꝑdere disposuerũt. vel iõ iesum ꝑdere querebant: q: suo magisterio negle cto plures ad eũ audiẽdũ cõfluere cernebãt. ¶ GRE. ĩ ho. Mystice aũt sicut templũ dei ĩ ciuitate est: ita ĩ plebe fideli vita religiosoꝝ. Et sepe nõnulli religi onis habitũ sumũt: z dũ sacroꝝ ordinũ locũ perci piũt: sancte religiõis officiũ ĩcõmerciũ terrene nego ciatiõis tradunt. Vidẽtes q̃ppe in tẽplo sũt q̃ hoc q̃ quibusdã iure cõpetit: ad premiũ largiũt. Justi ciam enĩ vẽdere ẽ hãc ꝑ premij acceptione seruare. Emẽtes vero ĩ tẽplo sunt q̃ dũ hoc pfolueꝛe ꝓmo q̃ iustũ est nolũt: oũq̃z rem iure debitã facere con temnũt: dato patronis pmio emũt peccatũ. ¶ ORI. Siquis ergo vẽdit eijciẽ: z ꝑcipue si vendit colum bas. Si enĩ ea que mihi a spũ sancto sũt reuelata et credita: aut ĩ vulgus pcio vendidero: aut absq̃z mer cede nõ docuero: q̃d aliud facio nisi columbã. i. spi ritũ sanctũ vẽdo: ¶ AMB. Generaliter itaq̃z domi nus docet seculares a dei tẽplo abesse debere cõtra ctus. Spiritaliter aũt nummularios repulit: qui de

S

pecunia dñi.i. scriptura diuina lucrū querunt: nec bona malaq; discernūt. GRE. ī bo. Qui domum dei speluncā latronū faciūt: q; dū pueri homies lo cū religiōis tenent: ibi malicie sue gladijs occidunt vbi viuificare ꝓmos oratiōis sue ītercessione de buerūt. Templū quoq; est ipa mens fidelīū: que si ī lesione ꝓmi puersas cogitatões ꝓfert: quasi ī spe lunca latrones resident. Cū aūt mentē fidelīū ad ca uenda mala subtiliter erudit: quotidie veritas ī tem plo docet.

CA.XX.

ET factū est: in una dierū do cente illo populū in templo ⁊ euangelizāte cōuenerunt prīcipes sacerdotū ⁊ scribe cū senio ribus: ⁊ aiūt dicētes ad illū. Dic no bis in qua ptāte hec facis: Aut quis est q dedit tibi hāc ptātem? Respon dens aūt ihesus dixit ad illos: Inter rogabo uos ⁊ ego unū uerbuz. Re spōdete mihi: Baptism⁹ iohannis de celo erat: an ex homibus? At il li cogitabāt ītra se dicētes: Quia si dixerim⁹ de celo dicet: Quare ergo nō credidistis illi? Si aūt dixerim⁹ ex homibus: plebs uniuersa lapida bit nos. Certi eni sūt iohannē pro phetā esse: Et respōderūt se nescire unde esset. Et ihesus ait illis. Neq; ego dico uobis ī q̄ ptāte hec facio.

AVG. de cō. euan. Cū memorasset lucas eiectos de templo emētes ⁊ vendētes: ptermisit q; exibat in bethaniā: ⁊ regrediebat ī ciuitatē: ⁊ q̄d de ficulnea factū est: ⁊ q; mirātib⁹ discipulis de fidei virtute re spōsum ē. Atq; his ptermissis: nō quasi ex ordine di es ꝓsequēs sicut marc⁹: ītulit dicēs: Et factū est in vna dierū docēte illo populū ī tem. ⁊ euā. cōue. ꝑn. sacer. ⁊ scribe cū senio. Quod dicit factū ī vna dierū ea dies itelligit: ī qua id gestū matthe⁹ ⁊ marc⁹ ret tulerūt. EVSE. Cū aūt prīcipes mirari deberent docentez celestia dogmata: ⁊ cognoscere ꝑ dicta ⁊ facta hūc eē christū quē ꝓphete ꝑcinerāt: īcūbētes subuersiōi populi christū ꝓhibebāt. Seq; enim: Et aiūt dicen. ad illū: Dic nobis. In q̄ pote. hec facis: Aut q̄s ē q̄ dedit tibi hāc pote. CIRYL. Quasi di cāt: Scīm legē mosaicā solis eroxistis ex leuitico sanguie data ē auctoritas docēdi: necnō sacrorum atrioꝝ ptās: at tu ort⁹ ex iuda omissos nobis fasces vsurpas. Sed si nouisses o pharisee scripturas: reco leres q; hic ē sacerdos q̄ fm ordinē melchisedech of fert deo ī se credētes ꝑ cultū q̄ legē trāscēdit. Quid igit anxiaris: eiect⁹ ab atriis sacris q̄ opportuna vi debant legalib⁹ victimis: eo vocāte ad verā iustifi cationē ꝑ fidē. BEDA: Vel qñ dicūt: In qua po testate hec facis: ⁊ de dei dubitāt ptāte: ⁊ subintelligi volūt diaboli eē qō facit. Addētes quoq; Aut qs ē q̄ dedit tibi hāc potestatē: manifestissime dei filiū negāt: quē putāt nō suis: sed alienis viribꝰ signa fa cere. Poterat aūt dñs apta respōsione tētatorū ca lumniā cōfutare. sed prudēter iterrogat: vt suo filē tio vel sentētia condēnent. Seq; eni: Videns au. dixit ad illos: Interrogabo ⁊ ego vos vnū verbū: re spōdete mihi. Baptism⁹ iohā. de celo erat: an ex ho mi. THEO. Ut eni oīderet eos semp fuisse spiri tui sancto rebelles: ⁊ ne dū ysaie cui⁹ nō erat memo ria: sed nup viso iohāni credere noluerūt. Ob hoc ver sa vice opponit eis hāc questionē: oīdens q; si tāto ꝓphete iohāni q̄ apud eos maior videbat minime crediderūt: phibēte testimoniū ei⁹: qualiter ei crede rēt respōdenti qua auctoritate hoc faceret. EVSE. Querit aūt de iohāne baptista: nō vnde erat ocum dus: sed vñ legē suscepisset baptismatis. CIRYL. Sed illi fugere veritatē nō hoxuerūt. Deus eni mi sit iohannē sicut vocē clamātem: Parate viā domi no. Timuerūt āt dicere veritatē: ne diceret eis: Cur nō credidistis. ⁊ cauēt reprehēdere ꝑcursoꝛē: nō me tu⁹ diuino: sed populi. vñ seq; At illi cogi. ītra se di centes: Quia si dixerim⁹ de celo: dicet: Quare ergo nō credidistis ei. BEDA. q. d. Quē cōfitemini de celo habuisse ꝓphetiā: mihi testimoniū phibuit. Et ab illo audistis: ī qua ptāte hec faciam. Sequi: Si au. dixe. Ex homibus: plebs vniuer. lapi. nos. Certi sunt eni iohānem ꝓphetā esse. viderūt ergo qūli bet rndissent: in laqueū se casuros timētes lapidati onē: sed magis veritatis cōfessionē. vñ seq: Et rnde runt se nescire vnde esset. Quia ergo nolūt fateri ꝺ quod sciūt repulsi sūt: vt eis dñs nō diceret qō dice bat. vñ sequitur: Et ait illis ihesus: Neq; ego dico vo bis ī qua ptāte hec facio. Ob duas eni cās maxime sciētia veritatis est occultāda querētibus: cū. l. is qui querit min⁹ capax ē ad itelligendū ea q̄ querit: aut odio vel contēptu veritatis īdignus est cui debeat aperiri quod querit.

COepit aūt dicere ad plebez pabo lam hāc: Homō quidā plātauit uineā ⁊ locauit eā colonis: ⁊ ipse pegre fu it multis tēporib⁹. Et in tēpore illo misit ad cultores seruum: ut de fru ctu uinee darēt illi: Qui cesuz dimi serūt eū inanē. Et addidit alterum seruū mittere. Illi aūt hunc quoq; cedētes: ⁊ afficiētes contumelia: di miserūt inanē. Et addidit tertium mittere: q ⁊ illū uulnerātes eiecerūt Dixit aūt dñs uince: Quid faciaz? Mittā filiū meū dilectū: forsitā cū hūc uiderint uerebunt. Quē cū vi dissent coloni: cogitauerūt intra se

Ca.xx.

dicẽtes: Hic est heres. Occidam⁹ illũ: ut nostra fiat hereditas. Et eic cũ illum extra uineam occiderunt. Quid ergo faciat illis dñs uinee? Veniet ⁊ perdet colonos istos ⁊ dabit uineã alijs. Quo audito dixerũt illi: Absit. Ille aũt aspiciẽs eos ait: Quid ẽ ergo hoc qđ scriptuz est? lapidẽ quẽ reprobauerũt edificantes hic factꝰ ẽ in caput anguli. Omis q ceciderit supra illũ lapidẽ cõquassabitur: supra quẽ autem ceciderit cõminuet illum.

EVSE. Lõgregatis ĩ vnũ pncipibꝰ populi iudeoꝝ ĩ ipso tẽplo: ea que cõtra ipm facturi erãt ⁊ superuenturũ eis exterminiũ figurate pabolã ꝓtulit. Dicitur enĩ: Cepit autẽ dicere ad plebẽ pabolam hãc. Hõ plãtauit vineã. AVG. de cõ. euã. Tacuit matthe⁹ brevitatis cã qđ lucas nõ tacet: pabolã istã nõ ad solos pncipes dictã q̃ de ptãte ĩterrogauerãt: sz ad plebẽ. AMBRO. Plericz aũt varie significationes de vinee appellatiõe derivãt: sed cuidẽter ysaias vineã dñi sabaoth domum israel eẽ memorat. Hic vineã qđs ali⁹ nisi de⁹ cõdidit? BEDA: Hõ ergo q̃ plãtauit vineã ipse ẽ q̃ iurta aliã pabolã cõdunt operarios ĩ vineã suã. EVSE. Sz parabola quã ysaias dicit vineã reprehẽdit. Saluatoris vero pabola nõ ẽ cõtra vineã dicta: sed de cultoribus vinee de q̃bus subdit: Et locauit eã colonis. i. senioribus populi: ⁊ pncipibus sacerdotũ: ⁊ doctoribus: ⁊ optimatibꝰ ciuctis. THEO. Uel qlibet de populo ẽ vinea. idẽ ẽ etiã, cultor: qlibet enĩ nostrũ seipm colit. Hic igit vinea cõmissa cultoribꝰ: abijt. i. dimisit illos pgredi suo arbitrio. vñ sequit: Et ipse peregre fuit multis tẽporibꝰ. AMB. Nõ q⁹ ex loco ad locũ pfectus ẽ dñs: q̃ vbiq̃ semp pns ẽ: sed q⁹ pscientior ẽ deligẽtibus: negligẽtibus abest. Multis autẽ temporibus abfuit: ne ꝓpera videret exactio: nam quo indulgẽtior: liberalitas: eo excusabilior puicacia.

CIRYL. Uel deus absentauit se a vinea pluriũ annoꝝ curriculis: q⁹ postq̃ visus est ĩ specie ignis descẽdisse ĩ mõte syna: nõ amplius visibiliter ꝓbuit eis suã pscientiã. Nulla tñ iterpellatio cõtigit qua ñ mitteret deus ꝓphetas ⁊ iustos cõmonẽtes. vñ sequit: Et ĩ tẽpore misit ad cultores seruũ: vt de fructu vinee daret illi. THEO. Dicit aũt de fructu vinee: q⁹ nõ totũ fructũ: sed aliqđ de fructu valeat accipere. Nã qđ lucrat de⁹ a nobis nisi suã notitiam: que etiã ẽ nostra vtilitas. BEDA: Bene aũt fructũ posuit nõ ꝓuentũ: nullꝰ enĩ buiꝰ vinee ꝓuentꝰ iucundus ẽ. Seruus ergo ꝓmus missus ẽ moyses: qui per quadragita annos fructũ aliquez legis quã debebat a cultoribꝰ reqrebat: sed vexatus ẽ ꝓpter eos: q⁹ exacerbauerũt spiritũ eiꝰ. vñ sequit: Qui cesuz dimiserũt eũ inanẽ. AMB. Factũ ẽ autẽ vt plures alios destinaret quos iudei ĩ honoꝝes ⁊ inanes sibi de q̃bus nihil potuerũt ꝓficere dimiserũt. vñ sequitur: Et addidit alterũ seruũ mittere. BEDA: Seruus alter dauid significat: q̃ missus ẽ vt post edicta legalia cultores vince psalmodie modulamĩe ad exercitiũ boni operis excitaret. Sed ⁊ cõtra hũc dixerũt: Que nobis ps ĩ dauid: aut que hereditas ĩ filio Jsai: vñ sequit: Illi aũt hũc cedẽtes ⁊ afficiẽtes cõtumelia dimiserũt inanẽ. Sed nec sic destitit. Sequitur enĩ: Et addidit tertiũ mittere. Per quẽ ꝓphetarũ chorũ itellige: q̃ cõtinuis attestationibꝰ populũ cõuenerũt. Sed quẽ ꝓphetarũ nõ sũt psecuti: vñ sequit: Qui ⁊ illũ vulnerãtes eiecerũt. Dis aũt tribus seruoꝝ gradibꝰ olim sub lege doctoruz figurã posse cõprehẽdi: dñs alibi manifestat dicẽs: Quoniã necesse ẽ impleri oĩa que scripta sũt in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me. THEO. Prophet igitur talia mala passis filiꝰ destinat. Sequit enim: Dixit aũt dñs vinee: quid faciã? BEDA: Quod dñs vinee dubitatiue loquit: nõ de ignorãtia venit: q̃d. n. nesciat deꝰ pater? sed ambigere dicit: vt libera volũtas homis seruat. CIRYL. Deliberat etiã secũ dñs vince q̃d agat: nõ quasi carẽs ministris. Sed q⁹ pertractato quolibet ingenio salutis hũane: populo vero nequaq̃ aduto aliud maiꝰ adiũgit. vñ cõsequẽter dicit: Mittã filiũ meũ dile. forsan cum hũc viderint verebunt. THEO. Dixit aũt hoc nõ tãq̃ ignorans q⁹ peiꝰ eũ essent tractaturi q̃ ꝓphetas: sed qa oportebat filiũ eis fieri reuerendũ. Qđ si cõtumaces fuerit occidẽdo: hoc cumulat eoꝝ crimẽ. Ne ergo diceret aliq̃ diuinã pscientiã necessario fuisse: iobedientie cãm: ideo sic figurat sermonẽ. AMB. Filiũ igit vnigenitũ sibi missum pfidi iudei quasi beredẽ remouere cupiẽtes: occiderunt crucifigẽdo: et eiecerũt negãdo. vñ seqt: Quẽ cũ vidissẽt coloni: cogitauerũt ĩtra se dicẽtes: Hic ẽ heres occida. euz: vt nostra fiat hereditas. Peres christꝰ ẽ: idemq̃ testatoz heres q⁹ mortꝰ ꝓpie supuuit: ⁊ testamentoꝝ q̃ ipe cõtulit: tã q̃ hereditaria ĩ nostris ꝓfectibꝰ emolumẽta cõsequitur. BEDA: Manifestissime aũt dñs ꝓbat iudeoꝝ pncipes non per ignorantiã: sed per inuidentiã crucifixisse filiũ dei. Jntellexerũt. n. hũc esse cui dictũ ẽ: Dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã. Sequit: Et iectũ illũ extra vineã occiderũt. Quia iesus vt sanctificaret per suũ sanguinẽ populum: extra portã passus ẽ. THEO. Sed q⁹ supius populum nõ hierusalẽ loco vinee sumpsim⁹: forsan magis ꝓpie dici põt: q⁹ occidit quidẽ eũ popul⁹ extra vineã. THEO. i. extra populi manꝰ passus ẽ dominꝰ: q⁹. s. popul⁹ ei nõ ꝓprijs manibꝰ necẽ intulit. sed tradẽs hũc pilato ⁊ gẽtibus. Quidã autẽ p vineam scripturã itellexerũt: cui nõ credẽtes dominum necauerunt. vñ extra vineã. i. extra scripturã dicitur dñs passus. BEDA: Siue iectꝰ extra vineã ⁊ occisus ẽ: q⁹ prius ẽ ab infideliũ corde repulsus: ac dei de cruci addictꝰ ẽ. CHRY. Dispẽsatiõis aũt ñ negligẽtie ẽ post ꝓphetas christũ venisse. Non enĩ deus omia repente ꝓsequitur: sed condescẽdit ꝓpter sui pietatẽ: quia si post seruos venientẽ filiũ cõtẽpserũt: multomagis nec antea eũ audirẽt. Qui enim nõ audiebãt minora pcepta: qõo audiuissent maiora? AMB. Pulchre aũt iterrogat: vt sua sciẽs dãnent sentẽtia. Sequit enĩ: Quid ergo faciet illis do

minus vince:/ BASI. Hoc autē fit quasi bis q̄ dā/nare nihil habētib⁹ opponere euidētie iuris. Pro/prium aūt est diuine miseratiōis nō ifigere penas sile/tio:sed p̄dicere minis:reuocādo eos ad penitētiam. vñ & hic sequit:Veniet & perdet colonos ist̄os & da/bit vineā alijs. AMB. Uenturū dominū dicit vi/nee:q̄ i filio assit etiā paterna maiestas: vel q̄ vlti/mis tēporibus p̄sentior humanis aspiret affectibus CIRYL. Excluſi sunt igit̄ iudeor̄ primates quasi dñice voluntati repugnātes:& sterilē reddētes vineā sibi cōmissam. Est autē dat⁹ cultus vinee sacerdoti bus noui testamēti.cū aūt virtutē enigmatis sense/rūt:recusant illud pati.vñ sequit:Quo audito dixe/rūt illi: Absit. Nec tñ emaserūt ob sui ptinaciā & in/obedientiā erga fidē christi. THEO. Aliter autez videt matthe⁹ dicere:dominū.s.quesiuisse: Quid fa ciet illis cultorib⁹ dñs vinee:iudeos vero respōdi/sse:Malos male pdet. Nō é autē repugnātia : nam vtrūq; factū é.p̄mo enī ipi p̄mulgauerūt illā sentē/tiam: postea sentiētes quo tēdebat pabola dixerūt Absit:vt lucas hic narrat. AVG. de con.etā. Uel aliter: In illa de qua loquimur turba erāt q̄ dolose dñm iterrogauerāt:i qua ptāte faceret: Erāt etiam q̄ nō dolose sed fideliter acclamauerūt : Benedictus q̄ venit i nomine dñi.ac p hoc erāt q̄ dicerēt:pdet illos & vineā suā dabit alijs. Que vox recte etiā ipi⁹ dñi fuisse itelligit̄:siue p̄pter veritatē: siue p̄pter mem/brorū eius cū suo capite vnitatē. Erāt etiā q̄ talia re spōdentibus dicerent : Absit q; itelligebāt i seipsos hāc pabolā dictā. Sequit. Ille aūt aspiciēs eos ait: Quid é ergo qō scriptū é: Lapidē quem reprobaue rūt edificātes: hic fact⁹ é i caput anguli. BEDA: q.d.qūo implebit̄ hec p̄phetia:nisi quia christus a vobis reprobat⁹ & occisus:creditur⁹ é gētibus p̄di/candus:vt quasi lapis angularis ex vtroq; populo vnū sibi templū edificet. EVSE. Lapis autē dicit̄ christ⁹ p̄pter terrestre corp⁹ abscisus sine manibus sm visionē danielis p̄pter ortum ex virgine. Lapis aūt nō argēteus aut aureus: q; nō rex aliq̄s glorio/sus:sed hō humilis & abiect⁹: p̄pter quod edificātes eū reprobauerūt. THEO. Reprobauerūt enī eum p̄cipes populi cū dixerūt: Dic a deo nō é . Ille vo tā vtilis fuit:tā electⁿ:vt i capite anguli poneret. CIRYL. Angulo vero compat sacra scriptura con cursum vtriusq; populi:israelitici.s.& gētilis in vnā fidē. Cōpegit enī saluator vtrūq; populū i vnū no/uum hominē:cōciliās eos i vno corpe patri. Salu/bris ergo é lapis angulo facto ab eo. Detrimentum aūt īfert iudeis ipugnātibus hūc spiritalē ocursū. THEO. Duas aūt condēnatiōes cōmemorat.vnā quidē aiarū suarū:quā passi sūt scādalizati in chri/sto. Et hoc tāgit cū dicit : Omis q̄ ceciderit sup illum lapidē:cōquassabit. Aliā vero captiuitatis & exter/minij:quā intulit eis lapis ab ipsis contēptus. Et h tangit cū subdit:Supra quē aūt ipe ceciderit:cōmi nuet illū:vel vētilabit eū. Sic enī vētilati sūt iudei a iudea p vniuersum orbē:vt ab area palee. Et attēde ordinē:nā preambulū é scel⁹ i eū cōmissum: sequit aūt iusta dei vindicta. BEDA: Uel aliter: Qui pec/cator é:& tñ illi credit.cadit quidē sup lapidē:& con quassat̄:reseruat̄ enī p patiam ad salutem . Supra quē vero ille cecidit:hoc é cui lapis ipse irruerit: q̄a ipm negauit:cōminuet eū: vt nec testa quidē rema neat:i qua hauriat̄ aq̄ pusillū . Siue de his dicit:q̄ cadūt sup eū:q̄ illū mō contēnunt: iō nondū pen/tus intereūt:sed cōquassant̄:vt nō recti ambulent. Sup quos aūt cadit:veniet illis desup i iudicio cū pena pditiōis:iō cōminuet eos: vt sint tāq̄ pulvis: quē proiecit vētus a facie terre. AMB. Uinea etiā typus noster é:agricola q̄ppe oipotens pater: vitis christ⁹:at vero nos palmites. Recte vinea christi po pul⁹ nominat̄:vel q̄ crucis i frōte p̄textat̄ indiciū: vel q̄ fruct⁹ ex postrema āni legat̄ etate:vel q̄ omi bus vt ordinib⁹ vineārū:ita pauperibus atq; diuitib⁹ suis & dñis i ecclesia equa dimēsio nulla discretio sit. Et vt vitis maritat̄ arborib⁹:ita corp⁹ aie hāc vi/neā diligēs agricola fodere & tōdere cōsuevit:ne lu xuriet vmbra foliorū verborūq; īfructuosa iactātia maturitatē idolis naturalis īpediat: decet toti⁹ cor/bis hic eē vindemiā:vbi toti⁹ orbis est vinea. BE DA: Uel morali itellectu cuiq; fideliū vinea quam excolat locat̄:dū mysteriū baptismi quod exerceat sibi cōmittit̄. Mittit suus vn⁹:alter:terti⁹:cuz lex: psalmodia:& p̄phetia legit̄. Sed missus suus cōtu melijs affect⁹ vel cesus dicit: cū frmo audit⁹ contē/nitur vel blasphemat̄. Missum heredē quantū i se é occidit:q̄ filiū dei peccādo cōculcat . pdito malo cultore:vinea dat̄ alteri:cū dono gratie quod sup/bus sp̄euit:humilis ditatur.

¶ Et querebāt principes sacerdo tum:& scribe mittere in illum man⁹ illa hora:& timuerunt populū. Co gnouerunt enim q̄ ad ipsos dixerit similitudinē hanc. Et obseruantes miserunt insidiatores qui se iustos simularent ut caperent eū in sermo ne:& traderent illū principatui: & po testati p̄sidis . Et interrogauerūt eū dicentes: Magister scimus : q̄ recte dicis & doces:& non accipis p sonam sed uiam dei in ueritate do ces . Licet nobis tributum dare ce sari:an non? Considerans aūt do lum illorum dixit ad eos. Quid me tentatis . Ostendite mihi denariū Cuius habet imaginē & inscriptio nem? Respondentes dixerunt Ce saris. Et ait illis: Reddite ergo que sūt cesaris cesari:& que sūt dei deo: Et non potuerunt uerbum eius re prehendere coram plebe:& mirati i responso eius tacuerunt.

CIRYL. Decebat quidē p̄cipes iudeorū itelligē tes q̄ de ipis pabola diceret:a malo fic discedere:q̄

Ca.xx.

ſi de futuris inſtructos: ſed ꝫ nō cōſiderātes: occaſio
nē ſuor colligūt criminū. vñ dicit: Et quere. princi.
facer. ⁊ ſcribe mit. i illū man⁹ in illa hora. Nec refre
nauit eos legis p̄ceptū qō dicit: Innocētē ⁊ iuſtū
nō occides. ſed cōpeſcuit eor nefandū ꝓpoſitū ple
bis timor. Sequit enī: Et timuerūt populū. Prefe
rūt enī diuine reuerētie humanū timorē. Que autē
hui⁹ ꝓpoſiti fuerit occaſio ſubdit: Cognouerūt enī
q ad ipos dixerit ſimilitudinē iſtā. BEDA: Et ita
quidē ipm occidere vocebāt vera ee: que i pabo
la dixerat. Ipſe enī ē heres cuius iniuſtā necē dice
bāt eſſe vindicādā illi nequā coloni q dei filiū que
rebāt occidere. Hoc etiā quotidie geriť i eccleſia: cū
ſuber ſolo nomie fratr: eā quā nō diligit eccleſia
ſtice fidei ac pacis vnitatē ꝓpter bonoū multitu
dinē vel erubeſcit: vel timet ipugnare. Et q̄ p̄cipes
coerētes oīm cōprehēdere: qō p ſe nō poterāt: p̄ui
dus manib⁹ efficere tētabāt. vñ ſequit: Et obſeruan
tes miſe. inſidias. q ſe iuſtos ſimularēt. CIRYL. Ti
debant enī ee leues. erāt aūt graues: obliti dei dicē
tis: Quis hic q̄ mihi abſcōdit cōſiliū? Adeūt enī chri
ſtū oīm ſaluatorē q̄ſi hominez cōem. vñ ſequit: Ut
caperēt eū i ſer. ⁊ traderēt eū p̄cipatui ⁊ pote. preſi
dis. THEO. Parauerūt aūt dño laqueos: illaque
vti ſunt tamē in eis pedes eorū. Audi nāq; aſtutiā: Et
interrogauerūt illū dicētes: Magiſter ſcim⁹ q̄ recte
dicis ⁊ doces. BEDA: Blāda ⁊ fraudulēta inter
rogatio illac puocat reſpondētē vt magis deuz q̄
ceſarē timeat. Sequit enī. Et nō accipis pſonā ho
minis: ſed i veritate viā dei doces. Et hoc dicunt ad
hoc vt dicat nō debere tributa ſolui: vt ſtatim audiē
tes miniſtri pſidis q̄ iuxta alios euāgeliſtas affuiſſe
leguť: ſeditiōis eū cōtra romanos auctorē teneāt
vñ cōſequēter querūt: Licet nobis dare tributū ceſa
ri an nō? Erat enī in populo magna ſeditio: dicēti
bus aliis p̄ ſecuritate qua romani p oībus milita
bāt: debere tributa pſolui: phariſeis cōtradicētibus
nō debere populuz dei q̄ decimas ⁊ p̄mitias daret:
humanis legib⁹ ſubiacere. THEO. Intendebant
ergo q ſi diceret oportere dari cēſum ceſari: crimi
netur a populo q̄ſi fuituri ſubiiciēs gentē. Si vero
p̄ohiberet cēſum reddere: eū repſentarēt vt ſciſmati
cū pſidi. Ipſe vero laqueos eorū effugit. Sequit. n.
Cōſiderans aūt dolū eorū dixit ad eos. Quid me tē
tatis? Oſtendite mihi denariū cui⁹ hz imaginē ⁊ ſup
ſcriptionē? AMB. Docet h̄ loco oēs circūſpectos
nos in reſpōdendo aduerſus hereticos vel iudeos
ee debere: ſicut alibi dixit: Eſto prudentes ſicut ſpētes.
BEDA: Qui aūt putāt iterrogationez ſaluatoris
ignorantiā ee: diſcāt ex pſenti loco q̄ potuerit ſcire
ieſus cui⁹ imago eſſet i nūmo: ſed iterrogat: vt ad ſ
monē eorū competēter reſpōdeat. Sequit enī: Illi
dixerūt: Ceſaris. Nō putem⁹ ceſarem augu
ſtū: ſed tyberiū ſignificari. Oēs enī romani reges a p̄
mo. C. Ceſare. ⁊ ceſares appellati ſūt. Ex eorū aūt re
ſpōſione cōueniēter oēs queſtionē ſoluit. Sequit
enī: Et ait illis: Reddite ergo q̄ ſūt ceſaris ceſari: ⁊ q̄
ſūt dei deo. TYTVS. q. d. verbis tētatis, operibus
obedite. ſubiiſtis ceſaris ſeruitutē. ſuſcepiſtis que ee
ſunt. Date ergo illi cēſum: deo timorē. Nō enim exi
git de⁹ denariū: ſed fidē. BEDA: Reddite etiam
deo que dei ſūt: decimas. ſ. primitias: oblationes: ⁊
victimas. THEO. Et attēde q nō dixit: Date ſed
Reddite: debitū enī ē: tuū enī te p̄ceptis tu⁹ ab ho
ſtib⁹: vitā tuā reddit trāquillā. ꝓ his ergo teneris ei
in cēſu. Sed ⁊ hoc ipm qō offers: nūmiſma. ſ. ab eo
habes. Reddas ergo nūmiſma regū regi. Deo⁹ etiaz
tibi tradidit ītellectū ⁊ rationē: reſtituas hoc ei nō
compatus beſtiis: ſed i omibus rationabiliter ꝓcē
dēs. AMB. Tu ergo ſi vis nō eſſe obnoxi⁹ ceſari:
noli habere que mūdi ſūt. Et bñ p̄i⁹ q̄ ceſaris ſunt
reddēda diſcernit. neq; enī pōt q̄s eſſe dñi: niſi p̄ius
renūciauerit mūdo q̄z grauia vincula ꝓmittere deo
⁊ nō ſoluere. maior eſt cōtract⁹ fidei q̄z pecunie.
ORI. Habet aūt loc⁹ iſte aliq̄d myſtici. Due. n. ſunt
imagines i homie. vna quā accepit a deo: altera ini
mici. Sicut enī denari⁹ habet imaginē imperator
mūdi: ſic q̄ facit opa tenebrarū portat imaginē eius
cui⁹ habet opa. Dicit ergo: Reddite q̄ ſūt ceſaris ce
ſari: ꝫ ē. Abiicite terrenā imaginē vt poſſitis vobis
imaginē celeſtē iponētes reddere que dei ſunt deo:
vt. ſ. deū diligam⁹ ⁊c. q̄ vt moyſes dicit deus requirit
a nobis. Poſtulat aūt a nobis: nō quia neceſſariuz
habet vt ei aliq̄d tribuamus: ſed vt poſtq̄z ei dederi
mus: hoc ipm nobis tribuat in ſalutem. BEDA:
Qui aūt credere debuerāt ad tantā ſapiam mirati
ſūt: q̄ caliditas eorū inſidiādi nō inueniſſet locū. vñ
ſequit: Et nō potuerūt verbū eius reprehēdere coram
plebe: ⁊ mirati in reſpōſo eius tacuerūt. THEO.
Hoc enim erat quod precipue intēdebāt: ſcrepare
eū coram populo: quod obtinere nequierūt ꝓpter
ſapientiſſimā eius reſponſionē.

Accesserunt autē quidā saduceo
rum qui negant esse resurrectionez
⁊ interrogauerūt eū dicentes: Ma
giſter moyſes ſcripſit nobis: ſi fra
ter alicuius mortuus fuerit habens
uxorē: ⁊ hic ſine liberis fuerit: ut ac
cipiat eam frater eius uxorē: ⁊ ſuſci
tet ſemen fratri ſuo. Septem ergo
fratres erant: ⁊ primus accepit uxo
rem: ⁊ mortuus eſt ſine filijs. Et ſe
quens accepit illā: ⁊ ipſe mortuus
eſt ſine filio. Et tertius accepit illā:
ſimiliter ⁊ omnes ſeptē: ⁊ nō relīq̄
runt ſemen: ⁊ mortui ſunt. Nouiſ
ſime omniuz mortua eſt ⁊ mulier.
In reſurrectione ergo cui⁹ eorum
erit uxor? Siquidē ſeptē habuerūt
eam uxorez. Et ait illis ieſus: Filij
huius ſeculi nubūt: ⁊ traduntur ad
nuptias: illi uero qui digni habebū
tur ſeculo illo: ⁊ reſurrectiōe ex mor
tuis: neq; nubent neq; ducent uxo

res:neqz ultra mozi poterunt. Eq̃ les enī angelis sunt ⁊ filij sunt dei: cū sint filij resurrectionis. Quia ue ro resurgāt mortui: ⁊ moyses ostē dit secus rubū:sicut dicit dominuz deū abzaam ⁊ deū isaac ⁊ deū iacob Deus autē nō est mortuoz̄ sed ui uoz̄. Omēs enī uiuunt ei:Respon dentes aūt quidā scribarū dixerūt ei.Magister bñ dixisti.Et ampliuſ nō audebāt eū qcq̃z iterrogare.

BEDA:Hue erāt bereses ī iudeis: vna phariseoz q̄ traditionū ⁊ obseruationū sibi iusticiā pferebant vñ ⁊ diuisi vocabant a populo.Altera saduceoz̄ q̄ interptant iusti:vēdicātes sibi qō nō erant. Illis er go abeūtibus hi ad tētandū accedunt.vñ dicit:Ac cesserūt aūt qui.saduceoz̄ q̄ negāt esse resurrectio nem. ORI.Saduceoz̄ heresis nō solū resurrecti onē mortuoz̄ negat:sed etiā putat aīam iterire cuz corpe his ergo verbis saluatoris insidiātes: eo tēpore questionē ppositerūt quo eū viderūt de resurrecti one docere discipulos.vñ sequit: Et iterrogauerūt eū dicētes:Magister scripsit nobis moyses: Si frāt alicui⁹ mortu⁹ fuerit habēs vxorem:⁊ hic sine filijs fuerit:vt accipiat eā frater ei⁹ ī vxorē ⁊ suſci . se.fra tri suo. AMB.Scōm legis literā nubere cogitur etiā iuita:vt defuncti semē excitet frater.spūs autez magistez ē castitatis. THEO.Saducei autē fragi le fundamētū substituētes:nō credebāt resurrectio nis sermonē. Opinātes enī carnalē eē futurā vitā in resurrectiōe merito fallebant.⁊ iō tāq̄ ipossibile calūniantes dogma resurrectiōis:fingūt hāc narra tionē dicētes:Septē ergo fratres erat: ⁊ p̄mus ac cepit vxorē ⁊ mortu⁹ ē sine filijs.⁊ sequēs accepit il lam:⁊ mortu⁹ ē sine filio.⁊ terti⁹ accepit illā: ⁊ simi liter oēs septē.⁊ nō reliquerūt semē:⁊ mortui sunt. Nouissime aūt oīm mortua ē ⁊ mulier BEDA: Hāc fabulā cōfingūt:que deliraméti arguat eos q̄ resurrectionē asserūt mortuoz̄. Turpitudinē ergo fabule opponūt:vt resurrectiōis denegēt veritatez. vñ subdit: In resurrectiōe ergo cui⁹ eoz̄ erit vxor: siquidē septē habuerūt eā vxorē AMB.Mystice hec mulier synagoga ē:que septē viros habuit:sicut dicit: Samaritāe:q̄nq̄ viros habuisti: q⁊ samarita na tñ quinq̄ libros moysi :synagoga septez sequit pricipaliter:⁊ de nullo ppter perfidiā suā heredita rie ptis semen accepit. ⁊ iō ptem cū viris suis ī re surrectiōe habere nō potuit:q⁊ spiritale pceptū sm sensum carnis iuertit.nō enī frater carnalis aliquis denūciatus ē qui semen fratris suscitaret defuncti. sed ille de mortuo populo iudeoz̄:sapiam sibi diui ni cult⁹ assciscēret ī vxorē:atq̄ ex ea semē ī aposto lis suscitaret:q̄ quasi defunctoz reliquie iudeoz̄:in formes adhuc ī synagoge vtero derelicti:sm electio nem gratie reseruari noui semis admixtione merue rūt. BEDA:Siue septem bi fratres reprobis con gruūt:q p totā hui⁹ seculi vitā que septē dieb⁹ vol uitur a bonis operib⁹ steriles existūt:q̄bus iunctim morte preptis ad vltimū ⁊ ipsa mūdana cōuersatio quasi vxor in fecūda trāsibit. THEO.Dñs aūt oī dens resurrectionē nō eē futurā cōuersationē car nalē:eoz dogma euulsit simul cū fragili fundamen to.vñ sequitur:Et ait illis iesus:Filij hui⁹ seculi nu būt:⁊ tradunt ad nuptias. AVG. de que.euāge. Quia cōnubia ppter filios:filij ppter successionez. successio ppter mortē.vbi ergo mors nō est:neq̄ cō nubia.vñ sequit: Illi vero q̄ digni habebunt seculo illo ⁊ resurrectiōe ex mortuis:neq̄ nubūt:neq̄ du cūt vxores.neq̄ enī vltra mori poterunt BEDA: Quod nō ita itelligendū ē quasi soli digni vel resur recturi vel sine nuptijs futuri sint:sed oēs etiā pecca tores resurrecturi ⁊ absq̄ nuptijs sūt in seculo illo māsuri. Dñs aute vt ad resurrectiōis gloriā inquirē dam animos icitaret:de electis tñ voluit facere ser monē. AVG.de que.euā. Sicut aūt nunc sermo noster decedētibus ⁊ succedētibus syllabis peragi tur atq̄ pficit:ita ⁊ ipsi homines quoz̄ sm o: de cedēdo ⁊ succedēdo pagunt atq̄ pficiūt ordinē h⁹ seculi q̄ tēporali rerū pulchritudie contexit. In illa autē vita qñ verbū dei quo fruemur:nulla decessio ne atq̄ successiōe syllabarū cōplet : sed omia q̄ ha bet semp manēdo simul hz:ita pticipes eius quibus ipm solū erit vita:neq̄ moriēdo decedent:neq̄ na scēdo succedēt:sicut nūc est ī angelis.vñ sequit: Eq̃ les enī angelis sūt. CIRYL.Sicut enī multitudo angeloz̄ plurima quidē ē: nō aūt ppagata p gene rationē:sed ex creatiōe cōsistēs: ita ⁊ his q̄ resurgūt nō est op⁹ vlteri⁹ nuptijs.vñ sequit: Et filij dei sūt: cū sint filij resurrectiōis THEO.q.d.Quia de⁹ est q̄ optatur ī resurrectiōe: merito dicūtur dei filij qui p resurrectionē regenerant . nō enī aliq̄d carnale ī resurgentiū generatiōe cōspicit:nō coitus:non ma trix:non partus. BEDA:Vt equales angelis ⁊ fi lijs sunt dei:q⁊ gloria resurrectiōis inouati: sine vl lo mortis metu:sine vlla labe corruptiōis : sine vllo terreni status actu: ppetua dei visione fruuntur. ORI.Sed q⁊ dñs ī matthēo dicit q̄ hic ptermitti tur:Erratis:nescietes scripturas.ppono scripturaz vbi scriptū sit:: Neq̄ nubēt neq̄ nubent.Quantuz enī ego estimo:neq̄ ī veteri neq̄ ī nouo testamen to quicq̄ tale repitur.sed oīs eoz̄ error de scriptu re lectiōe quā n̄ itelligūt subrepsit.Dicit enī ī ysaia: Electi mei bibēt.⁊ putāt hec ⁊ similia futura esse in resurrectiōe.Paul⁹ aūt oēs has bñdictiōes spirita liter interpretās ⁊ sciēs nō esse carnales:ad ephesios dicit: Bñdixisti nos in oī benedictione spiritali. THEO.Vel dñs rōnis supraposite scripture testi moniū addit subdēs:Quia vero resurgāt mortui ⁊ moyses oñdit secus rubū:sicut dicit dñm deū abraā ⁊ deū isaac ⁊ deū iacob.q.d.Si semel redierūt in ni hilū patriarche ne viuerēt apud deū ī spe resurrecti onis nō dixisset:Ego sū:sed fuerā.Cōsueuim⁹.n.de rebus corruptis ⁊ pteritis dicere:Erā dñs illius rei. nūc vero quoniā dixit:Ego sum:oñdit q⁊ viuentiuz ē deus dñs.⁊ h est qō subdit: De⁹ aūt non est mor tuoz̄:sed viuoz̄:oēs enī viuūt ei.Quāuis enī erant mes sūt:viuūt tamē apud deū ī spe resurgēdi. BE DA:Vel hoc dicit:vt cum ,pbauerit aīas pmanere post mortē:qō saducei negabāt:cōsequēs itroduce

Ca.xx.

rec̄ t corpoꝝ reſurrectio:que cū aiabus bona ma/la re geſſerūt. Eſt aūt vera vita qua iuſti deo viuūt: etiā quādo corpore moriunt. Ad cōprobandā aūt reſurrectiōis veritatē:multo manifeſtioꝝb⁹ exēplis ex ꝓpheris vti valuit.ſz ſaducei q̄q; tñ libros moy ſi recipiebāt:ꝓphetaꝝ vaticinia rſpuētes. CHRY. Sicut aūt ſancti cōmunē orbis dñm ſibi appꝛopri/ant:nō derogātes eius dominio:ſed ꝓpriū affectuꝫ pandētes:ſcōm morē amantiū q̄ nō patiunt cū mꝫ tis colligere:ſed volūt ꝑcipuā t ſpecialē quandam dilectionē exprimere:ſic t de⁹ ſpecialiter ſe horū deū dicebat:nō coartādo ſuū dominiū:ſed ampliando. Nō enī ſic multitudo ſubditoꝝ:ſicut virt⁹ famulā tum pandit ei⁹ dñiuꝫ.vñ nō ſic gaudet dici de⁹ celi t terre:ſicut cū dicit:Deus abraā:deus iſaac:t deus iacob. Et apud mortales quidē a dñis denominan tur famuli. Dicim⁹ enī:Ille⁹ talis ducis.econtra rio aūt deus dicit abrae. THEO. Cōfutatis aūt ſaduceis:fauēt ieſu ſcribe tāq̄ ſaduceoꝝ oppoſiti. vñ ſequit: Reſpōdentes aūt quidā ſcribarū dixerūt: Magiſter:bene dixiſti. BEDA: Et q; in ſermoni bus cōfutati ſūt:vltra ñ iterrogat.vñ ſequit:Et am/plius nō audebāt cū quicq̄ iterrogare:ſed compre/henſum romane tradūt ptāti. Ex quo ītelligimus ve nena iuuidie poſſe quidem ſuperari:ſed difficile cō quieſcere.

¶ Dixit autem ad illos: Quomo do dicunt chriſtū filium eſſe dauid: t ipſe dauid dicit in libro pſalmoꝝ Dixit dominus domino meo ſede a dextris meis:donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedum tuoꝝm? Da uid ergo dñm illū uocat: t quomo do filius dei eſt?

THEO. Quāuis dñs ad paſſionē erat itur⁹ ī bre uitate ꝓdicat ꝓpriā deitatē:nec hoc tñ īcaute aut arro giter:ſed modeſte querit.vñ dicit: Dixit āt ad illos: Quo dicūt chriſtū filiū dauid eſſe. AMB. Nō red/dendunt hoc loco:q; dauid filiū cōfitent:q; cecus ille dauid filiū cōfitendo meruit ſanitatē. Et pueri dicētes: Oſanna filio dauid. ꝑcelſe ꝑdicatiōis glo/riā deo deferebāt:ſed reprehēdunt: q; nō credūt fi/liū dei.vñ ſubdit: Et ipe dauid dicit ī libro pſalmo/rū: Dixit domin⁹ domino meo. Et pater dominus: t filⁱ domin⁹:ſed nō duo domini:ſed vnus eſt do min⁹:q; pater in filio t filⁱ ī patre. Ipſe ad dexterā patris ſedet:q; patri cōſors:nulli ſcōus ē. Sequitur enī: Sede a dextris meis. Nec ꝓferē q̄ ad dextram ſedet:nec iniuriā patit qui admittit, gradus nō q̄ri tur dignitatis:vbi plenitudo eſt diuinitatis. AV GV. de ſymbolo: Seſſione aūt iſta nō accipiamus humanis mēbris poſitū: tāq̄ pat ſedeat ī ſiniſtra: t filius ſedeat ad dextrā: ſed ipam dextrā ītelligam⁹ poteſtatē quā accepit ille homo ſuſceptuſa deo: vt veniat iudicaturⁱ q̄ primo venerat iudicādus. CI/RYL. Uel q̄ ſedet ad dextrā patris ſupernā ei⁹ glo riam ꝓbat:nā quoꝝ ē tronus equalis t maieſtas. Seſſio vero in deo ſignificat regnū t oim poteſta/tem. Sedet ergo a dextris dei patris q; verbū ex pa terna ſubſtātia ꝓdiens:factū caro diuinā nō eruit dignitatē. THEO. Manifeſtat ergo q; aduerſa/rius patris nō ē:ſed ſecū cōcordat:cum pater repu/gnet aduerſarijs ei⁹. Sequit enī: Donec ponā iumi micos tuos ſcabellū pedum tuorū. AMB. Ergo t deū chriſtū t hominē eē credam⁹: cui a patre ſubij ciunt inimici:nō p ifirmitatē ptātis ſue:ſed per vni tatē nature:q; ī altero alter opatur.nā t filiⁱ⁹ ſubij/cit iimicos pri:q; patrē clarificat ſup terrā. THE. Querit g̃ ipe:t mota dubitatiōe finit illos colligere q̄d ſequat.vñ ſubdit: Dauid ergo dñm illuꝫ vocat t q̄o filiⁱ⁹ ē ei⁹? CHRY. Dauid quidē pr chriſti t ꝓ uus:hoquidē ſcōm carnē:illud ſcōm ipiū CHRY. Et nos ergo nouis phariſeis q̄ nec verū dei filiū: ne q; deū eē fatent.natū ex ſacra vgine:ſz diuidūt vnū filiū ī duos:talē obiciem⁹ q̄ſtionē:quo pacto filius dauid dñs ei⁹ ē:t nō būano dominio:ſz diuino.

¶ Audiēte autez omi populo dixit diſcipulis ſuis: Attēdite a ſcribis q uolūt ambulare ī ſtolis: t amāt ſalu tationes in foro: t ꝑmas cathedras in ſynagogis: t primos diſcubit⁹ in conuiuijs. Qui deuorāt domos ui duarū: ſimulātes longā oronē. Hi accipiēt damnationē maiorē.

CHRY. Nihil aūt ē fortiⁱ⁹ q̄ ex ꝓphetis diſputa/re. h enī ē t ipis reb⁹ validi⁹: nā chriſto faciēte mira cula cōtradicebāt multotiēs.cū vo allegauit ꝓphe tiā tacuerūt:q; nō habebāt q̄d dicerēt. Eis aūt tacē tib⁹ cōtra eos iuebit.vñ dicit: Audiēte aūt oi popu lo dixit diſcipulis ſuis. THEO. Quia enī eos or/bis doctores mittebat:merito monet nō eē eis imi tandā phiſeoꝝ ambitionē. vñ ſeqt: Attēdite a ſcri. q̄ volūt ambu. ī ſtolis. BEDA. i. cultioꝝb⁹ veſtiū tis iduti ad publicū ꝓcedere:ī quo iter cetera diues peccaſſe deſcribit. CIRYL. Paſſiōes aūt erāt ſcri barū: amoꝝ glorie inanis t lucri. vt igit tā peſſima crimia euitarēt diſcipuli:cōmonet eos ſubdens: Et amāt ſalutatiōes ī foro. THEO. Quod ē a blādiē tibus venātiū opinionē fame.vel agūt h cā congre gāde pecunie. Sequit: Et ꝑmas cathe. ī ſyna. t pri/mos diſcubit⁹ ī cōuiuijs. BEDA: Nō primos ſe/dere vel diſcūbere vetat eos q̄bus hoc officij ordine cōpetit:ſed eos q̄ h idebite amāt docet eē cauēdos: animū vel gradū redarguēs:q̄uis t hoc culpa non careat,ſi idē ī foro litib⁹ velint itereſſe:q̄ ī ſynagoga magiſtri deſiderāt appellari. Duplici aūt rone a va ne glorie cupidis attēdere iubemur:ne vel eorum fi mulatiōe ducamur eſtimātes bona eē q̄ faciūt; vel emulatiōe iflāmemur:fruſtra gaudētes ī bonis lau dari que ſimulāt. Nō ſolū aūt laudes ab hominib⁹ ſed t pecunias querūt. Sequit.n. Qui deuorāt do/mos viduarū ſimulātes longā oratione. Juſtos.n. t magni meriti apud deū ſe ſimulātes. ab ifirmis t peccatoꝝ ſuoꝝ conſcīa turbatis.q.patroni ꝓ eis ī iudicio futuri:pecunias accipe non dubitant. CI RYL. Iniurgitātes etiā ſe viduarū bonis pauptate

atterũt nõ qualitercũq; comedẽtes: sed deuozantes
ꝛ ad p̃uitatẽ oratiõe vtẽtes: qõ grauiozi pena fac̃
eos obnoxios. vñ seq̃: Di accipiẽt maiozẽ dãnatio
nẽ. THEO. Quia nõ solũ mala faciũt sed ꝛ ozati
ones p̃tendũt: ꝛ virtutẽ faciũt p̃uitatis excusatio
nẽ. Uiduas etiã depauperãt: quax opoꝛtebat miseꝛ
reri: dũ ob sui p̃sentiã eas cogũt exponẽ. BEDA:
Uel quia laudes ab hoibus ꝛ pecunias querunt:
maiozi damnatione plectuntur. CA.XXI.

Respiciẽs aũt uidit eos qui mittebant munera sua i ga
zophylatiũ diuites. Uidit autẽ ꝛ quandã uiduã pauperculam
mittẽtẽ era minuta duo. Et dixit:
Uere dico uobis: qꝛ uidua hec pau
per plusq; omnes misit. Nã omẽs
hi ex abundanti sibi miserũt in mu
nera dei: hec ãt ex eo quod deest illi
oẽz uictũ suũ quẽ habuit misit.

GLO. Postq; domin⁹ redarguit scribarũ auariciam: qui domos viduarũ deuozabant: cõmendat
vidue elemosynã. vñ dicit: Respiciẽs autẽ vidit eos
qui mittebãt munera sua in gazophilatium diuites.
BEDA: Quia sermone greco philaxe seruare di
citur: ꝛ gaza lingua persica diuitie vocantur: gazo
philatium locus appellari solet quo diuitie seruan
tur. Erat autem arca foramẽ habẽs desup posita iu
xta altare ad dextrã ingredientibus domũ domini:
in quã mittebant sacerdotes qui custodiebant ho
stia omnem pecuniã que deferebatur ad templum
domini. domin⁹ autẽ sicut operantes in domo sua
discutit: ita ꝛ dona ferentes respicit: ꝛ quẽ dignum
viderit laudat: quẽ reprobũ dãnat. vñ sequitur: Ui
dit autẽ ꝛ quandã viduã pauperculam mittentem
era minuta duo. CIRYL. Duos obolos offerebat
quos cũ sudoribus ad diurnũ victuz acquisierat. vt
que quotidie per aliena poscit suffragia deo donat
ostendẽs ei suã paupertatẽ fructiferã. vincit igit̃ ali
os ꝛ iusta cẽsura coꝛonat̃ a deo. vñ sequit̃: Et ait il
lis: Uere dico vobis: quia vidua hec pauper plus q;
omnes misit. BEDA: Acceptabile enim ẽ deo q̃c
quid bono animo obtulerimus: qui coꝛ ꝛ non sub
stantiã pensat: nec perpendit quantũ in eius sacri
ficio: sed ex q̃to p̃oferat̃. vñ sequit̃: Nã omẽs hi ex
abundanti sibi miserũt in munera dei. hec autez ex
eo quod illi deest: omnem victũ quem habuit misit.
CHRY. Nõ enim paucitatẽ oblati: sed copiã affe
ctus intuitus est deꝰ. Nõ est elemosyna ex pluribꝰ
pauca ꝑpendere: sed illud vidue que totã sibi euacua
uit substantiã. q̃ si nequis tñ offerre sicut ꝛ vidua:
offer saltẽ totum superfluũ. BEDA: Mystice au
tez diuites qui in gazophylatiũ munera mittebant:
significãt iudeos de iusticia legis electos: vidua pau
per ecclesie simplicitatem que paupercula vocatur:
quia vel superbie spiritum vel peccata tanq; mũdi
diuitias abiecit: vidua vero quia vir eius ꝓ ea moꝛ
tem pertulit. Hec in gazophilatium duo era minu
ta mittit: quia in conspectu dei apud quem nostri
operis oblationes conseruantur: munera sua defert
siue dilectionẽ dei ꝛ proximi: siue fidei ꝛ oationis
que cunctis superbozum iudeoꝛuz operibus p̃stant.
Ex abundanti enim in munera dei imittunt iudei
qui de iusticia sua p̃sumunt. Ecclesia autem oẽm
victum suum mittit: quia omne quod viuit: dei esse
muneris intelligit. THEO. Uel vidua potest itel
ligi quelibet anima: oꝛbata quasi primo viro pasti
na lege: ꝛ non digna copule verbi dei: que loco ar
re offert deo fidem ꝛ conscientiam bonam. plus vi
detur offerre diuitibus in sermone: ꝛ superfluentib⁹
moꝛalibus gentilium virtutibus.

Et quibusdã dicentibus de tem
plo q; lapidibus bonis ꝛ donis exoꝛ
natum esset dixit: Hec que uidetis
uenient dies: in quibus nõ relinque
tur lapis super lapidẽ qui nõ destru
atur. Interrogauerũt autẽ illuz di
centes Pꝛeceptoꝛ: Qñ hec erũt: ꝛ
qõ signũ cũ fieri icipiẽt. Qui dixit:
uidete ne seducamini. Multi. n. ue
niẽt i noie meo dicẽtes qꝛ ego sum:
ꝛ tempꝰ appꝛopiquabit. Nolite er
go ire post illos.

EVSE. Quod spectãda foꝛet. que pertinebant ad
templi structurã mãifestãt hystoꝛie: ꝛ bucusq; que
dã cõseruant reliquie: q̃bus pcipiunt que oudum
erant fabꝛicarũ vestigia. Sed dñs mirantibus tẽpli
fabꝛicas: pmulgauit q; in eo lapis sup lapidẽ ñ ma
neret. Dicit̃. n. Et quibusdã dicẽtibus de tẽplo q; la
pidibus bonis ꝛ donis exoꝛnatũ esset dixit: Hec q̃
videtis veniẽt dies: in q̃bus nõ relinquet̃ lapis sup
lapidẽ q̃ nõ destruat̃. Decebat enĩ locuz illũ poter
cultoꝛũ audaciã oĩmodã desolationem pati. BE
DA: Diuina etiã disp̃satio ꝓcurauit vt ciuitas ip̃a
ꝛ templũ subuerteret̃: ne quis forte adhuc paulus i
fide vidẽs illa cõstare: dũ sacrificioꝛũ ritũ attonit⁹
stuperet: raperet̃ ituitu. AMB. Uerũ igit̃ victũ ẽ
de tẽplo manufacto q; eẽt subuertendũ. Nihil enĩ
est manufactũ: q̃ nõ aut vetustas cõficiat: aut vis
subruat: aut ignis exurat. Tñ ẽ ꝛ aliud templũ. i. sy
nagoga: cuiꝰ structura vetꝰ: ecclesia surgẽte dissol
uit̃. Est etiã templũ i vnoquoq; q̃ deficiẽte fide la
bitur: ꝛ maxĩe fidẽs falso christi nomie obtẽdat: quo
interioꝛẽ erpugnet affectũ. CIRYL. Nequaq; au
tem discipuli aduerterãt vim victoꝛ: sed arbitrabã
tur de cõsũmatõe seculi dictũ eẽ. Et iõ querebãt qꝰ
tẽpoꝛe deberẽt accidere. vñ sequit̃: Interrogauerũt
aũt illũ dicẽtes: Preceptoꝛ: qñ hec erũt: ꝛ q̃ signũ
cũ fieri icipiẽt. AMB. Matthẽꝰ tertiã iterrogati
onẽ addidit: vt ꝛ templi tẽpoꝛa destruẽdi: ꝛ signum
aduentus ꝛ consummatio seculi a discipulis que
reretur. Interrogatus autem dominus quando tẽ
pli futura esset destructio: ꝛ q̃ signũ esset eiꝰ aduẽ
tus: de signis docet: de tẽpoꝛe ñ curat itimãdũ. Se
quit̃. n. Qui dixit videte ne seducamini. ATHA.
Cũ. n. sint nobis a deo charismata ꝛ dogmata q̃ fut

Ca.xxi.

sup hoiem tradita.ſ.celeſtis cõnerſatõis forma: vir tus cõtra demones:ꝛ adoptio ꝛ noticia pris ꝛ vbi: ꝛ ſpūſſancti donū. Aduerſari⁹ nr diabol⁹ circuit:q̄ rés nobis ſurripe inſita ſemina verbi. Dns aūt tāq̄ ſua pciosa dona in nobis ſua documēta cōcludēs moner:ne ſeducamur. Magnū aūt quoddā donus tribuit nobis dei verbū:vt nō ſolus ex apparētibus non decipiamur:ſed etiā ſiqua latētia ſint dijudice mus per ſpirit⁹ grām. Cum enim ſit odioſus diabo lus inuētor malicie: hoc quod ipe eſt occultat:no men vero cūctis cupitū ſimulat callide:puta ſiquis ſubjicere ſibi volens filios alienos:parētib⁹ abſenti bus fingat eorū vultus:ꝛ filios deſiderātes ſeducat Ergo in vnaquaq̄ hereſum diabol⁹ figuratus dicit Ego ſum chriſtus:ꝛ apud me veritas eſt. vnde ſeq̄: Multi enim veniēt in nomīe meo dicētes:quia ego ſum:ꝛ tempus appropiquabit. CIRYL. Ante ſuū enim deſcēſum de celo,pueniēt aliqui:quib⁹ acquie ſcere nō oportz,voluit enim vnigenitū verbū dei cū venit vt mūdum ſaluaret latere:vt crucē ſuſtinerz,p nobis. Sed ſecūdus eius aduētus non erit clāculo vt ante:ſed terribilis ꝛ manifeſtus. deſcēdet enim in gloria dei patris miniſtrātib⁹ angelis vt mūdum in iuſticia iudicet. vnde cōcludit: Nolite ergo ire poſt illos. TYTVS: Vel forſitan nō dicit pſeudo chri ſtos ante cōſummatiōem veniētes:ſed eos qui fue re tempe apoſtolorū. BED. Multi enim imminē te hieroſolymorū ercidio pncipes extitere:qui ſe di cēnt eſſe chriſtos: tēpuſq̄ libertatis appropiquare. Multi etiā in eccleſia hereſiarche diem dñi inſtare predicarūt:quos apoſtol⁹ ad theſſa. damnat. Mul ti etiā in nomie chriſti venē antichriſti: quorū pm⁹ eſt ſimō magus:cui dicebat: Hic eſt virtus dei que vocatur magna.

Cum autē audieritis plia ꝛ ſedi tiones: nolite terreri. Oportet pri mum hec fieri:ſed nondū ſtati finis Tunc dicebat illis: Surget gens cō tra gentē:ꝛ regnū aduerſus regnuz ꝛ terre motus magni erūt per loca ꝛ peſtilentie ꝛ fames terroreſqz de celo:ꝛ ſigna magna erunt.

GRE. in home. Perituri mūdi precurrētia mala denūciat dominus:vt eo min⁹ perturbēt venientia: quo fuerint preſcita. Minus enim iacula feriunt:q̄ prenūciē. vnde dicit: Cum autē audietis prelia et ſeditiones:nolite terreri. Bella ad hoſtes pertinent ſeditiones ad cives. Ut ergo nos indicet exteri⁹ inte rulſq̄ turbari: aliud nos fatet ab hoſtibus: aliud a fratrib⁹ perpeti. AMBRO. Verborū autem cele ſtium nulli magi q̄ nos teſtes ſumus:quos mundi finis inuenit:quāta prelia: ꝛ quas opiniones acce pimus prelioꝝ. GRE. in home. Sed his malis p uenientib⁹ quia nō ſtatim finis ſequat adiungitur: Oportet hec primū fieri. Ultima enī tribulatio mul tis tribulatiōib⁹ pueniet: quia multa debēt mala pre currere:vt malum valeāt ſine fine nūciare. vnde ſeq̄ tur. Tūc dicebat illis: Surget gens contra gentē:ꝛ regnū aduerſus regnū. Quia neceſſe eſt vt alia ex ce lo:alia ex terra:alia ab elemētis:alia ab hominibus patiamur: h ergo ſignat perturbatio hominū. Seq̄ tur: Et terremot⁹ magni erūt p loca. Ecce reſpectus ire deſup. CHRY. Terre mot⁹ enī qñq̄ ire ſignū ē nā ꝛ quando crucifix⁹ eſt dns:mota eſt terra. Qñq̄ vo,puniōis indiciū:ſicut ostātib⁹ apoſtolis cōmot⁹ ē loc⁹ in quo erāt cōgregati. Sequit: Et peſtilentie. GRE. in home. Ecce iequalitas corpor. Et fames ecce ſterilitas terre. Terroreſqz de celo:ꝛ ſigna ma gna erunt. ecce ineqlitas aeris:qō ad eas tempeſta tes referendū eſt que nequaq̄ ordinē tpus ſeruāt:q̄ n.ordinate veniūt ſignū nō ſunt. Omnia enim que ad vſum vite accepim⁹:ad vſum cōuertim⁹ cūpe. Sz cūcta que ad vſum prauitatis inflexim⁹:ad vſū no bis vertunt vltōnis. AMBRO. Occaſuz ergo ſe culi precedūt quedā egrotudines mūdi.ſ.fames:pe ſtilētia:ꝛ pſecutio. THEO. Quidā autē hec nō ſo lum in cōſummatōne futura:ſed ꝛ tempe captōnis hieruſalē fuiſſe impleta voluerūt. Auctore nāq̄ pa cis pempto: merito in eis ſeditōes ꝛ bella locuz ha buerūt. Et bellis autē peſtis ꝛ fames cōſequit: hec quidē aere cadauerib⁹ infecto: illa incultis manēti bus agris. Sed ꝛ ioſeph⁹ intolerabiles erūnas euēiſ ſe recitat,ppter famem: ꝛ tempore claudij ceſaris fa mes inualuit:vt in actib⁹ legitur: ꝛ plurima terribi lia otigerūt captōem hieruſalē indicātia:vt ioſeph⁹ narrat. CHRY. Dicit aūt q̄ non ſtatim finis cūſi tatis eueniēt:vt.ſ.hieroſolyma capiat: ſed poſt plia multa. BED. Admonent etiā apoſtoli ne terreāt bis precurrentib⁹: ne hieroſolymā iudeāq̄ deſerāt Poteſt aūt regnū cōtra regnū:ꝛ peſtilētia eor quo rū ſermo ſerpit vt cancer:ꝛ fames audiendi vbi dei:ꝛ cōmotio vniuerſe terre:ꝛ a vera fide ſepatio etiaz in hereticis intelligi:q̄ cōtra ſe inuicē dimicātes:ec cleſie victoriā faciūt. AMB. Sūt aūt ꝛ alia bella q̄ vir ſuſtinet chriſtian⁹: diuerſaz quoq̄ plia cupidi tatū ſtudiorūq̄ cōflict⁹. Multo etiā grauiores ſūt domeſtici hoſtes q̄ extranei.

Sed ante hec omnia injiciēt uob manus ſuas:ꝛ perſequētur:traden tes in ſynagogas ꝛ cuſtodias: trahē tes ad reges ꝛ preſides,ppter nomē meum. Continget autē uobis in te ſtimoniū. Ponite ergo in cordibus ueſtris nō pmeditari queadmoduz reſpōdeatis. Ego enī dabo uob os ꝛ ſapientiā: cui nō poterūt reſiſtere ꝛ cōtradicere omnes aduerſarij uri Trademini aūt a parētib⁹ ꝛ fratrib⁹ ꝛ cognatis ꝛ amicis:ꝛ morte afficiēt ex uobis. Et eritis odio oīb⁹ hōīb⁹ ppter nomē meū. Et capill⁹ de capi te ueſtro non peribit. In patientia ueſtra poſſidebitis animas ueſtras.

¶ GREGO.in homē. Quia cuncta que predicta sunt nō de iniusticia feriēt sunt:sz de merito mūdi patiētis:facta prauorū hominū prenūciant cum dicit:Sed ante hec omnia iniiciēt vobis manꝰ suas: ⁊ persequētur: tradētes in synagogas ⁊ custodias: trahētes ad reges ⁊ presides ꝓpter nomē meū. Ac ſ dicat:Prius corda hominū post elemēta turbabūtur:vt cum rerū ordo confundit:ex qua tribulatione veniat demonstret. Nam quāuis finis mūdi ex ipo suo ordine pendeat: puerliores tamē quosq; inueniēs:quia digne ruinis illorū oppzimātur innotescit. ¶ CIRYL. Vel hoc dicit: Quia prius q̄ a romanis hierusalē caperet:passi persecutōes a iudeis discipuli incarcerati sunt:⁊ presentati ꝑncipibus. Missus est paulus romā ad cesarē:astititq; festo ⁊ agrippe. Sequit. ¶ Contiget autē vobis in testimonium. ¶ GRECVS:In martyriū.i.in martyrij gloriam. ¶ GREGO.in homel. Vel in testimoniū videlz eorū quia vos persequēdo mortes inferūt: aut viuēdo non imitātur: vt inde puersi sine excusatiōe pereāt.vnde electi exemplū capiūt vt viuant:sed audiris tot terroribꝰ turbari poterant auditorū corda. vnde ad eorū consolatōem subdit: Ponite ergo in cordibꝰ vestris nō premeditari quēadmodū respondeatis. ¶ THEO. Quia.n.idiote erant ⁊ imperiti ꝺ eis dominꝰ dicit:ne cōturbarent reddituri sapientibus ratiōem.⁊ causam subdit: Ego enī dabo vobis os ⁊ sapientiā:cui nō poterūt resistere ⁊ cōtradicere omnes aduersarij vestri.q.ꝺ. Statim a me sortemini facundiā ⁊ sapientiā:vt nec omnes aduersarij vestri si in vnū conueniāt resistere valeāt vobis:nec in sapientia.i.vita theozematū: nec in eloquentia ⁊ sermonis lepoze. Sepe enim multi sapientiā quidem habent in mēte:sed cum sint prouocabiles ad turbatiōem totum confundūt:cum tempus fuerit proponēdi.nō autē tales fuerūt apostoli: sz vtriq; gratiosi fuerūt. ¶ GREGO. Ac si dominꝰ suis dicat Nolite terreri. vos ad certamē accedetis: ego prelioz.vos verba edit:sed ego sū qui loquoz. ¶ AMB. Alibi autē chriſtꝰ in discipulis:alibi pater:alibi spiritus loquit patris.nō discordāt ista:sed congruunt. quod vnus loquit tres loquūtur: quia vox est vna trinitatis. ¶ THEO. Vis autē dictis:⁊ ꝓpulso īperitie timoze:subdit ⁊ aliud quiddaz necessariū: quod eorū animos poterat cōmouere:ne subito irruens eos turbaret. Sequit enim: Trademini autē a parētibꝰ ⁊ fratribꝰ ⁊ cognatis:⁊ morte afficiēt ex vobis. ¶ GREGO.in home. Plus in nobis ea tormenta seuiūt:que ab illis patimur:de quoz mentibꝰ presumebamus: quia cum damna corpis mala nos cruciant amisse charitatis. ¶ GRE.nyſenus: Considerem⁹ autē statū qui tunc tēporis erat omnibꝰ suspectis:ad inuicē diuidebant cognatōnes inuicem disgregate per cultus:⁊ filiꝰ gētilis ꝓdito: fiebat parentū fideliū:⁊ in filiū qui crediderat:pater infidelitate obstinatꝰ accusato: fiebat. Omnis etas erat exposita psequētibꝰ fidē: nec mulieribus succurrebat naturalis sexꝰ fragilitas. ¶ THEO. Vis aūt dictis ⁊ de odio subiūgit quod ab omnibꝰ patiētur. Sequit enī: Et eritis odio oībus ꝓpter nomē meū. ¶ GRE. in homē. Sed quia dura sunt:que ꝑdicūtur de afflictōe mortis ꝓtinꝰ cōsolatio subdit de gaudio resurrectōis cum dicit: Et capillus de capite vestro nō peribit.q.ꝺ.martyribus suis: Cur timetis ne pereat quod incisum volet: quādo ⁊ illud in vobis perire nō pōt:quod incisum nō volet. ¶ BEDA: Vel alit Capillꝰ de capite discipulorū dñi nō pibit: quia nō solū fortia facta vel dicta sanctoz: sed ⁊ tenuissima cogitatio digna mercede donabit. ¶ GRE.v. mo. Qui aūt patiētiā in aduersis tenet: inde ꝓtra aduersa omia fortis efficit.vnde sibi ⁊ seipm vincēdo dominat.vñ sequit: In patiē.ve.possi.ani.vras. Quid .n.est aias possidere:nisi pfecte in oībꝰ viuē:cūctisq; mētis motibꝰ quasi ex arce virtutis dñari. ¶ GRE. in homē. Per patiētiā igit aias nras possidemꝰ: qa dū nobismetipis dñari discimꝰ:hocipm incipimus possidere qō simꝰ. Iccirco aūt possessio aie in virtute patiētie ponit:qz radix oīm custosq; virtutū patiētia est. Patiētia vo est aliena mala eqnimit pperi: ℨ eū quoq; q̄ mala irrogat nullo doloze morderi.

¶ Cuz autē videritis circūdari ab exercitu hierusalē: tūc scitote quia appropiquauit desolatio eius. Tūc qui in iudea sunt fugiāt ad montes ⁊ qui in medio eius discedāt: ⁊ qui in regionibꝰ non intrēt in eam: quia dies ultionis hi sunt: ut impleātur omnia que scripta sunt. Ve autem pregnātibus ⁊ nutrientibus in illis diebus. Erit enim pressura magna super terrā:et ira populo huic. Et cadēt in ore gladij: ⁊ captiui ducēt in oēs gētes. Et hierusalē calcabit a gētibꝰ donec impleant tpa nationū.

¶ BEDA: Pacten⁹ ea que per.xl.annos:necdū fine aduenīēte futura erāt dicta sunt:hinc ipse finis desolatōnis:que a romano exercitu facta est omni verbis exponit cū dicit: Cū aūt videritis circūdari ab exercitu hierusalē:tē scitote: qz appzopinquit desolatio ei⁹. ¶ EVSE. Desolatōem hierusalē vocat nō amplioꝰ eā a suis nec fm ritū legalē cōstituti: ita q; nullꝰ expectet post futurā obsidionē aliam innouatōem fieri:sicut accidit tpe regis pharū:⁊ illustris antiochi:⁊ iterū tpe pōpeij. ¶ AVG. ad hesitiū: Nec aūt dñi verba ideo lucas hoc loco cōmemozauit:vt ostēdat tūc factā fuisse abominatōem desolatiōis que a daniele ꝑdicta est:de qua matthe⁹ ⁊ marcus locuti sunt quādo expugnata ē hierusalē. ¶ AMB. Judei enim putauerūt abominatōem desolatōnis tunc factā eo q; caput porci in templo iecerūt:illudentes romani iudaice ritum obseruātie. ¶ EVSE. Dominꝰ aūt futurā in ciuitate ꝑuidēs famē: monebat discipulos ne in futura obsidione in ciuitatem cōfugerēt:tanq; ad locū tutū: ⁊ a deo ꝓtectū: sz magis inde discederēt: ⁊ ad mōtes cōfugerēt. vñ sequit: Tunc qui in iudea sunt:fugiant in mōtes. ¶ BED. Ecclesiastica narrat historia:cūctos q̄ in iudea erāt xpianos iminēte hierosolymoz excidio mōitos a

Ca.xxi.

domino loco discessisse: ⁊ trās iordanē habitasse in
ciuitate quadā pella nomīe: donec desolatio iudee
compleret. AVGV. ad hesitiū: Pro hoc aūt mat
the⁹ ⁊ marc⁹ dixerūt: Et qui supra tectū est: nō descē
dat in domum. addidit aūt: Nec introeat: vt tollat
aliquid de domo. Pro quo lucas subdit: Et qui in
medio ei⁹ sunt discedat. BEDA: Sed quomodo
ab exercitu ciuitate iam circūdata qui in medio ei⁹
sunt discedēt: nisi forte quod pmisit tūc: nō ad ipm
ps obsidiōis referat: sed ad primū ante obsidiōem
tēpus: cuz se pmū miles roman⁹ per galilee vl' sama
rie fines cepit diffundere. AVG. ad hesitiuz: Pro
eo aūt q̄ matthe⁹ ⁊ marc⁹ posuerūt: Et qui in agro
erit: nō reuertat retro tollere vestimētū suū. aptius
ille subdit: Et qui in regionib⁹ nō intrēt in eā: q̄a di
es vltōis hi sunt: vt impleant oīa que scripta sunt
BED. Dies aūt vltōis hi sunt: dies videlz domini
et sanguinis vltōem petētes. AVG. ad hesitiū: De
inde similiter lucas, psequit sicut ⁊ alij duo: Ue aūt
pgnantib⁹ ⁊ nutrientib⁹ in illis dieb⁹. Et sic ergo lu
cas patefacit quod poterat esse incertū. s. id q̄ dām
dixit de abominatōe desolatōis: nō ad seculi finē: sed
ad expugnatōem hierusalē ptinere. BED. Dicit g̃
Ue pgnātibus. pīte captiuitate: Et nutrientib⁹ siue
mammātib⁹: vt quidā interptant: quarū vel veteri:
vel man⁹ filiorū sarcina pgrauate: fuge necessitatem
nō minimū impedīūt. THEO. Quidā vero dicūt
dām p hoc significare filiorū esum: quē ⁊ iosephus
narrat. CHRY. Deinde pdictor⁹ assignat causam
dicēs: Erit enim pssura magna sup terrā: ⁊ ira pp'o
huic. Talia. n. mala eos occupauerūt: vt nulla dein
ceps crūna possit eor⁹ calamitatib⁹ edequari: vt iose
ph⁹ narrauit. EVSE. Qual'r. s. aduenientib⁹ romānis
⁊ rebē capientib⁹: multe caterue iudaici populi in
ore gladij periere. vnde sequit: Et cadēt i ore gladii.
Sed ⁊ plures necati sunt fame. Nec vēo accidebāt
pmo quidē sub tyto ⁊ vespasiano: post hos aūt tpe
hadriani pncipis romāor⁹: quādo natale solū iudeis
inaccessibile est factū. vnde sequit: Et captiui ducē
tur in oēs gentes. Totū. n. orbē iudei repleuerunt: ⁊
vsq; ad fines terre puenerūt. ⁊ cū eor⁹ terra ab alie
nigenis inhabitet: solis ipis est inaccessibilis facta.
vnde sequit: Et hierusalē calcabit a gētib⁹: donec i
pleāt tpa nationū. BED. Que. s. apls cōmemorat
dicēs: Decitas ex pte facta est in isrl: ⁊ sic oīs isrl' sal
uus fiet. Qui cū pmissa salute fuerit potit⁹ ad patriū
solū redit⁹ non tenere sperat. AMB. Mystice
aūt abominatio desolatiōis aduēt⁹ antichristi ē: eo
q̄ sacrilegiis infastis mētiū interiora cōtaminet: se
dens iuxta historiā in tēplo: vt sibi vendicet diuine
solū potestatis. Iurta interptatōem aūt spiritalez
pulchre inducit: eo q̄ in effectib⁹ singulor⁹ vestigiū
pfidie sue cōfirmare desideret: ⁊ scripturis disputans
se esse christū: tūc apparebit desolatio: qñ a vera
religiōe pleriq; lapsi desistēt: tūc erit dñi dies qñ si
cut pm⁹ aduēt⁹ dñi fuit, ppter redimēda peccata: ita
⁊ secūd⁹ erit, ppter reprobanda delicta: ne plures perfi
die errore labāt. Est ⁊ ali⁹ antichrist⁹. i. diabol⁹: qui
hierusalē. i. aiam pacificā obsidere nitat sue legis ex
ercitu. Ergo quādo in medio tēpli est diabol⁹: desō
latio abominatiōis est. Cum aūt vnicuiq; laborāti
christi pītia spiritalis illuxerit: tollit iiqu⁹ ex medio
⁊ incipit regnare iusticia. Est etiā tertius antichri
stus vt arrius ⁊ sabelli⁹: ⁊ oēs qui nos praua inten
tione seducūt. De aūt sunt pgnātes quib⁹ ve dicit:
que ad ruinā sue carnis extendūt: ⁊ quib⁹ intimorū
gressus pigrescat animor⁹ ⁊ effete virtutū: feteq; vi
tiorū. Sed nec ille pgnantes cōdēnatōnis exortes
sunt: que in bonor⁹ actuū molimine cōstitute: nec
dum aliquos suscepti opis vedere, pcessus. Sūt que
dei timore cōcipiūt: sed nō oēs pariūt. sunt. n. q̄ ab
ortiuū excludūt verbū anteq̄ pariāt. sunt etiā que i
vtero christū habeāt: sed nondū formauerūt. ergo q̄
parit iusticiā: christū parit. Nos etiā pusulos nrōs
ablactare, pperem⁹: ne nos quasi imperfector⁹ paren
tes: aut iudicij dies aut mortis inueniat. Dō ita fit:
si oīa dicta iusticie in corde custodias: nec senectu
tis temp⁹ expectes: sed in pma etate sapiētia fine cor
ruptela corpis tui cito cōcipias: cito nutrias. In fi
ne aūt iudea omnis a natōib⁹ credituris subijciet in
ore gladij spiritalis qui est fmo bis acutus.

¶ Et erūt signa in sole ⁊ luna ⁊ stel
lis: ⁊ in terris pressura gentiū p̄ con
fusione sonitus maris ⁊ fluctuum:
arescentib⁹ hominibus pre timore ⁊
expectatione que superuenient uni
uerso orbi. Nam uirtutes celorum
mouebunt. Et tunc uidebunt filiū
hominis uenientē in nube cum pote
state magna ⁊ maiestate.

BED. Quid impletis nationū tpib⁹ sequat ex or
dine manifestat dicens: Erūt signa in sole ⁊ luna ⁊
stellis. AMB. Que quidē signa fm matthēū eui
denti⁹ exprimit: tūc inqt sol obscurabit: ⁊ luna non
dabit lumē suū: ⁊ stelle cadēt de celo. EVSE. Tūc
. n. cū vite corruptibilis cōsūmatio aget: ⁊ fm aplm
spēs h⁹ mūdi trāsibit: ⁊ nouū succedz sclm: in q⁹ vice
sensibiliū lūinariū ipe christ⁹ fulgebit. q. iubar ⁊ rex
noui scli: cui⁹ erit tāta numis vt⁹ ⁊ glia: vt sol q̄ nūc
radiat atq; lūa ⁊ cetera sidera: aduētu maiozis luis
occultēt. CHRY. Sic. n. in h̄ seculo lūa ⁊ sidera
mor obfuscāt orto sole: sic in gloriosa christi appari
one sol obtenebrascet: ⁊ lūa nō dabit ppriū iubar: ⁊
stelle cadēt de celo: pore spoliate amictu: vt potior⁹
lucis amictu potiāt. EVSE. Que aūt euenient orbi
p̄ luminariū obtenebratōem ex q̄b⁹ fiet angustia gētiū
inter exprimit dicēs: Et i ter. pss. gē. p̄ pru. so. ma. ⁊ flu
ctuū. Ubi videt docē pncipiū trāsmutatōis vniuer
si futurū: ex defectu substātie hūide. Mac. n. pma de
uorata l' congelata: vt nō āpli⁹ audiat sonit⁹ mar' nec
ottīgāt arenam fluct⁹ ei⁹ causa exuberātis ficcitatis
cetē mūdi ptes nō ampli⁹ obtinētes vapore solituz
emissū ex substātia hūida trāmutatiōem patient. ⁊
sic cū appitio saluatoris cōfutare debeat repugnā
tia deo pdigia: exordiū sumēt furoris, pemia ex ficci
tatib⁹: vt nec tēpestas nec fremit⁹ mar' vlteri⁹ audia
tur. Quo facto subsequēt angustia supstitū hoim. vñ
sequit: Arescētib⁹. i. tabescētib⁹ p̄ hōib⁹ p̄ ti. ⁊ expe. que
sup. vni. orbi. Que aūt tūc ingruūt mūdo: inter oīa
dixit subdens: Nam virtutes celorum mouebuntur.

¶ THEO. Cum alterabit̃ superior̃ ordis: ⁊ elemẽta inferiora merito patient̃ iacturã. vnde sequit̃: Et in terris pressura gentiũ pre cõfusione sonit⁹ maris ⁊ fluctuum. q. d. Mare terribiliter fremet: ⁊ littus marl agitabitur tempestate: ita vt sit populo terre pressura .i. cõmunis miseria: vt tabescãt timore ⁊ expectatione malorũ irruentiũ mũdo. vnde sequit̃: Arescẽtib⁹ hominib⁹ pre timore ⁊ expectatiõe que supuenient vniuerso ordi. ¶ AVG. ad hesitiũ: Sed dices: Cõsiderivos pena vestra cõpellit adesse iam finem: vũ implet̃ quod prenunciatũ est. Nullã enim patriã: nullum locũ nostris tempibus nõ affligi aut tribulari certũ est. Si si ista mala que nunc patit̃ gen⁹ humanum certa sunt indicia iam dominũ esse venturũ: quid est quod dicit apostol⁹: Cum dixerint: pax et securitas. Videam⁹ ergo ne forte meli⁹ intelligat̃ nõ eo modo impleri que predicta sunt his verbis: sed tũc poti⁹ esse ventura quãdo sic erit tribulatio vniuerso orbi: vt ad ecclesiã pertineat: que vniuerso orbe tribulabit̃: nõ ad eos qui tribulabũt eam. ipi enĩ sunt dicturi: Pax ⁊ securitas. Nũc aũt ista mala q̃ tanq̃ summa extrema q̃ creduntur vtriq; regno: christi. s. ⁊ diaboli videm⁹ ee omnia. Pariter eppe bis boni affligũtur ⁊ mali: interq; tam mala adhuc vsq; quaq; frequentant̃ luxuriosa cõuiuia. Noccine est arescere p timore: an poti⁹ inardescẽ p libidine? ¶ THEO. Nõ solũ aũt mortales fluctuabũt cũ alterabit̃ mũdus: sed etiã angeli stupebũt in tã terribilib⁹ mutatiõib⁹ vniuersi. vnde sequit̃: Nam virtutes celorũ mouebũt̃. ¶ GRE. in homi. Quid. n. virtutes celor: nisi angelos: dnationes: ⁊ pncipat⁹: ⁊ ptates appellat: que in aduẽtu districti iudicis: nostris tunc oculis visibiliter apparebũt: vt districte tũc a nobis exigãt hoc quod nos modo inuisibilis conditor eq̃ nimiter portat. ¶ EVSE. Cũ etiã dei fili⁹ sit venturus in gloria: ⁊ cõfutatur⁹ elatã tyrannidẽ filij peccati: ministrãtib⁹ angelis celi forcs a seculo clause patebũt: vt spectent̃ excelsa. ¶ CHRY. Vel virtutes celice mouebũt̃: q̃uis sibi cõscie nõ sint. videtes. n. infinitas multitudines cõdẽnari: nõ intrepide stabũt illic. ¶ BED. Et i iob dicit̃: Columne celi otremescũt: ⁊ pauẽt ad nutũ eius. Quid ergo faciãt tabule quãdo tremũt colũne: quid virgula deserti patit̃: cũ cedr⁹ padisi cõcutit̃? ¶ EVSE. Vel virtutes celor̃ sũt que psunt sensibilib⁹ ptib⁹ vniuersi: que quidẽ tunc mouebũt̃ vt potiorẽ statũ attingãt. Absoluent̃ enĩ i seculo nouo a ministerio: quo deo fuiũt circa sensibilia corpa fm corruptõis statũ. ¶ AVG. ad hesitiũ Sed ne dñi ppinquãte secũdo aduẽto suo: ea. p magno pdixisse videat̃: que huic mũdo etiã ante primũ ei⁹ aduentũ fieri cõsueuerãt: ⁊ rideamur ab eis qui plura in hystoria gẽtiũ ⁊ maiora legerũt. Hec q̃ dicta sunt meli⁹ in ecclesia existimo intelligi. Ecclesia. n. est sol ⁊ luna ⁊ stelle: cui dictũ est: Pulchra vt lũa: electa vt sol. que tũc nõ apparebit psecutor⁹ vltra modũ seuiẽtib⁹. ¶ AMB. Plurimi⁹ etiã a religione deficiẽtib⁹ clara fides obscurabit̃ nube pfidie: q⁹ sol celestis in fide in ea minuit̃ vel auget̃: ⁊ sicut menstruis. i. mẽsiũ defectib⁹ luna vel terre oppositu cũ fuerit ex regiõe solis vanescit: sic ⁊ sancta eccl'ia cũ lumini celesti vitia carnis obsistũt: fulgorẽ diuini luminis de christi radijs nõ põt mutuari. nã in pse cutiõibus lucẽ diuini solis plerũq; amor vite huius excludit. Cadũt etiã stelle. i. gloria micãtis viri si pse cutiõnis acerbitas cõualescat: que or fieri donec ecclesie multitudo cumulet̃. sic. n. ꝓbant boni: sic probant̃ infirmi. ¶ AVGV. ad hesitiũ: Nõ aũt dictũ est: Et in terris pressura gentiũ: gẽtes voluit intelligi: nõ que in semine abrae benedicẽt̃: sed que ad sinistram stabũt. ¶ AMBRO. Ergo varij animorũ estus ita graues erũt: vt delictor⁹ multitudine male consciis futuri iudicij metu sacri nobis res fontis arescat. Quẽadmodũ aũt oñi expectat̃ aduẽt⁹ vt ei⁹ pũctia in toto fiat vel homis orbe vel mũdi: que fit in singul̃ cũ omnib⁹ affectib⁹ recepis christũ: sic virtutes celorũ in aduẽtu domini augmẽtũ gratie cõsequent̃: et plenitudine diuinitatis ꝓpius se infundẽte mouebunt̃. Sũt etiã virtutes celor̃ que enarrãt gliaz dei que plenior̃e christi ifusione mouebũt̃ vt videãt christũ. ¶ AVG. ad hesitiũ: Vel virtutes celor̃ mouebũt̃ q: impijs psequentib⁹ quidã fideles fortissimi turbabũt̃. Sequit̃: Et tunc videbũt filiũ hois. ¶ THEO. Tã fideles q̃ infideles. Radiabit. n. ampli⁹ sole tam ipe q̃ crux ei⁹: vñ ab oib⁹ cognoscet̃. ¶ AVG. Nõ aũt dicit: Venietẽ i nube. duob⁹ modis accipi pot̃: sine in ecclesia sua tanq̃ in nube venietẽ: sicut nũc venire nõ cessat: sed iõ tũc cũ ptate magna ⁊ maiestate: q: maior maiestas ⁊ ptas illi⁹ appebit sanctis qb⁹ magnã virtutẽ dabit ne tãta psecutiõe vincãt̃: sive in corpe suo in quo sedet ad dextrã pris merito credẽd⁹ est nõ solũ in eodẽ corpe: vep etiã i nube venitur⁹: qñ sic veniet sicut abiit: nubes aũt suscepit eũ ab oculis eor̃. ¶ CHRY. Semp. n. de⁹ in nube appet: sm illud: Nubes ⁊ caligo in circuitu ei⁹. vñ ⁊ filius hois in nubib⁹ veniet: vt de⁹ ⁊ vñs: nõ latẽter sed in gl'ia digna deo. Et iõ subdit: Cũ ptate magna ⁊ maiestate. ¶ CIRYL. Intelligẽdũ ẽ sñr magnia. Prima. n. apparitiõem psecut⁹ ẽ cũ infirmitate ⁊ hũilitate nr̃a: sed secũdã celebrabit cum ꝓpa ptate ⁊ magna maiestate. ¶ GRE. in ho. In ptate. n. ⁊ maiestate veniri sunt: quẽ in humilitate positũ audire noluerũt vt vtutẽ ei⁹ tãto tũc districti⁹ sentiãt: q̃to cerucem cordis ad ei⁹ patiẽtiã nõ inclinant.

¶ His aũt fieri incipientib⁹ respicite ⁊ leuate capita uestra: quoniam appropiquat redẽptio uestra. Et dixit ill' similitudinẽ: Videte ficulneã ⁊ omnes arbores: cum producũt iã ex se fructũ: scitis quoniã prope est estas. ita ⁊ uos cũ uideritis hec fieri scitote q⁹ ppe est regnũ dei. Amẽ dico uob: qñ nõ pteribit generatio hec donec oia fiãt. Celuz ⁊ terra transibũt: uerba aũtẽ mea non trãsibũt.

¶ GRE. in ho. Quia ꝑmissa ꝺ reprobos victa sunt mox ad elector̃ ꝺsolatiõem vba vtũt̃. Nã subditur: His aũt fieri incipiẽtibus: respicite ⁊ leuate capita vestra: qñ appro. redẽ. vr̃a. Ac si dicat: Cũ plage mũdi crebrescunt: leuate capita: id est exhilarate corda.

Ca.xxi.

quia dum finitur mūdus:cuius amici nō estis ppe fit redēptio quam quesistis. In scriptura enī sacra sepe caput pro mente ponitur:quia sicut capite re/gunt membra: ita cogitatōnes mente disponūtur. Capita itaq; leuare: est mentes nostras ad gaudia patrie celestis erigere. EVSE. Uel aliter: Trāsact/ corporalib⁹ aderūt intelligibilia celestia.s. regnū se/culi non ampli⁹ trāfituri: t tūc dignis salubria pro/missa tribuent. vnde dicit: Dis autē fieri incipien tib⁹ respicite t leuate capita vestra:quoniā appro/pinquat redēptio vestra. Acceptis enī dei ,promissis que sperā⁹ erigemur qui ante curui fueramus: et clarabim⁹ capita nostra:humiliati quondā:eo q; re demptio nostra quā sperabam⁹ aderit: illa.s. quam tota creatura expectat. THEO.i. pfecta libertas corporis t anime. Sicut enim prim⁹ aduent⁹ domi ni fuit ad reformatōem animarū nostrarū.sic secū/dus ad reformatōem corpum celebrabit. EVSE. dicit autē hec ad discipulos suos: non tāq; ad eos qui durare deberēt in vita ista vsq; ad terminū mū/dus sed quasi vno corpore existēte ipis t nobis t po steris vsq; ad consummatōnem mūdi credituris in christū. GREGO.in home. Nō autē calcari mū/dus atq; despici debeat:prouida compatōne mani festat cum subdit: Uidete ficulneā t omnes arbo/res:cum prodūcūt ex se fructū: scitis quoniā ppe est estas.ita t vos cum videritis hec fieri:scitote quoniā prope est regnū dei.q.d. Sicut ex fructu arboris vi cinu estas agnoscit:ita ex ruina mūdi prope cogno scit esse regnū dei. Et ex hoc ostendit quia fruct⁹ mū di ruina est. Ad hoc enim germinat: vt quecūq; ger mine aluit:cladib⁹ cōsumat. Bene autē regnū dei estati compatur:quia tūc meroris nostri nebule trā seunt: t vite dies eterni solis claritate fulgescunt.

AMBRO. Matthe⁹ autē de sola dixit ficulnea dic de arborib⁹ omnibus. Duplicē autē habet figu ram ficulnea:vel cum dura nitescūt: vel cum pecca ta luxuriāt. Siue ergo cum fruct⁹ omnibus virescit arboribus: t ficulnea fecūda iam floret.i.cū omis sy nagoga confitet deo:confitēte etiā populo iudeo/rum:sperare domini debem⁹ aduentū quo tanq; tē porib⁹ estiuis resurrectōnis fruct⁹ metent. Siue cū leuem fragilēq; iactantiā tanq; folia synagoge hō iniquitatis induerit: cōicere debem⁹ appropinq̄re iudiciū:nam remunerare fidem domin⁹ t delinq̄n di finē afferre festinat. AVG. ad hesitiū: Cū autē dicit: Cum videritis hec fieri que intelligere poteri/mus nisi ea que supra memorata sunt: In his autē est quod ait: Et tūc videbūt filium hominis venie/tem. Proinde cum hoc visum fuerit:nō iam erit re/gnū dei:sed prope erit. An dicendū est non omnia que supra cōmemorata sunt esse intelligēda vbi ait Cum videritis hec fieri:sed aliqua eorū:hoc.s. exce/pto quod dictū est: Et tūc videbūt filiū homis. Sed matthe⁹ aperuit nullis exceptis esse accipiendū di/cens: Ita t vos cum videritis hec omīa. Inter que est quod videbit filius homis veniēs: vt intelligat de aduētu quo nūc venit in membris suis tāq; i nube magna. TYTVS: Uel aliter dicit: Prope é regnū dei:quia dum hec fient:nondū vltim⁹ finis rer euc niet: sed iam in finē tendūt. nam t ipe aduent⁹ oīs eliminās omnīū principatū t potātē ppat regno dei.

EVSE. Sicut enim in hac vita sol hyeme recedē te ac succedente verum radiū calidū mittens fouet ac vinificat humi cōdita semina exuētia pusca figu ram:pullulāt autem noua variū virorē habētia: sic t gloriosus vnigeniti dei aduētus: vinificatuis ra/dijs illustrans nouū seculū dudū condita per totuz mundū semina.s. dormiētes in puluere terre potio/ribus corporib⁹ q̄q; pus ,producet in lucem:ac cōfutata morte regnabit deinceps vita seculi nouī. GRE. in home. Omnia autem predicta sub magna certi/tudine confirmātur:cum subdit: Amen dico vobis quia non pteribit generatio hec donec omīa fiant. BED. Multū commēdat quod ita pronūciat. Et si dicere fas est:iuratio eius est quod dicit: Amē di co vobis. Amen quippe interptatur verū. Igit veri tas dicit: Ueruz dico vobis:quod si non diceret:mē tiri omnino non posset. Generatiōem aūt aut oīne humanū genus dicit:aut specialiter iudeorū. EV SE. Uel generatiōem dicit nouam generatiōem ec/clesie sancte sue:ostendēs duraturū populū fideliū vsq; ad id temp⁹ quo visur⁹ sit omīa: t euent⁹ verbo rum saluatoris oculis apprehēdet. THEO. Quia enim turbatōnes t bella: t alteratiōes tam elemen torum q̄q; ceterarū rerū futurū esse predixerat:ne q̄s suspicaret q; t ipa christianitas peritura foret sub/iungit: Celum t terra transibūt:verba autē mea nō transient.q.dicat: Etsi cūcta commoueātur:fides ta men mea non deficiet. Ex quo innuit ecclesiā pferre toti creature:sed creatura patietur alteratiōem: fideliū vero ecclesia t sermones euāgelij pmanebūt. GREGO. in home. Uel aliter: Celuz t terra trā sibunt tc.q.dicat. Omne quod apud nos durabile est: sine mutatōne durabile ad eternitatē non est: t omne quod apud me transire cernitur:firū t sine transitu tenetur: quia sine mutabilitate manentes sentētias exprimit sermo me⁹ qui transit. BEDA: Celum autē quod transibit: non etherēū siue fide/reum siue aereū: a quo aues celi nominātur intelli gere debemus. Si autē terra transibit:quomodo ec clesiastes dicit: Terra in eternū stat: sed aperta rati one celum t terra per eam quā nunc habent imagi nem transeūt: attamē p eēntiā sine fine subsistūt.

¶ Attendite autem uobis ne forte grauētur corda uestra in crapula et ebrietate t curis huius uite: t super ueniat in uos repētina dies illa. Tā quā laqueus enī superueniet in om nes qui sedent super faciem omnis terre. Uigilate itaq; oī tempore orantes: ut digni habeamini fugere ista omnia que futura sunt: et stare ante filium hominis.

THEO. Posuit supra dns terribilia t sensibilia malorū indicia que occupabūt peccatores:sed ostra hec mala remediū est cautela t oratio. vnde dicit: Attē.aūt vo.ne for.gra.cor.ve.in crapu.t ebrietate.

BASI. Singulū animaliū a ditore omniū deo habet intrīsecus causas faciētes ad tutelā ōsistentie

ꝑe. ꝓpter qꝫ ⁊ chriſtꝰ nobis dedit hāc mentiōem: vt que illis a nā: hec nobis auxilio ratōis ⁊ cautela contigat. Fugientibꝰ quidē pctīn: vt irrōnabilia fugiūt mortifera pabula: inquirētibꝰ vo iuſticiā ſc̄ illa herbas nutritiuas requirūt. ⁊ ideo dicit: Attēdite vobis. vt. ſ. diſcernere poſſitis a ſalubri nociuū. Sed qñ duplr contingit attēdere: hinc quidem corpis oculis: illinc vero ꝑ ītellectiuā virtutē: oculꝰ corpis virtutē nō attīgit. Reſtat igit dictū eē de ope intellectꝰ: Attendite. h̄ eſt vndiqꝫ circūſpicite vos: puigil hñtes ad veſtrā cuſtodiā aīe lumē. Neqꝫ aūt dixit: Attēdite veſtris aut eis que circa vos ſunt: ſz vobis vos. n. eſtis intellectꝰ ⁊ aīa: veſtrū aūt corꝓ ē ſenſus Circa vos aūt opes artes ⁊ reliqua vite ſuppellex: quibꝰ nō monet attēdēdū: ſed aīe cuiꝰ ꝑcipua cura hñda. Hadē vo admonitio egrotātes ſanat: ⁊ ſanos pficit: ſeruatores pñtiū: puſores futuroꝝ: non alie nozū cēſores: ſed ſuoꝝ ſcrutatores: nō dimittētes intellectū ſeruū fieri paſſionū: ſed irrōnale aīe ſubijcientes rōnali. Cur aūt ſit attēdēdū ſubiūgit dicens: Ne forte grauēt corda veſtra in crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huiꝰ vite. TYTVS: q. o. Cauete ne lumina mētis veſtre grauēt. Cura nāqꝫ pñtis vite ⁊ crapula ⁊ ebrietas fugāt prudētiā: quaſſant fidē: operāt naufragia. BASI. Eſt aūt ebrietas nimiꝰ vſus vini: crapula vo anxietas ⁊ nauſea que eſt in ebrietate: a motōe capitis greco vocabolo dicta. Sicut igit cibis vt nō eſuriamꝰ: ſic ⁊ potibꝰ ne ſiti patiamur vtēdū eſt: vitādo diligēti lapſum. Fallax. n. ē vini inge ſtio: aīa aūt vino libera prudētiſſima erit ⁊ optima ſed humecta vini vaporibꝰ q̄ſi quadā nube velatur. Curioſitas aūt huiꝰ vite q̄uis nihil inhibitoꝝ ꝓtinē videat: ſi tñ ad cultū diuinū nō coadiuuet: vitāda ē Et q̄re h̄ dixerit oñdit ſubdēs: Et ſupue. in vos repē. di. illa. THEO. Nō. n. cū deliberatōe veniet dies illa: ſed ex improuiſo ⁊ furtim capiēs tanq̄ laqueꝰ nō cauētes. vnde ſequit: Tanq̄ la. n. ſupue. i. om. q̄ ſe. ſu. fa. om. terre. Qō diligētius diſcuti pōt. Capiet. n. dies illa ſedētes in ſupficie terre q̄ſi impmeditatos ⁊ ſertes. Quotquot vo ſunt ſolertes ⁊ agiles ad bonū: nō ſedētes ⁊ ociātes in terrenis: ſed iurgētes ab eis ſibi dicētes: Surge vade: egñ non eſt hic tibi req̄es: talibꝰ n̄ nō eſt illa dies vt laqueꝰ ⁊ diſcrimē: ſed vt dies feſtiuꝰ. EVSE. Predicta igit docuit eē attēdenda ad cauendā grauedinē inde ꝓueniētes. vñ ſequit: Vigi. ita. oī tpe: ozā. vt dig. ha. fuge. iſta om. que futu. ſunt. THEO. ſ. famē: peſtē: ⁊ ceta hmōi que tpalr electis ⁊ aliis imminēt: ⁊ ea q̄ poſt modū accidūt eiſ penniter. Illa. n. aliter capi nō poſſumꝰ niſi ꝑ vigilias ⁊ ozōes. AVG. de cō. euā. Hec intelligit illa figura quā matthe cōmemozat: que nō debet fieri ī hyeme vel ſabbato. Ad hyemē ptinent cure huiꝰ vite: que triſtes ſunt velut hiēs. Ad ſabbatuz vo crapula ⁊ ebrietas: que carnali leticia luxuriaq̄ coꝝ ſubmergit atq̄ obruit: quod malū ſabbati noīe ſignificat: quia illo die iudei delitijs affluūt: nō ſpiritale ſabbatū ignozāt. THEO. Et quia chriſtianū decet nō ſolū fugere mala: ſed etiā niti ad gl'iam exequendā ſubdit: Et ſtare ante filiū homīs. Hec eſt ei angelica gloria ſtare ante filiū homīs deū noſtrum: ⁊ facie eius iugiter cernere. BED. Et certe ſiquis ſapiens medicus ꝓcipiet attēdere a ſucco alicui herbe: ne repentin interit ſuperueniat: magno ſtudio medici mādata ſeruarem. Nunc aūt ſaluatoꝝ admonēte ebrietatē ⁊ crapulā ⁊ curas ſeculi eē cauendas: his ſauciari ⁊ oſumi nō timēt: qui fidē quā medici victis ꝑbēt: dñi verbis ꝑbere cōtēnūt.

¶ Erat aūt diebꝰ docēs in templo: noctibꝰ uero exiēs morabat in mōte qui uocat oliueti. Et omis ppls manicabat ad eū in templo audire eum.

BED. Que verbis ꝓcepat dominꝰ ſuis ꝛfirmat exemplis. nam qui nos ante iudicis aduentū ⁊ iccirtū ſinguloū exitū ad vigilādū hortatꝰ eſt ⁊ orādus: ⁊ ipe imminēte tempe paſſiōis ſue doctrine vigilijs ⁊ precibꝰ inſtat. vnde dicit: Erat aūt diebꝰ docēs in templo. In quo ſuo exemplo inſinuat h̄ eſſe digne deo vigilare: vel dicto vel facto, primis viā veritatis oſtēdere. CIRYL. Que aūt erat que docebat: niſi tranſcēdentia cultū legis. inſtabat. n. tempꝰ quo debebat vmbra in veritatē trāſformari. THEO. Lacuerūt aūt euāgeliſte pleraq̄ documētoū chriſti: q̄ cum per triennīū fere ꝑdicauerit: documēta eius q̄ conſcripſerūt: dicet aliquis vix ad vniꝰ diei ſmonez ſufficere. Ex plurib ergo pauca deſcribētes: dederūt nobis quendā guſtū dilectionis doctrine ipſi. Oñdit autē nobis dominꝰ q̄ oporteat noctu ⁊ quiete alloqui deū: ⁊ in die, ꝑdeſſe hominib: ⁊ colligere q̄dem in nocte: diſtribuere vero collecta in die. vnde ſubditur: Noctibꝰ vero exiens morabat in monte q̄ vocatur oliueti. Non quaſi opus habēs oōne: ſed ad exemplū dādum hoc egit. CIRYL. Quia vero eloquiū eius in poteſtate erat: ⁊ poteſtative trāſferebat in ſpiritalē cultum que per moyſen ⁊ ꝓphetas tradita fuerāt in figuris: populꝰ eum audiebat. vnde ſequit: Et omnis populꝰ manicabat. i. mane venire accelerabat Ad eum in templo audire eum. Populo autē ante lucanū veniēti ad eum cōgruēbat dicere: Deꝰ deꝰ meus: ad te de luce vigilo.

BEDA: Myſtice autē ⁊ noſ cum inter ꝓſpera ſobrie ⁊ pie ⁊ iuſte cōuerſamur: diebꝰ in templo docemus: quia formā boni operis fidelibꝰ ꝓbētes: noctibus vero in mōte oliueti moramur: quia in tenebris anguſtiarū ſpiritali conſolatōe reſpiramꝰ: ⁊ ad nos quoq̄ populꝰ manicat: cum vel diſcuſſis operibus tenebrarū: vel cunctis nebulis ꝓſſurarū nos imitantur.

CA. XXII.

Appropiquabat aūt dies feſtus azimoꝝ qui dr̄ paſcha Et quercbāt ꝓncipes ſacerdotuz ⁊ ſcribe: quomodo ieſū interficerēt: timebant uero plebez.

CHRY. Umbra noſtrox fuerūt feſta iudaica: et iō ſi q̄ſqueris a iudeo de paſcha ⁊ azimis: nil magni ꝓferet: ꝛmēoꝛās liberatōem ab egypto. Siq̄s aūt a me q̄ſierit: nō audiet egyptū nec pharaonē: ſed abſolutōez erroꝛ ⁊ tenebraꝝ diaboli: ſ̄ ꝑ moyſē ſz ꝑ filiū dei. GLO. Ad cꝰ paſſiōez enarrādā accedēs euangeliſta ꝓmittit de figura dicens: Appropinquabat autem dies feſtus azimoꝝ qui dicitur paſcha.

Ca.xxii.

BED. Pascha quidē hebraice dicīt phase. non a passiōe: sed a transitu nominat: eo q exterminator uidēs sanguinē in foribꝰ israelitarū ptrāsierit: nec p cuiserit pmogenita eoꝝ. Vel ipe dominꝰ pbēs auxilium populo suo desup ambulauit. Hoc autē inter pascha ⁊ azima distat: q pascha ipe solꝰ dies appellatur: in quo agnꝰ occidebat ad vespam: hoc ē. xiiij. luna pmi mensis. xv. aūt luna qñ egressus est de egypto: succedebat festiuitas azimoꝝ septē diebꝰ vsq; ad vigesimā primā diē eiusdē mensis: vnde euāgelij scriptura indifferēter vnū p alio ponere solet: vnde hic dicīt dies azimoꝝ qui dicīt pascha. Significat aūt p mysteriū q christꝰ semel p nobis passus: p totum tempꝰ hui⁹ seculi qō septē diebꝰ agitē in azimis sinceritatis ⁊ veritatis pcepit eū viuēdū. CHRY. Principes aūt sacerdotū nefarias res tractāt i festo vnde sequit: Et qrē. pn. sacer. ⁊ scri. quō ie. interficerēt Verses qdē vnū pcepit esse pncipē sacerdotū: ⁊ illo defuncto creari aliū. Tūc vo cū incipēt iudaici ritꝰ dissolui: multi erāt pncipes sacerdotū annuati creati. Ut ergo volētes iesum occidē nō metuūt diuinā ne. sed tpe sacro mai⁹ incurrāt pctī cōtagiū: sz ebrietatē timēt humana. vnde sequit: Time. ve. plebem. BED. Nō qdē seditiōem metuētes: sz cauētes ne tumultu ppli de suis manibꝰ tollēt. Hec aūt ante biduū pasche cōgregatis eis in atrio cayphe matthe⁹ acta attestatur.

Intranit aūt sathanas in iudā q cognoiabat scharioth: unuz de duodeci: ⁊ abijt ⁊ locutꝰ ē cū pncipibꝰ sacerdotū ⁊ magistratibꝰ quēadmodū illū traderet eis. Et gauisi sūt: ⁊ pacti sunt pecuniā illi dare. Et spopōdit. Et querebat oppoꝝtunitatē: ut traderet illū sine turbis.

THEO. Quia dictū est q pncipes sacerdotū qrebāt modū quo interficiētes iesum nullū incurrerēt periculū: sequēter modꝰ qui eis occurrit narrat cum dicīt: Intrauit aūt sathanas i iudā. TYTVS: In iudā sathanas intrauit: nō impellēs: sed patulū inueniēs hostiū. nā oblitꝰ oīz q viderat: ad solā auaritiam dirigebat intuitū. CHRY. Ponit aūt eiꝰ cognomē subdēs: Qui cognominabat scharioth. Erat enī aliꝰ iudas. TYTVS: Subdit aūt: Unꝰ de duodecim. Nam numerū adimplebat: nō aūt fungebatur aplica dignitate. CHRY. Vel hoc addit euāgelista velut absonū qdē: ac si dicerz. erat de pᵒ chorō diligentiꝰ electorū. BED. Non est autem huic cōrarium quod iohānes dicit: Post buccellā intrasse in eum sathanā: quia nūc intrauit: vt quasi alienuz tentaret: nūc autē quasi pꝛoꝑum ad quecūqz vellet agenda attraheret. CHRY. Attende aūt magnā iudē nequiciā: tum quia per se pficiscit: tum quia p p cio hoc facit. Sequit enim: Et abijt ⁊ locutꝰ est pncipibꝰ sacerdotū ⁊ magistratibꝰ quēadmodū illū traderet eis. Et gauisi sunt. THEO. Magistratꝰ hic appellant pꝛepositi constructionū templi: vel etiaz illi quos romani populo pꝛefecerāt: ne pꝛuerent in tumultus: erāt enī seditiosi. CHRY. Propter auariciam autē iudas factus est talis. Sequit enim: Et pacti sunt pecuniā illi dare. Tales enī auaritia generat passiones: reddit impios: ⁊ deū ignorare compellit: ⁊ si millies benefactū sit eis: ad nocēdū impellit. vnde ⁊ hic sequit: Et spopōdit. THEO. i. pepegit ⁊ promisit: ⁊ querebat oppoꝝtunitatē vt eū traderet sine turbis. i. querebat eum tradere quādo videret eum seoꝝsum existentē sine turbis. BEDA: Multi aūt iude scelus exhorrēt: nec tamē cauent. qui enī charitatis ⁊ veritatis iura spnit: christū qui est veritas ⁊ charitas pdit: maxime cum nō infirmitate vel ignorātia peccet: sed ad similitudinē iude q rat oppoꝝtunitatē: vt arbitris absentibꝰ: veritatem mendacio: virtutē crimine immutet.

Venit aūt dies azimoꝝ: in qua necesse erat occidi pascha. Et misit petrū ⁊ iohānē dicēs: Euntes parate nobis pascha: ut māducem⁹. At illi dixerūt: Ubi uis parem⁹? Et dixit ad eos: Ecce introeūtib⁹ uobis in ciuitatē occurret uobis homo quidaz amphoraz aque portans: sequimini euz in domū in quā intrat: ⁊ dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi magister: Ubi ē diuersoriū: ubi pascha cum discipulis meis manducē. Et ipse ostēdet uobis cenaculū magnū stratum: ⁊ ibi parate. Euntes autē inuenerūt: sicut dixit illis: ⁊ parauerunt pascha.

TYTVS: Ut nobis dominꝰ celeste pascha dimitteret: typicū māducauit: figurā remouēs: vt veritas locū obtineret. vñ dr: Venit aūt di. azi. in q ne. erat oc. pascha. BED. Dies azimoꝝ pasche qrtadecimā pmi mēsis appellat: qñ fermēto abiecto pascha. i. agnꝰ occidi ad vespā dicuerat. EVSE. Sicꝫ ār dicat: Si pma azimoꝝ discipli saluatori parāt pascha q̄ ⁊ eadē die oz nos pascha celebrare. Dicemꝰ ḃ non fuisse monitōem: sz historiā facti: qō accidit tpe salutifere passiōis. Aliud aūt ē narrare gesta vetera: ⁊ aliud sancire: ⁊ poteris statuta relīquē. Quietiā saluatoꝝ nō egit pascha cū iudeis qñ agnū imolabāt. nā illi qdē ḃ egerūt in pasceue: qñ passꝰ ē dñs: vñ ñ itroierūt in atriū pilati vt māducarēt pascha. erqꝰ. n. veritati insidiati sūt: ēbū veritatis a se expulerūt: ñ pmo die azimoꝝ quo die debebat imolari pascha manducātes solitum sibi pascha. erāt. n. erga aliud attēti: sz die sequēti pꝰ illā que erat azimoꝝ secūda. Dñs vo pma die azimoꝝ: ḃ ē qnta feria sabbati: pascha cū discipul' pegit. THEO. Eadē aūt qnta feria: mittit duos ex discipulis suis ad parādū pascha petrū. s. ⁊ iohānem: alterū. s. vt diligētez: alterū vt dilectum. vnde sequitur: Et misit petrū ⁊ iohānem dicens: Euntes parate nobi pascha vt manducemus.

¶ Per omnia manifestans q̄ vsq̄ ad extremum vite nō est aduersat⁹ legi. Mittit autē eos ad alienā domum. nam nulla dom⁹ erat ei neq̄ discipulis suis: alioq̄n apud aliquē eorū pascha celebrasset. ⁊ ideo subdit: At illi dixer̄t: Ubi vis paremus: ¶ BED. q̄si dicant: Non hēm⁹ domicilium: nō habem⁹ tabernaculū. audiāt quib⁹ edificādarū domorū cura est: cognoscāt christū omniū dominū: locū vbi caput reclinaret non habuisse. ¶ CHRY. Cuz aūt ignorarēt ad quem mitterent: signuz dedit eis: sicut ⁊ samuel sauli. vnde subdit: Et dixit ad eos: Ecce introeūtib⁹ vobis in ciuitatē: occurret vobis homo: amphoraz aque portās: sequimini eum in domū in quā ītrat. ¶ AMBRO. Primū maiestatē diuinitatis aduerte: cum discipulis loquit̄: ⁊ iam nouit quid alibi sit futurū. deinde dignatōem eius intuere: quia nō psona diuitis aut potētis eligit̄: sed pauper ambitur ⁊ angustū hospotiū paupis: ampli⁹ nobiliū edibus anteferr̄. Sciebat autē domin⁹ nomen ei⁹ cui⁹ sciebat mysteriū ⁊ occursum: sed ideo fine nomine designat̄ vt ignobilis estimet̄. ¶ THEO. Vel ideo mittit eos ad hoiem ignotū: vt ostendat q̄ passiōem volū tarie subijt. Qui. n. mentē hui⁹ ignoti viri subegit vt eos susciperet: poterat quodcūq̄ voluisset cum iudeis tractare. dicūt autē quidā: q̄ ideo nō dixit nomen hominis: ne ꝓdito⁹ cognito nomine domum panderet phariseis qui venientes cepissent eum priusq̄ cena fieret ⁊ spiritalia mysteria discipulis tradet sed quibusdā indicijs in quandā domū dirigit eos. vnde sequit̄: Et dicetis patrifamilias dom⁹: dic̄ tibi magist̄: vbi est diuersoriū: vbi pascha cū discipulis meis māducē. Et ipe vobis oñdet cenaculū magnū stratū: ⁊ ibi parate. ¶ GLO. Quib⁹ signis inuētis discipuli solicite que mādata ei⁹ fuerant implerūt. vñ sequit̄: Euntes aūt inuenerūt sicut ꝓdixit illis ihesus: ⁊ parauerunt pascha. ¶ BED. Hoc pascha exponens apostol⁹ ait: Pascha nostrū immolat⁹ est christ⁹. q̄d quidē pascha tūc necesse erat occidi: quasi paterno cōsilio ac diffinitōe sancitū: qui lz die sequēti hoc ē .xv. luna sit crucifix⁹: hac tamē nocte qua agn⁹ immolabat̄ a iudeis tent⁹ ac ligat⁹ immolatōis hoc ē passionis sue sacrauit exordiū. ¶ THEO. Intelligam⁹ aūt die quidē azimoz̄ totā cōuersatōem que est in luce spiritali nullā redolentē vetustatē ꝑme preuaricatōnis ade: in qua viuētes nō decet delectari in christi mysteriis. Hec aūt mysteria petr⁹ ⁊ iohannes parant. i. actio ⁊ contēplatio: feruor celi ⁊ māsuetudo pacifica. Dis aūt paratoz̄ib⁹ occurrit homo: qui per ꝓdicta reperim⁹ statū homis qui creatus est ad imaginē dei: qui portat amphorā aque q̄ significat grām spūssancti. Amphora aūt est humilitas cordis humilib⁹ enī dat grām: qui se cognoscūt esse terrā ⁊ puluerē. ¶ AMBRO. Vel amphora est mēsura pfectior: aqua aūt est que sacramētū christi eē meruit: que lauare meruit non lauari. ¶ BED. Parāt autē pascha vbi aque infert̄ amphora: quia temp⁹ adest quo veri pasche cultor̄ib⁹: typic⁹ de limine auferat̄ cruor: ⁊ ad tollēda crimina viuifici fontis baptisma consecrat̄. ¶ ORIGE. sup matthēū: Ego autē puto q̄ homo qui ingredientib⁹ discipulis in ciuitatē occurrit amphorā aque portās: erat quidam minister patrifamilias: portās mūdatoriam aut potabilem aquā in vase fictili: quē puto esse moysen spiritalez doctrinā portantē in corpalib⁹ hist̄oriis. Qui autez nō cōsequūtur spiritaliter eū: nō celebrāt pascha cū iesu. Attendam⁹ ergo ipo domino cōstituto nobiscū ad superiorē locū: in quo est diuersoriū: quod demōstrat̄ ab intellectu qui est in vnoquoq̄ hoīe paterfamilias: discipulis christi. Hec aūt dom⁹ superior sit nobis magna vt capiat iesum verbū dei q̄ non capit̄ nisi a magnis sensu. Et sit dom⁹ hec a patrefamilias. i. intellectu ꝑparata filio dei: ⁊ sit mundata nullo modo hīs malicie sordes. Sit etiā dom⁹ illi⁹ ꝑnceps: nō qualibuscūq̄ cognitū hīs nomē. Unde mystice dicit fm matthēū: Ite ad quendā AMB. In superioz̄ib⁹ aūt magnū habet stratū: vt magnū meritum eius aduertas in quo domin⁹ cum discipulis sublimiū virtutū ei⁹ delectatōe requiescerz. ORI. sup matthēū: Scire aūt debem⁹ q̄n qui in epulationibus ⁊ solicitudinib⁹ secularib⁹ sunt: nō ascēdunt in domū illam superiorē: ⁊ ꝓpterea nō celebrāt cuz iesu pascha. Post sermones. n. discipuloū quib⁹ca thecizauerūt patrēfamilias. i. intellectū venit ⁊ diuinitas copulās discipulis in domo ꝑdicta.

¶ Et cū facta esset hora discubuit ⁊ duodecim apostoli cuz eo. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscū anteq̄z patiar. Dico enī vobis: quia ex hoc nō māducabo illud: donec impleatur in regno dei. Et accepto calice gratias egit: ⁊ dixit: Accipite ⁊ diuidite inter vos. Dico enim vobis q̄ nō bibam de generatōne vitis: donec regnuz dei veniat.

¶ CIRYL. Post q̄z discipuli pascha parauerāt agitur de pasche comestiōe. vnde dicit̄: Et cū facta eēt hora: discubuit ⁊ duodecim apostoli cū eo. ¶ BED. Hora māducādi pasche designat quartādecimā diem ꝑmi mensis ꝓducta ad vesperam. xv. luna iā terris apparēte. ¶ THEO. Sed qualiter dom⁹ discūbere dicit̄: cum iudei stantes pascha manducarēt: Dicūt ergo q̄ cum manducauissent legale pascha accubuerūt fm̄ cōmunē vsum māducātes quosdam alios cibos. Sequit̄: Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscum anteq̄z patiar. ¶ CIRYL. Quod ideo dicit: quia discipul⁹ auarus ꝓditōis temp⁹ explorabat: sed ne traderet eum ante festū pasche: nō explicauerat dom⁹ domū vel vicpenes quē pascha pageret: cui⁹ cām per hec vba oīdit. ¶ THEO. Vel dicit: Desiderio desideraui. q. d. Hec vltima mihi cena vobiscū est ꝓpter q̄ ⁊ amabilis est mihi: sicut ⁊ qui pegere ꝓfecturi sunt vltia verba suis dulcius ꝓferūt. ¶ CHRY. Vel hoc dicit: quia post illud pascha crux imminebat. Inuenim⁹ aūt pluries eū ꝓdicātē suā passionē: ⁊ eam cupiētē euenire. ¶ BED. Desiderat ergo pmo typicū pascha cū discipulis māducare: ⁊ sic passiōis sue mūdo mysteria declarare. ¶ EVSE. Vel aliter: Cū oīs nouii

Ca.xxii.

pascha celebraret: opportune dixit: Desiderio desiderauī hoc pascha.i.nouū mysteriū noui testamenti quō tradebat discipulis: qō plures ante eū ꝓphete ⁊ iusti cupiuerāt. Sed ⁊ ipe sitiens cōmunē salutem.hoc tradebat mysteriū qō toti mūdo competeret. Pascha vero moysi statutū erat in vno loco.s. in hierusalē celebrari.vñ non cōgruebat oībus gentibus.⁊ iō nō erat desideratū. ¶EVSE. Et hoc hebetauit clementia de carnis esu redargui poterat: oīno manducāte pascha iudeorū.vñ signanter dixit: Hoc pascha. ne quis ad aliud īuertere posset. ¶BEDA: Sic ergo oīs legalis pasche approbare extitit ⁊ hoc ad sue dispēsationis figurā docēdo ptinuisse erat vltra carnaliter exhiberi.vñ subdit: Dico enim vobis q̄ ex hoc nō māducabo illud donec impleatur in regno dei.i.nequaq̄ vltra mosaicū pascha celebrabo donec i ecclesia spiritaliter itellectū cōpleatur.ipa enī ē regnū dei: fm illud: Regnū dei intra vos est. Ad vetus autē illud pascha cui finē desiderabat ponere ptinet etiam illud qō subdit: Et accepto calice gras egit ⁊ dixit:accipite ⁊ diuidite inter vos. Ob hoc gras egit q̄ vetera trāsitura ⁊ ventura fuerāt oīa noua. ¶CHRY. Memēto ergo cū ad mēsam sederis:q̄ post mēsam oportet te orare atq̄ iō ventrē ipleas sobrie:ne grauat⁹ nequeas genuflectere ac supplicare deo. Nō igit post escas ad lectū sed ad orationem vertamur. Euidēter enim h̄ christus significauit:q̄ post escas nō somn⁹:nō cubile: sed oratio ⁊ sacrarū lectio scripturarū succedere debeat. Sequit: Dico enī vobis q̄ nō bibā de generatione vitis:donec regnū dei veniat. ¶BEDA: Pōt quidē hoc ⁊ simpliciter accipi: q̄ ab hac hora cene vsq̄ ad tēpus resurrectiōis q̄° i regno dei erat vētus:vnū bibitur⁹ nō esset.postea nāq̄ cibū potūq̄ sumpsisse eū testat petr⁹ dicēs: Qui māducauimus ⁊ bibim⁹ cū illo postq̄ resurrexit. ¶THEO. Dicitur ā resurrectio regnū dei:q̄ mortē exterminauit. vñ ⁊ dauid ait. Dñs regnauit:decorē idut⁹ ē.s.fortmosi amict⁹:fm Ysai āeruta corporis corruptela. Resurrectione aūt adueniēte iterū cuz discipulis bibit: vt ꝓbaret q̄ resurrectio nō erat phātastica. ¶BEDA: Sed multo cōsequētius ē:vt sicut supra typicū agni esum:sic ⁊ potū pasche neget se gustaturum: donec ostensa gloria regni dei:fides mundi adueniat:vt p duo maxima legis edicta:escā.s.⁊ potū paschalē spiritaliter imutata:discerēs oīa legis sacramenta ad spiritalem obseruantiā fuisse transferēda.

¶Et accepto pane gratias egit: ⁊ fregit:⁊ dedit eis dicens: Hoc est corpus meū: qō pro uobis datur. Hoc facite i meā cōmemorationē. Similiter ⁊ calicē postq̄z cenauit dicens: Hic est calix nouū testamentum in sanguine meo:qui pro uobis fundetur.

¶BEDA: Finitis pasche veteris solēnijs:trāsijt ad nouū qō in sue redēptōis memoriā eccleā frequētare desiderat:ꝓ carne agni ⁊ sanguine: sue carnis sanguinisq̄ sacramentū i panis ac vini figura substituēs:sacerdos ineternū factus fm ordinēmelchisedech.vñ dicit: Et acce.pane gratias egit.sicut ⁊ de veterib⁹ terminādis gratias egerat:nobis exemplu tribuēs i omni boni operis inchoatiōe ⁊ pfectione deū eē glorificandū. Sequit: Et fregit. Frāgit ipse panē quē porrigit:vt oīdat corporis sui fractionez. nō sine sua spōte futurā. Et dedit eis dicēs: Hoc est corp⁹ meū quod ꝓ vobis tradet. ¶GRE. nisenus: Panis enī ante cōsecrationē cōmunis panis:sz vbi cōsecrat mysterio fit:⁊ dī corp⁹ christi. ¶CIRYL. Nec dubites an hoc verū sit eo manifeste dicente: Hoc est corp⁹ meū.sed poti⁹ suscipe verba saluatoris in fide. Cū enī sit veritas:nō mētitur. Insaniunt igit dicētes mysticā benedictionē sanctificatōe cessare:sique reliquie remāserint ei⁹ in diē subsequentem. Nō enī mutabit sacro sanctū corp⁹ christi: sed virt⁹ bñdictionis ⁊ vinificatiua gra tuigis in eo est. Virt⁹ enī vinificatiua dei patris vnigenitū verbū ē quod caro factū ē:nō desinēs esse verbū sed efficiēs carnē vinificatiuā. Si enī in aliquo liquore modicū panis īmiseris:reperies hūc ibibitū qualitati illius. Sigit vinificatiuū dei verbū vnies seipm proprie carni:fecit eā vinificatiuā. Numqd ergo ⁊ quoniaz i nobis vita dei est:dei verbo exīte in nobis vinificatiuū erit nostrū corp⁹:? Sed aliud ē fm ptcipationis habitudinē nos habere in nobis dei filiū:aliō ipm fuisse factū carnē.i.corp⁹ sumptū ex alma virgine ꝓpriū corp⁹ effecisse. Decebat ergo eū nostris quodāmodo vniri corporib⁹: p sacrā ei⁹ carnē ⁊ pciosum sanguinē que accipim⁹ i bñdictione vinificatiua in pane ⁊ vino. Ne enī horreremus carnē ⁊ sanguinē appositā sacris altarib⁹.cōdescendēs de⁹ nostris fragilitatib⁹ influit oblatis vim vite. Conuertens ea in veritatē ꝓprie carnis:vt corp⁹ vite quasi quoddā semen vinificatiuū īueniat i nobis.vñ subdit: Hoc facite i meā cōmemorationē. ¶CHRY. super iohannē: Hoc fecit christ⁹ ducēs nos ad maiusamicitie fed⁹: suamq̄ claritatē declarās erga nos: prestās se nō solū videri desiderātibus:sed ⁊ palpare ⁊ cōedere ⁊ amplecti ⁊ totū affectū explere. Igit vt leones flammā spirātes:sic ab illa mensa discedimus terribiles facti diabolo. ¶BASI. Disce autem quo pacto decet edere corpus christi:in memoriā.s. obedientie christi vsq̄ ad mortē: vt q̄ viuūt nō ampli⁹ in se viuāt:sed i eo q̄ pro eis mortu⁹ ē ⁊ resurrexit. THEO. Duos aūt calices lucas cōmemorat.de altero quidē supradixit: Accipite ⁊ diuidite inter vos: quē dicet aliq̄s esse typū veteris testamēti:alterum vero post panis fractionē ⁊ distributionē ipse partitur discipulis.vñ subdit: Similiter ⁊ calicē postq̄z cenauit. ¶BEDA: Subaudit;dedit eis:vt sit plena cōstructio. ¶AVG. de cō.euā. Vel q̄ lucas bis de calice cōmemorauit:pa⁹ añq̄z panē daret:īde postq̄z panē dedit:illud quod supius dixit occupauit vt solet:illud vero qō ordie suo posuit:nō ꝓmemorauerat supius. Vtrūq̄ aūt cōiunctū eandē sententiā facit:que illoz ē.s. matthei ⁊ marci. ¶THEO. Nomīat aūt dñs hūc calicē noui testamēti.vñ sequitur: Dicēs:hic ē calix nouū testamētū i sanguīe meo q̄ ꝓ vobis effundet. significās nouū testamētum i suo sanguīe ex ordiū sumere.nā i veteri testamēto

sanguis animaliū affuit:cū data fuit lex:nunc vero sanguis verbi dei significat nobis nouū testamētū. Cū aūt dicit: Pro vobis,nō significat ,p solis apostolis corp⁹ christi datū ꝛ sanguinē effusum fuisse: sed cā toti⁹ būane nature. Et vet⁹ quidē pascha ad remouēdā fuitutē egypti fiebat:sanguis autē agni ad primogenitoꝝ custodiā:nouū vo pascha ad peccatoꝝ remissionē:sanguis aūt christi ad cōseruationē eoꝝ q̄ dedicati sūt deo// CHRY. Dic enim sanguis opatur ī nobis imagiez regiā: nobilitatē aīe ñ pmittit marcescere; ptinus irrigās aīam: magnāq; īspirās virtutē. Dic sanguis fugat demones:aduocat angelos ꝛ dñm angeloꝝ. Dic sanguis effusus lauit orbē ꝛ adibilē fecit celū. Dui⁹ pticipes sanguinis sūt supnis virtutibus amicti regio palio:magis aūt ipo rege īduti: Et sicut si mūdus accesseris saluberiter accessisti:sic si ibutus cōscientia praua:dāno se accedis in penā ꝛ supplicia. Nā si q̄ impatoriā coinq̄nat purpurā:pari pena plectunt cū eis q̄ diuelluūt:absurdum non ē si ꝛ q̄ obscena mēte corp⁹ christi recipiūt:pari pena plectunt cū his q̄ illud clauis trāsfoderūt// BEDA: Quia vero panis confirmat vinū vero sanguinē operat ī carne:b ad corpus christi:illud refert ad sanguinē. Uerū q; ꝛ nos in christo:ꝛ in nobis christū manere oportet: vinū domini calicī aqua miscet. teste enī iobāne Aq̄ populi sūt.// THEO. Primo autē dat panis: secundario calix.prior enī ē in spiritalib⁹ laboriosius act⁹ velut panis:nō solū q; ī vult⁹ sudore laborat: sed etiaz q; dū cōeditur:nō ē facilis ad glutiendū. Deide p⁹ laboꝝ sequit exultatio diuine gr̄e que ē calix.// BEDA: Jō ait tūc cenati cōmunicarūt apostoli:q; necesse erat pascha typicū añ consūmari: ꝛ sic ad veri paschę sacramēta trāsiri. nūc aūt ī honorē tāti sacramēti placuit magistris ecclesie:pri⁹ nos spiritalibus epulis reficī:ac deide terrenis// GRECVS: Totuz autē corp⁹ ꝛ sanguinē dñi suscipit etiā si mysterioꝝ partē accipiat. Sicut enī vnū sigillū diuersis totā suā figurā impartit:ꝛ itegrū manet post distributionē:ꝛ sicut vna vox penetrat ad multoꝝ auditus sic nulli dubiū sit corp⁹ ꝛ sanguinē dñi totū ī omibus reperiri. Fractio autem panis venerādi passionem significat.

Uerūtamē ecce man⁹ tradentis me mecū est in mēsa. Et quidē filiꝰ hominis fm q; diffinituz est uadit. Uerūtamē ue homini illi p quē tradetur. Et ipsi ceperūt querere interse:quis esset ex eis q̄ hoc factur⁹ eēt.

// AVG. de cō. euā. Cū tradidisset dns discipulis caliē:rursus de traditore suo locut⁹ ē dicēs: Uerūtñ ecce manus tradētis me mecū ē in mēsa.// THEO. Nō dixit nō solū vt oñdat se scire futura:sed etiā vt oñdat nobis ,ppām bonitatē:fm quā nō ptermisit quin psequeret ea que spectabāt ad deū. Dat.n.nobis exemplū:vt vsq; ad finē satagam⁹ lucrari peccatores:ꝛ vt oñdat ,pditoris nequiciā: q̄ ꝛ cōuiua fieri nō erubuit. CHRY. Et pticeps erīs mysterioꝝ cōuersus nō ē. fit enī scel⁹ ei⁹ vtrūq; imani⁹: tū q̄ tali ,pposito ibutus adiit mysteria:tū q; adiēs meli oꝝ fact⁹ nō fuit: nec metu nec bñficio nec honore.// BEDA: Et tñ nō designat specialiter: ne manifestius corrept⁹ ipudētioꝝ fieret. Mittit aūt crimē in numero.vt agat cōscius pniam. Predicit aūt ꝛ penā vt quē pudoꝝ nō vicerat:corrigāt denūciata supplicia.vñ seq̄t: Et qui.fi.ho. fm q; diffinitū ē vadit. THEO. Nō quasi ñ valēs tueri sciēm:sed sicut definiēs sibi mortē: ,ppter humanā salutē// CHRY. Sed q; iudas ea q̄ sūt scripta praua intētōe agebat ne q̄s putet eū ignoriū tāq̄ dispēsatiōis ministrum subdit: Uerūtñ veb homini illi p quē tradet// BEDA: Sed ꝛ veb homini illi q̄ ad mēsam dñi īdign⁹ accedēs ī exemplū iude filiū homīs tradit: non quidē iudeis:sed peccatoribus mēbris suis. Et q̄uis sciret.xi.apostoli q; nihil cōtra dñm cogitarent:q; tñ pl⁹ credūt magistro q̄z sibi: timētes fragilitatē suaz querūt de peccato cui⁹ cōscīam nō habēt. Sequit enim: Et ipi cepe.querere inter se. quis eēt ex eis q̄ h factur⁹ esset// BASI. Sicut enī ī corporalib⁹ passionib⁹ sūt multē quas nō sentiunt patiētes: porro magis adhibēt fidē cōiecture medicoꝝ q̄z ppriā sensibilitatē attēdant:sic ꝛ aīe passionib⁹ siḡs ī se peccatū nō sentiat:credere tamē debet his q̄ plus possunt cognoscere sua peccata.

Facta ē autē:ꝛ contētio iter eos: qs eoruz uideret esse maioꝝ. Dixit autē eis: Reges gentiuz dominant eoꝝ ꝛ q potestatē habēt sup eos benefici uocant. Uos aūt nō sic: Sed q maioꝝ ē in uobis fiat sicut minoꝝ: ꝛ qui p̄cessoꝝ ē sicut ministratoꝝ. Nā qs maioꝝ é: q recūbit: an q ministrat? Nōne q recūbit? Ego āt in medio uestrū sum sicut q ministrat.

// THEO. Cū iter se quererēt q̄s eet dñm traditur⁹ cōlequēs erat adinuicē sibi dicere: Tu ,ditur⁹ es.ꝛ ex hoc coacti sūt dicere:ego potioꝝ:ego maioꝝ: ꝛ similia.vñ dī: Facta ē aūt ꝛ cōtentio iter eos q̄s eoꝝ videret eē maioꝝ.// GRECVS: Uel hec contentio videt habuisse motiuū:q; cū dns ab homibus transmigraret:oportebat aliquē fieri alioꝝ pricipē:quasi dñi vicē gerentē.// BEDA: Sicut aūt boni ī scripturis patrū q̄bus ,pficiāt ꝛ humilient requirūt:sic reprobi si q̄d forte ī electis reprehēsibile repererint: quasi suas ex eo negcias obtecturi libēter solēt amplecti. Jō multi ardētius legūt:q; facta ē cōtentio iter discipulos christi.// AMB. Si enī cōtendebant apostoli:nō excusatiōi obtēdit: sed cautiōi ponit. Caueam⁹ ergo ne ī ,ditiōe aliq̄ iter nos de plationē possit eē cōtētio.// BEDA: Doti⁹ aūt videam⁹: nō q̄d carnales adhuc discipuli gesserit: sed q̄d iusserit spiritalis magister. Gesit enī: Dixit au.eis: Reges gētiū dominant eoꝝ.// CHRY. Gentiliū meminit:vt ex hoc rē vituperandū oñdat. Bētiliū ē ambire primatū.// CIRYL. Sed ꝛ blādi fmones eis offerunt a subditis.vñ sequit: Et q̄ ptātem habēt super

Ca.xxii.

eos bñfici vocañ. Sed illi q̃dem quasi extoꝛres a sa
cris legib⁹ huiusmõi subiacẽt moꝛbis: vestrũ autez
culmen ẽ i humilitate.vñ sequit̃: Uos aũt nõ sic:ſz
q̃ maioꝛ ẽ i vobis fiat sicut iunioꝛ. BASI. Non er
go extollat p̃sidentẽ dignitas:ne ab humilitat̃ bea
titudine coꝛruat. Illud aũt nouerit q⁹ humilitas ve
ra ministeriũ pluriũ ẽ. Sicut enĩ q̃ plurib⁹ mĩstrat
vulneratis ⁊ abstergit cuiuslibet vulneris saniẽ:nõ
sic mĩnisteriũ i cãm elationis. Sic multo magis
cui cõmisse sũt cure fraternoꝝ languoꝝm:vt oĩm
mĩster redditur⁹ ꝓ oĩbus ratiõnẽ: cogitare oꝛ ⁊ eẽ
solicit⁹. Et sic q̃ maioꝛ ẽ:fiat sicut minoꝛ. Decet aũt
⁊ coꝛpale obsequiũ ab his q̃ p̃sidẽt offerri: exemplo
vñi lauãtis pedes discipuloꝝ.vñ sequit̃: Et q̃ preces
soꝛ ẽ sicut mĩstratoꝛ. Nõ ẽ aũt timendũ: ne i subdi
to soluat̃ humilitatis ꝓpositũ:dũ ei a maioꝛi seruis
tur:sed i imitatiõe pãdit̃ humilitas. AMB. Con
tendũ ẽ aũt q; nõ oĩs honoꝛificẽtie studio humi
litas defiñit̃. Põt enim deferre alicui ꝓpter seculi
gratiã potẽtie metũ:vtilitatisq; cõtuitũ. tua edifica
tio querit̃ nõ alteri⁹:⁊ iõ vna dat̃ oĩbus forma sen
tẽtie:vt nõ de plãtiõe iactãtia sit:sed de humilitate
cõtentio. BEDA: In hac tñ forma a dño tradita
maiꝛes nõ minꝰ discretiõe op⁹ habẽt:ne.s. ad in
star regũ gentiũ dñari subiectis:seq; ab eis gaudeãt
laudib⁹ attolli:⁊ tñ cõtra delinquẽtiũ vitia p zeluꝝ
iustiçe sint erecti. Ad uerba aũt exhoꝛtatiõis iuuet
adiũgit exẽplũ.vñ seq̃t: Nã q̃s maioꝛ ẽ q̃ recũbit:an
q̃ mĩstrat: Nõne q̃ recũbit: Ego aũt i medio vestruꝝ
sum sicut q̃ mĩstrat. CHRY. q.d. Nõ putes disci
pulũ tui egere:te vero ñ illi⁹. Ego enĩ q̃ nullo egeo:
quo vniuersa egẽt celestia ⁊ terrestria:ad mĩsteri
alẽ gradũ cõdescẽdi. THEO. Oñdit aũt se mĩstrã
tem eis cũ panẽ ⁊ calicẽ distribuit:cui⁹ mĩsterij mẽ
tionẽ facit:rememoꝛãs eos si de eodẽ pane comede
rũt:⁊ de eodẽ calice biberũt si ipe chriſt⁹ oĩbus mini
strauit:vnũ debẽt oẽs sentire. BEDA: Uel loq̃t̃
de mĩsterio quo scõm iobãnẽ eoꝝ pedes lauit oñs
⁊ magist̃er: q̃uis etiã verbo mĩstrãdi possint oĩa q̃
i carne gessit itelligi: sed ⁊ suũ sanguinẽ se ꝓ nobis
effundere mĩnistrãdo significat.

Uos aũt estis q pmãsistis mecũ
in tẽtationibus meis. Et ego dispo
no uobis sicut dispoſuit mihi pater
meus regnũ: ut edatis ⁊ bibatis sup
mẽsam meã i regno meo: ⁊ sedeatis
super thꝛonos iudicantes duodeciz
tribus israel.

THEO. Situt oñs ꝓditoꝛi ꝓnunciauerat verb:sic
discipulis remanẽtib⁹ ecõtrario bona ꝓnunciat di
cẽs: Uos au. estis q̃ pmãsistis me.i tẽta.meis. BE
DA: Nõ enĩ ichoatio patiẽtis:sed pseuerãtia cele
stis regni gloꝛia donanẽt:qꝛ pseuerãtiã q̃ cõstantia
seu foꝛtitudo mẽtis vocat̃ :dicim⁹ eẽ cũctarũ colũ
nã virtutũ. Filiꝰ q̃ dei secũ pmanẽtes i tẽtationib⁹
eternũ ducit ad regnũ. Si enĩ cõplãtati facti sum⁹
similitudini mortis ei⁹:simul ⁊ resurrectiõis erim⁹.
vñ seq̃t: Et ego dispono vo.si.dispo.mihi pa.me⁹
regnũ. BEDA: Regnũ dei nõ ẽ de h̃ mũdo. Non
aũt equalitas ad dñm sed similitudis emulatio ẽ. so
l⁹ enĩ chriſt⁹ plena imago dei ẽ: ꝓpter exp̃ssam i se
paterne gratitudis vnitatẽ. Just⁹ aũt hõ ad imagi
nẽ dei ẽ:si ꝓpter imitãdã diuine cõuersatiõis simili
tudinẽ mũdũ hũc dei cognitiõe contẽnat.vñ ⁊ coꝛ
pus chriſti edim⁹:vt vite eterne possim⁹ eẽ ꝓticipes
pp qõ seq̃t: Ut edatis ⁊ bibatis.su.men.meã in regno
meo. Nõ enĩ vict⁹ ⁊ pot⁹ nobis p̃mij loco sp̃det̃:
sed cõicatio gr̃e celestis ⁊ vite. BEDA: Uel mẽsa
ꝓposita oĩbus sanctis ad fruendũ celestis ẽ gloꝛia
vite:q̃ q̃ esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã saturabunt̃ fruẽdo
desiderato gaudio veri boni. THEO. Non aũt h̃
dixit quasi futuris illic coꝛpalibus escis:⁊ q̃si regno
suo sẽsibili futuro.erit enĩ illic angelica conuersatio
sicut saduceis p̃dixit. Sed ⁊ paul⁹ dicit nõ eẽ regnũ
dei escã ⁊ potũ. CIRYL. Sed ex his q̃ sũt apõ nos
spiritalia designat.nã ꝓgatia quadã fungũt̃ apõ
reges terrenos:q̃ eis quasi cõuiue cõsidẽt. Et huma
no ergo iudicio oñdit:q̃ apud eũ i p̃mis honoꝛibus
statuent̃. BEDA: Hec est enĩ imutatio dextre ex
celsi:vt q̃ nũc humiles gaudẽt mĩnistrare cõseruis:
tũc sup oñi mẽsam sublimes:vite ꝓpetue dapib⁹ alã
tur. Et q̃ hic i tẽtationib⁹ iniuste iudicati cũ dño p
manent:illic cũ eo sup tẽtatoꝛes suos iusti iudices
veniãt.vñ sequit̃: Et sedea.sup thꝛo.xii.iudi.xii. trib⁹
israel. THEO. Hoc ẽ condẽnãtes ex duodeciz tri
bub⁹ ifideles. AMB. Nõ aũt.xii.thꝛoni tãq̃ aliq̃
coꝛporalis sũt receptacula sessiõis: sed q; scõm diui
nã similitudinẽ iudicat chriſt⁹ cognitiõe coꝛdiũ:nõ
interrogatiõe factoꝝ:virtutẽ remunerãs:ipietatẽ cõ
dẽnans.ita apostoli i iudiciũ spiritale formanẽt: re
muneratiõe fidei:execratione pfidie:vt tute eꝛoꝛem
redarguẽtes:sacrilegos odio pseq̃tes. CHRY.
Nunq̃d aũt illic sedebit ⁊ iudas. Sed considera q⁹
lex est data a deo p hieremiã: Si q̃d boni ꝓmisero
si cẽsearis idign⁹ mulctabo te. Et iõ loquẽs cũ disci
pulis:nõ simpliciter ꝓmisit sed addidit: Qui pman
sistis mecũ i tẽtatiõibus. BEDa: Ab ei⁹ ergo subli
mitate ꝓmissi iudas excipit̃. Naz ⁊ anteq̃ hec oñs
diceret:exijsse credẽdus ẽ. Excipiũt̃ ⁊ illi q̃cunq; au
ditis incõpꝛehẽsibilis sacramẽti vbis abierũt retro.

Dit autẽ dñs simoni. Simon ec
ce sathanas expetiuit uos ut cribra
ret sicut triticũ. Ego aũt rogaui p
te ut nõ deficiat fides tua. Et tu ali
q̃n cõuersus:cõfirma fratres tuos.
Qui dixit ei: Dñe tecũ parat⁹ sum
⁊ in carcerẽ:⁊ i mortẽ ire. Et ille di
xit: Dico tibi petre:ñ cãtabit hodie
gall⁹: donec ter abneges nosse me.

BEDA: Ne gloriarent̃ vndecim apostoli: ⁊ suis
virib⁹ tribuerẽt:q⁹ soli pene iter tot milia iudeoꝝ vi
cerent̃ in tẽtatiõibus pmãsisse cũ dño :oñdit eos si
nõ iuuãtis se dñi eẽnt opitulatiõe ꝓtecti:eadẽ pro
cella cũ ceteris potuisse cõteri.vñ sequit̃: Dit aũt do
min⁹ simoni: Simon:ecce sathanas expetiuit vos:
vt cribraret sicut triticũ.i.expetiuit vos tẽtare:⁊ ve
lut q̃ triticũ purgat vẽtilãdo cõcuttere.i quo docet

nulli⁹ fidem a diabolo:nisi deo permittēte tētari.
THEO. Hoc aūt petro dixit:eo q̄ fortior alijs erat ⁊ superbire poterat i his q̄ promissa erant a christo.
CIRYL. Vel vt oñdat q̄ homies nihil exñtes quā tu ptinet ad hūanā naturā ⁊ lubricū mētis nostre ñ decet:vt pēse ceteris velit.⁊ iō omissis ceteris venit ad petrū ceteris p̄latū.vñ seq̄t:Ego au.roga.p te vt nō deficiat fides tua. CHRY. Nō aūt dixit: Ego p̄misi:sz Orauī.humiliter eni loquit tēdēs ad passionē:vt humanitatē demōstret.nā q̄ nō deprcatione sed iperio dixerat:Sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā.⁊ Tibi dabo claues regni celor. qūo op⁹ habebat oratōe vt cōcitatā vni⁹ homis aiam coerceret:Nō aūt dixit: Rogaui:vt nō neges:sed ne deseras fidē. THEO. Nā ⁊si paululū agitādus sis:habes tñ recōditū semē fidei q̄uis decierit folia spūs tentatoris:viget tñ radix.petist ergo sathanas te ledere tā q̄ iuidēs tibi de mea dilectiōe. sed q̄uis egomet p te sim deprcat⁹:tu tñ delinques.vñ seq̄t: Et tu aliq̄n cōuer.cōfir.fra.tuos.q.d. Postq̄ me negato plorauēris ac penituēris:corrobora ceteros: cū te p̄cipē apostolorū deputauerim. Hoc eni decet te q̄ mecū robur es ⁊ petra ecclesie. Hoc aūt itelligēdū ē nō solū de apostolis q̄ tūc erāt:vt roborarent a petro: sz ⁊ de oīb⁹ q̄ vsq̄ ad finē mūdi futuri sūt fidelib⁹: ne s.aliqs credētiū diffidat vidēs eū q̄ cū eēt apostolus denegauit:ac iterū p penitētiā obtinuit p̄rogatiuā: vt eēt antistes mūdi. Admirare igit exuberātiā diui ne patiētie:ne diffidere discipulū faceret: nōdū patrato crimīe largit⁹ ē veniā:ac iterū ip̄m i apostolico gradu restituit dicēs: Confirma fratres tuos.
BEDA.q.d. Sicut ego tuā fidē ne deficiat orādo pteri:ita tu ifirmiores fratres ne de venia desperēt cōfortare memēto. BEDA: Caue ergo iactātiaz: caue seculū. Ille iubet cōfirmare fratres suos q̄ dixit Dia relinquim⁹ ⁊ secuti sum⁹te. BEDA: Quia vero se dñs dixerat p fide petri rogasse cōscius ille p̄sentis affectus fideiq̄ feruētis:sed futuri casus nescius:nō credit se vllaten⁹ abeo posse deficere.vñ sequit:Qui dixit ei:Dñe te.pa.sum ⁊ ī car.⁊ ī mor ire.
THEO. Pre nimia quidē dilectiōe flāmescit:⁊ ī possibilia sibi pollicet. Decebat aūt audito semel a veritate q̄ tētand⁹ esset nō ampli⁹ contēdere. Sed dñs vidēs eū p̄sumptuose loquētē:p̄mit tētatiōis speciē.s.q̄ negatur⁹ eēt.vñ sequit: Et ille dixit dico tibi petre nō cātabit hodie gall⁹:donec ter abneges nosse me. AMB. Petr⁹ quidē ⁊si spū p̄mpt⁹ corpore:tñ adhuc infirm⁹ affectu denūciat dñm negatur⁹. Neq̄ eni poterat diuine cōstantiā itentionis equare. Passio dñi emulos habet: pares nō habet.
THEO. Vic aūt magnā doctrinā haurim⁹:q̄ nō sufficit humanū p̄positū absq̄ diuino subsidio. Petr⁹ eni q̄uis feruēs eēt:derelict⁹ tñ a deo supplāta tus fuit ab hoste. BASI. Sciendū aūt q̄ deo permittēte timorati lapsum patiunt q̄q̄ ad fast⁹ p̄cedētis remediū. Sed q̄uis idē videat eē delictū timorati ⁊ aliorū:refert nō modicū: nā timorat⁹ ex q̄ busdā ifidijs ⁊ pene p̄ut voluit peccauit. Alii vo nl lā gerēdo curā neq̄ sui neq̄ dei peccāt:nō distīguētes ūter peccare ⁊ agere virtuose.vñ reor ⁊ iussionis modū i eis debere fore diuersum. nā timorat⁹ quodā iuuamie idigēs:⁊ circa eandē rē erga quā peccauit iussa debz pferre. Illi vero cū totū bonū aiē destruxerint:affligi ⁊ moueri ⁊ p̄ceptis subici debent: quousq̄ ratū sit illis deū iustū iudicē eē ⁊ cōtremiscāt. AVG. de cō.euā. Hoc aūt q̄ hic dicit de petri negatiōe pdicta:oēs quidē euangeliste cōmemorāt:sed nō oēs ex vna eadēq̄ occasione fmones ad eā cōmemorādā veniūt.nā matthe⁹ ⁊ marc⁹ eā subnectūt postea q̄ dñs egressus ē ex illa domo vbi mā ducauerāt pascha:lucas vero ⁊ iohānes añq̄ inde esset egressus. Sed facile possem⁹ itelligere aut illos duos ea recapitulādo posuisse:aut istos p̄occupando:nisi magis moueret q̄ tā diuersa nō trū verba:sz etiā sentētias dñi p̄mittūt q̄bus pmotus petr⁹ illaz p̄sumptionē p̄ferret:vel p dño vel cū dño morīēdi: vt magis cogāt itelligi ter eū exp̄ssisse p̄sumptionez suā diuersis locis fmonis christi. ⁊ ter illi a dño respōsum:q̄ eū añ galli cantū esset negatur⁹.

Et dixit eis: Quādo misi uos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis: nūquid aliqd defuit uobis? At ille dixerūt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nūc q̄ habet sacculū tollat: similiter ⁊ perā. Et q̄ nō habet uēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. Dico eni uobis quoniā adhuc hoc quod scriptū est oportet ipleri in me: Et cū iniquis deputat⁹ est. Etenim ea q̄ sunt de me finē habēt. At illi dixerūt: Domine:ecce duo gladij hic. At ille dixit eis: Satis est.

CIRYL. Predixerat aūt dñs petro q̄ eū eēt negaturus:tēpore.s.siue captiōis. Sz q̄ semel facta ē mētio de captiōe ei⁹:cōsequēter nūciat supuenientem cōtra iudeos cōflictū.vñ dicit: Et dixit eis: Q̄n misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis:nūquid aliēd defuit vobis? Miserat eni saluator sanctos apostolos p̄dicare ciuitatib⁹ ⁊ oppidis regnū celorū:p̄cipiens vt eūtes nulli⁹ corporaliū curā gererēt: sed i eo totā spem victūs reponerēt. CHRY. Sicut aūt q̄ docēt natare circa p̄cipiū q̄dē manus suas suppōnētes:attētius sustentāt suos discipulos:postea plerūq̄ manū abstrahētes iubēt vt sibi opitulētur:q̄n immo ⁊ paululū emergi p̄mittūt: ita ⁊ christ⁹ fecit discipulis. In exordijs quidē p̄sto i cūctis eis aderat:parās eis vberrime affluentiā oīm. vñ seq̄t: At illi dixerūt: Nihil. At vbi oportebat ⁊ p̄prias vires oñdere:subtraxit eis aliquātulū grām: iubēs eis ex se nōnulla pagere.vñ seq̄t: Dixit ergo eis: sed nūc q̄ habet sacculū.quo.s.portat pecunia. Tollat similit ⁊ perā.qua.s.portant cibaria. Et quidē q̄n nec calcamēta nec zonā habebāt:nō baculū nec es:nullius passi sūt penuriā.vt autē marsupiū cōcessit eis ⁊ perā:esurire vident ⁊ sitire ⁊ nuditatē pati:ac si eis diceret: Dacten⁹ cūcta vobis vberrime affluebāt:nūc aūt volo vos ⁊ inopiam experiri: iōq̄ non addico necessitati p̄stine legis:sed mādo ⁊ loculū hre ⁊ po

rā. Poterat aūt ꝛ deᵓ vsq; in finē eos ī tāta cōstitue re copia: sed noluit ob multas cās: ꝓmo quidē vt ni hil sibi tribuerēt: sed recognoscerent totū emanasse diuinit⁹: scdo vt moderari sibi sciāt: tertio ne maio ra de se opinentē. Nouū igit cā permittēs eos īcurre re multa iopinatorū relaxauit ꝓtis legis rigorem: ne grauis ꝛ itolerabil fieret eis vita. BEDA: Nō enī eadē viuēdi regula ꝓsecutiōis qua pacis tēpore discipulos iformat: missis quidē discipulis ad ꝓdi candū: ne qd tollerēt ī via ꝓcepit: ordinās. s. vt q euā gelīū mīciat de euāgelio viuat. Instāte vero mortī articulo: ꝛ tota illa gēte pastorē simul ꝛ gregē perse quēte: cōgruā tēpori regulā decernit ꝓmittēs vt tol lāt victui necessaria: donec sopita īsania ꝓsecutorū tēpus euāgelizādi redeat. vbi nobis quoq; dat exē ꝓiusta nōnūq; cā instāte: quedā de nostri ꝓpo siti rigore posse sine culpa itermitti. AVG. contra faustū: Nulla ergo istātia ꝓcipiētis sed rōne dispē santis ꝓ tēporū diuersitate ꝓcepta vel cōsilia vel p missa mutant. AMB. Qui aūt ferire ꝓhibet: cur emere gladiū iubet: nisi forte vt sit pata defensio: nō vitio necessaria: ꝛ videri potuisse vindicari sed nolu isse. nī secē: Et q nō habet. s. sacculū. Vēdat tunicā suā ꝛ emat gladiū. CHRY. Quid est h̄: q dixerat: Siqs te pcusserit ī dextra gena: vertas ei ꝛ aliā: nūc armat discipulos: ꝛ solo gladio. nā si penit⁹ armare decebat: nō solū oportebat gladiū possidere sz ꝛ scu ta ꝛ galeas. Sed ꝛ si mille huiusmōi possiderēt ar ma: ꝓ tot īsultib⁹ ꝛ insidiis populorū: tyrānorū: vr bīū nationū: qualiter. xi. ꝓparerēt: ꝛ ex solo aspectu agminū nō cōtremiscerēt: nutriti ī stagnis ꝛ fluuiis Nō ergo putem⁹ eū iussisse vt gladios possiderent: sed ꝙ gladios inuit īminētes insidias iudeorū. vñ sequi tur. Dico enī vo. qñ adhuc h̄ qō scriptū ē oportet ī pleri ī me: Et cū iniqs deputat⁹ ē. THEO. Cū. n. ipi iter se supra de ꝓgatiuis cōtenderīt: Nō est in qt tēpus ꝓgatiuarū imo piculorū excidiū. nā ego magister vester ducor ad mortē nō honorabilē cū ipis deputādus. Etenim ea q̄ sunt de me. s. ꝓdicta fi nē habēt. i. ipletionē. Volēs ergo violentū īsultū ī mutē: meminit gladii. nec ꝓsus reuelauit: ne tange rent accidia. nec ꝓsus obticuit: ne repentinis ag gressib⁹ fluctuarēt. sed postea recolētes mirarent: quo seipm preciū exhibuit passioni ꝓ salute hūana. BASI. Vel dns nō iubet portare marsupiū ꝛ pe rā ꝛ emere gladiū: sed ꝓdicit futurū: q. s. apostoli ob lini tēpore passiōis donorū ꝛ legis dnī auderent su mere gladios. sepi⁹ enī scriptura vtiē impatiua fmo nis specie loco ꝓphetie. In plurib⁹ tī libris nō iue nitur: accipiat: tollat: vel emat: sed tollet ꝛ emet. THEO. Vel ꝙ h̄ prenūciat eis q̄ īcurrerēt famē ꝛ sitim: qō inuit ꝙ perā: ꝛ aduersitates nōnullas: qō i nuit ꝙ gladiū. Vel aliter: qō dnūs dicit: Qui hz saccu lū tollat similiter ꝛ perā. videl fmo ad discipulos fuit: ſz reuera respicit quālibet iudei psonā. q. d. Si qs iudeorū abundat facultatibus congestis omni bus fugiat. Si aūt qs vltima oppressus penuria colit regionē: hic etiā amictū vēdat ꝛ gladiū emat. Inua det enī eos itolerabilis īpetus pugne: vt nihil ad re sistendū sufficiat. Deide pādit horū malorū cām: q̄ s. passus ē penā ꝓbanis debitā cū latronib⁹ cruci fixus. Et cū ad hoc puentū fuerit: sumet finē verbuz dispēsationis. Persecutorib⁹ aūt accidēt que a ꝓ phetis sūt ꝓdicta. Nec igit dns ꝓdixit de futuris re gioni iudeor. sed discipuli nō itelligebāt ꝓfundita tē dictorū putātes ob futurū ꝓditoris īsultū gladiis op⁹ ē. vñ sequit: At ille dixit. Dne ecce duo gladii h̄ At ille dixit eis: Satis ē. CHRY. Et quidē si hūa no eos volebat vti auxilio: nec centū sufficerent gla dii. q̄ si nolebat eos vti hūano subsidio: ꝛ duo super uacui sūt. THEO. Noluit ergo dns eos reph̄ende re quasi nō itelligētes: sed dicēs Satis est: eos dimi sit. Quidā aūt dicūt dnm ironice dixisse: Satis ē. q. d. Et quo duo sūt gladij sufficiāt nobis ad tantam multitudinē: q̄ta nos debet īnadere. BEDA: Ut duo gladij sufficiūt ad testimoniū spōte passi salua toris: vn⁹ q̄ ꝛ apostolis audacīā ꝓ dño certādi ꝛ dño virtutē medicādi doceret ī eē: alter q̄ nequaq; vagina exemptus oīderet eos nec totū qō potuere ꝓ eius facere defensione ꝓmissos. AMB. Vel q̄a lex referre nō vetat: fortasse petro duos gladios of ferēti satis eē dicit: quasi licuerit vsq; ad euāgeliū: vt sit ī lege eqtatis eruditio: ī euāgelio bonitatis perfe ctio. Est etiā gladi⁹ spiritalis vt vēdas patrimoniuz ꝛ emas verbū quo mētis penetralia vestiunt. Est et gladi⁹ passiōis: vt exuas corp⁹: ꝛ īmolate carnis ex uuiis emat tibi sacra corona martyrij. Mouet ad huc ꝙ duos gladios discipli ꝓtulerūt ne forte vnū noui: vnū veteris testamēti sit. Deide dicit dns: Sa tis ē: quasi nil desit ei quē vtriusq; testamēti doctri na munierit.

¶ Et egressus ibat fm consuetudi nem in montē olīuarū. Secuti sunt aūt illū ꝛ discipuli. Et cū pueniſſet ad locū dixit illis: Orate: ne itretis in tētationē. Et ipe auulsus ē ab eis quantū iact⁹ ē lapidis: ꝛ positis ge nib⁹ orabat dicēs: Pater si vis trās fer calicē istū a me. Verūtamē non mea uolūtas: sed tua fiat.

BEDA: Tradēdus a discipulo dns cōsueti secessus locū quo facilime repiri possit adit. vñ seqt: Et egressus ibat scdm ꝺsue. ī mō. oli. CIRYL. De die nāq; cōuersabat hierosolymis: obscura vero nocte succedēte ī montē olīuarū cū suis cōuersabat discī pulis. vñ subdit: Secu. sūt aūt ill. ꝛ disci. eius. BE DA: Pulchre aūt sui corpis mysteriis ībutos ī mō tē olīuarū discipulos educit: vt oēs ī morte sua ba ptizatos: sanctiſpūs charismate cōfirmādos eē desi gnet. THEO. Post cenā aūt nequaq; tertia ꝛ lo cus ꝛ somn⁹ occupāt dnm: ſz oratio ꝛ doctrina. vñ seqt: Et cū pue. ad lo. dixit illis: Orate ne ītretis ī tē ta. BEDA: Impossibile q̄dē. ē hūanā aīam nō tē tari. vñ nō ait: Orate ne tētemini. ſz orate ne ītretis ī tētationē h̄ ē ne tētatio vos supet vltīa. CIRYL. Sed ne solis verbis eis ꝓdesset: ꝓcedēs paululum orabat. vñ seqt: Et ipe auul. ē ab eis. quātū iact⁹ ē la pidis. vbiq; inuenies eū semotū orantē: vt discas q̄ aīo attēto ꝛ corde q̄eto colloquendū ē cū deo sub limi. Nō aūt quasi egēs alieni suffragij ꝓcib⁹ īsiste

bat:q̄ ē oīpotētissima virt⁹ patris: ꝫ vt discam⁹ nō
eē ī tētatiōib⁹ dormitādū:sed magis oratiōnib⁹ ī
sistēdū. BEDA:Sol⁹ etiā orat ꝓ oīb⁹:q̄ sol⁹ erat
passur⁹ ꝓ oībus:significās tantū orationē suā q̄tū
z passionē a nostra distare. AVG. de que.euan.
Auulsus ē aūt ab eis quātū iact⁹ lapidis tāq̄ typi
ce admonnerit:vt ī eū dirigerēt lapidē.i. vsq̄ ad ip̄z
ꝓducerēt ītentionē legis que scripta erat ī lapide.
GRE.nisen⁹:Quid aūt sibi vult flex⁹ genuum de
quo dicit:Et posi.geni.ora. Pūanus quidē vsus est
ꝓnos terre supplicare maiorib⁹:facto oñdētes for
tiores eē q̄ rogant. Dalā ē aūt humanā naturā ni
hil habere deo cōdignū. Et iō honorifica signa que
īuicē exhibem⁹:fatētes nos humiliores eē respectu
excellētie ꝓmi:trāsumpsim⁹ ad obsequia icōpabilis
nature.vñ ille q̄ nostros lāguores portauit:ac ꝓ no
bis ītercessit ꝓ hominē quē sumpsit genuflectit ora
do:sanciēs nō eē supbiendū orationis tēpore:sed per
oīa hūilitati cōformandū:q̄ de⁹ supbis resistit: dat
aūt hūilibus gr̄am. CHRY.Quelibet aūt arx vbis
z operib⁹ oñditur ab eo q̄ docet:q̄ ergo dīs vene
rat doctur⁹ nos q̄libet virtutē:ob h̄ cadē dicit z fa
cit.vñ q̄ iusserat verbis orare: ne ītrarēt ī tentatio
nē:h̄ etiā ope docet. Seqūt.n.Dicēs: Pr̄ si vis trans
fer cali.istū ā me. Nō dicit Si vis:quasi ignorās an
patri placeret.neq̄ enī magis ardua cognitio ē:hac
cognitiōe paterne substātie:quā ipe sol⁹ pspicacitez
nouit sm illud:Sicut nouit me pr̄ : z ego noui pa
trē.neq̄ h̄ dicit quasi respuēs passionē. Qui enī cō
mi nat⁹ ē discipulo voleti ei⁹ passionē īpedire vt sa
thanā eū vocaret post multa ꝓconia:q̄liter crucifi
gi nolebat: Cur igit̄ ita dictū ē : cōsideres quātum
erat audire:q̄ de⁹ ineffabilis:q̄ quelibet itellectū trā
scēdit.voluit vterū subire virgineū:lac suggere:z hu
mana queq̄ pati. Quoniā ergo fere incredibile erat
q̄d erat futurū:ꝓmo quidē misit ꝓphetas h̄ nūcian
tes:postea ipe īdutus carne veniēs vt nō phātasma
putaret:pmittit carnē ferre naturales defect⁹:esu
rire:sitire:z dormire:laborare:affici: z anxiari:ob h̄
z recusat morte verā hūanitatē demōstrās. AM
BRO.Dicit ergo:Si vis trāsfer a me cali.istū quasi
hō mortē recusās:q̄si de⁹ sentētiā suā seruās. BE
DA:Uel trāsferri a se calicē postulat:nō quidē tio
re patiēdi : sed misericordia ꝓtis populi:ne ab illo
biba t calicē ꝓpinatū.vñ z signāter nō dicit:Trans
fer a me calicē:sed calicē istū:h̄ ē populi iudeorū : q̄
excusationē ignorātie habere nō pōt : q̄ me quotti
die vaticinant. DIONY.Alexandrin⁹ Uel q⁹ di
cit:Trāsfer calicē istū a me.nō ē h̄.nō adueniat mi
hi.nisi enī aduenerit trāsferri nō poterit. Igit̄ vt sē
sit iā ꝑsentē:cepit affici z tristari:z quasi iā ꝓpin
quante go dicit. Trāsfer calicē hūc. Sicut enī q̄ ꝓ
terit:nec ītactū ē nec ꝓmanēs:sic z saluator leuiter
īuadentē tētationē flagitat pelli: z h̄ ē nō ītrare in
tētationē:q̄ cōsilit eē orandū.pfectissim⁹ aūt mo
dus tētatiōes euitādi manifestat cū dicit: Uerūtn
nō mea volūtas:sed tua fiat.de⁹ enī ierptus est ma
lorū. Uult aūt nobis bona largiri supra id q̄ peti
mus vel itelligim⁹.ergo pfectā volūtatē patris quā
ipe nouerat:petit sortiri effectū:que eadez ē z sua se
cūdū deitatē. Renuit aūt ipleri humanā volūtatez
quā dicit suā:paterna volūtate minorē. ATHA.
Heminū enī hic velle oñdit:alterū quidē hūanū q̄
ē carnis:alterū vero diuinū.hūanitas enī ob carnis
fragilitatē recusat passionē: sed diuin⁹ ei⁹ affectus
affectāter eā subiit:eo q̄ nō esset possibile eū detine
ri a morte. GRE.nisen⁹: Appollinaris aūt asserit
q̄ chr̄ist⁹ nō habuit sm terrenā naturā ꝓpriā volū
tatē:sed solū ī christo ē volūtas dei: q̄ de celo desce
dit. Dicat ergo quā volūtatē vult dīs nequaq̄ eue
nire:Neq̄ enī deitas aufert ꝓpriā volūtatē. BE
DA:Appropinquās etiā passioni saluator:firman
tiu ī se vocē sumpsit:vt cū hoc imineat q̄d fieri volu
mus:sic ꝓ ifirmitatē petam⁹:vt nō fiat quatenus ꝓ
fortitudinē pati simus:vt volūtas cōditoris nostri
etiā cōtra nostrā volūtatē fiat.

¶ Apparuit aūtē illi angel⁹ de celo
cōfortās eū . Et fact⁹ in agonia ꝓli
xius orabat. Et fact⁹ ē sudor eius si
cut gutte sanguinis decurrētis i ter
ram . Et cū surrexisset ab oratiōe z
uenisset ad discipulos suos: inuenit
eos dormiētes ꝓ tristicia. Et ait illis
Quid dormitis? Surgite orate:ne
ītretis in tentationem.

THEO.Ut nobis īnotescēret orationis virt⁹:quā
ten⁹ ea aduersis ꝓponam⁹:oras dīs ab angelo con
fortat:vt dicit: Apparuit aūt illi angel⁹ de celo cō
fortās eū. BEDA: Alibi legim⁹ q̄ angeli accesse
rūt z mīstrabāt ei. In documēto ergo vtriusq̄ natu
re angeli z:ei mīstrasse:z eū cōfortasse dicit. Crea
tor enī creature sue nō eguit ꝑsidio:sed hō factus:si
cut ꝓpter nos tristis ē:ita ꝓpter nos cōfortatur.
THEO.Quidā aūt dicūt:q̄n apparuit ei angelus
glorificās eū z dicēs:Dñe tua ē virt⁹.tu nāq̄ potes
cōtra mortē z infernū gen⁹ humanum liberare.
CHRY.Et q̄ nō phātastice sed vere nostrā carnē
suscepit:vt approbet dispēsationis veritatē:z opiler
hereticorū ora:queq̄ hūana sustinet . Seqūt enī.Et fa
ta.i agonia ꝓlixius orabat. AMB.Dorm̄t plerūq̄
h̄ loco:q̄ tristiciā saluatoris ad argumētum inolite
pot⁹ a principio q̄ susceptę ad tēpus īfirmitatis icli
nāt.Ego aūt nō solū excusandū nō puto : sed nusq̄
magis pietatē ei⁹ maiestatēq̄ demiror. Quin⁹ enī
ꝓtulerat mihi:nisi meū susceptisset affectū. Susceptit
enī tristiciā meā vt mihi suā leticiā largiret. Cōfidē
ter tristiciā nomīo.q̄ crucē ꝑdico. Debuit ergo do
lorē susciꝑe:vt vinceret. Neq̄ enī habēt fortitudinis
laudē q̄ stupore magis vulnerū tulerit q̄ dolorem.
Nos ergo voluit erudire:quēadmodū mortē: z q̄d
ē ampli⁹:future mortis mesticiā vincerem⁹. Doles er
go dñe nō mea:sed tua vulnera . Infirmat⁹ ē.n.pp
delicta nostra.z fortasse tristis est iō:q̄ post ade la
psum tali trāsitu nobis erat et h̄ seculo recedendu
vt mori eēt necesse. Nec illud distat a vero:Sed tri
stis erat ꝓ ꝑsecutorib⁹ suis quos sciebat i malis sa
crilegii penas daturos. GRE.xxiiij.mor. Appropi
quāte etiā morte nostre mētis i se certamē exꝑsit:q̄

rum quandã terroris ac formidinis patimur: cũ per solutionẽ carnis eterno iudicio ꝓpinquam⁹ nec ĩ merito: quis aĩa post pusillũ hĩ ĩuenit qđ ĩ eternũ mutare nõ possit. ¶ THEO. Qđ aũt hũane nature fortet ꝓmissa oratio: nõ aũt diuine vt dicũt arriani. patet etiã er eo qđ subdit. Seqꝫ enĩ: Et factũ est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrẽtis ĩ terrã. BEDA: Nemo sudore hũc ifirmitati deputet: qz cõtra naturã ẽ sudare sanguinẽ: sed potiꝰ ĩtelligat ꝓ hĩ nobis declaratũ ꝙ effectũ iã sue pcis obtineret: vt. s. fidẽ discipulorum quã terrena adhuc fragilitas arguebat: suo sanguine purgaret. ¶ AVG. ĩ sentẽ. ꝓperi: Oãs etiã cum sudore sanguineo diis significabat de corpe suo todore sanguineo diis significabat de corpe suo todo qđ ẽ ecclesia manatura martyria. THEO. Ut hĩ puerbialiter dicit de eo ꝙ vehemẽter sudauit: ꝙ sudauit sanguinẽ. Uolẽs igit euãgelista innuere ꝙ grossis sudoꝝ guttis madebat: sumit guttas sanguinis ad exemplũ. ꝓ hĩ aũt ĩueniens discipulos dormientes ꝓ tristicia ĩprꝛperat eis: simul admonẽs vt orarẽt. Seqꝫ enĩ: Et cũ surrexisset ab ora. z venisset ad discs. suos. ĩuenit eos dormiẽtes ꝓ tristicia. ¶ CHRY. Erat enĩ intẽpestũ noctis: z discipulorũ oculi pauore tristia ꝓmebant: z erat somnꝰ nõ corporis: sed mentis. ¶ AVG. de cõ. euã. Non aũt expssit hic lucas quota oratiõe diis ad discipulos venerit: nihil tñ hĩ matthẽo z marco repugnauit. ¶ BEDA: Demonstrat aũt diis cõsequenter: qz ꝓ discipulis orauerit: quos monet orationũ suarũ vigilãdo: z orando existere gricipes. Seqꝫ enĩ: Et ait illis: Quid dormitis surgite z orate: ne ĩtretis ĩ tẽtationẽ. ¶ THEO. hꝰ ẽ ne a tẽtatiõe supent. Hoc enĩ ẽ nõ iduci in tẽtationẽnõ demergi ab ea. Uel simpliciter nos iubet orare vt trãquilla sit nostra vita: nec ĩmergamur in aliqõ molestoꝝ. Diabolicũ enĩ ẽ z superbũ quenqꝫ sein tẽtationẽ ꝓcipitare. vñ z iacobꝰ nõ dixit: Iniciae vos i tẽtatiões: sed Cũ ĩciderit is: oẽ gaudiũ estimate: de inuito volũtariũ faciẽtes.

Adhuc eo loquẽte: ecce turba: z q uocabaꝫ iudas unꝰ de duodecim antecedebat eos: z appropinquauit iesu: ut osculareꝫ eũ. Jesus autẽ dixit illi: Juda osculo filiũ hominis tradis? Uidẽtes autẽ hi q circa ipsum erãt qđ futurũ erat: dixerũt ei: Domine: si pcutimꝰ in gladio? Et percussit unꝰ ex illis seruũ principis sacerdotũ: z amputauit auriculã eius dexterã. Rñdens autẽ iesus ait: Sinite usqz huc. Et cũ tetigisset auriculã eius sanauit eũ. Dixit autez ihesus ad eos q uenerãt ad se principes sacerdotũ z magistratꝰ tẽpli z seniores. Quasi ad latronẽ existis cum gladijs z fustibꝰ: Cũ quotidie uobiscũ fuerim in tẽplo: non extendistis manus in me. Sed hec est hora uestra z potestas tenebrarum.

¶ GLO. Premissa oratiõe christi: subiicit de eiꝰ ꝓditione: qua a discipulo ꝓdit. Dicit enĩ: Adhuc eo loquẽte: ecce turba z q vocaꝫ iudas vnꝰ de. xij. antecedebat eos: ¶ CIRYL. Dicit aũt q vocabaꝫ iudas: qsi nomẽ eiꝰ habẽs exosum: addit autẽ vnꝰ de. xij. ad significatiã neqcie ꝓditoris. Nã q honoratus fuerat eq̃ apostolis factꝰ ẽ occisiõis eã ĩ christũ. ¶ CHRY. Sicut enĩ ĩsanabilia vulnerũ nec austeris medicamẽtis obediũt: nec demulcẽtibꝰ: sic aĩa vbi semel ẽ captiuata: z si ipam dederit cuicũqꝫ peccato nullũ emolumẽtũ ex admonitiõibꝰ cõsequetur: qđ z inde accidit a ꝓditiõe nõ cessanti: q̃uis oĩmõ doctrie eẽt a christo cohibitꝰ. vñ seqꝫ: Et appropiquauit iesu vt osculareꝫ eũ. ¶ CIRYL. Immemor enĩ gloie christi: putauit forsitã posse latẽter agere: ausus preripuũ dilectiõis signũ: organũ efficẽ doli. ¶ CHRY. Nõ aũt discedẽdũ ẽ a fratrũ admonitiõe: quãq̃ nihil ꝓpter nostra verba eueniat: nã z riuuli z si nullꝰ hauriat fluũt: z si forsan nõ pstaseris hodie: poteris forsan cras. Piscatoꝛ enĩ p totã diẽ vacua trahens rhetia: circa sero piscẽ capit. vñ dns z si sciret iudã ñ cõuertẽdũ: nõ destitit facere: q̃ sua ĩtererat. Sequit enĩ: Jesus aũt dixit ei: Juda osculo filiũ ho. tradis? ¶ AMB. Per ĩterrogationẽ ꝓnunciandũ puto: q̃ si amãtis affectu corripiat ꝓditorẽ. ¶ CHRY. Pro puũ aũt nomẽ ponit: qđ magis dolẽtis erat z reuocãtis: q̃ ꝓuocati ad irã. ¶ AMB. Dicit aũt Osculo tradis? hꝰ ẽ amoris pignoꝛe vulnꝰ ĩfligis? z pacis instrumẽto mortẽ irrogas? Seruus dñm: discipulus ꝓdis magistrũ: electꝰ auctorẽ? ¶ CHRY. Nõ autẽ dicit: Tradis magistrũ: tuũ dñm tuũ: bñfactorẽ: sed Filiũ ho. Hoc ẽ mãsuetũ z mitẽ: q si nõ esset magister z dns: qz tñ tã suauiter erga te gessit: nõ eẽt a te ꝓdendus. ¶ AMB. Magna o dñe significatio ptãtis: magna disciplina virtutis: z cõsiliũ ꝓditõis apitur: z adhuc patiẽtia nõ negaꝫ. Nũdit deũ quẽ prodoret: dũ occulta manifestat. nũdit quẽ traderet: dũ dicit Filiũ hominis: qz caro nõ diuinitas cõprehẽditur. Illud tñ plus cõfutat ingratus q eũ tradiderit: q cũ esset dei Filiꝰ: ꝓpter nos filiꝰ hominis eẽ voluisset. q. d. ꝓpter tẽ suscepi ingrate qđ tradis hypocrita. ¶ AVG. Hoc ergo dns cũ traderetꝫ ꝑmo dixit qđ ait lucas: Juda osculo fi. ho. tra. Deide quod matthe? Amice ad qđ venisti: Deide id qđ iohãnes commemorat. Quẽ queritis? ¶ AMB. Osculatꝰ ẽ aũt eum dns nõ quo simulare nos doceat: sed vt neqꝫ ꝓditorẽ refugere videreꝫ: z plꝰ afficeret ꝓditorẽ cui amoris officia ñ negaret. ¶ THEO. Telant aũt discipuli z gladios euaginãt. vñ seqꝫ: Uidẽtes aũt hi q circa ipm erãt qđ futurũ erat; dixerũt ei: Dne si pcutimus ĩ gladio? Sed qualiter hñt gladios: qz mactauerãt agnũ: z a mẽsa discesserãt. Alij aũt discipuli q runt an pcutterẽt: sed petrꝰ vbiqz feruẽs ꝓ dño persuasionẽ nõ expectat: sed pcutit seruũ pontificis. vñ seqꝫ: Et pcussit vnꝰ ex illis ser. princi. sacer. z amputauit auriculã eiꝰ dexterã. ¶ AVG. de cõ. euan. Qui pcussit sm iohãnẽ petrꝰ erat: quẽ aũt pcussit malchꝰ vo

cabat. AMB. Erudit⁹ enī i lege petr⁹ ꝓmpt⁹ affectu: q̄ sciret phīees reputatū ad iusticiaz ꝙ sacrilegos pemisset: ꝓcussit ꝑncipis seruū. AVG. de cō. euā. Deīde lucas dicit: Rndens aūt ihesus ait: Sinite vsq; huc. At h̄ ē q̄ matthe⁹ cōmemorat: Conuerte gla. tuū i locū suū. Nec moueat q̄si cōtrariū sit: q̄ lucas hic dicit dn̄m respōdisse: Sinite vsq; huc. q̄si post istā ꝓcussionē ita dictū fuerit: vt placuerit ei vsq; huc factū: sed ampli⁹ fieri noluerit: cū i verbis q̄ matthe⁹ posuit: itelligat⁹ poti⁹ totū factū quo vsus ē gladio petr⁹ dn̄o displicuisse. Illud enī veruz ē: ꝙ cū iterrogasset dicētes: Dn̄e: si ꝓcutim⁹ in gladio: tūc rndit: Sinite vsq; huc. i. nō vos moueat q̄ futurū ē: ꝑmittēdi sūt hucusq; ꝓgredi: h̄ est vt me appræhēdant: z impleant⁹ q̄ de me scripta sūt. Nō enī dicere: Rndens aūt ihesus: nisi ad iterrogationē eoruz rnderet: nō facto petri. Sed iter moras verboꝝ iterrogātiū dn̄m: z illi⁹ rndētis Petr⁹ auiditate defensionis ꝓcussit. Sz nō potuit simul dici: que simul fieri potuerūt tūc sicut dicit lucas sanauit eū: q̄ ꝓcuss⁹ erat. Seq; enī: Et cū tetigisset auriculā ei⁹ sanauit. eū. BEDA: Nūq; enī pietatis suę dn̄s obliuiscit. Illi iusto mortē iferūt ille ꝓsequētiū vulnera sanat. AMB. Sz cū dn̄s vulnere cruentū deterſit: mysteria diuina subiecit: vt fuus ꝑncipis mūdi nō nature cōditiōe: sed culpe auris vuln⁹ exciper: q̄ non audisset verba sapiētie. Aut si petr⁹ volēs ꝓcussit aurē: docuit ꝙ aurē i spem habere nō deberet: quā i mysterio nō haberet. Sz quare petr⁹: qz ipe ligādi z solūēdi adept⁹ ē ptātē. z iō tollit gladio spiritali aurē iteriozē male itelligētis. Sed dn̄s ipe refūdit auditū demōstrās z ipos si cōuertant⁹ posse sanari q̄ i passione dn̄i vulnerati sūt: eo ꝙ oē peccatū fidei mysteriis abluat⁹. BEDA: Vel seru⁹ iste popul⁹ ē iude oꝝ: ꝑncipib⁹ sacerdotū i debito mācipat⁹ officio: q̄ i passiōe dn̄i dexterā auriculā. i. spiritalē legis intelligentiam perdidit: que scilicet auris Petri gladio deciditur: non ꝙ ille sensum intelligendi audientibus tollat: sed diuino ablatum iudicio negligentibus pandat. Verum eadez dextera auris in his que in eodem populo crediderunt diuina dignatione pristino est restituta officio. Sequitur: Dixit autem ihesus ad eos qui venerant ad se principes sacerdotum z magistratus templi z seniores: Quasi ad latronem existis cum gladijs z fustibus. CHRYS. Accesserunt enim nocte timentes multitudinis impetum z ideo dicit: quid vobis opus erat his armis in eum qui vobiscum est semper. z hoc est quod sequitur: Cum quotidie vobiscum fuerim in templo non extendistis manus in me. CIRYL. Vbi non inculpat dominus ꝓfides iudeoꝝ ꝙ non sibi mature parauerant insidias mortis: sed arguit eos qui temere opinabantur eum se inuasisse ipso inuito: ac si dicat: Tunc non cepistis me: quia nolebam z nec nunc possetis: nisi me sponte vestris subijcerem manibus. vnde sequitur: Sed hec est hora vestra id est paruum tempus concessum est vobis exercende in me vestre superbie patre votis meis faciente. Dicit etiam q̄ hec potestas est tenebris data id est diabolo: z indeis insurgendi i chr̄istum. Et hoc ē q̄ subdit: Et trās tenebras. BEDA. q. d. Ideo aduersum me in tenebris cōgregamini: quia potestas vestra qua sic contra lucem mundi armamini. in tenebris est. Queritur autem quomō ihesus principes sacerdotum: magistratus templi: z seniores qui ad se venerunt alloqui dicatur: cum apud alioseuangelistas non ipsos venisse: veruz in atrio cayphe expectantes mīstros mississe perhibeantur. Sed huic contrarietati rndetur: ꝙ illi non per seipsos: sed per eos quos miserunt ad apprehendendum chr̄istum: in sue iussionis potestatem venerunt.

¶ Cōprehēdentes aūt eū: duxerūt ad domum principis sacerdotuz: petr⁹ uero seq̄bat eū a lōge. Accenso auté igne i medio atriꝝ: z circūsedentib⁹ illis: erat petr⁹ in medio eoruz. Quē cū uidisset ancilla quedā sedē tem ad lumē: z eū fuisset intuita: dixit: Et hic cū illo erat. At ille negauit eū dicēs: Mulier nō noui illuz. Et post pusillū ali⁹ uidēs eū dixit: Et tu de illis es. Petr⁹ uero ait: O hō nō sum. Et iteruallo facto quasi hore uni⁹: ali⁹ qdā affirmabat dicēs Vere z hic cū illo erat: nā z galileus ē. Et ait petr⁹: Hō nescio qd dicis. Et cōtinuo adhuc illo loquēte cantauit gallus. Et conuersus dominus respexit petrum. Et recordatus est petrus uerbi domini: sicut dixerat: quia priusq̄z gallus cantet ter me negabis. Et egressus foras petr⁹ fleuit amare.

¶ AMBROSIVS: Non intellexerunt infelices mysterium: nec venerati sunt tam clementem pictatis affectum ꝙ etiam hostes suos non passus est vulnerari. Dicit enim: Comprehendentes auté eū duxerunt ad domum principis sacerdotum. Cum legimus teneri ihesum: caueamus ne putemus eum teneri fm diuinitatem: z inuitum quasi infirmum: tenetur enim z ligatur scōm corporis veritatem. BEDA: Princeps autem sacerdotum caypha significat: qui fm iohannem erat pontifex anni illius. ¶ AVGVSTI. de concor. euāgelistaꝝ: Sed primo ad annam ductus est socerum cayphe: sicut iohānes dicit q̄z ad caypham: vt matthe⁹ dicit. Mare⁹ aūt z lucas nomē nō dicūt pōtificis. ¶ CHRY. Iō autē ducit ad domum pontificis: vt de cōsensu principis sacerdotum singula queq; facerent illuc enim omnes cōuenerāt chr̄istū p̄stolātes: magnus autez seruoz petri ostēdit qui nō aufugit: cū alios fugientes vidisset. Sequit enī: Petr⁹ aūt sequebat eum a lōge. ¶ AMBRO. Bene a lōge sequebat⁹ iaz prim⁹

negaſ:neq;.n.negare potuiſſet:ſi chriſto p̄rim⁹ ad
hęſiſſet. Sed in hoc ſit reuerēd⁹ q̄ dñm nō reliquit:
etiā cū timeret met⁹ nature eſt cura pietat] BED.
Q̄ō aūt ad paſſionē eūtē dñm a lōge ſequiē petrus:
ſignificat eccl'iam ſecuturā q̄ eſt imitaturā paſſio
nē dñi:ſed lōge differēter.eccl'ia enī p̄ ſe patiē:at il
le p̄ eccleſia. ¶ AMBRO. Jā aūt in domo p̄ncipis
ſacerdotū ignis ardebat.vñ ſequiē: Accē.aūt igne ī
me.atrij ꝛ circū.il.erat pe.in me.eorū. Acceſſit petr⁹
vt calefacēt ſe: quia clauſo dño calor mētis iā in eo
refrigerat. CHRY. Tradite enī erāt petro clauēs
regni celor⁹:credēda erat ei ppl'or⁹ innumera mīitu
do:que eēt inuoluta peccatis. Erat aūt petr⁹ paulo
durior:ſicut trūcata ſerui p̄ncipis ſacerdotū decla
rat auricula. Dic igiē tam dur⁹ tāq; ſeuer⁹:ſi donuꝫ
nō peccādi fuiſſet adept⁹:q̄ venia cōmiſſis populis
donareē:que diuina,puidētia p̄miſit:q̄ p̄mo ipe la
bereē in peccatū:quo erga peccātes durior⁹ ſenten
tij ppij caſus intuitu tēperet. ꝛ cū ſe calefacē vellꝫ
ad p̄tnaſ:acceſſit ad eū puella de qua ſequiē:Que
cum vidiſſet ancilla quedā ſedentē ad lumē:ꝛ eum
fuiſſet intuita dixit: Et hic cum illo erat ¶ AMB.
Quid ſibi vult q̄ p̄mo eum p̄odit ancilla:cum viri
vtiq; magis potuerīt eum recognoſcere: niſi vt iſte
ſer⁹ peccare in nece dñi videreē:vt ꝛ iſte ſer⁹ redime
reē p̄ dñi paſſionē. Petr⁹ aūt,pdit⁹ negat: malo enīꝫ
negaſſe petrū q̄ dñm fefelliſſe.vñ ſequiē: At il.ne.di.
Mulier nō noui illū. ¶ CHRY. Quid ais opetre:
Vox tua repēte mutata eſt.os ei plenū fidei ꝛ amo
rem odiū pfidiāq; cōuerſum eſt: nō tibi flagella:
nō dū ſunt admota torm̄ēta:qui te interrogat:nul
laſ eſt eor⁹ qui aūcte ſui poſſit formidinē incutē cō
fitenti.mulier te ſimplici voce inſrogat:ꝛ forte nec
pdiura ꝓfeſſū:nec tamē mulier ſed puella hoſtia
rū:vile mācipiū. ¶ AMBRO. Sz iō negauit petr⁹
q̄ p̄miſit incaute.nō negat in mōte:nō ī tēplo: nō
in ſua domo;ſz in p̄torio iudeor⁹. Ubi negat;vbi ieſ⁹
ligat⁹ eſt:vbi veritas nō eſt. Negās aūt dicit: Non
noui illū, temerariū q̄ppe erat: vt diceēt q; nouerat
eū: que mēs humana nō pōt ꝓhendē: nemo.n.no
uit filiū niſi p̄. Rursum ſecūda vice negat chriſtuꝫ.
Sequiē.n. Et poſt puſillū ali⁹ videſ eum dixit: Et tu
de illis es. ¶ AVG. de con.euā. Intelligiē aūt q̄ in
hac ſecūda negatōe a duob⁹ ē ꝛpellat⁹:ab ancilla.ſ.
qui ꝛmēorāt matthe⁹ ꝛ marc⁹:ꝛ ab alio que ꝛmēo
rat lucas. Hoc g̃ q̄ō ḃ lucas dicit:ꝛ poſt puſillū iaꝫ
egreſſus erat ianuā petr⁹:ꝛ p̄nū gall⁹ cātauerat vt
marc⁹ dicit: Jā redierat:vt quēadmodū dicit iohes
ad focū ſtās iterꝫ negaret:de q̄ negatōe ſeq̄ē: Pe.vo
aut:o bō nō ſū. ¶ AMB. Maluit.n.ſe negare:q̄ xp̄z
aut q; videbaē negare chriſti ſocietatē: vtiq; ſe nega
uit BED. In hac āt negatōe petri dicun⁹ nō ſolū
ab eo negari chriſtū q̄ dicit eū nō eē chriſtū:ſz ab il
lo etiā q̄ cū ſit negat ſe eē chriſtianū. ¶ AMB. Ter
tio quoq; inſrogaē. Seq̄ē.n. Et inē.ſa.q̄.ho.vnius:
ali⁹ q̄ affir.di. Uē ꝛ ḃ cū il.erat. ¶ AVG. de cō.euā.
Q̄ō matth.ꝛ mar.dicūt p⁹ puſillū:q̄ſtū eēt ḃ tempis
māifeſtat ḃ lucas dicēdo: Et intualllo facto quaſi
hore vni⁹. de hoc aūt intualllo tacet iohānes. Jtem
q̄ matthe⁹ ꝛ marc⁹ non ſingulari ſed plurali nūero
enūciāt eoſ q̄ cū petro agebāt:cū lucas ꝛ iohes vnū
dicit:facile ē intelligē:aut pluralē nūer⁹ p̄ ſingula
ri vſitata locutiōe vſurpaſſe matthęū ꝛ marcū: aut
q; vn⁹ maxime tanq̄ q̄ eū viderat affirmabat: ceteri
autē ſecuti ei⁹ fidē petrū ſil' vrgebāt. Jā vo illud q̄ō
matthe⁹ ipi petro dictū aſſeuerat: Nōne te vidi ī or
to:? Marc⁹ aūt ꝛ lucas int̄ ſe illoſ de petro locutos
aut ſiām intelligūn⁹ tenuiſſe eos:q̄ ꝛpellatū dicūt
petrū:tātū.n.valet q̄ō de illo coꝝ illo dicebaē:q̄tū
ſi illi dicereē:aut vtroq; modo dictū: ꝛ alios hunc
alios illū modū ꝛmēorāſſe. ¶ BED. Subdit autem
Nā ꝛ gali.ē.nō q; alia ligua galilee:atq; alia loque
reē hieroſolymite:q̄ vtriq; fuerūt hebrei: ſz q; vna
q̄q; puicia ꝛ regio ſuas hūdo,p̄etates:vſitatuꝫ lo
quēdi ſonū vitare nō poſſit. Seq̄ē: Et ait pe. O hō:
ne.q̄d dicis. ¶ AMB. Hoc ē ſacrilegia vīa neſcio:ſz
nos excuſam⁹:ipe nō excuſauit. Nō.n.ſatis ē inolu
ta rīſio ꝛfitētis ieſū:ſz apta ꝛfeſſio.ꝛ iō petr⁹ nō de
induſtria rīdiſſe fic inducieē:q̄ poſtea recordat⁹ eſt
ꝛ tī fleuit. ¶ BED. Solet aūt ſacra ſcptura ſepe me
ritū cauſaꝝ p̄ meritū deſignare tp̄ū. vnde petr⁹ q̄ me
dia nocte peccauit:ad galli cātū penituit. Seq̄ē.n.
Et cōti.il.adhuc lo.gal.cātauit. Quia q̄ō ī tenebris
obliuiōis errauit:vere lucis rememoratiōe correxit
¶ AVG. de con.euan. Galli autē cantū poſt trinā
negatōnem petri intelligimus:ſicut marcus expreſ
ſit. ¶ BEDA: Hunc gallum myſtice opinor aliquē
doctorū intelligendū: qui iactantes ꝛ ſomnolētos
increpat dicens: Euigilate iuſti:ꝛ nolite peccare.
CHRY. Admirare autē curam magiſtri: quia cū
vinct⁹ eſſet:multa vtebatur,puiſione erga diſcipulū
quem nutu erigens ad lachrymas,puocauit. Sequi
tur enim: Et cōuerſus dominus:reſpexit petrum.
¶ AVG. de con.euange. Quod quo modo accipiē
dum ſit:diligenti⁹ conſiderandū eſt. Dicit enī mat
theus: Petrus.n.ſedebat foris in atrio.quod nō di
ceret:niſi illa cum domino int⁹ agerent. Similter ꝛ
in eo q̄ō dixit marcus: Et cum eſſz petr⁹ in atrio de
orſum:oſtendit nō ſolū in interioꝝib⁹:ſed etiam in
ſuperioꝝib⁹ geſta que dixerat: Quomodo ergo reſpe
xit dom⁹ petrū facie coꝝporali? Quapropter mihi
videē illa reſpectio diuinit⁹ facta. Et ſicut dictū eſt:
Reſpice ꝛ exaudi me: ꝛ cōuertere domine et libera
animā meam:ita dictū arbitror: Conuerſus domi
nus:reſpexit petrū. ¶ BEDA: Reſpicere nāq; ei⁹ mi
ſereri eſt:quia nō ſolū cū agiē penitētia:verū etiā vt
agaē dei miſericordia neceſſaria eſt. ¶ AMBRO.
Veniq; quos ieſus reſpicit:plorāt delictū. vnde ſeq̄ē
Et recordat⁹ eſt petr⁹ verbi dñi quod dixerat: Quia
p̄us q̄ gall⁹ cātet:ter me negabis. Et egreſſus foras
petr⁹ fleuit amare. Quare fleuit? quia errauit vt hō:
lachrymas ei⁹ lego:ſatiſfactiōem non lego. Lauent
lachryme delictū:quod voce pudor eſt cōfiteri. Ne
gauit p̄mo ꝛ ſecūdo ꝛ nō fleuit:quia adhuc non re
ſpexerat dom⁹. Negauit tertio:reſpexit eū ieſus:ꝛ
amariſſime fleuit.ꝛ tu ſi veniā vis mereri: dilue la
chrymis culpā tuā. CHRY. Non aūt audebat pe
trus palā flere:ne a lachrymis deph̄ēderēē: ſz foras
exiens lachrymabaē. Flebat autē nō ꝓpter penam
ſed quia dilectū negauerat: quod moleſtius erat ei
quolibet ſupplicio.

¶ Et viri q tenebāt illuꝫ:illudebāt
ei cedēteſ. Et velauerūt eū: ꝛ pcuti

ebāt facié eiꝰ. Et introgauerūt euꝫ dicétes: Prophetiza. Quis est q te pcussit? Et alia mlta blasphemātes dicebāt in eū. Et ut factꝰ é dies: pue nerunt seniores plebis ꝛ pncipes sacerdotū ꝛ scribe: ꝛ duxerūt illū i pciliū suū dicétes: Si tu es chriſtꝰ: dic nob? Et ait illꝭ: Si uob dixero non credetis mihi: si aūt ꝛ introgauero nō rñdebitis mihi: neqꝫ dimittetis Ex hoc aūt erit filiꝰ hois sedés a dextris uirtutis dei. Dixerūt aūt oēs Tu ergo es filiꝰ deiꝰ? Qui ait: Vos dicitis: qꝛ ego sum. At illi dixerūt: Quid adhuc desideramꝰ testimoniū. Ipi eni audiuimꝰ de oꝛe eius.

¶ AVG. de cō. euā. De petri tētatōe: q̄ int̄ oñi otumelias facta é: nō eodē ordine oēs narrāt. Nā illas pmo cōmēorat matthe⁹ ꝛ marc⁹: deide petri tētationē. Lucas vo explicauit pus tētatōem petri: deide oñi cōtumelias dicēs: Et vi. q̄ tene. eū: illu. ei cedētes ¶ CHRY. Leli ꝛ terre oñs cesus sustinet: ꝛ patiē ipioꝛ ridicula: fozmā nobis patiētie pbens. THE. Necnō oñs, pphaꝛ vt pseudo, pphā deludiē. Seqē Et vela. eū ꝛ pcu. fa. eiꝰ: ꝛ inter. eū di. Prophe, no. q̄s est q̄ te pcussit? ¶ BED. Hec q̄si in cōtumeliā facies bāt ei⁹ q̄ se a pplis, pphām voluit hri. Sꝫ tūc q̄ cesus ē colaphis iudeoꝛ: cediē etiā nūc blasphemijs falsoꝛū christianoꝛ. Velauerūt aūt eū: nō vt eoꝛ ille sceler nō videat: sed vt a se ipi faciē eiꝰ absc̄ōdāt. Neti ci aūt ꝛ iudei ꝛ mali catholici eū repꝛobis actibꝰ exacerbātes: q̄si ei illudētes dicūt: Quis ē q̄ te pcussit; dū ab illo suas cogitatōes ꝛ opa tenebraꝝ cogsci ñ estimāt. ¶ AVG. de cō. euā. Nec aūt intelligit passꝰ oñs vsq̄ mane in domo pncipis sacerdotū: qⁿ pus adductꝰ é. vñ seqē: Et vt fa. est dies: cōue. seni. ple. et pn. sacer. ꝛ scri. ꝛ duxe. eū in cōsi. su. di. Si tu es chri. dic nobis. ¶ BED. Nō veritatē desiderabāt: sed calūniā ppabāt. Siqdē chriſtū hoiem tm̄mō de stirpe dauid vēturꝫ sperātes: hꝫ ab eo q̄rebant: vt si diceret; Ego sū chriſtꝰ: calūniarēt q̄ sibi arroget regiā ptātē. ¶ THEO. Ipe vo sciebat eoꝛ pcoꝛdia q̄ q̄ nō credi derāt opibꝰ: mltomin⁹ smonibꝰ crederēt. vñ seqtur: Et ait illis: Si vo. dixe, nō cre. mihi. ¶ BED. Sepe ei dixerat se chriſtū eē: puta cū dicebat: Ego ꝛ pr̄ vnuꝫ sumꝰ: ꝛ cetera talia. Si autē interro. nō rñ. mi, neqꝫ dimittetis. Interrogauerat. n. eos: quō dicerēt chriſtū filiū eē dauid: cū dauid in spū oñm suū illū vocauerit: vez illi neqꝫ dicēti credere: neqꝫ introgāti rñdere voluerūt. q̄ aūt semē dauid calūniari q̄rebant pl⁹ est q̄ audiūt. Seqē: Et hꝫ aūt erit fi. ho. se. a dex. vtu. dei. ¶ CIRYL. q. d. Nō est vobis de cetero tēpꝰ smonū ꝛ doctrine: sed deiceps iudicij tps erit: cū videbitis me filiū hois sedētem a dextris vtutis dei.

¶ CIRYL. Ex aūt de deo cessio dr atq̄ thronꝰ: regia ꝛ vniuersis pncipās dignitas designat. Nō enī putabamꝰ tribunal q̄dā positū eē cui credamꝰ initi oñm oīm: sed nec oīo dextrū l' sinistrū eē penes diuinā nām. Ppium. n. est corpū figura ꝛ locꝰ ꝛ sessio. Qualr aūt paris honoris: paris quoq̄ cōsessus filiꝰ videbiē eē: si nō est sm nām filiꝰ: nālē in se ppetatez hōis pris. ¶ THEO. Hoc igit audiētes timere debebāt: sꝫ illi pꝰ hec verba magis insaniūt. vñ seqē: Di. ait oēs: Tu q̄ es fi. dei: ¶ BED. q̄ se filiū dei dixerat: ac ceperūt in eo q̄ō ait: Erit fi. ho. sedens a dex. v. dei. ¶ AMB. Oñs aūt maluit se regē ꝓbare q̄ dicere: vt odēnādi cām hr̄e nō possint: q̄ q̄ obijcūt b̄ fatēē Seqē: Qui ait: Vos di. q̄ ego sum. ¶ CIRYL. Hoc aūt dicēte christo: succēsuit phariseoꝛ coborꝛ rsumpās ignominie vocē. vñ seqē: At il. dix. Quid adhuc desi. testi. ipi. n. audi. de oꝛe eiꝰ? ¶ THE. Ex q⁹ patz q̄ inobedientes nulla cōmoda ferūt reuelatis sibi secretioꝛibꝰ: sed maioꝛē penam acquirūt: ꝓpter quod talia oportet eis esse occulta. ¶ CA. XXIII.

Et surgēs ois mltitudo eoꝛ duxerūt illū ad pilatū. Ceperūt aūt illū accusare dicētes: Hunc inuenimꝰ subuertētē gentē nrām: ꝛ phibētē tributa dari cesari ꝛ dicētē se christū regē eē. Pilatꝰ āt introgauit eū dicēs: Tu es rex iudeoꝛ? At ille rñdēs ait: Tu dicis. Ait āt pilatꝰ ad pncipes sacerdotū ꝛ turbas: Nihil inuenio causē in hoc hoie At illi inualescebāt dicētes: Cōmouit populū docēs p uniuersā iudeā incipiēs a galilea usq̄ huc.

¶ AVG. de cō. euā. Postq̄ cōpleuit lucas narrādo petri negatōem: recapitulauit q̄ cū oño gesta sūt circa mane: cmēorās q̄dā q̄ alij tacuerūt: atq̄ ita cōtexuit narratōem: filia alijs narrās cū dic. Et sur. ō. mul. eo. duxe. il. ad pilatū ¶ BED. Ut iplēt sm̄o ihesu quē de sua morte pdixit: Tradet gētibꝰ, s. romanis. nā pilatꝰ romanꝰ erat: eūq̄ romani i iudeā pfidē miserāt. ¶ AVG. de cō. euā. Deide apō pilatū gesta sic narrat. Ceperūt aūt eum accusare dicētes: Hūc inuenimus subuertentē gentē nrām, ꝛ phibentē tributa dari cesari, ꝛ dicentē se chriſtū regē eē. Hoc matthe⁹ ꝛ marc⁹ nō dixerūt: cū tñ dicēnt q̄ eū accusabāt: sꝫ iste ēt ipa crimia q̄ fallo obiecerūt apuit. ¶ THE. Euidēt āt aduersāt veritati. Nō. n. oñs phibuit dari cēsū: sꝫ magꝫ dare iussit. Qualr āt pplꝫ iubuertebat: an vt regnū aggredēt: sꝫ hꝫ é icredibile cūctis: q̄ volēte mltitudine tota eū i regē eligē sciens fugit. ¶ BED. Duobꝰ aūt oño obiectis. s. q̄ ꝛ tributa cesari dari phibuerit: ꝛ se chriſtū regē dicēt: potuit fieri vt illō q̄ō oñs ait: Reddite q̄ sūt cesar cesari: et pilatū audisse otigerit. Iōq̄ cām hāc q̄si aptū iudeoꝛū mēdaciū pupēdens solū q̄ō nesciebat: de regni verbo introgādū putauit. Seqē: Pila. aūt inter. eū di. Tu es rex iudeoꝛ: ¶ THEO. Nihil videt q̄ hꝫ a christo q̄sierit otēptū obiecti crimis subsānādo. q. o

Ca.xxiii.

Tu paup⁹ hūilis: nud⁹: cui null⁹ adiutor accusar⁹ te
regē ambitōe: ad qō op⁹ē ml'tor adiutor⁹ ꝛ sūptuū
¶ BED. Rodē aūt verbo ꝑsidi: quo ꝛ ꝑncipib⁹ facer-
dotū rīdet: vt ꝑa ſnīa cōdēnet. Seq̄t: At il. rñ. ait
Tu dicis. ¶ THEO. Illi aūt cū nihil aliud faueret
eor⁹ calūnie recurrit ad clamor⁹ subsidia. Seq̄t: At
il. inua. dicētes: Cō. popu. do. p vni. iude. inci. a gali.
vsq; huc. q. d. Peruertit pplm: nec in vna ꝑte tīn: ſz
a galilea incepit: ꝛ hucusq; puenit: trāſiēs p iudeā:
puto aūt eos nō absq; causa meminisse galilee: ſz vo
lētes incutere timorē pilato. Galilei. n. sciſmatici fu
erūt: ꝛ noua tētātes: q̄lis fuit iudas galile⁹: cuius in
actib⁹ ap̄lor⁹ fit mētio ¶ BED. Ꝑis aūt verbis nō il
li: ſed ſe accusant. Docuisse. n. pplm ꝛ a ꝑstinī tpis
ignauia docēdo cōmouisse: taliq; actu totā terraz
ꝑmissiōis ptrāſisse nō criminis ſed indiciū est vtut
¶ AMB. Ō accusat⁹ aūt dñs ꝛ tacet: q; defensiōe nō
indiget: ābiāt defēdi q̄ timēt vinci. Nō ḡ accusatōez
tacēdo ꝛfirmat: ſz despiē nō refellēdo. Quid ḡ tierz:
q̄ nō ābit salutē: sol⁹ vī suā ꝑdit: vt acq̄rat oīm.

Pilat⁹ aūt audiēs galileā interro
gauit si hō galile⁹ esset. Et ut cogno
uit q; de herodis ptāte esset: remisit
eū ad herodē: q ꝛ ipe hierosolymis
erat illis dieb⁹. Herodes autē uiſo
iesu gauisus ē ualde. Erat ei cupiēs
ex multo tpe uidere eū eo q; audirz
multa de eo: ꝛ ſpabat signū aliq̄ uī
deri ab eo fieri. Interrogabat autē
eū multis ſmonib⁹. At ipe nihil illi
rīdebat. Stabāt aūt ꝑncipes sacer
dotū ꝛ scribe cōſtāter accusantes eū
Spreuit aūt illū herodes cū exerci
tu suo: ꝛ illusit indutū ueste alba: re
misit ad pilatū. Et facti sunt amici
herodes ꝛ pilatus in ipa die: nā an
tea inimici erant ad inuicem.

¶ BED. Pilat⁹ de ꝑmissa accusatōe nō interrogā-
dū dīm rat⁹: sed ipm magis nacta occasiōe cupit ab
eo iudicādo libez reddere. vñ dr: Pilat⁹ aūt an. gali.
interro. si hō gali. eēt. Et ne cōtra eū quē insontē: et
pp̄ inuidiā traditū cognouerat: ſnīaz dare cogeret
herodi eū misit audiēdū: vt ipe potius eū q̄ ei⁹ patrie
tetrarcha eristebat: vel absoluerz: vel puniret. Seq̄t
Et vt cogno. q; de hero. ptā. eēt remi. eum ad hero.
q̄ ꝛ ipe hierez erat il. dieb⁹ ¶ THEO. In hoc sequit
legē romanā: que iubebat quēlibet a ꝑncipe sue iu-
risdictōis cōdēnari. ¶ GRE. x. mo. Christi aūt famā
herodes explorare voluit: cui ei⁹ miracula vidē cōcu
piuit. Seq̄t: Hero. aūt vi. ie. ga. est val. Erat. n. cu. ex
mul. tēp. vide. illū ¶ THE. Nō tanq̄ lucratur⁹ q̄q̄
vtilitatis ex ei⁹ aspectu: sed patiēs nouor⁹ cupidinez
credebat videre quēdā extraneū hoiem: de quo au-
dierat q; sapiēs ꝛ mirific⁹ eēt. vñ sequit: Eo q; audi.
mul. de il. ꝛ spe. sig. ali. vide. ab eo fieri. Volebat etiā
audire ab eo quid diceret: ꝛ iō interrogat eū q̄si de-
risorie se hīs ad ipm ꝛ eū subsanās. Seq̄t: Interro.
aūt illū mul. sermonib⁹. Jesus q̄ cūcta rōne pegit: et
qui teste dauid suos ſmones in iudicio dispōit: piū
esse iudicauit in talib⁹ hre filētiū. Sermo. n. platus
ei cui nihil ꝑficit: cōdēnatōis fit cā. vñ seq̄t: Et ipse
nihil ei rīdebat ¶ AMB. Tacuit ꝛ nihil fecit: quia
nec illi⁹ credulitas merebat videre diuina. Et dñs ia
ctātiā declinabat: ꝛ forte typice in herode oēs impij
significāt: q̄ si legi nō crediderīt ꝛ ꝓphetis: mirabilia
christi opa in euāgelio videre nō ꝑnt. ¶ GRE. xxii.
mo. Hoc etiā audiētes nos oz addiscere: vt quotiēs
auditores nr̄i nr̄a volūt quasi laudādo cognoscere
nō aūt sua ꝓuersa mutare oīo tacem⁹: ne si ostētati
onis studio verbū dei loq̄mur: ꝛ illoz̄ q̄ erat culpa
esse nō definat: ꝛ nr̄a q̄ nō erat fiat. Multa āt sunt
q̄ audiētis aīm ꝑdūt: maxīe si auditores nr̄i ꝛ semp
laudāt q̄ audiūt: ꝛ nūq̄ q̄ laudāt sequūt ¶ GRE.
. x. mo. Inq̄sit⁹ ḡ redēptor tacuit: expectat⁹ miracula
adhibere cōtēpsit: seseq; apud se in occultis retinēs
eos quos exteriora q̄rere cōpetit: ingratos foris re-
liq̄t: magis eligēs apte a supbiētib⁹ despici: q̄z a non
credētib⁹ vacua voce laudari. vñ seq̄t: Sta. etiā ꝑn.
sacer. ꝛ scri. cō. accu. eū: spe. aūt il. hero. cū erer. suo:
ꝛ illu. indu. veste al. ꝛ remi. ad pilatū ¶ AMB. Non
ociosū q; veste alba induit ab herode: immaculate
tribues indicia passiōis: q; agn⁹ dei sine macula cuz
gloria mūdi petā suscipet. ¶ THE. Tu tñ cōsidera q;
ꝑ ea q̄ facit diabol⁹ impedit: cogerit derisiōes ꝛ ob
probria ī christū: ex quib⁹ declarat q; dñs seditiosus
nō fit. alioq̄n nō derideret plebe reddita suspecta: ꝛ
nouitatib⁹ gaudēte. Missio aūt christi a pilato ad
herodē fit amicitie cois eroz̄diū: q̄si pilato ñ vsurpā
te sibi subditos ditōi herodis. vñ subdit: Et fa. sunt
ami. he. ꝛ pi. in ipa die: nā an. ini. erāt ad inuicē. At-
tēde diabolū vbiq; cōiūgentē diſiūcta: vt christi pa
gat necē. Erubescam⁹ ḡ nos: ſi cā nr̄e salut⁹ nec ami
cos in ꝓpo fedare ꝛfuem⁹ ¶ AMB. In typo etiam
herodis arq; pilati: q̄ amici ex inimicis ꝑ iesū christū
facti sunt: ꝛ plebis isrl' ꝛ ppli gētil' figura fuit: q; ꝑ
dñi passionē vtriusq; fit futura ꝛcordia: ita tñ vt ꝑsi
ppls nationū capiat dei vbū: ꝛ ad pplm iudeoz̄ fi-
dei sue deuotōem trāsmittat: vt illi quoq; gl'ia ma-
iestatis sue cor⁹ vestiāt christi q̄ ante despexerāt.
¶ BED. Vel hoc herodis ꝛ pilati fedus significat:
q̄ gentiles ꝛ iudei genere ꝛ religiōe ꝛ mēte dissidē
tes: in christianis ꝑsequēdis ꝛsentiūt.

Pilat⁹ aūt cōuocatis ꝑncipib⁹ sa
cerdotū ꝛ magistratibus ꝛ plebe: di
xit ad illos: Obtulistis mihi hūc ho
minē: q̄si auertētē populum: ꝛ ecce
ego cor̄ā uob⁹ interrogās nullā cām
inuenio in hoie isto: ex his in quib⁹
eum accusatis. Sed neq; herodes
Nā remisi uos ad illū: ꝛ ecce nihil
dignū morte actū ē ei. Et mēdatū er
go illū dimittā. Necesse aūt hēbat

dimittere eis per diē festū unū. Ex clamauit aūt simūl uniuersa turba dicēs: Tolle hūc: ⁊ dimitte nobis barrabā. Qui erat ꝓpter seditōem quā dā factā in ciuitate ⁊ homicidiū missus in carcerē. Iterꝝ aūt pilat⁹ locutus est ad eos: uolēs dimittere iesū At illi succlamabāt dicētes: Crucifige crucifige eū. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enī mali fecē iste Nullaꝝ cām mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū: ⁊ dimittā. At illi instabāt uocib⁹ magnis postulātes ut crucifigerē: ⁊ ualescebāt uoces eorꝝ. Et pilatus adiudicauit fieri uolūtatē eorꝝ. Dimisit aūt illū qui ꝓp homicidiuꝝ ⁊ seditiōem missus fuerat in carcerē quē petebāt. Jesū uero tradidit uolūtati eorū.

¶ AVG. de cō. euā. Rediēs lucas ad ea que apud ꝑsidē gerebant. unde digressus erat ut narraret qō apud herodē actū est ita dicit: Pilat⁹ aūt cōuocatis pn̄cipibus ⁊ magistratibus ⁊ plebi dixit ad eos: obtulistis mihi hūc hominē quasi auertentē populū ⁊ ecce ego coram uobis inter uos nihil cause inuenio in homine isto ex his in quibus eū accusatis. Hic intelligim⁹ eū ꝓpter mirabilia que ꝑsuasione dei faciebat: nō ꝓpter aliquā culpā a dño quesierit: qd accusatoribus respōderet. ¶ AMB. Hic pilat⁹ christū absoluit iudicio: crucifigit ministerio. ad herodem mittitur: ad pilatū remittit. unde sequit: Sed neqꝫ herodes. nā remisi uos ad illū: ⁊ ecce nihil dignū morte actum est ei. Etsi uterqꝫ reū nō pnūciat: ob metū tamē alienē crudelitatis studijs pilatus obsequit. ¶ THEO. Duoꝝ ergo uirorū testimonio iesus insons ostēdit. Judei uero quia accusabāt nullū testē obtulerūt: cui credere oporteret. Uide ergo quō supet ueritas Jesus tacet: ⁊ testant inimici: pclamāt iudei: ⁊ nullus eorū attestat clamoribus. ¶ BED. Pereant ergo scēpta que tanto post tempe cōtra christū cōpōsita: nō illū apud pilatū magice artis accusatū: sed componētes apud dnm ꝑfidie ⁊ falsitatis accusandos esse demōstrāt. ¶ THEO. Lenis ergo pilat⁹ nec satis apud ueritatē seuer⁹: quia timebat accusatōnes iubiūgit: Emendatū ergo illū dimittā. ¶ BED. q. d. Flagris illū ⁊ ludibrijs quantū iubetis afficiā: dū modo innoxiū sanguinē nō sitiatis. Sequit: Necesse aūt habe. dimit. eis p di. festū unū. Necesse habebat nō impalis legis sancōe: sed annua gētis cōsuetudine deuict⁹: cui p talia gaudebat placē. ¶ THEO. Romani enī iudeis cōcessērāt sm legē ⁊ rit⁹ ꝓpos cōuersari. Mos aūt patri⁹ erat iudeis petere dānatos a pncipe: sicut a saule ionathan petiuerūt. unde et de eox petitōne nūc subdit: Excla. aūt si. uni. tur. di. Tolle hūc: ⁊ dimit. no. bar. qui erat ꝓpter sedi. ḡndā factā in ciui. ⁊ homi. mis. in carcerē. ¶ AMB. Non imerito homicide absolutōem petūt: qui flagitabāt innocētis exitiū. tales leges hz iniqtas: ut ꝙ oderit innocētiā: scel⁹ diligat. In quo tñ nois interptatio spēm dat figure: barrabas. n. patris fili⁹ latine dicit Illi ergo quib⁹ dicit: Uos ex patre diabolo estis: et ro dei filio: patris sui filiū. i. antichristū ꝓfuturi esse ꝓdunt. ¶ BEDA: Poterat aūt iudeis usqꝫ hodie sua petitio. qz. n. data sibi optōe: p iesu latronē: p salua tore interfectorē elegerūt: merito salutē vitāqꝫ pdiderūt: ⁊ latrocinijs se ac seditōib⁹ itantū subiecerūt ut ⁊ patriā ⁊ regnū suū pdiderint. ¶ THEO. Sic ḡ gens olim sancta furit ad cedēdū: pilat⁹ gētil⁹ cedez ꝓhibet. Sequit. n. Iterꝝ aūt pila. locu. ē ad il. uo. di. iesum. At il. succla. di. Cru. cru. eū. ¶ BED. Pessimo. n. genere mortis occidē innocētē: h ē crucifigē desiderāt. Pēdētes. n. i ligno crucifixi clauis ad lignū pedib⁹ manibusqꝫ ꝓfixis ꝓducta morte necabāt: ne dolor citi⁹ finiret. Uerū a dño electa erat mors crucis quā diabolo supato: tanqꝫ tropheū in frontib⁹ fideliū erat ponitur⁹. Tertio aūt pilat⁹ christū absoluit. Sequit. n. Ille aūt ter. dixit ad il. Quid. n. mali fe. iste: nul. cau. mor. inue. in eo. Cor. ḡ il. ⁊ dimittaz. ¶ BED. Hāc correptiōem q̄ ꝓpl̄o satisfacēt: ne usqꝫ ad crucifigendū saluatorē seuirēt: pilat⁹ q̄rebat: nō solū obtulisse: sed etiam deridēdo ⁊ flagellādo exhibuisse: verba iohānis testāt. Quia vo totā accusationē quā aduersus dnm detulerūt: solicita interrogatōe videbāt euacuatā: tandē ad solas ꝑces cōuertūt. unde sequit: At il. insta. uo. ma. postu. ut cru. ⁊ iua. uo. eoꝝ. ¶ THEO. Tertio clamāt cōtra christū: ut ꝑ trinā hāc uocē: suā esse occisiōem christi approbēt: quā petēdo extorserūt. Sequit. n. Et pila. adiu. fieri peti. eorū: dimi. aūt eū il. qui ꝓpter homi. ⁊ sedi. mis. fue. in carce. ie. ue. tradi. uolun. eoꝝ. ¶ CHRY. Putabāt. n. hoc se posse astruere ꝙ iesus ueteri⁹ eēt latrone ⁊ adeo neqꝫ: ut neqꝫ ꝓ pietate: neqꝫ ꝓ festi ꝑrogatiua deberet liberari.

¶ Et cū ducerēt eum: appḧenderūt simonē quēdā cyrenēsem uenientem de uilla: ⁊ imposuerūt illi crucē portare post iesum. Sequebat aūt illum multa turba ꝑpli ⁊ mulierū: q̄ plāgebāt ⁊ lamētabāt eū. Cōuersus aūt ad illas dixit iesus: Filie hierusalez: nolite flere sup me: sed sup uosipas flete: ⁊ sup filios uestros. Qm̄ ecce uenient dies in quibus dicēt: Beati steriles: ⁊ uētres qui nō genuerūt: ⁊ ubera que nō lactauerūt. Tūc incipient dicere mōtibus: cadite super nos: ⁊ collib⁹ opite nos. Quia si in uiridi ligno hec faciūt: in arido qd fiat? Ducebant aūt ⁊ alij duo nequā cū eo: ut interficerēt.

Ca.xxiii.

GLO. Posita cõdemnatõne christi: cõueniẽter agit de eius crucifixiõe cũ dicit: Et cũ ducerẽt eum apprehenderũt simonẽ quẽdã cyrenẽsem venientẽ de villa: ⁊ imposuerũt ei crucẽ portare post iesum. AVG. de con. euan. Johãnes aũt narrat q̃ iesus baiulabat sibi crucẽ. vnde intelligit q̃ ipe sibi portabat crucẽ cũ iret in eum qui dicit calvarie locum Simon aũt in itinere angariat⁹ est: cui data est portanda crux vsq; ad locũ. nullus. n. alio⁹ acceptabat crucẽ baiulare: eo q̃ lignũ detestabile putabatur: et ideo simoni cyreneo quasi in quãdã iacturã imposuerũt crucẽ portare: quã alij recusabãt. Vnde adiple illud ysaie: Cui⁹ principat⁹ sup humer⁹ eius. principatus. n. christi est crux eius: pp quã fm apostolũ de⁹ exaltauit. Et sicut in signũ dignitatis alij baltheum alij mitrã portãt: sic ⁊ dominꝰ crucẽ. Etsi ingras inanes nõ aliter in nobis regnare iesum: nisi p aspera tes: quo fit vt delicioſi inimici sunt christi crucẽ. AMB. Christ⁹ ergo crucẽ baiulãs: iam tropheum sui victor⁹ attulit. crux sup humeros imponit: quia siue simõ siue ipe portauerit: ⁊ christ⁹ in homine ⁊ homo portauit in christo. Nec discordãt euangeliste sũ sententie quãdo cõcordat mysteriũ. Et bon⁹ ordo nostri pfect⁹ est: vt pus crucis siue trophea ipe egerit: deinde martyrib⁹ traderet erigẽdũ. Nõ iude⁹ est qui crucẽ portat: sed alienigena atq; pegrinus: nec pcedit: sed sequit: iuxta hoc q̃ scptũ est: Tollat crucẽ suã ⁊ sequat me. BED. Simõ aũt obediens cyrenẽ beres interpretat. vnde p eũ ppli gẽtium desiguant: q̃ quõdã pegrini ⁊ hospites testõr nũc obediẽdo facti sunt dei heredes. De villa aũt simõ egrediens: crucẽ portat post iesum: cũ paganis ritib⁹ derelictis: vestigia dominice passiõis obediẽter apprehendit. Villa. n. grece pagos vocat: a qua pagani nomẽ trahũt. THEO. Vel ille tollit crucẽ christi q̃ venit a villa. i. dimittit hũc mũdũ ⁊ opera eius: i hierusalẽ. i. in supernã libertatẽ tendẽs. Ex hoc etiam nõ modicũ sumit documẽtũ. Qui. n. ad modũ christi magister est: debet ipe pus tollere crucẽ: ⁊ timore oci ppam carnẽ cõfigere: ⁊ sic subditis ⁊ obedientib⁹ eam imponere. Sequit aũt christũ etiã multitudo plebis ⁊ mulier⁹. nam subdit: Sequebat aũt illũ multa turba populi ⁊ mulier⁹: que plangebãt ⁊ lamentabant eũ. BED. Multa quidẽ turba crucẽ domini: sed nõ vna eadẽq; mẽte sequebat. Nã populꝰ qui ei⁹ mortẽ impetrauerat: vt moriẽtẽ let⁹ aspiceret: mulieres vo vt moriturũ ploraret. Nõ autem ideo sol⁹ mulier⁹ planct⁹ sequebat: quia nõ etiã innumerus vir⁹ cetus: de ei⁹ erat passiõe mestissim⁹: sz quia femine⁹ quasi cõtẽptibilio⁹ sex⁹ liberi⁹ poterat qõ sensserat ostẽtare. CIRYL. Amãs etiã lachrymarũ est semp sex⁹ femine⁹ ⁊ mentẽ hũs flexibilẽ ad potarẽ. THEO. Per hoc etiã significabat q̃ multitudo magna iudeo⁹ esset post crucẽ itura credẽs in iesum. Sed ⁊ mens infirma que significat per femina: si sumpta cordis cõtritõe per pniam fleat: sequitur iesum ppter nostrã salutẽ afflictũ. Flebãt igit mulieres per cõpassiõem. Cui aũt qui vltro patit flere nõ oportet: sed magis ei applaudere: ⁊ iõ eas flere vetat. Sequit. n. Cõuersus aũt iesus ad illas dixit: Filie hierusalẽ: nolite flere sup me. BED. Cuius. i. cita resurrectio mortẽ soluere pot: cui⁹ mors ⁊ omnẽ mortẽ ⁊ ipm mortis destructura est auctorẽ. Notandũ aũt cum filias hierusalẽ appellat: q̃ non sole que cum eo venerãt a galilea: sed ⁊ eiusdẽ vbique ciues ei mulieres adheserũt. THEO. Mãdat deplorantib⁹ cum in futura mala ꝓspectũ intendere: ⁊ sup illis flere. Sequit. n. Sup vosipas flete et sup filios vestros. CIRYL. Significãs in futuro mulieres liberis esse orbãdas: nam irruẽte bello ĩ terra iudeorũ cũcti simul peribũt magni ⁊ pui. vñ sequit Quia ecce veniẽt dies in quib⁹ dicẽt: beate steriles: ⁊ vẽtres qui nõ genuerũt: ⁊ vbera q̃ nõ lactauerũt. THEO. Cum. n. femine crudeliter suos assabunt filios: ⁊ venter qui pdurerat flebiliter: iterato recipiet genitũ. BEDA: In quo die vẽture a romãis obsidionis ⁊ captiuitatis temp⁹ significat: de quib⁹ supra dixerat: Ue prægnãtib⁹ ⁊ nutriẽtib⁹ in illꝰ diebus. Naturale est aũt imminẽte captiuitate hostili alta vel abdita quib⁹ abscõdant hoies refugia quererẽ. vnde sequit: Tũc incipiẽt mõtib⁹ dicere: Cadite sup nos: ⁊ collib⁹: operite nos. Refert. n. ioseph⁹ insistentib⁹ sibi romanis: certatim iudeos cauernas montiũ colliũq; petisse spelũcas. põt. n. q̃ beatificãdas dicit steriles de his intelligi q̃ vtrolibz ferru se castrauerũt pp regnũ celor⁹: mõtib⁹ collibusq; dici: cadite sup nos: ⁊ opite nos: cũ q̃libz sue fragilitat⁹ memores ĩgruẽte tẽtationũ articlo: sublimium quorũ cũq; viror⁹ cõsilia exẽplis monit ⁊ pcib⁹ defẽdi. Sequit: Quia si ĩ vi. li. b fa. in ari. q̃d fiet? GRE. xxi. mo. Se lignũ viride: ⁊ nos lignũ aridũ dixit: q̃ ipse in se vim diuinitat⁹ habuit: nos vo q̃ puri hoies sum⁹: lignũ aridũ appellamur. THEO. q. d. iudeis: Si q̃ in me lignũ fructifer⁹ fugit vires talr seuierũt romani: q̃d nõ attẽtabũt erga vos? pplm dico q̃si lignũ aridũ: quatũ q̃libz viuificãte vtute: nec vllũ fructũ ferẽtẽ. BED. Uel q̃si oib⁹ dicẽt: Si ego q̃ peccatũ nõ feci: lignũ vite appellat⁹ sine igne passiõis a mũdo ñ exeo: q̃d putas eis manẽ torqẽti q̃ sunt fructib⁹ vacui? THE. Malã aũt opionẽ ꝺ vño inuere vol ẽs diabol⁹ et latrões faciebat crutifigi cũ eo. vñ sequit: Duce. aũt ⁊ alij duo neq; cũ eo vt interficerẽt.

Et postquã uenerũt in locuz qui uocatur caluarie: ibi crucifixerunt eum: ⁊ latrones: unum a dextris: alterum a sinistris.

ATHA. Ubi corruptũ est gen⁹ humanũ: ibi christus ꝓpium corp⁹ exposuit: vt vbi seminata ẽ corruptio: ibidẽ incorruptio oriat: pp qõ ĩ loco caluarie crucifigit. Dicit. n. Et postq̃ venerunt in lo. q̃ vo. cal. ibi cruci. eũ. Quẽ locũ doctores iudeor⁹ aiũt esse sepulchrũ ade. BED. Uel aliter: Foris portã loca erãt in quib⁹ trucabant capita damnator⁹: ⁊ caluarie. i. decollator⁹ sumpserũt nomẽ. Et sic p oĩa salute q̃si nox⁹ inter noxios crucifigat. vt vbi abũdauit peccatũ: supabũdet ⁊ gra. CIRYL. Nõ aũt ipe vnigenit⁹ dei filiꝰ ĩ ꝓpa nã q̃ de⁹ ẽ: passus ẽ: q̃ sũt corpis: sz magis ĩ nã terrena. Decet. n. vtrũq; ꝺ vno ⁊ eodẽ filio dici. i. ⁊ nõ pati diuine: ⁊ passum esse humanit⁹. EVSE. Si aũt aliter post uersatiõem cũ hõibus euanescẽs subito euolaret fugiẽs mortẽ ab hõibus cõpareꝫ phãtasmati. ⁊ quẽadmodũ fidꝫ incõbusti-

bile quoddā nobis vas: ⁊ ꝑualēs ignis nāe vellz oī
dere: flāme illud tradēt: ⁊ oīter a flāma illud illesuz
extraheret. Sic dei verbū volēs oīdere instrumētū
quo vsus est ad humanā salutē esse ꝓualēs morti
mortale morti exposuit ad demōstrādā ei⁹ naturaz.
deinde post modicū a morte illud eripuit in signuz
diuine virtutis. Et ꝑma quidē causa mortis christi
hec est: secūda vō diuine ptātis ostēsio: corp⁹ christi
inhabitātis. cum.n. antiquit⁹ deificarēt homies cō
munē exitū mortis sortitos: quos heroas ⁊ diuos
nomiabāt: decuit illū solū mortuū veruz deum esse
fatendū: quē brauia victorie morte, pstrata decorāt
Tertia ratio est victima, p toto genere hominū ma
ctanda: qua oblata tota potestas demonū perijt: et
error quilibet est sedatus. Est ⁊ alia causa salutifere
mortis: vt discipuli oculatā fide cōspicerēt resurre
ctōem post mortē: ad quā, ꝑpam spem erigere doce
banť: vt mortē cōtemnētes: agonē cōtra errores ini
rent alacriter. ¶ CHRY. Nō aūt sui mortē quā nō
habebat: cū sit vita: sed hoim venit consumptur⁹ sal
uator. vnde nō, ꝑpa morte corp⁹ deposuit: sed ab ho
minib⁹ illā sustinuit. sed ⁊si egrotauisset corp⁹ eius:
⁊ in cōspectu omniū soluereť: incōueniēs erat eū q̄
sanare alioz lāguores habere, ꝑpriū corp⁹ affectū lā
guoꝛib⁹: sed ⁊si absq; aliquo morbo seorsuz alicubi
corp⁹ deposuisset: ac deinde rursus se offerret nō cre
dereť ei de resurrectōe disserēti: oportet enī mortem
resurrectōem p̄cedere. Cur ergo resurrectōem palā
quidē p̄dicaret: clāculo vero moreret mirū si latēter
hec euenissent: qō excogitarēt boies incredulitatis
calūnias: quō pateret christi in mortē victoria: nisi
corā oīb⁹ eam patiēs p incorruptōez corpis, pbasset
extinctā: ¶ Sed dices: Decebat saltē glorioſaz mortez
sibi excogitare: vt euitaret ignominiā crucis. sed ⁊si
hoc fecisset: suspectū se reddidisset: quasi nō hīs vir
tutē cōtra quālibet mortē. Sicut ergo pugil, pster
nens illū quē hostes obtulerit: oīdit excellētioꝛ oī
bus: sic oīm vita ab hostib⁹ illatā quā putabāt esse
dirā ⁊ infamē ⁊ detestabilē mortē in cruce suscepit
vt hac interēpta dominiū mortis totaliť destruať.
ꝓpter quod nō caput ei amputať vt iohānī: neq; se
ctus est vt isaias: vt corp⁹ integrū ⁊ indiuisibile mor
ti seruet: ⁊ nō fiat occasio volētib⁹ ecclesiā diuidere
Uolebat etiā subportare quā incurreram⁹ maledi
ctōem: maledictā mortē. s. crucis suscipiēdo fm illō
Maledict⁹ homo qui pēdet in ligno. In cruce etiā
expānis manib⁹ morieť: vt altera quidē manu veterē
populū: altera eos qui sunt ex gētib⁹ trahat: vtroſq;
sibi cōiūgēs. Moriēs etiā in cruce a demonibus ex
piat aerē ⁊ ascēsum nobis parat in celū. ¶ THEO.
Quia etiā p lignū mors intrauerat: necesse erat vt p
lignū exterminareť: ⁊ vt dīs p ligni dolores iuict⁹
trāsiēs cōfutaret delectatōem, pueniētē ex ligno.
¶ GRE. nisenus: Sed ⁊ figura crucis a medio con
tactu in q̄tuoꝛ extrema ptita: significat vtutē ⁊ ꝓui
dētiā ei⁹ q̄ in ea pepedit vbiq; diffusam. ¶ AVG. de
q̄. no. ⁊ ve. testameti: Nō frustra etiā tale gen⁹ moꝛ
tis elegit: vt latitudinis: ⁊ altitudinis: ⁊ lōgitudinis
⁊, pfūditatis: de quib⁹ apl's loqť: magister exisseret.
Nā latitudo est in eo ligno: qō trāsuersuz desup fi
giť: hoc ad bona opa ptinet: quia ibi extēdūť man⁹.
Lōgitudo in eo qō ab ipo ligno vsq; ad terrā, pspi
cuū est. ibi. n. quodāmodo stať. i. pſiſtiť ⁊ pseueratur
qō lōganimitati tribuiť. Altitudo est in ea ligni p
te que ab illo qō trāsuersum figiť: sursum vsus reli
quiť: hoc est ad caput crucifixi: q; bene sperātiū su
pna expectatio est. Jam vō illud ex ligno qō fixum
occultať: vnde totū illud erurget: pfunditatē signi
ficat gratuite gratie. ¶ CHRY. Duos etiā latrones
vtrinq; crucifixerūt: vt eoꝛ suspitōis fieret pticeps.
vñ sequť: Et latro. vnū a dex. ali. a sinistris. sed nō ita
euenit: nā de illis nil dř. Dui⁹ aūt crux vbiq; bonoꝛ
rať: reges diademata deponētes assūmūt crucē: in
purpuris: in diadematib⁹: in armis: in mēsa sacrata
vbiq; terrarū crux emicat: nō talia sunt hūana. Ui
uētib⁹. n. istis qui egerūt strēnue arridēt, ꝓpa gesta.
his aūt pereūtib⁹ pereūt: sed in christo totū cōtrariū
Nā crucē oīa mesta: vt aūt crucifix⁹ est: oīa clarioꝛa
facta sunt: vt noscas nō purū hominē eē crucifixū.
¶ BED. Duo aūt latrones cū christo crucifixi: signi
ficāt eos qui sub fide christi vel agone martyrij vel
otinētie artioris institutа subeūt: sed qui hec, p eter
na gloria faciūt dexteri latronis: qui autē humane
laudis intuitu: sinistri latronis acta imitanť.

Jesus autē dicebat: Př dimitte illis. Non. n. sciūt qd faciūt. Diui dētes uero uestimēta ei⁹ miserūt sor tes. ⁊ stabat ppls expectās: ⁊ deride bāt eū ꝓncipes cū eis dicētes: Alios saluos fecit: se saluū faciat: si hic est christ⁹ dei electⁿ. Illudebāt aūt ei: ⁊ milites accedētes: ⁊ acetum offeren tes ei dicentes: Si tu es rex iudeo rum: saluū te fac.

¶ CHRY. Quia dīs dixerat: Orate, p pseq̄ntib⁹ vos
b̄ etiā crucē ascēdēs fecit. vñ sequť: Je. aūt di. Př di.
illis. Nō q; nō posset ipe relaxare: sed vt nos, p pse
quētib⁹ orare doceť: nō solū vbo: sed ⁊ ope. Dic aūt
Dimitte eis. si penituerit. Fauet. n. penitētib⁹ si vel
lēt p⁹ tantā neq; crā reat⁹ p fidē diluē. ¶ BED. Neq;
putādū est eū frustra orasse: sed in eis q̄ p⁹ ei⁹ passio
nē crediderūt: qō orabat ipetrasse. Notādū sane q;
nō, p eis orauit q̄ filiū dei itelleperūt crucifigē: nec
ꝓfiteri voluerūt: sed, p eis q̄ nesciebāt qd facerēt: ze
lū dei hītes: fz nō fm sciam. vñ subdit: Nō. n. sci. qd
faciūt. ¶ GRECVS: Permanētes vō post crucez i
infidelitate null⁹ p ignorātiā iuuari putabit signis
miraculis sonora voce eū p̄dicātib⁹ eē deū. ¶ AMB.
Refert g̃ ꝓsiderare q̄lis crucē ascēdat: nudū. n. video
taľ g̃ ascēdat: q̄ scīm vincē pat: vt scīi adiumēta nō
q̄rat. vict⁹ ē aūt adā: q̄ vestimēta q̄siuit. vicit ille: q̄ te
gumēta deposuit. ⁊ taľ ascēdit: quales nos auctoꝛe
deo nā formauit. taľ in padiso pm⁹ hō habitauerat
taľ in padiso hō secūd⁹ intuit. Pulchre aūt ascēsur⁹
crucē regalia vestimēta deposuit: vt scias q̄si hoiem
passū eē: nō q̄si deū regē: ⁊si vtrūq; christ⁹. ¶ ATHA.
Qui etiā cūctas cōditōes nrās causa nr̄i suscepit: i
duit vestimēta nr̄a signa mortificatōis ade: vt cru
at illa: ⁊ hoꝛ vice induat nos vitā ⁊ incoꝛruptōem.
Sequť: Diuidētes vero vestimēta ei⁹: miserūt sortes.

Ca.xxiii.

THEO. Fortitan.n. plures eorũ agebãt vel forte magis ad obprobriũ hoc faciebãt: & ex quadã lasciuia: quid enim pciosum inueniebant in vestibus? BEDA: In sorte aũt dicit gratia cõmendata: et quia ea sors mittit nõ psone cuiusq; vel meritis: sz occulto dei iudicio cedit. AVGV. de con.euan. Hoc quidem breuiter dictũ est a trib⁹ euangelistis. Iohánes distinct⁹ hoc explicat: quẽadmodũ hoc gestũ sit. THEO. Deludẽtes igit hoc agebãt. Nã vbi pncipes subsannabant: quid dicere oportet de vulgo. Sequit enim: Et stabat ppls. qui.s. petierat eũ crucifigi. Spectãs.s. finem: Et deridebãt eũ pncipes cũ eis. AVG. de cõ. euã. Quia Pncipes dixit nec addidit Sacerdotũ: omẽs pmates generali nomine cõpleⁿ est: vt ibi possent intelligi scribe & seniores. BED. Qui etiã nolẽtes cõfitent q̃ alios saluos fecit. Sequit enĩ: Dicẽtes: Alios saluos fecit: se ipm saluũ faciat: si hic ẽ chriſt⁹ dei electⁿ. ATHA. Dns aũt vere saluator nõ saluando seipm: sed creatura liberãdo volebat cognosci saluator. Neq; enĩ medicⁿ quia sibi medet: medicus esse cognoscit: nisi ergo lãguidos artẽ pbet: sic dns saluator exĩs: non habeat op⁹ salutis: neq; descẽdẽdo ō cruce volebat cognosci saluator sed morãdo: multo nãq; maiorẽ salutem mors saluatoris affert hõib⁹ q̃z descensus de cruce. GRECVS: Cupidẽs aũt diabol⁹ nullum esse sibi defensaculũ putabat: & quasi aliud nõ valens tẽtauit vlterius ppinare saluatori acetũ ad bibẽdũ. Sequit enĩ: Illudebãt aũt ei & milites accedẽtes: et acetũ offerẽtes illi. qõ cõtra seipm faciẽs diabolus ignorabat. Nam amaritudine ire ex puaricatiõe lex factã qua cũctos detinebat saluatori pzebebat: quã ille sumẽs cõsummebat: vt vice aceti vinũ det nobis in potũ: qõ sapiẽtia miscuit. THEO. Obtulerunt aũt milites chriſto acetũ quasi regi subministrãtes. Sequit enĩ: Dicẽtes: Si tu es rex iudeorum saluũ te fac. BED. Et notãdũ q̃ iudei vocabulũ chriſti scripture sibi auctoritate creditũ blasphemãtes irridẽt. Milites vo vtpote scpturarũ nescij non chriſto: sed regi iudeoz insultãt.

Erat aũt & supscriptio scripta super eum litteris grecis: & latinis: et hebraicis: hic est rex iudeorũ. Unus autẽ de his qui pendebãt latronib⁹ blasphemabat eum dicẽs: Si tu es chriſtus: saluũ fac teipsum et nos? Respõdens aũt alter increpabat eũ dicẽs: Neq; tu times deum: quia in eadẽ damnatõne es. Et nos quidem iuste: nam digna factis recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesum: Domine memento mei cum veneris in regnũ tuum Et dixit illi iesus: Amen dico tibi: hodie mecũ eris in paradiso.

THEO. Aliam attende sagacitatẽ demonis agitatam in chriſtũ: triplici enim litterarũ figura promulgabat accusatõem iesu: ne.s. quẽq; trãseuntẽ lateat q̃ ob hoc suspẽsus fuerat: quia se regẽ faciebat Dicit enĩ: Erat aũt & supscriptio scpta sup illum litteris grecis: latinis: & hebraicis. Hic est rex iudeorũ. per quod significabat potẽtissimas gentiũ q̃les erant romani: prudẽtissimas quales greci: maxime deum colẽtes quale fuit iudeoz gen⁹: subijci debere impio chriſto. AMBRO. Merito autez supra crucem ponit titulus: quia non humani corporis: sed diuine potestatis est regnũ quod habet chriſtus Lego titulũ regis iudeorũ cum lego: Regnũ meum non est de hoc mũdo. Lego causam chriſti sup caput eius scptam cum lego: Et deus erat verbũ: caput enim chriſti deus. CIRYL. Alter aũt latronũ cum iudeis eructabat. Sequit enim: Unus aũt de his qui pendebãt latronib⁹ blasphemabat eũ dicens: Si tu es chriſtus: saluũ fac teipsum et nos? Alter vero refrenabat voces ipi⁹. Sequit enim: Respondẽs aũt alẽ increpabat eũ dicẽs: Neq; tu times deũ: q̃ i eadẽ dãnatõe es. Sed & ppium reatũ cõfessus est subdens: Et nos quidẽ iuste: nam digna factis recipimus.

CHRY. Hic fungit vice iudicis condemnat⁹ & incipit de veritate cẽsere: qui cora pilato p multa torméta cõfessus est scelera. Quia aliud est homo censor quẽ latẽt intima: & aliud de⁹ q̃ mẽtes penetrat. Et ibi quidẽ post cõfessionẽ pena subsequit: h aũt cõfessio fit ad salutẽ: sed ad chriſtũ pnũciat innocẽtem: Dic vo nihil mali fecit. q. d. Nouã vide iuriã: honestatẽ damnari cũ scelere. Nos viuẽtes cecidimus: hic mortuos suscitauit. nos aliena sum⁹ furati hic & sua iubet tribuere. beat⁹ igit latro astãtes docebat talia disserẽs: quib⁹ alterũ increpabat. Sz vt videt extinctos audit⁹ astantiũ: redit ꝺueniẽter ad eũ qui nouit pcordia. Sequit enim: Et dicebat ad iesũ Dne memẽto mei cũ veneris in regnũ tuũ. Crucifixũ aspicis: & dnm pfiteris. cõdemnati vides figurã: & regis pdicãs dignitatẽ. Ille malis imbut⁹: postulas iusticie fontẽ: reminisce tue neq;cie: sed dices: video quidẽ apparẽs obprobriũ: sed intueor latens rgnũ: & tu auertis mea publica scelera: & acceptas fidem intẽtõis occulte. Discipulũ veritatis vsurpauit nequicia: discipulũ nequicie nõ ꝺmutabit veritas:

GRECVS: In cruce claui man⁹ ei⁹ pedesq; ligauerãt: nihilq; a penis in eo liberũ nisi cor & lĩgua remãserũt. Inspirãte deo totũ ei obtulit: qõ ĩ se liberũ inuẽit: vt iuxta h̃ qõ scptũ est: Corde crederet ad iusticiã: ore confiteret ad salutẽ. Tres aũt uirtutes q̃s apls memorat: subito replet⁹ gra: & accepit latro: et seruauit in cruce. Fidẽ nãq; habuit. regnatur deum credidit: quẽ secũ piter morientẽ vidit. spem habuit: qñ rgni ei⁹ aditũ postulauit. charitatẽ quoq; ĩ morte sua viuacit tenuit: q̃ frem & collatronẽ p silẽ scelere morientẽ ꝺe iniq̃tate sua redarguit. AMB. Pulcherrimũ aũt dat affectãde cõuersiõis exẽplum q̃ tã cito latroni venia relaxat. Cito ignoscit dns: q̃ cito ille cõuertit: & vberior est gratia q̃z precatio. semp.n. dns plus tribuit q̃z rogat: ille rogabat vt memor sui esset. De dño aũt sequit: Et dixit illi ies⁹ Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Vita est enim esse cum chriſto: & vbi chriſt⁹: ibi regnũ.

¶ THEO. Et quemadmodū quisq; rex victoriosus rediens ex triumpho optima prędarū fert secum: sic ⁊ dom⁹ prędat⁹ portionem diabolicarū prędarū. s. latronē ducit secū in paradisum. ¶ CHRY. Erat ergo videre saluatorē in medio latronū: trutinā iusticie trutinantē fidem ⁊ infidelitatē. Expulit diabol⁹ de paradiso adam: christ⁹ latronē impulit ante totum orbem ⁊ ante apostolos, nudo verbo sola fide in paradisum introiuit: ne quis post errores introitū desperaret. Attende celeritatē a cruce ī celos a condēnatione in paradisum: vt noueris nō ad beniuolentiā illius: sed ad clementiā dominū totū fecisse. Si autem iam facta est bonorū retributio: nūquid superuacua erit resurrectio? Si enim introduxit latronē in paradisum: corpus autē eius corruptū remansit foris: liquet nō esse resurrectionem corpum hec dicūt illi. Sed caro que fuit laborū particeps: nūquid priuabit premijs? audi paulū dicētez. Oportet corruptibile hoc incorruptiōem induere. Sed si dominus pollicit⁹ est regnū celorū: introduxit autē latronē in paradisum: nōdum ei retribuit premia. Sed dicunt nomine paradisi regnū celorū nomiauit: vsitato nomine vtens dum alloqueret latronez qui nihil audiuerat de arduis documētis. Quidam autē nō sic legūt. Hodie mecum eris in paradiso. ſz sic: Dico tibi hodie. ⁊ cōsequēter Mecū eris in paradiso. Sed adhuc euidentiorē solutōem subiunge m⁹. nam medici cum videt aliquē desperatū: dicūt iam mortuus est. Sic ⁊ latro quoniā nō amplius timebatur eius regressus ad perditōem: dicit paradisum intrasse. ¶ THEO. Hoc tamē est verius omnibus: q; quātis omnia promissa sortiti sunt: et latro ⁊ alij sancti: ne sine nobis consumerent: vt dicit in epistola ad hebreos: sunt tamē in regno celorū ⁊ in paradiso. ¶ GREGO. nisenus: Hoc itaq; oportet discutere quomodo latro censeat dign⁹ paradiso cum sanctis flammea framea ꝓhibeat introitū. Sed attende q; sermo diuin⁹ eam versatilē dicit vt indignis quidem obuiet: dignis vero liberū ad vitā patefaciat aditū. ¶ GREGO. xij. moza. Vel illa rūphea flammea versatilis dicit: pro eo q; scisset quādoq; venire temp⁹ vt etiam remoueri debuisset: quādo. s. veniret qui sue incarnatōis mysterio paradisi nobis iter aperiret. ¶ AMBRO. Sed ⁊ illud soluēdum est: quia alij. s. matthe⁹ ⁊ marcus duos conuitiantes inducūt latrones: iste vnū conuitiātē: vnum regnātem: fortasse ⁊ iste pus conuitiat⁹ est: sed repēte cōuersus est. Potuit etiā de vno pluraliter dici: sicut est illud: In caprinis pellib⁹ ambulabāt. Secti sunt: cum solus helias melotidē habuisse: Isaias sectus esse doceatur. Mystice aūt duo latrones populos peccatores significāt per baptismū crucifigēdos esse cum christo: quorū dissensio diuersitatem pariter credentiū significat. ¶ BED. Quicūq; enim baptisati sumus in christo iesu: in morte ipi⁹ baptisati sumus. per baptismū aūt cū peccatores essem⁹ abluimur: sed alij dum deū in carne passum laudāt coronāt: alij dū aut fidē aut opa baptismi bñ renuerūt: dono q̄ō accepere p̄uanē.

¶ Erat autem fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in uniuersam terrā usq; in horam nonā. Et obscurat⁹ est sol: ⁊ uelum templi scissum ē medium. Et clamans uoce magna iesus ait: Pater: in manus tuas commendo spiritū meuz. Et hec dicēs expirauit.

¶ CIRYL. Postq; cruci tradiderunt dominū omniū: mūdi machina lugebat proprīū dominū: ⁊ obtenebrata est lux in meridie. vnde dicit: Erat autem fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq; ad horā nonam. Quod erat manifestū indicium q; foret passure caligine crucifigentū anime. ¶ AVG. de cō. euan. Hoc aūt quod de tenebris dictum est: etiam alij matthe⁹ ⁊ marcus contestātur. Addit aūt lucas: Unde facte sunt tenebre. cū subdit Et obscurat⁹ est sol. ¶ AVG. iij. de ciui. dei: Quaz solis obscuratiōem nō canonico cursu siderū accidisse satis ostendit: tūc erat pascha iudeoū: quod plena luna soleniter agitur. regularis autez solis defectio: nō nisi fine lune contigit. ¶ DIONY. ad policarpum: Apud heliopolim enim tūc plentes inopinabiliter soli lunam incidentē videbamus. nō enz erat cōueniens temp⁹: ⁊ rursus ipam a nona hora vsq; ad vesperam ad solis diametrū supnaturalit̄ restitutam: eclipsim etiā illaz ex oriēte vidim⁹ inchoatā: ⁊ vsq; ad solarē terminū veniente postq; regrediētem rursus nō ex eodē defectum ⁊ repurgatōnem: sed ecōtrario ſm diametrū factā talia sunt eius tēporis supnaturalia: ⁊ soli christo qui est omniū causa possibilia. ¶ GRECVS: Hoc igit̄ prodigiū factū est vt pateret q; qui morte suscepat: gubernator eēt toti⁹ creature. ¶ AMBRO. Sol etiā occidit sacrilegis: vt funesti spectaculū sceleris obumbraret tenebre effuse sunt oculis perfidorū: vt fidei lumē refulgeret. ¶ BED. Volēs aūt lucas miraculū miraculo adiūgere subiūgit: Et velū templi scissum est mediū. Hoc expirante domino factū est: sicut matthe⁹ et marc⁹ contestant̄: sed lucas preoccupādo narrauit ¶ THEO. Per hoc aūt dom⁹ ostendebat: q; non erūt vlteri⁹ sancta sanctorū inaccessibilia: sed tradita in man⁹ romanorū inquinarent̄ ⁊ eorū adit⁹ pateret. ¶ AMB. Velum etiā scindit̄: quo duorū populorū diuisio synagoge, pphanatio declarat̄. Scinditur velum vetus: vt ecclesia noua fidei sue vela suspendat, synagoge velamē suspēdit̄: vt religiōis iter na mysteria reuelata: mentis cernamus intuitu. ¶ THEO. Per hoc etiā ostēdit̄ q; velū quod sequestrabat nos a sacris que sunt in celo diſrūpit̄. i. dei inimicitia ⁊ peccatū. ¶ AMB. Deinde etiā vbi assūpte mortalitatis impletū est omne mysteriū: ⁊ īmortalitas sola remāsit. vnde sequitur: Et clamās voce magna ait iesus; Pater: in man⁹ tuas cōmēdo spīm meū. ¶ BED. Patrē inuocādo filiū dei se esse declarat. spīm vero commēdādo: nō defectū sue virtutis: sed cōfidentiā eiusdē cū patre potestatis insinuat. ¶ AMB. Caro morit̄ vt resurgat spūs. Patri cōmēdat̄: vt celestia quoq; ab iniq̄tatis vinculo solueret̄ ⁊ pax fieret ī celo: quā terrena sequeret̄. CIRYL. Hec aūt vox edocet q; aīe sanctorū nō deinceps in

inferno claudunt vt pri⁹:sed apud deū sūt: hui⁹ rei facto christo pricipio. ATHA. Cōmendat .n. patri p se vniuersos mortales i se viuificatos.nā sum⁹ mēbra ei⁹:scōm illud apostoli ad galath. Oēs vnū estis i christo. GRE. nisen⁹: Decet autē querere q̄ lior i eodē tēpore dñs tripartit seipm i viscera terre:vt diceret phariseis: In paradisum dei vt dixit latro in manus paternas vt nūc dicit. Sz recte cōmittūt manus paternas vt nūc dicit. Sz recte cōfiteātibus hoc nec questiōe dignū videt:nā q̄ vbiq̄ ē p diuinā potentiā quolibet loco adest. AMBRO. Cōmendat ergo patri spūs:sed cū sit i superioribus⁹:illuminat z iferna:vt vniuersa redimantur. etenī christus oīa:z i christo oīa. GRE. nisenus: Alia solutio ē q̄ tēpore passionis neutrā partē humanitatis semel vnita diuinitas dimisit: sed animā de corpore spōte diuīxit: se tñ i vtroq̄ pmanentem ostēdit.nā p corp⁹ i quo morē suscepit: confutauit mortis potētiā:p animā vero latroni pauit itroitus paradisi. Dicit aūt Isaias de supna hierusalem: que a padiso nō ē alia: Sup manus meas depinxi menia tua.vñ palā ē q̄ exīs i padiso manus patris habitauit. DAMA. Vel explius loquēdo i sepulchro erat fm corp⁹:in iferno fm aiam: sed sicut de⁹ i paradiso cū latrone:z i throno erat cū patre z spiritusācto. THEO. Clamās vero alta voce expirat:q̄ in erat ei ptās ponēdi aiam suā:z eā resumēdi. vñ sequitur: Et h̄ dicēs expirauit. AMB. q.d. Tradidit spiritū.q̄ nō iustus amisit.qđ enī emittit:volūtariū ē quod amittitur necessariū.

¶ Videns aūt centurio quod factum fuerat:glorificauit deū dicēs: Vere hic homo iustus erat. Et omis turba eoz qui simul aderāt ad spectaculū istud:z uidebāt que fiebāt: pcutientes pectora sua reuertebantur. Stabant autē omnes noti eius a longe: z mulieres que secute eum erant a galilea hec uidentes.

AVG. iiij. de trini. Cū post illā vocē cōtinuo tradidit spiritū:h̄ maxime q̄ aderāt sūt mirati.lōga enī morte cruciabant ligno suspēsi.vñ dicit: Videns aūt centurio quod factū fuerat:glorificauit deum dicēs: Vere hic hō iust⁹ erat. AVG. de cō.euā. Nō ē ātē cōtrariū q̄ matthe⁹ viso terremotu:dicit admiratū centurionē: cū lucas dicat h̄ eū admiratum fuisse q̄ emissa illa voce expirasset:oñdens qñ ptātē habuit qñ moreret. In eo aūt qđ matthe⁹ dixit:nō solū viso terremotu:sed addidit z his q̄ fiebāt itegrū locuz fuisse demōstrauit luce:vt diceret ipm dñi mortē fuisse miratū. Qđ aūt lucas etiā ipe dixit: Videns autē centurio qđ factū erat.in eo genere inclusit oīa q̄ fcā erāt i illa hora mirabiliter tāq̄ vnū mirabile factuz cōmorās:cui⁹ quasi mēbra z ptes erāt omīa illa miracula. Qđ aūt ali⁹ dixit centurionē dixisse: Vere filius dei erat iste:lucas aūt ait q̄ iustus erat: putari pōt diuersū:sed vel vtrūq̄ dictū a centurioē debem⁹ itelligere:z aliud illū:z aliud istū cōmemorasse:vel forasse lucā exprimere voluisse sentētiā centurionis: qđo dixerit iesum filiū dei. forte enī nō eū vnigenitū equalē patri centurio itellexerat:sz iō filiū:q̄ iustū crediderat sicut multi iusti dicti sūt filij dei. Jā vero q̄ matthe⁹ addidit eos q̄ cū centurioē erāt:lucas vero h̄ tacuit:nō ē cōtrariū:cū ali⁹ dicit qđ ali⁹ tacet z matthe⁹ dixit: Timuerūt valde. lucas aūt non dixit Timuit:sed Glorificauit deū:q̄s nō itelligat deū timēdo glorificasse. THEO. Nunc aūt videt esse ctū sortiri qđ dñs dixerat: Cū exaltat⁹ fuero:oīa ad me trahā. Exaltat⁹ nāq̄ i cruce attrarit latronem z centurionē:sed z quosdā iudeoz de q̄bus sequit: Et oīs turba eoz q̄ simul aderāt ad spectaculū istud: z videbāt q̄ fiebāt:pcutientes pectora sua reuertebātur. BEDA: Qđ pcutiebāt pectora:q̄ penitētie z luct⁹ idiciu pōt dupliciter itelligi.siue enī eū cuius vitā vilexerūt:iniuste occisuz dolebāt: siue cui⁹ mortē se ipetrasse meminerāt:huc i morte ampli⁹ glorificatū tremebāt. Notandū aūt q̄ gētiles deū timētes:apte cōfessiōis voce glorificāt:iudei pcutientes solū pectora filētes domū redeūt. AMB. O duriora saxis pectora iudeoz: Judex arguit: credit minister: pditor seel⁹ suū morte condēnat: elemēta fugiunt:terra cōcutit:monumēta reserātur: iudeoz tñ imobilis via manet ozbe deuiso. BEDA: Cūm merito p centurionē fides ecclesie designat: q̄ dei filiuz tacēte synagoga cōfirmat. Implet aūt qđ dñs patri cōquerit dicēs: Elōgasti a me amicū z primū:z notos meos a miseria.vñ sequit: Stabāt aūt oēs noti ei⁹ a lōge. THEO. Sed feminarū gen⁹ olim male dictū:manet z videt hec oīa. Sequit enī: Et mulieres q̄ secute erāt eū a galilea hec videntes. Et fic pme re focillant iustificatiōe aut būdictiōe a passiōe ꝓfluente sicut z resurrectione.

¶ Et ecce uir nomine ioseph qui erat decurio uir bonus z iustus:hic non consenserat consilio z actibus eoz um:ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat z ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatum z petijt corpus iesu z depositum inuoluit i syndone:z posuit eum in monumento excisso in quo nondum quisq̄ posit⁹ fuerat. Et dies erat pasceues:z sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cum eo uenerant de galilea uiderunt monumentum: z quemadmodum posituz erat corpus eius: z reuertentes pauerunt aromata z unguenta:z sabbato quidem siluerūt scōm mādatum.

GRE. Fuerat q̄ñq̄ ioseph occultus christi discipulus.veniq̄ vinculū timoris rumpēs feruētior fact⁹: dominicū corp⁹ turpiter pendēs a ligno deposuit: compans p̄ciosam margaritā verboū modestia. Et

ecce vir nomie ioseph q̄ erat decurio. BEDA: De curio vocatur q̄ sit de ordie curie: ⁊ officia curie ad mīstret: q̄ etiā curialis a ꝓcurādo mīma ciuilia solꝫ appellari. Magne ergo ioseph dignitatis apud seculū: sed maioris apud deū meriti fuisse laudat̄. vñ seq̄t: Vir bon⁹ ⁊ iust⁹: hic nō cōsen. cōsi. i acti. eor: ab arimathia ciuitate iudee. Arimathia ipa ē rama tha ciuitas helcane ⁊ samuelis. AVG. de cō. euā. Dicit aūt iohānes q̄ erat discipul⁹ ihesu. vñ ⁊ hic sub dit̄: Qui expecta. ⁊ ipe regnū dei. Merito aūt monet: Cur ille q̄ pp timorē occult⁹ erat discipul⁹: ausus sit petere corp⁹ ei⁹: qō null⁹ eorū q̄ euz palā seq̄ bant̄ auderet. Sequit̄ eni: Hic accessit ad pilatū: ⁊ petijt corp⁹ ihesu. Qz itelligēdū ē istū fiducia dignitatis hoc fecisse qua p̄dit⁹ poterat familiariter ītra re ad pilatū. In extremo aūt illo officio funeri exhi bēdo min⁹ videt̄ curasse de iudeis: quāuis soleret ī dño audiēdo eorū inimicitias deuitare. BEDA: Hic igit̄ p iustīciā meritorū sepeliēdo corpi dñico: dign⁹ fuit p nobilitatē potētie secularis illud impe trare. vñ seq̄t: Et depositū inuoluit ī syndo. Ex simpli ci sepultura dñi ambitio diuitū condēnat̄: q̄ nec in tumulis quidem possint carere diuitijs. ATHA. Enormiter etiā agūt q̄ cōdiūt corpa mortuor ⁊ ea nō sepeliūt etiā si sācta sint. q̄d eni sanct⁹ aut mal⁹ dñi corpe: qō tū ī monumēto positū est: donec die tertia resurrexit. Seq̄t eni: Et posuit eū ī monumen to excīso. BEDA: Si nō de petra sed ex multis la pidib⁹ edificatū eēt: post resurrectionē suffossis tu muli fundamētis ablat⁹ furto diceretur. In nouo etiā ponit̄ monumēto. Nā seq̄t: In quo nondū q̄squā posi. fuit. ne post resurrectionē ceteris corpib⁹ re manētibus: surrexisse alius suspicaret̄. q: vero sexta die hō fact⁹ ē: recte dñs sexta die crucifix⁹ hūane re paratiōis īpleuit arcanū. vñ seq̄t: Et erat dies pasce ues qō ppatio interp̄tat̄: quo noīe sextā feriā appel labāt: q: ea die q̄ ī sabbatū forēt necessaria ppabāt. q: vero septīo die req̄uit cōditor ab ope suo: sabba to dñs ī sepulchro req̄uit. vñ seq̄t: Et sabba. illuce scebat. Supra aūt legim⁹: q: stabāt oēs noti ei⁹ a lō ge: ⁊ mulieres q̄ secute erāt eū. his ergo notis ihesu p⁹ depositū ei⁹ cadauer ad sua remeātib⁹ sole mulier. q̄ arti⁹ amabāt fun⁹ subsecute quo poneret̄ īspice re cupiebāt. Seq̄t eni: Subsecute aūt mulieres que cū ipo venerāt de galilea viderūt monumētū. ⁊ quē admodū posi. erat corp⁹ ei⁹. vt. s. ei tpe cōgruo munus posset siue deuotionis offerre. THEO. Neq; tū fi dē debitā adhuc habebāt: sz q̄si puro homī aroma ta ⁊ vnguēta parabāt more iudeor q̄ talia exhibebāt defunctis. vñ seq̄t: Et reuer. paue. aroma. ⁊ vnguen ta. BEDA: Sepulto eni dño q̄diu licebat opari. i. vsq; ad solis occasum vnguētis ꝓpandis erāt oc cupate. Mandatū aūt erat: vt sabbati silētiū. i. q̄es a vespa vsq; ad vesperā seruaret̄. Seq̄t eni: Et sabba to q̄dē siluerūt scōm mādatū. AMB. Mystice āt iust⁹ christi corp⁹ sepelit. Talis eni ē christi sepultu ra q̄ fraudē inq̄tatēq; nō habeat. Merito aūt mat the⁹ hūc diuitē dixit: suscipiēdo eni diuitē nesciuit fidei pauptatē. iust⁹ corp⁹ christi operit syndone ve sti: ⁊ tu dñi corpus gloria sua: vt ⁊ ipse sis iust⁹: ⁊ fi mortuū credis: opi tū diuinitatis plenitudīe sue: sz ⁊ vestit̄ ecclesia īnocētie gr̄a. BEDA: Ille etiā in syndone mūda inuoluit ihesum q̄ pura eū mēte suscepit. AMB. Nec ociose ali⁹ euāgelista monuī tū nouū dixit: ali⁹ monumētū ioseph. etenī tumul⁹ his patur q̄ sub lege sūt mortis. victor mortis tumu lū suū ñ habet. Que enī cōicatio tumulo ⁊ deo: so lus enī tumulo īcludit̄ q: mors christi. si sit cōmu nis scōm naturā: specialis ē scōm virtutē. In aūt christ⁹ ī monumēto cōditur iusti: vt iusticie habita tiōe requiescat: monumētū enī hoc ī duricie gentis petra iust⁹ excidit: penetralis verbi in nationib⁹ virt⁹ christi. Quicūq; in se bene humauerit christum diligēter custodiat ne eū pdat: ne ve pfidie sit ingest sus. BEDA: Quod aūt dñs sexta die crucifigit: septima ī sepulchro quiescit: significat q̄ ī sexta mū di etate: nos p dño pati: ⁊ velut mūdo crucifigi ne cesse ē. In septima vero. i. post mortē corpa quidem ī tumulis: aīe vero cū dño req̄escūt vsq; nūc. ⁊ mu lieres sancte. i. aīe humiles dilectiōe feruētes passi oni christi diligēter obsequūtur. ⁊ si forte valeāt imi tari: sedula curiositate quo ordine sit eadem passio cōpleta ꝓpendūt: qua lecta: audita: recordata: mor ad paranda se opera virtutū q̄bus christ⁹ delectet cōuertūt: vt futura p̄sentis vite parascene ⁊ requie beata: tēpore resurrectōis occurrē christo valeāt cū aromatib⁹ spiritaliū actionū. CA. XXIIII.

Una autem sabbati valde diluculo uenerunt ad mo numentum portantes que parauerant aromata: ⁊ inuenerunt la pidē reuolutū a monumēto: ⁊ ingres se nō inuenerūt corp⁹ domini ihesu. Et factū est dū mēte cōsternate es sent de isto: ecce duo uiri steterunt secus illas in ueste fulgēti. Cū time rent aūt ⁊ declinarēt vultū in ter ram dixerunt ad illas. Quid queri tis: uiuentē cū mortuis? Nō ē hic sed surrexit. Recordamini qualiter locut⁹ ē uobis: cū adhuc in galilea es set dicēs: Quia oportet filiū homi nis tradi in manus hominuz pecca torū ⁊ crucifigi: ⁊ die tertia resurge re. Et recordate sūt uerborū ei⁹: et regresse a monumēto nunciauerūt hec oia illis undecim: ⁊ ceteris omi bus. Erat aūt maria magdalene ⁊ iohāna: ⁊ maria iacobi: ⁊ cetere que cū eis erāt q̄ dicebant ad apostolos hec. Et uisa sunt añ illos sicut delv ramētū uerba ista: ⁊ nō crediderūt illis. Petr⁹ aūt surgēs cucurrit ad

Ca.xxiiii.

monumẽtū: ⁊ ꝑcũbẽs uidit linthea mina ſola poſita: ⁊ abijt ſecũ miranſ quod factum fuerat.

BEDA: Religioſe mulieres nõ ſolũ i die paſcue ſed etiã ſabbato ſancto ſole occidẽte: mox vt operã di licẽtia remeauit emerũt aromata: vt veniẽtes vn gerẽt corp⁹ ieſu ſicut marc⁹ teſtat: ꝓoccupãte iã no ctis articulo monumẽtũ adire nõ voluerũt. Et ideo dicit: Una aũt ſabbati valde diluculo yene. ad mo numẽtũ portã. que paraue. aromata. Una ſabbati ſine ꝑma ſabbati ꝑma ẽ a ſabbato quã diẽ dñicam poſt reſurrectionẽ mos chriſtian⁹ appellat. Quod aũt valde diluculo mulieres venere ad monumen tũ magn⁹ querẽdi ⁊ ĩueniendi dñm feruoꝝ charita tis oñditur. AMB. Ex magna oꝛit hoc loco ple riq; dubitatio. ſiqdẽ hic valde diluculo: Matthe⁹ veſpe ſabbati ad monumẽtũ veniſſe dixerũt. ſi euã geliſtas de diuerſis putes dixiſſe tẽpoꝛib⁹: vt ꝑmas alias mulierũ ⁊ alias cõijcias viſiones. Quod autez ſcriptũ ẽ: Veſpe ſabbati que luceſcit ĩ ꝓima ſabba ti reſurreciſſe dñm: ſic tempandum ẽ: vt neq; mane dñica que ẽ ꝓima poſt ſabbatũ: neq; ſabbato reſur recio facta credaꝛ: nã quõ triduũ cõpleꝛ? Non er go veſperaſcẽte die: ſed veſpe noctis reſurꝛexit. Deni q; gẽ⁹ Sero dixit. Sero aũt ⁊ horã ſignificat ĩ oc caſu diei cuiuſlibet tarditatem: quõ ſi dicas: Sero mihi ſuggeſtũ ẽ. Eſt ergo ⁊ ſero tẽpus noctis ꝑfun dũ. vñ ⁊ mulieres ad monumẽtũ accedẽdi habẽt fa cultatẽ cuſtodib⁹ quieſcentib⁹. Et vt ſcias nocte fa ctũ: mulieres alie ſciũt: alie neſciũt. ſciũt q̃ obſeruãt noctib⁹ ⁊ dieb⁹: neſciũt q̃ receſſerunt. Neſcit maria magdalene ſeõm iohãnẽ: nã eadem ⁊ añ ſcire ⁊ po ſtea neſcire non potuit. ergo ſi pluꝛes marie: plures eã fortaſſe Marie magdalene: cũ illud nomẽ per ſone ſit: hoc ſumaꝝ a loco. AVG. de cõ. euã. Vel Matthe⁹ a ꝓma ꝑte noctis q̃ ẽ veſpe: ipam voluit noctẽ ſignificare: cui⁹ noctis fine venerũt ad monu mentũ. ⁊ hoc ea de cã: q; iam a veſpe pauerãt: ⁊ lice bat afferre aromata trãſacto ſabbato. EVSE. Ja cebat aũt oꝛganũ verbi extinctũ: magn⁹ vero lapis claudebat ſupulchꝛũ: quaſi moꝛs eũ duriſſet captiꝛ uum. ſed nõdũ lapſo triduo vita ſe ꝓmit iterũ poſt ſufficientẽ moꝛtis cõiunctionẽ. vñ ſeq̃: Et inuene rũt lapi. reuo. a monu. THEO. Nã angelus reuol uerat aũ: vt teſtaꝝ matthe⁹. ORI. Amoꝛ ẽ aũt la pis poſt reſurrectionẽ ꝓpter mulieres: vt credãt re ſurreciſſe dñm: videtes monumentũ vacuũ coꝛpoꝛe. vñ ſequit: Et ĩgreſſe nõ ĩuene. coꝛ. ieſu. CIRYL. Cũ igit nõ ĩueniſſent coꝛp⁹ chriſti q̃ reſurꝛexerat: vacebanẽ diuerſis cogitatiõibus ⁊ ꝓpter amoꝛem chriſti ⁊ adhibitã ſolicitudinẽ meruerũt viſionẽ an gelici. Seq̃ eni: Et dũ mẽte oſternate eẽnt de iſto: ecce duo viri aſtiterũt iuxta illas ĩ veſte fulgenti. EVSE. Jucũditatis ⁊ gaudij ĩdicia ſalutifere reſur rectiõis ⁊ fulgẽtes amict⁹ pꝛeſtãtes. Moyſes enim plagas egyptijs pꝛepans in flãma ignis angelũ per ſpexit. ſed nõ tales viſi ſũt mulieꝛib⁹ ĩ ſepulchꝛo: ſed mites ⁊ hilares: quales decebat cõſpici in regno ⁊ gaudio dñi. Et ſicut ĩ paſſiõe eclipſat⁹ ẽ ſol: meꝛoꝛis ⁊ anguſtie ſigna ꝓmens crucifigẽtibus filiũ dei: ita angeli vite ac reſurrectiõis ꝓcones habitũ ſalutifeꝛi feſti cãdidati deſignabãt. AMB. Sed quõ marc⁹ vnũ iuuenẽ ĩ albis ſedentẽ: matthe⁹ vnũ: iohãnes ⁊ lucas duos angelos ĩ albis ſedẽtes viſos eẽ memo rauerũt; AVG. de cõcoꝛ. euã. Poſſum⁹ itelligere vnũ angelum viſum a mulieꝛib⁹: ⁊ ſm marcũ ⁊ ſm mattheũ: vt eas ĩgreſſas ĩ monumẽtũ accipiamuſ. ſ ĩ aliq̃ ſpatiũ: q̃ erat aliqua materia cõmunitũ an te illũ ſaxei ſepulchꝛi locũ: atq; ibi vidiſſe angelũ ſe dentẽ a dextris: quod dicit marc⁹. deĩde itus ab eis dũ ĩſpiceꝛẽt locũ ĩ quo iacebat coꝛpuſ dñi: viſos du os angelos ſtãtes: ſicut dixit lucas locutos ad earũ dem exhoꝛtandũ animũ: ⁊ edificãdã fidẽ. vñ ſequi tur: Cũ time. au. ⁊ declina. vul. ĩ ter. BEDA: San cte mulieres aſtãtibus ſibi angelis nõ ĩ terrã cecidiſ ſe: ſed vultũ dicunt ĩ terrã declinaſſe: nec quẽpiam ſanctoꝝ legim⁹ tẽpoꝛe dñice reſurrectiõis: vel ipſi dño vel angelis ſibi viſis terre ꝓſtratũ adoꝛaſſe. vñ mos obtinuit eccleſiaſtic⁹ vt vel in memoꝛiã dñice vel ĩ noſtre ſpem reſurrectiõis oĩbus dñicis diebus ⁊ toto q̃nquageſimo tẽpoꝛe nõ flexis genib⁹: ſed de clinatis ĩ terrã vultib⁹ oꝛem⁹. Nõ erat aũt ĩ monu mẽto q̃ loc⁹ ẽ moꝛtuoꝝ querẽdus: ille q̃ ad vitã re ſurrexit a moꝛtuis. Et iõ ſubdit: Dixerũt ad illas. ſ. angeli ad mulieres. Quid q̃ritis viuẽ. cũ moꝛ. nõ eſt hic: ſed ſurrexit: Die aũt tertia ſicut ipe ĩter diſcipu los tã viros q̃ feminas ꝓdixit reſurrectiõis ſue triũ phũ celebꝛauit. vñ ſeq̃: Recoꝛ. quali. locu. ẽ vo. cuꝝ adhuc ĩ galilea eẽt dicẽs: Quia opoꝛ. filiũ homi. tra. ĩ man⁹ homi. pecca. ⁊ cruci. ⁊ tertia die reſurgẽ. Die nãq; paſcue hoꝛa. ix. ſpiritũ tradens veſpe ſepultus mane ꝓma ſabbati ſurrexit. ATHA. Poterat fiq̃ dẽ ſtatim ſuſcitare coꝛp⁹ a moꝛte. Sed dixiſſet aliq̃ eũ nequaq; fuiſſe: vel nõ plene moꝛtem ei ĩbeiſſe. ⁊ fortaſſe ſi reſurrectio dñi fuiſſet dilata: latuiſſet in coꝛꝛuptiõis honoꝛ. Ut igit coꝛp⁹ oñderet moꝛtuũ: vni⁹ ĩterpellationẽ diei paſſus ẽ: ⁊ tertia die coꝛp⁹ ſuũ icoꝛꝛuptũ demõſtꝛauit. BEDA: Uno etiã die in ſepulchꝛo ⁊ duab⁹ noctib⁹ iacuit: q; lucẽ ſue ſim ple moꝛtis: tenebꝛis duple noſtre moꝛtis adiũꝛit. CIRYL. Inſtructe aũt mulieres angeloꝝ affatib⁹ accelerãtes ea retulerũt diſcipulis. vñ ſeq̃: Et recoꝛ date ſũt verboꝝ ei⁹. Et regreſſe a monumẽto: nũcia uerũt hec oĩa illis vndecim ⁊ ceteris oĩbus. Nanq; femĩa q̃ quondã moꝛtis fuit miniſtra: venerandum reſurrectiõis myſteriũ ꝓma ꝓcepit ⁊ nũciat. Adeptũ ẽ igit femineũ gen⁹: ⁊ ignominie abſolutionẽ: ⁊ ma ledictiõis tripudiũ. AMB. Mulieꝛib⁹ aũt docꝛe ĩ eccleſia nõ ꝓmittit: ſed domi viros ſuos ĩterroꝝ gãt. Ad eos ergo femina mittit q̃ domeſtici ſunt. Que autẽ fuerit he mulieres oñdit ſubdẽs: Erat au tem maria magdalene. BEDA: Ipſa ẽ ſoꝛoꝛ laza ri. Et iohãna. vxoꝛ cuſe ꝓcuratoꝛis herodis. Et ma ria iacobi. i. mater iacobi minoꝛis ⁊ ioſeph. Et cõmu niter de alijs ſubdit: Et cetere q̃ cũ eis erãt. Dicebãt ad apoſtolos hec. Ut enĩ ꝓpter reat⁹ apud viros mulieꝛ obꝛobꝛiũ nõ ſuſtineret: que culpã viro trãſ fuderat: trãſfudit ⁊ gratiã. THEO. Eſt aũt natu raliter ĩcredibile moꝛtalib⁹ reſurrectiõis miraculũ. vñ ſeq̃: Et viſa ſunt añ illos ſicut delyramẽtũ ver ba iſta: ⁊ nõ credebãt illis. BEDA: Quod nõ tam illoꝝ ĩfirmitas q̃ noſtra vt ita dicam: futu ra firmi

tas fuit. Ipsa nāq; resurrectio illis dubitātibus per multa argumēta monstrata est: que dū nos legentes agnoscimus: de eoꝝ dubitatione solidamur.

THEO. Petr⁹ autē hoc audiēs tollit moras: ⁊ vadit ad monumentū: quia nec ignis nouit moras ingestus materie. vñ sequit: Petrus aūt surgēs cucurrit ad monumentū. EVSE. Solus enī ipse credit feminis dicētibus se angelos vidisse: et cū esset extimij affect⁹ pre ceteris: sedulū se ꝓmebat passim circūspiciens dñm. vñ sequit: Et procumbēs vidit sola linteamina posita. Cū aūt ad monumētū fuisset: h primo cōsecutus ē: vt miraret que prius ab ipo vel ab alijs deridebant. vñ sequit: Et abijt secū mirans qđ factū fuerat. i. apud se mirās rei euentū: qualiter sola linteamina derelicta fuere corpore mirrha perunctо: vel quantā oportunitatē habuisset fur vt se motū inuoluta dimittēs circūstantib⁹ militibus corpus auferret. AVG. de cō. euan. Intelligit autē hoc lucas recapitulādo posuisse de petro. tūc enim cucurrit petrus ad monumentū quādo ⁊ iohannes cū tantūmō a mulieribus ꝑcipue a maria magdalene nūcitatū eis fuerat de corpore ablato. postea autem facta sunt hec de visione angelorū. Ideo autez lucas petrū solū cōmemorauit: quia illi primit⁹ maria nunciauerat. Itē potest mouere q⁹ petrū non introrantem: sed procumbentē dicit lucas sola linteamina vidisse ⁊ discessisse mirantē: cum iohānes dicat ita se linteamina vidisse posita: ⁊ seipm post petruz intrasse. Sed intelligendū ē petrū primo procūbentem vidisse: quod lucas cōmemorat: iohānes tacet. post autem ingressus est anteq; iohānes intraret.

BEDA: Iuxta intellectū vero mysticū pet hoc ꝙ mulieres valde diluculo veniunt ad monumentuz: dat nobis exemplū: discussis vitioꝝ tenebris ad domini corp⁹ accedere. naz ⁊ sepulchrū illud figuram dñici habebat altaris: i quo corpis christi mysteria nō in serico: nō in pāno tincto: sed instar syndonis quo cū ioseph inuoluit in lintheo puro debēt conserari: vt sicut ipse verā terrene nature substantiā ꝓ nobis morti obtulit: ita ⁊ nos in cōmemoratiōe ipius purū de terre germīe: candidūq; ⁊ multimō quasi mortificatiōis genere castigatū altari linum ꝑponamus. Aromata autē que mulieres deferūt: significāt odorē virtutū ⁊ orationū suauitatē: q̄bus altari appropinquare debem⁹. Reuolutio aūt lapidis insinuat reserationē sacramētorū: que tegebant velamine lre legis: que i lapide scripta est: cui⁹ ablato tegmine corpus dñi mortuū nō inuenitur: sed viuum euāgelizat. qz ⁊si cognouim⁹ sm carnē christū: sed iā nūc nō nouim⁹. Quo autē posito i sepulchro corpore dñi: angeli astitisse leguntur: ita etiā tēpore cōsecratiōis mysterij corporis christi assistere sunt credēdi. Nos ergo exemplo deuotarū mulierū: quotiens celestibus appropinquam⁹: ꝓpter angelicā presentiam seu ꝓpter reuerentiā sacre oblatiōis cū omni humilitate vultū declinem⁹ in terrā: nos cinerem ⁊ terram esse recolētes.

Et ecce duo ex illis ibāt ipsa die in castellū qđ erat i spacio stadioꝝ sexagīta ab hierusalē noie emaus: ⁊ ipi loqbāt ad inicē de his oib⁹ q̄ acciderāt. Et factū ē dū fabularēt: ⁊ secū q̄rerēt: ⁊ ipe iesus appropiquās ibat cū illis. Oculi aūt illoꝝ tenebāt: ne eū agnoscerēt. Et ait ad illos: Qui sūt hi sermones quos ꝓfertis ad inicē ābulātes: ⁊ estis tristes? Et rīdes un⁹ cui nomē cleophas: dixit ei: Tu sol⁹ peregrin⁹ es in hierlm: ⁊ nō cognouisti q̄ facta sūt i illa his dieb⁹? Quib⁹ ille dixit: Que? Et dixerūt de iesu nazareno q fuit uir ꝓpheta: potēs i ope ⁊ sermone: coram deo ⁊ oi populo. Et quō eum tradiderunt sūmi sacerdotes ⁊ principes nri i dānatiōez mortis: ⁊ crucifixerunt eum. Nos aūt sperabam⁹: qz ipe cēt redemptur⁹ isrl. Et nūc sup hec oia tertia dies ē hodie: q⁹ hec facta sūt. Sed ⁊ mulieres q̄dā ex nris terruerunt nos: que ante lucē fuerūt ad monumētū: ⁊ nō inuēto corpore eius: uenerunt dicētes se etiā uisionū āgeloꝝ uidisse: q dicūt eum uiuere. Et abierunt q̄dam ex nris ad monumētum ⁊ ita inuenerūt sicut mulieres dixerunt: ipm uero nō inuenerūt.

GLO. Post manifestationē resurrectiōis christi ꝑ angelos mulierib⁹ factā: manifestat vtiq; eadē resurrectio per ipius christi apparitionē discipulis vñ dicitur: Et ecce duo ex illis ibant ipsa die i castellum. THEO. Quidam alterū horū duorū lucam inquiunt esse: ⁊ ob hoc suum nomē occultasse. AMB. Vel duobus discipulis seorsum dominus iam se vespere demōstrat. s. ammaoni ⁊ cleophe. AVG. de coeor. euan. Castellū aūt illud nō abfurde accipim⁹ aliā villā sm marcū potuisse appellari. Deinde castellū describit dicēs: Quod erat i spacio stadioꝝ sexagīta a hierusalē nomine emaus. BEDA: Ipsa est nicopolis ciuitas insignis palestine: q̄ post expugnationē iudee sub marco aurelio antonio principe restauzata cū statu mutauit ⁊ nomen. Stadiū autē quod greci auctore vt dicunt hercule viaruz spacia mensurat: octaua est pars miliarij. Et ideo sexaginta stadia: septem milia passuū ⁊ quinquaginta significat: quod spacium itineris eis congaudet qui de morte ⁊ sepultura domini certi gradiebantur: de resurrectione domini dubij. nā resurrectionem que post septimā sabbati facta est: octauo numero cōtineri null⁹ ambigit. Discipuli ergo qui de

Ca.xxiiii.

dño loquentes incedunt: sextum miliarium ce-
pit itineris compleuerant: quia illum sine querela
ruentem vsq; ad mortem quam in sexta sabbati su-
bit: peruenisse volebant. Compleuerant ꝛ septimũ
quia hunc in sepulchro non dubitabant quieuisse.
Sed de octauo dimidiũ tñ peregerant: quia gloriã
iam celebrate resurrectionis non credebãt perfecte
THEOPHI. Predicti autem discipuli loquebã-
tur de his ad inuicem que acciderãt: non quasi cre-
dentes sed sicut stupentes in rebus extraneis. vnde
sequitur: Et ipsi loquebantur ad inuicem de his o-
bus que acciderãt. BEDA: Loquentes autem de
se dominus appropinquãs comitatur: vt ꝛ fidẽ re-
surrectionis mentibus eorũ incendat: ꝛ quod se fa-
turum promiserat ipleat. s. vt vbi sunt duo vel tres
in nomine meo congregati: ibi sum in medio eorũ.
vnde sequitur: Et factum ẽ dum fabularent: ꝛ secũ
quereret: ꝛ ipse iesus appropinquãs ibat cũ illis.
THEOPHI. Obtento enĩ iaz spiritali corpore nõ
obstat loci distantia quin adesset quibus volebat:
nec viteri⁹ naturalib⁹ legibus corpus suũ regebat:
sed spiritaliter ꝛ supra naturã. vnde vt marc⁹ dicit:
sub alia forma eis videbatur: in qua nõ concedeba
tur eis eius cognitio. Sequitur enim: Oculi autem
eorũ tenebantur: ne illũ agnoscerẽt. vt. s. totã suam
dubiã intentionẽ reuelent: ꝛ vulnus detegẽtes reci-
piant medicinã: ꝛ vt cognoscerẽt q̃ q̃uis corp⁹ ipz
quod passum fuerat resurrexerit: nõ tamen ampli⁹
tale erat vt esset omnibus visibile: sed tñ ab his a q̃
bus vellet videri: ꝛ vt nõ dubitent quare de cetero
nõ cõuersatur iter plebẽ: quia. s. post resurrectionẽ
conuersatio eius nõ esset digna hominibus: sed di
uina magis: quod etiã est forma resurrectionis fu-
ture in qua sicut angeli cõuersabimur ꝛ filij dei.
GREGO. in home. Cõuenienter etiã eis speciem
quã recognoscerẽt non ostendit: hoc agens foris ĩ
oculis corporis: quod apud ipsos agebatur int⁹ in
oculis cordis. ipsi nanq; apud seipsos intus ꝛ ama
bant ꝛ dubitabãt. De se ergo loquẽtibus presentiaz
exhibuit: sed de se dubitãtibus cognitionis sue spe-
ciez abscondit: verba quidẽ eis cõtulit. Nam sequi-
tur: Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones quos con
fertis ad inuicez ambulãtes: ꝛ estis tristes? GRE
CVS: Conferebãt quidẽ inter se quasi non ampli⁹
expectantes christũ viuentẽ: sed dolorosi quasi per-
empto saluatore. vnde sequitur: Et respondẽs vnus
cui nomen cleophas: dixit ei: Tu solus peregrinus
es in hierusalem: ꝛ nõ cognouisti que facta sunt in
illa diebus. THEO. q. d. Tu solus peregrinus
es: ꝛ extra confinia hierusalẽ habitãs: ꝛ expers es eo
rum que in medio ei⁹ contigerũt vt hec ignoras.
BEDA: Vel hoc dicit: quia peregrinũ putabãt eũ:
cuius vultũ non agnoscebãt. sed reuera peregrinus
erat eis: a quorũ nature fragilitate percepta iam re-
surrectionis gloria longe distabat ꝛ a quoruz fide
vtpote resurrectionis eius nescia manebat extrane
us. Sed adhuc dominus interrogat: nam sequitur
Quibus ille dixit: Que? Et ponitur eorum respon-
sio cum subditur: Et dixerunt ei: De iesu nazareno
qui fuit vir prophetа. Prophetam fatentur: filium
dei tacent: Vel nondum perfecte credentes: vel so-
liciti ne inciderent in manus iudeorum persequen-
tium: quia nesciebant quis esset quod verum crede
bant celantes: Ad cuius commendationẽ subdit:
Potens in opere ꝛ sermone. THEOPHI. Pri-
mo quidem est opus: secundo sermo. nullus enim
doctrine sermo approbatur: nisi prius is qui docet:
se ostendat auctorem: precedit enim opus aspectuz.
nam nisi mundaueris intellectus speculũ per ope-
ra: non emicat decor optatus. Adhuc autẽ subdit:
Coram deo ꝛ omni populo. Nam primo cõplacen
dum est deo: deinde curandũ quantuz possibile est
de innocentia apud homines: vt precedẽte diuino
cultu viuamus sine scandalo plurimoruz. GRE-
CVS: Deinde assignat causa tristicie: traditio ꝛ pas-
sio christi: cum sequitur: Et quomodo tradiderunt
eum summi sacerdotes ꝛ principes nostri in condẽ
nationem mortis: ꝛ crucifixerunt eũ. Subditur au-
tem desperantium vox: cũ dicitur: Nos autem spe-
rabamus q̃ ipse esset redemptur⁹ israel. Sperabã-
mus iniquit: non Speramus: ac si mors domini si
milis esset mortibus alioz. THEOPHI. Expecta
bant enim christũ saluatorũ ꝛ redemptorũ populũ
israel ab ingruentibus malis ꝛ a seruitute romano-
rum: ipsum quoq; credebant terrenũ regẽ fieri: quẽ
putabant promulgatã in se mortis sententiã cane-
re potuisse. BEDA: Merito ergo tristes incede-
bant: quia ꝛ seipsos quodãmodo arguebant: q̃ ĩ il-
lo redemptionẽ sperauerint: quẽ iam mortuũ vide-
rant: nec resurrecturum credebant: ꝛ maxime dole-
bant eũ sine causa occisum quẽ nouerant innocen
tem. THEOPHI. Videnť tamen hi viri non oĩ-
no increduli esse per hoc q̃ subditur: Et nunc sup
hec omnia tertia dies ẽ hodie q̃ hec facta sunt. In
quo videntur habere memoriam eius q̃ eis domi-
nus dixerat se tertia die resurrecturũ GRECVS:
Porro relatam a mulieribus resurrectionis famaz
cõmemorat: cum subditur: Sed ꝛ mulieres quedaz
ex nostris terruerunt nos: que ante lucem fuerunt
ad monumentũ: ꝛ non inuento corpore eius vene-
runt dicentes se etiã visionem angelorũ vidisse: qui
dicunt eum viuere. Dicunt quidẽ hoc quasi nõ cre
dentes: propter quod referunt se territos. i. stupefa-
ctos. non enim quod erat eis relatũ firmuz estima-
bant: aut angelicam illuminationem fuisse: sed stu-
poris ꝛ turbinis causam inde sumebant. Testimo-
nium quoq; petri non certum estimabant dum di-
ceret: se non vidisse dominum: sed resurrectionẽ e-
ius conijcere ex eo q̃ corpus ipi⁹ in sepulchro non
iacebat. vnde sequitur: Et abierunt quidam ex no-
stris ad monumentum: ꝛ ita inuenerunt sicut mu-
lieres dixerunt: ipsum vero non inuenerunt. AV
GVSTINVS de concor. euangelistarũ: Cum au-
tem lucas dixerit petrum accurrisse ad monumen-
tum: ꝛ cleophan dixisse: ipse retulerit q̃ quidam eo
rum ierant ad monumentum: intelligitur attesta-
ri iohanni q̃ duo ierint ad monumentũ: sed petruz
commemorauit: quia illi primitus maria nuncia-
uerat.

Et ipse dixit ad eos: O stulti ꝛ
tardi corde ad credendum in omni

bus que locuti sunt prophete. ¶Nõ ne hec oportuit pati christum & ita intrare in gloriam suam? ¶Et incipiens a moyse & omnibus prophetis interpretabatur illis in omibus scripturis que de ipso erant. ¶Et appropinquauerunt castello quo ibant: & ipse se finxit longius ire: ¶Et coegerunt illum dicentes: Mane nobiscum: quoniam aduespascit: & inclinata est iam dies. ¶Et intrauit cum illis. ¶Et factum est dum recumberet cum eis: accepit panem & benedixit ac fregit: & porrigebat illis. ¶Et aperti sunt oculi eorum & cognouerunt eum. ¶Et ipse euanuit ex oculis eorum. ¶Et dixerunt ad inuicem: ¶Nõne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in uia: & aperiret nobis scripturas? ¶Et surgentes eadem hora regressi sunt in hierusalé: & inuenerunt congregatos undecim & eos qui cum illis erant dicentes q̃ surrexit dominus uere: & apparuit simoni. ¶Et ipsi narrabant que gesta erant i uia: & quomodo cognouerunt cũ in fractiõe panis.

¶THEOPHI. Quia predicti discipuli nimia dubietate laborabant: dominus eos redarguit. vnde dicitur: Et ipse dixit ad eos: O stulti. Fere enim eadem dixerant que & astantes cruci: Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Et tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sunt prophete. Contingit enim credere que locuti sunt prophete particulariter quedam: & non vniuersaliter omnia: puta si aliquis credat que de cruce christi dicuntur a prophetis sicut est illud: Foderunt manꝰ meas & pedes meos. que vero spectãt ad resurrectionem nõ credãt: sicut est illud: Non dabis sanctũ tuum videre corruptionẽ. Decet autẽ in omnibus fidem adhibere prophetis: tam in gloriosis que de christo predixerunt: q̃s in ignoriis: quia ex passione malorum est ingressus in gloriã. vnde sequitur: Nõne hec oportuit pati christũ: & ita intrare in gloriaz suam. s. fm humanitatem. ¶ISIDORVS: Sed & si oportebat christum pati: tamen qui crucifixerũt rei sunt pene: non enim satagebant perficere quod deus disponebat. vnde & eorum executio fuit impia: dei vero dispensatio prudẽtissima: qui nequitiã eorum in beneficia generis humani conuertit: quasi vtens vipereis carnibus ad antidoti salutiferi confectionem. ¶CHRYSO. Et ideo dominus ostendit consequenter hec omnia non euenisse simpliciter: sed ex dei proposito ante predestinato. vnde sequitur: Et incipiens a moyse & omnibus prophetis interpretabatur illis in omibus scripturis que de ipso erant. quasi diceret: Postq̃ estis tardi: ergo promptos vos reddam: mysteria scripturarum vobis exponẽdo. nam sacrificium abrae cum isaac dimisso immolatus est aries: hoc prefiguraut. Sed & i aliis scripturis propheticis sparsim iacent mysteria crucis & resurrectionis christi. ¶BEDA: Si autẽ moyses & prophete de christo locuti sunt: & eum per passionem in gloriam intraturũ predixerũt: quomodo gloriatur se esse christianum: qui neq̃ qualiter scripture ad christum pertineant inuestigat: neq̃ ad gloriam suam cum christo habere cupit: per passionez attingere desiderat. ¶GRECVS: Quia vero predixit euangelista: Tenebantur oculi eorũ ne eũ agnoscerent: donec sermo domini mentem eorum moueret ad fidem: cõuenienter opportunum aspectuz sui auditui subiungit. vnde sequitur: Et appropinquauerunt castello quo ibant: & ipse finxit se longius ire. ¶AVGVSTI. de questionibus euange. Nõ nõ ad mendacium pertinet. non enim omne quod fingimus mendacium est: sed quando id fingimus quod nihil significat: tunc mendacium est. cum autem fictio nostra refertur ad aliquam significationem: non est mendacium sed aliqua figura veritatis: alioquin omnia que a sapientibus & sanctis viris: vel etiam ab ipso domino figurate dicta sunt mendacia deputabuntur: quia secũdum visitatum intellectum non consistit veritas in talibus dictis. Sicut autem dicta: ita etiaz fingũtur facta sine mẽdacio ad aliquam rez significandam. ¶GREGORIVS in homelia: Quia ergo adhuc in eorumcordibus peregrinus erat a fide: ire se longius finxit. Fingere nanq; componere dicimus. vnde & compositores lutifigulos vocamus. Nihil ergo simpler veritas per duplicitatem fecit: sed talem se exhibuit in corpore. qualis apud illos erat in mente. Sed quia esse extranei a veritate non poterant: bi cum quibus charitas gradiebatur: eum ad hospitiũ quasi peregrinum vocant. vnde sequitur: Et coegerunt illum. Ex quo exemplo colligitur quia peregrini ad hospitium nõ solum inuitandi sunt: sed etiam trahendi. ¶GLOSA: Nec solũ factis eum cogũt: sed etiam verbis inducunt. Sequitur eni: Dicẽtes: Mane nobiscum: quoniam aduesperascit: & inclinata est iaz dies. scilicet ad occasum. ¶GREGORIVS in homelia: Ecce autem cum per membra sua christus suscipitur: susceptores suos etiam per semetipsum requirit. Sequitur enim: Et intrauit cuz illis. Mensam ponunt: cibos afferunt: & deuz quez in scripture sacre expositione non cognouerant: in panis fractione cognoscunt. Sequitur enim: Et factum est dum recumberet cum illis: accepit panem & benedixit ac fregit: & porrigebat illis: & aperti sunt oculi eorum & cognouerunt eum. ¶CHRYSOSTOMVS. Quod non de sensibilibus oculis

dictum est:sed de sensu mentali. AVGVSTIN⁹ de cõcordan.euangelista. Neq; enim clausis oculis ambulabant: sed inerat aliquid quo non sinerẽtur agnoscere quod videbant: quod.s.caligo ⁊ aliquis humor efficere solet:non quia dominus non poterat transformare carnem suam: vt alia reuera esset effigies:quam solebant intueri:quãdoquidem ⁊ ante passionẽ transformatus est in monte: vt facies eius claresceret sicut sol. Sed non ita nunc factum est.non enim incongruenter accipimus hoc impedimentũ in oculis eorum a sathana fuisse ne agnosceretur iesus: sed trũ a christo facta est permissio vsq; ad sacramentũ panis: vt veritate corporis eius participata:remoueri intelligatur impedimentum inimici: vt christus posset agnosci. THEOPHILVS:Sed ⁊ aliud innuit: q;.s.fumentibus sacrum panẽ aperiũtur oculi vt eum agnoscant:magnam enim ⁊ ineffabilem vim habet domini caro. AVGVSINVS de questio.euangelista. Uel q; dominꝰ se ire longiꝰ finxit: cum comitaretur discipulis exponẽs sacras scripturas:vtrũ ipe esset ignorãtibus:significat quia hospitalitatis officio ad suam cognitiõem puenire posse homines intimauit:vt cũ longiꝰ ipe ab hominibꝰ abscesserit super omẽs celos cum eis transit:qui hec exhibent seruis eius. Tenet ergo christũ ne longiꝰ ab eo eat quisquis catheti-zatur verbo in omnibus bonis ei qui se catheti-zat cõmunicat. Etenim isti catheti-zati erant verbo cuz exponeret eis scripturas. Et quia hospitalitatẽ sectati sunt: eum quem in ipa expositiõne scripturarum non cognouerũt:in panis fractiõne cognoscũt.nõ enim auditores legis iusti sunt apud deum: sed factores legis iustificabũtur. GREGO.in homelia: Quisquis ergo audita vult intelligere:festinat ea que iaz intelligere potuit:opere implere. Ecce dominus nõ est cognitus dum loqueretur:⁊ dignatus ẽ cognosci dum pascitur. Sequit enim: Et ipse euanuit ab oculis eorum. THEOPHI. Non enim tale corpus habebat:et diutius cum eis cõmorari deberet: ⁊ hoc pariter augeret affectũ eorum.vnde sequitur Et dixerũt ad inuicem: None cor nostrum ardens erat in nobis: duz loquereꝰ in via ⁊ aperiret nobis scripturas? ORIGENES: Per quod innuit q; prolati sermones a saluatore accendebant audientium cor ad amorem diuinum. GREGORI.in bome.pentheco. Ex audito enim sermone inardescit animꝰ:corporis frigus recedit: mens in superno fit auria. Audire libet precepta celestia: ⁊ quot mãdatis instruitur:quasi tot facibus inflãmat. THEOPHI. Ardebat ergo cor eorũ vel igne verborum domini quibus intendebãt tanquã veris. Uel quia eo differente scripturas:percellebatur intrinsecus cor eorum:q; ille qui differebat dominus esset. Adeo ergo lerati sunt. vt nullam moram passi: mox reuersi sunt in bierusalem. ⁊ hoc est quod sequitur: Et resurgentes eadem hora regressi sunt in bierusalẽ. Surrexerunt quidem eadem hora: peruenerũt autem per plures horas:sicut oportebat septuaginta stadia transeuntes. AVGVSTI.de concordã. euãgelistarũ: Jam aũt fama erat q; surrexerat iesus a mulieribus facta:⁊ a simone petro:cui iam apparuerat. Etenim isti duo hec inuenerunt loquẽtes illos ad quos in hierusalem venerunt. Sequit enim: Et inuenerunt congregatos vndecim: ⁊ eos qui cum ipis erant dicentes q; surrexit dominus vere:⁊ apparuit simoni. BEDA: Omniũ enim virorum primo dominus apparuisse videt petro ex his quos euangeliste quatuor ⁊ paulus apostolꝰ cõmemorauerũt. CHRYSOSTO. Non enim simul omnibus se manifestabat:vt sereret fidei semina.nam qui pmo viderat et certꝰ erat:alijs referebat. Deinde sermo prodiẽs parabat animũ auditoris visioni:⁊ ideo pmo digniori ⁊ fidelioni omnibꝰ apparuit. Erat.n.opꝰ anime fidelissime:que pus acciperet hũc aspectũ: vt minime turbaret inopinata visiõe. Et ideo pmo videtur a petro:vt qui pmo confessus est eum christũ: pmo resurrectõem videre mereat:⁊ etiam quia eum negauerat: pus ei voluit apparere consolans eum ne desperaret. Post petrũ vero alijs apparuit:ẽndoq; paucioribus:quãdoq; pluribus: quod duo discipuli confitent. Sequitur enim: Et ipi narrauerũt que gesta erant in via: ⁊ quo modo cognouerunt eum in fractione panis. AVGVSTI.de cõcordã.euãgelista. Quod autem ait marcus annunciauerunt ceteris:nec illis crediderunt:cum lucas dicat:q; iaz inde loqbant vere resurrexisse dñm:quid intelligendũ est:nisi aliquos ibi fuisse qui hoccredere nollẽt:

Dum autem hec loquuntur: stetit iesus in medio eoz ⁊ dixit: Pax vobis. Ego suz:nolite timere. Cõturbati vero ⁊ cõterriti estimabãt se spm videre. Et dixit eis: Quid turbati estis:⁊ cogitatiões ascendũt in corda vestra? Videte manꝰ meas ⁊ pedes:quia ego ipse sum. Palpate ⁊ videte: quia spũs carnẽ: ⁊ ossa nõ habet:sicẽ me videtis habere. Et cũ hec dixisset:ondit eis manꝰ ⁊ pedes

CIRYL. Undiq; resurrectõis fama per apostolos diuulgata ⁊ affectu discipulorũ erecto ad christi visiõem venit desideratꝰ:⁊ querẽtibꝰ ⁊ expectãtibus reuelat:nec disceptat vt de alio:sed euidẽter se offert.vnde dicit: Dũ hec aũt loquũt:stetit iesus in medio eorũ. AVG.de cõcor.euãge. Hãc ostẽsionẽ diui post resurrectõem ⁊ iohãnes commemorat. Sz quod dicit iohãnes: Non cum illis fuisse apostolũ thomam:cum scõm lucam duo illi regressi in bierusalem:inuenerũt congregatos vndecim:procul dubio intelligẽdum est:q; inde thomas exierit:antequ; dñs hec loquerib⁹ appareret. Dat.n.lucas locum in sua narratõe: q; possit intelligi dum hec loquereꝰ: prius inde exisse thomã:⁊ postea dominũ intrasse: nisi quis dicat:non illos vndecim qui iam tũc apostoli vocabantur: sed discipulos illos vndecim fuisse ex multo numero discipulorũ. Sed cum adiunxit lucas: Et eos qui cuz ipis erant. Satis vtiq; de

clarauit euidenti⁹ illos vndecim apostolos qui vocabant apostoli: cum quib⁹ ceteri erant. Sed videamus cuius mysterij gratia sm matthеum ⁊ marcum resurgens ita mandauerit: ⁊ Precedam vos in galileam: ibi me videbitis. Nō ⁊si completum est: tamen post multa completum est: cum sic mandatum sit: vt aut hoc solum: aut hoc primū expectaretur fieri debuisse. ¶ AMBROSIVS: Unde hoc conuenientius arbitror: q̄ dom⁹ quidem mandauerit discipulis: vt in galilea eū viderent: sed illis ob metum intra conclaue residentibus p̄mū se obtulisse. ¶ GRECVS: Nec hoc ē promissi transgressio: sed potius festinata ex benignitate impletio propter pusillanimitatez discipulorū. ¶ AMBROSIVS: ⁊ Postea vero confirmatis animis vndecī illos galileaz petisse. Uel nihil obstat si dicant pauciores ītra cōclaue: i mōte q̄plures fuisse. ¶ EVSEBIVS: Duo enim euāgeliste. s. lucas ⁊ iohānes solis vndecī hūc scribunt apparuisse hierusalem: ceteri vero duo in galileam properare non solum vndecim: sed etiam vniuersis discipulis ⁊ fratribus dixerunt angelum ⁊ saluatorem vidisse: de quibus ⁊ paulus meminit dicens: Deinde apparuit plus q̄ quingentis fratribus simul. Est autem verior solutio: q̄ primus q̄ī hierusalem latitātibus semel aut bis visus est ad eorū consolatōnem: in galilea vero non in conclaui aut semel aut bis: sed cum multa potestate ostensiōem sui fecit: prebens se eis viuētem post passiōem in signis multis: vt lucas testatur in actibus. ¶ AVGVSTINVS de concor. euangelista. Uel quod ab angelo hoc est a domino dictum est: prophetice accipiendum est. In galilea enim sm transmigratōnis significatōem intelligendū occurrit: quia de populo israel transmigraturi erant ad gentes: quib⁹ apostoli predicantes non crederēt: nisi ipse dom⁹ vīā in cordib⁹ hominuz ꝑpararet. ⁊ hoc intelligit: ⁊ Precedet vos in galileam. Scōm autem illud q̄ galilea interpretat reuelatio: non tam in forma ferui intelligendū est: sed in qua est equalis patri: quam p̄misit electoribus suis: illa erit reuelatio tanqnā vera galilea: cum videbimus eum sicuti est. Ipa etiaz erit beatior transmigratio ex isto seculo in illaz eternitatem. vnde ad nos veniens non recessit: et quo nos precedens non deseruit. ¶ THEOPHILVS: ⁊ Primo igitur dominus in medio discipuloz stans solito pacis affatu eorum turbinem sedat: ostēdens q̄ ipe idem est magister eorum qui hoc verbo gaudebat: quo etiam eos muniuit cum ad predicandū misit. vnde sequitur: Et dixit eis: ⁊ Pax vobis: ego sū. nolite timere. ¶ GRECVS: ⁊ Pudeat ergo nos pacis munus deserere: quam nobis hinc descendens christus reliquit. ⁊ Pax ⁊ res ⁊ nomen dulce: quaz et dei esse accepimus iuxta illud: ⁊ Pax dei. ⁊ eius esse deum: iuxta illud: Deus pacis. ipam esse deuz: iuxta illud: Ipse est pax nostra. ⁊ Pax bonum cōmendatum ab omnibus: obseruatum autez a paucis. Que autem est causa: ⁊ Fortassis ambitio dominij aut factiositatum: aut liuor aut odium: aut contempt⁹: aut aliquid huiusmodi ex his que dei ignaros videmus incurrere. Dei quippe precipue pax est: que cōfederat omnia: cuius nihil est adeo p̄opuz sicut vnitas nature ⁊ pacificus status. Trāssumitur vero ab angelis ⁊ diuinis potestatibus: que ad deum ⁊ ad inuicem pacifice habent. Diffunditur vero per totaz creaturaz cuius est decor: tranquillitas. in nobis autem manat: sm animam quidem per inuestigationem virtutuz ⁊ communicationē: sm corpus vero in membrorū ⁊ elementorū commensuratōe: quorum alterum pulchritudo: alterum sanitas appellatur. ¶ BED. Discipuli autem nouerant christum verum hominem: cum quo tanto tēpore fuerant conuersati. sed postq̄ mortuus est: non credunt tertia die potuisse veram carnem de sepulchro resurgere. ⁊ Putant ergo se videre spiritū quem emisit in passione. vnde sequitur: ⁊ Conturbati vero ⁊ conterriti: existimabāt se spiritum videre. Error ille apostolor secta est manicheorū. ¶ AMBROSIVS: Adduci autē virtutum exemplis petrum ⁊ iohannem non credimus potuisse dubitare. Cur ergo lucas inducit fuisse turbatos? ⁊ Primo omniū quia paucorum opinionē sententia maioris partis includit. Deide quia ⁊si petrus de resurrectōne crediderat: turbari tamen potuit q̄ se dominus cum corpore vectibus obseratis: ip̄rouisus infunderet. ¶ THEOPHI. Uerum quia per verbuz pacis non est sedatus turbo in animabus discipulorū. aliunde indicat eis se filium dei esse: qui mentis cognoscebat archana. vnde sequitur: Et dixit eis: Quid turbati estis? ⁊ cogitationes ascendunt in corda vestra? ¶ BED. Quales vtiq; cogitatōnes: nisi false ⁊ pernicioſe? ⁊ Perdidit enim christus fructum passionis: si non esset veritas resurrectōnis tanquā bonus agricola diceret quod ibi plantaui inueniam. i. fidem que in corde scendit: quia desuper est. Cogitatōes autem ille nō desuper descenderūt: sed de imo in cor sicut herba mala ascenderūt. ¶ CIRYLLVS: ⁊ Hoc autem fuit euidentissimū signum: q̄ non alius est qui videtur: sed ille idem quem viderant in ligno mortuum: et positum in sepulchro: quem non latebat aliquid eorum que erant in homine. ¶ AMBROSI. Confideremus autem qua gratia scōm iohannez apostoli crediderunt qui gauisi sunt: scōm lucam qui ierduli redarguuntur. Et videtur mihi iohannes quasi apostolus maiora ⁊ altiora tetigisse hec sequentia de humanis proxima: hic historico vsus circuitu: ille compendio. quia ⁊ de illo dubitari non potest: quia testimonium perhibet de his: quibus ipe interfuit: ⁊ ideo vtrūq; verum putamus. Naz ⁊si in primo lucas eos non credidisse dicat: postea tamen credidisse demōstrat. ¶ CIRYLLVS: Comprobās autem dominus deiectam esse mortem: ⁊ humanā naturam iam in christo corruptōnem extulisse: primo ostendit eis manus ⁊ pedes: ⁊ clauorum foramina vnde subdit: Uidete manus meas ⁊ pedes: quia ego ipse sum. ¶ THEOPHILVS: Sed ⁊ aliud subungit: palpatōnem. s. manuum atq; pedum cum dicit ⁊ Palpate ⁊ videte: quia spiritus carnem ⁊ ossa nō habet: sicut me videtis habere. quasi dicēt: Ues putatis me esse spiritum id est phantasma: sicut plures defunctorum circa sepulchra videri sunt soliti. Sed scitote q̄ spūs neq; carnē habet: neq; ossa: ego aut carnē ⁊ ossa habeo. ¶ AMBRO. Hoc autē do

min⁹ ideo dixit: vt spem nobis sue resurrectõis ostẽ deret: nam quod palpat corp⁹ est. In corpore autez resurgemus: sed illud subtilius: hoc crassius: vtpote adhuc terrene labis qualitate concretũ. Non ergo per incorpoream naturã: sed per resurrectiõis corpee qualitatẽ christ⁹ clausa penetrauit. GREGO. xi. moza. Non.n. in illa resurrectõis gloria corpus nostrũ erit impalpabile: cũ vento aereo subtili⁹ vt eunti cius dixit: sed subtile quidẽ per effectũ spiritalis potentie: palpabile autem per veritatẽ nature. Sequitur: Et cũ hec dixisset: ostẽdit eis manus z pedes.

BEDA: Quibus. s. indicata clauoꝝ vestigia claruere: sed sm iohannẽ etiam latus eis ostẽdit: cum fuerit lancea perforatũ: vt. s. ostensa vulnerũ cicatrice dubietatis eoꝝ vuln⁹ sanaret. Solẽt aũt in hẽ loco gentiles calũniam struere: quasi nõ valuerit dominus vulnera sibi inflicta curare. Quib⁹ respondẽdum est: quia nõ est cõsequẽs: vt qui maiora fecisse probat: minora facere nequiuerit: sed certe dispẽsatõnis gratia qui mortẽ destruxit: signa mortis delere noluit: ꝓmo quidẽ vt per hoc discipulis fidẽ sue resurrectõnis astrueret: deinde vt patri pro nobis supplicãs quale gen⁹ mortis pro homine pertulerit semper ostendat: tertio vt sua morte redẽptis q̃ misericorditer sint adiuti: propositis eiusdẽ mortis incẽtiuis insinuet: postremo vt in iudicio q̃ iuste dãnẽt impiꝰ venũciet.

Adhuc aũt illis nõ credẽtibus z mirantib⁹ pre gaudio dixit: Habetis hic aliquid: quod mãducẽt? At illi obtulerũt ei ptem piscis assi: z fauum mellis. Et cũ mãducassz coram eis: sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: Hec sunt uerba que locut⁹ sum ad uos: cũ adhuc essem uobiscũ: qm̃ necesse est implere omnia que scripta sunt in lege moysi z prophetis z psalmis de me.

CIRYL. Ostenderat dom⁹ discipulis man⁹ et pedes: vt certificaret discipulos q̃ corp⁹ quod passum fuerat resurrexit. Ut adhuc autez magis certificaret aliquid manducabile petijt. vnde dicitur: Adhuc aũt illis nõ credentib⁹ z mirantib⁹ ꝓ gau. dixit Habetis hic aliquid quod mãducẽt? GREGO. nisenus: Et iussu quidẽ legis pascha cũ amaricãtib⁹ edebatur: quia adhuc amaritudo manebat: post resurrectiõem vero cibus fauo mellis dulcoratur. vnde sequit: At illi obtulerũt ei ptem pisc assi: z fauũ mellis. BED. Ad insinuandũ ergo resurrectionis sue veritatẽ: nõ solũ tangi a discipulis: sed etiam cõuesci cum illis dignatur: ne arbitrentẽ eũ nõ solide: sed imaginabiliter sibi apparere. vnde sequit: Et cũ mãducasset coram eis: sumẽs reliquias dedit eis. Mãducauit quidẽ potestate: nõ ex necessitate. aliter.n. absorbet aquã terra sitiens: aliter sol calens: illa indigentia: iste potentia. GRECVS: Si damus domino vere comedisse: dem⁹ z omnes homines post resurrectõem vti ciborũ fomẽtis. Sed que ex q̃dam dispensatõe fiunt a saluatore: nõ sunt regula z norma nature: quoniã in quibusdã aliis dispẽsauit. Resuscitauit enim nostra corpora incorrupta: qui tamẽ dereliquit ꝓprij corporis foramina: que claui forauerant z lateris cicatricẽ: vt ostẽdat q̃ manſit post resurrectõem natura corporis: nec est in aliaz mutatus substantiã. BED. Manducauit ergo post resurrectõem: nõ quasi cibo indigens: nec quasi in resurrectõne quam expectam⁹ cibis egere significans sed vt eo modo naturã corporis resurgentis astrueret. Mystice aũt piscis assus quem christus comedit: significat christũ passum: ipe enim latere dignatur in aquis generis humani. Capi voluit laqueo mortis nostre: z quasi tribulatõe assatus est tempore passionis sue: sed fauus mellis nobis extitit in resurrectõne. In fauo quidẽ mellis vtrãq; naturã exprimere voluit persone sue. Fauus quippe mellis ĩ cera est: mel vero in cera est diuinitas in humanitate. THEO. Videnꝫ autẽ z comesta aliud habere mysteriũ. q̃ enim mãducauit partẽ piscis assi: significauit q̃ naturã nostrã in hui⁹ vite mari natantem: assans eam igne ꝓprie deitatis: z exiccãs eius humiditatem: quam a ꝓfundis verbis cõtraxerat: escam fecit diuinã: z eam que ꝑus erat abominabilis ꝑparauit deo cibum suauẽ: quod significat fau⁹ mellis. vel per piscem assum significat vitam actiuã consumentẽ nostrã humiditatẽ laborũ ꝓuis. cõtemplatõem vero significat per fauũ mellis: ꝓpter dulcedinem eloquiorũ dei. BED. Postq̃ aũt visus est et tactus mãducauit: ne in aliquo sensus humanos ludificasse videret: misit man⁹ ad scꝑturas. vnde sequit Et dixit ad illos: Hec sunt verba que locutus sũ ad vos: cum adhuc essem vobiscũ. i. cuz adhuc essem in carne mortali qua estis z vos. tũc quidẽ in eadem carne resuscitatus erat: sed cũ illis in eadẽ mortalitate non erat. z subdit: Quoniã necesse est impleri omia que scꝑta sunt in lege moysi z ꝓphetis z psalmis de me. AVG. de cõcon. euange. Illud attendant qui magicis artib⁹ christũ tanta potuisse: z nomen ad apostolos in se cõuertẽdos arte ipa consecrasse delyrãt: vtrũ potuit magicis artibus prophetas diuino spiritu anteq̃ in terra nascerẽt implere Neq; enim si magicis artibus fecit vt coleret z mortuus: magus erat anteq̃ natus: cui ꝓphetãdo vẽturo gens vna deputata est.

Tũc aperuit illis sensum: ut intelligerent scripturas: z dixit eis: Quoniã sic scriptũ ẽ et sic oportebat christũ pati z resurgere a mortuis ẽtia die: z ꝑdicare in noie ei⁹ pniam z remissionẽ peccatorũ in omnes gẽtes: incipientib⁹ ab hierosolyma. Vos autẽ testes estis horũ. Et ego mittã pro missum patris mei in uos. Vos autem sedete in ciuitate quoadusq; induamini uirtute ex alto.

BED. Postq̄ prebuit se videndū oculis: manibus contractandū: legis cōmemorauit scripturas. consequēter aperuit sensuz: vt intelligatur quod legitur. vnde dicitur: Tūc aperit illis sensum: vt intelligerēt scripturas. THEO. Alioq̄n quomodo eorū anima turbata z vacillās circa christi mysteriū studuisset: sed z verbis eos docuit. Sequit enim: Et dixit eis: quia sic scriptū est: z sic oportet christū pati. s. p lignū crucis. BED. Perdidit aūt christ⁹ fructum passionis: si nō esset veritas resurrectōis. vnde subdit: Et resurgere a mortuis die tertia. Deīde post cōmendatā sui corpis veritatē: commēdat ecclie vnitatem cū subdit: Et predicare in nomīe ei⁹ pniam z remissiōem peccatorū in omēs gētes. EVSE. Dictū. n. erat: Postula a me: z dabo tibi gētes hereditatem tuam. Oportebat aūt cōuersos ex gētibus expiari a quolibet ꝺtagio z macula q̄ ipi⁹ virtutē: q̄si cōtaminatos ab erroze demonū idolatrie: z nuper quasi cōuersos a vita execrabili z impudica. z ideo dicit: q̄ oportet p̄dicari p̄us quidē pniam: cōsequēt remissiōem peccatorū in omēs gētes. Eis. n. qui prius q̄z verā ostēderūt maloz pniaz salubri gratia veniam cōmissorū donauit: p quib⁹ z morte subiit.

THEO. In hoc vero q̄ dicit Pniaz z remissiōez peccatoz. etiā de baptismate memīt: in quo p̄ depositiōem p̄ozū scelerū: subsequit venia peccatoz. Sed quo pacto itelliget in solo christi noīe baptisma fieri: cū alibi mandet hoc fieri in noīe p̄is z filij z spiritussancti: Et p̄mo quidē dicim⁹ q̄ nō intelligit q̄ in solo christi nomīe fiat baptisma: sed q̄ christi baptismate aliquis baptizet. i. spiritaliter: nō iudaice: nec tali quali iobānes baptizabat ad solā pniam: sz ad spūs almi ptcipatiōem: sicut z christ⁹ in iordane baptizat⁹ ostēdit spiritūsanctū in specie colūbina. Pozro baptisma in christi nomīe. i. morte christi intelligas. sicut. n. ipe post mortē triduo resurrexit: sic z nos ter in aquā mergimur z cōueniēter emergimur: incozruptibilitatis spūs arrā recipiētes. Hoc etiā christ⁹ nomē cōtinet in se: z patrē quasi vnctorē: z spūs quasi vnctionē: z filiū quasi vnctū. s. ex humanā naturā. Nō aūt decebat amplitudinē baptitū esse humanū gen⁹ in iudeos z gētiles. Et ideo vt omēs in vnū vniret: mādauit incipe sermonē a hierusalez z ad gētes terminari. vnde sequit: Incipi. ab hierusalē. BED. Nō solū quia credita sunt illis eloqa dei: z eoz est adoptio filiorū z gloria. verū etiam vt gētes varijs errozib⁹ implicate: hoc maxime indicio diuine pietatis: ad spem venie p̄uocent q̄ eis qui filiū dei crucifixerūt venia cōcedet. CHRY. Insup ne dicerent aliqui: q̄ omissis notis iuerūt se ostēturos ad extraneos. Ideo p̄us apud ipos occisores pandūt resurrectōis signa in eadē ciuitate, in q̄ p̄ut pit temerari⁹ ausus. Vbi. n. crucifixores credere videnē: resurrectio plurimū demōstrat. EVSE. q̄ si ea que christ⁹ p̄dixit iam sortiūē effectū: z verbū eius viuax z efficax p vniersuz mūdū oculata fide p̄spicitur: tps est nō incredulos eē erga eū qui p̄tulit vbū. Eū enī necesse est diuinā vitā ducere: cui⁹ opa vitida verbis cōsona ostenduntē: que quidē ministerio apl̄oz impleta sunt. vnde subdit: Vos aūt estis testes horū. mortis. s. z resurrectōis. THEO. Conse quenter ne turbati cogitarēt quomodo nos hoīes idiote testimoniū phībebim⁹ gentib⁹ z iudeis qui te occiderūt: subiūgit: Et ego mitto p̄mis. pa. mei i vos quod. s. per ioelem p̄miserat dicens: Effundā spiritū meū super omnē carnē. CHRY. Sicut autē miliites inuasuros multos nemo dux exire finit donec armati sint: z sic discipulos ante spirit⁹ descensum: ad conflictū egredi nō permittit. vnde subdit: Vos aūt sedebitis in ciui. quoadusq̄ indua. vir. ex alto.

THEO. i. virtute nō humana: sz celesti: nec dixit: Suscipiatis; sed Induamini. integrā tutelā spiritalis velaminis indicans. BEDA: De hac autē virtute. i. spiritusancto dicit etiaz angelus marie: Et virtus altissimi obumbrabit tibi. Et ipe domin⁹ alibi: Nam z ego noui virtutem de me exisse. THEO. Cur aūt nō christo presente vel eo discedēte statim spirit⁹ venit: Decebat enim eos fieri cupidos rei: et demū recipe gratiam. tūc enim magis ad deū erigimur: cum incumbit necessitas. oportebat enim interim nostrā cōparere naturā in celo z federa consummari: ac deinde spīm aduenire: z gaudia celebrari serena. Attende etiā q̄tam eis necessitatē iposuit hierosolymis esse: in eo q̄ illic spīm promisit largiri. Ne enim rursus post ei⁹ resurrectōnem aufugerēt: hac expectatōe quasi quodā vinculo omēs sunt eos ibi detinuit. dicit aūt: Donec induamini virtute ex alto. Nec expressit q̄n vt sint iugiter vigiles. Quid ergo miraris: si die nouissimū nō p̄dit: cū diez hūc ꝓpinquū pandere noluit: GREGO. in pastora. Admonēdi sunt ergo quos a p̄dicatōis officio impfectio vel etas prohibet: z tamē p̄cipitatio impellit nedū sibi tantū on⁹ officij p̄cipitatōne arrogāt: viaz sibi subsequētis melioratōis abscindāt. Ipa enī veritas que repēte quos vellet reprobare potuisset: vt exemplū sequētib⁹ daz: ne impfecti p̄dicare p̄sumerent: postq̄ plene discipulos de virtute p̄dicatōnis instruxit: mandauit eis vt in ciuitate sederēt: donec induerenē virtute ex alto. In ciuitate quippe sedemus: si intra mentiū nostrarū nos claustra constrigim⁹: ne loquēdo exteri⁹ euagemur: vt cum virtute diuina p̄fecte induimur: tūc quasi a nobismetipsis foras etiaz alios instruētes exeamus. AMBRO. Consideremus aūt quomodo sm iohannē acceperint spīmsanctū: hic aūt in ciuitate iubent sedere: quoad usq̄ induant virtute ex alto: sed spīmsanctū vel illis ri. quasi pfectioz⁹ insufflauit: z reliquis postea tribuendū, p̄mittit: vel eisdez ibi insufflauit: hic spopōdit. Nec videt esse contrariū: cum diuisiōes sint gratiarum. ergo aliam insufflauit ibi operatōnem: hic aliam pollicetur. Ibi enim remittēdoz gratia tributa est peccatorū: quod videt esse angusti⁹. z ideo insufflatur a christo: vt credas spiritūsanctū christi z credas de deo spiritū. De⁹ enī sol⁹ peccata dimittit: lucas autem linguarū grām describit effusam.

CHRY. Sel dicit: Accipite spīmsanctū: vt eos idoneos faceret ad receptōem: aut quod futurū est vt pīs indicauit. AVG. xv. de trini. Vel dīs post resurrectōem suā bis dedit spīmsanctū: semel in terra ꝓpter dilectōem p̄ximoz̄: z iterū de celo ꝓpter dilectōem dei.

Eduxit autē eos foras in bethaniam: z eleuatis manibus suis bene

Ca.xxiiii.

dixit eis: Et factuz est: dū benedice ret illis recessit ab eis: ꝛ ferebatur i celū. Et ipi adozātes regressi sūt in hierusalē cū gaudio magno: ꝛ erant semper in templo laudantes ꝛ bene dicentes deum. Amen.

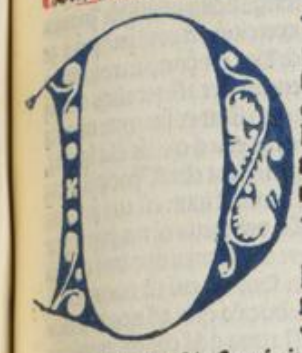
¶ BED. Pretermissis omnibus que per.xliiij. dies agi a domino cum discipulis potuerūt: primo diei resurrectōnis eius coniūgit tacite nouissimū diem quo ascendit in celū dicens: Eduxit autem eos fo ras in bethaniā. Primo quidē propter nomen ciui tatis que domus obediētie dicitur. qui enim ꝓpter inobediētam peruersoꝝ descēdit: propter obedien tiam conuersoꝝ ascendit. deinde propter fitus eius dem ville que in latē montis oliuarū posita eē nar ratur: quia videlz obediētis ecclesie domus in ipius summi montis. i. in christi latere: fidei: spei: dilectio nisq; sue fundamēto locauit. Eos autem benedicit: quibus precepta docēdi tradiderat. vnde sequitur: Et eleuatis manibus suis benedixit eis. ¶ THEO. Foelan vim conuersatiuaz influens eis vsq; ad ad uentū spiritus: ꝛ fortassis instruēs nos: vt quotiens recedimus: benedictōnibus subditos deo commen demus. ¶ ORIGE. Dō autē eleuatis manib⁹ bene dixit eos: significat ꝙ deceat benedicentē quēq; o rantem esse variis operibus ꝛ arduis respectu alio rum: sic enim man⁹ tollūtur in altum. ¶ CHRY. At tende autem ꝙ domin⁹ breuia repromissa aspectu subiicit. promiserat quidē coꝛpoꝛū resurrectiōem: a mortuis resurrexit: ꝛ per.xl. dies discipulos certifi cat. promittit etiam ꝙ in nubib⁹ rapiemur in aere: ꝛ hoc ipe patefecit per opera. Sequit enim: Et factū est dum benediceret illis: recessit ab eis: ꝛ ferebat in celum. ¶ THEO. Et helias quidē videbat quasi as sumi in celum: sed saluatoꝛ ipe precursoꝛ omnium ascendit in celū: apparitur⁹ diuino cōspectui in sa cro suo coꝛpoꝛe: ꝛ iam nostra natura in christo ho noꝛata qualibet virtute angelica. ¶ CHRY. Sed di ces: quid interest mea: quia ꝛ tu in nubib⁹ suscipie ris similiter: nam coꝛpus tuū cōnaturale ē illi coꝛ pori. Erit igit ꝛ coꝛpus tuum iam agile vt possit trā sire per aera. nam sicut caput: sic ꝛ coꝛpus: sicut p̄n cipiū: sic ꝛ finis. Aspice autē quomodo honoratus es per hoc p̄incipium. Infima pars ratōnalis crea ture homo erat: sed pedes effecti sunt caput: sublī mati in regiā sedem in suo capite. ¶ BED. Ascēden te autē in celum domino: discipuli adoꝛātes vbi ste terunt nouissime pedes eius: cōfestim hieroſolymā rediit: vbi promissiōeꝝ patris sunt expectare precep ti. Sequit enim: Et ipi adoꝛātes: regressi sunt i hie rusalem cum gaudio magno. Gaudia magna agūt: quia deum ac dominū suum post triumphū resur rectōnis etiam celos penetrasse letantur. ¶ GRE GVS: Et erant vigilātes non vegētes in propis la boribus: sed expectātes supernā gratiam cōuersan tur in templo: inter cetera etiā loci honestatē addi scentes. vnde dicitur: Et erant semper in templo. ¶ THEO. Nondū aderat spiritus: ꝛ iam spiritaliē conuersāt: pus erant recluſi: iaz stant in medio p̄n cipum sacerdotū: nec aliquo distrabūtur mūdano: sed omnib⁹ cōtemptis iugiter deū laudant. Sequi tur enim: Laudātes ꝛ benedicētes deum. BED. Et attende ꝙ lucas inter quatuoꝛ animalia celi de signatus accipit per vitulū: cui⁹ victima qui in sacer dotium eligebant initiari sunt iussi: eo ꝙ ipsum sa cerdotū christi ceteris amplius exponēdū suscepit: ꝛ euangelium suum quod a ministerio templi per sacerdotiū zacharie cepit: in templi deuotōne com pleuit: ꝛ apostolos ibi ministroꝝ noui sacerdotij fu turos non in victimarū sanguine: sed in laude dei ꝛ in benedictōne cōclusit: vt in loco oratōis ꝛ iter laudū deuotiōes promissum spiritussancti aduētū paratis coꝛdib⁹ expectent. THEO. Quos nos imi tātes in sacra vita sp vegam⁹: laudātes ꝛ bñdicētes deū: cui est gloria ꝛ bñdictio et virt⁹ in scla Amen.

Dominica p̄ma de aduentu,
Erunt signa in sole ꝛ luna. Dona ☞ .xxi.
Dñica quarta Anno q̄ntodecimo impij. .iij.
Dominica post natiuitatem domini
Erat ioseph ꝛ maria. .ij.
In octaua natiuitatis domini
Postq; consummati sunt dies. .ij.
Dominica p̄ma post epiphaniaz
Cum factus esset iesus annoꝝ. .ij.
In.sexagesima Cum turba multa .viij.
In q̄nquagesima Assumpsit iesus.xij. .viij.
Feria quinta post dñicam secūdā in.xl.
Dixit iesus discipulis suis parabolā hāc. .xvi.
Sabbato post eandem.
Dixit iesus discipulis suis: homo quidā. .xv.
Dominica tertia in quadragesima
Erat iesus eijciens demonium. .xi.
Feria secunda post eandem
Dixerūt pharisei ad iesum: quāta au. .iiij.
Feria quinta post eandem.
Surgens iesus de synagoga. .iiij.
Feria quita post dñicam quartam in.xl.
Ibat iesus in ciuitatē que vocat naim. .vij.
Feria quita post dominicā in passione
Rogabat iesum quidam phariseus. .vij.
Feria quarta post dñicā in ramis palmarū
Appropinquabat dies festus. .xxij.
Feria secūda post dominicam resurrectōnis.
Duo ex discipulis iesu ibant. .xxiiij.
Dñica p̄ma p⁹pētbe. Estote misericordes. .vi.
Dñica secūda Homo quidā fecit cenā. .xiiij.
Dñica tertia Erant appropinquātes. .xv.
Dñica quarta Cum turbe irruerent. .v.
Dñica octaua Homo quidaz erat diues. .xvi.
Dñica nona Cum appropinquaret iesus .xix.
Dñica decima Dicebat iesus ad quosdā. .xviij.
Dñica duodecima Beati oculi qui videt. .x.
Dominica tertiadecima
Dum iret iesus hierosolymam. .xvij.
Dñica q̄ntadecima Ibat iesus in ciuitatē .vij.
Dñica sextadecima Cū intrasset iesus. .xiiij.
In dedicatiōib⁹ Egressus iesus pambu. .xix.
In festo sancti siluestri pape
Sint lumbi vestri precincti: ꝛ lucerne ar. .xij.
In festo purificationis beate marie virginis.

Postq̃ impleti sunt dies. .ij.
In festo annunciationis sancte marie
Missus est angelus gabriel. .i.
In festo sancti marci euangeliste
Designauit dominus iesus ꝛ alios. .x.
In festo natiuitatis sancti iohannis baptiste
Elizabeth impletum est temp⁹ pariendi. .i.
In festo sancte marie magdalene
Rogabat iesum quidam. .vij.
In festo assumptionis sancte marie
Intrauit iesus in quoddam castellum. .x.
In vigilia sancti iohannis baptiste
Fuit in diebus herodis. .i.
In festo sancti apollinaris episcopi ꝛ martyris
Facta est autem contentio inter discipulos. .xxij.
In vigilia assumptionis beate marie virginis.
Loquente iesu ad turbas extollens vocē. .xi.
In vigilia sancti matthei apostoli ꝛ euangeliste
Vididit iesus publicanum nomine leui. .v.
In vigilia plurimorum apostolorum
Designauit dominus ꝛ alios. .x.
In natali vnius martyris
Siquis venit ad me ꝛ non odit.p .xiiij.
In natali plurimorum martyrum.
Descedens iesus de monte. .vi.
Attendite a fermento phariseorum. .xij.
Dicebat iesus turbis iudeorū:ve vobis q̃ edi .xi.
Cum audieritis prelia ꝛ seditiones:noli. .xxi.
Qui vos audit me audit. .x.
In festo confessorum pontificum
Sint lumbi vestri precincti:ꝛ lucerne ar. .xij.
Nemo accendit lucernam. .xi.
Nolite timere pusillus grex. .xii.
Homo quidam nobilis abijt in regionē. .xix.
Feria quinta in quatuor temporib⁹ aduētus
Exurgens maria abijt in montana. .ij.
In nocte natiuitatis domini in secunda missa.
Pastores loquebantur ad inuicez. .ij.
Feria tertia post resurrectōem domini.
Stetit iesus in medio discipulor̄ suorum. .xxiiij.
Feria quinta post festum pentheco.
Conuocatis iesus.xij.apostolis:dedit illis. .ix.
Feria quiata post penthe.
Factum est in vna dierum. .v.
Sabbato Surgens iesus de synagoga. .iiij.
Sabbato.iiij.temporū in mense septembris:
Dicebat iesus turbis similitudinē hanc. .xiij.
In natiuitate domini ad secūdam missam
Exijt edictum a cesare augusto vt describi. .ij.
In letanijs maioribus.
Quis vestrum habebit amicum. .xi.
Dominica tertia post festum pentheco.
Erant autem appropinquātes publicani ꝛ. .xv.

Finis tabule.

Sti Thome aq̃nat⁹ ordinis in euãgeliũ sci Johis.

Juine visionis sublimitate illustrat⁹ Jsaias ꝓpheta dixit: Vidi dñm sedẽtẽ sup̃ soliũ excelsum ⁊ eleuatum: ⁊ plena erat domus a maiestate ei⁹: ⁊ ea que sub ipo erãt replebant templũ. HIERO. sup̃ Jsaiã: Quis sit iste dñs qui videt: in euangelista Johanne pleni⁹ discim⁹: qui ait: Hec dicit Jsaias qñ vidit gloriã dei: ⁊ locut⁹ est de eo: haut dubiũ quin christũ significet. ¶ GLO. Vñ ex vbis istis materia bus⁹ euãgelij qõ fm Johannẽ describit: designatur euãgelica historia. qz. n. natiuitatẽ saluatoris scõm carnẽ vel matthe⁹ vel lucas descripserãt: reticuit ꝟ Johãnes: ⁊ a theologia atq; ab ipsa ei⁹ diuinitate sumit exordiũ: q̃ ps sine dubio ipsi velut eximio ꝓ spiritũ scõm reseruata ẽ. ¶ ALCVIn⁹. Vñ cũ oĩbus diuine scripture paginis euangeliũ excellat: qz qõ lex ⁊ ꝓphete futura ꝑdixerũt hoc cõpletũ dicit euãgeliũ Inter ipsos aũt euangelioz scriptores Johãnes eminet in diuinoz mysterioz ꝓfunditate: qui a tpe dñice ascensionis ꝓ annos. lxv. vbũ dei absq; adminiculo scribẽdi vsq; ad vltima domiciani tpa ꝑdicauit: ꝟ post occisionẽ domiciani cũ nerua ꝓmittente de exilio rediisset epheſum: cõpulsus ab epis asie de coeterna pri diuinitate christi scripsit aduersus hereticos: q̃ christũ ante mariã fuisse negabãt. vñ merito in figura quatuoz aialiũ aquile volãti ꝓparant̃: q̃ volat altius cũctis aliis⁹: ⁊ solis radios irreuerberatis aspicit luminib⁹. ¶ AVGV. sup̃ io. Trãscendit. n. Johãnes oĩa cacumina terraz: transcẽdit oẽs campos aeris: transcẽdit oẽs altitudines fidei: trãscendit oẽs choros ⁊ legiones angeloz. nisi enĩ trãscẽderet ista oĩa que creata sunt: nõ peniret ad eũ ꝓ quẽ fcã sũt oĩa ¶ AVG. de cõ. euã. Ex quo intelligi dat si diligenter aduertas: tres euangelistas tpalia fcã dñi ⁊ dicta q̃ ad informãdos mores vite pñtis maxie valerent circa actiuã vtutẽ fuisse vsatos: Johannem vo fcã dñi multo paucioza narrantẽ: dicta vo eius ꝑtinere q̃ trinitatis vnitatẽ ⁊ vite eterne felicitatẽ insinuarẽt diligẽtius ⁊ veri⁹ discribentẽ: in virtute contẽplatiua cõmendãdã: suã intentionẽ ꝑdicationẽq; tenuisse. vñ aialia tria ꝓ que tres alij euãgeliste designant̃: siue leo siue bo siue vitul⁹ in terra gradiunt̃: qz tres euãgeliste in his maxie occupati sũt q̃ christus in carne opatus est: ⁊ que ꝑcepta mortalis vite exercẽde carnem portantib⁹ tradidit. At vo Johãnes sup̃ nubila infirmitatis hũane velut aquila volat: ⁊ lucẽ incommutabilis vitatis acutissimis atq; firmissimis oculi cordis intuet. ipsa enĩ maxie diuinitatẽ dñi q̃ ꝑ ẽ equalis intẽdit: eãq; ꝑcipue suo euãgelio quãtũ inter homines sufficere credidit cõmẽdare curauit. ¶ GLO. Pot igit̃ euãgelista Johãnes cũ Jsaia ꝓpheta dicẽ: Vidi dñm sedentẽ sup̃ soliũ excelsum ⁊ eleuatũ: inquãtũ acumine visus sui christum in dñitatis maiestate regnantẽ inspexit: q̃ q̃dẽ etiã sua natura excelsa est: ⁊ sup̃ oĩa alia eleuata. Dicat etiã euãgelista Johannes: Et plena erat dom⁹ a maiestate ei⁹: qz ꝑ ipz narrat oĩa esse fcã: ⁊ suo lumine omẽs homines in hũc mũdũ venientes illustrari. Dicat etiã q; ea q̃ sub ipso erãt replebãt tẽplũ: qz dicit: vbũ caro fcm̃ est: ⁊ vidimus gl'am ei⁹ gl'am q̃si vnigeniti a pre plenũ gre ⁊ veritatis: ꝟ q; de plenitudine ei⁹ nos oẽs accipim⁹. Sic igit̃ ꝓmissa vba materiã hui⁹ euãgelij otinent: in quo Johãnes dñm sup̃ soliũ excelsum sedentẽ insinuat: diuinitatẽ christi oñdens. ⁊ terrã ab eius maiestate ipleri oñdit: dũ oĩa ꝓ eius vtutẽ in esse ꝓducta oñdit: ⁊ ꝓpis ꝓfectionib⁹ repleta: ⁊ inferioza ei⁹. i. humanitatis mysteria: tẽplũ. i. eccl'az replere docet: dũ in sacris hũanitatis ⁊ gr̃am ⁊ gl'az fidelib⁹ repromittit. ¶ CHRY. Qñ igit̃ barbar⁹ hic ⁊ indisciplinatus talia loq̃t̃: que null⁹ eoz q̃ in terra sunt hõm nouit vnq̃: si hic sol⁹ eẽt miraculũ magnũ eẽt. Nũc aũt cũ his ⁊ aliud isto maius tribuit argumẽtũ: q; a deo inspirata sũt ei q̃ dicũt̃ hic. s. q; oẽs audiũt: ⁊ suadet oĩbus ꝓ omne tps. Quis g̃ nõ admirabit̃ habitatẽ in eo vtutẽ. ¶ ORIGE. in ho. Johãnes interꝑtat̃ gr̃a dei: siue in quo est gr̃a vel cui donatũ est. Cui autez theologoz donatũ est: ita abscõdita summi boni penetrare mysteria: ⁊ sic humanis mẽtib⁹ intimare:

Capitulũ. I.

In ꝓncipio erat uerbuz.

CHRY. Oĩbus alijs euãgelistis ab incarnatione incipiẽtib⁹: Johãnes trãscurrẽs cõceptoez: natiuitatẽ: educationẽ: augmẽtationẽ: mox de eterna nobis generatiõe narrat dicẽs: In ꝓncipio erat vbũ ¶ AVGV. lxxxiij. que. Quod grece logos dr̃: latine ⁊ rõnem ⁊ vbũ significat: sed hoc loco melius⁹ vbũ interꝑtat̃: vt significet̃ nõ solũ ad ꝑtem respect⁹: sz ad illa etiã q̃ ꝓ vbũ fcã sũt opatiua potẽtia. Rõ autẽ ⁊si nihil ꝓ eã fiat: recte rõ dr̃. ¶ AVG. sup̃ io. Quotidie aũt dicẽdo vba viluerũt nobis: qz sonãdo ⁊ trãseundo viluerũt. Est vbũ ⁊ in ipo hoie qõ manet itus. nã son⁹ ꝓcedit ex oze. Est vbũ qõ vere spãliter dr̃ illud qõ intelligis de sono: nõ ipe son⁹. ¶ AVGV. xv. de trini. Quisq; autẽ pot̃ intelligere verbũ: nõ solũ antecz̃ sonet: vez etiã antecz̃ sonoz ei⁹ imagines cogitatione voluant̃: iã pot̃ videre ꝓ hoc speculũ atq; in hoc enigmate aliquã verbi similitudinẽ: de quo dictum est: In ꝓncipio erat vbũ. Necesse est enĩ cũ id quod scim⁹ loquimur: ex ipsa scia quã memoria tenem⁹ nascat̃ verbũ: qõ eiusmõi fit oĩno cuiusmodi est illa scia de qua nascit̃. Formata quippe cogitatio ab ea re quã scim⁹ verbũ est: quod in corde dicimus: qõ nec grecũ est: nec latinũ: nec lingue alicui⁹. Sed cũ id opus est in eoz quibus loquimur ꝓferre noticiã: aliqõ signũ quo significet̃ assumit̃. Proinde verbũ qõ foris sonat: signum est verbi qõ int⁹ latet cui magis verbi cõpetit nomẽ. nã illõ qõ ꝓferẽ carnis oze: vox verbi est: verbũq; ⁊ ipm dicit̃ ꝓpter illõ a quo vt foris appareat sũptũ ẽ. ¶ BASI. in home. Hoc aũt verbũ nõ est humanũ verbũ. Quo. n. erat in ꝓncipio humanũ verbũ: vltimo loco accipiẽte hoie generationis ꝓncipiũ: nõ igit̃ in ꝓncipio verbũ erat humanũ: sed nec angeloz. Dis enĩ creatura infra se seculoz terminos est: a creatoze eẽndi sumens ꝓncipiũ. Sed audi euãgeliũ decenter: Ipm enĩ vnigenitus

verbū dixit. CHRY. Si autē quis dixerit cur pr̄ez
uinittēs:mox nobis de filio loquit̄:Quē ille q̄dem
manifest⁹ oībus erat:z si nō vt pr̄:sed vt oe⁹:vnige/
nit⁹ aūt ignorabat̄:iō decenter eā q̄ de isto ē cogni
tionē ꝓfestim in initio studuit ponē his q̄ nesciebāt
eū:sed neq; pr̄em in his q̄ de filio sūt ſmonib⁹ tacu
it. Propt̄ hoc autē z verbū eū vocauit. Quia enī do
ctur⁹ erat q; hoc verbū vnigenit⁹ est fili⁹ dei:vt non
passibilē estimet q̄s generatōem p̄ueniēs verbi nun
cupatione:destruit pnitiosam suspitionē esse ex deo
filiū ipassibiliter oñdēs. Secūda vero rō est:q; ea q̄
sunt pr̄is nobis annūciare debebat. nō simplr vero
eū verbū dixit:sed cū articuli adiectione a reliq̄s ip;
separās. Cōsuetudo enī est scripture verba vocare
leges dei z p̄cepta.hoc aūt verbū substātia q̄daz est
hypostasis ens:ex ipso p̄ueniēs impassibiliť p̄re.
BASI. Quare igit̄ verbū q; ipassibilit̄ natū est: q̄a
est generātis imago:totū in seipo generantē demō
strans nihil inde sepans:sed in seipso pfectū existēs.
AVGV. xv. de trin. Sicut enī scia nr̄a illi scie dei
sic z nr̄m verbū q̄ nascit̄ ex nr̄a scia:dissimile ē illi
verbo dei:q̄ natū est de pr̄is cētia. Tale est autē
ac si dicerē de pr̄is scia: de pr̄is sapia: vel q̄ est ex
pressus de pr̄e scia:de pr̄e sapia. Verbū g̃ dei pr̄is
vnigenit⁹ fili⁹:p oīa pr̄i similis z equalis: hoc enim
est oīno q̄ pater:nō tñ pr̄:q; iste fili⁹:ille pr̄.ac per
hoc nouit oīa q̄ nouit pr̄: si ei nosse de pr̄e est:sicut
esse:nosse enī z eē ibi vnū est:z iō pr̄i: sicut eē nō est
a filio:ita nec nosse. Proinde tanq̄ seipm dicēs: pr̄
genuit verbū sibi eq̄le p oīa.nō enī seipm itegre per
fecteq; dixisset:si aliq̄d min⁹ aut ampli⁹ eēt in eius
verbo q̄ in seipo. Nostr; aūt verbū iteri⁹ q̄ inueni
mus eē vtcūq; illi simile:q̄tū sit etiā dissimile nō pi
geat itueri. Est enī verbū mētis nr̄e q̄nq; formabile
nōdū formatum q̄dem mentis nr̄e:q̄ hac atq; hac
volubili quadā motione iactam⁹:cū a nobis nūc id
nūc illō:sicut iuentū fuerit vel occurrerit cogitat̄:z
tūc fit ver; verbū:q̄n illud q̄ nos diximus volubili
motione iactare ad id q̄ scim⁹ pueniat atq; ide for
mat̄:ei⁹ oīmodā similitudinē capiēs:vt q̄o res q̄q;
scitur:sic etiā cogitet̄. Quis nō videat quāta sit hec
dissimilitudo ab illo dei verbo q̄ in forma dei sic ē
vt nō ante fuerit formabile postq; formatū:non ali
q̄n possit eē informe:sed sit forma simplex equalis
ei:de quo est. Quapropter ita dr̄ illud dei verbū vt
dei cogitatio nō dicat̄:ne aliq̄d esse q̄si volubile di
cat̄ in deo q̄ nūc habeat nūc accipiat formam:vt
verbū sit eāq; possit amittē atq; informiter quodā
modo vulutari. AVG. de ver. doñ: Est enī verbum
dei forma quedā non formata:sed forma oīum for
maz forma incōmutabilis: sine lapsu:sine defectu:
sine tpe:sine loco:superās oīa:existens in oībus:fū
damentū quoddā in quo sunt:z fastigium sub quo
sunt. BASILI. Habet aūt z vbū nr̄m exteri⁹ dini
ni vbi similitudinē quandā.nā nr̄m vbū totā decla
rat mētis cōceptionē:q̄ nāq; mēte cōcipim⁹:ea ver
bo pferim⁹. Et q̄dem cor nr̄m q̄si fons q̄dā est: vbū
vo platū quasi q̄dā riuul⁹manās ex ipso. CHRY.
Cōsidera etiā in euāgelista prudētiā spiritalem.noue
rat boies id q̄ antiqui⁹ est:z q̄ est añ oīa maxime
honorātes z ponētes deū:ꝓpter hoc p̄mū dicit p̄n
cipiū: In p̄ncipio inquit erat vbū. ORIG. Plura
autē sunt signata ab hoc noīe p̄ncipiū. Est enīz p̄nci
pium:sicut itineris z longitudinis:ſm illō: Initium
boni itineris iustorū exercitiū.est autē p̄ncipiū z ge
nerationis:iuxta illud: Hoc est p̄ncipiu creature do
mini:sed etiā deū nō enormiter asseret aliq̄s omniū
p̄ncipiū. Illud etiā ex quo sicut ex placente materia
alia fuit:p̄ncipiū est penes eos q̄ credūt illā igenitā.
Est etiā p̄ncipiū ſm ipēm:sicut christ⁹ p̄ncipiū eo;z
est q̄ ſm imaginē dei formati sunt: est etiā p̄ncipiuz
disciplīne:ſm illud: Cū deberetis eē magistri,pter
tps:rursus indigetis vt doceamini que sunt elemen
ta exordij sermonū dei. Duplex enī est documēti p̄n
cipiū:hoc q̄dē natura:hoc vo quo ad nos:vt si dica/
tur initiū sapie esse. Natura q̄dā christū inquātum
sapia z vbū dei est:quo ad nos vo inquātū vbū ca
ro factū est.tot igit̄ significatis ad pr̄is nobis de p̄n
cipio occurrētib⁹ pōt accipi illō:ex quo q̄ ē agēs.
Cōditor enī christ⁹ ē velut p̄ncipiū:ſm q̄ sapia est
vt vbū in p̄ncipio q̄si in sapia sit. plura enī bona de
saluatore dicunt.velut igit̄ vita in vbo est: sic vbuz
in p̄ncipio.i.in sapia erat. Cōsidera vo si passibile est
ſm hoc significatū accipere nos p̄ncipiū: put ſm sa
pientiā:z exēpla q̄ in ea sunt fuit oīa:vel q; p̄ncipiū
filij pr̄ est:z p̄ncipiū creaturaꝝ z oīuz entiū p illud
In p̄ncipio erat vbū:verbuz filiū itelligas i p̄ncipio
.i.in pr̄e dcñ fore. AVG. vi. de trin. Aut i p̄ncipio
sicut dcñ est:ac si diceret añ oīa. BASI. Preuidit
enī spūssanct⁹ futuros quosdā inuidētes gle vnige
niti q̄ pferrēt sophismata ad subuersionē auditorū:
q; si genit⁹ est:nō erat:z anteq̄ genit⁹ eēt:non erat:
ne igit̄ talia garrire presumāt:spūscus ait: In p̄nci
pio erat vbū. HYLA. ij. de trin. Trāseūt tpa:trans
seūt secula:tollunt etates:pone aliq̄d q̄ voles tue
opinioni p̄ncipiū:non tenes tpe:erat enī vñ tractat̄.
CHRY. Sicut aūt q̄s cū stat in naui secus littus:
videt ciuitates z portꝰ.cū vo eū aliq̄s in medū pela
gi duxerit a portib⁹ q̄dē desistere facit:nō tñ alicubi
defigit ei oculū:ita euangelista hic sup oēm nos du
cens creaturā:suspēsum dimittit oculū:nō dans sup
spicere aliquē finē ad supioza: hoc enim in p̄ncipio
erat:semp z infinite eēndi significatiuū est. AVG.
de vbis dñi: Sed dicūt. Si fili⁹ est:nat⁹ est. hoc fate
mur.adiungūt deinde si nat⁹ est pr̄i fili⁹: erat pr̄ an
teq̄ ei fili⁹ nasceret̄:hoc respuit fides:q; ait: Rōnem
mihi redde:quo z fili⁹ nasci potuit pr̄: vt coeu⁹ eēt
ei a quo nat⁹ est. Post pr̄em enī nascit̄ fili⁹ vtiq; pr̄i
mouituro successurus.similitudines adhibēt de cre/
aturis:z nobis laborandū est vt z nos inueniam⁹ si
militudines eaꝝ rer; quas astruim⁹. Sed q̄d possu/
mus in creatura iuenire coeternū: q̄n i creatura nil
iuenim⁹ eternū? Sed si p̄nt inueniri hec duo coeua
generās z generatū: ibi intelligim⁹ eterna. Ipa q̄dē
sapia dcā est in scripturis candor lucis eterne:dcā ē
imago pr̄is. Hic capiam⁹ similitudinē: vt iueniam⁹
coeua:ex q̄bus itelligam⁹ coeterna. Nemo aūt du/
bitat q; splēdor de igne exit.ponam⁹ q̄ ignē pr̄em il
litus splēdoris:mox quidē vt lucernā accendēdo: si
mul cū igne z splēdor existit. Da mihi hic ignē sine
splendore:z credo tibi pr̄m sine filio fuisse. Imago
existit de speculo:hōis ituētis speculū existit imago
mox vt aspector extiterit:sed ille qui inspicit erat an
teq̄ accederet ad speculū. Ponam⁹ q̄ aliq̄d natū ex

ꝙ aquã: vt virgultũ aut herbã: nõne cũ imagine sua
nascit? Si ḡ semp eẽt virgultum: semp eẽt ⁊ imago
de virgulto: qõ aũt de alio est vtriq; natũ est. Pot ḡ
semp eẽ generans ⁊ semp cũ illo qõ de eo natũ est
Sed dicet aliqs: ecce itelleri eternũ pꝛem coeternũ
filiũ: nõ sicut effusum splẽdoꝛẽ mi⁹ igne lucẽtẽ: aut
sicut effusam imaginẽ mi⁹ q̃ virgultũ existẽtẽ: dici
mus nõ: sed eq̃litas oĩmodo est. nõ credo ait: qꝛ nõ
ineniſti similitudidẽ. Fortasſis aut̃ iuenim⁹ ĩ crea
tura qũo itelligam⁹ filiũ ⁊ coeternũ pꝛi: ⁊ nequaq̃
minoꝛẽ: sed nõ illud possum⁹ iuenire in vno genere
similitudinũ. Jungam⁹ ambo genera: vnũ vnde ipsi
vant similitudines. ⁊ alterũ vñ nos vedim⁹. vederẽt
q̃z illi similitudines ex his q̃ pcedunt̃ tpe ab his a
q̃bus nascunt̃: sicut hõ de homine: sed tam̃ hõ: ⁊ hõ
eiusdẽ substãtie. Laudam⁹ ḡ in ista natiuitate equa
litatẽ nature: deest equalitas tẽpoꝛis. Jn illo aut̃
genere similitudinũ quod nos vedim⁹ de splẽdoꝛe
ignis ⁊ de imagine virgulti equalitatẽ nature nõ in
uenis: iuenies coeuitatẽ. Totuz ḡ ibi qõ hic ex ptib⁹
singulis ⁊ reb⁹ singulis iuenit̃: ⁊ nõ hoc solũ qõ in
creaturis totũ iuenio ibi: sed tanq̃ in creatoꝛe. EX
gestis. cõcilij ephesini: Propterea alicubi q̃dẽ filiũ
appellat pꝛis: alicubi aũt vbũ noĩat: alicubi aũt splẽ
doꝛẽ vocat scriptura dĩna singula hoꝛũ nominũ de
ipso dicens: vt intelligas ea q̃ de christo dicunt̃ eẽ ꝺ
blasphemiã. qꝛ enĩ tu⁹ filius eiusdem tibi nature sit
volẽs ſmo oĩdere vnã substantiã patris ⁊ filij dicit
filiũ patris qui ex eo nat⁹ est vnigenit⁹. Deinde qñ
natiuitas ⁊ fili⁹ apud nos ostentationẽ pbent passi
onis ideoq; hũc filiũ appellat ⁊ vbũ: impassibilitatẽ
natiuitatis ei⁹ noĩe isto demõstrans. Sed qñ pater
quispiã fcũs vt homo ĩdubitãter senioꝛ filio suo de
mõstrat: ne hoc pm etiã de diuina natura putares
splẽdoꝛẽ vocat vnigenitũ patris. Splẽdoꝛ enĩ nasci
tur q̃dz ex sole: nõ aũt̃ itelligit̃ sole posterioꝛ. Lo
quitur ḡ semp pꝛi filiũ splendoꝛ tibi denũciet: im
passibilitatẽ natiuitatis oĩdat vbũ: ꝺ substãtialitatẽ
filiũ nomẽ insinuet. CHRY. Sed dicũt illi qñ hoc
i. in pncipio: nõ eternitatẽ oĩdit simpliciter: Et enim
⁊ de celo istud ⁊ de terra dcm̃ est: In pncipio iquit
fecit de⁹ celũ ⁊ terrã. sed q̃d cõe habet erat ad fecit?
sicut enĩ qõ est: cũ de hoĩe q̃dẽ dicit̃: tps pñs signifi
cat tm̃. Cũ aũt̃ de deo id qõ est semp ⁊ eternaliter
ita ⁊ erat. De nr̃a quidẽ cũ dicit̃ natura: pteritũ signi
ficat tps: cũ aũt de deo eternitatẽ oĩdit. ORIGE.
in ho. Cũ enĩ vbũ duplicẽ habet significatõez: aliqñ
enĩ tales mot⁹ ſm analogiã alioꝝ vboꝝ declarat:
aliqñ substantiã vniuscuiusq; rei de qua pdicat̃ sine
tali motu vllo designat: ideo ⁊ substantiuũ vocat̃.
HYLA. ij. de trini. Respice igit̃ ad mundũ: intelli
ge q̃d de eo scriptũ est: In pncipio fecit deus celũ ⁊
terrã. Fit ḡ in pncipio qõ creat̃: ⁊ etates cõtinẽt qõ
in pncipio oĩnet̃ vt fieret. Piscatoꝛ aũt illitterat⁹:
indoctus: liber a tpe: solut⁹ a seculis est: vicit omne
pncipiũ: erat enĩ qõ est: neq; in tpe aliquo cõcludit̃
vt ceperit qõ erat poti⁹ in pncipio q̃z fiebat. AL
CVINVS: Cõtra eos ḡ q̃ ppt̃ tpalem natiuitatem
dicebãt xpm̃ nõ semp fuisse: incipit euangelista de
eternitate vbi dicens: In pncipio erat verbum.

Et uerbum erat apud deum.

CHRY. Quia maxime dei hoc est pꝛpium eternũ
⁊ sine pncipio eẽ: hoc pmũ posuit: deinde ne ꝺs au
dens: In pncipio erat vbũ. ingenitũ vbũ dicat: con
festim hoc remouit dicẽs: Et vbũ: erat apud deum.
HYLA. ij. de trini. Sine pncipio enĩ est apud deum
⁊ q̃ abest a tpe: nõ abest ab auctoꝛe. BASI. Rur
sus hoc dicit ppter blasphemãtes qõ nõ erat: vbi ḡ
erat verbũ: nõ in loco incircũscriptibilia otinent̃: ſz
vbi erat apud deũ: neq; pꝛ loco neq; fili⁹ circũscri
ptione aliqua otinent̃. ORIGE. Utile est etiam
ĩducere q̃ verbũ dicit̃ ad aliquos fieri: puta ad osee
vel isaiã aut hieremiã: ad deũ aũt nõ fit: q̃si pꝛius nõ
ens apud ipm̃. ex eo igit̃ qõ iugiter est in eo dicitur
Et verbũ erat apud deũ: qꝛ nec a pncipio a pꝛe sepa
tus est. CHRY. Nõ etiã dixit: In deo erat: ſz apõ
deũ erat: eã q̃ ſm hypostasim ei⁹ eternitatem nobis
oĩdens. THEO. Uidet̃ aut̃ mihi q̃ sabellius ex
hoc dicto subuersus est. Ipe enĩ dicebat q̃ pꝛ ⁊ fili⁹
⁊ spũsscus vna est pꝛsona q̃ aliqñ vt pꝛ apparuit: ali
qñ vt filius: aliqñ vt spũsscus. Manifeste vero ꝺfun
dit̃ ex hoc verbo: Et verbũ erat apud deũ. Dic enim
euãgelista aliũ declarat eẽ filiũ: aliũ deũ. ſ. patrem.

Et deus erat uerbum.

HYLA. ij. de trini. Dicẽs verbũ sonus vocis est:
enũciatio negocioꝝ ⁊ elocutio cogitationũ: hoc ver
bũ in pncipio apõ deũ erat: qꝛ ſmo cogitationis eẽ
nus est: cũ q̃ cogitat sit eternus. sed qũo in pncipio
erat: qõ neq; añ tps neq; post tps est? Et nescio an
ipm̃ possit eẽ in tpe. Loquẽtũ enĩ ſmo neq; ẽ añq̃
loquãtur: ⁊ cũ locuti erũt: nõ erit. In eo enĩ ipso q̃
loquũtur: dũ funũt iã nõ erit id vñ ceperũt. Sed si p
mam sĩam rudis auditoꝛ admiseras: In pncipio
erat verbũ: de sequẽti q̃d quereris: Et verbum erat
apud deũ? Nũquid audieras de deo vt ſmonẽz re
condite cogitationis acciperes: aut fefellerat homi
nem quid eẽt momẽti iter inesse ⁊ adesse. Jd enim
qõ in pncipio erat: nõ in altero eẽ: sed cũ altero pdi
cat̃. statũ igit̃ verbi ⁊ nomen expecta. dicit nãq;: Et
deus erat verbũ. Cessat son⁹ vocis ⁊ cogitatiõis elo
quiũ: Uerbũ hic res est nõ son⁹: natura non sermo:
deus nõ ianitas est. HYLA. vij. de trini. Simplex
aut̃ nuncupatio est ⁊ daret offendiculo affectõnis
aliene. ad moysen dictũ est: Dedi te deũ pharaoni:
sed nunq̃d adiecta nominis causa est: cuz dicit̃ pha
raoni? Moyses enĩ pharaoni deus dat⁹ est: dum ti
metur: dum ozat̃: dum punit: dũ medet̃. Et aliud ẽ
deum dari ⁊ aliud deũ esse. Memini quoq; ⁊ alte
rius nũcupationis vbi dicit̃: Ego dixi dij estis: sed in
eo indulti nominis significatio est. Et vbi refert̃ ego
dixi: loquẽtis potius sermo est q̃z rei nomẽ. cũ aut̃
audio: Et deus erat verbum: nõ dictũ solum audio
verbũ: sed demonstratũ esse intelligo quod deus ẽ
BASI. Sic igit̃ excludẽs accusationẽ blasphemã
tium querentiũ quid est verbũ respõdet. THEO.
Et deus erat verbũ. Uel aliter otinua: Postq̃z vbũ
erat apud deum: manifestũ est q̃ due persone erãt
quãuis vna natura duab⁹ existat. vnde dicit̃: Et de
us erat verbũ: ita vt vna natura sit patri ⁊ filio: cum
sit vna deitas. ORIGE. Addiscendũ etiã q̃ verbũ
in eo q̃ fit ad pphetas illustrat pphetas sapiẽ lumi
ne apud deũ vero est verbũ obtinens ab eo q̃ fit de

us. vnde ꝓclamauit hoc quod est: Uerbuz erat apud deum: ei quod est deus erat verbū. CHRY. Et nō vt plato hic ꝗdem itellectum quēdā: hic vero aīam mundi esse dicens. hec enī ꝓcul sunt a dīna natura: sed dicunt: pater cum articuli adiectione dictus est deus: filiꝰ autē sine hac. ꝗd ergo apostolꝰ dicit: Magni dei ⁊ saluatoris nostri iesu christi. ⁊ rursus: Qui est sup oīa deus: sed ⁊ romanis scribēs dicit: Gratia vobis ⁊ pax a deo pre nostro: sine adiectione articuli: aliter q̄z ⁊ supfluū erat hic apponere supius continue adiectū. nō igit ⁊si nō est adiectꝰ filio articulus ꝓpter hoc filius minor deus est.

¶ Hoc erat ī principio apud deuz.

HYLA. ij. de trini. Quia dixerat Deus erat verbū trepido in dicto: ⁊ me insolēs fmo cōmouit: cū vnū deū ꝓphete nūciauerūt: sed ne quo vltra trepedatō mea ꝓgredi possit reddit sacramēti tanti piscator di spensationē: ⁊ refert ad vnū omnia: sine cōtumelia: sine abolitione: sine tpe dicens: Et hoc erat ī principio apud deū: apud vnū ingenitū deū: ex quo ipe vnus vnigenitꝰ deꝰ esse ꝓdicat. THEO. Et rursus ne suspicio diabolica aliquos ꝺturbaret: ne forte cū verbum deus sit: insurrexerit ꝺ pfem: vt aliqui famulā tur gentiliū: ⁊ separatꝰ a patre fuerit ipsi patri ꝺrius dicit: Hoc erat in principio apud deū. q. d. hoc dei verbum nunq̄z a deo extitit separatum. CHRY. Uel ne audiens: In principio erat verbū: euiternū ꝗdem et times: seniorē vero spatio aliquo patris vitā susci pias indurit: Hoc erat in principio apud deū. non enī fuit vnq̄z solitari ab illo: sed semp deus apud deū erat. vel q̄z dixerat: Deꝰ erat verbū: vt nō estimet ꝗs minorē esse deitatez filii: confesti cognoscitiua ꝓprie deitatis ponit: ⁊ eternitatē assumēs cum dicit: Hoc erat in principio apud deū. ⁊ hoc fcīm ē adiciēs: Omnia per ipm fcā sunt. ORIGE. Uel aliter: Postq̄z pmiserat tres ꝓpositiones euangelista: resumit tria in vnū dicens: Hoc erat in principio apud deū. In primo enī triū didicim?: in quo erat vbum: q̄z ī principio erat: in secundo apud quē: q̄z apud deū: in tertio ꝗd erat verbū: q̄z deus. vel ergo demōstrans verbū predictū deum: per hoc q̄ dicit hoc: ⁊ colligens in propositionē quartā: hoc quod est: In principio erat verbum: ⁊ vbum erat apud deū: ⁊ deus erat verbuz: ait Hoc erat in principio apud deū. Querat aūt aliquis: cur nō est dictum: In principio erat verbū dei: ⁊ vbū dei erat apud deum: ⁊ deus erat verbū dei? Quisq̄s autem vnicam veritatē fatebit esse: palam est q̄m ⁊ demonstratio eius ꝗ est sapīa vna est. Sed si vitas vna ⁊ sapīa vna: vbo quoq̄z quod vitatem enunciat sapīam expandit in his qui susceptibiles sūt: vnuz si quidem erit. nec hoc dicim? inficiantes vbū dei fore sed ostēdentes vtilitatem omissionis huius vocabuli dei. Ipse quoq̄z iohannes in apocalyp. dicit: Et nomen eiꝰ vbum dei. ALCVI. Qualiter autē ponit substantiuū vbum erat: vt intelligeres oīa tempora preuenisse coeternū deo patri verbum.

¶ Omnia per ipsuz facta sūt.

ALCVI. Postq̄z dixit de natura filij: de operatione eiꝰ subiungit dicens: Oīa per ipsum facta sunt .i. quicquid est siue in substātia siue in aliqua ꝓprietate. HYLA. ij. de trini. Uel aliter: Erat quidē verbum in principio: sed potuit nō esse ante principiuz. sed quid ille: Omnia p ipsum facta sunt. Infinituz est ꝓ quod fit omne quod factum est. ⁊ cū ab eo sint omnia: ⁊ tempus abeo est. CHRY. Moyses quidem incipiens scripturā veteris testamenti de sensibilibꝰ nobis loquit: ⁊ hoc enumerat p multa: In principio. n. ait fecit deus celum ⁊ terrā. deinde inducit: quoniā ⁊ lux facta est: ⁊ firmamentū: ⁊ stellarum nature: ⁊ genera animaliū. Euāgelista vero hec oīa excedens vno vbo comprehendit: vt cognita auditoribus ad altiorem festinans materiā totum hunc librum instituens non de operibus: sed de cōditore. AVGV. j. sup genesim ad lītam: Cum enī dicit: Omnia p ipz facta sunt. satis oñdit ⁊ lux per ipm fcā: cū dixit deꝰ Fiat lux. ⁊ similiter de alijs: quod si ita ē eternū est quod ait deus fiat lux: quia vbū dei: deus apud deum patri coeternus est: quāuis creatura temporal fcā sit. Cū enī verba sint temporis cū dicimus: qñ ⁊ aliqñ: eternū tamē est in verbo dei: qñ aliquid fieri debeat: ⁊ tunc fit qñ fieri debuisse in illo vbo est: in quo nō est qñ ⁊ aliqñ q̄z totū illud verbū eternū est AVGV. sup iohānez: Qñ ergo potest fieri vt verbum dei fcm sit: qñ deus per vbum fecit oīa: si ⁊ verbum ipm factuz est per qō aliud verbū fcm est: Si hoc dicis q̄ est vbum verbi: per qō fcm ē illud: ipm dico ego vnigenitū filiū dei. si aute nō dicis verbum dei: concede nō fcm verbū per quod facta sunt oīa. AVG. i. de trini. Et si factū nō est: creatura non est si autē creatura non est eiusdē cū pre substantie est. omnis enī substātia que deus non est: creatura est: ⁊ que creatura nō est deus est. THEO. Solēt autem arriani dicere q̄ sicut p serrā ostiū fieri dicim?: quasi p organū: sic ⁊ p filiū oīa fcā fuisse dicunt: nō q̄ ipse sit factor: sed organū: ⁊ sic facturā aūt filium tanq̄z fcm ad hoc vt p eum oīa fierent. Nos aūt ad huiusmōi fictores mēdacij simpliciter rīdem?. si. n. vt dicitis pr creasset ad hoc filiū: vt eo tanq̄z organo vteret videret q̄ inhonorabilior sit filius q̄z q̄ facta sunt: sicut ea q̄ per serram sunt facta: ipso organo nobilioza existunt. nā serra ꝓpter ipsa facta est: sic ⁊ ꝓpter ipsa que facta sunt: vt aiūt pater creauit filium: tanq̄z nō deberet deus cuncta creare nequaq̄z filiuz ꝓduxisset: ꝗd his vbis insanius? sed aiunt: quare nō dixit q̄ oīa vbum fecit: sed vsus est hac ꝓpositione: per: ne filium ingenitū intelligeres ⁊ sine principio ⁊ dei conditore. CHRY. Sed si ꝓpositio per: contur bat te: ⁊ queris in scriptura q̄ ipm vbuz oīa faceret. audi dauid: Initio tu dñe terrā fundasti: ⁊ opa manuum tuar sunt celi. Quod aūt hoc de vnigenito dixerit addisces ab apostolo vtente hoc vbo in epīla ad hebreos de filio. Si vo de pre hoc ꝓphetā dixisse dicis: Paulū vero filium adaptasse idē fit rursus. Neq̄z enim filio conuenire dixisset: nisi vehementer consideret: quoniā que sunt dignitatis cohonorabilia sunt vtriq̄z. Si rursus per prepositio aliqñ subiectionem tibi videt inducere: cur paulus eā de patre ponit? Fidelis inquit dñs: per quē vocati sum? in societatē filij eius. Et iterū paulus apostolꝰ per voluntatem dei. ORIGE. Errauit etiā in hoc valentinus: dicens verbū esse quod mundane creationis ꝓtulit cām creatori. sed si sic se habet veritas rerum ꝓut ipse intelligit: oportebat scriptū fore per creato

rem vniuersa consistere a verbo: non autez econtra per verbum a creatore.

¶ Et sine ipso factum est nihil.

¶ CHRY. Ut nō estimes cum dicit Oīa per ipsuz fcā sunt: illa oīa solum dicere eū: que a moyse dicta sunt: conuenienter inducit: Et sine ipso fcm̄ est nihil sine visibile quid siue intelligibile. Uel aliter: Ne ḥ quod dixit: Oīa per ipm̄ fcā sunt: de signis suspicer] nunc dici: de quib⁹ reliqui euāgeliste locuti sūt idu cit: Et sine ipso fcm̄ est nihil. ¶ HYLA. Uel aliter di cetur hoc qō dicit: Oīa per ipm̄ fcā sunt. non habet modū: est ingenit⁹ qui fcūs a nemine est: est z ipe ge nitus ab innato: reddidit auctorē cū sociū pfectus ē dicens: Sine ipso factū est nihil. cū enī nihil sine eo intelligo: non esse solū: qz alius est p quē: alius sine quo nō. ¶ ORIGE. in ho. Uel aliter: Ne existima res ea que p vbum facta sunt p se existentia: nō cōtē ta a vbo ait: Et sine ipo fcm̄ est nihil. hoc est: nihil fa ctum est extra ipm̄: qz ipse ambit oīa conseruans ea ¶ AVG. de que. no. z ve. testa. Uel dicēs: Sine ipso factū est nihil: nullo modo ipm̄ facturā eē suspicari debere edocuit. Quō enim pōt dici: Ipse est factura cum nihil dicat de⁹ fine ipso fecisse: ¶ ORIG. sup iobānē. Uel aliter: Si oīa per vbū facta sunt: de nu mero vo omniū est malitia z totus fluxus peccati: z hec p vbū facta sunt: z hoc est falsum. quātum igit ad significata Nihil z nō ens vnum sunt. Uidetur autē apostol⁹ nō entia prāua dicere: Uocat inquit deus ea que nō sunt tanq̄ ea que sunt. Totaq̄ prā uitas nihil dicit dum absq̄ vbo facta est. ¶ AVG. sup iobānem: Peccatū enim nō p ipm̄ factum est. z manifestū est: qz peccatū nihil est: z nihil fiunt ho mines cū peccāt. Et idolum nō per vbum factuz est habet quidē formā quādam humanā: z ipse homo p vbuz factus est. Sed forma hominis in idolo nō p vbum fcā est. scriptum est enī: Scimus q⁹ nihil est idolū: g̃ ista non sunt facta p vbum: sed quecūq̄ fcā sunt naturaliter: vniuersa natura rerum: omnis om nino creatura ab āgelo vsq̄ ad vermiculū. ¶ ORI GE. Valentin⁹ autē exclusit ab oībus p vbum fcis que sunt in seculis fcā que credit añ vbū extitisse: p ter euidentiā loquēs. siquidē que putant ab eo diui na: remouent ab oībus: que aūt velut ipse putat pe nitus destruit: vere dicunt omnia. quidā enī falso: dicunt diabolū non esse creaturam dei: inquātum enī diabolus est: creatura dei non est. Is autem cui accidit esse diabolū: diuina est creatura: ac si dicere mus homicidā creaturā dei non esse: qui tm̄ in eo q⁹ homo est: creatura dei est. ¶ AVG. de natura boni: Non aūt sunt audienda delyramenta hominū: qui Nihil hoc loco aliquid itelligendū putant: qz ipm̄ nihil in fine sentētie positū est: nec intelligunt nihil interesse vtr̄ dicat: Sine ipso nihil factū ē: an Sine ipso factum est nihil. ¶ ORIG. Si accipiat verbuz p eo qō in quolibet hominū est: qz z ipm̄ insitū est cuilibet ab eo qō in principio erat vbū: etiā sine hoc verbo nihil cōmittimus simpliciter accipiēdo qō di citur Nihil. ait enim apostolus q⁹ sine lege peccatū mortuū erat: adueniente vero mādato peccatū reui rit: non enī reputat peccatum lege nō existente: sed nec peccatum erat nō existente vbo: qz domin⁹ dic Si non venissem z essem illis locut⁹ peccatum non haberēt. quelibet enim excusatio deficit volenti da re responsum de crimine: dū verbo pīte ac iudicāte qd est agendū non obedit qs illi: nec ꝓpter hoc īcul pandum est vbum: sicut nec magister p cui⁹ discipli nam nō remanet loc⁹ excusationis discipulo delin quēti velut de ignorātia. omnia ergo p verbū facta sunt: non solum naturalia: sed etiam que ab irratio nalibus fiunt.

¶ Quod fcm̄ ē in ipso uita erat.

¶ BEDA: Quia euāgelista dixit oēm creaturam fa ctam esse p verbū: ne qs forte crederet mutabilem ei⁹ volūtatē qsi q̄ subito vellet facere creaturā: quā ab eterno nunq̄ añ fecisset: ideo docere curauit. fa ctam qdem creaturaz in tpe: sed in eterna creatoris sapia: qm̄ z quos crearet semp fuisse dispositum. vñ dicit: Quod factū est in ipso vita erat. ¶ AVG. sup iobānem: Pōt autē sic punctari: Quod factū est in ipso. z postea dicat: Uita erat. ergo totū vita ē: si sic pnunciauerim⁹. qd enim non in illo factū est: ipse est enī sapia dei. z dicit igit in psalmo: Oīa in sapia fecisti: oīa sicut p illum: ita in illo facta sunt. si g̃ qō i illo factū est vita est: ergo z terra vita est: z lapis vi ta est. inhonestū est sic itelligere: ne nobis subrepat secta manicheorum z dicat: qz habet vitā lapis: z hz vitā paries. solent enī ista delyrātes dicere: et cū re prehensi fuerint ac repulsi: quasi de scripturis pfert dicentes: vt qd dictum est: Quod factū est in ipo vi ta erat: Pronuncia ergo sic: Quod factū est. hic sub distingue z deinde infer: In ipso vita erat. Facta ē enī terra: sed ipsa terra que fcā est non est vita. est ām in ipsa dei sapia spiritaliter rō quedā qua terra fcā est. hec vita est. sicut arca in omni ope nō est vita: ar ca in arte vita est: qz viuit aīa artificis. sic g̃ qz sapien tia dei p quā fcā sunt oīa: hz artem continet omīa q̄ fiunt p ipam artem: nō hec cōtinuo sunt vita: sed qc quid factū est: vita est in illo. ¶ ORIG. in ho. Pōt aūt z sic distingui sine errore: Quod factū est in ipo. z postea dicat: Uita erat. vt sit sensus: Oīa q̄ p ipm̄ z in ipso facta sunt: in ipso vita sunt: z vnū sunt. Erāt enī: hoc est in ipo subsistūt causaliter: pulsq̄ sunt in se metipsis effective. Sed si qris: quo z q̄ ratione oīa q̄ p vbū facta sūt: in ipso vitaliter z vniformiter z caus saliter subsistūt: accipe exempla ex creaturarū natu ra. Cōspice quo omniū rerū quas mundi hui⁹ sensi bilis globositas comprehendit: causę simul z vnifor miter in isto sole q̄ est maximum mundi luminare subsistūt: quo numerositas herbaz z fructuū i singu lis seminib⁹ simul otinet: quo multiplices regule i arte artificis vnū sunt: z in animo disponētis viuūt: quo infinit⁹ linearū numerus in vno puncto vnum subsistit. z hui⁹ varia pspice exēpla: ex quib⁹ velut physice theorie pennis poteris arcana verbi mentis acie inspicere: z quātū dat humanis rationib⁹ vide re quo oīa que per vbum sunt fcā: in ipso viuūt z fa cta sunt. ¶ HYLA. Uel aliter pōt itelligi: In eo qō dixerat: Sine ipso factum est nihil: posset aliquis p turbat⁹ dicere: est ergo aliquid p alterū factū qō tm̄ nō sit sine eo scm̄: z si aliqd p alterum: lz non sine eo iam nō p eū oīa: qz aliud est fecisse: aliud est iterue nisse facienti. Enarrat ergo euāgelista qd nō sine eo

factū fit dicens: Quod factū est in eo. hoc igit non sine eo qđ in eo fact est. nā id qđ in eo fact est etiam p eum factū est. omnia enī per ipsum t in ipso creata sunt. In ipso autē creata qz nascebat creator de⁹ sed ex hoc sine eo nihil factū est: quia nascens deus vita erat: t qui vita erat: non posteaq̄ natus erat factus est vita. nihil ergo sine eo fiebat ex his q̄ in eo fiebant: t de⁹ qui ab eo nat⁹ est: nō posteaq̄ natus est: sed nascendo quoq; extitit. // CHRY. Uel aliter Nō apponem⁹ finale punctū vbi dicit: Sine ipo factum est nihil: fm hereticos. Illi enī volētes spiritū sanctū creatū dicere aiunt: Quod factū est in ipso vita erat. sed ita nō pōt intelligi. p̄mū qdem neq; tps erat hic spūs sci meminisse: sed si de sancto spū hoc dictū est: age. sed eoz interim legamus modū: ita. n. nobis hoc incōuenies erit. cū enī dicit: Qđ factum ē in ipo vita erat: spūsanctū dicunt dictuz esse vitā: sed vita hec t lux iuenit esse. Inducit enī Uita erat lux hominū. quo circa fm eos lucem omniū hunc spūm dicit. qđ autē supius vbū dixit: hic nūc t deū t vitā t lucem nominat. Uerbū aūt caro factum est erit igit spūsctūs incarnatus: non filius: iō dimittentes hunc modū legendi ad decentē veniam⁹ lectionem t expositionē. hec aūt est cum dī: Oia p ipsum facta sunt: t sine ipso fact est nihil qđ factū est. ibi qui escere fac fmonem. deinde ab ea que deinceps ē dictione incipe que dicit: In ipso vita erat. ac si dicat: Sine eo factū est nihil qđ factū est. i. factibilium. vides qualiter hac breui adiectione oia correxit superuenientia incōuenientia. Inducēs enī sine eo factū est nihil: t adijciens Qđ factū est: t intelligibilia cōprehendit: t spūsanctū excepit. Spūs enim sanctus factibilis nō est. hec igit que dicta sunt de cōditiōe rerum dixit iohānes. Inducit aūt t eū qui est de p̄uidentia fmonē dicens: In ipso vita erat. quēadmodum in fonte qui generat abyssus: t in nullo minoratur fons: ita t i operatione vnigeniti quecūq; credas p eū fcā esse non minor ipse factus est. nomē ātbic nō solū cōditionis est: sed t p̄uidētie rerū: que ē fz p̄manentiā eoz. cū aūt audis qm̄ in ipo vita erat nō cōpositū estimes. sicut enī p̄ habet vitā in seipso ita dedit t filio vitā habere: ergo sicut p̄ez nō vtiq; dices cōpositū esse: ita nec filiū. // ORIGE. Uel aliter: Oportet scire q; saluator quedā dicit nō sibi eē sed alijs: quedā vero t sibi t alijs. In hoc ḡ q; dicit Qđ factum est in vbo vita erat. scrutandū est: an sibi t alijs vita est: vel alijs tm̄: t si alijs: q̄bus alijs: idez autē est vita t lux: Lux autē hominū est. fit itaq; hominū vita quor est lux: t sic in eo q; dicit vita saluator non sibi sed alijs. hec quidē vita vbo p̄existenti dicit: ex eo q; expiata a peccatis aīa fit: serena vita inserit ei: q̄ vbi dei se susceptibilē statuit. vñ vbū q̄dem in p̄ncipio non dixit fact: non enī erat quando p̄ncipiū vbo careret. Uita autē hominuz nō semper erat in verbo: sed hec vita hominū fcā est eo q; vita est lux hominū: cū enī homo non erat: nec lux hōinum erat: luce fz habitudinē ad homines intellecta t iō dicit: Qđ factū est in vbo: vita erat. non autē qđ erat in verbo vita erat. Inuenit autē alia lra non incongrue bns: Qđ factum est in eo vita est. Si autez intelligamus vitaz hominū que in vbo fit eius esse q̄ dixit: Ego sum vita. fatebimur neminē infideliū chri sti viuere: sed cunctos esse mortuos: qui nō viuunt i deo. Et vita erat lux hominū // THEO. Dixerat: In ipso vita erat: ne putares q; absq; vita fit verbuz: sed vita sit spiritalis t lux rationalib⁹ cunctis. vñ dicit: Et vita erat lux hominum. q. d. lux ista non est sensibilis sed intellectualis illuminās ipsam animam. AVG. super io. Ex ipa enī vita illuminat homines: pecora nō illuminātur: qz non bnt rationabiles mētes: que possint videre sapiam. homo autē fact⁹ ad imaginē dei: habet rationalē mētem per quā possit p̄cipere sapiam: ergo illa vita per quā facta sunt omnia: lux est: t non quoruncūq; aīalium sed hominuz. // THEO. Nō autem dixit lux est solum iudeis: sed omniū hominū. Omnes enī hoīes inquātum itellectuz t rationē recipim⁹ ab eo qđ nos cōdidit verbo intantū ab eo illuminari dicimur: nam ratio nobis tradita p quā rōnales dicimur: lux est ad operanda nos dirigēs t non opanda. // ORIGE. Nō est autē ptermittendū q; vitam p̄mittit luci hominū: incōsequens enī erat illuminari nō videntē: t aduenire illuminationi vitam. si autē idē est: Uita erat lux hominum: q; solū hominū erit christ⁹ lux atq; vita soloz hominū: hoc aūt opinari hereticū est. Nō igitur q̄cquid dicit aliquor illor solum est. Scriptū ē enī de deo q; si de⁹ abrahā isaac t iacob: nō tamē istoruz tm̄ patrū dictus est deus: non ḡ ex eo q; dicit: Lux hominū. excludit qn̄ sit alior: alios vero cōtinēs eo q; ē: Faciam⁹ hoīem ad imaginē nr̄am: q̄dquid ad imaginē ac similitudinē dei factū est intelligi debet per hominē: Sic igit lux hominū: lux cuiuslibet rationalis creatura est.

¶ Et lux i tenebris lucet t tenebre eam non comprehenderunt.

// AVGV. sup io. Quia vita illa est lux hominum: sed stulta corda capere istā lucē non p̄nt: qz peccatis suis aggranant: vt eā videre nō possint: ne iō cogitent quasi absentem eē lucem: qz eam videre non p̄nt. Sequit: Et lux in tenebris lucet: t tenebre eam nō cōprehenderūt. Quo enī hō positus in sole cecus p̄nis est illi sol: sed ipsi soli absens est: sic ois stultus cecus ē: t p̄nis ē illi sapia. Sed cū ceco p̄nis ē: oculis ei⁹ absens ē: nō qz illi absens ē: sed qz ipse absens ē ab illa. // ORIGE. Tenebre aūt huiusmōi hominū nō natura sunt: fz illud pauli: Eram⁹ aliqn̄ tenebre nūc aūt lux in dño. // ORIGE. in homel. Uel aliter: Lux in tenebris fideliū aīarū lucet a fide inchoans: ad spem trahēs. Imperitor vo cordiū p̄fidia t ignorantia lucē vbi dei in carne fulgentis nō cōprehenderūt: sed iste sensus moralis ē. Physica vo hor verbor theoria talis ē: humana natura t si nō peccaret suis p̄pis viribus lucere nō posset: Non enī naturalit lux ē: sed particeps lucis: capax siquidē sapiētie est nō ipsa sapia. Sicut ḡ aer p semetipm nō lucet: sed tenebraz vocabulo nuncupat: ita nr̄a natura dū p seipaz cōsiderat quedā tenebrosa substātia ē: capax ac particeps lucis sapie: t sicut aer dū solares radios participat: nō dicit p se lucere: sed solis splendor in eo apparere: ita rōnabilis nr̄e nature ps dū p̄tia verbi dei possidet: nō p se res intelligibiles t deum suū sed p illūtū sibi diuinū lumē cognoscit. Lux itaq; in tenebris lucet: qz dei verbū vita: t lux hominum

in nra natura que p se intuestigata ⁊ ꝯsiderata ifoꝛ mis quedam tenebꝛositas inuenitur: lucere non de sinit. ⁊ qñ ipsa lux omni creature ē incōpꝛehensibi/ lis: tenebꝛe eam non comphenderunt. CHRY. Uel aliter: Totum ab illo loco: Et vita erat lux hō/ minum: pmū nos de cōditione docuerat: deinde di cit et que sm aīam bona pꝛebuit nobis veniēs ver/ bum. vñ dicit: Et vita erat lux hominum. Non dicit Lux iudeoꝝ: sed vniuersaliter hominum. nō enim iudei solum: sed ⁊ gentiles ad hanc venerūt cognitō nem. Non autē adiecit Et angeloꝝ: quoniam ei de natura humana sermo est quibus verbū venit euan gelizans bonā. ORIGE. Querunt autē quare nō verbū lux hominū dictum est: sed vita que in verbo fit: qb⁹ respondem⁹: qꝛ vita ad pñs non ea que cōis est rationaliū ⁊ irrationaliū dicit: sed que adiungit verbo quod in nobis fit per participationez verbi primi ad discernendū apparentē vitam ⁊ nō verā ⁊ capiendā verā vitam. Prius ergo participam⁹ vi tam que apud quosdā quidez est potentia nō actu lux: qui. s. non sunt auidi pquirere que ad scientiam pꝛinent: apud quosdā vero ⁊ actu lux efficit: qui ꝛ apostolum emulant dona melioꝛa. s. verbū sapiētie fitamē ⁊ tunc idem ē vita ⁊ lux hominū. nullū ma/ nens in tenebꝛis pfecte viuere compꝛobat: nec q̄sq̄ viuentiū cōsistit in tenebꝛis. CHRY. Vita enī ad/ ueniente nobis solū est moꝛtis imperiū: ⁊ luce lucē te nobis nō vltra sunt tenebꝛe: sed semp manet vita quam moꝛs superare nō potest: nec tenebꝛe lucem. vnde sequit: Et lux in tenebꝛis lucet. Tenebꝛas moꝛ tem ⁊ errorem dicit. nam lux quidē sensibilis nō in tenebꝛis lucet: sed sine illis. Predicatio vero christi in medio erꝛoꝛis regnantis fulsit: ⁊ eū disparere fecē ⁊ in vitam moꝛtē fecit moꝛtuꝰ christus: ita eam su/ perans vt eos qui detinebant reduceret. Quia igit neq; mors eā supauit: neq; erꝛoꝛ: sed fulgida est eiꝰ pdicatio vbiq;: ⁊ lucet cū ꝓpꝛia foꝛtitudine ꝓpterea subdit: Tenebꝛe eā nō compꝛehen. ORIGE. Est etiā sciendū q⁹ sicut lux hominū nomē ē otiarū spūa lium rerum: sic ⁊ tenebꝛe. Dicim⁹ enī hominū lucez possidentē opera lucis perficere: ⁊ etiam cognoscē quasi illustratū lumine sciētie: ⁊ ecōtrario tenebꝛas dicimus illicitos actus: ⁊ eā que videt scia: nō ē au tem. Sicut aūt pater lux est ⁊ in eo tenebꝛe nō sunt vlle: sic ⁊ saluatoꝛ. Sed qꝛ similitudinez carnis pec cati subijt: nō incongrue de eo dicit q⁹ tenebꝛe in eo sunt alique: ipso in se suscipiēte nꝛas tenebꝛas vt eas dissiparet. Dec igit lux q̄ fcā ē vita hominū: radiat in tenebꝛis aīarū nꝛarū: ⁊ venit vbi ꝑnceps tenebꝛa rum barū cum genere bellat humano. Pane lucem pꝛecute sunt tenebꝛe: qō patet ex his q̄ saluatoꝛ ⁊ eiꝰ filij sustinēt: pugnātib⁹ tenebꝛis contra filios lucis. Uel qꝛ deus patrocinat nō inualescūt. vñ non appꝛ hendit lucem. vel qꝛ celeritatē cursus lucis subseq̄ nō valent ꝓpter ꝓpam traditā. vel qꝛ si supueniētez expectant: fugant luce appꝛopinquāte. Oportet au tem id ꝛsiderare q⁹ non semp tenebꝛe in sinistra pte sumunt: sed qñq; in bona sm illud psalmi: Posuit tenebꝛas latibulū suū: dum ea que sunt erga deum ignoꝛa ⁊ iperceptibilia sunt. De hac ergo laudata ca ligine dicā: quoniā versus lucē pergit: illamq; appꝛ hendit: qꝛ quod erat caligo dū ignoꝛabat: in lucem cognitā vertit ei qui didicit. AVG. x. de ciui. dei: Doc autē initium sancti euāgelij quidā platonicus aureis lris pscribendū: ⁊ p omēs ecclesias in locis eminentissimis ꝓponendū esse dicebat. BEDA: Nam alij euāgeliste christum in tpe natū describūt. Johānes vero eundē in ꝑncipio testat fuisse dicēs: In ꝑncipio erat verbū. Alij inter homines eū subito apparuisse cōmemoꝛat: ille ipm apud deū semp fu/ isse testat dicens: Et vbum erat apud deū. Alij eum vꝛ hoiem: ille vꝛ confirmat deū dicens: Et deus erat verbū. Alij hoiem apud homines eū tempoꝛa/ liter conuersatū: ille deū apud deū in ꝑncipio manē tem oñdit dicens: Doc erat in ꝑncipio apud deum. Alij magnalia que in homine gessit perhibēt: ille q⁹ omnē creaturam per ipsum deus pr̄ fecerat docet di cens: Dia per ipm facta sunt: ⁊ sine ipso fcm ē nihil.

Fuit homo missus a deo: cui no men erat iohānes: hic uenit in testi moniū: ut testimoniū perhiberet de lumine: ut omnes crederēt per illū. Non erat ille lux: sed ut testimoni um perhiberet de lumine.

AVG. Ea que dcā sunt supi⁹ de diuinitate christi dcā sunt: q̄ sic venit ad nos: sm q⁹ apparuit homo. Quia igit sic erat hō vt lateret in illo de⁹: missus ē añ illū magn⁹ hō: ꝑ cui⁹ testimoniū inueniret plus q̄ hō: ⁊ qs est hic: Fuit hō. THEO. Nō angelus vt suspitionē mltoꝝ destrueret. AVG. Et qūo posset iste verum de deo dicere: Missus a deo. CHRY. Nihil de reliquo humanū esse estima eoꝝ que di cunt ab illo. nō enī que ei⁹ sunt: sed que mittentis oīa loquit: ideo ⁊ angelus nūcupatus est a ꝓpheta dicēte: Ego mitto angelū meum. Angeli enī vtus est nihil ꝓpriū dicere. Doc aūt quod dicit: Fuit missus nō eius qui ad esse ꝓcessus oñsiuū est. Sicut autez Isaias missus fuit: non aliūde q̄ a mundo: sed a sta tu quo vidit dñm sedentē sup soliū excelsum ⁊ eleua tum ad plebē: sic ⁊ iohānes a deserto ad baptizādū mittit. Ait enī qui misit me baptizare ille mihi dixit Sup quē videris ⁊c. AVGV. Quid vocabatur: Cui nomē erat iohānes. ALCV. i. gra dei vel in quo est gra: qui gram noui testamenti. i. christū suo testimo nio ꝓmū mundo ꝛmotuit. Uel iohannes in terꝛetat cui donatum est: qꝛ per gram dei donatū est illi: regem regū: nō solū pꝛecurrere: sed etiā bapti zare. AVG. Quare venit: Dic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. ORIG. Quidā ipꝛobare nitunt edita de christo testimonia ꝓpheta/ rum dicētes: Nō egere testib⁹ dei filiū habētem cre dulitatis sufficientiā: tū in his que ꝓtulit salubꝛibus verbis: tum in mirabilib⁹ operib⁹ suis. Siquidez ⁊ moyses credi meruit p verbū ⁊ virtutes: non egens ꝓpijs testib⁹. Ad hoc dicendū est q⁹ multis existenti bus causis inducentib⁹ ad credendū: plerūq; q̄dā ex hac dem̄ōstratione nō admirant: ex alia vo hīt cām vt credāt. Deꝰ aūt est q̄ ꝓ cunctis hominib⁹ hō factus est. Constat igit quosdā ex istis ꝓpheticis ad christi admirationē coactos: mꝛantes tot ꝓphetaꝝ añ eiꝰ aduentū voce: cōstituētes natiuitatis eiꝰ locū

ꝛ alia huiusmõi. Illud quoq; animaduertendum q̄ ꝑdigiose virtutes ad credẽdũ ꝓuocare poterãt eos q̄ tpe christi erãt: nõ autẽ post longa tpa nõ fabulo sa q̄dam existimata fuerũt: plus enĩ peractis virtuti bus facit ad credulitatẽ que cũ virtutibus querit ꝓ phetia. Est autẽ ꝛ tale quid dicere: q̄ q̄dã in hoc q̄ testimoniũ ꝓbẽt deo honorati sunt. Ꝓiuare vult ergo choꝝ ꝓphetarũ ingenti gr̃a: qui dicit illos non oportere de christo testimoniũ exhibere. Accessit ãt his iohãnes: vt testimonium de luce perhibeat.

CHRY. Non indigente testimonio: sed ꝓpter q̄d ipe iohãnes docet dicẽs: Ut oẽs crederẽt ꝓ illũ. Sicut enim carnẽ induit ne omnes ꝑderet: ita ꝛ p̄conẽ ho minem misit: vt cognatã audientes vocem facili⁹ ad uenirẽt. BEDA: Nõ autem ait: Ut oẽs crederẽt in illum. Maledict⁹ enim hõ qui confidit in homine sed vt oẽs crederent ꝓ illum: hoc est ꝓ illius testimo nium crederẽt in lucẽ. THEO. Si vero aliqui nõ crediderint: excusabilis permanet ipse. Nam ꝛsi ali quis ĩcludens se in domo caliginis: ꝛ ipm solis radi us nõ illustret: ipse cãm tribuit ꝛ nõ sol: sic iohãnes vt oẽs crederent missus fuit: sed si minime cõsecutũ est: ipse huius rei cã non extitit. CHRY. Quia vo multũ apud nos maior qui testat: eo qui testimoni um ꝓhibet ꝛ dignior fide esse videt: ne quis ꝛ de io hanne hoc suspicet: hãc suspitionẽ destruit dicens: Nõ erat ille lux: sed vt testimonium ꝓhiberet de lu mine. Si vo non huic instans opinioni hoc resũpsit vt testimoniũ ꝓhiberet de lumine: superfluus esset qõ dicit: ꝛ magis iteratio ꝛmonis q̄ explanatio doctri ne. THEO. Sed dicet aliquis: Ergo neq; iohan nem neq; sanctoꝝ quẽpiam lucẽ esse vel fuisse dice mus: sed si sanctoꝝ aliquẽ lucem velim⁹ dicere: po nemus lucem absq; articulo: vt si interrogat⁹ fueris vtr̃ iohannes est lux sine articulo secure concedas. Si vero cũ articulo nõ concedas. Nõ enim est ipsa lux p̄cipalior: sed lux dicit q̄ ꝛm participationem lucem habeat a vero lumine.

Erat lux uera que illuminat om nẽ hominẽ uenientẽ in hũc mũdum.

AVG. De quo lumine iohãnes testimoniũ ꝓhi beat ondit dicens: Erat lux va. Uel alit: CHRY. Quia superius de iohanne dixerat q̄ venit ꝛ missus est: vt testet de luce: ne quis hoc audiẽs ꝓpter testã tis recentem ꝓsentiã ꝛ de eo cui testimonium ꝓhi betur: talẽ quãdam suspitionẽ accipiat: reduxit men tem ꝛ ad eam que supra omne p̄ncipium est: trans misit existentiam dicens: Erat lux vera. AVGV. Quare additum est vera? quia ꝛ homo illuminat⁹ dicit lux: sed vera lux illa est que illuminat. nam ꝛ oculi nostri dicunt lumina: ꝛ tamen nisi aut per no ctem lucerna accendatur: aut per diem sol exeat: lu mina illa sine causa patent. vnde subdit: Que illu minat omnem hominẽ. Si omnem hominẽ ergo ꝛ ipsum iohannem. Ipse ergo illuminabat: a quo se demonstrari volebat. Quomodo enim plerunq; fit vt in aliquo corpore radiato cognoscat ortus cẽ sol quem oculis videre non possumus: quia qui sauci os habent oculos: idonei non sunt videre parietem illuminatum aut aliquid huiusmodi: si omnes ad quos venerat christus: minus erant idonei cum vi dere. Radiauit iohannẽ: ꝛ per illum confitentem se illuminatũ: cognitus est ille qui illuminat. Dicunt autẽ: Uenientem in hũc mundum. nã si illinc nõ re cederet: non esset illuminandus: sed ideo hic illumi nandus quia illinc recessit: vbi homo poterat esse il luminat⁹. THEO. Erubescat minichens qui cõdi toris maligni ꝛ tenebrosi nos asserit creaturas. Nõ enim illuminaremur: si veri luminis creature nõ eẽ mus. CHRY. Ubi sunt etiã qui non dicũt eũ verũ deum: hic enim lux vera dicit. Sed si illuminat om nem hominẽ venientẽ in hunc mundũ: qualiter tot sine lumine ꝑmanserunt: Nõ enĩ omnes cognoue runt christi culturã. Illuminat igit omnẽ hominẽ quãtum ad eũ pertinet. si autem quidã mentis ocu los claudentes noluerũt recipere lucis hui⁹ radios non a lucis natura obtenebratio ẽ eis: sed a malicia eorum qui volũtarie priuãt seipsos gratie dono: nã gratia quidem ad omnes effusa est. Qui vero nolũt dono hoc frui sibiipsis hanc debent reputare cecita tem. AVG. Uel qõ dicitur: q̄ illuminat omnem hominẽ: sic intelligimus: non quia nullus est homi num qui nõ illuminent: sed quia nisi ab ipso null⁹ illuminat. BEDA: Sine naturali ingenio: sine sa pientia diuina: sicut enĩ nemo a seipso esse, sic etiam nemo a seipso sapiens esse põt. vel aliter: ORIG. in ho. Non de his qui de occultis seminũ causis in spẽs corporales ꝓcedunt debem⁹ intelligere q̄ illu minat hominẽ venientẽ in hunc mũdum: sed de his qui spiritualiter ꝑ regenerationẽ gratie que datur in baptismate in mũdum veniunt inuisibilem. Eos itaq; vera lux illuminat qui in mũdum virtutũ veni unt: nõ eos qui in mundũ vitiorũ ruunt. THEO. Uel aliter: Intellectus nobis traditus ac nos diri gens qui ꝛ naturalis ratio nominatur: dicit lux tra dita nobis a deo. Sed quidam male ratione vtẽtes seipsos obscuratuerunt.

In mundo erat: ꝛ mũdus ꝑ ipm fact⁹ est: ꝛ mũdus eũ nõ cognouit.

AVG. Lux que illuminat oẽm hom inẽ veniẽtẽ in hunc mũdum: venit per carnẽ: q̄ dum hic eẽt per diuinitatẽ: ꝛ stultis cecis ꝛ iniquis videri non pote rat: de quib⁹ supra dictum est: Tenebre eam nõ cõ prehenderũt. ꝛ ideo dicit: In mũdo erat. ORIG. in ho. Ut enim qui loquit: oũ loqui cessat vox eius esse definit ꝛ euanescit: sic celestis pater si verbũ suũ loqui cessauerit: effectus vbi: hoc est vniuersitas ver bo condita non subsistet. non autem putes: quia sic erat in mũdo: quomodo in mũdo est terra: pecora: ꝛ homines: sed quomodo artifex regens quod fec. vnde sequit: Et mundus per ipsum factus est. Nõ enim sic fecit quomodo facit faber: qui enĩ fabricat extrinsecus est ad illud quod fabricat. Deus autem infusus mũdo fabricat vbiq; positus: ꝛ non recedit ab aliquo: ꝓsentia maiestatis facit quod facit. sic q̄ erat in mundo: quomodo per quẽ factus est mũd⁹.

CHRY. Et iterum q̄ in mũdo erat: sed nõ vt mũ di contemptibilis: ꝓpter hoc induxit: Et mundus ꝑ ipm factus est. per hoc ꝛ rursus te deducens ad eter nam existentiam vnigeniti. qui enim audierit quo niam opus eius hoc totum: ꝛsi valde insensibilis fu erit: cogit discedere ante opera eẽ factorẽ. THEO.

Simul aũt hic ꝛ martionis subuertit rabiẽ: qui ma
ligñ conditorem cũcta ꝓduxisse dicebat: necnõ et
arriꝰ qm filiũ dei dicebat creaturã. AVG. Quid ẽ
aũt mundꝰ ꝙ ipsum factus: Celũ: terra: mare: ꝛ oĩa
que in eis sunt mundus oꝝ. Itez in alia significatio
ne: dilectores mundi mundꝰ dicũt: de quo sequit:
Et mundꝰ eũ nõ cognouit. Non enĩ celi aut angeli
aut sidera nõ cognouerũt creatorẽ: quẽ ꝓfitent de
monia: oĩa vndiqz testimoniũ ꝓhibuerũt. Sed q̃ nõ
cognouerũt eũ: q̃ amando mũdũ dicti sunt mũdus
amando enĩ mundũ habitamꝰ cozde in mũdo: nam
q̃ nõ diligũt mundũ: carne versant in mũdo: ſz coz
de inhabitãt celũ: sicut aplus dicit: Nra cõuersatio
in celis est. amando igit mundũ: hoc appellari me
ruerũt vbi habitabãt. Quõ enĩ cũ dicimus: mala ẽ
illa dom⁹ aut bona: non parietes incusamꝰ aut lau
damus: sed inhabitãtes: sic ꝛ mundũ dicimꝰ q̃ inha
bitant mundũ amãdo. CHRY. Qui aũt dei erant
amici: eũ cognouerũt etiã ante cozpalẽ ꝑsentiaz. vñ
ꝛ chriſtꝰ ait: Quñ abraam pater vr exultauit vt vide
ret diem meũ. Cũ g̃ nos interpellant gentiles dicẽ
tes: Quid ẽ qꝺ i vltimo tẽpore venit nostrã opatur⁹
salutẽ: tanto tẽpore negligens nos: dicimꝰ quoniaz
ꝛ ante hoc in mũdo erat ꝛ ꝓuidebat operibꝰ suis: ꝛ
oĩbus dignis cognit⁹ erat. etsi eũ mundꝰ nõ cogno
uit: bitñ quibus mundꝰ nõ erat dign⁹ eum cogno
uerũt. Dicens autẽ: Mundꝰ eũ non cognouit: bre
uiter cãm ignoratie ꝓbuit. Mũdũ enĩ vocat hoies
q̃ soli mundo affixi sũt: ꝛ q̃ mundi sunt sapiunt. Ni
hil aũt ita turbat mentẽ: vt liq̃fieri amoze pñtium.

**In ꝓpria uenit ꝛ sui eũ non rece
perunt. Quotquot autẽ receperũt
eum: dedit eis potestatẽ filios dei fi
eri his qui credunt in nomine eius.
Qui nõ ex sanguinibus: neqz ex vo
luntate carnis: neqz ex uolũtate ui
ri: sed ex deo nati sunt.**

CHRY. Dixit ꝙ mũdus eũ nõ cognouit de supio
ribus loquẽs tempozibus: sed de reliquo sermonẽ
inducit ad ꝺdicationis tpa ꝛ ait: In ꝓpria venit.
AVG. Quia. s. oĩa ꝑ ipsũ facta sunt. THEO. Ut ꝑ
ꝓpria mũdũ intelligas: siue iudeã quã ꝓ beredita
te elegerat. CHRY. In ꝓpria g̃ venit nõ gratia
sue necessitatis: sed gratia beneficij suoꝝ. Sz vnde
venit qui oĩa implet ꝛ vbiqz adest: Ea quidez q̃ ad
nos descensiõe hic opatus ẽ: quia enĩ in mũdo exi
stens nõ putabat adesse: eo ꝙ nondũ cognoscebа
tur: dignatus est induere carnẽ. Manifestationem
vo hanc ꝛ condescensionem pñtiam vocat. Miseri
cors autẽ existẽs deus oĩa fecit: vt nos fm virtutez
splendeamus: ꝛ ꝓpter hoc quidem nullum necessi
tate: suasione vo ꝛ beneficijs volẽtes ad se attrahit:
ꝛ ꝓpterea venientem eum bi quidẽ susceperunt:
alij vo non receperunt. Nullus enim vult inuitum
neqz coactũ habere famulatũ: inuituz enĩ trahi par
est cum eo qui totaliter non seruit. vnde sequitur:
Et sui eum nõ receperunt. Judeos nunc suos dicit:
vt populũ peculiarẽ: sed ꝛ omnes hoies vt ab ipso
factos. ꝛ sicut superius ꝓ cõmuni verecundat⁹ na
tura dicebat: qñ mundꝰ ꝑ ipsum factus conditorez
non cognouit: ita ꝛ hic rursus ꝓ iudeorũ anxius
in deuotione grauius ponit accusationem dicens:
Et sui eum non receperunt. AVGV. Si autez oĩ
no nullus recepit: nullus ergo saluus factꝰ est. Ne
mo enim saluus fiet: nisi qui chriſtũ recepit venientẽ
ꝛ ideo addit: Quotquot autem receperunt eum.
CHRY. Sive sint Iudi sive liberi sive greci sive bar
bari sive ĩsipientes sive sapientes sive mlieres sive viri
sive pueri sive senes: oẽs eoꝺ digni facti sũt bonoze
de quo sequit: Dedit eis potestatẽ filios dei fieri.
AMBRO. Magna benivolẽtia vnicus natꝰ ẽ: ꝛ
noluit manere vnꝰ: nõ timuit habere coheredes: q̃a
hereditas eiꝰ non fit angusta si multi possederint.
CHRY. Nõ aũt dixit: qñ fecit eos filios dei fieri: ſz
dedit eis ptãtẽ filios dei fieri: oñdẽs enim qñ mul
to opus est studio: vt eam que in baptismo adopti
onis formata ẽ imaginẽ incõtaminatã semp custo
diamus. Simul aũt oñdens qñ potestatẽ hãc nul
lus nobis vel auferre poterit: nisi nosipsi auferamꝰ.
Si enĩ q̃ ab hoĩbꝰ oñm aliqnaz rez suscipiũt: tan
tũ hñt robur quãtũ fere hi q̃ dederũt: multomagis
nos q̃ a deo potimur hñ honoze. Simul aũt oñdere
vult qñ hec gra aduenit volẽtibꝰ ꝛ studẽtibꝰ. Etenĩ
in ptãte ẽ liberi arbitrij ꝛ gre opatõe filios dei fieri.
THEO. Vel qz in resurrectiõe filiationẽ ꝑfectiſſi
mã ꝺsequmur: fm qꝺ aplus dicit adoptionẽ filioꝝ dei
expectãtes redẽptionẽ corpis nri. Dedit g̃ ptãtẽ fi
lios dei fieri. i. hãc gratiã in futura gra ꝺsequẽdi.
CHRY. Et qz i hisipsis ineffabilibꝰ bonis: hꝰ q̃dẽ
est dei. s. dare graz: illud vo hoĩs. i ꝑbere fidẽ: subiũ
git: Dis q̃ cre. in noie eiꝰ. Quid igit nõ dicis nobis
o iohãnes qõ eoz sit suppliciũ q̃ eũ nõ receperũt: qz
nũq̃d isto supplicio fiet maiꝰ qñ ꝑiacẽte eis ptãte fi
lios dei fieri nõ fiãt: ſz volẽtes seipos tãto ꝑuãt ho
noze: sed etiam extinguibilis eos suscipiet ignis: qõ
postea manifestiꝰ reuelabit. AVG. Credẽtes g̃ qz
filij dei fiũt: ꝛ frẽs chriſti vtiqz nascũt. Nã si nõ na
scũt filij quõ eẽ pñt: Sz filij hoĩm nascũt ex carne
ꝛ sanguĩe ꝛ ex volũtate viri ꝛ cõplexu ꝺiugij. Illi aũt
quõ nascũt subdit: Qui nõ ex sanguinibꝰ. tãq̃ marĩ
ꝛ femie. Sanguina vt sanguies nõ ẽ latinũ: ſz qz gre
ce positũ ẽ pluraliter: maluit ille q̃ interptabat sic po
nere: ꝛ q̃si minꝰ latine loqui fm grãmaticos: ꝛ tñ ex
plicare veritatẽ fm auditũ infirmoꝝ. Ex sanguinibꝰ
enĩ maris ꝛ femine hoies nascunt. BEDA: Sciẽ
dum etiã est: quia in scripturis sanctis sanguis cum
dicit pluraliter: peccatuz significare solet. vñ: Libera
me de sanguinibꝰ. AVG. In eo aũt qꝺ sequitur:
Neqz ex voluntate carnis: neqz ex voluntate viri:
carnẽ ꝑ femĩa posuit: qz de costa facta cũ esset adã
dixit: Hoc nũc os de ossibus meis: ꝛ caro de carne
mea. Donit g̃ caro ꝑ vxore quõ aliqñ spũs ꝑ ma
rito: qz ille imperare ꝺz: ista seruire. Quid enĩ peius
est domo vbi femina habet imperiuz sup viz: Di g̃
neqz ex volũtate carnis: neqz ex volũtate viri: sed ex
deo nati sunt. BEDA. Carnalis enĩ singulorꝝ ge
neratio a cõplexu ꝺiugij ducit originẽ. at vo spũalis
spiritussancti gratia ministrat. CHRY. Hoc autez
narrat enangelista: vt vilitatẽ ꝛ humilitatem ꝑis
partus qui ẽ ꝑ sanguinẽ ꝛ volũtatẽ carnis addiscen
tes: ꝛ altitudinem secundi q̃ ꝑ gratiã ꝛ nobilitatem

est cognoscentis: magnam quandaz hic suscipiam⁹ intelligentiam ꝛ dignam dono ipsius qui genuit: et multū post hoc studiū demonstremus.

¶ Et uerbum caro factuz est: ꝛ habitauit in nobis.

¶ AVG. Cū dixisset: Ex deo nati sūt: quasi ne miraremur ꝛ horreremus tantā gratiā ꝛ nobis incredibile videret: quia hoīes ex deo nati sūt: quasi securitatē faciens ait: Et vbū caro factū ē. Quid g̃ mirar⁊ quia hoīes ex deo nascūtur? attende ipsum deū ex hoībus natū. ¶ CHRY. Uel aliter: Cū dixisset: qñ ex deo nati sūt qui susceperūt eū: huius honoris posuit cām: hoc. s. verbū fieri carnē. fact⁹ est enī ꝓpr⁹ filius dei hoīs filius: vt filios hoīm faciat filios dei. Cū aūt audieris: Qui verbū caro factū est: ne turberis: neqz enī substantiā cōuertit in carnē. hoc enī vere impiū ē intelligere: sed manēs qō ē: serui formaz assūpsit. Quia enī sūt qui dicūt: qñ fantasmata quedam fuerint oīa que incarnatiōis sunt: eoz blaspheniā destruēs: hanc dictionē Factū est posuit: non transmutationē substantie: sed carnis vere assūptionem repsentare volens. Si vo dixerint: qñ deus oī potens ē: quare ꝛ in carnē trāsmutari nō potuit. Dicem⁹ q̄ trāsmutari ab illa incōmutabili natura oīno ꝓcul est. ¶ AVG. xv. de trini. Sicut aūt verbū nostrū vox quodāmodo corpis fit assumendo eam in qua manifestat⁊ sensib⁹ hoīm: sic verbū dei caro factū est: assumendo eā in qua ꝛ ipsū manifestaret sensib⁹ hominū. Et sicut verbū nostrum fit vox: nec mutat⁊ in vocē: ita verbū dei caro quidē factū ē: sed absit vt mutaret⁊ in carnē: assumendo q̄ppe illā: nō in eam se ꝯsumendo ꝛ hoc nostrū vox fit: ꝛ illud caro factū ē. ¶ EX gestis cōcilij ephesini: Sermo etiaz quē ꝓpriū⁹ quo in alterutris locutionib⁹ vtimur: sermo ē incorporeus: nō aspectui subiect⁹: nō tactu tractabilis: sed cū sermo induerit litteras ꝛ elementa visibilis fit: aspectu comphendit⁊: tactu tractat⁊: sic ꝛ verbuz dei qō naturaliter inuisibile est visibile fit: ꝛ qō natura incorporeū ē: inuenit⁊ eē tractabile. ¶ ALCVI. Cum etiā credam⁹ animā incorporeaz corpi ꝯungi: vt ex his duob⁹ fiat vnus hō: facilius possum⁹ credere diuinā substātiā incorporeā aīe in corpe cōiungi in vnionē ꝓsone: ita vt vbū in carnez non sit cōuersū: nec caro in verbū: cū nec corpus in aīam: nec aīa conuertat⁊ in corp⁹. ¶ THEO. Appollinaris aūt laodicenus in hac vbo hereſim statuit: dicebat enī q̄ christ⁹ aīam rōnalem nō habuit: sed tñ carnē habens: diuinitatē ꝓ anima que corp⁹ dirigit ꝛ gubernat. ¶ AVG. contra ser. arriani: Si aūt mouentur in eo qō scriptū ē: q̄ verbū caro factū ē: nec ibi aīa nominat⁊: intelligāt carnē ꝓ hoīe positā: a parte totū figurate locutionis modo ficuti ē: Ad te oīs caro veniet. Item ex opib⁹ legis: q̄ nō iustificabit⁊ oīs caro: qō aptius alio loco dr̄: Nō iustificabit⁊ hō ex opib⁹ legis. Sic itaqz dictū ē: Uerbū caro factū ē. ac si diceret: Uerbū hō factum ē. ¶ THEO. Euāgelista volēs ostendere inenarrabilē dei ꝺdescendum: carnē cōmemorat: vt illius admiremur miseri cordiam: qñ ꝓpter nostrā salutē qō oīno remotuz ꝛ distans ē ab eius natura: assūpsit. s. carnē. aīa nāqz habet aliquā ꝓpinquitatē ad deū. Si aūt verbū incarnatū ē: ꝛ humanā aīam non assumpsit: sequeretur q̄ adhuc aīe nostre curate non essent: qō eiz nō assūpsit: non sanctificauit: Et qualis derisio: cuz aīa ꝓpter peccauerit vt carnē assumēdo sanctificauerit id qō ē ꝓncipalius infirmū relinqueret? Subuertitur ex hoc dicto nestorius: q̄ dicebat q̄ non de⁹ verbū ipse idem fact⁹ est hō ex sacro cōcept⁹ sanguine virginis: sed vbo pepit hominē q̄ ois virtutis dotatus erat specie: ꝛ dei verbū illi erat cōiūctū: ꝛ ex hoc duos filios asserebat: vnū natum de virgine. s. hoīem: alterū de deo. s. dei filiū: hoī illi coniunctū fm gr̄az habitudinē ꝛ amorē. Contra quē euāgelista dixit: q̄ ipsū verbū factū ē homo: nō q̄ verbum inueniēs hoīem virtuosū se sibi ꝺiūxerit. ¶ CIRYL. ad nestorium: Carnē enim animatā aīa rōnali viuens vbuz sibi fm substantiā ineffabiliterqz ꝛ intelligibiliter fact⁹ ē hō: ꝛ appellat⁹ ē filius hoīs: non fm volūtatē solā aut beneplacitū: sed neqz in assumptiōe ꝓsone solius diuerse quidē quo ad vnionē collate nature vn⁹ aūt ex ambob⁹ christus ꝛ filius: non q̄si differentia naturarū interēpta ꝓpr̄ adunationē. ¶ THEO. Addiscim⁹ ergo p̄ hoc qō dicitur: Uerbum caro factū est: quia ipsū verbū ē hō: ꝛ filius dei existens fact⁹ est filius mulieris: q̄ ꝓncipaliter dei genitrix nuncupat⁊: tanq̄ deū in carne genuerit. ¶ HYLA. x. de tri. Quidā aūt volētes vnigenitū deū q̄ in principio apud deū erat deus verbū: nō substantiuū deū esse ſz sermonē vocis emisse: vt qō loquētib⁹ verbū suū: hoc sit patri deo filius argute subripere volūt: ne subsistēs verbū de⁹ ꝛ manens in forma dei christ⁹ homo natus sit: vt cū hoīem illū humane potius origīis cā q̄ spūalis ꝺceptiōis sacramentū animaverit: nō deus verbū hoīem se ex partu virginis efficiens extiterit: sed vt ꝓphetis spūs ꝓphetie: ita in iesu vbū dei fuerit. Et arguere nos solēt q̄ christū dicam⁹ eē natum non nr̄i corpis atqz aīe hoīem: cū nos verbum carnē factū: nr̄e similitudinis natū hoīem p̄dicem⁹ vt vere dei fili⁹ vere hoīs fili⁹ natus sit. ꝛ vt p se sibi assumpsit ex vgine corp⁹: ita ex se sibi aīam assūpsit q̄ vtiqz ab hoīe nūq̄ gignētiū originibus ꝓhib⁊. ꝛ cū ipse ille fili⁹ hoīs sit: q̄ridicl⁊ ꝓter dei filiū q̄ verbū caro factū est: aliū nescio quē tanq̄ ꝓphetā verbo dei aīatū p̄dicabim⁹? cū dñs iesus christus ꝛ dei fili⁹ ꝛ hoīs filius sit. ¶ CHRY. Ne aūt ab eo qō dictuz est: Uerbū caro factū ē: incōueniēter suspicer⁊ versionē illius incorruptibilis nature subdit: Et habitauit in nobis. Qō enī habitat: nō idē est cū habitaculo: sed aliud. aliud aūt dico fm naturaz: vnitione vo ꝛ copulatione vnū ē de⁹ verbū caro: neqz ꝺfusione facta neqz destructiōe substantiaz. ¶ ALCVI. Uel habitauit in nobis. i. inter hoīes cōuersatus ē.

¶ Et uidim⁹ gl̃iaz ei⁹ gl̃iaz q̃si unigeniti a p̃re: plenū gr̃e ꝛ ueritatis.

¶ CHRY. Cum dixisset filij dei facti sumus: ꝛ non aliter q̄ per hoc verbum caro factum ē: rursus ipsius dicit ꝛ aliud lucrū: Et vidimus gloriaz ei⁹. quā vtiqz nō vidissemus: nisi p ꝺsortiū humanitatis vilis eēt nobis. Si enī moysi nō sustinuerūt facie gloriā catā vidē: sed velamine op⁹ fuit: qualiter diuinitatē nudā exist⁊tē: inaccessibilē etiā ipsis supiozib⁹ virtutibus nos lutei ꝛ terrestres sufferre possem⁹? ¶ AVG.

Vel aliter: Quia verbum caro factū est ⁊ habitauit in nobis. Ista natiuitate collyriū fecit: vnde tergerē tur oculi cordis nr̄i: vt possim⁹ videre maiestatē ei⁹ q̄ ei⁹ humanitatē. ⁊ iō dr̄: Et vidim⁹ gloriā ei⁹. Gloriā eius nemo posset videre nisi humilitate carnis sanaretur. Irruerat enī hoī quasi puluis in oculū de terra ocul⁹ iste sanitat⁹ erat: ⁊ terra illuc mittit vt sanetur: caro te obcecauerat: caro te sanat. Carnalis enī alia facta erat: consentiendo carnalib⁹ affectibus: inde fuerat oculus cordis cecatus. medicus fecit tibi collyriū: qm̄ sic venit: vt de carne vitia carnis extingueret. Verbū enī caro factū ē: vt possis videre: Vidim⁹ gloriam eius. CHRY. Subdit aūt: Quasi vnigeniti a patre. quia multi ꝓphetar⁹ glorificati sūt: puta moyses: helias: helise⁹: ⁊ alij multi q̄ cuncta miracula oñderūt: sed ⁊ angeli hoīb⁹ apparentes: ⁊ eā q̄ est ꝓprie nature corruscantē lucē manifestantes. sed ⁊ cherubin ⁊ seraphin cū multa gloria visa sint a ꝓpheta. Ab oībus his nos adducēs euāgelista: ⁊ supra omnē naturā ⁊ cōseruor nostrū claritatē erigens mentē: ad ipsū nos ꝓducit veritatem. q. o. Non vt ꝓphete aut alteri⁹ hoīs vel āgeli aut archangeli aut alicui⁹ superior⁹ virtutū ē gloria quā vidim⁹: sed q̄si ipsius dñatoris: ipsi⁹ regis: ipsi⁹ naturalis filij vnigeniti. GRE. In sacro enī eloq̄o Sicut ⁊ Quasi aliq̄n nō ꝓ filitudine ponit: sz ꝓ veritate. nī ⁊ istud Quasi vnigeniti a patre. CHRY. Ac si diceret: Vidim⁹ gloriā qualē decebat ⁊ cōuenientē ē habere vnigenitū ⁊ naturalē filiū. Cōsueto enī multor⁹ regē valde ornatū videntiū: vbi cuncta alijs enumerātes non pñt vniuersa repsentare claritatē hoc inducunt: Quid oportet multa dicē: q̄si diceret ibat: sic ⁊ iohānes dicit: Vidim⁹ gloriā eius gloriā q̄si vnigeniti a patre. Angeli enī apparētes vt serui ⁊ dñm būtes oīa agebant. ipse vō vt dñs cū humili forma apparēs: sed ⁊ creature dñm cognouerūt: stella magos vocās: angeli pastoes: puer exultans ī vtero. sed ⁊ pater testat⁹ ē de celis: ⁊ paracletus sup ipsū aduenit. sed ⁊ ipsa rex natura omni turba clarius clamauit: qm̄ rex celor⁹ aduenerat. Etenī demones fugiebāt: infirmitates soluebant: mortuos dimittebant sepulchra: ⁊ aīas a malitia ad virtutis verticem agebat. Quid vtiq̄ quis dicat ꝓceptorū philosophiā: celestiū legū vtutē: angelice vrbanitatis bonā ordinationē: ORIGE. in ho. Ei⁹ autē q̄ sequitur: Plenū gratie ⁊ veritatis: duplex intellectus ē. Pōt enī de hūanitate ac diuinitati incarnati verbi accipi: ita vt plenitudo gratie referat ad hūanitatē ſm quā christus caput ē ecclesie: ⁊ ꝓmogenitus creature vniuerse: qm̄ maximū ⁊ ꝓncipale gratie exēplū qua nullis ꝓcedentib⁹ meritis hō efficit deus: in ipso ꝓmordialiter manifestū est. Pōt etiaz plenitudo gratie christi de spūsancto intelligi: cui⁹ septiformis opatio humanitatem christi implenit. Plenitudo vō veritatis ad diuinitatē refert. Si vō plenitudinē gratie ⁊ veritatis de nouo testamento magis intelligere: nō incōgrue ꝓnūciabis plenitudinem gratie noui testamēti eē ꝓ christū donatā: ⁊ legaliū simbulorum veritatem ī ipo esse impletā. THEO. Vel Plenū gratia: put eius verbū gratiosum erat dicente dauid: Diffusa est gratia in labijs tuis. Et veritate ſm q̄ moyses ⁊ ꝓphete loquebāt: aut opabant in figura: christus aūt cū veritate.

Johānes testimoniuz phibet de ipso: ⁊ clamat dicēs: Hic erat quez dixi: qui post me uentur⁹ est: añ me fact⁹ est: quia ꝓr me erat.

ALCVI. Dixerat supius fuisse missū hominē ad phibendū testimoniū: hic determinat testimonium suū q̄ manifeste ꝓcurs⁹ pronunciauit. vñ dicitur: Johannes phibet testimoniū de ipso. CHRY. Vt aliter hoc inducit ac si dicat: Nō estimetis q̄ nos q̄ fuimus cū eo multo tpe ⁊ mēse ipsi⁹ cōicauim⁹: ꝓpter gratiā hoc testamur: q⁹ iohānes q̄ ante euz nō viderat: nec ei cōmorat⁹ fuerat: ei testimoniū phibeat. Multotiēs aūt euangelista reuoluit ei⁹ testimoniū: q⁹ multā admiratione huius viri habebant iudei. Et alij quidē euangeliste antiquor⁹ meminerūt prophetarū dicētes: Hoc factū est vt impleatur q̄d dictū ē ꝑ prophetā. Hic aūt altiorē ⁊ recētiorē testez inducit: nō intendēs a seruo dñatorem facere fidedignū: sed auditor⁹ imbecillitati cōdescendēs. Quē admodū enī nisi serui formam assūpsisset: nō ita facile susceptibilis fact⁹ eēt: ita nisi serui voce auditus cōseruor⁹ ꝓexcitasset: nequaq̄ multi iudeor⁹ verbuz christi suscepissent: Sequit: Et clamat. i. cum ꝓpalatione cū libertate sine subtractiōe oīa ꝓdicat. Nō aūt a ꝓncipio dixit: q̄n hic ē fili⁹ dei vnigenit⁹ naturalis: sed clamat dicēs: Hic erat quē dixi: qui post me vēturus est ante me factus ē: quia ꝓr me erat. Quemadmodū enī matres auiū nō cōfestim pullos suos volationē docent: sed ꝓmo quidē extra niduz educūt: postea vō aliā multo velociorem volatiōez apponūt: sic ⁊ iohānes nō cōfestim iudeos ad alta duxit: sed interim paululū a terra eos euolare docuit dicens q̄ christus melior eo erat. Et vide qualiē sapienter inducit testimoniū. non enī solū apparentem christū monstrat: sed ⁊ anteq̄z apparuisset eum ꝓdicat. Q̄d significatur in hoc q̄d dicit: Hic erat de quo dixi: Hoc aūt fecit ut facile susceptiu⁹ eēt christus: hominū mente iā ꝓdetenta ut ab alijs q̄ de eo dicta erant: ⁊ nihil ad hoc humilitas habit⁹ nocēt. Ita enī humili ⁊ cōi oībus forma christ⁹ vtebatur: ut simul ⁊ verba hec audissent de eo: ⁊ eum cōsiderassent: iohannis testimoniū verisissent. THEO. Dicit aūt: Qui post me ventur⁹ ē. videlz ſm tempora natiuitatis: ser enī mensibus prior christo iohannes erat ſm humanitatē. CHRY: Vel hoc nō dicit de ea generatione que est ex maria. Jam enī natus erat christus q̄n hec a iohāne dicebant: sed de aduentu eius ad ꝓdicationē. Dicit aūt: Ante me factus est. i. clarior ⁊ honorabilior: ac si dicat: Nō q̄a prior veni ad predicandum ex hoc maiorē me esse illo existimetis. THEO. Arriani vō hanc lr̄am sic exponunt: volentes ostendere q⁹ dei filius non ē a patre genitus: sed factus: sicut vna alia creatura. AVG. Nō g̃ intelligit⁹ fact⁹ ē anteq̄z ego essem factus: sed anteposit⁹ ē mihi. CHRY. Si autem q̄d dr̄: Ante me factus ē: de ꝓductione ad esse intelligeretur: superfluuz esset q̄d addit: Quia prior me erat. Quis enim est ita insipiens ut ignoret quoniā ex quo ante eum factus est: prior eo erat: quia ante

me fact⁹ est.ergo qō dicit:Ante me fact⁹ ē:de bono re intelligiē.hoc enī qō futurū erat:factū dicit:quia consuetudo erat antiquoꝝ ꝓphetarum de futuris quasi de iam ꝑteritis loqui.

Et de plenitudine eius nos oēs accepim⁹:ꝛ gratiā ꝓ gratia:qꝛ lex ꝑ moysen data est: gratia ꝛ ueritas ꝑ iesum christum facta est.

ORI. Sermo iste in ꝑsona baptiste de christo testātis ꝓlatus ē:qō plurimos fallit ex hinc vsq; illuc ille enarrauit:credentes ī ꝑsona iohānis apl̄i recitari. Incōsequēs aūt est putare subito ꝛ quasi intempestiue interrūpi baptiste sermonē ex vbo discipuli ꝛ cuiq; sciēti ꝑcipere dictoꝝ collationē in ꝓpatulo ostat series dicti. Dixerat enī ob hoc:Ante me fact⁹ est:qꝛ ꝓꝛ me erat. Ex hoc autem coniecto prioꝛem me foꝛe ꝙ ex ei⁹ plenitudine ego quidē ꝛ añ me ꝓ phete accepim⁹ gratiā: secūdam ꝓ prima. Pertigerūt enī ꝛ illi post figuras ꝑ spiñ ad veritatis speculationē:hinc etiā ꝓpendim⁹ ex plenitudine ei⁹ accipientes legē quidē ꝑ moysen foꝛe datā:gratiā autē ꝛ veritatē ꝑ iesū christū:nedū foꝛe datā ꝫ factā: patre quidē legē dāte per moysen:gratiā ꝛ veritatē faciēte ꝑ iesum. Sed si iesus est q̄ dicit:Ego sum veritas: quō veritas sit ꝑ iesuꝫ. Sꝫ intelligēdū est ꝙ ipsa veritas substātialis ex prima veritate ꝛ eius imagine sculpte sūt multe veritates in his q̄ veritatē tractāt: neq; ꝑ iesū christū facta ē:nec ꝓꝛsus ꝑ aliquē: ꝫ veritas puta que ꝟsistit in paulo ꝛ apl̄is ꝑ iesū christū facta ē. CHRY. Uel aliter: Coniūgit hic testimonio iohānis baptiste suuꝫ testimoniū iohannes euangelista dicēs:Et de plenitudine ei⁹ ꝛc. Nō procusoꝛis ē verbū:ꝫ discipuli.q.d. Etiā nos oēs duodecim ꝛ oīs plenitudo fideliū ꝛ q̄ nūc sūt ꝛ futurorū de plenitudine ei⁹ accepim⁹. AVG. Quid aūt accepistis:Et gratiā ꝓ gratia: nescio vt q̄d nos voluerit intelligere de plenitudine ei⁹ accepisse: ꝛ īsuper gratiā ꝓ gratia:Accepimus enī de plenitudine ei⁹ ꝓmo gratiā: ꝛ rursus accepim⁹ gratiā ꝓ gratia: Quā gratiā ꝓmo accepim⁹:fidē. Uocat enī gratia qꝛ gratis dat.hanc q̄ accepit gratiā ꝓmā pctoꝝ vt ei⁹ pctā dimitterēt. ꝛ itē gratiam ꝓ gratia: in qua ex fide viuimus recepturi sumus aliā.i.vitā eternaꝫ vita.n.eterna q̄si merces ē fidei.sed qꝛ ipa fides gratia est:vita eterna gratia ē ꝓꝛ gratia. Non erat ista gratia in veteri testamēto:qꝛ lex mīnabat:non opitulabat:iubebat:nō sanabat languoꝛē: ostēdebat: nō auferebat:sed ꝑpabat medico venturo cū gratia ꝛ veritate:vñ seqūtur:Quia lex ꝑ moysen data ē:gratia ꝛ veritas ꝑ iesū christū facta ē. Mortē enī tēporalē ꝛ eternā occidit moꝛs oīm tui.ipsa ē gratia que ꝓmissa ꝛ nō habita erat in lege. CHRY. Uel accepim⁹ gratiā ꝓ gratia.i. ꝑ veteri nouā. Sicut enim est iusticia ꝛ iusticia:adoptio ꝛ adoptio:circūcisio ꝛ circūcisio:ita gratia ꝛ gratia. sed illa quidē vt typ⁹: hec vo vt veritas. Hoc aūt induxit oīdens q̄m ꝛ iudei gratia saluabant:sed ꝛ nos oēs gratia salui sumus:misericoꝛdie aūt ꝛ gratie fuit legē suscipe. Ꝓꝛo pterea cū dixisset:Gratiā ꝓ gratia:oīdens magnitudinem eoꝝ q̄ data sūt subdit:Quia lex ꝑ moysen data est:gratia ꝛ veritas ꝑ iesū christū facta est. Et sup̄a quidē iohānes ad seipsū cōpans christū ait:Añ me fact⁹ ē. Ipic aūt euāgelista ad cū q̄ illo tpe magis ī admiratiōe apud iudeos erat q̄m iohānes: christi cōpatiōꝝ facit.s.ad moysen. Et ꝟlidera prudētiaꝫ non ꝑsonaꝝ ꝫ rex cōparationē facit:gratiā ꝛ veritatē legi opponēs.ꝛ huic addit data ē:qō ministrantis erat:huic aūt facta ē:qō est regis cū ptāte oīa operantis.cū gratia quidē:qꝛ cum ptāte oīa dimittebat pctā.ꝛ gratiā quidē ei⁹ baptismatis donū:ꝛ adoptio q̄ ꝑ spiñ nobis dat:ꝛ alia multa oīdūt.veritatē aūt pleni⁹ sciem⁹:ſi figuras veteris legis didicerim⁹. Ea enī qui in nouo testamēto ꝓficienda erāt: in veteri testamēto figuris ꝑscripserūt:quas christ⁹ veniens adimpleuit. Ūn̄ figura data est ꝑ moysen:veritas ꝑ christū facta ē. AVG. xiij. de trini. Uel gratiā referam⁹ ad scientiā:veritatē ad sapientiā.in reb⁹ enim ꝑ tempus oꝛtis:illa sūma gratia est: ꝙ homo ī vnitate ꝑsone cōiunctus est deo. In reb⁹ vo eternis: sūma veritas recte tribuitur dei verbo.

Deū nemo uidit unq;. Unigenit⁹ filiꝰ q̄ ē in sinu ꝑris:ipe enarrauit.

ORI. Incongrue eradi⁹ asserit hoc ꝓmulgatum fuisse non a baptista ꝫ a discipulo.nā si illud de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹:a baptista ꝓlatū est quō nō est sequēs ipsū de gratia christi suscipientes ꝛ secundā ꝓ prima gratia:cōfitentēq; legē ꝑ moysen foꝛe traditā:gratiā vo ꝛ veritatē ꝑ iesū christū ꝓdisse:intellexisse qualit̄ deū nemo vidit vnq;: q̄q; vnigenitus cū in patris gremio requiescat interpatiōꝝ ipsi iohāni:necnō oībus his q̄ de pfectiōe gustauerunt ꝟcesserit. Non enī nūc primit⁹ ānūciauit: nam ꝑuisq; abraā fieret:ꝟcet nos abraā exultasse:vt videat ei⁹ gloziā. CHRY. Uel aliter: Euāgelista oīdens multā eminētia donoꝝ christi ad ea q̄ ꝑ moysen dispēsata sūt:vult de reliquo cāz rōnalē ōrie dicere.nā ille q̄dē famul⁹ existens: mioꝝ rex fact⁹ est mīster:hic vo oīnatoꝛ ꝛ regis fili⁹ existēs:multa maioꝛa nobis attulit coexistēs ſp patri ꝛ videns eū. ꝓpi hoc ita intulit dicēs:Deū nemo vidit vnq;. AVG. ad paulinā:Quid ḡ est qō iacob dicit Uidi dñm facie ad faciē.ꝛ qō de moyse scriptū: Quia loq̄batur cū deo facie ad faciē.et illud qō ꝓpheta isaias loquēs de seipso ait: Uidi dñm sabaoth sedentē in thꝛono:

GRE. xxvij. moꝛa. Sed patēter dat intelligi ꝙ q̄dā hic moꝛaliter vtuntur: videri ꝑ quasdā imagines ꝑōt deus:ꝫ ꝑ ipsam nature sue speciē nō ꝑōt:vt aīa gratia spūs afflata:ꝑ figuras quasdā deū videat: ꝫ ad ipsam vim eius essentie non ꝓtingat. Hinc ē enī ꝙ iacob q̄ deū se vidisse testat:non nisi angelum vidit.hinc ē ꝙ moyses qui cum deo facie ad faciez loquitur dicit: Ostende mihi temetipsuꝫ manifeste vt videam te. Ex qua eius petitione colligitur:quia cū fatiebat ꝑ incircūscripte nature sue claritatē cerniere quem iam ceperat ꝑ quasdam imagines videre.

CHRY. Si aūt antiqui patres ipsam viderunt naturam nequaq; differenter considerassent. simplex enī q̄dā ē ꝛ infigurabilis:non sedet: neq; stat: neq; ambulat:hec enī coꝛpoꝛa sūt.vñ ꝛ ꝑ ꝓphetā dicit: Ego visionem multiplicaui eis ꝛ in manib⁹ ꝓpheta rum assimilatus sum:hoc ē cōdescendi eis: non qō

eram apparuit: q; enim filiꝰ dei p veram carnē appa
ruitꝰ erat nobis: ꝑmo exercitauit eos videre deū: si
cut possibile erat eis videre. AVG. ad paulinam:
Sed cū scriptū sit: Beati mūdo corde: qñ ipsi deuz
videbunt. ⁊ itez: Cū apparuerit filꝰ eis erimꝰ: qñ
videbimꝰ eum sicuti est: quid ē qđ hic dꝛ: Deum ne
mo vidit vnq̄: An fortasse nīdeꝝ q; illa testimonia
de videndo deo sunt nō de viso: ipsi enī deum vide
bant: dictum est: nō viderūt: ⁊ nō vidimꝰ sed vide
bimus eū sicuti ē: deū enī nemo vidit vnq̄. Uel in
hac vita sicuti ipse est: vel etiā in angelorꝫ vita sicuti
visibilia ista que corpali visione cernunt. GRE.
xvii. moza. Si vo a quibusdā pōt in hac corruptibi
li carne viuētibꝰ: sed tñ inestimabile virtute crescēti
bus: quodā cōtemplationis acumine eterna clari
tas videri: hoc ab hac snīa nō abhorret: qñ quisq;
sapientiā q̄ deus est videt: huic vite finditꝰ mors.
ne iam eius amore teneat. AVG. xij. sup genesim
ad litterā: Nisi enī ab hac vita quisq; quodāmodo
moriat: siue oīno exiens de corpe: siue ita auersus ⁊
alienatꝰ a carnalibꝰ sensibꝰ: vt merito nesciat sicut
apls ait: vtꝝ in corpe an extra corpus sit: non in illā
rapiat ⁊ subuehitur visione. GRE. xviij. moza. Sci
endū vo ē q; fuere nōnulli q̄ deū dicerēt in illa re
gione beitudinis in claritate sua conspici: sed in na
tura minime videri: quos nimirū minoꝝ inq̄sitionis
subtilitas fefellit. neq; enī illi simplici ⁊ incōmuta
bili essentie aliud ē claritas: aliud natura. AVG.
ad paulinā: Si aūt dꝛ: i hoc q; scriptū ē: Deū nemo
vidit vnq̄: hominēs tūmodo intelligēdos. nā hoc
apls plani⁹ exꝑlicans: Quem nemo inq̄t hoīm vi
dit: sed nec videre pōt vt ita dictū sit: Deuz nemo vi
dit vnq̄: ac si diceret: Nullꝰ hominū. q̄stio illa sol
ui videat: vt non sit huic sententie ctrariū qđ oīs
ait: Angeli eoꝝ semp videt faciē patris mei: vt. s. an
gelos deū videre credam⁹: quē nemo vidit vnq̄. s.
hoīm. GRE. xviii. moza. Sūt tñ nonnulli q̄ neq; q̄
deū videre nec angelos suspicant. CHRY. Dicen
tes q; ipsū qđ deus est: non solū ꝓphete sed nec an
geli viderūt: neq; archangeli. Sed si interrogaueris
eos audies de substantia nihil rīdentes: Gloria vo
i excelsis deo non solū cantātes: sed et in terra pax
hoībus bone volūtatis. Et si a cherubin ⁊ seraphin
concupiuerī aliq̄d discere: mysticā sanctimonij me
lodiam audies: et q̄ plenū est celū ⁊ terra gloria
eius. AVG. ad paulinā: Qđ quidē in tantū vez ē
q; dei plenitudinē null⁹ non solus oculis corporis
sed vel ipsa mente aliq̄ cōphendit. Aliud ē enim
videre: aliud totū videndo cōphendere. q̄q̄uidē
id videt qđ pīus vtcunq; sentit: totū aūt cōphen
dit videndo qđ ita videt vt nihil eiꝰ lateat videntē
aut cuiꝰ fines circūspici pñt. Sic igit sol⁹ patrem vi
det filius ⁊ spūssanctus. CHRY. Qui enī creabilis
est nature: qualiter poterit videre qđ increabile ē:
Ita igitur null⁹ nouit deū vt filiꝰ. vñ seq̄t: Unigeni
tus filiꝰ qui est in sinu patris ipse enarrauit. ne ꝓpē
nois cōmunionē vnū quēdā eoꝝ q̄ gratia facti sunt
filioꝝ eē existimes eum: ꝑimo quidē adiectꝰ ē arti
culus. Si vo hoc nō sufficit tibi: audi aliud nomen
vnigeniti. HYLA. vi. de tri. Nature quidē nō fi
des non satis explicita videbat ex noīe filij: nisi ꝓ
prietatis virtus p exceptionis significatiua addere
tur. ꝓeter filiū enī ⁊ vnigenitū nihil cognominans
suspitionē penitus adoptionis exclusit: cū veritatez
nois vnigeniti nā pstaret. CHRY. Sed ⁊ aliō po
suit dicens: Qui ē in sinu patris. Etenim in sinu con
uersari multo plus est q̄ simpliciter videre. nam q̄
simpliciter videt: nō oīno eius qđ videt cognitionē
habet. qui vo in sinu cōuersatur nihil ignorabit. Cū
igit audieris q; null⁹ cognoscit patrē nisi filiꝰ: neq̄q̄
dicas: qñ etsi plus oībus nouit patrē: sed nō quātꝰ
est nouit eū: ꝓpterea euāgelista in sinu patris eum
morari dicit: vt nō estimemus p id aliud significatū
q̄ familiaritatē vnigeniti ⁊ coeternitatē ad patrē.
AVG. In sinu enī patris. i. in secreto patris. Non
enī deus habet sinū quēadmodū nos habemꝰ i ve
stibus: aut cogitandꝰ est sic sedere: quō nos aut for
te cinctus est vt sinū haberet: sed q; sinꝰ noster in
tus est: secretū patris sinus patris vocat. Qui g̃ i se
creto patris nouit patrē: ipse enarrauit qđ vidit.
CHRY. Sed qđ enarrauit: qñ vnꝰ ē deus. sed ⁊ bꝝ
relīqui ꝓphete ⁊ moyses clamāt: quid g̃ plus vidi
cimus a filio in finibus paternalibꝰ existente: Dui
mū quidem ipsa hec q̄ alij narrauerūt: sunt enarra
ta ex opatōe vnigeniti. Deinde qñ multomaiozem
suscipimꝰ doctrinā p vnigenitū: ⁊ cognouimꝰ qñ
spūs deus ⁊ eos q̄ adorant eū in spū ⁊ veritate ado
rare oportet: ⁊ quoniā deꝰ pater ē vnigeniti. BE
DA: Preterea sciendū q; si ad ꝓteritū referat: qđ
ait: Enarrauit: homo factꝰ enarrauit: qđ ō trinitatis
vnitate sentiendū: qualiter ad eiꝰ ctēplationē ꝓpe
randū: quibꝰ actibꝰ fit pueniendū: Si vo referat ad
futurū: tūc enarrabit cū electos suos ad visionez cla
ritatis sue inducet. AVG. Fuerūt aūt hoīes q̄ di
cerent: vanitate cordis sui decepti. Pater inuisibilis
est: filius aūt visibilis est. Si g̃ ꝓpter carnē filiꝰ visi
bilis dicitur: ⁊ nos dicimꝰ ⁊ ē catholica fides. Si
aūt vt ipsi dicūt: anteq̄ incarnaret multū delyrant
si christꝰ sapientia dei ⁊ virtus dei ē. Sapientia enī
dei videri oculis nō potest: si verbum hominis ocu
lis non videtur: verbum dei sic videri potest:
CHRY. Nō igit soli ipsi ꝓphetē: Deū nemo vidit
vnq̄. s. ⁊ filio: q; vt paulꝰ dicit: ē imago dei inuisibi
lis: qui vo inuisibilis imago ē: ⁊ ipe inuisibilis est.

¶ Et hoc est testimoniū iohannis:
quando miserūt iudei ab hierosoly
mis sacerdotes ⁊ leuitas ad eum ut
interrogarēt eum: Tu quis es? Et
cōfessus est: ⁊ non negauit. Et con
fessus est: quia nō sum ego christus.
Et iterrogauerūt eū: Quid ergo?
Helias es tu? Et dixit: Non sū.
Prophēta es tu? Et respōdit: Nō
Dixerūt ergo ei: Quis es ut respō
sum demus his qui miserūt nos?
Quid dicis ō teipō? Ait: Ego uox
clamātis in deserto: dirigite uiā do
mini: sicut dixit isaias propheta.

¶ ORIGE. Secūdū legit hoc testimoniū a iohāne baptista de christo ꝓlatuz: incipiente ꝑmo illic: Hic ē ō quo dixi: z deīnēte ibi: Ipe enarrauit. Uel aliter: ¶ THEO. Postq̄ supius dixit euāgelista q̄ iohannes testabat de christo: Ante me factꝰ est: nunc subiungit qñ ꝑmissuz testimoniū reddiderit christo iohannes. vñ dicit: Et hoc ē testimoniū iohannis qñ miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes z leuitas ad iohannē. ¶ ORIGE. Judei quidē ab hierosolymis vt cognati existētes baptiste de stirpe sacerdotali existentis: sacerdotes z leuitas destinant: sciscitaturos qs esset iohannes: eos. s. q̄ reputati sunt ꝑ electionē ab aliis differre z ab electo hierolymoꝝ loco. Johannē itaq̄ querūt cū tanta veneratione: erga christū aūt nihil hmōi factū legit a iudeis. sed quod erga iohānē iudei: hoc iohānes erga christuz ꝓsequitur: q̄ ꝓpꝛios discipulos interrogas: Tu es q̄ venturꝰ es: an aliū expectamꝰ? ¶ CHRY. Sic aūt fidedignū estimauerūt esse iohannē vt ei de seipso dicenti crederēt. vñ dr: Ut interrogarent eū: Tu q̄s es? ¶ AVG. Non aūt mitterent nisi mouerent excellētia auctoritatis: q̄z ausus ē baptizare. ¶ ORI. Johannes aūt vt videt discernebat ex q̄one sacerdotū z leuitaꝝ dubitationē: ne forte christꝰ eēt baptizans: aperti⁹ tñ illud ꝓfiteri cauebant ne temerarij putarent. Quapꝛopter merito vt eoꝝ opinio falsa de eo primitus aboleret: ac subinde veritas ꝓpalaret q̄ non sit christꝰ añ oia manifestat. vñ sequitur: Et cōfessus ē z non negauit: z cōfessus ē: q̄z nō sū ego christꝰ. Hic etiā adiciam⁹: q̄z tēpꝰ aduentus christi populū recreabat quodāmō tā pñs existens legisperitis ex sacris scripturis illi⁹ tempꝰ speratuz colligentib⁹: ꝓpt q̄ō theodas nō modicā multitudinē q̄ñ xp̄s ogregauit: z pꝰ illū iudas galileꝰ i diebus ꝓfessionis. Cu g̃ feruētꝰ christi expectaret aduentꝰ: iudei trāsmittūt ad iohānē p hoc q̄ō est: Tu quis es: cōijcere volentes si ipse se christū fateret. Non aūt ex eo q̄ dicit: Nō sū ego christꝰ: negauit. ex hoc enī ipso confessus ē veritatē. ¶ GRE. Negauit plane q̄ō non erat: sed nō negauit q̄ō erat: vt veritatē loquēs: eius mēbrū fieret: cuiꝰ sibi nomē falsaciter nō vsurparet. ¶ CHRY. Uel aliter: Passi erāt iudei quādā humanā passionē ad iohannē. Indignū enī estimabāt subijci cū christo ꝓpter multa q̄ iohannis claritatē demōstrabant: quoꝝ ꝑmū erat genꝰ illustre. Principis enī sacerdotū filiꝰ erat: deinde dura educatio: humanoꝝ despectio. In christo aūt contrariū videbāt genꝰ humile: q̄ō ei exprobrabant dicētes: Nonne hic ē fabri filiꝰ? dieta cōsz z vestimēta: nihil plus multis habētia. quia igit iohannes cōtinue ad christū mittebat volētes magis iobez hēre mgrz: mittūt ad eū opinātes p blāditias eū allicere ad cōfitēdū se christū esse. nō ergo quosdam contēptibiles mittūt: vt ad christū ministros z herodianos: sed sacerdotes z leuitas: z non quoscūq̄: sed eos q̄ erant ex hierosolymis: hoc est honorabiliores. Et ad hoc mittūt: vt interrogarēt Tu q̄s es: non q̄ñ ignorātes: sed volētes eū inducere ad hoc q̄ō dixi: vnde iohānes ad mētē z non ad interrogationē eis rīdit: Et ꝯfessus ē z nō negauit: z ꝯfessus est: q̄z nō sū ego christus. Et vide sapientiā euāgelistē. tertio quasi idē dicit: z virtutē baptiste indicās: z malitiā z amentiā iudeoꝝ. Demoti enī famuli est nō solū non rapere gloriā dñi: sed oblatā a multis respuere. Turbe enī ex ignorantia ad hanc venerūt suspitionē: vt iohannē christū estimarēt. hi vo ꝑ maligna mente ex qua interrogabant eū: estimātes p blanditias attrahere ad hoc q̄ō volebant: nisi enim excogitassent hoc rīdenti: Nō sum ego christꝰ. dixissent: Non hoc suspicati sum⁹: non hoc venimus interrogaturi: sed capti z manifesti effecti ad aliud venīūt. vñ sequitur: Et interrogauerūt eū. Quid ḡ? helias es tu? ¶ AVG. Nouerāt enī q̄ ꝓcessurꝰ erat helias christū. nō enī alicui iguotū erat nomē christi apud hebꝛeos: sed non putabant illū esse christū nec tñ oīno putauerūt christū nō esse venturū: z cū sperarent futurū: offenderūt in pñtez. Sequitur: Et dixit: Non sū. ¶ GRE. in ho. Ex his verbis nobis questio valde implexa generat. Alio quippe i loco inquisitꝰ a discipulis dñs de helie aduentu rīdit: Si vultis scire: iohānes ipse ē helias. Requisitus autez iohannes dicit: Non sum helias. Quō ergo ꝓpheta veritatis ē: i eiusdem veritatis sermonib⁹ concors nō est. ¶ ORIGE. Dicit aūt aliq̄s q̄ se ignorabat iohānes esse heliam: z hoc nimiꝝ vtent: q̄ assistūt iterate incoꝛporationis rōni tanq̄ anima denuo induente coꝛpora. Querūt enī iudei p leuitas ac sacerdotes an esset helias: cū iterate coꝛpis assūptionis documentū verax arbitrant q̄ñ paternum existēs: nec alienū ab archanoꝝ suoꝝ doctrina: ob hoc itaq̄ dicit iohannes: Helias non sum. nam nescit primeuā vitam ꝓpriā. qualiter aūt videt rōnabile si tanq̄ ꝓpheta ipm illuminatꝰ est: z de deo z vnigenito tāta narrauit: ignozasse de seipso an vnq̄ eius anima fuerit in helia? ¶ GRE. in ho. Sed si subtiliter veritas ipsa requiratur: hoc quidē q̄ō inter se contrariū sonuit: quo contrariū nō sit inuenitur. Ad zachariam nāq̄ de iohāne āgelus dixit: Ipse precedet añ illū in spū z virtute helie: q̄z. s. sicut helias fm dñi aduētū ꝑueniet: ita iohānes preuenit primū. Sicut ille ꝑcursoꝝ venturꝰ est iudicis: ita iste ꝑcursoꝝ factuꝰ ē redemptoris. Johannes igitur in spū helias erat: i ꝑsona helias nō erat. Q̄ō aūt dñs fatet de spū: hoc iohannes denegat ō ꝑsona: quia z iustū fic erat vt discipulis dñs spūalē de iohāne sentētiā diceret: et iohannes turbis carnalibꝰ nō de suo spū: sed de coꝛpore rīderet. ¶ ORI. Rīdit g̃ leuitis z sacerdotib⁹ Non sū. cōiectas ꝓpositū questionis eoꝝ. non enī sapiebat p̄missa examinatio si idē spūs eēt i vtroq̄ sed si iohānes eēt ipse helias q̄ assumptus ē: nunc apparēs fm q̄ a iudeis expectabat absq̄ natiuitate. primꝰ aūt arbitrans resumptionē coꝛpoꝝ dicet: q̄ incōsequēs ē filiū zacharie tanti sacerdotis in senio natū: iuꝑ oēm humanā expectationē ignorari a sacerdotibus z leuitis ipsū natū fuisse: maxime luca testante q̄ factꝰ ē timoꝝ in omnib⁹ habitantibus circa eos. Sed forsan qñ ꝓpe finē heliā expectabāt añ christū q̄ñ tropice suscitari videnē: an es tu q̄ ꝑ nuncias christū venturū? z caute rīdit: Non sum. Sed z nihil mirabile: sicut in saluatoꝛe plurib⁹ sciētibus ex maria natiuitatē eius: quidā fallebant putantes eum ad iohannem baptistam vel heliā aut aliquem prophetarum: sic z in iohanne quosdam oꝛt⁹ ei⁹ ex zacharia nō latebat: z quidā dubitabāt:

ñ foꝛtan q̄ expectabatur helias appaꝛuit in iohãne. Quoniã vo cum plures in iſrael edite fuerint ꝓphe vm de quo moyſes ꝓphetauerat p̄ſerti expectabaꝫ. iuxta illud: Prophetã vobis ſuſcitabit de⁹ ex fratꝛib⁹ veſtris: ſicut mihi illi parebitis. Tertio ſuſcitãtur: non ſi foꝛet ꝓpheta ſimplicit̄: ſed cũ articulo in greco ponit̄. vñ ſequit̄: Prophetaes tu: Per ſingꝫos enĩ ꝓphetas nouerat pꝓlus iſrl̄ neminem eoꝝ foꝛe hunc quem moyſes ꝓphetauerat: qui ſicut moyſes medi⁹ ſtaret inter deũ z hoies: z accepto teſtamento traderet diſcipulis. Hoc aũt illis nomẽ non chriſto attribuentib⁹: ſed arbitrãtib⁹ aliũ a chriſto ipſũ foꝛe. Johãnes ſciuit qñ z chriſt⁹ ille ꝓpheta eſſet. unde ſubdit̄: Et rñdit: non. AVG. Uel qꝛ iohannes maioꝛ erat q̄ ꝓpheta: qꝛ ꝓphete longe p̄nũcia uerũt: iohãnes p̄ſẽ demõſtrabat. Sequit̄: Dixerũt ei q̄ ꝗs es: vt rñſũ dem⁹ his q̄ miſerũt nos: q̄d dicis de teipſo? CHRY. Uides hic vehemẽtius inſiſtẽtes z interrogantes. Duc aũt cũ mãſuetudine eas q̄ nõ erant vere ſuſpitiones deſtruentẽ z ea q̄ eſt vera ponentẽ. vñ ſequꝫ: Ait: Ego voꝝ clamãtis in deſerto. AVGV. Iſaias illõ dixit: In iohãne ꝓphetia iſta cõpleta ẽ. GRE. Scitis aũt q⁹ vnigenit⁹ filius verbũ patris vocat̄. Ex ipſa aũ nr̄a locutiõe cognoſcim⁹: qꝛ pul̄ voꝝ ſonat vt verbũ poſſit audiri. Johãnes g̃ vocem ſe aſſerit eſſe: qꝛ verbũ p̄cedit: z p eius miniſteriũ: patris verbũ ab hoĩb⁹ audit. ORIG. Intelegãter aũt heraclion de iohãne z ꝓphetis cõſideraꝫ ait: Qñ vbũ q̄dẽ ſaluatoꝛ ẽ: voꝝ aũt p iohãnẽ intelligitur. Sol⁹ enĩ ſonus ẽ oĩs gradus ꝓphetę. Cui dicendũ: q⁹ ſi nõ ſignificatiuã vocẽ dederit tuba: nemo ſe accinget ad pl̄iũ. Si ergo nil aliud q̄ ſon⁹ ẽ voꝝ ꝓphetica: quõ trãſmittit nos ad illã ſaluatoꝛ: Scrutamini inquit ſcripturas. Dicit aũt iohãnes ſe eſſe vocẽ non clamantẽ in deſerto: ſz clamantis ei⁹. ſ. q̄ ſtabat z clamabat: Si quis ſitit veniat ad me z bibat. Clamat enĩ vt diſtantes auditu p̄cipiãt z grauẽ hũtes auditũ ſenti ãt ĩmẽſitatẽ eoꝝ q̄ dicũt̄: THEO. Uel qꝛ veritatẽ manifeſte annũciat: oẽs enĩ q̄ in lege erant obſcure loquebant. GRE. Ut in deſerto iohãnes clamat: qꝛ quaſi derelicte ac deſtitute iudee: ſolatiũ redemptoꝛis annũciat. ORI. Opus aũt vocis in deſerto clamãtis eſt: vt aĩa deo deſtituta: ad rectã faciendã viã dñi reuocet̄: neq̄z p̄mitatẽ ſerpentiũ greſſus ꝓſequẽdo: ſm ꝛẽplationẽ quidẽ ſublimatã i veritate abſq̄z pmixtiõe mẽdacii: z ſm actionẽ p⁹ congruã ſpeculationẽ licituꝫ opus referẽtẽ. vñ ſequꝫ: Dirigite viã dñi ſicut dixit iſaias ꝓpheta. GRE. Uia dñi ad coꝛ dirigit̄: cum veritatis ſermo humiliter auditur. Uia dñi ad coꝛ dirigitur cũ ad p̄ceptum vita p̄paratur.

Et qui miſſi fuerãt erãt ex phariſeis. Et interrogauerũt eum: z dixerũt ei: Quid ergo baptizaſ ſi tu ñ es chriſtus neq̄z helias: neq̄z ꝓpheta? Rñdit eis iohãnes dicẽs: Ego baptizo in aqua: medius aũt veſtrũ ſtetit quẽ voſ neſcitis. Ipſe ẽ qui poſt me uẽtur⁹ ẽ qui añ me fact⁹ eſt: cui⁹ ego nõ ſum dignus ut ſoluã ei⁹ coꝛrigiã calciamenti. Hec in bethania facta ſunt tranſiordanem ubi erat iohannes baptizans.

ORI. Facta rñſione verſus ſacerdotes z leuitas: denuo miſſum eſt a phariſeis. vñ vſ: Et q̄ miſſi fuerant erant ex phariſeis. Quãtũ enĩ ex ipſo ſermone dicturari ꝛtingit: dico tertiũ h̄ eſſe teſtimoniũ. Unde rñ quõ iuxta ſacerdotalẽ z leuiticã pſonã ẽ cum manſuetudine ꝓlatũ illud: Tu qui es? Nihil enim arrogans vel ꝓteruũ queſtione ꝛtinetur: ſed cuncta decentia veros dei miniſtros. Sed phariſei ſm ſuũ nomen diuiſi z importuni ex diſcoꝛdia cõtumelioſas voces ꝛtendũt baptiſte. vñ ſequit̄: Et dixerũt ei: Quid g̃ baptizas? ſi tu nõ es chriſt⁹ neq̄z helias neq̄z ꝓpheta? Non q̄ſi ſcire volentes: ſed ꝓhibere eũz a baptiſmo. Deide vo neſcio q⁹ pacto ꝓni ad baptiſmũ uerũt ad iohãnẽ. Dui⁹ aũt ſolutio ẽ: quia phariſei nõ credẽtes accedũt ad baptiſma: ſed ex hypocriſi cũ timerẽt populũ. CHRY. Uel ipſi ĳdem ſacerdotes z leuite ex phariſeis erãt. Et qꝛ blanditiis eum nõ valuerũt ſupplantare: accuſationẽ ei⁹ inmittere tẽtant: cogentes eũ dicere qõ non erat. vñ ſequit̄: Et interrogauerũt eũ z dixerũt: Quid g̃ baptizas: ſi tu non es chriſt⁹ neq̄z helias neq̄z ꝓpheta: quaſi audacie videbat̄ eẽ baptizare: ſi chriſt⁹ nõ erat: nec p̄curſoꝛ illius: nec p̄eco. i. ꝓpheta. GRE. Sz ſanctus quiſq̄z etiã cũ puerſa mente requirit a bonitatis ſue ſtudio non mutat̄. Unde iohãnes quoq̄z ad verba inuidie p̄dicamenta rñdit vite. vñ ſequit̄: Rñdit eis dicens: Ego baptizo in aqua. ORI. Ad illõ enim: Quid g̃ baptizas? quid aliud afferri decebat: niſi ꝓpriũ baptiſmũ carnale p̄tendere? GRE. Johannes enĩ nõ ſpũ ſed aqua baptizat: qꝛ pctã ſoluere non valebat: baptizatoꝝ coꝛpoꝛa p aquã lauat: ſed tñ animas p veniã non lauat. Cur g̃ baptizat: q̄ pctã p baptiſmũ nõ relaxat? niſi vt p̄curſiõis ſue oꝛdinem ſeruãs. ſ. q̄ naſciturũ naſcendo p̄uenerat: baptizaturũ quoq̄z oñm baptizãdo p̄ueniret: z q̄ p̄dicando fact⁹ eſt p̄curſoꝛ chriſti: baptizãdo etiã p̄curſoꝛ ei⁹ fieret imitatione ſacramẽti: qui inter hec myſteriũ redẽptiõis noſtre annũciãs: hũc in medio hominũ z ſtetiſſe aſſerit z neſciri. Sequit̄ enĩ: Medi⁹ autẽ veſtrũ ſtetit quẽ voſ neſcitis: quia p carnẽ dominus apparens z viſibilis extitit coꝛpoꝛe z inuiſibilis maieſtate. CHRY. Hoc aũt dixit: qñ decẽs erat chriſtũ cõmixtũ eſſe populo: vt vnũ multoꝝ ſe vbiq̄z humilẽ eſſe docentẽ. Cum aũt dixit: Quem vos neſcitis. Scientiã hic cognitionẽ certiſſimã dicit: puta quis eſt z vnde? AVGV. Humilis enim nõ videbat̄: z ꝓpterea lucerna accenſa ẽ. THEO. Uel medius erat phariſeoꝝ oñs: ſed ignarabãt eũ: qꝛ ipſi ſcripturas ſe ſcire putabant: z inq̄tũ in illis p̄nũciabat̄ oñs: medius eoꝝ erat. ſ. in coꝛdibus eoꝝ rum: ſed neſciebant eũ: eo q⁹ ſcripturas nõ intellige bant. Uel aliter: Medi⁹ quidẽ erat inq̄tuz media toꝛ dei exiſtens z hominũ chriſtus ieſus medi⁹ phariſeoꝝum extitit: volens illos deo iungere: ſed ipſi neſciebant eũ. ORIGE. Uel aliter: Hoc edito ego baptizo in aq̄. ad illõ. Quid g̃ baptizas? Ad ſecũduz ſi tu non es chriſtus: p̄conũ de p̄cedenti chriſti

substantia proponit: q tanta sit ei virtus: q invisibilis sit sua deitate: cū sit pñs cuilibet ⁊ totū p orbem diffusus: qđ notat ex illo. Medi⁹ vestrū stetit. Hic enī p totam orbis machinā effluxit: sic vt que creantur: p ipsū creent: oia enī p ipsū facta sūt. vñ palam est q inquirentib⁹ a iohanne: Quid g̃ baptizas: ipe medius erat. Vel qđ ofr: In medio vestrū stetit: intelligendū est de nobis hoibus. Cum enī sim⁹ rōnales: in medio nostrū existit: ex eo q principale. s. cor: i medio totius corpis insitū ē. Qui ergo verbū in medio gerunt: non aūt cognoscūt de illi⁹ natura: nec ꝺ quo fonte manauit: nec quō cōsistit in eis: hi verbū in medio sui obtinētes ignorāt: qđ tñ iohānes agnouit. vnde exprobrādo dicit ad phariseos: Quē vos nescitis. Quia expectātes phariſei christi aduētum: nihil tam arduū de eo contēplabant: solū hominē sanctū existimātes eum esse. Dicit aūt: Stetit. Naz stat pater invariabilis existēs ⁊ impmutabilis. stat quoq; verbū ei⁹ ad saluandū cōtinuo q̃uis carnem suscipiat: q̃uis mediū hominū stet invisibile. Ne vo putet aliqs aliū esse invisibilē ad oēs hoies venientem: vel ad vniversū orbem ab eo q̃ humanat⁹ est ⁊ in terra cōparuit: subdit: Qui p⁹ me venit. hoc est q̃ post me apparitur⁹ est. Nō aūt idē denotat hic per hoc qđ dicit Post: ⁊ cū iesus nos post se invitat. Illic enī sequi post ipsū p̄cipit nobis: vt ei⁹ indagando vestigia: pueniam⁹ ad patrē: hic aūt vt pateat: quid seq̃tur ex iohānis dogmatib⁹. venit enī vt cūcti credant p eū p̄parati ad pfectū verbū p mīora. Dicit g̃: Ipse ē qui post me vēit. ¶ CHRY. Ac si si dicēt: Ne existimetis tātū in meo consistere baptismate. si enī meū baptisma pfectū esset: ali⁹ nō veniret post me: aliud baptisma dat⁹: sed hec p̄patio est illi⁹ ⁊ trāsibit in primo: vt vmbra ⁊ imago: sed oportet eū q̃ veritatē imponet venire post me. si enī hoc esset pfectum: neq̃q̃ secūdi loc⁹ quereret. Et iō subdit: Qui ante me factus est: hic ē honorabilior ⁊ clarior.

GRE. Sic namq; ofr: Ante me fact⁹ est: ac si dicat: anteposit⁹ ē mihi. Post me g̃ venit: quia posterior dum nat⁹: ante me aūt fact⁹ est: quia mihi p̄latus.

CHRY. Ne aūt existimes compabilē eē excellētiā hanc: incomparabilitatē ondere volens subiungit: Cuius ego nō sū dign⁹ vt soluā corrigiā calciamenti. q. d. intantū est ante me vt ego neq; i vltimis ministror vocari dign⁹ sim. Calciamentū enī soluere vltimi ministerij res est. ¶ AVG. Unde etsi dignus se diceret tñmodo corrigiā calciamēti soluere multum se humiliasset. ¶ GRE. Vel aliter: Mos apud veteres fuit vt si quis eaz que sibi cōpeteret accipere vroreż nollet: ille ei calciamentū solueret q̃ ad hāc sponsus iure ꝓpinquitatis veniret. Quid igit⁹ inter hoies christus nisi sancte ecclesie spōsus apparuit? Recte g̃ iohannes se indignū esse ad soluendā corrigiā eius calciamēti denūciat: ac si apte dicat redē ptoris vestigia non denudare valeo: q̃ spōsi nomē mihi immeritus nō vsurpo. qđ tñ intelligi ⁊ aliē potest: Quis enī nesciat q̃ calciamenta ex mortuis animalib⁹ fiant. Incarnat⁹ vo dñs veniēs q̃si calciat⁹ apparuit: q̃ in diuinitate sua morticina nostre corruptionis assumpsit. Corrigia g̃ calciamenti ē ligatura mysterij. Johānes g̃ soluere corrigiā calciamēti eius non valet: q̃ incarnationis mysteriū nec ipse investigare sufficit: ac si patenter dicat: Quid mir̃ si mihi ille prelatus ē: quē p⁹ me quidē natū confidero: sed natiuitatis ei⁹ mysteriū non cōprehendo?

ORI. Quidā vo non inepte dixit hoc sic intelligendū: Non sū ego tanti vt causa mei deseendat a magnalib⁹: ac carnē q̃si calciamētū suscipiat. ¶ CHRY Et q̃ iohannes cū decenti libertate ea q̃ de christo sūt oībus p̄dicabat: ꝓpterea euāgelista ⁊ locū designat dicens: Hec in bethania facta sūt trans iordanē: vbi erat iohannes baptizans. Non enī in domo neq; in angulo christū p̄dicabat: sed iordanē trāsiēs in media multitudine p̃tibus oībus q̃ ab eo baptizabant. Quedā vo exemplarior certi⁹ bñt in bethabora. Bethania enī non vltra iordanē: neq; i deserto erat: sed ꝓpe hierosolymā. ¶ GLO. Vel due sūt bethanie vna trans iordanē: altera citra non lōge a hierl'm vbi lazarus fuit suscitat⁹. ¶ CHRY. Hoc autē ⁊ ꝓpter aliā cām designat: q̃ eniz res nō antiq̃s narrabat: sed ante paruū temp⁹ contingentes plenes: ⁊ videtes testes facit eoz que dicuntur: demonstrationē a locis tribuens. ¶ ALCHVINVS: Bethania vo dom⁹ obedientie interp̃tatur p quā invitat⁹: q̃ p obediētiā fidei omnes ad baptisma debēt peuenire. ¶ ORI. Bethabora vo interp̃tat⁹ domus p̄parationis ⁊ cōuenit cū baptismo: p̄parātis dño plebem pfectā. Jordanis aūt interp̃tat⁹ descensus eoz. Quis aūt erit hic fluuius nisi saluator noster p quē ingredientē in hūc mūdū mūdari ꝺuenit: nō suū descendentē descensū: sed hūani generis: hic segregat donatas a moyse ab his q̃ p iesū donant⁹ sortes: huius riuuli letificant ciuitatē dei. Sicut aūt oraco latitat in egyptiaco fluuio: ita de⁹ in isto. Pater enim est in filio: ⁊ q̃ ꝓficiscūtur illuc vbi se latent: obprobriū egypti deponūt ac apti ad ꝓceptionē hereditatis parant: necnō a lepra mundant: ⁊ duplicis capaces sunt gratie ac ꝓmpti fiūt ad susceptionē spūs almi. In aliud flumē neq̃q̃ descendēti spirituali colūba. Trās iordanē vo iohānes baptizat ut ꝓcursoz veniētis non innocētes: sed pctōres vocare.

¶ Altera die vidit iohānes iesū venientē ad se: ⁊ ait: Ecce agnus dei: ecce q̃ tollit peccata mundi. Hic ē de quo dixi: Post me venit vir q̃ ante me fact⁹ ē: q̃ prior me erat: ⁊ ego nesciebā eū. Sz ut manifestet in israel: ꝓpterea veni ego in aq̃ baptizans.

¶ ORI. Post testimoniū iohannis: tā videtur iesus veniens ad eū non solū adhuc pseuerantē: sed ⁊ potiorem effectū: qđ p die secundariā designat. vñ ofr: Altera die vidit iohannis iesū venientē ad se. Prudē aūt iesu mater ꝓtinus vt illū ꝺcepit ad matrē iohānis ꝓgnantē ꝓficiscit: ⁊ p vocē ꝓuenientē ad aures elisabeth ex maria saluatione exultat iohannes cōceptus i vtero. Dic aūt post iohānis testimonia ipe videt a baptista: accedens ad eū: prius autē auditu altior instruit aliqs: ac deinde oculate inspicit illa. Per hoc aūt q̃ maria ad elisabeth venit minorem: ⁊ fili⁹ dei ad baptistā: ad ferior opitulādi mīor⁹ ⁊ ad modestiā admonemur. Unde ex hac ad baptistā

venit saluator: nō hic dicit: sed ex dictis matthei colligimus dicentis: Tūc venit iesus a galilea ad iordanem ad iohannē: vt baptizaret ab eo. // CHRY. Vel aliter: Matthēus aduentū christi ad baptismū pūtialiter dicit. Johānes autē & rursus eū uisse ad iohannem oñdit post baptisma: & hoc manifestat qō postea dicit: Quia vidi spūm descendētē &c. Partiti enī sunt sibi euāgeliste tpa narrationis. Matthēus enī ea que anteq̄ ligaret iohānes baptista preterit ens festinat ad ea que deinceps sunt tpa. Sed iohānes bis maxie īmorat: que. l. aī incarcerationem iohannis fuerūt. vñ hic dicit: Altera die vidit iohānes iesū veniētē ad se. Cuius igit gra secūdo p̄ baptismū ad eū veniebat: q̄ ipm baptizauerat cuz multis: vt nullus suspicet qñ ex eadē cā ex qua ad iohānē & alii ad iohannē veniret: puta peccata cōfessur? aut īp̄niam abluendus in flumine. Propterea g̈ accedit dans iohanni occasionē corrigendi hanc suspitionem quā iohannes p̄ vba correxit. vñ sequit & ait: Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Qui igit ita purus erat vt & alioz peccata absoluere posset: manifestū est quoniā nō vt confiteret peccata accedit: sed vt occasionē det iohāni loquendi de ipso. Venit etiā secūdo vt hi qui p̄ora audierāt: certi? recipiant q̄ predicta sunt: & alia rursus audiant. Dicit aūt: Ecce agn? dei. īnuens q̄ hic est q̄ olim querebat: rememorans pphetie isaie: & vmbze q̄ fm noy sen erat: vt a figura facili? eos ducat ad veritatem.

AVG. Si aūt agn? dei est īnocens: & iohānes agn? ann̄ & ipse est īnocens: sed oēs ex illa ppagine venīunt de qua cantat gemēs dauid: Ego in iniquitatib? cōcept? sum. Solus g̈ ille agn? qui nō sic venit nō enī in iniquitate cōceptus est: nec in peccatis mr̄ eius eū in vtero aluit: quē virgo cōcepit: virgo peperit: q̄ fide concepit: & fide suscepit. // ORIG. Si cuz q̄nq̄ offerant aīalia in templo: tria terrestria: vitulus ouis & capra: volatilia vō duo: turtur & colūba. & de ouibus tria adducant: aries ouis agnus: de genere ouium agnū memorauit. Agnuz enī in oblationibus quotidianis offerri videm?: vnum q̄dē mane alterū vero vespere. Quenā autē oblatio alia pōt eē quotidiana a rōnali natura cōprehendēda: nisi verbum ingēs agn? typice nuncupatū: Hec nempe censebit oblatio matutina ad frequētiam intellect? in diuinis relatū. neq̄ enī aīa pati pōt vt summis iugiter insistat: eo q̄ corporis terrestris & gratis cōiugium est sortita. Ex hoc etiam vbo quod christ? est cōiectare de pluribus poterim? : & quodammō vespertingem? ad corporalia p̄cedentes. Qui aūt hūc obtulit agnum īmolandū deus fuit in homine recōditus: magn? sacerdos q̄ dixit. Nemo tollit aīam meā a me sed ego pono eā. vñ dicit: Agnus dei. Ipse enī nr̄os languores accipiens toti? mundi tollēs peccata: mortem quasi baptismū susscepit. Apud deū enīz nō ptransit īcorrectum q̄cquid agim? q̄ō disciplina indigeat: q̄ per difficilia exercet. // THEO. Uel dicitur: christus agn? dei: inquātum de? pater mortem christi acceptauit p nr̄a salute: vel inquātum eum p nobis tradidit morti. Sicut enī dicē olim?: Hec oblatio est talis hominis. i. quā talis hō obtulit: sic & christus dr̄ agn? dei: dantis. s. filium suū p nr̄a salute in mortē. & ille q̄dem agn? typicus nulli? oīno peccatū sustulit: hic vo peccatum vniuersi orbis terrarum: periclitantē enī mundū eruit ab ira dei. vnō subdit: Ecce q̄ tol. pec. mun. Nō autē dixit: q̄ tollet: sed q̄ tollit peccata mūdi: quasi semp hoc faciēte ipo nō enī tunc solum tulit cū passus est: sed ex illo tpe vsq̄ ad p̄s tollit: nō semp crucifixus: vnam enim p peccatis obtulit oblationē: sed semp purgās p ill... // GREGO. viij. moza. Tunc aūt ab humano genere plene peccatum tollet: cū p incorruptionis gl̄iaz nr̄a corruptio pmutabit. Esse nāq̄ a culpa liberi ñ possumus: quousq̄ in corporis morte tenemur.

THEO. Sed q̄re nō dixit Peccata mūdi: sed peccatum: vt videlz p hoc q̄ dixit peccatum: vniuersaliter peccatū videret īnuere: sicut ostenuim? dicere q̄ hō eiectus est de paradiso. i. omne gen? humanum.

BEDA: Uel peccatum mūdi dicit originale peccatum: q̄ō est cōmune totius mūdi: quod q̄dem peccatū originale & singulorūz supaddita: christus per gr̄am relaxat. // AVGV. Qui enim de nr̄a natura peccatum nō assumpsit: ipse est q̄ tollit nr̄m peccatum. Nostis q̄ quidā homines dicūt: nos tollim? peccata ab hōibus: q̄ sancti sum?. si enim nō fuerit sanct? qui baptizat: qūo tollit peccatū alteri?: cū sit ipse hō plen? peccato. Cōtra istas disputatiōes hīc legamus: Ecce q̄ tollit pec. mun. vt nō sit p̄sumptio hōibus in homines. // ORIG. Sicut tñ iugi oblatōni cognare sunt reliquie oblationes legales: sic hui? agni oblationi cognate oblationes vident mihi effusiones sanguinis martyrum: quoz patientia & cōfessione & promptitudine ab bonum obtundūtur machinationes impioz. // THEO. Quia vō supius illis q̄ ex phariseis venerant iohānes dixerat: q̄ medius vestr̄ stat quem vos nescitis: hic ignorantibus demōstrat dicēs: Hic est de quo dixi: Post me vēit vir: q̄ ante me fact? est. Uir domin? dicit ꝓpter etatis pfectionē. Nā triginta annoz baptizatus est: vel q̄ spiritalis aīe vir est: & ecclesie sponsus. vñ paulus Despondi vos vni viro: virginē castā exhibē christo // AVG. Post me aūt venit: q̄ posterioz natus est: Añ me factus est: q̄ prelatus est mihi. // GREGO. Prelationis aūt ei? cās aperuit: cū subiungit: Quia p̄oz me erat: ac si aperte dicat: Inde me etiam post nat? supat: quo eum natiuitatis sue tpa nō angustāt nā q̄ per matrē in tempore nascit: sine tpe est a p̄re generat?. // THEO. Auscultа o arrie: nō dixit Quia p̄oz me creatus est: sed q̄ p̄oz me erat. Audiat hoc pauli samosateni abusio q̄ nō ex maria sumpsit p̄incipiū sumpsit ex virgine: q̄liter p̄oz extitit p̄cursore: Nam manifestū est q̄ precursoz christum in sex mensibus supabat fm humanā generationē. // CHRY. Ut aūt nō videat ex amicitia ꝓpter cognationē ei testimoniū phibere: quia cognat? eius erat fm carnē. ꝓptcrea dicit: Ego nescieba eū. et fm rationē hoc cōtigit: Eteni in deserto uersat? est iohānes. Miracula vo quecūq̄ christo puero existēte scā sunt: puta q̄ circa magos & q̄cūq̄ talia: añ multū ostigerāt tps: Johanne & ipso valde puero existēte. In medio vo tpe ignot? oībus existebat: ꝓpt q̄ō subdit: Sed vt mani. in ifrl: ꝓpte. veni ego in aqua baptizans. Hīc enī manifestū est qm̄ & illa signa q̄ q̄dā dicūt a christo in pueritia fcā mēdacia & fictiones sūt. Si. n. a pma etate miracula fecisz

iesus:neq̃ q̃ neq̃ iohãnes eũ ignorasset:nec reliq̃ multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum. Non igit̃ ipse christus baptismate indigebat: neq̃ aliquã aliã cãm habebat illud lauacr̃:q̃ p̃ monstratione facere eius fidei que est in christum. Nõ enĩ dixit: Ut mundem eos qui baptizant̃:neq̃ Ut liberẽ a peccatis veni baptizãs:ſ̃ Ut manifeste tur in israel. Sed nunq̃d sine baptismate nõ licebat p̃dicare ⁊ inducere turbas:sed facili⁹ ita fcm̃ ẽ:⁊ Ne quaq̃ enĩ cõcurrissent oẽs si sine baptismate p̃dicatio fcã eẽt. AVG. Ubi g̃ cognitus est dñs supfluo ei via parabat̃:q̃ cognoscentib⁹ seipse fact⁹ est via. Itaq̃ nõ durauit diu baptisma iohãnis:sed quoad usq̃ demõstrat⁹ est dñs humilis. Ergo vt daretur nobis a dño humiliat⁹is exemplũ ad p̃cipiendũ salutẽ baptismi suscepit baptismũ serui:⁊ ne ꝓponeretur baptism⁹ serui baptismo dñi: baptizati sunt alij baptismo cõserui:sed q̃ baptizati sunt baptismo conserui:oportebat vt baptizarent̃ baptismo dñi: Qui autẽ baptizabant̃ baptismo dñi:non opus habent baptismo conserui.

¶ Et testimoniũ phibuit iohannes dicens : Quia uidi spũm descẽdẽtẽ quasi colũbam de celo:⁊ mansit sup eum:⁊ ego nesciebã eũ:sed qui misit me baptizare i aqua : ille mihi dixit: Super quẽ uideris spiritũ descẽdẽ tẽ et manẽtẽ sup eũ:hic ẽ q̃ baptizat in spũ scõ. Et ego uidi et testimonium perhibui:quia hic est filius dei.

CHRY. Quia iohãnes testatus est ita magnũ q̃d quod sufficiens erat auditores oẽs stupefacere:puta q⁹ toti⁹ orbis terr̃ solus ipe peccata tolleret:volens credibilius id facere:reduxit hoc ad deũ ⁊ spm̃ scm̃. Posset enĩ aliquis dicere iohãni: Qualiter igit̃ tu cognouisti eũ:⁊ Rñdet q⁹ p descensũ spũsc̃i.vñ sequit̃: Et testi.phi.io.di.q̃ vidi spi.descẽ.q̃si colũ. de celo ⁊ ma.sup eũ. AVGV.xv.de trini. Nõ autem tũc vnct⁹ est christ⁹ spũsc̃o:qm̃ sup eũ baptizatũ velut colũba descẽdit: Tunc enĩ corp⁹ suum.ſ.eccl̃am suã p̃figurare dignat⁹est:in qua p̃cipue baptizati accipiũt spm̃sc̃m. Absurdissimũ enĩ est vt credam⁹ eũz cũ iã triginta eẽt annor̃:ei⁹ eĩz etatis a iohãne baptizatus est: accepisse spm̃sc̃m̃z venisse ad illõ baptisma:sicut sine vllo oĩno peccato ita non sine spũsc̃o. Si enĩ de famulo ei⁹ ⁊ p̃cursore ipso iohãne scriptũ est: Spũsc̃o replebit̃ ab vtero mr̃is sue:qui q̃uis seminat⁹ a pr̃e:tm̃ spm̃sc̃m̃ in vtero formatus accepit: quid de boĩe christo intelligendũ est vel credẽdum cuius carnis ipsa cõceptio nõ carnalis:sed spiritalis fuit: AVG. de agone christiano: Non aũt dicim⁹ solũ christũ verũ corp⁹ habuisse: spiritũ aũt sanctuz fallaciter apparuisse oculis hominũ. Sicut enĩ non oportebat vt boĩes falleret fili⁹ dei: sic nec spũsc̃us sed oĩpotenti deo qui vniuersam creaturã ex nihilo fabricauit:non erat difficile ver̃ corpus colũbe sine aliarũ colũbarũ ministerio figurare: sicut ei nõ fuit difficile verũ corp⁹ in vtero virginis sine virili semine fabricare. AVG. sup io. Duob⁹ aũt mõis oñdit visibiliter dñs spiritũsanctum:p colũbam sup dñm baptizatũ:p ignẽ vo sup discipulos cõgregatos.ibi simplicitas:hic feruor oñdit̃. Ergo ne spũ sanctificati dolũ habeãt:in colũba demõstratum est:⁊ ne simplicitas frigida remaneat:in igne demõstratũ ẽ.nec moueat q̃ lingue diuise sũt: Noli dissipationẽ timẽ vnitatẽ in colũba cognosce. Sic g̃ oportebat demõstrari spiritũsanctũ venientẽ sup dñm :vt cognoscat vnusquisq̃ si habeat spiritũsanctũ: simplicẽ se eẽ debere sicut colũbam:⁊ habere cũ fratrib⁹ verã pacem quã significant oscula colũbarũ. Osculant̃ ⁊ corrũpunt: sed laniant. A laniatu innocẽs est natura colũbarũ nã corrũpi de amore pascunt̃: colũba nõ nisi de frugibus terre viuit. Si etiã gemunt colũbe in amore:nolite mirari quia in colũbe specie voluit demõstrari spũsc̃us: Ipse enim iterpellat p nobis gemitib⁹ ineffabilibus. Nõ aũt spũsc̃us in semetipso:sed i nobis gemit:q̃ gemere nos facit. Qui enĩ nouit in p̃sura se esse mortalitatis huius peregrinari se a dño:q̃diu,ppter hoc gemit:bñ gemit:spũs illum vocuit gemere. Multi aũt gemunt in infilicitate terrena: vel quassati damnis:vel egritudine corporis p̃grauati: sed nõ colũbe gemitu gemũt. Unde ergo debuit demõstrari spũsc̃us vnitatẽ quãdã designãs:nisi p colũbam:vt pacate eccl̃e diceret̃: Una ẽ colũba mea. Unde debuit humilitas figurari: nisi p auẽ simplicem ⁊ gemẽtẽ: Apparuit ibi scã ⁊ vera trinitas:pat̃ in voce dicẽte: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹.spũsc̃us in colũba. In ista trinitate missi sunt apostoli baptizare: In noĩe p̃r̃is ⁊ filij ⁊ spũsanct̃i. GREG. ij. mazali. Dicit autẽ: Manentẽ sup eũ. In cunctis nãq̃ fidelibus spũsc̃us venit:sed i solo mediatore semp singulariter pmanet:q̃ eius humanitatẽ nunq̃ deseruit ex cuius diuinitate ꝓcedit. Sed cuz de eodẽ spiritu discipulis dicat̃: Apud vos manebit:quo singulare signũ erit:q⁹ in christo pmanet: Quod citius cognoscim⁹ si dona spũs discernam⁹. In his enĩ donis sine quib⁹ ad vitã puenirí nõ põt: spũsc̃us in electis oĩbus semp pmanet:vt sunt mãsuetudo:humilitas: fides:spes:charitas. In illis aũt q̃bus p oñsionẽ spirit⁹ nõ nr̃a fuat̃ sed alior̃ querit̃:non semp manet sed aliqñ se a signor̃ oñsionib⁹ subtrahit: vt humilius eius virtutes habeant̃. Christus aũt in cũctis eũ semp ⁊ continue habuit p̃sentem. CHRY. Ne autẽ aliq̃s estimet qñ christ⁹ natiuitatẽ habebat spiritu sc̃o adueniẽte sicut ⁊ nos:hãc etiã destruit suspitionem:oñdens q⁹ spũsanct̃i descensio solũ ꝓ manifestando christo fcã est.vñ sequit̃:Et ego nesciebã eũ sed q̃ misit me baptizare in aqua:ille mihi dixit:Super quẽ videris spiritũ descẽdentẽ ⁊ manentẽ sup eũ: hic est q̃ baptizat in spũsc̃o. AVG. Quis aũt misit iohãnem:Si dicam⁹ Pater:verũ dicim⁹. Si dicamus Filius:verũ dicim⁹. Manifesti⁹ aũt est:vt dicamus Pater ⁊ fili⁹. Quomõ g̃ nesciebat eũ a quo missus est:Si enĩ nõ nouerat eũ a quo voluit baptizari:temere dicebat: Ego a te debeo baptizari: nouerat ergo eũ. Quid ergo est q̃ dicit: Et ego nesciebã eũ: CHRY. Sed cũ dicit nesciebã eũ: anteri⁹ tps dicit:nõ tps quod est,ppe baptismũ:cum phibebat eũ dicens: Ego a te debeo baptizari. AVG. Sed legant̃ alij euãgeliste qui plani⁹ illud dixerũt: ⁊ in

uenimus apertissime tunc descendisse colūbā cum dns ab aqua ascendit. Si ḡ post baptisma descēdit colūba: ⁊ anteq̄ baptizaret dixit illi iobānes: Ego a te debeo baptizari: ante baptismū illum nouerat: quo ḡ dixit: Ego nesciebā eū: sz q̄ misit me baptizare dē. hoc audiuit iobānes: vt nosceret euz quē nō nouerat: an forte vt plenius nosset: quē iā nouerat: Nouerat quidē dominū: nouerat filiuz dei: nouerat q̄z ipe baptizaret in spiritu sancto. Ad̄ enī q̄z veniret ad filiū christus: cū multi ad iobānē cōcurrēt: ait illis: Qui post me venit: maior me est: ipe vos baptizabit i spū sancto ⁊ igne. Sz q̄d nō nouerat: potestatē baptismi ipm dnm habituz ⁊ sibi retētuz: ne paul⁹ aut petr⁹ diceret: Baptismus meus: sicut inuenis dixisse euāgeliū meū: sz ministeriū plane trāsituz in bonos ⁊ malos: Quid tibi faciat mal⁹ minister vbi bonus ē dns: Ecce post iobānē baptizatū est: post homicidā nō est baptizatū: q̄z iobānes dedit baptismū sū: homicida dedit baptismū christi: q̄ō sacramētū tā sanctū ē: vt hoicida ministrāte polluat. Potuit aut dns si vellet potestatē dare alicui suo suo vt daret baptismū suū tanq̄ vice sua: ⁊ cōstituere tantam vim in baptismate tranſlato in seruū: q̄tā vim haberet baptisma datū a dño. Hoc noluit: vt in illo eēt spes baptizatoz a quo baptizatos se agnoscerēt: ⁊ noluit ponere spem in seruo. Si aūt daret hāc potestatez suis: tot essēt baptismata quod essent sui: vt q̄ dictū ē: baptisma iobānis: sic diceret: baptisma petri vel pauli. ꝙ hāc ergo ptātem quā solū sibi xps reseruauit: stat vnitas ecclie de qua dictū est: Una est colūba mea. Potest aūt fieri vt alios habeat baptismū præ colūbam: vt ꝓsit ei baptism⁹ p̄ter colūbaz: nō potest. CHRY. Et q̄z pat̄ vocē emisit prædicās filiū: supuenit spīrit⁹ sanct⁹ vocē trahens sup caput christine q̄s præsētiū existimaret dici de iobāne q̄ dictū est de christo. Sed dicet alios: qualiē nō crediderūt iudei: si viderūt spiritū. Sz talia nō solū idigēt oculis corporis: sz magis visione mētis. Si nāq̄ miracula faciētez videtes: intātuz ebrij erāt a liuore vt cōtraria his que videbāt enunciarēt: qualiē solo aduētu spīritussancti in specie colūbe expulisset in credulitatē: Quidā vero dicūt non oēs vidisse spīm sed solū iobānem: ⁊ eos qui deuoti⁹ dispositi erant. Et si enī sensibilibus oculis possibile erat videre in spē colūbe spiritū descēdentē: nō tm̄ ꝓpē hoc necesse est oībus hoc fuisse manifestū. Leg̃ enī zacharias i spē sensibili multa cōsiderauit: ⁊ daniel ⁊ ezechiel. sed ⁊ moyses multa vidit: qualia alioz nullus. vñ subdit iobānes: Et ego vidi ⁊ testimoniū phibui: q̄z hic est filius dei. Agnū q̄dē eū vocauerat: ⁊ qñ in spū baptizare debebat dixit: Filiū aūt añ hoc nusq̄. AVG. Oportebat enī vt ille baptizaret qui est filius dei vnicus: nō adoptatus. Adoptati filij ministri sunt vnici vnicus aūt habet ptātem adoptati ministerium.

Altera die itez stabat iobānes: ⁊ ex discipul'eius duo. Et respiciens iesuz ābulātē dixit: Ecce agn⁹ dei.

CHRY. Quia multi bis q̄ a pncipio iobānes dicebat nō attendebāt: secunda rursus eos excitat voce. vñ dicit: Altera die itez stabat iobānes ⁊ ex discipulis eius duo. BEDA. Stabat quidē q̄z illā vtutū arcem cōscenderat: a qua nullis tētationū posset im probitatibus deiici. Stabāt cū illo discipuli: q̄z magisteriū illi⁹ corde sequebant immobili. CHRY. Sed q̄re non totū mundū circuiuit in omni loco iudee p̄dicans eū: sed stabat circa flumen expectās eū venire ⁊ oīdere venientē: q̄z. s. p̄ oīa christi hoc fieri volebat. Vide etiā q̄liter hoc maioris edificationis fuit. q̄z enī paruā imisit scintillā: repēte flāma i altū elauata est. Aliter aūt ⁊si circuiēs hoc dixisset: videretur ex studio quodā hūano fieri q̄ fiebāt: ⁊ suspitione plenū eēt ei⁹ p̄conīū. Igit̄ pphete q̄dā ⁊ apostoli oēs abnītem christū p̄dicauerūt: hi q̄dē añ pītiam sm̄ carnē: illi vo post assumptionē. vñ ⁊ oīdat q̄ ñ voce solū: sed ⁊ oculis eū oīdebat subdit: Et respiciens iesum ambulātē dixit: Ecce agn⁹ dei. THEO. Respiciēs inquit: q̄si oculis innues gr̄am ⁊ admirationē quā habebat i christo. AVG. Iohānes q̄dē amicus sponsi erat: nō q̄rebat gl̄iaz suā: sed testimoniū phibebat veritati. Nō enī voluit apud se remanere discipulos suos vt nō sequerent vñm: sed magis oīdit quē seq̄rēt dicēs: Ecce agn⁹ dei. CHRY. Nō longū facit sm̄onē qñ vnū solum in studio habebat adducere eos ⁊ cōiungē christo: sciebat enim quoniā de reliquo nō idigerēt eo testāte. Nō autē singulariter discipulis loquit̄ de his iobānes: sz eis publice cū oībus: q̄z ex cōi doctrina suscipiētes seq̄lam christi: firmi de reliquo pmānerūt: nō ꝓpt̄ gr̄az christi sequētes: sed ꝓpter suū lucz: ⁊ non facit sm̄onem suū deprecatiuū: sed admirat̄ solū p̄item: ⁊ demonstrat eis p̄parationē ꝓpter quā venit: ⁊ moduz p̄parationis. Agn⁹ enī vtrūq̄ insinuat: ⁊ dicit agn⁹ cū articuli adiectione: excellētiā ei⁹ oīdēs. AVG. Iste enī singulariter dr̄ agn⁹ solus sine macula sine peccato: nō cui⁹ macule absterse sunt: sed cui⁹ macula nulla fuerit. singulariter hic est agn⁹ dei: q̄z singulariter sui⁹ agni sanguine solo boies redimi potuerūt. hic est agn⁹ quē lupi timēt: qui leonē occisus occidit. BEDA: Ideo etiā agnū vocat: q̄z dona sui velleris spōte largiturū: ex quo vestē nobis nuptialem facere possum⁹. i. exempla viuēdi nobis relicturū ꝓuidit: quib⁹ in dilectione calefieri deberemus. ALCVI. Mystice aūt stat iohannes: cessat lux ⁊ venit iesus. i. gr̄a euāgelij: cui ipa lex phibet testimoniū. Ambulat iesus discipl'os collectur⁹. BEDA: Ambulatio etiā iesu dispēsationem icarnationis: q̄ ad nos venire ac nobis exēpla p̄bē dignat⁹ ē insinuat

Et audierūt eū duo discipuli loquētē: ⁊ secuti sūt iesū. Cōuers⁹ aūt ies⁹ ⁊ uidēs eos sequētes se: dīc eis: Quid q̄ritis? Qui dixerūt ei: Rabbi q̄d dicit̄ interp̄tatū magister: ubi habitas: Dicit eis: Venite ⁊ uidete. Venerūt ⁊ uiderūt ubi maneret: ⁊ apd eū mānserūt die illo. Hora aūt erat q̄si decima. Erat aūt andreas fr̄ simonis petri: un⁹ ex duob⁹ q̄ audierat a iohāne: ⁊ secuti fuerāt eū.

¶ ALCVI. Johāne phibente testimoniū q̄ ihesus esset agnus dei: discipuli qui p̄us erāt cum iohāne magistri īperiū īplentes secuti sunt iesum. vñ dicit: Et audierūt eū duo discipuli loquētem ⁊ secuti sunt iesum. ¶ CHRY. Considdra autē q̄ qñ dixit: Post me veniens añ me fcūs est: ⁊ quoniā nō sum dign⁹ soluere corrigiā calciamenti ei⁹: nullū cepit. Sz qñ de dispēsatione locut⁹ ⁊ humili⁹ fmonē dixit dicēs Ecce agnus dei. tunc secuti sunt eū discipuli. Multi enī non ita adducūt cū aliq̄d excelsum de deo dicatur: sicut cū benignū ⁊ amicū hominē audiunt ⁊ aliquid ad salutē hominū pertinēs. Cōsiderandū aūt q̄ iohānes dicit: Ecce agnus dei: ⁊ christus nihil loquit. nā ⁊ sponsus cū silentio adest: alij eū inducunt ⁊ sponsam in manu ei⁹ ponunt: quā cū acceperit de ea disponit: ita christ⁹ venit copulaturus sibi eccl'az nihil ipse dixit: sed accessit solū amicus ei⁹ iohānes dexterā ei sponse iposuit p fmones suos: aīas hominum in man⁹ ei⁹ ponēs: q̄ō accipiens ita disposuit vt vltra ad iohānem nō redirent. Sed aliud hic obseruandū: sicut enī in nuptijs: nō puella ad sponsū vadit: sed ipse ad eā festinat: ita hic contingit. Nō enīz in celū ascendit hominū natura: sed ad eam fili⁹ dei accessit: ⁊ ad domū duxit paternā. Et q̄dam alij discipuli iohānis erāt: q̄ nō solū secuti non sūt: sed ⁊ zelotipe ad christū dispositi erāt. qui aūt meliores erant simul audierūt: ⁊ secuti sunt: nō quasi magistr̄ prio rem cōtēnentes: sed ab eo psuasi, pmittente q̄ baptizaret in spūsc̄ō christus: ⁊ inde discipulor̄ studiū cuz verecūdia fieri. Neq; enī mox ascendētes interrogauerūt iesuz de necessarijs ⁊ maximis rebus: neq; publice sed singulariter ei loqui studuerūt. vñ sequit: Cōuersus aūt iesus ⁊ videns eos sequētes se: dicit eis q̄d queritis? Vnde erudimur: q̄ cū nos bñ velle inceperimus: tūc deus dat nobis multas salutis occasiones. Interrogat aūt nō vt discat: sed vt p interrogationē magis eos familiares faciat: ⁊ ampliorē fiduciam det: ⁊ oñdat eos auditione dignos. ¶ THEO. Vide aūt q̄ sequētib⁹ se dñs conuertit faciē ⁊ respexit: q̄ nisi p bonā opationē ipm secut⁹ fueris: ad visionē faciei eius nunq̄ ptinges: neq; ad domū ei⁹ poteris puenire. ¶ ALCVI. Ergo illi discipuli tergum ipsius sequebant vt viderēt: ⁊ faciē dñi videre non poterāt. ideo cōuertit se: ⁊ quodāmodo de sua maiestate descēdit: vt possint faciē discipuli illius cōtēplari. ¶ ORIG. Forte aūt non frustra post sextū testimoniū definit iohānes eos contestari: ⁊ iesus fm septimū dicit: Quid queritis? ¶ CHRY. Sed illi non solū sequēdo: sed interrogādo amoze suū ad christuz manifestauerūt. vñ sequit: Qui dixerunt: Rabbi q̄ō dicit interpretatū magister vbi habitas? Nōdū ab eo aliquid discentes: magistrū eum vocant ad discipulatū se ipellētes ⁊ cām oñdentes, ppter q̄d sequebant. ¶ ORIGE. Congrua vō, puectis ex iohannis testimonio, platio depromens christū doctorem: ac exprimēs desiderare habitaculum filij dei otueri. ¶ ALCVI. Nolūt enī transitorie vti eius magisterio sed inquirūt vbi maneat: vt ⁊ tunc in secreto verbis illius imbui: ⁊ exinde sepius possent eum visitare: ⁊ pleni⁹ instrui. Mystice aūt volūt sibi oñdi: in q̄bus christus habitet: vt eox exemplo se tales habeant in quib⁹ velit habitare: vel q̄ iesum ambulātem videt ⁊ statim vbi maneat querūt nos monet: vt cū incarnationē eius ad mentē reducim⁹: solicito corde eu⁹ rogem⁹: vt mānionē eterni tabernaculi nobis oñdat vñ q̄ videt bñ petentes: libere eis sua reserat archana. vñ sequit: Dicit eis venite ⁊ videte. q. d. habitaculum meū explicari nō pōt fmone: sed opere demonstrat: venite ḡ credēdo ⁊ operādo: ⁊ videte itelligendo. ¶ ORIGE. Uel p hoc q̄ dicit Uenite. ad actionem inuitat: per hoc aūt q̄ dicit Uidete. ad contemplationē. ¶ CHRY. Christus aūt nō dicit eis signa dom⁹ neq; loeū: sed attrahit eos ad sequendū. Nō dixit: Nō ē tps nūc: audietis eras: sic̄d vultis discē: sed vt ad amicos ⁊ familiares loquit: qualiter alibi ait: Fili⁹ hominis non habet vbi caput reclinet. hic aūt dicit: Uenite ⁊ videte vbi habito. Sed p hoc q̄ dixit: Nō habet vbi caput suum reclinet: demōstrauit q̄ habitaculū, ppriū nō habebat: nō q̄ in domo nō maneret. Sequit enī: Uenerūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊ mānserūt ibi die illo. Cui⁹ aūt gra mansērūt: nō adiungit euāgelista: q̄ manifestū erat q̄, ppē doctrinā. ¶ AVGV. Quā beatū autem die dixerūt: q̄z beatā noctē? Edificem⁹ ḡ ⁊ nosmetipsi in corde nro ⁊ faciam⁹ domum: quo veniat ille ⁊ doceat nos.

THEO. Nō frustra autē ⁊ tps notauit euāgelista cū subdit: Hora autē erat quasi decima. vt tā doctores q̄z discipulos erudiret q̄ doctrina, ppter tps nō est ptermittēda. ¶ CHRY. Multuz enī studium demōstrabāt ad audiendū: in eo q̄ neq; ab hora auersi sunt cū sol esset ad occasum: ⁊ multis q̄dem carni seruientibus tps q̄ō est post escas: nō est aptum ad quippiā necessariox̄: eo q̄ corp⁹ ekis grauat. Iohānes vero cui⁹ isti erāt discipuli: nō erat talis: sed cuz multo maiori sobrietate vespere degens, q̄z nos mane. ¶ AVGV. Numerus etiā iste legē significat: q̄a in decē pceptis data est lex. Uenerat aūt ips vt iplere lex p dilectionē que a iudeis īpleri nō poterat p timorē. vñ ⁊ decima hora dñs audiuit Rabbi. Magister enī legis nō est nisi vator legis. Sequit: Erat aūt andreas frater simonis petri: vn⁹ ex duob⁹ q̄ audierant a iohāne ⁊ secuti fuerāt eū. ¶ CHRY. Cui⁹ autē gra alteri⁹ nomē non ponit? q̄dā dicit, ppterea q̄ hic qui scribit est q̄ secut⁹ est eū. Quidaz vō dicūt q̄ ille alius nō insignis erat. q̄ igit vtilitas si dicerim⁹ nomē illi⁹? neq; enī septuaginta duox discipulorum nomina euangelista posuit. ¶ ALCVI. Uel duo discipli q̄ secuti sūt iesū: sūt andreas ⁊ philipp⁹.

Inuenit hic p̄mus fratrē suum simonē: ⁊ dicit ei. Inuenim⁹ messiā q̄ō est interp̄tatū christ⁹. Et adduxit eū ad iesuz. Intuitus aūt eū iesus dixit: Tu es simō fili⁹ iohāna: tu nocaberis cephas: q̄ō interp̄tat petr⁹.

CHRY. ¶ Andreas qui a iesu didicit: non detinuit apud seipm: sed festinat ⁊ currit cito ad fratrē: traditurus ei bona que suscepit. vñ dicit. Inuenit hic primum fratrem suū simonē: ⁊ dixit ei: Inuenim⁹ messiam q̄ō est interp̄etatū christus. ¶ BEDA: Hoc est enī vere dominū inuenire: vera illi⁹ dilectiōe feruere: fraterne quoq; salutis curam gerere. ¶ CHRY. Et

qdem non dixerat euangelista que christus fuerat sequeris se locut⁹:sed ex his que hic dicūt licet ad discere. Quecūq; enī andreas didicit:in breui ostendit magistri virtutē:qui pstaserat eis:t eor desiderium qō pus habuerāt repītat.hoc enī vbum inueniens est patientis pessurā,ppter absentiā t exultantis:postq; apparuit qō expectabat. ¶ AVG. Desī autē hebraice:grece christus:latine vnct⁹ dicitur. Chrisma enī vnctio est: ille autē singulariter vnct⁹ est.vñ oēs christiani vngunt:sm q; in psalmo dicit. Unxit te deus de⁹ tu⁹oleo exultationis p̄ participibus tuis. Participes enī eius sunt oēs sancti:sz ille singulariter sanct⁹ t singulariter vnct⁹. ¶ CHRY. Et ideo nō dixit messiam simpliciter sed cū adiectione articuli. Considera vero ex ipso pncipio obedientem petri mentē:festim enī cucurrit nihil tardans. vñ sequit:Et adduxit eū ad iesum. Sed null⁹ facile talem ei imponat:si nō pus multa pquirens ita seruonē susceperit. Coueniens enī est t fratrē diligēti⁹ ei dixisse hoc:t per lōga verba:sed euāgeliste vbiq; multa intermittūt:breuiloqui curam hītes. Aliter autē neq; dictū est:qm̄ credidit simpliciter:sed quoniam duxit eū ad iesum:illū ei de quo dixerat tradi turus vt oia ab illo discat. Ipe aūt dns incipit reuelare ea que deitatis sunt:t paulatim ea aperire p̄dicatorib⁹. Nō enim minus q̄ signa ,ppbetie adducunt.hoc enī est maxime opus dei:quod neq; imitari demones pūt. Nam in miraculis qdem t phantasia fit vtiq;. Futura aūt p̄dicere cum certitudine:illius solius incorruptibilis est nature.vñ sequit:Intuitus autē eū iesus dixit:Tu es simon filius iohanna Tu vocaberis cephas:qō iterpt̄at petr⁹. ¶ BEDA: Intuit⁹ autē est eū non exterioribus oculis solūz;sz t eterno diuinitatis intuitu.vidit cordis ei⁹ simplicitatem:animi sublimitatem:cui⁹merito cuncte essz p̄ serendus ecclesie. Neq; autē in petri vocabulo: q̄si hebreo vel syro aliaz iterpretationē querere oportz quia idē est grece t latine petr⁹:qō syriace cephas t in vtraq; lingua nomē a petra deriuat. Vocatur aūt petrus ob firmitatem fidei: qua illi petre adhesit:de qua apostolus ait: Petra autē erat christus:q̄ sperātes in se ab hostis insidijs reddit tutos t spiritualium charismatum fluēta ministrat. ¶ AVGV. Non est autē magnū q; dns dixit cui⁹ fili⁹ esset iste omnia enim noīa sanctor suor sciebat quos añ constitutionē mundi p̄destinauit. Illud aūt magnum: q; mutauit ei nomen t fecit de simone petrum. Petrus aūt a petra:petra vero ecclesia: ergo in petri nomine figurata est ecclesia. Et q̄s securus est: nisi qui edificat supra petrā? Intentum autē te fecit dns.nā si antea petrus vocaret:non ita videres mysteriū petre:t putares casu eū sic vocari: non ,puidentia dei. Ideo eū voluit aliud prius vocari:vt ex ipsa cōmutatione nominis:sacramēti viuacitatis cōmendaret. ¶ CHRY. Ideo etiā nomē mutauit vt oñdat:q; ipe est qui vet⁹ testamētū dedit:t noīa transmutauit:q̄ abram abraam vocauit:t sarai saram:t iacob israel. Igit multis quidem t a natiuitate noīa imposuit vt isaac t sampson :aliis autē post eam que a ,pgenitorib⁹ est nūcupationē:vt petro t filijs zebedei. nā q̄busquidē a p̄ma etate debebat virtus claresce: etiunc noīa susceperūt:quib⁹ autē postea debebat augeri:postea nuncupatio posita e. ¶ AVG. de cō. euā. Nō autez parua repugnātia potest putari si iuxta iordanem anteq; iesus isset in galileam: ad testimonium iohānis baptiste secuti sunt eum duo.quorum vn⁹ erat audreas qui fratrem suum simonē adduxit ad iesum:qñ t nomen vt petrus noīaret accepit:cū ab aliis euāgelistis dicat:q; eos in galilea piscantes inuenerit:atq; ad discipulatū vocauerit:nisi q; intelligendū est:nō sic eos vidisse dñm iuxta iordanem: vt ei iam inseparabiliter inhererent : sed tm̄ cognouisse quis eēt:eūq; miratos ad,pa remeasse. Nō autē quis arbitret q; tunc petrus nomen accepit:vbi ait dns:Tu es petrus t sup hanc petrā edificabo ecclesiam meā:sed vbi cōmemorat ei dictū eē: Tu vocaberi cephas:qō iterpt̄at petr⁹. ¶ ALCVI. Vel aliter: Nondū imponit ei nomē:sed p̄signat quod postea fuit ei ipositum:quando dixit ei iesus: Tu es petrus t sup hanc petram edificabo eccl'am meam. Mutaturus aūt nomē christus: voluit ostendere etiā nomē illud:qō a parentib⁹ datum erat:nō carere virtutis significatione.simon enim odediens iterpretat:Johanna grā:Jona colūba .q.d. Tu es obediens:filius grē:vel filius colūbe.i.spūssancti:qz humilitatē de spūsancto accepisti:vt vocāte andrea videre me desiderares. Non enim dedignat⁹ est maiorem minorem sequi:quia non est ordo etatis vbi est meritum fidei.

¶ In crastinū uoluit exire i gallileā t inuenit philippū. Et dicit ei iesus: Sequere me. Erat aūt philipp⁹ a bethsaida ciuitate andree t petri. Inuenit philippus nathanael t dicit ei: Quē scripsit moyses in lege t ,ppbete:inuenim⁹ iesū filiū ioseph a nazaret. Et dixit ei nathanael: A nazareth pōt aliqd boni eē. Dicit ei philippus: Veni t uide.

¶ CHRY. Postq; accepit christus discipulos:venit de reliquo ad alios conuertendum.s.philippū t nathanaelem.vñ dicit: In crastinū aūt voluit exire in galileā. ¶ ALCVI. A iudea.s.vbi erat iohānes baptizans:deferens honorē baptiste: ne videat magistrum eius minuere:dū adhuc statū habet. Vocatus etiā discipulum ad sequēdum voluit exire in galileam.i.in transmigrationē factam vel reuelationē vt sicut ipse ,pficiebat sapia t etate t grā apud deuz t homines:t sicut passus est t resurrexit:t ita intraret in gloriā suam:sic etiam suos sequaces oīderet t exire t ,pficere in virtutibus:t p passiones ad gaudia transmigrare debere.vñ sequit:Et iuenit philippum:t dicit ei iesus:sequere me. Sequit qui imitat humilitatem t passionē ei⁹:vt sit socius resurrectionis t ascensionis. ¶ CHRY. Et vide anteq; aliquis ei adhereret:nullū vocauit.nam siquidē nullo iam spōte aduenīēte attraxisset:fortassis refiluissent:nūc aūt a seipsis eligētes sequi dñm: firmi de reliquo p mānserūt. Philippū aūt vocat magis notū ei existen

tem:qz in galilea nutritus erat. Sed vñ philipp⁹ ſe cutus eſt chriſtū:nā andreas quidē audiēs a iohan ne baptiſta:petrus autē ab andrea:hic autē a nullo aliquid diſcens:ſoluz dicente chriſto ad eū: Sequē me:cōfeſtim ꝑſuaſus eſt. Conueniēs eſt aūt philip pum a iohāne audientē ſequi chriſtū:vel etiā vocez chriſti hoc operatā eſſe. THEO. Nō enī ſimplicit oībus vox chriſti dicebaſ:ſed fidelium interioza ad eius inflāmabat amoze:deinde qz in cozde philippi de chriſto cogitatio inerat:z in libzis moyſi aſſidua lectio vt expectaret chriſtū:ſtatim cū vidit credidit. Forte autē ab andrea z petro de chriſto aliqd didicē qz ex eadē patria erāt: qō euāgeliſta videſ innuere ꝓ hoc q ſubdit:Erat aūt philippus a bethſaida ciui tate andree z petri. CHRY. Chriſtus etiā hinc ſuā virtutē oſtendit:q a terra nullū ferente fructū.nā a ga lilea ꝓpheta nō ſurgit:inclytos diſcipulozū elegit. ALCVI. Bethſaida etiā dom⁹ venatoz iterꝓetaſ quo noīe ciuitatis curauit euāgeliſta oſtendē: q̄les tunc iā animo erant philippus petrus z andreas: z quales officio erant futuri.i. capiēdis ad vitā aīab⁹ intenti. CHRY. Nō ſolum aūt philipp⁹ a chriſto perſuaſus eſt:ſed ꝓco alijs fit. vñ ſequitur: Inuenit philippus nathanael z dicit ei. Quē ſcripſit moyſes in lege z ꝓphete:inuenimus ieſum filiū ioſeph a naza reth. Vide qualiter ſolicitā mentē habebat:z conti nue meditabaſ:que ſunt moyſi z expectabat aduen tum chriſti:z quidē q chriſtus debebat venire no uerat ꝑus:qñ autē hic chriſtus erat ignozabat. Dic autē:Quē ſcripſit moyſes z ꝓphete:credibilē faci ēs ſuā ꝓdicationē:z ex hinc ꝑſuadens auditoze:q cir ca legē z ꝓphetas ſolicitus erat:z oīa ꝑſcrutans cū veritate:vt z chriſts teſtat⁹ eſt. Si vero dicit Filiuz ioſeph.ne turberis:eius enī filius eſtimabaſ eſſe. AVG. Cui.ſ.deſponſata erat mater eius:nam q ea intacta concept⁹ z natus ſit:bñ nouerūt ex euāgelio oēs xp̄iani:addit aūt z locū:A nazareth. THEO. Nō qz in ea nat⁹ erat:ſed nutritus. Generatio enim eius multis erat incognita:ſed q in nazareth eēt nu tritus cognitū erat:Et dixit ei nathanael:a nazareth pōt aliqd boni eſſe. AVG. Ambas ꝓnunciatiōes pōt oīs vox philippi ſequi: ſiue ſic ꝓnuncies tanq̄ ꝛfirmans:A nazareth pōt aliqd boni eē:z ille dicat Veni z vide.ſiue ſicut dubitans z totū interrogans A nazareth pōt aliqd boni eſſe:Veni z vide. Luz g̃ ſiue illo mō ſiue iſto ꝓnunciet:nō repugnent verba ſeqnētia:nr̄m eſt querere quid potius ītelligam⁹ in his vbis:Nathanael enī doctiſſimus legis:cum au diſſet philippū dicentē: Inuenimus ieſum audito a nazareth erectus eſt in ſpem:z dixit: A nazareth po teſt aliquid boni eē.Scrutatus enī erat ſcripturas: z ſciebat q nō facile alij ſcribe z phariſei nouerant qz inde erat expectandus ſaluator. ALCVI. Qui ſingulariter ſcūs eſt:innocens:ipollutus:de quo ꝓ pheta:Exiet virga de radice ieſſe z nazareus .i. flos de radice eius aſcendet.vel pōt hic vſiculus ſub du bitatione ītergatiue ꝓferri. CHRY. Audierat enim nathanael a ſcirpturis q a bethleem oportet chriſtum venire:ex illud:Et tu bethleem terra iuda ex te exiet dux q̄ reget ꝓplm meū iſrael. Cum igitur audiuit A nazareth.dubitauit:nō inueniēs ꝛuenire enunciationē philippi:cū ꝓphetica ꝓdicatione. Na zareum aūt vocāt ꝓphete ab educatione z ꝛuerſatō ne:cōſidera vō eius inqrendo ꝓudentiā z māſuetu dinem.nō enī dixit:Decipis me philippe: ſed iterro gat dicens:A nazareth pōt aliqd boni eē. Valde āt z philippus ꝓudēs erat:Nō enī iterrogat⁹ frangiē ſed īmozaſ:virū volens ducere ad chriſtuz.vñ ſeqē: Dicit ei philipp⁹:veni z vide. Trahit q̄dez eū ad chri ſtum:ſciens de reliquo eū non ꝛdicturū ſi vba z do ctrinam illius guſtauerit.

Vidit ieſus nathanael uenientez ad ſe:z dic de eo: Ecce uere iſraeli ta:i quo dolus nō é. Dicit ei natha nael. Unde me noſti? Rñdit ieſus: z dixit ei. Priusq̄z te philipp⁹ voca ret cū eēs ſb ficu uidi te. Rñdit ei na thanahel z ait: Rabbi tu es filꝰ dei: tu es rex iſrl'. Rñdit ieſus z dixit ei: Quia dixi tibi uidi te ſb ficu credis: maius his uideb. Et dicit ei: Amē amē dico uob: uidebitis celū aptuz: z angelos dei aſcēdentes z deſcēdē tes ſupza filiū hominis.

CHRY. Nathanael nō ſuſcipiendo ex nazareth chriſtū eſſe eā que illi erat circa ſcripturas diligētiā oñdit. In nō reſpuēdo vō eū q̄ annunciauerat mul tū deſideriū quod habebat circa chriſti pñtiā mon ſtrauit. Sciebat enī q poterat philipp⁹ circa locum falli.vnde ſequit: Vidit ieſus nathanael venientem ad ſe:z dicit de eo: Ecce vere iſraelita in quo dolus nō eſt. Nequaq̄z enī eū accuſare oportebat:ſz verba non credētis ꝓtulerit:magis inueſtigans ꝓphetias q̄z philipp⁹:Dicit aūtē vere iſraelita:in quo dol⁹ nō eſt.qz nihil ad gr̃am vel odiū loquebaſ. AVG. Vel aliter:Quid eſt in quo dol⁹ nō eſt:forte nō ba bebat peccatū:forte illi medic⁹ nō erat neceſſarius: abſit:Nemo ſic nat⁹ eſt vt medico illo non egeret. Dolus enī eſt cū aliud agit:z aliud fingit:quo g̃ in illo dolus nō erat:ſi peccatoz eſt:fateſ ſe peccatorē Si enī peccatoz eſt:z iuſtū ſe dicit:dol⁹ eſt in oze ipi us:ergo in nathanaele ꝛfeſſionem peccati laudauit nō iudicauit non eſſe peccatorē. THEO. Sed na thanael laudat⁹ non acq̄euit: ſed expectavit adhuc volens aliqd manifeſti⁹ diſcere z interrogat. Sequi tur enim:Dicit ei nathanael:vñ me noſti. CHRY. Ipſe quidē igit vt homo inueſtigat. ieſus aūt vt de⁹ rñdebat. Sequit enī: Rñdit ieſus z dixit ei: Priuſq̄z te philipp⁹ vocaret cū eſſes ſub ficu vidi te. Non vt hō eū intuens:ſed vt de⁹ deſup cognoſcens: Vidi in quit te.i.moꝛ tuoꝛ manſuetudinē. dicit autē: Cum eſſes ſub ficu.qñ null⁹ ibi erat:ſed ſol⁹ philippus z nathanael ſingulariter loquebaſ:z ꝓpter hoc dñ eſt q videns eū a longe dixit: Ecce vere iſraelita.vt ſcires qñ anteq̄z appꝛopinquaret philipp⁹:hec lo quebaſ chriſtus:z inſuſpicabile fiat chriſti teſtimo nium. Noluit aūt chriſt⁹ dicere: Nō ſuz ex nazareth vt annunciauit tibi philipp⁹: ſed ex bethleem vt nō

fuerat alterabilē sermonē: neq; etiā p hoc dedisset argumentuz sufficiens qō ipse eēt chr̄ist⁹: sed oñdit se chr̄istū p hoc q; pñs erat loquētib⁹ illis. ¶AVG. Querēdū ē enī an aliq̄d significet arbor fici. Inueni m⁹ arboreꝫ fici maledictā: q; sola folia habuit: ⁊ fructu caruit. In origine humani generis adā ⁊ eua cū peccauissent: de foliis fic⁹ subcinctoria sibi fecerunt. Folia ergo ficulnee itelligunt peccata. Erat autem nathanael sub arbore fici: tanq̄ sub vmbra mortis: ac si dns ei dicat: O israel sine dolo q̄squis es: O popule iudeus ex fide: anteq̄ te p apostolos meos vocarē: ⁊ cū esses sub vmbra mortis ⁊ tu me non videres: ego te vidi. ¶GREGO. xviij. moral. Uel cum esses sub ficu vidi te. i. positū te sub vmbra legis eleuasti fuisse sub ficu: vbi nō erat chr̄ist⁹ pñtia corporali: sed scientia spiritali: ⁊ q; sciebat se solū fuisse sub ficu agnouit in illo diuinitatē. ¶CHRY. Sic ergo ab hac p̄dicatione ⁊ ab eo q; mentē scrutat⁹ ē ei⁹: ⁊ da cū aduersus eū dicē videret nō culpauit: ſꝫ laudauit cognouit q̄n vere ē chr̄ist⁹. vñ sequit: Rñdit ei nathanael ⁊ ait: Rabbi: Tu es fili⁹ dei: tu es rex israel: q.d. Tu es qui expectaberis: tu es q̄ q̄rebaris: q;.n. argumētū inaltercabile suscepit: venit ad confessionez ⁊ in mora p̄oris diligētiā oñdens: ⁊ in posteriori confessione deuotionē. Multi autē legētiū sīmonē būc arguunt. Petrus.n. q̄ post miracula ⁊ doctrinā confessus ē q̄n filius est dei beatificat: vt a p̄re reuelationē eā suscipiēs. Nathanael aūt añ signa ⁊ doctrinā hoc dicēs: nihil tale audiuit. Est igit̄ hui⁹ cā q̄n vtrūq; eadē locut⁹ ē petrus ⁊ nathanael: nō aūt eadē mēte: sed petr⁹ quidē confessus ē filiū dei vt deū verbū: hic aūt vt hominē nudū dicens ei: Tu es filius dei. induxit: Tu es rex israel. Dei autē fili⁹ nō israelitis est rex solum: sed ⁊ orbis terraꝝ vniuersi. Hoc ēt manifestum est ex his q̄ sequunt̄. nam petro nihil postea addidit chr̄ist⁹: sed q̄si p̄fecta eius existente fide: ecclesiā se dixit in confessione illi⁹ fabricaturꝝ esse. nathanael āt q̄si multa pte ⁊ maiori confessionis defi ciente ad maiora educit̄. nā sequit̄: Et dixit ei: q; dixi tibi: vidi te sub ficu credis: maiꝰ his videbis. q.d. Magnū tibi visum est hoc eē qō dixi: ⁊ p̄terea merito israelis confessus ē: q̄d igit̄ dices cū maiꝰ videbis ⁊ q̄d sit istud maiꝰ oñdit subdens: ⁊ dicit eis: Amen amē dico vobis: videbitis celū apertū ⁊ āgelos dei ascēdentes ⁊ descendētes sup filiū hominis. Uide q̄liter paulatim eū a terra abducit: ⁊ facit q; non vltra estimet chr̄istū eē hoiem solū. cui.n. angeli ministrant: q̄liter hic hō purꝰ eēt: p hoc igit̄ suadet angelos se eē dñatorē: ficut.n. in p̄pium regis filiū descendērūt ⁊ ascēderūt in eū ministri regales: hoc q̄dē in tpe crucis: hoc vō in tpe resurrectiōis ⁊ ascensionis: ſꝫ tañ hoc q̄n accesserūt ⁊ ministrabāt ei: ⁊ q̄n euangelizabāt eius natiuitatē. Futuꝝ vō a p̄terito p̄bauit: q̄.n. in p̄teritis virtutū ei⁹ agnouerat: ⁊ de futuris audiens facili⁹ suscepit. ¶AVG. de v̄. oñi: Recolamus aūt veterē historiā q̄n iacob in sōnis vidit scalam a terra ptingentē vsq; in celū: ⁊ dns innūbebat sup eā: ⁊ angeli ascendebāt ⁊ descēdebant p eā. Denīq; ipe iacob q; intellexit q̄d viderit: posuit lapidē ⁊ fudit oleū. dū vnxit lapidē iacob: nūquid idolum fecit: significauit: non adorauit. agnoscitis chr̄isma: agnoscite ⁊ chr̄istū. Ipse est lapis quē reprobauerūt edificantes. si ergo iacob vidit scalam q̄ est israel appellatus: ⁊ nathanael iste vere israelita erat: cōueniēter somniū iacob dns dixit ei. q.d. cui⁹ noīe te appellauī ipse⁹ somniū in te apparuit: Uidebis enī celum apertū: ⁊ angelos dei ascēdentes ⁊ descēdētes sup filiū hominis. si aūt ad illū descendūt ⁊ ad illum ascendūt: ⁊ sursum est: ⁊ hic est sursū in se: deorsum in suis. ¶AVGV. sup io. Sunt aūt angeli dei boni p̄dicatores p̄dicantes chr̄istū: hoc est sup filiū hōis ascendūt ⁊ descendunt: sicut paulus qui ascenderat vsq; ad tertiū celū: descēdit vsq; ad lac potū parvul⁹ dandū. dixit autē: Maius his videbis. q; plus ē q̄ nos dns vocatos iustificauit: q̄ q; vidit iacētes sub vmbra mortis. Quid.n. nobis p̄derat si ibi manissemus: vbi nos vidit: Querit autez q̄re nathanael cui tñ testimoniū phibuit fili⁹ dei: inter. xij. apostolos nō inuenit̄. Intelligere aūt debemus īpm eruditū fuisse ⁊ peritū legis: p̄pterea noluit illū dns iter discipulos ponere: q; ideotas elegit vt confunderet mundum. Uolens enī superbos frangere ceruices: non q̄ fuit p oratorē piscatorē: sed de piscatore lucrat⁹ est īperatorē. Magn⁹ cyprian⁹ orator: sed p̄us petrus piscator p quem postea crederet non tñ orator: sed etiam imperator.

CAPI. II.

ET die ētia nuptie facte sunt in chana galilee: ⁊ erat mat̄ iesu ibi. Uocatus ē aūt ies⁹ ⁊ discipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino: dicit mater iesu ad eum: Uinū ñ habēt. Et dic̄ ei ies⁹: Quid mihi ⁊ tibi est mulier? Nōdum venit hora mea.

¶CHRY. Quō in galilea not⁹ erat dns: vocāt eum ad nuptias. vñ sequit̄: Et die tertia nuptie facte sunt in chana galilee. ¶ALCVI. Galilea est p̄uincia ī q̄ est chana vicul⁹. ¶CHRY. Uocant aūt ad nuptias dñm: nō tanq̄ magnificū aliquē: sed simplicit̄ tāq̄ notū: ⁊ vnū multorum. vñ hoc euāgelista declarās ait: Et erat mater iesu ibi. sicut enī mīrem vocauerāt: ita ⁊ filiū. vñ sequit̄: Uocat⁹ est aūt ies⁹ ⁊ discipuli ei⁹ ad nuptias: ⁊ accedit: Neq; enī ad dignitatē respiciebat suā: sed ad būficiū nīrm. Qui enī nō dedignat⁹ est formā serui accipere: neq; dedignat⁹ ē ad nuptias venire suorum. ¶AVGV. de v̄. dñi: Erubescat igit̄ hō esse superb⁹: quoniā fact⁹ est humilis de⁹. Ecce inter cetera fili⁹ virginis venit ad nuptias q̄ cū apō patrē eēt: instituit nuptias. ¶BEDA: Qō etiam ad nuptias venire dignat⁹ est: iuxta lr̄am fidē recte credentiū cōfirmat. Porro tatiani ⁊ martionis ceterorumq; qui nuptijs detrahūt: pfidia q̄s sit dānabilis insinuat. Si enī thoro īmaculato ⁊ nuptijs debita castitate celebratis culpa inesset: neq; dns ad has venire voluisset. Nūc autē q; bona est castitas coniugalis: melior cōtinentia vidualis: optima pfectio virginalis. Ad p̄bandā omniū electionē graduū: discernendū tñ meritū singulorum ex intemerato marie virginis vtero nasci dignat⁹ ē a p̄phetico ore vidue

mox nat⁹ bñdicit̃:a nuptiarũ celebratoꝛib⁹ iã innue
nis ũitat⁹hos pñtia ſue virtutis honorat. ¶ AVG.
Quid aũt mirꝫ ſi in illã domũ ad nuptias venit: q̃ in
hunc mundũ ad nuptias venit:⁊ Habet enĩ hic ſpon
ſam quã redemit ſanguine ſuo:⁊ cui pign⁹ dedit ſpi
ritumſanctũ:quam ſibi cõiunxerat in vtero virginis
Verbũ enim eſt ſponſus: ⁊ ſponſa caro humana: ⁊
vtrũq; vn⁹ fili⁹ dei:⁊ idẽ fili⁹ hominis. Ille vterus
virginis marie thalam⁹ei⁹eſt:vñ pceſſit tanq̃ ſpon
ſus de thalamo ſuo. ¶ BEDA: Nec vacat a myſte
rio q⁹ die tertia nuptie facte referunt̃:pmũ q̃dẽ ſecũ
li tp̃s añ legẽ patriarchaꝝ exemplo.ſecundũ ſub le
ge,pphetaꝝ ſcripſit.tertium ſub gr̃a p̃conijs euãgeli
ſtarũ q̃ſi tertie diei luce mundo refulſit. in quo dñs
in carne nat⁹ aparuit:ſed ⁊ hoc qõ in chana galilee
.i.in zelo tranſmigrationis eedẽ nuptie facte phiben
tur. Typice denũciat eos maxĩe gr̃a chriſti dignos
exiſtere:q̃ zelo feruere pie deuotionis ac ꝺ vitijs ad
virtutes:de terrenis ad eterna nozunt trãſmigrare:
diſcũbente autẽ ad nuptias dño:vinũ defecit vt vi
no⁹melioze p ip̃m facto manifeſtaret̃ glozia latẽtis
in hoĩe dei.vñ ſequit̃: Et deficiente vino: dicit mat̃
ieſu ad eum: Vinuz nõ habent. ¶ CHRY. Dignum
autẽ eſt querere vñ venit in mentẽ matri: magnum
quid'imaginari de filio:neq; n.añ miraculũ fecerat
Sequit̃ enĩ: Poc fecit initiũ ſignoꝝ ieſus:ſed reuela
ri incipiebat ⁊ a iohãne ⁊ ab his que ad diſcipulos
dixerat:ſed añ hec oĩa ipſa cõceptio ⁊ ea q̃ poſt na
tiuitatẽ facta ſunt:maximã ei de puero ip̃oſuerunt
eſtimationẽ.vñ lucas dicit: Maria cõſeruabat oĩa
v̈ba hec cõferens in coꝛde ſuo. Cui⁹igit̃ gr̃a nõ añ
miraculum eũ incitauit:nã antea vt vnus multoꝝ
ita cõſeruabat̃.vñ nõ p̃ſumebat ei mater tale q̃d
dicere:qz vero audiuit q⁹ iohãnes ei teſtificat⁹ eſt:⁊
q⁹ diſcipulos iã haberet de reliquo cõfidẽt̃ rogat.
¶ ALCVI. Significat etiã in hoc loco ſynagogam
que chriſtũ,puocat ad faciendũ miraculũ:familiare
enĩ eſt iudeis:miracula inquirere. Sequit̃: Et dicit
ei ieſus:quid mihi ⁊ tibi mulier? ¶ AVG. Quidam
derogantes euãgelio ⁊ dicentes q⁹ ieſus nõ fuit na
tus de maria virgine hinc argumentum ſumere co
nantur erroꝛis ſui: vt dicant quomodo erat mater
ei⁹cui dixit:Quid mihi ⁊ tibi mulier? Sed,quis hoc
narrauit:vt credam⁹quia hoc domin⁹ dixit? Nem
pe iohãnes euangeliſta. At ip̃e dixit:Et erat ibi mr̃
ieſu:quare hoc: niſi quia vtrũq; vez eſt? Sed num
quid ideo venit ad nuptias:vt doceret matres con
temni? ¶ CHRY. Sed q⁹ valde venerabat̃ matrem
Audi lucã enarrantem: qualiter ſubdit⁹ parentib⁹
erat. Nam vbi quidẽ parentes nihil impediũt eoꝝ
que ſunt ſcõm deum:debitum eſt ſubiici eis. Quan
do autem non tempoze debito aliquid querũt:⁊ ab
ſcindunt nos a ſpiritualibus:non ex hoc fallaris.
¶ AVGV. de ſymbolo: Ut ergo diſtingueret inter
deum ⁊ hominẽ:quia ſm hominem minoꝝ ⁊ ſubdi
tus erat:ſm autẽ deũ ſupza omnes erat dixit: Quid
mihi ⁊ tibi eſt mulier? ¶ CHRY. Sed ⁊ ꝓpter aliaꝝ
cauſam vt non ſuſpecta eſſent miracula que fiebãt:
ab his enim qui indigebant: rogari opoꝛtuerat nõ
a matre:voluit oſtendere quoniam omnia decenti
tempoze operat̃:non ſimul omnia faciens:quia cõ
fuſio quedã eſſet.⁊ ideo ſequit̃: Nondũ venit hoza
mea.i.nondum cognitus ſum his qui aſſunt:ſz neq;
ſciunt quoniam defecit vinũ:fine eos pr̃imum hoc
ſentire. Qui enĩ neceſſitatem non p̃ſentit:neq; bñ
ficij grandẽ ſuſcipiet ſenſum. ¶ AVGVSTI. Uel
ideo quia dominus noſter:ſm q⁹ deus erat: matrez
non habebat.ſm q⁹ homo erat: habebat matrem.
Miraculum autem quod facturus erat:ſm diuini
tatem facturus erat:non ſm infirmitatem humanã
Miraculum tamen exigebat mater:At ille tanquã
non agnoſcens viſcera humana :operaturus facta
diuina dixit:Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier:⁊ã q̃z dicat
Quod in me facit miraculum: nõ tu genuiſti deita
tem meam:Dicitur autem Mulier ſcõm femineuz
ſexum:non ſm corꝛuptionem integritatis: ſed quia
genuiſti infirmitatem meã:tunc te cognoſcam cum
ipſa infirmitas pendebit in cruce. vnde ſubdit: Nõ
dum venit hoza mea.quaſi diceret:ibi te agnoſcam
cum pendere in cruce infirmitas ceperit: cuius et
mater es. Commendauit enim matrem diſcipulo:
p̃ius matre moꝛiturus:⁊ ante moꝛtem matris re
ſurrecturus. Uidete autem ne forte quomodo inue
nerunt manichei occaſionem pefidie ſue:quia dixit
dominus:Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier:⁊ ſic inueniãt
mathematici occaſionem fallacie:quia dixit: Non
dum venit hoza mea. Dicunt enim: vides quia ſub
fato erat chriſtus: quia dixit: Nondum venit hoza
mea. Credant autem deo dicenti: Poteſtatem ha
beo ponendi animam meam: ⁊ iterum ſumendi eã:
⁊ querant quare ſit dictum: Nondum venit hoza
mea. Nec ideo iam ſub fato ponant conditoꝛem ce
li:quia ſi eſſet fatum ⁊e ſideribus: non poterat eſſe
ſub neceſſitate ſiderum conditoꝛ ſiderum:quod nõ
ſolum chriſtus non habuit: quod appellas fatum:
ſed nec tu:aut ille:aut quiſquã hominum.quare er
go dixit: Nondum venit hoza mea:quia in poteſta
te habebat quando moꝛeretur: ſed nondũ videbat
eſſe opoꝛtunum vt illa poteſtate vteretur. vocandi
erant diſcipuli. annunciandum erat regnum celo
rum.faciende erant virtutes.cõmendãda erat diui
nitas domini in miraculis.commendanda erat hu
militas domini in ipſa compaſſione moꝛtalitatis.
At vbi tñ fecit q̃tũ ſufficere iudicauit venit hoza:ñ
neceſſitatis ſed voluntatis : nõ conditiõis ſz ptãtis.

¶ Dicit mater ei⁹ miniſtris: Quod
cũq; dixerit vobis facite. Erãt aũt
ibi lapidee hydrie ſex poſite ſm puri
ficationẽ iudeoꝝ capientes ſingule
metretas binas ſuel trinas. Dicit eis
ieſus: Implete hydrias aqua. Et i
pleuerũt eas uſq; ad ſummuz. Et
dicit eis ieſus: Haurite nũc ⁊ ferte
architriclino:⁊ tulerũt. Ut aũt gu
ſtauit architriclin⁹ aquã uinũ factã:
⁊ nõ ſciebat uñ eẽt: miniſtri aũt ſcie
bant q hauſerũt aquã uocat ſponſũ
architriclinus:⁊ dicit ei: Dis homo

primum bonum uinum ponit: ⁊ cū iebriati fuerit: tūc id qđ deteri⁹ est. Tu aūt seruasti bonū uinuz usqz ad huc. Hoc fecit initiū signoz̄ ihesus in chana galilee: ⁊ manifestauit gl̄iā suā: ⁊ crediderūt i eū discipuli ei⁹.

CHRY. Quāuis dixerit: Nondū venit hora mea: postmodū fecit quod mater dixerat: vt etiam ex hoc sufficiens esset demonstratio q̄ nō subiectus ē hore. Si enī horę subijciebatur: qualiter debita hora nondū facta hoc fecit? deinde ⁊ ꝓpter honorē matris: vt non finaliter ei contradicere videretur: neqz eam tot p̄tibus erubescere faceret. Adduxerat enī ad eū ministros: vt a plurib⁹ fieret petitio. vnde sequitur: Dicit mater eius ministris: quodcunqz dixerit vobis facite. BEDA. q. d. Licz abnegare videatur tamē faciet: nouerat enim mater eum pium ⁊ misericordē. Sequit: Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite fm purificationem iudeoz̄: capientes singule metretas binas uel trinas. Hydrie vocantur vasa aquarū receptui parata. grece enī aqua hydor dicitur. ALCVI. Vasa autē aquarū receptui parata erant fm purificationē iudeoz̄: q̄ inter alias phariseoz̄ traditiones etiam hoc obseruabāt: vt crebro se lauarent. CHRY. Quia vo inaqtiosa ē palestina: ⁊ non erat multis in locis fontes ⁊ puteos inuenire: replebant hydrias aqua vt nō currererēt ad fluuia si quādo imūdi fierēt: sz de ꝓpe haberēt purgationis modū. Ne autē quidā infideliū suspicarent: quoniā fece intus remanente: deinde aqua immissa: vinū subtilissimū factū eēt. propterea ait: Scōm purificationē iudeoz̄. ostendens q̄ illa vasa nūqz vini receptacula facta erant. AVG. Metretas enim dicit mensuras quasdam: tanqz si diceret urnas amphoras vel aliud huiusmōi. Metron enī mensuram dicūt greci: inde appellate metrete.

BEDA: Quod aūt ait Binas vel trinas: non ita accipiendum est q̄ alie binas alie trinas: sed eedē ipse caperent binas que etiam trinas. Sequitur: Dixit eis ihesus: Implete hydrias aqua: ⁊ impleuerūt eas usqz ad summū. CHRY. Sed quare anteqz implerentur hydrias aqua: non fecit signū? quod multo mirabilius esset: quia. s. aliud est substantiā in aliā qualitatem transmutare: ⁊ ipsam substantiaz ex nihilo facere: quod quidē mirabilius est: sed non ita videtur credibile multis. Propterea enī multotiēs a miraculoz̄ magnitudine abstinet: volēs magis credibile esse qđ fiebat: cum hoc ⁊ puersa dogmata euertit. quia enim sunt quidā qui mundi conditorem alium eē dicunt: plura miraculoz̄ ex subiectis substantijs facit. si enim contrarius ei esset q̄ conditor est mundi: non vtiqz alienis vteret ad ꝓprie virtutis demonstrationē. non autē ipse aquam hausit ⁊ tunc vinū ostendit: sed hoc iubet ministris vt eos testes haberet eius quod fiebat. vnde sequitur: Et dicit ei ihesus: Haurite nūc ⁊ ferte architriclino. ALCVI. Triclinū ordo trium lectoz̄um: clinem lectum significat. Architriclinus princeps triclinij. i. primus inter conuiuas qui more antiquo i lectis discumbebant. vnde quidam architriclinum intelligunt aliquem ex sacerdotibus iudeoz̄ qui nuptijs interesse poterant vt illos instrueret qualiter nuptijs vti deberēt. CHRYSOSTOMVS: Uel aliter: da aliqui possent dicere q̄ ebrii erant: ⁊ sensus iudicantium corruptus vt nescirent vtrum aqua vel vinum esset: hi autem quibus ministratio conuiuioz̄ credita est maxime vigiles sunt vnū opus habentes vt ornate ⁊ ordinate omnia disponantur: ideo in testimoniū eorum que fiebant: dixit dominus: Ferte architriclino ꝓpter euigilantem eis sensum: ⁊ nō dixit: Propinate discūbentib⁹. HYLA. iii. de trini. Aqua igitur hydrijs infundit̄: vinū calicibus hauritur: infundētis scientie sensus non conuenit haurientis. Qui infuderunt hauriri aquam existimant: qui hauriūt vinū infusuz arbitrantur. vnde sequitur: Ut autē gustauit architriclinus aquā vinū factā: ⁊ non sciebat vnde esset: ministri autē sciebant qui hauserant aquā: vocat sponsum architriclinus. Non aūt aque simplicitas defecit: ⁊ vini sapor natus est: non ꝓ transfusionem poti oris obtinetur quod infirmius est: sed aboletur qđ erat: ⁊ quod nō erat cepit. CHRYSO. Paulatim autem domin⁹ volebat cognosci suoz̄ signoz̄um virtutem: ⁊ ideo neqz ipse reuelabat quod factum est: neqz ministros architriclinus vocauit. Non esset eis creditū puro homīe existimato: tale testimoniū reddentibus: sed vocat sponsū qui maxime poterat conspicere quod fiebat. non simpliciter autem christus vinū: sed vinū optimū fecit. vnde sequitur: Et dicit ei: Omnis homo primū bonum vinum ponit ⁊c. Talia enim sunt christi miracula: vt multo bis que per naturam fiunt: speciosiora ⁊ vtiliora fiant. igitur aqua vinū facta ministros testes habuit: boni vo vini facti architriclinū ⁊ sponsū. Probabile autem est ⁊ sponsum aliquid respōdisse: sed euangelista hoc ꝓtermittit: tangens solū id quod necessariū est scire. s. quoniaz vinū aquā fecit. vnde statim subdit: Hoc fecit initium signoz̄um ihesus in chana galilee. Tunc enim signa maxime necessariū erat facere: quando discipuli iam congregati erant ⁊ deuoti: ⁊ attendentes his que fiebant: manifeste aderāt. Si vo dixerit quis non esse argumentū sufficiens: vt hoc sit principiū signoz̄um: quia additur In chana galilee: quasi cōtingat alibi ꝓius eē facta. Dicemus quod ⁊ antea diximus: q̄a iohānes dicit: Ut manifestetur israeli propterea veni baptizās. Si vo fm primaz etatem miracula fecit: nequaqz indigebant israelite alio manifestante eū. Qui enim i hac tempore ita per miraculoz̄um multitudinem claruit: vt eius nomen manifestum fieret omnib⁹: multomagis si puer existens a p̄ma etate miracula fecisset. Nā ⁊ ea q̄ fierent inopinabiliora existimarēt ab infante facta: ⁊ tempus amplius esset. Decenter autem nō incepit signa facere ex prima etate: existimassent enī phantasiam esse incarnationem ⁊ ante opportunum tempus cruci euz tradidissent linore liquefacti. AVG. Hoc autem miraculuz domini q̄ ō aqua vinū fecit: non est miruz eis qui nouerūt quia deus fecit. Ipse enim fecit vinum illo die i hydrijs qui omni anno hoc facit in vitibus: sed ꝫ assidue amisit admirationem. itaqz seruauit sibi deus

innsitata quedam que faceret: vt tanq̃ dormientes homines ad se colendũ mirabiliter excitaret: ꝓpter qd̃ sequitur: Et mãifestauit gloziã suã. ALCVI. Quia ipse est rex glozie qui sicut dñs elemẽta mutabat. CHRY. Et hoc q̃tũ ex pte sua. Si vo ⁊ tũc multi nõ cognouerunt: sed tñ oẽs postea erãt miraculũ audituri. Sequit̃: Et crediderunt in eum discipuli eius. Di enĩ debebãt credere: ⁊ facilius ⁊ cum diligentia attendere bis que fiebãt. AVG. de cõ. euan. Sed si tunc in eum crediderunt: nondũ erant discipuli cum ad nuptias vocati sunt: sed illo more locutiõis hoc dictũ est quo loquimur: cum dicim⁹ apostolũ paulũ in tharso cilitie natũ: neq enĩ tunc iam erat apostolus: ita discipulos christi inuitatos ad nuptias cum audim⁹: non ita discipulos sed qui futuri erant discipuli intelligere debem⁹. AVG. Illa autẽ mysteria que in isto miraculo dñi latent videte: oportebat impleri in christo que de illo scripta erant: illa erat aqua. fecit aũt de aqua vinũ cum aperuit eis sensuz ⁊ exposuit scripturas. sic enĩ sapit quod nõ sapiebat: ⁊ inebriat qd̃ nõ inebriabat. BEDA: Apparente enĩ dño ĩ carne: vinosa legalis sensus suauitas paulatim cepat ob carnalẽ pharise oz̃ interp̃tationem a p̃isca sua virtute deficere. AVR. Si autẽ iussisset aquã effundi ⁊ ipse mitteret vinũ ex occultis creature sinib⁹ videret̃ scripturas veteres improbasse. Cum autẽ ipsam aquã cõuertit in vinuz: oñdit uobis qp ⁊ scriptura vetus ab ipso est: nam iussu ipsius implete sunt hydrie: sz nihil sapit illa scriptura si non ibi christ⁹ intelligatur nouim⁹ autẽ legẽ ex quib⁹ tp̃ibus narret. i. ab exordio mũdi. Inde vsq̃ ad hoc tẽpus qd̃ nunc agim⁹ sexta etas ẽ. nam p̃ma etas computat̃ ab adã vsq̃ ad noe: secunda a noe vsq̃ ad abraã: tertia ab abraam vsq̃ ad dauid: quarta a dauid vsq̃ ad transmigrationẽ babylonis: quinta vsq̃ ad iohãnẽ baptistam: sexta inde vsq̃ ad finem seculi. Sex ergo ille hydrie sex etates significant: q̃b⁹ non defuit p̃ophetia. Implete sũt ꝓphetie: plene sũt hidrie. Quid est aũt capiebant metretas binas vel trinas: Si trinas tñ diceret: nõ curreret anim⁹ noster nisi ad misteriũ trinitatis. Sz forte nec sic debem⁹ inde sensum auertere: q̃ dixit binas vel trinas: q̃ nomina to patre ⁊ filio ꝫ sequẽter ⁊ spũssanctus intelligendus est. Oportet enĩ intelligi charitatẽ inuicẽ p̃is ⁊ filij qd̃ est spũssanctus. Sed ẽ ⁊ ali⁹ intellect⁹ nõ p̃termittend⁹. bine enĩ metrete intelligũtur ĩ duobus generib⁹ hoĩm. i. iudeis ⁊ grecis. tres aũt ꝓpter noe tres filios significatos. ALCVI. Ministri aũt sũt doctores noui testamenti q̃ scripturas aliꝫ spũaliter interp̃tant. Architriclin⁹ aũt ẽ aliquis legisperitus vt nicodem⁹: gamaliel: saul⁹. Dum ergo talib⁹ euangelij verbũ committit̃: qd̃ in littera legis occultabat̃: quasi vinũ de aqua factũ arbitri clino ꝓpinatur. Et bene in domo nuptiarũ tres ordines discũbentiũ describũt̃: q̃ ecclesia trib⁹ ordinibus fideliũ constat: coniugator̃: cõtinentiũ: ⁊ doctor̃. Optimũ aũt vinũ christ⁹ vsq̃ adhuc seruauit .i. euãgeliũ vsq̃ in sextã etatẽ distulit.

¶ Post hec descẽdit capharnaũ ipe ⁊ mater eius ⁊ fratres ei⁹ ⁊ discipuli ei⁹: ⁊ ibi mãserũt nõ multis diebꝰ. ¶ Et ꝓpe erat pascha iudeoz̃: ⁊ ascendit iesus hierosolymã.

CHRY. Quoniã aũt paulo post dñs hierosolymã ascensurus erat: capharnaũ adijt: vt non vbiq̃ fratres ⁊ matrẽ secũ trahat. vnde dicitur: Post hec descendit capharnaũ ipse ⁊ mater illi⁹: ⁊ fratres ei⁹ discipuli ei⁹: ⁊ ibi manserũt non multis diebus. AVG. Dic est aũt dñs de⁹ noster excelsus vt nos faceret: humilis vt nos reficeret: ambulans inĩ homines: patiẽs humana: abscondẽs diuina. Ecce habet matrẽ: habet fratres: habet ⁊ discipulos. unde fratres vnde matrez. Fratres enĩ scriptura nostra appellare consueuit: non eos solos qui nascunt̃ ex eodẽ vtero: aut ex eodẽ patre: aut ex eodez gradu: velut compatrueles aut cõsobrinos. Unde g̃ frẽs dñi? Nõ enĩ maria iterũ peperit: absit. Inde cepit dignitas virginũ. Abraam patru⁹ erat loth ⁊ iacob. Laban syrũ habebat auũculũ: ⁊ vtriq̃ dicti sũt fratres. ALCVI. Fratres g̃ dñi dicũtur cognati marie vel ioseph: quia nõ solũ beata virgo: sed etiã ioseph in castitate: ⁊ ab omni actione coniugali immunis permansit. AVG. de con. euan. Quod vo dic̃ Et discipuli eius: incertũ est vtrum iam illi adhesserant etiaz petr⁹ ⁊ andreas ⁊ filij zebedei. Matthe⁹ enĩ ꝑmo narrat qp venerit ⁊ habitauerit in capharnaũ: ⁊ postea qp eos de nauibus piscantes vocauerit: an forte matthe⁹ qd̃ ꝓtermiserat recapitulauit: quia sine vlla consequẽtis tp̃is differẽtia dixit: Ambulans iuxta mare galilee vidit duos fratres. an potius alij discipuli fuerũt. Scriptura enĩ euãgelica ⁊ aplica: non solũ illos duodenos appellat discipulos eius: sed oẽs qui in eũ credentes ad regnũ celoz̃ magisterio eius erudiebant̃. Illud etiã reꝯrendum est quõ hic dicit: Anteq̃ iohãnes baptista missus ẽ in carcerẽ iesũ isse in galileã: cũ matthe⁹ dicat: Cũ aũt audisset qp iohãnes tradit⁹ esset: recessit in galileã: similiter etiã ⁊ marcus. Lucas etiã nihil quidem dicit de tradito iohãne: sed post baptismũ ⁊ tẽtationẽ christi dicit eũ isse in galileã: sicut illi duo: vnde intelligit̃ tres euãgelistas: nõ iohãni euãgeliste contraria narrasse: sed ꝓtermisisse ꝑmuz domini aduentum in galileã postea q̃ baptizatus est: quando illic aquã conuertit in vinũ. EVSE. in ecclesiastica historia: Cum enĩ triũ euãgeliorũm ad iohannẽ euãgelistaz noticia peruenisset: probasse quidẽ oĩ fidem ⁊ veritatẽ dictoz̃: desse tñ vidit aliqua: ⁊ ea maxime que p̃imo p̃dicationis sue tẽpore dñs gesserat. Certũ est enĩ qp in superioribus tribus euangelijs hec videntur sola contineri que in eo gesta sunt anno: quo iohannes baptista vel ielus est in carcere vel punitus. ⁊ ideo rogatus dicitur iohannes apostolus: vt ea que p̃terierãt p̃ores ante traditionem iohannis: saluatoris gesta cõscriberet. vnde siquis diligenter consideret: inuenies et euangelia non dissonare: sed alterius temporis gesta esse que scribit iohannes: alterius vo q̃ ceteri

CHRYSO. Neq enim in capharnaum miraculum vllũ tũc operatus ẽ. qui enĩ ciuitatẽ habitabãt illam: nõ sane se habebãt ad christũ: sz erant valde

cōrupti:iō tamē accedit:⁊ parū ibi trahit temp⁹ ꝓpter eū q̄ ad matrē honorē. BEDA: Ideo etiam non multis diēb⁹ ibi mansērūt ꝓpter festū paschę qō iam appropinquabat.vñ sequit:Et ꝓpe erat pascha iudeoꝝ. ORI. Sed quid intendit ibi appositio iudeoꝝ.nō enī nationis alteri⁹ paschę solēnitas fuerat.Forsan vō q⁹ quoddā est paschā humanū eoꝝ qui procul a propōsito scripture celebrāt illud quoddā vō diuinū ⁊ verū qō in spū ⁊ veritate pficitur.ad distinctionē q̄ diuini dī iudeoꝝ.Sequtur: Et ascendit hierolymā. ALCVI. Dis in euangelijs legit iesū ascēdisse hierosolymā:semel in ꝑmo ānō ꝑdicationis dum adhuc iohānes nō erat missus in carcerē:de hoc ascensu nūc agitur. et itꝰ illo anno quo erat passus.dedit aūt nobis exemplū dñs quā ta cura diuinis subdi debeam⁹ imperijs.Si enī ipe dei filius decreta legis a se data implebat:celebrās solēnitates cū ceteris hoībus:quāto studio bonoꝝ opeꝝ serui debent solēnitates ⁊ ꝑuenire ⁊ celebrare. ORI.Mystice aūt cū facta ē nuptiarū ꝑpatio in cana galilee descendit vna cum matre: fratribus ⁊ discipulis in capharnaū: que interꝑtat ager consolatiōis.Oportebat enī p⁹ vini alacritatem ad agrū ꝰsolatiōis vna cū matre ⁊ discipulis ascēdere salnatorē:ꝰsolatuꝝ ī futuris fructib⁹:in agroꝝ multitudine suscipientes disciplinā eius: ⁊ aiam q̄ illuꝝ spiritusancto concepit ⁊ iuuandos ibi.Sūt enī quidam fructificantes ad quos dñs ipse descēdit vna cī verbi ministris atq; discipulis:adiumās hmōi ꝑsone matre sua.Uidētur aūt qui capharnaū ducti sit:nō cape diuturnā apud se iesu pītiā: qm̄ illuminationē q̄ de plurib⁹ dogmatib⁹ ē:inferioris consolatōis agell⁹ nō capit cum paucoꝝ capax existat.

ALCVI.Uel capharnaū villa pulcherrima ē:⁊ significat mundū in quem verbū patris descendit.

BEDA:Nō multis aūt diēb⁹ ibi mansit:q⁹ paruo in hoc mūdo tpe cū hoīb⁹ uersat⁹ est. ORI. Est aūt hierosolyma ciuitas regis magni ;velut ipse salnator ait: ad quā nullus eoꝝ qui manent in terris descēdit nec ingredit.Sed q̄libet aīa q̄ naturalē obtinet celsitudinē ⁊ acumē intelligibiliū ꝑspicuuꝝ ei⁹ ciuitatis ē incola:ad quam sol⁹ iesus ascendisse dicitur.Uident tū post discipuli foꝛe ꝑsentes dum recolūt:Zelus dom⁹ tue comedit me:sed quasi ī quo libet discipulorum iesus ascendit.

Et inuenit in templo uendentes oues ⁊ boues ⁊ colūbas ⁊ nūmularios sedētes.Et cū fecisset quasi flagellū de funiculis:oēs eiecit de templo,oues quoq; ⁊ boues:⁊ nūmulariorꝝ effudit es:⁊ mensas ſuertit Et his q colūbas uendebāt dixit: Auferte ista hic: ⁊ nolite facere domuꝝ patris mei domum negociationis. Recordati sunt uero discipuli eius :q⁹ scriptum ē:zelus dom⁹ tue cōmedit me.

BEDA:Dñs hierusalē aduenies:cōtinuo tēpluꝝ oraturus adijt:nobis dans exemplū vt quocūq; ꝑperam⁹:domū dei ꝑmo ingrediamur dñm deꝑcari vñ dī:Et inuenit in templo vēdētes boues ⁊ oues ⁊ colūbas. AVG.Sacrificia enī illi populo ꝑ ei⁹ carnalitate talia data sūt:quib⁹ tenerē ne ad idola deflueret: ⁊ īmolabāt boues ⁊ oues ⁊ colūbas.

BEDA:Sed q⁹ de longinquo ꝑperantes : q̄ iussa sunt īmolari dño:secū ferre nō poterant eoꝝ prece deferebant.vñ nacta occasione hec animalia ī templo scribe ⁊ pharisei vendi instituerūt vt venientes emerēt ⁊ offerrēt.Eademq; oblata ipsi alijs venderēt ⁊ sic sua lucra accumularēt.Unī ⁊ nūmularij ad hoc sedebant ad mensam:vt inter emptoꝛes vēdito resq; hostiarū ꝑmpta eēt pecunia.vñ subdit:Et nūmularios sedentes.Dñs aūt nolēs aliquid ī domo sua terrene esse negociationis : neq; eius q̄ honesta putarē : negociatoꝛes oēs expulit foꝛas. AVG. Et q̄ flagelland⁹ erat ab eis:prior illos flagellauit. vñ sequit:Et cū fecisset q̄si flagellū de funiculis: oēs eiecit de templo. THEO. Neq; soluꝝ eos eiecit q̄ vendebant ⁊ emebant:sed etiā res eoꝝ.vñ subditur: Oues quoq; ⁊ boues ⁊ nūmulariorꝝ effudit es:⁊ mēsas euertit.s.nūmularias q̄ erāt q̄si vasa denariorū.

ORI. Considerem⁹ aūt:ne forte enorme videat q⁹ dei fili⁹ captis funiculis parat sibi flagellū ad eiciendū de templo.Unū tī refugiū ad hoc rīsionez relinquitur diuina ptās iesu:vt cum volebat posset iracundiā hostiū suffocare q̄uis essent innumeri. ⁊ sedare mentiū turbines. Dñs enī dissipat cogitationes gentiū : Presens aūt historia in nullo minoꝛez ptātē ꝑtendit his q̄ ab eo miraculosius edita sunt : q̄nīmo constat hāc maiorē demōstrare potētiā miraculo quo aqua cōuersa est ī vinū: eo q⁹ illic inanimata subsistit materia:hic vō tot miliū hoīm dominant ingenia. AVG.de con.euan. Manifestū est aūt nō semel:sed iterato hoc factū esse a dño. Sed illud ꝑmū cōmemoꝛatur hic a iohanne: istud vltimū a ceteris trib⁹. ORIGE. Et iohānes quidē h̄ dicit q⁹ expulit vendētes de templo. Matthe⁹ autē ait:Qui expulit vendētes ⁊ emētes. Multo aūt maior erat numerus ementiū q̄ vēdentiū:quoꝝ expulsio transcendebat dignitatē ei⁹ q̄ reputabat fili⁹ carpentarij:nisi q⁹ diuīa ptāte sibi oēs subiecit vt dictū est. BEDA:Cōmendat autē in hac lectōe vtraq; christi natura:humana quidē ī hoc q⁹ matrē comitem habuisse phibet: diuina in hoc q⁹ ver⁹ dei fili⁹ demonstrat.Sequit enī:Et his q̄ vendebāt colūbas dixit:Auferte ista hinc:⁊ nolite facere domū patris mei domū negociatiōis. CHRY. Ecce patrez vocat: ⁊ non irascūtur:estimat enim simpliciter eū dicere: sed q⁹ postea aperti⁹ loquebat vt solā repītaret paritatis intellīgētiā:ꝑterea seniebāt. Et matthe⁹ q̄ dē dicit q⁹ eiciēs eos dicebat:Nolite facere domuꝝ meam spelūcā latronū.Illud enī fecit ad passionez veniens:ideo duriorib⁹ sermonib⁹ vtebat.Hoc aūt in ꝓncipio signoꝝ fecit:vñ nō ita aspera sed remissa quodāmodo increpatiōe vtitur. AVG.Ecce templum illud figura adhuc erat:⁊ eiecit inde dom⁹ omnes q̄ ad nundinas venerāt:⁊ q̄ ibi vendebant: que opus habebāt homines in sacrificio illi⁹ tpis. Quid si ibi ebriosos inueniret si negociationis non

debet fieri dom⁹ dei:potatōis fieri debz:¶ CHRY. Sed cui⁹ gratia tali vehemētia cḥrist⁹ vsus ē:quia enī in sabbato curatur⁹ erat ⁊ multa fact⁹ que vi debant ab eis esse legis trangressio:vt non videat deo cōtrarius hoc cū periculo fecit:dans intelligere q⁹ qui piculis se exponit:p bono ornatu domus oīm dom⁹ non ptēnit. et ideo vt ostēderet sui dsonantiā ad deū:nō dixit domū sanctā:sz domū patris mei. Et ppter hoc etiā subdit:¶ Recordati vo sūt discipli ei⁹:.q⁹ scriptū ē:Zelus domus tue comedit me.¶ BEDA: Discipuli enim videntes in eo hunc feruentissimū zelū:recordati sunt q⁹ zelo dom⁹ patris saluator eiecit impios de tēplo.¶ ALCVI. Zelus cū in bono accipitur:est quidā feruor animi q⁹ mens relicto humano timore ꝓ defensione veritatis accenditur.¶ AVG. Comedit ḡ zelo dom⁹ dei: q̄ oīa que videt ibi puersa cupit emēdare.et si emēdare nō pōt:tolerat ⁊ gemit.si ḡ in domo tua ne q̄d puersū fiat satagis in domo dei vbi salus ꝓposita est:debes pati q̄ntū in te est siquid puersi videris. Amicus ē:admoneat leuiter.vxor ē:seuerissime fretur.ancilla ē:etiā verberib⁹ compescat. fac q̄d potes ꝓ psona quā portas.¶ ALCVI. Mystice ät quotidie deus spiritaliter suā ecclesiam intrat: et q̄liter ibi vnusquisq⁹ uerset attendit. Caueam⁹ ḡ ne in ecclesia dei fabulis vel risibus vel odijs vel cupiditatib⁹ vacem⁹:ne improuisi⁹ veniēs nos flagellet ⁊ de ecclesia sua eijciat.¶ ORI. Possibile enī ē hierosolymitanū quoq⁹ delicto subiacere ⁊ capacissimos deuiare: q̄ nisi post delictū citissime uertant capacitatē amittūt. Inuenit igit in templo.i. ī sacris vel in enūciatione ecclesiastici sermonis quosdam qui patris domū negociationis constituebant:qui s.venales exponūt boues quos oportet obseruare ad aratrū ne retrocedentes nō disponāt ad regnū dei. Qui etiā pferūt māmonā iniq̄tatis ouib⁹: ex q̄bus hūt ornat⁹ materiā : q̄ etiā solertiā colūbaꝝ puata qualibet amaritudine vilipendunt. Cū ḡ bos inuenit saluator in domo sacrata:facto de funiculis flagello fugat. illos:vna cū venalib⁹ ouib⁹ ⁊ bob⁹ suis. Expargit eris pondera velut indigna in domo dei retineri:subuertitq⁹ constitutas tabulas ī aiab⁹ auaroꝝ ⁊ mandat ne vlteri⁹ in domo dei columbe vendāt. Arbitror ät ⁊ exemplū ipsū statuisse ꝓ pdicta secreti⁹:vt intelligam⁹ p hoc quid agi debet erga sacrā illā oblationē a sacerdotib⁹ non debere ritu sensibiliū oblationū agi:nec legē obseruari debē vt carnales iudei volebāt.nā iesu ꝓpellēte boues ⁊ oues:iubente auferri colūbas:que plurimū offerebant iuxta consuetudinē iudeoꝝ:⁊ subuertēte mensas materialiū nūmoꝝ nō exp̄sse:sed figuraliē continentiū diuinas imp̄siones:ea.s.q̄ fm legis scripturam videbant honesta:et vtēte eo ī plebē flagellis: dissoluenda ⁊ dispergēda hec erāt:translato regno ad eos qui ex gentib⁹ crediderūt.¶ AVG. Vel vendentes in ecclesia sūt q̄ que sua sūt querūt:non que iesu christi. Venale habent totum:q⁹ volūt redimi. Simon iō volebat emere spūsci:q⁹ vēdē volebat. erat enī de illis q̄ colūbas vendūt. etenī in colūba apparuit spūsc⁹.colūba ät nō est venalis:gratis datur:q⁹ gratia vocat.¶ BEDA: Vendunt igit columbas q̄acceptam spūsancti gratiā non gratis vt ꝓceptū est:sed ad p̄miū dant. Qui manuū impositionē qua spūsanct⁹ accipit:etsi non ad questū pecunie:ad vulgi tñ fauorē tribuūt: q̄ sacros ordines nō ad vite meritū sed ad gratiam largiūt.¶ AVG. Boues ät intelligūt apli ⁊ prophete:q̄ nobis scripturas sacras dispensauerūt. Qui ḡ ipsis scripturis fallunt populos:a quib⁹ q̄rūt honores:vendūt boues vēdūt ⁊ oues.i.ipsas plebes. et cui vēdūt nisi diabolo:. Quicq̄d enī ō vnica ecclesia p̄cidit:q̄s tollit nisi leo rugiens:¶ BEDA. Vel oues sūt opa munditie ⁊ pietatis. Vendūt ergo oues q̄ humane gratia laudis opera pietatis exercēt. Nūmos mutuo dāt ī tēplo: qui apte terrenis rebus in ecclesia deseruiunt domū etiā oīs faciūt domū negociationis:nō soluz bi q̄ ꝓpter sacros ordines p̄ciū pecunie vel laudis vel honores querunt : verum etiam q̄ gradum vel gratiā spūalē quā in ecclesia domino largiente p̄cepērūt:nō simplici intentiōe:sed cura humane retributionis exercēt.¶ AVG. Signū ät quoddā nobis oīdit dīs q⁹ fecit flagelluz de resticulis ⁊ inde negociationē dei ī tēplo facientes flagellauit. Etenī vnusquisq⁹ ī pctis suis retinē sibi texit dū peccata addit peccatis. Qñ ḡ aliquid patiūtur boies ꝓpter iniquitates suas:agnoscant:q⁹ dīs facit flagellū de resticulis:⁊ adhuc admonet eos vt mutent se: nā si se nō mutauerint:audient in fine: Ligate illi manus ⁊ pedes.¶ BEDA: Facto igit de funiculis flagello illos eiecit de templo:q⁹ de parte sortis sanctoꝝ eiciūtur:qui inter sanctos positi vel ficte vel aperte faciūt opa mala. Oues quoq⁹ ⁊ boues eiecit:q⁹ taliū vitā parit ⁊ doctrinā ostendit eē reprobā. Nūmularioꝝ quoq⁹ effudit es ⁊ mensas subuertit:q⁹ damnatis in fine reprobis etiā ipsaꝝ quas dilexerūt rep tollet figurā. venditionē colūbaꝝ de templo auferri ꝓcepit:q⁹ gratia spūs que gratis accipit:grat⁹ dari debet.¶ ORI. Pōt etiā p templū intelligi anima studiosi: ꝓpter inhabitās verbū dei: in q̄ aīi doctrinā iesu ꝓficerāt terrestres ⁊ bestiales mot⁹. Signū autem terrestriū motuū bos est:qñ est agricultor. Insensatoꝝ ät motuū ouis:qō ē plurib⁹ aialib⁹ irrationali⁹. Leuiū vo atq⁹ incōstātiū mētiū signū ē colūba. Eoꝝ vo q̄ bōa vidēt signa sūt era q̄ rps verbo doctrie expellit:vt nō vltra dom⁹ p̄ris ei⁹ fiat foꝝ.

¶ Responderunt ergo iudei:⁊ dixerūt ei: Quod signū oīdis nobis q⁹ hec facis? Rñdit iesus ⁊ dixit eis: Soluite templum hoc: ⁊ in tribus dieb⁹ excitabo illud . Dixerūt ergo iudei: Quadraginta ⁊ sex ānis edificatū ē tēplū hoc : ⁊ tu in trib⁹ dieb⁹ excitabis illud ? Ille ät dicebat de tēplo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis: recordati sūt discipuli eius:q⁹ hoc dicebat de corpore suo : ⁊ crediderūt scripture ⁊ sermoni q̄ dixit iesus.

THEO. Quia iudei videbant iesum talia facē cū potestate multa ⁊ dicentē: Nolite facere domū patris mei domū negociationis: signū ab eo petūt. vñ dicitur: Viderūt g̃ iudei ⁊ dixerūt ei: Qō signū oñdis nobis: quia hec facis? CHRY. Sed nunquid signa opus erant: vt ea que male fiebant cessare faret? Nōne zelū talē accipere ꝓ domo dei maximū signū vtutis erat? Non aūt illius ꝓphetie meminerant: sed signū petebant: simul quidē de suo turpi lucro impedito dolētes: simul aūt ⁊ per hoc ꝓhibere eū volentes. opinant enim eum aut ꝓuocare ad miracula: aut cessare ab his que fiebāt: ꝓpterea nō dat eis signū: sicut ⁊ post petentibus signū rñdit dicens: Generatio mala ⁊ adultera signū querit ⁊ signū non dabitur ei nisi signū ione ꝓphete. Sed nūc quidē manifesti⁹: nūc aūt obscuri⁹ rñdet idem. Non aūt vtiq; q̃ non petētes ꝓoccupat ⁊ signa dat hic petens aduertisset: nisi mentez eoꝝ cognouisset dololam. Sequitur enī: Et dixit eis: Soluite tēplū hoc ⁊ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. BEDA: Quia enī signū querebāt a dño quare solita cōmertia ꝓuere debuerit ex templo? Respondit: Quia ipsum templū significabat tēplū corꝑis sui: in quo nulla ꝓorsus esset alicui⁹ macula peccati. q. d. Sicut inanimatū templū a vestris cōmertiis sceleribusq; mea expio potestate: ita ⁊ hoc corꝑis mei tēplū cui⁹ vtiq; gestat figuram: vestris manib⁹ dissolutū: tertia die resuscitabo. THEO. Neq; q̃ tñ illos ad homicidium ꝓuocat dicens: Soluite. sed hoc eis affectantibus: non sibi esse absconditū demonstrat. Audiant aūt ariani quō dñs mortis destructor dixit: Excitabo. virtute videlz ꝓpria. AVG. Resuscitauit eum quidem ⁊ pater cui dicit in psalmis: Excita me ⁊ reddā illis: Sed quid fecit pater sine verbo? quō ergo eū pater resuscitat? sic ⁊ fili⁹ resuscitauit: quia filius dixit: Ego ⁊ pater vnū sum⁹. CHRY. Propter quid aūt signū resurrectionis dat eis? qm̃ hoc maxime erat q̃ ostēdebat eū nō esse hominē puri: posse aduersus mortē statuere triumphuz: ⁊ tyrannidē ei⁹ longā velociter dissoluere. CHRY. Utraq; aūt. s. ⁊ corꝑ⁹ iesu ⁊ templū exemplar mihi fore vident ecclesie: eo q̃ ex viuis lapidib⁹ cōstruitur in domū spūalem in sacerdotiū sanctū. ⁊ ꝓpter illud: Vos estis corꝑus christi ⁊ mēbra de mēbro Quānis aūt dissolui lapidū videat structura: ac dispari oīa ossa christi aduersitatibus tribulationuz instaurabitur tñ templū ac resuscitabit die tertia: q̃ in nouo celo ⁊ noua terra ꝓsens erit. Sicut enī illō christi corꝑ⁹ sēsibile crucifixū ē ac sepultū ⁊ postea resurrexit: sic ⁊ totale sanctoꝝ christi corꝑus cōcrucifixū est christo. Quilibet enī eoꝝ in nullo alio gloriat nisi in cruce christi: ꝑ quā ipse crucifix⁹ ē mundo. Sed ⁊ cōsepult⁹ est christo ⁊ resurrexit cū eo: qz in quadam nouitate vite ambulat: sed ꝑm beatā resurrectionē nondū surrexit. vnde non scriptum est: Tertia die restaurabo illud sed in trib⁹ dieb⁹. perficitur enī eius erectio in oīb⁹ trib⁹ dieb⁹. THEO. Judei enī de inanimato templo putantes euz hoc dicere: deridebant euz. vnde sequitur: Dixerūt ergo iudei: Quadraginta ⁊ sex annis edificatū est tēpluz hoc: et tu tribus dieb⁹ excitabis illud? ALCVI. Et notandū q̃ non de ꝓma edificatione: que a salomone septē annis ꝓfecta ē: sed de reedificatione q̃ facta est sub zorobabel ꝑ quadraginta ⁊ sex ānos impediētib⁹ inimicis rñdebāt. ORI. Vel dicit aliquis: quadraginta sex annoꝝ extirgere composituz: ex quo dauid allocutus ē nathan ꝓphetā ꝙsulēs de ꝙstructione templi: extūc satagēs ad congregandā materiā tēpli. Animaduerte vō si possibile ē q̃dragenariū numerū statui erga templū: ꝓpt̃ q̃tuor elementa mūdi: ac senariū ꝓpter h̄ q̃ hō sexto die creatus ē. AVG. iiij. de trini. Vel hic numerus ꝓfectioni dñici corꝑis apte cōgruit. quadragesies enī sexies seni. fiūt ducenta sexagintasex: qui numer⁹ dierū complet nouē menses ⁊ sex dies. Ipsa aūt ꝓfectio corꝑis dñi tot diebus ad partū ꝓducta comperitur sicut a maioꝝib⁹ traditū suscipiens ecclesie custodit auctoritas. Octauo enī kalendas aprilis ꝙcep⁹ creditur: quo ⁊ passus. Nat⁹ aūt tradit̃ octauo kals Januarij. Ab illo g̃ die vsq; ad istū cōputati ducēti sexagintasex repiunt̃ dies: q̃ senarium numer⁹ q̃dragesies sexies hīt. AVG. octuagintatriū q̃nū. Dicitur etiā ꝙceptio humana sic ꝓcedere ⁊ ꝓfici ꝑmissex dieb⁹ quasi lactis habeat similitudinē: sequentibus nouē dieb⁹ cōuertat̃ in sanguinē: deinde duodecim diebus solidet̃: reliquis decē ⁊ octo diebus formet̃ vsq; ad ꝓfecta lineamenta oīm mēbroꝝ: ⁊ in reliquo tpe vsq; ad temp⁹ partus magnitudine auget̃. Sex aūt ⁊ nouē ⁊ duodecim ⁊ xviij. in vnū coacti fiūt. xlv. addito g̃ vno fiūt quadragintasex: qui si fuerint multiplicati ꝑ ipsū senariū numerū: q̃ huius ordinationis caput tenet: fiūt ducenti ⁊ septuagintasex. i. nouē menses ⁊ sex dies. Non g̃ absurde quadragintasex annis dicitur fabricatū esse tēpluz quod corꝑus eius significabat: vt quot anni fuerūt in fabricatione templi: tot dies fuerunt in corꝑis dominici ꝓfectione. AVG. sup Jo. Vel aliter: qz dñs noster de adam corꝑ⁹ accepit: non de adā peccatū traxit: templū corꝑoreū inde sūpsit: non iniquitatē que de templo pellēda ē. Si autē facias q̃tuor nota greca: Anatole q̄ō est oriens: Disis quod ē occidens: Arctos q̄ō ē septētrio: Mesembria: q̄ō est meridies: capita verboꝝ adam habent. A quatuor enim vētis dominꝰ collecturū se dicit electos suos cū venerit ad iudiciū. Habēt autez littere nominis adam numerū ſm grecos: ⁊ ibi inuenitur q̃dragintasex annis edificatū templum. Habet enim adam alpha q̄ō est vnū: ⁊ delta q̄ō est q̃tuor: ⁊ alpha q̄ō est vnū: ⁊ m. q̄ō ē quadraginta: ⁊ sic habes quadraginta sex. Sed iudei quia caro erant: carnalia sapiebāt: ille spiritualiter loquebatur: ⁊ de quo templo diceret per euangelistam nobis aperuit. Sequitur enim: Ille autem dicebat de templo corꝑis sui.

THEO. Ex hoc aūt appollinarius cōtradictionem sumit: volens oñdere q̃ caro christi eēt inanimata eo q̃ tēplū sit ianimatū. ergo carnē christi ⁊ lapidē ⁊ lignū facies: qz ex his templū ꝙsistit. Si autez q̄ō dicitur: Anima mea turbata est: ⁊ potestatē habeo ponēdi aīam: nequaq; dici dixeris: vbi pones illō. In manus tuas cōmendo spiritū meū: nō enim de anima irrationali intelligere poteris. Neq; q̄ō dr: Nō derelinques aīam meā i inferno. ORI. Ideo aūt corꝑ⁹ dñi templū intelligit̃: quia sicut templuz gloriam dei ꝙtinebat habitantez in ipso: sic corꝑus

christi:repũtans ecclesiã vnigenitũ otinet:qui ẽ dei gloria. CHRY. Duo autem erant que obstabant discipulis ne interi intelligerẽ :vnũ ipa resurrectio: alterꝫ vo qõ maiuſ erat.ſ. q̃ de⁹ erat qui ī illo corpe habitabat:quod domin⁹ occulte ostẽderat dicens: Soluite templũ hoc ⁊c̃. Et iõ subdit̃:Cũ g̃ surrexꝫ a mor.recor.sũt discipuli ei⁹ qz hoc dicebat de corpe suo. ⁊ cre.scrip.⁊ ser.quẽ dixit iesus. AVGVST. Ante resurrectionem enī nõ intelligebãt scripturas: ḋa nõ dũ accepant spũsciñ. Sed in die resurrectiõis appa rens dñs aperuit discipulis sensum vt intelligerent que de ipso scripta erãt in lege ⁊ pphetis: ⁊ tũc cre diderũt scripture prophetaꝫ:q̃ pdixerũt christũ ter tia die resurrecturꝫ:⁊ sermoni quez dixit iesus: Sol uite templũ hoc. ORI. Scõm anagogẽ vo com plementũ fidei attingem⁹ in magna corpozũ resur rectione totius corpozis iesu.i.ecclesie ei⁹:cũ fides q̃ ẽ ex specie mltũ differat ab ea q̃ ẽ p speculũ ī enigm̃e

Cum autẽ esset hierosolymis in pascha ī die festo: multi crediderũt ī noie eius uidentes signa q̃ faciebat. Ipse aũt iesus nõ credebat semetip sum eis:eo q⁹ ipse nosset oẽs: ⁊ quia opus ei nõ erat ut quis testimoniuꝫ phiberet de homine. Ipse enim scie bat quid esset in homine.

BEDA: Superi⁹ euãgelista narrauit q̃d dñs hie rusalem aduenies gesserit:nũc vo eodẽ hierosoly mis cõmorante:quid ab alijs erga eũ actũ fuerit re fert. Unde dr̃:Cũ aũt eẽt hiero.in pas.in die festo. multi cre.in no.ei⁹:vi.sig.q̃ faciebat. ORI. Respici endũ aũt quõ ex signis eius pleriq; videntes crede bant in eũ. Non enī dicit̃ pdigia fecisse hierosoly mis:nisi forte cũ facta sint in scripturis nõ habent̃: Anima duerte vo si possibile est in miraculis depu tari q⁹ fecerit flagellũ ex funiculis ⁊ cũctos ex tem plo prop̃ulerit. CHRY. Prudẽtiores autẽ fuerãt discipuli qui ad christũ accesserãt:non ꝓpter signa sed ꝓpter doctrinã:nam grossiores quidẽ p signa trahunt̃:rationabiliores vo p ꝓphetias seu doctri nam.vñ subditur: Ipse aũt iesus nõ credebat semet sum eis. AVG. Quid sibi vult hoc: Illi credebãt in noie eius:⁊ ipse iesus non credebat semetipsum eis: An forte nõ credebant ei ⁊ fingebant se credi disse. Sed nõ diceret euãgelista: Multi crediderũt in noie ei⁹. Magna ergo res ⁊ mira: Credũt hoies in cristũ:⁊ christus nõ se credit hoibus pſertim q̃a filius dei ẽ:⁊ vtiq; volẽs passus est:etsi nollet nun q̃ pateretur:sed tales sunt oẽs cathecumini. Si di xerim⁹ cathecumino:credis christo:rñdet Credo: ⁊ signat se. Si interrogem⁹ eũ: Manducas carnem filij hois:nescit quid dicim⁹:quia iesus nõ se credi dit ei. ORI. Vel dicendum q⁹ iesus nõ se credidit credẽtib⁹ in noie ei⁹:⁊ nõ in illũ. In illũ enī credũt q̃ angustã viam vadũt ducentẽ ad vitã.qui aũt cre dunt signis:nõ in eũ sed in noie ei⁹ credũt. HRY. Vel hoc dicit quia non ꝓfidebat ī eis vt in discipu lis p fectis. Neq; cõmittebat eis oĩa dogmata vt iã firmiter fidelib⁹ fratrib⁹. Non enī intendebat exte riozibus verbis:ad menẽ eoꝝ intrans ⁊ tẽp⁹ opoztu nũ mãifeste sciẽs.vnde sequit̃:Eo q⁹ ipse nosset oẽs ⁊ quia op⁹ nõ erat vt quis testimoniũ phiberet de hoie.ipse enī sciebat q̃d esset in hoie. Scire enī ea q̃ sunt in cozde hoim est dei:q̃ sol⁹ cozda plasmauit. non indigebat ergo testib⁹ vt ꝓpriozꝫ plasmatũ mẽ tem addiscat. AVG. Plus etiam nouerat artifex quid esset in opere suo:q̃z ipsũ opus q̃d esset ī semet ipso. Nam ⁊ petr⁹ nõ nouerat q̃d in ipso esset:qñ di xit: Tecũ ero vsq; ad mortẽ.sed domin⁹ nouerat q̃d esset in hoie dicens:priusq; gall⁹ cantet ter me ne gabis. BEDA: Quapropter monemur vt munq; de conscientia nostra securi simus: sed semp solliciti formidemus:quia quod nos latet eternũ arbitriuꝫ latere non valet.

CA.III.

Erat aũt homo ex phariseis nicodem⁹ noie pnceps iude orũ. Hic uenit ad iesuꝫ no cte:⁊ dixit ei: Rabbi scim⁹:qz a deo uenisti magister. Nemo enī potest hec signa facere q̃ tu facis:nisi fuerit deus cũ eo. Rñdit iesus ⁊ dixit ei: Amẽ amen dico tibi: nisi qs renat⁹ fuerit denuo ñ põt videre regnũ dei. AVG. Superi⁹ dixerat q⁹ cũ esset hierosolymis multi crediderũt in noie ei⁹ videtes signa ⁊ pdigia que faciebat. Ex his aũt erat nicodemus:ꝺ quo dr̃: Erat homo ex phariseis nicodem⁹ noie. BEDA: Auius etiam dignitatis officiũ ostẽdit:cum subdit̃: Princeps iudeorũ. Deinde quid egerit cum subie cit: Hic venit ad iesum nocte cupiens.ſ.secreta eius allocutione pleni⁹ discere mysteria fidei:cui⁹ aper ta ostensione signorũ iam rudimenta peceperat. CHRY. Adhuc tamen a iudaica detinebatur infir mitate:ꝓpterea ⁊ nocte venit:trepidans in die hoc facere. Unde ⁊ euãgelista alibi dicit: Quoniam ex ex principibus multi crediderũt in eũ:sed ꝓpter inde os nõ ꝯfitebant̃:vt nõ extra synagogã fierẽt expul si. AVG. Nicodemus etiã ex illo numero erat: q̃ crediderũt:sed nondũ renati sũt:vnde hoc ad rẽ pti net q⁹ in nocte venit. Renati autez ex aqua ⁊ spiritu sancto audiunt ab apostolo: Fuistis aliqñ tenebre: nũc aũt lux in dño. AIMO: Vel pulchre i nocte venisse dicit̃:qz tenebris ignorantie obnubilat⁹ ad tantã lucem nondũ puenerat:vt pfecte deũ vez cre deret. Nox enim in sacro eloquio p ignorantia po nitur.vnde subdit̃:Et dixit ei: Rabbi scim⁹ qz a deo venisti magister. Quod autez hebraice rabbi:latine dicit̃ magister. Magistruꝫ ergo appellat ⁊ deũ ta cet:quia credebat eum a deũ missũ: sed tñ vt dictuꝫ est deũ non agnoscebat. AVG. Unde aũt iste cre diderat:patet p id q̃ subdit: Nemo enī põt hec si gna facere que tu facis nisi fuerit deus cũ eo. Sic g̃ nicodemus de illis multis erat:qui crediderant in nomine ei⁹. Videtes signa que faciebat. CHRY. Sed tamẽ neq; a signis aliq̃d magnuꝫ existimabat de eo:sed adhuc humanã habẽs de eo mentẽ vt de pphetа loquitur: ad oationem eũ missũ dicẽs:

Et alieno auxilio indigentez hec agere que agebat. cū nī pater pfectū euz genuerit: z sufficiētē sibiipsi: et nibil bītē imperfectū. quia vo christi studiū erat interim non ita dignitatē suā reuelare: sicut pstadē q nibil ex aduerso agebat patri: ꝓpterea in verbis multoriens humiliter loquēs videt: in reb⁹ autē cū ptāte oīa opatur. Ideoqz z nicodem⁹ nūc mānifeste quidē nibil excelsū loqtur de ipso: occulte aūt ab humili eū opinione reducit: docens q sufficiens sibiipse est ī miraculoz opatione. vñ subditur: Respō dit ihūs z dixit ei: Amen amē dico tibi: nisi qs renatus fuerit denuo: nō pōt videre regnū dei. ¶ AVG. Mi sunt ḡ quibus se credit iesus: q nati fuerint denuo q nō in nocte veniūt ad iesum sicut nicodem⁹. talos enim iam etiaz ꝓfitent. Dicit ḡ: Nisi qs renatus fuerit rē.q.o. Quia nondū es natus denuo. i. ex deo. Spirituali generatōe noticia quā habes ō me spiritalis nō est: sed aīalis z hūana. Ego aūt dico tibi q siue tu siue ali⁹ quicunqz: nisi ex deo denuo natus fuerit: non poterit apphēdere gloziā q circa me ebit extra regnū erit: nam generatio q ꝑ baptismū ī illuminationē aīe tribuit. ¶ CHRY. Uel littera lis ē. Amē amē dico tibi: nisi quis renat⁹. hoc ē: si nō natus fueris desup z dogmatū susceperis cerimōiē alicubi: extra erras z longe es a regno celoz sēpli hic oīdens z indicans: qm nō est hoc tm qđ videtur: sed alijs oculis op⁹ est ad videndū euz. Hoc it qđ oicit: Desup. bi quidē. i. de celo exponūt: alio a pncipio. Igit iudei qdē si hec audissent: deri dentes vtiqz discessissent: hic vo z in hec amozē discipuli oīdit q a christo vlteri⁹ interrogat.

¶ Dicit ad eum nicodemus: Quō pōt homo nasci cum sit senex? Nūquid pōt in uentrem matris sue iterate introire z renasci. Respondit iesus: Amen amē dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua z spūsancto non pōt introire in regnū dei. Qđ natū est ex carne: caro est: z qđ natū ē ex spiritu spūs est. Non mireris: quia dixi tibi: oportet uos nasci denuo. Spūs ubi uult spirat: z uocē ei⁹ audis: sz nescis unde ueniat: aut quo uadat. Sic ē oīs q nat⁹ ē ex spiritu.

¶ CHRY. Ueniens nicodem⁹ ad iesum vt ad hoiez additōis maioza q̄z ab hoie: erigit ad altitudinē eoz ni q dicūtur: non qdē excidēs a fide: sed infert hanc impossibilitatē vt in apertioze ꝓuocet doctrinam. Quo aūt erant que admirabant. s. natiuitas talis: z regni: neqz enī audita erāt apud iudeos. Sed inter rem circa ꝓtus instat: z qđ maxime ei⁹ mentē conturbat. vnde dicit: Dicit ad eū nicodem⁹: Quō potest hō nasci cū sit senex? Nūquid pōt in ventrē matris sue iterato itroire z renasci? ¶ BEDA: Sic verba ista sonare vident: quasi puer queat iterato ī vētrem matris introire z renasci. Sed sciendū q ipse senex erat: ideoqz ōe se ꝓtulit exemplū: ac si dicēt: Ego sum senex z meā quero salutē: quō possum in ventrē matris introire z renasci? ¶ CHRY. Rabbi eum vocas z a deo venisse dicis: z nō suscipis q dicunt: sed loqris ad magistrū dictionē q multā perturbationē inducit. hoc enī. s. quō querere eoz est q nō valide credūt: z multi sic q̄rentes a fide decidēt bi quidē dicētes: Quō deus ē incarnatus? alij: quō manſit impassibilis? ꝓpterea z hic ꝓpter anxietatē modū exquirit. sed cū aliquis cogitationib⁹ ꝓpzijs spūalia euertit: derisibilia loquitur. ¶ AVG. Spūs enī loqtur: z ille carnē sapit. nō nouerat iste nisi vnā natiuitatē. s. ex adā z eua: z ex deo z ecclesia nōduz nouerat: sic tī tu intellige natiuitatē spūs quō intellexit nicodem⁹ natiuitatē carnis. quō enī vterus nō pōt repeti: sic nec baptism⁹. ¶ CHRY. Necodemo aūt decidenti ad eam q̄ hic ē natiuitatē: christ⁹ manifestius reuelat spūalis natiuitatis modū. vñ seqt: Respondit iesus: Amē amē dico tibi: nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spūsancto: nō pōt introire in regnum dei. ¶ AVG. ac si dicat: Tu carnalē generationē intelligis: sed ex aqua z spū oportet q nascat hō ꝓpē regnū dei. Si ꝓpter hereditatē patris hoīs tpalis nascit aliqs ex viscerib⁹ matris carnalis: z ꝓpē hereditatē patris dei sempiternā: nascat ex visceribus ecclesie. Cū aūt ex duobus hō cōsistat: ex corpe vidlicz z aīa: duplicē habet z hmōi modū generatōis. Aqua enī que visibilis ē: ad emūdationē corpis intelligit. Spūs vo inuisibiliter cōcurrens: ad emundationē inuisibilis aīe innuit. ¶ CHRY. Si vo qs iterrogat qualiter ab aqua hō nascit: interrogo z ego qualiter nat⁹ est adam a terra? Sicut enī ī ꝓncipio subiiciat elemētū terra: totū vo opus plasmatis erat: ita z nūc subiicitur elementū aqua: totū vo est spūs gratie. Tūc padisum dedit in cōuersationē nūc aūt celū nobis aperuit. Sed q̄ est necessitas aq̄ bis q spiritūsanctū suscipiūt? diuina enī in ea pficiūtur simbola: sepultura z mortificatio: resurrectio z vita. Sicut enī in quodā sepulchro in aqua nobis submergētibus capita: vetus hō sepelit: z submersus deorsum occultat: deinde nouus rursus ascendit: hoc etiā fit ut discas qm̄ virt⁹ patris z filij z spiritussancti oīa complet: z q̄ christ⁹ tres dies ad resurgendū expectauit. Quod igit est matrix fetui: hec est fideli aqua. in aqua enī plasmat z figurat: sed quod in matrice plasmat tēpe indiget: qđ vo in aq̄ non ita: sed in vno momēto oīa fiūt. Talis enī ē natura corpoz vt tempore assumāt pfectionē. in spūalibus vo nō est ita: quoniā pfecta a ꝓncipio constituunt que fiūt. exquo igitur ascendit a iordane dominus nō adhuc reptilia animaz viuentiū: sed animas spūales z rōnabiles aqua reddit. ¶ AVG. de baptis. paruulor: Sed quia non ait: Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spū non habebit salutē vel vitā eternā: sed Non intrabit in regnum dei. Ad hoc inquiunt quidā: Paruuli baptizandi sūt vt sint cum christo in regno dei: vbi nō erunt si baptizati nō fuerint: q̄uis z sine baptismo si paruuli moriantur salutem vitamq̄ eternam habituri sint: quoniā nullo peti vinculo astricti sunt. Sed cur nascat denuo nisi renouād⁹ a vetustate: aut vñ imago dei non intrat in regnū dei: nisi impedimēto ꝓhibēte peccati.

¶ AIMO: Talia aũt ac tanta secreta mysteria nicodemo capere non valẽti: dñs ex carnali natiuitate similitudinẽ dedit dicẽs: Qđ natũ est ex carne caro est: ⁊ qđ natũ ẽ ex spũ spirit⁹ est. Sicut enĩ caro carnem ꝓcreat: ita quoq; spũs spiũ parit. ¶ CHRY. Nihil igit̃ sensibiliũ inq̃ras neq; estimes q⁹ carnem generet spũs. dñi enĩ caro genita ẽ: nõ quidẽ a spiritu solũ: sed etiã a carne. qđ aũt natũ ẽ ex spiritu spũale est. Natiuitatẽ enĩ hic non eã que fm substantiam dicit: sed eam q̃ fm honorẽ ⁊ gratiã. Si igitur ⁊ filius dei ita natus ẽ: qđ plus habebit oĩb⁹ qui ita nati sunt: Inueniet̃ autẽ ⁊ spiritu minor: cum ei⁹ natuitas gratia spũs sit. ⁊ quid hec a iudaicis distãt dogmatib⁹: Vide aũt ⁊ spũssancti dignitatẽ. dei enim opus videt̃ facere. Supra enĩ dixit: Quoniã ex deo nati sunt: hic aũt qm spũs eos generat. Dicens aũt christus: quoniã q̃ nat⁹ est ex spũ spũs ẽ: quia turba tũ rursꝰ vidit: ad sensibile exẽplũ duc̃ fmonẽ dicẽs: Nõ mire. q⁹ dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Dicẽdo enĩ: ne mireris. oñdit animi ei⁹ turbationẽ. Ponit aũt exemplũ q⁹ neq; cõmunionẽ aliquã ad corpor grossiciẽ habet: neq; ad incorporeoꝝ pueniens naturã qđ est venti delatio dicens: Spũs vbi vult spirat ⁊ vocẽ eius audis: sed nescis vnde veniat aut quo vadat. Sic ẽ oĩs qui nat⁹ ẽ ex spũ. Qđ dicit tale ẽ. Si ventũ null⁹ detinet: fz q⁹ vult ferr̃: multomagis spũs actionẽ nature leges detinere nõ poterit: ñ terminũ corpalis natiuitatis: neq; aliud quid taliũ Quoniã aũt de vẽto hic dicũ ẽ: manifestat illud qđ dicit: Vocẽ eius audis. i. sonitũ pcussionis. non enĩ loquens infideli ⁊ nescienti spũs actionẽ hoc dicẽt: Dicit aũt: Vbi vult spirat: non quasi electionẽ quãdam vento habente: fz iã que a natura ẽ mutatiõez que nõ ꝓhibetur: ⁊ cũ ptãte fit. Et nescis vnde veni at aut quo vadat. i. si bn⁹ spũs cui⁹ sensum suscipis auditu ⁊ tactu interp̃tari nescis viam: qualit̃ diuini spũs opationẽ scrutaris: vnde subdit: Sic ẽ oĩs q̃ natus est ex spũ. ¶ AVG. Sed quis nosꝝ non videat verbi gratia austrũ euntẽ a meridie ad aquilonez: aut aliũ ventũ venientẽ ab oriẽte ⁊ occidente: quõ q̃ nescim⁹ vnde veniat aut quo eat: ¶ BEDA: Spiritus igitur sanct⁹ est qui vbi vult spirat: quia ipse ĩ ptãte habet cuius coꝝ gratia siue visitatiõis illustret ⁊ vocẽ eius audis: cũ te pũte loq̃tur is q̃ spũsancto replet⁹ est. ¶ AVG. Sonat psalm⁹: sonat euãgeliũ sonat sermo diuin⁹: vox spũs ẽ. hoc igit̃ dicit: q⁹ verbo ⁊ sacramẽto inuisibiliter adest spũssc̃s vt nascamur. ¶ ALCVI. Ergo nescis vnde veniat aut quo vadat: q⁹ etsi te pũte spũs ad horã quẽpiã repleuerit: non põt videri quõ in eũ intrauerit: vel quõ recesserit: q⁹ natura ẽ inuisibilis. ¶ AIMO: Siue nescis vnde veniat: q⁹ quõ credẽtes ad fidem introducat ignoras: vel quo vadat: q⁹ quõ fideles ad speciẽ pducat nescis. ⁊ sic ẽ oĩs q̃ natus est ex spiritu: ac si dicat: Spũssanct⁹ spũs inuisibilis ẽ: ita ⁊ quisquis ex spiritu nascitur inuisibiliter nascit̃. ¶ AVG. Vel aliter: Et si tu nascaris de spiritu: hoc eris: vt ille q̃ nõ est natus adhuc de spiritu: nesciat vnde venias aut quo eas. Hoc enĩ secut⁹ ait: Sic est oĩs qui nat⁹ est ex spiritu. ¶ THEO. Confundat̃ ergo macedoni⁹ impugnator spũs: q̃ suũ spũsanctũ asseruit. Spũs enĩ scũs ꝓpria ptãte ⁊ vbi vult: ⁊ q̃liter vult opat̃.

¶ Respondit nicodem⁹ ⁊ dixit ei: Quõ põt hec fieri? Rñdit ihesus: ⁊ dixit ei: Tu es magister in ysrl̃ ⁊ hec ignoras? Amẽ amen dico tibi: quia qđ scimus loquimur: ⁊ qđ vidimus testamur: ⁊ testimoniũ nostrũ nõ accipitis. Si terrena dixero vobis ⁊ nõ creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis?

¶ AIMO: Mysteriũ diuine maiestatis nicodem⁹ capere non valet q̃ a dño audiebat: ⁊ iõ rõnẽ q̃rẽs factũ nõ abnegans: nõ voto reprehendentis: sed affectu discentis dñm interrogat. vñ dicit̃: Rñdit nicodemus ⁊ dixit ei: Quõ põt hec fieri: ¶ CHRY. Quia igitur adhuc in iudaica vilitate manet: ⁊ exemplo ita manifesto dicto ei: adhuc interrogat: de reliquo asperius ad eũ christ⁹ loq̃tur. vñ seq̃tur: Rñdit ⁊ dixit ei: Tu es magister ĩ ysrl̃ ⁊ hec ignoras? ¶ AVG. Quid putam⁹ dñm huic magistro iudeoꝝ quasi insultare voluisse: volebat quidem illuz nasci de spũ. nemo aũt ex spiritu nascitur niſi humilis fuerit: q⁹ ipsa humilitas facit nos nasci de spũ. Ille aũt magisterio inflatus erat: ⁊ alicuius momẽti sibi eẽ videbatur: q⁹ doctor erat iudeoꝝ. Deponit q̃ dñs ei⁹ superbiam vt possit nasci de spũ. ¶ CHRY. Neq; q̃ tñ nequitiã accusat viri: sed infipientiã ⁊ ruditatẽ solũ. Sed dicet aliq̃s: quid cõmune habet hec natiuitas de qua. s. christ⁹ locut⁹ est ad iudaica dogmata. Habet quidẽ cõmune: nam q̃ ꝑim⁹ homo fact⁹ ẽ: ⁊ q̃ de costa facta ẽ mulier: ⁊ q̃ steriles genuerũt: ⁊ que p aquã miracula pfecta sunt. Dico aũt q⁹ heliseus ô aqua ferrũ eduxit: ⁊ q⁹ iudei mare rubrũ trãsierũt: ⁊ q⁹ naaman syrus in iordane purgat⁹ est. Hec oĩa natiuitatẽ spiritualẽ ⁊ purgamentũ in ea futurum figuraliter pſonabant. et ea q̃ a ꝓphetis fiũt dicta occulte oñdunt hũc natiuitatis modũ: vtputa illud: Renouabit̃ vt aquile iuuentus tua: ⁊ beati quoruz remisse sunt iniquitates. Sed ⁊ isaac figura huius natiuitatis erat. hec igitur rememorãs dicit: Tu es magister in ysrl̃ ⁊ hec ignoras: Rursus aũt aliunde suum sermonẽ ei credibilẽ facit: ad imbecillitatem ei⁹ condescẽdẽs cũ subdit: Amen amẽ dico tibi: q⁹ qđ scimus loquimur: ⁊ qđ vidim⁹ testamur: ⁊ testimoniũ nr̃m nõ accipitis. Apud nos visus aliis sensibus certior est: et si volum⁹ aliquẽ facere credere ita dicimus: q̃n oculis nostris vidim⁹. Propterea christ⁹ humano loquẽs ad eoz sermone: non visum sensibilẽ inducit. sed manifestũ est q⁹ de certissima cognitione ⁊ nõ aliter se habẽte loq̃tur: igit̃ b̃ quidem. i. qđ scimus ait de seipso solo. ¶ AIMO: Quare aũt quare pluraliter dicat: Quod scim⁹ loquimur. Ad quod dicendũ q⁹ vnigenit⁹ dei filius erat q̃ hoc loquebatur: ostẽdẽs qualiter pater ẽ in filio: ⁊ filius in patre: ⁊ spiritus sanctus ab vtroq; indistibilis ꝓcedat. ¶ ALCVI. Vel dicit pluraliter: ac si dicat: Ego ⁊ illi qui modo spũ sunt renati: intelligimus illud qđ loquimur: ⁊ qđ vidim⁹ apud patrem in abscondito hoc testamur foris in mũdo: ⁊ vos q̃

carnales estis ⁊ supbi nō accipitis testimoniū nr̄m.
THEO. Qō nequaq̄ de nicodemo dicit ſz de gentere iudeoꝝ qui vſq; ad finem i pfidia pmanserunt.
CHRY. Quod quidē nō turbati v̄bū est: sed mansuetudinē ondentis. Dinc enim erudit nos cum ad aliquos locuti fuerim⁹ ⁊ nō psuaserim⁹: nō tristari neq; irasci: sed nr̄m ſmonem credibilem facere nō solū non irascendo: sed etiā nō clamādo. Materia enī ire clamoꝝ est: ieiunus aūt dogmata excelsa tangē debens: ꝓpter audientiū infirmitatē se detinet multotiens: ⁊ nō continue dignis sua magnitudine dogmatibus immorat: sed magis his que cōdescentionem bīt. vñ hic subdit: Si terrena dixi vobis: ⁊ non creditis: quō si dixero vobis celestia credetis? AVGVSTI. Hoc est si non creditis qz templū possum suscitare deiectū a vobis: quō creditis qz p spūscm̄ pūt homines regenerari? CHRY. Uel aliter: Si baptismum terrenū dicat: non mireris qz in terra ꝓficiatur ⁊ comparatione illius natiuitatis stupende que est ex substātia pris: terrena est gr̄e natiuitas: ⁊ bene non dixit: Nō intelligitis: sed non creditis. nā cū quis aliqua p intellectū suscipere nō valet: amentie vel ignorātie imputat. Cū autē hoc nō suscipiat aliquis qō solum fide oportet suscipere: nō amentie sed infidelitatis est accusatio. Dicebant autem hec si non credebant: qz posteri erant ea suscepturi.

¶ Et nemo ascēdit in celū nisi q descendit de celo: filius hominis qui est in celo.

AVG. De baptismo paruuloꝝ: notata paululuz eius imperitia: qui se ceteris de magisterio p̄ferebat ⁊ omniū talium incredulitate rep̄hensa: rīdet q; alij credant si illi non credunt ad illud qō interrogatus est qūo possunt ista fieri dicens: Et nemo ascendit i celum nisi qui descēdit de celo: filius hominis qui est in celo. q. d. sic fiet generatio spiritualis: vt sint celestes homines ex terrenis: qō adipisci nō poterunt nisi membra mea efficiant: vt ipse ascēdat qui descēdit: nō aliud deputās corp⁹ suum. i. ecclesiā suam q̄z scipsiz. GREGO. xxvii. moza. Quia enī nos vnū cū illo iam facti sum⁹ vñ solus venit: in se sol⁹ redit etiā in nobis ⁊ is qui in celo semp est: ad celū quotidie ascēdit. AVG. De baptismo paruuloꝝ: Quā uis aūt in terra factus sit filius hominis diuinitatez tamē suā qua in celo manens: descendit ad terrā nō indignās censuit noīe filij hominis sicut carnē suaz dignat⁹ est noīe filij dei. per vnitatē enī p̄sone qua vtraq; substātia vn⁹ est christ⁹ ⁊ filius dei ambulabat in terra: ⁊ idem ipse fili⁹ hominis manebat in celo. Fit ergo credibilioꝝ fides ex incredibiliozib⁹ credātis. Si enim diuina substātia longe distantioꝝ potuit ꝓpter nos ita suscipere humanā substantiam vt vna p̄sona fieret: q̄to credibili⁹ alij sancti fiunt cum homine christo vn⁹ christus: vt oībus p eius gr̄am ascendētibus: ipse vn⁹ ascendat in celū qui de celo descendit. CHRY. Uel aliter: Quia dixerat nicodemus: Scim⁹ quoniam a deo venisti magister. ne estimet ita esse magister: vt multi ꝓphetaꝝ de terra existimātes subiungit: Et nemo ascēdit in celum: nisi qui descēdit de celo filius hominis qui est in celo.
THEO. Cum vō filiū hominis descendisse de celo audis: non putes q; de celo caro descēdit: hoc. n. hereticoꝝ dogma est: qui docebāt q; christus de celo coꝛp⁹ sumpserat: ⁊ p virginē transierat.
CHRY. Filium enī hominis nō carnē hic vocauit: sed a minori substantia se totū nominauit. Est enī ei consuetudo multotiens a diuinitate: multotiens ab humanitate totū vocare.
BEDA: Si enī aliquis homo nudus de monte ad cōuallia descendat: ⁊ assumptis vestimentis etiā armis ad eundem montē ascendat recte ipse idem qui ꝓius descēdit ascendisse ꝓhibet.
HYLA. x. de trini. Uel qz de celo descēdit ꝺcepte de spiritu originis cā est. Non enim corpori maria originē dedit: ſz ad incrementa partumq; corporis omne qō sensus sui est naturale contulerit: qō vero hominis fili⁹ est: susceptē in virgine carnis est part⁹. quod aūt in celis est nature semp pmanētis ptās: ē que nō ex infinitatis sue virtute in regionē diffusi ti corporis coartauit vbi dei ptātem: ⁊ in forma sui manens ab omni intra extraq; celi mūdiq; circulo: celi ac mundi oīs nō abfuit. p hoc ergo: et de celo descēdit: qz filius hominis est: et in celis est. qz v̄bū caro factū non amiserat manere quod factum est.
AVG. Miraris aūt qz hic erat ⁊ in celo: Tales sē discipulos suos: paulū audi dicentē: Nr̄a conuersatio in celis est. si homo paul⁹ ambulabat in terra: ⁊ cōuersabat in celis: deus celi ⁊ terre nō poterat eē in celo ⁊ in terra.
CHRY. Uide autez qz qō valde videt excelsum: indignū est sua magnitudine. Non enim solum in celo est: sed vbiq; ⁊ oia replet: sed ad huc imbecillitatem auditoꝝ loquitur paulatim eū reducere volens.

¶ Et sicut moyses exaltauit serpē tem in deserto: ita exaltari oportet filiū hominis: ut oīs q credit in ipso nō pereat: sed habeat uitam eternā.

CHRY. Quia dixerat būficium baptismi inducit hui⁹ cām. s. crucē dicens: Et sicut moyses ⁊c.
BEDA: Magist⁹ legis mosaice ad spirituale sensum eiusdem legis inducit: recoꝛdans veteris histozie: ⁊ hāc in figurā sue passionis atq; humane saluatiōis factā edisserens.
AVG. de baptis. paruuloꝝ: Serpentū enī incursib⁹ in deserto multi moziebant: ac sic moyses ex ꝓcepto dñi exaltauit in deserto eneū serpentē: hūc videtes sanabant otinuo. Exaltat⁹ serpens est moꝛs christi: eo significādi modo quo per efficientē id qō efficit significat. A serpente quippe moꝛs venit: qui peccatū quo moꝛi meret homini p suasit. dñs aūt in carnē suā nō peccatū trāstulit tāq; venenum spentis. sed mortē: vt esset in similitudine carnis peccati pena sine culpa: vñ in carne peccati ⁊ pena solueret ⁊ culpa.
THEO. Uideas g̃ figuraz ad veritatē. Ibi enī spentis similitudo spēm quidē bestie habet: venenū autē nō habet: sic ⁊ hic christ⁹ a peccato liber: in similitudinē carnis peccati venit. Exaltari aūt audiēs suspensionē itelligas in altum: vt scificaret aerē q̄ sanctificauerat terrā ambulādo in ea: itelligas etiā p exaltationē gl̄iaz. nā illa crucis altitudo gl̄ia christi fcā est. in quo enim iudicari voluit: in hoc hui⁹ mūdi ꝓncipē iudicauit. Adā enīz iuste moꝛtuus est: qz peccauit: dñs vero iniuste: quia

peccatū non fecit. Postq̄ g̃ iniuste mortē sustinuit supauit illū q̄ eū tradidit morti: ⁊ sic liberauit adaz a morte: sed in hoc deuictū se iuenit. Nō enī potuit in cruce oñm cōtristare vt crucifigētes odiret: ꝫ magis diligebat ⁊ p eis orabat. sic igit crux christi eius exaltatio ⁊ glia scā est. CHRY. Ideo etiā nō dixit Pendē oportet filiū hominis: sed Exaltari: qz bone stius hoc videbat. vñ ⁊ ppter audientē ⁊ ppter figu ram hoc posuit: vt discas qñ cognata sūt vetera no uis: deinde vt cognoscas qñ nō iuuitus ad passionē venit: ⁊ adhuc vt discas qñ multis hinc nascit sal⁹.

AVGV. de baptis. paruulo⁹: Sicut ergo tūc qui ꝺspiciebat exaltatū serpentē a veneno sanabat: ⁊ a morte liberabat: sic nunc qui ꝺformat similitudini mortis christi p fidē baptismūq; eius ⁊ a peccato p iustificationē: ⁊ a morte p resurrectionē liberat hoc est enī qō ait: Ut oīs qui credit in eū: nō peat: sed ha beat vitā eternā. q̄d g̃ opus est vt morti christi p ba ptismū ꝺformet paruulus si morsu ſpentis non est oīno venenat⁹? CHRY. Attēde aūt q⁹ passionem obumbrate posuit ne ex eius vbis fieret tristis audi tor. Fructū vō passionis posuit manifeste. si enī qui credūt in crucifixū non pereunt: multomagis q̄ cruci fixus est nō perit. AVGV. Hoc aūt interest inter figuratā imaginē ⁊ rē ipsam: q⁹ illi sanabant a mor te ad tpalē vitā: hi aūt vt habeāt vitā eternam.

Sic enim deus dilexit mūdū ut filiū suū unigenitū daret: ut omnis qui credit in eū nō peat: sed habeat uitā eternā. Nō enī misit de⁹ filiuz suū in mūdū ut iudicet mūduz: sed ut saluetur mūdus per ipsum. Qui credit in euz non iudicatur. Qui au tē nō credit iā iudicatus est quia nō credit in nomine unigeniti filij dei.

CHRY. Quia dixerat: Oportet exaltari filiū hōis quo mortē occulte significauit ne auditor tristis ab his fieret vbis humanū quid de eo suspicans ⁊ mor tem ei⁹ estimans nō esse existentiā: hoc ad rectitudi nem reducit: filiū dei dicēs eū qui dat ad mortez: ⁊ mortē eius cām esse vite eterne. vñ dicit: Sic enī de us dilexit mūdū: vt fi. suū vnige. da. vt oīs q̄ cre. i eū ñ peat sed ha. vi. eter. q. d. Ne mirer] qñ ego debeo exaltari vt vos saluemini: etenī ⁊ pri hoc videt qui ita nos dilexit: vt p seruis indeuotis filiū dederit. di cendo aūt: Sic de⁹ di. mun. multā indicat amoris in tentionē. Multa enī est ⁊ infinita distantia: qui enī īmortalis: qui sine ꝓncipio: qui magnitudo infinita eos q̄ sunt ex terra ⁊ cinere infinitis plenos peccat] dilexit. sed ⁊ ea que post hoc ponit: ostēratiua sunt magni amoris: nō enī seruū: nō angelū: non archan gelū dedit: sed filiū suum. Rursus si filios plures ha buisset: ⁊ dedisset vnū: hoc etiā esset maximū. Nunc vero filiū vnicū dedit. vñ subdit: Unigenitum. HY LA. vij. de trini. Sz si dilectionis hinc fides est crea turam creature prestitisse: non facit magni meriti fi dem vilis ⁊ spernenda iactura. Preciosa aūt sunt q̄ cōmendant charitatē ⁊ ingentia ingentib⁹ estiman tur. Deus diligēs mundū filiū non adoptiuū: ꝫ suū ⁊ vnigenitū dedit: hinc ꝓpetas est: natiuitas est: veri tas est: nō creatio est: nō adoptio est: nō falsitas est: hinc dilectionis ⁊ charitatis fides est vt ad mundi salutē ⁊ filiū suū ⁊ vnigenitū prestitisset. THEO. Videt aūt mihi q⁹ sicut spurius dixit: q⁹ filius hōis descendit de celo: cū caro de celis nō descenderit ꝫ ppter vnā psonā in christo que dei sūt attribuit ho mini: sed ⁊ nūc ecōuerso que sūt hominis verbo dei app⁊opat: etenī deus dei fili⁹ impassibilis mansit: ꝫ qz vn⁹ erat ſm hypostasim dei fili⁹ ⁊ hō qui passio nem sustinuit: filius dari dicit in mortē q̄ passibilit patiebat: non natura ꝓpa: sed carne ꝓpa. Est autem maxima vtilitas ꝺsecuta ex huiusmōi doctrine men tem excedēs humanā. Sequit enī: Ut oīs q̄ credit i eū nō pereat: sed habeat vitā eternā. Uetus nāq; te stamentū his qui fuabāt illud dierū longitudinem ꝓmittebat: euāgeliū vō eternā ⁊ insolubilē vitam.

AVG. Notādū vō q⁹ eadē de filio dei vnigenito replicat: q̄ de filio hominis in cruce exaltato ꝓmise rat dicens: Ut oīs qui credit in eū. qz idem redēptor ⁊ conditor nr̄ filius dei añ secula existēs: fili⁹ homi nis factus est in fine seculor⁹: vt qui p diuinitatis sue potentiā nos creauerat ad pfruendā beatitudinem pennis vite: ipse p fragilitatē humanitatis nostre nos restauraret ad pcipiendam quā pdidim⁹ vitam.

ALCVI. Uere aūt p filiū dei habebit mūdus vi tam: qz non alia cā venit in mūdū nisi vt saluet mū dū. vñ sequit: Non enī misit de⁹ fi. suū in mū. vt iu. mū. sed vt sal. mun. p ipm. AVG. Quare enī salua tor mundi dict⁹ est: nisi vt saluet mūdū: g̃ ēgtum in medico est sanare venit egrotus. Ipse se interimit q̄ ꝓcepta medici fuare nō vult aut cōtēnit. CHRY. Sed qz hoc dicit: multi pigror in peccato magni tudine ⁊ negligētie supabūdātia dei abutētes misi cordia dicūt: nō est gehēna: nō est supplicii: omnia nobis de⁹ peccata dimittit. Sed ꝺsiderandū q⁹ duo sunt christi aduētus: q̄ iā fcūs est ⁊ qui futur⁹ é. Et ꝓz q̄dē fcūs est nō vt iudicet que fcā sunt a nobis: sed vt dimittat. secūd⁹ autē nō vt dimittat: sed vt iu dicet. De ꝓzi igit ait: Nō veni vt iudicē mundū: qz enī clemens est: nō facit iudiciū: sed interim remissi onem omniū peccator⁹ p baptismū ꝓmo: ⁊ postea p pniam qz si hoc mō nō fecisset: vniuersi simul pditi essent. Dēs enī peccauerūt ⁊ egent gra dei. ne igitur alios crederet se impune peccare: subdit de pena non credentis: Qui credit in eū nō iudicat. qui credit in quit: nō qui iuestigat: q̄d igit si īmundā habeat vi tam: maxīe q̄dem paul⁹ tales non fideles esse dicit Cōfitent inquit se nosse deū: factis aūt negāt: ꝫ hoc illud significat: qz ſm hoc q̄ credit nō iudicaret: sed opex q̄dem grauiozem sustinebit penā: infidelitatis aūt cā nō torquebit. ALCVI. Uel qz credit in eū ⁊ adheret ei vt mēbrū capiti: nō iudicabit. AVG. Quid autē dictur⁹ sperabas de eo qui nō credit nisi qō iudicat? Sed vide quid dicit: Qui aūt nō credit iā iudicat⁹ est: Nōdū apparuit iudiciū: sed iā factuz est iudiciū. Nouit enī oīs qui sunt ei⁹: nouit q̄ per maneāt ad corōnā ⁊ q̄ pmaneāt ad flāmā. CHRY. Aut hoc dicit qz ipm diſcredere ꝑenitētē supplicii est. esse enī extra lumē etiā ſm se maximū supplicii est: vel qō futur⁹ est pronunciat: sicut enī qui occidit

hominē: ⁊ si nōdum sniā iudicātis cōdēnat⁹ sit: rei tamē natura condēnatus est: ita ⁊ qui incredul⁹ est sicut ⁊ adam qua die comedit de ligno mortuus ē. ¶ GREGO. xxvii. moral. Uel aliter: In extremo iudicio aliq̄ non iudicant ⁊ pereūt: de quib⁹ hic dicit Qui nō credit iam iudicat⁹ est. Non enī eorum tūc causa discutit: qui a conspectu districti iudicis iam cū dānatione sue infidelitatis abscedūt: ꝓfessionem vō fidei retinentes: sed ꝓfessionis opera nō habētes redarguunt vt pereant. Qui vero nec fidei sacramēta tenuerūt: increpationē iudicis in extrema examinatione nō audiunt: qz ꝓiudicati in infidelitatis sue tenebris eius quē despexerāt inuectione argui non merent. Princeps nāq̄ terrenam rempublicam regens: aliter punit ciuē interi⁹ delinquētem: atq̄ aliter hostē exteri⁹ rebellantem. In illo iura sua cōsilit: ꝫ hostem vero bella mouet: dignaq̄ ei⁹ malicie tormēta retribuit: de malo vero ei⁹ quid lex habeat non requirit. neq̄ enī lege necesse erit perimi eū qui lege nāq̄ potuit teneri. ¶ ALCVI. Quare aūt iudicatus est qui nō credit: causam assignat dicens: ꝙa non credit in noīe vnigeniti filij dei. In hoc enī solo noīe est salus. Non habet de⁹ multos filios qui possint saluare: hunc habet vnigenitus ꝓ quē saluat ¶ AVG. de baptis. paruulor: Ubi g̃ paruulos ponimus baptizatos nisi inter eos qui crediderunt: hoc enī eis acquirit ꝓ virtutē sacramenti ⁊ offerentiū respōsionē: ac ꝓ hoc eos qui baptizati nō sunt: inter eos qui non crediderūt statuimus.

¶ Hoc est aūt iudiciū: quia lux uenit in mundū: ⁊ dilexerūt homines magis tenebras q̄z lucem. Erant enīz eorū mala opera. Omnis enīz q̄ male agit odit lucem: ⁊ non uenit ad lucem ut nō arguant⁹ opera eius. Qui aūt facit ueritatē uenit ad lucē ut manifestent⁹ opera ei⁹: quia ī deo sunt facta.

¶ ALCVI. Reddit causam quare nō crediderunt ⁊ quare iuste dānant⁹ dicens: Hoc est autē iudiciū q̄z lux venit in mundū. ¶ CHRY. q. o. Numquid ipsi eam quesierūt vel laborauerūt: vt inuenirent: Ipsa lux venit ad eos nec ei occurrerunt. vñ sequit⁹: Et dilexerūt homines magis tenebras q̄z lucem. Ex hoc modo ꝓbant⁹ homines excusatione: venit enī eripē a tenebris ⁊ ad lucē ducere. Quis ergo ei⁹ qui non vult ad lucē accedere miserebit⁹: ¶ BEDA: Lucem seipm appellat: de qua supra euangelista dixit: Erat lux vera. Tenebras vero appellat peccata. deīde qz videbat⁹ multis esse credibile qō dictum est: nullus enī tenebras preponorat luci: subdit cām quare hec passi sunt dicens: Erāt enim eor opera mala. Et siq̄dem in iudicium venisset: haberet hoc aliquā rationem. qui enī malorum sibi cōscius est: fugere iudicē cōtendit: parcenti vero qui deliquerūt occurrunt. dicens igit⁹: Erant: eos qui multorū sibiipsi erāt cōscij peccator: maxime christo ad ignoscendū veniēti occurrere: quod ⁊ in multis factū est. Eteni publicani ⁊ peccatores venientes recumbebāt cū iesu: quia vero quidā sunt ita molles ad eos q̄ ꝓ virtute sunt labores: vt vsq̄ ad vltimū velint adherere malitie: in hor iniuriā subdit: Omnis enim qui male agit odit lucē. Quod quidē dictū est de his qui eligunt ī malitia manere. ¶ ALCVI. Quia omnis qui male agit odit lucē. i. qui est in intētione peccandi: cui⁹ placet peccatū: odit lucem que detegit peccatū. ¶ AVGV. x. confessionū: Quia enim falli nolūt ⁊ fallere volunt: amāt enim eā cum seipam iudicat: ⁊ oderūt eam cū eos ipsa iudicat. Inde retribuet⁹ eis vt eos nolētes manifestet: ⁊ eis ipsa non sit manifesta. Amāt g̃ veritatem lucētem: oderunt eam redarguētem. vñ seq̄t Et nō venit ad lucem vt nō arguant⁹ opera eius. ¶ CHRY. Eum enī qui in paganismo viuit: nullus redarguit: quia deus tales habet: ⁊ digna dogmatib⁹ opera demonstrat. Qui vero christi sunt male viuētes: ab oībus rectis accusant⁹. Si autē gentiles sunt recte viuētes hoc manifeste nō noui. Nō enīz mihi dicas eos qui a natura sunt mites ⁊ honesti: nō enīz est hoc virtus sed eū dic qui a passionib⁹ sustinet violentiam ⁊ sapienter viuit: sed nō vtiq̄ habes. Si. n. regni enunciatio ⁊ gehēne mine ⁊ alia tāta doctrīna vir detinēt homines in virtute: nullo hor persuasi ꝓtransibunt virtutē. si vero hypocrisim fingūt glorie gr̃a hoc faciunt. vnde cū potuerit latere nō omittent vti malis desideriis: que etiam vtilitas est cum aliquis sobri⁹ sit ⁊ nō rapit: fit vero vane glorie fu⁹ hoc enī nō est recte viuere: Inanis enim glorie seruus fornicario nō minor est: multo enī plura ⁊ grauiora operat⁹. Si autē quidē recte sunt viuentes in gentilib⁹: nō hoc aduersat⁹ huic sermoni: quia non frequēter contingit: sed raro. ¶ BEDA: Aliter etiam illi magis tenebras q̄z lucem diligunt: q̄ suos ꝓdicatores bene docētes odiis ⁊ detractionib⁹ insequunt⁹. Sequit⁹: Qui autem facit veritatez venit ad lucem: vt manifestētur opera ei⁹: quia in deo sūt facta. ¶ CHRY. Nō autem de his qui ab initio facti sunt christiani hoc dicit: sed tū de his qui ex gentibus vel iudeis ad rectam disponēdi erāt fidem. ostēdit enī quoniā nullus vtiq̄ eliget in errore viuens ad fidem venire: nisi ꝓus inscribat sibiipsi viā rectā. ¶ AVG. de bap. paruulor: In deo autem facta dic opera eius qui venit ad lucē: qz itelligit iustificationem suā nō ad sua merita: sed ad dei gr̃am pertinē. ¶ AVG. sup iohā. Sed si oīa opera de⁹ mala inuenit quo quidā fecerunt veritatem: ⁊ venerūt ad lucem. i. ad christū. Sed dilexerunt inquit supra tenebras magis q̄z lucem. ibi posuit vim. Multi dilexerunt peccata sua: multi ea cōfessi sunt. Accusat deus peccata tua si ⁊ tu accuses. adiungeris deo: oportet vt oderis in te opus tuū: ⁊ ames in te opus dei. Initiū oper⁹ bonor⁹ confessio est oper⁹ malor⁹: ⁊ tūc facis veritatē: qz nō te palpas: nō tibi blādiris. Uenis aūt ad lucē qz nocīm qō tibi displicuit peccatū tuū: nō tibi displiceret nisi de⁹ tibi luceret: ⁊ eius veritas tibi ostenderet. Facit aūt aliquis veritatē ꝓfessionis ⁊ venit ad lucem ī operibus bonis: etiaz ꝓpter illa que vident⁹ minuta esse peccata lingue: aut cogitationū aut īmoderationis in rebus concessis quoniā minuta plura peccata: si negligant⁹ occidunt. Minute sunt gutte que flumē implent: minuta sūt grana harene:

ſz ſi multa harena imponant: harena p̃mit atq; opp̃
mit. hoc facit ſnīa neglecta: qō facit fluctus irruens
paulatim p ſnīam intrat ſed diu intrādo non exhau
riendo mergit nauem. Quid eſt autē exhaurire: niſi
bonis operib⁹ agere ne obruant peccata: gemendo:
ieiunando: tribuendo: ignoſcendo.

¶ Poſt hec uenit ieſus ⁊ diſcipuli
eius in terrā iudeaz: et illic morabā
tur cū eis et baptizabat. Erat autē
et iohānes baptizans in ennon iux
ta ſalim: quia aq̄ multe erant illic: ⁊
ueniebāt ⁊ baptizabātur. Nōdum
enim miſſus fuerat iohānes in car
ceré. Facta é aūt q̄ſtio ex diſcipulis
iohānis cū iudeis de purificatione.
Et uenerūt ad iohānē ⁊ dixerūt ei:
Rabbi: qui erat tecuz trās iordanē
cui tu teſtimoniū p̃hibuiſti: ecce hic
baptizat ⁊ omnes ueniunt ad eum.

¶ CHRY. Nihil veritate aperti⁹ neq; fortius: que
neq; latere vult: neq; periculū formidat: neq; inſidijs
tremit: neq; gloriā que a multis eſt deſiderat: nulli
humanorū obnoxia. vnde ⁊ dñs in ſolēnitatibus
hieruſalem aſcendebat nō ſe oſtentans: neq; bono
rem diligens: ſed vt pluribus ſua dogmata ꝓponēt
⁊ miraculoꝝ vtilitatem. Poſtq̄ aūt ſolēnitates ſol
uebant ad iordanē frequētez veniebat qz ⁊ illic etiā
turbe concurrebāt. vñ dicit: Poſt hec venit ieſus ⁊
diſcipuli eius in iudeā terrā: ⁊ illic demorabat cum
eis. ¶ BEDA: Dicit autē: Poſt hec. Nō cōtinuo p⁹
diſputationem cum nicodemo que facta eſt in hie
roſolymis: ſed pacto ſpatio temporis de galilea ī iu
deam rediit. ¶ ALCVI. Per iudeam quidē ſignifi
cant cōfitentes quos viſitat chriſtus: vbi ei eſt pecca
toꝝ cōfeſſio: vel dūaꝝ laudū illic venit xp̃s ⁊ diſcipli
ei⁹. i. doctria ⁊ illuminatio ei⁹: ⁊ ibi morat purgādo
a vitijs. vñ ſeq̄t: Et illic demo. cū eis ⁊ ba. ¶ CHRY.
Cum aūt euangeliſta poſtmodū dicat q̄ ieſus non
baptizabat: ſed diſcipuli eius: manifeſtum eſt quoni
am ⁊ hic hoc dicit: q̄ ſoli diſcipuli baptizabant.
AVG. Baptizatus aūt dom̄in⁹ baptizabat non eo
baptiſmate quo baptizat⁹ eſt: baptizatus eſt enim a
ſeruo oſtēdens humilitatis viam ⁊ pducens ad ba
ptiſmum dñi hoc eſt ſuum. Baptizabat enim ieſus
qūo dom̄in⁹: quomodo dei fili⁹. ¶ BEDA: Chriſto
autem iā baptizante adhuc baptizat iohānes: qz ad
huc p̃manet vmbra: nec debz p̃curſoꝝ ceſſare donec
veritas manifeſtet. vñ ſequit: Erat aūt iohānes ba
ptizans in ennon iuxta ſalim. Ennos hebraice aqua
vñ quaſi nominis īterp̃retatione aperiēs ſubdit: Qz
aque multe erant illic. ſalim opiduz eſt iuxta iorda
nem ſitum: vbi olim melchiſedech regnauit. ¶ HIE
RONY. ad euagriū: Nec refert vtrum ſalem aut ſa
lim nominet cum vocalibus in medio līris perraro
vtant hebrei: ⁊ p̃ volūtate lectoꝝ ac regionū varie
tate eadē verba diuerſis ſonis atq; accentib⁹ ꝓferā
tur. Sequit: Et veniebāt ⁊ baptizabātur. ¶ BEDA:
Quātum catheccuminis nōdum baptizatis ꝓdeſt do
ctrina fidei: tm̄ profuit baptiſma iohānis añ baptiſ
mū chriſti: qz ſicut ille p̃dicabat pniam ⁊ baptiſmū
chriſti p̃nunciabat: ⁊ in cognitionē veritatis q̄ mun
do apparuit attrahebat: ſic miniſtri eccleſie p̃mo eru
diunt venientes ad fidē: poſt peccata eoꝝ redarguūt
deinde in baptiſmo chriſti remiſſionē p̃mittūt: ⁊ ſic
in cognitionē ⁊ dilectionem veritatis attrahunt.
CHRY. Diſcipulis autem ieſu baptizātibus: nō ceſ
ſauit iohannes baptizans vſq; ad incarcerationem.
quod ſignificat euangeliſta cū ſubdit: Nondum.n.
miſſus fuerat iohānes in carcerem. ¶ BEDA: Ecce
aperte notat facta chriſti añ iohānem incarceratz
que alij p̃terierunt: incipientes ab his que p⁹ miſſuz
iohānem in carcerē facta ſunt. ¶ AVG. Quare autē
bapti at iohānes: quia oportebat vt dñs baptizare
tur. Non ſolum aūt baptizatus eſt ab eo: ne baptiſ
mus iohānis melioꝝ baptiſmate domini videret.
CHRY. Sed cui⁹ gr̄a vſq; tunc baptizabat: ſi enim
ceſſaſſet: eſtimaret zelo vel ira hoc facere: ſed perſi
ſtens nō ſibiipſi gloriā acquirebat: ſed chriſto audi
toꝝ mittebat. Et multo efficacius hoc faciebat q̄z
diſcipuli chriſti: quia inſuſpicabile eius erat teſtimo
nium: ⁊ maioꝝ gloriaz apud omnes habebat. ideo
etiam adhuc baptizabat ne diſcipulos ſuos in am
pliozē zelum immitteret. Eſtimo aūt ⁊ ꝓpter hoc p̃
miſſam eſſe mortē iohannis: ⁊ eo ſublato de medio
ieſum maxime p̃dicare cepiſſe: vt omnis multitudi
nis affectio ad chriſtum trāſiret ⁊ nō vltra his q̄ de
vtroq; erant ſentētijs ſcinderet. Zelotipe enī ſe ha
bentes diſcipuli iohānis ad chriſti diſcipulos: ⁊ ad
ipſum chriſtū: qz viderunt diſcipulos chriſti bapti
zantes ceperūt dicere ad eos qui baptizabant quaſi
aliq̄d maius haberet baptiſma iohānis baptiſmate
diſcipuloꝝ chriſti. vñ ſubdit: Facta eſt ergo queſtio
ex diſcipulis iohānis cum iudeis de purificatione.
quoniā enī ipſi queſtionē mouerunt: ſed non iudei:
euangeliſta occulte monſtrat: nō dicens q̄ iudeus
queſiuit: ſed q̄ queſtio facta eſt ex diſcipulis io hā
nis. ¶ AVG. Intelligas g̃ dixiſſe iudeos maioꝝ eē
chriſtum: ⁊ ad eius baptiſma debere concurri. Illi
aūt nōdum intelligētes defendebant baptiſmū io
hannis: ventum eſt ergo ad ip̃m iohānem vt ſolue
ret queſtionē. vñ ſequit: Et venerūt ad iohannem ⁊
dixerūt ei Rabbi: qui erat tecum trans iordanem:
CHRY. Hoc eſt: quē tu baptizaſti: Nō aūt dixerūt
Que⁹ tu baptizaſti: qz coacti eſſent ⁊ vocis eius me
miniſſe: que ſup eū eſt delata: ſed dicunt: Qui erat te
cum. quaſi qui diſcipuli ordinem habebat: nihil pl⁹
hñs nobis: nunc ſe a te ſeparans baptizat. audiūt au
tem: Cui etiā teſtimoniū p̃hibuiſti. q. d. quem tu cla
rum oſtendiſti ⁊ circūſpectuz feciſti: eadē tibi audet
⁊ hoc eſt qō dicūt: Ecce hic baptizat. Non autem in
hoc ſolū eſtimabāt ſe excitare eum: ſed ⁊ in eo q̄ de
reliquo ea que ipſoꝝ erant reprobabant. vnde ſubi
dunt: Et omnes veniunt ad eum. ¶ ALCVI. q. d. te
dimiſſo omnes currunt ad baptiſmum illi⁹ quem
tu baptizaſti.

¶ Reſpondit iohānes ⁊ dixit: Nō
p̃t hō accipere quicq̄z niſi fuerit ei

datū de celo. Jpi uos mihi testimo
niū phibetis qō dixerim: nō sum ego
christ⁹: sed q⁹ missus sum añ illum.
Qui habet sponsam spōsus ē: amic⁹
aūt sponsi q stat ⁊ audit eu⁹: gaudio
gaudet ꝓpter uocē spōsi. Hoc ergo
gaudiū meū ipletū est. Jllū oportet
crescere me autem minui.

CHRY. Interrogat⁹ iohānes non vehementer
discipulos increpat: timens ne ab eo separari aliq̄d
aliud operent: sed remisse quodammō eis loquitur
vñ dicit: Rndit iohānes ⁊ dixit eis: Non potest hō
accipere quicq̄: nisi fuerit ei datū de celo. q. d. ⁊ si p
clara sint que christi sunt: etsi omnes ad eū currūt
mirari nō oportet: deus enī est qui hoc facit. huma
na enī facile depbensibilia sunt ⁊ imbecillia ⁊ velo
citer defluunt: hec aūt non talia sunt. non ergo sunt
humanitus adinuēta: sed diuinit⁹ ordinata. Si autē
humili⁹ loq̄tur de christo non mireris. nō. n. erat cō
tingens q⁹ p assumptos a tali passione. s. inuidie ab
inito doceret oīa: sed interim vult eos terrere osten
dens q⁹ ad impossibilia conant: ⁊ q⁹ deo rebelles in
veniunt. AVG. Vel aliter: Hoc iohānes de seipo
dicit: quasi hō de celo accepi: g̃ q⁹ accepi vt aliquid
essem: inanē me vultis esse: vt loquar ꝫ veritatem

CHRY. Et vide q⁹ hoc quod estimabāt ꝓponi in
christi subuersionē: q̄n dixerunt: Tui testimonium
phibuisti. hoc in eos cōuertit dicens: Jpsi vos mihi
testimonium phibetis q⁹ dixerim: Nō sum ego chri
stus. q. d. si veruz meum testimoniū estimatis: dicite
quoniā illum mihi phonerare oportet. vnde subdit
Sed quoniā missus sum añ illum. q. d. minister suz.
Et ea que sunt ei⁹ q̄ me misit: nō dico humana gr̃a
blandiens ei: sed patri ei⁹ q̄ me misit ministrans.

ALCVI. Sed si aliq̄s dicat quādoquidē tu non
es christus: quis g̃ es tu: vel quis est ille cui perhi
bes testimoniū. Ad hoc rndet: Jlle est sponsus: ego
sum amicus sponsi: missus vt p me sponsa ꝓparetur
suo sponso. vñ subdit: Qui habet sponsam sponsus
est. Sponsam dicit eccl'am ex oībus gentib⁹ congre
gatam: que virgo est itegritate mentis: perfectione
charitatis: vnitate catholice fidei: concordia pacis: i
tegritate anime ⁊ corporis: que habet sponsum: de
quo quotidie generat. BEDA: Ceterū frustra est
virgo corpore que virgo non manet in mēte. Hanc
aūt sponsam christus in thalamo vteri virginalis si
bi sociauit: ⁊ eandem p̄cio sui sanguinis redemit.

THEO. Omnis etiā anime sponsus christus est.
sponsaliū vō locus vbi coniūctio efficitur: locus est
baptismatis siue ecclesia. Dat vō arram sponse: pec
catorum remissionem: spiritussancti cōmunionem:
pfectiora vō in futuro seculo retribuet dignis. Nul
lus aūt alius est sponsus nisi solus christus. omnes
nāq̄ doctores paranimphi existūt: sicut ⁊ precursor
Nullus enī bonor⁹ largitor est nisi dñs: omnes alii
ministri sunt bonor⁹ que dantur a dño. BEDA:
Sponsam igit' suam dñs amico suo. i. ordini p̄dica
toriū cōmendauit: qui eam nō sibi: sed christo zelare
debet. vñ subdit: Amictus aūt sponsi qui stat ⁊ audit
eum gaudio gaudet: ꝓpter vocē sponsi. AVGV.
q. d. Non est mea sponsa: sed numq̄d non gaudes in
nuptiis? Jmmo gaudeo ait: quia amicus sponsi.

CHRY. Sed qualiter q̄ dixit: Non sum dignus sol
uere corrigiā calciamenti: amicū nunc seipsuz dicit:
non q̄dem ꝓpter honoris equalitatē: sed multitudi
nem gaudii representare volēs. Non enī in talibus
ita ministri sponsi letant' sicut amici. Simul autez ⁊
condescendēs eor⁹ imbecillitati amicum se dicit: q̄a
enī estimabāt eum morderi ab his que fiebāt: osten
dit q⁹ non solum non mordet': sed ⁊ valde gaudet si
sponsum sponsa cognoscit. AVGV. Sed q̄re stat
q⁹ non cadit: q⁹ humilis est. vñ stantē in solido: Nō
sum dign⁹ corrigiam calciamenti ei⁹ soluere. Stat
autē ⁊ audit eū. si ergo cadit non audit eū: ergo sta
re debet amic⁹ sponsi ⁊ audire. i. pmanere in gratia
quā accepit: ⁊ audire vocē ad quā gaudeat. nō inq̄t
gaudeo ꝓpter vocē meam: sed ꝓpter vocem sponsi
gaudeo: ego in audiēdo: ille in dicendo: ego auris:
ille v̄bum. q̄ enim custodit sponsam vel vxorē amici
sui: dat q̄dem operam vt null⁹ alius ametur: sed si
amari se. p amico voluerit ⁊ vti voluerit cōmendata
sibi: q̄ detestandus vniuerso generi humano appa
ret: Multos aūt adulteros video: q⁹ sponsam tāto
p̄cio emptam possidere volunt: ⁊ id agunt v̄bis suis
vt p sponso amentur. CHRY. vel aliter: Qō dicit
Qui stat: non sine causa posuit: sed indicans q⁹ q̄ sua
sunt iā cessauerunt. ⁊ q̄n euz de reliquo stare opor
tet ⁊ audire: qō q̄dem dicit a parabola fmonē trās
ferens ad ꝓpositum: q⁹ enī sponsi ⁊ sponse mētionē
fecerat: oñdit qualiter hec sponsalia fiant: q̄a p vocē
⁊ doctrinam. Fides enim est ex auditu: audit⁹ autē
p v̄bum dei. ⁊ q̄n ea q̄ sperauerat euenerunt: iccirco
suddit: Jn hoc aūt gaudiū meuz impletū est. i. perfe
ctum est a me opus qō fieri oportebat: ⁊ plus nihil
operari possum de reliquo. THEO. Unde nunc
gaudeo q⁹. s. omnes illū attendūt. si enī nō accessissz
ad sponsuz spōsa. i. popul⁹: tūc dolerē ego paranim
phus. AVG. Vel aliter: Jn hoc gaudiū meū iple
tum est: vt. s. gaudeā ad vocem sponsi habeo gr̃am
meā plus non mihi assumo: ne quod accepi amittā
Qui enī vult gaudere de se tristis est. q̄ autē vult de
deo gaudere semp gaudebit: q⁹ de⁹ sempitern⁹ est.

BEDA: Gaudio aūt gaudet hō ꝓpter vocē sponsi
cū intelligit nō se debere gaudere de sapia sua: sz de
sapia quā accepit a dño. Quisq̄s enī in bñfactis nō
gl'iam suam vel laudē requirit neq⁹ terrena lucra sz
celestia cupit: hic amic⁹ est sponsi. CHRY. Deinde
nō solū circa p̄ntia sed etiā circa futura passionē in
uidie a se remouet dicens: Jllū oportet crescere: me
aūt minui. q. d. que nr̃a sunt steterūt: ⁊ cessauerūt de
reliquo: crescūt aūt que sūt illius. AVG. Sed q̄d
est hoc: Jllū oportet crescē: de⁹ nec crescit nec minui
tur: sed iohānes ⁊ iesus quo ad carnē coetui erant.
sex mēses q̄ itererāt nullā distīguūt etatē. Magnū
est hoc sacr̃m: anteq̄ veniret dñs hoīes gl'iabantur
de se. venit ille hō vt minuer'et hōis gl'ia: ⁊ augeret'
gloria dei. fic enī venit ille vt dimittēt peccata ⁊ hō
ofiteret': etez ofessio hōis: humilitas hōis: miserat⁹
dei: altitudo dei. hāc aūt veritatē etiā passionibus si
gnificauerūt christ⁹ ⁊ iohānes. na m iohānes capi te

minuꝰ est:chriſtꝰ aũt in carne exaltatꝰ.deinde natꝰ est chriſtꝰ cũ iam inciperet crescere dies: natꝰ est iohãnes qñ cepat minui dies. Crescat ḡ in nobis gl̃ia dei:ꝛ minuaſ gloria nr̃a:vt in deo crescat ꝛ nostra. q̃to autẽ magis intelligis deũ:videſ in te crescẽ deꝰ non aũt in se crescit:sed semp pfectus est: sicut si cuꝛ rentſ alicuiꝰ oculi ex p̃stina cecitate:ꝛ inciperet vi/ dere paululum lucis ꝛ alia die plus videret: videre tur ei lux crescere:lux tñ perfecta est:siue ipse videat siue non.sic enim ꝛ interioꝛ homo ꝓficit quidẽ i deo ꝛ deus in illo videſ crescere:ipse aũt minuiſ vt a glo ria sua decidat:ꝛ in gloria dei surgat. THEO. Vel aliter:Sicut alioꝝ luminarium adueniente sole lu men extingui videſ:ꝛ non sit fm veritatẽ extinctus. sed a maioꝛi occultatum:sic ꝛ p̃cursoꝛ tanq̃ stella a sole celatus minui dicit.crescit autem chriſtus ꝓut paulatim manifestat se per miracula: non q̃ in vir/ tutibus crescereꝛ:aut ꝓficeret hec nempe nestoꝛij est opinio:sedfm ostentionẽ diuinitatis eius.

¶ Qui desurſuꝝ uenit super omẽs est. Qui de terra est de terra est:ꝛ ò terra loquiſ. Qui de celo uenit sup omnes est: et quod uidit ꝛ audiuit hoc testatur.

CHRY. Sicut v̄mis ligna coꝛrodit:ꝛ erugo ferrũ ita vana gl̃ia nutrie ntẽ se ꝓdit aĩaꝫ. Jõ mlto studio opus est vt hãc destruamus passionem.vnde iohan nes multis rõnibus discipulos suos hñtes passionẽ hanc vix mitigat. Post illa enĩ q̃ antea dixerat rur/ sus eos aliis disponit sermonib⁹ dicens: Qui desur. ve.su.om.est.q.d.qz vos meum extollistis testimo/ nium:ꝛ ex hoc vicitis me eẽ diguioꝛez fide:eo.s. cui testimonium phibui:hoc necesse est vos scire: q̃ nõ est eum qui de celis venit fieri fide dignum ab eo q̃ terram habitat.ꝛ hoc est qõ dicit: Sup omnes est. qz ipse sibi sufficiens:ꝛ q̃ oĩbus incõpabiliẽ maioꝛ est THEO. Ipse enĩ chriſtꝰ desursum venit a p̃re descendẽs:ꝛ sup omnes est distinctus ab omnibus ALCVI. Uel desursum venit.i.de altitudine hu/ mane nature:quã habuit añ peccatuꝫ p̃mi hominis de illa enim altitudine assumpsit v̄bum dei hũanaꝫ naturam non assumpsit culpam cuiꝰ assumpsit pe/ nam. Sequiſ:Qui est de terra:de terra est.i.terrenꝰ est. Et de terra loquiſ.i.terrena loquiſ. CHRY. Et nimiꝝ non ex terra erãt ei oĩa.eteni animã habebat ꝛ spiritu participabat:non ex terra:qualiter igiſ ipse de terra se esse dicit.nihil enim aliud ꝓ hoc ostendit occulte q̃ q̃ paruus est velut terrene veniẽs:in ter/ ra natus:ꝛ nulla compatione dignus ad chriſtuꝫ q̃ nobis desup venit. Non aũt dicit: De terra loquiſ. quoniã ex ꝓpa mente loquebaſ:sed de terra se loq̃ dicit in compatione ad chriſti doctrinam.q.d. Par na ꝛ humilima sunt q̃ mea sunt cõpata his q̃ chriſti sunt:qualia dicens est suscipere terrestrẽ naturaꝫ in compatione ad illum in quo sunt oẽs thesauri sapi entie ꝛ scie dei absconditi. AVG. Uel q̃ dicit: De terra loquiſ.de homine dicebat q̃tũ ad ip̄m hoiem ptinet. Si enĩ aliqua loquiſ diuina illuminatus est a deo.sicut apostolus dicit: Non aũt ego:sed gratia dei mecum.ḡ iohannes ꝛ qõ ad iohãnem ptinet de terra est:ꝛ de terra loquiſ.fiãd diuinum audiuistis a iohãne :illuminantis est nõ recipientis // CHRY. Extincta igiſ discipuloꝝ passione de reliquo cũ am pliozi ꝓpalatione loquiſ de chriſto. ná añ hoc sup/ fluum erat ista p̃mittere in mente audientium lecũ habere nondũ valentia.vnde sequiſ: Qui de celo. AVG.i. de p̃e venit duob⁹ modis: Sup omnes ẽ. p̃mo sup oẽm humanitatẽ qui de ipsa pulcr̃a pecca/ ret venit:secũdo iuxta altitudinẽ p̃is cui est equal. CHRY. Magnũ aũt quid ꝛ excelsum dicens de chriſto:rursus ad humilius ducit sermonẽ dicens: Et qõ vi.ꝛ au.hoc te.qz.s.p sensus bos omnia certis/ sime discim⁹:ꝛ digni fide estimamur esse magistri:ō his que visu suscepim⁹ vel auditu apꝛehendimus: ß de chriſto astruere volẽs iohãnes dixit:Qõ vi.ꝛ audi.hoc te.oñdens q̃ nihil eoꝝ q̃ ab ipso dice/ bant falsum est:sed oĩa vera sunt.q.d. Ego indigeo audire ea que ab illo dicunt qui desup venit:annũ/ cians ea que vidit ꝛ audiuit.i.que sol⁹ ipse manifeste nouit. THEO. Cũ ḡ audis q̃ chriſtꝰ ea que audi/ uit ꝛ vidit a p̃re loquiſ:non putes q̃ a p̃re indigeat addiscere:sed qz oĩa quecũq̃ naturaliter nouit a pa tre hz:ꝓpter hoc a p̃re audire dicit quecũq̃ nouit:sz quid est qõ filius audiuit a p̃re forte filiꝰ p̃is v̄buꝫ audiuit:immo filius p̃is v̄bum est. AVG. Qñ cõ cipis v̄bum qõ ꝓferas:rem vis dicere:ꝛ ipsa rei con ceptio in coꝛde tuo iam verbũ est:Quo ḡ tu v̄bum qõ loqueris in coꝛde habes:ꝛ apud te est:fic deꝰ edi dit v̄bũ:hoc est genuit filiũ. Cũ ḡ v̄bum dei filius sit filius aũt locutꝰ est nobis: non v̄bum suum sed ver bũ p̃is:se nobis loqui voluit:q̃ v̄bũ p̃is loquebaſ hoc ḡ quo decuit:ꝛ oꝑtuit dixit iohannes.

¶ Et testimoniũ eiꝰ nemo accipit. Qui aũt accepit eiꝰ testimonium si gnauit:qz deꝰ ueraꝝ est. Quẽ enĩ mi sit deꝰ uerba dei loquiſ. Nõ enĩ ad mẽsurã dat deꝰ spm̃. Pr̃ diligit filiũ ꝛ oĩa dedit in manu eiꝰ. Qui credit in filiũ hz uitã eternã: q aũt incredu lus est filio nõ uidebit uitam: sz ira dei manet super eum.

CHRY. Dixerat qõ vidit ꝛ audiuit hoc testaſ:q̃si excusans:ne qz pauci interi crediturꝰ erãt: falsa esti/ marenſ ẽẽ q̃ dicunſ:ꝛ ꝓpter hoc subdit: Et testi. eiꝰ ne.ac.i.pauci:habebãt enĩ discipulos q̃ accipiebant testimoniũ eiꝰ in his q̃ dicebanſ. In hoc autẽ suos discipulos tangit nõdũ credẽtes in eũ:filꝰ etiã iudai cam oñdit insensibilitatem:sicut ꝛ in p̃ncipio euan gelij dictũ est: In ꝓpa venit ꝛ sui eum nõ receperunt Uel aliter: AVG. Est q̃dam ppl̃s p̃paraꝰ ad iraꝫ dei dãnandus cum diabolo:hoꝝ nemo accipit testi moniũ chriſti. Attendit ḡ in spũ diuisionẽ:in genere aũt humano cõmixtionẽ ꝛ qõ nõdũ locis separatũ ẽ:sepauit coꝛdis aspectu:ꝛ vidit duos ppl̃os infide liũ ꝛ fideliũ. Attẽdit infidelis ꝛ ait: Et te.eius ne.ac. deinde tulit se a finistra ꝛ asperit ad dextrã:ꝛ secu/ tus ait: Qui aũt ac.eiꝰ te.fig // CHRY.i.mõstrauit ꝛ

adhuc augẽs timorẽ addit: Quñ deꝰ verax ẽ:oñdẽs qñ nõ aliter qs discredet huic nisi falsi arguerit de um q̃ misit illũ:qz nihil extra ea q̃ sunt pñs loq̃t. Et bẽ qõ subdit: Quẽ.n.misit deꝰ:v̈ba dei loq̃t. AL CVI. Uel aliꝫ:Signauit.i.signũ posuit ĩ corde suo q̃si singulare ⁊ spãle aliq̃d huic cẽ vex deũ q̃ passus ẽ ad salutẽ hũani generis. AVG. Quid ẽ qz deus verax ẽ:nisi qz hõ mẽdax ẽ:⁊ deꝰ verax ẽ: qz nemo hoiz põt dicere q̃d vitas est:nisi illumineꝫ ab eo q̃ mẽtiri nõ põt. Deꝰ g̃ verax:christꝰ aũt deꝰ. Uis pba re:accipe testimoniũ ei⁹ ⁊ iuenies.ſz si nõdũ itelligis deũ:nõdũ accepisti testimoniũ ei⁹. Ipe g̃ christꝰ est deꝰ verax:⁊ misit illũ deꝰ:deꝰ misit deũ.itinge ãbos vñ deꝰ:hoc enĩ quẽ misit deꝰ de christo dicebat vt se ab ipo distingueret.q̃d aũt ipm iohãnẽ nõne deꝰ misit:sed vide q̃d adiũgat:non enĩ ad mensurã dat deꝰ spñm.hoib⁹ ad mẽsurã dat:vnico filio nõ dat ad mẽsurã. Aliꝫ q̃dẽ dat p spñm fmo sapie:aliꝫ fmo scie. aliud hz ille ⁊ aliud iste hz. Mẽsura diuisio q̃dã do nor ẽ:sed christꝰ q̃ dat:nõ ad mẽsuram accepit.

CHRY. Spñm aũt hic actionẽ spũssancti dic̃.vult.n. oñdere qñ oẽs q̃dem nos in mẽsura spũs actiones suscipim⁹: christꝰ aũt oẽm spũs suscipit actionẽ.q̃liter igit erit dign⁹ suspectꝰ haberi:nihil enĩ dicis qõ nõ dei ẽ:neq̃ qõ nõ spũs ẽ.⁊ interim de deo verbo nihil loq̃t:sed a pre ⁊ spũ dignã fide facit doctrinã. Ná qñ deꝰ est sciuerãt:⁊ qñ spũs est nouerãt: ⁊ si nõ decentẽ de eo opinionẽ habebãt:qñ aũt filiꝰ est neſciuerãt. AVG. Qz g̃ de filio dixerat. Nõ ad mẽ surã dat deꝰ spñm subiũgit: Pr̃ dili.fi.⁊ adiec̃: Et oĩa dedit i manꝰ ei⁹.vt nosses ⁊ hic distincte qñ dictuz ẽ pr̃ di.fi. Pr̃ enĩ diligit iohãnẽ aut paulũ:⁊ tñ non oĩa dedit in manu eoz: Pr̃ di.fi.ſz qõ filiũ:⁊ ñ qõ dns suũ:qõ vnicũ:nõ qõ adoptatũ. Itaq̃ oĩa dedit in manu ei⁹:vt tantꝰ sit filiꝰ q̃ntus est pr̃. g̃ cũ ad nos dignat⁹ est mittẽ filiũ:nõ putemꝰ nobis aliq̃d min⁹ missũ q̃ est pr̃. THEO. Sic g̃ fm diuinitatẽ oĩa dedit pr̃ filio:natura nõ gr̃a. vel dedit oĩa in manu ei⁹ fz hũanitatẽ:dñat.n.eoz ⁊ q̃ in celo ⁊ q̃ i terra sũt. ALCVI. Et qz oĩa sũt ĩ manu ei⁹:g̃ ⁊ vita eterna.vñ subdit: Qui cre.in fi.hz vi.eter. BEDA: Nõ dz hic itelligi fides q̃ v̈boten⁹ tenet:sz q̃ opib⁹ adimplet. CHRY. Nõ.n.hic dicit q⁹ credẽ in filiũ suffi/ciat ad vitã habẽdã ppetuã:cũ ipse alibi dicat: Nõ oĩs q̃ dicit mihi dñe dñe ĩtrabit in regnũ celoꝝ: sz ⁊ q̃ in spñ est blasphemia sufficit sola mittẽ in gehen nã.sed ⁊ si in pr̃em ⁊ filiũ ⁊ spñsciñ q̃s recte credide rit:ne estimem⁹ sufficere ad salutẽ.op⁹ est enĩ nobis vita ⁊ uersatione recta. deinde sciẽs nõ ita ꝓmissio ne bonoꝝ multos adduci vt terribiliũ minis:in hoc fmone cludit dicẽs: Qui aũt ĩcre.ẽ fi.nõ vi.vi.ſz ira dei ma.sup eũ. Uide q̃liter hic ad pr̃z reducit eũ q̃ est supplicij fmonẽ:nõ enĩ dixit ira filij:q̃tuis ipe fit iudex:sed pr̃em ei⁹ istituit magꝫ terrere volẽs. Et nõ dicit manebit in eo:sz Sup eũ:oñdẽs qñ nunq̃ ab eo desistet.vt.n.nõ estimet q̃s mortẽ eẽ tẽporaneaz dixit: Nõ videbit vitã. AVG. Et non dixit Ira dei venit ad eũ:sz manet sup eũ:qz oẽs q̃ nascunt mortales hñt secũ irã dei: quã accepit ꝑm⁹ adam. venit filiꝰ dei nõ hñs peccatũ:⁊ idut⁹ est mortalitate:mortuus est vt viuas. Qui ergo nõ vult credẽ in filiũ ira dei manet super eum. de q̃ dicit apostolus: Eramus natura filij ire. CAP. IIII.

Et ergo cognouit iesꝰ: qz audierũt pharisei q⁹ iesꝰ plures discipulos facit ⁊ baptizat q̃z iohãnes:quãq̃z iesꝰ nõ baptizaz sed discipuli eiꝰ reliqt iudeã: ⁊ abijt iterꝝ in galilea. Oportebat aũt eum trãsire ꝑ mediã samariam. Uenit ergo in ciuitatẽ samarie q̃ dicit sychar iuxta ꝓdiũ qõ dedit iacob ioseph filio suo. Erat aũt ibi fons iacob:iesꝰ aũt fatigatꝰ ex itinere sedebat sic su pra fontẽ. hora aũt erat quasi sexta.

GLO. Postq̃z oñdit euãgelista q̃liter iohannes repleuit discipulorꝝ suoꝝ iuidiã quã de pfectu doctri/ne christi cõceperãt:hic oñdit quo christꝰ declinauit phariseoꝝ malitiã:q̃ ꝺ ipm ex eadem cã zelo iuidie mouebanꝫ. vñ dr: Ut g̃ cogno. iesus qz au.phari.

CHRY. Utiq̃z oñs si sciret phariseos ita de se cognouisse q⁹ plures discipulos faceret:⁊ q⁹ plures baptizaret: vt eis hoc ad salutẽ ualeret sequẽdi cũ non relinq̃ret iudeã terrã:sed ꝓpter illos maneret ibi.qz vo cognouit eoꝝ sciam fil⁹ ⁊ inuidẽtiã:qz non hoc ꝓpterea didicerũt vt sequerẽt:sed vt psequerẽt abijt inde. Poterat q̃dẽ ⁊ pñs ab his nõ teneri si nollet: sed in oi re quã gessit vt hõ hõib⁹ in se crediturꝰ ꝑbebat exemplũ:qz vnusq̃sq̃ seruꝰ dei non peccat si secesserit in aliũ locũ:videns furorẽ se psequentium Fecit ergo hoc ille magister bonꝰ vt doceret:ñ vt timeret. CHRY. Hoc etiã facit mitigãs eoꝝ iuidiaz cõueniens est etiã eũ hoc feciſſe vt nõ discrederetur carnis dispẽsatio.si enĩ retentꝰ effugisset in suspitionem deuenisset vitas carnis. AVG. Fortasſis aũt hoc moueat qõ dcñ est Baptizabat plures q̃z iohãnes:⁊ postea subiectũ est quãq̃z iesus nõ baptizaret q̃d ergo falsũ dictũ erat ⁊ correctũ ẽ. CHRY. Nõ aũt ipse christꝰ baptizabat:sed relatores volẽtes erigere eos q̃ audiebãt iuidiã:ita annũciabãt.s.q⁹ christus plures baptizaret q̃z iohãnes. sed cuiꝰ gr̃a ipse non baptizaret:iohannes ꝓdixit dicẽs: Ipse vos baptizabat in spũsco ⁊ igne:nõdum aũt spñscñ dabat decẽter igit nõ baptizabat.discipuli vero id agebãt volẽtes multos adducere ad salutarẽ doctrinã:vt enĩ nõ semp circueuntes cõgregarẽt eos q̃ crediturꝰ erãt:vt in simone ⁊ fratre fecit:nõ baptizare istituerꝫ Nihil enĩ amplꝰ habebat discipuloꝝ baptisma iohannis baptismate:vtrũq̃z.n.expers erat ea q̃ ex spũ est gr̃a:⁊ vtriq̃z vna cã erat.s.adducẽ ad christũ eos qui baptizabanꝫ. AVGV. Uel aliter: Utrũq̃z verũ est:qz iesus ⁊ baptizabat:⁊ nõ baptizabat. Baptizabat enĩ qz ipe mũdabat:nõ baptizabat:qz nõ ipse tingebat. Prebebãt discipuli ministeriũ corporis ꝑbebat ille adiutoziũ maiestatis de quo dictũ ẽ: Dic est q̃ baptizat. ALCVI. Solet aũt q̃ri si in baptismo discipuloꝝ christi spũscũs dareꝫ: cũ dicat spũs scũs nondũ erat datꝰ:qz iesus nondũ erat glorificatus. Sed sciendũ qz dabaꝫ spũs:ſz nõ ea manifesta/

tione qua post ascensionē in linguis igneis dat⁹ est: qz sicut ipe christ⁹ in hoie quē gerebat: semp habebat spīm: sed trī postea sup ipm baptizatū visibiliter descēdit spūs in spē colūbe: sic añ manifestū ⁊ visibilem aduentū spūssci qui cūqz sci eū latenter habere potuerūt. ¶ AVG. ad seleutianū: Intelligim⁹ autez discipulos christi iā fuisse baptizatos siue baptismo iobānis: sicut nōnulli arbitrant: siue qō magis credibile est baptismo christi: neqz enī ministerio baptizandi defuit: vt haberet baptizatos suos: p quos ceteros baptizaret: qui nō defuit illius humilitatis mysterio qī eis lauit pedes. ¶ CHRY. Secedens autē christ⁹ de iudea: rursus eisdem adheret quib⁹ ⁊ prius. vī subdit: Et abijt iterum in galileā. Sicut autem apostoli expulsi a iudeis ad gētes venerunt: ita ⁊ christus ad samaritanos accedit: sed trī omnē auferens a iudeis excusationem: nō pncipaliter ad eos vadit: sed quasi transiens: quod euangelista occulte ostendit dicēs: Oportebat autem eū transire p samariam. Accepit autē hanc nominationem: quia mons samarie somer dicebatur: ab eo qui possedit. sed qui ibi habitabāt olim nō samaritani: sed israelite vocabant. Tempore autē ꝓcedente offenderunt deum: ⁊ rex assyriozum vltra eos ibi manere nō permisit: sed in babylonem ⁊ medos duxit: in samaria vero gentes ex diuersis locis ductas habitare fecit. Uolens autē deus ostendere q⁹ nō ꝓpter imbecillitatem iudeos tradidit: sed ꝓpter peccata eoruz qui traditi sunt: immisit barbaris leones q̄ eos ledebāt. Annunciata sunt hec regi: ⁊ mittit sacerdotē quēdā traditurum eis dei leges: sed tamē neqz ita ex toto ab impietate distiterūt: sed ex media parte. Etenim tempore ꝓcedente rursus ad idola quidā resilerūt: venerabant tamē deum qui a monte samaritanos seipsos vocabant. ¶ BEDA: Ideo autē oportebat ipm transire p samariā: quia sita est inter iudeam ⁊ galileam. Est autē samaria insignis ꝓuincie palestine ciuitas: adeo vt tota regio ei sociata samaria dicatur. Ad quem igit ipsius regionis locū dom⁹ vertit euangelista ostendit. vnde ergo dicitur: Uenit ergo in ciuitatē samarie que dicit sichar. ¶ CHRY. Locus ille erat vbi p dina leui ⁊ symeon grauem occisionem fecerunt. ¶ THEOPHI. Postqz autem filij iacob illaz ciuitatē desertam fecerunt occidētes sichimitas: hanc ciuitatem desertā tempore ꝓceden te dedit iacob in sortem ioseph. vnde dicitur in genesi: Do tibi partem vnam extra fratres tuos: quā tuli de manu amorrei in gladio ⁊ arcu meo. ⁊ hoc ē qō subditur: Juxta prædium quod dedit iacob ioseph filio suo. Sequitur: Erat aūt ibi fons iacob. ¶ AVG. Puteus erat: sed omnis puteus fons: non omnis fons puteus. vbi enim aqua de terra manat: ⁊ vsum prebet haurientibus fons dicitur. sed si in promptu ⁊ superficie sit: fons tm̄ dicitur. Si autem in alto ⁊ i profundo sit: ita puteus vocat vt nomen fontis non amittat. ¶ THEO. Quare autez euangelista de prædio ⁊ fonte facit mentionem. primo quidē vt cū audieris mulierem dicentē q⁹ pater noster iacob dedit nobis hunc fontem: nō admireris. secundo ex commemoratione fontis ⁊ prædij edocemur: q⁹ ea que patriarche ꝓpter fidem quā in deo habebant adepti sunt: iudei ꝓpter eorum impietatē pdiderunt: ⁊ eorum loca gentibus tradita sunt: quare nihil noui nunc accidit q⁹ gentiles p iudeis regnū celorū cōsecuti sunt. ¶ CHRY. Christ⁹ igitur in samariam accedens facilē ⁊ delitiosam vitam abiiciens: laboziosam vero sequēs: nō subiugalibus vtif: sed ita difficulter incedit vt ex itinere fatigef: erudiens nos ita a superfluis alienos esse: vt multa necessaria abscidamus a nobis. ⁊ hoc euangelista ostendit dicens: Jesus ergo fatigatus ex itinere. ¶ AVG. Inuenimus iesum fortem ⁊ infirmū. fortez: quia in pncipio erat verbum. infirmum: quia verbū caro factum est. Sic ergo infirmus iesus ab itinere fatigatus: sedebat sic super fontem. ¶ CHRY. q. d. Non in thozo aut pulmari: sed simpliciter vt contingebat super terram. Sessio autē ꝓpter laborem facta est: ⁊ vt expectaret discipulos: ⁊ ꝓpter estum refrigerans corpus apud fontem. vnde sequitur: Hora autem erat quasi sexta. ¶ THEO. Et ne quis incusaret dominum quare ipse in samariam venerit: cum hoc discipulis suis ꝓhibuerit: ꝓpter hoc dicit q⁹ circa illum locū sedebat. s. ab itinere fessus. ¶ ALCVI. Mystice autem dominus reliquit iudeam. i. infidelitatem eoruī qui eum reꝓbauerunt: ⁊ per apostolos abiit in galileam. i. in volubilitatem huius mundi: docens suos transmigrare de vitijs ad virtutes. Prædium autem non tam ioseph q̄ christo arbitroz derelictum: cuius figuram ioseph portauerit: quē vero sol adorat ⁊ luna ⁊ omnes stelle. Ad hoc ꝓdiuz venit dominus: vt samaritani qui hereditatem sibi patriarche israel vendicare cupiebant: agnoscerent ⁊ conuerterentur ad christum: qui est patriarche legitimus heres factus. ¶ AVGVSTIN⁹: Iter autem ipsius est caro ꝓ nobis assumpta. qui enim vbiqz est: quo it nisi quia non ad nos veniret: nisi formam visibilis carnis assumeret? Ideo fatigatus ab itinere quid est aliud q̄ fatigatus in carne? Quare ergo hora sexta? quia etate seculi sexta. Computa tanquā vnam horam vnam etatem ab adam vsqz ad noe: secundam a noe vsqz ad abraam: tertiaz ab abraam vsqz ad dauid: quartam ad dauid vsqz ad transmigrationem babylonis: quintam vsqz ad baptismum iohannis. inde sexta agitur. ¶ AVGVSTINVS: li. lxxxiii. questi. Hora igitur sexta venit ad puteum dominus noster: Uideo in puteo tenebrosam ꝓfunditatem. Admoneoz ergo intelligere mundi huius infimas partes. i. terrenas quo venit dom⁹ iesus hora sexta. i. sexta etate generis humani: tanquam senectute veteris hominis quo iubemur exui vt induamur nouo. nam sexta etas senectus est: quoniā prima est infantia: secunda pueritia: tertia adolescētia: quarta iuuentus: quinta grauitas. Hora etiam sexta venit dominus ad puteum. i. medio die: vnde iam incipit sol iste visibilis declinare in occasū: quoniam nobis vocatis a christo visibilium delectatio minuitur: vt inuisibilium amore homo interioz recreatus ad interiozem lucem que nunqz excidit reuertatur. Quod autem sedit humilitatem significat vel quoniam solent sedere doctoꝛes: magistri deniq; ciat personam.

¶ Uenit mulier ō samaria haurire aquam. Dicit ei iesus: Da mihi bi

bere. Discipuli enī eius abierant in ciuitatē ut cibos emerent. Dicit ergo ei mulier illa samaritana: Quō tu iudeus cū sis bibere a me poscis q̄ sum mulier samaritana? Nō enī coutūtur iudei samaritanis. Rñdit iesus ⁊ dixit ei: Si scires donū dei: ⁊ qs ē qui dicit tibi: da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: ⁊ dedisset tibi aquam uiuam. Dicit ei mulier: Dñe neq; in quo haurias habes: ⁊ puteus altus est. Unde ergo habes aquā uiuam? Nūquid tu maior es pr̄e nr̄o iacob q̄ dedit nob̄ puteū? ipe ex eo bibit ⁊ filij ei⁹ ⁊ pecora ei⁹.

CHRY. Ne qs dicat: qm̄ aduersatur suo p̄cepto: samaritanis loquēs posuit euāgelista multas causas ei⁹ q̄ ad mulierē locutionis. non enī ad hoc venit antecedēter vt samaritanis loqueret: nō tm̄ ꝓpter hoc nō venit: aduenientē ad se expellere oportebat. dicit.n. Uenit mu. de sama. hau. aquā. Unde q̄ mulierē oñdit ꝓpt̄ estū exeūtes ad aquam.

AVG. Nec aūt mulier forma ē ecclesie nō iustificata sed iā iustificāde. Pertinet aūt ad imaginē rei q̄ ab alienis venit. Samaritani enī alienigene fuerūt quāq̄s vicinas ẽras incolerent: ventura enī erat ecclesia ō gēt̄ib⁹ ⁊ aliena a genere iudeoꝝ. THEO. Cōgrue aūt disputatio ad mulierē a siti suscit occasionē. Sequtur enī: Dicit ei iesus: Da mihi bibē. q̄ ꝑ humanitatē sitiebat: ⁊ ꝓpt̄ laborē ⁊ estū. AVG. li. lxxxiij. qō. Sitiebat etiā iesus mulieris illi⁹ fidez: eoꝝ enī fidē sitit ꝑ quib⁹ sanguinē fudit. CHRY. Discim⁹ aūt oñi nō solū circa itinera validū robur: sed etiā circa cibaria negligētiā: non.n. discipuli ei⁹ deferebant viaticula. ꝓpt̄ q̄ enī subdit. Discipuli ātei⁹ abie. ī ciui. vt ci. emerēt. Dinc etiā euāgelista oñdit christū hūilē in eo q̄ sol⁹ relinq̄bat: ⁊ nimirum poterat si vellet aut nō oēs emittē: aut abeūt⁹ illis alios ministros habē: ꝑ noluit. Eteni ira discipulos affuefecit oēm superbiā conculcare. Sed fortasse dicet aliq̄s: Quid magnū ē si humiles erāt discipuli piscatores existētes ⁊ tabernaculoꝝ factores? ꝑ repēte facti sūt oib⁹ regibus reuerentiores: collocutores ⁊ secutores oñi orbis terraꝝ. Varie aūt q̄ ex humilib⁹ sūt: qñ dignitates qñq̄ assūpserint facili⁹ ad superbiā eleuant̄ velut inexpte se hūtes ad tāt̄ honorē. Detinēs igit̄ discipulos oñs ī eadē hūilitate erudiebat eos: vt ꝑ ola se restringerēt. Muli er gaudiēs: Da mihi bibere: valde sapiēter ad formādā interrogatiōz: eū q̄ a christo accepit s̄monē. vñ seq̄t: Dic̄ ḡ illi mu. Quō tu cū iu. sis a me bi. pos. q̄ sa mu. samaritana? Judeū q̄dē eū esse estimauit a figura ⁊ a locutiōe. Intuere vō q̄liter mulier inq̄siti va erat. Etsi enī oportebat custodire iesū vt nō, coniret illi: nō tm̄ oportebat illam custodire. Nō oportuit euāgelista q̄ samaritani iudeis nō coutereṅt. ꝑ subdit: Nō enī coutūt̄ iudei samaritanis. Judei igitur a captiuitate reuertētes zelotipe se ad samaritanos hēbāt sic̄ ad alienigenas ⁊ ipugnatores. Neq; etiā scripturis oīb⁹ vtebant̄. solū enī ea q̄ moysi sūt susciꝑētes: prophetarū nō multā curā hēbāt. Contendebāt etiā se ī nobilitatē iudaicā imittere. vñ et iudei eos cū oīb⁹ gēt̄ib⁹ abominabāt. AVG. Et oīo eoꝝ vasculis nō vtebant̄ iudei. Et q̄ ferebat secū mulier vasculū vnde aquam hauriret: eo mirata est q̄ iude⁹ petebat ab ea bibē: qō nō solebāt facē iudei. CHRY. Ꝺꝛ q̄liter xp̄us q̄siuit ab ea bibē lege nō ꝓcedēte? Si aūt q̄s dixerit: q̄ ꝑsciebat eā nō daturā: imo ꝓpter ℔ neq; petē oportebat. Est igit̄ dicēdū q̄ iō petijt: q̄ indifferēs erat de reliq⁹ talēs obstuātias p̄terirē. AVG. Ille āt q̄ bibē q̄rebat si tiebat fidē ipsi⁹ mulieris. vñ seqūt: Rñdit ie. ⁊ di. ei: si scires do. dei: ⁊ qs ē q̄ dic̄ ti. da mihi bi. tu fo. petis. ab eo ⁊ de. ti. aquā viuā. ORI. Nā quasi dogma quoddā ē neminē accipe d uinū donū ex nō q̄rētibus illud. ipsū aūt saluatorē iubet p̄ poscē vt det illi s̄m illud: Postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā. Et ipse saluator dic̄: Petite ⁊ dabit̄ vobis. ⁊ iō signāter dicit: Petisses ⁊ dedisset tibi. AVG. lxxxiij. que. Dinc āt ei oñdit nō se talē aquā petisse q̄lē ipsa intellexerat: ꝑ q̄ ipse sciebat fidē ei⁹: eidez sitienti spūsciū dare cupiebat. Dāc enī recte intelligim⁹ aquā viuā q̄ ē donū dei: sic̄ ipse ait: Si scires donū. AVG. sup Jo. Dr̄ enī vulgo aq̄ viua illa q̄ de fonte exit. illa enī q̄ colligit̄ de pluuia ī lacunas aut cisternas aqua viua nō dr̄. Etsi de fonte manauerit ⁊ in loco aliquo collecta steterit: nec ad se illud vnde manabat admiserit: ꝑ ī rupto meatu tāq̄m a fōte tramite separata fuerit: nō dr̄ aq̄ viua. CHRY. Spūs enī sci gratiā qñq̄ scriptura ignē qñq̄ aquā vocat: oñdens qm̄ nō substātie sūt hec noia reputa tiua: ꝑ actiōis. Per ignis q̄dē appellatiōez erectiuū ⁊ calidū gratie ⁊ ꝺsūptiuū petōr enigmatice insinuat. per aq̄ vō nuncupationez purgamentū qō ē ex spū ⁊ multū refrigeriū recipiēt̄ib⁹ eū mēt̄ib⁹ oñdit. THEO. Gratiā ḡ spūssancti dixit aquā viuā. i. vificatiuā: refrigeratiuā: ⁊ motiuā. Nā gr̄a spūsci semp̄ mouet illū q̄ bona opatur: ascēsiones ī corde suo disponēs. CHRY. Iterꝝ aūt dns eā ab humili suspitione erexit q̄ estimabat eū vnū multoꝝ esse multū. n. honorē tribuēs oīm vocat. Seq̄t enī: Dicit ei mu. Dñe neq; in quo hau. ha. ⁊ pu. altus ē. vñ ḡ habes aquā viuā? AGV Uidete quō intellexit aquā viuā. s. aquā que erat ī illo fonte. q. d. Tu mihi vis dare aquā viuā ⁊ ego fero vnde hauriā: ⁊ tu non fers. de hac ergo aqua viua mihi dare non potes: qm̄ hauritoꝝ non habes: forte aliū fontē ꝑ mittis. Sed nūq̄d tu ma. es pa. no. ia. q̄ dedit no. puteū. istū ⁊ ipe ex eo bi. ⁊ fi. ei⁹ ⁊ pe. ei⁹? CHRY. q. d. nō potes dicere q⁹ iacob dedit nobis hunc fontem ⁊ alio ipse vsus est. eteni ipse ⁊ sui ex eo bibebant: q̄ nō esset si meliorem alium habuissent. de hoc igitur fonte dare non potes. aliū aūt melioꝛē nō est te habere nisi cōfitearis teipsū maiorē eē iacob. vnde igit̄ habes aquā quā ꝑmittis te dare nobis.

THEO. Nō aūt dicit: At pecora ei⁹: ostēsiuū ē abundātie aquaruꝝ quasi diceret: Nō solum suauis est

aqua vt iacob ex ea biberet ⁊ filij ei⁹: ſz etiã intãtũ ẽ abũdãs: vt tãte mꝰltitudini pecoꝝ pꝛiarche ſufficiat.

CHRY. Vide aũt qualiter ſeipſam impulit in nobilitate iudaicã. Samaritani enĩ abꝛaã ꝓgenitoꝛẽ ſuũ dicebãt: q̃ſi a chaldea exiſtẽtẽ: ſz ⁊ iacob patrẽ vocabant q̃ſi ipſi⁹ exiſtentẽ nepotẽ. BEAD: Vel patrẽ ſuũ iacob vocat: qꝛ ipſa ſub lege moyſi vixerat: ⁊ p̃diũ qõ iacob filio ſuo ioſeph dederat poſſidebat. ORI. Myſtice aũt fons iacob ſcripture ſũt: fiq̃dẽ inſtructi i ſcripturis bibũt: vt iacob ⁊ filij eius. Simplices aũt ⁊ rudes bibũt moꝛe pecoꝝ iacob.

Rñdit ieſus ⁊ dixit ei: Oꝰis qui biberit ex aq̃ hac ſitiet iteꝝ. Qui autẽ biberit ex aq̃ quã ego dabo ei: nõ ſitiet in eternũ: ſed aq̃ quã ego dabo ei: fiet i eo fons aque ſaliẽtis in vitã eternã. Dicit ad eã mulier: Dñe da mihi hãc aquã: ut nõ ſitiã neq; veniam huc haurire. Dicit ei ieſus: Vade voca virꝝ tuũ: ⁊ veni huc. Rñdit mulier ⁊ dixit: Nõ habeo virꝝ. Dicit ei ieſus: Bene dixiſti: qꝛ non habeo virꝝ. Quinq; enĩ viros habuiſti: ⁊ nunc quem habes non eſt tuꝰ vir. Hoc vere dixiſti.

CHRY. Cũ mulier queſtuiſſet: nũq̃d tu maioꝛ es patre nꝛo iacob: non dixit maioꝛ ſũ: ne videret gloriari. ſz p ea q̃ ſubdit hoc oñdit. Seq̃t enĩ: Rñdit ie. ⁊ dixit ei: Oꝰis q̃ bi. ex aq̃ hac ſitiet iteꝝ: q̃ ãt bi. ex aq̃ quã ego da. ei: nõ ſitiet in eternũ. q. d. Si mirabilis fuit iacob: qꝛ hãc aquã dedit: ſi dabo tibi mꝰlto hac potioꝛẽ: q̃d dices: non aũt ab hac excuſatiõe: ſed ex ſupeminẽtia ꝯpationẽ facit. nõ enĩ dicit: q̃ñ hec aq̃ vilis ẽ ⁊ cõtẽptibilis: ſz id qõ natura teſtat hoc ponit. ſ. oꝰis qui bibit ex aq̃ hac ſitiet iteꝝ. AVG. Qõ q̃dẽ verꝝ eſt de aqua ſenſibili: ⁊ de ea quã ſignificat illa aq̃. etenĩ aqua in puteo voluptas ẽ ſcꝰi: in ꝓfunditate tenebꝛoſa: hic eã hauriũt hoies hydria cupiditatũ. nã q̃ nõ ꝓmiſerit cupiditatẽ: puenire nõ põt ad voluptatẽ. Cũ puenerit quiſq; ad voluptatẽ ſcꝰi hui⁹: nũquid nõ ſitiet? ergo de hac aqua q̃ biberit ſitiet iterũ. Si aũt acceꝑit a me aquã nõ ſitiet in eternũ: nam quõ ſitiẽt q̃ inebꝛiabuntur ab vbertate domuſ dei? ꝓmittebat q̃ ſaginã quãdã in ſatietatẽ ſpiritus ſancti. CHRY. Nanc aũt excellentiã hui⁹ aq̃ vt. ſ. qui ex ea biberit non ſitiat in eternũ: p ea q̃ ꝯſequũt oñdit. Seq̃t enĩ: Sed aqua quã ego dabo ei fiet in eo fons aq̃ ſaliẽtis in vitã eternã. q. d. Sicut q̃ fontẽ hꝫ intra ſe poſitũ neq̃q̃ afficiet ſiti: ita ⁊ q̃ hãc aquã hꝫ. ſ. quã ego ei dabo. THEO. Naz aq̃ quã ego tribuo ſemp multiplicat. ſemina enĩ ⁊ ꝓncipiũ boni ſancti ſumũt p gratiã: ipſi vo negociant ⁊ opant ad eiꝰ augmentũ. CHRY. Vide aũt mulier paulatim ad dogmatũ altitudinẽ ducit. nã pꝛimũ quidẽ eſtimauit eũ iniquũ quẽdã eẽ iudeũ: deinde audiẽs aquã viuã ſuſpicata ẽ de ſenſibili hoc dixi: poſtea diſcens qm̃ ſpũalia erãt q̃ dicebant: credidit quidez qm̃ poteſt aqua ſitis neceſſitatem tollere. nondũ aũt ſciebat queceꝛt hec aqua: ſz q̃rebat eã ſupioꝛẽ ſenſibilib⁹ eſtimans. vñ ſubdit: Dicit ad eũ mulier: Dñe da mihi hãc aquã vt non ſitiã neq; veniã huc haurire. Ut ſic eũ patriarche iacob ꝓpõit: de quo tã magnã opinionẽ hẽbat. AVG. Vꝰ alter: Adhuc illa mulier carnẽ ſapit: delectata ẽ nõ ſitire: ⁊ putabat hoc fm carnẽ ſibi ꝓmiſſũ eẽ a dño. dederat aũt deus aliq̃n ſeruo ſuo belie vt p dies. xl. nec eſuriret nec ſitiret. q̃ hoc potuit dare p. xl. dies nõ poterat dare ſemp: delectata aũt tali munẽ rogat vt ei aquã viuã daret. vñ ſeq̃t: Dicit ad eũ mulier: Dñe da mihi hãc aquã vt nõ ſitiã: nec veniã huc haurire. Ad laboꝛẽ enĩ indigẽtia cogebat: ⁊ laboꝛẽ infirmitas recuſabat. vtinã audiret: Venite ad me oẽs q̃ laboꝛatis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiam. hoc enĩ dicebat ieſus vt iam non laboꝛaret: ſed illa nõdũ intelligebat: deniq; voluit dñs vt itelligeret. vnde ſeq̃t: Dicit ei ie. vo. vix tuũ ⁊ veni huc. Quid ẽ hoc: p vix ſuũ ei volebat aquã illã dare: an qꝛ non intelligebat: p virũ ſuũ eã volebat docere: ſic̃ aptus dicit de mulieribꝰ: Si q̃ volunt diſcere domi viros ſuos interrogẽt. ſed ibi dꝛ: vbi non eſt ieſus q̃ doceat. cũ vo ipſe dñs aderat q̃d opus erat vt p virum ei loqueret: nũquid p virũ loquebat marie q̃ ſedit ad pedes ei? CHRY. Quia igit̃ inſtabat mulier accipe aquã ꝓmiſſaz q̃rens: dicit ei ieſus: Voca virꝝ tuũ. quaſi oñdens q̃ñ ⁊ illũ oportet his cõicare. Sꝰ aũt feſtinãs accipe ⁊ rei turpitudinẽ occultans: adhuc eſtimabat ſe ad hoiem loq̃. vñ ſeq̃t: Rñdit mu. ⁊ di. nõ ha. vix. Hoc audiẽs chriſtꝰ oppoꝛtune de reliquo redargutionẽ ĩducit. nã ⁊ ꝓces viros enumerat ⁊ eũ q̃ nũc occultabat redarguit. vñ ſeq̃t: Dicit ei ie. bñ dixiſti: qꝛ nõ habeo virꝝ. AVG. Intelligas reuera iſtã mulierẽ nõ habuiſſe tũc virꝝ: ſed vtrũ neſcio quo nõ legitimo viro. vñ ei ꝓueniẽt myſteria loq̃tur dicẽs: Quinq; viros habuiſti? ORI. Vide aũt ſi poſſibile ẽ fontẽ iacob myſtice totas eẽ ſcripturas. aquã vo ieſu ea ꝓ quibꝰ edite ſũt: q̃ non eſt licitũ oibꝰ ꝓſcrutari eo q̃ que ſcripta ſũt dictane rũt hoies. Que vo oculꝰ nõ vidit: nec auris audiuit nec in coꝛ hois aſcenderũt: in ſcriptis nõ põt redigi ſed ex fonte aque ſaliẽtis in vitã eternã. i. ex ſpũſcõ diſcipline pateſiũt his q̃ nõdũ humanũ coꝛ geſtant ſed põt dicere: Nos ſenſũ chriſti habemꝰ. Qui q̃ nõ ſuſcipit ꝓfunditatẽ vboꝝ etſi ad modicũ quieuerit: denuo inſiſtens dubitabit. qui aũt dubitabit de aq̃ chriſti: ad hꝫ ꝓmouet: vt fons oĩm q̃ſitoꝝ ꝓrũpat in eo: ſurſũ ſcaturizãtibꝰ aq̃s ⁊ ꝓolãte eiꝰ mẽte ad cõ ſequẽtiã hui⁹ aq̃ ad vitã eternã. Volebat aũt mulier ſine aqua iacob angelice ⁊ ſup hoiem diſcere veritatẽ. neq; enĩ angeli indigẽt fonte iacob vt bibãt: ſed quilibet in ſe hꝫ fontẽ aq̃ ſcaturientis i vitã eternam ab ipſo verbo. Et hoc eſt qõ ſubditur: Dicit ei mulier: Dñe da mihi hãc aquã. ſed impoſſibile eſt hic abſq; ea que hauriꝛ ex fonte iacob aquã capere q̃ datur a verbo. vnde peteꝛi ſamaritane aquã: videꝛ dicere ieſus ſe illã pbere nõ alibi q̃ in fonte iacob vñ ſequit̃: Dicit ei ieſus: vade voca virũ tuũ ⁊ veni huc. Si enĩ ſitiamus: idoneũ eſt ꝓmo pocula ſumere ex fonte iacob. fm aũt apl̃m vir aie lex ẽ. AVG.

li.lxxxiij.que. Quicq; aũt viros q̃nq; libros q̃ p moy
sen ministrati sunt nõnulli accipiũt. qõ aũt dictũ ẽ:
Et hũc quẽ habes non ẽ tuus vir: de seipso dñm di
xisse intelligunt: vt iste sit sensus: ꝓmo quinq; libris
moysi quasi q̃nq; viris seruisti: nũc aũt quez habes
.i. quẽ audis non ẽ tu⁹ vir: q2 nondũ in eũ credisti.
sed qñ nondũ credens christo: adhuc illoz q̃nq; vi
roz .i. q̃nq; librozũ copulatõe tenebaꝯ: põt mouere
quõ dici potuerit: q̃nq; viros habuisti: q̃si nũc eos
iam nõ haberet. Deinde quõ põt intelligi a q̃nq; il
lis libris recedere hoiem vt ad christũ transeat: cuz
ille qui credit in christũ: nõ relinquẽdos illos q̃nq;
libros sed spũaliter intelligendos multo auidi⁹ am
plectatur. Est ḡ alius intellectus. ¶ AVG. sup Jo.
Videns enĩ ihesus q2 mulier non intelligebat: z vo
lens eam intelligere: Voca inquit virũ tuũ. i. ꝓsenta
intellectũ tuũ. cũ enĩ ordinata fuerit vita: intellect⁹
aiam regit: ad ipsam aiam ptinens. nõ enĩ aliud ali
quid est q̃ aia: sed aliquid aie est intellect⁹ hocipsũ
aie qõ intellect⁹ z mens dicitur: illuminaꝯ luce su
perioze. Talis lux cũ muliere loquebatur: z ĩ illa in
tellect⁹ non aderat. ergo dñs tanq̃ diceret illustra
re volo: z non adest quẽ: voca inquit virũ tuũ: adhi
be intellectũ p quez docearis: quo regaris: z adhuc
illa nondũ vocato illo viro nõ intelligit. Videꝯ au
tem mihi q̃nq; viros ꝓzes anime nos posse accipe
q̃nq; sensus corꝑis. ante enĩz q̃s quisq; possit vti ra
tione non regiꝯ nisi sensibus carnis: sed cuz ceperit
anima capaz esse rõnis: aut a sapiente mẽte regitur
aut ab erroze: sed erroz nõ regit sed pdit. Post illos
ḡ q̃nq; sensus mulier illa adhuc errabat. erroz aũt
ille nõ erat legitim⁹ vir: q̃ adulter. Dicit ḡ dñs Vol
le istũ adulterũ q̃ te corrumpit: z voca virũ tuuz vt
intelligas me. ¶ ORI. Ubi aũt decebat confutari a
ihesu putatũ samaritane virũ: non esse virũ nisi apud
fontẽ iacob: Potest etiã intelligi si vir anime lex ẽ
q⁹ samaritana fm congruã acceptionẽ verborum
legis ritui infideliũ tanq̃ viro illegitimo se subijcie
bat. Reuocatur autẽ ad verbũ veritatis quod resur
rectuz erat a mortuis nõ deinceps moriturũ.

Dicit ei mulier: Dñe: video quia ꝓpheta es tu. Patres nostri i mon
te hoc adorauerũt: z vos dicitis q2 hierosolymis est locus ubi adorare
oportet. Dicit ei ihesus: Mulier cre
de mihi: q2 uenit hora q̃ neq; i mõ
te hoc: neq; in hierosolymis adora
bitis patrẽ. Vos adoratis qõ nesci
tis: nos adoram⁹ qõ scim⁹: q2 salus
ex iudeis est. Sed uenit hora z nũc
est: qñ ueri adoratores adorabunt
patrem in spũ z veritate. Nam z
pater tales querit qui adorẽt eum.
Spũs ẽ de⁹: z eos q̃ adorant eũ: in
spũ z veritate oportet adorare.

¶ CHRY. Mulier autẽ a christo reꝑhensa non cõ
tristata ẽ: neq; dimittens fugit: ſz admiratur magis
z ĩmoraꝯ. vñ dr: Dicit ei mu. dñe vi. q2 ꝓpheta es tu
q. d. In hoc q⁹ mihi occulta dicis: oñderis ꝓpheta
eẽ. ¶ AVG. Et sic cepit ad eã venire vir: nõdũ plene
venit. Prophetã dñm putabat: erat q̃dẽ z ꝓpheta.
nã de seipso ait: Non ẽ ꝓpheta sine honoze nisi in
patria sua. ¶ CHRY. Deinde q2 ℟ suspicata ẽ: nihil
mundanũ eũ interrogauit: nõ de corꝑis sanitate: non
de vitiis: non molestaꝯ sitiẽdo ꝓ doctrinis solicitu
¶ AVG. Et icipit q̃rere q⁹ illã solet mouere dicẽs:
Pres no. i mõ. ℟ adoza. z vos di. q2 hiero. ẽ lo. vbi
ado. oportet. Cõtẽtio q̃ppe fuerat inẽ samaritanos
z iudeos: q2 iudei in tẽplo a salomõe fabricato ado
rabant deũ: z iõ meliozes se eẽ iactabãt. Quibus sa
maritani dicebant: quõ iactatis vos: q2 tẽplũ hẽtis
qõ nos nõ hẽm⁹. nũqd pres nri q̃ deo placuerũt in
illo tẽplo adorauerũt: Veli⁹ ḡ nos in hoc monte
deũ rogam⁹: vbi pres nri deũ adorauerẽt. ¶ CHRY.
Qõ aũt dicit: Pres nri eos q̃ citra abraam fũt intel
ligit: eteni illic aiũt filiũ suũ obtulisse. ¶ ORI. Vel
samaritani montẽ q̃ dr garizim: iuxta quẽ iacob ha
bitauit sanctũ reputãtes: in eo deũ adorãt. Sz iudei
mõtẽ syon sacrũ q̃d arbitrantes: illũ locũ putãt eẽ
electũ a deo. verũ q2 iudei a quib⁹ sal⁹ ꝓcessit exẽ
plũ fũt opinatiũ sanos sermões. Samaritani vo di
uersimode opinatiũ: ogrue garizi q̃dẽ samaritani si
gnificãt: qõ vocatur distinctio seu diuisio: at iudei
syon qõ ẽ specula. ¶ CHRY. Christ⁹ aũt nõ soluit
qõnẽ ofestim: ſz ad altioza mulierẽ trahit: de q̃bus
nõ ꝓbus ei locut⁹ ẽ: donec ofessa ẽ qñ ꝓpha ẽ: vt cũ
mra certitudine audiat de cetero q̃ dicũt. vñ seq̃t:
Dic ei ie. Mu. cre. mi. q2 ve. ho. qñ neq; in mõ. ℟: ne
q; i hiero. ado. ꝓfem. Dic aũt: Crede mihi. q2 vbiq;
nobis op⁹ ẽ fide mra bonoꝝ: q̃ salutis ẽ medicamẽ
tũ: sine q̃ nihil magnoꝝ ẽ possidere: ſz q̃ tẽtãt assimi
lant⁹ his qui sine naui pelag⁹ tẽtãt trãsire: q̃ paz q̃
dẽ natare sufficiũt. vltra vo ꝓcedẽtes cito mergũt.
¶ AGV. Merito aũt iam pñte viro audit mulier?
Crede mihi. Jam ei est in te q̃ credat cepisti adesse
intellectu: ſz nisi crediderit⁹ nõ intelligetis. ¶ AL
CVI. Qõ aũt dicit: Veniet hora: tẽp⁹ euãgelice do
ctrine qõ iam instabat dicit: quãdo ablata oĩ vm
bra: figurarũ veritas pura luce mentes credentium
illustratura erat. ¶ CHRY. Supuacuũ autem erat
christo docere ꝓpter quid patres in monte z iudei
in hierosolymis adorabãt: ideo hoc tacuit. verũtñ
reuerentiozes iudeos iudicauit: nõ a loco: ſz a men
te. vnde subdit: Vos ado. qõ nes. nos ado. qõ sci. q2
salus ex iudeis ẽ. ¶ ORI. Qõ dico Vos: q̃stũ ad lu
cem: samaritani q̃stũ ad anagogẽ qui erga scriptu
ras aliene fũt opiniõis. Nos quoq; quo ad vbũ iu
dei: quo ad allegoriã vo ego vbũ: q̃ vere fm me fo
rmati fũt: obtinentes salutem ex dictis iudaicis.
CHRY. Samaritani quidẽ qõ nesciebãt adorabãt
qñ localẽ z ꝑticularẽ deum estimabãt: nihil de eo
plus imaginantes q̃s de idolis. Et iccirco cultũ dei
cũ cultu demonũ miscuerunt. iudei vo ab hac eruti
erant suspitiõe. eteni orbis trarũ eũ nouerãt eẽ deũ
ꝓpterea dixit: Nos ado. qõ sci. Judeis aũt seipsuz
cõnumerat fm opinionẽ mulieris: loquẽs quasi ꝓ
pheta iudeus existens. ideo dixit: Adoramus: cũ tñ

manifestū sit q ipse est q̄ ab oīb⁹ adorat. Per hoc aūt qđ dicit: Quia sa. ex iu. est: nihil aliud oñdit q̄ q̄ orbi terrarū inde salutaria facta sūt. Scire enim deū ⁊ idola detestari illinc p̄incipiū habuit ⁊ omnia alia dogmata: sed ipsū quod est apud nos a iudeis oīonis p̄incipium hūit. Presentiā etiā suam salutē vocat quaz dicit ex iudeis eē: fm illud apostoli: Ex quibus christ⁹ fm carnē. Unde q̄liter applaudit veteri testamento qđ radicē oñdit bonoꝝ: p oīa semetipsum nō esse contrariū legi demōstrans.

AVG. Multū igit̄ dedit iudeis ex quoꝝ psona dixerat: Nos ado. qđ sci. Sed nō ex psona iudeoꝝ reproboꝝ: sed ex qualib⁹ fuerant aplī: quales fuerāt omnes illi sancti q̄ p̄tecta rerū suaꝝ ad pedes aplorum posuerūt. CHRY. Sic igit̄ supabundantius vobis habēt iudei o mulier in modo adorationis. verūtī ⁊ hic adorationis modus de reliquo finem habebit. vnde subdit: Sed ve. ho. ⁊ nūc est q̄n veri ado. ado. pa. in spū ⁊ ve. Quia enim ꝓphete ante lōga tpa mlta p̄dixerūt. Ideo dixit: Et nūc ē. Ne estimes hāc talē eē ꝓphetiā q̄ post multū tpis implebitur: res iam instat ⁊ ī ianuis ē. Dicit aūt Ueros adoratores: ad distinctionē falsoꝝ: qñ quidā sunt falsi adoratores qui tpalia ⁊ caduca querūt in orōne: sive qui contra hoc quod orant agere nō cessant.

CHRY. Uel dicens Ueros: excludit cū samaritanis iudeos. Etsi enī iudeis illis meliores essent: tñ futuris multo minores sunt tangz figura veritate. Sūt igitur veri adoratores q̄ neq; loco circūcludūt dei culturā: ⁊ deū in spū colūt. ORI. Unde ⁊ paulus dicit: Cui seruio in spū meo. Bis aūt scribitur: Uenit hora. ⁊ p̄mo quidē non adest ⁊ nō est. In secundo vo dicit: Et nūc est. ⁊ puto p̄mū quidē notare adorationē p̄ter corpus futurā ī pfectiōe. Scōm vo eam que fit in vita p̄sti pfecta quātū licet hūanam p̄cedere naturā. Cū ergo venerit hora quā dicit dñs: euitandus ē modus samaritanoꝝ: ⁊ ī syon vbi est hierosolyma adorand⁹ ē deus: q̄ ciuitas eē dicit a christo celsi p̄incipis. Et hec ē ecclesia vbi sacra oblatio: spūales victime diuinis aspectib⁹ offeruntur ab his qui legem spūalem intellexerūt. Cū aūt venerit tpis complementū: tūc nequaq̄ pensandum verū cultū hierosolymis. i. in pūti ecclesia amplius ptractari. Neq; enī angeli apō hierosolymaz colūt patrē: sic ⁊ qui similitudinē nacti sunt iudeoꝝ melius q̄z hi q̄ sunt hierosolymis colūt patrē. Cuz aūt hec hora euenerit: patri aliquis in filiū deputat. Eapropt̄ non dictū ē Adorabitis deū: sed Adorabitis patrē. Sed in pūti colunt patrē in spū ⁊ veritate veri adoratores. CHRY. Dicit g̃ hoc de ecclesia ī qua est vera adoratio ⁊ deo cōgrua. vñ subdit: Nā pater tales querit qui adorant eum. Et si olim volebat eos veterib⁹ imorari: concessit eis figuram: hoc tñ fecit eis condescendēs vt p hoc ad veritatē indu cantur. ORI. Si aūt pater querit p iesum querit: qui venit querere ⁊ saluare qō perierat: quos erudiens veros cultores efficit. Qō aūt subditur: Spūs est de⁹: inde abstractū esse suspicor qō ad vitā verā nos pducit. nam ⁊ corpali vita vinificamur a spū.

CHRY. Uel indicat q̄ deus incorporeus ē. oportet igit̄ ⁊ incorporeā ei⁹ culturā esse. hoc est p aīam ⁊ intellect⁹ puritatē nos ei offerre. vñ subdit: Et eos qui adorant eum in spū ⁊ veritate oportet adorare. Quia enī iudei aīam quidē negligebant: multū aūt circa corpus studiū faciebant ad oīpariā purgantes. ⁊ ideo ait: qz non corpis mūdatiōe sed incorporeo qō est in nobis hoc est intellectu quē dicit spīm deus incorporeus colit. HYLA. ij. de tri. Uel cū in spū deū spiritū docuit adorandū ⁊ libertatem ac scientiā adorantū ⁊ adorandi infinitatez oñdit: fm illud aplī: Ubi spūs dñi: ibi libertas.

CHRY. In veritate aūt oportet adorare: qz p̄iora figura erant. s. circūcisio: holocausta: ⁊ thymiamata: nunc aūt totū est veritas. THEO. Uel qz multi putāt se deū fm spīm. i. aīam adorare non rectam opinionē de eo habentes vt heretici: ꝓpter hoc addidit: Et veritate. Forte etiā dicet aliquis q̄ duas partes philosophie que fm nos sunt incitat ī p̄dictis: actionē. s. ⁊ contēplationē. p spīm nāq; actiuz insinuat: fm illud apostoli: Qui spū dei agūtur ⁊c. p veritatē vo contēplatiuū. Uel aliter: Samaritanoꝝ erat opinio q̄ deus loco concluderetur: ⁊ q̄ ī hoc loco deū adorari oporteat. Contra quos dicit q̄ veri adoratores non localiter sed spūaliter adorant. iudeis vo oīa sub figura ⁊ vmbra erant. ⁊ ideo dicit q̄ veri adoratores non in figura adorabūt sed in veritate. qz enīz de⁹ spūs est: spūales adoratores querit: quia vo veritas: veros. AVG. Querebas montē forte adorandū vt deo esses ꝓpinquior: sed ipse qui in altis habitat: humilib⁹ appropinquat: ergo descende vt ascendas. Ascensiōes inquit ī corde eius in conualle plorationis que hūilitatē habet in tēplo. Uis orare: in te ora: fz prius esto tēplū dei.

Dicit ei mulier: Scio qz messias uenit q̄ dicit̄ christ⁹. Cū ergo uenerit: ille nobis ānūciabit oia. Dicit ei iesus: Ego sum qui loquor tecum.

CHRY. Mulier eoꝝ q̄ dicta sunt altitudine fatigata obstupuit. vñ seq̄t: Dicit ei mu. scio qz mes. ve. q̄ dr̄ christ⁹. AVG. Unctus grece christ⁹ ē: hebraice messias ē. Sciebat g̃ qs eā posset docere: fz iā docētē nōdū cognoscebat. vñ subdit: Cū g̃ ve. ille no. annū. oīa. q. d. mō iudei de tēplo cōtēdunt nos de monte: cū ille venerit ⁊ montē spernet: ⁊ tēplū evertet: ⁊ docebit nos vt in spū ⁊ veritate nouerim⁹ adorare. CHRY. Sed vñ erat samaritanis expectare christi aduentū? Moysi q̄dē suscipiētes legē: ab ipsis moysi lr̄is ꝺ nouerāt. Jacob enī ō christo ꝓphetizās dixit: Nō deficiet p̄ceps de iuda: nec dux de femore eius donec veniat q̄ mittendus est. Sed et moyses dicit: Prophetam nobis suscitabit deus de fratribus nostris. ORI. Siquidē non ē ignorandū q̄ sicut ex iudeis surrexit iesus: christū se esse nō solū dicens sed oñdens: sic ex samaritanis quidam dositheus noīe asserebat se fore christū q̄ p̄dicabat. AVG. li. lxxxiij. que. Fortasse aūt vt itelligentib⁹ indicaret q̄nq; corporis sensus: q̄nq; virtutes noīe significari: post quinq; carnales responsiōes que supra in littera patent: iexta rñsione nominat christū

CHRY. Christus aūt de reliquo mulieri reuelat seipsū. vñ sequit̄: Dicit ei iesus: Ego sum qui loquor tecū. Et quidē si circa p̄incipiū hoc mulieri dixisset:

videretur ei ex vanitate loqui:nūc aūt paulatim in memoriā christi eam reducens:opportune revelauit seipsum.ꝛ quidem iudeis querentibus: Si tu es christus dic nobis palam:non manifeste seipsū revelauit:q; non ꝓ discendo querebant:sed ꝓ iniuriando. Nec vō ex simplici mente loquebatur.

¶ Et ꝓtinuo venerūt discipuli eiꝰ: ꝛ mirabātur quia cū muliere loquebat. Nemo tñ dixit ei: quid loqueris cum ea? Reliquit ergo hydriam suā mulier:ꝛ abijt in ciuitatez:ꝛ dicit illis hoibus: Venite ꝛ videte homine ꝙ dixit mihi omnia quecūq; feci. Numqd ipe ē christꝰ? Exierūt ergo de ciuitate ꝛ veniebāt ad eū.

CHRY. Expleta doctrina ꝛ cōuenienter ad tēp⁹ discipuli occurrerunt. vnde dicit: Et ꝓtinuo ve. discas ꝛ mira. quia cū muli. loque. Admirabant quidem frugabundantē christi mansuetudinē ꝛ humilitatem:qñ ita ꝓspicuus existēs: sustinuit loqui cū tāta būilitate mulieri inopi ꝛ samaritane. AVG. Quia. s. querebat ꝑditam q̄ venerat querere q̄ perierat:hoc illi mirabant. bonū enī mirabant ꝛ non malū suspicabant. CHRY. Sed tamē admirātes nō interrogauerūt cām. vnde subdit: Nemo tamē dixit ei:quid queris aut quid loqueris cū ea? Erāt eruditi discipulorꝫ ordinē obseruarei:ta eum timebant ꝛ venerabant:ꝛ nimirū alibi vident cōsidentē interrogare:quia ad eos ꝓtinentia necesse habebāt scrutari. hic aūt nihil ad eos ꝓtinebat qđ fiebat.

ORI. Et fere quidē quasi quodam apostolo ad cinas vtit hac muliere: adeo eam inflammās ꝑ vba vt amphora dimissa iret in ciuitatem relatura cōciuibus. vnde sequitur: Reliquit ergo mulier hydriā suā. Non curans de corporeo ac viliori ꝓpter vtilitatē pluriū. Interest quoq; nostra omissis corpore is negligentis satage re ad impartiendū alijs de cōmodis acquisitis. AVG. Hydria aūt greco nomine appellat tanq̄ si aquariū diceretur:quoniā grece aqua hydor vocatur. CHRY. Et sicut apostoli vocati dimiserūt rhetia:ita hec dimittit hydriam ꝛ euāgelistarum opus fecit:ꝛ non vnū tñ vocat: sꝫ ciuitatē integram. vnde sequit: Et abijt in ciui. ꝛ dic illis ho. venite ꝛ videte hominez qui dixit mihi oīa quecūq; feci. ORIGE. Conuocat qnidē illos ad videndū hoīem ꝓtinentē verbū supra hoīem. Quecunq; aūt fecit mulier:erat cōtuberniū q̄nq; coniugū:ꝛ post illos conuersatio cū sexto nō ꝓprio viro quem deserēs ꝛ septimo adherēs: lagenā dereliq̄t iam pudica. CHRY. Non verecundata aūt est hoc dicere. Anima enī cū ignita fuerit igne diuino: ad nihil eorū que sunt in terra dereliquo aspicit: neq; ad gloriam nec ad verecūdiā: sed ad vnaz solam q̄ detinet eam flammā. Volebat aūt non ex ꝓprio annūciatione eos inducere: sed ex auditu ꝓprio eos facere cōmunicatores doctrine christi. vnde dixit: Venite ꝛ videte hoiez. nō dixit: Venite ꝛ credite: sꝫ Venite ꝛ videte. qđ leuius erat. Nouerat enī manifeste qñ solū gustantes de illo fonte eadē paterent que ꝛ ipsa. ALCVI. Paulatim aūt venit ad p̄dicandum christum. primo vocat hoiem: ne si diceret christum: auditores irascerentur ꝛ nollent exire.

CHRY. Unde etiā neq; manifeste annūciauit christum neq; tñ totaliter siluit: sed dixit: Numquid ipe est christus. et ideo sermonē eiꝰ acceperūt. vnde sequitur: Exierūt de ciuitate ꝛ veniebant ad eum.

AVG. ī libro. lxxxiij. questionū: Qđ aūt relicta hydria discessit mulier:non negligenter ꝓtereūdū est. hydria enim amorē huius seculi significat. i. cupiditatem qua hoies de tenebrosa ꝑfunditate cuiꝰ imaginem puteus gerit:hoc ē de terrena conuersatiōe hauriūt voluptatē. Oportebat autem vt christo credēs seculo renūciaret:ꝛ relicta hydria cupiditatē seculare se reliquisse demonstraret. AVG. sup iohannē: Proiecit ergo cupiditatē ꝛ ꝑperauit animū ciare veritatē. Discant qui volunt euangelizare vt prius hydriam ad puteum ꝑiciant. ORI. Facta etiā mulier receptaculū honeste disciplineꝫ ea q̄ primitus sapiebat:pensens deponit.

¶ Interea rogabāt eū eiꝰ discipuli dicētes: Rabbi manduca. Ille aūt dixit eis: Ego cibum habeo māducare quē vos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad invicē: Numqd aliqs attulit ei māducare? Dicit eis ieſ⁹: Meus cibus est ut faciā voluntatez eiꝰ qui misit me ut ꝑficiā opus eius.

AVG. Ierant discipuli eius emere cibos:ꝛ venerāt quos christo offerebant. vñ dicit: Interea rogabant eum discipuli eius dicentes: Rabbi māduca.

CHRY. Videtes enī eū fatigatū ex itinere ꝛ estu q̄ erat:rogabāt eum vulgari eoꝝ voce. Neq; enim erat hoc temeritatis:sꝫ amoris cura circa magistrū.

ORI. Arbitrantur aptū fore temp⁹ ad prandiuz qđ erat inter recessū mulieris ad ciuitatē: ꝛ aduētū samaritanorū ad ipsū. non enī corā aliquo aduena sibi ꝓpinabāt escas. Ob hoc bene positum est: Interea. THEO. Dīs vō sciens q̄ samaritana totam ciuitatē ad eum attraheret:hoc discipulis significauit. vnde sequitur: Ille aūt dixit eis: Ego cibū habeo manducare quē vos nescitis. CHRY. Dominū salutē hic cibum vocauit:ostendēs quātū desideriuz habet nostre salutis. sicut enī nobis concupiscibile est comedere: ita ei saluare nos. Tu vō ītuere q̄ nō statim revelat:sed vbiq; in qōnem īmittit auditorē vt incipiēs q̄rere qđ dr: Et laborās. cū ampliozi susciat desiderio. THEO. Dicit aūt quē vos nescitis. i. nescitis quē cibū voco salutē hoim: vel nescit q̄ samaritani credituri sūt ꝛ salui fiēt. Discipuli aūt adhuc dubitabāt. vñ sequit: Dicebāt q̄ dis. adinuicē: Numqd aliqs attulit ei māducare. AVG. Quid mirū si mulier illa non intelligebat aquā: ecce discipuli non intelligunt escā. CHRY. Et quidē affuetam reverentiā ꝛ honorē magistro ꝓbēt ad seinuicē quidē loquentes: ipsū vō non ꝓsumētes interrogare. THEO. In hoc autez q̄ dicunt discipuli Numqd aliquis attulit ei manducare: Consideran

dum est q̄ cibos ab alijs oblatos dom̄ suscipere solebat: non q̄ alieno ministerio indigeret qui dat escam omni carni: sed vt deferētes meritū cōsequerent: simulq; formā tradens nō erubescere paupertatē: neq; graue putare ab alijs nutriri. ꝓpriū enim ⁊ necessariū ē doctoribus: alios habere ꝑcuratores ciboꝝ: vt ipsi de nullo curātes verbi ministrationez procurent solicite. AVG. Audiuit aūt dñs cogitationes discipulorꝝ ⁊ instruit eos: vt magister non p circuitū sicut mulierē sed aperte. vnde sequit: Dicit eis ihesus: meus cibus ē vt fa. vo. ei⁹ qui misit me. ORI. Idoneus cib⁹ filio dei cū actor paterne volūtatis efficitur: hoc velle in semetipso protestans q̄ erat in patre. Solus aūt filius ꝑfecti operis paterne volūtatis est capax. ceteri vo sancti nil p̄ter diuinā pagunt volūtatē. Plenā aūt ⁊ integrā facit dei voluntatē qui dixit: Meus cibus ⁊c. ꝓprius enī cib⁹ eius ostēdit. Quid aūt sit velle patris innuit sermo sequēs: Vt ꝑficiam opus eius. Siquidem simplicius quis assereret: qūi opus est iussum mandantis: puta si dicāt edificantes vel fodientes se ꝑficere op⁹ eius qui conduxit eos: sed si p christū ꝑficitur opus dei: restat vt p̄iusq; ꝑficeretur erat diminutū. Qualiter aūt diminutū erat opus cum eēt dei: ꝑfectio quidem operis: rationalis nature est ꝑfectio. ad huius enim operis ꝑfectionē cū esset imperfectus: verbum caro factū accessit. Cum enī quodāmodo homo ꝑfectus fieret: ob transgressionē factus ē imperfectus. ⁊ ideo missus est saluator: primo quidez vt ꝑficiat volūtatem eius qui misit eū: secūdo vo vt cōsumet opus dei: vt quilibet perfect⁹ fiat ad solidi cibi vsum. THEO. Opus etiā dei ꝑfecit. s. hominē dei filius: nostram naturā in seipso sine pctō oñdēs in omni ope ꝑfectam ⁊ incorruptā. Opus etiā dei. s. legē ꝑfecit: quia finis legis christus eā cessare faciens: omnib⁹ que in ea erāt ꝑfectis ⁊ a corporali cultu in spiritalē reduxit. ORI. Mystice aūt post poculi negociū: ac disciplinā distinctionis aquaꝝ: consequēs erat ⁊ de cibo disceptare. Samaritana q̄dē petita potū: non habebat p̄bere ihesu dignū poculū. Discipuli vo inuenientes humilia pulmenta apud alienigenas ei obtulerūt: rogantes eū vt manducaret. Et attende si forsan verētur ne verbū dei ꝓprijs non vigoratū escis in eis deficiat. Quecūq; ergo reperiūt discipuli: his iugiter ꝓponūt verbū alere: vt corroboratū atq; roboratū ꝓueneret penes eos qui nutriūt ipsum. Quemadmodū autem corpora egētia cibo neq; eisdem alimtur: neq; eadem quātitas ciborū cunctis sufficiens est: sic intelligendū est ⁊ in his que sunt supra corpus. nā hoꝝ hoc quidem plurimi: hoc aūt pauciorꝝ indiget nutrimenti dissimilis capedinis entia. Sed neq; qualitas alentiuz verborum atq; intentionū contēplatiuarū opationum eadem congruit omnib⁹. Nam nuper geniti infantes: rōnale appetant lac: ꝑfectorum aūt ē solidus cubus. Veridicus est ergo ihesus dicens: Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Semp enim qui ꝓest infimis ac nequeuntibus eadē cuz validis videre hoc dicere potest.

¶ Nōne vos dicitis q̄ adhuc quatuor menses sunt et messis uenit?

Ecce dico uobis: leuate oculos uestros et uidete regiones: quia albe sunt iam ad messem. Et qui metit mercedem accipit: ⁊ congregat fructuz in uitā eternam: ut et qui seminat simul gaudeat: ⁊ qui metit. In hoc enim est uerbū uerus: quia alius est qui seminat: ⁊ alius ē qui metit. Ego misi uos metere quod uos nō laborastis. Alij laborau erūt: ⁊ uos in laborez eorum introistis.

CHRY. Que sit voluntas patris deceteto interp̄tatur dicens: Nonne vos dicitis q̄ adhuc quatuor menses sunt ⁊ messis venit? THEO. Scilz materialis. Ego aūtē dico vobis q̄ messis intelligibilis adest. hoc enī dicebat ꝓpter samaritanos venientes ad ipsum. vñ subdit: Leuate oculos vestros ⁊ videte regiones: quia albe sunt iam ad messem.

CHRYSO. Rursus consuetis nominib⁹ ad maximoꝝ eos contemplationē reducit. Regio enim ⁊ messis hic indicat multitudinem animarū que parate sunt ad predicationis susceptionē. oculos autem hic dicit et eos qui mentis ⁊ eos qui corporis: etenim videbant de reliquo multitudinem samaritanorū venientē. Das aūt p̄parationes hominū decenter regiones albatas vocat. sicut enī spice cum dealbate fuerint ad messem sunt parate: ita ⁊ hi ad salutem sunt parati. Sed ꝓpter quid non manifeste dicit q̄ ꝓparati sunt homines ad susceptionem verbi? Duaꝝ quidem occasionū gratia: vnius quidē vt manifestior fiat sermo ⁊ magis sub visuz ducat que dicuntur: alterius autē dulcior sit narratio: ⁊ permanentior eoꝝ que dicūtur memoria.

AVG. In opus autē ferebat ⁊ operarios mittere festinabat. vnde subdit: Et qui metit mercedem accipit ⁊ congregat fructū in vitā eternā: vt qui seminat simul gaudeat ⁊ qui metit. CHRYSO. Per ea que hic dicit: diuidit terrena a celestib⁹. sicut enī supra dixerat de aqua q̄ qui bibit banc aquam nō sitiet: ita hic dicit: Qui metit congregat fructū in vitam eternā. ⁊ iterū: Qui seminat simul gaudeat ⁊ q̄ metit. Prophete enim sunt qui seminā: sed nō illi messuerunt: sed apostoli. quia enī infra dicet q̄ alius seminat ⁊ alius metit: ne q̄s estimet q̄ prophete seminantes mercede p̄mientur: extraneū quiddaz inducit: ⁊ a sensibilibus alienū. nam in reb⁹ quidez sensibilibus: si contingat aliū seminare ⁊ aliū metere: non simul letantur: sed dolent q̄ seminat quasi alijs laborantes: letā autē soli qui metūt: hic autē nō ita. Sed ⁊ qui non metunt seminātes: simul cū metētibus letant: quoniā in mercede cōmunicāt.

AVG. Disparis enī tēporis labores habuerūt apostoli ⁊ prophete: sed gaudio pariter pfruētur: mercedē simul accepturi sūt vitā eternā. CHRY. Ad hoc aūt q̄ dixerat: sermonē puerbialem inducit: vnde subdit: In hoc enī ē verbū verū: q̄ alius est q̄ seminat: ⁊ alius q̄ metit. Hoc quidē vulgariter dice

batur:siquãdo alij laborez sustinuerunt:z alij fructus metebant. Sed z hic sermo iste maxime habz veritatẽ:quia ꝓphete laborauerũt:sed vos fructus er illoꝝ laborib⁹ metitis.vnde subdit:Ego misi vos metere qõ vos nõ laborastis. AVG. Quid ḡ messores misit nõ seminatores? Vbi ergo messores mittendi:vbi iam ꝓphete ꝓdicauerant. legite labores illorũ z in omnib⁹ eoꝝ laborib⁹ ẽ prophetia christi. ergo iã in iudea messis parata erat qñ tot milia hominũ ꝑcia rerũ suarũ offerebãt:z ad pedes apostolorum ponẽtes expeditis humeris a sarcinis secularibus:christũ dñm seq̃bant:de ipsa messe eiecta sũt pauca grana:z seminauerunt orbẽ terrarũ:z surgit alia messis que in fine seculi metenda est:ad quam metẽdam nõ apli sed angeli mittent. Messores in quit sunt angeli. CHRY. Dicit ergo Ego misi vos metere qõ vos non laborastis.q.d. Vbi minor labor est:maior aũt delectatio:ad hoc vos reseruauit:z qõ laboriosius erat:hoc fuit ꝓphetaꝝ.s.mittere semina.vñ subdit:Alij laborauerũt:z vos in labores eoꝝ introistis. Per hec ostẽdere q ꝓphetarũ voluntas erat vt homes ad eum accederent. Et hoc ler ordinabat:z ꝓpterea illi seminauerũt vt hũc facerent fructũ. Oñdit etiam q ipse illos misit:z q multa est cognatio noui ad vetus testamentum.

ORI. Vel aliter:totũ qualiter quidẽ nõ est incõuenies hoc qõ est:Leuate oculos vestros allegorizare.Quod aũt dicit:Nõne vos dicitis qñ quatuor mẽses sũt:z messis venit:nõ sm allegoriã tractare. Putam⁹ ergo talia quedã esse in hoc q dicũt discipuli:Quatuor mẽses sũt z messis venit. Plerisq.n. discipulorum verbi animaduertẽtes veritatẽ incomp̃hensibilẽ fore humane nature:qñ coniecerunt aliã esse vitam a pñte:que corruptioni quatuor elementorum quasi quatuor mensũ subijcit:putant solũ p⁹ hanc vitã cognitionẽ eẽ veritatis. Dicunt igit discipuli de messibus que sunt terminus operũ ad veritatẽ conducentiũ:q⁹ post instantẽ quaternitatẽ cõtingunt.huiusmõi aũt opinionẽ arguens velut non sanã inquit verbũ incarnatũ his qui talia suspicantur:Nõne vos dicitis quia adhuc quatuor mẽses sunt:z messis venit.Ego aũt hoc dico:Leuate oculos vestros. In plurib⁹ locis scripture diuine hoc legitur:iubẽte nobis verbo diuino extollere:ac sublimare cõsiderationes z cogitationes deorsum cõfitas nec valentes erigi:nisi eleuante illas iesu. Nemo enĩ consistẽs in passionib⁹ z viuẽs carnaliter hoc ꝓpositũ seruat mandatũ. quapropter qui talis est non videbit regiones. Si albe sũt ad messem.albescãt quidẽ regiones ad messem:cũ adest verbũ illustrans:singulas regiones scripture fecundans i ei⁹ aduentu:z etiã oĩa sensibilia sũt quasi regiones albe parate ad messem:p̃sto existente leuãtib⁹ oculis rõne que de quolibet est:vt quisquis fulgorẽ pspiciat ꝓfuse vbilibet veritatis. Qui aũt metit p̃dictas messes duplex habet in metẽdo emolumentũ. vnũ qtidẽ dũ accipit p̃miũ.vnde dicit:Et q metit:mercedem accipit.qõ arbitror dictũ causa futurarũ remunerationũ. Alterq qõ sequtur:Et congregat fructus in vitã eternã. Bonũ habitũ quendã denotat intellec⁹ qui est fructus ex ipsa speculatione ꝓueniẽs. Arbitror aũt q in qualibet doctrina semiat quidez qui principia excogitat:que suscipiẽtes alij ac ꝓtractãtes siquid noui potuerint exprimere cõiũgẽtes fiũt sue intentionis gratia:posteris causa vt metendo quasi maturos fructus aggregẽt:quãto aũt magis hoc in arte artiũ expedit contemplari. Siquidẽ seminantes sunt moyses z ꝓphete ꝓueniẽtes aduẽtum christi.metentes aũt sũt apli qui christũ susceperũt z gloriã eius ꝓsperserũt. Semen aũt erat tota ratio sm reuelationẽ ministerij tẽporibus ꝓteritis obscuscati silentio.regiones aũt.i.legales ac ꝓphetice scripture nondũ albuerãt his qui aduent⁹ verbi nequaq̃ extiterũt capaces. Qõ aũt simul serens et metẽs gaudeat erit:cũ priuatio merozis z angustie in futuro fiet seculo:dũ etiã iesus transfiguraretur in gloria:simul cũ messorib⁹ petro iacobo z iohãne moyses z helias satores pariter gaudẽt in videdo filij dei gloriã. Attẽde tñ si hoc qõ dico alias z alias intelligi põt:ꝓpter aliã z aliã vite dispensationem in qua homes iustificati sunt:vt liceat dicere alium quidẽ legis cultorẽ:aliũ vo euangelij:z tñ exultãt simul dũ idẽ finis ab vno deo p vnũ christũ in vno spũsancto reponitur. Ad labores aũt ꝓphetarum z moysi aduenerũt apostoli instruente iesu:metẽtes ac i horrea colligẽtes aĩe sue intellectũ i scripturis illoꝝ reconditũ:z semp qui debite capiunt discipli nã poꝝ laborez ad maiorẽ euidentiã trahũt:nõ tñ laborãtes sunt hi qui semina condiderunt.

Ex ciuitate aũt illa multi crediderunt in eũ samaritanorum propter uerbũ mulieris testimoniũ phibẽtis quia dixit mihi omnia quecunq; feci. Cũ uenissent ergo ad illũ samaritani rogauerũt eum ut ibi maneret. Et mãsit ibi duos dies. Et multo plures crediderũt ꝓpter sermonem eius. Et mulieri dicebant:q⁹ iã nõ propter tuã loquelã credimus. Ipsi enim audiuimus et scimus :quia hic est uere saluator mundi.

ORI. Postq̃ dicta sũt discipulis q̃ tractata sũt: resumit scriptura de his q̃ venerant de ciuitate ad iesũ:z crediderãt p testimoniũ mulieris. CHRY. Sicut aũt in messe cũ facilitate fructus ogregant:z in momẽto vno area manipulis replet:ita z nũc fit.vnde dr:Ex ciuitate aũt illa multi crediderũt in eũ samaritanorum ꝓpter verbũ mulieris testimoniũ phibentis:q⁹ dixit mihi oĩa quecũq; feci. Cõsiderabant enĩ q nequaq̃ mulier gratanter eũ admirata esset:qui ei⁹ delicta redarguerat:nisi magn⁹ qs eẽt z extollẽs q ꝓdicabat ab illa. Sic ergo solo mulieris testimonio credẽtes z nullũ signũ videtes exierũt:deprecãtes christũ vt apud eos maneret.z hoc ẽ qõ seq̃t:Cũ g venissẽt ad illũ samaritani: rogauerũt eũ vt ibi maneret. Judei vo miracula videtes nõ detinuerũt eũ apõ seipsos:sz oĩa egerũt vt a regiõe eorum eũ abiscerẽt.nihil.n.liuore z inuidia oteri⁹ nihil: iam gña difficili⁹ q̃ infinita corrũpere soluit bõa. Et qdẽ

samaritani volebant eum semp secuz detinere. ipse aũt hoc non sustinuit: sed solum mãsit ibi duobus diebus. z post hec quod subditur: Et mansit ibi duos dies. ORIGE. Non incongrue aũt aliquis illud obiiciet: quõ rogat⁹ saluator cum samaritanis manet: z qui iussit ciuitatem samaritanoz non ingredi. Palã enim qñ z discipuli eius cũ eo ingressi sunt. Ad qõ dicendũ q⁹ in viam gentiũ pergere est imbui gentili dogmate z in illo ambulare. Ciuitatem vo samaritanoz intrare est acceptare falsaz doctrinaz recipientiũ legales: pphetica: z euãgelicos: z apostolicos sermones. Cũ aũt deseruerint ppriã doctrinã z venerint ad iesuz licet cũ eis manere.

CHRY. Et iudei quidẽ etiaz signis visis incozrecti manserunt. hi aũt z sine signis multã circa eũ fidez demonstrauerũt: solũ enim verba audierũt. vnde sequit: Et multo plures crediderũt ppter sermonem eius. Cui⁹ igit gratia hec verba nõ dicũt euangeliste: vt discas qñ multa magnoum transcurrerunt a fine vero totũ ostenderũt. suasit enĩ toti ciuitati p ea que dicta sunt. Vbi aũt auditozes non psuadẽt: tunc euãgeliste cogũtur dicere ea que dicta sũt: ne qõ est ex indeuotione auditozum imputet quis defectui pdicantis. ipsi aũt discipuli christi iam facti: magistrã repulerũt. vnde sequitur: Et mulieri dicebãt: quia iam nõ ppter tuã loquelã credimus: ipsi enĩ audiuim⁹ z scim⁹ quia hic est vere saluator mũdi. Vide aũt qualiter cõfestim intellexerũt q⁹ orbẽ terrarũ liberare venerat: z q⁹ ad cõmunẽ salutẽ veniens non debebat in iudeis suam cõcludere, puidẽ tiam: sed vbiq; seminare sermonẽ. Dicentes etiã q⁹ est saluator mundi: ostẽderũt q⁹ mũdus pdit⁹ erat: in magnis malis existẽs: z quidẽ venerũt saluare, p phete z angeli: sed hic est vere saluator qui salutem tribuit non solũ temporaneã sed eternã. Vide etiaz qualiter audiẽtes mulierẽ dubitanter dicentẽ: Nũ quid hic est christ⁹? nõ dixerũt hi: Qñ nos suspicamur: sed qñ scimus. z nõ simpliciter: sed Qñ hic ẽ vere saluator mundi: non quasi vnũ ex multis christũ confitentes: solũ verba audierũt z hoc dixerũt quod dicere habebant si miracula multa z magna vidissent. ORI. Ceterũ si meminim⁹ pdictoz: nõ difficile est cõiscere quõ cũ reppererint vbũ syncez alias disciplinas relinquũt quasi dogmatũ ciuitatẽ de qua egrediẽtes salutifere credũt: z puto studiose ptulisse iohannẽ: cũ non dixit: Rogabãt eum samaritani intrare tñ samariam vel ingredi ciuitatẽ: sz etiam ibi manere. Manet nãq; iesus penes defẽcãtes. z pcipue quotiens q̃ precank exeunt ciuitatẽ z versus eũ veniũt. AVG. Manet apud eos biduo ꝺ est dat illis duo pcepta charitatis. ORI. Neq; enĩ capaces erant tertie diei eius. nõ enĩ erant validi miraculosum quid cernere: quale q̃ fuerant ĩ chana galilee post triduũ cũ iesu cõuiuantes. Initiũ autem credendi multis fuit mulieris verbũ. nõ enĩ sic p seipsum verbũ conficitur illuminãs capientẽ: velut cum alterius dicto sibi testimoniũ phibetur.

AVG. Sic ergo christũ cognouerũt primo p famam: postea p pũtiam: sicut agitur hodie cuz eis q̃ foris sunt: z nondũ sunt christiani. christ⁹ nũciatur p christianos amicos tanq; illa muliere hoc ẽ eccle sia nũciante ad christum veniũt. credũt p istã feminam: z multoplures z firmius in eum credũt: quoniã vere ipse est saluator mũdi. ORI. Impossibile est nãq; eandem circa intellectũ fieri passionẽ videnti z ei qui p videtẽ instruitur: magisq; ẽ p spem ambulare q̃ p fidem. vnde hi nõ solũ testimonio hominis: sed ob ipsam quoq; veritatẽ credũt.

¶ Post duos aũt dies exijt inde: z abijt in galileaz. Ipse enĩ iesus testimoniũ perhibuit: quia propheta in sua patria honoreꝫ non habet. Cũ ergo uenisset in galileam exceperũt euz galilei: cuz omnia uidissent que fecerat hierosolymis i die festo. Et ipsi eniz uenerant ad diem festum.

ALCVI. Post biduũ quod fecit i samaria: abijt in galileã vbi nutritus fuerat. vñ dicit: Post duos aũt dies exijt inde z abijt in galileaz. AVG. Monuet aũt nos ut euãgelista dixerit consequẽter: Ipse enĩ iesus testimoniũ phibuit: q; pzopheta in sua patria honorẽ non habet. Magis enim videtur attestari potuisse q⁹ pzopheta in patria sua honorẽ non habet si cõtemneret pergere in galileam z in samaria remãsisset. Hoc ego sentio: in samaria biduũ fecit z crediderũt i eum samaritani. tot dies fecit i galilea: z nõ crediderũt in eũ galilei: z ppter hoc dixit q⁹ ppheta in patria sua honorez non hz. CHRY. Vel aliter: ideo hoc adiectũ est q; nõ in capharnaũ abijt: sed in galileam z in chana vt infra dicet. ego enim patriã eum hic estimo dicere capharnaũ. quoniam aũt nõ potit⁹ est illic honorẽ: audi eũ dicentẽ: Et tu capharnaũ que vsq; ad celũ exaltata es: vsq; ad infernũ descendes. Dicit aũt hic patriã ppriam in qua videtur plus cõuersatus. THEO. Vel aliter: quia dñs exiens de samaria venit in galileaz: ne aliquis dubitaret z quereret qua de causa nõ semper in galilea maneret: dicit q⁹ ppter hoc nõ manebat in galilea: quia nullũ ibidẽ recipiebat honorẽ: qõ ipse testatus est dicens: q; ppheta in sua patria nõ habet honorẽ. ORI. Perscrutanda est autem huius dicti sententia. Prima siquidẽ ppheterũ in ea dea erat: z est nõ ignotũ q⁹ honorẽ a iudeis neq; sũt consecuti: iuxta illud: Quẽ nam ppheterũ non psecuti sunt patres vestri? Mirãda etiam occurrit hui⁹ decreti veracitas: cum euenerit non tñ ad sanctos ppheteꝫ vilipensos a ppzijs: z ipsũ dñm nr̃m: sed pzotensa fit etiã in quosdam ppheteꝫ sequaces contẽptos a suis ciuibus z ad mortẽ deductos.

CHRY. Quid igit: nõne videm⁹ z apud suos multos in admirationẽ deductos? ita quidẽ: sed ab his que raro otingũt nõ oportet talia pnũciari. Sed si in ppria patria aliqui bonorank; multomagis i aliena. Consuetudo enĩ facile boies cõtẽptibiles facere cõsuenit. q̃ igitur venit in galileã: susceperũt eũ galilei. vnde sequit: Cũ ergo veniss̃et in galileã exceperũt eum galilei. Vides q̃ qui mali dicebãt: hi maxime ad christũ accedere inueniũtur. Nam p pter galileos dicit: Interroga z vide q̃ ppheta ex galilea nõ surrexit. ppẽ samaritanos aũt imprecabãt ei: Samaritanus es z demoniũ habes. Sy

ecce samaritani ⁊ galilei credūt in cōfusionez iudeo rum. Inueniunt aūt ⁊ galilei samaritanis meliores ná illi q̄dem a mulieris crediderūt vbis: bi vo viden tes signa q̄ faciebat. vñ sequit: Cū oia vidissent que fc̄a sunt hierosolymis in die festo. ORIGE. Quod enim oīs ciciat de templo vendētes oues ⁊ boues: tā grande reperit: vt his moti galilei reciperēt oīm: cōsideran tes miranteſq; maiestatem ei⁹. nō enim minor potē tia eius oñdit in his q̄s vt ceci videant: audiantq; surdi. Estimo vo nec hec sola ip̄m tunc fecisse: sed ⁊ alia signa. BEDA: Sed vñ data est eis vidēdi oc casio oñdit subdens: Et ipi eni venerant ad diem se stum. Mystice aūt intimat q; gentib⁹ in fide a duo bus p̄ceptis charitatis consolidatis: christus circa fi nes mūdi reuertet ad patriā. i. ad iudeos. ORIG. Expedit aūt galileū. i. transmigrantē festare hieroso lymis vbi est templū dei: ⁊ videre singula q̄ peragit ibi iesus. Doc eni est p̄incipiū vt galilei recipiant dei filiū euntē ad ipsos: alioq̄n vel nō recepissent illum vel etiam ipse nondū ipsis p̄paratis ad eius rece ptionē adeo p̄pe venisset ad eos.

¶ Venit ergo iterū in chana galilee ubi fecit aquā uinum. Et erat q̄dez regulus cui⁹ filius infirmabatur ca pharnaū. Hic cum audisset: q; iesꝰ aduenire a iudea i galileā: abiit ad eum: ⁊ rogabat eū ut descenderet ⁊ sanaret filium ei⁹. Incipiebat enim mori. Dixit ergo iesus ad eū: Nisi signa ⁊ p̄digia uideritis nō creditis Dicit ad eum regulus: Domine de scēde p̄us q̄z moriat filius me⁹: Di cit ei iesꝰ: Vade filiꝰ tuus uiuit. Credidit homo sermoni quē dixit ei iesꝰ ⁊ ibat. Jam aūt eo descendente sui occurrerūt ei: ⁊ nūciauerūt dicētes q; filius ei⁹ uiueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius ha buerit. Et dixerunt ei: q; heri hora septima reliquit eum febris. Cogno uit ergo pater q; illa hora erat i qua dixit ei iesus filius tu⁹ uiuit: ⁊ credi dit ipse ⁊ domus eius tota. Hoc ite rum secūdum signū fecit iesus cum uenisset a iudea in galileam.

CHRY. Primo q̄dem oīs vt supra ocñ est i cha na galilee venerat vocatus ad nuptias. Nūc autem ad eos vadit: vt magis eos attrahat: sponte ad eos veniens p̄p̄a patria dimissa: ⁊ vt fidē a p̄ori miracu lo in eis initiatum fortiorē faceret, p̄pter suam p̄nti AVG. Ibi eni quādo aquā in vinum uertit: cre didertunt in eū discipuli eius. ⁊ vtiq; plena domus erat turbis cōuiuantiū: ⁊ fcñ est tam magnū mira culum: ⁊ nō crediderūt nisi discipuli eius. ⁊ iō hanc ciuitatem mō repetiunt. s. vt q̄ p̄ p̄ora nō crediderāt mō credant. THEO. Rememorat aūt nobis euā gelista miraculū perpetratuz in chana galilee de aq̄ cōuersa in vinū vt augeret christi p̄conū: q; galilei nō solū p̄pter miracula hierosolymis fcā: sed ⁊ pro pter ea que apud ipsos fcā erant receperūt iesum: si mulq; vt oñderet q; regulus credidit p̄pter miracu lum in chana p̄petratum: quāuis eius non perfecte cognouerit dignitatē. vñ sequit: Et erat q̄dā regul⁹ cui⁹ filius infirmabat capharnaū. ORIG. Puta bit aūt aliquis regis herodis hunc esse regulū: ⁊ ali quis asserit hunc eē de familia cesaris: exercentem tunc tempoz̄is aliq̄d in iudea. neq; enim dicit q; iu deus fuerit. CHRY. Regulus aūt dicit: aut quasi generis existens regalis: aut dignitatem aliquā p̄n cipatus hñs: aut q; sic vocabat. Jgit quidam hunc eūdem eē existimāt centurionē: q̄ est apō matheuz Oñditur aūt alius eē ab eo. nā ille quidē christum volentē ire ad suam domū rogat remanere: hic aūt ⁊ nihil tale, p̄mittentē ad domū trahit. Et ille q̄dem ad iesum de monte descēdentē capharnaū intrauit: hic autē ad iesum in chana venientē accessit. Et illi⁹ q̄dem puer a paralysi detinebat: hui⁹ aūt filius a se bze. De hoc ergo regulo subdit: Dic cuz audiss. q; ie. adue. a iu. in gali. abiit ad eū ⁊ ro. eū vt desce. ⁊ sa. fi. eius: incipie. eniz mori. AVG. Qui rogabat nōne credebat: Quid a me expectas audire: vñz interroga quid de illo senserit: Sequit eni: Dixit ḡ iesus ad eū Nisi signa ⁊ p̄digia vide. nō cre. Arguit hoiem in fi de tepiduz aut frigidū: aut oīno nullius fidei: sed tē tare cupientē de sanitate filij sui: qualis esset christ⁹ quid eēt: q̄tum posset. Prodigiū quidē appellatuz est q̄si porro ditium q̄ porro dicat: porro significet ⁊ ad futuz aliquid p̄tendat. AVG. de cō. euange. Ideo aūt oīs supra oia mutabilia vult mentē cre dentis attollē: vt nec ip̄a miracula: que q̄uis diuini tus de mutabilitate corpoz̄ fiūt: a fidelib⁹ q̄ri velit. GREGO. Sed memētote etiā q̄d petijt: ⁊ aperte cognoscetis: q; in fide dubitauit. Poposcit nāq; vt descenderet ⁊ sanaret filiū ei⁹. vñ sequit: Dicit ad eū regul⁹: Dñe descēde p̄us q̄z moriat fili⁹ me⁹. Min⁹ itaq; in illo credidit: quem nō putauit posse salutez dare nisi p̄ns esset ⁊ corpore. CHRY. Audi etiam qualiter adhuc terrene christum trahit: q̄si nō possz eum post mortē suscitare. si autem nō credēs venit ⁊ rogauit nil mirabile. Consueuerunt eni patres ex multo amore nō solum medicis loqui de quib⁹ cō fidunt: sed de quib⁹ non cōfidūt nihil volentes p̄e termittere eoz̄ que ad salutē p̄tinent filioz̄: si tamen valde crederet christi virtutē: non neglexerit etiam in iudeaz ire GREGO. Sed oīs qui rogat vt va dat: q; non deest vbi inuitat indicat: solo iussu salu tem reddidit: qui voluntate oia creauit. vñ sequitur Dicit ei iesus: Vade filius tuus viuit. Dic superbia nostra retundit: qui in hominibus non naturā qua ad imaginē dei facti sunt: sed honores ⁊ diuitias ve neramur. Redemptoz vo noster vt oñderet q̄n q̄ alta sunt: hominib⁹ sanctis despicienda sūt: ⁊ q̄ despi cienda sunt hominibus: despicienda non sūt sanctis

Ad filium reguli ire noluit:ad seruū centurionis ire paratus fuit. CHRY. Uel aliter: Illic quidē fides confirmata erat:iccirco ⁊ pmisit ire vt discam⁹ viri deuotionem.hic autē adhuc imperfectus erat: ⁊ non dum nouerat manifeste q̄ absens curare poterat. vñ ex hoc q̄ non accedit iesus hoc addiscit. Sequit̄ enī: Credidit homo sermoni quē dixit ei iesus ⁊ ibat. Non tñ integre neq; sane. ORIGE. Ostenditur autē ei⁹ dignitas ⁊ officium ex hoc q̄ seruientes illi occurrūt.vñ sequit̄: Jam autē eo descendente serui occurrerūt ei:⁊ nun.ei.di.quia fi. eius vi. CHRY. Qui quidem obuiauerūt:non vt annunciarēt soluz sed quasi estimātes de reliquo supflua esse christi p̄ sentiam quē credebāt accedere. Q̄ autem regulus non integre credidit:sane neq; oñditur ex hoc q̄ se quit̄: Interrogabat ergo horā ab eis in qua melius habuerat. Uolebat enim scire vtrum casu vel ex pre cepto christi hoc factū esset. Sequit̄: Et dixerunt ei quia heri hora septima reliquit eum febris. Uide q̄ liter miraculum manifestū est:non enim simpliciter neq; vt contingit a periculo liberat⁹ est:sed repente ⁊ simul vt appareat non esse ex nature cōsequētia q̄ fiebat: sed actione christi.vñ sequit̄: Log. g̃ p̄ quia illa hora erat ī qua dixit ei iesus: Filius tuus vi.⁊ cre.ipse ⁊ do.ei⁹ tota. AVG. Si ergo ꝓpterea credidit:q̄a nunciatum est ei q̄ fili⁹ eius esset sanus:⁊ compauit horam nunciantiū horę prenūciantis:quādo roga bat nondū credebat. BEDA: Unde datur intel ligi ⁊ in fide gradus esse:sicut ⁊ in alijs virtutibus q̄ bus est initium incrementū atq; perfectio. Nuius g̃ fides initium habuit cum filij salutē petijt:incremē tum dum credidit sermoni dñi dicentis: Filius tuus vivit.deinde pfectionem obtinuit nunciantibus ser uis. AVG. Ad solum sermonem crediderūt plures samaritani. Ad illud miraculum sola illa dom⁹ cre didit vbi est factum.vñ subdit euangelista: Hoc ite rum scōm signum fecit iesus:cuz venisset a iudea in galileam. CHRY. Non sine causa hoc adiecit sed oñdens quoniā secundo signo facto:nondū ad alti tudinē samaritanoz nullum signū videntium iudei puenerunt. ORIGE. Amphibologiā aūt cōtinet p̄s dictum.vno enim modo denotat q̄ iesus veni endo a iudea in galileā:duo fecit miracula: quoruz scōm est factū erga filiuz reguli.alio modo sic: Duo bus existentib⁹ signis que iesus in galilea exercuit: scōm egit veniens a iudea in galileam. ⁊ hic sensus verus est. Mystice autem p̄ hoc q̄ iesus bis in ga li leam accedit:binus saluatoris aduent⁹ in mundum oñditur: p̄mus q̄dem misericordie:vt vino facto cō uiuas exhilaret:secūdus vero vt filiū reguli ad mor tem pene deductum suscitet.i.populum iudeoz qui post plenitudinē gentiū accedet saluandus in fine. Magn⁹ autē rex regum est qui cōstitutus est a deo in monte syon sancto eius:huius qui viderūt diem ⁊ gamisi sunt:reguli dinoscunt. Arbitramur igit̄ re gulum esse abraam:egrotū vero filiū ei⁹ israeliticuz genus debilitatum erga cultū diuinum:⁊ ideo inca luit ignitis spiculis inimici:vt pinde febrire censeat Apparet aūt q̄ p̄cedentib⁹ sanctis postq̄ carnis ex uerūt amictū populus fuit cure. vñ legit̄ in macha beis post mortē hieremie: Hic ē hieremias ꝓpheta dei:qui plurimū orat p̄ populo. Abraam igit̄ obse crat adiuuari a saluatore populū infirmum.⁊ quidez prātis vbum de chana pdit vbi dictum est: Fili⁹ tu us viuit. Sed vbi efficacia in capharnaum agit̄.naz ibi filius reguli curat⁹ est quasi in agro consolatio nis morans quod significat genus quoddā debiliū non tamē oīno fructibus p̄uatoz̄.illud aūt: Nisi si gna ⁊ pdigia vi.non cre. dictū illi refert̄ ad multitu dinē filioz̄ suoz̄:⁊ ad ipsum quodammō:sicut enim iohānes expectabat datum sibi signū.s.sup quem vi deris spm̄ descendentē:sic ⁊ premortui sancti aduē tum christi in carnē ⁊ signis ⁊ pdigijs manifestādum expectabant. Habebat aūt hic regulus nō solū filiū sed etiam seruos p̄ quos significat⁹ maneries quedā minus bñ.⁊ infinita credentiū nec a casu hora septi ma deserit filium febris:nam septenari⁹ numer⁹ est quietis. ALCVI. Uel q̄ per septiformē spiritum est omnis remissio peccatoz̄. Septenari⁹ enī in tria ⁊ quatuor diuisus significat sanctā trinitatez in qua tuor anni temporib⁹:in quatuor mūdi partibus:in quatuor elemētis. ORIG. Possunt quoq; signifi cari duo aduent⁹ christi vbi ad animā:primus quidē ex facto vino prebens anime gaudiū spiritualis cō uiuii:secundus vero oēs languoris ac mortis reliq̄ as amputās. THEO. Regulus aūt est omnis hō non solum q̄ regi vniuersoruz ꝓpinquus existit sm̄ aīam:sed quia ⁊ ipse sup̄ oīa p̄cipatū sumpsit: cui⁹ filius.i.mens febricitat voluptatib⁹ prauis ⁊ deside rijs: Accedit aūt ad iesuz ⁊ deꝓcatur vt descendat.i. vt cōdescensu minime vtat̄:⁊ parcat peccatis p̄uq̄ a voluptatum infirmitate mortificet̄. Sed dom⁹ dicit: Uade.i. ꝓfectum continuū circa bonum ostē das:⁊ tūc fili⁹ tuus viuet. Si autē ambulare cessaue ris mortificabit̄ tibi intellectus circa boni operatio nem.

CAPITVLVM.V.

Post hec erat dies festus iu deoruum:⁊ ascēdit iesus hie rosolymam. Est autem hie rosolymis probatica piscina que co gnominat̄ hebraice bethsaida quaz portic⁹ habēs. In his iacebat multi tudo magna languentium ceoruum claudoruum aridoruum: expectantiū aque motum. Angelus autem do mini descendebat sm̄ tempus in pi scinam:⁊ mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinā post mo tionez aque:sanus fiebat a quacūq; detinebatur infirmitate. Erat autē quidam homo ibi triginta ⁊ octo an nos habēs in infirmitate sua. Hūc cum uidisset iesus iacentez:⁊ cogno uisset quia iam multum tempus ha beret:dicit ei: Uis sanus fieri? Resp̄ndit ei languidus: Domine homi

nem non habeo: ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam. Dū uenio enim ego: alius ante me descēdit. Dicit ei iesus: Surge: tolle grabatum tuum ⁊ ambula. Et statim sanus factus est homo ille: ⁊ sustulit grabatum suuz ⁊ ambulabat. Erat autem sabbatū in die illo. Dicebant ergo iudei illi q sanat⁹ fuerat. Sabbatum est: nō licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit ille mihi dixit: tolle grabatum tuū ⁊ ambula. Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatum tuum ⁊ ambula? Is aūt qui sanus fuerat effect⁹ nesciebat quis cēt. Jesus enī declinauit a turba ꝓstituta in loco.

AVG. de con. euā. Post miraculū in galilea factum: inde hierosolymam redit. vñ dicit: Post hec erat dies festus indeoꝝ: ⁊ ascēdit iesus hierosolymā

CHRY. Mihi videt q erat dies festus pēthecostes: ascēdit aūt iesus hierosolymaz semp in diebus festis: vt cū eis dies festos faciens nō videat legi ꝺrius: ⁊ ob hoc multitudinē simplicem p signa ⁊ doctrinā attrahat: maxime enī in diebus festis bi qui iuxta positi erant concurrebāt. Sequit: Erat autez piscina, p. pisci. q̄ cogno. hebza. bethsa. q̄nqz poz. hīs.

ALCVI. Probaton grece ouis dicit: ꝓbatica ḡ piscina peculiaris dicit: vbi sacerdotes cadauera hostiaz abluebāt.

CHRY. Debebat q̄dem baptisma dari peccata purgans: cui⁹ imago ꝓscripta fuit in piscina ⁊ in alijs plurib⁹: ⁊ ꝓmū quidē dedit de⁹ aquā expurgantē corpoꝝ sordes ⁊ inquinationes nō existentes: sed opinatas puta eas que a funere ⁊ que a lepra ⁊ que ab alijs talib⁹ deīde infirmitates diuersas p aquas facit solui. vñ sequit: In his iace. mul. mag. lan. ceco. clau. ⁊ ari. expe. aque mo. Volēs. n. de⁹ ꝓpinq̄us adducē ad baptismi donū: non adhuc inquinameta solum mūdat. Sed etiaz egritudines sanat: sicut enim ministri qui ꝓpe regē sunt: his qui sunt a longe clariozes sunt: ita ⁊ in figuris fit. Non aūt simpliciter sanabat aquarū natura: semp. n. hoc fieret: sed in angeli descensione. vñ sequit: Angelus aūt dñi descēdebat. Sm temp⁹ in pisc. post mo. aque. Sicut enī ⁊ in baptizatis non simpliciter aqua operat: sed cum spūsancti acceperit grām: tūc omnia soluit peccata. Angelus enī descendēs turbabat aquam: ⁊ sanatiuā imponebat virtutē: vt discant iudei quoniaz multomagis angeloꝝ domin⁹ omnes egritudines anime sanare pōt. sed tūc quidē infirmitas impedimentū volēti curari fiebat. Subdit enī: Et qui prioz descēdebat in pis. post mo. aque: sanus fiebat a quacunqz detinebat infirmitate. Nūc aūt vnusquisqz accedē potest. non enī angelus est qui turbat aquā: sed angeloꝝ domin⁹ qui oīa operat. sed ⁊ si orbis terrarū vniuersus veniat: grā non consumit sed similis manet. sicut enī solares radij per vnāquāqz illuminant diem: ⁊ non cōsumunt: neqz a multa largitione minoꝝ fit solis luz: ita ⁊ multo amplius spūsancti actō in nullo minuit a multitudine eoꝝ qui potiunt ea. Hoc aūt fiebat. s. vt vnus tm̄ post motionē aque sanaretur: vt qui didicerāt quoniam in aqua egritudines corporis sanabant: in hoc per multū temp⁹ exercitati facile crederēt q ⁊ egritudines anime aqua sanare potest.

AVGV. Plus est autē q christ⁹ vitia sanauit animaz: q̄ q languoꝛes corpoꝝ mozitu rozum. sed quia ipsa anima nō eū nouerat a quo sananda erat: ⁊ oculos habebat in carne vñ facta corpoꝛalia videret: ⁊ nondū habebat in corde vñ deum latenter cognosceret: fecit qō videri poterat: vt sanaretur vñ videri non poterat.

Ingressus est locū vbi iacebat multitudo languentiū: de quib⁹ elegit vnuz vt sanaret. de quo subdit: Erat autē quidam homo ibi triginta ⁊ octo annos habēs in infirmitate sua.

CHRY. Non autē confestim eum a ꝓncipio sanauit: sed ꝓmum eū familiarē sibi facit: per interrogationem future fidei faciens viam. Non autē expetit sidem vt in cecis fecit dicēs: Creditis quia possuz hoc facere: quia hic nōdum nouerat euz manifeste quis esset. Nam illi quidē ex alijs eius virtutē cognoscētes: cōuenienter hec audierāt. Alij vero nondū eum cognoscētes: sed p signa eū cognituri post miracula requirunt de fide. vñ sequit: Hūc cum vidisset iesus iacentē ⁊ cognouisset qz multū iam temp⁹ haberet dicit ei: Vis sanus fieri? Nō querit vt discat: hoc enī supfluū esset: sed vt ostenderet ist̄ius patientiā q̄ triginta ⁊ octo annos habens: p vnūquēqz annū eripi ab egritudine expectās assidebat ⁊ non desistebat. Et vt cognoscam⁹ ꝓpter quā cām dimittens alios adhuc venit: ⁊ nō dicit: Vis te curabo? nōdum enīz aliquid magnū imaginabat ille de christo. nō autē turbat⁹ est ad interrogationem neqz dixit iniuriari mihi venisti: quādo interrogas si volo san⁹ fieri: sed mansuete respōdet. Sequit enim: Respondit lang. Domine hominē non habeo: vt cū tur. fu. aqua mitme in pisci. dum venio enī ego alius ante me descē. Non nouerat quis eēt: qui interrogabat: neqz q⁹ curaturus esset eū. Opinabat autē fortasse vtilem sibi forte christum ad mittendū eum in aquam. sed christus ostēdit q⁹ vbo omnia pōt facere. vnde sequit: Dicit ei iesus: surge tolle grabatum tuū ⁊ ambula.

AVGVSTI. Tria dixit: sed Surge: non opis imperium fuit sed operatio sanitatis. Sano autez duo impauit: Tolle grabatū tuum ⁊ ambula.

CHRY. Intuere diuine sapientie supabundantiā: non soluz sanat: sed ⁊ lectū portare iubet: vt credibile faceret miraculum: ⁊ nullus existimet phantasiam esse qō factum est. Non enī nisi certissime ⁊ vehemēter cōpacta essent mēbra: lectulum ferre posset. Audiens aūt languidus: quoniā cum ptāte ⁊ velut iubēs dixit: Surge tolle grabatū tuū. non desist dicens Angelus descēdit: ⁊ turbat aquam: ⁊ solū vnum curat. Tu autem homo existēs ex solo precepto: speras te magis angelis posse: sed audiuit ⁊ non discredidit ei qui iussit: ⁊ sanus factus est. vnde sequit: Et stati

sanꝰ factus est homo: ⁊ sustu. graba. su. ⁊ ambulauit
BEDA: Multū quippe inter sanationē dominī: ⁊ que a medicis inferē distare ꝓbatur: hec videlz vo ce iubētis ⁊ mox implēt. Illa vero ꝑ multa tempo ris interualla aliquotiens ꝓficitur.
CHRY. Igit mirabile quidē est hoc: que aūt sequent multo ma iora erunt. nam in initio q̄dem nullo molestāte sa nari non ita mirabile est: sicut q̄ post insanientibꝰ iudeis ⁊ accusantibꝰ: christo obediuit: vt ostēdit euā gelista cōsequenter dicēs: Erat autē sabbatuz in illo die dicē. ergo iudei illi qui sanꝰ fuerat factus: sabba tum est: non li. ti. tol. graba. tuum.
AVG. Non ca lūniabant dominō: quia sanū fecerat sabbato quasi eis respōdere posset: quia si cuiuscūq; iumentū in pu teum cecidisset: vtiq; die sabbati erueret illud ⁊ sal uaret: sed qui portabat grabatum suum. q. d. si sani tas non erat differenda: nunquid ⁊ opus fuerat im perandum. ꝙ ille auctorem sanitatis sue obiiciebat calūniatoribꝰ. vñ sequit: Respōdit eis: qui me sanū fecit: ille mihi dixit: Tolle grabatum tuū ⁊ ambula. .q. d. quare nō acciperem iussionem a quo acceperā sanitatem.
CHRY. Nimirum si malignari vellet poterat dicere: Si crimē est accusate eum qui iussit ⁊ deponam lectulū: sed ⁊ curationez vtiq; occultas set. Etenim sciebat nō ita eos esse mozsos ex sabbati solutione: sicut ex infirmitatis sanatione. ꝙ neq; hoc occultauit: neq; veniam petijt: sed clara voce benefi cium cōfessus est. illi vero maligne interrogauerūt. vnde subdit: Interrogauerūt ergo eum quis est ille homo qui dixit tibi: Tolle grabatum tuū ⁊ ambula. Nō dicunt: Quis est qui fecit te sanum: sed in medi um inducūt id quod transgressio estimabat. Sequi tur: Is aūt qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus autē declinauit a tur. consti. in loco. Et p mum quidē vt eo absente testimoniū insuspicabile fieret. Qui enim adeptus fuerat sanitatem idoneus erat beneficij testis. demum vt nō plus faceret furo rem illorum accendi. Solus enī visus eius cui inui detur: non paruam inuidentibꝰ immittit scintillam ꝓpterea discedens: permisit ab ipsis suum factū exa mari. Quidam est imāt hunc paraliticum esse eum qui in matheo posit⁹ est: sed non est. Ille enī mul tos habebat sui curam habētes ⁊ eum ferentes: hic autem nullum. Sed ⁊ locus vtrorūq; diuersus est.
AVG. Siquidem mediocri corde ⁊ humano in genio considerem⁹ hoc miraculū facientē quod ad potestatē pertinet: non magnum aliquid fecit: ⁊ q̄ ad benignitatem parum fecit. Tot iacebant: ⁊ vnus curatus est cū posset vno verbo oēs erigere: Quid ergo intelligendū est: nisi quia potestas illa ⁊ boni tas magis agebat quid anime in factis eius pro sa lute sempiterna intelligerēt: q̄ quid ꝑ tempozali sa lute corporis mererent. In illis enim factis quicq̄d temporaliter sanatū est in membris mortalibꝰ in fi ne deficit: anima que credidit: ad vitam eternā tran situm fecit. Piscina illa ⁊ aqua illa populum mihi videt significasse iudeorum. significari enim popu los nomine aquarū aperte nobis indicat apocalyp sis iohānis.
BEDA: Bene autem piscina probatica fuisse describit. Ille enim populus ouis nomi ne significat: sm illud psalmi Nos populus tuus ⁊ oues gregis tui.
AVGV. Aqua ergo illa. i. popu lus ille q̄nq; libris moysi tanq̄ quinq; porticibus claudebat: ꝙ illi libri ꝑdebāt: lāguidos ñ sanabāt. Lex enim peccatores conuincebat nō absoluebat.
BEDA: Denicq; multa genera languentiuz in eo dem iacuerunt: ceci. s. qui scientie lumine carēt: clau di qui ad ea que iubentur implenda vires nō hnt. Aridi qui superne dilectionis pinguedine carent.
AVGVS. Venit aūt christus ad populū iudeoꝝ ⁊ faciēdo magna: docēdo vtilia turbauit peccatores .i. aquā ꝑsentia sua: ⁊ excitauit ad passionē suā: sed latens turbauit. Si enim cognouissēt: nūq̄ glie vñm crucifixissent. Subito enim videbatur aqua turbata: ⁊ a quo turbabatur non videbatur. Descēdere ergo in aquam turbatam: hoc est humiliter credere i do mini passionez. Ibi sanabatur vnus: significans ec clesie vnitatem: postea quisquis veniret nō sanaba tur: qz quisquis ꝓter vnitatez fuerit: sanari nō po terit veh illis qui oderūt vnitatem: ⁊ partem sibi fa ciunt in hominibus. Habebat autez. xxxviij. annos in infirmitate: qui sanatus est. hic enim numerus ad languozem pertinet magis q̄ ad sanitatez. Quadra genarius enim numerus sacratus: nobis in q̄dam perfectione cōmendatur: qz lex i decem preceptis data est ⁊ predicanda erat per totum mundum: qui quatuoz partibus commendatur. Denarius autem per quatuoz multiplicatus ad quadragenariuz per uenit. vt qz per euangeliū quod quatuoz libzos ba impletur lex. Si ergo quadragenarius numerus bz perfectionem legis: ⁊ lex non impletur nisi in gemi no precepto charitatis. quid miraris quia languebat qui. xl. minus duos habebat: necessarius erat illi bō ad sanitatem. Sed homo ille qui ⁊ deꝰ ē: ⁊ qz illum iacentem duobus minus inuenit: quia duo quedaz iubendo q̄ minus erat impleuit. In duobus enim domini iussis duo ꝑcepta significata sūt charitatis. dei dilectio prioz est ordine precipiendi: proxim' aūt dilectio prioz est ordine faciendi. Dicit ergo: Tolle grabatum tuuz: quasi diceret: Cuz esses languidus portabat te proximus tuus. sanus factus es: porta proximum tuum. Dicit etiā: Ambula. Sed quo iter agis nisi ad dominum deum tuū?
BEDA: Quid enim est dicere: Surge ⁊ ambula: nisi a torpore ⁊ ignauia in quibus prius iacebas erigere: ⁊ in bonis operibus proficere stude. Tolle grabatum tuum. i. proximuz tuū a quo portaris ⁊ ipse patiēter tolera.
AVGVSTINVS. Porta ergo cuz cuz quo am bulas: vt ad eum pertenias cum quo manere de si deras. Ille autem nondum iesum nouerat: quia ⁊ nos credimus in eum: quem non videmus: ⁊ vt nō videaꝝ declinat a turba. Quadam solicitudine in tentionis videtur deus. turba strepituz habet. visio ista secretum desiderat.

Postea inuenit eum iesus in tem plo ⁊ dixit illi: Ecce sanꝰ factus es: iam noli peccare: ne deteriuſ tibi ali quid contingat. Abijt ille homo ⁊ nunciauit iudeis: qa iesus esset qui fecit eum sanum. Propterea perse quebantur iudei iesum: quia hec fa

ciebat in sabbato. Jesus autem respondit eis: Pater meꝰ usqꝫ modo operatur: ⁊ ego operor. Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum soluebat sabbatum sed ⁊ patrem suum dicebat deum equalem se faciens deo.

CHRYSO. Curatus homo non secessit ad nūdinas neqꝫ voluptati aut vane glorie dedit seipsum: sꝫ in templo conuersabatur: quod maxime religionis est signum. vnde dicitur: Postea inuenit eum iesus in templo. AVGV. Dominus quidem iesus ⁊ in turba eum videbat ⁊ in templo. Ille autem languidus iesum in turba non agnoscit: i templo agnoscit in loco sacrato. ALCVI. Quia si gratiam condignis cōgscere volumꝰ: ⁊ ad eꝰ visionē venire: fugiēda est turba cogitationum ⁊ affectuum prauorum. declinanda sunt prauorum conuenticula. fugiendū est ad templum: vt nosipsos templum dei studeamus facere quos deus inuisere ⁊ in quibus manere dignetur. Sequit: Et dixit illi: ecce sanꝰ factus es iā noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. CHRY. Vbi ꝓ⁹ discimus ꝙ ex peccatis ei nata est hec egritudo. quia enim sepius animaꝫ in nobis egrotantem insensibiliter habemus: corpus aūt si paruam susceperit lesionem: omne facit studium vt ab infirmitate liberemur. ꝓpterea deus punit corpus pro his que aīa deliquit: secundo vero ꝙ verus est gehenne sermo: tertio ꝙ longū est in finitum supplicium. Dicunt enim quidaꝫ: Nunquid quia in breui temporis momento adulteratus suꝫ: immortaliter crucior? vide ꝙ hic tanto tempore ꝓ peccatis cruciabatur: non enim temporis mensura peccata iudicantur: sed ipsa delictorum natura. Cuꝫ bis autez ⁊ illud discimus: ꝙ si grauem sustineamꝰ penam pro prioribus peccatis: deinde in eadem incideremus grauiora patiemur: ⁊ hoc decenter. Qui enim neqꝫ supplicio factus est melior vt insensibilis de reliquo ⁊ contēptor: ad maius ducetur tormentum. si autem hic non omnes pro peccatis torquentur: non confidamus. Nihil enim nos hic pati pro peccatis signum est maioris illic futuri supplicij: nō autem oēs egritudines sunt ex peccatis sed plures. Quedam enim ⁊ a pigritia fiunt: quedam ꝓpter probationem: sicut in iob. sed propter quid paralytico huic christus de peccatis mētionem facit? Quidam huic paralytico detrahentes dicūt eum christi fuisse accusatorem: ⁊ ꝓpter hoc hec audisse. quid igitur dicent de paralytico qui est apud matthеum? etenim ⁊ illi dictum est: Dimittuntur tibi peccata tua. neqꝫ etiam christus hunc incusat de preteritis: sed ad futurum eum munit solum. Alios igitur curans peccatorum non meminit: quia his paralyticis ex peccatis egritudines sunt facte: alijs autem ex infirmitate naturali: vel per hos reliquos omnes admonet. Cum his autem ⁊ illud est dicere: quoniā multam vidit inesse anime huius patientiam: ⁊ vt valentem suscipere admonitionem eum admonet. Tribuit autem signum ei proprie deitatis. dicendo enim: Non amplius pecces: ostendit se scire omnia que ab eo facta erant delicta. AVGV. Nunc autem ille postea qꝫ vidit iesum: ⁊ cognouit eum auctorem salutis sue: non fuit piger in euangelizando quem viderat. vnde sequitur: Abijt ille homo: ⁊ nūciauit eis: quia iesus erat qui fecit eum sanum. CHRY. Non ita insensibilis erat: vt post tātum beneficium ⁊ admonitionem maligna mente hoc dicat. Si enim detrahere vellet: sanitatem tacens transgressionem dixisset: sed hoc non fecit: non enim dixit: quoniam iesus est qui dixit: Tolle grabatum tuum. quod videbat iudeis crimen esse: sed dixit: Quoniam iesus est qui me sanum fecit. AVGVSTI. Sic igitur ille annunciabat: illi insaniebant. vnde sequitur: Propterea persequebantur iudei iesum: quia hoc faciebat in sabbato. Manifestum enim opus corporale factum erat ante oculos iudeorum: nō sanitas corporis: sed reportatio grabati: que non videbatur ita necessaria quemadmoduꝫ sanitas. Aperte ergo dicat dominꝰ sacramentum sabbati ⁊ signum obseruādi vnius diei ad tempus datum esse iudeis. Impletionem vero ipsam sacramenti: in illo venisse cum sequitur: Jesus autem respondit eis: Pater meꝰ vsqꝫ modo operatur: ⁊ ego operor. q. d. Nolite putare quia sabbato ita requieuit pater meus: vt ex illo non operetur: sed sicut ipse nunc operatur sine labore: operor ⁊ ego. sed ideo dictum est deum requieuisse: ꝙa iam creaturam nullaꝫ condebat: postqꝫ perfecta sūt omnia. quietem vero propterea appellauit scriptura: vt nos admoneret post bona opera quieturos. ⁊ sicut deus postqꝫ fecit hominem ad imaginem ⁊ similitudinem suam: ⁊ perfecit omnia opera sua bona valde requieuit septimo die: sic ⁊ tibi requiē non speres: nisi cum redieris ad similitudinem in qua factus es: quam peccato perdidisti: ⁊ nisi cuꝫ bona fueris operatus. AVGVSTI. quarto super genesim ad litteram: Dici ergo probabiliter potest ad seruandum sabbatum iudeis fuisse preceptum in vmbra futuri: que spiritualem requiē significaret: quaꝫ deus exemplo quietis sue: fidelibus bona opera facientibus archana significatione pollicebatur.

AVGVSTI. super iohannem: Erit enim sabbatuꝫ huius seculi cum trāsierint sex etates quasi sex dies seculi: nunc enim ventura est requies que promittitur sanctis. AVGVSTI. quarto super genesim ad litteram: Cuius etiam quietis ipse dominꝰ iesus mysterium sua sepultura confirmauit. Ipo quippe die sabbati requieuit in sepulchro postqꝫ sexto die consummauit opera sua quando ait: Consummatū est. Quid ergo mirum si deus istum diem quo erat christus in sepultura quieturus: volens etiam hoc modo prenunciare ab operibus suis in vno die requieuit: deinceps operaturus ordinem seculorum. Potest etiam intelligi deum requieuisse a condendis generibus creature: quia vltra iam nō condidit aliqua genera noua. Deinceps autem vsqꝫ nunc ⁊ vltra operatur eorundem generum administrationem que tunc instituta sunt: non vt ipso saltem die septimo potentia eius a celi ⁊ terre omniumqꝫ rerū quas condiderat gubernatione cessaret: alioqn continuo dilaberentur. Creatoris namqꝫ potentia causa est subsistendi omni creature: que ab eis que cre-

ata sunt regendis: si aliquando cessaret: simul ꝛ eoꝝ cessaret species omniscꝫ natura concideret: neqꝫ enī sicut structuram edium cum fabricauerit quis abscedit: atqꝫ illo cessante stat opus eius: ita mundus vix ictu oculi stare potest si ei deus regimen suum subtraxerit: proinde quidem dominus ait: Pater meus vsqꝫ modo operatur: continuationem quandam operis eius que vniuersam creaturā continet atqꝫ administret ostendit. Aliter enim posset intelligi si diceret: Et nunc operatur: vbi non esset necesse: vt operis continuationem acciperemus. Aliter autem cogit intelligi cum ait: Usqꝫ nūc: ex illo scilicet quo cuncta cum conderet operatus est. AVGV. super iohannem: Ergo tanꝯ diceret iudeis: Quid alias expectatis p̄suadetis vt non operer sabbato Sabbati dies vobis ad significationem meam p̄ceptus est. opera dei attenditis: per me facta sunt omnia. operatus est pater lucem: sed dixit ut fieret: si dixit verbo operatus est: ꝛ verbum eius ego sum. Pater meus ꝛ nunc operatus est cum fecit mundū: ꝛ vsqꝫ nunc operatur: cum regit mundum: ergo ꝛ p me fecit cū fecit: ꝛ per me regit cum regit. CHRY. Et quidem christus cum discipulos excusare oportebat: quid conseruum eorum in medium ferebat Quando vero de seipso erat accusatio: ad patrem refugit. Considerandum etiam q̄ neqꝫ vt homo solum excusat: sed neqꝫ vt deus solum sed quandoqꝫ hoc quandoqꝫ illo modo. Volebat enim vtrunqꝫ credi ꝛ condescensionis dispensationem ꝛ deitatis dignitatem. vnde hic equalitatem sui ad patrem ostendit: ꝛ in dicendo eum patrem singulariter. Dicit enī pater meus: ꝛ in agendo eadem illi. Dicit enīz ꝛ ego operor. vnde sequitur: Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum soluebat sabbatum: sed ꝛ patrem suum dicebat deum.

AVGVSTI. Non quocunqꝫ: sed quid equalem se facit deo: nam omnes dicimus deo: Pater noster qui es in celis. Legimus ꝛ iudeos dixisse: Cum tu sis pater noster. ergo non hinc irascebātur: quia patrem suum dicebat deum: sed q̄ longe alio modo q̄ homines. AVGVSTI. de concordan. euāge. Dicendo enim pater meus vsqꝫ modo operatur: ꝛ ego operor: q̄ ei esset equalis voluit intelligi: consequens esse ostendens: vt quoniam pater operatur: ꝛ filius operetur: quia pater sine filio non operatur

CHRYSO. Si vero non naturalis esset filius nec eiusdem substantie: hec excusatio maior accusationi esset. Non enim perfectus regalem legem trāsgrediens poterit effugere: si accusatus se excuset dicens: Quoniam ꝛ rex soluit legem. Sed quia par est dignitas filij ad patrem: propterea perfecta excusatio est. sicut igitur pater operans sabbato absolutus est a crimine: ita ꝛ filius. AVGVSTINVS: Ecce intelligunt iudei quod non intelligunt arriani Arriani quippe inequalem dicunt filium patri: ꝛ inde hereſis pulsat ecclesiaz. CHRYSOSTOMꝰ: Qui vero nolunt cum bona mente hoc suscipere: dicunt q̄ christus non fecit se equalem deo. sed iudei hoc suspicabātur: sed ad hoc per ea que supradicta sunt superueniamus. Manifestum enīz est q̄ iudei persequebantur christum: ꝛ q̄ soluebat sabbatum: ꝛ q̄ dicebat patrem suum deum. vnde ꝛ quod conuenienter adiungitur: Equalem se faciens deo. adhereret premissis in veritate. HYLARI. septimo de trinitate: Expositio enī euangeliste camsam demonstrantis cur dñm iudei interficere vellēt. CHRY. Et iterum: si ipse hocipsum volebat astruere: sed iu dei hoc inaniter suspicabantur: non dimisisset dñs eoꝝ mentem in errore: sed correxisset: neqꝫ enī euāgelista hoc tacuisset sicut supra de eo quod dictum est: Soluite templum hoc. AVG. Non tamē iudei intellexerunt christum esse filium dei: sed intellexerunt in verbis christi: q̄ talis commendaretur filius dei q̄ equalis esset deo: quia ergo nesciebant: talem tamen predicari agnoscebant. Ideo dicit: Equalem se faciens deo. non aūt ipse se faciebat equalem: sed ille illum genuerat equalem.

Respondit itaqꝫ iesus ꝛ dixit eis Amen amen dico uobis: non potest filius a se facere quicqꝫ: nisi quod uiderit patrem facientem. Quecunqꝫ enīz ille fecerit: hec ꝛ filius similiter facit. Pater enim diligit filiū: ꝛ omnia demonstrat ei que ipse facit: ꝛ maiora his demonstrabit ei opera ut uos miremini

HYLA. vii. de trinitate: Ad violati sabbati obiectum sibi reatum dixerat: Pater meus vsqꝫ modo operatur ꝛ ego operor: vt vsurpasse hoc ex auctoris intelligeretur exemplis. Significans tamen hoc q̄ ipse ageret patris opus esse intelligendum: quia ipe in se operaretur operante: ꝛ rursum aduersum eam inuidiam q̄ se deo equasset paterni nominis vsurpatione: volens ꝛ natiuitatem confirmare ꝛ nature virtutem profuturi: respondit. vnde dicitur: Respondit itaqꝫ iesus ꝛ dixit eis: Amen dico vobis: non potest filius a se facere quicqꝫ nisi quod viderit patrez facientem. AVG. Quidam qui christianos se haberi volunt: arriani heretici dicentes ipsum filium dei qui suscepit carnem: minorem esse q̄ pater est. capiunt ex his verbis causam calumnie ꝛ respōdent nobis: Videtis quia dominus iesus cum aduertēret iudeos ex hoc moueri: quia patri deo equalem se faceret: talia verba subiunxit: vt se equalem non esse monstraret. Qui enim non potest: inquiunt a se facere quicqꝫ: nisi quod viderit patrem facientem: vtiqꝫ minor est non equalis. Sed si deus erat verbum: ꝛ est deus maior ꝛ deus minor: duos deos colimus: non vnum deum. HYLA. septimo de trinitate: Ne igitur exequatio illa per nomen naturaz natiuitatis que filij est auferet eidem: aut filium ab se nihil facere posse. AVG. Tanꝯ diceret: Quid scandalisati estis: quia patrem meum dixi deum: ꝛ quia equalem me feci deo: ita sum equalis: vt ille me genuerit: non vt ille a me: sed ego ab illo sim filius: hoc est esse quod posse. Quia ergo substantia filij de patre est: ideo potentia filij de patre est. quia ergo filius non est a se: ideo non potest a se. sic ergo non potest filius a se facere quicqꝫ: nisi quod viderit patrem facientez: quia videre filij hoc est natum

Ca.V.

esse de patre:non alia visio est eius:ꝛ alia substan/
tia eius:totum quod est de patre est. ¶ HYLA. xij.
de trinitate:Ut autem maneret salutaris in patre ꝛ
filio:confessionis nostre ordo naturam natiuitatis
ostendit:que potestatem efficiendi: non per incre/
menta indultarum ad vnumquodq; opus virium
sumeret:sed de cognitione presumeret. presumeret
autem non de aliquo operis corporalis exemplo:
vt quod prius pater faceret:id postea filius factur⁹
esset.sed cum ex patre filius esset natus per virtutis
ac nature in se paterne cōscientiam: nihil nisi qō pa
trem facientem vidisset:filium facere posse testatus
est.non enim corporalibus modis deus videt:ſz vi/
sus ei omnis in virtute nature est. ¶ AVG.ii.de tri/
nitate:Hoc autem si propterea dictum accipimus:
quia ex forma accepta ex creatura minor est filius:
consequens erit vt prior pater aquas ambulauerit:
ꝛ cetera que filius in carne apparens inter homīes
fecit vt possit filius ea facere.quis autem vel delyr⁹
ista sentiat. ¶ AVGVSTI.super iohannem:Ambu
latio tamen illa carnis supra mare a patre fiebat p
filium.Quando enim caro ambulabat ꝛ diuinitas
filii gubernabat: pater absens non erat cum filius
erat: Pater in me manens ipse facit opera: cum
ergo dixisset: Non potest filius a se facere quicq̄.
Ne forte carnalis subriperet intellectus: vt faceret
sibi homo quasi duos fabros:vnum magistrum:al
terum discipulum:vt quomodo ille fecit archam:
iste facit alteram secutus ait:Quecunq; enim ille fe
cerit:hec ꝛ filius similiter facit. Non ait:Quecunq;
pater facit ꝛ filius alia similia facit: sed hec eadem
Mundum pater:mundum filius:mundum spirit⁹
sanctus.Si vnus deus pater:ꝛ filius: ꝛ spirituſſan/
ctus:vnus mundus factus a patre per filium in spi
ritusancto. Hec ergo eadem facit. Addidit autem:
Similiter:ne alius error in animo nasceretur. Vi/
detur enim corpus hoc idem facere quod animus:
sed non similiter.anim⁹ enim imperat corpori: cor/
pus visibile est:animus inuisibilis: vt faceret aliqd
seruus:iubente domino fecit:idem ab vtroq; factū
est:sed nunquid similiter? Non ergo sic pater ꝛ fili
us:sed hec eadem facit ꝛ similiter facit:vt intelliga/
mus simili potentia facere filium eadez ipsa que fa
cit pater. Equalis igitur est patri filius. ¶ HYLA.
vi.de tri. Uel aliter:Omnia ꝛ eadem ad ostenden/
dam nature virtutem locutus est. Est igitur natura
eadem:cum eadē omnia posse nature sit. Ubi vō si
militer p filium omnia eadem fiūt: similitudo ope
rum solitudinem operantis exclusit. Hec igit̄ ē ve/
re fidei nostre intelligentia:quia sub vna hac signifi
catione testantur ꝛ similiter facta natiuitatem:ꝛ ea
dem facta naturam. ¶ CHRY. Uel aliter:Totū qō
dicitur:A seipso non potest filius facere quicq̄:in/
telligendum est:quia nihil contrarium patri: nihil
alienū ab eo fauere potest. Ideo aūt dicit: Quoniaz
nihil contrarium facit:sed quoniam non potest fa
cere:vt hinc ostēdat indissimilitudinem ꝛ certitudi
nem parilitatis. Non enī imbecillitatez filii: ſz mul
tam eius virtutem ostendit hoc verbum.sicut enim
cū dicimus: Impossibile est deum peccare:non im
becillitatem eius accusamus:sed ineffabilem quan
dam virtutem eius testamur:ita cū dicit filius: Nō
possitz a meipso facere quicq̄.hoc dicit:quīa impos
sibile est eum facere aliquid ctrariū patri. ¶ AVG.
contra sermo.arrianorū: Hoc aūt non deficientis ē
sed in eo q⁹ de patre natus est pmanentis: tāq; lau
dabile est omnipotentē nō posse mutari: q̄z lauda
bile est q⁹ omnipotens non pōt mori. Potest enim
filius facere qō non vidisset patrē facientē:si posset
facere q⁹ p illum non facit pater:hoc est. Si posset
peccare:neq; nature immutabiliter bone que a pa
tre ē genita ctueniret. Hoc aūt quia non potest:non
deficienter non pōt:sed potenter. ¶ CHRY. Dis au
tem que dicta sūt attestatur qō seq̄tur: Quecūq;.n.
ille fecerit hec similiter ꝛ filius facit. Si enī p seipsū
pater oīa facit:vt hoc qō dicit: Similiter maneat: ꝛ
filius etiā seipsū facit: vides qualiter intelligentia
est excelsa:humilitatis aūt verba.si enī humilius p
ducit verba quedam nō mireris. Quia enim psequē
bant eum excelsa audientes:ꝛ contrarium deo esse
estimabant:parūp verba remisit. ¶ AVG. Cū ergo
dixisset ꝛ se eadem facere:ꝛ similiter que facit pater
subdit: Pater enim diligit filium ꝛ oīa demonstrat
ei quecūq; ipse facit.ad hoc qō supra dixit: Nisi qō
viderit patrem facere:videtur pertinere:ꝛ q⁹ omnia
demonstrat ei que ipse facit. Sed rursus mortalis
cogitatio turbatur. Dicet enī aliquis: Secrsum fa
cit pater vt possit filiꝰ videre qō facit:velut si faber
doceat filium artem suam:ꝛ demonstret ei quicqd
facit:vt possit ꝛ ipse facere qō viderit patrem faciē/
tē. Cū g̃ pr̄ fac̄ filiꝰ nō facit: vt possit vidē filiꝰ qō pr̄
fac̄. Porro si fixū atq; icōcussū tenem⁹ :quia p filiū
omnia pater facit:añq̄z faciat demōstrat filio. Ubi
etiam demonstrat filio pater quod facit:nisi in ipso
filio p quem facit.si enim pater exempla faciat: ꝛ fi
lius attendat manus patris quemadmoduz faciat:
vbi est illa inseparabilitas trinitatis? Non ergo facie
do demonstrat pater filio:sed monstrando facit p
filium. Uidet enim patrem filius demonstrantem
añq̄z aliquid fiat:ꝛ ex demonstratione patris ꝛ vi/
sione filii fit:quod fit a patre per filiuz. Sed dices
ostendo filio meo:quod volo facere:ꝛ facit ipe at/
q; ego p ipsu n. Sed verba dicturus es ei filio tuo:
sed ipse filius ē verbū patris. Nunquid ergo p ver
bum loqueretur ad verbuz:an qa filius magnū est
verbum:minora verba transitura erunt inter patrē
ꝛ filiū:ꝛ sonus aliquis ꝛ quasi creatura q̄dā tpalis
exitura erat ex ore patris ꝛ pcussura aurem filii. Re
move oīa corpalia:simplicitatē vide si simplex es.
si nō potes ꝯprehendere q̄d sit deus:vel h̄ ꝯprehēde
quid nō sit multum ꝓficies:si non aliud q̄z senseris
de deo. In mēte tua vide quod volo dicere:in qua
video memoriam ꝛ cogitationem: demonstrat me
moria tua cogitationi tue carthaginem:ꝛ quod in
illa erat :anteqūz incenderes conuerse ad se cogita/
tioni ostendit. Acce facta est a memoria demon/
stratio: facta est in cogitatione visio ꝛ nulla verba
in medio concurrerūt. Nullum ex corpore signum
datum est:sed tamen omnia que in memoria tenes
forinsecus accepisti. Pater que demonstrat filio:
non accepit extrinsec⁹ intus totū agitur: quia nihil
creaturarū esset intrinsecus nisi pater hoc fecisset p
filium.ꝛ eā pater demonstrando fecit:quia p filiuz
videntem fecit. Sic ergo demonstrans pater filij vi

sionem gignit: queadmodum pater filium gignit. Demonstratio quippe generat visionem :non visio demonstrationem. quod si purius ⁊ pfectius intueri valeremus:fortassis inueniremus nec aliud esse patrem:aliud eius demõstrationẽ:nec aliud filium aliud eius visionem.// HYLA.vij. de trinita. Non igitur p ignorationem credendus est vnigenit⁹ de⁹ doctrina demonstrationis eguisse.demonstratio enī operum nihil aliud hic nobis pꝛeterq̃ natiuitatis fidem ingerit:vt subsistentẽ filiũ ex subsistente deo patre credamus.// AVG.Videre enim patrez hoc est illi esse filium.sic ergo demonstrat pater omnia que facit filio:vt a patre videat filius. Videndo enī natus est : ⁊ ab eo est illi videre a quo est illi esse ⁊ natuz esse ⁊ pmanere.// HYLA.vij.de tri. Neq; aũt incircũspectum se celestis sermo egit:ne forte diuerse nature significatio sub occasione dicti ambigui subꝛiperet. Demonstrata enim potius opera patris esse ait domino q̃ ad operationẽ eoꝝ naturã virtutis adiectam vt demonstratio ipsa natiuitas eẽ doceretur cui per dilectionem patris operũ paternoꝝ que p eũ effici vellet:eẽt cognata cognitio.// AVG. Sed ecce quem diximus patri coeternũ videntem patrem ⁊ videndo existentem:rursus nobis tempora nominat.nam sequit̃:Et maioza his demonstrabit ei opera. Si aũt demõstrabit:hoc est demõstraturus est nondum demonstrauit:⁊ tũc filio demõstraturus est quando ⁊ istis. Sequitur enī: Ut vos miremini. Et hoc difficile est videre quomodo tãq̃ tẽpoꝛaliter filio coeterno aliquando monstret eternus pater omnia scienti que sũt apud patrem: Que sint aũt illa maioza facile est intelligere ex hoc qõ subditur: Sicut enim pater suſci.moꝛ.⁊c. Maioza enim opera sunt moꝛtuos suscitare q̃ languidos sanare:sed qui paulo ante loquebatur vt deus cepit loqui vt homo. Demonstrabit enim quasi temporaliter homī facto in tẽpoꝛe opera maioza.i. resurrectionem coꝛpoꝛũ. Coꝛpoꝛa enim resurgent p dispensationem humanam : sed anime resurgent per substantiam dei.participatione enim fit anima beata:non participatione beate anime. Quomodo enīz anima que inferioꝛ deo est:id qõ ipsa inferius est : hoc est coꝛpus viuere facit:sic eandem animam nõ facit beate viuere:nisi q⁹ ipsa anima superius est. s. deus.vnde ⁊ pꝛius dictum est q⁹ pater diligit filiuz ⁊ demonstrat ei que ipse facit. Demonstrat enī pater filio vt anime suscitentur:quia per patrez ⁊ filiũ suscitantur:nec possunt viuere nisi earũ vita sit de⁹ vel nobis pater demonstratur⁹ est non illi. pꝛopterea subiungit : Ut vos miremini. In quo exposuit quid voluit dicere. Et maioza his demonstrabit ei opera. Sed quare non dixit: Demonstrabit vobis : sed filio:quia ⁊ nos membra sum⁹ filij:⁊ ipse discit quodãmodo in membꝛis suis:quomodo ⁊ patitur in nobis. Sicut enim dixit : Quod vni ex minimis meis dedistis mihi dedistis:ita si interrogetur a nobis:Qñ eris discens:cum tu doceas omnia. Rñdet: Cum vnus ex minimis meis discit ego disco.

Sicut enīz pater suscitat moꝛtuos ⁊ uiuificat:sic ⁊ filius quos uult uiuificat. Neqz enim pater iudicat neq̃q̃z: sed omine iudicium dedit filio: ut omnes honorificent filium sicut honorificant patrem. Qui non honorificat filium:non honorificat patrem qui misit illum.

// AVG.Quia dixerat q⁹ maioza his opa pater demõstraturus est filio:que sint maioza prosequitur: et dicit: Sicut enim pater suscitat moꝛtuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Plane maioza sunt ista.valde enim plus est vt resurgat moꝛtuus q̃ vt conualescat egrotus. Non aũt sic hoc intelligamus:vt alios a patre suscitari:alios a filio existemus:sed eosdem quos pater suscitat ⁊ viuificat:ipsos ⁊ filius suscitat ⁊ viuificat. Et ne q̃s diceret: Suscitat pater moꝛtuos p filium:ille tanq̃ potens:iste tanq̃ ex aliena potestate :tãq̃ minister facit aliq̃d Potestatem filij signauit dicens: Filius quos vult viuificat. Tenete hic non solum potestatem filij:verum etiam ⁊ voluntatem. Eadem enim patris ⁊ filij potestas est ⁊ voluntas.non enim vult pater aliud q̃ filius:sed sicut illis vna substantia:sic vna voluntas ẽ.// HYLA.vij.de trini. Velle quidẽ nature libertas est: que ad pfecte virtutis beatudinez cum arbitrij voluntate in libertate subsistat.// AVGV. Sed qui sunt isti moꝛtui:quos viuificat pater ⁊ filius:Vult nobis insinuare resurrectionem moꝛtuoꝛum quã omnes expectamus:nõ illam quam quidam habuerunt vt ceteri crederent:resurrexit enim lazarus moꝛiturus!. Cũ ergo dixisset:Sicut enim pr suscitat moꝛtuos ⁊ viuificat:ne intelligerem⁹ illam moꝛtuoꝛum resurrectionem quã fecit ad miraculũ non ad vitam eternam secutus ait: Neq; enim pater iudicat quenq̃ ⁊c.vt ostendat quia de illa resurrectione moꝛtuoꝛuz dixerat que futura est i iudicio Vel aliter de resurrectione animarum dictum est: Sicut pater suscitat moꝛtuos ⁊c. De resurrectõe autem coꝛpoꝛũ sic dicit: Neq; enī pater iudicat quẽq̃ ⁊c. Resurrectio enim animaꝝ fit p substantiam patris ⁊ filij:⁊ ideo id simul opantur pater ⁊ filius. resurrectio vo coꝛpoꝛ fit p dispensationẽ humanitatis non patri coeternam. Sed vide quomodo verbum christi mentem nostram huc atq; illud ducit: vno carnis loco remanere non sinit:vt versando exerceat:exercendo mundet:mundando capaces reddat:capaces factos impleat. Paulo enim ante dicebat:quia demonstrat pater filio quicquid facit :videbam quasi patrem facientem ⁊ filiũ expectantez modo rursus video filiũ facientẽ patrem vacantez.

// AVG.pmo de trini. Non enim qõ dicit: Omne iudiciũ dedit filio:fm illam locutionem dictum est qua dicitur : Sic dedit filio vitam habere in semet ipso:vt significaret:quia sic filiũ genuit. Si enim sic diceretur: non vtiq; diceretur: Pater non iudicat quẽq̃.scõm hoc enim q⁹ pater equalem genuit filiũ iudicat eũ illo.fm hoc ergo dictũ est q⁹ i iudicio nõ forma dei ꝫ forma filij hoĩs apparebit:nõ q⁹ nõ iudicabit:q̃ dedit oẽ iudiciũ filio:cũ de illo dicat filius: Est qui querat ⁊ iudicet. sed ita dictũ est: Pater nõ iudicat quẽq̃.ac si diceretur: Patrem nemo videbit in iudicio:sed oẽs filiũ:q⁹ filius hoĩs est:vt

possit ⁊ ab impijs videri: cū ⁊ illi videbūt in quem pupugerunt. HYLA.vij.de tri. Uel aliter: q⁊ dixerat: Et filius quos vult viuificat: ne non natiuitatis videret in se habere naturā: sed nō nate potius ptātis iure subsistere: cōtinuo subiecit: Neq; enī pater iudicat quēq;: sed omne iudiciū dedit filio. Et in eo q⁹ omne iudiciū datū est nature: natiuitas demonstratur: q⁊ oīa habere sola natura possit indifferens: neq; natiuitas aliq̄d possit habere nisi datum fit. CHRY. Sicut enim dedit vitā. i. genuit eū viuentem: ita dedit iudiciū. i. genuit eū iudicē. Dedit enim: hic positū est ne hūc ingenitū suspiceris neq; duos patres estimes. Dicit aūt: Omne iudiciū: quia pris est ⁊ puniendi ⁊ honorandi vt voluerit. HYLA.vij.de tri. Datū eē eīz ei omne iudiciū: q⁊ viuificat quos vult: neq; adeptū patris iudiciū pōt videri cū ipse non iudicet: q⁊ filij iudiciū ex iudicio ē patemo: ab eo enim datū omne iudiciū est. Sed dati iudicij causa non tacita ē. Sequitur enī: Ut omnes honorificēt filiū: sicut honorificāt patrē. CHRY. Ne enī audiens qūi patrem habet auctore: dissimilitudinem substantie estimes ⁊ honoris minoratione: complicat honorē filij patris honori: eūdē oīs dens esse honorē patris ⁊ filij. Sed nūq̄d patrē eū dicemus: absit. qui enim patrē eū dicit. non adhuc filiū vt patrē honorat: sed totū cōfundit. AVG. Et prius quidē filius videbatur vt seru⁹: pater honorabat vt deus: apparebit filius equalis patri. Ut omnes honorificent filiū sic̄ ho. pa. Sed q̄d si inuenīuntur qui patrē honorificant ⁊ nō honorificant filiū: nō pōt fieri. vñ sequit: Qui nō honorificat filiū non ho. pa. qui misit illū. Aliud est enī cū tibi cōmē datur deus: q⁊ deus ē: ⁊ aliud cū tibi cōmendatur deus: q⁊ pater est. Cū tibi cōmendat deus creator: tibi cōmendat oīpotens: spūs quidā summ⁹: eternus: inuisibilis: incōmutabilis. Cū vō tibi quia pater ē cōmendat: nihil tibi aliud q̄ filius cōmendat quia pater dici non pōt si filiū nō habet. Sed si forte patrē quidē honorificas tanq̄ maiorē: filiū tāq̄ minorē: ibi tollis honorē patris vbi minorē das filio. Quid enī tibi aliud videtur ita sentienti: nisi pater equalem sibi filiū generare aut noluit: aut non potuit: Si noluit inuidit: si non potuit defecit. Uel aliter: Nō dicit: Ut omnes honorificent filiū sicut honorificant patrē. redditum est resurrectioni animarum quam sic operatur filius sicut pater. sed ꝓpter resurrectionem corporū subditur: Qui non honorificat filiū nō honorificat patrē qui misit illum. Non dixit sic: Honorat⁹ enim homo christus: sed nō sicut pater deus. Sed dicit aliquis: Missus est filius: ⁊ maior est pater: quia misit. Recede a carne missionem audi: non separationem. Res humane fallunt homines: res diuine purgant: quāq̄ ⁊ ipse res humane dicāt cōtra se testimoniū: velut siquis vtrorem velit petere: ⁊ p se nō posset: amicū maiorē mittit: qui eam petat. Et tñ attende q̄ sit aliud in reb⁹ humanis. Nūquid enim homo pergit cū eo quem mittit: pater aūt qui misit filiū nō recessit a filio cū dicat: Non sum solus quia pater mecū ē. AVG. iij. de trini. Non autē eoipso q⁹ de patre natus est: missus dicitur fili⁹: sed uel eo q⁹ apparuit huic mūdo: verbum caro factū. vnde dicit: A patre exiui ⁊ veni in hūc mūdum. Uel eo q⁹ ex tempore cuiusq̄ mente ꝓcipitur sicut dictum est: Mitte illaz vt mecum sit: ⁊ mecum laboret. HYLA.vij.de trini. Lō clusa igitur sūt omnia aduersum hereticī furoris ingenia. Filius est: quia a se nil facit. De⁹ est: q⁊ quecunq; pater facit: ⁊ ipse eadem facit: vnū sunt: quia exequant in honore. Non est pr̄ ipe: q⁊ missus est.

Amen amē dico uobis: quia qui uerbum meuz audit: et credit ei qui misit me: habet uitam eternam. Et in iudicium non uenit: sed transiet a morte in uitam.

GLO. Quia dixerat q⁹ filius quos vult viuificat: consequenter oñdit qualiter ꝑ filiū ꝓueniat ad vitam dicens: Amen amen dico vobis: q⁊ qui verbuz meū audit ⁊ credit ei qui misit me: habet vitaz eternam. AVG. Quādoquidē in audiendo ⁊ crenendo vita eterna est: multomagis in intellligēdo. Sz gradus pietatis est fides: fidei fructus intellectus. Et non dixit mihi: Sed credit ei q̄ misit me. Quare verbum audit tuū: ⁊ credit alteri quid voluit dicere: nisi q̄a verbuz eius est in me: Et quid est: Audit verbum meū: non audit me: Credit autē ei q̄ misit me: q⁊ cū illi credit verbo ei⁹ credit: mihi credit: q̄a vbū pris ego sū. CHRY. Uel nō dixit: Qui audit sermones meos ⁊ credit mihi. estimassent enī h̄ eē tumorē ⁊ gloriationē verboz supfluā. Dicēs autē: Credit ei q̄ misit me: susceptibilē faciebat suū sm̄onem. Ex duobus enī suū sermonē susceptibilē facit ⁊ in hoc q⁹ patri creditur ab eo q̄ ipsum audit: ⁊ in hoc q⁹ multis bonis potiet. vnde sequitur: Et iudicium nō venit. AVG. Sed quis est hic: Erit q̄sq̄ paulo apostolo melioz q̄ ait: Oportet nos exhiberi omnes ante tribunal christi. Aliqñ g̃ iudiciuz pena dicitur: aliqñ iudiciū discretio dicit: Ergo sm̄ iudiciū discretionis oportet nos omnes exhiberi añ tribunal christi. Scōm iudiciū damnationis hic dicit In iudiciū non veniet. i. non veniet in dānationem Sequitur Sed trāsit a morte in vitā. Non nūc trāsit: sed iam trāsijt a morte infidelitatis ad vitā fidei a morte iniquitatis ad vitā iusticie. Uel aliter: Ne putares credēdo te non moriturū sm̄ carnē: scias te mortem q̄ debes supplicio adam psoliturū. Accepit enim ille in quo tūc omnes fuimus morte morieris. Nec potes euadere diuinā sn̄tiaz. Sz cū psolueris mortē veteris hois: suscipies vitā noui hois: ⁊ transitū facies de morte ad vitam. Ad quaz vitā: ad eterna z. Resurrectionē enī in fine seculi mortui in vitam eternā transibunt. vita enim ista nec vita nomīanda ē: quia nō est vera vita nisi q̄ est eterna. AVGVSTI. de verbi. do. Uidemus aūt homīes amatores pñtis vite: tpalis ac finiende: sic ꝑ illa laborare: vt qñ veniat mortis met⁹: quicq̄d pñt faciant: non vt auferant: sed vt differant mortem. Si g̃ tāto labore: tanta cura agitur: vt aliquātulū viuat: quō agēdū ē vt sp viuat: Etsi prudētes dicūt: q̄ oībus modis agūt: vt differāt mortē ⁊ viuāt paucos dies: q̄s stulti sūt q̄ sic viuūt vt pdant eternuz diem.

Amen amen dico uobis: quia ne

nit hora ⁊ nunc est quando mortui audent uocem filij dei: ⁊ qui audierint uiuent. Sicut enim pater habz uitam in semetipso: sic dedit ⁊ filio habere uitam in semetipso.

AVG. Posset aliquis dicere: Ex patre aliquis vivificatur cui credit: quid tu nos vivificas? vide qa ⁊ filius quos vult vivificauit. vnde dicit: Amē amē dico vobis: quia venit hora ⁊ nūc est quando mortui audient vocem filij dei: ⁊ qui audierint viuent.

CHRY. Cum aūt dicat: Venit hora: ne forte longum suspiceris temp⁹ addidit: Et nunc ē. Sicut enī in resurrectione futura vocez audientes ꝓcipientez suscitabimur: ita ⁊ tunc fit.

THEO. Hoc enī dixit ꝓ his quos a mortuis suscitaturus fuit. s. filia archi synagogi: filio vidue ⁊ lazaro.

AVG. Uel aliter: Ne forte qz dixit: Transit de morte ad vitam: intelligamus hoc in futura resurrectiōe: oñdere volens quō transit qui credit subiungit: Amē amē dico vobis: qz venit hora. que hora? Et nūc est: qñ mortui audient vocem filij dei: ⁊ q̄ audierint viuēt. Nō inquit: Quia viuūt audiūt: sed audiendo reuiuiscunt. Quid est enī audient? nisi obediēt. Qui enī credūt ⁊ fm verā fidē agunt: viuūt ⁊ mortui nō sunt. Qui aūt vel nō credūt vel credūt male viuentes: ⁊ charitatem non habētes: mortui potius deputādi sunt: ⁊ tamē adhuc agitur hora ista ⁊ vsqz ad finē seculi ipsa hora vna agitur: vt iohānes dicit: Nouissima hora est.

AVG. de ver. do. Quando mortui. i. infideles audient vocē filij dei. i. euangeliū. Et q̄ audierint. i. qui obedierint viuent. i. iustificabunt: ⁊ infideles iam non erūt.

AVG. super Jo. Sed queret aliquis: Habet filiꝰ vitam vnde viuant credentes? Audi ipsum dicentē: Sicut enim habet pater vitaz in semetipso: sic dedit ⁊ filio habere vitā in semetipso. viuere quippe suū in illo ē nō aliūde: nō alienuz est: non quasi ꝓpriceps sit vite: que non ē qō ipse: sed habet vitā ī semetipso: vt ipsa vita sibi sit ipse. Quid tu? anima mortua eras. Audi patrē p filiū: Surge vt in eo recipias vitā quā nō habes in te. Qui habz vitam ī semetipso. ⁊ sic agitur ꝓma resurrectio. Hec enī vita q̄ pater ⁊ filius est: ad aīam ꝓtinet. Nō. n. vitam illā sapientie sentit corpus: sed mēs rōnalis.

HYLA. in li. de synodis: Concluſi quidē heretici scripturarū auctoritatibꝰ: hoc solū tribuere solent filio: vt patri tñ virtute similis sit. tollūt aūt ei similitudinem nature non intelligentes: nō nisi ex nature similitudine similitudinē esse virtutis. neqz enī aliquādo īferioz natura supioris a se potioriſqz nature virtutē consequit. Nō aūt pōt negari q̄n filius dei idem possit cū dixerit: Quecūqz pater facit eadem ⁊ filius facit similiter. sed similitudini vtututis nature similitudo succedit cū dixit: Sicut habet pr̄ vitam in semetipso: ita ⁊ filio dedit habere vitā ī semetipso. In vita nature ⁊ essentie significatio est: q̄ sicut habeť: ita data esse docetur ad habendum. Nō enī in vtroqz vita est: id in vtroqz significať essentia ⁊ vita que gignit ex vita. i. essentia que de essentia nascit: dum non dissimilis nascit. s. quia vita ex vita est tenet in se originis sue indissimilē naturam.

AVG. xv. de trini. Intelligitur aūt pater non fine vita existenti iam filio vitā dedisse: sed ita eū fine tē poze genuisse: vt vita quā pater filio gignēdo dedit coeterna sit vite ei⁹ qui dedit.

HYLA. vij. de trini. Qō enim ex viuo viuū natū est: habet natiuitatis ꝓfectionē fine nouitate nature. non enī nouū ē qō ex viuo generať in viuū: qz nec ex nihilo ad natiuitatē vita q̄sita ē. ⁊ vita que natiuitatē sumit ex vita: necesse ē ꝓ nature vnitatē ⁊ pfecte natiuitatis sacramentū: vt in viuente viuat ⁊ in se habeat vitā viuentem Et quidē nature humane infirmitas ex disparibus comparatur: ⁊ ex inanimatis cōtineť ad vitam: nec statim in ea qō gignitur viuit: neqz totū viuit ex vita: cum in ea multa sint que sine nature sensu cū ex creuerint deficcent. In deo vō totū quod est viuit Deus enī vita ē: ⁊ ex vita nō pōt quicqz esse nisi viuū.

AVG. Ergo quod dicit: Dedit filio: tale ē ac si diceretur: Genuit filiū. generando enī dedit. Quō dedit vt esset? sic dedit vt vita esset in semetipso: vt non aliūde vita indigeret: sed ipe esset plenitudo vite: vnde credentes alij viuerent dum viuerēt. Quid interest? quia ille dedit: iste accepit.

CHRYSO. Uides indissimilitudinē in vno solo differentiā ostendentem in essendo: hunc quidem patrem: illū vō filiū.

HYLA. de syno. Discernitur enī psona accipientis ⁊ dantis. Nō enim potest intelligi ipse atqz vn⁹ a se accepisse qui dederit: quia alius est ibi viuens: alius ꝓfitens se viuere ꝓ auctorem.

Et potestatem dedit ei iudiciuz facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc: quia uenit hora in q̄ omnes qui in monumentis sūt audient uocem filij dei: ⁊ ꝓcedent qui bona fecerunt in resurrectionem uite: qui uero mala egerunt: in resurrectionem iudicij.

THEO. Non solū pater dedit filio q̄ vivificet: sz etiā q̄ iudiciū faciat. vñ dicit: Et ptātem dedit ei iudiciū facere.

CHRY. Cui⁹ aūt gratia circa hoc cōtinue vertit iudiciū dico ⁊ resurrectionē ⁊ vitā: qñ hec maxime omniū sūt que introducere pñt: ⁊ insuꝑabilē facere auditozē. Qui enī ꝑsualus ē qñ resurget: ⁊ filio dabit noxas eoz q̄ deliquit. ⁊ si nihil aliud viderit signum: hoc suscipiēs currer: benignū sibi iudicem faciens. Sequitur: Quia filius hominis est: nolite mirari hoc. Paulus quidē samosetanus non ita ait: sed sic: Dedit ei ptātez iudiciū facere: qz filiꝰ hoīs ē. Sz nullā oueniētiā habet ꝟ dictuz ita: Nō enī ꝓpterea suscepit iudiciū qz hō ē: qz quis ꝓhibet omnes hoīes esse iudices: sed quia ineffabilis dei filius est: ꝓpterea ⁊ iudex est. Ita igitur legendum: Quia filius hominis est: nolite mirari hoc Quia enim videbať audientibꝰ obstare his que docebať: quoniā nihil plus estimabāt eē christū q̄ purum hominez. que vō dicebať erant maioza q̄ fm hominem: ⁊ etiam q̄ fm angelum: ⁊ erāt solꝰ dei. ideo hāc opinionē soluēs dixit: Ne miremi qz

filius hominis est.z subdit causam quare nō sit mirandum dicēs:Quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei.Et cuius gratia nō dixit:Ne miremini quia filius hominis ē:etenim z ipse filius dei est.Si resurrectionez posuit:quia.s.opus dicens quod dei proprium erat: dat audientibus ex eo syllogizare de reliquo quoniā deus erat z dei filius.Etenim qui argumēta cōplicant:cum partes ponētes nobiliter demonstrauerint:quod queritur multotiens non inducūt ipsi conclusionem:sed clariorē faciētes victoriā:dimittunt illi qui contradicit:vt pro eis sententiam ferat Igitur eiꝰ quidem que fm lazarū resurrectionis sua reminiscens de iudicio tacuit.non enī ppter iudiciū surrexit lazarus.Uniuersalē vo resurrectionē inducens iudiciū posuit.vnde sequitur:Et ꝓcedent q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite:q̄ vo mala egerunt:in resurrectionem iudicij.Quia enī supra dixerat:Qui audit sermonē meū z credit ei qui misit me in iudiciū non venit:vt non estimet quis q̄ credere sufficit ad salutē adiecit hic z de vita:dum dicit:Et qui bona egerunt z qui mala egerūt. AVG.Uel aliter:Inq̄tū erat verbū in principio apud deū:dedit ei vitā habere in semeipso: sed quia verbū caro factū est ex virgine maria:homo factus filius hois est.Et quia filius hominis ē:accepit potestatē iudiciū facere:q̄.s.erit in fine seculi.Et ibi erit resurrectio corpoꝝ mortuoꝝ. Animas ergo suscitat deus p christum filiuꝫ dei:corpora suscitat p eundē filiū hominis.vnde additur:Quia filius hominis ē.Nā fm q̄ dei filius ē semp habuit. AVG. de ver.do. Ad iudiciū enim forma hominis ventura ē: forma illa iudicabit que iudicata ē.sedebit iudex qui stabat sub iudice.Damnabit veros reos:qui factus est falso reus.rectū enim erat vt iudicandi viderent iudicem: iudicandi aūt erāt boni z mali:restabat vt ī iudicio forma serui z bonis z malis ostenderetur: forma dei solis bonis seruaretur.Beati enī mūdo corde quoniā ipsi deum videbūt. AVG.Omnes aūt q̄ instituerūt alicui? etiam falsē religionis sectā negare resurrectionē mentiū nō potuerūt:sed multi carnis resurrectionē negauerūt:z nisi tu dñe iesu dixeris eam:quid opponem? cōtradictoribus? Ad ipsam igit̄ oñendā subdit:Nolite mirari hoc.s.q̄ dedit ptātem filio hois iudiciū faciendi:quia venit hora. AVG.de verbis do.Dic non addit:Et nūc est:quia ista hora ī fine seculi erit:Nolite inquā mirari quia dixi:Oportet homīes ab homine iudicari Sꝫ quos homines?non solū quos inuenier viuos. vnde sequitur:Quia venit hora in qua omnes qui ī monumentis sunt. AVG.sup Jo. Quid euidentius?corpora sunt in monumentis non anime. Superius etiam cum diceret:Uenit hora. z adderet: Et nunc est.subiecit quādo mortui audient vocem filij dei. Non dixit:Omnes mortui.mortuos enim iniquos voluit intelligi:sed non omnes iniqui obediunt euangelio.At vero in fine omnes qui sunt in monumentis audient vocem eius z procedent:noluit dicere:Et viuent.quod supra dixit:vbi vitā eternam intelligi voluit z beatam quā non omnes habebunt qui de monumementis ꝓcedent.Accepisti certe potestatem iudicandi:quia filius hominis es

Resurgent corpa de ipso iudicio:dic aliquid:z hoc audite.Qui bona fecerūt in resurrectionē vite viuere.s.cū angelis dei.Qui male egerūt: in resurrectionem iudicij:hic iudiciū pro pena posuit.

Non possum ego a meipso facere quicq̄ꝫ.Sicut audio iudico:z iudicium meum iustum est:quia non quero uoluntatem meam:sed uolūtatem eius qui misit me patris.

AVG.Dicturi eram? christo:Tu iudicabis:z pater non iudicabit:nonne ergo fm patrez iudicabis? Et iō adiecit:Non possum ego a me facere quicq̄ꝫ. CHRY.Hoc est:non extraneū neq̄ dissimile his que vult pater:a me fieri videbitis:sed sicut audio iudico.In quo nihil aliud ostendit q̄ꝫ quoniā impossibile est eū aliquid aliud velle q̄ꝫ qō pater vult hoc est ita iudico ac si ipse pater esset q̄ iudicaret. AVG.Cum ageretur de resurrectione animarum non dicebat Audio:sed Uideo:audio enim nūc dicit tanq̄ꝫ precipientis patris imperiū.Jam ergo sicut homo loquitur quo maior est pater. AVG. in ser.contra arrianos:Uel aliter dicit filius:Sicut audio iudico:siue ex humana subiectione: quia filius hois est:siue fm illam incōmutabilem:simplicemq̄ naturam que sic est filij:vt tamē ei de patre sit.In qua natura non est aliud audire:aliud videre:aliud esse.Unde ab illo est ei audire z videre a quo illi est ipsum esse:z ideo sicut audit iudicat: quia sicut genitū est verbū:vt idē verbū sit veritas: ita fm veritatem iudicat.Sequitur:Et iudiciū meum iustum ē.quia non quero voluntatē meam:sꝫ voluntatē eius qui misit me patris.Hoc enim dicens ad illū hominē voluit referre intentionē nostram:qui voluntatē suam querēdo nō eius a quo factus ē:nō habuit iustū iudiciū de seipso:sed iustū iudiciū habitū est de ipso.Ipse quippe faciens voluntatem suā:non dei moriturum se esse nō credit. sed z hoc iudicium eius iustū non fuit.Denicq̄ fecit z mortuus ē:q; iudiciū dei iustum ē:quod iudiciū facit dei filius:non querendo voluntatem suā: cuꝫ sit etiam hominis filius:non quia ipsius in iudicando nulla voluntas est:sed quia non ita est volūtas eius ꝓpria vt sit a volūtate patris aliena. AVG. super iohannē:Non q̄ quero voluntatem meā ꝓpriam.i.filij hois que resistat deo. faciūt enim homines voluntatem suam:non dei quando faciunt quod volūt:non qō iubet deus.Quādo aūt ita facūt:quod volūt:vt tū sequanē voluntatem dei:nō faciunt voluntatem suam.Uel ideo dicit filiꝰ:Nō quero voluntatem meam. quia christus non ē de se:sed de patre suo est. CHRY.Ostendit enim nō aliam esse patris voluntatem ꝓeter suam:sꝫ vnam vtrusq̄.Si vo humanius hoc loquitur ne mireris. hoiem enī puꝝ adhuc eū estimabāt.Inde igit̄ suū iudiciū iustū esse dixit vñ qlibet aliꝰ excusans dixisset.q̄ enī sua vult statuere in suspitionē deueniet de corruptōe iusticie.q̄ vo nō suis initiꝫ: quā occasiōꝫ habebit vt iusticia iudicet. AVGV. Filius vnius dicit: non quero voluntatez meam:z homines volunt facere voluntatem suam. Facamus ergo

voluntatē patris:christi:ꝛ spiritussancti: quia bonū
vna volūtas:vna potestas:vna maiestas est.

¶ Si ego testimoniū phibeo de me
ipso:testimoniū meuz non est uez.
Alius est qui testimoiuz phibet de
me:ꝛ scio quia uerū est testimoniuz
eius quod perhibet de me. Vos mi
sistis ad iohannem: ꝛ testimoniū p
hibuit ueritati. Ego autē nō ab ho
mine testimoniū accipio: sed hec di
co ut uos salui sitis. Ille erat lucer
na ardens ꝛ lucens. Vos autez no
luistis ad horam exultare i luce eī.
Ego autē habeo testimoniū maius
iohanne. Opera enī que dedit mihi
pater ut perficiam ea: ipsa opera q̄
ego facio testimouiū phibēt de me:
quia pater misit me. Et q misit me
pater ipse testimoniū phibuit ō me.
Neqz uocem eius unq̄z audistis:
neqz speciem eius uidistis. Et uer
bum eius non habetis in uobis ma
nens:quia quem misit ille: huic uos
nō creditis. Scrutamī scripturas:
quia uos putatis in ipsis uitam eter
nam habere. Et ille sunt que testi
moniuz phibent de me:ꝛ nō uultis
uenire ad me ut uitam habeatis.

¶ IOHANNES CHRY. Quia christus magna
de se enunciauerat:quorum demonstratio nō erat
dicta ad cofirmationem eorum que dicta sunt:op-
positionem eorum inducit dicens: Si ego testimo-
niū perhibeo de me: testimoniū meū non est verū.
Quis autem non statim turbabitur:christū audiēs
hoc docentem? Etenim in multis locis apparet si-
bīpsi testatus. Si igitur oīa hec falsa sunt que no-
bis erit spes salutis? Unde veritatē inueniemus?
cum ipsa veritas dicat: Testimoniū meū non ē ve-
rum. Hoc igitur quod dicit: Non est verum: non
q̄tum ad dignitatem suam: sed q̄tum ad illorum
suspitionem loquebatur. Poterant enī ei iudei sub
inferre: quoniā tibi non credimus. Null⁹ enī vnq̄z
sibi testans dignus est fide. Deinde post oppo sitio
nem alias dat responsiones manifestas ꝛ irrefraga
biles:tres inducens testes eoꝝ que dicta sunt:ope-
ra que ab ipso sunt facta: patris testimoniū ꝛ iohā
nis predicationē:ꝛ ponit priorē minorē:eam.s.que
iohannis.vnde dicit: Alius est qui testimoniū phi-
bet de me:ꝛ scio quoniā verū ē testimoniuz ei⁹ qō
phi.de me. ¶ AVG. Nouerat enī ipse veruz esse de
se testimoniū suū:sed ꝓpter infirmos ꝛ ꝓpter incre-
dulos querebat sol lucernas:fulgorē quippe solis
lippitudo eorū ferre non poterat:ideo quesitus est
iohannes qui testimoniū perhiberet veritati. Mar
tyres nonne testes sunt christi:vt testimoniū perhi
beant veritati. Sed si diligentius inspicimus: quā-
do martyres perhibent illi testimoniū:ipse sibi phi
bet testimoniū. Ipse enim habitat in martyribus:
vt phibeant testimoniū veritati. ¶ ALCVI. Ut ali
ter: Quia christus deus erat ꝛ homo:vtriusq̄ natu
re ꝓprietatē ostendit:aliquādo loquēs sm hoc qō
ex hoīb⁹ assūpsit:aliquādo sm maiestatē diuinita-
tis. Quod ergo ait: Si ego testimonium phi.ꝛc.ex
parte humanitatis est accipiendum.ꝛ ē sensus: Si
ego homo de me perhibeo testimoniū.s. absq̄ deo
testimoniū meū non est verū. vnde sequitur: Alius
est qui testimoniū phibet de me. Pater enī testimo
niū phibet christo: quia in baptismo vox patris au-
dita est:ꝛ in monte transfigurato christo. Sequit:
Et scio quia verum est testimoniū eius. Deus enim
veritas est:ergo testimoniū veritatis quid aliud po
test esse q̄z verum? ¶ CHRY. Sed sm prioꝛē intel-
lectū possent illi dicere: Si non ē verū testimoniuz
tuū: quō dicis quoniā noui q̄ veruz est testimoniū
iohannis? vnde ad eorū suspicionē respōdet dicēs:
Uos misistis ad iohannē ꝛ testimo.perhi. veritati.
q.d. Non misissetis ad iohannē si eum digniz fide
non opinaremini. Et quod vtiq̄ maius ē: non mise
runt ad eū interrogādū de christo:sed de ipso. Qui
enim missi sunt nō dixerūt: Quid dicis de christo?
sed Tu quis es? quid dicis de teipso? ita magnam
de hoīe admirationem habebant. ¶ AVGVI. Ille
autē testimoniū phibuit: non sibi sed veritati: sicut
amicus veritatis veritati christo testimoniū phibu
it. Non aūt vīs refellit testimoniū iohannis quod
vere necessariū fuit:sed ostēdit non ita debere ho-
mines in iohānē intendere: vt iam nō putēt solum
christū sibi esse necessariū. vñ subdit: Ego autez nō
ab ho. testi. acci. ¶ BEDA: Quia nō indigeo. Joha-
nes aūt etsi testimoniū phibuit: non tñ vt christus
crescceret: sed vt hoīes ad ipsius cognitionē ꝓmoue
ret. ¶ CHRY. Testimoniū etiam iohannis dei testi
moniū erat: ab illo enim discens dixit qō dixit. sed
ne dicant: Unde manifestuz est q̄ a deo didicit qō
didicit? suspitionē cozzexit dicēs: Sed hoc dico vt
vos salui sitis. quasi diceret: Ego q̄dē deus existēs
nō indigebā hmōi testimonio hūmano: quia vō ei
magis attenditis ꝛ eū magis oībus fidedignū puta
tis: mihi aūt neq̄ miracula faciēti credidistī: ꝓpter
hoc vobis cōmemoro testimoniū illi⁹. vt enī nō di
cās: Quid igit̄ si ille dixit: Nos aūt non suscepim⁹?
oīndit q̄n non acceptauerūt que ab eo dicta sūt. vñ
sequit̄: Ille erat lucerna ardēs ꝛ lu. vos aūt no. ad
ho. exul. in lu. eius. Hoc autē qō dicit: Ad horam:
facilitatem credendi ostendit. ꝛ q̄sito ab eo refilie
rūt: qō si non feciss̄ent: cito eos ad iesum manudu-
xisset. vocando autem eum lucernam: ostendit q̄n
non ex se habebat lumē: sed a spiritussancti gratia.
¶ ALCVI. Johannes enī erat lucerna illuminat⁹ a
xp̄o luce: ardēs fide ꝛ dilectōe: lucēs verbo ꝛ actōe
qui p̄missus est vt inimicos christo ꝛfūderet: fz illō:
Parauī lucernam christo meo: inimicos ei⁹ induā
confusione. ¶ CHRY. Ad iohannez igit̄ vos duco

nō quasi illius idigens testimoniō:sed vt vos salues mini.n.ā habeo maius testimoniū iohānē.z hoc est quod sequit:Ego aūt habeo testimoniū mai⁹ iohānē.hoc aūt ē quod est ab operib⁹.vñ sequit: Opera enī que dedit mihi pater vt perficiā ea:ipa opa que ego fa. testi.pei bi. de me q: misit me pr. ALCV. Quod enī cecos illumiat:aures aperit: ora mutoz resolut:demōia fugat:mortuos suscitat: opa hec testimoniū phibēt de christo. HYLA.vij.de trinita. Unigenit⁹ enī de⁹ nō nominis testimonio tīn:sed etiā virtutis docet esse se filiū.opa enīz eius que facit testanť eū a patre missum. Itaqz filii obedientia z paterna auctoritas docenť i misso. Sed q: opera nō sufficiūt in credibilib⁹ ad testimoniū sequit: Et qui misit me pater:ipe testimoniū phibet de me. Re uolute euāgelica volumīa z dē eoz op⁹ recensete: nullū aliud patris de filio testimoniū extat in libris q̄ q̄ hic sit fili⁹ suus. Quod iferť bodie calumnie'vt adoptio nomis sit:vt mēdax de⁹ sit:vt nomīa īania sint: BEDA:Missio aūt īcarnatio ei⁹ debet itelligi.Deniqz oñdit q⁹ de⁹ icorpore⁹ sit: z q⁹ corporali bus z visibilib⁹ oculis videri nō possit.vñ sequitur: Neqz vo.eius vn.au. neqz speciē ei⁹ vidi. ALCV. Possent enī iudei dicere: Nos soliti sum⁹ vocē dñi audire i syna:z eū vidim⁹ i specie ignis.Si ergo de⁹ phibet testimoniū de te : nos itelligerem⁹ vocē dñi Cōtra h̄ dicit:Ego habeo testimoniū a patre q̄uis nō itelligatis:q: vos nūq̄z audistis vocē ei⁹:neqz speciē eius vidistis. CHRY. Quo ergo moyses dicit: Si facta ē aliquādo huiusmōi res vt audiret populus vocē dei loquētis de medio ignis: sicut tu audisti z vidisti:vidisse etiā eū dicunť Isaias z alij plures.Quid ergo ē quod nūc ait christus:/ In philosophicū eos ducit dogma:paulatim oñdens q̄n neqz vox circa deū ē:neqz species:sed supioz z figuris ē z loquelis talib⁹.Sicut enī dixit:neqz vocē eius audistis.Propter h̄ nō idicat q⁹ vocē emittat:sed nō audibilē ita dicēs: Neqz speciē ei⁹ vidistis: nō h̄ dicit: q⁹ speciē sensibilē habeat z visibilē:sed q̄n nihil hoz ē circa deū. ALCV. Nō enī carnalibus auribus: sed spiritali itelligētia p gratiā spūssancti audiri potest. Nō ergo vocē ei⁹ spiritalē audierāt:q̄n eū amare:z p̄ceptis ei⁹ obedire nolebāt.neqz speciē eius viderūt:q: nō exterioz⁹ oculis videri pōt sed fide et dilectione. CHRY. Sed neqz possibile erat eis dicere:q⁹ p̄cepta ei⁹ suscepissent z seruārēt: iōqz subiungit:Et verbū ei⁹ nō habetis ī vobis manēs.i.p̄cepta dei legē z ꝓphetas.z si enī ea de⁹ cōstituit:sed apud vos nō sūt.si enī scripture vbiqz docent vt mihi credatis:vos aūt nō creditis:mānifestū ē q⁹ frno ei⁹ deficit a vobis.Et ꝓpter h̄ subdit:Quia quē misit ille huic vos nō creditis. ALCV.Uel aliter : Uerbuz quod in p̄ncipio erat nō habēt ī se manēs: q̄ verbuz dei quod audiūt z memoria tenere z ope īplere cōtēnunt.Dixerat igiť se habere testimoniū a iohāne: ab opibus a patre addit z testimoniū a lege que data ē p moysen dicēs:Scrutamini scripturas ī q̄bus putatis vitā eternā habere: z ille sūt q̄ testimoniū p hibēt de me.q.d.Uos q̄ ī scripturis putatis vitā eē nā habere:z me quasi cōtrariū moysi repudiatis:testimonio ipsi⁹ moysi me eē deū itelligere potestis:si ipas scripturas diligēter ī vestigatis.Dū enī scriptura testimoniū phibet de christo:siue p figuras:siue p ꝓphetas:siue p angelorū mysteria . Sed his iudei ō christo nō crediderūt:z iō vitā eternā habere ñ possunt.vñ sequit:Et non vultis ve.ad me vt vi.ba.q.d. Scripture phibēt testimoniū.Et tñ p tot testimōia nō vultis venire ad me.i.nō vultis mihi credere z a me querere verā salutē. CHRY. Uel aliter pōt cōtinuari: Possent illi dicere: Qualiter ñ vocē ei⁹ nō audiuim⁹:de⁹ tibi testat⁹ ē: z iō dicit: Scrutamini scripturas:oñdens q⁹ p has testat⁹ ē de⁹ de eo.etenī ī iordane testat⁹ ē z ī mōte:sed vocē quidē factā in mōte nō audierūt:factā aūt ī iordane audierūt: sed nō attenderūt. Propterea mittit eos ad scripturas: oñdens q̄n z patris testimoniū illic ē. Non aūt ad lectionē simplicē scripturarū:sed ad scrutationē exquisitā eos mittebat q: ea q̄ de eo dicebanť in scripturis:desup obumbrabāť neqz ī superficie exp̄mebātur:sed velut quidā thesaur⁹ recōdebanť. Nō dicit aūt q̄bus habetis vitā eternā:sed in q̄bus estimatis vos habere:oñdens q̄n nō capiebāt magnū fructū z nobilē ex scripturis sola lectiōe estimātes se saluari cū fide eēnt p̄uati. Propter qō subdit: Et nō vultis ve.ad me.q: ei credere nolebāt. BEDA:Quod aūt venire p credere ponať psalmista oñdit dicens Accedite ad eū z illuminami. Subdit aūt : Ut vitaz habeatis.Si enī aīa que peccat moriť : z ipi anima z mente mortui erant. Promittebat ergo illis vitaz anime vel felicitatis eterne.

Claritatē ab hominibus nō accipio : sed cognoui uos: quia dilectionem dei nō habetis in uobis . Ego ueni in nomine patris mei : z nō accepistis me . Si alⁱ uenerit in noie suo:illuz accipietis . Quō nos potestis credere qui gloriā ab inuicē accipitis : z gloriā que a solo deo est nō queritis ? Nolite putare qa ego accusaturus suz uos apud patrē. Est qui accusat uos moyses in quo uos speratis. Si enim crederetis moysi crederetis forsitan z mihi . De me enī ille scripsit : Si autē illi⁹ lr̄is nō creditis:quō uerbis meis credetis?

CHRY.Quia dñs supza meminit z iohānis z testimoniū dei:z operū suoz⁹ vt eos ad seipm attraheret:pbabile erat multos suspicari q⁹ hec diceret: gloriā hominū amās.z iō cōtra h̄ dicit:Claritatem ab ho.nō accipio.hoc ē nō idigeo. Nō enim ē mea natura talis:vt idigeat q̄ ab homībus est gloria.Si ei sol a lucerne lumīe nō recipit adiectionē:multo magis ego hūana gloria nō idigeo. ALCV . Uel claritatē ab homībus nō accipio.i. laudē humanā nō quero.nō enī veni vt honorē ab homībus accipere carnalē: sed honorē homib⁹ dare spiritualem. Nō ergo iō hoc loquor:vt gloriā meā querā:ſz con

doleo vobis errātibus: ⁊ volo vos reducere ad viaz veritatis. vñ dicit: Sed cognoui vos: qz dilectionez dei nō habetis in vobis. ¶ CHRY. q. d. Jō hoc dixi: vt cōuincā vos: qñ ꝓpter amorē dei me nō ꝓsequi/mini. Etenī ipe testaf mihi ⁊ p opera ⁊ p scripturas Oportebat igif vt sicut ⁊ me abijciebatis estimātes esse deo cōtrariū: ita nūc ad me venīetis: si deū ama retis: sed nō amatis. Nō aūt ab his solū: sed etiā a fu turis ꝟ oñdit dicēs: Ego veni ī nomie patris mei: ⁊ nō accipitis me. Si aliꝰ ve. ī no. suo: illū accipietis. Jō dicit se in nomie patris venisse: vt oēm abscidat occasionē ideuotiōis. ¶ ALCV. Ac si dicat: iō veni in mundū: vt p me glorificef nomē patris: qz patri oia attribuo. Dilectionē ergo dei nō habebāt: qz no lebāt eū recipe q̄ patris venerat facere volūtatē. Antichriſtꝰ aūt veniet ī nomie nō patris sed suo: vt nō gloriā patris: sed suā querat. Quia enī iudei nolue/rūt recipe christū: pena peccati huiꝰ cōgruet: vt reci piāt antichristū: vt q̄ nolūt credere veritati: credant mēdacio. ¶ AVG. de verbis do. Sed audiamꝰ ⁊ io/hannē: Audistis qz antichriſtꝰ venit: ⁊ nūc antichri sti multi facti sūt. Quid aūt expauescis ī antichriſto nisi qz nomē suū honorat⁹ ē: ⁊ nomē dñi cōtem/pturus ⁊ Quid aliud facit q̄ dicit: Ego iustifico: nisi boni fuerimꝰ: pistis ⁊ Ergo vita mea ex te pēdebit: et salꝰ mea ex te religabif: ita ne oblitꝰ sim fundamen tū meū: nōne petra erat christꝰ ⁊ ¶ CHRY. Sic igif irrefragabilē ideuotiōis eorū ponit demōstrationē q. d. Si vt amātes deū me ꝓse querimini: multoma/gis ī antichriſto ꝟ vos facere oporteret. ille enī non dicit se a patre missum: neqz fm volūtatē illiꝰ veni/re: sed ecōtrario ea que sibi nō cōgruūt rapiēs super oia deū se eē dicet. Manifestū ē igit qz liuoris ꝓse/cutio erat: qua christū ꝓsequebanf: ⁊ odij ī deū. Deinde cām eorū ifidelitatis ponit dicēs: Quo vos po testis cre. q̄ gloriā ab inuicē acci. ⁊ glo. q̄ a solo deo ē nō queritis ⁊ Dic enī rursus oñdit: qñ nō que dei sūt intēdebāt: sed ꝓpriā volebāt passionē defendere ¶ ALCV. Magnū igif vitiū ē iactātia: ⁊ humane laudis ambitio: que de se vult estimari: qō de se nō habet. Jō enī nō possūt credere qz supba mēs eorūz laudari desiderat: ⁊ se super alios efferre. ¶ BEDA: Hoc aūt vitiū meliꝰ caueri nō pōt: q̄ vt ad cōscien tias nostras redeamꝰ: nosq; puluerē cōsiderem⁹: ⁊si q̄d nobis boni ipse dēp̄hēdimus: nō nobis sed deo ascribam⁹. Instruimur etiā vt semp nos tales exhi/beamꝰ: q̄les ab alijs videri desideram⁹. Deniq; pos/sent ipi rīdere. Ergo accusabis nos apud patrē. Et iō eorū questionē p̄ueniēs subdit: Nolite putaꝛ q̄a ego accusaturꝰ sū vos apud patrē. ¶ CHRY. Quia s. nō veni dānare sed saluare Est q̄ accu. vos Moy/ses ī quo speratis. Sicut enī de scripturis supra di/xit: In q̄bus putatis vitā eternam habere ⁊ ita ⁊ de moyse ait: ī quo vos spatis: ex ꝓprijs eos vbiq; capi ens. Sed dicent: Qualiter nos ille accusabit ⁊ quid tibi ⁊ moysi cōe: q̄ sabbatū soluisti ⁊ ⁊ iō subdit: Si ei crede. moysi: crederetis for. ⁊ mihi. De me eī ille scri/psit hec ex supiorib⁹ cōstitutionē habē. cū enī in cō/fessiōe deductū sit: q⁹ a deo veni: ab opibus: a voce iohānis: a patris testimonio: māifestuz ē q⁹ moyses eos accusabit. Etenī dixit: Siq̄s venerit signa faciēs ⁊ ad deū ducēs: ⁊ futura p̄dicēs cū veritate: oporꝛz ei obedire. Christꝰ aūt hec oia fecit nec crediderūt. ¶ ALCV. Forsitan aūt more nostro posuit: nō q̄a dubitatio sit ī deo. Scripsit aūt de christo moyses dicēs: Prophetā vobis suscitabit deꝰ de fratribꝰ ve strīs: tāq̄ meipm audietis. ¶ AVG. cōtra Faustuz: Sed ⁊ oē q̄ scripsit moyses de christo est. i. ad chri stū oīno ꝓtinet: siue q⁹ eū figuris rerū vel gestarū vt dictarū ꝓnunciet: siue q⁹ eius grām gloriāq; cōmen det. sequif: Si aūt illiꝰ lris non creditis: quo verbis meis cre. q. d. Ipse etiā scripsit ⁊ apud vos libros re/liq̄t vt si forte obliuiscēmini: de facili recoꝛdari posi/tis. ⁊ cū scriptis nō credidistis: quo verbis meis nō scriptis credetis ⁊ ¶ ALCV. Et ꝟ etiā colligif: quia q̄ legit ꝑcepta q̄ rapīnā ⁊ alia mala ꝓhibēt: ⁊ imple re negligūt dicta euāgelij que pfectioꝛa ⁊ subtilioꝛa sūt iplere nō valēt. ¶ CHRY. Et quidē si attēderent his q̄ dicebanf: oportebat q̄rere ⁊ ab eo discere que sūt illa q̄ moyses de eo scripsit: sed filēt. Tale enī est negcia: vt quicquid dicat aliquis vel faciat: maneat ꝓpriū venenū cōseruans. ¶ CAPI. VI.

POst hec abijt iesus trās ma re galilee: qō ē tyberiadis. Et sequebaf eū multitudo magna: qz videbāt signa q̄ faciebat sup his qui infirmabāt. Subijt ergo i mōtē iesus: ⁊ ibi sedebat cū discipu lis suis. Erat āt ꝓximū pascha dies festus iudeoꝛum. Cum subleuasset ergo oculos iesus: ⁊ vidisset qz mul titudo maxia venit ad eū: dic ad phi lippū: Unde emem⁹ panes ut man ducent hi ⁊ Hoc āt dicebat tentans eū. Ipse enī sciebat q̄d eēt factur⁹. Respondit ei philippꝰ: Ducentoꝛz denarioꝛū panes nō sufficiūt eis: ut unusq̄sq; modicū q̄d accipiat: Dic ei unꝰ ex discipulis eiꝰ andreas frater simois petri: Est puer unꝰ hic q̄ hz quiq; panes oꝛdeaceos et duos pis/ces: Sz hec q̄d sunt: inter tantos ⁊ Dic ergo ieſ⁹ Facite hoies discūbere Erat āt fenuz multū ī loco. Discu buerunt ergo uiri numero q̄i q̄q; milia. Accepit ergo ieſ⁹ panes: ⁊ cū gras egisset: distribuit discūbētib⁹. Silr ⁊ ex piscib⁹ quātū uolebat. Ut autē ipleti sunt: dixit discipulis suis Colligite que supauerūt fragmēta ne pereāt. Collegerunt ergo: ⁊ iple

uerūt duodecim cophinos fragmē
torū ex quinq; panibus ordeaceis t
duob⁹ piscib⁹: que supfuerūt his q
māducauerāt. Illi ergo homies cū
uidisset quod ihesus fecerat signū: di
cebāt: Quia hic est uere prophēta q
uentur⁹ est in mundum.

¶ CHRY. Sicut iacula cū i durū aliq̄d inciderint:
cū multo ipetu iaciunt: cū aūt nō habuerīt aliquid
obuiās: dissoluit cito imissio t desicit: ita t si cū au
dacib⁹ homibus ipetuose icesserimus seuiūt magis.
Si aūt cesserim⁹ facile mollim⁹ eorū insaniā. Pro
pterea christ⁹ furorē ex pmissis fmonib⁹ natū sece
dēdo mitigauit: i galileā vadēs: nō tñ loca vñ in hie
rusalē ascēderat nō enī i cbana galilee: sed vltra ma
re iuit. vñ ait: Post hec abiit trās mare galilee quod
ē tyberiadis. ¶ ALCV. Hoc mare p diuersitate lo
corū diuersis nomibus vocat: sed q̄tū ad psentē lo
cū: mare galilee ppter ptinctā; tyberiadis aūt a ci
uitate dicit. Mare aūt dicit: nō q; sit amara aqua:
sed iuxtā hebraicū modū oim cōgregatiōes aquarū
maria vocant. Quod mare dns etiā frequēter tran
sit vt populis ibi manētibus verbū pdicatiōis ipen
dat. ¶ THEO. Trāsit enī de loco ad locū pbando
populi voluntatē. t auidiores homies vniuscuiusq;
ciuitatis: t solicitiores reddēs. vñ seq̄t: Et seque. eū
multa. q; vide. sig. que fa. sup bis q̄ ifirmabant.
ALCV. Scilicet q̄ cecos illumiabat: t alia huius
mōi. Et sciēdū ē q̄ quoscūq; i corpore sanabat: eos
pariter reformabat i aīa. ¶ CHRY. Tāta aūt doctri
na potiētes a signis magnis mouebāt: q̄ grossiozis
mētis erāt. Signa enī vt ait paul⁹ nō sūt data fide
lib⁹ sed ifidelib⁹. Sapiētiozes aūt erāt illi de q̄bus i
matthēo dicit: q̄ stupebāt i doctrīa ei⁹. Sed quare
nō dicit que signa videbāt eū faciētē: q̄n hic euāge
lista maiozē ptem libri i fmonib⁹ dñi cōsumere stu
duit. Seq̄t: Subijt i mōtē ihesus. t ibi sede. cuz disci.
suis. In mōtē quidē ascēdit ppter signū q̄ fieri de
bebat. Sed q̄ discipulos secū ascēdere fecit: accusa
tio multitudis erat: nō sequētis eū. Ascēdit etiam i
mōtē: erudiēs nos a tumultib⁹ t ab ea que i mūdo
ē turbatiōe q̄escere. aptū enī ad philosophiā solitu
do ē. Seq̄t: Erat aūt pascha. primū pa. di. fe. iu. Vide qua
liter i anno itegro nihil plus euāgelista nos docuit
de signis christi q̄ q̄ palyticū sanauit t filiū reguli
nō ei studuit vniuersa annūciare sed ex multis ma
gna t pauca. Qualiter igit nō ascēdit ad die festuz:
paulatiz enī soluebat legē occasionē capiēs a iudai
ca nequicia. ¶ THEO. Quia enī iudei eū psequeban
tur: occasionē recessus accipiēs legē exclusit: innuēs
obseruātib⁹ q̄ veritate aduenīēte: ois cessat figura.
t q̄ legib⁹ nō subijcit: vt legalia festa pficeret: t vi
de hoc q̄ nō erat festū christi: sz iudeozū. ¶ BEDA:
Siq̄s aūt verba euāgelistarū diligēter cōsideraverit
facile cognoscet: q; vni⁹ anni spaciū fuit iter decol
lationē iohānis t passionē dñi. Aū enī matthe⁹ di
cat: q; dns audita nece iohānis secessit i desertū lo
cū t ibi turbas pauit: t iohānes dic q̄ primū erat
pascha iudeozū q̄n turbas pauit: apte demōstratur
q; iminēte paschali festiuitate decollat⁹ ē iohānes.
Euoluto aūt vni⁹ āni spacio passus ē christ⁹ i eadē
festiuitate. Sequit: Cū subleuasset ergo oculos ie
sus t vidit. q; multi mar. ve. ad eum dixit: ad phi. vñ
eme. pa. vt mā. bi: Dixit cū subleuasset oculos ihesus
q̄ diceret⁹ q; oculos nō erigebat huc atq; illuc sz
pudice sedebat attētus cū discipulis suis. ¶ CHRY.
Neq; etiā simpliciter sedebat cū discipulis suis: sed
diligēter loquēs aliq̄d eis: t eos ad seipm cōuertēs:
deide respicies vidit turbā ad se veniētē. Cui⁹ igit
gr̄a philippū interrogat: sciebat enī q̄ discipulorum
ei⁹ cōgregatio amplioi idigebat doctrīa. Talis aūt
erat philipp⁹ q̄ postea dixit: Vnde nobis patrem t
sufficit nobis. ppterea igit pus eū erudiebat. Naz si
simpliciter factū eēt miraculū nō tantū appareret:
nūc aūt pri⁹ cogit cōfiteri iopiā: vt certi⁹ discat mi
raculi magnitudinē. vñ seq̄t: Hoc aūt dice. ten. euz.
Nō quidē ignorās id quod debebat ab ipo dici: sed
būane hoc dictū ē. Sicut ei q̄ dicit: Qui scrutat
corda hominū: nō ondit ignorantie scrutationē sed
certissime cognitiōis: ita cū hic dicit q̄ tētauit euz:
nihil aliud dicit q̄z quoniā sciebat certissime. Sed a
liud ē dicere q̄n ꝓbatiozē eū faciebat: q̄ talē interro
gationē iducēs i certissimā signi cognitionē. ppter
h̄ t euāgelista ne ifirmitate locutiōis minoratione
aliquā suspiceris subiūgit: Ipse enī sciebat q̄d eēt fa
ctur⁹. ¶ AKCV. Interrogat igit nō vt ignorata di
scat: sed vt discipulo adhuc rudi ppriā tarditatē oñ
dat: quā ipe i se ppēdere nō valebat. ¶ THEO. Uel
etiā vt aliis ipm onderet: nō tāq̄ cor ei⁹ ignorās.
AVG. de cō. euā. Sed si dns scōm narrationem io
hānis pspectis turbis q̄siuit a philippo tētans eum
vñ illis esce dari posset: pōt mouere quo sit verū: q̄d
alij narrauerūt pri⁹ dixisse dño discipulos: vt dimit
teret turbas. Quib⁹ ille rndit sm matthēū: Nō hūt
necesse ire: date eis vos māducare. intelligit igit p⁹
hec verba dñm insperisse multitudinē t dixisse phi
lippo: q̄d iohānes cōmemorat: alij aūt ptermiserūt.
¶ CHRY. Uel alit: Alia q̄dez sūt illa: alia āt sūt hec
nō eisdē facta tēpoz⁹. ¶ THEO. Philippū igitur
dns tētans vtrū fidē haberet iuenit eū adhuc hūa
nis passionib⁹ subiacētē: q̄d patet ex h̄ q̄d seq̄t: Rn
dit ei philipp⁹: Ducētoru denariorū panes nō suffi
ciunt eis: vt vnusq̄sq; modicū q̄d acci. ¶ ALCV. In
quo tarditatē suā ondit: nā si pfecte de creatore itel
ligeret: de ei⁹ potētie largitate nō diffideret. ¶ AV
GV. de cō. euā. Quod aūt philipp⁹ hic apud iohan
nē rndet: hoc mare⁹ a discipulis rīsum eē cōmemo
rat. volēs itelligi hoc ex ore ceterorū philippū rndis
se: quāq̄ t pluralē numerū p singulari vsitatissime
ponere potuerit. ¶ THEO. Sed t andreā dns simi
lē philippo iuenit: q̄uis alti⁹ de illo contēplātē. Se
quit enī: Dicit ei vn⁹ ex discī. ei⁹ Andreas fra. simo.
petri: Est puer vn⁹ hic q̄ habet q̄nq; panes hordea.
t duos pisces. ¶ CHRY. Estimo quidē nō sine cā id
eū dicere: sed q; audiuerat signū q̄d helise⁹ de pani
bus hordeaceis fecerat: pauit ei de. xx. panib⁹ centū
homies. Ascēdit igit mēte i aliquod excelsum: sz ad
summū nō potuit puenire. q̄d patet p h̄ quod sub
dit: Sed hec q̄d sūt inter tātos? Estimabat enī q̄ de
pauciozib⁹ paucioza: t de plurib⁹ plura fiunt⁹ eēt
q̄ miracula faciebat: sed h̄ nō erat verū. Similiter ei

ei facile erat ⁊ de plurib⁹ ⁊ de pauciorib⁹ pascere turbas. nõ enī materia subiecta idigebat: sed ne viderent creature aliene eē ab ei⁹ sapīa ipsis creaturis vtiē ad materiā miraculoꝝ. THEO. Cõfundantur manichei q̄ dicūt q⁹ panes ⁊ oīa huiusmõi creata sūt a malo deo: q⁹ boni dei fili⁹ iesus christus panes multiplicauit. nā si creature male fuissent: neq̄ q̄ bon⁹ mala multiplicasset. AVG. de cõ. euan. Quod aūt andreas apud iohānē de q̄nq̄ panibus ⁊ duob⁹ piscib⁹ suggessit: hoc ceteri pluralē numerū p singulari ponētes ex discipulorū psona retulerūt. CHRY. Piscam⁹ aūt hic q̄ voluptati attendimus: q̄ cōedebāt mirabiles viri illi ⁊ magni: ⁊ q̄stitatē eorū q̄ iferebant ⁊ vtilitatē mēse eorū. Nōdū autem apparētib⁹ panib⁹ iussit eos discūbere: vt discas q̄m nō entia vt entia ei subsistūt: sicut paul⁹ ait: Qui vocat ea q̄ nō sunt: tāq̄ ea q̄ sūt. Seauit enī: dicit eis iesus: facite ho. discūbere. ALCV. Ad hram homines discūbere dicim⁹ iacēdo comedere more antiquo. vñ seq̄t: Erat aūt fenū multū i loco. THE. i. herba viridis. Erat enī pascha qō i p̄mo mēse veris pficiebaē. Seq̄t: Discu. ergo viri. nu. quasi q̄nq̄ milia. Soli viri numerant ab enāgelista q⁹ legalē consuetudinē sequebaē. Etenī moyses a. xx. ānis ⁊ supra populū cōnumerauit. nulla mētione de mulieribus facta: inuēs q⁹ oē quod virile ē ⁊ iuuenile: dignū et honorabile ē apud deū. Seq̄t: Accepit ergo iesus panē: ⁊ cū grās egisset distri. discū. similiter ex piscibus q̄tū volebat. CHRY. Sed quare paralyticū debens sanare nō orat neq̄ suscitās mortuos: neq̄ mare q̄ erans: hic aūt orat grās agēs: vt. s. oñdat eos q̄ cōstionē icipiūt grās agere oportere deo. Sed ⁊ aliter i minorib⁹ marīe orat: vt discas q⁹ nō ꝓpter idigentiā orat. Si enī idigeret o. are multomagis i maioribus hoc feciss̄et. Quia vero illa ex auctoritate facit: manifestū q⁹ hic cōdescēdēdo nobis orat. ⁊ adhuc q̄m turba multa erat pñs: oportebat eis suaderi q⁹ fm volūtatē dei aduenerat: ⁊ iō cū occulte aliquod miraculū faciebat nō orabat sed coram multis orabat. ne crederēt q⁹ eēt deo cōtrarius. HYLA. iii. ō tri. Quinq̄ igiē panes offeriē turbe ⁊ frāguntē: subrepūt i frangētiū manus quedā fragmētoꝝ ꝓpera tiões. nō iminuiē vñ pfringiē: ⁊ tñ pfringētis manū fragmēta occupāt: nō sēsus: nō visus: pfectū tā conspicabilis opatōnis assequiē: et qō nō erat videtur quod nō itelligiē: solū supest vt de⁹ oīa posse creadtur. AVG. Unde enim multiplicat de paucis grānis segetes: ide i manib⁹ multiplicauit q̄nq̄ panes potestas enī erat i manib⁹ christi: panes autem illi q̄nq̄ quasi semīa erāt: nō quidē terre mādata: ꝫ ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. CHRY. Unde autez q̄sta ē fui. ⁊ dñi differētia. nā ꝓphete quasi ex mensura habētes grām ita miracula faciebāt: christus aūt absoluta virtute faciēs cū multa supabundātia oīa opabatur. Sequiē: Ut aūt iple. sūt: dixit discipulis suis: Colli. que supa. frag. ne pereāt. Collegerunt ergo ⁊c. Nō quidē hec ostētatio supflua fuit: sed ne phantasiā estimarēt q⁹ factū ē. ꝓpter quod etiā ex subiecta materia miraculū fecit. Sed quare nō turbis dedit fragmēta portāda: sed discipulis? q̄m hos magīe erudire volebat: q̄ orbis terrarū debebāt esse magīstri. Ego aūt nō solū admiror multitudinē panum q̄ facta ē: sed ⁊ certitudinē supfluoꝝ: q⁹ neq̄ plus neq̄ min⁹ fecit supfluū eē: sed tantū q̄stū volebat. s. xii. cophinos scōm numerū. xii. apostoloꝝ.

THEO. Addiscum⁹ aūt ex miraculo ꝓpetrato non fieri pusillanimes i coartatiōib⁹ paupertatis. BE. Turbe aūt cū vidissent signū q⁹ fecit dñs mirabantur: q⁹ nōdū eū deū ē cognouerāt: iō q⁹ euāgelista subdit: Illi ergo homies. q⁹ carnales erat ⁊ carnalē itelligebāt: cū vidissent q⁹ fecerat signū dicebāt: qa hic ē vere ꝓpheta q̄ vēturus ē in mundū. ALCV. Nondū pleni fide oīm vocāt ꝓphetā q̄ nōdū deus dicere nouerāt: sed iā multū ꝓfecerāt ex virtute miraculi q̄ eū secernētes ab alijs ꝓphetā vocabant: sicut sciebāt in populo illo ꝓphetas aliq̄s miracula fecisse. nec fallunt si dicūt ꝓphetā: cū ipe dñs nouerit se ꝓphetā dicēs: Nō capit ꝓphetā pire extra hierusalē. AVG. Sic aūt ꝓpheta ē christ⁹ ⁊ dñs prophetarū: sicut angel⁹ ⁊ dñs angeloꝝ. ex eo ei q⁹ presens annūciauit angel⁹ erat: ex eo q⁹ futura p̄dixit ꝓpheta erat: ex eo q⁹ verbū caro factū ē: ⁊ angeloꝝ ⁊ ꝓphetarū dñs erat. null⁹ enī ꝓpheta sine verbo dei. CHRY. Ex hoc aūt q⁹ dicūt: Qui vēturus est in mūdū: manifestū ē q⁹ ꝓphetā quendā p̄cipalem expectabāt. Et nō q̄ dicit: Dic est vere ꝓpheta: in greco cū adiectiōe articuli ponit ad oñendū. s. eum eē discretū ab alijs ꝓphetis. AVG. Cōsiderandū aūt q⁹ dicit: q⁹ de⁹ nō ē talis substantia q̄ oculis videri possit: ⁊ miracula eius q̄bus totū mūdum regit: vniuersamq̄ creaturā admīstrat: assiduitate viluerunt: suauit sibi quedā que faceret oportuno tēpore: ꝓter vsitatū cursum originēq̄ nature: nō vt maiora sed i solita vidēdo superēt q̄bus quotidiana viluerunt. Quat⁹ enī miraculū ē gubernatio tot⁹ mūdi q̄s saturatio q̄nq̄ miliū hominū de q̄nq̄ panib⁹? ⁊ tamē hoc nemo mirat. Illud mirant homies: nō q⁹ maius: sed q⁹ rarū ē. Nec tamē sufficit hoc ituri i mūdiculis christi: q⁹ enī dñs ē i mōte: verbū dei ē in alto. ꝓinde nō quasi humiliter iacet: nec trāseunter pertransiendū ē. ALCV. Mystice enī nōie maris turbidū seculū designat. Mor aūt vt christ⁹ mortalitatis nostre adijt nascēdo: calcauit morīendo: trāsiit resurgēdo: secute sūt eū credendo ⁊ imitādo turbe credētiū ex vtroq⁹ populo collectoꝝ. BEDA: Tūc aūt dñs subiit i montē q̄n celū ascēdit: q̄ designat ꝓ montē. AVG. Quod enī turbis inferiorib⁹ relictis ad altiora cū discipulis ascēdit: oñdit q⁹ simplicib⁹ minora ꝓcepta sūt cōmittēda: perfectioꝝ altiora. q⁹ imminente pascha illos reficit: significat q⁹ quisq⁹ pane diuini verbi ⁊ corpore ⁊ sanguīe domini desiderat refici: debet spirituale pascha facere i. de vitijs ad virtutes trāsire. Oculi vero dñi sūt dona spiritualia: q̄ cū dñs electi suis misericorditer cōcedit: tūc i eos oculos suos dirigit. i. respectū pietatis ipendit. AVG. lib. lxxxiij. quest. Quisq⁹ aūt panes hordeaceī significāt veterē legē: siue q⁹ nōdum spiritalib⁹: ꝫ adhuc carnalib⁹ data ē lex. i. q̄nq̄ coporis sensib⁹ ꝑceptis. Nā ⁊ ipe turbe q̄nq̄ milia hominū fuerūt: siue q⁹ ꝓ moysen lex ipa data ē. Moyses enī q̄nq̄ libros scripsit. Et q⁹ hordeacei erant panes. bñ significauit vel ipam legē q̄ ita data erat: vt in ea vitale aīe alimentū corporalib⁹ sacramētis obtegeret. Ordei enī medulla tenacissima palea tegit:

vel ipm populū nondū expoliatū carnali desiderio
tāq̄ palea cordi ei⁹ iherebat. BEDA: Dordeū etiam pabulū ē iumētoꝝ ⁊ cib⁹ seruoꝝ: ⁊ lex vet⁹ data ē suis ⁊ iumētis.i.carnalib⁹. AVG.lib.lxxxiij.q̄ stiō. Duo aūt pisces q̄ sapozē suauē pani dabāt: duas illas psonas videnē significare: q̄bus popul⁹ ille regebaē: regiā.s. ⁊ sacerdotalē: q̄ tñ due psone dñm nostrū pfigurabāt: ambas enī ille sustinuit. ALCV. Vel duo pisces dicta vel scripta ꝓphetarum ⁊ psalmistarū significāt. ⁊ cū q̄narius ad q̄nq; sensus corporis referaē: mille ad pfectionē referē. Qui vō q̄nq; sensus corporis pfecte regere studēt: viri dicūtur a viris⁹ quos femīnea mollicies nō corrūpit: sed sobrie ⁊ caste viuūt: ⁊ celestis sapiētie dulcedie merentur recreari. AVG.sup io. Puer aūt qui ista habebat: forte popul⁹ israel erat q̄ sensu puerili ea portabat: nec māducabat. Illa enī q̄ portabat clausa onerabāt: apta pascebāt. BEDA: Pulchre aūt dicit: Hec q̄d sūt iter tātos: q̄: lex vet⁹ pauꝛ ꝓficiebat: quo usq; eā suis manib⁹ susceꝑit. i. ope ipleuit. ⁊ eādem spiritualiter itelligēdā eē docuit: q̄: lex neminē ducebat ad pfectū. AVG.sup iohā. Frāgēdo aūt panes multiplicati sūt. Quinq; enī libri moysi: mīstos libros cū exponūt tāq̄ frangēdo. i. disserendo fecerūt. AVG.lib.lxxxiij.questi. Dñs etiā tāq̄ frāgendo ⁊ aperiēdo quod durū erat ⁊ clausū i lege: discipulos ipleuit: cū eis post resurrectionem aputt scripturas. AVG.sup io. Quia aūt ignorātia populi erat i lege: ꝓpterea tētatio dñi ignorantiā discipuli demōstrabat. Sup fenū aūt discūbebāt: q̄: carnaliter sapiebāt: ⁊ i carnalib⁹ q̄escebāt: ois enī caro fenū. Illi aūt de panib⁹ dñi ipleri: q̄ quod auri⁹ auditū opibus implēt. AVG. Que sūt aūt fragmēta nisi q̄ popul⁹ nō poterat māducare? Quid q̄ restat nisi vt secretiora itelligētie q̄ñ pōt capere multitudo illis credaē q̄ idonei sunt: ⁊ alios docere valēt: sicut erāt apostoli.vñ ⁊.xij.cophini ipleti sunt. ALCV. Cophinis ei fuilia ipleri officia. Cophini igit sūt apostoli ⁊ eoꝝ imitatores: q̄ hz i ꝑsenti sint despicabiles: spiritaliū sacramētoꝝ diuitijs sūt interi⁹ referti. Dicunt aūt apostoli fuisse cophini: q: ꝑ apostolos fides sancte trinitatis erat ꝓdicāda i quatuoꝛ ꝑtibus mūdi. Quod aūt nouos panes noluit facere: sed allatos cumulauit: significat: q: veterē scripturā nō reꝓbauit: sed aperiēdo patefecit.

¶ Jesus ergo cū cognouisset: quia uēturi essent ut raperēt eū ⁊ facerēt eū regē: fugit iterū i mōtē ipse sol⁹. Ut autē sero factū ē: descēderūt discipuli ei⁹ ad mare. Et cū ascēdissēt nauim uenerūt trās mare in caphar naum. Et tenebre iā facte erāt. Et nō uenerat ad eos iesus. Mare autē uēto magno flāte exurgebat. Cū remigassent ergo quasi stadia uigintiqnq; aut triginta: uidēt iesum ambulantē sup mare: ⁊ ꝓximū naui fieri ⁊ timuerūt. Ille autem dicit eis: Ego sū: nolīte timere. Voluerunt ergo accipere eū in nauim: ⁊ statim nauis fuit ad terrā ad quā ibāt.

BEDA: Turbe viso tāto miraculo: itellexerūt pium atq; potētē: ⁊ iccirco voluerūt ipm facere regē. homies nāq; volūt habere regē piū ad regēdū: ⁊ potentē ad tuēdū. Dñs igit ꝫ cognoscēs fugit i mōte; i. ascēdit celeriter. vñ dicit: Jesus ergo cū cogno. q̄a vē. essē. ⁊ ra. eū ⁊ fa. eū regē: fugit iterū i mōtē ipe solus. Datē ergo itelligi q⁹ dñs cū sederet i mōte cū discipulis suis: ⁊ videret turbas ad se veniētes descenderat de mōte: ⁊ circa īferiora loca turbas pauerat. Nā quō fieri pōt vt rursus ille fugeret: nisi ante de mōte descēderet? AVG.de cōcor.euā. Nō aūt repugnat quod matthe⁹ dixit: Ascēdit i mōtē sol⁹ orare. Neq; enī cause ordī cōtraria ē cā fugiēdi: quando quidē ⁊ hic dñs doceat hāc eē nobis magnā cāz ordī qñ ē cā fugiēdi. AVG. Erat aūt rex q̄ timebat fieri rex: nec talis rex q̄ ab homib⁹ fieret: sed talis q̄ homib⁹ regnū daret: semp q̄dē ille cū patre regnat scōz q⁹ ē fili⁹ dei. Predixerūt āt ꝓphete regnū e⁹: ⁊ scōm id q⁹ hō factus christ⁹: ⁊ fecit fideles suos christianos: q̄ sūt regnū e⁹ qō mō colligit mō emit sanguie christi. Erit āt aliq̄ māifestū regnū eius: qñ erit apta claritas sanctoꝝ e⁹ ꝑ iudiciū ab eo factū discipuli āt ⁊ turbe credētes i eū putauerūt illū sic venisse vt tā regnaret: Hoc ē velle rapere ⁊ facē eū regē. CHRY. Vide āt q̄ta ē gule virt⁹: nō vltra eis sabbati trāsgressiōis cura: nō vltra zelant ꝑ deo: sed oīa remota sūt vētre repleto: ⁊ ꝓpheta iā erat apud eos: ⁊ regē eū ithronizare volebāt. Christus āt fugit erudiēs nos mūdanas ꝓtenere dignitates. Sic igit iesus dimittit discipulos ⁊ ascēdit i mōtē. Di vero a magistro relicti: vt sero factū ē descēderūt ad mare. Et ꝫ ē qō subdit: Ut āt sero fa. ē desc. discip. e⁹ ad mare. Et q̄dē usq; ad vesperā expectauerūt eū vēturū eē putātes ad se: facta vō vespa ñ vltra sustinēt eū nō i q̄rere: tāt⁹ eos detinebat amor: ꝫ ab amore igniti ascēderūt i nauē. vñ seq̄t: Et cū ascē. na. ve. trās ma. i caphar. Veniebāt q̄dē ad capharnaū estimātes se illic eū inuēturos. AVG. Sic ꝫ dixit finē ⁊ redit vt exponat quō venerūt: q: ꝑ stagnū nauigātes trāsierūt: ⁊ dū nauigarēt recapitulādo exponit q̄d accidit dicēs: Et te. iā fa. erāt ⁊ ñ ve. ad eos ie. CHRY. Nō sine cā euāgelista tēp⁹ designat: ꝫ vt ꝑ hoc calidū eoꝝ amorē ostēdat. Nō ei dixerūt: Vespera nunc ē ⁊ nox aduēit: ꝫ ab amore igniti ascēderūt i nauī. multa āt erāt ex q̄b⁹ impediebant a tēpore. vñ dr: Et tene. iā fa. erāt a tēpestate. vñ seq̄t: Mare au. vē. ma. flā. exurge. a lo. Nō ei erat ꝓpe terrā. vñ dr: Cum remigassēt ergo q̄si stadia. xxv. vel. xxx. BEDA: Ex genere locutiōis: quo cū dubitādo loq̄mur solem⁹ dicē ferme. xxv. aut ꝓpe. xxx. CHRY. Et vltro ab improbabili. vñ seq̄t: Videt iesū am. supra ma. ⁊ ꝓxi. fieri. Apparet q̄dē eis postq̄ illos dimiserat: illo q̄dem docēs eos q̄d ē derelictio: ⁊ amorē excitās maiorē: hic vero suā vtutē ostēdēs: ꝓp quā igit illi turbabāt. vñ seq̄t: Et timuerūt. q̄bus turbatis dñs cōfortationez adhibet. vñ seq̄t: Ille āt dicit eis: Ego sū. nolite time

re. BEDA: Nō āt dixit: Ego sū iesus: sz tñ: Ego sū qz familiares eī erāt: iōqz audita voce facile potuerūt cognoscere magistrū: siue qō verī ē: vt oīderet se illū cē q̄ moysi dixit: Ego sū q̄ sū. CHRY. Jō autē eis apparuit: vt oīdat qñ ipe ē q̄ tēpestatē soluet. Hoc eī oīdit euāgelista subdēs: Uoluerūt ergo accipe eū i naui: ⁊ statī fuit nauis ad terrā: ad quā ibāt. Trāquillā enī p̄buit eis nauigationē. Non aūt naium ascēdit: volēs mai miraculū opari: ⁊ deitatem eī reuelare apti. THEO. Uide nāqz tria miracula. p̄mū ē q̄ ambulabat supra mare. secūdū est q̄ fluct mitigat. tertiū ē q̄ statī fecit nauim ad terrā ire: ad quā ibāt. nā multū distabāt a terra: cū eis dñs apparuit. CHRY. Turbe āt non oīdit se iesus supra mare ābulatē: q⁊ h̄ signū ībecillitatē eoz excedebat. sed neqz discipulis diu visus ē h̄ faciēs: sed statī disparuit ab eis. AVG. de cō. euā. Nō ē āt aduersuz q̄ matthe p̄i eū dixisse discipulos ascēdere i nauiculā ⁊ p̄cedere eū trās fretū: donec dimittēt turbas: ac deīde dimissis turbis ascēdisse i mōtē sol ozare: Johānes vero p̄i eū fugisse cōmemorat solū i mōtē: ac deīde iquit. Ut au. se. fa. ē: descēderūt discī. eī ad mare. ⁊ cū ascē. naui. Quis eī h̄ videat recapitulādo iohānē postea dixisse factū a discipulis q̄ iaz iesus iusserat añq̄ fugisset i mōtē. CHRY. Uel aliter: Nibi videt hoc signū aliud ab eo q̄ apō matthеū positū ē. tūc enī nō statī eū susceperūt: nūc aūt psuasi sūt statim suscipe. ⁊ tunc q̄dē adhuc tēpestas pmanebat cōcutiēs nauī: nūc āt cū voce trāquillitas aduenit. multociēs eī eadē faciēs signa vt facile susceptibilia fiāt. AVG. Mystice āt pauit dñs turbas ⁊ ascēdit i mōtē. sic eī de illo p̄dictū ē: Cōgregatio populoū circūdabit te: ⁊ pp̄ hāc i altū egredere. i. vt circūdet te congregatio populoū regredere in altū. Quare āt dictum ē Fugit: neqz enī sī nollet teneret? Aliq̄d ergo significauit fugiēdo: q⁊. s. nō potuit itelligi altitudo eī. q̄q̄d eī non itellexeris: fugit me dicis. ergo fugit i mōtē ipe sol: q⁊ ascēdit sup omēs celos. Illo aūt sursum posito: discipuli i naucula tē pestatē patiebant: naucula illa ecclesiā p̄signabat. Tenebre iā facte erāt: ⁊ merito: q⁊ lux nō erat: nō eī venerat ad illos iesus. Quātū accedit finis mūdi: ecce scūt errores: crescit iniq̄tas. Lux veniqz charitas est sz illud: Qui odit fratrē suū: i tenebris ē. Ipsi fluct nauē turbātes: ⁊ tēpestates ⁊ vēti: clamores sūt maledictoū. ide charitas refrigescit: ide fluct augent: ⁊ turbat nauis. nec tñ vēti illi ⁊ tēpestas ⁊ fluct ⁊ tenebre id agebāt: vt vel nauis nō p̄moueret: vel soluta mergeret. Qui enī psteuerauerit vsqz i finē: hic salu erit. Quinari aūt numer ad legē p̄tinet: ipsi sūt q̄nqz libri moysi. ergo legē signat numer vicesimus q̄nt: qñ q̄nquies q̄ni fiūt vigiti q̄nqz. Sz huic legi añqz euāgeliū vēniret deerat pfectio: q̄ i senario numero cōprehēdit. Ipsa ergo q̄nqz p̄ sex multiplicent: vt lex p euāgeliū ipleat: vt fiāt series q̄ni. xxx. Ad eos ergo q̄ legē iplēt venit iesus calcās fluct. i. oēs tumores mūdi sub pedib habēs: oēs altitudies seculi p̄mēs: ⁊ tñ tāte sūt tribulatiōes: vt ēt ipi q̄ credūt i iesum expauescāt ne deficiāt. THEO. Cum aūt hoies vel demōes nos p timorē nitunt mouere: audiam christū dicentē: Ego sū. nolite timere. i. ego semp assisto. ⁊ sicut de p̄ maneo: ⁊ nūqz ptranseo: nō p̄datis i me fidē p falsis terroib. Uide etiā qūo nō i p̄ncipio piculi dñs astitit: sz i fine. Permittit nāqz nos cē i medio piculoū: vt certātes i tribulatiōib p̄babiliores fiam: ⁊ vt ad ip̄m solū recurram: q̄ potēs ē ex ispatis nos liberare. Cū enī intellect huanus sibi p̄uidere nō poterit: tūc sal diuia aduenit. Si voluerim etiā christum i naviculā nostrā suscipe. i. i cordib nostris habitare: statim inuenimur i terra ad quā ire volum. i. celū. BEDA: Quia vero hec nauicula nō tempētes vehit: sed fortiter remigātes: significat q̄ i ecclesia non seditiosi ⁊ molles: sed fortes ⁊ i bonis opibus pseuerātes puenīūt ad portū salutis eterne.

Altera die turba q̄ stabat trans mare uidit: q⁊ nauicula alia nō erat ibi nisi una: ⁊ q⁊ nō itroisset cū discipulis suis iesus i nauim: sz soli discipuli eī abiissent. Alie uero supuenerūt naues a tyberiade iuxta locū ubi māducauerant panē gr̄as agentes deo. Cū ergo uidisset turba: quia iesus nō esset ibi neqz discipuli eius ascēderūt i nauiculas: ⁊ uenerunt capharnaū querētes iesum. Et cū inuenissēt eū trās mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc uenisti? Rndit eis iesus: ⁊ dixit: Amē amen dico uobis: queritis me nō q⁊ uidistis signa: sed quia māducastis ex panibus: ⁊ saturati estis. Operamini nō cibū q̄ perit: sz q̄ pmanet in uitā eternā quē filius hois dabit uob. Hūc.n.p̄ signauit de

CHRY. Dñs ⁊ſi turbis nō manifeste oīderit quō supra mare ambulauerit: dedit tñ eis latēter suspicari qō factū erat. ⁊ h̄ euāgelista oīdit dicens: Altera die turba q̄ sta. trās mare vi. q⁊ naui. alia nō erat ibi nisi vna. Et q⁊ nō itroisset cū discipulis suis iesus i nauem: sed soli discipuli eī abiissent. Quid eī h̄ erat aliud q̄ suspicari q̄ mare pedes trāsiens recesserat? Neqz eī ē dicē q̄ i alia nauicula ptrāsiuit: quia erat ibi tñ i quā ascēderūt discipuli eī: cū q̄bus ipe nō itrauerat. AVG. Insinuatū aūt est illis tā magnū miraculū. venerūt ergo ⁊ alie naues iuxta locū illū vbi māducauerāt panē: i q̄bus turbe eū secute sūt. ⁊ h̄ est qō subdit: Alie ve. na. supue. a tybe. iuxta lo. vbi mā. pa. gra. agē. deo. Cū q̄ vidis. turba q⁊ iesus ñ eēt ibi neqz discipuli eī ascē. i na. ⁊ ve. caphar. q̄rentes eū. CHRY. Sed tñ p̄ miraculū tā magnuz venientes: nō iterrogauerūt eū qualiter ptrāsijt: neqz curauerūt tantū miraculū addiscē. Seqt enī: Et cū iuentissent eū trās mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc veni. Nisi q⁊ dicat hic qñ p̄ qualiter dictū esse ab eis: dignū aūt ē ⁊ hic cōspicere facilē eoū mentē. Qui enī dicebāt: Hic ē p̄pheta: q̄ studebāt rape ⁊ facere

eū regē:ſueniētes eū nihīl tale ꝺiſiliant. AVG.Ec ce enī ille q̄ ī mōtē fugerat turbat:cū ipīs turbis loquit:mō teneāt:mō regē faciāt. Sed ille q̄ p̄ꝰ mirabilī ſacramētū ꝛ ſmonē ītert:ꝛ quoꝝ ſatiauit panibus vērē:ſatiat ſmonib⁹ mētē. ALCV.Qui enīz vedit exēplū fugiēde laudis ꝛ terreni iperij:vat exēplū doctorib⁹ qualiter debeāt īſiſtere p̄dicationi. CHRY.Mānſuetudo aūt ꝛ lenitas nō vbiq; ē vtilis cū eni deſes fuerit diſcipulus ꝛ groſſus:ſtimulo vrī ad eū oportet:hoc ꝛ hic fili⁹ dei facit. Veniētib⁹.n. turbis ꝛ blādiētib⁹ ei dicēdo: Rabbi q̄n huc veniſti vt oñdat q̄ eū q̄ ab hoīb⁹ ē:honorē nō concupiſcit:ſed ſolū ſpicit eoꝝ ſalutē:redarguēdo eis reſpōdet:nō ſolū corrigere volēs:ſed ꝛ mētē eorū reuelare.vñ ſeq̄t: Rñdit eis ieſus ꝛ dixit: Amē amē dī.vo. queritis me nō q̄ vidiſtis ſigna:ſed q̄ mādu.ex panib⁹ ꝛ ſaturati eſtis. AVG.q.d. Propter carnem me q̄ritis nō ꝓpter ſpiritū CHRY. Poſt reꝓbenſionē aūt doctrinā ei⁹ adiūgit dicēs: Operamini.nō ci. q̄ pe.ſed q̄ pma.i vi.eter.q.d. Vos eſcā exq̄ritis tēporalē:ego aūt corpa veſtra nutriui: vt p̄ h̄ exq̄reretis illā eſcā:que nō tēporaneā ſed eternā tribuit vitā. ALCV.Corpoꝛ⁹ cibus carnē tm̄ reficit exteriorīs hoīs:ꝛ ſemel accept⁹ nō ſufficit:niſi quottidie accipiat.ſpiritalis aūt cib⁹ pmanet in eternū ꝛ ſatietatē ꝓpetuā īmortalitatēq; largit. AVG. Seipm ā̄t īnuat iſtū cibū:vt in ſequētib⁹ illuceſcit:ac ſi dicat Queritis me pp aliud:querite me pp me. CHRY. Sed q̄ quidā eo q̄ volūt pigꝛe nutriri: abnūtur h̄ verbo:neceſſariū ē iducere id qō ē pauli: Qui furabat iā nō fureť:magis aūt laboret opando manib⁹ ſuis:vt habeat vñ tribuat neceſſitatē patiēti. ſz ꝛ ipe coīntbū veniēs: mozabat apud aquilā ꝛ p̄ſcillaz ꝛ opabatur. Dicēdo aūt: Ne operamini cibū q̄ perit:nō īnuat q̄ oporteat pigꝛitari:ſed q̄ oporteat operari ꝛ vare.hic enī ē cib⁹ q̄ nō perit.operari aūt cibū q̄ perit:ē affici ſecularib⁹ reb⁹. Hoc igit dixit:q̄ illi nullā fidei curā habuerūt:ſed ſolū volebāt vētrē īplere nihil laboꝛātes:ꝛ h̄ decēter cibū q̄ perit vocauit. AVG.Sicut aūt ſamaritane dixerat: Si ſcires qui petit a te bibere:poſtulaſſes ab eo ꝛ daret tibi aquā viuā:ita ꝛ hic ſubdit: Quē fili⁹ho.vo.da. ALCV. Quādo aūt p manū ſacerdotis coꝛp⁹ chriſti accipis nō ſacerdotē quē vides:ſed illū quē nō vides attendē. Sacerdos ē diſpēſatoꝛ huī⁹ cibi nō actoꝛ.fili⁹ hoīs ſeipm dat nobis:vt nos ī ipſo ꝛ ipe ī nobis maneat. Iſtū filiū hoīs nolite ſic accipe quaſi alios filios hoīnū. Sequeſtrat⁹ ē enī quadā gr̄a ꝛ excepтus numero oīm.iſte enī fili⁹ hoīs ꝛ dei fili⁹ eſt h̄ ē q̄ ſubdit: Huc enī pater ſignauit de⁹. Signare ē ſignū ponere.q.d. Nolite me contēnere q̄ fili⁹ hoīs ſū.ſic enim ſum fili⁹ hoīs: vt de⁹ pater me ſignaret.i. ꝓbiū aliq̄d mihi daret:quo nō ꝛfunderer cū genere hūano:ſed p me liberaret gen⁹ humanū. HYLA.viij.de tri. Signaculoꝝ aūt natura eſt vt oēm vnpſſe ī ſe ſpeciei explicēt formā: ꝛ nihil min⁹ q̄ eo i ſe habeāt vñ ſignēť:ꝛ oēs totū accipiūt q̄ō impmť:totā ex ſe ꝓferūt q̄q̄d ipſſi ē. Verbū igit hoc ad diuie natiuitatis nō ꝓficit exēplū: q̄ ī ſignaculis ꝛ materies ſit ꝛ diuerſitas ꝛ ipſſio:p quā mollioribus naturis: validioꝝ generū ſpecies ipaimūtur. Unigenit⁹ vo de⁹ ꝛ p̄ ſacramētū ſalutis noſtre bomis fili⁹:volēs ꝓpetatis nobis paterne ī ſe ſignare ſpeciē:ſignatū ſe a deo ait: vt p h̄ ptās ī eo ādi ad eternitatē eē itelligi poſſit: q̄ oēm ī ſe paterne foꝛme plenitudinē ſignātis ſe dei cōtineret. CHRY. Uel ſignauit.i.i h̄ miſit hāc nobis afferētē eſcā: Uł ſignauit.i.reuelauit p ſuū teſtioniū. ALCV. Hyſtice āt altera die.i.poſt aſcēſionē chriſti turba ſtās ī bonis opib⁹:nō iacēs ī terrenis voluptatib⁹ expectat vt veniat ad eos ieſus.vna āt nauis ē vna eccleſia.ſed ꝛ alie naues q̄ ſupueniūt ſūt cōuēticula hereticoꝝ:q̄ q̄ ſua ſūt querūt nō q̄ ieſu chriſti.vñ ꝺueniēter eis dr̄: Queritis me q̄ māducaſtis ex panib⁹. AVG.Quāmulti ēt nō q̄rūt ieſū:niſi vt illis bñfaciat ſm tēpus.alī⁹ negociū hz:q̄rit ītercēſſionē clerici coꝝ.alī⁹ pmiť a potētioꝛe:fugit ad eccleſiā.vix q̄rit⁹ ieſus pp ieſum. GRE.xxiij.moꝛ. Per eoꝝ etiaz pſonā dñs illos ītra ſanctā eccleſiā deteſtať:q̄ p ſacros ordies ad dñm ꝓpinquātes: nō ī eiſdē ordinibus vtutū merita ſed ſubſidia p̄ſentis vite exquirūt. Satiatos q̄ppe de panib⁹ dñz ſeq̄:ē de ſancta eccleſia tēporalia alimēta ſūpſiſſe ꝛ nō ꝓ ſignis dñm ſed ꝓ panib⁹ q̄rere ē ad religiōis officiū:nō ꝓ augēdis virtutib⁹:ſed ꝓ req̄rēdis ſubſidijs ībiare. BEDA: Illi etiā q̄ ī oratiōe querūt nō eterna ſz tēporalia:q̄ rūt ieſum nō pp ieſum ſed pp aliq̄d aliud. Significať āt myſtice q̄n hereticoꝝ cōuēticula carent hoſpitio chriſti ac diſcipuloꝝ ei⁹: ꝛ dicūť alie ſupueniſſe naues q̄ hereſes repētine fuerūt. Per turbam aūt q̄ cognouit q̄ ieſus nō erat ibi neq; diſcipuli e⁹ illi deſignanť q̄ cognoſcētes errores hereticoꝝ: relinquūt eos ꝛ ad verā fidē veniūt.

¶ Dixerūt ergo ad eū: Quid facie mus ut opemur opera dei? Reſpō dit ieſus:ꝛ dixit eis: Hoc eſt opus dei ut credatis in eū quez miſit ille. Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu facis ſignū ut uideam⁹ ꝛ credam⁹ tibi Quid operaris? Patres noſtri mā ducauerunt māna in deſerto: ſicut ſcriptū ē: Panē de celo dedit eis mā ducare. Dixit ergo eis ieſus: Amē amē dico uobis:non moyſes dedit uobis panē de celo uerū. Panis enī uer⁹ eſt q̄ de celo deſcēdit: ꝛ dat uitā mūdo. Dixerūt ergo ad eum: Dñe ſemp da uobis panē hunc.

ALCV. Intellexerāt eſcā iſtā q̄ pmanet ī vitā eternā eē op⁹ dei:ꝛ iō iterrogāt q̄d facerēt:vt iſtū cibuz i.op⁹ dei opari poſſint.ꝛ hoc ē quod dicit. Dixerūt ergo: Quid faciem⁹ vt opemur opa dei? BEDA: i.que precepta ſeruādo poterim⁹ īplere opa dei? CHRY. Hoc aūt dicebāt:nō vt diſcāt ꝛ faciāt:ſz ad cibi exhibitionē eū īducere volētes. THEO. Chriſtus vero cuius cogniſceret q̄ eis nihil ꝓderat: tñ

ꝓpter cõmunẽ vtilitatẽ respõdit: ⁊ oñdit eis immo ob̃us hom̃ibus qõ sit opus dei. vñ seq̃. Respõdit ihesus: ⁊ dixit eis: Hoc ẽ opus dei: vt credatis in eum quẽ misit ille. AVG. Nõ ât dicit: Ut credatis ei: sed Ut credatis in eũ. Nõ enĩ continuo q̃ credit ei: credit ĩ eũ. nã ⁊ demones credebãt ei: ⁊ ñ credebãt in eũ. ⁊ nos credim⁹ paulo: sed nõ ĩ paulũ. Credere ergo ĩ eũ ẽ credẽdo amare: credẽdo diligere: credendo in eũ ire: ⁊ ei⁹ mẽb̃is incorꝓrari. Ipsa est fides quã de nobis exigit de⁹: que per dilectionẽ operat. Discernit tñ ab operibus fides: sicut dicit apostol⁹ iustificari hominẽ ꝑ fidẽ sine operib⁹ legis. Et sunt opera que vident bona sine fide christi: ⁊ nõ sũt bona: quia nõ referunt ad eũ finẽ ex quo sunt bona: finis enĩ legis christus ad iusticiã omĩ credẽti. ⁊ iõ noluit discernere ab opere fidẽ: sed ipam fidẽ dixit esse op⁹ dei: ipsa est enim fides que per dilectionez opatur. Nec dixit: Hoc est opus vestrũ: sed Hoc est opus dei. vt credatis in eũ: vt qui gloriat in dño glorietur. Credere ergo in eum est manducare cibum qui permanet in vitam eternã: vt quid paras dentẽ ⁊ ventrem: crede: ⁊ manducasti. Quia ergo inuitabat eos ad fidem: illi adhuc querebant signa quib⁹ crederent. Judei enim signa querũt. ⁊ hoc est quod sequitur: Dixerũt ergo ei: Quod ergo tu facis signũ vt videamus ⁊ credamus tibi: quid operaris: CHRY. Nihil irrationabilius q̃ signo ꝓe manib⁹ existente: quasi nullo iam signo facto hoc dicãt. ne q̃ electionem signi fiendi domino ꝓmittunt: sed in necessitatem eum estimãt ducere: vt nullũ aliud faciat signũ q̃ tale quale factũ est in eorũ parẽtib⁹. vnde subdunt: Patres nostri manducauerunt mãna in deserto. ALCV. Et ne videatur manna aliquo modo contẽnendum: auctoritate psalmi illud extollunt dicentes sicut scriptum est: Panẽ de celo dedit eis manducare. CHRY. Multis quidez factis signis: ⁊ in egypto ⁊ in mari rubro ⁊ ĩ deserto hui⁹ maxime meminerũt: quod valde cõcupiscebãt ꝓpter vetris tyrannidẽ. Neq; aũt dicũt q̃ de⁹ ꝑ fecit: ne videãtur eũ exequare deo. neq; moysen induc̃t: vt nõ videant christũ deꝑmere: sed medium ponũt dicẽtes: Patres nostri mãduca. mãna. Vel aliter: AVG. Dñs ihesus talẽ se dicebat: vt se moysi ꝓponeret. nõ ei ausus ẽ moyses de se dicere q̃ daret cibũ q̃ nõ perit. Attẽdebat itaq; quãta fecisset moyses: adhuc aliqua maiora volebãt fieri. q. dicãt: Tu ꝓmittis cibũ q̃ nõ perit: ⁊ nõ talia operaris qualia moyses. Panes hordeaceos ille nõ dedit; sed mãna de celo. CHRY. Licebat aũt domino dicere: quoniã moyse maiora miracula feci: sed nõ erat temp⁹ horum verborum nunc: sed vnum erat ad quod studebat. s. ducere eos ad escã spiritualẽ. vñ sequit̃: Dicit ergo eis ihesus: Amen amẽ dico vobis: Nõ moyses dedit vo. pa. de celo: sed pater me⁹ dat vobis panem de celo verũ. An nõ ex celo erat mãna: qualit̃ igit̃ ex celo dicit̃: sicut ⁊ volucres celi dicũt̃: ⁊ sicut dr̃: Intonuit de celo dñs. Panẽ ât ñ vez vocat illũ nõ q; falsũ erat miraculũ de mãna: ſz q; figura erat nõ vitas. Nõ dixit: Nõ moyses dedit ſz ego: sed ꝓ moyse q̃dẽ deũ: ꝓ mãna vo seꝑm posuit. AVG. q. dicaret. Illud manna hoc significabat. s. cibum de q° paulo aũ locut⁹ sũ: ⁊ omia signa mea erant. Si gna mea dilexistis: quod significatur cõtẽnitis. Deus enim dat panem quem significauit manna ipm s. dominum iesum christum. vnde sequitur: Panis enim verus est qui de celo descen. ⁊ dat vitam mundo. BEDA: Non quidem elementis: sed hominibus habitatoribus mundi. THEO. Seipsum dicit panem verum: quia principale significatum per manna est vnigenitus dei filius homo factus. Mãna nãq; interꝓetatur: quid est hoc: nam iudei videntes stupefacti: vnus ad alium dicebant: quid ẽ hoc: Filius autem dei factus homo ipse est potissimum admiratiuũ manna: ita vt cuilibet contingat quere re: quid est hoc: quomodo filius dei fili⁹ hom̃is ẽ: quomodo ex duabus naturis vna fit ꝓsona: AL CVI. Qui per assumptam humanitatem descendit de celo: ⁊ per assumentem diuinitatem dat vitam mundo. THEO. Dic autem panis vita fm naturam existens: tanq̃ viui patris filius ꝓprium op⁹ facit: quia viuificat cuncta. Sicut enĩ panis ex terra infirmam natũrã carnis conseruat: sic ⁊ christus per spiritus operationes viuificat animam: ⁊ etiam corꝑus incorruptibile facit. nam per eius resurrectionem corꝑalis infertur corruptio: ⁊ ideo dicit q̃ dat vitã mundo. CHRY. Non iudeis solum: ſz orbi terrarum. Illi vero inferius adhuc inspiciebant. vnde sequitur: Dixerunt ergo ad eum: Domine semper da nobis hunc panem. Dicente autem eo quoniam pater meus dat vobis panẽ: non dixerũt Roga vt det: sed Da nobis. AVG. Sicut enĩ samaritana cui dictũ est: qui biberit de hac aqua: non sitiet, vnq̃: fm opus accipiens ⁊ carere indigentia volens: Da mihi inquit domine de hac aqua: sic et isti dicunt: Da mihi panem qui reficiat ⁊ non deficiat.

Dixit aũt eis ihesus: Ego sum panis uite. Qui uenit ad me: non esuriet: ⁊ q credit in me nõ sitiet in eternũ. Sz dixi uobis: qz ⁊ uidistis me ⁊ nõ credidistis. Omẽ qõ dat mihi pater ad me ueniet: ⁊ eũ q uenit ad me nõ eiciã foras: qz descendi de celo nõ ut faciã uolũtatẽ meã: sed uolũtatẽ eius q misit me. Hec est enĩ uolũtas ei⁹ q misit me patris: ut oẽ qõ dedit mihi nõ perdã ex eo: sed resuscitẽ illud in nouissimo die. Hec ẽ autem uolũtas patris mei q misit me: ut omis q uidet filiũ ⁊ credit in eũ habeat uitã eternã: ⁊ ego resuscitabo eũ in nouissimo die.

CHRY. De reliquo dominus in mysteriorum traditionẽ eos iductur⁹ ẽ: ⁊ ꝓmo de deitate sualoq̃t̃. vnde dicit̃: Dixit aũt eis ihesus: Ego sum panis vite. Nõ. n. hoc de corꝑe ei⁹ dictũ est: de illo. n. in fine dicit: Panis quẽ ego dabo: caro mea ẽ. Sed interim

de diuinitate loquit: Etenī caro ppter deū verbum panis ē: quod spūs ipm suscipiēti panis celestis fit. THEO. Nō aūt dixit: Ego sum panis nutrimēti sed vite. Quia.n. cuncta mortifera erāt: viuificauit nos christ⁹ p seipm. est aūt panis nō cōsuete vite: sz illi⁹ que morte nō resecatur. vnde subdit: Qui venit ad me nō esuriet: z qui credit in me: nō sitiet ī eter. AVG. Qui venit ad me. hoc est qui credit in me. z q dixit: Nō esuriet. hoc intelligēdū ē: Et nō sitiet vnā. vtroq.n. significat eēna illa satietas: vbi nulla ē egestas. THEO. Uel nō sitiet neq; esuriet. i. ad verbū dei audiēdu: neq; tediosus efficiet: neq; sitiet sti intellectuali: quasi nō habeat aquā baptismi et sanctificatōem p spūs factā. AVG. Panē igit de celo desideratis: ante vos haberis: sed nō mādnca tis. vnde sequit: Sed dixi vobis: q; z vidistis me: et nō credidistis. ALCVI. q.d. Nō ideo hoc dixi: q vos sciam hoc pane satiādos: sed poti⁹ ad improperium vestre incredulitatis dico: quia videtis: z non creditis. CHRY. Uel per hoc q dicit: Dixi vobis: insinuat testimoniū scripturarū: de quo supra dixerat: Ille sunt que testimoniū perhibēt de me. Et iterum dixerat: Quoniā veni in nomine patris mei: et nō susepistis me. hoc aūt q dicit: Quia vidistis me signa occulte insinuat. AVG. Sed non ideo ego populū dei perdidi: quia vos vidistis z nō credidistis. vnde sequit: Omne quod dat mihi pater: ad me veniet: z eum qui venit ad me non eiciam foras. BED. Absolute dicit: Omne. vt ostēderet plenitudinem fideliū. Di autem sunt quos pater dat filio: quādo per occultā inspiratiōem facit eos credere ī filiū. ALCVI. Quēcūq; ergo pater traxerit ad hoc vt credat in me: veniet per fidem ad me: vt mihi iungatur. z eum qui passib⁹ fidei z bone operatōnis veniet ad me: Non eiciam foras. i. in secreto pure cōscientie mecum morabit: z tādem recipiā eum in eterna beatitudine. AVG. Illud enim int⁹ vnde non eitur foras: est magnū penetrale z dulce secretū sine tedio: sine amaritudine malax cogitationū: sine interpellatōe tentationū z doloxū: de quo dicitur: Intra in gaudiū domini tui. CHRY. Per hoc autē quod dicit: Quod dat mihi pater: ostēdit quoniam nō contigens res est credere in christū: neq; cogitatōnibus humanis perficit: sed ea que desup reuelatione indiget z anima deuota suscipiēte reuelationem. vnde nō sunt ab accusatōe eruti: quibus non dat pater. indigem⁹ enim z ea que ex nobis est volūtate ad credēdū. p hoc aūt tāgit incredulitatē eorū ostēdēs: quoniā qui nō credit ei: volūtatē trāsgredi tur patris. Paul⁹ aūt ait q ipe eos tradiderit patri: cum tradiderit inquit regnū deo z patri. Sicut igit pater dans nō puat seipm: sic nec fili⁹ tradēs. dicit aūt fili⁹ tradere: quoniā p eum ad pēm adducimur Et de patre dictū est: Per quē vocati estis in societatē filii eius. Sic igit qui venit ad me saluabit: quia pro his veni z carnē assumpsi. vnde sequit: Quia descendi. de celo nō vt faciā volū. meā: sed volū. eius qui misit me. Quid dicis: alia sunt tua: z que illius. Ne igit hoc aliquis suspicet subiūxit: Hec est aūt volū. eius qui misit me: vt omnis qui videt filiū z credit ī eum habe. vitā eternā. Per hoc aūt z fili⁹ vult: quia fili⁹ quos vult viuificat. Quid est igitur quod dicit: Non aliud acturus veni q; q̄ pater vult: q̄si nō habens diuisam voluntatē a patre. omnia enī que patris sunt: mea sunt. sed hoc nō dixit: sed in fine reseruat: excelsa enim interim occultat. AVG. Uel aliter: quare non eiiciat foras subiūgit dicēs: Quia descē. de celo nō vt faci. volū. meā: sed volū. eius q̄ misit me. Propterea enī anima a deo exist: q̄a superba erat. Superbia.n. eiecti sum⁹: humilitate regredimur Medic⁹ enī quādo egritudinē discutit: si curet q; p aliquā cām factū est: z ipam cām nō curet: ad tempus videt mederi: sed causa manēte morb⁹ repetitur Ut ergo causa omniū morboz curaretur. i. superbia: descendit z humilis factus est fili⁹ dei. Quid superbis homo: fili⁹ dei ppter te humilis factus est. Puderet te fortasse imitari humilē hominē: saltem imitare humilē deum. hec est enī commēdatio humilitatis: Non veni facere voluntatē meam: sed voluntatem eius qui misit me. Superbia quippe facit voluntatem suam: humilitas voluntatē dei. HYLA. .iij. de trini. Nō igit hoc dicit quia faciat quod nō velit: sed obedientiā suam sub effectu paterne volūtatis ostēdit: volēs ipse voluntatē patris explere. AVG. Ideo ergo qui ad me venerit: nō eiciā eoz foras: quia nō veni facere voluntatē meā: humilis veni humilitatē docere. qui ad me venit incorpatur mihi: z humilis fit: quia nō faciet voluntatē suam: sed dei: z ideo nō eiciet foras: quia cum superbus essz eject⁹ est foras. ad me enī venire nō potest nisi humilis. nō mittit foras nisi superbia: qui seruat humilitatē nō labit a veritate. Quare aūt ideo nō eiciat foras qui venit ad illū: quia nō venit facere volūtatez suā ostēdit cū subdit: Hec est enim volūtas eius q̄ misit me patris: vt omne quod dedit mihi pater nō p dam ex eo. Ipse illi datus est: qui seruat humilitatē nō est volūtas in cōspectu patris: vt pereat vnus de pusillis. de tumētib⁹ pōt perire: de pusill' nihil perit: q̄a nisi fuerit sicut pusill⁹ iste: nō intrabit in regnū celoz. AVG. de correctōe z grā: Qui ergo iudei p uidētissima dispositōe ptiti: pdestinati: vocati: iustificati: glorificati sunt etiā nōdū renati: sed et nōdū nati: iam filij dei sunt: z oīo perire nō pōt. hi.n. vere veniūt ad christū. Ab illo ergo dat pseuerātia in bono vsq; in finē. neq.n. dat nisi eis qui nō peribunt: qñ q̄ nō pseuerāt pibit. CHRY. Per hoc aūt q dicit: Nō pdam ex eo: nō ostēdit se īdigere eorū cura: sed hoc dicit ppter eorū salutē. Postq̄ autem dixerat: Nō perdā ex eo: z nō eiciā foras. subiūgit: Sed resuscitabo eū in nouissimo die. quia in resurrectōne cōmuni mali eiciūtur fm illud: Tollite eū z eijcite eū in tenebras exteriores. Ipsi etiā perdēt fm illud: Qui pōt aīam z corp⁹ pdere in gehēnā. Ideo autez multotiēs resurrectōem inducit: vt nō ex solis reb⁹ pūtib⁹ iudicēt dei, puidētiā: sed aliā expectēt vitam AVG. Uidete aūt quēadmodū z hic geminā illā resurrectōez designet: qui vadit ad me: modo resurgit: humilis fact⁹ in mēbris meis. Seqt aūt: Sed resuscitabo illū in nouissimo die. Ad exponēdū autez q̄ dixerat: Omne q̄ dedit mihi pr̄. Et iterq̄ dixerat: Nō pdā ex eo: subiūgit Hec est. n. volūtas patris mei qui misit me: vt omis qui videt filiū z credit in eum habeat vitam eternā. Superi⁹ dixit: Qui audit verbū meū: z credit ei q̄ misit me. Modo autē: Qui

videt filiũ ⁊ credit in eũ.nõ dixit:Et credit in pẽm. Hoc est.n. credere in filiũ:quod ⁊ in patrẽ: qz sicut pr̃ hz vitã in semetipo:sic dedit ⁊ filio hr̃e vitã in semetipo:vt sic ois q̃ videt filiũ ⁊ credit ī eũ:hẽat vitã eternã:credẽdo ⁊ transeũdo ad vitã:tangz pma illa resurrectõe.⁊ qz ipa nõ est sola subiũgit de secũda: Et ego resuscitabo eũ in nouissimo die.

¶ Murmurabant ergo iudei de illo:quia dixisset: Ego sum panis uiuus qui de celo descẽdi.Et dicebãt Nonne hic est filius ioseph: cuius nos nouim⁹ patrem ⁊ matrẽ?Quo modo ergo dicit hic:quia de celo descendi?Respõdit ergo ihesus ⁊ dixit eis: Nolite murmurare inuicẽ. Nemo potest uenire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eum:⁊ ego resuscitabo eũ in nouissimo die.Est scriptũ in prophetis: Erũt omnes docibiles dei. Omnis qui audiuit a patre ⁊ didicit uenit ad me: Non quia patrẽ uidit quisq̃z: nisi is qui ẽ a deo:hic uidit patrẽ.

¶ CHRY. Iudei existimãtes se comestõne carnali poturi nõ turbabãt: vsqz quo postea diffisi sunt. vñ dicit: Murmurabãt ergo iudei de illo: qz dixisset: Ego sum pa.vi.q̃ de ce.descẽdi. Videbant quidẽ turbari in hoc q̃ dixerat eũ de celo descẽdisse:sed non hoc erat:qõ turbatiõem faciebat: sed hoc quod nõ expectabãt potiri mẽla corpali. Adhuc tamẽ eũ venerabãt quia recẽs erat signũ:⁊ ꝓpterea nõ manifeste ei cõtradicebãt:sed murmurado suã turbatiõem ostẽdebãt.quid aũt murmurãdo dixerit subdit: Et dicebãt: Nõne hic est ihesus filiꝰ ioseph:cuiꝰ nos nouimꝰ ꝓpẽm ⁊ mrẽm: quomodo ergo dicit hic qz de scẽdi de celo? ¶ AVG. Lõge aũt isti erãt a pane de celo:nec eũ esurire nouerãt: panis.n.iste interioris hominis querit esurie ¶ CHRY. Manifestũ est enim qm̃ mirabilẽ eiꝰ nõdum sciuerãt generatõem. ꝓpterea eũ adhuc filiũ ioseph dicũt: sed nõ increpãtur. Nõ.n.respõdit eis: Nõ sum filiꝰ Ioseph.quia nõ poterãt illũ mirabilẽ partũ audire. Si vero eũ qui sm carnẽ nõ poterãt manifeste audire:multomagis nec supiorẽ ineffabilẽ. ¶ AVG. Ab hominibꝰ.n.carnez assumpsit:sed nõ more hominũ. nam patrẽ habens in celo:matrẽ elegit in terra.⁊ illic natꝰ sine matre: ⁊ hic sine patre.quid ergo talibꝰ murmurãtibꝰ rñdit subdit: Respõdit ergo ihesus ⁊ dixit eis: nolite murmurare inuicẽ.q.d. Scio q̃re nõ esuritis sic: vt istuz panẽ intelligatis negz q̃ratis: Nemo põt venire ad me:nisi pr̃ qui misit me traxerit illũ. Magna gratie cõmẽdatio:nemo venit nisi tractus:quẽ trahat: ⁊ quẽ nõ trahat:quare illũ trahat: ⁊ illum nõ trahat noli velle iudicare:si nõ vis errare,semel accipe ⁊ intelige.si nõ traberis:ora vt trabaris. ¶ CHRY. Dic aũt infiliũt manichei dicẽtes: qm̃ nihil in nobis est positũ:ꝛz hoc nõ quod in nobis est destruit:sed oñdit nos diuino auxilio indigẽtes.oñdit.n. hoc non eũ qui inuitꝰ venit:sed eũ qui multã patiẽ oppugnationẽ. ¶ AVG. Sed si inuiti trahumur ad christũ:inuiti credimꝰ:ergo violẽtia adhibet:nõ volũtas excitatur.sed intrare quisq̃z ecclesiã põt nolẽs: credere nõ põt nisi volẽs.corde.n.credit ad iusticiã. si ergo inuitꝰ venit qui trahit:nõ credit:si nõ credit nõ venit.nõ.n.ad christũ ambulãdo currimꝰ: ꝛz credẽdo nec motu corpis:sed volũtate cordis accedimus:ergo volũtate traberis.Quid est aũtẽ trahi volũtate: delectare in dño: ⁊ dabit tibi petitõnes cordis tui. est quedã voluptas cordis:cui dulcis ẽ panis ille celestis.porro si poete dicere licuit: Trahit sua quẽq̃z voluptas:q̃to fortiꝰ nos dicere debemꝰ trahi hominẽ ad christũ:qui delectat veritate:beatitudine: iusticia:sempiterna vita:qõ totũ christꝰ ẽ. An non br̃it corpis sensus voluptates suas ⁊ animꝰ deseriẽ a voluptatibꝰ suis.Da amãtẽ:desiderãtẽ:feruentẽ:fontẽ eterne patrie suspiratẽ:⁊ scit q̃d dicã: sed q̃re voluit dicere:quẽ traxerit pr̃.si trahẽdi sumꝰ:ab illo trahamur:cui dicit q̃dã que diligit:Trahe me post te.Qz quid intelligi voluit aduertamꝰ. Trahit pr̃ ad filiũ eos qui ꝓpterea credũt in filiũ: qz eũ cogitãt patrez br̃e deũ.Deꝰ.n.pr̃ equalẽ sibi genuit filiũ: ⁊ qui cogitat atq̃z in fide sua sentit ac ruminat eq̃lẽ esse pr̃i eũ in quez credit:ipm trahit pr̃ ad filiũ. Arriꝰ credit creaturã:non eũ traxit pr̃. Sotinꝰ dicit: Dõ solus ẽ xp̃s.q̃ sic credit:nõ eũ pr̃ trahit.traxit petrũ q̃ dixit: Tu es xp̃s filiꝰ dei viui.vñ ei dictũ ẽ: Nõ tibi reuelauit caro ⁊ sanguis:ꝛz pr̃ meꝰ q̃ in celis ẽ. Ista reuelatio ipa attractio est. Si.n.q̃ inẽ delitias trenas reuelãt amatibꝰ trahũt:nõ trahet reuelatꝰ xp̃us a patre. Quid.n.fortiꝰ desiderat aĩa q̃z vitatẽ:ꝛz ꝺ boies eiurũt:ibi saturabũt.iõ subiect:Et ego resu.eũ i no.die. q.d.saturabiẽ:eo q̃ ꝺ sitit in resurrectõe mortuoꝝ qm̃ ego resuscitabo eũ. ¶ AVG. de q̃.no.⁊ ve.te. Vt attrbit pr̃ ad filiũ ꝑ opa q̃ faciebat ꝑ illũ. ¶ CHRY. Non parua dignitas filiꝰ si pr̃ adducit: ⁊ ipse lucitat:nõ diuidẽs ad pẽm opa:sed oñdẽs pilitatẽ vtutis.deide oñdit modũ sm quẽ pr̃ trahit dicẽs: Scriptũ ẽ in ꝓphe.Et erũt omẽs doci.dei. Videt fidei dignitatẽ:qm̃ nõ ab hõibꝰ negz boies:sed ab ipso deo eã ꝑ debeãt addiscere. Magister.n.p̃fidet oibꝰ parꝰ exis sua tribuere:ad oẽs suã doctrinã effundẽs. Si aũt erũt omẽs docibles dei: qualr quidã nõ credũt: qz hoc de pluribꝰ dictũ ẽ:siue qm̃ omnes qui volũt. ¶ AVG. de p̃destinatõe sanctoꝝ: Vel aliter: Sicut integre loqmur cũ de aliquo litteraꝝ magistro qui in ciuitate solꝰ ẽ dicimꝰ: oẽs iste hic litteras docet. nõ qz oẽs discũt: sed qz nemo nisi ab illo discit quicũqz ibi litteras discit. Ita recte dicimꝰ: Omẽs deus docet venire ad xp̃m:nõ quia omnes veniũt:sed qz nemo aliter venit. ¶ AVG. sup iohã. Oẽs regni illiꝰ boies docibiles erũt dei:nõ ab hõibꝰ audiẽt. qui hoc ab hõibꝰ audiũt:tñ qõ intelligunt intꝰ oaꝛ.strepitũ verboꝝ ingero auribꝰ vestris: nisi reuelet ille q̃ intꝰ est;quõ ergo o iudei me potestis agnoscẽ quos pr̃ non docuit. ¶ BED. Dicit autez pluraliter: In ꝓphetis. quia omnes prophete: vno codẽq̃z spiritu repleti:licꝛz diuersa prophetarent; tamẽ ad idem tendebant.

Ca. VI.

quapropter cū quonis eoꝝ omnes alij cōcordant: sicut cum ioele ꝓpheta qui dicit: Erūt omnes docibiles dei. GLO. Doc in ioele non inuenit: sed aliquid simile. dicit. n. ibi: Filij syon exultate & letamini in dño deo vr̄o: qz dedit vobis doctorē. Expssit tñ ē in ysaia vbi dr̄. Dabo vniuersos filios tuos doctos a dño. CHRY. Quod quidē ꝑcipuū est: qa ante ꝑ homines discebāt qui dei sunt: nūc aūt ꝑ vnicū filiū dei & spūsanctū. AVG. de ꝑdestinatiōe sanctoꝝ: Omēs aūt docibiles dei veniunt ad filiū: qñ audierunt & didicerūt a patre per filiuz. vnde subdit: Omis qui audiuit a patre & didicit: venit ad me. Si autez omis qui audiunt a patre & didicit venit: ꝓfecto ois qui nō venit nō audit a patre nec didicit. Valde remota ē a sensib⁹ carnis hec schola i qua pr̄ audit & docet: ut veniat ad filiū: nec agit hoc cuz carnis aure sed cordis: ibi est & ipe filij. quia ipe ē verbū eius per qō pater sic docet: simul ē & spūssanct⁹. Inseparabilia. n. didicim⁹ eē opa trinitatis: sed patri ꝓ potissimū ē arbitratū: quia de ipo ꝓcedit & filij & spūssanctus. Itaqz gratia que occulte & humanis cordibus diuina largitate tribuit: a nullo corde duro respuit ideo quippe tribuit: vt cordis duricia ꝑmit⁹ auferatur. Cur ergo nō omēs docet: vt veniat ad christuz: nisi qz oēs quos docet: misericordia docet. quos aūt nō docet: iudicio nō docet. si aūt dixerim⁹ quid volūt discere: quos nō docet: rñdebit nobis: Et vbi est qō ei dr̄: De⁹ tu cōuertēs viuificabis nos: aut si non facat volētes ex nolētib⁹ deus: vt quid orat ecclia sm ꝓceptū dñi. ꝑ plecitoꝝ⁹ suis: nō. n. quisqz dicere pōt credidi: ut sic vocaret. ꝓuenit quippe eu misericordia dei: qz sic ē vocat⁹ ut crederet. AVG. su ꝑ iobā. Ecce ergo quō trahit pr̄ docēdo de veritate nō necessitatē imponēdo: trahere. n. dei ē. Ois q audiuit a patre & didicit: venit ad me. quid igit̄ christ⁹ nihil docuit: quid ꝙ prēm mgr̄m hoies nō viderūt filiū viderūt: fili⁹ ergo dicebat: iz pater docebat. Si .n. ego homo cū sim illū doceo. qui audiuit vbū meum: illū docet & pater qui audiuit vbū ei⁹. Exponit aūt hoc ipe & dicit nobis quid dixerat ꝓtinuo subiūgēs: Nō qz pa. vi. quisqz: nisi q a deo ē: hic vi. prēz. q. o. Ne forte cū dico vobis: ois qui audiuit a pre & didicit: dicatis apud vos: Nunqz vidim⁹ prēm: quō ab eo discere potuerim⁹: a meipo audite. Ego noui prēm: ab illo sum: quō vbū ē ab illo cui⁹ ē vbū: non qō sonat & trāsit: sed qō manet cum dicēte: & trahit audientē. CHRY. Oēs qdē a deo sum⁹. Jd vo qō ē ꝑcipuū filij & ꝓpriū eius hic nō posuit ꝓpter auditoꝝ imbecillitatez.

¶ Amen amen dico uobis: qui credit in me habz uitā eternā. Ego sū panis uite. Patres uestri manducauerūt māna i deserto: & mortui sūt. Hic est panis de celo descēdēs: ut siquis ex ipo māducauerit nō moriatur. Ego sum panis uiu⁹ qui de celo descendi. Siquis mauducauerit ex hoc pane: uiuit in eternuz.

AVG. Reuelare se voluit dñs quid esset. vñ dicit: Ame amē dico vobis: qui credit in me habet vitam eternā. q. o. Qui credit in me habet me: habere vitā eternā. vita. n. eterna ē vbuz quod in ꝓncipio erat apud deū: & vita erat lux hoiz assumpsit vita mortem: vt vita occideret mortem. CHRY. Quia vo turbe instabāt: cibū corpale: petentes: & ei⁹ cibi qui patrib⁹ eoꝝ dat⁹ erat reminiscētes: vt oñdat qd omia illa figura erāt hui⁹ veritatis ptis: mentōem de cibo spūali facit dicēs: Ego sum panis vite. Panē quidē vite seipm vocat: qñ vitam nostrā cōtinet & hāc & futurā. AVG. Sed quia illi de māna supbiebāt subiūgit: Patres vestri mādu cauerūt māna in deserto & mortui sunt. Ideo prēs vestri quia similes estis illoꝝ murmuratores patres murmuratoꝝ filioꝝ. Nam de nulla re magis deum offendisse ille popul⁹ dict⁹ est: qz cōtra deū murmurando. Ideo aūt mortui sunt: quia qō videbāt credebant: quod nō videbāt nō intelligebant. CHRY. Nō aūt sine causa addit: In deserto. sed occulte insinuās qñ nō longū temp⁹ fuit: quo. s. māna datū ē neqz simul cum venit in terrā ꝓmissiōis: sed quia videbāt panē datū a christo min⁹ esse illo quod patribus datū erat: in eo qd illud desup descēdebat. Miraculū vo panū inferi⁹ generabat ꝓpterea subiūgit: Hic est panis de celo descendēs. AVG. Hunc panem significauit māna: hūc panē significabat altare dei. Sacramenta hec sunt: & illa fuerūt. in signis diuersa sunt: in re que significat paria sunt. Apostolū audi: Omēs eandē escā spiritalē manducauerūt. CHRY. Deinde oñdit qd maxime eos poterat persuadere: quoniā ipi patrib⁹ suis multo digniores effecti sunt: qui māna māducātes sunt mortui. & ideo subdit: Ut siquis ex ipso māducauerit: nō moriatur A fine vtr usqz cibi oñdit differentiā. panē autē hic dogmata salutaria dicit: & fidez que in ipm est aut corp⁹ suum: hec. n. conseruāt animā. AVG. Sed nūquid nos nō morimur: qui manducauim⁹ panez descendētē de celo: sic illi sunt mortui: quēadmodum & nos sum⁹ morituri: quātū attinet ad mortez hui⁹ corporis visibilē atqz carnalē. quātū autē pertinet ad mortem spiritualē qua patres istoꝝ mortui sunt. Manducauit māna moyses & multi qui domino placuerūt & mortui non sunt: quia visibilem cibum spūaliter intellexerūt: spūaliter gustauerunt vt spiritualiter satiarētur. Nam & nos hodie accipimus visibilē cibum: sed aliud est sacramentū: aliud virt⁹ sacramenti: quoniā multi de altari accipiūt: & accipiēdo moriūt. vnde apostol⁹: Judiciū sibi manducat & bibit. panem ergo celestē spūalē māducare est innocentiā ad altare apportare. peccata & si sint quotidiana: nō sint mortifera. antecqz ad altare accedat. attēdite qd dicat: Dimitte nobis debita nr̄a sic & nos dimittim⁹ debitoꝝ⁹ nr̄is. si dimitt: dimittēt tibi. secur⁹ accede: panis ē nō venenū. sic q ex h pane māducauerit: nō morie. Sz q[illegible]net ad vtutē sacmēti: ñ qō ptinet ad visibile sacrm: q māducat. s. int⁹ nō foris. ALCVI. Jō inqz nō morit qui comedit hūc panē: qz ego sū panis viu⁹ qui de celo descēdi. THEO. Per hoc. s. qō incarnat⁹ ē: nō ergo ꝑ⁹ solū fuit homo: & postmodū assumpsit diuinitatē: vt nestoriꝰ fabulat. AVG. De celo descēdit & māna

vmbra erat: iste vitas ē. ALCVI. Est aũt mea vita viuificãs. vñ sequit̃: Dicꝫs mãdu. ex hoc pane: viuet. nõ tñ in pñti p fidē ⁊ iustitiã: sed in eternũ.

Et panis quē ego dabo caro mea est: pro mundi uita.

AVG. Determinat cõsequẽter dominꝰ quomodo se panē dicat: non tñ fm diuinitatē que pascit omia: sed etiã fm humanã naturã que ē assumpta verbo dei cuꝫ subdit: Et pa. quē ego dabo ca. mea ē: pro mũdi vita. BED. Hũc panē tũc dominꝰ dedit quãdo mysteriũ corpis ⁊ sanguinis sui discipul̃ tradidit: ⁊ quando semetipm deo patri obtulit in ara crucis. qõ vo dicit: Pro mũdi vita: nõ debemꝰ intelligere p elemẽtis: sꝫ p hõibꝰ qui mũdi nomẽ designãt. THEO. In hoc qõ dicit: Quẽ ego dabo: ptãtẽ suã demõstrat: qꝫ nõ sicut seruꝰ minor patre crucifixꝰ ē: sed volũtarie. nã ⁊si a patre dari dicat̃: tñ seipm tradidit ipe. Attẽde aũt qꝫ panis qui in mysteriis a nobis assumit̃: nõ solũ figurã gerit carnis christi: sꝫ ipe ē vera caro xpi. nõ. n. dixit: Panis quẽ ego dabo figurã carnis mee gerit: sed caro mea ē. Trãsmutatꝰ aũt inenarrabilibꝰ verbis iste panis p mysticã benedictiõem ⁊ habitatiõem spũssancti in carnẽ xpi. Sꝫ ꝙre nõ videmꝰ carnẽ: qꝫ si caro videret̃ horror nos in eiꝰ assũptiõe inuaderet: vñ vt nre infirmitati ꝺdescẽdat̃: talis nobis videt̃ mysticꝰ cibꝰ fm qꝫ nre cõsuetudini cõpetebat. p mũdi aũt vita carnẽ suã tradidit: qꝫ moriẽdo morẽ soluit. Ego etiã intelligo p mũdi vita resurrectiõem: nã vñi mors vniuersalẽ resurrectiõem toti generi hũano ministrauit. forte aũt ⁊ vitã q̃ in scificatiõe ⁊ btificatiõe cõfistit ⁊ spũ: mũdi vitã dixit. q̃uis. n. nõ oẽs suscepẽrit vitã q̃ ẽ i scificatione ⁊ spũ: tñ oñs seipm p mũdo tradidit: ⁊ q̃tũ i eo ē totꝰ mũdꝰ scificat̃. AVG. Qñ aũt capet caro qꝫ dixit panẽ carnẽ: nouit aũt fideles corpꝰ xpi: si corpus xpi esse nõ negligãt: fiãt corpꝰ xpi: si volũt vitẽ de spũ xpi. de spũ. n. xpi nõ viuit: nisi corpꝰ xpi. nũq̃d. n. corpꝰ meũ vnit de spũ tuo? Hũc panem exponit apls dicẽs: Vnũ corpꝰ multi sumꝰ. O sacramẽtũ pietatis: o signũ vnitatis: o vinculũ charitatis. q̃ vult viuere accedat: credat: incorpet̃ vt viuificet̃.

Litigabant ergo iudei ad inuicẽ dicẽtes: Quomodo potest hic nobis carnẽ suã dare ad mãducandũ? Dixit ergo eis iesus: Amẽ amen dico uobis: nisi mãducaueritis carnẽ filij hominis ⁊ biberitis eius sanguinẽ: non habebitis uitam in uobis. Qui manducat meam carnẽ ⁊ bibit meũ sanguinẽ: habet uitaꝫ eternã: ⁊ ego resuscitabo eũ in nouissimo die.

AVG. Quia iudei panẽ cõcordie non intelligebant: ad inuicẽ litigabant. vnde dicit̃: Litiga. er. iu. ad inui. dicẽ. quõ po. hic no. da. car. suã ad mãducãdũ: Qui aũt manducat talẽ panẽ: nõ litigat ad inuicem: quoniã per hũc deus habitare facit vnanimes in domo. BED. Putabãt ergo iudei qꝫ dominus pticulati carnẽ suam diuideret: ⁊ eis ad mãducandum daret. ⁊ ideo litigabãt: quia non intelligebãt. CHRY. Quia igitur dicebãt hoc esse impossibile ut. l. carnẽ suam ad manducãdũ daret ostẽdit: quoniã nõ solũ nõ est impossibile: sed valde necessarũ. vnde sequit̃: Dicit ergo eis iesus: Amẽ amẽ dico vobis: nisi mãducaueritis carnẽ filij hominis: ⁊ biberitis eius sanguinẽ: nõ habe. vitã in vobis. AVG. q. d. Quomodo quidẽ detur: ⁊ quisnã sit modꝰ manducandi istum panem ignoratis: verũtamẽ nisi mãducaue. ⁊c. BED. Et ne crederet̃ illis solis hec dixisse mox generalẽ sententiam intulit: Qui mã. meaꝫ car. ⁊ bibit meũ sanguinẽ. AVG. Et ne istam vitaꝫ intelligentes de hac re litigarẽt: secutꝰ adiũxit: Habet vitam eternã. Nanc ergo nõ habet: qui istam carnẽ nõ manducat: nec istum sanguinẽ bibit. Nam tpalem vitam fine illo habere homines possunt: eternaꝫ vero omnino nõ possunt. Non ita est in hac esca: quam sustentãde huius tempalis vite causa sumimus. nam qui eam nõ sumpserit nõ viuet: nec tamẽ qui eam sumpserit viuet. Fieri enĩ potest ut morbo vel senio vel aliquo casu plurimi qui eam sumpserint moriãtur. In hoc vero cibo ⁊ potu. i. corporis ⁊ sanguinis domini nõ ita est. nam ⁊ qui eam non sumit: nõ habet vitam: ⁊ qui eam sumit habet vitã: ⁊ hanc vtꝫ eternã. THEO. Non enim puri hominis caro est: sed dei: ⁊ hominẽ diuinũ facere valens: tanẽꝫ diuinitate inebriãs. AVG. xxi. de ciui. dei: Sunt autem quidã liberatiõem ab eterno supplicio hominibꝰ promittẽtes christi baptismate ablutis: qui participes sunt corporis eius: quomodolibet vixerit: propter illud quod dicit̃ hic. Sed cõtradicit eis apostolꝰ dicẽs: Manifesta sunt opa carnis que sunt: fornicatio: immũdicia ⁊c. que ꝓdico sicut ꝓdixi. qñ qui talia agũt: regnũ dei nõ possidebunt. Quãobrẽ quomodo sit accipiẽduꝫ quod hic dr̃m merito querit̃? Qui enĩ in eius est corpis vnitate. i. in christianorꝫ cõpagine mẽbrorꝫ: cuiꝰ corpis sacramẽtũ fideles cõmunicãtes de altari sumere cõsueuerũt ipe vero dicendꝰ est manducare corpꝰ ⁊ bibẽ sanguinez christi: ac p hoc hereticꝰ ⁊ scismaticꝰ ab vnitate corpis sepatꝰ: possunt idẽ percipe sacramẽtũ: sed non sibi vtile: immo etiã noxiũ quo iudicent̃ grauius q̃ vel tardius liberẽtur: nec illi etiã in perditis ⁊ dãnabilibꝰ moribus debẽt esse securi: qui p vite iniquitatez ipam vite iusticiã que est christꝰ deserũt: siue fornicãdo: siue aliquid huiusmodi faciẽdo. Nõ enĩ isti dicendi sunt manducare corpꝰ christi: qñ nec in mẽbris computãdi sunt christi. Ut enĩ alia taceã: non possunt simul esse mẽbra christi: ⁊ mẽbra meretricis. AVG. super iohã. Nunc itaqꝫ cibum ⁊ potũ societatem vult intelligi corpis ⁊ membrorũ suorꝫ: quod est ecclesia in ꝑdestinatis ⁊ vocatis ⁊ iustificatis et glorificatis sanctis ⁊ fidelibꝰ eius. hui⁹ rei sacramentũ. i. vnitas corporis ⁊ sanguinis christi: alicubi quotidie: alicubi ceteris intervallis dierũ in dominica mensa prepatur: ⁊ de dominica mensa sumitur: qui busdam ad vitã: quibusdaꝫ ad exitiũ. Res vero ipsa cuiꝰ sacramentũ est: omni homini est ad vitaꝫ: nulli ad exitium: quicũqꝫ eius particeps fuerit. Ne autez putarẽt sic in isto cibo ⁊ potu promitti vitam eternam: ut qui eam sumerẽt: iam nec corpe morerent̃.

quie cogitatiõi accurrẽs subiũgit dicẽs: Et ego resuscitabo eũ in nouissimo die: vt.s. habeãt interĩ vitã eternã ſm ſpiñ in requie que ſanctoꝝ ſpũs ſuſcipit. Quod autẽ ad corp⁹ attinet: nec corp⁹ etiã vita eterna fraudetur: ſed in reſurrectõe mortuoꝝ in nouiſſimo die eam habeat.

Caro enĩ mea uere eſt cibus: et ſanguis meus uere eſt potus. Qui manducat meã carnẽ: ⁊ bibit meũ ſanguinẽ: in me manet ⁊ ego in illo Sicut miſit me uiuẽs pater: et ego uiuo ꝓpter patrem: ⁊ qui mãducat me: ⁊ ipſe uiuet ꝓpter me. Hic ẽ panis qui de celo deſcẽdit. Non ſicut mãducauerũt patres ueſtri manna ⁊ mortui ſunt. Qui mãducat hunc panẽ: uiuet in eternũ. Hec dixit in ſynagoga docẽs in capharnauꝫ.

BED. Dixerat ſupi⁹: Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meũ ſanguinẽ: hꝫ vitã eternã. ⁊ vt oñdere q̃ta diſtãtia ſit inter corpalẽ cibũ ⁊ potũ: ⁊ ſpũale myſteriũ corpis ⁊ ſanguinis ſui adiecit: Caro.n.mea vere eſt cib⁹: ⁊ ſa.me.ve.eſt pot⁹ CHRY. Hoc aũt dicẽ: aut vt credãt his que dicta ſunt: vt nõ eſtiment enigma ⁊ parabolaz eſſe: ſed ſciãt q̃ñ omnino oꝑtet mãducare corp⁹ chriſti. i. aut vult dicere q̃ ver⁹ cibus eſt hic qui aĩam ſaluat. AVG. Vel aliter: Cum cibo ⁊ potu id appetãt homĩes vt nõ eluriãt neq; ſiti ant: hoc veraciter nõ ꝑſtat niſi iſte cib⁹ ⁊ potus: quitos a quib⁹ ſumit immortales ⁊ incorruptibiles facit. i. ſocietas ipa ſanctoꝝ vbi pax erit: ⁊ vnitas plẽa atq; pfecta: ꝓpterea domin⁹ noſter corp⁹ ⁊ ſanguinẽ ſuũ in eiſ reb⁹ cõmẽdauit: que ad vnũ aliq̃d redigunt ex multis. nãq; aliud. s. panis ex multis granis in vnũ cõſtat: aliud. s. vinũ ex multis acinis cõfluit. Deinde iam exponit quid ſit mãducare corp⁹ eius: ⁊ ſanguinẽ bibere dicẽs: Qui mãdu. me. car. ⁊ bibe. me. ſan. in me ma. ⁊ ego in illo. Hoc eſt ergo mãducare illã eſcã: ⁊ illũ bibere potũ: in chriſto manere: ⁊ chriſtũ in ſe habere. Ac ꝓ hoc qui nõ manet ĩ chriſto: ⁊ in quo nõ manet chriſt⁹: ꝓculdubio nec mãducat ei⁹ carnẽ: nec bibit ei⁹ ſanguinẽ: ſed magis tãte rei ſacramẽtũ ad iudicium ſibi mãducat ⁊ bibit. CHRY. Vel aliter cõtinuat̃: q; ꝓmiſerat ſe manducantib⁹ vitã eternã: vt ergo hoc cõfirmet induxit Qui mãdu. me. car. ⁊c. AVG. de ver. do. Multi q̃ dẽ qui vel corde ficto carnẽ illã mãducãt: ⁊ ſanguinẽ bibũt: vel cũ mãducauerĩt apoſtate fiũt: nũquid manẽt in chriſto: ⁊ chriſt⁹ in eis? Sed eſt ꝓfecto q̃dam mod⁹ mãducãdi illã carnẽ: ⁊ bibẽdi illium ſanguinẽ: quomodo qui mãducuerit ⁊ biberit: in chriſto manet ⁊ chriſt⁹ in eo. AVG. xxi. de ciuita. dei: Hoc eſt illi qui nõ ſacramẽtoten⁹ trñ: ſi reuera corp⁹ chriſti mãducãt: ⁊ ſanguinẽ bibunt CHRY. Et q̃ ego viuo: manifeſtũ ẽ q̃ ipe viuet. ⁊ ad hoc oñdẽdũ ſubiũgit: Si. mi. me vi. pa. ⁊ ego vi. ꝓ. pa. ⁊ q̃ mã. me ⁊ ipe vi. ꝓ. me. Ac ſi dicat: Viuo ego ſicut pr̃. ⁊ ne in genitũ eſtimes adiecit: Propter prẽm: prẽm ſibi eſſe principiũ occulte inſinuãs. qõ aũt dicit: Qui mandu cat me: ⁊ ipe viuet ꝓpter me: nõ de vita ſim: pl⁹ hoc ſed de approbata. Heretici etiã infideles viuũt: nõ mãducãtes de carne illa: ſed neq; de reſurrectõe cõfidũt dicit. eterni oẽs ſuſcitabunt̃: ſed de gloriola ⁊ merce dẽ hñte. AVG. Nõ aũt ait: Sicut mãduco prẽm: ⁊ ego viuo ꝓ prẽm: ⁊ qui mãducat me: ⁊ ipſe viuet ꝓpter me. Nõ. n. fili⁹ ꝓticipatõne p̃is fit melior: fit ꝓticipatõe filij p vnitatẽ corpis ei⁹ ⁊ ſanguis quod illa manducatio ⁊ potatio ſignificat: nos efficimur meliores. Si ergo ita dictũ eſt: Viuo ꝓpter prẽm. q; ipe de illo eſt: fine detrimẽto eq̃litatis dictũ eſt: nec tñ eandẽ nrãm ⁊ ſuã equalitatẽ ſignificauit: ſz grãm mediatoris oñdit. Si aũt ſm id accipimus: Viuo ꝓpter patrem. quod alibi ait: Pater maior me eſt: hec uerba ita dixit: Sicut miſit me pater. Ac ſi diceret: vt ego viuo ꝓpter patrem. i. ad illũ tan q̃ ad maiorẽ referã vitã meã: exinanitio mea fecit: ĩ q̃ me miſit. vt aũt quiſq; viuat ꝓpter me: ꝓticipatio facit: q̃ mãducat me HYLA. viij. de tri. De veritate igit̃ carnis ⁊ ſanguinis chriſti: nõ relict⁹ eſt ambigẽdi loc⁹: nũc. n. ex ipſi⁹ dñi ꝓfeſſiõe ⁊ fide nr̃a vere caro eſt: ⁊ vere ſanguis ẽ. Hꝫ ergo vite nr̃e cauſa ẽ: qõ ĩ nobis carnalib⁹ manẽtẽ ꝑ carnẽ chriſtũ habem⁹ viuturis nobis: ꝑ eũ ea cõditõe q̃ viuit ille ꝑ prẽm. Si ergo nos nãlr ſm carnẽ ꝑ eũ viuim⁹. i. nãm carnis ſue adepti: quõ nõ nãlr ſm ſpiñ in ſe prẽm habeat: cũ viuat ipe ꝑ prẽm: ꝑ prẽm aũt viuit: cũ natiuitas ñ aliena ei intulit diuerſamq; nãm. AVG. Ut ãt illũ panẽ mãducando viuamus: qui eternã vitã ex nobis habere nõ poſſumus: de celo deſcẽdit. vnde ſequit̃: Hic eſt panis qui de celo deſcẽdit HYLA. .x. de trini. De panẽ hic dicit: ac ne verbi virt⁹ atq; natura defeciſſe exiſtimaret̃ in carnẽ: panẽ carnẽ ſuã eſſe dixit: vt ꝑ hoc qui deſcẽdẽs de celis panis ẽ nõ ex humana cõceptõe origo eẽ corpis ei⁹ extimaret̃: dũ celeſte eſſe corp⁹ oñdit. at vo cũ panis ẽ: aſſũpti ꝑ verbũ corpis eſt. ꝓfeſſio. THEO. Nõ. n. purũ deũ comedim⁹. nã ⁊ ipalpabilis ⁊ incorpoꝛeꝰ eſt: neq;. n. homis puri carnẽ comedim⁹ que nil poſſet ꝓficere. ſed quia de⁹ carnẽ ſibi vniuit: caro ei⁹ vnifi catiua exiſtit: nõ q̃ in dei naturã trãſierit: ſz ſm q̃ndam igniti ferri conſuetudinẽ: quod ⁊ ferrũ manet ⁊ ignis actũ oſtẽdit. ſic ⁊ caro dñi viuificatiua eſt: tanq̃ caro verbi dei. BED. Et vt oſtẽderet diſtantiam vmbre ⁊ lucis: typi ⁊ veritatis ſubiũxit: Non ſicut mãducauerũt patres veſtri mãna ⁊ mortui ſũt qui mãducat hũc panẽ viuet in eternũ. AVGV. q̃ aũt illi mortui ſunt: ita vult intelligi: vt nõ viuãt ĩ eternũ. Nã ꝑaliter ⁊ bi ꝓfecto morietur: q̃ chriſtũ mãducãt: ſed viuũt ĩ eternũ: quia chriſt⁹ ẽ vita eterna CHRY. Si. n. poſſibile fuit ſine meſſe ⁊ frumẽto ⁊ aliis hmõi. xl. annis illoꝝ vitã conſeruare: multo magis nunc cibo ſpũali hoc facere poterit: cui⁹ illa erãt figure. frequẽter aũt vitã rep⁹omittit: quia nihil eſt ita delectabile hõibus. vnde ⁊ in veteri teſtõ lõgitudo vite ꝓmittebat̃: hic aũt vita finẽ non hñs. Simul etiã per hoc oſtẽdere vult: quoniã ſentẽtiaz morti tradentẽ ꝑ pctõ nũc ſoluit: vitã eternã cõtrario ꝓmittẽs. Sequit̃: Hec dixit in ſynagoga docẽs ĩ capharnauꝫ. vbi. s. plurime virtutes eius ſunt facte.

docebat aũt in ſynagoga ⁊ in tẽplo:multitudines attrahẽ volẽs ⁊ oĩdẽs qñ nõ ẽ ꝺ̃ziuſ patri. BED. Myſtice aũt capharnaũ:q̃ interp̃tat villa pulcherrima ſignificat mũdũ:ſynagoga vo iudaicũ pp̃lm.p b̃ q̃ oĩdit q̃ dñs p myſteriũ incarnatõis mũdo apparẽs iudaico pp̃lo multa docuit:q̃ ipe intellerit.

¶ Multi ergo audiẽtes ex diſcipulis eius dixerũt:Dur⁹ eſt hic ſermo. Et quis põt eũ audire? Sciẽs aũt ieſus apud ſemetip̃m:quia murmuraret de hoc diſcipuli eius:dixit eis Hoc uos ſcãdalizat? Si ergo uideritis filiũ hois aſcẽdẽtẽ ubi erat p̃us Spũs eſt qui uiuificat:caro nõ p̃odeſt quicq̃z. Verba que ego locutuſ ſum uobis: ſpũs ⁊ uita ſunt. Sed ſunt quidã ex nobis qui nõ credũt. Sciebat enĩ ab initio ieſus: q̃ eſſent credẽtes:⁊ quis traditur⁹ eſſet euz. Et dicebat: Propterea dixi uobis quia nemo põt uenire ad me niſi fuerit ei datũ a patre meo. Ex hoc mlti diſcipulorũ ei⁹ abierũt retro: ⁊ iã nõ cum illo ambulabãt. Dixit ergo ieſus ad duodeci: Nunquid ⁊ uos ultiſ abire? Reſpõdit ergo ei ſimõ petrus: Dñe ad quẽ ibim⁹? Verba uite eterne habes. Et nos credim⁹ ⁊ cognouim⁹ quia tu es chriſt⁹ filius dei. Reſpõdit eis ieſus: Nõne ego uos duodeci elegi: ⁊ ex uobiſ unus diabolus eſt. Dicebat aũt de iuda ſimonis ſcariothis. Hic ei erat traditur⁹ eũ cũ eſſet unus ex duodeci.

AVG. Talia loquẽte ieſu nõ crediderũt aliquid magnũ dicẽtẽ:⁊ verbis illis aliquã grãm coop̃antẽ ſed put voluerũt intellexerũt:⁊ more boĩm:q: poterat aut diſponebat ieſus carnẽ qua indutũ erat v̄bũ veluti cõſciſſam diſtribuẽ credẽtib⁹ in ſe. vñ dicitur Multi g̃ audi. nõ ex ini. ſed ex diſci. ei⁹ dixe. Du. ẽ h̃ ſmo. CHRY. i. difficile ſuſceptibilis: ſuperceden eoz imbecillitatẽ. putabãt. n. eũ ſupra ſeip̃m loq̃ maiora p̃pa dignitate. ⁊ dixerũt: Quis põt eũ audire: q̃ ſi p̃ ſeipſis nĩdẽtes: quia nõ debebãt. AVG. Si ãt diſcipuli durũ habuerũt iſtũ ſermonẽ: q̃d inimici: ⁊ tamẽ ſic oportebat vt dicẽt q̃ nõ ab hõib⁹ intelligereẽ: ſecretũ dei intẽtũ debet facere: nõ aduerſos. THEO. Cũ aũt audis q̃ diſcipuli eius murmurabãt: nõ intelligas hoſ qui actu ſunt diſcipuli: ſz hoſ qui in habitu ⁊ figura videbãt ab eo inſtrui. Nã inter diſcipulos erãt q̃dã ex plebe qui dicebãt ei⁹ diſcipuli: q: multo cũ diſcipulis manebãt tpe. AVG. Sic aũt apud ſe iſta dixerũt vt ab illo nõ audirent ſed ille qui nouerat in ſeipis apud ſemetip̃m audiebat. vñ ſeq̃t: Sciẽs aũt ieſus apud ſemetip̃m q: murmu. de h̃ diſci. ei⁹ dixit eis: h̃ vos ſcãdali. ALCVI. Nõ. ſ. dixi vobis mãducare carnẽ meã: ⁊ bibere ſanguinẽ meũ. CHRY. Erat aũt hoc ſue deitat⁹ ſignũ occulta ĩ mediũ ferre. vñ ſeq̃t: Si g̃ vide. fi. ho. aſcẽ. vbi erat p̃us. ſupple: quid dicetis: Hoc ⁊ in natbanaele feẽ dicẽs: Añ dixi tibi: vidi te ſub ficu: credis: maiora his videbis. Nõ igit̃ qões qõnib⁹ copulat: ſed magnitudine dogmatũ ⁊ multitudine eos induere vult. Nõ igit̃ diſcipulos in ſcãdalũ mittẽ volẽs hoc dicit: ſz eop ſcãdalũ ſoluẽ volẽs. nã dũ eſtimãt eũ de ioſeph natũ: nõ ſuſcipiũt ea q̃ dicebãt. Qui vero crediturꝰ erãt qñ de celo deſcẽdit: ⁊ illuc aſcẽdit facili⁹ attẽdũt his q̃ dicebãt. AVG. Vel alr: Hinc ſoluit qõ illos cõmouerat: illũ. n. putabãt erogaturũ coz⁹ ſuũ: ille aũt dixit ſe aſcẽſurũ in celũ vtiq; integrũ: Cũ videritis inquiẽs filiũ homis aſcẽdẽtẽ vbi erat p̃us. Certe vel tũc videb. t|: q: nõ eo modo quo putatis erogat coz⁹ ſuũ. ⁊ q: gra ei⁹ nõ ꝺ̃ſumit̃ moꝛ fib⁹: fili⁹ aũt hois chriſt⁹ ex virgie maria hic eẽ cepit in terra: vbi carnẽ aſſumpſit ex terra. quid ergo vult qõ ait: Cũ vide. fi. ho. aſcẽ. vbi erat p̃us: niſi vt intelligam⁹ vnã p̃ſonã eẽ chriſtũ deũ ⁊ hoiem: nõ duas: ne fides nr̃a ſit q̃ternitas: ſed trinitas. Sic ergo erat fili⁹ hois in celo: quẽadmodũ fili⁹ dei erat in terra: fili⁹ dei in terra in ſuſcepta carne: fili⁹ hois in celo i vnitate p̃ſone. THEO. Nõ ergo ꝓpter hoc putes q: de celo coꝛpus chriſti deſcẽderit: hoc enĩ martiani hereticꝰ ⁊ apollinaris eſt dictũ: ſed quia vnus et idem erat filius dei ⁊ homis. CHRY. Propter h autẽ ⁊ aliam ſolutõem inducit dicens: Spiritus eſt qui viuificat: caro nõ poteſt quicq̃z. qõ aũt dicit tale eſt: ſpiritualiter oportet ea que de me ſunt audire. qui autẽ carnaliter audit: nihil p̃ficit. Eſt autẽ carnaliter intelligere: ſimpliciter ea que ꝓpoſita ſũt videre: ⁊ nihil plus imaginari. Oportet autẽ nõ ita iudicare: ſed omĩa myſteria interiozb⁹ oculis inſpicere: quod ſemp eſt ſp̃ualiter audire. Carnale vero erat dubitare qualiter poteſt nobis carnẽ dare mãducare: quid igitur: nõ eſt vera caro: immo vtiq; qõ igitur ait: Caro nõ p̃odeſt quicq̃z: nõ de ſua carne dicit: ſed de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebant. AVGV. Vel aliter: Caro nõ p̃deſt quicq̃z. Sed quomodo illi intellexerũt: Carnẽ q̃pe ſic intellexerũt: quomodo in cadauere dilaniat̃: aut in macello vẽditur: nõ quomodo ſpiritu vegetatur: accedat ſpiritus ad carnẽ: ⁊ p̃odeſt plurimuz. nam ſi caro nihil p̃odeſſet: verbũ caro non fieret vt habitaret in nobis: ſed ſpirit⁹ per carnẽ aliquid operatus eſt in nobis p̃o ſalute noſtra. AVGV. x. de ciuita. dei: Nõ enim caro per ſeip̃am mũdat: ſed per verbũ a quo ſuſcepta eſt: q: cum ſit p̃ncipiũ omnium ſuſcepta anima ⁊ carne: ⁊ animã credẽtiũ mũdat ⁊ carnẽ. Spirit⁹ ergo eſt qui viuificat: caro non p̃odeſt quicq̃z. ſicut illi intellexerũt carnẽ: non ſic ego vo ad mãducandũ carnẽ meam: quia nec carnem debem⁹ ſapere ſm carnẽ. p̃oinde dicit: Verba que ego locutus ſum vobis: ſpiritus ⁊ vita ſunt.

Ca. VI.

CHRY. i. spūalia sunt: nihil habētia carnale: neq; cōsequētiā naturalē: sed erutā sunt ab omni tali necessitate que in terra: ⁊ a legib⁹ que hic posite sunt. AVG. Si ergo intellexisti spūaliter: spūs ⁊ vita tibi sunt. si intellexisti carnaliter: etiam sic spirit⁹ ⁊ vita sunt: sed tibi nō sunt. Dixim⁹ enī hic oīm cōmēdare se in māducatōe carnis sue: ⁊ potatōne sanguis sui vt in illo maneam⁹ ⁊ ipe in nobis. hoc aūt quid facit nisi charitas? Charitas aūt dei diffusa est in cordib⁹ nostris p spīm sanctū qui dat⁹ est nobis: ergo spirit⁹ ē qui viuificat. CHRY. Et ḋa de carnali audiētia supra locut⁹ est subiūgit: Sed sunt quidā ex vobis q̄ nō credūt. Dicēs quidā: discipulos excepit: suā autē vīgnitatē oīndit occulta reuelās. AVG. Nō dixit Sūt quidā in nobis qui nō intelligūt: sed cāq; dicit quare nō intelligāt. Propheta. n. dixit: Nisi credideritis: nō intelligetis. nā qui resistit: quō viuificatur? Aduersari⁹. n. radio lucis quo penetrād⁹ est: nō auertit aciē: sed claudit mētē: credāt ⁊ apiāt: ⁊ illuminent. CHRY. Et vt discas: qm̄ ante hec verba et nō postq̄ murmurauerūt ⁊ scādalizati sunt: ꝟ christus cognouerat: subiūgit euāgelista dicēs: Sciebat. n. ab initio iesus qui eēnt credituri: ⁊ q̄s traditur⁹ ei eēt. THEO. Uolēs p ꝟ nobis euāgelista oīndē q̄ ante ostōem mūdi oīa cognoscebat: qō diuinitatis erat indiciū. AVG. Sed postq̄ distīxit credentes domin⁹ a nō credētibus: exp̄ssit cām quare non credūt. vī sequit: Et dicebat: Propterea dixi vobis: quia nemo pōt venire ad me: nisi fuerit ei datū a patre meo. CHRY. q. d. Nō turbāt me: neq; stupore ferūt qui no credūt. Noui quib⁹ dedit pater. Dixit aūt hoc: vt oīndat qm̄ nō illorū gl'iam cōcupiscēs ꝟ dicebat: ⁊ vt suadeat eis q̄ p̄ēm ei⁹ existimēt deum ⁊ nō ioseph. AVG. Ergo ⁊ credere dat nobis: nō enī nihil est credere. Si. n. magnū quid est: gaude q̄ credidisti: sed noli extolli. q̄d. n. habes: qō nō accepisti? AVG. de p̄destinatōne sanctor̄: Hoc aūt do nō quibusdā dari ⁊ quibusdā nō dari oīo nō dubitat: q̄ nō vult manifestissimis sacris lr̄is repugnare. Cur aūt nō oīb⁹ det: fidelē mouere nō debet q̄ credit ex vno oēs isse in cōdēnatiōem iustissimā: ita vt nulla dei eēt iusta rep̄hēsio: ⁊ si null⁹ inde liberaretur. vnde cōstat magnā eē grām q̄ plurimi liberāt. Cur aūt istū pot⁹ q̄ illuz liberet: inscrutabilia sūt iudicia eius: ⁊ inuestigabiles vie eius. Sequit: Ex hoc multi discipuli ei⁹ abierūt retro: ⁊ iā cuz illo nō ambulabāt. CHRY. Nō dixit: Recesserūt: sz Abierūt retro: ab ea que fm̄ virtutē ē auditōe: ⁊ quā bēbant olim fidem pdiderūt. AVG. Et p̄cipi a corpe vitaz pdiderūt: q; forte in corpe nec fuerūt: inter non credētes ⁊ ipsi reputati sunt. Abierūt retro nō pauci sz multi post sathanā: nō post christū: quomodo de q̄busdā feminis dicit apostolus: Quedā cōuerse sunt retro post sathanā. Petrū autē nō repulit dominus retroire post sathanā: sed fecit post se ire. CHRY. Queret autē aliquis quod temp⁹ erat verba dispensandi his que cōstructa erāt nocentiū: multa q̄dem utilitas ⁊ necessitas: Quia enī instabāt cibū corpalē petentes: ⁊ eius qui sub patrib⁹ dat⁹ ē reminiscētes: oīdens q̄m oīa illa typus erāt: meminit cibi spiritalis. Non igit scādalizari oportebat: sed interrogare cōgruū erat: quare illorū amentie scādalū fuit: non indissolubilitatis eorū que dicebant. CHRY. Et hoc etiā forte factū ē ad cōsolatōem nr̄ām: quoniā aliquādo cōtingit vt homo dicat ver̄: ⁊ quod dicit nō capiatur: atq; illi qui audiūt scādalizent ⁊ discedant. Penitet autē hoiem dixisse quod verū ē. dicit enim apud se homo: Non debui sic dicere: ⁊ sic domino contigit. Dixit: ⁊ pdidit multos. sed nō turbatur ipe: quia ab initio nouerat: qui nō essent credētes. nos si nobis contīgat conturbamur: solatiū in domino inueniam⁹: ⁊ tamē caute verba dicamus. BED. Sciebat aūt dominus de alijs discipulis qui remānserūt: an vellent abire: sed tñ eos interrogauit vt fides eor̄ mōstrarēt ⁊ alijs imitāda ꝓponeretur. seq̄t: Dixit ergo iesus ad. xij. Nūq̄d ⁊ vos vultis abire? CHRY. Per hūc aūt modū oportebat eos trahi. nā si eos laudassent: passi essent aliq̄d humanū: existimātes se grām christo facere: euz nō relinquēdo: oīdēs vo se nō indigere eor̄ sequela: magis eos detinuit. nō aūt eis dixit: Abite. hoc. n. eēt eos expellē: sz interrogauit eos an vellēt abire: anferēs eis vim ⁊ necessitatē: ⁊ volēs eos verecūdia coartari. ex necessitate. n. detineri par eēt: ac si abirēt. Petr⁹ autē fratrū amator: amicitie cōseruator: p toto rndet collegio. vñ seq̄t: Rndit ergo ei si. pe. Dñe ad quē ibim⁹? AVG. q. d. Repellis nos a te: da nobis alteruz ad quē ibim⁹ si te relinq̄m⁹? CHRY. Hoc aūt verbuz multe ē amicitie oīsiuū: q; s. christ⁹ eis honorabilior erat q̄ p̄ēs ⁊ mrēs: deinde vt nō videat ꝟ pp̄ta dicere: q; nō eēnt q̄ eos recipēt subiūgit: Uerba vite eterne habes. Audiēs. n. mgr̄m dicētē: qm̄ refusci tabo eū: ⁊ hēbit vitā eternā: oīndit se recordari eorū q̄ dicta sunt verbor̄. ⁊ iudei q̄dē dicebāt: Hic ē fili⁹ ioseph. hic vo dicit: Et nos credim⁹ ⁊ cognim⁹ q; tu es christ⁹ fili⁹ dei. CHRY. Credidim⁹. n. vt cognoscerem⁹. nā si p̄us cognouissem⁹: deinde credē vellem⁹: nec cognoscerem⁹ nec credē valerem⁹. Hoc credim⁹ ⁊ cognim⁹: q; tu es xp̄s fili⁹ dei. i. q; ipa vita eterna tu es: ⁊ nō vas in carne ⁊ sanguīe tuo nisi q̄ es. CHRY. Quia vo petr⁹ dixerat: Et nos credim⁹: dūs de collegio credētiū exripit iudā. vñ seq̄t: Rndit ḡ eis ies⁹ Nōne ego vos. xij. elegi: ⁊ vn⁹ ex vobis diabol⁹ est? Q̄d aūt dicit tale ē: ne estimetis q; secuti estis me: nō redarguā malos: dignū aūt ē hic querē: q̄re nūc nihil dicit discipuli: sed postea formidātes dicunt: Nūquid ego sū dñe? sz nōdū petr⁹ audierat. Uade retro me sathana: ⁊ pp̄ hoc timorē non habuit. nūc etiā nō dicit: Un⁹ ex vobis me tradet: sed diabol⁹ ē. ideo nesciebāt q̄d dicebat: sed malitiā estimabāt vitupari solū. accusant aūt hic xp̄m gētiles insipiēter nō enī electio ei⁹ vim infert his q̄ futura sūt: sz i voluntate positū ē saluari ⁊ pire. BED. Uel dicēdū: q; ad aliud elegit. xi. ⁊ ad aliō vnū. xi. elegit vt i aplica dignitate pseuerarent. vnuz elegit: vt p. pditiōis ei⁹ offm̄ salutē opareť būani generis. AVG. Elect⁹. n. ē iste: de q⁹ nolēte ⁊ nesciēte magnū aliq̄d bōi fiēt. Sic. n. iniq̄ male vtūť bonis opib⁹ dei: sic ecōtra de⁹ bñ vtit malis opib⁹ hoim. Quid iuda peius? sz malo ei⁹ bñ vs⁹ ē dñs: tradi se ptulit: vt nos redimět. Pōt etiā sic itelligi q̄ō ait. xij. elegi: q; ꝺsecrat⁹ ē duodenari⁹ numer⁹ eor̄: q̄ p q̄tuor cardines mundi trinitatē fuerāt denūciaturi. nō aūt q; perūt inde vn⁹: iō illi⁹ numeri bonor̄ adēpt⁹ ē. nam in locū pereūtis alius

subrogatus est. ¶ GRE.xiij.mora. Capitis aūt noīe censēt corpus cū de puerso boīe dicīt: Unꝰ ex vobis diabolus est. vnde euāgelista exponēs subdit: Dicebat aūt de iuda simonis schariotis: hic.n.erat traditurꝰ eū: cū esset vnꝰ de.xij. ¶ CHRY. Cōsidera christi sapiētiā. neqꝫ.n. christꝰ eū manifestū fecit: ne inuere cūdū faciat: ꝛ fic litigiosiorꝫ fiat. neqꝫ eū latē prmīit: ne estimās se latē fine timore oparet. ¶ CA. VII.

POst hec aūtē ambulabat ie sus in galileā. Non enī uolebat in iudeā ambulare: qꝫ querebāt eū iudei interficere. Erat aūtē in ꝓximo dies festus iudeorꝫ cenophegia. Dixerūt aūt ad eū fratres eius: Transi hinc: ꝛ uade in iudeam: ut ꝛ discipuli tui uideāt opa tua que facis. Nemo quippe in occulto quid facit: ꝛ querit ipe in palā esse. Si hec facis: manifesta teipsuꝫ mundo. Neqꝫ enī fratres eius credebant in euꝫ. Dicit ergo eis iesus: Tempus meū nondū aduenit: tēpꝰ aūtē uestrū semp est paratū. Non potest mūdus odisse uos. Me aūt odit: quia ego testimoniū phibeo de illo: quia opa eius mala sunt. Vos ascēdite ad diē festū hūc. Ego enim non ascendā ad diē festū istuꝫ: quia meū tempus nondū impletum est.

¶ AVG. Futurū erat vt aliquis fidelis christi abscōderet se ne a psecutorib⁹ inueniret: ꝛ ne illi ꝑ crimine obijceret latibulū ꝑcessit in capite: qō in membro cōfirmaret. vnde dicit: Post hec ambu. iesus i gali. nō enī uole. in iude. ambu. quia quere. eū iudei interficere. ¶ BED. Hec verboꝝ cōnexio talis ē: vt intelligam⁹ qñ in medio multa geri ꝛ fieri potuerit Judea aūt ꝛ galilea regiōes sunt palestine ꝓuincie sed iudea dicta est a tribu iuda: nō tamē solū illa regio quā trib⁹ iuda sed ꝛ illa quā trib⁹ beniamī possidebat iudea dicta est: quia ex tribu iuda reges oriebant. galilea vero dicit: eo ꝙ lacteū populū. i. cādidū gignat. galilea.n. grece: latine lac dicit. ¶ AVG. Sic aūt hoc dom⁹ dixit: quasi nō posset ambulare inter iudeos: ꝛ nō occidi a iudeis. Hāc.n. potētiā quādo uoluit demōstrauit: sed infirmitati nostre ꝑ bebat exemplū: nō ipe pdiderat ptātē: sed nostrā cōsolabat fragilitatē. ¶ CHRY. Sed ꝛ illud est dicere qñ que ueritatis ondedat: ꝛ que humanitatis. etenī fugiebat psecutores vt homo: ꝛ apparebit eis vt deꝰ vtrūqꝫ vere exns. ¶ THEO. Secessit etiā nūc in galileā: quia nondū passiōis aderat tempꝰ. Unde vanū reputabat in medio ĩimicorū manere: ꝛ magis ipos ad odium incitare. vnde ꝛ consequēter tempꝰ describit cum subdit: Erat aūt in ꝓximo dies festus iudeorū cenophegia. ¶ AVG. Quid hic cenophegia qui scꝑturas legerūt nouerūt: faciebāt tabernacula in die festo ad similitudinē tabernaculorū in q̄bus habitauerūt: cū ex egypto educti pegrinarēt in eremo: celebrabāt ex hoc diē festū reminiscētes beneficiorū dñi: qui tamē occisuri erāt dñm. Appellabat aūt apud iudeos dies festus: cū tamē nō esset vnus sed plures. ¶ CHRY. Ostēdit igit ꝙ hoc euāgelista: qñ multū temp⁹ ptermisit. Cū.n. domin⁹ sedit i mōte: erat ꝓpe dies fest⁹ pasche. Hic aūt cenophegie meminit: ꝛ in quīqꝫ intermedijs mēsib⁹ nihil aliud nobis enarrauit: nisi miraculū panū ꝛ allocutōem factam⁹ ad eos qui comederūt. Quia.n. ĩdeficiēt signa faciebat ꝛ disputabat: nō poterāt euāgeliste omnia enumerare: sed illa ꝑcipue studuerīt dicere: ꝓ q̄bus aut querela aut cōtradictio quedā a iudeis subleuabatur: quod ꝛ hic apparet. ¶ THEO. Quia enī frēs eiꝰ viderāt ipm nō esse paratū ad accēdēdū subditur Dixerūt aūt fratres eiꝰ ad eū: Trāsi hinc: ꝛ vade i iudeam. ¶ BED. Ac si dicant: Tu signa facis: ꝛ pauci ea videt. transi ergo ad regiā vbē: vbi sunt ꝓcipes vt vtis signis: laudē cōsequaris ab eis. Sed q̄a non omēs discipuli semp dominū sequebāt: sed eoꝝ mīti in ꝓudea erāt: ideo subdūt: Ut ꝛ disci. tui vide. opa tua que facis. ¶ THEO. i. turbe que sequunt̄ te. non .n. de.xij. dicūt discipulis: sed de alijs qui cōuersabātur cū illo. ¶ CHRY. Cum aūt audit⁹: Fratres dñi marie cogitate ꝺsanguinitatē: nō iterū paritis vllā ꝓpaginē. Sicut.n. in sepulchro: vbi positū est corꝰ dñi: nec ante nec postea mortuꝰ iacuit: sic vterꝰ marie: nec ante nec postea quicq̄ mortale cōcepit. opa quidē dñi discipulos nō latebāt: sed istos latebant. ꝛ ideo dicebāt: Ut disci. tui vide. ope. que tu facis. Loquebant aūt prudētia carnis: verbo quod caro factū est. vnde ꝛ subdūt: Nemo quippe in occulto aliquid facit: ꝛ querit ipe in palā esse. Si hoc facis: manifesta teipm mūdo. q. d. Facis miracula: appare hōibus: vt laudari possis ab hōibus. nam qui euꝫ vident monere glorie ipsi⁹ cōsulūt: ꝛ quia humanaꝫ gl̄iam requirebāt: in eum nō credebāt. vnde sequit Neqꝫ.n. fratres eiꝰ crede. in eū. Christū.n. cōsanguineū potuerūt habere: credere aūt in eū ipa ꝓpinquitate fastidierūt. ¶ CHRY. Dignū est aūt mirari euāgelistarū morē veritatis amicū: qualiter nō verecundant dicere ea que magistro videt ferre iniuriaꝫ: sed hoc maxime studuerūt enūciare. Nō.n. puaꝫ habet detractōem ꝙ fratres eiꝰ decredebāt: ꝛ videt quidē initiū verboꝝ quasi amicorū esse. Multe aūt amaritudinis erāt que dicebāt: quia de formidine et de amore glorie eum vocāt. nam dicūt: Nemo i occulto aliquid facit. Quod erat dicere. Formidinē incursantiū ꝛ simul suspicātiū que fiebāt non vere facta esse. Per hoc aūt ꝙ dicūt: Et querit ipe in palā esse: amorē glorie notāt. Christꝰ aūt māluerte eis respondit: docēs nos nō indigne ferre: si aliqui etiaꝫ viles nobis cōsilient. Sequit enī: Dicit eis iesus: Tempꝰ meū nondū aduenit: tempꝰ aūt vestrū semp ē paratuꝫ. ¶ BED. Ne aūt videat hoc cōtrariū ei q̄ apls dic̄: At vbi venit plenitudo tpis: misit deꝰ filiū suū: reserendū est quod hic dicit: nō ad tempꝰ natiuitatis: sed ad tempꝰ glorificatiōis. ¶ AVG. Dabāt enīꝫ illi

cōsiliū ꝓsequēde glorie:veluti ſeculariter ⁊ terreno affectu mouētes ne eſſet ignobilis:⁊ latitaret. Sed dñs voluit ipam celſitudinē ꝑ būilitatis viā ſterne re. Dicit ergo: Tēpus meū.i.glorie mee: qua veniā i altitudie iudicatur? Nō dū venit. Tēpus aūt ve.i. mūdi gloria ſemp ē patū. Et qñ nos dñi corpus ſumus:qñ nobis īſultāt amatores hui? ſeculi: dicam? eis:Tēpus veſtrū adeſt patū: tēpus noſtrū nōdum aduenit. excelſa enī patria:humilis via. Qui recuſat viā:qđ ḡrit patriā? CHRY. Uel aliter: Uidet aliud eccleſie īſinuari. fortaſſis enī eū prodere volebāt ⁊ tradere iudeis.iō dicit: Tēpus meū nōdū aduenit. ḃ ē tēpus crucis ⁊ mortis. Tēpus aūt veſtruz ſemp ē patū.qz ⁊ſi vos ſemp ſitis cū iudeis:nō interficiēt vos eadē cū illis zelātes. vñ ſeqt: Nō pōt vos odiſſe mūdus:me aūt odit qz ego teſti.phi.de illo.qz opa eius mala ſūt.q.d.qualiter mundus eos odit:qđ eadē cū ipo volūt ⁊ ꝑ eiſdē ſtudēt:me aūt odit:qñ redarguo eū. Intantū ergo gloriā hominū nō quero ꝙ nō ꝓtermitto eos redarguere:ſz ſciā ex ḃ odiū naſci:⁊ mortē nitētari. Per ḃ etiā oñdit ꝙ odiū iudeoꝝ cōtra eū cōcitabat publica redargutio:nō ät ſabbati ſolutio. THEO. Uel dñs cōtra duo de q̄bus illi eū arguebāt:alia duo iducit. Cōtra formidinē quidē dicit:ꝙ opa mūdi redarguit.i.opa eorū q̄ mūdana ſapiūt:quod nō faceret ſi formidoloſus eſſet.ſed cōtra inanē gloriā miſit illos ad feſtū.vñ ſeqtur: Uos aſcēdite ad diē feſtū hūc.nā ſi vane glorie paſſione detineret:retinuiſſet eos ſecū:nā glorie cupidi cōſueuerūt multos habere qui ſequātur eos.

CHRY. Hoc etiā dicit oñdens ꝙ eis blādiri nō vult: cōcedit eis iudaica facere. AVG. Uel aliter: Uoſ aſcēdite ad diē feſtū hūc.vbi gloriā būanā queritis: vbi extēdere vultis carnalia gaudia: nō eterna cogitare. Seqt: Ego aūt nō aſcendā ad diē feſtū iſtuz. CHRY. Scilicet mō vobiſcū:qz meū tēpus nōduz impleti ē.i futuro enī paſcha crucifigēdus erat. AVG. Uel meū tēpus.i.glorie mee nondū aduēit: ipſe erit dies feſt? me?:nō dieb? iſtis ꝓcurrēs ⁊ trāſiēs:ſed ꝑmanēs in eternū. Ipſa erit feſtiuitas ⁊ gaudiū ſine fine:ētnitas ſine labore: ſenitas ſine nube.

¶ Hec cū dixiſſet:ipſe manſit i galilea. Ut autē aſcenderūt fratres e? tūc ⁊ ipſe aſcēdit ad diē feſtū nō manifeſte:ſed quaſi in occulto. Judei ergo querebāt eū in die feſto:⁊ dicebāt. Ubi eſt ille? ¶ Et murmur multus erat in turba de eo. Quidā eniz dicebant quia bon? eſt:alij autē dicebant nō:ſed ſeducit turbas. Nemo tamē palā loquebatur de illo ꝓpter metum iudeoꝝz.

CHRY. Quia dixerat dñs: Nō aſcēdā vobiſcū in principio denegauit aſcēſum:vitās irā frementiū iudeoꝝ.vñ dicit: Hec cū dixiſſet:ipſe: Mānſit i galilea poſtea ve.aſcē.vñ ſeqt: Ut aūt aſcē.fratres ei?:tunc ⁊ ipe aſcēdit. AVG. Aſcēdit aūt nō gloriari tēporaliter:ſz aliq̄d docere ſalubriter:de feſto eterno admonere. CHRY. Uel aſcēdit:nō vt patiat: ſed vt alios erudiat. Latēter aūt aſcēdit.poterat enī manifeſte aſcēdere:⁊ detinere eoꝝ inordinatū impetū: qō multotiēs fecit.ſed nolebat ḃ ꝛtinuo facere: ne magis ſuā diuinitatē denudaret:⁊ vt īcarnatio ei? certior eſſet:⁊ vt nos erudiret ad virtutē. Ut igit diſcerem? qđ nos oporteat facere: q̄ nō poſſum? ꝓſecutores detinere:voluit latēter aſcēdere. Nō aūt dixit in occulto:vt oñdat diſpēſatiōe ḃ ē factū. Si enim oia vt de? ageret:qūo poſſem? nos ſcire incidentes būanis piculis qđ oporteat facere? AVG. Uel occulte aſcēdit:q? fauorē hominū nō querit:nō pōpis ſtipātiū ſe turbarū delectat. BEDA: Myſtice āt deſignat q? ſingulis q̄buſq; carnalib? humanā gloriā querētib? dñs manet i galilea:que iterptat trāſmigratio facta.i.i mēbris ſuis:q̄ trāſmigrāt de vitijs ad virtutes:⁊ i eis ꝑficiūt. Poſtmodū vo dñs aſcēdit:q? mēbra chriſti nō hui? vite:ſed eterne gloriam querūt. Occulte aūt dñs aſcēdit:q? oīs gloria ei? eſt abſtus.i.de corde puro ⁊ cōſciētia bona ⁊ fide non ficta. AVG. Uel ꝙ quaſi latēter aſcēdit: aliq̄d ſignificare voluit. Omia enī q̄ dicta ſūt antiquo populo iſrael:vmbre fuerūt futurorum:⁊ ſcenopegia vmbra erat futurorū. Oia ergo q̄ fiebāt i figura:manifeſtant in nobis. Aſcēdit ergo i occulto:figura ei erat ipm eē in occulto. In ipo die feſto chriſt? latebat:q? ipe dies feſt? chriſti mēbra pegrinatura ſignificabat. Ille enī ē in tabernaculis:q̄ ſe i mūdo eē intelligit peregrinū Scenopegia aūt erat celebratio tabernaculoꝝ. Seqt: Judei aūt querebāt eū in die feſto:⁊ dicebāt: Ubi ē ille? CHRY. Ex mīto odio ⁊ inimicitia:neqz enī nomiatiz vocare volebāt. Nō aūt multa erat eis i feſtiuitate reuerētia:nec multa religio:q? a feſtiuitate credebāt chriſtū fraudulēter detinere. Seqt: Et mur. mul.erat de eo in turba.

AVG. Murmur erat de cōtentiōe quā cōuenienter exponit dicēs: Quidā ei dice.q? bon? ē.alij autē dice.nō ſed ſeducit turbas. Quicūq; emicuerit i aliq̄ gra.alij dicūt:bon? ē:alij nō:ſed ſeducit turbas. Nō aūt dictū ē de deo valet ad cōſolationē de quocūq; hoc dictū fuerit chriſtiano. Et qđē ſi ſeducere eſt: nec chriſtus ſeductor.nec quiſq; debet ſeductor eſſe chriſtian?. Si aūt ſeducere aliūde aliquē ad aliud ꝙ ſuadēdo ducere ē.querēdū ē vñ ⁊ quo? Si a bono ad malū mal? ſeductor ē:ſi a malo ad bonū:bonus ē.⁊ vtinā ſic oēs ſeductores vocemur ⁊ ſimus.

CHRY. Sicut illā quidē eſtimo opinionē multitudinis eſſe:qua.ſ.dicebat bon? eſſe:hāc vero ꝓncipū ⁊ ſacerdotū:qō oñditur ꝑ hoc ꝙ dicūt: Seducit turbas.nō dicūt: Seducit nos. Sequit: Nemo tñ palā loquebat de illo:pp me.iu. AVG. Lor.ſ.qui dicebant bon? ē nō.q̄ dicebāt.ſeducit turbas. Hec eniz clarius ſonabāt. Sed bon? ē preſſius ſuſurrabant.

CHRY. Uide aūt eoꝝ q̄ ꝓncipant corruptionez. vi aūt qui ꝓcipatibus ſubijciunt:ſani quidē erant iudicio:ſed non habebāt libertatē dicēdi:qō maxie multitudinis eſt.

¶ Jam autē die feſto mediāte aſcēdit ieſus in tēplū ⁊ docebat. Et mi

rabant iudei dicẽtes: Quo hic lras scit cum non didicerit? Rñdit eis ie sus:t dixit: Mea doctrina non est mea:sed eius qui misit me. Siquis uoluerit uoluntatem eius facere:co gnoscet de doctrina utrũ ex deo sit an ego a meipso loqr. Qui a semet ipo loquitur gloriã ꝓpriã querit. Qui autẽ querit gloriã eius qui mi sit eu3:hic uerax est: t iniusticia in il lo non est.

CHRY. Dñs traditiõe sua auditores attẽtiores fa cere uolẽs:nõ i ꝑmis die⁹ ascẽdit: sed circa solẽni tatis mediũ.vñ dicit: Jã aũt die festo mediãte ascẽ. Jesus i tẽ.t doce. Qui ei ꝑmis die⁹ eũ quesierũt:re pẽte eũ ꝑsentẽ videtes:magis intẽdebãt docẽti:t q̃ bonũ eũ dicebãt t q̃ malũ: illi quidẽ vt aliq̃d lucra rent t admirarent: hi vero vt comprehenderẽt.

THEO. Nã i ꝑncipio festi:bis q̃ festi erãt magis at tẽdebãt.vñ postea chstũ attẽti⁹ audierũt. AV GV. Quãtũ eni dat itelligi ipam festiuitate diebus plurib⁹ celebrabãt.t iõ dicit: Jã die festo mediãte i.cũ illi⁹ diei festi tot dies remansissent quod ꝑteris sent:vt etiã b ipleret q̃ ait: Nõ ascẽdã ad diem fe stũ bũc.i.ad quẽ vos vultis ꝑmũ vel secũdũ dic̃:ascẽ dit aũt postea die festo mediãte. AVG. de questi. no.t ve.te. Tũc etiã ascẽdit:nõ q̃si ad diẽ festũ sz q̃ si ad lucẽ.illi vero ascẽderũt:quasi ad ꝓfruendũ de litijs diei festi. Christo vero ille fuit dies festus: quo passiõe sua redemit mundũ. AVG. sup io. Ille ãt q̃ ꝑus latebat docebat:t palã loquebat: t nõ tene bat. Illud eni q̃ latebat erat cã exẽpli: b ptãtis.

CHRY. Quid aũt docebat ñ dixit euãgelista: sz q̃ mirabiliter docebat:b solũ oñdit.tãta eni erat virt⁹ docẽtis vt q̃ dixerãt:seducit turbas: trãsmutati mi rarent.vñ seq̃t: Et mirabant iudei dicẽtes: q̃o hic lit.scit:cũ nõ didicerit? Uide admirationez neq̃a plenã nõ eni dicit:q̃ i doctrina admirarent: sed in aliã admirationẽ iciderũt. AVG. Oẽs quidẽ quã tũ arbitro: admirabant:sed nõ oẽs cõuertebat. Et vñ admiratio: q: ml'ti nouerãt vbi nat⁹: quẽadmo dũ fuerit educat⁹. Nũq̃ eũ viderãt lras discentẽ:au diebãt tñ de lege disputãtẽ:legis testimonia ꝓferẽ tẽ q̃ nemo posset ꝓferre nisi legisset: nemo legeret: nisi lras didicisset:t iõ mirabãt. CHRY. Ab hac aũt q̃stione cognoscẽ debebãt:q̃n hec sciẽtia bũani tus nõ erat i eo sed diuinit⁹:sz q: b ipi nolebãt reue lare:sed i sola admiratiõe stabãt:dñs hec reuelauit.

Seq̃t ei: Rñdit eis ihesus t dixit: Mea doctria nõ ẽ mea:sed ei⁹ q̃ misit me. AVG. Uidet aũt b eẽ cõ trariũ q̃ dicit: Mea t nõ ẽ mea.nã si dixisset: Jsta doctria nõ ẽ mea:nulla eẽt q̃stio. Que ẽ ergo doctri na patris:nisi verbũ patris: Ipse ergo christ⁹ est do ctrina patris:si verbũ pr̃is ẽ. Sed q: verbũ non põt eẽ nulli⁹:sed ẽ alic⁹:t suã doctrinã dixit seipm t nõ suã:q: patris ẽ verbũ:q̃d ẽ tã tuũ q̃ tu: t q̃d tã non tuũ q̃ tu: Si alicui⁹ es:q̃d es? Breuiter ergo b mi hi dixisse videt: Mea doctria ñ ẽ mea.ac si diceret: Ego nõ sũ a meipo. Sabellianã hereti3 sinia ista diso luit:q̃ dicere ausi sũt ipm eẽ filiũ q̃ ẽ t pr̃:duo esse noia:sed vnã rẽ. CHRY. Uel suã dicit q̃n eã do cuerat:nõ suã aũt q̃n patris erat doctria. Sz si oia q̃ sũt patris ei⁹ sũt:ex hocipo q: patris ẽ: deberet eẽ t sua. Sed b q̃ dicit: Nõ ẽ mea: vehemẽter oñdit t sui t patris vnã eẽ doctrinã:ac si diceret: Nihil ba beo ꝓmutatũ aut diuersuz:sz ita ago vt dico:vt non estimet aliud q̃d ꝑter patrẽ dicẽ vel agere. AVG. ꝑmo de tri. Uel aliter:scõm aliud suam dixit:scõm aliud nõ suã.scõm formã dei suã: scõm formã serui nõ suã. AVG. Siq̃s aũt b parũ itellexerit:audiat cõsiliũ q̃ dñs cõsequẽter dat dicẽs: Si q̃s voluerit volũtatẽ ei⁹ facere:t cogno. de doc. vtrũ ex deo sit: an ego ex meipo loquar:q̃d ẽ siq̃s volue.volũtatem ei⁹ facere:b ẽ credere i eũ.ipe eni supra dixit: Doc ẽ op⁹ dei vt credatis i eũ quẽ ipe misit. Quis aũt hoc nesciat b eẽ facere volũtatẽ dei:opari op⁹ eius? Co gnoscere aũt b ẽ itelligere.ergo noli itelligere vt cre das:sed crede vt itelligas:q: nisi crediderit nõ itel ligetis. CHRY. Uel b ita dicit:ac si dicat: Aufer te irã t iudicia t odiũ:q̃ fine cã i me habetis:t nihil erit q̃ ꝓhibeat vos cognoscere:q̃n dei verba sunt q̃ loquor. Deide aliud iducit argumtũ isolubile: ab bis q̃ sũt i cõsuetudie hominũ nos erudiẽs. vñ seq̃t: Qui a semetipo loq̃t gloriã ꝓpriã q̃rit.q.d. Qui ali quã ꝓpriã vult istituere doctrinã: ꝑter nihil aliud b vult q̃z vt gloriã acq̃rat. Si vero ego gloriã eius q̃ misit me q̃ro:cui⁹ gr̃a aliena vellẽ vos docere: Et b ẽ quod subdit: Qui aũt que.glo.eius q̃ misit illũ:hic verax ẽ: t iusticia i illo nõ ẽ. THEO. q.d. Uerax sũ:q: doctria mea cõtinet veritatẽ. Jniusticia i me nõ ẽ:q: alteri⁹ gloriã nõ vsurpo. AVG. Qui q̃rit gloriã ꝓpriã antichrist⁹ ẽ. Dñs ãt noster magnũ no bis exemplũ ꝑbuit hũilitatis:oũ babitu iuent⁹ vt bõ querit gloriã patris:nõ suã.sed tu q̃n aliq̃d boni fa cis:gloriã tuã querit:q̃n aliq̃d mali facis deo calum niã meditaris? CHRY. Uide ergo q̃n cã quedam ꝓpter quã humilia de se dicit: hec ẽ vt credãt q̃n ñ desiderat gloriã neq̃ ꝓncipatũ:t etiã ꝓpter ibecilli tatẽ audiẽtiũ:t vt doceat homines moderata sapo re:t nihil de se dicere magnũ:sed semp humile.

¶ Nõne moyses dedit uobis legẽ Et nemo ex uobis facit legẽ. Quid me queritis interficere: Respondit turba t dixit: Demonium habes. Quis te querit interficere? Respõ dit ihesus t dixi eis: Unũ opus feci t omes miramini. Propterea moy ses dedit uobis circũcisionẽ: nõ qa ex moyse est:sed ex patribus. Et in sabbato circũciditis hominẽ. Si cir cũcisionẽ accipit homo i sabbato ut non soluat lex moysi: mihi indigna mini quia totũ hominẽ sanũ feci in

sabbato? Nolite iudicare fm faciē: sed iustū iudiciū iudicate.

CHRY. Duas criminatiões iudei cōtra christū i ducebāt: vnā q̄ sabbatū solueret: aliā q̄ patrē suū dicebat deū: equalē seipm faciēs deo. Hoc igit̄ p3 cōfirmauit: dū ondit q̄ nō ē deo cōtrar3 sed eadē illi docet. De reliquo ad sabbati solutionē ist at dicēs: Nōne moyses de. vo. legē & nemo ex vobis facit legē? Ac si diceret: Ler dicit nō occides: vos autē occiditis. & hoc ē quod subdit: Quid me queritis interficere? Ac si diceret: Etsi ego dissolui legē hominē sanās trālgressio fuit: sed i salutē: vos aūt trāsgredimini in malū. vñ nō debeo a vobis de solutione legis diiudicari. In duob3 ergo eos corrupuit: et dicēdo: quid me queritis interficere? & ondendo q̄n occisionē meditātes: nō sunt digni aliū diiudicare

AVG. Uel hoc dicit: quia si legē facerēt in ipsis christū agnoscerēt: & p̄sentē nō occiderēt. Rñdit aūt ei turba: nō ptinentia ad ordinē sed ad perturbationē. Sequit̄ ei: Respōdit turba & dixit: Demoniū habes: quis te querit interficere? Ei dictū est q̄ demoniū haberet: q̄ demones expellebat. Dñs āt nō turbat3: sed in sua veritate trāquill3 nō reddidit maledictū p maledicto: sed rñdit trāquille.

BEDA: In quo nobis patiētie relict̄ exemplū: vt quotiēs nobis ab aliq̄bus falsa obijciunt̄ cōuitia: patienter tolerem3: & vera q̄ possum3 nō obijciam3: sed salutaria monita p̄dicem3. Seqūtur enī: Rñdit iesus & dixit eis: vnū op3 feci & omēs miramini.

AVG. Ac si diceret: Quid si oīa opa mea videretis? ipsius enī opa erāt q̄ in mūdo videbāt: & ipm q̄ fecit omīa nō videbāt. fecit vnā rē & turbati sūt: q3 saluū fecit hominē i sabbato: quasi si q̄sq̄ eoꝝ egr3ot3 sabbato sinceraret: ali3 illū sanū fecisset q̄s ille q̄ eos scādalizauit: q3 vnū hominē sabbato saluū fecit.

CHRY. Hoc enī q̄ dicit Miramini: hoc est turbamini: tumultuatis. vide autē qūo p3udēter a lege eos syllogizat. Uult enī ondere q̄ facere h̄ opus nō erat legē soluere. sūt enī multa p̄cipaliora q̄s lex de observatione sabbati: p quoꝝ obseruationē lex nō solui tur sed implet̄. & iō subdit: Propterea moyses dedit vobis circū. nō q3 ex moyse ē: sed ex patrib3: & i sabbato circūciditis hominē.

AVG. q. o. Bene factū ē vt accipetis circūcisionē a moyse: nō q3 ex moyse ē: sed ex patrib3. Abraā enī p̄mus accepit circūcisionē a dño. Et in sabbato circūciditis. Conuicit vos moyses: accepistis i lege vt circūcidatis octauo die. Accepistis i lege vt vacetis septīo die. Si octau3 dies illi3 q̄ nat3 ē: occurrit ad diē septimū sabbati: circūciditis hominē: q̄ circūcisio ptinet ad aliquod sigillū salutis. & nō debēt homines sabbato vacare a salute.

ALCV. Propter tres enī causas data fuit circūcisio: p̄mo vt signū eēt magne fidei abrae: scō vt p eā a ceteris natiōibus discernerent̄: tertio vt illā i virili mēbro suscipiētes: castitatem mētis & corpis obseruare deberēt. Et tantū cōferebat tunc circūcisio q̄tū nūc baptisma: nisi q̄ ianua nōdū apta erat. Cōcludit ergo ex p̄missis: Si circūci. accipit ho. i sabbato: vt nō sol. lex moy. mihi īdigna. q3 to. ho. sa. feci i sabbato.

CHRY. q. o. sabbati solutio i circūcisiōe legis ē obfuatio: sic & ego hominē curās sabbato legē fruaui. Uos q̄ nō estis legislatores: vltra modū legē defēditis. Sed moyses iubet legē solui ꝓpter mādatū: q̄ nō erat ex lege: sed ex patrib3. Per hoc aūt q̄ dicit: Totū ho. sa. feci i sabba. ostēdit circūcisionē esse p̄ticularē sanitatem.

AVG. Forte aūt illa circūcisio ipm dñi3 significabat: Quid enī ē circūcisio: nisi carnis expoliatio? Significauit ergo expoliationē a corde cupiditatū carnaliū. nō ergo sine cā data ē in eo mēbro p q̄s ꝓcreat̄ creatura mortaliū: q3 p vnū hominē peccatū itrauit in mundū. Iō aūt q̄sq3 cū ꝓputio nasci: q3 oīs cū vitio ꝓpaginis nasci: & nō mūdat de3: siue a vitio cū quo nascimur: siue a vitijs q̄ male viuēdo addimus nisi p christū. cultellis enī petrinis circumcidebāt: & petre nomīe christū figurabāt. Iō aūt octauo die: q3 post septimum sabbati dñs die dñico resurrexit. Ipa aūt resurrectio nos circūcidit. i. abstulit vederia carnalia. Intelligite hoc significari op3 bonum q̄s ego feci totū hominē saluū i sabbato: q3 & curatus ē vt san3 eēt in corpe: & credidit vt sanus eēt in aīa. Estis āt ꝓhibiti fuilia opa facere sabbato. Nūquid fuile op3 ē hominē sanare i sabbato? Mādu catis siquidē & bibitis sabbato: q3 ptinet ad salutez: p q̄s oītēditis opa salutis nullo mō eē die sabbati omittēda.

CHRY. Nō aūt dixit: Ego mai3 circūcisione opatus sum. sed solū factū narrās: iudicium eis cōcessit. vñ subdit: Nolite iudicare fm fa. sed iustū iudiciū iudicate. q. d. nō q3 moyses apud vos habet maiorē gloriā q̄s ego: ex psonarū dignitate feratis sentētiā: sed a rerū natura. h̄ enī ē iuste iudicare

Null3 autē icusauit moysen de hoc q̄ iussit sabbatū solui ꝓpter mādatū circūcisionis: quod erat aliū de q̄s ex lege īductū: ergo fidedignior3 vobis est moyses q̄ iubet solui legē a mādato non legali.

AVG. Hoc aūt q̄ dñs notauit hoc loco etiadere i hoc seculo: magni laboris ē nō psonaliter iudicare. admonuit q̄dē dñs iudeos: admonuit & nos. quod enim p̄cios3m sonabat de ore domini & ꝓpē nos scriptū est & nobis seruatū & ꝓpter nos recitatū. sursum ē dñs: sed etiā hic est veritas dñs. Lor3p3 enī domini in quo surrexit vno loco eē potest: veritas ei3 vbiq3 diffusa ē. Quis ergo ē qui nō iudicat psonaliter qui equaliter diligit? Nō enī cū homīes diuerso modo ꝓ suis gradib3 bonoꝝam3. timēdum ē ne psonas accipiam3. nōnūq3 enī ē iudiciū iter patrē & filiū: nō equamus filiū patri i bonore: sed ꝓponim3 si bonaz cām habet filiū patri i veritate: & sic tribuim3 bonorē debitū: vt nō pdat equitas meritū.

Dicebāt ergo qdam ex hierosolymis: Nōne hic ē quē q̄runt interficere? Ecce palā loqtur: & nihil ei dicunt. Nūq̄d uere cognouerūt p̄ncipes q3 hic est christus? Sz hunc scimus unde sit: christus aūt cū uenerit nemo scit unde sit. Clamabat ergo iesus i tēplo docēs & dicens: Et me scitis: & unde sim scitis: & a meipso

nõ ueni sed ẽ uer⁹ q̃ misit me quem uos nescitis. Ego scio eũ. Et si dixe ro q̃ nescio eũ: ero silis uobis men dax. Sed scio eũ: quia ab ipo sũ: ⁊ ipe me misit. Querebãt ergo eũ app̃ hẽdere: ⁊ nemo misit i illũ man⁹ q̃ nõdum uenerat hora eius.

AVG. Supra dictũ ẽ q̃ dñs iõ uelut occulte ascẽ dit ad die festũ: nõ q̃ timebat ne teneret: cui ptãs erat vt nõ teneret: Sed vt significaret ẽt i ipo die festo q̃ celebrabat a iudeis se occultari ⁊ suũ eẽ my steriũ: nunc aũt apparet ptãs q̃ putabat timiditas. Loquebat enĩ palã i die festo ita vt mirarẽt turbe vñ dicit: Dicebãt q̃ qui ex hiero. Nõne hic ẽ quẽ iu dei que. iterfi. Et ecce pa. loq̃. ⁊ nihil ei dicũt. Nouerãt enĩ qua seuitia q̃rebat: mirabãt q̃ potẽtia non tenebat. CHRY. Addit aũt euãgelista: Ex hiero. quoniã qui magis potiti erãt signis: hi oẽs erãt mi serabiliores: q̃ deitatis ei⁹ signũ vidẽtes maximum: oĩa iudicio corruptorũ p̃cipũ p̃mittebãt: an ñ ma gnũ signũ ĩsaniẽtes ⁊ q̃rẽtes iterficere: habere eũ in manib⁹ ⁊ repẽte q̃escere: AVG. Igit nõ plene i telligẽtes christi potẽtiã: putauerũt eẽ p̃cipũ scien tiã q̃ ei pepcerũt. vñ subdũt: Numq̃d vere cognoue rũt p̃cipes: q̃ hic ẽ christ⁹? CHRY. Sed ipi neq̃ p̃cipũ sequũt sentẽtiã: sed illã p̃ferunt corruptã ⁊ p̃pria amẽtia dignã. vñ subdit: Sed hũc scimus vñ sit. Christ⁹ aũt cũ ve. ne. scit vñ sit. AVG. Dec opi nio apud iudeos nõ inaniter nata ẽ: ĩuenim⁹ tñ q̃ scripture dixerũt de christo: qñ nazareus vocabit: ergo p̃dixerũt vñ sit. Judei etiã dixerũt herodi que rẽti q̃ christ⁹ ĩ beethleẽ inde nasceret: ⁊ testimoniũ etiã p̃phetic̃ attulerũt. vñ ergo nata ẽ hec opinio apud iudeos: q̃ christ⁹ cũ venerit nemo sciat vñ sit: nisi q̃ vtrũq̃ p̃nũciauerũt scripture. Sm hominẽ p dixerũt vñ esset: Sm deũ latebat ipios ⁊ q̃rebat pios. Dãc igit opinionẽ i eis generauerat: qõ p ysaiã dis ctũ ẽ: Generationẽ ei⁹ q̃s enarrabit? Denq̃ dñs ad vtrũq̃ rñdit: ⁊ q̃ nouerãt eũ vñ eẽt: ⁊ q̃ nõ noue rãt. vñ sequit: Clamabat ergo iesus docẽs i tẽplo ⁊ dicẽs: Et me scitis: ⁊ vñ sim scitis. hoc ẽ dicere: ⁊ vñ sim scitis: ⁊ vñ sim nescitis. vñ sim scitis: iesus a naza reth: cui⁹ etiã parẽtes nostis. Sol⁹ enĩ i hac cã late bat virgis ptus: quo excepto totũ nouerãt i iesu: qõ ad hominẽ ptinet. Recte ergo dixit: Et me nostis: ⁊ vñ sim scitis. Sm carnẽ ⁊ effigiẽ homis quã gerebat. Sm diuinitatẽ aũt A me ipo nõ veni: sed ẽ ver⁹ q̃ mi sit me. CHRY. p quod ea q̃ i mẽte habebant reue lat: ac si diceret: Nõ sum de numero eo⁹ q̃ fine cau sa venerũt: sed ẽ verax q̃ misit me: ⁊ si verax ẽ in veri tate misit: ⁊ q̃ missus ẽ: cõgruũ est veracẽ eẽ. Rursus aũt ex p̃cijs sm̃onib⁹ eos capit. q̃ enĩ dicebãt: Cũ venerit christ⁹ null⁹ cognoscet vñ ẽ: oñdit etiaz ide se christũ eẽ qñ a patre venit: quẽ ipi nesciebãt. ⁊ iõ subdit: Quẽ vos nescitis. HYLA. vi. de tri. Nũq̃d aũt nõ ois hõ ly ĩ carne ex deo nat⁹ ẽ. ⁊ qũo negat ab his vel scip̃m vel vnde ipe sit sciri: nisi id vñ est ad nature sue referret auctorẽ. Nã id qõ vñ sit ignora tur: naturã ex qua ẽ: dũ vñ sit nesciẽ oñdit. Ignora ri enĩ vñ sit: nõ põt q̃q̃d subsistit ex nihilo: q̃ hũm qõ nõ ignorat ex nihilo: ignorationẽ ei⁹ vñ sit non habet. Ob hẽ autẽ q̃d sit ipe nesciẽ: iõ ignorat a quo sit. nõ enĩ cõfitet filiũ q̃ negat natũ: nec natũ intelli git q̃ putabit eũ eẽ ex nihilo. CHRY. Uel ignorã tiã hic dicit q̃ ẽ p opa: sicut paul⁹ ait: Cõfitentur se nosse deũ: fact̃ aũt negãt. Dupliciter aũt eos redar guit. Et primũ quidẽ q̃ occulte loquebanẽ: hec i me diũ iducit: clamãs vt eos verecũdari faciat. AVG. Deniq̃ vt oñderet eis vñ possent scire subiecit: Ego scio eũ. Ergo a me q̃rite vt sciatis eũ. Patrẽ enĩ non cognoscit nisi fili⁹: ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Et si dixero q̃a nescio eum: ero similis vobis mendax. CHRY. Quod ẽ ipossibile: q̃ enĩ verax ẽ q̃ misit: cõ gruũ ẽ ⁊ eũ q̃ missus ẽ veracẽ eẽ. vbiq̃ aũt cognitio nẽ patris soli sibi attribuit: q̃ a patre ẽ. vñ sequitur: Et ego scio eũ q̃ ab ipso sum. HYLA. vij. de trini. Quero aũt vtrũ id quod ab eo op⁹ ẽ: in eo creatiõis aut naturã generatiõis oñdat. Si op⁹ i eo creatio nis ẽ: vniuersa queq̃ q̃ creanẽ a deo sunt: ⁊ qũo pa trẽ nõ vniuersa nouerũt: cũ fili⁹ eũ iccirco q̃ ab eo ẽ nõ nesciat: Si vero iccirco ei q̃ ab eo sit eũ nosse sit p̃priũ: qũo nõ hoc ei q̃ ab eo ẽ erit p̃priũ. ſ. vt ve rus fili⁹ ex natura dei sit? Habes igit p̃prietatẽ co gnitiõis de p̃prietate generatiõis: tñ ne forte id qõ ab eo ẽ: aduẽtus sui tẽpus hereſis inuaderet cõtinuo subiecit: Et ipe me misit. Tenuit ordinẽ euãgelici sa cramẽti: natũ se p̃fessus ⁊ missum. AVG. Ab ipo inq̃t sum: q̃ fili⁹ de patre. q̃ autem videt̃ me i car ne ipe me misit: vbi noli intelligere nature dissimili tudinẽ: sed generãtis auctoritatẽ. CHRY. Irrita uerũt aũt iudeos ea q̃ dicebanẽ: p̃pter hoc qõ dixe rat: Quẽ vos nescitis. q̃ simulabãt se scire. vñ sequit: Querebãt ergo eũ apprehẽdere ⁊ nemo misit i eum man⁹. Uide furorẽ eorũ iuisibiliter refrenatũ. Euan geliste vero hũanius ⁊ humili⁹ loq̃ volẽs: vt ex hoc christ⁹ hõ putaret: nõ dixit q̃ eos inuisibiliter reti nuit: sed subiecit: Quia nõdũ venerat hora eius.

AVG. Doc est quia nolebat. non enim dñs sub fa to natus ẽ: hoc nec de te credendũ ẽ: quãto magis de illo p quẽ fact⁹ es: si tua hora volũtas ẽ illi⁹: illi⁹ hora que ẽ nisi volũtas sua? Nõ ergo horã dixit q̃ cogeret mori: sed qua dignaret occidi.

¶ De turba autẽ multi credidẽrũt in eũ. Et dicebant: Christus cũ ue nerit: nũquid plura signa faciet: q̃z q̃ hic facit? Audierunt pharisei tur bam murmurantẽ de illo hec: ⁊ mi serunt p̃cipes ⁊ pharisei ministros ut apprehenderent iesum. Dixit er go eis iesus: Adhuc modicũ temp⁹ nobiscũ sum: ⁊ uado ad eum qui me misit. Quaretis me ⁊ nõ inuenietis ⁊ ubi ego sum uos nõ potestis uenire. Dixerũt ergo iudei ad semetipos Quo hic iturus est: quia nõ inuenie

mus eū? ¶Nūquid in dispersionem gentiū iturus est ⁊ doctur⁹ gentes? Quis est hic sermo quē dixit: quere tis me ⁊ nō inuenietis: ⁊ ubi sum ego uos nō potestis uenire?

¶AVG. Humiles ⁊ paupes saluos faciebat dns. vñ dicit: De turba aūt mul. cre. i eū. Turba ei q̄ suā egri tudinē cito vidit: etiā illi⁹ medicinā sine dilatiōe co gnouit. ¶CHRY. Uerūtn neq; i his erat sana fides sed more multitudis vulgaria loquebāt. Sequitur eni: Et di: Christ⁹ cū vene. nunqd signa plura faciet q̄ hic facit? Dicere eni: Christ⁹ cū venerit: erat nō firmiter credentiū hūc eē christū. Uel etiā hoc dice re ē oīdere eū nō esse christū: ac si dicat: Nonne ille cū venerit melior erit: ⁊ plura signa faciet. grossiores eni nō a doctria: sed a signis ducūt. ¶AVG. Uel i telligit: Si duo nō erūt: hic ē christ⁹. pricipes autez ignorabāt. Et iō medicū nō solū nō agnoscebāt: sed etiā occidere cupiebāt. vñ sequit: Audierūt pharisei turbā murmurantē de illo hec: ⁊ misē. pn. ⁊ pha. mi nistros ut apprehēderēt eū. ¶CHRY. Multa q̄dez locut⁹ ē supra sed nihil tale fecerūt: qō marie enim eos mordebat: hoc erat q⁹ turbe. s. christū glorifica bāt. Sabbati aūt solutio apparēs cā erat: quā. s. pre tēdebāt: ⁊ ipi quidē nō audebāt christū cape piculū timētes. Ministros aūt mittūt tāq; piculis exposi tos. ¶AVG. Quia ergo nō poterāt apprehendere nolentē: missi sūt ut audirēt docētē. Sequit eni: Di xit ergo ihesus: Adhuc modicū tēpus vobiscū sum.

CHRY. Uerba loquit humilitatis plena: ac si dice ret: Quid festinatis me interficere? paruū expectate tēpus. ¶AVG. Quod mō ergo vultis facere factu ri estis: sed nō mō: q⁹ nolo. Implere ei debeo dispē satiōē meā: ⁊ sic puenire ad passionem. ¶CHRY. Per hoc igitur audatiorē turbā terruit: studiosiorē vero magis auidā faciebat ad audiendū: quasi quo tēpore derelicto: i quo possent hac doctrina potiri. Nō aūt dixit simpliciter: Nec sum: sed Uobiscū suz. q.o. Etsi psequamini me: nō tñ cessabo que sunt ꝑ vobis dispēsans: ⁊ ea q̄ sunt ad salutē docens ⁊ mo nēs vos. Quod aūt subdit: Et vado ad eū q̄ me mi. suerat eos terrere. ¶THEO. Tāq; pri sit de ipis cōquestur⁹: q⁹ si missum obprobriis affecerūt: nō est dubiū q⁹ ⁊ mittēti fecerūt iniuriaz. ¶BEDA: Dicit autē: Uado ad eū q̄ misit me. ac si diceret: reuertēs ascēdo ad patrē q̄ me icarnari ꝑcepit. Illuc se dixit ire a quo nūq; recessit. ¶CHRY. Quid vero eo indi gebāt: manifestat ꝑ hō q⁹ dicit: Quaretis me: ⁊ nō in uenietis. Sed vbi quesierūt eū iudei? Dicit lucas qñ plangebāt mulieres sup eū. ꝓbabile autē ē ⁊ multos alios hoc passos eē: ⁊ ꝑcipue dū ciuitas capetur eos meminisse christi ⁊ miraculorū ei⁹: ⁊ ꝑsentiā eius q̄ rere. ¶AVG. Uel hic iā resurrectionē suā ꝑdixit: qa q̄sturi illū erāt post resurrectionē cōpuncti. Nolu erūt eni eū agnoscere ꝑsentē: ⁊ postea quesierūt cuz viderēt i eū multitudinē credentē. vñ multi cpūcti dicerūt: Quid faciem⁹? viderūt eni christū suo scele re mouētē: ⁊ crediderūt i christū suis scelerib⁹ igno scentē: ⁊ quousq; biberēt sanguinē quē fuderūt: de sua salute desperauerūt. ¶CHRY. Deide ne q̄s eum ꝑ morte cōmuni mō abire estimet subiungit: Et vbi ego suz vos nō potestis venire. Si vero i morte ma neret possent ad eū ire: illuc ei oēs abim⁹. ¶AVG. Nō aūt dixit Ubi ero: sed Ubi sum. Semp eniz ibi erat christ⁹ quo fuerat reditur⁹: sic rediit: vt nos nō derelīqueret. Erat eni christ⁹ fm visibilē carnē i ter ra: fm inuisibilē maiestatē i celo ⁊ i terra. Nō aūt di xit: Nō poteritis: sz Nō potestis venire. tales eiz tūc erāt q̄ nō possēt. Nā vt sciatis: nō hoc ad desperati onē dictū: ⁊ discipulis suis dixit tale aliq̄d: Quo ego vado: vos non potestis venire. Deniq; ꝺ petro expo suit dicēs: Quo ego vado nō potes me seq̄ mō: seq̄ ris autē postea. ¶CHRY. Hec aūt oīa iduxit volēs eos attrahere. eteni modicū tēpus quod relinquebat ⁊ post recessum ipm desiderabilē eē: ⁊ eū non posse decetero inueniri sufficiētia erāt ad suadendū vt ad eū accederēt. Per hoc aūt q̄ dicit: Uado ad euz q̄ misit me: oīdit nullā sibi fieri lesionē ab insidijs eo rū ⁊ passionē suā voluntariā sibi eē. passi sūt autē ipi iudei ad ea q̄ dicta sūt: ⁊ querunt ad seipos quo de beat ire: quod nō erat eorū q̄ desiderarent ab eo libe rari. Seq; eni: Dixerūt ergo iudei ad semetipos: q⁹ hic itur⁹ ē: q⁹ nō inueniemus eū? Nūquid in dispersionē gentiū itur⁹ ē ⁊ doctur⁹ gētes? Sic eni gētes vocabāt quasi exprobrātes ⁊ magna i semetipis glo riantes: q⁹. s. gētes vbiq; dissēminate erāt: ⁊ imperfe cte ad inuicē permixte. Sed hoc obprobriuz postea ipi sustinuerūt: q⁹ vbiq; dispersi sūt. Antiquit⁹ autē tota gēs in vnū collecta erat: sed cū iudei vbiq; ter rarū iā gentib⁹ pmixti essent: non diceret: Quo ego vado vos nō potestis venire: si ꝑ hoc gētes itellexis set. ¶AVG. Dixerat autez dns: Quo ego vado de si nu patris. Hoc ergo illi nullo modo itellexerunt: ⁊ tamē ex hac occasiōe salutē nostrā ꝑdixerūt q⁹ dns itur⁹ esset ad gētes: nō ꝑsentia corpis: sed tamē pedi bus suis. misit eni ad nos mēbra sua ⁊ fecit nos mē bra sua. ¶CHRY. Nō autē dixerūt q⁹ iturus eēt ad gētes ledere eos: sed docere. Jam eni irā submiserāt ⁊ his que dicta erāt crediderant. Nequaq; aūt nisi credidissent q̄sissent ad seipos: Quis ē hic sermo quez dixit: q̄retis me ⁊ nō inuenietis: ⁊ vbi ego sum vos nō potestis venire.

In nouissimo autez die magno festiuitatis stabat ihesus ⁊ clamabat dicens: Siquis sitit: ueniat ad me ⁊ bibat: Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de uentre ei⁹ flu ent aque uiue. Hoc autez dixit de spiritu quem accepturi erant credē tes in eum. Nondū enim erat spiri tus datus: quia ihesus nondum erat glorificatus.

¶CHRY. Cū recessuri essent domū celebrata festi uitate: dns dat eis viatica ad salutē. vñ dr: In nouis simo āt die ma. fe. sta. ihesus ⁊ cla. di. Si q̄s sitit veni. ad me ⁊ bi. ¶AVG. Tūc eni agebat festiuitas que appellat scenophegia. i. tabernaculorū cōstructio.

CHRY. Que p septē dies agebaf. ꝓma aūt dies et vltia erat celeberrima fm legem: ⁊ hoc significauit euāgelista cū dixit: In nouissimo die magno festi. Medios aūt dies magis ad voluptatē cōsumebāt. Jō ergo ꝓma die hoc eis nō dixit: sed neq; scda aut tercia: ne ea que dicebanf de perirēt: eis voluptati vacātibus. Clamat aūt ꝓpter turbe multitudinē. THEO. Simul quidē vt audibilis fieret: atq; vt cō fidētiā largiref: ⁊ q; neminē formidabat. CHRY. Dicit aūt: Si q̄s sitit. ac si diceret: Neminē necessita te ⁊ violentia attrabo: sed siq̄s habet defideriū mul tū: hūc ego voco. AVG. Est enī sitis īterior: q; est hō interior. Cōstat aūt plus amare hominē interio rē q̄ exteriorē. Si ergo sitim⁹: veniam⁹ nō pedibus sed affectib⁹: nec migrādo: sed amādo. CHRY. Q; enī de itellectuali loquif potu: oñdit p hoc q̄ p⁹ īducit. Qui credit in me: sicut dicit scriptura: flu.de vē. eius fluēt aque viue. Sz vbi hoc dicit scriptura? nusq̄. Quid igif? Qui credit ī me sicut dicit scriptu ra. Hic subdistīguere oportet: vt postea subsequaf: Flumīa de vētre eius fluēt aque viue. oñdens quo niā rectā oportet habere cognitionem: ⁊ nō ita a sī gnis sicut a scripturis credere ī ipm. Eteni superi⁹ di xit: Scrutamini scripturas. HIE. ī prologo gene. Vel hoc testimoniū de ꝓuerbijs sumptū ē: vbi. s. di citur: Deriuētur fontes tui foris ⁊ in plateis aquas tuas diuide. AVG. Vēter autē īteriorīs hominis ē cōsciētia cordis eius. Bibito aūt isto liquore: viue scit purgata cōsciētia: ⁊ hauriēs fontem habebit: ⁊ ipa fons erit. Quis ē fons: vel q̄s ē fluuius q̄ manat de vētre īteriorīs homīs: beniuolētia qua vult con sulere ꝓximo. Bibūt ergo q̄ credūt ī dñō. si aūt pu tet: q; quod bibit soli ipi debet sufficere: nō fluit aq̄ viua de vētre ei⁹. Si aūt ꝓximo festinat ꝛsulere: iō nō siccaf q; manat. GRE. sup ezechielē: Cū enim a mēte fideliū sancte ꝓdicatiōis verba defluūt: qua si de mēte credentiū aque viue flumina decurrunt. vētris aūt viscera q̄d sunt aliud nisi mētis interna? i. recta intētio: sanctū desideriū: humilis ad⁹ deū: pia ad ꝓximū volūtas. CHRY. Dicit aūt flumina ⁊ nō flumē: copiositatē ⁊ vbertatē occulte insinuās. Vi uentē aūt aquā dicit: agentē semp. Spūs enim gra cū in mentē ītrauerit ⁊ firmata fuerit oī fonte ma gis manat: ⁊ neq; deficit neq; euacuanf neq; stat: videbit q̄s vtiq; hoc ad sapientiā stephani: ad petri linguā: ad pauli fluxū inspiciēs. Nibil enī eos veti nebat: sed sicut flumīa multo īpetu delati: oīa secu trahētes abibāt. AVG. Ad qualē aūt potū domi nus īuitasset: exposuit euāgelista ⁊ dixit: Hoc autē dixit de spū quē accepturi erāt credētes in eū. Quē dicit spiritū nisi spiritūsāctū? nā vnusq̄sq; hō habet in se ꝓpriū spiritū. ALCV. Spiritū aūt sanctū an te ascēsionē apostolis ꝓmisit: post ascēsionē in lin guis igneis dedit. Inde dicit: Quem accepturi erāt credētes in eū. AVG. Erat ergo spūs dei: sed nō dū in eis erat q̄ crediderāt in iesum. Ita eī disponit nō eis dare spiritū istū: nisi post resurrectionē suā. vñ sequit: Nondū enī erat spi. da. q; nōdū iesus erat glorī. CHRY. Apostoli quidē pus spū eijciebant demonia: sed ea que a christo ē ptāte. qñ enī mitte bat eos nō dicit: Dedit eis spiritū sanctū: sed Dedit eis potestatē. De ꝓphetis aūt ab oībus cōfessum ē q; spūssanct⁹ eis dabaf: sed hec gra a terra defece rat. AVG. iiij. de tri. Sed qūo ⁊ de iohāne bapti sta dictū ē: Spūsancto replebif ab vtero matris sue ⁊ spūsancto replet⁹ zacharias īuenif: vt de illo talia diceret: ⁊ spūsancto maria vt talia de dño ꝑdicaret spūsancto symeon ⁊ anna vt magnitudinē christi puuli agnoscerēt. Quo ergo itelligif: nisi q; circa il la spūssancti datio: post clarificatiōes christi futu ra erat qualis nūq̄ antea fuerat: habitura erat quā dā ꝓprietatē ī ipo aduētu: qualis antea nūq̄ fuit. Nusq̄ enī legim⁹ linguis quas nō nouerāt homi nes locutos veniēte ī se spūsancto: sicut tūc factum ē: cū oportet et ei⁹ aduentū signis sensibilib⁹ demō strari. AVG. sup iohānē: Cū ergo ⁊ mō accipiaf spūssanct⁹: quare nemo loquif linguis oīm gētiu; q; iā ipa ecclesia linguis gentiū loquif ī hac q̄ non ē: nec mō accipit spiritūsanctū. Si amas ꝓximatē: ēt tibi habet q̄squis ī illa aliq̄d habet. Tolle inuidiā: ⁊ tuū ē q̄d habeo. Liuor sepat: charitas iungit. Jpam habeto ⁊ cuncta habetis: q; sine ipa nihil ꝓderit q̄c quid habere potueris. Charitas aūt dei diffusa est ī cordib⁹ nostris p spiritūsanctum q̄ datus ē nobis. Quare ergo dñs post resurrectionē suā spiritūsāctū dare voluit? vt. s. in resurrectionē nostram charitas flagraret: ab amore seculi separarer: ⁊ tota curreret in deū. Qui ei dixit: Qui credit ī me veniat ⁊ bibat ⁊ flumīa de vētre eius fluēt aque viue. Vitā eternā ꝓmisit: vbi nihil timeam⁹: vbi non moriamur: q; er go tale ē quod ꝓmisit spūssancti charitate feruenti bus: iō ipm spiritū noluit dare: nisi cum esset glorifi catus: vt in suo corpore oñderet vitā: quā mō nō ha bemus: sed in resurrectiōe speram⁹. AVG. contra faustū: Si itaq; hec causa erat vt nondū daref spi ritussanctus: q; nondū erat iesus glorificat⁹? procul dubio clarificato iesu iā cā erat vt statim daref. La taphrices autē se ꝓmissum paclitum suscepisse dixe rūt: ⁊ hinc a fide catholica deuiarūt. Manichei eti aq̄ de ꝓmissione spūssancti dicunt: de manicheo asserūt eē ꝑdictū: tāq̄. s. antea nō fuerit spirit⁹ dat⁹. CHRY. Uel aliter: Gloriā christi crucē vocat. q̄a enī inimici eram⁹: donū autē nō inimicis sed ami cis datur. oportebat prius offerri hostiā: ⁊ inimici tiā in carne dissolui: ⁊ tunc factos dei amicos susci pere donum.

Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones eius dicebant: Hic est uere ꝓpheta. Alij dicebāt: Hic est christus. Quidā autē dicebant: Nunquid a galilea uenit christus? Nōne scriptura dicit quia ex semi ne dauid ⁊ de bethleem castello ubi erat dauid uenit christ⁹? Dissentio itaq; facta est in turba ꝓpter eum. Quidā autē ex ipsis uolebāt appre hendere eū: sed nemo misit sup eū manus. Uenerūt ergo ministri ad

pontifices ⁊ pharisēos : ⁊ dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illū? Responderūt ministri: Nūq̄ sic locutus est homo: sicut hic loquitur? Respōderūt ergo eis pharisei: Nūquid ⁊ uos seducti estis? Nunquid ex principib⁹ aliquis credidit in eū: aut ex pharisēis? Sed turba hec q̄ nō nouit legē: maledicti sūt. Dixit nicodemus ad eos: ille qui uenit ad eū nocte: q̄ unus erat ex ipsis: Nūquid lex nostra iudicat hominē: nisi prius audierit ab ipso ⁊ cognouerit quid faciat? Respōderūt ⁊ dixerūt ei: Nūquid ⁊ tu galileus es? Scrutare scripturas ⁊ uide: q̄a a galilea propheta nō surgit. Et reuersi sunt unusq̄sq̄ in domū suam.

AVG. Cū oēs iuitasset credētes ī se ad potandū spīrītūsanctū: nata ē de illo ī turba diss̄ēsio. vñ dicitur: Et illa ergo hora tur. cū au. bos ser. ei⁹ dicebāt: hic ē vere pphēta // THEO. Qui. ſ. expectabat. Alij ſpopul⁹ dicebāt: hic ē chriſt⁹. // ALCV. Jā isti sitiz illā spīritualiter haurire ceperāt: iā sitim īfidelitat] deposuerāt. alij ī sue īfidelitatis ariditate permanebāt: de q̄bus subdit: Alij aūt dice. Nūquid a gali. venit chr. nōne scri. di. q⁹ ex semīe da. ⁊ de beth. ca. vbi erat da. chriſt⁹ ve. Nouerāt enī q̄d de chriſto p̄dixīſſent pphete: sed ignorabāt oīa ī ipo ipleta fuisse: ⁊ q̄ nouerāt ī nazareth nutritū: natiuitatis locū nō attendebāt: nec pphetiā quā legerāt ī eo cōpletā credebāt. // CHRY. Sed esto locū natiuitatis ignorabāt: num etiā gen⁹ ignorabāt q̄m ex domo ⁊ familia dauid nat⁹ erat? Quare igit̄ dicebāt: Nōne ex semine dauid ve. chriſt⁹? Sed ⁊ hoc obumbrare volebāt: p educationē ī nazareth oīa malitiose loquētes vt nō accedūt ad chriſtū querētes: quō scripture dicūt q⁹ a bethleē oportet venire chriſtū: tu autem ex galilea venisti: sed oīa malitiose loquunt̄. Et q̄ nō diligēter attēdebāt his que dicebant̄: neq̄ discendi gr̄a: propter h̄ nihil eis chriſt⁹ respōdit. Nathanaelē aūt dicentē: A nazareth pōt aliq̄d boni eē laudauit: et vere israelitā: q̄ veritatis inq̄sitor ⁊ oīa vetera diligēter edoct⁹. Sequit̄: Dissensio itaq̄ facta ē ꝓpt̄ eū ī turba. // THEO. Nō in p̄ncipib⁹: nam p̄ncipes mi⁹ volūtatis erāt: vt videlz nō eū reciperent sicut chriſtū. Qui ergo magis moderati erant in malicia: verbis tm̄ gloriē chriſti aduersabant̄: q̄ vero peiores erāt man⁹ etiā appetebāt īponere. de q̄bus subdit: Quidā aūt ex eis vo. ap. eū. // CHRY. Hoc aūt induxit euāgelista oñdens q̄m loquebant̄ neq̄ querentes veritatē neq̄ discere volētes. Seq̄t̄: Sed nemo misit sup illū man⁹? // ALCVI. Quia. ſ. ipe non p̄mi sit q̄ cōatus illorum ī sua p̄tate habebat. // CHRY. Hoc aūt sufficiēs erat eos in cōpunctionē deducere: sed nō sunt cōpuncti. talis enī neq̄cia nulli vult credere: ad vnū aspicit solū: vt eū cui insidiāt̄ interficiat. // AVG. Qui vero missi fuerāt vt eū tenerent redierūt īmunes a crimīe ⁊ pleni admiratiōe. de q̄bus subdit̄: Venerūt ergo ministri ad pon. ⁊ pba. ⁊ dixerūt eis illi: Quare nō addu. eū? // ALCVI. Qui eū lapidare volētes tenere nō potuerūt: arguūt ministros q̄ eū nō adduxerāt. // CHRY. Ecce pharisei ⁊ scribe miracula vidētes ⁊ scripturas legētes nihil pfecerūt. ministri aūt nihil horū habētes: ab vna sola allocutiōe sūt capti: ⁊ abeūtes vt eū ligarēt: redierūt ligati miraculo. Et nō dixerūt: Nō potuim⁹ ꝓpter turbā: sed p̄cones efficiunt̄ chriſti sapiētie. Nā seq̄t̄: Rñderūt ministri: Nūq̄ sic locut⁹ ē hō sicut hic hō loquit̄. // AVG. Ille aūt sic locut⁹ ē: q̄ de⁹ erat ⁊ hō. // CHRY. Nō ē aūt solū eorū prudētia admirāda: q̄ signis nō eguerūt: sed a sola doctrina sunt capti. nō enī dixerūt: Nūquam talia miracula fecit hō: sed Nūquā sic locut⁹ ē hō. Sed etiā admirāda ē eorū securitas: qui ad pharisēos q̄ cōtra chriſtum aduersabant̄ venerūt. ⁊ eis talia locuti sūt. Nec tū longū ſmonē audierāt: sed breuē. cū enī mēs fuerit ire: cupta: nō lōgis ſmonib⁹ opus ē. // AVG. Pharisei tm̄ eorū testimoniū repulerūt. Nā sequit̄: Rñderūt ergo eis pharisei. Nūq̄d ⁊ vos seducti estis: q̄ si dicāt: Quidem⁹ vos delectatos eē ī ſmonib⁹ suis. ALCVI. Et reuera laudabiliter seducti erāt: q̄ dimisso malo īfidelitatis: trāſierāt ad fidē. // CHRY Ab argumēto aūt insipiēti cōtra eos syllogizāt. naz sequit̄: Nūq̄d ex p̄cipib⁹ aliq̄s credidit ī eū aut ex pharisēis: sed turba hec q̄ non nouit legē maledicti sunt. Hec aūt ē ipōrū accusatio: q̄m turba quidē credidit: ipi aūt nō crediderūt. // AVG. Qui enī nō nouerāt legē ipi ⁊ credebāt ī eū q̄ miserat legē: ⁊ eū qui miserat legē cōdēnabāt illi q̄ docebāt legē: vt ipleretur q̄ dns dixerat: Ego veni vt nō videntes videāt ⁊ videntes ceci fiāt. // CHRY. Qualiter igit̄ maledicti sūt illi q̄ a lege suadētur? Vos potius maledicti estis: q̄ nō obseruastis legē. // THEO. Jō aūt suauiter ⁊ blāde pharisei ministris rīdent. dubitauerūt ne forte ab eis p⁹sus segregētur: ⁊ chriſto adiungantur. // CHRY. Quia vero dixerāt q⁹ null⁹ p̄ncipum credidit ī eū. Ad hoc excludēdū subiungit̄: dicit nicodem⁹ ad eos: Ille q̄ venit ad iesum nocte. q̄ vnus erat ex illis. // AVG. Ipse nō quidē īcredul⁹: sed timid⁹. nā iō nocte venerat ad lucē quia illuminari volebat: ⁊ sciri timebat. hic ergo rīdit iudeis. Nūq̄d lex nostra iudicat hominē: nisi p⁹us audi. ab ipo ⁊ cognō. q̄d faciat? Credebat enī q⁹ si eū tm̄modo patiēter vellēt audire: forte similes fierēt illis q̄ missi sunt tenere: ⁊ maluerūt credere. Volebant aūt illi puersi añ eē dānatores q̄z cognitores. // AVG. xrii. de ciuita. dei: Dicit autē lex nostra de lege que dei ē: eo q⁹ ē ab illo data hominibus. // CHRY. Oñdit aūt nicodemus eos neq̄ cognoscētes legē: neq̄ facientes q̄ sūt legis. cū aūt cōgruū esset oñdere q⁹ nō indiscrete miserūt vocaturi eū: rudius ⁊ iracūdius vtunt̄ contradictione. Nā sequit̄: Rñderunt ⁊ dixerūt ei: Nūq̄d ⁊ tu galile⁹ es? // AVG. i. quasi a galileo seduct⁹. Dominus enī galileus dicebat̄: q̄m de nazareth ciuitate erāt parētes eius: fm mariā dixi pentes: nō fm vir

le semē. CHRY. Deide iniurioſe quaſi eo neſciēte ſcripturas iduxerūt: Scrutare ſcri. ⁊ vide q̄ ꝓphe. a galilea nō ſurgit. ac ſi diceret: Vade ⁊ diſce. AL CVI. Nō enī ſolū vbi nat⁹ ē: ſed vbi cōuerſabatur attēdebāt. ⁊ iō nō ſolū meſſiā ſed nec ꝓphetā eum credebāt. AVG. Prophēta quidē a galilea ñ ſurgit: ſed oēs ꝓphetarū inde ſurrexit. Sequit̄: Et reuerſi ſūt vnuſq̄ſq̄ in domū ſuā. ALCVI. Nullo pfcō negocio vacui fide: ⁊ iō fraudati vtilitate ſūt reuerſi i domū ifidelitat⁹ ⁊ ipietat⁹ ſue. CA. VIII.

IEſus autem ꝓrexit in montem oliueti: ⁊ diluculo itez̄ venit in templum: ⁊ omnis populus venit ad eum: ⁊ ſedens docebat eos. Adducunt autem ſcribe ⁊ phariſei mulierem in adulterio deprehenſam: ⁊ ſtatuerunt eam in medio: ⁊ dixerūt ei: Magiſter: hec mulier modo deprehenſa eſt in adulterio. In lege autem moyſes mandauit nobis huiuſmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tētantes eum: ut poſſent accuſare eum. Jeſus autem inclinans ſe deorſum: ⁊ digito ſcribebat in terram. Cum ergo perſeuerarent interrogantes erexit ſe: ⁊ dixit eis: Qui ſine peccato eſt veſtrum primus in illam lapidem mittat. Et iterum ſe inclinans ſcribebat in terra. Audiētes autem hec unus poſt unum exibant incipientes a ſenioribus: ⁊ remanſit ſolus ieſus: ⁊ mulier in medio ſtans. Erigens autem ſe ieſus dixit ei: Mulier ubi ſūt qui te accuſabant? Nemo te ꝯdēnauit? Que dixit: Nemo domine. Dixit ei Jeſus: Nec ego te condemnabo. Vade ⁊ iam ampli⁹ noli peccare.

ALCVI. Dominū⁹ maxime circa ſuā paſſionē hāc ſibi effecerat conſuetudinē: vt in die quidē in templo quod erat hieroſolymis: verbū dei predicaret: ſigna ⁊ miracula oſtēderet. ſero reuertebat⁹ in bethaniam: vbi apud ſorores lazari hoſpitabat⁹: ⁊ mane iterū ad ſimile opus reuertebatur. Igitur ſcōm hūc morem cū in vltimo die ſcenophegie tota die ī templo predicaſſet: veſpere perrexit in montē oliueti. ⁊ hoc eſt quod dicitur: Jeſus autem perrexit in montem oliueti. AVG. Ubi enī docebat docere chriſtum niſi in monte oliueti: in monte vnguēti: ī mōte chriſmatis. chriſti enī nomen a chriſmate dictum eſt. Chriſma autē grece: latīe vnctio nominat⁹. Ideo autē nos vnxit: quia luctatores cōtra diabolū fecit. ALCVI. Unctio etenī olei feſſis ⁊ dolentibus mēbris ſolet afferre leuamē. Mons etiā oliuarum ſublimitatē dominice pietatis deſignat: oleos grece: latine miſericordia. Natura quoq̄ olei myſterio aptiſſime cōgruit: ſuperferē enī omnib⁹ liquoribus ⁊ ſicut ait pſalmiſta: Miſerationes eius ſuper omnia opera eius. Sequit̄: Et diluculo iterū venit in templū. vt. ſ. miſericordiā cū incipiente noui teſtamenti lumine: fidelib⁹ in tēplo videlicet ſuo pandendā ꝓbendāq̄ ſignaret. Quod enī diluculo redibat: ex otium noue gre deſignat. BEDA: Significat autē q̄ poſtq̄ per grām cepit ihabitare in tēplo ſuo. i. in eccleſia: ex omībus gentib⁹ crediderūt in eū. vñ ſeq̄t̄ Et oīs popul⁹ veniebat ad eū ⁊ ſedēs docebat eos. ALCVI. Seſſio humilitatem īcarnatiōis inſinuat. Sedēte ergo domīo ad eū venit popul⁹: q̄ poſtq̄ per ſuſceptā humanitatē viſibilis apparuit: cepe runt eū multi audire ⁊ in eū credere: quē p humanitatē ſibi proximū meminerāt. Māſuetis autē ⁊ ſimplicibus ſermonē domini admirātibus: ſcribe ⁊ phariſei interrogāt: nō vt diſcant: ſed vt veritati laqueos nectāt. vñ ſequitur: Adducūt autē ſcribe ⁊ phari. mulie. in adul. depre. ⁊ ſtatu. eam in medio: ⁊ dixe. ei: Magiſter: hec muli. depre. eſt modo in adulterio. AVG. Animaduerterāt enī eū nimiū eſſe mitē. De illo quippe fuerat ante predictū: Procede ⁊ regna: ꝓpter veritatē ⁊ manſuetudinē ⁊ iuſticiā. Ergo attulit veritatē vt doctor: manſuetudinē vt liberator: iuſticiam vt cognitor. Cū loqueretur veritas agnoſcebat⁹: cū aduerſus inimicos non moueretur: māſuetudo laudabat⁹. In tercio ergo iuſticia. ſ. ſcādalum poſuerūt. Dixerūt enī apud ſeipos: Si eā dimitti cēſuerit: iuſticiā nō tenebit. lex enī quod iniuſtum erat iubere nō poterat: ⁊ iō legē inducunt dicētes: In lege autē moyſi mandat⁹ nobis huiuſmodi lapidare. vt autē manſuetudinē nō perdat: ī qua iam populis amabilis factus eſt: eam dimitti debere dictur⁹ eſt. vñ eius ſententiā requirunt dicentes: Tu ergo quid dicis? Nunc nos īueniemus ad accuſandū occaſionē ⁊ reum faciemus tāq̄ legis preuaricatorē. vñ euangeliſta ſubdit: Hec autē dicebant tē. eū vt poſſ. accu. eū. Sed dominus in reſpondēdo ⁊ iuſticiā ſeruatur⁹ ē: a māſuetudine nō receſſurus. Sequit̄ enī: Jeſus autē incli. ſe deorſum digi. ſcribe. in terra. AVG. de cō. euā. Tāq̄ illos tales ī terra ſcribēdos ſignificaret: non in celo vbi monuit diſcipulos vt ſe ſcriptos eſſe gauderent: aut q⁹ ſe humiliando quod capitis inclinatione mōſtrabat: ſigna ī terra faceret: aut q⁹ iaz tempus eſſet: vt in terra que fructū daret: nō lapide ſterili: ſicut antea lex ei⁹ conſcriberetur. ALCVI. Per terram enim corruptum oſtēditur q⁹ bonarū vel malarū actionū ſolet reddere fructus. per digitū autem qui articuloꝝ cōpoſitione flexibilis eſt: ſublimitas diſcretionis expri mitur. Nos ergo inſtruit: vt cū quelibet mala proximorum conſpicim⁹: nō ſtatim ea temere damnemus: ſz ꝑius ad cōſciam cordis humilit̄ reuerſi: digito diſcretiōis ea ſollicite diſcram⁹. BEDA: Quātum etiaz ad hiſtoriā ptinet: per hoc q⁹ digito ſcri-

pſit in terra. illū ſe forte mōſtrauit qui quōdā legē in lapide ſcripſit. Sequiť: Cum aūt pſeuerarēt iterrogātes eum erexit ſe. AVG. Non dixit: Non lapideť: ne cōtra legē dicere videreť. Abſit autē vt diceret lapideť. venit eniz nō pdere quod inuenerat ſed querere quod pierat. Quid ergo reſpondit? Qui ſine peccato ē vīm: pm̄ in illā lapidem mittat. Hec vox iuſticie ē: puniat peccatrix: ſed nō a peccatoribꝫ impleatur: ſed nō a puaricatoribus legis. GRE. xiiij. moza. Qui.n. pus ſemetipm nō iudicat: quid in alio rectū iudicet ignorat. Etſi nouit etiā p auditu recte tamē aliena merita iudicare nō valet: cui ꝺſcientia innocētie, ppe nullam iudicij regulam pbet. AVG. Cum ergo eos telo iuſticie pcuſſiſſet: nec dignaꝫ ē cadētes attēdere: ſed auertit ab eis obtutum. vnde ſequiť: Et iterū ſe inclinās ſcribe. in terra. ALCVI. Pōt etiā intelligi feciſſe hoc dominus iuxta cōſuetudinē: vt quaſi aliquid agēs vultu itendens in aliud: liberā eis ereūdi facultatē daret. in hꝫ etiā figurate admonet: vt ꝛ pūſcꝫ peccantē fratrem corripiam⁹: ꝛ p⁹ adhibitā correctōem diligēter ppēdamus: vtrū ipſis peccatis ve quib⁹ aliū caſtigamuſ aut in aliis obnoxijs ſimus. AVGV. Sic igiť illi voce iuſticie tanꝫ telo pcuſſi ſeſe inſpiciēteſ ꝛ reos inueniētes: vn⁹ p⁹ vnū oēs receſſerūt. ꝛ hoc ē quod ſubdiť: Audiētes autē &c: vn⁹ p⁹ aliū exibāt: incipientes a ſenioribus. GLO. Qui forte magis rei erāt vel magis culpas ſuas cognoſcebāt. AVG. Relicti aūtē ſunt duo: miſeria ꝛ miſericordia. na ſequiť Et remāſit ſol⁹ ieſus ꝛ mulier in medio ſtās. Credo territa ē illa mulier ab illo ſe puniendam ſpabat: in quo peccatū inueniri nō poterat. Ille aūt q̄ aduerſarios ei⁹ repulerat lingua iuſticie: leuās in illā oculos māſuetudinis inter rogauit eā. vnde ſequiť: Erigens aūt ſe ieſus dixit ei: Mulier vbi ſunt qui te accuſabāt? Nemo te cōdēnauit? que dixit: Nemo domine. Audiuim⁹ ſupza vocem iuſticie: audiam⁹ nūc māſuetudinis. naz ſequiť: Dixit ei ieſus: Nec ego te condēno. a quo te forte cōdēnari timuiſti: qz in me peccatū nō inueniſti. Quid ē domine? Fanes ergo peccat? nō plane. attēde quod ſequiť: Vade ꝛ amplius noli peccare. Ergo ꝛ vīs dānauit ſed peccatuz nō boiem. nā ſi peccatoꝝ auctor eſſet diceret: Vade ꝛ vine vt vis: de mea liberatōne eſto ſecura: Ego te q̄tūcūqz peccaueris etiā a gehēna ꝛ inferni tortoribus liberabo. nō hoc dixit: Intēdāt ergo qui amāt in dño māſuetudinē: ꝛ timeāt veritatē. Eteni dulcꝫ ꝛ rectꝫ dominus.

Iterū ergo locutus eſt eis ieſus dicens: Ego ſum lux mundi. Qui ſequitur me non ambulat in tenebris: ſed hēbit lumen uite.

ALCV. Quia mulierē abſoluit a crimine: ne alii qui dubitarēt an ille quē videbāt verū boiem: poſſz peccata dimittere: dignaťipe aptiꝫ ſue diuinitatis potentiā demōſtrare. vnde dī: Ite. er. lo. ē eis ie. dicēs: Ego ſum lux mūdi. BED. Ubi aduertēdū ē: quia ñ ait: Ego ſū lux angeloꝝ vel celi: ſz Lux mūdi. i. hominū in tenebris cōmoratiū ſm illud: Illuſtare his q̄ in tenebris ꝛ ī vmbra mortis ſedēt. CHRY. Uel aliter: Qui ſupius galileam ei afferebant: ꝛ quaſi de quodā, ppha ꝛ de eo dubitabāt: voluit oſtendere quoniam nō vn⁹ pphetarū ē: ſed dñator orbis terrarū. vnde dicit: Ite. er. lo. ē eis ie. di. Ego ſū lux mūdi. nō galilee neq; paleſtine neq; iudee. AVG. Manichei ſolē iſtū oculis carnis viſibilē xp̄m dīm ē putauerūt: ſed eccleſia catholica improbat tale cōmentum. Nō eni ē domin⁹ xp̄s ſol factꝰ: ſed p quē ſol factus ē. Dia eīm per ipm facta ſunt: ꝛ ꝓpter noſ ſub ſole factū ē lumē quod fecit ſolē. carnis nube tegiť nō vt abſcureť: ſed vt tēpereť. Loquēs ergo p nubez carnis lumē indeficiēs: lumen ſapie ait hōib⁹: Ego ſum lux mundi. THEO. Uteris aūt aduerſus neſtoriū hoc pīti ſermone. nō eni ait: Qm̄ in me ē lux mūdi: ſed Ego ſum lux mūdi. Ipe nāq; qui hō videbaťidē ꝛ filiꝰ dei ꝛ lux mūdi erat. nō ſicut nugabať neſtoriꝰ: in ſimplici hoīe dei filiꝰ bitabat. AVG. Abſtulit aūt te ab oculis carnis: ꝛ reuocauit ad oculos cordis in hoc q⁹ ſubdit: Qui ſe. me nō. ambu. in tene. ſz ha. lu. vite. Nō ei ſuffecit dicere: Hēbit lumē ſed addit: Uite. hec vba dñi cū vbis pſalmi ꝛcordāt In lumine tuo videbim⁹ lumē: quoniā apud te eſt fons vite. in iſtis vſib⁹ corporalib⁹ aliud ē lumen: et aliud fons. Fontē fauces querūt: lumē oculi. apud deū quod lumē ē hoc ē fons. Qui tibi lucet vt videas: ipe tibi manat vt bibas: quod, pmiſit futuri tpis verbū poſuit. In eo quod facere debem⁹ pñſ temp⁹ poſuit: Qui ſequiť inquit: habebit modo p fidē: poſt habebit p ſpem. Sequere iſtū ſolē viſibilē: tendens ad occidentē quo ꝛ ille tēdit. ꝛſi volueris tu illū deſerere: ipe te deſeret in occaſu. Deꝰ tuꝰ vbiq; ē totus: ſi nō ab illo facies caſum: nunq; a te ille faciet occaſum: tenebre ſatis metuēde ſunt mor⁹: nō oculoꝝ: et ſi oculoꝝ nō exterioꝝ ſz interioꝝ: vñ diſcerniť nō albū ꝛ nigꝝ: ſed iuſtū ꝛ iniuſtū. CHRY. Intellectu aliter. n. dixit: Non ambulat in tenebris. i. non manet in erroꝛe. Dinc ꝛ nicodemū laudat ꝛ miniſtros ꝛ ipos occulte inſinuat: dolos cōplicātes: qui in tenebris ꝛ erroꝛe ſunt: ſed lucē nō ſupabūt.

Dixerūt ergo ei phariſei: Tu de teipſo teſtimoniū phibeſ: teſtimōiū tuū nō ē ueruz. Rñdit ieſus ꝛ dixit eis: Etſi ego teſtimoniū phibeo de meipſo: uez eſt teſtimoniū meū: qz ſcio unde ueni: ꝛ quo uado. Uos aūtē neſcitis unde uenio: aut quo uado. Uos ſm carnem iudicatis: ego non iudico quēq;. Etſi iudico ego: iudiciū meum uerū eſt: quia ſolꝰ nō ſum: ſed ego ꝛ qui miſit me pater. Et in lege ueſtra ſcriptum eſt: quia duoꝝ hominū teſtimoniū uerū eſt Ego ſum qui teſtimoniū phibeo de meipſo: ꝛ teſtimoniū phibet de me qui miſit me pater.

CHRY. Quia dom̄ dixerat: Ego sum lux mūdi: z qui sequit̄ me non ambulat in tenebris. Judei hoc euertere voluerūt. vnde dicit̄: Dixerunt ergo ei pharisei: tu de teipo testimoniū perhibes: z testimoniū tuū nō est verū. ALCV. Sic respōderūt tāq̄ ipe dom̄ sol⁹ sibi testimoniū phiberet: cum cōstet q̄ anteq̄ in carne appareret: multos testes p̄misit: q̄ ei⁹ sacramēta p̄dixerūt. CHRY. Dom̄ autē euertit quod dixerāt. vnde sequit̄: Respōdit ies⁹ z dixit eis: Etsi ego testimoniū phibeo de meipo: verum est testimoniū meum. Hoc iurta eorum suspitōnem locut⁹ est: hominē eum nudū estimantiū. z causaz tub iūgit: Quia scio vnde venio: z quo vado. i. ex deo sū: z de⁹ est dei filius. Non autez hoc dicit manifeste: quia semp humilia miscet altis deus: de⁹ autē ipe si bi fidedign⁹ testis ē. AVG. Verū ē enim testimonium luminis: siue se ostendat siue alia: locutus est pzoph: eta verū. sed vnde habeā: nisi de fonte veritas bauriret: ergo idoneus est ies⁹: qui sibi testimoniū phibebat. dicens autē: Quia scio vnde venio: z quo vado. patrē volebat intelligi: patri enī gl'iam dabat filius: a quo est missus. q̄tum ergo debet homo glorificare eū a quo est creatus. nō autē veniēdo inde discessit: aut redeūdo nos dereliquit. nō pōt hoc fieri ab isto sole: qui quando pergit a d occidentē descendit orientē. Sicut autē sol iste z videtis faciem illustrat z ceci: sed videt ille: ille nō videt: sic z sapientia dei vbū dei: vbiq; p̄s ē etiā infidelibus: sed quibus eam videāt oculos nō habēt cozdis. vt ergo dominus inter fideles suos z inimicos suos iudeos tāq̄ iuter tenebras z lucē distigueret subiūgit: Vos aūt nescitis vnde venio: aut quo vado. Isti ergo iudei videbāt hominē: nec credebāt deū. z ideo dom⁹ subdit: Vos fm carnē iudicatis. dū. s. dicitis: Tu de teipo testimoniū phibes: z testimoniū tuū nō ē verū. THEO. Ac si dicat: Vos qm̄ in carne sum: carnē me solam esse putantes: nō autē deū fm carnē falsibiliter iudicatis. AVG. Quia enī deum nō intelligitis z hominē videtis: ideo vobis arrogās videoz quia ego de me testimoniū perhibeo. Omnis enim homo quando de se perhibere vult laudabile testimoniū: superb⁹ z arrogās videt. homines enim infirmi sumus: verū dicere z mētiri possumus: lux mētiri nō pōt. CHRY. Vel alter: Sicut fm carnem viuere male viuere est: ita fm carnē iudicare: iudicare iniustū ē. Et quia possent dicere: Si iuste iudicamus: ppter quid nō cōuincis: ppter quid nō condēnas: subiūgit: Ego nō iudico quēquaz. AVG. Quod duob⁹ modis intelligi pōt: vt aut hoc intelligamus: Nō iudico quēq̄. i. modo: sicut dicit alio loco: Ego nō veni vt iudicē mūdum: sed vt saluuz faciam mūdū: nō iudiciū suū negādo sed differendo: aut certe quia dixerat: Vos fm carnē iudicatis: ita cōiūxit: Ego nō iudico quēquam. vt subaudias fm carnē x̄pm nō iudicare: sicut ab hominib⁹ iudicat⁹ est. nam vt agnoscas iam iudicē x̄pm subdit: Etsi iudico ego: iudiciū meū verū est. CHRY. q. d. Propter hoc dixi: nō iudico: quasi nō p̄sumēs iudicare: quia si iudicarē iuste vos cōdemnarē: sed nūc tēp⁹ iudicij nō est: sed de futuro iudicio insinuat cū subdit: Quia sol⁹ nō sum: sed ego z qui misit me pater. oñdens quia nō ipe sol⁹ eos cōdemnabit: sed z pr̄

Hoc autē ad suspitōem illoz loquit̄. nō enī estimabāt dignū fide esse filiū: nisi patris testimoniū assūpsisset. AVG. Si autē tecū est pater: quō te misit: Ergo oñe missio tua: incarnatio tua ē. b̄ ergo christus erat fm carnē: z a patre nō recesserat: quia p̄ z fili⁹ vbiq; erāt. erubesce sabelliane. nō enim dixit: Ego sum pater: z egoipe sum filius: sed sol⁹ nō sum inquit: quia mecū ē pater. Distingue ergo psonas: distingue intelligētiā: agnosce quia pater pater ē: z fili⁹ filius ē. sed noli dicere: pater maioz ē: fili⁹ minoz. Una substātia ē: vna coeternitas: pfecta equalitas Ergo verū ē inquit iudiciū meuz: quia fili⁹ dei sum: vt tū intelligas quia mecū ē pater: nō sic sum filius vt ipm deseruerim. formā serui accepi: sed formam dei nō amisi. De iudicio dixēat: de testimonio vult dicere. nam seq̄t: Et in lege vestra scptū est: quia duozū hominū testi. vez est. AVG. cōtra faustū: An forte manichei calūniāt̄ q: nō ait In lege dei: sz In lege vestra scriptū est: Ubi vsitatā locutōem scriptu rarū quis nō cognoscat: lege enī vestra dixit vobis data. sicut apl's dicit euāgeliū suū: qō se tamē accepisse testat̄: nō ab homīe: sed p reuelatōem ies⁹ x̄pi. AVG. sup iohā. Magnā aūt habet qōem z valde videt̄ in mysterio esse cōstituta vbi de⁹ dixit: In oz. duo. vel tri. testi. stat ō. v. Fieri. n. pōt vt duo mētiāt̄. Susanna casta duob⁹ falsis testib⁹ vrgebat̄: vniuers⁹ pp'l's mētit⁹ ē ō x̄pm. quō g̃ accipiēdum ē: In oze duoz l'triū stabit oē vbū: nisi q: b̄ mō p mysteriū trinitat̄ cōmēdata ē: in q̄ ē ppetua stabilitas veritatis. Accipite g̃ nr̄m testimoniū: ne sētiat̄ iudiciū. differo iudiciū: nō differo testimoniū. vñ seq̄t: Ego sū q̄ testi. phi. de meip. z testi. phi. de me q̄ mi. me p̄r. BED. In mlt̄. n. loc⁹ p̄ filio suo phibz testioniū vt ē illō: Ego hodie genui te. z itē: Dic ē fil⁹ me⁹ dilect⁹. CHRY. Vel alr: Si q̄ dictū est simplr accipiat̄ q̄ōem hz. nā in hōib⁹ q̄dē pp b̄ determinatū ē: q̄ in oze duoz l'triū testū stat oē vbū: q: vn⁹ sol⁹ nō ē fidedign⁹. In deo aūt q̄l'r vtiq; b̄ hēbit rōem: sz alr nō staret q̄ dictū ē. nā in hōib⁹ cū duo de aliqua re testāt̄: tūc testimoniū ē verū: b̄. n. ē duos testari si vō vn⁹ eoz sibiipi testet̄: nō adhuc sūt duo testes. Ad nihil g̃ aliud b̄ dixit: q̄z vt oñdat nihil min⁹ p̄ce hūtē: alioq̄n nō dixiss⁹: Ego z q̄ misit me p̄r. Cōsidera ēt ptātē nihil hūtē diminutū a p̄re. hō. n. cū a seipo dign⁹ fuerit fide: testimonio nō idiget: sz b̄ in aliena re. In ppa vo cū testimonio alieno indigeat: nō adhuc dign⁹ ē fide. Dic vo totū ꝟiū: etenī in ppa re testās z ab alio testimoniū habēs: dixit se fidedignū esse. ALCV. Vel pōt sic itelligi q̄ dr. q. d. Si vra lex approbat testimoniū duoz hoīm q̄ pūt decipi: z plura testari: qua rōe meū z patris mei testimoniū q̄ summa stabilitate firmū ē: verē cē nō dicitis:

Dicebāt ergo ei: Ubi é pater tu⁹
Rñdit ies⁹: Neq; me scitis neq; patrē meū. Si me sciretis forsitan
z p̄rem meū sciretis. Hec uerba locut⁹ ē ies⁹ in gazophylatio: docés in templo. Et nemo apprehēdit eū: quia necdū uenerat hora eius.

AVG. Illi qui audierãt a domino: vos fm carnẽ iudicatis. manifestauerũt qõ audierũt: patrẽ. n. christi carnaliter acceperũt. vnde dicit. Dicebãt ergo ei: vbi est pater tuus. q. d. Audiuim⁹ te dicere: solus nõ sum: sed ego ⁊ qui misit me pater: nos soluz te videm⁹: onde ergo nobis tecũ esse patrem tuum. THEO. Quidã vo notãt hoc ꝓpatu esse a iudeis: quasi ad cõtumeliã ⁊ contẽptũ. Impropabãt. n. ei tanq̃ ex fornicatõe genito: ⁊ ꝓpium genitorẽ ignorranti: vel tanq̃ vili exñti eo q̃ pater eius putabat. s. ioseph. q. d. ignot⁹ ⁊ ignobilis est pater tuus: q̃d frequenter patrem nobis inducis? Quia ergo non vt scire volẽtes: sed vt tentãtes querebãt: ad ꝑmissam questiõem nõ respõdet. vnde sequit: Respõdit iesus Neq; me scitis: neq; pr̃em meũ. AVG. q. d. Queritis: Vbi est pater tuus? quasi me iaz sciatis: quasi hoc sit quod videtis. ergo quia me nõ nostis: iõ pr̃em meũ vobis nõ ostendo. Me quippe hominẽ putatis: ideo patrez meum hominẽ queritis. Quia vero fm q̃ videtis aliud sum: ⁊ aliud fm q̃ non videtis: patrẽ autẽ meũ loquor occultuz: occult⁹ pus est vt me noueritis: tũc ⁊ patrẽ meũ scietis. ⁊ hoc ẽ quod subdit: Si me sciretis: forsitã ⁊ pa. meũ sciretis. CHRY. Dicit autẽ hoc: vt ostendat q̃ nihil ei prodest dicere q̃ sciãt patrẽ: ⁊ filiuz nesciẽtes. ORI. Lõrariari autẽ videt ad inuicẽ quod h̃ dicit: Neq; me scitis: neq; patrẽ meũ. ⁊ quod supra dictũ est: Et me scitis: ⁊ vnde fm scitis. sed tamẽ qõ dicit: Et me scitis. ad quosdam dicit hierosolymitarũ dicentiũ: Nũquid vere intellexerũt ꝓncipes: quia hic est xp̃s hoc vero quod dicit: Neq; me scitis. ad phariseos dicit hierosolymitis tamen in ꝓximos ait: Verax est q̃ me misit: quẽ vos nescitis. Queret itaq; aliq̃s: quomodo verũ est quod dicit: Si me sciretis: ⁊ patrem meũ sciretis. cum hierosolymite quib⁹ dicit: Et me scitis: patrẽ nesciuerũt. Dicendũ autẽ est ad hoc q̃ saluator: quãdoq; quidẽ de seipo vt de homine loq̃t quãdoq; aũt fm diuinã naturã. hoc ergo quod dicit Et me sci. de seipo homine dicit. hoc vero: Neq; me sci. de diuinitate. AVG. Quid est. n. Si me sciret]: ⁊ pr̃em meũ sciretis: nisi ego ⁊ pater vnum sumus. Quãdo vides aliquem alicui similẽ: quotidiana locutio est: Si hũc vidisti: illũ vidisti. ꝓpter similitudinẽ tale dedisti responsum. hinc ⁊ dñs: Si me iquit sciretis: ⁊ patrẽ meũ sciretis. nõ quia pater est filio: sed quia patri similis est filius. THEO. Erubescat arrian⁹: nam si iuxta eũ creatura filio⁹ fit: qualit̃ qui nouit creaturã ⁊ deũ nouit? neq;. n. qui substantiã nouit angeli: nouit ⁊ diuinã. cum itaq; qui filiũ nouit: ⁊ patrẽ nouit: igit̃ cõsubstãtialis patri est filius. AVG. Hoc aũt vbũ forsitã increpatiue dr̃: q̃ videt esse verbũ dubitatiõis. Homines. n. de reb⁹ quas certas habẽt: aliquãdo verbũ dubitatiõis ponunt: velut si indigneris seruo tuo ⁊ dicas: Cõtemnis me Considera: forsan' domin⁹ tu⁹ sum: sic ⁊ dñs dubitãdo increpat infideles cũ dicit: Et patrẽ meũ forsitã scietis. ORI. Oportet aũt videre q̃n qui alterius secte sunt: opinant̃ ex hoc ꝓbari manifeste deũ quẽ iudei colebãt: patrẽ nõ esse christi. Si. n. inquiũt h̃ phariseis deũ ꝓuisorẽ mũdi colentib⁹ dicebat saluator: manifestũ ẽ q̃ patrẽ iesu alterũ a cõditore mũdi existentẽ: nequaq̃ pharisei nouerunt. Hoc vero dicũt: non obseruãtes cõsuetudinẽ locutõis in scripturis. Si enĩ aliquis valet inducere ea que de deo sunt a parẽtib⁹ eruditus: nõ autẽ bene viuat: hunc dicim⁹ de deo noticiaz non habere. vnde ⁊ filij heli ꝓpter eorũ maliciã deum ignorasse dicũtur. sic igit̃ ⁊ pharisei patrem ignorauerũt: nõ enĩz viuibãt fm cõditoris edictũ. Est autẽ ⁊ aliud signatũ cognoscẽ di deum: altero existẽte cognoscere dominũ simpliciter credere. Dicit̃ enim in psalmo: Studete ⁊ videte: quoniã ego sum deus. Quis nõ ꝓfitet̃ hoc scribi populo in cõditorẽ credenti? Multũ enim differt credẽdo cognoscere ⁊ credere tñ: sed phariseis q̃b⁹ ait: Neq; me scitis: neq; patrẽ meũ. rõnabiliter dicere: Neq; creditis patri meo. qui. n. negat filiũ: minime patrẽ habet. s. neq; fm fidẽ neq; fm cognitionẽ. Sed ⁊ aliter dicit scꝑtura illos qui adiũcti sunt alicui cognoscere illud. Tunc. n. adã cognouit, vxorem suã cũ ei cõiũct⁹ est. Si ergo q̃ adheret mulieri mulierẽ cognoscit ⁊ q̃ adheret dño vnus spũs est ⁊ deus cognoscit. si vo sic se habet: pharisei nec patrez nouerũt nec filiũ. Post hoc est q̃dẽ aliquẽ cognoscere deus: nõ aũt cognoscere patrẽ. Infinitis ergo oratõnib⁹ editis in lege nõ inuenim⁹ aliquẽ orãdo dicentẽ deũ patrẽ: tamẽ orãt eũ tanq̃ deũ et dñm. ne ꝓuenirẽt grãm ꝑ iesum toti mũdo effusã: vocãtẽ cũctos ad filiatõem iuxta illud: Narrabo nomen tuũ fratrib⁹ meis. Seq̃t: Nec ver. lo. ẽ ie. in gazo. do. in templo. ALCVI. Gaza persica lingua diuitie: phila reseruare. Erat aũt loc⁹ in tẽplo vbi seruabãt diuitie. CHRY. In templo loquebat̃ in ordĩe magistri: ⁊ h̃ loqbat̃ sup q̃b⁹ mordebãt ⁊ accusabãt q̃n seipm facit parẽ patri. AVG. Magna igit̃ fiducia sine timore. nõ enĩ pateret̃ quod nollet. vnde seq̃t: Et ne. appr̃e. eum: q̃a nõdũ ve. ho. eius. Nõnulli cuz hoc audiũt: sub fato fuisse christũ credũt: sed si fatũ sicut nõnulli intellexerũt: a fando dictum est. i. a loquendo: verbũ dei quõ habet fatũ? Vbi sunt fata? In celo inq̃s: in ordine ⁊ cõuersiõib⁹ sideꝝ. Quõ ergo fatũ habet ꝑ quẽ factũ ẽ celũ ⁊ sidera: cũ tua volũtas fr̃recte sapias trãscẽdat ⁊ sidera? an q̃a nostri christi carnẽ fuisse sub celo: ideo putas ⁊ ptãtez xp̃i subditã celo? Igit̃ fidũ venerat hora eius: non q̃ cogeret mori: sed q̃ dignaret̃ occidi. ORI. Ubicũq; autẽ addit̃: Hec verba locut⁹ est iesus in tali loco si bene attẽdas: inuenies additõnis oppor̃tunitatẽ. Est autẽ gazophilatiũ loc⁹ nũmismatuz in honorez dei ⁊ dispẽsatõem pauperũ oblatorũ. Nũmismata autẽ sunt diuina verba: imaginẽ regis magni impssam habẽtia. vnusquisq; autẽ cõferat in edificatiõnẽ eccl̃ie portãs ad intellectuale gazophilatiũ: quic q̃d põt ad honorẽ dei ⁊ vtilitatẽ cõmunẽ. Omnib⁹ autẽ offerẽtib⁹ in gazophilatio tẽpli: magis oportebat iesum munera portare q̃ erãt verba vite eterne. Loquẽte ergo iesu in gazophilatio: a nemie detẽt⁹ est: q̃a sermones ei⁹ fortiores erãt his q̃ eiz capere volebant: cum nõ sit infirmitas in q̃b⁹ vbũ dei loq̃tur. BED. Uel aliter: In gazophilatio xp̃s loq̃t: qñ i pabolis ad iudeos fmones ꝓferebat: tũc aũt q̃si gazophilatiũ apiri cepit: quãdo discipulis suis celestia reserauit. vnde etiã gazophilatiuz tẽplo inherebat: quia que lex ⁊ ꝓphete figuraliter ꝑdixerãt: ad dñm ptinebant.

Dixit ergo iterū eis ihesus: Ego uado ⁊ queritis me: ⁊ in peccato uestro moriemi. Quo ego uado: uos nō potestis uenire. Dicebāt ergo iudei: Nunqd interficiet semetipsum quia dicit: quo ego uado: uos nō potestis uenire? Et dicebat eis: Uos deorsū estis: ego de supi⁹ sū. Uos de mūdo hoc estis: ego nō sum de hoc mūdo. Dixi ergo uob: qz moriemi in pctis uris. Si. n. nō crediderit is qz ego sum: moriemini in pctō uro

AVG. Quia supza dictū est q⁹ nemo appbendit eū: quia nōdū venerat hora eius: modo de ipa sua passiōe que posita erat: nō in ei⁹ necessitate: sed ptā te locut⁹ est iudeis. vnde dicit: Dixit er. ite. eis ihesus: Ego vado. Christo enī dño mors pfectio fuit illuc vnde venerat: ⁊ vnde discesserat. BED. Hec autez verbox cōnexio talis esse videt: vt hec vno tpe: vno quoqz in loco vel certo alio tempe alioqz in loco geri potuissent: qñ nihil interponi ⁊ quedā vl' multa potuerūt. ORI. Sed obiciet aliqs sic: Si bis q manebāt in incredulitate ista dicebat: Quō eis dic Et queritis me: querere. n. iesum: ē querē veritatē et sapiam. Sed dices: qz ⁊ de psequētib⁹ aliqñ dr: q⁹ q rebāt eū capere. differētie. n. sunt eox q q̄rūt iesuz. Nō oēs. n. p eox salute ⁊ vtilitate q̄rūt eum: pp hoc solū hi q̄ recte q̄rūt eū inveniūt pacē. Recte aūt querē dicit q vbū qō ē in pncipio apud deū q̄rūt: vt illos pri ad ducat. AVG. Queritis q̄ inqt me nō pio desiderio: sed odio. nā illū postea qz abscessit ab oculis hoim inqsierūt ⁊ q oderūt ⁊ q ambulāt: illi psequēdo: illi hre cupiēdo: ⁊ ne putetis qz me bñ q̄ritis: In pctō vro moriemi. h ē xpm male querē: in pctō suo mori h ē illū odisse p quē posset salu⁹ eē. dixitqz sniam p sci⁹ q⁹ in pctis suis moriēt. BED. Sed nota q⁹ pec cato in singulari numero vtit: sed vro in plurali: vt idē oim scel⁹ oñdēt. ORI. Quero aūt pp h qō infra dr: q⁹ hoc ipo loquēte multi crediderūt in eū: nūqd ad oēs pītes dicit: In pctō vro moriemi: ꝫ ad alios dicebat quos sciebat nō eē credituros. ⁊ pp hoc in eox pctis eē morituros: ⁊ nō valētes p⁹ ipm seq. nā sequit: Quo ego vado: vos nō po. venire. vbi. s. veritas ⁊ sapia ē: h ē. n. vbi ē iesus. Nō pīt ait: qz non volūt. si. n. voluissent ⁊ nō potuissent: nō rōnabilit eis dicēt: In pctō vro moriemi. AVG. Hoc autē ⁊ discipulis alio loco dicit: nec tñ dixit eis: In pctō vro moriemi: sed quo ego vado: vos nō potestis venire modo. nō abstulit spem: sed pdixit dilatiōez.

ORI. Pōs aūt verbū minak xpi recessiū: sed q̄diu saluam⁹ ea q̄ aie nre sunt insita vitat semīa: neqq recedit a nobis vbū dei. Si vo a lapsu i malicia cor rūpamur: tūc dr nobis: Ego vado. ⁊ cū querem⁹ eū neqq inveniem⁹: sed in pctis nrīs moriemur ab ipa morte occupati. Nō oz aūt ptrāsire inexq̄site qō dr In pctis vris moriemini. Si. n. cōiter accipiat māsuetū ē q⁹ pctōres in pctis eox moriūt; iusti vero in iusticia. si vero dr: Moriemini. sicut q̄ ad mortē peccat morit: manifestū ē q⁹ hi quib⁹ talia dicēt: neq quaqz mortui erāt: sed viuebāt in infirmitate aie: ꝫ infirmitas illa ad mortē erat. ppter hoc medic⁹ vides eos grauiter infirmātes dicebat: Et in peccatis vr̄is moriemi. ⁊ sic manifestū erat illud: Quo ego vado: vos nō potestis venire. Cū. n. aliqs in suo peccato morit: quo vadit iesus nō pōt ire. null⁹ enī mortu⁹ pōt seq iesum: nō. n. mortui laudabūt te domine

AVG. His aūt verbis auditis quō solēt carnalia cogitātes interrogauerūt. nā sequit: Dice. er. iudei: Nūquid interfi. semetipm: qz di. quo ego vado vos nō potestis venire. Stulta verba: Quid. n. nō poterāt illi venire quo ille pexisset: si interficeret semetipm: nunqd ipi nō erāt morituri. ergo: Quo ego vado dixit: nō quo itur ad mortē: sed quo ipse ibat p⁹ mortē.

THEO. Per hoc. n. manifestauit q⁹ resurget in glia: ⁊ sedebit ad dexterā dei.

ORI. Querem⁹ trī si hoc ab eis de salutare dr: alti⁹ aliqd cernē tib⁹. Multa. n. aut ex traditōne aut ex appocriphis ipos dirigebat videre p multis. Forte igit in his que tradita sunt de xp̄o: erat iuxta sanas traditiōes prophetico: ū fmonū: sicut gnāri eū in bethleē: sic et de morte ei⁹ vt h modo trāsire deberz ab hac vita quō ipe dicit: Nemo tollit aiam meaz a me: ꝫ ego pono eā. q̄re qō h dr: Nūqd interficiet se: nō fm simplicē sensū dr: ꝫ fm aliquā iudeox de xp̄o traditiōez. mltū. n. ex h q⁹ dixerat: Ego vado: appet ptāl volūtarie moriēris corpe dēlicto. Estimo aūt ignominiose pferētes h qō fm traditōes suas de morte xp̄i ad ipos devenerat: ⁊ nō gliam dātes dixerūt: Nūqd interficiet semetipm: Oportebat. n. eos cū demratiōe glie sic dicē: Nūqd aīa ei⁹ cū ipi placuerit egredief flicto corpe: dns autez ad eos q̄ terrena sapiebāt: tāqz ad terrenos loqt. vñ subdit: Et dice. eis: Uos de deor. estis. i. terrā sapitis: surs̄ū cor nō habet.

CHRY. q. d. Nō ē mirz vos talia cogitare: boies carnales ⁊ nihil itelligētes spūale. Ego de supi⁹ sū.

AVG. De q̄ b⁹ supi⁹? Ab ipo pre quo nihil supi⁹: Uos de h mūdo estis: ego nō sū de h mūdo: quō. n. erat de mūdo p quē fact⁹ ē mūd⁹?

BED. Et q̄ añ mūdū fuit. illi aūt de mūdo erāt: q̄ postqz mūd⁹ eē cepit fuerāt creati.

CHRY. Uel pp mūdanas ⁊ vanas cogitationes h dic: Ego nō sū de h mundo

THEO. Nihil mūdanū sive terrenū affectās: vñ nullaten⁹ ad tātaz insaniā deveniret: vt meipm occiderē. Sz appollinari⁹ male suscipiēs hūc fmonē ait: q⁹ cor⁹ dñi n fuit de hoc mūdo: sed de surs̄ū celit⁹ descēdit. Nūqd igitur ⁊ apli qb⁹a dño dictū ē: Uos nō estis de h mūdo: oīa corpa sūt celit⁹ obtinētes? Sic igit intelligendū ē cū dr: Ego n sū de h mūdo. h ē: Nō sū de nūero vr̄m q̄ mūdana curatis.

ORI. Ali⁹ aūt sensus ē eox q̄ sūt de surs̄ū: ⁊ eox q̄ sūt de h mūdo. Deorsū. n. sicut de loco aliquo itelligit: sed mūd⁹ mālis loc q dē diuersi otinet: q̄ oēs q̄tū ad immālia ⁊ indimissibilia deorsū sūt: quo ad mūdū vo cōpandū mūdi loca. erunt vtiqz quedā deorsum: ⁊ quedā surs̄uz. Ubi autem est thesaurus vniuscuiusqz: ibi est ⁊ cor eius. Si itaqz aliquis thesaurizet in terra: deorsum efficitur. Si vero aliquis thesaurizet in celis: fit desup: ꝫ ⁊ trāscēdens omēs celos: ī fine beatissimo inveniet. Et iterū: Qui circa hunc mūdū est amor: facit eum

Ca. VIII.

qui de hoc mūdo est. qui autē nō diligit mūdum: nec ea que sunt in hoc mūdo nō est de mūdo hoc. tamē est ꝛ aliquis alius mūdus p̄ter hunc sensibilē mūdum in quo sunt inuisibilia: cui⁹ visum ꝛ decorem videbūt hi qui mūdo sunt corde. Sed ꝛ ip̄e p̄ri mogenit⁹ omnis creature potest dici mūdus p̄rout est summa sapiētia: omīa.n. in sapiētia sunt facta. In ip̄o itaq; erat tot⁹ mūdus: intātū differēs a mūdo materiali: inquātū differt ratio toti⁹ mundi ab omni materia denudata a materiali mūdo. Ānia ergo christi dicit: Ego nō sum de hoc mūdo. quia nō conuersat in isto mūdo. ¶ AVG. Exposuit aūt dom⁹ quid intelligi voluerit cum dixit: Vos de hoc mūdo estis. quia. s. peccatores erāt. omēs autez cum peccato nati sumus: omnes viuēdo ad id qō nati eram⁹ addimus. Tota ergo infidelitas iudeor̄ ip̄a erat non peccatū habere: sed in peccatis mori. vnde subdit: Dixi ergo vobis quia moriemini ī peccatis vestris. Credo autem in illa multitudine que dominū audiebat: ꝛ eos fuisse qui crediturī erant. quasi in omēs autē ꝓcesserat illa seuerissima sentētia: In peccato vestro moriemini. Ac ꝓ hoc ꝛ illis qui crediturī erant: spes erat ablata. reuocauit ergo eos ad spem adiungēs: Si.n. nō crediderit⁹ q; ego sum: moriemini in peccato vestro. Ergo si credideris quia ego sum: nō moriemini in peccato vestro ¶ CHRY. Si.n. ꝓpter hoc venit vt peccatū tollat: ꝛ aliter nō contingit illud exuere nisi per lauacruz: nec contigit eum qui nō credit baptizari: necesse est eum qui nō credit ex hac vita abire: veterē hominē .i. peccatū habentē: nō solum quia nō credit: sz etiā quia ꝑa peccata habēs hinc recedit. Cū aūt dixit Si nō crediderit⁹ quia ego sum. quia nihil addidit: multū est quod commēdauit: quia si etiā ꝛ de⁹ moy si dixerat: Ego sum qui sum. Sed quomodo audio: Ego sum qui sum: Et nisi crediderit⁹ quia ego sum quasi alia nō sint: Sed ꝓius qualiscūq; excellentia si mutabilis est: vere nō est. Non enī est ibi verū esse vbi est ꝛ nō esse. discute rerum mutatōem: inuenies fuit ꝛ erit. cogita deum inuenies est: vbi temp⁹ preteritū esse nō possit. vt ergo tu sis: trāscēde tempus. hec itaq; promittēs: ne moziamur in peccatis nr̄is nihil aliō mihi videt̄ his verbis dixisse: Nisi crediderit⁹ quia ego sum: q̄ nisi crediderit⁹ q; de⁹ sū vco grās. q; dixit: Nisi crediderit]. nō dixit: nisi cepit] q̄s.n. b̄ capiat: ¶ ORI. Māifestū ē āt q; q̄ moriē in pctis suis q̄uis dicat se xp̄o credē: tñ i vītate nō credit. q̄.n. credit iusticie: ñ iusticiā faciet: ꝛ credēs in sapiam: nil stultū diē aut facē. ꝛ sic si scrutat⁹ fueris cereros intellect⁹ christi inueniet quō qui nō credit christo moriē in peccatis suis. Accedēs aūt ad ꝺtraria eor̄ que desiderāt in christo: in pctis suis moriē.

Dicebāt ergo ei: Tu quis es? Dicit eis ihesus: Principiū qui ꝛ loquor vobis. Multa habeo de uobis loq ꝛ iudicare: sed qui me misit, uerax ē et ego que audiui ab eo hec loquor in mūdo. Et nō cognouerunt: quia patrem eius dicebat deum.

¶ AVG. Quia dixerat supra dominus: Nisi crediderit⁹ quia ego sum: moriemini in peccatis vestris interrogāt illi velut querētes nosse in quē deberēt credere: ne in suo peccato morerēt. vnde dicit: Dicebāt ergo ei: Tu quis es? Nō.n. cū dixisti: Nisi crediderit⁹ quia ego sum: addidisti q̄s eēs. sciebat aūt ibi quosdā esse crediturōs. ꝛ ideo cuz dixissent: Tu quis es? vt scirēt quid illū credē deberēt. Dixit eis ihesus: ꝓncipiū q̄ ꝛ loquor vobis. nō tanq; dicēt: Principiū filiī sū: sed tanq; dicēt: Principiū me credite. qō ī. ꝓnoīe greco euidēter appet: vbi ꝓncipiū feminini generis est. ꝓncipiū ergo me credite: ne moziamini in pctis vr̄is. ꝓncipiū.n. mutari nō pōt: in se manet: et innouat oīa. Absurdū ē aūt vt filiū dicam⁹ ꝓncipiū ꝛ prēm ꝓncipiū nō dicam⁹. nō tamē duo ꝓncipia: sicut nec duos deos: spūs aūt sanct⁹ pr̄is ꝛ filij ē spirit⁹: nec pr̄ ē nec filius. pr̄ tñ ꝛ filī⁹ ꝛ spūssanct⁹ sunt vn⁹ deus: vnū lumē: vnū ꝓncipiū. addidit autē: Qui ꝛ loquor vobis. q; humilis ꝓpter vos factus ad ista verba descēdi. Ergo credite me esse ꝓncipiū: quia vt hoc credatis nō solū sum ꝓncipiū: sed ꝛ loquor vobis. Nam si ꝓncipiū sicuti est ita maneret apō prēz: vt nō acciper̄ formā serui: quō ei crederēt: cū ifirma corda intelligibile verbū sine voce sensibili audire ñ possent? ¶ BED. Sane ī quibusdā exēplarib⁹ inuenitur: Qui ꝛ loquor vobis. sed cōgruenti⁹ esse, ꝑhat q; legatur: vt iste sit sensus: Principium me esse credite: quia ꝓpter vos ad hec verba descēdi. ¶ CHRY. Vel aliter: Cōsiderāda est amētia iudeorū: q; post temp⁹ tantū ꝛ signa ꝛ doctrinā interrogāt: Tu quis es? Quid igit̄ christus? a ꝓncipio loquor vobis. q. d. Sermones meos indigni estis audire: nō solū vt dicam vobis: Quis ego sum? vos.n. omīa tentātes loquimini: ꝛ hec omīa possem arguere ꝛ vos punirē. vnde sequit̄: Multa habeo de vobis loqui ꝛ iudicare. ¶ AVG. Supra dixit: Ego nō iudico quēq; sz aliud est: Nō iudico: ꝛ aliō habeo iudicare. nō iudico dixit ad pr̄s. Qō autē dicit: Multa habeo de vobis loqui ꝛ iudicare: iudiciū futurū dicit. Jō aūt ver⁹ in iudicio ero: quia fili⁹ veracis veritas sum. vñ sequit̄: Sed qui misit me verax est. Verax est pr̄: nō participādo: sed generādo veritatē. nūquid.n. dicturi sum⁹: Pl⁹ veritas q; verax: si hoc dixerim⁹: filium incipiem⁹ dicere prēm maiorē. ¶ CHRY. Dicit autē hoc vt nō estimēt q̄n tot audiēs ex imbecillitate ñ punit: aut quia eor̄ cogitatōes ꝛ ꝺtumelias nō nouit. ¶ THEO. Vel quia dixerat: Multa habeo de vobis loqui ꝛ iudicare: iudiciū futuro sec'o refuās Sed qui me misit verax ē. q. d. Etsi vos infideles est] pr̄ me⁹ verax ē: qui diē stabiliuit: in quo vobis retributio fiet. ¶ CHRY. Vel al'r: Si in hoc me misit pr̄ nō vt iudicē mūdū: sed vt saluē mūdū: verax est pr̄. Cōueniēter nullū ego nūc iudico: sed hec loquor q̄ sunt ad salutē: nō ad iudiciū. vnde sequit̄: Et ego q̄ audiui ab eo: hec loquor in mundo. ¶ ALCVI. Audisse aūt a patre idem est ꝛ esse a patre: quia ab illo habet audiētiā a quo hz eēntiā. ¶ AVG. Dat gl'iam patri eq̄lis filius: tanq; dicat: Do gl'iam ei cui⁹ sū filius: quō tu supb⁹ es aduersus eū cuius est seruus? ¶ ALCVI. Cū autē audissent: Verax ē q; m. sit me nō itellexerūt de q° dicēt. vñ subdit̄: Et non cog. q̄a pa. ei⁹ dice. deū. Nō dū.n. oc'os cordis aptos hēbāt

quibus patris ⁊ filij equalitatē intellexerūt.

¶ Dixit ergo eis ihesus: Cū exaltaueritis filiū hois: tūc cognoscetis qz ego sū: ⁊ a meipo facio nihil: sz sicut docuit me pr̄ hoc loquor. Et q me misit mecū ē: ⁊ ñ reliqt me solū: qa ego q̄ placita sunt ei facio sp. Hec il lo loquēte: multi crediderūt in eū.

¶ AVG. Cū dixisset dñs: Verax est qui misit me: non intellexerūt iudei q̄ de patre illis diceret. Videbat aūt ibi aliquos quos ipe nouerat post passionem suā esse credituros. ⁊ ideo sequit: Dixit er. eis ihesus: Cū exalta. fi. bo. tūc cogno. quia ego sum. Nec colite illud: Ego sum qui sum: ⁊ cognoscetis q̄d sit dictū: Ego sum. Differo cognitionez vr̄ām: vt impleā passionem meā. ordine vestro cognoscetis: qui cū. s. exaltaueritis filiū hominis. exaltatōem aūt crucis dic quia ⁊ ibi exaltat⁹ est quādo pepēdit in ligno. hoc oportebat impleri p man⁹ eoz qui postea fuerant credituri: quibus dicit hoc: quare: nisi vt nemo in quocūq; scelere ⁊ male fibi cōsci⁹ desperet: quādo videat eis donari homicidiū qui occiderāt christū.

¶ CHRY. Vel aliter ꝯtinua: Qui mlta signa faciēs ⁊ docēs eos nō cōuerterat de cruce: de reliq⁹ loq̄t dicēs: Cū exalta. ⁊c. q. d. Vos estimat⁹ q̄ tūc maxie a me sepati erit⁹: qñ me occiderit⁹. Ego aūt dico qñ tūc maxie sciet⁹ ⁊ gr̄a signoz resurrectōis ⁊ captiuitat⁹ vr̄e: qñ ego sū xp̄s fili⁹ dei: ⁊ q̄ nō ꝯtra illi. ppt̄ q̄ subdit: Et a meip. ni. fa. sz si. do. me pr̄ sic loquor. p h̄. n. indrīam substātie mānifestat: ⁊ q̄ nihil ex pr̄ nales ītelligētias loq̄t. si. n. deo ꝯtr⁹ eēm: nō tāta ira mouisse ꝯ eos q̄ me nō audierūt.

¶ AVG. Vel alr̄ qz dixerat: Tūc cogno. qz ego sū. ⁊ ad ipm eē ptinz tota trinitas: ne forte subitraret error sabellianoz cōtinuo subiūxit: Et a me fa. nihil. q. d. a meipo nō sū: fili⁹. n. de pr̄e ē de⁹. q̄d g̃ addidit: Si. do. me pr̄: h̄ loquor: nemi vr̄m obrepat cogitatio carnal. Nolite vobis q̄si duos hoies aī oculos ponē: ⁊ loquētē pr̄em ad filiū: Sicut facis tu qñ aliq̄ vba dicis filio tuo. Que. n. vba fierēt vnico vbo: si aūt de⁹ loq̄t in cordib⁹ vr̄is sine sono: quō loq̄t filio suo: Incorporaliter pr̄ locut⁹ ē filio: qz icorpal⁹ pr̄ genuit filiū: nec eū sic docuit: q̄si indoctū genuerit: sz h̄ ē eū docuisse: q̄d ē sciēt ē genuisse. Si. n. simplex ē nā vitatis: h̄ ē filio eē q̄d nosse. quēadmodū g̃ pr̄ illi gignēdo dedit vt esset: sic gignendo dedit vt nosset.

¶ CHRY. Rursꝰ ad hūlitatē reduxit. Seq̄t: Et q̄ me misit Ne aūt estimēt h̄q̄d dic: Misit me: mīoratōis esse. dicit: Mecū ē. nā h̄ q̄dē dispēsatōis: h̄ āt deitat⁹ ē.

¶ AVG. Et cū ābo sīl sint: vn⁹ tn̄ ē missus: alt̄ misit qñ missio icarnatio ē: ⁊ ipa icarnatio filij tn̄ ē: nō ⁊ pr̄is. g̃ inq̄t: Qui me misit. i. cui⁹ auctē tanq̄ pr̄na icarnat⁹ sū. misit itaq; pr̄ filiū: sz ñ recessit a filio. vñ seq̄t: Et ñ reliq̄t me solū. Nō. n. q⁹ misit filiū: ñ ibi erat pr̄ q̄ dixit: Celū ⁊ terrā ego ipleo. sz q̄re eū ñ dēliq̄t subdit: Quia q̄ pla. sūt ei fa. sp. nō ex quodā ītio: sz sine ītio sine fine: dei. n. gnātio ñ hz initiū tempis.

¶ CHRY. Vel alr̄: Quia ꝯtinuo dicebat: qñ nō ex deo ē: ⁊ qz sabbatū ñ custodit. ꝯ qō ait: Quia q̄ pla. sūt ei fa. sp. oñdēs qñ ⁊ soluē sabbatū placitū ē ei. Multipliciter. n. studet vt oñdat q̄ nihil fac̄ pr̄i ꝯtrīū. et qz h̄ humanꝰ locut⁹ ē subdit: Hec il. lo. mlt. cre. i eū Ac si dicēt euāgelista: Ne turberis siq̄d hūile a xp̄o audier⁹. q. n. post tāta doctrinā nōdū suaui erāt bu milioza audīt ⁊ suadent. igit̄ crediderūt q̄dē: sz nō vt oportebat: sz simplr̄ q̄si letātes ⁊ recēscētes i ver boz hūilitate. Et h̄ oñdit euāgelista i subsequētib⁹ sermonib⁹ in q̄b⁹ narrat̄ q̄ rursus ei iniuriabāt.

¶ Dicebat ergo ihesus ad eos q̄ crediderūt ei iudeos: Si uos mānitis i sermōe meo: uere discipli mei eritis: ⁊ cognoscetis ueritatē: ⁊ ueritas liberabit uos. Rñderūt ei: Semē abrae sum⁹: ⁊ nemi seruiimus unq̄z. Quō tu dicis: liberi eritis? Rñdit eis ihesꝰ Amē amen dico uob: q̄z ois q̄ facit pctm̄: seru⁹ ē peccati. Seru⁹ aūt non manet in domo in eternū. Fili⁹ aūt manet in eternū. Si ergo nos filꝰ liberauerit: uere liberi eritis.

¶ AVG. Voluit dñs in ꝓfundū fundare fidē eoz qui crediderāt: vt nō superficieter⁹ crederēt. ⁊ iō dr̄: Dicebat ergo ihesus ad eos qui crediderūt ei iudeos Si vos mānseritis in sermone meo: vere discipli mei eritis. Per hoc q̄d dicit: Si mānseritis: oñdit ea que in eoz corde erāt. Sciebat. n. q̄m crediderūt q̄dē: sz nō mānserūt: ⁊ magnū q̄d eis ꝓmittit. i. vere discipulos ei⁹ fieri. in quo occulte tangit quosdā q̄ pus ab ipo recesserāt: ⁊ illi eū audierūt ⁊ crediderūt ⁊ recesserūt: qz nō ꝓmānserūt.

¶ AVG. de ver. do. Dēs aūt nos vnū mgr̄m hēm⁹: ⁊ sub illo cōdiscipuli sumus Nec ideo mgr̄i sum⁹ qz de loco supioze loq̄mur: sz mgr̄ est oīm qui habitat in oīb⁹ nobis. ad discipulū aūt pax est accedere: sed oportet manere nos si ī illo nō mānserim⁹ cadem⁹. Breue op⁹: breue verbū: magnū ope si mānseritis. Quid. n. est in vbis dei manere: nisi null⁹ tētatōib⁹ cedē: Si labor nō ē: gratis accipis ꝓmiū. si labor ē: attēde magnū ꝓmiū. Et cognoscetis veritatē.

¶ AVG. sup iohā. q. d. Quia nūc credētes estis: manēdo videtes eritis. Nō. n. quia cognouerūt crediderūt: sed vt cognoscerēt credide rūt. Quid. n. est fides: nisi credere quod nō vides: veritas quod credidisti videre. Si ergo pmaneat⁹ ī eo quod credit⁹: pueniet ad id quod videat⁹: vt. s. contemplemur ipam veritatē sicuti est: nō p verba sonātia sed per lucē splendētē. veritas incōmutabis est: panis est mētis: reficit nec deficit: mutat vescentē: nō ipa in vescētē mutat⁹. Ipa aūt veritas verbū dei erat hec veritas carne induta est ꝓpter nos. latebat in carne nō vt negaret⁹: sed vt differret⁹ vt in carne pateret vt caro peccati redimeret⁹.

¶ CHRY. Vel Cognoscetis veritatē: h̄ ē me. Ego. n. sum veritas. iudaica quidē oīa typ⁹ erāt: veritatē autem a me scietis.

¶ AVG. de ver. do. Forte aliqs diceret: Et q̄d mihi pdest cogn̄scē vitatē. ⁊ iō subiūgit: Et veritas liberabit vos. q. d. Si nō delectat vitas: delectat libertas

liberari enī ꝑpe dicit liberū fieri: quomodo ſanari ſanū fieri. Hoc in vbo greco plani9 ē. nam in cōſuetudine latina maxime in eo ꝺſueuim9 audire ꝟ vbū. vt quicūq liberaſ: intelligaſ picula euadere: moleſtiis cauere. THEO. Sicut aūt ſupra infidelibus ait: In peccatis vr̄is moriemī: ſic manentib9 in fide: abſolutōem annūciat pctōrū. AVG. iiij. de trini. Unde etiā vītas liberabit niſi a morte: a corruptōe: a mutabilitate: Ueritas quippe immortalis incorrupta incōmutabilis ꝑmanet: vera autē incōmutabilitas eſt ipa eternitas. CHRY. Eorum aūt qui crediderāt erat etiā increpatiōes ſufferre: ſed hi ſtatim ſeuiūt. Si aūt oportebat eos turbari in ꝓximi conuictu9 erat vt turbarent̄ in hoc. ſ. q9 dixit: Cognoſcetis veritatē vt dicerēt: Nūc ergo vītatē neſcim9: lex igit̄ mēdaciū eſt ⁊ cognitio nr̄a: ſed nulli9 hoꝝ eis cura erat: ſed de mūdanis reb9 dolēt. nō. n. aliā ſeruitutē nouerāt niſi mundanaz. vnde ſequit̄: Rnderūt ei in. ſemē abrae ſum9 ⁊ ne. ſer. vnq̄z: quō tu di. li. eritis q. d. Eos qui de genere ſunt abrae qui ſunt ingenui nō oportebat ſeruos vocare: nunq̄z. n. ſeruiuimus. AVG. Uel hoc rnderūt nō illi q̄ iam crediderāt: ſed qui in turba erāt nōdū credētes. hoc aūt ipſum: Nemini ſeruiuim9 vnq̄z. Fm hui9 tpis libertatē quō ex diciſtis: Joſeph nō ē venūdat9: ꝓphete ſancti in captiuitatē nō ſunt ducti: o ingrati: q̄d eſt quod vobis aſſidue imputat de9: q9 vos de domo ſuituſ liberarit: ſi nemini ſeruiſtis: Uos autem q̄ loq̄mini quō ſoluebatis tributa romanis: ſi nemini vnq̄z ſeruiſtis: CHRY. Quia vo nō ad vanā gl̄iam erāt: q̄ dicebāt a chriſto: ſed ad ſalutē: nō voluit oīdē eos ſuos ē hoīm: ſed peccati: q̄ difficillima ſeruit9 eſt: a qua ſol9 de9 eripe pōt. vñ ſeq̄t: Reſpōdit eis ie. Amē amē di. vo. q̄a om. qui fa. pec. ſer. ē peccati. AVG. Multū cōmēdat quod ſic ꝓnūciat: quodāmodo ſi dici fas ē: iuratio ei9 ē. Amē quippe interꝑtaſ vex: ⁊ tñ nō eſt interꝑtatū: nec grec9 hoc interꝑs auſus eſt facere vel latin9. Nā hoc verbū amē hebraeū ē: nō ē aūt interꝑtatū: vt bonorē haberet velamēto ſecreti: nō vt eēt ligatū: ſed ne vileſceret nudatū. Inq̄tuz ꝟ commēdatū ſit: ex ipa geminatōne cognoſcite. Uerum dico vobis. veritas dicit: que vtiq̄z ⁊ſi nō dicēt rum dico: mētiri oīo nō poſſet: tñ inculcat: dormitez quodāmodo excitat: contēni nō vult q̄ dicit. Omis inq̄t iude9: grec9: diues: paup: impator: ⁊ mēdic9 ſi facit pctm: ſeru9 ē pctī. GRE. iiij. mo. Quia q̄ſquis ſe prauo deſiderio ſubiecit: iniq̄tatis dño ꝺudum libera mētis colla ſupponit. ſed huic dño ꝺdicim9: cū liq̄tati q̄ noſ cepat reluctam9: cū cōſuetudini violēter reſiſtim9: cū culpā penitēdo pcutimuſ: ⁊ maculas ſordiū lachrymis lauam9. GRE. xxv. mo. Quāto aūt aliqui liberi9 pagūt puerīa que volūt: tāto ei9 ſeruitio obnoxi9 obligāt. AVG. O miſerabilis ſeruit9: ſeru9 hoīs aliq̄n ſuī dñi duris impijs fatigat9: fugiēdo recoſcit: ſeru9 peccati quo fugit: ſecuz trahit quo cūq̄z fugerit. Peccatū enī q̄ facit int9 ē voluptas trāſit: peccatū nō trāſit: ꝓterijt q̄ delectabat: remāſit q̄ pugnat. Solus de peccato liberare pōt q̄ venit ſine pctō: ⁊ fact9 ē ſacrificiū ꝓ pctō. Nā ſequit̄: Seru9 aūt nō manet in domo in eternū. Eccleſia ē dom9: fu9 pectōr ē: multi intrāt ī eccl̄ia pctōres nō ḡ dixit: Seru9 nō ē in domo: ſed nō manet in domo in eternū. Si ergo null9 ibi ſtuus erit: q̄s ibi erit: q̄s gloriabit̄ mūdū ſe eſſe a pctō: multū nos terruit. ſed adiūgit: Fili9 autē manet in eternū. Ergo ſol9 in domo ſua erit ꝟps. An forte in hoc q9 dicit filius: caput ⁊ corp9 ē. Nō. n. ſine cā terruit: ⁊ ſpem dedit: terruit: ne pctīs amarem9. ſpem dedit: ne de pctī abſolutōe diffiderem9. Hec ē ergo ſpes nr̄a: vt a libero liberemur. ipe. n. ꝓciū dedit: nō argētū: ſed ſanguinez ſuū. ⁊ ꝓpter ꝟ ſubdit̄: Si ergo fi. vos libe. ve. li. eritis AVG. de v. do. Nō a barbaris: ſed a diabolo: nō in corꝑis captiuitate: ſz ab aīe iniq̄tate. AVG. ſup iobā. Prima libertas ē carere crimīb9: ſz iſta incohata ē nō ꝑfecta libertas: q̄z caro cōcupiſcit aduerſ9 ſpīm: vt non ea q̄ vultis faciatis. Libertas aūt plena atq̄z fecta ē: qñ nulle erūt inimicitie: qñ nouiſſima inimica mors deſtruet̄. CHRY. Uel alr: q̄z dixēat Qui facit pctm fu9 ē pctī. ne ꝓcurrāt ⁊ dicāt: immolatōes habem9: ille nos eripe pñt. ꝓpterea induxit: Ser. nō ma. in do. in eter. Fi. ma. in eternū. Domus mētōem facit: prīs ꝓncipatū domū noīans: oñdens ex trāſlatōe humanoꝝ: qm̄ fīc dñs in domo: ita ipe oīm ptātez hz. hoc. n. q̄ dicit: Nō manet. ſignificat ñ hz ptātē donādi: ſed fili9 q̄ ē dñs dom9 hz. Et iō ſacerdotes veteris legiſ nō hēbāt ptātē ꝓ ſacramenta legalia pctā dimittere. oēs. n. peccauerūt: etiā ſacerdotes q̄ ꝓ ſeipis vt dic̄ apls neceſſe hēbāt ſacrificia offerre: ſz fili9 hāc hz ptātē. vñ cōcludit: Si g̃ fili. vos libe. ve. libe. eritis. oñdēs q9 mundana libertas de q̄ gloriabāt nō ē vera libertas. AVG. Noli ergo libertate abuti ad libere peccādū: ſed vtere ad nō peccādū. Erit. n. voluntas tua libera ſi fuerit pia. eris liber: ſi fueris ſeru9 iuſticie.

Scio quia filij abrae eſtis: ſed queritis me interficere: quia ſermo me9 nō capit in uobis. Ego q̄ uidi apud patrē loquor: ⁊ uos que uidiſtis apud patrē uestrum facitis. Reſponderūt ⁊ dixerunt ei: Pater noſter abrahā eſt. Dicit eis ieſus: Si filij abrae eſtis: opera abrae facite. Nunc aūt queritis me interficere: hoiem qui ueritatē uobis locut9 ſuz quā audiui a deo. Hoc abrahā nō fecit. Uos facitis opera patriſ uestri.

AVG. Judei ſe liberos dixerāt: quia ſemē erant abrae. Quid ergo dom9 ad hoc rnderit ſubditur: Scio q̄z filij abrae eſtis. q. d. Agnoſco vos quia filij eſtis abrae carnis origine: nō cordis fide. ⁊ iō ſubdit Sed q̄rit̄ me interficere. CHRY. Hoc enī addidit: vt nō dicāt: Pctm nō habem9. Dimittēs ei oēm eorū vitā redarguere hoc q̄ ꝑ manib9 erat: q̄ adhuc agere volebant: ducit in mediū. Paulati enī eos a cognitōe illa remouit: erudiēs in hoc nō magna ſape. Sicut enī libertas ⁊ ſeruit9 eſt ab opib9: ita ⁊ cognatio. ſed ne dicerēt hoc iuſte agim9 ſubiūgit cām dicēs: Quia ſermo me9 nō capit in vobis. AVG. .i. nō capit in cor veſtrū: quia nō recipit̄ a corde vro

Sic est.n.sermo dei fidelibus:tanq̄ piſci hamꝰ.tūc capit: quando capiē:nec fit iniuria illis q̄ capiūtur ad salutē quippe nō ad pniciē capiūē. CHRY. Et nō dixit: Nō capitis meū sermonē:sed nō capit me us sermo in vobis altitudinē suoꝝ dogmatū oſidēs sed quia possent dicere:Quid ſi a teipo loqueris:ꝑpter hoc inducit subdēs:Ego quod vidi apud pr̄em meū loquor.nō.n.solū eandē substātiā:sed eandem veritatē habeo patri. AVG. Dñs aūt ad patrem suū deū vult intelligi.q.d. Ueritatē vidi:veritatē lo quor:quia veritas sum. Si ergo dominꝰ veritatē lo quit quā vidit apud pr̄em:se vidit:se loquit:q̄a ipse est veritas patris. ORI. Manifestat autē hec auctoritas saluatorē fuisse visorē eoꝝ que sunt apō patrē:cū tamē hoiēs quibꝰ reuelatio fit visores nō sint THEO. Cū vo audis:Quod vidi loquor.neq̄quā corpalē visionē intelligas: sed naturalē noticiā verā ⁊ approbatā. Sicut.n.oculi vidētes integre aliq̄d ⁊ vere ꝓspiciūt nec fallūt.sic ego veraciē ea loquor que cognoui a patre meo. Sequit: Et vos quod vidistis apō patrē vrm facitis. ORIGE. Adhuc nō nomiat pr̄em iꝑor:paulo supi⁹ abraā cōmēorauit: sed dicturꝰ est alterꝝ pr̄em eorū.s.diabolū: cuius filij erāt inq̄tū mali erāt: nō inq̄tū hoīes erāt. malum ergo quod faciūt dominus eis obiurgat ⁊ corripit. CHRY. Alia littera habet: Et vos q̄ vidistis apud patrē vrm facite.q.d. Sicut ego verbis ⁊ vitate oſido patrē:ita ⁊ vos a rebꝰ oſidite abraā. ORIGE. Itē alia littera habet: Et vos que auditis a patre facite. Audierāt.n.a patre ea que in lege ⁊ ꝓphet̄ scripta sunt. Qui aūt hoc verbo cōtra eos qui alterius opionis sunt fuerit vsus:oſidit q̄ nō aliꝰ deꝰ est qui legē dedit ⁊ ꝓphetas: ⁊ christi pater. Queramꝰ etiaz ab inferētibꝰ duas naturas dicētes:a patre quidem audiuisse alienos incōueniēs est. Si aūt ꝓprii salutoris erāt ⁊ beate nature:qualr querebant illū occidere:⁊ saluatoris sermonē nō capiebāt:⁊ Illi aūt lōge molestiꝰ acceperūt q̄ ꝓtulerit dñs:q̄s eoꝝ eēt pr̄. nam eū qui multaꝝ gētiū pater ē:fatenē sui fore patrez.vnde sequit: Iuderūt ⁊ dixerūt: Pater noster abraā ē. AVG.q.d. Quid tu dicturꝰ es ī abraam Uidebant.n.eū ꝓuocare vt aliquid mali diceret de abraam:⁊ esset eis occasio faciēdi quod cogitabāt. ORI. Sed ⁊ hocipm saluatoꝝ interimit tanq̄ falso dictū.vnde subdit: Dicit eis ihesus:si filij abrae est⁊ opera abrae facite. AVG. Et tamē supiꝰ ait: Scio quia filij abrae estis. Unde nō negauit eoꝝ originē sed facta cōdēnat.caro eoꝝ ex illo erat:ſz vita ñ erat ORI. Uel dicēdū q̄ supra in greco habet: Scio q̄ semē abrae estis.vt ergo hec pateāt: videamꝰ primo corpalis seminis ⁊ filij differētiā. Manifestū ē eni q̄ semē in seipo habet rōnes eiꝰ cuiꝰ est semē: adhuc manētes ⁊ pausantes.filiꝰ vo trāsmutato semine:⁊ agēte in appositā sibi materiā a muliere:ꝑ sup inducta nutrimēta similitudinē accipit generāt⁊:⁊ q̄tū ad corpalia si aliquis est filiꝰ alicuiꝰ subsistit ex semine:si vo aliquod ē semē nō omnino filiꝰ efficit Quō aūt ex opibꝰ iudicanē aliqui semē abrae:videndū ē ne forte ex aliquibꝰ seminalibꝰ rōnibꝰ infusis q̄busdā aīabus:oporteat imaginari eos qui semē sūt abrae. Nō oēs igit hoiēs semē sunt abrae: neq̄ eniz oēs hūt hmōi rōnes cōsitas in eorū aīabꝰ. Oportet igit̄ eum qui abraā semē est:eius fieri ꝑ filiationē ⁊ filiū. Possibile vo est ex negligētia ⁊ ocio destruere hoc quod est eiꝰ semē.hi aūt ad quos sermo erat ad huc in spe erant:vnde sciebat ihesus q̄ adhuc semen erat abrae:⁊ nōdum pemerāt possibilitatē fiēdi filij abrae. ꝓpter quod eis dicit: Si filij abrae est⁊:opera abrae facite. Si aūt sup hoc q̄ erāt semen abrae:ad augmētū magnitudinis adoleuissent:verbū ihesu caperēt. Sed q̄ nō acceſſerāt ad hoc q̄ eēnt filij:vbuz nō capiūt:sed interficere volūt vbū ⁊ quasi ꝛfringē nō capiētes magnitudinē eiꝰ. Si igit̄ aliquis vestrū semē est abrae:⁊ adhuc verbū dei non capit:nō querat interficere verbū:sed trāsmutet se ad hoc q̄ fit filiꝰ abrae:⁊ tūc poterit cape filiū dei. Quidam aūt vnū ex opibꝰ eligū tabrae:illō.s.Credidit abraā deo ⁊ reputatū ē illi ad iusticiā: vt āt ꝛcedat eis q̄ fides sit opus:cur nō dictū est singulariter:Opꝰ abrae facite:sed pluraliter.puto.n.q̄ hoc dictū equipollz ei quod est:Cūcta opera abrae facite.vt tamē ex historia abrae allegozice sumpta opa eiꝰ ſpūaliter ꝓsequamur. Neq̄.n.oꝑtet eū qui vult esse filiꝰ abrae adire ancilllaruz cōiugia: nec post obitū cōiugis in senectute aliā ducere coniugē. Sequit: Nūc aūt queritis me interficere hominē qui veritatē locutꝰ sū vobis. CHRY. Pāc.s.veritatē q̄ ē patri equalis.ꝓpē hoc.n.iudei querebāt eū interficere.⁊ vt oſtēdat q̄ hoc nō est cōtrariū patri subdit:Quā audiui a deo. ALCVI. Quia ipe qui est veritas a deo patre genitus erat.audire.n.nihil aliud est:q̄ esse a patre. ORI. Occidere me inquit hoiem. Inteī nō dico filiū dei:nō dico verbū:quia non mozit vbū.h dico quia quod videtis potestis occidere:⁊ quē nō videtis offendere. Seq̄t: Hoc abraā nō fecit ALCVI. q.d. In hoc ꝓbatis vos nō esse filios abrae: quia facitis opa cōtraria opibꝰ abrae. ORI. Sed di.ad h quidā:q̄n supflue dictū ē hoc q̄ nō fecerit abraaz: q̄ suis tpibꝰ nō cōtingebat fieri.nō.n.in suis diebꝰ natꝰ erat christus:sed dicēdū q̄ in tempibꝰ abrae natus fuerat homo: qui quā audierat a dño veritatez dicebat:nō tamē q̄sitꝰ est ab abraā vt eum occideret Et scias q̄ spūalis aduētꝰ ihesu:nullo tpe defuit sāctis Ex hoc igit̄ cōpzehēdo oēm hoiem q̄ post regenerationem ⁊ ceteras apud se factas diuinitꝰ grās peccat: denuo crucifigit dei filiū.ꝓpis reatibꝰ ī quos redijt: sed hec abraā nō fecit. Seq̄t: Uos facit⁊ opa ꝓis vr̄i AVG. Adhuc nō dicit q̄s ē iste pr̄ eoꝝ CHRY. Dicit aūt hoc dñs volēs eis auferre supfluā gloriaz de cognatōne: ⁊ suadere eis vt non vltra spem salutis habeant in cognatōne naturali:sed in ea que est ſm adoptōem.hoc enim eos prohibebat venire ad christū:quia estimabāt cognatōnem abrae sibi sufficere ad salutem.

Dixerūt itaq̄ ei: Nos ex fornicatōe nō sumꝰ nati. Unū patrē habemꝰ deum. Dixit ergo eis ihesus: Si deus pater uester esset: diligeretis utiq̄ me. Ego enim ex deo ꝓcessi ⁊ ueni. Neq̄ enim a meipso ueni: ſz ille me misit. Quare loquelā meam

non cognoscitis? quia non potestis audire sermonē meū.

AVG. Leperāt iudei cognoscere q̄ nō de carnis generatiōe loquereť dñs: sed de vite institutiōe. Cō suetudo autē scripturarū ē fornicationē spiritualiter appellare: cū dijs multis ⁊ falsis aīa tāq̄ pstituta subijciť. vñ dicit: Dixerunt itaq̄ ei: Nos ex fornicatiōe nō sumus nati. vnū patrem habem⁹ deum.

THEO. Quasi rñderent q̄ dei quererēt vltionē: et ió aduersus eū cōsiliarent. ORI. Vel aliter: Quia redarguti sūt nō eē filij abrae: atrōci⁹ rñdent latenter designātes ex adulterio ꝓductū fore saluatorē. sed magis mibi videť q̄ cōtrando rñderūt. Cū enī ꝑs diceret: Pater noster abraā ē. ⁊ audiuissēt: Si filij abrae estis: opa abrae facite: fateť se habere maiorē patrē q̄ abraā. s. deū ⁊ ñ ex fornicatiōe sumptū se eroḋiū. Nō enī ex spōsa: sed ex meretrice seu materia oēm̄ q̄ nibil facit ex se ꝓducit eos q̄ carnalibus vñ inherent materie. CHRY. Sed q̄d dicitis vos patrē habetis deū: ⁊ christū icusatis bec dicētē Et numirū ex fornicatiōe multi eoz̄ nati erāt: etenī illicitas cōmixtiōes faciebāt. nō tñ boc redarguit: sed instat vt oñdat q̄ nō sūt ex deo. vñ seq̄ť: Dixit ergo eis ihesus: Si de⁹ pater vester eēt: diligeretis vtiq̄ me. ego enī ex deo ꝓcessi ⁊ veni. HYLA. vij. de trini. Religiosi nomis assumptionē dei fili⁹ i bis q̄ se dei filios cōfitentes: patrē sibi deū dicerēt: nō improbauit: sed temerariā iudeoz̄ vsurpationem sibi deū plumentiū: p id q̄ se nō diligerēt obiurgat. non vtiq̄ dici pōt idipm eē ex deo exire q̄ venisse. Sed cū ab bis q̄ sibi deū patrē dicerēt: iccirco se diligendū ait: quia ex deo exisset: cām dilectionis ex cā docuit eē nascēdi. Exisse enī ad icorporalis natiuitatē retulit nomē: q̄ religio ꝓfitendi sibi patrē deū: ⁊ ex dilectiōe christi q̄ ex eo genit⁹ sit merēda ē. Nec. n. i deū patrē sit religiosus q̄ nō diligit filiū: cū diligēdi filij nō alia cā sit q̄ q̄ ex deo sit. Ex deo igit filius ē: nō aduētu: sed natiuitate. dilectio aūt i patrē bic erit ois: si fili⁹ ex eo eē credať. AVG. Sic ergo q̄ de deo ꝓcessit verbū eterna ꝓcessio ē. ab illo enī ꝓcessit vt verbū patris ⁊ venit ad nos: q̄ verbū caro factū ē. Aduētus eius būanitas ei⁹: māsio eius: diuinitas ei⁹: dicitis deū patrē cognoscite me vel frat: ē

HYLA. Nō eē aūt a se sibi originē docuit cū subdit: Neq̄ enī a meipo veni: sed ille me misit. ORI. Hec arbitror: dici ꝓpter quosdā p se venientes ⁊ nō missos a patre. de q̄bus i hieremia dicit: Nō mittebam eos ⁊ ipi currebāt. Qui aūt q̄ duas naturas ingerūt: vtunť b̄ verbo: obijciendū ē cōtra illos. Paulus enī odiebat iesum cū psequereť ecclesiā dei. vñ dns ad eū: Quare me psequeris? Si ergo verū ē q̄d hic dicit: Si de⁹ pater vester eēt: diligeretis me. palā ē qui ⁊ recte cōuertit: si non diligeretis: nequaq̄ de⁹ pater vester eēt. Paul⁹ autē aliquo tēpore nō diligebat iesum. fuit ergo tēpus quo de⁹ pater pauli nō extitit. Nō igit natura paul⁹ dei fili⁹ fuit: sed postmodū dei fili⁹ fact⁹ ē. qui vero de⁹ alicui⁹ fit pater: nisi qui mādata ei⁹ custodit? CHRY. Quia vero semp querebāt dicētes: Quid ē b° q̄d dicit: Quo ego vado vos non potestis venire? ꝓpterea subdit: Quare loquelā meā nō cognoscitis? q̄ nō pote. audi. sermonē meū? AVG. Jō aūt audire nō poterāt q̄ corrigi credēdo nolebant. CHRY. Primo igit captāda ē virt⁹ que verbū diuinū exaudiat: vt deinceps validi fistam⁹ ad ꝓcipiendā totā locutionē iesu: qui q̄diu q̄s curat⁹ nō est i auditu ꝓpio: a verbo q̄d dicit surdo Apiaris: auditu ꝓcipere neq̄t.

Vos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio: ⁊ in veritate nō stetit: quia nō est veritas in eo. Cū loquit mendaciū: ex ꝓprijs loquitur: quia mēdax est: ⁊ pater eius. Ego aūt si veritatē dico nō creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatē dico: q̄re nō creditis mihi? Qui ex deo ē: verba dei audit. Propterea vos nō auditis: q̄ ex deo nō estis.

CHRY. Exclusit iudeos dns a cognatiōe abraā: ⁊ q̄ maiora ausi sūt vt. s. patrē suū deū dicerēt: de reliquo ꝓcutit eos dicēs: Vos ex patre diabolo estis.

AVG. Dic iā cauēda ē hereſis manicheoz̄: q̄ dicit eē q̄ndā naturā mali ⁊ gentē q̄dā tenebrarū cuz ꝓncipib⁹ suis. vñ diabol⁹ originē ducit: ⁊ bīc dicūt ducere originē carnē nostrā: ⁊ sm̄ hoc putāt dictuz a dño: Vos ex patre diabolo est⁹ q̄ eēt illi velut natura mali: ducētes originē de gēte cōtraria tenebrarū. ORI. In hoc aūt simile videnť icurrisse ei qui diceret alterā eē oculi videtis substātiā: ⁊ alterā caligātis vel se auertētis. quēadmodū eī i bis non differt substātia: sed quedā cōtingit cā q̄ facit caligare sic substātia eadē ē: siue recipiat rationē siue nō.

AVG. Judei ergo filij erāt diaboli imitādo: nō nascēdo. vñ seq̄ť: Et desideria patris ve. vul. fa. Ecce vñ filij estis q̄: talia desideratis: nō q̄ de illo nati estis Queritis eī me occi. ho. q̄ veritatē vobis dico. ⁊ ille i uidit homī ⁊ occidit. vñ seq̄ť: Ille homici. erat ab initio. Utiq̄ i ꝑmo homine: ⁊ i quo potuit fieri homicidiū. nō enī posset occidi hō: nisi ꝑus fieret hō. Nō ferro accinct⁹ diabol⁹ ad hominē venit: verbū malū semīauit ⁊ occidit. Noli ergo putare nō eē homicidiū q̄ fratri tuo mala pſuades. vos aūt iō seuitis i carne: q̄ nō potestis i mēte. ORI. Perpēde aūt q̄ nō ꝓpter aliquē singulariter tñ: sz̄ p toto genere q̄d pemit inquātū i adā cūcti moriunť: ⁊ vere dict⁹ est ab initio homicida. CHRY. Et non dixit Opa sed Desideria ei⁹ facitis: oñdens q̄n vehementer ⁊ ille ⁊ ipi ab occisionib⁹ possidentť. ⁊ q̄ obtinue eū accusabāt q̄ nō ē a deo: insinuat occulte q̄ b̄ etiā eis ex diabolo ē. vñ seq̄ť: Et in veritate non stetit.

AVG. xi. de ciui. dei: Forte aūt aliq̄s dicet q̄ ab initio sue cōditiōis i veritate nō steterit: ⁊ iō nūq̄ beatus cū sanctis angelis fuerit: sino recusans eē subditus creatori: ac p b̄ falsus ⁊ fallax: q̄ pia subiectiōe noluit tenere q̄d nature ē: affectās p superbā elatiōnē simulare q̄d nō ē. Huic sentētie q̄sq̄ acq̄escit nō

cũ manichęis sapit: vt suã quãꝫ ꝓpriã: tãꝫ diuerso quodã ꝓncipio diabol⁹ habeat naturã mali. q̃ tãta vanitate desipiũt: vt nõ attendãt non dixisse dñz: A veritate alien⁹ fuit: ſ; In ueritate nõ stetit: vbi a veritate lapsus; itelligi voluit. Illud etiã qõ ait iohãnes: Ab initio diabol⁹ peccat: hoc itelligũt si naturale ẽ nullo mõ ẽ peccatũ. Sed nideꝫ ꝓphęticis testimoniis: siue qõ ait Isaias sub figurata ꝑsona ꝓncipis babylonie diabolũ notãs: Quo cecidit lucifer qui mane oriebaꝫ: siue qõ ezechiel: In delicijs paradisi dei fuisti. que si aliter cõueniẽtius itelligi neqeunt oportet qõ dictũ ẽ: In veritate nõ stetit: sic accipiamus q̃ in veritate fuerit: sed nõ ꝑmãserit. et illud q̃ ab initio diabol⁹ peccat: nõ abinitio ex quo creat⁹ ẽ peccare putãdus est: sed ab initio peccati // ORI. Est aũt vniforme quidẽ in vnitate morari: variũ aũt ac multiforme nõ morari in ea: q̃busdã vt ita dicaz tremẽtib⁹ gressib⁹ z nitẽtib⁹ sistere in ea: non tñ obtinere valẽtibus. Quibusdã vero nõ passis illud: sed in piculo cõsistẽtib⁹ scõm illud: Mihi autẽ paulisper cõmoti sũt pedes: z ceteris ab ea cadẽtibus. Cã igiꝫ cur diabol⁹ veritatẽ nõ colat subdiꝫ: Quia veritas nõ ẽ in eo. ſ. q̃ vana suspicaꝫ: z seduct⁹ ẽ ipse a seipo: in hoc deteriꝰ q̃ illi quidẽ ab eo fallunꝫ: is autẽ si bisꝑi deceptiõis auctor existit. Sed oportet inuestigare qũo diciꝫ q̃ veritas in ipso nõ ẽ: vtrũ q̃ nullam vnq̃ veram habet doctrinã: sed cũcta q̃ opiaꝫ falsa sũt. vel q̃ christi ꝓticeps nõ ẽ q̃ dixit: Ego sũ veritas Impossibile aũt ẽ aliquã rationalẽ substãtiã de cũctis opinari falso: z de nullo vel exiliter rectitudinẽ cõspicere. Diabol⁹ igiꝫ saltẽ id vere capit dogma: cõsiderãdo de se q̃ rõnalis ẽ. Nõ igiꝫ ei⁹ natura cõsistit ex cõtrario veritatis. i. ex errore z ignauia: nũq̃ enĩ veritatẽ cognoscere posset // AVG. xi. de ciuita. dei: Vel cũ dicit: Q̃ veritas in eo nõ ẽ. subiecit iudiciũ quasi quesissem⁹: vñ ondaꝫ q̃ in veritate nõ stetit: ait q̃ veritas nõ ẽ in eo. Esset aũt in eo si in ipa steti sset. Sequiꝫ: Cũ loquiꝫ men. exꝓo. loquiꝫ q̃ médax ẽ z pater ei⁹ // AVG. In his verbis quidã diabolũ putauerũt patrẽ habere: z quesierũt q̃s esset diaboli pater: hic ẽ error manicheozũ. Diabolũ aũt dominus dixit patrẽ mẽdacij: nõ enĩ ois q̃ mẽtiꝫ pater mẽdacii sui ẽ. Si enĩ ab alio mẽdaciũ accepisti z dixisti: tu quidẽ mẽtitus es: sed ꝑ mẽdacij nõ es. Ille vero q̃ nõ aliũde accepit mẽdaciũ: quo mẽdacio tãꝫ veneno serpẽs hominẽ occideret. pater ẽ mendacij: sicut de⁹ pater ẽ veritatis. // THEO. Js ei z deũ apud homies criminat⁹ ẽ ad euã dicẽs: Qm̃ iuidẽs vobis lignũ ibibuit. z apud deũ quondã crimiatus ẽ homies: vt cũ dixit: An gratꝫ colit iob dominũ: ORI. Attẽde tñ b̃ nomẽ mẽdax diciꝫ tã de diabolo q̃ mẽdaciũ genuit: sicut hic diciꝫ: Quia mẽdax ẽ: q̃ de homie: scm illud psalmi: Ois hõ mẽdax. nã fidꝫs mẽdax nõ ẽ: huiusmõi nõ ẽ hõ tñ: ita q̃ ei z simi libus dici põt: Ego dixi dij estis. vñ cũ aliꝫs loquiꝫ mẽdaciũ: de ꝓꝑijs loqꝫ: Spũs aũt sanct⁹ loqtur a verbo veritatis z sapiẽtie: scm illud: De meo accipiet z annũciabit vobis. // AVG. de que. euã. Uel aliter Diabol⁹ nõ ꝑsonale nomẽ ẽ: sed cõmune. In quocũq̃ enĩ opa diaboli fuerit iuenta: diabol⁹ ẽ appellãdus: opis enĩ nomẽ ẽ nõ nature. Itaq̃ hoc i loco patrẽ iudeozũ cayn significat: cui⁹ imitatores volẽtes eẽ iudei saluatorẽ pemerũt. ab ipo enĩ forma data ẽ fratricidij: quẽ dixit mẽdaciũ de ꝓꝑijs loq̃: vt osideret vnũquẽq̃ nõ nisi ꝓꝑia volũtate peccare: sed q̃ cayn imitator diaboli ẽ patrẽ ei⁹ diabolũ dixit: ei⁹ opa secut⁹ ẽ. // ALCVI. Sz q̃ dñs veritas ẽ: z filij veracis dei veritatẽ dicit: sed iudei q̃ filij erãt diaboli: auersi erãt a veritate. Et hoc ẽ quod sequiꝫ: Ego aũt q̃ veri. di. vo. nõ cre. mi. // ORI. Sed qũo hoc diciꝫ iudeis q̃ in eũ crediderãt: sed osidera q̃ potest aliꝫs fm aliquã intẽtionẽ credere: scõm aliã vero nõ credere: sicut q̃ credũt in eũ q̃ sub põtio pilato crucifix⁹ ẽ: nõ aũt credũt in natũ de maria virgine: in eundẽ credũt z nõ credũt. Sic igiꝫ bi ad quos loq̃batur credẽbãt in eũ: fm q̃ videbaꝫ signoũ factor: nõ credebãt aũt his q̃ ꝓfunde ab eo dicebãꝫ // CHRY. Quia igiꝫ inimici estis veritatis: i nullo me icusantes vultis me iterficere. z iõ subdit: Quis ex vobis arguet me de peccato: // THEO. q. o. Si dei filij estis vtiq̃ peccãtes debetis habere odio. Si ergo me quoq̃ quẽ exosum habetis nõ potestis arguere de peccato: manifestũ ẽ q̃ ꝓpter veritatẽ me odio habetis qũo. ſ. dicebat se filiuz dei. // ORI. Habet aũt ℔ verbũ christi magnã fiduciã: cũ null⁹ hominũ fiduciali ter hoc dicere potuerit: nisi sol⁹ dñs noster q̃ peccatũ nõ fecit. // GRE. i ho. Pẽsate aũt mãsuetudinez dei: Nõ dedignaꝫ ex ratiõe ondere se peccatorẽ nõ eẽ q̃ ex virtute diuinitatis poterat peccatores iustificare. vñ subdit: Qui ẽ ex deo verba dei audit: ꝓpterea vos nõ audi. q̃ ex deo non estis. // AVG. Noli attẽdere naturã sed vitiũ. Sũt isti ex deo z nõ sunt ex deo: natura ex deo: vitia nõ ex deo. Eis autẽ bonũ ẽ q̃ nõ solũ peccato vitiosi erãt: nã hoc cõmune erat oibus: sed etiã ꝓcogniti q̃ nõ erãt credituri ea fide qua possent peccatorũ obligatione liberari.

GRE. i home. Interroget se ergo vnuscuiq̃: si verba dei aure cordis ꝓcipit: z itelligit vñ sit. Nã sũt non nulli q̃ ꝓcepta dei nec aure corꝑis ꝓcipere dignãꝫ. Et sũt nõnulli q̃ hec quidẽ corꝑis aure ꝓcipiunt: sed nullo ea mẽtis desiderio cõplectunt. Et sũt nõnulli q̃ libẽter verba dei suscipiũt: ita vt etiã i fletib⁹ opũganꝫ: sed ꝓ lachrymarũ tẽpus ad iniq̃tatẽ redeũt. hi ꝓfecto verba dei nõ audiũt: quia hec exercere in opere contẽnunt.

¶ Responderunt ergo iudei: z dixerunt ei: Nõne bene dicimus nos: quia samaritanus es tu: z demoniũ habes? Respõdit iesus: Ego demoniuz non habeo: sed honorifico patrem meũ z uos inhonorastis me. Ego autẽ non quero gloriã meam. Est q̃ querat: z iudicet. Amẽ amen dico uobis: siqs sermonẽ meuz fuerit: mortẽ ñ uidebit in eternũ.

// CHRY. Cũ aliq̃d altũ dñs diceret: b̃ apud iudeos. q̃ valde isensibiles erãt isania videbaꝫ: vt ex eoz̃ respõsiõe colligiꝫ. Dicit ei: Respõ. ergo in. z dire. ei ñ ne bñ dici. nos q̃ sa. es tu z demo. ha. // ORI. Sed

dignū est querere:quo cū samaritani secula futura denegēt:nec aīe durabilitatē acceptēt:ausi sunt samaritanū dicere saluatorē:q̄ de resurrectiōe ꝛ iudicio tot ꝛ tāta edocuit. Sed forsan velut improperātes illi hoc dicūt:dū que sentiūt ipi nō docet. AL CVI. Samaritani enī gēs odiosa israelitico populo:decē tribub⁹ ī captiuitatē ductis:terrā eorū possidebāt. ORI. Cōuenit quoq; q̄ aliqui de eo arbitrent q̄ scōm samaritanos sentiret: vt nihil p⁹ obtū reseruet hmiobus:sed ficte ad placendū iudeis ō resurrectiōe ꝛ eterna vita tractaret. Demoniū vero illū habere dicebāt:ꝓpter eius fmones trāscendentes capacitatē humanā:q̄bus deū patrē suū asserebat:ꝛ se de celo descēdisse:ꝛ cetera huiuimōi.vel ꝓpter suspicionē eorū q̄ plures in beelzebub p̄ncipe demoniozum opinabant ipm eijcere demones.

THEO. Uel samaritanū illū dicebāt:tāq̄ ritus hebraicos dissoluentē:vtpote sabbati.samaritani enīz nō pfecte iudaizabāt. Ex hoc vero q̄ eorū cogitationes reuelabat:demoniū ipm habere suspicabantur. Qñ vero eū samaritanū dixerūt nusq̄ euāgelista dicit:er quo palā ē q̄ multa ptermiserūt euāgeliste.

GRE. ibo. Ecce iniuriā suscipiēs de⁹: nō cōtumeliosa verba rīdet. Sequit enim: Rīdit ihesus ꝛ dixit: Ego demo. nō habeo. Ex qua re q̄d nobis innuit: nisi vt eo tēpore cū a ꝓmis ex falsitate contumelias accipim⁹:eoꝝ etiā vera taceam⁹ mala:ne ministeri uz iuste coꝛeptiōis ī arma vertat furoꝛis CHRY. Et attēdendū q̄ vbi eos docere oportebat:ꝛ eoꝝ superbiā subtrahere asp erat:vbi vero exprobratū eum oportebat sufferre:multa māsuetudīe vtebat:erudiens nos q̄ quidē ad deū vidicare: que vero ad nos despicere. AVG. Et vt hō p̄us eius imitet patientiā:vt pueniat ad potentiā. Sed q̄uis maledict⁹ maledicta nō redderet:ptinuit tñ ad eū negare. Duo ātem sibi fuerāt obiecta:Samaritanus es:ꝛ demoniū habes. Nō dixit: Nō sum samaritan⁹.samaritan⁹ enīz interpretat custos:nouerat aūt ille se nostrū esse custodē.nō enī ptinuit ad eū vt redimeremur:ꝛ nō pertinet vt fuemur. Deniq; ipe ē samaritan⁹ q̄ accessit ad sauciū:ꝛ misericoꝛdiā impēdit. ORI. Aliter autem quoq; dīs magis q̄z paul⁹ oībus oīa fieri voluit vt oēs narciscat:ꝛ iō se nō negauit esse samaritanū. Estimo aūt soli ihesus foꝛe vocē: Ego demoniū nō habeo:sed nec habui:sicut ꝛ illud: Uenit p̄nceps mūdi hui⁹ ꝛ ī me nō habet quicq̄.qz etiā q̄ delicto rū reputata sūt mīma demonib⁹ adaptāt. AVG. Deide post tale cōuiciū hoc solū dixit de gloria sua Sed honorifico patrē meū.q.d. Ne vobis arrogās videar:habeo q̄d honorificē. THEO. Honorificauit aūt patrē vlciscēs eū:ꝛ nō tolerās homicidas ꝛ mendaces se dei veraces filios appellari ORI. Sol⁹ aūt christ⁹ verissime venerat⁹ ē patrē.null⁹ ei honozās q̄cq̄ ex his q̄ nō honozant a deo honozat deū. GRE. ibo. Sed qz q̄sq̄ dei zelo vtit a prauis hoībus deboneſtat:ī semetipo nobis dīs patientie p̄buit exemplū q̄ ait: vos Et ibono.me. AVG. q.d. Ego facio q̄ debeo:vos nō facitis q̄ debetis. ORI. Nō autē illis solū hoc dictū ē:sed ꝛ omnibus iniuste agētibus:q̄ iniuriā iferūt christo q̄ ē iustitia:ꝛ iferētibus cōtumeliā sapiētie:eo q̄ christus ē sapia:ꝛ similiter de alijs huiusmōi. GRE. Siqui dē nobis cōtra iniurias faciēdū sit:suo exēplo nos admonet cū subiūgit:Ego au. glo.meā nō q̄ro:est q̄ q̄rat ꝛ iudicet. CHRY. q.d. Ex honoꝛe quē ad patrē habeo hec locut⁹ sum vobis:ꝛ ꝓpter h̄ dehonoratis me:sed nulla ē mihi cura hui⁹ cōtumelie:illi ei noxas debebitis ꝓpter quē hec audio. ORI. Querit aūt de⁹ gloriā christi ī quolibet suscipiētiū illuz: quā quidē repiret ī operantib⁹ scōm īitas virtutis cās. Cū aūt nō reppererit:punit illos ī q̄bus nō reperit gloriā filij sui.vñ dicit: Est q̄ querat ꝛ iudicet. AVG. Quē aūt vult itelligi nisi patrē: Quo ergo alio loco dicit: Pater nō iudicat quēq̄:sed oē iudiciū dedit filio: Sed videte q̄ iudiciū qñq; ꝓ dānatiōe accipit:hic aūt scōm discretionē positū ē.q.d. Est pater q̄ gloriā meā a vestra discernat.vos enī fz hoc seculū gloriami:ego nō fm h̄ seculū. Discernit etiā gloriā filij sui a gloria oīm hominū.nō ei q̄ hō fact⁹ ē:iā cōparādus ē nobis:nos homīes cū peccato:ille sine peccato:ꝛ h̄ fm ipam formā fui.nā illō q̄s digne loquat: In p̄ncipio erat verbū: AVG. Uel aliter:Si vere dictū ē a saluatore:Oīa mea tua sūt:palā ē qñ ꝛ ipm iudiciū filij patris est. GRE. Cū vero malozū puerilitas crescit:nō solū frāgi pdicatio nō debet:sed etiā augeri.vñ dīs postq̄ demoniū habere dict⁹ ē:pdicatiōis sue bñficia largi⁹ ipēdit dicēs: Amē amē dico vobis:siq̄s fmonē meū seruauerit morte nō videbit ī eternū. AVGV. Uidebit dictū ē ꝓ eo q̄ est Experiet. Cū ergo morituris morituꝛ⁹ loqueret q̄d sibi vult q̄ ait: Qui ser.me.h̄ua.moz.nō vide.ī eter:nisi qz videbat aliā morte de qua nos liberare venerat:morte eternā:morte dam natiōis cū diabolo ꝛ angelis ei⁹.ipa est vera moꝛs: nā ista migratio ē. ORI. Sic igit itelligedū ē: Si q̄s ser.me.ser.moz.nō vide.ī eter. ac si diceret: Si q̄s lucē meā custodierit: tenebras nō videbit. Q̄ aūt dicit In eternū:cōmuniter ē sumēdū: vt sit talis intellect⁹:Si q̄s fmonē meū seruauerit ī eternū: morte nō videbit ī eternū:qz eousq; nō videt alios mortez: quousq; iesu verbū custodit. Cū vero q̄s torpēs in obseruatia fmonis:ꝛ circa sui custodiā negligēs factus:eū cessat custodire:subinde morte videt:non aliud q̄ apud seip̄m. Sic igit a saluatore instructi ꝓphete querēti:Quis ē hō q̄ viuit ꝛ non videbit morte:rīdere possum⁹:Qui custodit verbū christi. CHRY. Seruauerit aūt dicit nō solū fide:sed etiā ꝓ vitā purā. Simul aūt ꝛ occulte īsinuat: qñ nihil possunt ei facere. Si ei q̄ fmonē ei⁹ seruauit nō morietꝛ ī eternū:multomagis ꝛ ipe pōt non mori.

Dixerūt ergo iudei: Nūc cognouimus:quia demoniū habes. Abraam mortuus est ꝛ prophete:ꝛ tu dicis:siquis sermonē meū seruauerit nō gustabit morte in eternū. Nunqd tu maioꝛ es patre nostro abraaz q̄ mortuus est: Et ꝓphete mortui sūt: Quē teip̄m facis: Rīdit ihesus: Si ego glorifico meip̄z: gloria mea

nihil ẽ. Est pater meus q̃ glorificat me: quẽ uos dicitis: q̃ deus noster est: ⁊ nõ cognouistis eũ. Ego autẽ noui eũ. Et si dixero: quia non scio eũ: ero similis uobis mendax. Sed scio eũ: ⁊ sermonẽ eius seruo. Abraã pater uester exultauit ut uideret diem meũ: uidit ⁊ gauisus est.

GRE. i bo. Sicut bonis necesse ẽ vt meliores ẽt ꝓtumelias exist̃at: ita semp reprobi de bñficio peiores fiũt. nam accepta ꝓdicatiõe iterũ iudei blasphemãt. dicit enĩ: Dixerũt er. iu. Nũc cognoui. q̃ demoniũ habes. ORI. Di q̃ sacris scripturis credũt cõprebẽdũt: q̃ ꝑ q̃ ꝑter rectã rationẽ ab hoĩb⁹ exercẽtur: nõ ꝑter demones fiũt. Sic igit iudei virtute demonis putabãt iesum dixisse: Siq̃s sm̃o. meũ sua. mor. nõ videbit i eter. Hoc aũt passi sũt: q̃ dicti virtutẽ nõ ꝓspexerũt: nã hic de morte quadã inimica rõni qua pemit delinquẽtes hoc fassus ẽ. Di vero de cõi morte cõiectãtes eẽ qõ dicit: icrepãt dicẽtes q̃si defũcto abraã ⁊ ꝓphetis. vñ subdit: Abraã mor. ẽ ⁊ ꝓphete ⁊ tu dicis: Siq̃s ser. me. sua. mor. nõ gusta. i eter. Cũ aliqua differẽtia sit iter mortẽ gustare ⁊ videre: ꝓ eo qõ morte nõ videbit: morte ñ gustabit: ꝓtulerũt velut ĩcauti auditores: cõfundẽtes dñicũ sm̃onẽ. Sicut enĩ dñs iquãtũ panis viu⁹ ẽ: gustabilis ẽ. In eo vero q̃ ẽ sapiẽtia ẽ visibilis pulchritudinis. Sic etiã aduersaria eius mors ẽ stusta bilis: ẽ ⁊ visibilis. Cũ ergo q̃s steterit ꝓ iesum i itellectuali loco morte nõ gustabit: si statũ suat scõm illud: Sũt de hic stãtibus q̃ nõ gustabũt morte. Cuz aũt aliq̃s sm̃onẽ christi accepit ⁊ custodierit: morte nõ videbit. CHRY. Rursus aũt ex inani gloria ad cognitionẽ cõfugiũt. vñ seq̃t: Nũq̃d tu maior es patre nostro abraã q̃ mortu⁹ ẽ? Poterãt etiã dicere nũq̃d tu maior es deo cui⁹ sm̃onẽ q̃ audierũt mortui sũt: sed nõ dicũt hoc: q̃ ẽt q̃ abraã minorẽ eum estimabãt. ORI. Nõ enĩ discernũt: q̃ nõ solũ abraam: sed etiã quolibet nato ex muliere q̃ nat⁹ a virgine maior ẽ: nec verũ dicebãt iudei: Abraã mortu⁹ ẽ. audiuit enĩ verbũ christi atq̃ fuauit. ⁊ huiusmõi simile dices de ꝓphetis de q̃bus subdũt: Et ꝓphete mor. sũt. nã ⁊ verbũ filii dei custodierũt: cũ verbũ domini factũ fuerit ad osee vel isaiã vel hieremiã: qõ si q̃s ali⁹ custodiuit: ipi ꝓphete custodierũt. Mendaciũ ergo dicũt ⁊ ĩ h̃: Scim⁹ q̃ demoniũ habes. ⁊ in h̃: Abraã mortu⁹ ẽ ⁊ ꝓphete. GRE. i bo. Quia. n. eterne morti ihesẽrãt: ⁊ i eandẽ mortẽ cui ihesẽrant nõ videbãt: cũ solã mortẽ carnis aspicerẽt in veritatis sm̃one caligabãt. subdũt aũt: Quẽ teipm facis? THEO. Quasi dicerẽt: Tu q̃ nulla cura dign⁹ es carpẽtarii fili⁹ de galilea: tibi subripis gloriã? BEDA: Quẽ teipm facis? hoc ẽ: Cui⁹ meriti cui⁹ ve dignitatis vis credi? Abraã tñ mortu⁹ erat corpe: aĩa aũt viuebat. Maior aũt ẽ mors aĩe i eternũ victuze q̃ corpis q̃nq̃ mouiturꝰ ORI. Secutiẽtiũ aũt fuit hec ꝓpatio: q̃n nõ se fecit iesus id quod ẽ: sed ex patre recepit. vñ seq̃t: Respõdit iesus: Si ego glori. meipm glo. mea nihil ẽ. CHRY. Hoc quãtũ ad eorũ suspitionẽ dixit: sicut ⁊ supra. Testimoniũ meũ nõ ẽ verũ: si testimoniũ ꝓhibeo de meipo. BEDA: Dis aũt verbis nihil eẽ oñdit gloriã vite ꝓsentis. AVGV. Dixit aũt ℟ ꝓpter illud qõ dixerãt Quẽ teipm facis. refert enĩ gloriã suã ad patrẽ de quo ẽ. vñ subdit: Est pater me⁹ q̃ glorificat me. De isto verbo calũniant arriani fidei nostre: ⁊ dicũt: Ecce maior est pater q̃ glorificat filiũ. Heretici nõ legistis ⁊ ipm filiũ dicentẽ q̃ glorificet patrẽ suũ? ALCVI. Glorificauit aũt pater filiũ: cũ tẽpore baptismi: ⁊ in mõte ⁊ tẽpore passiõis cora turbis vox facta ẽ ad eum: ⁊ post passionẽ cũ resuscitauit ⁊ collocauit eũ ad dextrã sue maiestatis. CHRY. Addidit aũt: Quẽ vos dicitis: q̃ de⁹ vester ẽ. Volebat enĩ oñdere q̃m non solũ patrẽ eũ nesciebãt: sz neq̃ deũ. THEO. Nã si vere patrẽ cognoscerẽt: filiũ ei⁹ venerarẽt. Deũ etiã contẽnunt: q̃ homicidiũ i lege ꝓhibuit: aduersus christũ clamãtes. vñ subdit: Et nõ cognouistis eũ. ALCVI. q. d. Vos carnaliter illũ deũ vestrũ vocatis: ꝓ tẽpore alib⁹ ei fuitis. ⁊ nõ cognouistis eũ: sicut itelligẽdus ẽ spiritaliter ei seruire nescitis. AVG. Quidã heretici dicũt deũ annũciatũ i veteri testamẽto: nõ eẽ patrẽ christi sed nescio quẽ ꝓncipẽ malor angelorũ. Cõtra ipos ergo dicit patrẽ suũ: quod illi dicebãt deũ suũ. Et nõ cognouerũt. Si enĩ ip̃z cognouissent: eius filium recepissent. De se aũt subdit: Ego autẽ noui eũ. Scõm carnẽ iudicantib⁹. potuit ⁊ hic arrogãs videri: sed arrogãtia nõ ita caueat: vt veritas relinquat. ꝓpter quod subdit: Et si dixero: q̃ nõ scio eũ: ero similis vobis mendax. CHRY. q. d. Sicut vos dicẽtes scire eũ mẽtimini: ita ego si dixero me nescire. sed maria demõstratio ẽ q̃ ab illo sit missus hoc quod sequit: Sed scio eũ. THEO. Naturaliter ipsi⁹ cognitionẽ obtinẽs. qualis enim ego sum: talis ⁊ pater q̃m ergo meipm cognosco: et illũ cognosco. Præbet aũt iudiciũ q̃ ipm cognoscat cũ subdit: Et sm̃onẽ eius fuo. Sermonem mãdata nuncupãs. Quidã aũt sic itelligũt. ℟ qõ dicit: Sermonẽ ei⁹ fuo. i. rationẽ substãtie eius. Eadẽ enĩ est rõ substãtie patris ⁊ filij: iõq̃ patrẽ cognosco. naz Et ꝓ q̃m simit: vt sit sensus: Q̃m eius sm̃onẽ fuo. AVG. Sermonẽ etiã patris tãq̃ fili⁹ loquebat: ⁊ ipe erat verbũ patris quod hoĩbus loquebat. CHRY. Et q̃ dixerãt: Nũq̃d tu maior es patre nostro abraã? nihil de morte exponẽs: se maiorẽ q̃s abraã eẽ oñdit cõsequẽter cũ subdit: Abraã pater vester exul. vt vi. diẽ meũ. vidit ⁊ gauisus ẽ. s. ꝓpter bñficium quod a me habet vt a maiore. THEO. q. d. Diẽ meũ desiderabilẽ habuit ⁊ leticie plenũ: nõ q̃si alicui⁹ minimi aut fortuiti. AVG. Nõ timuit: sed exultauit vt videret. credẽs vtiq̃ exultauit sperãdo vt videret itelligẽdo diẽ meũ. Incertũ aũt põt esse vtrũ dixerit tẽporalẽ diẽ dñi quo erat vẽtur⁹ in carne: an diẽ dñi q̃ nescit ortũ nescit occasum. Sz ego nõ dubito patrẽ abraã sciisse. Ait enĩ suo suo quem mittebat: Pone manũ sub femore meo: ⁊ iura mihi ꝓ deũ celi. Ergo q̃ fuit illa iuratio: nisi q̃ figurabatur de genere abrae vẽturꝰ i carne deũ celi? GRE. Tũc etiã diẽ dñi abraã vidit: cum i figura trinitatis tres angelos hospitio suscepit. CHRY. Uel diem suũ dicit diẽ crucis quẽ abraã i oblatione arietis ⁊ isaac ꝓfigurauit: ꝓ ℟ oñdens q̃ nõ inuit⁹ ad passio

nē venit ꝛ oñdens eos eē alienos ab abꝛaā. Si in q̄ bus ille exultauit hi dolēt. AVG. Quale aūt gaudiū fruit coꝛdis videtis verbū manēs: splendoꝛē pijs mētibus refulgētē apud patrē manentē deū: ꝛ alijs q̄ i carne eēturū nō de patris gremio receſſuꝝ.

Dixerunt ergo iudei ad eū: Qui quaginta annos nondū habes ꝛ abꝛaam uidiſti? Dixit eis ieſus: Amē amē dico uobiſ: anteq̄ abꝛaā fieret ego ſuꝝ. Tulerūt ergo lapides ut iacerent in eū. Jeſus aūt abſcondit ſe ꝛ exiuit de templo.

GRE. Carnales mētes iudeoꝝ audiētiū ꝛba chriſti oculos a carne nō ſubleuāt: dū i eo ſolā carnis etatē pēſant. vñ dicit: Dixerūt ergo iu. ad eū: Quinquaginta ānos nōdū ha. ꝛ abꝛaā vidi. q̄ſi dicerēt multa ſūt ānoꝝ curricula ex quo abꝛaā moꝛtuꝰ eſt ꝛ q̄uo vidit die tuū: carnaliē enim h̄ itellexerūt. THEO. Tūc aūt. xxxiij. annoꝝ chriſtꝰ erat: quare ergo ñ dixerūt: Quadragīta ānos nōdū habes: ſed q̄nquaginta: Supuacua ē huiuſmōi q̄ſtio. ſimpliciter. n. put eis occurrit dixerūt. Videnti tñ quidā q̄ p q̄nquageſimū annū ex reuerētia iubileū nomināt: i quo ꝛ captiuos manumittebāt: ꝛ empticijs poſſeſſionibuſ cedebāt. GRE. Quos benigne redēptoꝝ noſter a carnis ſue ītuitu ſubmouet ꝛ ad diuinitatis cōtemplationē trahit. vñ ſeq̄: Dixit ergo eis ieſus: Amen amē dico vobis añq̄ abꝛaā fieret ego ſum. Ante. n. pteriti tēpoꝛis ē: ſum vero p̄ſentis. ꝛ q̄ pteritū ꝛ futurū tēpus diuinitas nō habet: ſed ſemp eē habet. ñ ait: Añ abꝛaā ego fui: ſed Añ abꝛaā ego ſum. fm illō Ego ſū q̄ ſum. Añ ergo vel poſt abꝛaā habuit eē: q̄ ꝛ accedere potuit p exhibitionē p̄ſentie: ꝛ recedere p curſū vite. AVG. Quia vero creatura ē abꝛaā: nō dixit: Añq̄ abꝛaā eēt: ſz Añq̄ fieret. neq̄ dixit: Ego factꝰ ſū: nā i p̄ncipio erat verbū. GRE. Sed ſuſtie re iſta eternitatis verba mētes īfideliū nō valētes: quē itelligere nō poterāt obtuere querebāt. vñ ſeq̄: Tulerūt ergo lap. iu. vt ia. i eū. AVG. Tanta ouri cia quo curreret niſi ad ſimiles. ſ. lapides? Quia vō poſtq̄ cūcta que ad eū ſpectabāt docēdo p̄fecerat: bi lapides iniiciūt. deſerit eos quaſi correctionē nō ſuſcipiētes. vñ ſubdit: Jeſus aūt abſcō. ſe ꝛ exiuit de tēplo. Nō āt abſcōdit ſe i angulo tēpli: quaſi timēs aut i domūculā fugiēs: vel poſt murū: aut colūnaꝝ ouertēs: ſed celica ptāte iuiſibilē īſidiātibꝰ ſe conſtituēs: p mediū illoꝝ exiuit. Jeſus aūt abſcō. ſe ꝛ exi. de tēplo. GRE. Qui ſi diuinitatis ſue potentiā exercere voluiſſet: tacito nutu mētis i ſuis eos actibus ligaret: aut in penas ſubite moꝛtis obtueret: ſed qui pati venerat exercere iudiciū nolebat. AVG. Magis enī erat cōmendāda ſapīa q̄z exercēda potētia. ALCVI. Jō etiā fugit q̄ nōdū venerat hoꝛa paſſionis: ꝛ q̄ ipe nō elegerat h̄ genꝰ moꝛtis. AVG. Ergo tāq̄ bō a lapidibꝰ fugit: ſed veh illis a quoꝝ lapideis coꝛdibꝰ fugit deꝰ? BEDA: Myſtice aūt quotquot malas cogitatiōes q̄s aſſumit: quaſi tot lapides i ieſum mittit: ac deīde quantū ad ſe ptinet ſi ad deliberationē trāſit: ieſū extīguit. GRE. Quid aūt abſcōdēdo ſe dns ſignificat niſi q̄ eis ipa veritaſ abſcōdit: q̄ eiꝰ verba ſeq̄ contēnunt: eā q̄ppe quā ñ īuenit humilē: veritas fugit mentē. Quid aūt nobis hoc exemplū loquit: niſi vt etiā cū reſiſtē poſſumuſ irā ſuꝑbientiū humiliter declinemus. CA. IX.

Et pꝛeteriens ieſuſ vidit hominē cecum a natiuitate: ꝛ interrogauerunt eū diſcipuli eiuſ. Rabbi: quis peccauit: hic aut parentes eius ut cecus naſceretur? Reſpondit ieſus: neq̄ hic peccauit: neq̄ parētes eius: ſed ut manifeſtētur opa dei in illo. Me oportz operari opera eius qui miſit me donec dies ſit. Venit nox quando nemo poteſt operari. Quamdiu ſum in mundo: lux ſum mundi. Hoc cū dixiſſet expuit in terrā ꝛ fecit lutū ex ſputo: ꝛ liniuit lutū ſuper oculos eius: ꝛ dixit ei: Vade laua in natatoꝛia ſyloe quod interpꝛetat missus. Abijt ergo ꝛ lauit: ꝛ uenit uidens.

CHRY. Quia iudei ſmonū chriſti altitudinē nō ſuſceperāt: exiēs de tēplo curauit cecū: ſui abſentia eoꝝ furoꝛē mitigās: ꝛ p opationē ſigni eoꝝ duriti am molliēs: ꝛ de his q̄ dicta ſūt a ſe faciēs fidem. vñ dicit: Et pteriēs ie. vi. ho. ce. a natiui. Ubi cōſideran dū q̄ egꝛediēs de tēplo ſtudioſe venit ad opꝰ ſui manifeſtiuū. ipe enī vidit cecū: nō cecꝰ ad eum acceſſit. Et ita ſtudioſe reſpexit: vt diſcipuli eiꝰ videntes ſtudioſe aſpicientē īterrogarēt. Sequit enī: Et iter. euz diſci. eiꝰ: Rabbi: q̄s pec. hic an pentes eiꝰ: vt cecꝰ naſceret? AVG. Rabbi magiſter ē. Magiſtrū appellāt: q̄ diſcere cupiebāt. queſtionē q̄ppe ꝓpoſuerāt domīo tāq̄ magiſtro. THEO. Videt tñ hec queſtio peccare: neq̄ enī ſuſceperāt apoſtoli nugas gētiliū: q̄n aīa i alio ſeculo viuēs peccauit. ſed diligēter intuēti nō apparet ſimplex hec q̄ſtio. CHRY. Venerūt enī ad hāc īterrogationē: q̄ pꝛius ſupra p alyticū curās dixit: Ecce ſanus factꝰ es: nō vltra pecces. Illi igit cogitātes q̄ ꝓpter peccata fuerat paly ſi reſolutꝰ: querūt de iſto: Si hic peccauit. q̄ō nō eſt dicere: a natiuitate enī cecꝰ ē. Aut parētes eiꝰ. ſed neq̄ hꝫ filiꝰ eī ꝓ patre nō ſuſtinet penā. Sequit: Ñdit ie. Neq̄ hic peccauit: neq̄ parētes eiꝰ. AVG. Nūq̄d vel ipſe ſine originali peccato natꝰ erat: vel viuēdo nihil addiderat? Habebāt ergo peccatum ꝛ ipe ꝛ pentes eiꝰ: ſed nō ipo peccato factū ē vt cecus naſceret. Ipe aūt cām dicit quare cecꝰ ſit natꝰ cum ſubdit: Sed vt manifeſtarentur opera dei in illo. CHRY. Nō aūt ex hoc oñdit q̄ alij ceci facti ſūt ꝓpter peccata parentū. Neq̄ enī cōtingit vno peccāte alū puniri. q̄ō āt dicit: Ut manifeſtet gloria dei: de ſeipo dicit nō de patre. Illiꝰ enī gloria iā mani-

festa erat:sed nũq̃ iste iniusta passus ẽ:Sed ego eũ bñficiũ accepisse dico p cecitatẽ.p hãc enĩ iterioꝛib⁹ respexit oculis. Qui vero ex nõ ente ad eẽ eũ duxit ptãtẽ habebat absq; iniuria ⁊ ita eum dimittere. Dicũt aũt quidã qm̃ Ut:hic nõ ẽ causatiuum:sed significat euentũ:sicut ⁊ illud:Lex subintrauit vt abundaret delictũ.sic ⁊ hoc cõsecutũ ẽ vt dñs oculos clausos aperiẽs:⁊ alia naturalis infirmitatis nocumẽta corrigẽs: suã demõstrauit virtutẽ. GRE. Alia itaq; ẽ percussio qua peccatoꝛ punitur vt sine retractatiõe puniat:alia qua peccatoꝛ punit vt corrigatur:alia qua q̃sq; punit:nõ vt pterita corrigat: sed ne vẽtura ꝺmittat:alia p quã nec pterita culpa coꝛripit:nec futura ꝓhibet. Sed dũ ĩopinata sal⁹ per cussionẽ sequit:saluãtis virt⁹ cognita ardẽtius amatur. CHRY. Et q; de seipo dixit:Ut manifestetur gloria dei:subiũgit. Me oportet opari opa ei⁹ q̃ misit me.i.me oportet manifestare meipm ⁊ facere ea q̃ manifestẽt me patri eadẽ facientẽ. BEDA: Cũ enĩ filiꝰ se opari opa patris asserit:sua ⁊ patris opa eadẽ eẽ mõstrauit:q̃ sũt infirma saluare:debilia roborare:homines illumiare. AVG. Per hoc aũt q; dicit:Qui misit me:vniuersam gloriã dat illi de quo ẽ:q; ille habet filiũ q̃ de illo sit:ipe nõ habet de quo sit. CHRY. Addidit aũt:Donec dies ẽ.i. donec licet credere hominibus ĩ me donec vita cõsistit:oportet me opari. Et hoc oñdit subdẽs:Venit nox quando nemo põt opari. Nox dicta ẽ scõm illud:Proijcite eũ in tenebras exteriores. Ibi ergo erit nox:vbi nemo põt opari:sed recipe quod optatus ẽ. Cũ viuis fac: ⁊ fiq̃d factur⁹ es. CHRY. Ultra eĩ neq; fides ẽ:neq; laboꝛes:neq; penitẽtia. AVG. Si aũt mõ opamur: ḣ ẽ dies:hic christ⁹.vñ subdit:Quãdiu sũ ĩ mũdo:lux sum mũdi. Ecce ipe ẽ dies. Dies iste q̃ circuitu solis ipleť:paucas hoꝛas habet. Dies p̃sentie christi vsq; in cõsũmationẽ seculi extẽdeť. Ipse enĩ dixit:Ecce ego vobiscũ sum vsq; ĩ cõsũmationem seculi. CHRY. Quia sermonẽ quẽ dixerat p opera credi fecit:subiũgit euãgelista:Hec cũ dixiſ.expu.inter.⁊ fecit lu.ex spu.⁊ li.su.ocu.ceci. Qui aũt maioꝛes substãtias de nibilo ad esse ꝓduxit: multomagl oculos sine materia feciſſet:Ꝙz voluit docere seipm eẽ creatoꝛẽ:q̃ in p̃ncipio vsus ẽ luto ad hois formationẽ. Jõ aũt nõ aqua vtiť ad tutũ faciẽdũ ꝙz sputo vt nihil ascribať fonti:sed discas qm̃ virt⁹ oꝛis eius oculos apuit ⁊ plasmauit:⁊ deinde vt non videať eis ex virtute terre eẽ curatio iussit lauari.vñ sequiť Et dixit ei:vade ⁊ laua ad nata.sy.qđ ĩterpꝛe.missꝰ: vt discas qm̃ nõ ĩdigeo luto ad faciẽdos oculos. Et q; ĩ syloe erat virtus christi: que oĩa opatur: ꝓpť ḣ ⁊ ĩterpꝛetationẽ nobis euãgelista adiecit dicẽs: Qđ ĩterpꝛetať missus.vt discat qm̃ ⁊ illic christ⁹ eũ curauit. Sicut enĩ apostol⁹ dicit q; petra erat christus: ita ⁊ syloe spiritualis erat:cui⁹ repẽtinus aq̃ defluxus occulte ĩsinuat nobis christi manifestationẽ p̃ter oẽm spem. Sed quare nõ statim eũ fecit lauari: sed ad syloe misit:vt destruať iudeoꝝ ĩdeuotio. Qđ ueniẽs enĩ erat oẽs eũ videre euntẽ ⁊ lutũ sup oculos habẽtẽ. Et etiã volẽs oñdere qm̃ nõ alienꝰ est a lege ⁊ veter testamẽto:mittit eũ ad syloe.nõ autem erat timendũ ne syloe sumeret hãc gloriã. multi enĩ lauãtes ibi oculos:nullo tali bñficio sũt potiti. Et iterũ vt discas ceci fidẽ q̃ nõ cõtradixit: neq; cogitauit apud seipz: Lutũ solet magis excecare.multotiẽs lauĩ syloe:⁊ ĩ nullo sũ adiutꝰ: siquã virtutem haberet:p̃sens vtiq; curasset:ꝙz simpliciter obediuit. vñ seq̃ť: Abiit ergo ⁊ la.⁊ ve.vidẽs. Sic igiť manifestauit suã gloriã:nõ enĩ pua gloria ẽ vt estimeť auctoꝛ creatiõis. Ea enĩ q̃ de maioꝛi ẽ fides:qđ minus ẽ certificat:ĩ vniuersa aũt creatiõe honorabilioꝛ est hõ. Eoꝝ aũt que ĩ nobis sũt mẽbroꝝ honorabilioꝛ ẽ ocul⁹:hoc enĩ coꝛp⁹ gubernat:hoc ornat visuz. Et quod sol ẽ ĩ oꝛbe terrarũ:ḣ ẽ ocul⁹ ĩ coꝛpe.vñ supio rẽ locũ sortiť sicut ĩ quodã regali loco collocat⁹.

THEO. Quidã tñ dicũt:q; lutũ nõ fuit depositus: sed ĩ oculos ẽ cõuersum. BEDA: Mystice autez postq̃z expulsus ẽ de coꝛdib⁹ iudeoꝝ:moꝛ trãsiuit ad gẽtiliũ populũ. Preterire aũt ei⁹ vel iter facere:ẽ de celis ĩ terrã descẽdere. Itaq; videt cecũ: cũ miseri coꝛditer respexit gen⁹ humanũ. AVG. Gen⁹ enĩz humanũ ẽ iste cec⁹.hec ei cecitas cõtigit ĩ p̃mo homine p peccatũ:de quo oẽs oꝛiginẽ ducim⁹. cec⁹ ẽ ergo a natiuitate. Spuit dñs ĩ terram:de saliua sua lutũ fecit: q; verbũ caro factũ est:⁊ inunxit oculos ceci. Inunct⁹ erat ⁊ nõdũ videbat.qm̃ enĩ inunxit: forte eũ cathecuminũ fecit. Mittit illũ ad piscinã q̃ vocať syloe:q; baptizat⁹ ẽ ĩ christo: ⁊ tũc eũ illuminauit. Pertinuit aũt ad euãgelistã vt commẽdaret nobis nomẽ hui⁹ piscine.⁊ ait: Quod iterp̃tať missus. Nisi enĩ ille fuisset missus:nemo nostrum esset ab iniq̃tate dimissus. GRE.xviij.moꝛ. Uel aliter: Per saliuã sapoꝛ ĩtime contẽplatiõis accipiť: q̃ ad os a capite defluit:q; de claritate cõditoꝛis adhuc in hac vita nos positos gustu reuelatiõis tãgit. vñ dñs saliuã luto miscuit:⁊ ceci nati oculos repauit: q; supna gr̃a carnalẽ cogitationẽ nostrã p admirtiõnẽ sue contẽplatõis irradiat:⁊ ab originali cecitate hominẽ ad ĩtellectũ reformat.

Itaq; vicini ⁊ qui viderant eum p̃ius quia mendicus erat dicebãt: Nonne hic est qui sedebat ⁊ mendicabat? Alij dicebant quia hic ẽ: alij autẽ nequaq̃z: sed similis est eius. Ille vero dicebat quia ego sum. Dicebant ergo ei: Quomodo apti sũt tibi oculi? Respondit: Ille homo qui dicitur ihesus lutum fecit: ⁊ unxit oculos meos ⁊ dixit mihi: Vade ad natatoꝛia syloe: ⁊ laua. Et abij ⁊ laui:⁊ video. Et dixerunt ei: Vbi est ille? Ait:nescio. Adducũt eum ad phariseos qui cecus fuerat Erat autẽ sabbatũ quando lutũ fecit ihesus:⁊ aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabãt eum phariseí quomodo vidisset. Ille autẽ di

rit eis: Lutuz mihi posuit sup oculos:z laui:z uideo. Dicebant ergo ex phariseis quidam: Non est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. Alij autē dicebant: Quo modo potest homo peccatoz hec sīgna facere? Et scisma erat iter eos. Dicūt ergo ceco iterū: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autē dixit: Qz ppheta est.

CHRY. Inopinabilitas facti miraculi incredulitatē inducebat.z iō dicīt: Itaqz vicini z q̄ viderant eū prius q; mēdicus erat dicebāt: Nōne hic est qui sedebat z mēdicabat? Mirabilis dei clemētia quo descēdebat: Eos q̄ mendicabāt cū multa deuotiōe curabat:z hinc iudeoz̄ os obstruēs: qui nō preclaros:nō insignes: neqz principes: sed ignobiles sua dignos ducebat ,puidētia.eteni i salutē oim venerat. Sequit: Alij dicebāt:q; hic ē. Ceco enī p longā vitā eunte diligentes inspectoꝛes facti ex inopinabilitate eius quod viderant:nō vltra poterāt dicere: Nō est hic. Sequitur: Alij autē nequaq̄:sed similis eius est. AVG. Aperti enim oculi vultū mutauerant. Sequitur: Ille autem dixit,quia ego sum. Uox grata ne damnetur ingrata. CHRY. Non enim vere cundatus est de priori cecitate:neqz formidauit furorem plebis neqz renuit ostendere seipm vt pdicet benefactorē. Sequitur: Dicebāt ergo ei: quomodo aperti sunt oculi tui: Hunc modū neqz nos scimus neqz ipse qui curatus est nouit: sed quod quidē factum est nouerat:modū autē comprehēdere nō poterat.vnde sequitur: Respōdit: Ille homo qui dicit ihūs:lutum fecit:z liniuit oculos meos. Uide quomodo verax est.nō dixit vnde fecit. Quod enim nō nouerat nō dicit.neqz enī sciuit quoniā in terra expuit:quoniā autē superunxit:per sensum tactus dicat. Sequitur: Et dixit Uade ad natatoria syloe z laua. Et hoc etiam ex auditu testat? est: recognouit enim eius vocē ex disputatiōe cū discipulis. Et quia ad vnū se prepauerat.s. omnia sibi suaderi a iubente subiūgit: Et abij z laui:z vidi. CHRY. Ecce annunciatoꝛ factus est gr̄e.ecce euangelizat:vt confiterur iudeis. Caecus ille cōfitebatur:z coꝛ ipsoz̄ strīgebatur:quia nō habebant in coꝛde quod iā ille habebat in facie.vnde sequitur: Et dixerunt:vbi ē ille? CHRY. Dicebāt aūt hoc occasionē meditātes: iā enī aduersus ipm cōspirauerāt. Christus autē non aderat his qui curabātur. nō enim querebat gloriā neqz se ostentare. Recedebat etiā semper curans ihūs vt omnis suspicio toleretur signoz̄. Qui enim non cognoscebāt eū:qualiter ob gratiā eius se curatos cōfiterentur:vñ sequitur: Ait: nescio. AVG. In his verbis inuncto similis erat: nondū videnti predicat:z nescit quid predicat. BEDA: Unde figuram tenet catbecuminoz̄: qui ih̄m credunt in ihūm:adhuc tamen eum quasi nesciūt: quia nondum loti existunt. Phariseoz̄ autē erat approbare opus vel improbare. CHRY. Judei igit̄ querētes: Ubi est ille:volebāt eū,inuenire vt eū ducerēt ad eos. q; vero nō habuerūt eū ducunt cecū.vñ sequitur: Adducunt eū ad pha.qui ce.fuerat.vt.s.vehementi? cū interrogarent. Propterea autem z euangelista subdit: Erat autē sabbato qñ lu.fe.ihūs z ape.ocu.ei?. Ut.s.eoꝛum malā metē demōstraret:z causam propter quā eum querebant:vt.s.occasionē contra eum inuenirent:z vt detraherent miraculo per estimatā legis preuaricationē:quod z manifestū est ex his q̄ sequuntur. Sequitur enim: Iterū ergo interr. eum pha.quomodo vidisset: Uide autē qualiter nō turbatur cecus.nam quandoquidē turbis dicebat sine periculo interrogatus:non ita magnū erat veritatem dicere. Mirabile autē est nunc q; in ampliori periculo constitutus:neqz negat neqz contraria dicit prioꝛibus. Sequitur enī: Ille autē dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos meos:z laui:z video. Hoc autē ad eos qui iam audierāt succinctus loquitur. Non enī dixit nomē dicentis:neqz quoniā dixit mihi: Uade z laua: sed cōfestim: Lutum posuit ꝛc̄.z sic contrariū passi sunt eius quod volebāt. Duxerunt enim eū vt negaturū:sed ab eo certius didicerunt. Sequitur: Dicebāt ergo ex phariseis. AVG. Non omnes sed quidā: iam enī inungebant quidē. Dicebant ergo nec videntes nec inuncti. Nō est hic homo a deo qui sabbatū non custodit. Ipse potius custodiebat qui sine peccato erat. Sabbatū enī obseruare spiritualiter:est non habere peccatū. z hoc admonet deus quando cōmendat sabbatuz: Omne opus seruile non facietis. Quid sit opus fuile a domino audite: Omnis qui facit peccatū seru? est peccati.sed isti sabbatū carnaliter obseruabant: spiritualiter violabant. CHRY. Malitiose autez quod factū est silentes:estimatā preuaricationē in mediū ferebant. Non enī dicebant quoniā sabbato curat:sed quoniā sabbatū nō seruat. Sequitur: Alij dicebāt: Quomodo potest homo peccatoꝛ hec signa facere? A signis enī inducebātur:sed imbecilliter erāt dispositi.congruū enī erat ostendere qualiter sabbatū non soluī:sed nondū hanc habebant mentē q; deus esset: vt possent respōdere quoniam dominus sabbati hec fecit. Nullus deniqz eoz̄ audebat ea que volebat manifeste dicere: sed in ambiguitate:hi quidē propter improbabilitatē: alij vero propter amoꝛē principatus. Sequit: Et scisma erat inter eos. Hoc scisma primo incepit in populo: deinde in principibus. AVG. Dies enim erat christus qui inter lucem z tenebras diuidit. CHRY. Uolētes autē qui dixerant: Homo peccatoꝛ nō potest talia signa facere:os alioz̄ obstruere: eū qui suscepit virtutis experientiā in mediū ducūt: vt videant ipi aduocatione vti.vñ sequitur: Dicunt ergo ceco iterꝛ Tu quid dicis de illo q̄ ape. tibi oculos? THEO. Uide quomodo benivole querunt:nō enim dixerunt: Tu quid dicis de eo qui sabbatū nō obseruat: sed miraculū cōmemoꝛant: Quomodo aperuit tibi oculos:pene ipm sanatū concitātes quasi dicerent: Benefecit tibi: vnde debes eū pdicare. AVG. Ul querebāt quēadmodū hominē calūniarentur:vt eū de synagoga ejcerēt.sed ille cōstanter quod sentiebat expressit.vnde sequitur: Ille autē dixit quia ppheta est. Adhuc quidē inunctus in coꝛde: nondū

oci filiū cōfitebatur non mentitur tamen. Ipse enī dominus de seipso ait: Non ē prophēta sine honore nisi in patria sua.

Non crediderunt ergo iudei de illo quia cecus fuisset: ⁊ uidisset donec uocauerunt parētes eius qui uiderat: ⁊ interrogauerunt eos dicentes: Hic est filius uester quem uos dicitis: quia cecus natus est? Quomodo ergo nunc uidet? Respōderunt eis parentes eius: ⁊ dixerunt. Scimus quia hic est filius noster: ⁊ quia cecus natus est. Quō autez nūc uideat nescimus: aut quis eius aperuit oculos nos nescim⁹. ipsum interrogate. Ætatem habet: ipse de se loquatur. Hec dixerunt parētes eius: quoniam timebāt iudeos. Jā enim conspirauerant iudei ut siquis eum confiteretur esse christum: extra synagogā fieret. Propterea parentes eius dixerūt: quia etatem habet: ipsum interrogate.

CHRY. Quia pharisei cecū attonitū facere non ualuerunt: sed videbant eū cū omni ꝓpalatione benefactoꝛē suū predicantē: per parētes putabāt christi miraculū annihilare. vnde dicitur: Non credi. ergo iudei de illo quia cecus fuisset ⁊ uidisset. donec voca. pa. eius qui viderat. AVG. i. cecus erat ⁊ uiderat. CHRY. Sed hec ē ueritati natura ꝑ que putatur insidias pati: per hec foꝛtioꝛ fit. mendaciū enī sibiipi quidē obuiat: ⁊ per ea per que ledere veritatem videtur: per ea clariozem eam ostendit: quod ⁊ nunc factum est. Ne enim aliquis diceret q⁹ vicini nihil certū dixerūt: sed per quandam assimilationez locuti sunt. Parentes in medium ducunt: qui maxime suū filium cognoscebant. Statuentes aūt eos in medium: cum multo furoꝛe interrogant. vnde sequitur: Et inter. eos dicē. hic est filius vester. ⁊ non dicunt: Qui quandoq; fuit cecus sed Quem dicitis quia natus est cecus. O inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio? Solum dicūt: quez vos fecistis cecum. Duobus autē his ad negationem eos inducere conantur: ⁊ in hoc q⁹ dicunt Quē dicitis quia natus est cecus: ⁊ in hoc q⁹ subdunt: Quomodo ergo nunc videt. THEO. q. o. Aut hoc falsum est q⁹ nunc videat: aut primum q⁹ cecus fuerit. ꝯ cōstat hoc esse verum q⁹ videt: falsuz ergo fuit q⁹ cecū eū dicebatis. CHRY. Trib⁹ ergo interrogatōib⁹ facti: si filiꝰ eoꝝ est: si cecꝰ fuit: ⁊ qualiter vidit: duas cōfitent. vñ sequit: Respōderunt ergo eis parētes eius ⁊ dixerūt: Scimus quia hic est filius noster: ⁊ q⁹ cecus natus ē. Terciā autē abiiciūt. vñ subdunt: Quomodo autē nunc videat nescimus: aut quis eiꝰ aperuit oculos nos nescim⁹. Et hoc etiā ꝓ veritate factū est: vt nullus alius sed is qui curatꝰ ē ⁊ qui dignꝰ fide erat: hoc cōfiteret. vñ sequit: Ipsum interrogate: etatez habet: ipse de se loquat. AVG. q. d. Juste cogeremur loqui ꝓ infante: quia ipse ꝓ se loqui nō posset. Cecū a natiuitate nouimus: sed loquente. CHRY. Qualiter ergo grati fuerint parētes qui eoꝝ que sciebāt: quedam tacuerūt ꝓpter timoꝛē iudeoꝝ. Sequitur enim: Hec dicebant parētes eius: quia timebant iudeos. Rursus ⁊ hic opinionem iudeoꝝ ⁊ mentem euāgelista inducit. vñ sequitur: Jam enim conspirauerant iudei ut siquis eum confiteretur christum: extra synagogam fieret. AVG. Jam nō erat malū fieri. extra synagogam illi expellebant: christus sulcipiebat. Sequitur: Propterea parentes eius dixerunt: quia etatē habet: ipsum interrogate. ALCVI. In qᵒ ondit euāgelista illos nō ꝓ ignoratiā: sꝫ ꝓp metū talia rndisse. THEO. Imbecilliozes. n. filio erāt qui testis aderat intrepidus veritatis: illuminatos habēs oculos intellectꝰ a deo.

Uocauerūt ergo rursum hoiem qui fuerat cecus: ⁊ dixerunt ei: Da gloriā deo. Nos scimus: quia hic homo peccatoꝛ est. Dixit ergo eis ille: Si peccatoꝛ ē nescio: unū scio quia cecus cū essem mō uideo. Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi? Quō aperuit tibi oculos? Rndit eis: Dixi uobis ⁊ audistis. Quid iteruz uultis audire? Nūquid ⁊ uos uultis discipuli eiꝰ fieri? Maledixerūt ergo ei: ⁊ dixerūt: Tu discipulꝰ illiꝰ sis: nos autez moysi discipuli sumꝰ. Nos scimꝰ: quia moysi locutꝰ ē deꝰ: hūc aūt nescimus unde sit. Rndit ille hō: ⁊ dixit eis: In hoc eni mirabile ē quia uos nescitis unde sit: ⁊ aperuit meos oculos. Scimꝰ āt quia peccatoꝛes deꝰ non audit: sed siquis dei cultoꝛ ē: ⁊ uolūtatez eiꝰ facit hūc exaudit. A seculo non est auditū: quia quis aperuit oculos ceci nati: Nisi esset hic a deo: nō poterat facere quicquā. Respōderunt: ⁊ dixerunt ei: In peccatis natus es totꝰ: ⁊ tu doces nos? Et eiecerunt eum foras.

CHRY. Quia pharisei cecū attonitū facere non ualuerunt: sed videbant eū cū omni ꝓpalatione benefactoꝛē suū predicantē: per parētes putabāt christi miraculū annihilare. vnde dicitur: Non credi. ergo iudei de illo quia cecus fuisset ⁊ uidisset. donec voca. pa. eius qui viderat. AVG. i. cecus erat ⁊ uiderat. CHRY. Sed hec ē ueritati natura ꝑ que putatur insidias pati: per hec foꝛtioꝛ fit. mendaciū enī sibiipi quidē obuiat: ⁊ per ea per que ledere veritatem videtur: per ea clariozem eam ostendit: quod ⁊ nunc factum est. Ne enim aliquis diceret q⁹ vicini nihil certū dixerūt: sed per quandam assimilationez locuti sunt. Parentes in medium ducunt: qui maxime suū filium cognoscebant. Statuentes aūt eos in medium: cum multo furoꝛe interrogant. vnde sequitur: Et inter. eos dicē. hic est filius vester. ⁊ non dicunt: Qui quandoq; fuit cecus sed Quem dicitis quia natus est cecus. O inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio? Solum dicūt: quez vos fecistis cecum. Duobus autē his ad negationem eos inducere conantur: ⁊ in hoc q⁹ dicunt Quē dicitis quia natus est cecus: ⁊ in hoc q⁹ subdunt: Quomodo ergo nunc videt. THEO. q. o. Aut hoc falsum est q⁹ nunc videat: aut primum q⁹ cecus fuerit. ꝯ cōstat hoc esse verum q⁹ videt: falsuz ergo fuit q⁹ cecū eū dicebatis. CHRY. Trib⁹ ergo interrogatōib⁹ facti: si filiꝰ eoꝝ est: si cecꝰ fuit: ⁊ qualiter vidit: duas cōfitent. vñ sequit: Respōderunt ergo eis parētes eius ⁊ dixerūt: Scimus quia hic est filius noster: ⁊ q⁹ cecus natus ē. Terciā autē abiiciūt. vñ subdunt: Quomodo autē nunc videat nescimus: aut quis eiꝰ

Petentes miserūt phariseos ad illū q̄ curatꝰ ē: rursꝰ vocauerūt eū secūdo. vñ dr: Voca. ḡ rursus ho. q̄ ce. fue. Nō aūt mānifeste dicunt: Nega qñ xps te curauit: sꝫ sub ꝓtextu religiōis ad hꝰ eū inducē volūt. vñ seqr: Da gloriā ē o. q. d. Cōfitere q̄ hō nihil

Ca.ix.

ē opatus. ¶ AVG. Nega qđ accepisti. ꝟ plane nō ē deo gloriā dare: ꝟ deū potꝰ blasphemar. ¶ ALCV. Sic ât volebât illū dare gloriā deo: vt sīē ⁊ ipi xp̄m diceret peccatorem. vnde sequitur: Nos scimus qa hic homo peccator est. ¶ CHRYSOS. Qualiter ergo nō arguisti eum dicētem: Quis ex vobis arguet me de peccato? ¶ ALCVI. Sed ille vt neq; pateret calūnie: neq; veritatē celaret nō dixit: Scio eum iustum. nam sequitur: Dicit ergo illi: Si peccator est nescio. ¶ CHRY. Qualiter qui dixit: Quoniā pphe ta est. nūc dicit: Si peccator est nescio. nūquid modo timuit cecus? Absit: sed voluit xp̄m a rei testimonio ⁊ nō a sua voce ab incusatōe eripe: ⁊ suaz respōsiōem facere fidedignā ab acepto bñficio. vnde subdit: Unū scio: qz cecꝰ cū essem: modo video. q. d. Nichil modo de hoc dico: vtrū sit peccator: sed iterū dico quod manifeste noui. qa igit neq; nequerūt euertē qđ factū ē: ad pōre redeūt frmones: rursus modū curatōis inquirētes: sicut canes quidem venatōnē nūc huc: nūc illuc inuestigātes. vnde seqt: Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi? quō aperuit tibi oculos? hoc ē: Nunqđ ꝑstigio aliquo? nō. n. dixerūt: Qualiter vidisti? sed Qualr aperuit oculos tibi? dātes occasionē detrahēdi cōtra eiꝰ opatōem. Donec igit̄ res inq̄sitione indigebat: cecꝰ remisse loqbat. qa vero iaz vicerat: audacter de reliquo eis loquit̄. vnde sequit̄: Respōdit eis: Dixi vob. ⁊ iā ⁊ audistis: qđ iterꝫ vultis audire? q. d. Nō attēditis ad ea que dicūt. vnde vltra nō respōdebo vobis inaniter interrogātibꝰ ⁊ nō volentibꝰ addiscere: sed cauillari que dicūt. vnde seqt: Nunquid ⁊ vos vultis discipuli eiꝰ fieri. ¶ AVG. Quid ē: nunqđ ⁊ vos: nisi qa iam ego sumꝰ? nunqđ ⁊ vos vultis iam videre: sed nō inuideo? Dec loqbat iam stomachās aduersus duriciā iudeoꝝ: ⁊ ex ceco vidēs: nō ferēs cecos. ¶ CHRY. Itaq; forte quid ē veritas: ita imbecille mēdaciū. nam veritas qdem ⁊ si despectos assumpserit: claros eos facit vel oñdit. Mendaciuz aūt ⁊ si cum fortibꝰ fuerit: ībecilles eos monstrat. Seqtur: Maledixe. ergo ei ⁊ dixe. Tu discipulꝰ illius. ¶ AVG. Maledictū ē si cor discutias: nō si verba perpēdas. tale maledictū sup nos ⁊ super filios nrōs. Seqt̄: Nos aūt moysi discipli sumꝰ. nos scimꝰ qa moysi locutꝰ ē deus. Sed tūc scireris: quia per moysen predictꝰ ē deꝰ: habetis. n. oñm dicētem: Si crederet moysi: credētis ⁊ mihi. de me ille scripsit ita ne segnē seruū ⁊ dorsum ponitis cōtra dñmenā subditis: Hūc aūt nescimꝰ vnde sit. ¶ CHRY. Ea q̄ p risum cognoscitis: auditu minora estimatis. illa eiz que nosse vos dicitis: a ꝓgenitoribꝰ audistī. Sz nōne fide dignior ē: qui certificauit qđ a deo venit p miracula: que nō solū audistis sed vidistis. vnde sequitur Respōdit ille homo ⁊ dixit eis: In hoc. n. mirabile ē: quia vos nescitis vnde sit: ⁊ aperuit oculos meos. Ubiq; signū inducit: qa hoc damnare nō poterāt: sed ab eo cōuincebātur. ⁊ quia dixerat: qđ hō peccator nō pōt talia signa facē. de cetero illoꝝ assumit iudiciū. ꝓpa verba eis in memoriā reducēs. vnde subdit: Scimꝰ aūt qa peccatores deꝰ nō audit. q. d. Opinio hec ⁊ mea ⁊ vestra cōmunis ē. ¶ AVG. Adhuc tamē vnctꝰ loquit̄: Nam ⁊ peccatores exaudit deꝰ. Si. n. nō frustra publicanꝰ dicebat: Deus, ꝓpitꝰ esto mihi peccatori: ⁊ ex illa cōfessiōe meruit iustificari onē quomodo ipe cecus illuminatōem. ¶ THEO. Uel videndū ē: quoniā qđ dictū ē deū nō exaudire peccatores: hoc significat: qđ facere miracula deus peccatoribꝰ nō cōcedit. Cum vero veniā implorāt de dimissis: trāslati sunt de gradu peccātiū ad statū penitētiū. ¶ CHRY. Et vide qđ cū supra dixit: Si peccator ē nescio: nō dubitās dixit. hic. n. nō solū a peccatis eū excusat: sed valde deo placētē oñdit. nā subdit: Si quis dei cultor ē: ⁊ volūtatē eiꝰ facit: hunc exaudit. Nō. n. sufficit deū cognoscē: sed volūtatē eiꝰ facere. deinde extollit qđ factū ē di. A scl'o nō ē audqa qs ape. ocu. ce. nati. q. d. Si cōfitemini qm deus peccatores nō audit: hic aūt miraculū fecit: ⁊ tale q̄ le nullꝰ hoīm fecit: manifestū est virtutē q̄ hoc fecit maiorē esse: q̄ qđ ē fm hoīem virtus. vnde subdit: Nisi esset hic a deo: nō posset facere qcq̄. ¶ AVG. Libere cōstāter veraciter. Nec. n. q̄ facta sunt a dño a quo fierēt n si a deo? aut quādo a discipulis talia fierēt: nisi in eis domin' habitaret? ¶ CHRY. Quia ergo veritatē locutꝰ ē: in nullo cōfessus ē: qm maxie admirari cū oportebat tūc eū cōdemnāt. Sequit̄ eī Respōderūt ⁊ dixerūt ei: In peccatis natꝰ es totꝰ: et tu doces nos. ¶ AVG. Quid ē totꝰ cū oculis clausis: sed q̄ aperuit ocl'os saluat ⁊ totū. ¶ CHRY. Uel vicūt: Totꝰ. ac si dicāt: A ꝓma etate in peccatis es. hic igit̄ eiꝰ cecitatē exprobrāt oñdētes qđ ꝓpter peccata factꝰ ē cecꝰ: qđ rōnem nō habebat. donec ergo expectabāt eū negaturū esse: fidedignum eē putabāt: sed nūc eū eiciūt. vñ seqt̄: Et eiecerūt eū foras. ¶ AVG. Ipsi illū mgrm fecerāt: ipsi vt discerēt totiēs iterrogauerūt ⁊ ingrati docētem proiecerūt. ¶ BED. Solet enim maioꝝ consuetudo a minoribꝰ aliquid discere dedignari.

¶ Audiuit iesus: quia eiecerūt eum foras: ⁊ cū inuenisset eū dixit ei: Tu credis in filiū dei? Respondit ille ⁊ dixit: Quis est dñe ut credā in eum ¶ Et dixit ei iesus: ¶ Et uidisti eum: ⁊ q loquit̄ tecū ipse est. At ille ait: ¶ Credo domine. ¶ Et, procidēs adorauit eū ¶ Et dixit ei iesus: In iudiciū ego in hunc mundū ueni: ut qui nō uidēt uideant: ⁊ qui uidēt ceci fiāt. ¶ Et audierūt quidā ex phariseis qui cū ipo erant: ⁊ dixerūt ei: Nūquid ⁊ nos ceci sumus? Dixit eis iesus: Si ceci essetis: non haberetis peccatum. Nunc uero dicitis: quia uidemus peccatū uestruz manet.

¶ CHRY. Qui, ꝓpter veritatē ⁊ xp̄i ꝓfessiōem iniuria opprimūt̄: hi marie honorāt̄: qđ in ceco factū ē eiecerūt. n. eū ex tēplo iudei: ⁊ inuenit eum oñs tēpli ⁊ eū suscepit sicut agonotheta athletā mltū laborātē ⁊ coronauit. vñ dr: Audiuit iesus qa eie. eū fo. ⁊ cū inue. eum dixit ei: Tu cre. in fi. dei? Ostēdit autē

euangelista:qñ ppter hoc venit iesus vt ei loqretur
Interrogat autē nō ignorās:sed volēs seipsuz notū facere:z oñdēs quoniaz multū appciat ei⁹ fidē.q.d. Plebs cōuiciata est mihi:sed nulla mihi est cura illoꝝ:vni⁹ cura est:vt tu credas.melioꝛ est faciēs voluntatē dei:qz decies mille iniqui. HYLA.vi.de tri. Si aūt sola christi qualiscūqz pfessio fidei esset consummatio dictū fuisset:Tu credis in christū. Sz qa heretici pene omnib⁹ hoc nomē in oꝛe esset futurū vt christū cōfiterēt:z filiū tamē negarēt:id qō ppū christo est:ad fidē poscit vt credat in dei filiū. Credi disse aūt in dei filiū quid pficit si credat i creaturā:cum a nobis fides in christo nō creature dei: sz filij dei postulet. CHRY. Nōdū aūt cec⁹ christū nouerat.cec⁹ enī erat anteqz veniret ad christū:z p⁹cura tōem a iudeis circūtrahebat.vnde sequit: Respōdit ille z dixit:Quis est domine vt credā in eū:Desiderātis z valde ingerentis anime verbū est:p quo tot disputauit. Nūc ignorat:vt discas in eo vitat amorem.nō autē dixit ei oñs: Ego sum qui curaui te.sz medie adhuc loquit.vnde sequitur:Et vidisti eum. THEO. Hoc aūt dicit: vt reducat ei in memoriaz sanitatē:z quia ab ipo virtutē viuēdi accepat. Att ē de aūt qñ qui loquebat:ex maria nat⁹ est:z ipe idē est dei filius:nō ali⁹ z ali⁹ fm errorē nestoꝛij.vnde sequit:Et qui loquit tecū:ipse est. AVG. Modo lauat faciē cordis eius.Deniqz iaz facie lota cordis z mūdata cōscientia:agnoscit illū nō filiū hominis rñ quod ante crediderat:sed iam filium dei fm carnem suscepat.vnde sequit: Et ille ait:Credo domīe. Parū est credere:vis videre quē qualē credat:Et p cidens adoꝛauit eū. BED. In quo possunt sume re exemplū:vt nō erecta ceruice quis dominū roget sed supplex in terrā pstrat⁹ ei⁹ misericoꝛdiā iploꝛet. CHRY. Per hoc igit ei⁹ diuinā virtutē oñdens z verbo op⁹ adiūgēs.domin⁹ aūt illū feruētioꝛe circa fidē fecit:z eos qui eū sequebāt erexit. vnde sequit: Et dixit eis iesus: In iudiciū ego in hūc mūdū veni. AVG. Dies.n.erat inter lucē z tenebraſ discurrēſ recte aut subdit:Ut qui nō vident videant.quia de tenebris liberat. Sz quid est quod sequit:Et qui vident ceci fiant.audi quod sequit:Cōmoti sunt enī pharisei quidā ex verbis istis.vnde seqtur: Et audierūt quidā ex pharisēis qui cum ipo erant: z dixerūt ei: Nunqd z nos ceci sumus:hoc enim eos mouebat:Et qui vident ceci fiant. Sequit:Dixit ergo eis iesus:Si ceci essetis:non haberetis peccatū.i.si vos cecos diceretis:z ad medicū recurreretis: Nunc vero quia dicitis Videmus:peccatū vestrū manet.qa enim dicēdo Videmus:medicū nō queretis:in cecitate vestra remanebitis. hoc est ergo quod paulo ante dixit:Ego veni:vt qui nō vident videant.i.qui se nō videre confitent:z medicū querūt vt videant: Et qui vident ceci fiant.i.qui se putāt videre : z medicum non querūt:in sua cecitate permaneāt.ergo istam discretōem vocauit iudiciū cum ait:In iudicium veni in hunc mundū. Non illud iudiciū iam intulit mūdo:quod de viuis z mortuis in fine seculi iudicabit. CHRY. Vel aliter:In iudiciū dixit.i. in maius suppliciū: ostendēs quoniā qui condemnauerūt eum ipsi sunt qui condēnati sunt. Nō aūt dicit:Ut qui nō vident videāt:z qui vidēt ceci fiāt.

Idem est quod paul⁹ dicit:q gentes que nō querebant iusticiā:inuenerūt iusticiā:que est ex fide christi. Israel autē persequēs legem iusticie:in legez iusticie nō peruenit. THEO.q.d. Ecce qui a natiuitate non viderat:iam videt anima in corpe.qui vero videre videtur.excecati sunt intellectu. CHRY. Sunt enī due visiones z due cecitates.i. sensibilis z intellectualis. ille autē ad sensibilia inbiāt solum z de sensibili solum verecūdabantur cecitate. vnde ostendit eis q meli⁹ esset eos esse cecos: qz sic videntes.propter quod dicit:Si ceci essetis:nō haberetis peccatū:quia tolerabili⁹ fieret vobis suppliciū. Sed nūc dicitis:quia videtis. THEO. Non considerātes factū in ceco miraculū:nō estis digni venia:qsi ex vij miraculis ad fidem non attracti. CHRY. Hoc igitur quod estimabāt esse magnā laudē:ostendit q eis fert suppliciū:z simul conturbat⁹ est cū qui a natiuitate fuerat cecus de corporali cecitate. Nō autē sine causa euāgelista dicit q audierūt hoc quidam ex pharisēis qui cum ipo erāt: sed vt rememoretur:quoniā isti illi erāt qui pius restiterāt christo: deinde eum lapidare voluerūt. Erāt enim quidā ii perficieten⁹ sequētes:z facile in cōtrariū transmutabantur. THEO. Vel aliter:Si ceci essetis.i. insci scripturarū: neqūaqz taz grāde vobis peccatū incūberet tanqz ignorantia peccātibus : nūc vero quia putātes vos atqz legispitos asseritis:p vosipos condemnabiles estis. CA.X.

AMen amē dico vobis : qui non intrat per ostiuz in ouile ouium : sed ascendit aliū de:ille fur est z latro. Qui autez intrat per ostium : pastoꝛ est ouium. Huic ostiarius aperit:z oues vocē eius audiūt. Et proprias oues vocat nominatim:z educit eas. Et cū proprias oues emiserit ante eas vadit:z oues illum sequūtur:quia sciunt vocem eius. Alienum aūt non sequūtur:sed effugiunt ab eo: quia non nouerūt vocez alienoꝝ. Hoc prouerbium dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis.

CHRY. Quia domin⁹ de cecitate iudeoꝝ disputauerat ne dicāt: Nō est ex nostra cecitate q ad te nō accedimus:sed a te auertimur: vt erroneū fugientes:vult ostēdere q nō est erroneus sed pastoꝛ:ponens signa latronis z pastoꝛis. Et primo ostēdit qs est erroneus z fur dicēs:Amen amē dico vobis:qui non intrat per ostiū in ouile ouiū: sed ascēdit aliūde:ille fur est z latro. Hoc autē z eos qui ante eum fuerūt occulte insinuat:z eos qui post eū futuri sūt antixp̄m z pseudo xp̄os.ostiū aūt scripturas vocauit be.n.dei cognitōez apiūt:he ouez custodiūt:z lupos

supuenire nō ꝓmittūt:hereticis introitū ꝑcludētes Qui ergo nō scripturis vtit̄ sed aliūde ascēdit:hoc ē aliam sibi ⁊ nō legitimā viam facit: hic fur ē. Dicit autē: Ascēdit ⁊ nō intrat:ad similitudinē furis maceriā transcēdere volētis:⁊ periculose omia agētis. Dicēs autem: Aliūde:etiā scribas occulte insinuauit qui docebāt mandata ⁊ doctrinas hominū:⁊ legez ꝑuaricabant. Si aūt infra seipsum ostiū dicit: non oportet turbari.etenī pastorē seipsum ⁊ ouem differenter predicat. quia.n.adducit nos patri: ostiuz se dicit.quia vero procurat:pastorē. AVG. Uel aliter: Multi sunt qui fm quandā vite hui⁹ consuetudinē dicunt boni homīes:qui ea que in lege mādata sunt quasi obseruāt:⁊ christiani non sunt: ⁊ plerunq; se iactāt sicut pharisei.nūquid ⁊ nos ceci sumus:quia vero omia ista que faciūt:⁊ nesciunt ad quem finē referāt:inaniter faciūt:domin⁹ de grege suo ⁊ ostio quo intrat ad ouile similitudinē posuit dicens: Amē amē. Dicant ergo pagani vel iudei vel heretici: Bene viuimus.si per ostiū nō intrāt:quid eis ꝑdest: Ad hoc.n.debet vnicuiq; ꝑdesse bene viuere:vt deo illi semp viuere:quia nec bene viuere dicendi sunt:qui finē bene viuēdi vel cecitate nesciūt vel inflatōne cōtemnūt. Non est autem cuiq; spes vera semp viuēdi:nisi cognoscat vitā quod ē christ⁹ ⁊ per hāc ianuā intret in ouile. Quicunq; ergo vult intrare ad ouile per ostiū intret: nō solū xp̄m prædicet:sed xp̄i gloriā querat nō suam. Humilis autē ianua ē ips:qui intrat per hāc ianuā oportet humilē esse:vt sano capite possit intrare. Qui autē se nō humiliat sed extollit:per murū vult ascēdere:ideo exaltat vt cadat. Querūt ergo plerūq; tales homīes etiā ꝑsuadere hominib⁹ vt bene viuāt : ⁊ christiani non sint:per aliam partē volūt ascendere: rapere ⁊ occidere. Tales ergo fures sunt:quia quod alienū ē suū dicūt: Latrones:quia qō furant occidūt. CHRY. Audistis qualiter descripsit latronē:intuere ⁊ pastoris diffinitōnem. Sequit̄ enim: Qui autē intrat per ostium:pastor ē ouiū. AVG. de ver. dom. Intrat per ostium qui intrat per xp̄m:qui imitat̄ passiōem xp̄i:qui cognoscit humilitatē xp̄i:vt cum deꝰ factus sit homo ꝓ nobis cognoscat se homo nō esse deum sed hominē. Qui.n.vult deus videri cum sit homo: nō imitat̄ illū qui cum deꝰ esset:homo factꝰ ē: Tibi autez nō dicitur: Esto aliquid minꝰ q̄ es:sed agnosce quid es: Sequit̄: Huic ostiari⁹ aperit. CHRY. Nihil phibet ostiarium vocare moysen:ille.n.ē cui eloquia dei credita sunt. THEO. Uel spiritussanctꝰ ē ostiarius:per quē scripture referate nobis indicant xp̄m. AVG. Uel aliter: Ostiariū ipsum dn̄m debem⁹ accipere.multo sunt.n.magis inter se diuersa in rebꝰ humanis pastor ⁊ ostiū:q̄ ostiari⁹ ⁊ ostiū ⁊ tamē domin⁹ ⁊ pastorē se dixit ⁊ ostiū. Cur ergo nō intelligam⁹ ipsum ⁊ ostiariū: ipe.n.se aperit:qui seipsum exponit . Si aliam personā queris ostiarij: vide ostiariū forte spiritūsanctū:de quo domin⁹ dicit: Ipse vos docebit omnē veritatē. Ostium ē xp̄s qui ē veritas.quis aperit ostiū:nisi qui docet veritatem: Cauendū tamē ē ne maior estimet̄ ostiari⁹ esse q̄ ostiū:quia in domib⁹ hominū ostiari⁹ ostio:non ostium præponit̄ ostiario. CHRY. Quia vero dicebant eum esse deceptorē: ⁊ hoc ex infidelitate suiipsoz certificabāt dicētes: Quis ꝓncipū credit i cū: oñdit nūc q; ex hoc q; nō attēdūt ei:ex ordine ouiū excludūtur.vnde sequitur: Oues vocem ei⁹ audiūt. Si enim pastoris est per legitimū intrare ostiū quod ipe intrauit:ab ouiū cōgregatōe se abstrabūt qui ipsum nō audiūt. Sequitur: Et ꝓpias oues vocat nominatim. AVG. Nouit enī nomia predestinatorū.vnde discipulis ait: Gaudete quoniā nomina vestra scripta sunt in celo. Sequitur: Et educit eas. CHRY. Oues educebat quādo eas mittebat:nō extra lupos:sed in medio lupoꝝ. Uidet aūt ⁊ de ceco occulte insinuare. etenī illum eduxit vocans ex medio iudeoꝝ:⁊ vocē ei⁹ audiuit. AVG. Sed ⁊ quis ali⁹ oues emittit:nisi qui earuz peccata dimittit: vt eum sequi duris liberate vinculis possint. Sequit̄ enim: Et cum ꝓpas oues emiserit:añ eas vadit. GLO. Emittit siquidez eas de tenebris ignorātie ad lucē:dum ante eas vadit:quasi in colūna nubis ⁊ ignis. CHRY. Nimirū pastores cōtrariū faciūt oues sequētes: sed ipe oñdit se cōtrarium facere:quoniā oues deducit ad veritatē. AVG. Et quis ē qui oues ꝓcessit:nisi qui surgēs a mortuis iā nō moriē:⁊ patri dixit: Quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sum:⁊ ipsi sint mecū. Sequit̄: Et oues illuz sequūtur:quia sciūt vocē eius:alienū aūt nō sequūtur:sed fugiūt ab eo:quia nō nouerūt vocē alienoꝝ CHRY. Alienos dicit eos qui circa theodaz ⁊ iudam:aut eos qui post hoc alios debent decipe pleudo apostolos. vt enī nō dicat̄ vn⁹ illoꝝ esse ꝓ mlta se ab eis sepat. ꝓmo quidē ꝓ doctrinā scripturaꝝ:ꝓ qs xp̄us ad se hoies adducebat. Illi vo ab eis hoies abstrahebāt. Secūdo ꝓ ouiū obedientiā.nam in eū q̄dē nō solū venientē:sed etiā mortuū homines credidērūt:illos aūt cōfestim reliquerūt THEO. Significat etiā antix̄pm:qui paululū decipiēs nō obtinebit sequaces pꝰ eiꝰ morte. AVG. Sed quō solueē ista questio: Audiūt vocē xp̄i quādoq; nō oues. audiuit.n.iudas:sed lupꝰ erat:⁊ nō audiūt oues. aliq̄ .n.eoꝝ qui xp̄m crucifixerūt nō audierūt: sed oues erāt. Sed dicet aliquis:quādo nō audiebant: quia nō erāt. vox audita eos mutauit: ⁊ ex lupis oues fecit. Ne aūt aduc mouet:q; per ezechielez obiurgat dominꝰ pastores:⁊ dicit inter cetera de ouibus: Errantē nō reuocastis:dicit ⁊ ouē appellat. Nō erraret si vocē pastoris audiret.sed ideo erauit:quia vocem alieni audiuit. Dico ergo: Nouit dominꝰ q̄ sūt eius:nouit ꝑscitos:nouit ꝑdestinatos. Ipsi sūt oues aliquādo ipsi nesciūt:sed pastor nouit eas.multe.n. oues foris sunt:⁊ multi lupi intꝰ. De ꝑdestinatis ergo loquit̄: Est aūt aliqua vox pastoris in qua oues nō audiūt alienos:sed xp̄s. Que ē ista vox: Qui pseuerauerit vsq; in finē:hic saluꝰ erit. Hanc vocez nō negligit propius:non audit alienus. Sequitur: Hoc ꝓnuer.dixit eis iesus: Illi aūt non cognoue. quid loquebatur eis. Pascit enim dominus manifestis: exercet obscuris. Duz autē duo audiunt verba euāgelij:vnus impius: alter pius. ⁊ talia forte sunt: vt ambo non intelligant. Unus dicit: veruz est quod dixit:⁊ bonum est quod dixit:sed nos non intelligimus. Iste quia credit:iam pulsat:dignus est cui aperiatur:si pulsare persistat. Illi dicit: Nihil dixit:qui adhuc audiat : Nisi crediderit nō intelligetis.

Dixit ergo eis iterũ ieſus: Amẽ amen dico uobiſ: quia ego ſum oſtiũ ouiũ. Omnes quotquot uenerunt fures ſunt ⁊ latrones: ſed nõ audierunt eos oues. Ego ſum oſtium. Per me ſiquis introierit ſaluabit̃: ⁊ igredietur ⁊ egredietur: ⁊ paſcua inueniet. Fur non uenit: niſi ut furetur: et mactet et perdat. Ego ueni ut uitam habeant: et abundantius habeant.

CHRY. Domin⁹ attẽtiores volẽs iudeos facere manifeſtat quod ſupra dixerat. vnde dicit: Dixit ergo iter eis ieſus: Amẽ amẽ dico vobis: ego ſum oſtiũ ouiũ. AVG. Ecce quod clauſum poſuerat aperuit: ipe ẽ oſtiũ intremus: ⁊ nos intraſſe gaudeam⁹. Sequit̃: Omnes quotquot vene. fures ſunt ⁊ latrões.

CHRY. Nõ de ꝓphetis hoc dicit⁹ ſicut heretici dicunt: ſed de ſeditioſis. vnde ⁊ laudãs ouem ſubiũgit: Sed nõ audierũt eos oues. Nuſq̃ aũt videt̃ lauda re eos q̃ nõ obedierunt ꝓphetis: ſz eis detrahit vehemẽter. AVG. Intellige ergo: Quotquot venerũt ꝓter me: nõ aũt ꝓter illũ. Prophete venerũt: qa cuz illo venerũt qui cũ vbo dei venerũt: q̃ veraces fuerũt qz ipe vbũ ⁊ veritas vẽtur⁹ꝓcones mittebat: ſz eoꝝ corda quos miſerat poſſidebat. carnẽ q̃ppe ipe accepit ex tpe: q̃ ẽ ſemp. In ꝓncipio enī erat verbũ: ante aduẽtũ aũt ei⁹ quo humilis venit in carne ꝓceſſerũt iuſti: ſic eũ credẽtes futuꝝ: quõ nos credim⁹ in euz q̃ venit. tpa variata ſũt: nõ fides. Eadẽ. n. fides vtroſq̃ cõiũgit: ⁊ eos q̃ vẽturꝝ ee: ⁊ eos q̃ veniſſe crediderũt Quotquot g̃ ꝓter illũ venerũt: fures fuerũt ⁊ latrones. i. ad furãdũ ⁊ occidẽdũ venerũt. Sed nõ audierũt eos oues. illi. ſ. de quib⁹ dictũ ẽ: Novit dñs q̃ ſũt ei⁹. Eos ergo nõ audierũt oues: in quib⁹ nõ erat vox xp̃i: errãtes: vana fingẽtes: miſeros ſeducẽtes. q̃re aũt ſe oſtiũ dixerit aperuit ſubdens: Ego ſũ oſtiũ: ꝓ me ſiqs intro. ſaluabit̃. AVG. q. d. Illos nõ audiũt oues ſed me audiũt: qz ego ſum oſtiũ: ⁊ q̃ ꝓ me nõ fuer⁹ ſz ver⁹ introierit ꝓſeuerãdo ſaluabit̃. THEO. Educit aũt ad paſcua dñs oues ꝓ oſtiũ. vñ ſequit̃: Et ingre. et egre. ⁊ paſ. inueniet. Que ſunt aũt hec paſcua: niſi delectatio futura ⁊ requies in quã nos dñs introducit

AVG. Sz q̃d ẽ q̃d dicit: Ingredietur ⁊ egredietur: Ingredi q̃ppe in eccliam ꝓ oſtiũ xp̃m valde bonũ ẽ: exire aũt de eccl̃ia nõ ẽ bonũ. Pot⁹ g̃ dici ingredi nos q̃n interi⁹ aliq̃d cogitam⁹: egredi aute q̃n exteri⁹ aliq̃d opamur: ſm illud: Exiuit hõ ad op⁹ ſuuz. THE. Vel ingredi dicit̃ cui ẽ cure homo interior: egredi vo qui boiem exterioꝛẽ. i. mẽbra q̃ ſũt ſupra terrã i xp̃o mortificat: hic. n. paſcua in futuro reperiet ſeculo.

CHRY. Vel h̃ dicit̃ pp aplos qui cũ ocio introierũt ⁊ exierũt: vt toti⁹ orbis tetraꝝ facti dñi: ⁊ nullus eos eijcere valuit: ⁊ nutrimentũ habuerũt AVG. Sed pl⁹ me delectat: qꝛ ipe quodãmodo nos admonuit: cũ ſecut⁹ adiũgit: Fur nõ venit niſi vt furetur.

ALCVI. q. d. Merito oues nõ audiũt vocẽ furis quia nõ venit fur niſi vt furet̃: aliena rẽ ſibi vſurpãdo: non de ꝓceptis xp̃i ſnos ſectatores inſtruẽs: ſed ſuis exẽplis eos viuere ſuadẽs. vñ ſubdit̃: Ut mactet. mala doctrina retrahẽdo a fide: Et pdat. in eterna dãnatõe. illi q̃ furãt̃ ⁊ occidũt. Ego veni vt vitaꝝ habeãt: ⁊ abũdãti⁹ habeãt. AVG. Videt̃ mihi dixiſſe Ut vitã habeãt. igredientes: hoc ẽ ꝓ fidẽ q̃ ꝓ dilectionẽ opat̃: ꝓ quã fidẽ in ouile igrediũt̃ vt viuãt: quia iuſt⁹ ex fide viuit: Et abũdãtius habeãt. ſ. egredientes q̃n veri fideles moriũt̃: ⁊ abũdãti⁹ habeant vitã: vbi nũq̃ deĩde moriãt̃. Quãuis g̃ ⁊ hic in ipo ouili nõ deſinit paſcua: inueniẽt tñ paſcua vbi ſaturet̃: q̃lia inuenit cui dictũ ẽ: Hodie mecũ eris in paradiſo.

GRE. ſup ezech. in ho. xiij. Ingredie t̃ ergo ad fidẽ egredie t̃ ad ſpem: paſcua vo inueniet i eĩna ſatietate.

CHRY. Nõ aũt dicit: Fur nõ venit niſi vt furet̃ ⁊ mactet ⁊ pdat. de ſedicioſis dicit q̃ ad lrãm ẽ factũ oĩb⁹ occiſis ⁊ pditis q̃ eos ſequebant̃: ⁊ ſic etiã pñti vita eos puauerũt. Ego aũt veni ꝓ ſalute ouiũ vt vitã habeãt: ⁊ abũdãti⁹ habeãt in regno celoꝝ. ⁊ hec ẽ tertia differẽtia qua ſe diſcernit a pſeudo ꝓphetis.

THEO. Myſtice aũt fur diabol⁹ ẽ: q̃ vẽit tẽtãdo vt furet̃ ꝓ cogitatões illicitas: ⁊ mactet ꝓ conſenſum: ⁊ deinde ꝓ opa deſtruat.

Ego ſum paſtor bonus. Bonus paſtor animã ſuã dat ꝓ ouibus ſuis. Mercenari⁹ aũt ⁊ qui nõ eſt paſtor cui⁹ nõ ſunt oues, ꝓſpe: videt lupum venientẽ: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ diſpergit oues. Mercenarius autem fugit: quia mercenarius eſt: et non pertinet ad eum de ouibus.

AVG. Apuit dñs duas res q̃s quodãmõ clauſas ꝓpoſuerat. ꝓmo q̃dẽ ſcim⁹ qz oſtiũ ipe ẽ: nũc aũt oñdit qz paſtor ẽ dicẽs: Ego ſũ pa. bo. Supra aũt dixerat paſtor ẽ dicẽs: Ego ſũ pa. bo. Supra aũt dixerat paſtor ẽ intre ꝓ oſtiũ. ſi g̃ ipe ẽ oſtiũ: quõ ꝓ ſeipm intr̃t: Sic̃ g̃ ipe ꝓ ſeipm novit p:ez: nos aũt ꝓ illũ: ſic intr̃t in ouile ꝓ ſeipm: nos aũt ꝓ ipm. nos qz xp̃m pdicam⁹ ꝓ oſtiũ itram⁹: xp̃s aũt ſeipm pdicat. lumẽ. n. et alia demõſtrat: ⁊ ſeipm. Si aũt ꝓpoſiti eccl̃ie q̃ filij ſũt: paſtores ſũt: quõ vn⁹ paſtor ẽ: niſi qz ſũt illi oẽs vni⁹ mẽbra paſtor: ⁊ q̃dẽ q̃ paſtor ẽ: dedit mẽbr̃ ſuis. nã ⁊ petr⁹ paſtor: ⁊ ceteri apli paſtores: ⁊ oẽs bõi epi. Oſtiũ vo nẽo nr̃z ſe dic̃: h̃ ſibi ipe, ꝓpe tenuit. nõ aũt adderet Bonus: niſi eſſent ⁊ paſtores mali. ipſi ſunt fures ⁊ latrones aut certe vt multũ mercenarij

CHRY. in ho. Atq; ei⁹ bonitatis formaz quã nos imitemur adiũgit dicẽs: Bon⁹ pa. ani. ſu. po. ꝓ ouibus ſuis. fecit q̃ monuit: oñdit q̃ iuſſit. ꝓ ouibus ſuis animã ſuã poſuit: vt in ſacramẽto nr̃o corꝑ ſuuz et ſanguinẽ verteret: ⁊ ouel quaſ redemerat carni ſue alimẽto ſatiaret. Oſtẽſa ẽ nobis de cõẽptu mortis via quã ſeq̃mur: appoſita forma cui imꝑmamur. ꝓmũ nobis ẽ erꝛtioꝛa nr̃a miſicordit̃ ouib⁹ ei⁹ impẽdẽ poſtremũ vero ſi neceſſe ſit: etiã in mortez aiaz nr̃az ꝓ eiſdẽ ouib⁹ miniſtrare. Qui aũt nõ dat ꝓ ouibus ſubſtãtiã ſuã: quãdo ꝓꝛo bis datur⁹ ẽ animã ſuam.

Ca.x.

AVG. Nō aūt solus xp̄s hoc fecit: ⁊ tamē si illi q̄ fecerūt: mēbra ei⁹ sunt: idē ipe vn⁹ hoc fecit, ipe enim potuit facē sine illis: illi sine illo nō poterāt. AVG. Omēs tamē pastores boni fuerūt: non solū qa sanguinē fuderūt: sed quia p ouib⁹ fuderūt. nō. n. fuderūt elatōe: sed charitate. nā ⁊ apud hereticos q̄ ꝑpē iniquitates ⁊ errores suos aliquid molestiarū ꝑpessi fuerūt: nomīe martyrū se iactāt: vt hoc pallio dealbati facili⁹ furent̄ quia lupi sunt. Nō aūt omnes qui corpa sua in passiōe etiā ignib⁹ tradūt estimandi sunt sanguinē fudisse, p ouib⁹: sed poti⁹ ꝫ ouest. dicit. n. apls: Si tradidero corp⁹ meū vt ardeā: charitatem aūt nō habeā: nihil mihi ꝓdest. Quomodo aūt habet vel exiguā charitatē qui etiā cōiūct⁹ nō amat vnitatē: quā dom⁹ cōmendās noluit multos appellare pastores: sed pastorē vnū dicēs: Ego sum pastor bon⁹. CHRY. Sic igit̄ de cetero dominus de passiōe sua disputabat oñdēs qñ, p salute fiēt mundi: ⁊ nō inuit⁹ in hanc venit. Deinde rursus ostēdit signa pastoris ⁊ mercenarij cū dicit: Mercenarius aūt ⁊ qui nō ē pastor cui⁹ nō sunt oues: videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. GRE. Sūt enim nonnulli qui dū pl⁹ terrenā substantiā q̄s oues diligūt: meriro nomē pastoris ꝓdūt. nō enī pastor sed mercenari⁹ vocat̄ qui nō ,p amore intimo oues dīi cas: sed ad tpales mercedes pascit. Mercenari⁹ q̄p pe est qui pastoris locū tenet: sed lucrū aīax nō q̄rit terrenis cōmodis inhiat: bonore prelatōis gaudet. AVG. de ver. do. Aliud ergo q̄rit in eccl̄ia: nō deum querit. si deū quereret: cast⁹ esset: quia legitimū maritū anima deū habet. quisquis a deo querit preter deū aliquid: nō caste deū querit. GRE. in ho. Utrū vero pastor sit vel mercenari⁹ cognosci veraciter nō potest: si occasio uecessitatis deest. trāquillitatis enī tpe plerūq̄ ad gregis custodiā: sicut verus pastor: sic etiā mercenari⁹ stat. sed lup⁹ veniēs ꝺicat quo quisq̄ aīo sup gregis custodiā stabat. AVG. de ver. do. Lup⁹ aūt diabol⁹ est: ⁊ qui illum sequūt̄. nam dictū est q̄ induti quidā pellib⁹ ouiū: int⁹ sunt lupi rapaces. AVG. sup iohā. Ecce lup⁹ ouis gutture apprehendit: diabol⁹ fideli adulteriū psuasit: excōmunicād⁹ est. Sed excōmunicat⁹ inimic⁹ erit: insidiabitur: nocebit cū potuerit. vnde taces: nō increpas. lupū veniētē vidisti ⁊ fugisti: corpe stetisti: aīo fugisti. affectōes enī nostre mot⁹ animox sunt. letitia animi diffusio est: tristicia animi cōtractio. cupiditas animi ꝓgressio: timor animi fuga est. GRE. in hom. Lup⁹ etiā sup oues venit cū quilibet iniustus ⁊ raptor: fideles quosq̄ atq̄ humiles oppīmit. Sed is qui pastor esse videbat̄ ⁊ nō erat: relīq̄t oues ⁊ fugit. quia dū sibi ab eo piculū metuit: resistere ei⁹ iniusticie nō ꝓsumit. fugit aūt nō mutādo locū: sed subtrahēdo solaciū. Sed cōtra hoc mercenari⁹ nullo zelo accēdit̄: quia dū soluz exteriora cōmoda requirit: interiora gregis vāna negligēter patit̄. vnde subdit̄: Mercenari⁹ aūt fugit: quia merce. est: et nō ptinet ad eū de ouibus. Sola ergo causa est vt mercenari⁹ fugiat: q⁹ mercenari⁹ ē. Ac si dicat: Stare in piculo ouiū, nō pōt: qui in eo q⁹ ouib⁹ pest: nō oues diligit: sed lucrū terrenū q̄rit. ⁊ iō opponē se contra periculū trepidat: ne b̄ q̄ diligit amittat. AVG. Si aūt apli pastores fuerūt non mercenarij: q̄re fugiebāt qñ ꝑsecutōem patiebāt̄? ⁊ hoc dño dicente: Si vos ꝑsecuti fuerit fugite. pulsem⁹: aderit q̄ apiet. AVG. ad bonifat. Fugiāt g̃ dño de ciuitate ī ciuitatē fui xp̄i: ministri ēi ⁊ sacrameti ei⁹ qñ eox q̄sq̄s spāl̄r a ꝑsecutoribus q̄rit̄: vt ab alijs q̄ ñ ita req̄rūt nō deseraf ecclia. Cū aūt oim. i. epox ⁊ clicox ⁊ laicox ē cōe piculū bi q̄ alijs indigēt: nō desiderāt̄ ab his q̄ b⁹ indigēt. aut igit̄ ad loca munita oēs trāseāt: aut q̄ hīt remanēdi necessitatē: nō relinquāt̄ ab eis per quos eox eccl̄iastica ē ipleda necessitas. Tūc ergo de locis in q̄b⁹ sum⁹ pmēte ꝑsecutōe fugiendū ē xp̄i ministris: qñ ibi aut plebs xp̄i ñ fuerit cui ministret: aut pōt ipleri p alios necessariū misteriū: q̄b⁹ eadē nō ē cā fugiēdi. Cū aūt plebs manet: ⁊ ministri fugiunt: ministeriūq̄ subtrahit̄: q̄d erit nisi mercenariox illa fuga dānabilis: q̄b⁹ ñ ē cura de ouib⁹? AVG. sup iohā. In bonis g̃ noīanf ostiū ostiari⁹ pastox ⁊ oues in malf fures ⁊ latrones: mercenarij: lup⁹. AVG. de ver. do. Diligēd⁹ ē pastor: cauēd⁹ latro: tolerād⁹ mercenari⁹. Tādiu enī est vtilis mercenari⁹: q̄diu nō videt lupū furē vel latronē: cū aūt viderit fugit. AVG. sup iohā. Nec enī mercenari⁹ diceret̄: nisi accipet a cōducēte mercedē: filij eternā hereditatez patris patiēter expectāt: mercenari⁹ temporalē mercedez cōducti festināter exoptat: ⁊ tamē per liguas vtrozūq̄ diuina christi gloria diffamat̄. Inde ergo ledit: vnde mala facit: nō vnde bona dicit: botrum carpe: spinā caue: q⁹ botr⁹ aliq̄n de radice vitis exortus: pēdet in spinis. multi quippe in eccl̄ia cmoda terrena sectātes xp̄m p̄dicāt: ⁊ p eos vox xp̄i audit̄: ⁊ sequūt̄ oues non mercenariū: sed vocem pastoris per mercenariū.

¶ Ego sum pastor bonus ⁊ cognosco oues meas: ⁊ cognoscūt me mee Sicut nouit me pater: ⁊ ego agnosco patrez ⁊ animā meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo q̄ non sūt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ uocē meā audiēt ⁊ fiet unū ouile ⁊ unus pastor. Propterea me pater diligit: qa ego pono animā meā: ut iterū sumā eam. Nemo tolit eā a me: sed ego pono eam a meipo. Potestatē habeo ponendi eam: ⁊ potestatē habeo iterū sumēdi eam. Hoc mandatū accepi a patre meo. Dissentio iterū facta ē inter iudeos ꝓpter sermones hos. Dicebant aūt multi ex ipis: Demonium habet ⁊ insanit. Quid eum audistis? Alij dicebāt: Hec uerba nō sunt demoniū habētis: Nunqd demoniū potest ceco⁹ū oculos apire?

CHRY. Duos supius malos ꝑmisit dñs: vnū qui furat᷑ z mactat z rapit: alterꝫ q̄ nō ꝓhibet: p illū sedi cios os insinuās: p hūc iudeoꝝ magistros ꝟ fūdēs: et nō ꝓcurātes creditas oues. Sed ab vtrisq; seipsum xp̄s distinxit. ab illis quidē qui ad ledēdū venerūt: in hoc q̄ dixit: Veni vt vitā habeāt. ab his qui ꝺtēnūt lupoꝝ rapinas: ex eo q̄ ꝓ ouib⁹ aīam ponit: z iō q̄s cōcludēs subdit: Ego sū pastor bon⁹. Sed q̄a supi⁹ dixerat: q̄ oues pastoris vocē audiūt: z sequūt᷑ eum ne q̄s dicat: Quid ergo dicis de his q̄ tibi nō credūt ꝟnter subdit: Et cognoſ. oues me. z cognoſ. me mee. Nō z paul⁹ oñdit dicēs: Nō repellit dñs plebē suā quā p̄sciuit. GRE. in ho. Ac si apte dicat: Diligo oues meas: z ipe me diligētes obsequūt᷑. q̄. n. vitatez nō diligit: adhuc mīme cognouit. THEO. Dinc aūt differētiā mercenarij z pastoris elicies. nā mercenari⁹ ignorat oues: q̄ raro visitat eas. pastor vero cogn̄scit oues ꝓpas: tāq̄ erga eas sollicit⁹. CHRY. Deide vt nō estimes parē mēsurā cognitiōis christi z ouiū: ꝟnter subdit: Sic̄ no. me pa. z ego cog. p̄em q. d. Ita certissime ipm scio: sicut ipe me: hec ergo ē par cognitio. nā sequit᷑: Et ani. me. po. ꝓ oui. meis. GRE. in ho. Ac si apte dicat: In hoc ostat: q̄a cognosco p̄em: z cognoscor a patre: q̄ aīam meā pono ꝓ ouib⁹ meis. i. ea charitate qua ꝓ ouib⁹ meis morior q̄tū p̄em diligā oñdo. CHRY. Hoc etiā dic̄ oñdens q̄ nō est errone⁹: q̄ z apl̄s q̄n seipm voluit ostēdere vez esse mgr̄m: cōtra pseudo apl̄os induxit rōem a piculis z mortib⁹. THEO. Seductores. n. nō exposuerūt aīam suā ꝓ ouib⁹: sed sicut mercenarij deserūt illos qui eos sequebāt᷑. dñs aūt vt nō ca perēt dixit: Sinite hos abire. GRE. Quia vero nō solū iudeam: sed etiā gētilitatē redimere venerat ad iūgit: Et alias oues habeo: que nō sunt ex hoc ouili AVG. de ver. do. Loquebat᷑. n. primo de ouili de genere carnis isrl̄. erāt aūt alij de genere fidei ipius isrl̄ extra erāt: adhuc in gētib⁹ erāt ꝑdestinati: non dū cōgregati. Nō ergo sunt de hoc ouili: quia non sunt de genere carnis isrl̄; sed erūt de hoc ouili. naz sequit᷑: Et illos oz me adducere. CHRY. Ostendit vtrosq; dispsos z pastores nō bītes. Sequit᷑: Et vocez meā audiēt. Ac si dicat: Quid miramini si hi me sunt secuturi z vocē meā audituri: quādo alios videbitis me sequētes: z vocē meā audiētes: deide et futurā eoꝝ p̄nūciat vnionē. vnde subdit: Et fiet vnū ouile z vn⁹ pastor. GRE. in home. Quasi ex duobus gregib⁹ vnū ouile effecit: quia iudaicū z gētilez populū in sua fide cōiūgit. THEO. Idē nāq; omnib⁹ est baptismi signaculū: vn⁹ pastor verbum dei. Attēdāt ergo manichei: q̄n vnū ouile z vn⁹ pastor est noui z veteris testamēti. AVG. Quid ergo est Nō sum missus nisi ad oues que ꝑierūt dom⁹ isrl̄: nisi quia pītiā suā cōpalē nō exhibuit nisi populo isrl̄: ad gētes autez nō ꝓrexit ipe sed misit. CHRY. Hoc aūt verbū oportet quod hic positū est: non necessitatis est demōstratiuū: sed ei⁹ quod oīo fiet. q̄a aūt alienū dicebāt eum a patre subiūgit: Propterea me pa. ꝟili. quia ego po. ani. me. vt iterū sumā eam. AVG. i. q̄ morior vt resurgā. cū magno. n. pondē dictū est: Ego pono. Nō gloriēt᷑ iudei seuire potuerūt si ego voluero ponere aīam meā: q̄d seuiēdo facturi sunt: THEO. Dilexit aūt p̄ filiū: nō tanꝫ stipēdia mortis ꝓ nobis sustinēde: dilectōem suam ei tribuēs: sed quasi sue quidditatis ꝓpetatē ingēito intuēs dū ex eadē charitate ꝓ nobis voluit morez subire. CHRY. Vel vtif hic cōdescensiōe. q. d. Etsi nihil aliud eēt hoc suasit mihi amare vos q̄ vos ita amamini a patre vt ego etiā ꝓpē b̄ diligar ab eo: q̄ ꝓ vobis morio: nō aūt a patre antea nō amabar᷑. z nos sum⁹ facti amoris ei⁹ causa. Similr aūt z b̄ oñdere vult: q̄n nō inuit⁹ ad passiōem venit. vnde seq̄tur: Nemo tollit eā a me: sed ego pono eā a meipso AVG. iiij. de trini. In quo demōstrauit q̄ nulla causa peccati vsq; ad mortē carnis accesserit: sed q̄a voluit quādo voluit: z quomodo voluit. vnde seq̄t᷑ Potātē ba. po. ani. meā. CHRY. Quia. n. mlt⁹ toties cōsiliabant᷑ eum interficere dicit: q̄n nolēte eo inutilis erat hic labor. Ita. n. habeo potestatē aiaz meā ponere: vt null⁹ possit me inuito facere: quod in hominib⁹ nō est. nos. n. nō habem⁹ potestatē aliē ponē nisi interficiēdo nosmetipos: ipe aūt sol⁹ dom⁹ est ponēdi eam. Hoc aūt existēte vero z illud ostat: q̄ quādocūq; voluerit eam suscipe possit. vnde seq̄tur Et potātē ba. ite. sumē. eam. In quo z resurrectiōem demōstrauit indubitabilē. Ut aūt nō estimēt cū eū interfecerīt derelictū a patre subiūgit: Hoc mandatuz accepi a patre meo. s. ponēdi aīam z sumēdi. Ex quo nō est intelligēdū: q̄ ꝑus expectauerit audire: z op⁹ ei fuerit discere: sed volūtariū mōstrauit ꝓcessum: z cōtrarietatis ad p̄em suspitōnem destruxit. THEO. Nihil. n. aliud mādatū hic dicit: q̄s ea q̄ ad p̄em cōcordia ALCVI. Verbū. n. nō vbo accepit mandatū: sed in verbo vnigenito ꝑis est oīe mandatū. Cum autē dicit᷑ fili⁹ accipe quod subsētialiter habet: nō potestas minuit᷑: sed generatio ei⁹ ostendit᷑. pater enī filio quē ꝓfectū genuit: omia gignēdo dedit. THEO. Postq̄ aūt de se sublimia ostēderat: mortis z vite se ꝓncipē exp̄mēs: rursum inducit humilia: sic mira dispositōe vtraq; onectēs vt nec minor aut subdit⁹ patri reputet᷑: nec dei aduersari⁹ sed ei⁹ ptātis z cōsilij. AVG. Per b̄ autez q̄ dixit de anima sua: instruimur cotra appollinaristas qui dicūt christū non habuisse animā humanam. i. rationalē. Queram⁹ aūt quomodo dominus aīam suā posuit: Christ⁹ enī est verbū z homo. i. verbū z anima z caro. christ⁹ ergo ex eo q̄ verbū est ponit aīam z itez sumit eā: an ex eo q̄ aīa humana ē: ipa se ponit: z itez ipa se sumit: an itez ex eo q̄ caro est: caro animā ponit z itez sumit: Si aūt dixerim⁹ quia verbū dei posuit animā suā: z itez sūpsit eam: ergo aliquādo anima illa separata est a dei verbo. Mors enī corp⁹ ab anima separauit: a verbo autez animā separatā nō dico. Si autē dixerim⁹: quia ipa se anima posuit: absurdissim⁹ sensus est. si enī a vbo separata nō erat: a seipa poterat separari. Caro ergo ponit animā suā: z iterū sumit eā: nō tamē potestate sua: sed potestate inhabitantis carnem. s. verbi. ALCVI. Et quia lux in tenebris lucebat: z tenebre eam nō comp̄hēderūt subiūgit: Dissensio itaq; facta est inter iudeos ꝓpter sermones hos. dicebāt autem multi ex ipsis: Demonium habet z insanit. CHRY. Quia enim maiora erāt q̄s fm hominem ea q̄ dicebāt᷑: demoniū eū habere dicebāt. sed q̄ demoniū nō habebat ostēdūt alij ab his q̄ fec̄. vñ seq̄t᷑:

Ca.x.

Alij aũt dicebãt: Hec verba nõ sunt demoniũ hñtis. nũquid demoniũ potest cecoꝝ oculos apire: q.d. Nec ipa verba demoniũ habẽtis videtur. Si vo nõ suademini a verbis: ab opib⁹ moueamini. quia ergo dñs eam que p res est tribuerat demõstratõem: sile bat de reliquo. Necꝫ enim responsiõe erãt digni: sed ꝛnos erudiuit mãsuetudine ꝛ lõganimitate omnẽ ipsi etiã seipos compescebãt: quãdo ab inuicẽ diuinis altercarẽtur.

¶ Facta sunt autẽ encenia in hierosolymis: ꝛ hyems erat. Et ambulabat iesus in templo in porticu salomonis. Circũdederũt ergo eum iudei: ꝛ dicebãt ei: Quousqꝫ animaꝫ nostrã tollis? Si tu es christus dic nobis palam? Respõdit eis iesus: Loquor uobis: ꝛ nõ creditis. Opera que ego facio in noie patris mei: hec testimoniũ perhibẽt de me. Sꝫ uos nõ creditis: qa nõ estis ex ouib⁹ meis. Oues mee uocẽ meã audiũt ꝛ ego cognosco eas: ꝛ sequunt̃ me. Et ego uitam eternã do eis: ꝛ non peribũt in eternũ: ꝛ non rapiet eas quisqꝫ de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maⁱ omnib⁹ est: et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego ꝛ pater unũ sumꝰ.

¶ ALCVI. Audiuimus patiẽtiã dei ꝛ inter obprobria pdicatõem salutis: sed ipsi obdurati magis eum tentare q̃ ipsi obedire volebãt. vnde dicit̃: Fa. sunt aũt ence. in hierosolymis. ¶ AVG. Encenia festiuitas erat dedicatõis tẽpli. Grece. n. cenõ dicit̃ nouũ: quicqꝫ nouũ quid fuerit dedicatũ encenia vocatur ¶ CHRY. Dicit. n. diem scõm quã templũ dedicatũ est: redeũtib⁹ eis a captiuitate babylonis. ¶ THEO. Splẽdide ergo psequebãt̃ solẽnitatẽ velũti ꝑpuꝫ de coꝛẽ recuperãte ciuitate post tã lõgã captiuitatem ¶ ALCVI. Uel hec dedicatio in memoriã illi⁹ erat dedicatõis quã iudas machabe⁹ fecit. Prima. n. dedicatio a salomone facta est tpe autũni. Secũda a zorobabel ꝛ iesu sacerdote tpe veris: hec aũt tpe hyemali. vñ seq̃t: Et hyems erat. ¶ BED. Sub iuda enĩ machabeo statutũ legit̃ vt eadẽ dedicatio p oẽs annos ĩ memoriã solẽnib⁹ renouaret̃ officiis. ¶ THE. Tẽp⁹ aũt hyemis euãgelista exp̃mit: ad oñdẽdũ q⁹ p tmũ eẽt tẽp⁹ passiõis. nã in vere sequẽti passus est dñs: ꝛ iõ hierosolymis cõuersabat̃. ¶ GRE. ij. mo. Uel iccirco hyemis curauit tps exp̃mere: vt ineſſe iudeoꝝ corꝺib⁹ malicie frigus indicaret. ¶ CHRY. In hac aũt solẽnitate xp̃s cũ multo studio aderat: de reliquo. n. iudeã frequẽtabat: q⁹ passio erat in ianuis. vñ seq̃t: Et ambu. ie. in tẽ. in porti. salomonis. ¶ ALCVI. Porticus salomonis dr: vbi rex ille ad oraꝺũ stare cõsueuerat: ꝛ iõ ex ei⁹ noie cognoscabat̃ Solẽt aũt porticꝰ qb⁹ tẽplũ cingebat̃ ex noie templi vocari. Si aũt filiꝰ dei in tẽplo in quo caro bruti⁹ aĩaliũ offerebat̃ ambulare voluit: q̃ tomagis nrãm oraõis domũ in qua caro ꝛ sanguis eiꝰ sacrat̃ visitare gaudebit̃ ¶ THEO. Satagas tu quoqꝫ dũ hyems imminet. i. vita pñs turbinib⁹ iniq̃tatis ꝺcussa spũales encenias tui tẽpli celebrare: semp renouãdo teipm: ꝛ ascẽsiões in coꝛde tuo disponẽs: tũc ies⁹ erit p̃sto tibi in porticu salomonis: pacificũ statum tibi tribuẽs sub tegmine ꝑpo. in seculo aũt futuro nẽo renouatõis solẽnia celebrare poterit ¶ AVG. Quia ergo iudei frigebãt a diligẽdi charitate ꝛ ardebãt nocẽdi cupiditate: nõ accedebãt̃ psequẽdo: sed ꝑmebãt̃ psequẽdo. vnde sequit̃: Circũ. er. eũ iu. ꝛ dixe. ei: Quousqꝫ ani. no. tollis? Si tu es chri. dic no. palaꝫ. nõ veritatẽ desiderabãt: sed calũniam p̃parabãt. ¶ CHRY. Opa. n. ei⁹ in nullo incusare valentes: captiõem quãdã ex verbis cupiebãt inuenire: ꝛ intuere puersitatẽ illoꝝ. nã cũ p sermonẽ erudit dicũt ei: Quod signũ ostẽdis? Eũ aũt per opa demõstrat dicũt ei: Si tu es christ⁹ dic nobis palã. quasi semper ad cõtrariũ stãtes. sed ꝛ plenũ odio erat qõ dicunt Dic nobis palã. Et nimirũ ipe palã omĩa dicebat in festiuitatib⁹ semp assistẽs: ꝛ nihil occulte loq̃batur. sed ꝛ adulatõnis verba p̃mittũt dicentes: Quousqꝫ aĩam nostrã tollis? vt. s. eũ, puocãtes aliquã captionẽ inueniãt. ¶ ALCV. Lausanẽ enĩ q⁹ aĩos eoꝝ in certos ꝛ suspensos dimittendo toleret: q̃ venerat vt aĩas saluaret. ¶ AVG. Querebãt aũt audire a dño: Ego sum xp̃s. ꝛ fortasse de xp̃o fm hoiem sapiebãt: sed diuinitatẽ xp̃i in pphetis nõ itelligebant. ꝛ sic si dicẽt: Ego sum xp̃s: fm q⁹ illi sapiebãt de semine dauid: calũniarẽt̃ q⁹ sibi arrogaret regiã potestatem. ¶ ALCV. Et sic cogitabãt eũ tradere ptãti p̃fidis ad puniẽdũ: quasi cõtra augustũ ĩpiꝫ vsurparet: quare dñs ita tempauit rñsiõem vt etiã calũniatoꝝ ora cõcluderet: ꝛ quia xp̃s est fidelib⁹ pãderet: ꝛ de homie querẽtib⁹ diuinitatis mysteria narrat. vñ sequit̃: Rñdit eis ie. Lo. vo. ꝛ nõ credi. ope. q̃ ego fa. in no. pa. mei: hec testi. phi. de me. ¶ CHRY. Quia enim simulabãt a solo verbo se suaderi qui a tot opibus nõ sunt suasi: arguit maliciã eoꝝ. q. d. Si opib⁹ non creditis: qualiter verbis credetis? ꝛ quare nõ credãt ostẽdit subdẽs: Sed vos nõ creditis: quia nõ estis ex ouib⁹ meis. ¶ AVG. Hoc aũt dixit: quia videbat eos ad sempiternũ interitũ p̃destinatos: nõ ad vitã eternã sui sanguis p̃cio cõpatos: oues. n. sunt credẽdo pastoꝛẽ sequẽdo. ¶ THEO. Postq̃ vo dixerat: Nõ estis ex ouib⁹ meis. Cõsequẽter indurit eos vt oues ei⁹ efficiãt̃ dicẽs: Oues mee vo. me. audiũt ¶ ALCV. .i. p̃ceptis meis et aĩo obediũt. Et ego cognosco eas .i. eligo. Et sequũt̃ me: h mãsuetudinis ꝛ innocẽtie viã icedẽdo: ꝛ post ad gaudia eterne vite itrãdo. vñ sequit̃: Ego vitam eternã do eis. ¶ AVG. Ista sunt pascua de quib⁹ supra dixerat: Et pascua ĩueniet. bona pascua vita eterna dicit̃. ibi nulla herba arescit: totũ viret. Vos aũt calũniã p̃opterea queritis: qa de vita pñti cogitatis. Sequit̃: Et nõ pi. in eternũ. Subaudi tanq̃ eis dixerit: Vos pibitis ĩ eternũ. qa nõ estis ex ouib⁹ meis ¶ THE. Sed quõ videm⁹ ĩdã periisse: q⁹ nõ p̃mãsit vsq̃ ad finẽ? Christus autẽ de

pseuerãtib⁹ hoc dixit. Nã siqs sepaꝛ ab ouiũ grege: desinẽs sequi pastoꝛẽ: confestim incurrit periculuz.
AVG. Quare aũt nõ peant subdit: Et nõ rapiet eas quisq; de manu mea. De illis enim oui⁹ de qui bus dicit: Nouit dom⁹ qui sunt eius: nec lup⁹ rapit: nec fur tollit: nec latro interficit. Secur⁹ est de numero illoꝝ qui pro eis nouit quid dedit. HYLA. vij. de trinita. Conscie potestatis hec vox est: at vero vt in natura licz dei: tamen ex deo intelligẽda sit eius natiuitas subiecit: Pater meus quod dedit mihi: maius omnib⁹ est. Non occultat ex patre esse se natum. quod enĩ a patre accepit: accepit nascẽ/do: nõ postea. AVG. Non enĩ crescẽdo: sed nascẽ do equalis est: qui semp natus est de patre filius: de deo deus. Hoc ẽ ergo quod dedit mihi pater: quod mai⁹ oĩbus est: vt. s. sim verbũ ei⁹: vt sim vnigenitus fili⁹ eius: vt sim splẽdoꝛ lucis eius. Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea: quia nec de manu patris mei. vnde sequit: Et nemo potest rapere de manu patris mei. Si manũ intelligam⁹ potestatem vna est patris z filij potestas: quia vna diuinitas. Si autem manũ intelligam⁹ filiũ: manus patris est ipe filius: quod nõ ita dictũ est tanquã deus pater habeat corpozis mẽbra: sed q⁹ per ipsum facta sunt omĩa. Nam solent z homĩes dicere man⁹ suas esse alios homĩes per quos faciũt quod volũt. Aliquã/do z ipsum opus homis man⁹ homis dicitur: quod fit per manũ: sicut dicit quisq; agnoscere manũ suã cum id quod scriptũ sit agnoscit. hoc autẽ loco ma num patris z filij intelligim⁹ potestatẽ: ne forte cũ hic maaũ patris ipsum filiũ dictũ acceperimus: inci piat carnalis cogitatio etiam filij querere filium.
HYLA. vij. de trinita. Ut eniz per corporalẽ signi ficatiõnem: virtutẽ possis eiusdez nosse nature: com memozata est filij manus: manus patris: quia natu ra z virtus patris esset in filio. CHRY. Deinde vt nõ estimes quia ipe quidẽ imbecillis est. propter pa tris autem virtutẽ in tuto sunt oues subdit: Ego et pater vnũ sumus. AVG. Utrũq; audi: z vnum: z sum⁹: z a charybdi z a scylla liberaberis. Qõ dixit vnũ liberat te ab arrio: q⁹ dixit sumus: liberat te a sa bellio. Si vnum: nõ ergo diuersum. si sumus: ergo pater filius. AVG. vi. de trinita. Vnũ enĩ sumus. dictũ est: Quod ille: voc z ego sm essentiã: non sm relatiuũ. HYLA. viij. de trinita. Hec igit quia he/retici negare nõ possunt: impietatis sue mendacio negãda corrumpũt. tẽtant enim id ad vnanimitatis referre cõsensum: vt volũtatis in his vnitas sit: non nature. i. nõ per id quod sumus: sed per id quod idem volunt vnũ sint: sed per nature natiuitatẽ duz nihil deus in eo ex se gignẽdo eum degenerat vnũ sunt. Nũq; de manu eius nõ rapiunt: nõ rapiunt de ma nu patris: dum in operãte se operat pater: dum ipe in patre: z in eo pater est. hoc non prestat creatura: sed natiuitas. nõ efficit volũtas: sed potestas. nõ lo quit vnanimitas: sed natura. Non negam⁹ igit vna nimitatem inter patrẽ z filiũ. nam hoc solẽt hereti ci mentiri: vt cũ solam cõcordiã ad vnitatẽ nõ respi cimus: discordes eos a nobis affirmari loqnãt. sed audiant q̃ a nobis vnanimitas nõ negetur. Unuz sunt pater z fili⁹ natura: honoꝛe z virtute: nec natu ra cadẽ: põt velle diuersa.

Sustulerunt ergo lapides iudei ut lapidarent euz. Rñdit eis iesus: Multa bona opera oñdi uobis ex patre meo. Propter qd eoꝝ opus me lapidatis? Rnderũt ergo iudei: De bono opere non lapidamus te: sed de blasphemia. z quia tu hõ cuz sis: facis teipsuz deũ. Respõdit eis iesus: Nonne scriptũ est in lege ue stra: quia ego dixi dij estis? Si illos dixit deos ad quos sermo dei fact⁹ est z nõ potest solui scriptura: quez pater sanctificauit: z misit in mũdũ uos dicitis quia blasphemas: quia dixi fili⁹ dei sum. Si nõ facio opera patris mei: nolite credere mihi. Si autem facio: etsi mihi non uultis cre dere: operibus credite: ut cognosca tis z credatis: quia pater in me est: z ego in patre.
AVG. Iudierũt iudei: Ego z pater vnũ sumus. z nõ ptulerũt z more suo duri ad lapides cucurre/rũt. vnde dicit: Sustule. lapi. iu. vt lapi. eũ. HYLA. vij. de tri. Nũc hereticoꝝ furoꝝ iam oño in celis se dẽte: pari infidelitate dictis nõ obediẽtes: odiũ im/pietatis exercẽt: verboꝝ lapides iniiciũt: si possent de throno eum suo in cruce detraherẽt. THEO. Domin⁹ aũt oñdẽs q⁹ nulla iusta habebãt occasio/nem furẽdi aduersus eũ: cõmemozat signa q̃ fecerat nam sequit: Respõ. eis ie. Nul. bo. opera oñ. vo. ex pa. meo. ALCVI. s. in sanitatib⁹ infirmoꝝ: in exhi bitõne doctrine z miraculoꝝ que ex patre oñdi. qa ei⁹ gl'iam p omia quesiui: ppter quod eoꝝ op⁹ me la pidastis: quãuis inuiti confitẽtur multa beneficia sibi impẽsa a christo: sed quod de sua patrisq; equa/litate dixerat: pro blasphemia deputabãt. vñ sequtur Rñ. ei iu. De bo. ope. nõ lapi. te: sed de blasphe. z qa ho. cũ sis: fa. teipm deũ. AVG. Ad hoc rñderũt qõ dixerat: Ego z pater vnũ sumus. Ecce iudei intelle/xerũt: quod arriani nõ intelligũt. ideo enĩ irati sũt: qñ senserũt nõ posse dici: Ego z pater vnũ sumus. nisi vbi equalitas est patris z filij. HYLA. vij. de tri. Jude⁹ dicit: Cum sis homo. arriani: Cuz sis crea tura. vtriq; aũt dicũt: Facis te deũ. Subiicit enĩ ar/rianus: Substãtie noue z aliene deũ. vt aũt alteri⁹ generis de⁹ fit: aut omnino nec deus. Dicit enĩ: Nõ est fili⁹ ex natiuitate: nõ est de⁹ ex veritate: creatura est pstãtioꝝ cũctis. CHRY. Domin⁹ aũt nõ destru xit opinionẽ iudeoꝝ ẽstimatiũ q⁹ se deo parẽ dicẽt sed magis cõtrariũ facit. nam sequit: Rñ. eis ie. Nõ ne scp. est in lege vestra. AVG. i. vobis data. Quia ergo dixi dij estis. De⁹ hoc dicit p. pphetaz i psalmo hõib⁹. Et legẽ appellauit dns generaliter omẽs illas

Et legē appellauit oēs generaliter oēs illas scriptu/
ras:quis alicubi specialiter dicat legē:a pphetis eā
distinguēs sicuti ē. In his duobus pceptis tota lex
pēdet ⁊ pphete. Aliquādo aūt in tria distribuit eas
dē scripturas:vbi ait Oportebat ipleri oīa que scri/
pta sūt i lege ⁊ pphetis ⁊ psalmis de me: Nūc vero
etiā psalmos legis nomīe nūcupauit: ex q̄bus fic ar
gumētat:Si illos dixit deos:ad quos ser.dei fa. est
⁊ nō po.sol.scri.quē pa.sancti.⁊ mi.i mundū:⁊ vos
dici.q̄z blasphemas: q̄z dixi:filiꝰ dei sum. HYLA.
vij.de tri. Demōstratur ꝰ quidē q̄ ipe ⁊ pater vnum
essent:in eo pmo ieptia ridiculi obprobrij cōfutat:
q̄ i reatū vocaret:q̄ se cū bō eēt:deū faceret. Cū.n.
lex huius nomīs appellatione sanctis hominibus de
cerneret:⁊ pmo dei idissolubilis cōfirmaret hāc im
partiti nomīs pfessionē. Jā ergo nō ē crimīs: q̄ se
deū cū bō sit faciat:cū eos q̄ homīes sūt: deos lex di
cerit. Et si a ceteris hominibus nō irreligiosa hui ꝰ no
minis vsurpatio ē:ab eo homīe quē sāctificauit pa
ter:nō impudēter vsurpari videt:q̄z dei filiū se dixe
rit:cū pcellat ceteros q̄ id q̄ō sanctificat ꝰ i filiū est:
beato paulo dicēte:q̄ pdestīat ꝰ ē filiꝰ dei in virtute
sm spiritū sanctificatiōis. oīs enī hec de homīe rā/
tio ē q̄ dei filiꝰ:etiā homīs filiꝰ ē. AVG. Uel alit
Sanctificauit.i.vt sanct ꝰ eēt gignēdo ei dedit:quia
sanctū eū genuit. Si aūt sm dei fact ꝰ ē ad homīes
vt dicerent dix:ipm verbū dei quō nō ē de ꝰ? Si per
simonē dei homīes pticipādo fuīt dix: verbū vnde p
ticipat nō ē de ꝰ? THEO. Uel sanctificauit eu:
hoc ē sanxit sacrificari p mūdo. In quo oīditur se
nō eē deū sicut ceteri. nā saluū facere mundū diui/
num op ꝰ ē:ñ aūt homīs deificati p grāz CHRY.
Uel interim q̄dē vt suscipeē sm humilꝰ locut ꝰ ē.
postea aūt ad mai ꝰ eos reduxit dicēs:Si non facio
 opa patris mei:nolite credere mihi.p b oīdens q̄ i
nullo minor ē patre:q̄z enī substātiā eius ipossibile
erat eis videre:ab operū pilitate ⁊ idētitate demon/
strationē ei ꝰ q̄ sm virtutē idissimilitudīs ē tribuit.
HYLA.vij.de tri. Quid hec adoptio: q̄d indulgētia
nomīs loci iuenit:ne ex natura dei filiꝰ sit:cū dei fi
lius ex nature paterne opibus credēdus sit:nō exeq̄
tur:ac similis ē deo creatura. Neq̄z enī nature alie/
ne ptās compatur:gerere aūt se nō sua: sed q̄ patris
sūt testat:ne p magnificētiā gestorū nature natiui/
tas auferat. Et q̄z sub sacramēto assumpti corpis na
tēm maria:homīs ⁊ dei filiꝰ nō itelligebat:fides no
bis ītimat ex gestis cū ait:Si aūt facio:⁊si mihi nō
vultis credere:opibus credite. Cū enī sacramētū na
ti homīs itelligētiā diuīe natiuitatis ipediat: cū di/
uina natiuitas oē op ꝰ suū sub mysterio assūpti ho/
minis exequit. Faciēs igit opa patris demōstrare
debuit.q̄d eēt opibus credēdū. Nā seq̄t: Ut cogno.
⁊ cre.q̄z pa.ī me ē ⁊ ego ī pa. Hoc ē illud: Dei filius
sum.hoc ē illud:Ego ⁊ pater vnū sum ꝰ. AVGV.
Nō enī filiꝰ sic dicit: In me ē pater:⁊ ego i illo:quō
possūt dicē boies:Si ei bñ cogitem ꝰ:⁊ bñ viuamus
i deo sum ꝰ:⁊ de ꝰ ī nobis ē: quasi pticipātes ei ꝰ gra/
tiā ⁊ illumīati ab ipo. Unigenit ꝰ aūt dei filius ī pa/
tre ē:⁊ pater i illo tāq̄z equalis.

Querebāt ergo eū apprehēdere
⁊ exiuit de manibus eorū. Et abijt
iterū trans iordanē in eū locum ubi
erat iohānes baptizans primum: ⁊
mansit illic. Et multi uenerunt ad
eum:⁊ dicebāt:quia iohānes quidē
signū fecit nullū. Omia aūt q̄cunq̄z
dixit iohānes de hoc: uera erant:⁊
multi credidērūt in eū.

BEDA:Aduc iudeos incepta demētia pfistere
euangelista oīdit dicēs:Querebāt ergo eū apprehē
dere. AVG. Nō credēdo ⁊ intelligēdo:sz semēdo
⁊ occidēdo. Tu apprehēdas vt habeas.illi apprehē/
dere volebāt:vt nō haberēt.vñ seq̄t:Et exiuit de ma
ni.eo. Nō eū apprehēderūt:q̄z manꝰ fidei nō habue
rūt. Sed nō erat magnū verbo eijcere carnē suā de
manibꝰ carnis. CHRY. Cū aūt christꝰ aliq̄d ma/
gnū locutꝰ fuerit:recedit velociter:vt sedet eoꝝ fu/
roꝝ p absentiā eiꝰ:quod vtiq̄z ⁊ nūc fecit.vñ seq̄tur:
Et abiit iterū trās iordanē in eū locū vbi erat iohā/
nes bapti.primū ⁊ mā.illic. Jō hūc locū euāgelista
cōmemorat.vt discas q̄n ꝑpe abijt.vt recordet eo/
rū q̄ illic facta sūt.⁊ dicta a iohanne ⁊ testimonij il
lius. BEDA: Dicit aūt Ubi erat pmū.i.a pmena
etate. Memorāte aūt eo ibi narrat: q̄z multi venerūt
ad eū.vñ seq̄t:Et multi venerūt ad eū ⁊ dicebāt: q̄a
iohānes quidē fecit signū nullū. AVG.i.nullū mi
raculū oīdit. Nō demonia fugabat: nō cecos illu/
mīauit:nō mortuos suscitauit. CHRY. Uide aūt
qualiter syllogismos cōponūt idubitabiles. Johā/
nes quidē dicūt nullū signū fecit:hic aūt facit:qua/
re hui ꝰ pemīnētia oīdit. Deīde ne putet iohannes
q̄z nullū signū fecit īdign ꝰ testimonio subdūt: Oīa
au.quecūq̄z di.io.de hoc:vera erāt. Quasi dicāt: Et
si nullū signū fecerit:tū de hoc oīa veraciter dixit.ei
go dicūt:Si iohāni credere oportebat: multomag
huic:cū illi ꝰ testimonio etiā demōstratione signoꝝ
habēti.vñ seq̄t:Et multi cre.i eū. AVG. Ecce q̄ ap
prehēderūt ꝑmanētē:ñ quō iudei volebāt apprehē/
dere discedētē. Et nos ergo p lucernā veniamus ad
die:q̄z iohānes lucerna erat ⁊ diei testimoniuz phi/
bebat. THEO. Notandū aūt q̄ crebro dīs edu/
cit populos ad solitaria loca :de pfectorūz societate
eripiēs:vt magis fructificēt : sicut legē veterē datu/
rus edurit populū in desertū. Mystice aūt recedēs
a hierosolymis dīs hoc est a plebe iudaica: ad loca
fontes habētia se trāsfert.i.ad ecclesiā ex gentibus q̄
habet fontē baptismi p quē multi ad christum acce
dūt:quasi transeuntes iordanē.

CA.XI.

Erat autē quidā langues la
zarus a bethania : de castel
lo marie ⁊ marthe sororuz
eiꝰ. Maria autē erat que unxit do
minū unguēto ⁊ extersit pedes eius
capillis suis cuiꝰ frater lazarꝰ infir
mabat. Miserūt ergo sorores eius
ad eū dicētes : Dñe ecce quē amas

infirmabat. Audiés autez iesus dixit eis: Infirmitas hec non est ad mortẽ: sed p gloria dei ut glorificet filius dei per eã. Dilígebat autẽ iesus marthã et sororem eius mariam et lazarum.

BEDA: Dixerat euãgelista dñm trãs iordanẽ abisse: tũcq; lazarũ cõtigit infirmari. vñ dicit: Erat quidã lan. la. a be. Vnde ẽ q; in qbusdã exẽplaribꝰ copulatiua cõiunctio Et: posita inuenit: vt sequentia verba superiorib⁹ cõnexa videant. Interpretat aũt lazarus adiutꝰ. Inter oẽs enĩ mortuos quos dñs suscitauit: hic magis ab eo adiuuat: quẽ ñ solũ mortuũ: sed quadriduanũ suscitauit. AVG. Inter oia enĩ miracula que fecit dñs lazari resurrectio pcipue pdicat. Sed si attẽdam⁹ qs fecerit: delectari debem⁹ poti⁹ qz mirari. Ille suscitauit hominẽ qui fecit hominẽ. plus enĩ ẽ hominẽ creare qz resuscitare. Infirmabat aũt in bethania lazar⁹. vñ dicit: A bethania de castello marie et marthe sororũ ei⁹. Qõ castellum erat primũ hierosolymis. ALCVI. Et q; plures femine hui⁹ nomis erãt: ne errarem⁹ ĩ nomie oñdit ex notissima actiõe. nã sequit: Maria aũt erat qui vnxit dñm vnguẽto: et extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ frater lazar⁹ infirmabat. CHRY. Agit primũ qdez illud necessariũ discere: qm̃ hec nõ fuit illa meretrix que i luca legit. Nec enĩ honesta fuit et studiosa circa christi susceptionẽ. AVG. de cõ. euã. Uel aliter: Hoc dicẽs iohãnes attestat luce: q; h̃ ĩ domo phasei cuiusdã simonis factũ cẽ narrauit. iã itaq; h̃ maria fecerat. Qõ aũt ĩ bethania rursus fecit aliud est: qõ ad luce narrationẽ nõ ptinet: sed piter narrat a tribus. AVG. de ver. do. Inuaserat igit lazarũ pernicies inimica lãguoris miserãdi homis: cui⁹ quotidie edax febris icendiũ cõsumebat. Aderãt ãt due sorores languẽti: et casum dolẽtes: iuuenis egrotantis lectulo iugit iherebãt. vñ de eis mox subdit: Miserũt ergo soro. ei⁹ ad eũ dicẽtes: Dñe ecce quẽ amas infirmatur. AVG. sup iohãnẽ: Nõ dixerũt veni et sana. nõ ause sunt dicere: Ibi iube et hic fiet. sed nñ mõ: Ecce quẽ amas infirmabat. q. d. sufficit vt noueris: nõ enĩ amas: et deseris. CHRY. Per hoc eĩ ad miserendũ volũt attrahere christũ: adhuc enĩ ei qsi homi intẽdebãt. iõ aũt nõ iuerũt ad christũ sicut cẽturio et regul⁹. sed mittũt: q; vehemẽter cõfidebant de christo: ꝓpter multã familiaritatẽ: quã habebãt ad eũ: et q; a luctu detinebant. THEO. Et q; mulieres erãt quas nõ decet de facili domũ exire. Ad tã aũt deuotionẽ et fidei magnitudinẽ exprimũt dicẽtes: Ecce quẽ amas infirmat. tantã enĩ potẽtiã in dño eẽ credebant: q; mirũ videret qualiter virũ sibi dilectũ infirmitas potuerit occupare. Seqt: Audiés aũt iesus dixit eis: Infirmitas hec nõ ẽ ad mortẽ. q; ipa mors nõ erat ad mortẽ: sed poti⁹ ad miraculuz: quo facto crederẽt homies ĩ christũ: et vitarent verã mortẽ. vñ seqt: Sz p gloria dei. Ubi ex obliquo dñs deũ se dixit cõtra hereticos q dicũt: q; filiꝰ dei nõ sit de⁹. p gloria ergo cui⁹ dei audi ad sequit: Ut glorificet filiꝰ dei p eã. s. infirmitatẽ. CHRY. Hoc autẽ vt: nõ ẽ causale: sed euẽtus. Nã euenit qdẽ aliũde infirmitas. vsus ẽ aũt ea in gloriã dei. Sequit: Diligebat aũt iesus martham et sororem ei⁹. ma. et lazarũ. AVGV. Ille languẽs: ille tristes: omnes dilecti. Habebãt ergo spem q̃m diligebant ab eo q ẽ dolẽtiũ consolator: languẽtiũ saluator. CHRY. Per hoc etiã erudit nos euãgelista nõ tristari siq̃ infirmitas facta fuerit circa bonos viros: et dei amicos.

Ut ergo audiuit quia infirmabatur tũc quidẽ mansit in eodez loco duobus diebus. Deinde post hec dicit discipulis suis eam⁹ in iudeam iterũ. Dicũt ei discipuli Rabbi: nũc querebãt te iudei lapidare: et iteruz uadis illuc? Rñdit iesꝰ: Nõne duodecim sũt horze diei? Si quis ambulauerit in die non offendit: q; lucem huius mũdi uidet. Si autẽ ãbulauerit i nocte offẽdit: q; lux nõ ẽ in eo.

ALCVI. Dñs nũciata infirmitate lazari quousq; quadriduũ cõpleret: sanare distulit vt mirabili⁹ suscitaret. vñ dicit: Ut aũt audiuit q; infirmabat: tunc qdẽ mãsit ĩ eodẽ loco duob⁹ dieb⁹. CHRY. vt. s. exspiraret et sepeliret et dicãt: Qm̃ fetet vt null⁹ posset dicere qm̃ nõdũ defunctũ eũ suscitauit. Sed stupor fuit et nõ mors. Seqt: Deide post hec dicit discipulis suis. Eam⁹ ĩ iudeã iterũ. AVG. Ubi pene fuerat lapidat⁹: q; ꝓpterea ide discessisse videbat ne lapidaret. Discesserat enĩ vt hõ. Sed ĩ redeũdo quasi oblitus infirmitatẽ: oñdit ptãtẽ. CHRY. Nusq; autẽ alibi dñs pdixit discipulis quo itur⁹ eẽt: sed hic pdicit: q; formidabãt vehemẽter: vt nõ repẽte eos conturbet. Nã sequit: Dicũt ei discipuli: Rabbi: nũc q̃rebãt te iudei lapidare et tu iterũ vadis illuc? formidabãt p eo et p seipis. nõdũ enĩ erãt i fide firmati. AVG. Cũ aũt vellẽt dare cõsiliũ homies deo: discipuli magistro: corripuit eos. vñ sequit: Rñdit iesus: Nõne. xij. horze sũt diei. Ut enĩ die se oñderet. xij. discipulos elegit. In hoc aũt verbo nõ ipm iudã: sed successorẽ eius puidebat. Iuda enĩ cadẽte successit matthias: et duodenari⁹ numer⁹ mãsit. Dze ergo illustrent a die: et p horarũ pdicationẽ credat mundus ĩ die. Ade ergo sequimini: si nõ vultis offendere. vñ subdit: Si quis ambu. i die. nõ offẽdit: q; lucem hui⁹ mũdi videt. Si quis aũt ambu. in nocte offendit: q; lux nõ ẽ in eo. CHRY. q. d. q̃ sibi nihil conscius est negcie: nihil patiet versutie. Qui vero mala agit patiet. Itaq; nõ oportet formidare: nihil enĩ digñ morte gessim⁹. Uel aliter: Si quis lucẽ huius mũdi videt: securꝰ ẽ: multo magis q̃ mecum ẽ: nisi amouerit se a me. THEO. Quidã vero hũc die itelligũt tempus pcedẽs passionẽ: nocte vero ipam passionẽ. Dicit ergo eis: Dũ dies ẽ. i. dũ nõ imminet tẽpus passionis: nõ offẽdetis. Nõ enĩ vos psequent iudei. Cum aũt nox venerit passionẽ ꝓpriã dico: extũc noctem possidebitis angustiarũ.

Hec ait: & post hec dicit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed uado ut a somno excitē eū. Dixerunt ergo discipuli eius: Dñe si dormit: salu⁹ erit: Dixerat aūt ihesus de morte ei⁹: illi aūt putauerūt q̄ de dormitione somni diceret. Tūc ergo ihesus dixit eis manifeste: Lazar⁹ mortuus ē: & gaudeo ꝓpter uos ut credatis qm̄ nō erā ibi. Sed eamus ad eū. Dixit ergo thomas qui dicitur didym⁹ ad cōdiscipulos: Eamus & nos & moriamur cū eo.

CHRY. Posita una cōfortatiōe discipulorū: hic alio mō eos confortat ondēs: qm̄ nō hierosolymas debēt ire: sed i bethaniā. vñ dicit: Hec ait: Et p⁹ hec dicit illis. Lazar⁹ amic⁹ noster dormit: sed vado vt a somno excitē eū. q. d. Nō eo rursus disputatur⁹ cōtra iudeos: sed amicū nostrū excitatur⁹. ꝓpter h̄ ergo dicit: Amic⁹ noster: vt oñdat necessariū suū aduētū. AVG. Quod aūt dixit Dormit: verū dixit. dño dormiebat: hominibus mortu⁹ erat q̄ eū suscitare nō poterāt. Nā oēs tāta facilitate excitabat de sepulchro: quāta tu excitas dormientē de lecto. Ergo fm potētiā suā dixit dormientē: sicut & apostol⁹ dicit: De dormiētib⁹ aūt nolo vos ignorare: dormientes appellauit: q̄ resurrecturos prenūciauit. Sed qūo i tereā i ipis q̄ quotidie dormiūt & exurgūt: q̄d quisq̄ videat i somnis: alij sentiūt leta somnia: alij torquētia: Sic vnusq̄sq̄ cū cā sua dormit: cū cā sua surgit. CHRY. Discipuli aūt ipedire voluerūt ei⁹ aduentū i iudeā. vñ seq̄t: Dixerūt ergo discipuli eius: Dñe si dorm. sal. erit. Solet enī eē somn⁹ egrotātiū salutis indiciū. q. d. Si dormit ñ igit̄ vtile ē: q̄ tu vadas ad excitandū eū. AVG. Quo ergo itellexerūt discipuli ridērūt. vñ seq̄t: Dixerat aūt ihesus de morte e⁹ illi vero putauerūt q̄ de dormitiōe somni diceret. CHRY. Si vero q̄s dicat: quō nō cognouerūt discipuli mortuū eē ab eo q̄ dixit: Vlado vt excitē illūstultū enī erat eū ire ꝓ tot stadia: vt lazarū a somno excitaret. Istud dicem⁹: qm̄ est̄ habāt h̄ enigma eē qualia multa loquebat̄. AVG. Quia ergo obscure dixerat: Dormit: manifestat q̄ dixerat. vñ seq̄tur: Tūc g̃ dixit eis ihesus manifeste. Lazar⁹ mortuus ē. CHRY. Nō aūt hic adiecit: Vlado vt resuscitē eū. nō enī volebat verbis p̄dicere q̄ opa debebat certificare: vanā gloriā vbiq̄ nos fugere docēs: Et q̄ nō oportet simpliciter ꝓmittere. Sequit̄: Et gaudeo ꝓpter vos vt credatis: qm̄ nō erā ibi. AVG. Eger enī nō mortu⁹ fuerat nūciatus: sed quō lateret eū q̄ creauerat: ad cui⁹ man⁹aia morietis exierat. Dixit ergo: Gaudeo ꝓpter vos vt credatis: qm̄ nō erā ibi. vt iā icipiēt admirari: q̄ dñs poterat dicere mortuū: q̄ nec viderat: nec audiuerat. Vbi meminisse debemus q̄ adhuc etiā ipoꝝ discipulorū miraculis edificabat̄ fides. nō vt eē inciperet: sed vt q̄ cepat creseceret. q̄ g̃ dicit: Ut credatis: itelligēdū ē vt amplius robusti iusq̄ credatis. THEO. Intellexerunt aūt quidā h̄ sic: Gaudeo inq̄t ꝓ vobis. nā cū illic nō extiterim: ꝟsert ad maiorē fidei vestre: qm̄ si astitissem egrotātes curassem: q̄ eēt modicū signū ad mee virtutis indiciū. ḍa vero me absente supuenit mors: potu⁹ in fide mea corroborauimini: cū videbitis me posse etiā defūctū putrescētē resuscitare. CHRY. Igit̄ oēs discipuli quidē timebāt iudeos: sup alios vero thomas. vñ seq̄t: Dicit ergo thomas q̄ dicit̄ didym⁹ ad condiscipulos: Eam⁹ & nos & mori. cū eo. Infirmior ei erat alijs & infidelior: postea oībus fortior fact⁹ est & irrepḥēsibilis: q̄ sol⁹ orbē terrarū pcurrit: & i mediis plebib⁹ volebat volētib⁹ eū interficere. BEDA: Vel castigati discipuli superioribus dñi verbis nō ausi fuit vltra cōtradicere. Sed thomas ꝑ oībus socios hortat̄: vt irēt & morerent̄ cū eo. In quo magna ei⁹ videt̄ eē constantia. Sic enī loquebat̄: quasi facere posset que alios hortabat̄: immemor: sue fragilitatis sicut & petrus.

Venit itaq̄ ihesus: & inuenit eū q̄tuor dies iā in monumēto habentē. Erat aūt bethania iuxta hierosolymas quasi stadijs qndecim. Multi aūt ex iudeis uenerāt ad marthaz & mariā ut cōsolarent̄ eas de fratre suo. Martha ergo ut audiuit: qa ihesus uenit occurrit illi: maria autem domi sedebat. Dixit ergo martha ad ihesum: Dñe si fuisses hic: frater me⁹ nō fuisset mortu⁹. Sed & nunc scio q̄ quecūq̄ poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit illi ihesus: Resurget frat̄ tu⁹. Dicit ei martha: Scio q̄ resurget in resurrectiōe in nouissimo die. Dicit ei ihesus: Ego sum resurrectio & uita. Qui credit i me ét si mortu⁹ fuerit viuet: & oīs q̄ viuit & credit i me non morie⁹ in eternū. Credis hoc? Ait illi: Vtiq̄ domine Ego credidi: q̄ tu es christ⁹ fili⁹ dei q̄ in hūc mundū uenisti.

ALCVI. Dñs ad h̄ veire distulerat: vt quadriduū ipleret: vt lazar⁹ glorios⁹ resuscitaret. vñ dicit: Venit itaq̄ ihe. & iue. eū q̄. di. iā i mo. habētē. CHRY. Dūserat enī dñs duob⁹ diebus: & añ duos dies venerat nūcius. In qua die lazar⁹ ē defunct⁹: ipe aūt quarta die accessit. AVG. De quatuor aūt diebus multa dici possūt. Diuersis enī modis vna res significari pōt: Est enī vn⁹ dies mortis quē hō trahit de mortis ꝓpagie. Sed & legē naturalē trāsgrediūt̄ homines: ecce alter dies mortis. Lex etiā scripture data

ē diuinit⁹ p moysen ⁊ ipa cōtēnit. Adde tertiū diez mortis.venit euāgeliū ⁊ ipm trāsgrediunt homines Ecce quart⁹ dies mortis:etiā ad tales excitādos do mīn⁹ nō dedignatur accedere. ALCVI. Aliter: Primū peccatū extinxit latio i corde:secūdū cōsēsus: tertiū factū:quartū cōsuetudo. Seqt̄:Erat au.be.iu xta hiero.quasi stadijs.xv. CHRY. Quod erat miliaria duo. Hoc aūt dicit ad oīendū q⁹ cōgruum fuit multos iudeoꝝ a hierosolymis adesse. vñ subdit:Multi aūt ex iu.vene.ad ma.⁊ mar.vt cōso.eas de fra.suo. Sed qūo iudei cōsolabāt dilectas a christo:cū iā statuissent q⁹ siqs christū cōfiteret extra synagogā fieret. Sed pp calamitatis necessitatē:aut q̄ si nobiles has mulieres reuerētes eas cōsolabāt:aut qz hi aderāt q̄ nō mali erāt. multi enīz ex ipis credebāt. Hoc āt dicebat euāgelista:ad oīendū q⁹ lazarus vere mortu⁹ erat. BEDA: Nōdū aūt dīs castellū itroierat.vñ adhuc extra castellum posito occurrit martha.vñ seqt̄: Martha au.vt au.qz ie.ve. occurrit illi.Maria au.do.re. CHRY. Nō aūt assumit sororē obuiā christo vadēs.vult enī singulariter christo loq̄ ⁊ quod factū ē ei annūciare. cū vero eā i bonā spē durit:tūc abijt ⁊ vocat mariā. THE. Primo itaq; nō pādit sorori:volēs astātes hoc latere:qñ si pcepisset maria christū accedere: obuiā iret ⁊ comitarent eā pīntes iudei: q̄bus notuz fore aduentū iesu martha nolebat. Seqt̄:Dixit autem martha ad iesus:dñe si fu.hic fra.me.nō fuisset mortu⁹. CHRY. Credebat enī i christū:sed non vt oportebat.nōdū enī cognoscebat:qñ deus erat. ⁊ iō dicebat:Si fuisses hic:frater meus nō fuisset mortuus. THEO. Quasi diffidens qñ etiā absens si vellet: posset ꝓhibere morte fratris sui. CHRI. Nōdum ēt cognoscebat q⁹ ꝓpria virtute hoc faceret:qō apparet ex hoc qō subdit: Sed ⁊ nūc scio qz quecūq; poposceris a deo dabit tibi de⁹:vt de virtuoso quo dā ⁊ approbato viro loquēs. AVG. Nō aūt dicit ei Rogo te vt resuscites fratrē meū.vñ enī sciebat:si fratri eius resurgere vtile fuerat:hoc tñ dixit:Scio qz potes si vis facere:vtrū facias:iudicij tui ē: nō psumptiōis mee. CHRY. Dñs āt vtraq; quē nō cognoscebat:eā docuit.vñ seqt̄:Dixit ei ie.resur.fra.tuus. Nō dixit petā vt resurgat.sed si diceret: Nō idigeo adiutorio:a meipo oia facio:valde fuisz graue mulieri.sed ꝑ dicere Resurget:mediū erat. AVG. Ambiguū āt fuit q⁹ dixit Resurget. Nō ei ait Dō. ⁊ iō seqt̄:Dicit ei mar.Scio qz resurget i resurrectione i nouissi.die.De illa resurrectōe secura sū:de hac incerta sū. CHRY. Audierat aūt mulier mīta a xp̄o de resurrectiōe loquēte.dīs āt māifestī⁹ suā oīdit auctoritatē.nā subdit:Dicit ei ie.Ego suz resur.⁊ vi. oīdēs qñ nō idiget alio adiutorio.si enī alio adiutorio idiget:q̄liter erit resurrectio:Si vero ipe est vita:nō loco circūcludit:sed vbiq; exīs pōt sanare. ALCVI. Jō ego sum resurrectio:qz vita p quē tūc cū alijs resurget p eūdē pōt ⁊ mō resurgē. CHRY. Illa ergo dicēte quecūq; petieris:ipe dicit:Qui cre. i me ēt si mor.fue.vi.oīdēs qñ ipe ē tributor bonorū:⁊ ab ipo oportet petere:p ꝑ aūt ei⁹ itellectū eleuat.nō enī ꝑ erat solū qō querebat:vt solū lazarum suscitaret:sed ēt oportebat eā ⁊ q̄ pīntes erāt discere resurrectionē. AVG. Dicit ergo Qui cre.in me ēt si mor.fu.i car. Viuet in aīa.donec resurget caro nūq; postea moritura. Nā vita aīe fides ē. Seqtur: Et ois q̄ vi.i car.⁊ cre.i me.ēt si moriat ad tēp⁹ per mortē carnis Nō morief i eternū. ALCVI. Propter vitā spūs ⁊ imortalitatē resurrectōis. Sciebat aūt dīs quē nihil latet q⁹ ꝑ credebat:sed cōfessionē q̄ saluaret q̄rit.vñ seqt̄:Credis ꝑ: Ait illi vtiq; dñe ego cre.qz tu es christ⁹ filī⁹ dei viui:i hūc mun.ve. CHRY. Videt mihi nō itellexisse mulier qō dictū ē:sed qñ magnū q̄d erat itellexit: non tū cognouit q̄d ē:ꝓpterea aliud iterrogata aliud rndit. AVG. Vel aliter:Qñ ꝑ credidi q⁹ filius es dei:credidi qz tu es vita:qz ⁊ q̄ credit i te ēt si moriat viuet.

Et cuz hec dixisset: abijt ⁊ uocauit mariā sororē suā silētio dicens: Magister adest:⁊ uocat te. Illa ut audiuit surrexit cito:⁊ uenit ad euz nondū enī uenerat iesus in castellū: sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerat ei martha. Judei ergo q erāt cū ea i domo ⁊ cōsolabant eā: cū uidissent mariā qz cito surrexit ⁊ exijt: secuti sūt eā dicētes. Quia uadit ad monumentuz ut ploret ibi. Maria ergo cū uenisset ubi erat iesus uidēs eū:cecidit ad pedes eius:⁊ dixit ei: Domine si fuisses hic non esset mortuus frater meus.

CHRY. Ex virtute fmonū christi iterī martha lucrata ē luct⁹ dissolutionē.ea enī q̄ ad magistrū erat deuotio:ñ ꝓmittebat eā sentire pñtia q̄ luctū iducere poterāt.vñ dī: Et cū hec dixisset: abijt ⁊ vocauit sororē suā silē. AVG. Aduertēdū q⁹ suppssam vocez silētiū nūcupauit. nā quō siluit:cū subdatur dicēs: Magister adest ⁊ vocat te. CHRY. Jō āt occulte sororē vocat:si ei sciuissent iudei christū aduenire recessissēt:⁊ nō fuissēt testes miraculi. AVG. Aduertendū etiā quē admodū euāgelista non dixerit: vbi vel qñ vel quō mariā dīs vocauerit: vt ꝑ in verbis marthe potī⁹ itelligeret narratiōis brevitate fuata THEO. Sive ēt ipam christi pfētiā vocationē reputauit q.d. Inexcusabile ē vt eo pīnte tu nō exeas obuiā ipi. CHRY. Oibus aūt assidētib⁹ illa lugēs ⁊ plāgēs nō expectauit ad se vēire magistrū ne qz dignitatē fuauit:neq; a luctu detēta ē sed surgēs cōfestim obuiauit.vñ seqt̄: Illa vt audi.surre.cito ⁊ ve.ad eū. AVG. Et quo patet q⁹ nō illā puenisset martha si ei not⁹ fuisset aduētus iesu. Seqt̄: Nōdū enī venerat ie.i castel.sed erat adhuc i illo loco vbi occurrerat ei martha. CHRY. Vacāti⁹ ei ibat: vt nō videat inijcere seipm miraculō:sed rogari ab alijs. Hoc igit vult occulte euāgelista insinuare:aut qz cito currebat:vt anticiparet eū veniētē. venit āt nō sola:sed oēs trahēs iudeos.vñ seqt̄: Judei igi.q̄ erāt i domo cū ea:⁊ cōsola.eam cū vidiss.ma.qz cito

surre.z erūt secuti sūt eā dicētes:qz ꝛa.ad mo.vt plo ret ibi. ¶ AVG. Hoc ptmuit ad euāgelistā narrare vt videam⁹ que occasio fuerit q⁹ plures ibi esset: qñ Lazar⁹ resuscitat⁹ ē:vt tā grāde miraculū quadriduā ni mortui resurgētis testes plures ꝰueniret. Sequit Maria ergo cū venis.vbi eēt iesus:vidēs eū ceci.ad pedes ei⁹. ¶ CHRY. Feruētior hec sororе erat.nō ei turbā verecūdata ē:nec suspicionē timuit quam de christo iudei habebāt cū aliq̄ inimicoꝝ christi iter eēnt:sed oīa cōtēpsit hūana ꝑsente magistro z soli se dabat ei q̄ ad magistrū honoꝛi. ¶ THEO. Quāuis ēt diminute se videbat habere dicēs: Dñe si fuisses hic fra.me⁹ ñ fuis.mor. ¶ ALCVI.q.d. Dū nobiscū ꝑsens fuisti:nō morb⁹:nō ifirmitas aliqua appare re aula ē:apud quas vita nouerat hospitari. ¶ AVG.de ver.do. O infidelis cōuētio te adhuc posito i seculo lazar⁹ amic⁹ mouit. Si amic⁹ mouit inimic⁹ q̄d patiet̄:parū ē si nō tibi soli supi fuiūt. Ecce tuuz dilectū iferi rapuerūt. ¶ BEDA: Nō āt omīa dixit maria q̄ martha ꝓtulerat:qz cōsueto hoīm more la chrymis:non omnia que voluit z in animo habuit proferre potuit.

¶ Jesus ergo ut uidit eā plorantē: z iudeos q uenerāt cū ea plorantes ifremuit spiritu z turbauit seip̄m z dixit: Ubi posuistis eū? Dicunt ei: Dñe ueni z uide. Et lachrymatus ē iesus. Dixerunt ergo iudei: Ecce quo amabat eū. Quidā aūt ex ip̄is dixerūt: Nō poterat hic q aperuit oculos ceci nati facere ut hic nō mo reret. Jesus ergo rursuz fremens in semētipo: uenit ad monumentū. Erat aūt spelūca: z lapis suppositꝰ erat ei. Ait iesus: Tollite lapidē. Dicit ei martha sororꝰ eiꝰ q mortuꝰ fue rat: Dñe iā fetet: quadriduanꝰ ē ei. Dicit ei iesus: Nōne dixi tibi: q̄ñ si crediderīs uidebis gloriā dei? Tu lerunt ergo lapidem.

¶ CHRY. Marie loquēti nihil christꝰ loquit̄:neq; ea dicit q̄ sorori dixerat.turba enī aderat multa z ñ erat tēpꝰ illoꝝ verboꝝ. Sed cōdescēdit z humilia tur:humanā naturā denudās:qz enī miraculū ma gnū r at futurū:z multos p id lucraturꝰ sua conde scēsione attrahit testes:z humanā mōstrat naturā vi dicit: Jesus ergo vt vidit eā plorantē: z iu.q̄ ve. cū ea plo.ifre.spū z turba.semetipm. ¶ AVG. Quis enī eū posset nisi ip̄e turbare? Turbatꝰ ē christꝰ: q̄a voluit.esuriuit:qz voluit.i illius ptāte erat fic vel fic affici vel nō affici. Uerbū enī aīam suscepit.z carnē tot⁹ hom̄is sibi coaptās:i ꝑsone vnitate naturā: ac p̄ vbi sūma ptās ē:fm voluntatis nutū turbat̄ ifir mitas. ¶ THEO. Ad approbādā enī cōditionē hu manā iubet ei q̄ suū ē ꝓsequi:necnō iniūgit ei vir tute spūssancti illāq; cōpescit. Dec aūt cūcta mātu rā pati dns cōminet:cū approbādo q⁹ bō ver⁹ z nō apparēs fuerat:tū etiā nos monēdo: ac merā mesti cie z iocūditati ponēdo. Nā ex toto nec compati nec merē ferreū:ac hoīi exuberātia mulieb̄e. Sequit Et dixit.vbi posuistis eū? ¶ AV.de.v.do. Nō solū se pulti ignorare credi debuerat: sz fidē populi appro bare volebat. ¶ CHRY. Nō enī vult ip̄e se injecere: sed oīa ab alijs discere z rogat⁹ facere vt ab oī suspi tione eripiat signū. ¶ AVG.lib.lxxxiii.que. Nō z in terrogat vocationē nostrā q̄ fit i occulto arbitrio fi gnificare. Predestinatio ei nostre vocatiōis occul ta ē:cuiꝰ secreti signū ē iterrogatio dñi quasi nesciē tis cū ip̄i nesciam⁹.vel q⁹ ignorare se peccatores alio loco dns oñdit dicēs: Nō noui vos. qz i disciplina z ꝓceptis eiꝰ nō sūt peccata. Sequit: Dicūt ei:dñe ve ni z vide. ¶ CHRY. Rondū enī aliq̄ signū resurre ctiōis mōstrauerat:vñ ita videbat iturus vt lachry matur⁹:nō vt resuscitatur⁹. ꝓpter hō ei dicūt: Ueni z vide. ¶ AVG. Uidet aūt dns q̄ miseret.vñ illi di cit: Uide humilitatē meā z laborē meuz: z dimitte oīa peccata mea. Sequit: Et lachry.ē ie. ¶ ALCVI. Quia fons pietatis erat:flebat ꝑ pte humanitatis: quē resuscitare poterat p potentiam diuinitatis. AVG. Quare aūt fleuit christ⁹: nisi q⁹ homies flere docuit? ¶ BEDA: Est aūt hoīz cō uetudo cazos su os mortuos lugere. Scōm hāc cōsuetudinem iudei dñm flere putabāt.vñ subdit: Dixerūt ergo iu. ecce quo ama.eū. ¶ AVG. Quid ē amabat eū? Nō veni vocare iustos:sed peccatores ad penitētiā. Sequit: Quidā āt ex ip̄is dixe. Non pote.hic q̄ ape.ocu.ceci nati facere vt hic nō moreret? Plus ē q̄ō factur⁹ ē:vt mortuꝰ suscitet. ¶ CHRY. Erāt aūt ex inimicis eius q̄ hō dixerūt. Ex q̄bus igit̄ oportebat eiꝰ admira ri virtutē:ex his ei detrahūt.s.ex illumiatiōe ceci na ti quasi nec illo miraculo facto. In hoc etiā se ost̄ dūt eē corruptos:qz nōdū christo aduenīēte ad mo numētū:ꝑassumūt accusatiōes nō expectātes rei fi nē. Sequit: Jesus ergo rur.fremēs in semetipo ve. ad monu. Studiose euāgelista frequēter dicit q⁹ lachry matꝰ ē q⁹ fremuit:vt discas q⁹ vere nostrā naturā i duit. Quia ei hic magis alijs euangelistis magna de eo locut̄:etiā i reb⁹ corporalib⁹ humiliora dicit. ¶ AV GV. Fremas aūt z i te:si disponis renouiscere: omi hom̄i dicit̄ q⁹ ꝑmit̄ pessima cōsuetudie. Sequit: Erat aūt spelū.z lapis suppositꝰ ei. Mortuus sub lapide: reꝰ sub lege. Lex enī q̄ data ē iudeis i lapide scripta ē. Oēs aūt rei sub lege sūt:iusto aūt nō ē lex posita ¶ BEDA: Est aūt spelūca rupis cauata. Porro mo numētū dicit̄ eo q⁹ mentē moneat: hoc ē mortuos ad memoriā reuocat. Sequit: Ait iesus: tollite lapidē ¶ CHRY. Sed quare ñ lapide iacēte fecit resuscita ri? Nōne poterat q̄ corpꝰ mouit mortuū voce.etiaz multomagis lapidē mouere? Non aūt hoc fecit vt eos testes faciat miraculi:vt nō dicāt quod in ceco dixerāt: Nō est hic. Manꝰ enī z accessus ad mo numētū testabāt̄ q⁹ ip̄e ē. ¶ AVG. Mystice aūt di cit: Remouete lapidē.remouete legis pōdus.gr̄az p̄ dicate. ¶ AVG.lib.lxxxiij.que. In quo puto illos fi gnificare q̄ veniētibus ad ecclesiā ex gētib⁹:on⁹ cir cūcisionis ponere volebāt:vel eos q̄ i ecclesia corru

ptē viuūt: ꝛ offēioni sūt credere volētib⁹. AVG. de ver.do. Jā aūt maria ꝛ martha sorores lazari que christū frequēter mortuos resuscitasse viderant fratrē suū posse resuscitare penit⁹ nō credebāt. Nā sequitur: Dicit ei mar.so.ei⁹ ꝙ mortu⁹ fue. Dñe iā fetz quadridua.enī ē. THEO. Hoc āt martha tāq; diffidēs dicit: veluti ipossibile credens posse fratrē suscitari: ob dierū diuturnitatē. BEDA: Uel hec verba nō sūt despatiōis: sed poti⁹ admiratiōis. CHRY. Sz hoc ēt qđ dicit: valet ad obstruēdū indeuotos: vt ꝛ miraculū testent̄ man⁹ tollētes lapidē: ꝛ audit⁹ vocez andiēs christi: ꝛ visus videtiū lazarū exire: ꝛ odorat⁹ fetorē recipiēs. THEO. Christus aūt rememorat mulieri ea de q̄bus secū cōtulerat: ꝛ pene vt obliuiscēti loquit̄. vñ seq̄t: Dicit ei ihesus: Nōne dixi ti. qm̄ si credi. videbis gloriā dei. CHRY. Nō eiz memor erat mulier ei⁹ qđ christ⁹ dixerat: Qui credit in me ēt si mortu⁹ fuerit viuet. ꝛ discipulis q̄dē dixit: Ut glorificet̄ filī⁹ dei ī ea. hic aūt gloriā dei de patre dicit. Infirmitates enī eorū q̄ audiebāt cā erāt differē tie eorū q̄ dicebāt. Nolebat dñs iterim turbare astātes. ꝛ iō dicit: Uidebis gloriā dei. AVG. In hoc aūt est gloria dei: quia ꝛ fetentē ꝛ quadriduanū resuscitat. Seq̄t: Tulerūt ergo lapidē. ORI. Mora tollēdi lapidē adiacētē ex sorore defuncti causata est. Nisi enī dixisset: Jā fetet: ē enī quadriduan⁹: nō discereť: Dixit ihesus: tollite lapidē. Sustulerūt ergo lapidē. nūc ergo lōge tardi⁹ ablat⁹ ē. Cōmodū ē igit̄ nihil īterponē īter iussa iesu ꝛ ipoꝝ executionē.

Jesus autē eleuatis sursum oculis dixit: Pater gratias ago tibi qm̄ audisti me. Ego autē sciebā q ꝛ semper me audis: sed ꝓpter populū qui circūstat dixi: ut credāt q ꝛ tu me misisti. Hec cum dixisset uoce magna clamauit: Lazare ueni foras. Et statim ꝓdiit q̄ fuerat mortu⁹ ligat⁹ manus ꝛ pedes institis: ꝛ facies illi⁹ sudario erat ligata. Dixit eis ihesus: Soluite eū: ꝛ sinite abire. Multi ergo ex iudeis q uenerāt ad mariaz ꝛ marthā ꝛ uiderāt q̄ fecit ihesus: crediderūt in eū. Quidā autez ex ipsis abierunt ad pharisēos: ꝛ dixerunt eis que fecit ihesus.

ALCVI. Quia christ⁹ sm hominē minor erat patre ab illo petit suscitationē Lazari: atq; iō se exaudituū dicit. vñ dicit: Jesus autē ele. sur. ocu. sī. Pater gra. ago. ti. qm̄ exau. me. ORI. Eleuauit q̄dē sursū oculos qm̄ intelligētiā buanā erexit: adducens illā p orationē ad excelsū patrē. Sed ꝛ necesse ē volētem ad exēplar orationis christi orare eleuare oculos cordis sursum: acerigere illos a psentib⁹ reb⁹: memoria cogitatiōibus: atq; intētiōibus. Si aūt digne orantibus huiusmōi q̄dā exp̄mit̄ a deo de ꝓpria oratiōe ꝓmissio: adhuc te loquēte dicā: Ecce assum. q̄d erpedit arbitrari de dño ꝛ saluatore: erat enī oratur⁹ p resurrectiōe lazari. Sed pueniēs illi⁹ orationē q̄ sol⁹ bon⁹ pater ē: exaudiuit dicēda. Pro ipletiōe igitur orationis subdit gratū actiones dicens: Pater gras ago tibi: qm̄ exaudisti me. CHRY. Hoc ē: nihil est cōtrariū mei ad te. Nō aūt oñdit q ipe nō potuit: vel q⁹ minor sit patre: q⁹ hoc ꝛ amicis dicit ꝛ bono re equalib⁹. Ut aūt oñdat qm̄ nō idiget oratiōe subiūgit: Ego aūt scie. qm̄ semp me audis. q. d. Ad hoc q fiat volūtas mea: nō indigeo oratiōe ad hoc q tibi suadeā: vna enī ē nostra volūtas. hoc aūt obūbrate dicit ꝓpter auditorū ibecillitatē. De⁹ enī non ita dignitatē suā respicit: vt ad salutē nostraz: ꝓpterea excelsa quidē ꝛ magna: pauca ꝛ ipsa occultata: būlia vero multa circūstūnt ei⁹ fmonb⁹. HYLA. iii. de tri. Nō igit̄ ꝑce eguit. nobis oranit: ne filī⁹ ignoraret̄. vñ subdit: Sed ꝓpter populū q̄ circūstat dixi vt credāt: q⁹ tu me misisti. Tū enī sibi nō ꝓficeret deꝑcatiōis fmo: ad ꝓfectū tñ nostre fidei loquebatur. Nō ops ergo auxilij ē sed nos sum⁹ inopes doctrine. CHRY. Nō aūt dixit: vt credāt qm̄ minor sum: qm̄ sine oratōe nō possuz facere: sed qm̄ tu me misisti. Nō dixit: Misisti me ibecillē fuitutem recognoscētē: a meipo nihil factētē: sed me misisti vt nō deo otrariū estimēt. nec dicāt: Nō ē et deo: ꝛ vt oñ dā sm tuā volūtatē op⁹ ħ fieri. AVG. de verbis do. Uenit aūt christ⁹ ad monumētū ī quo lazarus dormiebat: ꝛ nō tāq; mortuū sed tāq; sanū: tāq; viuum: tāq; audire paratū: de sepulchro ꝓtin⁹ euocauit. vñ seq̄t: Hec cū dixisset: voce magna clamauit: Lazare veni foras. Jō dicit nomē: ne oēs mortui cogerent exire. CHRY. Nō aūt dixit: Surge tu: sed Uēi foras. vt viuēti loquēs ei q̄ mortu⁹ fuerat. Propter qđ nō dixit: In nomine patris mei veni foras: aut resuscita eū pater. Sed hec oīa dimittēs posq̄ orātis formā accepat: p res auctoritatē oñdit: qm̄ ꝛ hoc sapiētie sue ē: p verba q̄dē cōdescēsionem p res vero oñdere ptātē. THEO. Alta vero salutatōis vox q̄ lazarū suscitauit: idiciū ē tube magne sonature ī cōi resurrectiōe. Alti⁹ ēt clamauit vt gētiliū ora refrenet fabulātiū ī tumulis eē aias defunctoꝝ. nā quasi foras manētē eā aduocat p clamorem. Sicut āt vniuersalis resurrectio ī ictu oculoꝝ ꝓuenietsic ꝛ hec resurrectio singularis. ꝛ iō seq̄t: Et statim ꝓdiit q̄ mor. fue. ligat⁹ ma. ꝛ pe. insti. ꝛ fa. ei⁹ su. erat ligata. Jā mācipat̄ effectui quod dī: Uenit hora cuz audiēt defuncti voce filij dei: ꝛ q̄ audierīt viuēt. ORI. Nā vox elata ꝛ clamor non incōueniēter dicet̄ excitasse illū: ꝛ sic adimpletū ē: qđ dixerat Uado vt excitē eū. Sed ꝛ pater q̄ filiū orantē exaudiuit suscitauit lazarū: vt sic resurrectio lazari cōe op⁹ sit filij orātis ꝛ patris exaudiētis. Sicut ei pater suscitat mortuos ꝛ viuificat: sic ꝛ filī⁹ quos vult viuificat. CHRY. Excit aūt ligat⁹ vt nō putaret̄ eē phāta sma. Sed ꝛ ħ q⁹ exibat ligat⁹ nō min⁹ videbat̄ eē q̄ resuscitare. Seq̄t: Dicit eis ie. sol. eū. Ut videlicz tā gētes ꝛ ei appropinquātes videāt: q⁹ vere ē ille. Sequit̄: Et sinite abire. ꝛ ħ ꝓpter būilitatē. nō enī ouscit eū: neq; iubet secū ābulare ad sui demōstratiōne ORI. Dixerat aūt supra dñs ꝓpter populū q̄ circūstat dixi vt credāt: q⁹ tu me misisti. nullo aūt co-

rū credēte ꝺ̄ dixisset: velut aliqs hoīm iſci⁹ futuroꝝ
vī ad ꝺ̄ remouendū ſubdit: Multi er. ex iu. q̄ ve. ad
mariā ⁊ mar. ⁊ vide. q̄ fecit: credi. ī eū. Quidā aūt ex
ipis abierūt ad phariſeos: ⁊ dixerūt eis q̄ fecit ieſus.
Cōtinet q̄d ambiguū ſmo p̄ſens: verum q̄ iuerūt ad
phariſeos: fuerūt ex illis multis q̄ crediderant ꝓpo
nētes cōciliari chriſto hoſtiliter ſe habētes ad eum.
Vel alij a credētib⁹ irritare volētes iuidū phariſeo
rū zelū ī ipm: ⁊ videt mihi ꝺ̄ magis euāgelicā exp̄me
re velle. multos enī dixit q̄ p ꝺ̄ qō viderūt credide
rūt: veluti paucis ertūtibus aliſi de q̄bus ſubdit: Qui
dā aūt ⁊c. AVG. lib. lxxiiij. que. Quāq̄ aūt ſz euā
geliſte hiſtoriā reſuſcitatū lazarum plena fide tenea
mus nī ī allegoria aliq̄d ſignificare nō dubito: neq;
cū res facte allegorizant: geſte rei fidē amittunt.
AVG. ſup iohānē: Oīs q̄dē q̄ peccat moꝛit: ſed de⁹
magna miſericordia aīas ſuſcitat: ne moꝛiant ī eter
nū. Intelligim⁹ ergo tres moꝛtuos quos ī corpibus
ſuſcitauit aliq̄d ſignificare de reſurrectionib⁹ aīarū.
GRE. iiij. moꝛ. Puellā enī ī ꝺ̄mo: mulierē extra
portā: ī ſepulchro aūt lazarū ſuſcitat. Adhuc q̄ppe ī
ꝺ̄mo moꝛtu⁹ iacet q̄ iacet ī peccato. Iā quaſi extra
portā ducit: cui⁹ iniq̄tas vſq; ad in verecūdiā publi
ce ꝑpetratiōis opatur. AVG. Vel ītus ē moꝛs: q̄
cogitatū malū nōdū ꝓceſſit ī factū. Si aūt ipm ma
lū feciſti: q̄ſi moꝛtuū extra portā extuliſti. GRE.
Sepulture vero aggere p̄mit: q̄ ī ꝑpetratiōe neq̄tie
vſu cōſuetudis p̄ſius grauat: ſed bos plerūq; oīuia
gra reſpect⁹ ſui lumine illuſtrat. AVG. lib. lxxiij.
que. Vel accipiam⁹ lazarū ī monumēto aīam terre
nis peccatis obrutā. AVG. ſup iohānē: Et tñ laza
rū oīs amabat. ſi enī peccatores nō amaret: de celo
ad terras nō deſcenderet. Vñ aūt de illo q̄ peccare
cōſueuerat dicit: Feter. īcipit enī habere peſſimam
famā tāq; odorē deterrimū. AVG. lib. lxxxiij. que.
Recte etiā dicit: Quadriduan⁹ ē. vltimū ei elemēto
rū terra ē. ſignificat enī puteū terrenoꝝ peccatoꝝ
i cupiditatū carnaliū. AVG. ſup iohā. Fremuit
aūt oīs: lachrymauit: voce magna clamauit: q̄ diſ
ficile ſurgit quē moles cōſuetudis p̄mit. Turbat ſe
metip̄m chriſt⁹: vt tibi ſignificet qūo tu turbari de
beas: cū tāta mole peccati grauaris ⁊ p̄meris. Fide
enī hoīs ſibi diſplicētis fremere debet ī accuſatio
ne maloꝝ operū: vt violētie penitētis cedat conſue
tudo peccādi. Qñ dicis illud feci: ⁊ pepcit mihi de⁹:
euāgeliū audiui: ⁊ cōtempſi. Quid facio? Iā fremit
chriſt⁹: q̄ fides fremit: ī voce fremētis apparet ſpes
reſurgētis. GRE. xxij. moꝛ. Dicit aūt lazaro: Veni
foras: vt ab excuſatiōe ⁊ occultatiōe peccati ad ac
cuſationē ſuā ore ꝓp̄rio exire ꝓuocet: vt q̄ ītra con
ſciētiā ſuā abſcōſus iacet p nequitiā: a ſemetip̄o fo
ras exeat p cōfeſſionē. AVG. lib. lxxxiij. que. q̄ au
tē lazar⁹ exiit de monumēto: animā ſignificat rece
dentē a carnalib⁹ vitijs. q̄ vero iſtitis obuolutus: ꝺ̄
ē q̄ etiam a carnalib⁹ recedētes ⁊ mēte quietes legi
dei: adhuc tñ ī corpe cōſtituti: alieni a moleſtijs car
nis eē nō poſſum⁹. q̄ ät facies ei⁹ ſudario tecta erat
ꝺ̄ ē q̄ ī hac vita plenā cognitionē habere nō poſſu
mus. q̄ aūt dicit: Soluite eū ⁊ ſinite abire. hoc ē q̄
poſt hāc vitā auferūt oīa velamīa vt facie ad faciē
videam⁹. AGV. ſup iohānē: Vel aliter: Qñ contē
nis: moꝛtu⁹ iaces. qñ cōfiteris: ꝓcedis. Quid ē ei p̄
cedere: niſi ab occultis velut ereūdo mānifeſtari? Sz
vt cōfitearis de⁹ facit: magna voce clamando. ī ma
gna gr̄a vocādo. Moꝛtu⁹ aūt ꝓcedēs adhuc ligat⁹
ē: cōfitēs adhuc re⁹. vt aūt ſolueret ꝓccata ei⁹ mi
niſtris ꝺ̄ dixit: Soluite eū ⁊ ſinite abire. q̄ō eſt: Que
ſolueritis ſup terrā erūt ſoluta ⁊ ī celis. ALCVI.
Chriſt⁹ ergo ſuſcitat: q̄ iteri⁹ p ſeip̄m viuificat. Sol
uunt diſcipuli: q̄ p miniſteriū ſacerdotū abſoluun
tur viuificati. BEDA: Per eos aūt q̄ phariſeis an
nunciauerūt ſignificat nōnulli q̄ videtes bona ſer
uoꝝ dei opa odijs inſequunt⁹ ⁊ infamare conant⁹.

Collegerūt ergo p̄tifices ⁊ pha
riſei conciliū: ⁊ dicebant: Quid faci
mus? Quia hic homo multa ſigna
facit. Si dimittim⁹ eū ſic: oīes cre
dent in eū. Et ueniēt romani ⁊ tol
lent noſtrū locū ⁊ gentē: Vn⁹ autez
ex ipſis cayphas noīe: cū eſſet ponti
fex anni illius dixit eis. Vos neſci
tis quicq̄z nec cogitatis: q̄ expedit
uobis ut unus moꝛiat⁹ hō p̄o popu
lo: ⁊ nō tota gens pereat. Hoc aūt
a ſemetip̄o nō dixit: ſed cū eſſet pon
tifex anni illius ꝓphetauit: q̄ ieſus
moꝛitur⁹ erat p gente. Et nō tm̄ p
gēte: ſed ut filios dei q̄ erant diſper
ſi congregaret in unum. Ab illo er
go die cogitauerūt ut iterficerēt eū

THEO. Decebat admirari ac extollē eū q̄ talia p
agebat miracula. ipi vero poti⁹ cōſiliant⁹ illū occide
re. vñ dicit: Collegerūt ergo ponti. ⁊ pha. cōſiliū ad
uerſus ie. ⁊ dicebāt Quid facim⁹? AVG. Nec tñ
dicebāt: Credem⁹. Pl⁹ enī ꝓditi hoīes cogitabant
qūo nocerēt ⁊ ꝑderēt q̄ qūo ſibi cōſulerēt ne pirēt:
⁊ tñ timebāt ⁊ quaſi cōſulebāt. Dicebāt ei: Quid fa
cim⁹? q̄ hic hō multa ſigna facit. CHRY. Noīem
eū adhuc vocāt: q̄ tāta ſuſceperūt ei⁹ deitatis demō
ſtrationē. ORI. Eſt ät p ea q̄ dicunt⁹ ab ipis cōſi
derare eoꝝ inſipiētiā ⁊ cecitatē. Inſipiētiā q̄ppe q̄
teſtificabant illū ⁊ multa ꝑgiſſe miracula: ⁊ tñ eſt i
mabāt ſe poſſe aduerſus eū emulari: velut nō poſſe
p ſe aduerſus eoꝝ emulatiōes. Cecitatis aūt hūj
erat. ad facientē enī tot miracula ꝑtinebat vt ſe ab
eoꝝ īſidijs eximeret: niſi forte crederēt q̄ ſigna fecit
⁊ putabāt ea nō fieri diuina virtute. Di quidē igit
deliberabāt nō dimittere ipm: opinātes ſe p ꝺ̄ cē im
pedimēto volētib⁹ credere ī eū: ⁊ romanis ne eis au
ferēt terrā ⁊ gentē. vñ ſeq̄t: Si dimittim⁹ eū ſic oēs
cre. ī eū. ⁊ ve. ro. ⁊ tol. lo. no. ⁊ gētē. Hoc dicētes po
pulū volūt cōcutere vt pclitandū ex ſuſpitiōe tyrā
nidis. q. o. Si romani viderīt cū turbas ducentē: ſu
ſpicabunt⁹ nos ī tyrānidē velle ꝛſurgere: ⁊ deſtruēt
noſtrā ciuitatē: ſed fictio erat q̄ dicebant. Quid. n.
demōſtrabat tale? armigeroſ circūferebat: ⁊ equita

tuas trahebat: Nōne deserta psequebaī? Sed vt nō putent ob passionē suā hoc dicere: totā ciuitatem piclitari dicūt. AVG. Uel timuerūt ne si oēs in chīstū crederēt: nemo remaneret q̄ aduersus roma nos ciuitatē dei tēplūq; defēderet: qui cōtra ipz tē plū z cōtra suas paternas leges doctrinā chīsti cē sentiebāt. tēporalia ergo pdere timuerūt: z vitā eter nā nō cogitauerūt. nā z romani p̄ dñi passionē z glorificationē tulerūt eis z locū z gētē expugnādo z trāsferēdo. ORI. Sed z fm anagogē locū eorū q̄ ex circūcisiōe iūt gētes occupauerūt: qz p eoz ca sū sal⁹ gētib⁹ euenit. loco enī gētiū romani ponun tur ex regnātib⁹ q̄ regno suberāt nūcupatis. Hēs ēt ab eis sublata ē: qz q̄ fuit popul⁹ dei: fact⁹ ē non po pul⁹. CHRY. Cū aūt illi hesitabāt: z ī ordie cōsilij ꝓponebāt dicētes: q̄d facim⁹? vn⁹ iuerecūde z cum crudelitate clamauit. vñ seq̄t: Unus aūt ex ipis cai phas no. cū eēt pōti. ānī illi⁹. AVG. Mouere po test qūo dicat pōtifex ānī illi⁹: cum dñs cōstituerit vnū sūmū sacerdotē: cui mortuo vn⁹ succederet? Sz itelligēdū ē p ambitiōes z otētiones iter iudeos po stea cōstitutū cē plures fore pōtifices: q̄ p ānos sin gulos vicib⁹ mīstrarēt. z forte ēt ī vnū annū plures admīstrabāt q̄b⁹ alio anno alij succedebant. ALCVI. Hā de ꝟ caipha ioseph⁹ refert q̄ pcio sibi sa cerdotiū vni⁹ ānī redemerit. ORI. Increpat aūt carphe p̄uitas ī ꝟ q̄ dicit: Pōtifex ānī illi⁹: quo s. noster saluator exercuit mīsteriū passiōis: z tñ cuz eēt pōtifex ānī illi⁹ dixit eis: Uos nescitis q̄cq̄: neq; cogitatis: qz expe. vo. vt vn⁹ moriat hō p popu. z ñ tota gēs pereat. q. o. Uos sedetis z adhuc legi⁹ rez attēditis: sed attēdatis vni⁹ homis salutē p cōi re publica oportere otēnere. THEO. Hoc aūt ipe q̄ dē p̄uaua dixit intētiōe: tñ spūssancti gr̄a ore ei⁹ vsa ē ad futuri pīagiū. vñ subdit: Hoc au. a semetipo nō dixit: sed cū eēt pō. anni illi⁹ ꝓphetauit. qz iesus mo ritur⁹ erat p gētē. ORI. Nō q̄cūq; ꝓphetizat pro pheta ē: sicut nō q̄cūq; ius ꝓsequit iust⁹ ē: sicut qui facit aliq̄ op⁹ ꝓpter humanā gloriā. Caipbas ꝙ ꝓ phetauit q̄dē: nec tñ erat ꝓpheta: sicut z balaā. Au debit aūt q̄s dicere q̄ nō p spiritūsanctū caipbas ꝓ phetauerit: qz ēt spūs maligni ē attestari iesu z pro phetare p eo: iuxta illō q̄ dr: Nouim⁹ te q̄ sis san ct⁹ dei. nā ei⁹ intētiōis ē nō fideles auditores effice re: sed icitare ī ptrario cōfidētes aduersus iesū: vt euz pimerēt. deīde q̄ dicit: Expedit vobis: q̄ ps ei⁹ ꝓ phetie fuit: dicit verū vel mētit? Nā si verū dicit: tal nant hi q̄ ī pterito aduersus iesū nitunt: mortuo ie su p populo z ptingūt ad id q̄ expedit. Q̄ si incō uenies ē: māifestū ē q̄ nō fuit spūssanct⁹ qui dedit hoc ꝓferri: qz spūssanct⁹ nō mētit. Si aūt q̄s velit ve ridicū z ī ꝟ eē caypbā: cōuerteret illi q̄ gr̄a dei pro oībus gustet mortē: z q̄ ē saluator oīm hominū ma xime fideliū. fatebit etiā cūcta q̄ fūt ī ꝟ loco ꝓpheti am eē veridicā: incipiēdo ab illo: Uos nihil scitis. Nihil enī nouerāt q̄ iesum ignorabāt eē veritatē: sa pientiā: iusticiā: z pacē. Ut q̄ ipis quoq; erat expedi ens. vt hic vn⁹ inq̄tū ē hō moriat ꝓ populo. nō ei inq̄tū ē imago ītisibilis dei ē susceptibilis mortis Pro populo aūt obīt: velut potēs totius orbis cul pā in scipm retorquēs dissipare ac delere. Ex hoc ve ro q̄d dicit: Hoc aūt a semetipo nō dixit: docemur q̄ aliqua nos homines per nos dicim⁹: nulla indu cēte virtute ad p̄ferendū: quedā vero suadēte no bis quadā virtute: z ñ nō integre exprimam⁹: z sic cō sequēter disponamur ad ea inuestigandā ea que dicī mus: sed nō intentionē dictoꝝ: velut caipbas ex se nihil ꝓtulit: nec dixit intentionez quia ꝓphetiā di cti nō accipiebat. Sed etiā apud paulū quidā legis periti sunt nō intelligētes nec ea que ꝓferuntur. AVGV. Dic docemur etiā homines malos ꝓphe tie spiritu futura p̄dicere: quod tamē euāgelista di uino attribuit sacramēto: qz pōtifex fuit. i. summus sacerdos. CHRY. Uide aūt quāta spūssancti vir tus est. a mēte enim mala valuit verba ꝓferre pro phetie. Uide etiā quāta est pōtificalis virtus pote statis. pōtifex enī effectus z̄ indignus existens: tñ ꝓphetauit nesciēs quid diceret. ore enī solū vsa est gratia: cōtaminatū autem cor nō tetegit. AVG. Caipbas igitur de sola gente iudeoꝝ prophetauit: in qua erant oues de quibus ait ipse dom⁹: Non sum missus nisi ad oues que perierūt domus israel. sed nouerat euāgelista alias esse oues que nō erant de hoc ouili quas oportebat adduci. z ideo addidit Ut nō tm̄ pro gente: sed vt filios dei qui erant dispersi cōgregaret in vnū. Nec aūt fm predestinationez dicta sunt: nam neq; oues eius: neq; filij dei adhuc erāt. GRE. vj. mor. Persecutores igitur peregerūt hoc quod pernitiose moliti sunt. intulerūt mortez vt ab eo abscīderēt fidelū deuotionē. sz fides ide cre uit. vñ se hāc extīguere ifidelitū crudelitas credidit. Nō ei ad pietatis sue obsequiū redegit: q̄d ō illū hu mana crudelitas extorsit. ORI. Uocati aūt ad nā ex verbis caiphe: taxauerūt vt occiderēt dñm. vñ sequit: Ab illo ergo die cogitauerūt vt īterficerēt eum. Et q̄dē si nō spiritusancto caipba ꝓphetauerat: ali⁹ spūs fuit q̄ valuit z p impiū loq̄: z sibi compares ad uersus chīstū īcitare. Qui aūt vult rīdere p spiri tusancto: dicet q̄ sicut sacrarū intentionē scriptu rarū ad vtilitatē ꝓpatā: aliq̄ p̄aue suscipiūt ad cor stituēdā enormē disciplinā: sic editā p salnatore p phetiā veridicā: nō debito mō pcipiētes ꝓsiliati sūt: vt īterficerēt chīstū. CHRY. Querebāt q̄dem pr⁹ z cum interficere: nūc z īniam firmauerūt.

Iesus ergo iā nō in palā ambula bat apud iudeos: sed abijt i regionē iuxta desertū in ciuitatē que dicitur effrem: z ibi morabat cū discipulis suis. Proximū aūte erat pascha iu deoꝝ: z ascenderunt multi hieroso lymā de regione ante pascha: ut sanctificarēt seipsos. Querebāt ergo ie sum: z colloquebant ad inuicē in tē plo stātes. Quid putatis: q̄ nō ue nit ad diē festū istū? Dederāt aūtez pontifices z pharisei mandatuz: ut siquis cognouerit ubi sit indicet: ut apprehendant eum.

ORIGE. Cum cōsiliū cōgregauerūt pontifices ⁊ pharisei vt occiderēt iesum: ipe cauti⁹ se obseruās: nō vltra cum fiducia cōuersabat cū iudeis: sed neq; ad aliā ciuitatē abijt popularā: sed ad quādā remotam. vnde dicit: Jesus ergo iam nō in palā ambulabat apud iudeos: sed abijt in regionē iuxta desertū in ciuitatē que dicit effrem. AVG. Non quia potentia eius defecerat: in quā si palam cum iudeis cōuersaret: ⁊ nihil ei facerēt: sed exemplū discipulis demonstrauit: quo appareret non esse peccatū si fideles eius oculis persequētiū se subtraberēt: ⁊ furorē sceleratorū latendo potiꝰ euitarēt: q̄ se ostendēdo magis accederēt. ORIGE. Doneſtū nanq; est imminente agone confitēdi iesum nō euitare cōfessionem: nec recusare subire mortē gratia veritatis: nec minus honestū est nō tradere occasionē tante tentationi: non solū ꝓpter certitudinē euētus proprij: sed ne nos occasionē prestemꝰ vt alij magis impij ac nocentes fiant. nam siquis factꝰ erga quēq; materia criminis luet penas: quodāmodo persecutorē non declinās: non etiā de persequētis delicto dabit respōsum. Non soluſ autē dominꝰ illic fuit: immo vt nullam daret causam perquirētibꝰ eum: discipulos etiā secum duxit. vnde sequit: Et ibi morabat cum discipulis suis. CHRY. Qualiter putas turbatos discipulos humane videtes eū saluatū? Ipſi aūt q̄ oēs timebāt ⁊ festa celebrāt: tūc occultāt: ⁊ in periculis sunt: sed tamē ꝑmanebāt cū eo fm illud: Vos estis qui permansistis mecū in tentatiōibꝰ meis. ORI. Quo ad anagogiā vero dicatur q̄ iesus diu cum fiducia ambulabat inter iudeos: cum verbū diuinū per ꝓphetas in ipis cōuersabat: sed abijt illuc: nec ē verbū dei inter iudeos. Accessit autē ad villā que est prope desertū: de qua dicit: Multi filij deserte: magis q̄ cōiugate. Villa autē dicit effrem: que interpretatur fertilitas. Fuit autē effraim frater manasse senioris populi oblitioni traditi. post populū eni oblitioni datū ꝑmissum prodijt ex gētibꝰ abūdātia. Discedēs ergo a iudeis dominꝰ: venit in terrā totiꝰ orbis ꝓpe desertā ecclesiā: que dicit ciuitas fecūda: ⁊ ibi morat cū discipulis vsq; nūc. AVG. Ille aūt qui de celo venerat pati: ꝓpinq̄re voluit loco passionis: quia imminebat hora passiōis. vnde sequitur: Proximū aūt erat pascha iudeorum. Habebāt iudei pascha in vmbra: nos in luce. sanguine occisi peccoris iudeoꝝ postes signati sunt. sanguine xp̄i frōtes nostre signāt. Illū diē festū iudei cruētū haberi oīi sanguinē voluerūt. illo die festo occisus est agnꝰ: q̄ eundē diē festū suo sanguine cōsecrauit. Mādatum aūt erat in lege iudeis: vt die festo quo pascha erat oēs vndiq; cōuenirēt: ⁊ illiꝰ diei celebratōe sanctificarent. vnde sequit: Et ascenderūt multi hierosolymā de regione ante pascha vt sanctificarent se ipos. THEO. Ascenderūt autē ante pascha vt purgarēt: quoniā quicūq; peccauerāt inuiti vel ſpōtanei: pascha non celebrabāt nisi ꝑius expiarētur vt moris erat balneatōnibus ⁊ ieiunijs ac rasura: q̄netiā quasdā deputatas oblatōes offerēdo. Vi ergo expiatōem celebrātes: insidiant dōmino. vnde sequit: Querebāt ergo iesum ⁊ colloquebant ad inuicē in tēplo stātes: q̄d putas quia nō venit ad diē festū? CHRY. Insidiabant ei: ⁊ tempus festi tempꝰ faciebant occisionis.

ORI. Et ꝓpter hoc nō dixit pascha domini: sed Judeorū. nam saluator in illo patiebatur insidias. ALCVI. Illi ergo querebāt iesum nō bene. nos aūt queramꝰ eū stātes in templo dei: mutuo nos cōsolādo ⁊ exorādo vt veniat ad diē festū nr̄m: ⁊ sua p̄sentia nos sanctificet. THEO. Sed si talia solum vulgꝰ pageret: videret vtiq; passio ex ip̄eritia ꝓgredi. Sed etiā pharisei p̄cipiūt vt capiat. vñ sequit: Dederāt eni pōtifices ⁊ pharisei mādatū: vt si quis cognouerit vbi sit indicet: vt appḧēdāt eū. ORI. Et attē de q̄ ignorabāt vbi est: oīsum est. ait. eum discessisse. Dices etiā qm̄ insidiātes iesum ignorabāt vbi sit: ꝓpter quod dederūt alia q̄ diuina mādata docētes disciplinas ⁊ mādata hominū. AVG. Nos autez indicemꝰ modo iudeis vbi sit: vtinā velint audire ⁊ apprehendere.

CA.XII.

IEsus ergo ante sex dies pasche venit bethaniam ubi lazarus fuerat mortuꝰ: quez suscitauit iesus. Fecerūt aūt ei cenā ibi: ⁊ martha ministrabat: lazarꝰ uero unus erat ex discūbētibus cū eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici preciosi: ⁊ unxit pedes iesu: ⁊ extersit pedes eiꝰ capillis suis ⁊ domus impleta ē ex odore unguēti. Dixit ergo unꝰ ex discipulis eius iudas scariothis: qui erat cum traditurus. Quare hoc unguentū non uendit trecentis denarijs: ⁊ datum est egenis? Dixit autē hoc: nō quia de egenis pertinebat ad eum: sed q̄ fur erat ⁊ loculos habēs: ea que mittebant portabat. Dixit ergo iesus: Sinite illam: ut in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habebitis uobiscū: me autē non semper habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis quia illic est: ⁊ uenerūt non propter iesuz tm̄ sed ut lazarum uiderēt quez suscitauit a mortuis. Cogitauerūt autem principes sacerdotū: ut ⁊ lazarum interficerent: quia multi propter illum abibant ex iudeis et credebant in iesum.

ALCV. Appropiquāte tpe i q° oīs pati disposuit appropiquit ipe loco i q° eiusdē passiōis dispēsatōnē ꝓficere voluit. vñ dr̄: Je.er.aī sex di. pas. ve. in be-

thaniā. Primo venit in bethaniā: deinde hierosolymā. In hierosolymā quidē vt ibi pateret: in bethaniā vo vt resuscitatio lazari memorie oim artī impmeret. vnde subdit: Ubi fue. laza. mor. quē sus. iesus

THEO. Decima aūt die mēsis agnū iudei capiūt immolādū in festo pasche. extunc. n. festiuitatis plibāt solēnia: qpropter in die que est nona mēsis t pcedit sextū diē ante pascha: epulant splēdide: t exor diū festi bāc diē cōstituūt: quo fit vt iesus quocz pgēs bethaniā cōuiuaret. vñ sequit: Fece. aūt ei ce. t ibi mar. mīstrabat. Per h aūt qō dicit q Martha mīstrabat: insinuat q in illī domo erat ouiuiū. Sz attēde mulieris fidelitatē: nō. n. famulab imponit ministeriū: sed ipamet suscipit. innuere autez volens euāgelista vere resurrectōis lazari signū subdit: La. vo vn erat ex discū. cū eo.

AVG. Viuebat: loquebat: epulabat: veritas oñdebat: infidelitas iudeorū confundebat.

CHRY. Maria aūt nō faciebat coēm famulatū: sed ad solū dīm cōstituit honorē: t non vt ad hoiem accedit: sed vt ad deū. vñ seqt: Ma. er. acce. li. vnguē. nar. pisti. pcio. t vnxit pe. ie. t extersit capil. su. pe. ei

AVG. Nō ait pistici: locū aliquē credere debem vnde erat hoc vnguentū pciosum.

ALCVI. Uel pistici. i. fidelis nec extraneis spēb adulterati. Hec ē illa mulier q quōdā peccatrix ī domo simonis venit ad dīm cuz alabastro vnguenti.

AVG. de cō. euā. Nō aūt hoc in bethania rursus fecit: aliud est qō ad luce narratiōem nō ptinet: sed piter narrat a tb: iobāne. s. matthēo: t marco. q g matthe t marc caput dīi vnguēto illo pfusum di cūt: iobānes aūt pedes: nō solum caput: sed t pedes dīi accipiam pfudisse mulierē. Matthe ēt t marcus recapitulādo ad illū diē redeūt in bethaniā qui erat ante sex dies pasche: t narrāt qō iohes ō cena t vnguēto. Seqt: Et do. imple. ē ex odo. vnguenti.

AVG. sup io. Ad aplm revoca intētōnem q dicit Alijs sum odor vite ad vitā: alijs sum odor mortis ad mortē: oeniz audies hīc ex vnguento isto: quō erat alijs odor bon in v tā: alijs odor bon ī mortē. vnde seqt: Dicit. g vn ex discī. su. iu. scario. q erat eū tradi. Qua. hoc vn. nō ven. ccc. dena. t da. est egenis

AVG. de cō. euā. Qō alij dicunt discipulos murmurasse de vnguēti pcioſi effusiōe: iohes aūt iudaz cōmemorat: puto discipulor noīe iudā significatū: plurali numero p singulari vsurpato. Pōt etiā itelligi q alij discipuli aut senserit hoc aut dixerit: aut eis iuda dicēte psuasum fit: atqz oīm volūtatē matthe t marc verbis etiā exprsserūt. Sed iudas ,pptēa dixerit: qz fur erat: ceteri ,ppter paupū curā. iobānez vo de solo illo id cōmemorare voluisse: cui ex hac occasiōe furādi cōsuetudinē credidit intimādā. nā sequit: Dixit aūt h: nō qz de ege. pti. ad eū: sed qa fur erat t locu. hīs: ea que mitte. portabat.

ALCVI. Portabat ministerio: exportabat furto. nō tūc pīt iudas qñ accepit a iudeis pecuniā vt dīm traderet iam fur erat: dīm pdit sequebat: nō corde sz corpe. Voluit aūt p hoc dīs admonere vt malos tolēm: ne corp xpi dividam. Qui aliqd de ecclia furatur: iude pdito cōpat. tolera malū bon: vt venias ad pmiū bonor: ne īmittaris in penā malor. Exemplu dīi accipite cōuersant in terra. qre habuit loculos cui angeli ministrabāt: nisi quia ecclesia ipius locu los habitura erat? Quare fures admisit: nisi vt eius ecclia fures dū patit toleraret? sed ille q cōsueuerat de loculis pecuniā tollere: nō dubitauit accepta pecunia ipm dīm vēdere.

CHRY. Ideo etiā ei furi exīti loculos cōmisit pauprū: vt oēm abscideret occasiōem. nō. n. habuit dicere: qñ ,ppter pecuniaruz desideriū hoc fecit: eteni sufficiētē habebat ex loculo cōcupiscētie mitigatōem.

THEO. Quidā vero administratōem pecunie susceptisse iudā fatēt: tāqz minimū oīm. nā pecunie administratio doctrie ad ministratiōe inferior est sm q dicūt apli in actib: Nō est equū nos derelinqre verbū dei: t ministrare mēsis.

CHRY. Christus aūt multa cōdescēdōe ad iudā vtēs nō increpauit eū surripiētē: sz coēm in tulit excusatōem. nā seqt: Dixit g ie. sini. il. vt in diē sepul. mee ser. illud.

ALCV. Significat se mortuū t ad sepeliēdū aromatib esse vnguēdū. iō marie cui ad vnctiōem mortui corpis multū desiderāti pvenire nō liceret donatū sit: viuēti adhuc impendē obsequiū: qō p mortē celeri resurrectione pueta nequiret.

CHRY. Rursus etiā ,ppter pditorē remēorat est sepulture. ac si. d. Grauis suz tibi t onerosus sed expecta paz t adibo. t h oīdit cū iudit: Pauperes. n. semp habetis vobiscū: me aūt nō sp habebitis

AVG. Loquebat de pntia corpis sui. nā sm maiestatē suā: sm pudentiā: sm ineffabilē t inuisibilē grām implet qō ab eo dictū ē: Ecce ego vobiscū suz vsqz ad cōsummatōem seculi. Uel alr: In iude pso na significati sunt in eccl'ia mali. si. n. bones: habes xpm: t in pnti p fidē t sacramentū: t habebis semp qz cū hīc exteris: ad illū veniet qui dixit latroni: Do die mecū eris in paradiso. Si aūt male vsaris: videris Ere in pnti xpm: qz baptizaris baptismo xpi: accedis ad altare xpi: sed male viuēdo nō sp hēbis. nō autez dixit Habes: sed Habebis: quia vn malus corp ma lor significat. Sequit: Cognouerunt ergo turba multa ex iudeis qz illic esset: t venerunt nō pp. ie tm: sed vt laza. viderent quē suscitauit a mortuis. Curiositas eos adduxit: nō charitas.

THEO. Uisores. n. suscitati fieri cupiebant: expectātes etiā de inferis aliqd lazaro referēte ppēdere.

AVG. Quia vero tātū miraculū dīi tāta erat eius dētia diffamatū: vt nō possent vel occultare qō factū ē vel negare: cogitauerūt vt lazar interficerent vñ sequit: Cogitauerunt pn. facer. vt t laza. inter. qz mt. pp. il. abi. ex iude. t cred. in iesum. O ceca sentitia qñ dīs suscitare potuit mortuuz t nō possit occisum? Ecce vtrūqz dīs fecit: t lazar mortuū: t seipm suscitauit occisum.

CHRY. Nullū aūt miraculū christi eos ita furere fecit. hoc. n. mirabili erat: t coram multis factū est: t erat inopinabile mortuū quadriduanū videre ambulātē t loquētē. Aliter etiā alli ī aliis putabāt criminari sabbati solutōem: t hac via abducere turbas. hīc aūt qz a nullo bēbāt qri contra iesum: aduersus lazar faciūt conatū. itaqz t ī ceco h fecissent: nisi haberēt accusatiōem de sabbato. Aliter aūt: Ille qdē ignobilis erat: t eiecerūt eū de tēplo. hoc etiā eos mordebat q festinitatē instantē oēs dimittētes bethaniā venicbāt.

ALCV. Christice aūt q añ sex dies venit bethaniā: significat q ille q sex dieb oīa fecerat: t sexto die hoiez creauit ipe sexta mūdi etate: sexta feria: sexta hora redimē mundū venerat. Cena aūt dīica: fides est ecclie q p oīe

etõem opaf. Martha mĩstrat:ẽ fidelis aĩa:opa ſue deuotõis oĩo ipẽdit. Lazar⁹ vn⁹ erat ex diſcũbẽtib⁹ cũ bi q̃ p⁹ pctõz mortẽ reſuſcitati ſunt: ad iuſticiaz vna cũ eis q̃ in ſua pmãſerũt iuſticia:de pñtia vitaꝫ eruitãt:ꝛ celeſtis gr̃e munerib⁹ alũf.ꝛ bene ĩ betha nia celebraf q̃ interptaf dom⁹ obediẽtie: nã eccleſia eſt obediẽtie dom⁹ AVG. Unguẽtũ aũt quo maria vnxit pedeſ ieſu:iuſticia fuit:ideo libra fuit. Erat aũt vnguẽtũ nardi piſtici ꝑciofi. Piſtis grece:fides dicif. Querebas opari iuſticiã: iuſtus ex fide viuit. Unge pedes ieſu bene viuendo. dñica ſectare veſtigia. capillis terge. ſi habes ſuperflua da paupibus:et dñi pedes terſiſti: capilli.n.ſuperflua corpis videtur. ALCV. Et notãdũ q⁹ ꝑmo tũ pedes vnxerat: ꝟ aũt pedes ꝛ caput vnxit. ibi rudimẽta penitẽtiũ: hic iuſticia pfectaꝫ deſignaf aĩaꝫ. p caput.n. dñi ſublimitas diuinitatis: p pedes humilitas incarnatõnis erp̃mif. vel p caput ipe xp̃s: p pedes paupes q̃ ſunt mẽbra ei⁹. AVG. Dom⁹ aũt repleta eſt odore. mũdus implet⁹ eſt bona fama.

In craſtinuz aũt turba multa q̃ uenerat ad diem feſtũ: cũ audiſſent quia uenit ieſus hieroſolymaz: acceperũt ramos palmaꝝ: ꝛ ꝓceſſerũt obuiam ei: ꝛ clamabant: Oſãna: benedictus qui uenit in nomĩe dñi rex iſrael. Et inuenit ieſus aſellũ ꝛ ſedit ſuper eum: ſicut ſcriptũ eſt: Noli timere filia ſyon: ecce rex tuus uenit ſedens ſuper pullũ aſine. Hec non cognouerũt diſcipuli eius primuz: ſed quãdo glĩficatus eſt ieſus: tunc recordati ſunt quia hec erãt ſcripta de eo: ꝛ hec fecerũt ei. Teſtimoniuz ergo phibebat turba que erat cuz eo quãdo lazarũ uocauit de monumẽto: ꝛ ſuſcitauit euz a mortuis. Propterea ꝛ obuiã uenit ei turba: qz audierũt eũ feciſſe hoc ſignuz. Phari ſei ergo dixerũt ad ſemetipſos: Videtis: quia nihil proficimus? Ecce mundus totus poſt eum abĳt.

CHRY. Preceptũ legis erat: vt decima luna primi mẽſis agn⁹ ſiue hed⁹ in domo recluderef vſqz ad quartãdecimã lunã eiuſdẽ mẽſis: qñ ad veſpam immolabaf: vnde ꝛ verus agn⁹ ex omni grege ſine macula electꝰ: p ppli ſanctificatõe immolãd⁹ añ ãqz dies. i. decima luna hieroſolymã aſcendit. AVG. Quãt⁹ aũt fructꝰ apparuerit p̃dicatiõis ei⁹: ꝛ quãt⁹ grex ouiũ ex his que pierãt dom⁹ iſrl vocẽ paſtoris audierit: itẽdẽdũ eſt ex eo q̃d dicif: In craſtinũ aũt tur. mul. que conue. ad di. fe. cũ an. qz ve. ie. hiero. ac ce. ra. palmaꝝ. Rami palmaꝝ laudes ſunt ſignificãtes victoriã qua erat dñs mortẽ moriẽdo ſupatur⁹: ꝛ tropheo crucis de diabolo mortis p̃ncipe triumphatur⁹. CHRY. Oſtẽdebãt aũt qñ de reliq⁹ maiorem q̃z de ꝓpheta opionẽ habebãt de eo. vñ ſeq̃f: Et ꝓceſſe. ob. ei: ꝛ cla. oſan. benedi. qui ve. in no. dñi rex iſrl. AVG. Oſanna vox eſt obſecrãtis: magis affectũ indicãs: q̃z rẽ aliquã ſignificãs: ſicut ſunt in lingua latina: quas interiectões vocat. BED. Eſt aũt cõpoſitũ ex corrupto ꝛ integro. Oſi. n. ſalua: anna obſecrãtis ẽ interiectio. oſi ergo corruptũ: anna eſt integrũ. Benedict⁹ aũt q̃ venit in nomĩe dñi: ſic poti⁹ accipiẽdũ ẽ: vt in nõe dñi: in nõe dei p̃is intelligaf: q̃uis poſſit itelligi etiã in nõe ſuo: quia et ipe dñs eſt: ſed verba ei⁹ meli⁹ nr̃m dirigũt itellectũ. Ego veni in nõe p̃is mei: nõ vtiq; amittit diuinitatẽ: quãdo nos docet humilitatẽ. CHRY. Hoc eſt etiã qõ maxie coegit credẽ in xp̃m omẽs: qñ nõ eſt deo ꝺtrari⁹: ꝛ ꝺ maxie erigebat plebẽ q⁹ ipe dicebat ſe a patre veniſſe. Ex his g̃ vbis colligim⁹ q⁹ de⁹ ẽ. nã Oſanna ſaluos fac interptaf. ſalutẽ autem ſoli deo ſcptura attribuit. Deĩde q: vere eſt de⁹: qz venit in quiũt: nõ qui ducif. hoc. n. ſeruile eſt quodãmodo: illud vo dñicũ. q⁹ etiã dicũt: In nõe dñi: illud idem erga ipm ptẽdit. nõ. n. in nõe ſerui: ſed dñi dicũt illũ venire. AVG. Quid aũt magnũ fuit regi ſcłoz regẽ fieri hoĩm? Nõ. n. rex iſrl xp̃s ad erigẽdũ tributũ vl ferro exercitũ armãdũ: ſz rex iſrl q⁹ mẽtes regat q⁹ in regnũ celoz pducat. q⁹ g̃ rex eſſe voluit iſrl: dignatio ẽ nõ ꝓmotio: miſeratõnis indiciũ: nõ ptãtis augmẽtũ. qui. n. appellat⁹ eſt in terra rex iudeoz: in celis eſt dñs angeloz. THEO. Judei aũt regẽ iſrl ipm nũcupabãt: q̃ſi ſẽſibilẽ regẽ ſõniãtes. Expectabãt nãq; erurgẽ quẽdã ĩ regẽ maiorẽ q̃z fm bũanaz nãm: ſaluaturũ eos a rõanoz turiſditõe. Quõ autẽ dñs venerit oñdit euãgeliſta ſubdẽs: Et inue. ie. aſel. ꝛ ſe. ſu. eum. AVG. Hoc breuif dictũ ẽ. nã quẽad modũ ſit factũ apõ alios euãgeliſtas pleniſſime legif: Pullũ aũt aſine ĩ quo nẽo ſederat: ꝺ. n. apõ alios euãgeliſtas inuenif itelligim⁹ ppl'm gẽtiũ: q̃ legẽ dñi nõ accepat: aſinã vo qz vtrũq; dño adductũ eſt plebẽ ei⁹ q̃ veniebat ex ppl'o iſrl. CHRY. Fecẽ g̃ ꝺ ꝓpbetice aliq̃d figurãs: qñ videlz ĩ mũdũ gẽtiũ populũ vebebat ſubiectũ hr̃e: ꝛ ꝓphetiã quãdã implẽf AVG. Adhibef aũt huic facto ꝓpheticũ teſtimoniũ vt apparet qñ maligni p̃ncipes iudeoz eũ non itelligebãt ĩ quo iplebãf q̃ legebãt. vñ ſeq̃f: Sic̃ ſcriptũ ẽ: No. ti. fi. ſy. ec. rex tu. ve. ti. ſe. ſu. pul. aſine. In illo ppl'o erat filia ſyõ: ipa ẽ hierlz q̃ ẽ ſyõ: cui dr̃ Noli timẽ. illuz agnoſce q̃ a te laudaf: ꝛ noli trepidare cũ patif: qz ille ſãguis fũdif ꝑ quẽ tuũ delictũ delea tur: ꝛ vita redimaf. CHRY. Uel alr: Quia regeſ eorũ ĩtuſti fuerãt: ꝛ eos obnoxios bell' faciebãt cõfideait: ꝺ nõ taf: ſz miſ ꝛ mãſuet⁹: qõ oñdif ab aſino. nõ. n. exercitũ bñs ĩtrabat: ſz aſinũ bñs ſolũ. Unde autẽ euãgeliſte ſapiẽtiã. nõ verecũdabaf p̃ze ignorãtiaz vulgare. nã ſeq̃f: Hec nõ cog. diſc. ei⁹ ꝑ. ſz qñ glo. ẽ ieſus. AGV. i. qñ vturẽ ſue reſurrectõis eñdit: tũc recordati ſũt qz ꝺ erãt ſcripta de eo: ꝛ ꝺ fecerũt ei. i. nõ alia q̃ q̃ ſcpta erãt de eo. CHRY. Hoc ãt igrabãt: qñ ipe nõ revelauit eis. ſcãdalizaſſz. n. eos ſi rex exñs talia paſſur⁹ erat: ꝛ ẽt ñ ſuſcepiſſz ſtatĩ cognitõ nẽ fgni ỏ q⁹ dicebaf: õ fgno ei tpali ꝺ dici putaſſẽt

¶ THEO. Aspice aūt cōsequētiā passiōis: suscitauit lazarū: hoc oīm nouissime reseruās miraculū: ⁊ ob hoc plurimi cōcurrebāt ⁊ credebāt. vnde sequitur: Testimo. er. phi. tur. que cū eo erat qñ vo. la. de mo. ⁊ suſc. eū a mor. ppte. ⁊ ob. re. ei tur. q; au. eū fecit. h̄ signū. Exinde liuor ⁊ insidie. vnde sequit: Pharisei aūt dixe. ad semetip. vide. quia nihil. pfi. Ec. mū. tot⁹ post eū abiit. ¶ AVG. Turba turbauit turbā. Quid aūt inuidet ceca turba: quia post eū abiit mūdus: p quē fact⁹ est mūdus? ¶ CHRY. Mūdū. n. hic turbā dicūt: videt aūt mihi hoc dictū ee eoū qui sani q̄dē erāt: nō audebāt aūt ppalari. demū ab euētu deterrebāt alios: q̄n incōsummabilia tētātes. ¶ THEO. Ac si. d. Quātūcūq; insidiamini: tāto hic augetur ⁊ gloria ei⁹ intendit: q̄s g̃ pfect⁹ de tāt̄is insidiis:

Erant aūt quidā gentiles ex his qui ascenderāt ut adorarēt in die festo. Hi ergo accesserūt ad philippū qui erat a bethsaida galilee: ⁊ rogabāt eum dicētes: Domine uolum⁹ iesum uidere. Venit philippus ⁊ dicit andree. Andreas rursum ⁊ philippus dixerūt iesu. Jesus autez respondit eis dicens: Venit hora ut clarificetur filius hominis. Amen amen dico uobis: nisi granū frumēti cadens in terram mortuū fuerit: ipsum solum manet. Si autez mortuum fuerit: multuz fructū affert. Qui amat animā suā: perdet eam. Et qui odit animā suā in hoc mundo: in uitam eternā custodit eā. Si quis mihi ministrat: me sequat. Et ubi ego sum: illic ⁊ minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit: honorificabit eū pater meus.

¶ BED. Templū domini hierosolymis fitū; adeo erat famosum: vt dieb⁹ festis nō solū vicini: sed etiā multe ex lōginq̄s regiōib⁹ gētes illuc aduenirēt: sic de eunucho cādacis regine ethiopū act⁹ apl̄oū declarat. hac ergo cōsuetudine hi gētiles venerāt adorare. de quib⁹ dicit: Erāt aūt gē. qui. ex his qui ascē. vt ado. in die festo. ¶ CHRY. Prope exītes de cetero vt pseliti fierēt. Fama itaq; audita de christo volūt eum videre. vnde sequit: Hi ergo acce. ad philip. qui erat a bethsa. gali. ⁊ roga. eū di. dñe volu. ie. videre. ¶ AVG. Ecce volūt eū iudei occidē: gētiles videre: sed ⁊ illi ex iudeis erāt q̄ clamabāt: Benedict⁹ q̄ venit in nōie dñi. Et ce illi ex circūcisiōe: illi ex ꝓpucio: vel ut duo pietes de diuerso veniētes: ⁊ in vnā fidem xp̄i pacis osculo cōcurrētes. Sequit: Ue. phi. ⁊ di. andree. ¶ CHRY. Quasi pozi exīti. audiuēat, n. In vitā gētiū nō abieritis: ꝓpterea cū cōdiscipulo cōmunicās magistro refert. vnde sequit: An. rur. ⁊ phi. dicunt iesu. ¶ AVG. Audiam⁹ ergo vocē lapidis angulari. vnde sequit: Je. aūt rñ. eis di. ve. ho. vt cla. fi. hominis Foztitā aliq̄s putat ideo se dixisse glorificatū: q; gētiles eū volebāt videre. nō ita est: sed videbat gētiles post passionē ⁊ resurrectōem suā in oīb⁹ gentib⁹ credituros. Ex occasiōe igit̄ istoz gētiliū qui eū videre cupiebant: annūciat futurā plenitudinem gētium: ⁊ ꝓmittit iam adesse hozā glorificatiōis sue: q̄ facta i celis gētes fuerāt crediture sm illud: Exaltare sup celos de⁹: ⁊ sup oēm terrā gloria tua: sed altitudinē glorificatōis oportuit vt ꝓcederet hūilitas passiōis vñ adiūxit: Amē amē di. vo. Ni. gra. fru. ca. in terraz mor. fue. ipm so. ma. Si autē mor. fu. mul. fru. affert. Se aūt dicebat granū mortificandū in infidelitate iudeoz multiplicādū in fide pplōz. ¶ BED. Je. n. ex semine ꝓarchaz: in agro b⁹mūdi seminat⁹ est. i. incarnat⁹ ē: vt mortiēdo cū multiplicatōe resurgeret sol⁹ mortu⁹ ē: cū multis surrexit. ¶ CHRY. Et q; per smones ita suadebat vtīq; experimēto: q; frumētū magis facit fructū cū mortuū fuerit. Si aūt ex semibus accidit: multo magis in me. Quia igit̄ de reliquo debebat dimittē discipulos ad gētes: videt aūt gētiles ꝓsiliētes ad fidē: oñdit q; tps erat vt ad crucē veniz. Nō. n. ꝓpus eos ad gētes misit: donec iudei offēderet donec crucifixerūt. ⁊ q; de morte sua ꝓuidit discipulos cōtristādos: supabūdātiaz facit smonis dicens nō solū: Si nō mortē meā patiēter sustinueritis: sz etiā: sivosipsi nō moriamī: nullū vobis erit lucr. ⁊ h̄ est q̄ subdit: Qui amat ani. suā p. eā. ¶ AVG. Hoc duobus modis intelligi potest: Qui amat pdet. i. si amas pdes: si cupis vitā tenē in xp̄o: noli mortez timē. p xp̄o. Itē alio modo: Qui amat aiam suā pdet eā. noli amare in hac vita: ne pdas in eterna vita. h̄ aūt q̄ posteri⁹ dixi magis hīc videt euāgelicū sēsuz Sequit enī: Et qui odit ani. su. in hoc mū. in vi. eterna cu. eā. ergo q̄ supza dictū ē: Qui amat: subintelligit in h̄ mūdo. ¶ CHRY. Amat aūt aiam suā i hoc mūdo: q̄ desideria ei⁹ incōueniētia facit. odit aūt eā: q̄ nō cedit ei noxia cōcupiscēti. ⁊ ñ dixit: Qui ñ cedit ei: sz Qui odit eā. Quēadmodū. n. eoz q̄ odio habēt nec vocē audire sustinem⁹: nec visū videre delectabit ita ⁊ aiam cū ꝓia injūgit q̄ deo nō placēt: cū rebemētia auertē oz. ¶ THEO. Quia. n. valde onerosuz erat audire: q; oporteret odire aiam: ꝓsolat⁹ p h̄ quod addit: In h̄ mūdo: tps indicās ptic̄ularitatē. nō. n. in ppetuū iubet aiam odio h̄re: ⁊ emolumētū ponit cū dicit: In vitā eternā custodit eā. ¶ AVG. Sed vide ne tibi subrepat: vt teipm iterimē velit: sic itelligēdo q; debes i h̄ mūdo odisse aiaz tuā. hīc. n. q̄dā maligni atq; ꝓgersi homicide flāmis se donāt: aq̄s ꝓsecāt: ꝓcipitatōe collidūt ⁊ peūt. h̄ xp̄s nō docuit: immo ⁊ diabolo ꝓcipiciū suggerēti respōdit: Vade sathanas. Cū ergo cause articul⁹ venerit: vt hec cōditio ꝓponat: aūt faciendū esse cōtra dei ꝓceptū: aut ab hac vita migrādū: cōminate mortē ꝓsecutoꝛe ibi oderis in hoc mūdo aiam tuā: vt in vitā eternā custodias eā. ¶ CHRY. Dulcis q̄dez est pñs vita his q̄ affixi sunt ei. h̄ vō quis ad celū respexerit: videt quae ibi sunt bona: cito contēnet vitā pñtē. Cum. n. apparuerit melior: contēnit peioz. in hoc ergo nos inducēs xp̄s subdit: Qui mihi ministrat me sequat. i.

me imitet: de morte hoc dicit & de ea q̃ per opa assecutõe. oportz. n. eũ q̃ ministrat eũ cui ministrat sequi. AVG. Quid ergo sit ministrare christo: in ipõ verbis agnoscim⁹ eũ dicit: Si q̃s mi. ministrat. Ministrãt ergo iesu: qui nõ q̃ sua sunt q̃rũt: sz q̃ iesu xpi. h̃ est. n. me seq̃t: vias ambulet meas nõ suas: nõ ea tñ que ad miam ptinẽt corpalẽ: sed oĩa opa bona. ppt xpm faciẽs: vsq; ad illud op⁹ magne charitatis: qõ ẽ aiam p fratrib⁹ ponẽ: sed quo fructu: qua mercede? Sequit: Et vbi ego sum: ibi. & mini. me. erit. Grat] amat & opis quo mistrat ibi pciũ sit eẽ cũ illo. CHRY. Oñdit aũt p h̃ q̃ resurrectio morti succedit. Ubi ãt sum ait: q̃ in celis añ resurrectiõem xps fuerat. igit illic trãsmigremur aĩo & mẽte. Sequit: Si q̃s mihi mistra. honorificabit eũ pa. me⁹. AVG. Per h̃ itelligit ex posuisse vt supra dixerat: illic & mister me⁹ erit. nam quẽ maiorẽ honorẽ accipere poterit adoptat⁹ q̃s vt sit vbi est vnic⁹? CHRY. Nõ aũt dixit: Ego honorificabo eũ: sed pater meus. nondũ. n. de eo decentẽ opinionẽ habebãt: sed maiorẽ de patre.

¶ Nũc anima mea turbata ẽ. Et qd dicaz? Pater saluifica me ex hac hora. Sed ꝓpterea veni in horam hãc. Pater clarifica nomẽ tuũ. Venit ergo vox de celo dicens: Et clarificaui: & iterũz clarificabo. Turba ergo que stabat & audierat: dicebat tonitruũ eẽ factũ. Alij aũt dicebãt: Angelus ei locutus ẽ. Rñdit iesus & dixit: Non ꝓpter me hec vox venit sed ꝓpter uos. Nũc iudicium ẽ mundi. Nũc princeps hui⁹ mundi ejcietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra: omnia trahã ad meip suũm. Hoc aute dicebat significans qua morte esset moriturus.

CHRY. Quia dñs ad passiõem discipulos exhortat⁹ fuerat: ne dicãt q̃ ipe extra dolores exñs humanos facile de morte philosophat: & nos admonz ꝓ h̃ q̃ ipe ẽ sine piculo oñdit q̃ & ipe in agonia fit: tñ pp utilitatẽ mortẽ nõ renuit. vñ dicit: Nũc anima mea turbata ẽ. AVG. Audio qui in h̃ mũdo odit aiam suã: in vitã eternã custodit eã: & mũdũ cõtẽnẽ accẽdo: & in cõtrario modo nihil ẽ vite hui⁹ tot⁹ q̃s tũlibet fuerit plixior vapor: ꝓ amore eternor trpalia mihi cũcta vilescũt. & rursũ dñm audio dicẽtẽ: Nũc aĩa mea turbata ẽ. Seq̃ iubes aĩam meã: sz turbari video aĩaz meã: q̃le fundamẽtũ q̃rã si peꝛ succũbit? Agnosco dñe miam tuã: nã q̃ charitat] volũtate turbaris: mltos i corpe tuo q̃ sue infirmitatis necessitate turbãt: ne despãdo peant cõsolaris. In se g̃ caput nr̃m suscepit mẽbror suor affectũ: & iõ nõ ẽ ab aliquo turbat⁹: sz sic de illo supra dictũ est turbauit semetipm. CHRY. Appropiqu ys. n. de reliquo cruci qõ hũanũ ẽ oñdit: & nam nõ volẽtẽ mori: sz ꝓpti adherẽtẽ vite oñdẽs qñ nõ extra hũanas passiões erat. sicut. n. esurire nõ crimẽ ẽ: ita neq; ꝓpter vitam appetẽ. christ⁹ aũt corp⁹ a ꝓpto mũdus hẽbat: non a nãlib⁹ necessitatib⁹ exutũ. h̃ igit dispẽsatõis ẽ: ñ veritatis. AVG. Penitz hõ q̃ seq̃ vult: audiat q̃ hora seq̃t: accessit forte hora tribul: ꝓponit optio: aut faciẽde iniq̃tat]: aut subeũde passiõis. turbat aĩa infirma. audi g̃ qd subiũgit: Et qd dica? BED. Hoc est qd aliud nisi vt mẽbra mea instruant? Pr saluifica me ex hac hora? AVG. Docuit te quẽ tuoces: cui⁹ volũtatẽ tue volũtati ꝓponas. non iõ tibi videat ex alto diffidẽ: q̃ te vult ab ũtio ꝓficẽ: hois suscepit infirmitatẽ vt doceat ꝑistatũ dicẽ: nõ qõ ego volo: sz qõ tu vis. vñ & h̃ subdit: Sz pp. ve. i ho. hãc: pater gloꝛi. no. tu. i sua. s. passiõe & resurrectiõe. CHRY. q. d. Nõ hñdo quid dicã: ereptõem q̃rẽs: Propter ea. n. veni i horã hãc. ac si dicat: Etsi turbemur & tumlt tũ patiamur: ñ fugiam⁹ mortẽ: q̃ ego nũc turbat⁹ ñ dico vt effugiã: oz. n. ferre qõ supuẽit. ñ dico: Eripe me ex hora hac: sz Sz dico. s. clarifica nom̃ tuũ. oñdit. n. q̃ñ ꝓ vitate moꝛiẽ: gl̃ia dei h̃ vocãs: & h̃ eueniꝛ: futuꝛ. n. erat: vt p⁹ crucẽ ꝑueꝛteret orbis terarũ & cognoscẽt nomẽ dei & colẽt: nõ solũ pãs sz etiã filij: sz tñ h̃ silet. Seq̃t: Ue. g̃ vox de ce. di. Et clari. & iteꝛ clarificabo? GRE. xviij. mo. Nmõi vbis p ãgelũ loquit⁹? Et cũ nil i imagine oñdit: sz supne voci verba audiũt. & nimiꝛ de celestib⁹ loq̃ns vba sua q̃ audiri ab hõib⁹ voluit: rõnali creatura admistrãte formauit. AVG. Clarificaui aũt dic añq̃ facere mũdũ. & iteꝛ Clarificabo. cũ resurgz a mortuis. Ut alr Clarificaui. cũ de vgie nat⁹ ẽ: cũ miracula mlta fec cũ descẽdẽte spũsco i spẽ colũbe mõstrat⁹ ẽ. & iterũ Clarificabo. cũ resurget a mortuis: cũ exaltabit supa celos de⁹ & sup oẽm terrã gl̃ia ei⁹. Seq̃t: Tur. g̃ que sta. & au. di. to. fa. ee? CHRY. Apta qdẽ & bñ significatiua erat vox: sz cito ab eis euolauit q̃si a grossioꝛib⁹ & carnalib⁹ & defidiosis: & bi qdẽ sonitũ tñ retinuerũt: alij vẽo qñ articulata erat vox nonerãt: qd aũt significauit ñ adhuc de qb⁹ subdit: Alij dicebãt Angel⁹ ei locut⁹ ẽ. Seq̃t: Rñ. ie. & di. Nõ ꝓp. me hec vox ve. sz ꝓ. vos. AVG. Dic oñdit illa voce ñ sibi indicatũ qõ iã sciebat: sed eis qb⁹ indicari oportebat. Sicut aũt vox illa nõ ꝓpter eũ facta est: sed ꝓpt eos sic anima eius: nõ ꝓpter ipm sed ꝓpter eos turbata est. CHRY. Ad illud enĩ instat vox patris qõ semper dicebãt: quoniã nõ est ex deo. qui. n. a deo glorificat: qualr nõ est ex deo? Ubi vide q̃ humilia ꝓpt eos facta sunt: nõ quasi filio auxilio indigẽte. Quia ergo dixit Clarificabo: ostẽdit cõsequẽter & moduz glorie. nam sequit: Nũc iudiciũ est mũdi. AVG. Judiciũ. n. qõ in fine expectat erit ꝓmiorum penarũq; eternarũ. dicit etiã iudiciũ nõ dãnatiõis: sz discretõis: hoc vocabat hic iudiciũ discretõez. s. & a suis redẽptis diaboli expulsionẽ. vnde sequit: Nũc ꝑnceps mũdi ejcit foras: absit vt diabolũ ꝑncipem mundi ita dictũ existimemus: vt euz celi & terre dominari posse credam⁹: sed mund⁹ appellat in malis hominib⁹ qui toto orbe terraꝝ diffusi sũt. Sic ergo dictũ est: Princeps hui⁹ mũdi. i. ꝑnceps malorũ hominũ: qui habitant in mundo. Appellatur etiã mũdus in bonis: qui similiter ꝓ totũ orbẽ terrarũ diffusi sunt: ideo dicit apostolus: Deus erat in christo

mūdum recōciliās sibi.hi sunt:ex quorum cordibus p̄ncipes mūdi eiciēt foras.p̄uidebat.n.dominꝰ post passionē ꝛ glorificationē suā p̄ vniuersū mūdū mꝭtos pplos credituros:in quoꝝ cordibꝰ diabolꝰ intꝰ erat:cui qñ ex fide renūciāt eiciēt foras.Sed nunq̄d de cordibꝰ veteꝝ iustoꝝ nō est electꝰ foras:quō g̃ dictū est nūc eiciēt foras:nisi q̄ tunc qō in bōibꝰ pauciſſimis factū est:nūc in multis magnisq̄ populis iā mor futurū esse p̄dictū é.Quid g̃ ait: Quiapiā:quia diabolꝰ eiciēt foras:iā fidelīū neminē tētat:immo tē tare nō cessat:sed aliud est intrīsecꝰ regnare: aliud foris ecꝰ oppugnare. CHRY.Sed q̃le est istud iuꝺiciū quo diabolꝰ foras eiciēt:exēplo id faciā manifestū:fit aliq̄s debitores expetēs ꝛ feriat:ꝛ in vincula mittat.Deide ex eadē demētia:ꝛ eū qui nihil debet sub eūdē carcerē ducat:hic ꝛ eoꝝ que i alios fecē dabit vindictā:ita ꝛ in christo factū é.Foꝝ.n.q̄ diabolꝰ in nos fecit: p̄ ea que in christū ausus é sustinebit vidictā.ꝛ ne quis dicat:Qualr mittet foras:si tentabit subiūgit: Et ego si exal.fue. a ter.om.tra.ad meipm.Qualr.n.tentat qui ꝛ alios trahit:hoc autē plꝰ fuit dicere q̃ resurgā.Si.n.hoc dixisset: nōdum manifestū eēt qō trahēt.dicendo vō Trahā:vtrūq̄ demōstrat. AVG.Sz q̄ oīa trahit:nisi ex qbꝰ diabolꝰ eiciēt foras:nō aūt dixit Oēs:sz Oīa:nō.n.oīm est fides.nō itaq̄ ad vniuersitatē boīm retulit:sz ad creature integritatē.i.spīm ꝛ aīam ꝛ corpꝰ ad illō.s. qō intelligimꝰ q̄ viuūmꝰ:q̄ visibiles sumꝰ:aut si oīa ipſi boies intelligēdi sunt:oīa p̄destinata ad salutē possumꝰ dicere:aut certe oīa boīm genera fm innumerabiles differētias quibꝰ inter se p̄ter sola peccata boies distāt. CHRY.Qualr igit supra dixit:qñ pater trahit:qnia.s.filio trahēte pater trahit . Dicit aūt Trahā:qñ a tyrāno detētos:ꝛ p̄ seipos nequeūtes accedere:ꝛ illiꝰ manꝰ effugē. AVG.Sz si exaltatꝰ uq̄ fuero a terra:hoc est cū exaltatꝰ fuero:non .n.dubitat futuꝝ eē qō venit implē.nā exaltatōem suā dixit in cruce passionē. vnde euāgelista subdit: Hoc aūt dixit significās qua morte eēt moriturus.

¶ Respōdit ei turba. Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet i eternū. Et quō tu dicis oportet exaltari filiū hois? Et qs é iste filꝰ hois? Dicit ergo eis iesus: Adhuc modicū lumē in uobis est. Ambulate dū lucē habetis:ut nō uos tenebre ꝯphēdāt. Et q ambulat i tenebris nescit quo uadat. Dū lucē habetis:credite in luce:ut filij lucis sitis. Hec locutꝰ é iesꝰ:ꝛ abijt ꝛ abscōdit se ab eis.

AVG.Cum intellexissent iudei q̄ dominus de sua morte dixisset:p̄ponūt ei qōem quō se dicēt moriturū.vñ dī: Rndit ei turba. Nos audi.ex le.q: christꝰ manet in eter.quō tu di.oportet exal.filiū hois. Memoriter tenuerūt q̄ dominꝰ assidue dicebat se esse filiū hominis.nam hoc loco nō dixit:Si exaltatꝰ fuerit filiꝰ hominis.sed superiꝰ dixerat: Venit hora vt clarificetur filiꝰ hominis. hoc ergo in animo retinētes inquiūt:Si christꝰ manet in eternū:quomodo exaltabit a terra.i.quō crucis passiōe morietꝰ: CHRY. Dinc est videre:qñ multa eoꝝ que pabolice dicebātur intelligebāt.qz.n.p̄uenit de morte disputās: audiētes hic exaltatōem suspicati sunt h̄. AVG.Ut h̄ eū dixisse intelligebāt:qō facē cogitabāt.nō g̃ eis verboꝝ istoꝝ obscuritatē aperuit infusa sapiētia:sz stimulata cōsciētia. CHRY.Et vide qualr malicioſe interrogāt.nō.n.dixerūt: Nos audiuimꝰ ex lege: quia christꝰ nihil patit̄.In multis.n.scripturaruꝫ locis:ꝛ passio ꝛ resurrectio simul ponit̄:sed qñ manꝫ in eternū.ꝛ nimirū hoc nō erat cōtrariū.Immortalitati eni p̄ passiōem nō est factū impedimētū:sz esti mauerūt p̄ hoc oīdere eū nō esse christū:qñ christꝰ manet in eternū.deinde subdūt: Quis est iste filius hois?ꝛ hoc malicioſe.q.d. Nō dicas q̄ p̄pter odiuꝫ tuū hoc dicamꝰ:ecce.n.nō nouimꝰ de quo dicis.Sz christꝰ nūdit:ostēdēs qñ passio nō p̄hibet manē eū in eternū.vnde subdit:Dixit ergo eis iesus : Adhuc modicū lumi.in vobis est.q.d. Adhuc quo tempe ego luxꝰ vobiscū sum:p̄ hoc ostēdēs q̄ mors eiꝰ translmutatio est.eteni lux solaris nō interimit̄ : sed pax recedēs rursus apparet. AVG.Vel aliter:Modicū lumē in vobis est.p̄ hoc q̄ intelligitis:q: christꝰ manet in eternū:ergo ambulate:accedite: totū ielligite:ꝛ moriturū christū ꝛ victurū in eternū oū lucem habetis. CHRY.Hoc dicit̄ tempꝰ totū p̄ntis vite: ꝛ ante crucē ꝛ post crucē.multi.n.pꝰ crucē crediderūt in eū:vt nō tenebre vos ꝯphendāt:hi.s.eo modo crediderit̄ christi eternitatē:vt negetis in eo mortl humilitatē.Sequit̄:Et qui am.in tene.ne.q̄ vadat.

CHRY. Quāta veniq̄ iudei nūc agūt ꝛ nesciunt quid agūt:sed vt in tenebris ambulātes:putāt rectā incedere viā cōtra vadūt. p̄terea subdit:Dū lucem habetis:credite in lucē. AVG.i.dum aliquid veri habetis credite in veritatē:vt renascamini veritati. vnde sequit̄:Ut filij lucis sitis. CHRY.Quod est filij mei. In p̄ncipio aūt euangelista dicit:q̄ ex deo nati sunt:hoc est ex patre.hic aūt ipe dicit boſ generare:vt discas quoniā vna est actio patris ꝛ filij. Et sequit̄:Hec locutꝰ est iesus:ꝛ abiit ꝛ abscōdit se ab eis

AVG. Non ab eis qui credere ꝛ diligere ceperūt sed ab eis qui videbāt:ꝛ inuidebant. Cum autem se abscondit:nostre infirmitati cōsuluit: nō sue potestati derogauit. CHRY.Sed cum nec lapides lenarēt nec blasphemarēt:cuiꝰ gratia occultatus est: Nouerit furoꝛē in eis seuientē:ꝛ nō expectauit:vt in opꝰ exirēt:sed occultat̄ mitigās eoꝝ inuidiā.

¶ Cum aūt tāta signa fecisset coraꝫ eis:non credebant in euꝫ: ut sermo ysaie impleretur quē dixit:quis credidit auditui nr̄o: ꝛ brachiuꝫ domini cui reuelatū é? Propteria nō poterāt credere:q: iterū dixit ysaias: Excecauit oculos coꝝ ꝛ idurauit coꝝ coꝝ ut non uideant oculꝫ:ꝛ nō intelligant coꝛde:ꝛ conuertātur ꝛ sanez

eos. Hec dixit ísaias qñ uidit gloriam ei⁹: ⁊ locut⁹ est de eo. Uerūtamē ⁊ ex pricipibus multi crediderūt in eū: sed ꝓpter phariseos nō cōfitebā tur: ut de synagoga nō ejicerentur Dilexerūt enim gloziam hominuz magis q̄z gloziam dei.

CHRY. Nouerat oīs feruētē aīm iudeoꝝ: ⁊ occasionē meditantē: ⁊ ideo occultat⁹ē. ⁊ hoc ĩsinuauit euāgelista subdēs: Cū aūt tā.sig.fe.co.eis nō cre.ĩ eum. THEO. Nō aūt modice iniq̄tatis fuit tātis signis nō credere: ea ꝙ signa commemozat q̄ supza sunt posita. CHRY. Ne q̄s aūt dicat: Cui⁹ gr̄a venit christ⁹?: nō nouerāt q⁹ nō ei intēderēt. ⁊ ideo ad hoc ecludēdū inducit etiā ꝓphetas hoc sciētes. ꝓp qō sequit: Ut ser.isa. ꝓ.imple. quē dixit: Do. q̄s cre. au.no. ⁊ bra. do. cui reue. est? ALCV. Quis ꝓ rari tate posuit: q̄ qō sancti ꝓphete a deo audierūt: ⁊ pplo p̄dicauerunt: pauciss̄imi crediderūt. AVG. Satis aūt oñdit brachiū oñi ipm dei filiū nuncupatum: nō q⁹ de⁹ pater figura detinet carnis humane: sed q̄a oīa p ipm facta sunt: ideo brachiū oñi dictuz est. Si enim aliquis homo tanta potestate pzeualēt vt sine vllo motu coꝛpis sui quod diceret fieret vbū eius: brachiū ei⁹ esset. Nō aūt patet occasio errozis his qui dicūt: q̄a sol⁹ pater est: si brachiū ei⁹ est fili⁹ nō.n.one: sed vna ꝑsona est homo ⁊ brachiū eius. nō intelligētes quomodo verba de reb⁹ alijs ad res alias ꝓpter aliquā similitudinē trāsferant. Quidaz aūt inter se musitāt: que culpa fuit iudeoꝝ: si necesse erat vt sm̄o ysaie impleret? Quib⁹ respōdem⁹ deū p̄sciū futuroꝝ per ꝓphetā p̄dixisse: infidelitatē iudeoꝝ nō fecisse. nō.n. ꝓpterea quēq̄ de⁹ ad peccandū cogit: quia futura hoīm peccata iā nouit. ipsoꝝ .n.p̄sciuit peccata nō sua. fecerūt ergo peccatū iudei q̄ō facturos esse p̄dixit: quē nihil latet. CHRY. Quod ergo dixit: vt sermo ysaie ꝓphete impleret: ly Ut nō causale ē: sz̄ euēt⁹. Nō.n. q̄ dixit ysaias ñ crediderūt: sz̄ q̄a nō erāt credituri: ꝓpterea ysaias dixit. AVG. Sed ea que sequūt: ꝑfūdioꝛē faciūt q̄ōem adiugit.n. ⁊ dicit: Propterea nō po.cre. q̄a ite. dixit isa. Exce.ocu.eo. ⁊ indu.coꝛ eo. vt nō vi.ocu. ⁊ intel. coꝛ. ⁊ cōuer. ⁊ sa.eos. Si.n. credere non poterāt q̄ō peccatū est hoīs nō faciētis q̄ō nō p̄ōt facere: Et q̄ō est grauⁱ ad deū causa refert. q̄quidē ipe excecauit oculos eoꝝ: ⁊ indurauit eoꝝ coꝛ.nō.n.b̄ saltē de diabolo dicit: sed de deo. sed quare nō poterant credere: rñsio: q̄a nolebant. Sicut.n.q⁹ oīs negare seipm nō p̄ōt: laus est volūtatis diuine: ita q⁹ illi nō poterāt credē: culpa est volūtatis hūane. CHRY. Hoc aūt ⁊ in cōi cōsuetudine custodit: vt cū q̄s dicat: Nō possum amare illū: vehemētia volūtatī potētiā dicit. sed euāgelista dicit: Nō poterāt: vt ostēdat q̄ñ ipossibile est mētiri ꝓphetā: nō tñ ipossibile erat eos credē. nō.n. hec p̄dixisset: si crediturī eēnt AVG. Sed aliā cām inq̄t dicit ꝓpha: nō volūtates eoꝝ. q̄.l. Excecauit oculos eoꝝ ⁊ c̄. sed b̄ est etiaz eoꝝ volūtatē meruisse rñdēdo. Sic.n. excecat ⁊ obdurat de⁹ deserēdo ⁊ nō adiuuādo: q⁹ occulto iudicio facere p̄ōt in quo nō p̄ōt? CHRY. Neq̄.n. deliq̄t nos: nisi voluerim⁹ nos sm̄ illud osee: Oblit⁹ es legis dei tui: obliuiscar ⁊ ego tui. hec dicit oñdēs nos ip̄e derelictōem: ⁊ cām fieri p̄dit ōis. Sicut.n. sol infirmū offendit visum: nō ex ꝓpa natura: ita fit in his qui nō attēdūt dei ꝛmones. terrens aūt audiozes scꝑtura dicit: Excecauit ⁊ indurauit. AVG. Nō aūt addidit: Et cōuertā ⁊ sanē eos. vtrū subaudiendū sit. i. nō cōuertā. eteni cōuersio de illi⁹ gr̄a est: an forte ⁊ hoc de supne medicine mia factū intelligēdū: vt q̄ñ supbe suā iusticiā constituere volebāt adhuc deserēt ⁊ excecarēt: vt offenderēr i lapidez offensiōis: ⁊ ilerent facies eoꝝ ignominia: atq̄ hūliari quererēt nō suā qua inflat supb⁹: sed iusticiā qua iustificat impi⁹. hoc.n. multis eoꝝ pfecit in bonū: q̄ de suo scelere cōpūcti: in xp̄m postea crediderunt. Sequit: Hoc dixit isa. q̄ñ vi. glo. ei⁹ ⁊ lo. est de eo. Uidit aūt nō sicuti est: sed modo quodā significatiuo: sicut ꝓphete visio fuerat informanda. Nemo g̃ vos fallat eoꝝ qui dicūt: inuisibilē p̄m ⁊ visibilē filiū: qui putāt eū cē creaturā. In forma.n. dei in q̄ eq̄lis est patri etiā filⁱ inuisibilis est. vt aūt ab hōib⁹ videret: formā sui accepit. oñdit etiā se anteq̄s susciꝑet carnē oculis hoīm: sicut voluit in subiecta creatura nō sicuti est. CHRY. Gloriā aūt hic dicit visiōem sedētis in throno excelso: ⁊ alia que ibi dicūt. vnde sequit: Et lo. est de eo. hoc. s. vidi deū sedētē. ⁊ q⁹ audiuit vocem dicentē: quem mittam: ⁊ quis ibit nē. Sequitur: Uerūtamē ex p̄cipib⁹ multi crediderūt in eum: sed ꝓpter phariseos nō cōfitebant: vt de synagoga nō ejicerent. dilexerūt.n. magis gl̄iam hominū q̄s gl̄iam dei. ALCV. Gloria dei est publice cōfiteri christū. gloria hominū est in mūdanis gloriari. AVG. Nos ergo imꝛobauit euāgelista: qui in hoc gr̄essu fidei si ꝑficeret ꝙ amoꝛē: que humane gl̄orie sunt ꝑficiēdo superāret.

Jesus aūt clamauit ⁊ dixit: Qui credit in me: non credit i me: sed in eum qui misit me. Et qui uidet me uidet eum qui misit me. Ego lux in mūduz ueni: ut omnis qui credit in me in tenebris nō maneat. Et siqs audierit uerba mea ⁊ nō custodierit ego nō iudico eū. Nō eniz ueni ut iudicē mūdū: sed ut saluificē mūdū Qui spernit me: ⁊ nō accipit uerba mea: habet qui iudicet eū. Sermo quē locut⁹ sū: ille iudicabit eū in nouissimo die. Quia ego ex meipo nō suz locutus sed qui misit me pater: ipse mihi mādatuz dedit q̄d dicaz: ⁊ q̄d loquar? Et scio quia mādatuz ei⁹ uita eterna est. Que ergo ego loquoꝝ: sicut dixit mihi p̄r sic loquoꝝ.

CHRY. Quia amor humane glorie p̄ncipes credētes ꝯfiteri ꝓhibebat: dñs ꝯtra hꝫ eis loquit. vñ dr Je. aūt cla. ⁊ di. Qui cre. in me: nō cre. in me ſz in eū qui me miſit. q. d. Quid formidatis credere in me: ī deū fides ꝓuenit ꝑ me. AVG. Quia enī homo apparebat hōib⁹ cū lateret de⁹: ne putarēt eū hoc eſſe tm̄ qđ videbāt talē ac tantū ſe volēs credi: qualis ⁊ quāt⁹ eſt p̄r: Qui credit in me inquit: nō credit in me. i. in hoc qđ videt: ſed in eū qui me miſit. i. in patrez. nā ſi putauerit eū br̄e filios ſm grām: nō aūt br̄e filiū equalē ſibi atq; coeternū: nec credit in p̄ez qui eū miſit: quia nō eſt hoc pater qui eū miſit. Ne aūt putarēt ſic voluiſſe intelligi p̄dm: tanq; multoꝝ filioꝝ ꝑ grām generatoꝝ: nō vnici verbi equalis ſibi: cōtinuo ſubiecit: Qui videt me: videt eū q̄ miſit me. q. d. Uſq; adeo nihil diſtat inter eum ⁊ me: vt qui me videt videat eum qui miſit me: apl̄os ſuos certe ipe dñs miſit: nunq; tū aliq̄s eoꝝ dicē auderet: Qui credit in me. Credim⁹ enī apl̄o: ſed nō credimus in apl̄m. Fili⁹ aūt recte vnigenit⁹ dicit: Qui credit in me: nō credit in me: ſed credit in eū qui me miſit. vbi nō a ſe abſtulit credētis fidē: ſed voluit in forma ſerui remanere credētē. CHRY. Uel dicit: Qui credit in me ꝛc̄. q. d. Qui fluminis accipit aquā: nō eā que eſt fluminis accipit: ſed eā que eſt fontis. volēs aūt oſtendere qm̄ nō eſt credere in dr̄m: nō credētē ī eū ſubiūgit: Qui videt me: videt eū qui me miſit. qđ igit̄: Coꝝp⁹ eſt de⁹: nequaq; ſed cōſideratio veri q̄ē ꝑ intellectū: hic viſio dicit̄. deinde oſtendit eā q̄ ad p̄m cognitōem: in hoc qđ ſubdit: Ego lux ī mūdū veni. quia enī pater lux vocat̄: vbiq; eo hic vtit̄ noīe lucē aūt ſe hic vocauit: eo q̄ ab erroꝛe eripit: ⁊ intellectuales tenebꝛas ſoluit. vnde ſubdit: Ut oīs q̄ credit in me: in tenebꝛis nō maneat. AVG. In q⁹ ſatis manifeſtat oēs ſe in tenebꝛis inueniſſe: ſed ne in eis tenebꝛis maneāt: in quib⁹ inuēti ſunt: debent credere in lucē que venit in mūdū. dixit quodā loco diſcipulis ſuis: Uos eſtis lux mūdi. nō tm̄ eis dixit: Uos lux veniſtis in mūdū: vt oīs q̄ credit ī vos in tenebꝛis nō maneat. lumina ergo ſunt oēs ſancti ſed credēdo illuminātē ab eo a quo ſiq̄s receſſerit tenebrat̄. CHRY. Ut aūt nō exiſtimet q⁹ ꝓpter imbecillitatē eos qui ip̄m ꝛtēnūt: illeſos dimittat ſubiūgit: Et ſiquis audierit verba mea: ⁊ nō cuſtodierit ea: ego nō iudico eū. AVG. Intelligēdū eſt: Modo nō iudico eū: cū alio loco dicat: Pater omne iudiciū dedit filio. quare aūt modo nō iudicat oīdit ſubdēs: Nō enī veni vt iudicē mūdū: ſed vt ſaluſficē mūdū. i. ſaluū faciā mūdū. nūc ergo eſt temp⁹ miſericoꝛdie: poſt erit iudicij. CHRY. Deinde vt nō pigriozes ex hoc fiāt terribile ſubdit iudiciū: Qui ſpnit me ⁊ nō accipit verba mea: habet qui iudicet eū AVG. Nō dixit: Ego nō iudico eū in nouiſſimo die, hoc enī eſſet ꝛtrariū illi ſentētie: Omne iudiciū dedit filio. Expectātib⁹ aūt quiſnā eſſet ille ſecutus adiūxit: Sermo quē locut⁹ ſum: ille iudicabit eū in nouiſſimo die. Satis manifeſtauit ſeip̄m in nouiſſimo die iudicaturū: ſeip̄m quippe locut⁹ eſt: ſeipſū annūciauit. aliter itaq; iudicabūt qui nō audierūt: aliter qui audierūt ⁊ cōtēpſerūt. AVG. i. de trini. Ideo aūt iudicat verbū qđ locut⁹ eſt fili⁹: quia non ex ſe locut⁹ eſt fili⁹. vnde ſequit̄: Quia ego ex meipo nō ſum locut⁹. ꝑ qđ intelligi voluit. Ego nō ex me nat⁹ ſum. Quero itaq; quō intelligam⁹: Ego nō iudicabo: ſed verbū quod locut⁹ ſum iudicabit: cū ipe ſit verbū patris quod loquit̄. vel ita: Ego nō iudicabo ex poteſtate humana: quia fili⁹ hoīs ſum: ſz ego iudicabo ex poteſtate verbi dei: quia filius dei ſum. CHRY. Uel aliter: Ego nō iudico eū. i. nō ſū cauſa pditōis eius: ſed ipe qui verba mea ſpnit. Uerba enī que modo locut⁹ ſum in ordine ſtabūt accuſatoꝛis omnē tollētia excuſatōnem: ⁊ hoc eſt quod ſubdit: Sermo quē locut⁹ ſum: ille iudicabit eū. ⁊ q̄s ſmo: Quia ego ex meipo nō ſum locut⁹: ſed qui miſit me pater: ipe mihi mādata dedit: quid dicā: ⁊ qđ loq̄r. Omnia igit̄ hec ꝓpter eos dicebāt̄: vt nullā habeāt excuſatōez. AVG. Mādatū aūt nō qđ fili⁹ nō habeat pater dedit: ſed in ſapiētia patris quod eſt verbū patris omīa mādata ſunt patris. Dicit̄ aūt māda tū datū: q̄ nō eſt a ſeipo cui dicit̄ datū: ⁊ hoc ē dare filio id ſine quo nūq; fili⁹ fuit: qđ eſt gignere filiū q̄ nūq; nō fuit. THEO. Cū enī vbū patris exiſtat fili⁹: ⁊ que ſunt in mēte patris reuelat in integrum: mādatū accepiſſe dicit: quid ſit dictur⁹ ⁊ qđ loq̄tur. Sicut etiā noſtrū verbū ſi verū fateri volum⁹: ea ꝓfert que ſuggerit mens. Sequit̄: Et ſcio quia mandatū ei⁹ vita eterna eſt. AVG. Si ergo vita eterna eſt ipe fili⁹: ⁊ vita eterna eſt mādatū patris: qđ aliud dictū eſt: niſi quia ego ſum mandatū patris. ꝓinde ⁊ id quod adiūgit: Que ergo ego loquor: ſicut dixit mihi pater ſic loquor. nō accipiam⁹: Dixit mihi: q̄ſi ꝑ verba locut⁹ ſit vnico verbo. dixit ergo pater filio id ſine quo nūq; fili⁹ fuit: ſicut dedit vitā filio: ñ qđ neſciebat vt nō habebat: ſed qđ ipe fili⁹ erat. Quid ē aūt: Sicut dixit mihi ſic loquor: niſi verbū loquor. Ita ille dixit vt verax: ita iſte loq̄t̄ vt veritas: verax aūt genuit veritatē: quid ergo iam diceret veritati: non enim imꝑfecta erat veritas cui verum aliquod adderetur.

CA. XIII.

Ante diez feſtū paſche ſciēs ieſus quia uenit hoza eius ut trāſeat ex hoc mūdo ad patrem: cuz dilexiſſet ſuos qui erāt in mūdo in finez dilexit eos. Et cena facta cuz diabolus iam miſiſſet in coz ut traderet eum iudas ſimonis ſcariothis: ſciens quia omnia dedit ei pater in manus: ⁊ qa a deo exiit ⁊ ad deū uadit ſurgit a cena: ⁊ pōit ueſtimēta ſua: ⁊ cū accepiſſet litheū p̄cixit ſe. Deide miſit aquā i peluim ⁊ cepit lauare pedes diſcipl̄oꝝ: ⁊ extergere lintheo quo erat p̄ecictus.

THEO. Quia dñs trāſmigratur⁹ erat de p̄ſti ſeculo: explicat qualē erga ſuos amicitiā gerēt. vñ dr Ante di. fe. paſ. ſci. ie. q: ve. ho. ei⁹ vt trā. ex hoc mūdo ad pa. cū diler. ſu. q̄ erāt in mū. in fi. di. eos. BED. Plurimas ſiqdē feſtiuitates iudei hēbāt: ſz apō eos

ſſignioꝛ atq; celebrioꝛ erat paſche feſtiuitas: ꝓpter quod ſignāter dicit: Añ diem feſtū paſche. AVG. Paſcha nō ſicut q̄dam eſtimāt grecū nomen eſt ſed hebraicū. oppoꝛtuniſſime tñ occurrit in hoc noīe q̄dam cōgruentia vtrarūq; linguaꝝ. qꝛ enī pati grece paſchin dicīt: ideo paſcha paſſio putata eſt: vl hoc nomē a paſſione ſit appellatum. in ſua vero lingua hoc eſt in hebꝛea paſcha trāſitus dicīt. ꝓpterea q̄a tunc ꝑmū paſcha celebrauit ppl's dei qñ ex egypto fugiētes: rubꝛū mare tranſierunt. nunc ḡ figura illa ꝓphetica in veritate cōpleta eſt: cū ſicut ouis ad īmolandū ducīt chriſt⁹ cui⁹ ſanguine illinitis poſtibus nr̄is. i. cui⁹ ſigno crucis ſignatis frontib⁹ nr̄is a perditione hui⁹ ſeculi: tanq̄ a captiuitate egyptiaca liberamur: z agim⁹ ſaluberrimū trāſitū: cum de diabolo trāſim⁹ ad chriſtū z ab iſto inſtabili ſeculo: z ad ei⁹ fundatiſſimū regnū. Hoc itaq; nomē. i. paſcha velut interꝑtans nobis euāgeliſta dicit: Sciēs qꝛ venit hoꝛa ei⁹ ut trāſeat ex hoc mundo ad ꝑrem. Ecce paſcha: ecce trāſit? CHRY. Nō ſolū aūt tūc sciēs ſed olim. Tranſitū aūt ei⁹ moꝛtē vocat. Relicturus aūt diſcipulos maioꝛē eis demonſtrauit amoꝛem. z hoc eſt qō dicit: Cū dilexiſſet ſuos: q̄ erāt in mūdo in finē dilexit eos. hoc eſt nihil dereliquit eoꝝ quę eū qui valde amat decens eſt facere. non aūt a ꝓncipio hoc fecit: ſed maioꝛa poſtea adiecit: vt eoꝝ augeat familiaritatē: z multā eis ꝓparet cōſolationē: ad ea q̄ ſupuentura erāt. ſuos aūt eos vocat ꝓm familiaritatis rationē. quia z alios ſuos dicit ꝓm conditionis rationem: vt cum dr̄: Sui eū nō receperūt. addit aūt: Qui erāt i mūdo: qꝛ ſui erāt etiā defuncti vt abꝛaā iſaac z iacob: ſed i mūdo nō erāt. Hoc ḡ ſuos q̄ erāt in mūdo māſit amās ꝓtinue: z tādē ꝓfectam amicitiā circa eos oñdit. z hoc ē: In finē dilexit eos AVG. Vel aliē: In finem dilexit eos: vt z ipſi de hoc mūdo ad ſuū caput dilectione trāſirent: q̄d eſt enī In finē: niſi in chriſtū. Finis enī legis chriſt⁹ ad iuſticiā oī credēti: finis pficiēs nō iterficiēs. Videō aūt poſſe iſta v̄ba quodā hūano mō etiam ſic accipi tāq̄ vſq; ad moꝛtē chriſt⁹ dilexerit ſuos. Sed abſit vt dilectionē moꝛte finierit: qui nō eſt moꝛte finitus niſi forte ſit ita itelligendū: Vſq; ad moꝛtē dilexit eos. i. vſq; ad moꝛtē illū dilectio ipſa ꝓduxit. Sequit: Et cena fcā. i. iā pacta: z ad cōuiuātiū menſam vſuq; ꝓducta. Nō. n. ita debem⁹ itelligē cenā fcām: veluti iā ꝓſumptā atq; trāſactā: adhuc enī cenabat cū ſurrexit z pedes lauit diſcipulis: nā poſtea recubuit z buccellā traditoꝛi dedit. q̄ aūt ait: Cū iā diabol⁹ miſiſſet in coꝛ ut traderet eum iudas ſcariothis. miſſio iſta ſpūalis ſuggeſtio eſt: z nō ſit ꝓ aurē: ſed ꝓ cogitationē. diabolice enī ſuggeſtiones īmittunt: z humanis cogitationib⁹ īmiſcent. Fcm̄ ḡ iā fuerat i coꝛde iude ꝓ īmiſſionē diabolicā: vt traderet diſcipul⁹ magiſtꝝ. CHRY. Hoc aūt quaſi ſtupēs iterſeruit euāgeliſta: qm̄ eū q̄ iam ꝓdere ſtatuerat dñs lauit: oſtēdit etiā ꝓditoꝛis multā nequiciā: qm̄ neq; ſalis eum cōicatio detinuit: qō maxīe ꝓſueuit neḡciā detinere. AVG. Locutur⁹ aūt euāgeliſta de tāta dñi humilitate ꝓs ei⁹ celſitudinē voluit cōmendare: ad qō ꝓtinet qō dicit: Sciēs qꝛ oīa dedit ei pr̄ in man⁹. ḡ z ipm traditoꝛē. GREGO. vi. moral'. Sciebat. n. q̄ in manu ſua ipſos etiā pſecutoꝛes acceꝑat: vt ipſe in ſe ad vſum pietatis intoꝛqueret: quicq̄d eoꝝ ꝺ ſe malicia ꝓmiſſa ſeuiret. ORIGE. Oīa enī tradidit ei pr̄ in man⁹. hoc eſt in ope ei⁹ z ꝓtātem. Pr̄. n. meus vſq; huc inquit opaī z ego operoꝛ. vel Omia tradidit ei pr̄ in manus. cuncta capiētes: vt quelibet ei famulent. CHRY. Traditionē enī hic ſalutē fidelium vocat. Cū aūt audieris traditionē nihil humanū ſuſpiceris: cum enī q̄ ad pr̄em oñdit honoꝛem z cōcoꝛdiā. Sicut enī pr̄ ei tradidit: ita ipe pr̄i. vñ paulus: Cū tradiderit inquit regnū deo z pr̄i. AVG. Sciens etiā qꝛ a deo exiuit: z ad deū vadit: nec deum cū inde exiret: nec nos deſerens cum rediret.

THEO. Qꝛ ḡ pr̄ oīa ei cōmiſit in manus. i. ſalutē ei cōmiſit fideliū: decens reputabat q̄cūq; ſpectāt ad ſalutē illis oñdere. Sciēs etiam q⁹ a deo exiuit z ad deū vadit: nullaten⁹ ei⁹ glia minui poterat dum pedes diſcipuloꝝ abluerat: neq; enī gliam vſurpauit. qui enī dignitatē vſurpāt: minime cōdeſcēdunt ne diſſipēt qō incōgrue ſibi diripuerūt. AVG. Luꝛ ḡ illi pr̄ oīa dediſſet in man⁹: ille diſcipuloꝝ nō man⁹ ſed pedes lauit: vt cū ſe ſciret a deo exiſſe z ꝓgere ad deū: nō dei oñi: ſꝛ hōis ſui īpleuit officiū. CHRY. Hoc autē dignū erat: eo q⁹ a deo exiuit: z ad deū vadit: vt vniuerſuꝛ cōculcaret tumoꝛē. vñ ſequit: Surgit a cena z ponit veſtimenta ſua: z cū accepiſſet linteū ꝑcinxit ſe: deinde miſit aquā i pel. z ce. la. pe. diſ. z exter. lin. quo erat ꝑcin. Vide q̄liter humilitatem oñdit nō ſolū in lauando pedes ſed etiā aliē: Nō. n. añq̄ recūberet: ſed poſtq̄ reſederūt oēs: tūc ſurrexit deinde nō ſolū lauit: ſed veſtimēta deponit linteuꝛ ꝑcinxit z peluim īplet: z non alij īpleri iuſſit: ſed oīa opaī oñdens q⁹ cū oī ſtudio opoꝛtet talia facere.

ORIGE. Myſtice aūt ꝓtanduū ꝑm⁹ cib⁹ eē digno ſcīt: z añ terminū diei ſpūalis: q̄ in vita pr̄ti ꝺſidera tur: z bis q̄ introducunt cōueniens exiſtit. cena vo finalis z bis q̄ iā vltra ꝓgreſſi ſūt apponīt. aliē quoq; poterit q̄s aſſerere p̄adiū foꝛe itentionē ſcripturaꝝ antiquaꝝ: cenā vo recōdita in nouo teſtamento myſteria. Puto aūt q⁹ qui vna cū ieſu cenāt: z in finali vite pr̄tis die ſecū conuiuant: egent lauacro quodā nō vtiq; erga q̄ ꝑmoꝝ vt ita loquar coꝛporis z aīe ſed quo ad vltia z poſtrema que terre neceſſario herent. Dicūt aūt q⁹ cepit lauare pedes: nā poſtmoduꝛ lauit z finiuit lotura: qꝛ pedes apl'oꝝ fuerūt ꝺtaminati: iūxta illud: Omēs vos ſcādalizabimini iſta nocte in me. Poſtea aūt pfecit eos lauare: purgās eos vt vltra nō fedent. AVG. Poſuit aūt veſtimenta ſua: q̄ cū in forma dei eſſet ſemetipm exinaniuit. ꝑcinxit ſe linteo: q̄ formā ſui accepit: miſit aquā i peluim vñ lauaret pedes diſcipuloꝝ: q̄ in terrā ſanguinem fudit quo īmūdiciā diligeret peccatoꝝ. Linteo aūt quo erat ꝑcinct⁹ pedes quos lauerat terſit: qui carne qua erat indut⁹: euāgeliſtaꝝ veſtigia cōfortauit: z linteo q̄dem vt ſe ꝑcingeret poſuit veſtimēta q̄ habebat: vt aūt formā ſui acciperet: qñ ſemetipm exinaniuit: nō q̄ habebat poſuit: ſꝛ q̄ nō hēbat accepit: crucifigēd⁹ ſane ſuis expolit⁹ ē veſtimēt|: z mortu⁹ ſuolut⁹ ē linteis: z tota ei⁹ paſſio nr̄a purgatō ē.

Venit ergo ad ſimonē petrum. Et dicit ei petr⁹: Domine tu mihi

lauas pedes? Respondit iesus & dixit ei Quid ego facio tu nescis modo: scies aũt postea. Dicit ei petr⁹: Non lauabis mihi pedes in eternũ. Respondit ei iesus: Si nõ lauero te: nõ habebis partẽ mecum. Dicit ei simon petr⁹: Domine non tãtum pedes meos: sed & manus & caput. Dicit ei iesus: Qui lotus é: non indiget nisi ut pedes lauet: sed est mũdus totus. Et uos mũdi estis sed nõ omnes. Sciebat enim quisnam eẽt qui traderet eũ: propterea dixit: nõ estis mũdi oẽs.

ORIGE. Sicut medicus pluriũ egrotor intent⁹ cure ab his q̃ magis indigẽt: primã curã incipit: sic & christus q̃ sedos abluit pedes discipulor exordit ab his q̃ magis erãt sedi: & sic vltio venit ad petr: q̃si min⁹ alijs indigẽtẽ lotura pedũ. vñ dr: Uenit g̃ ad si. pe. cui quodãmõ adresistẽdũ pene mũda pedũ dscia p suadebat. vñ seqtur: Et dixit ei petr⁹: dñe tu mihi lauas pedes? AVG. Quid é Tu: qd est Mihi: cogitanda sunt pot⁹ q̃ dicẽda: ne forte qõ ex his vbis aliquatẽ⁹ qdẽ digne cõcepit aĩa: ñ explicet lingua CHRY. Uel si petr⁹ pm⁹ erat: sed credibile est p ditorẽ stultũ existẽtẽ añ eũ recubuisse: qõ euangelista significauit cũ dixit: Cepit lauare: deide venit ad petr. THEO. Ex quo patet q̃ nõ pmit⁹ lauit petr ex ceteris vo discipulis nullus tẽtauisset añ petr lauari. CHRY. Quereret aũt vtiq; qs quare nullus eũ alior phibuit: sed sol⁹ petr⁹: qõ nõ parui amoris & verecũdie erat. Ex hoc igit mihi videt pus solum pditorẽ lauasse: deinde ad petrũ venisse: & alios discipulos p eũ de reliquo castigatos. Si enim quẽq̃ ex ceteris lauare cepisset phibuisset dñm: & dixisset q̃ petr⁹ dixit. ORIGE. Uel aliter: Oẽs porrigebãt pedes: decernẽtes q̃ tãtus nõ irrationabiliẽ eor lauaret pedes: sol⁹ aũt petr⁹ nullã aliã ꝺsiderationem ꝺferens: tãq̃ reuerẽs iesum: nõ pbebat pedes suos ad lauandũ. sepe enĩ scriptura designauit petr ferui dum: ad insinuãdũ q̃ sibi visa sũt meliora. AVG. Uel aliter: Nõ debem⁹ putare hoc petr iter ceteros formidasse atq; recusasse: cui & id alij añ ipm libenter vel equanimiter fieri pmisissent: nõ enĩ ita intelligendũ est q̃si aliquib⁹ iã lauissset: & post eos venisset ad pmũ. Quis enĩ nesciat pmũ aplor eẽ beatissimũ petrũ: sed q̃ ab illo cepit. q̃si g̃ pedes discipulor lauare cepit: venit ad eũ a quo cepit. i. ad petr: & tũc petrus expauit: qõ etiã q̃libet eor expauescerет. Sequitur: Rñdit iesus & di. ei: qõ ego fa. tu ne. mõ: sci. aũt postea. CHRY. i. humilitatẽ hui⁹ doctrine: & quõ humilitas sufficit in deũ pducẽ. ORIGE. Uel insinuat dñs q̃ hoc erat mysteriũ. Lauãdo enĩ & exficcando pedes eor: faciebat eos decores debẽtes euãgelizare honesta: vt ꝺsidere valeãt iter scñ ac pgere p e uz q̃ dixit: Ego sũ via. oportebat aũt lauari pedes discipulor a iesu deponẽte vestimẽta vt mundos pedes mũdiores efficiat: vel vt immũdiciã pedũ discipulorũ suscipiat in ppriz corp⁹: p linteũ quo solo pcinct⁹ manebat: ipse nãq; languores nr̃os portauit. Attende etiã q̃ cũ debeat pedes discipulor abluere: non aliud tps elegit: q̃z cũ diabol⁹ iã intrauerat in cor iude: vt eũ pderet: & futura p bõibus dispensatio imminebat. nã añ hoc nõ erat opportunũ pedes discipulor lauari a iesu. Quis enĩ pedũ eor sordicies inter medij tẽporis vsq; ad passionẽ lauasset: sed neq; tpe passionis: aliter enĩ iesus nõ aderat q̃ pedes eor lauaret: sed neq; post dispẽsationẽ: illo nãq; tpe spiritu scõ supueniẽte eor loti sunt pedes. Qui⁹ g̃ mysterij dicit dñs petro: tu nõ es capax: sed p⁹ hec noseres cũ illud pcepis illustrat⁹. AVG. Nec tñ ille dñi ci facti altitudine exterrit⁹ pmittit fieri: qõ cur fieret ignorabat: sed vsq; ad suos pedes humilẽ christum videre nõ pot⁹ sustinẽ. Nã sequit: Dicit ei petr⁹: non lauabis mihi pedes in eternũ. hoc est nũq̃; hoc patiar. Hoc q̃ppe ineternũ nõ fit qõ nũq̃; fit. ORIG. Ex hoc aũt accipim⁹ exẽplũ qm̃ possibile est quẽq̃ fm̃ pur pposituꝫ dicere ppter ignorãtiã qõ sibi non pdest. Petr⁹ enĩ ignorãs hoc eẽ ꝺueniẽs: primo qdẽ q̃si dubitans suauiter dixit: Dñe tu mihi lauas pedes: secũdo: Non lauabis mihi pedes in eternũ. qõ erat ppheticũ opis pducẽtis eũ ad bñdũ ptẽ cũ iesu in quo etiã nõ tñ iesum arguit iconuenienter lauantem pedes discipulor: sed etiã cõdiscipulos indecẽter suos pedes porrigẽtes: cũ g̃ nõ eẽt expediens petro ppũm rñsum: nõ pmisit illud dñs verificari. naz subdit: Rñdit ei iesus: Si nõ lauero te: ñ ha. ptẽ me cũ. AVG. Ita dcñ est: Si nõ lauero te: eũ de solis pedib⁹ agerẽt: quo dici solet: calcas me qm̃ sola planta calcat. ORIG. Qui autẽ recusant hec & similia tropologisare dicãt: quo pbabile est eũ q̃ ob reuerẽtiam iesu dixit: Nõ la. mihi pe. in eter. nõ habituruz ptẽ cũ dei filio: ppter nõ lauare pedes ab eo: sicut ppter imane scelus: & io pstãdi sunt pedes. i. mentis affectus lauãdi a iesu vt sint pedes nr̃i decori: & pserti cũ emulãtes potiora dona volum⁹ annumerari ei q̃ euãgelizat bona. CHRY. Nõ aũt nõ dixit cui⁹ gr̃a hoc faciebat: sed minas iposuit: qz ille nequaq̃ persuasus eẽt. audiẽs enĩ: Scies aũt postea: nõ dixit. doce igit me vt pmittã: sed qm̃ cõminat⁹ est id qõ maxime timebat. s. separari ab eo tũc pmisit. ORIGE. Hoc dicto vtemur ꝺ eos q̃ indiscreti⁹ se facẽ statuerũt qõ eis nõ pdest: nã ꝺsidendo illis q̃ nõ sunt habituri ptẽ cũ iesu: dũ pstumptuosiz decretũ obseruãt admonebim⁹ illos ne innocent male decretis: etiaz si iureiurãdo ex mlto ipetu illõ firmauerit. AVG. At ille amore & timore perturbat⁹: pl⁹ expauit christũ sibi negare: q̃z vsq; ad suos pedes humiliari. vñ seqtur: Di. ei si. pe. do. ñ tñ pe. me. sz & ma. & ca. ORI. Man⁹ aũt lauare nolebat iesus ꝺtẽnẽs q̃ dicebant q̃m discipli tui nõ lauãt man⁹ cũ panẽ mãducãt. caput aũt submergi nolebat: in quo imago & glia pris extiterat: satis ẽ aũt ei vt pedes lauãdos porrigeret vñ seqt: Di. ei iesus: q̃ lo. ẽ: nõ idi. nisi vt pe. la. sed est mũ. to. AVG. Tot⁹ vtiq; pter pedes: vl nisi pedes quos hz op⁹ lauare. hõ enĩ i baptismo tot⁹ ablutꝰ: nõ pter pedes: sz tot⁹ oĩno. verũtñ cum reb⁹ hũanis postea viuit: vtiq; terra calcat. Spi igit hũani affectus fine q̃b⁹ i hac mortalitate non viuit: q̃si pedes

sūt:vbi ⁊ hūanis reb⁹ afficimur:vt si dixerim⁹: quia peccatū nō habem⁹:nosipsos decipiam⁹. Si aūt cōfi temur peccata nr̄a:q̄ pedes discipulor̄ lauit: nobis peccata dimittit:vsq; ad pedes q̄b⁹ cōuersamur ī ēra ORIGE. Impossibile aūt puto nō ꝯtaminari ex trema aīe ⁊ infima ei⁹:quāq; quo ad hoīes pfectus q̄s eē puteť.plurimi aūt ⁊ post baptismū īplenť pul uere scelerꝝ vsq; ad vticē.q̄ vo legitime discipli christi sūt:erga solos pedes īdigēt lauatōe. AVG. ad seleucia. Ex hoc aūt q̄ō h̄ oř itelligiť q⁹ iā petr⁹ ba ptizat⁹ fuerat:itelligim⁹ enī eius discipulos p quos baptizabat iā fuisse baptizatos:siue baptismo ioban nis sicut nonnulli arbitranť:siue q̄ō magis credibi le est baptismo christi. Neq; enī renuit ministeriū baptizandi:vt haberet baptizatos suos p quos cete ros baptizaret:q̄ nō defuit humilitat̄ ministerio q̄ñ eis pedes lauit.vñ sequiť: Et vos mū.estis:sz nō oēs AVGV. Hoc q̄d sit:ne q̄ram⁹ ipse euāgelista pa tefacit adūigens:Sci.enī q̄sn̄ eēt q̄ tra.eū:ppte.di. Nō estis mū.oēs. ORIGE. Q̄ō g̃ dicit:Vos mū di estis:referť ad vi.q̄ō vo subdiť:Sed nō oēs.dicit ppter iudā exītem īmundū.primo q̄dē:q⁹ pauperes nō erāt sibi cure:sed fur erat:demū diabolo īgresso in cor ei⁹ vt pderet christū. Lauat aūt pedes postq; mūdi erāt q̄ñ dei gr̄a trāscēdit necessitatē:⁊ sicut di cit iohānes: Mūd⁹ mūdificeť adhuc. AVG. Uel q⁹ ipsi discipuli cū loti eēnt:nō op⁹ habebāt nisi pe des lauare:q⁹ dū in isto seculo viuit hō:hūanis affe ctibus terrā velut pedib⁹ calcās ꝯbit. CHRY. Ut aliter: Nō dicit eos mūdos:vt a peccatis erutos esti mes:victima nōdū oblata:sed eā q̄ cognitōis ē mū dationem dicit:iam enī ab errore iudaico eruti erāt

Postq; ergo lauit pedes eorū: accepit uestīmēta sua:⁊ cū recubu isset itez dixit eis:Scitis quid fece rim uobis? Uos uocatis me magi ster ⁊ domine:⁊ bene dicitis:Sum etenim. Si ergo ego laui pedes ue stros domin⁹ ⁊ magister: ⁊ uos de betis alter alter⁹ lauare pedes. Ex emplū enī dedi uobis:ut quēadmo dū ego feci uobis:ita ⁊ uos faciatis Amen amen dico uobis:nō ē seru⁹ maior domino suo:neq; apostolus maior ē eo qui misit illū. Si hec sci tis:beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus uobis dico. Ego scio quos elegerim. Sed ut adimpleať scriptura: Qui manducat mecū pa nez:leuabit cōtra me calcaneū suū. Ammodo dico uobis prius q̄z fiat ut cū factum fuerit credatis: quia ego sū. Amen amē dico uobis:qui accipit siquem misero: me accipit. Qui autem me accipit: accipit eum qui me misit

AVG. Memor̄ dñs se pmisisse sciam facti sui pe tro ditēs:Scies aūt postea q̄d sit q̄ō fecit vocē nunc incipit.vñ dr̄: Postq; g̃ la.pe.eor̄:acce.ve. sua ⁊ cū recu.ite.di.eis:Sci.q̄d fe.vo ORIGE. Q̄ō vel inē rogatiue,pferať vt oñdat facti magnitudinē: vel īpe ratiue vt eor̄ erigat intellectū. ALCVI. Mystice aūt īpleta redēptōis nr̄e purgatione p sanguinis sui effusionē accepit vestīmēta sua: tertia die de sepul chro resurgēs:⁊ eodē cor̄pe iā īmortali vestit⁹.⁊ cū recubuisset ascēdēs ī celū:in dextera pr̄na dīnitatis recūbēs:ide vēturꝰ est ad iudicādū. CHRY. Non aūt adhuc ad solū petrū sz ad oēs loqť.d. Uos vo. me ma.⁊ do.ī quo eor̄ iudiciū assumit. deinde vt nō illor̄ gr̄e eē putenť:hec vba subiūgit: Et bñ di.sum ereni. AVG. Nōi pceptū ē: Nō te laudet os tuū: sz laudet te os,primi tui.piculosus est enī sibi placē: cui cauēdū est supbire. Ille aūt q̄ sup oīa ē q̄stūcūq; se laudet:non se extollit excelsi⁹. Nec pōt recte dici arrogās de⁹:nobis nāq; expedit deū nosse:non illi nec eū q̄sq; cognoscit:si nō se iudicet ipe q̄ nouit. Si g̃ nō se laudādo q̄si arrogātiā vitare voluerit:nobis sapiam denegabit. Quō aūt arrogātiā vitas timet:⁊ q̄dē q⁹ mgr̄m se dicit:nemo rep̄hēderet etiā q̄ eū nihil aliō q̄s hoīem crederet: q̄ñ id ,pfiteť q̄ō ⁊ ipsi hoīes ī q̄buslibet artib⁹ vsq;adeo sine arrogātia ,pfi tenť:vt,pfessores vocēť:q⁹ vo oīm discipulor̄ se di cit:cū sint fm seculū īgenui:q̄s ferat in hoīe? Sz cū de⁹ loqť:nulla ē elatio tāte celsitudinis: nullū men daciū vitatis:nobis subiacere vtile est illi celsitudini fuire vitati. Jō g̃ bñ dicit]:vocādo me mgr̄m ⁊ dñz: q⁹ sū.nā si ñ eēm q̄ō dicitis:male diceretis. ORI. Et illi q̄dē nō bñ dicūt:Dñe. q̄b⁹ dicēť: Discedite a me q̄ opamini iiquitatē.sz apli bñ dicūt :Magister ⁊ dñe.nō.n.eis nequicia dñabať:sz vbū dei. Sequiť Si ergo ego la.pe.ve.dñs ⁊ ma.⁊ vos de.al.alte.la. pe. CHRY. A maior⁹ reb⁹ accipit exēplū vt q̄ō min⁹ ē opemur.nā ipse quidē dñs ē:nos aūt ad con seruos facim⁹ si fecerim⁹. Et iō subdit:Exēplū enī de. vo.vt quēad.ego fe.vos:ita ⁊ vos fa. BEDA: Pri mū dñs egit factis q̄ō postmodū docuit vbis sz illō Le.ie.fa.⁊ do. AVG. Hoc ē btē petre q̄ō nesciebas hoc tibi postea sciēdum,pmisit. ORI. Cōsiderādū vo ē:si necessariū ē quēlibet volētē discipliną iesu p ficere:velut debitū op⁹ ,psequi lauacrū sensibiliū pe dū.,ppter hoc dicit:Debe.adin.la.pe. Sed h̄ mos vł nō fit:vł admodū raro. AVG. Est enī apō plerosq; cōsuetudo hui⁹ humilitat̄ cū seruicē hospitio susci piūt:⁊ faciūt hoc sibi īuicē frēs:etiā ope īpo visibili. Multo enī meli⁹ ē ⁊ sine cōtroversia veri⁹:vt etiam manib⁹ fiat:ne dedigneť q̄ō fecit christ⁹ facē xp̄ian⁹ Cū.n.ad pedes frīs iclinať:cor̄p⁹ etiā ī corde ipo ex citať:vel si iā erat:cōfirmať hūilitat̄ affect⁹. Sz exce pto hoc morali itellectu:nūq̄d etiā fraē frēm a deli cti poterit cōtagione mūdare? Sz cōfiteamur īuicem delicta nr̄a:īuicē nos delicta donem⁹:⁊ ,p nr̄is deli ctis īuicē orem⁹:atq; ita quodammō īuicem pedes nr̄os lauem⁹. ORI. Uel'aliť: Hoc lauacrū spūale

pedū de quo dcīm ē: ꝑncipalr q̄dē a nullo nisi a solo iesu pōt effici: secūdario vō a discipul' ei⁹ quibus dixit: Vos debe. adin. la. pe. Jesus. n. lauit pedes discipulox inquantū magister: ⁊ fuox in eo q⁹ dñs. Hic ante est finis magistri vt discipulū faciat sicut se: qō de saluatore appet: qui ꝑ ceteris mgris ⁊ dñis vult vt fiāt eius discipuli q̄si mgr̄ ⁊ dñs: non hītes spīm fuitutis sed spīm filiatōis: in quo clamat Abba pr̄. Prius g̃ q̄ fiāt ⁊ magister ⁊ dñs: egent lauacro pedū: velut īsufficiētes discipuli: ⁊ adhuc sapiētes spīm fuitutis. Cū aūt aliquis eox statū magistri attingit ⁊ dñi: tūc imitari poterit eū qui lauit discipulox pedes: ac lauare pedes ꝑ doctrinā q̄si mgr̄. CHRY. Adhuc aūt ꝓuocās eos ad lauādū pedes subiūgit: Amē amē di. vo. Nō ē ser. ma. do. suo: neq; apo. maior eo qui mi. illū. q. d. Si ergo a me fcā sunt: multo magis a vobis oportet hec fieri. THEO. Necessario etiā hic apl̄os admonet: q; enī ad dignitates habebāt attingē: ⁊ hic quidē maiores hic mīores: ne īsurgāt adinuicē: serenat ꝺsciam omniū. BEDA: Q; vō scire bonū: ⁊ nō facē non ꝓtinet ad beatitudinē: sed ad cōdēnationē: sm illō: Sciēti bonū ⁊ non faciēti: peccatū est illi. subiūgit: Si hec sci. be. eri. si fe. ea. CHRY. Nā scire q̄dē omniū ē: facē vō nō oīno deinde ꝓditorē nō manifeste redarguit: sz obumbrate: cū subdit: Nō de oībus vobis dico. AVG. q. d. Est iter vos qui nō erit beat⁹: neq; facit ea: Ego scio quos elegerī. Quos nisi eos q̄ beati erūt faciendo q̄ ꝓcepit. Nō est igit' iudas elect⁹: q̄d ē g̃ qō alio loco dr̄: Nōne ego vos duodecim elegi: an ipse ad aliq̄d ē elect⁹: ad qō erat vtiq; necessari⁹: nō aūt ad beatitudinē: de q̄ dicit: Bti erit si fecerit ea. ORIGE. Vel aliter: Nō recte existimo posse referri qō dr̄: Nō de oīb⁹ vobis dico: ad hoc qō dcīm est: Bti estis si feceritis ea. Totū enī hoc ⁊ de iuda ⁊ de quolibz alio vex ē dicē: Beat⁹ talis si fecerit hoc. Reducem⁹ aūt hec ad illō dcīm: Nō ē ser. ma. do. suo: nec apo. ma. eo q̄ mi. illū. Judas enī cū eēt fuus peccati: nō erat fuus dīni vbi: nec apl̄s diabolo īgresso i cor ei⁹. cū g̃ dñs nouisset q̄ sunt sui: alienos a se nō nouit: ꝓpē qō ñ ait Ego scio cūctos ꝑtes: sz Ego scio quos elegerī. q. d. electos meos noui. CHRY. Deinde vt ñ multos ꝺtristet suo fmone subiūgit: Sz vt adiplea. scrip. q̄ mādu. me. pa. le. cal. suū ꝺ me. oñdēs q⁹ non ignorās tradit': qō maxie sufficiēs erat iudā retinē: ⁊ nō dixit: Tradet me: sed leuabit ꝺ me calca. suum: dolū ⁊ occultationē īsidiax ꝑītare volēs. AVG. Quid est enī: Leuabit calcaneū suū sup me. nisi conculcabit me: in quo iudas traditor ei⁹ attingitur.

CHRY. Dicit aūt: Qui mādūcat mecū panē. i. qui a me nutrit⁹ ē: qui mea mēsa cōicauit: vt si qñ a famulis aut aliquib⁹ vilioꝛib⁹ patiamur aliq̄d malū: nō scādalizemur: respiciētes iude exēplū qui īfinitis potitus bonis: i ꝺriū remunerauit bñfactorē. AVG. Illi g̃ q̄ electi erāt mādūcabāt dñi: ille mādūcabat panē dñi ꝺ dñm. illi vitā: ille penā. Qui enim mādūcat īdigne ait apl̄s: iudiciū sibī mādūcat. Sequit': Ammō di. vo. ꝓuls̄q; fiat: vt cū fcīm fu. cre. q; ego sum: de quo. s. illa scriptura ꝓcessit. ORIGE. Nō antē dcīm est apl̄s: Vt credatis. q̄si nō credētib⁹: sz dcīm ē tāq; equipolleat ei: qō est vt credētes opemini: pseuerātes in credulitate: nec aliquā occasionē ad repulsam captātes sup ea enī q̄ obtinebāt ꝺscipuli ad fidē faciēta: hoc etiā adepti sunt videre pfici scriptura ꝑdictā. CHRY. Quia ergo discipli exituri erāt ad ꝑdicandū ⁊ multa passuri: duob⁹ mōis eos cōsolat': vno mō a seipso cū dicit: Bti est si fe. ea. alio vō mō ꝺsolat⁹ ē eos ab alīs. s. q⁹ ab hōib⁹ multa pati enī ꝓcuratōe. vñ subdit: Amē amē dico vo. q̄ acci. si quē mi. me acci. q̄ āt me ac. ac. eū q̄ mi. me. ORIG. Qui enī recipit quē mittit iesus: Jesū q̄ in mūdo cōsistit recipit. q̄ aūt iesū recipit: pr̄em recipit. igit' qui recipit quē mittit iesus: mittentē recipit pr̄em. Pōt etiā ⁊ b fmo fore qui recipit: quez ego misero: vsq; ad mei receptionē attīgit. qui vō nō ꝑ aliquē apl̄ox meox me recipit: sz recipit me veniētē ad aīas. pr̄em recipit: vt nō tīn ego in eo maneā: sz ⁊ pr̄. AVG. Arriani aūt cū hoc audiūt stati ad grad⁹ sue dignitatis currūt dicētes: Quātū apl̄s distat a dño: tīn fili⁹ a pr̄e. sed vbi dñs dixit: Ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹: nullam distātie suspitionē reliquit. quo g̃ nos accepturi sumus hec vba dñica: Qui me accipit: accipit eū q̄ me misit. q⁹ vni⁹ nature sūt pr̄ ⁊ fili⁹: dñs videbit: q; dixit: Qui accipit fiquē misero: me accipit. ⁊ vni⁹ nature sūt fili⁹ ⁊ apl̄s: ita dixisse posset videri: Qui acci. si quē mi. me sz hoīez accipit. q̄ aūt me fm deū accipit acci. eū q̄ me misit. Sz cū ista dicebat: nō ab illo natura vnitas: sed in eo qui mittit: mittētis cōmēdabatur auctoritas. Si g̃ attēdas chr̄i stū in petro discipuli ꝓceptorem. si autem patrem in filio iuenies vnigenitū genitorem.

Cum hec dixisset iesus turbat⁹ ē spiritu ⁊ ꝓtestat⁹ est: ⁊ dixit: Amen amen dico uobis: q; unus ex uobis tradet me. Aspiciebāt ergo ad invicē discipuli: hesitātes de quo diceret Erat ergo recumbēs un⁹ ex discipulis ei⁹ i synu iesu: quē diligebat iesus Innuit ergo huic simon petr⁹: ⁊ dixit ei: Quis est de quo dicit? Itaq; cum recubuisset ille supra pect⁹ iesu dicit ei: Dñe q̄s ē? Rñdit iesus: Ille est cui ego intinctū panē porrexero ⁊ cum intinxisset panē dedit iude simonis scariothis. Et post buccellā intro iuit in cum sathanas: ⁊ dicit ei iesus: Quod facis fac citius. Hoc aūt nemo scivit discūbētiū ad qd dixerit ei Quidā enī putabāt q; loculos habebat iudas: q⁹ dixisset ei iesus: Eme ea q̄ op⁹ sūt nobis ad diē festū: aut egenis ut aliqd daret. Cū ergo accepisset ille buccellā: exivit ꝓtinuo. Erat autem nox.

CHRY. Quia domin⁹ apostolis debentibus orbē terrarum vniuersum pcurrere: exhibuerat duplicez consolationē predictam: cogitans q⁹ vtraq; pditoze pat⁹ est turbat'. Et hoc significat euangelista dicēs Cum hec dixisset iesus: turbat⁹ est spiritu: z ptestatus est: z dixit: Amen amen dico vobis: q; vnus ex vobis me trader. AVG. Non illi hoc tunc pmum venit in mentem: sed quia pditorem iā fuerat exp̄s furus: vt non lateret in ceteris: ideo turbat⁹ est spiritu. z quia ipe traditor iam fuerat exitur⁹: vt iudeos quib⁹ dominus ab eo traderet adduceret. Turbauit eum imminēs passio z piculū primorum: z traditoris impendētes manus: cuius fuerat p̄cognitus anim⁹: hoc etiā dominus significare sua turbatione dignat⁹ est: q; quādo ex falsis fratribus aliquos separari: etiam ante messem vrgens causa compellit: fieri sine ecclesie turbatione non possit. Turbatus ē aūt non carne: sed spiritu. Spiritus enim in huiusmodi scandalis nō peruersitate: sed charitate turbatur: ne forte in separatione aliquorū zizaniorum simul aliquod eradicet z triticum: sine ergo ipsum iudam p eundem miserando: siue sua morte appropinquante turbatus est: nō animi infirmitate: sed potestate turbatur. Non enim aliquo cogente turbat': sed turbauit semetip̄m: vt supra dictum est. q; aūt turbat' infirmos in suo corpore: hoc est in sua ecclesia consolat': vt siqui suorum morte imminēte turbant': non se reprobos putent. ORIGE. In eo enim q; dicit: Turbatus est spiritu: quod humanū est. s. passio puenie bat ab exuberātia spiritus. si enī sanctus quilibet in spiritu viuit: z agit z patit': quātomagis hec dicēda sunt de iesu sanctor⁹ pmiatore. AVG. Pereāt igit' argumenta stoicor⁹: qui negant in sapientem cadere pturbationē animorum: qui pfecto sicut vanitatem estimant veritatē: sic stuporem deputāt sanitatem. Turbet plane anim⁹ christiani: non miseria: sed misericordia. dicit autem: Unus ex vobis. numero nō merito: spē non virtute. CHRY. Quia vo non nominatim dixit: rursum in omnes inducit timorē. vñ sequit': Aspiciebāt ergo discipuli adinuicem hesitantes de quo diceret. Et nimirum nulli⁹ sibiipsis cōscij mali: tamē enunciationē christi pprijs cogitationibus credibiliorē putabant. AVG. Sic etiā in eis erat erga magistrū suum pia charitas: vt tamen eos humana alterū de altero stimularet infirmitas.

ORIGE. Reminiscebant' etiā vt homines existentes: quoniā alterabilis est affect⁹ adhuc puectorum ac susceptibilis appetitus cōtrariorum his que p̄us voluerat. CHRY. Omnib⁹ aūt tremētibus z ipso vertice. s. petro formidante: Johānes velut dilect⁹ recubuit in sinu iesu. vnde sequit': Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius in sinu iesu. vnde dicit': Erat ergo recūbens vnus ex discipulis eius in sinu iesu quē diligebat iesus. AVG. Ipe est iohannes cuius est hoc euangelium: sicut postea manifestat: Erat enī hec eorum cōsuetudo qui sacras nobis literas ministrarunt: vt quādo ab aliquo eorum diuina narrabat' historia: cum ad seipsum veniret tanḡ de alio loquent'. Quid enī decipit veritati: quando z res ipsa dicit': z quodāmodo dicenti iactantia deuitatur? CHRY. Si autē huiusm odi familiaritatis causaz queris dicere: amoris res erat. ꝓpterea dicit Quem diligebat iesus. Quāuis enī z alij amarent': tamē iste plus alijs. ORIG. Estimo aūt q; hoc p tendit q; iohānes incūbens vbo ac in secretioribus pausans incūbebat gremijs vbi. CHRY. Volebat etiam oīdere seip̄m esse alienū a crimine. z hoc etiā dicit: ne estimes q; petrus ei vt maiori existenti inuideret. nam sequit': Innuit g̃ huic simon petr⁹: z dicit ei: quis est de quo dicit: Ubiq; enim inuenit' petr⁹ ab amore impetū faciens: z quia p̄mo increpat⁹ est non locutus est: sed mediāte iohanne vult discere. Ubiq; enim scriptura oīdit petrum feruidum: familiaritatem habentē ad iohannē. AVG. Notanda aūt locutio est: dicere aliq̄d nō sonādo: sed tantummodo inuendo: Innuit inquit z dicit. i. inuendo dicit. Si enim cogitando aliquid dicit': sicut illud: Dixerūt apud semetipsos: q̃tomagis inuendo vbi iam foris qualibuscūq; signis p̄mit': qō fuerit corde conceptum. ORIGE. Uel p̄mo Innuit: z deinde nō contētus nutu dixit illi: Dic q̃s sit de quo dicit. Sequit': Itaq; cū recubuisset ille supra pectus iesu dicit ei: oñe quis est: AGV. Quod aūt nūc supra pectus dicit: paulo supra dixerat in synu. vel aliter: p̄mo quidem iacens in synu ie u supascendit z incubuit supra pect⁹ quasi si nō incubuisset in pectore: sed remansisset iacens in synu: nequaq; oñs ei trad dissent vbum quod petrus scire cupierat. Per hoc g̃ q; vltimo supra pectus incubuit: exp̄mit' tanḡ p maiorē z abundantiorē gr̃am specialis iesu discipul⁹ ee. BEDA: Qō aūt in synu z supra pect⁹ recubuit: nō solum fuit p̃tis amoris indiciū: sed etiam future rei signū q; s. inde vocem sumeret: quam postmodū cunctis seculis inauditā emitteret. AVG. Per synum enim quid aliud significat' q̃z secretū: hic est vtiq; pectoris syn⁹ sapie secretū. CHRY. Neq; autē tunc notatim p̄ditorem oñs manifestauit. nam sequit': Respondit iesus ille est cui intinctū panē porrexero. z mod⁹ ipse manifestationis conuersus erat: quia enī ob mensationem verecūdatus nō est: eodē pane cōmunicans verecūdari debuit. Sequit': Et cū intinx. pa. dedit iude sim. sca. non vt putāt quidā negligenter legētes: tūc iudas solus christi corp⁹ accepit: intelligendū est enī q; iam eis oībus distribuerat oñs sacramēta corporis z sanguinis sui: vbi z ipse iudas erat: sicut lucas narrat: at demū ad hoc ventū est vbi sm narrationē iohānis oñs p buccellā tinctam atq; porrectam suū exp̄mit traditorē: fortassis p panis tinctionē illius significans fictionē. non enī oīa que tinguunt' abluuntur: sed vt inficiant': nōnulla tinguunt'. si aūt bonum aliquid hec significat tinctio: eidem bono ingratus merito est secuta damnatio. Sequit' enī: Et p⁹ buccellā: tunc introiuit in eum sathanas. ORIG. Attende q; p̄mo quidē non introiuit sathanas in iudā sed immisit in cor eius solū vt pderet p̄ceptorē. Pp̄ panē autem in eum ingressus est: quāobrem nobis cauendū est: ne diabolus intrudat in cor nostrū aliquid ignitor⁹ telorum suor⁹: nā si intruserit insidiat' deinde vt z ipse introeat. CRHY. Donec enīz fuit in collegio nō audebat insilire: sed extrorsum immittebat: qñ vo eum manifestū fecit: z expulit: libere in eū de cetero exiliuit. AVG. Ul intrauit in eū: vt sibi iā traditū pleni⁹ possideret: neq; enī nō i illo erat qñ ad iudeos de p̄cio tradēdi oñm pact⁹ est: cuz lu

cas dicat: Intrauit aũt sathanas in iudam ⁊ abiit ⁊ locut⁹ est cũ pncipibus sacerdotũ. talis iam venerat ad cenãduz: sed post panẽ introuit in cũ: non vt ad huc alienũ tẽtaret: sed vt ꝓpium possideret. // ORI. Decebat enĩ vt estimo ꝓpter panis exhibitionẽ auferri ab indigno bonũ: qõ se habere credebat: quo ꝑ uatus fact⁹ est capax ingressus sathane in ipsum.

// AVG. Dicũt autẽ alĩq ita: Ne hoc meruit panis porrect⁹ de mensa christi: vt post illũ ĩtraret in discipulũ sathanas: Quib⁹ rñdemus: hinc poti⁹ nos docere q̃ sit cauendũ male accipe bonũ. si enĩ corripit qui nõ dijudicat: hoc est nõ decernit a ceteris cibis dñi corpus: quõ dãnat qui ad ei⁹ mẽsam fingens se amicũ accedit inimicus: Seq̃t: Et dicit ei ihesus: Quõ facis fac citius. // ORI. Cui autẽ illi ambiguũ est: q̃ potuit vel inde vel sathane dñs dixisse: Quõ facis fac citius: ꝓuocans aduersariũ ad pugnã: vel ꝓditorẽ ad subministrandũ dispẽsationẽ que erat futura salubris seculo: quã nõ amplius tardari nec ꝓtrahi: sz ꝓ posse maturari volebat. // AVG. Nõ tm̃ ꝑcepit sacinus: sed ꝑdixit: nõ tam in pniciem ꝓfidi seruiendo: q̃ ad salutẽ fideliũ festinando. // CHRY. Hoc enĩz qõ dicit: Quõ facis fac citius: nõ ꝓcipiẽtis est neq; consiliãtis: sed exprobrantis ⁊ odientis: qui ipse nolebat suam ꝓditorẽ impedire. Sequit: Hoc autẽ nemo sciuit discũbentiũ ad quid dixerit ei. Multam vtiq; quis hic dubitationẽ inueniet: si interrogãtibus discipulis Quis est: dixit: Cui ego intingens panez dabo: ⁊ tamẽ nõ itellexerũt. Nisi dicat q̃ latẽter dixit: vt nullus audiret: ⁊ ꝓpterea supra pect⁹ iohãnes reticẽs interrogat quasi ad aurem vt nõ sieret ꝑditor manifest⁹. Fortassis enĩ si christus eum manifestuz fecisset: Petrus vtiq; cũ iterfecisset. ꝓpterea dicit q̃ nullus cognouit recũbentiũ: sed neq; iohãnes. neq; q̃q̃ enĩ putauit q̃ discipul⁹ vitiũ iniquitatis subiret. qz enĩ ꝓcul a tali iniq̃tate erat: non de alijs hoc suspicabat. Uerã igit̃ cãm eoꝝ q̃ a christo dicta sũt ignorauerũt. Quid aũt estimarẽt oñdit euangelista cũ subdit: Quidã enĩ puta. qz locu. ha. iudas q̃ dixit. ei ihesus: Eme ea q̃ op⁹ sũt no. ad d. ẽ se. aut vt ege. aliquid daret. // AVG. Debat g̃ dñs loculos: ⁊ a fidelibus oblata cõseruãs: suoꝝ necessitatib⁹ ⁊ alijs indigẽtibus tribuebat: tũc ꝓmũ ecclĩastice pecunie forma est instituta: nisi itelligerem⁹ q̃ ꝑcepit: nõ cogitãdũ eẽ de crastino: nõ ad hoc eẽ ꝑceptũ vt nihil pecunie fuer̃ a scis: sz ne deo ꝓpẽ ista fuiar̃: ⁊ ꝓpter inopie timorẽ iusticia deseraf. // CHRY. Et nimiꝝ null⁹ discipulorꝝ pecunias afferebat: sz ꝑ hoc qõ dicit hic: occulte insinuat q̃ q̃dã mulieres eũ de suis facultatibus nutriebãt. qaũt nõ perã: nõ virgam: nõ es iubet deferre: loculos ferebat ad inopũ mist̃iũ: vt discas quũ valde pauperẽ ⁊ mũdo crucifixũ hũ⁹ oz partis multã facẽ ꝑcuratõem. multa enĩ ad nr̃am dispẽsãs doctrinã agebat. // ORIG. Surgit̃ inde saluator discebat: Quõ fa. fac citi⁹: ac ꝑditor ĩ hoc tñ ad pñs obedit mgr̃o. accepto nãq; pane nullã traxit morã. vñ seq̃t: Cũ g̃ acce. ille huc. exi. oti. Et reuera exijt: nõ solũ recedẽdo ꝺ domo ĩ q̃ tenebar̃: sed etiã egressus ẽ a iesu. ego aũt opinor⁹ q̃ p⁹ panẽ ingressus sathanas ĩ iudã: ñ tolerabat ĩ eodẽ loco cũ iesu eẽ. nulla nãq; ꝺsonantias ẽ iesu ad sathanã. nõ frustra aũt reqrã q̃ re sup̃ hꝰ qõ ẽ: Et accipiẽs panẽ: nõ adijcit: Et mãducans. Nũq̃d igit̃ accepto pane sĩ mãducauit iudas: p⁹ panẽ enĩ forsan, acceptũ a iuda nõ est̃ q̃ semel ĩ cor ei⁹ ĩmiserat vt mgr̃m ꝑdat timore duct⁹: ne qõ ĩmissũ fuerat euanescẽt vsu panis: q̃cito panẽ iudas recepit: introiuit ĩ eũ ⁊ statĩ domũ exessit. alit quoq; nõ iepte dicer̃ q̃ sic̃ q̃ idigne mãducat panẽ dñi aut bibit ei⁹ calicẽ: i ꝓiudiciũ sibi comedit atq; bibit. sic panis a iesu dat⁹ alijs fuit ad salutẽ: iude ĩ dãnũ: vt p⁹ panẽ ĩtraret ĩ eũ sathanas. // CHRY. Subdit aũt Erat aũt nox. vt discas iude temeritatẽ: q̃n neq; tps eũ tenuit ab ipetu. // ORI. Nox etiã sensibilis ĩstar extitit obducte noctis ĩ aĩa inde. // GREG. j. moza. Aq̃litate. n. tpis finis exp̃mit accusatõis: cũ nõ redi tur⁹ ad veniam ad traditionis ꝓfidiam nocte iudas exisse perhibet̃.

Cũ ergo exisset: dixit ies⁹: Nũc clarificat⁹ ẽ fili⁹ hõis: ⁊ de⁹ clarificatus ẽ in eo. Si de⁹ clarificat⁹ ẽ in eo ⁊ de⁹ clarificabit eũ ĩ semetipo: ⁊ cõtinuo clarificabit eum.

// ORIGE. Post eueniẽtia ex ꝓdigijs necnõ ex trãsfiguratõe ꝓconia initiũ glorificãdi filij hõis fuit exitus inde a loco vbi mozaf iesus cũ sathana: q̃ cũ ingressus ẽ. vñ dr̃: Cũ g̃ exisset: di. iesus: Nũc clarifi. est fi. hõis. nõ. n. ĩmortalis vnigeniti vbi: sz hõis q̃ fuis ẽ ex semie dauid: g̃lia h̃ narrat. Si enĩ in morte xpi glificantis deũ illũ vex ẽ: exuens ꝓncipat⁹ ⁊ ptates traduxit ostidenẽ triũphãs ĩ ligno ⁊ illõ sanguinẽ christi crucis sue: siue q̃ in terra siue q̃ in celis. In his oĩb⁹ glorificat⁹ ẽ fili⁹ hõis: deo etiã glorificato ĩ eo. vñ seq̃t: Et de⁹ clarifi. ẽ ĩ eo. qz nõ ẽ christũ clarificari nisi cũ eo quoq; glorificet ⁊ pr̃. At qui q̃ cũq; glorificat ab aliquo glorificat. si q̃ras de eo q̃ ẽ glorificat⁹ ẽ fili⁹ hõis. a quo: rñdẽs subdit: Si de⁹ clarificat⁹ est ĩ eo: ⁊ de⁹ clarificauit eũ ĩ semetipo.

CHRY. Hoc ẽ ꝑ seipm nõ ꝑ aliũ. Seq̃t: Et oti. cla. eũ. q. d. nõ p⁹ lõgũ tps: sz ostesti in ipa cruce ea q̃ clara sũt appebũt. sol nãq; auersus ẽ: petre scisse sunt. mlta corpa eoꝝ q̃ dormierũt surrexerũt. Hac aũt via eas q̃ ceciderãt cogitatões discipuloꝝ restituit: ⁊ sua det nõ solũ tristari sz ẽt letari. // AVG. Ut alit: Exeunte ĩmũdo oẽs mũdi cũ suo mũdatore mãserũt. tale aliq̃d erit cũ zizanijs a tritico separat̃. Justi fulgebũt sic̃ sol ĩ regno pr̃is sui. Hꝰ futuꝝ ꝓuidẽs dñs dilectẽte iuda tãq̃ zizanijs sepat̃: remanẽtib⁹ tãq̃ tritico aplis scis dixit: Nũc cla. ẽ fi. ho. tãq̃ dicẽt: Ecce ĩ illa mea clarificatõe q̃d erit: vbi maloꝝ null⁹ erit: vbi bonoꝝ null⁹ perit. Sic ãt nõ ẽ dctũ: nũc significata est clarificatio filij hõis: sz Nũc clarificat⁹ ẽ fili⁹ hõis: sicut nõ ẽ dctũ: Petra significabat xp̃z: sz Petra erat xp̃s. solet. n. loq̃ scriptura res significãtes: tãq̃ illa q̃ significãt̃ appellãs. Est aũt clarificatio filij hõis vt de⁹ clarificet̃ ĩ eo. vñ adiũgit: Et de⁹ clarificat⁹ ẽ ĩ eo Deniq; tãq̃ ista exponẽs adiũgit ⁊ dicit: Si fili⁹ clarificat⁹ ẽ ĩ eo: qz nõ venit facẽ volũtatẽ suã: sz voluntatẽ ei⁹ q̃ eũ misit. Et de. cla. eũ ĩ semetipo. vt natura hũana q̃ ab eẽno vbo suscepta ẽ: ẽt ĩmortali eternitati doneẽ. Seq̃t: Et glo. eũ oti. resurrectõem. s. suam: nõ sic̃ nr̃am ĩ fine seculi: sz otinuo futurã hac attestatione ꝓdicẽs. põt ⁊ de ista clarificatõe dctũ videri:

Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis.vt qđ ait Nūc :nō ad im
minētē passionē:sz ad vicinā resurrectōem ptinē cre
dat:tāq̄ fuerit fact̄ qđ erat tā.prio iā futuz. HY
LA.x.de tri. Qđ ât de⁹ i eo glificat⁹ ē: ad corporis
gliaz spectat:p quā dei itellecta ē glia:q̄si corpus ex
nature dine ꝺsolatōe gliaz mutuaret.q⁹ vo qz glifi
cat⁹ i eo de⁹ ē:iō glificauit eū in se:vt q̄ regnat i glia
q̄ ex dei glia ē:ipe exide i dei gliaz trāseat:toto iā in
deo ex ea q̄ hō ē dispēsatōe māsuro:nec sane de tpe
tacuit dicēs: Et ꝺtinuo clarificabit eū.vt qz pdeunte
ad pditionē iuda:gliaz q̄ sibi p⁹ passionē ꝺsecu:ura
resurrectōem futura eēt:significasset i pñs eā q̄ in se
de⁹ eū clarificatur⁹ eēt i posteꝝ refuaret:dei i eo glo
ria p vtutē resurrectōis oñsa:ipo vo i dei gl'ia ex sub
iectionis dispēsatōe māsuro. HYLA.ix.de tri. Pri
mā aūt significatōez hui⁹ dicti nō ābiguā existimo
eū ait: Nūc cla.ē fi.ho.glia.n.nō vbo:sz carni acqre
bat.h vo qđ seq̄t: Et de⁹ clari.ē i eo.q̄d significet int
rogo:z cū nō ali⁹ sit filius hōis:neq̄ ali⁹ fili⁹ dei:ver
bū eni caro fact̄ ē:reqro q̄s i hoc filio hōis:q̄ z filius
dei ē glificat⁹ sit de⁹. Et videam⁹ q̄d sit hoc qđ ꝺtio
dr: Si de⁹ clarificat⁹ ē i eo:z de⁹ clarificauit eū i se
metipo: Ipō vtiq̄ nō p se glificat:neq̄ surſuz q̄ i ho
mine glificat de⁹:sz gl'iam accipiat:nō tñ aliud ipse
q̄ de⁹ ē. Utiq̄ aut xp̄m necesse ē eē: q̄ glorificat in
carne:aut p̄rem q̄ glorificat i christo. Si christ⁹ est
de⁹:crete xp̄s ē q̄ glorificat i carne.si p̄ sacr̄m ē vni
tatis:cū p̄e glorificat i filio. De eo vo q⁹ glorificatū
i filio hōis deū: de⁹ glorificat i seipo:i quo relicta fa
cultas exercāde ipietatis existimat:ne fz nature vi
tatē ver⁹ de⁹ christ⁹ sit: nūq̄d eni extra se ē:qđ glori
ficat i seipo: Que.n.i seipo p̄ glorificat:i ei⁹ glia cō
stitēdus ē. et q̄ i p̄ris glia glorificād⁹ ē:i his itelligē
dus ē eē:i q̄b⁹ ē p̄. ORIG. Uel alit: Nomē glie
nō h accipit iuxta quosdā paganoꝝ:q̄ diffiniūt gliaz
eē a plurib⁹ collata pconia. Pala ē eni q⁹ h aliud ē
ab eo qđ i exodo dr:q⁹ glia dei repletū est taberna
culū:z q⁹ aspect⁹ moysi glorificat⁹ erat. Quātū.n. ad
corpalia dinioꝝ q̄dā apparitio ꝺtigit i tabernaculo:
necnō i facie moysi cū deo locuti: q̄tū ad anagogiā
vo glia dei dr eē q̄ apparuit:qñ deificat⁹ ac trāscen
dens cūcta materialia itellect⁹: vt scrutet diuinā vi
sionē i his q̄ cernit deificat. Ut hoc sit tropice q̄ glo
rificata ē facies moysi:eo fcō dino sz itellectū. Nul
la ât ꝺpatio fuit excellētie xp̄i ad cognitionē moysi
glorificātē faciē aīe ei⁹. Toti⁹.n. dine glie fulgorē eē
filiū estimo dicēte paulo: Qui cū sit splēdoꝝ glie ⁊c.
q̄nimo pueniūt ab hac toti⁹ glie luce singulares splē
dores ad totā rōnalē creaturā.nō.n.arbitroꝝ quēpi
am totū posse capē toti⁹ dine glie fulgorē: nisi filiuz
ei⁹. Inquātū igit nō erat not⁹ fili⁹ mūdo:nōdū i mū
do glorificat⁹ erat.cū aūt p̄ aliq̄b⁹ de mūdo existen
tib⁹ tradidit iesu noticiā: tūc glorificat⁹ ē fili⁹ hōis in
bis q̄ cognouert eū: z hoc dedit gl'iaz cogscētib⁹.nā
q̄ libera facie dīnā gl'iaz ituent:sm eādē trāsfigurā
tur imaginē a glia glorificati i glorificātiū gl'iaz. Cū
igit appꝛopinq̄uit ad eā dispēsatōez:q̄ mūdo notus
debebat gl'iaz pmereri i glia glorificātium ipm ait:
Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis. Et qz null⁹ nouit p̄ez ni
si filius:z cui reuelauerit filius. Debebat ât ex dispē
satione deꝛomē p̄ez filius:ob hoc ēt deus glorifi
cat⁹ i illo dignoscit.vel hoc qđ ē: Et de⁹ clarificat⁹ ē
i eo.cū illo pscrutaberis: Qui me videt:z p̄ez meuz
videt.nā videbit i vbo cū de⁹ existat z imago inuisi
bilis dei q̄ genuit cū p̄. Ampli⁹ ât sic quoq̄ clarius
q̄ sūt i hoc loco capient. Uel ut.n.p quosdā nomen
dei blasphemat i gētib⁹:sic p scōs quoꝝ bona gesta
coꝛā hōib⁹ politissima discernūt: celsi p̄ris nomen
extollit. In quo vo adeo glorificat⁹ ē:vt i iesu tum
peccatū nō fecit:nec dol⁹ inuēt⁹ ē i oꝛe ei⁹. Cū g̃ talis
eēt fili⁹ glorificat⁹ ē:z de⁹ glorificat⁹ ē i eo.at si de⁹ i
eo glorificat⁹ ē recōpēsat ei p̄ mai⁹ illo qđ fili⁹ hōis
exercuit. Loge.n.supstās ē glia i filio hōis cū glori
ficat eū p̄ q̄z i p̄e cū i illo glorificat⁹ ē:z decebat p̄
potētē maiozē repēdē gl'iam:deinceps qñ stati hec
erāt futura. Dice aūt filū hominis in deo glorifica
ri.ob hoc subiecit: Et continuo clarificabit eum.

Filioli adhuc modicū uobcū suz.
Queritis me:z sic dixi iudeis: quo
ego uado uos non potestis uenire.
Et uob dico mō: Dādatū nouum
do uob:ut diligatis inuicē sic dilexi
uos:ut z uos diligatis inuicē. In
hoc cognoscent oēs qz discipuli mei
estis:si dilectioez habueritis adiuicē.

AVG. Cū dixisset supi⁹: Et cōtinuo clarificabit eū
ne putarēt q⁹ sic eū clarificatur⁹ eēt de⁹:et nō eis cō
iūgeret vlteri⁹:ea ꝺuersatiōe q̄ i terra ē. adiect atq̄
ait: Filioli adhuc mo.vo.sum.tāq̄ diceret: cōtinuo
q̄dem resurrectōe clarificabor: nō tñ cōtinuo ascen
sur⁹ i celū. Sicut eni scriptū est i actib⁹ apl'oꝝ: Fuit
cū eis p⁹ resurrectōez.xl.dies.hos igit .xl. dies signi
ficauit dicēdo: Adhuc modi.vo.suz. ORIG. Per
hoc aūt q⁹ dicit Filioli:oñdit adhuc imminentē ania
bus eoꝝ paruitatē. Di aūt quib⁹nūc dicit Filioli:p⁹
resurrectionē fūt frēs: sicut z añq̄ ēent filioli fuert
sui AVG. Pōt etiā z sic itelligi Adhuc: sicut vos
in hac infirmitate carnis etiā ipe sū:de nec.s.mozere
tur atq̄ resurgeret. Cū illis quidē fuit postq̄ resur
rexit p̄tia coꝛporali:sz nō cū illis fuit ꝺsortio ifirmi
tatis hūane. Apud aliū eni euāgelistā p⁹ resurrectō
nem ait: Dec locut⁹ sū vobis: dū adhuc eēm vobis
cū.i.in carne mortali cū eēm sicut z vos. Tūc.n.i ea
dem quidē carne erat:sed cū illis i eadē mortalitate
iā nō erat. Est z alia dīna p̄tia sensib⁹ ignota morta
lib⁹ de q̄ idē dicit: Ecce ego vobiscū sū vsq̄ ad ꝺsum
matōez seculi:hoc nō est: Adhuc modicū sū vobiscū
nō eni modicū ē vsq̄ ad ꝺsūmationē seculi. aut si z
hoc modicū ē :qz in oculis dei mille anni sunt dies
vn⁹: nō tñ hoc significare voluisse credēd⁹ est nunc
qñ secut⁹ ad iūxit: Quo ego vado vos non potestis
venire. Nūquid.n.post ꝺsūmatiōez seculi quo ipe
vadit venire nō poterāt: de q̄bus postea dictur⁹ est
pater Uolo vt vbi ego sū:z ipi sint mecū. ORIG.
Intrinsecus aūt scisitaberis an p⁹ multū nō fuit cū
eis nō adeo q⁹ nō aderat illis sm carnē. Sz eo mo
dico ꝺsūmato vos scādalasibimini in me in nocte:z
sic nō erit cū eis q̄ cū dignis trīmō ꝺuersat. Sz si cū
eis nō erat: nichilhomin⁹ ipi q̄sturi erāt iesū: velut
petr⁹ p⁹ negatiōez grauit plorabat: q̄rēs puto iesuz.

Et ideo seqꝝ: Querit me. & sic dixi iudeis Quo ego vado: vos nō potestis venire. Querere ieſuz eſt vbuz q̄rere: ſapiam: iuſticiā: vitatē: diuinā vtutē: q̄ oia xp̄s eſt. Volētib⁹ ḡ discipulis seq̄ ieſuz: nō q̄ppe velut rudiores arbitrantē corporalit: ſz vt ſignificat illō: Qui nō tollit crucē ſuā: & ſequit me: nō pōt me⁹ eē discipulus. Ait nūc dns: Quo ego vado vos nō potestis venire. Nā & ſi vellēt ſequi vbū: & illud ꝓficere: tamē nondū erāt validi circa hoc: cū nondū eēt ſpūs dat⁹ eo q̄ ieſus nōdū erat glorificat⁹. AVG. Vel hoc dicit: q̄ adhuc mīn⁹ idonei erāt seq̄ morituꝝ dnm p iuſticia. Quō. n. iā fuerant ſecuturi martyrio non maturi: aut ituꝝ dnm ad īmortalitatē carnis quō iā fuerāt ſecuturi: nō q̄libet morituri: ſed in fine ſeculi reſurrecturi: aut itez dnz ad ſynū p̄ris quō iā erāt ſecuturi: cū eē nemo poſſit ī illa felicitate niſi pfect⁹ ī charitate iudeis āt cū hoc diceret: nō addidit Mō Ipi aūt ñ poterāt venire tūc quo ille ibat: ſz poterāt postea. & iō ſubdit: At vobis dico mō. ORIGE. q. d. Et vobis dico nō abſq̄ additōe hui⁹ aduerbij mō Iudei nāq̄ quos p̄uidebat in ſuis facinorib⁹ morituros in breui tpe nō valebāt pgere quo ieſus ibat. ſed discipuli p⁹ breue tp̄s poterāt seq̄ vbū. CHRY. Ne aūt audiētes discipuli ſicut dixi iudeis: eſtimēt ſimiliē & ī eos dañ eē adiecit filioli. ORIGE. Nō eſt exp̄mētis īmineīē adhuc aīe diſcipulox modicitatē. Fiūt aūt poſt reſurrectionē bi q̄b⁹ dixit: Filioli fratres: ſicut & p̄us fui fuerāt añq̄ eēnt filioli.

CHRY. Hoc autē dicit eū qui in ſeip̄m eſt erigens diſcipulox amorē. Cū enī viderim⁹ aliquos dilectiſſimox diſcedētes exardeſcim⁹ & maxīe cū viderim⁹ eos in locū abeūtes ī quē nō eſt poſſibile nobis abire. Simul etiā oñdit: q̄n mors eius quedā tranſlatio eſt & tranſpoſitio melior ad loca mortalia corpa nō ſuſcipiētia. AVG. Nocēs autē quō idonei eſſe poſſunt pgere quo ille añtedebat ſubiūgit: Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicē. Nōne iam hoc erat mādatū in antiq̄ lege dei: vbi ſcriptū ē: Diliges p̄ximū tuū tanq̄ teip̄m: cur ḡ nouū mādatū appellatur a dño: an q̄ exuto vetere induit nos hominē nouū. Innouat quippe audiētem vel pon⁹ obedientem nō omnis: ſed iſta dilectio quā dns vt a carnali dilectione diſtingueret addidit: Sicut dilexi vos vt & vos diligatis inuicē. nō ſicut ſe diligūt: qui corrumpunt: nec ſicut ſe diligūt boies: q̄ boies ſunt: ſz ſicut ſe diligunt q̄ dei ſunt: & filij altiſſimi oēs: vt ſint filio ei⁹ vnico frēs ea dilectione inuicē diligētes: q̄ ip̄e di. exit eos: pductur⁹ eos ad illū finē: vbi ſatiabitur in bonis deſideriuz eox. CHRY. Vel dicit: Sicut dilexi vos. nō enī p̄exiſtentibus veſtris iuſticiis debitū vobis reddidi: ſed ipſe incepi: ita & vos bñfacere oportet etiā nihil debētes. AVG. Noli autē putare illud maius p̄termiſſuz eſſe mādatū quo p̄cipitur: vt diligam⁹ dnm deuz noſtz: ſed bene intelligentib⁹ vtrūq̄ inuenit in ſingulis. nā & qui diligit deum nō eū pōt contēnere p̄cipiētem vt diligat p̄ximū: & q̄ ſupne ac ſpiritaliē diligit p̄ximū: q̄d in eo diligit niſi deū: ipſa eſt dilectio quā ab oī mūdana dilectiōe diſtīguēdo addidit dns: Sicut dilexi vos Quid enī nīſi deū dilexit in nobis non quē habebamus: ſz vt haberem⁹: ſic ḡ & nos inuicē diligamus vt q̄tū poſſum⁹ inuicē ad habendū in nobis deū cura dilectionis attrahām⁹.

CHRY. Pretermittēs aūt miracula que erant facturi: ab amore eos deſignat ſubdens: In hoc cognoſcēt oēs quia mei eſtis diſcipuli: ſi dilectionē habueritis ad inuicē. hoc enim ē q̄ maxime homines ſanctos oñdit: hos enī dicit eē diſcipulos. AVGV. Tanq̄ diceret: Alia munera mea hñt vobiſcū etiā nō mei: nō ſolū naturā: vitam: ſenſum: rationē: & eā ſalutē q̄ hominib⁹ pecozibuſq̄ cōis eſt: verū etiā linguā: ꝓphetiā: ſacram ſcientiam fidē: diſtributionē rerū ſuarum pauperib⁹: & traditi onem corpoꝛis ſui vt ardeāt: ſz q̄n charitatē nō hñt vt cymbala cōcrepāt nihil ſunt: nihil eis ꝓdeſt.

Dicit ei simon petrus: Dñe quo uadis? Rñdit ei ieſus: Quo uado ego: nō potes me modo ſeq̄: ſeq̄ris aūt postea. Dicit ei petrus: Quare nō poſſū te mō ſeq̄? aiam meaz ꝓ te ponā: Rñdit ieſus: Aiam tuā ꝓ me pones. Amē amē dico tibi: non cantabit gallus donec ter me neges.

CHRY. Magn⁹ amoz & ipo igne vehementioz: & nulla eſt ꝓhibitio q̄ eius ꝓmtū ipetū detinere poſſit Ardētiſſim⁹ itaq̄ petr⁹ audiēs: Quo ego vado vos nō potestis venire: eū interrogauit. vñ ſequit: Dicit ei ſimon petrus: Domine quo vadis? AVGV. Sic vtiq̄ hoc dixit magiſtro diſcipulus tanq̄ ſequi paratus: ꝓpterea dns q̄ ei⁹ animū vidit: ſic ei reſpōdit nam ſeq̄t: Rñdit ei ieſus: quo ego vado: non potes me modo ſequi. Dilationē intulit: non ſpem abſtulit: ſz eā ſequēti voce firmauit dicēs: Sequeris aūt postea. Quid feſtinas petre: nondū te ſuo ſpiritu ſolidauerat petra: noli extolli p̄ſumendo: nō potes modo: noli deiici deſperādo: Sequeris. n. postea.

CHRY. Audiēs aūt hoc petr⁹: neq; ita deſideriuz detinuit ſz benignā ſpem accipiēs ꝓperat. & q: timorē excuſſit ꝓditōis cū ſecuritate p ſeip̄m de reliquo ī terrogat aliis filētibus. vnde ſequit: Dicit ei petrus Quare nō poſſum te modo ſequi: aiam meā ꝓ te ponā. Quid dicis petre? Dixi quoniā non potes: & tu dicis quoniā poſſum: quo circa ſcies per experiētiā quoniā nihil eſt tuus amor: niſi p̄ite ſuperna liberatione. vnde ſequit: Reſpondit ieſus: Animā tuam ꝓ me pones? BEDA: Que ſententia duob⁹ mōis pōt ꝓnūciari: vno modo affirmādo: ac ſi dicat: Aiaz tuam ꝓ me pones: ſed nunc timendo mortem carnis anime mortem incurres: alio modo inſultando quaſi diceret: AVG. Ita ne facies ꝓ me: q̄ nōdum ego ꝓ te? perire potes qui ſequi nō potes. Quid tñ p̄ſumis? audi quis ſis: Amen amē dico tibi: Nō cantabit gallus donec ter me neges. Qui mihi ꝓmittis mortem tuam: ter negaberis vitā tuam: quid in aīo eius eēt cupiditatis videbat: quid viriū: nō videbat. voluntatē ſuam iactabat ifirm⁹: ſed inſpiciebat valitudinē medicus. An apoſtol⁹ petrus ſicuti eū fauore puerſo excuſare quidā nituntē: chriſtū nō negauit q: interrogat⁹ ab ancilla hoiem ſe neſcire reſpondit ſicut alij euangeliſte teſtant exp̄ſius: q̄ſi qui hoiem chriſtū negat: nō chriſtū neget: & hoc in eo negat q̄ factus eſt ꝓpter nos: ne perieret q̄ fecerat nos ꝓ

quid aũt caput ẽ ecclesie nisi ꝑ hoiez. quõ est igitur in corpe christi q̃ negat hoiem christũ: Sz q̃d multis imorer: non enĩ dñs ait: Nõ cantabit gall⁹ donec hoiez aut filiũ hois neges: sed donec me neges. Quid me nisi qõ erat: quicq̃d eius negauit christus negauit. Siquidẽ dubitare nefas ẽ: christus hoc dixit verũq; ꝓdixit: ꝑculdubio petrus christũ negauit Nõ accusem⁹ christũ cũ defendim⁹ petrũ. agnouit plane petrũ suũ infirmitas petri. Et quãtũ mali christũ negãdo cõmiserit: plozãdo mõstrauit. neq; nos cũ ita dixim⁹ primũ aplos accusare delectat: sz hũc intuẽdo admoneri nos oportet ne hõ quisq; de humanis viribus fidat. BEDA: Respiciendũ nihilomin⁹ vnusquisq; si in lapsũ uerterit exẽplũ capiat neq; desperet: sed incũctanter veniã se posse ꝓmereri credat. CHRY. Unde manifestũ est qñ & casũ petri dñs dixerit. nam poterat quidẽ a principio reuocare: sed q; ꝑmanebat in vehemẽtia ipse q̃dẽ nõ impulit ad negationẽ: sz dimisit desertũ vt discat ꝓpriam imbecillitatẽ: & vt p⁹ hec talia non patiat cũ ozbis terrarũ dispensationẽ suscepit: sed reminiscẽs eorũ que passus ẽ cognoscat seipsum. AVG. In aia itaq; contigit petri qõ offerebat in corpe: sz aliter ꝙ putabat. nam añ mortẽ & resurrectionẽ dñi & mozituus est negãdo: & reuixit plozãdo. AVG. de con. euan. Hoc aũt de ꝓdicta negatione sua petro nõ solum iohannes: sed & ceteri tres cõmemozant nõ sine oẽs ex vna eadẽq; occasione sermonis ad eã cõmemozandã veniũt. Nã matthe⁹ & marc⁹ eam subnectũt postq̃ dñs egressus ẽ ex illa domo vbi manducauerat pascha. Lucas vo & iohãnes anteq̃ inde eẽt egressus. Sz facile possum⁹ intelligere: aut illos duos eam recapitulãdo posuisse: aut istos ꝓoccupãdo: nisi magis moueret q; tam diuersa nõ tñ verba sed etiam sententias dñi ꝑmittũt: quib⁹ ꝑnotus petrus illã ꝓsumptionem ꝓferret ꝓ dño vel cum dño moriẽdi: vt magis cogant intelligi ter eũ expressisse ꝓsumptionem suam diuersis locis sermonis christi: & ter illi a domino responsum q; eum esset antegallicantũ ter negaturus.

CA.XIIII.

ET ait discipulis suis: Non turbet cor uestrũ. Creditis in deũ: & in me credite. In domo patris mei mansiones multe sũt. Si quo min⁹ dixissem uob: quia uado parare uobis locuz. Et si abiero & ꝓparauero uob locũ: iterũ uenio & accipio uos ad meipsũ: ut ubi sum ego & uos sitis. Et quo ego uado scitis & uiam scitis.

AVG. Ne discipuli mortẽ christi tanq̃ hoies timerẽt: & iõ turbarẽt: ꝛsolat eos etiã deũ se eẽ cõstans. vñ dr: Et ait discipulis suis: Nõ turbet cor vrm: cre. in deũ & in me credite. q. d. Cõsequẽs ẽ si in deũ creditis vt in me credẽ debeatis: qõ nõ eẽt ꝛsequẽs: si christ⁹ nõ eẽt de⁹. Mortẽ metuitis huic forme fui: nõ turbet cor vrm: suscitabit illã forma dei. CHRY. Ea etiã q̃ in me ẽ fides & in patrẽ q̃ genuit: potẽtior est bis q̃ supueniẽt: & nihil ɔ eã põt ꝓualere difficilium hoc etiã mõ diuinitatis vtutẽ oñdit: qz ea q̃ in mẽte hẽbant ducit in medium dicens: Nõ tur. cor vrm.

AVG. Quia igit etiã sibi metuebant discipuli cum petro dictũ esset fidentiozi atq; ꝓmptiozi: Non cãtabit gall⁹ donec ter me neges. subiũxit: In domo pa. mei man. multe sũt. Per qõ a turbatione recreant ceteri ac fidentes etiã post picula tẽtationũ: se apud deũ cũ christo eẽ mansuros: qz si ali⁹ ẽ alio foztiozi: sapientiozi: iustiozi: sanctiozi: null⁹ alienabitur ab illa domo: vbi mansionẽ ꝓ suo quisq; acceptur⁹ ẽ merito. Denari⁹ q̃dẽ ille eq̃lis ẽ oibus quẽ paterfamilias eis q̃ opati sũt ĩ vinea iubet dari. Quo vtiq; denario vita significat eterna: vbi amplius alio nemo vivit: qñ viuendi nõ est diuersitas in eternitate mãsiua: sed multe mansiões diuersas meritoz in vna vita eterna significat dignitates. GRE. sup ezechielez: Uel hac rõne ɔueniũt mãsiões multe: cũ vno denario: qz etsi alter min⁹ atq; ali⁹ ampli⁹ exultat: oẽs tñ vnũ gaudiũ cõditozis sui visione letificat. AVG. Atq; ita deus erit oĩa in oĩb⁹: ut qñ de⁹ charitas est ꝓ charitatẽ fiat: ut qõ hñt singuli: cõe sit oibus. Sic enim quisq; etiã ipse habet cũ amat in altero qõ ipe nõ habet. Non enĩ erit ita aliq̃ inuidia imparis claritatis qñ regnabit ĩ omnibus vnitas charitatis.

GRE. vlti. moza. Eiusdẽ etiã disparilitatis dãna nõ sentiũt: qz tñ sibi vnusquisq; quantũ ꝓcepit sufficit.

AGV. Respuẽdi aũt sunt a corde christiano: q̃ putant iõ dictũ multas eẽ mansiones: qz extra regnuz celoz̃ erit aliq̃d vbi maneãt beate inocẽtes: cũ sine baptismo ex hac vita emigrauerũt: sine quo ĩ regnũ celoz̃ intrare nõ pñt. absit aũt vt eũ oĩs dom⁹ regnãtiũ filioz̃ nõ sit alibi nisi in regno: ipsi⁹ regie domus ꝓs aliq̃ nõ sit in regno. nõ enĩ ait dñs: In beatitudine sempiterna mãsiones multe sũt: sz In domo pris mei. CHRY. Uel aliter ɔtinua: Quia dñs supza dixerat petro: Quo ego vado nõ potes me seq̃ mõ: seqris aũt postea: ne estimẽt soli petro hãc ꝓmissionẽ eẽ datã dixit: In do. pa. mei mãsi. mul. sũt. Hoc est & vos regio illa suscipiet q̃ & petrũ. copia enĩ ẽ ibi multa mãsionũ. & nõ ẽ dicẽ: qñ ꝓpatiõe indigẽt. Et ꝓpẽ ꝺ subdit: Si quo mi. dixi. vo. qz va. pa. vo. locum.

AVG. Ubi satis oñdit iõ se hoc illis nõ dixisse: q̃a iã ibi mansiones multe sũt: & nõ ẽ opus illi aliquaz ꝓpare. CHRY. Quia vo dixerat: Non poteris me mõ seq̃: ut nõ estimẽt se ab eo finaliter abscisos eẽ subiũgit: Et si abie. & ꝓpa. vo. lo. iterq; ve. & acci. vos ad me ipsum: vt vbi ego sum & vos sitis. Ex quo ostẽdit q; oportet eos vehementer confidere. THEO. Ac si dicat vtrũq;: Uos turbari nõ oportet siue pate fiat siue non. Nam etsi parati non sint: ego cum omni solertia ꝓparem vobis illas. AVGVSTINVS: Sed quomodo vadit: & parat locum: si iam mansiones multe sunt: sed nondum sunt sicut parande sunt. Eaſdem enĩ mansiones quas ꝓdestinando ꝓparauit: ꝓparat operando. Jã ergo sũt in ꝓdestinatiõe: si quo min⁹ dixisset: Jbo & ꝓparabo: hoc est ꝓdestinabo: sed qz nõdum sunt in operatione dicit: Et si abiero & ꝓparauero vobis locũ. Parat aũt mõ mãsiones mansiõibus ꝓparãdo mãsores. Quippe cũ dixit: In domo patris mei mansiões multe sũt. Quid putam⁹ esse domũ dei: nisi tẽplũ dei: de quo

apl's dicit: Ceplū dei ſcāñ ē qō eſtis vos. Nec ḡ domus dei adhuc edificaſ: adhuc ꝑparaſ. Sed qd eſt qō vt ꝑparet abijt: cū noſipſos ꝑparet qō nō faciet ſi relinqrit. Sed illud ſignificat: qz vt parent iſte mā ſiones viuere debet iuſt⁹ ex fide. ſi aūt vides: nō eſt fides. Eat ḡ ne videaſ: lateat vt credaſ. Tūc enī locus paraſ: ſi ex fide viuaſ: credit⁹ deſideref: vt deſiderat⁹ habeaſ. ſi bene intelligēdo nec vnde vadis: nec vnde venis recedis. vad it ḡ latēdo: venit apparēdo. Sz niſi maneat regēdo vt ꝓficiam⁹ bñ viuendo: nō parabiſ loc⁹ vbi poſſim⁹ ꝑmanere ꝑfruēdo.

¶ ALCVI. Dicit ḡ: Si abiero. p carnis abſentiam: Itez veniā: p diuinitatis pñtiā. vel Itez veniā iudicare viuos z mortuos. Et qz ſciebat eos interrogaturos quo iret: vel p quā viā iret ſubiungit: Et quo ego vado ſcitis. ſ. ad patrē. Et viā ſcitis. ſ. p meipſuz.

¶ CHRY. Hoc aūt dicēs: deſideriū qō in eoz mēte erat oñdit: z dat eis deſideriū interrogādi.

¶ Dicit ei thomas: Dñe neſcimuſ quo uadis. Et qūo poſſim⁹ uiaz ſcire? Dicit ei ieſus: Ego ſū uia z ueritas z uita. Nemo uenit ad patrem niſi per me. Si cognouiſſetis me: z patrē meū utiqz cognouiſſetis. Et āmō cognoſcetis euz: z uidiſtis eū.

¶ CHRY. Si iudei volētes a chriſto ſepari: q̄rebāt quo iturus eēt: multomagis diſcipuli nūq̄z ab eo ſe parari volentes: hoc diſcere cupiebant: et interrogant eum ex multa dilectiōe z timoze. z iō dr: Dicit ei thomas: Dñe neſci. quo va. z quō poſ. viā ſcire?

AVG. Utrūqz illos dñs dixerat ſcire: vtrūqz dicit iſte neſcire. Sz neſcit ille mētiri: ḡ iſti ſciebāt: z ſe ſcire neſciebant. cōuincit ḡ eos hoc ſcire. vñ ſubdit: Dicit ei ieſus: ego ſū via veritas z vita.

¶ AVG. ō ver. do. q. d. qua vis ire: ego ſū via. quo vis ire: ego ſum veritas. vbi vis pmanere: ego ſū vita. veritatē z vitā oīs hō capit: ſz viā nō oīs inuenit. deū ee quādā vitā eternā: veritatē ſcibilē etiā hui⁹ ſeculi philoſophi viderūt. verbū ḡ dei: q apō patrē ē veritas z vita aſſumēdo hoiez factū ē via. Ambula p hoiem: z pueniēs ad deū. Meli⁹ ē enī i via claudicare q̄z ꝑter viam foztiter ābulare.

¶ HYLA. vij. ō tri. Nō enī nos in erratica atqz i inuia deducit ille q̄ via ē: neqz illudit p falſa q̄ veritas ē: neqz i moztis relinquit erroze q̄ vita ē.

¶ THEO. Cū itaqz actiuaz exerces: fit tibi chriſt⁹ via. Cū aūt i cōtēplatiua ꝓſeueras: efficitur tibi veritas. Adiecta aūt vita ē actiuo z ꝯtēplatiuo. Decet enī ire z ꝓdicare ꝓ futuro ſeculō.

¶ AVG. Sciebāt ḡ viā: qz ſciebāt ipſū q̄ ē via. Quid aūt op⁹ erat vt adderet veritas z vita cū reſtaret noſſe quo iret: qz ad veritatē ibat z ad vitā: ibat ḡ ad ſeipſum p ſeipſū: ſed nūq̄d o dñe vt venires ad nos: reliqueras te: ſcio q̄dē q ꝓ formā ſerui accepiſti z i carne veniſti: manēs vbi eras: z p hāc rediſti: nō relinquens quo veneras. Si ḡ p hāc z veniſti z rediſti: p hanc nobis nō ſolū q̄ venirem⁹ ad te: ꝛez etiā tibi q̄ venires z redires via fuiſti. cū vo ad vitā qō es ipſe iſti: eandē carnē tuā de moꝛte ad vitā duxiſti: itaqz duz caro de moꝛte venit ad vitā: chriſt⁹ venit ad vitā. Et qz verbū ē vita: chriſt⁹ venit ad ſeipſū: qñ vtrūqz ē chriſt⁹: vna ꝓſona. ſ. verbū caro. venerat etiā p carnez de⁹ ad hoies: veritas ad mēdaces. eſt enī de⁹ verax oīs aūt hō mendax. Cū itaqz ſe ab hoibus abſtulit: atqz illuc vbi nemo mentit: carnē ſuā leuauit: idem ipſe qz caro factū ē: p ſeipſū. i. p carnē ſuā ad veritatē: qō ē ipſe remeauit: quā q̄dē veritatē q̄tuis inter mēdaces etiā in moꝛte ſeruauit. Ecce ego ipſe ſi loquoz vobis q̄ intelligatis: quodāmō ad vos ꝓcedo nec me relinquo. Cū aūt tacuero quodāmō ad me redeo: z vobiſcū maneo ſi tenueritis qō audiſtis. Si hoc pōt imago quam fecit de⁹: q̄d pōt ex deo nata imago? Ac p hoc z ipſe p ſeipſū: z ad ſeipſū z ad patrem: z nos p ipſum z ad ipſum z ad patrē imus.

CHRY. Si enī dicit: Ego ſū dñs ducēdi ad patrem oīo veniet illuc. neqz enī ē poſſibile alia venire via. Cū āt ſupza dixerit: Nemo pōt ve. ad me niſi pr̄ traxerit illū. Nūc dicēs: Qñ null⁹ pōt ve. ad pa. niſi p me. exequat ſeipſum ei q̄ genuit. Qualiē aūt dixerit: Quo vado ſci. z viā ſcitis. oñdit ſubdēs: Si cog. me z pa. meū vtiqz cogn̄ſſetis. q. d. Si ſciretis meā ſubſtātiā z dignitatē z eā q̄ pr̄is ē ſciretis: nouerāt q̄dē eū ſz nō ita vt oportebat: poſtea aūt ſpūs veniēs: pfectā in eis ꝛſtruxit cognitionē. z ꝓpr̄ hoc ſubditur: Immō cognoſcetis eū. Dicit aūt eā q̄ ſm mentē cognitionē. Et vidiſtis eū. ſ. p me oñdēs: qñ q̄ videt eū z patrē videt. Uiderūt aūt eū: nō in nuda ſubſtātia ſed carne indutū.

¶ BEDA: Sz q̄rendū ē quō nunc dicat dñs: Si cognouiſſetis me z c. cū ꝓmiſerit ſupza: Quo ego va. ſci. z viā ſcitis? Daſ ḡ intelligi qz q̄dam eoz ſciebāt: quidā vo neſciebāt: quoz vn⁹ erat thomas.

¶ HYLA. vij. de tri. Uel aliter cotinua: Cū iter ad patrē p filiū ſit: q̄rendū ē vtrū hoc p doctrine admonitionē: an p nature fidē ſit. Intelligētie igiē ſenſū in ꝛſequētib⁹ requiram⁹. nā ſequiē: Si cog. me: z pa. meū vtiqz cogn̄ſſet. In ſacro enī aſſūpu corpis diuinitaſ pr̄ne nāz ꝛfirmās: hūc ordinē tenuit. Cep⁹ āt viſiōis ſepauit a tpe cognitiōis. nā quē cogſcēdū ait: eūdē iā dixit z viſū: vt nature iā p̄dē in le ꝛſpecte: ſciētiā ex tpe nūc hui⁹ reuelatiōis acciperēt.

¶ Dicit ei philipp⁹. Dñe oñde nob patrē: z ſuffic nob. Dicit ei ieſ⁹: Tā to tpe nobiſcū ſū: z nō cognouiſtis me? Philippe q uidet me: uidet z patrē. Quō tu dicis oñde nobis patrē? Nō credis: qz ego i pr̄e z pr̄ in me ē? Uerba que ego loquoz uobis a meipō nō loquoz. Pat aūt in me manēs ipe facit opera. Nō creditis qz ego in patre z pater i me ē? Alioquin ꝓpter opa ipſa credite.

¶ HYLA. vij. de tri. Cōmouit aplm philippū nouitas dictoz homo cernit. dei ſe filiū ꝛfiteē. cognito ſe cogſcendū patrē fateē. patrē viſū eē dicit. Prozumpſit igiē aplica familiaritas dominum interrogans. vñ dr: Dicit ei philipp⁹: Dñe oñde no. pa. z ſuffi. nobis. Nō viſū negauit: ſz oñdi ſibi rogauit. neqz oñſi-

ōnē veluti cōpalis ⁊ēplatōis desiderauit:ſz oēmō
ſtrationē intelligēdi ei⁹ q̄ visus ē postulauit.filiū.n.
in habitu hois viderat:ſz quō p id patrē viderit ne/
scit.nam ⁊ oīnio illa intelligēdi poti⁹ eēt demōſtra
tio q̄z videndi ſubiecit:Et ſufficit nobis. AVG.i.ō
trini. Illa enī leticia q̄ nos adimplebit cū vultu ſuo
nihil ampli⁹ req̄ret:qō bñ intellexerat philipp⁹ vt
diceret:Dñe oīde no.pa.⁊ ſuf.nobis. Sed nōdū in/
tellexerat eo q̄oq̄ mō ad ipſū ſe potuiſſe dicē:Dñe
oīde nobis te ⁊ ſufficit nobis. Ut enī ḇ intelligeret
riſū ē ei a dño.vñ ſq̄t:Dixit ei ieſ⁹:Tāto tpe vo.ſū:
⁊ nō cogno.me. AVG.ſup Jo. Sz quō hoc dicit:
cū ⁊ quo iret ſcirēt:⁊ viā ſcirēt: non ob aliud niſi q̄
ipſū ſcirēt: Sed facile iſta qō ſoluit ſi dicam⁹ q̄ eū
aliq̄ eor ſciebāt:aliq̄ neſciebāt de quib⁹ erat philip
pus. HYLA.vij.de trini. Arguit g̃ aplm in cogno
ſcēdo ſe ignorāter.cum enī ea q̄ gereret ꝓpria deo
eſſēt:calcare vndas:iubere vētis:petā dimittē: mor
tuis vitā reddere:huic q̄rele oīs orta ꝙqueſtio ē q̄ ī
hoie aſſūpto dei nō intellecta natura ē.Et iō poſtu
lanti vt ſibi patrē oīderet ait: Philippe q̄ vi.me.vi.
⁊ patrē. AVG.Solem⁹.n.de ſimilimis duob⁹ ita
loqui:Uidiſtis illū.ſic g̃ dictū ē:Qui vi.me:vi.patrē
nō q̄ ipſe ſit p̄ ⁊ fili⁹:ſz q̄ a p̄ris ſilitudine in nullo
ꝑſus diſcrepet fili⁹. HYLA.vii.de trini. Nō āt il/
le hic viſū ocnlor⁹ carnaliū ſignificat:nō.n. ḇ qō ex
partu v̄ginis carnale ē:ad contēplādā in eo dei for
mā ⁊ imaginē ꝓficit:ſz intellect⁹ dei fili⁹ id p̄ſtat:vt
intellect⁹ ⁊ p̄ ſit. Dū ita imago ē vt nō differat genē
ſz ſignificat auctoritatē.nō enī ſolitariū ſermo ſigni
ficat ⁊ indifferentē:tñ naturā ꝓfeſſio docet. Cū.n.
dr Et patrē:excluſa ē ſingular⁊ atq̄ vnici intelligē
tia.Et q̄d reliquū ē:niſi p nature vnicā ſilitudinē p̄
p filiū viſus ſit: AVG.Sz nūq̄d obiurgād⁹ ē q̄ cū
ſimilē viderat:etiā illū cui ē ſilis vult vidē: Sz ideo
diſcipulū oīs arguebat:qñ cor poſtulātis videbat
Tāq̄ melior eēt p̄ q̄z fili⁹:ita philipp⁹ p̄rem noſſe
cupiebat.⁊ iō nec filiū ſciebat:quo aliū meliorē eſſe
credebat.Ad hūc g̃ ſenſū ꝺtingēdū dictū ē: Nō cre/
dis q̄ ego ī p̄re ⁊ p̄ in me ē.q.d. Si ad te multū ē
ḇ vidē:ſaltē q̄ō nō vides credis. HYLA. Que enī
ignorandi patrē aut oīdēdi ignorātib⁹ necitas reli
quebaē:cū p̄ in filio viſus eēt ex ꝓprietate nature:
dū ex indifferētia vnitatis vnū ſint nat⁹ ⁊ generās:
vt ḇ ſmo dñi ſeq̄reē: Nō cre.q̄ ego ī pa.⁊ p̄ ī me
eſt. AVG.p̄mo ō tri. Uolebat enī eū ex fide viue/
re:anteq̄z illud poſſet videre.⁊ iō dicit: Nō credis:
Contēplatio q̄ppe mercēs ē fidei cui mercedi p fidē
corda mūdant: HYLA.vii.de tri. Pater aūt ī filio
eſt:⁊ fili⁹ in patre:nō p duplicē ꝺueniētiū genez cō
iūctionē:neq̄z p inſitā capationis ſubſtātie naturam
q̄ p corpalē neceſſitatē exteriora fieri bis q̄b⁹ ꝺtinē
tur interiora nō p̄ñt:ſz p natiuitatē viuentis nature
ex viuēte dū nō aliō ex deo q̄z de⁹ naſcit. HYLA.
vii.de tri. Naturā enī ſuā vt ita dicā.ſeq̄t: Jndemu/
tabilis de⁹ indemutabilē gignēs deū. Nec naturā
ſuā deſerit ex indemutabili deo indemutabil⁹ dei p
fecta natiuitas. Subſiſtentē igit in eo dei naturam
intelligim⁹ cū in deo de⁹ ſit:nec p̄ter eū q̄ ē de⁹:q̄ſq̄z
ali⁹ de⁹ ſit. CHRY. Uel aliter: Totus philipp⁹ hic
corporeis oculis patrē volebat vidē:qz ⁊ ipſū filiū
ita ſe exiſtimabat vidiſſe fortaſſis a ꝓphetis audiēs
qñ vidi dñm:⁊ iō dixit: Oñde nobis patrē. Etenī in
dei ſterrogauerūt:Quis ē p̄ tu⁹?:⁊ petr⁹ ⁊ thomas:
quo iret:⁊ null⁹ didicit manifeſte.vt g̃ nō videatur
oneroſus cē philipp⁹:⁊ ipſe interrogās: Oñde no/
bis patrē.adūgit:Et ſufficit nobis.i.nihil plus q̄ri
mus. Dñs āt nō dixit ei: Impoſſibile petis:ſz oīdit:
Qui neq̄z ipſū filiū vidit.nā ſi hūc potuiſſet vidē:⁊ il
lū vidiſſet. Et iō dicit: Tanto tpe vo.ſū ⁊ nō cog.me
philippe. Nō dixit: Nō vidiſtis me:ſz Nō cogno/
uiſtis me:q̄ſtū ad ḇ.f.q̄ fili⁹ hic manēs q̄ō p̄ decē
ter in ſeipſo oīdit eū q̄ genuit. Deinde diuidens hy
poſtaſes ait:Qui vi.me vi.⁊ patrē.ne q̄s dicat q̄ ipe
eſt p̄:ipſe fili⁹. Oñdit aūt p hoc: qñ neq̄z filiū viſu
corporeo vidit. Si aūt aliq̄s hic viſū cognitionē di/
cere velit nō ⁊tradico.q.o. Qui cognouit me cogno
uit ⁊ patrē.ſed nō dixit hoc:ſz ꝺſubſtātialitatē repñ
tare volens dixit: Qui meā ſubſtantiā vidit:vidit ⁊
eam q̄ p̄ris. Uñ pz q̄ nō eſt creatura. creaturā enīz
videntes deū neſciūt oēs. Philipp⁹ etiā ſubſtātiaz
p̄ris videre q̄rebat. Si g̃ alteri⁹ ſubſtātie eēt nō di/
ceret: Qui videt me:videt ⁊ patrē. Sed nec aliq̄s in
argēto auri ſubſtātiā vidē pōt.nō enī alia p aliā ap
paret natura. AVG. Deinde nō ad ſolū philippū
ſz ad oēs pluraliē loq̄t dicēs: Uerba q̄ ego lo.vo.a
meipſo nō loquor. Quid ē A meipſo nō loquor:ni/
ſi a meipſo nō ſū q̄ loquor:ei q̄ppe tribuit qō fac:ō
quo ē ipſe q̄ facit HYLA.vii.de tri. Unde neq̄z ſe
filiū deneganit:nec naturā in ſe p̄ne virtutis abſcō
dit.nā dū loq̄t ipſe in ſubſtātia manēs loquit.ouz
aūt nō a ſe loq̄t:natiuitatē ī ſe dei a deo teſtatur.
CHRY. Uide aūt abūdantē ſup vni⁹ ſubſtātie de
mōſtratōz.nā ſubdit: Pr̄ āt ī me ma.ipe fa.opa.q.
d. Neq̄q̄z:aliter facit p̄r:⁊ aliter ego: fic ⁊ alibi ait:
Si nō facio opa p̄ris mei nō credatis mihi. Sz quō
a verbis incipiēs ad opa venit? Cōueniēs enī erat
dicere Ipſe loquit vba. Sz duo ponit ō doctrina ⁊
ſignis:aut q̄z ⁊ vba opa erāt. AVG. Nā q̄ primū
loquēdo edificat bonū op⁹ opatur. Jn his duab⁹
ſentētijs diuerſi nobis aduerſant heretici. Arriani
dicūt:Ecce inequalis ē p̄ri fili⁹:nō a ſeipſo loq̄t. Di
cūt ſabelliani:Ecce q̄ p̄r ē:ipſe ē fili⁹. Quid ē p̄r in
me manēs:ipſe facit niſi in me maneo ego q̄ facio?
HYLA.viij.de tri. Sz manē in filio patrē nō ē ſin
gularis atq̄z vnici.opari vo p filiū patrē: nō ē diffe
rētis aut extere:ſicut nō vni⁹ē nō a ſe loq̄ q̄ loq̄tur
neq̄z rurſus alieni ac ſepabilis loq̄ p loquētē. Et q̄z
in ſe p̄rem loq̄ ⁊ opari docuerat:pfecte hui⁹ vnitatī
fidē ſtatuit dicēs: Credite mihi:q̄z ego ī p̄re:⁊ p̄r in
me ē.ne.ſ.p vtutis efficientiā ⁊ nō p nature q̄ ſz na
tiuitatē ē ꝓprietatē p̄r in filio ⁊ opari crederēt ⁊ lo
qui:ſic enī habeē in greco. Nra lra hz: Nō creditis
q̄z ego in p̄re ⁊ p̄r in me ē. AVG. Antea ſol⁹ phi
lipp⁹ arguebatur. CHRY. Si vo nō ſufficit ḇ ad
oīdendū ꝺſubſtātialitatē:ſaltē eſt ab opib⁹ diſcite.
vñ ſubdit: Alioq̄n ꝓpē opa ipſa credite. Uidiſti.n.
ſigna cuz auctoritate ⁊ oīa q̄ deitatis erāt ꝓpa:et q̄
ſol⁹ p̄r opaē:pcā ſoluta:moꝛtē recedentē ⁊ hmōi.
AVG. Doc ergo ꝓpter opa credite: quia ego in
patre ⁊ pater in me eſt. Neq̄z enim ſi ſepati eſſem⁹
inſepabiliter opari vlla ratione poſſemus.

Amē amē dico uob:q̄ credit i me:

opa q̄ ego facio ⁊ ipe faciet: ⁊ maio
ra hoꝛ faciet: qꝛ ego ad pr̄em uado.
Et qcūqꝫ petieritis patrē i nomie
meo hoc faciā ut gl̄ificet pr̄ i filio.
Si qd petieritis i noie meo hoc faciā
CHRY. Quia dns dixerat: ꝓpter opa credite: oñ
des qm nō ꝺ solū pōt: ꝫ multo maioꝛa: ⁊ qō ē mi
rabili⁹ alijs pōt dare adiuꝛit: Amē amē dico vo. q̄ cre.
in me: opa q̄ ego fa. ⁊ ipe fa. ⁊ ma.bo. faci. AVG.
Sz q̄ sūt ista maioꝛa: an foꝛte q̄ egros ipsis trāseū
tib⁹ etiā eoꝝ vmbꝛa sanabat: Mai⁹ ē enim q̄ sanet
vmbꝛa q̄ fimbꝛia. verūtn̄ qñ ista dicebat: verboꝝ
suoꝝ facta ⁊ opa cōmēdabat. Cū enī dixit: P̄r i me
manēs ipse facit opa: q̄ opa tūc dicebat nisi ꝟba q̄ lo
quebat: ⁊ eoꝝ verboꝝ fruct⁹ erat fides illoꝝ. Uerū
tn̄ euāgelizātib⁹ discipulis nō tā pauci q̄ illi erāt: ꝫ
gētes etiā crediderūt. Nonne ab oꝛe ipsi⁹ diues ille
tristis abscessit: ⁊ tn̄ postea qō ab illo auditū nō fe
cit vn⁹: fecerūt multi: cum p discipulos loq̄ret. Ecce
maioꝛa fecit p̄dicat⁹ a credētib⁹ q̄z locut⁹ audiētib⁹
Uerꝝ ꝺ adhuc mouet q⁹ hec maioꝛa p apl̄os fecit:
nō aūt ipsos tn̄ significās ait: Qui credit in me: nū
quid int credētes i chriſtū nō ē cōputād⁹ q̄ nō fece
rit opa maioꝛa q̄z chriſt⁹: durū ē nisi itelligat. Apo
stol⁹ dicit credēti i eū q̄ iustificat impiū: deputat fi
des ad iusticiam. In ꝺ ope faciem⁹ opa chriſti: qꝛ ⁊
ipsū credē in chriſtū op⁹ ē xp̄i: ꝺ opat i nobis: nō vti
q̄z sine nobis. Audi g̃: Qui cre. in me: opa q̄ ego fa. ⁊
ipse fa. Plus ego facio: deinde ⁊ ipe faciet: qꝛ facio
vt faciat: q̄ opa nisi vt ex ipio iust⁹ fiat: qōtiqꝫ i illo
sed nō sine illo: chriſtus operatur. Plus hoc ma
ius esse dixerim q̄z creare celū ⁊ terrā. Celū enim ⁊
terra trāsibūt: p̄destinatoꝝ aūt salus ⁊ iustificatio p
manebit: sed in cel̄ angeli opa sūt chriſti. nūq̄d etiā
his opibus maioꝛa facit q̄ coopat chriſto ad suā iu
stificatōz: iudicet q̄ pōt vtrū mai⁹ sit iustos creare q̄z
impios iustificare. certe si eq̄lis sit vtrūqꝫ potēcie: ꝺ
maioꝛis ē misericoꝛdie: sed oīa opa intellige xp̄i vbi
ait: Maioꝛa hoꝝ faciet. Nulla necessitas cogit. ho
rū enī foꝛsitā dixit q̄ illa hoꝛa faciebat: tūc aūt ꝟba
fidei faciebat: ⁊ vtiqꝫ min⁹ ē ꝟba iusticie p̄dicare: qō
fecit ꝓpt nos: q̄z ipios iustificare: qō ita fac̄ i nobis:
vt faciam⁹ ⁊ nos. Magnā ār spem dns suis ꝓmisit
oꝛātib⁹ dicens: Quia ego ad patrē vado. CHRY.
Hoc ē nō pereo: ꝫ in ꝓpria manebo dignitate ⁊ i ce
lis ero. vel ꝺ dic̄: ac si dicēt Ut̄m ē decetero miracu
la facē. ego. n. vado. AVG. Et ne q̄sq̄z ꝺ sibi tribu
eret vt etiā illa opa maioꝛa seipsū facē oñderet adie
cit: Et qcūqꝫ pe. pa. in no. meo ꝺ faciā. Qui dixerat
Faciet: post ait: Faciā tā q̄z dicēt: Nō vobis ꝺ ipossi
bile videat̄. nō enī poterit esse maioꝛ me q̄ credit in
me: ꝫ ego sū factur⁹ ⁊ tūc maioꝛa q̄z nūc. maioꝛa p
eū q̄ credit in me q̄z nūc p me qō nō ē defectio: ꝫ di
gnatio. CHRY. Dic̄ aūt i noie meo: qꝛ ⁊ apl̄i dice
bāt: In noie chriſti iesu surge ⁊ ambula. Oia enīz si
gna q̄ fecerūt: ipse faciebat: ⁊ man⁹ dn̄i erat cū illis
THEO. Exponit aūt nobis p hoc miraculoꝝ vo
cē suā. nā p oꝛatiōnē ac inuocatōz sui nois pōt q̄s ex
ercere ꝓdigia. AVG. Sz q̄d ē Qcūqꝫ petieritis:
cū videam⁹ plerūqꝫ fideles ei⁹ petē ⁊ nō accipe: an
foꝛte ꝓpterea qꝛ male petūt: male enī vsurus eo qō
vult accipe: deo poti⁹ iserāte nō accipit: quō g̃ intel
ligendū ē: Qcūqꝫ petieritis hoc faciā: si de aliqua
petēt ib⁹ fidelib⁹ etiā ꝺsulēdo nō facit: an foꝛte solis
aplis ꝺ dictū debem⁹ accipe: absit. supi⁹ enī dixerat:
Qui cre. i me: opa q̄ ego fa. ⁊ ipse fa. Ipsos quoqꝫ si
cogitem⁹ apl̄os: iuenim⁹ eū q̄ plus oīb⁹ laboꝛauit
rogasse: vt ab eo discederet āgel⁹ satḥane: nec tn̄ qō
rogauerat accepisse. Sed audi qō illuc positū ē: In
no. meo. qō ē iesus chriſt⁹ chriſt⁹ regē iesus signifi
cat saluatoꝛē: ac p ꝺ qōcūqꝫ petim⁹ aduersus vtilita
tē salutis: nō petim⁹ in noie saluatoꝛis: ⁊ tn̄ ipse sal
uatoꝛ ē: nō solū qñ facit qō petim⁹: verū etiā qñ nō
facit: qñ qō videt peti ꝺ salutē: non faciēdo se exhi
bet saluatoꝛē. Nouit enī medic⁹ q̄d ꝓ sua: q̄d ꝺtra
suā salutē poscat egrot⁹. ⁊ iō ꝺria poscētis nō facit
volūtatē vt faciet sanitatē. Sane q̄dā q̄z uis i nomie
ei⁹ petam⁹: nō tūc qñ petim⁹ facit: ꝫ tn̄ facit. differt
enī qō petim⁹: nō negat̄. Cōtinuo aūt subiecit: Ut
glo. p̄r in fi. fiq̄d peti. i noie meo ꝺ faciā. Nullo mō
igit̄ sine p̄re filī⁹ facit: qñquidē vt i illo p̄r glorifice
tur ꝓpterea facit. Cū enī filī⁹ oñdat̄ magna potēs:
glorificabit̄ ille q̄ genuit. ideo aūt secūdo id ponit
vt certificet suiipsī⁹ sermonē. THO. Attēde etiam
seriē p̄me glorificatiōis. In noie iesu facta sūt signa
p q̄ credebāt apl̄oꝝ sermonib⁹: ⁊ sic oū ad noticiam
patris q̄uenirēt: glorificabat̄ pater in filio.

Si diligitis me mādata mea ser
uate ⁊ ego rogabo patrē: ⁊ alīuz pa
clytū ꝺabit uob ut maneat uobiscū
in eternū: spīn ueritatis quē mund⁹
nō pōt accipe: qꝛ nō uidet eum: nec
scit eū. Uos aūt cognoscetis eū: qa
apud uos manebit: ⁊ in uobis erit.
CHRY. Quia dns dixerat: Qcūqꝫ petieritis: hoc
faciā: vt nō estiment oēm simpliciter petitiōez valē
induxit: Si. di. me: man. mea ser. q. d. tūc faciā qō pe
titis. Uel qꝛ audiētes: qñ ad patrē vado: cōsequēs
erat eos turbari dicit: nō ē hoc me amare vt turbe
mini: ꝫ vt faciatis mādata mea. hoc ē enī amoꝛ obe
dire ⁊ credē ei q̄ diligit̄. Quia vo ꝺsequēs erat eos
vehemēter inq̄rere carnis p̄tiā: ⁊ illā habere cōso
lationē quā ꝓius habuerūt subiūgit: Et ego ro. pa.
⁊ aliū para. da. vobis. AVG. In quo oñdit ⁊ seip
sū eē ꝓclytū. Paraclyt⁹ aūt latine dr̄ aduocat⁹: ⁊ di
ctū ē ꝺ chriſto: aduocatū hem⁹ apd patrē iesū xp̄m
ALCVI. Uel paraclytū. i. ꝺsolatoꝛē. hēbāt enim
⁊ tūc vnū ꝺsolatoꝛē q̄ miraculoꝝ dulcedie ⁊ p̄dica
tiōe eos erigē ⁊ ꝺfoꝛtare solebat. DIDI. de spūc̄o:
Sed spīnscīn aliū paclytū noīauit: non iuxta natu
re differētiā: ꝫ iuxta opationis diuersitatē. Cū enīz
saluatoꝛ mediatoꝛis ⁊ legati psonā hēbat: et q̄ pon
tifex depcet̄ ꝓ peccatis nostris: spiritussanctus sm
aliā significationē paraclyt⁹: ab eo q⁹ ꝺsolatur⁹ in
tristicia positos nūcupat⁹ ē: verū noli ex filij ⁊ spūs
sancti opatione diuersa varias estimare naturas: si
quidē in alio loco repiet̄ paclytus spūs legati apud
patrē psona fungi vt ibi: Ipse spūs interpellat ꝓ no
bis. Saluatoꝛ quoqꝫ cōsolationē opat̄ in coꝛdib⁹

eoꝝ:qz indigēt.scriptū ē enī:Et humiles populi cō
solat⁹ est. CHRY. Ait aūt:Rogabo patrē.vt fide
dignū faciat eis sermonē: quī si dixisset Ego mittaz
non simpliciť credidissent. AVG. Contra arrianos:
Qui tñ vt inseparabilia sua ꝛ patris opa demōstraret
alibi ait:Cū abiero mittā eū ad vos. CHRYSO.
Quid aūt aplis plus haberet: si patrē solū rogaret
vt spīm aliꝰ daret:qui illi multotiens ꝛ sine oꝛone
oīdūť hoc facientes. ALCVI. Rogabo igiť dicit
vt inferioꝛ fz bīanitatē patrē meū:cui sū eqlis ꝛ cō
substātialis fm diuinā naturā. CHRY. Dicit aūt:
Ut maneat vobiscū in eternū.qui neqz p⁹ mortem
recedit. Per hoc etiā occulte insinuat qꝺ spūsscus nō
patieť mortē vt ipse neqz abibit:Ne aūt paclytum
audiētes rursus incarnatioꝛ aliā suspicenť:ꝛ oculis
putēt eū videre subiūgit:Spīm veritatis quē mūd⁹
nō pōt accipe:qz non videt eū, nec scit eū. AVG.
Dic ē vtiqz in trinitate spūsscūs:quē patri ꝛ filio cō
substantialē ꝛ coeternū fides catholica pꝛofiteť.
CHRY. Spiritū aūt veritatis eū vocat p hoc qꝺ figu
ras veteris testamenti manifestat. Mundū aūt hic
malos dicit.visionē aūt certissimā cognitionē dicit:
qz visus ē apertioꝛ sensus. BEDA: Nota etiā qꝺ
cum spīmsanctū spiritū veritatis dicit:spiritūsanctuz
ē spiritū suū oīndit.deide cū a patre eū dari narrat:
patris etiā eū spiritū eē declarat:ac p hoc spūsscūs a
patre ꝓcedit ꝛ filio. GRE.v.moza. Spūs aūt scūs
oēm quē repleuerit:ad desiderāda inuisibilia accē
dit.ꝛ qm̄ mūdana coꝛda solū visibilia diligūt:hunc
mūd⁹ nō accipit:qz ad diligēda inuisibilia nō assur
git. Seculares etenī mentes quāto se foꝛas p desi
deria dilatant:tāto ad receptionē illi⁹ synū coꝛdis
angustāt. AVG. Sic aūt mūdū.i.mūdi dilectoꝛes
dicit nō posse accipe spiritūsanctū:velut si dicamus
Iniusticia iusta eē nō pōt. Mund⁹ ğ.i. mūdi dile
ctoꝛes non pōt eū accipe:qz nō videt eū. Nō enī ha
bet inuisibiles oculos mūdana dilectio: p quos vi
deri spūsscūs nisi inuisibiliter non pōt. Seqť: Vos
aūt cog.eū:qz apꝺ vos manebit. Sz ne putarēt qꝺ
dictū ē:Apud vos manebit:ita dictū quēadmoduz
apud boīes hospes visibiliť manere ꝺsuenit adiecit
In vobis erit. CHRY. q.o. Nō ita apud vos ma
nebit sicut ego:sed in vr̄is habitabit aīab⁹. AVG.
Prius aūt ē eē alicui post manere. Sz exposuit qꝺ
dixerat:Apud vos:cū adiūxit:In vobis. Si enī nō
sit in vobis:nō pōt eē ī vobis ei⁹ sciētia. sic enī a vo
bis videť in vobis ꝛ vr̄a ꝺscia. GRE.ij.moza. Si
aūt spūsscūs in discipulis manet: quō iā singulare
signū erit qꝺ in mediatoꝛe pmanet:fm illud: Su
pra quē videris spiritū descendentē ꝛ manentē:hic
est qꝺ baptizat.qꝺ tñ citi⁹ cognoscim⁹ si dona eiusdē
spūs discernam⁹. In his enī donis sine qb⁹ ad vitaz
pueniri nō pōt:spūsscūs in electis oīb⁹ sp manet. In
ill' aūt qb⁹ nō nr̄a vita seruaťur:sz alioꝛ q̄riť:neq̄qz sp
manet. Aliqñ enī se a signoꝛ ostensionib⁹ subtrahit
vt eo humili⁹ vtures ei⁹ habeaťur.chriſt⁹ aūt ī cūctis
eū ꝛ sp hz pītē. CHRY. Hic aūt sermo oppositas
bereles velut vno ictu sustulit.nā dicere aliū oīndit
ei⁹.i.spūs hypostaseos differētiā:dicē vo paclytum
substātie cognationē. AVG. Ō sermonē arria. Cō
solatoꝛē enī qꝺ officiū tanqz pſone infime in trini
tate in spūisco deputāt deū dicit apls fm illud:Is
q̄ cōsolaťur humiles:ꝺsolat⁹ est nos de⁹. De⁹ ē itaqz
spūsscūs q̄ ꝺsolaťur humiles:aut si hoc de patre vt fi
lio dictū ab aplo volūt accipi:designāt ꝺsolationis
tāqz munere ꝓprio separe a pr̄e ꝛ filio spiritūsciō.
AVG. sup Jo. Si cū charitas dei diffusa sit in coꝛ
dibus nr̄is p spiritū sanctū q̄ dat⁹ ē nobis: quō dili
gem⁹ mandata christi: suadim⁹ vt eum accipiam⁹
quē nisi habuerim⁹:diligere ꝛ mādata suare nō pos
sum⁹:an forte p̄cedit in nobis charitas q̄ diligam⁹
christū:vt diligēdo christū eiusqz faciendo mādata
mereamur accipe spiritūsanctū vt charitas dei pr̄is
diffundaťur in coꝛdib⁹ nr̄is:puersa ē illa sīa. Qui.n.
se filiū dei diligere credit ꝛ patrē nō diligit:pfecto
nec filiū diligit:sz qō sibiipsi cōfinxit. Restat ğ vt in
telligam⁹ spiritūsanctū habē q̄ diligit:ꝛ bīdo mere
ri vt plus habeat:ꝛ plus bīdo plus diligat. Jā ita
qz bēbāt spiritū discipuli quē dīs ꝓmittebat:sz dā
dus eis erat ampli⁹.hēbant occulte: accepturi erāt
manifeste.ꝓinde nō solū nō bīti:verū etiā habenti
nō incassū ꝓmittiť:nō bīti q̄dē vt bēať:bīti aūt vt
ampli⁹ habeat. CHRY. Qñ igiť discipulos pur
gauerat p sacrificiū passionis:ꝛ pctā solutū erat: et
ipsi ad picula ꝛ agones mittebanť:oportebat spiri
tūsanctū venire abundanter. Non aūt statim post
resurrectionem:vt in multo eius constituti deside
rio:cum multa eum suscipiant gratia.

¶ Nō relinquam uos oꝛphanos:
ueniaz ad uos. Adhuc modicuz:ꝛ
mūdus me iam nō uidet. Vos aūt
uidetis me:quia ego uiuo:ꝛ uos vi
uetis. In illo die uos cognoscetis:
quia ego suz in patre meo:ꝛ uos in
me ꝛ ego in uobis. Qui habet man
data mea ꝛ seruat ea ille est qui diligit
me. Qui autē diligit me diligetur a
patre meo. Et ego diligam eum:ꝛ
manifestabo ei meipsum:

AVG. Ne quisqz putaret qꝺ ita spiritūsanctū do
min⁹ daturus fuerat:velut p seipsū nō ꝛ ipse eēt fu
tur⁹ cū eis adiecit ꝛ ait:Nō reliquā vos oꝛphanos.
Oꝛphani pupilli sūt. Illud enī ē grecū:ɓ latinum.
Quāuis ğ nos fili⁹ dei suo pr̄i adoptauit filios:tñ ī
ɓ etiā ipse erga nos pr̄nū oīndit affectū. Et qꝺē a pn
cipio dixerat:Venietis quo ego vado. Sz qz ɓ lon
gū tēp⁹ erat:ꝓmisit spiritū. Et qz nesciebant qꝺ ē ɓ
ꝓmittit eis suā pītiā quā maxie q̄rebāt cū dīē:Ve
niā ad vos. Ne tñ rursus eādē q̄rāt pītiā:q̄lē ꝛ pus
habuerūt:occulte ɓ excludit cū subdit:Adhuc mo.
ꝛ mū.me iā nō vi.vos aūt vide.me. Ac si dicēt:Ve
niā qꝺē ad vos:non tñ vt pus vobiscū p vnāquāqz
diē ꝺsitēs. Et ne dicāt:Qualiter igiť iudeis dixisti:
Ammō nō videbitis me:soluit opinionē dicēs Ad
vos solos veniā. AVG. Videbat enī tūc eū mū
dus carneis oculis in carne conspicuum: non au
tem videbat qꝺ in carne verbum latebat:sed quoni
am post resurrectionē etiam carnem suam quā nō
solum videndā:verum etiā cōtractandam demon

ſtranit ſuis: noluit demõſtrare nõ ſuis: h ĩc dictũ ẽ: Adhuc modicũ ⁊ mũd⁹ iam me nõ videt: vos autẽ videbitis me. Sz qñ ĩ iudicio eũ mũd⁹ videbit: quo noſce ſignificati ſũt a regno ei⁹ alieni: meli⁹ intelligiẽ illud etiã temp⁹ ſignificare voluiſſe qñ in fine ſeculi auferet ab oculis dãnatoꝝ: vt eũ decetero videãt diligentes. Modicũ aũt dixit: qz id qõ plixũ videt boĩb⁹: breuiſſimũ ẽ añ oculos dei. Seqt: Quia ego viuo ⁊ vos viuetis. THEO. q. d. Etſi morte ſubiero: tñ reſurgo. Uos quoq; viuetis: hoc ẽ cũ videritl me letabimini: ⁊ tanq̃ moꝛtui reuiuiſcetis ĩ appariti one mea. CHRY. Mibi aũt videt vitã nõ pñtẽ dicere ſz futurã: ac ſi dicat: Moꝛs crucis nõ diſtare faciet vos a me in finẽ: ſed momẽto paruo occultabit me a vobis. AVG. Cur autẽ de pñti ſe dixerit viuere: illos aũt de futuro eẽ victuros: niſi qz ⁊ vitã carnis reſurgẽtib⁹ qualis in ipſo p̃cedebat ⁊ illis ẽ pollicitus ſecuturã: et qz ipſi⁹ moꝛ futura erat reſurrectio: pñtis tpis ponit vbũ: ꝓpter ſignificandã celeritatẽ. Illoꝝ aũt qñ ſcis differt in finẽ nõ ait Uiuitis: ſed Uiuetis. Quia vo viuet ille: iõ ⁊ nos viuem⁹ p hoĩem ꝺppe moꝛs: ⁊ p hoĩem reſurrectio moꝛtuoꝝ. Seqt: In illo die. de quo. ſ. ait: Et vos viuetis Uos cognoſcetis. Itẽplando: q̃uis ⁊ nũc credẽdo noueri⁹. Quia ego ſũ in patre: ⁊ vos in me ⁊ ego ĩ vobis. Quia qñ viuem⁹ ea vita qua moꝛs abſoꝛbet: tũc pficiet hocipſũ qõ nũc inchoatũ ẽ iam p ipſum: vt ſit in nobis ⁊ nos ĩ ipſo. CHRY. Uel ĩ illo die cũ reſurgã cognoſcetis: qz cũ viderũt eũ reſurrexiſſe ⁊ eſſe cũ eis: tũc certiſſimã fidẽ didicerunt. Magna enĩ erat virtus ſpũſſci q̃ oia eos docebat. Qõ aũt dicit: Ego ſũ in patre: humilitatis ẽ. Qõ aũt dicit: Et vos in me ⁊ ego in vobis: bũanitatis ẽ ⁊ auxilij qõ eſt a deo. Cõſueuit enĩ ſcriptura multotiẽs eiſdem vbis ĩ deo ⁊ hoĩb⁹ poſitis nõ ſimiliꝛ vti. HYLA. viij. de tri. Uel hoc dicit vt cũ ille in pñe p naturam diuinitatis eẽt: nos aũt in eo p coꝛpalẽ ei⁹ natiuitatẽ: ⁊ ille rurſus in nobiſ p ſacramẽti myſteriũ ineſſe crederet. Ipſe enĩ teſtat⁹ ẽ: Qui edit carnẽ meam: ⁊ bibit ſanguinem meum: in me manet ⁊ ego in eo.

ALCVI. Per dilectionẽ aũt ⁊ obſeruãtiã mãdatoꝝ ei⁹: tũc pficiet hocipſũ qõ nũc inchoatũ ẽ p ipſũ: vt ſit in nobis ⁊ nos in ipſo. Et vt oĩb⁹ nõ tñ apl'is hãc bẽuolentiã ꝓmiſiſſe videat adiũgit. Qui hz mandata mea ⁊ ſer.ea: ille ẽ q̃ diligit me. AVG. Qui hz in memoꝛia ⁊ ſeruat ĩ vita: q̃ hz in ſermonib⁹ ⁊ fuat in opib⁹: q̃ hz audiẽdo ⁊ fuat faciẽdo: q̃ hz faciẽdo ⁊ ſeruat pſeuerãdo: ipſe ẽ q̃ diligit me. Ope ẽ demõſtranda dilectio: ne ſit infructuoſa noĩs appellatio. THEO. Ac ſi dicat: vos putatis q⁹ ex affectione quadã: triſtamĩ de moꝛte mea: ſz ego ſignũ dilectionis reputo mandata mea ſuari. Qualẽ aũt p̃rogatiuã obtineat q̃ diligit oñdit ſubdens: Qui aũt di. me: dili. a pa. meo ⁊ ego dili. eũ. AVG. Sed q̃d ẽ Diligam. tanq̃ nũc nõ diligat: exponit p id qõ ſeqt: Et manifeſtabo ei meipſũ. i. ad b̃ diligã vt manifeſtez. et ipſam viſionẽ mercedẽ fidei capiam⁹. Nũc. n. ad hoc nos dilexit vt credam⁹: tũc ad hoc vt videam⁹: qz ⁊ nos nũc diligim⁹ credendo qõ videbim⁹. tunc ãt diligem⁹ videndo qõ credidim⁹. AVG. ad pauliniã de videndo deo: Sic aũt ꝓmiſit oñſurũ ſeipſum dilectoꝛib⁹ ſuis cũ patre deũ vnũ: nõ quõ in hoc ſeculo viſus ẽ in coꝛpe ⁊ a malis. THEO. Uel quia poſt reſurrectionẽ apparitur⁹ illis erat in coꝛpe magis repñtãte diuinitatẽ: ne credãt ipſũ ſpñ foꝛe ſeu phantaſma: ob hoc p̃dixit illis: vt tũc videntes illuz non diffidant: ſed reminiſcant qz ꝓpter mandatorum ſuoꝝ cuſtodiam apparet eis: atq; iõ tenent ſp cuſtodire illa vt ꝓpetuo eis appareat.

¶ Dicit ei iudas: nõ ille ſcariothis: Domine q̃d factuz eſt: quia manifeſtatur⁹ es nobis teipſũ ⁊ nõ mũdo? Rñdit ieſus: ⁊ dixit ei: Siquis diligit me ſermonez meũ ſeruabit: ⁊ pater me⁹ diliget eũ: ⁊ ad eũ ueniem⁹: ⁊ mãſionez apũd eũ faciemus. Qui nõ diligit me ſmones meos nõ ſeruat. Et ſermouez quẽ audiſtis nõ ẽ meus: ſed ei⁹ q̃ miſit me pr̃is. Hec locut⁹ ſuz uobis apud uos manẽs. Paraclytuſ aũt ſpũs ſanctus quez mittit pater ĩ noĩe meo: ille uos docebit omnia: ⁊ ſuggeret uobis oia q̃ cũqz dixero uobis. Pacem reliquo uobis: pacem meã do uobis. Non quõ mũdus dat ego do uobis.

AVG. Quia dñs dixerat: Adhuc modicũ ⁊ mũd⁹ me iã nõ videt: vos aũt videbitis me. Interrogauit eũ de hoc ipſe iudas: non ille traditoꝛ ei⁹ qui ſcariothis cognominat⁹ eſt: ſed cui⁹ epl'a inter ſcripturas canonicas legit. vñ oꝛ: Dicit ei iudas: nõ ille ſcariothis: Dñe q̃d factũ eſt: qz nobis manifeſtatur⁹ es teipſũ ⁊ nõ mũdo: Cãm q̃ſiuit quare nõ ſe mundo: ſed ſuis manifeſtatur⁹ eẽt. Dñs aũt exponit quare ſuis ſe manifeſtatur⁹ ẽ nõ alienis: qz. ſ. hi diligũt: illi vo nõ diligũt. vñ ſeqtur: Rñdit ie. ⁊ di. ei. Siqs dilime ſermonẽ meũ ſeruabit. GRE. in ho. Probatio enĩ dilectionis exhibitio eſt opis. nũq̃ amoꝛ eſt dei ocioſus: opatur enĩ magna ſi ẽ. ſi vo opari renuerit: amoꝛ non eſt. AVG. Dilectio aũt ſcõs diſcernit a mundo: que facit vnanimes habitare in domo: in q̃ facit pr̃ ⁊ filiꝰ manſionẽ q̃ donant ⁊ ipſam dilectionẽ: q̃bus in fine donabũt ſuã manifeſtationẽ. Eſt. n. quedã dei manifeſtatio interioꝛ: quaz ꝓſus impii nõ nouerũt quib⁹ dei patris ⁊ ſpũſſancti manifeſtatio nulla ẽ: filij vo eſſe potuit: ſed in carne q̃ nec talis eſt qualis illa: nec ſp illis adeſſe põt: ſed ad modicũ temp⁹ ⁊ hoc ad iudiciũ non ad gaudiũ ad ſupplicĩũ nõ ad ꝓmiũ. vñ ſequit. Et ad eũ venie m⁹. Ueniũt quidẽ ad nos dũ venim⁹ ad eos. veniũt ſubueniendo: venimus obediẽdo. veniũt illuminãdo: venim⁹ intuẽdo. veniũt implẽdo: veniũt capiendo: vt ſit nobis eoꝛ nõ extranea viſio ſed ĩterna: ⁊ ĩ nobis eoꝛ nõ trãſitoꝛia manſio ſz eterna. vñ ſequit: Et mãſi. apũd eũ faciem⁹. GRE. i ho. In quoꝛumdam etenĩ coꝛda venit ⁊ mãſioz nõ facit: qz p cõpũctiõez q̃dẽ reſpectũ dei ꝓcipiũt: ſed tẽtatiõis tempoꝛe hoc

ipsum quod ꝓpuncti fuerāt oblituiscūtur. Sicq; ad ꝓpetrāda pcā redeūt: ac si hec minime planxissent Cum ḡ deus vere diligit: in eius corde dñs ⁊ venit ⁊ māsionē facit: q; sic eū dininitatis amor penetrat: vt ab hoc amore tētatiōis tpe non recedat. Ille enī vere amat cui⁹ mentē delectatio prana ex consensu non supat. // AVG. An forte putabit mansionē i dilectiōe suo facientib⁹ patre ⁊ filio exclusus esse ab hac mansione spūsc̄ūs? Quid ē ḡ qō supius ait de spūsc̄ō apud vos manebit ⁊ in vobis erit: nisi forte quisq; sic absurdus ē vt arbitret cū pr̄ ⁊ fili⁹ venerint discessurū inde spm̄sanctū tanq; locū daturum maiorib⁹? Sed ⁊ huic carnali cogitationi occurrit scriptura cū dicit: Ut maneat vobiscū in eternū. In eadē ḡ mansiōe cū ipsis erit in eternū: q; nec ille sine ipsis venit: nec ille sine eo: sed ꝓpter insinuatiōez trinitatis: psonis singulis noīatis dicūt quedā: non tñ alijs sepatis intelligunt: ꝓpter eiusdez trinitatis substantiā. // GRE. in ho. Tāto aūt quisq; a supno amore diffugit quanto inferi⁹ delectat. vñ subdit: Qui nō dili. me: ser. meos nō seruat. De dilectione ḡ ditoris lingua mens ⁊ vita reqrat. // CHRY. Ut aliter: Totū estimauit iudas: sicut mortuos videm⁹ in somno: ita ⁊ se eū esse visuros. vñ q̄rit: Quid ē q̄ debes te manifestare nobis ⁊ nō mūdo: q. d. ve vobis q̄a morieris: ⁊ vt mortu⁹ debes nobis assistere Ne igit hoc suspicēt dicit: Ego ⁊ pr̄ ad eū veniem⁹ q. d. Sicut pr̄ manifestat seipsū: ita ⁊ ego: et māsionē apud eū faciem⁹: qō somnior nō ē. Seqt: Et ser. quē au. nō ē me⁹: sz ei⁹ q̄ mi. me pr̄is. q. d. non me solum: sed neq; patrē amat: q̄ hūc nō audit sermonē. Dicit aūt h̄: q̄n nihil extra patrē loqt: neq; ꝓter id qō illi videt. // AVG. Et forsasse ꝓpt aliquā distinctionē: vbi suos dixit: pluraliter ſmones dixit dicēs Qui nō diligit me ſmones meos nō seruat. Ubi aūt sermonē hoc ē verbū nō suū eē dixit: sed patris: seipsū intelligi voluit. non enī suū sed pr̄is ē verbum: quō nec sua imago sed pr̄is: nec sui⁹ fili⁹ sz pr̄is. Recte igit auctori tribuit qō facit eccl̄ia a quo hz hoc ipsū q̄ illi ē indifferēs eccl̄ia. // CHRY. Quia vo eorū q̄ dixerat: q̄dā manifesta erāt: ⁊ q̄dā nō intellexerūt: vt nō turbarent subiūgit: Hec lo. sū vo. apō vos manens. // AVG. Alia ē illa māsio quā ꝓmisit futurā: alia vo hec quā pūtē eē testat. illa spiritalis ē atq; intrinsec⁹ mentib⁹ reddit: hec corpalis forinsecus oculis atq; auribus adhibet. // CHRY. Ut autē ei⁹ corpalē recessū facili⁹ sustinerēt: ꝓpat eos ꝓmittens q̄ ei⁹ recessus magnor eis eēt futura cā bonorū: q; donec ipse apō eos corpaliter manebat: ⁊ spir⁹ nō venerat nihil magnū poterāt scire. vñ seqt: Paraclyt⁹ aūt spūsc̄ūs quē mit. pr̄ i no. meo ille vos do. oīa: ⁊ sug. vo. oīa q̄cunq; dixero vobis. // GRE. Greca locutiōe paclyt⁹: latina aduocat⁹ or̄ vel ꝛsolator. Qui iccirco aduocat⁹ or̄: q; ꝓ errore deliquētiū apud iusticiā patris interuenit: dū eos quos repleuerit exorātes facit. Consolator aūt idē spūs vocat: q; de petī ppetratiōe merētib⁹ dū spem venie ꝓparat: ab afflictiōe tristicie mentē leuat. // CHRY. Continue aūt eū paclytū vocat ꝓpter ꝛtinētes eos tribulationes. // DIDIMVS de spūsancto: Spīm āt sanctū a pr̄e in suo mitti noīe saluator affirmat: cuius ꝓprie nomē saluatoris sit fili⁹. siquidē nature ꝛsor tiū: et vt ita dicā ꝓprietas psonaꝝ ex ista voce significat. filij q̄ppe tūmodo est in nomīe patris venire: salua ꝓprietate filij ad patrē. nullus aūt ali⁹ venit in noīe pr̄is: sed verbi gr̄a: In noīe dñi dei ⁊ oīpotentis. Quō igit serui q̄ in noīe dñi veniūt: ꝓ hoc ipsū q̄ subiecti sunt ⁊ seruiūt indicāt dñm: serui q̄ppe sūt dñi: sic ⁊ fili⁹ q̄ venit in noīe patris: portat eius nomen ꝓ hoc q̄ vnigenitus dei filius approbatur. Quia ergo spūsanctus in noīe filij a patre mittitur: ostendit q; vnitate sit iūctus ad filiū. vnde ⁊ filij dict⁹ est spūs ꝓ adoptionē suā: filios faciens eos q̄ se recipere voluissent. Iste aūt spūsc̄ūs q̄ venit in noīe filij missus a patre: docebat oīa eos q̄ in fide christi ꝓfecti sunt. Omnia aūt illa q̄ spiritalia sūt ⁊ intellectualia veritatis ⁊ sapientie sacramēta. Docebit vo non sicut q̄ artes aliquas ⁊ sapiētiam studio industriaq; didicere: sz quasi ipsa ars atq; doctrina ⁊ sapientia: veritatis spūs inuisibiliter mēti insinuat scientiā diuinor. // GRE. Nisi aūt idē spūs cordi adsit audientis: ociosus ē sermo doctoris. nemo ḡ docenti hoī tribuat qō ex ore docentis intelligit: q; nisi intus sit q̄ doceat: doctoris lingua exterius in vacuū laborat. Sed ⁊ ipse cōditor nō ad eruditionem hois loquit: si eidē hoī ꝓ vnctionē spūs nō loquat. // AVG. Nūquid aūt dicit fili⁹ ⁊ docet spūsanct⁹ vt docente filio verba capiam⁹, docente aūt spūsc̄ō eadem verba intelligam⁹? Dis igit ⁊ dicit ⁊ docet trinitas. Sed nisi etiā sigillatim cōmendaret: eam nullo mō humana capere vtcūq; posset infirmitas. // GRE. Requirendū vo nobis ē cur de eodez spū dicat: Suggerit vobis oīa: cū suggerē soleat eē minoris. sed q; suggerē aliq̄ dicim⁹? submin̄istrare: inuisibilis spūs suggerere or̄: non q̄ nobis scientiam ab imo inferat: sed ab occulto. // AVG. Uel q̄ addit: Suggeret. i. cōmemorabit vos intelligere debemus etiaz q̄ iubemur nō obliuisci saluberrima monita ad gratiā ptinere qua nos cōmemorat christ⁹. // THEO. Spūs itaq; sanctus ⁊ docuit ⁊ cōmemorauit. docuit quidē quecūq; nō dixerat eis christ⁹: tanq; nō valentib⁹ portare. Cōmemorauit vo quecunq; dñs dixerat: sed obscuritatis causa vel intellectus tarditate: cōmendare memorie nequiuerūt. // CHRY. Quia vo ⁊ hec audientes turbabant excogitantes odia ⁊ prelia sibi iminere post ei⁹ recessum: rursus eos ꝛsolat dicens: Pacē relinquo vobis pacē meaz do vobis. // AVG. Pacē nobis reliquit in hoc seculo in qua manētes hostē vincimus ⁊ vt etiā hic ab inuicē diligamus: pacē suam nobis dabit in futuro seculo: qñ sine hoste regnabimus: vbi nūq; dissentire possum⁹. Pax aūt nobis ipse ē ⁊ cū credim⁹ q; est: ⁊ cū videbim⁹ eū sicuti ē. Sz q̄d est q̄ vbi dicit: Pacē relinquo vobis: non addit: meā. vbi vo ait: Do vbis: ibi dixit meā. vtrū subaudiendū est meā. ⁊ vbi dictum non est: an forte ⁊ hic aliq̄d latet? Pacē enī suā eam voluit intelligi qualem habet ipse. Pax vo ista quaz nobis reliquit in hoc seculo: nostra potius dicenda ē q̄z ipsi⁹. Ille q̄p pe nihil repugnat in seipso: quia nullū habet ꝛno peccatum. Nos autez talē pacem nunc habemus: in qua adhuc dicamus: Dimitte nobis debita nr̄a. Itemq; inter nosipsos est nobis par: quia inuicem nobis credim⁹ q̄ inuicem diligamus. Sz nec ipsa

plena est: qz cogitatiões cordis nostri intuicẽ non vi demus: Nec ignoro ista dñi verba etiam sic accipi posse: vt eiusdẽ sñie repetitio videat. Qõ vo dñs ad tũrit: Nõ quõ mũdus dat ego do vobis. Quid ẽ aliud: nisi non quõ boies dant q̃ diligũt mundũ: qui ꝓpterea sibi dãt pacẽ: vt sine molestia pfruantur. Et qñ iustis dant pacem vt nõ eos pſequãt: pax eẽ non põt vera: vbi non ẽ vera cõcordia: qz disiuncta sint corda. CHRY. Pax etiam exterior ad maluz fit multotiens: ꝛ eis q̃ habent eam nihil ꝓdest. AVG. de ver. do. Est aũt pax serenitas mentis: trã quillitas animi: simplicitas cordis: amoris vinculũ ꝛsortiũ charitatis. Nec poterit ad hereditatẽ dñi peruenire q̃ testamentuz pacis noluerit obseruare: nec potest concordiaz habere cum christo: qui discors voluerit esse cum christiano.

Non turbetur cor uestrũ neqz formidet. Audistis: qz ego dixi uobis uado ꝛ uenio ad uos. Si diligeretis me gauderetis utiqz: qz uado ad patrez quia pater maior me est. Et nũc dixi nob priusq̃z fiat: ut cuz factũ fuerit credatis. Jam nõ multa loquar uobiscũ. Uẽit eni ꝓnceps mũdi hui⁹: ꝛ in me nõ habet quicq̃z Sed ut cognoscat mũdus quia diligo patrẽ: ꝛ sicut mãdatũ dedit mihi pater: sic facio: Surgite eam⁹ hinc.

CHRY. Quia dixerat: Pacez relinquo vobis: qõ erat recedẽtis: hoc poterat eos cõturbare. ideo dic: Non turbetur cor vestrũ neq; formidet. qñ ℔ q̃dẽ ex dilectõe: illa vo ex formidine patiebãt. AVG. Dinc autẽ turbari ꝛ formidare poterat cor illoz q̃ ibat ab eis: q̃uis ventur⁹ ad eos ne forſitan gregem lupus hoc interuallo inuaderet pastoris absentia. vnde sequitur: Audistis qz ego dixi vobis: Uado ꝛ venio ad vos. Jbant aũt ꝓ id qõ homo erat: ꝛ manebat ꝓ id qõ deus erat. Cur itaq; turbaret ꝛ formidaret cor: qñ sic deserebat cor oculos vt nõ deseret cor. Ut aũt intelligerent ſm id qõ hõ erat eũ dixisse: Uado ꝛ venio ad vos. subiecit atq; ait: Si diligeretis me: gauderetis vtiqz: qz vado ad patrẽ: quia pr̃ maior me ẽ. Per qõ g̃ fili⁹ non ẽ eq̃lis patri: ꝓ ℔ erat iturus ad patrẽ: a quo ꝛ ventur⁹ ẽ iudicaturus viuos ꝛ mortuos. Per illud aũt in quo ẽ equalis gignenti: nunq̃z recedit a patre: sed cũ illo ẽ vbiq; totus pari diuinitate quã null⁹ ꝺtinet loc⁹. Ipse g̃ filius dei eq̃lis patri in forma dei: qz semetipsũ exinaniuit: nõ formã dei amittens: sed formã serui accipiens. maior ẽ etiã seipso: qz maior est forma dei q̃ amissa nõ est q̃z forma serui que accepta ẽ. Nec igit̃ est forma serui in q̃ dei filius minor ẽ nõ patre solo sed etiã spũsco. scom hanc formã serui puer christ⁹ etiã parentib⁹ minor erat: qñ paruus maioribus sic scriptũ est: subdit⁹ erat. Agnoscam⁹ igit̃ geminã substantiã christi: diuinã. s. qua eq̃lis est patri: ꝛ humanam qua maior ẽ pater. vtrũq; aũt simul: non duo sed vnus ẽ christus: ne sit quaternitas: sed trinitas deus. ideo q̃ dixit: Si dili. me gau. vtiqz: qz va. ad patrẽ. qz nature hũane gratulandũ ẽ: eo q̃ sic assũpta est a verbo vnigenito: vt imortalis ꝓstitueret in celo: atq; ita fieret terra sublimis: vt incorruptibilis puluis sederet ad dexteram patris. Quis nõ binc gaudeat q̃ sic diligit christũ: vt suã naturã iã imortalez gratulet̃ in christo: atq; ipsũ speret futur⁹ ee ꝓ christum? HYLA. ix. de trini. Uel aliter: Si donant⁹ auctoritate pr̃ maior me ẽ: nunq̃d ꝓ doni ꝛfessionẽ minor filius ẽ? Maior itaq; donans ẽ: sed minor iam non ẽ cui⁹ vnũ ee donat. CHRY. Uel aliter: Nondum nouerant apostoli q̃d sit resurrectio quã ꝓdixerat dicens: Uado ꝛ venio ad vos. Neq; q̃lez oportebat de eo opinionẽ hẽbant: patrẽ vo magnũ esse estimabãt. Dicit igit̃ eis: Etsi de me formidatis vt non sufficiente mihiipsi assistere: neq; cõfiditis q̃ p⁹ crucẽ rursꝰ vos videbo: tñ audiẽtes qñ ad pr̃es vado oportebat letari: ꝛ de reliquo qñ ad maiorez vado: ꝛ potentẽ omnia versuta dissoluere. Dec aũt ꝛa ad imbecillitatẽ discipulor⁹ dicebant. Et iõ subdidit: Et nũc dixi vobis ꝓusq̃z fiat vt factũ fuerit credatis. AVG. Quid est hoc cuz magis credere hõ debeat anteq̃z fiat id qõ credẽdũ ẽ? Dec ẽ enī laus fidei: si qõ credit̃ non videt̃. nam ꝛ ille cui dictũ est Quia vidisti credidisti: aliud vidit: aliõ credit. vidit hoiem: credidit deũ. Sed si dicũt credi q̃ vident sicut dicit vnusq̃sq; oculis suis se credidisse: non tñ ipsa est que in nobis edificat̃ fides. sed ex reb⁹ q̃ videnť agitur in nobis vt ea credant̃ q̃ nõ videnť. Illud itaq; dicit: Cũ factũ fuerit: ꝓ eũ post mortẽ visuri erãt viuentẽ: ꝛ ad patrẽ ascendentẽ: quo visu fuerant credituri ꝓ ipse esset christus fili⁹ dei q̃ ℔ potuit facere ꝛ ꝓdicere anteq̃z faceret. Credituri aũt ℔ nõ fide nouã: sed aucta: aut certe cũ mortu⁹ esset defecta: cũ resurrexisset refecta. HYLA. ix. de trini. Gloꝛie aũt resumẽde meritũ: ꝺtinuo subiecit dicẽs: Jam nõ multa loquar vobiscũ. BEDA: Ideo ℔ dicebat: qñ iã instabat tẽpus vt ꝓhẽderet̃: ꝛ ad mortem traderet̃: Uenit eni ꝓnceps mũdi hui⁹. AVG. Quis nisi diabol⁹? non aũt creatura: ꝙ peccatoz ꝓnceps ẽ diabol⁹. Unde apls cũ dixisset aduersus rectores mũdi: sequẽti verbo exposuit: quid dixiſz mũdi: cũ subiungit Tenebraz haz. i. hominũ impioz. Et in me non habet quicq̃. Quia neq; cum pctõ de⁹ venerat: nec ei⁹ carnẽ de pctõ ꝓpagine vgo peperat. Et tanq̃z ei diceret̃: Cur ḡ morieris: si non habes pctũ cui debeat̃ mortis supplicium subiũgit: Sed vt cog. mũd⁹ qz diligo pa. ꝛ sicut man. de. mihi pr̃: sic facio. Surgite eam⁹ hinc. Discũbẽs eni discũbentib⁹ loq̃bat: Eam⁹ autẽ dixit ad illũ locũ. vñ fuerat tradẽdus ad mortẽ q̃ nullus hẽbat meritum mortis: ſz hẽbat: vt moreret̃ mãdatũ pr̃is. AVG. cõtra arrianos: Qõ autem volũtati ꝛ ꝑcepto patris obediens est filius: nec in hoib⁹ demonstrat diuersam imparẽq; naturã patris ꝓcipientis: ꝛ filij obedientis: huc accedit ꝙ christ⁹ non tũ deus est: qua natura eq̃lis ẽ patri: sed etiã hõ: qua natura minor ẽ patre. CHRY. Uel hoc qõ dicit: Surgite eam⁹ hinc: pncipiũ ẽ alteri⁹ sententie. cõsequens. n. erat eos formidare: ꝛ a tẽpore ꝛ a loco ĩ villa manifeste exiſtentes. etenim nox ꝓfunda erat: ꝛ erat ꝺsequẽs

tel nō attēdere his q̄ dicebant: sed semp circūuolue re oculos: ⁊ imaginari eos q̄ aggressuri eos erant: ⁊ marie audiētes: Adhuc modicū vobiscū sū. Et venit princeps mūdi hui⁹. Quia igitur hec ⁊ huiusmōi audiētes turbabant vt mor capiēdi ducit eos ī locum aliū: vt estimātes se in cautela eē cū ocio de reliquo audiāt. magna enī dogmata erāt audituri.

¶ CAPITVLVM.XV.

Ego sum uitis uera: ⁊ pater meus agricola est. Omnez palmitē in me nō ferentem fructū tollet eū: ⁊ omnē qui fert fructum purgabit eū ut fructū plus afferat. Jā uos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹ sum uobis.

¶ HYLA. ix. de tri. Ad consumāde corporee passionis sacramētū p dilectionē efficiēdi mādati paterni festinat exurgēs: corporee tñ assumptiōis statim mysteriū pandēs: p quā ei tāq̄ in vite mō palmitis inesse nos adiecit: Ego sum vitis vera. ¶ AVG. Qō sm hoc dicit q̄ est caput ecclesie: nosq̄ mēbra eius: hō christ⁹ iesus. Uni⁹ q̄ppe nature sunt vitis ⁊ palmites. sed cū dicit: Ego sum vitis vera. nūq̄d vt adderet Vera: ad eā vitē retulit vñ ista similitudo translata ē. Sic aūt dicit vitis p similitudinē: nō p ꝓprietatē: sicut agn⁹: ouis: ⁊ cetera huiusmodi: vt magis ista sint vera et q̄bus ducunt ille similitudines. Sed dicēdo: Ego sum vitis vera: ab illa se discernit cui dicitur: Quō cōuersa es in amaritudinem vitis aliene? Nā quo pacto ē vitis vera: q̄ expectata ē vt faceret vuā: fecit aūt spinas. ¶ HYLA. nono de tri. Sed a corporee sue humilitatis assumptiōe formā patere maiestatis alienās agricolā patrē curiosum sue vitis oñdit dicēs: Et pater me⁹ agricola ē. ¶ AVG. Colim⁹ enī deū: ⁊ colit nos de⁹. sed sic deū colimus vt nō meliorē eū faciam⁹. colim⁹ enī eū adorādo: ñ arando. Qō aūt ille nos colit: meliores nos reddit. Cultura ipius ē in nos: q̄ nō cessat verbo suo extirpare mala semina de cordib⁹ nostris: apire cor nostrū tāq̄ aratro ſmonis: plātare semia p̄ceptorū: expectare fructū pietatis. ¶ CHRY. Et q̄ christ⁹ sibi sufficit: discipuli vero multo īdigēt agricole auxilio ꝓptera de vite nihil dicit: sed de palmitibus cū subdit. Omnē pal. ī me nō ferē. fru. tollet eū. Fructū āt hic vitā occulte īsinuat: oñdens q̄ sine opibus non pōt aliqs eē ī eo. ¶ HYLA. ix. de tri. Inutiles aūt ⁊ ī ueraces palmites desecans deputabit arsuros.

CHRY. Et q̄ etiā q̄ valde virtuosi sūt: īdigēt agricole ope: adiūgit Et oēm q̄ fert fructū purgabit eum: vt fructū plus afferat. Hoc dixit ꝓpter tribulationes eorū que tūc īducebant: oñdens q̄ tētationes fortiores eos faciebāt sicut ⁊ purgare: hoc ē Circūcidere palmitē eū magis germīare facit. ¶ AVG. Quis autem ē ī hac vita sic mūdus: vt non sit magis magisq̄ mundādus? Ubi si dixerim⁹ q̄ peccatū nō habem⁹ nosmetipos seducim⁹. Mūdat itaq̄ mundos. i. fructuosos: vt tāto sint fructuosiores quāto sūt mūdiores. Scōm hoc ergo vitis ē christ⁹ qō ait: Pater maior me ē. Sm illud aūt qō ait: Ego ⁊ pater ynū sum⁹ ⁊ ipe agricola ē. Nec talis quales sūt q̄ extrīsec⁹ operādo exhibēt ministeriū: sed talis vt det etiā īcrementū. vñ cōtinuo etiā seipm mūdatore palmitū oñdit dicēs: Jā vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹ fuerat eis: docet q̄ oporz de reliquo incipere ea que ab eis sūt. ⁊ iō dicit: Manete in me ⁊ ego ī vobis. ¶ AVG. Nō eo mō illi in ipo sicut ipse in illis. vtrūq̄z enī ꝓdest: nō ipi sed illis. Ita sunt q̄p pe ī vite palmites: vt viti nō cōferāt: sed ide accipiat vñ viuāt. Ita vero vitis ē ī palmitibus: vt vitale alimentū subministret eis: nō sumet ab eis: ac p hoc vt manentē ī se haberet christū: ⁊ manerēt ī christo: discipulis ꝓdest vtrūq̄: non christo. vñ subdit: Sicut palmes nō pōt ferre fructū a semetipo: nisi māserit ī vite: sic nec vos nisi ī me māseritis. Magna gratie cōmendatio: corda īstruit humilitatē: ora obstruit superborū. Nōne huic resistunt veritati: ad bona opa faciēda deū sibi necessariū nō putātes? non asserto res: sed p̄cipitatores liberi arbitrij. Qui enī a semetipo se fructū estimat ferre in vite nō ē. Qui in vite ñ ē. in christo nō ē. q̄ in christo nō ē: christian⁹ nō ē.

¶ ALCVI. Omis enī fruct⁹ boni operis ab illa radice ꝓcedit: qui nos sua gratia liberauit: ⁊ suo auxilio ꝓuehit: vt fructū plus afferre valeam⁹. vñ cū repetitione ⁊ superiorū explanatiōe subdit: Ego sum vitis ⁊ vos palmites: Qui ma. i me. credēdo: obediēdo: pseuerādo. Et ego ī eo. illuminādo: subueniēdo: pseuerātiā donādo: Dic: ⁊ nō ali⁹ Fert fructū mul-

tū. AVG. Sed ne quisq̄ putaret saltē paruū aliquē fructū posse a semetipo palmitem ferre subdit: Quia sine me nihil po.fa. nō ait parū. Potestis facere: q̄ nisi palmes in vite māserit: ⁊ vixerit de radice quātūlibet fructū a semetipo nō pōt ferre. Quāuis aūt christ⁹ vitis fuerit nisi hō esset: tñ istā gratiā palmitib⁹ nō p̄beret: nisi etiā deus esset. CHRY. Ui de ergo filiū nō min⁹ patre cōferentē ad discipulorū ꝓcurationē. Nā pater quidē purgat: ipe vero in se tenet: q̄ facit palmites fructificare. Sed tamē et purgare filij mōstratū ē eē: ⁊ manere ī radice est patris: q̄ radicē genuit. Igit̄ magnū quidē damnū est nihil posse facere. verū nō vsq̄ ad hoc fixit: sed vltrius ꝓduxit sm̄onē dicēs: Si q̄s ī me ñ māserit: mittet foras sicut palmes. i. agricole nō potiet manu. Et arescet. hoc ē: Si q̄d habebat a radice amittet: denudat⁹ eius auxilio ⁊ vita. Et colligēt eū. ALCV. Messores angeli ⁊ in ignē eternū. s. mittēt: ⁊ ardet. AGV. Digna enī vitis tāto fūt ꝓptibiliora si in vite nō māserint: quāto gloriosiora si māserint. vnū ex duob⁹ palmiti cōgruit: aut vitis: aut ignis. si in vite nō ē: in igne erit. CHRY. Deīde oīdens q̄d est manere in eo subdit: Si māseritis ī me ⁊ ver. mea in vo. man. quodcūq̄ volue. pe. ⁊ fiet vobis. Eā enīz q̄ p opa oīssionē querit. AVG. Tūc enī fūt dicēda verba eius ī nobis manere: q̄n facim⁹ q̄ p̄cepit: ⁊ diligim⁹ q̄ ꝓmisit. Q̄n aūt verba ei⁹ manēt ī memoria: nec iueniunt ī vita. nō cōputat palmes ī vite: q̄ vitā nō attrahit ex radice. Quid aūt velle possunt mandō ī saluatore: nisi q̄ nō alienū ē a salute: Aliud q̄ppe volum⁹: q̄ sum⁹ ī christo. ⁊ aliud volum⁹: q̄a sum⁹ adhuc ī hoc seculo. De māsione aūt hui⁹ seculi nobis aliq̄n subrepit: vt hoc petam⁹ q̄ nobis nō expedire nescim⁹. Sed absit vt faciat nobis si manemus in christo q̄ nō facit q̄n petim⁹: nisi quod expedit nobis. Ad verba aūt eius ꝑtinet oratio Pater noster. ab hui⁹ orationis verbis ⁊ sensib⁹ nō receda mus in petitionibus nostris: ⁊ quicquid petimus fiet nobis.

In hoc clarificatus est pater meus ut fructum plurimū afferatis: ⁊ efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pat̄: ⁊ ego dilexi uos. Manete in dilectione mea. Si p̄cepta mea seruaueritis: manebitis in dilectione mea: sicut ⁊ ego p̄ris mei p̄cepta seruaui ⁊ maneo in eius dilectione. Hec locut⁹ sum uob: ut gaudiū meū in uob sit: ⁊ gaudiū uīm impleat.

CHRY. Oīdit supra dīs q̄n q̄ eis īsidiabāt ardebūt: nō manētes ī christo: deīde oīdēs q̄n ipi inexpugnabiles erūt: ita. s. vt multū fructificēt ait: In hoc clarificat⁹ ē pa. me. vt plu. fru. affe. q. d. Si ad gloriā p̄ris ꝓtinet q̄ vos fructificetis: nō ꝓtēnet gloriā suā. qui aūt fructū facit: ille ē discipul⁹ xp̄i. vñ subdit: Et efficiemini mei discipuli. THEO. Fruct⁹ aūt apostolorū fūt gētes q̄ p eorū doctrinā astricte fūt fidei: nec nō ad dei recte dacte fūt gloriā. AVG. Siue enī clarificatus: siue glorificat⁹ dicat: ex vno verbo greco vtrūq̄ trāslatū ē. Dora ergo grece dicit̄: latie gloria est. q̄d iō cōmemorādū putaui: ne b̄ nostre glorie tribuam⁹: tāq̄ ex nobisipis habeam⁹: ei⁹ ē ei hec gr̄a. ⁊ iō ī b̄ ñ nostra: sed ei⁹ ē gloria. A quo enī faciem⁹ fructū: nisi ab illo cui⁹ misericordia p̄uenit nos. vñ subdit. Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dilexi uos. Ecce vñ fūt nobis opa bona. nā vñ nobis eēnt: nisi q̄ fides p dilectionē opat̄ vñ aūt diligerem⁹: nisi p̄ius diligeremur: Q̄d aūt ait: Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dilexi. vos. nō equalitatez nature oñdit nostre ⁊ sue: sicut ē patris ⁊ ip̄ius: sed gratiā qua mediator ē dei ⁊ hoim̄ hō xp̄s iesus. Mediator q̄ppe mōstrat̄ cū dicit: Pater dilexit me ⁊ ego vos. Nā p̄r vtiq̄ diligit ⁊ nos: sed ī ip̄o. CHRY. Si igit̄ pater amat nos: cōfidite. si patris est gloria: fructificate. Deīde vt non pigros eos faciat subdit: Manete ī dilectione mea. Qualiter aūt b̄ erit oñdit subdēs: Si p̄cepta mea fuaueritis manebitis ī dilectione mea. AVG. Quis ambigat q̄ dilectio p̄cedat obseruātiā p̄ceptorū. vñ ei p̄cepta fuet nō b̄z: q̄ nō diligit. q̄ q̄ b̄ ait: oñdit ī vñ dilectio generet̄: sed vñ mōstret̄: vt nemo se fallat dicēdo q̄ eū diligat si ei⁹ p̄cepta nō fuat: q̄uis q̄ dicit Manete ī dilectione mea: nō apparet quā diligit: sed ex vbo iuxta dinoscit. Dixerat quippe: Ego dilexi vos. ⁊ cōtinuo subiecit: Manete ī dilectione mea: Illa ergo qua dilexit eos. Quid ē q̄: Manete ī dilectiōe mea: nisi manete ī gr̄a mea. Et q̄d ē: Si p̄cepta mea fuaueritis: manebitis ī dilectione mea: nisi Et b̄ scietis q̄ ī dilectiōe mea qua vos diligo manetis: si mea p̄cepta fuatis. Nō ergo vt nos diligat: prius p̄cepta ei⁹ fuam⁹: sed nisi nos diligat: p̄cepta eius seruare nō possum⁹. hec ē gr̄a q̄ humilib⁹ patet: superbos latet. Sz q̄d illud ē q̄ adiūgit: Sicut ⁊ ego p̄cepta pa. meis fuaui: ⁊ ma. ī ei⁹ dilectione patris ītelligi voluit: qua eū diligit p̄r. Sed nūq̄d ⁊ hec gr̄a ītelligēda ē: qua pater diligit filiū: sicut gr̄a ē qua nos diligit fili⁹: cui sim⁹ nos filij gr̄a nō natura. vnigenit⁹ aūt natura: nō gr̄a: An b̄ etiā ī ip̄o filio ad hominē referēdū ē: Ita sane. nā dicēdo Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos: gr̄am mediatoris oñdit. mediator aūt dei ⁊ hoim̄: nō ingītū de⁹: sed ingītū hō ē christ⁹. Igit̄ b̄ recte possumus dicere: q̄ cū ad naturā dei nō ꝓtineat hūana natura ad ꝓsonā tñ filij dei p gr̄am ꝓtinet: qua nulla ē maior: nulla ꝓsus eq̄lis. Neq; ei illā susceptionē vlla homis merita p̄cesserūt: sed ab illa susceptiōe merita ei⁹ cūcta ceperūt. AVG. Que aūt p̄cepta dixerit expōit apl's dicēs: Christ⁹ factus ē obediēs p̄r vsq; ad mortē: mortē aūt crucis. CHRY. Deīde q; futura passio ⁊ tristia verba iterruptura erāt eorū letitiā: subiūgit: Hec locu. sū vo. vt gau. meū ī vo. sit: ⁊ gaudium ve. ip̄lea. q. d. Et si icidat tristicia: hāc aufferrā: vt ad finē veniat gaudiū. AVG. Quod ē aūt gaudiū christi ī nobis: nisi q̄ dignat gaudere de nobis: Et q̄d ē gaudiū nostrū q̄d dicit ip̄lēdū: nisi eius habere consortiū: Gaudiū aūt iā ꝑfectū de nobis habebat: q̄n nos p̄sciēdo ⁊ p̄destinādo gaudebat: sed illud gaudiū ī nobis nō erat: q; nec nos ī q̄bus eē posset: erāmus. cepit aūt eē ī nobis q̄n vocauit nos. Et b̄ gaudiū nostrū merito dicimus: quo nos beati futuri sumus: q̄d īchoat̄ ī fide renascētiū: iplebit̄ in p̄mio re

surgentium.

¶ Hoc ē ꝑceptū meū ut diligatis inicē sic̄ dilexi uos. Maiorez hac dilectionē nemo hz qz ut aiaz suaz ponat qs ꝓ amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis que ego ꝑcipio uob. Jā nō dicā uos seruos: qz seruꝰ nescit qd faciat dn̄s ei⁹. ¶ Vos aūt dixi amicos: qz oīa quecūqz audiui a pr̄e meo nota feci uobis. Non uos me elegistis: sz ego elegi uos: t posui uos ut eatis t fructū afferatis: t fructꝰ uester maneat: ut qcūqz petieritis patrem in nomine meo det uobis.

THEO. Quia ꝑdixerat: q si mādata mea custodieritis: tūc in me pmanebitis: hinc oñdit q mādata obs uare oporteat dicēs: Hoc ē ꝑceptū meū vt diligatis inicē. GRE. in bo. Cū aūt cūcta sacra eloq̄a oñicis sint plena ꝑceptis: qd ē qd de dilectiōe quasi de speciali mādato hic dicit: nisi qz oē mādatū de sola dilectiōe ē: t oīa ꝑceptū vnū sūt: qz qcqd ꝑcipit in sola charitate solidat. vt enī multi arboris rami ex vna radice pdeūt: sic multe virtutes ex vna charitate generant. Nec habet aliqd viriditatis ramꝰ boni operis: si nō manet in radice charitatis. AVG. Ubi ergo charitas ē: qd ē qd possit deesse: Ubi aūt nō ē qd ē qd possit pdesse: Discernit aūt ista dilectio ab ea qua seinuicē diligūt homies sicut homies. vñ adiūctū ē: Sicut dilexi vos. Ut qd enī nos dilexit chr̄istꝰ nisi vt possimꝰ regnare cū chr̄isto: Ad hoc ergo t nos inuicē diligamꝰ: vt dilectionē nostrā discernamus a ceteris. q nō ad hoc seinuicē diligūt vt deꝰ diligat: qz nec vere diligūt. Qui aūt se ꝓpter habēdū deum diligūt: ipi se diligūt. GRE. Una aūt t sūma ē ꝓbatio charitatis: si t ipe diligat q aduersat. nā t ipa veritas t crucis patibulū sustinet: t tm̄ ipis suis ꝓsecutorib⁹ affectū dilectiōis ipēdit dicēs: Pat̄ ignosce illi. qz nesciūt qd fa. c⁹ dilectōis. sūmā exprimit cum subiūgit: Maio. hac dilecti. ne. ba: q̄z vt ani. suā po. qs ꝓ amicis suis. Maiori ꝓ inimicis dn̄s venerat: et tm̄ positurū se aiam ꝓ amicis dicebat: vt nobis ostēderet qz cū diligēdo lucrū facere de inimicis possumus: ēt ipi amici sūt q ꝓsequūt. AVG. Qz ergo superi⁹ dixerat: Hoc ē ꝑceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos: fit ex hoc cōsequēs qō idē iobānes in epistola sua dicit: vt quēadmodū chr̄istꝰ pro nobis aiam suā posuit: sic t nos debemꝰ aias ꝓ fratribus ponere. Hoc martyres ardēti dilectiōe fecerūt: ideo ad mēsam chr̄isti: nō sic eos cōmemoramꝰ quemadmodū alios: vt etiā ꝓ eis oremꝰ: sed magis vt eorum vestigijs beremꝰ. Talia enī suis fratribus exhibuerūt: qualia de dn̄i mēsa pariter acceperunt. GRE. Qui vero trāqllitatis tēpore nō dat ꝓ eo tunicā suam: qliter i ꝓsecutiōe dabit⁹ ē aiam suā: Virtꝰ ergo charitatis vt inuicta sit i ꝓturbatiōe: nutriat̄ ꝓ misericordiā i trāqllitate. AVG. vij. de tri. Ex vna aūt eadēq̄ charitate deū ꝓximūq̄ diligimꝰ: sed deū ꝓpter deū: nos aūt t ꝓximū ꝓp deū. Cū ergo duo sint ꝑcepta charitatis i q̄bus tota lex pēdet t ꝓphete: dilectio dei t ꝓximi nō imerito plerūq̄ scriptura pro vtroq̄ vnū ponit: qz q diligit deū cōsequēs est vt faciat q ꝑcepit deꝰ. Cōsequēs ergo ē vt ꝓximū diligat qz t hoc ꝑcepit deꝰ. vñ t hic seq̄t: Vos amici mei estis si feceritis q ꝑcipio vo. GRE. xxvij. mor. Amicꝰ q̄p pe quasi aie custos dicit. vñ nō imerito q volūtatez dei custodire i ꝑceptis illiꝰ dicit: ei⁹ amicꝰ vocat.

AVG. Magna dignatio cū suus bonꝰ ee nō posfit: si ꝑcepta dn̄i sui nō fecerit: hinc amicos suos voluit itelligi: vñ boni sui posūt ꝓbari. Sōt igit̄ ee t suus t amicꝰ q suus ē bonꝰ. Quo aūt itellecturi sumus t seruū t amicū ee seruū bonū declarat cū subdit: Jā nō dicā vos suos qz ser. nescit qd fa. do. ei⁹. Itaq̄ tūc sui nō erimꝰ: qñ boni sui fuerimꝰ. Nūqd suo bono t ꝓbato dn̄s eiꝰ nō etiā sua secreta cōmittit: Sed sicut sūt duo timores: sic sūt due suitutes. Est timor quē pfecta charitas mittit foras: i quo ēt ē suitus simul foras cū ipo timore mittēda. Et ē alius timor castꝰ: pmanēs i seculū seculi. Ad ꝓmam ergo suitutē suos ptinētes ituebat̄ dn̄s dicēs: Jā nō dicā vos ser. qz ser. nescit qd fa. do. ei⁹. Nō ille vtiq̄ suus ad timorē ptinēs castū cui dicit: Fuge fue bone: itra i gaudiū dn̄i tui. sed ille suus ptinēs ad timorē foras a charitate mittēdū: de quo alibi dicit: Seruus nō manet i domo i eternū: filiꝰ aūt manet i eternū. Quē itaq̄ dedit nobis ptātem filios dei fieri: vt miro mō serui nō sui ee possimus h dn̄m facere scimus: h suus ille nescit q nescit qd faciat dn̄s eius. t cū aliqd boni facit: sic extollit̄ quasi h ipe faciat: t ñ dn̄s ei⁹: t i se t nō i dn̄o gloriat̄. Hoc̄t: Vos aūt dixi amici. qz oīa quecūqz audiui a pa. meo nota feci vo.

THEO. q. d. Seruꝰ nō nouit cōsilia sui dn̄i: vos aūt cū amicos reputē: secreta mea vobis cōicaui. AVGV. Quo aūt pacto itellecturi sumꝰ: oīa enī nota fecisse discipulis quecūqz audiuit a patre: cū ꝓptera multa nō dicat eis: qz scit eos modo portare nō posse: Sed oīa se nota fecisse discipulis dicit: que se nouit nota ee facturū: i illa plenitudie de qua dicit apostolꝰ: Cūc cognoscā sicut t cognitꝰ sū. sicut enī imortalitatē carnis t salutē aiarū futurarū expectamus: ita oēm noticiā q̄cūqz vnigenitꝰ audiuit a patre futurā expectare debemꝰ. GRE. Vel oīa q audiuit a patre q nō fieri voluit fuis suis: sūt gaudia iterne charitat̄ t festa supne patrie: que nostris quotidie mētibꝰ ꝓ aspiratione sui amoris impmit. dum enī audita supna celestia amamꝰ: amata iā nouimꝰ qz amor ipa notitia ē. Oīa ergo nota eis fecerat: qa a terrenis desideriis imutati amoris sūmi facibꝰ ardebāt. CHRY. Vel oīa dicit quecūqz eos audire oportebat. Per h aūt q dicit se audisse: oñdit q nihil alienū loquit̄: sed que patris. GRE. Sed q̄sq̄s ad hāc puenit dignitatē vt amicꝰ dei vocet̄: dona q ꝑcipit sup se nō suis meritis tribuat. vñ subdit̄: Nō vos me elegistis. sed ego elegi vos. AVG. Hec ē ineffabilis gr̄a. qd enī eramꝰ qñ chr̄istū nōdū elegeramus: nisi iniq̄ t pditi: Neq̄ enī credideramꝰ in eum vt eligeret nos. nā si credētes elegit: eligentes elegit. Dic certe vacat vana illorū rō q ideo nos dicūt electos añ mūdi cōstitutionē: qz ꝑsciuit nos deꝰ futu-

ros bonos:nõ seipm nos facturũ bonos:oñ si pro/
pterea nos elegisset q; bonos futuros eẽ pscierat:si/
mul etiã pscisset q; eũ nos fuissem⁹ pus electuri. nõ
enĩ aliter possum⁹ eẽ boni:nisi forte dicẽdus est bo
nus q̃ nõ eligit bonũ.Quid ergo elegit ĩ nõ bonis:
Nõ ẽ vt dicas: Ideo elect⁹ sum:q; iã credebã.Si eĩ
credebas in eũ:iam elegeras eũ.Nec ẽ vt dicas: An
teq̃ crederẽ iã bona operabar:iõ electus sũ. Quid
enim ẽ boni operis ante fidẽ:quid ergo dicturi su
mus:nisi quia mali eram⁹:ꝛ electi sum⁹:vt boni per
gratiã nos eligẽtis essemus. AVG.de predestinati
one sanctorũ: electi sũt itaq; ante mũdi cõstitutio/
nem ea pdestinatione:ĩ qua de⁹ sua futura facta p̃
sciuit: electi aũt de mũdo ea vocatiõe qua deus id
quod pdestinauit ĩplacuit.quos enĩ pdestinauit:hos
ꝛ vocauit. AVG.sup iohannẽ: Et videte quemad
modũ nõ eligat bonos:sꝫ quos elegit faciat bonos.
nã sequit: Et posui vos vt eatis ꝛ fructũ afferatis.
Iste ẽ fructus de quo iã dixerat: Sine me nihil po
testis facere.ipe est via ĩ qua nos posuit vt eam⁹.
GRE.in ho. Posui ergo vos.s.ad gratiã. Plãtaui:
vt eatis.quia velle iã mente ire ẽ:Et fructũ afferat.
opãdo.Qualẽ vero fructũ afferre debeãt: Et fruct⁹
vester maneat.oẽ enĩ qõ ĥm presens seculũ labora/
mus:vix vsq; ad mortẽ sufficit:mors nãq; interueni
ens fructũ nostri laboris abscidit.quod vero p eter
na vita agit:etiã post mortẽ seruat:ꝛ tũc apparere
incipit:cũ laborũ carnaliũ fruct⁹ ceperit nõ videri.
Tales ergo fruct⁹ operemur q̃ maneant:q̃ cũ mors
cũcta interimat:ipsi exordiũ a morte sumant. AV
GV.Dilectio ergo ẽ fructus noster:q̃ nũc est in de/
siderio nondũ ĩ saturitate. Et ipo desiderio quodcũ
q; petierim⁹ in nomĩe vnigeniti filij dat nobis pat.
vñ sequit:Et quodcũq; petieritis patrem ĩ nomine
meo det vobis. Hoc petimus in nomine saluatoris
quod pertinet ad rationem salutis.

¶ Hec mãdo uobis ut diligatis in
uicẽ. Si mũdus uos odit scitote: q;
me prioꝛẽ uobis odio habuit. Si de
mũdo fuissetis: mũdus qõ suũ erat
diligerꝛ. Quia uero de mũdo non
estis: sꝫ ego elegi uos de mũdo ꝓpte
rea odit uos mũdus. Memẽtote ſ
monis mei quẽ ego dixi uob. Non
est seruus maioꝛ dño suo. Si me p
secuti sũt: ꝛ uos psequẽt. Si sermo
nez meũ ſuauerũt: ꝛ uñm ſuabũt.
Sed hec oia faciẽt uobis ꝓpter no
men meũ: q; nesciũt eũ q̃ misit me.

AVG. Dixerat dñs: Posui vos vt eatis ꝛ fructuꝫ
afferatis: Charitas aũt fruct⁹ noster ẽ.de hoc itaq;
fructu mãdans nobis dicit: Hec mãdo vobis vt di/
ligatis inuicẽ. Uñ ꝛ apostolus: Fruct⁹ inq̃t spirit⁹
charitas:ac deide cetera tãq; ex isto capite exorta ꝛ
religata contexuit. Merito itaq; sic dilectionẽ sepe
cõmendat:tãꝫ sola precipiẽda sit:sine qua nõ pos/
sunt ꝓdesse cetera bona:ꝛ que non potest haberi si
ne ceteris bonis q̃b⁹ hõ efficit bon⁹. CHRY.Uel
aliter cõtinua: Dixi quoniã animã meam ꝓ vobis
pono:ꝛ quia primũ vos elegi: Hec aũt oia nõ expro
brans dixi:sed ad dilectionẽ vos ĩducẽs vt diligatis
inuicẽ.Deide q; psecutionẽ pati:ꝛ a multis exprobra
ri difficile erat:ostẽdit consequẽter q; nõ dolere: sꝫ
letari oportet.vñ sequit: Si mundus vos odit:scitote
q; me prioꝛẽ vobis odio habuit.q.d. Scio ꝟ esse du
rum:sed ꝓpter me patiemini. AVGV. Cur enim
se mẽbra supra verticẽ extollunt: recusas esse in cor
pore:si nõ vis mũdi odiũ sustinere cũ corpore. Prio
dilectiõe autẽ patienter debem⁹ etiã mũdi odiũ su
stinere.necesse est eĩ vt nos oderit:quos cernit nol/
le quod diligit.vñ sequit: Si de mũdo fuissetis:mũ/
dus quod suũ erat diligeret. CHRY. Quia enĩ p̃
pter christũ pati nõlũ erat eis sufficiẽs mitigatiõis
causa:illa cã dimissa hãc adiecit: oñdens q; hoc est
virtutis argumẽtũ:a mundo odio haberi.vñ dolere
oporteret:si a mũdo diligeremini.hoc enĩ ẽ malitie
vestre ostensiuum. AVG. Uniuerse aũt hoc dicit
ecclesie:quã plurimũ mũdi nomĩe appellat:sicut est
illud: Deus erat in christo mundũ reconcilians sibi.
Totus ergo mũdus ecclesia est:ꝛ tot⁹ mundus odit
ecclesiã. Mũdus igit odit mundũ:inimic⁹ reconci/
liatũ:inq̃natus mundatũ. Queri ergo potest si etiaꝫ
mali faciunt persecutionẽ malis:sicut impii reges ꝛ
iudices: cũ essent psecutores piorũ: vtiq; ꝛ homici
das ꝛ adulteros puniebãt: quo intelligendũ est q̃ dõ
ñis ait: Si de mũdo esseris:mũdus q̃ suũ ẽ diliger
ret:nisi q; mũdus est in eis a q̃bus talia scelera pu
niunt:ꝛ mũdus ẽ in eis a q̃bus diliguntur. Mundus
ergo odit q̃ suũ ẽ:ex ea pte hominũ qua sceleratis
nocet:ꝛ diligit quod suũ ẽ:ex ea pte qua ipis fauet.
Si etiã querat:quo se diligat mũdus q̃ odit modũ
redẽptiõis:Diligit vtiq; falsa dilectiõe nõ vera:qñ
q̃ ei nocet hoc diligit.odit naturã:diligit vitiũ. vñ
ꝛ nos ꝓhibemur diligere ĩ illo q̃ ipe diligit:ꝛ iube
mur diligere q̃ ipe odit in seipso. Uitiũ quippe ĩ il
lo diligere ꝓhibemur:iubemurq; naturã. Ut autez
de hoc mũdo dãnato nõ essent:electi sũt inde: non
meritis suis:quoꝝ nulla bona preceſſerãt opa.non
natura:q̃ tota fuerat ĩ ipsa radice vitiata:sed gra.vñ
sequit: Quia vero de mũdo nõ estis:sꝫ ego elegi vos
de mũdo:ꝓpterea odit vos mũdus. GRE.sup eze/
chielẽ ĩ homelia nona. Nã puersoꝝ derogatio vite
nostre approbatio est: q; iã oñditur nos aliq̃d iusti
cie habere:si illis displicere incipim⁹ q̃ ñ placẽt deo
nemo enĩ põt ĩ vna eadẽq; re omipotenti dño atq;
eius hostib⁹ grat⁹ existere. Nã se deo amicum dene
gat:qui eius placet inimico:ꝛ inimicis veritatis ad
uersabit̃.q̃ eidẽ veritati ĩ mẽte subingabit̃. AVG.
Exhortãs aũt dñs suos fuos ad mũdi odia pferẽda
patiẽter:nullũ eius maius ꝛ meli⁹ q̃s de seipso ꝓpo
nit exemplũ.vñ sequitur: Memẽtote ſmonis mei
quẽ ego dixi vobis: Non est seruus maioꝛ dño suo.
Si me psecuti sũt:ꝛ vos psequẽtur. si sermonẽ meũ
seruauerũt:ꝛ vestrũ seruabũt. GLO. Idẽ obserua
uerũt vt calũniarent:iuxta illud: Obseruabit pecca
toꝛ iustũ. THEO. Uel aliter: Si dñm inq̃t psecu/
ti sunt:vos etiã seruos multomagis:Si non psecuti
fuissent:sed sermonẽ custodiuissẽt:vestrũ etiam cu/

stodirēt. CHRY.q.o. Non uos turbari oportet si cōmunicabitis meis passionib⁹:q⁹ uos nō estis me potiores. AVG. Hic aūt ubi dicit: Nō ē fuus maior dño: illū significat seruū ptinentē ad timorē castū:q̄ pmanet ī seculū seculi. CHRY. Deīde ⁊ aliā mitigationē ponit:qñ ⁊ pater cū eis cōtumeliā patitur cui iniuriant. uñ sequit: Sed hec omia faciēt uobis ꝓpter nomē meū. AVG. Que oīa nisi q̄ dixit odio habebūt ⁊ psequētur sermonēq; cōtēnēt: Quid ē aūt aliud dicere: Ꝓpter nomē meū: q̄ me in uobis odio habebūt: me ī uobis psequent: ⁊ sermonē uestrū:q⁹ me⁹ ē: iō nō seruabūt. Tāto igit mi seriores q̄ ꝓpter hoc nomē ista faciūt:quāto beatiores qui ꝓpter hoc nomē ista patiunt. Faciūt aūt ⁊ ista mali malis. sed utriq; miseri: ⁊ q̄ faciūt: ⁊ q̄ patiunt. Nūo aūt hoc erit uerū: Hec oīa faciēt uo. ꝓpter nomē meū: cū illi nō ꝓpter nomē christi faciāt hoc ē ꝓpter iusticiā: sed ꝓpter iniquitatē suā. Hec questio ita soluit: si totū referat ad iustos tanq̄ dictū sit: Hec oīa patiemini ab eis ꝓpter nomē meū. si aūt Ꝓpter nomē meū: sic accipit. i. qō ī uobis oderūt: ⁊ ꝓpter iusticiā quā in uobis oderūt. simili ter recte dici possunt ⁊ boni: cū psecutionē faciunt malis: ⁊ ꝓpter iusticiā facere quā diligēdo psequūtur malos ⁊ ꝓpter iniquitatē quā oderūt ī ipis malis. Quod aūt addidit: Quia nesciunt eū q̄ misit me: sm eā scientiā dictū ē: qua dicitur scire te: sensus ē consummatus.

Si non uenissem ⁊ locutus fuissem eis: peccatū non haberēt. Nūc aūt excusationē non habent de peccato suo. Qui me odit: ⁊ patrē meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatū nō haberent. Nunc aūt ⁊ uiderunt ⁊ oderūt ⁊ me ⁊ patrē meum. Sed ut adimpleat sermo qui in lege corum scriptus ē: Quia odio habuerūt me gratis.

CHRY. Ponit iterū dñs aliā discipulorū mitigationē: ondens quoniā iniuste ⁊ in ipm ⁊ in discipulos talia operabunt. uñ dicit: Si nō uenis. ⁊ locut⁹ eis nō fuissem: peccatū nō haberēt. AVG. Judeis locut⁹ ē christus: nō aliis gētib⁹. In eis ergo uoluit itelligi mundū: q̄ odit christū ⁊ discipulos eius: immo uero nō in eis solis: sed nos quoq; ad eundem mundū ptinere mōstrauit. Nunq̄d ergo sine peccato erāt iudei: q̄bus christ⁹ locut⁹ ē: añq̄ christ⁹ ī carne uenisset: Sed magnū quoddā peccatū: nō omne peccatū sub generali nomie uult itelligi. hoc ē. n. peccatū: quo tenent cūcta peccata: quod unusq̄sq; si nō habeat: dimittunt ei cūcta peccata. Hoc aūt ē: q⁹ nō crediderūt in christū: q̄ ꝓpterea uenit ut credat ī eū. Hoc ergo peccatū si nō uenisset: nō utiq; haberent. Aduētus enī eius quantū credētibus salutaris: tantū nō credētib⁹ exitialis fact⁹ ē. Sequit: Nūc autez excusationē nō habēt de peccato suo. Si aūt hi ad quos nō uenit christ⁹: nec locut⁹ ē eis excusationez nō habēt de peccato suo: cur hic dictū est ꝓptereā istos nō habere: q⁹ uenit ⁊ locut⁹ ē eis: Si aūt hīt: utrū ad hoc habēt ut a penis alienent: ut mitius puniant. Ad hec inq̄sita rūdeo eos habere excusationem: nō de oī peccato suo: sed de hoc peccato suo: q⁹ in christū nō crediderūt. Sed nō in eo sūt numero: ad quos p discipulos uenit. nō sūt eī in pena leuiori ponēdi: q̄ oīno legē christi accipe noluerunt: ⁊ eā quantū ad ipos attinet oīno nullam ē uoluerūt. Hāc etiā excusationem possūt habere: q̄ priusq̄ euāgeliū christi audirēt: uite hui⁹ fine ꝑuenti sūt: sed nō iō possunt effugere dānationē. Quicūq; enī homines nisi ī eo saluatore saluent: qui uenit querere quod perierat: ad ꝑditionē sine dubio ptinebunt. quāuis dici possit: alios leuiores: alios grauiores penas passuros. Ille enī perire deo dicit: q̄ ab illa beatitudine quā dat sanctis suis p suppliciū sepat. Tāta ē diuersitas aūt supplitiorū: quāta est diuersitas peccatorū: que quō se habeat: altius iudicat sapientia diuina: q̄ cōiectura scrutat: aut effat humana.

CHRY. Quia uero bincinde causabant: qñ ꝓpter patrē eū psequebant: destruens eorū excusationē dicit: Qui me odit: ⁊ patrē meū odit. ALCVI. Sicut enī q̄ diligit filiū diligit ⁊ patrē: q⁹ una ē dilectio patris ⁊ filij: sicut una natura: ita ⁊ q̄ odit filiū odit patrē. AVG. Sed cū supius dixerit: Nesciūt eū q̄ me misit: quō possūt odisse quē nesciūt: Si enī deū nō quod ē ipe: sed nescio qd aliud eū suspicant aut credūt: nō utiq; ipm oderūt. ⁊ de hominibus quidem fieri pōt ut eos sepe quos nūq̄ uidimus oderimus uel diligam⁹: fama de aliquo sermotionante: uel bene uel male. Sed quō de quo natura nobis intimat dicēdus ē ignot⁹: Nō enī eius facie corpali nobis ītimat: sed tūc nobis ad cognitionē patz: q̄ndo eius mores ⁊ uita nō latēt: alioq̄n nec seipz nosse quisq̄ pōt: q̄ uidere faciē suā nō pōt. Sed plerumq; in eis nostra credulitas fallit: q⁹ nonnunq̄ ⁊ historia: ⁊ multomagis fama mētit. Pertinet autem ad nos: ut q⁹ nō possum⁹ hominū ꝑdagare cōscientiā: de ipis reb⁹ habeam⁹ uerā certāq; sñiam. Quando ergo nō errat in rebus ut recta sit ꝑprobatio uitiorū uirtutūq; approbatio: si errat ī hominibus: uenialis ē humana tētatio. Pinde sicut fieri pōt ut hō bonus hominē bonū oderit: nesciēs nō ipm: sed quod putat eē ipsum: uel poti⁹ diligat nesciēs cū bonum diligit: quod ē ille: ita fieri pōt ut hō iniust⁹ hominē oderit iustū: ⁊ tñ dū eū credit iniustū: diligat ñ ipm sed quod putat eē ipm. Quēadmodū aūt homies: sic ⁊ deū. Deīde si iterrogarent iudei utrū diligerēt deum: se diligere rīderēt: nō ex aīo mētientes: sed errādo poti⁹ opinātes. qūo enī diligerēt patrē ueritatī q̄ habēt odio ueritatē: Nolūt enī sua facta dānari: ⁊ h̄ habet ueritas. Tantū igit oderūt ueritatē: quantū oderūt suas penas quas talib⁹ irrogat. Nesciūt aūt illā eē ueritatē: que tales quales ipi sunt damnat: ac p hoc q⁹ ueritatē qua iudicante dānant: de patre deo natā nescīt: etiā ipm ⁊ nesciūt ⁊ oderūt.

CHRY. Sic igit nō habēt inq̄t excusationē: p h̄ q⁹ eā que a fmonib⁹ doctrinā tribuebā: sed ⁊ eam q̄ ab operib⁹ adieci scōm moysi legē: q̄ ab eo q⁹ h̄ facit psuaderi uniuersos iussit: cū ad pietatē ducat: ⁊ mi

racula tribuat.vñ subdit: Si opa nō fecissem ī eis que nemo ali⁹ fecit:peccatū non haberēt. AVG. Hoc.s.peccatū quod ī eū loquentē ⁊ operātē nō crediderūt. Sed q̄d ē q̄ addidit:que nemo alius fecit: Nulla q̄ppe ī opibus christi videnť eē maiora q̄z suscitatio mortuoꝝ:quod scim⁹ etiā antiquos fecisse ꝓphetas.fecit tñ aliqua christ⁹ que nemo alius fecit. Sed rñdetur nobis ⁊ alios fecisse: q̄ nec ipe nec ali⁹ fecit. Sed q̄ tā multa vitia ⁊ malas valitudies vexationesq; mortaliū tāta ptāte sanaret:null⁹ oīo legiť antiquorū.vt enī taceať q̄ iubēdo sicut occurrebāt:saluos singulos fecit: Marc⁹ dicit q̄ quocū q̄z itroibat ī vicos vel ī villas aut ī ciuitates: in plateis ponebāt infirmos:⁊ deprecabanť eū:vt vel fimbriam vestimēti ei⁹ tangerēt:⁊ quotquot tāgebāt euz salui fiebāt. Hec nemo ali⁹ fecit in eis. Sic enī itelligendū ē quod ait: In eis:nō Inter eos: vel Coram eis:sed ꝓsus ī eis:q̄z sanauit eos.nemo tñ ali⁹ fecit quicūq; talia opa in eis fecit:qñ q̄sq; ali⁹ hō aliq̄d eoꝝ fecit ipo faciēte fecit.hec aūt ipe nō illis facientibus fecit:sed hec ⁊si pater aut spūssanctus fecit: nemo ali⁹ fecit:q̄z toti⁹ trinitatis vna substātia ē. bis ergo būficijs amorē nō odiū retribuere debuerūt:⁊ b eis exprobrās adiūgit dicēs: Nūc aūt vide. ⁊ ode. me ⁊ pa.meū. CHRY. Hoc aūt dicit:ne discipuli dicāt:Cur igiť ira tot nos iduxisti mala: Nōne p lia ⁊ odiū puidisti:sed ⁊ ꝓphetiā iducit cuz subdit: Sed vt ipleať sm̄o q̄ ī lege eo.scri.ē:q̄z odio habuerūt me gra. AVG.xij.de tri. Legis nomīe aliq̄n simul oīa veteris testamēti sanctarū scripturarū significātur eloq̄a:⁊ ita dns hic dicit: In lege eo.scri.ē:cū legať ī psalmis. AVG.sup iohānē:Eoꝝ aūt legē dicit:nō ab ipsis iuentā:sed ipis datā. Gratis aūt odit qui nullū ex odio cōmodū querit:vel incōmodū fugit.sic oderūt deū impij:sic diligūt iusti:vt alia ꝓter illū bona nō expectēt q̄ñ ipse erit in oībus oīa. GRE.xxv.mor. Aliud ē aūt bona non facere: aliud bonorū odisse doctorē:sicut aliud ē ex ꝑcipitatione aliud ex deliberatiōe peccare. Ex īfirmitate enī plerūq; solet accidere:amare bonū:sed iplere nō posse Ex studio aūt peccare:ē bonū nec facere nec amare Sicut ergo nonnūq; grauⁱ⁹ ē peccatū diligere q̄z ꝑpetrare:ita neq̄us ē odisse iusticiā q̄z nō fecisse. Sūt ergo nōnulli ī ecclesia q̄ nō solū bona nō faciūt:sed etiā pfequūtur:⁊ q̄ ipi facere negligūt etiam in alijs detestanť. Horū peccatū nō ex īfirmitate aut ignorātia:sed ex solo studio ꝓpetratur.

Cum autem venerit paraclytus quē ego mittā uobis a patre: spiritum ueritatis qui a patre procedit: ille testimoniū phibebit de me. Et uos testimonium perhibebitis: qa ab initio mecuz estis.

CHRY. Possent discipuli dño dicere: Si verba a te audierūt q̄ null⁹ dixit:si opera viderūt q̄ null⁹ ali⁹ fecit:⁊ tñ nō ꝓfuerūt. Si oderūt ⁊ patrē tuū ⁊ te cū eo cui⁹ gra nos mittis: qualiter digni fide erimus: Ne igiť hec cogitātes turbenť:cōsolationē inducit dicēs: Cū aū.vene.paclit⁹ quē ego mittā vobis a patre:spiritū veritatis q̄a patre ꝓcedit:ille testimoniū phibebit de me. AVG. Q̄q̄z diceret: Odio me habuerūt ⁊ occiderūt videtes.sz tale de me testimoniū paclyt⁹ phibebit:vt eos faciat ī me credere nō videntes:⁊ q̄z ille phibebit:⁊ vos phibebitis.vñ sequiť: Et vos testimoniū phibebitis. Ille cordib⁹ vestris īspirādo:vos vocib⁹ vestris sonādo.vñ poteritis ꝑdicare q̄ nostis: Quia ab ini.me.estis.q̄ mō nō facitis q̄z illi⁹ spūs plenitudo nōdū adest vobis. Habit enī vobis fiduciā testimoniū phibēdi charitas dei diffusa ī cordib⁹ vestris:p spiritūsanctū q̄ datť vobis. Ille q̄ppe testimoniū phibēs ⁊ testes fortissimos faciens:abstulit amicis christi timorē:⁊ inimicoꝝ odiū cōuertit ī amorē. DIDY. de spūsancto: Spiritū aūt sanctū veniētē cōsolatorē dicit:ab opatiōe ei nomē īponēs:q̄z non solū eos quos se dignos eē repperit ab omī ꝑturbatiōe reddit alienos: verū incredibile quoddā gaudiū eis tribuit. Sempiterna quippe letitia ī eoꝝ corde versať:quoꝝ spūssanct⁹ habitator ē Iste spūs cōsolator a filio mittiť:nō scōm angelor aut ꝓphetarū aut apostolor mīsteriū:sz vt mitti ꝑcet a sapiētia ⁊ vtute spiritū dei idiuisa habētē cum eadē sapīa ⁊ vtute naturā. Eterni⁹ filⁱ⁹ missus a patre nō sepať atq̄z diuīgiť ab eo:manēs ī illo ⁊ habēs illū ī semetipo:q̄ spūssanctus suprādicto mō missus a filio:de patre egrediť nō aliūde ad alia trāsmigrās. Quo enī pater ñ cōsistit ī loco cū vltra oēm corporū sit naturaz: ita ⁊ spūs veritatis neq̄q̄ locoū fine claudiť: cū sit īcorpalis ⁊ excellēs vniuersam creaturā essentiā. CHRY. Propterea vo ñ spiritūsanctū:sz spiritū vitatis eū vocauit:vt ondat q̄ erit fide dign⁹. dicit āt q̄ a patre ꝓcedit:q̄z oīa cerissime nouit:quēadmodū ipe ait de seipo: Q̄ñ nouī vñ venio ⁊ quo vado. DIDY. Sed cū posset dicē a deo siue oipotēte:nihil horū tetigit:sed ait: A pre. nō q̄ pater a deo oipotēte sit ali⁹:sz scōm ꝓprietatē patris intellectū pariētis:egredi ab eo dr spūs vitatis. Mittēte aūt filio spiritū vitatis:simul mittit ⁊ pr:cuz eadē volūtate patris ⁊ filij spūs veniat. THEO. Et alias q̄dē patrē dicit mittere spiritū:nūc āt cū se missurū dixit:eq̄pollētiā denotat. Ne āt cēseret reniti cōtra patrē.velut ab alia ptāte trāsmittēs spiritū addidit: A patre quasi acceptāte patre ⁊ pariť destinante:cū āt audis q̄ ꝓcedit:ne itelligas ꝓcessum missio nē eē illatā extrīsec⁹:q̄ mittunť administratorij spūs sed quoddā differēs ⁊ excepte actiōis ꝓpriū ꝓcessū appellat vni ꝑcipali spiritui attributū.oīgialis ei cōsistētia spūs ē ꝓcessus.nō q̄ ꝓcedere ꝓmittere sumēdū ē:sed ex patre naturalē essentiam obtinere. AVG. Hic alicⁱ⁹ forsitan querit:vtrū ⁊ a filio ꝓcedat spūssanct⁹.fili⁹ enī soli⁹ patris ē fili⁹: ⁊ pr̄ soli⁹ filij ē pr̄. Spūs āt sanct⁹ nō ē vni⁹ eoꝝ spūs sz amboꝝ:q̄quidē dicit ipe christ⁹: Spūs patris vestri q̄ loq̄ť ī vobis. Et dicit apls: Misit de⁹ spūs filij sui ī corda vestra. Nec ob aliud eslio ipm ꝓprie vocari spiritū:cū etiā si de singulis īterrogemur:nō possumus nisi ⁊ patrē ⁊ filiū spiritū dicere. q̄ ergo cōiter vocanť ⁊ singuli:b ꝓprie vocari oportuit eū q̄ nō ē vni⁹ eoꝝ:sz ī quo cōitas apparet eoꝝ amboꝝ. Cur ergo nō credam⁹ q̄ ēt de filio ꝓcedat spūssanct⁹:cū filij quoq; ipe fit spūs: Si enī ab eo nō ꝓcederet; ñ post resurrectionē discipulis suis īsufflasset dicens:

Accipite spiritū sanctū. De hac quoq; virtute credē/dus ē dicere euāgelista: Quis ille erat & sana/bat oēs. Si ergo & de patre & de filio ꝓcedat spirit⁹ sanct⁹: cur fili⁹ dixit: De patre ꝓcedit: nisi quemad/modū solet ad eū referre: & qđ ipius ē de quo ipe ē. vū illud ē qđ ait: Mea doctria nō ē mea: sed eius q̄ me misit. Si igit hec itelligat ei⁹ doctria: quā tñ di/cit nō sua sed patris: quātomagis & itelligēd⁹ ē & de ipo ꝓcedere spūssanct⁹: vbi sic ait: De patre ꝓcedit, vt nō diceret: De me nō ꝓcedit. A quo aūt habet fi/lius vt sit de⁹: ab illo hz vtiq; vt ꝓcedat ab eo spirit⁹ sanct⁹. Nic vtiq; etiā illud itelligit: cur nō dicat nat⁹ ē: sed poti⁹ ꝓcedere spūssanct⁹: qm̄ si & ipe fi/lius diceret: amboꝝ vtiq; fili⁹ diceret: qđ absurdis/simū ē. fili⁹ q̄ppe null⁹ ē duoꝝ nisi patris & matris. Absit aūt vt iter deū patrē & deū filiuz tale aliq̄d in/spicemur: q; nec fili⁹ hominū sim̄ ex patre & ex ma/tre ꝓcedit: hz cū in matrē ꝓcedit ex patre: nō tūc pro/cedit & ex matre. Spūs ät sanct⁹ nō de patre proce/dit in filiū: & de filio procedit ad sanctificādā creatu/rā: sed simul de vtroq; procedit. Neq; enī possum⁹ dicē qm̄ nō sit vita spūssanct⁹: cū vita pr̄: vita sit fili⁹: aeq; b̄ sicut pr̄ cū habeat vitam in semetipo: dedit & fi/lio vitā habere in semetipo: sic ei dedit vitā procede/re de illo sicut ꝓcedit & de seipo. ¶ CA.XVI.

Hec locut⁹ sum uobis ut nō scādalizemini. Absq; synagogis facient uos. Sed ue/nit hora ut omis qui interficit uos arbitret obsequiuz se prestare deo. Et hec faciēt uobis q; nō nouerūt patrē neq; me. Sed hec locut⁹ sum uobis: ut cū uenerit hora eorum: re/miniscamini: q; ego dixi uob. Hec autem uobis ab initio non dixi: qa uobiscum eraz.

¶ AVG. Merito ꝓmisso spūsancto quo in eis opan/te fierēt testes ei⁹ subiūxit: Hec lo.sū vo.vt nō scan/dalizemini. Cū ei charitas dei diffundit in cordib⁹ nr̄is p spūsā/ctū: q̄ dat⁹ ē nobis: fit pax multa diligētib⁹ legē dei vt nō sit illis scādalū. Deīde q̄ passuri eēnt exp̄mens ait: Absq; synagogis fa.vos. ¶ CHRY. Jā enī cōpo/suerāt: vt siqs cōfessus fuerit christū: extra synagogā fieret. ¶ AVG. Quid ät mali erat apostolis expelli de iudaicis synagogis quasi nō fuerit inde exituri: ēt si eos null⁹ expelleret. Sz b̄ voluit denūciare: q; in/dei christū nō fuerāt recepturi a quo isti nō fuerāt recessuri. Nā q; nō erat vll⁹ ali⁹ popul⁹ dei: q̄ illō/semē abrae: si cognoscerēt christū: nō alie fierēt eccle/sie christi: alie synagoge iudeoꝝ. Qō q; noluerūt: qđ restabat nisi vt remanētes extra christum extra syna/gogā facerēt eos: q̄ nō reliquerūt christū: Deīde cuz b̄ eis dixisset adiecit: Sed ve.ho.vt oīs q̄ interfi. vos: arbitret obse.se p̄sta.deo. Que vba ita subiecit tāq̄/ et b̄ cōsolaret eos: q̄ de synagogis iudaicis pellerē/turan forte de synagogis illa sepatio sic eos fuerat turbatura vt mori vellēt pori⁹ q̄ in hac vita sine iude/orū cōgregatiōibus morari. Absit vt sic turbarent: q̄ dei nō hoim gloriā req̄rebāt. Iste itaq; sēsus ē in his vbis: Extra synagogā faciēt vos: sed nolite solitudi/nē formidare. Sepati q̄ppe a cōgregatiōib⁹ eorū: tā multos in nomīe meo cōgregabitis: vt illi metuentes ne tēplū qđ erat apud: eos & oia legis veteris sacra/mēta deserant: sic iterficiēt vos vt deo arbitrēt se p̄/stare obsequiū: zelū dei habētes: sed nō scōm sciam. Hoc enī de iudeis dictū debem⁹ accipe de qb⁹ dixe/rat: Extra synagogā faciēt vos. Nā testes. i. martyres xp̄i: ēt si occisi sūt a gētilib⁹ ñ tñ illi arbitrati sūt deo hz diis suis falsis obsequm se p̄stare: iudeorū ät oīs q̄ occidit p̄dicatores xp̄i: deo se putauit p̄stare obseqū credēs q̄ desererēt deū israel q̄cūq; conuerterētur ad xp̄m. Dic g̃ accēsi & zelū dei habētes: hz nō sm sciam obsequiū se deo prestare credētes occidebant eos.

CHRY. Deīde cōsolationē inducit dicēs: Et hec oia fa.vo.q; nō noue.pa.neq; me.q.v. Sufficit vobis in cōsolationē pp me & patres hec pati. ¶ AVG. Ne aūt ignaros atq; impitos aios mala inprouisa: q̄uis cito trāsitura turbarēt: hāc fuisse cām: vt hec eis pre/nūciaret oñdit subdēs: Hec lo.sū vo.vt cū ve.ho.eo. remini.q; dixi vo. Hora eorum: hora tenebrosa: hora nocturna. sed nox iudeorū sepatū a se diem christia/norū nulla cōfusiōe fuscauit. ¶ CHRY. Sed & ꝓpt aliā cām b̄ p̄dixit: vt nō dicerēt: q̄n nō p̄uidit futu/ra. & b̄ significat cum dicit: Remini. q; ego dixi vo. & vt nō possēt dicere: Quā blādiēs nobis ea q̄ ad grāz dicebat solū. cui⁹ aūt grā b̄ a principio ñ dixit: oñdit dicēs: Hec ät ab ini. vo. nō di. q; vobi. erā. q; s. in cu/stodia mea eratis: & licitū erat interrogare: q̄n voleba/tis & sup me totū prelium vertebat. Quā supfluū erat b̄ a principio vobis dicē: nō q; hec tūc ñ nouerā ppea nō dixi. ¶ AVG. Sed alij tres euāgeliste eū p̄dixisse ista demōstrāt: anteq; vētū eēt ad cenā: q̄ pacta scōm iohannē ista locut⁹ ē. An forte hic ista soluit q̄stio: q; & illi eū narrāt ꝓmū fuisse passiōi cū b̄ diceret. nō ergo ab initio q̄n cū illis erat. Sz matthe⁹ ñ solū iminēte passiōe: verū ēt ab initio hec denūciata esse cōmemorat. Quid sibi' g̃ vult q; hic dicit: Hec ät ab initio nō di. nisi q; ea q̄ hic dicit de spūscō: q; sit vē/rur⁹ ad eos: & testimoniū p̄bitur⁹ q̄n mala passuri sūt: hec eis ab initio nō dixit: q̄n cū ipis erat: & ei⁹ p̄/sētia cōsolabāt. Absces sur⁹ ät oportebat vt diceret illū eē vēturū: p quē charitate diffusa in cordib⁹ suis verbū dei cū fiducia p̄dicarēt. ¶ CHRY. Vel p̄dixit q̄dē q̄n flagella patient. Nō ät q; mos eorū repu/tare vt dei cultura: qđ marie poterat eos attoni/tos facere. Vel q; illic ea q̄ a gētib⁹ debebāt pati di/xit: hic aūt & iudaica adiecit.

Et nūc uado ad eū q̄ misit me: & nemo ex uobis interrogat me quo ua/dis. Sz q; hec locut⁹ sum uob: tristi/tia ipleuit cor uestrū. Sz ego uerita/tez dico uob: expedit uob ut ego ua/dā. Si enī nō abiero paclyt⁹ nō ueniet ad uos. Si ät abiero: mittā euz ad uos. Et cū uenerit ille arguet mūdū

de peccato: ⁊ de iustícia: ⁊ de iudicō
De peccato qdē: qz nō crediderūt i
me. De iustícia uero qz ad patrē va
do: ⁊ iā nō uidebitís me. De iudício
āt: qz ꝓnceps hui⁹ mūdi iā iudicat⁹ ē.
CHRY. Qz discipulos nōdū pfectos tristítia ipu
gnabat: eos dns increpādo dirigit dicēs: Et nūc va.
ad eū q̄ me misit: ⁊ ne.ex vo. iterro.me quo va. Audi
entes.n.qm̄ q̄ interficiet vos: opinabit se obsequū ꝑsta
re deo: ita ceciderūt vt nihil ei loquerēt. Et iō subdi
tur: Sz qz hec lo.sū vo.tristi.iple.coz ve. Nō pua āt
⁊ hec mitigatio scire eos: qm̄ sciuerat dns tristitie
eoz supabūdātiā: ⁊ pp defectionē ei⁹: ⁊ pp mala q̄ di
cerāt se passuros: ⁊ nesciebāt si posset virilit ferre
AVG. Uel qz supi⁹ iterrogauerūt eū quo eēt itu
rus: ⁊ rnderat eis se iturū quo ipi tūc vēire n̄ posset
nūc ita se ꝓmittit iturū vt null⁹ eoz quo vadat in
terroget. Et h̄ ē qō dicit: Et ne.ex vo. iterro.me quo
vadis: Eūtē ei i celū nō verbis q̄sierūt: sz oculis de
duxerūt. videbat āt dns q̄d sua vba i eoz cordibus.
agerēt: spūalē q̄ppe nōdū iteri⁹ habētes ꝺsolationē
quā p spiritūsanctū fuerāt habituri: id qō exteri⁹ i
christo videbāt amittē metuebāt. ⁊ qz se amissuros
eē illo vera denūciāte ditare nō poterāt: cōtrista
bat hūan⁹ affect⁹: qz carnalis desolabat aspectus.
vñ sequit: Sz qz hec lo.sū vo.tristi.iple.coz ve. Nouerat āt ille q̄d eis poti⁹ expediret: qz visus iterior ipe
ē melior quo eos cōsolatur⁹ erat spūssanct⁹. vñ sub
dit: Sed ego veritatē dico vo.expe. vo.vt ego va.
CHRY. q.d. Et si millies ꝺtristemī oz vos audire: qz
me recedē vobis cōfert. Quid āt cōferat oñdit sub
dēs: Si eī nō abie.pacly.nō ve.ad vos. AVG. pri
mo de tri. Nec āt dixit n̄ pp ineq̄litatē vbi del: ⁊ spi
rituſſācti: sz tāq̄ ipedimēto eēt pñtia filij dois apō
eos: quo min⁹ veniret ille q̄ minor nō eēt: qz nō se
metipm exinaniuit: sicut fili⁹ formam sui accipiēs.
Oportebat g̃ vt auferet ab eoz oculis forma sui:
quā ituētes h̄ solū christū eē putabāt: qō videbant.
vñ sequit: Si au.abie.mit.eū ad vos. AVG. Nunq̄d
āt hic posit⁹: eū nō poterat mittē quē scim⁹ sup eoz
baptizatū vēisse atq̄ mānisse: ⁊imo vero a quo scim⁹
eū nūq̄ sepabilē fuisse. Quid ē g̃: Si nō abie.pacly.
nō ve.ad vos: nisi nō potestis cape spm̄ q̄du scōm
carnē nosse pfectitis christū. Christo āt discedēte coz
poralit nō solū spūssanct⁹. sed ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹ illis affuit
spūaliter. GRE. xiij. mor. Ac si apte diceret: Si ab
intētiōis vestre oculis corp⁹ nō subtrabo: ad itelle
ctū vos inuisibilē p cōsolatoꝛē spm̄ nō pduco. AV
GV. de ver. do. Hāc āt habitudinē spūssanct⁹ pacly
tus attulit: vt ab oculis carnis forma serui remota:
quā de virginis vtero accepit: i ipa dei forma i qua
patri eqlis: etiā cū i carne dignat⁹ ē apparere pman
sit: purgata mētis acie oñderet. CHRY. Quid aūt
hic dicit: q̄ nō cōuenientē de spūsancto habēt opi
nionē. Nūq̄d expedit oñatoꝛē abire: ⁊ seruū accede
re: Que āt sit vtilitas aduenientis spūs oñdit cū sub
dit: Et cū ve. ille ar. mundū de pecca. de iusti. ⁊ de iu
dicio. AVGV. Nūq̄d aūt christ⁹ nō arguit mun
dū: an forte qz christ⁹ i iudeoz tm̄ gēte locut⁹ est:
mūdū nō videt arguisse: Spūs aūt sanct⁹ i discipu
lis eius toto orbe diffusis: nō vnā gentē itelligit ar
guisse sed mundū. Sed q̄s audeat dicere q̄ per disci
pulos christi arguat mundū spūssanctus: ⁊ non ar
guat christus: cū clamet apostol⁹: An experimentū
queritis eius q̄ in me loquitur christus: Quos itaq̄
christus. Sed dixit: Ille arguet mundū. q.d. Ille dif
fundet in cordib⁹ vestris charitatē: Sic enī timore
de pulso arguēdi habebitis libertatē. Exponit dein
dequid dixerit dicēs: De peccato quidē: quia non
crediderūt in me: hoc enī peccatū quasi solū pre ce
teris posuit: qz hoc manēte cetera detinent: ⁊ hoc
discedente cetera dimittunt. AVG. de verbis do.
Sed multū interest: vtrum quisq̄ credat ipsum esse
christū: ⁊ vtrū credat in christū. nā ipsuz esse christū
⁊ demones crediderunt. ille vero credit in christuz:
qui ⁊ sperat in christū: ⁊ diligit christū. AVG. sup
iohannē: Arguitur ergo mūdus de peccato: quia in
christum nō credit. ⁊ arguitur de iustícia eoruz qui
credūt: Ipsa quippe fidelium compatio: infidelium est
vituperatio. de iustícia vero quia ad patrem vado.
Et quoniā ista vox infidelium esse consueuit: quomo
do credimus q̄ nō videm⁹: Ideo credentiū iusti
ciam sic oportuit diffiniri: Quia ad patrē vado: ⁊ iā
nō videbitis me. Beati enī qui nō vident ⁊ credūt.
Nā ⁊ qui viderūt christū: non in eo laudata ē fides
eoz: quia credebant quod videbāt. i. filiū hominis:
sed quia credebāt quod nō videbāt. i. filiū dei. Cum
vero ⁊ ipsa forma serui subtracta eoz esset aspecti
bus: tūc ex oī pte impletū ē: Just⁹ ex fide viuit. Erit
itaq̄ nostra iusticia de q̄ mūd⁹ arguit: qm̄ i me quē
nō videbitis credetis. Et qm̄ me videbitis: quod tūc
vero videbitis me: nō q̄ sum vobiscū mō. Nō videbi
tis mortalē: sed sempiternū. Dicēdo enī: Iā non vi
debitis me: velut nunq̄ eos de cetero visuros chri
stū prenūciauit. AVG. de ver. do. Uel aliter: Illi
nō crediderūt: ipse ad patrē vadit. illoꝝ ergo pecca
tum: ipsi⁹ aūt iusticia. Quod enī a patre ad nos ve
nit: misericordia est: iusticia vero q̄ ad patrez vadit
scōm illud apostoli: Propter quod ⁊ de⁹ exaltauit
illū. Sed si sol⁹ vadit ad patrē quid nobis prodest:
An ideo solus qz christus vn⁹ est cū omnib⁹ membris
suis: tāq̄ caput cū corpe suo. Arguit ergo mūd⁹ de
peccato in eis q̄ nō credūt in christū: ⁊ de iusticia in
eis q̄ resurgūt i membris christi. Sequit: De iudicio aūt
qz ꝓnceps mūdi h⁹ iā iudi. ē. i. diabol⁹ ꝓnces iniquo
rū: qui corde nō habitāt: nisi i hoc mūdo quem dili
gūt. Hoc aūt ipo quo foris missus ē iudicat⁹ ē: ⁊ de
hoc iudicio mūdus arguit: qz frustra de diabolo q̄
ritur: q̄ nō vult credē in christū quē iudicatū. i. foras
missū ⁊ pp nostrā exercitationē forinsec⁹ expugna
re ꝓmissū nō solū viri: sz etiā mulieres ⁊ pueri ⁊ puel
le martyres vicerūt. AVG. sup iohānē. Uel iudi
cat⁹ ē: qm̄ iudicio ignis eterni irreuocabiliter destī
nat⁹ ē. Et de hoc iudicio mūdus arguit: qm̄ cū suo
pricipe iudicat quē superbuz atq̄ impiū imitatur.
Credāt itaq̄ homies in christū: ne arguant de pec
cato infidelitatis sue: quo peccata oīa detinētur trā
seāt i numerū fideliū: ne arguant de iusticia eoz q̄
iustificatos nō imitant. Caueant futurū iudiciū: ne
cū mundi principe iudicentur: quē iudicatū imitan
tur. CHRY. Uel aliter: Arguet mundū de pecca
to. i. omnem eorum excusationem absc:det: ⁊ oñdet

eos peccasse nō credētes in me: uiz uidebūt spūssancti donatōem ineffabilē īuocato me fieri. AVG. de questi.no.τ vete.testa. Hoc etiā modo spiritussācti⁹ de peccato arguit mundū: quia in nomine salvatoris qui reprobat⁹ est a mūdo virtutes operat⁹ē Saluator aūt seruata iusticia: nō trepidauit reuerti ad eū qui se miserat: τ per id q̄ regressus est ꝓbauit se inde venisse. vnde sequit: Et de iusticia: q̄a ad patrem vado. CHRY. i. ire ad pr̄ēm erit argumentū q̄ irreprehēsibilē agebā vitam: vt nō possint adhuc dicere: quoniā hic homo peccator est: τ nō ē ex deo. Rursus quoniā expugnauit aduersariū: nequaq̄z antē peccator existēs expugnasset. Non possunt dicere q̄ demoniū habeo: τ q̄ seductor sum. Quoniaz aūt cōdemnat⁹ est ꝓpter me: sciēt q̄ cōculcabūt euz postea: τ resurrectōem meā manifeste sciēt: nō enī me valēt detinere. AVG. de que. vete. τ no. testa. Videtes etiā demones animas de inferis ire ad celos: cognouerūt adiudicatū esse p̄cipē hui⁹ mundi vt reus fact⁹ in causa saluatoris que tenebat amittere. Hec quidē ascendēte saluatore visa sunt: sed superueniente in discipulis spiritussanct⁹ palā aptaq̄z manifesta sunt.

Adhuc multa habeo uobis dicere: sed non potestis portare modo. Cū aūt uenerit ille spiritꝰ ueritatis docebit uos omnem ueritatē. Nō enī loquetur a semetipo: sed quecūq̄z audiet loquet̄: τ que futura sunt ānūciabit uob. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet: τ annūciabit uobis. Omnia q̄cunq̄z habet pater mea sūt. Propterea dixi: q̄a de meo accipiet τ annūcibit uobis.

THEO. Quia supra dixerat dominꝰ: Expedit vobis vt ego vadam: iam hoc amplificat dicēs: Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nō potestis portare modo. AVG. Omnes heretici audacias figmētorū suoz quas maxīe erhorret sensus humanus: hac occasiōe euāgelice sīle colorare conāt̄: quasi hec ipa sint q̄ tūc discipli portare nō poterāt: τ ea docuerit spūssc̄us: q̄ palā docē atq̄z p̄dicare spūs erubescit in mūd⁹. sed alia sunt mala q̄ portare nō pōt q̄liscūq̄z pudor human⁹: τ alia sunt bona q̄ portare nō pōt pu⁹ sensus human⁹. Ista sunt in corpib⁹ īpudicis: illa remota sunt a corpib⁹ vniuers. Quis aūt nr̄m audeat eoz se dicē capacē: q̄ illi cape nō valebāt: ac p̄ hec a me expetēda sūt vt dicāt̄. Sz dicet aliq̄s: fic mlti p̄ñt q̄ tūc ñ poterat petr⁹: sicut mlti p̄ñt martyrio cozonari: quod tūc nō poterat petr⁹: p̄serti iā misso spūsancto: qui tūc nōdū erat missus. Sed nū q̄d ideo scim⁹ que sunt: que dicere voluit: absurdisme. n. mihi videt̄ dici tūc nō potuisse portare discipulos: que de altissimis reb⁹ inuenim⁹ in ap̄licis literis: que postmodū scpta sunt: nec ea oēm dixisse narrat̄. quersaz q̄dem sectaz homīes ferre non p̄ñt q̄ in scpturis sanctis de fide catholica repit̄: sicut nos ferre nō possum⁹ sacrilegas eoz vanitates. q̄d .n. est ferre nō posse: nisi equo animo nō br̄e: Quis aūt fidelis vel etiā catheczumin⁹ anteq̄z spūssanctuz baptizat⁹ accipiat nō equo animo legit atq̄z audit: etiā si nō intelligit ea que post ascēsionez dñi scpta sunt: Dicet aūt aliquis: Nihil ne spūales viri hūt i doctrina q̄ carnalib⁹ taceāt: τ spūalib⁹ eloquant̄: Nulla quidē necessitas est: vt aliqua secreta doctrine taceant̄ fidelib⁹ puulis: seorsum dicēda maiorib⁹ sz spiritales spūalia carnalib⁹ nō omnīo taceāt ꝓpt catholicā fidē que omnib⁹ p̄dicāda est. nec tamē sic edisserāt: vt volētes ea pcipe ad intelligētiā: non capacib⁹ facili⁹ fastidire faciāt in veritate fmonē: q̄z fmone pcipi veritatē. Nō ergo in his dñi verbis ne scio que secreta suscipim⁹: q̄ cū dici a docēte possint portari a discēte nō possint. Sed eaīpa que i doctrina religiōis in quozūlibet hoīm noticia dicimus: si vellet nobis xp̄s dicere: ficut ea dicit angelis suis: q̄ nā homīes portare possent: etiā si eēnt spiritales: q̄les adhuc apostoli nō erāt: Nā vtiq̄z q̄d de creatura sciri p̄ōt: min⁹ē ipo creatore: τ q̄s eū tacet. quis aūt vitēs in hoc corpe posset oēm cognoscere veritatē: cū dicat ap̄ls: Ex parte scim⁹. Sed q̄ p spūsācti fit: vt ad ipam quoq̄z plenitudinē veniamus: de qua idē dicit ap̄ls: Tūc aūt facie ad faciē. Nō q̄ō ē in hac tñ vita dñs nobis ꝓmisit dicēs: Cū aūt venerit ille spūs veritatis: docebit vos oēm veritatē: vel deducz vos in oēm veritatē: quo verbo intelligim⁹ ei⁹ nobis plenitudinē in vita alia refuari. Ipe autez spūssanct⁹ τ nūc docet fideles: q̄ta q̄sq̄z p̄ōt capere spiritalia: τ in eoz cordib⁹ deficerīū maius accēdit

DIDY. Vel hoc dicit q̄ auditores verboz ei⁹ nōdū fuerāt oīa ꝟsecuti: que postea ꝓ noīe ei⁹ sufferre poterāt: sed aliqua tradēs eis: illa que maiora erant in posterū distulit: que tūc nō poterāt nisi ꝓmit⁹ in capite nostro magisteriū τ forma crucis preiret. Adhuc etiā typo legis τ vmbre τ imaginib⁹ fuiētes nō poterāt veritatē cui⁹ vmbrā lex portabat inspicere. Cū aūt venerit spūs veritatis: diriget vos in oēm veritatē sua doctrina τ īstitutōe nos trāsferēs a morte littere ad spīm viuificātē: in quo solo oīs scpture veritas posita est. CHRYSO. Quia ergo dixerat: Nūc non potestis portare: tūc autem poteritis. Et quoniā spiritussanct⁹ ducet vos in omnē veritatez: ne hoc audiētes maiorē spiritūsanctū existimēt sub iūgit: Non enī loquet̄ a semetipo: sed quecūq̄z audiet loquet̄. AGV. Simile est hoc ei quod de seipo dixit: Non possum a meipso facere quicq̄z: sed sicut audio iudico: sed illud fm hoiem posse accipi dicimus. Cum igit̄ spūssanct⁹ nulla susceptōne cuiusq̄z creature creatura sit factus: quomodo de illo hoc intelligendū est: Sic itaq̄z debem⁹ accipe: vt intelligam⁹ nō eum esse a seipo. Nam fili⁹ de patre nat⁹ē: τ spūssanct⁹ de patre ꝓcedit. Quid autē illic intersit inter ꝓcedere τ nasci: τ longū est disserere: τ temerarium diffinire. Audire autē illi scire est: scire vo esse. Quia ergo nō est a semetipo: sed ab illo a quo ꝓcedit: a quo illi est eēntia: ab illo scia: ab illo igit̄ audientia. Semp itaq̄z audit spūssanct⁹: q̄z semp scit: ab illo q̄ audiuit audit τ audiet: a quo ē. DIDY: Sit ergo: Nō loq̄t̄ a semetipo. b ē: nō sine me: τ sine meo τ prīs arbitrio: q̄a nō ex se est: sed ex patre τ me est.

Hoc.n.ipm q̃ subsistit ⁊ loquit̃:a patre ⁊ a me illi ẽ Ego vitatẽ loquor.i.inspiro q̃ loquor: siq̃dẽ spūs veritat]ẽ. Dicẽ aũt ⁊ loq̃ ī trinitate:nõ fm ꝺsuetudinẽ nrām accipiẽdū ẽ:sz iuxta formã incorpaliũ nãr: ⁊ maxie trinitat]:q̃ volũtatẽ suã inserit cordib⁹ credẽtiũ:⁊ eorũ q̃ audire eũ sunt digni. Loq̃ g̃ prẽm ⁊ audire filiũ eiusdẽ nature in pre ⁊ filio ꝺsensusq̃ significatio ẽ. Spūs vo sanct⁹ q̃ ẽ spūs vitat]: spūsq̃ sapientie:nõ põt filio loquẽte audire q̃ nescit: cũ hipsuz sit qõ pferẽ a filio.i. pcedẽs vitas a vitate:cõsolator manẽs a ꝺsolatore:de⁹ de deo spūs vitatis pcedens benigq̃ ne q̃s illũ a pris ⁊ filij voluntate ⁊ societate discernẽt:scptũ ẽ: Sed q̃ audiet loq̃t̃. AGV. iij. de tri. Nõ aũt hic efficit vt minor sit spūssanct⁹: sz h̃.n. dictũ ẽ q̃ de pre pcedit. AVG. sup ioh. Nec mouet q̃ vbũ futuri tpis positũ ẽ. Illa q̃ppe audiẽtia sẽpiterna ẽ:q: sẽpiterna sciẽtia. In eo aũt q̃ sempiternũ ẽ:sine initio ⁊ sine fine cuiuslibet tpis vbũ põat: q̃uis.n.nã illa imutabilis nõ recipiat fuit ⁊ erit:sed tñ ẽ.nõ tñ mẽdaciter dicim⁹: fuit ⁊ ẽ ⁊ erit fuit:q̃a nũq̃ defuit.erit:q: nũq̃ deerit.est: q: sp ẽ DIDY. Per spiñ etiã veritat] futuror sanct] viris scīa certa ꝺcedit. Unde ⁊ pphe h̃ eodẽ repleti spũ p̃nũciabãt ⁊ q̃si p̃tia ītuebãt q̃ erãt deiceps secutura. uñ seq̃t: Et q̃ vẽ.sunt annũ.vobis. BED. Cõstat q̃a multi spūssancti gr̃a repleti:q̃ ventura erãt agnouerũt. Sz q: mlti varijs corusc̃at vtutib⁹:nec tñ q̃ vẽtura sunt agnoscũt. põt hic fmo sic accipi: Que vẽtura sũt vobis annũciabit.i. gaudia vobis celest] patrie ad memoriã reducet. Uẽtura vo aplis nũciauit: mala.s.q̃ p̃ pfessiõe xp̃i erãt passuri:⁊ bona q̃ p eisdem malis erãt pcepturi. CHRY. Eleuauit igit̃ p h̃ cor mẽtẽ cũ ad nihil ita auidũ sit humanũ gen⁹ vt ad sciẽduz futura.ab hac igit̃ eruit solicitudine:ostẽdẽs qñ futura eis pricula pdicet:vt nõ incidãt non obfuãtes. Deide oñdẽs qñ dixerit oẽm vitatẽ:in quã spūssanct⁹ adducet subiungit: Ille me clarificabit. AVG. Quia.s.diffundẽdo ī credẽtiũ cordib⁹ charitatẽ spūale sq̃ faciendo ꝺclarauit eis:q̃lr p̃r filiꝰ eẽt eccl̃is quẽ fm carnẽ p̃us tñmõ nouerant:⁊ boiem sic bomines cogitabãt. Uel certe:q: p ip̃az claritatẽ fiducia repleti ⁊ timore depulso: annũciauerũt hõibus xp̃um:ac sic fama eius diffusa est toto orbe terrarũ. Nõ.n. facturi erãt ī spūsco h̃ eũdẽ spm dixit esse factur̃. CHRY. Et q: oñs dixerat: Ogr̃ vr̃ yn⁹ ẽ xps vt ⁊ spūscus suscipiat̃ ab eis subiũxit: Quia de meo acci.⁊ annũ.vobis DIDY. Accipe h̃ vt diuine nature ꝺueniat ītelligedũ ẽ.quõ.n.filiꝰ dãs nõ p̃uatur bis q̃ tribuit:neq̃ cũ dãno suo imptit̃ alijs: sic ⁊ spiritussanct⁹ nõ accipit qõ ante nõ habuit. Si.n.p̃us qõ nõ habebat accepit: trãslato in aliũ munere vacuꝰ largitor effectus est. Sic igit̃ spiritũsanctũ a filio accipe id qõ sue nature fuerat cognoscẽdũ ẽ:⁊ non aliã dãtẽ ⁊ accipiẽtẽ: sed vnã significare substãtiaz. Siquidẽ ⁊ filiꝰ eadẽ a patre suscipe dicit̃:in quibus ipe subsistit. Neq̃.n.quid aliud est filiꝰ exceptis bis que ei dant̃ a patre: neq̃ alia est spūssancti substantia p̃ter id qõ ei dat̃ a filio. AVG. Nõ aũt ꝓpterea ficut quidã heretici putauerũt: minor est filio spiritussanctus:quia filiꝰ accipiat a patre:spūssanctus a filio:quasi quibusdã gradib⁹ naturaz. Unde ipse q̃stionẽ soluẽs cur hoc dixerit explanat dicẽs:Omia q̃ habet pater mea sunt:propterea dixi vobis:quia de meo accipiet:⁊ annũciabit vobis. DIDY. q.d. Licz a patre ꝓcedat spūs veritatis:tñ quia oia que habet pater mea sunt:⁊ ipe pris spūs meꝰ est:⁊ de meo accipiet. Caue aũt ne cũ ista dicũt̃:putes rẽ esse aliquã ⁊ possessiõem que a patre habeat̃ ac a filio. verum que habet pater iurta substãtiã.i. eternitatem: immutabilitatẽ:bonitatẽ:hec eadẽ habet ⁊ filius. Procul hinc abfint dialecticoz tẽdicule:dicũt enim Ergo ⁊ pater est filius. Si aũt dixisset: Omnia que cũq̃ habet deꝰ mea sunt:haberet occasiõem impietatis cõsurgendi. cũ vero dixerit: Omnia que habet pater mea sunt: patris nomine se filiuz declarauit. paternitatẽ qui filiꝰ erat nõ vsurpauit: q̃uis ⁊ ipe p adoptiõnis grãm multorũ sanctorũ sit pater. HYLA. viij. de tri. Nõ ergo in incerto dominꝰ reliquit vtrũ ex patre an ex filio spūs paracl̃tꝰ esse putetur. a filio enim accepit q̃ ab eo mittit̃: ⁊ a patre ꝓcedit. Et interrogo vtrũ idipm sit a filio accipe qõ a patre ꝓcedere. Certe idipm atq̃ vnũ esse existimabit̃ a filio accipe:quod si accipet a patre.cũ.n.ait: Omnia quecũq̃ habz pater sua esse. ⁊ iccirco dixisse de suo accipiendũ esse:docet etiã a patre accipiẽda: a se tñ accipi:quia omia que patris sunt sua sunt. Non bz hec vnitas diuersitatẽ:nec differt a quo acceptũ sit quod datũ a patre:datũ referat̃ a filio.

Modicũ ⁊ iã nõ uidebitis me: ⁊ iteruz modicũ ⁊ uidebitis me: quia uado ad patrẽ. ¶ Dixerũt ergo ex discipulis eius ad inuicẽ: Quid ẽ hoc quod dicit nobis: modicũ ⁊ nõ uidebitis me: ⁊ iterum modicum ⁊ uidebitis me: ⁊ q: uado ad patrẽ? ¶ Dicebãt ergo: Quid ẽ hoc q̃ dic̃ nob̃ modicum? Nescim⁹ qd loquitur. Cognouit aũt ihesus: q: uolebãt eũ interrogare: ⁊ dixit eis: De hoc queritis iter uos q: dixi: modicũ ⁊ nõ uidebitis me: ⁊ iteruz modicũ ⁊ uidebitis me. Amẽ amen dico uobis: q: plorabitis ⁊ flebitis uos: mũd⁹ ãt gaudebit. Uos aũt ꝓtristabimi: sz tristicia uestra uertetur in gaudiũ. Mulier cũ parit tristiciã habet: q: uenit hora ei⁹. Cum aũt peperit pueruz: iam non meminit pressure propter gaudium: quia natus est homo in mundum. Et uos igitur nunc quidez tristiciam habetis. Iterum autẽ uidebo uos ⁊ gaudebit cor uestrũ ⁊ gaudiũ um nemo tollet a uobis.

Ca.XVI.

CHRY. Postq̃ dom⁹ discipulos releuauit p ea que de spũsancto ꝓmisit: rursus eoꝝ oppũsit sen sum dicẽs: Modicũ ⁊ iaz nõ videbitis me. Hoc aũt facit: vt assuefaciat eos per tristium auditõez: bene ferre suã separatõem. eam enĩ que dolet animã ⁊ a tristicia multa detinet: nihil ita cõsueuit quietare: vt que tristiciã pariũt vba reuoluta ꝺtinue. BED. Dicit enĩ: Modicũ ⁊ iaz nõ videbitis me. quia tẽr⁹ est nocte illa a iudeis: ⁊ in mane crucifix⁹ ⁊ sepult⁹ ab humanis est seclusus obtutibus. CHRY. Si ve ro quis diligẽter scrutabit hoc cõsolatois est dicere Quoniã ad pr̃em vado. Hoc enĩ est ostẽdere q̃ nõ perierit: sed mors ei⁹ trãslatio sit: ⁊ aliã cõsolatiõem eis imposuit cũ adiecit: Et iterũ modicũ ⁊ videbitis me: ostendẽs qñ ⁊ redibit ⁊ in pauco erit sepatio ⁊ cõtinua que cũ eis coeristẽtia. AVG. Hec autem verba dñi obscura erãt discipulis: anteq̃ id quod di cit esset impletũ. vnde sequit: Dixerunt ergo ex discipulis ei⁹ ad inuicẽ: quid ẽ hoc q̃ dicit nobis: Modicũ ⁊ nõ videbitis me: ⁊ iterũ modicũ ⁊ videbit me: quia vado ad pr̃em. CHRY. Hoc aũt nõ intellige bant: aut ꝓpter tristiciam que amouebat a mẽte eo rũ ea que dicebant: aut ꝓpter manifestatiõez eoꝝ q̃ dicebãt: iccirco videbat eis duo ꝛria ponẽ ñ exñtia ꝛria. Si enĩ videbim⁹ te aiũt: quomodo vadis: si vo vadis: qualiter te videbim⁹? ꝓpterea dicũt: Quid est hoc quod dicit nobis Modicũ: nescim⁹ quid loq̃t. AVG. Nã in p̃cedẽtib⁹ q̃ nõ dixerat Modicuz: sed dixerat Ad pr̃em vado: apte illis visus est loqui Nũc ergo quod illis tũc obscurũ fuit: ⁊ mox mani festũ est: iam nobis vtiq̃ manifestũ est. Post paulu lum enĩ passus est: ⁊ nõ viderũt eũ: rursus post pau lulũ resurrexit ⁊ viderũt eũ. dicit aũt: Et iam videbit me. q̃. s. mortalẽ x̃pm vlteri⁹ nõ viderẽt. ALCV. Vel aliter: Modicũ temp⁹ est futurũ: quo nõ vide bitis me. i. illud triduũ: quo in sepulchro quieuit: et iterũ est modicũ futurũ temp⁹ quo videbitis me. i. il li. xl. dies: in quib⁹ eis sepi⁹ post passiõem suã vsq̃ ad temp⁹ ascẽsiõis sue apparuit. ⁊ ideo illo modico tẽ pore videbitis me: Quia vado ad pr̃em. q: nõ semp ĩ terra co: paliter sum mãsurus: sed per humanitatez quã assumpsi ascẽsurus in celũ. Sequit: Cognouit aũt iesus quia volebãt eũ interrogare ⁊ dixit eis: De hoc queritis inter vos: q: dixi vobis: Modicũ ⁊ nõ videbitis me. Amẽ amẽ dico vobis: q: plorabitis et flebitis vos. Ignorantiã ipsoꝝ pius magister intel ligens sm illoꝝ dubitatõem respõdit: quasi exposi turus quid esset quod dixit. AVG. Quod sic acci pi potest: quia cõtristati sunt discipuli de morte do mini: ⁊ cõfestim de resurrectõe letati. Mũdus aũt quo nõie significati sunt ĩimici a quib⁹ x̃ps occisus est: tũc itaq̃ letati sunt occiso x̃po: qñ sunt discipuli cõtristati. vnde seq̃tur: Vos aũt cõtristabimini: sed tristicia vestra vertet in gau diũ. ALCVI. Sed ⁊ cũctis fidelib⁹ cõuenit h̃ ser mo dñi: qui per lachrymas pressuras q̃ presentes ad gaudia eterna contẽdũt. Flentib⁹ aũt iustis: mun dus gaudet: quia in p̃ti delectant: alteri⁹ vite nul la gadia sperãtes. CHRY. Deide ostẽdẽs quoniã tristicia parit gaudiũ: ⁊ qñ tristicia breuis. Leticia vero infinita est: ad exemplũ venit mũdanũ dicens: Mulier cum parit tristiciã habet: quia venit hora eius. Cum aũt peperit puerũ: iam nõ meminit p̃s sure ꝓpter gaudiũ: q: natus est homo in mũdum. AVG. Ista similitudo ad intelligenduz nõ videt esse difficilis: qñ cõparatio eius in ꝓmptu est eodẽ ipo exponẽte cur dicta sit. Nam sequit: Et vos igit nũc q̃dem tristiciã habetis. Iterũ aũt videbo vos: ⁊ gaudebit coꝝ vestruz. Parturitio quippe tristicie: part⁹ aũt gaudio ꝓparat: quod tũc magis esse con sueuit quãdo nõ puella sed puer nascit. quod vero subdit: Et gaudiũ vestruz nemo tollet a vobis: quia gaudiũ ipoꝝ ipe iesus est: significat quod ait apl's: Christ⁹ resurgẽs ex mortuis iaz nõ moritt. CHRY. Significat etiã predicto exemplo qñ soluit ipe mor tis pressuras ⁊ nouũ hoiem regenerans esse fecit: ⁊ nõ dixit qñ nõ erit ei tribulatio: sed neq̃ meminit eius: tantũ est quod succedit gaudiũ: ita erit ⁊ san ctis. Et nõ dixit: Quoniã natus est puer: sed quoniã homo: occulte suã resurrectõem insinuãs. AVG. De futur⁹ visiõe ⁊ gaudio: que super⁹ dicta sunt me lius existimo intelligi: Modicũ ⁊ iam nõ videbitis me. Modicũ enĩ est hoc totũ spaciũ: quo p̃sens per uolat seculũ. ideo nãq̃ addidit: Quia vado ad pr̃em quia ad superiorẽ sentẽtiã referẽdũ est vbi ait: Mo dicũ ⁊ iam nõ videbitis me. Non ad posteriorẽ vbi ait: Modicũ ⁊ videbitis me. Eundo quippe ad pa trem facturus erat ut eum nõ videret. illis ergo ait: Modicũ ⁊ iam nõ videbitis me. Qui eum tũc coꝝ poraliter videbãt: quia itur⁹ erat ad patrẽ: ⁊ eum de inceps mortales visuri nõ erant: qualẽ cum ista lo quebat videbãt. quod vo addidit: Et iterũ modicuz ⁊ videbitis me: vniuerse ꝓmisit ecclesie. Hoc autez modicũ longũ nobis videt: quoniã adhuc agit cum finitũ fuerit: tũc sẽtiem⁹ q̃m modicũ fuerit. ALCV. Mulier aũt sancta ecclesia est: ꝓpter fecũditatẽ bo noꝝ opũ: ⁊ quia spiritales deo filios generat. Hec mulier dũ parit. i. dũ in mũdo virtutũ ꝓfectib⁹ insi stit: dum vndiq̃ tentat ⁊ affligit: tristiciã habet de hoc: quia venit hora eius ut patiat: q̃a nemo carnẽ suã odio habuit. AVG. Nec tñ in hui⁹ gaudij ptu ritiõe sine gaudio tristes sum⁹: ꝛ sicut apl's ait: Spe gaudẽtes: q̃a ⁊ ipa mulier ꝓturiẽs cui cõpati sum⁹: pl⁹ gaudet de mor futura ꝓle: q̃ tristis est de p̃senti dolore. ALCV. Sed cũ pepit. i. cũ devicto labor certamine ad palmã puenerit: iaz non memit p̃s sure p̃dedẽt ꝓpter gaudiũ ꝓcepte retributiõis: Quia na tus est homo in mũdum. Sicut enĩ mulier nato ĩ h̃ mũdo hoie letat: ita ecclesia nato ĩ vitã eternã fideliũ populo exultatõne repletur. BED. Nec nouum debet videri si natus dicat qui ex hac vita migraue rit. Sicut enĩ consuete nasci dicitur: cuz q̃s de vtero matris ꝓcedens ĩ hãc lucẽ ingreditur: ita põt natus appellari: q̃ solutus a vinculis carnis ad lucẽ eternã sublimat. Unde sanctoꝝ solẽnia: nõ funebria sed natalicia vocant. ALCVI. Quod aũt dic̃: Iterũ videbo vos. i. assumã vos ad meip̃m: vel Iterũ vide bo uos. i. iterũ videb⁹ apparebo: ⁊ gaudebit coꝝ vr̃m AVG. Nũc ei toti⁹ laboris sui fructũ ecclesia nũc ꝓturit desiderãdo: tũc est paritura cernẽdo. Et ideo masculũ quoniã ad istũ fructũ cõtẽplatõis cuncta officia referũt actiõis: sol⁹ enĩ liber est q̃ ꝓpter se ap petit: nõ refert ad aliud: huic seruit actio. Ad h̃ enĩ refert q̃q̃d bene agit ibi est finis qui sufficit vobis:

etern⁹ igit erit. Neq enī finis nobis sufficit: nisi cu ius null⁹ ē finis. De hoc igit qđ sufficit nobis rectis/ sime audimus: Gaudiū vestrū nemo tollat a vobis.

¶ Et in illo die me nō interrogabi tis quicq̄. Amē amē dico uobis: si quid petieritis patrē in nomie meo dabit uobis. Usq modo nō petistis quicq̄ in nomine meo. Petite ⁊ ac cipietis: ut gaudiū uestrū sit plenū. Hec in ꝓuerbijs locut⁹ sum uobis Uenit hora cū iam non in ꝓuerbijs loquar uobis: sed palā de pre meo annūciabo uobis. In illo die i nomie meo petistis. Et nō dico uobis: qa ego rogabo pr̄z de uobis. Ipe enī pater amat uos: qz uos me amastis ⁊ credidistis: qa a deo exiui. Exiui a patre ⁊ ueni in mundū: iterū relin quo mundū: ⁊ uado ad patrem.

CHRY. Rursus oñdit dñs q⁹ expedit eū abire cū dicit: Et in illo die me nō rogabitis quicq̄ AVG. Hoc verbū quod est rogare: nō solū petere: veruz et interrogare significat: ⁊ grecum euāgeliū vnde hoc trāslatū est: tale habet verbū qđ vtrūq possit intel/ ligi. CHRY. Dicit ergo: Et in illo die. ſ. cū resurrexe ro: Me nō rogabitis q̄cq̄. i. nō dicetis: Oñde nobis pr̄ēm ⁊ quo vadis: qñ scietis ꝑ spūsanctū. vel Nō rogabitis me. i. nō indigebitis mediatore ad ipetrā dū: sed sufficiet nomē meū qđ inuocātes omia acci pietis. vnde sequit: Amē amē di. vo. q̄đ petie. pa. in no. meo da. vobis. Oñdit aūt nos virtutē: si nō vis⁹ neq rogat⁹: sed nosat⁹ solū apud pr̄ēm facit mirabi lia. nō ergo ait: Existimetis q̄a de reliquo nō ero vo biscū: vos derelictos esse. nomē enī meū maiorē da bit vobis securitatē. vnde sequit: Usq mō nō peti. q̄c. in no. me. peti. ⁊ acci. vt gau. ve. vestrū sit plenum THEO. Alacritas. n. vestra tūc erit integerrima: cum ad vota vobis petita succedēt. CHRY. Quia igit obūbrata erāt que dicta sunt subiūxit: Hec i ꝓ. lo. sum vo. ve. bo. cū iam non in ꝓuer. lo. vobis. i. erit temp⁹ qñ scietis oīa manifeste. dicit aūt resurrectio/ nis tēpus: Hz palā de pre meo annūci. vobis. Et enī xl. dieb⁹ disputauit cū eis cōgregatis loquēs de re/ gno dei: Et nūc inq̄t in timore exītes non attēditis his que dicūt. tūc aūt resuscitatū videtes: poteritis palā oīa dicē. THEO. Adhuc p̄bet illis fiducia: qñ recipiēt i tētatiōib⁹ auxiliū desup cū subdit: In il. die in no. me. petetis. ⁊ adeo assero vobis pr̄ēm fa uere q⁹ neq interuētu meo vlteri⁹ indigebitis. vnde subdit: Et nō di. vo. qz ego roga. pa. ꝓ vo. ipe. n. pat amat vos. Porro ne resiliāt a dño: velut eo vlteri⁹ nō egētes subiungit: Quia vos me amastis. q. d. Ob hoc diligit vos pater: qz vos me dilexistis. cū itaq excideritis ab amore meo: cōfestim ⁊ a paterno de/ cidetis. AGV. Sed nūq̄d ideo amat ille: quia nos amamus: an potius qz ille amat: ideo nos amam⁹ ⁊ hoc ipe euāgelista in epla sua dicit: Nos diligam⁹: qz ipe p̄or dilexit nos. Amat ergo nos pr̄: quia nos amam⁹ filiū: cū a patre ⁊ filio accepim⁹ vt ⁊ patrem amem⁹ ⁊ filiū. Amauit ipe qđ fecit: hz nō in nobis fa ceret qđ amaret: nisi ante q̄z id faceret nos amaret. HYLA. vi. de tri. Caret etiā apud pr̄ēm intercessi/ onis necessitate pfecta de filio fides: q̄ qđ a deo exi erit credit atq amat: ⁊ ꝑ seipam iā ⁊ audiri meret ⁊ amari: natū ex deo filiū missūq cōfessa. vñ seq̄t: Et credi. qz a de. exiui. Natiuitas itaq ei⁹ ⁊ aduēt⁹ oñ/ dit cū subdit: Exiui a pa. ⁊ ve. in mundū. Alter in di spēsatōe: alter in natura est. A patre. n. veniss̄e: et a deo exisse: nō est significatōnis eiusdē: cū aliud sit a deo in substātiā natitatis exisse: aliud a pr̄e in hunc mūdū ad ꝟsummāda salutis nr̄e sacramēta venisse. Cū aūt exire a deo sit ex natitate subsistē: qđ aliō q̄z de⁹ esse posset: CHRY. Quia vo resurrectōis fmo nō modicū eos mitigabat: ⁊ cū hoc audire q⁹ a deo exiuit: ⁊ illuc vadit: cōtinue ea circūuoluit. vñ seq̄t: Iterū reli. mun. ⁊ va. ad pr̄ēm. Nā hoc qđē certifica bat qñ recte in ipm credebāt: hoc vo qñ sub muni tiōe ei⁹ futuri erāt. AVG. Exiit enī a pr̄e: qz de pa/ tre est. in mūdū venit: qz mūdo suuz cor⁹ ostendit. Mūdū reliq̄t corꝑali discessiōe: ꝓcrit ad pr̄z bois ascēsiōe: nec mūdū deseruit pūtie gubernatōe: quia sic in mūdū venit exiens a patre: vt nō desereret pa/ trez. Sed dñm iesum xp̄m postea q̄z resurrexit: ⁊ in terrogatuz legimus ⁊ rogatū. nam interrogat⁹ est a discipulis ascensur⁹ in celū quādo regnū restitueret israel. Rogat⁹ est a stephano cuz esset in celo: vt spi ritū eius susciꝑet. Et quis audeat dicere rogādū nō esse immortalē: rogari debuisse mortalē: puto ergo quod dicit: In illa die me nō rogabitis quicq̄: nō ad illud temp⁹ referendū esse quo resurrexit: sed ad illud quādo videbim⁹ eum sicuti est: que visio nō tē poralis vite est sed eterne: vbi iam nihil rogem⁹: ni/ hil interrogem⁹: quia nihil desiderandū remanebit nihil querendū latebit. ALCVI. Sic ergo dicit: In futuro me nō rogabitis quicq̄. sed interim diu ⁊ in peregrinatōne huius miserie cōuersamini: si pe/ tieritis pr̄ēm dabit vobis. vnde subdit: Amen amen dico vobis: siquid petieritis patrē in nomie meo da bit vobis. AVG. Hoc quod ait: Siquid: nō quod libet intelligit: sed aliquid quod non in beate vite cōparatōne sit nihil. Non autē petit in noie salua/ toris quicquid petit cōtra ratōem salutis. nō enim sonū litterarū aut syllabarū: sed quod sono recte ac veraciter intelligit hic accipiēdū est cū dicit: In no mine meo. vnde qui hoc sentit de christo qđ nō est de vnico filio dei sentiēdū: nō petit in ei⁹ noie. Qui vo quod est de illo sentiēdū sentit: ipe in ei⁹ nomie petit: ⁊ accipit quod petit si nō cōtra suā salutē sem piternā petit: accipit aūt quādo debet accipe. Que/ dā enī nō neganē: sed vt congruo venē tpe differūt Ita sane itelligēdū est quod ait Dabit vobis: vt ea beneficia significata sciant: his verbis que ad eos q̄ petunt ꝓpe pertinēt. Exaudiunt quippe omnes sancti ꝓ seipsis: nō autē ꝓ omnibus: quia non vnicuiq dictū est Dabit: sed Dabit vobis. Qđ autez sequit: Usq modo nō petistis q̄cq̄ in nomie meo: duobus modis itelligi potest. Uel quia in nomine

meo nō petistis: quod nomē nō sicut cognoscendū est cognouistis:vel Nō petistis q̄cq̄.qñ in ꝓpatiōe rei quā petere debuistis,p nihilo hūdū ē qō petistis Ut igit in noīe eī nō nihil:sed gaudiū plenū petāt subdit: Petite ⁊ accipietis:vt gaudiū vr̄m sit plenū hoc qō dicit Gaudiū plenū:nō carnale sed spiritale gaudiū est. ⁊ qñ tātū erit vt aliq̄d ei iā ñ sit addēdū tūc erit plenū. AVG.i.de tri. Hoc aūt est plenus gaudiū vr̄z quo amplī nō est:frui deo:trinitate:ad cui imaginē facti sumus. AVG.sup ioh. Quicq̄d ergo petit qō ptinet,ad h̄ gaudiū ꝓsequēdū: hoc est in noīe xp̄i petēdū. Isto.n.bono in petēdo pseuerā tes sanctos suos neq̄q̄ mia diuina fraudabit. q̄cq̄d aūt aliō petit nihil petit:nō q; nlla res ē:sz q; ī tāte rei cōpatōe q̄cq̄d aliud ꝓcupiscit nihil ē. Hec̄t: Hec in,puer.lo.sum vo.ve.ho.cū iā nō in,puer.lo.vo.sed pa.de pa.annū.vobis. Posset dicere hāc de q̄ loq̄tur hora futurū sc̄m intelligi: vbi videbim⁹ palā qō aplus dicit:facie ad faciē:vt qō ait: Hec in puerbijs locut⁹ sum vobis:hoc fit qō ab aplo dictū ē: Videm⁹ nunc p speculū in enigmate. Annūciabo aūt vobis q; p filiū p̄r videbit. neq;.n. p̄ēm q̄s cognoscit nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare. GRE.xxx. mo. Palā quippe de patre annūciare se asserit:q; p patefactā tūc maiestatis sue spēm:⁊ quō ipe gignē ti nō ipar oriat: ⁊ quō vtroq̄ spūs vtriq̄ coeīn⁹ pcedat oñdet. AVG. Sed istū sensum videt ipedi re qō sequit: In illo die in noīe meo petetis. In futuro.n.seculo q̄d petituri sum⁹ qñ satiabit in bonis desideriū nr̄m:petitio nāq̄ alicui⁹ est indigētie. Relinquit itaq̄ vt intelligat iesus discipulos suos de carnalib⁹ vel aīalib⁹ se spiritales eē facturū. Homo aūt aīalis sic audit q̄cūq̄ audit de deī nā:vt aliud q̄z cor⁹ cogitare nō possit. Ideo,puerbia illi sunt que cūq̄ dicta sapiētie de īcorpea immutabiliq̄ substātia:non q; tanq̄ puerbia deputet:sed q; sic cogitat quō qui puerbia solēt audire neq̄ intelligere. Cum vo spiritalis cepit oīa dijudicare:etiā si ī hac vita velut p speculū ⁊ ex pte pspicit: tñ nullo corpis sensu: nulla imaginaria cogitatōe:sed mētis certissima intelligētia capit deū nō cor⁹ eē:sed spīn. Ita palam de patre annūciāte filio vt einsdē substātie ꝺspiciat ⁊ ipe qui annūciat:tūc in ei⁹ noīe petūt qui petunt: quia in sono ei⁹ nois nō aliud q̄z res ipa est que hoc nomīe vocat intelligūt. Vi pñt cogitare dñm nr̄m iesum xp̄m inq̄tū homo est,p nobis interpellare patrē:inq̄tū deus est uos exaudire cū p̄re: quod eum significasse arbitror vbi ait: Et nō dico vobis q̄a ego rogabo p̄ēm,p vobis. Ad hoc quippe intuēdū quo modo non rogat patrē filius: sed simul exaudiant rogātes pater ⁊ filius:non nisi spiritalis oculus mētis ascendit.

Dicunt ei discipuli ei⁹: Ecce nūc palam loqueris: ⁊ puerbiū nullum dicis. Nunc scimus: quia scis oīa: ⁊ non opus est tibi ut quis te interroget. In hoc credimus:q; a deo existi. Respondit eis iesus: Modo creditis. Ecce uenit hora ⁊ iaz uenit ut dispergamini unusquisq; in propria ⁊ me solum relinquatis: ⁊ non sum solus:quia pater mecū est. Hec locutus sum uobis: ut in me pacem habeatis. In mundo pressuraz habebitis:sed ꝓfidite: ego uici mūdū.

CHRY. Quia discipulos hoc maxime respirare fecit q; erāt patris amici:,ppterea dicūt se cognoscere q; oīa nosset.vnde sequit: Di.ei disci.eius: Ec.nūc pa.lo.⁊ puer.nul.dicis AVG. Cū aūt adhuc,pmittat futura illa hora in qua fine,puerbijs locutur⁹ ē: cur isti hoc dicūt: nisi quia illa que scit ipsis nō itelligētib⁹ esse,puerbia:vsq;adeo non intelligūt:vt nec saltē nō se intelligere intelligāt. CHRY. Qm̄ autē ad id quod in eor mente erat respōdit subdūt: Nūc scim⁹ qñ scis oīa. Vides qualiter imperfecte se habebāt: qui post tot ⁊ tāta demōstrata dicūt: Nunc scimus. ⁊ hoc dicūt tanq̄ ei quādā gratiā tribuētes Et nō est opus tibi vt quis te interroget. hoc est ante q̄z audias nosti ea que scādalizāt nos:⁊ quiescere nos fecisti dicēs: Quoniā pater vos amat. AVG. Quid ergo vult sibi:q; ei quē sciebāt nosse oīa:cū dicere debuisse videant: Nō est op⁹ tibi vt q̄cq̄ interroges:dicēdū puta⁹ putauerūt: Nō est op⁹ tibi vt quis te interroget. Quod vtrūq̄ legim⁹ factū: ⁊ interrogasse.s.dñz ⁊ interrogatū fuisse. Sed h̄ cito solui tur:qui hoc nō ei:sed illis puta⁹ op⁹ erat quos interrogat:vel a quib⁹ interrogabat. Neq; enī aliquos ille interrogabat:ut ab eis aliquid disceret: sed eos potius vt doceret: ⁊ qui interrogabāt eū volētes ab eo aliquid discere illis,pfecto id op⁹ erat: vt scirent ab eo aliqua:qui nouerat omnia. Ille aūt nō opus habebat:ut q; ab eo scire quisq̄ vellet:p ipsi⁹ cognoscēret interrogatōem:quia p̄ q̄z interrogaret:interrogator nouerat voluntatē. Preuidere aūt cogitationes hominū:magnū domino nō erat:sed magnus puulis erat qui subdūt: In hoc credim⁹ quia a deo existi. HYLA.vi.de tri. Per id enī credūt q; a deo exiit: quia ea que dei sunt agit.nā cū domin⁹ vtriq; diriss̄et: A deo exiui: ⁊ a patre veni in hūc mūdū: nihil admiratōis in eo habuerūt: quod frequēter audierāt.vnde nō addūt: A patre venisti in hūc mundum.sciebāt enī a deo missum: ⁊ exisse tamē a deo nesciebāt. Inenarrabilē vero illam filij natiuitatē p virtutē dicti istius intelligētes:tunc primū ceperūt aduertere: cum illum fine prouerbijs profiterent eē locutū. Non enī per cōsuetudinē humani ptus de us ex deo nascit:cuius a deo exitio poti⁹ q̄z ptus est Est enī vn⁹ ex vno:nō est portio:nō est desectio:nō est diminutio:nō deriuatio:nō est ptēsio:nō passio sed viuētis nature ex viuēte natiuitas est. De⁹ ex deo exiens est:non creatura in dei nomē electa:non vt esset cepit ex nihilo:sed exist a manēte: ⁊ exisse significatōem habet natiuitatis:nō ichoatōis AGV. Deniq; de ipsa eorū etate adhuc scōm interiorē hominē parua ⁊ infirma eos admonet.vnde subditur Respondit eis iesus: Modo creditis BED. Quod duobus modis pronunciari potest affirmando:sciliz et insultando. Si insultando: hic est sensus:

tardi⁹ ad credēdū euigilasti. Ecce enī venit hora ⁊c. Si affirmādo: sensus est: vez est qđ creditis: Sed ecce venit hora vt dispgamini vnusq̄sq; in ꝓpa: et me solū relinq̄tis. AVG. Nō. n. qñ ꝺphēsus ē: tm̄mō carne sua ei⁹ carnē vez etiā mēte reliquerūt fidem. CHRY. Dicit aūt: Dispgamini. s. qñ tradar: tātuz .n. vobis oñabiē timoz: vt neq; simul possitis recedē Sed ego ex ꝺ nullū patiar malū. vñ subdit: Et non suz sol⁹ q; pr̄ mecū ē. AVG. Ad ꝺ intelligēdū eos volebat extēdi ⁊ crescere: ne sic a pr̄e filiuz cogitarēt exisse: vt putarēt etiā recessisse. deide fmonē conclu dit dicēs: Hec locut⁹ sum vobis: vt in me pacē habe atis. CHRY. i. vt nō abijciatis me a mēte vra. Nō .n. nūc solū qñ ꝺphēdar fiēt vobis aduersa: ſz donec eritis in mūdo tribulatōem habebitis: ⁊ ꝺ est quod subdit: In mūdo pssurā habebitis. GRE. xvi. mo. q. o. Sit vobis de me interi⁹ qđ ꝺsolādo reficiat: qđ erit de mūdo exteri⁹ quod seuiēdo grauiē premat.

AVG. Illud initiuz habitura fuerat ista pssura de quo dicit: Uenit hora vt dispgamini: vnusq̄sq; in ꝓpria. sed nō eo modo erat pseueratura. qđ .n. adūxit: Et me solū relinq̄tis. non vult eos tales esse in ꝛnti pssura: quā post ei⁹ ascēsionē fuerāt in mundo habi turi: vt relinquāt eū: sed vt in illo pacē habeāt pmanētes in eo. vnde sequit: Sed cōfidite. CHRY. i. resurgite mēte. Magistr⁹. n. supāte inimicos: nō oz discipulos āriari. vnde subdit: Quia ego vici mūdū.

AVG. Dato aūt spūsancto ꝺfiderūt ⁊ vicerūt: nō nisi in illo. nō enī vicisset ille mūdū: si mēbra ei⁹ vince ret mūdus. cuz aūt dicit: Hec locut⁹ sum vobis: vt in me pacē habeatis. nō recētiora pauloante ab eo dicta: sed oīa debem⁹ accipe: siue quecūq; illis locut⁹ est exquo eos cepit hr̄e discipulos: siue exquo post cenā exorsus est: hūc mirabilē plixūq; fmonē. Hāc enī cām cōmēdauit fmonis sui: vt in illo pacē hr̄ent hec pax finē tpis nō habebit: sed oīs pie nr̄e intētionis actōisq; finis ipa erit.

CA. XVII.

Hec locutus est ieſus: ⁊ ſub leuatis oculis in celuz dixit Pater uenit hora: clarifica filium tuū: ut filius tuus clarificet te. Sicut dediſti ei poteſtatē omnis carnis: ut omne quod dediſti ei det eis uitam eternā. Hec est aūt uita eterna: ut cognoscāt te solū deuz uerū: ⁊ quē misisti ieſum chriſtū. Ego te clarificaui ſuper terrā: opus conſummaui quod dediſti mihi ut faciā Et nunc clarifica me tu pater apud temetipſum claritate quam habui: priuſ q̄z mundus fieret apud te.

CHRY. Quia dixerat dom⁹: In mūdo pssurā habebitis: post admonitōem in oratōem ꝺuertitur eruditos nos in tribulatōnib⁹ oīa dimittētes ad deū refugere. vñ dicit: Hec locut⁹ est ieſus. BED. Illa intelligi debēt que in cena locut⁹ est: quedā quidez sedēdo vsq; ibi: Surgite eam⁹ hinc. Deide stādo vsq; ad hymni finē: cui⁹ ꝺ est initiū: Et subleuatis oculis in celū dixit: Pater venit hora: clarifica filiū tuum.

CHRY. Propter hoc in celuz oculos eleuauit: ut nos doceret extēsionē que est in oratōb⁹ ut stātes ſursum aſpiciam⁹: nō oculis carnis solū: sed ⁊ mentis.

AVG. Poterat aūt dom⁹ in forma fui ſi ꝺ op⁹ eēt orare filētio. sed ira se patri exhiberi voluit preca torē: ut meminiſſet nr̄m se esse doctorē. Proide nō solū ad ipos sermocinatio: sed etiā ꝓ ipſis ad patrez oratio discipulor: est edificatio. Perfecto ⁊ nr̄m q̄ fueram⁹ ꝺscpta lecturi. hoc aūt qđ ait: Pater venit hora. oñdit oē tps ⁊ qđ qñ facret: uel fieri finerz: ab illo esse dispositū: qui tpi subdit⁹ nō est. nō autē credat hec hora fato vrgēte venisse: sed deo potius ordināte. absit enī ut fidera mori cogerēt fidez cōditorē.

CHRY. iij. de tri. Nō diē aūt nō tps de se horā venisse dicit: In hora diei portio est. Et q̄ erat hec hora Jam nūc ꝺspuēd⁹: flagellād⁹: crucifigēd⁹ erat: ſz clarificat pater filiū. Sol de cursu opis defecit: ⁊ interi tū suū cū eo reliqua mūdi elemēta senserūt: ad onus dñi in cruce pēdētis terra tremuit: ⁊ eū q̄ moriturus erat intra se cōtestata est nō cape. Proclamat cēturio: Uere filj⁹ dei erat iste: ꝑdictōi cōsentit effectus. dñs dixerat: Clarifica filiū tuū. nō solū noīe ꝓtestatus est esse sed filiū: sed ⁊ ꝓpetate qua dicit Tuū. nī ti enī nos filij dei: sed nō talis hic fili⁹. hic enī ꝓpius ⁊ ver⁹ est fili⁹ origine: nō adoptōe: veritate nō nūcupatōe: natiuitate nō creatōe. ergo post clarificationē ei⁹ veritatē cōfessio secuta est. nā vez dei filiū centurio ꝓfitet: ne quis credētiū ambigeret: qđ aliquis psequētiū nō negasset.

AVG. Sed si passiōe clarificat⁹ dicit: q̄tomagis resurrectōe: Nā in passione magis eē būilitas q̄z claritas cōmēdat. qđ ergo ait: Pr̄ venit hora: clarifica filiū tuū. sic intelligēdū est: tanq̄z dixerit: Uenit hora seminade būilitat⁹: fructū nō differas claritatis.

HYLA. iij. de tri. Sed forte ifirm⁹ repiet filj⁹ dū clarificatōem potiorē expectat Et q̄s nō pr̄ēm potiorē ꝺfidet cū ipe dicat: Pater maior me ē: Sed cauēdū ē: ne apud impios gloriā filij honor pr̄is infirmet. nā sequit: Ut filj⁹ tu⁹ clarificet te. Nō ergo infirm⁹ ē filj⁹: vicē clarificatōis ipse cū clarificād⁹ sit redditur⁹. Ergo expostulatio clarificatōis dāde: vicissimq; reddēde eādē ī vtroq; ostēdit diuinitat⁹ virtutē.

AVG. Merito aūt q̄rit: quō pr̄ēm clarificauerit filj⁹: cū sempiterna claritas pr̄is nec diminuta fuerit in forma humana: nec augeri potuerit in sua pfectōe diuina. Sed apud hoīes minor erat quādo in iudea tm̄modo de⁹ not⁹ erat. qđ vo per euāgeliū chriſti factū est: ut pater innotesceret gētibus: patrē clarificauit ⁊ filius. dicit ergo: Clarifica filiū tuū: ut filj⁹ tu⁹ clarificet te. ac si dicat: Reuelata me: ut innotescas toti orbi p me. Deide magis pandēs quomodo clarificet patrē filj⁹ subiūgit: Sicut dediſti ei poteſtatē omis carnis: ut omne quod dediſti ei: det eis vitā eternā. Omnē carnē dixit omnē hominē: a patre totū significās. Hoc aūt q̄ poteſtas chriſto a patre data est omis carnis: fm hominē intelligendū est.

CHRY. iij. de trinita. Caro ei fact⁹ ipe vite etnitatē erat caducet corpeis ⁊ mortalib⁹ redditur⁹.

HYLA. iv. de tri. Ut acceptio prātis sola ē significatio natūtatis: in q̄ accepit id qō ē

Nō est infirmitatī ꝺatio ꝺeputāda:cū in eo signifi/
cet pr̄ eē qō ꝺederit:z in eo fili⁹ ꝺe⁹ maneat: ꝙ vite
eterne ꝺāde sūpserit ptātē. CHRY. Dicit autē: De
disti ei ptātē oīs carnis. vt oīdat ꝙ nō ad iudeos so
los sua p̄dicatio: sed ad totū orbē terrarum extēdit.
Sed q̄d est qō dicit: Oīs carnis? Nō. n. vtiq; oēs cre
diderūt. Et q̄dē q̄tū ex eo ē: oēs crediderūt. Si vēo
nō attēdebāt bis̄ que dicebāt: nō ei⁹ q̄ dicebat ē cri
minatio: sed eox qui nō suscepūt. AVG. Dicit er/
go: Sicut dedi. ei po. om. car. ita te glo. fili⁹. i. notu;
te faciat omni carni quā dedisti ei. Sic. n. dedisti vt
omne qō dedisti ei: det eis vitā eternā. HYLA. iii.
de tri. Sed in quo tāde eternitatis vita ē oīdit cu;
subdit: Hec est aūt vita eter. vt cogno. te so. ve. deu;.
Vita est ver̄ deū nosse: sed solū hoc nō facit vitam:
q̄d ergo cōnectit? Et quē misisti iesū xp̄m. HYLA.
iiii. de tri. Dū aūt arriani intelligūt solū p̄ēm veru;
deū: solū iustū: solū sapientē: a cōmunione hox fm
dos fili⁹ sepat. Soli. n. vt aiūt, p̄pa nō ptic̄pāt ab al
tero: que si in patre solo z nō in filio existimabunt
necesse est fili⁹ deus falsus z insipiēs esse credatur.
HYLA. v. de tri. Nulli aūt dubiū est veritatem ex
natura z ex virtute esse. Uerū. n. triticū est qō in far
cōminutū z in panē coctū z in cibū sumptū reddit
ex se z naturā panis z mun⁹. Quero ergo in quo fi/
lio veritas dei sit: cui nō desit dei nec nā nec virtus:
Nature. n. sue virtute vsus est: vt eēnt que nō erāt:
z fierent que placerēt. HYLA. ix. de tri. An forte
qō ait: Te solus. cōmunionē atq; vnitatē suā a deo
sepat. Sepat sane si nō ad id qō ait: Te solū ver̄ de/
um: cōtinue subiecit: Et quē misisti iesus xp̄m. Per
id. n. ecclesie fides x̄p̄m ver̄ deū ꝺfessa ē: ꝙ solū verū
deū ꝺfessa p̄ēm sit. nō. n. vnigenito deo nature de/
mutatōem naturalis natiuitas intulit. AVG. vi.
de tri. Uidēdū est ergo an intelligē cogamur: cū di
ctū est patri: Ut cognoscāt te solū ver̄ deū. tanq; h̄
insinuare voluerit: q; z sol⁹ p̄r̄ de⁹ ver⁹ est: ne nō nisi
ip̄a tria sil̄: p̄ēm z filiū z spūsanctū intelligeremus
eē deū. Nūc g̃ ex dn̄i testimonio: z p̄ēm solū verū
deū dicim⁹: z filiū solū deū ver̄: z spūsanctū solum
ver̄ deū: z sil̄ p̄ēm z filiū z spūsanctū. i. sil̄ ip̄am tri
nitatē nō tres veros deos: sz vnū ver̄ deū. AVG.
sup iobā. Uel ordo verboꝝ ē: vt te z quē misisti iesū
x̄p̄m cognoscāt solū ver̄ deū. Inter. n. z spūssanctus
intelligit: q; spūs ē p̄ris z filij tanq; charitas cōsub
stātialis amboꝝ. Sic igit̄ fili⁹ glorificat te: vt oībus
quos dedisti ei te cognitū faciat. Porro si cognitio
dei ē vita eterna: tātomagis in vita eterna ex̄tomag/
gis in hac cognitōe p̄ficim⁹: nō aūt morīemur i vita
eterna. Tūc g̃ dei cognitio ꝑfecta erit: q̄n nulla mors
erit: sūma tūc dei clarificatio: q; sūma glia. A veteri
bus aūt glia diffinita ē frequēs de aliquo fama cuj
laude: ac si bō laudat̄: cuj fame credit̄. quō de⁹ lau/
dabit̄: q̄n ip̄e videbit̄. Propter qō scr̄ptus est: Beati q̄
habitāt in domo tua: in scla scl̄oꝝ laudabunt te. ibi
erit dei sine fine laudatio: vbi erit dei plena cogni/
tio z ideo clarificatio. AVG. i. de tri. Qō aūt dixe
rit famulo suo moysi: Ego sū qui sū. h̄ ꝺtēplabimur
cū viuem⁹ in eternū. AGV. iii. de tri. Cum. n. fides
nr̄a vidēdo fiat veritas: tūc mortalitatē nr̄ām com/
mutatā tenebit eternitas. AVG. sup iob̄. Sz p̄us
hic clarificat de⁹: cū annūciat⁹ hōib⁹ innotescit: et p
fidē credētib⁹ p̄dicat̄. ppter qō dicit: Ego te clarifi/
caui sup terrā. HYLA. iij. de tri. Nec quidē clarifi
catōis vicissitudo nō ptinet ad diuinitatis pfectuz:
sz ad honorē qui ex cognitōe ignorātiū suscipiebat.
CHRY. Unde bene dixit: Sup terrā. In celo enī
glorificat⁹ fuerat: z in natura gl̄iam hās: z ab ange
lis adorat⁹. nō igit̄ de illa gloria ait que substātie ei⁹
est: sed de ea que ad cultura hoim ptinet. vñ subdit
Op⁹ cōsum. qō dedi. mi. vt faceret. AVG. Non ait:
Jussisti: sed Dedisti. vbi cōmēdat euidēs gr̄a. q̄d enī
hz qō nō accepit etiaz in vnigenito hūana natura?
Sed quō cōsummauit op⁹ qō accepit vt faciat: cū re
stet adhuc passiōis exp̄imētū: nisi cōsummasse se dic̄:
qō se cōsummatuz certissime nouit? CHRY. Uel di
cit: Ego cōsummaui. q̄si ea que ex pte mea sunt oīa feci:
aut q; cū id qō maxīm est factū ē: dici pōt totū iam
factū eē. Paradix. n. bonoꝝ submissa erat: quā oīo de
bebat seq̄ fructꝰ. z q; his q̄ futura erāt: ip̄e iā aderat
z copulabat. HYLA. ix. de tri. Post q̄: vt merituz
obediētie: z sacramētū toti⁹ diuispēsatōis intelligēm⁹
adiec̄: Et nūc clari. me tu pa. apō temetip̄z. AVG.
supra dixerat: Pr̄ venit hora: clarifica filiū tuū: vt fi
li⁹ tu⁹ clarificet te. In quo verbox ordie oīderat p̄us
a p̄re clarificādū filiuz: vt p̄ēm clarificaret fili⁹. nō
aūt dixit: Ego te clarificaui: z nūc clarifica me. tāq;
p̄ox ip̄e p̄ēz clarificauerit: a quo deīde vt clarificet
exposcit. Ergo intelligēdū ē vtroq; verbo supi⁹ vsuz eo
ordine quo futurox erat: nō vo vsū fuisse verbo p̄teriti
tp̄is de re futura: velut si dixisset: Ego te clarificabo
sup terrā: opus cōsūmādo qō dedisti mihi vt faciā: z
nūc clarifica me tu pater: que est oīo eadē sentētia:
nisi q; hic addit̄ clarificatōis mod⁹ cū subdit: Clari
tate quā habui: p̄usq; mūd⁹ fieret apud te. Ordo ver
boꝝ est: Quā habui apud te: p̄usq; mūd⁹ esset. h̄ q̄dā
sic intelligēdū putauerūt: tāq; natura humana que
suscepta est a verbo cōuerteret̄ in verbū: z hō muta
ret̄ in deū: immo si diligēti⁹ cogitem⁹ hō pieret i deo
Nō. n. quisq; ex ista mutatōe hois: vl̄ duplicari dei
verbū dicturꝰ est: vel augeri sed quisquis dei filiū p̄/
destinatū negat: būc eūdē filiū hois negat. Cū ergo
videret illi⁹ p̄destinate sue glorificatōis venisse iā tē
pus: vt z nūc fieret in reditōe: qō fuerat in p̄destina
tione iam factū orauit dicēs: Et nūc clarifica me tu
p̄r̄ cc̄. i. illā claritatē quā habui apud te in p̄destina
tōe tua: temp⁹ est vt apud te habeā etiā vitēs in de
xtera tua. HYLA. iii. de tri. Uel orabat vt id quod
ex tpe erat gloriā ei⁹ que fine tpe est claritatis accu/
peret: vt in dei virtutē z spūs incorruptōem trāsfor
mata carnis corruptio absorbet̄.

¶ Manifestaui nomē tuuz hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant: z mihi eos dedisti: z sermonem tuū seruauerūt. Nūc cognouerūt q; oīa que dedisti mihi abs te sunt. Quia uerba que dedisti mihi: dedi eis: z ipsi acceperūt z cognouerunt uere quia a te exiui: z crediderunt: quia tu me misisti.

CHRY. Quia dixerat: Opus cōsummauī. manifestat quale opus: vt. s. nomē dei manifestaret. vnde dicit: Mani. no. tuū ho. quos dedi. mihi de mūdo. Qō si de his tñ dixit discipulis cū quib⁹ cenauit: nō pīnet hoc ad illā clarificatōem: de qua supi⁹ loquebat qua fili⁹ clarificat pr̄ēz. quāta est. n. gloria. xij. vl xi. innotescere potuisse mortalib⁹. Si aūt quod ait: Manifestaui nomē tuū hōibus quos dedisti mihi de mūdo: omnes intelligi voluit qui in eu⁹ fuerant crediturī: est plane ista clarificatio qua fili⁹ clarificat p̄ēm. ⁊ tale est quod ait: Manifestaui nomen tuū. quale illud quod supra dixerat: Ego te clarificaui. p tempe futuro: ⁊ illic ⁊ hic p̄teritū ponēs. sed de his qui iam erāt discipuli: nō de oīb⁹ qui in illu⁹ fuerāt crediturī eum hoc dixisse ea que sequunt credibili⁹ demōstrāt. ab ipo ergo oīs sue exordio oēs suos domin⁹ volebat intelligi: q̄b⁹ notū faciēdo. patrē clarificat eū. Cū. n. dixisset: Fili⁹ tu⁹ clarificet te. mor quēadmodu⁹ id fieret demōstrauit dicēs: Sic̄ dedi. ei potesta. om. carnis. iam nūc q̄d de illis a q̄ bus tūc audiebaī discipulis suis dicat: Manifestaui nomē tuū hōib⁹ quos dedisti mihi de mūdo. Nō ergo dei nomē nouerāt cū eēnt iudei: ⁊ vbi est q̄d legitur: Not⁹ in iudea de⁹: ⁊ in isr̄l magnū nomē ei⁹. ergo intelligēdū est: Manifestaui nomē tuū hōib⁹ istis quos dedisti mihi de mūdo. qui me audiūt hec dicentē: nō illud nomē tuū q̄d vocaris deus: sed illud q̄d vocaris pater meus: q̄d nomē manifestari sine ipsi⁹ filij manifestatōe nō possit. nā q⁹ de⁹ dicit vniuerse creature etiā omnib⁹ gētib⁹ anteq̄ in xp̄m crederēt: nō omnimode esse potuit hoc nomē incognitū. In hoc ergo q⁹ fecit hūc mūdū: ⁊ anteq̄ imbuerent in fide xp̄i: not⁹ in oīb⁹ gētib⁹ deus. In hoc aūt q⁹ nō est cū oijs falsis colēdus: not⁹ in iudea de⁹ In hoc vero q⁹ pater est bui⁹ xp̄i: p quez tollit pctm̄ mūdi: hoc nomē ei⁹ pus occultuz: nūc manifestauit eis quos dedit ei pater ipe de mūdo. Sed quō manifestauit si nōdū venit hora: de qua supi⁹ dixerat: q⁹ veniet hora cū iaz nō in ꝓuerbijs loquar vobis: p̄ide intelligēdū est p tempe futuro p̄teritū positū.

CHRY. Vel q⁹ ipm xp̄m filiū habeat: manifestauerat eis iam ⁊ verbis ⁊ rebus. AVG. Per b aūt q̄d dicit: Dedisti mihi de mūdo: dictu est de ill⁹ q⁹ nō essent de mūdo: sed hoc eis regeneratio p̄stitit: non generatio. Quid est autē q̄d sequit: Tui erāt: ⁊ mihi eos dedisti? An aliquādo habuit pater aliquid sine filio? absit. Verūtamē habuit aliq̄d aliqñ dei filius quod nondū habuit idē ipe hoīs fili⁹ qui nōdū erat homo fact⁹ ex matre. quapropter q̄d dixit: Tui erāt nō inde se sepauit dei fili⁹: sed solet ei tribuere oñe quod pōt a quo est ipe qui pōt. q⁹ itaq̄ ait: Et mihi eos dedisti. fm hoīem se accepisse hanc ptātē vt eos haberet oñdit: ⁊ etiā ipe sibi eos dedit: hoc est cū patre de⁹ xp̄s: hōi xp̄o: q̄d cū patre nō est. Hoc āt dixit vt oñdat eā que ad pr̄ēm vnanimitatē: ⁊ qñ placet patri vt filio credāt. vnde sequit: Et ser. tu. seruauerūt.

BED. Sermonē patris semetipm appellat: quia p ipm pater oīa cōdidit: ⁊ in se cōtinet oēs fmones ac si diceret: De memorie commēdauerūt vt nūq̄ obliuisc̄āt. vel dicit: Et sermonē tuuz seruauerūt. in eo. s. q⁹ mihi crediderūt. vnde sequit: Et nūc cogno. q⁹ om. que dedi. mi. abs te sunt. Quidam aūt dicūt hanc esse litterā: Nunc cognoui q⁹ oīa que dedisti mihi: abs te sunt: sed hi nō hūt rōem. Quomodo. n. poterat ignorare fili⁹ q̄ sunt patris? sed de discipulis dictū est. q. o. Didicerūt q⁹ nihil ē in me alienū extra te: ⁊ q⁹ quecūq̄ doceo tua sunt. AVG. Simℓ aūt pater dedit ei omia cū genuit q̄ habz oīa. CHRY. Et vnde didicerūt? ex verbis meis quib⁹ docebā eos qñ a te exiui. hoc. n. p totū studebat oñdē euāgeliū. vnde seq̄t: Quia ver. que de. mi. de. eis: ⁊ ip. accepūt AVG. i. intellexerūt atq̄ tenuerūt. Tūc. n. verbuz accipit qñ mēte pcipit. vñ sequit: Et cogno. ve. q⁹ a te exiui. Et ne quisq̄ putaret ista cognitiōem iam p spēm factā nō p fidē exponēdo addit: Et crediderūt vt subaudiam⁹ vere. Quia tu me misisti. Hoc itaq̄ crediderūt vere q̄d cognouerūt vere. Idē. n. est: A te exiui: q̄d est: Tu me misisti. q⁹ aūt dicit: Crediderūt. vere intelligēdū est: nō eo quo supra dixit modo crediderūt: sed vere. i. quō credēdū est incōcusse: firme: stabiliter: nō iam ad ꝓpa rediturī: ⁊ christū relicturi Adhuc ergo discipuli nō erāt tales quales eos dicit verbis p̄teriti tp̄is: quasi iam eēt p̄nūciās q̄les futuri eēnt accepto spūsancto. Quō aūt pater ea verba filio dederit: facil⁹ est questio videt: si fz q⁹ ē fili⁹ hoīs accepisse a p̄re credat. si vo fm id q⁹ est de p̄re genitus: accepisse a p̄re ista vba cogitat: nihil ibi tp̄is cogitet quasi p̄us fuerit ⁊ ea nō habuerit. qñ q̄q̄d de us pater deo filio dedit: gignēdo dedit.

Ego pro eis rogo: non pro mundo: sed p his quos dedisti mihi: quia tui sunt. Et mea oia tua sunt: ⁊ tua mea sunt: ⁊ clarificat⁹ suz in eis. Et iam nō sum in mūdo: ⁊ hi in mūdo sunt: ⁊ ego ad te uenio. Pater sācte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi: ut sint unum: sicut ⁊ nos. Cum essem cū eis: ego seruabā eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi: ego custodiui: ⁊ nemo ex eis perijt: nisi filius perditōis: ut scriptura impleatur. Nunc autem ad te uenio: ⁊ hec loquor in mundo: ut habeant gaudiū meū impletū in semetipsis.

CHRY. Quia multas a dño ꝺsolatōes discipuli audiētes nōdū psuasi erāt: de reliquo patri loquit: dilectōem quā ad eos habebat ostēdēs. vnde sequit: Ego p eis rogo. q. o. Nō solū que a me sunt tribuo eis: sed ⁊ aliū p hoc rogo vt ampliorē oñdat amorē AVG. Cū aūt addit: Nō p mūdo. mūdū vult intelligi eos qui viuūt fm cōcupiscētiā mūdi: ⁊ nō sunt in ea sorte gratie: vt ab illo eligāt ex mūdo: quā sortem significat cū subdit: Sed p his quos dedisti mihi. Per hoc. n. q⁹ eos illi pater iam dedit: factuz est vt nō pt̄ineāt ad eū mūdū p quo nō rogat. neq; aūt q⁹ p̄ eos filio dedit: amisit ipe quos dedit. vñ subdit Quia tui sunt. CHRY. Frequēter aūt hoc ponit: Dedisti mihi. vt discāt qñ patri b placz: ⁊ qñ nō vt

alien⁹ veniẽs eos seduxit: ſz vt ꝓpos accepit. deinde ne ꝙs estimet nouũ eẽ ei⁹ ꝓncipatũ: ⁊ nup eos suscepisse a ꝑre subiũgit: Et oĩa m.t.ſ: ⁊ t.m.ſ. ac ſi dicat Neq; audiẽs aliq̃s: qm̃ mihi eos dedisti. estimet eos alienos eẽ a ꝑre: mea.n.eius sũt. nec audiẽs: Qm̃ tui erãt: estimet alienos eos fuisse a me: q̃.n. sũt ei⁹ mea sũt. ¶ AVG. Sat⁹ ãt ꝟ appet: qm̃ vnigeniti filij sunt ola q̃ sũt ꝑris. ꝓ hoc vtiq; q⁹ ẽt ipe deus ẽ ⁊ de ꝑre natus: ꝑri eq̃lis. nõ qũo dcm̃ ẽ maiori ex duob⁹ filijs: Oĩa mea tua sũt. Illõ.n. de oĩbus dictũ ẽ creaturis q̃ ifra creaturã sanctã rõnabilẽ sũt. Hoc ãt ita dictũ ẽ: vt sit hec ẽt ipa creatura rõnalis q̃ nõ nisi deo subdit. Hoc g̃ cũ sit dei ꝑris nõ sil'eẽt ⁊ filij: nisi ꝑri esset eq̃lis. Nefas ẽ.n. vt sci de q̃b⁹ hec locutus ẽ cuiusq; sint: nisi eius a quo creati ⁊ scificati sũt: hoc ãt qõ ait cũ de spũ scõ loq̃ret: Oĩa q̃ hz ꝑr: mea sũt. de his dixit: que ad ipaz ꝑris ptinẽt diuinitatẽ: neq; n. spũs scũs de creatura que ꝑri ẽ subdita ⁊ filio fuerat acceptu rus: cũ dicat de meo accipiet. CHRY. Deide demõstratõem pdcõz ponit dicẽs: Et clarificatus sũ i eis. Et quo pz: qm̃ ptãtẽ sup eos habeo: qm̃ glificãt me mihi credẽtes ⁊ mihi. nullus.n. i q̃bus nõ hz ptãtem glificatus ẽ. ¶ AVG. Dicẽdo ãt iã eẽ factũ: oñdit iã fuisse ꝓdestinatũ: ⁊ certuz hꝛi voluit q⁹ eẽt futuꝝ. Sz vtiq; ipa sit clarificatõ de q̃ dixerat: Et nunc clarifica me tu ꝑ apõ temetipm. fi.n. apõ te: qũo i eis: an cuz bocipm inotescit eis: ⁊ p eos oĩbus q̃ credũt eis q̃ſi testibus suis. vñ subdit: Et iã nõ sũ i mũdo: ⁊ hi i mũdo sũt. ¶ CHRY. Hoc ẽ: Et ſi nõ appareã ſz carnẽ: p bos glorifico: q̃ p me moriũt: sicut ⁊ p ꝑre ⁊ pdicãt me: ſic ⁊ ꝑrem. AVG. Sed ſi hoz̃a illã q̃ loquebat attẽdas: vtiq; i mũdo adhuc erãt. Nõ.n. fm pfectũ cordis ⁊ vite id accipẽ possumus cũ dicat: Iã nõ suz i mũdo. nũq̃d g̃ fas ẽ: vt eũ credamus aliq̃n munda na sapuisse. Restat igit̃ vt ſz illõ: q⁹ etiã ipe i mundo ꝓus erat: i mũdo se dixit iã nõ eẽ pũtia corꝑali: an nõ quotidie dicimus: iã nõ est ꝟ de aliquo q̃totius abituro ⁊ maxie morituro. vñ exponens cur hoc dixerit adiecit: Et ego ad te venio. Cõmendat igit̃ ꝑri eos quos corꝑali abnãtia relicturus ẽ dicens: Pr̃ sce fua eos i noie tuo: quos dedisti mihi. Sicut hõ deũ rogat ꝓ discipulis suis: quos accipit a deo. Sed attẽde qõ seq̃t: Ut sint vnũ ſic ⁊ nos. nõ ait Ut sim⁹ vnũ ipſi ⁊ nos: ſic ⁊ nos vnũ sum⁹. ipſi vtiq; i natura sua vnũ sũt: ſic nos i nr̃a vnũ sum⁹. q⁹.n. vna eadẽq; psona ẽ de⁹ ⁊ hõ: intelligim⁹ boiez̃ i eo q⁹ rogat: ⁊ deũ i eo q⁹ vnũ sũt: ⁊ ille ⁊ ipe quẽ rogat. poterat q̃dẽ dicere p id q⁹ eccle caput ẽ: ⁊ corꝑ⁹ ei⁹ eccl'a: Ego ⁊ ipſi nõ vnũ ſz vn⁹ sum⁹: q⁹ caput ⁊ corꝑ⁹ vn⁹ ẽ christ⁹. Sz dinitatẽ suã ꝟ substãtialem ꝑri oñdẽs: vult eẽ suos vnũ ſz i xꝑo: ñ tñ p eãdẽ naturã q̃ oẽs ex hõib⁹ mortalib⁹ eq̃les ãgelis fiũt: ſz ẽt p eãdẽ i eandẽ habitudinẽ ꝟ spirãtẽ cõcordissimã volũtatẽ i vnũ spñ quodã mõ charitatſ igne cõflati. Ad ꝟ enĩ valet qõ ait: Ut sint vnũ: ſic ⁊ nos vnũ sum⁹: vt quẽadmodũ ꝑ ⁊ filiꝰ nõ tñ eq̃litate substãtie: ſz etiam volũtate vnum sũt: ita ⁊ hi iter quos ⁊ deũ mediator ẽ filiꝰ: nõ tñ p hoc q⁹ eiusdẽ nature sũt: ſz etiã p eãdẽ dilectõis societatẽ vnũ sũt. CHRY. Rursus vt hõ loq̃t subdẽs: Cũ eẽm cũ eis ego fuabã eos i noie tuo. hoc ẽ p tuũ adiutoriũ. hũane enĩ loq̃t: ⁊ ad eoꝝ mẽtẽ estimatiũ q⁹ maiorẽ quãdã haberẽt vtilitatẽ ab eius pũtia.

AVG. In noie enĩ ꝑris fuabat discipulos suos filius hõ: cũ eis hũana pñtia ꝟstitut⁹. ſz ⁊ ꝑr in noie filij fuabat quos i noie filij petentes exaudiebat. Neq; hoc tã carnalit debem⁹ accipẽ velut vicissim nos seruent ꝑr ⁊ filiꝰ. fil'enĩ nos custodiũt ⁊ ꝑr ⁊ filiꝰ ⁊ spũs scũs: ſz scriptura nos nõ leuat: nisi descẽdat ad nos. Intelligam⁹ g̃ cũ ita dñs loq̃t: psonas eũ distinguere nõ separe naturã. Qm̃ g̃ fuabat discipulos suos filiꝰ pñtia corꝑali: nõ expectabat ꝑr ad custodiẽdũ succedere filio discedẽti: ſz eos ambo fuabãt potẽtia spirituali. ⁊ qñ ab eis abstulit filiꝰ pñtiã corꝑalẽ: tenuit cũ ꝑre custodiã spiritalẽ: q⁹ ⁊ custodiẽdos qñ filiꝰ hõ accepit: custodie ꝑrne nõ abstulit: ⁊ cũ ꝑr filio custodiẽdos dedit: ñ dedit sine ipso cui dedit: ſz dedit hõi filio: nõ sine deo eodẽ ipo filio. Seq̃t enĩ: Quos dedisti mihi ego custodiui: ⁊ nemo ex ipsis pĳt: nisi filius pditõis. i. traditor christi pditione ꝓdestinat⁹: vt scriptura ipleret: q̃. ſ. de illo marie i psalmo. cviij. ꝓpheraꝝ. CHRY. Et nimiꝝ sol⁹ ille tũc pĳt: ſz multi postea. Dic̃ ãt: Nemo ex eis pĳt. i. q̃tũ ex mea pte ñ pdã q̃ manifesti⁹ alibi dicit: Nõ cĳciã fozas. Si vo p seipos exiliẽt nõ ex necessitate ad me trabo. Seq̃t Nũc ãt ad te venio. Sz q⁹ posset aliq̃s q̃rere: Nunq̃d nõ potes eos ꝟseruare recedẽs: Pot̃ q̃dẽ ſz cui⁹ gr̃a hoc dicat: oñdit subdẽs: Et hec lo. i mũ. vt habeant meũ iple. i. semetipſis. ¶. vt nõ tumultuent ipſe ctiozes existẽtes: p q̃ ꝺdicauit q⁹ ꝓpẽ eoꝝ gaudiũ ⁊ redẽ: oĩa hec ifima loq̃bat. ¶ AVG. Vel aliter: Q̃ fit hoc gaudiũ: iã supi⁹ exꝑſuz ẽ vbi ait: Ut sint vnũ sicut ⁊ nos vnũ sum⁹. Hoc gaudiũ suum. i. a se i eos collatũ: i eis dicit iplẽdũ. ꝓpter q̃ se loculũ dixit in mũdo: Hec ẽ pax ⁊ btitudo futuri seculi. In mundo aũt loq̃ se dicit q̃ paulo añ dixerat: Iã nõ sũ i mũdo q⁹ enĩ nondũ abierat: hic adhuc erat. ⁊ quia mox fuerat abiturus: hic quodammodo iam non erat.

¶ Ego dedi eis ſmonẽ tuũ: ⁊ mũd⁹ eos odio habuit: q⁹ nõ sũt de mũdo sicut ⁊ ego ñ sũ de mũdo. ¶ Nõ rogo ut tollas eos de mũdo: ſz ut serues eos a malo. De mũdo nõ sũt: sicut ⁊ ego nõ sũ de mũdo. Scifica eos i ueritate. Sermo tu⁹ ueritas ẽ. Sic̃ tu me misisti i mundũ: ita ⁊ ego misi eos i mũdũ. Et p eis ego scifico me ipm: ut sint ⁊ ipi scificati i ueritate.

¶ CHRY. Rursus dñs assignat cãm ꝓpẽ quã digni sũt discipuli multa diligentia potiri a patre dicens: Ego dedi eis ſmonẽ tuũ: ⁊ mũdus eos odio habuit q.d. Propẽ te odio habiti sũt: ⁊ ꝓpter ſmonẽ tuum. ¶ AVG. Nõdũ aũt id expti fuerãt passionib⁹ suis q̃ illos postea sũt secute: ſz more suo dicit ista: vbis ꝑteriti tp̃is futura pnũciãs. Deide cãm subiecit cur eos oderit mũdus dicẽs: Q̃ nõ sũt de mũdo. Hoc eis regeneratõe collatũ ẽ: nã generatiõe de mũdo erant. Donatũ ẽ g̃ eis: vt sicut nec ipe: ita nec ipſi de mũdo eẽnt. vñ seq̃t: Sicut ⁊ ego nõ sum de mũdo. Ipe de mũdo nũq̃ fuit: q⁹ etiã ſz forma fui de spũsctõ nat⁹

bo

ē:de quo illi renati. Quānis aūt iā nō eēnt de mundo:adhuc tñ necessariū erat eos eē in mūdo. vñ subdit: Nō rogo vt tollas eos de mūdo. BEDA.q.d. Jā iminet tps vt tollar ego de mundo: iōq; necesse est vt illi nūc nō tollant de mūdo:vt me z te pmum annūciēt mūdo.qō vo subdit: Sz vt serues eos a malo.Iz omne malū itelligi possit:maxime vult itelligi malū secessionis. AVG. Repetit aūt eādem sniaz dicēs:De mundo nō sunt:sicut z ego nō sum de mūdo. CHRY. Supra autē dixit: Quos dedisti mihi de mūdo:illic naturā dicēs:hic aūt de actib⁹ malis dicit aūt: Nō sūt de mūdo.q; nihil cōe cū terra est eis:Iz celestiū fci sunt ciues:i quo amorē suū eis oñdit:dū pri eos laudat.hoc autē q; dicit sicut cū i ipo z pre ponit:parilitas oñdit ꝓpē nature vnitatē: sed cū de nobis z ipo or:multa distantia itermedia inter vtrūq; existit.cū autē pus dixit: Serua eos a malo.nō de periculoz ereptione ait solū:sed de pmanentia in fide.vñ subdit: Scifica eos i vitate. AVGV. Sic enī seruāt a malo:qō supi⁹ozauit vt fieret. Quere autē pōt quō de mūdo iā nō erāt:si scificati i veritate nōdum erāt:an q; z scificati i eadē ꝓficiūt scīta te:neq; hoc sine adiutorio gre dei. Scificant āt i veritate bēdes testamēti noui cui⁹ vitatis vmbre fuerāt scificatōes veteris testamēti:z cū scificāt i vitate scificant i xpo q; dixit: Ego sū via vitas z vita. vñ sequit: Sermo tu⁹ vitas ē. Grecū euāgeliū logos bz .i. vbū Scificauit g̃ pr i vitate.i.in vbo suo vnigenito suos heredes eiusq; coheredes. CHRY. Vel alit: Scifica eos i vitate.i.scos fac p scispūs donationē z recta dogmata. Recta enī dogmata de deo docent z scifcant aiam.z q; hic de dogmatib⁹ ait subiunxit: Sermo tu⁹ vitas est.hoc ē:nullū mēdatiū ē in eo:z nihil typicū oñdit neq; corpoream. videt autē mihi z aliud oñdē hoc qō dicit: Scific. . os i vitate .i. segrega eos fmoni z pdicatōi.vñ subdit. Sicut tu me misisti i mūdū:ita z ego misi eos i mū. GLO. Pro quo enī christ⁹ missus ē: p b̃ z hi.vñ paul⁹: De⁹ erat i xpo mūdū recōciliās sibi:z posuit i nobis vbū recōciliationis.hoc āt.qō dicit Sicut: ñ simr ō eo z de apostolis ponit:sed vt erat possibile hōib⁹. Dicit aūt se eos misisse in mundū:fm q; erat ei ꝓsuetudo:futuꝝ vt fatū dicē. AVG. Manifestū ē āt p hoc qō nunc adhuc de aplis loquit.nā ipm nomē apl'oz qñ greci ē:missus significat i latino.Iz qñ p hoc q; christ⁹ fact⁹ ē caput eccle:illi mēbra sunt ei⁹.iō ait: Et p eis ego scifico meipm.i.eos i meipo scifico cū z ipsi sint ego:z vt itelligerem⁹ cū dixit: Pro eis scifico meipz hoc eū dixisse q; eos ipse scificaret:mox addidit: Ut sint z ipsi scificati i vitate.i.i me: fm q; vbū vitas est in quo z ipse fili⁹ hōis scificat⁹ ē ab initio:qñ verbū caro factū ē. Tūc enī scificauit se i se.i.hoiem se i verbo se:q; vn⁹ christ⁹ verbū z hō. ꝓpter sta mēbra dicit: Et p eis ego scifico meipm.hoc est ipsos in me qñ i me etiā ipi sūt z ego: Ut sint z ipsi scificati i vitate.q̃d ē Et ipsi:nisi quēadmodū ego:z In veritate qō sū ego. CHRY. Vel alit: Pro eis scifico meipz .i.meipm offero tibi hostiā.hostie enī oēs scē dicūt: z q̃cūq; deo dicāt:q; vero antiquit⁹ i figura scificatio erat vtputa i oue:nūc aūt ē i ipa vitate.iō subdit: Ut sint z ipi scificati i vitate:q; z eos tibi facio oblationē:qō ꝓpterea dicit:q; ipe q̃ offert ē caput eoꝝ aut q; z ipi immolāt. Exhibete.n.ait aplis membra vestra hostiā viuentem sanctam.

¶ Non ꝓ eis aūt rogo tm̃:sed z pro eis q; credituri sūt p verbū eoꝝ i me ut oēs unū sint sicut tu pr i me z ego in te:ut z ipi i nobis unū sint:ut credat mūd⁹:q; tu me misisti. Et ego claritatē quam tu dedisti mihi:dedi eis ut sint unū:sicut z nos unū sum⁹ ego in eis z tu in me ut sint cōsūmati in unū:z cognoscat mūdus:q; tu me misisti: z dilexisti eos sicut z tu me dilexisti.

AVG. Cum orasset dns ꝓ discipulis suis:quos z aplos nōiauit:adiūxit z ceteros q̃ in eū fuerāt credituri dicēs: Nō ꝓ eis aūt rogo tm̃:sed p eis q̃ credituri sūt p vbū eoꝝ i me. CHRY. Dic rursus cōsolatur eos:oñdēs alioꝝ salutis cām futuroꝝ cū dicit: Qui credituri sūt p vbū eoꝝ i me. AVG. Ubi oēs suos itelligi voluit:nō solū q̃ tūc erāt i carne: Iz etiā q̃ futuri erāt:neq; hi tm̃:q̃ ipsos cū in carne viuerēt apostolos audierūt:sed z post obitū eoꝝ z nos lōge p⁹ nati p vbū eoꝝ credidim⁹ in christū:quoniā ipsi qui cū illo tūc fuerūt:qō ab illo audierūt z ceteris ꝑdicauerūt:atq; ita vbū eoꝝ ad nos vsq; puenit z puētur est ad posteros q̃cūq; credituri sunt. Pōt aūt videri i hac ōrone nō orasse ꝓ q̃busdā suis:p illis.s.q̃ neq; tūc erāt cū illo:neq; p vbū eoꝝ postea: sed i eum añ crediderūt:nūq̃d etiā cū illo erat tunc nathnael:ioseph ab arimathia z multi alij de q̃bus iobānes dic̃ q; crediderūt i eū: Omitto dicē de symeone sene:de anna ꝓphetissa:zacharia: elizabeth: iobāne ꝓcursore:quoniā nīderi pōt orādū ꝓ talib⁹ mortuis nō fuisse:q̃ cū magnis suis meritis hīc abierant.hoc enī z de antiqs iustis simr nīdet. Intelligēdus ē igit q; nōdū ei sic crediderāt:qūo ipe in se credi volebat.Iz p⁹ ei⁹ resurrectōez spūscō ipartito edoctis z confirmatis aplis sic alios credidisse:quēadmodū christo credi oportebat. Sz restat ad questionē: Paul⁹ apls ñ ab hōib⁹ neq; p hoiem z latro q̃ tunc credidit:qñ in ipsis doctoꝝ fides q̃ fuerat q̃liscūq; defecit. Proinde relinq̃t vt sic itelligam⁹:qō dictū ē p vbū eoꝝ vt ipm vbū fidei qō ꝑdicauerūt i mūdo:fic significatū eē credam⁹. Dictū aūt eē vbū eoꝝ:qñ ab ipsis est ꝓmit⁹ ac ꝓcipue ꝑdicatū:nā q̃dē ab ipsis ꝑdicabat i terra qñ p reuelatōem iesu christi ipm vbū eozum paul⁹ accepit:ac p hoc z ille latro in fide sua vbum eoꝝ habebat:g̃ illa oratione ꝓ oīb⁹ quos redemit:siue tūc in carne viuētes siue postea futuros redemptor nr̃ orauit. Quid aūt vel q̃re p eis rogaret: continuo subiūxit dicēs: Ut oēs vnū sint.hic p nobis rogauit qō vt supra p illis vt oēs:hoc ē vt nos z illi vnuz simus. CHRY. Et sic in vnanimitate fmonē cōcludit.vñ icepit ibi finiens:nā incipiēs dixit: Mādatū nouū do vobis:vt diligatis inicē HYLA. viij. de trinitate: Tū demū vnitatis ꝓfect⁹ exēplo vnitatis oñdit cū ait: Sicut tu pr i me z ego i te:vt z ipi i nobis

vnum sint: vt. s. sicut pr̃ in filio ⁊ filius in pr̃e est: ita p hui⁹ vnitatis formã in pr̃e ⁊ filio vnũ omnes eẽnt. ¶ CHRY. Rursus autẽ ⁊ hoc qõ dicit Sicut: nõ ex tissime parilitatis in eis est: sed vt hõibus possibile ẽ sicut ⁊ cũ dic̃: Estote misericordes sicut ⁊c̃. ¶ AVG. Est autẽ hic diligẽter aduertendũ: non dixisse dñm Ut oẽs vnum sim⁹: sed Ut oẽs vnum sint: sicut tu pr̃ in me ⁊ ego in te: subintelligit̃ Unum sum⁹. ita ẽ eni pr̃ in filio vt vnũ sint: qz vni⁹ substãtie sunt. nos vo esse q̃dem possum⁹ in eis vnũ: vnũ tamẽ cum eis eẽ nõ possum⁹: qz vni⁹ substantie nos ⁊ ipi nõ sum⁹. Sic aũt sunt ī nobis vel nos in illis: vt illi vnũ sint ī natura sua: nos vnum, in nr̃a. Sunt quippe ⁊ ipsi in nobis: sicut de⁹ in templo. sum⁹ autẽ nos in illis sic creatura in creatore suo. ideo g̃ addidit: In nobis vt q⁹ vnũ efficimur fidelissima charitate gr̃e dei tribuẽ dum eẽt nõ nobis. ¶ AVG. iiij. de trini. Uel quia in seipsis vnũ esse nõ possunt: dissociati abinuicẽ p diuersas voluptates ⁊ cupiditates ⁊ inundiciã pecca torum. vñ mundent̃ p mediatorẽ: vt sint in illo vnũ ¶ HYLA. viij. de trini. Laborãtes autẽ heretici fallẽ ne p id qõ dictũ est: Ego ⁊ pr̃ vnũ sum⁹: nature ī his vnitas ⁊ indifferẽs diuinitatis substãtia crederetur sed ex dilectione mutua ⁊ voluntatũ cõcordia vnũ eẽnt: exemplũ vnitatis isti⁹ ex his dictis dñicis ꝓtulerũt: Ut oẽs vnum sint ⁊c̃. sed lz ipm̃ itelligẽtie sue sensum ipietas demutet: nõ tñ põt itelligẽtia nõ extare victor. si enĩ regenerati in vni⁹ vite atq; eternitatis natura sunt: cessat in his sol⁹ vnitatis assensus qui vnũ sunt in eiusdẽ regeneratione nature. soli aũt pri ⁊ filio ex natura ꝓpium est: vt vnũ sint: qz de⁹ ex deo vnigenit⁹: nõ põt nisi in originis sue eẽ natura. ¶ AVG. Quid est aũt hoc qõ subdit: Ut mũd⁹ credat: qz tu me misisti: numq̃d tũc creditur⁹ est mũd⁹ qñ in pr̃e ⁊ filio omnes vnum erim⁹: nonne ista est pax illa ꝓpetua: poti⁹ fidei merces q̃z fides: sed ⁊ si ī hac vita pp̃er ipam cõem fidem oẽs qui vnũ credimus vnũ sum⁹: etiã sic nõ vt credamus: sed qz credimus vnũ sum⁹. quid est g̃: Oẽs vnũ sint: vt mundus credat: Ipsi quippe oẽs mund⁹ est credens: cum de bis dicat de quib⁹ dixerat: Non p bis g̃ tñ sed pro bis qui crediturĩ sunt p vba eor̃ in me. Quo rogo intellecturi sum⁹: nisi qz nõ in eo cãz posuit vt credat mund⁹: qz illi vnũ sunt: sed orando dixit: Ut mũd⁹ credat: ficut orãdo dixerat Ut vnum sint. Denicz si vbũ q⁹ ait Rogo: vbicz ponam⁹ erit huius expositio sentẽtie manifestio: Rogo vt oẽs vnũ sint: rogo vt ⁊ ipsi in nobis vnũ sint: rogo vt mũdus credat: qz tu me misisti. ¶ HYLA. iiij. de trini. Uel p id mundus creditur⁹ est filiũ a pr̃e missum esse: q⁹ oẽs qui crediturĩ in illũ sunt: vnũ in pr̃e ⁊ filio erũt. ¶ CHRY. Nihil enĩ ita scãdalizat oẽs vt ab inuicem diuidi q⁹ credẽtes fiãt vnũ: hoc edificat ad fidẽ: ⁊ hoc etiã a principio dixit: In hoc cognoscẽt oẽs: qz mei estis discipuli: si dilectionẽ habueritis adinuicẽ. si enĩ altercant̃: non dicent̃ pacifici magistri eẽ discipuli: me vo inqt̃ nõ existente pacifico: nõ confutebunt̃ a te missum. AVGV. Deinde saluator nr̃: qui rogãdo patrem se hoiem demõstrabat: nũc demonstrat seipm̃ qñ cuz patre de⁹ est facere qõ rogat. vñ subdit: Et ego claritatẽ quã dedisti mihi dedi illis. quã claritatem: nisi imortalitatem quã natura bũana in illo fuerit accepturã: ꝓpter ĩmutabilitatem enĩ p̃destinationis ꝓteriti temporis vbis futura significat. immortalitatis autẽ claritatẽ quã sibi a patre datam dicit: etiam se sibi dedisse intelligendũ est. Cum enĩ tacet fili⁹ in opere patris operationẽ suam humilitatẽ cõmẽdat cum vero in opere suo tacet operationẽ patris: parilitatem cõmendat. Isto igit̃ modo: ⁊ hoc loco nec se fecit alienum a patris ope: q̃uis dixerit: Claritatem quã dedisti mihi. nec patrẽ fecit alienuz ab ope suo q̃uis dixerat: Dedi eis. Sicut autẽ ex eo q⁹ pr̃ez ꝓ suis oĩbus rogauit: hoc fieri voluit vt oẽs vnum sint: ita etiã suo bñficio id fieri voluit. vñ adiũxit: Ut vnũ sint in nobis: sicut ⁊ nos vnũ sumus. ¶ CHRY. Uel claritatẽ dicit gloriaz que est p signa ⁊ dogmata: ⁊ vt vnanimes sint. vñ subdit: Ut vnũ sint in nobis: sicut ⁊ nos vnum sumus. Hec enĩ gloria vt sint vnum: etiã signis maior est. Uniuersi enĩ qui p apostolos crediderũt vnum sunt: ⁊ si quidã ex ipsis diuisi sunt: hoc eor̃ defidie fuit: qõ tamẽ eũ nõ latuit. HYLA. Per acceptũ igit̃ ⁊ datum honorẽ omnes vnũ sunt. sed nondũ apprehendo ratione: quoniam datus honor vnũ omnes esse pficiat: sed dominꝰ gradum quẽdam atq; ordinẽ consummãde vnitatis exposuit cum subdit: Ut vnum sint in nobis. vt cũ ille in patre p naturã diuinitatis esset: nos ꝺ in eo p corporalem eius natiuitatem: ⁊ ille itez in nobis per sacramẽti esse mysterium crederet̃: pfecta p mediatorem vnitas doceret̃. ¶ CHRY. Alibi vo ait de se ⁊ pr̃e: Ueniem⁹ ⁊ mãsionem apud eũ faciem⁹. illic q̃dem sabellianor̃ obstruẽs ora: dum. s. ponit duas psonas. hic vo arrij suspitionẽ destruit cũ patrẽ per se dicit discipulis aduenire. ¶ AVG. Neq; tñ hoc ita dictũ est tanq̃z pater nõ in nobis aut nos ī patre nõ sim⁹: sed p hoc mediatorẽ interdũ ⁊ hoiem se bzeuiẽ itumauit. qõ vo addidit: Ut sint cõsummati in vnuz: oñdit eo pduci reconciliationẽ que fit p mediatorez vt pfecta beatitudine pfruamur. vñ id qõ sequitur: Ut cognoscat mund⁹ qz tu me misisti: nõ sic accipiẽdum puto: tanq̃z itez dixerit: Ut credat mũd⁹. Quã diu enĩ credim⁹ qõ nõ videm⁹: nondũ sum⁹ cõsummati sicut erim⁹ cum meruerim⁹ videre qõ credim⁹. qñ g̃ de consummatione loquit̃: talis est itelligẽda cognitio qualis erit p speciem: nõ qualis nũc ẽ p fidem. Ipsi quippe credẽtes sunt mund⁹ nõ pmanẽs inimic⁹: sed ex inimico amicus effect⁹. pterea seq̃t̃ Et dilexisti eos sicut me dilexisti. In filio q̃ppe nos pr̃ diligit: qz in eo nos elegit: nec iõ pares sum⁹ vnigenito filio: neq; n. semp equalitatẽ significat. qõ dicitur: Sicut illud ita ⁊ istud: sed aliqñ tñ qõ illud ẽ est ⁊ illud: ita in hoc loco nihil ẽ aliud: Dilexisti eos sicut me dilexisti: quã dilexisti eos quoniã ⁊ me dilexisti. Non enĩ alia causa est diligendi membra ei⁹ nisi qz diligit eũ. cum igit̃ eor̃ que fecerit. nihil oderit: quis digne possit eloqui quãtum diligat mẽbra vnigeniti filij sui: ⁊ quãto amplius ipm̃ vnigenitu:z

¶ Pr̃ quos dedisti mihi uolo ut ubi sũ ego: ⁊ illi sint mecũ: ut uideãt claritatẽ meaz quã dedisti mihi: qz dilexisti me añ ꝯstitutionẽ mũdi. Pr̃ iuste mũd⁹ te non cognouit. Ego aũt

te cognoui: ⁊ hi cognouerunt q⁊ tu me misisti. Et notuꝫ feci eis nomen tuū ⁊ notū faciā: ut dilectio q̄ dilexisti me i ipsis sit: ⁊ ego in ipsis.

CHRY. Postq̄ dixerat: quia multi credēt p eos ⁊ multa gloria potient: loquit de reliquo de coronis eis repositis dicēs: Pater quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sum: ⁊ illi sint mecū. AVG. Ipsi sunt quos a patre accepit: quos ⁊ ipse de mūdo elegit: sic enim ai: in hui⁹ orationis exordio: Dedit eis potestatem oīs carnis. i. omnis hōis: vt det eis vitaꝫ eternaꝫ vbi ostēdit potestatē se omnis hominis accepisse vt liberaret quos voluerit: ⁊ damnaret quos voluerit: Quapropter oībus membris suis ꝓmisit hoc ꝑmiū Vt vbi est ipse ⁊ nos cum illo sim⁹: nec poterat non fieri: qō omnipotēti patri se velle dixerit oīpotēs filius: vna vero est patris ⁊ filij voluntas. ⁊ si itelligere nondū ꝓmittit infirmitas: credat pietas. quātum g̃ attinet ad creaturam in qua factus est ex semine dauid fm carnē: eo modo dicere potuit: Vbi ego sum vt iam ibi se eē diceret: vbi fuerat mox futur⁹. in celo ergo nos futuros esse ꝓmisit. Illo enim forma fui lenata est: quam sumpsit ex virgine: ⁊ ad dextrā patris collocata. GREGO. xxvij. moraliuꝫ: Ubi est g̃ qō rursus vitas dicit: Nemo ascēdit in celum: nisi qui de celo descēdit: que sibi in vbis suis non discere pat: q⁊ eni mēbroꝝ suoꝝ caput dns scūs est: repulsa reprobozū multitudine: solus etiā est nobiscuꝫ: ⁊ sic dum nos cū illo vnū iam facti sum⁹. vñ sol⁹ venit in se: illuc etiā solus redit in nobis. AVG. Qō vo attinet ad formam dei in qua equalis est pri: si fm eam velim⁹ itelligere qō dcm est: Ubi ego sum: ⁊ illi sint mecū. abscedat ab animo oīs imaginū corporaliuꝫ cogitatio: ⁊ nō inquirat equalis pris filius⁹ vbi sit: q̄n nemo inuenit vbi nō sit. ꝓpterea nō eis satis fuit dicē Volo vt vbi ego sum: ⁊ ipsi sint. sed addidit: Mecū Esse enī cū illo magnū bonū est: nā ⁊ miseri possunt eē vbi est ille: sed beati soli sunt cū illo. ⁊ vt de visibili q̄uis longe dissimili qualecūq; sumam⁹ exemplū sicut cecus etiā si ibi sit vbi lux est: nō est tū ipse cum luce: sed absens est a ꝑte: ita non solum infidelis sꝫ etiā fidelis: si eē nunq̄ possit vbi nō sit christ⁹: non est tū ipse cū christo p spēm. nā fidelē nō est dubitā dū eē cū christo p fidē: sed hic de specie illa dicebat: i qua videbim⁹ eū sicuti est. vñ adiunxit: Ut videant claritatē meā quā dedisti mihi. Ut videāt dixit: nō Ut credāt. fidei merces est ista: nō fides. CHRY. Nō aūt dixit Ut participēt gloriā meā: sꝫ Ut videant: hoc occulte insinuās qm̄ oīs requies ibi est filiū dei videre. Dedit aūt ei pr̄ claritatē q̄n euꝫ genuit. AVG. Cū g̃ viderim⁹ claritatē quā dedit pr̄ filio: etiā si eā dici hoc loco intelligam⁹: nō quā pr̄ equali filio gignens eū dedit: sed qnā fcō homini filio dedit post mortē crucis. Tūc fiet iudiciū: tunc tolletur ipius ne videat claritatē dñi: quā nisi illam qua de⁹ est. si g̃ fm id q⁹ filius de⁹ est: accipiam⁹ hoc dictum: Volo vt vbi ego sum ⁊ ipsi sint mecū. in pre cū christo erim⁹: q̄ cū dixisset: Et videāt claritatē: quā dedisti mihi. cōtinuo subiunxit: Q⁊ dilexisti me añ cōstitutionē mundi. In illo enī dilexit ⁊ nos añ cōstituti onem mundi: ⁊ tūc predestinauit qō in fine facturus est mundi. BEDA: Claritatē igit vocat dilectōez qua ipse dilect⁹ est a pre ante mundi cōstitutionez: in illa claritate ⁊ nos dilexit añ cōstitutionez mūdi. THEO. Postq̄ g̃ ꝓ fidelib⁹ orauit: ⁊ tot illis pro spera ꝓmisit: ponit quoddā piū: ⁊ ꝑpa māsuetudine dignū dicēs: Pater iuste mūdus te nō cognouit. q. d. ego cuperē cūctos hoies consequi dicta bona q̄ q̄ dem ꝓ fidelib⁹ implorauī: sed q⁊ ignorauerunt te: iō nō cōtingerēt gliam ⁊ coronas. CHRY. Uidetur aūt mihi hoc ⁊ anxius dicere: q̄n ei qui ita bonus ⁊ iustus est: cognoscere noluerūt. nō igit hoc ē quod iudei dicūt: Q̄n ipi quidē te cognoscūt: ego vo ignoro: sed ecōtrario est. vñ subdit: Ego aūt cognoui te: ⁊ hi cognouerūt: q⁊ tu me misisti: ⁊ notū feci eis nomen tuū: ⁊ notū faciā ꝓ spūscti eis pfectā cognitionem dando. Si aūt dicerit quis es tu: sciēt q⁊ ego nō sum separat⁹ a te: sed valde amat⁹: ⁊ ꝑpus filius ⁊ cōiunct⁹. Hoc vero suasi eis: vt ego maneā in eis: ⁊ sic fidē que est in me ⁊ amatoꝛē fruabūt certissime ⁊ hoc est qō subdit: Ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipsis. q. d. Ipsis me amātib⁹ ego manebo in eis. AVG. Uel aliter: Quid est eū cognoscere nisi vita eterna: quā mundo dānato nō dedit: reconciliato dedit: Propterea itaq; mūdus non cognouit: q⁊ iustus es. hoc meritis ei⁹ vt nō cognosceret retribuisti: ⁊ ꝓpterea mūdus recōciliat⁹ cognouit q⁊ misericors es: et vt cognosceret nō ei merito: sed gr̃a subueniisti. deniq; sequit: Ego autē cognoui te. Ipe fons gr̃e est de⁹ natura: hō autē de spūscō ⁊ virgie ineffabili gr̃a. deniq; q⁊ gr̃a dei per iesuꝫ christum est dicit: Et hi cognouerūt: ipe est mūdus recōciliatus: sed iō q⁊ tu me misisti. g̃ gr̃a cognouerunt: Et notū feci eis nomē tuū ꝓ fidē: ⁊ notū faciā ꝓ spēz vt dilectio qua dilexisti me i ipsis sit. Qualis est ista locutio tali ⁊ apls vsus est: Bonū certamē certaui nō ait: Bono certamine q̄ vsitati⁹ diceret. q̄uo aūt dilectio qua pr̄ dilexit filiū eēt i nobis: nisi q⁊ membra ei⁹ sum⁹: ⁊ i illo diligimur cū ipse diligit tot⁹. i. caput ⁊ corp⁹. Et ideo subiunxit: Et ego in ipsis. Est enim in nobis tanq̄ in templo suo: nos autē in illo fm q⁹ caput nostrum est. CA. XVIII.

Hec cuꝫ dixisset iesus: egressus ē cū discipulis suis trās torrētē cedron ubi erat hortus in quē itroiuit ipe ⁊ discipuli ei⁹ Sciebat aūt ⁊ iudas q tradebat euꝫ locū: q⁊ frequēter iesus conuenerat illuc cum discipulis suis.

AVG. Terminato fmone quē post cenā dom⁹ ad discipulos habuit: adiūcta oīone quā dixerat ad pr̄em: ei⁹ passionē iohānes euāgelista sic exordit⁹ ē: Hec cū dixisset iesus: egressus est cuꝫ discipulis suis trans torrentē cedron: vbi erat hort⁹: in quē introiuit ipse ⁊ discipuli eius. Nō aūt cōtinuo hoc fcm est cū ei⁹ illa finita eēt oratio. sed alia quedā sunt interposita que ab isto ptermissa apud alios euāgelistas legunt. AVG. de cō. euan. Facta est enim contētio inter eos quis eoꝝ videret esse maior: sicut lucas cō

memorat. Dixit etiã ipse petro: sicut ipse lucas subiũ
git: Ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut tri
ticũ: ⁊ cetera que ibi sequũtur: Et hymno dicto: sicut
mattheus ⁊ marc⁹ cõmemorãt: Exierũt in montem
oliueti. Contexit ergo narrationẽ mattheus ⁊ dixit:
Tũc venit iesus cũ illis in villã q̃ dicit Gethsemani.
Iste loc⁹ est quẽ cõmemorat hic iohãnes: vbi erat
hortus ĩ quẽ itroiuit ipse ⁊ discipuli eius. // AVG.
sup iohãnem: Ad hoc ergo valeat qõ dictũ est: Nec
cum dixisset: vt nõ eũ añ opinemur ingressuz q̃ illa
ẏba finiret. // CHRY. Sed ꝓpter ꝙd non dixit: Lef
sans ab oratione venit illuc: qm̃ oratio illa fuit loq̃
la ꝓpter discipulos fcã De nocte aũt vadit ⁊ flumẽ
ꝓtransit: ⁊ ꝓperat ad locũ ꝑditori cognitũ: auferens
his qui insidiabant: laborem: ⁊ ostẽdens discipulis
quoniã volens ad mortẽ venit. // ALCHVI. Dicit
aũt: Trans torrentẽ cedron. i. cedrorum: genitiuus
eni est grecus. Trãsit torrentẽ: q̃ de torrente passio
nis bibit: vbi erat hortus vt peccatũ qõ ĩ horto com
missuz fuerat: in horto deleret. Paradisus eni hort⁹
deliciaꝝ iterꝓtat // CHRY. Ne aũt audiens hortũ
ꝙ occultari estimes subiũgit: Sciebat aũt ⁊ iudas
qui tradebat eũ locũ: q̃ frequẽter iesus conuenerat
illuc cũ discipulis suis. // AVG. Ibi ergo lupus oui
na pelle cõtectus: ⁊ ĩter oues alto patrisfamilias cõ
filio tolerat⁹ didicit: vbi ad temꝑ expiuũ dispergẽt
gregem insidijs appetẽdo pastorẽ // CHRY. Mul
toties aũt ibi cũ discipulis iesus singulariter cõue
nerat: de necessarijs loquẽs: ⁊ que nõ erat fas alios
audire. Facit aũt hoc in montibus ⁊ in ortis maxie
puꝛa tumultuꝫ⁹ inquirẽs semꝑ locũ: ne mens impe
diaꝛ ab auditione. ideo aũt iudas illuc venit quoniã
multoties christus extra ꝓnoctabat. Iuisset aũt ad
domũ si putasset eũ ibi iuenire dormientẽ. // THEO.
Nouerat etiã iudas dominũ festo tempoze consue
uisse semꝑ docere discipulos aliq̃d sublime. Erat au
tem solitus docere huiusmodi mystica in talib⁹ lo
cis: ac quoniã tũc dies erat solẽnis: arbitrat⁹ ẽ illũ
eẽ illic ⁊ discipulos docẽ q̃ ad celebritatẽ spectabãt.

Judas ergo cũ accepisset cohoz
tem: ⁊ a põtificib⁹ ⁊ pharisęis mini
stros: uenit illuc cũ laternis ⁊ facib⁹
⁊ armis. Jesus itaq̃ sciens omia q̃
uẽtura erãt sup eũ: ꝓcessit ⁊ dixit ad
eos: Quẽ q̃ritis? Rñderũt ei: iesum
nazarenũ: Dicit ei iesus: Ego sum
Stabat aũt ⁊ iudas: q̃ tradebat eũ
cũ ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego suz
abierũt retrozsum: ⁊ ceciderũt ĩ ter
rã. Iterꝝ ergo interrogauit eos: quẽ
q̃ritis? Illi aũtẽ dixerũt: iesuz naza
renũ. Rñdit iesus: Dixi uobis: quia
ego suz. Si ergo me queritis: sinite
hos abire. Ut ipleret ſmo quẽ dixit
quia quos dedisti mihi: non perdidi
ex eis quẽquã.

// GLO. Ostẽderat euangelista qõ iudas ad locũ
vbi christus erat ꝓuenire potuerit: nũc ondit qõ il
luc peruenit dicẽs: Judas ergo cũ accepissz cohortẽ
⁊ a pontificib⁹ ⁊ pharisęis ministros. venit illuc cuz
laternis ⁊ facib⁹ ⁊ armis. // AVG. Cohors ñ iude
oruz: sed milituz fuit. A ꝓfide itaq̃ intelligatur ac
cepta tanq̃ ad tenẽdũ reũ ꝺuato ordine legitime po
testatis: vt nullus tenẽtibus auderet obsistere: quã
q̃ ⁊ manus tãta fuerat cõgregata ⁊ sic armata veni
ebat: vt vel terreret vl etiã repugnaret: si quisq̃ chri
stum defendere auderet. // CHRY. Sed qualiter co
horti suaserũt: q̃ milites erãt: pecuniarũ gratia oia
facere meditãtes. // THEO. Faces aũt attulerũt ⁊ la
ternas: ne christ⁹ latẽs ĩ tenebris fugeret. // CHRY.
Multotiẽs aũt alias miserũt cõprehẽdere eum: sed
nõ ualuerũt. vñ manifestũ est ꝙ tũc sponte seipsum
dedit. Propter qõ subdit: Jes⁹ aũt sciens oia que
ẽtura erãt sup eũ: ꝓcessit ⁊ dixit ad eos: Quẽ q̃ritis?
// THEO. Querit aũt nõ vt volẽs scire. Nam vtiq̃
nouerat omnia q̃ ẽtura erãt sup eũ: ſz ondere volẽs
qm̃ cũ ꝑsẽs eẽt: ab eis videri nõ poterat. vel discerni
nã seq̃t: Dicit eis iesus: Ego sũ. // CHRY. In medio
n. eoꝝ exñs excecauit eoꝝ oculos. qm̃ eni nõ tenebre
cã erãt: idicauit euãgelista dicẽs: Qum̃ habuerũt lã
pades. si vo lãpades nõ eẽnt: a voce saltẽ debebant
agnoscere. si vero ⁊ illi ignorabant: q̃lit iudas igno
rauit qui cũ eo fuerat cõtinue? Et iõ subdit: Stabat
aũt ⁊ iudas qui tradebat eũ cũ ipsis. Fecit aũt hoc
iesus ondens qm̃ nõ solũ cõprehendere eũ nõ pos
sent: sed nec videre in medio exñtem: nisi ipe cõcede
ret. vñ subdit: Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt
retrozsum: ⁊ ceciderũt in terrã. // AVG. Ubi nunc
milituz coborz? vbi terroꝛ ⁊ munimẽ armoꝝ? vna
vox turbã odijs ferocem armisq̃ terribilẽ sine telo
vllo percussit: repulit: strauit. Deus eni latebat ĩ car
ne: ⁊ sempiternus dies ita mẽbris occultabatur hu
manis: Ut cum laternis ⁊ facib⁹ quereret occiden
dus a tenebris: quid iudicatur⁹ faciet qui iudicãd⁹
hoc fecit. Et nunc vtiq̃ ꝑ euangeliũ: Ego sum dicit
christ⁹: ⁊ a iudeis expectat antichrist⁹: vt retro rede
ant ⁊ in terrã cadant: quoniã deserentes celestia ter
rena desiderãt. // GREGO. super ezechielez: Quid
autẽ hoc ꝙ electi in faciem: ⁊ reꝓbi retrozsum ca
dũt? nisi ꝙ omnis q̃ post se cadit: ibi cadit vbi nõ vi
det. qui vero añ se ceciderit: ibi cadit vbi videt. Inꝝ
qui ergo qui in inuisibilib⁹ cadunt: post se cadere vi
cunt: q̃ ibi coꝛruũt vbi quod tũc eos sequit modo
videre non possunt. Isti vero quia in istis visibilib⁹
semetipsos sponte deiciũt: vt in inuisibilib⁹ erigant
quasi in faciẽ cadunt: quia timoꝛẽ compuncti viden
tes humiliant // CHRY. Demũ ne quis dicat: quo
niam ipse iudeos ad hoc induxit vt eũ occiderent: se
ipsum in manibus eoꝝ tradens: manifeste ondit eis
omnia que sufficiebãt eos reuocare. Sed quia per
manebãt in malitia ⁊ nullã habebãt excusationem
tũc seiꝑm in manibus eoꝝ tradidit. vnde sequitur:
Iterũ ergo interrogauit eos: Quẽ queritis? Illi er
go dixerunt: iesum nazarenũ. Respondit iesus: Dixi
vobis quia ego sum. // AVGV. Audierant ꝓmo:
Ego sum. sed nõ comꝓhenderãt: quia hoc noluit

qui potuit quicqd voluit:verū si numqz se ab eis per mitteret appzehēdi:non quidem illi facerent ꝓpter qō venerāt:sed nec ipse faceret ꝓpter quod venerat ꝓ inde qz tenere volētibus ꝛ nō valētib⁹ oñdit ptā tem suā.vñ subdit: Si g̃ me q̃ritis sinite hos abire.

CHRY.q.d. Si me queritis.nihil vobis ad hoc cōe est: Ecce meipm trado:vsqz ad vltimā hozā ad suos dilectōis cōseruantiā demonstrās. AVG. Inimi cos iubet:ꝛ hoc faciūt qō iubet:sinūt.s.nunc eos abi re quos nō vult perire. CHRY. Uñ euāgelista oñ dens q⁹ hoc nō fuit eoz ꝓpositi:sed vtus eius q̃ com pzebēsus fuerat subiūgit: Ut ipleret ſmo quē dixit qz quos dedisti mihi nō ꝓdidisti ex eis quēq̃. Per ditionē aūt nō hāc dixerat que mortis sed illā eter nā:euangelista vo ꝛ de presenti morte id accepit.

AVG. Nunqd autē nō erāt postea morituri: Cur g̃ si tūc mozerēt:pderet eos:nisi qz nōdū in eum fic credebant: quo credūt quicūqz non pereunt.

¶ Simon ergo petr⁹ hns gladium eduxit eū:ꝛ pcussit pōtificis seruuz ꝛ abscidit auriculā ei⁹ dextrā. Erat aūt nomē suo malchus. Dicit ergo ihesus petro: Mitte gladiū tuū i va ginā. Calicē quē dedit mihi nō uis ut bibam illuz?

CHRY. Petrus confidēs in ꝑdicta voce dñi ꝛ in his que iā facta erāt:armat aduersus eos qui super uenerāt.vñ dicit: Simon g̃ petr⁹ hns gladiū eduxit eū ꝛ pcussit pōtificis suū. Sed q̃liter q̃ iussus erat n pera hre:neqz duo vestimēta gladiū hēt? Mihi vi det hūc formidās preparasse dudū. THEO. Uel ad opus agni illo indigēs ferebat hunc etiā post ce nam. CHRY. Sed q̃liter q̃ iussus erat nō alapam dare:homicida fit? qz maxime nō se vlcisci iussus est hic autē non se vlciscebat:sed magistrū. Demū non dum pfecti adhuc erāt sed videbis postea petz vbe ratū ꝛ humiliter ferentē.non sine cā autē subdit: Et abscidit ei⁹ auriculā dextrā. Uidet mihi enī ipetuz apostoli significare:qñ ad ipm caput ipetū fecit.

AVG. Sol⁹ autē hic euāgelista etiā nomē fui hui⁹ exꝑssit cū dicit: Erat aūt nomē suo malchus: sicut lucas solus q⁹ ei⁹ auriculā dns tetigerit ꝛ sanauerit eū. CHRY. Tūc enī miraculū fecit:ꝛ erudiēs nos qñ eis qui male faciūt bñ facere oportet:ꝛ vtutem reuelās suā.nomē aūt ꝓpterea posuit euāgelista:vt his qui tūc legerēt: liceret querere si vere factuz sit Seruū aūt eū summi pontificis dicit:qz magnū est qō factū est:non solū qz curauit:sed qz curauit eum qui super cū venerat: ꝛ paulopost alapam daturus erat. AVG. Malchus aūt iterꝑetat regnaturus. q̃d ergo auris ꝓ dño ăputata ꝛ a dño sanata signi ficat? nisi auditū amputata vetustate renouatuz:vt sit in nouitate spūs ꝛ nō in vetustate lre: qō cui pfi tum fuerit a christo q̃s dubitet regnatuz eē cū chri sto:quod aūt seru⁹ inuētus est ꝛ hoc ad illā ptinet vetustatē:que in seruitutē generat: sed locū accessit sanitas figurata est ꝛ libertas. THEO. Uel cesio auris dextre fui pncipis sacerdotū signū erat surdi tatis eoz:que precipue in pncipib⁹ sacerdotū inole uerat.q⁹ aūt denuo restituta sit atris:significat vlti mam reparationē intellect⁹ in israeliticis veniēte he lia. AVG. Factū aūt petri oñs improbauit ꝛ pro gredi vltra ꝓhibuit.vnde sequit: Dixit g̃ ihesus petro Mitte gladiū tuū in vaginā. Etenī ille ad patiētiā cōmonend⁹ fuit:ꝛ hoc ad itell gētiam cōscribēdū.

CHRY. Nō solū aūt minis eum cohibuit:vt mat theus refert:sed ꝛ aliter cōsolat eū dicens: Calicem quē dedit mihi pr:non vis vt bibam illum:oñdens qñ nō ille ꝓ vtutis que fiebāt erāt: sed sue cōcessio nis: ꝛ q⁹ nō ē deo ꝟsus:sed obediēs vsqz ad mortē

THEO. In eo aūt q⁹ ipsam calicē dicit q̃s sibi gra ta ꝛ acceptabilis ꝓ salute mortaliuz moꝛs videatur edisserit. AVG. Qō autē a pre traditum sibi dicit calicem passionis:illud est qō ait apostol⁹: Propo filio non pepcit: sed ꝓ nobis oībus tradidit eū.vez auctoz calicis hui⁹ est etiā ipe q̃ bibit.vñ idem apls dicit: Christus dilexit nos:ꝛ tradidit seipz ꝓ nobis.

¶ Cohoꝛs autē ꝛ tribunus ꝛ mini stri iudeoꝝ cōprehenderūt ihesum:ꝛ ligauerunt eū ꝛ adduxerūt eum ad annā ꝓmuz. Erat enī socer cayphe qui erat pontifex anni illi⁹. Erat au tem cayphas qui cōsilium dederat iudeis:quia expedit unum hominē mori pro populo.

THEO. Peractis cūctis q̃ sufficiēter se habebāt ad ꝓhibēdū iudeos:cū illi hoc nequaqz discernerēt tūc duci se pmisit.vñ dicit: Cohoꝛs g̃ ꝛ tribun⁹ ꝛ mi nistri iudeoꝝ cōprehēderūt ihesum. AVG. Cōpre henderūt ad quez nō accesserūt nec audierūt: Acce dite ad eū ꝛ illuminamini. Si enī sic accederent nō eū manib⁹ occidendū:sed recipiendum eoz de cōpre henderēt. Nūc aūt qñ eum illo mō cōprehenderūt: ab eo longi⁹ recesserūt. Sequit: Et ligauerūt eum.a quo solui pot⁹ velle debuerūt:ꝛ erāt forte in eis q̃ postea liberati ab eo dixerūt: Dirupisti vincula mea Postea vo q̃s psecutoꝛes tradēte iuda oīm ligaue runt:vt intelligat iudas nō laudabilis vtilitate tra ditionis hui⁹:sed sceleris volūtate dānabilis subdit Et adduxerūt eū ad annā ꝓmū. CHRY. Pze vele ctatione enī gloziabant in his q̃ fiebāt q̃si tropheuz statuētes. AVG. Nec tacet cām cur ita factum sit subdēs: Erat enī socer cayphe:qui erat pōtifex anni illi⁹. Merito ꝛ matthe⁹ cū id bzeuius narrare volu isset:eū ad cayphā ductū fuisse cōmemozat: qz ꝛ ad annā ꝓus ideo duct⁹ est:q⁹ socer ei⁹ fuerit:vt intelli gendū sit hoc eūdē cayphā fieri voluisse. BEDA: Quaten⁹ dū a cōsimili pōtifice dānaret:ipse quoqz minoꝛis criminis reus haberet:vel fortassis sic do mus ei⁹ sita erat vt ꝓterire cā nō possent: siue diuini tus actū est:vt q̃ erāt affines sanguie sociarent i sce lere. Sed qō dicit q⁹ eēt pontifex anni illi⁹:sonat ꝛi rium legi:in q̃ ꝓceptū erat:vt vn⁹ eēt pōtifex sumꝰ quo mortuo succederet ei filiꝰ suus:sed iā pontifica tus ambitione erat infect⁹. ALCVI. Refert enīz iosephus istū cayphā vni⁹ ānī sacerdotiū redemisse Nō g̃ mirꝝ si iniqu⁹ pōtifex inique iudicauerit: sepe

qui p anarítiã ad ſacerdotiũ accedit: p iniuſticiaz in eo fuaſ. ¶ CHRY. Ne aũt audiẽs vincula auditoz tumultueſ: recoluit pphetie qñ moꝛs eiꝰ ſalus fuit oꝛbis terraꝝ. vñ ſequ̇: Erat autẽ cayphas q̃ conſiliũ dederat iudeis: qꝛ expedit vnũ hoĩez moꝛi p pplo. tãta n. ẽ vitaꝫ ſupabũdãria: vt ⁊ inimici eam pſonent.

Sequebaſ aũt ieſuz ſimon petrꝰ ⁊ aliꝰ diſcipulꝰ. Diſcipulꝰ ãt ille erat notꝰ põtifici: ⁊ introiuit cũ ieſu i atriũ põtificis. Petrꝰ autez ſtabat ad oſtiũ foꝛis. Exiuit ergo diſcipulꝰ q erat notꝰ põtifici: ⁊ dixit oſtiarie: ⁊ introduxit petꝝ. dixit ergo petro ancilla oſtiaria. Nũqd ⁊ tu ex diſcipulis es hõis iſtiꝰ? Dixit ille: Nõ ſuz Stabãt ãt ſui ⁊ miniſtri ad pꝛunas qꝛ frigꝰ erat: ⁊ calefaciebãt ſe. Erat aũt cũ eis ⁊ petrꝰ ſtãs ⁊ calefaciẽs ſe

¶ AVG. de cõ. euan. De petri tẽtatione q̃ inter dñi cõtumelias fcã eſt: nõ eodẽ oꝛdine oẽs narrãt. Naz ipſas pmo cõmemoꝛat matthẽus ⁊ marcus: deinde petri tẽtationẽ. Lucas vero explicat pus tẽtationes petri: demũ dñi cõtumelias. Johãnes aũt incipit petri tẽtationẽ dicere cũ dicit: Sequebaſ aũt ieſum ſimon petrꝰ: ⁊ aliꝰ diſcipulꝰ. ¶ ALCVI. Ex deuotõe ſequebaſ magiſtꝝ: q̃uis a longe ꝓpter timoꝛem.

¶ AVG. Quis ſit aũt ille aliꝰ diſcipulꝰ: non temere affirmãdũ eſt: qꝛ taceſ. Solet aũt ſe idem iohannes ita ſignificare ⁊ addere: quẽ diligebat ieſus: fortaſſis q̃ ⁊ hic ipe eſt. ¶ CHRY. Se aũt occultat humilitatis gratia: etenim hic magnaz rectitudinem enarrat quomodo oĩbus fugientib⁹ ipſe ſequiſ: ſed ꝓponit ſibi petꝝ ⁊ ſuiipſiꝰ coactꝰ eſt meminiſſe: vt diſcas q̃n certiꝰ aliis enarrat ea q̃ fcã ſunt in atrio q̃ſi ĩtus erũs. Succidit aũt ꝓpam laudẽ ſubdẽs: Diſcipulus aũt ille erat notꝰ põtifici: ⁊ introiuit cũ ieſu in atrium põtificis: nõ enĩ hoc vt magnũ q̃d de ſeipſo ponit: ſz qꝛ dixit q̃ intrauit cum ieſu ſolꝰ: vt nõ eſtimes hoc excelſe mẽtis eẽ addit cãm. Jgiſ petrũ veniſſe illuc amoꝛis fuit: nõ intraſſe aũt intra timoꝛis. vñ ſequiſ: Petrꝰ aũt ſtabat ad oſtiũ foꝛis. ¶ ALCVI. Foꝛis ſtabat q̃ negaturꝰ erat dñm: nec erat ĩ chriſto: q̃ chriſtũ cõfiteri non erat auſus. ¶ CHRY. Sed q̃n ⁊ petrus ĩraſſet vtiq; domũ ſi ei cõceſſum eẽt indicauit ſubdẽs: Exiuit q̃ diſcipulꝰ aliꝰ: q̃ erat notꝰ pontifici: ⁊ introduxit petrũ. Jdeo aũt ipe eũ non ĩtroduxit: quia chriſto adherebat ⁊ ſeq̃baſ eũ. Sequiſ: Dixit q̃ ancilla oſtiaria: Nũq̃d ⁊ tu ex diſcipulis es hõis iſtius dixit ille: Nõ ſũ. Quid dicis o petre? Nõne ꝑus diriſti: Et ſi oportuerit aĩam meã ꝓ te ponã? q̃d ergo fciñ eſt: quoniã nec oſtiarie fers ĩterrogationẽ: non erat miles q̃ ĩterrogabat: ſz oſtiaria vilis. neq; dixit: Seductoꝛis diſcipulꝰ es: ſed Nõnne hõis illiꝰ: qõ miſereꝛ erat. Dicit aũt: Nũquid ⁊ tu: qꝛ iohãnes ĩtus erat

AVG. Sed q̃d miꝝ ſi deꝰ vera ꝓdixit: hõ autẽ falſa ꝓſumpſit. Sane in iſta q̃ ĩ cepta eſt negatõne petri debemꝰ aduertere non ſolũ ab eo negari chriſtũ: q̃ dicit eũ nõ eẽ chriſtũ: ſed ab illo etiam q̃ negat ſe eẽ chriſtianũ. Dñs enĩ nõ ait petro: Diſcipulũ meuz te negabis: ſed me negabis. negauit ergo ipm cũ ſe negauit eẽ diſcipulũ. Quid aũt aliõ iſto modo q̃ſ ſe negauit eẽ chriſtianũ? q̃ multi poſtea etiã pueri ⁊ puelle potuerũt moꝛtẽ ꝓ chriſti cõfeſſione contẽnere: ⁊ regnũ celoꝝ foꝛtiter ĩtroire: qõ tũc iſte non potuit: q̃ claues regni eiꝰ accepit. ecce vñ dictũ ẽ: Sinite hos abire: qꝛ quos dediſti mihi: non pdidi ex eis quẽq̃. Utiq; enĩ petrꝰ ſi negato chriſto hinc iret: q̃d aliud q̃ piret? ¶ CHRY. in ſmone de petro ⁊ helia: Jccirco aũt diuine, puidẽtie ſecretũ pmiſit vt pꝰ ipſe haberet petrꝰ: quo erga peccãtes duꝛioꝛẽ ſentẽtiã, ꝓpi caſus ĩtuitu tparet. Petrꝰ enĩ oꝛbis terraꝝ doctoꝛ ⁊ magiſter peccauit: ⁊ veniã ipetrauit: vt hec idulgentie noꝛma ⁊ regula iudicãtibꝰ ꝓberet. Jccirco enim nõ angelis arbitroꝛ cõmiſſam ſacerdotij ptãtem: ne cum ipſi minime peccarẽt: in peccatoꝛibus ſine miſericoꝛdia vindicarent. Nõ paſſibilis ſupꝛa hoĩes oꝛdinaſ vt oũ ipſe in aliis ſuas recolit paſſiones: mitẽ apud eos ſe ꝓbeat ⁊ benignũ. ¶ THEO. Quidã tñ in anẽ quãdã gr̃am appꝛopantes petro dicũt q̃ ideo negauit petrꝰ quoniã volebat ſemp eẽ cũ chriſto: ⁊ ſeq̃ otinne. Nouit enĩ q̃ ſi fateꝛeſ ſe eẽ de chriſti diſcipulis: diuideꝛeſ ab eo: ⁊ nõ haberet vltra ſpaciuz ſequẽdi videndiq; dilectũ. vñ ſimilabat ſe officiũ gerẽ miniſtroꝛ: ne vultꝰ meſtitia cognitꝰ excluderet. vñ ſequiſ: Stabãt aũt ſerui ⁊ miniſtri ad pꝛunas: quia frigꝰ erat: ⁊ calefaciebãt ſe. Erat aũt ⁊ petrꝰ ſtans cũ eis ⁊ calefaciẽs ſe. ¶ AVG. Nõ hyems erat ⁊ tñ frigus erat q̃le ſolet etiam eq̃noctio verno accidere.

¶ GREO. ij. moꝛal. Jã autẽ intꝰ a charitatis caloꝛe petrꝰ toꝛpuerat ⁊ ad amoꝛẽ pñtis vite q̃ſi ad pſecutoꝛũ pꝛunas infirmitate eſtuante recalebat.

Põtifex ergo ĩterrogauit ieſũ de diſcipulꝭ ſuis ⁊ de doctrina eiꝰ. Rñdit ei ieſus: Ego palã locutꝰ ſũ mundo. Ego ſemp docui in ſynagoga ⁊ in tẽplo quo oẽs iudei ꝯueniũt: ⁊ in occulto locutꝰ ſũ nihil. Quid me interrogas? Interroga eos q audieꝛt quid locutus ſim ipis: ecce hi ſciunt que dixerim ego.

¶ CHRY. Quia chriſto nullũ crimẽ inferre poterãt de diſcipulis ĩterrogabãt. vñ oꝛ: Pontifex q̃ interrogabat ieſũ de diſcipulis ſuis. foꝛtaſſis vbi erãt: vl̃ cuius gr̃a eos collegit. hoc aũt dicebat q̃ſi ſeditioſuz ⁊ nouaꝝ rex factoꝛẽ eũ redarguere volens: q̃ſi nullo alio attẽdente ei q̃ eiꝰ diſcipulis. ¶ THEO. Explorat inſup de doctrina. vñ ſeq̃: Et de doctrina eiꝰ. cuiuſmodi. ſ. foꝛet vtꝝ a lege diſcrepãs ⁊ aduerſa moy ſi: vt exinde occaſione cõcepta vt dei emulũ perdat.

¶ ALCVI. Nõ enĩ cognoſcẽde vitatis amoꝛe interrogat: ſed vt cãm ĩueniret qua eũ accuſare potuiſſet ⁊ tradere romano pñſidi ad dãnanduz. Sed dñs itapauit rñſionẽ: vt nec vitatẽ taceret nec ſe defẽdẽ videret. Seq̃ſ enĩ: Rñdit ei ieſus: Ego palã locutꝰ ſũ mũdo. ego ſemp docui in ſynagoga ⁊ i templo quo

oēs iudei cōuenerūt: ⁊ in occulto locut⁹ sum nihil.

AVG. Nō ꝓtereūda nascit hic questio. si enī ipsis discipulis nō loquebat palā: sed horā ꝓmittebat qñ palā fuerat locuturꝰ: quo palā locut⁹ est mūdo. Unde ipsis discipulis suis multo manifestius loqbat qñ cū eis erat remot⁹ a turbis. tūc. n. ⁊ pabolas apiebat: quas clausas ꝓferebat ad alios. Sed itelligēdū est ita eū dixisse palā locut⁹ sū mūdo: ac si dixisset Multi me audierūt. ⁊ rursus nō erat palā: qz nō intelligebāt: ⁊ qz seorsum discipulis loqbat: non in occulto vtiqz loqbat. Quis nāqz in occulto loqt̄ q̄ coram tot hoīb⁹ loquit̄: ꝓsertī ꝫ hoc loqt̄ paucis: qō ꝓ eos velit inotescē multis. THEO. Reminiscitur aūt h̄ ꝓphetie q̄ dicit: Nō in occulto locut⁹ sum: nec in occulto terre tenebroso. CHRY. Uel locut⁹ est q̄dē in occulto: sed nō vt hi estimabāt trepidās ⁊ sedītionē faciēs: ꝫ vbi multoꝝ auditione supiora erāt q̄ dicebant. volēs aūt ex supabūdātia fidedignū cō stituere suū testimoniū subdit: Quid me iterro. Inē. eos q̄ audi. q̄d lo. sū ipsis: Ecce hi sciūt q̄ dixerī ego. q. d. Tu me de meis interrogas: iterroga inimicos meos q̄ insidiant mihi. sicut autē hec vba cōfident ꝫ in eoꝝ que dicta erāt veritate. Hec est enī vītatis in altercabilis demōstratio: cū inimicos q̄s inuocat testes. AVG. Ipsa enī q̄ audierāt ⁊ nō itellexerant talia erāt vt nō possent inde ac veraciter criminari. Et quotiēscūqz iterrogādo tētarunt vt inuenirēt vñ accusarēt eū: sic eis rñdit: vt oēs eoꝝ retunderentur dol⁹: ⁊ calūnie eoꝝ frustrarent.

Hec aūt cū dixisset: un⁹ assistēs ministroꝝ dedit alapā iesu dicens: Sic rñdes pōtifici? Rñdit ei iesus: Si male locut⁹ sū: testimoniū phibe de malo: si aūt bñ: qd me cedis? Et misit eum annas ligatū ad caypbaz pontificem.

THEO. Cū iesus astātiū iterpellasset testimoniū volēs se minister excusare q⁹ non eēt de his q̄ admirabant iesum ꝓcussit eū. vñ dr: Hec aūt cum dixisset vn⁹ assistēs ministroꝝ dedit alapā iesu dicens: sic rñdes pōtifici? AVG. de cō. euā. Dic sane ostēdit q⁹ annas pōtifex erat: nōdū enī erat missus ad caypbā cū hoc diceret: Et hos duos annā ⁊ caypham pōtifices cōmemorat etiam lucas in initio euāgelij sui. ALCVI. Dic implet̄ ꝓphetia: Dedi maxillā meaz ꝓcutientib⁹: sed iesus inuste ꝓcussus māsuete respōdit. vñ sequit̄: Rñdit ei iesus: Si male locut⁹ sum testimoniuz phibe de malo: si aūt bñ q̄d me cedis. THEO. q. d. Si habes ex his q̄ nūc a me plata sunt repbendē: ostēde q⁹ male dixerim: qō si nequis q̄d furis? vel etiā sic: Si ꝓperā docui cū in synagogis docebā: certifica ꝓncipē sacerdotū. q⁹ si recte docui: ita vt etiā vos ministri miraremini: quid me nūc cedis: quē ꝓus admirabaris. AVG. Quid ista responsione veri⁹? māsueti⁹? iustius. Qui enī accepit alapam nūq̄d vellet eū q̄ ꝓcussit aut celesti igne cōsumi: aut terra debiscēte sorberi: aut coꝝreptū demonio voluta ri: aut ēt alia huiusmōi q̄libet pena vl ēt grauiori puniri? q̄d hoc ꝓ potētiā iubere nō potuisset: ꝓ quē fact⁹ est mūdus? nisi patiētiā nos docere maluisset: q̄ vincit mund⁹. Hic dicet aliq̄s: cur nō fecit qō ipse ꝓcepit: ꝓcutienti. s. nō sic rñdere: sed maxillam debuit alterā ꝓbere. Quid q⁹ ⁊ māsuete rñdit: ⁊ non solum maxillā alterā iterū percussuro: sed totum coꝝp⁹ fugendū ꝓparauit in ligno? ⁊ hic potius demōstrauit sua illa ꝓcepta patientie nō ostentatione coꝝporis: sed cordis ꝓparatione fienda. Fieri enī potest vt alteram maxillam visibiliter homo ꝓbeat iratus quāto ergo melius ⁊ respōdet vera placatus: ⁊ ad perferenda grauiora tranquillo animo fit parat⁹. CHRY. Quid igit̄ consequens erat: nisi aut redarguere aut acceptare quod dictum est? sed hoc nō fit ea enim que fiebant non erant iudicium: sed seditio ⁊ tyrannis. Non inuenientes aūt quid plus facerēt: mittunt eum ligatum ad caypham. vnde sequitur: Et misit eum annas ligatum ad caypham pontificē THEOPHI. Suspicantes hunc cum astutior esset excogitare aliquid posse aduersū iesum dignuz morte. AVGVSTI. Ad illū autem sicut matthe⁹ us dicit: Ab initio ducebatur quoniam ipse erat illi⁹ anni ꝓnceps sacerdotum. Alternis quippe intelligendi iunt solere annis agere pontificatum: ⁊ credenduz ē fm voluntatem cayphe id esse factum: vt iesum primo ad annam ducerent: vel etiam domos eoꝝ ita fuisse positas: vt non deberet annas a trāseuntibus preteriri. BEDA: Quod aūt dicit Ligatum: non sic intelligendū q⁹ tunc tū fuerit ligat⁹ sed tunc ligatus est cū est captus: itaqz ligatum ad caypham misit: sicut sibi fuerat presentat⁹. siue fieri potuit vt ad horam soluerent⁹ quaten⁹ discuteret: p⁹ hoc discussus iterꝝ ligaret: ⁊ sic ad caypbā mittēt

Erat aūt simon petr⁹ stās ⁊ calefaciēs se. Dixer̄t ergo ei: Numqd ⁊ tu ex discipulis ei⁹ es. Negauit ille ⁊ dixit: Nō sū. Dicit ei un⁹ ex suis pōtificis cognat⁹ ei⁹ cui⁹ abscidit petrus auriculā. Nōne ego te uidi in horto cū illo. Iterꝝ ergo negauit petrus: ⁊ statim gallus cantauit.

AVGVSTI. Cum dixisset euangelista q⁹ iesum ligatum miserat annas ad caypham: reuersus est ad locū narrationis: vbi reliquerat petrum: vt explicaret quod in domo anne de trina ei⁹ negatione cōtigerat. vnde dicitur: Erat autem simon petrus stās ⁊ calefaciens se. Dic recapitulat quod ante iam dixerat. CHRY. Uel multo stupore detinebatur: qui feruidus erat: vt deducto iesu decetero non moueretur. Sed hoc fit vt discas: quanta nature sit imbecillitas: cum deus hominem dereliquerit: ⁊ interrogatus rursus etiam negat. vnde sequitur: Dixerunt ergo ei: Numquid ⁊ tu ex discipulis eius es? Negauit ille: ⁊ dixit: Non sum. AVGVSTI. de concordā. euange. Hoc loco inuenim⁹ non ante ianuam sed ad focum stantē: secundo negasse petruz quod fieri non posset: nisi iā redisset postea q̄ foras exierat vt matthe⁹ dicit. neqz enī iam exierat: ⁊ foris vidit eū altera ancilla: sed cū exire eū vidit. i. cum surgeret ⁊ exiret: animaduertit eū: ⁊ dixit his q̄ erāt

ubi.i.q̄ simul erāt ad ignē intus in atrio. Et hic cū ie/su nazareno erat. Ille aūt q̄ foras exierat hoc audi/to rediens iuranit illis cōtra nitētib⁹ qz nō noui ho/minē. deinde in eo q⁹ iohannes hic ait: Dixerūt Nū quid z tu ex discipulis eius es: qō redeūti z stanti dictū intelligim⁹. Hoc quoq; ꝛfirmatur: nō illam tm̄ alterā ancillā quam cōmemorat: in hac secūda negatione matthe⁹ z marc⁹: sed z alium quendam cōmemorat lucas cū petro illud egisse. vnde iohan/nes dicit: Dixerunt ergo ei. Johannes aūt secut⁹ de tertia petri negatiōe ita explicat: Dicit vn⁹ ex seruis pontificis: cognatus eius cui⁹ abscidit petr⁹ auricu/lā: Nonne ego vidi te in horto cū illo: Qō matthe⁹ z marc⁹ non singulari sed plurali numero enūciāt eos q̄ cū petro agebant: cū lucas vnū dicat: Johan/nes quoq; vnū eū cognatū ejus cui⁹ abscidit petr⁹ auriculā: facile ē intelligere aut pluralem numez p singulari vsitata locutione vsurpasse. Matthe⁹ z marcus: aut q⁹ vnus maxime tanq̄ sciens z q̄ eum vi/derat affirmabat. ceteri aūt secuti ei⁹ fidē petrum si/mul vrgebant. CHRY. Sed neq; hoz⁹ in memo/riā eū reduxit eoz q̄ ibi dicta sūt: neq; mlta dilectio quā illic p verba multa oñdit. vñ sequit: Iterū g̃ ne/gauit petrus z statim gall⁹ cantauit. AVG. Ecce medici cōpleta ē ꝑdictio: egroti diūcta ꝑsuptio. non enī factū ē qō ille dixerat: Animā meā p te ponā. ſz factū ē qō ille ꝑdixerat: Ter me negabis. CHRY. Euāgeliste vō cōcorditer negationē petri scripsert: nō discipulum accusantes: sed nos erudire volētes quātū malū sit: nō deo totū decedere: sed in semetip/so ꝛfidere. BEDA: Mystice aūt p primam petri negationē illi designant: qui ante passionē ipsi⁹ ne/gauerūt eum eē deū: per secūdā vō illi q̄ post resur/rectionē ei⁹ in diuinitatē pariter z humanitatē offē/derūt. Itē p primū galli cantū ipsius designat capi/tis resurrectio: per secūdum illa que in fine celebra/bitur totius corporis. Per primā aūt ancillā que pe/trum negare coegit designatur cupiditas: per secun/dam carnalis delectatio: p vnum seu plures seruos demones qui suadent christū negare.

¶ Adducunt ergo iesum ad cayphā in prætoriū. Erat aūt mane. Et ipi non introierūt in ꝓtoriū ut nō cōta/minarēt: sed ut māducarēt pascha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras: z dixit quam accusationē affertis ad/uersus hoiem hūc? Rñderunt z di/xerūt ei: Si nō esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum. Dicit ergo eis pilat⁹: Accipite ergo eum/ uos: z ſm legē uestrā iudicate eum. Dixerūt ergo ei iudei: Nobis non licet interficere quēq̄m. Ut sermo ie/su implerēt quem dixit: significans qua morte esset moriturus.

AVG. Redit euāgelista ad locū narrationis, siue vbi eam reliquerat vt explicaret petri negationem. vnde dicit: Adducūt ergo iesū ad cayphā in ꝓtoriū Ad cayphā quippe ab anna collega z socero ei⁹ di/xerat missum: sed si ad cayphan: cur ad prætoriuz? qō nil aliud vult intelligi q̄m vbi ꝑses pilatus habi/tauit. BEDA: Prætoriū enī dr̄ sedes ꝓtoris. Pre/tores vō dicūt ꝑfecti siue ꝑceptores: eo q⁹ ciuibus ꝑcepta donēt. AVG. Aut igitur aliqua vrgēte cā de domo anne: quo ad audiēdum ambo conuenerāt Cayphas prætexerat ad ꝓtoriū ꝑsidis z socero suo ie/sū reliq̄rat audiēdū: aut in domo cayphe ꝓtoriū pi/latus accepat: z tanta dom⁹ erat vt seorsū habitan/tem: dñm suū seorsū iudicē ferret. AVG. de con. euan. Tamē ad ipsum cayphā ab initio ducebat ad quē in extremo ꝓduct⁹ ē. sed qz iā tanq̄m cōuictū rē/ adducebāt: cayphe aūt iā antea visū fuerat vt iesus morerēt: nulla mora interposita ē q̄n occidend⁹ pi/lato traderet. Seq̄t: Erat aūt mane. CHRY. An/teq̄m gall⁹ cantaret ad cayphan ducit: mane vō ad pilatū: per que demonstrat euāgelista: qm̄ p totum intermediū noctis: a caypha interrogat⁹ in nullo re/ darguit: z iccirco misit eū pilato: sed illa alijs omit/tens enarranda: ipse q̄suit qō deinceps est. Seq̄tur enī: Et ipsi non introierūt in ꝓtoriū. AVG. Hoc ē in eā ꝓtē dom⁹ quā pilatus tenebat in ipsa erat do/mus cayphe. Cur aūt nō introierūt exponit subdēs Ut nō cōtaminarēt ſz māducarēt pascha. CHRY. Qm̄ tunc iudei faciebāt pascha: ipse vō ante vnam diē tradidit pascha reseruās suā occisiōz sexte ferie q̄m vetus pascha fiebat: vel pascha dicit totuz festū. AVG. Dies enī agere ceperāt azimoz: quib⁹ die/bus cōtaminatio illis erat: in alienigene habitacu/lum intrarēt. ALCVI. Pascha enī ꝓprie dicebat dies illa qua agn⁹ ad vesperā quartadecima luna occidebat. Septē vō dies sequētes dies azimoz⁹ di/cebant: in q̄b⁹ nihil fermētatū in domib⁹ eoz debu/it inueniri. sed tū dies paschalis inuenit inter dies azimoz: vt apud matthēū. Prima aūt die azimoruz accesserūt discipuli ad iesū dicētes: Ubi vis parem⁹ tibi comedere pascha? Pascha etiā dies azimorum inueniūt notati sicut hic: Ut manducarēt pascha. pascha enī nō īmolationez agni hic notat q̄ fiebat q̄rtadecima luna ad vesperā: sed magnā solēnitatē que. xv. luna celebrabat post agni īmolatiōz. quar/tadecima enī luna dñs sicut z alij iudei pascha cele/brauit. quintadecima luna q̄n magna solēnitas ce/lebrat ē crucifix⁹: quartadecima vō luna cepit esse īmolatio exquo capt⁹ ē in horto. AVG. O impia cecitas alienigene iudicis ꝓtorio ꝛtamiari timebāt: z fratris innocentis sanguinē nō timebāt. Nā q⁹ eti/am dñs erat z vite dator qui occidebat: nō eoz cō/scientie sed nescientie deputet. THEO. Ez pilat⁹ vtcūq; ꝓcedēs mitius ipse idē egredit. vñ seq̄t: Exi/uit g̃ pilat⁹ ad eos foras. Hec aūt erat ꝛsuetudo iu/deoz: vt quē moztis reū iudicarent: vinctū ꝑsidi tra/derēt: vt dū ꝑses vinctū cerneret: intelligeret moz/ti addictū. CHRY. Ez videns eū ligatū z a tot ad/ductū: nō estimauit ꝟ argumentū eē inaltercabile accusatōis: ſz interrogat. vñ seq̄t: Et dixit eis: Quam accusa. affer. aduer. hominē hūc? Incōueniēs enim dic eē iudiciū eos rapuisse: supplicū aūt illi ꝺcedere.

Sed illi rēnuentes ex directo accusationē: ⁊ dicturis q̄busdā vtuntur. vñ sequitur: Ñnderūt ⁊ dixerūt: Si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eū.

AVG. Interrogentur atq; rñdeāt ab īmūdis spiritibus liberati: ceci videntes: mortui resurgētes: et q̄ō oīa supat: stulti sapiētes: vtq; fit malefactor iesus? sed ista dicebāt de q̄b⁹ p̄ pphetā iam ipse p̄dixerat: Retribuebant mihi mala p̄ bonis. AVG. de cō. euā. Sz videndū ē ne ō sit q̄ō lucas dicit certa in eo dicta cē crimina: Ceperunt aūt illū inquit accusare dicentes: Hūc inuenim⁹ subuertētē gētē nostrā: et p̄hibentē tributa dari cesari: ⁊ dicentē se christū regem eē. sed fm iohānē vident iudei noluisse dicere crimina: vt eor auctoritatē secut⁹ pilat⁹: q̄d ei obijcerēt desineret querē: sz ob h̄ tñ nocētē crederet q̄ sibi ab eis tradi meruisset. ergo intelligē debem⁹ et hoc dictū eē ⁊ illud q̄ō lucas cōmemorauit. Multa enī dicta ⁊ multa rīsa sūt. Unde ī narrationez suam quisq; posuit: q̄ō satis eē iudicauit. nā ⁊ ipse iohānes dicit quedā q̄ obiecta sūt que suis locis videbim⁹. Itaq; sequit: Dicit ḡ eis pila. Acci. eū vos ⁊ fm legē vr̄am iu. eū. THEO. q. d. Quīn ad votū iudiciū poscitis ⁊ supbit: ac si nihil vnq̄ pphanū egerit ac cipite vos ⁊ dānate. ego nāq; neq̄q̄ talis iudex efficiar. ALCVI. Vel h̄ dicit. q. d. vos q̄ legē habet: scitis q̄d lex de talib⁹ iudicet: fm q̄ō iustū eē scitis: ita facite. Sequit: Dixerūt ḡ iu. no. nō licet inīfi. quēq̄.

AVG. Sz nōne lex p̄cepit ne malefactorib⁹ p̄sertim seductorib⁹ adeo q̄lē istū putabāt parcāt? Sed intelligēdū ē eos dixisse nō sibi licē interficē quēq̄ ppter festi diei scitatē quē celebrare iā cepant. Ita ne oēm sensū nimia malicia p̄didistis: vt ideo vos a sanguine īnocētis impollutos eē credatis: q̄ eū fūdēdū alteri traditis? CHRY. Vel iō ipsi eū nō interfecerūt: q̄ multū de ptāte eor abscisū erat eis romanis reb⁹ subiacentib⁹. Vel aliter: q̄ dixerat eis: Scōm legē vr̄am interficite eū: volentes oīdere q̄ pctīs ei⁹ nō ē iudaicū dicūt: Nō licet nobis. Non enī fm legē nr̄am peccauit: sz crimē ei⁹ ē publicuz: q̄ se regē dixit: vel q̄ eū crucifigi cupiebāt: vt etiaz mō mortis eū diffamēt. non aūt licebat eis crucifigere. Sed q̄ō alio mō interficiebāt: mōstrat stephanus ab eis lapidat⁹. Et iō subdit: Ut sermo iesu impleret quē di. significās q̄ morte eēt moriturus: qm̄ fiudeis crucifigē nō licebat. aut dicit h̄ euāgelista: qm̄ nō ab eis solū: sz ⁊ a gentib⁹ debeat interfici.

AVG. Sic enī legim⁹ apud marcum vbi ait: Ecce ascēdim⁹ hierosolymā ⁊ filius hois tradet̄ p̄cipibus sacerdotū ⁊ scribis: ⁊ tradēt eū gētib⁹. Pilat⁹ autez romanus erat: eūq; ī iudeā romani p̄sidē miserāt. Ut ḡ iste fmo iesu īpleret. i. vt eū sibi traditū gētes interficerēt nolnerūt eū accipe dicētes: Nobis nō licet.

¶ Introiuit ergo iterū in p̄torium pilat⁹: ⁊ vocauit iesū. ⁊ dixit ei: Tu es rex iudeoruz? Ñndit iesus: A te meipso hoc dicis: an alij dixerunt tibi de me? Ñndit pilat⁹: Nūqd ego iude⁹ sū? Gens tua ⁊ pōtifices tui tradiderunt te mihi. Quid fecisti?

Ñndit iesus: Regnū meum nō ē de hoc mūdo. Si ex hoc mūdo eēt regnū meuz: ministri mei utiq; decertarent ut nō traderer iudeis. Nunc aūt regnū meuz nō ē hinc. Dixit ita q̄z ei pilat⁹: Ergo rex es tu? Ñndit iesus. Tu dicis: q̄z rex sū ego. Ego ī hoc nat⁹ sū: ⁊ ad hoc veni ī mūdū: ut testimoniū phibeā veritati. Omis q̄ ē ex veritate audit voce meā. Dic ei pilat⁹: Quid est veritas?

CHRY. Pilatus ab odio iudeor eripi volēs iudiciū nō p̄traxit in lōgū. vñ dē: Introiuit ḡ iter ī p̄to. pila. ⁊ vo. iesū. THEO. Seorsū: eo q̄ magnā habebat de eo suspitionē. Proponebat autē oīa erq̄site rimari: amoto strepitu iudeor. vñ sequit: Et dixit ei: Tu es rex iudeor? ALCVI. Nis vbis oñdit pilatus iudeos obiecisse h̄ crimīs vt diceret se cē regem iudeor. CHRY. Vel hoc pilat⁹ a multis audierat q̄z vo nihil illi hēbant dicere: vt nō multa fieret inuestigatio: q̄ō cōiter dicebaē hoc in mediuz ducere vult. Sequit: Et rñdit ie. A temetipso h̄ di. an alij ti. di. de me? THEO. Innuit ex hoc pilatū eē vecordez ac indiscrete iudicātē: ac si diceret: Si hoc ex teipso loq̄ris pande signa mee rebelliōis: at si ab aliis p̄cepisti: inq̄sitionē fac ordinariā. AVG. Sciebat vtiq; dñs ⁊ q̄ō ipse interrogauit: ⁊ q̄ō ille rñsur⁹ fuit: sz tñ dici voluit: nō vt ipse sciret: sz vt discribere⁊ q̄ō voluit vt sciret. CHRY. Non ḡ ignorās interrogat: sed ab ipso accusari iudeos volēs. vñ sequit: Ñndit pilatus: Nūqd ego iudeus sū? AVG. Abstulit a se suspitionē qua posset putari a semetipso dixisse: id se a iudeis audisse demōstrāt. vnde subdit: Gens tua ⁊ pontifices tui tradiderunt te mihi. Deinde dicendo: Quid fecisti? satis ostēdit illud ei p̄to crimine obiectū: tāq; diceret: Si te regē negas: q̄d fecisti vt traderis mihi? quasi miz nō esset: si punīēdus iudici traderet⁊ q̄ se diceret regē. CHRY. Reducit ātpilatū nō valde malū existentē: ⁊ vult oñdere q̄ nō est hō nud⁹: sed deus ⁊ dei filius: ⁊ q̄ō formidauerat pilat⁹ dissoluit tyrānidis suspitionē. vñ sequit: Ñndit iesus: Regnū meū nō est ō hoc mūdo. AVG. Hoc est q̄ō bon⁹ magister scire nos voluit: sz p̄ius nobis demōstranda fuerat vana hoīm de regno ei⁹ opinio: sive gentiū sive iudeor: a q̄bus id pilat⁹ audierat: quasi p̄pterea fuisset morte plectēd⁹ q̄ illici tū affectauerit regnū. vel qm̄ solēt regnaturi inutile regnāti: ⁊ videliz cauendū erat: ne hui⁹ regnum sive romanis sive iudeis esset aduersū. Q̄ō si interrogante pilato continue rñdisset: non etiā iudeis: sz solis gentibus hoc de se opinantibus respōdisse videretur. Sed post responsionem pilati: iam iudeis ⁊ gentibus opportun⁹ aptiusq; respōdit: quasi. o. Audite iudei ⁊ gentes: non impedio dominationē vestram in hoc mundo. Quid vultis ampli⁹? Veni te credēdo ad regnū q̄ō nō ē de hoc mūdo. Quid ē enim eius regnum? nisi credentes in eū q̄bus dicit:

de hoc mũdo nõ estis q̃uis eos eẽ vellet in mũdo vnde t hoc nõ ait: Regnũ meũ nõ ẽ in hoc mundo: sed Nõ ẽ de hoc mũdo. De mũdo enĩ ẽ quicq̃d hoĩ bus a deo quidẽ creatũ: ſz ex adã vitiata ſtirpe gene ratũ est. factũ est aũt regnũ nõ iã de mũdo: quicq̃d inde ĩ chriſto regeneratũ ẽ. Sic enĩ nos deus eruit de pt̃ate tenebraꝝ t trãſtulit in regnũ filij charitat ſue. CHRY. Uel hoc dicit: qm̃ non tenet regnum vt hic reges terreni tenẽt: ſz qm̃ deſup habet p̃cipa tũ qui nõ ẽ hũanꝰ: ſed mlto maioꝝ t clarioꝝ. vñ sub dit: Si ex hoc mundo eſſet regnũ meũ miniſtri mei vtiq̃ decertarent: vt non traderer iudeis. Oñdit hic regni eiꝰ qõ apud nos ẽ imbecillitatẽ: qm̃ a miniſtr habet fortitudinẽ. ſupius vo regnũ ſufficiẽs ẽ ſibiipi nullo indigẽs. Si igit̃ maius ẽ illud regnũ: volẽs ca ptus ẽ ſeipſũ tradẽs. AVG. Cũ aũt ꝓbaſſet regnũ ſuũ nõ eſſe de hoc mũdo ſubdit: Nũc aũt regnũ meum non ẽ hinc. nõ dicit: Non ẽ hic. hic enĩ ẽ regnuz eius vſq̃ ad finẽ ſeculi: habẽs intra ſe cõmixta zizania vſq̃ ad meſſem: ſed tũ nõ ẽ hinc: qz pegrinat̃ in mũdo. THEO. Uel iõ nõ dicit Non ẽ hic: ſz Nõ eſt hinc. nam regnat in mũdo t vtit̃ eiꝰ ꝓuiſione: et iurta votũ cũcta diſponit. Nõ ẽ aũt ab infimis conſtitutũ regnũ eiꝰ: ſed celitꝰ t ante ſecula. CHRY. Dinc aũt heretici accipiẽtes occaſionẽ: alienũ eũ eẽ a mũdi conditione dicũt. Sz cũ dicit: Regnũ meum nõ eſt hinc: nõ ꝓuat mũdũ a ſua ꝓuidentia t ꝓlatione: ſz oñdit regnũ ſuũ nõ eſſe humanũ neq̃ corruptibile. Seq̃tur: Dicit itaq̃ ei pilatꝰ: Ergo rex es tu: Rñdit ieſus: Tu dicis: qz rex ſum ego. AVG. Nõ quia regẽ ſe timuit ꝓfiteri: ſed ita dictũ ẽ: vt neq̃ regem ſe neget: neq̃ regẽ ſe talẽ eẽ fateat̃: cuiꝰ regnuz putet̃ eẽ de hoc mudo. Dictũ est enĩ: Tu dicis. ac ſi diceret: Carnalis carnaliter dicis. Deinde ſubiũgit: Ego in hoc natꝰ ſũ: t ad hoc veni in mũdũ: t teſti. ꝓbi. veritati. Nõ ẽ ꝓducenda huiꝰ ꝓnois ſyllaba qõ ait: In hoc natꝰ ſũ: tanq̃ dixerit In hoc renatꝰ ſum: ſed cꝛrripiẽda tanq̃ dixerit: Ad hoc natꝰ ſũ. ſicut t ait: Ad hoc veni in mũdũ. vnde manifeſtũ ẽ eum tẽꝓoralẽ natiuitatẽ ſuã hic cõmemoraſſe: qua incarnatꝰ venit in mundũ: nõ illã ſine initio qua deꝰ erat.

THEO. Uel aliter: Queſito ꝓ pilatũ ſi oĩs eẽt rex Ego inq̃t in hoc natꝰ ſũ. i. ad hoc qz rex ſũ. hoc enĩ ipſo q̃ a rege ꝓductꝰ ſum: me quoq̃ teſtoꝝ foꝛe regem.

CHRY. Si igit̃ rex natꝰ ẽ: nihil niſi accipiens habz Ad hoc inquit veni: vt teſtimoniũ ꝓhibeã veritati: hoc est vt hocipſũ ſuadeã oĩbꝰ. Et notãdũ ẽ q̃ ſuã humilitatẽ oñdit: dũ dicentibꝰ Qm̃ malefactoꝝ ẽ: ferebat ſilens. qm̃ vo interrogatꝰ ẽ de regno: tũc locutꝰ ẽ ad pilatũ: erudiẽs eũ t reducens ad altioꝝa: t oñdit ſe nihil verſutũ opatũ eſſe ꝓ hoc qõ dicit: Ut teſtimoniũ ꝓhibeã veritati. AGV. Cũ aũt chriſtꝰ teſtimoniũ ꝓhibet veritati: teſtimoniũ ꝓhibet ſibi. eius q̃ppe eſt voꝛ: Ego ſũ veritas. Sed qz nõ oĩm est fides: addũgit atq̃ ait: Qis q̃ est ex veritate: audit vocẽ meã. Audit vtiq̃ interioꝛibꝰ auribꝰ. i. obedit mee voci: ac ſi diceret: Credit mihi. Qõ vo ait: Qiſ q̃ ẽ ex veritate gratiã cõmendauit: qua ſm ꝓpoſitũ vocat. Nam ſi naturã cogitemꝰ in qua creati ſumꝰ: cꝛ oẽs veritas creauerit: quis nõ est ex veritate: ſz nõ oẽs ſũt: q̃bus vt obediãt veritati ex ipſa veritate ꝓſtat̃. Si enĩ dixiſſet: Qis qui audit vocẽ meã ex veritate est: iõ dictꝰ ex veritate putaret̃: quia obtẽperat veritati. Nõ aũt hoc dic̃: ſed ait: Qis qui est ex veritate audit vocem meã. Audit vtiq̃ ac ꝓ hoc non ideo ẽ ex veritate: qz eius audit vocẽ: ſed iõ audit: qz ex veritate ẽ: qz hꝫ illi donũ ex veritate collatũ est. CHRY. Dec aũt dicens: attrahit t ſuadet f: eri eoꝝ que dicũtur audito rẽ. ita deniq̃ t eũ cepit his breuibꝰ verbis vt quereret: Quid ẽ veritas: ſeq̃tur enĩ: Dixit ei pilatꝰ: Quid est veritas? THEO. Nã fere ab hoĩbꝰ euanuerũt: t a cunctis erat incognita dum eſſent increduli.

Et cũ hoc dixiſſet iterũ exiuit ad iudeos: t dicit eis: Ego nullaz inuenio in eo cauſaz. Est aũt ꝓſuetudo uobis ut unũ dimittã uob i paſcha Vultis ergo dimittam uobis regez iudeoꝛum? Clamauerunt rurſum omnes dicentes: Nõ hunc ſed barrabam. Erat aũt barrabas latro.

AVG. Cũ dixiſſet pilatꝰ: Quid ẽ veritas: credo in mentẽ illi veniſſe ꝛtinuo ꝓſuetudinem iudeoꝝ q̃ ſolet eis dimitti vnꝰ in paſcha: t ideo non expectauit vt rñderet ei ieſus: ne moza fieret cũ recoluiſſet morem quo poſſet eis in paſcha dimitti: qõ eum valde voluiſſe manifeſtũ est. vñ dicit: Et cũ hoc dixiſſet: iterũ exiuit ad iudeos. CHRY. Sciebat enim q̃dẽ q̃ hec indigebat tpe interrogatio. oportebat aũt eum eripe ab impetu iudeoꝝ: iccirco t exiuit. ALCVI. Uel nõ expectabat audire rñſũ: qz forte indignꝰ fuit audire. Seq̃tur: Et dixit eis: Ego nullã in eo inuenio cãm. CHRY. Non dixit: qz peccauit t dignꝰ est morte: donate eum feſto: ſed ꝓmũ eũ excuſans tũc rogat ex abundanti: vt ſi nollẽt eũ vt ĩnocentez dimittere: ſaltẽ obnoxiũ donarẽt tpi. Jdeoq̃ induxit: Est aũt cõſuetudo vobis: vt vnũ dimittã vobis i paſcha. BEDA: Dec cõſuetudo nõ erat legis p̃ceptũ: ſed ex antiqua patrũ traditõe deſcẽdit: vt ob recordationẽ liberationis ex egypto vnũ etiam in die paſche dimitterẽt vinctũ. Deinde exhortatiue dicit: Vultis g̃ dimittã vobis regẽ iudeoꝛum? AVG. Nuelli enĩ ex eiꝰ corde nõ potuit ieſũ regẽ iudeoꝛuz eſſe tanq̃ hoc ibi ſicut in titulo ipſa veritas fixit de qua q̃d eſſet interrogauit. THEO. Pulchre autẽ pilatꝰ rñdet ꝓ hoc q̃ in nullo ieſus errauerit: ſed fruſtra inquietat̃ ab eis velut regnũ deſideraſ. Nõ eũ enĩ q̃ſe regẽ aſſereret: ac emulũ romane ptãtis romanoꝝ vicarius abſoluiſſet. Quãobrẽ in hoc qõ dixit: Regẽ iudeoꝛũ abſolutã: ꝓꝛſus innoxiuz ieſum ꝓdit illuditq̃ iudeos. q. d. quẽ vos criminamini vt regẽ: ſe putantẽ hũc ego abſolui iubeo quaſi nõ exiſtentẽ. AVG. Sed hoc audito clamauerunt. vnde ſeq̃tur: Clamauerũt oẽs rurſũ dicentes: Non hũc ſz barrabã. Erat ãt barrabas latro. Non reꝓhẽdimus o iudei q̃ ꝓ paſcha liberaſtis nocentem ſed occidiſtis innocentem: quod tamẽ niſi fieret verum paſcha non fieret. BED. Quia ergo reliquerũt ſalutatoꝛẽ t petierũt latronẽ: vſq̃ hodie diabolꝰ ſua latrocinia exercet in ipſos. ALCVI. Barrabas aũt interꝓtat̃: Iſte filius magiſtri eoꝝ. i. diabolus

qui huic latroni i suo scelere: iudeis in sua perfidia magister fuit.

CA.XIX.

Tunc ergo apprehēdit pilat⁹ ieſum: ⁊ flagellauit. Et mili tes plectentes coronam de ſpinis impoſuerunt i capite eius: ⁊ veſte purpurea circūdederunt eum. Et veniebāt ad eū ⁊ dicebant. Aue rex iudeorum. ⁊ dabant ei alapas. Exiuit iterum pilatus foras: ⁊ di cit eis: Ecce adduco uobis eum fo ras ut cognoſcatis quia nullam in uenio in eo cauſam. Exiuit ergo ieſ⁹ portās ſpineam coronam: ⁊ purpu reum veſtimētū. ⁊ dicit eis: Ecce hō.

AVG. Cū iudei clamaſſent non ieſū ſibi dimitti a pilato velle ꝓpter paſcha: ſed barrabam latronē. ſubdit: Tūc g̃ apprehēdit pi.ie. ⁊ flagellauit. Hoc pilat⁹ nō ob aliud feciſſe credēd⁹ eſt: niſi vt ei⁹ iniurijs iudei ſatiati ſufficere ſibi eſtimarēt: ⁊ vſq; ad ei⁹ mortem ſeuire deſiſterēt. Ad hō ꝑtinet q̃ idē ꝑſes etiā coho⁊ tē ſuā pmiſit facere q̃ ſequūt aut fortaſſis ⁊ iuſſit. di xit enī q̃d deide fecerint milites: pilatū tñ id iuſſiſſe nō dixit. Seqt enī: Et mili. plec. coro. de ſpi. impo. ca. ei⁹: ⁊ veſte pur. cir. eū: ⁊ ve. ad eū ⁊ di. Aue rex iu. ⁊ da. ei alapas. CHRY. Quia enī pilat⁹ dixit eum regē iudeorū ſchema ei ꝺtumelie de reliquo impo nūt. BEDA: Nam ꝓ diademate ſpineā illi impo ſuerūt coronā: ⁊ ꝓ purpureo veſtimento quo reges veteres vtebāt: veſtē purpureā ei circūdāt: vbi non debet videri cōtrariū: q̃ō matthe⁹ dicit circūdediſſe chlamydē coccineā: q; vt origenes refert: vni⁹ſ ma terie coccus ⁊ purpura. Coccule enim incidūt: ⁊ ex his gutte ſanguinis fluūt: ex quib⁹ vtriuſq; generis tingit veſtimentū. Et q̃uis hoc milites illudēdo fa cerēt: nobis tñ opabant myſteria. Nam ꝓ ſpineam coronā nr̄or⁹ deſignat pcōr ſuſceptio: q̃ ſic ſpinas terra noſtri corpis germinat. In veſtimēto purpu reo caro paſſiōib⁹ ſubiecta ſignificat. Purpura etiā veſtit cū triūphis ſcōr martyr⁹ gloriat. CHRY. Nō aūt iniūctio ꝓncipis erat q̃ō faciebāt: ſ; ad gra tiā iudaicā hoc faciebāt: q; neq; circa initiu⁹ ab illo iuſſi iuerūt nocte: ſed iudeis peciniar⁹ gratia gratifi cātes: oīa audebāt. tot aūt ⁊ talib⁹ factis ipſe ſtabat ſilens. Tu vō audiens hec i mēte habe ꝺtinue: ⁊ re gem orbis terrarū ⁊ angelor⁹ dñm vidēs ꝺtumeliā patiētē: ⁊ oīa ferentē ſilentio imitare. AVG. Sic enī implebāt q̃ de ſe dixerat chriſt⁹. ſic martyres in formabāt ad oīa q̃ pſecutores libuit facē pferēda. ſic regnū q̃ō de hō mūdo nō erat: ſuprbū mūdū non atrocitate pugnādi ſ; patiendi hūilitate vincebat.

CHRY. Ut aūt ꝺuitū q̃ō a militib⁹ factū erat: i eū vidētes reſpirēt a paſſiōe coronatū ieſū addurit ad eos. vñ ſeqt: Exiuit iter⁹ pi. fo. ⁊ di. eis: Ecce adduco vo. eū fo. vt cog. q; nullā i eo cām inuenio. AVG. Hinc apparet nō ignorāte pilato hec a militib⁹ fa cta: ſiue iuſſerit ea ſiue pmiſerit illa. ſ. cā quaz ſupra dixim⁹: vt hec ei⁹ iudibria inimici libētiſſime viderēt ⁊ vlteri⁹ ſanguinē nō ſitirēt. vñ ſeqt: Exiuit g̃ ie. por. ſpi. co. ⁊ pur. ve. Nō clar⁹ iperio: ſz plen⁹ obprobrio Seqt: Et dicit eis: Ecce hō. q. d. i fregi iuidetis iā par cite: q; abiectū videt feruet ig̃minia: frigeſcat inidia

Cū ergo uidiſſent eū pontifices ⁊ miniſtri clamabāt dicētes: Crucifige crucifige eū. Dicit eis pilat⁹: Accipite eū uos ⁊ crucifigite eum. Ego nō inuenio in eo cauſā. Rñderunt ei iudei: Nos legē hēm⁹: ⁊ ſm legē d; mori: q; filiū dei ſe fecit. Cū ergo audiſſet pilatus hunc ſmonem magis timuit.

AVG. Iudeor⁹ inidia ꝓ chriſti ignominia nō fri geſcit: inardeſcit pot⁹ ⁊ increſcit. vñ dr̄: Cū g̃ vidiſſ. eū pon. ⁊ mi. cla. di. crucifi. cru. eū. CHRY. Videt g̃ pilat⁹ oīa inaniter fieri. vñ ſeqtur: Dicit eis pi. acci. eū vos ⁊ crucifigite. Execrātis ē hō vbū ad rē nō cō ceſſam eos impellātis. Ipſi enī ducebāt eū: vt cum ꝑſidis iudicio hō fieret. Cōtingit aūt ꝺriū: indicio ꝑſi dis eū magis abſolui. vñ ſeqt: Ego enī nō inuenio in in eo cām. Cōtinue enī eū ab accuſatōib⁹ eruit. Vñ manifeſtū ē q̃n ⁊ poza ꝓpter illor⁹ cōceſſit inſaniaz ſed iudeos canes nil bozū inuerecūdiā cōuertit. nā ſeqt: Rñderūt iudei: Nos legē ha. ⁊ ſm le. d; mori: q; fi. dei ſe fecit. AVG. Ecce alia maio⁊ inidia. par ua q̃dez illa videbat velut affectate illicito auſu re gie ptātis: ⁊ tñ neutrū ſibi ieſus mēdaciter vſurpa uit: ſed vtrūq; verū ē. ⁊ vnigenit⁹ eſt dei fili⁹. ⁊ rex a deo ꝺſtitut⁹ ſup ſyon montē ſanctum ei⁹: ⁊ vtrūq; nūc demōſtraret: niſi quāto erat potētior: tāto mal let eſſe patiētior. CHRY. Adiuicē enī ipſis diſpu tantib⁹ filebat: implēs pr̄opheticū illud: q; nō ape ruit os ſuū in humilitate ſua iudiciū ei⁹ ſublatū eſt.

AVG. de con. euan. Hoc aūt pōt cōgruere ei q̃ō lucas cōmemorat: in accuſatiōe iudeor⁹ dictū: hunc inuenim⁹ ſubuertentē gentē noſtrā: vt adiūgat: q̃a filiū dei ſe fecit. CHRY. Deinde pilatus quidē ti met ab ipſis auditis: ⁊ formidauit: ne forte verū eēt q̃ō dicebat: ⁊ videret inique agere. vñ ſequit: Cuz ergo audiſſet pilatus hūc ſermonē magis timuit.

BEDA: Nō timuit q; legē audiuit: q; alienigena erat: ſz magl timuit ne filiū dei occideret. CHRY. Illi vō hoc dicentes non horruerūt: ſed interficiūt eum pr̄o quibus oportuerat adorare.

Et ingreſſus eſt prętoriū iterū: ⁊ dicit ad ieſum: Unde es tu? Ieſus autē reſponſū non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus: Mihi non loqueris? Neſcis q; poteſtatez habeo crucifi gere te: ⁊ poteſtatē habeo dimittere te? Reſpōdit ieſus: Nō haberes po teſtatē aduerſū me ullā: niſi tibi da

tum esset desup. Propterea q̄ me tradidit tibi: maiꝰ pctm̄ habz. Et ex inde querebat pilatꝰ dimittere eum.

CHRY. Pilatus timore cōcussus: rursus inquisitionē facit. vñ dr: Et ingressus ē ptoriū iterum: & dic ad iesū: Unde es tu? Nō ātm vltra interrogat. Quid fecisti? Sequitur: Jesus aūt rm̄ nō dedit ei. Qui enī audiuit qm̄ is hoc natꝰ sū: & ad b̄ veni: & qm̄ regnū meū nō est hinc: cū debuisset resistere & eripe eū: hoc quidez nō fecit: sed secutꝰ est iudaicū impetū. Propterea q̄ nihil ei rm̄dit: qm̄ inaniter oīa interrogabat. Sed et aliter opibꝰ testantibꝰ ei: volebat p sermones vincē & excusatiōes cōponere: oñdens qm̄ ad b̄ venit.

AVG. Hoc aūt silentiū dñi nr̄i iesu christi nō semel factū collatis oīm euangelistarū narratiōibꝰ reperit: & apud p̄cipē sacerdotū: & apud herodem: & apud ipsū pilatū: vt nō frustra de illo ꝓphetia ꝓcesserit: Sicut agn̄ coram tondēte sunt sine voce: sic non aperuit os suū: tūc vtiq̄ qm̄ interrogantibꝰ nō rm̄dit. q̄z uis enī q̄busdā interrogātibꝰ sepe rm̄dit: tm̄ ꝓpter illa ī q̄bꝰ noluit rm̄dere ad b̄ data ē de agno similitudo: vt in suo silentio nō reus ꝭ innocēs haberet. i. nō sicut male ibi oscitus q̄ de pctis ꝓuincebat suis: sed sicut māsuetꝰ q̄ p pctis īmolabat alienis.

CHRY. Quia igit̄ siluit: sequit̄: Dicit g̃ ei pila. Mi. non loneścis q: po.ha.cru.te: & po.ha.dimittē te? Uide q̄liter seipsū ꝺdēnauit. si enī in te totū posit̄ ē: cuiꝰ gratia nullā cām inueniēs nō absoluis? Quia igit̄ aduersus seipsū ꝓtulit: Rm̄dit iesus: Nō haberes pt̄atem aduersus me vllā: nisi datū esset tibi desup. oñdens qm̄ nō simplicit̄ & �sz alioꝝ ꝺsequētiā b̄ fit: ꝭ mystice ꝺsumat. Ne igit̄ hoc audiēs estimes eum ab oī erutū crimmie subdit: Propterea q̄ tradidit me tibi peccatū maiꝰ hz. Et nimiꝝ si datū erat: neq; hic neq; illi obnoxii sūt criminibꝰ inaniter dicis: Hoc enī datū est. i. ꝺcessū. ac si diceret: permisit hoc fieri: neq; nī ꝓpterea extra nequitiā sūt.

AVG. Ecce rm̄dit ꝓinde vbi nō rm̄deat: nō sicut reus siue dolosus: ꝭ sicut ouis silebat. vbi rm̄debat: sicut pastoꝝ docebat. Dicamus g̃ q̄ dixit: q̄ & p apl'm docuit: qz nō ē ptās nisi a deo. Et qz plus peccat q̄ ptāti innocētē occidendū timore tradit: q̄z ptās ipsa si eū timore alicuiꝰ maioris ptātis occidit. Talē q̄ppe deꝰ dederat illi ptātē: vt esset etiā sub cesaris ptāte. quapꝛopē inq̄t: Nō haberes aduersū me ptātē vllā. i. quātulamq; hēs: nisi hocipsū q̄quid est: tibi eēt datū desup: sed quia scio quātū sit: nō enī tātū ē vt tibi oīmodo libertum sit: ꝓpterea q̄ tradidit me tibi maiꝰ pctm̄ hz. Ille q̄p pe me tue ptāti tradidit inuidēdo: tu vo eandē ptātē in me exercituꝰ es metuēdo. nec timendo q̄dem p̄sertim innocentē hoiez hō dz occidere: sed id celādo facere multo maiꝰ malū ē q̄z timēdo. & iō nō ait: Qui me tibi tradidit: ipse hz pctm̄: tanq̄z ille non haberet: ꝭ ait Maiꝰ peccatū hz: vt etiā se habē inetlligeret.

THEO. Dicit aūt Qui tradidit me tibi. i. iudas vel etiā turba. Cū g̃ patens rm̄sū iesus ediderit: q: nisi ego memetipsum p̄berē & p̄ ꝺcederet: nō haberes ptātē in me: ex hoc potiꝰ ipsū absoluere pilatus satagebat. vnde sequitur: Et exinde q̄rebat pilatus dimittere eū.

AVG. Lege supioꝝ & inuenies iam dudū eū q̄rere dimittē iesū. Exinde itaq; intelligēdū ē. Propter hoc. i. ex hac causa ne haberet peccatū occidendo innocentem sibi traditū.

Judei aūt clamabāt dicētes: Si hunc dimittis nō es amicꝰ cesaris. Dis enī q̄ se regē facit ꝓtradicit cesari. Pilatꝰ aūt cū audisset hos sermones: adduxit foras iesū: & sedit p tribunali i loco qui dicit̄ lichostratos: hebraice aūt gabatha. Erat aūt parasceue paschę hora q̄si sexta: & dicit iudeis: Ecce rex uester. Illi aūt clamabāt: Tolle tolle crucifige eū. Dicit eis pilatꝰ: Regē ur̄m crucifigaz? Rm̄derūt pontifices: Non habemꝰ regem nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eis illū ut crucifigeretur.

AVG. Maiorē timorē se ingerere putauerūt iudei pilato terrēdo de cesare vt occideret christū: q̄z supius vbi dixerūt: Nos legē hēmꝰ: & fm legē debz mori: q: filiū dei se fecit. vñ dr: Judei aūt clamabāt di. Si hūc di. nō es ami. cesaris. Dis. n. q̄ se re. fa. cō. cesari.

CHRY. Qz vñ habetis hoc demōstrare: a purpura: a diademate: a curru: a militibꝰ? Nonne sol̄ semp cū. xii. discipulis incedebat: ꝓ oia vilia trāsiens & cibū & stolā & habitationē?

AVG. Pilatꝰ aūt eoꝝ legē non timuit vt occideret: ꝭ magis filiuꝝ dei timuit ne occideret. Nūc vo nō sic potuit ꝺtemnere cesarē auctorē ptātis sue: quēadmodū legē gētis aliene. vñ subdit: Pilatꝰ g̃ cū audisset hos sermones adduxit foras iesū & sedit p tribunali in lo. q̄ dr lichostratos: hebraice aūt gabatha.

CHRY. Erat quidez vt scrutaturꝰ rem. sedere enim ꝓ tribunali hoc ostēdebat.

GLO. Sicut enim tribunal est iudicū: sic thronus vel soliū regū: & cathedra doctorū.

BEDA: Lichostratos autē dicit̄ quasi lapide stratū: erat locus sublimis. Sedit̄: Erat aūt parasceue paschę hora quasi sexta.

ALCVI. Parasceue .i. ꝓparatio. hoc noie dicebat̄ sexta sabbati in qua p parabāt necessaria sabbato: vt de māna dictū ē. Sexta die colligetis duplū. quia enī sexta die hō est factus: & in septima requieuit deus: iō sexta die ꝓ homine patit̄: sabbato quieuit in sepulchro. Hora aūt erat quasi sexta.

AVG. Quid ē ergo qđ marcus dicit? Erat hora tertia quādo crucifixerūt eū: nisi qz hora tertia crucifixus ē dominꝰ linguis iudeoꝝ: hora sexta manibꝰ militū: vt intelligamꝰ horā quintā iam fuisse transactā: & aliq̄d de sexta ceptū: quando sedit ꝓ tribunali pilatꝰ: que dicta ē a iohanne hora quasi sexta: & cū duceret̄ & crucifigeret̄: & iuxta eius crucē gererent̄ que gesta narrant̄: hora sexta integra cōpleret̄. Ex qua hora vsq; ad nonā sole obscurato: tenebras factas triū euāgelistarū matthei marci & luce ꝺtestat̄ auctas. Qz qm̄ iudei facinꝰ infecti xp̄i a se ī romanos. i. pilatū & eiꝰ milites trāsferre conati sūt. ꝓpea marcꝰ ea hora q̄ xp̄s a militibꝰ crucifixꝰ ē p̄missa: ꝛtiaz potiꝰ horā recordatꝰ exp̄sit: vt m̄

nñ milites repiant crucifixisse ieſũ:vex etiã iudei q̃ vt crucifigeretur hora tertia clamauerũt. Eſt ⁊ alia hui⁹ ſolutio qõnis:vt non hic accipiatur hora ſexta diei:q⁹ nec iohãnes ait:Erat hora diei q̃ſi ſexta. ſed ait:Erat paſceue hora q̃ſi ſexta.paraſceue aũt latine ꝓpatio é.Paſcha enĩ noſtrũ vt dicit aplus ĩmolat⁹ eſt chriſt⁹.Cui⁹ paſche ꝓpationẽ ſi ab hora noctis nona cõputem⁹ qñ videnť ꝓncipes ſacerdotũ ꝓnũciaſſe diñi ĩmolationẽ dicẽtes:Reus eſt mortis:vſq; ad horã diei tertiã qua crucifixũ eẽ chriſtũ marcus euangeliſta teſtať:ſex horæ ſũt:tres nocturne ⁊ tres diurne. THEO.Soluũt aũt quidã q⁹ ex pctõ ſcriptoris otigerit apud grecos.nã quedã lra greca nomine gama cui⁹ talis é figura tertiã horã ĩportat quedã aũt figura que ab eis vocať epiſinion q̃ taliſ eſt ſextam horã importat.Ex negligẽtia g̃ ſcriptorũ ꝓcedens figura cedẽ potuit in ſequẽtẽ. CHRY. Pilat⁹ g̃ vt ſcrutaturus exiens nullã nñ ſcrutationẽ faciens tradit eũ:eſtimans mouẽdos eẽ eos.vñ ſeq̃tur:Et dicit iudeis:Ecce rex vr̃. THEO.q.d. Ecce qualẽ hoiez fatemini q⁹ imperiũ vr̃m capeſſeret humilis:vt nihil tale poſſit tẽtare. CHRY.Et nimirq̃ que dicta ſũt erãt ſufficiẽtia vt faceret eos de cetero ab ira ceſſare:ſed trepidabãt ne dimiſſus rurſus turbam vocat.Amor etenĩ ꝓcipitatuſ verſutum q̃d eſt: ⁊ animam ſufficiẽs ꝓdere:ꝓpterea magis inſiſtunt. vñ ſeq̃tur:Illi clamabant:Tolle:tolle. Interficere enĩ eũ conanť:⁊ exprobratiſſima morte.vñ ſubdũt: Crucifige eũ.formidantes ne aliq̃ ei⁹ poſt ipſũ fiat memoria. AVG.Adhuc aũt pilatus terrorẽ quez de ceſare ingeſſerãt:ſupare conať. vñ ſubdiť:Dixit eis pilat⁹:Regẽ veſtrũ crucifigã:de ignominia eoꝝ volens eos frangere quos de ignominia chriſti mitigare non potuit.Seq̃ť:Rñderũt pontifices:Non habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ. CHRY.Volẽtes ſeipſos ſubmiſerunt ſupplicio:ꝓpterea ⁊ de⁹ tradidit eos. Quia enĩ cõcorditer negauerũt regnum dei:dimiſit eos in ſuũ iudiciũ incidere.regnũ enĩ chriſti refutantes id q̃ ceſaris ẽ ſup ſeipſos vocabãt. AVG.Sz pilat⁹ timore mox vincit.vñ ſequit:Tũc g̃ tradidit eis illũ vt crucifigereť.Apertiſſime enĩ cõtra ceſarẽ venire videreť:ſi regẽ ſe nõ habere niſi ceſarẽ ꝓfitẽtib⁹:aliũ regẽ vellet ingerere:dimittẽdo impunituz quẽ ꝓpter hos auſus ei tradiderũt occidendũ.non aũt dictũ eſt:Tradidit eis illũ vt crucifigerẽt illũ:ſz vt crucifigereť.ſ.iudicio ac ptãte p̃ſidis. Sed iõ illis traditũ dixit euãgeliſta:vt eoſ crimine implicatos:a quo alieni eẽ conabanť oñderet.nõ enim faceret hꝰ pilat⁹:niſi vt id q̃ eos cupere cernebat impleret.

¶ Suſceperũt aũt ieſũ:⁊ eduxerť: Et baiulans ſibi crucẽ exiuit in eũ q̃ dr̃ caluarie locũ:hebraice aũt golgotha:Vbi crucifixerunt eum:⁊ cum eo alios duos hinc ⁊ hinc:medium autem ieſum.

¶ GLO.Ad mandatũ p̃ſidis milites chriſtũ ſuſceperũt crucifigẽdũ.vñ dicit:Suſceperſit aũt ieſũ ⁊ eduxerũt. AVG.Poteſt enĩ hꝰ iam referri ad milites apparitores p̃ſidis.nam poſtea euidẽti⁹ dr̃:Mili-

tes g̃ cũ crucifixiſſent eũ:q̃uis euãgeliſta etiã ſi totũ iudeis tribuit:merito facit.ipſi enĩ fecerunt:q̃cq̃d vt fieret extorſerũt. CHRY.Sz q⁹ lignũ ut ꝓpha nũ putabãt ⁊ vitabant:⁊ neq; tangere ipſũ ſuſtinebãt:crucẽ ieſu vt cõdẽnato imponũt.vñ ſeq̃ť:Et baiulans ſibi cru. eri. in eũ q̃ dr̃ cal lo. hebra. gol. vbi eũ crucifixerũt. Ita ⁊ typo factũ ẽ. Iſaac etenĩ ligna portauit.ſed tũc quidẽ vſq; ad pr̃is beneplacitũ res ꝓceſſit:nũc aũt in reb⁹ effectũ obtinnit:veritas enim erat. THEO.Sz quodãmõ vt illic yſaac dimiſſus eſt:⁊ mactat⁹ ẽ aries:ſic ⁊ hic vtriuſq; natura manet impaſſibilis:ſed humanitas ſm quã aries dr̃:tanq̃ errantis arietis ade filius hic ĩnactata ẽ. Sed q̃liť alius euãgeliſta dicit q⁹ angariauerũt ſimonem vt crucẽ portaret. AVG.de con.euã. Vtrũq; factuz inuenim⁹:ꝓmo id q̃ iohãneſ dicit:deinde q̃ ceteri tres.vñ intelligiť q⁹ ipſe ſibi portabat crucẽ:cũ exiret in locũ memoratũ. AVG.ſup Jo. Grande ſpectaculũ:ſz ſi ſpectet impietas grande ludibriũ:ſi pietas:grande myſteriũ. Ridet impietas regẽ:ꝓ vga regni lignũ ſui portare ſupplicii.videt pietas regẽ baiulantẽ lignũ ad ſcipſũ figendũ q̃ fixurus fuerat: etiã in frontib⁹ regũ ſpernẽdũ oculis impiex:ĩ quo erãt glorificatura corda ſcõx:ipſaz crucẽ ſuã geſtãs humero cõmẽdabat ⁊ lucerne arſure q̃ ſub modio ponẽda nõ erat:candelabrũ ferebat. CHRY.Et ſicut victores ira ⁊ ipſe ĩ humeris portabat victorie ſignũ.Quidã aũt dicũt q⁹ in illo loco q̃ calphuarie dicebať adã mortu⁹ ẽ ⁊ ſepult⁹:vt in loco vbi mors regnauit:illic ⁊ ieſus tropheũ ſtatuerit. HIE.ſup matth. Fauorabilis ĩterꝓtatio ⁊ mulcẽs aurẽ ppli: nec tñ vera.Extra vrbẽ enĩ ⁊ foris portã loca ſũt in q̃b⁹ trucidať capita dãnatoꝝ:⁊ caluarie q̃ſi decollatorũ ſũpſere nomẽ.Adã vo ſepultũ iuxta ebron ⁊ arbee:ĩ ietu filii naue volumĩe legim⁹. CHRY. Crucifigebãt aũt eũ cũ latrõib⁹.vñ ſeq̃ť:Et cũ eo alios duos hinc ⁊ hinc:me.aũt ieſũ. In hꝰ ꝓphetiã implẽtes: qñ cũ iniq̃s reputatat⁹ ẽ. Que enim ꝺnitiãtes faciebãt:hec veritati ꝺferebãt.volebat enĩ demõ q̃ fiebat obumbrare:ſz nõ valuit.Trib⁹ enĩ i cruce affixis miracula q̃ fiebãt: nulli aſcripſit niſi ſoli ieſu:ita inanes diaboli artes facte ſũt.nec ſolũ nõ obfuit glie ei⁹:ſz ꝺtulit nõ parũ.nã latronẽ in cruce ꝺuertere et in padiſũ inducere:nõ min⁹ fuit q̃ꝺcutẽ petras.

AGV.Tñ ⁊ ipa crux ſi attẽdas tribunal fuit.in medio.n.iudice ꝺſtituto:vn⁹ latro qui credidit liberatus:alter q̃ inſultauit damnatus ẽ:iam ſignificabat q̃ factur⁹ eſt de viuis ⁊ mortuis: alios poſitur⁹ ad dextram:alios vo ad ſiniſtram.

¶ Scripſit aũt ⁊ titulũ pilat⁹:⁊ poſuit ſup crucẽ.Erat aũt ſcriptum: Jeſus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Hunc ergo titulũ multi iudeoꝝ legerunt: q⁹ ꝓpe ciuitatez erat loc⁹ ubi crucifixuſ ẽ ieſ⁹.Et erat ſcriptũ hebraice: grece:⁊ latine.Dicebãt ergo pilato põtifices iudeoꝝ:Noli ſcribere rex iudeoꝝ:ſz q⁹ ipſe dixit rex ſũ iudeo

rũ. Rñdit pilat⁹: Qđ scripsi scripsi.
CHRYSO. Sicut in tropheo littere ponunt victoriã ostendentes: ita pilatus titulũ cruci christi inscripsit. vñ dicitur: Scripsit aũt ⁊ titulũ pilat⁹: ⁊ posuit sup crucẽ. simul q̃dem pro christo respondẽs vt eũ a cõione latronũ discerneret. simul autez ⁊ de iudeis vlciscens: oñdens. s. ipsoz maliciã dum in suũ regẽ insurrexerũt. vñ sequit: Erat ãt scriptũ: Jesus naza. rex iudeoz. BED. In quo mõstrabat iã tũc regnũ ipsi⁹: nõ vt ipsi putabãt destructũ: ſz potius augmẽtatũ. AVG. Dz iudeoz tñ rex christ⁹ est: an etiã gentiliũ: imo ⁊ gentiũ. Cum enĩ dixisset: Ego aũt sũ ostitut⁹ rex ab eo sup syon mõtẽ sanctũ eius: subiecit Postula a me ⁊ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã. Magnũ g̃ volumus intelligi in hoc titulo sacramentũ: q⁊. s. oleaster factus ẽ pticeps pinguedinis olee: non olea pticeps facta ẽ amaritudinis oleastri. Rex g̃ iudeoz christ⁹ fm iudeoz circũcisionẽ cordis: non lĩra de spũ. Sequit: Hũc g̃ titulum mlti legebãt iudeoz: q⁊ ppe ciui. erat lo. vbi cru. ẽ iesus.
CHRY. Credibile aũt ẽ multos gentiles sil' cũ iudeis ppter festũ conuenisse: ⁊ iõ vt null⁹ ignoraret: nõ in vna lingua ſz in trib⁹ scripsit. vnde subdit: Et erat scri. hebraice: grece: ⁊ latine. AVG. Nec q̃ppe tres lingue ibi p̃ ceteris eminebant. Hebrea ppter iudeos in lege dei gloriãtes: Greca ppter gentiũ sapientes: Latina ppter romanos multis ⁊ pene oĩb⁹ tũc gẽtib⁹ imperantes. THEO. Significat aũt supscriptio triplici sermone figurata oĩm esse regem practice: physice: ⁊ theologice. Nam p latinas lĩras figurat practica: eo q̃ romanoz imperiũ potẽtissimũ satisq; officiosũ i expeditõib⁹ fuerit. Per grecas vo lĩras physica figurat. greci nãq; erga naturalẽ speculationẽ insudauerũt. Demũ p hebraicas theologia p̃tẽdit: oĩ iudeis ẽ credita rez diuinaz agnitio.
CHRY. Judei aũt crucifixo ĩuidebant. vñ sequitur: Dicebãt g̃ pila. pon. ĩu. Noli scri. Rex iude. ſz q⁊ oi. rex sũ iudeoz. Nã hec q̃dẽ enũciatio est ⁊ cõis sñia. Si vo adijciat: Quũ ipse dixit: ipsi⁹ petulãtie ⁊ extollentie oĩderet crimẽ eẽ. sed pilat⁹ in pozi stetit mẽte vnde sequitur. Rñdit pilat⁹: Qđ scripsi scripsi: O ineffabilẽ vim diuine opatõis etiã i cordib⁹ ignozantiũ: nõne occulta vor quedã Pilato int⁹ quodã si dici põt clamoso silẽtio psonabat: qđ tãto añ i psalmoz lĩris ppbetatũ ẽ: Ne corrũpas tituli inscriptõz Sed q̃d loq̃mini insani pontifices: nũq̃d enĩ ppẽa nõ erit vez: q⁊ iesus ait: Rex sũ iudeoz. Si corrumpi non põt qđ pilat⁹ scripsit: corrũpi põt quod veritas dixit: Ideo enĩ pilatus qđ scripsit: scripsit: quia oñs quod dixit: dixit.

Milites ergo cũ crucifixissẽt eũ: acceperũt uestimẽta ei⁹: ⁊ fecerũt q̃tuor ptes unicuiq; militi ptẽ: ⁊ tunicam. Erat aũt tunica inconsutilis: desup ɔtexta p totũ. Dixerũt ergo ad inuicẽ: Nõ scindam⁹ eã: ſz sortiamur de illa cui⁹ sit. Ut scriptura ipleret dicẽs: Partiti sũt uestimẽta mea sibi: ⁊ i uestem meã miserũt sortem.
AVG. Judicante pilato milites q̃ ei parebãt crucifixerũt iesũ. vñ oñ: Milites g̃ cũ crucifixissent eum acceperũt vestimẽta ei⁹: ⁊ tñ fivoluntates: si clamores eoz cogitem⁹: iudei magis crucifixerunt. sed de ptitione sortiq; vestimentoz eius ceteri euãgeliste breui⁹ ⁊ clause: iste vo aptissime locut⁹ ẽ. nã sequitur: Et fece. q̃tuor ptes vnicui. mi. ptez. vñ apparet q̃tuor fuisse milites q̃ i eo crucifigẽdo: p̃fidi paruerunt: Sequitur: Et tunicã. subaudiẽdũ ẽ: Acceperunt: vt iste sit sensus: Acceperũt aũt ⁊ tunicã. et sic locut⁹ ẽ vt de ceteris vestimentis nullã sortẽ missaz eẽ videam⁹: sed de tunica quã sil' cũ ceteris acceperũt: ſz nõ sil'iter diuiserũt. De hac enĩ sequit exponẽs: Erat aũt tu. incõ. desup ɔtexta p totũ. CHRY. Ipsam spẽm tunice euãgeliste historice designat. q⁊ enĩ i palestina duos pannos ɔnectẽtes subtexũt indumẽta: oĩdit iobãnes q⁹ talis erat tunica iesu: occulte vilitatẽ vestimẽtoz insinuãs. THEO. Alij vo dicũt q⁹ apõ palestinã telas ɔtexũt: nõ velut apud nos texũt: existente supius: stamine inferi⁹ vo texẽtib⁹: vt sic non vsus ptẽ supma textura pcedat: ſz ecõtra. AVG. Cur aũt de illa sorte miserint narrat dicẽs: Dixerũt g̃ ad iui. nõ scin. eã: ſz sor. de illa cui⁹ sit. Apparet ita q⁊ in aliis vestimẽtis eccl̃es se habuisse ptes vt sorti necesse nõ fuerit. In illa vo vna nõ eos habẽ potuisse singulas ptes nisi scinderet vt pãnos ei⁹ inutiliter tollerẽt: qõ ne faceret ad vnũ eã puenire sortitione maluerũt. Omi⁹ euãgeliste narrationi ɔsonat ⁊ ppheticũ testimoniũ. vñ subiũgit: Ut scriptura adimple. oi. parti. sũt vesti. mea sibi ⁊ i ve. meã mi. sortẽ. CHRY. Intuere ppbetie certitudinẽ. nõ enim q̃ partiti sũt solũ: sed ⁊ q̃ nõ ptiti sũt. Dixit igit' ppha Uestimẽta q̃dẽ diuiserũt: ſz vestẽ sorti ɔcesserũt.
AVG. Matthe⁹ dicẽdo Diuiserũt vestimẽta eius sortẽ mittẽtes: ad totã diuisionẽ vestimẽtoz voluit intelligi ⁊ illã tunicã ptinere de q̃ sortẽ miserũt. Tale est qđ etiã ait lucas: Diuidẽtes vestimẽta ei⁹: miserũt sortes. Diuidẽtes enĩ venerunt ad tunicã de q̃ facta ẽ sortitio. Dicẽdo aũt sortes pluraliter numeruz p singulari posuit. Marc⁹ aũt sol⁹ videt intulisse aliq̃ã qõnẽ. dicendo enĩ: Mittẽtes sortem sup eis q̃s q̃d tolleret: tãq̃ sup oĩb⁹ vestimentis sors missa sit locut⁹ videat: ſz hec breuitas obscuritatez facit. Sic enĩ dictũ ẽ: Mittẽtes sortẽ sup eis. ac si diceret Mittẽtes sortẽ cũ diuiderẽt. Cũ aũt dicit: Quis q̃d tolleret. i. q̃s tunicã tolleret: tãq̃ si totũ ita diceret: Mittẽtes sortẽ sup eis: q̃s tunicã que ptib⁹ eq̃lib⁹ supfugerat tolleret. Quadripartita aũt vestis oñi nr̃i iesu christi: q̃dripartitã figurauit eius eccl̃iã: q̃tuor s. ptib⁹ in orbe diffusam: ⁊ in eisdẽ eq̃liter. i. ɔcordiẽ distributã. Tunica vo illa sortita oĩm ptiũ significat vnitatẽ q̃ charitatis vinculo ɔtinet. Si aũt charitas ⁊ supeminentiorẽ hz viã ⁊ supeminet scie ⁊ sup oĩa p̃cepta ẽ: fm illud: Sup oĩa aũt hec charitatẽ habete: merito vestis q̃ significat desup ɔtexta pbibetur Et addidit: Per totum. quia nemo eius est expers qui ptinere inuenit ad totuz: a quo toto catholica vocat ecclesia. Inconsutilis aũt ne aliq̃s diuidat. ⁊ ad vnũ puenit: q⁊ i vnũ oẽs colligit. In sorte ãt dei gratia cõmendata est. cũ enĩ sors mittit: non persone cuiusdã vel meritis: ſz occulto iudicio dei credit

¶ CHRY. Uel sicut quidã dicũt tunica incõsutilis desup ptexta p totũ: sm allegoriã oñdit: qñ nõ sim plicit homo erat q̃ crucifix⁹ ẽ: sz z desup deitatem habebat. ¶ THEO. Uel aliẽ: Uestis incõsutilis denotat corp⁹ christi: qõ a supiore pte ptextũ ẽ. Spiritus enĩ scũs supuenit z vtus altissimi vgini obumbrauit. Hoc g̃ sacroscñ christi corp⁹: indiuisibile cõstat. nã etsi diuidaf p singulos scificãs vnuscuiusq; aiam simul z corp⁹: integre tñ z indiuisibiliẽ ꝓsistit i oĩb⁹. At qñ ex q̃tuor elemẽtis mũd⁹ ꝓstit intelligendũ ẽ p christi elemẽtis: visibilẽ creaturã quam inter se diuidũt demones quotiẽs morti tradũt verbũ dei qõ habitat in nobis: ac satagũt nos sue partĩ efficere p mũdanas illecebras. ¶ AVG. Et iõ ista nõ aliquid boni significasse ds dixerit: qz p malos facta sũt: qd ei de ipsa cruce dicturi sumus: q̃ sil̃iter ab impiis facta ẽ: z tamẽ ea significari recte intelligiẽ qõ ait apl's: Que sit latitudo longitudo altitudo z pfundũ. Lata ẽ q̃ppe i trãsuerso ligno quo extẽdũtur pendẽtes man⁹: z significat opa bona i latitudine charitat. Lõga ẽ a trãsuerso ligno vsq; ad terrã z significat pseuerãtiã in lõgitudine tpis. Alta est i cacumine quo trãsuersũ lignũ surs̃ũ versus excedit: z significat supnũ finẽ quo cũcta opa referũt. Profunda ẽ in ea parte que i terra figiẽ: ibi q̃ppe occulta ẽ: sed cũcta ei⁹ apparẽtia inde cõsurgũt: sicut bona nr̃a de pfunditate gratie dei q̃ ꝓhendi nõ põt: vniuersa ꝓcedũt. Sz etsi crux christi hoc solũ significet qõ ait apl's: Qui christi sũt carnẽ suã crucifixerũt cũ passionib⁹ z ocupiscentiis q̃magnũ bonũ ẽ. Postremo qd ẽ signũ christi: nisi crux xp̃i qõ signũ nisi adhibeatur siue frontib⁹ credentiũ: siue ipsi aq̃ ex q̃ regenerant: siue oleo quo chrismate vngunt: siue sacrificio quo alũtur nihil eox vite ꝓficitur.

¶ Et milites qdẽ hec fecer̃t. Stabãt iuxta crucẽ ihesu mr̃ ei⁹: z sororꝫ mr̃is ei⁹ maria cleophe: z maria magdalene. Cũ uidisz ergo ihes⁹ mr̃ez z discipulũ stantẽ quẽ diligebat: dicit mr̃i sue. Mulier: ecce filꝰ tu⁹. Deide dicit discipulo. Ecce mr̃ tua. Et ex illa hora accepit eã discipulus in suã.

¶ THEO. Cũ milites q̃ ad ꝓpriã spectabãt secordiam ꝓsequebant: ipse genitricis cura sollicit⁹ ẽ. vñ dr̃: Et milites qdẽ hec fecerũt. Stabat aũt iuxta crucẽ ihesu mater ei⁹ z sororꝫ matris ei⁹: maria cleophe: z maria magdalene. AMBRO. in ep̃lis: Maria mater oñi ante crucẽ stabat filii. null⁹ me hoc docuit nisi scũs iohãnes euãgelista. Mũdũ alij cõcussũ i passione oñi ꝺscripserũt: celũ tenebris obductũ: refugisse solẽ: in padisũ latronẽ: sed p⁹piã ꝺfessionem receptũ. Johãnes docuit qõ alij nõ docuerũt: quẽadmodũ in cruce positus matrẽ appellauerit. Pluris putauit q̃ victor⁹ suppliciorũ pietatis officia matri exhibebat q̃s q̃ regnũ celeste donabat vite cẽnam s̃ religiosũ ẽ q̃ latroni donat vita: multo vberioris pietatis est q̃ a filio mater tanto affectu honorat: Ecce inq̃t filius tu⁹: ecce mater tua. Testabatur de cruce christ⁹ z inter matrẽ atq; discipulũ videbat pietatis officia. Lõdebat dñs non solũ publicũ: sed etiã domesticũ testamentũ. Et b̃ ei⁹ testñ significabat iohãnes: dign⁹ tãto testatore testis. Bonũ testñ non pecunie: sz vite eterne: qõ nõ atramento scriptũ ẽ: sz spũ dei viu. Lingua mea calam⁹ scribe velociter scribentis. Sed nec maria mior q̃z matrem christi decebat: fugientib⁹ apl'is añ crucẽ stabat: z pijs spectabat oculis filij vulnera: qz expectabat nõ in pignoris mortẽ: sz mũdi salutẽ: aut fortasse qz cognouerat p filij mortẽ mũdi redemptionẽ. Aula regalis etiã sua morte putabat se aliq̃d publico auditurã muneri. sed iesus non egebat adiutore ad redemptionẽ oĩm: q̃ oẽs sine adiutore seruauit. vnde z dicit: Fact⁹ sũ hõ sine adiutorio inẽ mortuos liber. Suscepit quidẽ affectu parẽtis: sz nõ q̃siuit alteri⁹ auxiliũ. Hanc imitamini matres scẽ q̃ i vnico filio dilectissimo tantũ materne virtutis exemplũ dedit. neq; enĩ vos dulciores liberos habetis: neq; illud virgo querebat solatiũ vt aliũ posset generare filiũ. ¶ HIE. ℨ heliodor: Maria ista q̃ in marco z matthẽo Jacobi z ioseph mater dr̃: fuit vxor alphei z sor⁹ marie matris dñi: quã mariã cleophe nunc iohãnes cognominat a pr̃e siue a gẽtilitate familie aut q̃cũq; alia cã ei nomẽ imponẽs. Si aũt inde tibi alia atq; alia videf q̃ alibi dicatur maria iacobi minoris mater: z hic maria cleophe: discе scripture cõsuetudinẽ eũdẽ hoiem diuersis noĩb⁹ appellari ¶ CHRY. Et ꝺsidera q̃ imbecilli⁹ gen⁹. s. mulieruꝫ virili⁹ apparuit iuxta crucẽ stando fugientib⁹ discipulis. ¶ AVG. de cõ. euã. Nisi aũt matthe⁹ z lucas mariã magdalene noiassent: potuissem⁹ dicẽ alias a lõge: alias iuxta crucẽ fuisse. null⁹ enĩ eox ꝓterio hannẽ matrẽ dñi cõmemorauit. Nũc g̃ quõ intelligiẽ eadẽ maria magdalene z a lõge stetisse cũ aliis mulierib⁹ sicut matthe⁹ z lucas dicũt: z iuxta crucẽ fuisse sicut iohannes dicit: nisi qz tanto interuallo erãt vt iuxta dici possent: qz in cõspectu ei⁹ ꝓsto aderant: z a longe respectu turbe ꝓpinqui⁹ circũstanti cũ centurione z militib⁹. Possum⁹ etiã intelligere q̃ ille q̃ simul aderãt cũ matre dñi: post q̃z eã discipulo cõmẽdauit: abire iã cepant: vt a vẽfitate turbe se eruerent: z cetera q̃ facta sũt lõgius intuerenf: vt ceteri euangeliste q̃ post mortẽ dñi eas cõmemorauerũt: iã longe stãtes cõmemorauerũt. Quid aũt interest ad veritatẽ q̃ quasdã mulieres piter: q̃sdam singuli nominauerunt: ¶ CHRY. Et cũ alie mulieres astarẽt nulli⁹ alteri⁹ meminit nisi matris: docẽs nos plus aliquid matrib⁹ ꝓbere. Sicut enĩ pentes circa spũalia aduersãtes: neq; nosse oportet: ita qñ nihil impediũt oĩa decet eis ꝓbere z aliis ꝓferre. vñ subdif: Cũ vidisset g̃ ihesus ma. z disci. stãtẽ quẽ di. dicit ma. sue. Mu. ecce fi. tuus. ¶ BEDA: Dilectionis inditio euãgelista suã demonstrat psonã: nõ q̃ exceptis ceteris solus: sed p̃ ceteris familiari⁹ ꝓpter ꝓuilegiũ castitatis a dño amabat: qñ virgo ab eo vocatus virgo ꝑmansit in eũ. CHRY. Pape quãto discipulũ honorauit honore: sed ipse seipsũ occultat: moderate sapiens. si enĩ vellet gloriari: z causaz vtiq; adiecẽ set ꝓpter quã amabat. Leni ꝺuenies est magnã quandã z mirabilẽ eẽ cãm. Ideo aũt nihil aliud iohãni loq̃tur: neq; consolat tristãtẽ: qñ temp⁹ nõ erat verbox consolatione. Sz neq; paruz

erat honorari eū tali honore. Qz vo ꝺueniēſ erat matrē exiſtētē volere: ⁊ ꝓcurationē q̄rere: q; ipe aberat diſcipulo q̄ diligebaſ tradidit diligentiā habituro. vñ ſeqū: Deinde di. diſci. Ecce ma. tua. // AVG. Nec nimirū ē illa hora de q̄ ieſus aquā cōuerſur⁹ ī vinū dixerat matri: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier: nōdū venit hora mea. Tūc ei diuīa factur⁹: nō diuinitatis: ſz infirmitatis matrē velut īcognitā repellebat. nūc aūt hūana iā patiēs ex q̄ fact⁹ fuerat hō: affectu cōmendabat hūano. Moralis igit̄ iſinuat locus: ⁊ exēplo ſuo inſtruit ꝓceptor bon⁹: vt a filiis pijs īpēdat cura parētib⁹: tāq̄ lignū illud vbi erāt fixa mēbra morientis ēt cathedra fuerit magiſtri docentis. // CHRY. Itaq; ēt martiōis obſtruit īuerecūdiā. ſi ei nō genius ē ſm carnē: neq; matrē habuit: cui⁹ grā tātā circa eā ſolā facit ꝓuidētiā: Intuere aūt qualiē cū crucifigereſ vniuerſa imꝑturbate agebat: diſcipulo loquēs de matre: ꝓphetias īplēs: latroni bonā ſpem tribuēs. añq̄ aūt crucifigereſ: trepidans videſ. nā illic q̄dē nature ībecillitas demōſtrata ē: hic āt virtutis ſupabūdantia oñdebaſ. Sed ⁊ nos ꝑ hō erudit: ſi añ aduerſa cōturbamur: nō ꝓpea deſiſtere cū ī agone igꝛeſſi fuerim⁹ oīa ſuſtinere vt facilia ⁊ leuia.
AVG. Qz ḡ matri quā relinq̄bat: alterū ꝓ ſe filiuz quodāmō ꝓuidebat cur hō fecerit oñdit ī hō q̄ ſubdit: Et ex illa hora accepit eā diſcipl⁹ ī ſua. Sz ī que ſua iohānes matrē oñi accepit: Neq; enī nō ex eis erat q̄ dixerāt ei: Ecce nos dimiſim⁹ oīa ⁊ ſecuti ſumus te: Suſcepit ḡ eā ī ſua: nō ꝑdia q̄ nulla ꝓpria poſſidebat: ſed officia q̄ ꝓꝑa diſpēſatōe exquēda curabat. // BEDA: Alia lra hz: Accepit eā diſcipul⁹ in ſuā. quidam volunt in ſuam matrē: ſed cōgruētius ſubaudiē: ſuam curam.

¶ Poſtea ſciēs: ieſus q̄ oīa ꝓfūmata ſūt: ut cōſūmareſ ſcriptura: dicit Sitio. Vas āt erat poſitū aceto plenuz. Illi ergo ſpongiā plenā aceto: hyſopo circūponētes obtulerūt ori ei⁹. ¶ Cū ergo accepiſſz ieſuſ acetū dixit: ¶ Cōſūmatū ē. Et inclinato capite tradidit ſpiritū.

// AVG. Patiebaſ hec oīa qui apparebat hō: ⁊ ipe idē diſponebat hec oīa q̄ latebat de⁹. vñ dr̄: Poſtea ſciēs ieſus q̄ñ oīa cōſūmata ſūt: vt conſūmareſ ſcriptura. i. q̄d ſcriptura ꝑdixerat: Et ī ſiti mea potauerūt me aceto: dicit Sitio. tāq̄ dicēt: hō min⁹ feciſtis: date q̄d eſtis. Judei q̄ppe ipi erāt acetū degenerantes a vino patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetarū. Vas ḡ poſitum erat aceto plenū. tāq̄ enī de pleno vaſe: de iniq̄tate mūdi hō ipletū cor habētes: velut ſpōgia cauernoſis quodāmō atq; tortuoſis latibulis fraudulētū. vñ ſequit: Illi āt ſpōgiā plenā aceto hyſopo circūponētes: obtulerūt ori ei⁹. // CHRY. Neq; ei ex his q̄ videbāt facti ſūt māſueti: ſed ſeuiebāt magis: ⁊ enz potabāt: ordinatorū pocula offerētes: ꝓpea ei hyſop⁹ apoſit⁹ erat. // AVG. Hyſopū āt cui circūpoſuerunt ſpōgiā aceto plenā: q̄ñ herba ē hūilis ⁊ pectus purgat: chriſti hūilitatē cōgruēter accipimus: quā circū dederūt ⁊ ſe circūueniſſe putauerūt: chriſti nāq; humilitate mūdamur. Nec moueat quō ſpōgiā ori ei⁹ potuerūt admouere: q̄ ī cruce fuerat exaltat⁹ a tra. Sicut ei apud alios euāgeliſtas legiē q̄d hic ptermiſit: i arūdie factū ē: vt ī ſpōgia talis potus ad crucis ſublimia leuareſ. // THEO. Quidā vo hyſopū dicūt vocari arūdinē: nā frōdes hz arūdini cōſimiles. Sequitur: Cū ḡ accepiſſet ieſus acetū dixit: Cōſūmatū ē.
AVG. Quid niſi q̄d ꝓphetia tāto añ predixerat:
BEDA: Dic q̄ri pōt: quō hic dicaſ: Cū accepiſſet acetū: cū ali⁹ euāgeliſta dicat: Noluit bibē: Sz h̄ facile ſoluiē: q̄ñ nō accepit vt biberet: ſed vt q̄d ſcriptū erat īpleret. // GRE. Deīde q; nihil remāſerat q̄d añ q̄z moreref fieri adhuc oporteret: ſequit: Et iclīato capite tradi. ſpiritū. // AVG. Peractis oīb⁹ q̄ vt pagerent expectabat: tāq̄ ille q̄ ptātē hēbat ponēdi aiaz ſuā ⁊ iterū ſumēdi eā. // GRE. xi. mor. Spūs āt h̄ ꝓ aīa ponit. Si ei aliud ſpiritū q̄z aīam euāgeliſta diceret: Exeūte ſpū aīa remāſiſſet. // CHRY. Nō autez q̄ñ expirauit iclinauit caput: ſz q; icliauit caput tūc expirauit. ꝓ q̄ oīa idicauit euangeliſta q̄ñ oīm dñs ipe erat. // AVG. Quis ei ita dormit q̄ñ voluerit: ſicut ieſus mortu⁹ ē q̄ñ voluit: Quāta ſperāda vel timēda ptās ē iudicātis: ſi apparuit tāta morientis.
THEO. Tradidit āt dñs ſpm̄ deo ⁊ patri oñdēs q; neq̄q̄ ſanctorū aīe cōuerſant ī tumulis. īmo deuniūt ad man⁹ patris oīm: peccatorib⁹ ad locū penarū delatis: videlz ad infernum.

¶ Judei ergo q̄ñ paſcue erat: ut nō remanerēt ī cruce corꝑa ſabbato (Erat ei magn⁹ dies ille ſabbati: rogauerūt pilatū ut frāgereſ corꝑa crura ⁊ tolleref. Venerūt ergo milites ⁊ ꝑmi q̄dē fregerūt crura: ⁊ alterius q̄ crucifix⁹ ē cū eo. Ad ieſū āt cū venīſſet ut viderūt eū iā mortuū ñ fregerūt ei⁹ crura: ſz un⁹ militū lancea lat⁹ ei⁹ aperuit: ⁊ continuo exiuit ſanguis ⁊ aq̄. Et q̄ vidit teſtimoniuz ꝑhibuit: ⁊ verꝫ ē teſtimoniū ei⁹. Et ille ſcit q; vera dicit ut ⁊ vos credatis
Facta ſūt ei hec ut ſcriptura īpleref: Os nō cōminetis ex eo: Et iterū alia ſcriptura dicit: Videbunt i quez tranſfixerunt.

// CHRY. Judei q̄ camelū trāſglutiebāt: culicē aūt collaudabāt: cū tāta fuiſſēt opati audaciā: de die diligēt rōcinaſ. vñ dr̄: Judei ergo q̄ñ paſce. erat: vt nō rema. i cru. cor. ſab. // BEDA: Paraſceue. i. ꝓpatio dicta eſt ſexta feria: q; eo die duplices ſibi cibos filij iſrael ꝓpabāt. Erat ei ma. di. il. ſab. f. pp ſolēnitatē paſchalē. Rogaue. Pi. vt frāge. cru. eo. // AVG. Non crura tollerent: ſed hi q̄bus iō frāgebāt vt morerēt: auferrēt ex ligno: ne pendētes ī crucib⁹ magnū die

festū sui diurni cruciat⁹ horore sedarēt // THEO. Sic ei iubebāt ī lege: nō occidere solē ī homīs supplitio. vel qz noluerūt ī die festo torores aut homicide cēseri. // CHRY. Vide aūt qualiter valida ē veritas. p eoz enī studia ,pphetia cōpleť. vñ subditur: Uene. ergo mili. t p̄mi qui. frege. cru. t alte. q̄ cruci. ē cū eo. Ad ie. āt cū venisset. vt vide. eū iā mortuū: ñ frege. ei⁹ cru. ſz vn⁹ mili. lan. la. ei⁹ apuit. // THEO. Ut iudeis cōplaceāt lāceāt christū circa corp⁹ eraīe cō tumelias iferētes: sed ꝺtumelia ī signū ,pdit. sanguinē ei de corpe extīcto manare miraculosū ē. // AV. Uigilāti verbo euāgelista vsus ē: vt nō diceret: Latus ei⁹ pcussit aut vulnerauit: ſz Apuit: vt illic quodāmō vite ostiū pāderet. vñ sacramēta ecclesie manauerūt: sed q̄bus ad vitā q̄ vere vita est nō ītrat. vñ seq̄ť: Et cōtinuo exiuit sanguis t aq̄. Ille sanguis ī remissionē fusus ē peccatoz̄: aq̄ illa salutare tēperat poculū. Ď ē t lauacrū p̄stat t potū. Hoc p̄nūcia bat: q⁹ noe ī latere arce ostiū facere iussus ē: quo intrarēt aīalia q̄ nō erāt diluuio pitura. q̄bus p̄figura bať ecclesia. pp Ď p̄ma mulier facta ē de viri latere dormiētis. t hic secūd⁹ adā icīsiato capite in cruce dormiuit: vt ide formareť ei cōiūx p id q̄ de latere dormiētis efluxit. O mors vñ mortui reuiuiscunt: q̄d isto sanguīe mūdi⁹: q̄d isto vulnere salubri⁹?

CHRY. Et qz hic suscipiū p̄cipiū sacra mysteria: cū accesseris ad tremēdū calicē: vt ab ipa bibituras christi costa ita accedas. // THEO. Erubescāt igiť q̄ vinū ī sacris nō lipbāt mysterijs. videť. n. nō credere q⁹ aq̄ de latere fluxerit. P̄ōt tñ q̄s calūniose dicere q⁹ aliq̄ virt⁹ vitalis erat ī corpe: t iō sanguis effuxit: aqua vero manās ꝛexpugnabile signū fuit. t iō euāgelista subiūgit: Et q̄ vidit testimoniū phibuit.

CHRY. q. d. Non ab alijs audiui: ſz ipe p̄s vidi. Et veru ē testimoniū ei⁹. Qō cōueniēter subiūgit cōuitiū christi enarrās: nō magnū aliq̄ō t admirabile signū: vt sic suspect⁹ fmo redderet: sed ipe Ď dixit: hereticoz̄ ora pcludēs: t futura p̄sonās mysteria: t eū q̄ iacebat ī eis ꝛspiciēs thesaurū. Seq̄ť: Et ille scit: qz ve. di. vt t vos crē. // AVG. Scit ei q̄ vidit: c⁹ credat testimonio q̄ ñ vidit. Duo aūt testimonia de scripturis reddidit singulis reb⁹: q̄s factas fuisse narrauit. Nā qz dixerat: Nō fregerūt crura iesu subdidit: Facta sūt. n. hec vt scriptura īplereť. Os nō cōmi. ex eo. Qō p̄ceptū ē eis: q̄ celebrare pascha missi sūt ouis īmolatiōe ī veteri lege: q̄ oñice passiōis vmbra p̄cesserat. Itē qz subiūxerat: Un⁹ mili. lācea la. ei⁹ ape. ad Ď ptinet alterū testimoniū qō subdit dicens: Et iterū alia scriptura di. Uide. ī quē trāsfi. vbi p̄mis⁹ ē christ⁹ ī ea qua crucifix⁹ est carne futur⁹. // HIE. Hoc aūt testimoniū sumptū ē de zacharia.

Post hec aūt rogauit pilatum ioseph ab arimathia eo q⁹ eēt discipulus iesu: occult⁹ aūt pp metū iudeorū: ut tolleret corp⁹ iesu. Et p̄misit pilat⁹. Uenit ergo t tulit corpus iesu. Uenit auteī t nicodem⁹ qui venerat ad iesū nocte p̄mū ferēs mixtu rā myrrhe t aloes quasi libras centū. Acceperūt ergo corpus iesu: t ligauerūt eū linthcis cū aromatibus sicut mos ē iudeis sepelire. Erat āt in loco ubi crucifix⁹ ē: hort⁹: t ī hort⁹ monumētū nouū ī quo nōdū q̄s q̄ posit⁹ erat. Ibi ergo pp paſceuē iudeoz̄ qz iuxta erat monumentū posuerunt iesum.

// CHRY. Estimās ioseph extīctū eē iudeoz furoē christo crucifixo: cū fiducia accessit vt deponēdum fun⁹ p̄curaret. vñ dī. p⁹ hec au. ro. pi. io. ab arimathia. // BEDA; Arimathia ipa est ramatha ciuitas helcane t samuelis. Celebāt ,puisū ē vt eēt diues t ad p̄sidē posset accedē: t vt eēt iust⁹: vt corp⁹ dñi accipe mereretur. vñ seq̄ť: Ut tolleret corpus ie. eo q⁹ eēt discipulus iesu. // CHRY. Nō ex. xij. sed ex septuaginta: q̄n null⁹ ex. xij. accesserit. Et si timoꝛe iudeoruz q̄s p cā assūpserit: Ď eodē detinebāt timoꝛe. vñ dī: Occul. aūt pp metū iu. Sed valde ilignis erat: t pilato not⁹. vñ t grām accepit. t Ď ē q̄ō subdit: Et p̄mi. pi. Et sepe. de reliquo: nō vt odēnatū: ſz vt magnū q̄dā t mirabilē. vñ subdit: Ue. g̃ t tulit cor. ie. // AVG. de cō. euā. In extremo ei illo officio funeri exhibēdo minus curauit a iudeis: q̄uis soleret ī dño audiēdo eorū inimicitias deuitare. // BEDA: Sedata. n. rtem q̄ eoz̄ seuitia eo q⁹ se aduersus christum p̄ualuisse gaudebāt: corp⁹ christi petijt: q̄n nō videbať cā discipulat⁹: sed pietatis vēisse vt funeri officiū ipenderet: q̄ō homīes ñ solū bonis: sed ēt malis solēt impēdē. Adiūgit āt ei t nicodem⁹. vñ seq̄ť: Ue. au. t nico. q̄ ve. ad ie. no. p̄i. fe. mixtu. myr. t aloes quasi li. cen. // AVG. Nō ita dixit q̄uēdū ē: vt dicam⁹ p̄muz ferēs mixturā myrrhe: sed vt q̄ō dictū ē p̄mū: ad suppiozē sensū ptineat. Uenerat ei ad iesū nicodemus nocte p̄mū q̄ō idē iohānes narrauit ī p̄oīb⁹ euāgelij, sun ptib⁹. Ď q̄ ītelligēdū ē ad iesū nō tunc solū: sed tūc p̄mū vēisse nicodemuz: vēisse āt postea vt fieret audiēdo discipul⁹. Ferūt āt pigmēta q̄ maxīe corpus apta sūt q̄plurimū cōfuare: t nō p̄mittere cito subijci corruptiōi. adhuc ei vt de nudo homīe dubitabāt: sed tñ multā dilectionē demōstrabāt.

BEDA. Notādū ē āt q⁹ simplex vnguētū fuerit: qz et diuers aromatib⁹ licētiā cōficiēdi nō haberent. Seq̄ť: Acce. er. coz. ie. t liga. eū linthcis cū aroma. sicut mos ē iudeis sepelī. // AVG. In quo euāgelista admonuit ī huiusmōi officijs q̄ mortuis exhibētur: morē cuiusq̄ gētis eē seruādū. Erat āt illi⁹ gētis consuetudo vt mortuoz̄ corpa varijs aromatib⁹ cōdirent: vt diuti⁹ seruaret illesa. // AVG. de cō. euan. Neq̄ aūt hic iohānes alijs repugnat. neq̄ enī illi q̄ nicodemū tacuerūt: affirmauerūt a solo ioseph dominū sepultū: q̄uis soli⁹ cōmemoratione fecerint: aut qz illi vna syndone a ioseph inuolutū dixerūt: p̄terea phibuerūt itelligi: t alia linthea potuisse afferri a nicodemo t supaddi vt verū narret iohānes q⁹ nō vno lintheo sed lintheis inuolut⁹ sit: q̄uis t pp su

dariũ qđ capiti adhibebat: ꝛ iſtitas q̄bus corp⁹ to/
tũ alligatũ ē: qꝛ oĩa de lino erãt. ēt ꝟ vna ſyndo ibi
fuit: veraciſſime dici potuit: Ligauerũt eũ lintheis.
Linthea q̄ppe generaliter dicũt q̄ lino texũt. BE.
Nic eccleſie cõſuetudo deſcẽdit vt corp⁹ dñi ñ i ſeri
cis ꝛ auro textis cõſecret: ſed ī ſyndone munda.
CHRY. Qꝛ vero brevitate tẽporis vrgebãt: nona ei
hora mortuo chriſto: deĩde accedẽtibus ad pilatũ: ꝛ
deponẽtib⁹ chriſti corp⁹ veſpa imminebat: ĩõ ponunt
eũ ī ꝓximũ monumẽtũ. vñ ſubdit: Erat au. ī lo. vbi
crucifẽ hort⁹: ꝛ ī hortomonu. no. ī quo nõdũ q̄ſq̄ po.
fuerat. Qđ diſpẽſatiõe factũ ē: ne alteri⁹ alic⁹ q̄ cuꝫ
eo iaceret eſtimaret reſurrectio facta eſſe. AVG.
Sicut ẽt ī marie virgis vtero nemo añ illum: nemo
p⁹ illũ cõcept⁹ ē: ita ī h̄ monumẽto nemo añ illuꝫ:
nemo p⁹ illũ ſepult⁹ ē. THEO. Per h̄ ẽt q̄ nouũ
fuit ſepulchrũ myſtice dat itelligi q̄ p chriſti ſepul/
turã oẽs inouamur morte ꝛ corruptione deſtructa.
Attẽde ẽt abũdãtiã ꝓ nobis ſuſcepte pauptat⁹. Nã
q̄ domũ ī vita nõ habuit: p⁹ morte quoq; ī alieno ſe
pulchro recõdit: ꝛ nud⁹ extra ioſeph opit. Seq̄t:
Ibi g̃ pp pa'ce. iu. qꝛ iu. erat montu. poſue. ie. AV.
Acceleratã vult itelligi ſepulturã: ne aduerſa ceret
qñ iã ꝓpe paſceũ quã cenã puã iudei latiꝰ fitati⁹
apud nos vocãt: facẽ tale aliq̄d ñ licebat. CHRY.
Propinquũ ãt fuit ſepulchrũ: vt diſcipuli poſſẽt cũ
facilitate accedẽ ꝛ cõſideratores fieri eoꝝ q̄ euenie/
bãt ꝓpe exĩte loco: ꝛ vt ſepulture teſtes eẽnt ẽt ini
mici cuſtodiẽtes ſepulchrũ: ꝛ vt falſus oĩderet⁹ is q̄
de furto ſmo. BE. Myſtice ãt ioſeph iterp̃tat⁹ ap
tus: p acceptionẽ boni opiſ: ad qđ monemur vt coꝛ
p⁹ dñi digne pcipe mereamur. THEO. Nũc etiaꝫ
quodãmõ chriſt⁹ apud auaros mortificat⁹ ī paupe
famẽ patiẽte. Eſto g̃ ioſeph: ꝛ tege chriſti nuditatẽ:
nõ ſemel ſed ī tuo tumulo ſpũali cõſiderãdo recon
de ꝛ coopi ꝛ miſce myrrhaꝫ ꝛ aloẽ amaricãtia cõſi/
derãdo vocẽ illã: Ite maledicti ī ignẽ eẽnũ. qꝛ nihil
amari⁹ eſtimo. CA.XX.

VNa autẽ ſabbati maria ma
gdalene uenit mane cuꝫ ad
huc tenebre eẽnt ad monu
mẽtũ: ꝛ uidit lapidẽ ſublatum a mo
numẽto. Cucurrit ergo ꝛ uẽit ad ſi
monẽ petrũ ꝛ ad aliũ diſcipulũ quẽ
amabat ieſus. ꝛ dicit illis: Tulerũt
dñm de monumẽto: ꝛ neſcimuſ ubi
poſuerũt eũ. Exĩt ergo petr⁹ ꝛ ille
ali⁹ diſcipul⁹: ꝛ uenerunt ad monu
mẽtũ. Currebãt aũt duo ſimul: ꝛ il
le ali⁹ diſcipul⁹ p̃currit citi⁹ petro: ꝛ
uẽit ꝑmus ad monumẽtũ. Et cũ ſe
iclinaſſet uidit poſita lithegamina: ñ
tñ itroiuit. Venit ergo ſimõ petrus
ſequẽs eũ: ꝛ itroiuit ī monumẽtuꝫ.

Et uidit lintheamia poſita ꝛ ſuda
riũ qđ fuerat ſup caput ei⁹ nõ cũ lin
theaminib⁹ poſitũ: ſed ſepatiꝫ ĩuo
lutũ i unũ locũ. Tũc ergo itroiuit ꝛ
ille diſcipul⁹ q uenerat p̃im⁹ ad mo
numẽtũ: ꝛ uidit ꝛ credit. Nõdũ ei
ſciebãt ſcripturã: qꝛ oportuit eum a
mortuis reſurgere.

CHRY. Qꝛ iã trãſierat ſabbatũ: in q⁹ ipediebat a
lege: ñ potuit maria magdalene q̄ſcẽ: ſz venit ,pfũ/
do vilucꝛo conſolationẽ q̄ndã a loco ſepulture ĩueni
re volẽs. vñ ſ̃: Una ãt ſabbati maria magdalene ve
nit mãe cũ adhuc tenebre eẽnt ad mõumẽtũ. AV.
de cõ. euã. Venit q̄dẽ maria magdalene: ſine dubio
ceteris mulierib⁹ q̄ dño miſtrauerant plurimũ vile
ctiõe feruẽtioꝛ: vt nõ ĩmerito ioh̃es ſolã cõmemora
ret: tacitis eis q̄ cũ illa fuerãt: ſicut alij teſtãt. AV.
ſup iohãnẽ: Una ãt ſabbati ẽ: quẽ iã die dñicũ ꝓpt
dñi reſurrectionẽ mos chriſtian⁹ appellat: quẽ mat
the⁹ ꝑmã ſabbati nomiauit. BE. Dicit g̃: Una ſab/
bati. h̄ eſt altera ſiue ꝑma die p⁹ ſabbatũ. THEO.
Vel alit: Hebdomade dies iudei ſabbatũ nomina/
bãt: vnã ãt ex ſabbati dieb⁹ ꝑmã: futuri ãt ſeculi ex
emplar ẽ hec dies: qñ futuri ſeculi vna dies ẽ neq; q̄
nocte iterpollata. Deꝰ ei ibi ſol ẽ: q̄ nũq̄ occidit. In
hac igit die dñs reſurrexit ĩcorruptibilitatẽ corpis
aſſumẽs: ſicut nos ī futuro ſeculo ĩcorrũptiõe ĩdue
mur. AVG. de cõ. euã. Qđ ãt marc⁹ dicit: Valde
mane oriẽte iã ſole: nõ repugnat ei qđ h̄ dr̃: Cum ad
huc tenebre eẽnt. die q̄ppe ſurgẽte alique reliquie te
nebrarũ tãtomagis extenuãt: quãtomagis oriẽ lur.
Nec ſic accipiẽdũ ẽ qđ ait marc⁹: Valde mane orto
iã ſole: tãq̄ ſol ipe iã videret ſup terrã: ſed poti⁹ ſicut
dicẽ ſolem⁹ eis cb⁹ volum⁹ ſignificare tẽperi⁹ aliq̄d
faciẽdũ: orto iã ſole dr̃. i. de ,prio adueniẽte ī has p/
tes. GRE. i ho. Cõgrue ãt dr̃: Cũ adhuc tenebre eſ
ſẽt. Maria ei auctoꝛẽ oĩm quẽ carne viderat: mor/
tuũ q̄rebat i mõumẽto. ꝛ qꝛ hũc mĩme ĩuenit: fura/
tũ credidit. Adhuc g̃ erãt tenebre cũ vẽit ad monu/
mẽtũ. Sequ̇t: Et vidit lapidẽ revolutũ a monumẽto.
AV. Iã g̃ factũ erat qđ ſol⁹ matthe⁹ ꝫmemorat
de terremotu ꝛ lapide revoluto cõterritiſq; cuſtodi
bus. CHRY. Surrexit q̄dẽ dñs lapide ꝛ ſignacul
ſepulchro iniacẽtib⁹: qꝛ eo opoꝛtebat ꝛ alios certifi
cari apiẽ monumentũ p⁹ reſurrectionẽ: ꝛ ita credit
qđ factũ ẽ. h̄ venicꝫ ꝛ mariã mouit. videꝫ ei lapidez
ſublatũ nõ itranit neq; ꝓſperit: ſed ad diſcipulos ex
multo amoꝛe cũ velocitate cucurrit. Nõdũ ãt de re
ſurrectiõe noverat aliq̄d mãifeſtũ: ſed putabat trãſ
lationẽ coꝛpis eẽ factã. GLO. Et iõ cucurrit nun
ciare diſcipulis: vt aut ſecũ q̄reret: aut ſecũ volerẽt.
Et h̄ ẽ qđ ſeq̄t: Cucurrit ergo: ꝛ venit ad ſimone pe
trũ ꝛ ad aliũ diſcipulũ quẽ diligebat ieſus. AVG.
Ita ſe cõmemorare ſolet q⁹ eũ diligebat ieſus q̄ vticꝫ
oẽs: ſed ipm̃ p̃ ceteris ꝛ familiari⁹ diligebat: Sequ̇t:
Et dixit eis: Tulerũt dñz meũ ꝛ neſcio vbi poſuerũt
eũ. GRE. iij. mo. Hoc ãt dicẽs totũ ꝓpte ĩſinuat:
ſolũ q̄ppe coꝛp⁹ dñi q̄ſitura venerat: ꝛ q̄ſi totũ dñm

sublatū deportat. // AVG. Nōnulli āt codices grēci ēt habēt: Tulerūt dñm meū. qō videri dictus pōt ꝓpēsione charitatis vel famulat⁹ affectu. Sed hoc i plurib⁹ codicib⁹ quos i ꝓmptu habem⁹ nō inuenimus. Discipulū āt quē diligebat iesus seipz dicit. nā ꝙppe ita cōmemorare solet q⁹ eum diligebat iesus ꝙ vtiqz oēs sed ipm p̄ ceteris ⁊ familiari⁹ diligebat.

CHRY. Euāgelista vero nō p̄uauit mulierē hac laude: neqz verecūdū existimauit q⁹ ab ea p̄us addisceret. Audiētes ḡ illi cū multo studio monumēto ihistūt.

// GRE. Illi āt p̄ ceteris cucurrerūt: ꝙ p̄ ceteris amauerūt: videlz petr⁹ ⁊ iobānes. vñ seqt: Exiit ḡ petr⁹ ⁊ ille ali⁹ discipul⁹: ⁊ venerūt ad monumētū // THE. Sed si ḡras qūo astātib⁹ custodib⁹ venerūt ad monumētū: Audis questio: qñ postqz dñs resurrexit ⁊ vna cū terremotu affuit angel⁹ i sepulchro: recesserūt custodes annūciates phariseis // AVG. Cū aūt ia dixisset: Venerūt ad monumētū: regressus est vt narret qūo venerūt atqz ait: Currebāt aūt duo simł ⁊ ille ali⁹ discipul⁹ ꝑcurrit citi⁹ petro ⁊ venit p̄ior ad monumētū. vbi ondit q⁹ ipe p̄ior venerit sed tāqz de alio cūcta narrat // CHRY. Veniēs āt cōsiderat lintheamia posita. vñ seqt: Et cū se iclinasset vidit posita lintheamia: nihil tñ ipe pl⁹ pscrutat: ꝛ desistit. ⁊ h̄ ē qō subdit: Nō tñ introiuit. Petr⁹ vero vt feruid⁹ introiēs: vniuersa ispexit diligēt ⁊ āpli⁹ vidit vñ seqt: Venit ḡ simō petr⁹ sequēs eū. ⁊ introi. i mo. ⁊ vidit li. po. ⁊ sud. qō fu. su. ca. ei⁹. nō cū li. po. sed sep. iuol. i vn. loc. qō erat resurrectiōis signū. Necz ei sic q̄dē cū trāstulisset: corp⁹ ei⁹ denudasset. neqz si furati eēnt: h⁹ rei fuisset solliciti vt leuarēt sudariū ⁊ iuoluerēt: ⁊ ponerēt i vnū locū seorsū a lintheaminib⁹: ꝛ simplr vt se hēbat suscepisset corp⁹. iō ei iobes ꝑmiserat qñ sepult⁹ ē cū myrrha q̄ cōgluriat corpi linthēamia: vt ñ decipiaris ab his q̄ dicūt eū furto sublatū eē. Nō ei ita ille⁹at⁹ eēt q̄ furaret: vt circa rē supfluā tātū studiū ꝙsumeret. Q⁹ petrū āt ⁊ iobes introiuit. vñ seqt: Tunc ḡ intro. ⁊ ille. disci. q̄ vene. p̄i. ad mo. ⁊ vidit: ⁊ credidit // AVG. Nōnulli putāt h̄ iobānē credidisse q⁹ iesꝰ resurrexerit: sed qō seqt h̄ nō ꝛdicat. vidit ḡ māe monumētū ⁊ credidit qō dixerat mulier. nā seqt: Nōdū ei sciebāt scriptu. q⁹ opo. eum a mor. resur. Non ḡ eū credidit resurrexisse: quē nesciebat oportere resurgē. qñ āt ab ipo dño audiebāt ꝙuis aptissime diceret: cōsuetudie tñ audiēdi ab illo pabolas nō intelligebāt: ⁊ aliqd aliud eū significare credebāt // GRE. i ho. Nec āt tā subtilis euāgeliste descriptio a mysteriis vacare credēda nō est: p iobānē iuniorē synagoga: p seniorē vō petrū ecclesia gētiū designat: q⁹ vñ ad dei cultū p̄or ē synagoga ꝙz ecclesia gētiū: ad vsū tū seculi p̄ior ē multitudo gentiū ꝙz synagoga. Cucurrerūt āt simul: q⁹ ab or⁹ sui tpe vsqz ad occasū pari ⁊ cōi via: ꝛsi ñ pari ⁊ cōi sēsu gētilitas cū synagoga decurrit: venit synagoga p̄i⁹ ad monumētū sed mūme intrauit: q⁹ legis q̄dē māda ta pcepit: ꝓphetias de incarnatiōe ac passiōe dñica audiuit: ꝛ credē i mortuū noluit. Venit āt Simō petr⁹ ⁊ introiuit i monumētū: q⁹ secuta posterior ecclesia gētiū: christū iesū ⁊ cognouit carne mortuū ⁊ viuētē credidit deū. Sudariū āt capitis dñi cū lintheaminib⁹ nō inuenit: q⁹ caput christi de⁹ ⁊ diuinitatis icōprehēsibilia sacra ab infirmitatis nostre cognitione diuisiūcta sūt: eiusqz potētia creature trāscēdit natura. Nō solū aūt sepatim sed iuolutū inueniri dr: q⁹ lintheꝰ quo iuolut⁹: nec initiū nec finis aspicitur. Celsitudo āt diuinitat⁹ nec cepit eē nec desinit. Bñ aūt addit i vno loco: q⁹ i scissura mētiū de⁹ nō ē: et illi ei⁹ gratiā hre meruit q̄ se ab iuice p sectarū scāda la nō diuidūt. Sed q⁹ solet p sudariū laborātium sudor detergi: pōt ⁊ sudarij noie itelligi labor dei. Sudariū ḡ qō sup caput ei⁹ fuerat: seorsū inuenit: qa ipa redēptoris nostri passio lōge a nra passiōe diuisūcta ē: qñ ipe sine culpa ptulit qō nos cum culpa tolerāmus. Ipe spōte morti succūbē voluit: ad quā nos venīre inuiti. Post q̄z āt introiuit petr⁹: ingressus ē ⁊ iobānes: q⁹ i fine mūdi ad redēptoris fidē ēt iudea colligēt // THEO. Vel aliter: Intellige petrū actiuū ⁊ ꝓmptū: Iobānē vero cōtēplatiuū: ⁊ docilē erga reū diuinarū bubuisse pitiā. pleriqz āt p̄uenit cōtēplatiuus notitia ⁊ docilitate: sed actiu⁹ istātia feruoris ⁊ sedulitate precedit illius acumen: ⁊ p̄ius inspicit diuinum mysterium.

Abierūt ergo iterꝝ discipuli ad semetipos. Maria āt stabat ad monumētū foris plorās. Dum ergo fleret iclinauit se ⁊ ꝓspexit i monumētū. Et vidit duos angelos i albis sedētes: unū ad caput: ⁊ unū ad pedes ubi positū erat corp⁹ iesu. Dicūt ei illi: Mulier qd plorās? Dicit eis: Quia tulerūt dñm meum: ⁊ nescio ubi posuerūt eū. Hec cū dixisset cōuersa ē retrorsuz: ⁊ vidit iesū stantē ⁊ nō sciebat q⁹ iesus ē. Dicit ei iesus: Mulier: qd plorās? Quē q̄ris? Illa existimās q⁹ hortulan⁹ eēt: dicit ei: Dñe si tu sustulisti eū dicito mihi ubi posuisti eū: ⁊ ego eū tollā. Dicit ei iesus: Maria. Cōuersa illa dicit ei: Rabbōi: qō dr magister. Dicit ei iesus: Noli me tāgere. Nōdū enim ascēdi ad patrē meū. Vade āt ad fratres meos ⁊ dic eis: Ascēdo ad patrē meū ⁊ patrē uestrū: deū meum ⁊ deū uestrū. Veit maria magdalene annuncians discipulis qa vidi dñm ⁊ hec dixit mihi.

// GRE. i ho. Maria āt magdalene q̄ fuerat in ciuitate peccatrix amādo veritatem lauerat lachrymis maculas crimis: cui⁹ mētē magna vis amoris accēderat: que a monumēto dñi ēt discipulis recedētib⁹ nō recedebat. Dr ei: Abierūt ergo iterū discipuli ad semetipos // AVG. i. vbi habitāt: ⁊ vñ ad monumētū

ſū cucurrerāt. Uiris aūt redeūtib⁹ ifirmiozē ſexū in eodē loco foztioz figebat affect⁹. vñ ſeqū: Maria āt ſtabat ad monumētū foris plozās. AVG. de con. euā. i. añ illū ſarei ſepulchz locū: ſed tñ ītra illud ſpatiū quo iā ingreſſe fuerant: hoz⁹ quippe illic erat.

CHRY. Ne mireris āt q⁹ maria amare flebat ad ſepulchz̄: petr⁹ vero nihil tale paſſus ē. cōpaſſibile ei ē muliebre gen⁹ ⁊ natura flebile. AVG. Oculi igitur q̄ dn̄m q̄rierāt: ⁊ nō iuenerant lachzymis vacabāt: ápli⁹ dolētes q⁹ fuerat ablat⁹ de monumento: q̄z q⁹ fuerat occiſus ī ligno: q̄n magiſtri tāti c⁹ vita ſubtracta fuerat nec memoria remanebat. AVG. de cō. euā. Uiderat aūt cū aliis mulieb⁹ angelū ſedē tē ad dextris ſup lapidē reuolutū a monumēto: ad cui⁹ verba cū fleret: ꝓſpexit ī monumētū. CHRY. Magnū ei ad mitigationē: monumētū apparens vide deniq; eā vt pl⁹ reꝛeſceret: ⁊ iclinātē ſe ⁊ volētē locū videre vbi iacuit corp⁹. vñ ſeqū: Dū q̄ fleret iclinauit ſe ⁊ ꝓſpexit ī monumētū. GRE. Amanti enī ſemel aſpexiſſe nō ſufficit: q⁹ vis amoris intētionē multiplicat inq̄ſitiōis. AVG. Nimiū enī dolebat nec ſuis nec diſcipulozū oculis facile putabat eſſe credēdū: an pot⁹ diuīo inſtictu ī aīo ei⁹ effectū ē vt ꝓſpiceret. GRE. Queſiuit enī corp⁹ ⁊ mīme īuenit ꝓſeuerauit vt q̄reret. vñ ⁊ contigit vt īueniret actūq; ē vt deſideria dilata creſcerēt: ⁊ creſcētia caperēt q⁹ īueniſſēt. Sācta ei deſideria dilatione creſcūt. Si āt dilatiōe deficiūt: deſideria ñ fuerūt. Ita itaq; q̄ ſic amat: q̄ ſe ad monumētū q⁹ ꝓſpererat iterū iclinat: videam⁹ quo fructu vis amoris ī ea īgeminat op⁹ inq̄ſitiōis. Seq̄t enī: Et vi. duos ange. in al. ſedē. vnū ad ca. ⁊ vnū ad pe. vbi po. fuerat cor. ie.

CHRY. Quia ei nō erat excelſa mulieris mēs vt exſudariis ꝓciperet reſurrectionē: angelos videt ī leto habitu: vt ⁊ ipa a paſſiōe mitigeť. AVG. Quid eſt āt q⁹ vnus ad caput ⁊ alē ad pedes ſedebat: an qñ q̄ gręce angeli dicūť: latīe ſūt nuncij: Iſto mō chriſti euāgeliū velut a capite vſq; ad pedes: ab initio vſq; ī finē ſignabāt eē nūciandū. GRE. Uel ad caput ſedet āgel⁹ cū p apoſtolos p̄dicať: q⁹ ī p̄ncipio erat verbū. ⁊ q̄ſi ad pedes ſedet cū dr̄. Uerbū caro factuz ē. Poſſum⁹ ēt p duos angelos duo teſtamēta agnoſcere: q̄ dū pari ſēſu icarnatū ⁊ mortuū ac reſurreriſſe dn̄m nūciāt: q̄ſi teſtamētū p̄us ad caput ⁊ teſtamētū poſterius ad pedes ſedet. CHRY. Angeli āt apparētes nihil de reſurrectiōe dicūt: ſed paulatī ī eu⁹ q̄ de reſurrectiōe ē ītrāt fmonē. Q⁹ ei mulier vltra cōſuetudinē p̄clarū habitū viderat: ne turbeť audiuit cōpaſſiōis vocē. vñ ſeqū: Dicūt ei illi: mulier q̄d ploras? Angeli lachzymas ꝓhibebāt: ⁊ futurū quodāmō gaudiū nūciabāt. Ita enī dixerūt: Quid ploras? ac ſi dicerēt: plorare noli. GRE. Ipa ei ſacra eloq̄a q̄ ī nos lachzymas amoris excitāt: eaſdem lachzymas cōſolanť dū nobis redēptoris noſtri ſpeciē repꝛomittūt. AVG. At illa eos putat interrogaſſe neſciētes: cās ꝓdit lachzymarū. vñ ſeqū: Dicit eis: q⁹ tulerūt dn̄m meū. Dn̄m ſuū vocat dn̄i ſui corpus eraīe: a toto partē ſignificās: ſicut oēs confitemur ieſū chriſtū filiū dei ſepultū: cū ſola ei⁹ ſepulta ſit caro. Seq̄t: Et neſcio vbi poſuerūt eū. Dec erat cā maioz doloris: q⁹ neſciebat quo iret ad cōſolandū dolorē. CHRY. Nōdū aūt de reſurrectiōe aliq̄d nouerat ſed adhuc trāſlationē imaginabať.

AVG. de cō. euā. Dic itelligēdi ſūt ſurreriſſe angeli: vt ēt ſtātes videreť: ſicut lucas eos viſos eē cōmemorat. AVG. ſup iohānē: Sed hoza iā venerat q̄ id q̄ nūciatū quodāmō fuerat ab angelis flere ꝓhibētibus: gaudiū ſuccederet flētib⁹. vñ ſeqū: Dec cū diriſſet cōuerſa ē retroꝛſuz. CHRY. Sed quare ad angelos loquēs ⁊ nōdū ab eis aliq̄d audiēs ouertiť retroꝛſuz? Mihi videť q⁹ hec ea dicēte: chriſtus p⁹ eā apparuit: ⁊ angeli cōſiderātes dn̄atorē ⁊ figura ⁊ iſpectiōe ⁊ motu cōfeſtiz cōſiderūt qñ dn̄m viderūt: ⁊ h̄ ē q⁹ mulierē ouerti retroꝛſū feē. GRE. Notādū ēt q⁹ maria q̄ adhuc de dn̄i reſurrectōe dubitabat cōuerſa retroꝛſū ē vt videret ieſū: q⁹ videlz ꝓ eādē dubitationē ſuā q̄ſi tergū ī dn̄i faciem miserat quē reſurreriſſe mīme credebat. Sz q⁹ amabat ⁊ dubitabat: videbat ⁊ nō agnoſcebat eum. vñ ſeqū: Et vidit ieſum ſtātē ⁊ nō ſciebat q⁹ ieſus eēt. CHRY. Angelis. n. vt dn̄atoz apparuit: mulieri vero nō ita ne eā ex p̄ma viſiōe ſtupefaceret. nō enīz oportebat eā repēte ad excelſa reducere: ſed paulatim. Seq̄tur: Dicit ei ieſus: Mulier q̄d ploras? quē q̄ris? GRE. Interrogaſ doluit cā: vt augeať deſideriū quaten⁹ cū nomīaret quē q̄reret: ī amorē ei⁹ ardēti⁹ eſtuaret.

CHRY. Et q⁹ in cōi figura apparuit: eſtimauit eum hortulanū eē. vñ ſeqū: Illa eſtimās q⁹ hortulan⁹ eſſet: dicit ei: Dñe ſi tu ſuſtuliſti eū? Sed vis amoris h̄ agē ſolet ī animo: vt quē ipe ſemper cogitat: nullū aliū credat ignozare. Poſtq̄ āt eā dn̄s cōi vocabulo appellauit ex ſexu: ⁊ agnit⁹ ñ ē: vocat ex noīe. vñ ſeqū: Dicit ei ieſus: Maria. ac ſi dicat: Recognoſce a q⁹ recognoſceris. Maria q̄ q⁹ vocať ex noīe recognoſcit auctorē: q⁹ ⁊ ipe erat q̄ q̄rebať exteri⁹: ⁊ ipe q̄ eā iteri⁹ vt q̄reret vocebat. vñ ſeqū: Conuerſa illa dicit ei: Rabboni. q̄ dr̄ magiſter. CHRY. Sicut ei iudeis q̄nq; immaniſſimus erat ⁊ p̄ſens: ita ⁊ loquēs cū volebat ſeip̄m notū faciebat. Qualiter āt cōuerſa dicit cū chriſt⁹ ad eā loq̄reť: Mihi videť q⁹ dicēte ea Ubi poſuiſti eum? cōuerſa ē ad angelos vt iterrogaret: cur ſtupefacti eēnt. deīde chriſt⁹ vocās eā cōuertit eā ad ſeip̄m: ⁊ p vocē māifeſtū ſeip̄m fecit. AVG. Uel q⁹ p⁹ conuerſa corpe q̄ nō erat putauit: nūc corde conuerſa q̄ erat agnouit. Nemo āt calūnieť mulierē q⁹ hortulanū dixerit dn̄m ⁊ ieſum magiſtrū. ibi ei bonoraba boiem a quo bñficiū poſtulabat. hic recolebat doctorē: a quo diſcernē būana ⁊ diuīa diſcebat. Aliter ergo dū dixit: Suſtulerūt dn̄m meū. aliter aūt: Dñe ſi tu ſuſtuliſti eū. GRE. Iā vero ab euangeliſta nō ſubdiť q̄d mulier fecit: ſed ex eo innuiť quod audiuit. Seq̄t. Dicit ei ieſus: Noli me tāgere. In hiſ nāq; verbis oñdiť q⁹ maria amplecti voluit eius veſtigia quē recognouit. Sed cur tāgi nō debeat: ratō

quoq; addit cū subiūgit: Nōdū ascēdi ad pa.meū. AVG. Sed si stās ī terra nō tangitur: sedēs ī celo qūo ab hoīe tāget: q certe añq; ascēderet discipulis suis se obtulit tāgendū dicēs: Palpate ꝛ videte: qa spūs carnē ꝛ ossa nō hz: vt lucas testat. Quis āt taz fit absurd⁹ vt dicat eū a discipulis quidē añq; ascēdisset ad patrē: se voluisse tāgi: a mulierib⁹ aūt noluisse: nisi cū ascēdisset ad patrē: Sed legūt ēt femine post resurrectionē añq; ad patrē ascēderet tetigisse iesum: ī quibus erat ipa maria magdalena: narrāte matthēo. Aut ergo h̄ fic dictū ē: vt in illa femīa figuraret ecclesia de gētibus: q ī christū nō credidit: nisi cū ascēdisset ad patrē: aut fic ī se credi voluit iesus: h̄ ē fic se spūaliter tāgi q; ipe ꝛ pater vnū sūt. Et⁹ q; pe ī ītimis sēsib⁹ quodāmō ascēdit ad patrē q fic in eo ꝓfecerit vt patri agnoscat equalē. Quo āt hec ñ carnaliter adhuc ī eū credebat: quē sicut hoiem flebat: AVG. ꝓmo de tri. Tact⁹ āt tāq; finē facit notiōis: Jōq; nolebat ī eo eē finē intēti cordis ī se: vt h̄ q; videbat tūmō putaret. CHRY. Uel alit: Uolebat hec mulier adhuc cū christo eē: sicut ꝛ añ passi onē: ꝛ p gaudio nihil magnū excogitabat: quāuis caro christi mlto melioꝛ facta fuerit resurgēdo. Ab hac ergo ītelligētia eā abducēs dixit: Noli me tangere: vt cū multa reuerētia ei loquat. vñ nec discipulis apparet de reliquo cū eis cōuersās: vt reuerēt⁹ ei attēdāt dicēs: Nōdū ei ascēdi: oñdit quī illuc ꝓperat ꝛ festinat. Eū aūt q illuc debet abire: ꝛ nō vltra cū hoībus cōuersari nō oportebat cū eadē videre mēte qua ꝛ añ. ꝛ h̄ māifestat cōsequēter dicēs Uade au. ad fra. meos ꝛ dic eis: Ascē. ad pa. meuz ꝛ pa. ve. deū meū ꝛ deū ve. HYLA. xj. de tri. Jnē ceteras īpietates suas ēt h̄oicto dñi vti solēt heretici: vt p id q; p̄ ei⁹ pater eoꝝ ē: ꝛ de⁹ ei⁹ deus eoꝝ ē: i natura dei nō sit: sed ī forma dei manēs formā serui assumpsit. Et cū h̄ ad hoīes ī fui forma christ⁹ iesus loquat: nō ambigit q̄n p̄ fibi vt ceteris sit ex ea pte q̄ hō ē: ꝛ de⁹ fibi vt cūctis sit ex ea natura q̄ seruus ē. Deniq; hūc eundē ſmonem cepit dicēs: Uade ad fratres meos. Fratres āt ex carne sūt deo. Ceterum vnigenit⁹ de⁹ sine fratrib⁹ ē. AVG. Uel alit: Nō ait patrē vestrū: sed patrē meū ꝛ patrē vestrū. aliter q; meū: aliter vestrū. natura meū: gra vestrū. Neq; dixit deū vestrū: sed deū meū: sub quo ego hō ꝛ deuz vestrū: inter quos ꝛ ipm mediatoꝛ sum. AVG. de con. euan. Tunc ergo egꝛessa est a monumēto: hoc est ab illo loco vbi erat hoꝛti spatiū āte lapidē effossum: ꝛ cū illa alie quas ſm marcū inuaserat tremoꝛ ꝛ pauoꝛ: ꝛ nemini. s. aliozū quicq; dicebant. vnde ꝛ hic dicitur: Uenit maria magdalene annunciās discipulis quia vidi dominū: ꝛ hec dixit mihi. GREGO. Ecce humani generis culpa ibi abscondit vnde processit. quia enī in paradiso mulier viro propinauit mortē: a sepulchꝛo mulier viris annūciauit vitam: ꝛ dicta sui vinificatoꝛis narrat: que mortiferi serpentis verba narrauerat. AVGV. de con. euā. Dum autē cum aliis veniret: tunc ſm matthēum occurrit illis iesus dicens: Auete. Sic ergo colligimus angeloꝝ collocutionē bis numero eas habuisse venientes ad monumentū: ꝛ etiā ipsius domini. semel s. quando maria hoꝛtulanū putauit: ꝛ iterū cum eis occurrit in via vt eas repetitione firmaret. ꝛ sic vēit maria magdalene annunciās discipulis: non solū ipsa: sed ꝛ alie quas lucas commemoꝛat. BEDA: Mystice aūt maria que interpꝛetat domina illuminata: illuminatrix: seu stella maris: significat ecclesiā que magdalena .i. turrēsis dicit. nā magdalon gꝛece: latine turris dicit: ꝓpter illud quod dicitur ī psalmo: Factus ē mihi turris foꝛtitudinis. In eo aūt q; hec mulier discipulis christū resurrexisse nunciauit: omēs monent marie quib⁹ est cōmissū prędicādi officiū: vt sic̄d ei celit⁹ reuelatū fuerit: studiose proximis propinent.

Cum ergo sero esset die illo una sabbatoꝛuz ꝛ fores essent clause ubi erant discipuli congꝛegati propter metū iudeoꝛū: uenit iesus ꝛ stetit in medio: ꝛ dixit eis: Pax uobis. Et cū hoc dixisset ostendit eis manus ꝛ latus. Gauisi sunt ergo discipuli uiso dño. Dixit ergo eis iterū: Pax uobis. Sicut misit me pater: ꝛ ego mitto uos. Hec cum dixisset: insufflauit: ꝛ dixit eis: Accipite spirituz sanctū. Quoꝝ remiseritis peccata remittunt eis: ꝛ quoꝝ retinueritis retēta sunt. Thomas autē unus ex duodecim q dicitur didym⁹ nō erat cū eis quādo uenit iesus. Dixerunt ergo ei alij discipuli: Uidim⁹ dñm. Ille autē dixit eis: Nisi uidero in manibus ei⁹ fixurā clauoꝛuz: ꝛ mittā digitū meū in locū clauoꝛuz: ꝛ mittā manū meā ī lat⁹ eius ñ credā.

CHRY. Audiētes discipuli qō maria annūciauit cōsequēs erat vt aut discrederēt: aut credētes dolerēt: qñ eos nō reputauit dignos sua visiōe. Doc igitur recogitātes: neq; p vnā diē dimisit ptrāsire: h̄ ex eo q; sciebāt iā suscitatū eē: videre sitiētib⁹ ꝛ timidis exītib⁹ cū sero factū esset ipsis astitit. vñ dicit: Cum ergo se. eēt die illo vna sabba. ꝛ fo. essent clause: vbi erāt disci. cōgꝛe. ꝓpter metū iu. BEDA: In h̄ infirmitas apostoloꝝ mōstrat: q fozib⁹ clausis intus cō gꝛegati residēt ꝓpter timoꝛem iudeoꝝ: quoꝝ metu fuerāt ꝓius dispersi. Uenit iesus ꝛ stetit ī medio. Ideo aūt sero apparuit: quia consequens erat tunc maxime eos timidos esse. THEO. Uel quia prestolabat vt omēs cōuenirent. Ostiis vero clausis vt oñdat quia eodē mō resurrexit adiacēte lapide sup monumentū. AVG. in sermo. pasch. Nonnulli aūt de hac re ita mouent: vt pene periclitent̄ afferētes contra miracula diuina: preiudicia ratiocinationū suarū. Sic enī disputāt: Si corpus erat: si hoc surrexit de sepulchꝛo quod pependit in ligno

quo p ostia clausa intrare potuit? Si cōprehendis modū: nō est miraculū. vbi deficit rō: ibi est fidei edificatio. ¶ AVG. sup ioban. Nolī q̄dē cozpozis vbi diuinitas erat ostia clausa nō obstitetūt. Ille q̄ppe nō eis aptis ītrare potuit quo nascēte virginitas matris īuiolata pmānit. ¶ CHRY. Sed mirabile ē q̄lit phātasma eū nō estimarūt: sed hoc fuit: q̄ mulier p uenies in eis multā fidē opata est. Sed t ipse p visū manifestū se eis oñdit: t voce eoz fluctuantē mentē firmauit. t dixit eis: Pax vobis. i. ne tumultueminī. In quo etiā cōmemozat vbū qđ añ crucē dixerat: Pacē meā do vobis. t rursus In me pacē habebit]. GREGO. Et q̄ ad illō cozp⁹ qđ videri poterat fides ītuentiū oubitabat: oñdit eis ptin⁹ man⁹ t lat⁹. vñ sequit: Et cū hoc dixisset: oñdit eis man⁹ t lat⁹. Clauī enī man⁹ fixerāt: lancea lat⁹ aperuerat. ibi ad oubitantiū cozda sanāda: vulnez sūt fuata vestigia. CHRY. Et q̄ añ crucē dixerat: Iterū videbo vos t gaudebit coz vestz. vñ sequit: Gauisi sūt discipuli viso oño ¶ AVG. xij. de ciui. dei: Claritas q̄ iusti fulgebūt sicut sol in regno pris sui: in christi cozpe cuz resurrexit ab oculis discipuloz potiꝰ abscōdita fuisse q̄z defuisse credēda ē. nō enī eā ferret hūanꝰ atq̄ infirmꝰ aspectꝰ: q̄n ille a suis ita debēt attēdi vt posset agnosci. ¶ CHRY. Uniuersa aūt hec eos ad fidez certissimā īducebant: q: vo plīū īexpugnabile habebāt ad iudeos: rursus eis pacē annūciat. vñ sequit: Dixit eis q̄ iterū: Pax vobis. ¶ BEDA: Iteratio confirmatio est: siue iō repetit: q: gemina est virtꝰ charitat] vel q: ipe est q̄ fecit vtraq̄ vnum. ¶ CHRY. Simul quoq̄ demōstrat crucis efficaciā: p quā soluit omīa tristia t otulit oīa bona: t hoc est pax. mulieribꝰ aūt supza annūciatū est gaudiū: q: in tristicijs illō genꝰ erat: t hāc suscepit maledictōez dicēte oño: In dolore paries. q: q̄ vniuersa, phibētia sūt destructa: t directa sunt oīa de reliquo subdit: Sicut misit me paꝰ: t ego mitto vos. ¶ GREG. Pr̄ q̄dē filiū misit: q̄ hunc p redēptione generis hūani īcarnari ostituit. Itaq̄ dr̄: Sicut misit me pr̄ t ego mitto vos. i. ea charitate vos diligo: cū iter scādalū psecutoꝝ mitto: q̄ me charitate pr̄ diligit: quē venire ad tolerādas passiones fecit. ¶ AVG. Eqlē aūtē pr̄i filiū nouimꝰ: sed hāc vba mediatoris agnoscimꝰ. Mediuz q̄ppe se oñdit dicēdo: Ille me t ego vos. ¶ CHRY. Sic igit eleuauit eoz animū t ab his q̄ fcā sūt: t a dignitate mittētis: t nō adhuc depcatio ad pr̄em fit: sed sua auctoritate dat eis vtutē. vñ sequit: Hec cū dixisset: īsufflauit t dixit eis: Accipe spīnscīn. ¶ AVG. ix. de trini. Flatus q̄ ille cozpozeꝰ substātia spūsci nō fuit: sz demōstratio p cōgruā significatōem nō nīa a pre: sed etiā a filio, pcedē spīnscīn. Quis enī demētissimꝰ diceret aliū fuisse spīn quē sufflās dedit: et aliū quē pꝰ ascēsionē suā misit. ¶ GREG. Cur aūt pus ī terra discipulis dat: postmodū de celo mittit? nisi q: duo sūt pcepta charitatis: dilectio videlz dei: t dilectio proximi. in terra dat spūs: vt diligat primꝰ. ex celo datur spūs: vt diligat deꝰ. sicut ergo vna est charitas: t duo pcepta: ita vnꝰ est spūs t duo data: pus a confistente oño in terra: postmodū dat ex celo: q: primi amoze discit q̄lit pueniri debeat ad amozem dei.

¶ CHRY. Quidā aūt dicūt q̄n ñ spīn dedit: sz aptos eos ad susceptōez spūs p īsufflatōez ostruxit. Si enī āgelū vidēs daniel excessū mētis passus ē: qđ ineffabile illā graz suscipiētes passi eēnt: nisi discipulos suos pmitꝰ istruxisset? Neq̄q̄ autē ds peccabit dicēs tunc suscepisse eos quādā ptātē spūal gre: nī vt mox tuos suscitēt: t miracula faciēt: sz vt dimittāt peccata. vñ sequit: Quoz remi. pec. remit. eis: t quo. retinuerētē. sūt eis. ¶ AVG. Ecclē charitas q̄ p spīnscīn diffūdit ī cozdibꝰ nr̄is participū suoz peccata dimittit. eoz aūt q̄ nō sūt eiꝰ participes tenet. iō post q̄z dixit: Accipite spīritūscīn: otinuo de peccatoz remissione t retētione subiecit. ¶ GREGO. Sciēdū vo ē q: hi q̄ pus spīritūsanctū habuerūt: vt t ipsi īnocentes viuerēt: t ī pdicatōe q̄busdā, pdessent: iccirco hunc pꝰ resurrectōem oñi patēter acceperūt: vt pdesse ñ paucis sz pluribꝰ possent. Libet q̄ ītueri illi discipuli ad tāta onera humilitatis vocati ad q̄stū culmē glozie sint, pducti. Ecce nō solū de seipsis securi fuūt: sz etiaz pncipatū supni iudicij sortiūt: vt vice dei q̄busdam peccata retineāt: q̄busdā vo relaxēt: hoz nūc i eccla epi locū tenēt: t soluēdi ac ligādi ptātē suscipiūt: q̄ gradū regimis sortiūt. Hāc dis honoz: sz graue pōdꝰ illiꝰ ē honozis. Dux q̄ppe ē vt q̄ nescit tenere modo ramina vite sue: iudex fiat vite aliene. ¶ CHRY. Sacerdos. n. rēi, ppam bñ dispēsauerit vitā: alioz vero nō cū diligētia curā habuerit cū pnitiosis ī gehēnaz vadit. Sciētes igit piculi magnitudinē: multā tribuite eis deuotōem: t etiā si nō valde nobiles fuerint: nō aūt iustū ē ab his q̄ ī pncipatu subijcūt iudicari: t si vita eoz fuerit valde detractabilis: i nullo lederis ī bis q̄ sūt ei omissa a deo. nō. n. sacerdos: sz neq̄ āgelꝰ aut archāgelꝰ opari aliq̄d pōt ī bis q̄ sūt data a deo. Sz pr̄ t filiꝰ t spūscūs oīa dispensant. Sacerdos aūt suā linguā t manū tribuit. nō enī iustū esset vt, ppē alteriꝰ malitiā circa symbola nr̄e salutis ledi eos q̄ ad fidē veniūt. Oibꝰ aūt discipul' cōgregatis solꝰ thomas deficiebat a dispone q̄ ia; fcā erat. vñ dr̄: Thomas aūt vnꝰ ex duodeci q̄ dr̄ didymꝰ ñ erat cū eis qñ venit ihesus ¶ ALCVI. Didymꝰ grece: latine geminꝰ: ppē dubiū coz ī credendo: thomas abyssus q: altitudinem dīnitatis circa fidem penetrauit.

GREGO. Nō aūt casu gestū ē vt electꝰ ille discipulus tūc deesset. Egit nāq̄ miro mō supna clemētia vt discipulꝰ dubitās dū ī magistro suo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Polꝰ enī nobis īfidelitas thome ad fidē: q̄z fides credētiū discipuloz, pfuit: q: dū ille ad fidē palpādo reducit: nr̄a mens oī dubitatōe postposita in fide solidat. ¶ BEDA: Queri aūt pōt q̄re b euāgelista tunc thomā defuisse dicat cū lucas scribat q: duo discipuli euntes in Emaus reuersi ī hierlm īuenerūt vndecī cōgregatos: sz dat itelligi quoddā fuisse iterualluz q: ad hoz thomas egressus fit: t ihesus veniēs in medio eoz stetit. ¶ CHRY. Sicut aūt simpliciter t q̄lit cūq̄ credere facilitatis ē: ita multa iuestigare ē grossissime mētis: t ppter hoc thomas accusat. Apostolis enī dicentibꝰ: q̄n vidimꝰ dñm nō credidit: non tm̄ illis diseredēs: quātū rē putās ipossibilē esse. vñ sequit: Dixerūt g̃ ei alij discipuli: vidimꝰ dñm. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibꝰ eiꝰ fixurā clauoꝝ: t mittā digitū meū ī locū clauoz: t mittā manuz meā in latꝰ eiꝰ nō credā. Aliis enī grossioz existēs eā q̄ ē p sensum grossissimū. s. tactū q̄rebat fidē: t neq̄

oculis credebat. vñ nō suffecit ei dicere: Nisi videro sed addidit: Et misero digitum ⁊ cetera.

¶ Et post dies octo iterꝝ erāt discipuli eius intus ⁊ thomas cū eis. Venit iesus ianuis clausis: ⁊ stetit i medio ⁊ dixit eis: Pax uobis. Deide dicit thome: Infer digitū tuuꝫ huc: ⁊ uide manꝰ meas: ⁊ affer manū tuā: ⁊ mitte i latꝰ meū: ⁊ noli eē incredulus sed fidelis. Rñdit thomas ⁊ dixit: Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ: Dicit ei iesus: Qꝛ uidisti me thoma credidisti: bti q nō uiderūt ⁊ crediderūt. Multa qdē ⁊ alia signa fecit iesus i ꝓspectu discipulorꝝ suorꝝ q̄ nō sūt scripta i libꝛo hoc. Hec autē scripta sūt ut credatis: qꝛ iesus est filiꝰ dei: ⁊ ut credētes uitam habeatis in nomine eius.

CHRY. Cōsidera dñatoris clemētiā: q̄liter ⁊ pro vna ala ostēdit seip̄m vulnera hñtem ⁊ accedit vt saluet vnū: ⁊ nimiꝝ discipuli annūciātes digni erāt fide ⁊ ipse p̄mittēs. Sz tñ qꝛ solꝰ thomas q̄siuit: neq; hoc eū p̄uauit christꝰ: nō aūt stati ei apparet: sed pꝰ dies octo: vt i medio a discipulis admonitꝰ accēdat ad maiꝰ desideriū ⁊ fidelioꝛ fieret in futuꝝ. vñ dicit: Et pꝰ dies octo iterꝝ erāt discipuli eiꝰ intus ⁊ thomas cū eis: Venit iesus ianuis clausis: ⁊ stetit in medio: ⁊ dixit: Pax vobis. AVG. in ser. pasc. Queris a me ⁊ dicis: si p ostia clausa ītrauit: vbi ē coꝛpoꝛ modꝰ? ⁊ ego rñdeo: si p mare ambulauit: vbi est coꝛpoꝛ pōdus? sed fecit illud dñs ranq; dñs: nunqd igit resurrexit destitit eē dñs? CHRY. Stat itaq; iesus ⁊ nō expectat a thoma ꝛerrogari: sz vt oñdat qñ cū loq̄batꝰ ad cēdiscipulos aderat: eisdem vbis vsus ē. Et p̄mo qdē increpat vel iꝓperat. vñ sequit: Deinde dicit thome: infer digitum tuū huc: ⁊ vide manꝰ meas: ⁊ affer manū tuā: ⁊ mitte in latꝰ meū: secūdo aūt erudit dicēs: Et noli eē incredulꝰ sz fidelis. vide qñ infidelitatis erat ambiguitas: añq; spiritū sanctū acciperet: postea aūt nō: sed firmi erant de reliquo. Dignū aūt ē q̄rere q̄liter coꝛpꝰ icoꝛruptibile typos habebat clauoꝝ: sed ne tumultueris: cōdescēsionis eiz erat vt discerēt: quoniā ipse erat q̄ crucifixus fuerat.

AVG. de symbolo: Posset autē si vellet de coꝛpe suscitato ⁊ clarificato oēm maculā cuiuslibet cicatricis abstergē: sed sciebat q̄re cicatrices in suo coꝛpoꝛe reseruaret. Sicut enī demōstrauit thome non credēti nisi tāgeret ⁊ videret: ita etiam inimicis suis vulnera demōstraturꝰ est sua: non q̄ eis dicat sicut thome: Qꝛ vidisti ⁊ credidisti. sed vt conuincēs eos vītas dicat: Ecce hoīem quē crucifixistis: videt vulnera q̄ infixistis: agnoscitis latꝰ qō pupugistis: qñ p vos ⁊ ꝓpter vos apertū ē: nec tñ intrare voluistis.

AVG. xxij. de ciui. dei: Nescio aūt quo etiā fic afficimur amoꝛe martyrū beatoꝝ: vt velimꝰ in illo regno in eoꝝ coꝛpoꝛibꝰ videre vulnerū cicatrices que pro christi noīe ptulerūt: ⁊ fortasse videbimꝰ. nō enī deformitas in eis: sed dignitas erit: ⁊ q̄dam q̄uis i coꝛpoꝛe nō coꝛpoꝛis sed virtutis pulchritudo fulgebit. nec ideo tñ si aliqua martyrībꝰ amputata ⁊ ablata sunt mēbꝛa: sine ipsis mēbꝛis in resurrectione erunt moꝛtuoꝝ: q̄bus dictū est: Capillꝰ capitis vestri non pībit. Sed si hoc decebit in illo nouo seculo: vt indignitia glorioſoꝝ vulneꝝ in illa īmortali carne cernant vbi mēbꝛa vt prediceret percussa vel secta sunt ibi cicatrices: sed tamē eisdē membꝛis redditis non perditis apparebūt. Quāuis igitur omīa que acciderāt coꝛpoꝛi vitia tunc non erūt: non sunt tamē appellāda vitia virtutis indicia. GREGO. in ho. Palpandam autem carnem dominꝰ prebuit quā clausis ianuis introduxit: qua in re duo mira ⁊ iuxta humanam rationem valde sibi cōtraria ostendit: dū post resurrectionem coꝛpus suum ⁊ incoꝛruptibile: ⁊ tñ palpabile demonstrauit. Nam ⁊ coꝛrumpi necesse est quod palpat: ⁊ palpari non potest quod nō coꝛrumpitur: ⁊ incoꝛruptibilem se ergo ⁊ palpabilem demonstrauit: vt profecto post resurrectionem esse ostenderet coꝛpus suum ⁊ eiusdem nature ⁊ alteriꝰ glorie. GREGORI. xiij. moralium: Coꝛpus etiam nostrum in illa resurrectionis gloꝛia erit quidem subtile per effectum spiritalis potentie: sed palpabile per veritatem nature: Non autem sicut cuiꝰ scripsit impalpabile: ⁊ ventis aereq; subtilius.

AVGVSTI. Videbat autem Thomas tangebatq; hominem: ⁊ confitebatur deum quem nō videbat neq; tāgebat: sed per hoc quod videbat atq; tangebat: illud iam remota dubitatione credebat. vnde sequit: Respondit thomas: ⁊ dixit ei: Dominꝰ meus ⁊ deꝰ meus. THEOPHI. Qui ꝓius infidelꝫ fuerat: post lateris tactum optimum se theologum ostēdit. Nam duplicem naturaꝫ vnicamq; hypostasim christi edisserit. dicendo enim: Dominꝰ meus humanam naturam: dicendo vero Deus meus: diuinam confessus est: ⁊ vnum ⁊ eundem deum ⁊ dominum. Sequit: Dicit ei iesus: Quia vidisti me credidisti. AVGVSTINVS: Non ait Tetigisti me sed vidisti me: quoniam generalis quodammodo est sensus visus. nam ⁊ per quattuoꝛ alios sensus nominari solet velut cum dicimꝰ: Audi ⁊ vide q̄ bene sonet: olfac ⁊ vide q̄ bene oleat: gusta ⁊ vide q̄ bñ sapiat: tange ⁊ vide q̄ bene caleat. vnde ⁊ hic dominus dicit: Infer digitum tuum huc ⁊ vide manus meas. Quid aliud ait quaꝫ tange ⁊ vide? nec tamē ille oculos habebat in digito: ergo siue intuendo siue etiam tangendo hoc ait: Quia vidisti me credidisti: qnāuis dici possit non ausum fuisse discipulum tangere cum se offerret ille tangendum. GREGORIVS. Sed cum apostolus dicat fides est substantia sperandarum rerum argumentum non apparentium: ꝓfecto liquet: quia que apparent: iam fidem non habent: sed agnitionem. Dum ergo vidit thomas: cuꝫ palpauit: cur ei dicitur: Quia vidisti me credisti. sed aliud vidit: aliud credidit: hominem vidit: ⁊ deum confessus est. Letificat autem valde quod sequitur: Beati qui non viderunt ⁊ crediderunt. In qua sententia nos specialiter significati sumus: qui eum quem carne non vidimus men-

te retinemus: si tamen fidem nostram operibus se/quimur. Ille enim vere credit: qui exercet opando qđ credit. AVG. Preteriti aũt tps vsus ẽ verbis tanꝯ ille q̃ id qđ erat futurũ in sua nouerat p̃destinatiõe iã factũ. CHRY. Cum g̃ aliqs nũc dixerit: Utinã in tpib⁹ illis fuissẽ: z vidissem christũ miracula facientẽ: excogitet: Beati q̃ nõ viderũt z crediderunt. THEO. Exprimit aũt z hinc discipulos qui nec plagas clauoꝝ nec latus palpãtes crediderũt. CHRY. Quia vo iobãnes pauciora aliis euãgelistis dixerat subiũgit: Multa qdẽ z alia signa fecit iesus in conspectu discipuloꝝ suoꝝ q̃ nõ sũt scripta i libro ist: sz nec alij oĩa dixerũt: sz q̃ erãt sufficiẽtia attrahẽ ad fidẽ audiẽtes. Mihi aũt videt hic dicẽ ea q̃ p⁹ resurrectiõz sũt signa. z iõ dicit i ꝺspectu discipulorũ: cũ qb⁹ solis p⁹ resurrectionẽ ꝺuersat⁹ ẽ. deinde vt discas qm̃ nõ solũ discipuloꝝ gr̃a signa fiebant: indurit. Hec aũt scripta sũt vt credatis qz iesus ẽ christ⁹ filius dei: cõit ad hũanã nãm loquẽs: z vt oñdat qm̃ nõ illi q̃ credit: sz nobisipsis vtile ẽ credẽ subdit: Et vt credẽtes vitã habeatis in noĩe ei⁹. i. per iesũ ipse aut ẽ vita. CA. XXI.

POstea manifestauit se iterũ iesus ad mare tyberiadis. Manifestauit ãt sic: Erãt simul simõ petr⁹ z thomas q dr̃ didym⁹ z nathanael q erat a chana galilee: z filij zebedei: z alij ex discipulis ei⁹ duo. Dicit ei simõ petr⁹: Vado piscari. Dicũt ei: Venim⁹ z nos tecũ. Et exierũt z ascẽderũt i naui: z illa nocte nihil prendiderũt. Mane aũt facto stetit iesus in littore: nõ tñ cognouerũt discipuli: q̃z iesus ẽ. Dicit ergo eis iesus: Pueri: numqd pulmentariũ habetis? Rñderũt ei: Nõ. Dicit eis: Mittite in dextraz nauigij rhete: z inuenietis. Misert ergo z iã nõ ualebãt illud trahere p multitudine piscium. Dicit ergo discipul⁹ ille quẽ diligebat iesus petro: Dñs ẽ. Simon petr⁹ cũ audisset q̃z dñs est: tunica succinxit se. Erat. n. nud⁹ z misit se in mare. Alij aũt discipuli nauigio uenerũt. Non enim longe erãt a terra: sed q̃si cubitis ducẽtis trahẽtes rhete piscium. Vt ergo descenderũt in terrã: uiderunt prunas positas: z piscẽ suppositum z panẽ. Dicit eis iesus: Afferte de piscibus quos prendidistis nũc. Ascẽdit simon petrus z traxit rhete in terrã plenum magnis piscibus centũquinquagintatribus. Et cũ tanti essent: non est scissum rhete.

AVG. Qđ imediate euangelista p̃miserat: velut⁹ huius libri indicat finez: sed narrat hic deinde quẽadmodũ se manifestauerit dñs ad mare tyberiadis vñ dr̃: Postea manifestauit se iesus iterum ad mare tyberiadis. CHRY. Dicit aũt Postea: quia nõ ꝺtinue cũ eis ambulabat vt antea. Dicit etiã: Manifestauit se: q̃z nõ videret⁹ nisi cõdescenderet: q̃z incorruptibile erat corp⁹. Loci ãt meminit oñdẽs qm̃ plurimũ timor⁹ eis dñs abstulerat: vt de reliquo ipi lõge a domo p̃cedãt nõ vltra in domo ꝺclusi: sz i galileã ierãt piculũ declinãtes iudaicũ. BED. More ãt solito euãgelista pus retulit cãm: deinde quẽadmodũ res gesta sit enarrat. vñ seq̃t: Manifestauit aũt sic. CHRY. Quia vo neq̃ dñs cũ eis continue erat: neq̃ sp̃us datus erat: neq̃ aliqđ tũc erat eis cõmissũ: neq̃ aliqđ hẽbant agẽ: artẽ piscatoriã tractabãt. vñ seq̃t: Manifestauit aũt sic: Erãt simul simõ petr⁹ z thomas q̃ dr̃ didym⁹ z nathanael q̃ erat a chana galilee: q̃. s. vocat⁹ ẽ a philippo: z filij zebedei. s. iacobus z iobãnes z alij ex discipulis ei⁹ duo. Dicit eis simon petr⁹: Vado piscari. GRE. in home. Queri põt cur petr⁹ q̃ piscator ante ꝺuersionẽ fuit: post cõuersionẽ ad piscationẽ rediit: cum veritas dicat: Nemo mittẽs manũ ad aratr̃: z respiciẽs retro apt⁹ ẽ regno dei. AVG. Qđ si fecissent discipuli: defũcto iesu p̃iusq̃ resurrexisset a mortuis: putaremus eos illa q̃ aĩos eoꝝ occupauerat desperatõe fecisse. Nunc vo p⁹ eũ sibi de sepulchro redditũ vitũ p⁹ inspecta vulnerũ loca: p⁹ acceptũ ei⁹ insufflatiõe sp̃ñscñ subito fiũt sicut fuerãt nõ hoĩm sz piscium piscatores. Rñdendũ ẽ g̃ nõ eos fuisse ꝓhibitos ex arte sua licita victũ necessariũ q̃rere: sui apostolat⁹ integritate fuata: si q̃ vnde viuerẽt aliud nõ haberẽt Si enim btus paul⁹ ea ptãte quã ꝓfecto cum ceteris euãgelij p̃dicatorib⁹ bẽbat: nõ cũ ceteris vteret⁹ sed stipẽdio suo militaret: ne gentes a noĩe christi postas alienas: doctrina ei⁹ q̃si venal⁹ offenderet: aliter educat⁹ artẽ quã nõ nouerat didicẽ vt dũ suis mãib⁹ trãsigiẽ doctor: null⁹ g̃uaret⁹ auditor: quãtomagis btus petr⁹ q̃ iã piscator fuerat qõ nouerat feĉ: si ad p̃s illud tẽp⁹: aliud vñ viueret nõ iuenit. Sz rñdebit q̃sp̃iã: Et cur nõ iuenit cum dñs p̃miserit dicẽs: Querite p̃mũ regnũ dei z iustitiã eius: z hec oĩa apponẽt⁹ vobis? Prorsus⁹ ẽt dñs qđ p̃misit ꝑplenit. nã q̃s ali⁹ pisces q̃ capent⁹ apposuit: q̃ nõ ob aliud credẽd⁹ ẽ eis ingessisse penuriã q̃ cogerent⁹ ire piscatũ nisi ꝺspositũ volẽs exhibere miraculũ? GRE. in ho. Negociuz g̃ qđ añ ꝺuersionẽ fine pcõ extitit: hẽ etiã post ꝺuersionẽ repetere culpa nõ fuit. vñ post cõuersionẽ suã ad piscationẽ petr⁹ rediit: Matthe⁹ vo ad telonij negociũ nõ resedit: Sũt enim pleraq̃ negocia que sine peccatis exhiberi aut vix aut nullatenus possũt. Que ergo ad peccatũ implicant: ad hec necesse ẽ vt post conuersionem animus non recurrat. CHRY. Alij aũt discipuli sequebant petr⁹

vñ dr: Dicunt ei: venim⁹ ⁊ nos tecū. Colligati enī de reliquo fibiinuicē erāt. Simul volebāt piscatiōz videre. Seqr: Et exie. ⁊ ascē. i nauiz. In nocte āt pisca bant: qz adhuc formidolosi erāt. GRE. Scā ē aūt discipulis piscatiōis magna difficultas: vt veniente magistro: fieret admiratiōis magna sublimitas. vñ seqr: Et illa no. nihil prēdiderūt. CHRY. Laborā tib⁹ autē: ⁊ afflictis discipulis assistit ihesus. vñ seqr: Mane aūt fa. sc. ie. in lit. nō tñ cog. disci. qz iesus ē. Nō enī seipsū mox eis oñdit: sz voluit ⁊ allocutiōez cū eis inire. Et pmo loqtur eis hūani⁹. nā seqr: Dicit eis ie. pu. nūqd pulmē. habetis: Hoc aūt dicit quasi ab eis aliqd emere vellet. vt aūt timuerūt: eis signū oñdit p qō cognoscerēt. Seqr enī: Dixit eis: Mitti. in dex. na. rbe. ⁊ inuenietis. Multa aūt osequēt facta sūt: quox pmū ē: multos pisces eē pphēsos. vñ seqr: Miserūt g rbe. ⁊ iá nō vale. illō tra. p mul. pisciū. Sz in xpi cognitiōe petr⁹ ⁊ iohānes suos ppos modos oñderūt. Johānes. n. pspicatioz erat: ⁊ iō pri mo cognit christū. vñ seqr: Dicit g disci. il. quē di. ie. pe. dñs ē. BEDA: Hoc inditio sīc sepe: ita ⁊ h suā demōstrat plonā. Cognit aūt pm⁹ dñm siue miraculo piscatōis: siue sono p cognite vocis: siue pme re miniscens piscatōis. CHRY. Petr⁹ aūt feruētioz erat: ⁊ iō ꝓmpti⁹ venit ad christū. Seqr enī: Simō petr⁹ cū audisset: qz dñs ē tunica succinxit se. erat. n. nudus. BED. Dr aūt petr⁹ nud⁹ fuisse ad cōpationē ceteroꝝ vestimentoꝝ qb⁹ vti solebat: sicut solem⁹ dicē cū aliquē simplici vestimēto videm⁹ indutū: q re nud⁹ incedis: Siue pōt intelligi q⁹ moze piscatorū studio piscādi nud⁹ incesserit. THEO. Qō vo se pcinxit petr⁹ pudozis ē signū. pcinxit aūt se lineo amictu quē fenices ⁊ tyrij piscatozes circūtolūt sibi cū nudi sint etiā ceteris īdumētis apponūt. BED. Eodē aūt ardoze quo ⁊ multa alia fecerat: venit ad iesū. vñ seqr: Et mi. se ī mare: alij aūt disc. na. venerūt. Nō tñ intelligēdū ē petr⁹ sup fluct⁹ venisse: sz aut natando: aut pedib⁹ ꝓpijs: qz erant ꝓpe terrā. Seqr enī: Nō lō. enī erāt a tra: sz q̄si cub. ducētis GLO. Interpositio ē. Seqr enī: Trahētes rhete pisciū. vt sit ordo lre: Alij discipuli nauigio venerūt trahētes rhete pisciū. Nō lōge enī ⁊c. CHRY. Deinde aliud signū ponit cū subdit: Ut g descē. in tra: videt pzu. po. ⁊ pis. suppo. ⁊ panē. Nō enī adhuc ex materia suppositā opat: sz ad id qō ē mirabilius ducit signa oñdēs: qm̄ ⁊ ex subiecta materia añ crucē mirabilia faciebat ꝓpter quādā dispensationē. AGV. Nō aūt hic intelligēdū ⁊ panē fuisse pzunis suppositū: sz q̄si dicēt: Uiderūt pzunas positas ⁊ piscē sup positū pzunis: ⁊ viderūt panē. CHRY. Ut aūt oñderet nō eē phātasma qō factū ē: iubet ex piscib⁹ ab eis captis afferri. Seqr enī: Dicit ei ie. Affer. ex pisci. quos prēdi. nūc. Deinde ⁊ aliud signū fuit q⁹ ex multitudine pisciū rhete nō est scissū. vñ seqr: Ascēdit simō. ⁊ traxit rhe. ad terrā: ple. mag. pis. cētū q̄nq̄ginta trib⁹. Et cū tāti eēnt nō ē scissū rhete. AVG. Mystice aūt in captura pisciū cōmēdauit ecclesie sacramentū: qualis futura ē in vltima resurrectiōe mortuoꝝ. Sit ad hoc cōmendandū valet q⁹ tāq̄ finis est interposit⁹ libri: q⁹ eēt etiā secuture narratiōis q̄si p emiū. Qō aūt septē discipuli fuerunt in illa piscatione: suo septenario numero finē significat tpis. vniuersū quippe septē dieb⁹ voluit tēp⁹. THEO. Cū aūt nox erat: ante solis christi pūtiā ꝓphete nihil cepe rūt: qz etsi vnā nationē isrl corrigere conarent: illa tñ frequēter in idolatriā labebat. GRE. i bome. Queri aūt pōt cur discipulis in mare laborātib⁹: p⁹ resurrectionē suā coā discipulis in fluctib⁹ maris ambulauit: Sz mare pīs seculū significat: qō se cārū tumultib⁹ ⁊ vndis vite corruptibilis illidit. p soliditatē aūt littoris ꝓpetuitas quietis eterne figurat. Quia igit discipuli adhuc fluctib⁹ mortalis vite inerāt: in mari laborabāt. qz aūt redēptor nr iā corruptionē carnis excesserat: p⁹ resurrectionē suā in littore stabat. AVG. Littus etiā finis ē maris: ⁊ iō finē significat seculi. Sicut enī in h loco q̄liter i fine seculi futura sit: ita dns alia piscatōe significauit ecclesiā q̄lis nūc sit. vñ ibi ihesus nō stabat in littore: sz ascēdēs i vnā nauī q̄ erat simonis: rogauit eū a tra reducē pusillū. In alia piscatiōe nō mittit rhetia in dexterā ne solos significēt bonos: nec in sinistrā ne solos malos: sz indīrnter Laxate inqt rhetia vra i capturā: vt pmixtos intelligam⁹ bonos ⁊ malos. Dic aūt mittite inqt in dexterā nauigij rhete: vt significaret eos q̄ stabāt ad dexterā solos bonos. Illud fec i initio ꝓdicatōis sne: h p⁹ resurrectōz suā: hic oñdēs illā capturā pisciū bonos ⁊ malos significare quos nūc hz eccl'a. ista vo tūmō bonos quos hēbit i cēnū: opleta i fine hui⁹ scī resurrectiōe mortuoꝝ. Illi āt q̄ ptinēt ad resurrectōz vite. i. ad dexterā: ⁊ int xpi ani nois rhetia designāt: nō nisi in littore. i. i fine seculi cū resurrexerit apparebūt: iō nō valuerēt sic trahere rhetia vt in nauē refūderēt quos cepant pisces sicut de aliis factū ē. Habet āt istos dexteros eccl'a p⁹ finē vite hui⁹ i sōno pacis: velut in pfūdo latētes donec ad litt⁹ rhete pueniat: qō in pma piscatōe ou ab⁹ nauiculis h isto loco ducētis cubitis tñ: cētū ⁊ centū existimo figuratū: ꝓpter vtriusq; generis electos: ⁊ circūcisionis ⁊ ꝓputij. BEDA: Uel p ducē tos cubitos gemīa charitatis vtutis exprmit. p dilectionē enī dei ⁊ ꝓximi christo ꝓpinq̄m⁹. Piscis aūt assus ē christ⁹ passus. Ipse latere dignat⁹ ē in aqs generis hūani. Lapi voluit laqo nre noctis: ⁊ q̄ nobis fact⁹ est piscis hūanitate: extitit nobis panis nostre reficiēs sua diuinitate. GRE. Petro aūt scā ecclesia ē cōmissa. ipsi specialiter dr: Pasce oues meas. qō g postmodū aperit i voce nūc figmificat in ope Ipse enī pisces ad soliditatē littoris ptrahit: qz stabilitatē eterne patrie fidelib⁹ oñdit: hoc egit verbis hoc epulis. hoc agit quotidie miraculoz signis: sed cū rhete magnis piscib⁹ plenū dr: addit ⁊ quantis. ⁊ hoc ē qō subdit: Plenū magnis piscib⁹: cētū q̄nq̄gintatrib⁹. AVG. In alia piscatiōe numer⁹ pisciū nō exprmit tanq̄ illud ibi fiat qō ꝓdictū ē p ꝓphetā. Annūciaui ⁊ locut⁹ sū: multiplicati sūt sup numerū. Dic vo cert⁹ ē numer⁹ cui⁹ reddēda ē rō. Numerus enī q̄ legē significat decē est ꝓpt decalogū. Cū aūt accedit ad legē gra. i. ad litterā spūs: quodāmō denario numero addit septenari⁹: septenario ꝓpe nūero significat spūssūs ad quē significatio ꝓprie ptinet. Denū enī in lege sonuit sanctificatio in die septimo. Isaias etiā ꝓphēta eū omēdat ope vel munere septenario. Cū itaq̄ legis denario spūssūs per septenariū numerū accedit: fūt. x. ⁊. vij. q numer⁹ ab

vno vsq; ad septim cõputatis oibus crescẽs ad cẽtũ quiquagintatres puenit. ¶ GRE. Hacam⁹ etiã per trigonũ.x.t.vij.veniũt quiquagitaunũ. In quiquageſimo aũt anno cũct⁹ ppls ab omni opatõe dẽsce/bat: sed vera requies in vnitate est. vbi n. scissura diuisiõis est: vera requies nõ est. ¶ AVG. Nõ ergo tã tũmodo centũ quiquagintatres sancti ad vitam resurrecturi significant eternã: sed omnes ad gratiaz spiritus ptinẽtes hoc numero figurant: qui etiã numerus ter habet quiquagenariũ numerũ: t insuper ipsa tria ꝓpter mysteriũ trinitatis. Quiquagenarius autẽ multiplicatis septẽ per septẽ t vnius adiectõne complet. vnus autem addit: vt eos significet eẽ vnũ. Non aũt frustra dictũ ẽ q; erãt magni. Cũ eni dixisset dominus: Non veni soluere legẽ: sz implere: datur⁹ spiritũ vtiq; per quẽ lex posset impleri: paucis verbis interpositis ait: Qui fecerit t docuerit: magn⁹ vocabit in regno celoꝝ. In ꝑma autẽ piscatiõe rhete ꝓpter significãda scismata rũpebat: h̃ vo qñ in illa summa pace sanctoꝝ nulla erũt scisma ta ptinuit ad euangelistã cõsequẽter dicẽ: Et cũ tanti essent. i. tã magni nõ est scissum rhete: tanq; illud respiceret vbi scissum est: t in illi⁹ mali cõpatõe cõmẽ daret hoc bonũ.

¶ Dicit eis iesus: Venite prãdete. Et nemo audebat discũbẽtiũ interrogare eũ: tu quis es? sciẽtes q; dñs ẽ Et uenit iesus t accepit panẽ et dabat eis: t piscez similiter. Hoc iam tertio manifestat⁹ est iesus discipul' suis cuz resurrexisset a mortuis.

¶ AVG. Peracta piscatõe dñs eos ad prãdiũ vocat. vñ dr: Di. eis ie. veni. prãdete. ¶ CHRY. Dic q̃dẽ nõ dicit q; comedit cũ eis: sed lucas h̃ dicit. Hoc ãt fiebat: nõ vt natura indigẽte cibis de reliquo sz cõdescẽsiõe ad demfatõem resurrectõis fcã. ¶ AVG. xiij. de ci. dei: Corpa aũt iust⁹ q̃ in resurrectõe futura sunt: neq; ligno vite indigebũt: quo fiat vt nullo morbo vel senectute inuererata moriant: neq; vllis alijs corpalib⁹ nutrimẽt: q̃b⁹ esuriẽdi atq; sitiẽdi q̃/lisq; molestia deuitet: qñ certo t inuiolabil' munẽ imo: talitat' induet: vt ñ nisi velit possib. litate nõ necessitate vescãt. nõ. n. ptãs: sz egestas edẽdi t bibẽdi talib⁹ corpib⁹ auferet. fiẽ t saluator nr p⁹ resurrectionẽ iã q̃dẽ in spũali carne: sed tñ vera: cibũ ac potuz cũ discipulis sumpsit: nõ alimẽtoꝝ indigẽtia: sed ea qua t h̃ poterat ptãte. Sequit: Et ne. au. discũ. int. eũ: tu quis es: sci. q; dñs est. Ac si diceret. ¶ AVG. sup iob. Nemo audebat dubitare q; ipe esset. Tãta. n. erat euidẽtia veritatis: vt eoꝝ nõ solũ negare sed nec dubitare q̃dẽ vll⁹ auderet. qñ si quisq; dubitaz vtiq; interrogaret. ¶ CHRYS. Vel hoc dicit: q̃a de reliquo nõ simil' cõfidebãt ei loqui vt ꝑus: sed cũ silẽtio t reuerẽtia mlta sedebãt attẽdẽtes in eũ: t foꝝ mã quidẽ alteratã vidẽtes t mlta admiratõe plenã valde stupefacti volebãt interrogare. Sed fozmido in h̃ q; sciebãt q; dñs ẽ: detinebat iterrogatõnem: t solũ comedebãt q̃ eis dabat cũ ꝑozi ptãte. h̃ aũt nõ respicit i celũ: neq; humana illa facit: oñdẽs qñ cõ descẽsiõis gr̃a fiebãt. vñ subdit: Et ve. ie. t acce. pa. t da. eis: t pis. silr. ¶ AVG. Mystice aũt piscis assus xp̃s est passus. Ipse est t panis qui de celo descẽdit. huic incorpat' ecclesia ad pticipãdũ beatitudinẽ sẽpiternã. ꝓpter hoc dictũ est: Afferte de piscib⁹ quos prẽdidistis nũc: vt oẽs q̃ hãc spem gerim⁹ p illũ septenariũ numer⁹ discipl'oꝝ p quẽ põt in h̃ loco nr̃a vniuersitas itelligi figurata tãto sacramẽto nos cõicare nossem⁹: t eidẽ btitudini sociari. ¶ GRE. Per hoc etiã q; septẽ discipulis vltimũ cõuiuiũ celebrat: eos tñmodo q̃ septiformi gr̃a sancti spũs pleni sunt: futuros secũ in eterna refectõe ꝓnũciat. septẽ quoq; dieb⁹ oẽ h̃ tps euoluit: t sepe septenario nũero pfectio designat. Illi g̃ vltimo cõuiuio de pñtia vitat' epulat: q̃ nũc pfectõis studio terrena transcẽdunt.

¶ CHRY. Quia vo nõ cõtinuo cũ eis cõuersabat: neq; hit vt ꝑus: subdit euãgelista dicẽs: Hoc iã tio manifestat⁹ est iesus discipul' suis cũ resurrexisset a mortuis. ¶ AVG. Nõ nõad ipas demõstratiões sz ad dies referre debem⁹. i. ꝑmo die cũ resurrexisset: t post dies octo q̃ thomas vidit t credidit: et h̃ die q̃ h̃ de piscib⁹ fecit: t deĩde quotiẽs voluit vsq; ad diẽ q̃dragesimũ quo ascẽdit in celũ. ¶ AVG. de cõ. euã. Inuenim⁹ aũt apud q̃tuor euãgelistas decies cõmemoratũ dñm visum se post resurrectiõem: semel ad monumẽtũ a mulierib⁹: iter eisdẽ regrediẽti b⁹a monumẽto in itinẽ: tertio petro: q̃rto duob⁹ eũtib⁹ in castellũ: q̃nto plurib⁹ in hierlm: vbi non erat thomas: sexto vbi vidit eũ thomas: septimo ad mare tyberiadis: octauo oĩbus vndecĩ in galilea: nono vt dicit marc⁹ nouissime recũbẽtibus: decimo ipo die ascẽsionis nõ iam in terra: sed eleuatũ in nube.

¶ Cum ergo prãdissent dixit simoni petro iesus: Simõ iohannis diligis me plus his? Dicit ei: Etiã domine: tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterũ: Simon iohãnis diligis me? Ait illi Etiam domine: tu scis quia amo te Dicit ei iterum: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon iohãnis amas me? Contristatus est petrus quia dixit ei tertio: Amas me. Et dixit ei: Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce oues meas.

¶ THEO. Finito prãdio: cõmissionẽ ouiũ mũdi petro cõmẽdat: nõ alij. vnde dicit: Cũ ergo prãdissent dicit simoni petro iesus: Simõ iohãnis diligis me pl⁹ his? ¶ AVG. Sciẽs dñs interrogat. Sciebat eni dñs q; nõ solũ eũ diligeret: verũ etiã q; pl⁹ oib⁹ eũ diligeret petrus. ¶ ALCVI. Dicit aũt simõ iohãnis. i. filius iohãnis carnalis patris. Mystice aũtez simon obediẽs: iohãnes gratia merito hoc nomine vocat. i. obediẽs gratie dei: vt oñdat q; ardẽtiori euz charitate ãplectit̃ meriti bũani: sz diuini eẽ mũer.

AVG.in fmone pasc. Cū aūt dñs moreret timuit & negauit: resurgēs aūt dñs amorē inseruit: timorē fugauit. nā qñ negauit mori timuit: resurgente dño qđ timēt: in quo mortē mortuā repirz: vñ seqūt: Ait illi: etiā dñe tu scis q; amo te. Cōfitēti aūt amorem suū: oues suas cōmendauit. vñ seqūt: Dicit ei: pasche agnos meos. tāq; nō eēt vbi ondēt petr⁹ amorē suū in xp̄m nisi eēt pastor fidelis sub p̄ncipe oiz pastor.

CHRY. Qđ n. maxime oim tribuit nobis eā q̄ de sup est benuolētiā ē prior pcuratio. Preteriēs aūt dñs alios petro de talib⁹ loqt̄. ecimi⁹. n. apl'or erat petr⁹: & os discipulor; & vtex collegii. vñ & negatiōe delecta: cōmittit ei plātōem fratrū. Et negatōem qui dē ei nō exprobrat sed dicit: Si diligis me: pīste fri bus: & feruētē amorē quē p oia demōstrasti nūc oī de: & aīam quā dixisti te eē positur; p me: hāc da p ouib⁹ meis. Seqūt: Dicit ei ite. si. iohā. dili. me. Ait il. etiā do. tu scis q; amo te AGV. Merito dr petro Diligis me: & rñdet: Amo te. eiq; dr: Pasce agnos meos. vbi etiā demōstrat vnū atq; idē eē amorez et dilectōem. nā etiā dñs nouissime nō ait: diligi me: sed Amas me: Seqūt: Di. ei ter. si. iohā. amas me: Ter tio vtrū petr⁹ eū diligat dñs interrogat. Reddit eniz negatōi trine trina cōfessio: ne minus amori lingua fuiat q̄ timori: & pl⁹ vocis elicuisse videat mors ūni nēs q̄; vita pīs. CHRY. Tertio etiā itrogat & ter tio initūgit eadē: oñdēs q̄tū appciat plātōem pparū ouiū: & qñ h̄ ē marie ei⁹ amoris signū THEO. Ex tūc etiā inoleuit ꝯsuetudo vt ter cōfiteāt q̄ veniūt ad baptīsmū. CHRY. Deīde tertio introgat⁹ otur bat⁹ ē. vñ seqūt: Cōtrista. est pe. q; di. ei ter. amas me Rursus formidās p̄na ne forte estimās se diligē si nō diligat: corripiat sic̄ & p̄us corrept⁹ ē: mltū se esti mās forte: vñ ad ip̄m xp̄m fugit. vñ seqūt: Et dicit ei: dñe tu oia scis. i. ineffabilia cordis pītia & futura.

AVG. de v. do. Inde g̃ cōtristat⁹ ē q; sepe interro gat⁹ eēt ab eo q̄ sciuerat qđ introgabat: & donauēat qđ audiebat. Veracit̄ g̃ rñdit: & de intimo cordis p tulit amātis vocē dicēs: Tu scis q; amo te AGV. sup iohā. Nō aūt addidit Plꝰbis. h̄ ei rñdit qđ de se ipso sciebat: nō enī q̄tū ab alio quolibz diligē scire poterat: q̄ cor alteri⁹ vidē nō potat. Seqūt: Di. ei: pa. oues meas. q. d. Sit amoris officiū pascē dñicū gre gē sicut fuit timoris indiciū negare pastorē THEO. Pōt ār q̄s assignare drīaz iter agnos & oues. Agni sunt q̄ introducūt: oues vo pfecti. ALCV. Pascē aūt oues ē credētes in xp̄o ne a fide deficiāt ꝯforta re: terrena subsidia si nccē ē subditis, puidē: & exēpla vtutū cū vbo p̄dicatōis impēdē: aduersarios obsistē: errātes subditos corrigē. AVG. Qui h̄ aūt aīo pa scūt oues xp̄i: vt suas velit eē nō xp̄i: se cōuincūt ama re nō xp̄m: vel gloriādi vel dñandi vel acq̄rēdi cupi ditate: nō obediēdi & subueniēdi & deo placēdi cha ritate Nō g̃ nos sed ip̄z amem⁹: & in pascēdis ouib⁹ ei⁹ ea q̄ sunt ei⁹ nō q̄ nr̄a sūt q̄ram⁹. q̄sq; enī seip̄z nō deū amat: nō amat se. q̄ enī nō pōt viuē de se: morīē vtiq; amādo se. nō g̃ se amat: q̄ ne viuat se amat. Cū vo ille diligit de quo viuit: nō se diligēdo magis se di ligit: vt eū diligat de quo viuit. AVG. in f. pas. Ex titerūt aūt q̄dā sui ifideles: diuiserūt gregē xp̄i: & fur tis suis peculia sibi fecerūt: & audis eos dicē: Oues mee sūt ille. quid q̄ris ad oues meas: nō te iuenia ad oues meas: si & nos dicam⁹ meas: & illi dicāt suas p didit christus oues suas.

Amen amen dico tibi: Cū esses iunior cingebas te: et ambulabas ubi uolebas. Cum autē senueris: extendes manus tuas: & alius te ci get: & ducet quo tu nō uis. Hoc au tem dixit significans qua morte cla rificaturus esset eum.

CHRY. Cū dixiss⁹ petro dīs de amore quē bēbat ad ip̄m: pnūciat ei martyriū qđ p ipo debebat susti nere: erudire nos volēs quō eum amare oz. vñ dicit Amē amē di. ti. Cū ēs iu. cinge. te & ābu. vbi vole. Demīt p̄oris vite: q; in scl'arib⁹ iuuenis q̄dē vtil' ē: q̄ vo senuerit inutilis. Inuitis aūt nō ita ē: sz cū supuenerit senect⁹ tūc vt⁹ clarior: tūc virilitas indu strior: in nll'o ab etate phibita. q̄a g̃ petr⁹ sp volebat in picul' eē cū xp̄o dicit ei: Cōfide: ita iplebo tuū de sideriū. vt q̄ passus non es iuuenis exīs: oporteat te pati senē. vñ seqūt: Cū aūt senueris. Per qō ondit q; neq; tūc iuuēis erat neq; sener: sz vir pfect⁹ ORI. sup matth̄. Et attēde q; nō facile inuenīē q̄s ex eis q̄ apti fuerīt ad h̄ op⁹ vt cito trāseat de hac vita. vñ nē petro dr: Cū senu. extē. ma. tuas AVG. Hoc ē cru cifigeris. Ad h̄ aūt vt venias: Alī⁹ te cīget & ducet q° nō vis. Hoc⁹ dixit qō fieret: & deīde quō fieret. nō ci crucifix⁹: sed crucifigēd⁹ quo nollz ē duct⁹. Solut⁹ q̄ppe a corpe eē volebat cū xp̄o: sz si fieri posset p̄ter mortis molestiā vitā ocupiscecebat eternā: ad quā molestiā nolēs venit: sz volēs eā vicit & reliq̄t hunc īfirmitatis affectū quo nēo vult mori vsq; adeo nā lē vt eū btō petro nec senectus auferre potuerit. sed molestia q̄tacūq; sit mortis: oz eā vīcē vis amoris q° amat ille: q̄ cū sit vita nr̄a: etiā mortē voluit ferre p nobis. Nā si nll'a eēt mortis l'pua molestia: nō esset tā magna martyrij gl'ia. CHRY. Dicit ergo: Quo nō vis. ppter nāle cōpassiōem aie: q̄ in vita sepat a corpe: deo hoc vtiliter dispēsante: vt nō multi sibi mortē inferāt violētā. Deīde erigēs auditorē euāge lista idurit: Hoc aūt dixit significās qua morte cla rificatur⁹ eēt deū. Nō dixit: Moritur⁹ eēt: ut discas qñ pati p xp̄o: gl'ia est patiētis & honor. Nisi autez certificaret⁹ anim⁹ quia vere deus est: mīme ei⁹ mortui tu mortē toleraret: quo fit vt sanctor; mors diuine sit glorie certitudo. AVG. Hūc inuenit exitū ille negator & amator: ut p ei⁹ noīe pfecta dilectōe mo reret: cū quo se moriturū puersa festinatiōe pmitat Hoc enī oportebat: vt p⁹ xp̄s p petri salute: deīde petrus p xp̄i p̄dicatione moreretur.

Et cum hoc dixisset: dicit ei: Se quere me. Conuersus petrus uidit illum discipulum quem diligebat ie sus sequētem: qui & recubuit in cena super pectus eius & dixit: Domine quis est qui tradet te? Hunc ergo cum uidisset petrus: dicit Jesu:

Domine hic autez quid? Dicit ei ie sus: Sic eū uolo manere donec ue niaz. Quid ad te? Tu me seq̄re. Ex ijt ergo ſmo iſte inter fratres: qz di scipulus ille nō moriē. Et nō dixit ei ieſus: nō moritur: ſed ſic eū uolo manere donec ueniam: quid ad te?

AVG. Cum p̄nūciaſſet dñs petro qua morte cla rificatur⁹ eet eū inuitat eū ad ſui ſequelā. vñ dr: Et cū hoc dixi. di. ei: Sequere me. Cur dr petro: Seq̄re me: nec dicit ceteris qui ſimili aderāt: qui eū ſic ma giſtz discipuli ſequebāt? Sed ſi ad paſſiōem intelli gendū eſt: nūq̄d ſolus p xp̄iana ueritate paſſus eſt pe trus? nōne ibi erat iacob⁹ qui ab herode manifeſtat occiſus. Dez aliquis dixerit: qm̄ nō eſt iacob⁹ cruci fixus: merito dictū eſſe petro: Sequere me. qui non ſolū morte: ſed z morte crucis ſicut chriſt⁹ expt⁹ eſt.

THEO. Audiēs aūt petr⁹ quia morte p̄o chriſto paſſur⁹ eſt: querit de iohāne an moriat. vnde ſequit Conuerſus petr⁹ uidit illū diſcipulū quē diligebat ie ſus ſequētē: qui recubuit in cena ſupra pect⁹ ei⁹ z di xit: dñe quis eſt qui tradet te. AVG. Seip̄m dicit diſcipulū quē diligebat ieſus: quia ip̄m p̄ ceteris z familiari⁹ diligebat: ita vt in cōuiuio ſupra pectus ſuū diſcūbere faceret. Credo vt iſti⁹ euāgeliū q̄ per eū fuerat p̄dicatur⁹: diuinā excellētiā hoc modo al tius cōmēdaret. ſunt qui ſenſerit: z hi nō contēnibi les ſacri eloquij tractatores a chriſto iohānē p̄pter pl⁹ amatū: quia ab ineūte puericia caſtiſſim⁹ uixerit. Sequit: Hūc ergo cū uidiſſet petr⁹ dixit ieſu: Dñe h aūt quid? THEO. i. nūquid nō moriet z ip̄e: vt qui dam exponūt. Sequit: Dicit ei ie. Sic eū uo. ma. do. ue. quid ad te? AVG. Et repetitū eſt: Tu me ſeq̄re tanq̄ ille ideo nō ſequereť: qm̄ eum manere voluit donec veniat. Quis facile aliud eſſe credat: q̄ quod fratres crediderūt qui tūc erāt. Sequit. n. Exijt g̃ f. iſte inter fra. quia diſci. il. nō moriē. Sed hāc opini onē iohes ip̄e abſtulit ſubdēs: Et nō dix. ie. nō mo. ſed ſic eu⁊ uo. ma. do. ue. quid ad te? Sed cui placet adhuc reſiſtat: z dicat ueritē qđ ait iohes: nō diriſſe dñs q⁹ diſcipul⁹ ille nō moriē: ſed hoc tū ſignificatū eē talib⁹ uerbis: q̄lia eū diriſſe narrauit. THEO. Vl dicet: Chriſt⁹ nō negauit iohānē moritur⁊. nā q̄d oriē moriē: ſed dixit: Volo eu⁊ manere. i. viuere vſq̄ ad mūdi finē: z tūc p me patiet martyriū: z iō fatēť adhuc illū viuē: ab antixp̄o uo debē occidi: vna cu⁊ bella p̄dicatur⁊ nomē xp̄i. Sed z ſi aſſignet ei⁹ ſepul chr⁊: viuēs q̄dē illō itrauit: poſtea diſceſſit. AVG. Vel forte aliq̄s in illo ſepulchro ei⁹ qđ ē apud epheſu⁊ dormire poti⁹ eū: q̄ mortuū iacē otēdet: aſſumēs argumētū: q⁹ illic terra ſenſu⁊ ſcaturire z q̄ſi ebullire phibeť: atq⁊ h ei⁹ anhelitu fieri ptinaciť aſſeuerans Sed cur ei⁹ diſcipulo quē p̄ ceteris diligebat: p ma gno munē lōgū i corpe donauerit ſōnū: cū utiq̄ petr⁊ p ingentē martyrij gl̄iaz ab onere corpis abſoluerit eiq⁊ cōceſſerit qđ paul⁹ ſe cōcupiſcē dixit: Cupio diſ ſolui z eē cū xp̄o. Si aūt vere ibi qđ ſp ſparſit fama aut ideo fit: vt eo modo cōmēdať p̄cioſa mors eius: qm̄ nō eā cōmēdat martyriū: aut p̄pter aliq̄d aliud qđ nos latet: manet tū queſtio: cur dixerit dom⁹ de hoc moriturū: Sic eū volo manere donec veniā Illud etiā mouet ad q̄rēdū: cur iohēm pl⁹ dilexerit dñs: cū ip̄m oīm pl⁹ dilexerit petr⁹. q̄tū ipſe ſapio: melio⁊ eſt q̄ pl⁹ diligit xp̄m: felicio⁊ ē vo quē pl⁹ dili git xp̄s facile nūderim: ſi iuſticiā liberatoris nr̄i quē admodū defēderē p̄uiderē. Aggrediar igit de ſolue da qōe tā ingēti duas vitas ſibi diuinitus p̄dicatas nouit eccleſia: q̄rū vna ē in fide: altera in ſpe. Iſta ſi gnificata eſt p aplm petrū, ꝓpter apl̄at⁹ ſui p̄matū: illa p iohēm. ideo huic dicit: Seq̄re me. p imitatōez .ſ. pferēdi tpalia mala. de illo vo dr: Sic eū volo ma nere donec veniā. q. d. Tu me ſeq̄re. p imitatōem p ferēdi tpalia mala. Ille maneat donec ſempit̄na ve nio redditur⁹ bona. quod aptius dici p̄ōt: perfecta me ſequat actio informata mee paſſiōis exēplo. In choata vo otēplatio maneat donec uenio: pficiēda cū uenero: qđ nō ſic intelligēdū ē: q̄i dixerit remanē vel p̄manē ſed expectare: qm̄ qđ p eū ſignificat: cuz uenerit xp̄s iplebit. in hac aūt actiua uita q̄tumcūq; xp̄m diligim⁹: tāto facili⁹ liberamur a malo. at ipſe nos min⁹ diligit q̄les nos ſum⁹: z hīc iō liberat: ne ſp tales ſim⁹. ibi vo ampli⁹ nos diligit: qm̄ qđ ei di ſpliceat: z qđ a nobis auferat nō hēbim⁹. amet g̃ eū petr⁹: vt ab iſta mortalitate libēmur. amet ab eo io hānes: vt in illa īmortalitate fuemur. Cur g̃ iohes min⁹ eū diligebat q̄z petr⁹: ſi eā vitā ſignificabat in q̄ ē mlto ampli⁹ diligēd⁹? niſi qz ꝓptēa dictū ē: Volo eū manē. i. expectare: donec veniā. qm̄ z ip̄m amo rē q̄ tūc mlto amplio⁊ erit nōdū hēm⁹: ſed expecta m⁹ futur⁊: vt dū ip̄e venerit habeam⁹. Hoc g̃ p petr⁊ ſignificatū eſt pl⁹ amātē: ſz min⁹ amatū. qz min⁹ nos amat xp̄s miſos q̄z btōs. vitatis aūt cōtēplatōez q̄l tūc futura ē min⁹ amam⁹: qz nūc nōdū nouim⁹ nec hēmus. Heo tū iſtos inſignes apl̄os ſepet: z i eo qđ ſignificabat petr⁹ ābo erant: z in eo qđ ſignificabat iohes ambo futuri erāt. GLO. Vel alr: Sic eū vo lo manē. i. nolo eū p martyriū ꝓſūmare: ſz expectare eū in placidā abſolutōem carnis ſue: qm̄ ego veniēs recipiā eū in eterna btītudine. THEO. Vel aliter Totū in hoc q⁹ dicit dñs petro: Sequere me: cūcto rū fideliū p̄platurā ei inſtituit. Simul aūt z ſequi in telligas hic imitatiōem in cūctis z vbis z operibus. oſtēdit etiā affectōem ad ip̄m: qz qui nobis aſtricti ores ſunt: hos ſequi nos volumus. CHRY. Si vo dixerit q̄s: qualr igit iacob⁹ thronū aſſumpſit hiero ſolymor⁊? illud vtiq⁊ dicā: qm̄ petr⁹ orbis terrarū in throniſauit mgr̄m. Sequit: Conuerſus petrus vidit illū diſcipulū ꝛc. Nō ſine cauſa recolit illā accuba tōem: ſed ut oñdat q̄ſtā petr⁹ hēbat fiduciā p⁹ nega tiōem. Qui. n. in cena nō audebat interrogare: ſz iobi interrogatōnem cōmiſit huic z p̄poſitura fratr⁊ cre dita eſt: z nō ſolū nō committit alteri interrogare que ad ipſum ptinēt: ſed de reliquo ip̄e p⁊o alijs ma giſtrū interrogat. Quia igit magna ei p̄dixerat dñs z orbem terra⁊ commiſerat: z martyriū p̄nuncia uerat: z amorem proteſtatus eſt ampliorez: volens z iohannez communicatorē accipere dixit: Dic au quid? quaſi diceret: Nōne eadem nobiſcum veniet via. Valde enim iohānem amabat petrus: z p euā gelium oſtēditur eorum colligatio: z in actib⁹ apo ſtolorum. Sic igitur nūc vicē reddit petrus iohāni

Estimās aūt eū velle interrogare: de seipō: ⁊ nō audere: ipe p eo suscipit interrogatōem. Quia vō debebāt orbis terraꝝ; pcuratiōem accipe: nec oportebat eos de reliquo sibi inuicē eē cōiūctos: qō eēt dānū orbi terrarū. ꝓpterea dns dicit sm lrām grecā: Sic eū volo manere donec veniā: qd ad te: tu me sequre. q. d. Op⁹ tibi cōmissum attende ⁊ pfice: hūc vō si volucō manere hic qd ad te: ¶ THEO. Quod vero dr Cū venero. quidā sic intellexerūt: ac si diceret: Quousq; cōtra iudeos q̄ me crucifixerūt: veniā pcutiens illos baculo romanor. Aiūt. n. hūc apl'm usq; ad vespasiani tps cū hierusalē capiēda erat in locis illis cōuersatū. Uel dicit: Dū venero. i. dū hūc volēs viri gā ad p̄dicādū: te nūq; nūc dirigo ad orbis pōtificatū: ⁊ in hoc sequē me. ipe vō manet: hic donec ⁊ eum educā sicut te. ¶ CHRY. Deinde euāgelista discipulor opiniē ponit ⁊ corrigit: vt supra dictū est.

¶ Hic est discipul⁹ ille qui testimoniū phibet de his: ⁊ scripsit hec. Et scim⁹ quia uerū est testimoniū eius. Sunt autē ⁊ alia multa que fecit ihs: que si scribant̄ per singula: nec ipm arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros.

¶ CHRY. Quia ex multa certitudine sēpsit iohannes: nō refutat suiipsi⁹ testimoniū in medium ferre. vnde dicit: Hic est discipul⁹ ille qui testimoniū phibet de his. Cōsuetudo. n. est cū valde vera dicamus nr̄m testimoniū nō denegare. ⁊ multo magis ille q̄ spūsancto scribebat. vñ ⁊ alij apli dicebant: Nos sum⁹ testes hor. Seq̄t: Et scribebat hec. qō ipe sol⁹ dic̄ q; posterior ad scribēdū venit xp̄o monēte. vñ ⁊ frequēter oñdit xp̄i ad se amorē: occulte insinuās cām ex qua ad scribēdū pcessit: ⁊ fidedignum faciēs hunc smonē ex sua dignitate. Seq̄t: Et sciebat q; ver est testimoniū ei⁹. Omnib⁹ enī aderat: ⁊ neq; cū crucifigeret defuit: ⁊ mr ei cōmissa ē: q̄ sunt signa amoris: ⁊ q; cū certitudine sciat oīa. Etsi aliq̄ nō credāt: idcirc̄ ad credēdū ex h̄ qō subdit: Sūt aūt ⁊ alia mlta q̄ fecit ihs. Unde manifestū ē q; nequaq̄ scripsi vt xp̄o grām p̄starē: cū tot exstitib⁹ nō tot scpseri quot ceteri: sed hor plura reliqui cōtumelias ⁊ cōuitia ī medium ꝓponēs. Cū aūt q̄ ad gl'iam alteri⁹ scribit: oz ecōtrario ea q̄ sunt exprobalioa tacē: q̄ vō sūt clara ꝓponē. ¶ AVG. Qō aūt subdit: Que si scri. p singu. nec ipm arbi. mū. cape. eos q̄ scribē. sunt libros. Nō spacio locor credēdū est mūdū cape nō posse: sz capacitate legētiū oꝑbēdi nō posse: cuius salua rerū fide plerūq; vba excedere videāt fidē: qō nō fit qñ aliqd qō erat obscurū vel dubiū exponit: sed qñ id qō qō aptū ē vel auget vel extenuat: nec tm a tramite significāde vitatis errat: qñ sic vba rē q̄ indicat excedūt: vt volūtas loquētis nec fallētis appeat. hūc loquēdi modū greco nōie hyꝑbolē vocāt: q̄ mod⁹ fic̄ i h̄ loco ita in nonnullis alijs diuinis lrīs inuenitur. ¶ CHRY. Uel h̄ referēdū est ad ei⁹ potentiā q̄ faciebat virtutē. sicut. n. nobis facile ē loq̄: ita ⁊ illi ⁊ mlto facili⁹ facere que volebat: quia ipe est sup omnia de⁹ benedict⁹ in ecula seculor Amen.

¶ Dominica tertia in aduentu
Miserūt iudeī ab hierosoly. .i.
In natiuitate domini nostri ihesu christi
In p̄ncipio erat verbū: ⁊ verbū erat. .i.
In festo sancti iohannis euangeliste
Dixit ihesus petro: sequere. vltio.
In octaua epiphanie
Uidit iohannes ihesum. .i.
Dominica p̄ma post octauā epiphanie
Nuptie facte sunt in chana galilee. .ii.
Feria sexta post dominicā p̄maz in quadragesima
Erat dies festus iudeorum. .v.
Feria secūda post dn̄icā secundā in quadragesima
Dixit ihesus turbis iudeorū: ego. .viij.
Feria sexta post dominicā tertiā in quadragesima
Uenit ihesus in ciuitatem samarie. .iiij.
Sabbato post eandem
Perrexit ihesus in montem olīueti. .viij.
Dominica quarta in quadragesima
Abiit ihesus trans mare. .vi.
Feria secunda post eandem
Erat pascha iudeorum. .ij.
Feria tertia post eandem
Jam die festo mediante. .vi.
Feria quarta post eandem
Preteriēs ihesus vidit hominē cecum a nati. .ix.
Feria sexta post eandem
Erat quidam languens. .xi.
Sabbato post eandem
Dicebat ihesus turbis iudeorum. .viij.
Dominica in passione
Dicebat ihesus turbis: quis ex vobis. .viij.
Feria.ij. Miserūt p̄ncipes ⁊ pharisei. .vij.
Feria tertia Ambulabat ihesus in galileam. .vij.
Feria quarta Facta sunt encenia hiero. .x.
Feria sexta Collegerūt ergo consiliū. .xi.
Sabbato Cogitauerūt autem p̄ncipes. .xij.
Feria secunda post dominicā in ramis
Ante sed dies pasche. .xij.
Feria quinta in cena domini
Ante diem festum pasche. .xiij.
Feria sexta in parasceue
Egressus ihesus cum discipulis. .xviij.
Feria quarta post dominicā resurrectōnis
Manifestauit se ihesus. .xx.
Feria.v. post eandē Maria stabat. .xx.
Sabbato post eandem
Una sabbati maria magdalene. .xx.
Dominica.i. post pasche Cū sero esset. .xx.
Dominica secūda Ego sum pastor bon⁹. .x.
Dominica tertia Modicū ⁊ iam non .xvi.
Dominica quarta
Uado ad eum qui misit me. .xvi.
Dominica quinta
Amen amen dico vobis: siquid petieritis. .xvi.
Dominica post ascensionem
Cum venerit paraclytus. .xvi.
In pentheco. Siquis diligit me. .xiiij.
Dominica octogesima post pentheco.
Erat quidam regulus. .iiij.
In festo sanct⁹ thome apostoli
Thomas vnus de duodecim. .xx.

In festo apostolor philippi ⁊ iacobi
Non turbet cor vestrum xiiij.
In iuentõe scē crucis Erat hõ ex phariseis .iij.
In festo sancti laurentij marty.
Nisi granum frumenti xij.
In exaltatõe scē cruc Nũc iudicium est xij.
In vigilia sancti andree
Stabat iohannes ⁊ ex discipulis eiꝰ duo .j.
Thome martyris Ego sum pastor bonꝰ x.
In vigilia apostolor petri ⁊ pauli.
Dixit iesus simoni petro xxj
In vigi. vniꝰ apli Hoc est ꝑceptũ meum xv.
Ego sum vitis vera xv.
Hec mando vobis xv.
In natali vniꝰ marty. Nisi granũ frumẽti xij.
A pascha vsq; penthecostes

Ego sum vitis ⁊ vos palmites xv.
De spũscõ Siquis diligit me xiiij.
De trinitate Cum venerit paraclytus xv.
Ad missã btẽ vginis Stabat iuxta crucẽ xix.
In agẽda mortuor Dixit martha ad iesum xj.
Omne quod dat mihi pater vj.
Amen amen dico vobis: quia venit hora v.
Ego sum panis viuus vj.
In vigilia ascẽsiõis Subleuatis oculꝫ in celũ xvij.
In vigilia pentheco.
Si diligitis me mandata mea ser. xiiij.
Feria secũda Sic deꝰ dilexit mũdum. iij.
Feria tertia Amẽ amẽ dico vo. q̃ nõ intrat x.
Feria q̃rta Nemo põt venire ad me vj.
In die corpis christi Caro mea vere ẽ cibꝰ vj.
Finit tabula.

Beati Thome Aquinatis Continuũ in quattuor euãgelistas finit feliciter: magna cura diligentiaq; emendatũ atq; correctus: impressum Venetijs impensa ingenioq; Hermanni Lichtenstеyn Colonienſ: atq; Johannis hamman Spirensis sociorus: Anno dñici natalis. M.CCCC.LXXXII. die vo quarta Septembris.

REGISTRVM

a
Primũ vacat. Diui Thome mississe que faustum: vñ exploratores

b
dei potestate terrarũ ꝓpter bone discie filios suos

c
cõtendim⁹ so incert⁹ tes stare. uit quãdo

d
scribarum ⁊ Esto consen. iubet. Pñt ipse vtiq;

e
qui petimus minꝰ ieu. Si oculus ista guber.

f
erãt apud vt ociosa gentibus erat tacti lachry.

g
de con. euan. Et trãseũte

I cõuocatis sensibile

h
predicatũ unt ⁊ semet. Seueriꝰ ergo ⁊ uenietis

i
Tũc rnderũt vel propter iam fide cimꝰ quosdã

k
gallie. deinde ab ipso fie. autem petrus eni corde

l
vt expositis pati a seni. iudiciũ intro.
HIERO.

m
cõmendatur miseram hoc pmisit testimoniũ

n
Et egrediẽ. fuerant: qõ maxie festis relinquens quo gentes

o
Unc iesus tur. CHRY. qõ sanctificat hypocrite cit: quoniã

p
Quisputas mini: Uel duo. Qui ta. ORI.

q
mysterio vt ⁊ hinc mus: dixerit

r
qui vsq; aũt nihil os: seruos emisit spũ

A
Reuerẽdo tas faciebat Johannem vo circa

B
vt ipse in mare sup vnde recte declinare

C
renda pfectis mel lotos gessisse. Di. eos. Ubi cõsi.

D
amputa illũ prius eos vel osculatꝰ ptizo: baptiꝫ

E
quod esset vo: qz vir Prouincia tũc primus

F
aũt mysterio aliã occasionẽ Sed qz scie

G
Sup euãgelio rias ortus est deserto belias

Nõ veni legẽ

descriptione dis vilia mũdari non cret christũ

I
Dominis est uinitatis sub. q̃q; si etiam ad vsũ pfi.

K
sacerdoti: ⁊ saluos volens comitiua ie. calũniã quam

L
sermo in ad euangeliũ dicebãt: Ami. loqui anteq;

M
deũ tuũ duas tunicas cãtibꝰ ỹria deor calũni.

N
⁊ susceperint elationis vitõ dent q̃ vos sentire non

O
totiꝰ orbis quẽ locutus fecerũt: sed aris ore tuo

P
redit degene. ptinens: ⁊ inci. alia gerunt tiens inutilia

Q
vt pastor te

nihil fallit dei de eius potestis deo

A
CIRYL. Nũ quet. AMB. te oraret. nam CHRY. Uel

S
reprobos pue. dicẽtes: Dic si de futuris ret ⁊ corpor

T
pascha cele. eos benefici rã. Poterat vim quandaz

U
inferno clau. monumentũ dño loquẽ.

X
Beati Tho. p aquam: vt rem vniuersa in nra nã

Y
venit saluator venimꝰ aper. quidẽ non faceret altera.

Z
carnales estis hominẽ: etsi datũ de celo adhuc augens

AA
ecce samari. nem nõ ba. ciebat in sab.

BB
nõ quasi illius uerunt duode. vel ipsũ pplm eum regem

CC
cõsiliũ dse. sabbato: No. mus eũ: Nũ. põtifices ⁊ ph.

DD
non cognoscit dignũ ẽ que. ne venit ⁊ rit eis: lutũ

EE
Et legẽ appel. hec ait: ⁊ pꝰ surre. ⁊ exist rũ credente h

FF
insignior atq; sũt: vbi ⁊ CHRY. Quia Nũc clarifi.

GG
eos non attẽ. surgentium stodirent. Accipite spũ

HH
alienos veni. vnum sint: memorat. Di. qui p auariciã

II
erat honorari dariũ quod tũ cucurrerant

Quõ p ostia

Deo gras

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

M. Theol & Sch 212

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M